Universidad de Deusto
Biblioteca

TOSTATI
OPERA OMNIA

INDEX

Universidad de Deusto
Biblioteca

IHS
BIBLIOTECA DE LOYOLA.
Sala 1
Estante
Plúteo 9 4

32,5

Universidad de Deusto
Biblioteca

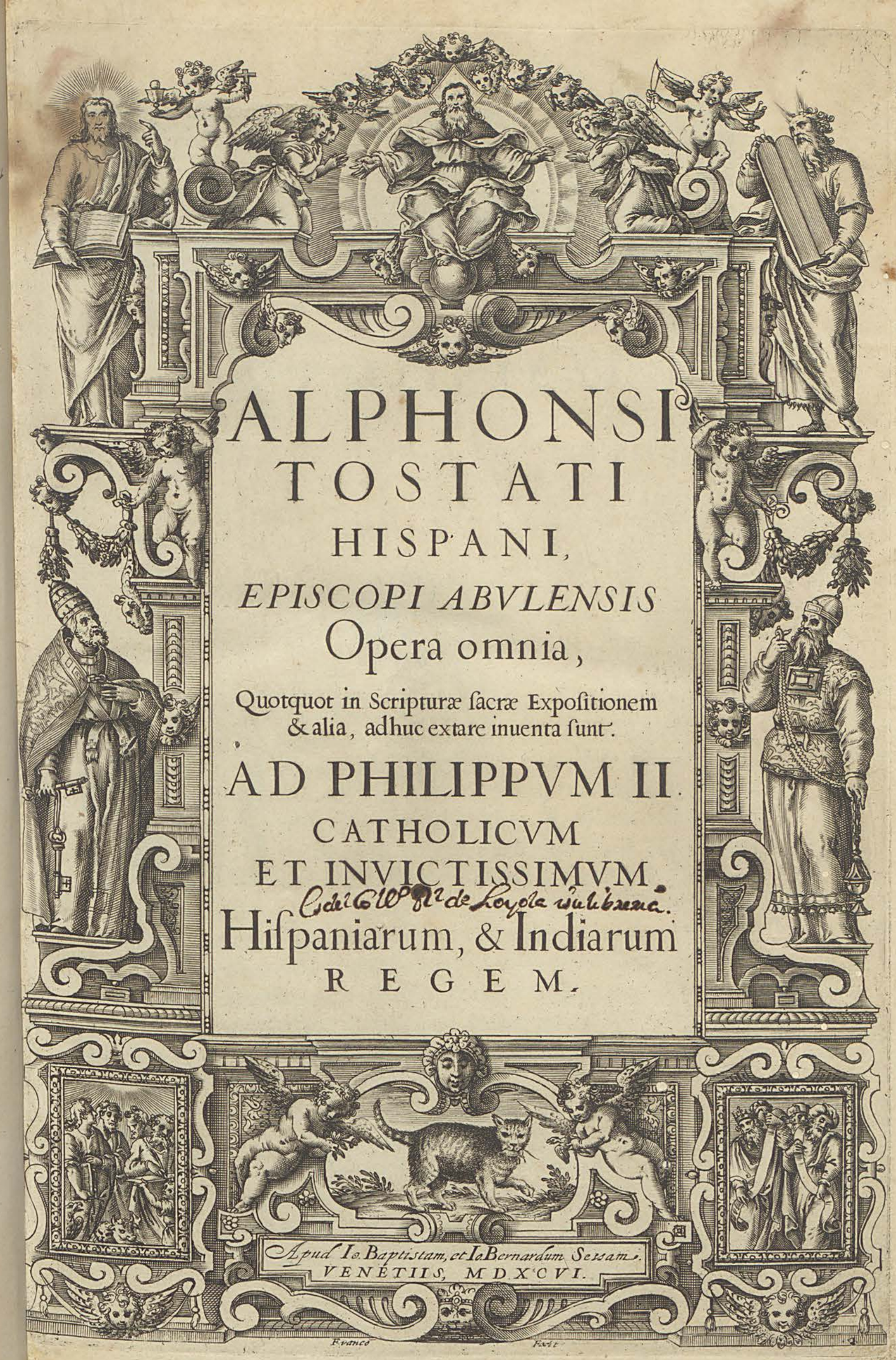

ALPHONSI TOSTATI HISPANI,

EPISCOPI ABVLENSIS

Opera omnia,

Quotquot in Scripturæ ſacræ Expoſitionem & alia, adhuc extare inuenta ſunt.

AD PHILIPPVM II. CATHOLICVM ET INVICTISSIMVM

Es del Coll.º R.l de Loyola in libreria.

Hiſpaniarum, & Indiarum REGEM.

Apud Io. Baptistam, et Io. Bernardum Sessam.
VENETIIS, MDXCVI.

Franco Fecit

Universidad de Deusto
Biblioteca

SOCIETATIS JESU * BIBLIOTECA

PHILIPPO II.
CATHOLICO,
Atque Inuictissimo Hispaniarum, Indiarum, &c. Regi.

MAGNO, atque mirabili sacrorum Commentariorum ALPHONSI TOSTATI opere, in publicum nostris ex ædibus prodeunte, vetus illud, honestumque institutum in primis obseruandum visum fuit, Rex Inuictissime, ne exire id in vulgus permitteremus, nisi insigni Principis alicuius nomini dicatum prius, consecratumque fuisset. At verò cuinam tam ingens, cunctisque miranda librorum moles honestius dedicanda erat, quam Sacræ Maiestati Tuæ, cui multis ea nominibus iam debita esse videbatur? Præclarus nanque huius operis Auctor natione Hispanus, pietate, sanctimoniaque probatus, omnium scientiarum, disciplinarumque eruditione conspicuus, ac inter mortales propemodum singularis, primum apud Hispaniarum Regem Ioannem huius nominis secundum abaui tui Regio Senatui, summæque rerum omnium præfuit. Deinde priscis illis progenitoribus tuis gratus, & charus cùm semper habitus fuisset, vt aliquod sui erga eos grati animi testimonium extaret, quemadmodum antea se, ita quoque scripta sua demum eis donare, relinquereque voluit. Eadem verò temporis iniuria iam pene labentia Caroli semper fœliciſsimi, ac glorioſiſsi-

mi Imperatoris Patris tui munere repurgata, ac decenti ornatu in priſtinam dignitatem reſtituta ad communem Reipublicæ Chriſtianæ vtilitatem in lucem prodierunt. Inde in Hiſpaniam cum ex Italia, vbi Venetis typis excuſa fuerant, tranſmitterentur, opera pluſquam quadringenta naufragio perierunt. Reliqua verò cum vetuſtate quaſi conſumpta, ac pene extincta conſpicerentur, ne tam diuinum, tam admirandum, tamque Reipublicæ Chriſtianæ neceſſarium opus omnino periret, noſtris demum laboribus, ac expenſis, id vt in publicum denuo exiret, atque etiam longe quàm antea diligentius expurgatum, & exornatum, quam diligentiſsimè curauimus. Cum itaque id iure quodam hæreditario tuum videretur, nemini certe quam tuæ Catholicæ Maieſtati iuſtius dicandum, ac præbendum erat. Accipe igitur, Rex potentiſsime, tuum hoc præclarum, ac prope diuinum opus; quod vt a ſeruo Auſtriacæ domus olim profectum, atque a progenitoribus tuis relictum poſteritati, ac donatum: ita nos loco muneris nomini tuo glorioſiſsimo nunc conſignamus, dedicamus, atque conſecramus: Deum Optimum Maximum obſecrantes, vt Regiam tuam Maieſtatem diu ſeruet incolumem ad ſui nominis gloriam, fideique Catholicæ defenſionem, ac propagationem.

Dat. Venetijs Calen. Decembris 1596.

Sacræ tuæ Maieſtati

Humiliter Addictiſsimi

Io. Baptiſta Seſſa, & Io. Bernardus Fratres.

RAINERII BOVOSII
CAN. REG. CONGREG. S. SALVATORIS,
DE AVCTORE, AC EIVS EDITIONE AD LECTOREM
PRÆFATIO.

EX vetuſtioribus, quos è tenebris noſtri in lucem reuocarunt, nullus Auctor, omni ſublata controuerſia, extitit, qui ſit cum eximio, ſingulari, ac planè diuino Toſtato noſtro comparandus. Is enim propemodùm puer Salmanticæ liberalibus diſciplinis traditus, ac in Collegium Sancti Bartholomæi in Lauro receptus, relicto mundo primùm in Presbyterum, deinde in Pontificis dignitatem diuina prouidentia aſſumptus, vix duo, & viginti annos natus, tantàm rerum omnium ſcientiam eſt adeptus, vt non ſolùm eorum, qui nunc ſunt, antecellat gloria, ſed etiam antiquorum ferè omnium memoriam ſuperauerit, vſque adeo vt mirum ſit, quo nam pacto tam exiguo, id eſt, quadraginta annorum, quo tempore vixit, inter publica, priuataque negocia (erat enim Regis Conſiliarius, Hiſpaniarumque maior Referendarius) tanta percurrere, intelligere, meminiſſe, diſputare, conſcribereque potuerit, quanta certè nullus vnquam ne legere quidem ſe poſſe confidat. Fuit cum primis doctus vir acutiſſimo ingenio, iudicio peracri, memoria profunda, & immenſa, & quod magis refert, inſigni ſanctimonia. Nulla ei artis ingenuæ cognitio defuit: omnes liberales diſciplinas nullo adhibito præceptore, & didicit, & penitus exhauſit. Philoſophiam, Theologiam, Pontificium, ac Cæſareum ius ita complexus eſt, vt in Salmanticenſi Academia in qua paulo ante didicerat, mox docuerit, eſſetque triplici ſtipendio conductus è publico, id quod ante eum, nec poſt adhuc nulli contigit. In Mathematicis verſatiſſimus fuit. Omnium rerum geſtarum ab orbe condito vſque ad ſua tempora cognitionem, memoriamque reſeruabat. Multa in Geographia ſcripſit. Vtriuſque Linguę, Græcę præſertim, & Hebrææ peritia excelluit. Omnium denique ſcientiarum, doctrinarumque arca, & emporium fuit. Et, quod vix credi poteſt, ita in ſingulis doctus euaſit, vt earum vnicæ tantùm toto vitæ ſuæ decurſu operam dediſſe videretur.

Tanta viguit memoria, vt quos legiſſet libros, mox nullo labore integros recitaſſet. Hinc ferunt, eum vniuerſorum Salmanticæ ſcholaſticorum, Abulenſisque ditionis Sacerdotum, quorum infinitus quaſi eſt numerus, eorumque, qui ſemel eum adijſſent, non ſolum nomina, ſed gentem, & fortunam retinuiſſe.

Sed quid mirandum? cum hæc ſummi, ac præpotentis Dei munera fuerint ſingu-

laria? Nunquam ociosus, nunquam solus inuentus est. Ieiunijs, vigilijs, orationibus semper intentus illustre sanctitatis omnibus exemplum præbuit. Virginem natum, virginem obijsse affirmant; ita vt veluti Beatus in Ecclesia Abulensi sub honorifico deposito veneretur, atque in sepulchro conditus per populos, per ciuitates, per omnium ora versetur.

Sunt ea, quæ scripsit memoratu incredibilia. Incipit à Mose, sacras percurrit historias; nouam legem interpretatur, ac diligenter exponit. In his minutissima quæque in lucem pandit, abdita referat, arcana reuelat, errores confutat, falsa explodit, & grauissimo quodam stylo altas, sublimesque sententias explicat. Hebræorum Rabbinorum scripta perlegit, & si quæ bona inerant, excerpsit, ac comprobauit: errores autem, deliramenta, somnia, & superstitiones refellit, & explodit. Omnia sapienter, omnia integrè, omnia grauiter tractauit. Et quanquàm vniuersa, quæ scripsit, ornatissima sint, & exculta, enituit tamen maiori quodam doctrinæ splendore, cùm de sacris Euangelijs egit, tam multitudine quæstionum, quàm sapientiæ profunditate. Tot, tantaque præclara in easdem scripturas sacras edidit volumina, ac etiam ex varijs materijs opuscula, vt sit incredibile dictu, tam breui temporis spatio, nempe decem, & octo annorum tam ingentem voluminum molem, & dictasse, & proprijs digitis scripsisse, quorum Catalogus is est, qui inferius hic describetur.

In editione autem Operum, quæ iam extabant, quid præstiterimus, haud facilè referre possumus. Primum quidem sensus, ac sententias multis in locis confusas, ac deprauatas, maxima, qua potuimus diligentia, ac studio reformauimus. Deinde multorum Auctorum testimonia, Auctoribus ipsis, ex quibus desumpta erant, adhibitis, restituimus. Præterea annotationes marginales, quoniam nonnullæ superfluæ erant, quædam inutiles, & vanæ, permultæ falsæ; &, quod magis refert, quamplurimæ erroneæ, ac temerariæ, ob idque ab Auctoris mente, quæ semper pura, sancta, & catholica fuit, prorsus alienæ, magna ex parte recidimus, ac penitus deleuimus, atque alijs tum earum loco, tum alibi adiectis, totum opus locupletauimus. Insuper cùm in priori editione nulla orthographiæ, nulla interpungendi ratio habita fuerit, nullum adhibitum diphthongum, nihil quidem sine stomacho legebatur. Nunc verò multa diligentia, ac labore vsi sumus, vt omnia, mendis omnibus sublatis, rectè, emendateque imprimerentur, quo totum opus suæ puritati, ac decori restitutum prodiret in lucem.

Demum, quod ad Indicem spectat, tanta eum fœditate vitiatum reperimus, vt nullo, neque in priori quidem editione, vsui esse posset. Numeri enim citationum, vt sententiarum errata, quibus scatebat, silentio prætereamus, ita falsi, ac fallaces erant, vt decimum quemque fidelem, si experiaris, certè non inuenies. Nunc emendatum, exornatum, & auctum illum tibi reddimus. Vale.

CATA-

CATALOGVS OMNIVM OPERVM ALPHONSI TOSTATI

Episcopi Abulensis,

AC IN PRIMIS COMMENTARIORVM, QVAE HACTENVS EDITA SVNT.

SVPER Genesim Liber vnus, quem scribebat anno 1436.
Super Exodum Libri duo.
Super Leuiticum Liber vnus.
Super Librum Numerorum Libri duo.
Super Deuteronomium Liber vnus.
Super Iosue libri duo.
Super Iudicum, & Ruth Liber vnus.
Super Primum Librum Regum libri duo.
Super Secundum Liber vnus.
Super Tertium Liber vnus.
Super Quartum Liber vnus. Hunc composuit anno 1440.
Super Matthæum Libri septem, quorum sextum anno 1446. septimum verò 1449. edidit.

Super { Primum & Secundum } Paralip. lib. duo.

Opusculorum, quæ iam excusa sunt.

DEFENSORIVM Trium Conclusionum, quem emisit anno 1443.
Liber de Quinque figuratis Paradoxis.
Libellus de Sanctissima Trinitate.
Libellus super Ecce Virgo concipiet, &c.
Libellus contra Sacerdotes publicos concubinarios.
Libellus de Statu Animarum post mortem.
Libellus de Optima politia.

Opusculorum, quæ hactenus inuenta non sunt.

LIBELLVS de Quinque legibus, in quo disseruit de lege Naturæ, Mosis, Gentilium, Mahumeti, & Christiana, & de veritate cuiuslibet earum.
Libellus de Origine, & distinctione iurisdictionum.
Libellus de Præscriptionibus.

Liber

Universidad de Deusto
Biblioteca

Liber de Potestate Papæ.
Libellus de Reformatione Ecclesiæ.
Libellus de Indulgentijs.
Libellus de Muliere Saracena ad ritum Iudaicum conuersa.
Liber de Situ, seu Descriptione Terræ Sanctæ.
De Fatis Medeæ.
De Errore in benedictione Isaac.
Liber Sermonum de Tempore.
Liber Sermonum in Ferijs Quadragesimalibus, incompletus.
Sermones de Sanctis.
Liber de Amore, & Amicitia ad Reginam Castellæ, diuisus in duas partes, & partes in Capitula, in quo agit præsertim in quo conferant Beatis, & an conueniant eis amici vtiles, vel delectabiles, aut honesti: Et an pauci, vel multi. Et qualiter felix se habet ad amicos; & amici qualiter inter se habere se debent, &c.
Libellus de Concilijs Generalibus.
De Monarchia.
De Errore Calendarij.
Tractatus contra Iudæos.
Impugnatorium contra errores Alcorani, in quo agit de falsa eorum beatitudine, &c.
Commentaria in Librum Chronicorum Eusebij, quem passim citat in Commentarijs in Genesim, in quo præsertim de supputatione, ac diuisione temporum, &c. Hunc librum ferunt patria lingua scripsisse.

INDICIS RERVM OMNIVM PRÆCIPVARVM, QVÆ IN COMMENTARIIS ac operibus omnibus ALPHONSI TOSTATI EPISCOPI ABVLENSIS Continentur,

Auctore Francisco Fontano Sacræ Theologiæ Magistro,

PER REVEREND. D. RAINERIVM BOVOSIVM
Canon. Regul. Congreg. S. Saluatoris restituti, & aucti

PARS PRIMA.

Ad PHILIPPVM II. Catholicum & Inuictissimum Hispaniarum, & Indiarum Regem.

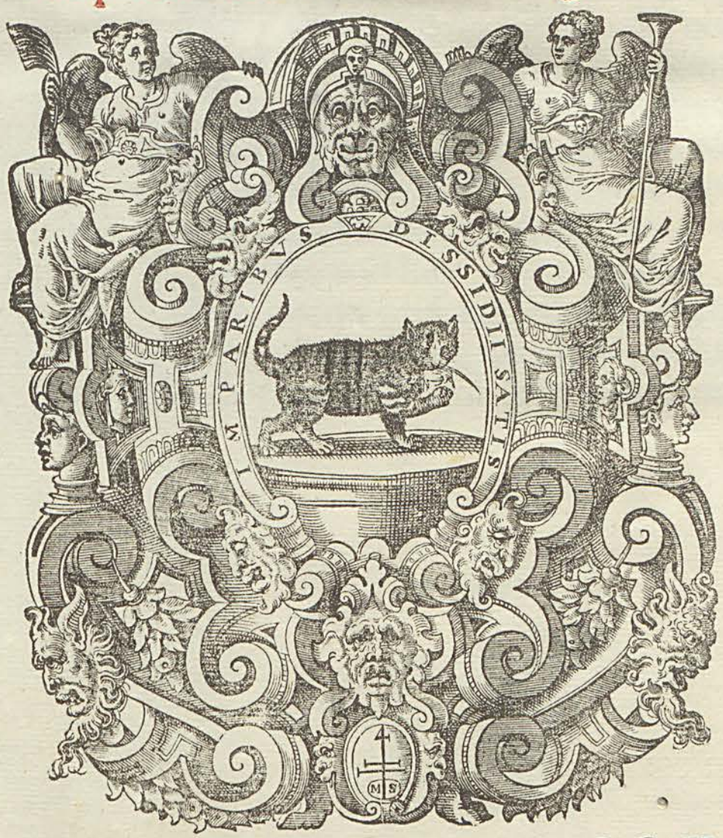

VENETIIS, M D XCVI.

Apud Io. Baptistam, & Io. Bernardum Sessam, fratres.

Universidad de Deusto
Biblioteca

RAINERIVS BOVOSIVS
LECTORI.

NE tibi mirum sit, Lector studiosissime, si huius Indicis ordo dictionum alphabeticus aliquantum perturbatus, ac præposterus quandoque videatur. Etenim Auctori forsitan libuit eas dictiones, quarum primæ literæ diphthongi sunt, disponere, non quidem ratione literæ, quæ prior est in diphthongo, vt par erat, sed ratione eius, quæ in eo magis resonat, præcipueque profertur. Aegyptus, quæ per Ae diphthongum scribitur, tibi sit exemplo. Ea nanque non in litera A, sed in E collocata est, quòd per E, non per A proferatur. Inuenies præterea nonnulla vocabula, quæ idem Auctor vti corruptè iuxta antiquam cacographiam scribebantur, ita quoque in præsenti opere interdum perperam scribi, ac collocari voluit: veluti Esaias pro Isaias, Hierusalem pro Ierusalem, Hieremias pro Ieremias, Eua pro Heua, Ordeum pro Hordeum, & id genus alia. Quæ si à nobis ad propria loca translata non sunt, nec emendata, ne Auctor ipse mutaretur; cum tibi nihil hoc referat, non debet etiam esse molestum, modo sit opus quoad rem ipsam, quod præcipuè spectare debes, perfectum, copiosum, atque locis auctum plusquam sexcentis. Vale.

Universidad de Deusto
Biblioteca

INDEX RERVM OMNIVM PRAECIPVARVM, QVAE IN COMMENTARIIS, AC OPERIBVS OMNIBVS ALPHONSI TOSTATI EPISCOPI ABVLENSIS Continentur,

AVCTORE FRANCISCO FONTANO
SACRAE THEOLOGIAE MAGISTRO.

PER R. D. RAINERIVM BOVOSIVM
Canonicum Regularem restitutus, & auctus.

Aaron.

Aron frater Moysi, fuit maior, quàm Moyses tribus annis. Nam, cum educti sunt filij Israel de Aegypto, erat Moyses annorum 80. & Aaron annorum 83. vt habetur Exodi 7. erat enim primogenitus. Et hęc fuit vna de causis, ꝙ summum sacerdotium fuit illi datum & non Moysi. Leuit. fol.152.col.4.K

Aaron, in sacris literis, aliquando sumitur pro persona, & nonnunquàm pro dignitate, seu ordine Pontificali. Num.tom.1. fol.257.col.3.K

Cum in sacris literis fit mentio de Aaron, frequenter capitur pro ipsomet, vel pro filijs eius. Num.tom.1. fol.87.col.4.H

Aaron fuit os Moysi, vt dicitur Exodi 7. Quia non loquebatur Aaron ex se, sed ex Moyse, sicut os non loquitur ex se, sed est organum loquendi, super Exodi tom.1. 25.col.1.A

Quomodo verum sit, Aaron inuenisse Moysem in monte Sinai, Cum iussu Dei descenderet Aaron obuiam Moysi. Exodi tom:1. 29.col.1.E

Quod Aaron fuerit Propheta, constat ex multis locis sacræ scripturæ, vt patet Exodi 4. & 1. Regum 2. super Exodi tom.1. 40.c.1.E

Aaron erat Princeps tribus Leui, quia descendebat per lineam primogenitorum tribus Leui. Et ipse fuit primogenitus patri suo Amram. Exodi tom.2. fol.7.col.2.A

Aaron iure cõueniebat summum sacerdotium, postquàm sacerdotium collatũ est tribui Leui, eo quòd esset princeps illius tribus. Exodi tom.2. 7.c.2.A

Aaron fuit maior Moyse in his, quæ ad Dei cultum pertinebant, sed è contra maior erat Moyses, quo ad populi regimen, & gubernationem. Num.to.1. 14.col.2.B

In vocatione Aaron, & applicatione fuerunt duo, scilicet, ministerium, vel labor, & gradus excellentiæ in ministetio sibi commisso. Quo ad primum obligatus fuit Aaron Deo sine aliqua vocatione, sicut cæteri Leuitæ, ex duobus. primo, quia de primogenitis erat, secundo quia ex Leuitis. Quo ad secundum, scilicet quantum ad gradum honoris vocatus fuit a Deo in summum sacerdotium. Num.tom.1. 22.col.4.F

Aaron non peccauit, sicut populus in peccato vituli, sed, timore mortis ductus, dedit occasionem populo adimplendi iniquitatem suam, ipso Aaron nihil cooperante, aut sciente. Nam iam ipse populus ma-

Universidad de Deusto

Ium,quod postea patrauit,inchoauerat. Exodi tomo 2. fol.133.col.1.A

Aaron non peccauit peccato idolatriæ directè, sed in aliquo, quod aliquo modo indirectè pertinet ad idolatriam. Nam potius debuisset omnia mala pati, quàm malo consentire: fecit enim vitulum timore mortis.Exodi tom.2. 135.col.3.K

Aaron quare potius fecerit vitulum conflatilem in similitudinem Apis Dei Aegyptiorum, cum populus petierit sibi fieri Deos, quàm aliquid aliud. Exodi tom.2. 116.c.2.C

Aaron timore lapidationis consensit petitioni Iudeorum de cõflando vitulo, & si inuitus. Exodi tom.2. 117.col.1.B

Aaron confessus est Moysi se fabricasse vitulum in forma fusoria, sed coactus, coactione saltem conditionali,& si id textus dicat obscurè. Exodi 32.super Exodi tom.2. 134.c.2.C

Aaron bibit ex aqua vituli combusti, & non fuit aliquod signum sceleris in eo apparens, sicut in cæteris peccantibus.Exodi tom.2. 132.c.3.k

Illum Aaron, qui fecit vitulum, non fuisse fratrem Moysi,sed quendam alium, dicũt Hebræi quidam, sed illos falsum dicere probatur. Exodi tom.2.114. col.3.H

Aaron,& filij eius, comedentes in consecratione sua de carnibus hostiarum pacificarum, non sunt functi officio sacerdotali, sed iure laicorum. Leuitici. 66.col.4.K

Aaron, & filij eius cœperunt ministrare die sequenti immediatè post illorum consecrationem, scilicet die octaua, quam Rabbi Salomon dicit fuisse primam diem primi mensis anni secundi ab exitu de Aegypto,sed improbatur hoc. Leuit.71. col.2.D. & dicendum,quòd fuerit octaua dies primi mensis anni secundi,ibidem. 71.c.2.E

Aaron fuit immolans,& offerens in primo sacrificio, quod obtulit pro peccato suo, & aliorum sacerdotum filiorum eius, sed postea nunquàm idem fuit offerens,& immolans Leuit. 75.c.3.F.G.Sed quare Aaron prius obtulerit sacrificium pro se,quàm pro populo.vide ibid.col.4 H.I.

Aaron,qua benedictione vsus fuerit, quando benedixit populum prima die, qua obtulit sacrificium Domino,& expletis omnibus sacrificijs,&c. Leuit.78. col.1.A

Viuente Aaron, consecratus est filius eius Eleazarus in summum sacerdotem, quo consecrato, confestim mortuus est Aaron.Exo.tom.2. 84.c.3.I.K

Aaron non fuit punitus lepra, sicut Maria soror eius propter peccatum detractionis contra Moysen,sed alio modo.Num.tom.1. 172.c.4.I.& seq.

Omnes de semine Aaron erant sacerdotes necessariò in Veteri Testamento, nisi essent maculati. Iosue tom.2. 148.c.3.I

Aaron,& Moyses non æqualiter peccauerũt ad aquas contradictionis,nec æqualiter sunt puniti, sed maiori pœna punitus est Aaron.Iosue tom.1.16.c.1.C

Aaron mortuus fuit in principio mensis quinti anni 40.ab exitu de Aegypto in monte Hor, apud terram Edom,cum esset iam annorum centum vigin ti trium.Num.tom.2. 5.c.1.E

De morte Aaron,quid dicat Rabbi Salomon. Num. tom.2. 12.c.1.D

Aaron mortuus fuit priusquàm Moyses mensibus sex anno. 40. ab exitu de Aegypto mense quinto, prima die mensis, Moyses vero in principio mensis vndecimi eiusdem anni, & Maria soror eorum mortua est priusq̃ Aarõ mẽsibus 4. in Cadesbarne, & hæc diuersitas moriendi in istis fuit secundum diuersitatem peccatorum ipsorum.Deut. 11.c.4.G

Aaron, & Moyses puniti sunt in duobus,primò quòd missi sunt cito ad sinũ Abrahæ,secundo ga delectabile, quod viuentes prægustare potuerunt,non gustauerunt, scilicet intrare in terram promissionis post Iordanem.Deuter. 18.c.1.B

Abacuch Propheta prophetauit tempore, quo Naum,& Michęas. Genes. 24.c.1 B.4.Reg.156.c.1.A

Abacuch interpretatur amplexans,& dicitur luctator fortis,quia nullus Prophetarum est, qui cõtra Deũ dure loquatur conquerendo,quare in præsenti vita mali prosperentur,& conculcent bonos.Genes. 24 col.1.B

Abacuch tenebatur ab Angelo, non solum per capillum, cum ipsum portaret a Iudæa in Babylonem, sed etiam tenebatur ab Angelica virtute. Iosue tomo 1.115.c.2.C.Matt.tom.1.233.c.1.C

Aliqua dicta Abacuch Prophetæ exponuntur. Gen. 24.c.1.C

Abacuch rem vnicam prophetauit,scilicet,destructionem Babylonis.4.Reg. 216.c.2.D

Abarim Mons quidam est multa habens nomina. Nam aliquando vocatur Abarim, aliquando Phasga, & aliquando Transitus Nebo.Num.tom.2. 45.c.2.K.& 95.c.1.C De quo vide in dictione, Mons.

Abarim Mons longus est, cuius quædam pars alta dicitur Mons Nebo, in quem ascendit Moyses, vt videret terram Chanaan.Deut. 177.c.1.C

Abbas. Abbatis Moysi dictum refertur, vt habetur in Collationibus patrũ.dicentis quòd ieiunia, vigiliæ, meditatio scripturarum, nuditas,atque priuatio omnium facultatum non perfectio,sed perfectionis instrumenta sunt.Matth.tomo 5. 135.c.1.E

Abbas Ioachim in multis aberrauit. Matth. tom. 6. 85.col.2.A

Abbatissa Quædam præsumpsit audire confessiones monialium,& illas absoluere a peccatis,contra quam est tex.extra de pœnitent.& remiss.cap.noua quædam.vbi fit argumentum de Domina nostra, cui Christus non concessit claues ligandi,&c.sed Petro.Genes. 144.col.4.k Num.tom.1.68.c.1.A. Et Matth.tom.4.183.c.1.E

Abdias Interpretatur seruus Domini. Genes. 23.col.2.B

Abdiam Prophetam pauisse centum Prophetas in speluncis tempore Achab Regis,& Iezabel,dicunt Hebræi.Genes. 23.c.2.B

Abdiæ, qui fuit vnus ex duodecim Prophetis minoribus sepulchrum cum Mausoleo Elisęi, & Ioannis Baptistæ in Sebaste ciuitate, quæ olim Samaria dicebatur,veneration habetur.Genes. 23.c.2.B

Eiusdem Abdiæ Prophetæ aliqua verba exponuntur, cuius tota prophetia destructionem significat Idumææ.Genes.23.c.2.C.& 4.Reg. 216.c.2.C

De Abdia Propheta,& quo tempore prophetauerit. 4.Regum 155 c.2.E

Abel Habuit sororem vterinam nomine Delboram. Genes. 28.c.2.C

Abel & eius soror Delbora nati sunt anno trigesimo vitæ Adæ.Genes. 25.c.2.E

Abel Hebraicè dicitur Heuel, quod interpretatur luctus, vel vanitas, vel nihil, & quodlibet istorum declaratur.Genes. 25.c.3.I

Abel, & Cain fuisse genitos in Paradiso dicunt Hebræi,sed oppositum est verum.Genes. 25.c.3.I

Abel laudatur potius propter eius integram deuotionem,q̃ propter munus in oblatione.Gen.121.c.2.B

Abel offerebat Deo,quod optimum erat in gregibus suis, & ideo Deus respexit ad Abel propter seipsum, & ad munera eius propter Abel, qui recta intentione offerebat.Genes.121.c.2.D.Et Deuteron. 68.c.4.I

Abel fuisse iustũ probatur testimonio Christi. Genes.4.Mat.tom.6. 247.c.2.B

Abel offerebat de primogenitis duplici de causa. Genes. 26.c.2.C.& 121.c.2.B.c.3.F

Quod ad munera Abel respexerit Deus,& non ad munera Cain, signum erat inflãmatio sacrificij Abel, & non Cain,&c.Genes. 26.c.3.G

Abel vixit centum annos ad minus, etiam secundum literam nostram, quia septuaginta interpretes dicunt, Adam fuisse ducentorum triginta annorum, quando genuit Seth.Genes. 25.c.4.H

Abel luxerunt parentes eius centum annis, vt dicunt quidam,& hoc in quadam valle apud Hebron,quæ dicitur vallis lachrymarum, sed hoc non videtur verisimile.Genes. 25.c.4.I

Abel occisus fuit a Cain lapidibus.Genes. 27.c.2.A

Abel mortuus est,priusquàm gigneret,nõdum enim peruenerat ad ætatem, in qua gigneret secundum consuetudinem illius temporis.1.Paralip. 27.c.4.G

Abel fuit martyr, immo & primus martyrum, vt innuitur Mat.23.& Lucæ 11. & sic eum vocat Ecclesia.Genes.413.c.4.D.Et Mat.tom.7. 260.c.3.K

Abel fuit primus, qui descendit in Limbum Patrum statim vt mortuus est propter eius martyriũ. Matt. tom.7.260.c.3.I.Paradox. 107.c.3.F

Abel fuit prior in ciuitate Dei,sicut & Cain fuit caput ciuitatis Diaboli.Genes. 25.c.4.F

Abelmain. Abel, & Abelmain ciuitas, de qua 2. Paralip.16.eadem ciuitas est.2.Paralip. 213.c.2.C

Aben Ezra. Rabbi Aben Ezra inter cæteros Iudæos rationabilius, & acutius sentire videtur.Exo.tom.2. 12.c.3.k

Aben Ezra irremediabiliter aberrauit volens assignare causam literalem, & radicalem tabernaculi, & eorum, quæ intra continebantur, &c. vt probatur Exo.tom.2.19.c.1.B.& C. Et postea assignatur vera causa constructionis tabernaculi ab authore. 20. c.a.B.& 21.c.3.H

Aben Ezra aberrauit circa Dei religionem,& contra naturam.Exo.tom.2. 19.c.1.D

Aben Ezra videtur aliquid intellexisse de astrologicis,& necromanticis.Exo.tom.2. 117.c.4.F

Fallitur Aben Ezra in assignatione causæ, quòd templum potius fuerit ædificatum in Ierusalem, quàm alibi,vt probatur 2.Paralip. 39.c.4.G

Aben Ezra Doctor Hebræus dicit, quòd die sabbathi licebat Iudæis succendere ignem ad calefaciẽdum membra,licet nõ ad parandos cibos, propter quod Iudæi dicunt ipsum fuisse hæreticum. De Sanctiss. Trinit. 4.c.2.D

Aben Ezra in sua expositione super Genes. irridet Christianos credentes se probare Trinitatem personarum ex quibusdam auctoritatibus, ex quibus secundum rei veritatem nihil probant, sed procedunt ex ignorantia sermonis Hebraici. De Trinitate. 8.c.3.F

Abias. Filius Roboam in quodam bello contra Ieroboam interfecit quingenta millia Israelitarum,vt habetur 2.Paralipomen. 13. 3.Regum. 137.c.3.I

Abias filius Roboam regnauit tribus annis integris, & mortuus est in fine anni vigesimi Ieroboam, & sic concordatur, quòd Asa filius eius dem Abiæ, regnauerit anno.20.Ieroboam.3.Regum. 138.c.3.F

Abias non erat primogenitus Roboam. 2.Paralipomenon. 158.c.3.F

Sed eius primogenitus fuit Iehus filius Abigail vxoris Roboam.ibid.c.3.k

Abias Rex Iuda iustè pugnauit contra Ieroboam, vt probatur 2.Paralip. 173.c.1.B

Abias dixit verba quædam ad Ieroboam, & exercitũ eius,quæ referuntur. 2. Paralip.13. Proprio ore,& non in scriptis.2.Paralip.173.c.3.I. Et intentio Abiæ in verbis suis erat reducere Israelitas ad vnitatem regni domus Dauid bello,vel pace.ibid. 173.c.4.H. Sed an illa verba fuerint persuasoria, vel non, vide ibidem.

In bello,quod fecit Abias cõtra Ieroboam, Deus perterruit Israelitas, quod multis modis potuit contingere.2.Paralip. 183.c.1.C

Abias, accipiens multas ciuitates regni Ieroboam in bello,non peccauit.2.Paralip. 184.c.2.A

Cum dicitur,quòd Abias post victoriam contra Ieroboam, acceperit tredecim vxores, intelligitur præter illas,quas habuerat priusquàm esset Rex,& postea.2.Paralip. 185.c.3.H

Abias quomodo ædificauerit altare holocaustorum Domino.2.Paralip. 201.c.3.k

Ablathar. Summus sacerdos ministrauit coram arca Domini tẽpore Dauid, & Sadoc summus etiam sacerdos ministrabat tunc in tabernaculo,quod erat in Gabaon.1.Paralipom. 189.c.3.I

De Abiathar filio Achimelech.1.Paral. 319.c.2.B

Abigail. Vxorem Dauid, quæ prius fuit vxor Nabal, fuisse prophetissam, dicunt Hebræi.1.Reg.tom.2. 138.c.4.F

Abigere. Propriè pertinet ad pecora, quando scilicet aliquis disturbat pecora, & facit ea dispergi, ita vt possit de illis aliquid furari, & istam dispersionem iura vocant crimen abigeatus, & transfertur in sacra scriptura interdum ad aues, vt Genes. 15. etiam Exo.8. Transfertur etiam ad ranas,& interdum ad homines. Exo.tom.1.51. c.2.C.1.Reg.tom.2. 110.c.2.A

Abigere generaliter accipitur pro expellere, vel remouere.1.Reg.tom.2.ibid.B

Abigeatus. Crimen, quod committitur, quando quis dispergit pecora,vt furetur aliqua ex eis,grauius punitur, quàm si furaretur aurum, vel argentum tanti valoris: nam, qui aurum,& argentum furatur,punitur pœna dupli, & qui furatur pecora mulctatur pœna quadrupli, vel quintupli. Et ista diuersitas pœnarum prouenit, vt tollatur promptas ad peccandum. Exodi tom.1. 229.c.2.B

De Abigeatus crimine habetur. ff.de crimine abigeatus.ibid.C

Abimelech. Cum sustulit Saram vxorem Abrahæ, incidit immediatè in magnam infirmitatem.Genes. 273.c.4.I

Abimelech,de quo Genes.2.quomodo Deum audierit in somnis loquentem,& quomodo ipse in somnis responderit Deo.Genes. 274.c.1.E

Abimelech filius Gedeonis illegitimus, regnauit super omnes Israelitas,vt probatur Iudi. 82.c.4.H

Abimelech filius Gedeonis cum fauore,& auxilio Sichimitarum, & vrbis Mello iugulauit 69. fratres suos.Iudic. 88.c.2.B

Abimelech filius Gedeonis iustè pugnauit contra Sichimitas, quia commiserunt crimen læsæ maiestatis contra ipsum.Iudi. 93.c.2.A

Abimelech filius Gedeonis peccauit grauiter iubendo armigero suo,quòd eũ occideret.Iudi. 95.c.4.H

Universidad de Deusto
Biblioteca

Abisai. Frater Ioab erat seditiosus valde, & concordabat ipsi Ioab. 2. Regum. 124. col. 3. F

Abyssus. De quo Genes. 1. iuxta quandam positionem, dicitur congregatio omnium elementorum, quæ licet in suis speciebus perfecta essent substantialiter, carebant tamen dispositione accidentali extrinsecus perficiente. Genes. 2. c. 4 G

Abyssus secundum veriorem positionem dicitur tota materiæ indistinctæ, seu in formis congeries, sicut vocatur abyssus aquarum profunditas, vel magnus terræ hiatus, quia imperscrutabiles sunt, sic materia illa, quæ valde magna erat, occupans a centro terræ in rotundum vsque ad concauum cœli empyrei, abyssus dicebatur, & referuntur carmina quædam Nasonis. 1. Metamorphoseos. Genes. 4. col. 2. D

Terra quare dicatur abyssus. Genes. 49. vide Genes. 410. c. 3. k

Abyssus, de quo Genes. 7. dicitur locus absconditus in visceribus terræ, in quo latent aquæ, & de quo manant fontes, & lacus. Genes. 41. c. 4. I

Abyssus propriè significat obscuritatem, & reperitur in terra, & in aqua. Genes. 410. c. 3. K

Abisue. Filius Phinees fuit quartus in ordine summorum sacerdotum, de quo nihil dignum memoria scriptum est, & fuit tempore Othonielis primi iudicis Israel, & tempore Aod secundi iudicis Israel. 1. Paralip. 94. c. 1. A

Abiud. Filius Zorobabel, de quo Matt. 1. non habetur sub hoc nomine inter filios Zorobabel, qui ponuntur 1. Paralip. 3. sed ab aliquibus putatur, quòd sit Ananias filius Zorobabel, cuius posteritas refertur. 1 Paralip. 58. c. 3. E

Ablactatio. In ablactatione filiorum fiebat magnum festũ apud Iudæos. Genes. 277 c. 3. F

Abnegare. Propriè est quando quis negat se aliquid alicui debere, & cæt. Mat. tom. 4. 193. c. 4. G

Filius non potest abnegare patrem, bene tamen è contra. Mat. tom. 4. 193. c. 4. G

Abominabile. Inter abominabile, & execrabile hoc interest, quòd detestationem notant, sed abominabile solum significat quendam motum interiorem viscerib̃, secundum quem detestamur aliquem cibũ, &c. Execrabile tamen dicitur id, quod non solum abominamur, & detestamur, sed etiam maledicimus illud, & fugimus. Leuit. 97. c. 4. K

Aborigenes. Dicuntur populi nescientes suam originem, vt sunt Itali quidam descendentes a Sabathaca, & Regma filijs Chus filij Cham. Genes. 51. c. 3. I

Primi incolæ Italiæ fuerunt aborigenes, ideſt, absque nota origene. Defens. 49. c. 2. B

Aborsus. De facientibus aborsum distinguũt iura canonica per esse animatum, vel inanimatum, vt habetur extra de homicidio, cap. sicut ex literarum. & trigesima secunda quæstione secunda, cap. quia vero. & cap. Moyses, & eadem distinctio ponitur. ff. de pœnis, in l. si aliquid. paragr. abortionis. Exo. tom. 1. 220 c. 1. B

Procurantes aborsum, si manifestum sit fœtum esse animatum, tales sunt homicidæ, & etiam secundum legem humanam occidens puerperium tenetur sicut homicidæ, per l. Aquil. quamuis non nominet illud homicidium, sed ruptum. & occidens tenetur de rupto, & non de occiso. Et tamen quantum ad nos non est differentia, quia illud vocamus homicidium. Et per leges ecclesiasticas imponitur pœnitentia, sicut pro homicidio. Si autem non erat animatus, non est homicidium, vt habetur 56 distinctio. cap. nasci. habetur tamen quantum ad pœnitentiam pro homicida, vt dicitur 25. distinct. cap. criminis. Si autem dubium esset, an esset animatus, vel non, si probabiliter creditur fuisse animatum, abstinere debet tanquàm irregularis in administratione sacri ordinis, nec debet ascendere ad superiores ordines, quandiu manserit in illa credulitate. Similiter distinguendum est, si mulier procuret aborsum per venenum: nam si erat formatus fœtus, occidi debet secundum leges humanas. ff. de pœnis. l. si quis aliqua. Si vero erat dubium, debet mitti in exilium. ff. ad leg. Cornel. de sicarijs. l. si mulier, &c. & vide præterea de his, qui tribuunt venena, ne conceptus fieri possit, & cæt. Matt. tom. 2. 99. c. 2. A

Abortiri. Qui abortiri cogunt mulieres, cum fœtus non est formatus, licet non teneantur lege Mosayca, neque canonica, tenentur tamen lege Cornelia, de sicarijs. l. si mulierem, & ff. ad leg. Aquil. si seruus. paragr. si mulier, & cæt. Exo. tom. 1. 220. c. 1. C

Abortiuum. Dicitur, quod ante tempora egreditur de vtero propter aliquam violentiam factam naturæ, aut propter aliquod incommodum, quod est præter naturam. Num. tom. 1. 174. c. 1. C

Abram. Significat patrem excelsum, & est compositum de Au, quod Hebraice significat patrem, & rama, quod significat altitudinem. Genes. 259. c. 3. H

Abraham. Significat patrem multarum gẽtium, vel populorum secũdum compositionem Hebraicam. Genes. 57. c. 3 K. Et hoc nomen imposuit illi Deus, quando circumcisus est. 1. Paralip. 35. c. 3 K

Abraham natus fuit post diluuium annis trecentis, minus octo. Genes. 54. c. 3. G

Abraham non fuit primogenitus Thare, licet inter filios illius primus ponatur in ordine, quod non ætate, sed dignitate factum est. Genes. 57. c. 3. K

Abraham fuit Chaldæus origine, & ideo omnes Iudæi dicuntur descendere de Chaldæis, sicut patet Iudith 5. ex verbis Achior. Genes. 58. c. 1. D

De solo Abraham intelligendum est, quòd fuerit genitus anno septuagesimo vitæ Thare patris eius, vt probatur Genes. 59. c. 3. H

Sed quare solius Abrahæ natiuitatis annum scriptura retulerit, & non fratrum eius, scilicet, Nachor, & Aram. Genes. 59. c. 3. I

Quod Abraham exierit de Charra post mortem patris eius Thare, non repugnat, immo stat cum hoc, quòd introierit in terram Chanaan anno ætatis suę septuagesimo quinto. Genes. 60. c. 1. I

Et exiuit bis de Charra, semel patre viuente, & secundo post mortem illius. Prima vice Abraham erat annorum septuaginta quinque. Genes. 22. &c. Genes. 60. c. 1. D

Abraham natus est anno quadragesimo tertio Regni Nini Regis Assyriorum, qui fuit annus fere millesimus ducentesimus ante vrbem conditam, & secundum Orosium, millesimus trecentesimus, & ante Christi natiuitatem bis millesimus quadragesimus secundus. Genes. 60. c. 3. G

Tempore natiuitatis Abrahę regnabat Cecrops apud Sicionios. Et quando Abraham exiuit de Chaldęa regnabat Ninia Nini filius, & Semiramidis, & apud Sicionios

Sicionios regnabat Texilion, quo regnante, in tantum tempora prospera euenerunt, vt eum iam defunctum Deum esse crederent Genes. 60. c. 4. F

Abraham vocauit Deus sexaginta annis ante mortẽ Thare patris, eius declinantis iam cũ filio suo Nachor ad idolatriam. Genes. 61. c. 3. F

Abraham natus est in Hur Chaldęorũ. Genes. 61. c. 3. G. 288. c. 2. E. Sicut expediebat Abrahę vt Thare pater eius & Nachor non intrarent in terram Chanaan, ita etiam fuit expediens, vt Thare non maneret in terra Chaldęorum. Genes. 62. c. 4. H

Abraham, mortuo patre eius, iuit in Charra, vt acciperet ea, quę illi iure successionis proueniebant, & deinde redijt in terram Chanaan. Genes. 62. c. 4. I

Abraham nunquam gentium Deos coluit. Iosũ. to. 2. 179. c. 1. B

Ad Abraham duplex facta est vocatio a Deo prima in terra Chaldæorum, & altera in Charra. Et sic oportet dicere ad condordandum cap. 22. Gen. cũ cap. 7. Actu. Genes. 61. c. 3. G. Et vocatio Abrahæ, de qua Stephanus Act. 7. facta fuit in Hur Chaldæorũ & nõ in Charra. Gen. 61. c. 3 K. Et de hac vocatione prima non fit mentio in Genes. sed solum de secũda. Sed, cũ Abraham exiuit de Hur Chaldæorum, cuius ætatis fuerit nescitur. 63. c. 4. K

Circa egressionem Abrahæ de Charra, refertur opinio Nicolai de Lyra, & impugnatur. Gen. 65. c. 1. D

De exitu Abrahæ de Charra post mortem Thare solus Stephanus facit mentionem. Actu. 7. Genes. 65. c. 1. B. & iste exitus cõtigit cum Abraham esset centum triginta quinque annorum. ibidem.

Illud, quod dictum est Abrahę Genes. 22 scilicet, egredere de terra tua, & de cognatione tua &c. dictum esse illi post mortem Thare patris eius, ait Nicolaus de Lyra, sed fallitur Genes. 65. c. 3. G

Si illa vocatio Abrahæ, de qua Genes. 22. Egredere de terra tua &c. fuisset facta post exitum ipsius de Hur Chaldæorum, cum ipso, & pater eius essent in itinere, necdum venirent in Charra, posset dici, quòd non fuerit nisi vnica tantum vocatio Abrahæ, & sic facile esset concordare Genes. caput 22 cum capit. 7. Actu. Sed veritas est, quod fuerunt duæ vocationes, & tres exitus. Genes. 65. c. 3. G

Abrahæ duo promisit Deus, scilicet, terram Chanaan, & multiplicationem seu benedictionẽ omnium gentium in semine suo, vel in seipso. Genes. 65. c. 4. H

Soli Abrahæ iurauit Deus se daturum terram Chanaan, Isaac verò, & Iacob promisit idem, sed non iurauit. Deuter. 139. c. 2. D

Abraham veniens de Mesopotamia intrauit in terram Chanaan per partem septentrionalem, conuertens se per partem orientalem terræ Chanaan. Genes. 66. c. 2. E

Abraham erat in terra Chanaan tanquam incola & colonus, pretio dato, & sub iurisdictione Chananæorum. Genes. 66. c. 4. I. 78. c. 1. B

Abraham, vbicunque volebat, faciebat altare ad immolandum, tempore tamen legis Mosaycæ non vbicunque, sed in certo loco, videlicet intra atrium tabernaculi fieri debebat. Genes. 67. c. 1. C. 69. c. 4. I. & 71. c. 2. E

Abraham, cum dixit Saræ vxori suæ, dic quòd soror mea sis, non docuit ipsam mentiri, sed veritatem occulte celare. Nec fuit mẽdacium, cum dixit illi, dic, quòd soror mea sis. Genes. 68. c. 2. A

Abraham, vt custodiret vxorem suam ab Aegyptijs, eam claudebat in arca, vt quidam Hebræi dicunt. Genes. 68. c. 2. E

Abraham docuit Arithmeticam, & Geometriam in terra Aegypti, vt dicit Iosephus. Genes. 68. c. 3. G & 73. c. 1. D

Abraham fuisse diuitem nimis, dicitur. Genes. 13. & ad hoc probandum adducuntur rationes. Genes. 69. c. 2. A

Abraham obtulisse sacrificia probatur Gen. 72. c. 2. A

Abraham ipse potuit sacrificia offerre, cum tunc nulla lege vetitum esset &c. imo, stante lege, liceret illi sacrificare immolando &c. Genes. 71. c. 1. A

Abraham non habebat certas cęremonias tam circa sacrificia, quam circa conditiones animalium, quæ in sacrificio offerebat. Genes. 71. c. 3. K

Sed quales cæremonias tenuerit in sacrificij. vide ibidem. Sed q̃ verum sit, q̃ sacrificium obtulerit, probatur. Genes. 72 c. 1. E. Et ex cæremonijs, quæ obseruatę sunt in eius sacrificio, non est sumendum argumentũ ad aliud sacrificium &c. Leui. 22. c. 4. G

Abraham fuit primus, qui dixit Deum vnum creatorem esse cunctorum, vt dicit Iosephus lib. 1. Antiquitatum. Genes. 72. c. 3. D

Abraham regnasse in Damasco, tenet quidam Nicolaus Chronographus. Genes. 72. c. 2. E

Inter pastores Abrahæ, & Loth contentio fuit propter pascua, & propter aquas Genes. 72. c. 3 H

De Abraham quare dicat scriptura, quòd fuerit dies valde in possessione auri & argenti, & non de Loth. Genes. 72. c. 4. I

Abraham vtebatur tentorijs in terra Chanaan, quia terræ illius, nec vnum passum pedis habebat, vt refert Stephanus. Act. 7. Genes. 73. c. 5. C. Sed quare non emerit domum ibidem, in qua moraretur, vide ibidem.

Abraham & Loth dicti sunt fratres non natura, scilicet, ex eisdem patre & matre, sed cognatione, quia Abraham erat frater Aram patris Loth. Genes. 75. c. 3. F

Abraham, quare dixerit Loth, ne Iurgium sit inter me & te. Genes. 13. Genes. 76. c. 4. K

Abraham diuisus est a Loth ex intentione Dei. Gen. 78. c. 3. G

Abraham, quare secum duxerit Loth de Charra in terram Chanaan. Genes. 78. c. 4. I

Ab Abraham natiuitate vsque ad natiuitatem Christi interfuerunt anni duo millia quattuordecim. Genes. 115. c. 1. C. Et natus est ab orbe condito anno quasi millesimo nongentesimo quinquagesimo. Mat tom. 6. 161. c. 1. B

Abraham accepit Agar in vxorem, ne in actu carnali intercideret error cõtra Deum, cũ talis actus semp fuerit peccatũ, nisi cũ propria vxore. Gen. 257. c. 3. F

Cum Abraham carnaliter cognouit Agar, ipsa Sarra incæpit voluntarie vitam agere continentem non petendo debitum a viro suo. Genes. 257. c. 3. I

Ille risus Abrahæ, de quo. Genes. 17. non fuit irrisio diffidentis, sed exultatio gaudentis. Genes. 261. col. 2. B

Abraham prouidebat omnia necessaria Agar & Ismahel habitantibus in deserto Pharam. Genes. 278. c. 1. D

Abrahæ mater non fuit mater Aram fratris sui, sed Thare fuit pater vtriusque. Genes. 275. c. 4. H

Abaham fuit homo multum hospitalis. Genes. 262. c. 4. K

Abraham pluribus annis habitasse in Bersabee, in cõualle Hebron, dicit Nicolaus de Lyra, sed fallitur, vt probatur. Genes. 279. c. 2. C

Referuntur illa, quæ Satan dixit Deo contra Abraham, iuxta Hebręorum fatuitatem. Gen. 280. c. 1. A

Deus præcepit Abrahę procul a Domo sua immolare filium ad maiorem probationem obedientiæ.

Universidad de Deusto

Genes.280.c.2.E. Sed quare de nocte iuit Abraham ad adimplendum preceptum Dei de immolatione filij. Genes. 280.c.3.F
Asinum, quem strauit Abraham, quando iuit immolare filium, futurum esse illum, in quo sedere deberet Messias iuxta vaticinium Zachariæ nono capite, dicunt Hebræi insensati. Genes. 280.c.3.H
Iuuenes, quos duxit Abraham secum, fuisse Ismahelem, & Eliezer, dicunt Hebræi, sed falluntur, vt probatur Genes. 280.c.3.H
Abraham, quibus verbis locutus sit ad Isaac, vt se ad mortem præpararet, refert Iosephus, sed Nicolaus de Lira falsè refert verba Iosephi. Genes. 281.c.2.B
Abraham volens filium suum occidere, credidit firmissimè, quòd Deus illum a mortuis esset suscitaturus ad adimplendas repromissiones, quæ necessario essent adimplendæ. Genes. 281.c.2.C
Abraham pergenti ad immolandum filium accessit dæmon, vt aiunt Iudæi, dicens illi, ò insensate, &c. & hoc Apostolus innuit ad Hebræos vndecimo, dicēs fide obtulit Abraham, &c. Genes. 281.c.3.G
Abraham habuit plenissimam cognitionem, & certitudinem, nullo manente scrupulo, quòd Deus erat ille, qui præceperit immolationem filij. Genes. 281.c.4.F
Aries, quem Abraham vidit postquàm prohibitus est iugulare filium, fuit vnus, vt dicunt Iudæi, ex ijs, qui creati sunt die sexta, quod tanquàm ridiculum improbatur. Genes. 282.c.1.D
Aries ab Abrahā oblatus sibi ab Angelo delatus fuit. Genes. 282.c.2.B
Abraham immolauit arietem in principio mensis Septembris, vt dicunt Iudei, & propter hoc prima die illius mensis magnam faciunt festiuitatem, quæ vocatur festum Clangoris, & canūt buccinis corneis. Num.29. Genes. 282.c.2.D
Abraham, cum dixit date mihi ius sepulchri. Genes. 23. Non emit ius sepulchri, vel sepeliendi, sed gratis petijt, quia tale ius spirituale est, nec vendi potest, sed emit locum sepulturæ, &c. Genes. 284.c.4.F
Abraham suscepit Ceturam in vxorem, postquàm Isaac suscepit Rebeccam. Genes. 287.c.4.I
Abraham habuisse filiam pulcherrimam nomine Bachol, dicunt Hebræi, sed ridiculum est. Genes. 287. col.4.I
Quod Abraham susceperit a puero suo iuramentum, ponendo manum subter femur eius, vt patet Genes. 24. quid sibi voluerit, referuntur ad hoc opiniones Christianorum, & Hebræorum. Gen. 288.c.1.A
Abraham quare, cum iam senex esset, acceperit vxorem post mortem Sarę, & quare ex Chananeis. Genes. 294.c.2.A
Agar, & Cetura, cum verè essent vxores Abrahæ, dictæ sunt concubinæ, vel respectu Saræ, quæ principalis vxor erat Abrahæ, vel quia non fuerunt acceptæ cum ea solemnitate in matrimonium, qua accepta est Sara. Genes. 294.c.4.I
Abraham post annum ætatis suæ 140. genuit sex filios de Cetura, & hoc naturaliter. Exo.tom.1. 8.c.2.B
Abraham quare separauerit filios, quos habuit ex Cetura, ab Isaac. Genes. 294.c.4.K
Vitæ Abrahæ fuerunt anni centum septuaginta quinque, qui quidem anni in Hebræo distincti ponuntur, scilicet, cētum anni, septuaginta anni, quinque anni, & hoc ideo etiē, dicunt, quia ita fuit Abraham a peccato mundus, quando fuit septuaginta annorum, sicut quando fuit quinque, & ita, quando fuit centum, sicut quando fuit quinque. Gen. 195.c.1.D 1.Paralip. 35.c.3.K
Abraham dicitur congregatus ad populum suum, Genes 25. idest, ad sanctos Patres, qui erant in limbo. Glosa tamen ordinaria per populum intelligit Angelos, quia fortè non erant tunc tot boni mortui, qui facerent populum, &c. Genes. 295.c.2.B
Abraham vixit, post natiuitatem Iacob, & Esau, annis quindecim. Genes. 297.c.3.H
Abraham fuit simpliciter melior, quàm Isaac, licet quo ad aliquid excederetur ab Isaac, quia obedientiæ merita potiora fuerunt in Abraham, &c. Gen. 300.c.3.I. Et fuit melior quàm Iacob, licet benedictiones Iacob fuerint maiores. Leuit. 320.c.4.I
Abraham post mortem Saræ vixit annos 38. Genes. 413.c.1.B
Abrahæ semen iustum vocantur omnes fideles rectè viuentes. Genes. 253.c.2.A
Abrahæ, & Saræ laudes multas cantat Augustinus, & maximè circa coniugium eorum, lib.16. de Ciuitate, cap.26. Genes. 257.c.2.E
Abraham volens occidere filium, non commisit homicidium, quia id voluit ex mandato illius, qui Dominus erat vitæ, & mortis, & cui cuiusque mors debita est ex peccato originali, &c. Exo.to.1. 21.c.1.D
Abraham, cum voluit occidere filium, non consensit in homicidium, cū illud sit occisio hominis indebita, & contra preceptū decalogi, sed consensit in occisionē hominis debitā, &c. Exo.tom.1. 188.c.1.A
Abraham multum meruit in volendo efficaciter occidere filium suum. Exo.tom.1. 188.c.1.B
Si Abraham filium suum realiter occideret, non peccaret. Exo.tom.1. 189.c.4.H
Abraham laudatur, nō quia voluit occidere Isaac, sed quia ex mandato Dei hoc voluit. Mat.to.1.98.c.3.H
Abraham iussit Deus immolare filium, sed Deus nō intendebat, quòd filium occideret, sed quòd appareret alijs, quòd Abraham tam obediēs esset Deo, quòd eo iubente, iam filium occidebat. Simile est de tentatione Philippi, &c. Matt.tom.4. 276.c.1.D
Quod Abrahā repudiaret Agar, licitū fuit, immo necessariū quia mandante Deo. Mat.tom.5. 96.c.2.C
Generationes filiorum Abrahæ ex Agar, & Cetura prius refert scriptura 1.Paralip.1. quàm generationes ex Isaac, quia illæ erant omittendæ, & istæ continuandæ. 1.Paralip. 36.c.1.A
De filijs Abrahæ ex Cetura. 1.Paralip. 36.c.2.A
Deus elegit Abrahā ex sola gratia, & liberalitate sua, potius quam aliquem alīū de cōtemporaneis suis, & non propterea quòd Abraham a principio esset iustus, quia vt esset iustus, Deus præuenit eū, vt esset capax beneficiorum suorum: nā ita poterat præuenire alium quemcunque Abrahæ cōtemporaneū, ipsum iustificando. Matt.tom.1. 67.c.3.K
Potest dici, quòd Abraham fuerit principium credendi propter tria. Primò, quia illi fuerit primo reuelatus articulus de mediatore inter Deū, & homines, & non solū hoc, sed ēt fuerit promissum, q̄ ex semine suo nasceretur, iuxta illud Gen.22. In semine tuo benedicentur omnes gentes. Secundo, quia ex quo fides cœpit esse in ipso, postea semper seruata sit. Tertio, quia non solum ibi cœpit fides, sed etiam status fidei, &c. Matth.tom.1. 66.c.4.G
Abraham fuit primus, qui vocatus est Hebræus. Matt. tom.1. 189.c.2.A
Abraham non habuit principatū politicum, similiter nec Isaac, sed tantum œconomicum: Iacob tamen cum filijs suis habuit communicationem mediam inter politicam, & œconomicam, quæ vicalis dicitur, hoc est, a vico. 1.Reg.tom.1. 1.c.3.H
De Abraham, quare sæpius loquerentur Pharisæi, q̄ de Isaac, & Iacob. Matt.tom.1. 189.c.1.E
Abraham habuit simul duas vxores, & Iacob quatuor. Matth.tom.5. 86.col.2.C
De sinu Abrahæ, & quare sic dictus sit. Parado. 109. c.1.A. Similiter de descendentibus ad locum illum Ibidem. c.1.I
Sinus Abrahæ quomodo differat a limbo puerorum. Paradox. 109.c.1.B.& C

Absalon.

Absalonis mater, filia fuit Regis Iessur. Iosue tom.2. 57.col.2.D
Absalon non tondebat capillos suos, nisi ex necessitate, quando grauabat eum cæsaries. 2.Reg. 89.c.3.I
Absalon non fuit Nazareus, quare male dicunt Iudei, oppositum dicentes. 2.Reg. 89.c.4.G
Absalon fecit sibi imaginē marmoream in valle Regia, quæ distabat ab Ierusalem duobus stadijs. 2.Regum. 90.c.1.E. Nec illius statuæ constructio peccatum fuit ex eo, quia poterat esse scandalum ad idolatriam, sed quia facta est ex inani gloria. 2.Regum. 118.c.1.D
Ioab occidens Absalonem, grauiter peccauit, & cæt. 2.Regum. 116.c.4.k. 124.c.1.C
Absalonis refertur historia. 1.Paralip. 54.c.1.D

Abscindere.

Membra propria virilia dæmoniacæ tētationis est, neque sic faciens tollit a se concupiscentiam carnis. Cum concupiscentia alibi habeat originem, &c. Matth.tom.5. 121.c.1.A
Abscindere sibi virilia membra, vel aliam partem corporis nulli licet, quacunque intentione agat, nisi faciat de consilio medicorum, ad euadendā aliquam grauem ægritudinem, quam alias non crederetur posse euadere, vt habetur extra de corpore vitia. c, ex parte in presbyteri, & 55.dist. cap. si quis a medicis. & cap. si quis per ægritudinem. Matth. tom.5, 121.c.1.A

Absentia.

Cuius absentia est causa destructionis, eius præsentia est causa conseruationis. ex 2.Physic. vbi ponitur exemplum de nauta & naui. 1.Reg.tom.1. 53.c.4.H

Absoluere. Absolui.

Ab obligatione, qua quis tenetur Deo, nunquàm absoluitur propter illa, quæ faciunt proximi sui contra ipsum, quare alter coniugum, qui non est fornicatus, licet non teneatur reddere debitum fornicanti, tamen non potest licitè commiscerī alteri. Mat.tom.5. 103.c.3.I
Nemo potest seipsum absoluere, & alia sacramenta conferre nouæ legis, etiam si sit Papa. Secus tamen erat in veteri lege, vbi quis poterat seipsum circuncidere. Iosue tom.1. 88.c.4.I. Mat.tom.4. 187.c.1.A
Nunquàm inferior, existens inferior, propriè accipiēdo inferiorem, absoluit superiorem, & tamen ille, qui alias erat inferior, factus superior, in aliquo casu absoluit superiorem, idest, illum, qui alias erat superior, & in illo casu efficitur inferior. Et idem dicendum est de susceptione Eucharistiæ, & de absolutione sacramentali. Matt.tom.4. 187.c.1.A
Absoluendi potestatem committere potest superior inferiori ad ipsum superiorem absoluendum, non tamen ad excommunicandum. Mat.to.4.187.c.2.A
Per absoluere a culpa, & a pœna, vt communiter improprie dicitur, significatur absoluere plenariè, quod propriè sic dicitur. Defenso. 3.c.1.C
Absoluere, quantum ad peccata, nunquàm sub totali verborum serie in sacris literis reperitur, concedendum est tamen, quòd homo absoluitur a peccatis, immo est propositio vera, & propria secundum rationem terminorum, ista tamen non est propria locutio: Homo absoluitur a culpa. Defenso. 7.c.1.A
Deus dicitur absoluere, quando infudit gratiam iustificantem, &c. Defenso. 7.c.3.I
Deus absoluit a reatu pœnæ æternæ, & eius sacerdos a reatu pœnæ temporalis, vel a parte illius. in Defensor. 8.c.1.C
Deus, & Sacerdos quomodo a culpa dicantur absoluere. Defenso. par.1. 7.c.2.B
Quando aliquando conceditur, quòd Deus absoluit a culpa, accipitur tunc culpa pro offensa Dei, & pro macula, & interdum pro reatu. Et satis conuenienter, quoniam ista tria, scilicet, macula, offensa, & reatus sunt effectus culpæ, & fit tunc denominatio per causam, ita quòd effectus accipiat nomen causæ, sicut iura frequenter faciunt. & est modus loquendi vulgaris, &c. Defenso. 9.c.3.H
Cum dicitur, quòd sacerdos absoluit a culpa, sensus est, idest, a reatu pœnæ, &c. Et iste modus loquendi est satis conueniens, quoniam, cum reatus non sit nisi ad pœnam, accipitur vnum pro altero, quia secundum Aristotelem, vbi vnum propter alterum, vtrobique tantum vnum est, & alia ratio quòd Ecclesia accipiat pœnam pro reatu pœnæ, quia scilicet loqui vult clariori modo, quo potest, & tamen clarius est dicere absoluere a pœna, quàm absoluere a reatu, &c. Defenso. 9.c.3.I
Quod aliquis absoluatur a culpa non inuenitur in sacris literis sub his verbis, reperitur tamē peccatum dimitti, auferri, remitti, tolli, deleri, relaxari, donari. Defenso. 6.c.4.G
Quando a peccatis absoluimur, accipimus realiter aliquid de meritis Passionis Christi. Matt.tom.4. 172. col.2.A
Christus poterat, eo viuente, a peccatis absoluere, non imponendo pœnitentiam. Matth.tom.4. 172.c.2.C
Absoluere quantum ad rem nihil aliud est realiter, quàm remittere, vel delere peccata. Matth.tom.4. 174.c.4.K
Solus reatus est, a quo homo dicitur absolui, cętera autem dimittuntur, vel tolluntur, aut delentur, sed non absoluitur homo ab eis. Matt.tom.4. 174.c.4.k
Absoluere, & ligare potest sacerdos quantumcunque malus. Matt.tom.4. 183.c.2.D
Papa, quia non potest seipsum absoluere, necesse est, quòd a subdito suo absoluatur. Matth.tom.4. 187. col.2.A
Inferior, dum est inferior, nunquàm potest absoluere superiorem. Matth.tom.4. 187.c.2.A
De Abbatissa, quæ præsumpsit audire cōfessiones monialium, & absoluere. vide in dictione, Abbatissa.
Quod aliquis absolui non possit a pœna, ex duplici causa prouenit. Primo, quia quando quis absoluitur, pœna non est siue eterna, siue temporalis. Secundo, quia pœna non dicit rationem vinculi. Defenso. 8.c.1.B

Absolutio.

In absolutione sacramentali duplex potestas requiritur, scilicet, ordinis, & iurisdictionis: prima æqualiter est in omnibus sacerdotibus, sed non secunda, & hoc extra articulum necessitatis. Mat.tom.4. 185.c.2.C
Absolutio sacramentalis non potest fieri supra excōmunicatum, nisi prius ab excommunicatione liberetur. Mat.tom.4. 186.c.3.H
Absolutio a peccatis non ordinatur præcipuè ad Eucharistiæ susceptionem, sed ad æternam vitam habendam, licet verum sit, quòd ad hoc quòd aliquis sumat Eucharistiam dignè debeat esse mundus ab omni peccato, per absolutionem sacerdotalem. Mat.tom.4. 186.c.4.G
Absolutio propriè non fit a culpa peccati, nec ab aliquo alio, se a reatu pœnæ æternæ, vel temporalis. Defenso. 5.c.4.k

Universidad de Deusto
Biblioteca

Index in omnia Opera

Absolutio non se extendit ad peccatum, sed ad peccatorem, quia ipse est, qui ligatur, & nō peccatum, sed ad peccatorem, quē peccatū ligat. Def. 7.c.1.B

Absolutionem se extendere ad culpam rectè conceditur, si culpa accipiatur prout cōtinet in se septem illa, quæ sunt in peccato, præter pœnam, quia culpa isto modo includit reatum. Defenso. 7.c.2.A. Sed si culpa accipiatur, vt contra sex alia distinguitur, quę peccatum dicit, vel includit, non est verum, quòd peccator absoluatur a culpa, immo includit cōtradictionem, & sic nec Deus absoluit a culpa, nec ipsius sacerdos absoluere potest. Defens. 7.c.2.C. Sed ratio quare Dei absolutio nō se extendat ad culpā, cum homo absoluitur, est, quia tunc culpa non est, cum culpa dicat priuationem circūstantiarum debitarum, seu deordinationem, quæ ante aduentum gratiæ iustificantis definit esse, quando actus peccati non est. Defens. 7.c.3.F

Absolutio Dei non se extendit ad culpā propter duo: primo quia nemo potest absolui, nisi ab eo quod est. Defens. 7.c.2.D. Secundo, quia absoluere, vel soluere, secundum propriam rationem, non est aliud, quàm vinculum tollere, sed culpa dicit priuationem, & non vinculum. Defens. 7.c.4.H

Absolutio sacerdotalis est post absolutionem Dei: ergo si Deus non absoluit a culpa, nec sacerdos absoluet. Defens. par. 1. 8.c.3.F

Absolutio solum est circa pœnæ reatum, quia illi reatui conueniunt duæ conditiones necessariç, quæ requiruntur ad absolutionem, scilicet, quòd maneat eo tempore, quo Deus, vel sacerdos absoluit, secundo quòd dicat rationem vinculi. Defenso. 8.c.1.B

Quod in absolutione sacramentali sacerdotes imponant manum super caput pœnitentis, assumptum est ex impositione manus Iacob cum benediceret Ephraim, & Manassen. Genes. 48. Genes. 398.c.3.G

Absolutio a culpa, & a pœna iuxta vulgi sententiam non est aliud, quàm absolutio a reatu pœnæ æternæ, & temporalis. Defens. 8.c.3.I

Absolutum. Absoluta, ad quodcunque cōparentur, eadem sunt, sed nō sic est in relatiuis. Mat. tom. 3. 184.c.2.E

Abstinentia. Abstinentiam, summam esse medicinam, fatentur peritissimi medicorum. Mat. tom. 3. 81.c.3.I

Abstractio Fit per intellectum, vt abstrahatur simplex a composito, vel a materialibus. nam in rebus simplicibus, & immaterialibus nulla fit abstractio. Matt. tom. 2. 36.c.4.G

Abstractum Purius significat formam ipsam, quàm concretum. Genes. 66.c.1.A

Abulensis Edebat Commētarios in Genes. anno a natiuitate Domini millesimo quadringentesimo trigesimosexto. Genes. 12.c.4.I. & 33.c.4.F

Abulensis apostrophat in amorem, immo potius in insaniam Sichem circa Dinam, de quo Genes. 34. Genes. 339.c.2.B

Abulensis apostrophat in Sansonem. super eius miserabili sorte. Iudicum. 164.c.2.E

Tempore Abulensis, viri tondebant comam. 2. Regum. 89.c.3.H

Tempore Abulensis erant inquisitores hæreticæ prauitatis in Hispania. 2. Paralip. 230.c.1.A

Abulensis scribebat 4. Regum Anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo, & illo anno compleuit Henoch quinque mille trecentos, & viginti annos. 4. Regum. 16.c.2.C

Abulensis scribebat tom. 6. super Matthæum Anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimoseptimo. Matt. tom. 6. 85.c.1.D

Abulensis in libello, quem fecit de præscriptionibus, posuit decem differentias inter Nouum, & Vetus Testamentum. Defenso. 33.c.1.B

Abulensis in libello suo, super Ecce virgo concipiet, tria per ordinem absoluit: nam primo nonnulla ponit fundamenta, ex quibus Iudæi contra nos insurgunt, aut saltem insurgere possunt, proclamantes prophetiam illam non posse intelligi de Iesu Redēptore nostro. super Ecce virgo cōcipiet. 3.c.2.A. Secundo soluit illorum rationes. ibidem. Tertio, subiungitur expositio Iudæorum ad præfatam prophetiam, quæ improbatur ab Authore. ibid. 5.c.3.H vsque ad finem libelli.

De Abulensis propositionibus, quas proposuit sustinendas in Rom. curia. vide in dictio. conclu.

Abundantia. Rerum extollit homines, & beneficiorum immemores facit. Deuter. 165.c.4.G

Acaron Ciuitas, de qua Iosue 15. vocatur nunc vulgariter Acre, de qua educit quoddam minerale, quod azurinum dicitur, ad faciendas literas, vel pingendas imagines. & vocatur vulgariter azur de Acre. & ab ista ciuitate denominatur ordo quidam militum, qui fuit in Ecclesia, cum Christiani obtinerent terram sanctam, scilicet, ordo Beati Ioannis de Acre, vel de Acaron. Iosue tomo 2. 93.c.2.A. 1. Regum. tom. 1. 74.c.1.E

Acaron, & Geth fuerūt duæ Metropoles in terra Philisthinorum, quæ captæ fuerunt ab Israelitis tempore Samuelis. 1. Paralip. 206.c.1.C

Acceptatio. Oblationum a Deo non est ex rebus oblatis, sed ex voluntate offerentium. Genes. 282.c.2.A

Acceptio personarum. Circa acceptionē personarum ponuntur duæ regulæ. Prima est, quòd quicunque faciens, siue distribuens cōtra aliquam legem, daram ad sic, vel sic distribuendum, dicitur acceptor personarum, cuiusmodi sunt iudices, &c. Altera est, quòd quando quis magis, aut minus alicui dat de lucro, quàm alteri, aut magis, vel minus dat de pœna, vel de damno, quàm mereatur acceptio personarum est. Exo. tom. 2. 144.c.3.K

Iudex proprie est acceptor personarum, quando non considerat dignitatem, idest, merita personarum, sed solas personas pro causis circa distributionem. Deuteronom. 6.c.3.F

Acceptio personarum dicitur fauor, quo aliquis propter personam agit aliquid, meritis personæ non suffragantibus, in alterius præiudicium, & hoc in iudicio, &c. nam extra iudicium bene potest esse fauor sine peccato, vt cum liberum est adiutorium, &c. Leuit. 189.c.4.G

Acceptio personarum non est in Deo, ita vt sine meritis tribuat quibusdam bona, & alijs merentibus, mala tribuat, & quòd aliquibus pœnas non inferat, & alijs inferat, sed in omnibus se habet iuxta merita, & demerita eorum. Leuit. 328.c.2.B. Mat. tom. 3. 234.c.2.A

Acceptio personarum opponitur iustitiæ distributiuæ, &c. Deuter. 6.c.2.E. Matt. tom. 6. 26.c.4.H

Acceptio personarum nunquàm est ni si in eo, qui debet aliquid aliquibus distribuere, & tenetur sequi certam formam in distribuendo, &c. quare Deus non est acceptor personarum. Matth. tom. 3. 234. col. 2.A

Acceptio personarum non est facienda in foro contentioso, quantum ad hoc, quòd fiat iustitia de quibusdam, & de quibusdam non, & tamen quantum ad modum faciendi iustitiam debet esse diuersitas, quia non debet esse idem modus procedendi cōtra omnes, nec etiam eædem pœnę, vel æquales debent inferri, &c. Matth. tom. 2. 242.c.1.B

Acceptio personarum fit, quando persona est impertinens ad meritum rei, quæ datur: nam si sit pertinens, tunc causarum erit acceptio, & non personarum, cū ipsa persona simpliciter non sit circunstantia actus moralis, sed bene si consideretur persona secundum conditionem meritoriam, vel demeritoriam, pertinentē, vel impertinentē. Deut. 6.c.3.H

Acceptio personarum fit tātum duobus modis, quòd si pluribus fiat, ad istos duos reducūtur. Primo modo fit, quando potestas distribuentis pœnam, vel absolutionem, damnū, vel lucrum, honorem, vel infamiam, ligata est per aliquam legem taxantem, quātum quali dari debeat. Secundo quādo distributio, superabundans in vno, præiudicat alteri, &c. Deuteronom. 6.c.3.I

Acceptio personarum non potest fieri de rebus propris accipientis, quare pater ille familias, qui conduxit operarios in vineam suam, Matt. 20. Non fuit acceptor personarum. Deuter. 6.c.4.G

Acceptio personarum significat quandam considerationem personæ ad faciendum aliquid pro illa, propterea quia talis persona est, & nō accipere personam est non considerare illam ad hoc, quòd ei vtilitatem, honorem, aut aliquid boni impēdamus propterea, quia talis persona est. Mat. to 6. 26.c.4.I

Prima conditio acceptionis personarum est, quòd sit in bonum. Mat. tom. 6. 27.c.1.A

Acceptio personarum est, quando sola persona considerat in boni distributione, secus tamen si natura consideretur, & non persona, vt si dem eleemosynam alicui, quia homo est, non cōsiderando, quòd sit pauper, vel iustus, &c. quia tunc non est acceptio personarum. Matt. tom. 6. 27.c.1.B

Quando fit aliquid boni alicui propter conditionem personæ, contingit interdum quòd sit acceptio personarum, & interdum non. Nam si conditio illa, quam respicimus, facit debitum esse personæ, vel ei competens, tunc non est acceptio personarum, quia non accipitur ibi persona, sed causa, secus tamen si illa conditio non faciat debitum esse personæ, vel ei competens. Mat. tom. 6. 27.c.1.C

Acceptio personarum est, quandocunque res aliqua datur, siue propter solam personam, siue propter aliam causam, quæ non facit rem debitam, seu competentem, & hoc siue conditio se teneat ex parte personæ, siue non. Mat. tom. 6. 77.c.2.A

Sunt quædam conditiones, quæ faciunt aliquam personam esse dignam ad aliquid, & non ad aliud. vnde eadem conditio personæ in vno negocio considerata, facit acceptionē personæ, & non in alio, &c. Mat. tom. 6. 27.c.2.A

Acceptio personarum semper est peccatum, quia opponitur cuidam virtuti, scilicet, iustitiæ distributiuæ, & vetatur Deuter. 1. Non accipies cuiusquàm personam. Et Prouerb. 18. Accipere personam in iudicio non est bonum. Matth. tom. 6. 27.c.2.E. Et semper est peccatum mortale, vt probatur Matth. tom. 6. 28.c.1.A

Circa acceptionem personarum est regula, quòd quācunque in dando aliquod bonum alicui, cōsideratur sola persona, vel quęcunque alię conditiones personæ, siue intrinsecæ, siue extrinsecæ, quæ non faciunt personam illo bono dignam, vel saltem capacem, est acceptio personarum, si est materia, in qua cadat talis acceptio. Mat. tom. 6. 27.c.3.H

Cum persona consideratur secundum naturam eius, licet illa maior sit, quàm sua res, tamen comparando quo ad nos, vel quo ad rectitudinem operationis, magis præcipua est cōditio personæ, quàm persona, cum persona ipsa non faciat hominem dignū aliquo bono, secus tamen conditio personæ, & sic quando fit aliquid propter personam, accipitur nō causa vt causa, & ideo est acceptio personarum. Mat. tom. 6. 27.c.3.K

In acceptione personarum non potest cadere ignorantia, quia actus iste, de seipso, importat quòd fiat propter intuitum personæ, sine conditione dignificante. Matt. tom. 6. 28.c.3.G

In acceptione personarum semper fit contra dilectionem proximi, vel Dei, vel vtriusque. Matth. tom. 6. 28.c.3.G

Acceptio personarum aliquando contingit in exhibitione honoris, & aliquando non. Et hoc accipiendo honorem large in toto suo ambitu, &c. Matth. tom. 6. 29.c.1.A

Præferre diuites pauperibus, aliquando est acceptio personarum, & aliquando non. Matt. to 6. 31.c.2.E

Acceptio personarum locum habet circa iudicia, immo est id, quod magis corrumpit iudicia. Matth. tom. 6. 31.c.4.K

In quolibet iudicio potest contingere acceptio personarum, quia in quolibet incidit, aliquomodo, iustitia distributiua. Mat. tom. 6. 32.c.1.E

Acceptio personarum aliquando contingit in datione eleemosynæ, & aliquando non. Et circa hoc ponuntur aliquæ regulæ. Mat. tom 6. 32.c.4.F

Acceptio personarum nō potest esse, nisi cum aliquid diuidēdum est inter plures, & datur alicui si ne causa, vel saltem est aliquid, quod debet dari alicui de multis cum certa dignitate, & datur vni, in quo nō est illa dignitas. Mat. tom 6. 33.c.1.D

Non est acceptio personarum, nisi quando tenetur qs ad certum modum. Mat. tom 6. 33.c.2.B

Circa eleemosynam non est nisi vnus casus acceptionis personarum, scilicet, quando occurrunt multi pauperes, & vnus est in extrema necessitate, & non alij, & dimisso illo, qui est in extrema necessitate, datur eleemosyna alteri. Mat. tom. 6. 33.c.1.D

Acceptio personarum raro cōtingit in donationibus, quas sponte facimus, & hoc in vno casu, scilicet, si occurrat alicui pauper in extrema necessitate, & nolens illi dare, donet sponte alicui non indigenti, neque petenti, sed hoc improprie dicitur acceptio personarum. Mat. tom 6. 33.c.4.F

Acceptio personarum est, cum aliquid tribuitur alicui personæ præter proportionem dignitatis suæ in eis, in quibus est certus modus dandi. Matt. tom. 6. 34.c.1.C

Acceptio personarum potest accidere interdum circa dispensationes, quæ fiunt ad habilitandum personas, vel legitimandum eas. Mat. tom. 6. 36.c.3.H

Acceptio personarum potest contingere in electione prælatorum, & interdum non. Mat. tom 6. 37.c.2.C

In electione prælati ex his, qui sunt in Ecclesia, vbi est dignitas vacans, potest contingere acceptio personarum. Mat. tom. 6. 38.c.3.F

Acceptio personarum est, quando quis personam, & non causam considerat. Deuter. 6.c.3.F

Accessorium. Non est eadem lex in accessorio, quæ in principali, præcipue cum illius contrarium lege cauetur. Numeri tom. 1. 218.c.2.A

Accidens. Accidentia solo numero differentia, habent principium differendi a sola distinctione subiectorum. Exodi tom. 1. 280.

Universidad de Deusto Biblioteca

280.c.2.B.De ſtatu Animarum,&c. 5.c.4.F
Sicut accidentia ſe habent ad ſubſtantias, ita omnes res ad Deum,quoad conſeruari. Exo.tom.1. 291. col.2.C
Accidentia priuatiua manere ſine ſubiecto impoſſibile eſt, etiam per diuinam potentiam, quia implicat contradictionem.Exo.tom.2. 145.c.4.K
Nullum accidens alicuius corporis eſt in indiuiſibili, nec eſſe poteſt.Matt.tom.1. 200.c.4.G
Accidens, inquantum huiuſmodi, eſt imperfectius ſubſtãtia: quo ad aliquid tamen poteſt eſſe dignius ſubſtantia.Mat.tom.2. 16.c.2.D
Accidentia manere ſine ſubiecto maius miraculum eſt,quàm duo corpora eſſe in eodem loco. Matth. tom.4. 249.c.1.C
Accidentia, ſeparata ab aliqua re per diuinam potentiam,non poſſunt informare aliam rem, quia in illa re deficit ratio ſubiectabilitatis, ſcilicet, quòd albedo gratia exempli eſſet ab illo ſubiecto, quod requiritur ad hoc quòd informet illud ſubiectum. Exo.tom.1. 281.c.4.H

Accinctus Dicitur,qui ad aliquid cinctus eſt, ideſt,diſpoſitus ad faciendum aliquid.Num.tom.2. 171.c.1.E

Accipiter. Eſt auis,quam vulgariter dicimus azor. Leuit. 99.c.1.D
De accipitre,& eius proprietatibus, vide Leuit. 109. col.1.C
Sunt quidam accipitres aeris tantum, quidam vero tantum in terra, ſicut Aquilæ. Primi aues tantum volantes rapiunt. Secundi aues tantum exiſtentes in terra inuadunt,& percutiunt.ibid.D

Accola. Accolæ dicuntur habitatores terræ, in qua illi orti ſunt. Et dicuntur ſic ab accolẽdo,ideſt,habitando,& differt a colono, quia colonus eſt, qui ad habitãdum aliquam terram extra locum ſuæ originis tendit. Et in hoc colonus differt ab accola.Leuit. 184.c.2.C

Accubitus. Primos accubitus appetere in conuiuiis, aliquãdo peccatum eſt,& aliquando non. Peccatum vero eſt, quando qui ſic appetit, non eſt dignus, neque de iure competit ei ex officio, vel ſtatu, ſecus tamen ſi alias appetat.Mat.tom.6. 180.c.3.F

Accuſare. Accuſans criminaliter, ſi in accuſatione deficiat, condemnatur, & ſecundum leges diuinas, & humanas, vt patet Deuter. 22. de illo, qui accuſauit vxorem ſuam,di. non inueni eam virginem.Num.tom.1. 62.c.3.K
Accuſari poteſt aliquis de criminibus quantumcunque antiquis, quia crimina ſola morte extinguuntur,vt patet in Decretis.23.diſtin. cap.quorundam, & 24.quæſt.2. cap.1. Et hoc eſt verum,exceptis tribus caſibus,ſcilicet, in caſu hæreſis. Secundo in caſu, quo quis inſtituat hæreticum in hæredem. Tertio in caſu, quo quis deceſſit in crimine notorio. 3.Regum. 9.c.4.H
Accuſare vitia officium eſt bonorum. Et ſi hoc faciant mali, Alienas partes agunt. Matth.tom.5.43. col.4.B

Accuſatio. Ad accuſationem criminis publici quilibet admittitur de populo.Iudi. 189.c.3.H
Ad accuſationem non oportet,quòd præcedat aliqua admonitio ſecreta, ſed ſolum debet præcedere inſcriptio, extra de accuſat. cap. qualiter, & quando. Matt.tom.5. 50.c.2.D
Non licet accuſationem procedere circa quodlibet peccatum ſecundum legem Chriſti, ſed ſolũ quantum ad illa peccata, in quibus in promptu eſt,vt veniat periculum multitudini,niſi ſtatim denuncietur. Et tunc ſtatim denunciari poſſunt,quia vtilitas publica præfertur priuatæ.Mat.tom.5. 51.c.4.G

Acetabulum. Hoc nomen acetabulũduplicitur accipitur, ſcilicet, generaliter,& ſpecialiter. Exo.tom.2. 32.c.3.G
Acetabula, de quibus Exodi 37. in Hebræo dicuntur ſcutellæ, Et Rabbi Moyſes dicit, quòd erant quædam vaſa,intra quę coquebantur panes propoſitionis,& erant de auro,& ſimilia in parte ſuperiori,& inferiori, vt panes ſimiles redderentur in vtraque facie. Sed hoc non placet auctori. Exodi tom. 2. 197.c.1.A.& 210.c.1.D
Acetabula,diſtinguebantur a mortariolis. Num.to.1 43.c.1.D
Acetabulum dicitur ſcutella argentea ampla,facta ad recipiendum ſimilam, Et communiter ſcribitur cum p,& alij ſcribunt ſine p. Sed aberrant. Num. tom.1. 82.c.2.E

Acetum. Specie differt a vino, inebriare tamen poteſt.Num.tom.1. 68.c.4.F

Acinum. Dicitur folliculus vuæ,vel quicquid reſtat de ea, poſtquàm totum vinum effluxerit.Num.tom.1. 68.c.4.K

Achab. Rex Iſrael peccauit ducens in vxorem Iezabel filiam Regis Sidoniorum. 3. Regum. 151.c.3.H
Quare tempore Achab Regis Iſrael venerit potius illa magna ſiccitas trium annorum cum dimidio. 3.Reg.17.quàm tempore Regum,qui eum præceſſerunt.3.Regum. 154.c.2.C
Propter pœnitentiam Achab mutauit Deus ei pœnam.3 Reg. 194.c.4.H
Inter reges Iſrael nullus ita venundatus fuit,vt faceret malum,ſicut Achab.2.Paralip. 237.c.2.A
Achab Rex Iſrael credidit potius Prophetis Baal. q̃ Micheæ Prophetæ Domini. 2. Paralip. 18. propter multa.2.Paralip. 251.c.4.K

Achademia. Achademica gymnaſia dicebantur, ab achademia uilla quadam apud Athenas,quam Plato ad ſtudij vacationem elegit deſertam, & peſtilentem, vt libidinoſi motus, metu mortis, in diſcipulis frangerentur, & nihil aliud deſiderarent, niſi ſcire. Geneſ. 4.c.1.H

Achan. Pro Achan de quo Ioſue 7. litera noſtra legit Achor, ſed falſe legit. Ioſue tom.1. 122.c.2.B
Achan non proprie commiſit furtum, neque rapinam, cum accepit de anathemate Iericho. Ioſue tom.1. 129.c.1.E
Achan lapidatus eſt a toto populo propter multa.Ioſu.to.1. 140.c.1.A
An Achan fuerit lapidatus vel crematus, referuntur opiniones,& improbantur.Ioſu.to.1. 140.c.2.C
Et dicendum quòd Achan fuit lapidatus, & crematus ibidem.Nec datæ ſunt illi duæ pœnæ,una lapidationis propter violationem ſabbati & alia propter anathema, vt dicit Nicolaus de Lyra. Et Rabbi Salo. Sed propter alia multa, & vtraque pœna data eſt,iubente Deo, & non alias, licet illud non exprimat ſcriptura. Ioſue tom.1. 141.c.2.A. Et fuit data hæc duplex pœna ipſi Achan propter multa. 142.c.1.C
Filij & filiæ Achan occiſi ſunt cum patre,non tamen vxor eius. Nec ſunt occiſi quia conſcij fuerint criminis paterni,vel fautores,ſed Deus voluit,vt occiderent ad terrorẽ,& ad oſtẽdẽdũ criminis magnitudinẽ,Ioſu.to.1.142.c.1.F.Et fuerũt aliqua motiua,vt tũc occiderẽtur filij,& filię eius.Ioſu.to.1.144.c.2.B
Et fuerunt primo lapidati, & poſtea cremati, ſicut pater eorum,ibidem. 144.col.3.I

Achates Lapis venas habet albas, & fulmini reſiſtit, tempeſtatem ſedat, ſimulacra monſtras, ſomniorum, contra venenum prodeſt,pericula vincit. Exo.tom.2. 65.c.1.B

Achaz Rex Iuda conſecrauit filium ſuũ transferens per ignem, iuxta conſuetudinem gentium, quod dupliciter fiebat: vno modo dando aliquem de filijs ſuis ad comburendum in reuerentiam idolorum, ſecundo modo luſtrando inter ignes,& intelligitur primo modo. 4.Regum. 157.c.2.G
Achaz Rex Iuda, petens auxilium a Rege Aſſyriorũ, peccauit,vt probatur.4.Regum. 158.c.4.I
Peccauit ſimiliter accipiendo theſauros Domini, vt daret Regi Aſſyriorum.ibidem. 159.c.2.C
Achaz Rex Iuda,quando genuit Ezechiam, erat ætatis ferè 14.annorum.4.Regum. 174.c.3.H
Achaz Rex Iuda dicens ad Iſaiam, ſuadentem petere ſignum a Deo,non petam, & non tentabo Dominum,mentitus eſt,vt probatur Matth. tom. 4. 156. col.1.A
Achaz Regi Iuda, dedit Deus ſignum de conceptione Virginis Glorioſæ, quod euenturum erat poſt ſexcentos annos,& non dedit ei ſignum, quod immediatè eſſet futurum, tanquàm confirmatiuum, & demonſtratiuum eorum, quæ prædicebantur, quia id ſua malitia demeruit. ſuper Ecce virgo. 1. col.3.F
Achaz mortuus eſt morte naturali, quia non fuit occiſus in bello, neque per inſidias, ſicut quidam alij Reges Iuda,licet fuerit impius.4.Reg. 162.c.2.B

Achilles. Achillis mortui animã placauerunt Græci ſanguine Polixenæ Priami filiæ. Ne eis,& toti claſſi terribilis haberetur, vel appareret. De hoc in 12.Metamor. & Sene.tragœ 6. Exo.to.1. 106.c.1.E

Achitophel Laudat Ioſephus, qa ſeipſum occidit, ſed malè laudat. 2. Regum. 111.c.1.C
Achitophel,ſeipſum occidens, an ſit damnatus æternaliter, non conſtat. ex ſignis tamen videtur quòd ſic.2.Regum. 111.c.3.H
De Achitophel conſiliario Dauid. vide 1.Paralipom. 319.c.1.A

Achor Hebraicè ſignificat exturbationem. Ioſue tom.1. 122.c.2.C
Achor non eſt nomen illius viri,qui lapidatus eſt propter anathema Iericho, Ioſue 7. ſed nomen eſt illius vallis, in qua lapidatus eſt. Ioſue tom.1. 138. c.1.C.& 145.c.2.A

Acomentarijs, Dictio quædam eſt indeclinabilis, ſicut a calicus, & ſignificat ſcriptores, vel hiſtoriographos, aut relatores negociorum.3.Regum.39.c.1.A. 1.Paralipom. 214.c.3.F

Acquirere Deterius eſt acquiſita perdere, quàm non acquiſita non acquirere.Matth.tom.5. 13.c.3.F

Acroathon Fuit opidum ſitum in cacumine montis Athos Macedoniç in quo homines longiori vita perdimidium potiebantur,quàm homines aliarum terrarum,cuius aſſignatur cauſa.Geneſ. 90.c.2.D.& 101.c.1.B

Acroceraunia Dicuntur montes fulminati, & dicitur ab acros, quod eſt mons, & ceranos, quod eſt fulmen, quaſi montes fulminati. primo Paralipomenon. 18. colum.3.F

Actio. Actus.

Actus,quando vigorem habet ex materia, vel forma, quod eſt aliquid intrinſecum in natura actus, tunc non requiritur perſonæ determinatio, quam intendebat agens, quia ipſe actus de ſe validatur, & hoc contingit in omnibus ſacramentis, vbi materia habet aliquam virtutem,vel ipſa forma verborum, vt patet in Baptiſmo,& Ordine,&c.Geneſ. 308.c.1.C
Quando dicitur, quòd actio, & paſſio ſunt vnus motus, & quòd actio eſt in patiente, intelligitur de actione tranſeunte, & non de immanente,&c. Exodi tom.1. 122.c.4.K
Actus vnitatem recipit ab vnitate obiecti, & potentiæ.Matt.tom.4. 239.c.2.E
Omnis actio fit per cõtrarietatem, ex 5.Phyſicorum, & probatur Num.tom.2. 20.c.4.F
Ad hoc quòd actus ſit pure naturalis, oportet quod perficiatur a cauſis totaliter naturalibus, non operante cauſa ſupernaturali, niſi quatenus ipſa eſt prima cauſa.Iudicum. 130.c.4.F
Neceſſe eſt omnem diuinam actionem eſſe in inſtanti.1.Reg.tom.1.215.c.4.I.Parado. 5.c.3.K
Idem actus in moralibus poteſt eſſe in diuerſis ſpeciebus moris.Matt.tom.5. 18.c.4.G
Actio ſiue motus habet ſe ad naturam tripliciter: primò quando illius nec principium eſt natura,neque terminus: ſecundò quando natura eſt principium, & terminus: tertiò quãdo natura nõ eſt principiũ, ſed bene eſt terminus.Matt.tom.6. 74.c.4.I
Quilibet actus eſt generatiuus habitus ſui generis. Matth.tom.4. 174.c.4.H
Actuum genera diſtinguuntur per obiectorum genera.Matth.tom.5. 144.c.3.F
Ad actionem duo requiruntur,ſcilicet,diſtinctio agẽtis,& paſſi,& contactus eorundem. Matth.tom.7. 131.c.3.H
In omni actione,in qua interuenit inſtrumentum,vel aliquid miniſteriale, inſtrumentum immediatius attingit id, in quo fit operatio, quam principale agens.Defenſo. 36.c.2.E
In omni actione naturali duo ſunt principia neceſſaria,ſcilicet,actiuum,& paſſiuum.Parado. 10.c.4.G
In naturalibus non eſt actio ſine rei actione. Parado. 36.col.1.E
Quamuis ſemper actio, & paſſio ſint in contrarijs, finis tamen actionis in ſimilitudine eſt,aut in conſumata actione ſecundum naturam.Parad. 56.c.2.A
Illud ſecũdi de Anima, ſcilicet, Actus actiuorum ſunt in patiente diſpoſito, ſic exponitur, ideſt, talis eſt actio agentis in patiente,qualis eſt conditio patientis ad ſuſcipiendum.Parado. 56.c.4.G
Omnis actio tendit ad ſimilitudinem. Matth.tom.4. 183.c.3.I

Actus humanus Poteſt dupliciter non eſſe fini conueniens. Matth.tom.5. 83.c.4.I
Actum reflexum ſolus format intellectus. Matt. to.4. 248.c.3.I
Omne, quod in humanis actionibus impedit principale intentum, eſt directe contra legem naturæ. Matth.tom.5. 84.c.1.A
Actus abſolutè,& in ſe non ſunt boni,vel mali, ſed efficiuntur boni, vel mali per circumſtantias additas. Defenſo.par.1. 3.c.3.I
Actum bonum non poteſt Deus malum facere,bene tamen malum facere bonum, &c. Exodi tom. 1. 190.c.1.A
Actuum humanorum principia ſunt tria, ſcilicet, intellectus, appetitus, & ſenſus, vt patet in princip. 6.Ethi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

6. Ethicorum: propria tamen sunt duo, scilicet, intellectus, & appetitus. Exo. tom. 1. 222.c.1.B

Actus dicũtur esse humani, qui sunt per intellectum, & voluntatem. ex 6. Ethicorum, vbi dicitur, quòd sensus nullius actus principium est, sed instrumentum, & intellectus est simpliciter principium actus humani: voluntas verò secundariũ, & consequens, &c. Exo. tom. 1. 287.c.1.D

Actus aliquis moraliter bonus cum tristitia factus, poterit esse excellentior eo, qui cum delectatione fit. Num. tom. 2. 136.c.4.H

Actus bonitas mensuratur a duobus, a quibus bonitatem accipit, scilicet, a termino, siue ab obiecto, & a principio, scilicet, voluntate. Ex termino habet actus speciem bonitatis, sed ex principio, scilicet, ex voluntate habet rationem meriti. Matth. tom. 2. 253.c.3.H

Actus vnde dicatur meritorius. vide Matth. tom. 5. 144.c.3.H

Actionum humanarum ponuntur tres regulæ. Matt. tom. 5. 84.c.1.B

Quando aliquis actus est malus circa determinatum genus, si semel est peccatum mortale, semper est peccatum mortale, vel desinit esse peccatum mortale, sed non contingit, quòd si semel fuit mortale, quòd aliquando sit veniale. Matt. tom. 6. 28.c.3.F

Licet actus moralis accipiat maioritatem, vel minoritatem ex conditione obiecti, tamen non est necesse, quòd si obiectum sit infinitum, quòd peccatum sit infinitum, &c. Matt. tom. 7. 171.c.1.C

Omnis actus meritorius vitæ æternæ, est etiam meritorius bonorum temporalium. Genes. 307.c.2.A

Actus exterior Sine electione voluntatis, nec peccatum, nec meritum. Genes. 19.c.1.D

Actus exterior, secundum se, nec est bonus, neque malus, sed secundum quòd habet connexionem cum actu interiore. Exo. tom. 1. 181.c.3.K

Actus exterior addit actui interiori quoddam supplementum, & quandam perfectionem, tamen sine illo in actu voluntatis est operatio virtutis consumata. 2. Paralip. 81.c.1.B

In omnibus actionibus, quæ ad aliquid extra terminantur, nõ semper conuertitur actiua in passiuam, secus tamen in omnibus actionibus interioribus animæ. Matth. tom. 5. 20.c.1.B

Actus exterior addit super actum interiorem voluntatis rationem meriti, vel demeriti, secũdum quòd ipsa voluntas intensius mouetur ad bonum, vel ad malum, quando talis actus exterior fit. Mat. tom. 4. 45.c.2.C

Actio iuridica Inanis dicitur, quam inopia debitoris excludit, vt habetur extra de restitutione expoliatorum. in cap. olim. Exo. tom. 1. 226.c.3. F. Matth. tom. 4. 278.c.1.E

Actiones personales purę, quæ competunt contra aliquem, morte illius extinguuntur. 1. Regum tom. 1. 104.c.1.D

Actiuum. Omne actiuũ conuertitur in passiuum, grammaticè loquendo, vel dialecticè, quia grammaticus solum considerat modum significandi verbi, & non substantiam actionis. Aliquando egreditur ab agente, & non peruenit vsque ad patiens, quia patiẽs interdum in sua potestate habet recipere effectum agentis, & interdum non, &c. vt contingit in actibus, qui terminantur ad aliquid extra, vt percutere, occidere: in actibus verò interioribus, vt amare, intelligere, &c. sem per actiuum conuertitur in passiuum, eo quòd actio pertingit ad terminum illũ, ad quem est, &c. Matth. tom. 5. 20.c.1.A

Actuum liber Qui dicitur Apostolorũ, ponitur in Canone Noui Testamenti post Epistolas Pauli, & est sextus liber in ordine, quia quatuor Euangelistę quatuor libros faciunt, Epistolæ Pauli quintum locum tenẽt: Actus 6. Epistolæ Canoni. 7. Apocalyp. 8. Genes. 29.col.4.K

Actuum 7. vbi nos habemus: Transtulit illum Deus in terram hãc: Translatio, quam sequitur August. habet: Post mortem patris eius collocauit illum in terra hac. Genes. 60.c.2.B

In libro Actuum habetur historia ab Ascensione Domini vsque ad biennium, postquàm Paulus fuit Romæ in carcere tempore Neronis. Matt. tom. 1. 3.col.4.I. Et ita solum continet histo. 25. annorum. Matth. tom. 6. 271.c.3.H

Acus. Quòd chamelus transeat per foramen acus, possibile Deo est. Matth. tom. 5. 142.c.3.H

Adam. Hoc nomen Adã non est nomen prium: nam significat omnia individua speciei humanæ, sicut hæc dictio homo, magis tamen conuenit primo homini, quàm Euæ, quia Adam in Hebræo significat præcisum de terra, & dicitur Adam de adama, quòd significat terram. Genes. 30.c.2.D.1. Paralip. 27.c.2.D

Adam dicitur quasi edom, ideſt, rubeus: nam eædem literæ ponuntur in Hebræo pro Adam, & pro Edõ, & solum differunt in punctis. 1. Paralip. 27.c.2.D

Adam dicitur creatus in campo Damasceno, siue in Hebron, vbi nunc sepultus iacet, quia ibi vixit, postquàm eiectus est de Paradiso, vt quidam dicunt. Genes. 7.col.1.E. & 248.c.3.G. Sed motiua istorum non sunt efficacia. Genes. 93.col.2.E. Sed qua hora fuerit creatus, non constat. Ibidem. 200.c.2.A

Adam creatus fuit in ætate perfecta qua posset generare, scilicet, in ætate triginta annorum, & vltra. Genes. 12.c.3.F. & 147.c.4.K

Adam fuit melius complexionatus, quàm cæteri homines, dẽpto Christo. Genes. 6.c.4 H. Habuit tamẽ corpus passibile, potens mori, & si poneretur in igne, vreretur: & ab illis Adam per prudentiam se custodiret, & ab eis, a quibus non posset per prudentiam conseruari, seruaretur per prouidentiam Dei. Ibidem. 186.c.3.K

Adam extra Paradisum formatus, quare fuerit trãslatus in Paradisum. Genes 94.c.4.K. Sed quare non fuerit formatus in Paradiso. Genes. 92.c.2.D

Adam formatus extra Paradisum priusquàm transferretur in Paradisum, nullum nocumentum sensit. Genes. 92.c.2.E

Adam semel positus est in Paradiso, & si alicui videatur, quòd bis &c. Genes. 106.c.4.G

Adam positus in Paradiso, si permaneret in statu innocentiæ, quomodo fieret immortalis: & quæ sit differentia inter immortalitatem Adæ in illo statu, & immortalitatem corporum Beatorum. Genes. 99.col.3.K

Adam dicebatur immortalis in statu innocentię, quia ibi habebat remedia contra omnes modos corruptionis, & ita nũquàm moreretur. Gen. 100.c.1.E. Ita quod in illo statu erat quodammodo mortalis, & quodammodo immortalis. Genes. 179.c.1.B

Adam an Deum viderit per essentiam, cum esset in Paradiso, quidam dicunt, quòd sic, quorum rationes referuntur. Genes. 174.c.1.E. Sed oppositum est verum, & dicendum est, quòd Adam cognouit Deum tunc medio quodammodo inter cognitionem,

nem, quam beati habent de Deo, & illam, quam nos nunc habemus de eo: & sic tenet Magister. 2. sen. dist. 23. Gen. 174.c.2.E. & soluuntur rationes oppositæ opinionis. ibidem.

Adam in statu innocentiæ poterat Deum dupliciter videre. Genes. 175.c.1.C. Nec affligebatur ex eo, q̃ non videbat Deum per essentiam: quia non cupiebat videre illum, nisi pro illo tempore, quo Deus disposuerat, vt videret ipsum. Gen. 176.c.3.I

Adam, ad videndum Deum in statu innocentiæ, habuit impedimentum simplicis negationis, & non per modum contrarii. Genes. 176.c.4.F

Adam non habuit perfectam rerum cognitionẽ iuxta quorundam opinionem, quorum motiua referuntur. Gen. 176.c.4.H. aliis oppositum dicentibus, &c. Sed dicendum, quod habuit omnem scientiam quæ tunc erat illi necessaria. Genes. 177.c.1.B

Adam cognouit dispositionem sui ipsius in actibus propriis, & dispositionem aliarum creaturarum, secundum quod ad ipsum pertinebat, nec propterea dicendum est q̃ sciret proprietates & passiones omnium rerum. Genes. 177.c.2.D

Adam licet rerum perfectam haberet cognitionem, experientia tamen multa quotidie cognoscebat. Genes. 128.c.1.E

Adam habuisse cognitionem omnium rerum naturalium, & Mathematicarum artium dicunt aliqui, sed non est necessarium hoc asserere. Genes. 178. col.2.C

Adam cognouit omnia naturalia, id est, omnia corpora mutabilia cum suis proprietatibus, & ita habuit omnem philosophiam, astrologiam, &c. Genes. 16.c.2.C

Adam fuisse sapientiorem Salomone, non est nephas dicere. Gen. 16.c.2.C

Adam in non necessariis posset perfici ab angelis, & illuminari. Genes. 178.c.4.F

Adam ita sapiens fuit, vt non solum rebus viuentibus imposuerit nomina, sed etiam omnibus alijs rebus naturalibus, quas vidit, vt arboribus lapidibus &c. principaliter tamen ipsis animalibus, cum sint partes principaliores vniuersi. Gen. 16.c.2.C

Ad Adam non sunt adducta, omnia animalia: sed tantum de qualibet specie vnũ vel duo ad summum. & illa tantum adducta sunt, quæ non gignuntur ex putrefactione terræ &c. Genes. 135.c.2.A. Nec ad illum fuerunt adducta huiusmodi animalia, præcipuè vt illa cognosceret, sed multæ aliæ causæ fuerũt principaliores. Genes. 136.c.1.B

Ad Adam quare fuerint adducta animalia ante formationem Euæ, multæ assignantur causæ, quarum præcipua fuit, vt ostenderet Deus Adæ an posset inuenire cõsortiũ simile sibi in animalibus &c. Gene. 136.c.2.A. & præfata animalia adducta fuisse ad Adam scriptura refert, vt ostendat causam formationis mulieris, de qua principaliter agit. Ge. 136.c.3.F

Ad Adam fuerunt adducta animalia angelorum ministerio: & non alias, vt dicunt aliqui. Gen. 136.c.3.F

Quod Adam non imposuerit nomina cæters rebus ab animalibus assignantur causæ. Gene. 137.c.3.F

Adam illa nomina, quæ animalibus imposuit, non accepit a Deo: sed in aliis rebus vtebatur nominibus sibi à Deo datis, quæ Deus imposuit, & nõ Adam, cum dedit illi idioma Hebræum, quia illa nomina reseruauit imponẽda ab Adam, cum quibus cõpletum fuit illud idioma. Genes. 137.c.4.F

Adam in Hebręo idiomate imposuit nomina animalibus, quod tunc vnicum erat. Genes. 138.c.3.I. Sed quomodo sciuerit imponere huiusmodi nomina. ibidem. 138.c.2.C

Adam accepit a Deo cognitionem Hebræi idiomatis quasi integri, dando illi subitam noticiam vocum habitualem firmam, ita vt statim sciret tam expedite loqui, ac si semper per annos multos, versatus esset in præfato idiomate, quod fecit Deus cum animam infudit corpori Adæ, sicut cum dedit scientiam Salomoni. 3. Reg. 3. & 2. Paralipom. 1. similiter dicendum est de Eua. Genes. 138.c.1.B. & 169. Sed quare dederit Adæ incompletum idioma. ibid. 137.col.4.H

Circa animalia ad Adam adducta, multa pudenda dicunt Iudæi quidam, quæ turpissimum est cogitare, quãto magis referre. Genes. 137.c.1.B

Adam habuisse aliam vxorem, nomine Lilis. 130. annis priusquam formaretur Eua, cum esset excommunicatus pro comestione ex ligno vetito, & ex qua genuit demones, dicunt Iudæi in suo Talmud, quod insania est, & expresse contra sacram scripturam. &c. Gen. 17.c.2.A. & 153.c.1.A

In Adam, quare immissus fuerit sopor ad formãdum mulierem de costa eius, assignantur causæ magistri in 2. Sent. di. 18. quas auctor dicit esse congruentes: sed non cogentes. Et tandem ipse assignat alias causas. Genes. 139.c.2.F

Adã quomodo nõ senserit dolorem in ablatione costæ eius. Genes. 140.c.1.E. & 144 col.1.D. Sed quare scriptura enarrauit illum soporem, quem Deus misit in Adam. ibidem 140.c.4 H. Et prædictum soporem multi dicunt fuisse ecstasim, quod potest teneri, sicut & oppositum, capiẽdo ecstasim large: nam si proprie accipiatur, tunc dicendum est quod fuit improprie sopor. ibid. 140.c.4.I. & 152.c.3.K

Costa Adę ita se habuit ad corpus eius, vt aliquo modo esset necessaria, & aliquo modo superflua, vt est semen in quolibet viro, nam est superfluum respectu individui: & est necessarium ad cõseruationem speciei. Genes. 141.c.1.B. Nec propter hoc Adam debet dici mater Euæ. Leuit. 117.c.3.I

Circa Adæ costam referuntur opiniones. Et resolutio est quod Adam in vno latere habuerit plures costas quam nos habeamus. Et ablata illa, ex qua fuit formata Eua, manserunt in corpore Adæ tot costę, quot nos habemus. Genes. 141.c.2.A

Adam cur visa Eua, dixerit, hoc nunc os ex ossibus meis, &c. 151.c.3.I. & 152.c.4.I. Et dicendum, quod hoc cognouit Adam diuina reuelatione in illo sopore vel ecstasi, i quo cognouit multa super naturaliter, quæ ipse postea prophetice dixit. ibidem. 151. col.4.K. & 152.c.4 H

Si Adam & Eua genuissent aliquos filios ante peccatum: & Adam & Eua peccarent priusquam filii forent adulti, tales filii expellerentur de paradiso simul cum parentibus. Genes. 93.c.1.D. Et si filios habuissent in statu innocentiæ haberent in ortu suo omnia, quę habebat Adam, scilicet, sine peccato nasci, sine pœna, sine morbo, non tamen nascerentur cum perfecta cognitione, quam habuerunt Adam & Eua. ibid. 178.c.1.D

Adam dormiuisset in Paradiso, si ibi diu mansisset, sicut nos hic. Genes. 140.c.3.H

Si Adam mansisset diu in paradiso, faceret ibi excrementa, sicut nos. Genes. 140.c.3.K

Adam obligabatur in paradiso comedere de aliquo cibo, sed de nullo determinate nisi de fructu ligni vitæ, vt probatur. Genes. 109.c.3.G

Si Adã in Paradiso non comederet de aliquo ligno, & tandem ex hoc incurreret mortem, solum peccaret contra legem naturalem, qua tenebatur conseruare vitam. Genes. 109.c.3.G

Adæ quare dixerit Dominus Gen. 2. quod comederet

ex omni ligno paradysi, excepto vno si non esset præceptum de comedẽdo de omni ligno, excepto vno. Gen. 109. c. 3. k. & non solum Adæ, sed etiam Euæ datum fuit præceptum de non comedendo de ligno Scientiæ boni & mali: sed primo datum est ipsi Adæ soli ante Euæ formationem: & postea ambobus simul, vel Euæ. ibid. 110. c. 2. D
Peccatum Adæ fuit magnum propter facilitatem adimpleti Dei præceptum, cum fructus vnius tantũ arboris fuerit prohibitus, & cæterorum omnium concessio. Gen. 109. c. 4. H
Adam non fuit cõscius sui casus, sicut nec angeli mali sui casus. Gen. 92. c. 3. G
Per Adæ peccatum, & non Euæ, intrauit peccatum in mũdum, ad Rom. 5. licet prius peccauerit Eua. Genes. 142. c. 4. K
Quia in solo Adam fuit humana natura, ideo peccante illo condemnatum fuit totum genus humanũ. Genes. 143. c. 2. E
Cur Adam, & Eua voluerunt comedere de fructu, quem sciebant fuisse a Deo vetitum. Gen. 183. c. 2. C
Adam cum peccaret, infecit totam naturam, cum in se totam naturam contineret. &c. Matth. to. 7. 263. c. 3. G. Quia sic non solum peccauit vt persona, sed vt tota natura. Paradox. 105. c. 1. C. Sed ab eo non cõ traximus: nisi vnicum peccatum, s. originale. Gene. 200. c. 1. C
Descendentes ab Adam, quia ab eo dupliciter trahũt originem: ita secundum in eos pœna primæ præuaricationis peruenit. Parado. 13. c. 3. H
Adam propter peccatum translatus est è Paradiso in Iudæam. de Opt. Poli. 3. c. 1. C
Adæ & Euæ de cibo comedendo, post peccatum, duplex fuit prænunciatio, quædam intra Paradisum: prænunciando pœnas dicendo: Herbas comedes, quasi vna pars miseriæ suæ esset, quod esset comesturus herbas terræ. Alia extra Paradisum ad consolationem. de qua Gen. Ecce enim dedi vobis omnẽ escam &c. Gen. 112. c. 4. G
Adam tentauit diabolus per Euam. Gene. 166. c. 1. D
Si Adam & Eua non erubuerunt, ante peccatum de nuditate, hoc ideo fuit quia nondum peccauerant: quoniam erubescentia pœna est peccati, quicquid dicant Hebræi. Gen. 155 c. 2. D
Adam & Eua, ante peccatum, nudi erant, purè negatiuè accipiendo nuditatem: non tamen accipiendo priuatiuè &c. Gen. 184. c. 3. I
Adam & Eua quomodo post peccatum cognouerint se esse nudos. Gen. 185. c. D
Adam erubuit post peccatum, quia vidit quosdã motus membrorum non subditos rationi. &c. Genes. 187. c. 3. K
Quod Adam & Eua se abscõderunt, voluit Deus: sed quare: vide. Gen. 201. c. 1. E
Adam & Eua quomodo cognouerunt, quod vox illa, quam audierant, esset vox Dei. Gen. 201. c. 2. C
Adam & Eua absconderunt se a voce Domini, primò propter verecundiam, secundò propter timorem. Gen. 201. c. 2. A
Adam & Eua erubuerunt Dei præsentiam in corpore assumpto ab angelo, qui vice Dei loquebatur. Gen. 202. c. 1. D
Quod Adam & Eua se voluerint abscondere, veniente Deo, multiplex causa assignatur, cuius absconsionis scriptura fecit mẽtionem propter multa. Gene. 202. c. 2. A
Adam & Eua abscondentes sa à facie Dei, licet non peccarunt: egerunt tamen imprudenter. Sed prudenter egissent, si audita voce, occurrissent ei veniã petituri, Non peccarunt, inquã, quia præ nimio timore, & verecundia turbati non aduerterunt, quid fecerant. Gene. 202. c. 3. G. Sed quare Deus vocauerit Adam. & non Euam Gen. 202. c. 4. K
Adam, vocatus à Deo, quare exierit de latibulo, similiter & Eua, etiam non vocata. Gene. 203. c. 3. H. Sed quare Adam dixerit Deo, audiui vocem tuam, & timui. vide ibid. 203. c. 3. K
Adam accusauit Deus, non quia nudus latebat, quasi male ageret: sed quia nudus erat. i. seipsum nudasset. Gen. 204. c. 4. F
Adam vocatus a Deo, & veniens, quare non confessus fuit peccatum, sed solũ dixit quod nudus esset. Genes. 204 c. 4. G
Adam quare dixerit: Mulier, quã dedisti mihi sociam, dedit mihi, & comedi. &c. Gen. 205. c. 2. B
Adã veniam postulasse, & rogasse Dñm, ne eũ nimis affligeret: & de facto coniugẽ accusasse, dicit Ioseph⁹, sed hoc nõ cõstat ex sacris literis. Ge. 205. c. 2. E
Adam fuisse deceptũ ab vxore, dicit Iosephus: sed falsum dicit. Gen. 205. c. 3. H. Post quam dixit Adam: Mulier, quam dedisti mihi. quare nihil illi dixerit Deus: sed conuersus sit ad mulierem, refertur quædam opinio, & improbatur. ibidem.
Cur Deus pmiserit Euã decipi, & Adã. Gen. 182. c. 3. I
Adam, & Eua an sciuerint ante peccatum virtutem ligni vitæ. Genes. 129. c. 4. G
Adam & Euam intendens Deus condemnare, quare petiuit ab eis confessionem criminis: Genes. 206. c. 3. F. Definit quid tenendum sit. s. quod Deus fecit hoc propter multa, ibidem. 206. c. 4. G. Sed quare ipsi allegauerunt excusationes insufficientes. ibidẽ. 208. c. 1. C
Adæ excusatio accusatio fuit, qui si se accusasset, omnes nos ab accusatione, & iudicio liberasset, sed in excusatione aggrauauit multum delictum suum, in Deum quasi retorquens culpam suam. Gen. 20. col. 4. G
Adam fuisse seductum, tenet Augustin. 11. super Gen. ad literam. & Magister 2. sẽtẽtiarum. 22. respondẽtes ad Apostolum. 1. ad Tim. 2. ꝙ intelligitur, quod non prius fuit seductus, sed ista expositio improbatur multis rationibus. Genes 208. c. 4. K Sed quòd Adam non fuerit seductus, sed Eua. probatur. ibid. 208. c. 2. C
Adam non fuit seductus, credens dictis serpentis, quæ ei narrauit Eua, & sic intelligitur dictum Pauli. 1. ad Tim. 2. Sed fuit seductus aliunde. s. quia credidit se facile consecuturum veniam a Deo de peccato. Genes. 209. c. 3. H
Adã non fuit seductus: sed comedit de fructu illo, ne vxorem contristaret. Credidit. n. ꝙ si non faceret, ꝙ mulier suadebat, ipsa tædio moreretur: quare peccare dicitur ex amore inordinato, & ingratitudine circa Dei beneficia. Gen. 210. c. 2. C. 205. c. 3. G
Adam posse decipi in statu innocentiæ, quidam dicũt, & alij oppositum. Sed dicendum ꝙ non poterat decipi quandiu esset in illo statu. Gen. 178. c. 4. K
Adam & Eua decepti sunt ad hoc, vt perderent innocentiam, sed illa deceptio fuit in eo, ꝙ non excedebat facultatem eorum, quia potuerunt scire, an ille appetitus honoris esset malus vel bonus. Gene. 180. col. 2. A. Et ista deceptio fuit in statu innocẽtiæ. Sed post eam non mansit innocentia in aliquo tempore, quia per illum actum, quo decepti sunt perdiderunt innocentiã, & sic peccatũ parentum fuit omissio quædã, s. nõ cogitare, quæ cogitare debebãt, siue accipiatur omissio, vt est speciale peccatum, siue, vt est circunstantia consequens oẽ peccatũ. Gen. ibid.
Adam non comedit de ligno vetito, credens quod efficeretur sicut Deus: quemadmodum Eua credidit,

dit, &c. Nam oppositum dicit Apostolus 1. ad Timoth. 2. Sed comedit vt placeret vxori roganti, &c. Et hoc sentit Augustinus, & videtur rationabile, & cæt. Genes. 183. c. 2. B. & 205. c. 3. G
Adam fuisse seductum in hoc, quòd credidit, quòd esset veniale, quod erat mortale, tenet Magister 2. Sentent. dist. 22. Genes. 209 c. 2 A
Adam fuit aliquo modo deceptus, capiendo decipi, prout idem est, quod putare, aut definire aliquid esse aliter, quàm sit. Genes. ibidem. Et sic decipi non vocat Apostolus decipi, sed defectum quendam intellectus, qui non valet distinguere inter verum, & falsum, & proposita aliqua re accipit pro vero id, quòd falsum est, vel è contra. ibidem. Et concesso, quòd fuerit seductus largè ad hoc quod peccaret, non tamen in aliquo de ijs, quæ serpens dixit Euæ. ibidem. 209. c. 3. H. Et si non fuit seductus in his, quæ serpens dixit, quomodo fuerit ausus comedere, si credidit se morituram? ibidem.
Quando Eua rogauit Adam, vt comederet, &c. Non cogitabat ipse actualiter, quòd si manducarent, morerentur, & hinc est, quòd comedit, & iste est modus, per quem omnia fere peccata committuntur, &c Genes. 210. c 1. B Vel potest dici, quòd id cogitauit. Sed non quòd statim essent morituri, sed post multũ tempus. & putauit, quòd esset veniale, quod erat mortale, idest per pœnitentiam remissibile, videlicet quòd pœna mortis temporalis mutaretur in aliam pœnam per pœnitentiam. ibidem. 210 c 1 D
Adam non concupiuit diuinitatem, vt aliqui dicunt. Genes. 210 c. 3. I
Et illud dictum Augustini dicentis, quòd Adam, & Eua voluerunt rapere diuinitatem, a multis multipliciter exponitur, sed quæ sit melior expositio. vide ibidem. 210. c. 4. F
Ab Adam, & Eua quæsiuit Dominus de transgressione, vt ex interrogatione eius illis esset occasio dolẽdi de peccato, & de illo veniã petẽdi. Gen. 211. c. 3. F
Adam, & Eua putauerunt cẽtationem illam factam esse a solo serpente. Genes. 215 c. 2. C
Inter Adam, & Euam futura erat subiectio in Paradiso, & fœminarum ad viros, sed illa nec esset pœnalis, neque seruilis. Genes. 229 c. 1. E
Adam respectu Euæ erat vt ratio per essentiã, & Eua vt pars animæ ratione participãs, &c. Gen 229. c. 3. k
Adæ nulla data est maledictio, nisi de difficultate cibi acquirendi, sed Euæ datæ sunt maledictiones in eo, quod ad eam pertinebat, quatenus erat mulier, idest, secundum sexum. Genes. 245. c. 1. E
Adam tantum septem horas mansisse in Paradiso, dicunt quidam, & quod propter hoc septem tantum assignantur Psalmi Pœnitentiales, &c. sed motiua istorum non sunt sufficientia, &c. Genes. 199. c. 4. H. Alij vero dicunt, quòd fuit eiectus de Paradiso hora decima, & quòd mansit ibidem horas nouem, & istorum motiuum est, quia Christus tantum duravit, tormenta patiendo, quandiu Adam mãsit in Paradiso, sed motiua istorum similiter deficiunt. ibidem 200. c. 2. B. Sed dicendum, quòd de tempore, quo Adam mansit in Paradiso, nihil habetur certi. communiter tamen dicitur, quòd ea die, qua formati sunt, eiecti fuerint de Paradiso. ibidem. 200. c. 3. K. Alij vero tenent, quòd forte vno die fuerint formati. & sequenti, vel tertio die expulsi, sed quæ istarum opinionum verior sit, nullum motiuũ sufficiens habemus ad iudicãdum. ibidem. 200. c. 4. H. Sed illa die, qua fuit expulsus, fuit expulsus ante Solis occasum. ibidem. 200. c. 2. E
Adam, & filij eius habuerunt tuguria propter aeris intemperiem. Genes. 27. c. 1. C
Adam non potuit gignere filium in imagine & similitudine, qua ipse formatus est: bene tamen ad imaginem Dei, quia imago attenditur circa naturalia: similitudo vero circa gratuita. Gen. 30. c. 3. I
Quando Adam genuit Seth, erat annorum ducentorum triginta, vt dicunt septuaginta interpretes, similiter Methodius martyr, sed litera Hebræa, & nostra dicit quod erat centum triginta annor. Genes. 30. c. 3. F
Adam post generationem Seth, genuit plures filios & filias, & vt dicunt quidam, fuerunt triginta filij, & toridem filiæ, quorum nomina non exprimuntur: sed solum linea Seth: quia omnes aliæ lineæ diluuio consumptæ sunt, & sola linea Seth mansit. Gen. 30. c. 3. K
Adam mortuus est ante diluuium annis. 726. anno vitæ Lamech. 66. & anno 126. ante natiuitatem Noæ, vt tradit Augustinus de ciuitate lib. 15. c. 21. Genes. 30. c. 3. K. Vixit itaque Adam. 930. annos. 1. Paralip. 27. c. 2. E
Quando de Adam & Eua simul scriptura loquitur, non vocat eam mulierem aut Euam sed vxorem. & si principaliter loquatur de Eua, & postea de Adam, non vocat ipsum Adam, sed virum Euæ, si autem per se loquatur de Adam non in eo, quod pertinet ad Euam, vel de Eua non in eo, quod pertinet ad Adam, vocat illos nominibus proprijs: aut saltẽ ipsam Euã vocat mulierẽ. Genes. 244. c. 4. I
Tota ecclesia asserit Adam nunc esse in paradiso: quia de peccatis suis valde doluit, vt dicitur Sapientiæ de cimo, dicendo: Hæc. i. Sapientia illum, qui primò formatus est adeo pater orbis terrarum, cum solus esset creatus, custodiuit & adduxit illum a delicto suo, idest fecit eum pœnitere de peccato primæ trãsgressionis. Gen. 413. c. 2. E
Filij Adæ, qui non fuerunt de progenie Seth, omnes in diluuio, perierunt, sicut filij Cain. 1 Para. 27. c. 4. K
Adam, dicunt insani Iudæi, quod in centum annis abstinuit ab Eua deflens mortem Abel, & quod tunc iungebatur dæmonibus succubis, & generabat dæmones: & dicunt quod isti dæmones geniti ab Adã incitauerunt Salomonẽ ad peccandum &c. 2. Reg. 45. c 4. G
Quando Adã dixit: Caro mea de carne mea &c. Deo inspirante dixit, quia illud alias non poterat scire. Matth. to. 5 80. c. 1. A
Adam deplorauit Abel filium suum centum annis in valle quadam iuxta Hebron, quæ propterea dicta est vallis lachrymarum. de Opti. Poli. 3. c. 1. D
Adam quare non construxerit ciuitatẽ, De Opti. Poli. 3. c. 1. E
Adam in statu innocentiæ habuit angelum custodem tam propter impotentiam, quam propter ignorantiam: quia erat periculum ex dæmone instigante. Erat autem ignorantia non quidem defectus aliquis, sed conditio naturæ; erant quippe debilioris luminis quam angelus, & ita angelus malus poterat eum decipere, & angelus bonus instruere. Matt. tom. 5. 29. c. 2. B

Adeps. Si erat de animalibus mundis, quæ licebat immolari, siue immolarentur, siue, non pertinebat ad Domini sacrificium, idest cremari debebat in altari holocaustorum: vt patet Leuit. 3. nisi esset adeps animalis prægustati a bestia, vel animalis morticini: nam tales adipes habebant Iudæi in varios vsus &c. Exo. to. 2 16. c. 4. K
Adipem alicuius animalis nullo modo comedebant Iudæi. Exo. to. 2 78. c. 1. E
Adeps est retiaculum iecoris siue epatis, aut carbonelæ, vt vulgarius loquamur, & aliquando adeps

distinguitur contra aruinam. Exo.29. Aliquando capitur pro omni pinguedine interiori. Leuit.3. & 7. Exo.81. c.4.I. Et dicitur interior pinguedo, quæ operit renes, & vitalia, & intestina, & aliquando adeps accipitur pro alia pinguedine animalis. Mat. tom.7. 290.c.4.H

Adeps, qui est pinguedo interior in visceribus animalis, erat primo offerendus post sanguinem. Leuit. 24.c.2.A.&25.c.7.F

Offerri adipem, in omnibus sacrificijs generale erat, sicut offerri sanguinem. Leuit. 24.c.2.B

Adipem comedere vetuit Deus, quoniam hæc sibi elegit: sanguinem, vt funderetur super altare ad expiandum, & adipes ad comburendum coram se, in altari. & si aliquis comedebat ex ijs, moriebatur. Leuit.3.& 7.Leuit.24.c.2.D. Quod intelligendum est, non de omnibus adipibus, sed de ijs tantum, quæ pertinebant ad animalia immolabilia. Leuit. 59.col.4.L1.Reg.tom.1.225.col.2.B. Matth.tom.7. 289.c.1.A

An de adipibus liceret Iudæis aliquo modo comedere, variæ sunt opiniones, vna di. quòd illud Leuit.3. Nec sanguinem, nec adipem omnino comedetis, intelligendum est de adipibus animalium, quæ erant immolatitia, scilicet bouis, ouis, & capræ, siue immolarentur, siue non, de alijs tamen animalibus, quæ vesci licebat, nec poterant immolari, licitum erat vesci adipibus. dum tamen illa non essent morticina, neque capta, &c. Cuius opinionis fundamenta referuntur. Leuit. 28.c.3.H. Alia est opinio dicens, quòd omnino non licebat comedere adipem alicuius animalis, sicut nec sanguinem, & respondet ista opinio ad fundamenta primę opinionis. Leuit. 28.c.3.K. Sed prima opinio videtur probabilior, non propter fundamenta sua, sed propter fundamenta, quæ auctor adducit. Leuit. 28. c.4.I. 59.c.2.D. Sed quare prohibitum sit adipes illos comedere. Leuit. 29.c.3.H

Adeps agni paschalis offerebatur Domino. Deuteron. 87 c.1.D

Adeps omnis sacrificij offerebatur Deo, & inter omnes partes sacrificij erat acceptabilior, &c. Leuit.3. Matt.tom.7. 288.c.2.D

Adipes animalium immolabilium nõ immolatorum licebat Iudæis conuertere in varios vsus, scilicet, in vnctiones, lucernas, & similia: & non licebat illos comedere, & hoc ad subtrahendum occasionem, ne comederent adipes animaliũ oblatorum Deo, &c. Mat.tom.7 289.c.2.A

Adipes omnium quadrupedum, in quibus proprie est adeps, non erat licitus ad vescendum: bene tamen adipes piscium, & auium, qui mundi erant ad vescendum, nam licebat quancumque pinguedinem interiorem sumere, quia illa non propriè dicitur adeps. Matt.tom.7. 289.c.4.G

Adipem agni paschalis comederunt Iudæi in Aegypto, sed postea prohibitum est in omni celebratione Phase. Mat.tom.7. 291.c.1.C

Si adeps agni paschalis non offerretur in altari, non liceret adhuc Iudæis ipsum comedere. Matt. tom.7. 291.c.1.A

Adeps accipitur nonnunquàm pro eo, quod melius est in quacunque re, & hoc per translationem. Mat.tom.7. 290.c.4.H

Adipes magis pertinebant ad rationes sacrificiorum, quàm carnes. Et de adipibus specialiter fit mentio in sacrificijs Abel, Genes.4. quod postea in lege cautum est, quòd omnes adipes sacrificiorum pertinerent ad Deum. Et ob hoc Moyses irridebat sacrificia Gentium. Deuter.32. Genes. 72.c.1.C

Addo Propheta.

Propheta, fuit contemporaneus Salomoni, & non Dauid: & ideo scripsit gesta Salomonis, & non Dauid. Fuit etiam contemporaneus Roboam, & scripsit gesta regni eius. 2.Paralip.22. Et iste Addo, vt quidam opinantur, fuit ille Propheta, qui missus est ad Ieroboam, quando dedicauit altare in Bethel. 3.Reg.13. & hunc vocat Iosephus Iadam, & idem nomen est Addo, & Iada, &c. 2.Paralip.136.c.1.C. Sed dicendum quòd hoc non est verum, vt probatur ibidem. 136.c.2.B

Adimpleri scripturam.

Nunquã facta scriptura adimpletur, nisi in sensu literali. Matt.tom.3. 144.c.3.K

Administrare.

Fidelius & diligentius tenetur quis administrare rem alterius, quàm suam, immo in administratione propriæ rei, fidelitas nulla est, cum fidelitas sit respectu alterius, &c.4 Reg. 123.c.4.K

Priuari administratione, & non emolumento, pœna etiam est 4.Reg. 233.c.2.C

Administratio bonorum temporalium non est attributa fœminæ, sed viro. Nisi fortè, fœmina habeat aliqua bona specialia, quæ acquirit ex aliquo officio suo, factis prius omnibus obsequijs viro necessarijs, & debitis, &c. Exo.tom.2. 187.c.2.C

Admirari.

Admiramur id, quod dignè laudare non possumus. Mat.tom.3. 131.c.3.F

Admonitio.

Inter admonitionem, præceptum, & consilium quid interfit. 1.Reg.tom.1. 127.c.4.F

Admonitiones, quas faciunt homines morti iam propinqui, magis recipiuntur, quàm si alias dicerentur, qa tũc maioris sunt auctoritatis. 1.Par. 326.c.2.B

Adinuentio.

Dupliciter accipitur vno modo pro omnibus peccatis, & aliomodo pro peccatis grauioribus. Deut. 147.c.3.I

Adinuentiones dicuntur modi operandi, vel viuendi nouiter inuenti. 1.Paralip. 179.c.3.K. Possunt etiam dici adinuentiones Dei mirabilia, non omnia, sed illa, quæ pertinent ad quandam cautelam, & prudentiam. 1.Paralip. 179.c.4.G

Adiurare.

Aliquando accipitur pro obsecrare, vt Marci 5. Adiuro te per Deũ, ne me torqueas. Mat.tom.3. 167.c.4.I

Adiutorium.

Adiutorium minus est eo, cuius est adiutorium, & propter hoc fœmina dicitur adiutorium viri. Genes. 2.Genes. 132.c.2.D.& 146.c.1.D

Adiuuare.

Quomodo sumatur in scriptura. Mat.tom.4. 139.c.3.G

Quomodo Deus dicatur adiuuare nos in nostris operationibus, cum adiutorium dicat aliquid minus respectu illius, cuius est adiutorium. Genes. 146.c.2.A

Multis modis adiuuabat Deus Israelitas contra inimicos suos, qui referuntur. 1.Paralip. 158.c.3.I

Deus multis modis adiuuare potest aliquos cõtra hostes suos, & referuntur decem septem modi ex sacris literis. 1.Paralip. 209.c.4.F

Adonay.

Hoc nomen Adonai secũdum Hebræos, non significat generale dominiũ rerũ, vt quidã dicũt, sed est nomẽ appellatiuũ, sicut iste terminus dñs apud Latinos, quod probatur ex multis locis, sicut iste terminus Elohim, q non solũ Deo conuenit, sed Angelis, sacerdotibus, iudicibus, viris sanctis, & alijs. Exo.tom.1. 35.c.1.E

Nomẽ Adonai legitur ab Hebræis loco nominis Tetragrammaton. Exo.tom.1. 35.c.3.I

Adonias.

Adonię competebat regnum Israel ratione primogenitæ, cum alij filij Dauid eum præcedentes ætate essent iam mortui, & ad hoc habebat magnos adiutores, scilicet, Ioab & Abiathar summum sacerdotem. 3.Reg. 6.c.2.A

Adonias faciens currus, & equites, &c. peccauit. 3.Regum. 6.c.3.G

Adonias quare dixerit Salomoni: Iuret mihi hodie rex Salomon, quod non interficiet seruum suum gladio 3.Reg. 14.c.4.H

Adoniæ filij Dauid refertur historia. 1.Paralipom. 54. col.2.A

Adonibezech.

Regi amputauerunt Israelitæ summitates manuum ac pedum, & hoc fecerunt propter duo, primo Dei instinctu, &c. Secundo ad illius diligentem custodiam. Iudic. 10.c.3.G

Adolescentia.

Propriè sumpta non excedit annum 21. aut secundum alios 25. & præcedit iuuentutem secundum ordinem ætatum. Mat.tom.5. 132.c.3.F

Adolescentia, & iuuentus in sacris literis largè accipiuntur, & confusè, & non secundum taxationem annorum, quam nos ponimus. Et adolescentia aliquando accipitur pro ætate quantumcunque parua, immo pro principio cuiuslibet ætatis, quæ non sit infantia, vt Genes.8. Omnis ætas ab adolescentia sua prona est ad malum, &c. Matt.tom.5.132.c.3.G

Adoptare, Adoptio.

Nulli licuit aliquem adoptare in filium, post legem datam, de successoribus, in Vet. Test. Num.27.& potissimè de tribu extranea, bene tamen ante datam legem, vt patet de Iacob, qui adoptauit duos nepotes suos, scilicet, Manassem, & Ephraim. Genes.48. 1.Paralip. 47.c.2.B

Nemo potest adoptare alium in filium, qui naturaliter est impotens ad gignendum, vt patet Instit. de adop.paragr. sed & istud. nec potest quis alium adoptare, nisi tantæ sit ætatis, vt possit esse naturaliter pater eius, & quia naturaliter ad annum decimumoctauum homines possunt gignere, disposuit lex, quòd nemo posset alium adoptare, nisi ipsum præcedat annis 18. vt patet in Instit. de adop. paragr. minores. Mat.tom.6. 47.c.4.H

Adoptio, qua Machir filius Manasse adoptauit nepotem suum Segub, fuit ante datam legem, scilicet, in Aegypto: nam ibi Machir mortuus fuit, & ideo adoptio facta non fuit abrogata per legem. 1. Paralip. 47.c.2.E

Adoptio Dei a seruitute nos liberat, & filios efficit. Mat.tom.5. 258.c.3.G

Adorare. Adoratio.

Vnus homo sæpe adorat alium adoratione duliæ. 1.Reg.tom.2. 168.c.1.A

Adoratio est quidam cultus, quẽ anima deuota Deo exhibet seipsam per fidem, & charitatem, & adoratio exterior est signum huius adorationis interioris. Exo.tom.1. 90.c.3.G

Adoratio est actus latriæ, & pertinet ad reuerentiam in actu exteriori, vt inclinemur coram Deo orantes, vel audito nomine eius admirabili, vel visa ipsius imagine, inclinemur coram ipso, ac si inclinaremur coram Deo, ita vt oculi imaginem cernant, & cor, vltra imaginem, eleuetur, &c. Exodi tom.1. 166.c.4.H

Adoratio est cæremonia magni honoris, quæ corporaliter significatur per genuflexionem. Mat.tom.1. 25.c.2.B

Adorationes latria, dulia, & hyperdulia non distinguũtur per cæremonias, in quibus exhibentur, sed solum per intentionem, & in corde differentiam faciendo, vt coram Deo se inclinet quis tanquam coram domino vniuersali: Deo Creatore, gubernatore, & Redemptore &c. & in quo & a quo est totũ bonum nostrum, cui homo seipsum debet & totũ quidquid est, & habet, & talis sic adorãs dicitur adorare adoratione latriæ. adoratio hyperdulia siue excellens dulia vel supraduliam debetur illis rebus, per quas salus nostra specialiter est procurata, vt cruci Christi, carni Christi consideratæ absque diuinitate, nam vt, coniunctæ debetur latria, & beatissimæ Virgini debetur hyperdulia &c. Matth. to. 1. 125.c.1.E. Exo.to.1. 168.c.3.H

Adoratio duliæ debetur sanctis &c. super Exo.tom.1. 168.c.3.H.& in adoratione dulia sunt gradus. Iosue. to.1 98.c.4.F

Adoratio leprosi, de qua Matth.8.& Lucæ.5. fuit adoratio latriæ, vt probatur Matth.to.3 134.c.2.A

Adoratio, quam fecit quidam Princeps synagogæ Christo. Matth.6. non fuit adoratio latriæ, sed dulia, quæ hominibus exhibetur, nam adorauit Christũ tanq̃ virũ sanctum & Prophetã. Mat.to.3. 202.c.4.K

Adramelech.

Et Anamelech. dij erant sepharuaim. 4. Reg. 17. 4. Reg. 171.c.1.A

Aduena.

Dicitur quasi ad aliud veniens, vtpote, qui aliunde venit ad habitandũ &c. Exo.to.1 250.c.2.C. Leu.176.c.4.K. 2.Paralipo. 202.c.1.B

Aduenæ in sacris literis dicuntur illi, qui de alia terra sunt, & de alio ritu venerunt ad cultum Dei, & aduenæ apud Iudæos dicebantur illi, qui veniebant habitare cum ipsis ex Gentibus, & compellebantur accipere ritum Iudaicum. Leui.247.c.1.D. Nu.to.1 225.c.4.G

Aduenæ apud Iudæos non gaudebant duobus priuilegiis anni Iubilæi, & anni septimi: bene tamen cæteris. Leui. 289.c.4.I

Aduerbium.

Deus aduerbiorum remunerator est, non nominũ. 4.Reg. 114.c.4.H

Aduersitas.

Quandocunq; fuerimus in aliqua aduersitate, vult Deus, quòd confidamus, quòd liberabit nos ab ea, etiam si non sit liberaturus. Nu.to.1 194.c.4.F

Quod in aduersitatibus Deum magis cognoscamus, quàm in prosperitatibus, vnde proueniat. Deute. 32.c.4.I

Aduersorum experientia facit hominem cautum 2. Paralip. 141.c.1.D

Aduentus Christi.

Dicitur quicunque effectus mirabilis, vel spiritualis, quem ipse facit. Matth.tom.3 253.c.3.K

In primo Christi Aduentu fuit serenitas, & in 2. erit tempestas. Matt.to.4 154.c.4.I

Aduentus Christi primus habuit signa mansuetudinis. s. sanationem ægritudinum &c. secundus vero. Christi Aduentus alia habebit signa. s. de cœlo. &c Matth.to.4 155.c.1.D

Aduentus Christi quadruplex. Matt.tom.6. 260.c.1.E Sed secundus eius Aduentus siue ad iudicium vniuersale, siue ad particulare in hora mortis cuiuscq; &c. Aduentus timoris est. ibidem. 321.c.1.E. tom.7. 7.c.2.E

Primi Aduentus Christi tempus debuit priusquã fieret, prænunciari, & determinari, non tamen tẽpus secundi aduentus, vt probatur Matt.to.7 87.c.4.H

Universidad de Deusto

Inter primum, & ſecundum Chriſti aduentum quid interſit quo ad ſigna præcedentia. Matth. tom.7. 81.c.3.F.&c.

Signa præcedentia aduentum Chriſti ad iudicium, erunt ad oſtendendum, quòd dies illa erit de propinquo ventura, ſed nec ex hoc determinatur dies certus aduentus illius. Matt.tom.7. 81.c.4.k

Sed de breuitate temporis aduentus illius poſt illa ſigna non apparet poſitiuè, quanta erit, vt probatur ibidem. 82.c.1.D

De quindecim ſignis, quæ præcedent aduentum ad iudicium, vt communiter dicitur, dicendum quòd non erunt talia, immo forte nullum eorum præcedet diem aduentus ad iudicium, vt oſtenditur. Mat. tom.7. 83.c.1.A

De veris ſignis, quæ aduentum Chriſti ad iudicium præcedent. Mat.tom.7. 83.c.3.K

De obſcuratione Solis, & Lunæ dicendum, quòd illæ obſcurationes non erunt eclypſes, quia erunt ſigna rei ſupernaturalis, ſed erunt quædam obſcurationes miraculoſæ. Mat.tom.7. 84.c.1.C

Temporis aduentus ieiunium non eſt obligatorium, quamuis aliqui dicant, quòd ieiunium Quadrageſimæ, & Aduentus inſtituta ſunt a Beato Petro. Mat. tom.3. 95.c.4.G

Sed ieiunium Aduentus non fuit ab omnibus receptum, ſed bene Quadrageſimæ, &c. De conſecrat. diſtinct.5.cap.Quadrageſima, &c. 93.c.2.A

Ieiunium Aduentus, quamuis ſtatutum fuerit a Petro, non tamen fuit receptum, & approbatum per conſuetudinem, & ideo non obligat, & an religioſos. Mat.tom.3. 95.c.4.G

Ad Aduentus ieiunium non aſtringimur, niſi forte ex conſuetudine, ſic dicitur de obſeruatione ieiuniorum. cap. conſilium quòd Roma ieiunium ſeruat in Aduentu, aliæ tamen Eccleſiæ non ſeruant, &c. Mat.tom.3.ibid.

Adulator. De adulatoribus vide Leuit.185. col.1.C

Adulatores in domibus Regum primas obtinent vices, niſi Reges ſint valde virtuoſi, qui per ſuas virtutes, falſas laudes, & fauores compeſcere queant. 1.Reg.tom.2. 100.c.2.E.101.c.2.E

Adulter. Adultera.

Contra adulteros eſt lex in Regno Caſtellæ, quòd vir accipiens vxorem, & aliquem inueniens cum ea fornicantem, poſſit vtrunque occidere, vel, ſi poſtea probatum fuerit, traduntur in poteſtate eius, vt iugulet eos, vel faciat, quod voluerit. Geneſ.355. col.2.D

Adulter, cognoſcens vxorem proximi ſui multis facit iniuriam. Primo ipſi ſacramento, ſcilicet, contra fidem, vel fidelitatem, quæ eſt vnum de tribus bonis matrimonij: ſecundo facit iniuriam viro illius, quia reuelat turpitudinem viri reuelando turpitudinem vxoris ſuæ. Infert præterea iniuriam viro, ſi ex adulterio illo naſcatur proles, &c. & infert damnum filijs eius legitimis, quo ad hæreditatem, & multa alia ſequuntur incommoda. Leuit. 183. col.1.A

Adulteri lapidabantur in lege Moyſi. Leuitici. 209. col.1.E

Adulter fugiens maritum adulteræ non peccat, immo ſi poteſt fugere, & non fugit, peccat. Ioſue to.1. 9.col.2.D

Vir adulteræ occidens adulterum peccat. Ioſue to.2. 9.col.3.G

Adulter non poteſt dimittere coniugem adulteram, nec contra, etiam ſi ipſe egerit pœnitentiam. 1.Regum tom.1. 112.c.1.E

Mulier adultera quare magis peccet, quam vir. Matt. tom.5. 108.c.2.E

Et grauius punitur in inferno, quàm vir. ibidem.

Adulterium. Apud Aegyptios, erat nephas morte plectẽdum, & minus peccatum putabant virum occidere, quàm adulterium committere cum coniuge viri, ipſo viuente, quod timens Abraham. Geneſ.12. dixit Saræ: Dic, quòd ſoror mea ſis, &c. Geneſ. 67.c.4.K

Adulterium ſimplex dicitur eſſe peccatum, ſed non ſcelus. Leuit. 209.c.4.H

Adulterium iuſtum dolorem cauſat, vt patet ff. de adulterijs, in lege Gracchus. Deuter. 149.c.1.A

Vir reperiẽs vxorem in adulterio, ſcilicet, ſimul cum adultero, poteſt vtrunque impune occidere, vt patet in lege Gracchus. C. de adulter. Et ſubdit cauſam, quia tam iuſtum dolorem compeſcere non potuit, &c. 1.Paralip. 76.c.3.K

Lex conceſſit patri occidere filiam in adulterio deprehenſam ſimul cum adultero. Matt.tom.6. 93. col.1.B. Et hoc permittit lex Iulia. de adulter. cum quatuor conditionibus, quæ ibidem reſeruntur. Et non permittit lex iſtam occiſionem tanquàm iuſtam, ſed ſolum propter iram, quæ frenari non poteſt. Et hæc cauſa exprimitur. C. de adulterijs. l. Gracchus. in foro tamen Dei, talis peccat, cum ex vindicta faciat. Mat.tom.2. 93.c.2.B

Adulterium eſt ſpecies luxuriæ ab alijs diſtincta, & præcipua inter omnes, de qua iura humana magis curauerũt, quia per iſtam maximè turbatur Reſpublica: & eſt alieni thori violatio 36.quæſt.1. cap.lex illa. Et dicitur adulterium, quaſi ad alterius thorum acceſſio, & quando coniugatus coit cum coniugata duplex committitur adulterium. Matth. tom.2. 155.c.3.H

Adulterium eſt crimen magnum nocumentum inferens Reipubiicæ non ſolum propter perſonalem iniuriam, ſed etiam propter bonum publicũ, quia propter illud proles redduntur incertæ, & degeneres, quibus non competunt honores, &c. Eſt etiam malum ex parte eius, qui accedit ad alienam. Et cõtra educationem prolis, & quia impedit bonum prolis alienæ. Ex parte etiam vxoris adulteræ multa damna ſequuntur, primo quia in legem Dei peccat: ſecundo quia præiudicat viro ſuo, &c. tertio, quia facit contra fœdus matrimonij: quarto, quia fallit virum ſuum: quinto quia aufert a viro poſſeſſionem: ſexto quia præiudicat alijs filijs legitimis, ad quos de iure pertinet tota hæreditas paterna. Hæc omnia tanguntur aliqualiter. Eccleſiaſtici 23. Mulier, inquit, omnis relinquens virum ſuum, & cæt. Mat.tom.2. 155.c.4.K

Adulterium accipitur dupliciter, ſcilicet, generaliter, & ſpecialiter. Mat.tom.2. 225.c.3.H

Adulterium ſumpſit nomen a violatione iuris matrimonij, quaſi ad alterum commiſceri. Matt. tom.5. 108.c.3.F

Adulterium quid ſit. Matt.tom.5. 91.c.3.F

In adulterio ſimpliciter, & abſolutè conſiderato magis peccat vxor quàm vir, quia illud adulterium eſt maius, in quo plura iura matrimonij franguntur, in adulterio viri frangitur fides, ſicut in adulterio vxoris, ſed vltra hoc vxor præiudicat bono prolis, non vir, quia facit incertam prolem viri, & priuat virum quodam naturali bono, quia viri deſiderant nimis ſcire, qui ſunt filij eorum. Et ex multis alijs grauius peccat vxor, &c. Matt.tom.5. 108.c.2.E. Et magis peccat vxor adulterando cum coniugato, quàm vir adulterando cum coniugata. Matthæi tom.5. 108.c.4.H

Adulterium coniugati cum ſoluta non punit ius humanum, bene tamen ſoluti cum coniugata, & coniugati cum coniugata, &c. Matt.tom.5. 104.c.2.A. Et lex humana, quæ pro adulterio pœnam capitis ponit, non conceſſit hoc vxoribus contra viros, bene tamen viris contra vxores, & fecit hoc in priuilegium virorum. Concedit enim illis accuſare vxores de adulterio, etiam ſine inſcriptione vſque ad certum tempus, poſtea vero non ſine inſcriptione. Vxoribus autem nunquàm conceſſit accuſare viros. ibidem. 109. c.2. C. Et ſimiliter fiebat in lege Moyſi, quæ viros adulterantes cum mulieribus ſolutis non condemnabat. Et non punitur vir adulter ſine muliere, quia non expedit, propter multa. ibid.

Lex humana Eccleſiæ æqualiter punit adulterium viri, ſicut vxoris, ſcilicet, pœna diuortij. Et hoc modo intelligitur illud. 32.quæſt.5. cap. Chriſtiana, & cæt. Mat.tom.5. 109.c.4.K

Minus eſt adulterium, quàm homicidium, & adulterium magis quàm furtum, & falſum teſtimoniũ. Mat.tom.5. 129.c.3.I

Adultus. Reſpectu eorum, quæ Dei ſunt, ille vocatur adultus, qui vſum habet rationis, cuiuſque ſit ætatis, etiam ſi ſit ſub patria poteſtate. Nam quantum ad ea, quę Dei ſunt, quilibet eſt ſui iuris, vt ad ea, quæ ſunt fidei. Et ad ingreſſum religionis, & ad contrahendum matrimonium. Et non poteſt arctare eum, quo ad aliquid patria poteſtas, vt colligitur extra de Iudęis, & Saracenis, cap. ſicut Iudæi, &c. 1.Reg.tom.1. 111.c.3.I

Aduocare. Clerici non poſſunt aduocare cauſas aliquas, niſi aut Eccleſiæ ſuæ, aut perſonarum coniunctarum, aut miſerabilium perſonarum, vt orphanorum, viduarum, cęterorumque pauperum, vt patet extra de poſtulando. cap. Eccleſiaſtici. & cap. ex parte. & cap. cum ſacerdotis, & hoc ſi gratis pro Deo faciant, aut pro valde modico pretio, dum tamen de bonis Eccleſiæ ſuſtententur, &c. Exo.tom.1. 83.c.4.I

Aduocatus. Chriſtus aduocatus noſter eſt orans pro nobis nunc, offerẽs merita paſſionis ſuæ toti deitati. Matth. tom.4. 106.c.1.C

Aduocati ſunt purè mercenarij, &c. Exodi tom.1. 83.c.4.I

Aduocati poſſunt recipere pecunias vendẽdo iuſtum conſilium, dum tamen nõ multum exigant, & hoc iuxta cauſæ facilitatem, vel difficultatem, & ſecundum durationem magnam, vel paruam, & ſecundum conditionem perſonæ diuitis, vel pauperis: nam ſi multum pauper eſt, nihil exigere debent, & propter hoc iura conceſſerunt, quòd clerici, qui in cauſis forenſibus coram iudice aduocare non poterant, pro ipſis miſerabilibus perſonis aduocare poſſent, vt patet extra de poſtulando. cap. clerici. & in c. cum ſacerdotis, &c. Exo.tom.1. 249.c.3.F

Quòd aduocatis liceat vendere iuſtum conſilium, & non iudicibus iuſtam ſententiam, aſſignantur rationes. Exo.tom.1. 249.c.3.F

Aduocatis licitum eſt vendere patrocinium, eo quòd adiuuando clientulos pro defenſione iuris eorum ſtudendo laborãt, nec recipiunt pecuniam propterea quia ea, quæ intelligunt, dicunt, ſed quia non poſſunt dicere, niſi laborent, vel prius laborauerint. 1.Reg.tom.1. 162.c.2.A

Aduocatorum ſtatus eſt valde periculoſus: quia, qui ſolum volunt in cauſis iuſtis patrocinari, ſunt pauperes, & ideo vt habeant ſufficientem victum, patrocinantur in cauſis iniuſtis, & ſic ſe habent milites ſtipendiarij. 1.Paralip. 222.c.1.E.

Aduocatus poteſt vendere iuſtum patrocinium, & iuris peritus iuſtum conſilium, vt habetur 24.quæſt.5. cap. non ſane. & hoc ſecundum quantitatem laboris, & difficultatem rei, in qua operantur, ſcilicet, cauſæ, &c. & hoc ſecundum cõſuetudinem patrię, quòd ſi ſupra debitum recipiat aliquid, peccat. & idem eſt de cæteris, qui prætextu alicuius officij publici, vltra debitum exigunt aliquid, vt ſunt tabelliones, & cæteri officiales iudicum, & curiarum. Idem etiam in artificibus, & in omnibus locãtibus operas ſuas. Et circa omnes iſtas extorſiones ponit Auguſtinus duas regulas circa reſtitutionem taliũ. Mat.tom.3. 29.c.1.A

Aduocatus, in multis caſibus, tenetur ad reſtitutionem, tam clientulo ſuo, quàm aduerſario. Matth. tom.3. 29.c.1.A

Aduocati de ijs, quę acquirunt intuitu aduocationis, non ſunt exempti a decimis. Matt.tom.6.217.c.2.B

Aeger. vide Eger.

Aegrotus. vide Egrotus.

Aegritudo. vide Egritudo.

Aegyptus. vide Egyptus.

Aedificatio. vide Edificatio.

Aer. Aeris interſtitia non ſunt ſemper æqualia, vt probatur Exo.tom.2. 218.c.4.F

Aeris ſpiratio, & reſpiratio non ſunt neceſſariæ ad vocis formationem. Mat.tom.4. 242.c.4.K

Aer manebit in corporibus Beatorum ſolum ad formandas voces in laudem Dei. Matth. tom.4. 243. col.1.C

Aer non recipit colorem, quando manet in ſua puritate. Mat.tom.7. 147.c.4.G

Aer caliginoſus frigidiſſimus eſt, vt probatur Parad. 96.c.3.H

Cum aer ſecundum naturam non ſit frigidus, infrigidatur tamen multum per antipariſtaſim. Parad. 96.c.4.I

Media regio aeris totius naturæ continet exceſſiuam frigiditatem. non quidem ex natura aeris, ſed per antipariſtaſim, vt probatur. De ſtatu Animarum. 9.col.3.F

Aeris regio tres habet partes, quamquam inæquales. De ſtatu Animarum. 10.c.2.B

Affectio. Affectus.

Affectiones cauſantur a rebus exterioribus, &c. Geneſ. 359.c.4.I

Affectus rationalis deſcribitur. Leuit. 185.c.3.G

Quælibet affectio vocatur ſpiritus, quatenus motus quidam eſt interior, ſecundum quem impellimur ad hoc, vel illud agendum. Iudic. 89.c.4.F

Affectum dirigere in Deum ſtat dupliciter, vno modo ſicut obiectum, & hoc modo affectus directus in Deum eſt amor, & ſic non pertinet orationi, q̃ ſit affectus directus in Deum, vt dicit Auguſtinus: alio modo dirigitur affectus mentis in Deum tanquàm in illum, a quo velut a cauſa efficiente explendus eſt, & hanc directionem non facit voluntas, ſed ratio, dirigendo affectum in Deum, oſtendendo Deo deſiderium noſtrum, & petendo, vt illud compleat. Et ipſa petitio talis eſt oratio ipſa. & hoc pertinet ad ſolam rationem practicam. Matth. tom.3. 53.c.1.E

Affectibus appropinquamus Deo. Matt. to 4. 57.c.3.F

Affectus fuit magis deprauatus, per peccatum, quàm intellectus. Mat.tom.6. 86.c.4.B

Afficere. Tria ſignificat, ſ punire, informare, & deſiderare. Num.to.1.136.c.4.K

Universidad de Deusto

Affinis. Ad affinem non licebat accedere, nisi in casu speciali, s. ad suscitandum semen, de quo Deut. 25. Leuit. 209.c.2.D

Tempore Iacob libentius dabant homines filias suas affinibus suis in vxores, quam aliis. Genes. 314.c.4.F

Animæ non sunt affines. Matt. tom. 7. 268.c.1.E

Affinitas. Causatur propter vinculum matrimonij. Genes. 231.c.4.F

Affinitatis primus gradus est cuiuslibet ad nouercam suam, ad filiam tamen nouercæ, quæ non est filia patris tui, est secundus gradus, qui non impedit matrimonium. Leuit. 180.c.3.K

Affinitas semper nascitur ex consanguinitate. Leuit. 181.c.1.B

Affinitas excludit vniuersaliter contractum matrimonij. Leuit. 181.c.1.C

Qui aliquam personam cognoscit carnaliter, contrahit affinitatem ad omnes, qui sunt consanguinei alteri personæ vsque in quartum gradum, ita, vt quātum extenditur prohibitio in gradibus consanguinitatis, ita & in gradibus affinitatis, sed tota extentio quatuor graduum consanguinitatis, quando comparatur ad affinitatem solum dicit in ea vnum gradum. & iste est, qui seruatur solum, &c. Leuit. 181.c.3.H

Affinitas causatur propter coniunctionem duarum personarum in carne, scilicet, viri, & vxoris, & isti non attinent sibi in aliquo gradu affinitatis: alij tamen, qui ab eis sunt, sunt affines alteri eorum: & affinitas differt a consanguinitate, quia in consanguinitate omnis attinentia causatur per deriuationem originis, siue quantum ad eos, qui sunt principia consanguinitatis, siue ad omnes successores. In affinitate vero principium eius causatur per copulationem, & non per originem, & extensio eius est per originem, &c. Leuit. 181.c.4.H

Omnis affinitas impedit matrimonium, nec est aliquis gradus, in quo contrahatur apud nos. Iudæi tamen duas sorores in vxores accipiebant successiuè. Leuit. 182.c.2.D

In eodem affinitatis gradu non est dare magis, vel minus affines, quamquam dentur aliqui duo affines ad vnum tertium, in eodem gradu, qui inter se sunt magis, vel minus cognati, scilicet, in diuersis gradibus. Leuit. 210.c.2.C

Affinitatis nomina non nominantur, vbi matrimonium non est. Iudi. 187.c.2.B

Affinitatis secundum, & tertium genus non seruatur nunc. 1. Reg. tom. 1. 132.c.1.B

Affinitatis gradus non sunt vetiti, nisi propter consanguinitatem, vt dicit August. & habetur 35. quæst. 3. cap. si vir. 1. Reg. tom. 1. 139.c.3.G

Affinitas causatur per cognitionem carnalem, immo affinitatis causatio præcipue consistit in seminis commixtione. 2. Regum. 132.c.3.K

Triplex est genus affinitatis, primum est inter eum, qui accepit aliquam in vxorem, ad omnes cognatos illius, nam quantum extenditur linea cognationis, in qua non licet contrahi matrimonium, tantum extenditur linea affinitatis, &c. Secundum est inter cognatos viri, & cognatos fœminæ, &c. Tertium est, quo affines istorum efficiuntur mutuo affines, &c. sed isti duo gradus affinitatis postremi excluſi sunt a iure, qui nec impediunt matrimonium contrahi, nec dirimunt contractum, sed primus gradus solus tenetur. &c. 2. Paralip. 235.c.2.E

Affinitas nascitur ex consanguinitate, & è contra. Mat. tom. 2. 157.c.1.B

Affinitas non causatur ex coitu maris cum fœmina extra vas debitum, etiam si illa sit vxor sua, quam cognoscit, vt patet 35. quæst. 3. cap. extra ordinaria, & dicitur quòd extra ordinaria pollutio affinitatē non causat. Et dicitur extra ordinaria, si in vase altero cognouit, vel si in vase naturali cognoscere voluit, & tamen non valuit propter impotentiam, quia claustra non fuerunt aperta, sed facta exterior effusio, etiam si claustra fuerint aperta, & sublata virginitas, sed non fuerit effusio seminis, quia tunc manifestum est, quòd non causatur affinitas, quia illa causatur, vel fit per seminis cōmixtionem. Sic dicit Glosa eodem capite, extra ordinaria: Dicit tamen quòd si cognosceretur fœmina a viro suo in vase non naturali, quòd impedirentur omnes cognati eius contrahere cum illa fœmina, si dissolueretur matrimonium inter eos ex aliqua causa. Et hoc euenit propter enormitatem criminis, & cæt. Mat. tom. 2. 172.c.2.B

In affinitate seruatur prohibitio quo ad matrimoniū vsque ad quartum gradum primi generis affinitatis excluſiuè, extra de consanguinit. & affinit. cap. non debet. Mat. tom. 6. 47.c.3.F

De affinitate vide reliqua in dictione, Consanguinitas, & in dictione, Gradus.

Affirmatio. Quælibet affirmatio continet sub se negationem. Matt. to. 3. 19.c.4.F

Multoties ponitur affirmatio pro negatione apud Hebræos, & ponuntur exempla. Deuteronom. 156.c.3.K

Affligere. Afflictus.

Affligere, & lædere differunt realiter. Matth. tom. 7. 149.c.4.A

Afflictorum conditio est, vt postquàm semel afflictionibus succubuerint, si aliqua eis prospera eueniant, non immediatè credunt, se iam totaliter derelictos summis miserijs cadentes. Genes. 384.c.4.I

Africa. Magna Africæ pars redditur inhabitabilis propter serpentes. Deuteronom. 170.c.2.B. De Opti. poli. 2.c.2.B

Africa est pars meridiana mundi. Iosue tom. 2. 122. c. 3. K. Et denominata est sic ab Afer filio Madian filij Abrahæ ex Cetura, vt dicit Iosephus. Genes. 194.c.4.F.1. Paralip. 36.c.3.I

Agabus. Fuit Propheta in Ecclesia primitiua. Mat. tom. 6. 245.c.1.B

Agabus Propheta non multo tempore post Christi mortem prænunciauit magnam famem, quæ accidit Iudæis sub Claudio Cæsare. Matth. tom. 6. 271.c.4.K

Agag. Regem Amalec reseruauit Saul ex pietate. 1. Reg. tom. 2. 6.c.3.K

Agar. Ancilla fuit Abrahæ ex tempore quo descendit in Aegyptum propter famem. Genes. 22. Genes. 257.c.2.A

Abraham habuit Agar in vxorem, cum semper actus carnalis fuerit peccatum, nisi cum propria vxore. Genes. 257.c.3.G

Agar fuisse filiam Regis Aegypti, dicunt Hebræi, quibus assentit Nicolaus, sed falluntur. Genes. 257. col. 2. A

Cum Agar cognita fuit ab Abraham carnaliter, ipsa Sara incepit continentem vitam agere voluntariè, non petendo debitum a viro suo. Genes. 257.c.3.I

Agar passam fuisse abortum in deserto, dicunt quidam Iudæi in pœnam datam a Deo, quia dominam contemserat, sed quia postea acquieuit Angelo monenti reditum, & humiliationem sub domina sua, Deus viuificauit in vtero fœtum extinctum, & ista viuificatio vocatur conceptio de nouo, & potest

teſt reduci ista expositio ad literam nostram. Gene. 258.c.1.C

Filii Agar & Cethuræ, pro maiori parte, non habitabant in ciuitatibus & domibus: sed in tentoriis portatilibus, & sic sunt multæ gentes ī Africa: quas Lucanus vocat Numidas, & nos vulgariter vocamus Alarabes, 1. Paral. 79.c.2.E

Agar, ex quo erat vxor Abrahæ, non potuit eiici: nam licebat illi petere debitum semper, quandiu maneret vxor: dispensatione tamen Dei electa est, Nam ipse iussit nec Abraham volebat eam eiicere, poterat tamen separari ab ea per libellum repudij, cuius vsus erat apud Gentes. Matt. to. 2 151.c.3.I

Quod Agar repudiaretur ab Abrahā, licitum fuit: immo & necessarium, quia mandāte Deo, factum est. Matt. to. 5 96.c.2.C

Agareni Ponunt beatitudinem post hanc vitā in riuis lactis & mellis, & delitiis puellarū, vt patet ex traditione sui Alcorani. Gen. 9.c.1.D

Agere ni dicendi sunt: vel Ismaelitæ qui nunc Sarraceni dicuntur, falso nomine à Sara, quæ libera erat, &c. Gen. 258.c.1.B

Agareni circuncidunt filios suos anno. 13. propterea quod Ismael circunciſus est anno. 13. & in hoc transgrediuntur regulam de circunciſione datam. s. octauo die. Gen. 261.c.3.F

Sequaces impiissimæ sectæ Mahometi, non solum ab Agarenis descendunt: sed etiam a multis aliis gentibus: nam æthiopes, & Lybes & maior pars Africanorum pertinent ad prædictam sectam. 1. Paralipo. 79.c.2.D

Agarenorum terra coniuncta erat terræ Ruben: sed erat magis orientalis &c. 1. Paral. 79.c.3.G

Agarenorum terram possederunt tribus Ruben, & Gad, & dimidia tribus Manasse. 358. annis, vt prob. 1. Paralip. 83.c.3.K

Ager: Agrorum depopulatores nocturni non gaudent immunitate ecclesiarum. vt habetur extra de immunitate ecclesiarum. c. inter alia Exo. to. 1 229.c.2.C

Agger: Aggeres vocantur machinæ, quæ circumponuntur vrbibus, quando obsidētur. 4. Reg. 194.c.2.E

Agere: Nunquam Deus agit sine ministro: ni si id, quod fit, excedat potentiam creatam. &c. Exo. to. 1 59.c.2.C

Duplex est agentium habitudo in naturalibus: altera, qua superiora agūt in inferiora: altera est omnium elementorum inter se. Matth. to. 5 43.c.2.A

Agere proprie prædicatur de aliquo dupliciter: vno modo, si res illa totaliter producat effectum, vt, cū Deus creat: alio modo, si effectum vltimate complear. Nu. to. 2. 204.c.2.A

Deus tripliciter agere dicitur vno modo, quando per se: vel cum angelis agit totaliter. non mediante agē te naturali, alio modo, quando non facit totum per se: facit tamē aliquam partem per se. tertio modo: quando nec totum nec partem facit per se, dat tamen virtutem agenti naturali supra consuetudinē. Deuter. 24.c.1.A

Cum aliquid agendum, vel non agendum proponit, tripliciter res se habet. Nam quædam sunt necessaria, quòd fiant, ita vt illicitum sit, si non fiant, & de his est præceptum. Alia sunt necessaria, vt non fiant ita vt illicitum sit, si fiant: & talia pertinent ad prohibitionem: & ista sunt in vno gradu, & in vtroque est licitum & illicitum. Alia sunt, quæ fieri non bonum est, sed melius est si fiant, quam si non fiant: & in talibus nihil est illicitum, siue fiant, siue non fiāt: quia neutrum est necessarium fieri. &c. Et talia nō sunt propriè præceptum, sed vocantur admonitio. Prima tam Deus quam Apostolus dicunt: secunda nec Deus dicit nec Apostolus: quia neuter præcipit aut vetat, sed vterq; consulit, tertia non dicit Deus, sed Apostolus &c. 1. Reg. to. 127.c.3.H

Illud aliquis dicitur agere, quod ex eius fit mandato. 1. Paral. 212.c.3.H

Agere, inquantum dicit aliquid ex parte Dei, nihil aliud est quam suum esse, quod est totum simul. Et ideo Deus nihil agit successiuè. Matth. tom. 1. 209.c.4.F

Quotiescunque aliquid agimus tardius, quā agere debeamus, peccatum veniale est. Mat. tom. 5. 48.c.1.B

Quanto agens est minoris actiuitatis, tāto tardius agit. Mat. to. 4. 248.c.1.B

Quomodo habeat intelligi, q̄ omne agēs sit nobilius passo, Matt. to. 4 240.c.3.K

Agens quantò velocius agit, tantò est maioris potestatis. Mat. to. 3 143.c.1.B

Agens principale inducit in effectum similitudinem suam: non tamen agens instrumentale. Mat. tom. 4 183.c.2.B

Agere mala deterius est, quam mala pati. Matt. tom. 2 20.c.2.C

Agibile. In agilibilibus sunt regulæ quædam dirigētes actiones humanas in quadruplici differentia. Exo. to. 1 184.c.2.C

In agibilibus præsupponitur finis, sicut in speculatiuis præsupponuntur principia. De Statu animarum. 2.c.1.B

Agæus Propheta. Agæus prophetauit post finem temporis captiuitatis Babilonicę. s. anno secūdo Darij regis secundi post reditum de Babylone: & prophetauit intra Hierusalem Gen. 24.c.3.I

Agæi principalis intentio, in sua prophetia, fuit prouocare Zorobabel, & alios, qui cum illo erant, ad templi restaurationem super Gen. 24.c.4.H

Ab Agæi prophetia vsque ad Christi Aduentum fuerunt anni. 518 Gen ibi. C. Verba quædam Agæi prophetæ exponuntur. Gen. 24.c.4.I

Agæus Propheta prophetauit, per duos menses: prius quam Zacharias. Iosue. to 1 2. Pa. 1. quæs. 4

Agilitas. Non erit in beatis ad motum, qui cōpetit eis secundum prædominium elementi, quia motus ille non solum non conuenit gloriæ, sed potius retrahit à loco gloriæ: immo non conuenit rei secundum id, quod in ea perfectū est. i. secundum formam speciei. Quare agilitas nō erit nisi ad mouendum secundum appræhensionē, in quācunque partem beato moueri placuit, motu non organico, quia anima beati mouebit omnes partes sui corporis æquè primò, sicut mouētur corpora solida, quæ à nobis impelluntur. Matth. tom. 4. 255.c.1.B

Dos agilitatis est qualitas quædam in beato ad faciliter mouendum se secundum locum, & non eo modo, qui est naturalis &c. sed qui est secundum conceptionem, & apprehensionem animæ. Matt. to. 4. 155.c.3.H

Agilitas in corpore glorificato correspondet fortitudini. Mat. to. 4 234.c.1.D

Agilitas, secundum Scotum & Rodulphum est potentia motiua animæ, quæ est per se, & primò animæ, & per se non primò alicuius partis corporis, & alicuius primò perfecti vt totius. Matt to. 4. 255.c.3.I. Sed quia hoc non placet, auctor dicit, quod dos agilitatis non est potentia motiua, sed perfectio data ipsi potētiæ motiuæ. &c. Et ad dotem agilitatis cō-

currunt

Universidad de Deusto

currunt tria.s. potentia motiua animæ, multiplicatio spirituum purissimorum.& ablatio omnis indispositionis tam in iuncturis,quam in neruis,& omnis ponderositas non naturalis. ibid.

Agios. Græce deriuatur ab a, q̃ est,sine,& ge,qđ ē terra,quasi sine terra nullas,s.fœces hñs terrenæ sordis &c.Exo.to.1.242.c.3.I.Leui.106.2.E

Agiographum. Inter libros Agiographos præcipuus liber est liber Psalmorum.Gen. 81.c.4.H

Inter agiographa computantur libri nouem. s. Psalmorum,Iob,tres libri Salomonis,liber Par. Esdras, & Esther.Ios.to.1 4.c.3.I

Libri agiographi minoris sunt authoritatis, quam libri legales & prophetales,propterea quod de eorũ autoribus non constat.1.reg.to.1 12.c.4.F

Inter agiographa quare liber Iob tanquam primus cõputetur,1.Reg.to.1 13.c.1.A

Ordo librorum agiographorum designatur. 1. Reg. to.1 13.c.4.I

Agiographũ dupliciter accipitur,vno modo pro scriptura sancta, quæ est magnę auctoritatis & efficax, tam ad arguendum,quàm ad respondendum:quãquã auctor illius sit ignotus:alio modo pro scriptura,quæ sacra videtur,sed nõ est alicuius auctoritatis vel roboris.1.Reg.to.1 15.c.4.H

Inter agiographa computantur illi libri, quorum doctrina est vera,certa,& sancta:& tamen ignorantur autores eorum:& ob hoc sunt minoris autoritatis, quã libri,quorum auctores sciuntur.1.Para.3.quę.5

Agiographa ad tertium ordinem librorum pertinẽt, vt dicit Hieronymus in prologo galeato. Mat.to.6. 130.c.4.H

Agnes. Beata Agnes potius occisa est pro seruãda virginitate, quàm pro confessione fidei.Matt.to.4 45.c.4.I

Agnus. Anniculus offerẽdus erat in holocaustum.i.agnus non habẽs annum perfectum,& in toto illo anno poterat offerri,cum cõplesset octo dies à natiuitate sua, nunquam tamen offerri poterat ante octauũ diem: Sed quare agnus anniculus offerri deberet. Leuit. 13.c.2.A

Agnus dicebatur anniculus, vel quia haberet vnum annum completum & non vltra,vel quia erat infra vnum annum.i.ab octauo die natiuitatis illius vsq; ad annum dicebatur anniculus & omnes inter medij in ætate. Leu.263.c.1.A.Nu.to.1 83.c.3.K

Agnus Christum representat metaphoricè. Paradox. 39.c.3.K

Duo agni anniculi offerebantur quotidie in holocaustum,vnus in ipso ortu solis,alius vero vesperi.i. ante solis occasum,de expensis sanctuarii: & hoc post quam pacificè steterunt filii Israel in terra Chanaã, quia in deserto non habuerunt illam, opportunitatem,vt declaratur Deut. 12.Exo.to.2 89.c.3.F

Christus conuenientius vocatur agnus, quàm aries, vel taurus.Matt.to.7 285.c.4.H

Agnus Paschalis. Agnus Paschalis comedi debebat a decem personis inter magnos,& paruos, iuxta quorũ dam opinionem.Exo.to.1 73.c.2.C

Agnus Paschalis debebat esse masculus.Exo.12.cuius præcipua causa & potissima erat, ad designandum Christum passurum esse,& pro nobis immolandũ. Et hun sensum intendebat legislator,vt patet Ioan. 19.& additur,masculus,non ad tollendum ambiguitates huius dictionis,probaton,Græcè,vt dicit Glosa ordinaria,quia in Hebræo habetur:agnus masculus:vbi non est ambiguitas. Dicendum ergo quod illa nomina in Hebræo solent accipi pro nomine speciei,vt cum dicimus,iste habet oues, & vacas fœmellas,& habet tauros,& boues castratos: sed nomen speciei non distinguit sexũ.Exo.to.1. 73.c.3.F

Agnus Paschalis debebat esse anniculus,i.vnius anni: non quod integrum annum haberet, sed quod infra annum esset, vel saltem annum integrum non excederet:quia agnus,qui excedit annum, aries dicitur. Poterat autem iste agnus accipi post octauã diem à natiuitate sua vsque ad tempus vnius anni, & in immolatione hoc seruabatur: quia animalia immolatitia non immolabantur vsq; ad octo dies post natiuitatem,& deinceps,vt patet Leu.22.Exo. to.1. 73.c.3.K

Agnum Paschalem quare dominus mandauerit immolari ī celebratione Phasæ potius quàm aliquod aliud animal,vide primo rationem Nicolai de Lyra,quæ improbatur ab autore post cuius impugnationem subiungit rationem veram. Exod. tom. 1. 73.c.4.H

Agnum Paschalẽ poterant Iudæi immolare post meridiem decimæ quartæ diei vsque ad solis occasum exclusiuè,& assare,& vesci illo Et sic consueuerunt facere nunc Iudæi,quia licet agnum non immolẽt tamen tenentes obseruationem azymorum, quæ pertinebat ad idem tempus,incipiebant immediatè post meridiem decimæ quartæ diei, expellere de domibus suis omnem panem fermentatum:& incipere vesci azymis.&c.Exo.to.1.74.c.3.I.262.c.1.D

Agnum vel hædum nõ poterãt Iudæi immolare post solis occasum:poterant tamẽ illum comedere post solis occasum &c.vt dr Deut. 16. Exo.to.1.74.c.3.I

Agnus in domo,in qua immolabatur, comedebatur. & Hebræi,in quorum domibus non ponebatur sanguis,quia in illis non immolabatur agnus, illa nocte dormiebant in domibus vicini,in quibus immolabatur & comedebatur.Exo.to.1 74.c.4.F

Quod Agni Paschalis sanguine tingerentur postes & superliminare,non fuit cæremonia tanquam conseruanda in omnes generationes, sed solum fuit data,pro tunc:nam Num.9.non fit mentio de tali litura,cum de aliis cæremonijs fiat mentio.Exod.to.1. 74.c.4.H

Agni Paschalis esus fiebat nocte, saltem in principio noctis, licet eius immolatio & paratio fieret ante solis occasum. Exo.to.1 74.c.4.K

Agni Paschalis carnes mandabãtur assari, vt velocius pararentur, quia ægyptij compellebant Hebræos exire.&c.Exod.to.3 74.c.4.k

Agnus Paschalis parabaẽ hoc mõ:primò iugulabatur, & accipiebatur sanguis eius ad liniendum vtrunq; postem & super liminare:deinde, detracta pelle,extrahebantur intestina,vt posset torreri:quia, caput, cauda,& intestina debebant etiam comedi tosta:& post cæteræ carnes nihil amplius diuisæ simul assabantur:neque diuidebãtur per medium,vel in quadrantes, nec etiam auferebantur caput & pedes ad assandum,nec confringeretur aliquod os.Exo.to.1 74.c.4.K

Omnia,quæ circa Agnum Paschalem mandabantur in c.12.Exod.a principio vsque ad illam partem:Habebitis autem hunc diem:fuerunt obseruata in prima immolatione in Aegypto:ea autem, quæ infra dicuntur,pertinebãt ad futuras generationes, cum ibi fiat mẽtio de azymis 7.dierũ.Exo.to.1.75.c.2.C

Agni Paschalis immolatio in tantum erat sub præcepto,quod si quis obseruare negligeret, merebatur mortem.Exod.to.1 ibid.

Agni Paschalis ossa,quæ non comedebantur,nec frãgebantur,debebãt comburi,vt dicunt quidam, sed hoc non placet auctori.Exo.to.1 76.c.2.C

Agni Paschalis immolatio duos transitus significat, scilicet angeli trãsitum: & Hebræorum exitum de Aegypto:sed principaliter primũ in prima immolatione in Aegypto,& è contra in futuris immolationibus,ut patet Deut.16.Exo.tom.1. 76.c.4.F

Agni sanguis,quo postes liniebantur Exo.12.sanguinẽ Messiæ designabat.Exo.tom.1. 78.c.4.H

Sanguine agni non liniebantur domus Aegyptiorũ, in quibus habitabãt aliqui Hebræi,sed tunc illi Hebræi diuidebantur in domos aliorum Hebræorum Exo.tom.1 79.c.1.C

Agnus Paschalis immolabatur ad solis occasum,vt patet Deut.16.& postea assabatur & comedebatur: & hoc erat in principio noctis.& dicitur ad vesperam Exodi.12.quia poterat post meridiem quacunque hora immolari & consequenter comedi ad vesperam.i. ad solis occasum.&c.vel ante.Exo. 87.c.1.C

Agnus Paschalis debebat immolari in atrio tabernaculi:quia erat vnum ex sacrificijs Domini,ut patet. Num.9.cum dicitur: Peribit anima illa de populis suis,quia sacrificium Domini non obtulit tempore suo.Et sacrificia nunquam extra tabernaculum poterant offerri,aut immolari sub pœna capitis.Leuit.7.Exod.tom.1. 87.c.2.C

Agnus dicitur phasę secundum prædicationem causalem:& non formalem, qua sæpe vtitur sacra scriptura,vbi agitur de isto festo, simile etiam in nouo testamento vocatur Pascha.Matth.26.& Lucæ. 23. Exo.to. 1. 88.c.2.A

Sanguinis agni aspersio in postes & super liminare nõ eadem ratione fiebat in futurum, quo factum fuit in Aegypto,in quo factum fuit vt Deus videret sanguinem, & non sineret angelum ingredi domos Hebræorum:in cæteris fiebat ad significandum q̃ in prima immolatione Aegypti positus fuit ille sanguis,& liberati sunt Israelitę ab angelo &c. Exod. tom.1. 88.c.3.K

Agni Paschalis allegoria designatur ad Christũ. Exo. tom.1 90.c.3.k

Sicut Agnus Paschalis typus fuit Christi, ita eius comestio Eucharistiæ comestionem, seu sumptionẽ significat.Exo.tom.1 91.c.1.A

De Agno paschali non poterat mitti aliquid in aliam domum.&c.super Exod.to.1.96.c.3.F. & hoc significabat vnitatem ecclesiæ. 96 c.3.K

Quod Agni Paschalis os non deberet frangi,significabat,quod nullum os confringendum esset in corpore Christi.Exo.to.1. 96 c.3.k

Agnus Paschalis immolandus erat in tabernaculo iuxta altare sacrificiorum, ita vt sanguis eius funderetur ad bases altaris,& sic dicebatur sacrificium Domini;& sic iam iugulatum quilibet deferebat in domum suam.Exo.to.1.260.c.4.F.Iosue to.1.77.c.4.K. Et dabatur adeps eius in incensum Domino. Deut. 66.col.3.G

Agnus Paschalis non debebat immolari, quandiu panis fermentatus esset in domibus,vt patet.Exod.to. 1.262.c.1.C.Sed panis fermẽtatus expellebatur ante Agni Paschalis immolationem,vt patet.Exo.34. non immolabis.super fermento.&c.Exo.to.2.& de Agni Paschalis manducatione.ibid. 180.c.3.G

Agnus Paschalis & vitula rufa non erant propriè sacrificia, cum in eis non obseruarentur mores alicuius sacrificij,tamen agnus Paschalis reducebatur ad sacrificia victimæ pacificæ, & vitula rufa ad sacrificiũ pro peccato.De primo habetur Exo.12.& Num.9. de 2.Num.19. Leuit.8.c.4.K.dicebantur tamen sacrificia large:quia habebant aliquas proprietates sacrificii.licet vitula rufa magis quam Agnus Paschalis.Num.tom.1 104.c.3.I

Agnus Paschalis expressius Christũ significauit, quã cætera in vete.testa.Leuit. 252.c.3.G

Agnus Paschalis erat sacrificium largè dictum, & nõ propriè, sicut erant holocaustum, pacifica & pro peccato:quia nullum eorum erat.Leuit.253.c.2.E. Num.tom.1.99.c.4.F.Matt.tom.7. 288.c.1.A

Ex agno Paschali quædam ad Deum pertinebant.s.solus sanguis & adeps.Leui. 241.c.2.D.& 253.c.3.E

Agnum Paschalem, in Aegypto, singuli per domos suas sacrificabant.Num.to.1 96.c.1.D

Agnus Paschalis in Aegypto fuit comestus etiam ab immundis &c.immo tunc nullus erat immundus quia tunc nihil vetitum erat Israelitis,Num.tom.1. 99.c.4.G

Ex agno Paschali accipiebatur adeps, & cremabatur coram Domino,vt videtur colligi.Exo.34.Nu.to.1 100.c.2.B.& 104.c.2.C

Quod Agni Paschalis sanguine portæ domus linirentur.s.super liminare & vterque postis,Iudei non obseruauerunt nisi in Aegypto: quia illud erat extra cerẽonias Agni Paschalis.Nu.to.1 103.c.2.B

Agnus Paschalis non poterat comedi nisi in loco vbi erat tabernaculum.Deut.66.c.3.F.3.Reg.18 8.c.1.B

Agnus Paschalis die. 10. primi mensis debebat accipi & teneri in domo.& die 14.ad vesperam immolari. Exo.12. & huic figuræ respondet Christi introitus in Ierusalem die in ramis palmarum, quæ fuit 10. mensis primi.&c.& 14 die ad vesperam incæpit immolari.Matth.to.5.229.c.1.A.Sed quare primo mẽ se immolabatur. Matth.to.7. 287.c.2.D

Cęremoniarum agni Paschalis institutio habuit originem, vt manerent in memoria beneficia, quæ Dominus Iudæis præstiterat,& præcipuè beneficiũ transitus Domini,& exitus de Aegypto.Matt.to.7. 282.c.4.G

Ante institutionem Agni Paschalis annus Iudæorũ incipiebat in Octobri,& finiebatur in septembri,qualis videbatur esse habitudo creationis mundi: & seruata fuit hæc consuetudo à principio mundi vsque ad illa tempora per successiones.Et inter Aegyptios & Hebræos semper sic cõputabatur:& de hac computatione fit mentio in Exod. 23. c. cum dicitur,solennitatem quoque in exitu anni,quando cõgregaueris omnes fruges tuas de agro.&c.& Leui. 23.& Exod.34.Matth.to.7.282.c.4.G.Et ratione beneficij,quod contulit Iudæis in exitu Israel de Aegypto,mutata est computatio anni,vt inciperet in mẽse Martio &c.Matt.to.7 283.c.1.B

De Agno Paschali: & cæremoniis eius vide in dictione Phasę.

Agni Paschalis adipem comederunt Iudæi in terra Aegypti,postea verò prohibitum est in omni celebratione Phasæ.Matth.tom.1 291.c.1.C

Agni Paschalis adipem non licebat Iudæis comedere etiam si non offerreretur in altari &c.Matth.tom.7 291.c.1.D

In quacunque domo, quantuncunque magna, vnus tantũ Agnus Paschalis immolandus erat. & aliqua domus erat,in qua non immolabaẽ.Matt.299.c.1.C

Agnus castus. Herba valet ad seminis humani deficcationem & consumptionem. Deut. 121.c.2.C

Agricola. Filij agricolarum, qui in magnis laboribus occupãtur, nascuntur parui corpore,& viribus.De Opti.Poli. 6.c.2.C

Agricultura. Artem agriculturæ dilatauit Ceres.Gen. 356.c.3.H

Agricultura,ante peccatum, non esset laboriosa, sed delectabilis,nec esset propter indigentiam cibi,sed vt terra paradisi efficeretur melior: & vt euitaretur ocium,

ocium, & accuretur homo ad Dei contemplationem & agriculturam Gen. 107.c.3.K
Inter agriculturam, quæ fuisset ante peccatum, & illam, quæ est post peccatum, assignatur triplex discrimen Gen. 107.c.4.I

Aha. Est interiectio Hebraica cõmunis ad significandum dolorem, & admirationẽ, & alias affectiones. 4. Reg. 64.c.3.K

Ahias. De Ahias Silonite propheta, qui descripsit gesta Salomonis. 2. Paralipom. 136. col. 1. A

Ahiel. Super Ahiel reædificante Hierico venerunt omnia mala, quæ imprecatus est Iosue. 6. c. Iosue to. 1 119.c.3.B
Ahiel ædificans vrbem Hierico, in fic ædificando, peccauit mortaliter: & pro illo peccato punitus est. vt patet. 3. Reg. 16. Iosu. tom. 1. 119. c. 3. F. Et solus ipse peccauit. Nec peccauerunt ædificantes domos in Iericho. Iosue. to. 1. 119.c.3.I
Ahiel, quomodo ausus fuerit ædificare Iericho, cum sciret maledictiones positas a Iosue super reædificatem, 3. Reg. 152.c.3.K
Cum Ahiel videret per experientiam compleri maledictiones positas a Iosue, cur non cessauit a reædificatione: sed rursus cõtinuauit illã. 3. Reg. 152.c.4.G

Ahin: nomen est vrbis, quæ fuit in sorte Simeõ. & nomen est etiam cuiusdam viri. &c. 1. Paralip. 100.c.1.E

Aiala. In Hebræo accipitur pro cerua: & aiala, pro caprea. &c. 1. Reg. to. 2 121.c.3.H

Aod. Mentitus est dicens ad Eglõregem Moab; verbum secretũ habeo ad te, ò rex. Iudicũ. 3. fuit tamen mendacium officiosum, & peccatum veniale &c. Iudi. 23.c.1.A
Sed an Deus reuelauerit Aod quod occideret Eglõ regem Moab. Iudi. 3. non constat, credendum tamen est omnino, quod sic: alias nõ ausus esset Aod aggredi &c. ibi. 34.c.2.C

Alba. Locus vel ciuitas duplex: quædam apud Romam, in qua primo regnauit Ascani[9] Aeneæ filius, quam & ipse condidit: & dicta est sic ab Albula flumine, quod nunc dicitur Tyberis: & prius Albula. Altera verò vltra Caucasum montem circa mare Caspium Genes. 5.c.4.F
Alba moneta Regnorũ Hispaniæ est septingẽtesima quinquagesima pars ducati largi Veneti, seu Vngari. Matthæi, tom. 4. 277.c.4.I
Alba moneta Hispaniæ valebat tempore auctoris tres coronatos Genes. 285.c.1.A

Albertus magnus. Fecit caput quoddam metallinum: partim per astrologiã: & partim per necromantiam: quod confregit beatus Tomas de Aquino, cum esset Alberti discipulus. Genes. 327.c.4.k. Et caput illud respondebat ad omnem quæstionẽ. &c. Exod. tom. 1. 110.c.3.H
De Alberto magno dicitur, quod orauerit Dominã nostram, vt non permitteret eum in opinionibus philosophorum manere, sed in sola fide. Cuius oratio exaudita est, vt fertur. Nam per quinquennium ante mortem ipsius, fuit omnino ignarus, ita vt nec literas sciret 3. Reg. 35.c.1.D

Alcæus. Poeta floruit sub Octauiano, modicũ ante Christũ, & fuit coætaneus Horatio. Genes. in prolog. 28.c.1.A

Alchimista. Alchimistæ non possunt transmutare species. Nam neque verum aurum vel argẽtum facere possunt, licet possint inducere aliqua accidentia auri, vel argenti in aliquam materiam. Exod. to. 1 44.c.3.I

Alchoranus. Est liber continens ritus Saracenicos quæ Mahometus ꝑ lege tradidit ipsis Saracenis. Et apud ipsos præfatus liber est ita sacer, sicut apud nos Euangelium. &c. Exo. tom. 1 255.c.4.G
Per Alchoranum non licet nobis iurare, immo nec ipsis Saracenis. Exo. to. 1. 257.c.4.F
Saraceni, qui philosophi sunt, non recipiunt Alchoranum &c. Matth. tom. 1 16.c.1.A

Alcmena. Peperit Herculem & Ificlum fratrem eius, quos diuersis concepcrib[9] edidit ex eodem vtero &c. Mat. to. 5. 89. c. 2. C

Alearum ludus: In alearum ludo, si perdens sit in maiore culpa, vel quia impulit, vel sollicitauit lucrantem ad ludum, non tenetur lucrans restituere illi, sed pauperibus 1. Reg. tom. 1. 193.c.2.C
Alearum & taxillorum formatores, non videntur peccare, quia interdum vsus alearum, &c. sine peccato est: non est tamen tale artificium satis honestum. Et cum ex tali artificio contingant mala potius qua bona euenire, tutius est a tali abstinere artificio. Matth. tom. 3. 30.c.4.F

Alemania: In Alemania inferiori quædam vallis est, quæ olim habitabatur, & nunc est aquis cooperta Rheni fluminis, & ædificia, quæ quondam ibi fuerunt, visuntur nunc sub aquis: & quædam partes turrium ecclesiarum prominent super aquas. &c. Gen. 81.c.3.H

Alexander magnus. Alexander macedo iussit se coli vt Deum, vt refert Orosius li. 3 de ormesta mundi, Exo. tom. 1 57.c.3.F
Alexandro magno, exiuit obuiam sacerdos summus Hebræorũ, sacris vestitus vestibus, nec fuit hoc contra præceptum Dei, Deo declarante, quod in illo casu liceret sacerdoti vti vestibus sacris extra sanctuarium, vt patet Leuit. 17. Deute. 12. de non faciendo sacrificio nisi super altari holocaustorũ intra atriũ sanctuarij, & tñ illud nõ est ꝑuaricatus Dauid cũ immolauit ī area Areunæ Iebusæi. 2. Regum 14 Nec Elias ī mõte carmeli. 3. Re. 18. &c. Exo. to 2. 96. c. 1. G
Alexander magnus duodecim annis regnauit. & cæt. Matth. to. 1. 147 c. 2. B. Et incepit regnare anno ab orbe condito 4680. Gen. 5 c. 3. G. & 6. c. 4. K
Alexander & Aristobolus Herodis filij laqueo vitam finierunt. Matth. tom. 1 155.c.4.F
Alexander magnus mortuus fuit in Babilone Aegypti. Genes. 6.c.2.E

Alexandria: Alexandriam condidit Alexãder magnus, ante Christi natiuitatem per annos plures quam 420 Gen. 6. c. 4 k. & 3. c. 3. G. q regnauit ab orbe cõdito anno ferme. 4680. Genes. ibidem.
Alexãdria ciuitas est ī Aegypto inferiori. Gen. 6. c. 2. C
Alexãdria Aegypti sita est in angulo Australi & Oriẽtali Maris Mediterranei, ita quod vltra Alexandriã non extenditur Mare versus Austrum: nec etiam versus Orientem: quia iam non potest vltra extendi per mare ad terram Aegypti, nisi per Nilum. &c. Matth. tom. 1 132.c.3.H
Ab Alexandria Aegypti vsque ad Babylonem Aegypti, sunt ducentum milliaria ascendendo per Nilũ contra Orientem. &c. Matth. tom. 1 132.c.3.G
In qua Alexandria occisa sunt vna die. 50000. millia Iudæorum. Matth. tom. 6 292.c.3.G

Alpheus fluuius: Alpheus fluuius nascitur in Græcia, & absorbetur à terra. Et iterum renascitur in Sicilia. &c. Genes. 15.c.2.D. & 105.c.1.B

Alienare. Non pertinet nisi ad habentem ꝑ prietatem, cum per alienationẽ tradatur proprietas &c. 1. Paralip. 212.c.1.E

Alienus. Qui vocantur alieni, apud Hebræos. Matth. to. 7 41.c.4.H
De alieno nõ ꝑ dari eleemosyna. Mat. to. 6. 217. c. 4. G

Alienigena. Et externus in sacris literis multipliciter accipitur, vno modo pro illo qui non erat de gente Iudæorum: alio modo pro Israelitis, qui non erãt de genere Leuitarum. Tertiò pro omnibus, qui non erant de genere sacerdotali: & sic accipitur Leuit. 22. Cum dicitur: Omnis alienigena non comedet de sanctificatis &c. Leuit. 24 t c. 1. C. & 25 1. c. 1. B. Num. to. 1. 238.c.2.D

Alimentum. De alimẽtis cõgregatis in arca Noe, ꝑ aliib[9]. Ge. 37. c. 4. H
Ex alimento proueniunt duplices partes, quædã sunt ad augmentum, & quædam ad restaurationem deperditi, primæ dicuntur partes secundum speciem, aliæ verò dñr partes secũdum materiã, quia nõ cõpetit eis aliqd de specie, vt sint. &c. Mat. t. 6 14. c. 4. F
Per alimentum fiunt duo in recipiẽte. s. restauratio & augmentũ, qñ alimentũ resumitur per partes æquales, est solũ restauratio, qñ vero sumit plus dicitur augmentum. &c. Matth. to 6 115.c.1.B

Allegare. Rarò allegantur à Christo & Apostolis verba veteris testamenti secũdum omnia verba, quæ ponũtur in litera, vel textu. Mat. to. 4 49. c. 2. C. Nam sufficit allegare in sententia, licet non in verbis. Matth. to 5 218.c.4.G
In iudicio licitũ est allegare tam cria publica, q occulta aduersarii, dũ tñ allegãs, pbet. Mat. to. 4. 128. c. 4. G

Allegoria. Allegoriæ non hẽnt certitudinem & probationẽ, nisi ipsę sint alibi sensus literales: quia super eadem litera possunt congrue fundari diuersæ allegoriæ: & ecõtrario, similiter & anagogiæ: sed nunquam fit hoc in sensu historico, vel literali. Gen. 253.c.2.D
Allegorizare facile est cuiquam, comperta veritate literæ. Exo. to. 2 47.c.3.F
Allegoricus sensus & literalis aliquando videntur coincidere. Exo. to. 2 184.c.2.D
Allegoriã illius Leui. 1. ꝙ ascellę auium holocausti cõfringi deberent. & non secari. Leui. 15.c.2.C
De allegoria illius Leui. 11. immundus erit vsq; ad vesperam. Leui. 102. c. 1. E. Vide pulchram allegoriam circa illud Leui. 11. immundus erit vsque ad vesperum. Leui. 239.c.2.B. & 239.c.3.F
Sacra scriptura non probat: nec arguit per allegorias. 4. Reg. 145.c.1.C
Allegoria, siue sensus allegoricus non est in nouo testa. Matth. to 4 50.c.3.H
Allegoria est qn ꝑ res significatas volumus vlterius aliquid significare de his, q credenda sunt, q ꝑtinẽt ad Christum, vel ad nouum testa. Matt. to. 4. 50. c. 3. H
Allegoricum idẽ est, ꝙ alienũ &c. Matth. to. 4 50.c.4.F

Alleuiatio. Et excusatio in peccato quid sibi velint. Matth. to. 5 277.c.4.F

Alma. Dictio Hebraica, vbicunque in sacris literis ponitur, significat virginem vt probatur ꝙ Hebræos, super Ecce virgo concipiet. 4.c.2.A

Alopetia. Aegritudo quædã est quę facit cadere capillaturam. Iud. 192.c.3.K

Altare: Apud altaria gentiles plantabant lucos. 4. Reg. 235.c.3.I
Altare dicitur quasi alta ara. Exo. to. 2. 48. c. 2. B. & ideo altare & ara. idem sunt. Num. to. 2. 43. c. 2. B. 1. Paral. 189.c.1.A
Altare veteris legis dẽbat esse de terra, vel de lapidib[9] Impolitis, vt patet Deu. 27. & Exo. 20. Ge. 46. c. 3. G
Altare faciebat Abraham, vbicunque immolare volebat, tempore tamen legis Mosaicæ nõ poterat fieri nisi infra atrium tabernaculi. Gen. 67. c. 1. C. & 69 c. 4. K. Et Abrahã fecit multa altaria propter diuersitatem locorum, q variabat. Ge. 70. c. 1. B. & 71. c. 2. E
Altare, secundum se, non est nisi ad offerẽda sacrificia &c. Gen. 69. c. 3. K. & adhoc apud omnes inuentum est. Exo. to. 2 96.c.1.B
Altare, vel altaria erigere tpe legis datæ, ẽt extra locũ sanctuarii ad offerendũ sacrificia licuit viris sanctis, & ꝓphetis, & hmõi, quibus voluntas Dei cognita erat: & ꝙ quos nõ erat suspicio de idolatria, vt patet de Samuele, &c. Gen. 70. c. 1. A. 1. Reg. to. 1. 85. c. 1. E
Altare, quod fecerunt duæ tribus & dimidia Iosue. 22. non fuit ad offerendum sacrificium in eo: sed vt sciretur ꝙ illi pertinebant ad Deum Israel: sicut cæteri habitantes citra Iordanẽ, vt non possent excludi a consortio populi Dei, quod videbatur eis non posse fieri sine illo altari. Gen. 69. c. 4. F. Iosue. to. 2. 162. c. 1 B. & 165. c. 2 B
In altari non ponebant gentiles Deos suos. Exo. to. 2. 119.c.1.D
Per altare de quo Exo. 20. altare de terra facietis mihi intelligitur altare holocaustorum vel &c. Exo. to. 1. 195. c. 4. K. Sed quare illud dẽbat fieri de terra vel de lapidib[9] Impolitis: Exo. to. 1. 199. c. 1. A. Et istud erat vnũ ī tota terra Iudæorũ. Nu. t. 2. 103. c. 4. K. Et vnitas ꝓdicti altaris significabat vnitatẽ Dei Leui. 15. c. 4. G
Altare, quod ædificauit Iosue ex lapidibus Impolitis ī mõte Hebal, Iosu. 8. nõ fuit ad offerendũ in eo hostias pacificas pro victoria ꝙ regem Hay. super Ios. to. 1. 152. c. 3. G. Sed ad adimplendum legem, de qua Deut. 11. & 27. ibid. 152.c.2.F
Altaris proprius vsus est, vt in eo victimæ ĩmolẽtur & crementur. Ios. to. 2. 166.c.1.I
Quandocunque in sacra scriptura fit mentio de altari absolute, intelligitur de altari holocaustorum. Ios. tom. 2 165.c.2.A
Altaria faciebãt gentiles in collibus. 4. Reg. 165.c.2.B
De duplici altari, quod erat ī sanctuario, vno holocaustorum & alio thimiamatis & eorum descriptione Gen. 71. c. 1. E. 2. Parali. 8. c. 2. B. & 180. c. 3. G. Matth. tom 6 200.c.1.B
Multa altaria significabant multos Deos, & ideo prohibuit Deus, ꝙ essent multa altaria holocaustorum 2. Paralip. 106.c.2.B
Altare sacrificiorum, quod fecit Moyses, habebat qnque cubitos in longitudine, & totidem in latitudine. Exo. 27. Et quod fecit Salomon, habebat. 20. cubitos in longitudine: & totidem in latitudine. 2. Paralip. 4. Gen. 71. c. 2. B. 3. Reg. 50.c.1.E
Altare sacrificiorum, ꝙ fecit Moyses erat de lignis Sethim coopertis laminis Aeneis, ad quẽ Deus misit ignẽ de cęlo in primo sacrificio, q quidẽ ignis mansit in altari. Nec vnquam extinguebatur, ẽt si pluuię inciderẽt, in quo altari erãt multa vasa ad sacrificia, q in illo fiebant. Exo. to. 2. 20. c. 4. G. Et sacerdotes subiiciebant ligna. Leui. 6. ibid. 88 c. 4. K
Altaris holocaustorum fabrica describitur, & cã fabricæ designatur, Exo. to. 2. 48. c. 2. E, Nu. to. 1. 44. c. 1. I, 2. Paralip. 22. c. 3. G, & 22. c. 4. G
Altare holocaustorũ erat iuxta ostium tabernaculi in atrio sacerdotũ, ad partẽ australẽ, seu meridianam, Exo. t. 2 90. c. 2. C. & 96. c. 1. E, Leui. 12. c. 1. C. & 122 c. 4. I, & 173. c. 1. E, 2. Paralip. 8.c.2.A
Altare holocaustorũ dictũ est a pricipaliori sacrificio & communiori, quia holocaustum erat iuge sacrificium, cum bis in die offerretur Nu. 28. Alia verò sacrificia non fiebant quotidie, sed in festiuitatibus &c. Nu. 28. & 29. Exo. 10. 2. 89.c.2.E

Universidad de Deusto
Biblioteca

Altare holocaustorum non erat.10.cubitorum,vt quidam Hebræorum dicunt,immo est contra textum sic dicere &c.Exo.to.2. 50.c.3.1.& 200.c.2.A
Cornua altaris holocaustorum quare tingerentur sanguine aialiū,quæ immolabantur,Exo.to.2.77.c.2.E
De anulis altaris holocaustorū.Exo.to.2 50.c.4.H
Quare in sacris literis nūquam altare holocaustorū, dicatur altare pacificorum, vel altare victimarū pro peccato.Exo.to.2 89.c.2.E
Altare holocau.mundabat sacerdotes a sanguine concreto ex sacrificijs.Leu. 13.c.3.G
Altare holocaustorum,quando cōsecrabatur, septies aspergebatur oleo sancto.Leui. 65.c.1.A
Altaris holocaustorum expiatio,de qua Leuit.8. cum dicitur:Quo expiato &c.accipitur pro sanctificatione.Leui. 66 c 3.H
In altaris holocaustorum consecratione fuerunt plures cæremoniæ,quam in cæteris vtēsilibus sanctuarii,vt patet Exo.29 &Leu.8.super Nu.to.1.77.c.4.G Et ista consecratio specialis durauit per.7 dies.generalis tamē durauit solum per primam diem erectionis tabernaculi.Nu.to.1. 83.c.4.I
Altare fieri extra locum sanctuarij prohibitū erat in lege vete.secundum legem communem, secus tamen ex Dei dispensatione,vel instinctu, vt in viris sanctis & prophetis &c.1.Reg.to.1. 85.c.1.E
Sed quare illud altare esset extra tabernaculū in atrio sacerdotum 2 Paralip. 49 c.3.I
De altari holocaustorū qđ fecit Salomō,& de dria in ter ipsum & altare,qđ fecit Moyses.2.Para.22.c.4.F
Altare holocaustorum,quod fecerat, Salomon, erat totum Aeneum habēs quinq; superficies Aeneas .s.quatuor laterales & superficiem,in qua ponebantur ligna &c.Et intus impletum erat lapidibus impolitis &c.2.Paralip. 50.c.2.A
Sed quare prædictum altare fuerit multo maius q̄ altare,quod fecerat Moyses.2.Paralip. 50.c.3.H
Super altari holocaustorum nihil ponebatur præter sacrificia & libamina.Matt.to.6 200 c.2.E
Altare holocaustorum dicebatur mensa Dei. Malac. 1.cap.Leui. 249.c.3.I
Ad latus aquilonare altaris holocaustorum.s. inter altare & ostium tabernaculi immolabantur animalia &c.Leui. 173.c.1.B
In altari holocaustorum erant quatuor genera vasorū, quorum tria deseruiebant eidem altari.s. lebetes,fucinulæ,& forcipes,ignis vero receptacula deseruiebant altari thimiamatis. &c.Exo.tom.2 109.c.2.E
Et in dicto altari erant quatuor cornua ad appendendum prædicta quatuor genera vasorum &c. Exod. tom.2 199.c.3.F.& 209.c.1.F
De altari holocaustorum & vasis eius,Exo.to.2.199.c.2.E.& 210.c.3.G.& 221.c.2.E.Leuit.80.c.3.K.2.Paralip. 56.c.2.D
Altare holocaustorum habebat triplicia vasa, quædā ad administrationem mundam,& hæc erant aurea, & argentea.Alia verò ad immundam,& hæc erant æneа.2.Paral. 58.c.2.C
Ad altare holocaustorum tria genera vasorum deseruiebant,quædam,quæ pertinebant ad opera banausa &c.& alia ad ministrationem mundiorē,vt erant illa,in quibus recipiebatur atq; conseruabatur, vinum,oleum,& similia.Et ista erant aurea &c.Exo. tom.2. 49.c.1.D
Et ista vasa conseruabantur in mensa propositionis. ibidem. 209.c.1.A
In altari holocaustorum erant forcipes, quibus sacerdotes comprehenderent carbones, & disponerent &c.Exod.to.2 49.c.4.G
In altaris holocaustorū atrio non erant chaldariæ lebetes vel ollæ ad coquendū carnes: sed offerentes ducebant vasa necessaria iuxta victimas quas offerebant.lebetes vero,de quibus.Exo. 27. deseruiebant ad eiiciendum cineres ab altari in locum mundum extra atrium.Exo.to.2 49.c.4.F
Altare holocaustorū,qñ moueri dēbat,nouebat purpureo vestimēto.ad significandū ibi esse ignē latentē,vt dicit rabbi Salo.Sed fallitur.Nu.to 1. 45.c.1.B
Intra tabernaculū erat altare thimiamatis:& erat quadratū,q̄ Exo.30.vocat quadrangulū cōi vocabulo, &c.Exo.to.2.92 c.1.E. Et hēbat desuper opertoriū, q̄ nō habebat altare qđ Moyses fecerat.s. altare holocaustorū: sed erat concauum:& replebatur terra vsq; ad certam partem.&c.Exo.to.2 92.c.4.G
Altare thimiamatis erat in primo tabernaculo ante sancta sanctorum,i.extra velum, quod diuidebat.S. sanctorum ab alio tabernaculo.Exod.to.2. 94.c.1.A & 102.c.3.G. Augustinus tñ dixit istud altare esse in tra.s.sanctorū,sed aberrauit,vt probat.Exo.t.2.49.c. 1.E. Nec illud thuribulū aureū de quo ad Hebræ 9. erat intra.S.sanctorū,vt alij dixerūt:sed illud thuribulū erat altaris thimiamatis.&c.Exo.to.2.95.c.1.B
In altari thimiamatis adolebatur bis thimiama quotidie:sed rōnem huius assignat S.Thomas. quæ refertur,& impugnatur.Gen.71.c.1.E.Exo.to.2.93.c.1.E
In altari thimiamatis nihil licebat offerri præter thimiama.Exo.to.2 95.c.4.K
Altare thimiamatis habebat tantum unū vas Aeneū .s.illud,in quo deferebantur prunæ ex altari holocaustorum,& illud vas dicebatur ignis receptaculū de quo Exo.27. Et ponebatur inter vasa altaris holocaustorū,cętera autē vasa erant aurea.ibi.53.c.2.B
Et habebat aliud vas,quod erat in mēsa propositionis, ibidem. 109.c.3.F
In altari thimiamatis semel in anno.i. in die purificationis apponebatur sanguis,vt patet Exod. 30. Exo. to.2.78.c.3.G.& Assignatur ratio. 77 c.3.I
Ex cornibus altaris thimiamatis,vtcunq; illa essent facta,siue essent vt pomella,siue,vt cornua retorta,cō stat,q̄ nihil ex illis pendebat &c.Exo.to.2.29.c.2.C
De altari thimiamatis.Exo t.2.198.c.3 G.& 221.c.1.D

Alreratio. Nullam esse alterationē in Deo probatur in Paradox. 66.c.2.E

Altilia. Proprie vocantur aues saginatæ,quæ studiose cibantur,vt impinguent̄,& ita vocant̄ altilia,quasi ab alēdo dicta &c.Mat.t. 6.1.c.3.H

Alueus. Dicitur locus,per quem aqua fluit.i.cōcauitas illa prona:per quam aqua dilabitur inclusa vndiq; aliqbus tumoribus terræ. Exo. tom.1 10.c.2.C

Amalech. Filius fuit Eliphaz primogeniti Esau,Gen.39.& 1.Paral.1.Exo.to. 1.149.c.2.D.& 141.c.1.A.1.Paralip. 72.c.1.B

Terra Amalech,Arabiæ pars est,extensa a meridie in septentrionē, & latus eius meridianū incipit apud Raphidin:& terminatur versus septentrionem in cades barne,Exo.1.199.c.2.D.Nu to.1 206.c.1.B

Amalechites: Ille, de quo 2.Reg. 1. dicens se occidisse Saul,mentitus est,licet Ioseph.2.antiqui.videatur oppositum sentire.2.Reg. 3.c.4.I

Amalecitæ: De gñe sunt Esau. cū Amalec fuerit nepos Esau, filius Eliphaz primogeniti Esau.Gen.36.Gene.250.c.1.C.& mater eius fuit Thanna soror Iothan & concubina Eliphaz. 1.Paralip. 37.c.3.I

Amalechitæ dicebant̄ Dei hostes propter tria.1.Reg. tom.2 184.c.4.G

Amare: Amanti nullus labor vī magnus,ignes nō timet,niues spernit,gladiis se opponit, & nit & omnia pericula sibi grata reputat, dum tamē consequatur amatum, vt dicit Seneca tragædia. 4. Hippoli.Gen.315.c.3.H.Matt.to.5 90.c.1.A

Amantis cōdō est semper timere,&c.iuxta illud.Ouidij,res est solliciti plena timoris amor.Ge. 374.c.1.B
Amantes quarē pallescant & desiccentur.Exo.tom.1. 268.c.4.H.De Opti.Poli. 6.c.2.A
Amātes,qui amorem suum prodere non audent, macie,conficiuntur, & aliquando moriūtur,maxime, qui patiuntur id,q̄ apud medicos dicitur amor hereos,de quo Auicena.lib.2.Exo.to.1 268.c.4.I
Id magis amatur,quod cognoscitur,existente æqualitate amabilitatis.Leui. 178.c.1.A
Magis amat mater filium,quam vxor virum.1. Regū. tom.2 15.c.2.B
Amantium conditio est,tunc fortius amare, quando habet competitorem in amato.2.Reg. 18.c.2.D
Amantes possidentes rem amatam timidiores sunt cæteris hominibus,& hoc quia vehementer amāt, & separari oderūt,& quia per pericula separari possunt,timent pericula &c.Mat.to.2 144.c.3.F
In amante seipsum nihil est,quod magis contemnat, quam Deus.Mat.to.2 144.c.4.F
Amare est velle alicui bonū. 2.Meta.Mat.t. 5.47.c.1.C
Processus in amādo se habet sicut processus in cognoscendo.Matt.to.9 137.c.4.H
Aliquem amare seipsum potest tripliciter intelligi: primo mō cōe est oībus:secundo mō nō nisi bonis, tertio mō,ppriū est malorū.&c.Mat.to.6.139.c.3.H
In actu amandi non sit intensio propter cognitionem obiecti,quod.s.sit valde bonum,sed propter habitudinem ad amantem &c.Matt.to.6 153.c.4.H
Duo sunt,quæ amare faciunt.s.proprium,& dilectum 1.& 2.Polit.De Opti.Poli. 8.c.4.K

Amabile. Illud cuique amabile est, quod sibi bonū,& nihil est amabile alicui, nisi qđ est ei bonum.Et tñ nō oportet,q̄ omne, quod amatur ab aliquo,ideo ametur,q̄ sit illi bonum:ita q̄ amans constituat se finem rei amatæ,sed, quod amatur,est bonum amanti,tamen amās non amat illud propter seipsum,sed propter finem ipsum amantis. Matt.to.6. 144.c.2.B

Amicitia. Vera amicitia est idē velle & idem nolle ī rebus honestis,sic dicit Tullius in lib.de vera amicitia.Gen.338.c.4.G.Sed iuxta Hieronymum quid sit vera amicitia in epistola ad Paulinum.Exo.to.1 73.c.1.E

Ad amicitiam secundum Aristot.8.Eth.tria requirūtur,primum est, q̄ vnū amet alterū: nā sine amore nulla est amicitia.Scđm est, q̄ iste amor sit in vtroque.i.q̄ vterq; amet,& vterq; amet̄.Tertium est, q̄ iste amor non sit latens.1.Reg.to.2 45.c.1.E
Amicitiæ actus est in conuiuendo. 9. Ethi.1.Reg.to.2 82.c.3.K
Amicitia non pōt esse alicuius ad seipsum, proprie loquendo,bene tamen largè,accipiendo pro amicitia excellenti,vel exēplari,aqua venit amicitia proprie dicta,quæ ad alterum est.Mat.to.6 138.c.1.A
Quinq; sunt amicitiæ condōnes, quas ponit Aristote. 9.Ethi.Et referuntur Matt.to.9 139.c.4.G
Amicitia non semper recipit æqualitatem æquiparantiæ:sed vel æqualitatem æquiparantiæ vel proportionis,nam hoc sufficit.Mat.to.6 142.c.3.F
De ratione amicitiæ est,q̄ amicus gratia sui diligatur &c.Mat.to.6 144.c.4.I
Omnis amicitia,vt ait Aristoteles,fundat̄ super aliqua cōicatione.Et pōt distingui quadruplex cōicatio.s. naturalis,Oeconomica,Politica,& Diuina, Et hæc vltima dicit̄ amicitia charitatis,quę habetur ad omnes,&c.Matth.tom.6. 147.c.3.G
Amicitia in charitate fundatur super communicatione actuali,vel potentiali in beatitudine,quia omnibus,quos diligimus, ex charitate, debemus velle beatitudinem, Et quia in beatitudine sunt gradus, quilibet debet magis diligere ex charitate meliores quàm non ita bonos,etiam si illi sint propinquissimi.Matt.to.6 149.c.2.A
Omnes actus amicitiarum imperantur a charitate. Matth.to.6 150.c.2.A

Amicus. Amicorum proprietas est æqualitas. Exo.tom.2 158.c.2.E

Inter amicos honestissimos non inspicitur quid dederis,sed quo animo dederis,&c.Leui. 77.c.2.E
Amicus diligendus est secundum beneficientiam.beneuolentiam & concordiam, de quibus. 9. Ethic. Leui. 191.c.3.K
Et diligendus est etiam sicut nos ipsos diligimus, vt dominus præcepit.Leui.19. diliges amicum tuum sicut teipsum,vbi ly sicut, non dicit æqualitatem: sed similitudinem.Leui. 191.c.4.F
Amicorom memoriam post mortem debere manere in nobis,dicit Seneca,non in tristitia, sed in delectatione &c.Leuit. 200.c.2.B
Dei amici probant̄.sicut amici hoīum.Deut.57.c.2.C
Actus amicorum,est conuiuere.9.Ethi.Iud.159.c.4.G
Quare amicus puniatur a Deo pro peccato amici.4. Regum. 109.c.4.I
In amicis tria requirunt̄.s.similitudo, æqualitas & conuiuere. 8. Ethi. super.3.Reg.39.c.3.F. Et requiritur multa familiaritas.9.Ethi.1.Paralip. 118.c.3.H
Nemo potest esse fidelis amicus duorum inter se inimicorum,&c.Mat.to.2 127.c.3.F
Amicus accipitur dupliciter vno modo largè, & sic q̄libet homo est omnium hominum amicus natura liter,vt,pbat Aristoteles.8.Ethi.Et isto modo amicus & proximus conuertuntur. Alio modo strictè, & sic capit Aristoteles.8.Ethi.cū dicit, q̄ inter amicos debent esse tria,æqualitas,similitudo,& cōuiuere,& sic amicus est plus quam proximus.Nam amicus isto mō dicitur alter ego,vel alter ipse. Et hoc modo Christus vocat suos discipulos amicos.Ioan. 15.Vos dixi amicos.Et huiusmodi amici debent esse pauci,quia non est possibile plures tales inuenire &c Matt.to.2 274.c.4.H
De amicorum dilectione,vide in dictione inimicus.
Amici dilectio ex alia inclinatione,quam ex charitate non est meritoria.Matt.to.2 254.c.1.A
Amici dilectio non est meritoria,si solus amicus diligatur,quia talis non pertinet ad charitatem, cum oēs hoīes sint proximi tā amici, q̄ inimici quos ex charitate tenemur diligere. Matth. to.2.257.c.1.A
Quādo amicus ponit vitam propriam pro amico suo, plus de bono pro se accipit quam pro amico: quia diligit se plus quam amicum.Mat.to.6. 145.c.4.K
Amicus de minoribus bonis, plura procurat amico quam sibi,sed de maioribus plura procurat sibi quā amico.&c.Matt.to.6 146.c.1.A
Amicus,non uocatus,debet cito ire ad amicum in aduersitatibus,sed in prosperitatibus,non nisi vocatus &c.Matth.tom.6 146.c.1.B
Pro amico tenemur interdum sustinere detrimenta corporalia,& interdum non tenemur. laudabile tamen est sustinere &c.Mat.to.6 146.c.2.B
Amicus gaudet de bono amici dupliciter:similiter & de malo tristatur dupliciter.Mat.to.8 276.c.1.C

Amor. Nullū maius vinculū est, q̄ vinculū amoris.nā,qui amat,amato identificatur:& amor transformat amantem in amatum,qa aīa verius est vbi amat, quam vbi animat, Gen.in Prolog. 3.c.3.H. 358.c 1.B

In amore pōt duplr accipi gradus. Mat. to. 6. 142. c. 2. D
Amor, quem dicit charitas, est duplex. s. amicitiæ, & concupiscentiæ. Matt. to. 6 129. c. 1. E
Amor ad oīa est audax, & fortis vt mors. Ge. 315. c. 4 F
Dum amor tenerior est, fortior & durior est, non. n. dr amor tener, quia in se tener sit, sed quia omnia robore suo tenera facit. Gen. 377. c. 1. B
Amor hereos est passio fortis, de qua multa dicūt medici; & est talis, q si amans careat amato, possit verti in insaniam, nisi cito congrua remedia adhibeantur. Gen. 337. c. 2. E. Leuit. 319. c. 2. A. Iudi. 158. c. 2. B Matth. to. 7. 18. c. 4. k
Amoris retinaculum est communicatio &c. Exo. to. 173. c. 1. D
Amor est vinculum vnitiuum amantis cum amato, & nihil est, propter quod magis flectatur amans, q̄ propter amatum. Exod. to. 2 171. c. 1. B
Amore & timore erudimur per sacram scripturam. Iosue. to. 1. 121. c. 4. F
Amor, cum sit durus, oīa reddit tenera iud. 146. c. 3. G
Amor cessare facit omnes passiones quantumcunq; ferocissimas, & ei obediunt. Iudi. 188. c. 3. I
Amor fundatur super vnitate vel similitudine naturali. Ruth. 267. c. 1. F
Amor cogit amantem ad oīa &c. 1. Re. to. 1. 22. c. 1. H
De amoris teneritudine, 1. Reg. to. 2 44. c. 3. F
Amor simpliciter sumptus est caput omnium passionum. Matt. to. 2 111. c. 1. D
Amor est maior omnibus passionibus in fortitudine, quia multa pōt, & specialiter loquendo maior est q̄ ira. Mat. to. 2. 115. c. 1. A. Si autē amor & ira considerētur, quo ad modū, ipsa ira fortior est amore, qa vehemētior est oībus passionibus & ferocior, quia mouet ad malū. s. vt repellat, amor vero mouet ad bonum sub ratione fruitionis. &c. ibid. De Opt. Pol. 8. c. 1. A. &c.
De amoris potentia & virtute quid dicant Bernardus & Seneca. Matt. to. 2. 115. c. 1. C
Amor simpliciter est caput omniū passionum. Matt. tom. 3 6. c. 3. G
Amatorii furoris magnitudo explicari non potest. Matth. to. 5. 60. c. 2. A
Amor est pondus spiritus, sicut grauitas est pōdus corporis. Matt. to. 3 104. c. 1. E
Solus amor viros fortes emollit. Mat. to. 5 90. c. 1. C
Amor oīa mala tolerāda alleuiat. &c. Ma. t. 3. 110. c. 2. C
In Amore rerum possessarum est triplex modus Mat. tom. 5. 140. c. 4. I
Amor facit vnionem non secundum rem. sed secundum affectum: &c. Mat. to. 6. 144. c. 1. A
Amor summus nō solū dr sic, quo ad gradū, sed ēt q̄tum ad rationem diligendi &c. Mat. to. 5. 149. c. 1. B
Circa amorem, amatum, vt amatum, potius est, quam amans &c. Mat. to 6. 145. c. 3. I
Amor, quo quis se ipsum amat, prior est generatione alijs amoribus, quia quilibet homo est prius sibi cognatus &c. Mat. to. 6 144. c. 1. D
Duplex est amor, vnus, quo amatur aliq̄d, vt qd distinctū ab amāte, alius, quo amat aliq̄d, nō vt res distincta & p se, vt amor, quo amo manū meā, vel pedē &c. primo modo magis amātur parētes a filijs q̄ eō: secus tamen secundo modo. Mat. to. 6 150. c. 3. H
Amore tñ amicitiæ, & charitatis, magis amat pr̄a filio q̄ eō, affectu tñ naturali, magis amāt parentes filios q̄ eō, sed affectu charitatis magis amāt filij parentes &c. ibid. 151. c. 1. A. Sed dicendum q̄ tam affectu naturali quam charitatis magis amant filij parentes quam econtra, vt probatur ibidem.
Quis amor dēat impēdi reb⁹ terrenis: & qūo, q̄ terrena magis amant, magis peccent. Mat. tom. 7. 258. c. 2. E
Amor gaudiū &c. dupl'r accipiunt Mat. to. 7. 153. c. 1. E
Amor cordis & amor animæ inter se diferunt. Mat. tom. 6 128. c. 3. H
Amor diuersimode se habet. Mat. to. 6 151. c. 3. F
Amor nouit gradum diligibilis ad diligibile: qa amor nō æqualiter se hēt ad oīa diligibilia, ie & q̄dā plus, & alia minus, fm q̄ ipsa magis & minus sunt diligibilia. Gradus diligibilis ad diligentē ignorat ab amore quia effectus amoris est vnire: sed inter diligens & diligibile sunt multa inæqualia. Et si diligibile est maius, debet sibi reuerentia a diligente, hoc tñ non pstat amor q̄tū ad effectum, quāuis nouerit gradus quantum ad effectum &c. Matt. to. 6 142. c. 2. C
Gradus in amore habet ex dūobus cōsiderari, vno modo ex parte obiecti, alio mō ex parte diligentis, primo modo magis diligendū est illud, q̄ habet rōnē maioris boni, cū bonum sit rō dilectionis: & isto modo magis diliguntur parentes a filiis, quam eō. secū do modo considerantur gradus amoris ex parte amantis & isto modo magis diliguntur filij a parentibus quam econtra. Mat. to. 6 151. c. 1. E
De duplici amore. s. amicitiæ & concupiscētiæ & quo modo id, quod diligitur amore concupiscentię, nō potest esse vltimum dilectum, Matth. to. 2. 16. c. 2. A
Amor concupiscentię ad vnā rē tēdit, amor vero amicitiæ ad duas, & ad ambas in rōne boni &c. Mat. to. 2. 101. c. 1. C. Et amor amicitiæ est ille, quo amamus aliquid, cui bonum volumus, amor vero concupiscentiæ est id, quo amamus aliquid, quod alicui volumus, vt amor, quo amamus equum, vel vinum &c. Matth. tom. 6. 36. c. 3. G
De amore amicitię & cōcupiscētię, & qūo amor cōcupiscetiæ, quo Deū diligim⁹, licit⁹ sit Deut. 28. c. 1. C
Solus amor, amicitiæ Dei, est actus charitatis: & amor concupiscentiæ Dei non est meritorius, qa nō est p prie diligere, sed concupiscere &c. Deut. 28. c. 2. C
Nullus potest diligere Deum, amore amicitię, quin sit in charitate, Deut. 28. c. 2. E
De amore Dei & fortitudine ei⁹, Deut. 54 c. 1. B
Amor Dei est principium custodiendi præcepta &c. Deuter. 57. c. 1. D
Amor, quo Deum diligimus est, prior in generatione amoris: & est potissimus. Mat. to. 6. 144. c. 1. E. Licet homo plura p se faciat q̄ p Deo, i. pro vtilitate Dei, quia Deus bonorum nostrorum nō eget &c. Mat. tom. 6 144. c. 2. A
Amor spiritualis nullam sentit fatigationem. Matth. tom. 5 260. c. 4. I
Amoris mundani septem referuntur proprietates. 2. Regum. 83. c. 2. I
Amor ad libidinem est aliquid nobis causatum a natura, vt probatur. 2. Reg. 83. c. 3. I
Nulla est passio impetuosior amore illo quo ad libidinem prouocamur, inter cæteras passiones. 2. Regū. 82. c. 4. I
Libido furens amoris, maior est in hoībus q̄ in bestiis, vt probat. 2. Reg. 13. c. 1. A. & fortior est, cū dat cōpetitor in amato, ibi. 83. c. 1. D. Et impetuosior, est cū magis amantur illicita. ibid. 83. c. 1. B
Amor ad libidinem est valde indomitus. 2. Regum. 83. c. 3. K
Amorem antiquitas finxit pharetratū. 2. Reg. 83. c. 4. F
Qui amore libidinoso tactus est, sæpe deiicit ignominiose viros magnos &c. 2. Reg. 84. c. 1. B
Amor libidinosus pōt aliqualiter emolliri & eliminari. &c. 2. Reg. 84. c. 2. D
Inter amoris, & iræ feruorem quid interst. Matt. to. 2. 107. c. 2. C
Amoris ardor assimilatur calori aeris, sed ardor iræ calori ignis. Matth. to. 2 107. c. 3. G. &c.

Amor sui potest capi generaliter pro omni inordinato amore, a quo omne vitium procedit, & hoc mō do amor sui non est de filiabus luxuriæ. Alio modo capitur specialiter pro amore, quo quis inordinate cupit delectabilia carnis, vt eis fruatur &c. & sic dicit filia luxuriæ, vel libidinis. Mat. to. 2. 144. c. 3. H
Si quis in amore modum tenere velit, idem est ac si cū ratione insaniat, quod includit contradictionem. Matth. tom. 2. 144. c. 2. B
Amasias. Rex Iuda peccauit concitando bellum contra regē Israel, vt probatur. 4. Reg. 141. c. A. Et pfati belli assignantur causę. ibid. c. 2. D
Amasiam regē Iuda tradidit Deus in manus Ioas regis Israel propter multa. 4. Reg. 142. c. 1. A
Amasias filius Ioas regis Iuda interdū vocatur Ozias. 4. Reg. 15. 1. Paralip. 56. c. 1. C
Amazones. Sunt fęminæ quędam sine viris degentes: versus polum glacialē cōmorantes: viriles animo & robore. Nu. to. 1. 5. c. 2. A
Amazones græce dictæ sunt, quasi sine mamilla: nam mazon græce mamillam significat. Iud. 169. c. 4. C
Ambasiator. Ambassiatores debent esse tuti etiam apud hostes suos de iure gentium. 1. Paral. 219. c. 4. F
Ambidexter. Multi erant ambidextri inter Israelitas per exercitationem. 1. Paralip. 132. c. 2. B
Ambitio. Et inanis gloria impediunt rectitudinē finis. Matth. tom. 3. 1. c. 4. K
Inter ambitionem & inanem gloriā hoc interest, q̄ ambitio est immoderatus appetitus honoris: & inanis gloria est immoderatus appetitus humanæ gloriationis. Matth. tom. 3. 2. c. 1. A
Aliqua ambitio est peccatū mortale, de qua 1. Cor. 3. Charitas nō ē ambitiosa. Et cōtingit appetitū honoris esse tripliciter de ordinatum. Math. to. 3. 2. c. 2. C
Ambitiosus, & præsumptuosus non excedit magnanimū in quantitate, sed seipsum: quia scilicet maiorē honorem cupit, quam dignus sit, & maiora opera aggreditur, quam facultas sit. & sic est de inanis glorię cupido. Matth. tom. 3. 5. c. 1. C
Ambitio Pharisæorum, & scribarum significatur, cū dr Mat. 23. Amant primos accubitus in cœnis, & primas cathedras in synagogis, Matt. to. 6. 174. c. 2. A
De ambitione Pharisaica. Matt. to. 5. 236. c. 4. k
Ambrosius. Illud dictū Ambrosij sup epist. ad Cor. & hr. 32. q. 7. ca. vxor. s. vxor non discedat a viro cā fornicationis, q̄ si discesserit, aut maneat innupta, aut reconcilier viro suo, quod de vxore permisit, quia viro licet sumere aliā. &c. Dicendum q̄ nō est dictū eius: sed a falsatorib⁹ insertum est, & additū scripturis eius, sicut & factū est quibusdā aliis doctoribus, ita dicit Gratianus. 32. q. 7. §. sed illud Ambro. Matt. to. 5 112. c. 2. C
Ambrosius restitit cum scandalo armatis superueniētibus ex parte Theodosii Imperatoris, & habetur 23 q. 8. c. conuenior. Mat. to. 23. c. 4. F
Ambulare Dei. Quomodo dicatur Deo ambulasse ad auram post meridiem. Gen. 20. c. 2. E
Ambulatio dupliciter fieri potest, aut ad lucrum, aut ad delectationem. Exo. to. 1. 82. c. 2. E
Ambulatio vltra mille passus non erat licita Iudæis. Exod. to. 1. 82. c. 3. F
Amen. Est aduerbium confirmandi apud Hebræos, & nos in eodē sensu accipimus Deuter. 144. c. 4. H
Et similiter est iuramentum, vt habetur extra de iureiu. ca. & si Christus. Matt. to. 3 10. c. 3. F
Ac si dicatur ita fiat, ibid. 67. c. 4. H. & 78. c. 2. D. Matth.

tom. 4. 49. c. 4. G: tom. 5. 1. c. 4. F. & 140. c. 1. A
Amens. Amentes & penitus ebriæ & dormiētes si corrumpantur, nulla voluntate pcedēte, nō pdunt virginitatem. Mat. to. 7. 17. c. 3. k
Amentia. Est quędam passio cerebri. i. est quedam passio anterioris cellulæ, vel partis cerebri cum priuatione imaginationis, vt dīt medici; & vocatur mania à quibusdā: & patiētes vocātur maniaci, & causatur ista amentia naturaliter ex cibis melancholicis, & aliq̄n ex potatione vini fortis exurentis humores cerebri & incinerāris, & tunc deficit imaginatio, quæ fit per species ibi existentes, &c. 4. Regum. 67. c. 3. I
Amentia quibus medicinis curetur. 4. Reg. 67. c. 3. I
Amethistus. De Amethisto lapide, vide īdictione lapis. s. q̄ est oīm rubicūdissim⁹ & fulgens & ebrietati resistit. Exo. to. 2. 65. c. 1. B
Amigdalum. Amigdala optima sunt in terra Chanaan. Gen. 375. c. 4. G
Aminadab. De quo. 1. Reg. 7. & in cuius domo posita est arca Dñi, erat vir Leuita, vt ait Iosephus, & vir iustus. 1. Reg. to. 1. 78. c. 3. H
Filii Aminadab ponētes arcam Dñi super plaustrum, peccauerūt, quia lex iubebat q̄ portaretur super humeros. 1. Paralip. 147. c. 3. F. Sed non peccauit Dauid neq; populus in non prohibendo Leuitis, q̄ portarent eam super plaustrum. 1. Paralip. 147. c. 4. F
Et non timuerunt Leuitæ portare arcam super plaustrum credentes q̄ non esset inconueniens: recordabantur. n. q̄ philistini sic remisissent eam Israel: Et sic venit ad Bethsames: & īde ī Cariathiar in 1. Reg. 6 secundo quia crediderunt q̄ lex illa de portando arcā super humeros, solū obligaret in deserto &c. Sed per hoc nō excusabantur &c. 1. Paral. 147. c. 4. I
Et posuerunt eam super plaustrum nouum pp duo. ibid. c. 3. C. Et minabant plaustrū Oza & fratres sui, quia erant Leuitæ. &c. 1. Paralip. 148. c. 2. A
Aminadab, de quo Matt. 1. vel mortuus est in Aegypto, vel in deserto, & hoc vltimum credit Nicolaus &c. Matt. to. 1. 70. c. 4. F
Amita. Qui amitā vel materterā accipit in vxorē, grauius peccat, q̄ si in cōcubinam, vt probat Leui. 203. c. 2. D. Et magis peccat cognoscēs amitā vel materterā q̄ auūculus vel patruus cognoscens cōsobrinam, sicut grauius peccat cognoscēs matrē suā, quam cognoscēs filiam suam, licet sint in eodem gradu cognationis. tñ in eodem coitu magis vr peccare superior q̄ inferior. s. auūculus vel patruus magis q̄ consobrina: sicut pater magis q̄ filia &c. Leuit. 213. c. 3. H. Et grauius peccat cognoscens amitam vel materterā quam vxorem cognoscens patrui vel auunculi &c. ibid. 114. c. 1. C
Amnon. q̄ Amnon tā odiosam habuerit soro rem suam Thamar post incestū, à Deo fuit. 2. Reg. 78. c. 3. G
Nulla erat causa, quæ excusaret Amnon, vt non occideretur. vt probatur. 2. Reg. 80. c. 1. D
Amon. Et Moab filii fuerunt Loth ex duabus filiabus suis. in Prologo. Gen. 22. c. 4. F
Amon aliquando est nomen viri, & interdum est nomen Ciuitatis. 1. Paralip. 93. c. 2. E
Amonitæ. De Amonitarum origine, 1. Para. 216. c. 1. F
Amonitarum Rex Anon peccauit grauiter faciendo decaluare nuncios, Dauid. Similiter & princeps cōsulentes A non id facere. 1. Paral. 217. c. 4. I
Qui nō petijt veniā a Dauid pp multa. ibi. 219. c. 4. H
Amorrhæus. Amorrhæi. Amorrhæus filius fuit Chanaam quartus Gen. 10. Iosue. to. 1 176. c. 4. I

Universidad de Deusto

Amorrhæi dupliciter accipiuntur, vno mō large pro oībus habitantibus in terra Chanaā, sicut & Chananæi. Alio mō spāliter. Ios. to. 1. 176. c. 1, B. & 79. c. 2. A

Non tñ sic accipiunt̄ dupliciter Heuæi, Pherezei &c. Iosue. to. 1. 176. c, 3. H. Deut. 34. c. 3. F. Iud. 102. c. 2. A

Duplices erāt Amorrhei, quidā habitabāt ante trāsitū Iordanis, ascendētibus de terra Aegypti aut Moab & Amon. Alii erant vltra Iordanem, Gen. 52. c. 3. I

Amorrhæorum terra describitur. Deut. 15. c. 4. G

Amos. Propheta, quia rusticus erat & nutritus in pastoralibus Tecuæ, Rustico, & Impolito pastorum more affatus est, vt ait Hieronymus in quodam prologo. super Amos Genes. 10. c. 3. I

Amos propheta fuit temporibus Oseæ, i. sub Ozia & Ioachin. Gen. 22. c. 2. C

Amos propheta non fuit pater Isaiæ: quia Amos, pater Isaiæ, aliis literis scribitur apud Hebræos, & aliis Amos iste, qui vnus fuit de numero prophetarum minorum: & ille interpretatur fortis, vel robustus: iste verò interpretatur amissus. Gen. 22. c. 2. C

Multa verba Amos pphetę exponunt̄ Gen. 22. c. 2. D

Amram. Pater Moysi vixit 137. annos, vt habetur Exo. 6. sed quoto anno ante exitum de Aegypto mortuus fuerit, vel an exierit de Aegypto non constat: quia non constat quoto anno illum genuerit Gaath. Et propter istum Amram. descripta est analogia, de qua Exod. 6. super Exod. to. 1. 38. c. 3. K. 1. Paralipo. 63 c. 1. C

Amram pater Moysi non accepit vxorem in deserto, dimissa Iocabed matre Moysi, vt malè dicunt Hebræi. 1. Paralip. 62. c. 4. I

Amraphel. Rex Senaar, de quo Genes. 14. fuit Nembrod, secundum communē positionem, & fundamentum est, quia dicitur Rex Senaar, sed ista positio est contra Eusebium, Augustinum & Lucam Tuden. contra Magistrum historiæ, Iosephum, & Paulum Orosium vno ore dicentes quod Nembrod fuerit mortuus, priusquam nasceretur Tharæ pater Abraham, post quem Nembrod regnauit Belus &c. Genes. 249. c. 1. A

Amraphel Rex Senaar erat maior inter illos quatuor Reges, de quibus Gen. 14. super Gen. 249. c. 3. I

Ana. Filius Sebeon quartus, inuenit Aquas calidas in deserto. Genes. 36. id est aquas balneorum naturalium in deserto, quas ante ipsum nemo inuenerat. 1. Paralip. 38. c. 1. B

Et de hoc dicunt Hebræi, & Isidorus Etymolo. lib. 21. & alij doctores, quod inuenit modum generationis mularum ex asino & equa: & è contra. ibid. Genes, 349. c. 2. B

Anagogia. Est, quando per res significatas per scripturas, volumus vlterius aliquid significare, quod pertinet ad statum futuræ gloriæ: & dicitur anagogia, quasi sursum ducens. Matth. to 4 50. c. 4. H

Anani propheta. an occisus fuerit ab Asa rege Iuda, vel nō, nō cōstat: probabilius tamen est, qđ non. 2. Paral. 220. c 2. D

Ananias. Filius Zorobabel, de quo. 1. Paralip. 3. fuit ille, qui dicitur Abiud Matth. 1. vt quidam credunt, & est verisimile. 1. Paralip. 38. c. 3. I

Ananias & Saphira mortui sunt ad prænunciationem mortis eorum per Petrum Actu. 5. cuius redditur causa. 4. Reg. 7. c. 3. I

Anathema. In vete. lege, non ponebatur semper eodem modo in omnibus, in quibus ponebatur: sed aliquando grauius, & aliquando leuius. & hoc accidebat tripliciter: vno mō qñ posito anathemate in aliqua vrbe, mandabatur, vt omnes, qui erant in illa vrbe, occiderentur tam homines, quam iumenta: & quod de omnibus rebus illius vrbis, scilicet auro, argento, cæterisque, supellectilibus, nullus sibi quidquā acciperet: sed omnia cremarentur, ita vt nihil etiam Deo proueniret: & quod ipsa vrbs esset in æternum sine habitatore: cuiusmodi erant ciuitates colentes idola, Deuter. 13. Secundo modo quando omnia prædicta contingebant, excepto, quod aurum, argentum, æs & ferrum reseruabantur in thesauris domini, vt contigit in anathemate vrbis Iericho. Ios. 7. Tertio modo quando ciuitas exurebatur, & fiebat tumulus sē piternus: iumenta tamen & omnia supellectilia, quæ in vrbe erant, cedebant in ius pugnatorum, neque dabatur de eis quidquam in thesauros domini. vt contigit in anathemate vrbis Hai. Iosue. 8. 1. Regum to 2. 4. c. 2. C, Num. to. 2. 14. c. 3. H

Quandocunque aliquid fit anathema, remouetur ab humanis vsibus, vt iam non liceat redire in humanos vsus &c. Deut. 36. c. 1. I

Anathema est nomen Græcum, & habet similitudinem cum nomine Hebræo, quod ponitur Iosue. 7. vbi dicitur: Et vsurpauerunt de anathemate, scilicet heren, quod notat consecrationem, vel deletionē & abdicationem, & aliquando litera nostra transfert istud nomen in hebræo corruptè, vocans orma pro heren. Iosue. to. 1 122. c. 1. C

Quando anathema capitur pro excommunicatione, tunc capitur in sensu, in quo significat separationē vel abdicationē: & non in sensu, quo significat consecrationem. Et in vsu nostro, non quælibet excommunicatio dicitur anathema: sed vltima excommunicatio cum solennitate, in qua excommunicati maledicuntur, sicut Dathan & Abiron. Iosue. to. 1. 122. c. 1. C

Anathema dicitur ab Ana, quod est sursum, & thesis positio, hoc est quod maledictionem & destructionem imprecamur de super. s. à Deo super aliquam rem, vel supernorum positio quia ea, quæ superna sunt, & ad Deum pertinentia, reponimus abdicantes ab vsibus prophanis applicantes Deo. Iosue. to. 1 122. c. 1. D

Anathema, quod ponebatur in vrbibus, erat in modū sententię excommunicationis. Iosue. to. 1. 105. c. 4. H

Anathema non semper eodem modo positum est. Iosue. to. 1 105. c. 4 I

Conditio anathematis in ciuitatibus anathematisatis hæc erat: quod prius occidebantur gladio omnia viuentia: & deinde incendebantur illa cum ipsa vrbe, vt dicitur Deutero. 13 Iosue. 115. c. 4. K

In anathemate veteris legis non licebat quidquam capi: sed omnia debebant cremari. Iudi. 213. c. 1. B

Anathema positum fuit in vrbe Gabaa: & in omnibus aliis vrbibus Beniamin. Iud. 212. c. 3. H

Anathema in veteri lege non ponebatur semper eodem modo in omnibus, in quibus ponebatur, sed aliquando grauius & aliquando leuius accidebat, & hoc tripliciter. 1. Reg. to. 2 4. c. 2. D

Anatomia. Anatomica sectio, in corporibus humanis licita est propter necessitatem salutis humanæ. &c. 4. Reg. 70. c. 2. C

Anatoth. Aliquando capitur pro vrbe, & interdum pro viro in sacris literis. 1. Paralip. 98. c. 4. K

Anaxagoras. Et Anaximander dixerūt formas latere in materia, vt refert philosophus 1. Politi. Exo. to. 1. 45. c. 1. B

Anceps. Dicitur quasi ambo capiens, vel dicitur. ab an. & capio, 1. Paral. 19. c. 3. G

Ancilla. Hebræa non poterat dari in vxorem seruo Hebræo a domino suo: sed ipse dominus debebat capere in vxorē, vel dare filio suo. &c. Exod. to. 1. 207. c. 3. F

Ancilla de genere Hebræorum non erat proprie ancilla. sed magis erat mercenaria ad tempus seruiens &c. Leuit. 195. c. 2. C

Ancilla, si accipiatur in vxorē à Dño suo, efficit̄ libera: ancillæ tamē assumptæ ab Abrahā & Iacob in vxores non effectæ sunt liberæ, eo quod apud antiquos duo erant modi habendi vxores, vnus erat legalis, alter verò sine cæremoniis legis. Et isto secūdo modo poterat accipi in vxorem à domino suo: & quod maneret ancilla, ita erat de Agar, &c. Matth. to. 2. 151. c. 3. F

Andreas. Andreæ opinio de animalibus mundis & immundis, in arca Noe conseruatis, refertur, & impugnatur. Gen. 40. c. 2. A

Andreas dicit quod aues & animalia cætera genuerūt in arca Noe: sed non videtur verisimile. Genes. 40. col. 2. A

Quod in euangelio Andreas dicatur frater Simonis Petri, non ponitur ad differentiam: sed ad honorem & notificationem &c. Matth. to. 3. 229. c. 2. E

Andreas fuit primus discipulus, quem ad Christum venisse legimus. Matth. to. 3. 229. c. 3. G

De interpretatione huius nominis, Andreas, quam assignat Remigius. Matth. to. 3. 229. c. 2. E

Andreas primo fuit discipulus Ioānis, & postea Christi. Matth. to. 4 80. c. 3. H

Andromedæ historia. Exo. tom. 1. 117. c. 4. H

Anethum. Decimatio Anethi, & mentæ, facta à Iudæis, potest tripliciter intelligi. Matt. to. 6. 202. c. 2. D

Angariare. Non est conducere, sed compellere: quia angariare, cogere, vel compelere ad idē pertinent. Sic dicitur Matth. 27. quod inuenerunt hominem Simonem Cyrenæum. & cæt. Matth. to. 2 223. c. 1. A

Angelus. Angeli fuerunt creati ante omnem diē Num. to. 2. Et non fuerūt creati in beatitudine. Matt. to. 2 59. c. 4. F

Inter Angelorum creationem & occasum non fuit tempus perceptibile. Gen. 6. c. 1. D

In angelis est compositio ex actu, & potentia. Deuter. 152. c. 2. D. 2. Paralip. 86. c. 3. H. Exo. tom. 1 200. c. 3. F

Duo angeli non possunt esse in eadem specie. Exod. tom. 1. 281. c. 2. D. E. Num. tom. 2. 22. c. 3. K. Et ad minus differunt specie. Paradox. 58. c. 3. G

Angelorum naturalem dignitatem super animam rationalem. expresse, confitentur sancti doctores vt Dio. 4. cap. Cœlestis Hierar. & Greg. in homilia. de 100. ouibus. & Augustinus super Ioan. Genes. 176, col. 1. A

Angelorum esse & æternitas Dei quomodo differant Iosue. to. 2. 12. c. 3. F

Circa naturam angelicam non concordant Dion. & Gregor. Sed in his magis standum est Dionysio. 1. Reg. to. 1, 147. c. 1. D

Angelus, Deus, & anima simpliciores sunt quam punctus. 2. Paralip. 30. c. 3. H

In Angelis, qui semel est superior, semper est superior Matth. tom. 4. 187. c. 1. E

Angelus inferior nunquam purgat, perficit, aut illuminat superiores, & similiter contingit in ecclesiastica hierarchia: nam nunquam inferior vtitur clauę sacramentali in superiores, nisi habeat vices superioris. Matt. to. 4, 187. c. 1. A

Nec angeli, neque dæmones cognoscunt hominum cogitationes: sed solus Deus: nisi Deus reuelet illis: aut ipsi aliquo exteriori signo conijciāt. s. argumētiuè: & ponitur exemplū iuxta illud, quod tibi mēs velat, facies rubicunda reuelat. in vultu hominis legitur secreta voluntas. super Exo. tom. 1. 48. c. 2. C

Neque angelus bonus. Neque malus potest illabi animæ nostræ. Exo. to. 1 47. c. 4. F

Angeli, in animam operantes, nō sunt intra animam, sicut nec angeli purgātes alios sunt in illis, quos purgant. Exo. to 1. 47. c. 4. G

Angelus intelligit se p se & ideo intelligit Deum per se naturaliter. Gene. 174. c. 4 K

Angelus non discurrit a principijs ad conclusiones: sed propter naturā sui luminis simul est, & in actu principiorum & conclu. Nec intelligit cum continuo motu & tēpore, vel successiuè. Gen. 176. c. 2. C

Sicut in nobis non est discursus respectu principiorū, ibidem. 2. c. 1. B

Angeli, licet semper intelligant, sunt tamen in potentia ad intelligendum & recipiendum omnem intellectionem: & tamen possibile est, quod nullam recipiant. Iosue. tom. 2 24. c. 2. C

Angeli mali non sciunt nisi ea, quæ ex naturali perfectione habent. Matt. to. 6 312. c. 4. F

Angeli non plene intelligunt Christum esse Dei filiū. Matt. to. 4 223. c. 1. E

Angeli per aliquid artificiale & per aliquid ad extra conceptus suos exprimunt: homines verò naturaliter: & per id, quod est ab intra, quod pulchra similitudine declaratur. Exo. to. 1 47. c. 2. D

Angelorum est duplex cognitio, quædam matutina. scilicet in verbo: & quædam vespertina per species concreatas. Gen. 1. c. 4. K

In Angelis sunt species concreatæ omnium rerum naturalium, quibus ipsas res naturales cognoscunt. Et pauciores, & vniuersaliores sunt in angelis superioris naturæ, quam in angelis naturę inferioris. Gene. 2. c. 1. A

Angeli non indigent potentijs organicis ad intelligēdum, quia habent omnium rerum species concreatas. Exo. to. 1. 284 c. 1. A

Angeli post primum instans sui esse, per primum actū electiuum ceciderunt in peccatum, & in pœnam, Genes. 6. c. 1. D

Angelus per primum actum, cuicunque inhæret, totaliter inhæret, quia est vnitas potentiarum eiusdem generis in eo: & ideo in primo actu confirmatur eius voluntas, vel obstinatur. Gen. 6. c. 1. D

Angeli peccauerūt ex magna libertate, nullo interius inclinante, nec exterius suggerente. Gen. 46. c. 4. H

Angeli non possunt operari in instanti, sicut nec creare. Exo. to. 1 67. c. 3. I

Angeli nihil possunt in rebus naturalibus, nisi vtendo natura sicut instrumento, non enim possunt calefacere sine calore. Gen. 150. c. 3. K. & 4. Reg. 52. c. 1. C

Angeli non fuerunt ministri in formatione mulieris ex costa viri, sed tantum Deus id fecit, licet oppositum dicat Magister Senten. in 2. distin. 18. bene tamen fuerunt ministri in formatione corporis Adæ ex limo terræ. Genes. 150. c. 3. I

Angelus, nomen Græcum est, significans id, quod Hebraice significat, Malach: & latine nuncius. Matth. tom. 6 44. c. 1. B

Angelus & anima componuntur ex actu & potentia. Matth. to. 6 73. c. 3. I

Angeli & homines dñr agentia naturalia, quia in operando, semper tenent certum modum: & non possunt operari per quemcunque modum voluerint. Matt. to. 6. 80. c. 2. A

Vita angeli & hominis est duplex: quædam naturalis, & hac angeli & homines non communicant: sed homines inter se, & angeli inter se: & alia est vita vtriusque, quæ est diuina, siue per gratiam: siue per gloriam

Universidad de Deusto
Biblioteca

gloriam,& in hac angeli communicāt hominibus, & è contra.Matt.to.6 140.c.1.E
De angelis,animabus, & resurrectione diuersæ erant opiniones apud Hebræos.Matt.to.6. 260.c.4.F
In natiuitate Christi vnus angelus annunciauit gaudium pastoribus.Matt.to.6. 299.c.4.K
Multi angeli venient cum Christo ad iudicandum. Mat.to.6.306.c.2.B.imo nullum inconueniens est cōcedere omnes angelos descēsuros cum Christo ad iudicandum Matt. to. 7.78.c.4.k. sed ad quid venient. vide ibi.79.c.1.C.Non tamen iudicabunt in iudicio.Matt.to. 5 166.c.2.D
Angeli congregantes corpora mortuorum, quatuor actus facient die iudicij.Mat.to.6.306.c.4.I.Et faciēt tres congregationes.ibid. 307.c.2.A
Qui sint angeli lucis,& qui tenebrarum.Matt.tom.6. 312.c.4.F
Nulla creatura est magis Deo propinqua quam angeli.Matt.to.6 312.c.4.G
Angeli dicuntur virgines methaphoricè.Matth. to.7. 20.c.3.G
Nomen virtutis,vt pertinet ad angelos,dupliciter accipitur.Mat.to.7. 84.c.2.E
Angeli sunt puri spiritus, & non possunt videri.Matt. tom.5 166.c.2.D
Angeli vel dæmones non possunt per se ipsos immutare organa sensationis, vt faciant videre, quod nō est,vt videre hominem esse asinum:aut hominem ascendere cælum per funem.&c.Nec aliis modis illudere sensus:sed oportet ibi esse quasdam formas per quas immutetur sensus: quia nihil potest esse in sensu,cui nihil subsit in re, ex quo sensus est potentia passiua, & immutatur a rebus, nec potentia se ipsam immutat &c.Exo.to.1 47.c.4.G
Angeli domini solent accuere intellectum nostrum mirabiliter,vt ait Augustinus, quia lumen intellectus nostri agentis confortatur p lumē intellectuale ipsorum,quod est magnum valde: sed mali angeli non possunt id efficere.Exo.to.1 48.c.2.E
Deus non mutat in Angelis ordinem ministrationis.Exo.to.1. 59.c.2.B
Angeli boni non torquent malos post hanc vitam, nec angeli mali bonorum aīas in purgatorio.Sed boni puniuntur à Deo: mali verò angeli cruciant malorum animas,post hanc vitam: sed in hac vita nonnunquam angeli boni puniunt malos & bonos,& interdum mali angeli,cuius assignatur ratio & loca sacræ scripturæ.Exo.to.1 78.c.4.K
Plures angeli occiderunt primogenita Aegyptiorum Exo.to.1 68.c.2.E
Angeli mali interdum mittūtur ad puniendū nūquā tamen ad liberandum,quia hoc est angelorum bonorum officium.Exo.to.1 89.c.2.E
Angeli, qui occiderunt primogenita Aegyptiorum fuerunt angeli mali,vt videtur quodammodo inferri ex illo psalmi 77.misit in eos iram suam immissiones per angelos malos &c.Exo.to.1 90.c.1.A
Angeli boni non tentant ad malum, sicut nec Deus. Exo.tom.1. 89.c.3.G
Angelorum actio est applicare actiua passiuis, & ideo angelorum actio non differt ab actione rerum naturalium applicando actiua passiuis.Exod.to.1.284.c.4.F.Neq; angeli per suam virtutem possunt aliquid facere:nisi imę ellere ad motū localem. Exod. tom.2. 102.c.2.B
Angelis multæ veritates de Deo latent, & latuerunt. Exo.to.1 285.c.4.G
Sunt certi angeli certis orbibus cælestibus deputati, vt illos moueant ad deriuandum virtutem in ista inferiora & continuandum esse.&c.Deut.181.c.4.F.Et isti angeli,mouentes cœlos, agunt scām vltimum suæ potentiæ:nec vnquam fatigantur.Iosu.to.1.183 c.1.B.Et continue deriuant virtutem suam motiuā, in corpora cælestia illam applicando. Iosue. tom.2. 42.c.4.I
Circa naturam angelicam in aliquibus non cōcordāt Dionysius & Gregorius: sed in his magis standum est Dionysio.1.Reg.to.1 147.c.1.D
In angelis non reperiuntur dotes secundum propriā rationem dotis, bene tamen materialiter, vel formaliter aliquo modo secundum rationem dotis Matth.to.4 231.c.4.F
Angeli præpositi prouinciarum,quare dicantur reges & principes illarum.1.Reg.to.1. 198.c.2.B
Deus,angelus & anima simpliciores sunt quam punctus.2.Paralip. 30 c.3.I
Angeli boni & mali & animæ, a corporibus absolutæ, determinant sibi loca per operationes vel passiones,&c.2.Paralip. 31.c.1.C
Angeli non fuerunt creati in beatitudine.Matthę. tomo 2. 59.c.4.F
Angeli non possunt mutare vnam speciem in aliam. in Opusc.de Tri. 4.c.3.G
Angeli non suscipiunt cognitionem per successionē, sed totum simul habent.Matth.to.7. 86.c.4.I
Minimus angelorum habet excellentiorem intellectum hominis intellectu. Matth. tom. 5. 29. col.3.k
Angeli & substantiæ separatæ cognoscunt singularia per formas influxas a formis factiuis,quæ sunt similitudines formarum factiuarum &c.Matth.tom.7. 209.c.1.D
Angelus intelligit Deum dupliciter.s.secundum modum naturæ: alio modo per ipsam diuinam essentiam.Matth.tom.2. 58.c.4.K
Angelus per suam substantiam cognoscit de Deo, qa est,& quòd est causa omnium, & quòd est res eminens super omnia, & res separata ab omnibus, non solum,quæ sunt,sed etiam ab illis, quæ mente concipi possunt, & ad hanc cognitionem de Deo potuerunt angeli peruenire naturaliter.Matth.tom.2. 59.c.2.C
Angelorum beatitudo consistit in intelligendo Deū per essentiam.Matth.to.2 58.c.4.K
Angeli inon possunt ab intellectu nostro intelligi per essentiam,quia non possunt illi vniri vt forma perficiens ipsum in esse intelligibili.&c.Matth.tom.2. 27.c.3.H
Angeli non habent nomina, sicut neque dęmones: nos tamen sic,cuius assignatur causa.Matth.tom.7. 110.c.3.F
Angeli habent nomina apud nos, si volumus eis illa imponere,sed in vita æterna nulla habent nomina Iudi. 138.c.1.E
Hoc nomē,angelus,non est naturę,nec speciei:sed nomen officii,& operis:nam angelus Græcè idem est, quod nuncius Latinè.Matth.to.7.120.c.3.F.tom.3. 226.c.1.A
Angeli in veteri testamento nuncupantur pluries nomine Dei:non tamen in nouo cuius assignatur ratio Genes.398.c.4.I.Exo.to.1.157.c.4.I.Leui. 6.c.4.F Sed hoc non fit,quando apparent visibiliter : sed solū,quando eius voces audiuntur, & ipsi non videntur.2.Reg.172.c.4.H.2.Paralip. 11.c.3.G. Et vocantur Deus,quando solum veniunt ad representandū Deum.Matt.to.1. 208.c.2.B
Nomen Angeli quare dicatur admirabile. Iudicum 138.c.2. E
Angelorum nomina quomodo dicātur occulta. Iudi. 138.c.3.F

Angelus,apparēs Tobiæ,dictus est Raphael, quod interpretatur medicina Dei,quia venerat ad medendum Tobiæ.Iudic. 138.c.3.H
Angelus apparēs Danieli dictus est Gabriel, quod interpretatur fortitudo Dei,quia veniebat ad confortandum Danielem,etiam dictus est sic, quando venit ad virginem dominam nostram.Luc.1.quia venerat ad indicandum opus magnæ potentię vel fortitudinis Dei,scilicet,quòd virgo conciperet &c.Iudicum. 138.c.3.H
Angelus apparens Danieli dictus est Michael, quod interpretatur,quis sicut Deus, qa ipse erat princeps maior populi Hebræorū:& maxime pugnabat contra potestates aduersantes &c.Iudicum. 138.c.3.I
Contingit multos angelos accipere idem nomen, cū multi possint exercere idem officiū apud nos. &c. Iudicum. 138.c.3.I
Angelus non potest eripere nos a malo culpæ, sed solus Deus.Gen. 399.c.1.B
Contingit eundem angelum nunc vocari Gabrielē, nunc Raphaelem &c.Iud. 138.c.4.G
Angeli venientes ad nos, quare nolint, vt communiter nomina sua manifestare,Iud. 138.c.4.H
Angeli loqui non possunt.&c.Exod.tom.1. 191.c.3.I Nec possunt per se loqui in corporibus assumptis. ibidem. 46.c.4.K
Quandocunque angelus loquitur,appellās se Deum, latet in nube,& non videtur effigies loquentis, quā do vero loquitur tanquam angelus, apparet in corpore assumpto.Et colligitur hoc ex sacris literis,vbi de locutione hac fit mentio.Matt.tom.4.222. c.2. B Iudicum. 19.c.1.E
Quando angelus loquitur, possumus dicere quòd assumit corpus tanquam corpus viri ad formādas voces &c.Exo.to.2. 158.c.2.C
Licet angelus possit loqui in corpore humano mortuo,& ipsum mouere: non tamen potest viuificare &c. in Paradox. 23.c.4.H
Angeli, in corporibus assumptis, nec vident, nec audiunt, nec vllo modo sentiunt &c. Exodi tomo.1. 45.col.4.K
Angeli boni apparentes hominibus,primo eos terrēt: sed postea consolantur.Exod.tom.1. 23.c.3.F
Angelus in testam.vete.apparebat:& non Deus. Exo. tom.1. 27.c.4.F
Angeli tam boni quam mali,non habent figuras, in q bus sint, sed bene, in quibus appareant quæ determinatæ sunt pro eorum arbitrio. Sunt tamē aliquæ figuræ, quæ competunt eis secundum qualitates p prias intrinsecas, vt lux competit angelis bonis, & angelis malis tenebræ.Gen. 157.c.2.E
Angeli qualiter assumant corpora phantastica, Exod. tom.1. 46.c.1.E
Quare Dęmones in corporibus organicis apparent. Exod.to.1. 46.c.4.G
Angeli mouētur localiter non per se:sed per accidens scilicet ad motum corporum assumptorum, sicut anima,nostra mouetur per accidēs ad motum corporis nostri.Exod.to.1. 47.c.1.A
Angeli nisi corpora assumant moueri non possunt.Paralip. 122.c.2.D
Tres angeli qui apparuerunt Abrahæ, de quibus Gen. 18.& 19.non verè comederunt Genes. 163.c. 3. G. Exod.to.1 45.c.2.D
Angeli mali solent assumere figuram angeli lucis:sed boni angeli non mutant propriam figuram. Gene. 158.c.1.A.Sed angelorum bonorum apparitiones qualiter fiant.Exo.to.2 25.c.2.D
Angeli & dęmones, quando apparent in corporibus, pulchriores sunt:quam nos.4.Reg. 65.c.2.D
Vnde sit,quod angelorum apparitiones stuporem incutiant.Matt.to.5 27.c.2 B
Quando angeli nobis apparent,communiter apparēt in vestibus albis.Matth.to.4 213.c.3.H
Angeli boni,quando veniebant apparentes in visione corporali,semper veniebant in effigie viri &c. Exo. tom.2 25.c.2.D
De angelo,qui ab aliquibus dicitur facietum. Exod. tom.2. 157.c.3.H
Angeli apparētes in specie humana,nunquam appellantur Deus in sacris literis,sed bene angeli,vel viri, cuius assignatur causa.Iosue.to.1.69.c.1.A.149.c.3.F 177.c.4.H.98.c.4.F
Angeli,in veteri testamento, raro appellātur angeli: bene tamen viri,vel Deus vocantur.Ios.to.1. 96.c.4. K.& 100.c.1.C
Omnes angeli assumentes formam humanam , possunt conuenienter appellari Gabriel. Iosue. tom.1. 98.c.4.F
De formatione corporum aereorum, quæ fit ministerio angelorum.Iosue. 98.c.1.C
Angelus potest formare vocem absque hoc quòd assumat aut formet corpus aliquod aereum , non tamen sine corpore aliquo fabricato &c. Iosue. to.1. 128.c.3.I
Impossibile est,quòd aliquis angelus siue bonus siue malus vniatur alicui corpori ad viuificandum illud, secus tamen ad mouendum.Iudi. 17.c.4.K
Quando angelus Israelitis apparebat, nuncians eis aliquid ex parte Dei,licitum erat in loco talis apparitionis Deo sacrificia immolari.Iudi.19.c.4.I.& 137. col.4.G
Iudæi opinabantur se morituros,si viderent angelum ad quod mouebantur propter illud Exo.33.non videbit me homo & viuet.Iud. 58.c.4.H
De angelis credebant Hebræi,quod non erant anima lia,vel homines:sed quod erant substantiæ alterius modi.Et licet crederent eos esse corporeos, credebant tamen illorum corpora esse indefectibilia, cibo & potu non indigentia ad ipsorum conseruationem.Iudi. 137.c.1.D
Angelus quomodo uoluit occidere Moysen vide insaniam Rabbinorum.Exod.to.1. 28.c.1.B
Quod angelus vocetur propheta non reperitur in tota sacra scriptura:sed quod prophetæ dicantur angeli, & angeli dicantur viri sæpius reperitur super Iudic. 53.c.4.G
Angeli,in corporibus assumptis de aere,quanquam videantur habere oculos,nasum,aures, & cætera humani corporis lineamenta & distinctiones, videre tamen non possunt,nec audire,nec odorare &c.Paradox. 66.c.4.K
Si angelus bonus vel malus vel quicunque spiritus assumat corpus aereum,tale corpus attrectari vel apprehendi non poterit &c.Paradox. 67.c.2.G
Angelus potest aliquid efficere successiue: quia non habet totum esse simul, sicut habet Deus. Nume. tom.1 3.c.1.C
Vnus angelus non potest applicare virtutem suam nisi vni rei tantum,siue res illa magna fuerit,siue parua,& non pluribus discontinuis &c.Nume. tom.1. 153.c.3.F
Angelum esse in columna nubis in deserto,sciebant Iudæi , & si ipsum non viderent, Exod. 14. Genes. 2.c.1.C
Angeli,quos ad domum suam inuitauit Loth dicentes ei,minime &c.non mentiti sunt,sed id dixerūt, vt darent alijs exemplum hospitalitatis, acceptātes hospitium quasi inuiti,& rogati.Gen. 266.c.4.K
Angeli,qui iuerunt obuiam,Iacob Genc.32.erant angeli

Universidad de Deusto Biblioteca

geli custodes prouinciæ Chanaã, vt dicunt Iudæi, habet enim quælibet prouincia angelum magnũ de ordine superiore,& sub illo sunt multi de ordine inferiore ad custodiam.Gen.330.c.4.I. Caholici vero dicunt quod illi angeli venerunt ad confortandum Iacob,ne timeret Esau, & vtraque istarum expositionum consonat littere.ibidem.b
Angelus,custos Iacob,pluries liberauit ipsum a periculis.Gen. 398.c.4.G
De angelorum custodia.Exo.to.1 292.c.2.C
Quod sint angeli custodes.Matth.to.5. 26.c.3.H
Per angelos non fiunt miracula.Matt.to.4 99.c.1.C
Cuilibet homini suus angelus deputatus est ad custodiam.Matth.to.5.28.c.2.C.Et prædicta custodia cõueniens fuit tam propter ignorantiam hominis, q̃ propter illius infirmitatem,quia lumẽ naturale hominum imperfectum est,& præcipue ad dirigendũ illa,quæ excedunt naturam.Matt.to.5. 27.c.1.C
Custodia angelorum non tollit libertatem arbitrii,ita vt ad bonum trahant nos inuitos,vel à malo distrahant violenter:sed,seruato libero arbitrio, totum id faciunt,quod ad officium suum pertinet.Matth. tom.5 27.c.1.D
Angeli nos instruunt eo modo,quo conuenit: nec oportet quod id faciãt per apparitiones visibiles, sed per spirituales instigationes illustrando phantasmata nostra,confortando lumen intellectus, & incitãdo animum ad aliquid rectè considerandum. Mat. tom.5 27.c.2.A
Angeli custodes quomodo proficiãt hominib⁹.Matt. tom.5 27.c.2.D
Angeli,qui homines custodiunt, sunt soli spiritus infimi ordinis,qui angeli dicuntur.psalmus 90.Angelis suis Deus mandauit de te &c.Matt.to.5 27.c.4.F
Angeli assistentes, qui sunt in quatuor ordinibus supremis,non illuminant homines immediatè, cum ad eos nunquam mittantur &c.Mat.to.5.27.c.4. H
Angelorum custodia circa homines duplex est, quædam particularis,& alia vniuersalis. Particularis fit per angelos infimi ordinis: vniuersalis verò non est determinati ordinis, sed multiplicatur secundum diuersos ordines:nam quanto agẽs est vniuersalius, tantò est superius:nam custodia totius humanæ naturæ pertinet ad ordinem principatus,qui per excellentiam principes dicuntur,vel secundum alios pertinet ad archangelos &c. Et super omnes naturas corporales habent custodiam Potestates.&c.Matt. tom.5 27.c.4.K
Angeli custodes arcent dęmones ab hominibus custoditis in virtute potestatum,quibus proprium est arcere dęmones &c.Matt.to.5 28.c.1.B
Angelicæ virtutes sunt supremi inter quinque ordines angelorum ad exequẽda ministeria, & post virtutes sunt potestates:postea principatus,& archangeli sunt medii inter potestates &angelos &c.Mat. tom.5 28.c.1.D
Diuersis speciebus rerum diuersi angeli eiusdem ordinis præficiuntur.Mat.to.5 28.c.3.G
Angeli,qui præsunt hominibus habentibus officia ptinẽtia ad multitudinem,& quo ad talia officia, sunt archangeli,aut principatus,ideo quilibet homo cõstituturus in prælatione habet duos spiritus directores.Nam dirigitur per angelum,quatenus est persona priuata,& per archangelum,vel principatũ quatenus est persona communis.Matt.tom.5.28.c.2. A & col.3.K
Angelus vnus est, qui secundum ordinem perfectionis est immediatus speciei humanæ.Matth.tom.5. 28.c.4.H
Angeli supremæ hierarchiæ non custodiunt, cum non mittantur &c.Matt.tom.5 28.c.2.B
In quolibet ordine angelorum secũdum Dionysium distinguuntur primi,medii,& vltimi.Matth.tom.5 28.c.2.B
Angelis inæqualibus semper dantur officia inæqualia,nec custodire homines est æquale, nec omnes homines sunt æquales ex diuina prouidentia, quia quosdam ad maiora præordinauit &c. Matth. to.5. 28.c.4.I
Quilibet homo habet angelum custodem vsque ad mortem,nam post mortem custodia nulla est, sed, qui pereunt habent Dęmonem punientem,quem in vita habuerunt incentorem. Et qui vadũt in purgatorium, non habent Angelum custodem, cum ibi nulla pericula euenire possunt: nec status variari ad malum,nec pœnæ erunt plures,quam Deus inferre decreuit.Sed angeli custodes interdum consolantur animas,quas his custodierunt,vt leuius ferãt quod necessario sustinent.Sed in patria habent animæ in socios ipsos angelos custodes, & aliquando ipsæ animæ habebunt maiorem gloriam,quam ipsi angeli custodes: aliquando æqualem,aliquando minorem.Matt.to.5. 29.c.1.D
Angeli custodes hominum spiritualiter tantum suadent eis aliquid,vel dissuadent.Matt.to.5 29.c.4.I
Adam in statu innocentiæ habuit angelum custodẽ, tam propter impotentiam,quàm propter ignorantiam,quia erat periculum ex potentia peccandi, & ex dęmone instigante:erat etiam ignorantia non q̃dem defectus aliquis,sed conditio naturę,erat quippe debilioris luminis,quam angelus: & ideo malus angelus poterat eum decipere, & bonus instruere. Mat.tom.5 29.c.2.B
Sanctificati in vtero habent angelum custodem,& indigent magna custodia, & à magnis angelis &c. Matt.to.5 29.c.2.C
Beatissima virgo habuit angelum custodem propter multa.Matt.tom.5 29.c.3.H
Beatissima virgo habuit duos angelos custodes,vnum tanquam persona priuata,alium verò tanquam persona,ex qua dependebat bonũ omne. Primus erat de infimo ordine angelorum.Secundus vero altioris ordinis, scilicet anchangelus: & iste fuit custos Mariæ à Conceptione Christi vsque ad Mortem Christi,& non amplius.& postea mansit solus angelus primus.&c. Matt.to.5 29.c.4.F
Quãtò aliquis præuidetur à Deo quòd venturus sit ad maiorem statum bonorum,tanto excellentior angelus sibi datur in custodiam.Matt.to.5 30.c.1.B
Angelus consideratur tripliciter circa hominem, scilicet vt custos,vt conciuis,vt persona priuata, habẽs certum gradum gratiæ & gloriæ. In primo maior est angelus homine,ipso custodito:in secundo sunt nobis æquales &c.Quantum ad tertium interdum homo est maior angelo,interdum è contra.Matth. tom.5 30.c.1.D
Christus propriè loquendo non habuit angelum custodem,quia nec ad conseruãdum ne peccaret,nec ad adiuuandum,ut in bono proficeret, nec ade tuẽdum a periculis exterioribus,nec ad tollendum impedimenta spiritualis profectus. &c. Matth.tom.5 30.c.2.D
Christus,large loquendo,habuit angelum custodem, illum,scilicet, qui spiritualiter ministrabat ea, quæ ipse facturus erat pro nobis,& ita dicetur idem angelus custos Christi & Virginis beatissimæ,scilicet Gabriel,tamen ille magis dicendus est Virginis,q̃ Christi,& ideo absolutè concedendum est,q̃ Christus non habuerit Angelum custodem,saltem post quam fuit adultus &c.Matth.to.5 30.c.4.F

Nam

Nam quo quomodo potest concedi , quòd haberet angelum ad custodiendum cum esset infans. ibid.
Quomodo intelligitur, q̃ Angelus confortauit Christum in passione.Matth.to.5. 30.c.4.I
Antichristus habebit Angelum custodẽ. & hoc præcipue propter quatuor.&c.Matth. to.5. 31.c.1.A
Angeli non uocantur fratres. Math.to.7. 116.c.4.I
Angeli,& substantiæ separatæ quomodo cognoscant singularia,Matt.to.7. 209.c.1.D
Inter cognitionem Angelorum , & animarum quid interfit,Matth.to.7. 209.c.4.K
Anima Christi non recipit influxum specierũ ab angelis,vt probatur.Matth.to.7. 212.c.4.F
Angeli semper influunt in animas nostras.Matt.to.7. 212.c.3.H
Altior est cognitio,quam minimus beatorum habet ex gratia,quam illa , quam maximus angelorũ habet ex natura.Matth.to.7. 213.c.1.D
Angelus est maior anima rationali secundum naturam.Matth.to.7. 213.c.3.G
Impossibile est, quòd aliqua anima humana sit naturaliter æqualis alicui angelo.Matt.to.7. 231.c.1.B
Vnus de præcipuis actibus angeli custodis est arcere dæmonis insidias circa custoditum: Matth.tom.5. 31.c.1.E
Quod angeli custodes dentur omnibus prescitis, sicut prædestinatis.Matt.tom.5. 31.c.2.C
Angeli custodes operãtur quatuor custodiæ effectus in nobis, scilicet ad bonum inducere, retrahere à malo,tollere impedimenta profectus spiritualis, liberare ab exterioribus periculis. Matthæ.tomo 5. 31.c.2.E
Infideles habent angelum custodẽ, vt probatur Mat. tom.5. 31.c.4.F
Quare angeli custodes interdum deserant homines, Matt.to.5. 33.c.4.F
Angelica custodia datur homini à Deo,tanquam bonum aliquod naturale.Mat.to.5. 32.c.1.E
Angeli custodes dantur hominibus mox,vt nati sunt. Matth.to.5. 32.c.2.E
Angelica custodia magis necessaria est paruulis, quã adultis &c.Matth.to.5. 32.c.4.F
Angelus mulieris prægnantis custodit fœtum animatum in vtero eius. & talis fœtus eget custodia angelica.Matth.tom.5. 32.c.4.G
Dicunt tamen aliqui, quòd fœtui animato datur prius angelus in vtero,quos nõ redarguo,si proteruire velint,rationabilius tamen est, quòd detur solum à tempore natiuitatis, & ista est communior positio,quam confirmat Hieronymus,dicẽs:quòd vna quæque anima habet angelum à natiuitate ad sui custodiam deputatum.Matt.tom.5. 32.c.4.k
Omnis angelus,custos diligenter custodit hominem ad sui custodiam deputatum.Matth.to.5. 33.c.1.B
Cum dicitur,quòd angelorum custodum meritum, & præmium augẽtur vsque ad diem iudicij, sic debet intelligi,si verum sit,idest crescit gloria eorum ex eo, quod fecerunt ad meritum & præmiũ aliorum:ipsi tamen nec meruerunt, neque augmentũ præmij assecuti sunt,Matt.to.7. 185.c.2.D
Quanto alicui datur maior angelus ad custodiam, tãto circa eum diligentius agitur. Matthæ.tomo 5. 33.c.1.E
Propriè loquendo, angeli custodes nunquã deserunt custoditos,quia deserere est totaliter abijcere. Sed dicitur homo deseri ab angelo,quatenus subtrahit vel non impendit effectum aliquem custodiæ, quẽ posset impendere.s. non liberando à tribulatione, a qua posset liberare,vel non tollendo impedimenta profectus spiritualis, quæ posset tollere, aut non adiuuando ad non incidendum in peccatum, & sic homines aliquando deseruntur, non tamen sic angeli deserunt,quin aliquem effectum custodię exhibeant circa eos:nam licet a peccato non liberẽt, liberant tamen a periculis exterioribus:&c.Matth. tom.5. 33.c.3.F
Angeli custodes causant in custoditis aliquas impressiones aliquo tẽpore durãtes.Matth.to.5. 34.c.1.A
Angeli custodes interdum sunt in cęlo empyreo, vel alibi, & tamen inde custodiũt hominem , & ita homo semper custoditur ab angelo , siue præsente, siue absente: vel dicendum,quòd quãdo angelus est in cœlo empyreo nõ custodit hominem,quia nullum effectum custodiæ circa eum actualiter exercet: & tamen non deserit hominem quantum ad custodiam,sed solum quantum ad presentiam,qua aliquando homo non indiget.Matt.to.5. 33.c.4.K
Actus angeli custodis sunt quatuor,sub quibus cæteri includuntur,s.incitare ad bonum : distrahere a peccato:tollere impedimenta profectus spiritualis, liberare a periculis exterioribus. Et potest esse aliqd , in quo homo nõ indigeat aliquo istorum actuum angeli.Matt.tom.5. 34.c.1.C
Quantum ad desiderium magis nos infestant dæmones , quam angeli nos adiuuent: sed considerando rem ipsam,quæ fit,plus nos adiuuant angeli custodes,quam dæmones infestent. Nã plura mala sunt, quæ euadimus tam a dęmonibus quam a malis hominibus,& aliis rebus exterioribus, per custodiam angelorum,quam mala,quæ inferuntur nobis a dęmonibus.Matt.to.5. 34.c.2.B
Angeli custodes non dolent propriè de perditione suorum custoditorum,quando damnantur . Matt. tom.5. 34.c.2.E
Angelorum gaudium , quod haberent in conuersione peccatorum , non minuitur in damnatione custoditorum.Matth.to.5. 34.c.4.K
Quidquid volunt angeli ex officio custodiæ, volũt voluntate antecedente, quod autem volunt secundũ conformitatem ad diuinam voluntatem, volũt voluntate consequente. Et id,quod quis vult voluntate antecedente,non vult simpliciter & in particulari,sed in vniuersali. Et ideo dicitur volitum secundum quid, quod vero volumus volũtate consequẽte, volumus in particulari, & illud est simpliciter voluntarium.Matt.tom.5. 35.c.1.E
Angeli per hominum custodiam , non retardantur a contemplatione Dei,Matt.to.5. 35.c.2.E
Angeli & dæmones nesciunt, qui homines sunt damnandi,aut saluandi.Matt.to.5. 33.c.2.B
Angelorum cõtemplatio habet se ad ministeria, quæ exerceat,sicut in artifice se habet consideratio regularum artis ad executionem operis. Matth. tom. 5. 35.c.3. H
Angeli non dicuntur recedere à Deo per contemplationem, sed per aliquod visibile,vt cum visibiles efficiuntur apparendo,sicut de filio Dei dicitur Ioan. 19.Exiui a patre & veni in mundum.s.visibilis apparendo , qui prius eram inuisibilis : Et sic dicuntur etiam redire ad Deum,quia deposita specie visibili in pristinam inuisibilitatem reuertuntur. Matthæ. tom.5. 35.c.3.k
Angelus custodiendo nos & Deum contemplando, habet se sicut Luna,quæ simul illuminatur a Sole, & receptum lumen mittit ad nos,illuminando inferiora.Matth.to.5. 35.c.4.k
Angelus potest habere multas actiones simul dependentes ab inuicem.Matt.to.5. 35.c.4.I
Quare non dabitur angelis iudiciaria potestas,Matth. tom.5. 166.c.2.B

Quòd

Universidad de Deusto Biblioteca

Quod aliqui homines præcedant angelos in præmio essentiali,& in præmio accidentali,non inconuenit Matt.to.5. 166.c.4.I

Dare angelos custodes commune est,dare tamen angelos custodes,qui parum aut multum custodiant, est speciale &c.Matt.to.5 267.c.2.D

Angelus artificialiter, & per aliquid extra, exprimit suos conceptus,homines vero naturaliter,& per id quod est intra,ad quod assignatur pulchra quædam similitudo.Exo.to.1 47.c.2 C

Angeli ibi sunt,vbi operantur.Exo.to.1 47.c.2.E

Angeli virtus motiua,& humana intellectiua,non est fatigabilis.Exo.to.1.173.c.4.K. Et potentia nostra intellectiua non fatigatur,sed organum, quod præsupponit.s.potentiarum interiorum,& exteriorum quantum ad similitudinem vel simultatem &c. ita quod intellectus per accidens fatigatur . ibidem. 174.c.1.E

De angelo mortis refertur sententia Rabbi Salomonis,& improbatur.Nu.to.1 239.c.3.I

Quidam Iudæorum concesserunt,quod essent angeli mali,non tamen quod essent angeli boni. Nume. tom.2 39.c.4.k

Ab angelis sæpius petebatur benedictio, vt constat ex multis locis sacræ scripturæ, sed Dei est proprium benedicere, hoc est facere qđ alicui dona eueniant, sed horum donorum ministros interdũ facit angelos,& interdum homines.Deut. 180.c.2.D

Quod angeli applicẽt uirtutem suam ad portandum vel mouendum aliquam rem,probatur.Iosue.to.1. 115.c.2.C.Matth.to.1 233.c.1.G

Quare angeli in nouo testamento non permittant se adorari ab hominibus adoratione duliæ. Et in veteri sic.Iosue.to.1 98.c.4.G

Angelus in ordine ad hominem tripliciter considerat ur.Matth.to.5 30.c.1.D

Dolor propriè nec est in angelis, nec in dęmonibus. Matth.to.5 34.c.3.H

Quomodo sit verum,quod angeli separabunt malos de medio iustorum in die iudicii.Mat.to.4.65.c.4.F

Quomodo angeli dicantur deferre orationes nostras ad Deum.Matth.to.5 27.c.1.B

Angeli in veteri testamento, nunquã ministrauerunt hominibus ministerio,quod est inferioris ad superiorem,sed per modum superioris ad inferiorem, sed in nouo testamento ambiguum est. Et dato q̃ ministrarent ministerio inferioris ad superiorem, hoc esset propter maiorem excellentiam naturæ humanæ,quam habet nunc quam tunc.Sed magis credendum est,qđ non,soli tamen Christo debuerunt angeli ministrare in cibo.3.Reg. 156.c.4.I

Angeli boni & animæ beatæ possunt esse vbicunque voluerint,sed dęmones non sic.Mat.to.7.127.c.4.K

Quomodo intelligitur,quod animæ beatę portentur ab angelis in paradisum.Matt.to.7 279.c.3.K

Angeli comitantur animas euntes in Purgatorium, Matth.tom.7 279.c.4.k

Angelis malis magis cõuenit esse ministros Dei,in inflictione pœnarum,quam angelis bonis.4.Regum 196.c.3.H.Licet per angelos bonos & malos soleat indifferenter exerceri punitio bonorum & malorũ hominum.1.Paralip. 250.c.3.K

Angeli interdum mittuntur ad operationes bellicas &c.2.Paralip. 193.c.1.A

De angelis,qui ministrauerunt Christo post vltimam tentationẽ,dicunt aliqui, quod erant dati Christo in custodiam,sed falsè dicunt,cum Christus non habuerit angelum custodem Matth.tom.1.243.c.1.B Sed quare præfati angeli venerint,&c. vide ibidem. 243.c.2. D. In quo tamen ministrauerint, dubium est,potest tamen dici quod fuerit multiplex ministratio eorum.Matth.to.1 243.c.4.F

Angeli recesserunt a Christo tempore tentationis ꝓpter multa &c.Matt.to.1. 243.c.3.F

Angeli boni possunt aliquid imprimere in intellectu nostro,non tamen Dæmones.Matt.to.1.252.c.4.k Matth.to.3. 170.c.1.B

Angelos posse carnaliter cognoscere mulieres tenẽt Saraceni in suo Alchorano.2.Paralipo. 247.c.3.K

Angelus malus non vocatur angelus domini absolutè,sed cum aliqua determinatione,vt dicendo: Angelus Dei malus,vel spiritus Dei nequam.4.Reg. 196.col.3.G.

Angelus non potest audire in corpore assumpto,licet possit loqui,quia loqui est agere : & audire pati, & hac eadem causa non potest videre,gustare,& odorare.1.Paralip. 247.c.2.A. & c.3.E

Quare Angelus, qui apparuit Dauid, Euaginato gladio apparuerit iuxta aream Iebusęi, 1. Paralipome. 248.col.1. D

Et apparuit sic in Ierusalem primo, vt cessaret plaga oratione Dauid. Secundo ad infligendam pœnam ipsi Dauid &c.ibidem 248.c.1.E

Et non apparuit in aliqua aliarum vrbium Israel præterquam in Ierusalem.&c. ibidem.

Et apparuit inter cęlum & terrã propter duo. Primo, vt videretur ab omnibus,qui erant in Ierusalem.Secundo,& principalius,vt cognosceretur,quòd erat angelus &c.1 Paralip. 248.c.2.B

Et apparuit cum gladio, primo ad significandum id, quod faciebat; secundo, quia volebat Deus punire Dauid &c.ibidem. 248.c.4.I

Et gladius erat de aere formatus ab Angelo, sicut & corpus, in quo apparuit. ibidem.

Et cum apparuit Angelus, cecidit Dauid in terram, similiter & seniores vestiti cilicijs,ex timore magno. Et creditur,quòd ipse Dauid,& seniores vestiti sint cilicijs a tempore, quo Dauid elegit tres dies pestis 1.Paralip. 249.c.1.C

Et oratio,quam fecit Dauid,fuit ad Deum & non ad angelum,&c. Nec ipse Dauid peccauit in oratione sua petens a Domino, vt cõuerteret manum suam ad ipsum,1.Paral. 249.c.2.D

Et cum dixit,ego sum, qui peccaui.Ita credebat, sicut dicebat.s. quòd propter peccatum suum percutiebatur populus.ibidem. Et ille angelus non stetit super aream Hornam Iebusęi,euaginato gladio,vsq; quo Dauid offerret sacrificium,vt probatur, ibidẽ. Et licet litera primi Paralipo.21. videatur dicere,ꝙ Dauid prius obtulerit sacrificium,quam angelus dispareret,dicendum tamen, quòd nõ mansit ibi angelus tantum temporis : sed quòd recessit inde apparens similiter per ciuitatem:& quòd angelus nõ reduxerit gladium in vaginam, vsquè quo obtulit sacrificium &c. Vel potest dici tertio, quòd disparuit ab area Iebusæi,nec vltra visus est,nec etiam in ciuitate, quando.s. Dauid iuit ad emendum aream Iebusæi,sed facto sacrificio, dicitur, quòd angelus conuertit gladium in vaginam, non ꝙ ita apparuit, sed dicitur sic,eo quòd tunc cessauerit pestis &c.Et sic exponitur quod habetur 2.Reg.24. &c.1. Palip. 250.c.1.C

Et potest dici,quòd istemet angelus,cum disparuit,dixit ad Gad prophetam,vt diceret Dauid, quòd ascẽderet & extrueret altare domino &c.ibid. Et creditur probabiliter,quòd ille angelus fuerit bonus angelus.ibidem.

Angeli boni orant pro nobis,& pro existẽtibus in purgatorio,vt probatur,Matth.to.3. 56.c.2.D

Et orantes ex audiuntur ex meritis suis præcedentibus.

bus.ibidem 56.c.4.F

Et possunt pro se orare ad hunc sensum,quòd gloria eorum erit perfectior post resurrectionem, quia tunc omnia præterita intelligent in verbo.i.omnes res, quæ possunt aliquomodo esse,nunc autem non intelligunt omnia,sed plura superiores intelligunt quàm inferiores.Matth.to.3. 56.c.4.F

Angeli boni gaudent de bono nostro.Luc.15. gaudiũ est in cœlo super uno peccatore. Et tristãtur de malo nostro.Isa.33. Angeli pacis amare flebunt. Mat. tom.3. 56.c.3.F

Angeli boni sunt plures quàm mali, & fortè plures quàm omnes damnati tam homines quàm dęmones,vt tenent communiter Doctores: & S.Thom. 1.Sent.distin.39.arti.vltimo.Mat.to.3. 260.c.3.I

Quomodo intelligi debeat illud Danielis 10.cap. ꝙ.s. Angelus custos Persarum. Et, Angelus custos Iudæorum pugnauerunt contra se.21. diebus. Matt tom.3. 56.c.3.G

Angelus quare vocetur ignis, & non Sol, vel stella. Mat.tom.4. 211.c.3.G

Quando aliquid magnum dicendum, vel faciendum erat in ueteri testamento illud dicitur in Scriptura a Deo factum,vel dictum,licet per Angelum illud fieret,aut diceretur.Mat.to.4. 222.c.2.A

In Angelo finitur via post primam electionem, non enim est in via,nisi quandiu est indeterminatus ad aliquid agẽdum,cum verò aliquid semel elegerit, iam non potest mutare propositum, & quodlibet peccatum in Angelo est irremissibile, eo quod est in statu in quolibet peccato.Mat.to.4. 24.c.2.E

Angeli sunt pars Ecclesiæ, non tamen in quantum ipsa Ecclesia dicitur sponsa.Matt.to.4. 231.c.4.F

Angelorum caput est Christus, sed non est sponsus eorum.Mat.to 4. 231.c.4.F

Angelorum beatitudo non differt nisi per maius,& minus,non autem sic beatitudo hominum. Matt. tom.4. 40.c.4.F

Angelis non debetur aureola, vt probatur. Matth. tom.4. 46.c.4 H

Angelus nõ mouetur per tempus.Mat.to.5. 34.c.2.A

Angeli in resurrectione generali,cooperabuntur,colligendo cineres & disponendo illos.Matth.tom.6. 78.c.2. A.& 86.c.3.F

Et non solum colligent pulueres.&c. Sed etiam diuident & resoluent.ibid. 87.c.1.A

Et post hæc sequetur forma corporum, & ista fiet a Deo in istanti immediate.& fiet infusio animæ in eodem instanti, in quo fiet formatio corporum. Matth.tom.6. 87.c.1.C

Angelus non operatur in instanti, capiendo instans pro indiuisibili assignato in tempore, bene tamen capiendo instans pro tempore inperceptibili,quod appellatur momentum,melius quàm instans Mat. tom.6. 86.c.2.E

Angeli proximi nostri sunt,& ideo debemus eos diligere sicut proximos. Matth.tom.6. 131.c.1.A

Et diligendi sunt a nobis ex charitate, vt probatur ibidem. 140.1.E

Angeli conuersabuntur nobiscum in patria, & nunc etiam conuersantur &c.Mat.to.6. 140.c.2.B

Inter Angelos,& homines manet equalitas proportionis propter similitudinem operationis ad inuicem,licet non æqualitas æquiparantiæ. Matt to..6. 140.c.3.K

Angeli ministrantes non retardantur a diuina visione.Mat.to.5. 35.c.3.F

Angeli qñ dicantur venire ad nos. Mat.to.5.35.c.4.G

Anglici. Anglicis nouiter conuersis tempore Gregorij,concessum est, vt cõtrahe-

rent in quarto gradu consanguinitatis, durante in illis illa nouitate,& infirmitate,sed postea inssit idẽ Gregorius,vt nõ cõtraherẽt in illo gradu,nã & illud cæteri christiani obseruabãt &c.1.Re.to.1.137.c.1.B

Angli tempore Gregorij,susceperunt fidem, & post eos maxima pars Alemanorum versus Polonios, nostris temporibus,conuersa est ad fidẽ,ait auctor, Et manent adhuc regiones paganorum aliquæ ibidem, quæ adhuc non sunt conuersæ ad fidem nostram,sed colũt syluas tãquã Deũ. Defen. 46.c.1.B

Anguilla. Anguillæ triginta pedum in lõgitudine reperiuntur in flumine Phylon.Gen. 102.c.C

Angulus. Res quanto sub acutiori angulo videtur, tantò minus immutat. Matt. tom.4 243.c.2.B

Quantò angulus reflexionis radiorũ solarium maior fuerit,tantò calor maior erit Exo.to.1. 133.c.4.K

Anguli platearũ,de quibus Mat.6.dicuntur cõcursus viarũ,vbi viæ se inter secant per trãsuersum, & essicitur quadriuium, vt dicit Glo.Mat.to.3. 52.c.1.A

Angustia. Existẽs in angustia orare debet, vt liberetur ab ea,Mat.to 4. 105.c.4.F

Qui est in aliqua angustia constitutus,quinque modis põt se exponere sine peccato alteri angustię,vt a prima liberetur. Et quando peccet mortaliter se exponendo,& quando non.4.Reg. 77.c.4.F

Anides rex. Anidis regis historia refertur. Iudic. 23.c.4.G

Anima. Animæ vocabulo aliquando, in sacris litteris,homo intelligit.Gen.138.c.3.F 48.c.2.A 66.c.1.C

Anima magis est in sanguine: quàm in aliquo alio humore.Gen. 48.c.2.A

Animæ viuentis nomine scriptura sæpe apellat brutum.Gen. 138.c.3.F

Aiæ tres sunt gradus s.vegetatiuus sensitibus & intellectiuꝰ,qui oẽs sunt in aia rationali.Gen. 138.c.3.G

Anima tria facit in corpore.s.conseruare corpus, mouere,viuificare.Gen. 414.c.1.A

Intra animam est Deus,vt virtus conseruans eã, non quidẽ ut forma:quia formæ non est forma,sed aliquid,quod essentialiter est extrinsecum:est tamen intrinsecum eminenter,cùm det cuilibet rei esse: & isto modo dicimus Deum illabi animæ nostræ intra terminos essentię eius,quia eã cõseruat dãs ei esse,& sic nec dęmõ nec angelus potest animæ nostræ illabi.Exo.to.1. 47.c.4.F

Cum anima ad Deũ rapitur, homo tunc non videt, nec aliquẽ sensum habet. Exo.to.1. 66.c.2.C

Anima tripliciter vnit corpori s.vt forma, vt motor, & vt finis.Exo.to.1.109.c.4.G.Leu.17.c.1.D.Deut. 70.c.1.A.Mat.to.7.Parado. 90.c.2.C

In aia sunt duo.s.actus & potẽtia.Exo.to.1. 200.c.2.D

Anima multoties sumitur ꝓ vita,in sacris litteris, & aliqñ pro toto cõposito.Exo.to.1.220.c.3.F.Exo.to. 2.97.c.2.E.2.Para. 247.c.1.A

Ad eandem animam non possunt duę materię esse in potentia.Exo.to.1. 28.c.4.K

Anima,secũdũ ꝙ forma, essentialiter vnita corpori, nõ magis informat vnã partẽ: q̃ aliã ex 3. de aia tũ fm,ꝙ vnit corpori,vt motor,qbusdã partibꝰ magis cõicat virtutem suam:q̃ alijs.Leui. 55.c.1.B

Animã quidã dixerunt esse sanguinem,quod improbatur.Leui. 175.c.2.E

Anima in brutis nõ dr aliqua substãtia spiritualis,q̃ sit verè ens,sed est aliquid,quo corpus est ens, & ideo potest magis ꝓpriè vocari quo,q̃ quod. Et istud est aliquid,quod nõ multũ excedit cõditionem materiæ : & ideo omnis anima fm Aristotelẽ educit de

Universidad de Deusto
Biblioteca

potentia materiæ præter animam hominis. Leuit. 175.c.3.F.Deut.70.c.3.G
Animam esse in sanguine,vt dicitur Leui.17. non est aliud,quam quòd requiratur sanguis tãquam quędam præuia dispositio, ad hoc quod sit anima in corpore.Leui. 175.c.3. G. Deut.70.c.3.F
Impossibile est animam esse in lapide vel ligno.Leui. 175.c.3.H
Anima pro uita sumitur.Mat.5. 199.c.1.B
Anima variis modis capitur in sacris literis. Leuiti. 216.c.2.A.& 323.c.2.C
Anima multipliciter sumitur in sacris literis,uno modo pro toto homine.secundo modo pro uita hominis.tertio modo pro corpore hominis. Nu.9. Nu. to.1.99. c.3.H.Iosue to.2.145.c.1.A.
Anima in ueteri testamento raro capitur pro spiritu. Iudi. 88.c.1.D
Anima non potest calefacere corpus, nisi illud calidum repererit.3.Reg.161.c.4.K.Nec potest introduci in corpus,nisi illud calidum fuerit.ibidem.
Quodcunque in anima fiat,excellentius est omnibus his,quæ circa corpus sunt ex parte subiecti,sed non oportet,quòd sit difficilius fieri,quàm id, quod est circa corpus.Mat.to.3. 185.c.1.E
Anima tripliciter accipitur uno modo pro persona. Leuit.2.Anima quæ obtulerit sacrificium. Leui.5. Anima quæ audierit vocem. Secundo modo accipitur pro vita.1.Reg.22.Qui quærierit animã meã. Tertio modo accipitur pro spiritu.Leu.17.Anima carnis in sanguine est.&c. Matth.to.3.266. col.2.E Matth.to.4. 196.c.1.E
Pars animæ sensitiua diuiditur in irascibilem, & in cõcupiscibilem.Parado. 37.c.4.G
Anima est operationis principium.Mat.to.6 69.c.3.F Et habet operationes materiam excedentes, quod qualiter intelligatur.ibidem. 97.c.4.I
Naturale est animæ formam esse corporis.Matt.to.6. 73.c.2.A.Et naturale est animæ vniri corpori.Mat. tom.7. 192.c.1.A.&c 2.C.& 230 c.4.G
Anima dicitur ab animos Græcè, quod Latinè dicitur ventus.Parad.86.col.1.C.& de statu animarum post mor. 2.c.4.H
Anima hominis inter omnes formas,altissimum gradum tenet.Gen. 8.c.3.F
Animas hominum migrare in corpora bestiarũ credidit Pythagoras:dixit etiam se fuisse militem Troianum nomine Euphorbũ, bello Troiano mortuũ a rege Menelao.Gen.2.A.Exo.to.1. 282.c.3.H
Animam voluit scriptura manifestare per vitam,quę est ab anima,& ipsa permanet,quandiu in homine est inspiratio & respiratio &c.Gen. 12.c.2.D
Anima rationalis quatuor gradus habet, scilicet viuere,vegetare,mouere,sentire, & intelligere. Genes. 12.c.2.E
Anima rationalis, licet non educatur de potentia materiæ,sed creetur,tamen dispositiones qualitatiuæ edducuntur de potentia materiæ ad actum per agens.Gen. 15.c.4.F
Anima hominis quare dicatur spiraculum vitę.Gen. 2.Gen. 161.c.1.E
Anima rationalis sicut non differt ab anima rationali per speciem, quia omnes animæ humanæ sunt eiusdẽ speciei, sed per materiã.i.per vnibilitatẽ ad materiam,ita etiam secundum inæqualitatem ad materiam acquirit̃ esse alterum,quantum ad perfectum,& minus perfectum.Gen. 236.c.2.C
Vna anima rationalis non potest informare aliud corpus nisi illud, in quo fuit semel, quia alterum non esset sibi proportionabile.Gen. 236.c.2.D
Anima dicitur mollis, vel obdurata, metaphoricè. Exod.to.1. 26.c.4.F
Anima nõ est in corpore,vt in loco, sed vt forma dãs esse specificũ:& Angelus est in corpore,vt in loco, & ideo Angelus,& anima bene possunt esse in eodem corpore.Exod.tom.1.47.c.3.F. Matth. tom.3 168.c.1.E
Aia dupliciter est in corpore,s.vt intra terminos quãtitatis, & vt intra terminos essentiæ. Exod.tom.1. 47.c.3.K
De aiarũ statu post mortem opinio Virg. Aenidos 6. verisimilior est cęteris Philosophorum positionibus.Exo.tom.1. 106.c.1.C
Anima nostra dicitur templũ vel sedes Dei, quia ibi Deus operationem suam demõstrat, ipsam animã illustrando per gratiam, & virtutes. Exod.tom.1. 122.c.1.A
Anima separata non fatigatur in intelligendo, quia iam non præsupponit operationem organicam secundum prædecessionem, vel secundum simultatem,sed ipsa intelligit per seipsam per species,quas habet,nec anima etiam beati post resurrectionem. Exo.to.1. 174.c.3.G
Animabus mortuorũ,nõ beatis,obsunt infortunia in hac vita viuentiũ,si cõstet illis.Exo.to.1. 167.c.2.C
Si anima rationalis esset maioris perfectionis naturalis,non solum staret in vno corpore,sed etiam posset stare in pluribus.Exo.to.1. 200.c.2.B
Sicut anima est in toto corpore, sic Deus in toto mũdo.Exo.to.1. 200.c.4.I
Animas post mortẽ petere vindictã existimauerũt ali qui gẽtiles,pp quod & mortuis faciebant sacrificia prima die Februarij, vt non vexarent viuentes. Exod.to.1. 218.c.4.G
Anima,q̃ separata est a corpore,non põt aliud corpus informare q̃ primum.Exo.to.1. 281.c.2.C
Animas hominum esse immortales, credidit Pythagoras,vt recitat Ouid.15.Meta. Et ꝙ transeunt de corpore in corpus: & dixit se esse militem quẽdã nomine Euphorbũ, quem in bello Troiano occidit Menelaꝰ rex,& dicebat,ꝙ animæ,quæ quãdoq; intrabant in aliquod nouum corpus,obliuiscebant̃ sui,& oĩum,quæ egerant in corpore priori,& hanc opinionem tenuit Ennius poeta dicens, se habuisse animã Homeri,quã dixit esse, q̃ prius fuit in corpore Pythagoræ,& deriuauit per quinq; succedentes in illa anima. Nã primo dixit, illã esse animã Euphorbi, & postea fuit in Homero,deinde in quodã pauone, quartò in Pythagora, & postea in Ennio poeta. Aliqui dicunt,prętermisso Euphorbo,ꝙ primò fuit in Homero,secũdò in quodã cygno,tertiò in Pythagora, quartò in quodam pauone, quintò in ipso Ennio dormiente in Parnaso monte inter musas.Exo.to.1. 279.c.2.C
Sed dictũ Pythagoræ improbat̃.Exo.to.1. 282.c.2.C
Animas nostras esse immortales Socrates primus inter Philosophos asseruit, & postea ceteri Philosophi,vt Plato,Aristo.&c. Sed isti crediderũt esse impossibile aĩam reuniri corpori, & pp hoc Athenis irridebant Paulum resurrectionem mortuorum prædicantem Act 17.Exo.to 1. 280.c.3.K
Per animæ separationem a corpore, non tollitur illa indiuiduatio, qua anima indiuiduatur per materiam signatam. Exo.to.1. 281.c.2.C
Impossibile est omnes animas simul fuisse creatas a principio, & postea per tempus infundi corporibus a Deo.Exo.to.1. 281.c.2.E
Anima, sine corpore,non potest accipere esse:esse tamẽ acceptum in corpore,sine corpore cõseruat. & separata a corpore est distincta numero a ceteris animabꝰ,quia illã indiuiduationẽ semel accipit & vnibilitatem ad materiam signatam Exod.tom.1. 281.c.3.G.
Nullus in animam nostrã potest influere, nisi Deus, licet dæmones & Angeli possint disponere phantasiam, quæ est corporalis, per aliqua agentia corporalia,applicando actiua passiuis,secundum quòd conuenit actioni nostræ, in his inferioribus naturalibus.Exod.to.1. 187.c.4.K
Si anima rationalis non produceretur a Deo, stantibus dispositionibus, nulla anima introduceretur, sed maneret ibi fœtus organizatus absque anima. Exo.tom.1. 189.c.3.K
Anima rationalis excedit in perfectione omnes dispositiones,causatas ab agẽtibus naturalibus. Exo. tom.1. 189.c.4.F
Animam rationalem esse hominem,dixit Plato, sed improbatur. Leui. 16.c.4.I
Corpus aliquando dicit animam rationalem,vt patet Num.9.cum dicitur,esse quosdam immundos super animam.Leui. 105.c.3.H
Animam hominis esse ab extra,& esse diuinam, dixit Aristoteles in libro de animalibus.Leui.195 c.3.G
Anima dicitur tabernaculum moraliter. Nume.to.1. 17.c.3.H
Animas dixit Plato creatas esse extra corpora hominum,quod improbatur.Num.to.2. 22.c.4.G
Anima dupliciter accipitur: vno modo pro toto homine, alio modo pro parte illius. Iosue tom.2. 145.c.1.A
Anima,in corpore assumpto,non potest videre.1.Regum.to.2. 15.c.4.K
Anima verius est ubi amat, q̃ ubi aminat iuxta Dionysium Gen.382.c.1.1.Reg.tom.2.46.c.3.F. Matt. tom.3. 103.c.3.F
Cum librum Phedonis,de animæ immortalitate,qui dã legeret seipsum è quadam turri præcipitauit,ut citò immortalitatem consequeretur. 2. Regum 111.c.1.E
Anima,Angelus,Deus,simpliciora sunt: quã pũctus. 2.Paralip. 30.c.3.H.
Anima quantum ad portionem superiorem non alligata est organis,secus tamen quantum ad portionem inferiorem.Matth.to.1. 224.c.2.E
Anima,quantum ad potentias rationales, secundum quas non est alligata corpori,uocatur spiritus,& ipsa substantia carnis cum omnibus illis potentiis, vel uiribus animæ,secundum quas est alligata corpori,vocatur caro.Matth.to.1. 249.c.1.B
Anima humana habet totum esse compositi, & ideo in anima separata manet totum,& perfectum esse hominis,licet non maneat tota natura speciei.Matth.tom.2. 48.c.2.A
Anima nunquam quiescit,sed semper operatur intẽse,quandiu in corpore est, quia ipsa est substantia infatigabilis.Matth.to.3. 157.c.3.G
Anima unius hominis nunquam intrat in alium hominem,ut eum uexet,& ita dicendum,quòd spiritus,qui ingrediuntur humana corpora, non sunt animæ defunctorum,sed dæmones. Matth.tom.3. 172.c.3.G
Anima humana requirit corpus determinatæ quantitatis: & determinatæ figuræ. Matthæ. tom.4. 203.c.4.H
Anima Christi non poterat miracula facere, cum esset creatura.Matth.to.4. 208.c.3.I
Animę operationes generaliter impedit corpus ęgrotum.Matth.to.4. 234.c.2.E
Anima secundum substantiam est spiritus.Matt.to.4. 244.c.3.G
Anima nullam requiem potest habere,nisi ad Deum

peruenerit.Matth.to.3. 288.c.1.C.& 290.c.1.E
Anima potest esse in corpore dupliciter: uno modo, sicut in materia,aliomodo sicut in loco.Primo modo sola anima est in corpore: & isto modo anima, soluta iam a corpore,non potest esse in corpore, in quo prius fuit,nec in aliquo alio, nisi per miraculum,& hoc in proprio corpore, quia in alio est impossibile. Matthæ. tom.3. 172.c.2.A. Potest tamen illi iungere se,sicut motor mobili, nec illud poterit tantum mouere, sicut quando illud informabat.ibidem.
Quid sit animam inuenire in hoc mundo,& quomodo in futuro sęculo inueniatur. Matthæ.tom.3. 266.c.3.H
Animam esse intra cor credebant Iudæi. Matth.to.4. 137.c.4.I
Animam hominis solus Deus mouet: & uertit illam quocunq; uult.Matt.to.5. 47.c.3.A
Licet in anima tota essentia hominis non saluetur,qa illa est pars speciei, in illa tamen inuenitur totum esse hominis,nec est aliud esse hominis,quàm esse animæ.Matth.to.6. 72.c.4.F
Anima humana,inter omnes alias formas, hoc habet speciale,quia cæteræ formæ non sunt, sed sunt id,quo res est. Matth.tom.6. 72.c.4.F
Animam esse coniunctam corpori incorruptibili,melius est quàm esse separatam,ut probatur,& cęteris paribus,melius est animæ, cum coniuncta est corpori corruptibili,quàm cum est separata. Matthæ. tom.6. 73.c.2.F
Non sunt ponendæ tres animæ in homine, scilicet, uegetatiua,qua homo sit corpus animatum,sensitiua,qua sit animal,& rationalis qua sit homo, sed eadem est anima, quæ habet.perfectiones omniũ graduum animæ.Mat.to.6. 95.c.1.C
Anima sensitiua,& anima uegetatiua capiuntur dupliciter,uno modo pro potentijs, quibus fit sensatio,& uegetatio,alio modo pro ipsa anima sensitiua,& uegetatiua,primo modo capiendo,non erũt eædem potentiæ numero in resurgente, quæ præfuerunt:bene tamen secundo modo. Matt.tom.6. 95.c.3.F
Qui ponunt plures animas in homine, quo modo saluẽt resurrectionem generalem.Mat.to.6.95.c 3.H
Anima se habet ad corpus animatũ & ad partes eius, sicut ars ad sua fundamenta: & ideo quodlibet corpus animatum dicitur organicum. Matth.tom.6 103.c.1.C
Omnia, quæ manent in corpore, perficiuntur ab anima: & est triplex gradus perfectionis. Matth. tom.6. 163.c.3.F
Anima, quantum ad actum intelligendi & volendi,dicitur esse absoluta a corpore. Matthæ.tom.6. 103.c.3.K
Animam dixit Plato esse totum hominem,& corpus non esse partem hominis,sed vestimentum. Matt. tom.6. 186.c.2.A
Ad animam suam se habet homo dupliciter,uno modo,ut ad rem suam preciosissimam,alio modo, vt ad rem ab alio ei cõmendatam,& de qua rediturus est rationem.Matth.to.6. 323.c.1.C
Anima habet plures gradus, quibus perfectionem suam communicat.Matth.tom.6. 103.c.4.F
Anima licet quo ad quidditatem inueniatur æqualiter in omnibus hoĩbus,nõ tamẽ quo ad esse, quod accipit anima ex dispositione corporis,q̃ in qbusdã est maior,& in qbusdã est minor:cũ nõ cõsistat ista dispositio in indiuisibili,& ideo necesse est, quædã corpora humana eẽ magis capacia aĩæ,q̃ alia,& põt ista differẽtia maioris & minoris disponis intẽdi

Universidad de Deusto Biblioteca

vsquequo inueniatur anima in aliquo corpore secundum totam perfectionem terminata, secundum illam,scilicet,perfectionem, quæ potest competere ei secundum speciem. Vnde si Deus vult alicui infundere animam perfectam secundum naturales virtutes,incipit à corpore,& dat ei corpus bene dispositum. Matth.to.7. 33.c.4.G
Anima rationalis accipit esse terminatum a corpore, cui vnitur. Et hanc terminationem accepit in ipso instanti infusionis ipsius animæ in corpus, quia in illo instanti anima incipit esse in corpore . Et quales tunc erunt dispositiones in ipso corpore in illo instanti infusionis, talis erit terminatio animæ in corpore,& gradus eius. Matt.to.7. 34.c.1.A
Anima vnitur corpori dupliciter, vno modo vt forma alio modo vt motor, operatio propriæ dicta formæ est dare esse, Anima prout vnitur corpori, vt motor habet multas potentias. Et animæ, vt forma est, nõ apparent operationes, bene tamẽ prout est motor. & ideo nõ cognoscimus animam, prout est forma corporis, sed prout est motor. Matt.to.7. 150.c.4.H
Anima fidelis quomodo dicatur sponsa Christi Matt. tom.7. 9.c.1.A
Anima quomodo dicatur creata in orizonte æternitatis, vt dicitur in lib. de causis. Matth.to.7.191.c.3.G & 231.c.2.A
Animæ naturale est corpori vniri propter duo, primo propter cognitionem intelligendi. secũdo propter conditionem essendi. Matth.to.7. 192.c.2.B
Anima humana, dum est vnita corpori, per tot formas intelligibiles, intelligit, quot sunt res intelligibiles, & ideo inter omnes substantias intellectuales, sola ipsa est forma. Matth.to.7.202.c.2.E. Secus tamen quando est separata. ibidem.
Quod anima rationalis accipiat cognitionem ex phãtasmatibus, non est illi simpliciter naturale, nisi quatenus coniuncta est, sicut nec intelligere per influxum, nisi quatenus est separata, Matthæ. tomo.7. 205.c.4.K
Anima, dum est coniuncta, directè cognoscit vniuersale per intellectum, & singulare per sensum, sed, dum est separata, habet vtranque cognitionem : quia cognoscit per species abstractas à rebus, & per species receptas à superioribus substantiis, quæ quidem species sunt impressiones causarum, idest impressiones factæ in anima ab intelligentiis, quæ sunt causæ rerum : vel sunt impressiones causarum, id est, similitudines rationum idealium existentium in Deo, quæ sunt causæ rerum: indirecte tamen non cognoscit singulare sicut quando erat coniuncta: sed cognoscit singulare per species acceptas ab intelligentiis, Mat.to.7. 209.col.4.F
Anima coniuncta intelligere potest singulare reflexè non tamen, cum est separata: sed per species abstractas, & hoc nec directe nec indirecte. Per species tamen influxas potest anima separata cognoscere directe singularia, & intelligere omnia singularia, nisi propter defectum naturalem virium suarum. Matth.to.7 210.c.3.K
Anima nostra non est in potentia naturali ad intelligendum Deum, intuendo ipsum, est tamen in potẽtia ad omnia naturalia, & ad substãtias separatas cognoscendas, qñ fuerit separata. Matt.to.7.228.c.3.H
Anima non inuenitur secundum æqualem perfectionem naturalem in omnibus hominibus & consequenter, nec intellectus & voluntas. Et hoc quia anima recipitur perfectius in vno, quam in alio. &c. Matth.to.7. 230.c.3.H
Quando Deus vult dare alicui animam excellentem, siue secũdum intellectum, siue secundum alias vires, dat ei corpus, quod in conceptione sit bene dispositum ad illas vires. Mat.to.7 231.c.1.B
Si animæ creari possent extra corpus, non posset esse inter eas aliqua inæqualitas, etiam in perfectione, sicut nec est diuersitas in specie. Mat.to.7.231.c.1.C
Tanta potest in animabus esse diuerfitas in perfectione naturali, quanta potest esse in corporibus informatis ab eis. Et ista differẽtia naturalium facit multum ad gradum intellectionis animæ separatæ per modum naturalem. Matth.to.7 231.c.1.E
Impossibile est quod aliqua anima humana sit naturaliter æqualis alicui substantiæ separatæ in intelligendo. Matth. to.7. 231.c.2.A
Animæ hominum accipiunt esse per vnionem ad corpus. Matth. tom.7 264.c.4.F
Animæ humanę differrent specie, nisi esset aliquid, ad quod per coniunctionem habet, vt sortiatur differẽ tiam ad alias animas. Paradox. 58.c.4.H
Quælibet anima humana est vna numero,& distincta solum indiuidualiter ad aliam animã, quia in hoc corpore creatur recipiens esse, & alia, quia in alio &c. Paradox. ibid.
Impossibile est animam humanam extra corpus humanum creari, quare multum aberrauit Plato, oppositum dicẽs. &c. Paradox. ibi. Exo.to.1.281.c.2.E
Animam humanam esse armoniam quandam dixit Aristoxenes, q̃ fuit philosophus, poeta & musicus, vt refert Tullius in li. Tusculanarum quæstionum. Et Aristoteles lib.1. de anima. quod tamen est falsum, quamuis concedendum sit animam nostram habere armoniam quandam. Paradox. 61.c.3.G
Animarum immortalitatem ponens Pytagoras, omnem pęnalitatem post hanc vitam excluſit propter demigrationem continuam per corpora. Paradox. 88.c.1.E. Quam demigrationem impugnat Auctor ibidem. 88.c.3.G.&c.
De animæ humanæ natura multæ referuntur opiniones philosophorum, quibusdam dicentium, quod animæ humanæ intereunt cum corporibus, alii vero dicunt, q̃ sunt immortales, vt Plato, Anaxagoras Socrates, & Stoyci cõmuniter, similiter & Aristoteles. Parad.85.c.4. H. Et qui ponũt animas immortales necesse habent dicere qđ illis insit lętitia, vel angustia post corporis mortem. ibid.86.c.2.D. Aristoteles tamen subticuit, an anima gauderet vel tristaretur post mortem, propter multa. ibid. 86.c.3.H
De Statu animarum post mortem. 2.c.3.K
Anima humana non põt vniri formaliter alteri corpori humano, nisi suo, vt probatur. Parado.89.c.1.B
Et à fortiori non poterit vniri corpori alicuius bestiæ. ibi.90.c.3.G.&c. De Statu animarum.5.c.1.&c.
Anima humana dicitur vna per vnibilitatem ad corpus, in quo primo est. Parado. 89.c.3.K
De animabus humanis quid senserit Plato Parad. 91. c.2.D. Dixit.n. animas hominũ prius fuisse in astris cęli, q̃ in corporibus humanis, quod tamen improbatur tanquam impossibile. ibid. 92.c.3.F
Anima humana per accidens mouetur succesiiue, propterea. s. quia corpus mouet succesiiue, iuxta illud philosophi, motis nobis, mouentur omnia, quæ in nobis sunt. Parado. 122.c.1.B.&c.
Si alicui aiæ humanæ Deus infunderet clarissimã cognitionẽ oĩum rerum corporalium, tã elementaliũ q̃ cęlestium, & condõnes earum sit & cãrum earũ, nec crederẽt esse alia entia nõ corporea, talis aia q̃ tareť, nec vltra ĩtelligere desideraret. Para.120.c.4.K
De aĩabus humanis est prima cõclusio Auctoris in li. suo, de Statu aĩarũ post mortẽ q̃ eorũ, q̃ in vita acta sunt, siue bonorũ, siue malorũ, restat locus gaudii, vel doloris. De Statu animarum. 2.c.3.H

Anima humana non complet totam essentiam, sed anima & corpus. de statu Animarum. 7.c.2.A
Illud tertij de Anima: Intellectus agens est, quo omnia facere,& intellectus possibilis quo omnia fieri, quomodo intelligat. Ecce virgo concipiet. 6.c.4.K
Animabus mortuorum, non beatis, obsunt infortunia viuentium in hac vita, si illis constet, Exo. to.1. 167.c.2.C
Animæ defunctorum appellantur manes, & lemures, apud poetas. Leuit. 160.c.3.I
Anima damnata diffinitiue est in loco inferni. Leuit. 175.c.3.K
Animæ, exutæ a corpore, non possunt intelligere plura. quam in corpore intelligebant, nisi fiat in eis aliqua illustratio per reuelationem alicuius superioris, &c. Num.to.2. 23.c.3.F
Anima humana, mortuo homine, dicitur esse suppositum, & hoc aliquid. Deuter. 70.c.3.H
Anima beata, licet sit in vita æterna, non habet tamẽ gaudium suum perfectũ, donec reassumat corpus suum. Deuter. 18.c.1.B
Anima humana, post corporis mortem, potest loqui per illud, sicut dæmon aliquando loquitur per cadauera mortuorum. 1. Reg. to.2. 27.c.3.K
In anima, a corpore soluta, non manet affectio passionalis, secundum quam tristetur uel gaudeat de qui busdam, de quibus, cum erat in hoc mundo, tristabatur, vel gaudebat, 3. Reg. 20.c.1.B
Animæ tam bonorum quam malorum nunquam veniunt ad fallendum homines, nec ad torquẽdum, cum istud sit officium dęmonum. 3. Reg. 201.c.2.C
Anima pueri, filij viduæ sareptanæ, educta est de lymbo patrum, vel de purgatorio. 3. Reg. 163.c.3.K
Animæ separatæ quomodo crucientur ab igne materiali, 4. Reg. 19.c.3.F
Quòd animæ existentes in inferno possint saluari, potest multipliciter intelligi. sed vltimus modus videtur verisimilior,& possibilis, scilicet, per reunione ipsius animæ ad suum corpus, & sic creditur contigisse aĩa Traiani ad preces Gregorij, qđ affirmat Damascenus, si volum⁹ illi assentiri. 4. Re. 46.c.2.D
Anima intrans in infernum, quare statim obstinetur, 4. Reg. 45.c.3.G
Animæ separatæ, Angeli, & dęmones determinãt sibi loca per operationes, vel passiones. 2. Paral. 31.c.1.A
De beatitudine animæ separatæ. Matt. to.2. 48.c.2.B
Animæ separatæ possunt pati in illis locis, in quibus peccauerunt, & interdum hominibus apparent & loquũtur in corporibus assumptis, vt latè ostendit Gregorius in 4. Dialog. Matt.to.3. 172.c.4.G
In animabus separatis manent affectiones, quas traxerunt ex corporibus, vt patet in diuite epulone. Lucæ 16. Matth.to.4. 16.c.4.F
Anima glorificata excedit omne agẽs naturale in virtute. Matt.to.4. 236.c.1.E
Vna anima dicuntur quęcunque vnum efficiuntur in spiritualibus. Matt.to.5. 81.c.2.A
Animæ maior cura debet esse nobis, quam corporis, Matth.to.5. 105.c.2.D
Anima nostra non potest intense ferri ad multa. Mat. tom.5. 140.c.4.G
Animas bonorum ponebant Iudæi antiqui vltra Oceanum in quodam loco delectabili, & animas malorum in aliquo loco inde remoto, vbi omnia incommoda paterentur. Mat.to.6. 42.c.3.K
Anima separata a corpore, manet secundum illud esse, quod sibi competit prẽter materiã, ratione cuius intelligit & vult. Matt.to.6. 97.c.4.K
In anima separata non manent potentiæ sensitiuæ, quia istarum potentiarum subiectum est compositum, & ideo corrupto composito, desinũt esse istæ potentiæ, licet Randulphus 4 Sentẽ. dist. 44. teneat oppositum dist. quòd anima sit subiectum sensationum, & non totum compositum. Et circa hoc ponit tres conclusiones: prima est, quòd potentiæ sensitiuæ sunt idem realiter cum essentia animæ: differunt tamen formaliter inter se. Secunda est, quòd potentiæ sensitiuæ manent cum anima separata. Tertia quòd possibile est animam separatam habere actum sentiendi. Matt.to.7. 149.c.3.H
Et respondetur ad septem argumenta eiusdẽ, quibus nititur probare primam conclusiõnem, ex qua sequitur secunda. ibidem. 150.c.1.A
Dicendum ergo, quòd potentiæ sensitiuę, nec manẽt formaliter, nec realiter in anima separata quãtum ad esse suum, sed solum manẽt sicut principiata in principijs. ibid. 151.c.2.E
Anima separata cognoscit dæmones, sed non ad præsens. Matt.to.7. 243.c.4.I
Si animæ maneant aliquando extra inferos ad tẽpus, necesse est vt aliquibus appareant, & finitis apparitionibus, redeant ad infernum. Mat.to.7. 161.c.3.I
Animæ damnatę qualiter apparere soleant veluti portantes secum ignem. Matt. tom.7. 162.c.2.E
Anima mox, vt a corpore eripitur, confirmatur in bono vel in malo. Et ideo non potest iam operationẽ vertibilem habere, & ex consequenti neque mereri, vel demereri. Matt.to.7. 186.c.1.B
Anima separata a corpore intelligit. Matthæ. tom.7. 189.c.4. K
Sed quo modo intelligat, variæ sunt opiniones, quæ referuntur & improbantur, quarum prima dicit, q̃ anima separata recipit cognitionem a rebus, sicut quando erat coniuncta. Secunda dicit, quòd non accipit cognitionem a rebus, sed quòd retinet illã cognitionem, quam habuit a rebus. Tertia dicit, q̃ anima separata intelligit per formas sibi concreatas aut inditas, vt opinatus est Plato. Quarta est Auicennæ di. quòd sensus prosunt animæ humanæ ad intelligendum non quidem per accidens, iuxta positionem Platonis, sed per se, non quidem, vt a sensibus accipiamus sciẽtiam, sed quia sensus disponit ad acquirendum scientiam aliunde. Matth. tom.7. 190.col.1 A
Dicendum ergo, quòd anima separata intelligit per influxum quendam a superioribus agentibus. s. per influxum a Deo, vel ab angelis, per quem nunc nõ intelligit. Et hoc est verum quãtum ad naturalem modum intellectionis, secus tamen quo ad intellectionem, quæ est ex gratia. ibid. 191.c.2.B
Nulla est anima separata, quæ non intelligat, siue illa acceperit aliquam cognitionẽ per sensus, siue non, vt probatur Mat.to.7. 191.c.2.B
In aĩa separata põt manere duplex modus intelligẽdi, vnus naturalis, & alter ex gratia Mat.to.7.191.c.2.E
Anima separata quantum ad modum intelligẽdi ex gratia incomparabiliter perfectius intelligit, q̃ cũ est coniuncta. Sed quantum ad modũ cognoscẽdi naturalem perfectior est modus intelligendi, & perfectior est scientia animæ coniunctæ, quam animę separatæ, Matt.to.7. 192.c.1.B
Intellectio animę separatæ fit sine abstractione a phãtasmatibus, per solum influxum superiorũ substantiarum. Matt.to.7. 193.c.2.A
In anima separata non manent actiones communes corpori & animę, vt sunt actus organici. Intelligere tamen & velle non sunt actus organici,& ideo manent in anima separata, sed non eodem modo, quo manebant, qñ erat coniuncta. Mat. to.7.193. c.2.C
De ratione animæ intellectiuæ non est, vt recipiat phan-

Universidad de Deusto

phantasmata,sed hoc conuenit ei ex ratione cõiunctionis cum corpore.Matt.to.7 194.c.3.H

Quomodo in anima separata intellectus agens & possibilis agant ad intellectionem.Matt.to.7.194 c.1.C

Anima separata potest intelligere per species intelligibiles,quas habuit,cum esset in corpore, & per species influxas.Mat.to.7 194.c.1.D

In anima separata nullæ manent species, secundum mentem Auicenæ,scilicet illæ, quæ fuerunt acceptæ a sensibus,Improbatur tamen hoc ab auctore, Matt.to.7 195.c.1.C

Et ideo dicendum est,quòd species intelligibiles manent actu in anima,postquam desinit intelligere,& ex actu intelligendi præcedenti reliquitur maior habilitas ad recipiendum ab intellectu agente. Sed anima separata aliter se habet ad species intelligibiles,in ea manentes, quam cum erat coniuncta.quia cum est coniuncta,non potest aliquid considerare,neque per species acquisitas acceptas à sensibus,neque per influxum factum à substantiis superioribus,sicut fit in reuelationibus,nisi per actualem conuersionem ad phantasmata. Anima verò separata non oportet,quod ad intelligendum,conuertatur ad phantasmata.Mat.to.7 195.c.2.C

Et potest dici,quod illæ species in anima coniuncta & separata sint alterius rationis per accidens. s. ratione coniunctionis & separationis.ibidem, 195.c.3.G & 205.c.3.H

Anima separata iuxta præsuppositionem fidei cognoscit substantias separatas.s.angelos & dæmones. Et cognoscunt illos per directum intuitum ad illas. Matt.to.7 197.c.3.F

Quælibet anima separata cognoscit naturaliter quamlibet animam separatam.Mat.to.7 198.c.1.A

Anima separata non influit in aliam:nam influere est agere per intrinsecum, & ideo pertinet ad perfectionem naturalem.Matth.to.7 198.c.2.B

Animæ separatæ magis se cognoscunt ad inuicem, quam cognoscant alias intelligentias.vt prob.Mat. tom.7 198.c.2.E

Anima siue consideretur vt forma & pars, siue vt intelligens,semper est perfectior coniuncta corpori, quàm cum est separata,tamen quo ad aliquid cum est separata habet perfectiorem intellectionem,qa intelligit substantias separatas, quas non intelligit, cum est coniuncta corpori.Matth.to.7. 198.c.3.H

Anima separata cognoscit intelligentiam per speciẽ impressam,& non per abstractam,nam quando species,per quam res cognoscitur, est immaterialior q̃ res cognoscibilis,dicitur species abstracta, quando verò æqua,dicitur species impressa,& nõ abstracta. Matth.to.7 198.c.4.I

Animæ separatæ non proficiunt in cognitione naturali,quam habent subito, cum separantur a corpore.Matth.to.7 202.c.4.F

Quælibet anima separata quomodo intelligat omnia naturalia cognitione confusa & vniuersali,& quomodo illa cognitio naturalis maneat semper talis, quia non crescit quantum ad plura cognoscibilia, nec ad cognoscendum illa magis determinatè. Matt.tom.7 201.c.1.C.& seq.

Anima separata cognoscit infinita. Matth. tom.7. 204.c.2.E

Animabus separatis perueniũt species influxæ à Deo, mediantibus angẽlis.Matt.to.7 205.c.4.K.& seq.

Sicut anima separata cognoscit substantias separatas, ita cognoscit alias animas separatas. Matth. tom.7. 207.c.2.E

Anima separata quædam singularia cognoscit,& quædam ignorat,& eorum,quæ cognoscit, quædã cognouit,cum esset vnita corpori, quorum cognitio manet in anima separata,& alia cognoscit postquã est a corpore separata,Matthæ. tom.7 208.c.1.C

Anima separata cognoscit quædam indiuidua rerum naturalium distinctè,& quædam non. Matth. to.7. 210.c.2.E.& 211.c.1.C

Animabus separatis communicant angeli,vel influũt species influxas: quia Deus dedit angelis virtutem producendi species influxas ad perficiendum animas:illæ tamen non proprie dicuntur creari ab angelis:sed est quædam reductio, & influunt non voluntariè,sed naturaliter.Mat. to.7.211.c.4.G. & seq. Et prædictus influxus manebit etiam post resurrectionem,saltem in beatis quia de damnatis non est manifestum: sed satis videtur dicendum quod sic. ibidem. 212.c.3.F

Anima Christi nec accepit vnquam nec accipit species influxas ab angelis,sed potius ipsa influit in angelos. Matth. to.7 213.c.1.A

Anima separata non impeditur a cognitione per distantiam rei cognoscibilis, nec adiuuatur per propinquitatem:nec ad ipsam cognitionem:nec ad ea, quæ precedunt ipsam cognitionem,id est,acceptionem specierum.Matth.to.7 214.c.4.I

Animæ separatæ regulariter ignorant ea, quæ hic apud nos aguntur, nisi interdum per reuelationem quandam, aliud accidat: sed quod animæ separatæ non cognoscant,quæ apud nos fiunt non est in causa distantia localis,sed conditio rerum cognoscibilium. Math.to 7. 215.c.2.D

Animabus separatis conuenienter assignantur receptacula post mortem secundum dignitatem,aut in dignitatem earum. Matth. to.7.264 c.4. F. Et præter cœlum empyreum, assignantur quatuor receptacula animarum,vt probatur ibidem. 295.c.3.G

Aliquę animæ mox,vt à corpore exeunt, ascẽdunt in cœlum,& aliquæ in infernum descendunt.Matth. tom.7. 267.c.2.C

Animabus separatis secundum conditionem suæ naturæ non competit cum hominibus cõuersari, nec exire de suis receptaculis, vt ad homines veniant, etiam si permitterentur.Matt.to.7. 269.c.1.E

Animę separatæ bonorum amant eos, quos honestè dilexerunt,quòd ad hoc mouet charitas.&c. Matth. tom.7. 269.c.3.F

Anima separata non amat mulierem, quam hic ardẽter amauerat,quia non manet causa amoris.s. delectatio,quæ in amore petebatur, quæ quidem delectatio non potest esse in anima separata. Matt.to.7. 269.c.3.H

Animæ separatæ exeunt de suis receptaculis tam paradisi,quam gehennæ, & hoc secundum diuinam prouidentiam & dispensationem, & se præsentant visibus hominum: sed hoc interest inter animas sanctas & damnatas,quia sanctæ possunt apparere quotiescunque voluerint,sed non sic damnatæ. Matth. tom.7. 269.c.4.G

Animæ existentes in purgatorio ordinario, exeunt ex diuina dispensatione,aliquando propter vtilitatem nostram,aliquando vero propter ipsarum vtilitatẽ, Matth.to.7. 269.c.4.G

Animæ paruulorum existentes in lymbo nunquam exeunt,Matth.to.7. 270.c.1.E

Animarum separatarum duplex est cognitio, vna ex influxu substantiarum separatarum, alia ex speciebus relictis in anima, quando informabat corpus, Matt.to.7. 270.c.2.B

Animæ,quæ alias erant in lymbo patrum,poterant in de exire,sed non constat,an aliquãdo exierint, &c. Matthæ. to.7. 270.c.3.E

Animæ separatæ exeunt de suis receptaculis aliquando,& hoc,aut ad suam vtilitatem, aut ad nostram. Matth.tom.7. 270.c.3.H

Et non est putandum,quod quandocunq; huiusmodi apparitiones fiũt,ibi semper sint ipsę animæ sanctorum vel damnatorum,ibid. 272.c.2.B

Animę,quæ puniuntur in inferno, quare ibi puniantur sine corporibus.Matth. to.7 272.c.3.F.Nec est inconueniens quod ipsa sola anima patiatur:& pœnam purgatoriam,non quasi pars hominis:sed qua si habens totum esse hominis,ibid. 273.c.2.A

Solius animæ tantæ est pœna post hanc vitam,sicut totius compositi.Matt.tom. 7 273.c.4.G

Animæ damnatæ, & si nobis inuideant, non tamen odio habent nos &c.Mat.to.7 276.c.3.H

Anima separata habet naturalem virtutem, qua se mouere possit de loco ad locum, & aliquando mouetur.Et aliquando se ipsam mouet, vt probatur, Matt.tom.7 277.c.3.F

Anima separata potest mouere aliquod corpus, de loco ad locum,nisi impediatur per aliquam superiorem potentiam.Et credunt aliqui, quod interdum moueat.Matth.to.7 278.c.1.C

Anima separata non potest mouere non organicè aliquod corpus maius corpore suo,sub maiore gradu velocitatis,quam possit mouere corpus suum, immo habet paruam vim mouendi corpora, quando est separata.Matt.to.7 228.c.2.A

Anima separata potest loqui in cadauere duorum vel trium dierum,si prius infundatur per os cadaueris aqua calida,vel sanguis,vt faciunt malefici, Matth. tom.7 278.c.4.k

Anima separata non potest exercere eundem actum, & eodem modo,quem nunc exercet,cum coniuncta est,per organum,nec è contra.Matth.to. 7.279. col.2.A

Animæ separatæ sanctæ possunt in cœlum ascendere absque hoc,quod ab aliquo ferantur,& tamen propter honorem,dicũtur ferri ab angelis, quia ipsam comitantur: Ad purgatorium verò portantur aliquo modo ab angelis, & sponte vadunt. Sed ad gehennam, & ad lymbum puerorum à dæmonibus portantur.Et ad lymbũ patrum portabantur ab angelis.Matth.to 7.279.c.3.F.Paradox. 84.c.2.A

Et illi a quibus animæ trahuntur in purgatorio, sunt angeli.ibid. 85.c.2.B

Animæ à corporibus separatæ nequeunt plura intelligere,quam in corpore intelligebant, nisi in eis fiat aliqua illustratio per reuelationem alicuius superioris substantiæ,& ista illustratio non fit animabus in inferno existentibus.Paradox. 59.c.2.B

Animam humanam in cœlum ascẽdere miraculum nullum est.Paradox. 72.c.4.K

In animabus separatis manent habitus intellectus,qui sunt qualitates quædam infixæ & permanentes cause per doctrinam, aut speculationis exercitium circa aliquod genus obiecti,aut per infusionem: & totaliter diuinam operationem.Parado. 109 c.2.D

Anima,a corpore soluta,in instanti se confert in locũ, vbi manere debet, non transeunte per loca media, immo impossibile est vt transeat, quia tunc moueretur,quod est impossibile.Paradox. 121.c.4.F

Animæ decedentes in peccatis,desiderant non esse, si eis esset possibile: Paradox. 87.c.3.I

Animæ portantur à demonibus ad infernum.Matth. tom.7.280.c.1.A.& Paradox. 83.c.4.K

De tribus animarum locis post mortem,Paradox.86. col.1.E

De locis animarum à corporibus absolutarum melius differuit Virgilius, licet Platonicus quã Plato. Paradox.93.c.2.C. De statu animarum post mortẽ. 6.col.4.k

De animabus & earum beatitudine,quid senserit Tullius,refertur.Paradox. 94.c.3.G

Animarum receptacula post hanc vitam esse tria, secundum catholicam veritatem.s.gehennam, purgatorium,& paradisum,&c.Parad.95.c.4.H.& seq.

Animabus separatis,petentibus infernum vel purgatorium,nulla ianua patet eis ad hoc,sed eis æque facile est lapidem,vel parietem penetrare, sicut per portam transire.Paradox. 122.c.3.H

Animæ,quæ sunt in purgatorio, non puniuntur à dæmonibus,sed à Deo.Nec ibi sunt dæmones,cum illæ puniuntur,nec vident eas torqueri, Paradox.59. col.1.E

Animæ sanctæ cum a corpore exeunt, non intrantes purgatorium,ab angelis deferuntur in cœlum. Paradox. 85.c.3.F

Animæ,a corporibus separatæ, non habent in sua potestate exire de suis receptaculis.De Tri. 5.c.2.B

Quod animabus,post mortem, maneant delectationes,aut pœnæ,probatur ratione naturali supposito quod sint immortales.De Statu animarum.3.c.1.E Sed de hac re omnino subticuit Aristoteles ex industria,vt probatur,ibidem.

Anima separata semper intelligit, cum nullo carnis impedimento, grauetur. De Statu animarum.3. col.1.D

Concessa animarum immortalitate, necessarium est concedere eas post mortem delectari, vel tristari, sed adhuc non constat secundum naturam, quòd animæ post mortem tolerent dolores,aut amaritudines pro peccatis,aut pro bonis præteritis delectẽtur.Et licet Aristoteles de hoc nihil exprimat,tamẽ ex verbis illius collectis in vnum, necessario colligi potest, quod animæ peccatrices exutæ à corpore peccatorum suorum pœnas tolerent,& animæ bonę experiantur gaudia.&c.De Statu animarum. 3. col.4.F.& seq.

Animarum dolor post mortem vehementior est,quã mors,& ideo ipsę desiderant mori,si esset possibile. De Statu animarum. 4.c.1 D

Animarum transmigrationem posuit Pythagoras, & post eum Ennius poeta Latinus,quod improbatur De Statu animarum. 4.c.4.F.& seq.

Anima separata neque reminiscitur,nec amat, secundum Aristotelem.Matth.to.7 152.c.4.F

Animabus separatis,quæ gaudium habent, vel supplicia patiuntur,assignanda sunt loca,vbi hęc illis contingant.Et hæc est tertia conclusio auctoris in libello de Statu animarum post mortem, loquendo de loco,eo modo,quo indiuisibilia,dicuntur esse in loco,scilicet diffinitiuè.Sed vbi tales animæ sint, non potest naturali ratione constare, sed tantum ex fidei fundamentis,satis tamen conuenienter dici potest,quod animæ bonorum sint in loco excellenti, & animæ malorum in loco tristi. De Statu animarum. 7.c.2.E

Sed de hoc magna fuit varietas apud antiquos philosophos.s.Platonem,&c.ibidem.

De animarum statu,post mortem, bestialior est positio Mahometi,quam cęterę gentilium positiones. De Statu animarum. 8.c.4.K

Aliquæ animæ damnatæ cruciantur in aliquibus locis,extra infernum,ad correctionem viuorum. De Statu animarum. 9.c.1.C

Animal. Animalium imperfectorum,sex sunt genera, quędã de exhalationibus generantur, vt bubones, quædam ex corruptionibus humorum,vt vermes,quædam ex cadaueribus, vt apes,

Universidad de Deusto
Biblioteca

apes,quædam ex putredine lignorū, vt teredones, qui vulgariter dicuntur,carcoma, quædam ex herbarum corruptione,vt tineæ,quedam ex corruptione fructuum,vt gurguliones ex fabis,&c. Gene.10. col.4.I
Omnium animalium siue aquatilium,siue aereorum siue terrestrium materia fuit humus ideſt terra admixta aqua.Gen. 15.c.4.I
Quod animalia adducerentur coram Adam, triplex fuit causa.Gen. 16.c.1.A
Adam solum imposuit nomina animalibus gressibilibus & volatilibus,& non piscibus.Gen. 16.c.1.B
Animalium mūdorum gressibilium decem sunt species,vt patet Deut.14.Gen. 39.c.4.I
Animalia munda & immunda,de quibus Gen.7.possunt non similiter accipi,sicut in lege Moysi accipiuntur.Gen. 39.c.4.K
De animalibus mundis,& immundis,in arca Noe,cōseruatis, refertur opinio Andreæ & confutatur. Gen, 40.c.2.A
Animalia & aues genuisse in arca Noe,dicit Andreas sed non est verisimile.Gen. 40.c.2.B
Animalia ferocia & serpentes non generantur in omnibus regionibus,quia natura terræ non patitur, qa quælibet animalium species certam complexionē regionis requirit.Gen. 40.c.3.H
Animalia munda,de quibus Gene.8. dicebantur omnia illa,quæ homines sumebant in cibum. Et dicebantur munda ad differentiam quorundam, quæ propter vilitatem suam & malam complexionem, non comeduntur,vt serpentes & iumēta, & aliquæ feræ:& hoc est rationabile.Gen. 46.c.3.I
Animalia conuertuntur in lapides in aliquibus locis, sicut & aqua & aliæ materiæ ex vi mineralium talium locorum,in quibus inuenta sunt corpora lapidea tam hominum,quam bestiarum. Ge.84.c.4.H
Omne animal quadrupliciter potest corrumpi, vno modo cum finitur sua certa periodus,secundo modo ex excessu inordinato alicuius contrariorum:tertio modo ex actione caloris naturalis consumentis humidum:quarto modo per violentiam ab extrinseco agente,contra quam corruptionem Adam haberet remedium in statu innocentiæ. Ge.100.c.2.B
Animalia distinguuntur secundum naturam in tres modos,nam quædam sunt, quæ solis carnibus vescuntur,quædam solis herbis & fructibus,& quædā quæ vtrisque, Gen. 122.c.1.B
Animalium nnmina,quæ imposita fuerunt ab Adam manserunt vsque ad tempus Moysi.Et multo tempore post. Sed nunc non sunt omnia illa nomina. &c.Gen.138.c.4.H.Manent tamē aliqua, illa.s.quę continentur in sacra scriptura & non plura;nam cętera perierunt post euersionem Ierusalem à Romanis. ibidem. 139.c.1.E
In animalibus perfectis fuit distinctio sexuum propter generationem,ita quod,si non esset futura generatio,non esset sexuum distinctio.Gen.238.c.1.C
Quædam animalia, in veteri lege, voluntarie offerri poterant,quæ ex voto non recipiebantur, vt patet de oue,& boue quorum caudæ & aures erant amputatæ,vt patet Leui.22.Exo.to.1 76.c.2.B
Illa animalia dicuntur munda, quæ ad esum hominis pertinent,& quibus vesci consuetum est. Cætera vero,quæ ad vescendum inconsueta sunt, dicūtur immunda.Leui. 8.c.1.C
Sola decem genera animalium erant munda Iudæis ad esum. Deut. 14.s.bos,ouis,capra,ceruus,bubalus capream tragelaphus,pygargus,oryges camelopardalus. Et ad sacrificia tria tantum istorum erant munda, scilicet bos,ouis,capra.Leui.3.c.1.C.Num. tomo 1. 251.c.4.K
Quædam animalia erant immunda ad cibum, & quædam ad sacrificium,& omnia immunda ad cibum, erant immunda ad sacrificium,sed non econtra.Leuit.23.c.3.G.& 341.c.1.C.2.Paralip, 101.c.3.K
Omnia animalia sacrificanda iugulabantur,apud altare holocaustorum in latere eius aquilonari. Leuit. 23.c.4.F.& 52.c.4.K
De animalibus mundis.Leui. 95.c.1.B
Animalia pestifera,& mala naturaliter,similiter & animalia malæ complexionis,quare Deus non vetuerit comedere in nouo testamento,sicut vetuit in veteri,assignantur causæ, scilicet cessatio legalium in nouo,quia nouum testamentum est lex spiritualis non curans de corporibus, quod ad medicos pertinet:sed de legibus animarum.Leui. 95.c.2.E
Animalium immundorum quędam erant immunda secundum speciem,ad comedendum, ita vt nullū aliorum liceret comedere, & alia erant immunda à casu,vt lacerata à bestiis.Leui. 95.c.4.I
Ruminare,& diuidere vngulam in animalibus,signū est bonæ complexionis,vt probatur.Leui. 95.c.2.B
Animal,quanto calidioris est complexionis, tanto illius stercora sunt albiora,cuius assignatur causa. Leuit.98.c.3.G.Et omnia animalia,quæ stercora emittunt alba,cæteris paribus,& talia pro quantitate sui corporis voraciora sunt,vt canes,Leui. 98.c.2.G
Omne animal,domino immolabile, tres debebat habere mundicias,quarum prima est, quod esset licitum ad esum: secunda,quod esset animal mundum secūdum speciem.i.bos,ouis,vel capra,tertia,quod non haberet aliquam maculam.s.oculum fractum, aut pedem &c.Leui. 336.c.2.D
Animal,quod non potest immolari, non potest immediatè applicari ad Deum,sed solum per commutationem,& redemptionem.Leui. 343.c.3.I
In animalibus determinata sunt ante, & retro. Et vultus dicitur pars anterior.Iosue.to.1 146.c.2.C
Animalia bruta, & aues habene,inter se, idioma credidit insanus Rabbi Salomo.3.Reg. 35.c.3.H
Animalia,quæ oblata sunt à Salomone in dedicatione templi,scilicet viginti duo millia boum, & centum viginti millia arietum, non sunt cremata, prima die dedicationis templi,sed in omnibus septem diebus dedicationis,& in septem aliis diebus sequētibus festi tabernaculorum,qui immediatè post septem dies dedicationis,sequuti sunt, vt probatur. 2. Paralip. 101.c.1.A
Et ista animalia solus Salomon obtulit in holocausta, & in hostias pacificas.ibidem.102.c.3.G.Sed quare magis sint ista oblata quam alia.ibid. 102.c.4.K
Per quatuor animalia,de quibus Ezechielis primo,& Apoca.4.non debere intelligi quatuor euangelistas sed quatuor Ecclesias Patriarchales,dicit Nicolaus de Ly.Matth.to.1 64.c.2.B
Animalia,quæ non perdunt cognitionem parentum, nunquam illis commiscentur.Matt.to.2.157.c.1.D
In aliquo animali potest spiritus loqui tripliciter: primò modo &c.vt in serpente.secundò, vt in arrepticiis,tertiò,vt in prophetis.Matth.to.3. 251.c.1.C
Animalia magis delectantur in coitu, quam in aliis actibus.Matth.to.4 241.c.4.F
Omnia animalia tam diu manent in educatione filiorum,quandiu necesse est ad hoc,quod nati illorum per se possint educari.Matt.to.5 93.c.3.G
Quomodo natura docuit animalia vnitatem vxoris, Matth.tom.5 84.c.4.H
Animalia,quæ gignuntur ex putrefactione, & quæ gignuntur ex semine,nunquā sunt eiusdem speciei, vt dicit commentator.8.Physico.quia non habent vnicum

vnicum principium originis.Matth.to.6. 74.c.4.G
Animalia habentia magnum cor timidiora sunt, cuius assignatur causa,quia minus habent de caliditate,& virtus animæ magis diffunditur & spargitur. Matth.to.6 110.c.3.G
Animus humanus. Generosus est animus humanus,facilius enim ducitur quā trahatur, ait Seneca. Iosue to.2.157.c.2.A.2.Paralip. 236.c.1.B
Animositas. Nimis prodest in bellis.Num. to.2. 14.c.4.H
Animositas est valdè necessaria in principe.2.Paralip. 158.c.2.E
Anna. Mater Samuelis concepit tres filios, & duas filias post Samuelem: & hoc purè nautraliter.1.Reg.to.1 40.c.1.D
Annona. Quasi annua dicitur, quia per annū dabatur.3.Reg. 39.c.3.K
Annona vocatur portio quotidiana, quæ datur de cibo & non de aliis rebus,& vocatur sic ab anno, qa per totum annum dabatur.4.Reg. 263.c.1.D
Annunciatio. In die annunciationis scilicet.25. Martii nō fuit mortuus Christus, & referūtur 7. rationes quorundam dicentium oppositum.Defen.22.c.2.C.Quas soluit Auctor.ibid.22.c.3.G.Vsque ad finem libri.
Annus. Anni decem eorum,de quibus habetur Gen.5.valebant tantum sicut vnus annus nostri temporis,iuxta quorundam opinionem, & hac ratione,vt quidam dicunt,scriptores ex industria vitiauerunt numerum annorum in translatione septuaginta interpretum.5.capitis. Genes.super Gen.31.c.1.D.& 32.c.2.E.Sed isti falsū dicūt:immo illi anni primæ ætatis & nostræ erant æquales.ibid.
Annus olim,apud Aegyptios, terminabatur quatuor mensibus,& apud Archades tribus. Et apud Archanas sex. Et in Italia,apud Latinos,tredecim.Gen. 32.c.2.F.Exo.to.1 70.c.3.K
Annus Latinorum non incœpit, semper in Ianuario: nam ante Iulium Cæsarē,Martius erat primus mensis anni,& Februarius erat vltimus. Et post Iulium Cæsarem incępit a Ianuario. Gen. 41.c.3.F
De anni īchoatione duplex est opinio apud Hebręos, sicut de inchoatione mundi quibusdam dicētibus, quod annus incępit in Septembri,aliis quod ī Martio.Sed primi dicunt verum,eo quod in Septembri mundus incęperit, sed propter euentum liberationis populi Israel ex Aegypto, Martius constitutus est primus mensis anni.Exo.12.sed September erat simpliciter primus.Gen. 41.c.3.G
Annum computant Iudæi per lunationes, scilicet per duodecim lunationes,& est minor anno solari per vndecim dies,& annus sequens addit supra præcedentem vndecim dies lunæ. Et est regula generalis, ita quod,si iste annus incępit luna decima, necesse est sequentem annum incipere. luna vigesima prima.Gen.46.c.2.A.1.Paralip. 277.c.2.A
Anni tępus quare distinxerint Astrologi in quatuor partes.Gen. 47.c.2.A
Annorum computatio continua ,ab origine mundi, multum confert fidei nostræ,& prædicta computatio optime fit p generationes hoium.Gen. 59.c.4.I
Annum & temporis inconstantiam reformauit Iulius Cæsar,& ordinauit,vt annus haberet trecentos sexaginta,& quinque dies cum quadrante. Et quia non poterat quadrans diei computari à vulgaribus, mandauit,vt annus quartus computaretur per trecentos sexaginta sex dies,scilicet vt quarto quoque anna vnus dies intercalaretur, ppter quatuor quadrantes quatuor annorum, quæ faciunt vnum diē. Sed hoc vitiarunt sacerdotes, quibus data est potestas intercalandi,intercalando vnum diem in principio cuiuslibet quarti anni. Et sic in singulis tribus annis vnus dies intercalabatur. Et cum in triginta sex annis,nouem dies intercalari debuissent, singulis quatuor annis vnum diem interponendo, ipsi sacerdotes,intercalauerunt duodecim dies, quod cū erratum comperiit Cæsar Augustus Octauianus, mandauit duodecim annos continuos decurrere, sine intercalatione propter tres dies superabundātes. Ab eo autem tempore vsque nunc permanserunt tempora in eodem cursu.Sed rursus alius paruus error subapparuit, quia ille quadrans, quo annus excessit dies trecentos sexaginta quinque, non est præcisus,sic quod nec sit aliquid magis vel minus. Et ideo Natiuitas Domini, quæ vt Beda testatur, fuit in solstitio hyemali, iam vltra solstitium contingit per dies decem. Et sic in annis mille quatuor cētis triginta sex,vsque ad tempora nostra isti dies delirant superexcrescentes, si ergo mundus p multos annos foret duraturus,oporteret Natiuitatem Christi cadere sole existente in Aquario,& rursus in piscibus secundum magnam temporis durationem,sed quia iste error non erat valde magnus, & sensibilis vulgo,cum in centum annis non mutetur tempus per vnam diem, anteriorādo,vel posteriorando, licet periti in astrologia hoc cognoscant euidenter,vsque hodie tamen non est correctum, quia hæc non solum indigent sapientia emendantis,sed etiam auctoritate approbantis, vt sic omnes homines, vel saltem tota ecclesia annos computaret,vt iste corrigeret.Exo.to.1 71.c.2.A
Toti orbi placuit accipere annum clausum trecentis sexaginta quinque diebus,& quadrante.Exo.tom.1 70.c.4.H
Annorum computum faciunt nunc Hebræi ab exitu de Aegypto,cum prius,ab orbe condito,computarent, sicut nos a Christi Natiuit.,sic & Græci, a primo anno regni Alexandri,annos computant, qui prius computabant per Olympiades: Et Romani computabant ab vrbe condita.Exo.to.1 71.c.2.A
In tertio quoque anno Iudæi faciunt tredecim lunationes,volentes concordare annos lunares annis solaribus. Et istos annos tredecim mensium, vocant Emboliśmales & duplicant vnum mensem,scilicet duodecimum,quem vocāt Adar,qui alias concurrere debebat cum Februario, concurrit cum Martio. Et Nisan primus mensis eorum,qui concurrere debebat cum Martio,concurrit cum Aprili: & aliquando accedit ad principium Maij, Et sic in illo anno,quo æquant annum lunarem cum solari,concurrit primus mensis Hebræorum cum Nisan.i.cū Aprili nostro,non quod simul incipiant,& desināt, quia hoc est impossibile, sed quia magis concurrit ille mensis cum Aprili,quam cum Martio, vel Februario,in aliis autem annis aliquando magis coincidit cum Martio,& aliquando magis cum Aprili. Et ad cognoscendum quando Nisan magis cōcurrat cum Martio quam cum Aprili,vel è contra,recurrendum est ad astrologiam aut ad speciales regulas computistarum. Et in generali dicitur, quod principium Nisan est in lunatione,& illa lunatio attendenda est secūdum æquinoctium vernale,quod est decima quarta mēsis Martij. Et illa lunatio, quæ fuerit propinquior illi æquinoctio erit principium mensis Nisan. Et in anno lunari qui est equalis solari,necesse est, quod Nisan incipiat intra nostrum Martium,vt probatur.Exo.to.1 71.c.3.k
Annus remissionis,post 7.annos,& annus iubilei,post 50.annos,nō seruatur nunc apud Iudęos, quia hoc quanda m

Universidad de Deusto
Biblioteca

quandam loci determinationem concernit, vt patet Leui. 25. ex aliquibus circunstantijs ibi positis: Exo. tom. 1. 95. c. 2. E

In anno septimo remissionis remittebatur seruus Hebræus, qui vendebatur alicui Hebræo, fiebat etiam remissio debitorum, vt si aliquis Hebræus debebat aliquid alicui Hebræo, quod non esset solutum ante annum remissionis, iam non poterat in illo repeti, nec amplius soluebatur, bene tamen poterat Hebræus exigere in illo anno a Gentili, vel a cõuerso ad Iudaismũ, vt patet Deut. 15. Exo. to. 1. 250. c. 3. H

In anno septimo remissionis, de quo Exo. 23. legebatur liber Deut. coram toto populo Israel in festo tabernaculorum, vt patet Deute. 31. post septem annos &c. Exo. to. 1. 250. c. 3. I

In anno septimo, non serebatur quidquam, nec colebatur terra, & ea, quæ sponte nascebantur, non colligebantur, sicut in alijs annis, sed sic leuiter carpebantur aliqua de eis in escam hominum & iumentorum, vt patet Leui. 25. Exo. to. 1. 250. c. 4. F

In anno sexto, ante annum septimum remissionis, Deus dabat mirabiliter fertilitatem ipsis agris, vt fructus sufficeret tribus annis, scilicet ipsi anno sexto, & anno septimo, & octauo, vt patet Leu. 25. Exodi to. 1. 250. c. 4. H

Anno septimo non colebantur agri, propter peregrinos aduenas & pupillos, vt omnes satiarentur de his, quæ sponte nascebantur. Leui. 25. Exod. tom. 1. 250. c. 4. F

Quod anno septimo fererent terras earum domini, dicit Augustinus, quod tamen author improbat cũ omni modestia. Exo. tom. 1. 251. c. 3. G

Annus Hebræorum propriè incipit a principio libræ, cum Sol intrat in libram, nam tunc Sol fuit creatus, vt dicitur, & quia hoc principium, vel est intra Septembrem, vel circa eum, ideo festum tabernaculorum dicitur esse in exitu anni, idest, quod modicum distat ab illo exitu vel principio anni. Exodi tom. 1. 259. c. 2. E

Annus, apud Iudæos, dupliciter computabatur: vno modo, quantum ad festiuitates, alio modo, quo ad veram computationem. Exo. to. 2. 178. c. 2. D 2. Regum. 62. c. 1. C

Annos suos singulæ gentes cœperunt computare ab aliquo euentu, quo nobilitatæ sunt. Exemplum est in Hebræis, in exitu de Aegypto, & de Græcis, qui computant ab Alexandro. Et Romani ab vrbe cõdita. & nos a Saluatoris nostri natiuitate. Exodi tomo 2. 212. c. 4. K

Annus apud Arabes. Defen. 50. c. 4. I

Annus Saracenorum est per lunationes, & aliquando incipiunt annum in Aprili, aliquando in Octobre, aliquando in Martio. Defen. 19. c. 3. F

Annũ suum incipiunt Iudei à lunatione propinquiore æquinoctio vernali: Et illa lunatio dicitur prima, & sequens lunatio dicitur secũda, & sic consequẽter. Et hoc, quod seruant ad cognoscendum primã lunationem, quæ debet esse primus mensis eorum, non debent seruare ad cognoscendũ principia aliorum mensium. Et lunatio septima, computando a prima lunatione, est principium septimi mensis, vbicunque euenerit. Leui. 267. c. 3. I. Sed hæc regula, licet sit vera communiter, aliquando tamen deficit, quando. s. Pascha nostrum, & Iudeorum incipit post 15. Martij, & tunc lunatio præcedens est magis coniũcta æquinoctio vernali, sed non est illa principium anni, sed finis. ibidem. 268. c. 3. F

Faciendo annum ex duodecim lunationibus, desunt vndecim dies ad æquandum illum cum anno solari, & propter illos vndecim dies, quibus quolibet anno retrocedit lunæ computatio, mutatur principium anni per singulos annos, Magna mutatione, in tantum, quòd si hoc anno accideret esse principium anni lunaris in principio Ianuarij vsque ad decem, & septem annos, esset principium anni lunaris die 28. mensis Iunij, vel quasi, nam in decem, & septem annis retrocessisset cõputatio lunæ per 187. dies, qui faciunt sex menses, & quatuor dies, vel quasi. Et hoc modo principium anni Saracenorum, & mensis eorum nonus, dictus Ramadam, in quo ieiunãt, voluitur per totum annum nostrum, vt Ramadam suus aliquãdo fit in Ianuario nostro, aliquando in Februario, aliquãdo in Aprili, vel Augusto, aut Octobri, & in quolibet mense anni nostri, quia ipsi computãt annos suos per lunationes: nihil addendo ad cursum illum. vt dicit Alphraganus in principio. Et si aliquis voluerit facere annũ lunarem ex tredecim mensibus lunaribus, erit maior diuersitas, quã si in breuiori tempore, vt probatur Leui. 167. c. 4. H

Iudæi, & Saraceni computant annum per duodecim lunationes, sed Saraceni, qui non astringuntur facere principium anni eodem determinato tempore, faciunt annum suum ex duodecim tantum lunationibus. Et quia non complet annum solarem nostrum, variatur principium anni sui per annum nostrum &c. Iudæi tamen, quia coguntur ad determinatum principium anni, quia oportet, ꝙ principium anni sit semper quando sunt virentes spicæ. Exo. 12. & Deut. 16. ideo oportuit inuenire modũ, ad inueniendum principium anni. Et ad hoc vtuntur arte emboliſmorum, facientes quosdam annos duodecim lunationum, qui vocantur communes, & alios tredecim lunationum, qui vocantur emboliſmales, idest super excrescentes, quia super additur vnus mensis ad annos communes, & sic ponuntur duo anni communes, & tertius est emboliſmalis. Et rursus duo communes, & tertius emboliſmalis, & aliquando post vnum annum communem, ponitur vnus annus emboliſmalis, & sic non potest, apud ipsos, principium anni multũ variari, vt probatur Leui. 268. c. 1. B

Et in arte emboliſmorum nunquam ponuntur tres anni communes simul, sed duo tantum, & hoc apparet clariſſime in arte cicli paschalis, qui continet quinque ciclos, & nonaginta quinque annos, vbi dicitur, quando debet esse annus communis, & qñ emboliſmalis, vt ostendit Isidorus lib. 7. Etymo. ca. de ciclo paschali. Et istum modum ciclorum obseruant Iudæi, vt teneant principia annorum suorum fixa, vel quasi, tenendo menses lunares. Et nos seruamus ciclos ad inueniendum pascha, quia ecclesia semper celebrat pascha mense primo Iudeorũ, siue annus habeat duodecim, siue tredecim lunationes: & semper est pascha nostrũ post pascha Iudæorum, nam Iudei celebrant pascha die 14 mẽsis 1. Leu. 13. & Exo. 12. nos vero, secundum statuta patrum in synodo Nicena, facimus semper Pascha inter 14. lunam & 21. vt dicit Isidorus libro 7. Etymo. Leui. 268. c. 2. A. B. C. D

Anni remissionis computatio nõ fiebat pro quolibet qui vendebatur in seruum: sed semper computabatur continue ex eo tempore, quo incæpit fieri cõputatio illius anni remissionis. Leui. 286. c. 1. D. Similiter dicendum est de rebus debitis. Et hoc erat solum de Iudæo ad Iudæum, sed non de Iudæo ad conuersum ad Iudaismum, quia in illo non extinguebatur debitum ex aliquo tempore, sicut neque seruitus, sed durabat vsque in æternum. ibidem.

Festi-

Festiuitas anni Iubilei ad duo valebat, sicut & festiuitas septimi anni remissionis: primum erat: vt aliqui liberarentur a seruitute, secundum quòd in illo anno redimebantur possessiones pauperum, quas diuitibus vendiderant. nolentibus aliter quicquã dare pauperibus, & hoc nullo dato pretio, sed ante annũ Iubilei, quilibet bene poterat possessionem redimere pecunia. Et in redemptione computabatur pro parte pretij valor fructuum possessionis præfatæ, deductis expensis. Leui. 286. c. 3. F

Et tam anni septimi festiuitas, quam anni Iubilei, tũc cæperunt obseruari, quando filij Israel possederũt pacifice terram promissionis. Et non prius, nec etiã in deserto, ut probatur Leui. 287. c. 1. A

Annus remissionis dicebatur sabbathum terræ propter duo. Leui. 287. c. 1. E

Et dicebatur sabbathum Domini, non vt Augustinus dicit. s. quòd quamquam seminaretur terra aut coleretur, & vineæ putarentur, fructus tamen terræ nõ colligebantur a dominis, sed a pauperibus. Sed dicendum, quòd illo anno, nec ager serebatur, nec vineæ putabantur. ibidem. 287 c. 2 C

Et ille annus non erat simpliciter festum: sed dicebatur sabbathum terræ, quia terra in illo quiescebat a laboribus, ita quòd illo anno solum erãt interdictæ operationes agriculturæ: & nõ aliæ. ibid. 287. c. 4 H

Etiam erant prohibitæ operationes agriculturæ circa arbores, quæ erant in agris, vt circa oliueta. Secus tamen de agricultura circa arbores, quas domi haberent, in hortis, similiter & in alijs hortis muratis. ibidem. 288. c. 1. B

In anno septimo remissionis poterant domini agrorum & vinearum colligere de fructibus terræ aliquid ad eorum alimentum, & suæ familiæ & iumẽtorum suorum, non tamen totaliter. &c. Leuitici. 288. c. 2. B

In anno septimo remissionis soluebantur domino primitiæ, vt patet discurrendo per omnia genera primitiarum: Sed non soluebantur decimæ, Leuitici. 288. c. 4. F

Et sustentabantur Leuitæ de decimis anni sexti, qui erat vberrimus, & sufficiens pro tribus annis. Sustẽtabantur etiam de fructibus agrorũ, qui tunc erant communes. ibidem. 289 c. 2 D

Annum Iubilei, & annum remissionis raro obseruabant Iudæi, sicut concluditur ex fin 2. lib. Paralipo. c. vltimo, vbi dicitur, ꝙ terra egit sabbathum omnibus diebus, quibus fuerũt Iudæi in Babylone, quod videbatur factum, quia Iudæi tot annis reliquerant sabbatha terræ. &c. Leui. 296. c. 3. H

Annus quomodo dicatur circulus, Leui. 299. c. 4. H

Anni quadraginta, quibus demorati sunt Israelitæ in deserto, magis fuerunt ad vtilitatem, quam ad pœnalitatem. Nu. to. 1. 210. c. 4. I

Annum computabãt antiqui prius per menses lunares, & postea per menses solares, quia viderunt, ꝙ computantes per menses lunares, cogebantur dare vnum de duobus, vel quòd non facerent tot mẽses in vno anno, sicut in alio, vel quòd non facerẽt eos æquales. Nã duodecim lunationes, non faciunt annum integrum. Num. to. 2. 185. c. 1. A

Annus inceptus habetur pro completo, secundum sacram scripturam, & secundum iura humana. Deuteronom. 155. c. 2. D

Annus est tempus, & fundatur in primo mobili, & nõ in motu solis, aut orbis sui, quia annus nihil aliud est, quam trecenti sexaginta sex dies sibi succedentes. Iosue. tom. 1. 200. c. 2. E

Anni quinque solares excedunt quinque annos lunares per quinquaginta sex dies, qui faciunt duas lunationes, & sic in quibuscunque quinque annis Iudæi ponunt bis tredecim menses. 3. Reg. 40. c. 1. A

Annos suos computabant Hebræi ab exitu Israel de Aegypto ante captiuitatem babylonicam, sed postea computauerunt ab exitu illius captiuitatis babilonicæ. 3. Reg. 48. c. 1. D

Annum aliquando computat scriptura a fine, & aliquando a principio, quod est notandum ad cõcordandas dissonantias numerorum in sacra scriptura præter modos assignatos a Nicolao. 3. Regum 138. c. 3. G

In assignatione annorum Regum Iuda, & Israel magna cõtingit perturbatio propter duo, primo, quia aliquando computantur anni alicuius regis cõpleti, & aliquando incompleti, & incepti. secũdo quia interdum computantur anni a principio suo: & interdum a fine 3. Reg. 147. c. 3. H

Annum inceptum sæpe computat sacra scriptura pro anno integro 4. Regum. 92. col. 1. A & 102. col. 4. I & 144. c 3. K

Annus lunaris est minor anno solari vndecim diebus, & quadrante 4. Reg. 39. c. 2. A 2. Paralipomen. 27 c. 1. C

Anni lunares Hebræorum variantur: nam aliqui habent duodecim menses lunares: & alij tredecim 4. Reg. 39 c. 2. A primo Paralip. 312. c. 1. A

Anni Hebræorum principium non multum distat ab æquinoctio vernali, idest ab introitu solis in arietem, qui est in Martio die decima, vel vndecima 4. Regum. 39. c. 2. A

Scilicet paulo ante medietatẽ Martij, vel paulo post 1. Paralip. 226. c. 3. I

Licet Iudæi computent annum per menses lunares, illum tamen corrigunt ad annum solarem, vt annus eorum semper incipiat circa æquinoctium vernale. Et ob hoc aliquos annos faciunt duodecim mensium lunarium, & alios tredecim, & sic anni illorum interdum sunt maiores annis nostris, & interdum minores 4. Reg. 262. c. 3. K

In annorum computatione, siue ab orbe condito, siue a diluuio, siue ab exitu Israel de Aegypto, Semper Iosephus ponit plures annos quam sacra scriptura ponat, Et ideo aberrat, &c. 4 Reg. 262. c. 4. F

Annus & dies, sunt duo circuli, quia fiũt per integras reuolutiones, sed annus facit magis integrã reuolutionem quam dies, quia reuolutionem integrã primi mobilis facit, & reuolutionem solis, quæ est motus contra primum mobile. 1 Paral. 226. c. 2. E

Annus septimus remissionis, apud Hebræos, sic computabatur, nam postquam ipsi introierunt terram promissionis, fecerunt vnum annum remissionis. Et post, alium septimum, & sic consequenter. &c. Deuteron. 82. c. 4. F

Annum septimum remissionis non tenebantur celebrare conuersi ad Iudaismum ex gentilitate, inter se, nec cum Hebræis ex genere, nec Iudei cum predictis conuersis. Deut. 83. c. 1. B

Septimi anni remissionis legi, non poterat quis renũciare. Deut. 82. c. 3. I

Annus decimus quartus est tẽpus, in quo iura dicunt masculos esse puberes: Et tamen adhuc in quibusdam pubertas præuenit tempus illud 4. Regum. 174. c. 3. H

Maior numerus annorum ponitur, apud septuaginta interpretes in prima, & secunda ætate seculi, s. vsque ab Abraham, quam in veritate Hebraica. Nã postea in alijs ætatibus annorum numeri vtrobiq; conueniunt Matth. to. 1. 105. c. 1. C

Anni ab orbe condito vsque ad Christi natiuitatem, iuxta septuaginta interpretes, fuerunt quinq; millia, &

Universidad de Deusto
Biblioteca

lia,& cētum & nonaginta & octo vel quasi: & secūdumveritatem hebraicam, fuerunt tria millia nōgēti sexaginta tres,vt patet ex annis correspondentibus singulis ætatibus, quarum anni referuntur Mat.to.1. 105.c.1.D

Annus apud Hebræos ante institutionem anni paschalis incpiebat in Octobri & finiebatur in Septembri:& de hac cōputatione fit mētio Exo.23. cum dicitur Solemnitatem quoque in exitu anni, quando congregaueris omnes fruges de agro. &c. & Leuit.23.& Exo.34.Sed ratione beneficij, quod deus contulit Iudæis in exitu de Aegypto, mutata est computatio anni in mense martio.&c.Matth. to.7.282.c.4.G.& seq.In defen. 16.c.1.E

Annorum principia sunt varia apud varias nationes. Nam Latini,Græci,Aegyptij,Syri,Persæ, & multi alij habent anni principium immutabile: sed Saraceni habent principium anni mutabile,quia primi faciunt annos solares, sed Saraceni faciunt annos lunares in Defen.19. co.1.c.& hinc venit ista diuersitas:nā gentes,quę habent annos solares, habent principium annorum suorum fixum: sicut Latini,quorum annus semper incipit in Ianuario:qui autem habent annos solares:& menses lunares aliquid superaddunt mensibus Lu.ibidem.

Annus lunaris habens duodecim Menses lunares,habet solum trecentos quinquaginta quatuor dies, & annus solaris habet trecētos sexaginta quinque: dies, & vltra hoc quartam partem diei bissextilē. Et annus solaris est maior anno lunari vndecim diebus.&c.in Defen. 19.c.2.C

Qui tempora computant per annos Iunares, necesse est quòd aliquando incipiant annum in hyeme,& aliquando in æstate,Et sic de alijs partibus temporis.Defen. 19.c.2.E

Triginta tres anni solares faciunt triginta quatuor annos lunares,vel quasi.Defen. 19.c.2.E

Annos suos inchoabant Hebræi ab Octobri,priusquā exirent de Aegypto.Et fuit propterea,vt periti eorum dicunt,quia Deus incepit creare mundum in vigesimaquinta Septembris. Et dies sexta, in qua fuit creatus Adam,fuit vltima Septembris Et dies sequēs,scilicet septima,in qua dicitur Deus quieuisse &c.Erat dies sabbathi,& prima dies Octobris.Et illa fuit prima dies anni.Et ista computatio patet Exod.23.cùm dicitur solennitatem quoque in exitu anni &c.Et Exod.34.cùm dicitur: Solennitatem,quoque, quando redeunte anni tempore.&c.Sed postea inchoauerunt annum ab exitu de Aegypto.Defen. 19.c.3.F.

Principes faciunt aliquando inchoare annos a subditis suis ab illo tempore,quo fecerunt aliqua magnifica,vt patet de omnibus ponentibus æras, vt de Nabucodonosor,de Philippo patre Alexandri, de Alexandro,de Octauiano, de Diocletiano, de Gerdaguch & de Mahometo.&c. Defen. 19.c.3.I

Annum inchoant Græci in Octobri nostro,& cōputant,per annos Alexandri, scilicet, ab Alexandri regno.Defen. 19.c.2.B

In circulo decem,& nouem annorum, faciunt hebræi septem illorum annorum embolismales, vel superexcrescētes, ita vt quilibet illorū septē annorum habeat tredecim lunationes,scilicet, tertius, sextus,octauus,vndecimus,decimus quartus,& decimus septimus.Et hoc faciunt,vt primus mensis eorum incipiat semper eodem tempore. Defen. 19.c.4.G & 51.c.1.E

Quod annus non bene computetur per menses lunares, Defen. 50.c.4.F

Cum annos suos computent Hebræi per menses lunares,quare non sequantur aliqua inconuenientia, sed semper annus eorum incipiat in Martio , vel prope.Defen. 50.c.4.K

Annus apud Latinos anriquos non habebat nisi decem menses,quorum primus erat Martius, & decimus December, & durauit ista computatio inepta,& inconuenientibus plena vsque post tempora Romuli.s.vsque ad tempus Numæ Pompilii. Defen. 49.c.1.A

Anni quare magis computenter per motum Solis, vel Lunę , quàm p alios planetas: vide sex rationes ad hoc.Defen. 49.c.4.F

Anni Bissextiles connumerantur incomputo Astrologorum : nā in omnibus tabulis Astrologorum ęræ bissextiles distinguuntur a non bissextilibus. Et ætia Natiuitatis Christi ponitur bissextilis. Et si omitterent computare dies bissextiles, accideret eis error intolerabilis.s.in trecētis sexaginta & vno diebus a Christi Natiuitate vsque ad annum millesimum quadringentesimum quadragesimū quartum,quo Abulē.scribebat Defenso. Similiter acci deret,q̄ Astrologi ponerent Solstitia,vbi nūc sunt Aequinoctia.Defen. 48.c.2.B

Si Astrologi non computassent dies bissextiles, non posset dici , q̄ mors Christi fuisset vigesimaquinta Martij.secundum Ecclesiæ computationem, quia in anno Christi trigesimotertio: esset dies martis dies mortis Christi,& anno Christi trigesimoquarto esset dies Iouis.&c.Defen. 48.c.3.H

Anniculus. Significat illud,quod non excedit integrum annum, vt agnus, quia die septimo Natiuitatis & vltra , poterat Deo offerri,dicebatur anniculus.Num.to.1. 73.c.4.G

Anon Amonitarum Rex peccauit grauiter faciendo decaluare nuncios Dauid. Parali. 217.c.4.H

Anser Immolabatur veneri apud Gentiles. Exo.to.1. 54.c.2.B

Anticipatio. Multoties sacra Scriptura vtitur anticipatione, quæ multā difficultatem causat legētibus ipsam Scripturam. Genes.97.c.1.C.Exo.to.1. 135.c.4.I

Anticipatio & recapitulatio sunt contra ordinem rei naturalem:nunquam enim Scriptura sacra aut alii Scriptores vtuntur anticipatione & recapitulatione, nisi propter aliquam necessitatem. Genes. 113.c.2.C

Anticipationes,& recapitulationes, secundum regulam sacræ Scripturæ,fiunt, quando aliqua eodem tempore facta sunt,sed quia unum illorum est aliquid magnum,quod intendit sacra Scriptura narrare principaliter,tunc ne illud quod minus principale est,interrumpat narrationē principalis facti, si interponatur,aliquando præponitur tempori suo. Et ponuntur exempla.Gen. 352.c.3.F

Illa per anticipationem dicuntur, quę ab aliquo scribente prius scribuntur,quàm scribi debuerāt, aliis dimissis,dum tamen illa tempore,quo scribuntur, iam transierint.Exo.to 1. 136.c.1.E

Anticipatio est transmutatio alicuius rei gestæ,extra ordinem suum,ita ut non eodem ordine dicatur, quo facta sit,quando tamen aliqua res,quæ nondū facta est,prænunciatur , etiam si ponatur inter res gestas,non dicitur anticipata,vel recapitulata,quia nondum facta est,vt illud Exo.16. filij autem Israel comederunt Manna quadraginta annis. Et simile est in Prophetis.Exo.to.1. 136.c.1.E

Anticipatio & recapitulatio sunt duæ mutationes ordinis naturalis.Et fiunt,cum ea quæ prius dicta,aut facta sunt,posterius narrantur, aut quæ posterius prius narrantur. Exo. tom.2. 154.c.4.K

Aliquæ dictiones tollunt in sacris literis anticipationem,& recapitulationem. Exo. to.2.154. c.4.K Vt sunt adiunctiones quędam temporalis ordinis,aut actus, vt sunt, Post hoc. Hoc. Ante hoc, &c. Iosu. tom. 1. 34.c.1.C

Multæ anticipationes, & recapitulationes factæ sunt in Genesi, & hoc ideo , quia non scribebantur illa, quando facta erant,sed multo tempore post, similiter est in Exo. &c. Nu. to.1.176.c.4. G. Et in libro Iosue, & in alijs, Iosue to.1. 23.c.2. D

De causa anticipationis, & recapitulationis in sacra scriptura Iudi. 12.c.3.G

Anticipatio sepius necessaria est in sacris literis, Mat. tom 6. 304.c.3. G

Antichristus. Antichristum,dicunt, nasciturū de tribu Dan , intelligentes de Antichristo illud Gen.49.Fiat Dan coluber in via, Gen. 409.c.2. B

Antichristus est præsens Deo, licet non sit nunc præsens Deo.Iosue to 2. 33.c.1.A

Antichristum esse futurum, vel sub ratione futuri,dicit duo,vnum negatiuum,& alterum affirmatiuū , scilicet;quòd Antichristus nunc non habeat esse:& aliquando habeat esse post hoc.Ios. to.2. 34.c.2.D

Antichristus ad probandum se esse Messiam miracula apparentia faciet, Defen. 44.c.2.B

Antichristus habebit Angelum custodem propter quatuor,Matth.to.5. 31.c.1.B

Antiochia. In Antiochia, quæ prius nominata est Emath, & Reblata, fedit Petrus annis septem.Iudic.27.c.1.E.1.Paralip. 9.c.2.C

Antiochia dicta est sic ab Antiocho rege Syriæ. 4.Re. 144.c.2.D.

In Antiochia Apostoli,dicti sunt primo Christiani, 1. Paralip. 9.c.2.D

Antiochia describitur,Matth.to.1. 59.c.3.H

Antiperistasis quæ sit, Parad. 96.c.4.K

Antipodes. De Antipodibus, Exodi tomo 2. 158.c.3.H

Antipodes non sunt infra terram,sed supra, sicut nos &c.Deuter. 36.c.4.F

Antropos. Interpretatur abscisio , secundum quosdam , sed melius interpretatur conuersio, quia, scilicet, res conuertitur ad suum principium,&c.4 Reg. 169.c.1.A

Anulus. Anuli inuētor fuit prometheus, Genes. 356.c.3.G

Anus. De anis & muribus aureis, oblatis Deo Israel a Philisthinis,Reg.6.quid factum fuerit,1.Reg.to.1. 69.c.3.H

Aod. Vide Aioth.

Apex. Qui dicātur apices apud Hebræos, 1.Reg. tom.1. 6.c.4.I

Apex non est litera, sed pūctus positus supra literam, qui dat literis aliquid significare,& in modo scribēdi Latino vtimur istis pūctis,siue apicibus , propter abbreuiationem scripturæ. Et fiūt diuersimode ex diuersis consuetudinibus,nec est aliquis certus modus in illis.Inter Hebræos vero sunt quinq; apices, ideſt,quinque puncta,quæ habent locum quinque vocaliū , quia nulla litera apud Hebræos habet determinatum sonum,& vim vocalis, sicut apud Latinos literæ vocales distinctę sunt a cæteris in sono, potestate,& figura,&c.Matt.to.2. 74.c.3.H

Aphæc ciuitatis murus quomodo ceciderit, 3. Regū 187.c.4.K

Apis. Taurus, Deus magnus ægyptiorum , semel in anno apparebat, & eadem die mactabatur,Exo.tomo 1.42.c.3. G & 53. c.2. A & 54.c.2. C

&73.col.4.F

Ad Apim consulendum iuit Cæsar Germanicus , eique magnum panem porrexit , cuius manum aduersatus,infaustum omen ostendit. Nan in anno sequenti occisus est,&c.Exo.to.1. 73.c.4.G

De Api tauro, quid Plinius, Isidorus, Augustinus, & Solinus dicant,Exo.to.1. 10.c.1.C

De Api Deo Aegyptiorum, Exo. tom.2.116.col.2. A

3.Regum. 112.c.4.H

Apis quomodo in Aegypto factus sit Deus,Exod.tomo 1. 1.c.2.D

Apocalypsis. Tot habet sacramēta quot verba,immo tot sacramenta quot literas,immo pro merito voluminis omnis laus inferior est,Gen. 1.c.2

Nulla scriptura sacra Apocalypsi est difficilior intellectu,nec aliquomodo intelligi posset , nisi ponerentur in textu quædam particulæ declaratiuæ, & quędam pars eius vsque hodie quibusdam ignota permanet.Gen. 13.c.3.G

Apocalypsis est octauus, & vltimus liber noui testamenti, & interpretatur reuelatio. Et dicitur,apos, quod est,re,& calypsin,quod est velare, quasi reuelare,quia omnia illa, quæ in isto libro continentur, reuelata fuerunt dominica die , cum esset Ioannes relegatus in insula Pathmos ex mandato Domitiani Imperatoris.Gen. 30.c.2.A

Apocalypsis claudit plura mysteria, quam quilibet alius liber sacræ scripturæ, immo nullus est liber in tota sacra scriptura , qui sub tam parua quantitate tot claudat mysteria. Nam in verbis singulis multiplices latent intelligentiæ,quia sunt in apocalypsi, quæ varias expositiones recipiunt.Gen. 30.c.2.A

In libro Apocalyp. scribuntur notabiliora facta Ecclesiæ,quæ acciderunt a morte Saluatoris vsq; nunc, & quæ accident vsque ad finem sæculi, sed ita obscura sunt, vt vix quippiā intelligere possimus , potissimè quia nondum euenisse creduntur,Num.to. 2.25.c.4.K Ios.to.1. 202.c.3.I

De auctore Apocalypsis fuit dubitatū apud antiquos. Nam quidam dixerunt non esse beati Ioannis Apostoli,sed cuiusdā Ioannis presbyteri, viri sancti. Sed iam tota Ecclesia tenet illius auctorem esse Ioann. Euangelistam. De hoc Hieronymus in libro de viris Illustri . Et in libro Ecclesiasticæ historiæ habetur,quem inchoauit Ruffinus,quidam Græcus, & compleuit Hieronymus,Matth.to.1. 3.c.4.H

Apocalypsis est liber minus necessarius īter libros noui testamenti, quia in Apocalypsi nō est aliquid de fide,neque de præceptis viuendi,sed solæ reuelationes de statu Ecclesiæ,Matth.to.1. 29.c.3.G

Solus liber Apocalypsis est liber prophetalis inter libros noui testamenti, quia ibi ponuntur reuelationes factæ beato Ioanni de statu vniuersalis Ecclesiæ a principio sui vsque ad finē sęculi, quantum ad aliquas res præcipuas , quæ in ea vsque ad nunc acciderunt,& accidere debent, Matt.to.1. 3.c.4.H

Apocrypharius. Idem est,q̄ secretarius, vt patet in c.significasti extra de elect.& ibi in glo.Gen. 35.c.4.H

Apocryphum. Dī ab Apos , quod est retro, & crisis,quod est secretū iudicium, vel aurum. Et inde dī Chrysostomus, ideſt os aureum. Et inde venit dies criticus medicorum , id est, iudicialis,in quo planetæ faciunt crysim, id est, iudicium de infirmitate,Gen. 35.c.4.H

De libris apocryphis,1.Reg.to.1.15.c.2. B & 1. Parali. 14.c.1.B

Scriptura dicitur apocrypha dupliciter , vno modo, quia dubitat de veritate eius : Alio modo quia dubitatur

Universidad de Deusto
Biblioteca

bitatur de auctore.1.Paral.14.c.1.A.Parad. 1.c.4.H
Apocrypha aliquando dicuntur agiographa, vt patet in prologo Hieronymi super Tobiam, & in prologo super Iudith,1.Paralip. 14.c.2.A
Apocryphorum non est sufficiens auctoritas ad arguendum ex eis contra aliquem, nec ad probandū ea,quæ in dubium venerint,& istud habent minus quàm libri canonici,& authentici,1.Paral.14.c.2.B
Illa apocrypha,quæ non ponuntur in Biblia,neque leguntur,sunt pure apocrypha, illa vero,quæ leguntur ab Ecclesia licet sint apocrypha vocātur etiam agiographa, quod iterpretatur scriptura sancta, ab agios,quod est sanctum,& graphos scriptura. Est ēt alia differentia, quia apocrypha,quæ non recipit Ecclesia,nullo modo habentur apud Hebrēos siue inter libros canonicos, siue inter alios, sicut est liber quartus Esdrę,& liber pastoris, &c. Apocrypha vero, quæ recipit Ecclesia, & legit, habentur apud Hebræos licet non inter canonicas scripturas, vt sunt liber Tobiæ,Iudith,similiter & liber Sapiētiæ, quem vt Doctores nostri dicunt,Hebræi post mortem Christi de numero librorum suorum abstulerunt, eo ꝙ in eo multa reperiuntur manifesta testimonia de morte Christi contra Hebræos. Liber Iesus Sirac,etiam factus est a quodam Hebræo,vt patet in prologo eiusdem libri,qui factus est ab auctore libri,& ex 50 capite eius, cū dicitur, doctrinam sapietiæ,& disciplinam scripsit in codice isto Iesus filius Sirac,Ierosolymita,qui reuocauit sapientiam de corde suo,& sic apud Hebræos liber iste habitus est,nunc autem non inuenitur,1.Paralip. 14.c.2.B
Nullus librorum apocryphorum, quos recipit Ecclesia, & legit, est tantæ auctoritatis, vt ex eo Ecclesia arguat ad probandum aliquam veritatem, & quantum ad hoc non recipit eos. Et sic intelligitur illud, quod dicit Hieronymus in prologo super Paralip. s.apocrypha nescit Ecclesia,1.Paralip. 14.c.3.F
Libri dicuntur apocryphi dupliciter,vno modo,quia non constat de eorum auctoribus,an s.Spiritu sancto dictante scripserint. Nec etiam constat an vera sint omnia,quæ in eis scripta sunt, nō est tamen in eis aliquid manifeste falsum, vel valde suspectum de falsitate, & huiusmodi libros Ecclesia nō ponit in canone, sed extra canonem, vt est liber Sapientiæ,Ecclesiasticus,Iudith,Tobias, & liber Machab. (Vide Concil.Trid sess.4.c.1) Alio modo dicūtur apocryphi illi, de quorum auctoribus non constat, an a Deo sint inspirati, & insuper multa, quæ in illis habentur, vel sunt manifeste falsa, vel de errore valde suspecta, & istos esse valde suspectos de falsitate Ecclesia annunciat legentibus, vt caueant, qñ legerint, cuiusmodi sunt liber de laudibus Teclæ, & Pauli,& liber de Leone baptizato & liber pastoris,&c.Mat.tom 1. 2.c.4 G.& 3.c.4.G.&c,
Apocryphus liber, propriç accipiendo, vocatur ille solum, de quo putatur ab aliqu bus, ꝙ auctor illius scripserit illum dictante Spiritu sancto. Et tamen hoc non constat. Et insuper in illo libro reperiuntur aliqua de falso suspecta. Et talis dicitur apocryphus secundo mōdo respectu librorum sacræ scripturæ, vnde libri facti a Doctoribus siue falsi sint,siue veri,siue dubii, nō vocantur proprie apocryphi, quia liber apocryphus proprie dicitur, prout opponitur certitudini sacræ scripturæ, vt liber de laudibus Teclæ,& Pauli, & liber pastoris, Matth.tom.1, 3.c.1 A

Apollo. Apud veteres, habebatur Deus diuinationis,& potissime hoc,in templo Delphico,Genes. 163.c.3.H
Apollo floruit tempore Othonielis iudicis Israel,qui post Iosue aliquo tempore iudicauit, vt patet Iudi. 12.cap.Exod.tom.2 30.c.2.E
Apollinis Delphici templum fabricatum est temporibus Moysi a filijs Cecropis,Iudi. 24.c.2.A
Apollo respōdebat ad quęsita per puellam virginem. Et nullus fuit inter Deos gentium, qui famosius responderet,quàm Apollo,1.Reg.to.2. 161.c.2.A
Apollinis sacerdos, quæ erat virgo quædam in templo Apollinis Delphici, introibat in speluncam Apollinis,& dormiebat super folia lauri,quæ habentur solum in templo illo, & vocantur tripodes, & sic concipiebat spiritum diuinandi, 1.Reg. tom.2. 162.c. 3.F
Apollo Delphicus cessauit respondere pauco tempore ante Christi natiuitatem,4.Reg. 4 c.1.E
De modo dandi oracula ab Apolline,2.Paralip. 238. col 3.K
Apollo a multis gentibus credebatur princeps Deorum Mat.tom.4 17.c.4.G

Apollonius. Quatuor Apollonios legimus viros sapientes, præter Apolloniū, qui fuit rex Tyri,duos Gentiles, de quibus Plinius, quorum alter Troianus fuit, quem secutus est Plinius in tractando de animalibus, alter Tarentinus, quem etiam sequutus est Plinius in tractando de herbis,& arboribus: Alij duo fuere Christiani sub Imperatoribus Commodo,& Seuero, anno a natiuitate Christi centesimo octuagesimo quinto, de quibus Hieronymus in lib. de viris illustri. Genes. 5.c.2 C

Apostolus. Vnius Apostoli auctoritas, maior est, quàm auctoritas totius mundi in vnam concordantis sententiam,Genes.37.c.4.H
Apostoli præferuntur Prophetis in maioritate gratię gratis datæ,ibid.I
Apostoli non pertransierunt æquinoctialem, vt constat ex historijs, ex quibus sumit auctor argumentum, quòd non sit habitatio hominum vltra æquinoctialem,ibid. 6.c.3.I
Apostoli tenebantur comedere aliquos cibos, quos nos non tenemur comedere,ibid. 118.c.4.E
Apostoli dicuntur oculi Christi,& dentes, ibid. 407. col.4 H
Apostoli fuerūt sapientiores Salomone,ibi. 16.c.2.D
In Apostolis multi erant defectus ante aduentum Spiritus sancti,qui referuntur,Num tom 2. 110.c.3.F
Apostoli elegerunt Matthiam per sortes, ex eorum imperfectione,& paucitate fidei,Iost.to.1.114.c.1.C
Nullus Apostolorum, cum prædicaret, dixit obligatos esse fideles ad aliquid, ad quod Christus eos nō obligauerat,1.Reg.tom.1 124.c.3.G
Apostolorum sapientia,large loquendo,fuit maxime in diuersitate linguarum, quam acceperunt in aduentu Spiritus sancti,3 Reg. 32.c.1 D
Apostolorum sapientia magis erat per modum Prophetiæ,quàm per modum habitus,ibid.c.2.B
Apostoli nihil studebant ad prædicandum, & ad respondendum,quòd si studerent,peccarent mortaliter,cum Christus iusserit,quod non essent sollicti de hoc,Matt.10.& Marci 13 & Lucę 11. vbi dicitur: Dabitur enim vobis in illa hora, quid loquamini,4.Reg. 40.c.2.A
Apostoli nunq̄ debebant consulere Dñm sup aliquo, sed priusq̄ ipsi cōsulerent,Deus rndebat,& hoc nō solum accidebat eis,sed ēt positum erat eis tanquā præceptum,ne s.cogitarent quid deberent respondere, aut prædicare, quia Spiritus sanctus erat locuturus per eos,quandocunque opus esset responsione.Si ergo ipsi vellent studere ad respōdendum, peccarent mortaliter propter duo. Primo, quia agerent

agerent contra præceptum. Secundo ex diffidentia.4.Reg. 41.c.2.A
Apostoli multum excesserunt Prophetas Vete. Testamen.in faciendis miraculis.4.Reg. 43.c.2.D
Apostoli, & multi Sancti Noui Testamenti suscitauerunt multos Gentiles damnatos quorum animæ, vt videtur, reuocatæ sunt ab inferno, & saluæ factæ sunt.4 Reg. 46.c.2.C
Apostoli fuerunt maiores Prophetis in multis. Primo in modo Prophetiæ, secundo ex parte rerum reuelatarum,tertio ex parte miraculorum, quarto quia loquebantur omnibus linguis,&c.Matt.to.1. 5.c.4.G
Apostoli post mortem Christi manserunt in Iudæa aliquanto tempore, & ibi prædicabant. Et postea diuiserunt sibi prouincias per sortem ad prædicandum per vniuersum mundum.Matt.tom.1.17.c.4. H.& 27.c.4.K
Actus præcipuus Apostolorum erat docere in fide, quia erāt tanquàm capita omnium ministrorum. Mat.tom.1. 19.c.3.H
Non repugnat aliquem esse Apostolum, & Euangelistam.Mat.tom.1. 19.c.2.E
Quòd Apostoli omnia reliquerint, dupliciter intelligitur. Similiter & quomodo sit bonum omnia relinquere.Mat.tom.5. 159.c.1.C
Non solum Apostoli sedebunt ad iudicandum in die iudicij,sed multi alij.Mat.tom.5. 161.c.4.K
Apostoli post Christi resurrectionem, & aduentum Spiritus sancti cęperūt esse principes Ecclesiarum, & multi alij post eos.Mat.tom.5. 201.c.1.A
De modo inquirendi hospitium ab Apostolis obseruato.Mat.tom.6. 182.c.1.A
Contra aliqua Apostolorum dicta potest Papa dispensare,licet non contra omnia.Mat.tom.1. 24.c.3.F
Quòd Apostoli vocati a Christo obedirent ei,relictis omnibus,Mat.4.vnde proueniret,referuntur multi modi dicendi,Mat.to m.1.263.c.4.F. Et tenebantur obedire, quia cognoscebant illum esse Messiā, Ioan.1. Et viderant eum facere miracula, Matth. tom.1 264.c.3.H
Quòd Dominus elegerit in Apostolos vtrosque fratres,s.Petrum,& Andream,Iacobum,& Ioannem, multæ assignantur rationes.Mat.tom.1.265.c.1.A
Apostolorū vocatio a Christo multū vrgebat ad prōpte obediendū,propter multa. Mat.to.1.266.c.4.K
Apostoli ante aduentū Spiritus sancti nondū erāt baptizati baptismo Spiritus sancti, licet essent baptizati baptismo Christi,illū tñ baptismū Christus nolebat vocari baptismū in Spiritu sancto, qa nō dabatur Spiritus sāctus ad copiā, bene tū post mortē eius,ante q̄ baptismus eius dicebatur baptismus in aqua,& nō in Spiritu sancto,Mat.tom.1.163.c.3.K
In baptismo collato ab Apostolis, dabatur Spiritus sāctus in signo visibili,similiter ad impositionem manus eorum,& non in baptismo,quem alij conferebant,cuius assignatur ratio.Mat.tom.1. 164.c.2.E
Omnes Apostoli fuerunt baptizati baptismo Christi,Mat.tom.1.182.c.2.C. Licet oppositum teneatur ab aliquibus, s. quòd Apostoli non fuerint baptizati,ibid. 181.c.1.B
Apostolis succedūt prælati, vnde & eorum vitam debent imitari, quæ debet esse excellens in quatuor. Primo, vt sit discreti in agendis, secundo sufficientes in scripturis intelligendis, tertio constantes in reprimēdis oppressoribus ouiū suarū, quarto idonei in pstādis exēplis bonæ vitæ,Mat.to.2.72.c.1.A
Illud Apostolorū decretū Actu.15. Visum est Spiritui sancto,& nobis,&c.abstinere ab immolatis,&c.aliqui dicūt fuisse permissionē. Sed tenēdū est, ꝙ fuerit pręceptum,& ad paucum tempus datum.Nam tēpore Pauli erat iam reuocatū ab Apostolis, licet non habeatur scriptum.Mat.tom.2. 77.c.2.B
Apostoli Christo viuēte p̄dicabāt,Mat.to.3.152.c.4.G
Apostolorum nomina scribuntur secundum ordinē vocationis,vel aduentus eorum ad Christū, & Mat thæus fuit vocatus septimo loco inter Apostolos, Marci 3. & Lucæ 6. Licet ipse se ponat in octauo, Mat.10.Mat.to.3 190.c.1.B
In Apostolorum vocatione solum fit mentio Petri, Andræ,Iacobi,Ioannis,& Matthæi,& nō aliorum, cuius assignantur rationes,ibid.C
Apostoli non diuersis diebus, sed vnica die facti sunt Apostoli,ibid.c.2.A
Apostoli, quare electi sint in numero duodenario, ibid.226.c.1.B. Et licet causa huius numeri in Apostolis non appareat determinate, tres tamen causæ assignantur apparentes,ibid.c.3.H
Apostolicus gradus excelsior est inter omnes gradus spirituales,ibid. 190.c.3.H
Apostoli post Christi ascensionem fecerunt magna ieiunia,ibid. 196.c.4.H
Tres tātum Apostolos, scilicet, Petrum,Iacobum,& Ioānem solitus erat Christus accipere, qñ faciebat aliquid,quod nolebat ēe publicū, vt patet Marci 5. & Lucę 8.in suscitatione puellę,& in trāsfiguratione,Mat.17.& Marci 9.& Lucę 9.Et in horto,instāte morte,Mat 26.& Marci 14.& hoc faciebat Christus multis de causis,ibid. 210.c.1.D
Quomodo Apostoli venerūt,tempore messis,ad colendas gentes,ibid. 221.c.3.K
Paulus & Barnabas quare dicātur Apostoli vltra duodecim. Et dicēdū, ꝙ isti duo ad aliud genus Apostolatus pertinēt, vt probatur ex triplici differentia inter eos,& alios duodecim,ibid. 227.c.1.A
Quare hoc nomen Apostolus, quod est nomen honoris, Christus dedit quibusdam discipulorū suorum,ibid. 225.c.4.K
Loco Apostolorum, & discipulorum Christi successerunt apud nos ordo Episcoporum, & presbyterorum,ibid. 227.c.2.B
Apostolorum nomina scripsit Mat.10.cap.Et similiter alij Euangelistæ, primo propter honorē,secundo ad tollendum errorem,&c.ibid.D
Ordo nominum Apostolorum ponitur a Matt. cap. 10. Sed non ideo ponitur, quia talem ordinē Christus voluerit esse inter eos, nec propter ordinē meriti eorum, nec secundum ordinem temporis in Apostolatu,ibid.c.3.K. Sed dicendum,quòd talis ordo fuit iuxta ordinem temporis in discipulatu. Et ita secundum iura humana, & hominum consuetudinem inter æquales, qui prior est tempore potior est iure, &c. ibid. H. Et concordatur circa hunc ordinem, Matt.10.cap.cum Marco 3.& Luca 6.ibid.
Apostolorum præcipui fuerunt Petrus, Iacobus, & Ioannes,ibid. 230.c.4.G
De singulis Apostolis,& nominibus eorum,& cæt. ibid.228.c.3.G.vsque ad 233.c.2.E
Apostoli missi ad prædicandum regnum cœlorum, Matt.10.cap. Non solum prædicabant vitam æternam appropinquare, sed etiam illa, per quæ assequenda foret, sed Christus dixit solum, quòd prædicarēt appropinquare regnum cœlorum, propter multa,ibid. 236.c.3.F
Apostoli nunquàm predicauerunt aliquid,quod pertineret ad legem Moysi,sicut neque Christus,quāuis illam obseruauerit,ibid.c.4.H
Apostolis missis ad prædicādum necessaria erant miracula duplici de causa,ibid. 237.c.1.E

Apostolis dedit Christus potestatem limitatam supra dæmones, s. ad eijciendos eos solum, non enim poterant quidquid vellẽt supra dæmones, vt s. claudere omnes eos in abyssum, vel tollere eis potestatẽ tentandi homines, immo nec tentandi ipsosmet Apostolos, Mat. tom. 3 238.c.1.C

Apostoli aliquando inordinate gloriabãtur, & irascebantur, viuente Christo, ibid. 237.c.4.H

Christus concessit potestatem Apostolis iuuandi homines, & non nocendi, ibid. k

Apostoli post Christi ascensionem habuerunt potestatem faciendi, quæ vellent, ibid. 238.c.1.A

Apostoli semper tentabantur a dæmonibus, ibid. E

Apostoli missi ad prædicandum, Mat. 10. cap. inuenie bant hospitium per miraculum, ibid. 241.c.3.G

Apostoli debebant prædicare publice, & non occulte, ibid. 242.c.1.A

Apostolos in multis oportebat esse prudentes, ibid. 248.c.2.B

Et oportebat eos habere prudentiam serpentis simul cum simplicitate columbæ, vt per prudentiam deuitarent insidias, & per simplicitatem non facerent malum, ibid. 249.c.1.C

Apostolis denũciauit Christus mala, quæ passuri erãt, propter multa, ibid. 247.c.3.F

Apostolis concessum est hoc priuilegium, quòd possent respondere absque prœuia cogitatione, & hoc propter multa, ibid. 249.c.2.E

Ea, quæ prædicabant Apostoli, habuerunt partim per doctrinam, & partim per infusionem habitualem, & partim per actualem illustrationem, nobis tamẽ in prædicatione non assistit sic Deus, ita vt reuelet nobis id, quod debemus prædicare, & sic fuit in discipulis Apostolorum, quia per lectionem sacræ scripturæ prædicabant, discipuli tamẽ domini, quæ prædicabant, habuerunt per reuelationem, vt probatur ibid. 250.c.1.B

In Apostolis distinguebantur tria tempora, vnum, qñ conuersabantur cum infidelibus; aliud, quando p̃dicabant, & respõdebant de dubijs circa fidem, tertium qñ ducebantur ante præsides ad confessionẽ nominis Christi. De primo tenebãtur cogitare sollicite, quomodo prudenter conuersarentur. De secundo tenebantur cogitare qualiter responderent, sed leuiter. De tertio non debebant quidquam cogitare, ibid. 251.c.1.A

Apostolorum fuga de vna ciuitate in aliam, Mat. 10. cap. Fuit concessa illis pro tempore, quo prædicabant inter Iudæos, vt probatur ibid. 252.c.3.F

Multa docuit Christus Apostolos in secreto, vt patet Marci 4. ibid. 254.c.4.k

Apostolis competunt specialiter tria nomina, quę ponuntur Matt. 10. cap. s. Propheta, iustus, discipulus, immo erant plusquàm Prophetæ. ibid. 267.c.2.E

Apostoli excelluerũt in multis Ioannem Baptistam, ibid. 280.c.2.C

Quare duodecim Apostolis Christus dederit reliqas, vel fragmenta ex quinque panibus, & non turbis, Matt. tom. 4 101.c.2.C

Apostoli fuerunt excellentiores omnibus Iudæis, etiã iustis, & probatur per illud Matt. 13. Multi Prophetæ, & iusti cupierunt videre, quæ vos videtis, & cęt, ibid. 55.c.3.F

Apostoli, quando sine Christo ibant, non poterant portare sacculum, neque peram, sed, cum Christo, portabant, ibid. 100.c.4.k

Consuetudo erat Apostolis, & Christi discipulis portare secũ panes in via, qñ s. ibãt cũ Christo, q faciebat, vt panes portarẽt, qñ ibãt cũ illo, secus tn, quando ipsi ibant ad prędicandum, ibid. 156.c.4.k

Quidquid Apostoli Christi crediderũt de Christo ante resurrectionem, totum fuit debiliter creditum, & ideo faciliter mouebantur ab eo, quod crediderant, ibid. 167.c.3.G

Omnes Apostoli, & discipuli Christi perdiderunt fidem in passione, quo ad aliquid, ibid. 169.c.4.k

Ab Apostolis, & successoribus eorum facta est distinctio iurisdictionum, dictante Spiritu sancto, vt Ecclesia ordinatius, & melius regeretur, ne confusio esset, ibid. 185.c.3.F

Circa Apostolorũ cõtentionẽ de maioritate inter illos, Matt. 18. Oẽs tres Euãgelistę cõcordãt quantũ ad rẽ narratã, i. quantũ ad redargutionẽ factã discipulis a Christo, sed super modo cõtendendi, q fuerat inter eos, variant, qa modus introducendi non est, secundũ eos, de substãtia rei, quã intẽdũt narrare, sed veritas rei gestę, tã quantũ ad rẽ narratam, q̃ etiam quantum ad modum narrandi, est illa quam Marcus expressit 9. cap. Mat. tom. 5 3.c.4.G

Apostoli ordinati sunt sacerdotes in vltima cœna, Mat. 26. & Luc. 22. ibid. 58.c.1.B

Apostoli habebant vxores, ibid. 136.c.4.k

Christus, quare induxerit Apostolos abstinere simpliciter a venereis, ibid. 137.c.1.D

Apostoli erunt iudices in die iudicij propterea, quia in mẽtibus eorum continetur omne illud, ex quo homines iudicantur, ibid. 161.c.2.B

Apostoli iudicaturi sunt totũ orbem multis modis, quia tamen, speciali modo iudicaturi sunt iudicio comparationis, ideo dicitur Mat. 12. cap. Iudicãtes duodecim tribus Israel, ibid. 163.c.4.H

Et quamuis ipsi nõ essent ex duodecim tribubus, sed ex vna tantum, possent iudicare duodecim tribus iudicio comparationis, propter duo, ibid. 164.c.3.F

Duodecim sedes Apostolorum erũt cõfectæ ex aere in loco honorabili iuxta Christum, ibid. 163.c.3.I

Multi Apostolorum erant ex eadem tribu, immo videtur, quòd omnes essent de eadem tribu, quia omnes erant de eadem regione, scilicet, de Galilæa, Actu. 2. Nonne omnes hi qui loquuntur Galilæi sunt, ibid. c.4.K. & 200.c.1.D

Apostoli iudicaturi duodecim tribus Israel iudicabũt etiã tribũ Leui iudicio cõparationis, immo potius, q̃ cęteras tribus, ẽt si Leuitę nõ includantur in duodecim tribubus, quarũ noĩa ponũtur, Num. 1. 2. & 26. Et tñ noĩando duodecim tribus Israel intelligimus omnes personas de Israel, ibid. 164.c.4.F

Solis Apostolis promisit Christus iudiciariam potestatem, Matt. 19. cap. Non quidem negando illam alijs, sed quia tũc non erat causa promittendi alijs, quando Christus promittebat hoc, ideo de solis Apostolis fecit mentionem, ibid. 165.c.4.I

Apostolus non est nomen missionis, vel actus, sed potius est nomen dignitatis, Mat. to. 6 245.c.3.I

Omnes Christi Apostoli erant Iudæi, ibid. 259.c.2.E

Tres Apostolos occiderunt Iudæi, scilicet, Iacobum Zebedęi, Iacobum Alphęi, & Simonem Chananæum, ibid. 274.c.4.F

Omnes fere Apostoli experti sunt nuptias, nec tamen propterea non sunt maiores in vita æterna multis virginibus, Mat. tom. 7 24.c.4.H

Apostolorum concilia quidam dixerunt fuisse quatuor, & quidam vnicum tantum, sed quòd habuit quatuor sessiones, in Defens. 40.c.3.F

Quòd Apostoli recesserint ab inuicem certo die mẽsis Iulij ad prædicandum, habetur in Calendarijs, quod tamen est rationabiliter dubiũ, ibid. 48.c.1.D

Quinque Apostoli fuerũt de Bethsaida, s. Petrus, Andreas, Ioannes, Iacobus, & Philippus, Matt. tom. 3. 285.c.2.E

Apostolorum electio quomodo fiebat. Matt. tom. 6. 245.c.1.A

Ad apostolatum elegit dominus viros simplices, & idiotas, primo ad vitandum calumniam, quòd scilicet per fauorem vel potentiam, introducta esset lex eius, vel per peritiam mundi. Matthæ. tomo 1. 265.c.2.A

Secundo propter ipsos ministros prædicationis, ne superbire possent, quòd propter ipsos, si essent potentes vel sapientes, introducta esset lex Christi. Matt. tom. 1. 265.c.2.E

Apostolatus nomen impositum est illis duodecim discipulis Christi propter officiũ; quia apostolus est nomen Græcum, quod Latinè dicitur missus. Io. 3. Nec apostolus est maior eo, qui misit illum. Matt. tom. 3. 225.c.4.K

Et hoc nomen apostolus posuit Christus duodecim discipulis suis, triplici ratione. ibidem.

Apostolus est nomen honoris, sicut esse ambasciatorem principis, quia apostolus significat nuncium, ambasciatorem, vel missum. Et est prima dignitas in ecclesia, vt patet 1. Corin. 12. & ad Ephe. 4. Matt. tom. 3. 225.c.4.K

Ad aliud genus apostolatus pertinent Paulus, & Barnabas, quam alij duodecim, quod probatur ex triplici differentia, quæ reperitur inter istos, & alios duodecim. Matt. to. 3. 227.c.1.A

Apostolatus est maximus gradus iter humanos. Mat. tom. 3. 280.c.2.E

Inter omnes dignitates & status ecclesiæ, maior est dignitas apostolatus. Matt. to. 6. 245.c.4.G

Apostrophare. Apostrophat autor in pharaonem. Exo. to. 1. 65.c.4.G

Apostrophat autor contra ægyptios, & reges eorum propter afflictionem populi Iudæi. Gen. 394.c.2.C

Apostrophat autor contra ægyptios de ingratitudine in Ioseph. Exo. to. 1. 4.c.2.D

Apostrophat autor in amorem Sichen filij Emor circa Dinam. Gen. 339.c.2.B

Apostrophat autor contra seculi amatores, qui omnia operãtur ob laudem & famosam memoriam. Exo. to. 1. 4.c.3.F

Apostrophat autor contra Iudæos petẽtes Deos. Exo. 32. Exo. tom. 2 114.c.4.K

Apostrophat autor in calamitatem Sansonis. Iudicũ 164.c.2.E

Apotheca. Idem est, quod repositio, ab apos, qđ est re, & thesis, positio. 1. Paralipo. 317.c.4.H

Apparere. Apparitio. Apparitio in nube aliquãdo fiebat ad occultãdum aliquid specialiter, quod latebat in nube, aliquando ad significandum solum statum illorum, quibus fiebat apparitio. 3. Reg. 73.c.3.H

Apparere potest Deus multipliciter. 3. Reg. 81.c.3.H 2. Paralip. 109.c.1.C

Non apparere & nõ esse pro eodem reputat ius, vt patet per illam legem vulgatam, s. Rutilia Pola. Defens. 4.c.2.E

Minus erat appellare a Moyse in lege vetere, quam nunc a Papa, quia minus poterat errare. Exod. to. 1. 152.c.1.H

Ius appellandi introductum est, ne partes iniuste grauentur a iudice. Nu. to. 1. 135.c.1.G

Appetere. Quæ propter se appetuntur & quæruntur in infinitum appetuntur, & quæruntur. 1. Politic. Matt. to. 3. 111.c.3.K

Appetibile. Stat, vt quod per se est appetibile, adiuncto sibi aliquo, fiat non appetibile. Matt. to. 2. 53.c.2.E

Motus appetitus potest esse dupliciter cum ratione vno modo cum ratione imperante, & iste dicitur appetitus rationalis, alio modo cũ rõne denunciante aliquid esse factum, licet non plene determinante, & sic ira est cum ratione, nam si esset cum ratione definiente, & sequeretur eam per omnia, tunc ira esset motus voluntatis. Mat. to. 2. 102.c.2.B

Appetitus magis naturales sunt minus turpes, etiam si aliqñ sint contra rationem. Matt. to. 2. 114.c.2.E

Circa appetitum boni ardui duplex virtus ponitur. Matth. to. 5. 6.c.1.B

Appetitus naturalis non est, nisi ad illa, ad quæ res est in potentia naturali, i. habet reductiuum in natura, per quod reducatur de potentia ad actum. Matthę. tom. 7. 227.c.3.I

Apprehendi. Deus dupliciter apprehenditur. Matth. to 7. 184.c.1.E

Aprilis. Tertia die Aprilis mortuus est Christus, quod est contra opinionem sanctorum. Matth. to 5. 242.c.4.H

Approbare. Ea, q̃ Deus approbat, fiunt licita: q̃uis alias essent illicita, & approbat pmittendo expresse in lege, vt patet de libello repudij, & de vsuris. Deut. 14. Et talis sic faciens nõ peccabat, nisi alias Deus reprobaret, vt patet de cognato alicuius occisi ab alio, cui Deus, vt specialis legislator gentis Iudæorũ, concedebat, vt posset occisorẽ occidere, qui tñ peccabat, si ex odio illũ occideret, quia prohibitũ est. Leui. 19. odiũ fratris, ergo alia lex solũ intelligit, in foro iudiciali vet. testa. q. s. cognatus occisi occidens occisorẽ, nõ sit reus mortis. Et tñ si ex odio agit, reus est mortis æterne. Leu. 19. de libello repudij, & de vsuris, non sic est, quia Deus id postea nõ reprobauit, quare nec punibilia sunt apud Iudæos, nec ẽt erant peccata, quia Deus alias poneret laqueum Iudæis. Nu. to. 2. 197.c.3.G

De approbatione librorum doctorũ ab Ecclesia. Defensor. 41.c.3.G

In approbatione aliquorum librorum, quinque facit Ecclesia. Defens. 43.c.3.F

Appropinquare Deo.

Deo non appropinquamus loco, sed virtute & perfectione. Matth. to 4. 129.c.1.C

Aqua. Aquam esse principium rerũ naturaliũ, dixerũt quidam philosophi, vt Thales. &c. de quo Augu. lib. 8. de Ciuit. ca. 2. & Arist. 1. Phis. eo q̃ ex aqua põt quodlibet faciliter fieri. Gene. 4.c.4.F

Aquæ, de quibus Gen. 1. dr, congregentur aquæ, quæ sub cęlo sunt in locum vnũ, sunt aquæ elemẽtares. Et p̃supponit istas aquas iã extitisse in secundo die, qñ dictum est, q̃ fuit factũ firmamẽtũ, vt distingueret aquas ab aquis. Cõiter tñ dr, q̃ aquæ & alia elementa fuerunt facta die 3. sed primũ magis placet auctori, q̃ prius productæ fuerunt, quam congregatæ. Gen. 6.c.2.B

Aqua solum potest ascendere ad æquilibram, vt dicit Philosoph. 2. Meteor. Gen. 289.c.3.F. Deu. 40.c.3.G

Aquæ dñr viuentes, quia mouent, vt aquæ fontanę & fluuiales, aquæ aũt stagnorũ nõ dñr viuentes, quia non mouent de terra ebullientes, aut decurrentes, sed stant. Gen. 12.c.3.F

Aquã colebãt ægyptij, quia valde vtilis eis erat, qa tota terra Aegypti, p̃ maiore parte a Nilo irrigat. Gen. 57.c.2.E & 60.c.3.G Exo. to. 1. 10.c.1.A & 158.c.1.E & 42.c.3.F

Aqua pauca erat in terra Chanaan, & in paucis locis. Gene. 75.c.1.E

Aqua nõ poterat offerri in sacrificium in veteri lege. 1. Paral. 128.c.4.H

Universidad de Deusto Biblioteca

Aquam vino mixtã obtuliſſe Dauid volunt Hiero. & Hiſtor.ſcholaſtica, quod improbat auctor.1.Paral. 128.c.4 K

Ex aqua dicuntur aues productæ. Similiter & piſces, iuxta illud Geneſ. 1. producant aquæ &c. quia magis participant de aqua, quàm alia animalia, non ſolum ſecundum virtutem, ſed etiã ſecundum quantitatem, conſiderata magnitudine corporum ipſorum ad corpora aliorum, quamquam abſolute magis habent de terra, ſecundum quantitatem, quàm de aqua. Geneſ. 134.c.1.E

Ex aquę ſubtiliore parte productę ſunt aues, & piſces ex groſſiore. Geneſ. 135.c.1.E

Aquarum conditio eſt, quòd erumpant in loco depreſſo, quia nõ poteſt eleuari magis locus eruptionis, quàm ad æquilibram originis, ideſt, non poteſt eſſe altior locus, in quo aquæ naſcuntur, quando erumpunt, quam locus, in quo primo originantur, ex 2. Metheororum. Geneſ. 289.c.3.F

In aqua præcipue eſt tota pecorum alimentatio. Geneſ. 302.c.4.K

Aquarum viſio multum reficit, & ſanum eſt valde in manere ad aquas. Exo.tom.1. 42.c.3.F

Circa aquas illas, quas magi Pharaonis verterunt in ſanguinem, recitantur opiniones, & improbantur. Exo.tom.1. 43.c.2.B

Et tandem tenendum eſt, quòd dæmonum miniſterio fuerint aliunde delatæ, & ibi conuerſæ videntibus cunctis. ibidem.

Aqua & igni tollebatur impurum. Matt.tom.7. 249. col.1.B

Aqua minorem grauitatem habet, quam terra. Mat. tom.6. 147.c.1.C

Ex decem pugillis aquæ efficitur vnus terræ. Matth. tom.7. 122.c.3.G

Omnis aqua, quæ potatur, habet mixtionem. Matth. tom.7. 128.c.2.E

Aqua per ignem purgabitur in die iudicij. Matth.tomo7. 128.c.3.F

Qui ſine aqua, & lumine Miſſam celebrat, grauiter peccat. Mat.tom.7. 3.c.3.F

Aqua matina, ſi ponatur in vaſis cereis, fit dulcis, quia cera totam ſalſuginem imbibit. Exo.to.1. 44.c.1.A

Aquam poſſe lauare ſordes cordis crediderunt antiqui. Nam Hercules credidit, quòd aqua delerentur crimina, ſimiliter & Theſeus, quod Ouidius condemnat primo libro Faſtorum. Exodi tom.1. 53.c.2.B

Et idem videtur credere Pilatus. ſimiliter & Saraceni habent hunc errorem, & ideo in templis ſuis habent fontes. Deuter. 110.c.4.K

Aqua calida reducit ſe ad frigiditatem per frigiditatem virtualem. Exo.tom.2. 28.c.4.F

Aqua luſtrationis erat aqua viua commixta cineribus vitulæ rufæ combuſtæ, de qua Num.19. Leuit. 101.c.2.A. Et fiebat pro qualibet immunditia per contactum. ibidem.

Aquas luſtrationis ſolus, qui mundus erat, poterat aſpergere ſuper immundum. Numeri 19. Leuitici. 126.c.4.k

Aquæ luſtrationis aſperſio non fiebat ſuper quoslibet immundos, ſed ſolũ ſuper immundos ex contactu mortuorum, & rerum pertinẽtium ad illos, vt patet Num.19. Leuit. 142.c.3.H. Et ſuper immundos tactu morticinorum oſſium tenctoriorum, & ſepulchrorum. Deuter. 121.c.3.F

Aquæ luſtrationis mundabant per aſperſionem, & non per confricationem. Leuit. 172.c.1.B

De aqua luſtrationis, & qualiter fieret. Num.tom.1. 89.c.1.C

Qui aquis luſtrationis aſpergebat immundum, debebat eſſe mundus, & poſtquàm aſpergebat, fiebat immundus ipſe aſpergens. Num.tom.1.267.c.2.D & 273.c.2.D. Mat.tom.7. 308.c.1.A

Quòd aquis lùſtrationis deberet luſtrari immundus a cadauere hominis, ſcilicet, die tertia, & ſeptima, refertur ratio Rabbi Moyſi Franci, & Rabbi Aben Ezra, quę ab Auctore tanquàm vana, & ridicula improbantur. Num.tom.1. 269.c.4.H

Aquæ luſtrationis, quomodo differrent ab aquis viuentibus. Num.tom.2. 163.c.4.G

Deus dedit bis filijs Iſrael aquas de petra primo in Raphidim, & iſtæ durant adhuc exeuntes de petra, & propter hoc vallis illa Arabiæ facta eſt habitabilis, quæ alias erat inhabitabilis. Secundo in Cadesbarne, & iſtæ non exierunt, niſi quandiu fuit ibi populus. Num.tom.2.3.c.4.k. Iudicum. 155.c.1.A

Aqua vocatur nympha Egeria, & dicta eſt ſic a Numa Pompilio, eo quòd de ſecretis terræ viſceribus egeritur, ideſt, emittitur. 1.Reg.tom.2. 160.c.4.K. Defenſ. 49.c.2.D

Aqua in Vete. Teſtam. non poterat pollui, etiam ſi in eam proijcerentur quæcunque ſecundum legem eſſent immunda. Leuit.11.4.Reg. 235.c.1.D

Super aquas potuit Chriſtus ambulare tripliciter. Mat.tom.4. 108.c.2.A

In aquis facta ſunt tria miracula in Veteri Teſtamento, quæ referuntur. Mat.tom.4. 115.c.2.D

Diſcipuli Chriſti videntes ipſum ſuper aquas ambulantem, non putauerunt illud eſſe miraculum. Mat.tom.4. 200.c.3.F

Aqua potata facit ſeminis fluxum, quia aqua eſt multum laxatiua, & debilitat, & reſoluit potentiam retentiuam ſeminis, & ſic facit ſemen effluere. Leuit.144.c.3.G. Paradoxis 10.c.1.E

Aqua poterat libari Domino dupliciter: vno modo effundẽdo eam in terram coram Domino, & alio modo effundẽdo eam ſuper carnes ſacrificiorum. 2.Machab.2.1.Paralip. 129.c.1.A

Aquæ quæ ſuper cœlos ſunt, non ſunt veræ aquæ, ſed ſubſtantia cœleſtis, quæ quia eſt velut aqua gelida, dicitur aqua. Et vocatur cęlum cryſtallinum. 2.Paralip. 88.c.2.D

Tenendo, quòd illa aqua, quæ fluxit ex latere Domini noſtri in Cruce, ſupernaturaliter fuerit cauſata a Deo, dicendum erit, quòd illud fecit Deus, vt præſtaret virtutem regeneratiuam ſacramentis, & præcipue ſacramento baptiſmi. Parad. 29.c.3.F

Nec aqua cõmiſcetur vino in calice propterea quia illa fluxerit ex latere Domini commixta ſanguini, ſed ad ſignificandum vnionem corporis Chriſti myſtici cum capite Chriſto, quia aqua populos ſignificat. Parad. 29.c.4.G

Et aqua mixta vino, ideſt, in vinum conuerſa conſecratur. ibid. 30.c.1.B

Aqua anguſtiæ, dicitur ſic, quia pauca erat, vt eſt illa quæ datur illis, qui ſunt in obſidione, & habent penuriam aquarum. 2.Paralip. 248.c.4.I

Aqua benedicta. Aqua benedicitur ad hoc quòd illa loca, in quibus aſperſa fuerit, liberentur a peſte, & a dæmone, & ab omnibus aduerſitatibus, vt patet in orationibus, quas Eccleſia conſueuit dicere in benedictione aquæ benedictæ. 4.Reg. 19.c.1.E

Aquæ benedictæ aſperſio ad quid fuerit ordinata. Mat.tom.7. 256.c.2.E

In aqua, quam benedicit Eccleſia, apponitur ſal ad imitationem Eliſæi. 4.Reg.2.4.Reg. 19.c.1.E

Aqua benedicta dicitur effugare dæmones, & ſanare mentem, nõ quia poteſt in ſe habere aliquam virtutem ei a Deo collatam, per quam ſanet mentem & effuget dæmones. 4.Reg. 19.c.2.E

Sed ſolum prodeſt ad hoc, quòd quando aſpergimus aquam benedictam deuote in domibus noſtris, vel ſuper nos, Deus effugat dæmones, & ſanat animã, & facit aliqua, quæ dicuntur in benedictionibus aquæ, & hoc ſolum propter deuotionem, & orationes Eccleſiæ benedicentis aquam, & propter deuotionem aſpergentium, & ſuſcipientium. ibid.

Per aquam benedictam nõ tollitur veniale, tanquàm ipſa habeat virtutem ad faciendum hoc, ſed ſolum ex deuotione Eccleſiæ, & accipientium. 4.Regum. 19.c.4.I

Aquila. Intuitu Solis, experitur pullos ſuos, an ſint degeneres, vel non. Exo.to.2. 162.c.2.A

De Aquila, & eius proprietatibus. Leuit. 107.c.3.K

Aquilæ aſſimilatur Chriſtus in multis, primo in volatu. Parad. 71.c.2.E

Secundo in oculorum viuacitate. ibidem.

Aquila velocius volat, quàm alia quæcunque auis. Parad. 71.c.3.F

Aquila acutius videt, quàm cætera animalia. Paradox. ibidem.

Aquilæ quare comparetur Ioan. Euangeliſta. Paradox. 72.c.1.B

De Aquilæ renouatione. Parad. 129.c.3.F

Aquila. Qui poſt ſeptuaginta interpretes Vetus Teſtamentum tranſtulit, fuit Hebræus de inſula Helleſponto, & floruit anno a Chriſti natiuit. 115. Mat.tom.1. 36 c.3.G

Aquilo. Præ nimia ſiccitate, & frigiditate vrere dicitur, A quo deſiccatum eſt profundum maris, in tranſitu maris rubri. Geneſ 43.c.4.G

Aquilo dicitur quaſi aquas ligans, quia eſt ventus valde frigidus. Exo.tom.2. 43.c.4.G

Ara. Et altare ſunt idem. Numeri tomo 2. 43. columna 2.B

Arabia. Eſt ab Oriente terræ promiſſionis, quæ Iudææ, & Syriæ coniungitur. Geneſ. in Prol. 6.c.4.G

In Arabia eſt mons Sinai, & Helin, vbi erant ſeptuaginta palmæ, & duodecim fontes. Et in ea eſt Raphidim, vbi Moyſes percuſſit ſilicem, & dedit aquas abundantiſſimas. Geneſ. 6.c.4.G

Arabes. Vocantur filij Iſmahel. 1.Regum.tom.2. 156.c.3 I

Arabes deſcendunt a Moſoch filio Aram filij Sem, & habitant inter Aegyptum, & terram Chanaan. 1. Paralip. 34.c.2.E

Arabes, nec domos, nec vrbes ædificant, ſed portatiles domos habent. 2. Paralip. 231.c.3.F

Arabes, qui ſubiecti fuerunt Regi Ioſaphat. 2.Paralip. 17. Potuerunt ei ſubijci multis modis abſque peccato Ioſaphat, ſed quis illorum modorum fuerit, non conſtat. 2 Paralip. 232.c.3.F

Eſt quædam Arabia multũ Auſtralis, & magis quàm Aegyptus, poſita ſub aliquo parallello, qui eſt inter æquinoctialem, & tropicum Cancri, & ob hoc habitantes ibi duas habent æſtates duas hyemes, duplex autumnum, & duplex ver. Et ibi ſunt quatuor vmbræ in anno. Nos autem ſolum habemus tres, quia nunquàm apud nos eſt vmbra meridiana. 2. Paralip. 127.c.1.A

De more Arabum in ędificandis domibus. 2. Paralip. 231.c.3.F

Arabes, & Saraceni computant menſes ab apparitione nouæ Lunæ, vſque ad ſequẽtem apparitionem, & conſtituunt in quolibet anno duodecim lunationes, & duodecim menſes, & ob hoc habent annũ mutabilẽ, quo ad prĩcipiſi anni. Defen. 50.c.4.H

Arrabo. Dicitur quaſi arrabona. Geneſ. 355. columna 1.C

Arad. De quo Numeri 21. quomodo dicatur eſſe Chananæus, cum terra eius non eſſet terra Chãnaãn trans Iordanem. Num.tom.2. 13.c.3.F

Aram. Fratrem Abrahæ fuiſſe combuſtum, quia noluit adorare ignem, dicunt quidam Hebræi, & narratur hiſtoria. Sed non eſt veriſimile. Geneſ. 57.c.4.I

Aram & Meſopotamia idem ſignificant, ſed Aram eſt nomen Hebræum, & Meſopotamia Græcum, & ſignificat ciuitatem poſitam in medio aquarũ, & hoc ponitur aliquando per duo nomina, & vocatur Aram fluuiorum. Deuteron. 120 c.3.I. Ioſue tom.2.179.c.2.B. Mat.tom.1. 108.c.4.F

Aram conſtructa erat in medio fluminis Euphrates, ideſt, in inſula quadam illius fluminis, & ob hoc vocatur in Hebræo Aram Naharain, ideſt, Aram poſita in medio fluuiorum. Ioſue tom.2. 179.c.2.B

Aram, de quo Ruth 4. & Matt.1. vocatur Ram. 1. Paralip. 47.c.4.F

Aranæi. Quos Græci Syros appellant, deſcendunt ab Aram quinto filio Sem, quos nunc Lydos vocant. 1. Paralip. 34.c.2.A

Aranea. Araneam, muſcam, & ſtultitiam creata eſſe propter aliquam vtilitatem, dicunt Iudæi. 1.Reg.tom.2. 122.c.2.E

Aranea tribuitur velut quoddam ingenium ſubtile in texendo. Geneſ. 159.c.4.G

Aratrum. Quid ſit mittere manum ad aratrum, & retrocedere. Mat.tom.5.140.c.2.E

Aratrum inuenit Noe, vt dicitur, qui iunxit animalia ad aratrum, & quædam alia, ad induſtriam pertinẽtia, adinueniſſe dicitur, & huc videtur conuenire illud Geneſ.5. Lamech genuit filium, &c. Geneſ. 245.c.3.G

Quidam vir plebeius, in Deum habitus eſt, quia boues primus aratro coniunxit. Exo.tom.1. 1.c.3.F

Aratus Philoſophus.

Iactauit ſe ſtellarum nomina, & numerum cognouiſſe, vt refert Auguſtinus 16. de Ciuitate, cap. 24. Geneſ. 283.c.1.C

Aratus Aſtrologus, qui in Aegypto floruit, iuxta tempora Ptolomæi, irriſus eſt, quia dixit omnium ſtellarum numerum comprehendiſſe. Deuter. 5.c.3.G

Arbee ciuitas. De qua Geneſ. 23. nomen Hebræum eſt, & interpretatur, quatuor, propter quatuor Patriarchas ibi ſepultos cum vxoribus ſuis, ſcilicet, Adam, & Eua, Abraham, & Sara, Iſaac, & Rebecca, Iacob, & Lia. Geneſ. 284.c.2.D

Arbitrium. Libertas non eſt ad efficiendum, ſed ad determinandum. Mat. tom.5. 144.c.4.G

Liberum arbitrium nõ poteſt de ſe facere actum meritorium, niſi per gratiam ſubleuetur. Mat. tom.5. 144.c.2.D

Arbitrij libertas, quid ſit. Matth. tomo 5. 144. columna 2 B

In actu liberi arbitrij ſunt duo: vnum eſt ipſe actus deliberandi, alterum eſt, quòd ſecundum illud flectat ſe homo ad hoc, vel ad illud, & quantum ad hoc homo eſt ſimpliciter dominus ſui actus. Mat. to.5. 146.c.1.B

Referuntur auctoritates ſacræ ſcripturæ, quæ videntur durę, & tollere libertatem arbitrij, quę quidem ſunt caute tractandæ, & ad mollem ſenſum referendæ. Ioſue tom.2. 11.c.3.K

De arbitrio libero, vide ad longum in dictione, liberum

Universidad de Deusto Biblioteca

rum arbitrium.

Arbor. Arbores creatæ fuerunt cum fructibus suis, & in magna abundantia, & suauitate, quia illa erat operatio a solo Deo. Gen. 6. c. 4. H

Arbor illa, de cuius fructu, primi homines comederunt, fuit ilex, quæ glandes producit, vt dicit Isidorus Etymo. lib 16 Genes. 9. c. 4. H

Sunt arbores quædam in quibusdam regionibus, quę dicuntur arbores Solis, & Lunæ, quæ prestant diuturnam vitam: Et conseruant homines per quatuor centũ annos, vt narrat historia scholastica super libro Hester. Genes. 99. c. 2. A

Quòd ad arbores incidendas, & ad seminandum nõ sint obseruandi dies, neque quòd Christianus debeat aspicere cursus astrorum, potest dupliciter intelligi. Exod. tom. 1. 77. c. 4. I

Locus digestionis, in arbore, est truncus. Exod. tom. 1. 282. c. 4. G

In insula Crise & Argiria fructificãt arbores bis in anno, similiter & segetes. Exod. to. 2. 112. c. 2. B. C

Arbores pomiferæ in terra Chanaan non debebant detruncari ab Israelitis, ne quando ipsi possiderent terram illam, essent illis inutiles 2. Reg. 62. c 4. F

Quatuor species arborum comparantur hominibus mysticè, arbori aridę assimilantur pagani, arbori viridi, & sine fructu assimilantur hipocritæ, arbori viridi, & fructuosæ, sed venenosæ assimilantur hæretici, arbori viridi, & bonum fructum gignenti assimilantur catholici, Mat. tom. 1. 190. c. 2. B

Arbor potest proficere ad duo. s. ad fructum, & ad lignum. Matth. tom. 1. 190. c. 2. C

Quædam arbores præscindere tanquam nefas reputabat gẽtilitas, vt laurum & qualdam alias. Mat. to. 2. 83. c. 3. G

Arbor secundum consuetudinem sacræ scripturæ significat arbores fructiferas, & lignum significat arbores non fructiferas. Mat. tom. 5. 221. c. 3. k

Arca Noe. Arcæ Noæ longitudo sexcupla erat ad latitudinem, scilicet, ter centum ad quinquaginta, & altitudo subdecupla ad longitudinem, quia triginta ad tercentum. Et ista proportio seruatur in corpore humano iacente in terra, quia longitudo, quæ est a capite ad pedes est sexcupla ad latitudinem, quæ est a latere in latus, mediante toto pectore, & est decupla ad altitudinem, quæ est linea mensurans profunditatem pectoris, de his Augustinus 15. de Ciuitate, cap. vltimo. Genes. 37. c. 3. F

Arcam Noe magna significare mysteria, dicit Augustinus. Genes. ibid.

Arca Noe in cubitu consumata erat. Et cubiti, de quibus fit mentio Genes. 6. Pro mensura Arcæ Noe, intelliguntur cubiti geometrici. quorum quilibet cõtinet sex cubitos istorum cubitorum vsualium, vel nouem de vsualibus, scilicet, de pedibus, non de cubitis: & ita dicit Augustinus 15. de Ciuitate, iuxta finem. Sed Nicolaus de Lyra dicit fuisse cubitos vsuales habentes duos pedes, vel pedem cum dimidio illius temporis, quod improbatur ab Auctore. Genes. 37. c. 3. K

Arca Noe, in centum annis facta est, vt dicunt Augustinus, & Hieronymus. Genes. 37. c. 4. G

In Arcam Noe non intrauerunt animalia, quæ exputrefactione generantur, quæ sunt sex specierum. Genes. ibid.

Similiter nec animalia, quæ distinctum sexum non habent, nec animalia, quæ æquiuoce generantur, nec animalia, quę sexum habent, sed non gignunt, vt mula, & mulus. Genes. 57. c. 4. H

De alimentis pro animalibus, quæ fuerunt in Arca Noe. Genes. ibid. I

Arca Noe erat varia in latitudine, & in longitudine, quia non erat vniformis in longitudine, & latitudine, sed breuior, & strictior: altitudo tamen non variabatur, erat enim in parte inferiori quadrangula, deinde continue angustabatur latitudo donec in summitate fieret vnius cubiti vbi coniungebantur latera arcæ cuius assignatur ratio. Gen. 57. c. 4. K

Ostium Arcæ Noe, per quod intrauerunt omnia animalia, erat deorsum in latere arcæ, sed, in quo latere esset, nescitur, verisimilius tamẽ est, quòd fuerit in aliquo latere longitudinis arcæ, & non latitudinis. Genes. 38. c. 1. B

Arca Noe mergebatur intra aquam ad minus per duodecim cubitos, immo per tredecim cubitos, & aliquid plus. Genes. 38. c. 2. A

In Arca Noe, super cænacula, & tristegam, erat ostiũ ad mansiones hominum auium, & animalium, Erat tamen ostium directe ad mansionem hominum, & per eam ingressa sunt animalia cætera ad mansiones suas. ibid. D

In Arca Noe, in mansione hominum, erat fenestra quædam, & altera circa summitatem altitudinis Arcæ, & infra erat ostium, & infra ostium cænacula, & tristega. Genes. ibid. C

In Arca Noe fuerunt quinque mansiones præter stercorariam, ideſt, sentinam, vt dicit Augustinus, & de ordine istarum mansionum est multiplex opinio, quidam dicunt quòd stercoraria erat infima, & super hanc erat apothecaria, in qua erant alimenta, & super hanc erat camera animalium ferocium, & serpentum, & super hanc erat camera animalium mansuetorum, & inter istas duas ponunt ostium arcæ, & quinto loco, & supremo, erat camera hominum, & auium, & secundum hanc opinionem, quælibet camera erat ita longa, sicut arca, scilicet, trecentorum cubitorum. Sed hæc positio non habet multam apparentiam. Genes. ibid. d. D

Alij dicunt, quòd non erant, nisi tres mansiones, scilicet, inferior, quæ dicebatur stercoraria, & media, in qua erant alimenta. Et superior erat tricamerata, in vna camera erant animalia ferocia, in alia animalia mansueta, & in media istarum erant homines. Et ista sic tripartita dicebatur tristega. Alio modo, & melius, potest intelligi, quòd cænacula, & tristega essent idem, quia illæ tres mãsiones sine aliqua diuisione erant valde magnæ, scilicet, trecẽtorum cubitorum in longitudine, & vocantur tristega, ideſt, trium tectorum, & ostium arcæ erat in superiore trium mansionum, vbi erant homines, & aues &c. Genes. 38. c. 3. F

Intra Arcam Noe erat magna pax inter animalia &c. Genes. 38. c 4. H

Exercitia, quæ homines habebant intra Arca Noe, referuntur. Genes. 38. c. 4. H

Verisimiliter creditur, quòd animalia existẽtia in Arca Noe, modico contentarentur, quia id fiebat diuina voluntate. Genes. 39. c. 2. B

Ad Arcam Noe adducta sunt animalia ministerio Angelorum a diuersis partibus mundi. Et ad illas postea reducta, vt ibi multiplicarentur, sic dicit Augustinus 15 de Ciui. iuxta finem. Gen. 38. c. 4. K

In Arca Noe animalia non genuerunt. Gen. 40. c. 2. E

De qualibet specie animalium mundorum intrauerunt in Arcam Noe septem animalia, ideſt, tres cõbinationes maris, & fœminæ, & vnus masculus, sine combinatione, ad sacrificium reseruatus, post diluuium, faciendum. Genes. 41. c. 2. C

Arca Noe quieuit super montes Armeniæ, quæ est in confinio septentrionis, & Orientis, iuxta montẽ taurum

taurum & caucasum Genes. 42. c. 4. G

Quid factũ fuerit da Arca Noe, dicit Iosephus, quòd Armeni demõstrant partes eius vsque hodie in mõtibus illis, supra quos sedit. Genes. 44 c. 4. K

Arca fœderis. Prius facta est, quam aliquid aliud concernens tabernaculum Exod. tom. 1 261. c. 2. D

Arca fœderis facta est ad recõdendum ea, quæ Deus obseruari mandabat, & huiusmodi erant vrna mãna, duæ tabulæ legis, & virga Aaron, quæ fronduerat. Exod. tom. 2. 21. c. 2. E. & 72. c. 3. F. Similiter & lib. Deut. sed ad quid essent ista ibidem, vide Exod. tom. 2 23. c. 4. G. & 186. c. 2. B

Cubiti mensuratiui arcæ fœderis, de quibus Exo. 25. non erant cubiti geometrici, sicut erant cubiti mẽsurantes Arcam Noe, sed cubiti Moysi. Exo. to. 2. 22. c. 1. A

Circuli arcæ fœderis, in quibus erant vectes, fixi erãt in arca, iuxta extremitatem superiorem altitudinis arcæ, Exod. tom. 2 22. c. 2. D. & 195. c. 2. D

Arca fœderis, quare dicatur etiam arca sanctificationis, Exod. tom. 2 23. c. 4 k

Arca fœderis cur vocetur arca testamenti, & arca testimonij Mat. tom. 1 58. c. 3. G

Arcæ fœderis coopertorium erat ipsum propitiatorium, quod aperiebatur ad extrahendum librum Deut. in anno 7. vt tunc legeretur coram toto populo Israel. Exod. tom. 2 25. c. 1. C

Arca fœderis maioris erat reuerentiæ quam totum tabernaculum. Exo. tom. 1. 262. c. 1. A

Arcam fœderis esse clausam, quid significet. Exod. tom. 2 27. c. 3. G.

Eorum, quæ erant in arca fœderis, assignat rationes. S. Thom. prima secundæ quęstio. 102. arti. 4. Quæ quidem rationes sunt quodammodo allegoricæ magis quàm literales, licet aliqualiter ad literales possint reduci. Exod. tom. 2 27. c. 4. H

Arca fœderis non habebat pedes, sed locabatur super pauimento sancti sanctorum. Exo. to. 2. 30. c. 3. F

Arcæ fœderis fabrica describitur. Exo. to. 2. 221. c. 1. A Mat. tom. 1 58. c. 3. F

Arca erat primum locandum in tabernaculo post ipsius erectionem, propter duo, primo quia arca erat præcipua res, quæ erat in tabernaculo, secũdo quia ponebatur in parte sanctuarij magis abscondita. Exod. tom. 2 209. c. 4. I

In arca erat codex Deuteronom. vt patet Deuteron. 31. vbi dicitur, tollite librum istum, & ponite illum in latere arcæ fœderis. Exod. tom. 2. 213. c. 3. I

Et prędictus liber fuit primo positus in arca fœderis, anno quadragesimo ab exitu de Aegypto, ibidem.

Arca fœderis dicebatur sic, quia in se continebat fędus, quod pepigit Deus cum Israelitis. Exo. tom. 1. 23. c. 4. H. 2. Paralip. 4. c. 2. A

Arca domini erat in maximo honore apud Hebręos 1. Reg. tom. 1 59. c. 2. C

Arca domini, simul cum propitiatorio, describitur, 2. Regum 34. c. 3. G

Arca nõ mansit sub tabulis & cortinis, facto templo, sed facta est quædam domus specialiter pro illa, 2. Regum 42. c. 3. G

In arca fœderis non erant nisi duæ tabulæ lapideæ, vt dicitur 3. Reg. 8. tamen ipsa arca habebat quãdam diuisionem, quæ vocabatur latus arcæ, & in ista erat virga Aaron, & vrna aurea cum mãna, & liber Deuteronom. Et istud latus non vocabatur arca, vnde Apostolus ad Hebręos, 9. accepit arcam largè 3. Reg. 73. c. 1. A. Deuter. 166. c. 2. A

Arca fœderis non debebat esse discooperta, nisi cum esset in sancta sanctorum, & non alibi, sed cooperta 1. Paralip. 144. c. 3. F

Arca fœderis posita fuit in Sãcta sanctorũ secundum longitudinem ab Oriente in Occidentem, cũ vectes eius tangerent portam, vel apparerent iuxta eam 3. Regum 8. & 2. Paralip. 5. Et tamẽ porta sancti sanctorum erat in parte Orientali 2. Paralipom. 44. c. 2. C

Arca testamẽti multis nominibus nuncupatur. Mat. tom. 1 58. c. 3. F

Arca domini portabatur in bella, non tamen tabernaculum, quæ fuit per multum tempus separata a tabernaculo, scilicet, per octoginta nouem annos, secundum veram computationem, Exod. tom. 1 197. c. 1. A

Arca & tabernaculum nunquam fuerunt simul, a tẽpore, quo arca capta est a Philisthinis, vsque ad tẽpora, in quibus Salomon finiuit templum, quod fuit spatium octuaginta nouem annorum, Exod. tom. 1. 198. c. 1. D. Deut. 86. c. 4. G

Sed in quibus locis arca fuerit seiuncta a tabernaculo, referũtur opin. & improbantur, Deuteronom. 63. c. 2. B

De arcę domini mutationibus, Exo. to. 1 197. c. 2. B

Arca domini stetit mensibus septem in terra Philisthinorum, vt patet 1. Regum 6. Exod. to. 1 261. c. 4. G

Et computantur incipiendo ab Octobri nostro, vel Nouembri, vsque ad principium Maij, vel finem eius, vt probatur 1. Regum to. 1 66 c. 3. G

Vbicunque arca erat, poterat fieri immolatio, sed rationabilius fiebat, vbi esset tabernaculum domini quando ab inuicem essent seiuncta, Exod. tom. 1 198. c. 2. B. & 261. c. 2. D. &c.

Arca domini mansit in templo Salomonis vsque ad tempora Ieremiæ, qui fuit tempore captiuitatis Babylonicæ, vt patet Ierem. 39. & 40. Exod. tom. 1 197. c. 3. G, & 261. c. 4. F

Nã Ieremias cognoscens spiritu prophetico aduentũ Chaldęorum, tulit arcam domini de loco suo, & adduxit supra verticem Phasga mõtis, in montem Abarim in locum sepulchri Moysi, & eam ibi cũ corpore eius clausit, vbi & manet vsque in præsentem diem omnibus hominibus incognita, nam sicut nulli homini datum est scire sepulchrum Moysi, vt habetur Deuteronom. 34. ita nec scire arcã domini, quæ cum corpore eius latet, de his habetur 2. Macha. 2. Et licet arca domini inde sublata sit propter Chaldęos, nomen tamen domini, semper fuit inuocatum in templo illo, Exod. tom. 1 123. c. 2. A & 261. c. 4. F. Defen. 30. c. 4. G. Nec iterum fabricata est arca, post factum Ieremiæ, Similiter & altare thimiamatis 2. Machab. 2. vt probatur, Exod. to. 2 30. c. 1. D. Et ideo falsum est, quod dicit Magister historiarum, quòd scilicet, arca fœderis sit intra altare Lateranen. Romæ. ibidem. 22. c. 4. G. Deut. 50. c. 2. B

Arca fœderis, qñcunque extra Sancta sanctorũ portanda erat, inuoluebatur primo illo velo, quod pẽdebat ante Sancta sanctorũ & postea cooperiebatur pallio pellium hyacinthinarum, & deinde pallio toto hyacinthino, Exo. to. 2 187. c. 1. B

Arcam fœderis nuda, nullus impunè videbat, nisi summus sacerdos, & hoc semel in anno, in die propitiationis, qui si tunc non obseruabat debitas cæremonias, moriebatur, vt patet Leuit. 16. Exo. to. 2 21. c. 2. D

Contingere tamen poterat, nam ex mandato Dei, aliquis Prophetarum posset aperire arcam domini impunè, vt fecit Ieremias, qui cum Iudæi de Dei misericordia diffiderent, eduxit vrnã plenam manna de arca, & toti populo Iudæorum ostendit, vt demonstra-

Universidad de Deusto Biblioteca

monstraret miserationes domini,& eorum arguere-ret diffidentiam. Similiter concessum est illi e tẽplo transferre illã in sepulchrũ Moysi 2.Machab.2 Exod.tom.2 23.c.3.G
Arca domini,de qua Num.10.dicitur,quòd præcedebat Iudæos,non erat,vt ait Rab.Salomon arca,quæ erat in sancto sanctorum,sed quædam alia, in qua, vt dicit,erant primæ tabulæ,quas fregit Moyses,sed falsum dicit,vt probatur Num.to.1 121.c.4 I
Arcam tenuerunt sacerdotes in medio Iordanis, vsquequo transiret totus populus per alueum siccũ. Et postea ascenderunt sacerdotes portantes Arcã. Iosue 4. Et iterum eam portauerunt sacerdotes, quando corruerunt muri Ierico. Et post hoc non legitur quòd sacerdotes portarent eam,sed Leuitæ dicti Chaatitę.Num.tom.1 122.c.3.K
Cum portabatur arca fœderis præcedens Israelitas, ipsa sola portabatur,absque alijs vasis, & cætera vasa portabantur in medio Israelitarum, & sacerdotes,& Moyses comitabantur arcam, Num. tom.1 123.c.1.A
Arca præcedebat Israelitas, cum recesserunt a monte Sinai, primo ad disponendum locum castrorum, Num. 10. secundo ad ostendendum Israelitis arcæ excellentiam,vt putarent ibi esse diuinam virtutẽ, & consolarentur, atque confiderent secum illam habendo.sed postea hoc nõ fuit necessarium, Nu. tom.1. 124.c.3.k.sed quomodo arca prouidebat locum castrorum,Num.tom.1 125.c.1.D
De locis,in quibus arca fœderis & tabernaculum fuerunt,vsquequo separata sunt,Deut. 138.c.4.k
Arca domini stetit in Silo vsque ad tempus Heli sacerdotis,quando capta est a Philisthijn,& nũquam amplius rediit in Silo,Iosue tom.2 115.c.3.K
Bethsamitę discooperientes arcam Domini, vt eam nudam viderent, mortui sunt 1. Regum tom. 1 75.c.3.G
Quando arca domini mouebatur, præcedens castra, dicebat Moyses:Surge Domine,& dissipentur inimici tui, & fugiant, qui oderunt te a facie tua, & cũ deponeretur dicebat,reuertere domine ad multitudinem exercitus Israel, Nu. 10. 1. Regum to. 1 54.c.1.D
Licitum erat educere arcam domini de sanctuario, ex necessitate, non tamen ex curiositate, & licebat tunc summo sacerdoti intrare in Sãcta sanctorum ad extrahendum arcam 1.Regum tom.1.55.c.1.C & c.2.C
Et licebat tunc intrare sine sacrificijs, & thimiamate, cum quibus intrabat in die propitiationis, nec ipse solus intrabat, sed & alij sacerdotes, sicut in motu castrorum in deserto ibi.
Circa arcam domini captam a Philisthijm, narratur fictio, quędam stulta Iudęorum 1. Regum tom.1 57.c.4.G
Philisthijm non sunt percussi, quia portauerunt arcã domini, siue nudam siue opertã, sed percussi sunt existẽte arca domini in terra ipsorum, propter duo 1.Regum tom.1 60.c.1.A
Et permisit dominus portari arcam a Philisthinis propter multa quã desiderabãt tenere Philisthini multis de causis ibidem.
Arca domini nõ stetit apud Philisthinos in die aliquo propitiationis, quæ celebrabatur die decimo mensis septimi, qui & apud nos vocatur September, 1. Regum tom.1 61.c.3.k
Nec cum separata erat a sanctuario, licebat coram ea fieri festum propitiationis,ibidem 80.c.3.k
Si existente arca Domini apud Philisthinos, cõtingeret festum propitiationis,aliquę ceremonię fierent a Iudæis,sed non omnes 1. Regum tom.1.61.c.4.I
Arcam domini, quare Philisthijm posuerunt in templo Dagon,1.Regum tom.1 62.c.4.F
De infirmitate,qua percussi sunt Philisthijm,propter arcam domini,1.Regum tom.1 63.c.3.I
Arcam Domini non aperuerunt Philisthini, nec aliquod inhonestum circa illam fecerunt, nec audebant tangere eam, nisi cum magna reuerentia, & necessitate, scilicet,quando mouenda erat de loco ad locum,eo quòd timebant eam nimis 1.Regum tom.1 66.c.2.E
Arcam Domini non recusarunt reducere ad se viri Cariathiarim de Bethsames, quanuis scirent, quæ contigerant Bethsamitis, & hoc quia cognouerunt, quòd circa illam se habuerunt Bethsamitæ irreuerenter 1.Regum tom.1 77.c.1.D
Quando arca domini diuisa fuit a sanctuario, nulla fiebant sacrificia coram ea,sed in sanctuario 1. Regum tom.1 77.c.3.G
Toto tempore, quo arca domini fuit in domo Aminadab,nullum sacrificium factum est coram ea, licet posset licite fieri 1.Regum tom.1 77.c.4.k
Et posita est in domo illius,eo quòd erat vir iustus,& Leuita ibidem. 78.c.3.H
Quibus in locis steterit arca domini extra sanctuariũ, postquam capta est a Philisthijn,vide contra Nicolaum 1.Regum tom.1 78.c.4.G
Arca Domini stetit in Silo annis quasi trecẽtis quinquaginta, & inde traslata est in Cariathiarim,1.Paralip.94.c.2.A 2.Paralip. 80.c.2.B
Circa arcæ Domini translationem, voluit Dauid cõsulere populum,propter multa 1.Parali. 143.c.1.E
Dauid transferendo arcam fœderis in domum suam, & in tabernaculum, non peccauit, quod etiam fecit propter multa 1.Paralip. 145.c.2.C
Filij Aminadab, ponentes arcam super plaustrũ, peccauerunt, quia lex iubebat, quòd portaretur super humeros 1.Paralip. 147.c.3.F
Coram Arca Domini,in domo Obededom,quæ sacrificia fierent,1.Paralip. 174.c.1.E
Arcæ Domini veneratio in portatione a domo Obededon in domum Dauid,fuit in tribus,primo in sacrificijs, secundo in beneficio collato populo, tertio in diuino obsequio 1.Paralip. 175.c.1.A
Coram arca non fiebant cæremoniæ necessarię ex lege,sed tantum spontaneæ, sed in sanctuario fiebãt necessariæ 1.Paralip. 190.c.3.G
Arca fœderis habebat tria velamenta, primum erat velum, quod pendebat ante sancta sanctorum, secundum erat de pellibus hiacinthinis,tertium erat pallium hyacinthinum, & hoc quãdo arca erat extra Sancta sanctorum, nam in Sancta sanctorum manebat discooperta 1.Paralip. 193.c.1.A
Quod arca esset sub pellibus,fuit ordinatum a Deo ex necessitate, quia Israelitæ mutabant semper loca per desertum vsquequo venirent in terram promissionis,sed cum Israelitæ iam essent in quiete,iustum erat vt alio modo honoraretur arca domini, & ideo cogitauit Dauid facere domum pulchram arcæ,sed quia non permissus est, iussit Salomoni, vt faceret eam 1.Paralip. 193.c.1.E
Quo tempore arca fœderis fuerit diuisa a tabernaculo, & in quibus locata fuerit, similiter & tabernaculum priusquã fieret templum Salomonis in Ierusalem 2.Paralip. 7.c.1.C
Ad portationem arcæ, de domo Dauid ad templum Salomonis, conuenerunt omnes Israelitæ qui erãt masculi, & ætatis perfectæ, in quibus lex habebat locum ad obligandum eos, vt probatur 2. Paralip. 64. c. 2. C.& apportata est in festo scenophegiæ, ideſt

ideſt tabernaculorum. Et licet omnes Israelitæ essent venturi ad prædictam festiuitatem, voluit tamen Salomon conuocare illos propter multa,ibi. 64.c.3.H
Et conuenerunt isti omnes in festo clangoris: & per sex dies quieuerunt,& die septima cæperunt solẽnizare portationem arcæ, vel potest dici quòd iste dies solennis erat decimus,s.propitiationis. Et incœperunt festiuitatem per tres dies ante. ibidem 64.c.4.H
Et quamuis parua esset distantia à domo Dauid vsque ad templum Salomonis,debuit Salomõ conuocare populum ad portationem arcæ, propter multa.ibidem 65.c.2.A
Et licet non appareat ex litera quòd Salomon dederit cibos illi multitudini, credendum est tamẽ, quòd dederit,vt probatur super 2.Paralip. fol.65. c.3.K
Et Israelitæ faciebant multa pertinentia ad solennitatem. Nam primo comitabantur, secundo offerebant sacrificia, tertio cantabant. ibidem. Et omnia fere sacrificia,quæ offerebant,erant pacifica,propter multa.super 2.Paral. 67.c.4.G Sed de modo offerendi,vide ibid. 68 c.1.C
Festiuitas portationis arcæ durauit 14. dieb. 2.Paral. 68.c.1.E
Quãdo arca manebat immobiliter in loco suo, quare summo sacerdoti licebat introire in sancta sanctorum,& semel in anno,& in die Propitiationis: & cum thimiamate,& hoc non licebat aliis sacerdotibus, & quare licuit hoc Moysi toties, quoties vellet,2. Paral. 69.c.3.G
Quòd duo Cherubim, quos fecit Salomon,operirẽt arcam alis suis, referuntur quinque opiniones, sed quinta earum videtur verior, addendo, quòd quilibet Cherubim haberet sex alas. 2. Paralipo. 70.c.2.B
Arcam fuisse in quodam subterraneo, quod erat sub sancto,s.quando destructa est Ierusalem per Chaldæos, & ibi mansisse vsque ad tempus Esdras dicit Rab.Camhi, quod ab auctore probatur esse falsum.2.Paralip. 72.c.2.E
Arca fœderis per Ieremiam abscondita fuit in monte Phasga.2.Paral. 71.c.4 G
Solennitas portationis arcæ è domo Dauid in templum Salomonis durauit quindecim diebus, & cœpit die octaua mensis septimi inclusiuè,& finita die vigesimasecunda,quæ fuit dies cętus & collectæ, Die vigesimatertia recessit populus in tabernacula sua. Et non steterunt toto isto tempore occasione dedicationis templi, sed solis septem diebus, & alijs septem steterunt propter festum tabernaculorum. Et in primis septem diebus intercidit festum propitiationis. 2.Paral. 106.c.3.H
Arca gazophylatij in templo facta est de mandato Ioas regis Iuda: & durauit semper ibi vsquequo desijt status populi Iudæorum.4.Reg. 125.c.3.F

Archelaus. Quomodo dicatur regnare pro Herode,Mat.to.1 141.c.1.A
Archelaus filius Herodis Ascalonitæ regnauit in media parte regni Iudæorum, & alij fratres eius, scilicet Herodes & Philippus habuerũt reliquam medietatem, quam Romani diuiserunt in duas, quæ vocãtur tetrarchiæ,ideſt quartæ partes totius regni, & Herodi dederunt tetrarchiam Galilææ, Philippo verò Traconitidem, & Ituream regiones,Mat.to.1 141.c.3.K
Archelaus filius primi Herodis post decem annos, quibus regnauit in Iudæa,relegatus est in Vienam vrbem Gallię, per cuius exitum Octauianus Augustus diuisit terram Iudæorum in quatuor partes super Mat.to.4 71.c.3.F

Archiepiscopus. Archiepiscopi habẽt specialem gregem sibi commendatum,sicut episcopi,& vltra hoc habent curam super omnes episcopos diœcesanos existentes in sua metropoli, quantum ad aliqua,quæ ipsa iura concesserunt, nõ tamen possunt super aliquẽ ex subditis episcoporum, & si aliquid iubere velint grauant episcopos,vt patet exemplum, de excessi.præla.c.sicut vnire.Num.to.1 46.c.4.H

Archisynagogus. Dicebatur vel qui præerat domui, quæ dicebatur synagoga, dirigendo ea, quæ fieri debebant in ea,vel erat princeps populi, tanquam rector.super Mat.to.3 202.c.3.K

Archita. De Archita Tarentino, quid dicat Valerius lib.4 Gen. 4.c.1.E.in Prolog.

Ardor. Ille, de quo Leuit.26. cum dicitur, & ardore,qui conficiat oculos vestros.&c.potest tripliciter capi.Leuit. 313.c.4.G

Arduum. Non cadit sub præcepto,sed sub consilio.Math.to.7. 116.c.1.A
Aliquæ res dicuntur arduæ dupliciter,s. ad intelligendum,& ad agendum Mat.to.4 39.c.2.B
Et ad secundum mouet Christus ad attentionem,dicens, Qui potest capere, capiat. Ad primum verò cum dicit, Qui habet aures audiendi audiat. Mat. to.4 132.c.4.I
Circa appetitum boni ardui duplex virtus ponitur, scilicet humilitas: & magnanimitas. Matth.to.5. 6.c.1.B

Area. In Area Iebusei,facta est ara,id dicente Gad propheta ad Dauid.2.Reg. 173.c.3.G
Area Chidon,1.Paralip.13.& area Nachon,2.Reg.6. eadem est. licet nomina sint diuersa. 1.Paralipo. 148.c.4.H
Area reperitur ducẽdo vnum latus in alterum, ideſt minimum in maximum, & reperietur area quadrati.2.Paralip. 50.c.3.H

Aruina. Dicitur quædam pinguedo, quæ oppe rit omasos, & quæ patet,aperto ventre animalis.Exo.to.2 82.c.4.H

Argentum. Quare Deus voluit quòd Hebræi peterent ab Aegyptijs argentum & aurum,Exo.to.2. 187.c.3.I
Referuntur ea, quæ facta sunt ex argento in opere tabernaculi Moysi.Exo.to.2 15.c.2.C

Argilla. Est terra bene commiscibilis, de qua figuli fingunt vasa testea.2.Paral.58.c.1.D

Argos. Post eius mortem, pro Deo habitus est. Exo.to.1. 1.c.2.D
Argos ciuitatem Græciæ in prouincia Achaiæ condidit Dionisius, qui Bacchus dicitur, qui & vineæ vsum primus Græcis dedit.Exo.to.1 117.c.2.E

Argi. Populi Græci seu Argiui ab Argo dicti sunt sic.Exo.to.1. 1.c.2.E

Arguere. Nemo potest aliquem extraneum arguere nisi de eo, quod est contra legem.Matth.to.4. 123.c.1.A
Arguere alios bonorum officium est. Matth. to.3. 118.c.2.A
Arguẽdus coram omnibus est, qui coram omnibus peccat.Matth.to.5. 50.c.4.K
Arguere in materia de trinitate, contra Iudæos perfidos periculosum est,vt probatur. De Trini.

Argumentatio Argumentum.

Argumento cornuto nitebantur Pharisęi reddere Christum perplexum.Mat.to.5. 92.c.1.A

Argumen-

Universidad de Deusto Biblioteca

Argumentatio fit ad ostendendum aliquid esse vel non esse, de quo prius dubitabatur. Matth. to. 4. 51.c.3.K

Et debet procedere ex eis, quæ simpliciter vera & nota sunt, vel ex eis, quæ sunt nota respondenti. 1.Post.Matth.to.4 138.c.1.B

Argumentum cornutum quid sit.Matth.to.5.f.252. c.4.K

Argumentum ab experientia maximum est in his, quæ cadunt sub experientia. Matth. tom.4. 205. c.2.E

Argumentum multipliciter accipitur. Matth. to.1. 44.c.1.D

Argumentatio probans debet procedere ex per se notis simpliciter, vel respondenti. Matth.tom.4. 138.c.1.B

Argumenta vocantur ea,quę non necessario probãt, sed arguunt. Matth to.7. 65.c.1.B

Aries. Quem vidit Abraam postquam prohibitus est iugulare filium,dicunt Iudei quòd fuit vnus ex his qui creati sunt die sexta,sed non videtur verum, vt probatur Gen. 282.c.1.D

Aries,de quo Gen.vigesimo secundo, fortassis adductus est ab angelo de Arietibus Abrahæ,vel de aliquo alio grege,Gen. 282.c.2.B

Præfati arieti immolatio, fuit facta ab Abraham in principio mensis Septembris, vt dicunt Iudæi,qui propter hoc, prima die illius mensis magnam faciunt festiuitatem, quæ vocatur festum clangoris & canunt buccinis corneis. Nume.29.super Gen. 282.c.2.D

Arietes colebant Aegyptij, quia Iupiter in figura arietis, apud eos, & apparebat, & fingebatur. Et cum sculpebatur,arietina cornua capiti eius imponebant. Exo.to.1. 54.c.2.D

Aries,offerendus pro peccato in lege veteri,debebat valere duos siclos argenti,secundum pondus sanctuarij,Leui. 45.c.3.H

Arin. Ciuitas,quæ est sub æquinoctiali,est in medio mundi tam secũdum longitudinem: quàm secundum latitudinem,Matt.to.1. fol.107. c.4.I

Arioch. De quo Gẽ.14. dicitur quòd erat rex Ponti,in Hebræo dicitur, rex Alacar, sed Hieronymus vocauit illum regem Põti, id est regem Hellesponti,quia illa terra tempore illo vocabatur Alacar: & iste rex non multum distabat a rege Senaar.Gene. 249.c.1.D

Ariolari. Ars Ariolandi primo inuenta est a quodam, qui Ceges vocabatur, in Ethruria, quem dicunt profiliſſe de terra, cum araretur. Et auruspicinam inuenisse artem,de quo in decretis.24.quæst.6. in cap. episcopi. Et hæc ars prohibita est sicut augurium.Leuit. fol.203.c.3.K Iosue to.2. 72.c.1.C

Et ista arte communiter vtebantur antiqui ad cognoscenda futura.Num.to.2. 32.c.3.k

Per artem ariolandi vel auruspicandi, tollitur à Deo debitus cultus,inquirendo futura per hanc artem, & declarando eventum futurorum: & tribuendo illud dæmonibus. & inquirendo, illud in immolatione animalium, ab ipsis dæmonibus. Leuit. 203.c.3.k

Ariolari species quædam est idolatriæ, quia est veritatem quærere in aris. 1.Reg.to.2. 10.c.3.K

Ariolari est facere cæremonias, quæ fiunt ad aras. & istud est,quando immolantur animalia idolis, respicere venas eorum: & ex illis prædicere aliquod futurum. 4.Regũ.212.c.2.D. & 231.c.2.B. & 240. c.1.E

Ariolus. Ariolos Deus valde vetuit: & occidi iussit,Leui.19. & 20. & Deuteron.18. 1.Reg.to.2. 10.c.3.k

Arioli dicuntur, secundum propriam significationem, & antiquorum vsum, illi qui in animalibus immolatis super aras, inquirebant veritates, considerando venas animalium secundum colorem & figuram.Leuit. 203.c.3.H.& 208.c.2.C

Aben Ezra dicit, quòd arioli dicantur illi, qui posito osse cuiusdam animalis sub latere, futura predicebant.& secundum Rab.Francum,arioli habebant ossa quædam sub lingua : & sic loquebantur de euentibus rerum, sed verius est quod supradictum est.Leuit. ibidem. Et prædictæ venæ animalium erant venæ præcordiales, quæ dicuntur fibræ. Et iste fuit modus communissimus apud antiquos gentiles ad inquisitionem futurorum. Num.to.2. 32.c.3.k. Sed quod per talem modum possit cognosci aliquod verum latens, repugnat principiis naturæ &c.Leuit. 203.c.3.K

Ab ariolis inquiruntur, vt in plurimum, ea, quæ pertinent & pendent à libertate arbitrij alicuius, & multa ante præterita vel futura.Leuit. 203.c.4.F

Aristobolus. Qui fuit summus sacerdos filius Hircani,diadema sibi imposuit, & rediit regnum Iudæorũ tempore illius, & fuit anno quadringẽtesimo septuagesimo quinto postquam desierat regnum Iudæorum, ducto Sedechia in captiuitatem Babylonis &c.1. Parali. 95.c.4.k

Aristobolus frater Ircani veneno periit. Matth.to.1. 151.c.4.k

Aristobolus Herodis priuignus ipsius Herodis iussu aquis suffocatur.Mat.to.1. 154.c.1.B

Aristoboli secundi, & Hyrcani regnum, & contentio Mat.to.1. 149.c.3.F.&c.

Aristoteles. Subtilissime perscrutatus est de beatitudine. Matth.tom.6. 79. c.3.G

Aristoteles in fine secundi Elenchorum non modicum gloriatur, quòd ante tempora sua nihil fuerit de syllogismis dialecticis præterid, quod ipse labore quærendo & attritione quærentis condiderit. Gen. 1.c.1.& 15.c.3.G

Aristoteles excedit omnes in naturalibus & Plato in diuinis.Gen. 12.c.1.D

Aristoteles,secundum commentatorem, dicitur regula in natura.Gen. 15.c.2.D

Aristoteles. 12.Meta. ponit primam intelligentiam summe gaudiosam, & in se ipsa delectari. Leuit. 14.c.1.C

Aristoteles & alij Philosophi licet concedant Deum esse æternum,vt patet 8.Physic. tamen Dei omnipotentiam nullus philosophus concessit.Concessit Aristote.Dei infinitatem in duratione,sed non in essentia,vel potentia.Iosue to.1. 48.c.2.D

Illud Aristotelis,destructis primis substantijs,impossibile est aliquid illorum remanere, exponitur. Iosue to.2. 19.c.2.D

Illud Aristotelis ; Contingit plura scire,vnum tamẽ intelligere,quomodo sit intelligẽdum.Matt.to.7. 106.c.4.G

Illud Aristotelis. 1.Poste. s. omnis doctrina & omnis disciplina,&c. exponitur.in Paradox. fol.8.col.2.b

De expositione multarum propositionum Aristotelis, vide in dictione exponi.

Quòd anima sit immortalis, secũdum Aristotelem, probatur.Mat.to.7.fol.190.c.1.D. Non tamen dixit aperte quòd anima egressa à corpore maneat. ibidem. 193.c.3.G

Quid

Quid sentiat Aristoteles de hominis beatitudine, Mat tom.6 71.c.3.G

Vbicunque Aristoteles loquitur, vtitur semper multum solidis, & efficacibus rationibus, & illud tantum scribebat, quod manifestis poterat induci rationibus,Paradox.86.c.3.K, De Statu Animarum, 3.c.1.E

Aristoteli intitulatur liber de pomo, & morte, sed non est illius,Paradox.86.c.4.H, De Statu Animarum 3.c.3.F

Ex verbis Aristotelis in vnum redactis, necessario infertur animas peccatrices post mortem, tolerare pœnas peccatorum suorum. Et bonorum animas magna experiri gaudia,& quòd hoc secundum naturam esse,sit necesse, Parad. 87.c.1.E

Illud Aristotelis primo Ethicorum,pro nepotum autem fortunas,&c.exponitur,De Statu Animarum 3.c.3.I

Aristoteles quo tempore floruit, Matth. tomo 1. 147.c.1.C

Arithmetica. Arithmeticæ fuerunt duo præceptores præcipui, scilicet, Pythagoras,& Nichomacus Aristotelis filius, Genes. 15.c.2.E

Arma. Sola armorum exercitatione. Romani vicerunt omnes gentes, 1.Regum to.1. 92.c.4.K

Arma debent adimi seruis in recta politia secundum Aristotelem 2. Polyticorum, cap. 2. Et in politia Socratis,& Platonis,Matt.tom.3. 121.c.1.B,& tomo 7 293.c.4.F

Arma rara erant antiquitus, Matth. tomo.7. 293.colum.4.G

Armorum. Diuersa genera, quibus in prælijs homines vtuntur, 1. Paralipom. 210.c.2.E

Armaturam leuem debent habere pedites, Iosue tomo 1 74.c.1.E

Armenia. De Armenia, eo quòd montuosa esset, recesserunt omnes homines post diluuium, vt quærerent bonum locum habitationis in plano,& venerunt ad terram Senaar,quæ est Chaldæorum, & Babyloniorum, & sic dicta est ab ipsis,Genes. 54.c.3.k

Armentum. Significat congregationem maiorum animalium,vt taurorum, & vaccarum,Genes. 72.c.3.F,& 383.c.3.I

Et grex dicitur congregatio minorum, vt ouium, caprarum,&c.Num.tom.2 109.c.3.F

Armilla. Dicitur ab armo, quod est brachium, quia armillæ sunt ornamenta brachiorum,Genes. 289.c.3.K

Armonia. Est in diuersis,&c. Exo.tomo 2. 194. col.2.C

Armonia, secundum se, non habet virtutem expellendi dæmones de corporibus, vel ad eos conuocandos,1.Reg.tom.2 26.c.2.C

Armonia nimis mouet generosos animos.4.Regum 26.c.3.B,In Paradox. 69.c.2.A

Quare Ecclesia ordinauerit varias armonias, & varios cantus in diuinis officijs,4.Reg. 26.c.3.E

Armus Dexter solum cremabatur in hostia pacifica, quæ offerebatur in consecratione sacerdotum, & non in alijs hostijs pacificis, Exodo 29. Sed in alijs dabatur armus dexter ipsi sacerdoti, qui offerebat sanguinem, & adipem, vt habetur Leuit 18. Exo.to.2. 82.c.4.K

Arnaldus de Villanoua Medicus opinatissimus, & peritissimus in experiẽ-

tijs naturalibus,fecit quodam artificio, vt ex semine humano posito in vase quodam artificialiter facto fieret corpus quoddam humanum. Parad. 7.c.4.I

Arnon. Nomen est ciuitatis, & non scopuli. Num.to.2. 29.c.3.K

Arnon, vt dicit Iosephus, est fluuius descendens de altis mõtibus Arabiæ : & diuidit à meridie Moab & Amorrhæos : & defluit in stagnum asphaltitẽ, idest, in mare mortuum. Nume.to.2. 40.c.3.F

Sed fallitur Iosephus, & dicendum quòd est ciuitas vel villa existens in extremitate terræ Amorrhæorum. Deut. 10.c.4.I

Arnon, nomen est torrentis, & dicitur sic à nomine castri vel scopuli, sic dicti. Iudi. 112.c.3.H

Aromata. Vocantur quædam vnguẽta confecta, quæ virtutem habent præseruandi à putrefactione. Gene. 414.c.1.C

Aromata sunt quædam confectiones ex speciebus redolentibus, & quia magis habent de humiditate, quàm de sicco, ideo erant in modum vnguenti. Gen. 350.c.4.F

Aromata, de quibus Exodi vigesimo secundo, species simplices sunt, quas sic natura produxit, & hoc modo accipitur Gen. trigesimo septimo, vbi dicitur, portantes aromata. Sic dicitur Exodi trigesimo in compositione tymiamatis. Exod. to.2. 17.c.2.D

Et oppositum videtur dicere. 102.c.1.B

Aromata tria significat, aliquãdo cõfectiones quasdam,aliquando species quasdã simplices, aliquando est nomen generale ad multos succos arborũ, de primo Matth.vltimo,& Marci vltimo,& de secundo habetur Gen. trigesimo septimo, & Exodi trigesimo. de tertio Marci vltimo, cum dicitur. Emerunt aromata, scilicet, quæ erant simplices species.Exo.to 2. 198.c.4.I

Aromata sunt in secundo & tertio climate. Et in principio & fine primi climatis.2. Paralip. fol.123. col.4.I

Aromatica conseruantur bene in loco frigido: quia frigiditas loci circunstans non permittit exhalare virtutem aromaticam & resolui: & sic est de omni pigmento.2. Paralip. 129.c.3.G

Vti aromaticis & vnguentis meretricijs, cremando super corporibus regum, consuetudo erat apud antiquos: nec in hoc peccabant, 2. Paral pomen. 223.c.1.D

Arphaxat. Fuit primogenitus Sem, quem genuit anno centesimo vitæ suæ. Gen. 56.c.3.K

Arphaxat vixit annos trecentos trigintaocto. Et mortuus est anno sexagesimo septimo vitæ Isaac, vt probatur super Gen.1. Paralipo. 35.c.3.C

Arphaxat genuit Sale, & Sale genuit Heber, in quo mansit idioma Hebræum 1.Paralip. 34.c.2.E

Arrendationes. Arrendationes beneficiorũ & officiorum licite sunt, si fiant sicut oportet. Mat.to.7. 57.c.3.F

Arripere. Pertinet ad aliquid,quod violenter & sine deliberatione fit.1.Reg. tomo 1. 20.c.4.I

Arreptitius. Inter arreptitios & energumenos hoc interest, iuxta quorundam sententiam, quia arreptitij dicuntur, qui à multis dæmonibus vexantur, energuminus vero, qui ab vno,iuxta versum

Est energuminus quem dæmon possidet vnus,
Sunt arreptitij vexati dæmone multo.

Tamẽ melius dicitur, quòd energuminus sit, qui habet

Universidad de Deusto Biblioteca

habet dæmonem intra, & arreptitius, qui habet extra. Gen. 163.c.2.C

Quædam mulier arreptitia loquebatur Hebraice, cum esset rustica. Et auctor vidit arreptitium loquentem lingua Hebraica, cum quo locutus est auctor in eodem idiomate. Matth. tom.3. f.168. c.3.F

Per arreptitios non possunt loqui dæmones, nisi intra ipsos sint, sed bene possunt ipsos arreptitios vexare, absque hoc quòd intrent in eos. 1.Reg.to.2. 161.c.3.F

Arreptitij qdã loquũtur varijs linguis, quas, cessante passione, non nouerunt, sic erat Saul. 1.Reg.18. Mat.to.1. 206.c.3.H

De arreptitijs habitantibus in monumentis & de sæuitia eorum. Matthæi tomo tertio. folio 164. col.2.D

Multi arreptitij dicuntur se esse animas quorundam hominum, vt generẽt errorem, quòd animæ mortuorum efficiantur dæmones. Matth. to.3. f.164. c.4 H

De homine arreptitio, qui concidebat se lapidibus Marci.5.Mat.to.3. 165.c.3 G

Et quare dæmones clamauerunt in arreptitijs, viso Christo, dicentes, Quid tibi & nobis Iesu fili Dei altissimi? venisti ante tempus perdere nos? Matt. to.3. 165.c.4.K

Arreptitij possunt interdum peccare, quando à dæmone arripiuntur.s.quando nõ coguntur, neque sunt omnino perturbati, cuiusmodi erat Saul. 1.Reg.18.cum misit lanceam in Dauid. Mat.to.3. 170.c.4.F

Sed arreptitij, vt communiter perturbantur penitus quando arripiuntur ita vt nesciant quid fecerint, vel dixerint.ibidem.

Christus aliquando permittebat arreptitios vexari in exitu dæmonum, vt appareret per hoc, quantum esset malum, à quo liberarentur. Mat. to.3. f.171. c.4.I

Cognoscimus aliquos homines esse arreptitios, quando loquuntur idioma, quod non nouerunt. Mat.to.3. 217.c.2.C

Ante Christi aduentum fuerunt innumerabiles arreptitij, nunc verò rarissimi sunt: quia Christus abstulit eis potestatem.Ioã.12.Nunc iudicium est mundi, & princeps huius mundi eijcietur foras. Mat.to.4. 18.c.3.I

Aliqui arreptitij dicuntur lunatici specialiter, quia solum torquẽtur in conuersionibus lunæ.s.in augmento, vel decremento, aut in quadraturis. Et propter multas alias causas, quæ referuntur. Mat. to.4. 263.c.1.C

Arrius. Fuit tempore Constantini Imperatoris, qui quidem Constantinus fuit post Christi natiuitatem plusquam trecentis & quadraginta annis. Matthæi tomo primo. fol. 60. col.2.C

Arrij error refertur dicẽtis, quòd Christus esset creatura pura, & non consubstantialis patri. Matth. to.1. 60.c.2.C

Arrius hæreticus dixit Christũ esse Dei filium, idest valde dilectum à Deo, & sanctissimum virũ, quia sicut filius est dilectus à patre, ita Christus: quia excellentissimus prophetarum & omnium virorum sanctissimus. & ad hoc ostendendum vocabant eum filium Dei, cum esset creatura. Matth. to.4. 116.c.3.H

Arrius cum suis sequacibus condemnatus est in concilio Niceno, vt patet in historia tripartita. Matth. to.1. 60.c.2.D

Arriani. Raserunt ex euangelio Ioannis, illud. Ioan.14 ego in patre, & pater in me est.& illud.1.Ioan.5.& hi tres vnum sunt, dicentes hoc non esse de sacra scriptura. Deuteron. fol.18. c.3.H

Ars. Artes distinguuntur communi diuisione, per doctrinam rationem, & vsum, sub doctrina omnes Mathematicæ, naturales, & Metaphysica comprehenduntur. Et sub ratione comprehenduntur Grammatica, Dialectica, & Rhetorica. Sub vsu comprehẽditur moralis Philosophia, quia vsus mores hominis dirigit. Genes. fol.15. c.4.H

Omnes artes liberales sunt speculatiuę: & ideo honorabiles: non sunt tamen vtiles, nisi quia actus cuiuslibet earum potest retorqueri ad hominum vtilitates.Gen. 15.c.4.G

Artes mechaniçæ dicuntur minores respectu liberalium, quia non sunt de obiecto ita perfecto sicut liberales, quæ sunt speculatiuæ, & propter alia multa. Gen. 15.c.4.K

Ars mechanica est habitus cum recta ratione factiuus, & ideo ponitur in intellectu practico, vel potius in intellectu factiuo. Ars vero liberalis in intellectu speculatiuo.Gen. 15.c.4.G

In artium adinuentione fuit iste ordo: quòd artes magis necessariæ fuerunt prius adinuẽtæ: & ideo prius fuerunt artes mechanicæ adinuentę, quam speculatiuæ, vt dicit Aristoteles 1.Metaph. Gen. 189.c 1.D

In qualibet arte prima consideratio est de subiecto illius artis, præsupponendo illud esse, & cognoscendo quid est: & quia de illo cætera, quæ in arte sunt, dicuntur. Exod. tomo primo. fol.2. col.3.H

In artes non influunt corpora supra cœlestia. Exodi to.1. 77.c.3.F

Non potest Deus per artẽ producere aliquid æquale sibi.Iosue to.2. 27.c.1.A

Ars facit vnum ad multa, sed natura vnum ad vnum: exemplum primi est gladius Delphicus. Matth. to.1. 20.c.1.A

Illę propriè dicuntur artes, quarum operibus possunt homines bene: & male vti, & illæ sunt artes licite. Mat.to.3. 277.c.3.H

Mechanicas administrationes subeunt homines moti amore lucri. Matthæi tomo quinto. fol.82. col.4 F

Ars habet duplicia instrumenta: quædam de prima intentione, vt musica habet citharas, & alia vasa musica: eo quòd directe ordinantur ad actum, quem intendit ars; alia habet secundaria intentione, scilicet ad conseruandum illa, quibus vtitur prima intentione. Matthæi tom. 6. fol. 103. c.1.C

Ars est habitus simplex non habens partes. Matth. to.6. 100.c.4.F

Artaxerxes. Scripsit Esdræ principi Iudæorum di. quòd quicquid argenti & auri necessarium esset ad sumptus sacrificiorum vsque ad talenta centum, & vsque ad vini bathos centum, & bathos olei centum, & sal absque mensura, omne, quod ad ritum Dei cœli pertinet, tribuatur diligenter in domo Dei cœli, ne forte irascatur contra regnum regis & filiorum eius, Esdræ.1.1.Paral. 187.c.1.E

Artaxerxes regnauit annis quadraginta tempore cuius fuit Esdras. Matthæi tomo primo. fol.146. c.2.A

Artaxerxes, qui & Assuerus dicitur, sub quo fuit historia

storia Esther anno tertio regni eius regnauit annis quadraginta, & incœpit regnare ante Christi natiuitatem anno tercẽtesimo octuagesimo primo. Matth.to.1. 147.c.1.A

Artifex. Inter artifices quidam agunt, præcognito fine & præsuppositio, & isti vocantur sapientes, quia agunt per causam altissimã artis, alij sunt, qui non cognito, neque præstituto fine agunt, & isti vocantur manuales. Exo.tom.2. 105.c.3.H

Ad artificis bonitatem non pertinet facere omnia meliori modo, quo potest, sed secundum conformitatem ad finem, ad quem sunt, quæ facit. Iosue to.2. 25.c.4.G

Artifices non debẽt aliquid recipere vltra debitum secundũ consuetudinẽ patriæ. Mat.to.3. 29.c.1.A

Artificiale. In artificialibus est duplex excogitatio, quædam, quæ est, de forma rei constituendæ, secunda, quæ est, de modo & processu factionis. Prima pertinet ad exemplar rei. Secunda ad habitum artis, primum ponere facile est, non tamen secundum. Exo.tom.2. 108.c.1.C

De artificijs & negociatiónibus dãtur decimæ. Mat. to.6 217.c.1.E

Artificiatum. Duplex. Matth.to.6. fo.100. c.2.C

Artificiata constituuntur in genere per materiam. Mat.to.6. 99.c.1.D

De duobus quibus artificium cognoscitur. Mat.to.7 208.c.4.F

Articulus. Articulis carent Latini, Græci tamen & Hebræi habent illos, de quibus multa dicuntur. Exo.to.1. 26.c.1.A

De articulis, s.ha.hu.hi. Exo.to.2.3.c.4.H. Iosue to.2. 61.c.1.D

Articulus fidei. Inter articulos fidei, quidã sunt, qui naturali ratione inuestigari non possunt, vt Deum esse creatorem, & esse trinum & vnum &c. quidam sunt, qui naturali ratione cognoscuntur, vt Deum esse. Exo.to.1. 201.c.1.D

Licet impossibile sit demonstrare articulos fidei, bene tamen possunt persuaderi & defendi. & non cũ magna difficultate. Exo.to.1. 281.c.1.D

Inter articulos fidei primus & maior est ecclesiam errare non posse in his, quæ sunt fidei. Matth.to.1. 15.c.2.A

Articulus diei. De quo Gen. 7. in articulo illius diei, significat rẽ distinctam & manifestã, hoc est fecit Noe ingredi arcam in die clara, vt alij homines viderent illum ingredientem, iuxta opinionem Nicolai de Lyra vel melius sic.s.q articulus significat quandã particulam distinctam, qua dies à nocte dstinguitur, scilicet pro aurora illius diei in quo cœpit pluere, & hæc est sententia Rabbi Abraham Aben Ezra Gen. 42.c.2.A

Arula. Dicitur vas ad ponendas, prunas, vt patet Hier.36.vbi dicitur q ante regem in domo hyemali posita erat arula plena prunis. Exo.to.2.50.c.2.B. De ista arula non fit mentio in litera Hebraica, sed dicitur: Quos pones super ambitum altaris, quia forte ille ambitus erat aliquod vas, siue magnum frustum æris quadratum secundum formam altaris circundans illud intra, & ibi ponebantur ligna holocausti. Exo. to.2. 50.c.3.G & 100.c.1.C

De positione arulæ refertur opinio quorundam & improbatur. Et differitur ab auctore qualiter arula erat in altari medio, & quomodo subter cratica lam. Exo.to.2. 100.c.2.A

Arula erat super craticulam, & subter craticulam, diuersimodè. Exo.to.2. ibidem

As. Est moneta minutissima, idest obolus. Accipitur tamen dupliciter: vno modo pro minima moneta cuiuscunque regionis, qualitercunque illa vocetur, nã interdum habet nomina specialia, & vocatur quadrans. Matth.5.& 18. & Luc.12. dicitur minutum. Sed secundum iura humana aliter capitur as, quia capitur pro tota hæreditate alicuius quanticunque sit valoris. Et tunc as diuiditur in duodecim vncias, quarum quælibet est duodecima pars illius hæreditatis, & quælibet pars habet nomen proprium, nam prima dicitur sextunx deinde sextanx, quadrans, dextans, deunx, & sic as: est pars vltima.s.duodecim, quæ includit omnes alias. Et prima est tota hæreditas. Sic patet Insti. de hære.§.hæreditas. Et tunc as nõ est nomen monetæ, Et sic raro vtimur hoc nomine, sed tantum vtimur pro moneta minutissima. Matth. tom. 3. 255.c.4.F

Asa. Rectum fecit in conspectu Domini: sicut Dauid.3.Reg. 138.c.3.k

Asa, quare non destruxerit templa, quæ fecit Salomon idolis vxorum suarum.3.Reg.140.c.1.D. Nec tamen in hoc peccauit, sicut nec Ezechias.3.Reg. 140.c.2.D

De Asa rege Iuda filio Abiæ, & de processu regni eius.2.Parali. 187.c.1.D

Asa regi Iuda non insurrexerunt bella vsque ad annum decimum, propter multa.2.Paralip. fol.187. c.4 H. Et hoc potuit Deus facere multipliciter. ibi.

Asa vicit Zara regem Aethiopum habentem decies centena millia virorum, Dei adiutorio. Et permisit Deus tantum exercitum venire contra Asa. propter tria.2 Paralip. 188.c.1.E

Et potuit Zara moueri à Deo, vel à seipso, vt veniret oppugnare regnum Iuda. ibidem. 189.c.3.I

Et Deus voluit istum Zara & exercitum eius tradere in manus Asa, potius quàm in manus alicuius gentilis propter multa. ibi. 189.c.4.G

Asa commisit bellum contra Aethiopes anno decimo quinto regni eius; & cum dicitur. 2.Paral.14. q decem annis fuit pax in regno Asa, intelligitur q nulla omnino bella surrexerunt illis decem annis, sed post decimum annum surrexerunt aliquæ contentiones paruæ contra vicinos, per quas terra non erat iam omnino in pace, & tamen non fuerunt bella famosa: & ideo de illis non fecit mentionem scriptura.2.Paral. 192.c.4.F

Asa amouit Maacham matrem suam à sacris Priapi, & puniuit eam, augusto Imperio priuando.2.Par. 206.c.4 H

Nec ipse poterat occidere matrẽ propter idolatriã, vt probatur. ibid.

Nec occidit aliquos de Israelitis, qui fuerũt idolatræ tempore regum priorum, sed hortatus est eos, vt quærerent dominum in toto corde suo. Et fecerunt sic componentes fœdus cum Deo, quod obseruauerunt tempore Asa. ibid. 207.c.4.F

Asa regnauit tpe septẽ regum Israel.2.Par. 211.c.3.k

Asa peccauit vocãdo in auxiliũ suũ Benadab regem Syriæ.2.Paral. 212.c.1.C

Asa peccauit multipliciter dando thesauros domus dñi Benadab regi Syriæ. 2.Par.212.c.3.I. Sed datio ista pecuniæ non probat sufficienter q peccauerit Asa vel Benadab. Excepto q illa pecunia erat sacra, & excepta similiter non cõfidẽtia Asa in Deo. 2.Paral. 213.c.1.A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Licitum fuit Asa tollere lapides & ligna, de loco, in quo posuerat illa baasa ex Israel, & hoc propter multa.2.Paralip. 213.c.4.H

Asa peccauit habendo fiduciam in Benadab rege syrię,& non in domino 2.Paralip.215.c.1. A. Et propter hoc perdidit multa bona, ibidem.

Asa quando fecit incarcerari prophetã Anani, multi de populo interfecti sunt a Deo,& creditur, quòd de numero illorum fuerunt illi, qui tenuerunt eũ iussu regis: & in carcerem miserunt; nam in casu hoc non debebãt obedire regi.Similiter & illi, qui consilium dederunt regi,vt incarceraretur, vel approbauerũt factum,vel gauisi sunt de hoc,vel quia alias merebantur mortem, & tunc voluit Deus illam exequi, quam alias non esset pro tunc executurus: nisi rex peccasset,2. Paralip. 218.c.4.H

Pœna podagræ, data Asa pro incarceratione prophetæ,fuit illi conuenienter inflicta, vt probatur 2.Paral.219.c.4.K.Et grauius punitus est,quã illi subditi sui,quos Deus repente interfecit, vt probatur ibid.

Asa peccauit,quia in infirmitate sua nõ quærens dñm cõfisus est in opere medicorum.2.Paral. 222.c.2.C

In Asa non apparet aliquid propter quod perierit, æternaliter 2.Paralip. 222.c.4.H

Asael phuni. De qua 1. Paral. 4. non fuit mater Samsonis,vt opinantur Rabanus, & glosa ordinaria. Sed fuit quædam alia mulier de tribu Iuda,quæ propter aliquam excellentiam nominatur.1.Paralip. 69.c.1.A

Asaph. Eman,& Iditum erant principes cantorũ templi. Asaph erat de familia Gerson. Eman de familia Caathitarum, Ethan princeps de familia Merari,& erant valde sapientes, & fecerũt multos Psalmos tempore Dauid.1.Paral.289.c.3.K Et isti erant diuisi in viginti quatuor partes, vel sortes; de Eman & de familia Caathitarum erant quatuordecim,& de familia Idithum,s.de familia Merari erãt sex, & quatuor de familia Gersonitarum, descendentes a quatuor filijs Asaph. & Iditum & Ethan est idem.1 Paralip. 290.c.2.A

Asasonthamar. De quo Gene.14.locus quidã est in terra Engadi.2. Paralip. 20.Engadi est terra in sorte Iuda, in qua latuit Dauid cum fugeret Saulem. primi regũ 24. Et abũdat vineis palmis,& balsamo,& est circa Iericho, & ciuitates Sodomorum,Gen. 250.c.1.E

Ascendere,ascensio. Ascendit Christus in cœlum,per se sua virtute per donum agilitatis,nec oportuit, vt ab angelis portaretur, nec propter dignitatem ascẽdentis, vt vteretur ad hoc obsequio & famulatu angelorũ,immo cum suo vigore ascendere,magnã ostendit potentiam,Parado. 74.c.2.E

Christus ascendit in cœlum secundum humanam naturam per realem ascensionem: non tamen sic dicendum est de descensu eius de cœlis ad incarnandum,vt dicitur in symbolo,cum dicitur: Descẽdit de cœlis,&c.Parad. 126.c.4.F.& C.

Inter ascensionem,& assumptionem quid intersit.Parad. 73.c.2.C

Ascensio Christi in cœlum fuit non naturalis, sed supra naturalis,Parad. 72.c.3.H

Ascensio Christi in cœlum fuit successiua per totum illud spatium, quo oculi discipulorum possent eũ videre,& deinde subito, vel in instanti peruenit in cœlum empyreum.Parad.75.c.2.A. Et melius dicitur in instanti quam subito,Parad. 75.c.2.E

Modus ascensionis Christi in cœlum describitur in Parad. 75.c.4.F

De ascensu beatorum in cœlum in resurrectione generali.Parad. 76.c.4.F

Asenech. Vxorem Ioseph, quidam dicunt fuisse neptẽ Dinæ filiæ Iacob,sed falsum est, & dicendũ q̃ fuit de stirpe Gentiliũ,Gen.368.c.4.H

De Asenech refertur historia.Gen. 367.c.4.I

De Asenech vxore Ioseph,& de filio Pharaonis,refertur apocripha historia.Exo.to.1. 1.c.2.D

Asenech erat vxor Ioseph,filia Putifaris,Ge.397.c.4.H

Asia. Et Africa mari Mediterraneo seiungũtur,&c. Exo.tom.1. 64.c.2.C

Terminus occidẽtalis totius Asię est terra Chanaan, Iosue to.2. 104.c.4.G

Asinus. Asinum,quem strauit Abraham,quando iuit immolare filium,dicunt Hebræi futurum esse illum, in quo sedere debebat Messias, de quo Zach.9.habetur,Gen. 280.c.3.H

Asinum,de quo Exo.4.dicitur; quòd Moyses tulit vxorem suam & filios, & imposuit eos super asinũ, fuisse asinum illum,in quo Abraham tulit ligna ad holocaustum, Gen.22. & super quem vẽturus erat Messias iuxta Zachariæ vaticinium.cap.9. Ecce rex tuus &c.dicit Rabbi Salom.cuius duo motiua referuntur.Sed hoc ridiculum est, vt probatur, Exodi tom.1. 25.c.4.K

Asinus,apud gentiles,immolabatur priapo,Exo.to.1. 54.c.2.B

Quòd asinus primogenitus præciperetur redimi oue, potius quam cætera animalia, ideo fuit ,vt dicit Abẽ Ezra, quia soli asini adducti sunt ab Israelitis de Aegypto,& hoc videtur magis tenendum, nec asinus poterat Deo immolari.Exo.to.1. 101.c.3.G

Asina. Quid per asinam & pullum, de quibus Mat. 21.significetur.Gen.407.col.3. H. Matt. tomo 5. 215.c.2.A

Asina Balaam non formabat voces, sed in ipsa formabãtur,ita q̃ in ipsa fabricata sunt nouiter aliqua organa, in quibus posset fieri talis vocum formatio, Num.to.2. 37.c.4.H

In Asina Balaam facta sunt duo mirabilia. Primum, vt videret Angelum. Secũdum,vt loquuta sit. Nu. tomo 2. 38.c.2.B

Asiongaber. Est portus maris rubri terræ Idumææ.2.Paralip. 121.c.2.A

Aspergere.Aspersio Qui in veter. legeb. aspergebat alium aqua lustrationis, efficiebatur immundus, Matth. tom.7. 308.c.1.A

Aspersio,vbi iubebatur fieri in vete.testa. semper debebat fieri septies.Leui. 136.c.3.K

Aspicere. Inter aspicere & attendere hoc interest,quia aspicere est ad id, quod palam videtur:attendere autem est cum solicitudine inquirere,vt videamus,Matth.to.3. 127.c.4.F

Aspis Aspides sunt magni serpentes in motu velocissimi,ita vt flumina,& maria trasuolẽt. Deuteron. 174.c.3.H

Asser. De quo Gen. 30. significat beatitudinem, Genes. 222.c.3.H

Assyria. Prouincia est,in qua sita est ciuitas Niniuæ, in qua regnauit Salmanasar, qui captiuum duxit Israel in terram suam.Et hæc Assyria habet Caucasum montem a Septentrione, a Meridie autem Persicum sinum, ab oriente Parthiam, & Aracusiam, ab occidente fines Persidis, & Mediæ,Gen. 6.c.3.G. & 57.c.2.D

Assyria est terra satis remota a terra promissionis vltra Babylonem,Chaldæam,& Mesopotamiam.Genes. 20.c.4.G

Cum in Assyrios translati fuerunt Israelitæ, multi ex omnibus tribubus remanserunt in terra Israel,

Mat.to.5. 164.c.3.H

Assyrij Dicuntur sic ab Assur filio Sem, Gẽ.6.c.3.G

Assyriorum regnum fuit primũ inter omnia regna mundi,post diluuium,incipiẽs ab Assur filio Sem, & durauit vsque ad Sardanapalum,qui flammis se iniecit,Gẽ.6.c.3.G.& 52.c.1.C. Et dicitur q̃ regni Assyriorũ principium fuit in Babylone per Nembroth regem.ibidem.

Assor. Duplex est Assor ciuitas: quædam in tribu Iuda, & altera in tribu Nephtali.Iudi. 54.c.4.I

Assuerus. Assueri regis conuiuium amplissimum fuit & memorandum. Mat. to.4. 78.c.1.A

Assumptio. Inter assumptionem & ascensionem quid interfit. Parado. 73.c.2.C

Assumptio hypostatica quomodo differat a compositione. Parado. 23.c.1.D

Assur. De quo Gen.10.& de genere Sem.cum nollet repugnare Deo vidẽs peruersam intentionem aliorum ædificantium turrem,fugit de terra illa; vel,vt alij volunt destructa lingua, cũ alij recessissent, recessit ipse in terram quandam contra orientem & magis septẽtrionalem, quàm Babylon,& nunquã ab aliquo habitatam, quam à nomine Assur Assyriam nominauerunt. Et ædificauit ciuitatem magnã, quæ postea à Nino dicta est Niniue.Gen. 52.c.2.C.& 53.c.2.D

Assur ędificauit tres ciuitates,s.Niniue,Calle,Resen, quæ postea alijs nominibus fuerunt nominatæ. Gen. 52.c.2.D

Asterisçus. Asterisçus est imago in modum cuiusdam stellæ facta, & dicitur stella, & ponebatur hæc imago ab Origene, quando aliqua litera diminuta erat,& suppletur.Gẽ.35.c.2.A

De asterisçis & obellis,quid sint.Iosue to.1. 9.c.1.B

Astrum. Astra octauæ sphęræ, quare nõ videãtur pertinere ad ornatum.Gen. 7.c.2.C

Astra,quæ in quarto die producta sunt,Gen.2. in Hebræo dicuntur militiæ, vel turbæ cœlorum, quia dicuntur discurrere per cęlum tanquam milites, vel exercitus,& eadem dictio ponitur in Hebræo. Gen.2.quæ ponitur in lib.3.& 4.Reg.cum dicitur, coluit militiam cœli.4 Reg.17.Gen. 10.c.3.I

Astra non significant,nisi naturales effectus,inquantum mediate, vel immediate, habẽt causalitatem super ipsos. Sed super liberum arbitrium non possunt esse signa.Exo.to.2. 124.c.4.I

Antiqui crediderunt astra esse deos.Deut. 171.c.1.D

Inter astra, quæ specialius influunt in hæc inferiora, sunt Sol & Luna,&c.Deu. 180.c.2.C

Astra cœli colebant Iudæi tempore Manasses regis Iuda.4 Reg. 210.c.4.I

Astra,coniuncta Soli per tredecim gradus nõ videntur: cum verò transierint gradum tredecimum, poterunt videri occidente Sole, & dicuntur tunc habere ortum Heliacum: quia fugiunt radios Solis.2.Paral. 77.c.3.K

Astrolabium. Dicitur fabricasse Ptolomęus in ciuitate Arim, quæ est sub æquinoctiali, Gen. 12.c.4.H.Exo.64.c.1.D

De astrolabij descriptione, & ad quid deseruiat.Exo. to.2. 63.c.4.E

Astrolabium, & cilindus sunt ad inuestigationẽ horarum,& altitudinis ortus,& occasus planetarum, & non ad diuinationes.Iudi. 174.c.1.B

Astrologia. Astrologiam inuenerũt sacerdotes Aegyptij,vt inquit Aristoteles

1.Metaphysicæ.Gen. 4.c.1.D

Astrologia siue astronomia cæteras artes liberales antecedit dignitate,quia de subiecto altiori est & nobiliori.Gen. 15.c.3.K

Astrologia, & Astronomia quomodo differant. Gẽ. in Prol. 15.c.3.K

Astrologiam distinguit Isidorus ab astronomia,quia ista cœli conuersionem,ortus & obitus, motusq; syderum continet; illa verò partim naturalis est, & partim superstitiosa: naturalis est, dum exequitur solis & lunę cursus vel stellarum, cęterasque istarum stationes. Superstitiosa est illa,quam mathematici sequuntur, qui stellis augurantur, qui etiam duodecim cęli signa per singula animæ vel corporis membra disponunt, syderumque cursu natiuitates hominum moresque prędicere conantur,quod non solum orthodoxorum fides abhorret,sed etiam philosophi detestãtur.Gen. 15.c.3.K

Astrologia duas habet partes,vnã, quæ dicitur theorica, quæ inquirit de quantitate & conditione corporũ cœlestiũ, velocitate tarditate &c. Alterã, quæ dicitur practica, quæ de pluuijs siccitatibus, peste, sanitate,bello,pace,&c. edisserit. Et ab astrologis theoricis non est peccatum inquirere aliqua circa theoricam, nec à practicis ea, quæ totaliter sunt à natura, dum tamen non credamus illa necessario euenire.Leui.202.c.1.D.3.Reg.33.c.2.D.Nefas tamẽ est per Astrologiam asserere aliquid futurum in eis rebus,quæ partim habẽt causalitatem ex natura, & partim ex operatione nostra. vt iudicare de aliquo homine, q̃ infirmabitur, vel sanus erit: prius quã causæ ægritudinis sint, vel sanitatis, &c. Similiter & in his,quę partim ex natura,partim ex libertate, vel fortuna ortum habent, & in his quæ purè voluntaria sunt, & dependentia ex voluntate inquirentis,vt probatur. Leui. 202.c.3.H

De astrologia iudiciaria circa natiuitates quę dicitur oroscopium, vide in dictione,Oroscopus.

Astrologia,arithmetica, & geometria fuerũt primo apud Chaldæos, vt dicit Iosephus 1.Antiq. Deinde apud Aegyptios, & multo melius. 1.Reg.to.1. 67.c.2.E

In astrologia iudiciaria est, quædam particula de electionibus, & quædam de natiuitatibus, & alia de annorum reuolutionibus, & alia de quęstionibus. 2.Reg. 32.c.3.I

De capite æneo vel ferreo, quod per astrologiam & magicas artes dicunt fieri, vide in dictione caput æneum.

Astrologia licet non sit prohibita,quantum tamẽ ad aliqua iudicia multum particularia, vt de furtis prohibita est. Matth.to.3. 25.c.1.D

Astrologus. Astrologi in iudiciariis habent quatuor modos inquirendi euentum rerum.s.per reuolutiones, per natiuitates,per quæstiones, per electiones, & astrologi moderni addũt quintam partem, quæ est de intentionibus. Leuit. 203.c.3.G

Astrologus, vt dicit Ptolomæus in centiloquio propositione prima, non debet denũciare rẽ particulariter, sed vniuersaliter, vt qui eminus videt rem aliquam. 3.Reg.155.c.3.G. Mat.to.5. 186.c.2.E

Astrologi quare multa vera dicant,de conditionibus animarum eorum, qui noscuntur per tempora natiuitatis,s.de ingenio, &c. Mattũ.to.7. fol. 231. c.1.A

Astrologi dicũt fortiores domos esse angulos,quàm alias, & dicunt fortiores esse illas, quæ succedunt angulis, quàm cadentes ab angulis, nec in angulis esse æqualitatem &c.Matth.to.7. 143.c.2.C

Universidad de Deusto Biblioteca

In aſtrologorum computo cõnumerantur anni biſſextiles, Deſen. 48 c.2.B

Aſtutia. Aſtutiam quandam naturalem habent animalia quædam, vt formica Prouerb.6. Araneæ tribuitur velut ingenium ſubtile in texendo &c. Gen. 159 c.4.F

Aſtutia quomodo differat à ſapientia & prudentia, Exo.to.1. 4 c.4.k

Quælibet aſtutia & prudentia laudabilis eſt, licet opus per eam factum non ſemper ſit laudabile. Mat.to.4. 180.c.3.G

Atalia. Quomodo potuit occidere omnes de ſemine regio. & quare. 4.Reg.fol.117. c.2.D

Atalia nimis audax fuit & temeraria. 4 Reg. fo.117. c.3.H

Ataliam iuſſit Ioiadas ſummus ſacerdos educi de templo, & occidi, propter quinque. 4 Reg.fo.120. c.2.B

Athecina. Eſt habitus, qui cauſatur per operationẽ contrariã artι ex 6 Ethic. 3.Reg. 34.c.2.E

Athenæ. Dicuntur quaſi littorales, quia in littore maris conſtitutæ ſunt. Geneſ. 4 c.2.E

Athenæ conditæ ſunt à Cecrope, dum filij Iſrael in captiuitate ægyptiaca tenerentur. Gene. Et huius ciuitatis varia nomina referuntur. Exo. to.1. 117. c.2.D

Athenarum ciuitas quondam vocata eſt Acta, ideſt littoralis, ſed poſtea vocata eſt Athenæ ex nomine cuiuſdam Deæ, quæ vocabatur Minerua, vel Pallas, & in Græco dicitur Athena: vel dicitur ſic, ab a, quod eſt ſine, & thanatos, quod eſt mors, quaſi ſine morte, ideſt immortalis, propter eius famam in æternum ex ſtudio literarum. Gen. fol 4. c.2.E.1.Paralip. 18.c.1.E.Exo.to.1.118.c.2.E

Athenienſes. Apud Athenienſes conuiebãt quondam fœminæ cum viris, & habebant voces in publicis conſultationibus, quod poſtea negatum eſt illis. Gene. 233.c.1.C

Athenienſes, cum eſſent viri doctiſſimi, cognouerũt eſſe Deum quendam excellentiſſimum omnium mundanarum rerum curam agentem, & illum dignum maiore honore dixerunt. Iudi. 10.c.4.H

Athenienſes irridebant Paulum prædicantem reſurrectionem mortuorum. Matth.to.6. 268.c.4.F

Athenienſes fecerũt altare Deo ignoto, in quo erat titulus, altare Dei ignoti. 4.Reg. 54.c.1.D

Athenienſes cognouerunt Deũ naturaliter, ſed non cognouerunt, quòd eſſet creator omnium, ſed potius negabant hoc, & irridebant Paulum, quia prædicabat creationem & reſurrectionem mortuorũ. Act.17.2.Paralip. 34.c.1.D

Athlas. Mons eſt famoſiſſimus ex parte Africæ, & mons alpe, ex parte Hiſpaniæ. Gen. 17.c.3.F

Athlas mons altiſſimus eſt in confinio Oceani in fine Africæ, vbi coniungitur Europæ vltra fines Hiſpaniæ, apud quem, facta quadam ruptura, æſtus Oceani terris immittitur faciens mare Mediterraneum, quod mox Tirrhenum vocatur. hic mons, quia propter altitudinem nebuloſam vix cacumẽ demonſtrat, cœlum attingere dicitur, & ſuſtinere, quaſi cœli liquidi ſint, & terra ſolida. Gen. fo.356. c.3.I

Athlas, vir in aſtris peritiſſimus fuit: anno ab orbe condito, bis milleſimo trecenteſimo trigeſimo. Gen. 356.c.3.H

Athos mons. De Atho monte altiſſimo Macedoniæ, Geneſ. 87.c.2.C

Atreus. Hiſtoria Atrei, & Thieſtis refertur, Exo. tom.1 118.c.1.A

Atrium. In Atrio Tabernaculi non erant caldariæ lebetes, & ollæ, ſed hæc portabant offerentes hoſtias pacificas, Exod.tom.2. 44.c.4.F

Atrium templi, vbi erat altare holocauſtorum, non erat coopertum, ſed toti cœlo patens, ibid. 33.c.3.F

Circa atrium tabernaculi recitatur opinio quorundam dicentium Atrium, de quo Exo.27. Eſſe extra tabernaculum, & improbatur ab auctore, ibidem. 51.c.4.F

Sed dicendum, quòd atrium erat circundans in gyro ipſum tabernaculum, ſed quare fieret iſtud atriũ, aſſignatur duplex cauſa, ſcilicet, propter altare holocauſtorum, & propter tabernaculum, ibid.

Et aſſignatur cauſa, quare iſtud atrium erat centum cubitorum in longitudine, & quinquaginta in latitudine, ibid.

Figura atrij tabernaculi deſcribitur, ibid. Leuit. 153. col.1.A

Intra atrium tabernaculi erat labrum æneum, in quo lauabantur ſacerdotes, & altare holocauſtorum, cuius ignis nullis imbribus extinguebatur, diuinitus conſeruatus, Exo.tom.2 52.c.3.I

Atrium tabernaculi, habebat ſexaginta columnas, ibid. 53.c.3.F

In atrium tabernaculi intrabant omnes, etiam vulgares quotquot vellent ad ſacrificandum, ibid. 72. col.3.G

In atrio tabernaculi coquebantur omnes carnes pacificorum, & carnes ſacrificiorũ pro peccato, quæ ad ſacerdotes pertinebant, ibid. 86.c.3.I

De atrij tabernaculi, columnis, & tenctorijs, ibid. 201. c.2.B, & 210.c.4.F, & 115.c.4.K, & 219.c.2.B

De tabernaculi atrij introitu, ibid. 201.c.3.H

Atrij cortinæ paxillis æneis figebantur, ibid.202.c.1.E

In atrium tabernaculi intrabant vulgares cum offerrent victimas pacificas, & ibi comedebant partem victimarum ſuarum, ſimiliter cum ſacrificia offerre deberent, Leuit. 9.c.3.F

Vſus atrij tabernaculi ceſſauit, non ſolum facto templo Salomonis, ſed etiam immediate, vt Iſraelitæ locauerunt tabernaculum Domini in Silo. Nam ibi conſtituerunt tabernaculum intra domum magnam, in qua non erat opus vallare tabernaculum atrio, ſed atrium tabernaculi fuit ſolum pro tempore, quo manſerunt Iſraelitę in deſerto, 3.Regum 49.c.4.K

De quatuor atrijs templi Salomonis, ibid. 58.c.4.G

Et in dictione templum, 4.Reg. 126.c.2.A, 1.Paralip 328.c.2.E

Oſtium atrij ſacerdotum cuſtodiebatur a ſacerdotibus. Et oſtia aliorum atriorum, quæ erãt a quatuor ventis, cuſtodiebantur a Leuitis, 4.Reg. 126.c.2.D

Atrium templi habebat in circuitu quatuor portas ad quatuor ventos, & in iſtis erant ianitores cuſtodientes, ne quis accederet ad locum indebitum, vel ſi aliquis eſſet immundus, 1.Paralip. 68.c.3.F

De atrio templi Salomonis, 2.Paralipom. 41.c.2.E, & 59.c.1.A

Attendere. Inter attendere, & aſpicere hoc intereſt, quia aſpicere eſt ad id, quod palam videtur. Attendere autem eſt cum ſollicitudine inquirere, vt videamus, Mat.tom.3. 127.c.4.F

Attentus. Duobus modis Chriſtus faciebat ſuos auditores attentos, Mat.to.4 132.c.4.I

Attributum. Attributa ſunt quędam perfectiones, quæ in nobis ſunt veræ qualitates, ſi manens, 1.Reg.tom.2 67.c.2.D

Augeri. Quodlibet membrum corporis proportionaliter augetur, Mat.to.6. 109.c.2.B

Bona ſpiritualia dupliciter augentur, Matth. tom.7. 34 c.4.k

Augmentatio. In Deo augmentationem ſuſcipi eſt impoſſibile, Parad. 66 c.2.A

Opus augmenti præſupponit opus nutrimenti, Mat. tom.6 107.c.4.H

Omnes partes augmenti ſunt partes ſecundum ſpeciem, ibid. 114.c.3.K

Augmentatio fit per alimentum conuerſum in ſubſtantiam aliti, ſcilicet, in carnem, & ſanguinem per maiores partes, quàm fuit deperditum, Paradox. 66.c.2.A

Augmentum fit per partes maiores, quàm fuerit facta deperditio, & ſic ex reſiduo nutritionis fit augmentum. Et fit in tribus ſeptennijs, vt ait Ariſtoteles, ſcilicet, vſque ad annum vigeſimum primum, & hoc vt communiter, quia in quibuſdam interdum acceleratur, & in alijs retardatur, in quibus poſt vigeſimum annum, eſt adhuc augmentum, Mat.tom.3 89.c.4.F

Ad medietatem augmenti peruenit homo a primis quinque annis, Mat.tom.3 89.c.4.K

Augur. Augures diſtingũt auguria per reſpectus, ſcilicet, ante & retro, Leui. 198.c.2.D

Augurium. Accipitur dupliciter, ſcilicet, ſtricte & large, ſecundo modo ſignificat ſolam inquiſitionem futurorum in auium volatibus, vel garritibus. Et large accipitur pro omni arte diuinandi, Geneſ. 380.c.1.E

Auguria ſumuntur a garritu auium, & mugitu iumentorum, Leuit.195.c.2.E, 4.Regum 212.c.2.E

Per auguria & ſomnia quærere de futuris, & de euentibus rerum contingentium in negotijs humanis, prohibitum eſt a Deo Leuit.19. vbi dicitur, nõ augurabimini, nec obſeruabitis ſomnia, primo quia Deo repugnat, ſcilicet, credere eſſe aliquod numẽ in auibus, & habere aliquam virtutem ad ſignificandas res futuras. Secundo errant huiuſmodi cõtra naturam, Leuit. 195.c.2.D

Augurium eſt quædam deceptio inuenta a dæmonibus, ad illaqueandum animas miſerorum, Leuit. 198.c.2.D

Augurium in verbis fit dupliciter, 1. Regum. tom.1 212 c.1.C

Et quomodo ex verbis ſumebatur apud gentes 1.Regum tom.2 73.c.3.H

Augurari. Eſt auguria inquirere, vel ſortes mittere ad inueniendas aliquas veritates, Geneſ. 379.c.1.B

Auguſtinus. Cathegorias, & Mathematicas diſciplinas didicit ſine magiſtro, vt ipſe teſtatur, principia tamen Iſaiæ non valuit intelligere abſque doctore catholico, Geneſ. 1.A

Aliqua dicta ſunt ab Auguſtino & a Magiſtro ſenten. quæ neceſſe negare debemus, Gen. 179 c.2.E

Auguſtinus aberrauit circa locum, vbi erat altare holocauſtomatis, Exod.tom.2 94.c.1.E

Quædam Auguſtini ſententia refellitur (ſi intelligitur in ſenſu literali) dicentis, quòd iſta quatuor, ſcilicet, cognatio, domus, familiæ nomina, & capita, quæ ipſe Auguſtinus vocat propinquitates, populos, domos, familiarum capita nominum, idem ſignificant, licet ſint diuerſa nomina, Num. tom. 1 4.c.4.H

Auguſtini ſententia refellitur circa illud Num. 1. Hi nobiliſſimi principes multitudinis. dicentis, quòd primi

litates, & principia actionum: in Deo autem non ſunt, ſed prædicantur per modum qualitatum. Et videntur ſignificare per modum diuerſorum principiorum operatiuorum, Exod. tom.2 180 c.1.A

Au. In Hebræo idem eſt, quod pater, Geneſ. 367. c.2.E

Auaritia conſequitur naturaliter impotẽtiam acquirendi, & ideo mulieres ſunt viris auariores, ſimiliter & ſenes iuuenibus, eo quòd propter ætatem ſunt impotentes acquirere 2.Paralip. 124.c.3.H

Auaritia ſolet interdum naſci ex inani gloria, & è cõtra, Matth.tom.1 231.c.4.F. & 241.c.4.H

Auaritia eſt ſemper mala, Mat.tom.5 141.c.1.D

Auaritia inter cætera peccata eſt permanentius, & eſt illud, quod magis hominem implicat, & nunquam ſeneſcit, Mat.tom.3 190.c.3.I

De auaritia phariſaica, Mat.tom.4 136.c.1.B

Auarus. Auaro deeſt tam, quod habet, quã quod non habet, Geneſ. 32.c.1.D

Auari erant Iudæi, Mat.tom.6. 207.c.4.H, Similiter & carnales, ibid.

Auarus nihil amat ardentius, quàm theſaurum, Mat. tom.3 103.c.3.F

Auari volunt diuitias ſine menſura, quia eas non ad vſum, ſed propter ſeipſas volunt, 1.Politic. Quia ea, quæ propter ſeipſa aliquis vult ſine menſura vult, ſimiliter & odientes faciunt, Mat.tom.2. 103.c.4.F

Auari populi. Deſcendunt a Hul filio Aram, filij Sem, Geneſ. 53.c.2.D

Auctoritas. Vide Authoritas.

Audacia. Audaciam conſueuimus vocare confidentiam in periculis, quæ eſt fortitudo, & habet magnam ſimilitudinem cum audacia, 2.Paralip. 228.c.4.K

Homo, & quodlibet animal magis inclinatur ad timorem, quo mala fugit, quam ad audaciam, qua mala inuadit, Mat.tom.5 7.c.1.E

Audire. Audiri. Quid ſit Chriſtum audire, & quid ei aperire, Matt.tom.7. 12.c.3.K

Audire aliquando capitur pro obedire, Leuitici 313. col.1.A

Angelus non poteſt audire in corpore aſſumpto, licet poſſit loqui, 1.Paral. 247.c.3.G

Aliquid audiri ſtat dupliciter, ſcilicet, proprie, & attributaliter. Et proprie dupliciter, aut per ſe primo, aut per ſe non primo, Parad. 35.c.1.A

Auditor. Duobus modis Chriſtus reddebat ſuos auditores attentos. Matt.tom.4. 132. col 4.H

Auditus. Dicitur ianua intellectus, Gen.8.c.1.E, Num.tom.1 165 c.3.F

Auditus habet maximam approximationem ad intellectum, & voluntatem, Leuit. 67.c.3.k

In quo ſit auditus perfectior viſu, Num. tom.1. 165. col.3.G

De auditu, Parad. 45.c.3.H

Auerrois. Commentator propter quid poſuerit vnitatem intellectus agentis, Deut. 70 c.1.E

Auerti a Deo. Dupliciter auertitur homo a Deo, vno modo ſecundum quid, alio modo totaliter, & his duabus auerſionibus hominis a Deo reſpondẽt duæ auerſiones Dei ab homine, Leuit. 321.c.3.K

Auferre. Quomodo auferatur bonum alicui, Mat.tom 7. 39.c.2.E

Deus nunquàm aufert id, quod ſemel dat, niſi quis demereatur, Et hoc quando id, quod datur eſt per

Universidad de Deusto

primi illi principes multitudinis, intelliguntur tribuni, quod tamen non potest stare, Num. tom. 1 8.c.2.C

Augustini, & historiæ scholasticę sententia refellitur circa illud Iosue 1. post diem 3. transibitis Iordanē, Iosue tom. 1 23,c.2.B

Augustinus asserens 18. deciuitate Dei, quòd suscitatus a Pythonissa non fuerit Samuel, sed dęmon aliquis, non vī tenendus in hoc, quia contrauenit sacræ scripturę 1.Re.to.2.167.c.1.E, de Tri. 5.c.2.C

Augustinus tenet, Platonem, & multos alios ex Philosophis saluos esse. 4. Regum 54.c.1.C

August. 18. de Ciuitate Dei mordet Hieronymū aliqualiter propter translationem, quam fecerat, non contentus translatione septuaginta interpretum, 1.Paralip. 14.c.3.K

Illud Augustini in quęstionibus super Exod. & habetur 14. quęst. 5. ca. Qui habetis inquit enim aliquid de malo, facite in de bonum, quid verò non habetis aliquid de malo, nolite acquirere de malo, quod citatur, Mat. tom. 3, 20.c.4.G, Multipliciter exponitur, ibid.

Augusti. edidit libros de Ciuitate Dei, vt ostenderet quòd meliora fuerūt tempora Romanorum post Christi religionem, quàm prius, & hoc idem facit Paulus Orosius in lib. de Ormesta mundi, ostendens, non solum Romæ, sed & toti orbi melius fuisse, post Christi religionem susceptam, quàm prius, ibid. 251.c.3.G

August. falso ascribitur liber de mirabilibus sacræ scripturæ, Mat. tom. 4 216.c.1.C

Augusti. falso ascribitur liber de Spiritu, & anima, Mat. tom. 7 152.c.4.F

Augusti. liber super Genes. ad literam est caute legendus, quia multa ibi dicit magis dubitando, quàm asserendo, ibid. 154.c.1.A, & 161.c.1.D

Augusti. in lib. de Cura agenda pro mortuis, & in alijs libris, sæpe sequitur positionem Platonicorum, & asserit, vel supponit dæmones habere corpora vnita, quæ sint vt partes illorum, quasi sint animalia, ibid. 215.c.4.G

Non est necesse assentiri omnibus, quæ dixit August. in scripturis suis, sed tantam ei reuerentiam tribuere debemus, quantam ipse sibi, & omnibus æqualibus tribui voluit, & quātam ipse viuens alijs, quos se excellētiores iudicabat, exhibuit, vt patet in Epist. ad Vincentium Donatistam, & in Epist. ad Hierony. & habetur in Decret. distinct. 9. cap. Ego solis, Defens. 22.c.3.G

August. in scriptis suis, errauit in multis, quæ postea in senectute correxit, & retractauit, nec omnia, in quibus errauit, retractauit, ibid.c.4.I. & 44.c.3.K

Augusti. in lib. de Ciuitate, non solum errauit circa tēpus mortis Domini, sed in multis alijs, quæ sunt expresse contra Biblia, siue sua siue librariorum culpa, ibid. 23.c.1.E

Augusti. multam damus auctoritatem propter duo, scilicet, propter excellētiam ingenij, & propter vehemens studium in sacris literis, & in sapientia seculi, ibid.

Multi errauerunt cum Augustino tenentes mortem Christi fuisse in die Annunciationis, scilicet, octauo Calen. Aprilis, & causa erroris fuit, quia ista conclusio Augustini videbatur prima facie pure historica. Et non dependere ex aliquibus principijs necessarijs, ex quibus posset probari veritas, vel falsitas eius, ibid. 24.c.2.A

Libri Augustini sunt approbati ab Ecclesia, sicut libri aliorum multorum, quos Gelasius Papa confirmauit in Decretis, 15. distinct. cap. Sancta Romana Ecclesia: tamen non ideo sequitur, quòd quidquid Augustinus dixerit, sit necessario tenendum tanquàm verum, ob hoc, quòd Augustinus dixerit, ibid. 41.c.3.F

Et quando Ecclesia approbat opera alicuius Doctoris, non approbat omnia contenta in illis, nec asserit omnia illa esse vera, immo nec vnam propositionem, vt probatur ex septem causis, ibid. 42.c.3.B

Sed in approbatione illorum Ecclesia facit quinque, primo concedit omnibus Christi fidelibus, quòd legant ea, secundo iudicat illa vtilia ad doctrinam fidei, & morum, & ob hoc laudat ea, & cæt. tertio, quia tollit suspicionem de hæresi voluntaria, quarto dat eis quandam auctoritatem, quam alias non habebant, non quòd necessario debeat eis fides adhiberi, sed quòd allegās aliquod dictum facit probationem, etiam si ipse auctor nullam causam dicti sui ostendat, dum tamen non probetur contrarium per nos, vel per aliquem alium, & hoc est qd magnum: quintum est, quòd alleuiat homines errantes, quia excusabitur quis per auctoritatem libri. Defens. 43.c.3.F

Nec licet nobis sentire contrarium alicuius dicti libri approbati, nostro arbitrio, etiam si ille nullam rationem adducat dicti sui, & nos pro parte contraria induceremus aliquam rationem, vel probationem, non tamen necessariam, non licet nobis sentire contrarium propter reuerentiam auctoritatis eius, sed magis debemus iudicare nos errare, vel non intelligere, secus tamen quando pro nostra parte inducitur auctoritas maioris ponderis, quàm sit auctoritas libri, vel ratio ineuitabilis. Nā tunc non est adhibenda fides illi dicto, sed resistere propter veritatem, Defens. 43.c.4.K

Secus tamen est de his, quæ sunt fidei: nam tunc captiuādus est intellectus noster in obsequium Christi, ibid. 44.c.1.A

Fallitur Augusti. in expositione illius Leuit. 25. vbi dicitur, quòd annus septimus dicitur sabbathum Domini, Leuit. 287.c.2.C

Augusti. & alij multi errauerunt circa Iechoniam patrem Salathiel dicētes illum esse filium Iosiæ, cum fuerit nepos, Mat. tom. 1 82.c.1.A

Augusti. fallitur excludens duas generationes a quadraginta duabus, quas ponit Mat. vt probatur Mat. tom. 1 84.c.4.I

Augustini expositio circa creationem mundi in sex diebus non consonat intentioni Moysi, vt probat Auctor, Genes. 1.c.4.F

Expositio Augusti. super illud Genes. 3. Terram comedes cunctis diebus vitæ tuæ, non est literalis, sed mystica, ibid. 217.c.1.A

Augusti. fallitur dicens Hebræos dictos sic non ab Heber, sed ab Abraham, & quòd dicuntur Hebræi, quasi Abrahæi, 1.Paralip. 34.c.3.F

Quomodo intelligatur, quòd mater Augustini ipsum nulla nocte desereret, Mat. tom. 7 271.c.2.D

Augustus. Imperatores dicuntur Augusti, ab Octauiano secundo Imperatore Romanorum, qui dictus est Augustus ab augendo, quia ipse nimis auxit Rempub. Mat. to. 6 23.c.1.A

Auicenna. Tenet quòd forma totius nō est forma partis, ibid. 97.c.2.A

Et huius sententiæ est auctor, ibid.

Auicenna tenet dæmones, & omnes intelligentias posse inducere formas tam substantiales, quàm accidentales in rebus, cuius fundamentum refertur, & impugnatur, Exo. tom. 1 44.c.4.G

Refertur opinio Auicennæ de forma totius, Matth. tom. 6 97.c.2.A

Auicenna ponit quòd animæ malorum, post mortem, non puniantur ab aliquibus corporibus, sed p quasdam similitudines corporum, sicut in somnijs propter similitudinem rerum, quæ sunt in imaginatione, videtur homini, quod puniatur varijs pœnis, sed hoc est falsum, quia in anima separata non manet imaginatio, nec sensatio, nec organum, vt probat Mat. tom. 7 153.c.3.H

Auienatæ. Populi apud Græciam tāta ranarum, & murium tempestate vrgebantur, quòd coacti sunt sedes suas dimittere, & requirere alias. Et Cassander dux Alexandri dedit eis sedes in finibus Macedonię, vt ait Paulus Orosius 3. de Ormesta mundi, c. vlti. Et hoc contigit illis paulo post tempora Alexandri, Exo. tom. 1 51.c.3.F

Auis. Aues dicuntur formatæ ex aqua, sed ex subtiliore substantia aquæ, quàm pisces, Genes. 8.c.1.B, & 134.c.2.D

Inter aues, apud gentes, quædam illarum erant consecratę Dijs eorum, vt Aquila Ioui, columba, Veneri, Pauones Iunoni, coruus Phœbo, & vespertilio Palladi siue Mineruæ, Exo. tom. 1 166.c.4.H

Aues sunt subtilioris nutrimenti quàm bruta, Genes. 8.c.1.C

De auium munditia vel immunditia ad comedendū, Iudæi regulā ponunt dicentes illas aues esse mundas, quæ iecur habent, & quendam aculeum ad modum vnguis in medio vtriusque cruris, qui vulgariter dicitur espolon, Leui. 98.c.2.B. Deuter. 81.c.2.B, Sed alia regula elicitur ex vndecimo capite Leuit. s. q̄ non liceat comedere volucres rapaces, quæ de venatione viuunt, vt probatur Leu. 98.c.2.B

Aues nunquā legimus immolari Dijs ab idolatris, sed tantum quadrupedia, ibid.C

In auibus rapacibus reperiuntur carnes magis nigræ, quàm in alijs, econtra est in stercoribus earum, ibi.

Aues non ruminant, ibid. 101.c.3.F

Auium nomina epicena dicta sunt, idest, communia, Num. tom. 2 102.c.1.A

Aues non offerebantur a Iudæis in sacrificium, nisi propter paupertatem, Num. to. 2 113.c.2.A

Aues non possunt sustineri in regione ignea, si ibi essent, Parad. 72.c.2.B

Aura. Circa auram, ad quam Dominus ambulabat post meridiem, Genes. 3. referuntur opiniones, & tandem ponitur opinio Auctoris, Genes. 198.c.2.E

Aura post meridiem regulariter est in terra Aegypti, & in terra Chanaan locis maritimis, Gen. 199.c.3.K

Aurea. Aureola. Aurea est præmium essentiale, & aureola est præmium accidentale superadditum præmio essentiali, & accipiunt hoc Doctores ex modo loquendi scripturæ. Nam Exo. 25. super illo facies coronam aueam, & super illam alteram coronam aureolā, vbi dicit Gl. q̄ ad hanc coronam pertinet canticum nouum, quod virgines tantum coram agno concinunt, Mat. tom. 4 39.c.3.G

Aurea, & aureola non differunt per magis, & minus, sed specie, Mat. tom. 4 40.c.3.F

Aureola est corona quibusdam specialiter data, Mat. tom. 4 29.c.3.I

Aureola solum datur martyribus, & virginibus, & Doctoribus, ibid. 40.c.1.A

Aureola non datur pro quolibet actu virtutis, sed solum pro illis, qui habent excellentem rationem victoriæ, propter difficultatem pugnæ, ibid.c.2.B

Aureola, & fructus non sunt idem, quia non sunt eiusdem diuisionis, nec eiusdem rationis. Et aureola dicitur in aureolam virginum, martyrum, & Doctorum: fructus vero in fructum coniugatorum, viduarum, & virginum, ibid. 41.c.1.A

Aureola, & fructus solis virginibus competunt. ibid. c.3.B, &c.

Aureola virginitatis non conuenit, nisi habentibus propositum de conseruando perpetuo virginitatem, ibid. 43.c.2.C

Aureola est gaudium de operibus perfectis, quæ habent rationem excellentis victoriæ, ibid.c.1.B

Aureolam habet Beatissima Virgo Maria, secundum propriam rationem aureolæ, & datur pro excellenti victoria, quia licet non habuerit pugnam a carne, habuit tamen vel habere potuit pugnam de carne, s. q̄ Satan tentaret eā de opere carnis, ibid. 44.c.1.C

Aureola non deberetur virginitati, si Adam non peccasset, quia nullam perfectionem tunc addidisset virginitas, ibid.D

De aureola martyrum, ibid. 45.c.1.A

Aureola non debetur operi, inquantum est super erogationis, sed inquantum haber perfectionem, ibi.E

Aureola debetur doctrinæ, non cuilibet, sed illi soli, quæ est de pertinentibus ad salutem, scilicet, doctrinæ sacræ scripturæ, cuius obseruatio est necessaria ad salutem, ibid. 46.c.1.E

His, qui solum amant virginitatem, & martyrium, & doctrinam, non debetur aureola, ibid.c.4.G

Christus non habuit aureolam, sed aliquid valde excellens, a quo omnes aureolæ habent originem, & excellentiam accipiunt, ibid.c.3.F

Aureola est gaudium de conformitate ad Christum propter excellentem victoriam. ibid.G

Aureola non debetur Angelis, vt probatur ibid.c.4.F

Proprium subiectum aureolæ non est corpus, sed anima, redundat tamen aliquid in corpus, ibi. 47.c.1.B

Aureola est gaudium quoddam priuilegiatum, & spirituale respondens excellenti priuilegiatæ victorię, ibid.c.2.C

Quòd tantum sint tres aureolæ, scilicet, virginitatis martyrij, & doctrinæ probatur, ibid.D

Quidam distinguunt tres aureolas secundum tres vires animæ, quantum ad earum actus præcipuos, scilicet, rationalem, irascibilem, & concupiscibilem. Alij penes modum conformitatis ad Christum, qui fuit Doctor, martyr, & virgo. Sed causa præcipua, quare sacri Doctores istas tres aureolas assignent, fuit, q̄ pro his tribus actibus in scriptura inuenitur specialis laus, & excellentia pertinens ad futurum seculum, quæ pro alijs actibus non inuenitur ita specialis, ibid.c.3.F

Aureola est gaudium de bono creato, Matth. tom. 7. 105.c.1.E

Aureola quid sit, & quibus detur, ibid. 185.c.1.C

Aureola non debetur obedientiæ, Matth. tomo 4 47 col.4.K

Aureolæ virginum, martyrum, & Doctorum non sunt æquales: nam illa, pro quibus dantur, non sunt æqualia, ergo nec ipsę. Et excellentia vnius aureolæ super alteram potest dupliciter attendi, primo ex parte pugnæ, secundo ex parte eorum, de quibus est pugna, sed potior est, quæ est ex parte pugnæ, & ita aureolæ martyrum primum locum tenent, secundum aureolæ virginum, tertium aureolæ Doctorum, & hoc est verum comparando aureolas, quantum ad genus ipsarum, quæ est comparatio per se, secus tamen si comparentur per accidens, quia poterit minima esse maxima, & e contra, ibid. 48.c.1.E

Nec aureolæ eiusdem speciei sunt æquales in omnibus, in quibus sunt, quia victoriæ, de quibus sunt aureolæ, non sunt æquales. Et vna aureola eiusdem speciei

Universidad de Deusto Biblioteca

ſpeciei cum alia poteſt eſſe maior illa dupliciter, vno modo ex parte radicis, alio modo ex parte operis, Mat.tom.4 48.c.2.C

Ad magnitudinem aureolę nihil facit magna, vel parua charitas, licet charitas ſit neceſſaria, Matt.tom.4 48.c.3.G

Aureolam habent boni prælati, Mat.tom.6. 329.c.1.E

Auriſa. Genus quoddam excęcationis eſt, 1.Regum tom.1 218.c.4.F

Aurora. De auroræ deſcriptione, Geneſ. 334.colum.3.I

Aurora durat per horam, & per quintam partem horæ, ante Solis ortum, Ruth 255.c.1.D

In aurora radius ſolaris contrahit quandam rubedinem propter vapores combuſtos manentes circa ſuperficiem terræ, per quos radij tranſeunt, & ſic videntur aquæ fluminum rubeæ, cum in plano currunt 4.Regum 29.c.1.B

Aurugo. Eſt quædam paſſio, & nocumentum proueniens terræ naſcentibus ex corruptione aeris, & vocatur peſtilentia terræ naſcentium, 2.Paralip. 89.c.1.C

Aurum. Auro, & argento abundat tota India, ſed præcipuæ inſulæ Chryſe, & Argiria, in quibus montes aurei dicuntur eſſe, quos gryphes, & leones cuſtodiunt, Geneſ. 14.c.3.G

Quotquot ex auro facta ſunt in opere ſanctuarij, referuntur, Exo.tom.2 15.c.1.D, & 108.c.2.D

Si aurum ponatur ad ignem, cum quadam herba, comburitur, & redigitur in puluerem, ſicut cum comburitur lignum, Exo.tom.2 132.c.1.C

In auro templi iurare, de quo Matt.23. dupliciter poteſt intelligi, Matt.tom.6 197.c.1.D

Aurifodina. De aurifodinis, argentifodinis, lapidicinis, & omnibus metallarijs debentur decimæ, Mat.tom.6 217.c.1.A

Auſter. In tota Europa eſt pluuioſus, Mat.tom.4 154.c.4.F

Auſtralis. Ventus generationi obeſt, De Opt. Pol. 6.c.3.H

Videntes auſtrum flantem quare dicant, quòd prope ſit æſtas, Mat.tom.4 154.c.4.F

Auſteritas. Vitæ putabatur a Iudæis magnæ perfectionis, & ſanctitatis, Mat.tom. 3 197.c.4.k

Authoritas. Autoritates ſacræ ſcripturæ tela ſunt, quæ hoſtium iniquitatem confodiunt, tela inquam offenſiua, & inuaſiua, quia arma defenſiua fides eſt, Gen. 9.c.1.D

Aliquas autoritates veteri teſta. adducunt Chriſtus, & Apoſtoli, quæ prima facie videntur extorte adductæ, & tamẽ ſecus eſt, ſi bene intelligantur, Exo. tom.2 95.c.1.D

Duo ſunt, quæ faciunt aliquam ſcripturam eſſe ſolidæ autoritatis, ſcilicet, autoritas ſcriptoris, & firma atque manifeſta veritas ſcripturæ 1.Regum tom.1 12.c.4.I

Authoritas diuina eſt ſuper omnem authoritatem, Mat.tom.5 224.c.1.A

Nihil firmius, eſt authoritate ſacræ ſcripturæ, Matth. tom.5 138.c.1.B

Locus ab authoritate non tenet negatiuè, ſed affirmatiuè, 1.Reg.to.1 144.c.4. I.Mat.to.4 104.c.4.F

De diuerſa authoritate librorũ ſacræ ſcripturæ, 1. Paralip. 2.A

Authoritas cuiuſque nihil valet, vbi apparet veritas, cum authoritas non probet, niſi per præſumptionẽ, veritas vero manifeſta facit probationem neceſſariam, 1.Paralip. 78.c.2.E

Authoritas proprie ab Authore dicitur, & ideo tantum aliquis liber habet de authoritate, quãtus erat gradus, & excellentia authoris ſui, Nec iſto modo quærenda eſt authoritas in ſcientijs, quia eiuſdem ſcientiæ ſunt multi authores, quorum aliqui bene tradiderunt, alij vero male. Conſiderando tamen ſcientiã in ſeipſa, authoritas eius, puenit ex duobus, ſ. ab obiecto, & a modo, pcedẽdi, Mat.to.1. 4.c.1.D

Sufficit allegare authoritatem, vel citare in ſenſu, licet non in uerbis, Mat.tom.5 218.c.4.G

Authoritas ſacræ ſcripturæ maior eſt, quam authoritas omnium ſcientiarum in multis, Matth. tom.1 4.c.2.C. imo nulla eſt maior authoritas ſub Deo, quam authoritas ſacrę ſcripturę, Mat.to.1.230.c.4.I

In allegandis authoritatibus vete.teſta.ab Euãgeliſtis, quid interſit inter Matthæum, & alios tres Euangeliſtas, Mat.tom.3 279.c.2.A

Authoritas cogens eſt ex his, quæ ſunt in ſacraſcriptura, vel a ratione naturali ineuitabili, vel a ſpiritu ſancto in Defenſ. 17.c.3.F

Ad authoritatem cuiuſquam, de quo non cõſtat per ſpiritũ ſanctũ loqui, nõ eſt captiuandus intellectus, qui ſolum captiuandus eſt in obſequium Chriſti, in Defenſ. 44.c.2.D

Autumnus. Fit decurrente Sole per tria ſigna, ſcilicet, a principio libræ vſq; ad capricornum, Mat.tom.2 248.c.2.C

Auus. Aui & proaui dicuntur patres, iuxta morem ſacræ ſcripturæ, Sic patet exemplũ de Regul. Iuris in cap. Nam & Nabucodonoſor, Leuit. 180.c.1.D. quarto Regum 92.c.3.I

Auxilium. Diuinum inuocandum eſt in magnis rebus, & cõſiliũ eius, Gen. 385.c.3.k

Auxilium Dei neceſſarium eſt in qualibet actione, Mat.tom.5. 150 c.3.H. Et ad recte viuendum dupli ci Dei auxilio indiget homo, ibidem. 156.c.3.F

Auxilium diuinum nõ debet expectari pro rebus noſtris communibus, niſi quando humana potentia deficit, qa alias eẽt tẽtare Deũ, Matt.to.1.223.c.3.K

Duplici auxilio Dei indiget homo ad recte viuendũ, uno modo quantum ad aliquod habituale donũ, per quod natura humana corrupta ſanetur, & ſanata eleuetur ad operandũ operameritoria uitæ ęternæ, quæ excedunt proportionem naturæ, Alio modo indiget auxilio gratiæ, vt a Deo moueatur ad agendũ ipſum, quod bonũ eſt, & conueniens. Et iſta differunt inter ſe, qa aliud eſt moueri realiter ad aliqd operandũ, & aliud eſt diſpoſitũ eſſe ad operãdũ aliqd, licet ad illud operandũ nondum moueatur, vtrunq; neceſſariũ eſt homini, Mat.to.5. 156.c.3.F

Homo indiget auxilio diuino ad intelligendum, Mat. tom.5 147.c.3.K

Auxilium gratiæ dicitur motio, qua Deus mouet ad bonum, vel ad euitãdum malum, vel per ſe ipſum, vel per alias res, Mat.tom.5 157.c.1.C

Auxilio ſpeciali Dei eget homo ad reſurgendum a peccato, & primum auxilium eſt vocatio, & hoc etiam Deus præſtat malis hominibus, & ita imputatur ipſis hominibus, cp dãnentur, Mat.to.7. 12.c.2.B

Auxilium habituale ad quid homini deſeruiat. Et auxilium non habituale, & in ſtatu naturæ lapſæ propter duo, Mat.tom.5 156.c.3.k

Nullum Dei donum, manens in nobis, conſtituit nos non egentes diuino auxilio, Mat.to.5 157.c.1.B

Azael. Et Benadad reges Syriæ fuerunt habiti in magna veneratione a Syris. 4.Re.13.c.2.E

Azaria. De Azaria ſummo ſacerdote dr ſpeciali-
ter, 1.Paral.6.cp miniſtrauerit in templo Salomonis, qa ipſe fuit ſpecialis zelator cõtra regẽ Oziã, quando voluit vſurpare officium ſacerdotis, 2.Paralip. 87.c.4.K

Azariæ

Azariæ prophetia, de qua 2. Paralipom. 15. exponitur vnomodo de captiuitate Babylonica, 2. Paralip. 194.c.1.D

Et poſtea impugnatur iſta expoſitio ab autore, ibidẽ.

Alij exponunt de viris Iſrael, ſcilicet, de decem tribus, ſed etiam hoc improbatur, ibid. 195.c.2.B

Alij exponunt de captiuitate facienda per Romanos, quod etiam improbatur, ibid. 196.c.2.B

Quarto exponitur de quodam tempore, quod fuit partim ante tempus regis Aſa, cui illa dicebantur, & partim tunc, & iſtam expoſitionem ſequuntur Hebræi, quæ refertur, & ſimiliter impugnatur, ibi. 297.c.1.A

Et tandem ponitur vera expoſitio, ibid. 197.c.3.K

Azazel. De Azazel, ſecundum literam Hebraicã, varię ſunt opiniones inter Hebręos, quas confutat autor, Leuit. 159.c.2. E. tandem autor dicit, quòd Azazel ſignificat caprum emiſſarium, ibidem.

Azyma. Quare fecit Loth coquere duobus Angelis, Geneſ. 267.c.1.E

Panes Azymi ſunt valde nociui & graues ſtomacho, nam fermentum. in ſua acutie, ſubtiliat, & digerit ponderoſitatem farinæ cõmixtę cum aqua, & ideo vocatur panis afflictionis Deuter. 16. & hoc notabat celeritatem, quę debebat eſſe in exitu de Aegypto. Sic fecit Abraham Geneſ. 18. & Loth. Gen. 19. Exod.tom.1 87.c.3.H. & 75.c.1.B

De Azymis fuerũt duo præcepta, primum eſt, quòd agnus comederetur cum Azymis, ſecũdum, quòd ſeptem dies obſeruarentur in Azymorum comeſtione, & non appareret aliquod fermentatum in domibus Hebræorum. primum obligauit tunc, & futuras generationes, ſecundum vero ſolum obligauit futuras generationes, & in ſignum huius diſtincta fuerunt iſta prȩcepta, Exod.tom.1 75.c.2.B

Azymus dicitur ab a, quod eſt, ſine, & Zymon, quod eſt fermentum, quaſi ſine fermento, Exod. tom. 1 80.c.1.A

Azyma durabant ſeptem diebus integris, ſcilicet, a die. 14. menſis primi poſt meridiem ad veſperam vſque ab 21. eiuſdem menſis ad veſperam, & iſta Azyma fuerunt impoſita Hebræis, vt obſeruarentur, in exitu de Aegypto poſt primam immolationem, vt patet, Exod. 13. Accidit tamen, quòd illi comediſſent azyma iſtis ſeptem diebus, quia cum fermentare uellent maſſam cogentibus Aegyptijs tulerunt paſtam conſperſam aqua, & non fermentatam, ſicque coxerunt in Sochot, & comederunt illis ſeptem diebus panes Azymos ex euentu. Exo. tom.1 80.c.1.B

Azymorum dies 1. de quo Exod. 12. non fuit 14. mẽſis primi, ſed 15. Et pars illa diei decimæ quartæ, ſcilicet, ad veſperam computatur cũ die decima quinta primi mẽſis, qui erat primus dies integer, in quo comedebantur azyma, & dies 21. computatur pro uno die, quia maior pars diei, & prima obſeruanda erat in Azymis, & vocabatur dies Azymorum, Exod.tom.1 80.c.1.C. & in occaſu ſolis diei 14. incipiebat dies decima quinta, cum mandatum ſit eis Leuit. 23. a veſpera in veſperam celebrabitis Sabbata veſtra. Et ab illo tempore, quod vocabatur veſpera vſque ad ſolis occaſum, computabatur cũ die. 15. Et ſic non ſolum merebatur mortem, qui veſceretur pane fermentato in die. 15. ſed & qui de cima quarta poſt meridiem ab eo tẽpore, quo veſpere vocari incipit, Exod.tom.1 80.c.1.A

Qui ſeptem illis diebus Azymorum comederet fermentatum, debebat occidi mandato iudicis ſi conſtaret, ſicut & ille, qui ſanguinẽ comederet, vt habetur Leuit. 17. & Deuteronom. 12. & Leuit. 7. & ſi non conſtabat, Deus exterminabat animam illã, vel occidendo illum vitum, vel infligendo magnas pęnas, niſi de commiſſo doleret; Exod.tom.1 80.c.1.A

In prima die Azymorum fiebant ſolemnitates, quæ explicantur, Leuit. 23. Exo.to.1 80.c.3.F

Azymorum dies intermediæ inter primam, & ſeptimam erant ad ſacrificandum Domino, non tamẽ vocabantur ſanctæ, necque ſolẽnes, quia in illis licebat operari, ſicut in cæteris diebus, dies tamen prima, & ſeptima erant ſolennes, ſed dies ſeptima ſolẽnior & ſanctior, vt patet Leui. 23. Et poteſt etiã dici, cp erant æque ſolennes, vt patet Exo. 12. & quã do Leuit. 23. & Num. 28. dicitur ſeptimus dies erit ſanctior atque celebrior, hoc dicitur per comparationem ad intermedios, & non ad primum, Exod. tom.1 80.c.3.H. Leuit. 261.c.2.B

In die prima & ſeptima azymorum nihil operis faciendum erat, vt dicitur Exo. 12. & intelligendum eſt exceptis his, quę ad veſcendum pertinent, ſcilicet, parare cibos, & alia, quæ ad cibos pertinent, vt accẽdere ignem & ſcindere ligna, & haurire aquã, non tamen vendere carnes, & ſi die Sabbati aliquis illorum dierum veniret, nec prædicta poterant facere, Exod.tom.1 80.c.4.G

Deus non mandauit Iudæis obſeruare azyma in anno, quo egreſſi ſunt de Aegypto, ſed in futuras generationes, Exod.tom.1 87.c.1.C

Non obligabantur Iudæi comedere panem Azymũ 14. die menſis primi poſt meridiem immediate, ſed vſquequo immolarent agnum, & comederẽt, obligabantur tamen non comedere fermentatum Exod.tom.1 87.c.1.C

Iudæi moderni obſeruant ritum Azymorum, & non Agni Paſchalis, quia pro ritu Azymorum non fuit determinatus locus, ſed bene pro ſecundo, ſcilicet, ſola illa ciuitas, in qua erat tabernaculum, vt patet Deut. 16. Exo.tom.1 87.c.1. D. Nec offerunt Manipulum ſpicarum Num.tom.1 215.c.3.H

Azymus panis inſipidus eſt, & guſtui diſconueniens, & ſtomacho valde nociuus, Exo.to.1 87.c.3.H

In diebus azymorum, non ſolum non licebat comedere panem fermentatum, ſed nec habere in domibus, Exod.tom.2 80.c.2.B

De Azymorum ſolennitate, Exo.to.2. 175.c.2.B

Azymi panes debebant comedi 7. diebus computando de puncto ad punctum, i. a quarta decima die menſis primi poſt meridiem vſque ad vigeſimam primã diem poſt meridiẽ. Et qui 14. die incipiebat comedere de Azymis, & Occidente ſole, non poterat comedere fermentatũ in vigeſimaprima die, niſi illa hora, qua incepit comedere Azymũ, Exod. tom.2 175.c.2.D

Azyma durabant per ſeptẽ dies naturales, & cõputabantur a puncto in punctũ, ſ. a decima quarta luna ad veſperũ, vſq; ad vigeſimã primã ad veſperũ, Ita cp quantũ acciperetur de decima quarta, tantũ adimebatur de vigeſima prima, Leuit. 259.c.3.I

In Azymorũ feſtiuitate, obſeruabantur quatuor, primũ erat comeſtio azymorũ, ſecũdũ ceſſatio a laboribus, tertiũ oblatio ſacrificiorũ, quartũ oblatio ſpicarum. In primo æqualis erat obſeruantia in omnibus ſeptem diebus. Quo ad ſecundum, prima, & ſeptima die ceſſabatur a laboribus, nihil ſeruile operando. Quo ad tertium omnes ſeptem dies erant æquales, nam præter holocauſtum matutinum, & veſpertinum offerebantur duo vituli in quolibet ſeptem dierum, & vnus aries, & ſeptem agni anniculi, cum æqualibus libamentis, & vnus hircus,

cus, vt habetur Nu. 28. sed secũdus dies excellebat alios, quia in eo offerebatur vnus agnus anniculus, præter omnia alia sacrificia. Et hoc quando offerebatur manipulus nouarum frugum, Leui.23. Et in quarto differebat secundus dies Azymorũ ab alijs, quia in illo offerebatur manipulus spicarũ nouarũ frugum, & in nullo alio, Leui. 259.c.4.G

In secundo die azymorum offerebatur domino vnus manipulus ordei, & modus oblationis explicatur, Leui.262.c.1. E. Sed plures manipuli offerebantur ex deuotione, & vnus coram domino accipiebatur Leuit. 164.c.1.C

Ad azymorum obseruationem tenebantur Iudæi in quocunque essent loco non tamen ad obseruationem Agni Paschalis, nisi essent in terra promissionis, Leuit. 170.c.3.k

De festo azymorum agitur in diuersis locis sacrę scripturæ, quantũ ad diuersa, Nu.to.2 117.c.3.k

Azymos panes comedunt nũc Iudæi 8. diebus ad vitandum dubium, Deut. 86.c.4.k

In festo Azymorum concurrebant quatuor cęremoniæ 4.Regum 261.c.4.I

Prima dies Azymorum non capitur ab Euangelistis, sicut capitur a Iudæis, alias Christus posterioraſſet Pascha. Defen. 13.c.3.G

Inter Azyma & Pascha non faciunt interdum Euangelistæ illam differentiam, quæ fit Leuit.23. sed pro eodẽ accipiũt, vt cum dicitur Mar. 14 Erat Pascha & Azyma post biduum. Et Lucæ 22. appropinquabat autem dies festus Azymorũ, quod dicitur Pascha, Defens. 14.c.2.E

Ad comedendum Azymos panes non requirebatur mũditia legalis, bene tamen ad comedendũ Agnũ Paschalem. Defens. 14.c.3.G

Comedere Azyma erat lex pœnalis, vt patet Deut.16. vbi dicitur septem diebus comedes, absque fermẽto, afflictionis panem, quoniam in pauore egressus es de Aegypto. Defens. 14.c.3.H

Prima die Azymorũ licitũ erat secundũ legẽ Iudęorũ occidi aliquẽ iudicialiter. Defen. 15.c.3.k

Prima die Azymorũ disposuerant pontifices, & Phariſæi nõ occidere Christum, quia timebant tumultũ populi, sed postea mutauerunt consilium, vt occiderent eum prima die Azymorum propter duo, primum fuit ex parte Dei, secundũ ex parte Iudęorum, Defen. 15.c.4.F

Azyma comedit Christus in vltima cęna. Et in Azymis confecit, Defen. 16.c.3.F

Festi Azymorum causa fuit exitus Israelitarũ de Aegypto, Defen. 11.c.3.G

Quia inter Azymorum festum & festum phase nullus dies medius intercidit, illud festũ interdum vocatur ab Euangelistis Pascha, & interdum Azyma, Defen. 11.c.4.F

In festo Azymorum omnes veniebant in Ierusalem, Mat.tom.6 289.c.3.H

Azymorum cęremonię, quomodo cõueniant sumẽtibus eucharistiam, Mat.tom.7 294.c.3.G

Festum Azymorum & festum Phase coincidebant, Mat.tom.7 300.c.1.E

Festum Azymorum, & festum Phase in quatuor differebant, Defen. 11.c.2.C

Azurinum. Quoddam in modum mineralis educitur de ciuitate Accaron, quæ nunc vulgariter, dicitur acre, quod nimis valet ad faciendas literas vel depingendas imagines, quod vulgariter dicitur Azulde acre, Iosue tom.2 93.c.2.B

Coloris Azurini videt cœlũ stellatũ declinãtis ad nigredinem, Genes.6.c.1.A, Deut. 5.c.4.k

Baal.

BAAL FVIT IDOLVM multarum gentium antiquis temporibus, & diuersimodè nuncupatur, & illius figuram varij varijs depingebant, & incepit cultus istius a Nembroth, cuius filius fuit Belus, Nu. tom.2 41.c.2.C

Cultus Baal viguit multum in terra Israel 4. Regum 166.c.2.C

Baal in Hebræo significat principem, & maritũ 1.Paralip 65.c.3.H. & interdum significat idolum similiter, & ciuitatem quandam in sorte Simeon 1.Paralip.69 c.2.C. Et interdum est nomen viri ibidem & 106.c.1.A

Baal Hermon nomen est vnius montis, Iudicum 3.1. Paralip. 84.c.3.F

Baal, Deus gentium, erat Hercules 4.Reg. 22.c.2.D

Baalin. Plurale est de Baal, & significat quæcũque dola Iudi. 21.c.2.E

Baalmeon. Nomen est ciuitatis in sorte Ruben Iosue 13.1.Paralip. 79.c.2.A

Baasa. Interficiens Nadab regem Israel filium Ieroboam, peccauit 3.Regum 145.c.2. D. Similiter peccauit occidendo omnes de cognatione Ieroboam. ibidem 146.c.1.D

Babel Babylon. Babel In Hebræo, significat confusionem, vel subuersionem, quia ibi subuertit Deus linguam vnam omnium gentium. Genes. 56.c.3.H

Turris Babel non est facta ad ascendendum in cœlũ, sed vt celebraretur nomen generis humani per sæcula, De Opti.poli. 3.c.3.F

Babylon Babylonem restaurauit, & ampliauit Nabucodonosor. Dan.4. Gen.56.c.3.H

Babylon ciuitas est Septentrionalis respectu Ierusalem, Exod.to.1 154.c.1.E

Et fuit secunda ciuitas, quæ ædificata est in toto orbe, & in secũda ætate fuit prima, De Opti.Poli.3.c.3.H

In Babylone destructi sunt omnes libri Hæbræorum, 1.Regum tom.1 4.c.3.F

In Babylone Iudæi non erant serui, sed erant sicut ipsi Babylonij, & hoc tantum seruitutis habebãt, quòd si vellent redire in terram suam, non permittebãtur. Sic etiam fuit de decem tribubus translatis in Assyrios, quibus data est terra ad colendum pro seipsis 4.Regum 257.c.1.B

In Babylone nulla sacrificia obtulerunt Iudæi, quia non habebant ibi templum, nec licebat illis ibi fabricare templum, ad offerendum in eo sacrificia 4.Regum 261.c.1.D

In Babylone non dabant Iudæi decimas, & primitias Sacerdotibus & Leuitis, 4 Reg. 261.c.1.E

In Babylone cessabat votum Nazaræorum 4.Regum 261.c.2.B

In Babylone nec fiebant purificationes mulierum, nec redemptio primogenitorum, nec oblatio de pulmentis, nec redemptiones quædam per sacrificia, nec probationes zelotypiæ, nec purificationes immunditiarum, nec remissio debitorum anno septimo, nec liberatio Israelitarum a seruitute, nec celebratio Phase, nec annus Iubilęi cum suis cæremonij, nec varietas venditionis, 4. Regum 261.c.2.C

In Babylone seruabantur quædam a Iudæis, quæ non concernebant certũ locum, vt circuncisio, & abstinentia a rebus immundis 4.Reg. 261.c.4.k

Duplex fuit Babylonia, quædam in Chaldęa, quæ caput fuit terræ Chaldaicæ, quæ olim domina fuit

fuit totius pene terræ Orientalis, regnante Nabuchodonosor, vbi & captiui ducti sunt Iudæi, & fuit hæc ciuitas incępta a Nemroth. Altera est, quę noua dicitur, quam Cambyses in Aegypto condidit propter desiderium primę Babylonis, & in hac fuit mortuus Alexander Magnus, & huius Babylonis dominus est nunc Soldanus princeps Saracenorũ, Genes. 6.c.2.D

Babylonem Aegypti condidit Cambyses Rex Persarum filius Regis Cyri, postquàm destructa est Babylon, quæ erat in Chaldæa, Mat.to.1 133.c.1.A

Et est magna ciuitas, & bene murata, sita super Nilum, in eius latere Septentrionali, cuius medium transit fluuius quidam magnus de Nilo, & per medium Cayrum, & ab hac Babylone, vsque ad quinque leucas sunt quædam piramides triangulatæ in modum nauium altę valde, & de lapidibus, quæ dicuntur fuisse horrea Ioseph, & iuxta istas piramides ad duas leucas sunt ruinæ ciuitatis Thebæ, & iuxta istam ciuitatem est illud desertum Thebaydes, vbi antiquitus fuit multitudo monachorũ strictę viuẽtium vsq; ad tẽpora Mahometi, ibid.c.1.E

Babylonij. Babyloniorum Deus dicebatur Sochorbeneth, 4.Reg. 170.c.4.G

Bacchus. Fuit post primam ætatem, vt dicunt Poetæ, Genes. 120.c.3.H

Bacchum dedisse vitem & vinum, dixerunt Gentiles, Genes. 120.c.3.H

Baccho fiebant festiuitates, quæ dicebantur orgya Bacchi, 1.Paralip. 16.c.2.D

Baculus. Tenere baculum in manibus, quando comedebatur agnus Paschalis, vide quomodo conueniat sumentibus Eucharistiam, Mat.tom.7 293.c.3.F

Sed ad quid Deus iubebat tenere baculos, ibid.

Quare Christus vetuit discipulis portare baculos in via, Mat.tom.7 294.c.1.A

Bagad. Dictio Hebræa significat tantum sicut, venit fortuna, vel significat cœli bonam dispositionem, vt dicit Aben Ezra, Genes. 321.c.3.G

Bahar. In Hebræo significat rudem, 2.Paralipom. 172.c.3.G

Bala. Aliquando est nomen vrbis, aliquãdo est nomen mulieris, & aliquando nomen viri, 1. Paralip. 79.c.1.D

Balaam. Patiebatur extasim, cum prophetaret, Num.24.Genes. 152.c.1.C

Illa rupis, de qua Balaam respiciebat Israelitas, cum vellet eos maledicere, Num.23. Erat super vallem Pentapolim Sodomæ, Genes. 249.c.4.G

Intellectum Balaam Deus mouebat lumine prophetico, & cogebat dicere contrarium eius, quod dicere proposuerat, nec valebat aliud dicere, Num. tomo 1 54.c.3.G

Balaam erat magnus Astrologus in iudicialibus, cognoscens quantum cognosci ex astris dátur, quid in hominibus futurum esset, erat tamen magus cũ dæmonibus familiaritatem habens, & ea, quæ ex astris cognoscere non poterat; a dæmonibus inquirebat, eis immolans, Num.tom.2 32.c.4.G

Balaã fuit ꝓpheta, & verus ꝓpheta, Nu.to.2. 32.c.4. &

De Balaam dicitur, ꝙ occisus sit cum alijs Madianitis, Num.31. & Iosue 13. Et vide cõcordantiam huius cũ illo, quod dicitur Num.24. dicit Balaam, veruntamen pergens ad populum meum dabo consiliũ, & ibidem dr surrexit Balaam, &c. Nu.to.1.33.c.3.F

De Balaam dicunt Hebræi, quòd erat magnus Propheta, & in cognitione maior quàm Moyses, quia plura cognoscebat, sed erat minor in miraculis, & operatione, Num.tom.2 34.c.3.H

Balaam strauit asinam, vt veniret ad regem Balac, vel qa tũc non erat vsus equorũ, vel qa voluit honeste insidere, tanq̃ Propheta Dñi, Num.tom.2. 36.c.4.F

Balaam cum asina coijsse dicunt impijssimi Iudæi, propterea quòd dixit textus, cui semper sedere cõsueuisti, Num.tom.2 39.c.3.G

Angelus, qui venit cõtra Balaam, potuit esse Michael custos Iudæorum, Num.tom.2 39.c.4.I

Balaam, cum fuerit verus Propheta, quare dicatur ariolus, Iosue tom.2 72.c.1.D

Balaam occisus est cũ Madianitis, Iosue to.2. 72.c.4.I

Balach. Ciuitas sita est in sorte Simeon, Iosue 19. 2.Paralip. 112.c.3.G

Balach vocabatur rex Moab, sed ille non erat rex naturalis illius terræ, Genes. 340.c.1.E

Balneare. Apud antiquos non erat fas filium simul cum patre Balneari, ne seipsos inuicem nudos conspicerent, Matth. tomo 2. 156 col.3.H

Balneum. Balneorum naturalium aquas inuenit in deserto Ana filius secundus Sebeon, cum Gen.36. dicitur, quòd inuenit aquas calidas in solitudine, 1.Paralip. 38.c.1.B

Quòd balneorum naturalium aquæ calidę sint, prouenit ex materia sulphurea, per quam transeunt, ex quarum aquarum trãseuntium impetu, sulphurea inflammatur materia, quę accensa illas aquas calefacit, Parad. 99.c.3.K

De balneis debetur decima, Mat.tom.6 217.c.1.A

Similiter & de reditibus balneorum, ibid. 230.c.3.k

Balsamum. Balsami arbuscula sunt, sicut lignũ vitis trium annorum, folia vero illius quasi folia trifolij parui, vel quasi folia rutę, & habet quasi palmum, & dimidium in altitudine. de modo colligendi balsami, & de fonte, quo irrigatur hortus Balsami, in Aegypto, in quo & Beatissima Virgo filium suum sępe lauasse dicitur, & pannos eius abluisse, Mat. tom.1 133.c.2.A

Baltheus. Apud Latinos, significat cingulum, & accipitur pro cingulo militari, Exo. tomo 2.59.c.2.D, 1.Reg.to.2.46.c.2.C

Circa Baltheum, de quo Exod. 28. refertur sententia Iosephi dicentis, quòd erat quatuor digitorum latitudinis stringens super humerale, & erat colorum multorum, & hæc opinio placet auctori, refertur etiam aliorum sentẽtia, & improbatur, Exo. 59.c.2.E. Leuit. 64.c.1.A

Bamoth. Nomen Hebræum duo significat, scilicet, altare, & altitudinem, siue excelsum, & idem significat dictio Latina, scilicet, altare, ideſt, alta ara, 1.Paralip. 189.c.1.A

Bamothbaal. Secundum Hebrços, est nomen compositum significans altaria Baal, Iosue to.2 70.c.3.G

Banaias. Vnus de viris fortibus Dauid occidit tres leones, 2.Reg.23.1.Reg.to.2 36.c.1.B

Banausus. Est, qui extremum superabundans nõ excedit secundum quantitatem, immo interdum maiora expendit magnificus, quàm banausus, sed banausus excedit secundum rationẽ, quia scilicet facit expensas, quando non oportet, Mat.tom.7 22.c.1.C

Baptismus Iudæorum.

Erat duplex, quidam legalis contra immunditiam, Leuit.11. 14. & 15. & alter superstitiosus, scilicet, calicum, & ęramentorum, &c. Marci 7. Matth. tomo 1 200.c.1.A

Baptismus Christi.

In baptismo imponitur nomen nouum, antiquo deperdito,

perdito, quia baptismus regeneratio quædam est ad esse gratiæ, & nomen imponitur rei ad notificandum essentiam eius, Genes. 259.c.3.I
Paruuli, qui sine baptismo moriuntur, non puniũtur pro peccatis, quæ facturi essent, si victuri essent, sed pro peccato, quod contraxerunt a primis parentibus, & de illis nõ est verum, quòd Deus præsciebat malum facturos, quia Deus sciebat istos moriturosante annos discretionis, Genes. 264.c.4.F
In baptismo ferimus pactum cum Deo, quia cum fidem eius profitemur, nos abrenunciaturos Satanę, cum omnibus pompis eius, & ei subijciendos promittimus, & ipse promittit nobis, vel Ecclesia, suo nomine, per fidem nos habituros vitam æternam, stante hypothesi promissionis nostræ, Exo. tom.1 295.c.4.I
In baptismo Christi tota Trinitas apparuit, & in transfiguratione similiter, secundum quosdam, Matth. tomo 4 225.c.1.E
In baptismo Christi accipit homo eẽ spirituale, Mat. tomo 5 158.c.3.I
Baptismus põt dupliciter accipi, Mat.to.5. 256.c.3.k
Per baptismum non delentur peccatà in adultis, nisi prius conterantur, quamuis pro eis non requiratur corporalis pœnitentia, Leuit. 10.c.1.C
Baptismus non valeret paruulis ad deletionem peccati original s. si deficeret fides in vniuersali, vel in particulari in Ecclesia, vel in eis qui faciunt ipsum baptizari, scilicet, quòd baptismus valet illis ad vitam æternam, Leuit. 10.c.2.D
Per baptismi sacramentum non soluuntur coniugia, sed crimina dimittuntur, extra de diuor. cap. gaudemus, 1. Reg. tom. 1 95.c.4.F, & 103.c.4.G
Per baptismũ tolluntur omnia crimina formaliter tã quo ad maculam, quàm quo ad reatum totius pœnæ, sed hoc est quantum ad Deum, non tamen tolluntur crimina, prout ad homines attinent, nec per aliud sacramentum, & assignatur causa, 1. Reg. to. 1 103.c.3.I
Baptismus non tollit crimina ex natura, sed ex institutione, 1. Reg. to. 1 103.c.3.K
Licet per baptismum omnia crimina dimittantur in foro Dei, non tamen in foro humano, 3. Re. 9.c.4.I
Ad baptismum obligantur omnes tam parui quàm magni, ex necessitate, sub pœna mortis æternæ, 2. Paralip. 205.c.4.I
Baptismus Christi ante eius mortem dicebatur baptismus in aqua, & non in Spiritus sancti, sed post mortem eius in aduẽtu Spiritus sancti dicebatur baptismus in Spiritu sancto, nec per illũ ante Christi mortem perficiebatur homo, sed nec disponebatur perfecte ad tolerandam aliquam legem perfectã, bene tamẽ per baptismum in Spiritu sancto in quo post Christi mortem, dabatur Spiritus sanctus ad plenitudinem, &c. Mat. to. 1 163.c.3.k
Apostoli ante Christi mortem baptizati sunt baptismo Christi, sed non in Spiritu sancto, vsque post Christi mortem, Mat. to. 1 163.c.3.H
In baptismo Christi datur nobis plena remissio peccatorum originalis, & actualium, & infunduntur multæ gratiæ, s. virtutes Theologicæ, & morales, Mat. to. 1 163.c.4.H
Baptismus figuratus est per transitum maris rubri, & per transitum Iordanis, & maris rubri transitus figurauit baptismum, quatenus in eo delentur peccata, transitus vero Iordanis, quatenus baptismus aperit ianuam regni cœlestis, quę est principalior effectus baptismi, Mat. to. 1 200.c.3.F
In baptismo est iustificatio impij plenissima, quia non solum peccata remittuntur, & cõfertur gratia, sed tollitur debitum omnis pœnæ, quæ pro peccatis erat toleranda, Mat. to. 1 200.c.4.I
Baptismus Christi cadit sub præcepto, & ideo, si aliqs nunc sanctificaretur in vtero, obligaretur ad baptismũ, propter caracterem, qui facit hominem Christianum, Mat. to. 1 203.c.1.D
In baptismo efficitur homo filius Dei per fidem, & sacramentum, iuxta illud Ioan. 1. Dedit illis potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, & ita in baptismo nascitur homo de Spiritu sancto, &c. Mat. to. 1 213.c.1.E
Baptismus ianua est sacramentorum, & fundamentũ eorũ, extra de presbytero nõ baptizato, c. veniẽs, & ob hoc baptismꝰ dr̃ sacr̃m fidei, Mat. to. 3. 119.c.1.B
Baptismi character facit hominẽ Christianum, Matt. tomo 1 203.c.1.D
In omnibus adultis requiritur hanc baptismũ pœnitẽtia, i. detestatio peccatorum, Mat. to. 3 119.c.1.C
In baptismo lauatur corpus exterius, & Spiritus sanctus animam mundat interius, Mat. to. 4 135.c.2.B
In baptismo, vt communiter, non requiritur aliquis actus ex parte susципientis, & ideo putatur, qꝺ tota efficacia remissionis peccati fit ex parte sacramenti, sed in sacramento pœnitentiæ requiritur actus ipsius pœnitentis, &c. Mat. to. 4 175.c.2.C
Baptismus in adultis requirit prępartionem quandã, per quam tollatur fictio, quia nemo potest nouam vitam inchoare, nisi eũ pœnituerit veteris, Mat. to. 4 175.c.1.E, Et talis prępartio potest fieri dupliciter, vno modo quòd præcedat realiter ipsum baptismum, alio modo quòd simul sit cũ baptismo, ibid.
Baptismus, vel pœnitentia requiritur, ad delendã maculam peccati, Mat. tom. 4 175.c.4.I
Per baptismũ recipit homo eẽ spirituale simpliciter, sicut p generationem eẽ naturale simpliciter, Mat. to. 4. 176.c.3.H, Et peccata, quæ ante baptismũ fuerũt, nõ dicũtur esse istius hominis, & p cõsequens non remanet reatus aliquis ad pœnam pro illis peccatis, cum iste homo censeatur non egisse illa peccata, Mat. to. 4 176.c.3.I
Per baptismalem regenerationem susципit homo eẽ simpliciter in esse spirituali, Mat. to. 4 176.c.3.H
Baptismus non soluit matrimonium infidelium, Mat. tomo 5 111.c.4.G
In baptismo infunduntur omnes virtutes morales, vt patet in Clemen. vnica, de summa Trin. & fide Cathol. Mat. to. 5 145.c.4.G
Per baptismũ efficit homo ꝓpinque disposítus ad habẽdã hęreditatẽ regni cęlorum, Mat. to. 5. 32.c.3.G
Baptismus est nomen Græcum, & ex sua origine significat lotionem corporalem, & non additur aliquid aliud, Mat. tom. 5 256.c.3.I
Baptismus, qui est lotio, potest dupliciter accipi, vno modo, vt est simplex lotio, alio modo, vt est sacramentum, vel aliquid sacramentale; primo modo potest non esse a Deo, sed secundo modo necesse est, quòd sit a Deo, Mat. tom. 5 256.c.4.F
Ad baptismum non possunt compelli serui infideles, bene tamen ad circumcisionem in lege Moysi compellebantur illi, qui erant serui Iudæorum, Mat. tom. 7 298.c.1.B, & c.2.E
Per baptismũ non solũ tolluntr̃ maculæ peccatorũ, & infundit gratia, sed ẽt oĩs obligatio ad pœnam, ita vt baptizatus maneat omnino liber, Defens. 6.c.1.E
In baptismo non tollitur fomes peccati, vel promitas ad malum, Defens. 6.c.1.E
Baptismus, in quo excellat circumcisionem, Parad. 117.c.3.G
Baptismus est introitus ad legẽ Euangelicã, & pręcipuũ de pręceptis noui Testamẽti, Parad. 104.c.2.C
Baptismus est velut aquæductus, per quem deriuantur ad nos merita capitis nostri Christi, Parad. 114. col. 4.I
Baptismus institutus a Christo ante suam passionem ab ipso efficaciam recipiebat, non tamen sic, vt per eum fieret in nobis omnium pœnarum relaxatio, & omnium culparum absterśio, sed tantum tunc susципiebat virtutem a Christo institutore, quãtum circuncisio habebat efficacię, s. vt cæteris remissis, maneret obligatio eundi ad sinum Abrahæ, & hoc fuit ex decreto cõsilij Dei altissimi, iuxta totius orthodoxorum positionis stabilitatem, & sacræ scripturæ documenta, Parad. 115.c.1.E
Baptismus institutus est a Christo tribus de causis. Primo, vt daret determinatum modum ad delendã maculã originalẽ. Secundo, vt esset signum distinctiuum Christianorum ab alijs. Tertio, vt esset remedium non solũ eis, qui adultam ætatẽ attigissent, sed etiam ipsis paruulis, Parad. 15.c.3.K

Baptizare, baptizari.

Baptizare volens Platonem, si apponatur ei Socrates, Socrates baptismum recipit, sicut & in ordinibus episcopus intendens ordinare Sortem, & non Fernandum, & appositus est Fernãdus, tenet ordo in Fernando, Genes. 308.c.1.C
De illis, qui Baptizantur, quando erant in ægritudine, & quando essent sani, nolebant Baptizari, pręsumit Ecclesia, quòd id non agant deuotione religionis, & ideo instituit, quòd tales non possint ad sacros ordines postea promoueri, vt patet in decretis 57. dist. c. si quis in ægritudine, Iud. 108.c.1.B
Officium Baptizandi poterat competere omnibus Prophetis, per illud Ioann. 1. si tu non es Christus, nec Elias, neque Propheta cur Baptizas, Mat. to. 4 164.c.1.A
Quidam Baptizantur, non solum aqua, sed etiam ferro candenti characteres sibi in vultu faciunt, sumẽtes ad hoc argumentum ex illo dicto Ioannis Baptistæ Mat. 3. ipse vos Baptizabit in Spiritu sancto, & ignis, sed in hoc valde aberrant, quia hoc debet intelligi metaphorice per Spiritu sancto intelligẽdo ablutionem animæ per gratiam, & inquantum talis gratia cõsumit omnino radices peccatorum dicitur ignis, Mat. tom. 1 193.c.2.E
An Christus aliquem Baptizauerit, nec ne, problema est cuius vtraque pars potest teneri Matt. to. 1. 195 c.4. & 196.c.1.D
Filij paruuli infidelium non sunt Baptizandi, inuitis parentibus 1. Regum tom. 1. 111.c.4.K. Secus tamẽ si sint grandiusculi, & ipsi velint fidem susципere, 1. Reg. to. 1 102.c.1.C
Frustra Baptizatur inuitus, Mat. to. 7 298.c.2.C
Christianus non faciens Baptizare filios secundũ morẽ Ecclesiæ, peccat mortaliter, Mat. to. 7 237.c.1.A
Filij Christianorum nõ Baptizati, si requisiti Baptizari noluerint, debent per principes seculares occidi, vt apostatæ, Mat. to. 7 237.c.1.A
Iudæi, vel ĩfideles gẽtiles nolẽtes Baptizare filios suos nõ peccant nouo peccato, sed peccato antiquo, qa s. cõtendũt nõ venire ad legẽ Christi, & iõ vnico tãtũ peccato, s. omissionis vel contẽptus, s. nolle venire ad legẽ Christi peccãt, nec plus peccãt infideles nolẽtes Baptizari seipsos q̃ nolẽtes Baptizari, te, & ẽt filios suos, dũ tñ expresse nõ prohibeãt eos Baptizari, si ipsi volũt Baptizari, & ꝓpter hoc poterat poni pœna infidelibus quasi offendentes specialiter Christum, Mat. to. 7 237.c.1.B
Infans Baptizari nõ põt, si solã manũ extra vterũ ꝓtulerit, sed bene, si caput protrahat, Parad. 115.c.4.I

Baptizatus.

Baptizati obligantur ad omnes obseruationes noui testamenti, sicut circuncisus ad omnes obligationes veteri testam. Leuit. 175.c.1.B
Qui moritur non Baptizatus, non habetur tanquã filius nec fratres, & ei portio in hæreditate patris nõ debetur, quamquam sit posthumus, alias mater deberet ei succedere, sicut si Baptizatus esset, & tunc moreretur, 1. Paralip. 55.c.1.A
Qui putat se Baptizatũ, cũ non sit, rectè credens, quę sancta mater Eccle. credit, nullã habet culpã originalẽ, vt habet ext. de cleri. nõ Bapti. c. Apostolicã, si tñ clare cõperit se nõ esse Baptizatũ, debet Baptizari, & debet de nouo ordinari post Baptismũ susceptũ, si ĩn illi nõ cõsisterit, & celebret nõ cõficit, nec absoluit, sed si deuote susceperit illũ panẽ, & vinũ nõ cõsecratũ, tantã gratiã susципit, sicut si vere susciperet Christi corpus & sanguinem. Similiter dicẽdum est de laicis sumentibus illum panẽ, &c. & cũ absoluit cõfitẽtes, Deus absoluit, Parad. 105.c.4.F
Si quis sit non Baptizatus, & hoc sibi constet, & velit Baptizari, & ad hoc festinet, & in itinere moriatur, vel prius expiret quã Baptismus cõpleatur, liber efficit a culpa originali, nã tũc sola fides suppleuit id quod Baptismus erat effecturus, vt patet extra de presbytero nõ Baptizato c. Apostoli Parado. 105.c. 4.G. & 106.c.2 B
Baptizati Baptismo Christi, si morerẽtur ante passionẽ & mortẽ eius, in limbũ patrũ descendebãt, si in gratia decessissent Parad. 113.c.3.K
Baptismus vero post Christi mortẽ plenã habet virtutẽ, quia passio Christi, a qua trahit efficaciam, iam præterijt. Possunt ergo iam per eum passionis merita in nos deriuari, Parad. 114.c.4.G

Baptismus Ioannis.

Ioannem Baptizare fuit conueniens ex multis Matt. tom. 1 174.c.4.K
Ioannes Baptizauit, vt conuenientius posset Christũ demonstrare Israelitis, quã si solum prædicaret, vt probatur ex multis, Mat. to. 1 175.c.1.E
Vsus Baptizandi non fuit ante Ioannem, sed ipse fuit primus, qui introduxit illum, & ideo Ioannes Baptista nuncupatur, Mat. tom. 1 176.c.1.D
Baptismus Ioannis faciebat aliquid spiritualiter, vel saltẽ, significabat illud, quod spiritualiter per Christi Baptismum efficiendum erat, scilicet, peccatorum remissionem, & collationẽ gratię, Mat. tom. 1 176.c.1.E
Christus baptizatus est in Iordane potius, quam alibi nõ quasi hoc aliquid conferret ad id, quod ipse intendebat, s. Baptizari a Ioanne, sed quantũ ad causam mystică fuit cõuenienter Baptizatus in Iordane, vt probatur, Mat. to. 1 200.c.2.D
Per Baptismũ, quẽ susцepit Christus a Ioanne, nõ est collata virtus aliqua realis aquis, q̃ ad Baptismũ nostrũ in aliquo proficiat, Mat. to. 1 200.c.4.F. intelligitur ergo, qꝺ Christus p tuũ cõtactũ fecit aquas esse materiã aptã ad Baptismũ nostrũ, nõ cõferẽdo eis aliquam qualitatem realem, nec auferendo aliquã prauã qualitatẽ, quæ in eis prius esset, & repugnaret effectui intento per Baptismum, sed Christus ostendit nobis, qꝺ ipse sicut in aquis Baptizabãt, ita nos debemus in illis Baptizari, & per hoc determinabat aquã esse materiam propriam Baptismi, qa ipse eas eligebat, cum in his ipse Baptizaretur, & cum dicitur, quòd tactu suæ mundissimæ carnis vim regenerationem contulit aquis, intelligitur, qꝺ vis illa conferatur Baptizatis, non per aquã, sed per verbum, & fidem, Mat. to. 1 201.c.2.A

Universidad de Deusto

Quòd Christus per baptismum, quem suscepit, a Ioãne reliquit aquas sanctificatas, vt dicit Chrysostomus, intelligitur sic, i. ad sanctificationem determinatas, si in eis fuerimus baptizati, & illud Augustini, quæ est ista virtus aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat? intelligit, ꝙ sicut aqua corpus abluit, ita & gratia animam interius mũdificat, Mat. to. 1. 201. c. 2. C

Baptismus Ioã, quare sic diceret, Mat. to. 5. 255. c. 3. F

Baptismum Ioannis esse a Deo, potest dupliciter intelligi, Mat. tom. 5 256. c. 3. F

Baptismo Ioannis baptizatus est populus, non tamen Pharisæi omnes, Mat. to. 5 254. c. 3. k

In baptismo Christi, quando a Ioanne baptizatus est, cœli aperti sunt, non quidem realiter, vt probatur Mat. tom. 1 204. c. 1. B

Et põt dici, ꝙ cœli nõ fuerũt apti realiter, nec alio modo, sed scriptura loquitur sic, cõdescendens intelligentiæ rudiũ, & simpliciũ hominũ, ibid. 204. c. 3. F

Sed quia scriptura dicit, ꝙ Christus vidit cœlos apertos, potest dici vno modo, ꝙ illud fuit per visionẽ imaginariam, vel per visionem intellectualem, vt aliqui dicunt; alij dicunt, ꝙ ista apertio cœli fuit corporaliter, non ꝙ aperirentur cœli realiter, sed quia videbantur hominibus aperiri, & hoc rationabilius videtur. Ita ꝙ visi sunt cœli aperti per aliquem motum, vel figurationem factam in nubibus, secundũ quam cœli viderentur aperiri; nam naturaliter sæpe hoc fit, & vocantur tales impressiones hiatus, 2. Methcororum, Mat. tom. 1 204. c. 3. k

Quòd in baptismo Christi a Ioanne cœli aperirentur, fuit conueniens, propter duo, s. propter conditionem baptismi, & propter ea, quæ apparuerunt tunc Christo baptizato, Mat. to. 1 205. c. 2. E

Quòd in baptismo Christi a Ioanne descenderit Spiritus sanctus in specie columbæ, potius quàm in alia specie, conuenientius fuit ex multis, quæ referuntur, Mat. tom. 1 206. c. 1. D

In Christi baptismo a Ioanne tota Trinitas ostẽsa est, vt dicit Hieronymus super Matt. Nam filius baptizatur, & in baptismo demonstratur, Spiritus sanctus in columba ostenditur, patris testimonium in voce auditur, quod factum est propter multa. Mat. tom. 1 213. c. 4. G

Christi baptismus in Iordane a Ioãne fuit principium omnium operum eius, Mat. tom. 1 214. c. 3. H

Reliqua de baptismo Ioãnis, vide in dictione Io. Bapt.

Barach. Fuit iudex in Israel, & non Delbora, licet fuerint simul, vt probatur Iudi. 38. c. 2. B

Barba. Signum est virilitatis. Leuitici fol. 199. colum. 3. l

Barbã ñ licebat Iudęis radere, bñ tñ capillos forcipib⁹ amputare, nisi ī his, q fuerãt leprosi, Leui. 199. c. 4. G

Bariona. Vocatus est Petrus a Christo, a Bar, qđ interpretatur filius, & Iona columba, quasi filius columbæ, idest, Spiritus sancti, sic dicit Hieronymus, sed non multum placet hoc dictũ auctori, sed vocatur a Christo Bariona, idest, filius Ioannis, vel Ioannam, quia sic vocabatur pater Petri, Mat. tom. 4 168. c. 1. C

Barnabas. Dilectissimus Pauli socius, ipsũ Paulum primo præsentauit ante Apostolos in Ierusalem, Actuum 9. Genes. 8. c. 1. C

Barnabas discessit a Paulo propter quendam Ioannẽ cognominatum Marcum, qui per aliquod tempus fuit comes illorum, & postea recessit ab eis, qui postea rediens ad illos, noluit illum recipere Paulus, sed Barnabas sic, propter quod orta est dissentio inter Paulum, & Barnabam super hoc, ita vt Barnabas suscepto illo Ioanne recesserit a Paulo, & cum illo Ioanne nauigauit Cyprum, & Paulus, electo Silla, perambulabat Syriam, Actuum 11. & 15. Genes. 78. c. 4. H

Barnabas, & Paulus, ad alium modum Apostolatus pertinent, quàm alij duodecim, & assignatur triplex differentia: primo in electione, quia a Christo in cœlis existente, secundo in ministerio, quia non communicabant cum alijs Apostolis, tertio quia istis nulla sors data est ad prædicandum, sicut cæteris, sed totꝰ orbis p se illis cessit, Mat. to. 3. 227. c. 1. A

Bartholomæus. Nomen Syrum est, & iste Apostolus omnino obscurus est, quia nihil de eo legitur in sacra scriptura, & ista fuit causa, propter quam multi errauerunt in Bartholomæo, asserentes quòd fuit vir illustris, & cuiusdam regis filius, alij autem fatua quædam de eo confingunt, vix per nullos enarranda, & quia veritas propter taciturnitatem non lucet, dat locum, vt ingrediatur mendacium, Matth. tomo 2 230. c. 1. C, tomo 4 169. c. 1. D

Bartholomæus fuit natione Iudæus de prouincia Galilææ vir pauper, & sine literis, & obscuri nominis, sic dicit Eusebius; Fuit quoque Bartholomæus vir simplex, & expers scientiæ mundanæ, & amaritudinis, & plura de eo non legimus, nisi quod fuerit vnus de duodecim Apostolis, & postea a Barbaris glorioso martyrio coronatus, Mat. to. 3. 230. c. 1. E

Basan. Tota terra Basan data est dimidiæ tribui Manasses, 1. Paralip. 82. c. 3. I

Basilica. Grandis, quam fecit Salomon, de qua 2. Paralip. 4. erat totum spatium, quod continebatur infra murum altissimum, quod circuibat totum templum, intra quod & templum ad partem Orientalem, erant quatuor atria, & cęt. 2. Paralip. 59. c. 1. A

Et ostia istius basilicæ erant cooperta laminis æreis, licet Iosephus 8. Antiquitat. dicat, quòd illæ laminæ erant aureæ, ibid.

Basiliscus. Non occidit hominem ipsum videndo, sed p spiritus pestiferos p oculos egrediẽtes, & tangentes hoĩem, Numto. 2. 19. c. 3. k

Basiliscus non nisi de propinquo hominem intuens occidit, Num. tom. 2 20. c. 2. D

Basiliscus quonammodo visu interficiat hominẽ, & necet, siue tenerum, siue durum, & reliqua animalia, Parad. 52. c. 3. G

Basis. Bases argenteæ tabularũ tabernæculi describuntur, Exo. tom. 2 43. c. 3. H, & 186. c. 2. A

Bases columnarum erãt sicut bases tabularum tabernaculi, Exo. tomo 2 204. c. 1. B

Basis quare fuerit posita ad pedem labij ænei, Leuit. 65. c. 2. A

De basibus tabernaculi tam tabularũ, quàm columnarum, Num. tomo 1 32. c. 4. k

Bassus. Poeta, & Philosophus Persij Satyrici Magister in Vesuuio monte Campaniæ incendio absumptus, Parad. 99. c. 3. G, De Statu Animarum, &c. 12. c. 1. B

Bathuel. Pater Rebeccæ, quare non responderit ad Eliezer seruum Abrahæ; circa dationem Rebeccę Isaac in coniugium, sed tñ tñderit Laban, referũtur opiniones Hebręorũ ridiculæ, præter opinionem Rabbi Abraham Aben Ezra, Genes. 292. c. 4. G

Bathus Mensura Hebraica, nescit cuius sit quantitatis, posset tamen sciri, si fieret vnum vas, sicut mare ęneum, quod caperet duo mille bathos, sicut illud capiebat, 3. Regum 66. c. 2. E

Scimus tñ, ꝙ bathus, & ephi sũt æqualia, & ꝙ bathus sit decima pars chori, cõmẽs mensurã, & dimidia, sed quã ũ capiat mensura, nõ scim⁹, 2. Paral. 53. c. 1. B

Bathus,

Bathus, apud Hebræos, mensura erat liquidorum, & erat decima pars chori. Mat. tom. 6 236. c. 2. B

Batillum. Batilla, de quibus Nu. 4. vocantur forcipes, Exo. 27. Nu. to. 1 45. c. 4. I

Bactriani. Qui morantur in Asia descendũt a Gether filio Aram filij Sem. 1. Paralipo. 34. c. 2. D

Bdellius. Bdellius arbor est Babylonica, ex qua succus manat preciosus q dicitur sic, sed bdellius pro lapide capitur Num. 11. cum dicitur, quòd manna erat coloris Bdelli, & in litera Hebræa significat berillum, vel crystallum, Nu. tom. 1 131. c. 3. G

Bdellius lapis est preciosus, qui inuenitur in flumine Phison inter arenas littorales, qui Hebraicè dicitur habedola, i. bedola, quia ha est articulus determinatiuus generis, Genes. 14. c. 3. H

Bdellius est nomen arboris, & interdum nomen lapidis pretiosi, vt dicũt aliqui, scilicet, Gen. 2. Sed melius est dicere, quòd accipit pro arbore, de qua Plinius libro 10. & 12. Et Isidorus libro 17. Etymo. Genes. 102. c. 4. F

Bdellius arbor inuenitur tantum in India, & Arabia, vt dicit Plinius, & Isidorus Gen. 102. c. 4. G

Beatificare Quæ cognitio beatificet animas nostras, & alias substantias separatas, Mat. tom. 7 198. c. 4. H

Deus non beatificat nos, vt persona, sed vt essentia, Mat. tom. 5 176. c. 4. F

Be. Præpositio Hebraica, aliquando significat cum, Genes. 3. c. 4. H

Beatitudo. Beatitudinem post hanc uitam ponunt Agareni, sed in gustu lactis, & mellis, & in delitijs puellarum, vt patet ex traditione sui Alcorani, Genes. 8. c. 1. D

Beatitudinem ponunt Iudæi in gustu, quod turpissimi Epicurei fecerunt, non tamen veri, & magni Epicurei, quos Aristoteles 1. Eth. viros grauissimos vocat, sed illi, quos vt turpissimos gulæ sectatores, Philosophi abiecerunt, Genes. 8. c. 1. D

Beatitudinem nostram comparauit Isaias 62. cap. ad delectationem, quæ est iuuenis cum virgine, Leui. 229. c. 1. D

Gaudia vitæ eternæ non sunt similia gaudijs huius vitæ, quia illa sunt animarum, & ista sunt hominis, Num. tom. 2 5. c. 4. F

Duplex beatitudo una in re, altera in spe. Mat. tom. 2. 4. c. 2. B. & 63. c. 1. B

Beatitudo in generali potest sic definiri, Beatitudo est summũ bonum creaturę rationalis. Sic definit Boetius de Consolatione, lib. 2. Prosa 4. & multis alijs modis potest definiri, Mat. to. 2 6. c. 1. C

Beatitudo est bonum vltimũ, vltra quod nullum bonum est, & vltra illud nihil desiderari potest, nec est procedere in infinitum. Mat. to. 2 6. c. 2. D

Nõ est possibile aliquem simul duas beatitudines habere, sicut quòd possit sibi constituere beatitudinẽ in multis rebus, sed oportet, quòd in vnica tantũ sit beatitudo cuiuslibet, Mat. to. 2. 6. c. 2. D. & 7. c. 4. k

Propter beatitudinẽ desiderat homo omnia, quæ desiderat, & sola beatitudo per se ipsam desideratur, Mat. tom. 2 8. c. 1. A

Quamuis homo non cogitet aliquid de beatitudine, quando aliquid operatur, illud tamen facit propter beatitudinem, nec est necesse cogitare semper de beatitudine, vel de vltimo fine, quando aliquid desiderat, Mat. tom. 2 8. c. 2. D

Omniũ hominũ est eadẽ beatitudo, seu felicitas, considerando felicitatẽ secundũ rationẽ suã, quæ est esse summũ bonũ, & perfectũ. Immo impossibile est, ꝙ in hoc homines variẽtur. Cõsiderando tñ beatitudinẽ, quo ad substantiã eius, id est, illud, in quo est ratio beatitudinis, tunc nõ oẽs homines cõstituunt sibi eãdem beatitudinẽ, sed quidã in diuitijs, alij in alijs rebus. Sed ꝓpter errorẽ accidit ista varietas. Vn de dicendũ, ꝙ nõ solũ beatitudo est eadẽ quantũ ad rationẽ suã respectu omniũ hominũ: Sed etiã quantum ad substantiam rei, in qua est, licet non omnes homines putent felicitatẽ esse in re illa, in qua est, Mat. tom. 2 9. c. 1. C

Beatitudinem nullum animal consequitur, Nisi homo, loquẽdo de beatitudine siue de fine vltimo, p vsu, possessione, vel acquisitione eius, secus tñ si loquamur de fine vltimo, cõsiderando ipsum quo ad substantiã eius, nam sic finis vltimus hominis cõuenit omnibus alijs rebus, quia Deus est finis omniũ rerum, & hunc finem consequuntur res quantum de perfectione eius possunt suscipere, Mat. tom. 2 9. c. 4. F

Beatitudo hominis non potest esse in rebus exterioribus, Mat. tom. 3 10. c. 2. A

Beatitudo non potest esse in diuitijs, siue naturalibus, vt sunt, cibus, potus, vestimentum, domus, & vehicula, quibus immediate subuenitur humanis defectibus, neque in diuitijs artificialibus, quæ sunt pecuniæ, quibus mediate succurritur humanis defectibus, quia ars inuenit pecunias ad cõmutationẽ, vt pro illis darentur nobis diuitiæ naturales, Matth. tom. 2 10. c. 3. H

Beatitudo non potest consistere in honore, vt probatur Mat. tom. 2 11. c. 1. B

Beatitudo non potest esse in fama, vel gloria humana Mat. tom. 2 11. c. 3. K

Beatitudo non potest consistere in potestate temporali, secundum quem aliquis præest alijs, Mat. to. 2 12. c. 2. B

Beatitudo non potest consistere in corporis bonis, Mat. tom. 2 12. c. 4. k

Quid senserit Aristoteles de beatitudine, Mat. tom. 6 71. c. 2. H. quę subtilissime perscrutatus est ibidem, 79. c. 3. G

Beatitudinem consequitur delectatio, tanquam proprium accidens eius, Mat. tom. 2 14. c. 1. A

Beatitudo non consistit in delectatione siue corporali siue spirituali, Mat. tom. 2 14. c. 1. A. & seq.

Beatitudinis obiectũ non põt esse in ipsa aĩa, nec aliqd ipsius aĩę, secus aũt si loquamur de beatitudine formali, Mat. to. 2. 15. c. 1. B. Sed cũ dr, ꝙ beatitudo debet includere oẽs delectationes, debet intelligi per viã eminẽtię, sed nõ realiter, & collectiue, Mat. to. 6 122. c. 1. A. Et sic itelligit illud Boetij. Beatitudo ẽ ista tus qium bonorũ aggregatiõe pfect⁹, ibi. 329. c. 2. B

Beatitudo obiectiuè est aliquid increatum, formaliter vero & secundum essentiam est aliquid creatũ, Mat. tom. 2 15. c. 4. G

Impossibile est beatitudinem consistere in aliquo bono creato, Mat. to. 2 15. c. 3. F

Beatitudo, proprie loquendo, non dicitur summum bonum, absolute, sed summum hominis bonum, id est, maximum bonum, quod homini inhærere potest, est ipsa beatitudo, Mat. tom. 2 15. c. 4. k

Duplex beatitudo, scilicet, creata, & increata, Mat. tom. 6 137. c. 1. E

Beatitudo dicitur vltimus finis noster, id est participatio vltimi finis, vel possessio aut fruitio eius Mat. tom. 2, 16. c. 1. A. tom. 5. 153. c. 2. E, tom. 6. 187. c. 4. G

Beatitudo creata, quæ est in nobis, non diligitur, nisi amore cõcupiscentiæ, vnde eius dilectionem referimus ad nos, & per consequens referimus eam

ad Deum, cum nos ipsos in Deum referre debeamus, & ita non potest esse vltimum dilectum concupitum,&c.Mat.tom.2 16.c.2.A
Beatitudo formalis est res non transiens, sed immanens,Mat.tom.2 16.c.3.F
In vita æterna est totum bonum nostrum,Matt.to.2. 17.c.3.k,& Mat.tom.5 170.c.2.E
Beatitudo est actio vna, & continua, & sempiterna, Mat.tom.2 16.c.4.I
In beatitudine quilibet diliget intensius seipsum, quàm alium,Mat.tom.6 154.c.1.D
Tota vita beata consistit in ordinatione mentis in Deum,Mat.tom.6 154.c.1.E
In præsenti vita est aliqua participatio beatitudinis, Mat.tom.2 16 c.4.I
Sed non est vera beatitudo,nec esse potest, Matt.to.6 78.c.4.G
Nostræ beatitudinis nos non sumus causa', sed Deus, qui infundit nobis habitum,in quibus actu est beatitudo,Mat.tom.2. 17.c.2.E,Mat.tom.4. 239.c.2.D
Tota hominis beatitudo est in videndo Deum, Mat. tom.5.173.c.3.I,tom.7 10.c.1.B,& 225.c.1.C
In beatitudine datur inæqualis retributio,Mat.tom.5 178.c.4.G,& tom.7.226.c.2.B
Beatitudine, nemo poterit mereri post vitam æternam,Mat.tom.7 15.c.3.F
Beatitudo nostra excludit omne malum, Mat.tom.6 302.c.2.D
Nam carebit omni solicitudine,& passione,ibid.to.7 7.c.3.I
Beatitudo dicitur æterna non solum quantum ad carentiam finis, vt in damnatis pœna dicitur æterna, sed quantum ad remotionem omnis motus, & mutationis,Mat.tom.2 18.c.1.B
Ad beatitudinem nihil confert cœlum empyreum ipsis animabus, Matth.tom.7. 161.c.4.G, & tom.2. 18.c.4.F,& 49.c.3.K,& tom.4.253.c.1.A
Beatitudo non est pax,licet pax ad beatitudinem pertineat,Mat.tom.2 18.c.1.D
Circa beatitudinem non crescunt beati ex parte Dei, nec ex parte hominis,Matt.tom.7 203.c.2.E
Beatitudo quomodo dicatur regnum Dei, vel regnum cœlorum,Mat.tom.2 18.c.3.F
Inequalitatis beatitudinis primum principium, Mat. tom.7 231.c.3.I,& 230 c.2.E,& tom.4.213.c.3.I
Beatitudo esse dicitur sub prouidentia diuina, non quòd ipsa ad finem ordinetur,sed quatenus illi,qui ad beatitudinem ordinantur, illuc perducuntur per actus prouidentiæ,Matt.tom.2 18.c.4.G
Ad beatitudinem aliquid potest peruenire tripliciter,vno modo essentialiter, alio modo antecedenter, tertio consequenter, Secundo & tertio modo operationes sensitiuæ possunt pertinere ad beatitudinẽ,non tamẽ primo modo,Mat.to.2. 19.c.2.A
Ad beatitudinem duo requiruntur,vnum, s.quod est beatitudinis essentia,i.realiter ipsa beatitudo: aliud quod est per se accidens eius, s.delectatio cõiuncta ipsi essentiæ beatitudinis,vel eam concomitans,& tanq̃ quædam forma cõpletiua beatitudinis, sicut pulchritudo perficit iuuentutẽ,Mat.to.2. 20.c.2.A
Ad beatitudinem,vel pœnam nihil cõfert locus, realiter agendo in animam,Matt.to.2. 18.c.4.F,& 49. c.3.K,& tom.4.252.c.4.F
In beatitudine quietabitur appetitus naturalis, & rationalis,vel liber,Mat.tom.7 227.c.4.K
Beatitudo non potest cõsistere in actu intellectus practici,sed in actu intellectus speculatiui, Mat.tom.2 22.c.1.E
Beatitudo non potest consistere in operatione prudentiæ,Mat.tom.2 23.c.1.B
Beatitudo perfecta non potest esse in actu scientiarum speculatiuarum,vt scientiæ,sapientiæ, intellectus. Ita quòd ipsa speculatio sit realiter beatitudo, Mat.tom.2 23.c.2.A
Beatitudo nulli est naturalis,nisi soli Deo,Mat.tom.4 244.c.3.F
Beatitudo hominis non potest] consistere in substantiarum separatarum consideratione, Matt.tom.2. 23.c.4.F
Beatitudo est summum bonũ, & summum verum, Mat.tom.7 199.c.3.G,tom.4 230.c.3.K
Beatitudo hominis non potest esse,nisi in perfecta cognitione Dei,& non in cognitione cõfusa, & communi, nec in cognitione Dei per demonstrationem,quæ est per abnegationem,quæ magis perfecta est,quàm præcedens,nec in cognitione Dei per fidem,Mat.tom.2 24.c.3.F
Sed beatitudo hominis est cognitio Dei per essentiam,ibid. 25.c.3.H
Aliqui tamen dixerunt,quòd visio Dei per essentiam non sit homini possibilis, quorum rationes referuntur,& soluuntur,ibid.
De modo tamen videndi Deum est difficultas, & datur intelligi per cognitionem substantiarum separatarum,ibid. 26.c.1.C
Beatitudo hominis non potest esse in hac vita, Matt. tom.2 42.c.3.F
De beatitudine hominis recitantur opiniones Philosophorum, qui non posuerunt eam, talem hominis beatitudinem, qualem nos ponimus, negantes illi resurrectionem mortuorũ, Mat.to.2. 43.c.4.G
Beatitudo non potest esse sine delectatione, Matth. tomo 2 44.c.3.G
Beatitudo magis consistit in visione Dei, quàm in delectatione,Mat.to.2 45.c.1.A
Ad beatitudinem requiritur comprehensio, 1. Corinth.9. Sic currite,vt comprehendatis. Nam ad beatitudinem tria hæc sunt necessaria, scilicet, visio Dei, & comprehensio, quæ est præsentia finis vltimi,& delectatio,vel fruitio,quę dicit quandam quietationem in amato,Mat.to.2 46.c.4.k
Ad beatitudinem requiritur rectitudo voluntatis,tam quàm aliquod antecedens ad ipsam, & etiam tanquàm consequens eam,Mat.tom.2 47.c.1.E
Circa beatitudinem intellectus duos habet actus, scilicet, iudicare de obiecto eius, & quid sit illud, in quo consistit beatitudo. Secundus est attingere ipsum obiectum beatitudinis per cognitionem. Voluntas etiam habet duos actus, primus est amare,& tendere in beatitudinem,& post istum actum sequitur secundus actus intellectus,post quem succedit secundus actus voluntatis,qui est delectari in summo bono, habito p actum intellectus, & quiescere in illo,Mat.tom.2 47.c.2.E
Duplex est beatitudo,q̃dam impfecta,qualis, s.in hac vita est,ad quã reqritur corpus:alia est pfecta,q̃ consistit in Dei visione, & ad hanc nõ reqritur corpus, qa totum, quod est de substãtia huius beatitudinis, anima separata pót hẽre cõtra quosdã,q dixerũt q̃ animæ separatę nõ hẽant beatitudinẽ vsq; ad diem iudicij, requiritur tamen corpus ad perfectionem beatitudinis quo ad bene eẽ,qa corpus aliquo modo ptinet ad perfectionẽ animę.Mat.to.2. 48.c.4.F
Beatitudo impfecta huius vitæ est duplex, q̃dã speculatiua, & q̃dã practica, & ad vtranq; reqritur bona dispositio corporis,vt sanitas, robur corporis, viuacitas sensuum,agilitas membrorum,& cæt.vel saltem conuenit,Mat.tom.2 48.c.3.K
Ad beatitudinẽ vero pfectã reqrit̃ habere corpus, & ei⁹ pfectiones tanq̃ antecedẽs,& tanq̃ cõsequẽs.ibi.

Ad beatitudinem imperfectam huius vitæ requiruntur bona exteriora,siue illa sint speculatiua,siue practica,secus tamen de beatitudine perfecta, Matth. tom.2. 49.c.1.E
Ad beatitudinem imperfectam requiruntur amici,siue sit practica,siue speculatiua,non tamen ad beatitudinem perfectam,Matth.to.2. 49.c.4.F
Ad beatitudinem tam perfectam, quam imperfectã potest homo peruenire,Matth.tom.2. 50.col.1.A. Et ad perfectam beatitudinem, siue practicam, siue speculatiuam,quæ potest haberi in hac vita, potest homo peruenire ex puris naturalibus. secus tamen ad perfectam beatitudinem,ibidem.
Non potest homo effici beatus per operationem angeli,siue beatitudine perfecta, siue imperfecta, sed solo Deo agente iuxta illud. Psalm.83. gratiam & gloriam dabit dominus.Matt.to.2. 51.c.2.A
Ad beatitudinem hominis imperfectam siue practicam,siue speculatiuam, requiritur operatio hominis,& ad perfectam requiritur rectitudo volũtatis, quæ est quidam ordo debitus ipsius voluntatis ad beatitudinem,inquantum est vltimus finis.Matth. tom.2. 51.c.4.H.&c.
Omnes creaturæ rationales homines, angeli, & dæmones,beatitudinem appetunt,Mat.to.2.52.c.2.C
Beatitudo potest dupliciter considerari: vno modo secundum propriam rationem beatitudinis: & sic necesse est,quòd homo velit beatitudinem. Alio modo secundum specialem rationẽ scilicet, quantum ad id, in quo consistit, & sic non omnes appetunt beatitudinem,quia non omnes cognoscunt illam.Matth.to.2. 52.c.3.I
Appetere beatitudinem,idest,illud,in quo vera beatitudo consistit,meritum est,licet appetere absolute beatitudinem,non sit meritum.Mat.to.2.53.c.3.H
Beatitudinis appetitus non est propriè naturalis, sed oportet semper ibi esse appetitum rationalem cõiunctum naturali,Matt.to.2. 53.c.4.G
Beatitudo sanctorum erit maior post resurrectionẽ extensiue,quam nunc:intensiue vero dubitant aliqui. Potest tamen dici,quòd sic aliquo modo, & per accidens,Matth.to.2. 54.c.1.E
In beatitudine imperfecta possunt homines esse inæqualiter beati, sed nõ in beatitudinem perfecta ex parte obiecti. Ex parte verò beatitudinis formalis sic,& primũ significatur in vnitate denarij, de quo Matth.20.secundum vero significatur per multitudinem mansionum:Ioann.14. In domo patris mei mansiones multæ sunt.Mat. to.2. 54.c.3.I
Diuersi gradus beatitudinis dicuntur diuersæ mansiones,propter diuersitatem meritorum,Matth.to.2. 55.c.2.B. & to.7.226.c.2.B
Beatitudinis diuersi gradus, erunt secũdum diuersos gradus charitatis,Matth.to.2. 55.c.3.G
Beatitudo imperfecta potest perdi in hac vita,siue illa sit practica,siue speculatiua,non tamen faciliter,pfecta tamen beatitudo perdi non potest,Matth.tomo 2. 56.c.1.B
Illa diffinitio beatitudinis,quam assignat Boetius,scilicet,quod Beatitudo est status omnium bonorum aggregatione perfectus, nõ potest competere beatitudini vitæ præsentis,Matt.to.2. 57.c.3.F
Beatitudini accidit, quòd sit præmium virtutis, nam de substantia beatitudinis non est, nisi esse perfectum bonum.Math.to.2. 57.c.3.G
Beatitudo continet in se eminenter omnes beatitudines,Matth.to.2. 57.c.4.K
Beatitudo Dei excellẽtior est omni alia beatitudine, Matth.to.2. 58.c.2.B
Beatitudo angelorum consistit in vidẽdo Deum per essentiam,Matth.to.2. 58.c.4.F
Beatitudo dupliciter accipitur,s.obiectiue,& formaliter,Matth.to.3. 66.c.3.F
Circa beatitudinem pluries cogitare est valde vtile propter multa:Matth.to.3. 109 c.4.K
Beatitudinis assecutio a Deo est,& ab homine, Matt. tom.3. 236.c.1.D
Beatitudinem confitebantur Pharisæi contra Sadducæos,non tamen erant certi de hoc. Nam alias repulissent Sadducæos tanquam hæreticos & pernicioſos,Matth.tom.3. 236.c.4 G
Beatitudo angelorum solum differt per maius aut minus.Sed non sic beatitudo hominum, Matth.to.4. 40.col.4. F
Beatitudo æterna erit in duobus,scilicet, in anima & corpore, & beatitudo corporis erit in quatuor dotibus,Matth. tom.4. 109.c.1. A
Beatitudo est operatio intellectus, qua anima immediate attingit Deũ,& vnit sibi,Matt.to.4.230.c.2. E
Beatitudo secundum essentiam est aliquid vnum, scilicet,actus intellectus,sed eminenter continet perfectionem omnium bonorum,Mat.to.4.230.c.3.K
Ad futuram beatitudinem duo pertinent, scilicet, pfectio animæ & corporis,Matth.to.4. 200.c.4.F
Ex beatitudine animæ redũdant dotes in corpus eius. Matth.to.4. 213.c.1.B
Ad operationem beatitudinis requiruntur duo. Mat. tom.4. 232.c.2.A
Operatio in qua consistit beatitudo, debet esse perfectissima,Matth.to.4. 232.c.2.B
Ad ipsam beatitudinem sufficienter disponunt animam dotes ipsius animæ,Matth.to.4. 234.c.4.K
In moderatione dotis est, quòd precedat tãquam dispositio ad beatitudinem,ibidem.
Ad hoc quòd beatitudo sit status omnium bonorum aggregatione perfectus, non est necesse multa bona ibi esse:sed quòd in vno includatur virtus multorum perfectius, quam si multa simul essent realiter distincta,Matth.to.4. 230.c.3.I
Duplex est beatitudo ex parte corporis, Matth. to.7. 227.c.4.G
In beatitudine manebit dos claritatis, sed non manebit vsus aliorum sensuum, vel non ita manifestus, Matth.tom.4. 235.c.1.B
Beatitudo est actus continuus eternitate quadam mẽsuratus,Matth.to.4. 239.c.1.C
Ad hoc quòd aliquis sit maior in vita eterna,debet esse maior in virtute,&c.Matth.to.5. 4.c.1.E
Beatitudo quare dicatur vita absolutè,Matth.19.cum dicitur,si vis ad vitam ingredi,&c. Matth. tomo 5. 127.c.3.K
Vbicunque clare & permanẽter Deus videtur, ibi est vita eterna,Matth.to.5. 127.c.2.E
Introitus vel principium ad beatitudinem potest dupliciter considerari, vno modo ex parte vitę eternę, vt introitus ad ipsam, sit aliqua pars eius, quæ non habet plenitudinem: alio modo ex parte nostra,vt scilicet capiatur pro dispositione quadam ad habendam vitam eternam,Matth.to.5. 128.c 4.K
Animæ beatitudo quid sit, etiam & corporis beatitudo,Matth.to.4. 233.c.3.K
Ad beatitudinem adiuuat animam perfectio corporis glorioſi,Matth.to.4. 233.c.4.F
Quomodo sacerdos impediat intrare in vitam eternam,Matth.to.4. 178.c.3.H
Ingredi in beatitudinem nihil impedit, nisi peccatũ, Matth.tom.4. 171.c.3.F
Beatitudinem nemo meretur de condigno,bene tamen de congruo,quia nemo accipit vitam eternã, qui non illam meruit,Matth.tom.5. 178.c.4.F

In

Universidad de Deusto Biblioteca

In beatitudine non erit principatus hominis ad hominem: quia iste ordo principatus ad hoc tantum est, vt deducantur homines in finem. Matth.to.5. 204.c.2.A

In beatitudine nullum præceptum ligat, nec manebimus sub præceptis, vel sub aliqua lege, quia tunc erimus in fine. Nam præcepta dirigunt quo tendendum sit. Mat.to.6. 153.c.3.F

Beatitudinem habere liberum est cuilibet homini viuenti. Mat.to.5. 47.c.4.F

Beatitudo triplicem habet relationem ad habentem charitatem. Vnomodo est in eo, sicut in diffundente vitam beatam alijs, & est principium huius vitę. Secũdomodo est in amãte ex charitate, sicut in participante vitam hanc à Deo: & hoc dupliciter: vnomodo principaliter; & sic est in anima, quæ per se est beatificabilis. Aliomodo est in corpore per quãdam redundantiam beatitudinis animæ in corpus per quatuor dotes. Tertiomodo beatitudo est in aliis sicut in participantibus. Et isto modo beatitudo dicitur esse in proximo, qui talẽ beatitudinem habere potest, qualem & nos ipsi: & quia beatitudo ad ista quatuor pertinet, scilicet ad Deum & ad nos, ideſt ad animã & ad corpus proprium, & ad proximos, ideo ista sunt à nobis diligenda ex charitate. Mat.to.6. 138.c.3.F

Cum beatitudine stat inæqualitas visionis. Mat.to.6. 313.c.3.G

Beatitudo potest semper augeri ante diem iudicij'. Mat.to.6. 312.c.3.G

Beatitudo, quibus parata sit. Mat.to.7. 121.c.2.A

In beatitudine manebit ordo dilectionis vel charitatis: quia vnusquisque seipsum ibi intẽsius diliget, quam quemlibet alium, quantumlibet meliorem, licet maiora bona optabit aliis melioribus se, quã sibi ipsi: sed de beatitudine boni, nõ manet eadem ratio, quæ hic. Matt.to.6. 154.c.1.A

Stat beatitudinem esse cum inæqualitate, cuius quidam assignant rationem, dicentes non esse necesse ꝙ appetitus naturalis habeat omnem perfectionem, cuius est capax ad hoc ꝙ quietetur. Mat.to.7 227.c.3.F

Sed dicendum est aliter, scilicet, quòd beatitudo stat cum inæqualitate: & quòd ad beatitudinem requiritur totalis quietatio appetitus tam naturalis quam liberi vel rationalis, vt probatur ibidem.

Nemo potest ire ad beatitudinem sine merito. Mat. to.7. 236.c.1.E

In vita æterna est participatio perfecta Dei. Mat.to.7. 266.c.4.k

Beatitudo de se est æterna. Mat.to.7. 259.c.2.C

Beatitudo, cum sit res spiritualis, non potest communicari corpori. Mat.to.4. 206.c.3.I

Beatitudo animæ est incomparabiliter maior: quã gloria corporis. Mat.to.4. 206.c.3.K

Ex beatitudine animæ resultabit immortalitas in corpore. Mat.to.4. 206.c.4.I

Licet in beatitudine sit inæqualitas conuenienter tamen beatitudo designatur nomine denarij. Matth.20. Primo ad ostendendam æqualitatem durationis. Secundo & præcipue ad ostendendam beatitudinem obiectiue. Matt.to.7. 232.c.1.A

Ad beatitudinem habendam bonum agere, malum cauere volumus. Matth.7. 7.c.1.D

Beatitudinem ponunt Sarraceni in delectationibus secundum sensum; similiter & multi Iudæorum: & quidam hæretici dicti celiaste, ideſt millenarij, qui quantum aberrent non solum fides ostendit sed & ratio naturalis. Mat.to.6. 121.c.4.I

In vita æterna nemo manebit cum veniali. Mat.to.7. 135.col.3.k

De beatitudine, & de diis quibusdam variis refertur opinio Martiani Capellæ. Paradoxa. 94.c.3.k

Beatitudines Illæ, de quibus Mat.5. vocantur beatitudines: quia per illas homines in hac vita valde appropinquant beatitudini, & habentes illas possunt vocari beati: & illæ operationes, quia perfectissimæ sunt, dici possunt beatitudines. Mat.to.2. 63.c.1.D

Beatitudines quomodo differant à virtutibus, & donis. Mat.to.2. 63.c.4.k

Circa beatitudinum præmia variæ sunt opiniones apud doctores: nam Ambrosius refert illa ad futuram vitam: Augustinus ad præsentem: Chrysostomus dicit quædam pertinere ad præsentem vitam, & quædam ad futuram. Sed istas opiniones concordat doctor. Mat.to.2. 64.c.3.I

Quòd beatitudines sufficienter enumerentur. Mat.5. probatur. Mat.to.2. 65.c.3.I

Beatitudines disponunt hominem ad futuram beatitudinem, vel dant spem eius, aut quandam degustationem imperfectam summæ beatitudinis. Mat. to.2. 65.c.3.K

Beatitudines, scilicet, paupertatis spiritus, mititas, & luctus militant contra vitam voluptuosam. Matt. to.2. 65.c.4.F

Vitæ verò practicæ respondent quatuor beatitudines, sed nullæ respondent vitæ contemplatiuæ præsenti, sed præmium ipsarum. Matth. to.2. 65.c.1.G

Præmia, quæ assignantur beatitudinibus. Mat.5. conuenienter assignantur, considerata conditione earum. Nam primæ tres beatitudines, quæ sunt contra vitam voluptuosam, retrahunt nos ab his, in quibus consistit beatitudo vitæ voluptuosæ, in qua homo aberrat, Aliæ vero quatuor beatitudines pertinent ad vitam actiuam. Mat.to.2. 67.c.1.D

Beatitudines & dona inter se conueniunt, & sancti doctores attribuunt ipsas beatitudines donis, & hoc quadrupliciter, sed quartus modus est potissimus, scilicet, ꝙ beatitudines reducuntur ad dona, sicut actus ad habitus, quia sunt actus donorũ, sed in reducendo est varietas. Nam aliqui reducunt secundum quòd concordant in similitudine obiecti, & hoc dupliciter. Mat.to.2. 67.c.4.G

Alio modo reducuntur per similitudinem motuum. ibid.

Alio modo attribuẽdo cuilibet dono duos actus beatitudinis, vnum in præsenti vita: & alterum in futura. ibidem. 68.c.2.B

Prima beatitudo, scilicet, paupertas spiritus duas habet partes, scilicet, rerum abdicationem, & spiritus superbiæ contritionem. Mat.to.2. 68.c.2.C

Beatitudines numerantur incipiendo à minus perfectis: dona verò è contrario. Matt. to.2. fol.68.c.4.I Et sunt septem, sicut & dona. ibidem.

A beatitudinibus voluit Christus inchoare prædicationem suam, sed quare sic, Mat.to.2. 69.c.4.I

A beatitudinibus non inchoauit Deus, cum dedit legem veterem, cuius assignatur ratio. Matth.to.2. 70.c.2.C

Beatitudinum ordo inter seſe multiplex est: primus à minus perfecto ad magis perfectũ, & ab exterioribus ad interiora: secundus ordo, quòd vna beatitudo exigit aliam. Math.to.2. 70.c.1.F

De comparatione septem beatitudinum ad septem dona Spiritussancti, de quibus Esa.11. Matth.to.2. 71.c.2.E

Prima beatitudo, scilicet, paupertas spiritus: potest dupliciter intelligi. vno modo pro humilitate. alio modo ꝓ volũtate vel electione. Mat.to.2. 70.c.4.k

Beatitu-

Beatitudines exponuntur. Mat.to.2. 70.c.4.K

De beatitudinum præmijs. Mat.to.2. 71.c.3.G

Primæ beatitudinis præmium intelligendum est in omnibus alijs beatitudinibus. Matth.to.2. 71.c.3.H

Inter beatitudines, quæ dicunt actus virtutum perfectarum, prima ponitur paupertas spiritus. Matth.5. Et ista est prima ex dispositionibus proximis ad po testatem iudiciariam &c. Matth. to.5.165. c.3.K

Beatificari. Manente vsu cognitionis hominis per phantasmata nunquam posset ille per illum beatificari, quia illud, in cuius visione beatitudo est, nullomodo potest per phãtasma sufficienter designari, & habitus gloriæ, qui reddit animam sufficientem ad cognoscẽdum sine phantasmatibus, etiam facit eam sufficientem ad dominandum corpori, & ad similia, quæ animæ conferuntur, quibus non existentibus, homo non pertingit ad Deũ, sed peregrinatur ab eo, sicut cõtingit nobis hic, & ideo fruitio importat inhæsionem, scilicet, quia aufert impedimenta, quibus stantibus, non poteramus adhærere & comprehensionem firmiter tenere. Mat.to.4. 232.c.4.G

Homo prius beatificatur per actum intellectus, quia est potentia, quæ immediate apprehendit obiectũ beatificum, & per cuius actum beatificamur: deinde voluntas vnitur Deo, vt summo bono: & beatificatur, & post hęc beatitudo prouenit ad corpus: non quasi corpus sit per se receptiuum beatitudinis, sed per redundantiam ab anima, quæ est capax obiecti beatifici, & talis redundantia non est æqualis in omnibus beatis. Matth.to.7. 230.c.3.G

Homo beatificari nõ potest per potentias sensitiuas, quia licet beatitudo ad illas perueniat, ipsæ tamen non sunt capaces obiecti beatifici, sed beatitudo per redundantiam deriuatur tam in corpus, quam in potentias sensitiuas. Mat.to.7. 230.c.3.H

Beatus. Nullus beatus erit in patria, qui non intelligat omnes res naturales: aliter non esset beatus, cum in eo non esset repleta tota potentialitas sua, nec esset in eo summa quietatio. Gen. In Prolog. 30.c.4.k

Si beati intelligant Deum cognitione directa, ideſt per essentiam, hoc propterea est quia Deus dat intellectui beatorum capacitatem quandam ad intelligendum ipsum, & ista capacitas datur secundum quantitatem meritorum, & hinc est, quòd beatissima virgo maiorem habeat capacitatem, quàm quicunque alius beatus, & hæc capacitas quietatur in patria in quolibet: quia tantum intelligit quantum habet de capacitate secundum merita. Gen. In Prolog. c.1.E

Omnes beati æqualiter cognoscũt res naturales, cum capacitas naturalis intellectus in omnibus sit æqualis: capacitas verò, qua beati cognoscunt Deum, supernaturalis est, & ideo non est eadem in omnibus, nec eiusdẽ rõnis, quia identitas rõnis ad naturã specificã pertinet. Gẽ. 31.c.2.A. Parad. 121.c.1.A

Sed huic sententiæ videtur repugnare quod dicit auctor. Gen. 11.c.3.G

Scilicet, quòd habemus naturale desiderium cognoscendi Deum facie ad faciem, nec terminabitur, nisi ipsum sic cognoscamus, nisi dicamus, quòd secus est de desiderio, quod habetur in via.

In beatis manebit perfecta cognitio omnium, quæ humana cognitione, vel arte cognosci possunt, scilicet cognitio omnium rerum naturalium, mathematicalium, metaphysicorum, sermocinalium, & multarum occultarum in natura, quæ in hac via cognoscere non valemus. Gen. In Prolog. fol.31. col.2.B

Homines beati, in cognitione, quam habent in proprio genere, intelligunt cum ænigmate, non tamẽ Angeli, Genes. 176.c.1.B

Inter beatos non fore fœminas, dicunt quidam, quorum opinio improbatur vndecim rationibus, Genes. 236.c.1.E

Et soluuntur sex rationes erroris præfati: prima ratio soluitur, ibid.

Secunda ratio soluitur, ibid.& 237.c.1.B

Tertia ratio soluitur, ibid.

Quarta ratio soluitur, ibid. 238.c.1.C

Quinta ratio soluitur, ibid.c.2.D

Sexta ratio soluitur, ibid. 239.c.2.E

In beatis nulla erit verecundia, similiter nec in damnatis de nuditate membrorum, in vtroque etiam sexu, Genes. 237.c.4.I

Ad hoc, quòd aliquis sit beatus, requiritur, quòd non solum habeat claram visionem diuinæ essentiæ, sed quòd etiam sit certificatus de continuatione illius visionis: requiritur etiam lumen gloriæ, ideſt, gratia consumata, tollens omnem defectum rationis practicæ, & voluntatis peruersitatem, & potentiarum executiuarum deordinationem: requiritur etiam manutenentia gratiæ increatæ, ad continuationem actus beatifici, & ad non omittendum aliquid nec ad committendum contrarium, quæ omnia defuerunt in Paulo, & Moyse in vita præsenti, Exod.tom.2 160.c.4.F

Beatorum corpora, talia in perpetuum manebunt, qualia erunt cum resurgent, Exo.to.2 184.c.4.K

Homines Beati non sunt beati per essentiam, sed per participationem, & ipsa Dei participatio dicitur Beatitudo, non quòd nos aliquid de esse eius recipiamus, quia tunc efficeremur Dij, sed quia ab ipso perficimur, sicut potentia ab obiecto, nihil de substantia obiecti recipiendo, Mat.to.2. 15.c.4.k

Non omnes Beati vident Deum æqualiter, & ista diuersitas videndi Deum prouenit ex diuerso lumine glorię, quod dabitur a Deo, cuilibet iuxta quãtitatem meritorum, Mat.to.2. 31.c.1.C. Parad. 120.c.2.E

Beati, videntes Deum, non sciunt omnia ex eo, quòd Deum vident, Mat.tom.2 32.c.3.K

Neque etiam est possibile, quòd aliquis Beatus cognoscat omnia, quæ Deus potest facere, sed sola anima Christi cognoscit omnia, quę Deus cognoscit notitia visionis, Mat.to.2 33.c.1.A

Beati videntes Deum sic perfecte vident ipsum, vt capacitas eorũ ad impleatur, licet vnus perfectius videat, quàm alius, Mat.tomo 2 33.c.2.B

In beatorum intellectu non est actus inquisitiuus, & discursiuus, sed omnia simul vno actu cognoscit, Mat.tomo 2 34.c.2.A

Omnes beati vident Deum, & totum quod est Deus, & omnem modum essendi eius, cognoscentes ipsum esse infinitum, non tamen cognoscunt eum infinite, Mat.tomo 2 34.c.3.G

Assignantur quatuor causæ, propter quas vnus beatus videns Deum clare non cognoscat omnia, quæ ille cognoscit, & quòd vnus magis de Deo cognoscat, quàm alius. Prima causa est finitas nostri intellectus. Secũda, quia res, quæ cognoscibiles sunt, & quas Deus scit, non sunt in eo secundum proprias, & vniuocas similitudines, quæ vocantur species sensibiles, & intelligibiles, sed sunt in eo solũ, sicut effectus in causa. Tertia est lumen gloriæ, quod datur beatis non æqualiter, sed solum secundum differentiam meritorum. Quarta est ex parte diuinæ essentiæ, quæ est ibi tanquam forma intelligibilis determinans intellectum ad hoc, vel illud intelli-

intelligendum. Matth.to.2. 34.c.4.R
In beatis diuina essentia est, tanquam speculum voluntarium. Mat.to.2. 35.c.4.F
Quod Deus sit beatus. Mat.to.2.57.c.1.C. Et beatitudo eius est secundum intellectum, ibid.
Quilibet beatus maior est quocunque viatore, sed nō melior. Mat.to.3. 281.c.2.E
Beatis nihil deerit. Mat.to.3.f.289.c.3.K. & to.5.fo.35. col.1.E
Rari sunt beati, qui non habeant præmium accidentale. Mat.to.4. 40.c.3.K
Tot gradus beatorum possunt esse, quot sunt beati. Mat.to.4. 42.c.2.C
Multipliciter dicitur aliquis beatus in hac vita. Matt. to.4. 168.c.1.A
In vita hac nemo fuit, neque potest esse beatus: nisi Christus. Mat.to.4. 161.c.2.A
De beatorum claritate duo nobis insinuat scriptura, scilicet magnitudinem, & differentiam. Mat.to.4. 212.c.4.H
Quilibet beatus habebit maiorem claritatem, quàm Sol. Mat.to.4. 212.c.2.E
Beatorum corpora erunt impassibilia: tam ab intra quàm à dextra, vt probatur. Mat.to.4. 235.c.3.G
Differentia gloriæ in beatis erit secūdum differentiā meritorum. Mat.to.4. 212.c.1.A
Beatorum corpora quomodo dicantur impassibilia referuntur opiniones. Mat.to.4. 235.c.3.H. Et tandem ponitur opinio auctoris, ibid. 236.c.1.E
Claritas corporis Christi alios beatos glorificat. Mat. to.4. 211.c.4.k
De corporum beatorū impassibilitate recitatur opinio Landulphi, & improbatur. Matth.to.4.fol.236. col.1.B
Beatorum corpora nullis vestibus operientur, sed tota erunt nuda. Mat.to.4. 212.c.4.H
Beatorum animæ excedunt omne agens naturale in virtute. Mat.to.4. 236.c.1.E
In beatorum corporibus manet compositio ex contrariis, & tamen ista, quæ sunt contraria non habebunt actus corruptiuos. Mat.to.4. 236.c.3.H
Scriptura per comparationes, quas facit de magnitudine & differentia caritatis beatorum, non ostendit eam perfecte Math.to.4. 212.c.3.F
Si quis nitatur perforare gladio corpus beati, potius corpus beati penetrabit gladium, quàm è contra. Mat.to.4. 237.c.3.K
In corporibus beatorum manebit aer solum ad formandas voces in laudem Dei. Matth.to.4. fol.243. col.1.C
Beatorum corpora esse passibilia dixerunt quidam, quorum rationes referuntur, & improbātur. Matt. to.4. 236.c.4.F
Beatorum corpora sunt impassibilia passione ab extra, quæ duplex est, quædam per influentiam, sicut combustio corporis ab igne, & quędam per violentiam, vt à cultello diuidente. Mat.to.4. 237.c.2.D
In omnibus beatis æqualiter erit impassibilitas, considerando ipsam secundum se. Secus tamen si consideretur secundum causam, nam sic maior erit in vno quàm in alio. Mat.to.4. 237.c.4.H
In beatorum corporibus manebunt omnes sensus & organa, quia ista sunt de integritate corporis, & perfectione humana, & erit ibi posse sentire, & sentire in actu. Matth.to.4. 238.c.3.F
A beatorum corporibus non excluditur omnis passio, sed solum illa, per quam alteratur res, præter naturam suam, ad dispositionem non naturalem. Mat.to.4. 238.c.3.H
Beatus videns diuinam essentiam non solum intelligit Deum per illam intellectionem, sed etiam potest intelligere omnia creata, & licet Deus sit naturaliter causa exemplaris omnium: non tamen naturaliter repræsentat illa, quorū est forma exemplaris naturaliter, sed voluntariè potest quædam ostendere, & quædam non. Mat.to.4. 239.c.2.A
Anima beata potest per quamlibet potentiam intensè operari, & vna aliam potentiam non impedit. Mat.to.4. 239.c.4.G
In beatis non erit volubilitas, quo ad ipsam diuinam essentiam, & ratio est, quia diuina essentia cognoscitur à beatis vniuoce, sed circa res creatas, quas cognoscūt in ipsa, potest esse volubilitas, quia æquiuoce cognoscuntur. Mat.to.4. 239.c.2.A
Beati aliquid possunt desinere intelligere, quod prius intelligebant. Matth. to.4. 239.c.1.A
Beati per actum, quo Deum intelligunt, multa alia intelligunt. Mat.to.4. 239.c.1.C
In beatis erit actus sentiendi, saltem quo ad aliquas potentias sensitiuas, quia ille erit intensus: & quicunque actus, qui erit in patria, erit intēsus, vt non impediatur vnus actus per alterum. Matth. tom.4. 240.c.1.C
Modus tamen assignandi sensationem non est idem apud omnes; nam quidam dicunt, quòd non fiet per intus susceptionem, scilicet, recipiendo, sed extra mittendo; alij verò dicunt, quòd fiet sensatio non tamen per receptionem ad extra, sed per receptionem à superioribus viribus, sed vtrunque probatur falsum. ibidem.
Dicendum igitur, quòd fiet huiusmodi sensatio per receptionem specierum à rebus, quæ sunt extra animam. Mat.to.4. 240.c.2.E
Diuina essentia cognoscitur à beatis vniuocè. Sed in ea cognoscuntur creaturæ æquiuocæ. Matth.to.4. 239.c.2.B
In oculo beati est duplex qualitas, s. spicuitas, & lux. Mat.to.4. 240.c.3.F
Beatorum corpori ignis approximatus non posset ipsum calefacere. Mat.to.4. 241.c.4.I
In beatis non manebit nutritio, nec augmentatio. Mat.to.4. 241.c.4.K
Nec manebit gustus ad vsum viuentium, sed de odore potest dici quòd sic. ibidem.
In beatis, vt quidam dicunt, omnes potentiæ sensitiuæ manent in actu sentiendi. Alij verò dicunt, q duæ tantum manent, s. visus, & tactus. Sed dicendum, q accipiendo sensationem iuxta modum, quem habent hic potentiæ, nō manebit in beatis, nisi sensatio videndi, sed quantum ad alium modū, problema est: quòd tunc maneant omnes in actu sentiendi, vel non, & videtur quòd sic: licet non sit inconueniens auferre actum alicuius eorum in totum, s. auditus, gustus, & odoratus, quia nō videtur aliqua necessitas ad ponendum actus istorum sensuum: ideo possunt teneri vtrorumque fundamenta, & ad vtraque respondere possumus. Matt. to.4. 241.c.3.F.&c.
Diuina visio in beatis non causat estasim. Matt.to.4. 241.c.3.G
Quod in beatis sit actus sensationis spiritualis in tactu. Matth.to.4. 241.c.3.F
Quod in beatis non sit necessitas gustus, probatur. Mat.to.4. 241.c.4.K
Quod in beatis non sit necessarius gustus, & odoratus, probatur. Mat.to.4. 242.c.1.C
A beatis solum excluduntur alterationes & receptiones qualitatum materialium. Mat.to.4. 242.c.1.D
In beatis non est necesse ponere auditionem & locutionem, sed an huiusmodi actus sint in illis dubium est, circa quod referuntur opiniones. Matth. to.4. 242.c.3.G.
Beati nec spirabunt, neque respirabunt. Matth.to.4. 242.c.4.k
In beatis manebit sensatio visus, & videbunt sub angulo sicut & nos. Mat.to.4. 243.c.1.C
Et tenendo quòd in beatis non maneant sensationes omnium sensuum secundum modum sentiendi, quo nunc sentimus, sed quòd maneat solus visus, & tactus, vel sola sensatio visus: respondetur ad argumenta in oppositum. Matth.to.4. 243.c.2.C
Beatorum corpora erunt subtilia ex dominio animæ supra corpus, ratione cuius corpus dicitur spirituale. Matth.to.4. 244.c.3.G
Quomodo intelligitur, quòd corpora beatorum à nubibus, & angelis deferentur. Matth. to.4. fol.251. col.4.F
Beati post resurrectionem nō mouebuntur localiter. Mat.to.4. 252.c.1.E
In beatis aliqua imperfectio manebit post resurrectionem generalem. Matth.to.4. 252.c.2.B
Beatorum corpora participant Dei bonitatem, tam sine motu, quàm cum motu. Matth. to.4. fol.252. col.3.G
Beatorū animæ quomodo dicantur stabilitæ in Deo, Mat.to.4. 252.c.3.k
Beatorum corpora erunt subtiliora corporibus non gloriosis, non quidem subtiliora. i. rariora, vt sint sicut venti, sed subtiliora, idest habentia magis de virtute penetrandi, propter hoc, quòd erunt perfecte subdita animæ quæ est forma. Matth.tomo 4. 244.c.3.I
In beatis reducentur qualitates alteratiuæ ad mediū. Matth.to.4. 244.c.3.K
In beatis manebit statura corporum eadem. Matth. to.4. 244.c.4.F
Licet corpus beati per diuinam potentiam possit esse simul cum alio corpore, siue vnum quodlibet corpus cum alio: Deus tamen nō faciet, quòd vnū corpus non glorioſum sit cum alio non glorioso in eodem loco, nec glorioſum cum glorioso: bene tamen glorioſum cum non glorioso. Matth. to.4. 249.c.4.F
Beatorum corpora nunquam erunt in minori loco, quàm sit quantitas ipsorum, sed semper in loco æquali, siue sint per se, idest sola in loco, siue cum alio corpore. Mat.to.4. 250.c.2.E
Corpora beatorunt erunt palpabilia, sed in potestate eorum etit, quòd tangantur, vel non, vt palpentur, vel non ab alio corpore: & hoc erit, quia facient se simul cum aliis corporibus in eodem loco, quia tunc ipsa non cedunt corpori non glorioso, sed è contra. Matth.to.4. 251.c.1.D
Beatorum corpora erunt agilia ea ratione, qua vnitur corpus animæ, vt motori: & non vt formæ. Et sicut per dotem subtilitatis corpus subijcitur animæ totaliter in quantum est forma, idest, quātum ad omnes operationem, quarum forma secūdum conditionem suæ speciei principium est in corpore, ita per dotem agilitatis corpus subiicitur animæ ea ratione, qua ipsa est moto, vt corpus sit expeditū & habile, ad obediendum animæ in omnibus motibus, quos vult exercere per corpus. Matth. to.4. 251.c.3.k
Beatorum corpora mouebuntur motu agilitatis post resurrectionem, sed an post quàm ascenderint in cœlum moueantur aliquando, incertum est, tamē pro verisimili habetur à doctoribus, quòd aliquando mouebuntur, licet rarò. Matth.tomo 4. fol.252. col.1.D
In beatis manebit aliqua imperfectio, quæ nunquam auferetur, neque auferri poterit, accipiendo largè imperfectionem, vt magis dicat negationem quā priuationem, &c. Similiter est cōcedendum, quòd habebunt aliquas indigentias secundum quid. Matth.to.4. 252.c.2.C
In beatis manebit grauitas, quæ est qualitas elementaris, sed non grauatio, vel pondus. Matth.tomo 4. 255.c.2.C
In beatis tam præmium accidentale quàm essentiale est intrinsecum secundum quid. Matth.tomo 4. 252.c.4.G
Beatorum corporum mōtus necessario erit in tempore, & non in instanti, Matth.to.4. 253.c.2.B
Et motus eorum imperceptibiliter fiet propter paruitatem temporis, in quo mouebuntur, & vnum corpus glorioſum poterit in minori tempore pertransire idem spacium, quàm alterum, secūdum quòd vnum est agilius altero. Matth.to.4. 253.c.3.I
Beatorum motus erit non organicus, &c. Matt.to.4. 255.c.1.B
In beatorum corporibus simul erunt color, & lux. Matth.to.4 fol.256.col.2.A. Et erit in eis lux ex gratuita & supernaturali donatione, & ex redundantia gloriæ animæ in corpus. Matth.tom.4. fol.256. col.3.F
Beatoaum corpora erunt peruia, vt dicit sanctus Thomas, & tunc oportet ponere plura contra consuetudinem, quam ponunt illi, qui dicūt non esse peruia, sed dicendum, quòd cum ex sacra scriptura nō appareat necessitas dicendi illa esse peruia, hoc vel illad tenere possumus, & præcipuè quia ratio ponendi peruietatem, est dictum Gregorij, quod aliqui intelligunt de peruietate mentali. Etiam quia non est necesse stare illi docto. Matth.to.4. fol.256. col.3.A
In beatorum corporibus erit color naturaliter. & lux supranaturaliter, & ideo se compatientur. Matth. to.4. 256.c.3.K
In omnibus partibus corporum beatorum non erit claritas æqualiter, sed in æqualiter suo modo. Mat. to.4. 256.c.4.F
Beatorum corporum claritatem poterit videre corpus non glorioſum. Matth.to.4. 257.c.1.A
In potestate beati est ostendere, vel occultare corpus suum, vel lucem corporis sui oculis mortalium, nō tamen oculis aliorum beatorum. Matt.to.4. f.257. col.3.F
Lux corporum beatorum solum intentionaliter immutat. Mat.to.4. 257.c.2.D
Corpora beatorum mouentur in tempore, & non in instanti: immo si daretur, quòd anima beata esset infinitæ virtutis, non posset corpus suum mouere in instanti. Mat.to.4. 254.c.3.F
Corpora beatorum comparantur vitro & crystallo. Matt.to.4. 256.c.3.G
Claritas corporum beatorum potest videri ab oculo non glorioso contra Scotum. Matth. to.4. fol.257. c.1.D
Claritas beatorum, & si maior sit claritate solis, non tamen contristabit, sed maxime demulcebit. Mat. to.4. 257.c.2.A
Beati possunt se non ostendere oculis non beatis per imperium voluntatis, cessando agere in oculos eorum, non multiplicando species coloris, vel subtrahendo radios lucis. Matt.to.4.fol 257.c.4.G. Et poterit idem facere per virtutem quandam, quam Deus confert animabus ipsorum, & tūc facile erit respondere ad exempla Scoti. ibid. Et consimiliter dicendum erit q vnus beatus poterit sic occultare se alteri

Universidad de Deusto Biblioteca

se alteri beato, sed non faciet, quia esset in ordinata volitio, ibidem.
Beati, nec proficiunt in merito, nec in gloria, Matth. tom. 5. 30.c.2.E
Beati sciunt omnia, quæ sunt, fuerunt, & erunt, Matt. tom.7. 105.c.1.A.& 279.c.3.G
Beati fastidire non possunt diuinam contemplationem, quia nihil melius cogitare possunt, Matthæ. tom.5. 35.c.3.k
Homines beati post resurrectionem nihil agent, nisi spiritualia, Matt.to.5. 125.c.4.F.
Quomodo beati omnes dicantur regnare in regno cęlorum, Matth.to.7. 109.c.2.D
Beati, si existant circa ignem, sentient calorem, sed nō affligentur propter duo: primo propter statum: Nā cum beati resumpserint corpora in resurrectione, cessabit motus cœli, & illo cessante, nulla actio erit aut motus naturalis, & ista causa extēditur ad damnatos. Secundo quia beati habebunt dotem impassibilitatis, qua resistent omni volenti agere, quare nihil aget in illud actione corruptiua, neque afflictiua, quia impassibilitas efficiet sensum beati maiorem omni sensibili qualitate, Mat.to.7. 149.c.1.C
Non est incōueniens, ꝙ in beatis augeatur gaudium sine meritis, ante diem iudicij, quia quilibet beatus gaudet de bono alterius, & ideo accrescit illi quidā gradus lætitiæ vltra proprium bonū, quod non meruit ipse, quia alias iam illum haberet ante aduentum alterius beati, sed habet illū ex accidenti, istud tamen non dicitur proprie augmētum præmij, vel præmium, Matt.to.7. 185.c 2.B
In beatis non crescit cognitio, postquam iam incęperint esse beati, sed quantum in æternum cognoscere possunt? tantum in instanti cognoscunt, & tam perfecte, Matt.tom.7. 203.c.2.E
Beati vident & videbunt pœnas damnatorum non visione sensitiua, sed cognitione intellectiua in verbo, & in eadem visione, vident nunc pœnas quorundam damnatorum: & postea pœnas aliorum, qui de nouo damnantur, & hoc contingit propter nouum respectum attingentiæ, & pœnæ sensus dānatorum habent in Deo ideam, pœna tamen dam ni cognoscitur per ideam habitus oppositi, Matth. tom.7. 220.c.3.F
Beati non compatiūtur miserijs damnatorum, nec ēt amicorum viuentium, aut parentum & cognatorum, capiendo proprie compati, sed bene capiēdo cōpati p modum electionis. s. volendo malum alterius repelli, & hoc respectu viuentium tantum, nō tamen respectu damnatorum, Matt.to.7. 221.c.4.F
Beati gaudebunt de pœnis damnatorum per accidēs, considerando. s. in eis ordinē diuinæ iustitiæ, & suā liberationem, de qua gaudebunt, & sic diuina iustitia & liberatio ipsorum erit, per accidēs, causa gaudij de pœnis damnatorum: per se tamen & absolute non gaudebūt de illis, immo gaudium eorum erit gaudiū conditionatum, & velut mixtū tristitiæ, ita ꝙ nec absolute tristantur de pœnis damnatorū, neque lætantur, Mat.to.7. 222.c.2.E
In beatis non remanebit appetitus, gustus, & tactus, sicut nec in damnatis, Mat.to.7. 229.c.4.H
Quilibet beatus amabit plus beatitudinē suam, quantumcūque paruam, quam beatitudinem omnium aliorum beatorum, immo tenetur, post Deū, seipsum super omnia diligere, & bonum suū plus velle. Matth.to.7. 232.c.1.C
Beatis cōuenit per se æternitas durationis in præmio', damnatis vero æternitas damnationis de per accidens, Matth.to.7. 259.c.2.D
Beatis non erit maior beatitudo post iudicium, quam prius, Matth.to.7. 274.c.1.D.& seq.
Beati magis gaudent de bono aliorum, quam damnati tristentur de pœna aliorum damnatorū. Matt. to.7. 276.c.1.C
Beati gaudent de bono aliorum dupliciter. Vnomodo velut de proprio bono, alio modo, velut de bono simpliciter, Mat. to.7. 276.c.1.D
Beati post generalem resurrectionem non habebunt vestes in cœlo, sicut nec Christus habet. in Parad. 76.c.2.D
Beatorum oculi erunt perspicacissimi, non solum ea, quæ in superficie sunt, contemplantes, sed etiā quę intra corpora sunt. Intelligent etiam cogitationes, & aliorum desideria, & affectus. Parad. 79.c.2.D.
Gloria beatorū in patria diuersimode erit in beatis, s. iuxta capacitatem supernaturalem, quā Deus tribuit intellectibus eorum iuxta differentiam meritorum, & hinc est, quòd quidam eorum sunt alijs beatiores. Parad. 121.c.1.E
De beatorum ascensu in cælum in resurrectione generali. Parado. 124.c.3.G
Beati duplicem modum habent beatitudinis, s. spiritualem, & corporalem. Matth.to.6. 122.c.1.C
Beati totaliter vident Deum, & totaliter ipsum diligunt. Mat.to.6. vnus tamen est beatior alio. ibidem 135.c.2.D
Tantum habet beatus de Deo, quantum vult: & nihil vult, quod statim non habeat: Matth. tomo 7. 109.c.3.H
Solus Deus est naturaliter beatus, Matth· tomo 7. 119.c.1.B. To.2.57.c.1.C.
In beatis erit receptio spiritualis, Matth.to.7. 148.c.3.F
Beati non affligentur propter duo, Matthæ. tomo 7. 149.c.1.C
Beati nunquam sunt sine beatitudine, sicut neque dānati sine pœna, Matth.to.7. 161.c.3.I
Sed quomodo beati extra cœlum existentes, habeant beatitudinem, ibidem.
Non est incōueniens beatos actualiter manere in inferno, Mat.to.7. 168.c.2.D
Felicitas beatorum est pœna & tormentum ipsis dānatis, Matth.to.7. 187.c.3.G
Nam de beatorum gloria habebunt damnati notitiam quandam confusam, ibid. 219.c.1.E
In beatis nonnunquam augetur gaudium sine meritis, Mat.to.7. 185.c.2.B
Beati non crescunt in beatitudine ex parte Dei, nec ex parte hominis, Mat.to.7 203.c.2.E
Beatorum gloriam videbunt dānati, ex acto iudicio, Matth.to.7. 218.c.3.F
Beati cognoscent in verbo pœnas damnatorū, Matth. tomo 7. 221.c.1.A
Beatus eadem visione videt in verbo aliquem dānatum de nouo, vt probatur, Matth.to.7. 221.c.2.A
In beatis duplex est cognitio, Mat.to.7. 221.c.3.F
Beati nullo modo compatientur de pœuis damnatorum, siue ante iudicium, siue post. Matth. tomo 7. 222.c.1.A
In beatis nulla consurgit passio, nisi recta, Matth.to.7. 222.c.3.K
Beatorum appetitus conformabitur appetitui diuino, Matth.to.7. 230.c.2.A
Sola Dei visio beatos facit, Mat.to.7. 228.c.4.H
Beati dupliciter diligunt Deum, Matthæ. tomo 7. 240.c.1.D
Beati gaudent de bono beatorum dupliciter, Matth. tom.7. 276.c.1.C
De perfectione corporum ipsorum beatorum, quam post resurrectionem assequent, Mat.to.7. 228.c.1.E
Beatorum corpora erūt incorruptibilia propter duo, Matth.

Matth.to.7. 146.c.4.G
Beatorum corpora erunt glorificata in die iudicij. Matth.to.7. 108.c.1.E. Nam dabuntur illis omnes dotes Matth.to.7. 228.c.1.E
In beatorum corporibus non erit pondus. Matt.to.6. 305.c.2.D
Beatorum corpora in die iudicij erunt fulgida. Matt. to 7. 89.c.4.K
Bel. Deo Babyloniorum, dabant quotidie Babylonij duodecim artabas similæ, & oues quadragin ta, & vini amphoras sex. Deut. 175.c.3.I
Bel Idolum Beli regis patris Nini cœpit coli apud diuersas gentes, quæ secundum linguas suas illud vario modo nominauerunt, s. Beel, Baal, Beelphegor, & Beelzebub, seruata tamen origine nominis, & Iudæi vocant illud Baal in multis locis scripturæ. s. 3. Reg. 16. & 18. & 4. Reg. 10. & dictus est Beelphegor. à monte phegor. Matt. to 4. 17.c.3.G
Beelphegor. Deus Græcorum, Deus Priapus est, vt dicit Isidorus. Deuterono. 19.c.1.C
Beelsephoth In lingua Hebręa interpretatur idolum absconditum. Exo.to.1. fol.110. col 3.H. Sed non videtur esse nomen Hebræum, sed Aegyptium, neque iuxta linguā Aegyptiam significat id, quod iuxta Hebręam. Exo.to.1. 110.col.4.G.
Beera. De quo. 1. Paralipo. 5. quomodo potuerit trāsferri, in Assyrios, per Thaglarphalasar, cum à Ruben, vsque ad ipsum solum decem generationes nominentur & sint. 952. anni. 1. Paralipo. 78 c.2.E
Behemoth. Ista nomina Beehemoth, & Leuiathā. Satan, Belial, & Beelzebub, sunt nomina communia, & conueniunt omnibus dæmonibus. Matth.7. 120.c.1.E
Belial. Est nomen commune, & interpretatur, absque iugo. Iudi. 193.c.2.B. Mat.to.7. f.120. col.2.A
Belial dicitur homo, qui indomitus est, vel sine iugo. 2. Reg. 102.col.1.A
Belial est nomen Hebræum, & interpretatur apostata, seu recedens. Matth.to.4. 17.c.2.A
Bellator. Inter bellatores, quidam habēt pro bono augurio, prędecedere in aggrediendo. 1. Reg.to.1. 53.c.2.A
Duo sunt, quę faciunt aliquem, fortissimum bellatorem. Primum, quòd sit fortis animi, ad sustinendum terrores bellicos. Secundum, quòd sit fortis corpore ad sustinendum labores belli. 4. Regum. 49.c.2.C
Bellum. Bellorum potestatem, tribuebant gētes, principaliter deo Marti, & Bellonæ, & Palladi, &c. 3. Reg. 186.c.4.G
Mulieres apud Persas procedunt ad bella cum viris suis. Gen. 242.c.4.I
Illa, quæ in bello capiuntur, sunt ipsorum capientiū, de iure gentium. Gen. 252.c.2.A
In bello, non multitudo indocta, sed exercitati & animosi, solēt victoriam assequi, vt ait Vegetius libro primo de re militari in principio. Exo.to.1. fol.149. col.2.E
Iustum bellum, est iustitiæ executio. Exodi tomo 1. 21.c.2.E
Bella tollere ad Deum pertinet. Leuitici. fol.310. col.1.C
De bello Abrahæ contra quatuor reges. Matth.to.6. 160.c.4.G
Ad bellum incipiunt homines esse apti à viginti annis. Num.to.1. 5.c.2.E
Ad bellum ire licebat sacerdotibus veteris legis, non ad bellandum, sed ad confortandum bellatores, sic etiam licet sacerdotibus nostris, & tempore necessitatis pugnabat etiam ipse sacerdos magnus in veteri lege, vt patet de Machabæis. Num. tomo 1. 11.c.1.B
Ad bellum ibant sacerdotes veteris legis, non solum, vt buccinis clangerent, sed etiam aliquando, vt portarent arcam domini, & aliquando ad pugnandū, si magna esset necessitas, sicut factum est tempore Machabæorum, ibant etiam semper sacerdotes ad confortandum pugnantes. Numeri tomo 1. f.111. col.1.A
In bello multum valet militum animositas. Nume. to.2. 14.c.4.I
In bello magis expedit principatus monarchicus, quàm aristocraticus, vel democraticus. Secus tamen in ciuitate, vt bene experti sunt Romani, & ideo tempore belli tantum creabant vnum dictatorem, qui erat supra consules. Nume.to.2. fol.97. col.2.D
Bellica captiuatio, & venditio sunt, æqualiter de iure gentium, vt patet ff. de iustitia, & iure. in Lege. ex hoc iure. Nu.to.2. 29.c.1.C
Vna gens potest bellum gerere contra aliam in duodecim casibus. Deut. 11.c.1.D
De bello Herodis, & Philippi. Matth. to.6. fol.270. col.2.C
In bellis Iudæorum æqualis portio, dabatur ascendentibus ad bellum sicut remanentibus ad sarcinas ex lege Dauid. Deut. 109.c.1.B
Bellum gerere die sabbathi an liceret. Exo.to.1. fo.81. c.2.E
In bello iusto, tam de iure diuino, quàm de iure gentium, ea quæ quis arripere potest efficiuntur capientis. & homicidia iuste committuntur, bellum tamen iniustum nihil differt à publico latrocinio. Deut 4 Reg. 28.c.1.D
Ad bellum non debent admitti fœminæ, quia sunt ineptæ. Deut. 114.c.4.H
Tempore belli solet ciborum inopia contingere ex duabus causis. Deut. 145.c.4.G
De bellicis apparamentis ad expugnandas vrbes. Deut. 109.c.3.I
Bellum nimis incitat ad libidinem, & pręcipue equestres. Iosue to.1. 29.c 4.K
Viri potentes ad bellum vocantur in sacris literis viri fortes. Iosue to.1. 31.c.2.E
Bella sunt introducta iuregentium, similiter & iura bellorum, atque artificia. Iosue to.1. 146.c.3.H
In bello iusto insidiæ & cuncta, quæ ad prouidentiam bellicam pertinent, iusta fiunt. Iosue to. 1. fol 146. col.3.K
Irruere repente in hostes, exemplo Iosue, bellica eruditio est. Iosue to.1. 178.c 1.A
Quando ibant Israelitæ ad bellum, quinam modus teneretur. Iudi. 65.c.2.E
Hebræi non ibant ad bellum, prius quàm offerrent Deo sacrificium, & hoc ex consuetudine. Iudi. f.60. col.3.k
In bello Iosaphat. 2. Paral. 20. plura miranda contigerunt, quàm in bello Gedeonis. Iud. 71.c 4.F
Vbi bellum est iustum, licet hosti hostem occidere, & prædari, & ex consequenti omnia sine quibus ista fieri nequeunt. Iudic. 70.c.4.k
Quandocunque aliquid obtinemus per iniustum bellum, semper obligamur ad restitutionem. Iudi. 110.col.4.H
Iusta bella sunt, cum fiunt ad petendum resartionem iniuriarum, vel restitutionem rerum ablatarum,

Universidad de Deusto Biblioteca

vel damnorum, & cum bellum iustum incipit, tandiu potest continuari, quandiu recuperentur dãna, & res ablatæ & expẽsæ, quæ fiũt in bellis, &c. Alias bellũ est iniustũ, & tenemur ad restitutionẽ. Iudi.111.col.2.C.& 151.col.2.E. 119.c.3.G.1.Regũ to.2.95.c.3.H

Propterea quòd Deus interdum adiuuet quosdam fouentes bella iniusta, non sequitur, quod illud, quod bellis huiusmodi acquisierunt, iuste possideant.Iudi. 113.c.1.D

Bellum dicitur iustum dupliciter,s.ad repetendum satisfactionem pro iniurijs, vel pro damnis datis,& quandiu manet pars iniuriæ vel damni adhuc est bellum iustum.Iudi. 117.c.3.G

In bello iusto, si aliquis capit rem sacram, nunquam potest constitui dominus illius propter specialem prohibitionem.Iudi. 117.c.4.F

In bello iusto nihil est, quod fieri non liceat contra hostem,nisi fallere veritatem.Iudi. 216.c.1.C

Ad bellum ibant aliqui sacerdotes ad præmonendũ exercitum secundum ea,quæ habentur. Deute.20. & poterant etiam pugnare absque hoc quòd incurrerent aliquam irregularitatem.1.Reg.to.1.fol.55. c.4 G.2.Reg. 4.c.4.G

Inepti sunt ad bellum,qui carẽt oculo dextro. 1.Reg. to.1. 168.c.2.B

Bella Iudæorum dicebantur bella Dei tripliciter. 1.Reg.to.2. 51.c.4.H

Ad bellum etiam necessitatis non tenebantur exire in veteri testamento,nouiter coniugati.1.Regum to.2. 59.c.1.D

Nullus gerit iniustum bellum, defendendo se & res suas.1.Reg.to.2. 182.c.3.H

Bellum est iniustum, quando quis pugnat contra alium, non existente danno aut iniuria. 2.Regum. 62.c.4.E

Bellum non consistit in multitudine gentium, sed in ordine,& in animositate pugnatorum. 2. Regum. 107.c.4 I

Tota belli bonitas est in ordine,vt ait Vegetius. libro de re militari.2.Reg. 114.c.2.B

Deus interdum incitat ad bellum vnam gentem contra aliam.4.Reg. 195.c.2.C.2.Paral.220.c.1.B

Bellum Deus permittit aliquando facere aliquem: vt per ipsum bellum puniatur.1.Paral. 160.c.4.K

Quare mori in bello sit maximum malum apud vulgus. Mat.to.7. 177.c.3.H

Inter bellum & seditionem quid intersit, Matt.to.6. 269.c.2.E

Bellum potest dici domini multipliciter. 1.Paralipo. 84.c.1.A

Circa secundum bellum, quod fecit Dauid contra Philisthiim, postquam vnctus est in regem super totum Israel,multa quærit auctor.1.Paralip. fo.159. c.3.K.vsque ad fol.163,c.2.A

Bellum grauissimum contra Iudæos incœptum est tempore Neronis.1.Paral. 198.c.3.F

Quando quis iustum habet bellum contra aliquam gentem,potest occidere & prædari & subiicere in seruitutem & tributum,& facere quicquid voluerit: nisi à lege definiatur certus modus in illo casu, 1.Paral.213.c.2.C.2.Paral.193. c.4.I

In bello potest quis iustè se defendere, occidere, & prædari, nisi in duobus casibus. Primò, si ille, qui læditur,nihil mali intulit. Secundò si aliquid mali intulit, & tamen paratus est iustam satisfactionem præstare. alioquin vim vi repellere non licet. 1.Paralip. 220.c.2.C

Non licet læso mouere bellum contra lædentem, si habeãt iudicem communem,sed expectabit,quòd post satisfaciat, vel à iudice satisfactionem petat. Nam auctoritate sua non licet bellum inferre hosti.1.Paral. 220.c.4 E

Si læsus mouerit bellum, nisi prius petat satisfactionem, propter hoc, quòd lædens non offert illam, iniustum est bellum.1.Paral. 220.c.4 I

Mouere bellum pro damno, vel pro iniuria illata, quando est aliquis iudex,non licet, & bellum inde secutum iniustum est.1.Paralio. 221.c.1.A

Bellum iustè mouit Dauid contra Amonitas, sine requisitione,vt probatur. primo Paralipom. fol.221. col.1.E

Ad bellum iustum venire,solum propter solam pecuniam : est licitum etiam desiderio prædandi. 1.Paralip. 221.c.2.C. quòd si dubium est, an sit iustum bellum,potius cessandum est, quàm ad bellum venire.1.Paral. 221.c.3.F

Quicunque mouet bellum, vel adiuuat mouentem, si non est plenè certificatus quòd bellum sit iustũ, siue sit iustum, siue iniustum, peccat mortaliter: quia exponit se periculo.1.Paralip. 221.c.3.B

In bello difficilior est restitutio, quàm in aliis officiis. 1.Paralip. 222.c.2.A

Inferentes bellum non debent infligere, quæ potuerint,sed vsquequo subijciantur sibi hostes; habita tamen victoria, nõ licet plura mala inferre,quàm sufficiat ad satisfactionem iniuriæ, vel damni dati, pro quo pugnatur. Et si plura inferant, bellum est iniustum, quantum ad illa, & tenentur ad restitutionem, sicut si esset bellum omnino iniustum. primo Paralipo.212.col 2.A.secundo Paralip. 63. col.4.H

Ex acquisitis in bello iusto, licitum est oblationem facere.1.Paral. 307 c.3.K

Bella potius consilio, quàm viribus aguntur. 2.Paral. 63.col.2.E

Bello iusto poterant Israelitæ occupare ciuitates gentilium etiam præter ciuitates Chananæorum 2.Paralipo. 113.c.4.I

Bellum tandiu iustum est, quandiu non est satisfactum de iniuriis, vel damnis, aut quandiu resistit hostis nollens satisfacere de iniuriis, vel damnis. 2.Paral. 161.c.3 K

Nullo bello iusto, vel iniusto, quod fit inter Christianos,licitum est rapere bona Ecclesiarum,similiter nec in fidelibus pugnantibus contra Christianos, secus tamen erat in veteri testamento. 2. Paralipo. 166.c.3.I

Belli experientia est, quòd qui patitur alium aggredi, cum vtrinque sit causa aggrediendi, dat alteri animositatem ad aggrediendum; quia videtur ex timore expectare, & non aggredi, & istud maximè obseruabatur apud antiquos quasi augurium. 2.Paralip. 173.c.1.C

In bello Abiæ regis Iuda contra Ieroboam perierunt Deus Israelitas, sed quomodo istud contingere potuerit, referuntur multi modi, quibus Deus perterruit hostes in bello.2.Paralip. 182.c.2.A

Quod bella non insurgant cõtra aliquos potest Deus multis modis facere, qui referuntur. 2.Paralipom. 187.c.4.G

Bella communiter fiunt propter iniurias & damna suscepta adinuicem.2.Paralip. 189.c.3.H

Bellorum causa est Deus, quatenus in eis est malum pœnæ, sed non quatenus est malum culpæ.2. Paral. 217.c.2.D

Multis modis bella suscitantur à Deo. & totidem Deus componit pacem.secundo Paralipo.fol.217. col.2.E

Ecclesia interdum indicit bellum contra aliquos vt faciat iustitiam de malis, qui perturbant statum publicum, maxime si turbant statum fidei, quem admodum sunt hæretici, & fautores hæreticorum. Nam contra istos Ecclesia bellum indicit, quando aliter non potest iustitia fieri de illis, vt habetur extra de hære.cap.ad abolendam,& c.excommunicamus.Vel vt deuitet maius malum,aut inducat maius bonum,quia pro istis iuste pugnat, Matt. tomo 2. 252.c.2.D

Apud antiquos Iudæos,priusquam iretur ad bellum, consulebatur Deus,2.Paralip. 238.c.4.G

Bellum non est dimittendum a filio, vt succurrat patri suo patienti extra aciem extremam necessitatẽ: etiam si non possit succurri,nisi per filium. Et hoc, si actualiter pugnat, quia hoc vertitur in dispendiũ reipub.& patriæ,quæ maior est quam pater, Matt. tomo 3. 38.c.3.H

Bellum dęmonum esset pax summa hominum, Mat. tom.4. 14.c 3.G

Numerus bellicæ congregationis aliquando cognoscitur ex nomine ducis,& aliquando ex nomine ipsius congregationis, vt ex nomine centurionis cognoscitur congregatio militum,s.centum, quæ dicitur cohors,Matth.to.3. 167.c.1.C

De bello Abrahæ contra quatuor reges, Matth.to.6. 160.c.4.G

Inter bellum & seditionem,quid intersit,Matth.to.6. 269.c 2.E

De bello Herodis & Philippi,Matth.to.6. 270.c.2.C

Belus. Fuit primus rex Assyriorum, qui regnauit sexaginta quinque annis,viuente Thare patre Abrahæ.Gen. 60.c.3.F

Belus rex assyriorum filius fuit Nemrod, qui fuit primus rex mundi 1.Paral. 31.c.2.E

Belus rex Assyriorum pater fuit Nini regis, qui Belo patri suo mortuo statuam dedicauit:vnde & idolatriæ originem habuit,Matth.to.4. 17.c.3.G

Beelzebub. Erat excellentissimus inter Deos Acharon in responsis dandis.4 Regum. 4 c.1.D

Beelzebub est nomen idoli,& non est dæmonis, quia tamen dæmon colebatur in idolis; trãsfertur ad significandum dęmonem, Matth.to.4. 17.c.3.F

Et cõponitur de beel,& zebub,qui fuit vir ministrans huic idolo.Vel quia,zebub interpretatur musca.Et vir ille abigebat muscas de sacrificijs illius idoli, ibidem,& to.7. 120.c.1.E

Benadab. Et Azael reges Syriæ fuerũt valde venerati a Syris 4.Reg. 131.c.3. F

Benadab viuens ab hostibus capitur 2. Paralipomen. 236 c.2 A

Benedicere. Benedictio.

Consuetudo erat antiqua,vt parentes in morte benedicerent filios,vel alios minores,Gen. 396.c.2.D

Benedicere semper importat multiplicationem,1. Paralipom. 149.c.1.D

Benedicere,prout conuenit hominibus, nõ est aliud, quam bona imprecari,Leuiti.77.col.2. A. & prout conuenit Deo,est bona dare, sicut & maledicere, mala dare,Gen. 241.c.1.B

Benedicere Dei est cõferre aliquod bonum quod potius dicendum est benefacere, quam benedicere, Leuit. 77.c.4.H

Benedicere potest dupliciter accipi, vno modo pro bona dicere, & alio modo pro bona dare, Matthę. tomo 4. 183.c.4.G

Et solus Deus benedicit, nobis bona conferendo: & primo modo quilibet potest benedicere alteri. ibidem.

Benedicere pro adiuuare ad collationem boni dupliciter accipitur,Matth.to.4. 184 c.1.A

Benedictio multipliciter capitur vno modo pro bona fortuna, ita vt dicamus illos esse benedictos, quos vocamus benefortunatos eo modo, quo de fortuna loquimur,idest quibus Deus bona dispofuit dare, & omnia eis in bonum proueniunt, & talis est conditio prædestinatorum, de quibus ad Roma.8. Scimus quoniam diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, & istis in fine aduenit maximum bonum. Alio modo dicuntur benedicti, qui in omnibus bonis abundantiam habent. Et his duobus modis,dicuntur benedicti, quibus Deus in die iudicij vniuersalis dicet, venite benedicti patris mei. &c.Matth. tom.7. 118.c.3.K

Qui alterum benedicit,maior eo esse debet, Matthæ. tomo 4. 183.c.4.K

In sacris literis benedicere sępe capitur pro maledicere, vt patet tertio Regum 21. benedixit Deum, & regem. Et Iob.1. ne forte benedixerit filij mei Deo in corde suo,& Iob 2. benedic Deo & morere, tertio Regum. 192.c.2.B

De benedictione,qua sacerdotes veteris legis, benedicebant populo,1.Paralip. 176.c 3.I

Benedictio Dei est per efficientiam, nullum dicendo verbum,vel per imprecationem,scilicet concedendo bona,quæ alij imprecabantur, primo Paralipo. 122.c.3.K

Benedictio dupliciter accipitur,vno modo pro imprecatione boni super aliquem. Alio modo,pro ipsa bonitate,quam aliquis habet, quæ interdum est effectus benedictionis,1.Paralip. 187.c.4.H

Benedicenda est mensa propter multa, quæ referuntur,Matth.to.4. 94.c.2.B

Et benedicenda est ante cibum, & post cibum sumptum,ibidem. 94.c.4.F

Benedictio & maledictio multiplex, Matthæ.tom.7. 118.c.3.K

Benedicendi auctoritatem soli sacerdotibus contulit Deus in veteri testamento, & in nouo testamento sacerdotibus per excellentiam conuenit benedicere,& manus imponere,Matt.to.5. 122.c.4 G

Benedixit Deus opus 3.diei, benedixit & opus 2. diei, Genes. 6.c.1.E

Benedicere,de quo Gene.2.benedixit diei septimę potest referri vel ad diem septem, vel ad res existẽtes die septima,Gen. 11.c.1.B

Aliter Deum benedicimus, aliter homines inferiores,vel maiores,Gen. 252.c.1.A

Sanctorum Patrum consuetudo erat, benedicere filios suos,& admonere,quum essent morti propinqui,vt patet de Iacob,Gen.49.& de Isaac,Gene.27. & de Moyse,Deuteron.31.32.& 33. & de Samuele 1.Reg.12.Gen. 304.c.3.G

Quatuor sunt, de quibus vel in quibus aliquis benedici solet,scilicet,dies,in quo natus est, & terra, ī qua natus est,& vbera,quæ eum lactauerunt, & vterus, in quo gestatus est,Gen. 410.c.4.K

Benedictio semper importat multiplicationem, siue spiritualem,siue corporalem,Genes. 8. col. 2.B. & 47.col.3.k. & 65 col.4.I. Iosue tomo 1.170.c.2. D. Iudicum.12. colum. 4. H. primo Paralipomenon. 149.col 1.C

Sicut benedictio importat multiplicationem, ita & maledictio importat diminutionem,Gen.27.c.2.E Nume.tomo 1. 66.colum.4.H.& 76.col.3. I. Deut. 5.c.3.G.& 37.c 4.F.

Benedictio, qua sacerdotes veteris legis benedicebãt populum,explicatur,Num.6.scilicet: Benedicat te dominus, & custodiat te, ostendat dñs faciẽ suã tibi,&

bi, & misereatur tui: conuertat dominus vultum suum ad te,& det tibi pacem. Gen.66.c.1.A. Iosue to 1.155.c.4.H.1.Paral. 176.c.3.I

Benedictio etiam fiebat apud Hebræos in nomine Abrahæ, vt dicit Rab. Salo. & quidam alij Hebræi sic Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob benedicat tibi. Et iterum repetebatur nomen Abrahæ, sed forte isti mentiuntur, quia Num.6.explicantur verba benedictionis, quibus vtebantur sacerdotes nisi dicant, quòd in quibusdam benedictionibus vtebantur hac benedictione.Gen. 66.c.1.A

Quare Isaac dederit benedictionem post cibum, assignatur ratio Glosæ ordinariæ.Gen. 304.c.3.I

Benedictio Isaac, qua benedixit Iacob, nihil ei valuisset,quia non intẽdebat eum benedicere, nisi aliud interceſſisset,scilicet quòd Isaac deceptus tactu Iacob,credidit illum esse Esau, & ideo determinauit se benedicere istam personã præsentem, quia eam esse Esau credebat.Gen. 307.c.4.I

Benedictionis,quam omnes assequuti sumus in Christo, fuerũt aliquomodo causæ omnes illi, à quibus aliquomodo Christus secundum carnem descendit, & sic aliquomodo omnes gentes in Abraham benedictæ fuerunt & in Isaac, quia isti genealogiæ Christi fuerunt capita. Differẽtia tamen est in hoc quantum ad duo, primo quantum ad aliquid esse magis sanctum vel minus sanctum,secundo quantum ad esse magis vel minus propinquum Christo,Gen. 311.c.3.G

Benedictiones,quas Deus dedit Iacob, fuerunt maiores, quàm illæ, quas dedit patribus suis &c. Gene. 411.c.1.B

Benedictionem Iacob fuisse confortatam super benedictiones patrum suorum potest dupliciter intelligi,scilicet,aut quantum ad reuelationes,& hoc verum est,aut quantum ad promissiones,& sic falsum est.Gen. 411.c.1.D

Benedictio fit semper per modũ imprecationis. Gen. 412.c.3.I

Inter benedictionem,qua Deum benedicimus,& benedictionem, qua homines benedicimus, hoc solum interest, quòd homines benedicimus imprecantes eis bona, quæ non habent. Sed non sic benedicimus Deum,neque tamen absque merito benedicimus.Leuit. 77.c.2.A

Benedictio, qua vtuntur maiores circa minores, & quæ regulariter vocatur benedictio,quomodo differat à benedictione,quæ est minorum ad maiores & à benedictione,quæ est Dei ad homines. Leuit. 77.c.3.H

Benedictio,proprie loquendo & iuxta nominis originem,propriè pertinet ad homines inter seipsos: & in ordine ad Deum,non tamen pertinet ad Deum circa homines. Leuit. 77.c.3.G

Quia benedictione sit vsus Aaron benedicens populum,in die illa,qua primum obtulit sacrificium expletis sacrificiis omnibus.Num.6. Et sic sacerdotes benedicunt in fine missæ,& episcopus. Leuit.f.78. col.1.A

Benedictio Dei semper significat abundantiam, aut multiplicationem.Leuit. 296.c.2.B

Benedictio, qua aliqui benedicebantur, à sacerdotibus veteris legis, propterea quòd offerebant aliquid,vel propter aliquid aliud, exponitur iuxta modum nostræ legis, & postea iuxta modum veteris, & de bonis temporalibus expliciter,& refertur expositio Aben Ezra. Nume.to.1.fol.76 col.2.A. Et refertur postea expositio Rabbi Salo. ibid.

Benedicere quomodo possit vir iustus. Matth.tom.4. 183.c.4.I

Qui alteri benedicit maior esse debet. Matth.tom.4. 183.c.4.k

Benedictio ad solum Deum pertinet, inuocatio autem, super benedicendos, pertinet ad sacerdotes, cuius assignantur causæ,Nume.to 1. fol.76.c.4.I.& to.4.fol.183.c.4.H

Aliquando maiores benedicuntur à minoribus: aliquando verò e contra: Prima benedictio appellatur imprecatio bonorum tãtum, qualis fuit Iacob ad Pharaonem. Gen.47. Secunda est etiam imprecatio,& hæc pertinet ad auctoritatem maiorũ &c. Et cum Deo benedicunt homines, non imprecantur Deo euenire aliqua bona, quæ non habeat,sed magis ad nos pertinet huiusmodi benedictio, ad declarãdum affectum nostrum erga Deum, quàm ad aliquid aliud. Num.to.1. 76.c.4.I

Duæ benedictiones erant potissimæ apud antiquos: prima erat multiplicatio in filiis & hæc erat maior. secunda erat victoria contra hostes, de quibus habetur Gen.f.22.& 24. Deut.37.c.4.G. Et istas benedictiones habuerunt Hebræi.Deut.ibid.

Benedictio sæpe petebatur ab angelis, vt probatur ex multis locis veteris testamenti, quia angelos Deus interdum facit ministros suæ benedictionis, & interdum homines,&c. Deut. 180.c.2.E

Nos Deum illo modo benedicimus, quo Iacob benedixit Pharaonem.Gen. 47. scilicet, in precando Deo laudem gloriam & honorem. Deut. fol.180. c.3.H

Benedictio opponitur auaritiæ. quarto Regum. f.52. c.2.E

Benedictio Dei est per efficientiam, nullum dicendo verbum,vel imprecationem, sed concedendo bona,quæ imprecantur alij. primo Paralipo. fol.176. col.3.I

Benedictio dupliciter capitur: vnomodo pro bonorum collatione,alio modo pro bonorum imprecatione. prima est à solo Deo. secunda est ab hominibus,& bonũ, quod ipsi imprecantur, à solo Deo datur.Matth. to.3. fol.243.col.3.F. & to.4. fol.183. c.4.H

Benedictus. Multipliciter aliquis dicitur benedictus.Matth.to.7. 108.c.3.I

Benefacere. Facilius est benefacere, quã peccare, & vtrunque est naturale. Mat.to.5. 146.c.4.G

Benefacere respicit bonũ, eleemosyna vero indigentiam.Mat.to.3. 37.c.2.D

In benefaciendo magis debet attendi, vt reddamus debitum, quàm gratis impendere, quod non est debitum,vt dicit Aristo. 9.Ethico. Sed nec hoc est vniuersaliter verum, quia potest esse maior bonitas,vel necessitas ineuitabilis ex parte eius,cui non debetur, & tunc potius erit dandum beneficium, quàm soluendum debitum &c.Matth.to.3. fol.42. col.4.G

Ad benefaciendum parentibus, quare quædam animalia magis inclinentur, quam homines. Matth. to.6. 151.c.2.D

Quando debeamus magis benefacere cõsanguineis, quam extraneis,& quando non,to.6. 148.c.3.H

Fratribus, cæteris paribus, tenemur magis benefacere,quam aliis.Mat.to.5. 167.c.4.I

Benefactor. Benefactores naturaliter diligunt beneficiatos: magis quàm econtra.1.Reg.to.2. 8.c.1.D

Licet deberet esse econtrario, vt patet 9.Ethicorum. 4.Reg.84.c.4.G

Benefactor magis amat bene passum, quãtum ad naturalem inclinationẽ,q̃ è cõtra.Mat.to.6. 99.c.1.B

Benefactorem magis obligatur diligere bene passus, quam econtra,& tamen benefactor magis eum diligit.Matth.to.6. 99.c.2.A

Benefactores sunt magis diligendi, quàm beneficiati ex ratione obiecti. sed econtra magis ex ratione coniunctionis, vt probat philosophus. 9.Ethico. multis rõnibus,quæ referũtur.Mat.to.6. 252.c.3.F

Benefactoris amor, & amor bene passi considerãtur sicut excedens & excessum.Matth to.6. 99.c.2.D

Beneficentia. An sit maioris meriti in beneficentia benefacere magis bonis, quàm minus bonis.Mat.to.3. 267.c.3.H

Benefactum. Benefacta,quare dicantur fieri coram Deo,& malefacta abscondita esse ab eo. Gen. 305.c.2.D

Beneficium. Maximum beneficiũ,quod Deus contulit Iudæis, fuit liberare eos de Aegypto. Exo.to.2. 91.c.2.E

Beneficia naturaliter impellunt hominem ad hoc, ꝙ benefactori complaceat,& ei obediat.Leuit.f.177. col.4.I

Beneficium suscipientes tenentur ad contrapassum ex 5.Ethic.Leuit. 258.c.2.D

Ad beneficium conferẽdum, tenentur prælati eligere idoneum.Nu to.1. 20.c.4.H

Representatio alicuius beneficij dupliciter fit. Matt. to.7. 50.c.1.A

Quando quis beneficium recipit ab alio, tenetur ei naturali obligatione. Deut. 156.c.2.B

Vt beneficia, à Deo Israelitis collata, in memoriam manerent, posuit multa signa illorum beneficiorum.Iosue to.1. 70.c.3.F

Pacta Dei, de beneficijs conferendis, & pœnis infligendis,& si simpliciter proponantur, intelliguntur tamen cum conditione, scilicet, si res manserint in eodem statu bonitatis aut prauitatis, in quo fit comminatio malorum,& promissio bonorum. Iosue to.1. 91.c.2.D

Si extraneus cootulerit alicui paruum beneficium,& frater suus nullum, magis tenebitur fratri, quàm extraneo.Mat.to.6. 148.c.4.G

Quod aliquis habeat expectatiuam ad beneficium determinatum, quod alius possidet, non permiserunt,iura canonica.extra, de concessio.prebend.nõ vacantis per totum &c. Iosue to.1. 142.c.4.G

Maius beneficium,quod Deus potest facere alicui in hoc mundo,est quòd in ipso concitet fortes stimulos conscientiæ ad detestandum aliquod peccatũ, in quo dormit.Iudi. 89.c.2.H

Beneficium ecclesiasticum, quod concernit curam animarum, non est licitum desiderare absolutè, & potissimè hoc in episcopatu,&c. Et in signum huius Ecclesia iubet,quòd qui consecratur in episcopum,b s dicat; Nolo, cum petitur ab eo,si vult episcopari,& in tertia vice dicat: Volo quasi obediendo,& non cupiendo. Iudi. 108.c.3.G

Beneficiorum arrendationes similiter & officiorum licitæ sunt,si fiant sicut oportet. Mat.to.7. 57.c.3.F

Quatuor sunt conditiones, quæ reddunt personam dignam & capacem, secundum legem ad beneficium obtinendum.Mat.to.6. 34.c.1.A

Beneficia seu officia, quæ non exigunt curam animarum, nec habent iurisdictionem annexam, sed solum exigunt seruitium ecclesiasticum, quilibet potest desiderare,dum tamen moribus se ornare contendat agendo,ꝙ in se est. Iudi. 108.c.3.H

Qui confert beneficium,vel ordines, non debet recipere munera. sic enim statuit ecclesia: nisi sint valde praua, de quibus verisimiliter præsumatur, ꝙ non poterunt mouere animum conferentis. extra de symo. cap. & si quæstiones. & post collationem magis licitum erit recipere: dum tamen non interueniat fraus, vel collator nõ habuerit animũ, quòd post collationem daretur ei aliquid &c.3.Reg. 127.c.1.B

Etsi beneficium detur propter officium, aliquis tamen, de iure interdum priuatur officio, qui non priuatur beneficio.4.Reg. 233.c.1.D

Quædam beneficia præstantur à Deo ipsis hominibus,quæ non possunt conferri bonis, quin etiam conferantur malis. & hoc propter eorum mixtionem: & ista de per se, conferuntur bonis,& de per accidens malis. Et pro istis non solent homines referre Deo speciales gratiarum actiones: alia sunt etiam generalia, quæ omnibus conferuntur, sicut esse, & viuere, & conseruare ab aduersitate, & in istis cuilibet conferuntur per se, nec etiam pro his consueuerunt homines agere gratias. Alia sunt beneficia specialia, quæ impermixtè dantur quibusdam hominibus, & ista sunt circa bona particularia, per quæ quidam homines excedunt alios, vt sunt potentia,diuitiæ,robur,honor; & istis consueuerunt homines regratiari specialiter, & ista interdum conferuntur ex merito,& interdum sine merito: magis tamen ex merito quàm præcedentia: & ideo quoniam non meruerunt omnia illa, quæ sibi conferuntur, debent nimis regratiari. 1.Paral. 203.c.3.K

In beneficijs ecclesiasticis sunt duplices redditus:quidam,quid dicuntur grossa,& isti æqualiter diuidun tur inter absentes? & præsentes; & alij, qui dicuntur distributiones quotidianæ & istæ non sic. 1.Paralip. 285.c.3.F

Ad dandum alicui beneficium, quid considerandum sit Matth.to.6. 35.c.4.G

Ad hoc quòd,quid sit beneficium,duo requiruntur: primum,quod non sit debitum. Secundum quòd sit voluntariè præstitum. Matt.to.2. 254.c.2.D

Prælatus magis tenetur beneficium dare cognato: quàm extraneo,cæteris paribus, Matth.to.6. f.34. col.1.B

Prælatus, conferens beneficium curatum minus digno,peccat. Mat.to.6. 34.c.2.B

Prælatus, dans beneficia indignis, vel dans aliquibus plusquam mereãtur,peccat & offendit ecclesiam: & eos, qui in ecclesia sunt,vel esse possunt. Matth. to.5. 179.c.2.E

Prælatus, dando aliquibus beneficia plusquam mereantur,peccat.Mat.to.5. 179.c.2.E

In beneficiis curatis conferendis, præferendus est dignus minus digno,sed in beneficijs non curatis nõ est necesse hoc tam stricte seruare. Sed in his, qui sunt æqualiter idonei,potest præferri cognatus prælati alteri. Mat.to.6. 34.c.1.B

Conferre beneficium curatum vel dignitatem alicui,qui est minus bonus altero:si tamen ille minus bonus sit vtilior Ecclesiæ propter sapientiam, industriam,potentiam,vel alia gratis data,nõ est peccatum,nec acceptio personarũ.Mat.to.6.f.35.c.3.F

Ad dandum beneficium alicui, quæ sint considerandа. Mat.to.6. 35.c.4.G

Beneficia, quare non sint danda cõsanguineis potius quàm extraneis, cum consanguinei sint magis diligendi ex charitate, assignatur ratio. Matth.to.6. 148.c.3.G

Beneficij recompensatio stat dupliciter: vnomodo ex debito iustitiæ. Alio modo ex debito amicitiæ vel virtutis. Primum attenditur secundum quantitatem beneficij, in secundo verò consideratur magis quantitas affectus quàm rei datæ, & pro tali non

Universidad de Deusto Biblioteca

non competit obligatio ciuilis, quæ ad pactum pertinet,& hoc propter multa. Mat.to.7. 50.c.1.A

Beneficiorū immemores valde reprehensibiles sunt, Mat.to.4. 157.c.3.K

Qui recipit beneficium, propter solum Deum,tenetur ei quantum potest regratiari. 4.Reg. f.34.c.4.G

Beneficiatus Beneficiati tenentur orare pro mortuis & iure naturali & diuino.Exo.to.2. 70.c.1.B

Tantum vero vel quantum est ex iure humano.Exo. to.2. 70.c.2.E

Quilibet beneficiatus potens recitare, tenetur ad horas canonicas, & peccat mortaliter quādo eas non recitat. Exo. to.2. 70.c.2.C

Bene natus Et optimè natus quid sibi velint. Mat.to.5. 145.c.3.F

Benĕ passus. Magis tenetur diligere benefactorem,quàm è contra: & tamen benefactor magis diligit bene passum, quàm diligatur ab eo,neque sequitur ex hoc peccatum mortale in bene passo, quòd minus amet quàm debeat. Mat.to.6. 99.c.2.B

Et amor bene passi ad benefactorem est magis meritorius.Mat.to.6. 99.c.2.D

Amor bene passi ad benefactorem est vt debitū, non tamen è contra.Mat.to.6. 152.c.2.B

Amor bene passi, & benefactoris consideratur vt excedēs & excessum : nam ratione debiti plus debet amare bene passus benefactorem,quàm è contra, sed bene passus magis amatur secundum naturalem inclinationem.Matth.to.6. 99.c.1.E

Benè regere Est multum honorabile.Matth. to.5. 200.c.2.D

Beneuolentia. Principium est amicitiæ, ex nono Ethicorum.Exo.tom.2. 156.c.1.A

Beniamin. Prius vocat⁹ est à matre sua Rachel, Benoni,id est, filius doloris mei, sed mortua matre, vocauit eū Iacob Beniamin, id est, filium dexteræ.Gene.344.c.1.A. 1.Paral. 28.c.1.C

Beniamin habebat ad minus, viginti quinque annos, quādo fratres eius intrauerunt in Aegyptum pro frumento; contra Nicolaum de Lyra. Gen.370. c.2.A

Beniamin depilatus est à fratribus suis, quādo inuentus est sciphus argenteus Ioseph in sacco eius, vt dicit Rabbi Salo.sed ista sunt fictitia.Gen. 379.c.4.H

Tribus Beniamin fuit nimis bellicosa, & disposita ad bellum, & ita sinistra, sicut & dextera vtebantur præliando; & in iactu fundæ erant certissimi. Gen. 412.c.1.C

Beniamin dicitur lupus rapax. Gen.49. Quia in tribu Beniamin erant viri bellicosi & rapaces sicut lupi. Gen. 412.c.1.C

Tribus Beniamin fuit Deo amantissima. Deuteron. 180.c.1.C

Filij Beniamin peccauerunt multipliciter faciendo bellum contra reliqum Israel in defensionem virorum Gabaa.Iud. 203.c.4.I

Quòd Beniamin vinceret bis exercitum vndecim tribuum Israel, & ex eis interficerent quadraginta millia hominum Iud.20. duplex assignatur causa. Prima fuit indispositio circa pugnam nō ponētes se in loco conueniente ad militandum,&c.ex contemptu virorum Beniamin, & ex confidentia virtutis suæ &c. Secunda causa fuit, quia Israelitæ peccauerunt, nō corrigēdo peccatū pessimū idolatriæ idoli Michæ positi in vrbe Lays &c.Iudi. 206.c.2.E

Israelitæ, occidētes paruulos Beniamin, peccauerunt vt probatur.Iudi. 213.c.4.G

Beniamin habuit decē filios, Genes. 46. sed quinque illorum mortui sunt sine liberis, & ideo Numeri 26. vbi nrrantur progenies, & familiæ Beniamin. Solum ponuntur quinque, & similiter 1. Paralip. 8.1.Paralip. 104.c.4.K

Benoni. Interpretatur filius doloris, 1. Paralipo. 42.c.2.C

Berecinthia. In festiuitate deæ Berecinthiæ sacerdotes profundebant se sanguine, &, qui sacerdotum maior erat, amputabat virilia in honorem primi sacerdotis istius deæ, qui dicebatur Athis,Leuit. 200.c.1.E

De Berecinthiæ sacerdotibus.Deut. 79.c.2.D

Beria. Nomen est Hebræum impositum vni filiorum Effrain, & interpretatur in malo, vel cum malo,quia be, significat, in vel cum, & raa significat malum &c.1.Paralip. 100.c.4.F

Berillus. Lapis viridis est palledine cōmixtus, qui oculos humidos sanat, honorem magnificat,amorem diligit cōiugalem,vt ait Dioscorides,Exod.tom.2 65.c.1.C

Berith. In Hebræo, idem est, quod fœdus, Iudic. 49.c.1.D

Berith aliquando est nomen viri, & aliquando est nomen Idoli,1.Paralip. 132.c.3.K

Bethsabee. De quo Genes. 21. in Hebræo dicitur Bersaua siue Berseuoa.Bersaua interprætatur puteus septem, idest pro quo datæ sunt septem agnæ, Berseuoa,interprætatur puteus iuramenti,Genes. 279.c.1.E

Bethsabee terra fuit Palęstinorū, in qua colonus fuit Abraham multis diebus,Genes. 279.c.2.A

Bethsabee,in litera Hebraica,est nomen æquiuocum ad puteum iuramenti,& ad puteum septem, ber significat puteum Hebraice. Deinde Sabee deriuatur de, seua, quod significat septem, & si deriuatur de Seboa interprætatur iuramentum, Genes. 385.c.3.G

Bethsabee habuit quatuor filios, tres ex Vria, & vnū ex Dauid,scilicet,Salomonem, inter quos non cōputatur filius natus ex adulterio,propter duo 1. Paralip. 54.c.4.H

Bethsabee,cum dicatur esse filia Eliab. 1. Regum 11, quare dicitur 1.Paralip.3.quòd fuerit filia Amihil, vide triplicem solutionem huius difficultatis 1.Paralip. 55.c.1.C

Beseleel. De Beseleel,& Ooliab,& quomodo repleuerit eos dominus sapientia, & intellectu ad fabricandum tabernaculum, & omnia vtensilia eius,Exod.tom.2.104.c.4. F.& 105.c.1.D.

Idest,quòd prēter habitum artis, quem habebat infudit Deus alios habitus artis, & eiusdem artis habitū infudit,Exod.tom.2.ibid.

Beseleel non fuit pronepos Caleb illius, scilicet, qui fuit vnus exploratorum, qui & tunc erat quadraginta annorum, quando factus est explorator, Iosue 14. quia sequerentur innumera inconuenientia,sic dicendo,sed glosa Hebræa, que hoc concordare nititur,maiora concedere habet, Exod.tom.2 188.c.2.A.Nicolaus tū, pp manifesta inconuenientia,dicit quòd Beseleel ille,de quo Exod.35.nō fuit pronepos Caleb,& ad illud, 1.Paralip.2,vbi dicitur, quòd Beseleel fuit filius Huri filij Hur filij Caleb. Respondet, quòd iste nō sunt ædem personę,que ponuntur,Exod.35.& primo Paralipomenon 2, licet sint in eadem tribu, scilicet, Iuda, quia multoties nominantur diuersæ personæ eisdem nominibus. Sed Nicolaus deceptus est, immo sunt ædem personæ. Sed ille Caleb, qui fuit explorator, non est ille, qui ponitur primo Paralipomenon 2. sed alius,

alius, quia Caleb, qui fuit explorator, fuit filius Iephone, qui tunc erat quadraginta annorum, vt patet Iosue 14.& Nume.26. & 14. Et ille, qui ponitur primo Paralipomenon 2. fuit filius Esron filij Phares filij Iudæ,& iste fuit proauus Beseleel,vt probatur,Exod.tom.2 188.c.3.I

Beseleel, quando incæpit fabricare tabernaculum, erat 91. vel 92. annorum, & 90. quando exiuit de Aegypto,Exod.tom.2 189.c.2.A

Bestia. Bestias pluris facit Deus quam dæmones, quantum ad conditionem,quia Bestiæ tenuerunt conditionem status sui,dæmones vero ceciderunt per malitiam a dignitate status sui, item quia æternæ pœnæ deputati sunt, & non Bestiæ, Genes. 21.c.1.D

Bestiæ in prima ætate non manducauerunt carnes, cuius causam quidam assignat, vt scilicet, conseruaretur species Bestiarum. Alij dicunt,quòd propter securitatem hominum ne a Bestijs comederētur, alij dicunt, quòd propter habitationem in Arca Noe,Sed dimissis his,dicendum,quòd ideo fuit hoc, quia tunc illis naturale fuit manducare herbas,& fructus arborum,& nunc non esset naturale, Genes. 123.c.1.C

Circa Bestias erudit nos dominus habere pietatem, Exod.tom.1 262.c.1.E

Bestiæ non comedebant carnes in prima ætate, sed herbas, & fructus, & herbæ erant tanti vigoris, & tam boni saporis, & tanti nutrimenti, sicut nunc sunt carnes, sed quòd sic essent dicunt aliqui,quòd fuit ex miraculo,sicut contigit de manna. Alij, ꝙ naturaliter,& hoc videtur verum,& non per miraculum,Genes. 123.c.1.E

Bestiæ fortè vsque nunc non comederunt carnes, si terræ nascentia mansissent in illo statu,in quo erāt in prima ætate ante diluuium,quia sicut tunc naturale erat manducare herbas, & non carnes, ita & nunc esset, sed hoc totum mutatum est per diluuium,& ideo, non sufficientibus herbis, & fructibus arborum ad sustentationem quorundam animalium,cęperunt carnes esse naturales cibos eorū, Genes. 124.c.3.G

Bestiæ in secunda ætate cęperunt comedere carnes, Genes. 125.c.3.F

Sed hoc non fuit statim in principio ætatis secundæ, sed post aliquot dies, scilicet, facta multiplicatione &c.Genes. 125.c.3.I

Bestiarum cibum in prima ætate expressit scriptura, ne putaremus, quòd animalia comedentia nunc carnes, quòd semper illas comederunt, & propter alias multas causas,Genes. 126.c.1.E

Bestiarum cibum post diluuium fuisse carnes quondam,significauit sacra scriptura,Genes. 126.c.2.C

Bestia non occidit aliquid animal regulariter,nisi propter cibum,Genes. 126.c.2.D

Bestiæ sunt animalia fera, quæ non mansueuerunt apud hominem, nullamque ei vtilitatem afferunt, & distinguuntur contra Iumenta,& Pecora, Genes. 215.c.3.I

Belluæ, quam interfecit Perseus, ossa costarum habebant quadraginta pedes in longitudine, Exod.to.1 117.c.4.I

Bestiæ, solo tactu,& gustu, delectantur, tertio Ethic. capitulo de temperantia,Deut. 45.c.4.G

Bestiæ non dicuntur incontinentes, 7. Ethi.ca.5 quia non habent vniuersalem opinionem, sed singularium phantasiam, & memoriam, Matth. tom.2 164.c.4.F

Impossibile est Bestiam agere contra naturam, quia vnicum habet principium apprehensiuum, & appetitiuum. Homo verò sic propter duplex principium appetitiuum,scilicet, voluntatem, & partem concupiscibilem cum irascibili,& duplex apprehēsiuum intellectum,scilicet,& sensum, & ideo quilibet homo est quasi duo homines, & ita homo potest operari contra naturam, Matthæ. tomo2. 166.c.1.B.& C

Bestiæ habent magnam iram propter ferocitates earum, & extremitates in complexionibus,Mat.to.2 168.c.2.C

Bestiæ dupliciter puniuntur, vno modo quasi pro peccato suo, vt apud Iudæos bos cornupeta,quem dominus suus nesciebat esse cornupetam,si occideret hominem lapidabatur, & carnes eius nō comedebantur, Exod.21.& hoc fiebat propter periculum, vt ille non occideret alios, & vt ostenderet Deus vitium homicidij esse valde detestabile,cum ipsum detestaretur in bestijs, quę peccare non possunt, sic ipse ostendit. Genes. 9. sanguinem animarum vestrarum, &c. Secundo puniuntur bestiæ propter peccatum,quod in eis exercetur,vt de coitu hominis cum pecore,Leui.20. Aliquando in Bestijs exercentur pœnæ sine peccato, & sine specie peccati, vel similitudine peccati, & hoc in pœnam hominis possidētis. Interdum homines puniunt bestias pro peccato dominorum, sic fecit Saul. 1. Regum 11. similiter & pro peccato Amalecitarum omnia pecora eorum iussa sunt occidi,1. Regum 15. & 1. quæst.4. c. peccato Amalecitarum, & pro peccato Achor combusti sunt boues,& asini,&c.Iosue 7.& hoc propter magnā peccati detestationem, Matt. tom.2 237.c.4.F

Bestialis. Varijs modis homines dicuntur bestiales,Exo.tom.1 238.c.3.H

Homines, bestialis inclinationis, gignuntur maxime apud Pontum, vt ait Philosophus 7. Ethicorum, Leuit. 183.c.4.G

Bestialitas peccatum, Quòd aliquis inclinetur ad peccatū bestialitatis, & sodomiæ, potest tripliciter accidere,vt in bestialibus erga gustū,Exo.to.1. 238.c.4.G

Bestialitatem nō esse ita graue peccatum sicut sodomia est,videtur auctori,licet Sanctus Thomas dicat oppositum,Leuit. 211.c.2.F

Circa peccatum bestialitatis,ipsa etiam bestia iubetur occidi,cuius assignatur causa,Leuit. 212.c.2.A

Peccato bestialitatis magis peccat mulier succumbens pecori, quàm vir coiens cum pecore fęmina, vt probatur Leuit. 212.c.1.C

Bestialitas opponitur virtuti Heroicæ.7. Ethi.4.Regū 70.c.2.A.Mat.tom.2 165.c.3.F

Bestialitas est comedere carnes humanas, quando qs ex desiderio inclinatur ad comedendum illas,secus tamē,si ex extrema necessitate illas comedat 4. Regum. 70.c.1.E

Bestialitas a bestijs dicitur, non quòd in bestijs sit aliquod vitium, sed dicitur vitium, quod hominibus accidit, non secundum conditionem humanam, sed secundum similitudinem ad bestias, Matt.to.2 164.c.2.E

Bestialitas circa mansuetudinem contingere potest, Mat.tom.2 167.c.2.B

Bestialitatis tres sunt causæ,vel altera earum 7. Ethic. co.1.scilicet,passiones siue ægritudines,prauę consuetudines, & pernitiosæ naturæ, vt probatur per singula,Mat.tom.2 167.c.4.F

Bestialitas dicit prauitatem quandam maiorem malitia,q; malitia est prauitas humana, bestialitas verò est prauitas bestiæ, vel ad similitudinem bestiæ, Mat.tom.2 165.c.2.B

Universidad de Deusto
Biblioteca

Bestialitas differt secundum speciem vel naturam a vitio morali, & virtus heroica a virtute morali, vt probatur, Mat. to. 2 165.c.4.F

Bestialitas potest dupliciter accipi, vnomodo pro cõditione bestiali, vt in bestia est, aliomodo pro similitudine quadam hominis ad bestiam in desiderio, & operatione. Primo modo bestialitas non est vitium, quia in bestijs nullum vitium est, nec esse potest. Secundo modo potest esse bestialitas in duobus, scilicet, in genere appetibilium appetendo illa delectabilia, quæ bestijs secundum naturam competunt, & non hominibus, vel in magnitudine, scilicet, quòd appetat illa delectabilia, quæ homines appetunt, sed in maiore quãtitate, quam homines appetere solent, sicut bestiæ appetunt, & isto modo bestialitas competit homini, & est quędam superabundans malitia, cui opponitur virtus heroica, & ista bestialitas specie differt ab humana malitia, qa interdum differt ab ea in obiecto, vt quando est circa delectabilia bestialia, quæ differunt genere a delectabilibus humanis, aliquando autem differunt in sola magnitudine, & sic adhuc differunt in specie, immo in genere differunt bestialitas, & humana malitia, Mat. to. 2 166.c.1. A. &c.

Bestialitas, & humana malitia aliquando differunt obiecto, aliquando magnitudine 7. Ethic. cap. 9. & vtroque modo differunt specie, Matth. tomo 2. 166.c.3.F

Bestialitas, cum sit genus quoddã malitiæ distinctum ab humana malitia, ex 7. Ethi. ca. 1. determinat sibi genus, vel genera multa obiectorum, circa quæ sit, & ita non est vnicum vitium. Sed multa, sicut malitia humana non est vnicus habitus, sed multi, aliquando bestialitas est circa obiecta, quæ differunt genere, vel specie ab obiectis malitiæ humanæ &c. aliquando sola magnitudine. Primomodo contingit fieri bestialitatem circa quatuor genera virtutis, scilicet, prudentiam, temperantiam, fortitudinem, & mansuetudinem, vt dicitur 7. Ethi. cap. 7. Mat. tom. 2 166.c.4.G

Bestialitate, prout dicit conditionem bestiæ, deterior est malitia. Secus tamen si dicat similitudinem hominis ad bestiam. Nam tunc deterior est bestialitas quam malitia, absolute loquendo, tamen aliqua malitia humana poterit esse, quæ sit peior omnibus bestialitatibus, vt potest accidere circa diuinã blasphemiam, & idolatriam, in quibus possunt excogitari peccata infinitæ grauitatis, & quando manet vsus rationis, deterior est bestialitas, quam humana malitia, quando vero non manet vsus rationis, bestialitas non imputatur, &c. Matth. tom. 2 168.c.3.G

Bestialitatis modus, qui per consuetudinem causatus est, vituperabilior est, quàm qui prouenit ex peruersitate naturæ, & ex præcedentibus ægritudinibus, bestiales tamen proprie dicuntur, qui propter pernicioſas naturas sunt huiusmodi, Matth. tomo 2 169.c.1.B

Bestialitatis vitium, viri cum pecore, vel fœminæ cũ bestia, supponendo se illi, Deus valde odit, Leuit. cap 18. & pœna ponitur Leuit. cap. 20. scilicet, amborum lapidatio: lapidabatur pecus ad detestationem criminis, & vt tolleretur memoria criminis, occidendo pecus. Leges vero ciuiles, & canonicæ nullam imponũt pœnam pro hoc crimine, immo nec faciunt mentionem de illo, Matth. tomo 2. 171.c.1.A

Qui coierit cum bestijs iniuriam facit legi, & naturali iuri, & toti communitati humanæ, Exo. tomo 1. 178.c.3.G

Et si omnis coitus contra naturam dicatur bestialis, ille tamen præcipue dicitur bestialitas, qui est viri, vel mulieris cum pecore, cuius coitus assignatur causa, Mat. tom. 2 171.c.2.C

Et grauius peccatum est, ex genere delicti, si pecus coeat cum muliere, quàm si vir cum pecore, ibid. 171. c.3,G

Vitium bestialitatis hominis cum bruto, extra vas generationis, est aliqualiter maius vitium, quàm si fiat in vase generationis. Sed non est tanta grauitas, sicut si cognoscat mulierem, vel virum extra vas debitum, Mat. tom. 2 172.c.1.C

Bestialem coitum, vbi non seruatur debitus sexus, dicit Sanctus Thomas secunda secundæ quæst. 154. artic. 12. esse grauissimum peccatum in luxuria. Sed videtur dicendum, quòd coitus sodomiticus grauior sit coitu bestiali prædicto, Matth. tomo 2. 172.c.3.F

Bestialitas potest esse circa venerea, Matth. tomo 2. 167.c.2.A, & 165.c.2.C

Et cum hoc videtur, quòd coitus sodomiticus sit minus malus, quàm coitus, quo fœmina a pecore cognoscitur. Probabile tamen est, quod dicit Sanctus Thomas, & potest confirmari per id, quod habetur 32. quæst. 2. §. Hoc quamquam, Matth. tomo 2. 172.c.4.H

Beth. Est litera magnæ aspirationis in Hebræo, cui non respondet in Latino aliqua litera similis aspirationis, Genes. 58.c.4.I

Bethania. Erat villa sororum Lazari, Matth. tomo 5 238.c.4.F

De situ Bethaniæ, Matt. tomo 5. 186 c.1.E, & cap 21. quæ tom. 9

Bethauen. Nomen Hebræum est compositum ex Beth, quod est domus, & Auen, quod est idolatria, Iosue tom. 1 124.c.3.G

Sed quare illum locum sic nominauerint Hebræi, ibidem.

Bethauen & Bethel, de quibus Iosue 7. erant duo loca distincta, licet oppositum dicat Rabbi Salomõ, vt probatur Iosue. 123.c.1.E

Bethel. De qua Genes. 28. vt communiter ab omnibus Doctoribus dicitur, est Ierusalem, sed oppositum probatur esse verum, Gen. 67.c.2.A

Bethel distat a Sichem vno milliario, Genes. 67.c.2.D

Bethel idem est quod Luza. Genes. 67.c.2.D

Bethel est in montanis, circa partem orientalem terre Chanaan, ideſt, circa Hierico, & hay, vt patet Iosue 8. & 16. Genes. 69.c.2.D

Licet Bethel sit Ierusalem, non tamen illa Bethel, de qua Genes. 28. sed alia, & ideo aberrant Nicolaus de Lyra, & Blesen. Genes. 310.c.3.H. & 340.c.4.H

Quod non sint duę Bethel, vel si sint duæ eadem Bethel est de qua Genes. 28. & de qua Iudic. 1. & ideo aberrat Nicolaus Genes. 312.c.3.G

Bethel est quædam parua ciuitas collateralis monti Garyzin, habens montem Ebal, ad Orientem, & distat a Sichen, per mediam leucam, Genes. 340. col. 4.H

Hoc nomen Bethel bis fuisse impositum vni loco, illi, scilicet, in quo Iacob vidit scalam, probabile videtur, sed auctori videtur probabilius, quòd fuerint duo loca, hoc nomine nũcupata, vt probatur, Gen. 342.c.2.A

Et dicẽdum, quòd est duplex Bethel, quædam ad Orientem terræ promissionis inter montem Ebal, & Garizin, non longe a Iericho, & alia est ad septentrionem terræ Chanaan, quæ dicitur Ierusalẽ, Gen. 342.c.2.C. Iosue tom. 1 124.c.2.D

Bethel locus est, cui Iacob hoc nomen imposuit, quia ibi vidit scalam, &c. Genes. 28. Iosue tomo 1. 124.c.2.D

Bethel vocabatur Luza, ideſt, Auellana a Chananæis, & mansit hoc nomen, quandiu Chananæi manserunt in terra illa, Iosue tom. 1. 124.c.3.F, & tom. 2. 104.c.2.E, Iudi. 15.c.3.G

Quòd Bethel non sit Ierusalem, argumentum est contra Nicolaum, & alios, id quod dicitur Iudi. 1. vbi fit mentio de Ierusalem, & postea de Bethel pertinentem ad tribum Ephraim, Iudi. 15.c.3.G

Circa Bethel ciuitatem, quam cepit Abia, variæ sunt opiniones, sed dicendum, quòd illa Bethel non erat illa ciuitas, in qua erat vitulus aureus, 2. Paralipom. 184.c.3.F

Bethia. Filia fuit Pharaonis, de qua 1. Paralip. 4. & quam accepit Mered de tribu Iuda in vxorem, quia ipse fuerat vir potens, & dominus vrbis Gedor, & forte maioris terræ, quàm Gedor, 1. Paralipom. 64.c.1.E

Bethlehem. In Bethlehem obtulit Samuel sacrificium Domino, quando vnxit Dauid in Regem, 1. Reg. 16. Et tamen ibi nunquàm fuit Sanctuarium, Genes. 70.c.2.A

Ciuitas Bethlehem a principio habuit duo nomina, scilicet, Bethlehem, & Ephrata, sed apud antiquos fuit vsitatum hoc nomen Ephrata, sed apud posteros eorum fuit magis vsitatum hoc nomen Bethlehem, & ideo vnum notificatur per alterum; nam quando vocabatur principaliter Ephrata adiungebatur ei nomen Bethlehem, quasi ad notificationem, & econtra, Mat. tom. 1 116.c.3.k

Bethlehem alio nomine dicitur Ephrata, ab vxore Caleb, sic dicta. 1. Paralipom. 2. cap. Secundo vocata est Bethlehem, ideſt, domus panis. Sic dicit Nicolaus de Lyra ex mente Rabbi Salomon, sed neutrum horum est verum, Genes. 342.c.2.E

Sed dicendum, quòd ante vxorem Caleb, locus ille vocabatur Ephrata, ideſt, priusquàm Israelitæ descenderent in Aegyptum, & secundum illud nomen locutus est Moyses, Genes. 35. quia tunc illud nomen extabat, Genes. 342.c.3.G

Quòd Bethlehem non fuerit dicta sic a saturitate panis, quæ fuit quando Noemi redijt de terra Moab cum nuru sua Ruth, vt dicit Nicolaus ex mente Rabbi Salomon. Genes. 342.c.2.E

Bethlehem vocari sic, similiter & vocari Ephrata ante natiuitatem Moysi, dicunt quidam, sed quòd prius vocata fuerit Ephrata, & postea Bethlehem, & hoc satis consonat litteræ, Genes. 35. Sed melius videtur dicendum, quòd locus ille fuerit vocatus Ephrata, & Bethlehem simul, & semel, sed communius vocatus est Bethlehẽ, tunc, & sic vocatur vsque ad præsentem diem, quamuis Arabes, & Ismahelitæ illum locum possideant, Gen. 342.c.2.K, Ruth. 235.c.3.G

Et apud antiquos magis vsitatum est nomen Ephrata, sed apud posteros magis nomen Bethlehem, Mat. tom. 1 116.c.3.k

Duplex erat Bethlehem in terra Chanaan quædam in tribu Iuda, de qua Matt. 2. & Micheæ 5. & alia, in tribu Zabulon, Iudi. 54.c.4.I

Bethlehem nomen est viri, similiter & loci, 1. Paralip. 60.c.1.D

Bethlehem ciuitas quædam est parua in sorte tribus Iuda, Iosue 25. & ista distat duobus miliaribus, ideſt, leucis, vel quasi a Ierusalem, & est ad meridiem Ierusalem, inter quam & Ierusalem transit linea diuidens sortem tribus Iuda, a sorte tribus Beniamin, in qua est Ierusalem, Iosue 18. Matth. tomo 1. 104.c.4.F

Duplex est Bethlehem quædam in tribu Iuda, & altera in tribu Zabulon, Iosue 15. & multa erant loca in terra Chanaan eiusdem nominis, & Bethlehem de tribu Iuda, solet vocari Bethlehem Iudæ, Matt. 2. & 1. Reg. 17. & Bethlehem Ephrata, Genes. 48. & Micheæ 5. Iudi. 54.c.4.I, Mat. tom. 1. 104.c.4.F

In Bethlehem nasciturus erat Messias, secundum Iudæos, Mat. tom. 6 157.c.1.E

Necesse fuit, vt Christus nasceretur in Bethlehem, quia sic prædictum erat per Micheam 5. cap. Et dato quòd nulla scriptura esset, quæ id exprimeret, conueniens fuit Christum nasci in Bethlehem primo, quia futurus erat de semine Dauid, secundo & mistice, quia Bethlehem interpretatur domus panis, Mat. tom. 1 106.c.1.A

Beatissima Virgo post natum Christum mansit in Bethlehem quasi per quadraginta dies, Mat. tom. 1 108.c.2.C

Bethphage. Situs Bethphage describitur, Mat. tom. 5. cap. 21. quæst. 4

Ad Bethphage diuertebant sacerdotes, expleto officio, vt dicit Remigius, & Beda, & quòd propter hoc dicebatur Bethphage, ideſt, domus maxillarũ, eo quòd maxilla esset propria pars sacerdotum, vt dicit Origenes, sed hoc non placet auctori, & illud improbat, Mat. tom. 5 cap. 21. quæst. 4

Potest tamen concedi, quòd esset locus sacerdotum, quia forte parabant illi hostias, ideſt, animalia, quæ ad sacrificium erant necessaria, vel alia quæ ad libamina pertinebant, ibid.

Bethsaida. Nomen est Hebræum, & significat domum ouium: nam, Beth, significat domum, & zon, ouem, 2. Paralip. 53.c.2.C

Bethsaida fuit ciuitas quædam in littore maris Galilææ, de qua fuerunt quinque Apostoli, scilicet, Petrus, Andreas, Iacobus, Ioannes, & Philippus, Matt. tom. 3. 284.c.2.E, tom. 4 87.c.3.I

Bethsaida nomen est æquiuocum ad probaticam piscinam, de qua Ioan. 5. & ad ciuitatem, Matt. tom. 4 87.c.3.I

Bethsaida ciuitas vix distat per vnam leucam a Capharnaum, Mat. tom. 4 104.c.4.k

Et est in regione Genezareth, ibid. 105.c.1.A

Bethsames. Ciuitas duplex, erat in terra Chanaan, quædam in sorte Iuda, & altera in sorte Issachar, 1. Reg. tom. 1. 71.c.4.F, 4. Regum. 141.c.4.I

Bethsamitæ. Mortui sunt propter quatuor causas, quas assignat Nicolaus, sed videtur auctori, quòd solum propter quartam illarum fuerint mortui, quia scilicet viderunt arcam Domini nudam, eam discooperientes, vt viderent, & verisimilius videtur, quòd illi tantum perierũt, qui arcam discooperierunt, 1. Reg. tom. 1. 75.c.2.D

Bethulia. Bethuliæ principes tentauerunt Deũ, Iudith. 7. statuentes ei certum tẽpus, in quo si non auxiliaretur, traderent se hostibus, Exod. to. 1 51.c.1.D

Bias. Illud Biantis Philoso. dictum, quòd principatus ostendit virum, qualiter habeat intelligi Exo. tom. 1 176.c.2.C

Bibere. Quòd homines vinum bibant in poculis aureis, & sanguis Christi conficiatur in calicibus plumbeis, valde erubescendum est, Exod. tom. 2 54.c.4.I

In bibentibus vinum tres dantur habitudines, scilicet sobrietas, iocunditas, & ebrietas, de quibus Ruth. 250.c.4.G

Biblia. In canone Bibliæ quidam ponunt duos, & viginti libros computando librum Threnorum

Universidad de Deusto Biblioteca

norum cum libro Ieremiæ. Sed alij ponunt viginti quatuor, distinguentes, librum threnorum a libro Ieremiæ, & librum Ruth a libro Iudic. de quo Hieronymus in prologo Galeato, Genes. In Prolo. 27.c.2.F

Bibliam transtulit Hieronymus, ex Hebræo in Latinum sermonem, & omnibus libris Prologos prepositi, qui sunt Epistolæ quædam directæ ad illos quorum precibus libros illos transferebat, in quibus fit mentio alicuius personæ, & aliqua difficultas declaratur, quę in ipsis libris continetur, vel quã tum ad modum procedendi, vel aliquod punctum speciale, vel est difficultas temporum, aut personarum, Genes. In Prolo. 38.c.3.F

Nulla Biblię translatio, ante Hieronymi translationẽ totaliter Hebraicę veritati cõsonabat, vnde & Hebræi Bibiliam nostram irridebant tanquam ab imperitis scriptoribus vitiatam, nec nos poteramus contra eos in multis fidei punctis arguere propter dissonantiam nostræ literæ a textu Hebræo, Genes. ibidem. 34.c.1.D

In Bibliis, quibus vtebatur Ecclesia in tempore Hieronymi, & prius, non habebatur illud quod citat Mat. ca. 2. s. ex Aegypto vocaui filium meũ, Genes. ibidem. 35.c.2.E

Apud Bibliam nostram, & litteram Hebraicam reperiuntur aliqua, quæ in antiqus Biblijs, iuxta septuaginta interpretationem, non inueniuntur, Genes. ibidem 36.c.3.F

Bibliam Hebręorum deprauatã esse in quindecim locis dicunt Hebræi Talmudistæ, Exod. tomo 2. 137.c.1.D

In Biblia Hebraicè scripta multi reperiuntur defectus, vt etiam doctores Hebræorum concedunt, Num.to.2 53.c.1.C

In Biblijs nullus ponitur Prologus, qui non sit Hieronymi, Mat.tom.2 26.c.2.B

An aliquando concedendum sit Bibliam nostram, & Hebræam simul corruptas esse in eodẽ loco ita ꝙ nesciatur veritas, & dicẽdum, quòd nõ, 4. Reg. 247.c.1.D

Bigamia. Qui Bigamiam simultaneam primus induxit, fuit Lamech, qui simul duas habuit vxores, Gen. 28.c.3.k

Si Bigamia aliquid culpæ haberet de se, minus culpabilis esset Abraham, quam Iacob, & minus Sara quam Lya. Sed quia Bigamia licita fuit Patriarchis desiderio multiplicandi populum Dei, non peccauerunt Iacob, & Rachel super inducendo Zelphã, &c. Genes. 317.c.1.D

Bigamia non contrahitur in concubitu fornicario 4. Reg. tom.1 147.c.4.G

Bigamiam potest quis incurrere sine peccato 2. Reg. 85.c.3.K

Bigamiæ irregularitas non respicit peccatum, sed sacramenti defectum, nam per matrimonium significatur Christi vnio ad ecclesiam, & vnio verbi diuini ad carnem, quæ non erat maculata aliqua macula, siue voluntaria, siue inuoluntaria, Mat. to. 7. 21.c.2.A

Bigamus. Reputatur ille, qui cognouit vxorem suam, postquam fornicata est, etiam si ignorans cognoscat, nam post mortem illius si transeat ad religionem, non potest promoueri ad sacros ordines. 34. dist. c. si laici 1. Reg. to. 1. 16.c.1. E. Mat. tom.5 107.c.3.F

Bigamus dicitur, qui contrahit, cum aliqua violenter corrupta per coitum, & non alias, & si constet eam esse cognitam, ideſt, suscepisse semen, etiam si non fuerit ruptum claustrum dicitur corrupta, & Bigamus est, qui cum ea contrahit, Matth. tomo 7. 21.c.1.E

Bigamus ad sacros ordines promoueri non valet, Papado. 12.c.4.G

Bilinguis. Sic varia profert, quasi duas linguas haberet, & aliter de præsente, & aliter de absente loquitur, & aliud vni, & aliud alii narrat, quare plura falsa, quam vera eum dicere necesse est, Leuit. 185.c.1.C

Bimatus. Est ætas duorum annorum, & bimus est habens duos annos, sicut trimatus est ætas trium annorum, & trimus dicitur habens ętatem trium annorum. Sic dicitur, Genes. 15. Sume vaccam mihi trinam &c. Matth. tomo 1. 134. col. 2.B

Bissextum. Quod nos bissextũ dicimus, apud antiquos, intercalatio dicebatur, Exo. tom.1 71.c.1.E

Byssus. Genus est lini delicatissimi habentis fila tenuissima, quod fiebat in Aegypto, vt dicit Aben Ezra, & rabbi Cahadiagaon, Exo. tom. 2. 15.c.4.G. & 38.c.3.H. & 45.c.3.H. & 185.c.3.I

Bitumen. Quod tenacius est pice, colligitur supnatans in lacu asphaltite in Iudæa, scilicet, in mari, vel lacu Sodomorum, vbi quatuor illæ Ciuitates submersæ sunt, & linita illo bitumine dissolui non possunt, nisi solo sanguine menstruo superfuso, Genes. 36.c.2.E, & 81.c.3.G

Blasphemia. Quid, Matthæ. tomo 4. 139. colum. 1.C

Ad Blasphemiam duo requiruntur. Primum est prolatio nominis diuini, qualecunque illud sit. Secundum est, quòd ille, qui Blasphemat, male dicat nomini domini, Leuit. 282.c.1.D

Blasphemia potest pertinere tam ad iram quã ad superbiam, Mat.to.2 111.c.1.B

Blasphemia propriè non est nisi contra Deũ inquantum de eo dicitur aliquod falsum, quod cedit in dedecus eius. Cõmittitur etiam Blasphemia contra sanctos, vt habetur, extra de maledic. ca. statuimus, & hoc est, qa in eis relucet veritas Dei infallibilis, quæ facit illos sanctos, cui inseparabiliter sunt vniti &c. Mat. tom.2 217.c.4.k

Blasphemia est, qnando asseritur aliquod falsum de Deo, quod minuit eius dignitatem, vel negatur aliquid quod pertinet ad eius dignitatem, Mat. tom.3 179.c.2.E

Blasphemia & peccatum quomodo differant, Matt tom.4 19.c.2.A

Blasphemia contra spiritum sanctum est quicquid dicitur contra deitatem aperte, vt si quis dicat, quòd Deus non remittit peccata, vel quòd diabolus dimittit peccata, ita bene sicut Deus. Et hæc Blasphemia non remittitur hic nec in futuro, Mat. tom.4 19.c.2.D

Blasphemus. Blasphemum in lege veteri, totus populus lapidare debebat, & hoc similiter fiebat in peccatis contra Deum, & non contra proximum, vt probatur, Leuiti. 283. col.1.A

Boas. Serpens nascitur in Calabria, & dicitur sic a boum deuoratione, Exod. to. 1. 233.c.3.K Deuter. 173.c.4.E

Boetius descendit a Manlio Torquato, 2. Regum 52. col.1.B

Bonitas. Res dicunt duas bonitates, vna est bonitas specialis in natura sua, alia est bonitas, quam dicit res quælibet in quantum est quædã pars vniuerti, Gen. 10.c.1.C

Triplex est bonitas, scilicet, incipiens, proficiens, & consumata, 2. Paralip. 227.c.3.H

Bonitas discipulorum Christi erat in duobus, scilicet, abstinendo ab omni offensa hominum, & in benefaciendo omnibus, Mat. tom.6 275.c.1.C

Tota natura bonitatis est in Deo, sicut natura entitatis, Mat. tom.5 126.c.3.I

Duplex est bonitas, quædam necessaria, & sufficiens; altera superabundans, siue supererogationis, prima est necessaria ad conseruandam famam, non tamẽ secunda, Mat. tom.4 130.c.4.G

Bonitas dicit rationem integritatis, Matth. tomo 5. 120.c.4.F

Multum differunt bonitas hominis, & bonitas serui, Mat. tom.7 29.c.3.F

Bonitas alicuius potest dupliciter considerari. Vno modo simpliciter, & absolute, vel secundum se, & tali bonitate melior est ille, qui abundat bonis spiritualibus gratiæ. Alio modo secundum quid, scilicet, quantum ad aliquam rem determinatam, Mat. tomo 6 35.c.3.k

Bonitatem Dei esse causam creationis mundi, tenuit Plato in Thimæo, De Trin. 4.c.3.K

Deus est natura ipsa bonitatis, & entitatis, Mat. tom.6 132.c.3.G, Mat. tom.7 95.c.2.B

Bonum. Hominis principaliter consistit in actu interiori, Mat. tom.5 29.c.3.D

Ex qualibet culpa Deus elicit bonum, Exo. tomo 1. 58.c.1.A

Bonum est ex integra causa, vt dicit Dionysius in lib. de Diuin. Nomi. scilicet, ex adiunctione omnium circunstantiarum, Exo. tom. 1. 190.c.1.B, Mat. to. 5 47.c.2.C, Mat. tom.7 265.c.4.F

Multa sunt, quæ excitant homines ad bonum, quæ dici possunt gratiæ gratis datæ, Mat. to. 5 155.c.2.A

Duplicia sunt bona conuenientia homini, Matt. to. 5 156.c.3.H

Bonum est sui ipsius diffusiuum, Iosue to. 2. 26.c.1.A

Duplex est præparatio voluntatis ad bonum, Matth. tomo 5 154.c.4.I

Tria sunt bona secundum Philosoph. 3. Ethicorum, scilicet, vtile, delectabile, & honestum, quorum honestum dicitur proprie bonum, & absolute bonũ, cætera vero dicuntur bona secundum aliquam relationem, 1. Reg. tom, 1 168.c.1.D

Nullum maius bonum quàm libertas, & nullum ma ius malum, quàm seruitus, 1. Reg. tom. 1 181.c.3.k

Bonum sine difficultate homo non eligit in statu naturæ lapsæ, Mat. tom.5 152.c.4.F

Liberum arbitrium non mouetur ad bonum, nisi pulsatum a Deo, Matt. tom.5 155.c.4.F

Deus sæpe priuat nos illis bonis, quibus eum priuare volumus, 4. Reg. 76.c.4.k

Bona temporalia quando sint abijcienda, Mat. tom.5 193.c.2.A

Excessus in bono, & pulchro est peccatum, ex 7. Ethicorum, 2. Paralip. 223.c.2.E

Nihil boni etiam ex temporalibus homo habere potest absque diuina dispositione, 2. Paral. 5.c.1.A

Omne bonum extra mundum, & extra carnem est, quia non est secundum voluntatem carnis, & mundi, Mat. tom.1 220.c.1.A

Vnum bonum quomodo possit alteri bono repugnare, Mat. tom.3 36.c.1.B

Totum bonum nostrum est in vita æterna, Mat. to. 5 170.c.2.E

Ad hoc quòd homo possit facere aliquod bonum, oportet, vt iudicet illud esse bonum, & inclinetur ad illud, & ista duo non potest homo facere a seipso, sed opus est, quòd Deus ostendat ei quid sit bonum, & inclinet mentem eius in illud, Matth. tomo 3 71.c.1.C

Iudex non potest dare plus de bono, quàm sit debitum, neque minus de malo, quia peccaret si secus faceret, Mat. tomo 5 179.c.2.C

Deus nunquàm dat minus de bono, quàm sit debitũ, neque plus de malo, Mat. tomo 5 180.c.1.A

Bona, quæ Deus dat sine præiudicio, sunt gratia, virtus bonum desiderium, sanitas robur, viuacitas sensum, pulchritudo corporis, ingenij acumen, sapientia, & quæcunque huiusmodi, Mat. to. 5. 180.c.1.B

Bonum salutis triplex, Mat. tom.6 35.c.4.I

In alicuius rei bonum potest quis tendere dupliciter, Mat. tom.6 143.c.3.k

Bona sunt amplianda, mala vero restringenda, vt patet de regulis iuris, cap. odia, lib. 6. Matth. tomo 3. 117.c.3.G

Bonum, & malum est in boue cornupeta, Mat. tom.6 171.c.3.G

Bonum reperitur in rebus dupliciter, scilicet, quantum ad substantiam earum, & quantum ad ordinem, Mat. tom.3 256.c.2.A

Bona huius seculi sunt fallacia, quia sequaces eorum miserijs implent, & a vero bono separant, Matth. tomo 4 50.c.2.B

Vere bonum reputatur difficile ab his, qui potiri volunt bonis huius seculi, Mat. tom.4 129.c.3.K

Nullum bonum est, quod non persuadeatur in sacra scriptura, & nullum malum, quod non prohibeatur, Mat. tom.4 42.c.3.F

Triplex bonum contingit homini, similiter & triplex malum illi oppositum, scilicet, bonum exterius, bonum corporis, & bonũ virtutis, Mat. to. 5. 47.c.1.D

Paruum bonum dicitur illud, quod adueniens non sentitur, Mat. tom.4 210.c.2.E

Quis magis teneatur ad bonum proprium, quàm ad commune, & quis magis ad commune, quàm ad proprium, Mat. tom.5 83.c.1.C

Sicut nullum maius bonum, quàm habere Christum habitantem in cordibus nostris, ita nullum maius malũ, quàm non habere ipsum, Mat. to. 5. 13.c.4.k

Omnia bona sunt in nobis ex dono Dei, mala vero in operatione sunt ex defectu nostro, Matth. tomo 5 115.c.3.F

Nullum bonum possumus facere sine Deo, Matth. tomo 5 115.c.3.F

Bonorum, quæ habemus a Deo, non sumus domini, sed administratores, vel precario possidentes, Mat. tomo 5 179.c.3.G

Penes bonum, & malum in dationibus, & acceptionibus, consistit iustum, & iniustum, Matth. tomo 5 179.c.4.I

Ad hoc quòd homo moueatur ad bonum in omni statu, indiget auxilio diuino, Mat. to. 5 146.c.1.B

Bonum, sub ratione boni, non potest odio haberi, Mat. tomo 6 275.c.1.A

Bonum opus duplex est quoddam procedens de virtute, & ea informatum, &c. Alterum est quod antecedit virtutem, & causat virtutem acquisitam, siue moralem, &c. Mat. tomo 5 145.c.1.E

Bonum malo coniunctum, quomodo non sit interdum abijciendum, sed tenẽdum, & quomodo sic, Mat. tomo 6 171.c.2.C

Bonum proprium amat quis duplici ratione, & quia bonum, & quia proprium, immo hoc, quod est esse proprium, est potissima ratio amandi, Matth. tomo 6 145.c.4.F

A bono interdum abstinendum est, ne inde ad malum detur occasio, Mat. tomo 6 36.c.2.D

Bonum hominis triplex est, quoddam, quod consistit in rebus exterioribus, vt in diuitijs, potestate, &c.

Aliud in bonis corporis, vt in robore, fortitudine, sanitate, &c. Tertium in bonis animæ, & inter ista bona est ordo, Mat.tom.7 21.c.3.H

Bonum commune melius est bono priuato, si ambo sint e iusdem generis, & eiusdem quantitatis, alias falsum est, Mat.tom.7 24.c.4.I

Quomodo alicui auferantur bona, Matth. tomo 7 39.c.2.E

Bona spiritualia dupliciter augentur, Matth. tomo 7 34.c.4.K

Bonum Dei est nostrum, Matt.to.6 145.c.4.G

Vnicuique amabile est id, quod est proprium bonū, Mat. tom.6 145.c.4.F

Bonum est ratio diligendi, Matt.to.6 154.c.2.B

Nihil boni est apud inferos, Mat.to.6 182.c.3.F

Bonum, & malum sunt omnibus hominibus communia, Matt.to.6 326.c.2.C

Primum bonum, quod Deus confert homini, est capacitas aliorum bonorum, sed prima capacitas simpliciter est corporis, &c. Matt.tom.7 34.c.1.E

Deinde est capacitas ipsius animę, consequuta ex corpore, ex qua sequitur determinatio donorum, quæ postea dantur, & circa primum donum, quod est capacitas corporis, non datur aliqua virtus, vel mensura præcedens, secundum quam detur illa, sed illa est mensura omnium sequentium, &c. ibid.

Et de prima capacitate Deus non exiget rationem in die iudicij, sed de alijs sequentibus, ibid.

Visio diuinæ essentiæ est omne bonum, Matt. tomo 6 329.c.1.A

Si summum bonum offeratur voluntati, vt summū bonum clare cognitum, non potest ipsa voluntas suspendere actum, vel remittere, sed necesse est quòd secūdum totum suum conatum moueatur, vt probatur Matt.tom.7 231.c.4.k

Circa summum bonum clare visum non ponitur conatus distinctus a lumine gloriæ, Matth. tomo 7 232.c.1.A

Bonum spirituale cognoscitur cum vere habetur, & non priusquàm habeatur, bona vero corporalia, priusquàm habeantur, magnifiunt, & habita parui-penduntur, econtra est de bonis spiritualibus, Mat. tomo 2 11.c.1.C

Qui habet vera bona dignus est illis, Matth. tomo 2 11.c.2.E

Bonum spirituale, quod prælatus debet procurare, multiplex est, &c. Mat.to.6 35.c.4.k

Bonum collatum filijs a parentibus, superexcedit quodlibet bonum, quod filij possint conferre parentibus, Mat.to 4 128.c.1.A

Bonum collatum cuicunque alligat illum, cui fit tacite ad retribuendum, Mat.to.4 127.c.4.K

Bonum honestum delectabilius consideratur, quàm vtile, Mat.to.6 99.c.1.A

Bonum vtile extenditur ad omnes res possessas, prout possidentur, vt sunt aurum, argentum, &c. Exo. tomo 1 248.c.2.E

Bonum delectabile specialiter est in gustu cibi, & potus. Et circa tactum in actibus venereorum, &c. Exo.tomo 1 248.c.2.E

Bonum virtutis maius est, quàm bonum vtile, & delectabile, Mat.to.6 145.c.3.H

Bonum honestum est delectabilius vtili, Mat.tomo 6 99.c.1.A

Bona fortunæ quemodo sint in nobis, Matt.tomo 6 329.c.3.F

Bona temporalia sunt multiplicia, Matth. tomo 6. 189.c.4.G

Lex diuina potest facere aliquod malum bonum, & econtra, Matt.tomo 7 43.c.3.F

Deus, in lege Moysi, nec permisit omnia bona, neque vetuit omnia mala, propter duo, Mat.to.7.45.c.4.H

Lex Moysi in præcipiendo bonum circa aliqua, excedit legem Christi, Matth.to.7 46.c.4.F

Bona prosunt tripliciter illis, qui illa fecerunt, Matth. tomo 7 100.c.3.F

Bona, quæ boni fecerunt, sunt duplicia, Matt. tomo 7 101.c.2.D

Bona facta in peccato mortali mortua sunt, & non redibunt, Matt.tomo 7 101.c.2.E

Bona malorum sunt duplicia, Matth. tomo 7. 104. col.1.C

Bona opera, in mortali peccato facta, prosunt ad minus supplicium subeundum, quod dupliciter saluatur, Matt.tomo 7 104.c.1.D

Omnia bona & mala manifestabuntur omnibus in iudicio vniuersali, Matt. tomo 7 105.c.1.E

Bonum hominis in adhæsione ad Deum consistit, Matt. tomo 7 108.c.1.B

Occasione boni non est malum faciendum, Matth. tomo 7 112.c.4.F

Bonum publicum magis debet diligi, quàm bonum priuatum, Matt. tomo 7 113.c.1.B

De bonis, & malis, quæ accidunt hominibus post mortem propter bona, & mala nepotum, secundum Aristotelem, Mat.tomo 7 113.c.4.I

Nullum bonum manet in damnatis, Matth. tomo 7 118.c.4.F

Ex Dei voluntate, bonum aliquod habemus, Matth. tomo 7 118.c.4.I

Et omne bonum habet homo a Deo, sed malum habet a seipso, ibid.

Omne bonum aufertur, si auferatur esse, Matt. tom.7 187.c.2.C

In operantibus bonum, vel malum tria considerantur, Mat.tomo 7 226.c.1.E

Vnde sit, quòd pro bono opere detur maior, vel minor beatitudo, Mat.tomo 7 226.c.2.A

Vnusquisque debet magis gaudere de bono suo, q̄ de alieno, Matt.tomo 7 232.c.1.C

Bona, quæ hic suscipiuntur, non sunt præmium debitum actibus charitatis, Matt.tomo 7 254.c.4.H

De bono aliorum, beatorum gaudent beati dupliciter, Matt.tomo 7 276.c.1.C

Totum bonum est Christus, Matth. tomo 7. 28.colum.4.H

Bonum eligitur in agētibus secundum prudentiam, Matt.tomo 7 6.c.1.C

Bonum agere debemus, & malum cauere, vt veniamus ad beatitudinem, Matt.tomo 7 7.c.1.E

De triplici hominis bono, & de ordine illorum, Mat. tomo 7 21.c.3.G

Quare in bonis temporalibus non permittat Deus homines, siue bonos, siue malos multum lætari, Genes. 23.c.4.F

Bonorum administratio non est fœminæ attributa, sed viro, nisi &c. Exo.tomo 2 187.c.2.C

Illi, qui in bonis huius seculi præcipui fuerunt, postea extiterunt calamitosi, &c. 2. Reg. 90.c.1.A

Bona huius seculi replet Deus magnis amaritudinibus, ne in eis credatur esse fœlicitas, 2. Regum. 90.c.1.A

Bona exteriora dicuntur bona fortunæ, quia circa illa versatur maxime fortuna, ideſt, mutabilitas præter intentionem nostram, & absque causa apparenti, Matt.tomo 2 10.c.2.E

Bona temporalia non tenemur petere a Deo determinate, & absolute, sed cum coditione, scilicet, si nobis expediat illa habere, Matth. tomo 2. 252.c.1.C

Bona

Bona fortunæ distinguuntur tripliciter ab Aristotele 1. Ethic. s. in bona extra nos, quæ dicuntur bona fortunæ, & in bona circa nos, quæ dicuntur bona naturæ, & in bona intra nos, quæ sunt virtutes, &c. Cæt. Leuit. 308.c.2.A

Bona temporalia, quare promiserit Deus Iudæis in vete. testa. si seruarent legem, non tamen in nouo, sed tantum æterna, Leuit. 308.c.4.F

Bona posterorum multipliciter pertinent ad eos, qui sunt iam mortui, quod potest contingere tripliciter, &c. 1. Paralip. 200.c.1.B

Bona, vel mala successorum denunciat Deus aliquando propter meritum, vel demeritum viuentium, &c. 1. Paralip. 200.c.2.D

Bona, quæ habemus, quando licitum sit illa enarrare proximis, & quando non, 1. Paralipom. 202. colum.3.F

Bona paraphernalia dicuntur illa, quæ vxor habet extra dotem, & dicuntur, a para quod est iuxta & fernа, quod est dos, quasi iuxta dotem, & in illis habet vxor plenam administrationem, etiam inuito viro, Mat.tomo 3 34.c.2.A

Bona in peccato mortali facta, mortua sunt, Matth. tomo 7 101.c.2.E

Bonum actum Deus non potest facere malum, bene tamen e contra, Exo.tomo 1 190.c.1.A

Pro bono opere tantum Deus erogat, quātum ipsum meretur, & amplius, vt probatur Leuit. 308. colum.1.E

Bonum opus vnius potest dupliciter prodesse alteri, vno modo ex colligantia, quæ est per charitatem, alio modo ex intentione facientis, qui vult, quòd opus suum bonum prosit alteri, &c. Matt. tomo 4 188.c.1.A

Ad bonum operandum duo requiruntur; primo, vt affectus noster inclinetur ad bonum, & hoc fit per virtutes morales, &c. Secundo vt ratio inueniat congruas vias ad perficiendum bonum virtutis, scilicet per prudentiam. Quantum ad primum Deus instruxit hominem per seipsum, infundendo virtutes gratuitas, & gratiam. Quantum ad secundum instruxit Deus hominem per multa media, interdum vnum hominem per alterum hominem, interdum per Angelos, & interdum per creaturas minores, Mat.tomo 5 27.c.2.E

Bona spiritualia dupliciter augentur, Matth. tomo 7 34.c.4.k

Quomodo omne bonum auferatur alicui, Matth. tomo 7 39.c.2.E

Exercitatio prodest dupliciter ad bona, Matth. tomo 7 39.c.4.K

In bono finire solus Deus potest facere, Matth. tomo 5 31.c.2.E

Vbi modicum est de bono, modicum est de esse, Matth. tomo 5 53.c.4.k

Totam boni, & entis naturam habet Deus, Matth. tomo 5 133.c.2.E

Nihil boni facere possumus sine Deo mouente nos, & cooperante, Matt.tomo 5 149.c.3.H

Bonus boni. Duo sunt, quæ aliquem hominem faciunt perfecte bonum, scilicet, malum non agere, & bonum facere, Psal. 33. Diuerte a malo, & fac bonum, Exo. tomo 1 246.c.2.E

Bonos sæpe Deus collocat in domibus malorum, propter duo; primo, vt ipsos malos a malis coerceant, dissuadendo saltem indirecte: secundo, vt ipsi misereantur virorum bonorum quos Deus tradidit interdum in manus iniquorum, 3. Regum 164.c.4.F

Inter bonum hominem, & malum hoc interest, quia Bonus cum increpatur de peccato, corrigitur, & melior in dies fit, malus vero efficit deterior. Mat. tom.5 272.c.1.C

Deus iubet bonos recedere a congregationibus malorum, 2. Paralip. 237.c.3.G

Boni debēt esse valde astuti, vt dicitur Mat.10. estote prudentes sicut serpentes, &c. Matth.tomo.3. 116. colum.3.G

Bonorum officium est alios arguere, quod non debēt vsurpare mali, Mat.to.3 118.c.2.A

Bonus homo semper habet multa mala adiuncta cū bono, ex quorum quolibet potest sufficienter operari malum, scilicet, pronitatem ad malum siue fomitem, & defectibilitatem liberi arbitrij, Mat.to.3. 123.c.1.C

Boni quomodo dicantur iusti, Matthæ. tomo 4. 60. colum.4.H

Deus non imponit ne cessitatem absolutam, vt Boni simus, sed ponit regulas per quas Boni efficiamur, Mat.tom.5 48.c.4.G

Quare interdum permittat Deus bonos occidi sæuis cruciatibus, Mat.tom.4 79.c.3.G

Difficile est bonos esse, qui bonis huius sæculi potiri volunt, Mat.tom.4 129.c.3.K

Bonos contingit magis delectari, cum solitarij sunt, quam cum sunt cum alijs, mali vero econtra, circa tristitiam, qua magis tristantur cum solitarij sunt, quam cum sunt sociati, Parad. 87.c.2.B

Ad occidendum bonos viros, qui modus communiter obseruetur a malis, Mat.to.4 79.c.1.A

Quid valde boni sunt interdum volunt magis esse solitarij, quam esse cū alijs, quod Philo. 9. Ethi. vocat conuiuere sibi ipsi, mali vero e contrario se habent, De Statu animarum. 3.c.4.I

Boni in sacris litteris interdum accipiuntur non pro bonis moraliter, sed pro viris honorabilibus, Mat. 22. in parabola nuptiarum, Matth. tomo 6. 7.c.3.G

Deus non infert pœnas bonis, sed malis, Mat.tom.6. 84.c.1.D

Boni seipsos diligunt, mali vero non vt probat Philo. 9. Ethi. ex nouē conditionibus amicitiæ, Matt. tom.6 139.c.4.G

Bonis exhibendus est honor, & non malis, Matt.to.6. 171.c.3.F

Bonis valde nocet conuersari inter malos, Mat.to.6. 277.c.3.I

Boni poterunt per se ire ad iudicium vniuersale, & volentes ibunt, Matt.tomo 6. 307.c.4.H

Inter bonos, & malos, in iudicio, erit magna differentia, Mat.tom.7 81.c.1.B

Quare bonorum sit nunc parua laus, aut fama, Matt. tom.7 85.c.4.H

Hominꝫ boni & mali in quatuor ordinibus ponuntur, Mat.tom.7 92.c.4.I

Bona, quæ boni fecerunt, sunt duplicia, Matth.tom.7 101.c.2.C

Bonorum mala, & Bona erūt nota in die iudicij, Mat. tom.7 105.c.2.D

Et quo quis est maior in vita æterna, eo peccata illius erunt magis nota, ibidem.

Boni, & mali erunt in duas partes diuisi in die iudicij, Matth.tom.7 107.c.4.H

Quare boni dicent Christo in die iudicij: Quando te vidimus? Matth.tom.7 116.c.2.C

Boni resurgentes habebunt corpora impassibilia, & immortalia, Matth.tom.7 134.c.3.F

Bonorum & malorum resurrectio simul erūt in ictu oculi, Matth.tom.7 134.c.3.G

oni,qui in die iudicij inuenientur viui,insensibiliter exurentur,Mat.tom.7 135.c.2.C
Boni & mali quomodo ardebunt in die iudicij,Matt. tom.7 137.c.2.E
Quomodo iudicamus Deum esse bonum, Mat.to.7. 184.c.2.A
Bonorum & malorum vltima cõsumatio erit exacto iudicio,Mat.tom.7 184.c.4.K
Quare boni in vita ista nonnunquam vexentur a dæmonibus,Mat.tom.7 243.c.4.F
Booz: Excusatur ducens Ruth in vxorem, Exod. tom.2 174.c.3.H
Booz non erat frater mariti Ruth, vt probatur Deut. 134.c.2.D
Booz fuisse iudicem in Israel,dicunt Hebræi, illum,s. qui alio nomine, dicitur Abesam de quo Iudi. 12. sed falluntur,vt probatur Ruth. 243.c.1.E
In Booz, & Ruth non fuit contractum matrimoniũ per illa uerba,quæ dixit Booz Ruth.ca.3. Ruth,scilicet,Si ppinquus meus te accipere voluerit,res bene acta est,si autem noluerit, sine dubitatione ego te accipiam, viuit dominus, nec etiam per illa verba erant sponsalia de futuro propter cõditionem, Ruth. 256.c.2.E
Continentia Booz commendatur,Ruth 257.c.1.D
Booz dixit cognato suo,quòd Noemi vẽdiderat partem agri &c. Ruth.4.ad inducendum eũ de matrimonio Ruth,propter multa Ruth, 264.c.2.B
Si Booz non acciperet Ruth ad suscitandum semen defuncti, nec alius eius propinquus, cum ad hoc nullus teneretur, poterat tamen Booz accipere Ruth in vxorem non ad suscitãdum semen defuncti, absque hoc, quòd alium cognatum requireret &c. Et tunc succederet cognatus Booz in bonis Maalon, &c.vt propinquior, & si defunctus haberet fratres nolentes suscitare semen, ad illos æqualiter proueniebat hæreditas,Ruth. 279.c.1.C
Cognatus Booz potuit bene cedere Iuri propinquitatis,quoad suscitationem seminis, quemadmodũ fecit,Ruth,4. Sed quomodo potuerit cedere, vide Ruth. 279.c.2.C
Booz solum suscitauit semen Maalon, & sic suscitando,poterat aliquo modo dici,quòd suscitabat semẽ Chelion & Elimelech, & sic succedebat omnibus illis tribus,Ruth. 282.c.1.A
Quòd Booz acciperet Ruth Moabitidem in vxorem, licitum fuit propter multa Ruth 282. colum.1.B
Populus imprecatus est bona ipsi Booz accipienti Ruth in vxorem propter multa, Ruth 282.c.3.G in qua imprecatione fecit populus mentionem de Rachel, & Lya. potiusquam de Sara, & Rebecca,propter duo,ibidem.
Et fuerunt istæ nominatæ, & non Bala, & Zelpha. propter multa,ibidem.
Et fuit prius nominata Rachel quam Lya propter multa,ibidem.
Quomodo stet, quod Salmon genuerit Booz ex Raab, & rursum, Booz genuerit Obed ex Ruth & dimissa opinione Nicolai dicentis, quòd fuerint tres Booz, vide opinionem authoris, Ruth, 286.c.1.B,& 286.c.4.k
Tres fuisse Boozes, dicit Nicolaus, & communiter Doctores nostri, & quòd vltimus eorum fuit ille, qui genuit Obed ex Ruth, & duo intermedij subticentur, quod dicunt fuisse factum propter multa tempora,quæ fuerunt inter Booz,quem genuit Salmon,& Obed,sed hoc improbatur ab autore di.9 nõ fuerit nisi vnicus Booz, Parali.44.c.1.A
Booz interpretatur robur,2.Paralip. 47.c.2.D
Booz filius Salmon ex Raab quomodo potuit gignere Obed,cum inter Salmon,& Obed fluxerint plures quàm ducẽti,& quadraginta anni. Circa quod recitatur primo sententia Nicolai, & quorundam ex Doctoribus nostris di. quòd fuerint tres viri huius nominis Booz, scilicet,pater, filius, & nepos, & quòd illorum primus genuit alterum Booz, qui subticetur in genealogia Christi,& ille,qui subticetur, genuit Booz patrem Obed, & hoc nituntur probare. Sed auctori non placet hæc opinio,tenenti quòd non fuerit nisi vnicus Booz filius Salmon ex Raab,qui fuit pater Obed,quod probat esse possibile,Matt.tomo 1 75.c.3.F
Bos. Bouem quendam fuisse loquutum ad arãtem paulo ante mortem Iulij Cæsaris, & dicentem, frustra se vrgeri breui enim non frumenta, sed homines desituros, narrat Paulus Orosius, Genes. 164.c.4.k
Bos qui occiderit hominẽ præcipitur occidi, & quòd carnes eius non comedantur, vt habetur Exo.21. cuius rei assignantur causæ,Genes. 214.c.1.E
Bos significat fortitudinem Christi in patiendo, Genes. 254.c.2.C
Bos vetus non debebat immolari, nec si esset quatuor,vel quinque annorum,Leuit. 11.c.1.D
Quandocunque in sacris litteris fit mentio de bobus offerendis in sacrificium,vel occidendis,intelligendum est de bobus non castratis, scilicet, de tauris: nam nullum animal castrari debebat in Israel, Leuiti.22.Num.tomo 1 83.c.3.I
Bos pascit herbas vsque ad radices, oues vero, & capræ herbarum summitates decerpunt, Num. tomo 2 32.c.2.B
Bouem coluerunt Israelitæ in deserto, quia in Aegypto Deum apim in specie bouis colebant,Iosue tomo 2 183.c.4.k
In boue cornupeta est bonum,& malum, Matth. tomo 6 171.c.3.G
Bos nomen Hebræum, duo significat, scilicet, verecundiam, & confusionem. Et ad vesperum, Iudi. 32.c.4.G.4.Regum 89.c.2.C
Bosor. Ciuitas duplex erat, quædam in sorte Ruben, & altera extra terram Chanaan, de qua venit Balaam,2.Pet.2.1.Paralip. 93.c.3.H
Bosra. Ciuitas est præcipua totius terræ Edon, 1. Paralip. 39.c.1.A
Bracmane. Populi sunt ad partem meridianam Indiæ post flumen Physon,qui pura,& sincera vita viuunt, nec vllis rerum capiuntur illecebris,nihil appetunt amplius,quàm naturæ ratio flagitat, sola viuunt alimonia, quam tellus sine cultura producit,& cætera permulta, Gen. In Prolog.5.c.4.K,& viuunt 150.annis.
Bragada. Apud Bragada fluuium Africæ quidam serpens,nimiæ magnitudinis, destruxit partẽ exercitus Romani,&c.Exo.to.1.233.c.3.k
Bresith. Nomen Hebræũ melius scribitur Bereshith.Et sonat apud nos in principio, quæ est ablatiuus cum præpositione, quia be apud Hebræos significat in, & resith significat principium, 1.Regum tomo 1 10.c.3.G
Breuitas. Obscuritatem parit iuxta illud Horatij in arte Poetica:
Obscurus fio, dum breuis esse laboro.
Genes.In Prolog.30.c.1.D,Mat.to.3 66.c.1.A
Brucus. Animal est paruum quãtitatis muscę gerrimum,quod demolitur vineas, & idiomate Hispano dr pulgon siue brugo, brucus est fœtus locustarum priusquàm habeat alas: nam cum illas habet,sed parum volat, dicitur acelauus, & cum fortis est, nuncupatur locusta, Genes.21.c.3.K.Deut. 149.c.3.H
Brucus est locusta nondum habens alas, & athacus, vel acelauus dicitur filius locustæ, cum alas habere incipit,locusta vero quando perfecta est, Leuitici 99.c.4.I
Brutum. In brutis nihil mutatum est de conditionibus naturalibus, nam aliqua Bruta solas herbas comedunt,vt pecora, alia solas carnes, vt leones &c. Alia vtroque cibo vtuntur, vt homines &c.1. Politi. Aliqui dicunt, quòd nulla bruta comedebant carnes ante diluuium,Genes.9.c.4.k
Bruta non mutauerunt statum, sed sicut nunc se habent ad hominem, taliter se habuerunt semper, etiam ante peccatum, sed secus fuit de homine, Genes. 219.c.3.K
In brutis non est coitus, nisi incidente eodem desiderio in ambobus pro eodem loco, & tẽpore, Gen. 230.c.1.D
Bruta ideo non cognoscunt iura consanguinitatis, quo ad coitum, quia desinunt habere mutuam cognitionem cum leuis & labilis sit in illis cognitio, nam a principio mater cognoscit filium, & filius matrem,sed procedente tempore cessat ista cognitio,quæ data est propter necessitatem educationis, Genes. 231.c.3.F
In Brutis animalibus non inuenimus aliqua mala minora morte imposita a Deo iubente, Genes.213. col.4.F
In Brutis nulla est communicatio œconomica, sed sola naturalis,& imperfecta Nu.to.1 5.c.1.D
Infra hominẽ statim sunt Bruta, Mat.to.7. 192.c.4.F
Quare quædam Bruta magis inclinentur ad benefaciendum parentibus,quam homines, Matt.tom.6. 151.c.2.D
Rara sunt Bruta, quæ comedant carnes animalium suæ speciei,nisi ea,quæ valde immunda sunt,& voracia,4.Reg. 70.c.2.D
In Brutis phantasia seu æstimatiua est loco rationis, seu intellectus, Mat.tom.2.102.c.2.C. Mat.tom.3. 55.c.4.I
Bruus omnia sunt fortuita, Matth. tomo2. 102. colum.2.C
De brutis habet Deus prouidentiam, non tamen talem, qualem habet de hominibus,&c. Mat.tom.3 258.c.2.B
Bruta non habent dominium suarum actionũ, Matt. tom.5 83.c.4.G
Bruta animalia non manebunt post mundi renouationem,quia si manerent oportet cõcedere, quòd omnia resurgerent, sicut & omnes homines resurgent, quod non potest concedi de animalibus Brutis, cum formæ eorum iam in nihilum redactæ semel sunt, quia quorum substantia perijt, in eadem numero redire non possunt, Matthæ. tomo 6.95.c.4.H.& 97.c.1.D.& 41.c.2.A
Bruta & plantæ facta sunt ad uitam animalem hominis sustentandam,vt dicitur Genes.9. vbi dicitur sicut olera virentia dedi vobis cuncta, ideſt, omnia animalia,Mat.tom.7. 144.c.4.I
Bruta non habent simpliciter appetitum naturalem ad perpetuari, sed secundum ordinem ad motum cęli, vt s. tantum in esse permaneant quantũ durabit motus cęli,& hoc quantum ad speciem,& non amplius,Mat.tom.7 145.c.2.B
Aliqui dixerunt,quòd peccatum esset occidere brutũ sicut occidere hominem, quod tamẽ probatur esse falsum,& erroneũ,Mat.to.3 258.c.2.D
Brutus. Primus consul Romanorum duos filios suos Tarqnos decapitari iussit,sed vt infę-
lix vituperatur ab omnibus.Exo.to.1 189.c.4.G
Et causa occisionis eorum fuit, eo quòd tractauissent de reducendis reg bus ad vrbem,&c.
Bubalus. Bubali sunt quædam animalia ad modum boum, sed siluestria sunt, Et capiuntur aliquando venatione, & aliquando domesticantur,&c.3.Regum 41.c.2.D
Bubo. Auis nocturna est nequiẽs volare per diem, quia oculi eius non possunt ferre splendorem diei, & est animal nimis immundum manens inter immunditias,cunctisque abominabile, cuius vox dirum omen in augurijs monstrat apud illos qui auguria inspiciũt. De quo Ouid.6.Metam.
Sic Eumenides strauere thorum, tectoque prophanus
Incubuit bubo, thalamique in culmine sedit.
Leuit. 99.c.1.E
Buccina. Buccinam, de qua Exo.19. quidam ludęorum dixerunt factam fuisse ex cornu arietis immolati pro Isaac, sed ridiculum est, Exo.tomo 1 162.c.1.D
Buccinas sæpe pulsabant Iudæi, videlicet in principijs mensium, & in magnis festiuitatibus, &c. Leuit. 291.c.1.C
Buccinis quibus clangebant Iudæi in festo Clangoris, & quomodo a solis sacerdotibus pulsarentur, & quomodo clangor illius diei differret a clangore aliarum festiuitatum in tribus, Num. tomo 2. 112 col.3.k
De buccinis clangere semper pertinebat ad sacerdotes. Et ita ex hoc colligitur, quòd in veteri Testamento aliqui sacerdotes ibant ad bellum, &c. Iosue tomo 1 102.c.3.F
Burdo. Burdones dicuntur muli, qui per generationem æquiuocam producuntur,4.Regum 53.c.2.E
Busiris. Tyrannus fuit crudelissimus in Aegypto, qui crudeli hospitalitate assuetus hospites suos per intempestam noctem occidebat, & dijs scelerum suorum fautoribus sanguinem eorum offerebat, quem postea Hercules occidit, &c. Exo.tomo 1 118.c.3.I
Butyrum. An butyri,lactis, & casei decimæ sint personales, vel prædiales, Matth. tomo 6 216.c.3.I
Butyrum & mel, si conuenienti tempore sumantur, valde mundificant, & phantasticum organum disponunt, &c. Super, Ecce Virgo concipiet, & pariet fi, 7.c.2.E

Caath.

CAATH auus Moysi, vixit centum triginta tribus annis, & mortuus fuit ante natiuitatem Moysi, & priusquàm inciperet afflictio Israel in Aegypto,ex quo cõcluditur, quod Caath erat ad minus decem, vel duodecim annorum quãdo intrauit cum patre suo Leui in Aegyptum,&c. Exo.tomo 1.38 col.3 H
De familia Caath 4.cognationes erant, s. Amramitæ, Hebronitæ,Iesraitæ,& Ozielitæ 1.Paral. 92.c.3.I
Cadauer. Cadauera mortuorũ nunq̃ putrescunt in insula quadã Hiberniæ, sed ibi semper remanent incorrupta,Genes. 90.c.2.A
Cadauera, quæ condiebantur aromatibus apud Aegyptios, seruabantur per quadraginta dies, antea quàm sepelirentur, sed apud Hebræos per solos triginta dies, & vtrunque completum est circa cadauer Iacob. Nam septuaginta diebus luxe-
runt

Universidad de Deusto
Biblioteca

runt eum Aegyptij, Genes. 50. & cadauera, quæ cõdiebantur, per nouem dies primos incondita reseruabantur, & fomentabantur aqua, vt sciretur an anima sopita esset, an egressa. Deinde condiebantur per triginta dies, quia non tumulabantur mox, vt condiebantur, sed permittebantur desiccari ad aerem, vel alias, vt aromata proficerent, Genes. 414.c.1.C

Ad formam cadaueris gignendam, nulla perfectio requiritur, Exo. tomo 1 290.c.1.C

Vbi cadauer humanum sepelitur, vocatur locus sacer, & religiosus, similiter & ea, quæ ad sepulchrũ, & funera pertinent, Mat. tomo 7 113.c.4.F

Omnia cadauera quorumcunque animalium immũda erant, quæ nec tangi licebat, secus tamen de his cadaueribus, quæ erant comestibilia, &c. Leuit. 100.c.2.E

Cadauer insepultum relinqui miseria reputatur, Mat. tomo 7 113.c.4.G

Cadauer humanum potest sepeliri ex duplici intentione vno modo inquãtum inhonestum est, quòd maneat insepultum, & sic ipsum sepelire non est opus misericordiæ, sed religionis, quæ est pars iustitiæ, alio modo, prout per sepelire tollitur quædam miseria, & sic dicitur opus misericordiæ, &c. Matt. tomo 7 113.c.4.F

In contactu cadauerum animalium mundorum, & immundorum hoc intererat, quod tangens cadauer animalis immundi, siue morticinium fuerit, siue occisum, immundus dicebatur, non tamen tangens cadauer animalis mundi occisi ab homine, &c. Leuit. 101.c.3.I

Quomodo, & quo tempore malefici simulare soleãt in cadaueribus opera viuentiũ, Mat. to. 7. 278.c.4.K

Cadauer non est idem cum corpore viuenti, Deuter. 148.c.2.E

Circa hominum cadauera nõ erat idem modus, apud Israelitas, quia cadauera popularium sepeliebantur, regum vero cadauera comburebantur, 1. Regum tomo 2 191.c.3.F

Cadauera proprie dicuntur iacere, Parad. 60.c.4.G

Cadere. Homo per seipsum potest in peccata cadere, sed nemo per seipsum potest a peccatis resurgere, Mat. tomo 5 66.c.4.G

Cadentes a fide poterant dupliciter scandalizari, Mat. tomo 6 275.c.3.G

Cadere a bono potest homo per se, sed non a malo resurgere, sine Dei auxilio, Mat. tomo 7 12.c.2.B

Cades. Varie accipitur in sacris litteris, vno modo pro Cadesbarne, alio modo pro Cades deserti Sin, alio modo pro Cades deserti Pharan, & aliquando accipitur solitarie sine addito, Num. tomo 2 196.c.1.D

Cadesbarne. Et Cades deserti Sin, & Cades deserti Pharan idem est, & vocatur etiam mons Masphat, Gene. 14. Num. tom. 1 158.c.2.C

Cadesbarne est in latere meridiano, terræ Chanaan, & sortis Iudæ, quia idem est latus meridianum totius terræ Chanaan, & sortis Iudæ, Nu. to. 2. 1.c.4.H

Descriptio itineris a Cadesbarne vsque ad terã Chanaan refertur, Num. tomo 2 9.c.1.B

In Cadesbarne bis venerunt Israelitę, Iudi. 111.c.4.H

Cadmus. Condidit Græcorum Thebas, Exo. tomo 1 117.c.4.F

Cælare, Vide in dictione, Celare,

Celatura vide Celatura.

Cæremonia, Cæremonialis, vide Ceremonia, Ceremonialis,

Cain. Vir fuit agricola, quod fuit magis ad exercitium, quàm ad necessitatem, vt volunt omnes Doctores, & antiqui Chronistæ, & referuntur carmina Ouidij, Genes. 11.c.2.B

Cain genitus est anno 15. post eiectionem Adæ de Paradiso, similiter & soror eius Calmana, vt ait Methodius martyr, Genes. 25.c.2.D

Cain interpretatur possessio, & hinc in Hebræo dicitur queuici, idest, possedi, Genes. 25.c.3.H

Cain, Domino monente ad compassionem fratris, non motus est, sed potius ad mortem fratris atrocius inhiauit, Genes. 27.c.1.A

Cain occidit Abel lapidibus, vt verisimilius videtur, quàm quod ipsum strangularet, vel morsibus, vt quidam dicunt, interficeret, Genes. 27.c.1.E

In punitione Cain datur forma procedendi iudicibus ad punitionem reorum, Genes. 27.c.2.C

Cain in pœnam peccati sui, habuit timorem vsque ad mortem, vt de omnibus timeret, sicut de Hebræis dicitur, cum peccarent contra Deum, vt patet, Deuteronom. 28. vbi dicitur: Dabit tibi Dominus cor pauidum, &c. Genes. 27.c.3.K

Iudæi fuerunt hæredes Cain, occidendo Christum, Matt. tomo 6 248.c.2.E

Cain magis peccauit per desperationem, quam in præcedentibus peccatis, dicẽs maior est iniquitas mea, quàm vt veniam merear, idest, si modicum peccassem, Deus potuisset mihi parcere. Sed tantum peccaui quod iam non potest parcere. Hebræi aliqui legunt hæc verba interrogatiue per modum conquerentis, & est sensus, quare Domine tantum parcis mei? Nunquid maior est iniquitas mea, quàm vt possit mihi ignosci? quasi dicat non, ideo iniuste punis, pœnas tam graues infligendo, &c. Gen. 27.c.4.E

Signum, quod posuit Deus in Cain, fuit tremor omnium membrorum, vt ab omnibus cognosceretur quòd ille esset vir pessimus, & fratricida, & abominabilis haberetur, vel vt cognosceretur, quòd ille esset, quem Dominus prohibuerat occidi, vt habetur in litera, & hoc propter duo, Gen. 28.c.1.C

Mandatum Dei, de Cain non occidendo, fuit diuulgatum, Gen. 28.c.1.D

Cain, immediate, vt peccauit, ex verecundia non ausus est coram patre eius Adam comparere, & ideo fugit ad partes longinquas contra Orientem, Genes. 28.c.1.E, De Opti. poli. 3.c.2.A

Cain ex mente Iosephi accepit vxorem suam Calmanam, & peragratis multis terrarum spatijs habitauit in terra Nayd, in qua nati sunt ei filij. Sed Hieronymus non sic transtulit, sed dixit: Habitauit in terra profugus, quia in Hebræo dicitur, habitauit in terra Nod, & Nod secundum Iosephum est terra, in qua habitauit Cain, sed quia Nod interpretatur instabilis, propterea Hieronymus transtulit, in terra profugus, Genes. 28.c.2.A

Vxor Cain dicta est Calmana, & fuit soror eius vterina, Genes. 28.c.2.B

Sed quare acceperit sororem suam in vxorem, cum postea non licuerit, Leuit. 180.c.1.B

Cain tempore quo ædificauit ciuitatem, de qua Genes. 4. Multi erant filij descendentes ab eo, qui sufficiebant non solum ad habitandum vnam ciuitatem, sed & multas, nec Henoc fuit primogenitus Cain, immo ipsum habuit in senectute, quando præfata ciuitas ædificabatur, Genes. 28.c.2.E, De Opti. poli. 3.c.2.A

Cain congregasse multos ad se, quorum auxilio vrbem condidit, dixit Iosephus, & quòd rapinis exercebat, & latrocinia, sed non videtur hoc verum, Genes. 28.c.3.F

Cain quomodo fuerit occisus a Lamech, refertur Histor. Iosephi, Genes. 29.c.2.A

Cain vixit nongentis decem annis, & mortuus fuit ante diluuium annis quadringentis vndecim, & post mortem Adæ 315. annis, Et anno vitæ Noe 189. Genes. 31.c.3.H

Sacrificia Cain Deus non acceptabat, quia facta erant in peccato mortali, Leuit. 10.c.3.H

Cain fuit caput ciuitatis diaboli, sicut Abel fuit primus in Ciuitate Dei, Genes. 25.c.4.F

Omnes de semine Cain, mortui sunt in diluuio, 1. Paralipom. 27.c.2.E

Quòd de Cain, & filijs eius scriptura fecerit mentionem vsque ad Lamech, vtile fuit propter multa, 1. Paralipom. 28.c.1.E

Iudæi descendebant ex progenie Cain ex parte matris, quia Set habuit vxorem de filiabus Cain, Mat. tomo 6 251.c.4.F

Cain occidit Abel, priusquàm Adam esset 130. annorum, De Opti. poli. 3.c.2.A

Cain, postquàm occidit Abel, in pœnam sui sceleris factus est vagus instabilis, & tremens, De Optima polit, 3.c.2.B

Cainam. Vixit annos 910. Genes. 5. 1. Paralipom. 27.c.3.F

Caiphas. Et Annas fuerunt duo principes sacerdotum in Christi passione, Matth. tomo 5 183.c.4.F

In verbis Caiphæ aliud significabat Spiritus sanctus, & aliud intelligebat Caiphas, Iudi. 68.c.3.G

Caiphas primus fuit, qui Christum morti adiudicauit, Matt. tomo 5 164.c.4.G

In intellectu Caiphæ causauit Deus iudicium, quo iudicabat, quòd expediebat vnum hominem mori pro populo, ne tota gens periret, ille tamen non intellexit, quod Deus intelligebat hoc, idest, non ad illum finem, ad quem Deus, &c. 1. Paralip. 86.c.2.I

Caius Cæsar. Vna die cœnauit centies, & in vna cœna consumpsit tributa trium prouinciarum exquisitissimis cibarijs vtendo, vt ait Seneca, Genes. In Prolo. 32.c.2.C

Caius Marius septies fuit Consul Romanus, & tempore sui quinti Consulatus, furatus est depositum Romanorum, Exo. tomo 1 232.c.1.D

Calamitas. Dicit miseriam secundum quam aliquis cadit de statu prospero in infelicem, Genes. 382.c.1.D

Calcari. Dicitur omne id, quod contemnitur, Mat. tomo 3 118.c.4.G

Calceus, Calciamentum.

Calciamenta pro paruulis natis in deserto, vnde Hebræi habere potuerunt, Deuter. 156.c.1.B

Cæremonia calciamẽtorum ad comedendũ agnum Paschalem, quomodo conueniat sumentibus Eucharistiam, Mat. tomo 7 294.c.2.B

Calceis non vtebantur semper pauperes secundum antiquam consuetudinem, ne cito illos rumperẽt, sed solum quando ad opera dura procedebant, Mat. tom. 7 294.c.1.C

De more veteri calciamentorum, ibid.

Habere calciamentum non totaliter vetuit Christus discipulis: nam Marci 5. dicitur, quod irent calciati sandalijs, Mat tomo 7 294.c.1.D

Quare Christus vetuit discipulis habere calciamenta, & Deus iusserit Iudæis habere illa, Matt. tomo 7 294.c.1.D

Calciamenta an Christus deferret, potest teneri problematice: pars tamen negatiua verior est, Matth. tomo 1 196.c.4.k

Calculus. Multa significat, scilicet, lapidẽ paruũ, numerum, rationem, & carbonem, vt patet in versu, Calculus est ratio numerus sententia carbo, 2. Reg. 108.c.2.A

Per Calculos vel lapillos albos, & nigros, quomodo antiquitus iudicarentur causæ 2. Reg. 108.c.2.B

Calculatio. Calculationes vocantur de iure ratiocinia, i. actiones rationum, sic dicitur, quòd obligati ad ratiocinia, ordinari non debent. Mat. tom. 5 65.c.1.D

Caldarium. Caldaria, lebetes, & ollas non esse in atrio altaris sacrificiorum ad decoquendum carnes, sed ipsi offerentes portabant uasa necessaria secundum victimas, quas offerebant, siue illa essent fictilia, siue ænea, siue alterius metalli, Exod. tom. 2 49.c.4.G

Calendæ. Nomen est a Gentilibus sumptum, Num. tom. 1 111.c.2.E

De festo Calendarum, Leuit. 267.c.3.F

Calendæ nõ sunt apud Iudæos, neque nonæ nec idus, sicut sunt in vsu Latinorum, nec incipiunt menses in capitibus Calendarum, sed in principijs lunationũ, & principia mensium suorũ vocãt neomenias, i. nouas lunationes, Num. tom. 1 111.c.3.F

Quod apud nos dicitur Calendæ, apud Hebræos dicitur nouilunium, i. sicut apud nos incipiunt menses in Calendis, ita apud Hebræos, incipiũt in nouilunio, Num. tom. 1 111.c.3.G

Quòd in festo Calendarum Deus præceperit hircum offerri pro peccatis, Num. 28. dicunt Iudæi in Talmud ideo ipsum iussisse, vt offerretur pro peccato, quod Deus fecit diminuens splendorem Lunæ, Num. tom. 2 107.c.3.F

Festum Calendarum, vel Neomeniæ non erat de necessitate obseruabile per cessationem a laboribus, Num. tom. 2 108.c.3.G

Calendarum festa, apud Hebræos, melius vocabantur Neomeniæ, quam Calendę, quia Neomenia dicitur a neos, quod est nouum, & mene, quod est defectus, quasi nouus defectus, quia Luna habet duplicem defectum, s. nouũ & veterem, veterem habet in fine lunationis, nouum vero per recessum a sole, quando nondum plenius manet occultata luna, 4. Regum 39.c.2. B. 2. Paralip. 27.c.1. D

Calendæ est nomen Romanum, & conuenit multis diebus, quia in quolibet mense sunt multæ Calendæ, omnes tamen habent numeros, vt secundo Calendas, tertio Calendas, &c. præter primos, qui vocantur Calendæ absolute sine assignatione numeri, & istæ sunt in principio cuiuslibet mensis 4. Reg. 39.c.2.D

Calendarum dies erat valde solemnis, apud Hebræos, in sacrificijs, Nume. 28. & erat solemnis in gaudijs Hebræorum, & famosa inter alias solemnitates, 4. Regum. 29.c.2.E

Calendarum festum, apud Hebræos, fiebat quolibet mense, & erat primus dies mentis lunaris, 4. Regũ. 39.c.1.E

De Calendarum festiuitate, vide 1. Paralipomenon, 277.c.2.A

Et istud festum non fiebat ad significandum operationem Lunæ in istis inferioribus, sed propter tria. ibidem.

Calendarium. Calendarijs non est adhibenda fides tãquam necessario veris, primo quia multa continent, quorum auctor non est certus, secundo quia non omnia Calendaria cõtinent id vniformiter, & dato, quòd essent vniformia, non sunt tenenda, cum contradicant sacræ scripturæ, vel rationi necessariæ Defen. 44.c.4.G

Universidad de Deusto
Biblioteca

Calendarium,præter annotationem festorum,& quę dam alia, quæ pertinent ad computationem ecclesiasticam, quæ sunt bona, & vtilia, continet multa alia,quorum quædam sunt falsa, & impossibilia,& quædam verisimiliter falsa, & alia totaliter dubia, Defen.45.c.1.B,vsque ad 47.c.3.K

Calendarium errat dicens, quòd quilibet mensis addat superalium mensem duas horas in crescendo, vel decrescendo,Defen. 45.c.3.I

In Calendarijs solet poni, in qua die creatus fuerit Adam, & qua die intrauit Noe arcam. Sed ista falsè verisimiliter annotantur, quia mundus non fuit creatus in Martio,sed in Septembri, Defensor. 47. col.4.F

In Calendarijs quædam sunt rationabiliter dubia, scilicet, quòd omnes Apostoli vna die recesserint ad prædicandum per totum orbem, scilicet, vna die mensis Iulij, quod probatur esse falsum, Defensor. 48.c.1.D

Camelus. Multi Cameli sunt in Aegypto, quia terra est calida, Exo. tomo 1. 55. colum.1.B

Camelus vnde sic dicatur, & quomodo duplices sint, quidam qui habent duos gibbos in dorso, & nascũtur in Arabia, & dicuntur Dromedarij, Alij sunt, qui nascuntur in Beotia, & hi vnum habent gibbũ in dorso,& alium in pectore, cui incubant, & carẽt superiore ordine dentium,vt boues. Et ruminant sicut boues, vngulam non diuidunt, & multa alia de proprietatibus Camelorum,Leuit. 106.c.4.I

Possibile est Deo,quòd camelus trãseat per foramen acus,Matt.tomo 5 142.c.3.G

Camelus significat superbiæ tumorem, Leuit. 95.colum.2.D

Caleb. Ita potens erat ad bellum, cum esset octoginta quinque annorum, sicut cum esset quadraginta,Num.tomo 1 5.c.4.K

Caleb octoginta annorum erat,vel quasi: similiter & Iosue, quando facta est computatio filiorum Israel in campestribus Moab, iuxta Iordanem, Numeri tomo 2 74.c.3.I

Caleb alio nomine dicitur Calubi,1.Paralip. 50.c.2.A

Caleb tempore, quo pugnauit sub Duce Iosue: seniot erat omnibus Israelitis, dempto Iosue, & fortasse dempto aliquo de tribu Leui,&c.Iosue tom.2 84.c.4.G

Nec erat tũc diminuta virtus, & robur corporis eius, & hoc fuit miraculose factum,ibid. 85.c.1.B

Caleb filius Esron, de quo 1.Paralipo.2. non fuit ille, qui dicitur filius Iephone, vnus ex duodecim exploratoribus,de quibus Num.13. vt probatur contra Nicolaum, Hebræos, & Glosam ordinariam, 1.Paralip. 46.c.4.F,& 51.c.2.A

De Caleb filio Esron, & de filijs, & nepotibus eius, 1.Paralip. 45.c.2.E

Caleb filius Iephone natus fuit in Aegypto, & erat triginta, & octo annorum quando egressus est de Aegypto, quare non multum distat generatio illius a generatione Caleb filij Esron, 1. Paralipom. 62.c.2.C

Calefacere. Duplex modus calefaciendi, De Statu Anim. 9.c.4.F

Caliditas. Ignis magis pugnat naturæ animalis, quàm frigiditas aquæ,Genes. 7.c.4.I

Caliditas frigefacit,De Statu Anim. 9.c.4.G

Calidum. Et frigidum simul quare non sentiamus, cum tamen simul videamus album,& nigrum,Matt.tomo 7 176.c.3.F

Nonnunquàm tamen poterunt simul sentiri calidũ, & frigidum,ibid.

Calor. A calore radicem habent omnes operationes animæ,3.Reg. 161.c.3.K

Anima, vnita corpori, calore vtitur vt instrumento, 3.Regum. 162.c.3.k

Calor est,qui incitat ad venerea, Matt. tomo 5. 116. col.4.k

Calor ignis,qui actus sit ignis, Matth.tomo 7.152.colum.1.D

Calor naturalis, & humiditas radicalis sunt vitæ radices,Genes. 343.c.4.I

Calor naturalis resoluit proportionabiliter tantum de una parte,quantum de alia, & proportionabiliter fit nutritio,Mat.to.6 109.c.4.k

Caligo. Tenebrosa, de qua Genes.15.quid fuerit, Genes. 256.c.3.F

Caligo in Aegypto ex duobus causata est, Exod. to.1 64.c.4.I

Calix. In calicis consecratione ly. eterni, ponitur, quod nec in Euangelijs, nec in Epistolis reperitur,determinatum est tamen ab ecclesia,quòd Christus illud dixerit,vt patet extra de celebra.missa.c.cum Marthę, Leuit. 263.c.4.G

Inter calicem, & paropsydem quid interſit, Mat.to.6. 238.c.3.k

Quare passio Christi dicatur calix, Matth. tomo 5. 195.c.3.F

Calix in sacris literis multoties significat passionem, Mat.tom.5 195.c.2.C

Calix aliquando accipitur pro amaritudine tentationum,Mat.tom.5 195.c.3.F

Calmana. Vxor fuit Cain, & soror vterina, Gen. 28.c.2.B

Calumnia. Aliqualiter ad fraudem,& aliqualiter ad violentiam pertinet, est enim calumnia extorsio rei proximi per quandam simulatam, sed non veram rationem, Leuitici. 189. colum.1.A

Calumniari dicitur aliquis dupliciter,vno modo cum quis alteri, quod indebitum est, per fraudes extorquet, alio modo cum facit fraudulenter aliquid alteri debitum fore,quod alias non deberetur,Leuit. 46.c.4.H

Agens per calumniam, aliquando iustè agit, vtputa, quia scit iustam causam fouere, & inquietatur iniuste. Nam talis potest se per calumnias defendere, vel contra aduersarium agere, &c. Deuteron. 90.c.1.C

Calumnia aliquando accipitur pro omni malo,quod aliquis alteri infert iniuste, Matthæ. tomo 2.248. col.1.D

Et Calumnians proprie dicitur, qui iniustas accusationes contra aliquem format, & falsa crimina opponit, similitet & qui vera dicit non animo corrigendi, nec ad bonum finem, sed ad detrahendum, & infamandum, &c. Matth.tomo 2. 248. colum.1.C

Calumniare proprie est falsa crimina opponere, licet aliquando Calumnia accipiatur pro omni malo, quod quis iniuste infert alteri, iuxta illud Psalmi.118. Redime me a Calumnijs hominum, vt custodiam viam tuam, & accipitur ibi Calumnia pro omnibus malis, quæ ab altero inferuntur, a quibus Dauid petebat sẽ liberari, vt posset secure seruare mandata domini, de Calumnia proprie sumpta intelligitur illud Iob. 10. Numquid bonum tibi videtur si Calumnieris, & opprimas me, idest, si opponas mihi falsa crimina, & propter illa opprimas me, idest, punias, quasi dicat, non est hoc bonum, Matthæ. tomo 2. 248. colum.1.D

Cambyses. Regni,cuius primo anno prohibitũ est reædificari templum Iudęorum, cępit regnare anno. 100.a transmigratione,&c. Et vocat° est Nabucodonosor alio nomine, & regnauit annis septem,& sub isto cõtigit historia Iudith, Matth.to.1. 145.c.3.I

Cambyses voluit vocari Deus,Matt.to.1. 145.c.3.k

Cambyses ædificauit babylonem in Aegypto in memoriam illius,quæ erat in Chaldęa,& erat caput regni sui,Matth.to.1. 145.c.4.F

Post mortem cambyses successerunt septem Magi in regno Persarum qui regnauerunt mensibus septẽ, Matth.to.1. 145.c.4.F

Campestre. Campestris terra vocatur terra nõ plana,modo Hebraico, & sic valles dicuntur proprie campestria Iosue 11.1.Regũ.to.2. 190.c.1 C.Matth.to.2. 1.c.4 H

Campsor. In campsoribus solet esse iniusta commutatio, non tamen vsura, vt probatur,Matth.to 7. 76.c 2.D

Campsorum actus non pertinet ad mutuum, sed ad permutationem rerum,Matth.to.7 76.c.4.k

Campsor dupliciter se habet ad illum, a quo extorsit, Matth.to.7. 76.c.4.k

Campsores considerantur dupliciter penes commutationem monetæ,Matt.to.7 76.c.3.K

Campsores,extorquentes immoderata lucra, tenentur ad restitutionem illis,a quibus extorserũt,si nouerint illos,aut hæredibus illorum, si autẽ non nouerint,tenentur pauperibus erogare, vel in causas pias expendere,sicut dicitur de vsuris,extra. De vsuris,c.cum tu. Matth.to.7. 76.c.4.K

Campsorium artem non licet cuilibet exercere, sed cui permiserit communitas,vel domini locorum, & ab eis,qui exercent hoc officium, recipit communitas,vel domini locorũ redditus certos,& consideratis his,si accipiant lucra moderata, non peccant, Matth.to.7 76.c.3.K

Candax. Nomen proprium est omnium Regi-narum Aethiopiæ, sicut Pharao regum Aegypti. Genes.in Prol. 14.c.2.E

Candela. Non erat vsus cãdelarum in terra Chanaan ex sepo vel cera, etiam tempore Christi,Matth. 10.7 3.c.1.G

Candelarum festum quare ecclesia instituerit in principio mensis Februarij,1.Paralip. 277.c 4.I

De candelis metallinis,ferreis,aut æneis, quæ artificiliter fiunt,dicitur,quod tingendo illas quodam genere liquoris, manebit massa illarũ semper ardens & lucens,& non consumitur,& quòd plus est, etiã positæ in medio fluminis semper ardebunt,nec est aliquid, quod huiusmodi candelas extinguere ualeat,nisi filtrum aceto madefactum, vt dicitur, & Cassiodorus testatur se fecisse quandam huiusmodi candelam quibusdam Monachis in quodã monasterio,quod ipse construxerat, ad perpetuum vsum monasterij,vt ipsemet refert in quodam libro de institutione ipsorum monachorum, Matth.tomo 7. 159 c.4.G

De alia simili candela inuenta in sepulchro cuiusdam gigantis Romæ,vide in dictione, Gigas, & de alijs duabus inuentis in sepulchro beati Iisidori, vide in dictione Isidorus.

Candelabrum. Quatuor candelæ candelabri, quod erat in templo Iudæorũ lucebant de die, & omnes de nocte, vt dicit Iosephus,& istud candelabrum erat ad latus meridianu tabernaculi,in quo an de die lucernæ aliquæ arderent vel non non habetur aliquid certum, auctori tamen videtur verisimilius dici vno modo, quòd de die nullę arderent,& id videtur scriptura dicere: rationabile tamen est dicere,quòd aliquæ arderent ad honorem diuini misterij, sicut apud nos in Missa,Leuit. 276.c.1.A

Candelabri ministratio nõ pertinebat ad solum summum sacerdotem,vt dixit Aben Ezra,sed etiam ad minores,vt probatur,Nu.to.1. 86.c.3.H

Candelabri fabricatura difficilis erat,Nume. tomo 1. 88.c.1.C

Candelabri figura describitur,Nu.to.1. 88.c.1.B

In candelabro aureo erant septem lucernæ, quæ omnes nocte ardebant,& quatuor de die, 1. Reg. to. 1. 49 c 3.I

Candelabra decem,& mensas decem, fecit Salomon in Sanctuario,2.Paral. 53.c.3.k

Decem candelabra erant in templo Salomonis,quinque ad latus meridianum, & quinque ad latus Septentrionale,3.Reg.7 1.Paral. 328.c.4.C

De candelabri ministratione, & de causis cæremoniarum,quæ fiebant in ministratione candelabri,2 Paralipom. 22.c.3.H

Prima cæremonia erat existentia candelabri in tabernaculo,cuius triplex assignatur ratio. Secũda quòd candelabrum erat vnicum in tabernaculo Moysi, & in templo Salomonis erant multa, & vtriusque assignatur ratio. Tertia erat quòd candelabrum situm erat ad partem meridianam in tabernaculo Moysi & ratio est quia per illud tabernaculum significabatur vniuersitas rerum,vt ostenditur. & licet esset ad partem meridianam, lychni tamen lucernarum erant versus septentrionem ad lucendũ, cuius duplex assignatur causa, ibidem per totam quæstionem.

De candelabris aureis & argenteis,quæ fecit Salomõ, 2.Paral.p.54.c.1. A.sed quare Salomon fecit multa candelabra,cum Moyses fecerit vnicum.Et dicendum,quòd figura prædictorum candelabrorũ non fuerit talis, qualis fuit candelabri Moysi, sed alteriusmodi,vel potest dici, quòd erant eiusdem figuræ,sed maioris quantitatis,&c.Et circa situm istorũ candelabrorum aberrat Nicolaus,dicẽs,quòd omnia erant ad latus meridianum templi, & quòd in medio eorum erat candelabrum Moysi. Tenendũ tamen est,quòd quinque illorum erant ad partem meridianam,& quinque ad aquilonarem, ibidem per totam quæstionem,& sequentem.

De candelabro sanctuarij Moysi, & de cæremonia, quæ fiebat circa illud,2.Paralip. 181.c.1.B

In tempore Salomonis erant plura cãdelabra, etiam tempore Abiæ contra Nicolaum dicentem, quòd Sesach rex Aegypti abstulit cãdelabra, & multa vasa templi,& quòd non dimisit, nisi vnicum candelabrum,2.Paralip. 181.c.2.A

Candelabrorum lucernæ ardebant per diem, & p noctem in Sanctuario,vt tenet communis opinio,sed auctori videtur, q̃ solum arderent per noctem, vt colligitur Exo.27. Cum agitur de institutione ministerij in candelabro, ut ardeat lucerna semper in tabernaculo testimonij, & collocabunt eam Aarõ & filij eius, vt vsque mane luceat coram domino, &c.2.Paralip. 181.c.3.I

Per candelabrum positum in parte meridiana tabernaculi,habens septem lucernas, designantur septẽ planetæ,quorũ motus sunt nobis meridiani, Matt. tomo 4. 4.c.4.F

Canis. Canibus assimilantur detractores, Genes. 54.c.2. D

Canes non latrare per noctem, signum est magnæ getis,quia canes sunt animalia multũ inquieta, Exod. tom.1. 68.c.4.K

Canis æneus latrans. Exo.to.1. 110.c.3.G

Canon. Græce, significat regulam, latine, & secundum hoc illi libri dicũtur esse in canone, qui ab omnibus regulariter recipiuntur & approbantur. Matth.to.1. 1.c.4.G

In canone librorum sacræ scripturæ Iudæi ponunt sex ordines. Matth.to 6. 159 c.4.G

Canon veteris testamenti constat ex 22. libris. Matt. to.6. 44.c.4.H

De canone veteris testaměti, quid dicat Augustinus. Mat.to.6. 44.c.4.I

Canon veteris testaměti non erat determinatus tempore Christi, & ideo Saduceis licebat, tẽpore Christi, recipere solos quinque libros Moysi, non curando de aliis, &c. Matth.to 6. 44 c.4.K

De canone dicuntur esse illi libri sacræ scripturæ, qui ab omnibus regulariter recipiuntur, & approbantur, nec audet quis auctoritati eorum resistere: & de isto canone loquitur Augustinus contra Vincentium donatistam, & habetur in Decretis. 9 dist. cap. Ego autem. s. illis solis libris, qui canonici vocantur, hanc fidem adhibere didici, vt nullum scriptorũ eorum credam mentiri potuisse, cæteros autem ita lego, vt quantacunque sanctitate, aut doctrina polleant, non credam ita esse, quia sic illi dixerunt, &c. Mat.to.1. 1.c.4.G

In canone librorum sacræ scripturæ non ponuntur libri Iudith, Tobiæ, & duo lib. Machabæorum, & lib. Sapientiæ, & Ecclesiasticus. Matth.tomo 1. f.2. col.2.A

Canonem librorum veteris testamenti ponit Hieronymus in prologo Galeato, & Augustinus in 2. de Doctrina Christiana. c.8. ponit canonem librorum sacræ scripturæ tam noui quàm veteris testamenti, & nomina eorum Matth.to.1. 11.c.3.I

De canonibus euãgeliorum & vtilitatibus ipsorum. Mat.to.1. 45 c.3.I

Canones euangeliorum sunt ad inueniendum illa, quæ sunt communia, & quæ sunt propria euangelistarum. Mat.to.1. 46.c.1.A

Multi antiqui canones, qui taxabant pœnas certas pro singulis peccatis, iam reuocati sunt; nam ecclesia reduxit omnia hæc ad arbitrium confessorũ, de pœniten. distin. 1. cap. mensura, & extra, de pœn. & remis. cap. Deus qui ecclesiam, &c. Matth.to.3. 88 c.3.k

Canonicus. Papa committit causas canonicis ecclesiarum cathedralium, potius quã clericis simplicibus, vt patet de rescriptis. lib.6. c. statutum, quia Papa præsumit illos esse maioris literaturæ, quàm sint simplices clerici. Matth.to.7. 74.c.3.F

Cantare. Laudes Dei, sicut minister, & in apparatu, solum conueniebat Leuitis in veteri testamento, sine apparatu verò, & non vt minister, poterat laicus cantare laudes Dei, vt patet in lege nostra, circa cantare euãgelium & epistolam. 1.Paral. 148.c.2.E

Canticum. Graduum, quare dicantur quindecim psalmi, assignatur ratio. Gen.In Prolog. 22.c.1.B

In cantico graduum sunt tres quinarij psalmorum, primus pertinet ad incipiẽtes, secũdus ad proficientes, & tertius ad perfectos, & cuiuslibet quinarij gradus significatio refertur Gen. ibid.

Canticum graduum significat ascensum charitatis in Deum: significat etiam impletionem mandatorum Dei, s. moralium test. vete. & mandatorum nouę legis, quæ significantur per 15. lex noua per octo, & vetus per septem. Gen. Ibidem.

Cantica canticorum, & exordium Geneseos & principium & finem Ezechielis, Iudæi non permittebãt quemquam legere, nisi attigisset trigesimum annum. Gen.In Prolog. 27.c.3.G

Cantica canticorum pertinent ad perfectos, quia ibi agitur de coniunctione sponsi, & sponsæ, & de sanctis nuptiis, quas anima contemplatiua facit cũ dilecto suo Christo. Gen.In Prolo. 28.c.3.F

Cantica canticorum, per excellentiam sic dicta sunt. Nu.to.1. 48.c.4.I

Cantica canticorum in Hebræo dicitur Syrasyrim. Super 1.Reg.to.1. 13.c.4.F

Canticum Annę matris Samuelis tripliciter exponitur: prima expositio ponitur. 1.Reg.to.1. 33.c.3.F secunda expositio est in gratiarum actione à fo.47. col.2.C. tertia secundum translationem Chaldaicam, ibid.48 c.3.G. sed duę primæ expositiones magis tenendæ sunt. 1.Reg.to.1. 49.c.1.E

Cantor. Principes cantorum templi, in veteri testamento, fuerunt Eman, Ethan, Asaph, & Idithum Leuitæ, & isti erant etiam prophetæ. Nam eorum psalmi habentur inter sacras literas. Et istorum generationes enarrantur ab Esdra. 1. Para. 6 1.Paralip. 91.c.2.B

Cantores, qui in templo cantabãt, erant de omnibus familiis Leuitarum, sed specialiter de Caathitis. 1.Paral. fol.116. c.1.E. Sed de principibus cantorũ istorum, in qualibet familia. 1.Paral. 148.c.2.E

Cantores ordinauit Dauid, non quidem faciendo q̃ officium cantandi coram arca pertineret ad eos: quia istud ante hoc habebant, sed ordinauit modũ, quo cantarent, designando eis certa tempora, & distinguendo eos per vices suas, sicut fecit in ministratione sacerdotum, s. 24. sortes. 1.Paralip. 24 1.Paralip. 148 c.3.E

De cantoribus templi, & vicibus eorum & officiis, 1.Paral. 269.c.3.F. & 289.c.2.C

Cantorum principes, tempore Dauid, erant Asaph, Eman, & Idithum, & erant valde sapiẽtes; quorum Eman princeps erat cantorum de familia Caathitarum, & Asaph omnium de familia Gersonitarũ. Et Ethan omnium de familia Meraritarum, & isti composuerunt plures psalmos. 1.Paralip. 289.c.4.B 2.Paral. 74.c.4.I

Et descendentes ab istis fuerunt diuisi per vigintiquatuor sortes, & non solum per tres sortes, propter multa, ibidem. 290.c.1.A

Et fuerunt tot sortes quot fuerunt istorum filij: nam Eman habuit. 14. filios, & Asaph quatuor, & Idithũ sex. ibidem. 291.c.4.F

Cantores dicebantur prophetare, non quia haberent spiritum propheticum, vt probatur. 1.Paral. f.290. c.3.G

Sed propter duo. primo quia canebant aliqua, ad laudem Dei pertinentia &c. secundo quia canebant ea, quæ aliis hominibus communiter non erant nota. 1.Paralip. 290.c.3.I

Cantorum filiabus licitum erat cãtare coram domino in templo, vt patet de tribus filiabus Eman, nec tamen propter hoc fuerunt denominatæ aliquæ familiæ ab illis, sicut fuerunt à fratribus illarum. 1 Paralip. 292.c.1.D

Quòd cantores fuerint diuisi per vigintiquatuor sortes, assignantur causæ generales, & speciales 1.Paralip. 293 c.2.D

Sed de modo ponendi præfatas sortes, vide ibidem. Et Deus permisit ponere istas sortes ad tollẽdum dissensionem. Et sortes istæ fuerunt mixtæ, non habito aliquo ordine, s. quòd sortes filiorum Asaph præcederent alias, vel è contra. ibidem. Et quælibet sors

sors ministrabat per vnam hebdomadam, ibidem. 294.c.3.H

Leuitæ cantores cantabant in atrio sacerdotum, 2. Paralipomen. 76.c.1.B

Et cantabant diuersas cantiones in diuersis festiuitatibus, iuxta materiam cuiusque festiuitatis, 2. Paralipom 120.c.2.B

Cantus. Et saltationes placent nimis in cõuiuijs, Matth.tom.4. 76.c.1.C

Quare ecclesia ordinauerit varios cantus, & varias armonias in diuinis officiis, 4.Reg. 26 c.3.E

Capacitas. aliorum donorum est primum donum, quod Deus homini confert, Matth.to.7.34.col.1.D. Et de illa prima capacitate, non exiget Deus rationem in die iudicij, sed de donis sequentibus, Matth.to.7. 34.c.2.A

Capacitas sumitur tripliciter, Matt.to.7. 228.c.2.D

Cappadocia, doces. Capadocia prouincia describitur, Deutero. 10.col.4.F

Cappadoces descendunt a sexto filio Iaphet, scilicet, Amosoch, Gen. 51.c.1.D

Et isti habitant in Asia, iuxta pamphiliam, non longe a terra Iudæorum, & istorum ciuitas est illa, quæ vsque nunc Mosca dicitur, ostendens intelligere volentibus, quòd aliquando omnes gẽtes regionis illius taliter fuerint vocati, 1.Paralip. 92.c.4.D

Capharnaum. In capharnaum honorabatur Christus valde, Matth.tom.3. 178.c.3.K

Capharnaum fuit ciuitas nobilis in Galilæa, sed nunc non exrat, sed tantum sunt ruinæ quædam antiquorum ædificiorum, vt vix sint ibi nunc 8. domus paperum piscatorum, Matth.to.3. 284.c.3.K

Et ciuitas ista erat citra mare Galilææ ad partem occidentalem eius, & distat ab vrbe Tyri, quasi leucis viginti, & a Sydone viginti & quinq;, & inter Tyrum Sidonem, & Capharnaum est intermedia Galilæa inferior, quæ dicitur Galilæa gentium Isaiæ 9. & Matth.4. Mat.to.4. 139.c.4.k

Capharnaum vix distat vna leuca a Bethsaida, Matth. tomo 4.104.c.4.k. Et distat a Ierusalem leucis quasi triginta sex, ibidem. 121.c.2.A

Caphedon. Quidam Samaritanus nomine Caphedon, dicebat se esse Messiam. Matth.to.6. 270.c.4.K

Capillus. Capillos capitis tondebant Hispani tẽpore Abulen.2.Reg. 89.c.3.H

Cirica capillorum & vnguium augmentum non attẽditur certa magnitudo, sicut circa alias partes hominis, & ideo capilli, & vngues nõ vocãtur partes hominis secundum speciem, sed solum secũdum materiam, Matt.to.6. 116.c.1.A

Capilli & vngues sunt partes hominis accidentales, Matth.to.6. 116.c.1.A

Capra. Propter fœtorem, significat similitudinem carnis peccati, in qua Christus apparuit, Ad Rom.8.Gen. 254.c.2.C

Capras colebant Aegyptij, quia Dæmones in Caprarum imagine apparebant illis, Exo.to.1. 54.c.2.C

Capræ non immolabantur regulariter, nisi in sacrificio pro peccato, vt patet Leui.4. & Num. 28. & 29. Matth.to.7. 285.c.3.I

Captiuitas. Iudæorum in Aegypto aliquando dicitur ergastulum, & aliquando fornax ferrea, Leuit. 312.c.3.G

Captiuitas babilonica facta est propter transgressionem præceptorum iudicialium, s. propter oppressiones paruulorum magnas, vt innuitur Isa.1. & 2. Leuit.313.col.3. H. sed principaliter propter idolatriam. Leuit. 321.c.2.B

Captiuitas Iudæorum, & destructio Ierusalem, per Romanos, facta fuit quadraginta duob⁹ annis post mortem Christi vel quasi. Leuit. 320.c.1.A

Quòd in captiuitate Babylonica manserint Iudæi 70. annis, causa per accidẽs fuit, vt s. terra sabbatizaret sabbata sua. Leuit.26. & 2.Paral.36. causa verò de per se, fuit impietas Iudæorum in idolatria, homicidio, fornicationibus, & expoliationibus pauperũ, & cunctis sceleribus, de quibus in principio Isaiæ, vsque ad capitulum quintum inclusiuè, & magis fere per totum librum Iere. Et potissimum eorum vitium erat, quòd cum omnibus his vitijs vacarẽt, incorrigibiles efficiebantur, & illudebant prophetis domini venientibus ad eos, & illos percutiebant, &c. Nu.to.1. 212.c.2.D

In captiuitate babylonis multi ex Hebræis transierũt tunc in Aegyptum, & ibi postea habitauerũt, nec vnquam reducti sunt in Iudæam, &c. Deute.f.148. col.2.B

In captiuitate Babylonica destructi sunt omnes libri Iudæorum, &c. 1.Reg.to.1. 4.c.3.F

Tres fuerunt captiuitates Israelitarum, vna per Thelathphalasar. 2. per Salmanasar. 3. regni Iuda per Nabucodonosor. 1.Paralip. 108.c.2.B

Captiuatio. Bellica & venditio sunt æqualiter de iure gẽtium, vt patet ff. de iustitia & iure. in l. ex hoc iure. Num.to.2. 29.c.1.D

Captiuus. Ad redemptionem captiuorum vasa, etiam sacra, vẽdi possunt, vt patet 12. q.2.c.aurum. Matth.to.3. 41.c.1.C

Caput. Capitibus velatis intrabant Iudæi ad sacra & orabant, & illis inerat hoc ex illo Exo.3. cum dicitur, abscondit Moyses faciem suam, &c. Similiter sacerdotes ministrabant, capitibus velatis mitris, &c. In nouo vero testamento aliter fit, cuius diuersitatis assignatur causa. Leui. 131.c.2.C 226.c.2.C

Nullus punitur pœna capitis nisi pro culpa sua. Iudi. 75.c.1.A

Capitis ad membra similitudo est proportionis, sed non vniuocationis, &c. Mat.to.6. 81.c.2.C

Caput æneum. De capitibus æneis vel ferreis, quæ fiunt arte astrologica & magica, & quæ ad quæsita respondent. Exod.to.1. fol.110.c.3 H. & to 2. 117.c.4.F

De capite metallino ad omnia respondenti, quod fecit Albertus magnus, Num.to.2.fo.22.c.2.B. Quod beatus Thomas illius discipulus confregit. Parad. 58 c.2.D

Caput æneum fuit olim in loco quodam, qui Tauara dicitur, & est in territorio Zamorensi, quod prodebat Iudæos, cùm in locum illum intrarent, &c. Nu. to.2.fol.22.c.2.C. In Parado.fol.58.c.2.D. Et huiusmodi capita non poterant loqui virtute astrorum, sed dæmon arte magica loquebatur, vt probatur. Nu.to.2.fol.22.c.3.G. Parado. 58.c.3.I

Carbo. Quare magis vrat, quam ignis, Matth. to.7. 158.c.4.F

Vt Carbo ignitus irradiat carbũculus lapis. Exo. to.2. 64.c.4.K

Carbunculus. Lapis, qui fuit primus in secunda linea rationalis, tu per omnes alios lapides, vt carbo ignitus, irradiat: ita vt tenebras noctis vincat oculos fulgore reuerberans, vena lactea cinctus est, vt ait Plinius. Exodi to.2. 64.c.4.K

Carcer. Christus nunquam fuit in carcere, nisi iuxta mortem eius. Matth.to.7. f.114. col.3.k

Carceres

Universidad de Deusto
Biblioteca

Carceres in terra Chanaan erant extra, domos habitationis hominum, & tales carceres vocabãtur cõmuniter tenebrę exteriores, Matth.to.6.8.c.4.G.& erant carceres horribiles, cum essent subterranei, & erat ibi aqua & lutum, vt patet hic Iere.37. & 38. Matth.to.6. 9.c.1.A
Duplex erat carcer in terra Chanaan, Matth. tomo 7. 180.c.2.A

Cardus. Parabola cardi & cedri erat similitudo viri debilis ad fortem, 4. Regum. 141.c.1.C

Carentia. Dupliciter accipitur vno modo pro non habere simpliciter,& talis carẽtia non est afflictiua: alio modo, pro nõ habere id, quo indigemus,& hæc afflictiua est, Gen.176.c.3.I Matth.to.7. 237.c.4.I
Quanto quis rem aliquam magis cupit, tanto magis torquetur de eius carentia, Matth.to.7. 224.c.3.k
In paruulis sunt duæ carentiæ. Matt.to.7. 232.c.4.K
Duplex est carentia in damnatis, Matt.to.7. 237.c.4.I

Cariatharbe Nomen est Hebræum compositum ex Cariath, quod est ciuitas,& Arbe, quod est quatuor. Ios.to.2.86.c.1.A Et potest etiam dici, quòd Arbe sit nomen propriũ cuiusdam hominis, qui fuit auus gigãtum. ibidem. 93.c.4.I
Potest dici, quod Hebron ciuitas vocata sit Cariatharbea Moyse,&c. Ios.to 2. 86.c.3.G

Cariathiarin, Et Gabaa idẽ locus est, Deuteronom. 63.c.4.G
Cariathiarin interpretatur vrbs siluarum. Iosu.tom.2. 92.c.3.I. 1.Reg. to.2. 65.c.3.G

Cariathsepher, Nomen Hebræum est,& interpretatur ciuitas literarum, vel ciuitas libri. Et hoc nomen impositum est ab Hebręis, dimisso nomine, Dabir, quod a Chananæis fuerat impositum. Nam Dabir, apud Chananæos idem significat, quod Cariathsepher, apud Hebræos, Iosu.to.2. 95.c.1.E

Charybdis. Dicta sic est, quòd Gurgitibus occultis nauem absorbeat. Est enim ibi mare vertiginosum,& laniata naufigia in profundũ demerguntur. Et dicitur Carybdis, quasi carinas abdens, ideſt absconden s, 1. Paralipome. 18.col.3.K

Charisma, Nomen Græcum, idem est, quod donum gratuitum, Gen. 37.c.4.I

Carmelus. Mons duplex est quidam in sorte Iudæ,& alter in sorte Issachar. 1.Reg.to.2. 133.c.4.H

Carnaim. De quo Gen. 14. significat cumulos cornuum. 1. greges animalium cornutorum, Gen. 249.c.3.k

Caro. Opera carnis, quæ sint iuxta Apost. ad Galat.5.Gene. 189.c.4.k
Carnes non comederunt homines immediatè post diluuium, Gen. 40.c.1.C
Vsus carnium,& piscium,& potus vini, quare fuerint concessi hominibus post diluuium, & non prius. Genes. 47.c.4.K
Carnes sunt valde conuenientes humanæ complexioni, si temperate sumantur. Gen. 48.c.1.B
Non vetuit Deus expresse carnes comedere ante diluuium. Gen. 109.c.4.G
In paradiso terrestri non comederent carnes homines ibi existentes, sed solum fructus arborum crudos,& herbas crudas, si vellent illis vti, vt probatur. Genes. 113.c.4.I
In prima ætate homines nõ comederunt carnes, neq; unũ biberunt, sed potus erat aqua,& herbę atque arborũ fructus erant cibus, vt probatur primo ex dictis poetarum, quamuis hæc probatio parum valeat, quia contra sacram scripturam est. Gen.f.114. c.1.B. Secũdo ꝓbatur rõne efficaci. ibid. 114.c.2.E
Quòd homines debuerint post diluuium comedere carnes, Gen.fo.114.col.3.k. Fuit tamen concessum hoc sub conditione, & non sub præcepto. Genes. 116.c.3.H
Carnes cũ sanguine prohibuit Deus comedere post diluuium. Gen.9. quod qualiter intelligendum sit, Gen. 116.c.4.k
Carnes animalium per se mortuorum, aut suffocatorum, quæ iugulata nõ essent, Deus generaliter vetuit hominibus manducare post diluuium, & non tanquam cæremoniam, quia post diluuium nullæ cæremoniæ datæ sunt hominibus à Deo, sed solũ populo Israelitico, quem elegit. Gen. 117.c.2.C
In lege veteri vetitũ erat carnem cum sanguine manducare, quia Deus iubebat homini offerri sibi sanguinem pro peccato, ad expiationem illius in omnibus sacrificiis,& quia Deus illum elegerat pro se ad expiandum, voluit, vt Iudæi non comederent sanguinem, & est alia causa, quia anima carnis in sanguine est. Leuiti. 17.& Deuter. 12. Gen. fol. 117. col.4.H
Quòd carnem cum sanguine homini vetuerit Deus comedere post diluuium, hoc fuit propter multa. Primo ꝓp immunditiam. Secundo ꝓp salubritatem. Tertio vt instrueret homines ad pietatem, & ad vitandam crudelitatem,&c. Gen. 117. c.4.H
Carnem cum sanguine, si Noe & filij eius manducarent, ideo peccarent, quia prohibitum erat à Deo. Gen. 118.col.1.D. Carnem cum sanguine, & sanguinem solum manducamus nunc sine peccato. Gen. 118.c.2.D
Carnem cum sanguine manducare prohibitum fuit omnibus qui exierunt ex arca Noe, & omnes obligabat, non tamẽ pro omni tempore, cum illa obligatio non extendatur ad nos. Gen. 119.c.2.C
Obligaret tamẽ nos, nisi aliquæ causæ intercidissent, & præcipue, quia cẽsetur reuocatum esse ex rationibus positis. Gen.fo.118.c.2.D. Sicut mandatum est primis parẽtibus ne comederent de ligno scientiæ boni & mali, quod tamen nõ obligat nunc Heliam & Enoch, in paradiso existentes. Gene. f.119. col.3.G
Præceptum, de non comedendo carnem cum sanguine datum Noe & filijs eius non obligat iam. Primò, quia nõ est de iure naturæ, sed cæremoniale. Secundo, quia non fuit promulgatum, & per consequens potuit contingere ignorantia inuincibilis. Tertiò, quia reuocatum est à Christo. Sed quæstio est, quanto tempore durauerit illud præceptum,& dicendum quòd durauit tandiu, quandiu illius notitia mansit sub ratione præcepti, quod verisimile est durasse vsque ad diuisionem linguarũ, quando vnus populus erat, & labij vnius, & omnes fermè habitabant in eodem loco, quod contigit per spacium centum annorum & paucorum vltra: nam viuebant tunc temporis homines illi, quibus præceptum illud datum fuit. Sed an duraverit postea notitia illius præcepti, dubiũ est, nam aliqui putant quòd sic,& alij quòd non. Sed quod in breui perierit notitia illius præcepti, ex multis constare potest, sed prꝫcipuè, quia post diuisionem linguarum periit memoria Dei in multis, &c. Nõ mirum ergo, quòd & memoria illius præcepti perierit. Gen. 119.c.4.G
Comedere carnem cum sanguine est comedere carnem, antequam sanguis totaliter fluat de carne. Gen.

Gen. 120.c.2.B
Ad non comedendum carnem cum sanguine obligabantur Iudæi dupliciter: primo ex præcepto dato Noe & filijs eius. Gen.9. & ex eodem, vel simili dato in lege Moysi specialiter. Leui.3. & 7. promittendo benedictionem. Deute.7 & 10. Et minando mortem violantibus. Leuit.17. Gen. 120.c.1.D
Caro & sanguis quomodo debeãt accipi in sacra scriptura. Matth.to.6. 102.c.3.I
Ad nõ comedendum carnẽ cum sanguine non obligantur nunc Iudæi. & tamen, si comedant carnem cum sanguine, peccant mortaliter, Gene. fol.120. col.2.D
Carnes manducare in ætate prima mundi vetitũ erat hominibus, per illud Gen.1. Ecce dedi vobis omnem herbam afferentẽ semen, & omnia ligna &c. vt sint vobis in escam. Gen. 121.c.1.C
Comedere carnes cœperut homines in secunda ætate. Gen.9. sed in quo rempore: creditur quod ante medium illius ætatis, s. ante diuisionem linguarũ. Gen.124.c.3.H. Et talis licentia comedẽdi carnes, data est hominibus circa principium secundæ ætatis, s. post quinque vel sex annos ab egressu ex arca, quia tunc esset multiplicatio magna facta in animalibus. Gen. 125.c.1.D
Et potest dici quòd statim, quòd egressi sunt ex arca, data fuerit huiusmodi licentia. Sed significatum est illis, ꝙ non statim essent comesturi carnes &c. Sed quãdo esset magna animalium multiplicatio: potest dici tertio, quòd statim data sit licentia absolute. ita quòd manducare poterant statim si vellẽt, tamen quia ipsi prudentes erant noluerunt comedere quousque animalia multiplicarentur, & hoc videtur esse magis conforme literę,&c. Gẽ. f.125. col.1.D
Quare homo dicatur caro & sanguis. Mat.to 4 f.101. col.1.B.& 168 c.2.C
Qua vnitate vir & vxor sunt vna caro? Mat.to 5.f.81. col.2.A
A carnis tentationibus, continere volentem, nemo potest liberare, nisi gratia Dei. Matth.to.5.fol.115. col 2 B
Carnes humanæ comestæ,, in quo resurgent? Matth. to.6. 111 c.1.C
Carnem necesse est desipere, gustato spiritu. Matth. to.7. 212.c.3.H
Carnis & vestimentorum lotio ad qnid fieret in lege Moysi, Matth.to.7. 308.c 2.E
Carnes aqua coctæ debilioris sunt nutrimenti quàm assæ,& ideo facilius digerũtur, carnes assæ sunt valde conuenientes laborantibus. Exod.to.1. fol.75. col.3.G
Caro multipliciter accipitur. Matt.to.1. 248 c.4.K
Caro, & sanguis in sacris literis, accipiuntur in mala significatione semper. Matth.to.4. 168.c.2.C
Caro, secundum speciem, & caro secũdum materiã, sunt eadem caro numero, secundum Aristo elem, sed differunt ratione. Matth.to.6. 109.c.1.B
Caro dicitur viua, quæ cute caret, & tunc apparet cum colore rubeo, & sanguinolento. Leuit. f.128. col.1.B
Inter carnes cõnumerantur caput pedes & intestina. Num.9. in holocausto, quod obtulit Aaron. Leuit. 75.c.4.F
De carnibus sacrificiorum & agni paschalis soli mundi comedebant. Exo.to.1. 76.c.1.B
Carnes, quæ coquebantur intra atrium ad vescendũ, coquebantur igne alieno,& non igne sacro altaris. Leuit. 69.c.4.H
Carnes, quæ proueniebant sacerdotibus ex sacrificio pro peccato,& ex hostia pacifica, ipsis etiam offerentibus, coquebantur in atrio, igne alieno, Leuit. 69.c.4.G. Eodem igne cremabantur carnes, quæ supererant manducantibus, vsque ad cineres. Leuit. 70.c.1.E
Carnes humanas comedere simpliciter, est illicitum, quia cõtra naturalem pietatem & naturalem horrorem, & non soium est peccatum, sed etiam bestialitas. ex 7. Ethic.4. Reg. 70 c.1.D
Et talis bestialitas est, quando quis ex desiderio inclinatur ad comedendum carnes humanas: secus tamen, quando ex necessitate extrema contingit. 4 Reg.70.c.2.D
Licet, absolute loquendo, sit malum, & bestialitas comedere carnes humanas, non tamen videtur inconueniens, quòd in aliquo casu, licitum sit illas comedere, dum tamen ad comedendum non præcedant alia mala, nam licuisset Israelitis in obsidione Samarię homines reos mortis occidere, & comedere cum iam nihil omnino haberent quod comederent. existentibus tamen aliis cibis quibuscunque, vel cadaueribus quorumcũque quadrupedũ, non liceret tũc carnes humanas comedere. 4. Reg. 70.c.2.E
Caro facile obliuiscitur bonum, quia non delectatur in bono, Matth.to.5. 123.c.2.C
Carnium esus diebus ieiuniorum prohibetur. Atque omnibus sextis feriis. Mat.to.3. 101.c.2.B
Carniũ esus permittitur in die Natali Domini, quanuis sexta feria accidat. Matt.to.3.fol.101.col.2.B.& 96.c.1.B

Carnalis. Multiplicatio non conuenit populo Christiano. Mat.to.7 23.c.4.F

Carpere. Carpere sex habet significationes. Iosue to.1 7 c.2.D

Carrectum. De quo Exo.2. in carrecto ripæ fluminis &c. dicitur à carrice, quæ est herba alta figuram habens gladij, & in fine acuta, quæ vulgariter vocatur spadana, vel carrizo, vnde carrectum dicitur locus, vbi carrices multi nascuntur, & crescunt. Exo.to 1. 9.c 4.G

Cartago. Septuaginta annis cõdita fuit, priusquã Roma Mat.to.4. 139 c.4.I

Cartula. Circa cartulas appendentes, quæ vulgariter dicuntur nominas, tria veniũt consideranda, quæ referuntur. Matth.to.6 fol.176. c.4 G
Ad hoc, quòd aliquis rectè portet huiusmodi cartulas scriptas sacris verbis, duo requiruntur, primum quòd credat illa verba nullam habere virtutem determinatam efficiendi bonum vel malum circa portantem, &c. Secundum, quòd credat illa verba non magis prodesse portata, quàm prolata, immo quòd magis prosunt prolata, quam portata. Matt. to.6. 177.c.2.B

Caseus. Decima casei, lactis & butyri mixta est, sed magis videtur pertinere ad prædialem, quàm ad personalem. Matth.to.6. fol.216. col.3.G

Casia. Arbor est alta crescens in immensum in locis aquosis, quæ magnum odorem immittit Exo.to.2. 99.c.3 H

Casiodorus. Dicit quòd hora resurrectionis generalis erit mediæ noctis, sed auctor dicit, quòd erit in crepusculo matutino. Mat.to.6. 85.c.3.C

Casis. Quando est fœminini generis, dicitur significare armaturam corporis, & quando masculini significat rethe: vnde versus.

Casse meo uenor, nunc armor casside clara.

1.Reg.

Universidad de Deusto Biblioteca

1.Reg.to.2. 3:c.2.A

Caſtellum. Inter caſtellum ciuitatem & villam & vicum ſiue rus, hoc intereſt, quòd ciuitates ſunt maiora loca, caſtella vero minora murata tamen, ſed loca non murata dicuntur villæ vici vel rura. Mat.to.3. 218.c.1.A

Caſtitas. Eſt donum Dei ſpeciale, Matth.to.5. 82.c.3.F

Caſtitas eſt res voti, & non præcepti. Matth. tomo 5. 137.c.2.B

Pro caſtitatis cõſeruatione valet quædam herba quæ dicitur agnus caſtus. Deut. 121.c.2.C

Caſtitas coniugalis non eſt ſpecialis virtus diſtincta à caſtitate ſimpliciter dicta. nec etiã caſtitas vidualis, bene tamen caſtitas virginalis. Matth. to.7.f.23. col.2.D

Caſtrari. Animalia caſtrata ſaniora ſunt ad cibos: Iudæi tamen non poterant illa caſtrare, neque vouere, ſi caſtrata eſſent. Leuitici 250.c.4.H

Apud Iudæos non caſtrabantur animalia, eo quòd gentiles illud faciebãt ſicut & nos. Leui. 250.c.4.H Num.to.1. 83.c.3.K

Non licet alicui ſeipſum caſtrare corporaliter propter multa. Mat.to.5. 120.c.4.F

Caſtrantes ſe propter regnum cœlorum laudat Chriſtus. Matth.19. vbi caſtrare accipitur pro abſtinere à venereis &c. 121.c.1.E

Caſtratio. Corporalis animalium vetatur fieri in lege veteri. Leuiti.22. Matth. to.7. 285.c.3.K

Caſtratum. Animalia caſtrata ſaniora ſunt ad cibos. Iudæi tamen non poterant illa caſtrare, neque vouere, ſi caſtrata eſſent. Leuit. 250.c.4.H

Caſtrum. Si ſingulariter accipiatur, ſignificat munitionem, ſiue caſtellũ. cum vero pluraliter ſignificat tentoria poſita &c. Nu. to.1. 13.col.3.G

Caſtra. Hebræorum in deſerto, diſpoſita erant per calles, & habebant calles & in fine ſui portas &c. Exo.to.2. 119.c.2.B

A caſtris Iudæorum tria hominum genera eijciebantur, ſcilicet, leproſi, viri fluentes ſemine, & immundi ſuper mortuo. Leuit. 121.c.2.B

Caſtra filiorum Iſrael in deſerto, poſita erant in quadro, & diſtincta per quatuor vexilla, & ſub quolibet vexillo erant tres tribus, ſecundum ordinem, qui refertur. Num.2.Nu.to.1. 7.c.3.H

Caſtrorum optimus ſitus eſt figura quadrata, niſi loci diſpoſitio impediat. Nu.to.1. 16.c.3.F

Situs caſtrorum filiorum Iſrael deſcribitur. Nume. to.1.15.c.4.I. Et moralitas ſitus illius deſignatur. ibid. 17.c.3.H

Iudæorum caſtra mota ſunt bis, poſtquam introierũt in terram Chanaan, vſque ad finem bellorum Ioſue. Num.to.2. 99.c.2.C

Caſtra Hebræorum in deſerto, magis diſpoſita erant in longum, quàm in quadratum. Deuteron. f.121. col.3.H

Caſtra dicuntur multa tentoria ſimul poſita. Ioſue to.1. 70.c.1.D

Caſtrametari & Caſtrametatio.

Ad cognoſcendũ quando Hebræi figebant caſtra, & quando non, ponitur regula. Exo.to.1.125.c.3.E

Caſtra fixerunt Hebræi in quadraginta duobus locis, venientes ab Aegypto vſq; ad Iordanẽ. Exo.to.1. 125.c.3.F

Caſtrorum ſitus in deſerto pro qualibet tribu determinatus erat à Deo Nu.2.trib⁹ Iudæ figebat caſtra in parte orientali cum aliis duabus tribubus, quæ erant ſub vexillo ſuo. Et ad occidentalem figebat Ephraim cum duabus tribubus. Ad Septentrionem figebat Dan, & cum eo aliæ duæ tribus, Ruben, & aliæ duæ tribus ſub eo figebant tentoria ad partem meridianã. Et in medio iſtorũ quatuor caſtrorum erat locus pro Sanctuario, & Leuitis, qui excubabant in circuitu eius Num. primo, & tertio. Et erãt homines quidã deputati ad aſſignationem locorum pro quolibet quatuor vexillorũ, & deinde ſub quolibet vexillo aſſignabant cuilibet tribui locum, & pro qualibet familia eius, & in qualibet familia pro quolibet tentorio aliquorum illius familiæ, vt non eſſet contentio ſuper locatione &c. Exo.to.1. 153.c.4.H

Iſraelitæ caſtrametabantur ad vnam menſuram quadrati in deſerto &c. Exo.to.1. 196.c.3.I

In caſtrametatione filiorum Iſrael nunquam maiores natu ponebantur ſub vexillo minorum natu, Num.to.1. 16.c.2.C

Caſus. Caſibus carent nomina Hebræa. De Trin. 5.c.2.E

Mala, quæ videntur hominibus a caſu venire, a Deo infliguntur, Leui. 208.c.3.G

Caſus & fortuna ſunt in eis, quæ agunt propter finem 2. Phyſic. quando non ſic euenit, ſicut cogitatum eſt, vel ab agente intentum, Matth.to.3. 262.c.4.H

Caſus dicitur inopinatus rei euentus, Matth. tomo 3. 262.c.4.H

Caſus & fortuna non tollitur per prouidentiam, Mat. tomo 3. 262.c.4.H

Caſum faciunt omnes concurſus cauſarum, Matth. tomo 3. 262.c.4.I

Catarrhactæ: Cœli, de quibus Gen.7. Sunt aperturę quædam, vel meatus aquarum, quod tropicè debet intelligi, ad ſignificãdum, quòd tota aqua defluxit, quæ ſuper aerem erat, vel dicuntur apertæ ad denotandũ quòd hoc non fuit ex cauſa naturali, &c. Et capitur cœlum pro aere, & non pro cœlo cryſtallino, vt quidam vane opinantur. Vel dicuntur cœli, id eſt, a cœlo, hoc eſt a Deo. Gene. 42.c.1.A

Cathedra. Cathedræ nummulariorum, de quibus Matth.21. erant ſedes quædam, in quibus ſedebant illi, qui vendebant columbas, Matth.to.5. 228.c.3.I

Inter cathedram, & tribunal quid interſit. Matth. tomo 6. 168.c.4.K

Cathedra accipitur propriè pro ſede doctoris, vel prælati, Matth.to.5. 232.c.1.E

Cathedra ad docentem pertinet, & tribunal ad iudicem, Matt.to.6. 168.c.4.K

Cato, Magnus vticen. credidit vnicum Deum eſſe, qui dicebatur Iuppiter &c. Iud. 32.c.3.F

Illud Catonis dictum, iudicium populi nunquam cõtempſeris vnus, exponitur. Exo.to.1. 243.c.4.H

Cato vticen. cum ſibi mortem voluiſſet inferre, librũ legit de immortalitate animæ. 2. Reg. 111.c.1.D

Catullus. Poeta fuit Veronenſis, paulo ante tempora Ouidij, & de quo Ouidius ſic in libro ſine titulo,

Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo:
Peligna gentis gloria dicar ego.

Geneſ. 28.c.1.B

Caucaſus. Mons dictus eſt ſic a candore niuis: nam caucaſus, lingua orientali, candidum ſonat, cuius montis deſcriptio ponitur, Geneſ. 5.c.4.G

Caucaſus mons & mõs Taurus, apud multos, pro eodem

dem accipiuntur, vt Solinus aſſerit, ſed Oroſius oppoſitum dicit quod probat per fluxum Eufratis fluminis. Gen. 105.c.2.A

Caucaſus mons extenditur in lõgum a mare Indico vſque ad mare noſtrũ Mediterraneum, & terminatur apud Græciam, qui cum per varias regiones extendatur, non habet idem nomen apud omnes, ſed partes illius montis diuerſis nominibus appellantur, &c. Gen. 105.c.2.A

Caula. Dicitur ouile ſeu receptaculum ouium ad conſeruandum eas. Gene. folio 313. col.4.I

Cauſa. Prima magis influit in ſuum cauſatum, quàm cauſa ſecundaria, vt patet ex prima propoſitione lib. de cauſis. Geneſ. folio 12. col.3.F

Nulla cauſa naturalis eſt, quæ ſignificet aliquid, quod ipſa vel totaliter vel partialiter efficere non poſſit, & eſt regula generalis. Gen. 262.c.3.F

Quòd in quocunque genere cauſæ non ſit proceſſus in infinitum. Exo.to.1. 30.c.3.K

Cauſa prima efficiens, & vltimus finis idem ſunt. Exo.to.1. 30.c.4.G

De cauſa per ſe & per accidens dicuntur multa pulchra. Exo.to.1. 213.c.2.E

Prima cauſa interdum influit ſine deriuatione virtutis per intermedia, vt cum miraculosè operatur, ad demonſtrandam bonitatem & poteſtatem eius, & ad quaſdam neceſſitates noſtras, &c. Interdum influit ſeruando concatenationem, vt virtus ſua deriuetur ad res per varia media & ſuſceptiua, & ſic Deus vocatur cauſa naturalis, &c. Exo.to.1. fo.276. col.4.G

Omnis cauſa conuertit ſuos effectus in ſuum finem. Mat.to.5. 155.c.1.A

Quomodo intelligatur, quòd poſita cauſa, ponitur ſuus effectus. Matth.to.6. 76.c.4.K

Cauſæ per imitationem dicuntur illi, qui faciunt aliquid, ad quorum imitationem, ſequitur aliquid. Matth.to.6. 195.c.1.E

Aliquid dupliciter eſt cauſa dilectionis. Matth.to.6. 144.c.2.E

Si à cauſarum naturalium concatenatione auferatur aliqua cauſa, multa quæ nunc fiunt impoſſibile eſſet fieri, ſuppoſito, quòd Deus non ſuppleret cauſalitatem prædictæ cauſæ. Exo.to.1.fol.276.col.2.A & 289.col.4.K

Cauſa prima habet duas actiones in rebus ad extra: prima eſt, ſecundum quàm perducit res ad extra, cum vult, non ſupponendo materiam, nec agendo ſucceſſiue, & iſto modo agendi nõ habet aliquam cauſam ſubordinatam, & per conſequens non dicitur cauſa prima. Alia eſt actio naturalis, quæ eſt ſecundum morem naturæ, &c. & iſto modo dicitur cauſa prima, & ſi Deus iſtam actionem tolleret, non perirent omnia corpora, nec materia prima. Secus tamen, ſi omnem actionem ſuſpenderet circa creaturas, Exo.to.1. 291.c.1.D

Cauſæ poſteriores habent ſe ſicut effectus priorum cauſarum. Leuit. 309.c.1.E

Prima cauſa magis influit in effectum, quàm cauſa vltima. Leuit. 113.c.3.F

In cauſarum concatenatione quælibet ſuperior operatur pluſquam inferior. 4.Reg. 180.c.3.F

In quodcunque genere cauſarum non datur proceſſus in infinitum, vt probatur, primo id in cauſis efficientibus, ſecundo in cauſis materialibus, tertio in cauſis formalibus, quarto in cauſis finalibus. Matt. to.2. 6.c.2.D

Omnis operatio cauſæ ſecundæ ſemper fundatur ſuper operationem cauſæ primæ, & præſupponit eã: neque poteſt facere quidquam contra illam. Mat. to.2. 53.c.1.B

Cauſa multipliciter cognoſci poteſt per effectũ, &c. Matth.to.2. 59.c.1.A

Cauſa ſe habet ad effectum, eſſentialiter: effectus vero ad cauſam, accidentaliter, eo quòd eſt, poſt eſſe eius, & hoc eſt verum, niſi effectus ſit aliquid cauſæ, &c. Mat.to.6. 150.c.3.H

In cauſis, quæ dant eſſe, reperitur aliquid perfectius & efficacius, quàm in cauſato. ſecus tamen in cauſis per imitationem, quæ non ſunt veræ cauſæ &c. ſæ, &c. Matth.to.6. 195.c.1.D

Cauſa duplex, ſ. in eſſendo & in conſeruando, & vtraque non eſt eadem tam in naturalibus quàm in artificialibus. in Defen. 5.c.3.I

Sola cauſa per accidens eſt illa, quæ agit, non præcognito, nec præſuppoſito fine. Exo.to.2. f.107.c.1.B

Cum alicui delegatur aliqua cauſa definienda, committitur etiam poteſtati illius omnia, quæ pertinẽt ad expeditionem illius cauſæ, vt cogere contumacem & ſimilia. Dato quòd in mandato talia non committantur, &c. vt patet extra de officio, & poteſtate iudicis delegati. cap. præterea in principio. Exo.to.1. 51.c.1.A

In cauſa ciuili, ciuiliter intẽtata, poteſt verberari reus. Deut. 131.c.4.F

In cauſis criminalibus requiruntur probationes luce clariores. 2.Reg. 59.c.1.E

Cautela. Super abundans cautela non nocet, vbi permiſſa eſt, quia interdum eſt vtilis. Mat.to.3. 240.c.3.G

Cautelis non vnquam vſus eſt Chriſtus: ſimiliter & Paulus multipliciter & hoc etiam nobis licet in noſtram vtilitatem, cùm non cedunt in præiudicium iuris alieni, vel non includunt in ſeipſis aliquod illicitum, quod, ſcilicet, ſit expreſſa lege vetitum. Matth.to.5. 253.c.2.E

Cæcitas. Dupliciter dicuntur aliqui percuti cæcitate, in ſacris literis, vno modo quando id, quod coram eis poſitum eſt, nullo modo vident, vt contigit Sodomitis. Gen.19. Alio modo, quando illud vident, ſed non cognoſcunt, licet alias ſolerent illud cognoſcere, quod contigit ſeruis regis Benedab.4.Reg.6. ſimile etiam in duobus diſcipulis euntibus in Emmaus. Luc.24. Licet non dicantur illi diſcipuli percuſſi cæcitate, ſed quòd tenebantur oculi eorum, quia primum dicit pœnam inflictam pro peccatis. Gen. 185.c.3.G

Cæcitas, qua percuſſerunt angeli Sodomitas iuxta oſtium domus Loth, non fuit priuatio potentiæ viſiuæ, ſed quædam paſſio, quæ Græcæ aoriſia vel acriſia dicitur, quam habentes, cũ cætera videant, aliquid vnum coram ſe poſitum non vident. Et taliter percuſſi ſunt illi, qui quærebant Eliſeum venientes de Syria. 4.Reg.6. Gen. 269.col.1.D

Cæcitas mentis, vnde proueniat, oſtenditur. Nu.to.1. 214.c.1.C

Cæcitas quæ venit in ſenectute, venit ex defectu virtutis, quia ingroſſantur humores, & debilitatur virtus in pupilla. 3.Reg. 128.c.1.B

Cæcitas, quã Deus ſolet inducere, vt habetur ex ſcriptura ſacra, eſt duplex: quædam eſt, quæ vocatur aoriſia, & altera eſt, quæ vocatur amentia, vel furor &c. Et prima iſtarũ fuit in Sodomitis. Gen. 19. Secunda in Syris quærentibus Eliſeum. 4.Regũ 6. 4.Reg. 66.c.2.C

De cęcitate, qua percuſſi ſunt Sodomitæ. Gẽ.19. & de qua Syri. 4.Reg 6. quæ græcæ acriſia dicitur. Matth. to.1. 124.c.2.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Cœcus. A natiuitate, quẽ Christus sanauit, quare sic natus fuerit, vide super Matth. to.5. 117.c.4.I

Templum Hierusalem erat locus aptus pro cæcis, & claudis. Mat.to.5. 235.c.3.K

Cecrops. Regnabat apud Athenas, quando filij Israel exierunt de Aegypto. Exo.to.1. 118.c.2.C

Cecrops Aegyptius Athenarum conditor. Exo.to.1. 117.c.2.D

Cecropis regis historia refertur. Iud. 23.c.4.k

Cedar. Regio est in deserto Arabiæ inter Chanaan & Aegyptum, quæ dicta est sic à secundo filio Ismaelis, qui dicebat Cedar. Gen.f.295. col.3.K

Cedere. Aliquid in vsum, vel ministerium humanum, fit dupliciter. Mat.to.7.fo.140. col.4.F

Quando quis antiquitus cedebat iuri suo alteri, discalciabat calceum, & dabat illi in signum possessionis, & ista discalciatio seruabatur solum, apud Iudæos in cessionibus, & non in aliis contra actibus; & solũ in cessionibus, quando inter cognatos vnus cedebat alteri iuri cognationis. Et huiusmodi cessio non fiebat in pœnam, nisi in fratre alicuius defuncti sine liberis, qui nolebat suscitare semen. Deut.25. Ruth. 280.c.1.A

Cedrus, Parabola cardi ad cędrum incœpit tempore, quo redijt Iacob de Mesopotamia in terram Chanaan, cum Emor rex Sichem petiuit Dinam filiam Iacob in vxorem filio suo Sichem, & non dedit illam. Sed auctor probat hoc esse ficticium & falsum, sed eam introduxit Ioathã minimus filiorum Gedeonis, & postea rex Israel contra inæqualitatem Amasiæ, &c. 4. Regũ. f. 147. col.2.B

Cedrus est arbor excellentissima inter omnes arbores, & non immerito vocatur arborum regina, cuius lignum est imputribile, &c. & reperitur in raris locis, (.in Africa & in Syria, & maxime in monte Libano, &c. 3.Reg.fol.93.c.1.E. & refertur cedri preciositas. 2.Paral. 132.c.4.G

Cœlare. Est sculpere vel pingere iuxta illud Ouidij. 2.Meta. Æquora cęlarat medias cingentia terras, idest in domo solis sculpserat Mulciber, quomodo æquora claudebãt terras in medio. 4.Reg. 161.c.3.H

Quòd aliquando cælare capiatur pro sculpere. Exo. to.2. 201.c.2.E

Cœlatura. Dicitur pictura quædã, qua pars rei, quæ pingitur, operitur, & pars non operitur, quia inter imagines distinctio est, & illud medium manet discoopertum, quod solum colorem habet naturalem. si autem totum spacium planum, in quo, aliquid pingendum est, superliniatur prius aliquo colore, sicut pictores facere consueuerunt, non est proprie cęlare, sed pingere; cùm autem pars pingitur, & partes intermediæ manent habentes eundem colorem, quem naturaliter habebant, vel quem ante habuerant, vocãtur cęlare. Exo.to.2. 201.c.2.D

Cęlatura vocatur imago corporea, ſ. ſtatua vel figura facta in plano de coloribus, sed primus modus est proprior. 3.Reg. 57.c.3.I

Celeber. Acolendo dicitur, idest ab obseruãdo, vnde solum dies illi, quibus à laboribus cessamus, dicuntur celebres. Leuit. 259.c.4.I

Celethi. Et pheleti non erãt viri, sed legiones virorum electissimorum, qui semper erãt propinqui Dauid, & custodes corporis sui. 1.Paral. 215 c.2.D

Cœlum. Distantia, à terra vsque ad cęlum firmamenti, mensuratur musica. Gen.fol.15. col.3.H

Quidam dicunt cœlum non habere materiam, sed esse materiam quandam substantialem, quę de sua natura habet, vt sit subiectum determinatæ quantitatis & qualitatis, cuius opinionis videtur esse Aristo. primo de cœlo. & Cõmentator 8. Metaph. & in lib. de substantia orbis, cuius motiuum refertur, & confutatur. Gen. 2.c.1.D

Cœlum habere materiam, sed non esse eiusdem naturæ cum materia istorum generabilium, quidam dixerunt, alij quòd est eiusdem naturæ cum materia istorum inferiorum priuatiue, sed non positiue, idest non plurium rationum, & non positiue, quia vnitas rationis est ab vnitate formæ constituentis & distinguentis, materia non includit aliquam formam, sed substantialiter per suum esse, secundum Commentatorem, idest quòd potẽtia materiæ est esse materiæ. & ideo materia non ponitur proprie in prædicamento substantiæ, sed solum reductiue: tanquam principiũ, sicut vnitas & punctus in quantitate. &c.Gen. 2.c.2.B

Cœlum in prima positione primi capitis Gene. capitur pro solo cœlo empyreo iuxta legitimam intelligentiam & veram, quia cœlum empyreum non ponitur de materia communi creatum, bene tamen cœli.2.die creati. Gen. 4.c.1.E

Cœlum empyreum est locus capacissimus splendidus immobilis quietus contemplationi conueniẽs & gloriæ beatorum. Gen. 4.c.1.E

Cęlum empyreum, vt creatum fuit, fuit sanctis angelis repletum. Gen. 4.c.2.B

An cœlum empyreum angeli & materia aliarum rerum fuerint prima die creati, vel ante omnem diẽ, ponitur duplex responsio; sed secunda est melior, quòd illa fuerunt simul creata cum tempore, & quòd fuerunt per duodecim horas ante creationẽ lucis primariæ, & illud tẽpus duodecim horarum vocatum est vespere, idest tempus sine luce: non tamen dicebatur nox, quia nox est priuatio lucis solis, vel supplentis vicem solis, sed priuatio non est ante suum positiuum, & licet illa prima dies fuit sine nocte, non tamen sine vespere, & quia prædicta fuerunt creata ante lucem, à qua proprie dies denominatur, dicuntur fuisse creata ante diem, vel sine die. Gen. 5.c.1.C

Cœli vocantur firmamentum à firmitate, quia substantia cœlestis firma & durans est, iuxta illud Iob 37.tu forsitan cum confrabricatus es cœlos, qui solidi sunt quasi ære fundati. Gen. 5.c.3.K

Cęlestes orbes diferunt specie, & numero, quia in cęlestibus, in quolibet indiuiduo, est vna specifica natura. Gen. 5.c.4.F

Totũ cęleste corpus hebraicæ vocatur raquia, quod significat expansionem, & non firmitatem, iuxta illud Psalmi 103. extendens cęlum sicut pellẽ, &c. Gen. 5.c.4.G

Cęlum crystallinum est primum, sed quare dicatur crystallinum. Gen. 5.c.4.H

Cœlum crystallinum est lucidæ substantiæ & densioris, quã alij cœli, & ideo visibile est, & dicitur ultima superficies rerum visibilium & videtur coloris azurini, & in noctibus serenis, nullis nubibus obuiantibus, videmus illud in colore azurino declinante ad nigrorem vel obscurum, propter multitudinem lucis congregatæ, & multum distantis. Gene.fol.5.col.4.K. Deut.fol.52.col.3.K. Exo.to.2. 9.c.2.A

Cœlum dicitur à cęlando, idest, cooperiendo, quia omnia cęlat, vel tegit, & nomen Hebraicum significat expansionem, vel cooperturam, vel dicitur quasi cœlatum, idest depictum varijs astris fulgentibus, Genes. 6.c.1.B

Cęlestia corpora nunquam significant aliquid, nisi illud efficiant, &c. Genes. 7.c.3.F

Cœlum cum nobis dies est, est astris plenum, quod constat quando eclypsis solis est a tota Luna, vel si declinante Sole ad occasum, vel paulo post ortum, aliquis descendit in profundũ puteũ, in cuius profunditatẽ nec radij incidentes a sole peruenire possunt ad oculos, nec radij reflexi, tunc videbit Stellas extantes super Zenith, capitis p radios directe incidẽtes, hoc autẽ nõ põt apparere in meridie, nisi puteus sit valde profundus, vel sol sit circa capricornum, quãdo habet maximam declinationẽ ab equinoctiali, Genes. 7.c.4.G

Cœli aspectus multum est in causa, quòd homines in aliquibus regionibus diutius viuãt, & iste aspectus est secundum motum proprium octauæ sphæræ, a qua secundum causas naturales, mors, & vita depẽdet, Genes. 33.c.3.H

Cœlum Lunæ distat a terra per 109933. miliaria, vt dicit Ptolomeus, & Alfraganus, & est maior ista distantia semidiametro terræ 33. vicibus, & medietate vicis, & medietate decimæ partis vnius vicis, &c. Genes. 85.c.4.I

In cœlo non erit principatus, & subiectio, quia non erit communicatio, Genes. 239.c.4.I

In cœlo non erit communicatio despotica, quod probatur, Genes. 239.c.4.G, Nec communicatio œconomica, Genes. 239.c.4.k, Nec homogalactica, quia ista præsupponit œconomicam, ibidẽ, Neque politica, ibidem. Nec communicatio naturalis, quæ est masculi, & fęminæ, propter tertium simile derelinquendum, &c. Genes. 140.c.1.B

In corporibus supra cœlestibus non solum est diuersitas influendi, sed etiam subordinatio, Exo.tom.1. 269.c.4.k

Si in cœlis tantum esset motus naturalis zodiaci, & planetarum, & non esset motus raptus multa incõuenientia sequerẽtur. Similiter si ijdem poli essent poli primi mobilis, & planetarum adhuc existentibus motibus ipsorum, quos nunc habent, Exo.to.1 270.c.2.B

De cœlis est duplex opinio apud astrologos, quidam dicunt orbes ipsos esse contiguos, alij quòd omnes sunt vnum continuum, sicut magna aquę multitudo, & tamen differunt secundum virtutem, itaque vna pars, quæ est cœlum Lunæ habet aliam virtutẽ, quam cœlum solis, quæ est alia pars, &c. Prima tñ opinio est verior, Exod.tom.1 270.c.4.k

In cœlum oportet dare subordinationes, quantum ad maiorem vtilitatem causalitatis. Prima est, quia orbes cęlestes omnes subordinantur primo mobili, &c. secũda quòd orbes, qui situ sunt altiores sunt causa motus inferiorum orbium &c. Exod.tom.1. 271.c.1.A

Cœli, in suis motibus naturalibus, impediuntur a motu raptus, &, qui magis coniunctum est primo mobili, magis impeditur sicut cœlum stellatum, qui 100. annis pertransit vnum gradum, & postea cœlum Saturni, Exo.tom.1 271.c.1.E

Cęlum stellatum in 100. annis pertransit vnum gradum solum suo motu naturali, quia multum impeditur a motu raptus, & nõ nisi spatio 36000. annorum complere debet motum suum, quia in cęlo sunt 12. signa, quorum quodlibet habet 30. gradus qui multiplicati per 100. faciũt 36000. & hunc numerum 36000. vocãt annum magnum, in quo, vt magni philosophi autumant, cũcta, vt ante erãt, reditura sunt, ex quo sequitur, tenendo mundum fuisse ab æterno, quòd quilibet homo, qui nunc est, infinities fuit viuens, & faciens eadem, quę nũc agit, quod tamen negauit Aristoteles &c. Exo.to.1 271.c.2.A

Cęlum, quod dicitur primum mobile, solum habet motum ab Oriente in occidens, quod velocissime mouetur, & in valde modico tempore percurrit circulum suum, & forte in vna hora, &c. Exo.to.1. 271.c.2.A

Cœli inferiores subalternanti sunt cęlis superioribus Exod.tom.1 271.c.3.H

In cœlis esse quinquaginta quinq; intelligentias concludit Aristote. per numerum motuum, quia tot motus in cœlo reperiebat, Exod.to.1. 271.c.3.k

In orbibus cœlestibus, præterquam in primo mobili, est duplex motus, scilicet, motus naturalis, & motus raptus, ad motus naturales sunt Angeli, qui mouent orbes, & singuli Angeli mouent singulos orbes. Exo.tom.1 271.c.4.F

Cœlos esse animatos dixerunt quidam, quod multis rationibus improbatur, Exod. to.1 271.c.4.K

Qui cœlos dixerunt animatos, dixerunt animas illorũ solũ habere virtutẽ intellectiuã, & desideratiuã, & motiuã, vt dixit etiã cõmẽtator, Exo.to.1.272.c.1. C

Cęlos habere Angelos mouẽtes, habetur Iob 8. Exo. tom.1 272.c.3.k

Nõ põt dici, q cęli moueant a virtute naturali, & nõ ab intelligentia, vt probatur, Exo.to.1. 273.c.3.H

Cœli mouentur ab intelligentijs, Exo.to.1.273.c.4.H

Omnes cœli subordinantur in luce, &c. Exod.tom.1 275.c.2.B

Cœlum empyreum nec mobile, nec inuisibile est, Exod.tom.1 275.c.3.H

Præter cœlos ponuntur aliæ causæ vniuersales, ſ. Angeli mouentes orbes, Exo.to.1 275.c.3.I

Cœlum empyreum influere in hæc inferiora dicunt quidam, quod improbatur, Exo.to:1 275.c.4.I

Quòd cœlum empyreum non moueatur, probatur, Exod.tom.1 275.c.4.I

Si cœli motus cessaret, necesse esset omnes homines mori. Similiter bestias, & arbores, Exo. tomo 1 290.c.4.F

Cœlorum materiam esse aerem, & ignem, dixerunt Platonici, & multi alij Philosophi, & dixerunt stellas ob hoc fulgentes esse, q ex ignea substãtia essent & cęlũ ob hoc dici ęther, iuxta consuetudinẽ Poetarũ, quia ęther proprie significat ignem, quę omnia falsa sunt, Exod.to.2 112.c.3.G

Cœlestia corpora sunt conuenientia signa in natura quorundam, quę fiunt, nisi Deus, ex sua misericordia, auertat multa mala nobis naturaliter euẽtura, vel impediat nobis naturaliter, peccatis nostris exigentibus, vt probatur, Leuit. 195.c.3.K

Cęli motum perturbauit Deus, tenens solem per spatium vnius diei ne moueretur, losue 10. Et faciens retrocedere solem tempore Ezechiæ regis per 10. gradus, vt habetur 4. Regum 20. & Isai.38. Leuiti. 195.c.4.F

Quòd cœlum habeat virtutem influendi in hæc inferiora pluuiam, vel siccitatem, patet ex illo Deuteronom. 28. aperiret Deus thesaurum suum, optimum cœlum, vt tribuat pluuiam terræ suæ tempore suo, &c. Leuit. 195.c.4.I

Cęlum, quorundam causa est, non tamen præstat directam causalitatẽ ad illa, sed quodammodo incẽtiue, & hoc modo dicitur, q corpora cęlestia significant bellum futurum, aut mutationes locorũ, vel

dominorum, quoniam aliquid ad hoc conferunt: sed non plene, & hoc patet, quoniam bella & mutatio locorum immediatè dependent ex libertate eorum, qui bella inuicem gerũt, vel sedes mutant: mediatè verò ex quibusdam causalitatibus naturalibus, quas corpora cœlestia causant: nam bella fiũt ex ira, causatur ira ex quadam siccitate distemperata, ascendente sanguine circa cor, &c. Et propter hoc poetæ appellauerunt Martem Deum bellorũ: quia Mars est planeta distemperate calidus & siccus. Leuit. 196.c.1.A

Similiter & aliorum cœlum est non immediata causa & directa, & ideo illa aliquo modo significat, sed non secundum certitudinem, quia eorum non est immediata causalitas, vt quòd talis homo erit luxuriosus, seditiosus, vel instabilis, &c. circa quæ astrologi astruentes, nimis decipiuntur, quia anima sapiens dominabitur astris, vt ait Ptholemæus in libro Centiloquij, & ideo, siquis dicat ista ex necessitate esse futura, errabit semper, quanquam aliquando accidat sic fieri. Leui. 196.c.1.C

Alia autem sunt, supra quæ cœlum habet causalitatem plenã, sicut quòd homo sit ingenio rudis vel acutus &c. Alia quoque sunt, supra quæ corpora cœlestia habent totaliter causalitatem, sicut, quòd seminatio sit bona vel mala, similiter & plantatio, & scissio arborum, &c. Leuit. 196.c.1.D

Alia sunt quæ nec ad liberum arbitrium pertinent, neque ad cœli causalitatem, vt quòd aliquis induat nouam vestem, &c. in tali vel in tali die, vel egredi tur viam, vel incipiat fabricare domos, vel indicet bellum. Nam aliqui dicunt, quòd, qui in tali die, nouam vestem induerit, non atteret eam, &c. Et, qui in tali die viam inchoauerit, nõ finiet eam: aut non redibit in domum suam, quæ omnia probantur esse vana. Leui. 196.c.2.D

Et regula generalis est, quòd quandocunque corpora cœlestia habent causalitatem naturalem super aliquam rem, possunt etiam habere significationem, & si non, non. Leui. 197.c.2.A

Corpora cœlestia non possunt facere, quòd matrimonium sit bonum vel malum, quia hac die vel illa celebratur. Leui. 197.c.1.A

Cœlorum motus & influentes coniunctiones planetarum, & dies lunationum medici debent aspicere, in dandis pharmacis. Alias errabunt grauiter. Leuit. 197.c.1.E

Quandocunque corpora cœlestia habent causalitatẽ naturalem super aliquam rem, possunt habere, & significationem, & quando non, non. Leui. fo. 197. c.12.A

Et non semper in natura arguendum ex causis immediatis efficientibus, sed aliquando ex mediatis, & in omnibus his semper debet præsupponi aliquid habens causalitatem naturaliter, supra ipsas res, ex quo causæ posteriores vel signa ortum habent, vbi autem tales causæ non dantur, arguere ex signis, est superstitiosum & falsum: & probatur hoc in arte medicorum, &c. Leuit. 197.c.2.C

Cum dicitur Leuit. 26. dabo quòd cœlum vobis desu per sicut ferrum & terram æneam, metaphorica locutio est, per quam significatur sterilitas, quoniã abundantia frugum & omnium terræ nascentium ex duobus gignitur scilicet ex operatione corporum cœlestium & ex dispositione terræ suscipientis, quando autem alterum indispositum est: vel vtrunque, terra non potest fructificare, & indispositio vtriusque significatur per cœlum ferreum & terrã æneam, quoniam corpora cœlestia sunt causa omnium, quæ hic nascuntur iuxta Arist. 2. de genera. di. p accessum vel recessum solis in circulo obliquo fiunt generationes & corruptiones in terra. Leuit. 315.c.2.D

Cœlum aliquãdo capitur pro aere. Leuit. f. 315.c.3.H Deut. 23.c.1.D. Vt in psalm. 8. volucres cœli, & Mat. 13. aues cœli comederunt, &c. ibid.

Cœli medium potest quispiã videre, nam iuxta medium Aprilis, in principio noctis videbit sex signa ab Ariete, vsque libram & in medio Octobris alia sex, scilicet à Libra vsque ad Taurum. Deut. 5.c.2.B

Omnẽ cœli militiam coluerunt Iudæi, vt patet 4. Re. 23. Deut. 21.c.1.A

Cœlum quare dicatur thesaurus, iuxta illud Deut. 28. Aperiet dominus thesaurum, idest cœlum, cũ pluuiã emittit, & claudit, cũ non emittit. Deu. 46.c.3.I

Cœlestia corpora non habent significationem, super illud, supra quod nõ habent efficaciam. Iosue to. 1. 95.c.2.A

Cœli pars anterior dicitur Oriens. Ios. to. 1. 146.c.2.B

In cœlo esse omnes proportiones armonicas musicorum, tonos & semitonia dicũt philosophi. Iosue to. 1. 180.c.4.F

Cœlũ nõ possunt tenere dæmones, ne moueatur, &c. Iosue to. 1. 201.c.1.A

Cœlum licet non habeat aliquam proprietatem supra liberum arbitrium directe, potest tamen in natis causare maius vel minus robur, aut membrorũ debilitatem, timorem aut confidentiam, inclinationem ad libidinem, ad ebrietatem, & ad abstinendum ab his. Iudi. 130.c.4.K

Cœli sunt decem 2. Paral. 29.c.2.C

Cœlum crystallinum est 8. sphera siue firmamentũ. 2. Paralip. f. 29.c.2.E. Et decuit quòd illud esset tantæ densitatis quòd posset terminare visum, alias sequerentur multa inconuenientia, vt probatur ibi.

Et si omnes cœli essent ita densi, vt terminarent visum, maius esset inconueniens, vt probatur ibid.

Et si dicamus octauum cœlum esse illud quod appellatur crystallinum & densum, dicẽdum erit quod stellæ, quæ sunt in illo, sunt in superficiæ eius concaua, & si dicamus, nonum cœlum, s. primum mobile esse cœlum crystallinum, tunc non oportet dicere quòd stellæ cœli octaui sunt iuxta superficiem concauam ipsius. 2. Paral. 30.c.1.E

Cœlum crystallinum non est aqua gelida, sed est substantia cœlestis, quæ est velut aqua gelida. 2. Paral. 88.c.2.E

De cœlorum apertione in baptismo Christi recitantur opiniones vna, q̃ fuit per visionem imaginariã, alia q̃ per visionem intellectualem, tertia q̃ per visionem, corporalẽ, nõ quidem q̃ realiter aperirentur, sed q̃ videbãtur aperiri propter aliquem motũ vel figurationem factã in nubibus, secundum quã cœlum videretur aperiri, & hæc tertia videtur probabilior inter omnes. Matth. to. 1. 204.c.1.B

In cœlo dicitur esse Deus, modo intelligendi humano, & quia Deus est ens perfectissimum, attribuitur illi locus perfectissimus, s. cœlum, & ita communiter in scriptura sacra, Deus dicitur esse in cœlo, &c. Matth. to. 2. 248.c.2.A

In cœlo non remittuntur offensæ. Matth. to. 5. fol. 66. col. 2.B

Cœlestis ostij clausio quid sit. Matth. to. 4. fol. 171. col. 3.E

Cœli non habent fenestras. Parad. 124.c.3.F

Nemo prohibetur introire in ostium cœleste, nisi qui sibi ipsi impedit Mat. to 4. 171.c.3.H

Christus per mortem suam aperuit uobis cœlum, tollendum generale impedimentum quod impediebat illuc introire. Matt. to. 4. 171.c.3.K

Per

Per corpora cœlestia non potest cognosci, quando aliqua lex vel secta incipiet, neque quandiu durabit, nec quando desinet esse. Matth. to. 6. 84.c.4.G

Cœlum multum facit ad perfectionem, vel gradum animæ nostræ, non tamen directe quia anima est immaterialis. bene tamen in directa ratione corporis: quia ipsa communicatur perfectius & imperfectius corpori, secundum quod est magis aut minus capax, quæ quidem dispositio fit ex influxu cœli supra corpus. Mat. to. 7. 33.c.4.I

Cœlorum operatio est per lucem, vt probatur. Matt. to. 7. fo. 139.c.3.F. Et talis operatio erit per motum, non quasi motus conferat ad aliquid directè, sed quod lux, vel corpus lucidum non potest operari nisi per motum, quia si non moueretur, semper respiceret ea, quæ respiceret secundum eandem habitudinem. Matth. to. 7. 139.c.4.F

De cœli motu quidam, vt philisophi, dixerunt, quòd non cessabit. Alij dixerunt quòd naturaliter cessabit, alij quòd cessabit post resurrectionem, diuina voluntate, & ista est vera & catholica positio. Mat. to. 7. 141.c.2.C

An cœli status in fine mũdi erit in eodem situ, in quo corpora fuerunt creata, & hoc si quæratur de sole, & luna solum, poterat esse verũ, licet nesciatur an sic erit, & si quæratur de omnibus planetis & stellis & corporibus cœlestibus, s. quòd omnia teuebũt situs suos, quos ibi habuerunt, dicendum, quòd nõ est verisimile quòd sic erit, & dato quòd sic erit, nõ est tamen notum quòd sic fiet, ne detur certitudo diei iudicij. Mat. to. 7. 143.c.4.F

Cessante motu cœli, cessabit omnis motus naturalis, cuius principium est motus cœll non tamen cessabit motus voluntarius, cuius principium est voluntas. Matth. to. 7. 178.c.3.H

In cœli statu in fine mundi sol & luna erunt in oppositione, vt verisimilius creditur. Mat. to. 7. 143.c.4.G

Totum cœlum quieuit, quando tempore Iosue stetit, Iosue 10. Et Deus tunc suppleuit per influentiam suam id: quod deerat cessante motu cœli, ad hoc quòd possent esse motus omnium rerum sicut prius, & tamen quãdo in fine mũdi cœli quiescent Deus non supplebit, per suam influentiam, virtutẽ motus cœlestis, & ideo tunc non erit actio in elementis: & ista positio est tolerabilis. Sed verisimilius est dicere quòd Deus cessabit tunc ab influentia ad agendum in ipsis elementis. Mat. to. 7. 144.c.3.G

Quomodo cœlum dicatur atteri, iuxtà illud Iob 4. homo, cum dormierit, non resurget donec atteratur cœlum, vide in dictione atteri.

Cœli motus est causa aliorum motuum. Matth. to. 6. 81.c.1.C

Cœlum mouetur ab intelligentia secundum totum suum conatũ, vt ait Aristoteles. Mat. to. 6. 82.c.4.F

Quare corpora cœlestia possint supra liberum arbitrium? vide super Mat. to. 6. 84.c.4.F

Cœlorum virtutes dupliciter accipiuntur, cum dicitur Mat. 24. Nam virtutes cœlorum mouebuntur. vnomodo pro omnibus angelis. Alio modo pro solis illis spiritibus, qui dicuntur virtutes specialiter. Mat. to. 6. 302.c.B

Cœli dicuntur esse de quinta essentia idest de quadam natura, quæ non est quatuor elementorum, sed distans ab eis: & in illa non accipitur alteratio generatio & corruptio. Mat. to. 6. 306.c.1.E

Cœlum & terra non subsistent ex se in æternum, sed ex Deo. Mat. to. 6. 310.c.4.k

Quomodo cœlum possit in animæ perfectionem, vel imperfectionem. Mat. to. 7. 33.c.4.I

Cœlorum purgatio in die iudicij erit per solam quietem ipsorum, quia vlterius non mouebuntur, & hoc proueniet eis ex sola voluntate diuina. Matth. to. 7. fol. 125. col. 3.G. Nam omnis motus cessabit, motu cœlorum cessante in die iudicij. ibidem. fol. 128. col. 1.A. Quia nullam perfectionem dicit motus, cum motus sit actus entis imperfecti. ibidẽ. 141. col. 4 I

Cœli operatio est propter hominem. Matth. tom. 7. 140 c.2.E

Omnis situs cœli sunt æquales. Matth. tomo 7. f. 143. col. 3.F

Corpora cœlestia sunt incorruptibilia naturaliter. Mat. to. 7. 147.c.1.A

Cœli motus agit, vt primum principium generationis & corruptionis. Matth. tomo septimo. fol. 147. col. 1.E

Quare solum partes densæ cœlorum videntur. Matt. to. 7. 158.c.3.F

In quo conueniant corpora cœlestia, & corpora istorum inferiorum. Matthei tomo septimo. fol. 138. col 3.F

Cœlum empyreum nihil confert ad animarum beatitudinem. Matth. to. 7. 161.c.4.G

Cœlum esse sedem Dei asserit sacra scriptura. Matth. to. 7. 264 c.4.H

Illud secnndi de cœlo, corpora supra cœlestia non recipiunt peregrinas impressiones, sic habet intelligi, idest corruptionem, vel alterationem ab extrinseco prouenientem, secundum quam cœlum permutari possit, & vocatur impressio peregrina, idest, extranea. Super Matthæum tomo 4. 240. col. 4.F

Cœlestia corpora composita sunt ex materia & forma, & licet de materia eorum sint opiniones apud philosophantes, scilicet an sit eadem cum materia istorum generabilium, &c. Magis tamen est rationi consentaneum, nec esse eandem materiam, nec easdem habere conditiones. 1. Parad. 65.c.4.H

A terra vsque ad cœlum empyreum sunt pluſquam tercentum mille leucæ. Paradoxa. 79.c.2.B

Volens ascendere Christus in cœlum posuit se supra lapidem quendam, qui vsque hodie manet, in quo redemptor noster, reliquit pedum suorum vestigia, & characterem profundum. posterorum sæculis, benedictam ascensionem testaturum: cum talis impressio sit, quæ à quolibet humano opere facta negaretur, vt perhibent, qui locum viderunt. Paradoxa. 78.c.4.K

De decem cœlis. Parado. 119.c.3.G

De cœlo empyreo, & quare dicatur paradisus. Parad. 119.c.4.F

Cœlum empireum non dicitur paradisus ex aliqua conditione illius, sicut sunt proprietates corporũ, sed quoniam ibi se Deus notum reddit, & non alibi, &c. Parado. 120.c.1.A

Cœna. Aliquando capitur pro cõuiuio, & non pro cibo domestico. Mat. to. 6. 180.c.1.E

Cœnam suam Ghristus vltimò fecit quartadecima luna, scilicet eadem die, qua Iudæi fecerũt. Defen.

Cœnaculum. Idem est quòd magnus domus & spatiosa. Gen. fo. 38. col. 3.I. Et, quæ dispositа est ad ponendum ibi mensas. Iudi. 51.c.1.D

Cœnaculum, secundum Latinam consuetudinem, nomen est generale ad quodcunque ædificium, licet propriè conueniat ædificijs, quæ facta sunt ad disponẽdũ ibi mẽsas. 3. Reg. f. 54 c.1.B.1. Re. 3.c.4.I

Cœnare. Vna die cœnauit Cæsar septies: & in vna cœna consumpsit tributa triũ quinciarum,

Universidad de Deusto Biblioteca

ciarum, vtendo exquisitissimis cibarijs, vt ait Seneca. Gen. 32.c.2.C

Cenereth. De stagno Cenereth, Iosue to.2. 1.col.4.I

Censura. Nomine censuræ ecclesiasticæ hæc tria accipiuntur, s. suspensio excommunicatio & interdictum, extra de verbor. signifi. cap.quærenti, Matth.to.7. 75.c.4.I

Census. Accipitur pro munere psonali, quod soluitur ratione persone, & non bonorum, Matth.to.4. 273.c.3.K

Centenarius. Numerus est perfectus, Mat. tom.5. 37.c.1.E

Centuplum. De centuplo reddendo, Matthę.to.5. 169.c.4.H

Centrum. Extra centrum manere nō est vio lentum homini, Matth.tomo 4. 255.c.2.D

Centurio. De quo Matth.8. erat Gentilis de exercitu Romanorum, nā Tyberius Cæsar habebat multas cohortes militum in Iudæa, & multos cēturiones in alijs partibus ad vitandum rebellionem, Mat.to.3. 138.c.4.G

Et iste centurio non venit ad Christum, sed misit seniores Iudæorum, vt rogarēt eum, vt sanare vellet seruum suum, vt dicit Lucas, &c. Et motus est ad hoc ex magnitudine fidei, qua credidit, quòd Christus posset sanare puerum suum, & hoc quia ex relatu multorum audiuit Christi miracula, & ex Dei communicatione, qui largitur vnicuique mensuram fidei, prout vult, & forte voluit hanc fidem cō municare isti propter bonitatem istius præcedentem. Secundò, quia forte voluit Christus significare per istum gentilem fidem gentium, quæ futura erat maior, quam fides Iudæorum, &c. Matth.to.3. 138.c.4.I. Et iste centurio fuit primitię gentium ad Christum conuertendarum per prædicationem, Matth.to.3. 138.c.3.I

Et credens se indignum ad rogandum pro puero, misit ad illum seniores, qui rogauerūt dominū, vt iret in domum illius, nec centurio volebat hoc, sed ipsi fecerunt hoc, putantes placere centurioni, & cū Christus veniret iam in domum illius, misit ad eū, vt non veniret, sed verbo tantum curaret, Christus tamen voluit venire ad eum, etiam si sciret, quòd centurio non peteret hoc, propter multa. ibidem. 140.c.2.C. Et illius centurionis fidem vtile fuit manifestari, propter multa, ibidem. 140.c.3.G

Cum centurio dixit illa verba, scilicet: Domine non sum dignus, vt intres sub tectum meum, &c. Non ideo dixit, quia domus eius non esset bene dispositа, vt in illam posset Christus honeste intrare, nec propterea cp domi haberet idola: nam non est verisimile, quòd vir, qui idola apud se retinebat, fidem tantam conciperet de Christo. Sed dicendum videtur, quòd iste esset vir bonus, & cp putauit se indignum &c. propter multa. Matt.to.3. 140.c.4.F

Et istius centurionis verbis vtimur in susceptione sacramenti Eucharistiæ.

Et illud dictum istius. s. Nam & ego homo sum, &c. Vario modo exponitur. ibid.

Centurio expauefactus, cum videret Iesum morti pinquum, magna voce exclamasse, & præcipuè cū esset iam exāguis, dixit; verè filius Dei erat iste, &c. Parado. 35.c.2.C

Cephas. Nomen Syrum est, significans id, qđ Petrus significat, & dominus imposuit illud Petro. Ioan.1. Et lingua Syra conformis est Hebrææ tot habens literas, quot Hebræa. s. 22. & eiusdem soni, solum in figuris differentes, vt dicit Hieronymus in Prologo Galeato. Et imposuit Petro dominus hoc nomen Cephas, ad designādum illius firmitudinem, & fortitudinem, &c. Mat.to.3. fol.228.c.4.I. & Mat.to.4.169.c.1.D

Et imposuit illi Christus hoc nomen Cephas ex prima die, qua Petrus venit ad Christum, cùm nondum esset discipulus Christi. Ioan.1. ibid. 169.c.3.F

Cephas vocatur Petrus propter duo. Matth. tomo 4. 170.c.2.B

Cera. Quomodo ceræ molli assimiletur intellectus docilis, Gen. 8.c.4.I

Ceraستes. Est serpens habens quatuor cornicula in capite, qui totum se in arenis submergens abscondit, præter illa cornicula, quæ ab extra in figura escarum ex industria relinquit, quibus aues illectæ vt cibum inde sumant à ceraste deuorantur. Gen. 409.c.2.D

Cæremonia. Cæremoniæ dicuntur obseruationes quædam, vel modi speciales colendi Deum, qui non sunt de se determinati à recta ratione, ex solo mādato Dei vel Legislatoris. Exo.to.1. 90.c.2.B

Cæremonias veteris legis seruari in nouo testamento formaliter repugnat, quia illæ implicite protestabantur Messiam venturum, & sic lex mentiretur significaus venturum eum, qui iam venit, &c. Exo. to.1. 79.c.4.K

Ad cognoscendum cęremonias, quas nunc obseruāt Iudæi, & quas non obseruant, ponuntur regulæ Exo.to.1. 95.c.1.E

Cæremoniarum repetitio frequenter fit in veteri testamento, cuius duplex assignatur ratio, prima vt aliquid addatur, &c. secunda vt magis memoriæ infigantur. Exo.to.1. 95.c.4.H

Cæremonias veteris testamenti quare voluerit Deus, vt cum magno timore reuererentur, sed non sic in nouo testamēto, assignatur ratio. Leui. 84.c.3.H

Cæremoniæ veteris testamenti dicebantur conuenientes per respectum ad duo, scilicet, ad ea, quæ futura erant in nouo, & per respectum ad statum Iudæorum, qui tunc erat, & probatur exemplo capri in die expiationis. Leuit. 165.c.2.B

Cæremoniæ non existunt ex ratione, sed ex aliqua lege positiua solum, Leuit. 340.c.2.B

Cæremonia dicitur omnis cultus Dei exterior. Num. to.1. 12.c.2.A

Cæremoniæ legales non obligabant in deserto, vt patet Deut.12. præter celebritatem phase, & hoc in monte Synai, quia id dominus præceperat specialiter. Num.to.1. 97.c.4.G

Omnes cæremoniæ cæperunt seruari in mōte Synai: præterquam circuncisio propter periculum itineris. Nu.to.1. 98.c.1.E

Cæremonialia præcepta non obligauerunt Israelitas, ab ingressu in terram Chanaan, sed à tempore datæ pacis. Deut.4. Nu.to.1. 219.c.3.F

Cæremoniæ veteris testamenti habebant duas causas finales, vnam ad conuenientiam status Iudæorum, qui tunc erat, alteram ad futurorum bonorum significationem, & istorum finium secundus erat architectonicus cæremoniarum, quia erat vltimus. Nu.to.2.fol.24.c.3.H. In Parado. 60.c.1.C. & seq.

Aliquæ cæremoniæ in lege noua manent, quæ fuerunt in lege veteri, sed in lege noua sunt immutabiles, & in lege veteri mutabiles, & in lege veteri significabant futura, & in lege noua præterita significant. Deut. 26.c.4.H

Cæremoniæ dicuntur quidam ritus vel obseruationes, secundum quos se habet homo ad Deum &c. Deut. 39.c.1.A

Quæ cæremoniæ in deserto obseruarentur, & quæ non, Deuter, 63.c.1.A

Cæremonias, quæ non concernunt locum in veteri lege, vt sunt sabbathum, circuncisio, comestio azymorum, &c. Obseruant nunc Iudæi, 1. Regum tomo 1.62.c.1.C, 2.Paralip. 196.c.2.D

Multæ cæremoniæ erant Iudæis, & Paganis communes, immo non fuerunt concessæ Iudæis, nisi quia illas habuerunt Pagani: nam qñ Deus dedit legem Iudæis ipsi erant consueti in legibus, & consuetudinibus gentium, &c. 1.Regum tomo 1. 130.c.3.I

In cæremonijs vete. Testamenti quædam determinabant certum locum, & quædam non. Primæ tantum obseruabantur in terra Chanaan, alię vero obseruabantur vbicunque. 4 Regum 261.c.1.C

Quando liceat alicui facere aliquid de cæremonijs propter necessitatem, quod alias non pertineat ad eum, &c. & quando non, 1.Paralip. 150.c.1.A

Omnes cæremoniæ necessariæ, quas lex iubebat fieri, debebant fieri in Sanctuario, & non coram arca fęderis, cum arca esset diuisa a tabernaculo Sanctuarij, sed cæremoniæ spontaneæ bene poterant fieri coram arca, &c. 1.Paralip. 190.c.3.G

Non omnes cæremoniæ veteris legis, nec omnia figuralia intelligebantur de Christo ad litteram, vt probatur Matt. tomo 4 51.c.3.F

Omnes cæremoniæ, & figuræ vete. Testamen. quicquid de Christo, & de statu Noui Testamenti significant, non litteraliter, sed allegorice significant, Matth. tomo 4 51.c.3.F

Cæremonia de tingendis postibus, & superliminaribus sanguine agni, non fuit data tanquàm conseruanda in omnes generationes, sed solum fuit data pro tunc, vt patet Num.9. vbi non fit mentio de litura sanguinis, sed solum de alijs cæremonijs comedendi agnum, Exo. tomo 1 74.c.4.H

Ecclesia non vetat Iudæis vti cæremonijs legis Moysi, quandiu nolunt redire ad legem Christi, Matth. tomo 5 102.c.3.K

De viginti quinque cæremonijs Phase, & de singulis earum, Matt. tomo 7 284.c.4.F, &c.

Cæremoniæ, quæ dabantur cum agno Paschali, habebant duplices causas litterales, vna erat per comparationem ad tempus illud, secundum statum Iudæorum, quem tunc habebāt, alia secundum comparationem ad Christum, qui significabatur per agnum Paschalem, Num. tomo 1 102.c 4.I

De septem cæremonijs, quæ seruabantur in coronatione regum Israel 4 Regum 99.c.2.D

Cæremoniale. Quædam cæremonialia, in veteri lege, principaliter fiebant in recordationem beneficiorum a Deo receptorum, vt erant immolatio agni Paschalis, & manducatio azymorum, vt patet Deuteronom. 16. Exo. tomo 1 69.c.4.K

Cæremonialia, vel nullam causam habent ad esse, vel valde leuem, scilicet, ordinatoris voluntatem, quæ est præcipua, & totalis causa, Exo.to.1. 72.c.3.H

Cęremonialia, & sacrificia veteris legis possunt dupliciter considerari, vno modo secundum comparationem, quam habent ad illum populum solum, cui dabantur. Alio modo secundum comparationem, quam habent ad tempora Messiæ, & sic habent duos fines, vnum respectu status Hebræorū, & maxime, in Agno Paschali, est memoria beneficiorum Dei, & præcipue memoria exitus de Aegypto. Et quantum ad istum finem non magis conueniebat agnus quam caper, vel taurus, &c. Quantum verò ad secundum finem magis conueniebat agnus quam aliud animal, quia per occisionem istius Agni Messię mors significabatur, qui in similitudine Agni Mitis, & mansueti mortuus est, iuxta illud Isaiæ 53. Sicut ouis ad occisionem, & tanquam agnus coram tondente, &c. Exod. tomo 1. 73.c.4.H

Cæremonialia, quæ in lege determinant certum locum, non obseruantur nunc a Iudæis, bene tamen illa, quæ non determinant. Exod. tomo 1. 95. colum.1.E

In cęremonialibus ratio exactissima reddi nō potest, cum in his voluntas principis ferentis legem pro ratione sit, quoniam, quod principi placuit, legis habet vigorem. ff. de consti. princi. li.1.&c. Leuit. 9.c.2.A, 3.Regum 82.c.3.H

Multis cæremonialibus non sunt vsi filij Israel, quousque pacifice possederunt terram Chanaan, quod fuit ab exitu de Aegypto per quinquaginta annos, vel plures, Leuit. 234.c.4.k

Et magis obligauerunt leges cæremonialium posteros eorum, quibus datæ sunt, quam ipsos, qui obligati sunt ad recipiendum, sed non ad exequendum posteri vero ad vtrunque Leuit. 234.c.4.F

Quæ sint præcepta cæremonialia in lege Christi, vide Mat.tom.6 127.c.2.A

Ad cæremonialium obseruationem non tenebātur filij Israel immediate post transitum Iordanis, sed vsquequo pacifice possiderent terram, tamen propter formam cœperunt facere quasdam obseruationes Iosue tom.1 96.c.1.B

Cæremonialia in veteri testamento non obligabant toto tempore, quo Iosue pugnabat contra Chananęos, quousque daretur pax, & habitaret Israel per loca sua, vt patet Deuteronom. 12. Iosue tomo 2. 6.colum 4.H

Cæremonialia præcepta, quæ dicantur in veteri lege, vide Mat.tom.6 126.c.4.F

In cæremonialibus, non licebat Iudæis aliquid plus facere, quam impositum fuerat. Deut, 12. Mat.to.7 299.c.1.B

Circa cęremonialium obseruationem ista consequētia valebat apud Hebræos, scilicet, aliquid non reperitur scriptum in lege, ergo Iudæi non obligantur obseruare illud, immo, quod plus est, non licebat eis seruare aliquam cęremoniam circa cultum Dei, nisi illa esset scripta in lege, vt patet Deute. 12. scilicet. Quod præcipio tibi, hoc tantum facito domino Deo tuo, nec addas quicquam, nec minuas, Defenso. 14.c.3.F

De cęremonialibus pręceptis, vide in dictione præceptum cæremoniale.

Ceres. Dilatauit artem agriculturæ, Genes. 356. col.3.I

Cereri immolabatur porcus, Exod.to.1. 54.c.2.B

Ceres in grǽcia facta est dea, quia seminandi, & mensurandi artem inuenit, Exod.to.1 158.c.1.D

Ceruix. Populus Iudęorum quare dicatur esse dura ceruicis, vide Exod.to.2. 121.c.4.H

Ceruus. Emissus dicitur Nephtali, Genes.49. propterea quod in sorte Nephtali erant terræ nascentia temporanea valde, ita quòd prius fructus, cibi, & legetes crescebāt, & maturabantur, quam in alijs sortibus tribuum, & ideo terra illa dicebatur velox, vt ceruus, Genes. 410.c.1.A

Multi cerui sunt in terra promissionis, 3. Regum 41. colum.2.D

Cæsar. Cæsaris nomen non est proprium, sed apellatiuum, & significat dignitatem Imperatoriam, apud Romanos, & primus qui sic vocatus fuit, fuit Iulius dictator, socer Pompei, & vocatus est Cæsar ab vtero cæso, quia de vtero ma-

Universidad de Deusto
Biblioteca

tris cæso eductus est, & quoniam per multos gradus honoris venit tandem, vt esset Imperator, hic omnes Imperatores ab eo dicti sunt Cæsares. Similiter vocantur Augusti ab Octauiano secundo Imperatore Romanorum, & dicitur Augustus ab augendo, quia ipse nimis auxit Rempublicam, Matt. tomo 6 23.c.1.A
De Cæsaris Augusti laudibus, Mat. tomo 6 23.c.1.A
Tempore Tyberij Cæsaris prædicauit Ioannes Baptista. Similiter & Christus, Mat. tomo 6 23.c.1.B
Tyberius Cæsar habebat multas cohortes militum in Iudæa, & multos Centuriones, & in alijs partibus ad vitandum rebellionem, Mat. tomo 3. 139.c.1.A
Quare Christus non dixerit, quæ sunt Cæsaris date Cæsari, sed dixit: Reddite Cæsari, Matth. tomo 6 24.c.4.G
Caius Cęsar vna cœna consumpsit tributa trium prouinciarum, exquisitis cibarijs vtendo, vt refert Seneca Genes. 32.c.2.C

Cæsarea. Philippi est quædam ciuitas habēs plura nomina distans a monte Libano per quattuor miliaria, vel leucas, iuxta quam coniunguntur in vnum duo fontes Iordanis, scilicet, Ior, & Dan, qui oriuntur a radice montis Libani, & vnus distat ab alio per tres leucas, Ior distat quasi per quatuor leucas a Cæsarea Philippi, & Dan per sex, Genes. 80.c.1.C
Cæsarea Philippi, de qua Matth. 6. Ciuitas est in sorte Nephtali, quam tamen tenuerunt filij Dan, & vocabatur ab antiquo Lais, & postea Dan, a Græcis Paneas, & a nobis Balenas dicitur, & est ad radicē montis Libani, & distat a Sidone fere vndecim leucis, & a Ierusalem quasi quinquaginta duabus leucis, & est multum Aquilonaris ad Ierusalem, quasi in extremitate terræ Chanaan, cuius terminus ab Aquilone est mons Libani, & cæt. Matth. tomo 4 161.c.3.G
Ad portam Cæsareæ Philippi oritur fluuius Iordanis, Matt. tomo 4 161.c.3.K
Fuerunt duæ Cæsareæ, scilicet, Cæsarea Palesthinę, cuius fuit Episcopus Eusebius Cęsarienſis, & Cęsarea Philippi, & distant a se inuicem quasi leucis quadraginta, Matth. tomo 4 161.c.3.H
Cęsarea Philippi prius vocabatur turris Stratonis, Mat. tomo 6 271.c.3.G

Cete. Sunt magni pisces, de quibus dicūt Hebręi, quòd sunt tantæ magnitudinis, quòd si multiplicata fuissent istorum indiuidua, destructa fuissent omnia indiuidua piscium, & mare fuisset factum innauigabile, & comederent alios pisces. Et dicunt, quòd postea quàm creauit Deus hanc speciem sub vtroque sexu, occidit fœmellam, ne multiplicarent, & reseruat eam in cibos beatorum, post hāc vitam, in quo error grauis, & stultitia Hebręorum notatur, Genes. 8.c.1.C
Cetus vocatur piscis magnus, & aliquando accipitur Cetus pluraliter indeclinabile, vt Genes. 1. Creauit Deus grandia cete, ideſt, magnos pisces. Sic dicitur Ionæ 2. & c. Matt. tomo 4 28.c.3.H

Cethuam. Regio, quæ est ad Orientem, dicta est a Cethma quinto filio Ismahel, Genes. 295.c.3.K

Cetura. Abraham separauit filios Ceturæ, & Agar ab Isaac, non quia concubinæ fuerint, quia Agar vxor fuit Abrahæ, vt patet Genes. 16. Similiter & Cetura Genes. 25. Nec enim accepisset Sanctus Patriarca Abraham concubinam, quia sciebat peccatum esse mortale, quod nullo modo perpetraret. Sed vocantur concubinæ respectu Sarę, quæ fuit principalis vxor. Vel vocantur concubinæ, quia non fuerunt acceptæ cum ea solennitate, qua fuit accepta Sara, Genes. 294.c.4.I
Cetura, vxor Abrahæ, fuit illa, de qua Genes. 25. & quam Hebræi quidam dicunt fuisse Agar, & quòd vocatur Cetura, ideſt, thurificata, secundum interpretationem Hebraicam, quia postquàm de domo Abrahæ eiecta fuit, semper se custodiuit immunem, & immaculatam ab actu venereo, ideo meruit postea recipi: dicunt enim quòd mortua Sara, Abraham misit Isaac filium suum ad reducendum eam, & quòd hoc erat valde congruum, quòd Agar ad pristinum statum reduceretur, &c. Sed oppositum probatur verum, quia filij Ceturæ fuerūt isti, scilicet, Zamram, & Iecsan, &c. deinde dicitur, quòd filius Agar Aegyptiæ fuit Ismahel, vbi satis distinguitur vtraque ex filijs diuersis, & Agar vocat Aegyptiam, & famulam: Ceturam autem non vocat Aegyptiam, neque famulam. Item quia Genes. 25. dicitur, quòd Abraham dedit omnia, quæ possidebat filio suo Isaac, filijs autem concubinarum largitus est munera vocans concubinas in plurali, Genes. 294.c.2.E
Circa Ceturæ filios, & Abrahæ referuntur opiniones Iosephi, & Hieronymi, sed verior videtur opinio Hieronymi, Genes. 294.c.3.K
Ceturæ filij nominati sunt propter honorem Abrahæ, & quia omnes filij Ceturæ fuerunt magni viri, ideo omnes numerati sunt, 1. Paralip. 56.c.4.I

Cœtus. Dicit magnā turbam coniunctā, & deliberatam ad faciendū aliquid, Gen. 404.c.2.B

Chaldaica. Translatio apud Hebrços duplex est, quia quædam est totius Pentatheuci, & hanc fecit Anchelos. Alia est quantum ad Prophetas maiores, & minores, & istam fecit Ionathas, quæ tantæ venerationis apud Iudæos est, vt nullus audeat ei quidquàm, nec in minimo obuiare. Prima, quæ est super Pentatheucum, non est tantæ auctoritatis: nam Doctores Hebræi aliquando ei repugnant, dicentes ipsum Anchelos in translatione somniasse. Sic enim insultat ei Rabbi Abraham Aben Ezra, qui inter Hebræos subtilior visus est, licet Rabbi Salomon quem sequitur Nicolaus non repugnet isti translationi, Genes. 406.c.2.D

Chaldæa. Prouincia ab Oriente habet Babylonē, ab Occidente Arabiam, a Septentrione Mesopotamiam, Genes. 53.c.2.D

Chaldæi. Descendunt ab Arphaxat filio Sem, Genes. 53.c.2.D, 1. Paralip. 34.c.1.C
Chaldæi, cum cremarent templum Ierusalem, cremarunt etiam omnes libros, qui erant in templo, non tamen libros, qui erant in domibus particularibus, 2. Paralip. 136.c.4.G

Cham. Creditur fuisse primus filius Noe, Genes. 34.c.2.G
Cham habuit sex filios, & nepotes fere viginti, & quatuor, & ex omnibus ijs tam filijs, quam nepotibus, triginta gentes sunt nominatæ, quæ habuerunt triginta idiomata, quæ pro maiore parte habitauerunt in Asia, & maxima pars eorum Africā occupauit, Genes. 51.c.3.F, 1. Paralip. 30.c.3.I
A primo filio Chā, nomine Chus, descēdunt Aethiopes, & dicūtur Chusei a se ipsis, & ab omnibus Asianis, 1. Paralip. 30.c.4.F
De progenie Cham, & eorum descendentibus, & habitationibus eorum, 1. Paralip. 30.c.3.I

Chameleon. De Chameleonte animali quodam, & eius proprietatibus, Leuit. 111.c.1.D

Chanaan. Quare fuerit maledictus a Noe, cum pater eius Cham fuerit ille, qui irrisit Noe, Genes. 50.c.2.C
A Chanaan, filio quarto Cham, descenderunt gentes illæ, quæ terram promissionis, scilicet, Iudęam, & Arabiam tenebant, Genes. 51.c.3.G
Terra Chanaan paucę aquę est, & in pancis locis Gene. 75.c.1.E, & bibunt homines de cisternis, 4. Reg. 24.c.2.D
Quod tota terra Chanaan nō fuit subiecta filijs Israel tempore Iosue, vt promisit Deus Abrahę, assignatur causę, Genes. 342.c.1.A
In terra Chanaan fuerunt decem populi, quorum septem expulsi sunt a filijs Israel, & terra aliorum occupata est ab Esau, & filijs Loth, scilicet, Moab, & Amon, Genes. 345.c.2.A
Terra Chanaan partim est in tertio, & partim in quarto climate, Exod. to. 1 259.c.3.F
Hoc est in principio quarti climatis, Exod. tomo 2. 47.c.2.D
In terra Chanaan erat magna multitudo bestiarum, & serpentum, Leuit. 310.c.2.A
Terrę Chanaan magnitudo describitur, Num. tom. 1 184.c.1.B
Terra Chanaan, quæ tempore Abrahę dicebatur terra fluens lacte, & melle, nunc misera est, & hoc est propter aspectum cœli, & motum octauæ sphętę, Num. tom. 2 3.c.2.A
Terra Chanaan est in Asia circa eius terminum ad occidentalem partem, Deut. 58.c.1.B
Terra Chanaan est in medio terrę habitabilis secundum latitudinem 7. climatum, licet nunc cogitando terram iam habitatam, non sit in medio terræ habitatę, quia aliqua loca sunt, quę sunt in decimo climate, vt est insula Tyle, & terra Chanaan in principio est quarti climatis, & partim in tertio &c. Deuter. 119.c.1.E
Terra Chanaan est in medio terrę secundum longitudinem, & latitudinem, Iosue tomo 1. 156. colum. 4.F
Terra Chanaan latior est in parte Occidentali, quam in Orientali, Iosue tom. 2 55.c.3.I
Terra Chanaā describitur cosmographice, Iosue to. 2 55.c.3.K
Terra Chanaan fuit diuisa bis ipsis Israelitis. Primo, cessantibus bellis, scilicet, in terra, quam tunc acquisierunt, non curantibus de illa, quę tunc erat in manu hostium, nescientibus an illam essent habituri. Secunda diuisio fuit, quando tota terra tam acquisita quam non acquisita, diuisa est iubente domino, &c. Iosue tom. 2 58.c.3.F
De prima diuisione qualis fuerit nescitur, nec scripta est, sed solum secunda, & secunda diuisione diuisa fuit tam terra acquisita quam nō acquisita, & fortassis non mansit prima diuisio, &c. ibidē 62.c.4.H
Terra Chanaan quibusdam diuisa est tanquam in hęreditatem, vt duodecim tribubus, & quibusdam in eleemosinam, vt Leuitis, &c. Iosue tomo 2. 87 colum. 2.A
Terra Chanaan & sors Iudę habent idem latus meridionale totaliter, Iosue tom. 2. 90.c.1.D
Terra Chanaan est terminus occidentalis totius Asię, Iosue tom. 2 104.c.4.K
Terra Chanaan longior est ab Oriente in Occidentē, quam a meridie in Septentrionem, Iosue tomo 2. 173.c.3.G
Inter terram Chanaan, & Aegyptū multum interest, quantum ad pluuias, Iudi. 12 c.4.K
Terra Chanaan abundat ficubus dulcibus valde, Iudi. 87.c.3.G
In terra Chanaan non pluit tempore messis triticeæ, nisi miraculose, 1. Reg. tom. 1 199.c.3.H

Terra Chanaā, pro maiori parte, est in tertio climate. 1. Reg. tomo 2 35.c.4.G
De terminis terrę Chanaan, 2. Regum 44.c.4.F
In terra Chanaan licebat cuicunque homini quantūcunque virtuoso vti lotionibus, & vnctionibus 2. Reg. 63.c.2.D
Termini terræ Chanaan diuersimode nuncupantur, 3. Regum, 80.c.4.C
Terra Chanaan, in qua est Ierusalem, est in Asia circa Occidentalem partem Asiæ, 1. Paralipomenon 128.c.4.k
A Chanaan quarto filio Cham descendunt Chananæi, & Chananęi dupliciter accipiuntur in scriptura, vno modo pro omnibus septem populis, quorum terram possederunt Israelitę, alio modo pro vno populo eorum qui sic specialiter vocabatur, & sic vocatus est a Chanaan, cæteri autem sex populi, scilicet, Heuęi, Iebusæi &c. nominati sunt a sex filijs Chanaan & c. 1. Paralip. 30.c.4.H
Chanaan, quia maledictus fuit a Noe auo suo, semen Chanaan dicitur maledictum, 1. Paralipomenon 30.c.4.I
Posteritas Chanaan enarratur, 1. Paralipomenon, 33.c.1.A
Terra Chanaā terminatur flumine Euphrate a parte Septentrionali, Genes. 15. & Deut. 11. & Iosue 1. 2. Paralip. 113.c.3.H
Tota terra Chanaan non fuit tradita in manus Israelitarum ex triplici causa. Prima fuit ad vtilitatem eorum &c. Secunda propter ipsorum peccata. Tertia ad exercitium ipsorum &c. 2. Paralipomenon 115.c.2.C
Tota terra Chanaan est defectuosa in aquis, & bibunt homines de cisternis, 4. Regum, 24.c.2.D
A terra Chanaan, scilicet, a ciuitate Gaza, vsque ad Cairum, quæ est maxima ciuitas Aegypti, sunt fere septuaginta leucę, per breuem & rectam viam, quarum viginti sunt competentis habitationis, cęteræ vero quinquaginta sunt verum desertum &c. Mat. tom. 1 132.c.1.B
In terra Chanaan, quam Iudæi occupauerunt, fuere plusquam quadraginta reges Matth. tomo. 4. 71. colum. 3.I
In terra Chanaan, maxime inter Iudęos, non erat consuetudo candelarum, aut facularum de cæra, aut de sapo, sed omne lumen erat ex combustione olei, & causa erat quia terra illa abundabat in oleo, vnde in templo Domini nunquàm fuit cæra, vel sæpum, sed oleum, Exo. 25. & 26. & 27. Matt. tomo 7 3.c.3.G

Chananæus.

Chananæus dictio est Hebraica, & æquiuoca: nam significat hominem illius gentis, & mercatorem, Genes. 353.c.1.C
Chananæus, de quo Genes. 12. Cum dicitur, Chananæus autem erat in terra, non accipitur pro tota gente descendente de Chanaan, sed pro vno de septem populis, quorum terram promisit Deus Abrahæ, Genes. 13. & 15. Genes. 66.c.4.G
Chananæus, & Amorrhæus dupliciter accipiuntur, scilicet, specialiter, & generaliter, sed non sic alij quinque populi, scilicet, Heuæus, Iebusæus, Pherezæus, &c. Iosue tomo 1 176.c.4.I
Chananæi dupliciter accipiuntur, vno modo generaliter, scilicet, a Chanaan. Alio modo specialiter, scilicet, a Chananæo, &c. Iosue tomo 1. 176.c.4.H, 3. Regum 93.c.4.G
Chananæorum populi interdum vocantur Ethæi, & interdum Amorrhæi, & interdum accipiuntur pro

Universidad de Deusto Biblioteca

populis specialibus, Iosue tomo 1 18.c.2.E
Chananæorum vitia spurcissima referuntur, Num. tomo 2 182.c.2.B
Chananæorum tam fœminas quàm paruulos, quam viros, quare Deus iusserit occidi, Num. tomo 2. 182.c.2.B
Quòd Iudæi reliquerint multos ex Chananæis in terram Chanaan, & tributarios illos sibi fecerunt contra præceptum Domini, postea fuerunt Iudæis in pœnam, Num. tomo 2 183.c.1.E
De Chananæis aliqui remanserunt in terra promissionis, cuius triplex causa assignatur, Deuter. 39.c.1.E
Multos Chananæorum dimisit Deus manere in terra Chanaan cum Israelitis propter multa, Iudicum 25.c.3.I
Quòd filij Israel acciperẽt vxores ex Chananæis, non erat peccatum ante legem datam Moysi, 1. Paralip. 42.c.3.F
Israelitæ fuerũt a Domino constituti executores contra Chananæos, & ex præcepto, non tamen sic contra alias gentes, sed bene tanquàm prosequentes vindictam proprie iniuriæ, si quæ illata esset ipsis Israelitis. Et tunc licebat ipsis Israelitis bello occupare ciuitates talium gentium, &c. 2. Paralipom. 113.c.4.k
Chananæi erant adhuc tempore Christi, Mat. tomo 4 140.c.4.F
Et Iudæi permittebant eos esse in partibus illis, propter quod peccauerunt.

Chananæa. In Chananæa muliere, de qua Matt. 15. Apparuerunt multæ virtutes, scilicet, prudentia, perseuerantia, patientia, humilitas, & fides, Matt. tomo 4 145.c.1.D
Sed omnes istę virtutes a fide emanabant, ibid.
In muliere Chananæ miraculo assignatur ordo, & concordantur Matth 15. & Mar. 7. Matth. tomo 4 140.c.4.k

Chaos. Diuersimode posuerunt Anaximander, & post eum Anaxagoras ab Empedocle, Exo. tomo 1 277.c.3.F

Character. Character semper manet, Leuitici 70.c.4.F
Character non est effectus gratiæ, sed sacramenti, per quem characterem homo dicitur Christianus, Mat. tomo 1 182.c.1.E
De charactere sacerdotali vnico iuxta quosdam, vel duplici iuxta aliorum opinionem, Matth. tomo 1. 186.c.3.I
Nullum characterem ordinis habebant sacerdotes Veteris Testamenti, potius quam laici: licet haberent potestatem faciendi ministrationes corã Deo, quas nullus alius facere poterat sub pœna mortis, Mat. tomo 1 186.c.3.K
Ad hoc, quòd aliquid dicatur character, requiruntur multa, quę referuntur, Matt. tomo 1 186.c.4.F
Character ordinis non deletur in hęreticis, & schismaticis, Mat. tomo 4 171.c.3.k
Character imprimitur in baptismo, quo baptizati Christo configurantur, Mat. tomo 4 172.c.3.k
Character imprimitur in confirmatione, per quem ascribimur militię Christi, Mat, tomo 4. 172.c.4.F
Character imprimitur in omnibus ordinibus, & cęt. Mat. tomo 4 172.c.4.G
In Episcopo non imprimitur character, nec Episcopatus proprie est ordo, Mat. tomo 4 172.c.4.G
Character est potestas spiritualis, secundum quam configuratur recipiens ei, a quo impressa est, Matt. tomo 4 182.c.1.A
Vbi non est character non est ordo, Matth. tomo 4 182.c.1.B
Character non est potestas iurisdictionis ecclesiasticę, quę non est in foro pœnitentię, Matth. tomo 1 186.c.4.H
Per characterem baptismalem efficitur homo Christianus, Mat. tomo 1 203.c.1.D
Character, & clauis quomodo differant, Mat. tomo 5 57.c.4.k
Character dicit figuram, seu configurationem, nec quęlibet figura in corporalibus est character, sed illa, qua configuratur recipiens imprimenti, vel conferenti. Et ob hoc figura manens in cęra ex impressione sigilli vocatur proprie character, quia secundum illam cęra est configurata sigillo. Et ita character relatiue dicitur, vt non solum sit figura, sed cõfiguratio. Vnde character est potestas spiritualis, qua configuratur anima hominis Deo imprimenti. Et ita per illam potestatem refertur ad solum Deum, quasi ei configuratus. Et propterea qui baptizantur, recipiunt characterem, quia manet in baptismo aliquid in animabus ipsorum, quoniam configurati sunt Christo, ad Galat. 3. Quotquot in Christo baptizati estis, Christum induistis. In confirmatione similiter imprimitur character, quia cõfirmati ascribuntur militię Christi. In omnibus etiam ordinibus imprimuntur characteres, Matth. tomo 4 172.c.3.k
Character differt a claue, quia clauis, cum sit potestas ligandi, & soluendi, concernit subditos, qui liganter, & soluuntur, & tamen per talem potestatem homo non configuratur Deo, quia non est directe ad illum. Et ideo clauis non vocatur character, quia cum vtrunque dicat relationem ad aliquid, non dicunt ad idem, sed ad diuersa, & tamen fundamentaliter idem sunt, quia ista potestas, secundum quã sacerdos configuratur Christo est eadem cum ea, quæ respicit subditos, &c. Mat. tomo 4. 172.c.4.I
In Christo non est Character, Matt. to. 4 182.c.3.F
Vnus character potest esse simul in multis, Matth. tomo 4 182.c.4.F

Charadrion. Auis est, quam nos gruem appellamus, &c. Lenit. 99.c.2.E
De cuius proprietatibus Leuit. 110.c.2.B

Charitas. Quindecim actus habet, quos enumerat Paulus 1. Corinth. 13. & taliter ordinantur, quòd actus posteriores sunt actibus prioribus perfectiores. Significat etiam numerus illet impletionem mandatorum nouę, & veteris legis, quę significantur per quindecim, scilicet, lex nouæ per octo, & lex vetus per septem, vt de Paulo Doctore Gentium, qui ministerio hebdoadis, & octoadis instruendus erat: hęc & multa similia sunt, quę mistice significat canticum graduum, Genes. 22.c.2.A
Charitas in nobis existens, cum operationem habet, meretur augeri. Et aucta meretur, vt perficiatur, sic dicit August. Exo. tomo 2 56.c.3.F
Charitas est habitus imperatiuus aliorum habituum virtutum quas potest facere meritorias, quia facit illas ad Deum pertinere, vt ad vltimum finem, scilicet, cum charitas sit habitus imperatiuus, quia est potentię sublimioris: Et de obiecto altissimo, imperat omnibus alijs habitibus, vt eliciant actus suos ad finem, quem ipse elegerit, qui est Deus, cum sit obiectum, & finis charitatis. Et morales virtutes aliquando sunt etiam meritoriæ, & merentur vitam æternam, & non dat Deus præmium operationis earum in bonis temporalibus, sed aut nullum dabit, aut dabit vitam ęternam, Leuit. 308.c.3.G
Charitatis ordo est, vt primo quis se ipsum diligat, & magis. & deinde familiam suam, Leuit. 164.c.1.D

Charitas ita se habet inter virtutes Theologales, & morales, sicut iustitia legalis inter virtutes morales, & charitas tantum excedit legalem iustitiam, quantum Deus excedit bonum commune ciuitatum, Deuteron. 130.c.1.A
Existenti in charitate magnas inesse pœnas non inconuenit, 1. Regum tomo 1 57.c.3.K
Charitas actus in via est quædam inclinatio in finem, in patria vero est quietatio in ipso fine, Matthæ. tomo 2 20.c.4.H
Parua charitas non sufficit ad resistendum omni tentationi, sed requiritur magna, &c. Matth. tomo 2 13.c.2.A
Charitas est mater omnium virtutum, & forma earum, vt ait Augusti. Mat. tomo 2 131.c.4.I
Charitas est in corde, ore, & opere, & in istis tribus Christus posuit mandatum, Matth. 5. in dilectione inimicorum, &c. Mat. tomo 2 248.c.1.A
Charitas est ad solos duos, scilicet, ad Deum, & ad proximum, & Augusti. distinguit hæc per quatuor: primo de doctrina Christiana, scilicet, vnum quod est supra nos, scilicet, Deum: alterũ, quod nos sumus: tertium, quod est extra nos, scilicet, alios homines: quartum, quod est infra nos, scilicet, corpus nostrum, & proximorum nostrorum corpora, Matt. tomo 2. 248.c.4.G
Ex charitate nõ tenemur diligere specialiter aliquos, nisi illos tantum, quos pro beneficio, vel contractu, aut alias tenemur specialiter diligere, Matth. tomo 2 250.c.1.A
Charitas superat omnes tentationes, etiam si parua sit, Matt. tomo 3 77.c.2.D
Oppositum huius videtur dicere supra.
Per charitatem diriguntur actus nostri in Deum, vt abstinere a venereis, inquantum fit propter Deum, & non a castitate electiue, & potest esse a iustitia nõ electiue, prout abstinere a venereis iustum est, & etiam pertinet ad prudentiam, & ad abstinentiam, &c. Mat. tomo 3 82.c.3.F
Charitatis lex non debet esse specialiter ad amicos, & cognatos, sed ad omnes homines, Matth. tomo 3. 125.c.2.E
In charitate est perfectio simpliciter vitæ Christianæ, Mat. tomo 5 133.c.4.I
Charitas existens augeri potest, & aucta perfici meretur, vt ait Augustinus, Matt. tomo 3 139.c.3.I
Charitas non proficit proximo nisi per actum, quem circa ipsum exercemus, Matt. tomo 5 42.c.1.E
Charitas dirigit omnes virtutes morales in Deum, eisque imperat, Matt. tomo 5 9.c.1.A
Charitatis perfectio est triplex, Matt. to. 5 134.c.1.A
Cum charitate omnes virtutes morales sunt meritoriæ, & sine ea non, Mat. tomo 5 12.c.1.E
Charitas, vt cadit sub præcepto, non habet determinatam mensuram, vt patet ex forma præcepti. Et ratio est, quia ipsa est finis legis, & omnium præceptorum, Mat. tomo 5 134.c.4.F
Charitatis perfectio, est in præcepto, sed non sub obligatione præcepti, Mat. tomo 5 134.c.4.G
Hoc est, quod præceptum charitatis non obligat ad quantum dicit, ibid.
Charitas proximi tripliciter attenditur, Matt. tomo 5 134.c.4.F
Per charitatem homo placet Deo, Matth. tomo 5 44.c.4.G
Non semper, qui peccat mortaliter, agit directe contra charitatem, Mat. tomo 5 48.c.4.F
Non est charitas vbi est odium, Mat. tomo 5. 63.c.4.F
Charitas non gaudet super iniquitatem, sed potius tristatur, Mat. tomo 5 67.c.2.D
Quomodo intelligitur, quòd charitas est vinculum perfectionis, Mat. tomo 5 133.c.4.F
Non constituit aliquem extra charitatem debitum pœnæ, Mat. tomo 5 74.c.2.B
Quomodo charitas dicatur operire multitudinẽ peccatorum, Mat. tomo 5 70.c.2.A
Charitatis perfectio secundario, & instrumentaliter, cadit sub consilijs, vt probatur Matth. tomo 5. 135 col. 1.B
Charitatis perfectio potest haberi dupliciter, Matth. tomo 5 134.c.1.D
Charitatis perfectio nõ cadit sub præcepto, idest, sub obligatione præcepti, sed solum sub ostensione, & ita quocunque modo teneat quis charitatem satisfacit, sed non potest minus tenere, quàm vt Deus super omnia diligatur, Mat. tomo 5 135.c.2.E
Charitas se extendit ad actus virtutum dupliciter, ad quosdam elicitiue, & ad quosdam imperatiue, elicitiue ad actus suos, imperatiue vero ad actus aliarum virtutum, & vtrique possunt fieri sine charitate, quo ad substantiam actus, tamen actus eliciti a charitate, non possunt esse virtuosi sine charitate, Mat. tomo 5 150.c.1.D
Charitas directe est ad Deum, Mat. to. 5 134.c.2.C
Sine charitate, vel gratia possunt fieri omnes actus virtutum materialiter, Mat. tom. 5 150.c.2.D
Charitatis actus impeditur ex consuetudine vxoris, & filiorum, Mat. tom. 5 136.c.4.F
Charitas & gratia infunduntur nobis a Deo, Mat. to. 5 143.c.4.K
Nihil est in homine, quod non concurrat ad actũ charitatis, Mat. tom. 6 128.c.4.G
Ex charitate amantur omnia, quæ sunt ad imaginem Dei, & possunt frui Deo, Mat. tom. 6 136.c.1.D
Charitas & virtutes aliquomodo diliguntur ex charitate, scilicet, amore concupiscentiæ, Mat. tomo 6. 136.c.3.F
Omnia, quæ ex charitate diliguntur amore concupiscentiæ, nullo exprimuntur præcepto, vt sunt beatitudo charitas virtutes, &c. Mat. to. 6 136.c.4.G
Ex charitate nullam rem diligimus, tãquam terminũ amoris, nisi illam, quæ potest participare beatitudinem, &c. Matth. tom. 6 136.c.4.H
Ex charitate non possumus diligere res irrationales amore amicitiæ, bene tamen amore concupiscentiæ, Mat. tomo 6 137.c.2.C
Ex charitate homo potest & debet seipsum diligere, vt probatur, Mat. tomo 6 137.c.4.F
Ex charitate diligendũ est corpus nostrum & eo modo, quo corpus nostrum se habet ad beatitudinẽ, habet se ad diligi ex charitate &c. Matth. tomo 6. 138.c.3.F
Charitatis dilectio habet pro fundamento communicationem beatæ vitę principaliter, & communicationem vitæ gratiæ minus principaliter, s. inquantũ deducit ad vitam beatitudinis, Mat. to. 6. 138.c.3.H
Ex charitate quatuor sunt diligenda, scilicet, Deus, nos ipsi, id est, anima nostra, corpus nostrũ, & proximus noster, vt probatur, Mat. tomo 6. 141.c.2.A Et conuenienter distinguntur ista ibidem.
Corpus humanum, si consideretur secundum naturã suam, diligendum est ex charitate, si vero consideretur secundum corruptionẽ culpæ, quæ est in eo, vel ex eo, sic non debemus diligere illud, quia sic esset diligere infectionem, & corruptionem peccati. Immo potius ex charitate debemus cupere absolui ab illo, vt non incidat anima nostra in infectionem peccati, Mat. tom. 6 137.c.3.G
Charitas non conuertitur cum amicitia, considerata secundum rationem generalem amicitiæ, quæ dicit

Universidad de Deusto
Biblioteca

cit redamationem, Mat.tomo 6 138.c.4.F
Ex charitate diligendi sunt peccatores, quantumcũque mali, scilicet, quatenus homines sunt, & non quatenus peccatores, Mat.tomo 6 139.c.1.C
Angeli diligendi sunt a nobis ex charitate, vt probatur, Mat.tomo 6 140.c.1.C
Ex charitate non sunt diligendi dęmones, quatenus dæmones, bene tamen quatenns creaturæ sunt, sicut bruta, & non quia dęmonibus aliquod bonum velimus accidere, sed quod velimus naturam dæmonum, quæ bona est secundum speciem, & genus suum, manere ad gloriam Dei, & vtilitatem nostram. Sed hoc non est proprie diligere dęmones, nec naturam eorum, quia nec eis, nec naturæ eorũ aliquod bonũm volumus, Mat.tomo 6 140.c.4.F
Homines damnati non sunt ex charitate diligendi, Mat.tomo 6 141.c.3.I
Dupliciter potest aliquis ex charitate diligi, vno modo ad id, ad quod charitas habetur, alio modo, vt ad id, ad quod non terminatur amor charitatis, quia, scilicet, non volumus ei bonum aliquod, sed volumus ipsum esse, & manere velut bonum alterius, Primo modo damnati non sunt ex charitate diligẽdi, Mat.tomo 6 141.c.3.k
In charitate ponendus est ordo, vt probatur, Mat.to.6 142.c.2.A
Charitas, & si non faciat ordinem sicut nec voluntas, quia hoc est rationis, recipit tamen ordinem a ratione factum, Mat.tomo 6. 142.c.3.k
Ordo in charitate est de necessitate salutis, Mat.to.6. 142.c.4.G
Quare potius in charitate reperiatur ordo, quam in alijs virtutibus, Mat. tomo 6 142.c.4.I
Charitas est circa vltimum finem, sub ratione vltimi finis, quod non contingit in alijs virtutibus, Mat. tomo 6 142.c.4.K
Ordo, in charitate, consideratur tam secundum affectum, quam secundum effectum, sed principaliter secundũ affectum, vt probatur, Mat.to.6.143.c.1.D
Ex charitate volumus omnibus æquale bonum, sed non æqualiter, &c. Mat.tomo 6 143.c.2.B
Ex charitate tenetur quilibet magis diligere Deum, quam seipsum, vt probatur, Mat.to.6 143.c.3.I
Charitatis gradus attendendi sunt, secundum gradus amoris amicitiæ, &c. Mat.tomo 6 143.c.4.F
Ex charitate magis debemus diligere Deum, quam proximos nostros, Mat.tomo 6 144.c.2.C
Charitas Dei stat cum intuitu mercedis, Mat.tomo 6 144.c.4.G
Ex charitate tenetur quis magis diligere seipsum, quam proximum, quantumcumque proximus sit melior, Mat.tomo 6 145.c.2.D
Ex charitate tenemur magis diligere proximũ, quam corpus proprium, vt probatur, Matthæ. tomo 6 146.c.3.G
Et licet corpus nostrum sit magis propinquum animæ nostræ, quam proximus noster, quantum ad constitutionem humanæ naturæ, tamen quantum ad participationem beatitudinis, in qua fundatur amor Charitatis, maior est associatio nostri ad proximum, quam corporis nostri ad animam nostram Mat.tomo 6 146.c.4.G
Ex charitate non tenetur quilibet exponere corpus proprium pro salute animæ proximi, sed ille, qui habet curam de salute proximi, tenetur generaliter exponere corpus suum pro salute proximi, si aliter illa saluari non potest, vt sunt prælati, & rectores populorum, sed si alius quicumque homo hoc faciat, facit opus perfectæ charitatis, & est opus supererogationis, Mat.tomo 6 146.c.4.H
Ex charitate non sunt omnes proximi æqualiter diligendi, Mat.tomo 6 146.c.4.K
Sed sunt gradus, secundum quòd proximi magis, vel minus accedunt ad amorem, quo homo diligit seipsum, &c. Mat.tomo 6 148.c.2.A
Quomodo ex charitate sint magis diligẽdi meliores quam propinqui minus boni, & quomodo circa omnem modum possunt cognati magis diligi, quam extranei, Mat. tomo 6 149.c.2.B
Inter propinquos consanguinei sunt magis diligendi ex charitate, quam non consanguinei, sicut propinqui magis quam non propinqui, magis, inquã, ideſt, ad maiora bona. Similiter magis, ideſt, intensius. Tertio magis, ideſt, pluribus modis, &c. Mat. tomo 6 149.c.4.K
Ab actu charitatis imperantur omnium amicitiarum actus, Mat.tomo. 6 150.c.2.A
Ex charitate magis sunt diligendi parentes, quam filij, Mat.tomo 6 150.c.3.F
Charitatis ordo manebit in vita æterna, &c. Matth. tomo 6 153.c.3.I
Charitas augetur, quo ad essentiam, non tamen minuitur quo ad essentiam, sed quo ad feruorem, Mat.tomo 6 277.c.4.G
Charitas non tollit illa mala, quibus aduersatur, ideſt, mala, quæ auertunt a Deo, Matth. tomo 7. 239. col.1.C
Per quemlibet actum charitatis non meretur homo augmentum gratię, aut charitatis, cum non agat homo in quolibet actu ex toto conatu habitus charitatis, quem habet, nec ex toto conatu capacitatis naturæ, bene tamen per quemlibet actum ex charitate meretur homo vitam æternam, non tamen est meritorius augmenti charitatis, &c. Mat. tomo 7 254.c.3.k
Secundum charitatis gradum, est gradus vitæ æternæ, Mat.tomo 7 254.c.4.H
Charitas dicit amorem amicitiæ, & non concupiscentiæ, & ideo Christus non dicit, quòd aliquid faciamus propter vitam æternam, sed propter ipsum, quod faciendo, dicit quòd habebimus vitam æternam, Matth. tomo 5. 169. c. 3. G, & tomo 6. 129. col.1.E
Inter charitatis dilectionem, qua quis diligit Deum, & dilectionem, qua homo in natura integra diligit ipsum, hoc interest, quòd charitas diligit Deũ super omnia, inquantum homo habet quandam spiritualem societatem, scilicet, quòd ambo quodammodo pertinent ad vnam naturam, & associationem, quæ redeunt in amicitiam, sed homo in natura integra diligeret Deum super omnia, inquantum Deus est principium, & finis omnium, & specialiter ipsius hominis. Item charitas amat Deum, vt quodammodo æquale, & amicum, natura vero, vt effectus eius. Item charitas addit quandam delectationem, & promptitudinem in amando, quatenus est habitus, qui facit ista duo, 2. Ethic. Natura vero in puris naturalibus constituta agit solum secundum suum conatum ex intentione finis. Homo vero secundum conditionem naturæ corruptæ neutro modo potest amare Deũ super omnia, nisi detur illi donum gratuitum, Mat. tomo 5 148.c.4.F
Charitas est finis legis, licet per singula præcepta non præcipiatur charitas, sed aliquid aliud, quodlibet tamen præceptum est ad charitatem, vt ad finem, Mat.tomo 5 150.c.1.C
Sola charitas est radix merendi, & cæterarum virtutum actus non sunt meritorij, nisi vt sunt ab habente charitatem, & diriguntur ad Deum, vt imperat

perati a charitate, & charitas se habet elicitiue ad proprios actus, & imperatiue ad actus aliarum virtutum, Mat.tomo 5 150.c.1.D
Aliquid exigitur ad charitatem tripliciter, vno modo, vt subiectum charitatis, & tale est voluntas. Alio modo, vt aliquid præcedens ad charitatem, & tale est intellectus, & memoria. Nam non potest quis diligere nisi, quæ prægognouit, quod ad intellectum pertinet, neque potest prægnoscere nisi ea, quorum speciem habuerit, quorum retentionem aliqui attribuunt memoriæ. Tertio modo aliquid exigitur tanquam consequens, & huiusmodi sunt irascibilis, & concupiscibilis, & membra corporalia, quæ obediunt voluntati, & intellectui, &c. Mat.tomo 6 128.c.4.H
Charitas, spes, & fides, virtutes Theologicæ tendunt in Deum, tam vt in obiectum, quàm vt in finem, & ideo vocantur Theologicę, ideſt, diuinę, quia de Deo, & ad Deum sunt, Mat.tomo 6 129.c.1.E
Per eandem charitatem homo diligit seipsum, & ipsammet charitatem, Mat.tomo 6 136.c.4.K
Amor, quem dicit charitas, est duplex, scilicet, amicitiæ, & concupiscentiæ, Mat.tomo 6 129.c.1.E
De charitate possumus loqui dupliciter. Vno modo sub ratione communi amicitiæ, scilicet, inquãtum charitas est amicitia quædam. Alio modo sub ratione propria charitatis: primo modo iudicabimus de charitate, sicut de amicitia, &c. Secundo modo charitas est principaliter amicitia hominis ad Deum, vel alicuius ad Deum, & consequenter ad ea, quæ Dei sunt, Mat.tomo 6 137.c.4.K
Ad habentem charitatem beata vita habet triplicem relationem. Vno modo in aliquo, sicut in diffundente istam vitam alijs, & isto modo est in Deo beatitudo. Et ista vita est in amante ex charitate, sicut in participante vitam hanc a Deo, & hoc dupliciter. Vno modo aliqualiter principaliter, & sic est in anima, quæ est per se beatificabilis, & aliqualiter per redundantiam, & sic est in corpore. Tertio modo est beatitudo, sicut in participantibus, & sic est beatitudo in proximo, &c. Mat.tom.6.138.c.3.F
Aliquid diligitur ex charitate dupliciter. Vno modo sicut id, ad quod habetur amicitia. Alio modo sicut id, quod cõsideratur vt bonum alterius. Primo modo non potest haberi charitas, ad dæmones, bene tamen secundo modo, sicut cum diligimus bruta, &c. Mat.tomo 6 140.c.4.k
Charitas est per se meritoria, & aliæ virtutes non, nisi per charitatem, quia meritum est respectu præmij, & præmium respectu Dei, & per consequens illa virtus erit meritoria, quæ in Deum tẽdit, sed fides, & spes licet tendant in Deum, non sunt meritoriæ sine charitate, quia illæ nõ sunt de Deo secundum rationes perfectas, quia fides est de Deo, vt de vero occulto, & reuelato: spes de ipso vt de ente arduo, & difficulter attingibili: charitas autem, vt de bono, & summe bono, Mat.tomo 6 129.c.1.B
Charitatis amicitia fundatur super communicatione beatitudinis, quæ consistit essentialiter in Deo, sicut in principio, a quo deriuatur in omnes, qui sunt beatitudinis capaces, Mat.tomo 6 144.c.2.D
Ex charitate põt aliqd diligi quadrupliciter. Vno modo vt principiũ illius boni, in cuius cõicatione fundat amor charitatis, s. super communicatione beatitudinis. Secundo modo nosipsi, tertio proximus, quarto corpus nostrum, Mat.tomo 6 146.c.3.I
Quomodo intelligitur, quòd charitas nõ quærat, quæ sua sunt, Mat.tomo 6 146.c.3.F
Charitas fundatur super communicatione beatitudinis, Mat.tomo 6 146.c.3.I
Amicitia charitatis Deum diligimus, quia sola ista fundatur in communicatione beatitudinis, in qua cum Deo communicamus, Matthæ. tomo 6. 148. colum.1.C
Ex charitate sunt diligendi infideles, Matth. tomo 6 148.c.1.E
Charitatis obiectum est Deus. Mat.to.6 149.c.1.E
Ex charitate imperãtur actus omnium amicitiarum, Mat.tomo 6 149.c.3.F
Charitas esse non potest, vbi non est ordo, Mat.to.6. 153.c.2.D
Qui charitatem habet, vult quòd iustitia Dei seruetur Mat. tomo 6 153.c.4.K
Refrigescere charitatem est cadere ab eo, in quo quis erat, Mat.tomo 6 266.c.2.E
Tempore Christi omnes Sancti summam habebant charitatem, Mat.tomo 6 278.c.4.H
Quomodo & ad quid dixerit Christus, quoniã refrigescet charitas multorum, Mat.to.6 277.c.4.K
Charitas, qua homo dicitur charus Deo, quomodo detur homini, Mat.tomo 6 34.c.2.F
Et quomodo a solo Deo detur, ibid. 233.c.3.F
Charitas est vinculum vnions ciuitatẽ Dei, Mat. to.7. 171.c.1.E
Impossibile est cum charitate stare peccatum mortale, Mat.tomo 7 237.c.3.k
Charitas est initium remissionis omnium peccatorũ, Mat.tomo 7 252.c.1.C
Charitatis actibus non sunt præmium bona illa, quæ hic nobis conferuntur, Mat.tomo 7 254.c.4.H
Ex charitate diligens Deum non abscondit dona, quæ recipit a Deo, sed expendit illa in vtilitatẽ proximorum, Mat.tomo 7 35.c.4.H

Chelion. Et Maalon ducentes in vxores Orphã, & Ruth Moabitidas, non peccauerũt Exod.tomo 2 174.c.2.C

Cerinthus. Cerinthi & Ebionis error refertur, Mat.tomo.1 60.c.2.B

Cherubim. Positus est ad custodiam ligni vitę, & ad defendendum introitũ Paradysi dæmonibus, & hominibus, Genes. 24. colum.3.F
Cherubim, de quibus Exo.25. erant, vt dicit Ioseph us, similitudines auium hominibus incognitarũ propter euitandam idolatriam, Exod. tomo 2. 25. colum.2.B
Sed probatur hoc esse falsum, & dicendum est tandem, quòd habebant similitudinem virorum, vel puerorum paruulorum, & attribuebantur eis alæ, quia imaginabantur tanquam volantes sic dicitur Isai.6. Volauit ad me vnus de Seraphin, Exo.tom.2 25.c.2 D, Aben Ezra tamen dicit, quòd Cherubim non determinant sibi aliquam figuram, sed ponuntur indifferẽter pro quolibet animali, siue quadrupedum, siue auium, siue hominum, quod probat p quatuor illa animalia, quæ vidit Ezechiel capite primo, quæ postea vocantur Cherubim, Ezechielisdecimo. Sed hoc etiam est falsum, quia quando i scriptura Cherubim simpliciter, & sine aliqua determinatione nominatur, accipiendum est secundum figuram humanam, Exo.tom.2 25.c.2.E
Cherubim, de quibus, Exod. 25. non habebant pedes, sed corpora erant, sic educta de propitiatorio, quasi essent in principio ipsius eductionis, pars ipsius propitiatorij, de quo educebantur, nam Cherubim non erant quasi facti opere fusorio, & postea affixi in extremitatibus propiciatorij, sed erant productiles de materia ipsius propiciatorij, Exod.tomo 2 24.c.4.I
Cherubim ponebantur si per arcam, ad exprimen-

Universidad de Deusto Biblioteca

dum honorem, & magnitudinem gloriæ Dei, Exo. tomo 2 25.c.2.D
Quodlibet Cherubin habebat tantum duas alas, quibus tegebant propitiatorium ipsis alis contra se inuicem positis, similiter & Cherubin, quos fecit Salomon ad similitudinem istorum, qui erant super arcam non habebant nisi duas alas, 3. Regum 6 Exo. tomo 2 25.c.4.D
Spiritus, qui dicuntur Cherubin, non determinant sibi certam figuram, & illæ figuræ Cherubin, quæ erant in Propitiatorio, non magis repræsentabant spiritus dictos Cherubin, quàm alios, Exo. tomo 2 25.c.4.C
Cherubin ad gloriam Dei pertinent æqualiter, sicut Seraphin, vt patet Ezech. 1. & 10. Exo. to. 2. 25.c.4.D
De locatione Cherubim, & opertura Propitiatorij alijs illorum, fuerunt opiniones, quibusdam dicentibus, illos esse locatos in latere secundum longitudinem Propitiatorij, alijs dicentibus, quòd secundum latitudinem; dicendum tamen est, quòd locati erant in duobus lateribus latitudinis, & primæ opinionis refertur imaginatio, & illius fundamenta, Exo. tomo 2 26.c.2.C
Ista opinio improbatur ab Auctore, vt erronea, & respondetur ad illius fundamenta, ibid.
Cherubim super arcam existentes mutuo se respiciebant, & extendebant alas suas non in directum, sed vnus extendebat contra alterum, & sic operiebant arcam, & totum Propitiatorium, Exo. to. 2. 27.c.1.C
Et de medio illorum Cherubim audiebatur vox, cuius assignatur causa, ibid. Exo. tomo 2 27.c.3.F
Quòd Cherubim inclinarentur ad respiciendum Propitiatorium, significat quòd ibi Deus ponebatur propitians peccatis nostris, Exo. tomo 2 27.c.4.F
Cherubim habere pedes in pauimento, & esse grandis staturæ, dixit S. Tho. 1.2.q 102. artic 4. ad 6. & cp coniuncti essent lateribus arcæ, vltra cuius altitudinem eleuabantur, ita cp manus eorum, & alæ essent eleuatæ supra coopertorium arcæ in satis conuenienti spatio, & super manus eorum ponebatur tabula aurea, quæ vocabatur Propitiatorium, in qua Deus sedere dicebatur, & ponitur cõfirmatio istius opinionis, Exo. tomo 2 28.c.4.G
Quæ quidem opinio stare nõ potest, vt probatur ibid.
Et tandem miratur auctor quomodo hic defecerit S. Tho. & respondet ad ipsius fundamentũ. 29.c.2.C
Alij dicunt, quòd illi Cherubim non essent facti tanquàm de Propitiatorio exeuntes, sed quòd per se essent positi super extremitates Propitiatorij ad vtrunque latus latitudinis. Sed isti fallunturetiam, vt probatur ibidem.
Et tandem ponitur opinio Auctoris, ibidem, & 196. col. 2. A
Salomon fecit duo Cherubim in templo suo, de lignis oliuarum, & quilibet eorum habebat in latitudine ab extremitate vnius alæ vsque ad extremũ alterius alæ decem cubitos, Leuit. 162.c.1.D
Cherubim poterat pingi figura humana, aquilina, bouina, & leonina, 3. Regum 67.c.4.H
Cherubim, in sacra scriptura, interdum accipitur generaliter, scilicet, pro similitudine cuiuscunque animalis, dum tamen habeat alas naturaliter, siue ex fictione, vt patet Ezech. 1. & 10. & interdum specialiter, & sic bos habens alas ficte, dicitur Cherubim, 2. Paralip. 42.c.4.I
Sed Cherubim prout erat in arca fœderis, & in Sancto sanctorum, non accipitur nisi pro figura hominis, ibidem.
Cherubim, quæ fecit Salomon de ligno oliuarum, cooperta laminis aureis, facta sunt ad significandum dignitatem Dei, & cæt. 2. Paralip. 44.c.3.F
Duo Cherubin, quæ fecit Salomon de ligno oliuarum, quomodo operirent totam arcam, & vectes eius, referuntur opiniones quinque, sed quinta illarum videtur verior si superaddatur, quòd quilibet Cherubin haberet sex alas, 2. Paralipomenon 70.c.2.B
Et isti Cherubim fuerunt facti a Salomone propter duo: primo ad repræsentandum similitudinem gloriæ, in qua Deo vndique assistunt Angelici spiritus, & cæt. Secundo ad tegendum totam arcam, & Propitiatorium ex omni parte, ne aliquid posset videri de arca, 2. Paralip. 70.c.2.C

Cheue. Dictio Hebræa, aliquãdo est nomen commune significans cõgregationem, & aliquando nomen proprium significans Choam insulam, 2. Paralip. 13.c.3.F

Chiromantia. Est ars quædã superstitiosa, quæ conatur prænunciare aliquid per aliqua signa, & descriptiones lineares, repertas in manibus, & dicitur chiromantia a chiros, quod est manus, & manthos, quod est diuinatio quasi diuinatio facta in manibus, 1. Regum to. 2. 160.c.3.K

Choa. Ex Choa insula fuit Hyppocrates, & ibi habuit exordium artificium vestis laneæ, 3. Regum 94.c.1.A
Choa, apud Hebræos, scribitur sicut apud nos, & est nomen æquiuocum, quia potest accipi, vt proprium, pro quadam insula, & vt commune, & tunc significat multitudinem. Et Hebræi. 3. Reg. 10. Capiunt Choa, vt commune est, & male, 3. Reg. 94.c.1.B
Choa, vna est de insulis Cycladibus in mari Mediterraneo, quæ specialiter abundat equis, 2. Paralipom. 13 c.2.E

Cholera. Cholericus.

Inter choleram & phlegma est contrarietas solida, Io sue tomo 1. 193.c.4.F. Genes. 321.c.4.K
Cholerici adusti sunt dispositi ad dementiam, nisi magno regimine defensentur, De Opti. poli. 6.c.1.E

Chorda. Chordæ, factæ de intestinis luporũ, corrodunt chordas factas de intestinis ouium, &c. Si ponantur simul in cithara, & cæt. sicut pennæ aquilæ pennas aliarum auium corrodunt, Leuit. 108.c.1.D

Core. Tres filij Core, de quibus Exo. 6. scilicet, Asser, Elchana, & Abiasab, quia non consenserunt seditioni patris sui contra Moysen, patre absorpto a terra cum tabernaculo suo, manserunt isti in aere pendentes, donec terra in se recluſa est, &c. Exo. tomo 1 39.c.1.A
Core, de quo Num. 16. non fuit combustus cum aliis ducentum quinquaginta complicibus suis, vt alii qui dicunt, sed absorptus est a terra cum tabernaculo suo, sicut Dathan, & Abirõ, Nu. to. 1. 134.c.2.E

Chorræi. De quibus Genes. 14. cum dicitur, & chorrẽos in montibus Seir, sunt isti, qui vocantur horrei, Genes. 36 Genes. 149.c.4.H

Chorus. Dicitur chorea plurium concanentium, quorum quidam cantant, & alij respondent, similiter chorus dicitur instrumentum quoddam musicum, Exo. to. 2. 129.c.3.k. Iud. 112.c.4.K

Chrysa. Et Argiria insulæ sunt in India, auro, & argento refertæ, in quibus dicuntur esse montes aurei, Genes. 14.c.3.G

Chrysolithus. Lapis colorem habet aureum per diem, sed nocte igneus apparet, vt ait Isid. Etym. lib. 16. q in auro gestatus, contra dæmones valet, vt ait Dioicorides, Exo. tomo 2 65.c.1.B

Chry-

Chrysostomus. Chrysostomi error refertur circa celebrationem vltimę cęnæ a Christo factæ cum discipulis suis, dicentis, quòd Christus celebrauit Phasæ illud Luna decimaquarta, &c. quando secundum legem celebrandum erat. Sed Iudæi occupati circa procurationẽ mortis Christi, distulerunt illam celebrationem in diem sequentem, in qua Christus mortus est, & sic noluerunt intrare prętorium, ne contaminarentur. Ioan. 18. sed probatur hoc esse falsum multis rationibus. Defen. 14.c.1.D

Christus. Ad Christum congrue referuntur, quæ per hanc dictionem logos significantur. Nam logos significat verbum, sic Christus est verbum, quia patrem dicẽtem manifestat, Secundò logos est ratio, quæ significat discursum & relationem: sic Christus omnia ad se ordinauit, tanquam ad finem beatificum, dicitur etiam supputatio, ideſt, numerus, sic Christus vniuersa in certo numero constituit & distinguit, dicitur causa, sic Christus, quia res produxit ad esse, quia omnia per ipsum facta sunt, &c. Gen. 11.c.4.G
Christi præfiguratio non fuit ab æterno, sed a sacra scriptura in tempore facta. Gen. 13.c.1.B, & in quibus fuerit prefiguratus, vide ibidem.
Christus similis fuit Iosue in nomine, & in gestis, Gene. 20.c.1.B
Christi sacerdotium nouum significatur per mutationem sacerdotij ab Heli in Sadoc. Et imperium Romanum, & temporale dominium mutatum in subiectionem, & iurisdictionem Ecclesiasticã, tradente Constantino beato Syluestro Papę, vthabetur in Decretis. 96. Dist. ca. Beato Syluestro, & ca. Constãtinus. significatum est per mutationem regni a Saule in Dauid, Gen. 20.c.3.H
Quando Christus iu cœlum ascendit, erant tunc centum viginti credentes in eum, vt habetur Act. 1. Gene. 21.c.4.I
Christus magis sensit pœnalitates, quã quilibet alius propter maximam armoniam in complexione, & viuacitatem in sensibus, absque cõsolatione naturaliter redundante a portione superiore, &c. Gen. 24.c.2.A
In Christi natiuitate multa cõtigere in cęlo, terra, & mari, &c. quæ referuntur, Gen. 25.c.1.A
Christus dicitur lapis prœcisus de monte, ideſt natus de Maria Virgine, fuit enim præcisus de sanguinibus eius purissimis, & vocatur ipsa mons propter uirtutum altitudinem, & contemplationem, sine manibus, ideſt, sine virili operatione, &c. Genes. 27.c.4.F
Christus sicut facit vnum corpus cum omnibus iustis vnitus vinculo charitatis, sic diabolus cum instis, Gen. 21.c.1.D
Sanguis Christi, qui fluxit de corpore suo iam mortuo, non fecit redemptionem nostram, sed ille tãtum, qui di corpore viuo exiuit, Gen. 139.c.4.k
Dicere Christum, nõ stercorasse, neque minxisse absurdum est, & multũ fidei derogãs, Gen. 140.c.4.F
Christus non egit vitã austeram, sicut Ioan. Baptista, ne inde sequeretur puersitas doctrinæ. s. cp conarentur hoies ad illã austeritatẽ, & qui illã nõ haberẽt, putarẽt se nõ esse Chri discipulos. &c. Itẽ qa putarent hoies in illa austeritate magnã esse pfectionẽ cum Chrs illã se ruauerit, & tñ certũ est, cp in illis vitæ austeritatib⁹ nõ cõsistit vitæ pfectio. &c. Ge. 186.c.4.I
Chrs, cũ haberet maiorẽ innocẽtiã, q̃ Adam pati uoluit frigus, calorem. &c. propter naturam loci, vbi erat aeris distemperies, & propter nostram redemptionem. &c. Gen. 187.c.1.A
Christus non solum passus est pro peccato Adæ. sed etiam pro peccatis omnium hominum, Genesis 200.c.1.C
Christus, interdum locutus est, vt Deus, non quęrens, sed occulta reuelans, sicut quando dixit mulieri Samaritanæ omnia, quæ ei acciderant. Ioan. 4. Aliquãdo verò loquebatur, vt homo, quærens, & quasi dubitans, vt cum dixit Matth. 16. Quem dicunt homines esse filium hominis? Et cum dixit Ioan. 11. Vbi posuistis eum? &c. Gen. 203.c.3.F
In Christo sunt tres substantiæ vnitæ in unione suppositi, scilicet, anima, corpus, & diuinitas, Gen. 310.c.4.F
Christi genealogia, prout describit illam Lucas, & non, prout Matthæus, significatur per scalam Iacob. Genesis, 28. Gen. 311.c.1.A
Christus timuit passionem timore humano, etiam si secundum rationem elegerat pati, & semper sciebat, quòd pati deberet, sed quando actualiter videt sibi imminere tormenta, conturbabatur, & tremebat totus, Lucæ 22. quando factus est in agonia, &c. Genes. 331.c.2.B
Christus significatur per capram, Gen. 254.c.2.C
Christus vere comedit post resurrectionem, Exodi tomo 1 45.c.3.F
Christus nec mouetur per se, nec per accidens, nisi pcõicationem idiomatum, licet corpus suum moueatur per se, & anima sua per accidẽs, Exo. tom. 1. 47.c.1.A
Christus, quando ægrum aliquem sanabat, perfectiorem eum reddebat, quàm erat priusquam esset æger, Exo. tomo 1. 54.c.3.I
Christus vsque ad passionem suam obseruabit totam legem Moysi. Exo. tomo 1 81.c.1.C
Christus & eius Apostoli nudis pedibus ambulabãt, Exo. tomo 1. 202.c.3.K
Christus & Apostoli adducũt quasdam authoritates veteris testamenti, quæ prima facie videntur extortæ, cum tamen non sint. Exo. to. 2. 95.c.1.D
Chri merita valoris erant infiniti. Exo. to. 2. 167.c.2.D
Ex meritis passionis Christi Deus condonat peccatis nostris, & in hoc non miseretur, sed iuste agit, est tamẽ magna misericordia, quòd pro nobis mori uoluit, & cuilibet nostrum passionis suę merita communicare, Exo. to. 2. 167.c.2.D
A principio mundi vsque ad Christum fluxerunt anni quinque mille ducenti demptis duobus, in quibus annis per lineam rectam descendendo fuerũt solum septuaginta quinque generationes, iuxta communem computationem, vt patet Lucæ 3. & secundum Matthęum generationes quadraginta duæ, Exo. to. 2. 170.c.2.C
Et per generationem intelligitur tempus a natiuitate alicuius, vsque ad tempus, quo habet filium, vel filiam, & hoc communiter fit anno uigesimo, uel uigesimo quinto, ibidem
Christi corpus formatum est, non ex semine viri, nec ex semine beatissimæ Virginis, nec ex carne, & ossibus eius, Leui. 114.c.1.E
Sed formatum est ex sanguine menstruo existente in matrice Virginis gloriosę, vt probatur ibidem, Et respondet Autor ad motiua tenentium oppositum, ibidem
Christi conceptio fuit in instanti, Leui. 117.c.1.A
In Christi conceptione Spiritus sanctus non depurauit sanguinem, de quo Christi corpus formauit, sed ipsa Beatissima Virgo. Leui. 117.c.3.G
Christus purgabat fęces primæ & secundæ digestionis, Leui. 118.c.3.H
Nec stercus, & vrina emittuntur propter super abundan-

Universidad de Deusto Biblioteca

abundantiam cibi, & potus, vt dicunt insipientes quidam, quod probatur ibidem.
Nec debet dici, quòd impuritas ciborum, quos Christus comedebat, resolueretur in aliquid aliud, vt probatur ibidem,
Et dato, quòd sic fieri posset per miraculum, non decuit tñ, vt sic fieret, vt probatur ibidē, 119. c.2.A
Christus cum post resurrectionem manducauit, cibus tamen ille non fuit conuersus in substantiam suam, nec emissus per secessum aut alias uias, sed vel fuit adnihilatus, vel resolutus in aliquid aliud inuisibiliter, vt probatur, Leui. 119.c.2.B
Christi corpus nutriebatur in vtero virginis, sicut corpora aliorum infantium, Leui. 120.c.3.K
Christus passus est anno decimo octauo Imperij Tyberij Cęsaris, Leu.200.c.3.K, Mat.to.6.23.c.1.C,& 270.c.4.H,& to.4.275.c.1.B
Christus non fuit Propheta, Nu: 149.c.2.E
Christi diuinitas probata fuit per miracula, Matthæ. tomo 1 206.c.3.H
Christus per suam doctrinam genuit multos filios, & similiter per suam redemptionem, Nu.tomo 2. 53.c.2.D
Prophetæ Christum vocant regem, quia erat de semine regali, ideſt, de linea Dauid, secundum carnem, erat tamē regnaturus spiritualiter, iuxta illud Iere. 23. Ecce dies venient, dicit Dominus, &c. Numeri tomo 2 59.c.1.A
Christi genealogiam nullus Euangelistarum deducere posset per lineam Virginis, si eam per fœminas deduceret, Et dato quòd eis reuelaretur, Iudęi tamen nequaquam cognoscere possent illam deductionem, quia nihil computabant per fœminas, Numeri tomo 2 87.c.2.A
De Christo Moyses, & aliæ scripturæ loquuntur dupliciter, vno modo clare, scilicet, in sensu literali, & principali, alio modo metaphorice, & isto secundo modo Moyses, in pluribus locis, loquitur de Christo, sed primo modo non nisi semel, scilicet, Deutero. 18. cùm dicitur: Prophetam suscitabit Dominus, &c. ita vt sint verba Moysi. Nam Gene. 49. verbis Iacob dicitur: Donec veniat, qui mittendus est, Deut. 102.c.3.H
Christus non proprie dicit Propheta, Deu. 103.c.1.D
De modo, quo Christus iudicatus est ad mortem in domo iudicij, Deut. 93.c.2.C
Christi prædicatio durauit per tres annos nondū cōpletos, vt plurimorum est sententia, aliqui tamen sunt, dicentes, quòd prędicauit per tres annos & dimidium non completum, Iosue tomo 2. 54.c.4.H & 131.c.1.C
Christus dictus est Pontifex, Ad Hebrę. 9. quia faciebat talia, qualia summus Sacerdos vete. leg. primo, quia introiuit semel in sancta Sanctorum per proprium sanguinem redēptione inuenta, &c. Iosue tomo 2 142.c.3.H
Christi mortem deflemus quolibet anno in die crucis, non vt ostendamus, quòd mors Christi fuerit contra illius voluntatem: nam potius gaudemus de morte illius, cùm per eam redempti simus, sed dolemus compatientes, vt mereamur dolēdo, &c. Iudi. 120.c.1.C
Christus est in Eucharistia sub modo indiuisibili, Iud, 140.c.2.A
Christus habebat cognitionem oīum futurorum cō tingentium in uerbo, 1. Reg. to. 2. 67.c.1.D
Christus ex duplici causa maledixit ficulneę, primo ad significandum infructuositatem Phariseorum: nam Christus vtebatur parabolis in his, quę loquebatur, & similitudinibus in his, quæ faciebat, vt faciebant prophetæ, secunda causa fuit ad erudiendos discipulos in fide: volebat enim eos firmare in fide, & spe, 2. Reg. 7.c.1.E
Christus filius Dei naturalis, participat maiora bona quàm filij adoptiui in duobus: primò quia communicat patere i substantiā, secundo, quantum ad extrinseca, quia est hęres uniuersalis Dei 2. Regū 45.c.2.A
Christus quomodo sit, & non sit sacerdos, Matthæ. tomo. 1. 31 c.1.A
Si Christum suscepissent Iudæi, nullam illi inferentes molestiam, cessasset tunc lex vetus, & tenuissent Hebræi legem Euangelicam 2. Re. 47.c.1.D
Christus consueuerat semper per noctem dormire, extra ciuitatem, in monte Oliueti sup terrā, & cū eo discipuli eius, & postea in aurora veniebat in ciuitatem, & prædicabat quotidie 2. Reg. 97.c.2.A
Christus quare fleuerit sup Ierusalem, & de differētia fletus Christi ad fletum Heliseī corā Azael 4. Re. 89.c.3.F
A Christi morte, vsque ad destructionem Ierusalem per Romanos, fuerunt anni quadraginta duo 2. Paralipom. 46. c.4.K
Quòd Christi sanguine essemus liberandi ab Angelo percutiente, figura fuit sanguis agni Paschalis, quo liniebantur postes Hebræorum in Aegypto 2. Paralipo. 28.c.3.H
Christus mortuus est tertia die mensis Aprilis, cùm esset triginta duorum annorum, & trium mensiū anni trigesimi tertij, & decem dierum, & tūc erat hora nona in Ierusalem, & luna decima quinta, & in vrbe Toleti erat tunc meridies, & in Salmantica nondum era meridies, sed deficiebat quasi septima pars horæ, vt patet astrologicis demonstrationibus 2. Paralip 28.c.3.I & Mat.to.6. 85.c.1.B
Christus, siue Christi corpus dupliciter accipit, vno modo pro ipso homine Christo: alio modo mysticè, Mat.tomo 1. 8.c.4.F
Christum nihil scripsisse pręter scripturam, quam digito fecit in terra, & pręter Epistolam, quam scripsit ad Abagarum regem, tradit Historia Ecclesiastica, Mat.tomo 1. 21.c.2.D
Christus ex vna parte descendebat de progenie sacerdotum, nam mater sua erat cognata Elisabet vxoris Zachariæ, quæ erat de filiabus Aaron Lucæ 1. Mat.tomo 1. 31.c.1.A
Christo melius applicantur figuræ quatuor animalium, quàm quatuor Euangelistis, Matth.tomo 1. 32.c.1.D.
Christus dicitur filius Dei, verbum, imago, patris, & sapientia patris, diuersis rationibus, Matth.tomo 1. 60.c.3.H
Christi generationem, quare Matthęus descendendo, & Lucas ascendendo descripserunt, assignatur causę, Mat.tomo 1. 67.c.1.C
Christus est nomen dignitatis, & Iesus nomen personale, Mat.to.1.70.c.2.A, & tomo 6.265.c.2.C, & tomo 5.226.c.4.F
Christum esse verum Deum, & verum hominem, quadrupliciter probat Matthęus, Matth.tomo 1. 70.c.1.A
Christi generationem diuinam nemo Euangelistarum tetigit, pręter Ioannem, Mat.to.1. 70.c.3.F
In principio genealogię Christi quare Matthęus posuerit Abraham, & Dauid, Mat.to.1. 72.c.1.D
In Christi genealogiam nullus Iudicum Israel intrauit, Mat. tomo 1 72.c.2.A
Ad Christi genealogiā nō ptinuerūt sacerdotes, nisi ex quadā naturali cōiūctione, neque in Christi genealogia, ponunt sacerdotes, Mat.to.1 72.c.2.E

In

In Christi genealogia, quare prius ponatur Dauid, quam Abraham cum fuerit posterior, assignantur septem causæ, Mat.tomo 1 72.c.3.K
Christi genealogiam reduxit Lucas vsque ad Adā, duplici causa, Mat.tom.1 73.c.2.A
Christi genealogia sufficienter inchoabatur a Dauid, & Matthęo placeret, sed factum est ex duplici causa, Mat.tom.1 73.c.2.C
In Christi genealogia fit mentio de fratribus Iudę, nō quia essent Sancti, sed quia fuerunt Patriarchæ, a quibus tanquam a duodecim capitibus deriuatus est populus Israel, Mat.tom.1 73.c.3.k
In Christi genealogia quare fiat mentio de Zaram simul cum Phares, Mat.tom.1 74.c.1.C
In Christi genealogia non ponuntur tres reges, scilicet, Ochozias, siue Azarias, Ioas, & Amasias, & hoc quia Ioram, vt dicit Hieronymus, miscuit se Athaliæ filię impijssimę Iezabelis, & ideo filij eius, vsque ad quartam generationem, de genealogia Christi tolluntur, quia illi reges tam magni fuerunt peccatores, vt non mererentur in genealogia Christi nominari, nec hunc haberent honorem, Matth. tomo 1. 74. col. 1. D, Sed aliter dicit auctor, ibidem 78.c.4.G
In Christi genealogia ponitur Ruth, propter tria, Mat. tom.1 75.c.2.A
In Christi genealogia, quare dicatur Iesse genuit Dauid regem, & non sic de cæteris, qui fuerunt etiam reges ab eo descendentes, referuntur opiniones, & improbantur, & tandem auctor respondet, dicens, quòd ideo sic fuit, quia ante Dauid in progenie Christi nullus fuit rex, &c. Matthæ. tomo 1 77.c.1.A
In Christi genealogia fit mentio vxoris Vriæ, propter multa, Mat.tomo 1 78.c.3.F
In Christi genealogia dicitur a Matthæo, quòd Iosias genuit Iechoniam, & fratres eius, propter multa. Primo, quia omnes filij Iosię, qui post ipsum manserunt, fuerunt reges successiuè. Secundo propter varia accidentia, & mutationes eorum, &c. Mat. tomo 1 79.c.3.I
Et isti fuerunt quatuor, quorum primus fuit Ioacam, secundus Ioachim, tertius Sedecias, quartus Sellum, sed primus mortuus fuit ante patrem, sed de cęterorum varijs nominibus, & ordine regnandi, Mat.tomo 1 79.c.4.I
In Christi genealogia multi errant circa Iechoniam patrem Salathiel, dicentes eum fuisse filium Iosiæ, cum tamen nepos fuerit, quorum vnus est Augustinus lib. 1. de Concordia Euangelica, Mat.tomo 1 82.c.1.A
De illis, qui ponuntur in Christi genealogia, a Salathiel, & Zorobabel, vsque ad finem excluſiue, non constat ex aliquo lib. sacræ scripturæ veteris testamenti, & dicendum, ꝙ hoc habuit Matthęus ex aliquo loco autentico manifesto Iudæis, quem negare non possent, nā inter Iudęos erant libri, in quibus scribebantur singulæ progenies, Mat.to.1.83.c.1.C
In Christi genealogia diuersi sunt Matthæus, & Lucas in septē, primo in personis, quia alias personas ponit Lucas, & alias Matthęus. Secūdo in progressu scribendi. Tertio in modo. Quarto in tempore. quinto, in situ. Sexto in statu. Septimo in numero, Mat.tomo 1 83.c.4.K
In Christi genealogia, Matt. ponit quadragintaduas generationes, quarū duas excludit Augustinus, s. Iechonię, q ponit bis, s. ante transmigrationē, & post, cū sit vnus, vt dicit, & tollit ēt Christū, vt maneant tantū quadraginta, cuius numeri assignat mysticam causam, sed dicēdū, ꝙ Iechonias poni debet bis, qa fuerunt duo, similiter & Christus debet computari, & ita sunt quadraginta duæ generationes, qui numerus significat statum præsentis Ecclesiæ laboriosum, Mat.tomo 1 84.c.4.H
Sed causæ veræ & motiuæ, propter quas Matthæus posuit quadragintaduas generationes, & Lucas septuaginta septem, sunt quia Matthæus intendebat probare Christum esse filium Abrahæ, Lucas vero intendebat completissimam ponere generationē, & ideo deduxit vsque ad Adam, ibid. 85.c.1.C
Matthæus, scribens Christi genealogiam, posuit genealogiam Ioseph, volens ostendere Christum esse de semine Dauid. Et si diceret ipsum esse conceptum de Spiritu sancto, non constaret Iudæis, quòd esset de semine Dauid, & ideo voluit innuere eis quòd Christus esset filius Ioseph, vt quidam dicunt, quod tamen probatur esse falsum, Matth. tomo 1 85.c.1.E
Sed dicendum, quòd ideo sic fecit, quia dicens, quòd Ioseph erat vir Mariæ, dicebat, quòd Maria esset de semine Dauid, & consequenter Christus, ibid.
In Christi genealogia ponuntur duo Iechonias, pater, scilicet, & filius, pater tanquàm vltimus in secunda quaterdena, & filius primus in tertia, & Salathiel secundus, & Christus vltimus, Mat. to. 1. 86.c.2.D
Christi Natiuitas ex Virgine non fuit occulta diabolo, vt probatur contra aliquos oppositum dicentes, Mat.tomo 1 87.c.3.H
Christi conceptionem nō solum Spiritus sanctus, sed tota Trinitas operata est, & vnica operatione, Mat. tomo 1 95.c.3.F
Et in ista conceptione aliquid applicatur singulis personis, patri, scilicet, tota conceptio auctoritatiue, filio carnis assumptio, Spiritui sancto ipsa formatio seminis, &c. ibid. 96.c.1.A
Respectu Christi est duplex habitudo Spiritus sancti. nam respectu filij, qui dicitur conceptus de Spiritu sancto habet similitudinem consubstantialitatis, &c. habet etiam habitudinem causæ efficientis, cū corpº Christi sit creatura, &c. Mat.to.1. 96.c.1.B
Christus magis proprie dicitur conceptus ex Spiritu sancto, quàm de Spiritu sancto, quia, ex, expressius importat habitudinem efficientis quam, de, quæ proprie importat habitudinem consubstantialitatis, vt ait Ambrosius in lib. de Spiritu sancto, & cęt. Mat.tomo 1 96.c.1.E
Cum dicitur, quòd Christus conceptus est de Spiritu sancto non intelligitur, ideſt, de semine viri apposito p Spiritū sāctū, nec de nouo creato, sed qa Spiritus sanctus supnaturali opatione, nullo alio naturali agēte, nec tanq̄ principali, nec tanq̄ instrumētali, tēperauit, digessit, & formauit menstruū virginis, donec corpus pfecte organizatū eēt, sicut virile semē facturū eēt, si eēt ibi cōmixtū, Mat.to.1.96.c.3.k
Aliqñ tñ Doctores dicūt Spiritū sāctum fuisse, p semine, vt Chrysost. & Damasc. ꝙ Hieronymus dicit eē falsū, & absurdū, Sed cōcordari possunt, dicēdo, ꝙ Chrysost. & Damasc. nō intelligebāt, ꝙ Spiritus sāctus appoſuerit aliquod semē corporale, vel virtutē corporalē, sed ꝙ Spiritus sanctus virtute sua supernaturali suppleuit id, quòd faceret semen masculum, si ibi esset, ibid.
Et licet Christus dicatur conceptus de Spiritu sācto, Spiritus sanctus tamen non dicitur pater Christi, Mat.tomo 1 96.c.4.F
Debuit Christus nasci ex Virgine propter quatuor, Mat.tomo 1 97.c.1.A
Christus prodijt ex vtero virginis nō determinate per genitale illius, sed per totam latitudinē vteri quāta erat latitudo fętus, Mat.tomo 1 97.c.3.H

Quòd Christum pareret mater eius existens virgo in partu, fuit conueniens propter multa, Mat.tomo 1 97.c.3.H

Quòd Christi corpus fuerit ex purissimis sanguinibus virginis formatū, ait Damascenus, sed multi aberrant circa istos sanguines, dicentes fuisse de venis virginis, quod non est verum, vt probatur Matth. tomo 1 99.c.1.B

Sed dicendum, quòd fuit formatum de sanguine mēstruo, de quo formatur corpus hominis, qui non solum non est impurus, nec fętidus, sed est purior, & perfectior, & pretiosior, quam sanguis, qui est in venis, vt probatur Mat tomo 1 99.c.4.I

In corporis Christi formatione nihil fuit ex parte Virginis, quòd non esset principale actiuum, sed virtus diuina faciens id, quod fit in alijs conceptionibus, per virtutem seminis, quod est a patre. Fuit tamen minus principale actiuum, scilicet, ministrando materiam, &c. sicut cæteræ matres, & ideo dicitur mater Christi, & hæc est rei veritas, Mat. tomo 1. 100 col.3.H

Christi conceptio licet facta fuerit in instanti, corpus tamen illud, expleta conceptione, non fuit tantæ quantitatis, sicut alia corpora humana, quando finitur in eis conceptio, sed postea augmētatum est, &c. Mat.tomo 1 101.c.2.B

Christi corpus toto tempore, quo fuit in vtero Virginis, creuit, sed in alijs hominibus non incepit augmentum, nisi post quadragesimum diem, Matth. tomo 1 101.c.3.F

Christi conceptio non fuit omnino naturalis, nec omnino supernaturalis. Et cum hoc stat, quòd operatio illius conceptionis dicatur absolute supernaturalis, vt probatur Mat.tomo 1 101.c.3.I

Christus habuit tria noīa, scilicet, Emmanuel, Christus, & Iesus. Prima duo sunt appellatiua, & tertiū est proprium, & personale, & in Hebræo non dicitur Iesus, sed Iosua: Græce tamen, & Latine dicitur Iesus, & Iosue, corrupto vocabulo, Matth. tomo 1 104.c.2.C

Necesse fuit, quòd Christus nasceretur in Bethlehem propter scripturam, & dato quòd non esset scriptura conueniens fuit, vt ibidem nasceretur, potius q̄ in Ierusalem, Romæ, aut alias, Mat.to.1. 106.c.1.A

Christus natus est anno Imperij Octauiani Cæsaris quadragesimo secundo, Mat.tomo 1 106.c.4.G

Tempore Natiuitatis Christi fuit solstitium hyemale, vt dicit Beda die scilicet, vigesimoquinto Decēbris, Mat.tomo 1 106.c.4.K

Quòd Christus voluerit nasci diebus minimis anni, & tempore magni frigoris, assignatur ratio mystica, Mat.tomo 1 107.c.1.A

Promissiones de Christo licet non fuerint factæ Gentibus, sed Iudæis, magis tamen fuerunt completæ in Gentibus, quam in Iudæis. Cum plures ex Gentibus fuerint ad Christum conuersi, quàm ex Iudæis, Mat.tomo 1 109.c.4.F

Christi natiuitas fuit tripliciter ostensa. Primo Pastoribus, secundo Magis, tertio Simeoni, & Annæ, ad ostendendum triplicem conuersionem ad Christum, primam Iudæorum ex parte, secundam Gentium, tertiam Iudæorum in fine sæculi, Matth. tomo 1 109.c.4.G

Quòd Christus dicatur Nazarenus, vel Nazareus, vel Bethlehemites accidit ex errore Iudæorum, qui putauerunt eum natum esse in Nazareth, sed hoc nomen per errorem introductum magis placuit Spiritui sancto, Mat.tomo 1 143.c.4.K

Christus natus est trigesimo anno regni Herodis, Mat.tomo 1 155.c.3.H

Christus habuit multas probationes ad ostēdendum quòd esset Messias, scilicet, ex lege, ex miraculis, & ex testimonio Ioannis Baptistæ, Matth tomo 1. 165.c.3.F

Sed præcipua probatio fuit per miracula, ibidem. 167.c.4.I

Quòd Christus nos redimeret, pendet ex duobus: primo, quòd fuerit talis, quòd posset nos redimere, secundo, quòd fecerit illum actum, per quem redimi deberemus, & ista duo narrauerunt omnes Euāgelistæ, Mat.tomo 1 167.c.4.H

Quòd Christus fecerit miracula, fuit necessarium ad probandum se esse Messiam, præter testimonium Ioannis, vt probatur Mat.tomo 1 169.c.2.B

Præter miracula quæ Christus fecit ad ostendendum se esse Messiam, necesse fuit, vt etiam prænuntiaretur in lege aliquid de eo, vt probatur, Mat. tomo 1 169.c.4.K

Opera, quæ Christus fecit ad redemptionem nostrā, fuerunt prædicatio, legislatio, miraculorum operatio, & nouissime ac precipue ipsa mors, & ista inceperunt in baptismo eius, quando Ioannes manifestauit eum populo dicens, Ecce agnus Dei &c. & rursus, quando dixit. Post me venturus est, qui ante me factus est &c. Mat.tomo 1 194.c.3.F

Quòd Christus aliquem baptizasset, non legimus, cōuenienter tamen dicitur, q̄ ipse aliquos baptizauerit saltem Apostolos suos, vel aliquos eorum, vt tenet August. ad Seleucianum. Potuit tamen esse, q̄ neminem baptizare, bene tamē discipuli eius, Mat. tomo 1 195.c.3.K

An Christus habuerit calciamenta tenti pōt problematicè, pars tamen negatiua verior est, Mat.tom.1 196.c.4.K

Christus impropriè, & non propriè dicitur obligari, Mat.tomo 1 198.c.4.I

Christus & si vere non poterat obligari ab baptismū Ioannis, nec ad aliquid aliud, decuit tamen, q̄ illū susciperet propter aliquas causas, quæ referuntur, Mat.tomo 1 199.c.1.E

Christus baptizatus est in Iordane potius quā alibi, nō quia literaliter aliquid conferret ad id, quod intendebat, s. baptizari a Ioanne, sed quātum ad causam mysticam &c. Mat.tomo 1 200.c.2.C

Christum tentari a diabolo conueniens fuit propter multa, Mat.tomo 1 216.c.3.H

In Christo nō fuerunt passiones, Mat.to.1.217.c.2.A

Christus non fuit tentatus a carne nec a mundo, Mat. tomo 1 216.c.4.K

Christus, multis de causis ibat in desertum locū, Mat. tomo 1 217.c.2.E

Christus proponitur omnibus nobis in exemplū per fidem, ad Hebrēos 12. Aspicientes in auctorem fidei, & consumatorem Iesum &c. Mat.to.1 218.c.4.F

Omnes Christi tentationes factas esse in deserto, dicit quidā, sed probatur esse falsum, Mat.to.1.218.c.4.K

Quòd Christus iuerit in desertum, vt tentaretur a diabolo, recte factum est, vt probatur ex multis, Mat. tomo 1 219.c.3.G

Christus in moralibus aliquid fecit, quod partim pertinet ad institutionem, & partim ad potestatis ostensionem, in primo debemus exequi exēplum eius, sed non in secundo, vt patet in ieiunio eius quadraginta dierum, & in tentatione eius, de qua Matth. 4. cum dicitur, quòd ductus est Iesus a spiritu in desertum, vt tentaretur a diabolo, Matth. tomo 1. 220. c.1.C, & 233.c.4.F

Christus propter multa voluit tētari immediate post baptismum, Mat.tomo 1 220.c.2.A

Christus ieiunauit, & conuenienter, propter multa, Matth. Matth.tomo 1 220.c.3.G

Christus sæpius ieiunauit priusquam ieiunaret in deserto, Mat.tomo 1 220.c.4.G

Omnia Christi opera satisfactoria fuerunt pro peccatis nostris, & ista sunt, quæ reseruantur in Thesauro Ecclesiæ, quæ nobis dispensantur per prælatos Ecclesiæ, Mat.tom.1 221.c.1.A

Christus non debuit ieiunare paucioribus quam quadraginta diebus, ne videretur minor Moyse, & Elia, nec etiam pluribus propter multa, Mat.tom 1 221.c.2.A

Christus in ieiunio 40. dierum nihil comedit, Matth. tom.1 222.c.1.D

Et illud ieiunium semel fecit, ibidem 222.c.3.I. Sed his diebus vacauit orationi, ibid. 224.c.1.A

Christum nemo allocutus est in illis, 40. diebus ieiunij, vt probatur, Mat.tom.1 223.c.3.G

Neque loquebatur cum Angelis, vt aliqui dicunt, ibidem. 223.c.4.G, sed his diebus vacauit orationi, ibidem.

Christus meruit impassibilitatem animæ, & immortalitatem suam, & exaltationem naturæ humanæ, & diuulgationem sui nominis per totum orbem, & hoc per actus suos, & maxime p passionē, Matt. tomo 1 224.c.1.G

Christi oratio profuit nobis multipliciter, Mat.to.1. 224.c.2.A

Christus est nobis exemplar in omnibus rebus, non æqualitatis, sed excellentiæ, Matth. tomo 1. 224. col.2.A

Ieiunij Christi 40. dierum causa precipua fuit, vt daret occasionem diabolo tentandi eum, Mat. tomo 1. 224.c.3.K

Christi tentatio prima & secunda fuit ad cognoscendum an Christus esset filius Dei, nam in vtraque dixit, si filius Dei es &c. Mat.to.1 224.c.4.G

Christus habebat in se aliquid, secundum quod esuriret, & aliquid secundum quod semper sine fame maneret, quia scilicet, erat Deus, &c. Mat. tomo 1 225.c.1.C

Qualiter esuriret post ieiunium, probatur exemplo Mat.tomo 1 225.c.2.C

In Christi ieiunio fuerunt multæ causę afflictionis, quæ referuntur, Mat.tomo 1 225.c.4.I

Christus tentatus est post ieiunium, & non prius propter multa, Mat.tom.1 226.c.1.A

Christus non fuit tentatus, nisi tentationibus illis factis a dæmone, capiendo proprie tētationem, Mat. tomo 1. 226.c.2.B

Christus dedit nobis sufficiens remedium in tentatione carnis, & mundi, licet ipse non fuerit tentatus a carne, & mundo, fuit tamen tentatus ad illa, ad quę tentat caro, & mundus, Mat.tom.1 227.c.3.H

Christus patienter tulit tētationes dæmonis, propter multa, Mat.tomo 1 230.c.2.C

Christus superauit tentationes dæmonis per authoritates sacræ scripturæ, & hoc propter multa, Matth. tomo 1 230.c.3.k

Quòd Christus sufficienter responderit tentationibus dæmonis probatur. Mat.to.1 231.c.1.A

Christus vere portatus est a dæmone a deserto in pinnaculum, & a pinnaculo in montem excelsum.

Sed de modo quo potuit sic portari a dæmone, Mat. tomo 1 232.c.2.E

Et conuenienter permisit se portari a dæmone, ibidē 233.c.3.F

Nec visus fuit ab aliquo, cum esset supra pinnaculū, templi, ibidem 236.c.1.B

Christus non habuit Angelum custodē, Mat.tom.1. 243.c.1.B

De Christo tria prędixerūt Prophetæ, sed vnum fuit principale, scilicet, quòd futurus esset legislator Ier.31. Ecce dies venient, dicit dominus, & feriam domui Israel, & domui Iuda fœdus nouum &c. Secundum fuit, quòd esset futurus redemptor noster Isai.53. ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, & iterum, dominus posuit in eo iniquitatem omnium nostrum. Tertium, quòd esset futurus destructor mortis per gloriam resurrectionis, Psal.15. non derelinques animam meam in inferno, neque dabis sanctum tuū videre corruptionem, Mat.tomo 1 254.c.1.C

Christi prædicatio habuit exordium in Capharnaum, Mat.tomo 1 255.c.4.F

Christus cum baptizatus est a Ioanne, erat vigintiquinque annorum, & insuper tredecim dierum, Matt. tomo 1 255.c.4.K

Nam baptizatus est in die Epiphaniæ, ibid. 256.c.1.E

Christus non prædicauit publice, Ioanne prædicante, sed bene postquàm Ioannes incarceratus est, & fuit sic conueniens propter multa, Matth.tomo 1 256.c.4.F

Christus aliqua miracula fecit, priusquàm publice prædicaret, cuius assignatur ratio, Matth. tomo 1. 257.c.2.B

Christus non debuit abstinere a prædicatione, Ioanne iam incarcerato, sicut abstinuit ipso prædicante, propter multa, Mat.tomo 1 257.c.3.H

Christus pluries ibat, & redibat de Iudæa in Galilæā, Mat.tomo 1 278.c.1.E

Omnia Christi gesta in primo anno post baptismum tacuerunt Euangelistæ, scilicet, Matth. Lucæ, & Marci, quæ Ioannes suppleuit, licet multa omisit, Matt.tomo 1 258.c.2.A

Christus prædicationem suam incepit, sicut incepit Ioannes Baptista, dicens: pœnitentiam agite, & hoc fecit Christus propter multa, Matth. tomo 1. 260 col.1.A

Christus in principio prædicationis suæ annunciauit pœnitentiam propter multa, Matth. tomo 1. 260. col.2.C

Et fuit potius prædicanda pœnitentia, quàm iustitia propter multa, bid. 260.c.3.F

Per solam Christi mortem appropinquauit nobis regnum cœlorum, Mat.tomo 1 260.c.4.H

Christus semper prædicauit pœnitentiam, & appropinquationem regni cœlorum vsque ad mortem, & præter hæc multa alia, sicut patet ex processu omnium Euangelistarum, Mat.tomo 1 261.c.1.E

Christus non prædicauit eo modo, quo nos nunc vtimur assumendo thema, ad cuius propositum omnia prosequimur. Sed prædicabat per modum exhortationis, & interdum per modum narrationis annunciando diuersa, & precepta ponēdo, sic enim Apostoli, vt in plurimum, prædicabant narrando res gestas Christi, & precepta ab eo tradita, & cet. Mat.tomo 1 261.c.3.F

Christus omnes fere discipulos vocauit de Galilęa, & ideo ibi suam prædicationē inchoauit, Mat.to.1 261.c.4.F

Christus a principio suæ prædicationis voluit vocare illos, quos postea vocauit Apostolos, propter multa, Mat.tomo 1 262.c.4.k

Christus, vt caput, non computatur, vt pars Ecclesiæ, sed est supra ecclesiam, nec comparatur ad alios de Ecclesia, sicut caput humanū ad cętera membra, quia Christus, vt homo, melior est, quam quilibet alius homo, & quam omnes simul sumpti, & melior est, quam tota Ecclesia, ideo ipse non est propter Ecclesiam, sicut caput naturale propter corpus,

pus, sed magis tota Ecclesia est propter Christum hominem, idest, ad ipsum in quantum ipse est dominus eius ideo Christus non computatur tanquã pars Ecclesiæ, vel sicut vnus de Ecclesia, sed supra Ecclesiam, & cum dicitur est caput Ecclesiæ, intelligendum est, idest, est sicut princeps, Mat. tomo 1. 9.c.3.H
Christus semper comparauit homines piscibus, Mat. tomo 1 263.c.2.B
Christus circuibat totam Galileam prædicando, non tamen Ioannes, & hoc conuenienter factum fuit propter multa, Mat.tom.1 269.c.1.C
Christus prędicauit in synagogis propter multa, Mat. tomo 1 269.c.4.G
Quòd Christus miracula faceret, cõueniens fuit propter multa, Mat.tom.1 270.c.3.H
Christi doctrina præcedebat miracula, & non è contra, Mat.tomo 1 271.c.1.E
Christus curabat omnes infirmos ad se venientes, seruatis tribus conditionibus, prima quòd non essent de gentibus, aut de Samaritanis, secunda, quòd peteretur ab eo sanitas per infirmum, vel p alios nomine eius, tertia, quòd petentes fidem haberent, Mat.tomo 1 272.c.1.A
Christus semper volebat fidem esse in illis, qui aliquid petebant ab eo, s. quòd crederẽt Christum id posse facere, quod petebant, & hoc Christus petebat, quando videbat aliquos dubitantes secus tamẽ quando apparebat fides, Matth. tomo 1. 272. colum. 3 H
Venientes ad Christum non vna, sed varia intentione veniebant, nam aliqui veniebant, desiderio audiendi doctrinam eius, alij vt caperent eum in sermone. &c. Mat. tomo 1 273.c.2.B
Christus inquantum homo, est proximus noster, Mat.tomo 2 249.c.2.B
Christus ascendit montem, de quo Matth. 5. propter multa, Mat.tomo 2 2.c.3.K
Christus tria refugia dicitur habuisse, scilicet, nauim, & montem, & desertum, ad quorum aliquod, quoties a turbis comprimeretur, ascendebat, Matth. tomo 2 2.c.4.G
Christus nulla præcepta posuit in lege sua, sed tantum declarauit præcepta iuris naturę specialiter, nihil tamen addidit super id, quod erat in Veteri Testam. Mat.tomo 2 250.c.4.k
Christus inquantum homo potest orare, quia ex ea parte minor est Deo, nec tamen propter hoc dicimus: Christe ora pro nobis, sed Christe adiuua nos, quia Christus est nomen suppositi diuini, Matth. tomo 3 54.c.3.K
Christus solas res necessarias ad bene viuendum, instituit sub præcepto, Mat.tomo 3 85.c.1.C
Christus habuit loculos, non tamen discipuli eius, & hoc fuit conueniens, vt probatur Matth. tomo 3 114.c.2.E
Christi lex dicitur leuis, non simpliciter, sed propter considerationem premij, & propter adiutorium ad operandum, &c. Mat.tomo 3 127.c.3.G
Christi sequebantur multi, & propter multa, Matth. tomo 3 132.c.3.F
Christus in omnibus curationibus ægritudinum loquebatur aliquid, Mat.tomo 3 135 c.2.D
Christus non semper seruabat legem veterem, sed in quibusdam seruabat illam, & in quibusdam non, Mat.tomo 3 136.c.3.G
In Christo quatenus erat homo multiplex fuit, cognitio, quædam in verbo, & quædam habitualis, i. per habitus, quos habuit ab instanti suæ conceptionis, per quos cognouit res in proprio genere secundum naturam suam, alia fuit cognitio experimentalis, & secundum hãc potuit addiscere aliquid de nouo, secundum quam admirari potuit de aliquibus realiter, &c. Matth. to. 3. 141.c.3.G
Christus eijciebat dæmones verbo, languores verò tangendo curabat. Matt. 8. & Luc. 4. cuius assignatur causa. Matth. to. 3. 145.c.3.G
Christus non accepit omnes defectus hominum: accepit tamen omnes defectus humanæ naturæ, sed non accepit defectus spirituales, vt sunt ignorãtia, peccatum, pronitas ad malum, difficultas ad bonũ, sed accepit defectus corporales purè naturales, cuiusmodi sunt indigentia cibi & potus, & somnus, accepit etiam defectus corporales proueniẽtes ex peccato quantum ad omnes pœnalitates, quæ generaliter sunt ad omnes homines, vt famẽ, sitim, dolorem, tristitiam, fatigationem mortem. Non tamen accepit defectus, qui non sunt generales, vt sunt morbi & deformitates corporis, quæ consequuntur aliqua indiuidua, & nõ totam speciem. Matth. to. 3. 146.c.2.D
Christus transfretauit cum discipulis suis illa transfretatione, de qua Matth. 8. propter multa, quæ referuntur. Matth. to. 3. fol. 156. c. 1. A. In qua quidem transfretatione noluit recipere in nauiculam alios, quàm discipulos suos etiam propter multa, ibidẽ. 157.c.1.A
Christus aliquãdo increpauit publicè discipulos suos, quia publicè peccauerant, vt patet Matth. 17. & Luc 9. Matth. to. 3. 157.c.1.A
Quòd Christus somnum caperet, fuit cõueniens propter multa. Matth. to. 3. 157.c.4.G
De Christi somno in naui Matth. 8. & quomodo illum suscepit sponte, vide super Matth. to. 3. fol. 158. col. 1. C
Christus passus est iuxta locum, vbi sepultus est. Mat. to. 3. 164.c.2.E
Christus non voluit semper miracula facere, ne præiudicaret veritati suæ humanitatis, nec multa miracula faciebat, nisi apparente causa multum rationabili &c. Matth. to. 3. 178.c.1.A
Christus quare non fuerit cognominatus à Capharnaum, sed à Nazareth. Matth. to. 3. 178.c.3.H
Christus sine satisfactione remittebat peccata. Matt. to. 3. 182.c.1.E
Christus nunquam voluit dicere Iudæis apertè se esse Deum, sic dicens: Ego sum Deus. Bene tamen implicite, & per circumloquia ad vitandum scandalum. Matth. to. 3. fol. 183. c. 3. F. Debuit enim tenere viam mediam, vt nec omnino taceret, nec palam & aperte diceret. ibidem. 184.c.2.A
Christo viuente, nunquam annunciatum est, quòd esset Deus, sed post mortem & resurrectionem & confirmationem apostolorum incœpit prædicari, quòd Christus esset Deus, quia facilius poterat hoc persuaderi propter dispositiones præteritas. Matt. to. 3. 183.c.4.G
Christus sufficienter probauit se esse Deum, per illud Matth. 9. quod est facilius dicere, remittuntur tibi peccata tua, an. &c. Et per hoc quòd cognouit cogitationes scribarum, &c. vt probatur. Matth. to. 3. 185.c.2.C
Christus sufficienter probauit, se habere potestatem remittendi peccata, ex sanatione paralytici, propterea quia illud fecit ad ostensionem virtutis suæ. Matth. to. 3. 185.c.4.G
Christus ad ostendendum se esse Deum noluit vti testimonio Ioannis dicentis: Ecce agnus Dei: Ecce qui tollit peccata mũdi, quia miracula sufficientiora erãt ad probandum illud. Mat. to. 3. f. 186. c. 2. B

Christus

Christus Matt. 9. quare dixerit remittuntur tibi peccata tua, & non dixit: Remitto tibi peccata. Matt. to. 3. fol. 186. c. 2. C. Similiter propter quid dixerit, habet potestatem in terra dimittendi peccata, vide ibidem. 186.c.3.F
Et quare, cum de se ipso loqueretur, dixerit; Vt sciatis, quia filius hominis habet potestatem &c. Et non dixit: Vt sciatis, quia ego habeo potestatẽ, &c. vide ibidem.
De Christo nulla virtus poterat exire ad sanandos morbos, vt probatur. Matth. to. 3. 205.c.4.k
Nec fiebat operatio deitatis sanantis infirmos per humanitatem, tãquam per organum, nec est verum, quòd humanitas Christi, aut corpus eius sanaret infirmos. Sed Deus sanabat eos, vel Christus, qui simul est Deus, & homo, &, quòd humanitas Christi conferret ad opera miraculorum, potest intelligi dupliciter &c. Matth. to. 3. 206.c.2.A
Christus multoties commendabat fidem in miraculis, quæ faciebat. Matth. to. 3. 215.c.2.C
Christus tota vita sua seruauit legem Moysi, ne Iudæis præstaret causam iusti scãdali, non tamen prædicabat legem, sed Scribæ & Pharisæi. Matth. to. 3. 218.c.4.H
Sed prædicauit euãgelium, quod erat principium noui testamenti, &c. ibidem. 219.c.1.A
Sed quare Iudęi permittebãt Christo prædicare euangelium, cum ipse esset Iudæus, vide ibidem. f 218. col. 4. H. Defen. 11.c.1.E
Christus per loca prædicabat prius, & postea curabat languores &c. ad confirmationem doctrinę, quam prædicabat, &c. Matth. to. 3. 219.c.2.D
Et faciebat multa miracula multis ex causis. ibidem. 219.c.3.F
Christus sæpe misertus fuit turbis. Matt. to. 3. fol. 220. col. 1. D
Christum sequebantur multæ turbæ propter multa. Matth. to. 3. 222.c.4.H
Christi doctrina difficilis est, tã quo ad fidem, quam quo ad opus. Matth to. 3. 225.c.2.A
Christus non prædicauit gentibus, nec misit discipulos suos prædicare illis, ante mortem suam, propter multa. Matth. to. 3. 233.c.2.D
Christus nõ solis Iudæis venerat, sed etiam Gentibus. Gen. 49. Ipse erit expectatio Gentium, & Isa. 11. In ipso gentes sperabunt. Matt. to. 3. 233.c.3.H
Christi doctrina introducta est in orbem cũ magno rigore. Matth. to. 3. 251.c.4.H
Christus prædicabat palam, & in occulto multa docebat apostolos suos. Matth. to. 3. 255.c.1.A
Qui erubescunt Christum confiteri, peccant mortaliter. Mat. to. 3. 263.c.4.G
Christum negare multipliciter accipitur. Matt. to. 3. 264.c.1.A.
Christum vtiliter confiteri est voce, & opere confiteri. Mat. to. 3. 264.c.2.B
Christus non cessauit prædicare vsque ad mortem suam, & hoc multis de causis. Mat. to. 3. 269.c.2.A
Christus non tenuit vitam austeram regulariter, sed mediocrem conformando se aliis hominibus, & hoc fecit propter multa. Mat. to. 3. 283.c.3.I
Christus fuit mensura in omnibus actibus humanis. Matth. to. 3. 283.c.2.B
Christus non fecit austeram vitam, sicut Ioannes, propter multa. Matth. to. 3. 283.c.4.F
Tota Christi vita fuit instructio nostra. Matth. to. 3. 284.c.1.C
Christus ieiunauit quadraginta diebus, vt nobis aliqñ ieiunãdi exemplum daret, &c. Mat. to. 3. 284.c.2.A
Christo non inquantum homini, sed inquantũ Deo, conuenit dare vitam æternam, Mat. to. 3. 288.c.3.F
Christus inquantum homo, omnia potest quæ vult. Mat. tomo 3 288.c.2.E
Christo tradita sunt omnia tripliciter, Matth. tomo 3 288.c.2.C
Christus reficit nos quatuor modis, Matth. tomo 3. 289.c.3.H
Christum multi impugnabant multipliciter, vno modo veritatem eius reprehendendo, quasi contra legem ageret. Alij calumniando eius bonitatem, opera diuinitus facta dæmoni attribuendo. Alij tẽtando eius potestatem, quærendo signum de cœlo &c. alij vero insidiando ei, vel in propria familia, vel in propria persona, Mat. tom. 4 1.c.1.A
Christus seruabat omnes consuetudines Iudæorum laudabiles, ne eum iuste, aut saltem colorate repellere possent, &c. Mat. tom. 4 7.c.3.I
Christi curationes, nec laborem, nec occupationem habebant, & ideo poterant licite fieri in die Sabbathi. Mat. tom. 4 8.c.3.F
Christus electus est ad redimendum genus humanũ, & pacificationem nostri cum Deo, Mat. tomo 4. 9.c.3.F
Christus curabat multos in Sabbatho, propter multa, Mat. tomo 4 9.c.1.B
Christus, secundum, quòd homo, dicitur puer & seruus, non debet tamen absolute dici seruus, sic dicendo, Christus est seruus, sed Christus inquantum homo est seruus, Mat. tomo 4 9.c.2.D
Christum persequebantur Pharisæi propter multa, primo propter inuidiam, secundo, quia in responsis concludebat cogens ipsos tacere, &c. Tertio, quia non solum ipsos conuincebat, sed tanquam non intelligentes, ac rudes mittebat eos ad discendum, adæquans eos paruulis. Quarto propter Sabbathum, quod videbatur Pharisæis Christum violare, Mat. tomo 4 10.c.3.E
Christus sæpe fugiebat persecutiones Pharisæorum, cum cogitabant, & procurabant eum perdere, propter multa, Mat. tomo 4 10.c.4.F
De ministerijs, quæ Christus venit ministrare, & non ministrari, Mat. tom. 4 99.c.4.G
Christus in omnibus operibus suis magnam excellẽtiam ostendit super cæteros homines, Mat. tomo 4 100.c.2.C
Christum sequebantur multi propter curationes infirmitatum, & propter doctrinam, Matth. tomo 4. 11.c.1.C
Christus curabat omnes languentes, sequentes se, propter multa, Mat. tomo 4 11.c.1.E
Vocantes Christum filium Dauid, volebant dicere eum esse Messiam, Mat. tomo 4 12.c.4.H
Christus semel eiecit integram legionem dæmonum ab aliquo, Mat. tom. 4 18.c.3.G
Quando dicitur, quòd Christus fuit in corde terræ tribus diebus &c. intelligendũ est, quòd fuerit parte quadam istorum trium dierum, & non totis tribus diebus &c. & ita est cõsuetudo scripturæ, Matt. tom. 4 30.c.4.F
Christus mansit mortuus per 40. horas, Mat. tomo 4. 30.c.4.G
Christus iacuit in sepulchro 37. horis, Matt. tomo 4. 31.c.4.C
Christus non habet aureolam, sed aliquid excellentius, a quo omnes aureolæ habent originem, & excellentiam accipiunt, Mat. tomo 4 46.c.3.F
Christus fuit virgo, martyr, & doctor, Matth. tomo 4. 46.col.3.I
In Christo nihil inuenitur participatiue, sed perfectissime, cum illi sit datus spiritus non ad mensurã.

Ioan.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ioan.3.Mat.tom.4 46.c.3.I
Christus & Euangelistæ raro allegant scripturam veteris legis secundum omnia verba sua, Mat.tom.4. 49.c.2.C
Christus semper vtebatur parabolis in sermonibus suis,& hoc propter populum audientem,Mat.to.4 52.col.4.K
Christus, qui fuit summus prædicator, vix quartam partem eorum,quibus prædicauit conuertit, Mat. tomo 4 54.c.2.A
Plurima eorum,quæ Christus prædicabat, plus proficiunt nunc,quam tunc,quando ille ipsa prędicabat Mat.tomo 4 54.c.4.G
Christum pauci diuites sequebantur, pauperes tamē multi,Mat.tomo 4 83.c.1.A
Christus aduocatus noster est, qui nunc orat pro nobis offerens merita passionis suæ toti deitati, Mat. tomo 4 106.c.1.B
Christi erat consuetudo, quòd quando ad orandum ibat,solus ibat,Mat,tomo 4 83.c.2.A
Christus incepit prędicare in principio anni trigesimi suæ ætatis,Mat.tom. 4 85.c.3.k
A Christi baptismo, & principio prædicationis eius vsque ad eius mortem Pascha transiuit quater, scilicet, Pascha anni tricesimi, & Pascha anni tricesimi primi, & anni tricesimi secundi, & anni tricesimi tertij,quod fuit vltimū vitæ suæ, quia in Pascha Iudæorū crucifixus est, scilicet, prima die Azymorum 1.die.15. primi mensis eorum, Matt. tomo 4. 85.c.4.F,& Defen.17.c.4.G
Christus non dedignabatur prædicare in paruis locis, Mat.tom.4 67.c.1.C
Christus vsque ad 30. annum ministrauit parentibus opere manuali,Mat.tom.4 68.c.2.B
Nemo de cognatione Christi fuit Propheta nec vir literatus,Mat.tom.4 69.c.2.A
Multa Christus faciebat propter astantes,quæ necessaria non erant,Mat.tom.4 93.c.4.F
Christus vt communirer, faciebat omnia miracula sine inuocatione,Mat.tom.4 93.c.3.H
Christus potuit super aquas ambulare aliquo ex tribus modis,Mat.tom.4 108.c.3.H
Christus tria intendebat in miraculis suis, Matt. to.4. 93.c.2.C
Quòd Christus aliquando vteretur dotibus, quomodo sit intelligendum,Mat.tom.4 108.c.3.G
Christum non oportet imitari in omnibus operibus suis, etiam in illis , in quibus possumus eum imitari,Mat.tom.4 180.c.3.H
Christus non nunquam respondebat ad quęstiones Pharisæorū indirecte, qa tunc nō proderat directe respōdere,vt probatur,Mat.to.4 125.c.2.D
Christus non arctabatur obedire præceptis suis, quia non erat illis subditus,nec poterat subiici,&c.Mat. to.4 140. c.1.E
Christus venit ad multa,s.ad redimendū,ad legē dandū,ad prædicandum, ad miracula faciēdum, ad primum & secuncum missus est ad omnes gentes, ad tertiū solis Iudæis in persona,saltē principaliter:gētibus tñ prædicaturus erat per discipulos suos, quia misit eos ad prædicandū omni creaturæ Marc. 16. ad quartū nō fuit Christus missus gētibus, s. principaliter,sed ad Iudęos, & tñ aliqua, minus principaliter,fecit inter gētiles &c.Mat.tom.4. 142.c.4.G
Christus magis venit propter gentiles,quam propter Iudæos,Mat.tom.4 143.c.1.A
Sed ideo Iudæis prædicauit,& nō gētilibus,vt se Messiā ostēderet in lege promissum,Mat.to.4.143.c.1.B
Christus multis modis curabat, interdum simpliciter tangendo, interdum tangendo cum certis cæremonijs,aliquando per sola verba imperando morbo, siue præsenti, siue absenti; aliquando sine verbo,& sine tactu,licet præcessisset verbū,&c. Matt. to.4. 147.c.4.F
Christus pauit turbas plusquam semel,& fuit sic conueniens: primo,vt sic ostenderet potestatem excellentius: secundò propter necessitatem occurrentem.Matth. to.4. 150.c.1.A
Christus licet aliquando loquutus sit in parabolis, nunquam locutus est in sensu mystico, sed literali, quia semper sensus mysticus præsupponit literalē. Mat.to.4. 159.c.4.k
Christus vt homo non solum potuit peccata remittere,sed etiā potuit sacramenta instituere, per quæ remitterentur peccata nostra,quod pertinet ad superabundantem & superfluentem gratiam eius. Matth.to.4. 172.c.2.B
In Christo est clauis, idest spiritualis potestas ad recipiendum dignos, aperiendo eis vitam æternam, & excludendum indignos. Sed ista clauis non est sacramētalis, sed maior clauis, quæ dicitur clauis excellētiæ,de qua Apoc.3. habet clauem Dauid quæ aperit,& nemo claudit. Mat.to.4. 182.c.2.A
Christi anima ab instanti suæ conceptionis fuit beata,quantum ad partem rationalem, secūdum quā absoluta est à corpore & organis eius: non tamen inquantum fuit alligata secundum vegetatiuum & sensitiuum,& inquātum forma corporis, & hoc fuit ex Dei dispensatione, idest ex speciali voluntate eius,vel ex miraculo & operatione Dei, & anima Christi sic disposita,in sua infusione,quòd non refunderet gloriam in corpus nō erat miraculum; immo esset miraculum, quòd posset refundere: constituere tamen eam, quòd non posset refundere,vel non refunderet,forte fuit miraculum. Matt. to 4. 208.c.3.K.&c.
Christus semel inter Samaritanos prædicauit, & quasi à casu. Mat.to.4. 143.c.1.E
Christus volens interdum gentiles curare, volebat à Iudæis rogari, ne videretur ad vtrosque,æqualiter se habere.Mat.to.4. 143.c.2.A
Licet Christus non missus esset ad gentes, ex misericordia tamen poterat ipsos curare. Matth.tomo 4 143.c.3.k
Inter Christi claritatem in transfiguratione, & claritatem in facie Moysi, de qua Exo.34. assignantur multæ differentiæ.Mat.to.4. 209.c.4.k
Christus, quando apparuit discipulis suis post resurrectionem, nudus apparuit. Matth to.4. fol.214 col.3.F
In Christo est triplex vnio, vna, qua vnitur Deo per coniunctionem amoris, alia, qua humana natura coniungitur diuinæ, tertia, qua ipse Christus vnitur ecclesiæ.Matth.to.4. 230.c.4.H
Christo quomodo conueniat habere dotes, & quomodo non.Mat.to.4. 231.c.1.B
Dote subtilitatis Christus vsus est,quando exiuit clausum virginale,& quando intrauit &c.ianuis clausis.Matth.to.4.fol.108.c.2.E. Et dote agilitatis,quādo incessit super aquas.ibid.
Christus licet aliquando dicatur large membrum ecclesiæ, non tamen dicitur membrum sponsæ. Matth.to.4. 231.c.2.D
Christus dicitur caput angelorum: non tamen sponsus eorum.Mat.to.4. 231.c.4.K
Christus tripliciter solebat curare ægros, vno modo credentes,& venientes ad petendum curationem ore tuo,vt patet de leproso,Matt.8. & Luc.7. & de decem leprosis.Luc.17. Alio modo quosdam non petentes, sed ad aliorum petitionem, vt patet de seruo

seruo centurionis &c.Interdum nullo petente conferebat sanitatem aliquibus, vt patet de paralytico in piscina. Ioan.5. & de cæco nato. Ioan.9. Matth. to.4. 262.c.4.F
In Christo non erant passiones,sed ipse Christus in se ipso concitabat interdum tales motus,quales sunt hominis passionati,&c. Mat,to.4. 264.c.4.F
Christus nunquam mendicauit ostiatim, nec Apostoli eius,cùm non esset talis consuetudo inter Iudæos,quia Deus vetuerat,Deut.15.di.omnino pauper & mendicus non erit inter vos . Matt.tomo.4. 277.c.3.k
Christi erat illa pecunia, quam Iudas habebat in loculis, & in illam habebat plenū ius, quia donata erat illi simpliciter Mat.to.4. 277.c.4.H
Christus aliquando solet respondere discipulis aliter,quàm petant ipsi,vt patet Act.1. nam quibusdā dicentibus; Domine si in tempore hoc restitues regnum Israel? intelligentes de restitutione temporali,&c. Christus respondit de spirituali restitutione, vel potius decollatione noui regni, quod nunquam datum fuerat, dicens: Non est vestrum nosse tempora vel momenta. Matth.to.5. 4.c.2.A
Christus ex parte animæ, nullum defectum accepit, sed solum ex parte carnis. Matth.to.5. 30.c.4.G
Christus fuit primus qui aperte locutus est de sæculo futuro,Mat.to.5. 125.c.3.K
Quare Christus non induxit Apostolos abstinere simpliciter à venereis.Matth.to.5. 137.c.1.D
Christum cōsolatus est angelus,Luc.22. per modum ministerij astando ei,eo modo, quo homines consolantur ad præsentiam amicorum,& si nihil aliud eis conferant.Mat.to 5. 30.c.4.I
Christus in passione sua dixit manifeste se esse Deū, & non prius,ne impediretur passio sua. Matt.to.4. 190.c.3.G
Christus non fecit,aut dixit aliquid,eo animo vt semper taceretur. Matth.to.4. 229 c.1.B
Nullum maius bonum quàm habere Christum habitantem in cordibus nostris,& nullum maius malum,quàm non habere illum.Matth.to 5.f.13.c.4.I
Christus nullam pœnam ordinauit in nouo testamento, sed dimisit pœnas disponēdas per eos, qui præsunt ecclesiæ.Matth.to.5. 57 c.1.A
Quòd Christus seipsum tradidit, & per ipsum tradidit,& Iudas & Iudæi. Mat.to.4. 272 c.4.E
Christus dedit tres modos liberandi homines à peccatis,quæ in alterutrum committunt, Matth.to.5. 45.c.2.B
Christi prædicatio cœpit in Galilæa in finibus Zabulon, & Nephtalin in vrbe Capharnaum. Matth. to.5. 75.c.3.F
Qui dicantur in nomine Christi congregari. Matth. to.5. 62.c.1.B
Christi gesta in terra Iuda incipiunt narrari ab illo. Matth.19.cum consummasset Iesus sermones hos, migrauit à Galilæa, & venit in finibus Iudæ trans Iordanem,&c. Matth.to.5 fol 75.col.3 F. Venerat enim prius in Iudæam, sed propter æmulationem Iudæorum, & specialiter pharisæorum,reliquit Iudæam.Ioan.4 ibidem. Ascendebat tamen in Hierusalem ad templum in festiuitatibus, in quibus Iudæi solebant ascendere, & maximæ in festo Azymorum, & tunc prædicabat, & faciebat miracula, de quibus Matthæus nihil tangit, sed Ioā.2.3.&5.
Christus non seruabat omnia, quæ mandabat discipulis seruare, vt de fugiendo in alteram ciuitatem, quando in vna esset persecutio; verum est tamen, quòd aliquādo hoc Christus seruauit, & aliquādo nō,nobis dans exēplū.Mat.to.5.186.c.1.A.& c.4.A
Christus pecuniam habebat in eius dispensatore Iuda.Ioan.12.& 13. & ex pecunia illa emebat omnia necessaria, etiam panem ferebat Christus in via, Mat.15.& 16. Mat.tomo 5. 202.c.1.A,& tomo 6. 24.c.2.B
Christum sequebantur turbæ multis de causis , Mat. tomo 5. 206.c.2.D,& tom.4.11.c.1.C
Christus sponte passiones suscipiebat, & sponte suscipiens,naturaliter affligebatur ab eis,sicut cæteri homines,Mat.tom. 5.cap.21.quæst.5.
Christus circa mortem suam omnia egit clariora tā in dictis,quam in factis,Mat.tom.5.cap.21.quæst.6
Christus aliquando vsus est cautelis, similiter & Paulus,& hoc etiam licet nobis in nostram vtilitatem, cum non cedit in præiudicium iuris alieni, vel non includatur in seipsis aliquod illicitū, scilicet, quòd sit expresse lege vetitum,Mat.tom.5 253.c.2.E
Christus inter se, & Ioānem posuit duas differentias: prima est ex conditione personarum, scilicet, vitæ suæ, secunda ex conditione doctrinæ, primam seruauit Mat.11 di. venit Ioannes non manducans, neque bibens, idest, vita Ioannis fuit multum austera circa cibum , & potum, ita vt videretur non manducans. Filius autem hominis fuit māducans & bibens,idest,vita sua mediocris concordans vitę aliorum hominum,&c.Secunda differentia ex conditione doctrinæ, Mat.tom.21. videlicet, Venit Ioann.in via iustitiæ, &c. Matthæ. tomo 5.262. colum.2.A
Christus est missus post omnes Prophetas, propter multa,Mat.tom.5 268.c.2.A
Christi animæ plus perfectionis contulit Deus,quam omnibus hominibus simul, Matth. tomo 4.218. colum.4.F
Christus ostendit se esse pretium nostræ redemptionis,Mat.tom 4 272.c.1.E
Duo sunt præcipua,quæ Christum sequi impediunt,s. cura rei familiaris,& communicatio ad vxorem in venereis,Mat.tom.5 136.c.4.H
Viuente Christo discipuli eius habebant vxores, & post mortem eius illas retinebant etiam in prædicatione,aliqui eorum eas secum ducebant,vt colligitur 1.Cori.9.cum dicitur. Nunquid non habemus potestatem sororem mulierem circunducendi,&c, Mat.tomo 5 137.c.1.A
Christus faciebat miracula propter doctrinam suam, vt crederentur,quæ ipse prædicabat, Mat. tomo 4. 147.c.2.A
Christum Iudæi maiores, qui mortem ei tractauerunt, cognouerunt esse Deum, & Messiam cognitione quadam habituali, quam postea perdiderunt excęcati,&c. Ita dicit Nicolaus, cuius fundamenta ponuntur author autem tenet, quòd nec ipsum cognouerunt esse Deum:Nec etiam cognouerunt esse Messiam, Matth. tomo. 5. 272. colum. 3. G & sequen.
Christum esse Messiam,quandiu viuebat,non cognouerunt Iudæi, nec poterant cognoscere ex scripturis euidenter,licet bene probabiliter,& per quandā opinionem,&c.Mat.tom.5 275.c.2.C
Quòd Christus diceretur Nazarenus, fuit magna occasio,quòd Iudæi non crederent in eum, Mat.to.5 275.c.3.k
Quòd Christus esset Messias, quando viuebat,nō poterat cognosci euidenter, sed per reuelationem, Mat.tom.5 276.c.2.B
Christi prædicatio incæpit anno 15. Tyberij Cæsaris, Mat.tom.6 23.c.1.B
Christus ostendebat se Deum in duobus, in quibus Deus excellit omnia, scilicet, per posse, & per intelligere,

telligere, Mat.tom.6 23.c.2.A
Christus nonnunquam ad verba dura respondet blãde, & ad blanda dure, Matthæi tomo sexto. fol.23. col.4.H
Christus aliqua vetabat, quæ tamen ipse faciebat, Mat.tomo 6 39.c.1.E
Christus dicitur mediator Dei, & hominum ratione humanæ naturæ, & non diuinę non quia homo est, sed quia humanitatem accepit, Mat.tomo.6.76.colum 3.F
Christus non debuit differre resurrectionem suam vsque ad finem sæculi, propter multa, Mat.tom.6. 81.c.2.A
Nulli ad Christum conueniebaut, quin docerentur, Mat.tom.5 76.c.4.F
Christus semper respondebat directe ad quæstiones illi propositas, nisi ex apertione veritatis sequeretur aliquod malum, vel inconueniens, Mat.tom.5. 78.c.2.E
Christus semper habebat sequentes turbas, vel raro erat sine illis, Mat.tom.6 76.c.3.F
Christus sæpe mordebat Pharisæos circa intellectum scripturæ, & hoc propter quatuor, Matth.tomo 5. 79.c.2.D
Omnis doctrina a Christo data manet in æternum, Mat.tomo 6 130.c.1.B
Christi prædicatio durauit annis tribus, & dimidio, vt communiter dicitur, & est satis propinquum veritati, vt probatur, Mat.tomo 6 85.c.1.B
Christus mortuus est anno 33 ętatis suæ incepto, die tertio mensis Aprilis, &c. Mat.tomo 6.85.c.1.B, & tomo 4 86.c.1.A tomo 5.242.c.4.G
Et probatur contra Magistrum sententiarum, & Augustinum 18. de Ciuit. di. quòd Christus mortuus est die 25. Martij, ibidem 118.c.1.A
Et die centesimo primo, anni trigesimi tertij ætatis suæ. Defen. 20.c.3.K
Christus surrexit die 5. Aprilis, & tunc erat Luna 17. Mat.tomo 6 85.c.3.H
Christum omnes appellabant Magistrum, & assignatur causa, Mat.tomo 6 125.c.1.D
Christus vario modo respondebat quæstionibus illi propositis, Mat.tomo 6 125.c.4.G
Christum aliquãdo esse locutum ad solos discipulos, aliquando ad turbas, aliquãdo ad discipulos, & turbas simul referũt Euangelistę, significantes p hoc, quod illud quod Christus loquebatur, erat doctrina cõueniens illis, quibus fieri dicunt Euangelistę, Mat.tomo 6 167.c.4.K
Quòd Christus nõ fuerit mortuꝰ morte lapidationis, quam Iudæi consueuerant dare, assignatur ratio, Mat.tomo 6 253.c.2.C
Hoc nomen Christus est Græcum, & significat vnctum, & ideo reges vocabãtur Christi apud Iudęos, Mat.tomo 6 266.c.1.A
Christus multoties significauit patrẽ suum esse maiorem seipso, quod intelligendum est quo ad humanitatem, & quod id, quod habebat erat a patre, Mat.tomo 6 315.c.2.B
Christum possumus imitari dupliciter, scilicet, ex parte corporis, & ex parte animæ, virgines imitantur eum quo ad vtrunque, cæteri vero quantum ad animam, tamen imitantes eum secundum animã possunt magis appropinquare ei, quam virgines, Mat.tomo 7 25.c.4.H
Christus non solum vetuit malum, sed id etiam, quod erat occasio mali, Matth. tomo 7. 43. colum.3.G
Christi humanitatem vocat Damascenus, organum diuinarum operationũ, sed proprie loquendo non est concedendum, Mat.tomo 7 93.c.3.K
Christus aliquando dicebat magna de se aliquandò tacebat, quia vtrunque expediebat. Matth.to.7. 107.c.3.G
Christus nunquam fuit infirmus, idest languens, non enim sumpsit Christus accidentia quæ proueniunt à particulari corruptione, sed sola illa quæ consequuntur totam speciem, vt sitim, famem, frigus, calorem, &c. Matthæi tomo septimo. fol. 114. col.3.k
Christus dicitur noster frater tripliciter, vno modo natura, alio modo affectione, tertio spiritualiter respectu credentium in Christo. Matth.to.7.f.116. col.4.G
Christi anima nunquam accepit, accipit, nec accipiet species influxas ab angelis, immo ipsa influit in angelos. Matthæi tomo septimo. folio 213. col.1.A
Christus venerat, vt Legislator, & vt Redemptor. Mat.to.7. 280.c.4.F
Christus fuit nostrum Phase, sicut agnus paschalis fuit Phase Hebræorum, prima Corinth.5. Pascha nostrum immolatus est Christus. Matth. tomo 7. 285.c.4.G
Et Christus dicitur agnus propter duo, quantum ad actum redemptionis, primo propter eius innocentiam. secundo propter mansuetudinem. ibidem. 285.c.4.H
Christus significatur per hædum. Matth. tomo 7. 286.c.1.A
Quomodo Christus dicatur occisus decimaquarta luna primi mensis, vt respondeat figuræ, idest immolationi agni paschalis. Matth.tomo 7.fol.287. col.4.F
Christus quare voluit pati extra Ierusalem. Matth. to.7. 288.c.4.F
Christus in vltima cœna obseruauit omnes cæremonias agni paschalis. in Defen. 11.c.4.K
Christus fecit vltimam cœnam decimaquarta luna, scilicet eadem die qua Iudæi fecerunt, & passus est luna decimaquinta. Defen. 13.c.2.B
Christus non anteriorauit cœnam vltimam vel anticipauit, propter tria. Defen. 13.c.3.I
Christus non assumpsit, nec contraxit imperfectiones, nisi illæ essent necessariæ ad redemptionem nostram, pro qua ipse assumpsit naturam passibilem. Defen. 13.c.4.F
Christus nunquam cõtraxit aliquam immunditiam legalem Defen. 13.c.4.F
Christus, etsi liber esset, quãtum ad hoc quòd scilicet non teneretur celebrare Phase, vel obseruare aliquam aliam legalem cæremoniam, cum tamen ipse vellet seruare illas, oportebat, quòd obseruaret illas eo modo, quo lex iubebat, alioquin solueret legem, cuius contrarium ipse profitebatur. Matth.5.&c. Defen. 13.c.4.I
Christum in quibus debeamus imitari. Matth. to 5. 51.c.3.I
Christus quare prima die Azymorum fuerit mortuus. Defen. 15.c.4.F
In his, quæ fiebant circa Christi mortem, non mouebantur Iudæi omnino à seipsis, sed in multis mouebantur à Deo. Defen. 16.c.1.C
Christus in vltima cœna comedit azyma, & in azymis confecit. Defen. 16.c.3.F
De die mortis Christi nihil determinatũ fuit in duobus concilijs primis. Quare ante diuum Augustinum non erat determinatio Ecclesiæ, Christum mortuũ fuisse die Annunciationis, vel 8. cal. April. Defen. 40.c.2.D

De

De mortis Christi tempore, licet in sacra scriptura non appareat expresse determinatum tempus, scilicet, quo ętatis suæ anno mortuus fuerit, dicẽdum tamen, quòd mortuus fuerit anno ætatis suæ trigesimo tertio inchoato, de quo solum transierant tres menses, & aliquot dies, quod potest tripliciter probari, scilicet, historicæ legaliter, & astrologicè, de historica probatione, Defen. 17.c.2.C. Et de secunda probatione, scilicet, Euangelica, ibidem 18.c.4 H & seq.
Christus natus est anno. 42. Octauiani, & mortuus est anno. 18. Tyberij, & per consequens anno. 33. ætatis suæ mortuus est. Añcedẽs patet ex historijs, & cõsequentia probatur, quia Octauianus regnauit. 57. annis: ergo, quando mortuus fuit Octauianus, Christus erat. 15. annorum, & si mortuus fuit anno. 18. Tyberij, mortuus est anno. 33. ętatis suæ. Sed ista probatio est solũ persuasoria propter duo, primo propter fundamentum, quod habetur ex historijs, quæ non habent fidem plenissimam, &c. Secundò, quia non constat an illi anni essent compleri, vel aliqui eorum solum essent inchoati, Defen. 17.c.2.C
Non potest dici, quòd Christus fuerit mortuus ante. 33. annum ętatis suæ inchoatum Defen. 17.c.3.k
Christus baptizatus est, cũ intraret trigesimum annum, scilicet, per tredecim dies, in die, videlicet, Epiphaniæ, Defen. 17.c.4 H
Christus ieiunauit in deserto a die sexta Ianuarij, vsque ad. 15. Februarij, Defen. 17.c.4 H
Christus mortuus fuit die veneris, quæ Hebraicè dicitur Parasceue, Defen. 18.c.4.I. Et ille dies veneris erat. 15. Luna mensis primi Iudęorum. ibid.
Christus mortus est inter annum trigesimum ętatis suæ, & annum quinquagesimum, Matth.tomo 4 86.c.1.A, & Defen. 19.c.1.A
Non potest dici quòd Christus mortuus fuerit anno trigesimo ętatis suæ, nam a baptismo eius, qui fuit eodem anno, vsque ad Pascha illius anni, non fuerunt nisi quadraginta dies, vel propè, & ita si illo Paschate moreretur intra illos quadraginta dies fecisset omnia, quæ habentur in Euangelio, quod dici non potest, Defen. 20.c.4.I
Non potest dici, quòd Christus fuerit mortuus in die suę annunciationis anni. 32. ętatis suę, quia tũc dies annunciationis erat 23. vel 24. Luna mensis 12. Iudæorum, Defen. 21.c.1.A
Nec die annunciationis anni 33. quia illo anno dies illa fuit dies Mercurij, & erat Luna 5. nec in diebus Annunciationis annorum sequentium computãdo sic vsque ad annum 50. inclusiuè, si vsque tunc vixisset Christus, vt probatur per singulos annos, ibidem 21.c.1.C
Immo etiam si vixisset plusquam 150. annos impossibile erat eum mori die annunciationis, vt probatur discurrendo, ibidem 21.c.2.D
Immo non poterat mori, suppositis principijs Euangelij, in die Annunciationis, nisi anno 175. suę ętatis, si vsque tunc viueret, vt probatur, ibi. 22.c.1.E
Et Auctor refert septem rationes aduersariorum ad probandũ, qꝰ Christus mortuus fuerit in die Annũciationis, ibidẽ 22.c.2.C Quas Autor dissoluit, ibidẽ 22.c.3.G vsque ad finem libri. Primã videlicet 22.c.3.G vsque ad 23.c.4.K Secundam 24.c.1.A Tertiam 24.c.2.E vsque ad 39.c.3.K Multa primo differens de autoritate Ecclesiæ, de differentia noui, & veteris testamẽti, de iurisdictione Ecclesiæ, & potestate concilij generalis, &c. Quartam soluit 42.c.3.F. vsque ad 44.c.4.F Quintam 44.c.4.G. vsque ad 48.c.1.A. Sextam 48.c.2.A Septimam, & vltimam 48.c.4.K vsque ad finem libri.
Christũ mortuũ fuisse in die Annunciationis, siue 8. calen. Aprilis, tenet Auctor historiæ Ecclesiasticę, cum Augustino, & ideo dicendum est ad ipsum, sicut ad Augustinũ. Et tempore Auctoris in curijs duorũ pontificũ quæsto hæc mota est, doctoribus Theologiæ tenentibus, quod tenet Augustinus, su per quo vocati sunt Astrologi, & Iudæi, & vtrique dixerunt esse impossibile Christum fuisse mortuum illa die, &c. Defen. 24.c.2.A
Christus ea die debuit mori, quę esset dies veneris 15 Luna primi mensis Iudæorum, & talis fuit tertia Aprilis anno 33. ętatis eius inchoato. Tunc igitur est mortuus. Defen. 22.c.2.B, Mat.tomo 6.85.c.1.B tomo 4.86.c.1.A tomo 5.242.c.4.G
Christus nõ dedit leges personales, neque locales, nec tẽporales, sed omnino generales duraturas ad omne tẽpus, comprehendendo omnem sexum, ętatem, & statum hoĩm ratione vtentiũ, & hoc est vnũ, in quo legislatio Chri differt a legislatione veteris testamenti, & ab oĩbus alijs, Defen. 39.c.1.C
Chri era est bissextilis, vt supponũt astrologi, & oẽs computistæ Ecclesiastici, Defen. 52.c.1.A
Ex Chri latere aperto effluxit sanguis, & vera aqua, & non flegma. Nam ita habetur ex determinatione vniuersalis Ecclesiæ extra de celebratione missarum ca. in nostra, Parad. 28.c.4.F
Et dicendum alio modo, quòd. s. Deus per miraculũ præseruauerit corpus dominicum iam mortuum non solum a corruptione, sed etiam a dispositione ad corruptionem, dicendum, qꝰ illa aqua vera, quæ exiuit a latere eius, fuit a Deo miraculose causata ibi. Parado. 29.c.2.D
Sed quare illa aqua a Deo super naturaliter causata profluxerit, ibidem.
Similiter dicendum est de sanguine qui ex latere Christi effluxit, quòd etiã fuerit significatiuus, &c. ibidem 29.c.3.I
Nec aqua miscetur in calice: quia effluxerit ex latere Christi mixta cum sanguine, sed ad significandam vnionem corporis Christi cum capite Christo ibidem 29.c.4.H
Et aqua per se non consecratur, sed effecta iam vinũ, vt probatur ibidem 30.c.4.I
De Chro qũo cõcedi debeat, qꝰ videbat, & nõ videbat referẽdo ad diuersa (p.) Para. 32.c.2.C similiter referendo ad idem tempus, ibidem 32.c.3.I
Chs, vt hõ, licet suppositũ, piona aut hypostatis non sit, tñ in se cõtinet totũ esse specificũ humanũ, & ita poterat log. moueri, &c. Nec quid q̃ horũ diuinum verbum faciebat secundum se, sed erat persona agentis, vel patientis, Parado. 34.c.4.G
Quòd Christus propinquus morti, & iam effectus exãguis magna voce clamauerit dicẽs: Eli Eli, &c. magnum fuit miraculum, Parado. 35.c.2.B
Chs vitam planctu inchoauit. Parado. 35.c.1.D
In Chro nõ fuerũt passiones, q̃ eũ turbarẽt, ita vt eius rõnẽ in aliquo pmerẽt, vel multũ affligerent, ita vt Christus homo tribularetur, sicut nos cõsueuimus in eisdem tribulari. &c. Parad. 37.c.4.H
In Christo fuerũt tres inclinationes, seu affectiones, prima erat diuina de morte Christi: secunda erat passionalis partis. s. sensitiuæ: tertia erat quædam liberi arbitrij definitio, qua mortem eligebat cõsentiẽs diuinæ volũtatis decreto, Parad. 38.c.3.F
Chs quare dicatur agnus, Parad. 39.c.3.k
Christus valde erubuit, cùm eum spoliauerunt vestimentis suis, Parad. 40.c.2.B
Christus nimis doluit in euulsione pilorum barbę & capillorum, Parad. 40.c.2.A

m Christus

Christus circuncisus est cultro ferreo, Para. 41.c.2.D
Christus, per sanguinem suæ circuncisionis, non inchoauit nostram redemptionem, vt quidam male opinantur, Parado. 41.c.2.D
Christi plagæ, & tormenta, quæ pro nobis passus est, referuntur, Parado. 41.c.3.G
Christus in addiscēdo, & in intelligendo non profecit, sicut alij homines, Parado. 42.c.2.B
Christus, vt homo, non cogitabat semper mala futura, quæ passurus erat; nam licet habitualiter id cognosceret, non tamen assidua cogitatione cōtemplabatur, sed solùm, quando id cogitare dignabatur, Parado. 43.c.2.D
Christus, vt homo, habuit illas passiones, quæ proueniunt ex conditione naturæ humanę, sed non illas quæ proueniunt ex conditione indiuidui ob malitiam, & inordinationem complexionis. Nam fuit perfectissimę complexionis, scilicet, de quinta mixtione solus, sicut Albertus magnus in sua parua Physica descripsit, &c. Parado. 43.c.4.H. Et ponuntur exempla, primò de fame, ibidē. 43.c.4.I Et de siti: Et de frigore, & æstu, & de lassitudine, ibidem 44.c.3.F
Similiter habuit passiones ab extrinseco, nisi per miraculum impedirentur, ibidem 46.c.3.G. Non tamen passiones, quæ indiuiduum sequuntur, ibidem 47.c.1.D
Christus dormiuit, ac ei vt cęteris hominibus somnolentia veniebat, Parado. 60.c.3.I
In Christo fuit fatigationis passio. Similiter, & passio somnolentiæ, Parado. 46.c.2.C
Christus, quatenus homo, Dominus erat vitæ suæ, similiter & mortis, ita vt quando vellet posset per solā volitionē separare animā a corpore suo, &c. Et rursus coniungere, in nobis autem non sic, Parado. 48.c.2.B. Et poterat non mori, si vellet non mori, quantoscunque haberet cruciatus, & quantocunque tempore, Parado. 49.c.4.F
Christus quomodo fuerit verus comprehensor, etiā tempore passionis, Parado. 48.c.2.C
In Christo erat colligantia virium sensitiuarum cū rationalibus, sicut in nobis, sed quoniam natura humana illius suæ suberat potestati, poterat cum vellet ipsarum soluere colligantiam, vt fecit in passione sua, Parado. 49.c.1.A
Christi beatitudo nūquam, est diminuta, nec augmētata, similiter nec in alijs comprehensoribus, Parado. 49.c.1.E
Impossibile est aliquem ex similibus plagis, quę Deo fuerunt illatæ tantum sentire, & dolere, quantum Christus ipse sensit, Parado. 49.c.2.C
Christus non est mortuus tanquam non potens resistere doloribus, & per hoc morti subcumbens, vt cęteris hominibus contingit, sed tunc mortuus est, quando mori voluit, Parado. 49.c.4.K
Et si Christus mortuus fuerit, quia sponte voluit, vt anima sua separaretur a corpore. non propterea dicendum est, quòd fuerit sui ipsius homicida, Parado. 50.c.1.C
Quando Christus maxima bona faciebat, tunc Phariſei contra eum pessima faciebant, & dicebant, Mat. tomo 4 121.c.1.D
In cōfessione legis Christi ideo meremur, quia in ea est quędam difficultas, Mat. tomo 4 167.c.4.F
Si Christus esset localiter in sacramento altaris, non posset esse nisi in vnico altari, Mat. to. 4. 250.c.4.H
De Christo proprius, dicitur, q̄ nō fuerit mortuus, q̄ quòd fuerit mortuus, Parado. 51.c.2.D
Christus visus est Iudæis Metaphorice serpens, Parado. 51.c.4. F: sed Christus conuenienter dicitur serpens Metaphorice, ibidem 52.c.1.B
Chr̄s dr̄ serpens, propter illum serpentem æneum, quem fecit Moyses, Parado. 60.c.2.B
Christ⁹ assumpsit omnes passiones humanas, & defectus, qui nō sunt peccata, nec plenitudinē gratiæ tollunt, nec integritatem, Parado. 60.c.3.K
Christus dormiuit, & iacuit, licet aliqui oppositum dicant, Parado. 60.c.2.E
Christus mansit quadraginta horis mortuus, & triginta septem horis illarum, vel quasi, iacuit in sepulchro, Parado. 61.c.1.A
Christū fuisse hominem in triduo mortis suæ tenet Magister Sētētiatū in secūdo dist. 22. sed oēs Theologi eum deserunt in hoc, Parado. 61.c.1.C
In Christo, secūdū q̄ homo, fuerūt oēs modi motus, vt probatur inductiue, Parado. 62.c.1.C
Quòd Christus non habuerit corpus phantasticum, Parado. 67.c.1.C. & 38.c.3.I
Christi corpus fuit in instāti organizatū in vtero virginis, Parado. 5.c.3.k. Et fuit organizatū in valde parua quantitate minore multo quam vnquā aliquod corp⁹ humanū fuerit organizatū, sed cū exiuit claustrū virginale, in simili quantitate exiuit in qua cęteri infantes exire solent, ibidem 6.c.1.D
In Christi cōceptione miraculū fuit. s. q̄ Christi corpus plasmaret in vtero virginis absque cōmixtione virilis seminis, quod in conceptione naturali solet contemperare, digerere, formare, & organizare sanguinē menstruum mulieris, sed totum quod habebat efficere semen virile, suppleuit Spiritus Sanctus, & ideo in simbolo fidei dr̄. Qui cōceptus est de Spiritu Sancto, hoc est Spiritu Sanctus operat⁹ est ad illā conceptionē super naturaliter semē virgineum disponendo, Parado. 9.c.1.B
Christus passus est prępcipuè pro culpa Adæ, Parado. 9.c.2.D
Christum sponte mortem obijsse, Parad. 39.c.1.E
Christum ex solo semine fœmineo fuisse genitum, tollit maculam originalis culpæ posse cōtrahere, Parado. 13.c.1.D
De Christi corporis dignitate, Parado. 13.c.1.E
Christi corpus exiuit de vtero virginis, non modo indiuisibili, sed per modum quantitatiuum per penetrationem dimensionum, &c. Para. 14.c.1.C
Christus est in Eucharistia indiuisibiliter, Parado. 14.c.2.D
Christus, cùm erat in vtero virginis, erat in ea sicut in matre, Parado. 15.c.4.H
Christus dicitur leo propter multa Parad. 22.c.1.B
Christus comparatur Leoni, Aquilæ, & homini, Parado. 22.c.2.B De quo in secunda Paradoxa dicitur, quòd videbatur, ibidem 22.c.2.C
Christus habet animam rationalem, Parad. 23.c.1.B
Christum improprie videmus cum hostiam consecratam videmus, Parado. 25.c.1.E
Totus Christus est in hostia consecrata, similiter, & in calice, vt probatur Parado. 25.c.4.K
Chr̄s quare sub duplici specie cōsecrat̄, & quare ipse hoc sacramentum sub duplici specie instituerit, Parado. 27.c.3.K
Christus habuit corpus gubernatum quatuor humoribus, Parado. 28.c.1.B
Chr̄s assimilat aglæ, ga altius volat, q̄ quæcūque alia: secūdo in oculorū viuacitate. Parad. 71.c.2.G
Christi ascensio in cœlum fuit supra naturalis, Parado. 72.c.4.K
Christi volatus in cœlum non dicitur assumptio sed ascensio, Parado. 73.c.2.B
Christus non ascendit ad cęlos in nube, nec nubes illa, quæ suscepit eū, se habuit, vt sedes gestatoria, sed vt ascendentem Dominum circundaret, in Parado 74.c.1.E
Christus ascendens in cœlum successiuis gressibus ferebatur, vt discipuli eum viderent ascendentem, & hoc tantum factum est, quandiu oculi discipulorum intueri sufficerent ascendentem, Parado. 74.c.1.E. Et postea subito, vel in instanti fuit in cęlo empyreo, & melius dicitur, quòd fuerit in instāti, Parado. 79.c.2.B.
Christus, ascendens in cœlum, non fuit portatus ab Angelis, nec a nube, sed ipse sua virtute ascendit, & ita oportebat, vt magnam suam virtutem ostenderet, Parad. 74.c.2.C
Modus ascensionis Christi in, cœlum describitur, Parad. 75.c.4.F
Christus non est vestitus in cœlo, Parado. 76.c.2.D & 79.c.2.C
Christus existens in cęlo habet in corpore suo vulnera, quæ recepit in cruce, vt ea contemplentur beati, & contemplantes laudent ipsum redemptorem, dicentes, quòd per illa vulnera meruerunt remissionem peccatorum, & in illum locum beatitudinis peruenire, &c. Parad. 78.c.4.G
Christi vestes, quas habuit in corpore mortali, pauci extitere valoris, Et necesse habuit illas habere propter duo, primo ob causam sui secundo propter eos, inter quos conuersabatur, Parado. 79.c.1.D
Christus passus est verecūdiam, cum inter nos esset, nam verecundia ab Adam cedit in posteros iure hęreditario, &c. Parad. 79.c.3.H
Christus nullas habuit vestes post resurrectionem, Parado. 80.c.1.D
Christum, vt milites Pilati affixerunt cruci, omnibus vestibus exuerunt, relictis duntaxat genitalium vasorum tegumentis, &c. Parado. 80.c.1.E
Christus in die resurrectionis apparuit discipulis suis nudus, Parado. 82.c.1.A Cuius assignatur causa ibidem.
An Christus surrexerit in seminalibus, seu femoralibus, sunt duæ positiones, quędam tenet, quòd sic, altera, quòd non. Sed secunda videtur verior, Parado. 83.c.2.C. Et dicendum, quòd Christus operuit vasa sua genitalia magno quodam fulgore, ne a discipulis viderentur, ibidem.
Christus ad inferos descendens nullam animam de purgatorio secum duxit, nisi talis expleſſet tunc satisfactionem suam, Parado. 104.c.4.F
Christi corpus dicitur venire in hostia, cùm consecratur, per hoc, quòd incipit esse de nouo sub illis speciebus, &c. Parado. 127.c.1.C
Christus semel consecrauit illum panem, quem postea diuisit, & dedit discipulis suis, similiter, & vinum, Parado. 127.c.1.C
De Christo, vt homo, est multa Metaphoricè concedimus, quæ iuxta literam essent neganda, Parad. 228.c.2.B
Christi planctus, Parado. 35.c.1.D
Christus habuit post mortem suam dotes corporis glorioſi, & non prius, licet illis vteretur cum vellet, quia Deus erat, & habebat illas in sua potestate, &c. Parado. 130.c.1.C
In Christo fuit duplex gaudium, primum fuit quædam lętitia concepta in eo, secundum partem rationalem in contemplatione diuinæ essentiæ, Parado. 130.c.3.k Aliud fuit affectio quædam, quam nos vocamus passionem &c. ibidem 131.c.1.C
Christus quonam pacto fuit comprehensor, cum dormiret, vt cæteri homines, & occupationes haberet, & præcipue tempore suæ passionis, Parado. 130.c.4.G
Christus quomodo fuerit honoratus, similiter, & quomodo dehonoratus, Parado. 132.c.2.E
Christus nonnunquam se esse filium Dei reuelabat paruulis, & rudibus, vt eum perfecte laudarent, Mat. tomo 4 216.c.4.K
Ad cognoscendum Christum esse filium Dei requirebatur magna cordis illuminatio, Matth. tomo 4 116.c.4.K
Christus voluit, quòd turba, quam pauerat, sciret argumentatiue ipsum super aquas ambulasse, Mat. tomo 4 117.c.2.E
Iudæi, qui non crediderunt in Christum multipliciter moti sunt ad hoc, quidam amore possessionū terrenarum, alij propter negociationem in lucris pecuniarijs, alij ex sola iniquitate, & inuidia, quæ excæcauit eos, Mat. tomo 6 12.c.4.I
Nomen Christi quia odiosum erat Iudæis ideo prædicatio illius nominis erat illis valde odiosa. quia per illam apparebat ignominia Iudæorum, Matt. tomo 6 13.c.2.E
Christus. & Ioannes Baptista prædicauerūt anno. 15. Tyberij Cæsaris, & prædicauit Christus per triēnium, Mat. tomo 6 23.c.1.B
Christus vocauit Pharisæos Hypocritas, primò quia ita erat: secundò, quia ipsum tentabant tertiò, quia erant digni tali redargutione, Mat. to. 6. 23.c.3.I
Christus optime commisit matrem suam Ioanni, & Petro Ecclesiam, faciēs illum dignum, & nō quia esset dignus, &c. Mat. tomo 6 34.c.3.G
Christi similitudinem gerimus dupliciter, secūdum quòd Christus duo habet, in quibus possumus eū imitari, primum est ipsa ueritas naturæ, secundū est gratiæ plenitudo. quātum ad primum, omnes homines gerunt imaginem Christi, & quantum ad secundum soli boni, &c. Mat. to. 6. 74.c.2.E
Christus dicitur mediator Dei, & hominum secundum humanam naturam, & non secundum diuinam, Mat. tomo 6 76.c.3.H
Christi gratia est causa naturæ gratiæ, Matth. tomo 6 76.c.3.H
Christus dicitur primitiæ dormientium, vel primogenitus mortuorum, non quòd ante omnes surrexerit, sed quòd excellentior resurgendo fuerit, vel quia prior secundum tempus fuit omnibus resurgentibus ad immortalitatem &c. Mat. to. 6. 82.c.1.A
Christi matris resurrectio, nec est de articulis fidei, nec etiam est aliquid definitum per Ecclesiam, & rationes, quæ ad probandum eius resurrectionem adducuntur, sunt suasiones quædam, & non conuincunt, & tamen, quia communiter tenetur ipsam resurrexisse, rationabilius tenetur hoc, quàm oppositum &c. Mat. tomo 6 81.c.2.H
Christus prædicens diem iudicij non reuelauit tempus determinatum, sicut & aliquorum aliorum propter multa, Mat. tomo 6 84.c.1.B
Primus, quem Christus suscitauit, fuit filia Archisynagogi, Mat. tomo 6 121.c.2.E
Christū omnes vocabant magistrum, quia oēs docebat, & nullum aliud officium habebat, nisi docere omnes, item quia hoc nomen magister, siue rabbi erat nomen magni honoris apud Hebræos, Mat. tomo 6 125.c.1.D
Quomodo valeat hoc argumētū, Chr̄s nō est fil⁹ Dauid, ergo est filius Dei. Mat. tomo. 6. 158.c.1.A
Christum habere inimicos large dicitur, & dupliciter Mat. tomo 6 169.c.1.B
Christus ab æterno fuit Deus, Matthæ. tomo 6 165.c.1.A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Christus post mortem non se manifestauit toti populo, sed testibus præordinatis, Matthę.tomo 6 167.c.1.D
Christus solos Scribas,& Pharisæos increpabat,Mat. tomo 6 170.c.2.B
Christus quater monuit discipulos suos contra inanem gloriam,Mat.tomo 6 182.c.4.I
Christus omnia pientissime dicebat, Matth.tomo 6 204.c.4.H
De Christi discipulorum crucifixione, Mat.tomo 6 241.c.3.G
Christi prædicatio erat contra totam Iudęorum intentionem,Mat.tom 6 241.c.4.F
Christus occisus est prima die Azymorum,& eadem die omnes ferme Iudæi mortem ipsius petierunt, Mat.tomo 6.252.c.3.G.Et in morte eius peccauit valde totus populus. Et pœna, quam pro morte Christi passi sunt,fuit cōis toti terræ Iudæorū,ibi.
Per Christi mortem congregata est tota Ecclesia credentium,quæ nunc est,Mat.tomo 6 254.c.2.A
Christus comparauit se gallinæ Mat.23.propter tres proprietates gallinæ,Mat.tomo 6 254.c.2.D
Christi discipuli putabant ipsum temporaliter regnaturum,Mat.tomo 6. 260.c.2.E
De Christi aduentu discipuli perperam sentiebant, Mat.to.6.260.c.3.K Nam duplicem Christi aduētum discipuli putabant,quorum vnus erat falsus, quia putabant ipsum venturum ad regnandum temporaliter. Et alius verus,scilicet,aduētus Christi ad iudicium,Mat.tomo 6 260.c.2.E
Sed quare Christus non abstulerit credulitatem discipulorum de falso aduentu, Ibidem 263.c.2.B
Venire aliquem in Christi nomine potest dupliciter intelligi,quia vno modo bonum est,& alio modo malum,Mat.tomo 6 265.c.3.I
Christus,qui famen futuram prædixit,prouidit in fame illa dupliciter.Primò certificando tempus per Agabum Prophetam &c.Secundò per Helenam reginam Hadiabenorum &c. Matthæ.tomo 6 272.c.2.A
Omnes in Christi nomine prędicantes persequebātur Iudæi,Mat.tomo 6.274.c.3.K Et propter idem nomē Christus prędixit eos futuros exosos,quod dupliciter potest intelligi.Ibi. 275.c.1.E
Christum, & eius doctrinam licet laudauerit Iosephus,similiter,& eius discipulos,& sequaces,non tū conuerti voluit ad Christū, Mat.to.6.279.c.3.G
Christus mansit in Aegypto septē annis, Mat.to.6. 293.c.4.I
Christus,cum venerit ad iudicandū, erit manifestus omnibus hominibus,Mat.tomo 6 296.c.4.K
Et nihil eccellentius,quam Christum venire ad iudicandum,ibidem 299.c.4.I
Iesum Nazarenum fuisse Christum,siue Messiam,& post mortem apparuisse viuentem,dixit Iosephus. 18.Anti.Mat.tomo 6 279.c.3.G
In Christi passione obscuratus est Sol,non per ecclipsim,quia erat dies.15.primi mensis Iudæorum,& eccliptis solis solum accidit in coniunctione,&c. Mat.tomo 6 299.c.4.F.
Christo morienti compatiebantur elementa, Mat. tomo 6 300.c.2.E
Christus in descensu ad iudicium vtetur pluribus nubibus, quam vsus fuit in sua ascensione, propter duo &c.Mat.tomo 6.305.c.4.G Et descendet ad iudicandum morosa successione,Ibidē 306.c.3.G Et iudicaturus est,vt homo,Ibidem.
Christi verba dicuntur simpliciter non transire, sed non sic verba legis,vel Prphetarum, Matthæ. tomo 6 310.c.4.F
Ad quid dixit Christus prælatos constitui super omnia bona,Mat.tomo 6 329.c.2.A
Christus inquantum homo,iudicaturus est:sicut,inquantum homo,iudicatus est ab hominibus,Mat. tomo 5.160.c.2.B Nec inquantum homo habet ex se potestatē iudicandi:sed pater dedit ei,Ibidem.
Christus venit sponte pati in Ierusalem:nam non decebat illum ab alio trahi in Ierusalē,propter, multa,Mat.tomo 5 184.c.2.A
Christus approbauit quosda offerentes in templo, Mat.tomo 5 202.c.1.D
Christus vulgariter vocabat magister,& Dominus Mat.tomo 5.216.c.4.G Nec quòd seipsum sic vocaret,repugnabat humilitati eius Matthę.tomo 5 216.c.2.A
Quare Christus voluit intrare in Ierusalem equitans super pullum,Mat.tomo 5 219.c.4.I
Christus dixit passionem suam, & resurrectionem suam Apostolis secretè propter multa, Matthæ. tomo 5 184.c.2.B
Christus prenunciauit pluries mortem suā quod fuit conueniens,Mat.tomo 5 185.c.2.E
Christi passionis principium.quantum ad effectum, fuit quòd Iudas venderet ipsum, Matthæ.tomo 5 187.c.3.F
Nemo saluabitur nisi per Christi sanguinem,& mortem,Mat.tomo 5 184.c.2.E.& 199.c.1.B
In operationibus Christi miraculosis erat triplex modus,Mat.tomo 5 210.c.2.B
Quare Christus fecerit miracula,vt in plurimum loquendo,vel tangendo,Mat.tomo 5 210.c.3.K
Quòd Christ⁹ sup pullū eqtauerit,Mat.to 5.215.c.3.I
Christus quomodo tactu sui sacratissimi corporis sanauerit,Mat.tomo 5 235.c.1.C
Christus ortus fuit ex tribu Iuda, Matthæ.tomo 5 229.c.3.K
Christus ter se liberauit a morte, Matthæ.tomo 5 228.c.2.C
Christus aliquando declinabat tempus persecutionum,Mat.tomo 5 228.c.1.A
Christus quare uocatus sit Nazarenus, cum esset Bethlehemites,Mat.tomo 5 226.c.4.I
Christus solebat sępe dormire in hortis iuxta Ierusalem, vt colligitur Ioan 18.nam dicitur, quòd Iudas,qui tradebat eum, sciebat locum, quia sępe illuc conuenerat Iesus cum discipulis suis &c. Mat.tomo 5 238.c.4.H
Officium Christi, ad quod missus, fuit erat vt non manducaret panem ociosus, sed semper vacaret doctrinæ,& verbo, Mat.tomo 5 240.c.1.G
Christus habebat magnum feruorem in prædicatione, in tantum, quòd interdum videbatur a discipulis rationem excedere, & semel vocauerunt eum insanum, & exierunt tenere cum dicentes; Quoniam in furorem versus est, Mar.3.&c.Mat. tomo 5 240.c.1.D
In Christi mortem multi Iudæorum non consenserunt,Mat.tomo 6 240.c.2.E
Christus accepit passiones nostras præter peccatum, Mat.tomo 5 240.c.4.F
Ante Christi passionem discipuli eius non credidērunt eum esse Deum, Mat.tomo 5 245.c.4.F
Christus fuit occisus in Pascha prima die azymorū, Mat.tomo 5 224.c.1.B
Quare turbæ Christum vocabant Prophetam, Mat. tomo 5 226.c.1.A
Christo non competebat prædicare,si esset purus homo,Mat.tomo 5 252.c.3.I
Christi doctrina est manifeste vera, Matthæ.tomo 5 252.c.2.C

Christus

Christus dupliciter loquens ad principes sacerdotū, dupliciter consequebatur intentum suum Matth. tomo 5 252.c.4.H
Christus dixit principibus sacerdotum, quòd erant meretricibus viliores propter tria matth.tomo 5. 261.c.2.C
Inter Christum,& Moysen quid sit discriminis,Mat. tomo 5 262.c.3.F
De Christo duo erant cognoscendat, scilicet, quòd Deus erat,& quòd erat Christus siue Messias, & vtrunque potuerunt Iudæi cognoscere, quia scripturæ dixerunt utrunque de Deo,& ostenderunt, sicut & nos ex veteribus scripturis vtrunque credimus,& maxime ad ostendendum, ꝙ erat Messias.Dicendum tamen,quòd Iudęorum principes, & cæteri,qui mortem Christi tractauerunt, non cognouerunt de facto eum esse Christum, neque Messiam,Mat.tomo 5 272.c.4 k,& seq.
De modo,quo Christus fuerit cognitus ab aliquibus suo tempore,Mat.tomo 5 276.c.2.A
Scripturæ,& Christi miracula non ostendebant euidenter eum esse Messiam,Mat.tomo 5 276.c.2.C
Quomodo principes sacerdotum Pharisæi &c.non cognouerunt Christum esse Messiam. Mat.to.5. 276.c.2.E
Christi miracula non probabant Christum esse Deū, Mat.tomo 5 277. c.1.B
Christus surrexit in ętate.32 annorum,& trium mēsium,sed parum addendum est &c. Et in illa ætate resurgent homines &c.Mat.to.6. 117.c.4 K
Quomodo dicitur Christus primitiæ resurgentium,cùm alij ante eum resurrexerunt. Parado. 73.c.1.A
Sola obedientia ad Christi pulsationes iustificamur, Mat.tomo 7 12.c.4.F
Quare Christus omnem vsurum vetuit,Mat.tomo 7 43.c.3.H
In Christi lege nullo modo sunt vsure licitæ,Matth: tomo 7 45.c.1.E
Conueniens est,quòd Christus cognoscatur ab omnibus in die iudicij,Mat.tomo 7 81.c.3.G
Christus secundum diuinam naturam est iudex, Mat.tomo 7 93.c.2.A
Christus dupliciter est nobis Dominus,Mat.tomo 7 93.c.2 B
Christus meruit iudiciariam potestatem post passionem eius,Mat.tomo 7 93.c.2.D
Quare Mattheus.25.capi.Christum vocet regē,cùm loquitur de iudicio,Mat.tomo 7 107.c.1.B
Christus fuit semper honestè indutus, Mat.tomo 7 114.c.3.k
Christus nūquam fuit in carcere,nisi iuxta mortem eius,Mat.tomo 7 114.c.4.F
Christus descendit ab Adam secundum substātiam corporis,sicut nos,Mat.tomo 7 116.c.4.G
Christo quātum ad naturam humanam,& speciem nihil potest addi,Mat.tomo 7 212.c.4.G
Christus vt homo solus habuit omnes scientias omnium particularium, Defen. 28.c.4.F
Christus quādiu vixit habuit animam beatam, Mat. tomo 7 161.c.4.F
Christus habet duplicem rerum cognitionem,Mat. tomo 7 213.c.1.B
Christus est fundamētum operationum nostrarum, Mat.tomo 7 245.c.3.F
Christus quid fecerit feria.2.&.3.maioris hebdom. Mat.tomo 7 281.c.3.H
Christus conuenientius vocatur agnus, quàm aries, vel taurus,Mat.tomo 7 285.c.4.H
Christus occisus est in Sanctuario, Matthę.tomo 7 288.c.1.D
Quare Christus vetuerit discipulis portare baculos in via,Mat.tomo 7 294.c.1.A
Christi cicatrices,& martyrum apparebunt in iudicio,Mat.tomo 7 94.c.2.E
Christus dicitur sapientia Dei,ideſt, sapientia patris, & non est sapientia Dei,ideſt,sapientia diuinitatis seu essentie diuinæ,quæ neque gignit, neque gignitur,sed est sapiētia notionalis patris,& sic Christus non est sapientia omnium trium personarū, sed sapientia attribuitur filio, sicut bonitas attribuitur Spiritui sancto &c.Gen. 12.c.4.H
Christus dicitur Dei uirtus,quoniam virtus secundū Philosophum dicitur vltimum de potentia:sic tota virtus patris,& omnes eius perfectiones communicatæ sunt filio præter sacramentum generationis,quod ei non communicatur, vt dicit Hilarius in lib.de Trinitate,Gen. 12.c.4.I
Candelabrum aureum,& lampas in eo, quam vidit Zacha.3.cap.allegoricè signicāfit Ecclesiam Christi,& Christū, qui quasi lampas fulsit.Isaiæ.62.Saluator eius,vt lampas accēdetur,& 7.lucernę sunt. S.S.dona,& duæ oliuę significant Eliā,& Henoch in transfiguratione Christi,Gen. 25.c.2.E
Christus intrat ad hominem,& cęnat cum illo,quando homo audit vocem,& aperit.audire autem est, quòd pulsatus credat se a Deo moueri, & ꝙ ista bona desideria a Deo proueniant. aperire aurem est obedire istis bonis desiderijs,vel vocationibus, exequēdo id,quod a Deo suadetur,qui autem audiunt,& non obediunt,habent primum,& non secundum;ideo pulsatio non prodest eis,licet illam intellexerint,Mat.tomo 7 12.c.3.k
Ioseph dicebatur pater Christi,scilicet,putatiuus,vel dicendum,quòd dicebatur pater Christi,sicut dicitur vir Marię etiam non cognoscendo eam,ita dicebatur pater Christi, licet non esset de eius substantia hoc dicit Augustinus. dicit prętera, quòd poterat esse filius adoptiuus sed contra hoc argumentatur autor,Mat.tomo 1 97.c.1.E
Christus in quantum homo non habet potestatem dimittendi peccata a se, sed a Deo: & ideo clauis sua non est clauis autoritatis,Mat.to.4. 172.c.1.B
Christus,vt homo,non est naturaliter Dominus noster,Mat.tomo 4 172.c.1.C
Christus,eo viuente,peccata remittere poterat non imponendo pęnitentiam,Mat.tomo 4 172.c.2.D
In omnibus,quos Christus curabat,ostēdebat signa curationis,Mat.tomo 4 148.c.2.B
In Christo erant duo,in quibus cætera includebantur,scilicet,esse Deum,hominem, Matth.tomo 4 166.c.3.k
Christus est vita natus de vita,sicut est lumen natum de lumine,Mat.tomo 4 166.c.4.G
Christum esse verum Deum non crediderunt discipuli Christi ante eius passionem,Parad. 133.c.2.E
Christus fuisse magum, deque magia librum reliquisse Petro,& Paulo Apostolis existimarunt aliqui,Mat.tomo 1 139.c.2.D

Christus falsus. De duobus signis, quos dedit Christus ad cognoscendum aduētum falsorum Christorum, in quibus suus aduentus distingueretur ab aduentu falsorum Christorum,Mat.tomo. 264.c.4.H
Quibus motiuis Christi falsi homines seducebant, Mat.tomo 6 266.c.1.E
Quomodo falsis Christis resistere poterant credentes in Christum,Mat.tomo 6 266.c.2.A
Pseudo Christi,& pseudo Prophetæ erant magi &c. Mat.tomo 6 294.c.4.I

Universidad de Deusto Biblioteca

Christianus. Omnium christianorũ Christus est pater. Mat.to.6. 185.c.2.B
Omnium christianorum Ecclesia est mater, Matth. tomo 6 185.c.2.E
Anno quinto post Christi mortem senatus Romanus iussit christianos ab vrbe expelli, Matth.to.6. 270.c.4 k
Christianus non faciens baptizari filios secundum morem Ecclesię, peccat mortaliter, Matth.to.7. 237.c.1.A
Christiani multos ex charitate diligunt, quos ex inclinatione naturali, non amant, Matth. tomo 7. 269.c.3.F
Christiani quando debeant fugere mortem, & quando non, vide Matt.to.5. 186.c.1.A
De modis ponendi lites a christianis in Ecclesia primitiua. Mat.to.5. 202.c.2.E
Bonis christianis in Ecclesia primitiua non licebat accusare malos coram infidelibus, Matth. tomo 5. 203.c.4.F
Christianorum concilia, & congregationes cœperunt publicè fieri sub Constantino Imperatore, Matth. tomo 5 201.c.3.F
Christianorum diuitiæ sunt victus & uestitus, Gen. 32.c.2 C
Qui christianus efficitur, cogetur ad omnes obseruationes religionis christianæ, sicut qui circuncidebatur, tenebatur ad omnes obseruationes conuenientes populo Dei in veteri testamento, iuxta illud ad Gala.5. Testificor omni homini circuncidẽti se, quòd uniuersæ legis faciendæ debitor sit, Genes. 288.c.1.D
Homini christiano periculosa est communicatio cũ Iudæis, quia credunt se nõ peccare nocendo christianis. 3. Reg. 31.c.1.E
Christiani appellabant se fratres in Ecclesia primitiua, 1. Paralip. 15.c.3.I
Christiano non licet habere inimicum, ideſt, cui malum uelit, nam peccata debent odio haberi, & nõ homines, sicut Leo Papa dicit Rustico episcopo Narbonensi, & habetur in Decretis, 26. dist. cap. odio &c. Mat. tom. 2. 129.c.4 k
Christiani sunt filij Dei adoptiui, Mat. tom. 4. 116.c.3.I
Christiani odio habiti sunt a Gentilibus propter cultum deorum suorũ, quos christiani destruebãt, &c. Mat.to.3. 251.c.4.k
Nulla maior dignitas, quàm esse christianum, & in Christum credere, Mat.to.3. 263.c.4 H
Christianis non licet conuertere infideles suos ad christianismum, bene tamen licebat Iudæis, imo tenebantur conuertere seruos suos ad iudaismũ, & circuncidere eos, cuius triplex assignatur causa. Mat. tomo 7 297.c.4.k
Christianorum terra pro maiore sui parte est nunc sub duobus climatibus, scilicet, in quinto & sexto. Defen. 46.c.1.A
Christianus potius debet eligere amarissimè mori, quàm coram alijs aliam legem verè, vel simulatè colere, seu quamcunque transgressionem, seu simulationem legis Christi, uel iuris naturalis facere, & ad hoc datur sacramentum confirmationis, 4. Regum 55.c.1.B
Chronica. Interpretantur temporum gesta, 3. Reg. 133.c.3.F
Chronica temporum & gestorum, quæ fuerunt inter gentiles ab exitu Iudæorum de Aegypto vsque ad tempora iudicum, referuntur, Iudi. 23.c.4.G
Chronica euentuum temporalium, sub Othoniel, & Aod iudicibus referuntur, Iudicum 36.c.2.B
Chronica temporalium euentuum sub Sangar, Debora, & Barac, Iudi. 51.c.3.k
Chronica temporalium euentuum, qui fuerunt tempore Iepte referruntur, Iudi. 128.c.3.k
Chronica temporalium euẽtuum sub Gedeone, referuntur Iudicum, 81.c.3.I
Chronica temporalium euentuum, a morte Gedeonis vsque ad Iair, Iudi. 125.c.3.I
Chronica temporalium euentuum sub Samsone referuntur, Iudi. 169.c.2.E
Chronica breuis omnium mundi regnorum, quæ fuerunt a tempore Heli vsque ad obitum Saulis, referuntur. 1. Reg. tomo 2. 192.c.1.D
Chus. A Chus filio primo Cham descenderunt Aethiopes. Sic.n.in Hebræo Aethiops dicitur Chus, Gen.51.c.2.G dicuntur Chusei a seipsis, & ab Asianis omnibus, primo Para. 30.c.4.F
Chusi. De Chusi amico Dauid primo Paralip. 319.c.1.C
Chuteni. Cuthenorum Deus dicebatur nergel. 4. Reg. 170.c.4.H
Cyathus. Circa Cyathos, de quibus Exo.37. refertur sententia Rabbi Salom. & impugnatur, & postea ponitur sententia autoris, Exo. tomo 2. 197.c.2.A
Inter Cyathos, & crateras quid interſit, Nu. tomo 1 43.c.1.E
Cibus. Cibatio. aliqui cibi accuunt intellectum per accidens, Gen. 96.c.2.C
De cibo hominis habuit Deus magnam sollicitudinem, vt ita dixerim in omni ætate, Genesis 114 col.4.F
Nullus cibus est terra deterrior; cum sit pessimi nutrimenti, Gen. 217.c.2.A
Nullum cibum esse reijciendum statuit Eleuterius Papa, & martyr, qui fuit 14. a Petro anno. 184. a natiuitate Christi, & 151. a passione, Genesis. 118 col.4.F
In cibationibus miraculosis vete. testa, nihil supererat. in nouo vero supererat pluſquam fuit appositum, Mat. tomo 4. 100.c.1.E
Nullus cibus est illicitus qualiscumque sit, nec est aliqua distinctio nisi quantum ad esse salutiferum vel morbidum &c. Gen. 119.c.1.A
Cibus nullus potest efficere hominem sapientem, Genes. 172.c.3.I
In cibatione miraculosa Deus magis prouidet hominis de carnibus, & de piscibus, quàm de vino, Mat. tomo 4. 92.c.2.I
Cibus datus est turbis a Christo ad necessitatẽ, & ad miraculi ostensionem, Mat. tomo 4 97.c.2.E
Cibo potest Deus conferre virtutem, vt nutriat per multos dies, & etiam annos, Mat. tomo 4 98.c.2.D
Robur corporis datur nobis per cibum, Matth. to. 4. 98.c.2.E
Omni tempore, & quo ad omnes personas, nunquam aliquis cibus est reijciendus, bene tamen quo ad aliquas personas, & quo ad aliquod tempus &c. Gen. 119.c.1.B
Aliquos cibos tenebantur Apostoli manducare, ad quos nos non tenemur, Gen. 119.c.1.C
Non cibus sed cibi appetitus in vitio est, dicit Gregorius, Gen. 198.c.3.G
Qui cibos parant diebus festiuis, quomodo peccent & quomodo non, Exodo tomo 1 83.c.2.B
Cibi quintuplices erant ad esum Hebræis laicis. 2. Paralipom. 21.c.4.K. Mat. tomo 4. 5.c.2.C
Nullus cibus est qui non conferat aliqualiter ad libidinem, Mat. tomo 3. 100.c.1.C
Ante cibum & post cibum orabat Christus, Matth. tomo 4. 94.c.4 G
De cibis magna cura habenda est circa viros potentes, & illustres, per quos administrantur prouinciæ &c. Mat. to. 3. 101.c.1.E
Paratio ciborum etiam leuis non erat licita in Sabbato, sed solum dispositio illorum &c. Matt. tomo 4. 6.c.3.G
Cibos esse malos dupliciter intelligitur, Matth. to. 4. 133.c.4.k
Cibos soli Iudæi distinguebant, cum aliæ gentes de omnibus comederent, &c. Matt. to. 4. 133.c.3.K
Cur cibi immundi dicantur communes in sacris literis, Mat. tomo 4. 133.c.3.D
Cibos esse mundos, vel immundos potest dupliciter intelligi, sicut duplex est immunditia, s. naturalis & legalis, primo modo nihil est malum, si absolute capiatur malum, eo quòd omnis creatura Dei bona est 1. ad Timot. 4. &c. Legalis immunditia est, quã do lex iudicat aliqua esse immunda, & verat illa in cibum sumi. & solum illa prohibitio facit talia esse immunda, & nõ aliqua qualitas bona vel mala quę in eis sit, sed solum per opinionem, & ratio prohibitionis non fuit propter solam significationẽ &c. Mat. tomo 4. 133.c.3.K. Et dicunt aliqui, quòd huiusmodi prohibitio fuit, vt Iudæi corporaliter sanius viuerent, & ob hoc illos cibos vetuit Deus, qui communiter in aliquo sunt nociui. Sed dicendum tertio, quòd principaliter fuit ad maiorem mundi tiam huius populi &c. Quarto fuit propter cæremoniam &c. ibid. 133.c.4.I
De ritibus antiquorum in cibis sumendis, Matthę. tomo 6. 2.c.1.D
Cibus & potus ad duo prosunt in vita, Matth. tom. 6. 121.c.2.A
Natura conseruatur per cibum & potum, & alia vitæ necessaria, Matth. to. 6. 148.c.1.A
Ad cibos sustentantes duo requiruntur, s. qualitas cibi, & numerus cibationis, Mat. to. 6. 324.c.3.K
Cibus, quem prælati dare debent, in multis est, Matt. tom. 6. 327.c.4.K
De mensura cibationis spiritualis, & de tempore, Matthæ. to. 6. 328.c.2.E
Cibum sumere est præceptum naturæ, Matth. tom. 7. 21.c.4.H
Deus vetuit Iudæis quædam animalia in cibos sumi ad dignitatem ipsorum, Mat. to. 4. 134.c.1.E
Nihil, quod bonum est ad cibum, prohibuit Christus Matth. to. 4. 134.c.2.C
Cicatrix. Cicatrices Christi, & martyrum apparebunt in iudicio, Matthæi tomo 7. 94.c.2.E
Ciclops. Ciclopes habent vnicum oculũ & magnum in fronte, Parad. 69.c.4.H
Ciclus. Ciclos, interpretatur circulus seu orbis, & de ciclis, Leui. 168.c.2.C
Cicnus, siue cignus De cicno, qui græce dicitur olor. Leui. 99.c.2.C
Fertur cicnos in montibus hiperboreis cytharedis canentibus aduolare, eisque concinere. 1. Reg to. 2. 26.c.4.I
Ciconia. Ciconiæ Aegyptiæ sacræ vocantur, quia in serpentes magnam faciunt stragem, Gen. 40.c.3.I
De ciconiarum affectu naturali ad parentes, Exod. tomo 1. 175.c.3.F
Ciconiæ Aegypti immisso rostro per posteriora purgant aluum, Leui. 14.c.2.B
De ciconia seu ibi, Leu. 99.c.2.B
Ciconiæ nouę alunt parentes veteres tanto tempore, quanto ab eis alimenta susceperunt Matth. tom. 4. 126.c.4.F
Cilicia. Est vltra mesopotamiam in latere septentrionis, & in hac cilicia est Tarson ciuitas, de qua Paulus fuerat oriundus, Ge. 7.c.4.K
Cilices. Gentes veniunt a Tharsis pro nepote Noe, & ideo in Cilicia ciuitas quædã est nomine Tharsis, in qua natus fuit Paulus, Actu. 21. & 22. Gene. 51.c.2.D
Cimbalum. Cimbala non sunt campanæ, sed quædam instrumenta ærea, lata, & aliqualiter concaua, quæ manibus inter se concutiuntur, ita vt vnum teneatur in vna manu & altetum in altera. & hæc vsque hodie apud nos sunt, 1. Paralip. 288.c.3.k
Cimbala dicuntur quædam instrumenta lata ænea, quæ percussa inuicem vtraque manu tinitum reddunt consonum voci, & pertinent ad concinẽdam melodiam, 2. Paralip. 73.c.2.A
Cinnamomum. Succus arboris, est duplex quoddam est valde aromaticum, aliud est quod parum, aut nihil aromaticum est, Exod. to. 2: 99.c.3.H
Cinæi. Qui venerũt de calore domus Rechab, non sunt posteri Ietro, vt male opinantur Nicolaus & Hebræi, vt probatur, 1. Paralipom. 52.c.2.E. Dicendum ergo quòd isti cinæi, fuerunt Rechabitæ a Rechab dicti, & ille fuit de stirpe Iuda, & vocantur Cinæi, sicut filij Ietro, quia non est inconueniens plures gentes eodem nomine appellari, 1 Paralip. 52.c.2.E
Cinici. Philosophi concubitum coniugalem publice peragendum putarũt, quia res honesta erat, & omne honestum debere fieri palã, dicebant. sed tandem prævalente humana verecũdia contra stultam opinionem, ab hac insania cessauerunt, de his August. lib. 14. de ciuitate. ca. 19. & 20. Gen. 107. c. 4. G, Leuit. 179. c. 3. F, Deuteron. 36. col. 3. G, 2. Regum 104. col. 4. K, 3. Regum 139. col. 3. I
Ciniphes. Sunt muscæ minutissimæ, quæ acutissimis stimulis carnem terebrant atque cruciant, Exo. to. 1. 52.c.1.E
Ciniphes quare vexabant iumenta Aegyptiorũ, Exo tomo 1. 52.c.2.D
Cinis. Totaliter retinet qualitates ignis, Exodi tomo 1. 284.c.3.G
Cineres sacrificiorum duplici de causa effundebãtur extra castra in locum mundum &c. Leui. 48. c. 4. K
Cinis non potest comburi ab igne, Leu. 26.c.1.D
Cinis est naturæ valde calidæ & siccæ, Leui. 26.c.1.E
De cineribus, super quos cremandus erat vitulus pro peccato summi sacerdotis, &c. Leu. 36.c.2 C
De proprietatibus cineris, Deuter. 147.c.4.H
Cineres Iulij Cæsaris vsque hodie manent Romæ in vrna quadam, posita super lapidem altissimum qui nunc vocatur acus sancti Petri, 4 Reg. 236.c.2.B
Cineres vocantur omne id in quod vltimatum fuerit conuersum corpus humanum vel quęcunque partes illius cuiuscunque naturæ elementorum sit, & cineres vocãtur omnes reliquiæ ex corporibus humanis post vltimam resolutionem factam, & vocantur sic propter tria &c. Matth. to. 6. 89 c.2.D
Et prędicti cineres non habent naturalem inclinationem ad animam, sed ex ordine diuinæ prouidẽtię, quæ statuit, vt illi cineres iungantur rursus ipsi animę, & ista inclinatio potest dici potentia obedientialis, sicut aurum est in potentia obedientiali ad esse arborem statim, non transeundo per formas medias, & alterationes &c. Matth. to. 6. 89.c.3.K

Universidad de Deusto Biblioteca

Cinerum collectio in die iudicij fiet ministerio Angelorum &c. Mat. tomo 6, 86.c.4.F. Quæ non fiet in instanti, ibidem, & prædictos cineres diuident & resoluent, ibi 87.c.1.A. In quo notatur magna Angelorum sapientia, ibidem, Et formatio corporum ex pulueribus fiet in instanti, ibidem, Et infusio animarum similiter fiet in instanti, ibidem

Reliquiæ factæ ex corporibus humanis vocantur cineres, Mat. tomo 6 89.c.2.E

Cynomya. De qua habetur in Psalm. 77. musca est canina, Genesis 202.c.3.I

Cinoth: In Hebræo significat lamentationes, 1. Reg. tomo 1 9.c.4.G

Cyprianus. Sanctus Cyprianus, cum iuuenis esset, captus amore beatæ Iustinæ, cum eâ precibus ac humanis fallacijs superare non valeret, ad maleficia solita conuersus, dæmones inuocauit. Exo. tomo 1 238.c.1.A

Circe. De Circe famosissima maga, Exo. to. 1. 237.c.4.K

Cyrene Ciuitas duplex est, quædam est versus Aethiopiam in terra Asiæ ad Orientem, alia est in Aphrica, & vocatur terra illa Cyrenaica, & ista ciuitas est famosior, &c. 4. Regum 159.c.2.A

Circulatio. Empedocles & Origenes posuerunt circulationes in mundo, Mat. tomo 7 137.c.3.G

Circulus. Quando circuli non se tangunt nisi in puncto, accipitur eorum diuersitas ex situ, Mat. tomo 4. 249.c.2.E

Circulus, cuius peripheria est duodecim cubitorum, habet diametrum quatuor cubitorum, &c. 3. Regum 62.c.4.I

Circuncidere. Paruuli Iudæorum veniebãt ad ætatẽ discretionis, si nollent circuncidi lapidabantur, Matth. tomo 7 237.c.1.D

Circuncidere seruum empticium præceptum erat domino eius, etiam ipso seruo nolente, Exo. to. 1. 96.c.2.B

Post trãsitum Iordanis circumcisi sunt, qui nati sunt in deserto priusquam celebrarent phase, nec vnquam phase celebrum est nisi a circuncisis, &c. Iosue, tomo 1 80.c.4.H

Iudæi dicunt totum populum esse circumcisum in nocte, qua ipsi exierunt de Aegypto. Sed hoc improbatur ab auctore, Iosue tomo 1 82.c.1.B

Filij Israel non circuncidebantur in deserto ex Dei mandato. Licet de mandato non constet ex textu, Iosue tomo 1, 83.c.1.C, Et non ex negligentia parentum, ibidem

Voluit Deus, vt populus circũcideretur statim post transitum Iordanis, non quia lex obligaret, vt transito Iordane, circumciderentur, nam lex non obligabat in deserto, &c. vt probatur, Iosue tomo 1 84.c.1.D

Sed voluit Deus, quòd statim post Iordanis trãsitum circuncriderentur propter multa, ibidem 84.c.2.C

Serui existentes sub potestate Hebræorum, compellebantur circuncidi etiam inuiti, Matthæ. tomo 7 297.c.2.B, Dum tamen non essent de genere Chananæorum, ibidem

Masculi, qui erant in terra duarum tribuum cum dimidia, non fuerunt circunsi eo tempore, quo circũcisi sunt masculi nouem tribuum cum dimidia in galgalis post transitum Iordanis, sed post factam prædictam circumcisionem in galgalis annunciatum fuit in tota terra duorum Regũ Amorrhæorũ, & tũc circũcisi sunt, nec celebrauerunt Phase; sed solũ illi, q erãt i galgalis, &c. Iosue to. 1. 85.c.3.I

Iosue quare circumcidit populum Israel cultris lapideis, Parad. 41.c.2.A

In veteri lege poterat quis seipsum circumcidere, in noua tamen nemo, etiam si sit Papa, non potest seipsum absoluere, nec alia sacramenta conferre, Iosue, tomo 1 88.c.4.I

Circumcisio. Est Abrahæ data ante legẽ post annos 430, &c. Genesis 40.c.1.D

Circumcisio erat maximum inter omnia cæremonialia, tamen in lege Moysi non fuit replicatum, quia prius datum fuit, & ab omnibus Iudæis obseruabatur, Gen. 40.c.1.E

Ad circumcisionem tria requirebantur, scilicet, sexus masculinus, membrum determinatum, & tempus ad hoc taxatum, Gen. 17. Gen. 259.c.4.K

Gentiles, tempore circumcisionis, quomodo possẽt salui fieri absq; circũcisione, Gen. 260.c.1.A

Circumcisionis tempore fœminæ saluabãtur in fide Messiæ futuri saltem implicita, in quo omnes saluandi erant, Gen. 260.c.D

De circumcisione, si quæratur quare data fuerit viris, & non mulieribus, quæstio esset irrisoria, sed si quæratur quare solis viris datum fuerit signum quod solis illis conueniret, & non fœminis, bona est quæstio, de qua Gen. 260.c.2.E

Circumcisio erat signum, quòd illam habentes erant de populo Dei, & quòd cum Deo vero fedus pepigerant, vt Deum speciali cultu honorarent, Genes. 260.c.3.F

Ad circumcisionem, quare assignẽtur octo dies, Ge. 17. causa literalis est periculum vitæ si ante octauã diem circumciderentur infantes, item quia circũcisio erat, vt liberaretur homo a peccato & esset dignus vita æterna, quæ ad octauam ætatem resurrectionis pertinet, &c. & non poterat præueniri dies octauus, quia erat cæremonialis, & consistebat in significatione, quæ muratur modico mutato, vt patet in figuris, quarum esse in indiuisibili est, &c. Genesis 260.c.3.H

Circumcisio non debebat accelerari, etiam si periculum mortis ante octo dies puero eueniret, tamen puer sic moriens, si non ex negligentia parentum omitterentur cæremonialia, non perderetur, sed transferebatur in sinum Abraæ, &c. Nec poterat dilatari circumcisio, nam tunc pater pueri, vel tutores, si patrem non haberet, capite puniri debebant, tanquam spernentes cæremonias legis Domini, & puer quando veniret ad ætatem adultam, & non faceret se circuncidi, mori debebat, Gen. 260.c.4.K, Mat. tomo 7 237.c.1.C, Parad. 116.c.2.A

Non erat præceptum, vt circumciderentur mercenarij, & aduenæ, quia ipsi Iudæi non habebant potestatem simpliciter in eos, sed solum seruiebant eis pro mercede, aut morabant inter eos, Gen. 260.c.4.H

Circũcidi debebãt alienigenæ, qui inter eos morabantur, alias nõ admitterent ad cibos Iudæorũ, nec ad agnũ Paschalẽ comedendum, Gen. 261.c.4.G

Qui circũcisionẽ suscipiebat, cogebatur ad oẽs cæremõias cõuenientes populo Dei, sicut nũc, qui semel suscipit baptismũ cogitur ad omnes obseruationes religionis christianæ. Gen. 288.c.1.C

In circumcisione non solum die tertia maior dolor est, quàm in præcedentibus, sed etiam in omnibus plagis generaliter, Gen. 339.c.2.D

Agareni circũcidũt filios suos decimo tertio anno, qa Ismahel circũcisus est anno decimo tertio, sed i hoc trãsgrediunt mãdatũ circũcisiõis, G. 261.c.4.F

Præceptum

Præceptum circumcisionis fiendæ octauo die, Gen. 17. intelligebatur nisi paruuli essent debiles valde: Nam sic contingebat illos circumcidi post duos, vel tres, vel plures menses, sicut Rabbinis visum est expedire. Nec tamen præueniebatur octauus dies; si autem ante octauum diem moreretur, mortuus circũcidebatur prius quàm traderetur sepulturæ, quæ tamen abusio est, Exo. tomo 1 27.c.4.H

Circumcisio fiebat propter duo, primo ad distinctionem populi Dei a populo infidelium: secundo ad deletionẽ peccati originalis, Exo. tomo 1 27.c.4.I

Instrumentum, quo circumcisio deberet fieri, non erat determinatum apud Hebræos, sed poterat esse gladius ferreus, vel lapis, vel quodlibet aliud abscindere potens, Exo. to. 1, 28.c.1.D, Iosue to. 1. 81.c.3.K

Circumcisio apud Iudæos erat, sicut apud nos baptismus, qui est ianua sacramentorum, vt patet extra de clerico non baptizato ministrante, cap. veniẽs, Exo. tomo 1 260.c.2.C

Circumcisio non fuit seruata in deserto, Leui. 227. c. 1.B. & 261.c.3. Num. tomo 1 98.c.1.E

Circumcisio magis efficiebat quàm omnes cæremoniæ vet. leg. quia erat sacramentum fidei, & propterea erat aliquid maius, quàm oblatio agni Paschalis, sed tamen non erat maius sacramentum, inquantum requirebat maiores cæremonias, & solẽne maioris dignitatis quàm omnes cæremoniæ vet. leg. & quàm oblatio agni Paschalis, ex parte tamẽ rerum significatarum, & modo expressiore representandi, & sic agnus Paschalis excedit alia, Leui. 253.c.2.D

Circumcisio dabatur propter duo, scilicet, propter causam præsentem, scilicet, propter distinctionem populi, secundo propter significationem futurorum, scilicet, propter abscisionem mortalitatis, Deuteron. 59.c.4.F

Serui circumcidebantur a Iudæis, ipsis etiam seruis inuitis, & renuentibus, Deuter. 66.c.2.C, Et cogebantur celebrare Phase, Matth. tomo 7, 296.c.3.F, & 297.c.2.A

Quod in deserto non fuerint circumcisi filij Israel, ibidem nati, assignatur pro causa a quibusdam Hebræis, quia per illos quadraginta annos non flauit ventus Aquilonaris, scilicet, Boreas, &c. quod tamẽ impugnatur, Deut. 59.c.3.G, Alij reddũt aliam causam, scilicet, quod populus Israel non indigebat, vt distingueretur ab alijs populis per circumcisionem in deserto, quod etiam retellitur, ibidem, Et tandem Auctor assignat pro causa, periculum circumcisionis, &c. Deuter. 60.c.2.A, Iosue tomo 1. 92.c.1.E

Per circumcisionem Iudæi protestabantur Messiam venturum de suo semine, cum ob illum circumciderentur, Deut. 115.c.3.I

Quod in galgalis facta fuerit circumcisio in cultris lapideis, potius quàm in ferreis, magis videtur, vt dicunt Iudæi, Iosue tomo 1 81.c.4.H

Prima cæremonia ritus Iudaici est circumcisio, Iosue tomo 1 83.c.4.G

Circumcisionis præputia sepeliunt Iudæi moderni in arena, vt ibi deficcentur, & resoluta deficiant, Iosue tomo 1 89.c.1.C

Circumcisio poterat a quolibet fieri, immo & seipsum poterat quis circumcidere, Iosue tomo 1 88.c.4.G

Israelitæ, omittẽtes circũcisionẽ in deserto, nõ peccabãt, &c. Nec Leuitæ circũcisi sunt i deserto, licet multi Iudæorũ dicãt, q sic, Iosue to. 1. 91.c.4.F

Per circũcisionẽ cõferebãt gratia, & auferebãt macula, & reatus peccati originalis, Iudi. 141.c.3.F

Circumcisio duplex, scilicet, carnalis, & spiritualis, Mat. tomo 1 65.c.4.G

Circumcisio significabat, & efficiebat. Faciebat enim duo, nam tollebat originalem culpam conferẽdo gratiam, & ostendebat hominem pertinere ad populũ Dei. Et distinguebat ipsum ab omnibus alijs populis, Mat. tomo 1 179.c.3.k

Circumcisio non iussa est fieri cultro lapideo. vt patet per totum discursum vete. testamenti, quare aberrat Magister Sent. dist. 1. quarti dicens sic, Parado. 41.c.1.C

Christus per sanguinem suæ circumcisionis non inchoauit nostram redemptionem, vt quidam falsè opinantur, Parad. 41.c.2.D

Circumcisio, & cætera cæremonialia nullius fuerunt efficaciæ post Christi mortem quo ad obligationem, sed omnia in Christi morte fuerunt exinanita, Parad. 103.c.2.E

Per circumcisionem in se non delebatur peccatum originale in vete. testa. sed per fidem, quia circumcisio in se nihil erat, nisi quoddam signum distinctiuum populi Dei a cæteris populis, &c. sed circumcisio valebat, quãdo accipiebatur in fide vnius mediatoris, siue ista fides esset in manifesta protestatione, siue in occulta, &c. Parado. 114.c.1.A

Adultus multis irretitus, si ad Iudaismum conuerteretur per dolorem peccatorum suorum non ibat statim ad limbum patrum, si statim moreretur, sed prius ad purgatorium, secus tamen de nunc baptizato, nam si statim moreretur statim euolaret ad cœlum, & in hoc baptismus excellit circumcisionem, Parad. 117.c.3.G

Circumcisus. Circumcisi magis tardant in coitu quàm non circumcisi, Gen. 260.c.3.G

Circumcisi, qui post Christi mortem moriebantur ante Euangelij sufficientem promulgationem, euolabant ad Cœlum, Parad. 116.c.4.F

Circunuentio. Est fraus occulta in verbis, Gen. 326.c.4.I

Circunstantia. De circunstantijs, quæ circunstant actus, prima est quis, idest quis est, qui agit idest quis status personæ, quia persona faciens aggrauat, &c. Exo. tomo 2. 144.c.3.I, Secunda est, Quid, non proprie accipiẽdo, sed per considerat onẽ ad intellectum nostrũ, idest, quando agens putat se facere id, vel non facere, &c. Tertia est, Quantum, quarta quoties, quinta qualiter, de quibus. Sexta est, Cum quo, septima Ad quem, &c. Octaua est vbi. Nona est, Quando, decima est, Pro quo, vel ad quid, Et quod bonum est, ex omnibus his fit, idest, ex integra causa, vt dicit Dionysius, Et malum ex defectibus singularibus, ibidem 145.c.3.I

Circunstantia inquantum huiusmodi non dat speciem actui morali, sed obiectum eius, Matthæi tomo 2 145.c.2.C

Circunstantiæ aggrauant peccata, Matthæi tomo 7 258.c.4.G

Cæteræ circunstantiæ præter finem, non faciunt semper specialem rationem boni in opere, sed sunt sæpe indifferẽtes, finis autem semper facit in opere bonũ vel malum, Mat. tomo 3 1.c.4.G

Non sunt confitendæ circunstantiæ peccatorum, nisi quando mutant speciem, Et ingratitudo nõ est de his, quæ mutant speciem, quia omni peccato accidit, &c. Mat. tomo 5 74.c.4.F

Cirogrillus. Erat animal immundum in cibis Iudæorum de genere leporum, &

Universidad de Deusto Biblioteca

rum,& eſt duplex quidam maioris quantitatis, & groſſiorum pilotũ quàm habent cuniculi,qui ſunt lepores parui,Leui. 197.c.1.E

Cis. Pater Saulis in Hebræo dicitur quis, ſed litera noſtra non poteſt in ſono correſpõdere quãtum ad omnia linguæ Hebreæ.1.Regum, tomo 1 185.c.2.E

Cithara. Eſt iuſtrumentum habens decẽ chordas,ſicut Pſalterium,quamquàm alio modo ſonans,plectroque percutitur,1.Regum tomo 1 176.c.2.B

Cithara,eſt inſtrumentum antiquum,quod vix in vſu venit,& conſonat aliqualiter cum Pſalterio,ſed differt,quia reſonat a parte inferiore, & Pſalterium a parte ſuperiore,2.Regum 35.c.2.B. 1.Paralipom, 288.c.3.k

Cytropedes. De quibus Leui.11. tripedes ſunt, & fictiles, Leuiti, 104.c.1.B

Ciuis. Ad hoc, quòd aliquis ſit ciuis oportet, ꝙ participet legibus ciuitatis,ex 3.Poli.Gen. 238.c.3.F

Ciues qui dicantur, ſecundum Ariſtotelem, Leuit, 283.c.3.H

Ad eſſe ciuem bonum requiritur Iuſtitia, ſed ad eſſe bonum hominem requiritur omnis virtus,quę dirigat actus humanos,Mat.tomo 3 45.c.1.A

Omnes fideles ſunt ciues ciuitatis Dei,Matt. tomo 7. 91.c.4.G

Ciues ciuibus inuidere naturale eſt, Matth.tomo 4. 69.c.4.I

Ciues non ſunt,qui non communicant,nam ciuis politiam dicit,De Optima Politia, 1.c.2.A

Ciuitas. Non eſt ſine lege, nec lex ſine executore,Gen. 51.c.4.k

Ciuitates,quæ per peccatum contra naturam deſtructæ ſunt,fuerunt quatuor, ſcilicet, Sodoma, Gomorra,Adama,& Seboim, quarum Sodoma maior erat,Gen. 75.c.4.K

Ad ciuitatem fundandam neceſſarius eſt cibus,& potus,ſed iam fundata,tã neceſſarius eſt iudex, 3.Poliri. Gen. 306.c.4.G

Ad ciuitatem & populi vnitatem requiritur loci identitas,& legum vnitas,Gen. 339.c.2.B

Ciuitas non bene conſiſtit in magna multitudine ciuium,9,Ethi.vt ſi eſſent decem milliades,Numeri tomo 1 181.c.2.E

Ciuitas non debet eſſe valde pauper,nec ualde diues, ſimiliter nec rex,Deut. 97.c.3.G

De ciuitatibus refugij, & qualiter collocandę eſſent in terra Chanaan;Deut. 105.c.1.C

Quadraginta octo ciuitates fuerunt aſſignatæ Sacerdotibus, & Leuitis,Nu.35.Ioſue 10.1. 173.c.3.G

Ciuitates refugij ſolum fauebant homicidis a caſu, & non his,qui tantum vulnerabant,&c. citra mortem.Et homicidæ nò defendebantur ibi totaliter, ſed inde educebantur ad ventilandum cauſam in loco in cuius territorio commiſſum eſt homicidium,Ioſue tomo 2 134.c.3.I

Ad ciuitatem refugij recipiebatur omnis homicida, ſi diceret iudicibus illius ciuitatis, qui erant in portis, ciuitatis refugij ſe caſu occidiſſe, ſiue diceret verum, ſiue fallum; nam tunc nihil probabat, & manebat ibi, quouſque accuſaretur de homicidio, & illi iudices remittebant ipſum ad iudices illius ciuitatis, in cuius territorio factum eſt homicidium,Ioſue tomo 2 135.c.1.C

Ciuitatis refugij immunitate gaudebat ille,qui voluntarię occidebat alium ſe defendendo, quia omnibus non reis homicidij dabatur illa immunitas,ſed probato, quòd ſe defendendo, occiderit alium, non tenebatur redire ad ciuitatem refugij, ſicut tenebatur redire ille, qui caſu occidiſſet, ſed poterat manere vbicunque vellet impune, ſic dicunt aliqui,Ioſue tomo 2. 135.c.1.E, Sed non applicatur hoc ad literam, quæ loquitur de homicidio caſuali,ibidem

Illam immunitatem, quam habebant ciuitates refugij, non debuit habere Sanctuarium in lege vete. Ioſue tomo 2 135.c.3.H

Conueniens fuit, quòd ciuitates refugij in veteri teſtamento, non haberent tantam immunitatem quantam nunc habent Eccleſiæ in nouo teſtamento,Ioſue tomo 2 130.c.2.C

Occidens ſummum Sacerdotem a caſu debebat manere toto tempore vitæ ſummi Sacerdotis ſequentis in ciuitate refugij, Ioſue tomo 2 141.c.1.C

Committens homicidium caſuale in aliqua ciuitate refugij, debebat fugere in aliam ſimilem, & ſi in multis ciuitatibus refugij, ſimile commiſiſſet,debebat fugere in aliam ſimilem, ſed quid ſi in qualibet commiſiſſet, &c. quid deberet facere, Ioſue tomo 2 142.c.1.A

Quare homicida caſualis deberet manere in ciuitate refugij vſque ad mortem ſummi Sacerdotis, &c. Ioſue tomo 2. 142.c.2.D, Et aſſignatur etiam cauſa partim literalis. & partim allegorica, ibidem

Occidens a caſu aliquem virum de aliqua ciuitate refugij extra illam & illius territorium, non debebat fugere ad illam, ſed ad aliam, & hoc propter hoſtes, quos haberet in illa ciuitate,Ioſue tomo 2 143.c.1.B

Omnis ciuitas refugij erat de prouenientibus ad Leuitas,Num.35. 144.c.3.F

Ciuitates, quæ propria politia viuunt,non debent eſſe eminenter diuites,nec etiam valde pauperes, vt dicit Ariſtoteles 3.Polit.Iudi. 180. c.3. F. 2.Paralipo. 16.c.2.A

Ciuitates in ſacra Scriptura dicuntur omnia loca murata, ſiue magna, ſiue parua ſint; villæ autem dicuntur loca non murata. Nos autem non vocamus vrbes omnia loca murata, ſed diuidimus illa in villas, & vrbes; loca autem ſine muris vocantur rura, vel viculi,primo Regũ tomo 1.74.c.2.B Matth.tomo 3 218.c.1.A

Ciuitates Sacerdotum, & Leuitarum non habebant in circuitu agros, nec vineas, ſed ſuburbana duo millia paſſuum in circuitu cuiuslibet vrbis ad alenda pecora in eis,& ad alias neceſſitates,&c.1.Paralipom. 92.c.1.C

Ciuitates rufugij erant ſex, tres ad Orientem Iordanis, & tres ad Occidentem, quarum nomina ponuntur,Ioſue 20 1.Paralip. 93.c.2.A

Reliqua de ciuitatibus refugij, uide in dictione Vrbis refugij,

Ciuitates fuiſſe tempore Iouis probatur contra Ouidium,De Opti.Poli. 2.c.4.I

Homines coacti ſunt ædificare ciuitates, & oppida ob vexationem beſtiarum, ex Opinione Lactantij in lib.de Natura deorum, De Opti.Poli. 3.c.1.A Cicero tamen dicit cauſam ędificationis Vrbium fuiſſe eloquentiam ibi.

Ciuitas non debet eſſe pauper,neque multum diues, Matth.tomo 6 29.c.4.K

De iectione de ciuitate in ciuitatem, Matt.tomo 6 246.c.3.I

Prima ciuitas mundi ædificata eſt a Cayn, & impoſuit illi nomen, Enoch, a nomine filii ſui Enoch, De Opti.Poli. 3.c.2.B

De duplici ciuitate Dei,ſcilicet,& diaboli, vide quid dicat Auguſtinus,De Optima Politia 3.c.2.C

Clamare. Eſt verba iactare inutiliter cum quodam turbulento vultu, & mẽte effrenata,Mat.tomo 4 9.c.4.F

Ad clamandum compellit homines timor magnus, Mat.tomo 4. 109.c.3.I

Clamor. Inter clamorem, & vociferationem quid interſit,Ioſue to. 1. 104.c.4.H

Clamor eſt vox confuſa, & incerta, Matth.tomo 4. 109.c.3.I

Clamorem in cantandis diuinis officijs fieri vocibus nimis altè reſonantibus non decet, Matthæ. tomo 3 66.c.1.B

Clangoris feſtum. Fiebat, vt dicnnt Iudæi, ad memoriam Arietis, qui oblatus eſt pro Iſaac, Geneſ.22. quod non omnino improbatur, Nume.tomo 2. 112.c.3.G

In Clangoris feſto clangebatur duplici tuba, ſcilicet, in tubis argenteis, & buccinis, corneis, arietinis; buccinæ ſeruiebant in feſto Clangoris, in memoriam Iſaac liberati, & arietis immolati pro eo:deinde fiebat pulſatio in tubis argẽteis propter duo, ſcilicet,propter feſtum calendarum, quod erat in die illa; ſecundò propter oblationem ſacrificiorum &c. Et ſoli Sacerdotes clangebant his tubis, tam corneis, quàm argenteis, etiam cum ad bellũ ibant. Et clangor huius dici differebat a clangore aliarum feſtiuitatum in tribus, Numeri tomo 2 112.c.3.H

In Clangoris feſto immolabantur viginti tria animalia,& ſi eſſet in Sabbatho immolabantur duo agni vltra hæc,ideſt offerebantur vigintiquinque animalia,Num.tomo 2 114.c.2.B

Dies clangoris non poterat eſſe prima dies Septembris noſtri, nec poterat eſſe dies expiationis:poterat tamen eſſe dies decima Septembris noſtri, Numeri tomo 2 114.c.3.G

De Clangoris feſto, & quomodo fiebat prima die menſis ſeptimi, & de cæremonijs eius,2.Paralipo. 26.c.1.E, Et de cauſis inſtitutionis eius, ibidem, 127.c.3.K

Claritas. Chriſti in transfiguratione non fuit naturaliter ex anima in corpꝰ influxa, in beatis tamen ſic.Mat.tomo 4. 208.c.4.I

Claritas Chriſti in transfiguratione fuit vera claritas, Mat.tomo 4. 207.c.4. F, cum quo ſtat, quod fuit etiam imaginaria,ibidem 208.c.1.A

Claritas in corpore glorificato,reſpondet prudentię. Mat.tomo 4 234.c.1.B

Claritas corporis Chriſti transfigutati in veſtes eius refluebat,Mat.tomo 4 213.c.1.D

Claritas ſequitur dotes corporis glorificati, Matth. tomo 4 234.c.3.F

Claritas corporis glorioſi aſſimilatur claritati Chriſti in transfiguratione,Mat.tomo 4 256.c.4.k

Quomodo claritas Chriſti transfigurati fuerit claritas glorioſa, aut gloriæ claritas, Matthæi tomo 4. 209.c.1.A

Inter claritatem Chriſti in transfiguratione, & claritatem in facie Moyſi, de qua Exodi 34. multum intereſt,Mat.tomo 4. 209.c.4.I

Claritas corporis Chriſti,quomodo glorificauit alios beatos,Mat.tomo 4 211.c.4.k

Claritatem corporum ſanctorum comparat ſemper ſacra Scriptura claritati corporum cœleſtium, potiusquam claritati elementorum, vel elementatorum, vt Matth. 13. Tunc fulgebunt iuſti, ſicut Sol,&c. & 1.Corinth.15. Sicut ſtella differt a ſtella in claritate, &c. ſic, &c. Matthæi tomo 4. 211.c.2.D

Claritatis dos non poteſt dari viuentibus, Matthęi tomo 4 206.c.2.E

De claritate corporum beatorum ſcriptura oſtendit nobis duo,ſcilicet,magnitudinem, & differentiã, Mat.tomo 4. 212.c.2.E

Claritas Chriſti in transfiguratione fuit eiuſdem rationis cum claritate gloriæ differens ab ea tantum in modo,Mat.tomo 4 209.c.4.F

Claritas in corporibus glorioſis fuit conueniens propter duo,Mat.tomo 4 235.c.1.A

Clauis. Ligandi, & ſoluendi, quare ſic dicatur, Iudi.133.c.1.A,Nullas claues habebant Sacerdotes veteris teſtamenti, Matthęi tomo 1, 186.c.3.F,Mat.tomo 4, 181.c.4.G

Claues metaphoricas regni cœlorum habet Eccleſia, ideſt, miniſtri eius, vt probatur, Mat.tomo 4 171.c.2.A

Vſum clauium habent hęretici, Matthæi tomo 4, 171.c.2.B

Clauis dicit poteſtatem, & iuriſdictionem, Matthæi tomo 4 171.c.2.D

Claues inferni nõ dicitur habere Eccleſia, ſed Deus, vt probatur Mat.tomo 4 171.c.4.F

Clauis Eccleſiæ,vt dicit Hieronymus, eſt poteſtas ſpiritualis ligandi,& ſoluendi, qua Eccleſiaſticus Iudex dignos recipit, & indignos excludere debet a regno.Mat.tomo 4, 172.c.3.F, Quæ definitio probatur bona,ibidem

Tripliciter dicuntur claues regni cœlorum, Matth. tomo 4 171.c.2.B

Claues regni cœlorum, & inferni non ſunt eædem, Mat.tomo 4 171.c.4.H

Clauium poteſtas eſt in Deo,in Chriſto homine, & in miniſtris Eccleſiæ,Mat.tomo 4 172.c.1.A

Clauis Chriſti,quatenus homo eſt,non eſt clauis authoritatis,quia inquantum homo non habet poteſtatem dimittẽdi peccata,ſed a Deo,Mat.tomo 4, 172.c.1.C

Clauis,eſt quędam poteſtas, quę datur in ordinatione,& realiter non differt a charactere Sacerdotali, ſed ſecundum rationem, &c. Mat.to.4. 172.c.3.I

Clauis Chriſti eſt valde excellẽtior clauibus miniſtrorum Eccleſiæ,Mat.to.4. 172.c.1.E

Claues nunquam pereunt,ſed uſus earum,Matth.tomo 4. 172.c.3.I

Partes definitionis clauium declarantur, Matth.to.4. 172.c.4.K

Clauis actus ad duo ſe extendit,Mat.to.4. 178.c.4.I

Clauis confertur in ordinatione Sacerdoris, ſicut poteſtas conficiendi, quia vtraque eſt eadem ſecundum eſſentiam, ſcilicet, ipſe character poteſtas verò conficiendi character eſt, non tamen poteſtas ligandi,&ſoluendi, Matth.tomo 4. 173.c.1.D

A claue quomodo differt character, Matth.tomo 4, 172.c.4.I

Claues habet Sacerdos prius quàm habeat materiã, non tamen poteſt illas pro tunc exercere, & talis vocatur Sacerdos ſimplex, nec eſt Iudex Eccleſiaſticus.Mat.tomo 4. 173.c.1.E

Clauium actus non eſt dignis aperire cœlum, ſed facere aliquos dignos, vt eis aperiatur cęlum, vel vt in regnum,quod iam apertum eſt,intrare poſſint, Mat.tomo 4, 173.c.2.B, & Eccleſia orat pro peccatoribus,vt Deus actus clauiũ boni fiant, & ſic poſſint ad regnum peruenire,&c. ibidem

Claues ſunt tantum duæ,ſcilicet, ſcientia decernendi & poteſtas ligandi, & ſoluendi, vt probatur,Mat. tomo 4, 173.c.3.F, Et iſtæ duæ claues non ſunt tanquam

Universidad de De[usto] Bibl[ioteca]

quam duæ potestates separatæ, nam potestas clauis est eadem essentialiter cum charactere Sacerdotali, qui est vnicus, differunt tamen ex comparatione ad actus, quia sunt duo actus quorum vnus alterum præsupponit, scilicet, soluere præsupponit discernere, Mat.tomo 4 173.c.4.I

Quantum clauis agat ad culpæ remissionem non est arbitrii Sacerdotis, Mat.tomo 4 179.c.1.A

Vsum clauium applicat sacerdos ad confitentem, & illæ ei proficiunt quantum Deus vult, Matth.tomo 4 179.c.1.D

Clauis scientiæ non est scientia acquisita, vel infusa, vt dixit Magister Senten. in 4. dist.19. Matth.tomo 4. 174.c.2.B. Sed est potestas discutiẽdi causas in foro conscientię, audiendo peccata, & quęrendo conscientiam peccatoris, & ista potest esse sine scientia discernendi, similiter & scientia discernendi potest esse sine ista potestate. Et tamen quia exercitium clauis discretionis, scilicet, iudicare quis sit dignus non potest fieri conuenienter sine scientia acquisita, vel infusa pręcedente, ideo clauis scientię non potest accipi, sine peccato in ordinatione, nisi præcedat scientia in accipiente, &c. Matth.tomo 4 174.c.2.C

Clauis consequitur ordinem sacerdotij, Mat.tomo 4 182.c.1.A

Clauium duplex est materia, scilicet, immediata, & mediata, materia mediata est ipse homo, qui absoluitur, & ligatur. Materia verò immediata est peccatum, de quo homo absoluitur, vel ligatur, & ista nec est actus peccati, nec culpa, nec pronitas ad malum, relicta ex actu peccati, sed macula, reatus, offensa, tenebra, pœna, sed in ratione soluendi, reatus est materia clauium, Mat.tomo 4 174.c.4.F

Claues regni cœlorum datæ sunt omnibus Apostolis, Mat, tomo 5 192.c.1.A

Claues Ecclesiæ prosunt aliqualiter ad auferendam maculam peccati, vel culpam, accipiendo culpam large, vt aliqui dicunt, quod probatur Matth.tomo 4 175.c.1.E

Clauium potestas eodem modo se habet in Sacerdote ad effectum sacramenti pęnitentię, sicut se habet virtus, quę est in aqua baptismi, ad effectum sacramenti baptismi, &c. Mat.tomo 4 175.c.2.A

Actus clauium facit ad deletionem maculæ, aut reatus dupliciter, scilicet, vt in voto existẽs, vel in actu se exercens, de primo patet, vt quando præcessit sufficiens dispositio siue præparatio, &c. de secũdo patet, vt quando quis proposuit confiteri, & tamen non fuit perfecte dispositus, scilicet, quia non habebat plenam intentionem recedendi a peccatis, interdum in ipsa confessione, & absolutione plene disponitur, quia datur ei plena detestatio peccatorum, cum qua infunditur gratia, & hoc fit merito clauium, Mat.tomo 4 175.c.3.G

Clauium potestas qualitas quędam est, quę reducitur ad secundã speciem qualitatis, Mat.to.4. 182.c.3.F

Clauis dupliciter accipitur, Mat.tomo 4 182.c.4.F

In actu clauium principale agens est solus Deus, qui habet authoritatem dimittendi peccata, Matthæi tomo 4 183.c.2.H

Vsus clauium, qui consistit in absolutione a peccato, non se extendit ad mortuos, Mat.to.4. 187.c.1.C

Claues non faciunt ad deletionem maculæ, vel aliorum principaliter, idest, vt principale agẽs, quia hoc competit soli Deo, sed agunt, vt instrumẽtum, nõ quidem vt instrumentum pertingens ad animam, cuius est peccatũ, quod deletur, &c. sed dispositiue in uirtute Dei, Mat.to.4.175.c.3.I. & aliqui putant, ꝙ claues solum ordinantur ad remissionem pęnæ, & non maculæ siue culpę, quia dicunt, ꝙ requiritur pręcedens pręparatio. per quam tolluntur peccata, sed oppositũ probat, Mat.to.4.175.c.4.F, & C

Per claues potest dimittere Sacerdos aliquid de pęna temporali debita pro pctõ, Mat.to.4. 176.c.2.B

Virtute clauium agit Sacerdos ad pęnam ęternam remittendã aliquo modo, &c. Mat.to.4. 176.c.4.I

Quòd claues non habeant ęqualem efficaciam respectu cuiuslibet peccati, sed secundum proportionẽ magnitudinis peccati, nõ videtur satis rationabile, Mat.to.4.177.c.1.B. põt tamen teneri, ꝙ s̃m proportionem, vel alias, Mat.to.4. 177.c.2.E

Per claues non remittimus quantum volumus, sed quantum remitti potest per eas, quia non agunt imperio nostro, Mat.to 4. 177.c.1.C

Per claues potest interdum remitti tota pęna peccato debita, Mat.to.4. 177.c.1.A.& seq.

Claues sacramentales magis directe agunt ad pœnã, quàm ad maculam siue culpam large dictam, &c. Mat.tomo 4 177.c.4.H

Claues ita se habent ad ligandum, sicut ad soluẽdum, Mat.tomo 4 176.c.2.D

Actus clauiũ est ligare. & soluere, Mat.to.5. 57.c.4.G

Virtute clauium potest Sacerdos aliquo modo tã in culpam large sumptam, quàm in pęnam, Matth. tomo 4 178.c.2.A

Actus clauis non est excommunicare, pendet tamen a claue, Mat.to.4. 178.c.2.D

Clauium virtus dependet a passione Christi, & ab illa directè est virtus soluendi, non tamen virtus ligandi directè, & ideo nec Sacerdos per claues directè ligat, sed ligare dicitur quantum ad pœnam residuam, quam non tollit. potest etiam dici, ꝙ uirtus ligãdi, directè fit a passione Chrĩ, Ma.to.4.178.c.3.I

In Christo est clauis, idest spiritualis potestas ad recipiendum dignos, aperiendo eis vitam ęternã, & ad excludendum indignos, & ista clauis non est sacramentalis, sed maior clauis, quæ dicitur clauis excellentiæ, de qua Apoc.3. habet clauem Dauid, aperit, & nemo claudit. &c. Mar.to.4. 182.c.2.A

Virtus clauis est in nebis, sicut virtus instrumentalis, quia non per se agit ad remissionem peccatorum, Mat.tomo 4 182.c.2.C

Clauem propriè sumptam habent soli Sacerdotes, Mat.tomo 4. 182.c.4.F

Clauis est potestas spiritualis ad aperiendum regnum cœlorum, Mat.tomo 4. 182.c.4.H

In actu clauium nullus homo potest operari, vt principale agens, quia nec ipse potest gratiam per se dare, nec ex actu proprio mereri, vt alteri detur sufficienter gratia, per quam remittantur peccata, Mat.tomo 4. 183.c.2.C

Claues non habent viri sancti, qui non sunt Sacerdotes, Mat.tomo 4 183.c2.A

Claues Ecclesiæ prosunt ad culpam tollendam, Mat. tomo 4 175.c.1.E

Actus clauium facit ad deletionẽ maculæ, vel offensę dupliciter, Mat.to.4. 175.c.2.G

Claues non cogunt voluntatem, sed perficiunt, Mat. tomo 4 175.c.3.I

Sacerdos per claues potest aliquid remittere de pœna temporali, Mat.to.4. 176.c.2.D

In subijciendo se clauibus Ecclesiæ duplex consurgit meritum, Mat.to.4. 176.c.4.F

Remissione, quę virtute clauium fieri solet, caret ille, qui moritur sine confessione habens propositum confitendi, & optans confiteri, sed caret copia confessoris, Mat.tomo 4 176.c.4.H

Per claues tollitur aliquid de pęna debita cuilibet peccato, Mat.tomo 4 177.c.1.A

Per claues tãtum remittitur quantum remitti potest, Matth.to.4. 177.c.1.B

Remissio per claues non fit nisi in absolutione sacerdotali. Mat.to.4. 177.c.2.A

Quomodo virtute clauiũ sacerdos habeat virtutem ligandi. Matth.to 4. 178.c.2.A

Excommunicandi potestas à claue dependet Matth. to.4. 178.c.2.D

Vsum clauium habẽt tam mali quàm boni sacerdotes. veruntamen de necessitate præcepti, & de honestate debent esse iusti illi, per quos alij iustificantur, & ideo in peccato mortali existens si ministrat sacramentum pœnitentiæ vel alia sacramenta, peccat mortaliter, præterquam si ministret baptismũ in articulo necessitatis. Matt.to.4. 184.c.1.E

Vsus clauium non prodest defunctis, s. quo ad ligare vel soluere, nec illis obest excommunicatio, etiam si ex quibusdam apparitionibus videatur oppositũ. Mat.to.4. 187.c.2.C

Potestas clauium manet in sacerdotibus hæreticis, schismaticis, excommunicatis, degradatis, & depositis, & hoc quantũ ad essentiam, non tamẽ quoad vsum propter defectum materię, qua quidem materia priuat illos ecclesia, quia subiectio & prælatio istorum ad hũc vel illũ, nõ insurgit naturaliter, nec ex Christi institutione & ordinatione, sed ex ecclesiæ ordinatione, ideo per ecclesiæ prælatos potest alicui subtrahi ille, qui erat illi subditus, ecclesia tamen priuat hæreticos, &c. subditis simpliciter, vel quantum ad aliquid, in quo suspenditur quis, &c. Matth.to.4. 184.c.3.K

Vsum clauium non potest quilibet sacerdos exercere in omnes homines indistinctè, præterquam in articulo necessitatis. Matth.to.4. 185.c.1.E

Materia actus clauium est duplex, scilicet homo, qui absoluitur, vel ligatur, & peccatum in quo homo ligatur, vel de quo absoluitur, sed materia propria clauium nõ habetur, nisi per iurisdictionem cum requirat prælationem in exercente vsum clauium, potestas ordinis datur homini immediatè à Deo, sed potestas iurisdictionis, videtur descendere à superioribus ad inferiores. Matth.to.4. 185.c.4.H

Clauium potestas duplex. Matth.to.5. 57.c.4.H

Clauis ordinis est potestas collata per sacramentum ordinis sacerdotalis indelebili charactere insignita ad conficiendum corpus Christi verum, cui annexa est potestas ligandi atque soluendi corpus Christi mysticum. Matth.to 5. 57.c.4 H

Materia in vsu clauis est duplex. Matth.to.5. cap.18. quæst.117.

Clauis iurisdictionis est potestas data alicui, secũdum quam respicit corpus Christi mysticum, modo nõ sacramentali, & hæc potestas data fuit Mat.18. per illa verba, quęcũque ligaueritis, aut declaratur iam fuisse datam, quia illud ligare & soluere ibidẽ principaliter est extra forum pęnitentialem, cum dicatur supra de eo, qui admonitus per ecclesiã, vt cesset à peccato, & nõ cessat, ꝙ habeatur tãquã ethnicus & publicanus. Matth.to.5. 57.c.4.H

Clauis iurisdictionis cum detur sine sacramento ordinis, potest dari omni tempore, & ideo potuit dari discipulis Matth.18. per illa verba quæcunque ligaueritis, &c. vel ante vel post Christi resurrectionẽ. Matth.to.5. 58.c.4.H

Vsus clauiũ nõ erat in Apostolis dũ ipse Christus erat inter hoĩes, licet haberent ipsam potestatem. Mat.to.5. 59.c.1.C

Claues non significantur datas esse soli Petro, vel dandas, per illud Matthæ.16. Tibi dabo claues regni cœlorum, &c. sed etiam cæteris. Dictum est Index Alphonsi Tostati. enim ad solum Petrum ad significandum vnitatẽ ecclesiæ, sed Matth.18. dicitur ad omnes, vt innuatur quòd quilibet prçlatus ecclesiæ possit imponere pœnam delinquenti non se emendanti. Matth. to.5. fol.59. col.2.A. Et eædem sunt claues datæ Petro, quæ & aliis. ibidem.

Clauium potestas duplex est, scilicet ordinis & iurisdictionis. Mat.to 5. 57.c.4.H

Potestas conficiendi corpus Christi verum, non dicitur clauis, sed character, quia effectus clauis est aperire & claudere, quod non extenditur circa corpus Christi verũ, sed potestas secundum quam se habet ad corpus Christi mysticum, dicitur clauis. Matth. to.5. 57.c.4 H

Clauis & character quomodo differant. Matth.to.5. 57.c.4.K

Clauis proprie, siue iurisdictionis siue ordinis, non est data à Christo omnibus, &c. Mat.to.5. 58.c.2.B

De actibus clauis iurisdictionis. Matth.tomo 5. fo.58. col.3.H.57. col.4.G

Claues sunt in Ecclesia: nam extra ecclesiam nemo habet actum clauium, & ipsa habet claues in partibus ministerialibus eius, & ipsa ecclesia vniuersalis exercet actus clauis iurisdictionis per se ipsam, quia concilia generalia excommunicant, absoluunt, suspendunt, interdicunt, deponunt, causas audiunt & definiunt, indulgentias concedunt, quæ omnia pertinent ad clauem iurisdictionis. Matth. to.5. 58.col.3.I

Clauis ordinis non est maior in vno quam in alio; secus tamen de potestate iurisdictionis, quæ forte esset maior in aliquo apostolo, quàm in alio: de quo nihil asseritur, tamen non erat alia & alia, &c. Matt. to.5. 58.c.2.C

Claues Ecclesiæ sunt contra id, quod causatur directe ex peccato, inquantum est peccatum, Defen. 6 col 3.K

Clauis semper habet effectum nisi erret. Matth.to.5. cap.18. quæst.117.

Claues regni cœlorum ligandi & soluendi, non vnus homo accepit, sed vnitas ecclesiæ vniuersalis &c. ait Hierony. Defen. 38.c.3.F

Clauis ecclesiæ non potest extendi nisi ad ea, quæ eadem ecclesia definiuit extendi. Matt. to.5. cap.18. quæst.117.

Clauis Dauid vocatur potestas aperiendi sacram scripturam propterea quòd Dauid plura mysteria cognouit de Christo quàm cæteri prophetæ. Genes. 13.c.4.I

Claues regni cœlorum sunt ad aperiendum & claudendum regnum cœlorũ, claudere autem & aperire est ligare & soluere. Matth.to.5. 59.c.3.F

Claustrum est vita Monachi. Matth.to.3. 154.c.1.E

Clementia. Inter clemẽtiam misericordiã & liberalitatem quid intersit. Iosue to.1. 48.c.4.I

Cleopatra. Cleopatram reginam Aegypti hynalis serpens somno necauit. Deut. 170.c.2.A

Clericus. Clerici dicũtur quasi sortiti, &c. Gẽ. 11.c.1.C

Clerici, in minoribus constituti possunt cõtrahere, vt patet extra de clericis cõiugatis per totum. qui etiã possunt vouere sicut laici, & si sint in sacris non habentes beneficiũ similiter, & etiã habẽtes, si beneficiũ non requirat residentiã, ꝙ si requirat non potest vouere peregrinationem sine licentia sui superioris. ad intrandum tamen religionem sufficit quòd petat licentiam ab episcopo, siue obtineat illam, siue non, de clericis autem degradatis,

Universidad de Deusto
Biblioteca

qui aliquid vouerunt, quid dicendum sit. Nu.to.2. 142.c.2.D
Clerici ecclesiarum oriẽtalium, scilicet Græci, & clerici occidentales conueniunt in duobus: & in alijs duobus differunt: cõueniunt primò, quia vtrique, si sint in minoribus tantum possunt contrahere, non tamen si sint in sacris. Differunt primò, quia orientales, cum promouẽtur, non promittunt continentiam, occidentales verò sic: secundò quia orientales, post promotionem ad sacros ordines, possunt vti matrimonio prius contracto, occidentales verò nec prius contracto, nec in posterũ contrahendo. Num.to.2. 150.c.4.E
Clerici, in sacris ordinati, nõ possunt compelli ad bellum, nec monachi. 1.Reg.to.1. 92.c.4.H
Clerici non sunt simpliciter liberi in rebus vel in personis: seculares tamen sunt simpliciter liberi. 3.Reg. 142.c.1.E
Habitus clericorum in ecclesia Christi habuerũt originem ex vestibus & habitu ministrorum veteri testamenti. 1.Paralip. 174.c.3.H
Clerici quare habeant tonsuram in capite. Matth. to.1. 24.c.3.E
Clerici dicuntur à cleros, quod est sors, vt habetur 21. dist. cap. cleros. Matth.to.2.fol.160.col.1.B. Matth. to.3. 45.c.2.D
Clericis non licet pugnare. 1.ad Thim.3. oportet episcopum nõ esse percussorem, & hoc idẽ de presbytero, & de omnibus ecclesiasticis intelligitur. Mat. to.3. 31.c.2.D
Clerici in multis debent excedere laicos. Matth.to.3. 45.c.1.C
Quilibet clericus tenetur esse melior quàm laicus in his, quæ tenetur seruare laicus, & quilibet prælatus melior quam subditus. Matth.to.6. 38.c.2.C
Clerici tenentur præstare laicis exemplum bene viuendi. Mat.to.3. 45.c.1.D
Clerici succedunt loco apostolorum. 35.dist. cap. ecclesiæ principes, & ideo tenẽtur eos imitari. Matt. to.3. 45.c.2.A
Clericus peccat grauius quàm laicus expendendo proprium patrimonium indebite, cum clericus teneatur esse in maiore gradu virtutis, quàm laicus. Matth.to.3. 46.c.1.A
Clerici non sunt domini bonorũ, quæ habent intuitu ecclesiæ, vt sunt fructus beneficiorum, sed dispensatores, vt tenet S.Tho. super Matth.to.3.fol.46.c.1. A.& seq. sed dicẽdum, quòd omnium istorum fructuum licitè acquisitorum clerici sunt domini, & dicitur licitè acquisitorum, quia interdum clerici fructus beneficiorum non faciunt suos, vt si interuenit simonia, vel si nõ dicant diuinum officium, & in aliquibus casibus clerici cõcubinarij, & quantum ad istos fructus sic perceptos clerici non habent aliquã administrationem, nec possunt expendere in necessitatibus suis, neque eleemosynas de eis facere, sed restituere tenẽtur illos illis ecclesijs, quibus debentur. Matth.to.3. 46.c.2.D
Clericus est dominus fructuum beneficij sui, & etiã est dispensator, nec vnũ derogat alteri, dicitur enim dominus inquantum fructus efficiuntur sui, & dicitur dispensator inquantum prædicti fructus proueniunt clerico ab ecclesia, quæ instituit illos principaliter, vt clericus ex illis sustentaretur, quia alias nemo esset, qui ministrare vellet, &c. 1.Corinth.9. Qui altario seruit, &c. nec ecclesia intendit aliquẽ ditare sed solum dare sustentationem. Matth.to.3. fol.46. col.3.K. Si tamen aliqua superfuerint, vult quòd expendantur in vsus pauperum, vt innuitur. 12.quæst.1. cap. illi autem, & c. res ecclesiæ, & c. nulli episcoporum, & c. si priuatum. Si autem expendant in alios vsus, peccant, & tamẽ quia clerici effecti sunt domini fructuum licite acquisitorum, transfertur dominium, sicut si darent de bonis patrimonialibus. Et hoc videtur esse de mente Thomæ in Quotlibe. ibidem.
Regula generalis est, quòd quicunque clericus expendens fructus beneficij sui immoderate, peccat mortaliter etiam si expendat in vsus, qui alias essent honesti & liciti, & hoc si fiant illæ expensæ propter laudem humanam vel affectionem, nõ tamen tenetur ad restitutionem, &c. cum sit verus dominus illorum fructuum, & ideo tenet donatio, vel administratio facta, si tamen tantundem restituerit de bonis proprijs, erit securior in foro conscientiæ, &c. super Matthæum tomo tertio. folio 47. col.2.A.
Inter clericum, & laicum diuites ad dandum eleemosynam de superfluis, hoc interest, quia laicus non tenetur quærere pauperes, ad dandam eis eleemosynam, sed quando occurrerint, & petierint, clericus tamen non solum requisitus tenetur dare eleemosynam, sed ipse debet etiam pauperes inquirere, ideſt, tenetur vigilare in loco, & regione, in qua viuit, vt sciat, qui sunt vere pauperes, vt eis subueniat, &c. vt dicit Hieronymus ad Damasum, & habetur 16. quæstio. 1. cap. quoniam, Matth. tomo 3 47.c.3.G
Nec debet intelligi id, quod dictum est, quòd quandocunque clericus possidet aliquod superfluum, sit in peccato mortali, quia potest differre ad alia tempora, &c. vt det, secus tamen si haberet intentionem non dandi pauperibus tunc vel postea, sed intentionem possidendi, vt fiat diues: nam tunc videtur, quòd peccet mortaliter, Mat.to.3. 47.c.4.K
Clericus non potest alienare bona immobilia beneficiorum, sed solos fructus inde percipere, quòd si alienauerit, tenetur ad restitutionem, cum talium non sit dominus, nec administrator, Matth.tom.3 48.c.2.D
Clericus non potest pro sua sustẽtatione accipere de bonis fabricę alicuius Ecclesię, nec de illis dare eleemosynam, & si faciat tenetur ad restitutionem, Mat.tomo 3 48.c.2.D
Clericus faciens se impotentem ad benefaciendum pauperibus, propter aliquos sumptus immoderatos, peccat mortaliter, si illi sumptus sint multum excessiui, si tamen aliqualiter excedant, & non multum, potest fieri hoc bona fide, ideſt, cum recta conscientia, Mat.tomo 3 48.c.3.F
Clericus habens bona patrimonialia, de quibus potest sustentari, similiter & bona Ecclesiæ, de quibus possit etiam sustentari, tenetur sustentari de quibus voluerit, & alia dare in eleemosynam, & non poterit quædam accipere ad sustentationẽ, & alia relinquere, vt inde ditetur, & hoc verum est quando sufficiũt bona patrimonialia, vel bona Ecclesiastica, si autem non suffecerint, accipiet de vtrisque quantũ sibi sufficiet, & reliquum dabit in eleemosynam & in hoc casu debet clericus expendere de bonis patrimonialibus, & cum non suffecerint, accipere de bonis Ecclesię. 2 quæst. 1. ca. ex his, & cap. Episcopus, &c. Mat. tom. 3 48.c.4.G
Clericus incursu symoniæ perdit decimas Mat.tom.3 220.c.3. F. Similiter si sit notorius concubinarius, ibidem. 95.c.4.G
Clerici tempore Aduentus ieiunare nõ tenentur, nisi de honestate, Mat.tom.3
Omnes clerici debent esse egentes, Matth. tomo 3. 221.c.3.I
Omne, quod clericorum est, pauperum est. Matth. to.6. 221.c.4.H
Clerici sæculares non soluunt decimas de ecclesiæ possessionibus. Mat.to.6. 228.c.2.E
Quare clericis sit primo vetita vsura. Matt.to.7. f.54. col.1.B
Plura non licẽt clericis, quæ tamen licent laicis. Mat. to.7. 52.c.4.K
Clericis licet vendere, quod emerint, non tamen causa negociationis. Matth.to.7. 61.c.2.C
Et licitum est illis carius vendere quàm emerint, ibidem.
Clericis vetitæ sunt negociationes propter lucrum tantum. Matth. tomo septimo. 61.c.3.F
Non licet clericis pauperes nutrire lucris. Matt.to.7. 61.c.3.I
Clerici aduocare causas nõ possunt, nisi Ecclesiæ suæ, aut personarum coniunctarum, aut miserabilium, orphanorum, viduarũ, cæterorumque pauperum. Exo.to.1. 83.c.4.I
Clericis vetitum est turpe lucrum tripliciter. Matth. to.7. 61.c.4.k
Clericorum officio repugnat valde negociatio. Mat. to.7.fol.62.col.1.E. Sed quare clericis vetetur negociatio, vide ibid.
Clerici non possunt testari de bonis ecclesiasticis, & si testentur de illis, non valebit testamentum, sed ecclesia succedit extra de testamentis cap. relatum, &c. Matth.to.3. 49.c.1.C
Clericus quicquid & quantumcunque donauerit cognatis suis de bonis Ecclesiæ, vel alijs extraneis, tenet donatio, nec habet Ecclesia ius repetẽdi mortuo clerico: non tamen licet clerico donare cognatis suis quantum voluerit. Nam si sint diuites, nihil eis donare debet, quia habẽti dare nihil aliud est quàm perdere. 1.q.1.c.pastor, & hoc nisi sit quid modicum, quod inter amicos donari solet, sicut moderate inuitare, &c. Securius tamen est illis nihil dare, quia illi, quibus sua sufficiunt, non sine grandi peccato accipiunt ea, de quibus pauperes erant victuri. Si autem sint pauperes potest illis dare solum ad subleuandum inopiam, sed non ad ditandum eos. Matth.to.3. 49.c.1.E
Clericus nihil potest dare cognatis, nisi vt pauperibus, scilicet victum, & vestitum. 12.q.2. c.quisquis apiscopus. Mat.to 3. 49.c.2.E
Clerici tenentur ad gratiarum actiones pro cibo &c. Matth.to.4. 95.c.1.B
Clerici in conuiuio tenentur non solum mensam benedicere, sed etiam aliquid de scriptura sacra legere. Matth.to.4. 95.c.1.E
Clerici melius faciunt viuentes pauperibus sua distribuendo, quàm ecclesiæ omnia dando. Matth.to.3. 275.c.3.H
Quomodo intelligitur quòd bona clericorum sunt bona pauperum. Matth.to.4. 278.c.1.A
Clericis aufereudæ sunt decimæ propter notorium concubinatum, & propter simoniam. Matth.to.6. fol.220.col.4.F. Contra cleri.concubi. fol. sexto. col.1.A
Clerici appellantur pauperes extra de præscriptio.cap. nihil, similiter & imperator eos sic vocat. C. de sacrosanctis ecclesijs, l. priuilegia, & extra de decimis. cap. tua nobis. Matthæi tomo sexto.fol.221. col.3.I
Clericis non licent multa, quæ licent laicis. Matth. to.7. 52.c.4.k
Clericis vetita est negociatio, sed non commutatio. Matth.to.7. 61.c.2.C
Clericis vetatur negociatio, non quia simpliciter ma-
lia sit, sed quia eis esset mala, ideſt impẽditiua officij eorum, propter multa. Matthæi tomo 7. fol. 62. col.2.B
Contra clericos concubinarios auctor in libello suo, eiusdem tituli ponit quatuordecim conclusiones.
Clerici concubinarij, quorum crimen concubinatus est notorium, vno de tribus modis, scilicet per sententiam, vel confessionem in iure factam, vel per rei euidentiam talem, quòd nulla tergiuersatione celari possit, &c. suspensi sunt ipso iure quoad se, & quo ad alios, Contra Cleri. concubi. 1.c.2.D
Clericus in mortali peccato existens, peccat mortaliter, quandocunque facit aliquid ratione ordinis sibi commissi, ministrando. Contra cleri. concubi. 1.c.3.I
Audientes missam clerici notoriè concubinarij, vel alia officia ecclesiastica, peccant mortaliter. Contra cleri. concubi. 1.c.4.H.& f.2.c.1.E
Parrochianis licitum est recedere à suo curato, si sit publicus concubinarius, & hoc propria auctoritate, non expectata superioris licentia. Contra cleri. concubi. 2.c.3.I
Sacerdotes notorij concubinarij nullum habent iurisdictionis exercitium in foro conscientię, nec valet eorum absolutio à peccatis, Contra cleri. concubi. 4.c.1.E
Paroeciani tenentur iterum confiteri illa eadem peccata numero alicui habenti potestatem, illa, scilicet quę confessi fuerant notorijs concubinariis, ad hoc quòd sint in statu gratiæ seu saluationis, habita informatione de impotentia ipsorum concubinariorum. Contra cleri. concubi. 4.c.4.G
Clerici notorij concubinarij facientes quodcunque officium ratione ordinis, & in apparatu, sunt irregulares. Contra cle. concubi. 5.c.2.C
Clerici notorij cõcubinarij effecti irregulares, vt præmittitur, per solum Romanorum pontificem, vel eius vices habentem, possunt super huiusmodi irregularitate dispensationem obtinere. Cõtra cleri. concubi. 5.c.3.G
Clerici publicè concubinarij nõ faciunt fructus suos, durante illo statu, & tenentur ad restitutionem illorum. Contra cleri. concubi. 5.c.4.G
Clericis publicè concubinariis non sunt dandæ decimæ, & primitiæ, sed potius episcopo, &c. Contra cleri. concubi. 6.c.1.A
Clericus notorius concubinarius, si sic moriatur, non debet sepeliri in ecclesiastica sepultura, & viuens non debet permitti intrare ecclesiam. Cõtra cleri. concub. 6.c.2.D
Sacerdotes habere fœminas saltem publicè, nefariũ est dicere, & horribile audire, & contra sanctorum canonum instituta, & per eos nomen Dei blasphematur. Contra cleri. conc. 6.c.3.F
Parrochiani omnino abstinere debẽnt ab audiendo missam, & alia diuina, & ab assumendo quæcunque sacramenta à publicis concubinarijs sub pœna peccati mortalis, & non debet contrà facere, etiam si sit scandalum, & si contrà faciant sunt veri idolatræ. Contra clericos concubinarios. fol.6. col.3.k
Virtuosum est, & laudabile, & valde meritorium ista de clericis concubinarijs prædicari populis palam, Contra cleri.concubi.fol.6.col.4.k. Et auctor circa prædictas conclusiones. contra cleri.concubi. facit protestationem, qua submittit se determinationi sacrosanctę Romanæ ecclesię, & iudicio cuiuscunque alterius melius sentientis, credens & firmiter tenens omnia, & singula, quæ a catholicis catholice tenentur, contra cleri.concubi. 9.c.1.E

Universidad de Deusto Biblioteca

Clibanus. Fumans,de quo Genes. 15. quid significet,Genes. 256.c.3.G

Clima. Nulla duorum climatū loca sunt inter se directe orientalia magis,vel minus vnus respectu alterius, quia duobus climatibus nunquā est eadem poli eleuatio,vel ab æquinoctiali latitudo,Genes. 313.c.3.I

Septem climata terræ habitabilis designantur ab antiquo, sed nunc aliquæ insulæ habitabiles reperiuntur,quæ extra climata ponuntur, vt iam pertineant ad octauum,& nonum, & partim ad decimum clima secundum quantitatem eleuationis poli,& maioritatem diei, quam addit vnum clima ad aliud, Exo.tomo 1 53.c.4.H

In tertio climate est Aegyptus, Exod. tomo 1. 70. col.3.G

In medio quarti climatis est situata terra Chanaan, Exod.tomo 1 70.c.3.G,& 259.c.3.F

Nos sumus in principio quinti climatis, Exo.tomo 1. 107.c.3.I

In medio climatū dicitur esse Ierusalem, i. in medio quarti climatis, Exod.tomo 2 47.c.2.D

Vnum clima non addit super aliud nisi spacium dimidiæ horæ,Defen. 45.c.4.G

Clima quintum,& sextum continet pro maiore parte nunc terram Christianorum,Defen. 46.c.1.A

Quintum clima, in quo sunt Hispani, Itali, & Græci, commendatur, De Opti.Poli. 6.c.4.F

Clipeus. Saulis fuit vnctus oleo,quo ipse fuit vnctus,in regem,2.Reg. 7.c.2.E

Clotho. Interpretatur euocatio, quia ēuocat res de non esse ad esse 4 Reg. 169.c.1.A

Coactio. Nō potest fieri in præceptis moralibus, sed potius est moriendum, quam talia faciēdum,& nulla admittitur excusatio, 4. Reg. 70.c.1.B

Coactio duplex,s.leuis,& sufficiens,sufficiens est illa, quæ cadit in virum constantem, extra de his, quæ vi metusue causa fiunt ca. ad audientiam,& c.cum dilectus,& neutra istarum facit iuramentum inualidum in foro conscientiæ, bene tamen secunda in foro contentioso,Mat.tom.2. 206.c.2.A

Coactio qualiscunque impedit, vt matrimonium sit validum,Mat.tomo 2 206.c.3.G

Coactio vel necessitas duplex,vna iuris,& alia facti,iuris est,vt si cogatur testis a iudice dicere, quę nouit, in casu,in quo potest de iure cogi, coactio facti est, vt si verberibus, vel donorū datione cogatur quis ad dicendum peccatum alterius, Matth. tomo 5. 53.c.1.C

Coccineum. Quæ coccinea sunt nimis rubea sunt,Nu.to.1 43.c.4.I

Coccineus color est color rubeus intensissimus,2.Paralip. 31.c.3.K

Coccus. Nomen vermis est valde rubei, qui vulgariter dicitur grana, quia cum eo tinguntur ea,quæ volimus esse valde rubea,& dicitur bis tinctus, quia intense rubeus est, & videtur esse bis tinctus, & coccus bis tinctus accipitur Exo. 25. pro serico tincto colore illorum coccorum, Exod. tomo 2 15.c.3.I

Coccus bis tinctus est filum valde rubeum 1.Regum tomo 1 16.c.4.G

Coccus bis tinctus vulgariter dicitur grana de scarlata, Leuit. 135.c.3.F

Codrus. Atheniensium rex vltimus fuit tempore Saulis regis, vel Heli sacerdotis, vt alij volunt,Iudi. 24.c.1.D

Cœlum, vide celum cœna,Cœnaculum, cœnare, vide superius cœna,cœnaculum,cœnare.

Cogere cogi. Cogere aliquādo accipitur pro congregare 1.Paralipomenon 20.c.4.K

Dæmones cogi non possunt ab hominibus simulant tamen se cogi, sed quare hoc, Matthæ. tomo 5 119.c.3.H

Cogitare. Inter cogitare & intelligere quid inter sit,Mat.tomo 5 148.c.2.A

Cogitatio. Cogitationes excludit motus festinatio propter duo,Gen. 170.c.1.B

Hominum cogitationes, quomodo possint cognoscere Angeli,& dæmones,Exo.to.1 48.c.2.D

Cogitationes in mentibus hominum solus Deus potest imprimere, & illas cogemur retinere, si ipse vult, quia solus Deus illabitur essentiæ animæ nostræ,Exo.tomo 1 48.c.2.E

Secretas cognoscere cogitationes, vt esse incipiunt, solius Dei est,Mat.tomo 4 82.c.1.A

Cogitationes puniuntur, quando in dānum sunt reipubli.vel principis,&c.vt patet in Decretis 6.quest. 1.§.verum,in versu si quis cum militibus. Et quasi idem habetur C.ad,l.Iuliam maiestatis, in.l si quis Exod tomo 1 177.c.3.K

Quælibet pœna inferni habet multum de cogitatione, quare si damnati possent non cogitare de malo,quod patiuntur,non essent miseri,Mat.tomo 7. 235.c.1.E

Nemo pro cogitatione peruersa meretur pœnam, secundum leges humanas, sic patet.ff. de pœnis.l. cogitationis,& de pęnitentia dist.1.§. cogitationis.l Mat.tomo 2 138.c.3.I

Cogitationes hominis nesciunt Angeli nec dæmones,sed solus Deus,Mat.tom 5 183.c.1.B

Cogitationes malæ sunt exordium totius mali, Mat. tomo 4 137.c.1.B

Cogitationes nō cognoscuntur per aliquid exterius, sed intuendo cor, Mat.tom.4 15.c.1.C

Cogitatiua. Virtus cogitatiua quæ sit,& quibus nominibus appelletur, Mat. to.7. 214.c.1.D

Cognatio. In sacris literis aliquando accipitur pro tribu,& aliquando proprie pro cognatione,vel domo,Nu.to.1. 240.c.1.E

Cognatio est nomen generale significans congregationem plurium attinētium in identitatem sanguinis,Num.tom.2 76.c.4.G

Cognatio ad carnem pertinet, & non ad animā, quia quo ad animam omnes homines sunt inter se æqualiter cognati,Mat.tom.2 239.c.2.B

Cognatus. Aliquando est nomen affinitatis, vt patet Exod.18. Exo.tomo 1.144.columm.3.I

In cognatis regula est generalis, ꝙ quandocunq; aliquis superior coit cum aliqua inferiore descendente lateraliter,vel directe,non grauius peccat, quam si inferior coeat cum ascendente, Leuiti. 213. colum.4. F

Cognati proprie dicuntur, qui habent attinentiam transuersalem, nam ascendentes aut descendentes inter se,non vocantur proprie cognati,Deute. 134.c.2.D

Magis laudabile est benefacere cognatis indigentibus, quam alijs pauperibus, cæteris paribus, & clerici magis obligantur hoc facere quam alij, vt patet 86.dist.c.non satis,siue ca.est etiam,Mat.to.1 48.c.4.F

Cognitio. Spiritualis dicitur illa, quæ non præsupponit cognitionem corporalem,vt si sortes est prædestinatus, vel reprobatus 13.c.3.I Genes.

Cogni-

Cognitio directa est,quando ipsa potentia passiua patitur ab obiecto per se ipsum, & sic non cognoscimus Deum, & hoc est intelligere per essentiam,& sic nulla anima nec coniuncta, nec superata est in potentia ad intelligendum Deum per essentiam. Gen. 31.c.1.C

De duplici cognitione angelorum matutina & vespertina,quarum prima est rerum cognitio in verbo,secunda verò rerum in proprio genere per species concreatas. Gen. 1.c.4.G

Cognitio in verbo quare dicatur matutina.Gen.fo.2. col.1.A

Cognitio in verbo non sic dicitur,quòd in sola consideratione verbi,hoc est,filij consistat; quia omnes perfectiones, quæ sunt in filio, sunt in patre, & spiritusancto, sed sic dicitur, quia verbum accipitur à proprietate manifestandi, cum ipsum dicentem manifestet,& quia illud lumen est maximè manifestatiuum, & ideo cognitio per illud lumen dicitur in verbo,sicut dicitur filius sapientia patris, licet sapientia patris & filij, & SS.eadem sit, sicut & bonitas. Gen. 1.c.4.I

Cognitio in verbo, & cognitio in proprio genere, quare sic dicantur.Exo.to.1. 191.c.2.C

Cognitio nostra, incipit secundum naturam à sensatione, quæ conuenit effectibus causæ vero magis cognoscuntur per speculationem. Leuit. fol.145. col.4.K

Cognitio per reuelationem nobilior,& abundantior quàm quæ fit per naturam propriam.Gen.fol.175. col.2.C

Cognitio rei plenissima est, quando cognoscitur res in seipsa,&c.Deut. 142.c.1.D

Cognitio Dei non importat aliquam necessitatem in rebus.Iosue to.2. 43.c.3.H

Cognitio practica ordinatur ad alterum tanquam ad finem,scilicet in ipsum opus 2.Metaphy. cognitio vero speculatiua est propter seipsam. Matth.to.2. 22.c.1.D

Cognitiuæ virtutis tres sunt gradus in nobis, scilicet sensus,imaginatio,& intellectus,& vbi terminatur operatio primi, incipit operatio secundi, &c. Matth.to.6. 132.c.2.D

Omnis cognitio fit per assimilationem, siue sit sensitiua,siue intellectiua, siue in substantiis coniunctis, siue in separatis. Matth.tomo 7.fol.204.col.4.F. & 211.c.2.D

Omnis cognitio est per formam, sed formæ sunt dupliciter se habentes, quædam sunt factiuæ rerum: & quædam acceptæ à rebus, & istæ aliter & aliter ducunt in cognitionem rerum, &c. Matth. to.7. 208.c.3.k

In cognitione, quæ fit per formas, quæ sunt causæ rerum,vel impressiones earum, peruenitur vsque ad cognitionem singularium, licet tales formæ sint immateriales,&c.Matth.to.7. 209.c.[illegible].F

Omnis cognitio ordinatur ad intellectiuam, quia illa est vltima & altissima.Matth.to.6. 68.c.1.A

Tres sunt cognitionis gradus, scilicet per sensum per imaginationem, & per intellectum. Matth. to.6. 132.c.2.D

Ex sensatis oritur nostra cognitio. Matth.to.6. f.132. col.3.F

Vnde aliqui homines recipiant cognitionem rerum occultarum.Matth.to.7. 192.c.4.F

Quòd cognitio non causet gaudium per accidens, ex duobus prouenit. Matth.to.7. 206.c.2.C

Inter cognitionem animarum, & angelorum quid intersit.Matth.to.7. 209.c.4.k

Cognitio per species influxas manebit in animabus post resurrectionem, saltem in beatis, & de damnatis idem potest concedi, sed non ita manifestè. Matth.to.7. 212.c.3.F

Christus habet duplicem rerum cognitionem. Mat. to.7. 213.c.1.A

Altior cognitio est,quam minimus beatorum habet ex gratia,quàm illa,quam maximus angelus habet ex natura.Matth.to.7. 213.c.1.C

Animæ separatæ non impediuntur à cognitione per distantiam localem. Matth.to.7. 215.c.2.A

Animæ separatæ non habent cognitionem naturalē. Matth.to.7. 193.c.1.C

Damnati habent cognitionem quandam confusam de gloria beatorum.Matth.to.7. 219.c.1.E

Cognitio naturalis duplex.Mat.to.7. 220.c.4.H

In beatis duplex cognitio. Mat.to.7. 221.c.3.F

Cognitio Dei est vera beatitudo. Matth.to.7.f.225. col.1.C

De cognitione animarum paruulorum. Matth.to.7. 238.c.1.D

Animarum cognitio est intellectualis. Matth. to.7. 251.c.2.A

Anima humana cognitionem habet per sensum. Matth.to.7 193.c.1.A

Cognoscere. De modo, quo principes sacerdotum pharisæi &c.non cognouerunt Iesum fuisse Messiam.Matth.to.5. fol.276. col.2.E

Aliquis existens in via potest Deum cognoscere per essentiam. Matt.to.6. 133.c.1.B

Duplex modus cognoscendi. Matth. to.7. fol. 197. col.2.D

Angeli non cognoscunt successiue, sed in instanti. Matth.to.7. 86.c.4.H

Beati Deum & angelos cognoscunt. Matt.to.7.f.197. c.3.G

Anima separata se ipsam cognoscit directe: sed,cum corpori coniuncta est,seipsam cognoscit solum reflexe. Matth.to.7. 197.c.4.G

Intelligentiæ naturaliter Deum cognoscunt per speciem impressam, & non abstractam. Matth. to.7. 199.c.1.C

Dęmones tripliciter cognoscunt aliqua. Matth.to.7. 203.c.4.F

Quæ sunt illa,quæ dæmones naturaliter cognoscunt. Matth.to.7. 203.c.4.K

Quæ sint prima singularia, quæ anima separata cognoscit,& quæ secunda. Matth.to.7. 208.c.1.D

Deus quomodo cognoscat particularia,& quomodo vniuersalia.Mat.to.7. 208.c.4.k.& 209.c.1.B

Animæ separatæ & angeli quomodo cognoscant singularia.Matt.to.7. 209.c.1.C

Anima corpori coniuncta quomodo cognoscat singularia,& quomodo vniuersalia.Matth.to.7.f.209. c.4.F.& 214.c.1.B

Dæmones quomodo cognoscāt, quæ apud nos sunt. Matth.to.7. 215.c.3.K

Quæ tantum cognoscūtur in vniuersali,non possunt perfecte diligi, & eligi siue ad bonum, siue ad malum,&c.Exo.to.1. 3.c.1.D

Posse non cognoscere res eo modo, quo sunt stat dupliciter,quia aut se tenent istæ potentiæ ex parte iudicantis, aut ex parte rei. Iosue tomo 2. fol. 32. col.3.K

Cognoscere omnia,vt pręsentia,stat dupliciter,Iosue tomo 2. 33.c.3.K

De duplici via ad cognoscendum aliquam rem, scilicet,per quid est,& per quid non est. Matth. to.1. 168.c.4.H

De Deo nō habemus cognitionem quid sit proprie,

sed quid non sit. Matth. to. 1. 168. c. 4. k

Cognoscere quid sit Deus stat dupliciter. Matt. to. 3. 288. c. 3. K

Cognoscere sub hic & nunc, stat dupliciter, vno modo, vt hic & nunc se tenent ex parte rei cognitæ, alio modo vt se tenent ex parte modi cognoscendi vel cognoscentis. Matth. to. 7. 215. c. 4 k

Ad cognoscendum an Deus loqueretur, aut angelus in veteri testamento, qua ratione mouebantur maiores. 2. Paral. 11. c. 3. I

Cognosci. De modo, quo Christus tẽpore suo ab aliquibus cognitus sit, vide super Matth. to. 5. 276 c. 2. A

Quid sit immediate cognosci. Matth. to. 6. fol. 132, c. 2. E

Quid sit per essentiam cognosci. Matth. to. 6. fol. 132, col. 3, F

Quãtum magis aliquid cognoscitur esse bonum tanto magis amatur. Matth. to. 6. 132. c. 4, F

Quòd cognoscatur Christus in die iudicij ab omnibus conueniens est. Mat. to. 7. 91. c. 3. H

Omne, quod cognoscitur, scitur vt præsens. Matth, to. 7. 216. c. 3. G

Cogimur dicere quòd omnia erunt cognita in iudicio vniuersali, siue bona, siue mala ab omnibus tã bonis, quàm malis. Mat. to. 7. 103. c. 3. H

Consideratio cognitorum aliquando facit duo. Mat, to. 7. 217. c. 1. E

Cognoscibile. Vocari aliquid magis, vel minus cognoscibile stat dupliciter, vno modo magis cognoscibile, idest quod maiorem habet difficultatem ad cognoscendum ipsum. Alio modo, quod magis habet de ratione cognoscibilitatis. Matth. to. 7. 207. c. 1. B

Cohabitare. Illi soli cohabitant, qui sibi inuicem opera communicant. Matt, to. 5. 80. c. 2. B

Quomodo intelligitur, quòd vir cessare debet à cohabitatione parentum, vt cohabitet vxori. Matt. to. 5, 80. c. 4. F

Coercere. Conueniens est, quòd prælati haberent potestatem coercendi. Matth. to. 5. 202. c. 4. F

Cohæres. Christ⁹ fecit Christianos cohæredes. Matt. to. 6. 329. c. 1. B

Coire. Ante perfectam ætatem nociuum est viris, sed fœminis magis. Gen. 321. c. 1. E

Si infidelis coeat cum christiana comburi debet secũdum legem, quia dehonoratur tota vniuersitas Christianorum. Exo. to. 1, 135. c. 1. F

Coeuntes à tenera ætate perdunt staturam corporis & robur & pulchritudinem. Leuit. 194. c. 3. k

Regula est generalis, quòd quandocunque aliquis superior coit cum aliqua inferiore secundum discendentiam lateralem in cognatione, vel directe, non grauius peccat, quàm si inferior coeat cum ascendente. Leuit. 213. c. 4. F

Coitus. Post diluuium fuit sub precepto, sicut quodlibet aliud bonum ex genere, & mereri poterant dupliciter ex coitu: primò, si propter bonum finem agebant: secundò, quia obediebant mandato Dei, & hoc non facere erat magnum vitium, quia nõ erat tunc tempus continentiæ, & virginitas fuisset peccatum tunc, vel continentia, sicut si Adam & Eua vellent virginitatem seruare. Gen. 45. c. 2. G

Natura ingenerauit in coitu magnam voluptatem, vt ad generationem animalia feruenter intenderent. Matth, to. 6. 67. c. 3. G

Pro coitu illegitimo, apud Hebræos, occidebatur homo, Leuit. 20. Mat. to. 7. 304. c. 3. H

In emissione seminis per coitum Deus non iubebat Iudæos ire extra castra, sed cùm fiebat per pollutionem nocturnam. Matt. to. 7. 307. c. 1. A

Ad coitum in hominibus necesse fuit dari vni indiuiduo principatum, & alteri subiectionem etiam in statu innocentiæ, &c. Gen. 230. c. 1. D

Coitus legitimus tam ante peccatum quàm post nõ fieret sine imperio, sed est differentia, quia post peccatum æqualiter imperat vterque &c. sed ante peccatum solus vir imperaret ad copulam, iubens copulandum esse, & quando & vbi, &c. & hoc in omni matrimonio, nam lex quæ dat vtrique æquam facultatem modo, non esset tunc in Paradiso, &c. Gen. 231. c. 4. F

Coitus fieret in paradiso imperante ratione, non vigente desiderio. Gen. 231. c. 4. k

In coitu calore anima habet magnum vigorem, ita vt formas visas attrahat, & fœtui imprimat. Et ideo in thalamis coniugum pulchræ imagines debent depingi, vt visis illis fœtus simili imagine formetur, & sic ait Hieronymus, quòd Quintilianus orator defendit quandam matronam, quæ filium nigrũ & æthyopem peperit. Et simile in libro Hypocratis reperitur, &c. Et Iacob decorticatis virgis visus est, &c. Gen. 30. Gen. fol. 325. c. 3. I. Exo. to. 1. f. 171. col. 1. C

Coitus intempestiuus multa mala facit. Exo. tomo 1. 4. c. 3. H

Coitus cum sorore vxoris in casu potest non esse peccatum, vt patet 33. q. 2. c. in lectum. Exo. to. 1. f. 182. col. 4. I

Coitum matrimonialem, quidam opinabantur debere fieri in publico, cuius opinionis auctor fuit Diogenes, qui & eorum sequaces propter hoc dicti sunt Cynici, idest Canini, quia inuerecundæ, vt canes, publicè coibant, sed non potuit hæc opinio firmari, nam cæteri homines persequebantur illos, &c. De his Augustinus 4. de Ciui. Exo. tom. 1. 202. c. 2. E

De coitu cõtra naturam vel sodomitico. Leuit. f. 283. col. 3. H. & 209. c. 4. I

De coitu cum matre & filia. Leuit. 210. c. 2. B. Vide in dictione, mater.

De coitu fratris cum sorore. Leuitici folio 212. col. 1. C

Coitus Loth, cum duabus sororibus, & filiabus illius, fuit culpabilis antecedenter, ex ebrietate culpabili, vt habetur. 15. quæst. 1. c. in latum &c. Nume. to. 1. 71. c. 2. E

In coitu semper masculus & fœmina peccant eodem genere delicti, licet non sint eiusdem conditionis, vel status, &c. Matthæi tomo 2. fol. 159. col. 4. F

Coitus contra naturam est species quædam luxuriæ, Matth. to. 2. 164. c. 1. A

Coire cum vxore propria in vase proprio, sed à retrorsum quidam dicunt esse peccatum mortale, & contra naturam, & quòd potius vir debet permittere quòd vxor committat adulterium, quam tali modo eam cognoscere, & quòd detestabilius est in vxore quam in meretrice, Sanctus Thomas & Albertus dicunt, quòd non est peccatum mortale cognoscere &c. in modo coitus, seruato debito vase, esset tamen peccatum mortale si non existente impedimento, sic redderetur debitum, etiam si petatur, quia iste modus multum deuiat à naturali, & consueto, cum omnino mutetur situs, & videtur esse contra naturam, Potest tamen dici, quòd si id fiat propter prolem, vel propter vitandam incõtinentiam, & fornicationem, quòd non est peccatum: si autem propter experiendam delectationem solum fiat, videtur esse mortale, ẽt si fiat intra limites matrimonij, si tamen voluerit aliquis, quòd sit tantum veniale, non est multum insistendum contra eum Mat. tomo 2 174. c. 1. E

Et aliqui dicunt, quòd execrabilius sit isto modo coire cum vxore, quam cum meretrice, sed falsum dicunt, vt probatur ibidem.

Nullus coitus est simpliciter contra naturam, quantumcunque ille sit turpis, dum tamen sit cum fœmina, & in vase solito, Mat. tomo 2 175. c. 1. A

Coitus, quo fœmina supergreditur virum, semper est peccatum mortale, vt probatur Matth. tomo 2 175. c. 1. B

Coitus coniugalis non potest esse malus, nisi per accidens, & hoc potest prouenire ex multis, supposito vero matrimonio, primo ex intentione, vt scilicet non fiat gratia generandi, vel debiti reddendi, vel fornicationis vitandæ tam in se, quàm in vxore, sed fiat gratiam saturandæ libidinis, vel quærendæ delectationis. Nam tunc si concupiscentia consistat intra terminos matrimonij, erit veniale peccatum, Si autem extra terminos matrimonij progrediatur, erit mortale peccatum, Matth. tomo 2. 178 col. 4. G

Secundo si coeat quis cum vxore propter sanitatem, peccatum est, eo quòd quæritur res propter finem, ad quem non est, sicut si quis velit baptizari solum, vt sanetur, vt patet 4. Sentent. distinct. 6. Et erit veniale, si talis concupiscentia sit intra limites matrimonij: si vero extra erit mortale, & minoris culpæ est, quàm si fiat propter solam delectationem, quod est peccatum veniale, aliquando minus, & aliquando maius, Mat. tomo 2 179. c. 3. G, &c.

Coitus non est propter delectationem, sed potius delectatio propter coitum, Mat. tomo 2 179 c. 4 F

Coitus coniugalis nimis frequentatus, & supra modum, quando fit causa prolis, & temporibus illis, quando vxor non est impedita, concipere, si non-quid aliud, vt propter tempus, vel locum, & cæt. Si non fiat propter prolem, & vir est potens ad venerea, tunc talis coitus redit in idem cum coitu, qui fit propter vitandam incontinentiam, & cæt. Mat. tomo 2 180. c. 1. E

Coitus coniugalis in loco sacro non potest excusari a peccato, similiter si fiat in loco publico propter humanam verecundiam, & honestatem cõuictus humani, quare male agebant Cynici Philosophi, &c. Sic tenet S. Tho. 4. Sentent. distinct. 32. Sed Albertus Magnus in eadem distinctione tenet, quòd tenetur reddere in loco sacro debitum, si petens instanter petat, & cæt. Et debet reddere cum dolore, petens autem peccat, & magis quàm qui petit in tempore vetito, quia violatur locus sacer, & indiget reconciliatione, extra de reconciliat. Ecclesiarum, vel alta. cap. si Ecclesia, Et de Consecra. distin. 1. cap. Ecclesijs, & cap. si motum, & cap. de fabrica, Et hoc quomodocunque effundatur semen in Ecclesia, scilicet, per adulterium, per incestum, fornicationem, mollitiem, &c. Si fiat per coitum dicitur pollutio legalis, & polluta Ecclesia indiget reconciliatione, & hoc si coitus sit coniugalis, si vero alias indiget reconciliatione, & reconsecratione, vt patet in dicto cap. si Ecclesia. Et hoc intelligitur, nisi semen fuerit decisum per somnium, & quando ista pollutio est manifesta, vt si aliquis delinquens, hoc confiteatur, vel ambo, vel est fama, & scandalum nascitur, Alioquin si constaret alicui sacerdoti Ecclesiam esse pollutam, non ideo deberet cessare a diuinis in ea, neque debet petere reconciliationem, sic enim tenetur communiter, Mat. tomo 2 189. c. 2. E

Contra coitum coniugalem sunt aliqua impedimenta temporalia & quædam propter reuerentiam, vt est oratio, ieiunium, &c. & alia propter causas non sacras, vt propter fœcunditatem & menstrua, purificationẽ & similia, & tempora sacra sunt tria, scilicet, tempus ieiunij, orationis, & susceptionis eucharistiæ, & probatur per singula, Matth. tomo 2 181. c. 1. C

De tempore ieiunij habetur 33. quæst. 4. c. Christiano & ca. non oportet de tempore orationis, habetur in eadem quæst. ca. sciatis, & huiusmodi tempora sunt dies festi, vt ibidem ca. quotiescunque, & cap. fratres, quod intelligitur vt præceptum, non tamen in omnibus festiuitatibus, sed in præcipuis, de consecra. distin. 3. cap. pronunciandum, vbi nominantur istæ festiuitates. idem videtur de festiuitatibus statutis in singulis prouincijs, licet non sint tantæ obligationis & assignantur causæ, scilicet, eleuatio mentis in Deum, & vt facilius Deus exaudiat,

De tempore suscipiendæ eucharistiæ, Matth. tomo 2 181. c. 3, K

Et hæc impedimenta intelliguntur quo ad petere debitum, & non quo ad reddere, & aliquando non sunt impedimenta, quo ad petere, ibid.

Et petere debitum diebus festis absolute non est peccatum, nisi secundum quòd ab ecclesia vetitum est, & tunc iste actus efficitur malus, quia contra præceptum. Interdum tamen diebus ieiuniorum, & festiuitatum debitum licite petitur, vt si fiat ad vitandam fornicationem in vxore, si tamen fiat ad prolem gignendam, vel ad vitandam fornicationẽ in se ipso, vel ad libidinẽ saturandam, peccatum est mortale, secundum aliquos, & secũdum San. Tho. veniale, quod verum est si sit ex infirmitate carnis, &c. si tamen ad libidinem saturandam, mortale est, & hoc siue cõtineatur libido intra terminos matrimonij, siue non, vt aliquid operetur prohibitio Ecclesię. Et hoc cõmunius tenetur, potest etiã teneri, quod tenet San. Tho. Matth. tomo 2. 182. colum. 1. E

Reddere tamen debitum est simpliciter de necessitate, vt patet extra de coniugio leprosorum, cap. 2. & 33. quæst. 5. cap. si dicat ibid.

Ad petitionẽ vero debiti solum festiuitates, & quadragesima cum alijs temporibus ieiuniorum obstant, sed ad celebrationem nuptiarum alia tempora obstant, scilicet, a quadragesima vsque ad octauas Pentecostes, & tribus hebdomadibus ante festum Sancti Ioannis Baptist. Et ab aduentu, vsque ad Epiphaniam, vt patet 33. quæst. 4. cuius assignatur ratio &c. ibid. 182. c. 4. F

Et tamen in prædictis temporibus, non interdicitur matrimonium, ibid.

Coitus licitus est tempore impregnationis, sicut & alijs temporibus, itaque licite potest peti debitum, & reddi si nullum sit periculum de aborsu. Nam aliàs non debet peti debitum, neque reddi, quia nõ debet fieri homicidium, vt reddatur debitũ, quod fit per aborsum, cum iam formatum est puerperiũ 32. quæst. 2. cap. aliquando, & c. quia vero & c. coire cum vxore, cũ durant immunditiæ 5. dist. c. ad eius. Et hoc tenet de honestate, Nam si cõtrarium fiat, non peccant mortaliter, Matthæ. tomo 2. 183. colum. 4. I

Coitus est licitus tempore menstruorum, scilicet, quòd qui reddit tunc debitum, nõ peccat, qui vere petit

Universidad de Deusto Biblioteca

petit poteſt dici, quòd venialiter peccat, etiã ſi petat propter ſolam delectationem, dum tamen cõtineatur intra limites matrimonij, Matth. tomo 2 184.c.1.A

Omnem coitum euitare difficile eſt homini, Matth. tomo 5 90.c.3.I

In coitu viri tria ſunt neceſſaria, ſcilicet, ſemen, calor, & ſpiritus. Ad calorem confert vinum, Legumina & omnes cibi ventoſi conferunt ad generationem ſpirituum, carnes conducunt ad ſemen generandum, &c. Mat. tomo 3. 99.c.3. G, Mat. tomo 5. 116. colum. 4 K

Animalia magis delectantur in coitu, quam in omnibus alijs actibus, Mat. tomo 4 241.c.4.F

Ad coitum magis eſt diſpoſitus homo poſtquã dormierit, quam immediate poſt cibum. Ruth 251 col.1.E

Coire cum muliere extra clauſtra in vaſe indebito, vel omnino extra vas, eſt graue peccatũ, &c. Mat. tomo 5 104.c.2.C

Per coitum fit generatio, & ſpeciei ſecundum ſucceſſionem indiuiduorum conſeruatio, Mat. tomo 5. 89.c.2.B

Ad coitum ſunt magis ducibiles mulieres quam viri ex diſpoſitione corporis, quia plus habent de humore quã viri, & humor agit ad coitum, &c. Mat. tomo 5 103.c.2.A

Non ſufficit coitus ad rationem matrimonij, Matth. tomo 5 90.c.4.H

Circa coitum illicitum raro ponunt dæmones impedimentum, quia placet illis ille coitus, Mat. tomo 5 120.c.1.D

Omnis defectus naturalis ad coitum vocatur frigiditas generali nomine, licet interdum ex alijs radicibus oriatur, Mat. tomo 4 117.c.2.E

Actus coitus poteſt tolli, non impedita potentia generatiua, & hoc dupliciter vno modo per impedimẽtum organorum, alio modo per impreſſionem factam in fantaſia, ſiue in imaginatione, quæ multũ mouet partem inferiorem, &c. Matthę. tomo 5. 120.c.3.H

Coitus cum vxore, quando ſit meritorius, Defenſ. 3.c.3.k

Coitus aſſuetus ab homine paruæ ætatis eneruat vires, & robur, De Opti. Poli. 5.c.2.A

Ad coitum duo requiruntur Ruth. 251.c.1.D

Delectatio in coitu vnde proueniat, Ecce virgo concipi. 1.c.4.K

Frigidi non fuit apti ad matrimonium, quia coire nõ poſſunt, Mat. tomo 5 117.c.1.A

Coitus nunquam eſt in pecoribus, niſi incidente eodem deſiderio in ambobus pro eodem loco, & tẽpore, Geneſ. 230.c.1.D

Colere. Hoc verbum colo colis, multa ſignificat, vt ait Hebrardus his verſibus, Agros, rus, formam, ſuperos colitatque parentes, hos arat bos, habitat, ornat, honorat, amat, Exo. tom. 1. 96.c.4.G Exo. tomo 2 21.c.2.B

Colitur Deus proprie, ſpe, fide & charitate, improprie vero rebus exterioribus, prout ſigna ſunt voluntatis noſtræ, & interioris virtutis & cæt. Geneſ. 254: col.2.A Exod. to. 1 92.c.4.k, Leuit. 252.c.1.A

Ad Deum colendum aliquod tempus debere occupari, de iure naturæ eſt, ſed quòd talis dies ſit, de iure poſitiuo eſt, Leuit. 255.c.4.H

Cultus Dei principaliter conſiſtit in opere interioti animæ, & eſt de iure natureli, quod iuriſtæ ius gentium appellant, vt habetur ff. de iuſtitia, & iure, l.1. ſimiliter, & cultus Dei, in actu exteriori, eſt de iure naturali, ibidẽ in lege veluti, Leuit. 7.c.3.k

Deus vult coli ſpiritualiter, & non corporaliter, Mat. tomo 4 129.c.3.H

Magis obligamur non colere Deos alienos, quàm colere Deum verum, 4 Regum 53.c.3.k

Ad colendum Deum duo erãt motiua antiquorum, ſcilicet, timor, & cupiditas, 4. Regum 172.c.2.B

Magis colendus eſt Deus per legem a Deo datam, quàm per legem ab homine datam, Mat. tomo 4 29.c.3.I

Collybiſta. Collybiſtas vocat Græcus illos, qui Mat. 21. vocantur nummularij, Mat. tomo 7 31.c.2.A

Collegium. Multa erãt collegia Prophetarum tempore Eliſæi, & ſpecialiter in tribus locis, ſcilicet, in Iericho, in Bethel, & in Galgala, & ipſe Eliſæus poſt raptum Eliæ fuit princeps Prophetarum, ſicut Elias, & frequenter mutabat loca ad viſitandum eos, 4. Regum 17.c.4.G

Colligantia. De colligantia inter vires ſuperiores, & inferiores, ſcilicet, inter ſenſitiuas, & rationales, Parad. 48.c.3.F

Collyrida. De qua Leuit. 8. & Exod. 29. vocatur cruſtula, Leuit. 68.c.2.E

De collyrida nihil comedebant ſacerdotes, quoniam cremabatur ſuper altari cum adipibus, Leuit. 69 col.4.I

Collyrida panis dicitur panis, qui ſufficit homini ad comedendum pro ſemel, & in Hebræo dicitur torta. 2 Regum 39.c.3.F

Collis. Dicitur tumulus, quaſi tumens tellus, &c. 2. Regum 13.c.3.I

Ad collum portare.

Qui ad collum portat ſcripturas pendentes iniqua intentione, ſiue illæ ſint ſacræ, ſiue non, peccat, &c. Si autem ad finem licitum, credentes propter hoc, q liberabuntur a morte, vel a periculis corporis, & animæ, peccant, quia falſum credunt, cum illa verba, neque prolata, neque ſcripta habeant talem virtutem naturaliter, aut ex determinatione voluntatis diuinæ, &c. Portantes ſcripta ſacra putantes, q efficaciora ſint huiuſmodi ſcripta portantibus, quã ſi ore proferantur, errant multipliciter, Matth. tomo 6 176.c.4.B

Dicendum ergo, quòd qui ad collum portant ſacra ſcripta, debent credere primo, quòd talia ſcripta nullam habeant virtutem determinatam efficiendi bonum, vel malum circa portantem, ſed ſolum inquantum cum reuerentia Dei portantur, & cæt. Secundo debet credere, quòd illa verba ſcripta non proſunt plus portata, quàm prolata, & e contra, &c. Mat. tomo 6 177.c.2.C

Et ſola illa ſcriptura eſt licita ad portandum, quæ eſt pars ſacræ ſcripturæ, &c. Et in modo portandi non debet eſſe aliqua ſuperſtitio, quoniam illa redderet illicitam portationem, & cæt. Matth. tomo 6. 177.col.4.I

Colonia. Proprie dicitur ciuitas ab hoſtibus capta, & ab ipſa expulſis, Alijs traditur habitanda, ſic Romani quaſdam ciuitates faciebãt colonias, & alias tributarias, & quaſdam de prouincia, nec ſic capitur colonia, Exo. 12. Sed venit a verbo Colo, quod idem eſt, quòd honoro, Exo. tom. 1 96.c.4.G

Colonia cultus Dei dicitur, ſiue Dei veri, ſiue falſi, Exo. tomo 1 96.c.4.G

Colonus. Proprie dicitur habitans in domo, vel terra aliena, & ei conducta, & huiuſmodi fuit Abraham, &c. Geneſ. 279.c.1.B

Colonus

Colonus recipit partem fructuum dupliciter, Matth. tomo 6 231.c.1.B

Colonus multipliciter accipitur, Leui. 184.c.2.D

Et colonus dicitur, cui dantur aliqui fundi ad colendum, ibid. 297.c.4.F, & 301.c.4.F

Colonus ſumitur dupliciter, Mat. tomo 6 231.c.1.A

Coloquintida. Herba eſt, quaſi vitis ſilueſtris. & eſt medicinalis ad multa, ſed non conuenit in cibo, quia amara eſt nimis, & mortifera, 4. Regum 47.c.3.I

Color. Color eſt extremitas perſpicui in corpore terminato, Mat. tomo 4 256.c.1.B

Color coccineus eſt color rubeus intenſiſſimus, 2. Paralipom. 31.c.4.F

Colores participant lucem, & quanto color fuerit perfectior, tanto participat magis de luce quouſque veniat ad emiſſionem quandam radiorum, & in hoc nix habet quandam excellentiam, Matth. tomo 4 213.c.4.G

Eſſe coloris non eſt idem in re colorata, & in oculo, & in medio, ſed differt, ſicut eſſe naturaliter, & intentionaliter, vt probatur Mat. to. 7. 175.c.2.B, &c.

Color non eſt realiter in oculo, Mat. to. 7 147.c.4.K

Coluber. Quare habeatur hominibus abominabilis, Exo. tomo 1 22.c.3.F

Colum. Vel colus Græce, Latine dicitur membrum, 1. Paralip. 16.c.1.A

Quid colum, quid comma, quid virgula, quid periodus, 1. Paralip. 16.c.1.C

Columba. Quia ſine fele eſt, ſignificat Chriſti manſuetudinem, quam nos ipſe docebat, di. Diſcite a me, &c. Mat. 6. Geneſ. 254.c.2.B

Columbarum pullos ex duplici cauſa mandauit Deus ſibi offerri potiuſquam alias aues, Leuit. 14.c.2.E

Sed quare turtures, & non pullos turturum, & pullos columbarum, & non ipſas columbas, ibid. Num. tomo 1 70.c.4.K

Columbarum ſtercus, cur comedebant Iſraelitæ in Samaria, potius quam aliarum auium, 4. Regum 6 4. Regum 69.c.1.E

Ex pullis columbarũ quare debebat vnus offerri pro peccato, & poſtea alter in holocauſtum. Similiter de turturibus, Leuit. 43.c.1.D

Et ille, qui pro peccato offerebatur, erat pro ſacerdotibus, Leuit. 43.c.2.B

Et turtur, vel pullus columbæ, qui offerebatur in holocauſtum non debebat iugulari, ſed retorqueri caput eius ad pennulas, & rupto vulneris loco decurrebat totus ſanguis ſuper altaris parietem, &c. Numeri tomo 1 71.c.2.B

Quòd Spiritus ſanctus deſcẽderet potius in ſpecie columbæ in Chriſti baptiſmo, quam in alia ſpecie, conuenientius fuit, vt probatur Mat. tom. 1. 206.c.1.C

An columba, in qua apparuit Spiritus ſanctus, fuerit vera columba, vel nõ, ſunt opiniones: aliqui tenẽt, quòd fuit vera columba, vt S. Tho. in 3. parte, quæſtio. 49. artic. 7. & Auguſtin. in lib. de Agone Chriſtiano. Alij dicunt, quòd non, ſed ſimilitudo columbæ, vt Nicolaus de Lyra ſuper Marcum. Et multi alij, & licet non appareat in ſacris literis, quod illorum fuerit, Nicolai tamen opinio videtur veriſimilior, vt probatur Mat. tomo 1 206.c.3.K

Et motiua Auguſtini ad hoc, quòd fuerit vera columba, non ſunt efficacia, vt probatur, ibid. 207.c.1.B

Si autem quis voluerit tenere, quòd fuit vera columba, potuit moueri a vento, vel quia Deus imprimeret deſiderium illi columbæ ad deſcendendum ſuper Chriſtum, vel quia mouit eam Spiritus ſanctus, vel quia moueretur ab Angelo, & iſtud vltimum eſt valde conueniens, ibid. 207.c.4.G

Et ſi non fuit vera columba, conuenienter dicetur q ab Angelo moueretur, vt probatur ibid.

Et illa columba, vel ſimilitudo columbæ non deſcendit de cœlo, ita quòd fuiſſet prius intra cœlum, ſed de aliqua parte regionis aeris, in qua formaretur, vel de qua poſſet videri, ibid. 208.c.2.D

Et ſi fuit vera columba, rapta eſt ab Angelo inuiſibiliter, expleto officio ſuo, &c. Mat. to. 1 208.c.4.F

Illam columbam non ſolus Chriſtus vidit, ſed multi alij, vt probatur ibid. 209.c.1.C

In columbæ deſcenſu ſupra Chriſtum nihil egit Spiritus ſanctus, mouendo ſcilicet ipſam, ſed Angelus, qui illam mouit ducendo, & reducendo, & ſpiritus ſolum ſignificabatur per colũbam, ſed quòd Spiritus ſanctus non poſſet mouere illam columbam, probatur ibidem. 209.c.3.k

Quare in templo Domini vendebantur columbæ, Mat. tomo 5 232.c.1.C

De columbæ ſimplicitate, Mat. tomo 3 249.c.1.C

Figura columbæ, quæ apparuit in baptiſmo Chriſti, Luc. 3. non fuit aſſumpta ab aliqua perſona diuina, ſed ab Angelo, &c. Parad. 34.c.3.I

Columna. Columnæ Herculis collocatæ ſunt apud Athlantem montem in confinijs Aphricæ, & Europæ, vbi Oceani æſtus Tyrrheni maris faucibus abſorbetur, Geneſ. 33.c.3.k

Cum columna nubis ſtabat ſuper tabernaculum, Manebant ibi filij Iſrael, & cum decedebat deſuper tabernaculum, tunc proficiſcebantur, Exod. tomo 1 102.c.4.G

Columna nubis non defendebat Hebræos ab æſtu Solis, ſed ſolum ſeruiebat ad oſtendendum iter, Exo. tomo 1 107.c.3.I

Veriſimilius eſt dicere eandem eſſe columnam nubis, quæ per diem dirigebat Iudæos, & quæ per noctem. Et per noctem ita illuminabat omnia caſtra, vt lucernarum lumine non indigerent, Exo. tom. 1 108.c.3.F

Columna ignis, de qua Exo. 13. non erat verus ignis, vt probatur Exo. tomo 1 108.c.4.G

Sed dicebatur ſic, quia habebat ſpeciem ignis, & cęt. ibid. Exo. tomo 2. 218.c.4.I, Num. tomo 1. 105. col.3.H

Columna dirigens Iſraelitas in deſerto nunquam ceſſauit, vſquequo filij Iſrael introierunt terram Chanaan, Exo. tomo 1 109.c.1.E

Columna in Nilo poſita indicans ſequentis meſſis copiam, Mat. tomo 1 131.c.2.E

Columna nubis quieſcebat ad veſperum quotidie, cũ filij Iſrael mouebantur per deſertum, vt quieſcerẽt per noctem, & per diem ad ſumendos cibos, & cæt. Exo. tomo 1 125.c.1.D

Et iſta columna dicebatur nubis, & ignis, ſed de nocte apparebat velut ignis, & de die velut nubes lucida, Exo. 14. Num. tomo 1 105.c.4.F

Columna nubis direxit Iſraelitas vſque ad tranſitum Iordanis, Siue vſq; ad vltimã manſionem in deſerto filiorum Iſrael, cum autem tranſierunt in terram vltra Iordanem non habuerunt nubem. Nec oportebat, ſed arca dirigebat populum, &c. Num. tom. 1 105.c.4.K

Nec quoties nubes ſtabat, figebant caſtra Iudæi, &c. ibidem.

Et iſta nubes aliquando humiliabatur deſcendens ad oſtium tabernaculi, vt Deus loqueretur, ibidem. 106.c.4.H

De columna nubis per diem, & ignis per noctem, & quomodo tandiu durauit, quandiu durauit manna, & non vltra, ſcilicet, vſquequo intrauerunt Iſraelitæ in terram Chanaan, & comederunt de frugibus

gibus terræ, Iosue 5.2. Paralip. 97.c.3.G
De columna nubis, quæ apparuit Iudæis dirigẽte eos, & de stella, quæ apparuit Magis, & de differentia istarum in modo dirigendi, Mat.to.1 111.c.1.A
Columna nubis desijt esse quando Hebræi peruenerunt ad Iordanem, Mat.tomo 1 113.c.1.D
Columnæ æneæ magnæ, & pulchræ, quę positæ erant iuxta portam templi vnam ad partem Septentrionalem, & alteram ad Australem, nullum pondus sustinebant, sed erant ibi tantum ad pulchritudinem 2. Paralip. 47.c.3.G
Et quelibet istarum columnarum habebat quatuor partes, scilicet, basim, stipitem, caput, & capitellũ: stipes erat altitudinis decem & octo cubitorum, capitellum quinque, basis octo, & caput quatuor cubitorum, quæ omnia faciunt triginta quinque cubitos altitudinis. Et sic concordatur litera, 3. Regum 7. cum litera, 2 Paral. 3.2 Paral. 47.c.4.H
De quarum columnarum situ, magnitudine, & figura, ibidem.
Et de malogranatis, quæ erent in capitellis columnarum, & numero eorum. Et de catenulis suppositis capitibus columnarum, &c. 2. Paral. 48.c.3.F

Coma. Comam tondebant Hispani viri, tempore Auctoris, 2. Regum 89.c.3.H
Comam non tondebat Absalon, nisi ex necessitate, quando illum grauabat cæsaries, 2. Reg. 89.c.3.I

Comedere. Antiqui comedebãt iacẽtes, Mat. tomo 4 92.c.4.F
In diebus festis lautius comedebant Iudæi ex præcepto Dei, Deuteron 12. & assignatur ratio, Exo. tomo 1 73.c.2.B
Comedere dicit duo, scilicet, transglutire cibum, Et conuertere illum in substantiam suam, digerendo in locis debitis, Iudi. 136.c.4.E
Comedere cum sanguine, tripliciter intelligitur, & quolibet modo prohibitum erat Iudæis manducare carnem cum sanguine, 1. Regum tomo 1. 225 col.1.C
Circa comedere carnes humanas, vide in dictione, Caro humana.

Comestio. De ratione veræ comestionis, non solum est cibi diuisio ad partes minutas, vt in stomacho digeri debeant, vel eius traiectio ad partes interiores, sed quòd ille, qui comedere debet, habeat potentiam nutritiuam, ita quòd cibum illum possit transmutare in substãtiam illius, qui dicitur comedere, & sic Christus post resurrectionem vere comedit, Exo. tomo 1 45.c.2.D

Cometa. De cometarum proprietatibus, Matth. tomo 1 110.c.2.E

Comma. Heroicum est decisio quædam breuis, quæ continet dimidium metri saphici, idest, duos pedes, qui habent quinque syllabas, Genes. 27.c.1.D
Quid sit comma, colum, virgula, & periodus, 1. Paral. 16.c.1.D

Commatici. Dicuntur, qui loquuntur breuissime, sic dicitur de Oseæ, quòd sit commaticus, quia paucissimis verbis sententias explet, 1. Paralip. 16.c.1.D

Commentator. Auerrois propter quid posuerit vnitatem intellectus agẽtis, Deuteron. 70.c.1.E

Comminatio. Ad dicta per comminationem a Deo, semper sequitur malum a Deo comminatum, nisi illi, quos Deus comminatur, auerterint se a via sua mala, pro qua Deus illis mala comminabatur, &c. Genes. 172.c.2.A
Comminatio, vel promissio habent locum, quando proferuntur simpliciter, idest, quando prænunciatur alicui malum futurum, aut prædicitur bonum vetitum, &c. vt patet hic Regum 18. Gen. 172.c.2.B
Comminatio non fit nisi in prænunciationibus, quãdo bona & mala promittuntur aliquibus, vel prædicuntur, quia tunc dicimus intelligi aliquando secundum certam sententiam, & aliquando secũdũ comminationem, &c. Genes. 225.c.3.F
Quando aliquid dicitur per cõminationem, ad hoc, quòd mutentur illa, & non ita adimpleantur, ficut prænunciata sunt, necesse est fieri mutationem aliquam circa illos, quibus fiunt comminationes, vt scilicet, faciant aliquod malum contra Deum, & pro eo prædicitur sibi malum pœnæ, si autem mutabitur pœnitendo a malo, quod egit, cessabit cõminatio, & nõ implebitur malum prenunciatum, vt patet Iere. 18. Genes. 225.c.3.H
Quare comminatorias sententias Deus intimet hominibus per Prophetas, Num. tomo 1 109.c.1.C
Omnis comminatio prophetica absolute facta resolutur in conditionalem, &c. Nume. tomo 2. 46. colum. 3.I
Comminationes Dei, & promissiones intelliguntur sub conditione, &c. Iudi. 18.c.3.K

Commissura. Dicitur quasi committura, de con, & mitto, quia simul mittitur, &c. Mat. tomo 3 196.c.4.H

Committere. Quadrupliciter aliquid potest cõmitti alicui, vno modo per modum depositi, secũdo modo per modum mercedis aut pensionis, tertio modo per modum mutationis, quarto modo per modũ locationis, Exod. tomo 1 232.c.1.I
Nemo debet se Deo committere totaliter nisi quando ipse nihil vltra facere potest, Matth. tomo 4. 81.c.3.K

Commodare. Non possunt vestes commodari, quæ vsu consumuntur velociter, nisi ad pompã, vt siquis ditior appareat, vt patet ff. commodati. l. 3. §. vltimo, & l. 4. Exod. tomo 1 233.c.4.G
Si commodentur alicui aliquæ res, tenetur etiam de leuissima culpa, quia commodatio fit gratia illius, cui commodatur, vt patet extra de commodato c. vltimo, Exo. tomo 1 233.c.4.H
Commodari non possunt res, quarum vsus est ipsarũ consumptio, bene tamen mutuari, vt vinum, panis &c. Exod. tomo 1 234.c.2.C
Inter cõmodare, & mutuo dare, quid inter sit, quarto Regum 62.c.3.G
Commodari dicuntur illa, quorum dominium non transit in illum, cui dantur, sed solum vsus, &c. 4. Regum 62.c.3.G

Commodatio. Qualitercunque fiat commodatio, nõ tenebitur commodatarius de casibus fortuitis, qui præuideri nõ possunt, nisi casus fortuitus acciderit culpa sua, vt patet extra de commodato ca. vnico, Exod. tomo 1. 233.c.4.H

Commodatarius. De commodatarij quid definiant leges humanæ Exod. tomo 1 232.c.3.I
Inter commodatarium, & conductorem quid interest, Exod. tom. 1 234.c.3.H

Commodatum. Inter commodatum & precarium quid interest, Exo. tomo 1 189.c.2.A
Differentia inter commodatum, & donatum, Exod. tomo 1 20.c.1.K
Commodatum non potest tolli a commodatario, etiam si commodator velit, donec expleat vsum, ad quem res commodata est, vt patet extra de cõmodato ca. vltimo &c. Exod. tomo 1 189.c.2.A
Commodatum cõsistit in rebus mobilibus, & se mouentibus &c. Exod. tomo 1 233.c.4.H
Circa rem commodatam citantur multæ leges, Exo. tomo 1 233.c.4.H
Inter commodatum, & mutuum, quid interfit, Exo. tomo 1 234.c.2.B
De commodato & precario, Mat. tomo 7 49.c.1.B

Commune. Quòd omnia sint communia ide lege naturæ, intelligendum est negatiue, & non positiue, &c. 1. Paralip. 238.c.3.H
Aliquid esse commune stat dupliciter vno modo per prædicationem, & alio modo per participationem Mat. tomo 2 13.c.3.H
Commune accipitur pro immundo in sacra scriptura, vt Marci. 7. communibus manibus, & Actu. 10. Commune, & immundũ nunquam intrauit in os meum, & dictum est ad eum, Quod Deus purificauit, commune non dixeris, Mat. to. 4 124.c.2.C

Communicare. Homo communicat proximo dupliciter, Mat. tom. 6. 202.c.4.k
Modus communicandi esse, & modus recipiendi cõsequuntur ad modos essendi, quia esse est fundamentum omnium perfectionum, Iosue tomo 2. 43.colum.2.C
Quando licitum sit iustis communicare cum iniustis, & quando non, Mat. tomo 3 193.c.1.D

Communicatio Sola communicatio maris, & fœminæ ad generationẽ esset in Paradiso terrestri, Genes. 22.c.2.E
Quadruplex est cõmunicatio. scilicet, naturalis, œconomica, politica, diuina, Mat. tomo 6 147.c.3.G
Communicatio in uita humana dupliciter accipitur, Mat. tomo 6 140.c.3.F
Communicatio homogalactaris est, quam alij vicalẽ vocant, & est maior œconomica communicatione, Mat. tomo 6 147.c.4.F
Communicatio despotica magis conuenit viris quã fœminis, neutris tamen est naturaliter data, & neutris est naturaliter vetita, Genes. 146.c.4.H
De communicatione despotica, œconomica homogalactica, & politica, & quomodo huiusmodi communicationes non erunt in Paradiso, Genes. 228. colum. 3.I
Communicatio est amoris retinaculum, Exo. tomo 1 73.c.1.D
Quæ communicatio prohibita erat Iudæis cum Chananæis, & quæ non, Iudi. 190.c.4.F
Quinque communicationes sunt inter homines iuxta Aristotelem 1. Poli. ca. 1. scilicet, naturalis, despotica, œconomica, homogalactica, politica, & duæ istarum sunt inter virum & vxorem, scilicet, naturalis, & œconomica, & non aliæ, Mat. to. 3. 34.c.2.E
Et præter istas est alia communicatio diuina, per quã homines inter se communicant, vt omnes ordinẽtur ad habendam vitam æternam, Matth. tomo 3. 78.c.1.E
Et in vnaquaque istarum communicationũ est amicitia, qua amandi sunt amici quantum ad bona pertinentia ad talem communicationem, super qua fundatur amicitia, Matthæ. tomo 6. 147. colum. 3.k
De communicatione idiomatum, Parado. 39. colum. 1.C

Communio altaris. Nihil excellentius cõmunicatione altaris, Mat. tomo 7 68.c.2.A

Communitas. Vtilius est communitati, quòd peccans emendetur, manente fama integra peccantis, quàm, &c. Mat. tomo 5 52.c.1.D
Communitas in rebus triplicitet accipitur iuxta Philosophum 2. Polyt. co. 2. Et communitas tertio modo fuit in Ecclesia primitiua, quòd scilicet agri, & fructus erant communes, sed hæc non erat in prima ætate, vt patet Instit. de rerum diuisio. §. sacræ quoque res, Genes. 22.c.4.G
In prima ætate potuit esse duplex modus communitatis, scilicet, quòd possessiones essent propriæ, & fructus communes, & melius esset dicẽdum, quòd nulla communitas fuit in prima ætate, bene tamen proprietas, tam in possessionibus, quàm in fructibus, Et quando communiter dicitur, quòd in prima ætate omnia erant communia, intelligendum est, quòd pauci possessores erant, & tota terra possidenda, communia, idest, cedentia in potestatem, & vsum cuiuslibet possidere volentis, Genes. 22. col. 4.I
Communitas non est propter legem, sed bene e contra, Mat. tomo 2 240.c.3.H
Communitas interdum non punitur, etiam si sine scandalo posset puniri, & hoc si communitas habet aliquem colorem excusandi factum suum, vt prætextu consuetudinis, circa illa, quæ sunt de iure positiuo. Nam multitudo potest causare consuetudinem in talibus, & est tanquàm lex, quando est contra ius positiuum, &c. Sic patet extra de tempor. ordin. cap. sane. In illis vero, quæ non ligant singulos particulariter, bene potest puniri communitas peccantium, & etiam non peccantes existentes inter eos, sicut fit in sententia interdicti, quæ ponitur super locum, vel communitatem, etiam si pauci de communitate peccauerint. Interdum tamen non ligat singulos, & hoc si ponatur super locum, & non super personas: nam tunc licitum est personis illius loci audire diuina, Matth. tomo 2 240.c.4.F

Commutatio. In omnibus commutationibus, quæ sit causa iniustitiæ, Mat. tomo 6 275.c.1.B
Rerum commutatio laudabilis est, Matth. tomo 7 60.c.1.D
Duplex est commutatio, vna quasi naturalis, & necessaria, per quam fit commutatio rei ad rem, vel rerum, & denariorum propter necessitatem vitæ, & talis commutatio non pertinet proprie ad negociatores, sed magis ad œconomicos, & politicos, & cæt. Alia est commutatio denariorum ad denarios, vel quarumcunque rerum ad denarios, non propter res necessarias vitæ, sed propter lucrum quærendum. Et hæc commutatio proprie pertinet ad negociatores, & ista iuste vituperatur, quia quantum est de se deseruit cupiditati lucri, quæ terminum nescit, Mat. tomo 7 60.c.1.B

Comparatio. Fit in vniuoco, Genes. 215. colum. 4.G
Et quæ comparantur, in vna forma communicant, quia non est comparatio in æquiuoco, ibid. 216. colum. 2.D
Fratres possunt dupliciter comparari, Matth. tomo 6 151.c.3.k
Comparatio subiecti, & obiecti est alia, & alia, Matt. tomo 7 216.c.3.K
Comparatio semper est inter separata, Matth. tomo 4 52.c.2.D

Compassio. Dupliciter inuenitur in aliquo, Mat. tomo 7 221.c.4.G

Universidad de Deusto Biblioteca

Beati nullo modo compatientur de pœna damnatorum, siue ante iudicium, siue post, Matth. tomo 7 222.c.1.A

Nullo modo debemus compati de damnatis, Matth. tomo 7 221.c.4.I

Compassio quomodo sit in Deo, Matth. tomo 3. 11 col. 4.F

Compendium. Dictio Latina, aliquando significat viam breuē, & non nunquam ciuitatem in Francia, vbi celebratum est quoddam concilium, ex quo habentur multæ Decretales, 1. Paralip. 65.c.4.G

Compingere. Coniungere est, 1. Regum tomo 1 11.c.2.B

Complacentia. Facit peccatum mortale, sed non quælibet, sed illa, qua sic res nobis placet, vt ea fruamur, Matth. tomo 7 252.c.3.H

Complacere. Potest nobis creatura dupliciter. Vno modo ordinate, & alio modo deordinate, Mat. tomo 7 252.c.3.F

Complexio. Humana est maximi temperamēti inter omnia animalia, Genes. 134.c.1.B

Corpus humanum est inter cætera optimæ complexionis, Mat. tomo 6 91.c.1.A

In resurrectionem non manebit eadem complexio in hominibus cum eisdem accidētibus, quæ prius, Mat. tomo 7 230.c.1.C

Complexionis bonitas in mediocritate conseruatur, Leuit. 96.c.1.A

Complexio humana sub genere animalis habet certos terminos intra quos potest manere vita hominis, & vltra illos, vel citra illos, non potest aliquis homo viuere, Genes. 133.c.4.I

Compositio. De triplici compositione, scilicet, ex materia, & forma, ex genere, & differentia, quæ reperitur in abstractis accidentiū, ex actu & potentia, ex essē, & essentia, a quibus omnibus cōpositionibus absolutus est Deus, Deuteron. 152.c.1.E

Compositio, & mixtio quomodo differant, Mat. to. 6. 107.c.4.K

Compositum. Virtus cōpositi est finita, Mat. tomo 7 150.c.3.G

In compositis ex actu, & potentia sunt duo, scilicet id, quod sunt, & quod esse possunt, vel id, per quod sunt, & quo esse possunt, Iosue tom. 2. 23.c.3.I

Composita ex actu & potētia totum esse suum simul nō habent cum viuere, & huiusmodi sunt omnia præter Deum. Parad. 33.c.2.E

Possibile est per diuinam potentiam, quòd res nunc existentes cōpositæ ex actu & potentia, nihil recipiant eorum, ad quæ sunt in potētia, Iosue tomo 2. 24.c.2.B

Composita sunt perfectiora simplicibus, Mat. tom. 7. 143.c.1.B

Compostella. Portas maiores Ecclesię Sancti Iacobi in Compostella tulit quidam rex Mahometicæ sectæ, ferēs inde in vrbē Cordubam, & vsque hodie porta illa maior sine valuis manet, ludi. 157.c.3.H

Computum. Qui circa computum expensarum multum particulariter insistit illiberalem, & parui ficum se demonstrat, Gen. 288.c.1.A

Comprehendere. Ab aliqua re cōprehendi non aliud est, quam ꝙ ita teneatur, vt sit intra illam, ꝙ nullo modo secundum se totum, vel secundum partem, sit in aliqua re, 2. Paralip. 86.c.3.I

Deum nemo potest comprehendere, nisi ipsemet se ipsum, Mat. tomo 2 30.c.3.F

Si nos comprehenderemus Deum, intellectus noster fieret increatus, quod est impossibile, Mat. tomo 3 288.c.4.F

Comprehensio, dupliciter capitur, vno modo vt dicit inclusionem comprehensi in comprehendente, & sic Deus potest attingi, sed non comprehendi, alio modo capitur pro tētione, seu possessione rei, quę principaliter habetur, & isto modo comprehensio est necessaria ad beatitudinem, Mat. to. 2. 46.c.4.K

Comprehensores. Non proficiunt in merito quam proficere in gradu gloriæ, quod fieri nequit, Matth. tomo 5 30.c.2.D

Conatus. Qui toto conatu in terrena tendit, nihil Deo relinquit, Matth. tomo 7. 258.c.4.H

Concatenatio causarum.

In concatenatione causarum quælibet causa superior operatur plusquam inferior, 4. Reg. 180.c.3.K

Concipere. Quędam puella concepit de patre suo vtroque dormiente, vt refert San. Tho. in quodam quotlibeto, Genes. 273.c.3.I

Compertum est eisdem temporibus muliere a duobus viris concepisse, Mat. tom. 5 89.c.2.C

Cum mulier semel conceperit, pellis secundina illico clauditur, 1. Reg. tom. 2 29.c.4.K

Cōcipere potest mulier naturaliter absque ruptione claustri virginalis, & de facto multoties contingit, immo absq; mētis, & corporis corruptione, Parad. 8.c.3.k, Ecce virgo concipiet 2.c.1.A

Puella paruæ ætatis, quare non possit concipere, nec mulier iam inueterata, Parad. 10.c.3.I

Conceptio. Ad conceptionem alicuius supernaturalem Deus potest triplicater operari, Iudi. 130.c.4.G

In conceptione prolis inuenitur triplex actio, quarum principalis, s. formatio, & organizatio corporis, & respectu huius solus pater est agens, & mater solum ministrat materiam, secunda actio est ad primam præcedens, & prępparatoria, & hæc virtus est in matre prępparans materiam, tertia est cōcomitans, vel consequens ptimam & principalem, & hæc est bona dispositio matricis, Matthæ. tomo 1. 100. colum. 3.F

Conceptio dicit perfectam formationem, quæ non cōpletur in viro vsque ad diē quadragesimū a decessione seminis, & in fęmina vsque ad diē nonagesimum, vt ait Aristo. in 9. li. de Animalibus. Augustin autē addit alios sex dies in corporis viri formatione, &c. In Christi vero conceptione nō fuit ista successio, sed in instanti, Mat. tom 1 101.c.1.A

In conceptione corporis Christi tria possumus inuenire, primo motum localem sanguinis ad locum generationis, secūdo formatio corporis ex tali materia, tertio augmentum, quo perducitur corpus ad quantitatem perfectam, in quorum secundo ratio conceptionis consistit, primum est præambulum ad conceptionem, tertium sequitur ad conceptionem, sed in Christo non potuerunt esse primum, & tertium in instanti, bene tamen secundum, Mat. tomo 1 101.c.1.E

Conceptionē Marię dominę nostre immunē fuisse a peccato originali, tenet Auctor dicens, ꝙ in rebus dubijs tutius est, quod fauorabilius est, & sine prę iudicio alicuius veritatis cognitę, aut apparētis, & hoc ait auctor, se dicere sine prędicto melioris sententiæ, aut consilij, aut salua maiorum authoritate, quibus in similibus pertinet iudicare, Parado. 5. col. 2.C

In Christi cōceptione miraculum fuit, ꝙ eius corpus plasmaretur in vtero virginis absque commixtione virilis seminis, quod in cōceptione naturali, contēperat, digerit, format atque organizat sanguinem mēstruum mulieris, sed totum, quod habebat efficere semē virile, hoc suppleuit Spiritus Sāctus: ideo in symbolo fidei cōtinetur, qui cōceptus est de Spiritu sancto, i. operatus est supra naturaliter, semē virgineū disponēdo ad illā cōceptionē, Parad. 9.c.1.D

Conceptio Christi quomodo sit de Spiritu sancto, Parad. 9.c.1.D

Conceptus. De quo Genes. 3. Multiplicabo conceptus tuos vocatur tempus, in quo mulier gestat fœtum in vtero vsque ad partū &c. Genes. 22.c.2.A, & 222.c.4.K, & 243.c.2.D

In conceptu alicuius mulieris potest contingere miraculum sex modis, qui referuntur, 4. Regum 37. colum. 1.B

Ordo exprimendi conceptus nostros refertur, Exod. tomo 1 47.c.1.E

Concessio Concessum.

Quod ex speciali concessione factum est, non debet tradi in consequentiam, extra de elect. cap. cum in cunctis, Iud. 60.c.4.H

Inter concessionem permissionem, & præceptum, quid intersit, 2. Paralip. 86.c.4 H. Mat. to. 5. 92.c.1.C

Concessio est, cum aliquid non iubetur, & tamen cōceditur nobis, quòd libere vtamur illo, non incidētes in culpam, nec in pœnam, & istud est de rebus indifferentibus, vel habentibus colorem alicuius mali, & tamen ex aliqua causa non sunt malæ, exēplum est de Iudæo accipiente mulierem captiuam in bello, cui lex concedebat accipere eam in vxorem, factis quibusdam cæremonijs, Deut. 21. Similiter dicendum est de libello repudij, similiter, & de vsura, quam Iudæi accipiebant a cōuersis ad Iudaismum, & a Gentilibus, Deuteronom. 24.2. Paralip. 86.c.4.G

Omnia videntur homini concessa, quę de iure naturæ, vel alio iure scripto non sunt vetita, 2. Paralipo. 236.c.3.H

Concilium generale. Totum concilium non potest errare, quia ibi Spiritus sanctus ad est, Papa tamen inquantum est vnus iudex, errat aliquando, Exod. tomo 1. 152.c.3.H

Concilium quid sit, Mat. to. 2 83.c.1.E

Concilium generale vocatur aliquando euangelium in sacris literis, vt patet ad Gala. 2. vbi dicitur, quòd non ambulabat ad veritatem Euangelij, Mat. to. 1. 7.c.3.E Defens. 25.c.2.C

Authoritate, & potestate Concili generalis, nulla est est maior super terram. Et non potest errare in pertinentibus ad fidem, nec in pertinētibus ad mores, Mat. tomo. 1 7.c.4.G

Forma definiendi in concilio generali ponitur Actu. 15. s. placuit Spiritui sancto, & nobis congregatis in vnum, quam formam nullus Papa ausus est vsurpare, Mat. tom. 1 7.c.4.G

Concilium generale dicitur Ecclesia vniuersalis per representationem, Mat. to. 5 56.c.3.I

Concilia generalia ex cōmunicant, absoluunt, suspendunt, interdicunt, deponunt, causas audiunt, & definiunt, indulgentias concedunt, quæ omnia pertinent ad clauem iurisdictionis, Matthæ. tomo 5. 58.c.3.G

Concilium, cum non sit persona naturæ, sed iuris, non potest proferre sententiam, sed hoc facit per particulares personas, per quas tradit illā executioni, potestas tamen faciendi, quæ non est accidens naturæ, sed iuris, non est in indiuiduo naturæ, idest, in homine aliquo, sed in ipso concilio, quod est indiuiduum iuris siue corpus, Matth. tomo 5. 58. colum. 3.H

Concilium non habet clauem sacramentalem, quia talis clauis non datur nisi indiuiduo naturæ, Matt. tom. 5 58.c.3.H

Concilium Nicenum factum est sub Cōstantino Imperatore ad exterpandas hæreses. Et ibi cæperunt condi leges communes, vt declarationes fidei, & ex illis legibus data est vis coerciua prælatis super subditos, Mat. tom 5 203.c.1.A

Quatuor concilia generalia se amplecti, dicit Imperator adeo, vt per ea suis legibus derrogetur, Matth. tomo 7 48.c.1.E

Primum concilium generale, quod in ecclesia factū est, fuit concilium Nicenum tempore Constantini, in quo fuerunt cōgregati trecenti, & decem, & octo episcopi a toto orbe. Et fuit ibi determinatum de consubstantialitate patris, & filij, siue de homousion secundum Græcos, cōtra doctrinam Arrianorum, de quo habetur 1.2. & 3. li. Historię Tripartitę. Et post hoc fuit determinatū de celebratione Paschali, vt fieret post Pascha Iudæorū, sicut nūc tota obseruat ecclesia, Defen. 24.c.3.H.

Concilia & congregationes Christianorum cæperūt fieri sub constantino Imperatore, Matth. tomo 5. 201.c.3.F

De concilio celebrato sub Innocentio 3. Mat. tom. 6. 228.c.2.B

Non est aliquod concilium generale ex antiquis, in quo nō fuerit extirpata aliqua hæresis, & definitus aliquis articulus tenendus, propter eius definitionē, Defen. 25.c.2.A

Concilium generale nō est proprie, Ecclesia vniuersalis, sed solum per representationem sufficientem Defen. 29.c.1.D

Ad concilia generalia proprie pertinet definire de fide, condendo nouos articulos fidei, & determinare quæcunque dubia circa fidem Defen. 29.c.2.B

In primo concilio generali, quod tenuerunt Apostoli, & reliqua Ecclesia in Ierusalem, determinata est vna veritas fidei, s. ꝙ conuersi ad fidem de gentilitate non tenebantur obseruare legalia. Actu. 15. Defen. 29.c.2.C

Concilium generale est excellentior congregatio omnibus congregationibus, & omnibus personis publicis, vel priuatis, & illud solum representat sufficienter Ecclesiam vniuersalem, Defen. 37.c.4.F

Contra expressam determinationem vniuersalis concilij nihil potest Papa mutare, cum authoritas Ecclesiæ sit maior quam authoritas Papæ, Defenso. 38.c.1.A

De concilij vniuersalis potestate supra Papā. Eliciuntur quatuor dicta, ex illis verbis Christi, Mat. 18. Si peccauerit in te frater tuus, &c. Primum, quòd Christus in his verbis loquitur de generali concilio Secundum, ꝙ Christus posuit vltimum tribunal ecclesiæ in sacro generali concilio, tertium, ꝙ concilij est supra Papam. Quartum, ꝙ non solum hoc est verum in pertinentibus ad fidem, sed etiā in pertinentibus ad actiones morales, de quibus aliqui interdum dubitant. Primum dictum probatur, Defen. 38.c.1.E

Secundum ibidem tertium ibidem 38. colum. 3. H

Quartum, probatur ibid. 39.c.2.A

Universidad de Deusto Biblioteca

In concilio generali poſuit Chriſtus vltimum tribunal eccleſiæ, vt poſt illud non ſit ad aliquem recurrendum, Defen. 38.c.2 D

Concilium generale eſt ſupra Papam, & in tangentibus ſtatum Papæ poteſt adiri generale concilium, quia Chriſtus remiſit Petrum ad Eccleſiã tanquã ad ſuum ſuperiorem, & Petrus conceſſit ſe minorem concilio, Defen. 38.c.3.H

Concilium non ſolum eſt ſupra Papam in pertinentibus ad fidem, ſed etiam in pertinentibus ad mores, & crimina, Defen. 39.c.2.B

Concilium generale eſt impeccabile habens iudicare de fide & de actionibus, cuius determinationi nulli fidelium licet reſiſtere, cuius auctoritas maior eſt omni auctoritate, quæ ſubeſt Deo, etiam auctoritate Angelorum, Defen. 39.c.4.F

Nullum concilium generale celebratum eſt a tempore Apoſtolorum vſque ad tempus Conſtantini, licet fuerint multa concilia prouincialia, & Epiſcoporum, tam ante Conſtantinum, quam poſt ſimiliter & ante Auguſtinum, in quibus multa determinata ſunt, ſed talia concilia poſſunt errare, Et actiones eorũ ſæpe corriguntur, & ſubſunt iudicio concilij generalis, & etiã iudicio Papę, Defen. 40.c.3.G

Duo concilia generalia fuerunt ante tempora Auguſtini, ſcilicet, Nicenum, & Sardinenſe, & per nullum illorum determinatũ fuit de die mortis Chriſti, quando fuerit, & ſic non poteſt dici, quòd eſſet determinatio Eccleſiæ ante Auguſtinum, quòd Chriſtus mortuus fuerit die Annũciationis, vel octauo Calen. Aprilis, Defen. 40.c.2.D

Concilia Apoſtolorum fuiſſe quatuor, dixerunt quidam, Alij vero, quòd fuerit vnum habens quatuor ſeſſiones, Defen. 40.c.3.F

Si res conciliorum ſolum humanitus ageretur, non aſſiſtente ſpecialiter Spiritu ſancto, cum ibi ſit tanta copia patrum, & virorum peritiſſimorum in omni diſciplina, ex omni parte orbis collectorum, & priuſquam aliquid definiatur tot fiant diſcuſſiones, & in tanto tempore, difficile eſſet, ꝙ talis cõgregatio erraret, quãto magis aſſiſtente Spiritu ſancto, ſicut aſſiſtit in congregatione, Defen. 41.c.4.K

Concinare.

Multa ſignificat, ſ. componere, cõmiſcere, ordinare, ſeparare, Ioſue tom.2 7.c.3.H

Concionator.

Dicitur, qui ad concionem loquitur, quę eſt turba vel multitudo popularis, Geneſ. 28.c.2.C

Concipere.

Fœminæ non concipiunt naturaliter neque pariunt, niſi a viris cognitæ fuerint, Mat.tom.6 163.c.3.I

Concordantia.

De concordantia illius Gen. 12. Dixitque dominus ad Abraham, Egredere de terra tua cum illo Actu.7. Deus gloriæ apparuit patri noſtro Abraham, cum eſſet in Meſopotamia, & concordantur dicendo, ꝙ fuerunt duæ vocationes Abrahæ. Prima, cũ eſſet in Hur Chaldęorum, ſecunda, cũ eſſet in Aram, ſeu in Charra, & ꝙ prima apparitio facta fuerit tunc Abrahæ, & Thare, qui erat fidelis tunc, vel melius, quòd ſoli Abrahæ, ſed ille reuelauit patri ſuo, & tũc exiuit Thare, cum ſoli Abrahæ mandatum ſit exire, &c. & tunc manſit ibi Nachor in Hur Chaldęorum, & poteſt dici, ꝙ in prima vocatione monſtrata eſt Abrahæ terra Chanaan, ſed in Arã ſeu Charra manſit longo tempore, vſquequo Deus mandauit iterum Abrahæ exire de terra illa, & ire in terrã Chanaan, & põt etiã dici aliter, ſ. ꝙ in prima vocatione mõſtrata eſt Abrahæ terra Chanaan, & non Charra, & tamen cum Charra eſſet in itinere, accidit, vt maneret ibi cum patre ſuo aliquandiu, & illud videtur verius, Et manſit ibi Abraham propter aliquod impedimentum, quod Deus poſuit ne tranſiret Thare in terram Chanaan, quia non expediebat illuc tranſire propter multa, Geneſ. 61. col.3.H

Et ceſſante impedimento, venit Abraham in terram Chanaan, ſed non pater eius, ibid. 62.c.3.K

In concordantia illius Geneſ.11.ſ. quòd ducentorum quinque annorum erat Thare, quando mortuus eſt in Aram, cum illo Geneſ. 12. quòd ſeptuaginta quinque annorum erat Abraham, cum egrederetur de Aram, & in concordãtia iſtius literæ, cum illo Actu.7. ꝙ ſcilicet, poſt mortem Thare tranſtulit dominus Abraham in terrã Chanaan, recitatur primo opinio quędã falſa, Geneſ.59.c.1.C, & tandem ponitur vera concordantia, ibid. 60.c.1.B

Ponitur concordantia illius, Exo.27. quos pones ſubter arulam altaris, cum illo Exo.38. craticulamque in medio altaris facit æneam, & ſubter eam in altaris medio arulam, propter æquiuocationem dictionis ſubter, Exo.tom.2 51.c.1.C

Concordatur Matthæus cum cęteris euangeliſtis circa verba diſcipulorum Chriſti ad Chriſtum, cum eum excitarent a ſomno, Mat.8. Nam dixerunt, vt Mat. refert, Domine ſalua nos, perimus & vt Marcus refert, ca 4. dixerunt, Magiſter non ad te pertinet, quia perimus? Mat.tom.3 158.c.2.C

Concordatur illud Matt. 8. Quid timidi eſtis modicæ fidei, cum illo Marci 4. Quid timidi eſtis, nec dum habetis fidem, & cum illo Luc. 8. Vbi eſt fides veſtra, Mat.tom.3 160.c.1.A

Concordantur Matthæus 8.ca. cum Marc. 5. & Luca 8. circa miraculum, quod fecit Chriſtus in regione Geraſenorum, nam Matthæus dicit duos fuiſſe arreptitios, qui occurrerunt Domino, Marcus vero, & Lucas tantũ de vno loquunt Mat.to.3. 163.c.4 k

Concordatur Matthæus 8. cum Marco 5. & Luc.8. in reſponſione dęmonum, quia Mat.8. dicitur, quòd dæmones dixerũt quid nobis, & tibi Ieſu fili Dei ſummi. Adiuro te per Deum ne me torqueas, & Luc.8. dicitur, Quid mihi & tibi Ieſu fili Dei, obſecro te, ne me torqueas, & Matth.8. dicitur, ſi eijcis nos, mitte nos in gregẽ porcorum, & tamen Marci 5. & Luc.8. ſolum petunt, vt permitteret eos intrare in porcos, Mat.tom.3 167.c.1.E

Concordatur illud Matthæ. 9. Quo modo poſſunt filij ſponſi ieiunare, cum illo Luc 5. Nunquid poteſtis filios ſponſi facere ieiunare, Matthæ. tomo 3. 201.c.1.D

Concordatur illud, Mat 9. Nemo mittit commiſſurã panni rudis in veſtimentum vetus, cum illo Luc.5. Nemo commiſſuram a veſtimento nouo, mittit in veſtimentum vetus, Mat.tom.3 201.c.4.F

Concordatur illud Matt. 9. Filia mea modo defuncta eſt, cum illo Marc.5. In extremis eſt, & cũ illo Luc. 8. moriebatur, Mat.to.3 203.c.1.G

Concordantur tres Euangeliſtæ, ſ. Mat.10. & Marc.3. & Luc.6 circa ordinem in nominibus Apoſtolorũ Mat.to.3 228.c.1.B

Concordatur illud Mat. 10. Nonne duo paſſeres aſſe veneunt, cum illo Luc. 12. Nõne quinque paſſeres veneunt dipondio, Mat.to.3 255.c.4.G

Concordatur Matth. 18. cum Marco. capitu. 9. quia Matthæus dicit, quòd diſcipuli acceſſerunt ad Ieſum di. quis putas maior erit in regno cœlorum, & Marcus narrat, quòd Ieſus quæſiuit ab eis di. quid tractabatis inter vos in via, & ipſi erubuerunt, & huius aſſignantur quatuor concordantiæ, ſed tertia illarum eſt conuenientior, Mat.to.5. 2..1.D

Concordatur Mat.19. dic. ſi vis perfectus eſſe, &c. cũ Luca, & Marco di. adhuc vnũ tibi deeſt, vende, &c. Mat.tomo 5 133.c.1.C

Concordatur Matthæus in 19.cap. circa narrationem libelli repudij, cum Marco 10.cap. Matth. tomo 5. 91.c.3.H

Concordatur illud Mat. 26. ſcitis quia poſt biduũ paſcha fiet, cum illo Ioã 12. ante ſex dies Paſchę, &c. Mat.tomo 7 281.c.3.F

Concubina.

Agar, & Cetura dicuntur concubinæ Abraham, Geneſ.25. vel reſpectu Sarrę, quæ fuit principalis vxor, vel quia nõ fuerunt acceptæ in matrimonium cum ea ſolennitate, qua accepta fuit Sara, Geneſ. 294.c.3.F

In habendo concubinas diſpenſatum eſt a Deo cum Dauid Imitanti illi non eſſe fornicationem coire cum illis concubinis, Exo.tom.1 211.c.1.C

Concubinæ aliquando dicuntur vxores in ſacris literis, Leuit. 222.c.1.A

Concubinarum filij apud Hebræos non computabãtur, vt filij, nec poterant ſuccedere in dignitate parentum, &c. Iudi. 87.c.2.E

Inter concubinas, & vxores, apud Hebræos, quid interat, Iudi. 187.c.2.B

Concubina humano iure, & apud ſanctos patres, dicitur vxor non ſolenniter ducta &c. Iudi. 188.c.1.E

Habere concubinas licuit viris ſanctis ex diſpenſatione, vt patet extra de diuortijs, ca. gaudemus, 2.Reg. 31.c.2.D

Concubinas potuit Dauid licite accipere ex diſpenſatione, 3.Regum 4.c.4.k

In veteri teſtamento diſpenſatum eſt aliquando cum viris ſanctis habere concubinas, &c. 3.Reg.97.c.3.I

Concubina aliquando accipitur pro vxore ducta ſine inſtrumentis dotalibus, & alijs ſolennitatibus, vt patet in decretis 32.diſt. ca. concubinæ, & ca. Chriſtiano homini, 1.Paralip. 36.c.1.E

De differentia inter cõcubinam & vxores, 2. Paralip. 155.c.1.C

Concubina poteſt dupliciter accipi, vno modo pro muliere, quæ nulla intẽtione matrimoniali, ſed ſolo deſiderio libidinis copulatur. Alio modo pro illa, quæ matrimoniali deſiderio copulatur interuenientibus verbis facientibus cõtractum matrimonij, ſed non interueniunt pacta dotalia, & aliæ cęremonię iuris humani, & ſolennitates & talis aliquãdo vocatur vxor, & erat vxor in.l. veteri, & in modo loquendi iuris humani, vt patet in decretis 32. diſt. ca. concubina, & ca. Chriſtiano homini 2. Paralip. 157.c.1.C

Sacra ſcriptura aliquando appellat vxores concubinas, illas ſcilicet, quæ non erant aſſumptæ ſecundũ ritum vxorum, eo quòd vxor ad hoc, quòd legitime duceretur, debebant intercedere pacta dotalia, & legalia inſtrumenta, alias etiam ſi mulier eſſet vnica, & acciperetur affectu coniugali, concubina, & non vxor vocaretur 34 diſt. §. concubina, Matth. tomo 2. 150 c.4 G. Lex tamen voluit illas ſic vocare, quia quandocunque non apparet mutuus conſenſus, nec dos, vel donatio propter nuptias, nec dotalia inſtrumenta, ſecũdum leges humanas, ſi perſonæ ipſæ ſint inæquales, non pręſumitur matrimonium, ſed concubinatus, vt patet. C. de nuptijs. l. imperialis, ſecus autem, quando perſonæ ſunt pares, vt patet ff. de ritu nuptiarum. l. in libere, modo tamen non vtimur tali nomine, ſed coniugem vocamus vbicunque verum intercidit matrimonium, licet apud antiquos in Eccleſia, & inter viros ſanctos nomen illud erat, vt patet ex geſtis concilij Toletani, 34. diſt. n. ca. ſi quis, & ca. Chriſtiano homini. Nunc autem vocames matrimonium vbicunque eſt legittimus conſenſus. Ad talem vero concubinam, qualem lex vocat, accedere non eſt peccatum, quia vxor vera eſt, ſic Agar & Cetura dicuntur concubinæ Abrahæ Geneſ.25. cum dicitur. Filijs autem cõcubinarum, &c. Idem de Iacob reſpectu Balæ, & Zelphæ, ſimiliter de Dauid, &c. accipiendo tamen concubinam, ſicut nos accipimus, nunquam licitũ fuit habere concubinas, Mat.tomo 2 150.c.4 H

Concubina dr̄ mulier nõ ſolenniter ducta, cũ qua tamen mutuus conſenſus interuenit, & ſic intelligitur illud Iſidori, & habetur 34. diſt. cap. Chriſtiano homini, Chriſtiano, inquit, homini non dicã multas, ſed nec duas ſimul habere licitum eſt, niſi vnã tantum, aut vxorem, aut loco vxoris, ſi coniux deeſt, concubinam. Et eadem diſt. cap. ſi quis non habet vxorem, & pro vxore habet concubinam a cõmunione non repellatur, &c. & per concubinam, debet intelligi vxor, non ſolenniter ducta, cum qua tamen mutuus conſenſus interuenit, & quòd ſic debeat intelligi dicit Glo. & patet eadem diſt. §. concubina, ſ. coniugali affectu habetur, & hanc cõiugem facit affectus, concubinam vero lex nominat, Matth. tomo 2. 150. colum. 3. H, & 151. colum 4 F

Concubina, & vxor quomodo differant, Mat.tomo 5 94.c.1.C

De concubinarum filijs non ſolet fieri mentio in lege Moyſi, quia nullius erant dignitatis in veteri teſtamento, nec poterant habere aliquam præeminentiam in Eccleſia Dei, vel in populo Dei, Deu.23. nõ intrabit de ſcorto natus in Eccleſiam Dei, &c. Mat. tomo 6 54.c.4.G

Concubinæ aliquando vocantur focariæ, a foco, quia ad eundem focum manent, ſcilicet, in eadem domo cum illo, cuius ſunt concubinæ &c.1. Reg.to.1. 93.c.3 F

Concubina dupliciter accipitur vno modo proprie, & eſt illa, quæ ab aliquo cognoſcitur ſine aliquo fędere coniugali, & talis copula ſemper fuit illicita, quamuis de iure humano permitteretur, quem ad modum & multa alia, Et tamen hoc non erat ſine ordine, nam ex iure Romano, nõ licebat alicui habere ad plus niſi vnicam concubinam, vt patet in autenti. de triente & ſemiſſe. §. conſiderauimus, & iſtam concubinam non poterat habere, quando habebat vxorem, & ſi habere vellet, non poterat ei cohabitare, vt patet. C. de concubi. lege vnica. Alio modo accipitur concubina pro ea, quæ eſt vxor, circa quam non ſeruantur legales ſolennitates, vnde nec habet ius vxoris, & quòd talis dicatur concubina, 1.Reg.to.1 147.c.2.E

Et cauſa, quare iſta, cum ſit vxor, vocetur concubina eſt propter aliquas differentias, quæ inueniuntur inter eas, quæ abſolute vocantur vxores, & eas, quę aliquando vocantur concubinæ, 1.Regum tomo 1. 148.c.1.D

Concubina, ſecundum legem humanam, non erat vxor, nec erat licitum commiſceri ei propter multa, 1.Reg.tom.1. 148.c.4.G

In concubinam ſine metu criminis accipitur illa, in quam ſtuprũ cõmitti non põt 1.Reg.to 1.148.c.4.I

Cum dr̄ in Decretis Eccleſiaſticis, ꝙ liceret Chriſtiano habere cõcubinã, intelligĩt de illa cõcubina, quę eſt vxor, & nõ de illa, q̃ eſt vere cõcubina, & ob hoc in tali concubina requiruntur ea, quæ requiruntur in vxore quantum ad veritatem vxoris, licet non quantum ad probationẽ, &c.1.Reg.to.1. 150 c.1.C

Non ſunt eædem, quæ in lege diuina vocantur concubinæ, & quæ in lege humana, bene tamen illæ,

Universidad de De
Bib

quæ dicuntur concubinę ſecundum canonem,nec ſimiles ſunt illis,quæ vocantur concubinæ in veteri teſtamento,ſed in canone dicuntur vxores, quæ ſumuntur, quaſi de æquali ſtatu ad virum, & honeſtæ vitæ matronæ,vel virgines,& donatæ,& quæ tales non ſunt, & ſi ſint vxores dicuntur concubinæ, & ita apparet, vnde in canone venerit nomen concubinæ,quia ſcilicet,venit a lege humana, quæ quaſdam vocat vxores, & quaſdam concubinas, 1. Regum tomo 1 150.c.1.E

Nec videtur conueniens dici, quòd iſtud nomen cõcubina veniret in canones ex conſuetudine veteri teſta. ſed veriſimilius eſt, quòd venerit a lege humana,quo ſuppoſito, dicendum, quòd in canone non vocatur concubina, quam lex proprie vocat concubinam,ſed illa,quam præſumit concubinam propter aliquam ſimilitudinem,1.Regum tomo 1 150.c.4.H

Sed nunc non poteſt nobis conſtare an de iſtis concubinis idem iudicaretur, quod de vxoribus, & an filij ſuccederent,&c. tamẽ poſſumus aſſerere rationabiliter, quòd de talibus conſtaret, quòd erant coniuges, quòd filij erant legitimi &c. ſi uero id non conſtaret, præſumebatur concubina, & non vxor, & tunc filij non erant legitimi, nec obſtat, quod dicit de filijs Agar & Ceturæ,ibid. 151.c.1.D

Nunc tamen nomen concubinæ redditum eſt abominabile,ſicut nomen fornicationis,vt introductũ eſt per canones moderniores,ibid. 151.c.2.A

Agar & Ceturam ſcriptura vocat concubinas Abrahæ,cum eſſent verę coniuges propter multa,1.Regum tomo 1 151.c.1.E

Multiplex erat differentia concubinarum ad vxores, in veteri teſtamento,1.Reg.tom.1 152.c.1.C

Ad ſtatum concubinarum,vel vxorum accipi mulieres in veteri teſtamento,erat in poteſtate virorum & ipſarum, & aliquando fœmina patiebatur accipi pro concubina,quia ſcilicet, hoc erat illi ſatis, & vir non volebat eam ad maiorem ſtatum accipere, vt puta,quia eſſet pauper, & indotata, vel ancilla, &c. Et hoc determinabatur in principio cõtractus 1.Regum tomo 1 152.c.2.C

Concubinę Abrahæ erant veræ coniuges, 1. Regum tomo 1 152 c.3.F

Concubinæ Dauid erant vxores eius, & ideo ſcriptura aliquando vocat eas vxores & aliquando cõcubinas,1.Regum tomo 1 153.c.4.G

Concubina Leuitę,de;quia Iud.19.erat vera vxor eius & aliquando dicitur vxor,& aliquando concubina &c 1.Regum tomo 1 155.c.1.E

Concubina,in Hebræo, dicitur peligues,& in plurali, pilgaſin.ideſt concubinæ,1.Reg to.1 156.c.1.E

Concubinarius. A clericis concubinarijs auferendæ ſunt decimæ,Mat. tomo 6 220.c.4.F

De clericis concubinarijs, vide in dictione, clericus,

Concubinatus. Nomen a lege ſumpſit exordium, vt diſtinctio fieret inter vxorem,& non vxorem,&c.ff.de concubi.l. in concubinatu,1.Regum 149.c.1.E

Concubinatus erat illicitus in vete.teſtamẽto & ſemper fuit illicitus, quia eſt contra ius naturale, & rationem,nec potuit vnquam alicui licere,1.Regum tomo 1 93.c.3.H

Concubinatus eſt ſemper illicitus, vt probatur, Mat. tomo 2 148.c.2. E,&c. Et eſt ſemper peccatũ mortale,vt probatur, Mat.tom.2 150.c.1.A

Concubinatus ſemper fuit peccatum,ſicut & quæcũque fornicatio, licet Rabbi Moyſes dicat, ꝙ fornicatio ſimplex ante legem Moyſi non erat peccatũ probans ex facto Iudæ cum Thamar;ſed falſum dicit, immo peccatum Iudæ fuit incæſtus, licet ipſe crediderit ſimplicem fornicationem commiſiſſe, &c.Mat.tomo 2 150.c.3.H

Concubinatus non ſolum eſt contra ſecunda præcepta naturæ, ſed etiam contra prima,quia repugnat bono prolis quantum ad id, quod eſt neceſſarium, &c.Mat.tomo 5 95.c.1.A

Concubinatus ſecundum ſe dicit aliquid inordinatum,etiam contra intentionem naturæ, cum non importet vinculum aliquod, & ideo poſſunt quocunque tempore diſcedere,&c.Mat.to.5.95.c.1.A

Concubitus. Concubitum coniugalem quidam voluerunt debere palam fieri,quia ſcilicet,res eſt honeſta,& per conſequens quòd deberet fieri palam, nec de eo erubeſcendũ, & hoc tenuerunt quidam Philoſophi dicti Cynici, ideſt, canici, quia more canum hanc voluptatẽ peragendam putauerunt, quod feciſſe Diogenem dicunt,Geneſ. 187.c.4.G

Concubitus coniugalis excipitur, ſecundum Tulliũ, ab illa regula,qua dicitur, quòd omne honeſtum vult manifeſtari, poteſt tamen dici, quòd ille concubitus non eſt totaliter honeſtus. Nam licet excuſetur a turpitudine culpę per honeſtatem nuptialem,non tamen a turpitudine pœnæ, in quantum Deus fecit motum illum partis generatiuæ inordinatũ,eſſe in pęnam peccati,&c.Geneſ. 187.c.4.H

Deſiderium perfectum, concubitus carnalis duo importat, primum eſt motus concupiſcentiæ venereorum in membris,ſecundum eſt deliberatio voluntatis in his, ad quæ concupiſcentia mouet, primum non eſt perfectum deſiderium, nam ſecundum,ſufficit ſine primo. In primis parentibus fuit primum ſtatim poſt peccatum,ſed de ſecundo, eſt dubium, quia non conſtat, magis tamen rationi conſonat,quòd tunc non fuerit in illis deſiderium perfectum per deliberationem,&c.Gen. 190.c.4.K

Sed quare tunc deliberatio voluntatis eſſet, aſſignantur rationes,ibid. 191.c.1.B

Ad concubitum complendum vltra vim concupiſcibilem & concupiſcentiam & voluntatem imperantem,& organum & virtutem motiuam, cui imperat ratio, quæ communiter habentur ſemper, vel quaſi ſemper,requiruntur tria,ſ.ſemen,calor,& ſpiritus,Geneſ. 196.c.2.D,& 236.c.3.H

De concubitu,vide plura in dictione, Coitus.

Concupiſcere. Non eſt poſſibile diu viuere, & nihil concupiſcere, Mat. tomo 5 120.c.4.K

Concupiſcentia. Turpior eſt,quam ira,quia magis reſiſtit rationi, 7. Ethi.ca.4.Geneſ. 192.c.1.B

Contra concupiſcentiam difficilius eſt pugnare, quam contra iram 2.Ethi.Geneſ. 267.c.3.

Concupiſcentia cur data ſit homini, Geneſ. 193.c.

Concupiſcentia organa quæ ſint,Geneſ. 194.c.1.

Concupiſcentia; ciborum habet pro ſubiecto ſtomachum, pro inſtrumento os, palatum, dentes &c. Geneſ. 194.c.2.

Ex concupiſcentia omnia mala ſequuntur, vt patet extra de conſtitu.c.nam & concupiſcentiam, Mat. tomo 2 82.c.4.

Concupiſcentia turpior eſt quam ira, conſiderando iſtas paſſiones ex ſe ipſis, ſiue ex proprijs conditionibus ipſarum, & non per accidens, ut probat Ariſtoteles,7.Ethi. cuius rationes referuntur, Matth. tomo 2 143.c.4.

Concupiſcentia non audit rationem aliqualiter, tamen ſic,Mat.tomo 2 113.c.4.

In hominibus nulla eſt magis fortis paſſio, quam concupiſcentia venereorum Mat.to.5. 137.c.1.E

Concupiſcientia eſt inſidiatrix, Mat.to.2. 114.c.4 G

Concupiſcentia carnis grauius impugnat hominem, quam amor rerum poſſidendarum, Matth.tom.4. 47.c.4.H

Concupiſcibilis. Vis concupiſcibilis, ad quã pertinet cõcupiſcentia venereorum,eſt virtus alterius generis non communicans cum generatiua,Geneſ. 195.c.1.A

Concupiſcibilium virium duplex organum, Geneſ. 194.c.1.C

Actus,ad quem mouet concupiſcibilis venereorum, eſt commiſceri carnaliter cum emiſſione ſeminis, qui actus non poteſt perfici per ſolam concupiſcibilem. Nec etiam per ſolam rationem, nec etiam per rationem concurrentem concupiſcentiæ, &c. Geneſ. 196.c.2.B

Concupiſcibilis diuiditur in concupiſcibilem venereorum,& in concupiſcibilem ciborum,& potuũ, &c.Geneſ. 197.c.1.A

Per concupiſcibilem magis inclinamur ad peccandũ quam per iraſcibilem,&c.Exo.to.1 86.c.4.F

Motus concupiſcibilis poteſt inſurgere dupliciter, vno modo ex qualitate organi, alio modo ex apprehenſione alicuius delectabilis. Secundo modo dęmon non poteſt in nobis immutare partem cõcupiſcibilem,bene tamen primo modo, Mat.to.1. 246.c.4.F

Condenſatio. In condenſatione, ſicut partes materiæ ſe penetrant, ita & partes formæ, Mat.tom.4 246.c.1.E

Condicere. Eſt componere, vel conuenire, 1. Regum tomo 2 83.c.4.k

Condignum. Quomodo vltra condignũ prę-miet Deus,Geneſ. 10.c.2.B

Conductor. Inter conductorem, & cõmodatarium quid interſit, Exod.tomo 1. 234.c.4.H

Conficere Chriſti corpus. Poteſtas cõficiendi corpus Chriſti verum non eſt de clauibus, ſed eſt character,quia effectus clauis eſt aperire, & claudere, &c.Mat.tomo 5 57.c.4 H

Confidere.Confidentia. Deus ſemper vult vt confidamus ei &c.1.Regum tomo 1 54.c.2.A

Confidere in domino poteſt dupliciter intelligi, vno modo, quòd Deus poterit facere id de quo dubitatur, & iſto modo confidere eſt proprie credere. Alio modo, quòd firmiter teneamus, quòd illud efficiet,& iſtud proprie eſt cõfidere, Et primo modo tenemur omnes confidere &c. tamen ſecundo modo,non obligamur confidere in Deo, niſi circa ea,quæ Deus dixit ſe facturum,de quibus dedit nobis ſpem certam &c. ſecundo Paralipomenon, 215.c.1.C

Confidentiam in periculis conſueuimus vocare audaciam,quia habet magnam ſimilitudinem cum fortitudine &c.ſecundo Paralip. 228.c.4.K

Confidentes in diuitijs ſunt in peccato mortali, Mat. tomo 5 143.c.1.D

De confidentia accedendi ad Chriſtum,Mat.tomo 3. 287.c.4.I

In confidentia duo importantur,ſ.credere & confidere, & ſecundũ non eſt ſine primo, bene tamẽ e cõtra,Mat.tomo 4 159.c.2.C

Configurari. Quomodo Chriſtus cõfigurabit corpus noſtrum corpori claritatis ſuæ, Mat.tomo 4 204.c.3.F

Confirmari.Confirmatio Id,per quod aliud cõfirmatur dignius,verius atque firmius eſt alio, Exod. tomo 1 255.c.4.k

Confirmatio fit dupliciter, vno modo per amotionem impediẽtium, alio modo per accumulationẽ adiuuantium,vel conferentium,3.Reg. 15.c.3.F

In confirmatione & extrema vnctione, oleum debet eſſe conſecratum,alioquin non confertur ſacramẽtum,4. Regum 88.c.4.H

Confirmatio eſt ſacramentum neceſſitatis, nõ quòd per illud conferatur aliquid, ſine quo non ſit aditus ad vitam æternam, ſed quia neceſſe eſt, vt non contẽnatur,& iſtud ſacramentum cuicunque fideli petenti dandum eſt,quantumcunque ſit porcus, ideſt,carnalis, & exiſtens in notorijs, & manifeſtis delictis,ſolum tamen debet admoneri,vt a tali conuerſatione reſipiſcat &c. Mat.to.3 119.c.2.B

Confiteri.Confeſſio.

Confiteri laico tempore neceſſitatis ſecundum Eccleſiæ ſtatuta aliquid confert,Leuit. 166.c.1.C

In veteri teſtamento non magis proficiebat confiteri ſacerdoti,quam hirco,vel lapidi Leuit. 166.c.1.C

Et conuenientius fuit tunc confiteri hirco, quam ſacerdoti ex duobus. primo ad oſtendendum, quòd illa confeſſio non habebat efficaciam, cum fieret illi,qui non intelligebat, quare cum magis proficeret tunc confiteri ſacerdoti,quam hirco,vt hoc crederent Iudæi, ſic factum eſt. Nam ſi confiterentur ſacerdotibus,poſſent credere Iudæi,quòd proficiebat illis illa confeſſio,& ſic errarent. Secundo,quia illud erat figura. Et ita ipſi intelligerent, quòd propter aliquid ſignificãdum factum fuerit,&c.Leuit. 166.c.2.A

Confitens tenetur exponere ſacerdoti omnia, per quæ ille ſcire poſſit modum imponendæ congruæ ſatisfactionis,Mat.tomo 5 74.c.3.H

Confeſſio peccatorum, quæ fiebat per magnum ſacerdotem in die expiationis ſuper caput hirci, non erat confeſſio ſacramentalis,Mat tom.1. 185 c.1.B

Baptizati a Ioanne confitebantur peccata ſua nõ quidem particulariter, ſicut nos in confeſſione ſacramentali, ſed dicebant, ſe eſſe peccatores dicentes. Ego ſum peccator,& offendi Deum in multis &c. Nec Ioannes aliquem abſoluebat a peccatis, &c. Mat.tomo 1 185.c.3 K

Figura & ſignificatio cõfeſſionis ſacramentalis noui teſtamenti fuit confeſſio illa, quam faciebat ſummus ſacerdos in die expiationis ad aurẽ capri emiſſarij &c.2.Paralip. 28.c.1.D

Confeſſio ſacramentalis licet ſit de iure diuino,tempora tamen confeſſionis,& aliæ circunſtantiæ non fuerunt limitatæ iure diuino, ſed iure canonico, &c.2.Paralip. 221.c.1.B

Confeſſionis lex,ſcilicet, omnis vtriuſque ſexus, &c. omnes obligat potiſſime tamen viros imperfectos pro quibus lex laxior eſt,quam viros perfectos,qui ſequuntur vias cõſiliorum,&c.2.Paralip.221 c.1.C

Confeſſio aliquando eſt neceſſaria, & aliquando vtilis,2.Paralip. 221.c.2.D

Confeſſio ſacramentalis figurata fuit per confeſſionem illam, quæ fiebat hirco emiſſario quolibet anno in die expiationis,Leuit.16.vt probatur Leui. 165.c.3.H

Sed quare peccata Iudæorum dicerentur hirco, & non ſacerdoti,vide ibid.

Et quare fieret confeſſio peccatorum omnium Iſraelitarum capro emiſſario,vide ibidem. 166. c.4.K

Confiteri peccata nec eſt de iure naturali, neque de

Universidad de Deusto Biblioteca

lege veteri, sed de lege noua, & Ecclesiæ determinantis tempus, & modum, & alias cæremonias confessionis, Mat.tomo 3 181.c.4.F
Confiteri proprie est aperte fateri, vel asserere, &c. & scriptura transumpsit ad significandum laudem, vt Psalmus: Confitebor tibi, quoniam exaudisti me, & Psalmus: Confitemini Domino, quoniam bonus, &c. Et post hæc, transumptum est ad significandum expressionem vocalem peccatorum, & cæt. Mat.tomo 3 287.c.2.A
Voce, & opere Christum vtiliter confitemur coram hominibus, Mat.tomo 3 264.c.2.B
Confessio fidei semper est meritoria, & aliquando est necessaria, & aliquando non, Matth. tomo 3 263.c.4.F
Qui se peccatorem non confitetur, Deum vituperat, ac mendacem facit, Mat.tomo 3 287.c.2.B
Qui erubescunt Christum confiteri, peccant mortaliter, Mat. tomo 3 263.c.4.H
Lex de confitendo, solum obligat ad confitendum peccata mortalia, ita quòd nemo tenetur confiteri peccata venialia, etiam si nulla habuerit mortalia, &c. Mat.tomo 4 26.c.2.B
Pie statutũ est ab Ecclesia semel saltem in anno confiteri, &c. Mat.tomo 4 26.c.2.D
Confiteri laico non contingit, nisi in necessitate, quãdo non potest haberi sacerdos. Et tunc licet laico confiteri, Mat.tomo 4 177.c.3.K
Qui confitetur tripliciter, habet remissionem pœnæ, primo satisfactorie, secundo meritorie, tertio sacramentaliter, Mat.tomo 4 176.c.4.F
In Christi confessione ideo meremur, quia in ea est quædam difficultas, Mat.tomo 4 167.c.4.G
In confessione obtinet peccator triplicem remissionem, primo satisfactorie, secundo meritorie, tertio sacramentaliter. Primum est ratione confusionis, & verecundiæ. Secundum, quia peccator subijcit se sponte clauibus Ecclesiæ, & in hoc est duplex meritum, scilicet, fidei, & obedientiæ, &c. Matth. tomo 4 176.c.4.F
In iterantibus confessionem eorundem peccatorum non remittitur aliquid de pœna in absolutione secundæ, & tertiæ confessionis, &c. sed totum de pœna, quod dimittitur, est per absolutionem in prima confessione, vt aliqui dicunt, sed hoc improbatur ab Auctore, Mat.tomo 4 177.c.3.I, &c.
Sacerdos non debet audire confessionem illius, cum qua rem habuit, nec illa illi confiteri, &c. Matth. tomo 4 186.c.2.C
In audiendo confessionem, & in absoluendo excommunicatum, qui modus debeat obseruari, Matth. tomo 4 186.c.3.I
Non sunt confitendæ peccatorum circunstantiæ, nisi quando mutant speciem, & ingratitudo non est de his, quæ mutant speciem, quia omni peccato accidit, &c. Mat.tomo 5 74.c.4.F
In confessione dupliciter aliquid contingit dici, Mat. tomo 5 74.c.3.F
Confessionis materia non est nisi peccatum, & cæt. Mat.tomo 5 74.c.4.G
Confessio peccatorum solum introducta est ex mandato Dei, vt puri efficiantur homines ad participandum merita passionis Christi, & cęt. Defensor. 37.c.2.A
Confessores. Vel confessionẽ audiẽtes exhortatur Auctor, Genes. 415.c.3.I
Confessores grauiter errant, quærentes indiscrete de modis peccatorum, potissime circa luxuriam, & auaritiam, Mat.tomo 5 187.c.2.B
Confessores nõ debent se graues ostendere in iniungenda pœnitentia, vbi non est restitutio necessaria, vel debitum speciale alicui, sed sequi conditionem pœnitentis, & si ille vult pro magnis peccatis, paruam sibi imponi satisfactionem, parua imponenda est pœnitentia, &c. Mat. tomo 6 173.c.4.G
Confessores dicuntur interdum, qui in supplicijs non desinunt confiteri veritatem, Et ita dicitur in historia Beatæ Ceciliæ de Vrbano Papa, quòd iam tertio Confessor extiterat, idest, ter fuerat passus supplicia pro cõfessione nominis Christi, sed tunc non dicebatur martyr, quousque moreretur &c. Mat.tomo 4 79.c.4.H
Conflagratio. Ignis conflagrationis erit ad duo, Mat.to.7 124.c.3.G
Conflagratio generalis non erit ad pœnam, sed ad mutandum statum &c. Genes. 89.c.1.D
Conflare. Duo significat, scilicet, congregare, vel conuertere vnum in aliud per resolutionem, 4.Reg. 220.c.2.B
Conformitas. Ad Deum. Quando res dicantur conformes Deo, Mat.to.6 73.c.3.G
De conformitate inter nos & Deum, Matth.tom.6. 73.c.3.G
Confortari. Pertinet ad acquirere fortitudinẽ & esse robustum ad manendum in ea, Iosue tomo 1 206.c.3.E
Confringere. Inter confringere, & conterere, quid intersit, Matth. tomo 5. 269.c.1.E
Congregat. In omnibus Congregationibus Israelitarum, quæ fiebant, vocabãtur potissime maiores natu. 2. Paralipom. 63.c.2.B Quia nulla est congregatio, in qua non sit opus senioribus &c. ibidem
Qui dicantur congregari in nomine Christi, Matth. tomo 5 62.c.1.B
Congregatio hominum ad iudicium duas habebit conditiones, Mat.tomo 6 297.c.4.F
Congregatio iudicandorum erit duplex, Mat.tom.6. 306 c.4.G
Coniux. In conuersione alicuius cõiugum infidelium, etiam existente diuortio, quæ forma debeat teneri, 1. Regum tomo 1. 96. colum.2.C
Coniux fidelis tenebatur habitare cum infideli, etiã cum contumelia creatoris, tempore, quo domini temporales non erant Christiani, hodie tamen nõ, nisi vbi principes sunt infideles, 1.Regum tomo 1. 97.c.2.B
Et quando infidelis non vult cohabitare cum cõuerso ad fidem, vel non sine contumelia creatoris, tunc licet fideli transire ad alia vota ex dispensatione Dei absoluentis fidelem ab onere matrimonij infideli dissoluendo matrimonium. Et tamen infidelis non est liberatus ab onere matrimoniji, immo manet obligatus ad sequendum fidelem, cum priuilegium non sit datum in fauorem infidelium &c. Et si fidelis requirit infidelem ad cohabitandum secum & infidelis non vult, tunc fidelis habet duas vias, quarum vtranque potest eligere, prima est transire ad alia vota, si voluerit. Secunda est compellere infidelem, vt ipsum sequatur. Et cogetur infidelis per iudicem ecclesiasticum, vel temporalem manere cum fideli, cum matrimonium non sit iam dissolubile, neque repudium licitum, &c. 1.Regum tomo 1 97.c.3.G
Si fidelis coniux, infideli nolenti secum cohabitare, transierit ad alia vota, tunc potest infidelis transire etiam ad alia vota, sed non prius, quam fidelis transeat, &c. 1.Regum tomo 1 98.c.1.A
Apud infideles non sunt coniuges mulier repudiata, & vir, cui illa post repudium nupsit, si conuertantur ad fidem, nec vnquam fuerũt, sed adulteri semper. Nam fides non efficit matrimonium vbi nullum erat, pręcipue dissoluendo matrimonium pręexistens, extra de diuortijs, cap. gaudemus. Et illa tenetur requirere virum infidelem, si vult illam sequi, & si velit cohabitare illi absque contumelia creatoris, redibit ad illum, quòd si sic, poterit illa ex tunc esse legitima vxor viri, quem tenebat, & cum quo conuersa est ad fidem, si de nouo copulentur, & ipse ad fidem conuertatur. Nec obstat, quòd eam per adulterium polluit, iuxta illud extra de eo, qui duxit in matrimonio, &c. per totum, quia istæ sunt constitutiones canonicæ, nec sunt de iure diuino. Secundo, quia quando polluit per adulterium, erat in tali statu, in quo non reputabatur adulterium Et in his opinio prævalet veritati, 1. Regum tomo 1 98.c.2.B
Quando alter coniugium fornicatus est, alter poterit intrare religionem, inuito fornicario, 1. Regum tomo 1 104.c.3.G
Si alter cõiugium fidelium fiat infidelis, & relinquat vxorem fidelẽ, & postea fiat fidelis, & repetat vxorem, potest vxor, non obstante illo, ingredi religionem, extra de conuersione coniugato. cap. mulier. Secus tamen est, quando ambo erant infideles, & vnus conuertitur ad fidem, & alius non, qui si fit requisitus de cõuersione, vel cohabitatione extra contumeliam creatoris, & non vult. Si tamen postea resipiscat, & conuertatur, poterit impedire ne alius fidelis transeat ad alia vota, vel intret religionem &c. 1.Regum tomo 1 104 c.4.H
Quòd si tamen iam intrauerit religionem, etiam si non sit professus, non tenetur exire, vt cohabitet, &c. potest tamẽ exire si voluerit, ibidem 105.c.2.A
Quando vterque coniugum fornicatur, non potest alter alteri opponere fornicationem, &c. 1. Regũ tomo 1 106.c.4.F
Quando alter coniugum infidelium conuertitur ad fidem manente alio in infidelitate, potest fidelis cohabitare infideli, si voluerit, Maxime si hoc faciat sperans de illius conuersione. Et tamen nõ cogitur manere cum eo, sed liberum est sibi cohabitare, vel recedere, vt patet 28. quæst. 1. cap. siquis gẽtilis &c. Et assignatur ratio. San. Thomæ, quare liceat fideli cohabitare infideli, vel recedere ab eo, scilicet, diuersitas vitæ &c. sed non multum satisfacit, vt probatur 1. Regum tomo 1 109.c.4.I
Et assignatur alia ratio ab authore, ibid.
Iura vocant coniuges socios humanæ, & diuinæ domus, 1. Regum tomo 1 110.c.1.E
Ad hoc, quòd alter coniugum transeat ad fidem, non oportet, quòd habeat licentiam alterius coniugis, iuxta illud, qui non dimittit patrem, vel matrem, vel vxorem, &c. propter me &c. 1. Regum tomo 1. 111.c.2.C
Coniux fidelis non cogitur habitare coniugi infideli propter prolem susceptam, ne sit ei periculum salutis animæ, nam etiam sine ista cohabitatione, prouisum est de iure hoc, 1.Reg.to.1. 111.c.2.C
Coniugum filij, qui nati sunt vel concepti, cum parẽtes eorum erant fideles, & postea parentes vel alter eorum fiat infidelis, coguntur filij baptizari, si vero nati, vel concepti sunt de parentibus tunc infidelibus, qui parui sunt cum parentes eorum conuertuntur ad fidem, debent baptizari, secus si tunc essent adulti, &c. 1. Reg. to. 1 111.c.2.C
Coniugem fidelem manere cum infideli bonum est, dicit Sna. Tho si sit spes de illius conuersione, in quo innuit malum esse, si non sit spes, & cæt. quod non videtur sane dictum, nisi intelligatur sic, quòd melius sit recedere, 1. Regum tomo 1 108.c.3.G
Circa coniugem repellendum, non est simile de fornicatione carnali, & de fornicatione spirituali, scilicet, de infidelitate, &c. 1. Regum tomo 1. 112.colum.1.E
Contra coniugem solum habet obijci fornicationem commissam post matrimonium, vel post sponsalia, & non illam, quæ præcessit. Extra de iureiurã. in c. quemadmodum, 1. Regum tomo 1. 121.c.2.B
Generale est, quòd coniux fidelis nunquam tenetur cohabitare coniugi infideli. 1.Reg.to.1. 122.c.3.F
Conuerso altero cõiugum infidelium ad Christum, quòd ambo maneant in coniugio malum esse, & contra mandatum Christi, dixit Polentius, dixit secundo, quòd Apostolus illud asseruit mandans ꝙ manerent copulati, quæ sunt incompatibilia, sed vtraque pars dicti Polentij falsa est, vt probatur. 1.Reg.to.1. 124.c.1.D
Coniugi fideli, in primitiua ecclesia, non licebat separari ab infideli propter duo. fol.125.c.2.D. Sed nũc licitum est, nec extant illa duo. ibidem. fol.126.c.2. E.& 126.c.4.G
Nullus coniugum tenetur alteri debitum offerre, sed exactus debet reddere. Matth.to.5. 48.c.2.A
Quando dixit auctor, quòd non licebat coniugi fideli recedere ab infideli, quandiu infidelis cohabitare vult sine contumelia, &c. Nec vult trahere ad peccatum mortale, dupliciter vult intelligi; vno modo, quòd tenetur manere, idest nõ trãsire ad aliud matrimoniũ, licet possit cessare à cohabitatione, si autem infidelis recedat, licitum est tunc fideli, recedere à cohabitatione infidelis transeundo ad aliud matrimonium. Alio modo, quòd licebat etiam recedere à cohabitatione infidelis, quandiu ille sine contumelia cohabitat, s. tempore Apostoli in principio ecclesię, & hoc non, quia tunc turbaretur status fidelium, secus tamen nunc. 1.Reg. to.1. 126.c.1.B.& c.4.G
Coniugem conuersum ad fidẽ cohabitare cum coniuge infideli, esse contra doctrinam vete. & noui testa. dixit Polentius, quod probatur esse falsum. 1.Reg.to.1. fol.128. col.1.D. Similiter falsum est, quod rursum dixit, s. quòd Apostolus iusserat fidelibus manere cum infidelibus. Et quòd nullo modo recederent ab eis, ibidem. 128.c.4.K
Non potest homo separare cõiuges sine iniuria Dei. Matth.to.5. 80.c.4.k
Coniuges infideles copulati matrimonialiter in gradibus vetitis a constitutione canonica, si conuertantur ad fidem, permittuntur manere copulati, Et non secundum dispensationem, sed ipso iure. Et de rigore. Et male fieret, contrarium faciendo. 1.Reg.to.1. 136.c.3.H
Coniugatus. In quo casu sit melior, quàm virgo. Matth.tomo 7. fol.24. col.4.F
Coniugatorum, & maxime diuitum, desiderium maximum est habere filios, &c. 4.Reg. 35.c.4.H
Coniuratio. Coniurare contra dominium est contra ius naturale. 4.Reg. 100.c.1.A
Coniuratio importat compositionem multorũ contra aliquem, iuramento firmatam. 1.Reg.to.2.f.99. col.1.C
Coniuratio & conspiratio, secundum se, non significant aliquod malum, sed solum ex fine, ad quem fiunt. Nam coniuratio est multorum congregatio ad se

Universidad de Deusto Biblioteca

ad se iuuandum in aliquo cum iuramento, conspira tio vero est multorum concordia, s. quia spiritus multorum idem sentiunt, &c. Iura tamen humana accipiunt semper coniurationem & conspirationē in malam partem, vel significationem. 4. Reg. f. 99. col. 4 K

Consanguinitas. Consanguinitatis iura, quo ad coitum, quare non obseruent bruta. Gen. fol. 231. col. 3, H. Quia non est inter bruta consanguinitas, Ruth. 267.c.2.B

In secūdo gradu consanguinitatis matrimonio coniungi licitum erat tempore Abrahæ propter idolatriam, Gene. 288.c.1.E

Ad identitatem vel diuersitatem graduum consanguinitatis nihil agit natum esse ex matrimonio legitimo, vel aliter. Leuit. 180.c.3.H

In cōsanguinitate principium est pater &c. ex 8. Ethi. Leuit. 181.c.4.I

Consanguinitas est maius vinculum, quam affinitas, cum affinitas ex cōsanguinitate nascatur, &c. Leui. 214.c.1.C

In arbore cōsanguinitatis cautissime & non sine mysterio, vna domus vacua relicta est, quæ vocatur à iuristis ioachin siue truncus. Deuter. 120.c.1.C

Consanguinitatis gradus aut affinitatis nullos distinxit Christus. 1. Reg. to. 1. 129.c.3.k

Quod de consanguinitatis & affinitatis gradibus expressum est in lege Moysi, fuit cæremoniale, nec est de lege naturæ determinatio illorū graduum, quia si sic, nunquam licuisset contrarium. Et tamē licuit, nam aliquando cōtraxerunt fratres qui sunt in primo gradu &c. 1. Reg. to. 1. 131.c.3.E

Aliquid tamen est de iure naturæ, vt s. inter aliquas personas sit vetitus coitus propter reuerentiam, sed determinatio harum vel illarum, de iure positiuo est. ibidem.

Cōsanguinitatis & affinitatis gradus, quos Deus prohibuit. Leuit. 18. vetat nunc ecclesia & plures alios propter multa. 1. Reg. to. 1. fol. 131. c. 4. k. Et potest papa in illis dispensare, non tamen inter ascendentes & descendentes. ibid. 132.c.1.E

Consanguinitas nascitur ex affinitate & ecōtra. Matt. to. 2. 157.c.1.B

Consanguinitatis graduum determinatio ad contrahendum, est de iure humano. Et ideo ecclesia permittit conuersos ad Christum & coniunctos matrimonialiter in gradibus prohibitis, manere in illo gradu post conuersionem. Matth. to. 5. 88.c.2.A

In secundo gradu consanguinitatis contrahebant Iudæi, quia non erat illis prohibitus, vt patet Leui. 18. & 20. super 2. Paralip. 156.c.2.D

Consanguinitas est duplex, scilicet naturalis, & legalis, &c. Ruth. 267.c.1.B

Consanguinitas non solum dicit conformitatem naturalem in genitis causatam ex semine eodem, sed etiam recognitionem istius habitudinis, vel possibilitatem ad recognitionem cum amore reciproco naturaliter insurgente ex tali nexu. Ruth. f. 267. col. 1. E

Consanguinitas legalis non differt à naturali secundum essentiam, sed solum in assignatione graduū, quo ad prohibitionem matrimonij & successionē hæreditariam. Et determinatio ista non est eadem secundum leges omnium gentium: nam inter quasdam gentes nullus gradus est vetitus. In veteri vero testamento solus primus gradus inter descendentes collaterales inter se prohibitus erat: in nouo verò testamento à principio fuerunt determinati septem gradus consanguinitatis ad impediendum & diminendum matrimonium, sed postea propter multa inconuenientia, quæ sequebantur, restricti sunt ad quatuor, & vltra non est impedimentum, vltra quos non vocamus aliquos consanguineos, &c. Ruth. 267.c.2.D

Aliquando consanguinitas naturalis magis procedit quam legalis, & interdum econtrario. Ruth. f. 267. col. 3. G

Cætera de cōsanguinitate, & affinitate. vide in dictione Gradus.

Conscientia. Qui contra conscientiā agit, ædificat ad gehennam, vt patet extra de restit. spolia. cap. literas, & extra de præscrip. quoniam omne Exo. to. 1. fol. 85. col. 3. F. 1. Paralipo. 121.c.3.F

Agens contra conscientiam credens actum de se licitum, ex errore iudicij, esse illicitum, non oportet quòd peccet mortaliter, licet putet se peccare mortaliter, vt determinat sanctus Thomas in Quolibe. Exo. to. 1. 85.c.3.F

Conscientiam dedit Deus tanquam iudicem particularium, quæ alio iudicio legis iudicari non possunt. Et ideo per conscientiam ligamur. Et per cōscientiam absoluimur, vt patet 2. Corinth. 1. hæc est gloria nostra testimonium conscientiæ nostræ, & ad Rom. 14. omne, quod non est ex fide, peccatum est. Exo. to. 1. 86.c.3.F

Conscientia est lex, vbi lex deficit. Iudic. fol. 77. col. 4. K

Conscientia est præferenda famæ. Matth. to. 5. f. 51. col. 2. A

Conscientia absque lege dictat esse cauēdum ab operationibus malis. Exo. to. 1. 7.c.1.B

Consecrare consecratio.

Consecrari accipitur dupliciter, vno modo large pro quacunque applicatione rei ad Deum. Et isto modo omnia, quæ offeruntur vel vouentur Deo, dicuntur consecrari. Alio modo propriè: & sic idē est, quod applicari aliquid ad cultum Dei totaliter, ita quòd vsus illius rei sit immediate actus cultus diuini, & huiusmodi erant animalia, quæ immolabantur domino, & vestes sacerdotales, & omnia, quæ erant in sanctuario. Et sic accipitur consecrari Leui. 27. cum dicitur: Omne, quod domino cōsecratur, &c. Leuit. 354.c.4.k

Cum quis rem aliquam consecrabat domino in veteri testamento non poterat illam postea alienare, nisi forte esset aliqua res, quæ posset commutari vel redimi &c. 1. Paral. 212.c.1.E

Consecrare est sacrum efficere. Et illa res dicitur sacra per hoc, quòd transit specialiter in ius Dei, 1. Paralip. 307.c.2.B

Vbicunque in litera nostra habetur, consecrare manus sacerdotū vel initiare, in Hebræo dicitur complere, &c. 2. Paralip. 175.c.2.D

In consecratione summi sacerdotis, & aliorum sacerdotum, qui ritus seruarentur. Exo. tomo 2. fol. 71. col. 2. D

De consecratione sacerdotū veteris testamenti, vide in dictione Sacerdos.

In consecratione Eleazari filij Aaron, non fuerunt obseruata, quæ mandauit dominus, Exodi 29. propter temporis necessitatem, &c. Exo. tom. 2. f. 85. col. 1. C

Consecratio dicit aliquas cæremonias speciales vltra sanctificationem, &c. Exo. to. 2. 86.c.2.E

In consecratione episcopi vel papæ non imprimitur Character, cum non sint ordines. Exodi tomo 2. 87.c.4.H

Consecrationem sacerdotalem desiderare in veteri testa-

testamento, tale erat sicut desiderare episcopatum in nouo, vel ecclesiasticum beneficium, quia sunt honor, & onus simul. Exo. to. 2. 211.c.4.K

In cōsecratione calicis, ly æterni nō reperitur in euangeliis vel epistolis, determinatum tamen est ab ecclesia, quòd Christus illud dixerit, vt patet extra de celebratio. missarum. cap. cùm Marthæ. Leui. f. 263. col. 4. G

Consecratio dicitur quælibet applicatio spiritualis ad Deum. Nu. to 1. 68.c.2.D

In consecratione altaris holocaustorum plures fuerunt factæ cæremoniæ, quàm in cōsecratione aliorum vtensilium, quia septem diebus durauit consecratio specialis altaris holocaustorum. Nu. to. 1. 77. col. 4. G. Nam generalis facta est prima die erectionis tabernaculi. Nu. to. 1. 81.c.4.I

Sæpissime fiebant consecrationes sacerdotum & leuitarū inter Iudæos, sicut inter nos collationes ordinum. Num. to. 1. 91.c.3.G

De verbis consecrationis, quòd omnia fuerint à Christo dicta, tradit Innocētius III. de celebratione missarum. cap. cum marthę. cuius ratio & probatio refertur super 1. Reg. to. 1. 124.c.3.G

Consecratio rerū, quæ fiebat domino ab aliquo Israelita, fiebat per votum, vouendo illas dare domino, & nulla alia cæremonia fiebat, & si illæ res non applicabantur immediate vsibus diuinis, licebat illi Israelitæ applicare illas ad vsus suos, dum tamen illas non alienaret, sed semper manerent pro domino, secus tamē si immediate applicarentur vsibus diuinis, &c. 1. Paral. 212.c.1.A

Consecrationis verba non faciunt consecrationem, sed Deus & summus sacerdos facit illā ad præsentiam verborum. Matth. to 4. 247.c.3.G

Verba consecrationis, quibus vtitur Ecclesia, licet nō habeantur ita formaliter in euangelio, Ecclesia tamen suscepit illa ab apostolis, qui ea susceperunt à Christo, vt patet extra de celebratione missarū cap. cum marthę. Defen. 16.c.4.K

Cum sit consecratio secundum morem Ecclesiæ necesse est, quòd sacerdos totum Christum consecret &c. Parado. fol. 26. c. 4. I. Sed quare hoc, similiter & quare sub specie panis, vide ibidem.

Consecratum. Consecrata dicebantur quæcunque offerebantur, vel donabantur, aut vouebantur, vel qualitercunque in ius Dei transibant &c. Leuit. fol. 234. col. 2. C. Et oblationes consecrabātur per hoc, quòd tradebantur sacerdoti, & quæ donabantur vel vouebantur, per solam donationem vel votum consecrabantur, & transibant in dominium Dei, nec poterant in alios vsus conuerti. Et ea, quę ad Deum pertinebant ex lege, non poterant Deo donari vel vouerī cuiusmodi erant primogenita pecorum, &c. Leui. 234.c.2.C

Consecrata Deo ex donatione sine voto, eadem, quæ donata essent, &c. debebant dari. Et idem dicendum est de rebus voto traditis. Et est regula generalis, quòd quandocunque res, quæ vouentur, permutari. Qui vtitur illis applicādo illas ad suos vsus, contractat rem sacram, & peccat, si tamen essent consecratæ per oblationem, iam non poterat offerens tangere illas post actualem oblationem in sanctuario, nisi ex Dei speciali donatione, vt patet in victimis pacificis, &c. Leuit. 235.c.4.H

Consecrata Deo, & oblata habent se sicut superius & inferius, omne oblatum est consecratum, sed non è contra. Leuit. 235.c.4.k

Ex consecratis Deo quædam applicabantur ei per oblationem, & proueniebat aliqua pars domino de illis, & istæ res erant multum sanctificatæ, aliæ erant, quæ dabantur domino, sed non offerebātur Deo illa, nec pars illorum, sed solum ministris, vt decimæ & primitiæ, & illi, qui de primis debebant comedere, debebant esse mundi. Non tamen qui de secundis, immo talia poterāt cōuertere in alios vsus & vendere. Nam quilibet leuita poterat vendere, vel comedere decimas postea quàm diuidebantur. Leuit. 236.c.1.B

Tangens res consecratas, si sit laicus, peccat. Nu. to. 1. 269.c.1.B

Consentire. Melius est omnia mala pati, quā malo consentire. Matt. to. 5. f. 49. col. 4. I

Consequentia. Nūquam sequitur aliqua necessitas consequentiæ nisi ex aliqua necessitate absoluta. Iosue tomo 2. fol. 12. col. 3. I

Non debet tradi in consequentiam, quod ex speciali concessione factum est, extra de elect. cap. cum in cunctis. Iudi. 60.c.4.G

Consequi. Illud, quod naturaliter consequi non possumus, naturaliter desideramus. Matth. to. 6. 79.c.1.D

Conseruare conseruatio.

Conseruare se in vita, maxima cura omnium mortalium est, &c. Iosue to. 1. 160.c.4.k

Quo ad conseruationem sic se habēt res omnes comparatę ad Deum, sicut se habent substantiarum accidentia comparata ad substantias, &c. Exo. to. 1. 291.c.2.C

Quælibet res creata indiget conseruari in esse, quod ab alio accepit. Matthæi to. 5. 146.c.4.F

Ab opere cōseruationis nec vnquam cessauit Deus, nec in æternum cessabit. Exo. to. 2. 112.c.3.I

Nihil magis desiderat natura quàm se ipsam conseruare. Matth. to. 5. 116.c.1.A

Cuius præsentia est causa conseruationis eius, absentia est causa destructionis. 1. Reg. to. 1. 53.c.4.H

Consideratio. Dupliciter potest considerari corpus nostrum. Matt. to. 6. 138.c.3.G

Consideratio aliquarum rerum aliquando cognitarum duo facit. Matth. to. 7. 217.c.1.E

Consilium. De consilijs euangelicis. Num. to. 1. 76.c.1.D

Rara consilia reperiuntur in veteri testamento in nouo autem multa. Num. to. 1. 76.c.1.E

Inter consilium præceptum & admonitionem quid interfit. 1. Reg. to. 1. 127.c.3.H

Consilium seniorum, de quo. 1. Paralip. 26. erat domus quædam magna, quæ vocabatur domus consilij vel iudicij, & isti erant septuaginta iudices, qui conueniebant cum summo sacerdote, & definiebant omnes causas arduas Israelitarum. 1. Paralip. 302.c.2.A

Consilium & deliberatio nō est de necessarijs, sed de cōtingentibus agibilibus per nos. 3. Ethic. c. de cōsilio, & elect. 2. Paralip. 18.c.1.D.& 157.c.3.D

Sub consilio cadunt arduæ, & nō sub præcepto. Matt. to. 7. 116.c.1.A

Consilia sunt de iustitia super abundanti. Matth. tomo 2. 232.c.1.A

Consilium non solum est de faciendo opus bonum super erogationis, sed etiam de vitādo minora mala, &c. Matth. to. 3. 10.c.1.D

Ea, quæ secundum se sunt consilia, efficiuntur præcepta, secundum animi præparationem, ita q nihil

est

Universidad de Deusto Biblioteca

est tam perfectum inter omnia cõsilia, ad quod nõ teneatur homo habere animum præparatum, vt est ponere animam suam pro fratribus suis, &c. super Matth.to.3. 48.c.1.K

Christus non posuit consilia expresse, nisi de illis rebus, quæ pertinẽt ad excellentem charitatem &c. Matth.to.3. 85.c.1.D

Consilia in lege Christi neminem obligant nisi volentem se obligare. Matth.to.3. 291.c.4.F

Consilium, prout venit à consiliando, est actus prudentiæ, non tamen prout venit à consulendo. Mat. to.5. 39.c.4.H

Quando consilia sint necessaria alicui Christiano. Matth.to.5. 23.c.2.A

Quomodo in consiliis consistat perfectio. Matt.to.5. 135.c.1.D

In consiliorum obseruatione includitur obseruatio præceptorum, & totum bonum, quod est ex obseruatione eorum, & additur aliquid plus. Matt.to.5. 135 c.2.B

In actibus consiliorum nõ consistit perfectio, sed perfectionis dispositio, nam perfectionis instrumenta sunt consilia, quia per ea tolluntur impedimenta actus perfecti charitatis, sic dicit abbas Moyses in collationibus patrum, scieiunia, vigiliæ, meditatio scripturarum, nuditas atque priuatio omnium facultatum, nõ perfectio, sed perfectionis instrumenta sunt, &c. Matth.to.5. 136.c.3.F

Consilium est abstinere omnino à venereis, sed Christus non indixit illud apostolis propter magnam difficultatem &c. sed solum ostendit quòd erat res valde pertinens ad perfectionem, &c. Matth.to.5. 137.c.1.C. & seq.

Consolari. Dupliciter accipitur. Matth.to.7. 213.c.2.C

Inter consolari & lætificari quid interfit. Matth.to.3. 77.c.4.I

Consolationem accipere ab alio potest dupliciter intelligi, &c. Matth.to.7. 213.c.2.C

Consolatio Dei tanta est, vt non solum per ipsam homo ipse consolationem accipiat, sed etiam quòd possit alios consolari. Matth.to.6. 278.c.4.I

Consors. Omnis potestas recusat habere consortem. Matth.to.5. 89.c.2.G

Constantinopolis. Dicebatur Bisãtiũ, priusquam Constantinus imponeret illi hoc nomen. Et ante hòc vocabatur Lacedemonia. 1. Paralip.to.1. 9.c.2.B

Sub Constantino imperatore Ecclesia cœpit habere pacem, & concilia cœperunt publice fieri, & congregationes Christianorum. Matth.to.5. fol.201. col.3.F

Constantinus imperator fuit post Christi passionem, annis quasi quatuor centum. Defen. 24.c.4.F

Constellatio. Celi quomodo generationẽ adiuuat. Exo.to.1. 45.c.4.I

Constitutio. Constitutiones distinguũt iuristæ in sanctiones, decreta & & interdicta. 4. Reg. 228.c.1.E

Constitutio non extẽditur ad præterita, nisi expresse de hoc caueatur in illa. 1. Paral. 62.c.4.K

Consuetudo. Obtinet locũ legis, & optima legũ interpres dicitur, cum lex deficit, vt patet extra de consue. cap. Cum dilectus. Gen. 316.c.2.E

Nulla consuetudo potest introduci contra ius naturale, vt patet in decretis dist. 9. quia contra ius naturale nulla est præscriptio, &c. Gen. fol. 316. c.3.H Et etiam patet hoc. ff. de iustitia & iure naturali ciuili & gentium. §. 1. ibidem. 317.c.4.H

Consuetudo interdum facit ea, quæ alias essent peccata, non esse peccata. Exo.to.1. 85.c.2.D

Consuetudo causat fortissimam impressionem, & mouet vt natura determinatè, cum ipsa sit altera natura. Mat.to.2. 86.c.1.C

Cõsuetudo dicitur, cum ea, quæ lege statuta nõ sunt, nec conscripta, sed ex vsu facientium obtinent robur, & quomodo consuetudo differat à more. Leuit. 178.c.2.E

Consuetudo succedit legi, & ideo maior est auctoritas legis quàm consuetudinis, quæ pro lege accipitur, quãdo lex deest, cum ipsa sit legum interpres, de consuetu. c. cum dilectus. 1. Reg.to.1. f.138.c.4.I

Consuetudo longi temporis, nisi sit contra legem, obligat sicut lex, vt patet in decretis. dist. 12. cap. diuturni mores &c. 1. Reg.to.2. 183.c.3.F

Consuetudo habetur pro lege, defi ciẽte iure scripto. 2. Paral. 85.c.4.I

Consuetudo interpretatur legem. Matth. tomo 6. 171.c.1.E

Consuetudo longæua potest tollere obligationem soluendi decimas. Matth.to.6. 225.c.1.B

Consuetudo decimarum quantum valeat. Mat.to.6. 229.c.2.E

Consuetudo non præiudicat iuri naturali quo ad prima præcepta eius, bene tamen quo ad secunda. Prima præcepta iuris naturalis sunt primo nota, quæ ex seipsis habent notorietatem, quòd bona & æqua sint, & ita ab omnibus æstimãtur, vel æstimari possunt. Alia sunt, quæ recta iudicantur secundũ illam naturalem conceptionem, quorum tamen rectitudo vel bonitas nõ apparet per se ipsa, sed inquantum deducuntur ex illis primo notis in lege vel æstimatione naturali. Et ita dicuntur secunda præcepta iuris naturalis. Prima non tolluntur per cõsuetudiuem, nec cadit in illa aliqua præscriptio, vt innuitur extra de consue. c. vltimo. & in decretis dist. 9 sed contra secunda præcepta habet magnas vires consuetudo, & per eam potest aliquid addi & aliquid subtrahi, cuiusmodi est habere plures vxores, &c. Matth.to.5. 84.c.2.D

Nulla consuetudine potest præscribi ius diuinum. Matth.to.5. 84.c.4.F

Consuetudo longæua facit ius, quãdo scilicet est præscripta. Mat.to.6. 206 c.1.B

Consuetudo magnas vires habet circa ea, quæ sunt de iure humano, facit enim de personis legitimis illegitimas ad matrimonium, extra de cogna. spiri. super eo. Etiam clericos, qui de iure ad continentiam perpetuam non tenebantur, cogit consuetudo ad continentiam, vt patet 32. dist. cap. placuit. etiam in ritu sacramẽtorum tenetur consuetudo, vt in baptismo circa trinam vel vnicam immersionem, de consecra. distin. 4. de trina. Etiam consuetudo, quamuis non possit tollere ius naturale, aut diuinum; potest tamen ius positiuum siue humanum in totum tollere, si consuetudo est generalis. dist. 4. cap. leges, vel in partẽ, si est particularis. dist. 12. cap. consuetudo Mat.to.6. 224.c.2.B

Consul. Consules Romani, qui totam Romam regebant, erãt annales ante tempora imperatorum. 1. Paral. 40.c.2.A

Consulere. Sacerdos cum cõsulebat dominum applicabat rationale & Ephod, & ibi consulebat, &c. Iosue to.1. 165.c.3.I

Multiplex erat modus consulendi dominum in veteri testamento, nam aliter Moyses, & aliter alij prophetæ, & aliter sacerdos magnus. 1. Reg. to.2. f.73. col.1.B. Similiter & per somnia. 1. Paralip. fol.157. c.4.k.2. Paral. 238.c.2.B

De modis consulendi Deum, quos habuerunt Iudæi tempore Moysi ad certificãdum de dubijs. Defen. fol.29.col.3.G. Et de sex aliis modis post mortem Moysi, quorum primus fuit per prophetas, de quo ibidem. fol.29 c.4.G. Et tres modi per sacerdotes, de quibus, vide ibidem. Quintus modus fuit per somnia, de quo ibidem. fol.30.c.2.E. Et sextus per sortes, de quo ibidem. Et omnes isti modi cessauerunt multo tempore ante Christi aduentum, vt probatur ibidem. 30.c.3.K

Consulentes aliis ad malum interdum puniẽtur magis quàm operantes malum, vt patet in decretis, dist. 86. c. tanta nequitia. Iudi. 195 col.4.H

Consultare Deum. Tripliciter consultabatur Deus apud Iudæos. 1. Reg.to.1. 229 c.1.E

Extra sanctuarium poterat Deus consultari, dum tamen ille, qui consultaret, esset summus sacerdos: & haberet ephod. Iudi. 205.c.1.B

Consũmatio sæculi. Illud Matth.24. Et tunc veniet consummatio, intelligitur de euersione Ierusalem. super Mat.to.6. 281.c.2.E

Contactus. In distantibus nõ potest esse cõtactus. super Matt.to.7. fol.216. col.4.G

Actio non fit nisi per contactum. super Matth. to.6. 92.c.2.E

Contactus non fit nisi in eis, quæ communicant in materia & in quantitate. super Matth. to.4. f.133. col.2 C

Contaminare. Vel polluere in sacris literis aliquãdo accipitur pro cõtemnere, iuxta illud Mala. idest magnum est nomen meum in gentibus, &c. Leuit. 246.c.2.B

Contemnere. Qui contẽnit res suas, non bene vendit eas. Gen. f.32. col.1.B

Contemnere & honorare ad eundem pertinere vidẽtur. Matth.to.7. 66.c.3.F

Nemo contemnit perfectos, immo impossibile est quod quis contemnat perfectum, quem perfectũ existimat. super Matth.to.5. 26.c.1.D

Contemptor. contemptus.

Iudæi erant contemptores maiestatis Christi dupliciter. Matth.to.5. 257.c.3.G

Contemptus mundi ad satis proficientes pertinet. Gen. 32.c.1.C

Contemptus est, cum mandantis, aut mandati, auctoritate neglecta, in aliud quodcunque volumus effrenate deuolumur. Exo.to.1. 24.c.3.G

Contemplatio. In contemplatione magna attentio facit, vt nulla percipiatur sensitiua delectatio. Parado. 48.c.4.I

Contemplatiuus. Non contẽplatur vt agat, sed agit, vt contempletur, cum contemplatio sit totius actionis finis vltimatus. Gen. 341.c.4.G

Contentio. Et discordia pertinent ad iram & inanem gloriã, sed diuersimode. Matth.to.3. 7.c.3.F

Contentio statim extinguenda est, ne insurgat ad maiora. Mat.to.5. 4.c.2.D

Conterere. Inter cõrerere & cõfringere quid interfit, vide super Matthæ. tom.5. 269.c.1.D

Contestatio. Aliquando capitur pro admonitione, vt patet Psal.80. Audi populus meus, & cõtestabor te, &c. 4. Reg. f.165.c.4.I

Continere. continens.

A carnis tentationibus continere volentem nemo potest liberare nisi gratia Dei. Matth.to.5. f.115. col.2.A

De continentibus & incontinentibus quo ad iudiciũ, Exo.to.1. 247.c.3.K

De continere eminenter, vide in dictione eminẽter.

Continentia. Circa cõtinentiam dicunt aliqui doctores, quòd si nũc omnes homines vno animo consentirent, vt continentia esset in toto orbe, ita quòd amplius non esset aliqua copula carnalis, Deus suppleret numerum electorum, alio quodammodo, sicut Euam formauit ex Adam. Gen. 47.c.4.G

Leges imposuerunt omnibus continentiam, quia sola potens est animas cum fiducia Deo præsentare, vt patet in auctentica de lenonibus. §. sancimus. Nu.to.2. 332.c.4.I

Continentia Booz comendatur. Ruth. fol. 267. col.4.F

Continentiæ votum fauorabilius est, quàm contractus matrimonij. 1. Reg.to.1. 112.c.4.G

Continentiæ votum solenniz atur per ingressum religionis, vel per susceptionem sacrorum ordinum, extra de voto & voti redẽp. cap. quod votum lib. 6. 1. Reg to.1. 111.c.1.C. & 107.c.4.I

Continentia nunquam dicitur nisi ex voto, vel pacto, & nunquam ex præcepto. 1. Reg. to.1. 107.c.4.I

Continentia non est virtus, quia nõ est habitus. Mat. to.2. 165.c.2.A

Continens differt à temperato, quia licet vterque bene agat, tamen temperatus agit ex habitu, inclinatione & electione. Continens autem non agit ex habitu, quia nondum habet illum, sed agit ex consideratione finis, quia iudicat valde bonum esse abstinere à delectabilibus turpibus, & ideo abstinet sed non delectabiliter, quia cum tristitia & difficultate. Matth.to.2. 165.c.1.B

Continentia liberat homines à seruitute carnis. Mat. to.4. 42.c.1.A

Ad seruandam continentiam in viduis documẽtum præcipuum est nõ cogitare preteritas venereorum delectationes, nec tempora, nec loca, nec modos. Matth.to.4. 41.c.4.G

Continentiæ tres sunt gradus. Mat.to.4. fol.25.c.4.G & super Matth.to.7. 29.c.3.G

Ad continentiam perpetuã licet, nemo directè obligetur sine voto, per accidẽs tamen bene obligatur, vel ratione diuortij, vel morbi, &c. Et illud dictum Gregorij iunioris, quod habetur 32.q.7. cap. quod proposuisti, falsum est, & non recipitur, quia non solum est contra sacros canones, sed etiam contra doctrinam euangelicã, sic dicit Gratianus ibidem, nec omnia Gregorij iunioris approbata sunt per Leonem Quartum. 20. dist. cap. de libellis, sed ea, quæ benè dixit, vel quæ locutus est de matrimonio, quod contractum est per verba de præsenti, & tamen non tenuit, licet tenere putaretur, eo quòd mulier erat persona illegitima, quia, s. arcta, ita vt à nullo cognosci posset, sed melius dicit Gratianus. Matth.to.5. 112.c.2.A

In seruando continentiam sunt duo, scilicet propositum, & cohibitio motus organorum genitalium ab actibus venereis. Mat.to.5. 115.c.1.A

Perpetua continentia ex duobus prouenit, scilicet ex voluntate hominis, & ex dono Dei. Et primum sine secundo non sufficit. Matth tomo 5. 115.c.3.G Et de hac specialiter dicitur quòd nemo habet illam, nisi Deus det, & hoc propter multa, ibidem.

Universidad de Deusto Biblioteca

215.c.3.K. & assignatur causa, quare non habeant omnes istud donum. Matth.to.5. 116.c.2.B

Perpetua continentia, & virginitas non omnibus petentibus & appetentibus datur. Matth. to.5. f.116. col.1.D

Continentia Abrahæ potuit esse æqualis in merito Ioannis virginitati. Matth,to.7. 24.c.3.H

Contingenta. Et necessitas in rebus assumi debent priusquam res sint. Iosue tomo 2. 12.c.4.G

Res non dicuntur cõtingentes vel necessariæ, pro eo tempore, quo sunt, sed prius quam sint. Iosue to 2. 12.c.4.H

Continuum. Continuorum tria sunt genera, s. permanens, successiuum, & mensura successiui, s. tempus. Exo.to.1. 67.c.4.G

In quolibet continuo, cuiuscunque generis sit, oportet dare terminos indiuisibiles, & cum nõ sint nisi tria genera continuorum, s. continuum permanẽs cõtinuum successiuum, quod est motus, & continuum, quod est mensura continui successiui quod est tempus, ita est dare solum tres terminos, quorũ quilibet est indiuisibilis, s. punctus instans, & mutatum esse. Exo.to.1. 67.c.4.G

Contractus. Omnes contractus inter Iudæos & gentiles vetiti erãt, Exo.34. vbi dicitur, non ineas pactum cum hominibus illarum regionum, &c. Leuit. 205.c.1.C

In contractibus non oportet exprimi, quæ à lege insunt. Leuit. 297.c.4.I

De contractu innominato, Matth. tom.7. 49.c.3.F

De contractu matrimonij, & quomodo in solo illo cadat vsura. Matth.to.7. 48.c.2.B

Duo sunt cõtractus, de quorum ratione est, quòd sint gratuiti, s. mutuum & accommodatum. super Mat. to.7. fol.76 col.2.E. Nam mutuum, si non sit gratuitum, transit ad venditionem, & commodatum, si non sit gratuitum, transit ad locationem.

Contrarietas. Quod non habet contrarium, nõ potest corrumpi. Mat.to.6. 92.c.1.E

Contrarietas in aliquo est duplex, Parad. 66.c.1.C

Contrariorum colligatio non est nisi ad cõtinuationẽ motus & vnitatis in natura, Iosue to.1. fol.190. col.2.B

Contrariorum colligatio est vt ipsa contraria per aliquid sic disponantur, quòd ab vno ad alterum sit processus. Iosue to.1. 191.c.3.I

In elementis, quæ habent contrarietatem solidam & simplicem, vnum medium est ad colligãdum illa. Iosue to.1. 191.c.3.I

Vbicunque est solida contrarietas secundum Platonem oportet esse colligantiam per duo media, vbi autem est contrarietas simplex vel plana solum est colligantia per vnum medium. Iosue to.1. fol.190. col.1.B

In omni contrarietate solida sunt quatuor extrema contrarietatis dissimilia. Iosue to.1. 190.c.3.H

In contrarietate elementorum non solida ponuntur solum tres qualitates dissimiles. Iosuę to.1. fol.190. col.3.I

Impossibile est, quòd ea, quæ simplicem contrarietatem habent, copulentur duabus medijs qualitatibus, sicut impossibile est, quòd ea, quæ solidam habent contrarietatem vnica copulentur qualitate. Iosue to.1. 190.c.4.H

Omnia elementa habent inter se contrarietatem solidam & simplicem, sed nullum habet contrarietatem solidã ad immediatũ sibi. Ios. to.1. f.191.c.1.D

Dę contrarietate solida & simplici quatuor temporum anni, & de proportione & colligatione illorũ per media, vide Iosue to.1. 192.c.2.D

De contrarietate solida & simplici quatuor humorũ hominis, & de colligatione eorum. Et quæ requirant medium, & quæ non. Iosue to.1. 193.c.1.C

Inter phlegma & choleram est cõtrarietas solida. Iosue to.1. 193.c.4.F

Contrapassum. De contra passo, vide in dictione Talio.

Contritio. Ad contritionem nõ exiguntur longa tempora, sed cõtritio quasi instantanea sufficit ad obtinendam veniam. Iudi. fol.96. c.1.E. Et probatur exemplo. 1.Paral. fo.151. col.3.I 2.Paral. 223.c.1.A

Cõtritio directè ordinatur ad deletionem culparum, non tamen pœnarum. 4.Reg. 8.c.4.F

Vera contritio est, quando homo dolet, quòd peccauerit, & quòd potius vellet quodcunque malum fuisse, quàm Deum offendisse. 2.Paral. 220.c.4.I

De quibus peccatis sit, vtile semper vel pluries memorari, vt conteramur, Deut. 45.c.2.B

Contritio est de iure naturæ, & omni tempore fuit necessaria. super Mat.to.1. 184.c.1.C

Toto tempore ante Christi mortem contritio habuit efficaciam ex morte Christi præuisa. Matth.to.1. 221.c.1.A

Aliqui sunt, qui assequuntur contritionem peccatorum suorum precibus aliquorũ sanctorum. Matt. to.3. 180.c.4.G

In cõtritione virtualiter includitur propositum confitendi & satisfaciendi. Matth.to.4. 26.c.3.F

Triplex est contritio, s. actualis, habitualis, & medio modo se habens. Mat.to.7. 253.c.3.I

Hoc est generaliter verum, quòd cõtritio in quocunque statu, si sit vera & perfecta, tollit omne peccatum actuale, & originale, actuale directè, & originale indirectè Parado. 113.c.1.B

Contumelia. Apostoli Christi cõtumelias patiebantur pro nomine eius propter multa. Matth.to 6. 278.c.4.F

Conuenire. In subiecto non facit in natura conuenire. Matth.to.7. 199.c.2.D

Conuenientia est duplex. super Matth. tomo 7. f.265. col.1.A

Conuersari. Conuersans cum aliquo, qui ei dissimilis est, patitur malum sustinendo illius familiaritatem. Matthæi tomo 4. fol.262. col.1.E

Conuersatio trahit ad delicta. Matth. tomo quinto 57.c.2.B

Valde nocet bonis conuersari inter malos. Mat.to.6. 277 c.3.I

Conuertere. Nemo est ad quem pertineat conuertere hominẽ ad se, nisi Deus. Matth,to.5. 155.c.1.D

Quid sit ad Deum conuerti. vide super Matth. to.5. 155.c.1.D

Quid sit ad fidem conuerti. vide super Matth. tom.5. 155.c.1.E

Conuersi de Iudaismo in duobus conquerebantur. super Matth.to.5. 181.c.4.K

Conuiuium. Assueri regis, de quo Hester.1. amplissimum fuit, & memorãdum. Matth.to.4. 78.c.1.A

Conuiuium fit quadrupliciter. super Matth. tom.5. 3.c.4.K

Ad gaudia nuptiarum requiruntur conuiuia propter duo. Matth.to.6. 3.c.4.I

Conuiuia aliquando fiunt ad ostendendum magnificentiam. Matth.to.6. 4.c.1.B

Inuitatio

Inuitatio ad conuiuium Dei dupliciter fit, Mat.tomo 6 10.c.3.I

Cooperatio. Gratia Dei potest dici cooperatio Dei, qua nos adiuuat, Mat. tomo 5 153.c.3.F

Coordinatio. In qualibet coordinatione omnia necessario reducuntur ad vnum, quod est primum, &c. Exo.1. 269.c.4.H

Cor. Pharaonis dicebatur indurari, quia tantis signis visis, quæ solus Deus agere poterat, non assentiebat, vel si ad modicum, prementibus angustijs, assentiret, mox rediuiua pertinacia, resumptis viribus, dissentiebat &c. vt Nequaquam, quod peteretur, impleret. Et dicitur Dominus cor indurare Pharaonis, non quidem malitiam apponendo: sed suam gratiam non apponendo, aut appositam non conseruando, &c. Exo. tomo 1 26.c.4.G

Cum cor durum dicatur, quod bene persuadenti nõ obedit, magis induratum erit quod magis bene persuadenti non obedit, & qui maxime bene persuadenti non obtemperat, induratissimus erit, secundum regulam Aristo.2. Ethi. si simpliciter ad simpliciter, & magis, ac maxime, Ex.to.1.60.c.2.E

Cordis duritia erat imperfectio Iudæorum Matthę. tomo 7 46.c.2.E

Animalia habentia magnum cor sunt timida naturaliter, Mat. tomo 6 110.c.3.F

Cordis amor, & amor animæ, inter se differunt, Mat. tomo 6 128.c.3.H

Cor, anima, mens quid significent, Matth. tomo 6. 128.c.4.K

In corde nostro Deus delectatur, Matth. tomo 6 239.c.1.A

Deus est cordis inspector, Mat. tomo 7 14.c.1.B

Corde durus dicitur, qui habet passiones indomitas, vt Iudęi, Deutero. 124.c.2.A

Homines magna habentes corda nimis affliguntur, quando negocia sua non prosperantur, & incidũt in curam magnam, & in ardorem innaturalem, & febrem 4.Reg. 87.c.4.G

Ex consuetudine nostra accipimus cor pro voluntate, & animam pro intellectu 2.Paralip. 93.c.4.G

Deus habet cor hominis in potestate sua 2.Paralip. 231.c.3.I

Cor est subiectum principale passionum animę, Mat. tomo 2 117.c.2.B

Cor hominis dupliciter cognoscitur, vno modo per se, & immediate, alio modo per suum representatiuum, scilicet, per diuinum, & naturale, Matthæ. tomo 3 241.c.1.A

Cordis duricies quid, Mat. tomo 5 92.c.2.C

Animalia habentia magnum cor, quare sint alijs timidiora &c. Mat. tomo 6 110.c.3.F

Nihil est, quod magis peruertat cor quam venus, Mat. tomo 5 105.c.2.B

Duricia cordis quid vocetã Dño, Mat.to.7.46.c.2.E

Corda generosa valde immutant per vires armoniæ 4.Reg.26.c.3.H Paradoxa 69.c.1.B

Quod ad duriciem cordis permittitur, malum est, Mat. tomo 5 96.c.2.D

Coram Deo. Dicuntur fieri, quæ Deus approbat, quæ autem non approbat, abscõdita dicũtur ei Psal.16. de abscõditis tuis adimpletus est vẽter eorũ, Gen. 261.c.2.E

Coram Domino dicebantur esse homines in veteri testamento, in quocũque loco esset altare, & offerentur sacrificia 1.Reg. tomo 1 79.c.3.K

Coram Domino esse, vel facere quid significet in veto. testamento 1.Reg. tomo 1 181.c.2.B

Coram Domino fieri dicuntur, quæ publice fiunt 2.Reg. 145.c.3.G

Corbona. De corbona Iudæorum Pilatus accepit pecuniam, vt aquæ ductũ faceret in vrbe, & torrente, duorum millium pedũ spatio. Mat. tomo 6 270.c.4.G

Corduba. Ecclesia cordubeñ. habebat olim apud sarracenos tanquam domus sancta, Iosue tomo 1 124.c.3.K

Corinthus. In corintho fuit quoddam templum idolorum ex ęre, auro, & argento, quo exusto metalla conflauerunt, & quia maior pars erat ænea pręfata comixtio generali nomine appellata est æs corinthum, &c.2.Reg. 52.c.1.E

Cornix. Cornices sentiunt, secũdum tactum, temporum mutationes quo ad pluuias, quia ante pluuiam clamãt, &c. Gen.362.c.4.G

Cornu. Cornu altaris veteris testamenti erant eleuationes quædam factę in angulis altaris holocaustorum, & istę erant de lignis ipsius met altaris, quæ vestiebantur laminis æneis, & hę erant ad ponẽdum aliquid in eis, &c. Exo. tomo 2 77.c.1.E

Et ista cornua intingebantur sanguine animalis immolati, non, vt quidam dicunt, ad confirmationem fęderis inter ipsum offerentem, & Deum, vt probatur ibid. 77 c.2.B. Sed ad emundandum altare ab inquinamentis filiorum Israel, &c. Ibid.

Et hoc fiebat in sacrificijs pro peccato. Et in holocaustis, quæ alio quomodo erant ad remissionem peccatorum, vt patet Leui.1. ibidem.

Cornu in sacra scriptura, vocatur quidam motus cordis tendentis in arduum, & est illud, quod nos cõsueuimus vocare spem 1.Reg. tomo 1 47.c.2.D

Cornu in sacris literis accepitur aliquando metaphorice pro gloria, vel potestate, ex eo, quòd Moyses habuit cornua 2 Reg. 149.c.1.C

Cornu in sacris literis aliquando accipĩt pro peccato, & aliquando pro honore 1.Paralip. 291.c.2.A

Corona. & tonsura in clericis quomodo differant, Leui. 257.c.2.B

Corona est maximũ regis insigniũ, in Par. 41.c.3.I

Coronatio. In coronatione regis consuetudo erat apud Iudæos dicere, viuat rex. 3.Reg. 11.c.1.D

In coronatione regum obseruabantur septem ceremoniæ, quæ referuntur 4.Reg. 99.c.2.D

Coronatus moneta.

Tres coronati valent vnam albam, Et coronatus nõ habet aliquid, per quod mensuretur, sed omnia deducuntur ad eum, Gen. 286.c.1.A

Corpus. Corpora animaliũ quatuor modis corrũpuntur, cõtra quos erat remediũ ipsi Adę in statu innocentię, Reg. 100.c.2.B

Omne corpus glorificatum potest mutare vocem, Mat. tomo 4 111.c.1.D

Corpus gloriosum est subditum animæ quantum ad duo, Mat. tomo 4 234.c.2.D

Ad corporis gloriosi impassibilitatem reducitur voluptas, Mat. tomo 4 234.c.4.F

In corporibus gloriosis fuit conueniens, claritas propter duo, Mat. tomo 4 235.c.1.A

Corpus in sacris literis aliquando dicitur anima, vt patet Num.9. cum dicitur, ecce quidam immũdi super animam hominis, Leui. 105.c.3.G

Nihil est, quod magis cõfringat corpus, quam onus Exo. tomo 1 4.c.4.K

Corporis sustentatio est maxime homini necessaria post salutem animæ, Mat. tomo 4 94.c.2.E

Corporis robur ineſt nobis per cibum Mat.tomo 4 98.c.2.C
Corpus pueri magis participat pfectionẽ ſpeciei humane,quam corpus viri,Mat.tomo 6 111.c.2.E
Quidquid eſt in corpore, poteſt dupliciter conſiderari vno modo ex parte formæ,alio modo ex parte materiæ.Ex parte ſecundi nihil eſt permanens: bene tamen ex parte formæ,vt dicũt quidam, ſed dicendum,quòd etiam ex parte formæ fluit,Mat. tomo 6 108.c.1.E
Illa,quæ in corpore manent, perficiuntur ab anima duplici perfectione,Mat.tom 6 103.c.3.F
Corpora ſunt inſtrumenta bonarum,& malarũ operationum,Mat tomo 7 268.c.3.G
De corporum reſolutione referuntur tres opiniones,Mat.tomo 6 89.c.4.K
Partes corporis accidentales ſunt, quæ licet ſint vtiles corpori.tamen non ſunt de omnimoda neceſſitate,vt capilli,&c.Mat.tomo 6 99.c.4.F
Corpus ſine anima nec patitur pro malis præteritis, neque premiũ recipit pro bonis actibus,qnia nihil ſentit,Mat.tomo 6 73.c.4.I
Deus poteſt facere,quòd duo corpora ſint in eodem loco,Mat.tomo 6 87.c.2.D
Reliquiæ,ex corporibus humanis factæ vocantur cineres,Mat.tomo 6 89.c.2.D
Inter cętera corpora corpus humanum eſt optimæ complexionis,Mat.tomo 6 91.c.1.A
Corpora peccatorum dicuntur ſepulchra propter duo,Mat.tomo 6 240.c.2.A
Corpus ſimplex eſt corruptibile ſecũdum partes, & non ſecundũ totum,Mat.tomo 7 223.c.4.K
Conueniunt corpora inferiora, & cęleſtia in natura lucis,& diaphani,Mat.tomo 7 138.c.3.F
Corpus non peruenit ad interiora,ſed ſpecies corporis,Mat.tomo 7 213.c.4.H
Inter copora ignis,& aqua habent vim purgãdi,Mat. tomo 7 239.c.3.F
Corpora bonorum erunt impaſſibilia in reſurrectione,Mat.tomo 7 251.c.3.G
Corpus non agit in ſpiritum propter non communicare in materia,&c.Mat.tomo 7 265.c.1.D
Corpus dupliciter cõſiderat,vno modo p ſe,alio modo vt coniunctũ animæ,& neutro modo debet illi pęna aut præmium,Mat.tomo 7 273.c.2.C
Deus gloriam,quam daturus eſt corpori,non dat animę propter duo,Mat.tomo 7 274.c.1.E
Corpori non debet gloria, ſed quia homo reſurgit accidit gloria corpori,quæ licet ſit accidentalis reſpectu corporis, neceſſaria tamen eſt reſpectu diſpoſitionis diuinæ,& meriti hominis, Matthę.tomo 7 274.c.3.G
Coniunctio animę ad corpus eſt naturalis,magis quã ſeparatio ab eodem,Mat.tomo 7 278.c.2.B
Corpus glorificatũ nihil habet de natura, & non eſt contra naturam,Mat.tomo 6 75.c.1.D
De perfectione corporum beatorũ,quã poſt reſurrectionem aſſequentur,Mat.tomo 7 228.c.1.E
Corpora humana non ſunt in potentia naturali ad dotes corporum glorificatorum, Matthæ.tom 7 228.c.3.F
Quare fuerit conueniens,vt corpus Chriſti eſſet paſſibile,Mat.tomo 7 213.c.2.B
Corpora glorioſa quomodo dicantur pati, Matthæ. tomo 4 235.c.3.H
Quod vnũ corp' nõ poſſit eſſe in diuerſis locis,refertur ratio Egidij Romani,Mat.tomo 4 249.c.3.G
Corpus ægrotum operationem animæ naturaliter impedit,Mat.tomo 4 234.c.2.E
Quod duo corpora realiter diſtinguantur, hoc facit diſtinctio actualis dimenſionum,Mat.tomo 4 248.c.3.I
Naturale eſt corpori humano continuo reſolui, Mat.tomo 4 108.c.2.D
Corpus hominis viuentis,& eiuſdem,cum mortuus eſt,non eſt idem,vt probatur,Deut. 148.c.3.E
Corpora humana habent determinatam quantitatem,Mat.tomo 4 250.c.3.H
Solum corpus ſenſibile locum replet, Mat.tomo 4 245.c.2.A
De corporibus aereis ab Angelis formatis, Ioſue tomo 1 98.c.1.C
Corpus reductum ad indiuiſibile,non manet organicum,Mat.tomo 4 246.c.3.F
Corporis diſpoſitio animæ diſpoſitionem prodit iuxta Ariſtotelem in lib. de Phyſionomia 1.Reg. tomo 2 21.c.4.I
Conditio corporis humani maxime reluctatur operationi animæ,Mat.tomo 4 243.c.4.k
Corpus habet duplices terminos, ſcilicet, terminos eſſentię, & terminos quantitatis, Matth.tomo 3 168.c.1.E
In corporibus raris modicum eſt de materia, & magis de forma,Mat.tomo 4 243.c.4.k
Corpus mortuũ ponderoſius eſt, quam viuum,eo q in mortuo nulli ſunt ſpiritus,Mat.to.4. 255.c.4.G
Corpori cõuenit proprie eſſe penetratiuum ex duobus &c.Mat.tomo 4 243.c.4.I
Spiritus,aſſumens corpus aereũ.poteſt cuiuſque corporis figurã effigiare ac vocẽ,Mat.to.4. 111.c.2.A
Si aliquis ſpiritus aſſumat corpus aereum, tale corpus non poterit manibus attrectari, aut apprehendi,vt probatur,Parad. 67.c.2.D
Corpora inferiora cum cęleſtibus, quã ũ ad qualitates,conueniunt,Mat.tomo 4 234.c.4.k
Duo corpora eſſe in eodem loco,non poſſe fieri niſi per miraculum,Mat.tomo 4 248.c.3.I
Corpus Chriſti in Euchariſtia eſt modo indiuiſibili, vt probatur,Ioſue tomo 1 38.c.4.G
In corpore Chriſti myſtico neque eſt maſculus neque fœmina,neque eſt aliquis actus naturalis, ſed ſpiritualis ſecundum chariſmata gratiarum, Gen. 239.c.2.C

Corporale. Corporalia ſeruiunt homini dupliciter,Mat.tomo 7 137.c.3.k
Corporalibus ſunt ſpiritualia longe excellentiora, Mat.tomo 7 161.c.2.C

Cõporeitas Forma corporeitatis dupliciter accipitur, Matthę.tomo 6 94.c.3.H
De corporeitate prędicamenti quantitatis, Matthæ. tomo 6 95.c.2.D
Corporeitas non eſt diſtincta a forma ſpecifica,Mat. tomo 6 94.c.4.H
Sub corporeitate fuit creata materia prima, vt poſtea inde acciperentur,& diſtinguerent res,& in hac corporeitate nũquã repit,Exo.to.1.284.c.2.B

Corrigere. Dupliciter pertinet ad prælatos, ſcilicet,fraternaliter & iudicialiter,Mat.tomo 5 43.c.1.B,& 49.c.4.G
Peccatores quãdiu ſunt in peccatis,nõ poſſunt bene corrigere proximos,Mat.tomo 3.118.c.1.A.in ali quo tamẽ caſu peccator poteſt corrigere peccatorem,Mat.tomo 5 43.c.3.l,& 49.c.1.A
Quomodo intelligi debeat,qꝫ nemo poteſt corrigere,quem Deus deſpexerit,Mat.tomo 5 47.c.3.G
Corrigẽdi ſunt fratres peccãtes nobis occurrẽtes,ſed non ſolicite q̃rẽdi ſunt a nobis,Mat.to.5.48.c.2.A
Et quis modus tenendus eſt inquirendi, quos corrigamus.ibidem.

Correctio iudicialis. Magis determinate cadit ſub præcepto, quàm fraterna.Et hoc quia iudicialis fit propter bonum publicũ,fraterna verò propter bonum delinquentis, Mat.tomo 5 49.c.4.F
Correctio iudicialis non eſt dimittenda propter ſcandalum,ſicut correctio charitatiua, quæ aliquando propter ſcandalum differtur 2.Regum, Matthæ. tomo 5 48.c.3.C
Correctionis tempora debent expectare prælati,& omnes maiores exemplo Moyſi audientis pacifice verba prępoſitorum filiorum Iſrael, Exo.5.ſcilicet,quando is,qui corrigi debet habeat animum pacatum,nam paſſio impedit correctionem. Et hoc tenet verum,niſi in mora timeatur magnum periculum.Et ſi non propter eum, qui monetur. Saltem propter eos,qui vident,facienda eſt correctio,Exo.tomo 1 34.c.2.C
Correctio iudicialis non eſt omittenda propter turbationem eius, qui corripitur, Matthę.tomo 5 49.c.3.G

Correctio fraterna. Correctio fraterna,quando ſit facienda,& quando omittenda,Exo.to.1.179.c.4.F Mat.tomo 5 23.c.1.E
Correctio fraterna poteſt fieri a quolibet,& ad quemlibet 2.Reg. 164.c.4.k
Fraterna correctio, quando vertatur in peccatum, Mat.tomo 5 23.c.2.A
Correctio fraterna eſt actus charitatis,quia eſt quędã ſpiritualis Eleemoſyna,& eſt remedium quod debet adhiberi contra peccatum alicuius quatenus eſt malum ipſi peccanti,&c.Mat.tomo 5.39.c.3.F & 48.c.3.A
Fraterna correctio non eſt actus prudentiæ. Et tamẽ cum illa concurrit actus prudentiæ, & hoc eſt generale quo ad omnes virtutes morales, Matthę. tomo 5 39.c.3.K
In fraterna correctione ſunt quatuor actus, ſicut in qualibet actione morali completa, Matt.tomo 5 40.c.1.E
Correctio fraterna dicitur ſic propter multa,Matth. tomo 5 40.c.2.C
Correctio fraterna,iuxta ordinem poſitum a Chriſto Mat.18.de ſolis peccatis mortalibus intelligitur, Mat.tomo 5.40.c.2.E.Aliquando tamen vtilis eſt circa venialia:non tamen ſeruãdo totam formam correctionis fraternæ, ſed ſolum admonere peccantem,ibidem 40.c.3.H
Correctio fraterna, ideo fit, vt peccans non pereat per peccatum,& interdum eſt ſub præcepto, Mat. tomo 5 40.c.3.G
Correctio fraterna nõ habet locũ in peccato mortali formaliter tranſeunti,ſ.per pęnitentiã,& peccaret,qui talẽ vellet corrigere,qui iam ſe correxit plene.Nec etiã habet locum in peccatis mortalibus non manẽtibus actu, ſed ſolũ reatu,&c.Sed intelligit proprie,& vere in peccatis actu.Et hoc,ſiue per frequẽtationẽ,ſiue p cõtinuationẽ eiuſdẽ act' manẽtis,de primo,vt ſi exẽpli gratia,qs ſępe forniceť, admoneri debet, vt deſiſtat ab his. De ſecundo patet,vt in habẽte cõcubinã,etiã ſi nõ cõſtet,qꝫ illam cognoſcat, &c.Mat.tomo 5 41.c.1.A
Correctio fraterna eſt adhibenda etiã in peccato tranſeunti.Et hoc quando peccatũ iniuriatoris manet aliquo modo,& quãtũ ad illud habet locum correctio fraterna,&c.Mat.tomo 5 cap.18.q.83
Et cum dr,ſi peccauerit in te frater tuus,ly,in capit ꝓ cõtra,& cõtra proximũ dr eſſe quodcũque peccatum mortale, quod proximus ſcit. Et peccatum permanens,quod contra proximum fit etiã,quando tale eſt,qꝫ per illud proximus ſcandalizari poteſt,&c.Mat.tomo 5 cap.18.quę.84
Fraterna correctione corrigendi ſunt prælati.Et in tali correctione debent ſubditi multum moderate ſe habere,& prudenter.i.cum humilitate,manſuetudine,& reuerentia.Mat.tomo 5 cap.18.quę.84.
Correctio fraterna debet fieri ad tollẽdũ malũ,quod p peccatũ inducit ipſi peccanti,Mat.to.5.41.c 4.F
De modo faciendi correctionem fraternam, Matth. tomo 5 cap.18.quę.83.& 84
Correctio fraterna poteſt fieri per quoslibet, vnde glo.ſup illud 24.q.3.c.tam ſacerdotes,ſentiẽs oppoſitũ,nõ videť tenẽda.Et licet ad oẽs ſpectet fraterna correctio,ſpecialius tñ ad prælatos,ad quos duplici iure pertinet,Mat.tomo 5 42.c.4.F
Fraternã correctionem in aliquo caſu debet facere peccator,& tñ regulariter nõ ptinet ad eũ talẽ correctionẽ facere, ſed talis correctio efficit indebita ex tribus,primo,qa ex peccato pręcedẽti redditur indignus vt aliũ corrigat,& præcipue, ſi committat peccatũ graui',ſecũdo ꝓꝑ ſcãdalũ, quod ex ea ſequiť, ſi peccatũ corrigẽtis ſit manifeſtũ,tertio ꝓpter ſupbiã corrigẽtis.Interdũ tñ peccatores poſſunt corrigere fraternaliter alios peccãtes nõ incidẽdo in maiorẽ damnationẽ,vt.ſ,ſi cũ humilitate agant,& cum dolore peccatorũ,quę ipſi commiſſerunt,&c.Mat.tomo 5 43.c 2.I
A fraterna correctione nõ abſoluiť exiſtẽs in peccato,qa tenet eſſe in charitate vt aptus ſit corrigere fratrẽ,Mat.tomo 5.43.c.4 I.Et tenet peccator corrigere fraternaliter,in caſu,quo credat ſeq periculũ fidei aut magnum ſcandalum, ſi ipſe non corrigat ad monendo delinquentem, cum forte nemo alius ſit, qui hoc faciat, ibidem.
Correctio fraterna, & iudicialis differunt inter ſe, Mat.tomo 5 45.c.4.I
Ille ſolus excludiť a fraterna correctione,qui peccatũ proximi ignorat,Mat.tomo 5 46.c.1.A
Quilibet corrigendus eſt correctione fraterna etiam ipſe Papa,Mat.tomo 6 323.c.4.F
De correctione,qua Paulus correxit Petrum, Mat. tomo 5 42.c.2.B
In correctione fraterna, intendiť principaliter bonũ eius,qui corrigitur,Mat.tomo 5 44.c.1.D
Pręceptum de remittẽdo,& de correctione fraterna eſt propter offenſã,& offendẽtẽ, vt ipſe nõ peccet retinendo rancorẽ,& iſte,vt nõ noceat ei offenſus rettribuendo malum,Mat.tomo 5 45.c.3.F
Non ideo dicitur correctio fraterna, quia omni fratri competat, ſed qui a nulli competit niſi fratri, ſed ad corrigendum neceſſe eſt aliquem plus eſſe quàm fratrem,ſcilicet,talem eſſe,cuius ſermo debeat acceptari,& in quo non perierit tota rectitudo iudicij,Mat.tomo 5 44.c.1.E
Correctio,quæ eſt charitatis,per omnes fieri poteſt, & debet,Mat.tomo 5 44.c.2.E
Præceptum de fraterna correctione, non obligat infideles,quia cum ſit præceptum legis Chriſti non obligat niſi eos,qui ſunt ſub lege Chriſti &c.Mat. tomo 5 44.c.3.F
Per peccatum præcedens afferẽt impedimẽtũ correctioni fraternæ in tribus,Mat.tomo 5 43.c.3.K
Non tenemur correctione fraterna corrigere infideles,vt probatur,Mat.tomo 5 44.c.4.G
In correctione fraterna offenſus debet ire ad offendentem,ideo dixit Chriſtus Mat.18.vade,& corripe eum,Mat.tomo 5 45.c.1.E
In correctione fraterna, nec petitur vindicta, neque

Universidad de Deusto Biblioteca

que retributio aliqua, quia tunc non esset fraterna correctio, sed iudicialis, Mat.to.5. 45.c.3.H
Fraterna correctio est admonitio quædam facta delinquenti, vt exeat a peccato, ergo necesse est, vt peccans non intendat exire a peccato, vel saltem sic putetur, Mat.tomo 5 45.c.3.H
Fraterna correctio habet locum in omnibus peccatis, Matthę.tomo 5 45.c.3.H
Præceptum de fraterna correctione est in supplemẽtum præcepti illius, si offers munus tuum, Matth. tomo 5 45.c.4.F
Correctio fraterna solis verbis agenda est, nec est aliqua pœna infligenda, Mat.tomo 5 46.c.1.E
Pręceptum de correctione fraterna non vetuit correctionem iudicialem, sed indicauit singulis, quid agere debeant, ad iudicem enim pertinet, peccata puniendo, corrigere, ad proximum vero admonendo, a malo distrahere, Matthæ.tomo 5 46.c.3.F
Correctio fraterna non est ad remittendum peccatum, sed ad incitandum peccatorem, vt exeat a peccato. Et in ista correctione non præsupponitur, quòd remittatur pœna, Matthæ.tomo 5 46.c.3.G
In correctione fraterna debemus amando corripere, non nocendi cupiditate, sed studio corrigendi, & non solum non petitur vindicta, sed nec aliqua retributio, Mat.tomo 5 45.c.3.G
Fraterna correctio cadit sub præcepto Matthę. tomo 5 47.c.1.A. Et cadit sub præcepto, non quidem quolibet loco, modo & tempore, sed cum debitis circunstantijs concurrentibus, Et quando illæ concurrerent, tunc est sub præcepto. Secus tamen si aliqua illarum deficiat, sed quæ sint illę, non est possibile definire, dando regulam generalem, sed illarum iudicium consistit in singularibus, & pertinet ad prudentiam, experimento, & tempore quæsitam, vel magis ad infusam. 1.Ioan, 3. vnctio, quam habetis docet vos de omnibus, Matthæ.tomo 5 47.c.2.D
Fraterna correctio cadit sub præcepto, quatenus ordinatur ad emendationem fratris delinquentis, & putatur manifeste, quòd erit vtilis, non autem, quòd quolibet loco, & tempore teneamur delinquentem corrigere, qui occurrit nobis corrigendus, Matthæ.tomo 5 47.c.3.F
Fraterna correctio reducitur ad præceptum, de honorando parentes, quia per honorem significatur omne beneficium, quod parentibus exhibere tenemur, & per consequens intelliguntur omnia beneficia, quæ tenemur impendere quibuscunque, &c. Mat.tomo 5 47.c.4.F
Tripliciter possumus omittere correctionem fraternam, Vno modo propter bonum delinquẽtis, &c, Alio modo propter affectum carnis, &c. tertio modo, quando amor istarum rerum facit nos tardiores ad exequendum, &c. primo modo omittimus meritorie differendo correctionem pro tempore opportuno, secũdo modo peccamus mortaliter, tertio modo venialiter, Mat.to.5. 47.c.4.H
Si fraterna correctio timore, omittatur peccatũ erit mortale, Mat.tomo 5 47.c.4.I
Quamquàm ex debito obligati simus ad fraternam correctionem, non tamen inquirere, quos corrigamus, sed expectare, quòd ipsi nobis occurrant, Mat.tomo 5 48.c.1.C
Correctio fraterna, in tantũ est sub pręcepto, inquantum creditur, ꝙ per eam emendabitur frater, quãdo vero creditur, ꝙ non emendabitur, non est sub præcepto, immo si credit scandalũ subsecuturũ, & qui corrigĩt, deterior sit futurus, potius est sub pręcepto, quòd talem non corrigamus, nam alias lęderemus charitatẽ, quã tenemur cõseruare in proximo quantũ possumus, Mat.tomo 5 48.c.3.G
Qui existens in peccato facit correctionem fraternã, quodã modo condẽnat seipsum. i. semper condẽnationem suam pronunciat, non tñ semper damnationem accumulat, Mat.tomo 5 49.c.1.A
Qui est in peccato mortali, obligatur corrigere fratrem, quia obligatur deponere peccatũ mortale, & tunc poterit digne corrigere fratrem, iuxta illud, Mat.7. eijce primum trabẽ de oculo tuo, &c. Mat.tomo 5 49.c.1.D
Fraterna correctio dimittenda est, si malum ex ea sequitur, vt probatur Mat.tomo 5 49.c.3.F
Correctio cum deterioratione mala est, & ideo ab illa cessandum est, Mat.tomo 5 49.c.4.k
Fraterna correctio cadit sub præcepto, & pertinet ad veritatem vitæ, secundum ꝙ est actus virtutis, sed hoc non accidit nisi cum debitis circunstantijs, secundum quas concordat fini, propter quem fit. s. ad emendationem fratris. Cum autem non concurrunt istæ circuustantiæ, neque concordant fini, sed magis ipsa correctio est impeditiua finis, nõ est actus virtutis, sed magis contra virtutem, Mat. tomo 5 49.c.4.F
Correctio fraterna vtitur admonitorijs verbis propter duo, Mat.tomo 5 49.c.3.H
Ordo fraternæ correctionis cadit sub pręcepto in casu, in quo ipsa correctio est sub pręcepto, & non debet intelligi hoc in peccatis publicis, quia tunc non est curandum de bono delinquentis, sed magis est adhibendum remedium alijs, in quorum notitiam deuenit peccatum, vt non scandalizent. Et ideo talia peccata sunt publice arguenda, iuxta illud, 1.Timo.5. Peccãtẽ coram omnibus argue. i. si quis peccauerit corã omnibus, corã oĩbus est arguendus, Et sequitur; Vt cęteri timorem habeant, idest, vt non audeant, exemplo illius peccãtis committere similia, & hoc est prouidere scãdalo multitudinis, sed debet intelligi regula in peccatis occultis, in quibus solum leditur peccans, & ille, in quem peccatur, idest, cui damnum infertur seu iniuria, & in talibus curandum est, vt subueniatur fratri peccanti, & hic proprie locum habet correctio fraterna, nam si peccatum, quod occultum est, est in nocumentum proximorum corporale, vel spirituale, vt si quis tractet cum hostibus de proditione vrbis, vel si sit hæreticus, priuatim homines seducens, & auertens a fide, &c. tunc statim procedendũ est ad denũciationẽ faciendã illi, qui potest ista mala impedire, nõ pręmissa occulta seu secreta admonitione, Mat.tomo 5 51.c.2.C
In correctione fraterna nõ sunt secreta publicanda, quãdiu potest sperari de emẽdatione fratris per secretã admonitionem: cum autẽ nõ speratur, oportet procedere ad denunciationẽ publicã, quia magis standũ est conscientię, q̃ famę, & magis curãdũ de salute animæ q̃ famæ, Mat.tomo 5 51.c.2.C
Contra pręceptũ de correctione fraterna nõ egit Petrus publicando peccatũ Ananiæ, & Saphiræ. Act. 5. qa peccata illorũ nõ cognouit Petrus modo humano sed diuino reuelãte spiritu. Et quia in iudicio Dei non procedit fraterna correctio, ideo non præmisit illam Petrus, Mat.tomo 5 51.c.2.D
Correctionẽ fraternã seruauit aliquo modo Deus cũ Iuda, nã obscuris verbis denunciauit Iudæ peccatũ suum: ita, vt Apostoli non potuerint intelligere an scilicet, de Iuda loqueretur, vt colligitur Ioan. 13. Matthæ.tomo 5 51.c.2.E
Factum Ioseph accusantis fratres suos de crimine pessimo. Gen.37. non fuit contra fraternã correctionẽ, tum quia illa non fuit proprie accusatio, quia non egit ad pęnam criminis, nec Iacob pater eorũ erat Iudex competens, &c. tum quia ibi capitur accusatio pro simplici denunciatione, sed vocatur accusatio, quia talia denunciauit, de quibus illi accusari possent, & capitaliter puniri, nec Ioseph peccauit in hoc propter multa, Mat.to.5. 51.c.3.F
Sciens peccatum alicuius, & credens, ꝙ admonendo peccantem nihil proderit, & credit verisimiliter, ꝙ si alius admonuerit corrigetur, potest secrete dicere alij, vt ipse secrete admoneat delinquentem, nec hoc est agere contra formam fraternæ correctionis a Christo datam, quia non publicatur peccatum fratris. Sed si dubitat, ꝙ nec alius proficiet, non debet dicere illi, &c. Mat.tomo 5 51.c.3.k
Non agit contra correctionem fraternam denunciare peccata, ex quibus in promptu est, vt veniat periculum multitudini, nisi statim denuncientur, nam tunc statim possunt denunciari, quia vtilitas publica præfertur priuatæ, Mat.tomo 5. 51.c.3.k. Et hoc nisi forte putauerit verisimiliter, quod secrete admonitus statim cessabit, quia tunc nõ debet statim denunciare, sed corrigere, si autem credit, ꝙ non cessabit, vel dubitat, non debet admonere secrete, sed dicere statim prælato, vel ei, qui possit huic dispendio obuiare, ibidem
Non sunt contra charitatem fraternam denunciationes peccatorum, quæ fiunt in capitulis monachorum, quia ibi non denunciantur magnæ culpæ, sed paruæ, quæ sunt peccata venialia, vt sunt quędam negligentiæ, vel omissiones, &c. Mat to.5 51.c.4.k
Quòd fiat fraterna correctio vtile est tam ad bonum peccãtis, quàm ad bonum publicum, Mat.tomo 5 52.c.1.C
Quando prælatus admonet, quòd dicamus peccata aliorum, & quidquid sciunt corrigẽdum circa omnes personas communitatis, vel specialiter circa aliquam, intelligẽdum est dictum suum sane, scilicet eo modo, quo potest stare non agendo contra præceptum Christi de correctione fraterna, nam si expresse præciperet prælatus contra præceptum illud, ipse peccaret præcipiendo, & non teneretur ei aliquis obedire, & qui obediret peccaret, nec prælatus super occultis potest aliquid præcipere, nec inquirere, nisi quatenus per alia inditia manifestantur, vt puta per infamiam, vel per suspitiones aliquas, nam tunc bene potest pręcipere, & est generale, quòd in omni casu, in quo Iudex secularis vel Ecclesiasticus in foro contentioso potest per iuramentum cogere aliquos ad dicendum veritatẽ, siue per viam inquisitionis denunciationis, siue accusationis, potest prælatus mãdare religioso, quòd dicat sibi veritatem, circa ea, quæ petit, quia ille nõ est minoris authoritatis circa subditos, &c. Matth. tomo 5 52.c.2.A
Correctio fraterna non repugnat præcepto de non petendo ablata, Mat.tomo 5 52.c.3.F
Quando aliquis credit verisimilitet peccatorem non emendandum, neque per secretam correctionem, nec per alias sequentes, cessare debet a correctione, &c. Mat.tomo 5 55.c.3.H
Denuncians prælato proximi peccatum, non admonens prius, si sit peccatũ veniale, & denũciet prelato, vt prelato potenti punire, & bono animo, talis non peccat mortaliter, vt fit in capitulis monachorum, secus tamen si malo animo faceret, scilicet, ex odio, &c. Nam tunc talis peccaret mortaliter. Si autem sit peccatum mortale, quod denunciat prelato, dicendum quòd quacunque intentione denunciet, dum tamen denunciet prælato, vel iudici potenti punire pro delicto, peccat mortaliter, quia talis agit contra ordinem correctionis fraternæ, nam dicere prælato est dicere Ecclesiæ. Et tamen non debet dicere Ecclesiæ, quousque præcesserit admonitio secreta, & deinde fuerint testes adhibiti. Si vero denunciet prælato, vt priuatę personæ, quæ potest proficere, & non nocere, & talis denuncians credit verisimiliter, quòd alius poterit per ipsum corrigi, non debet denunciare prælato, &c. Si verò non, & credit, quòd talis poterit per secretam admonitionem prælati corrigi, dicendum, quòd si prælatus est prudens, & vir spiritualis, & persona, quæ non habeat odium ad subditum, & quòd illius verba subditus audiet non valde molestè, potest statim dici prælato, vt ille cautius & vtilius in secreto admoneat. Si verò secus fuerit, non debet denunciare prælato. Et in casu dubij potius debet cessare a tali denunciatione, conformando se ordini tradito à Christo de secretè admonendo. Si autem cognoscit, quòd prælatus non sic se habeat, vt supradictum est vel quòd licet prælatus admonuerit, non corrigetur, non debet dicere prælato, &c. Et si credit, quòd si ipse sciens peccatum admonuerit, quòd non solum non corrigetur, sed etiam deteriorabitur, non habet locum correctio fraterna, sed totaliter tacendum est. Et in omnibus debet intelligi, quòd denuncians denũciet bono animo, &c. Mat.tomo 5. 52.c.4.F
Qui, non seruato ordine correctionis fraternæ, dicit alteri peccatum fratris, & dicit hoc coactione, vel necessitate iuris, non peccat sic denunciãdo, præter ordinem fraternæ correctionis. Si autem coactione facti dicat, non potest dari certa regula propter varietatem peccatorum, & personarum, quæ commiserunt illa, vel propter varietatem malorum, quæ cogitur sustinere ille, qui non vult reuelare, & interdum ex reuelatione peccati potest sequi magnum malum, vt destructio vrbis, vel damnum fidei, & tunc non est detegendum, &c. Interdum vero sequitur paruum malum, & tunc distinguendum est de malis, quæ talis cogetur sustinere, si sunt magna, vel parua; & circa hæc prudens iudicium necessarium est. Si autem non coactione, sed sponte dicat, tunc distinguendum est: nam aut dicit prælato vel alijs; si prælato, adhoc distinguendum est, nam vel dicit intentione correctionis fraternæ, vel vt peccantem prælatus puniat, si primum dicendum est ac si alteri personæ diceret; si autem dicat alteri homini, tunc aut refertur peccatum, quod est notorium, vel non. Si primum, aut est peccatum mortuorum, qui a longissimis temporibus mortui sunt, vel non. Si primum, non peccat talis, referendo peccata illorum, vt Sodomorum, vel Aegyptiorum, &c. Si autem sint a pauco tempore mortui, tunc etiam est distinguendum; nam aut illi, quorum peccata referuntur, sunt aliquo modo cogniti a nobis, siue ab illis, quibus refertur, aut non; si secundũ, nõ est peccatũ referre. Similiter dicendũ est de viuentibus, quia tales non infamant. Si primum distinguendum est, quia aut illa persona mortua est, aut nõ. Si primũ dicẽdũ est, quòd regulariter peccata talium tacenda sunt omnino, &c, quia ex præcepto charitatis tenemur cauere ea, quæ proximis obsunt, & nunquam prosunt: si autem illi, quorum peccata deteguntur, sint viuentes distinguendum est, quia aut

Universidad de Navarra Biblioteca

sunt noti, aut non; si primum, aut ille, qui refert, dixit ex odio, aut non; si primum, peccat mortaliter: si secundum, aut intentio referentis dirigitur ad correctionem fraternam, &c. aut non. Si primum, tunc non peccat, quia ex charitate agit. Si secundum, aut tunc intendit aliquem bonum finem, & tunc distinguendum est, &c. Si autem incaute dixerit, vt puta lapsu linguæ, non respiciens quid dixerit, non oportet dicere, quòd talis peccat mortaliter; si autem non incaute dixerit, sed ex intentione, non tamen voluntate nocendi, sed solatiandi, potest esse peccatum mortale, & potest esse, quòd non sit, iuxta conditionem eius, quod refertur, &c. Mat. tomo 5. 53.c.1.B

Et cęteris paribus & simpliciter maius est peccatũ denudare peccata viuentiũ, quàm mortuorum, licet ex circunstantijs oppositum contingat, Matth. tomo 5 53.c.4.F

Et maius peccatum est reuelare peccata magis noti, quàm minus noti, &c. ibid. 54.c.1.E

Correctio fraterna non se extendit ad mortuos cum non maneant nobiscum, &c. Matthæi tomo 5 53.c.2.E

Quod in fraterna correctione Christus iusserit fieri admonitionem secretam, fuit ad vitandum infamiam. Mat. tomo 5 53.c.4.K

In fraterna correctione, cum aliquis pro secundo non corrigitur, adhibendus est vnus, vel duo testes, non vt quidam dicunt, vt sint testes, quòd frater admonens fecit, quod in se erat, & ita dicit Chrysostomus, nec ad conuincendum, de actu iterato, ipsum peccantem, vt dicit August. in regula, & probatur Mat. tomo 5 54.c.2.C

Sed dicendum tertio, & melius, quòd non adhibentur ad probandum delictum, sed ad ingerendum peccanti quandam verecundiam. Vult enim Christus, quòd talis infametur quanto minus infamari possit &c. Et sic dicit Hieronym. Quarto potest dici, quòd adducũtur ad probandum, quod talis peccans correctus secretè, verè peccet, si forte negaret esse peccatum id, quod egit. Et hoc tenet glos. Sed hoc non sufficit; quia si peccans agnoscat se peccare, nec tamen vult corrigi, adhibendi sunt testes semper, non ratum ad testificandum, quod ille peccet. Et ideo dicendum, quòd interdum ad illud, & interdum ad monendum eum, vt magis erubescat, quàm si singulariter admoneatur, &c. Mat. tomo 5 54.c.3.G

Et istos testes potest adhibere simul, vel vnum prius, & si non se correxerit, adhibeatur alius. Et hoc videtur conuenientius dictum, Mat. to. 5. 54.c.4.G

Et non sunt adhibendi plures quàm duo, vt probatur ibidem

Et isti testes sunt adhibendi, ad testificandum de iure, & non de facto, & hoc significatur cum subditur, quia in ore duorum vel trium stat omne verbum, idest, quidquid indicabunt, vt non peccatum, debet haberi, vt non peccatum, &c.

Et debent adhiberi isti testes necessariò ante denunciationem, quæ fit Ecclesiæ, vt possit saluari tam fama, quàm conscientia, &c. ibidem

In fraterna correctione debẽt adhiberi testes ad duo, scilicet, ad monendum delinquentem, vt erubescens emendetur. Et ad asserendum, vel testificandum ipsi delinquenti, quòd id, quod facit, sit peccatum si de hoc dubitauerit, Mat. to. 5. 55.c.3.K

In correctione fraterna, quando denunciatur Ecclesiæ non intenditur, quòd iudex puniat pro peccato præterito, sed quòd admoneat, & iubet de cętero cauere, & si delinquens obedierit, non imponitur aliqua pœna. Si autem non obedierit, excommunicari debet. Et in correctione fraterna nõ sunt testes necessarij ad probationẽ criminis, cũ non intendatur pœna, & cõsequẽter nõ adhibẽtur testes post denũciationẽ factã, sed prius, & nõ quidem ad probandum factum esse delictum, sed ad monẽdũ recedere de peccato, & ad conuincendũ esse delictũ id, quod facit delinquens, Mat. to. 5. 55.c.4.G

Correctio fraterna quando dimittenda sit propter scandalum, & quando non, Mat. tomo 5. 23.c.1.E

In fraterna correctione voluit Christus tenere ordinem illum, de quo habetur Mat. 18. vt primò secretè admoneretur. Et postea coram testibus, & deinde coram tota Ecclesia, vt non infamaretur delinquens, si cum leuioribus remedijs, ex quibus non consurgit infamia, posset emendari, non procederetur ad maiora, quæ infamant, ex quo sequitur, quòd imposuit nobis onus, vt quantum possemus euitare infamiam fratris, euitaremus. Et ideo nõ solum debemus conari euitare eam per istum ordinem assignatum a Christo, sed etiam in quolibet leuiori remedio insistendo quantum valuerimus, vt non procedamus ad aliud, quod est grauius. Et ita quando quis secretè admonet, non dicitur statim post primã monitionem procedere ad testes, sed toties admonere, quandiu putauerit per talem admonitionem secretam posse corrigi, cũ aũt putauerit verisimiliter, ꝙ delinquens noluerit emẽdari per talẽ modũ, poterit tũc procedere ad testes adhibẽdos. Et tũ quoties debeat dicere in secreto, nõ est determinatũ, sed quoties videbit expedire. Et ita adhibitis duobus testibus, si nõ audierit illos, nõ statim debet procedere ad dicẽdum Ecclesiæ, nec etiã adhibebit plures, cũ nõ sit licitus adhibere vltra duos, sed illos eosdẽ adhibebit saepe quousq; verisimiliter credat corrigẽs, ꝙ etiã per admonitionẽ testiũ nõ corrigetur; nã tũc dicet Ecclesiæ: nisi verisimiliter putet, quòd dicendo Ecclesiæ etiam non corrigetur, sed ꝙ deteriorabitur, quia tũc magis cessandũ est a correctione, quia iã incipit militare cõtra charitatem, Mat. to. 5. 55.c.4.H

Admonitio fraterna magis conceditur in alijs criminibus, quàm in hęresi propter communionem periculosam. Nam in hæresi solũ bis admonet quis, ad Titu. 3. hęreticũ hoiem, post vnã, vel alterã admonitionẽ, deuitat. In alijs verò necesse est saltẽ ter admonere, quia primò secretè, secũdo coram testibus, tertiò corã Ecclesia, vel potius ab Ecclesia admonetur; & ita Ecclesia ad excommunicationem trinam præmittit monitionem, & ita excommunicatio videtur esse pœna, quæ hic infligitur, & plus admonetur in alijs criminibus; quàm in hæresi, Matth. tomo 5. 56. c. 1. A. Defen. 39.c.2.D

Ecclesia, in ordine fraternæ correctionis, potest dupliciter accipi. vno modo pro multitudine. alio modo pro prælato. tertio pro aliqua specie multitudine. quarto pro tota multitudine in Christo credentium, sed communiter accipitur pro prælato, &c. quia illi faciliter potest dici, & illa potest corrigere delinquentem. Matth. to. 5. 56.c.2.

In correctione fraterna peccatũ Papæ deferendum ad Ecclesiã vniuersalẽ. s. ad cõciliũ vniuersale, vel vniuersalẽ Ecclesiã repręsentãs, Mat. to. 5. 56.c.3.

Quando per fraternas correctiones frater putatur emendabilis, iubemur eũ deferre, & eũ a Deo ordinãdũ relinquere, propter infectionẽ ad alios, & hoc ẽ fieri, sicut ethnic⁹ & publican⁹, Ma. to. 5. 56.c.4.

Põt dici, ꝙ processus fraternę correctionis nõ intendit ad pœnam, sed solum ad emendationem delinquentis, &c. Secũdo põt dici, ꝙ ponitur pœna, &c. cõicatio: tertiò, ꝙ Ecclesia punit criminũ pœnas, siue peccãtes cessent, siue non, Mat. to. 5. 56.c.4.K

Et admonitus ab Ecclesia debet haberi tanquã ethnicus, & publicanus vno modo, vt corrigatur per pœnam, qui per admonitionem non se correxit, & ita est de excommunicatione, quia contumax excommunicatur, vt tædio affectus veniat respõsurus, Ita ille, cum viderit quòd priuatur communicatione hominum propter peccatum, per pœnã emendabitur &c. Secundò fit hoc, vt consulatur non peccantibus, ne mali efficiantur per communicationem cum talibus, & ideo cessãdum est a conuersatione illorum, quia conuersatio trahit ad delicta 1. Corint. 5. Corrumpunt bonos mores colloquia praua, Mat. tomo 5 57.c.1.E

Lex de correctione fraterna in omnibus peccatis habet locum, & etiam in peccato hæresis, sicut tota obseruat Ecclesia, Defenso. 39.c.2.D

Corrumpi. Non potest corrumpi id quod non habet contrarium, Matth. tomo 6 92.c.1.A

Non potest forma corrumpi, si maneat vltima dispositio. Mat. tomo 6 92.c.1.A. Nam si forma corrumpatur non manebunt in materia dispositiones propriæ illius formæ, ibidem.

Quomodo elementa, secundum se tota, ne queant corrumpi, Mat. tomo 7 145.c.1.B

Nihil a seipso corrumpitur, Mat. tomo. 7 159.c.3.k

Corruptio: In rebus animatis euenit ex defectu cibi. 3. Reg. 177.c.4.k

Corruptio fit ex actione cõtrarietatis, & forma substantialis non habet contrarietatem, & ideo non corrumpitur directe, sed id, quod directe corrumpitur, ante formam corrumpitur, & ita non potest manere ante formam &c. Mat. tomo 6 92.c.1.B

Corruptio fit per alterationem, Matthæi. tomo 7 146.c.2.E

Omnis corruptio fit per contrarietatem, & ideo in illo, qui nullam habet contrarietatem non potest esse corruptio, Parado. 66.c.1.D

Impossibile est, quòd sit aliqua corrũptio in diuinis, Parado. 63.c.3.F

Corruptio libri fit dupliciter, vno modo addẽdo aliquid, quod non erat, vel alterando id, quod erat, in aliam sententiam 1. Paralip. 8.c.4.H

Corruptibile. Corpus corruptibile dupliciter reddit incorruptibile, Mat. to. 7 146.c.2.B

Corruptibile, & incorruptibile differunt plus quàm genere, quando incorruptibilitas venit alicui ex sua natura secus si alias, Mat. tomo 7 156.c.2.E

Cortina. De cortinis tabernaculi, ansulis & circulis, Exo. to. 2. 191.c.2.A

Cortinę tabernaculi factæ erant opere plumario, & textili, & non opere pictorio, vt quidam putant, manifeste aberrantes, vt probatur Exod. tomo 2 37.c.4.F

De cortinarum tabernaculi religatione, Exo. tomo 2 39.c.1.I

Duæ magnę cortinę tabernaculi iungebantur per cẽtum ansulas hyacinthinas, quarum quinquaginta erant in vna cortina, & quinquaginta in alia, quæ iungebãtur per quinquaginta anulos aureos, Exodi tomo 2 39.c.3.H

Corus. Musicum instrumentum inuentum est in Græcia tempore Abimelech filij Gedeonis. Et dicit Strabus, quòd corus est pellis cum duabus cicutis, per quarum alteram inspiratur, & per alteram redditur sonus, & scribitur, secundum quosdam, sine aspiratione. Sed quãdo capitur pro voce canentium, & pro mensura, & vento, scribitur cum aspiratione, Iudi. 125.c.3.I

Corus apud Hebræos mensura est continens decem ephi, & ephi decem gomor, Sed quantitas gomor determinata nescitur. Secundum tamen Isidorum, & Papiam gomor continet tantum, quantum continet quarta, & dimidia Parisiensis, Nume. tomo 1 154.c.3.H

Et est corus nomen mensuræ non valde magnæ, de qua habetur Ezechielis 45. quæ cõtinebat decem baros, vel decem ephi, & ephi decem gomor &c. 3. Reg. 41.c.2.B

Corus mensura accipitur interdum pro mensura rerum liquidarum, & interdum pro mensura rerum aridarum, 2. Paralip. 231.c.2.A. Et post corũ erant duæ mensuræ minores, scilicet, batus & ephi, batus pro liquidis, & ephi pro aridis, & erant tam ephi quàm batus decima pars cori. Mat. tomo 6 236.c.2.B

Coruus. Corui emissio, quam fecit Noe, fuit mense vndecimo eiusdem anni die vero duodecima, vt patet per computationem, Gen. 45.c.1.A. Qui nunquam redijt ad Noe, ibidem Parado. 3.c.2.A

De coruo emisso, & non reuerso, quid dicant impudentes Iudæi, Gen. 45.c.1.E

Inter corui missionem, & columbæ, intercesserunt septem dies, Gen. 45.c.3.K

Solus coruus, inter aues, habet sexaginta quatuor vocis mutationes, Leui. 108.c.3.k

De coruo, & eius proprietatibus Leui. 108.c.4.F

Corui quomodo pascerent Eliam, & vnde afferrent panes, & carnes, 3. Reg. 157.c.2.B

Coruinus: Marci Coruini refertur historia Exo. tomo 1 294.c.3.H

Costa. Adæ erat superflua respectu Adæ, erat tñ necessaria respectu formationis Euæ. Gen. 16.c.4 K. & 141.c.2.D

De costa Adæ quomodo potuerit formari Eua, referuntur opiniones, Gen. 17.c.1.C

De costa Adæ vnum de duobus dicendum est aut, ꝙ non fuit Adam formatus cũ pluribus costis quàm nos, & ablata vna manserunt pauciores costæ in eo quàm sint in nobis; aut quòd Adam habuit a principio plures costas quàm nos habeamus, sed quid horum sit verum dubium est. Secundum tamen videtur verũ propter multa, Gen. 141.c.2.D. Nec propterea fuit monstruositas in Adam, ibidem.

Locus costæ Adę de qua formata est Eua, quare fuerit carne repletus, & quare hoc referat scriptura, assignantur rationes, Gen. 149.c.3.I

Costa Adæ, in quo resurget in die iudicij, Mat. to. 6. 110.c.4.G

Quare ex costa superabuudante in Adam formata sit Eua, & non ex costa, quæ est ad integritatem indiuidui, Gen. 150.c.1.C

Coturnix: Innumera coturnicum multitudo reperitur iuxta sinum arabicũ maris rubri, Exodo tomo 1 130.c.2.C

Quare Deus dederit potius coturnices Hebræis petentibus carnes, quàm alias carnes vel aues, Nume. tomo 1. 155.c.2.B. Et quare per mẽsem, & nõ vltra, nec quotidie, ibidem Et quare non saturabat Israelitas quotidie, cum posset, sicut saturabat Eliã pane, & carnibus, ibidem. Et de bonis Israelitis, non desiderantibus carnes, Num. to. 1. 156.c.2.D

Iudæi fuerunt bis saturati coturnicibus, primo, quando datum est manna a principio, secundo quando fuerunt in mansione, quæ dicitur sepulchra concupiscentiæ, Mat. tomo 4. 99.c.2.D. Sed quomodo coturni-

Universidad de Buenos Aires Biblioteca

do coturnices veniebant ad castra Israelitarum, ibidem.

Cras. Pro tempore futuro accipitur, Exo.13.& Gen.30.Cras respõdebit mihi iustitia mea, Exo.tomo 1 102.c.1.B

Cras aliquando significat totum tempus futurum, sicut heri omne tempus præteritum, Iosue tomo 1 71.c.2.C

Crastinum. Potest accipi pro quocunque tempore futuro, vt Iosue 22. Cras dicent filij vestri filijs nostris &c.Et Matth.6. Nolite soliciti esse in crastinum, Matthæ.tomo 3 114.c.1.E

Crassari. Scuire est, vel grauem fieri 2. Regum 173.c.4.F

Crassus. Fuit inter Romanos ditissimus: nam ante Christum natũ per quinquaginta annos, intrans in Ierusalem tulit omnia vasa aurea, & argentea templi quasi duo millia talentorũ, qui cum Romam veniret ex decreto senatus morti adiudicatus est, quia vasa abstulit, a quibus Pompeius abstinuit, & Cassius aurum lique fecit, quod in guttur Crassi infudit dicens: Crasse, aurũ sitisti, aurum & bibe, &c.Gen. 32.c.4.K

Crassus in Iudeam veniens pecunias sacras templi, quas Pompeius tangere noluerat, vsque ad duo millia talentorum, & totum reliquum aurum vsque ad octo millia talentorum abstulit. Accepit etiam trabem de auro puro versatilem, pondere septingentorum, & quinquaginta librarum Mat. tomo 1 151.c.4.G

Crassum ducem Romanorum interfecerunt Persę aurum lique factum in guttur eius infundentes, & dicentes; Crasse aurum sitisti, aurum dibe.Mat. tomo 1 151.c.4.H

Cratera. Craterę dicuntur magna vasa fictilia, siue metallina, & ampla ansas habentia, & sunt magnę capacitatis, & dicuntur a cratim, quod est connexio, quia talia vasa fiebant antiquitus ad conseruandas res aridas, & erant de virgis connexis. Nuncautem omnia vasa magna, & ampla crateres vocantur, Exo.tomo 2 7.c.4.H

Inter crateras, & cyathos quid interst, Num.tomo 1 43.c.1.C

Craticula. Circa Craticulà, de qua Exo.27. Refertur opinio quædam, & improbatur Exodi tomo 2. 50.c.2.A. Sed dicẽdum, quòd craticula non erat aliqua lamina aurea perforata posita intra concauitatem altaris, sed erat facta ex laminis tenuibus, & perforatis, & ponebatur ad pulchritudinem in altari, & non ad necessitatem, scilicet, in parte exteriore altaris, & extendebatur à pauimento per cubitum, & dimidium, scilicet, per medietatem altitudinis altaris, & reliqua medietas altaris, secundum altitudinem, tegebatur laminis æneis, & altare replebatur terra vsque ad summitatem craticulæ, & parum plus. Aliquę glosæ Hebraicæ ponunt craticula etiam ad sanguinis victimarum distinctionem &c. ibidem, in eadem quęst.

Quare super Craticulam, & sub ea erat arula, Exod. 200.c.3.G

Creagra. Creagræ, de quibus 2.Paralippo.4. sunt fuscinulæ.2.paralip. 58.c.2.D

Creare. Ad quid Deus hominem creauerit, Mat.tomo 7 141.c.4.H

Creandi potentia non est communicabilis creaturæ, Exo.tomo 2 19.c.4.I

Res, quæ nunc sunt, non potuerunt sic creari, vt haberent totum esse simul, idest, quòd haberent simultatem, & non potentialitatem ad aliquid, Iosue tomo 2 23.c.1.A

Creatio. Creationis opus, secundum communem opinionem, ante omnem diem fuisse creditur. Et opus distinctionis tribus primis diebus, & opus ornatus tribus sequentibus, Genesim. 2.c.2.E

Creatio est eductio de non esse ad esse, nulla materia præsupposita, sed solo agente, & sic res, quæ creatur, non habet potentiam absolutam, vel respectiuam quæ est aliquid positiuum, quia istæ ponuntur in fundamento naturæ, scilicet, in materia, quæ ante creationem non præexistebat, Genes. 4.c.1.B

Quòd Creatio incæperit die dominica, necesse est dicere, quia sabbato requieuit Deus, & illud fuit septima dies, sed nulla dies est præcedẽs sabbathũ, nisi dominica, igitur, &c. Nec verum est, quòd die dominica hora completorij Deus incæperit creationem, vt aliqui dicunt, quia ante primam rerum creationem non fuit aliquod tempus, Si tamẽ dicamus, vt aliqui dicunt, quòd lux fuerit vnum de primis creatis, tunc dicẽdum est, quòd prima rerum creatio non fuit facta in aliquo tempore, sed fuit cum aurora, idest, cum existit lux, in orizonte suæ creationis, Gen.5.c.1.C.Num.tomo.2. 38.c.2.D

Creatio est infinitæ potentiæ, Gen. 8.c.3.H

Inferia sexta ad Solis occasum, incipiente iam sabbatho, dicunt Iudęi, quòd Deus creauit decẽ res, quarum prima fuit os terræ, secunda os putei, qui semper patebat Iudæis viuẽte Maria sorore Moysi, tertia os asinæ Balaam, quarta Iris seu arcus Cælestis. Quinta aries, quem immolauit Abrahã pro Isaac, Gen.23. sexta virga Moysi, septima manna, octaua tabulæ legis, nona dęmones apparentes hominibus, decima fuere forcipes, vel tenaculę, vt ait, rabi chuda, dicit enim primas forcipes de cęlo descendisse nec potuisse aliquid fieri, & secundum istam insaniam, soluitur vulgaris quæstio. I, quid fuerit prius martellus an tenaculæ. Sed isti valde errant, vt probatur Nu.tomo 2 38.c.2.D

Creatio multoties accipitur pro factione in sacris literis, Num.tomo 2 38.c.3.K

Creationis beneficium maius est quam redemptionis, Et hoc considerãdo beneficia Dei in se ipsis, si autem considerentur beneficia, vt quantitatem accipiant ex affectione, vel charitate tribuentis, maius fuit beneficium redemptionis, quam omnia alia simul sumpta, &c.Deu. 113.c.2.D

Non oportet, quòd quandocunque est creatio actiua, sit creatio passiua rerum, Iosue to.2. 43.c.2.B

Creator. Primus, qui legitur Deum appellasse creatorem, fuit Melchisedech, Genes.14.Gen. 251.c.4.I

Creatum. Creata solum fuerunt ea, quę pertinent ad primam diem, siue ad principium. I, cœlum & terra, quia ante ista non erat materia, ea autem, quæ in alijs diebus facta fuerunt, non sunt creata, sed producta. I, factio firmamenti, diuisio aquarum, &c. nec valet ista consequentia, res ista non fuit creata, & fuit producta, ergo poterat naturaliter produci, vt patet de primo homine, de sole, de corporibus cœlestibus, sppositio, quòd habeant materiam eiusdem rationis cum istis, &c.Gen. 4.c.1.B

Creati fuerunt Angeli ante omnem diem, Numer. tomo 2 39.c.1.D

De decem rebus, quas dicunt Iudæi creatas fuisse vespere sabbathi 5. Terra, quæ deuorabit Dathan, & Abiron. Os putei. Os asinæ Balaam. Iris. Aries quem

quem Abrahã immolauit, Virga Moysi. Manna. Tabulæ legis. Dæmones. Forcipes, Num.tomo 2. 38.c.2.D

Creatura. Quanto aliqua creatura est perfectior, tanto est Deo similior, Matt. tomo 4 52.c.2.B

Et aliquid perfectionis est in Deo, quod non est in creaturis, Mat.tomo 6 73.c.3.H

Creatura potest dupliciter accipi, Matthæi tomo 6 200.c.4.G

Creatura complacet nobis dupliciter, sed quæ sit ordinata creaturę complacentia, Matthæi tomo 7 252.c.3.G

Credere. Inter credere Deum, credere Deo, & credere in Deum, hoc interest, nam credere Deum est credere Deum esse, credere Deo est credere verbis eius, credere in Deũ est intellectu, & voluntate Deo totaliter adhærere, non quidem per amorem, quia hoc pertinet ad charitatem, sed fide, vt scilicet voluntas nostra, velit, & mandet intellectui nostro assentire omnibus, quæ Deus dicit, Exo.to.1. 116.c.3.G

Credere Deo, quomodo sit meritorium, & quomodo non, Exo.tomo 1 116.c.3.G

Credere Deum esse, & remuneratorem esse, sufficiebat gentibus ad salutem, ad Hebræ.11. Quod naturaliter poterant cognoscere, ad Rom.1. Inuisibilia enim ipsius, &c, Num.tomo 2 182.c.1.E

Quomodo intelligitur, quòd credẽti nihil est impossibile, 4.Reg. 39.c.4.K

Credere dupliciter accipitur, vno modo, vt dicit actum fidei; alio modo pro confidere. Et tunc credere est magis actus spei, vel cõfidentiæ, quàm fidei. Credere primo modo est perfecto corde credere omnia, quę credenda sunt, absque errore. Et cum ista fide potest stare omnimoda diffidentia. Secũdo modo ille dicitur credere corde perfecto, qui totaliter confidit in Deo quantum ad aliquid, ita quod nihil dubitet, quòd si dubitauerit aliquid nihil consequetur, &c.2.Paralip. 216.c.3.F

Si credens non operatur, iuxta quod credit, in causa est aliquod impedimentum timoris, vel amoris, Mat.tomo 4 55.c.4.K

Maior numerus erit credentium quàm electorum, Mat.tomo 4 64.c.4.F

Credenti in Christum necesse est, vt recedant apparentibus ipsum solicitantibus ad hęresim, Matthęi tomo 5 168.c.2.B

Omnes credentes sunt filij Dei adoptiui, Matthęi tomo 6 313.c.2.E

Credibile. Aliqua credibilia sunt, quorum causæ sunt ipsa Dei voluntas, vt quod Deus creauerit mundum, & filius carnem humanam assumpserit, &c. Exodi tomo 1. 281.c.1.D

Nullum credibile possumus demostrare, licet ad quædam credibilia sit persuasio, &c. Exodi to.1. 281.c.2.A

Credulitas. Quantumque vehemens nõ est modus iuridicus conuincendi aliquem, &c 2.Paralip. 150.c.3.H

Creditor. Dicitur, qui pecuniam dat, debitor vero, qui accipit. Et vocantur creditores, quia credere idẽ est, quod cõmittere, & qui cõmodat pecuniã alteri, cõmittit illam illi, vel dicuntur a credendo, quia dant pecuniam suam alijs, credentes, quòd illi restituent sibi, 4.Regum 31.c.3.F

Crepido. Dicitur locus præruptus, vel scissus apud alueũ fluminis scisionibus aquarum, & quotidianis ruinis, &c. Et dicitur a crepo, as. Et aliquando significat summitatem, vel altitudinem, a qua ad cęteras partes descensus est, &c. Exodi tomo 1.10.c.2.D, Leui. 15.c.4.I

Crepusculum. Duo sunt crepuscula, scilicet, matutinum, & vespertinum, & vtrunque est æqualis durationis, scilicet, per vnã horam, & per quintam partem vnius horæ, secundum Ptolemęum, & secundum Alacensem per horam, & plusquam per quartam partem horę, &c. Iudi.19o.c.1.D.2.Reg. 14.c.3.K

Crepusculum matutinum incipit ante ortum Solis, quasi per horam & quartam partem horę, Matth. tomo 4 31.c.1.B

Cresus. Fuit Rex Lydorum, fuitque ab orbe condito anno quater millesimo sexcentesimo septuagesimo, de cuius filio muto mirabile quoddam narrat Solinus, &c.Gen. 32.c.4.I

Creticum. De creticis diebus medicorum, Geneſis 35.c.4.H

Crimen. De crimine pessimo fratrũ Ioseph, le quo accusauit eos apud patrem, Gen. 37. referuntur opiniones Hebræorum, Gen. 348.c.2.C

Aliquod crimen puniebatur a Deo grauius quàm aliud magis graue crimen, vt crimen cognoscentis matrem, & filiam, siue vtranque per matrimonium, vel vnam, vt vxorem, & aliam vt concubinam, vel vtranque, vt concubinam, quam crimen cognoscentis matrem suam, vel sororem, & hoc ad euitandum maiorem promptitudinem, &c. Leui. 211.c.3.H

De criminum diuersa punitione, secundum leges vetę. testamen. Deut. 132.c.1.A

Ad criminis publici accusationem quilibet de populo admittitur, Iudic.189.c.3.H, Matthæ. tomo 6. 52.c.2.E

In locis, in quibus aliqua crimina sunt commissa, nõ sunt exercenda sacra, nisi prius purgentur, Matth. tomo 7 123.c.3.F

Criminum correctio aliquando differtur propter scandalum, 2 Reg. 79.c.4.F

De criminibus, quantumcunque antiquis, potest quis accusari, quia crimina sola morte extinguuntur, exceptis tribus casibus. Primo in peccato hęresis. Secundò si hæreticos instituat quis in hæredes. Tertiò si notorio crimine decesserit, &c. 3.Regum 9.c.4.H

Crimen alterius non licet notificare in aliquo de quatuor casibus, 1.Paralip. 14.c.4.G

Tripliciter potest in crimine procedi, scilicet, per accusationem, inquisitionem, & denunciationem. In accusatione requiritur inscriptio, & non monitio fraterna. In inquisitione requiritur infamia præcedens, & non monitio Euangelica. In sola aut denunciatione requiritur ordo euangelicus, vt patet extra de accusationibus, cap.qualiter, & quãdo. 1.Paralip. Mat.tomo 5 107.c.4.K

Crimina, secundum iura, extinguuntur morte quãtum ad hoc, vt agatur de delicto contra mortuum, etiam quia non potest suscipere pœnas legis pro delicto, Mat.tomo 5. 54.c.2.A

Criminale. In criminalibus debent esse testes luce clariores, vt patet extra de probationibus, cap.fina.& in l.sciant cuncti. C.de probationibus, Exodi tomo 1, 216.c.2.C. 2.Regum, 51.c.1.E

Criminalis sententia non traditur publicæ executioni in diebus Dominicis, extra de ferijs, cap.omnes dies Dominicos, 2.Regum 26.c.4.I

Ad

Universidad de Deusto Biblioteca

Ad hoc, quòd aliquis in criminalibus conuincatur, debent probationes esse clarissimæ, vt dicunt iura, scilicet, luce clariores, 2. Paralip. 251.c.3.G

Criminator. De quo Leuiti. 19. duo significat, vel criminum impositorem, vel de criminibus accusatorem, vel eorum narratorem. Primo modo est simpliciter prohibitum. Sed de secundo est distinguendum, quia aut accusat coram eo, qui ista debet corrigere, vel coram aliquo alio. Si secundum illicite facit, nisi faciat secundum modum Euangelicæ correctionis, de qua Matth. 14. Si primum, aut dicit corrigendorum criminum causa, aut liuore motus, vel ira, vel alias. Si secundo modo illicitum est semper. Si vero primo modo, aut vera, aut falsa enunciat. Si vera, aut sunt talia, quæ nisi corrigerentur, redundarent in damnum Reipub. scilicet, ad magnum scandalum patriæ, vel perditionis eius. Et in isto casu tenetur enarrare crimina. Si vero sint crimina non sic se habentia, non debet aliquis de talibus criminibus accusator fieri, nisi fortassis sit ille, ad quem damnum, vel iniuria ex tali crimine proueniebat, quia tunc accusare poterit, Leuit. 190.c.1.E

Criminoso non licet se defendere a iudice, ipsum iudicem impugnando, Iosue tomo 2 10.c.2.A

Crisma. Et oleum infirmorum solum confici tur in sedibus Episcopalibus, & inde omnes Ecclesiæ minores recipiunt illud, Num. tomo 1 268.c.3.G

Crocodilus. Crocodili habent pedes. Et aliquando morantur in terra, & aliquando in aqua. Et plurimi nutriuntur in Nilo, & nocte aquas exeuntes, segetes depascunt, & homines occidunt. Horum tanta est durities, vt si magna lapidum mole eorum terga premantur, nō sentiant, Gen. 8 c.1.A

Crocodilum necat quidam piscis dictus serra per partem teneram ventris, Leui. 102.c.3.G

Crocodilus dicitur esse equus marinus quadrupes, & magnæ quantitatis per diem in vndis habitans, & per noctem inter segetes depascens, vnde & magnum nocumentum Aegyptijs infert, Leuiti. 102.c.3.F

De crocodilo, & eius proprietatibus, Leuiti. 110.c.4.I

De crocodilis vide perpulchra, Exodi tomo 1. 109.c.2.E

Delphines interficiunt crocodilos in Nilo, Exodi tomo 1 109.c.3.G

Crocodili in hieme nullum sumunt cibum, Exodi tomo 1 109.c.3.H

Cromatius. Ad quem Hieronymus dicauit trãslationem libri Paralip. erat summus Pontifex, vt patet in 2. lib. contra Ruffinum, 1. Paralipo. tomo 1 8.c.1.B

Crudelitas. Non vocatur crudelitas, nisi quando pœna excedit culpam, 2. Regum 76.c.2.A

Crux. Est vexillum Christi regale, Matth. tomo 6 303.c.1.C

Crux adoranda est adoratione hyperduliæ, Exodi tomo 1 161.c.3.H

Crucis fulgor in die Iudicij qualis erit, Matt. tomo 6 303.c.3.F

Quanta erit Crucis eminentia, & magnitudo in die Iudicij, Mat. tomo 6. 303.c.3.G. Sed ex qua materia præfata crux conficietur, vide ibidem.

Crucis titulum quare fecit Pilatus in tribus linguis, Num. tomo 1. 264.c.3.F, Parado. 97.c.4.H

Criminosi Cruci affigendi, apud antiquos, portabant crucem humeris suis vsque ad locum supplicij, & ibi configebantur in ea Mat. tomo 4 196.c.1.H

Crucifigere. Christum crucifixere Iudæi in die azymorum, in quo Romani omnes Iudæos collectos occiderunt, Matthæi tomo 6 287.c.2.C

Cubitus. Geometricus habet sex cubitos de nostris, & de cubitis Geometricis intelligitur mensura arcæ Noe, vt dicit Augusti. lib. 15. de ciuita. in fi. Nicolaus tamen de Lyra dicit fuisse cubitos vsuales continentes duos pedes, vel pedē cum dimidio, & intelligendo de cubitis illius temporis, sed fallitur Nicolaus, vt probatur Geneſis 37.c.3.k

Cubitus, de quo Genesis 7. dicitur, quòd 15. cubitis altior fuit aqua, cubitus geometricus erat, iuxta August. 15. de Ciuita. cap. vltimo, & iuxta Originē, sed de hoc dubium est, & magis videtur quòd fuerint communes, ideſt, humani. Gen. 42.c.4.K

Cubiti arcæ testimonij mensuratiui, de quibus Exo. 25. non erant cubiti geometrici, sed cubiti ipsius Moysi. Exodi tomo 2. 21.c.4.I. Et idem nititur probare Magister historiæ Scholasticæ dicens arcam prædictam esse iuxta altare Laterañ. sed fallitur Magister. vt probatur ex 2. Machab. cap. 2. vbi dicitur, quòd ipsa arca fuit sepulta per Hieremiam ante tēpus captiuitatis Babylonicæ, & postea nunquam fuit inuenta, nec erat inuenienda, &c. Exodi tomo 2 22.c.4.G

Nullus homo est, qui habeat quinque cubitos in altitudine, intelligendo de cubitis ipsiusmet, immo nec quatuor, Exo. tomo 2. 53.c.2.G. Sed omnes manent inter tres, & quatuor nisi pessime essent commensurati, 1. Reg. tomo 2 30.c.1.E

Cubitus vsualis, secundum quosdam, est spacium pedis, & dimidij, & secundum alios est spacium duorum pedum, Iosue tomo 1 57.c.1.B

Cudere. Multa significat, Iosue tomo primo, 5.c.3.G

Cudere monetam pertinet ad principes regionum, vel ad solas ipsas, quæ non habent superiorem immediatum &c. Mat. tomo 6 24.c.3.G

Culex. Parua musca est, quæ ab aculeo sic dicitur, quoniam perfodit, & perforat, & sanguinem excutit longo aculeo, Matthæi tomo 6 202.c.2.A

Culmen. Est trabes domus principalis, supra quā totum pondus, & omnes tigni domus pendent &c. Gen. 269.c.1.A

Culpa. Quomodo dicatur felix, iuxta Gregorium, Gen. 128.c.3.F

Culpam timere, vbi culpa non est, bonarum mentium est, vt dicit Gregorius, & habetur extra de obseruatione ieiuniorum. ca. consilium, Gen. 398.c.3.K

Ex qualibet culpa elicit Deus aliquod bonum, Exodi tomo 1 58.c.1.A

Pro culpis æqualibus leges dare solēt pœnas inæquales. s. pro illa culpa maior pœna, ad quam maior pronitas est, vt homines magis exterreātur, Exodi tomo 1 229.c.1.E

Culpa est deuiatio a rectitudine actus debita ineſſe, & rectitudo est bona habitudo omnium circunstantiarum alicuius actus, Exodi tomo 2 145. col. 3. K Mat. tomo 4. 174.c.4.F. & tomo 5. 69.c.2.B. Defen. 3.c.3.k

Culpa est formale in peccato, & ipsa est non ens, quia est priuatio, &c. Exo. to. 2. 145.c.4.F

Culpa transit cum actus transit, vnde qui dicunt culpam manere post actum elapsum, & hanc esse, quæ in pœnitentia deletur, errant, vt probatur Exodi tomo 2. 145.c.4. I. Mat. tomo 5, 154.c.1.B

Non potest quis absoluere a culpa per sacramentum cōfessionis, nec Deus potest absoluere a culpa per contritionem de peccato habitam. Vnde quando Ecclesia dicit, quòd per contritionem remittitur culpa, vel quòd Sacerdos simplex absoluit a culpa, & Papa a pœna, & a culpa, intelligendum est in sensu sano, scilicet, quòd per contritionem deletur reatus, vel obligatio ad mortem æternam, qui quidem reatus manſit pro culpa. Similiter, quòd Papa absoluit a reatu ad pœnam æternam, & a pœna quæ debebatur pœnitenti in hoc sęculo, vel in purgatorio loco pœnæ æternæ, quam habere deberat, nisi pœnituisset, Exo. tomo 2 146.c.1.B

Culpæ remissio, vel ablatio, non est per aliquam operationem sacramentalem, sed per solam actionem cordis hominis contriti, Leui. 10.c.1.C

Culpa est maius malum quàm pœna, propter duo, primo quia per culpam qualemcunque, & quantamcunque offenditur Deus, &c. secundo qua per culpam meretur homo pœnam æternam, vbi punietur in æternum cum diabolo, & Angelis eius, 1. Paralipo. 132.c.4.F

Culpa tandiu manet, quandiu manet actus peccati, Defen. 7.c.3.G

Culpa nō est, qđ necessitas intulit, Mat. to. 5. 104.c.1.A

Quòd a culpa nemo possit absolui duplex est causa, prima, quia nemo potest absolui ab eo, quod non est, &c. Defen. 7.c.2.E. secunda causa est, quia absoluere, vel soluere secundum propriam rationem idem est, quòd tollere vinculum; culpa tamen nō dicit rationem vinculi, sed priuationem quādam. Defens. 7.c.4.G

Culpa in peccato dicit priuationem debitæ rectitudinis in actu, ideſt, priuatio, vel carentia omnium bonarum circunstantiarum regulantium actum, Defen. 3.c.3.K. Et ab ista priuatione, &c. Nemo absoluitur, nec absolui potest, nec tollitur, neque dimittitur, sed ipsa per se cessat esse. Nam sicut actus positiuus peccati non durat, nisi per paruum tempus, vel per momentum, ita & culpa, quæ est accidens eius priuatiuum, & sicimpossibile est, quòd culpa tollatur, vel dimittatur per Deum, non quidem quasi Deus non possit tollere, vel nolit tollere, sed quia priusquam conuertatur homo ad Deū per contritionem, & Deus infundat illi gratiam, culpa desinit esse, Defen. 4.c.3.F

Quòd aliquis absoluatur a culpa, nunquam sub his verbis reperitur in sacris literis, sed solum habetur, quod peccatum dimittatur, auferatur, remittatur, tollatur, deleatur, relaxetur, donetur, Defenso. 6.c.4.G

A culpa nemo absoluitur, nec absolui potest confidentis proprijs rationibus istorum terminorū, scilicet, Absoluere, & Culpa: Et quando conceditur, quòd homo absoluitur a culpa, capitur ibi culpa æquiuocè, scilicet, pro toto, quod est in peccato, præter pœnam, quia sic capiendo aliquid includitur in culpa, a quo propriè peccator absoluitur, scilicet, reatus. Et potest dici alio modo, quòd culpa accipiatur pro macula, vel reatu, vel pro solo reatu, Defen. 8.c.2.A

De culpæ absolutione, vide in dictione Absolutio.

Cultor. Plura significat, scilicet, amatorem, honoratorem siue decoratorem, agricultorem, & habitatorem, Numeri tomo primo, 185.c.3.K

Cultor Dei debet Deo exhibitionem operis, & hoc in reuerentia, vt non assumat nomen eius in uanū, Exodi tomo 1 164.c.4.K

Cultus Dei. Multa continet præcepta, Exodi tomo 1 164.c.4.k

Cultus Dei licet multa dicat, scilicet, fidem, & spem, charitatem, & multa exteriora obsequia. Tria tamen principaliter concernit, scilicet, fidelitatem, reuerentiam, & famulatum. &c. Ad fidelitatem concernit non habere deos alienos: Ad reuerentiam pertinet non habere nomen eius in vanum. Ad famulatum pertinet sanctificatio sabbathi, Exodi tomo 1 165.c.4.F

Cultus Dei principaliter est in anima, non tamen est perfectꝰ, donec per aliquas cęremonias exhibeatur in opere ad extra, Exodi tomo 2 20.c.2.C

Cultus Dei spiritualis, qui fit per fidem, spem, & charitatem, nec loca secernit, nec tempora, Exodi tomo 2 179.c.3,K

Cultus Dei significat, scilicet ornatum, & ministerium, Exodi 35. cum dicitur in cultum, &c. Exodi tomo 2 187.c.2.A

Cultus laborem, vel seruitium denotat, Matthæi tomo 2 21.c.4.I

Cultus Dei principaliter consistit in anima, scilicet, in fide, spe, & charitate, manifestatur tamen in quibusdam operibus exterioribus, quæ sunt puta cæremonialia, scilicet, adoratione, & oblatione Num. tomo 2 100.c.4.F

Cultus Dei maxime monstratur in sacrificijs, Iosue tomo 2 262.c.1.D

Cultus exhibendus est Deo, quia Deus est, & non propter beneficia, Iosue tomo 2 178.c.2.B

A cultu Dei interiori, qui consistit in fide, spe, & charitate, nemo deobligatur. sed vltra istum cultum tenetur homo Deum etiam colere exterius, sed iste cultus exterior non est determinatus de iure naturæ, 4 Regum 53.c.4.G

Cultus Dei in duobus consistit, scilicet, quòd homo se habeat bene ad Deum, & ad proximum, Matt. tomo 3 196.c 1.B

Cuneus. Dicitur acies nimis glomerata in dēsum, vt facile rumpi non possit. Et au subinirandum aduersas acies promptissima, & dicitur cuneus, quasi cocuneus de coeo is, ideſt, iungo iungis, Deut. 108.c.1.D. Iosue to. 1. 75.c.1.A 1. Regum, tomo 1 179.c.3.I

Cuneus dicitur bellicus apparatus, 1. Regum, tomo 1 210.c.4.G

Cupere. Pauca cupit, qui pauca possidet, qui vero multa possidet, cupit maiora, Matt. tomo 5 141.c.4.H

Quanto quis aliquam rem magis cupit, tanto magis torquetur de eius carentia, Matthæi tomo 7 224.c.3.k

Cupiditas. Quando sit peccatum mortale, Mat. tomo 5 193.c.4.k

Cupiditas radix est omnium malorum, Matthæi tomo 6 12.c.4.G

Cupido. Cupidinis potentiam describit Seneca Tragœdia 4. cuius versus referuntur, Geneſis 17.c.4.I

Cura. Maior esse debet animæ, quàm corporis, Mat. tomo 5 105.c.2.D

Curare. Curatio. In omnibꝰ, quos Christus curabat, signa curationis ostendebat, Mat. tomo 4. 148.c.2.B. Et tripliciter solebat curare homines, &c. ibi. 262.c.4.F

Deus curat in instanti, Mat. tomo 5 248.c.1.B

Curatio hereos difficilis est, Mat. to. 7 18.c.4.k

De bona curatione maleficiorum, Matthæi tomo 5 120.c.2.E

Universidad de Deusto Biblioteca

In curatione ſpirituali non apponitur violentia, quia nemo inuitus poteſt ſpiritualiter curari, bene tamen in curatione corporali, quia inuitus poteſt violenter curari,&c. Mat. tomo 5 49.c.3.K

Curatus. Curati, quibus pertinet ſacramenta miniſtrare,&c. non debent fugere tẽpore peſtis, ſed manere cum ouibus, Matthæi tomo 3 252.c.4.K

Omnes curati ſunt commiſſarij Epiſcoporum, nam tota iuriſdictio eſt Epiſcoporum immediate, Mat. tomo 4 186.c.1.C

Curatus animarum in quinque caſibus debet remittere ſubditum ad ſuperiorem, Matthæi tomo 5 186.c.1.E

Curia principum. A Curiis principũ debent fugere viri religioſi, niſi ibi poſſint manere abſque hoc, quòd diſſoluantur a rigore virtutis ad molliciem,& teneritudinẽ, & hoc ad expediendum negotia miſerabilium perſonarum, quæ alias peritura eſſent, & pro vtilitate publica,& cauſis piiſſimis, 4.Regum 35.c.3.I

Curioſitas. Curioſus. Curioſitas dicitur cura, vel deſiderium ſciendi, Num. tomo 1 49.c.1.D

Curioſe petentes Deus non exaudit, Matth. tomo 4 153.c.3.G

Curioſi vani ſunt, ſed non mali, Matthæi tomo 4 155.c.1.D

Currus. Apud antiquos, bellicum fuit artificium, nam erat quadriga falcata, ideſt habens falces, ſiue gladios acutos in rotis, vt in circuitu quidquid obuium haberent ſcinderent, atque ſecum traherent, erant etiam in quolibet curtu quatuor equi armati, quorum duo priores habebant in frontibus gladios fortes, & longos, vt quidquid obuium haberent perfoderent, & ſuper quemlibet curtum erant tres aut quatuor pugnatores armati, Exodi tomo 1. 111. col. 2. A. & 1. Palipo. 207.c.2.A

Primus inuentor curruum fuiſſe creditur Critonius, & quadrigæ Troylus; ſed falſum eſt, Exo. tomo 1 117.c.3.F

De curru falcato, Deut. 54.c.2.C. Ioſue to 2 2.c.4.H

Contra currus falcatos opponendi ſunt vepres & tentes, vt ait Vegetius in lib. de re militari, Iudic. 14.c.1.k

Currus falcati non fuerunt inter Hebræos a principio, ſed poſtea tempore Salomonis, 1. Regum tomo 1 91.c.4.I

Curſus rei naturalis. Poteſt mutari dupliciter, vno modo per aliam cauſam naturalem impedientem talem curſum, &c. Alio modo per cauſam ſupra naturalem, vt accidit in miraculis, Matthęi tomo 5 94.c.2.A

Cuſtodire. Cuſtodia. Cuſtodire dupliciter accipitur, vno modo idem eſt quod cauere ab aliquo, Alio modo idem eſt quod tenere in corde, Leuiti. 209.c.2.E

Cuſtodia Angelorum duplex, Matth. to. 5. 27.c.4.k

Cuſtodia totius ſpeciei humanę pertinet ad ordinem principatus, Mat. to. 5. 27.c.4.K

Cuſtos. Dupliciter adhibetur homini, Matth. tomo 5 28.c.3.k

Cyclops, vide Cyclops.

Cyclus, vide Ciclus.

Cycleus, vide Cineus.

Cymbalum, vide Cimbalum.

Cyniphes, vide Ciniphes, & reliqua huiuſmodi.

Dadan.

DADAN populi, apud Arabiam, deſcẽdunt a Dadan ſecundo filio Regma nepotis Cham, & iſti abundant in dentibus eburneis, & hebeninis, 1. Paralipomen. 31.c.1.E

Duplex gens vocata eſt Dadam quædã de filijs Chã, & alia de filijs Iactã, 1. Paralip. 35.c.1.E

Dedalus: vide Dedalus.

Dæmon. vide Dęmones.

Dagon. Per excellentiam dicebatur Deus Philiſtinorum. Ruth 241.c.2.B

Dagondeus Philiſtinorum habebat caput piſcis, vt dicunt ludęi di. quòd Dag. in Hebræo ſignificat piſcem, ſed motiuum eorum eſt ſatis leue, 1. Regum tomo 1 62.c.3.k

Quare manus,& caput dagon idoli Philiſtinorum abſciſſę ſint in præſentia Arcæ Domini, 1. Regum tomo 1 63.c.3.E

Dalida. Matrimonium contractum inter Dalidam, & Sanſonem erat ſimpliciter illicitum, niſi aliquid aliud excuſaſſet, ſcilicet, motio Dei, Ioſue tomo 1 118.c.4.K

Dalida peccauit grauiter tradendo Sanſonem in manus Philiſtinorum, ludi. 165.c.2.E

Dalmanuta. Et Mageda, idem locus eſt varia habens nomina, Mat. to. 4 152.c.3.H

Damaſcus. Ciuitas Metropolis in regno Syriæ, vt dicitur Iſaiæ 6. caput Syriæ Damaſcus, eſt in parte Meridionali terræ promiſſionis, & eſt in monte Seyr, & caput idumeæ, hanc ciuitatem, vt quidam aiunt, condidit Eliezer procurator domus Abrahæ, qui etiam Damaſcus dicebatur, in qua habitauit Etau filius Iſaac. Geneſis, 7.c.3.G,& 53.c.2 E, Deuterono. 24.c.1.E. 3. Regum 93.c.4.I

Damaſcus condita fuit, vt dicit Nicolaus de Lyra ab Hus filio Aram, filij Sem, ſed non videtur verum. Geneſis 53.c.2.E

Circa Damaſcũ, p vnã Leucã, eſt locus, vbi apparuit Chriſtus Paulo, di. Saule Saule,&c. Gen. 251.c.1.D

Damaſcus ciuitas eſt in Idumęa principaliter ſub montibus Seyr, ſed vocatur caput Syrię in Iſaia, qa Syria erat illo tpe caput Idumeę, Geneſis, 251.c.1.D

Damaſcus Auſtralis eſt reſpectu terrę Chanaam. Geneſis 251.c.2.A

De Damaſco duplex eſt opi. qdã dicũt eã cõdita eſſe tpe Noe, a quodã de nepotibus Noe, & ſi ſic, dicendũ eſt, q Eliezer procurator domꝰ Abrahæ ũ Damaſcus, Gen. 15. ideſt Damaſcenus, alij dicũt, q abiit Damaſcus, Geneſis 252.c.4.I

Eliezer fuit ædificata, & a nomine illius vocata Damaſcus, Geneſis 252.c.4.I

Damaſcenus. Damaſceni dictũ. i. corpus Chriſti formatũ eſſe ex purißimis ſanguinibus Virginis matris, dupliciter ponitur, Leui. 116.c.4.E

Damaſus. Papa fuit vir ſanctiſſimꝰ, & Hiſpanus natione, qui nimis dilexit Hieronymum, Mat. tomo 1 33.c.1.A

Damnatio. In damnatione ſunt duo. q. quis cõdẽnat, & q certũ gratia pœnæ recipiat, Mat. tomo 7 100.c.4.F

Nunquam Deus reuelat alicui ſuam damnationem. Ioſue tomo 1 141.c.1.A

Damnatus. Dãnatis nõ põt aduenire maior dãnatio, qdqd faciãt, aut velint, Gen. 17.c.1.D

In damnatis non manebit fames & ſitis, neque corruptibilitas & mors. Sed dolor acerrimus & continuus, qui eos intensè affliget, ſed non diſſoluet, & fere nulla pœna erit in eis, & in nobis eiuſdem generis. Gen. 188.c.2.G

In damnatis vnica pœna in ſenſu eſt maior omnibus ſimul, quas nos habemus hic. Gen. 188.c.2.H

Damnatorum corpora, poſt reſurrectionem erunt ſpiritualia, & non animalia, vt ſignificatur. 1.Cor. 15. Nam generale eſt hoc ad omnes reſurgentes. Nam ſicut omnium corpora erunt immortalia, ita, & erunt ſpiritualia omnia, quia immortalitas, & ſpiritualitas non ſunt dotes beatorum. Nam per dotes differunt corpora beatorum à corporibus damnatorum,&c. Gen. 188.c.2.I

Damnatorum, & beatorũ corpora poſt reſurrectionem erunt ſpiritualia, quia ſecundum Auguſtinũ. ſuper Gen. ad literam, nec cibos ſumunt, nec cibis indigent, & anima nullam operationem habet circa corpus niſi quòd reddit corpus viuum, & ideo ceſſabit omnis actus nutritionis augmẽtationis generationis, neque erit generatio ſpermatis, in viris, neque menſtrui in mulieribus, & erunt Damnati quaſi neque membra habentes, neque vires naturales. Gen. 188.c.2.K

Inter Damnatos eſſe futuras fœminas, ſed non inter beatos, dixerunt quidam Gen. 237.c.1.C

In Damnatis non erit verecundia de nuditate membrorum, ſicut neque in Beatis. Gen. 237.c.4.k

Inter damnatos non erit principatus & ſubiectio, & per conſequens neque communitas. Gen. fol. 240. col. 1.B

Totus damnatorum cruciatus, ante iudicium, conſiſtit in apprehẽſione ignis, prout eſt aliquod triſte, & ſemper flecti ſuper hoc, neque vnquam laxari ab hac cogitatione, quam Deus imprimit & conſeruat. Exo. to. 1. 48.c.3.F

Damnati non eodem modo obſtinãtur, quo Dæmones. Nu. to. 1. 224.c.4.G

Non poſſunt damnati de aliquo conqueri, niſi quòd Deus eos non elegit, nec propter hoc cõqueri poſſunt, iuxta illud ad Rom 9. Quis eſt homo, qui Deo reſpondeat,&c. Deuter. 30.c.1.D

Qui orat pro eo, quem ſcit æternaliter damnatum, grauiter peccat. 4 Reg. 47.c.1.C

Damnatos morti à iudice poteſt Eccleſia defendere, ſi ad eam confugiant, ideſt ad viros eccleſiaſticos. 25.q.5. cap. reos niſi in caſibus. qui ponuntur extra de immunit. a. eccleſiarũ cap. inter alia,&c. Vt ſunt latro publicus & nocturnus depopulator agrorum vel ſi ſeruus eſt,&c. Matth. to. 3. 41.c.2.D

In animabus damnatorum manent affectiones, quas traxerũt ex corporibus, vt patet in diuite Epulone. Luc 16. Matth. to. 4. 16.c.4.F

Inter damnatos non eſt ordo principatus, ſicut inter dæmones, & hoc propter tria. Matth. to. 4 fol. 16. col. 1.C

Damnatorum maxima pœna deſignatur per fletum dentium & ſtridorem. Mat. to. 4. 60.c.4.G

Quidquid damnati patiẽtur in ſenſibus, erit ſecundũ eſſe ſpirituale, & nõ ſecũdum modum, quo in hoc mundo patiuntur homines. Matth. tomo 4. f. 243. col. 3.G

Neceſſe eſt ponere damnatorum corpora eſſe incorruptibilia, & illa incorruptibilitas accideret illis non ex miraculo, ſed naturaliter, immo cõtra naturam eſſet quòd corrumperentur. Matth. to. 7. fol. 146. col. 2.B

Damnatorum corpora erunt paſſibilia,& cauſa principalis huius paſſibilitatis erit diuina iuſtitia; ſed cauſa ſecunda, & immediata erit naturalis diſpoſitio, & non patientur paſſione corruptiua. Nam quieſcente motu cœli poſt reſurrectionem generalem nullum corpus poterit alterari a ſua naturali qualitate, eo q ceſſabit omnis actio corruptiua, quę eſt per cõtrarietate, & hoc impaſſibilitatis modo, conuertuntur impaſſibile & incorruptibile; patientur tamen paſſione, quæ eſt per modum receptionis ſpiritualis, & per modum animæ. Nam iſta paſſio manebit, ceſſante motu cœli, tam in beatis, quàm in damnatis; in beatis tamen non affliget, bene tamen in damnatis, & hoc ponitur in beatis dos impaſſibilitatis, & afflictiuæ. Matth. to. 7. fol. 147. col. 3 k. &c.

Nullus eſt ſenſus, in quo non afflẽgentur damnati. Matth. to. 4. 243.c.3.G

Quòd damnatorum pœna ſit æterna nõ eſt propterea quia peccatum illorum ſit contra Deum, qui eſt bonum infinitum. Nec etiam propter diſpoſitionem peccantis, neque quia homo peccauit in ſuo æterno, vt quidam dicunt, nec propterea, q peccator vellet perpetuo manere in peccato,&c. Matth. to 7. 170.c.4.H

Sed ideo pœna eſt æterna de per accidens, & non de per ſe, qa quilibet moriẽs in peccato mortali ſemper manet in peccato, quia poſt mortem non deletur. ibidem.

Damnatorum pœna erit æterna ſine dubio, multi tamen circa hoc errauerunt. Matth. to 7. 172.c.3.G

Damnati multas alias pœnas patiuntur, præter pœnã ignis, vt conſtat ex ſacris literis. Matth. to. 7. f. 174. c.2.B

Dãnatus quomodo poterit affligi à calido & frigido ſimul, & hoc ſine calefactione & infrigidatione. Matth. to. 7. 175.c.2.B

Vna damnatorum pęna eſt vermis, iuxta illud Iſa 66. vermis eorum non morietur. Matth. to. 7. fol. 177. col. 1.E

Et ille vermis nõ erit corporalis, ſed neceſſe eſt, quòd ſit quid ſpirituale, vt probatur ibid. fol. 177 c.2.B. Et vermis iſte eſt remorſus qui damnatus de corruptione peccati ipſam animam rurſus ſtimulans & pungens, ignis vero tam quo ad animam quã quo ad corpus pertinet. Matth. to. 7. 177.c.4.G

Et talis pœna dicitur vermis ex duplici ratione ſumpta à vermibus corporum. ibidem. 225.c.3.I

De pœna damnatorum quæ dicitur fletus. Mat. to 7. fol. 178. col 1 B. Et ille fletus non erit reſolutio lachrymarum,&c. ſed erit fletus quo ad commotionem & turbationem capitis & oculorum. ibidem: 178 c.2.E

In damnatis quomodo erit ſtridor dentium. Matth. to. 7. 178.c.4.F

In damnatis nulla erit bona voluntas electiua, quæ dicitur voluntas deliberata, erit tamen voluntas naturalis de bono, nec vult malum ſub ratione mali: ſed id, quod malum eſt, bonum exiſtimat. Matth. to. 7. 181.c.4.G

Dãnati nõ pœnitẽt de peccato ea rõne, qua peccatum eſt, q eſt per ſe pœnitere de peccato, ſed de per accidens, quatenus ipſum peccatum eſt cauſa penæ ipſi peccãti, vel alicuius alteri⁹ mali. Mat. to. 7. 182.c.2.B

Damnati volunt per ſe peccatum, quod commiſerũt. Matt. to. 7. 182.c.2.B

In damnatis manet voluntas immutabilis, ſicut & in dæmonibus. Matth. to. 7. 182.c.2.D

Dãnati, quia inuidi ſunt, vellent dãnari oẽs illos, quos hic non dilexerũt, ſiue beati ſint, ſiue viuant adhuc in hoc mundo. Matt. to. 7. 183.c.1.C

Dãnati vellent abſolutè omnes non dãnatos damnari;

Universidad de Deusto Biblioteca

nari,& hoc tam incognitos q̃ illos,quos aliquando dilexerunt, & hũ us causa est magna illorum inuidia,Quia tamen sciunt, ꝙ omnes non damnantur, sed aliqui saluantur, vellent potius ꝙ saluarentur cognati sui, & sic intelligendum est illud de diuite Epulone. Luc.16. Matth.to,7. 183.c.1.C

In damnatis manebit idem inordinatus amor,quem hic habuerunt,quia praua affectio nunquam corrigitur apud damnatos, & si eorũ affectus mutetur, quia ipsa pranitas facit eos instabiles, nec propter hoc corrigetur in eis praua affectio, Matth.tom.7. 183.c.3.H

Damnati possunt Deum odio habere,& habẽt. Matt. to.7.fol.184.c.1.D.Et similiter dicendum est, quòd Deus potest odio haberi à viuẽtibus,sicut & à damnatis,apprehendendo illum in suis effectibus. Mat. to.7. 184.c.2.E

Multos damnatos suscitauerunt Apostoli, & multi sancti noui testamenti,qui tamen postea salui facti sunt,&c.4.Reg. 46.c.2.C

In damnatis non potest esse demeritum,sicut nec potest esse meritum post diem iudicij, tamen ante diẽ iudicij accrescit illis aliqua pœna per accidens,quę est,s.de damnatione multorum, qui quotidie damnabuntur vsque ad diem iudicij, sicut & beati lætabuntur de beatificatione multorum. Matth.to.7. 184.c.4.G

In damnatis nullus actus vitij relinquitur, nisi mala voluntas.Matth,to.7. 185.c.3.H

Velle non esse in damnatis potest dupliciter considerari, s.aut voluntate naturali aut deliberata. primo modo neque volunt non esse, neque velle possunt, &c. Secundo modo contingit aliquid velle volũtate deliberata dupliciter: per se primo,& per se non primo, sed per accidens. Primo quidquid vult volũtas,vult sub ratione boni positiue, Secundo modo vult carentiam mali, etiam si ratio non apprehendat in illa aliquam rationem boni positiuam,&c, Tertio potest voluntas appetere deliberate non esse, quatenus ad non esse sequitur carentia pœnæ,quam carentiam voluntas per se appetit, primo & secundo modo damnati non volunt non esse: quia non esse non est appetibile per se primò, nec per se non primo, bene tamen tertio modo. Matth.to.7. 186.c.3.H

Damnati non cupiunt de facto non esse propter culpam,s.vt sic manentes non offendant Deum &c. bene tamen propter pœnam, quam sustinent,propter quam bene eligunt nõ esse, vt probatur super Matth.to.7. 186.c.4.G

Et non esse est obiectum voluntatis,non in quantum non esse, sed inquantũ facit carentiam omnis mali,& istud potest à damnatis apprehendi vt obiectũ voluntatis,idest vt bonum. Matth.tom.7. fol.187. col.1.D

Ad vitandum malum pœnæ non deberent damnati appetere non esse secũdum rectam rationem,idest seipsos annihilare,vel quòd Deus eos annihiler. & de culpa dicendum quòd non licet damnatis seipsos annihilare, si possent se annihilare, vt nõ essent in culpa: bene tamẽ velle annihilari,idest sustinere annihilationem,vt non essent in culpa,nam sic appetere licitum est.Matth.to.7. 188.c.1.D

Magis deberent damnati secundum rectam rationẽ, appetere carentiam culpæ cũ nõ esse, q̃ habere esse cum culpa, non tamen appetere carentiam pœnæ cum non esse &c. Matth.to.7. 188.c.2.C

Damnati de facto eligunt non esse, vt euitent pœnã, & tamen non est in potestate eorũ non esse. Matt. to.7. 188.c.4.G

Damnati appetunt beatitudinem in generali naturaliter,& hoc appetitu quodam debili & exili, & iste appetitus est magis ad eorum afflictionem.Matth, to.7. 189.c.1.C

Damnati voluntas non est deordinata ab omni bono,cum velit bonum. Matth.to.7. 199.c.2.E

Quòd in damnatis maneat aliqua notitia earũ rerũ, quas hic habuerunt, nulli dubium est,vt patet Lucæ 17.de diuite Epulone, & non solum manent in damnatis huiusmodi notitiæ acquisitæ in vita,sed erit etiam conueniens, quòd maneat ex dispositione diuinæ prouidentiæ, quatenus facit ad pœnas damnatorum, quas Deus vult esse magnas &c. super Matth.to.7. 217.c.1.C

Damnati quomodo de Deo cogitabunt, & quomodo non,Matth.to.7. 217.c.4.I

Communiter dicitur, quòd damnati ante diem iudicij videbunt gloriam beatorum,sed finito iudicio, non videbunt, vt patet 4. sententiarum dist 5. sed dicendum, ꝙ doctores intelligunt de visione per oculos corporales, si quis attendat dicta Augustini & Gregorij leui consideratione, & sic nec ante iudicium, neque post damnati videbunt gloriam beatorum &c.Matth.to.7. 218.c.2.C

Damnati nunquam videbunt gloriam beatorũ, siue ante iudicium,siue post, capiendo videre pro intelligere, cognoscent tamẽ animas beatas existentes in cœlo empyreo,non tamen earũ gloriam. Matt. to.7. 218.c.3.H

Quam gloriam,& si non videant, dicuntur tamen eã cognoscere ante diem iudicij vt sonat sacra scriptura,& non cognoscent per reuelationem, sed naturali cognitione, & hoc, modo quodam confuso, cognoscentes,s.illos esse in quodam bono ineffabili, sed nescient quale illud sit, quia nihil experti sunt de illo, sicut nos cognoscimus nunc gloriam sanctorum.Mat.to.7. 218.c.4.K

Sed,quòd istam cognitionem, non habeãt ante diem iudicij, neque post, non constat ex sacra scriptura, constat tamen quòd cognoscant. sed Augustino & Gregorio visum est inconueniens quòd damnati post diem iudicij cognoscant gloriam beatorum, ꝙ si hoc non obstaret, diceremus ꝙ dãnati semper cognoscant gloriam beatorum, vt probatur super Matth.to.7.fo.219.c.2 D. Et exponitur dictum Augustini,& Gregorij.ibid. 218.c.4.K

Inter damnatorum pœnas maior est pœna vermis,i. remorsus conscientiæ, q̃ pœna ignis. Matth.to.7. 223.c.1.A

In damnatis maior pœna est carentia visionis diuinæ quàm pœna sensus.Mat.to.7. 223.c.2.C

Damnatorum pœnæ non erunt æquales,sed inæquales iuxta conditionem peccatorum. Apoc.18.quantum glorificauit se, & in delicijs fuit: tantum date ei tormentum & luctum. & hoc tam de pœna damni quàm de pœna sensus,& non solum de carentia beatitudinis, sed etiam de carentia boni, quod in hac vita cõcupiuit, quod posset habere, nisi fuisset damnatus,&c.Matth.to.7. 223.c.4.H

In dãnatis pœna vermis est inæqualis, & ista inæqualitas prouenit ex peccatis; quia secundum proportionem peccatorũ est remorsus proportio, & ille remorsus venit ex omnibus peccatis, quæ veniunt in recordationem &c. Matth.to.7. 225.c.1.F

Et ad istum vermem damnatorum duo requiruntur, vnum est,quòd damnati cogitent peccata, propter quæ damnantur, vel ꝙ recordentur illorum: aliud est, quòd ex illis peccatis in memoriam venientibus,sequatur pœna. Primum à Deo infligitur in pœnam, &,ꝙ ex illis peccatis venientibus in recordationem

dationem sequatur pœna naturaliter cõtingit, sed quòd tanta vel tanta à Deo procedit, &c. Matth. to.7. 226.c.1.B

Et quòd pœna vermis non sit æqualis vel inæqualis in damnatis, secundum æqualitatem vel inæqualitatem in naturalibus,neque secundum multitudinem vel paruitatem actus eliciti, sed secundũ maioritatem vel minoritatem conatus in peccato. Matth.to.7. 226.c.1.E

In damnatis pœnæ sensus sunt inæquales secundum inæqualitatem demeritorum,&c. Matth.tomo 7. 226.c.3.K

Et erit idem ignis, in quo patientur omnes damnati, sed inæqualiter affliget,eo quòd non aget totaliter sicut agens naturale, sed potius vt instrumentum diuinæ iustitiæ, & potest dici quòd actio ignis ad omnes damnatos est æqualis,& tamen, per eandẽ actionem & æqualem,inæqualiter patientur damnati, eo ꝙ reddit illos inæqualiter passibiles. subijciendo illos inæqualiter illi igni. ibidem. fol.226. col.4 I

Ignis inferni nõ aget in damnatos totaliter, vt agens naturale, sed potius, vt instrumentum diuinæ iustitiæ dantis vnicuique pro meritis, & ille ignis, quasi intelligens diuinam voluntatem, obediet ei, scilicet vt agat inæqualiter in eos, qui inæqualiter peccauerunt.Marth.to.7. 226.c.4.K

Pœnarum damnãtorum tres sunt causæ,prima est inæqualitas demeriti. secunda est voluntas Dei,quæ iuste retribuit &c. tertia est ignis, & quodlibet aliud afflictiuum, &c. Matth.to.7. 226.c.4.k

Neque in damnatis,neque in beatis manebit appetitus,gustus, & tactus post resurrectionem. Matth. to.7. 228.c.1.B

In damnatis manet ardor amoris, quem prius habebant circa illa bona, propter quæ damnati sunt. Matth to.7. 232.c.4.I

Damnati ante diem iudicij torquẽtur per dæmones, sed postea à solo Deo torquebuntur. Matth. to.7. 242.c.2.B

Damnatis quomodo non prosunt opera bona, quæ fecere.Matth.to.7. 267.c.1.D

Damnatis quomodo nocebunt opera bona, quæ aliquando fecerunt. Matth.to.7. 101.c.4.F

Damnati nõ habent generaliter amicitias ad eos, ad quos hic habuerunt, manet tamẽ peruersa eorum voluntas,quia,vt sibi ipsis placerent, amauerunt illa, & nunc peruersitatem istam retinent, quia in damnatis nõ potest;corrigi voluntas, cum nunquã sint habituri charitatem. Matth. to.7. f. 269.c.3.H. & 183.c.1.C

Animæ damnatorum inuident viuentibus,& vellent eos damnatos esse, & tamen non peruenit ista inuidia ad talem gradum,vt conentur se tradere officio dæmonum ad perdendum nos,quia deficit illis naturalis industria ad hoc, &c.Matth.to.7.fol.272. col.1.C

In damnatis non erit maior pœna post iudicium quã ante iudicium.Matth.to.7. 274.c.1.A

Quanto plures fuerint damnati, tanto maior est eorũ pœna,vt communiter tenetur,sed hoc non prouenit ex compassione, propterea quòd sint eiusdem speciei, quia damnati vellent omnes homines esse damnatos,& angelos,& Deũ si possibile foret,&c. Matth.to.7. 274.c.4.I

Nec propterea,quia quanto plures damnati sint,tanto sit ignis vehementior, & eos magis cruciat,&c. ibidem. 275.c.1.B

Sed eorum pœna fit maior ex consideratione, quia cõsideratio rerum tristium & malarum infert pœnam, sicut rerum bonarum & pulchrarum consideratio facit naturaliter delectationem in considerante,& ideo quanto mala fuerint maiora,&c.tanto &c.Et hoc inquantum sunt mala, quia quilibet damnatus cognoscit tormenta omnium aliorum damnatorum,& omnia illa sunt malum.Mat.to.7. 275.c.2.E

Damnati non habent odio damnatos, neque inuidẽt eis, neque etiam viuentes odiunt, sed inuident viuentibus, quandiu viuunt, vt non efficiantur felices,&c.Matth.to.7. 276.c.1.A

De pœna damnatorum, quæ dicitur vermis. Parad. 84.c.3.F

Damnati descendent in infernum in die iudicij per miraculum absque terræ apertione. Parado. f.125. col.1.E

Damnati possunt habere pœnitẽtiam infructuosam. Matth.to.7. 15.c.4 F

Damnati resurgent in corporibus ponderosis, qualia nos habemus. Matth.to.7. fol.80. col.2.E. & 164. col.3.F

Qualis sit pœna damnatorum, vide super Matt. to.7. 92.c.3 k

Damnati videbũt gloriam humanitatis Christi. Mat. to.7. 94.c.3.G

Nullum bonum manet damnatis. Matth. tomo 7. 118.c.4 F

Sicut damnati nunquam sunt sine pœna, ita neque beati sine beatitudine.Matth.to.7. 161.c.3.I

De modo pœnæ,quam patiuntur damnati. vide super Matth.to.7. 162.c.1.A

Si damnatus exiret ab inferno, nõ puniretur realiter igne inferni, sed affligeretur apprehensione illius ignis tanquam nociui,&c. Matth.tomo 7.fol.163. col 1.E

Damnatorum maxima multitudo est, quia stultorũ infinitus est numerus.Matth.to.7. 163.c.2.E

Ignis inferni non calefacit corpora damnatorum. super Matth.to.7. 174.c.1.D

Dæmones non torquebunt damnatos post diem iudicij. Mat.to.7. 175 c.1.E

Damnati non habent finem rectum, in his, quæ volunt. Matth.to.7. 181.c.4.H

In damnatis non potest esse electio recta. Matt. to.7. 181.c.4.k

Peruersitas voluntatis in damnatis, in quo existat. Matth.to.7. 182 c.3.F

De maxima damnatorum inuidia. Matth. tomo 7. 183.c.2.B

Dãnati vellent quòd nemo esset beatus, neque Deus si fieri posset.Matth.to.7. 182.c.2.D

Fœlicitas beatorum est tormentum damnatorum. Matth.to.7. 182.c.3.G

Quare electio praua in damnatis nõ corrigitur. Matt. to.7. 182.c.3.K

Sola mala voluntas relinquitur damnatis apud inferos.Matth.to.7. 185.c.3.H

Quòd damnati vellent non esse,dupliciter considerari potest.Matth.to.7. 186.c.3.I

In damnatis est duplex malum. Mat.to.7. 187.c.4.F

Dãnati ita in pœnas absorpti sunt, vt nihil nisi pœnas cogitare possint.Matth.to.7. 189.c.1.D

Damnati dupliciter tristabuntur ex malis factis. Mat. to.7. 217.c.2.B

Damnati habebunt notitiam quãdam confusam de gloria beatorum.Matth.to.7. 219.c.1.E

Damnati, exacto iudicio, non videbunt gloriam beatorum.Matth.to.7. 218.c.3.F

Damnati, exacto iudicio, cognoscent substantias separatas.Matth.to.7. 219.c.4.G

Universidad de Deusto Biblioteca

Pœnas damnatorũ cognoscent beati in verbo. Matt. to.7. 221.c.2.B

Beatus eadem visione videt in verbo aliquem damnatum de nouo. Matth.to.7. 221.c.2.A

De duplici damnatorum pœna, vide super Matthæũ to.7. 221.c.3.F

Nullo modo debemus compati damnatis. Matth. to.7. 221.c.4.I

Beati nullo modo compatientur de pœna damnatorum, siue ante iudicium, siue post, Matth.tomo 7. 222.c.1.A

Id quod damnatus viuens hic ardenter amauit, illud idem post mortem manebit. Matth.tomo 7.f.224. col.4.G

Deus non permittit damnatis aliqua bona de seipsis cogitare. Matth.to.7. 225.c.2.A

Inæqualitatis pœnarum damnatorum tres sunt causæ. Matth.to.7. 226.c.4.k

Quare damnati sustineant pœnam damni. Matth. to.7. 233.c.1.B

Damnati non torquebuntur ab angelis nec à dæmonibus post diem iudicij. Matth. to.7. fol.242.c.2.A. & 175.c.4.E. Bene tamen à dæmonibus ante diem iudicij torquentur. ibidem. 242.c.2.C

Pœna damnatorum semper erit in igne. Matth.to.7. 242.c.4.G

Damnati semper manebunt in gehenna, Matth.to.7. 250.c.4.G

Damnati non habent amicitiam ad eos, ad quos habuerunt in vita. Matth.to.7. 269.c.3.H

Homini damnato post resurrectionem duplex erit principium sentiendi pœnam. Mat.to.7 f.274.c.1.B

Cuilibet damnato augetur pœna ex aduentu alterius damnati. Matth.to.7. 275.c.2.E

Damnati non oderunt alios damnatos. Matth.to.7. 276.c.1.B

Damnati non diligunt seipsos charitatiuè, Matt.to.7. 276.c.1.C

Dæmones nũc gaudent de pœnis damnatorum, sed exacto iudicio, non gaudebunt. Matth.to.7. f.276. col.4.F

Damnatorum voluntas est valde peruersa. Matt.to.7. 277.c.2.C

Damnum. Distinguitur ab iniuria, quia iniuria respicit personam: damnũ verò res personæ. Exo.to.1. 120.c.2.B

Ad damnum tenetur ille, cuius negligentia vel imperitia, factum est malum aut damnum, &c. vt patet extra de damno facto & iniuriis. c. si tua negligentia. Exo.to.1. 126.c.2.E

Damnum dicitur à diminutione rerũ, &c. Exo.to.1. Leuit.fol.145 c.4.G. Et hinc est, quòd pœna parvulorum decedentium cum originali vocetur pœna damni. Parado. 12.c.2.D

Qui damni occasionem dat, damnũ fecisse videtur, vt patet extra de iniurijs & damno facto cap. si culpa tua. Exo.to.1.f.133.c.4.H. Exo.to.2. 135.c.4.F

Damni restitutio est de iure naturali, sicut restitutio rei furtiuæ Matth.to.3. 28.c.1.E

Omnis iniuria vel damnum, homini illatum, contra Deum est. Matth.to.5. 179.c.4.G

Damnum duplex est: vnum in iactura rerum, quando perdimus aliquid eorum, quæ habemus, vel eorum, quæ nobis de iure competunt, licet nondum habeantur, aliud est in æstimatione eius, quod quis poterat lucrificare. primum vocatur propriè damnum, sed secundum non sic. Matth.tomo 7.fol.49. col.4.K

De pœna damni & sensus. Matth.to.7.fol.223.col.2.E

Nec istæ pœnæ sunt æquales in damnatis, ibidem.

Et duplex est carentia inæqualis damnatorum. ibi. 224.c.2.B

Dan. Locus est in extremo terræ promissionis, & est vnum caput fontale Iordanis apud mõtem Libanum, & in isto loco posuit Ieroboam vnum de vitulis aureis, & reliquum in Bethel. tertio Regum 12.super Gene. 251.c.1.A

Dan erat ciuitas in sorte Dan in latere Septentrionali terræ Israel &c. super secundo Regum. fol.17. col.2.B

Dan interpretatur iudicium. primo Paralipo. fol.42 col.2.B

Danaus. Danai & Aegypti fratrum refertur historia quorũ Danaus habuit quinquaginta filias, & Aegyptus totidem filios, &c. Exo.to.1. 117.c.3.G

Daniel. Vt quidam dicunt, cœpit prophetare anno 2.captiuitatis Babylonicę, & Ezechiel anno quinto, & tamen Daniel ponitur post Ezechielem, non propter tempus, sed quia litera Danielis non est ita auctẽtica sicut litera Ezechielis, quia Ezechiel computatur inter libros prophetales, Daniel vero inter agiographos. Gene.fol.27. col.2.D

Sed hæc opinio falsa est, vt probatur: quia Ezechiel præcessit Daniel tempore. ibid.

Daniel, extremus inter prophetas maiores, fuit ex semine regio ex tribu Iuda & prophetauit in captiuitate Babylonis, qui à tempore suo vsque ad passionem Christi describit septuaginta hebdomadas annorum, continentes quatuorcentos nonaginta annos. Gen. 27.c.3.H

Daniel vocatus est vir desideriorum, vt patet Danielis 9. quia desiderabat scire secreta populi sui, & Messiæ. Gen. 34.c.1.B

Inter Daniel, & Ioseph circa somniorum interpretationem, potest dici, quòd fuerit aliqua differentia, & potest dici, quòd nulla. Gen. 366.c.1.B

Danielis hebdomadæ de Messia erãt adimpletæ tempore, quo Christus venit. Matth.to.6. 296.c.3.I

Danielis liber non computatur inter libros prophetales, sed inter agiographos, inter quos tenet locum, vt patet in prologo Galeato Hieronymi Iosue to.1. 1.B

Daniel translatus est in Babylonem, quando translatus est Ioacin rex Iuda. 11.annis ante totalem trãsmigrationem. Qui Daniel erat de cognatione regia; & fuit hoc ante Christi natiuitatẽ annis 612. & ab orbe condito annis 3351. Et quinque annos post hoc cœpit prophetare Ezechiel, scilicet anno quinto transmigrationis Ioacim regis Iuda in Babylonem. Mat.to.1. 144.c.1.D

Daniel anno septimo post transmigrationem cœpit haberi tanquam propheta, &c. & anno 18.a translatione ipsius in Babylonem. Mat.to.1. 144.c.3.G

Daniel vixit longo tempore in Babylone. f.80.annis. vel quasi. Mat.to 1. 144.c.3.H

Daniel non transiuit in Iudæam, quia erat Præpositus regni Persarum & Medorum positus per Darium regẽ, & in ciuitate Acbatanis terræ Medorũ ædificauit sibi pulcherrimũ sepulchrũ, ibiq; est, in quo postea sepeliebantur reges Medorum, vt ait Iosephus 10. Antiquitatum. Matth.to.1. 144.c.3.K

Danielis historia à fine 12.cap. vsque ad finẽ libri non habetur in Hebræo, sed de Theodotionis trãslatione est, vt solet annotari ex rubro in omnibus Biblijs, immo Iudæi irrident eos, qui dicunt volasse Abacuch. Matth.to.1. 235.c.4.N

Daniel ex magnitudine visionum cadebat in terram. Matth.to.4. 228.c.3.B

Dare.

Dare. Interdum licitum est dare aliquid alicui, quando alteri nõ licet illud accipere, &c. 3.Reg. 127.c.1.D

Dare Deo aliquid, stat dupliciter, s. dare actus nostros, vel dare erogando res nostras: per primum dare meretur homo nimis. 1.Paral. fol.339.c.1.A. Si secundo modo, stat dupliciter, vno modo dando illas ipsi Deo, vel dando alicui propter Deum. Primo modo meretur homo dupliciter. primo ex voluntate. secundo ex re, quam dat, secundo magis placet Deo erogatio bonorum nostrorum, si fiat proximo quàm si fiat Deo, & in erogatione bonorum nostrorũ, quæ fit proximo pp Deũ meremur dupliciter. primo ex bona voluntate. secundo ex ipso opere, nam ibi homo dat de suo, &c. Ibidem. Eorum, quæ dantur à Deo, quædam dantur per modum naturæ, & alia dantur gratuitò. Matth. to.5. 32.c.1.D

Dare habenti nihil aliud est, quàm perdere. Matth. to 5. 139.c.2.B

Datan, & Abiron quomodo mortui sunt iuxta interpretationem Hebræorum Exodi to 1. 25.c.3.K

Datio. Duplex est datio quædam, quæ respicit debitum, quædam, quæ nõ. Et prima est duplex, quædam, quæ respicit debitum existens, cũ scilicet aliquis offert alicui, quod illi debet. alia respicit futurum. Cum aliquis dat aliquid vt faciat aliquam rem sibi debitã, vt in emptione, & vtraq; datio pertinet ad iustitiam siue commutatiuam siue distributiuam, aliqua est datio, quæ non respicit debitum aliquo modo, & ista dicitur donatio, eo q; respicit liberalitatem, & ad hãc donationem nihil inclinat nisi voluntas dandi, & ideo dicitur gratuita, & tali donationi proprie competit gratiarum actio, s. vt quis pro gratia sibi facta faciat retributionem, iuxta modum suum, & quia ista gratiarum actio est debita, vbi præcessit gratuita donatio, & priuatio gratiarum actionis dicitur ingratitudo, & quanto quis magis recesserit ab ista gratiarũ actione, tanto magis dicitur ingratus, & ideo in ipsa ingratitudine assignantur quatuor gradus, &c. super Matth.to.5. 21.c.1.A

In dationibus & acceptionibus penes bonum, & malum consistit iustũ, & iniustũ. Mat.to 5.f.179.c.4.H

Penes dationem potest esse peccatum. Matth. to.6. 33.c.3.G

Dator formarum. Non oportet ponere datorem formarum, vt quidam ponebant. Exo.to.1. 277.c.1.B

Darius, Constituitur in regem Persarum propter hinnitum equi, qui cœpit regnare anno à transmigratione in Babylonem fere centesimo quarto, & regnauit triginta sex annis, &c. super Matth.to.1. 145.c.4.G

Darius, contra quem pugnauit Alexander Macedo, cœpit regnare ante Christum natum, 311.annis. Matth.to.1. 147.c.2.A

Dauid. Quare dicatur Symonides Pindarus & Alceus, &c. Gen. 27.c.4.I

Dauid fuit manser in tertia generatione, capiendo manser, pro vt Chaldæi exponunt illud Deuter 23. scilicet non ingredietur manser, &c. sed non bene exponunt, vt probatur super Deut. 118.c.3.F

Dauid plures psalmorum fecit, sed non omnes. 1.Regum to.1. 12.c.3.G

Dauid in quibusdam psalmorum, quos composuit, fuit propheta, & in quibusdam, nõ: sed magis fuit sapiens vel dictator, quam propheta. 1.Regũ.to.1. 175.c.3.F

Dauid fuit ter vnctus in regem: primo in domo patris sui à Samuele. 1.Regũ.16. secundo à tota tribu Iuda in Hebron. 2.Regum 5. Tertio à toto Israel. 1.Reg.to.1. 164.c.4.k

Dauid non peccauit maledicendo montes Gelboe: quia non habebat intentionem, vt sic eueniret, sicut dicebat, sed ex amaritudine cordis, & ad exprimendum dolorem dicebat ista. Nam huiusmodi dolentes multa dicunt, quæ nollent euenire, sed dolor impellit ad loquendum, nec maledictio illa fuit completa, licet aliqui dicãt oppositum. 2.Reg. 7.c.2.B

Dauid mãsit in Hebron sex annis cum dimidio, mortuo Saule, ex concessione sacerdotum, quorũ erat vrbs illa Hebron. 2.Reg. 8.c.4.I

Viri Iuda vnxerũt Dauid in regem in Hebron. primo ex affectione, secundo vt implerent voluntate Dei, neque peccauerunt vngendo Dauid in regẽ. 2.Regum. 9.c.1.A

Dauid, potuit licitè accipere in vxorem filiam regis Iessur. 2.Reg. 16.c.1.A

Dauid cur voluerit reducere ad se Michol, quã alius tenebat à multo tempore. 2.Reg. 18.c.2.A

Dauid & Salomon regnauerunt super duodecim tribus Israel. Mat.to.5. 223.c.1.B

Dauid fuit Bethlehemites. Matto.to.5. 226.c.3.k

Nemo fuit excellentior Dauid inter Hebræos. Matt. to 6. 158.c.1.C

Dauid fuit vnctus ter in regem. primo per Samuelẽ, secundo per tribum Iuda, tertio per totum Israel, sed per primam vnctionem fuit illi collatum magis de iure regnandi, quã per alias. 2.Reg.f.28.c.3.F

Dauid potuit licitè facere Moabitas tributarios &c. 2.Reg. 50.c.2.C

Quòd Dauid nõ peccauerit cognoscendo carnaliter Bethsabee, nec Ruben, &c. dicunt Talmudistę, &c. sed probatur falsum. 2.Reg. 64.c.2.A

Circa adulterium Dauid quid dicat Epiphanius, vt refert historia Scholastica. 2 Reg. 65.c.1.A

Quomodo fuit verum, quòd in domo Dauid gladius maneret in æternum. 2.Reg. 70.c.1.C

Peccatum Dauid quomodo fuerit translatum quo ad pœnam in posteros eius, vide super 2. Regum. 71.c.2.B

Dauid peccauit non corrigendo neque increpando Amon de incestu cum Thamar sorore sua. 2.Reg. 79.c.4.K. Et ideo videtur q; Deus tradiderit Amon occidendum per manus Absalon. & simile fuit de Heli & filiis suis. 2 Reg. 80.c.1.C

Pater Dauid fuit trinomius, nã vocatus est Iesse, Isai, & Naas. 2.Reg. 13.c.2.A

Dauid, lugens Absalom, non dixit sex vicibus, fili mi Absalom, Absalom fili mi, propter causas, quas assignãt Hebræi, nec pp illas, quas assignãt Nicolaus, immo pluries quàm sex vicibus dixit illa verba, &c. 2.Reg. 120.c.2.C

Dauid non fuit periurus iubens Salomoni, q; occideret Semei. 2.Reg. 127.c.3.F

Dauid peccauit tradendo Sibæ medietatem hæreditatis Miphiboseth, & tenebatur ad restitutionem. 2.Reg. 128.c.3.I

Dauid non fuit periurus tradendo Sibæ medietatem hæreditatis Miphiboseth, vt probatur. 2.Regum. 129.c.1.A

Dauid non peccauit cessando à punitione Ioab propter tria, &c. super 2.Regum, 136.col.2.D

Dauid, numerando populum peccauit in duobus primo quia sine causa computauit, &c. secundo quia cum computaret non faciebat, quòd computati soluerent siclos, &c. 2 Reg. 168.c.2.E

Dauid noluit bibere de aqua portata ex cisterna Bethlehem propter tria,2.Reg. 161.c.1.C

Quomodo valeat hoc argumentum, Christus est filius Dauid,ergo non est filius Dei. Matth.tomo 6. 158.c.1.A

Dauid,cur potius elegit pestem pro peccato numerationis populi quã famem vel bellum,2.Reg. f.170. c.3.K.quæ quidem pestis, dimissis opinionibus,durauit per tres dies,vt probatur.2.Reg. fol.171.c.1.B & multa circa prædictam pestem, vide in dictione, pestis.& Matt.to 7. 47 c.4.H

Dauid non peccauit mandans Salomoni vt occideret Semei,&c. quia non desiderio vindictæ, sed amoris iustitiæ id fecit,vt probatur super 3.Regũ. fo.19. col.4 H

Quòd Dauid opertus vestibus non calefieret, multiplex assignatur causa, sed præcipua est, quod scilicet illud prouenerit ex aliqua infirmitate, 3.Reg. 4.c.3.H

Dauid potuit licite accipere concubinas ex dispensatione.super 3.Reg. 4.c.3.K

Dauid quomodo iurauerit, quòd Salomon esset regnaturus post eum, vide super 3.Regum. fol.10. col 2.F

Quòd Dauid fuerit prohibitus ædificare templum domini,multæ assignantur causæ ab aliquibus, sed quædam earũ improbantur.super 3.Reg. f.4. c.3.H & dicendum, quòd præcipua causa fuit bella imminentia tempore Dauid : & propter prohibitionem Dei, sed hanc prohibitionem ecclesia & sancti doctores dicunt fuisse propter sanguinis effusionem,sed mihi videtur,ait auctor,sub emendatione cuiusque potentis emendare, ꝙ nõ fuerit propter hoc prohibitus, vt probatur super 3.Reg. f.4.c.3.k Sed dicendum,quòd illa prohibitio fuit, quia Dauid erat intentus bellis,& non poterat vacare ædificationi templi. super 3.Regum. 4 c.4 H

Dauid quomodo habuerit cor perfectum cum domino,vide super 3. Reg. 136.c.4.I

Dauid,quomodo potuit componere amicitiam cum Hyran rege Tyri, cum esset illud regnum de terra Chananæorum.3.Reg. 4.c.3.F

Quòd Dauid fuerit sanctior omnibus regibus Iuda, probatur ex multis.4 Reg. 179.c.2.D

Dauid ponitur tanquam mensura omnium regum Iuda,in bonitate.4.Reg. 220.c.4 F

Melior fuit Dauid quam Iosias, licet de Iosia dicatur 4.Reg.23. Similis illi nõ fuit ante eũ rex, nec post surrexit similis illi.vt probatur super 4.Regũ.f.249. col.3.H

Filius Dauid ex Abigail, quæ prius fuerat vxor Nabal,vocabatur Daniel. 1.Parali.3. & tamen.2.Reg. appellatur Zelaad, quod interpretatur vindicans patrem, & ex hac interpretatione glosa ordinaria & Rabbi Salomon dicunt multa fictitia. Similiter & Nicolaus de Lyra & Hebræi, quæ confutantur. super 1.Paralip. fol 53.c 4.F. Sed dicendum, quòd iste filius Dauid habuit duo nomina, sicut de multis alijs legimus in scriptura, quòd habuerunt duo vel tria nomina.ibidem.

Cũ Dauid regnauerit quadraginta annos & sex menses,scriptura non facit mentionem illorũ sex mensium in computatione annorum regni eius,quæ in totali summa maiorum numerorum non curat de modico,& tamen in summis particularibus ponit illos sex menses, scilicet quãdo ponit tempus,quo regnauit in Hebron. 2.Reg.5. & 1.Paralip.3. 1.Paralip. 54.c.3.F

Filius Dauid natus ex adulterio, non computatur inter alios propter duo.1.Paral, 55.c.1.A

Dauid fuit ter vnctus in regem,primo,viuente Saule, & tunc habuit ius aliquod ad regnum: non tamen possessionem.secundo illico, vt mortuus fuit Saul, ab omnibus viris Iuda in Hebron.2.Reg.2. tertio à toto Israel etiã in Hebron post mortem Isboseth. super 1 Paral.122.c.3.K. & prima istarũ vnctionũ facta est oleo communi.Secũda oleo cõi vel sacro, quod potuit confici ab Abiatar sacerdote.de tertia etiam potest dici, ꝙ fuit oleo communi vel sacro. Prima vnctio facta est per Samuel,secũda per Abiatar,tertia per Abiathar vel Sadoch. Nam tunc ambo erant summi pontifices.1.Paral. 123.c.1.A

Dauid assumptus est in regem ab omnibus tribubus Israel propter multa 1.Paral. f.123.c.4.F. Ad quod faciendum ad duxerunt tres rationes, quarum prima probat, ꝙ licitũ erat ipsum assumere in regem. secũda, ꝙ honestum & vtile. tertia, ꝙ necessarium. 1.Paral. 124.c.1.B

Israelitæ tenebantur suscipere Dauid in regem, mortuo Isboseth. 1.Paral.fol.124.c.3.H. Et Dauid habebat ius ad pugnãdum contra Israelitas & subijciendum eos sibi, vt tenerent eum in regem, si ipsi nollent,&c ibidem.

Refertur historia Dauid à tẽpore, quo ipse duxit Michol filiam Saul in vxorem, vsque ad tempus,quo vnctus est in regem à toto Israel.1.Paral. f.131 c.3.F

Dauid nunquã fuit rex Iudæ nec Israel,viuente Saule. 1.Paral. 113.c.3.k

Ad Dauid confluebant multi,etiã de tribu Beniamin tẽpore, quo eum persequebatur Saul, & hoc propter multa.1.Paralip.fol.132.c.4.F, Et potuit habere certitudinem de fide illorum circa eum, aliquo de tribus modis, qui referuntur. ibidem. & isti sic venientes in auxilium Dauid, non peccauerunt, vt probatur ibid.

Ad coronationem Dauid in regem super toto Israel venerunt in Hebron ex omnibus tribubus plusquã trecenta millia virorum.1.Paral. 141.c.4.I

Dauid voluit cõsulere populum,priusquam transferrent arcam domini de Cariathiarim in Ierusalem, propter multa.1 Paralip. 143.c.4.I

Dauid contristatus est de morte Oza, & hoc propter multa.super 1.Paral. fol.151. c.4.F. Et timuit dominum,plusquã prius,propter casum istum incidẽs, quia illa,quæ præsentia sunt sensibus, magis immutant,&c.ibid. Et timor iste fuit seruilis.ibid.

Dauid non peccauit ponẽs arcam in domo Obededõ propter multa.1.Paral f.152.c.4.F, Nec timuit Obededom suscipere eam in domo sua, sed gratãter accepit,&c.ibid. Et iste Obededom erat de stirpe Leuitarum.ibid. 153.c.2.A

Dauid consuluit dominum, an deberet ascẽdere contra Philisthinos, volentes facere bellum contra ipsum,propter multa.1.Paral.fol.157.c.4.k. Et de tribus modis consulendi dominum, vide ibidem.

Dauid, cum induit se stolã byssinam.1.Paral.15. nihil vsurpauit, quia illa non erat vestis propria Leuitarum,sed erat communis. 1.Parali. fol.174.col.3.G. Et Dauid vsus est illa tunica byssina, in portatione arcæ,propter multa.ibid.

Dauid aliquo modo ministrabat ad portationem arcæ, quia ipse habebat secum septem choros cantantium.secundo Regum 6 super 1.Paralipo. fol.174 col.4 F

Dauid dedit cibos populo, qui comitabantur arcam domini,dum portaretur, propter multa. super primum Paralip.fol.176.col.4 F. Dedit etiam potum vini. ibidem.

Dauid non erat propheta,de numero eorum, quibus Deus loquebatur per se. Sed dicebatur propheta large, scilicet, in laudando Deũ faciens Psalmos,vel cantica, nam isto modo Dauid erat Propheta,& excellentior omnibus Prophetis,nam nemo fuit, qui tot Psalmos componeret, sicut Dauid, vt patet ex titulis Psalmorum. Et Prophetæ isto modo non habebant reuelationem a domino, ita vt loqueretur eis, & ideo quando dubitabat super aliquo consulebat dominum, sicut ceteri non Prophetæ, interdum tamen inspirabat Deus istis Prophetis aliquid, & canebant aliqua futura, in quibus concordabant cum illis,qui proprie dicuntur Prophetæ, & Dauid multa cecinit futura, & Psalmos fecit Dauid nõ humano ingenio nec eruditione, & studio, sed diuina inspiratione, licet Deus non loqueretur illi.2.Paralipo. 192.c.3.G,& 240.c.2.A

Dauid loquens ad Nathan Prophetam,super ædificatione domus domini,primi Paralipomenon,17.nõ loquutus est ei, vt consuleret Dominum, sed vt petens consilium, tanquam a viro prudente. Et ita respondit Nathan prudẽtia humana, & quia Deus nolebant, vt Dauid ædificaret ei domum, locutus est nocte illa ad Nathã, vt diceret ipsi Dauid, quòd non voueret facere domum Domino, vt dicunt Hebræi,vel vt non inciperet sequenti die facere aliquam dispositionem, &c. & Deus reuelauit hoc Nathan potius quam alteri, propter duo, vel quia forte non erat tunc in Ierusalem alius Propheta, similiter & vt Nathan humiliaret se cognoscens se errasse, cum responderet Dauid &c. 1. Paralipom. 192.c.4 G

De oratione Dauid circa perpetuitatem regni sui, & quomodo multis modis possit intelligi 1. Paralip. 204.c.3.K

Dauid licite pugnauit contra Moabitas, & licite fecit eos tributarios,1.Paralip. 206.c.3.F

Et iuste mouit bellum contra illos absque requisitione,vt probatur ibid. 221.c.1.E

Non est prohibitus Dauid ędificare templum domino, propterea, quia vir sanguinis esset, sicut dicunt Iudæi, sed propter multa bella, quibus erat occupatus,&c.1.Paralip. 206.c.2.C

Dauid ad numerãdum populum habuit causam impulsiuã, ſ.Satan, qui stimulabat cor Dauid ad hoc, sed causa finalis fuit delectatio quædam pertinens ad inanem gloriam &c.1. Paralipomenon 233.colum.4.k

Et numerati sunt omnes, qui maiores erant anno vicesimo, etiam si senio confecti essent, vt probatur 1.Paralip. 234.c.2.B

Dauid merebatur mori propter populi numerationem,& ipse fuisset principaliter mortuus illa peste, nisi propter duo, primo quia doluit nimis de peccato, & orauit sibi remitti, secundo propter nimiã charitatem eius ad populum in conditionibus pęnæ sibi oblatis &c. 1. Paralipomenon, 236. colum 1.E

Dauid peccauit in numeratione populi in duobus, primo in vanagloria, secundo quia cum numeraret populum, non collegit pecuniam debitam pro numeratione,&c.1.Paralip. 236.c.2.C

Dauid cognouit peccatum suum,in numeratione populi,propter Dei stimulum 1.Paralip. 239.c.3.G

Dauid,si nollet eligere vnum de tribus malis, pro numeratione populi, poterat peccare, & poterat non peccare, 1.Paralip. 240.c.3. I. Et si famem elegisset septem annorum potest dici, quòd fames illa posset venire partim naturaliter, & partim supranaturaliter, & hoc dupliciter, &c. ibidem 241. colum.1.C

Et an solum illa fames venisset super Israelitas tãtum vel super alios,& si super Israelitas tantum,quomodo esset illis in plagam,vide ibidem 241.c.3.K

Et si eligeret hostium persecutionem, quomodo venirent contra Dauid, & quomodo non posset gladium eorum effugere, & quomodo cessaret ista persecutio post tres menses, & an isti hostes essent iuste a Deo concitati contra Dauid, & si peccarent pugnando contra eum,vide ibid.

Mors, quæ inflicta est populo propter peccatum Dauid in numeratione populi, non fuit ex corruptione aeris,quia non erat tunc aer dispositus ad talem corruptionem, similiter quia eadem ipsa die de mane vsque ad horam prandij mortui sunt septuaginta millia virorum.Sed dicendum est, quòd Angelus domini quemlibet particulariter percutiebat,& moriebatur,& sic dicitur 1: Paralip.21.aut tribus diebus gladium domini &c. & Angelũ domini interficere in omnibus finibus Israel.Sed modus percussionis poterat sic fieri, quòd Angelus Domini apponeret cuilibet illorum, quos interfecit, aliquod pestiferum, quo appositio statim moreretur &c.Et mors ista populi non durauit per vnum diem, vt est communis opinio, sed dicendum magis videtur, quòd duraret per tres dies, 1. Paralip. 243.c.3.F

Dauid, pro peccato numerationis populi, elegit potius pestem,quã reliqua duo,vt non excluderet se a pœna, cum ab alijs se posset defendere, vt dicit Iosephus,Sed fallitur Iosephus.Et non elegit famem, quia visa est sibi nimis importabilis propter multa, & elegit etiam pestem potius quam plagam hostium, propter multa. Et plaga pestis tolerabilior erat,quam plaga hostium, & plaga famis, & plaga hostium peior erat, quam plaga famis. Et de inæqualitate temporum istarum plagarum. Et si Dauid eligeret aliam plagam potius quam pestem, non peccaret.Et dixit Dauid melius est,vt incidam in manus domini,propter executionem, quia quo ad ordinationem omnes tres plagæ erant a domino,sed quare dixit melius est &c.cum videatur per hæc verba non comprehendere tres omnes illas plagas,sed tantum duas,videlicet,pestem & manus domini,& hostes per manus hominum 1. Paralipo. 244.c.3.F,&c.

Præcepit Deus Dauid, quòd faceret altare in area Ornam Iebusæi, vt ille locus haberetur valde venerabilis, quia in eo placabatur dominus ab ira sua, & istud fuit,quia Deus volebat. vt postea ędificaretur ibidem templum per Salomonem, quod debebat esse valde venerabile,1.Paralip. 250.c.4.H

Dauid quare non obtulit sacrificium pro peccato, sed holocausta, & victimas pacificas in area Iebusæi, 1. Paralipomenon 253. colum. 3. F. Et exauditus fuit Dauid a Deo per ignem,quod dupliciter intelligitur ibid.

Dauid sæpe obtulit sacrificium in area Ornam Iebusæi,1.Paralip. 254.c.2.E

Dauid obtulit sacrificium extra sanctuarium in duobus locis, scilicet, in area Ornam Iebusæi, & coram arca, quando portabatur de domo Obededom in domum suam, & postea &c.1.Paralipom. 254.c.4.F

Dauid fuit filius cuiusdã agricolæ, scilicet, Iesse. Mat. tomo4 68.c.4.F

Dauid propter magnum timorem, quem conceperat, cum vidit Angelum gladio euaginato,non valuit ire in Gabaon, vbi erat tabernaculum, & ideo fecit sacrificium in area Iebusæi &c. 1. Paralipom. 254.c.4.I

Et

Et dato, quòd postea licitum esset offerre ibidem sacrificium, non tamen sacrificium necessitatis, sed de sacrificijs spontaneis, potest teneri, quòd sic, & quòd non 1.Paralip. 255.c.1.A

Dauid quomodo cognouerit, quòd in area Ornam templum esset ædificandum, cum dixit, 1. Paralipomenon 22. hæc est domus Dei, & hoc altare in holocaustum Israel, 1. Paralipomenon, 256. c.1.D

Et quare per prædicta verba significauerit Dauid illic fore templum ædificandum, vide ibidem 256. col.2.C

Dauid fecit congregare omnes proselitos de terra Israel ad parandum materiam pro templo ædificando, quia isti erant minoris dignitatis quã Israelitæ &c.1.Paralip. 256.c.3.G

Dauid fecit parari lapides, & ligna ad ædificandum templum domini, sed non ad hoc, quòd ipse ædificaret illud, quia iam erat prohibitus, sed ad hoc, quòd Salomõ filius eius ædificaret illud ex illis materijs, 1.Paralip. 257.c.1.B

Dauid non est permissus ædificare templum domino, propterea, quia erat nimis occupatus in bellis, 3.Regum 5. bene tamen concessum est illi congregare materias, scilicet, Aurum, & Argentum, & vasa ærea pro fabrica templi, &c.1. Paralipomenon 258.c.1.E

Mox, vt Dauid obtulit sacrificium in area Ornam, Deus misit de cœlo scripturam ipsi Dauid omniũ, quæ fabricanda erant in templo, & cæpit congregare illa, & cum magno tempore congregasset, iam omnibus paratis, vt sibi videbatur, vocauit Salomonem, & principes Israel, & dixit eis, quòd iam parauerat omnia necessaria pro ædificatione templi, & hortatus est Salomonem ad opus, & principes, vt adiurarent eum, &c. 1. Paralipomenon 258.c.4.I

Cum dicitur 1. Paralip. 22. quòd Dauid prohibitus est ædificare templum propter effusionem sanguinis, Nicolaus, & Hebræi dicunt, quòd intelligitur de sanguine, quem effuderat impie, & dicunt, quòd hoc fuit in sacerdotibus Nobe, & in Vria &c. sed falluntur, vt probatur, 1.Paralip. 259.c.4.G

Dauid non fuit prohibitus ædificare templum domino propter sanguinem, quem effudit in bello, quia in hoc non peccauit, nec etiam propter irregularitatem contractam ex effusione sanguinis, quia in veteri testamento non erat aliqua irregularitas, vt probatur, 1.Paralip. 260.c.1.A

Dicendum ergo, quòd nõ fuit vere prohibitus a Deo ædificare templum, sed solum denunciatum est ei, quòd in diebus suis nõ poterat ædificare templum eo quòd esset occupatus in bellis, & istud opus requirebat magnam occupationem, & vacationem a laboribus. Etsi velimus dicere, quòd Dauid fuerit prohibitus ædificare &c. dicendum, quòd fuit ista prohibitio propterea, quia non poterat ipse vacare ædificationi propter bella, &c. 1. Paralipom. 260.c.3.I

Sed quare fuerit simpliciter prohibitus ædificare tẽplum domino, vide ibid.

Dauid, volens ordinare totum cultum diuinum, vt debite se haberet, fecit primo numerari sacerdotes & leuitas, vt postea assignaret eos certis officijs, & sacerdotes minores diuisit in viginti quatuor partes, vel sortes, quarum quælibet habebat certum nomen, & in familia Eleazari, quæ erat magna, fuerunt decem, & sex sortes, & in familia Ithamar octo, & sacerdotes istarum sortium ministrabant per diuersa tempora, secundum ordinem sortium suarum, Leuitæ vero diuisi sunt per officia sua. Nã quidam facti sunt ianitores alij thesaurarij, & alij cantores, & cantores diuisi sunt per 24. sortes, ianitores vero & thesaurarij per alios modos sortiti, &c. Et causa motiua ad faciendum istam differentiam, & ordinationem fuit duplex. Prima, quia sacerdotes, & leuitæ erant vsque tunc deordinati. Secunda propter mutationem modi ministrandi, &c.1.Paralip. 266.c.2.B

Et iste ordo non fuit datus a Deo a principio in deserto &c. propter duo. Dauid habuit authoritatem a Deo ad faciendum istum ordinem, qui fecit istam ordinationem, & misit eam Dauid scriptam de cœlo, & postea Dauid promulgauit eam omnibus de Israel. Sic enim fuit de forma ædificationis templi, &c. ibidem.

Et ista ordinauit Dauid cum esset in anno vltimo suæ ætatis, ibidem.

Et congregati sunt sacerdotes principes, & leuitæ ad Dauid propter multa, ibid. 267.c.2.C

De Dauid, quare dicatur, quòd mortuus sit plenus dierum, cum solum vixerit septuaginta annos 1. Paralip. 266.c.4.K

Dauid habebat multa genera possessionum, & habebat colonos, vel dispensatores circa illa, & præficiebat vnum in quolibet genere possessionũ 1. Paralipomenon, 318.c.2.B

Dauid fecit congregationem principum regni sui, 1. Paralip. 28. & congregauit tunc filios suos propter multa, 1.Paralip. 320.c.4.F

Dauid dedit Aurum, & Argentum necessarium pro toto templo, & etiam superabundans, nam factis vasi templi, & tota ædificatione, adhuc superfuit aliquod Aurum, & argentum de eo, quod dederat Dauid, vt patet 3. Regum 7. 1. Paralipomenon 331.c.3.G

Dauid habuit de cœlo aliquam scripturam siue in lapidibus siue in membranis siue in alia materia, & ista scriptura continebat duo, scilicet, scripturam & figuram omnium partium templi, & atriorum & vasorum, & de qua materia & pondere & magnitudine essent facienda de modo fabricationis, &c. 1.Paralip. 332.c.3.G

Et ista omnia, qualiter dicantur scripta esse manu Dei vide ibidem, Et 2.Paralip. 40.c.2.D

Cum Dauid fecit Deus Misericordiam in multis, scilicet, in duodecim quæ referuntur, 2. Paralipom. 14.c.1.A

Dauid & Salomoni, quomodo licuerit contrahere amicitiam cum Hiram rege Tyrij absque peccato 2.Paralip. 35.c.1.A

Dauid non peccauit, sed meruit, offerendo sacrificia coram arca domini in via, qua portabatur de domo Obededom in domum suam 2. Reg. 6 2. Paralipom. 67.c.3.H

Quomodo solus Dauid electus fuerit a Deo in ducẽ, id est, in regem super Israel, vt dixit Salomon 2. Paralip. 6. vide 2. Paralip. 80.c.3.H

Ad Dauid non loquebatur Deus per se, sed per Prophetam, licet ipse esset Propheta, non tamen de illis, quibus Deus loquebatur, sed de Prophetis facientibus cantica, & Psalmos 2. Paralipomenon 81.c.1.A

Ipsi Dauid promisit Deus solium regni Israel pro posteris eius sub conditione, si seruarent &c. quia quia non seruauerunt conditionem illam, Deus non seruauit pactum suum &c. 2. Paralipomenon 84.c.1.E

Dauid fuit melior oĩbus alijs regibus Iuda, & Israel, vt probatur 2. Paralip. 226.c.3.K

Dauid fuit maximus inter Prophetas secundi ordinis, qui erant Prophetæ ad canendum, non tamen de Prophetis primi ordinis, per quos scilicet, recipiebantur reuelationes, & annunciabantur futura populo &c. Matth. tomo 1. 3. c. 3. k, & tomo 2. 75. colum. 1. C

Dauid solet vocari Propheta per excellentiam. Sic & Paulum vocamus Apostolum. Et euangelium dicitur per excellentiam liber quatuor Euangeliorum, Mat. tom. 1 7.c.1.A

Dauid excelluit Abraham in multis, Matth. tomo 1. 72.c.3.k

Dauid habuit 15. filios 6. in Hebron. & 9. in Ierusalem præter filios, quos suscepit ex concubinis 2. Reg. & 1. Paralip. 3. Mat. tom. 1 79.c.3.I

Pro peccato Dauid in numeratione non fuit punitus populus, sed forte, qui puniti sunt tunc, alias puniẽdi erant pro peccatis suis, sed Deus voluit tunc punire, vt in vna punitione essent duæ pœnæ, scilicet, populi, qui puniebatur pro peccatis suis, & Dauid, qui puniebatur in punitione populi, quia mors populi pœna erat principis, vt habetur 1. quæst. 4. cap. Dauid, Mat. tom. 2 244.c.4.G

Dauid habuit plus quam viginti vxores, & concubinas, Mat. tom. 5 86.c.1.C

Dauid erat in magna reputatione apud Iudæos tanquam prophetarum princeps, & cui Messias promissus erat futurus de semine suo, & de quo Deus specialiter dixerat. Inueni virum secundũ cor meũ 1. Reg. 13, Mat. tom. 4 3.c.3.H

Dauid, quando accepit gladium Goliath, non intrauit tabernaculum, sed Achimelec intrauit, & dedit Dauid, Mat. tom. 4 6.c.2.D

Dauid fuit præcipuus quam Abraham, saltem in dignitate regali, Mat. tom. 6 157.c.2.B

Dauid quare dicatur Propheta per excellentiam vide Mat. tom. 6 160.c.3.I

In Dauid concurrunt tres dignitates, quæ in nullo viro Iudæo concurrunt, nisi in eo, scilicet regia, Patriarchatus, & prophetiæ, Mat. tom 6 165.c.1.E

Dauid non fuit Propheta de illis, per quos consulere tur de dubijs, & responderetur &c. sed de Prophetis, per quos Deus pronũciabat laudes suas, Defen, 31.c.1.A

Deambulatio. Domini, de qua Genes. 3. erat Angeli Dominum repræsentantis, Genes. 65.c.2.A 198.c.2.A

Et præfata deambulatio domini, ad auram, significabat, vt dicunt quidam, voluntatem Dei punire volentis, & motum Dei tardum ad puniendum peccatum primorum parentum &c. sed hoc non pertinet ad sensum literæ, alij dicunt, quòd aura illa erat signum aduentus Dei, qui in aura venire solet, vt habetur 3. Regum 19. sed nec hoc videtur verũ Genes. 198.c.2.k

Dicendum, ergo quòd hoc dicitur ad reddendum rem verisimilem, nam dicitur, quòd primi parentes latuerunt audita voce Dei, & tamen ad hoc, q̃ latere[illegible] nt multo ante audire vocem, quã Deus eis appropinquaret, &c. ibid.

Debitor, in lege veteri, si quis esset debitor, & nõ esset aliquis dominus rei debitæ, cui redderet, tenebatur dare illud sacerdoti, vt patet, Num. 5. 1. Reg. tom. 2 86.c.4.G

Debitor secundum leges communes, tenetur dare operas suas creditori, vsque quo soluat, si non habet aliunde vnde soluat. Si tamen ipse moriatur, non tenebuntur filij eius dare operas creditori patris, si velint renunciare hereditati paternæ, si autem nolint, tenebuntur sicut pater præstare operas, sed non sic erat apud Hebræos, 4. Regum, 32. colum. 1. A

Debitum. Non tenetur semper reddere vir vxori, quia vir non est semper in soluendo, bene tamen quando est soluendo, vxor tamen semper tenetur reddere debitum viro, quia semper est soluendo, Genes. 231.c.1.B

Quo ad debitum soluendum adhuc manet aliquod imperium penes virum, quia potest sibi determinare locum, & non illum, in quo illa petit, & aliud tempus dum tamen parum differat solutionem, Genes. 231.c.1.C

Debitum non peteret mulier in Paradiso terrestri, bene tamen extra, vt probatur, Genes. 231.c.4.I

Debitum reddere quoties teneatur vir vxori, distinxerunt Talmudistæ, secundum status, & officia virorum, Exo. tomo 1 212.c.4.F

Quo ad reddendum debitum qualiter se habuerit Iacob cum vxoribus suis; Exod. tom. 1 212.c.4.I

Aliquid esse debitum dupliciter accipitur, vno modo pro esse necessario, alio modo pro esse iustum, & rationabile, 1. Regum tomo 1 68.c.3.H

Si vir non reddat debitum vxori potest excommunicari, 1. Regum tomo 1 106.c.2.E

Duplex est aliquid debitum, vno modo est debitum, vt impleatur ab vnoquoque, & hoc debitum non potest præteriri sine peccato aliud est debitum, vt impleatur a multitudine, & non ab vnoquoque, & tale debitum non obligat quemlibet de multitudine, nec est a quolibet implendum, Mat. tomo 7. 21.c.4.F

De his, quæ debita erant in vete. lege. Matth. tomo 6. 25.c.3.G

Debitum defuncti efficitur debitum hæredibus, Mat. tomo 7. 73.c.3.K

Debitum fit per hoc, quòd quis accipit ius alienum, siue volente, siue nolente illo, Matthæ. tomo 3. 74.c.4.F

Duplex est debitum, quoddam, quod non est numerandum in bonis debitorum, sed in bonis eius, cui debetur, & tale debitum soluere est magis necessarium, quam beneficium, vel eleemosynam gratis dare, nisi occurreret pauper in extrema necessitate. Aliud est debitum, quod est in bonis debitoris, & non eius, cui debetur &c. & bene facere, vel eleemosynam dare interdum magis est necessarium, quam rependere talia debita, & hoc modo, si pater egeat, & alius a quo recepit beneficium æqualiter egeat, magis benefaciendum est patri quam soluere tale debitum benefactori, vt probatur, Mat. to. 3. 38.c.3.I

Debita sunt duplicia, quædam sunt determinata, vt sunt illa, quæ vocantur debita legalia, quia veniunt ex legali contractu, vt ex mutuo commodato, depositio, locato, præcario, empto, vendito &c. quia semper ex talibus causatur determinatum debitũ: alia sunt indeterminata, & ista causantur moraliter, siue iure naturali 9. Ethi. vt quando quis fecit bonũ alteri, reddit illum obligatum tacite ad retribuendum, non tamen potest iure repeti, similiter nõ est determinatum naturaliter quantum sit debitũ, &c. Primum istorum debitorum debet præferri cuicũque eleemosynæ secundum similiter cæteris paribus, & ita est de benefaciendo parentibus, Matth. tomo 4 127.c.4.I

Debita Deo sunt subiectio, & reuerentia, Mat. tom. 5 8. col. 3. F

Inter debitum, & eleemosynam quid interfit, Matth. tom[illegible] 127.c.4.H

In debitis tam spiritualibus, quam temporalibus quãdo debeamus quærere creditores ad reddendũ, &c.

& quando non Mat.tom.5 48.c.1.C
Debitum pœnæ non constituit aliquem extra charitatem, Mat.tom.5 48.c.3.I.
Debitum coniugale solum fit debitum, cum petitur, & non alias, Mat.tom.5 48.c.1.E
Datio, quę debitum respicit, est duplex, Mat.tomo 5. 21.c.1.A
Debita sunt duplicia quædam spiritualia, vt recte viuere, quædam corporalia, vt iura, quæ debentur ministris Dei, vt sunt decimę, & primitię &c. & ista sunt fauorabilia, & præcedunt alia, Matth.tomo 6. 25.c.4.F
Vnus coniugum non tenetur alteri debitum offerre, sed exactus debet reddere, Mat.tom.5 48.c.1.E

Decalogus. Vltra ea, quę sunt in decalogo multa alia sunt ad vitam æternam, necessaria, Mat.tomo 5 131.c.1.B
Præcepta decalogi primæ tabulæ regulant hominem in dilectione Dei, & præcepta secundæ tabulæ in dilectione proximi, Mat.tom.5 128.c.4.F
In decalogo dato a Deo solum data sunt illa præcepta, in quibus apparebat manifesta ratio debiti ad illa seruanda, Mat.tomo 5 47.c.4.G
Decalogus magis ponitur, vt exemplum quoddam moralium, quam vt expresse cõtinens omnia moralia, Mat.tomo 6 127.c.1.D
Per decalogum ordinantur vires, quæ sunt in homine, scilicet, concupiscibilis, & irascibilis, Mat.tom.5. 128.col.3.F
Decalogis duo continet, vnum, per quod homo ordinatur in Deum, & aliud, quo ordinatur in proximum, Mat.tomo 5 130.c.4.K
Decalogus continet duplicia præcepta, Mat.tomo 6. 131.c.2.B
Ad quæ omnia alia præcepta reducuntur, quæcunque illa sint, ibid.

Decapolis. De qua Marc. 7. est terra decem ciuitatum, quæ incipit a Sydone in parte Occidẽtali in mari Galileę, Mat.to.4.147.c.1.B

Decem. Quid per decem, & quid per vndecim significetur, Mat.to.5 64.c.1.C

Decima. Decimæ. Decima dupliciter accipitur vno modo pro decima Ephi. alio modo pro decima cori. Num.to.2. 106.col.4.I
Decimæ proprie sumptæ, quomodo differant ab alijs decimis, vide Mat.tomo 6 206.c.2.A
Decimæ, quas Deo dedit Iacob, quomodo differant ab alijs decimis, & quomodo conueniant, Matth. tomo 6. 206.c.2.C
Causa præcipua taxationis decimarum a Deo fuit, quia dando decimam leuitis, videbatur Deus dare tantum de sustentatione cuilibet leuitæ, quantum cuilibet homini de populo, eo quòd 12. erãt filij Israel, quorum vnus erat Leui. Mat.tom.6 207.c.1.A
Tres decimæ erant, apud Iudæos, s. decimæ leuitarum decimæ laicorum, & decimæ pauperum, Mat.to.6. 207.c.2.E, & istæ differebant adinuicem. Et duæ illarum dabantur singulis annis. Tertiæ vero per triẽnium, ibidem 208.c.2.E
Præceptum de decimis non est morale, vt probatur, Mat.tomo 6 209.c.3.H
Respondet author ad authoritates pontificum sonãtes decimas esse de iure diuino, Matth.tomo 6.209. colum.4.K
Decimarum institutio non manet nunc, licet maneat ipsa institutionis ratio. Mat.to.6 210.c.2.B
Decimarum institutio in ecclesia Christi est de iure canonico, Mat.tomo 6 210.c.3.k
Refertur sententia Theologorum de decimis, & precipue sententia Sanct. Tho. Matth. tomo 6. 210.c.4.H
Apostolus approbat decimas, Matth. tomo 6. 210. colum.4.K
Decima dicit solutionem certæ partis omnium fructuum terræ, &c. Mat.tomo 6. 210.c.4.k
Decimæ datæ sunt a tota communitate ad sustentationem sacerdotum, &c. Genes. 394.c.1.D
Decimas omnium fructuum, maxime frugum, gentiles exhibebant sacerdotibus quolibet anno post collectas fruges in autumno, Genes. 394.c.1.C
Decimæ dantur Deo in recognitionem beneficiorũ ab eo receptorum, quòd scilicet, ista quæ decimamus ab eo receperimus, & debent dari ministro Dei, scilicet, sacerdoti, q ex officio suo gratias Deo agit pro tota multitudine, quæ non potest tantum diuinis laudibus vacare, Genes. 251.c.3.I
Duas decimas soluebant Iudæi quolibet anno, & in anno tertio tres decimas, vt habetur Deuteronom. 14. Sed has decimas nunc non soluunt Iudæi, Exo. tomo 1 95.c.2.B
Decimarum & primitiarum solutio ad duo proficiebat, Exo.tom.1 241.c.3.K
Decimæ sunt quædam debita, & tanquam debita exigi possunt, vt patet extra de decimis, in cap. parrochiani, Exo.tomo 1 241.c.4.G
Magna erat vtilitas his, qui decimas, & primitias Deo offerebant, nam eorum bona multiplicabantur, & eorum, qui non soluebant, minuebantur. vt patet Malachi. 3. cum dicitur si affigit homo Deum, &c. vsque ibi dicit dominus exercituum, Exod. tomo 1. 262.c.2.E
Decimæ non dabantur a Iudæis anno septimo remissionis, vel quietis, bene tamen primitię, cuius assignatur causa, Exod.tomo 1. 262.c.3.G. Leuiti. 269. colum.2.B
De decimis nihil habebant sacerdotes, sed ad leuitas pertinebant, qui decimam partem decimarum suarum dabant sacerdoti magno. Num.18. Leuit. 45.c. 3.F. Num.tom.1. 60.c.4.I
Solas decimas habebant leuitæ pro hæreditate, Leuit. 236.c.1.D
Decimæ, & primitiæ frugum, quando separatæ iam erant, vt darentur domino, consecratę erant, & nihil de illis poterat iam comedere laicus, & si comederet, peccabat, nec satisfaciebat, si daret tantumdem, sed tenebantur ad pœnam, de qua Leuit. 22. & 5. sed si decimæ essent de animalibus, non erant consecratæ, quousque Deo darentur, vt habetur Leuit. 27. cum dicitur, onus decimarum ouis, & bouis &c. iam non licebat vti in prophanos vsus, nec mutari pro alijs, neque vendere, neque laniam earum accipere poterant, nec poterant vti eis ad laborandum, si essent animalia laboris, vt boues &c. & similiter dicendum est de primo genitis, Deut. 15. Leuit. 235.c.1.G
Decimas, cum iam essent distributæ leuitis, poterant vendere leuitæ, quia leuitæ eas habebant solũ pro hæreditate, Num.18. Leuit. 236. col.1.D, & 239.colum.3.F
Decimæ erant iura leuitarum, & magni sacerdotis, Num.18. Leuit. 340.c.3.F
Decimæ personales, quæ apud nos soluuntur, forte non erant apud Iudæos, vt patet extra de decimis, cap. ex transmissa. Leuit. 357.c.1.A
Decimas esse de iure diuino, dixerunt aliqui, per illud extra de decimis, in cap. parrochianos dist. cum decimæ ex iure diuino sint, tanquam debitum exigi possunt, sed ista propositio duplicem habet sensum quorum primus est, ideſt, sunt a Deo mandate solui, & sic dicemus, quòd circuncisio sit de iure diuino &c. secundus est, quòd sit mandatum Dei firmum de soluendo decimas, quemadmodum præcepta decalogi sunt præcepta permanentia, primo modo non, nam iam abolitæ essent sicut cæremonialia, Leuit. 340.c.1.C
Nec præceptum de decimis est permanens, vt præcepta decalogi, vt probatur ibid.
Sed dicendum, quòd est pure positiuum, non tamen ab homine, sed a Deo volente, quòd semper darentur decimæ, & primitiæ seruis Dei, vt probatur, ibidem.
Contra decimas admittitur præscriptio, scilicet, contra quotam decimarũ, scilicet, quòd soluatur duodecima, vel vigesima, secundum quòd est conclusio iuristarum, Leuiti. 357.c.2.C
Decimæ possunt vouerí, vt patet Genes. 28. cum dicitur, si fuerit dominus mecum, &c. Leuit. 357.c.2.D
Decimas interpretata est Ecclesia esse de iure diuino quo ad quotam, & de iure naturali quo ad subsistendum Dei ministros, & quo ad quotam de iure diuino positiuo dicens, quòd Deus non solum voluit obligare eos, qui erant in veteri testamento, sed etiam eos, qui erant in nouo, & hæc interpretatio conueniens est, ex eo, quòd eadem ratio manet dandi decimas in nouo testamento, sicut in veteri, Leuiti. 257.c.3.H
Decimarum fructus poterant redimi, sed non ius, scilicet, quòd poterat quis certam summam pecunię dare pro fructibus &c. Et hoc non toto tempore vitæ suæ, sed fiebat hoc in quolibet anno, ita quòd pro fructibus cuiuslibet anni daret certam summã pecuniæ, & fiebat hoc, collectis fructibus, & cognita quantitate eorum, & tunc debebat redimens tantum dare leuitis, quantum accepturi erant de decimis suis, & insuper quintam partem, nunc autem possunt redimi fructus decimarum non ius, ita vt aliquis det certam summam pecuniæ pro decimis suis in quolibet anno, ita verisimiliter non lædatur Ecclesia, sed potius fiat conditio eius melior, tamen non oportet computari fructus & super addi quintam partem, &c. Leuiti. 357.c.4.I
Dantes decimas, & primitias, & non de prioribus partibus frugum suarum, peccant mortaliter, & fortassis non satisfaciunt, Num.tomo 1 257.c.4.F
Decimæ, in vetere lege, erant iura leuitarum & non sacerdotum, nunc autem sunt sacerdotum, & Ecclesiarum, Num.tomo 1 256.c.1.A
De modo decimandi leuitarum summo sacerdoti veteri testamento in pecoribus, & iumentis, Nu. to.1. 257.c.4.I
Decimæ nostræ successerunt decimis leuitarum, sed in nouo testamento non est aliquis modus decimã di sicut in veteri, siue de pecoribus, siue fructibus, Num.tomo 1 258.c.1.D
Et author assignat modum, qui tenendus sit in solutione decimarum, tam in pecoribus & iumentis, quam in fructibus, ibidem.
Decimæ sunt duplices, scilicet, prædiales & personales, Deuteronom. 65.c.3.I
Decimæ non sunt institutæ ob homine, sed a Deo, & ideo tanquam debitum exigi possunt, extra de decimis in ca. parochianos, Deut. 63.c.3.I
An meretrix, & quicunque faciens rem suam, quam lucratus est turpi lucro, debeat dare decimas, an nõ, sunt opiniones, quidam dicunt, quòd non, alij vero quòd sic, quibus assentit author, Deuteronom. 63. colum.3.k
Apud Iudæos solum erant decimæ prædiales, & non personales, Deuteronom. 66.c.1.B
Decimæ & primitiæ afferebantur in loco, vbi erat sanctuarium, in veteri testamento, Deuter. 66.c.2.B
Tres decimas soluebant Iudæi, quarum duas primã, scilicet, & secundam quolibet anno soluebant, tertiam vero de triẽnio in triẽnium, secundam tamen decimationem negat Nicolaus. Sed fallitur, vt probatur, Deuteronom. 67.c.3.I, & 140.c.3.G
Quilibet Christianus tenetur dare decimam partem ex his, quæ licite acquirit, vt patet extra de decimis in cap. ex transmissa, Deuteronom. 68.c.4.F
Decimas colligebant leuitæ per propinquas ciuitates vrbibus suis, vt videtur, Deuteronom. 81.c.4.G
De tribus generibus decimarum, Iosue tomo 2. 149. colum.2.B
Decimas esse nunc de iure diuino, tenet Alexander tertius, quod tamen probatur esse falsum, 1. Regũ tomo 1. 135.c.1.C
Decimæ soluuntur nunc ex sola institutione ecclesię, quæ ad hoc legitime, & sufficienter potuit obligare &c. 1. Regum tomo 1 135.c.3.G
Decimæ impositionem non licet constituere nisi ad solas regis necessitates, regulariter, si tamen interdum euenerint aliquæ magnæ necessitates, & rationabile, liceret regi decimam imponere, consentientibus subditis, pro illo tempore, quo fuerit in necessitate, postea vero non licet, scilicet, per plures quam quadraginta, vel quinquaginta annos, & postea cessare, & primi regis successores non poterunt se iuste tueri exigendo talem pensionem, quoniam prescriptio nihil eos iuuaret, 1. Regum tom. 1 156.col.3.I
Ad decimas personales, quæ dantur ratione personæ, tenentur Iudæi habitantes in domibus Christianorum, quia licet Iudæi non sint personæ pertinentes ad Ecclesiam, ex eo tamen, quòd incipiunt habitare in domibus, in quibus prius habitabant Christiani, tenentur &c. alias defraudaretur Ecclesia parrochialis illa, cui habitatores Christiani illarum domorum soluebant decimas personales, 4. Regum 168.c.2.A
Decimas & primitias non soluebant Iudæi in Babylone, 4 Regum 267.c.2.B
Decimæ non debent dari de illicite acquisitis, etiam si transeant in dominium acquirentis, extra de decimis cap. ex transmissa, bene tamen potest de talibus fieri eleemosyna, Mat.tomo 3. 20.col.4.K
Et hoc ideo, quia in rebus sacris non solum vitandum est malum, sed etiam inhonestum quodcunque, & indignum, Mat.tom.3 20.c.3.G
Decimæ sunt annexæ spiritualibus, & tamen Ecclesia in quibusdam regionibus cessat a repetitione earũ, propter scandalum, quia non fuit ibi consuetũ decimas solui, ideo scandalizarentur nimis, si ibi de nouo peterentur, & timor istius magni scandali detinet Ecclesiam, ne petat, ne forte fiat aliqua scissura in Ecclesia, & potissime, quia si in talibus regionibus nunquam succepta fuit lex Ecclesiæ de soluendis decimis forte non obligabãtur, &c. Mat. tomo 5 25.c.2.B
Decimæ, & primitiæ sunt iura, quæ debentur ministris Dei, & ista sunt fauorabilia, & præcedunt alia, Mat.tomo 6 25.c.4.H
Decimæ, tanquam debitę, exiguntur extra de decimis, capitu. parrochianos, Matthæ. tomo 6. 25. colum.4.I
Decimę, in veteri testamento, non fuerunt de iure naturę, sed solum de iure diuino positiuo institutę &c. vt probatur Mat.tom.6 205.c.3.G
Decimarum obligatio ad solutionem fuit instituta a Deo anno primo ab exitu de Aegypto, vt colligitur

Universidad de Deusto Biblioteca

tur Exod. 19. sed non inchoata est toto tempore, quo manserunt filij Israel in deserto, quia tunc Iudei non seruauerunt aliquas cæremonias legis, sed postquam intrauerunt in terram promissionis, vbi manerent secure, Deuteronom. 12. Capiendo tamen decimas large, cæperunt ante legem datam, nec constat quis primus dederit, quia aliquis dedit illas, etiam si non sit scriptum, sed ille, de quo primo legitur, qui decimas dederit, fuit Abraham, deinde Iacob, Genes. 14. & 28. Sed multum differunt illæ decimæ a decimis proprie dictis, Mat. to 6 206.c.1.B

Quolibet anno dabat decimas Iacob post votum factum &c. Mat. tomo 6 206.c.2.A

Decimas iussit Deus dari in veteri testamento, tanquam necessarias ad sustentationem ministrorum suorum, vt ostenditur, Mat. tomo 6 206.c.2.B

Causa præcipua dationis decimarum ad sustentationem leuitarum, & in numero decimæ, fuit quia Deus vidit, quòd dando decimam leuitis, dabat tantum de sustentatione cuilibet leuitæ, quantum cuilibet homini de populo &c. Matth. tomo 6. 207.c.1.B

Apud Iudæos soluebantur tres decimæ de eisdem fructibus, vt colligitur Deuteronom. 14. prima dabatur solis leuitis, secunda erat ad vsum laicorum, tertia erat pro pauperibus, prima erat magis nominata in scriptura, quæ vocabatur absolute decima, neque istæ decimæ erant similes, sed differebant multipliciter &c. Matth. tomo 6. 207. colum. 2. E

Decimas non soluebat tribus Leui, sed cæteræ tribus, & de decimis suis leuitæ dabant decimas summo sacerdoti, Nu. 18. quia Deus voluit facere summũ sacerdotem, vt esset vir magnus, & magni status, Mat. tomo 6 207.c.3.E

Decimæ dabantur quolibet anno, de omnibus fructibus, & de pecoribus, scilicet, primæ & secundę decimę, tertię vero decimę de triennio in triennium. Mat. tomo 6 208.c.3.H

Decimæ sunt a Deo institutæ, Mat. tomo. 6. 236 c.4 I

Decimæ soluebantur in veteri testamento de omnibus plantis & herbis, quæ veniunt in vsum hominum, vt ostenditur, Mat. tomo 6 208.c.4.F

Non omnes modi decimarum, qui erant in veteri testamento, manent in nouo nec in nouo testamento soluuntur decimæ, quæ in veteri soluebantur ex præcepto &c. Mat. tom. 6 209.c.1.A

Decimæ in nouo testamento non sunt de iure naturali, neque de iure diuino, vt distinguitur contra ius naturale, quod est ius scriptum a Deo institutũ, quia illud præceptum veteris testamenti de decimis, Num. 18. & Leuiti. 27. non potest ibi esse præceptum morale, ergo vel erit cęremoniale, vel iudiciale, sed ista non obligant nunc. Nec est præceptum noui testamenti soluere decimas, nam illa solum debent seruare homines in nouo testamento, quę a Christo per se, vel per Apostolos suos, mãdata sunt, Mat. tomo 6 209.c.2.A

Sed contra hoc sunt fere omnes iuristę dic. decimas esse de iure diuino, & sub debito cadere, vt nititur ostendere Hostien. in summa, titu. de decimis, & Innocentius eodem tit. in prin. & post eos fere omnes alij, & allegant authoritates veteris testamenti, & dicta sanctorum. Dicunt etiam de iure canonico deberi decimas, & non soluentes peccare. Sed quòd decimę debeantur in nouo testamento nullus dubitat, nisi, qui indisciplinatus est, nam omnia decreta, & decretales Epistolæ in titu. de decimis hoc clamant, quibus non assentire ad hæresim vel schisma pertinet. sed quo iure debebantur, contentio est, neque esset tamen contentio siquis recte vellet attendere, vt probatur, Matth. tomo 6. 209.c.3.F

Quod decimæ sint debitæ de iure canonico, patet, quia Papa habet plenam potestatem circa solutionem decimarum, similiter consuetudo, & præscriptio habet locum in illis, Mat. tom. 6. 210.c.3.K

Circa decimas cadit dispensatio, vt aliquis non soluat decimas, & valet circa illas pactum, consuetudo, & præscriptio, Mat. tomo 6. 109.c.4.E

Dicere an solui debeant decimæ, vel non, aliquid iurisdictionis est, & ideo circa hoc magis standum est vni decretali, quam omnibus expositoribus scripturæ, quantumlibet sapientibus. Dicere autem an solutio decimarum sit de iure diuino, vel non, non est iurisdictionis, sed sapientiæ, ideo super hoc magis credendum expositoribus sacræ scripturæ, quam dictis Romanorum pontificum, & illud extra de decimis cap. parrochianos, quòd cum decimæ non ab homine, sed a Deo sint institutæ, quod est Alexandri tertij, intelligendum est quantum ad primam institutionem veteris testamenti, quæ tamen iam cessauit, &c. & secuta est alia in nouo per summos pontifices & concilia generalia, & quantum ad istam institutionem sunt ab homine, & non a Deo, Mat. tomo 6 210.c.1.B

Licet institutio decimarum, quæ fuit in veteri testamento, non maneat nunc, manet tamen ratio institutionis, s. sustentatio ministrorum Dei, Matth. tomo 6 210.c.2.A

Illud cap. tua nobis extra de decimis, vbi dicitur, quod decimas dominus sibi reddi præcepit in signum vniuersalis dominij, facit ad hoc, quòd decimæ debeant solui integraliter, non deducto semine, nec sumptibus factis in agricultura, Mat. to. 6. 110. c.3.F

In cap. aliquibus, extra de decimis, expresse voluit decretalis facere differentiam inter decimas, scilicet, quòd quædam debentur diuina lege, aliæ autem tanquam approbatæ consuetudine locorum, & non est sensus, quòd nunc debeantur aliquæ decimæ diuina lege, sed est sensus, quòd nunc omnes decimæ debentur tam prædiales quam personales ex iure canonico. Sed circa prædiales non attenditur consuetudo &c. secus tamen circa personales, Matth. tomo 6 110.c.3.H

Decimas esse debitas potuit facere authoritas Ecclesię potissime cum fuerint prius institutę de iure diuino, & nunc ex eadem causa instituantur in iure humano, Mat. tomo 6 110.c.3.K

Decimas partim esse de iure naturæ partim de iure diuino, & partim de iure humano positiuo dicit Iactus Tho. & quãtũ ad primũ esse præceptũ morale, & quantum ad secundum esse partim præceptum morale, & partim iudiciale, & partim cęremoniale, Mat. to. 6. 110. c.4. H. Sed probatur, q nullo modo sint de iure diuino, sed tantum ex institutione Ecclesiæ, Mat. tomo 6 211.c.1.D

Modi decimarũ, in vete. testa. erant quatuor, quos decũt iuristę manere in nouo testamẽto, nõ in se, sed in aliquo simili. Sed adaptationes eorũ sunt multę largę, & superuacaneę, Mat. to. 6 211.c.3.E

In nouo testamento sunt tres species decimarũ, scilicet diales, personales, & mixtæ, Mat. to. 6. 211.c.3.K

Decimæ personales dantur de necessitate præcepti, extra de decimis capitu. peruenit, nec ista obligatio est de iure diuino, nec vnquam fuerunt decimæ personales de iure diuino, in veteri testamento, neque debebantur, sed solæ prædiales, Matth. tomo 6 211.c.4.I

Decimarum prædialium solutio est nunc de præcepto Ecclesiæ, ad similitudinem decimarum illarum, quę erant in veteri testamento, & ideo cum agitur de solutione istarũ allegatur ius diuinum, vt patet extra de decimis. cap. Parrochianos, & cap. tua nobis, & cap. in aliquibus. s. q̃ decimæ istæ diuina constitutione debentur, Mat. tomo 6 212.c.2.E

Decimę mixtæ, vt nos vocamus, quia non sunt totaliter prędiales, neque totaliter personales, scilicet, de pecoribus, dandę erant in veteri testamento, ideo est, de illis, quæ in custodiam hominum erant, & sub eis per generationem multiplicabantur, vt de bobus, capris, camelis, &c. Leui. 27. & de omnibus alijs manentibus sub custodia humana, de por cis autem non dabatur decima, neque eos alebant Iudęi, Matthęi tomo 6 212.c.3.H

Decimæ de Lana dabantur in veteri testamento, sicut in nouo, vt patet Deute. 18. & extra de decimis. cap. peruenit, & dicebantur huiusmodi decimæ mixtę, sed magis pertinebant ad prędiales, quàm ad personales, quia sunt quidam fructus, in quibus plus natura operatur, quàm manus humana, vel solicitudo, aut labor, Matthęi tomo 6 212.c.4.F

Decimę dabantur in veteri lege de quibuscunque dabantur primitiæ, Matthęi tomo 6 212.c.4.F

Decimę debentur de rigore de palea integra, vel cõminuta per triturationem, Mat. tomo 6 212.c.4.G

Decima debetur de omni fructu, extra de decimis. c: sed, hoc non obstante, non soluitur decima de palea propter multa, ibidem 213.c.1.A

Decimæ debentur de pascuis, idest, de pratis, & alijs locis herbosis, & si datur de pecunia, de pascuis debetur decima extra de decimis. cap. commissum, & de pascuis, Matthęi tomo 6 212.c.1.C

Ad decimas soluendas tenentur religiosi de illis locis, quę occupauerunt, si loca illa erant prius decimalia, extra de decimis, cap. commissum. Secus tamen si erant noualia, extra de verborum signi. ca. quod per nouale, Matth. tomo 6 213.c.3.G

Decima debetur de terra, quæ erat sub vna dispositione, si muretur in aliam, si illa erat olim decimalis, vt si terra, in qua erat domus, mutetur in agros, qui colantur, vel si de agris fiant domus, nam habitantes non tenebantur ad decimas personales, & hoc verum est, nisi enormiter lęderetur Ecclesia. similiter de terra, quę colebatur si mutetur in pascua, tenetur ad decimas ex pascuis, &c. Similiter si mutetur terra pascualis in agros, qui colantur, tenetur, &c. qui proprie noualia vocantur, nisi facientes noualia sint religiosi, vel viuentes in cõmuni, extra de decimis, capit. ex parte tua. & hoc intelligendum est de noualibus, quę proprijs manibus colunt, vel suis expensis, secus tamen, si alijs locent illa noualia colenda, nam tunc tenebuntur ad decimas illorum agrorum, Mat. tomo 6 213.c.3.K

Ad solutionem decimarum tenetur, qui exulit segetes iniuste, scilicet, in bello iniusto, vel alias sine causa iusta, vel ad totam ęstimationem, si segetes erant maturæ, vel in areis, si vero segetes erant in herba, debet haberi totalis ęstimatio secundum re spectum aliorum annorum, vel secundum quòd verisimiliter putatur fructuum multitudo in illo anno ex eis, quę apparuerunt ante damna data, Matthęi tomo 6 214.c.2.B

Ad decimas tenetur, qui emit rem non decimatam, vt agrum habentem fructus, aut gregem, cuius erant iam nati fœtus, & non decimati, nam regula generalis est, quòd transit res cum onere suo, extra de decimis, cap. tua. & cap. pastoralis, & Ecclesia habet actionem contra emptorem, & contra venditorem, & soluente altero ipsorum, liberantur ambo, & quando emptor teneatur, & qñ venditor, Matthæi tomo 6 214.c.2.E

Decimæ vini non soluuntur in vino, sed in vuis, Mat. tomo 6 214.c.3.G

Decimam de rebus immobilibus non debere dari, tenent omnes Doctores, vt communiter, licet sit alia opinio tenens oppositum, sed prima opinio tenenda est etiam de rigore iuris, cum ius non restringat ad hoc, quia de huiusmodi immobilibus non debebantur decimæ in veteri testamento, nã iura posuerunt regulam, quòd illæ decimæ, & de illis rebus solum debeantur, quæ debebantur in veteri testamento, & quæ postea ex consuetudine approbata dantur, extra de decimis, cap. 1. aliquibus, &c. Matthęi tomo 6 215.c.1.A

Circa decimas personales, vt in plurimum standum est consuetudini, Mat. tomo 6 215.c.2.E

Quando sint soluendæ decimæ de piscatione, & quãdo non, Matt. to. 6. 215. c. 3. F. & talis decima non dicitur prædialis, sed personalis, vel mixta, vel magis declinans ad prædialem, quàm ad personalem ibidem.

Decimæ debentur de venatione, & huiusmodi decimæ, vt ait Innocentius, magis sunt personales, quam prædiales, sed cui Ecclesiæ decimandum sit, standum est consuetudini, Hostiensis tenetur, quòd talis decima est mixta, &c. Matthæi tomo 6 215.c.4.G

De omni molendino, tam aquæ quàm venti, dandæ sunt decimæ, de molendino aquæ patet extra de decimis, capitulo peruenit, & capitulo pastoralis, &c. de molendino ad ventum, patet, capitulo ex transmissa, &c. Et tales decimæ dicuntur personales, Mat. tomo 6 215.c.4.I

Decimæ de lucro dicuntur personales, quia prędiales dicuntur decimę de fructibus, cap. ad Apostolicæ, Matthæi tomo 6 216.c.1.C

De lacte dandæ sunt decimæ, similiter & de caseo, extra de decimi, capitu. peruenit, Matthæi tomo 6. 216.c.2.B

De butyro, quod fit de lacte, danda est decima, de butiro vero porcorum, vel anserum, non, & talis decima est mixta, sed magis est prædialis, & eadem est cum decima de lacte, & caseo, Matthæi tomo 6 216.c.2.C

De melle, & cera debetur decima, quæ est personalis, Matthęi tomo 6 216.c.3.k

Nihil est, de quo non debeantur decimæ, si in eo aliquid lucrorum peruenit licitum, vt ostenditur discurrendo per singula. Mat. to. 6. 216.c.4.F

De q̃buscũq; pẽsionib. siue redditibus, siue ĩ pecunia denẽ, siue ĩ fructu debenẽ decimę. Mat. t. 6. 217. c. 1. C

De negociationibus & artificijs debẽt decima, similiter de militia, de lectura, de aduocatia, de seruitio, &c. Mat. to. 6. 217.c.1.C

De fructibus malè acquisitorum, etiam si sint immobilia, debetur decima, & de mobilibus, quæ ferunt fructum. Sic Iudæi de fructibus prædiorum coguntur dare decimas, extra de decimis. capitulo de terris, similiter de omnibus alijs, de quibus debetur decima prædialis, vel quasi: similiter de pensionibus, & redditibus, si autem sint res mobiles, de quibus vt communiter sunt decimæ personales, quæ ex industria hominum perueniunt, est distinguendum de illicite acquisitis, quia vel transeunt in dominium, vel non. si non, potest de illis dari decima. si sic, aut competit repetitio

Universidad de Deusto Biblioteca

contra acquirentem, si sic, non est danda decima, vt de acquisitis per symoniam, vel vsurã, &c, si non, vt de meretricio, & histrionatu, non recipiuntur decimæ propter turpitudinem suam, ne Ecclesia videatur approbare factum, illæ tamen non debent decimas, & hoc, si peccatum meretricis sit notorium, sed, si sit occultum, ipsæ meretrices debent decimas, & possunt recipi decimę illarum ab Ecclesia, Matth. tomo 6 217.c.2.D

Decima non est soluenda de illicite acquisitis, & quę illicite retinentur, Mat. tomo 6 218.c.2.C

Decimæ prędiales de fructibus statim debent dari, 16. quæst. 1. cap. decimæ, & extra de decimis, capi, cum homines, quòd si ex mora soluendi periculum accidat, tenebitur dominus fructuum ad soluendum, nam posterior mora nocet ei, per quem fit. ff. de pericu. & como. rei vẽd. l. illud. & ff. de vsu. l. debitor. Mat. tomo 6 218.c.3.H

Si quis rem prædialem perdiderit, vel furto. aut rapina ablata fuerit, priusquam decimetur, aliquando tenetur ad valorem decimæ prædialis reddẽdum, & aliquando non, Mat. tomo 6 218.c.4.F

Decimæ personales debent solui in fine anni, vt dici solet, Mat. tomo 6 218.c.4.K

Decimæ personales non dabantur in veteri testamento, bene tamen in nouo dantur, Matthęi tomo 6 219.c.1.B

Decimæ, tàm in nouo, quàm in veteri testamento dantur eisdem personis, & ex eadem ratione accipiendo in generali, accipiendo tamen in speciali, nec est eadem ratio nec eædem personæ, Matthæi tomo 6 219.c.2.C

Decimę dantur nunc Sacerdotibus Ecclesię habenti bus alia iura pręter decimas, & solæ decimæ erant iura Leuitarum, & nihil aliud in veteri testamento, cuius assignantur causæ, Matthæi tomo 6, 219.c.3.H

Sacerdotes, habentes non solum patrimonia, sed & quascunque diuitias, licite accipiunt decimas, nisi aliquid aliud obstet, Mat. tomo 6 220.c.1.A

Ratio pręcipua dandi decimas non fuit paupertas, sed ministerium, Mat, tomo 6 220.c.2.A

Decimæ non sunt auferendæ clericis malis, considerata malitia in generali, bene tamen propter aliqua specialia crimina, vt propter symoniam, & notorium concubinatum, &c. Matthæi tomo 6 220.c.2.B

Decimæ prædiales dantur illi Ecclesiæ, in cuius parochia decimæ sunt sitæ, i. prædia, de quibus decimatur, & hoc siue dominus fundi habitet ibi, vel percipiat sacramenta ibi, vel alibi, personales vero decimæ dantur, vbi dominus ipse, qui dat decimas, audit diuina, & recipit sacramenta, siue ibi habeat aliqua prædia, siue non, Matthæi tomo 6, 220.c.3.K

Decimas Ecclesiarum non percipit Papa, quia ipse habet alios redditus, cum autem tamen ipse præsit omnibus particularibus Ecclesijs, primatum earum habens, & solicitudinem gerens, sed cùm indiguerit, potest decimas accipere, vel maiores impositiones super clericos facere pro necessitatibus suis, & Ecclesiæ, dum tamen illę sint verę, & iustæ necessitates, alias autem nulla potestatis celsitudo excusat, quin apud Deum reus habeatur, & importunus exactor, & malignus subditorum spoliator, Matth. tomo 6 220.c.4.H

Decimæ non debentur pauperibus, sed solis Ecclesijs dandę sunt, & ibi clerici beneficiati eas recipiũt, & hoc omnia iura testantur, &c. Mat. to. 6. 221.c.2.A

Laici non possunt tenere decimas iure proprio, neq; recipere quasi ius hoc possit competere eis directe, bene tamen ex concessione Ecclesię, & ex priuilegio, vel consuetudine. & si laicus non ostendit priuilegium, vel concessionem Ecclesiæ, nulla ęgis diuturnitate iuuatur ad accipiendum decimas, &c. Matthæi tomo 6 222.c.2.A

Circa decimas personales multum iuris tribuit cõsuetudo, vt soluantur, vel non soluantur, & de quibus rebus, & quantum, Mat. tomo 6 222.c.3.F

Papa potest concedere decimas laico ad tempus, vel in perpetuum, vt transeant ad hęredes, & hoc siue in feudum, siue in simplici donatione, & talis concessio tenet. & Laicus, cui conceduntur, nõ peccat percipiendo eas, &c. Mat. tomo 6 222.c.3.K

Papa potest vniuersalem cõstitutionem facere, quòd nullus Laicus soluat decimas, dum tñ reliquerit ministris Ecclesię congruam sustentationem, &c, Matth. tom. 6. 223.c.1.A

Episcopus potest dare priuilegium vni Ecclesiæ, aut personæ de percipiendis decimis alterius Ecclesiæ ad tempus, vel in perpetuum: dummodo hoc faciat cum consensu capituli, & obseruata illa solennitate tota, quæ habetur de rebus Ecclesiæ nõ alienandis, cap. dudum. Mat. tomo. 6 223.c.1.K

Quando Laicis conceditur priuilegium percipiendi decimas aliquarum Ecclesiarum, percipiunt eas licite iuxta formam priuilegij ad tempus vel in perpetuum, nisi priuilegium perdiderint, quòd fex modis contingit perdi. Matthæi tomo 6. 223.c.2.A

Nec prętextu talis priuilegij possunt huiusmodi Laici petere decimas de noualibus, quia huiusmodi priuilegia sunt arctanda, & non amplianda, cum sint odiosa, extra de decimis, capitu. tua, &c. Matthęi tomo 6. 223.c.2.B. secus tamen, quando decimæ conceduntur ex causa fauorabili, quia tunc non solum noualia, sed & decimæ de nouo, quæ de nouo prestantur, ibidem 223.c.3.F

Si præscriptæ sint decimæ in aliqua parochia, non sunt prescripte decimę, quæ de nouo incipiunt postea, Matthæi tomo 6 223.c.3.H

Si decimæ detineantur iniuste ab aliquo licitum ei, ad quem prędictę decimę pertinent, eas recipere, dato aliquo pro eis, sine periculo symoniæ, dum tamen fiat hoc auctoritate Episcopi, ad cuius dispositionem res Ecclesiæ pertinet, quia auctoritas iudicis multum excusat in his, &c. Matth. tomo 6 223.c.3.K

Ecclesia põt accipere in pignus a Laico decimas, quas violẽter laicus detinet, & q̃ ad ipsam Ecclesiã pertinẽt, & nõ tenet interim fructus cõputare in sorte, quia ius decimãdi datũ est pignori, & non ipsi fructus, & nulla alia psona sęcularis, vel Ecclesiastica põt hoc, nisi decimę ad suã Ecclesiã pertineãt. Si aũt Laicus iuste teneat decimas, si tñ dederit eis pignori, p pecunia mutuata tenebit eas Ecclesiæ, quousq; soluat ei debitũ, & si nõ soluit debitum tenebit feudũ ad ius Ecclesię, & tpe medio cõputabuntur Laico fructus in sorte, si seruitiũ solitũ recipit Ecclesia a laico feudatario, alias nõ, sed tenebit feudatari? ad itegrã sortẽ extra de feu. c. 1. Mat. t. 6 223.c.4.I

Quid faciet Ecclesia cũ laico paupere, longo tempore, decimas possidente iniuste, ac detinente, qui se peccasse confitetur, & decimas receptas sibi dimitti postulet, Matthęi tomo 6 224.c.1.B

De decimis personalibus, communiter tenent iura stæ, quòd cõsuetudo de nõ soluendo in aliqua regione, vel loco, excusat. & hoc quia decimę personales non debentur ex pręcepto iuris diuini, sed ex interpretatione, & circa talia, quæ sunt de iure humano, magnas vires habet consuetudo, facit

enim de legitimis personis illegitimas ad matrimoniũ, extra de cognatione spiri. super quo, &c. Matthæi tomo 6 224.c.2.C

Sed circa decimas prædiales, dicunt Iuristæ, vt communiter, quòd cum sint illæ de iure diuino, consuetudo non valet circa illas, & ideo, si multo etiam tempore cessauerunt aliqui a solutione decimarum non ideo sunt exempti a solutione, sed isti incidunt in multa inconuenientia, quæ non possunt soluere propterea, quia dicunt solutionem decimarum prædialium esse de iure diuino, aliter tamen respondet San. Thom. 2.2. quæstio. 87. Articu. primo ad vltimum, quòd Ecclesiæ ministri maiorem curam habere debent spiritualium bonorum colligendorum, ideo Apostolus noluit vti potestate sibi a Domino tradita, vt acciperet stipendia victus ab his, quibus Euangelium prædicabat, &c. Tamen nec hoc videtur sufficere. nec est simile de Paulo prædicante, & eis quibus prædicabat, ad non soluentes decimas, &c.

Quare dicendum est, quòd decimæ prædiales non sunt nunc de iure diuino, sed de mero iure positiuo canonico, licet in veteri testamento fuerint de iure diuino, & ideo consuetudo longæua generalis posset tollere obligationem longæuam soluendi decimas, maxime, si a principio non fuit recepta lex de soluendis decimis, &c. Sed magis in hoc Ecclesiæ sententiam audire quàm nobis definire placeret, ait Auctor, ibidem 225.c.1.A

Rustici dantes decimas suas Laicis credentes, quòd illi licite recipiant decimas auctoritate Ecclesiæ non peccant, quia bona fide soluunt, ad quod valde confert, quòd Ecclesia videt Laicos recipientes decimas, & tolerat, non procedendo contra eos. si autem rustici sciant, quòd Laici iniuste recipiunt, & sponte dent illis decimas, peccant. Si tamen cogantur dare, non peccant: si autem dent propter timorem non coacti, sed quia timent mala sibi inferri, si non dent Laicis, & sic licet excusentur a tanto, non tamen a toto, Matthæi tomo 6 225.c.1.C

Laicus retinens decimas, sibi concessas ex priuilegio Papæ iuste retinet, etiam ipsum ius decimandi siue temporaliter, siue perpetuo, extra de decimis, capitu. ex parte tua. si autem illud habeat ab inferiore a Papa, vt ab Episcopo, &c. valet, etiam si fructus decimarum concedantur ad tempus vitæ, scilicet, illius Laici, extra de iure patronatus, capitu. ex literis, & extra ne prælati vices suas, capitu. finali. Si autem concedatur ius recipiendi decimas in feudum, ob aliquam causam, & vt portet aliquod seruitium, si tale feudum fuit factum ante tempus Concilij Turonen̄, celebrari sub Vitano Papa Secundo, tenet, quia non erat interdicta potestas infeudandi bona, & iura Ecclesiarum, si autem post illud Concilium fuit, non tenet feudum. Et fuit celebratum prædictum Concilium anno a Natiuitate millesimo centesimo nonagesimo sexto, si autem illud feudum fuerit ante illud Concilium, vel post, dicunt aliqui, quòd tenet, sed contrarium tenetur communiter, Matthæi tomo 6 225.c.1.D

Decimarum concessio Laico facta a potestate Laica li non tenet, Matth. to. 6 225.c.2.D

Laicus non potest præscribere decimas quantocunque tempore detenter, extra de præscriptio. capitu. tamquam, & 16. quæstio. 1. capit. peruenit, quia sine possessione non currit præscriptio, de regulis iuris. lib. 6. capitu. in possessione, etiam quando

contra ipsum facit ius commune, &c. Matthæi tomo 6 225.c.2.E

Decimę personales Ecclesię, vel personæ Ecclesiasticæ possunt pręscribi contra aliam Ecclesiã, dicunt Iuristæ, eo q̃ consuetudo multum facit cõtra eas, si tñ decimæ sint p̃diales, dicũt Iuristæ, aliquos Theologos dicere, q̃ circa has decimas valet cõsuetudo, quantũ ad quotã. s. vt minus quid soluat̃, sed nõ quãtum ad totum, Iuristæ vero, vt communiter tenẽt, q̃ decimæ prædiales sunt de iure diuino, sed dicendum, quòd tantum sunt nunc, de iure humano positiuo, & ideo præscriptio aliquid facit per consuetudinem diuturnam. & forte ista sola causa est, quæ excusat gentes illas, quæ decimas nullas soluunt, &c. Matthæi tomo 6 225.c.3.F

Clericus tenetur soluere decimas de reb⁹ prophanis, & põt etiam cadere prescriptio in illis. secus tñ de possessionibus beneficiorum, Mat. to. 6. 225.c.3.K

Circa soluendas decimas non põt prescribere monasterium contra Ecclesiam Sęcularem, bene tamẽ vna Ecclesia sęcularis contra aliam Ecclesiam sęcularem, &c. extra de præscrip. cap. ad aures. & capit. de quarta, & tamen quia taliter præscribens contra ius commune facit, non sufficit ei bona fides ad præscribendum, quia requiritur titulus, de restitu. spolia. cap. ad decimas. & de præscriptioni. capi. Episcopum. lib. 6. vel probare titulum. sed nõ sic est, si Ecclesia contra Ecclesiam præscribat, &c. Matthæi tomo 6 225.c.4.F

De iure communi non debentur decimæ religiosis, sed Ecclesijs sęcularibus, quia decimæ personales non debentur illi Ecclesiæ, in qua quis audit diuina, & vbi percipit sacramenta. prædiales vero debentur illi Ecclesiæ, in cuius parochia sita sunt prędia: nam de iure communi omnes decimę ad Ecclesiam parochialem pertinent, extra de decimis, capitu. quòd in tua, &c. Secus tamen, quando Monachi habent plebem sibi commissam, de qua habent curam animarum, similiter quando ex priuilegio dantur sibi decimę in aliquibus parochijs, vel locis, &c. Matthęi tomo 6 225.c.4.H

De decimis noualibus non est idem ius, quod de alijs, vt patet tam quantum ad præscribẽtes, quàm quo ad priuilegiatos: nam tales pertinebant ad Ecclesiam parochialem, extra de decimis, cap. licet, & cap. tua. Sed in religiosis videt fallere eodem titulo, capitu. ex parte tua, &c. si autem noualia sint extra terminum alicuius parochiæ potest Episcopus applicare decimas illorum noualium, cui voluerit Ecclesiæ, vel ad vsum suum, capitu. quoniam, & ad vsum suum non potest ille applicare: nam in re propria non habet auctoritatem, sed recurrendum est ad Archiepiscopum, qui interueniat loco prælati, &c. Mat. tomo 6 226.c.1.D

Quilibet Laic⁹ tenet̃ p̃stare decimas extra de deci. c. a nobis, & hoc tã p̃sonales, q̃ p̃diales, M.t.6. 226.c.3.F

Clerici nõ obligant̃ ad decimas p̃sonales, nec curati tenent̃ ad decimas p̃standas episcopis de fructibus beneficiorũ suorum, vt probat̃, Mat. to. 6. 226.c.4.k

In participatione decimarum episcopus, & sacerdos sunt socij, Matthæi tomo 6 227.c.ò.A

Episcopus tenetur soluere decimas prædiales de prędijs suis prophanis, siue in sua, siue in aliena diœcesi, non annexis dignitati, Mat. tomo 6 227.c.4.F

Papa nõ tenet̃ soluere decimas, tã prędiales, q̃ personales de rigore iuris, etiã de p̃dijs, p̃phanis, bene tñ de æquitate, in quantum lex est iusta, quia debet quis pati legẽ quã tulerit, extra de præben. c. pro illorũ. & Imperatores dixerũt, licet legibus subiecti nõ simus, legibus tñ viuimus, Mat. to. 6. 227.c.4.H

Universidad de Deusto Biblioteca

Religiosi tenentur ad omnes decimas soluẽdas tam prædiales, quàm personales, nisi in aliquo, in quo eos ius eximit, quibus dantur duo priuilegia, vnũ, quòd possint habere Ecclesiam propriam, quando multi fuerint in vna congregatione, &c. & proprium habere presbyterum. Secundum est, vt de hortis suis, & nutrimentis animalium non soluant decimas, de ceteris autem soluant, &c. vt Laici, Matthęi tomo 6 227.c.4.k

Religiosi non tenentur soluere decimas personales, sed de prædialibus obligati sunt de iure communi, nisi ex priuilegio aliter concessum sit, &c. Et loquimur de priuilegijs in corpore iuris clausis, & circa exemptionem istam distinguuntur tria tempora. Primùm ab Ecclesia primitiua vsque ad tempus Paschalis secundi, &c. scilicet, quòd monachi, & quicunque religiosi soluerent decimas de prædijs, & laboribus suis, sicut Laicus, tempore vero Paschalis secundi in Concilio Maguntinẽse sancitum est, quòd nec Monachi, neque religiosi, nec aliqui in communi viuentes soluerent decimas de laboribus suis, 16. quæst.1. cap. questi. & cap. decimas. postea vero Adrianus Papa solis Cistertieñ. & Templarijs atque hospitalarijs concessit, quòd de laboribus, quos proprijs manibus excolunt, non teneantur soluere decimas: alijs autem monachis concessit solum decimas de noualibus suis, quæ suis manibus colunt, & de hortis, & de nutrimentis animalium suorum, & istud tenetur hodie, extra de decimis, capitu. ex parte tua. Et intelligitur proprijs manibus, id est, suis, vel suorum familiariorum, aut proprijs sumptibus colant, secus si terras locauerint, &c. extra de decimis, capitu. licet, & intelligitur, quòd terræ sint ipsorum religiosorum, &c. & quòd fuerint acquisitæ ante Concilium generale sub Innocentio Tertio, anno Domini millesimo ducentesimo quinto decimo in Basilica Lateraũ. &c. Matth. tomo 6.228.c.1.A, & alia de religiosis circa decimas vide ibidem.

Decimæ prædiales præstantur ratione prædiorum, Matthęi tomo 6 228.c.4.I

Infideles, habentes prędia intra terminum alicuius parrochiæ, tenentur dare decimas prædiales illi Ecclesiæ, vel cogentur ad dimittendum prædia, extra de decimis, cap. de terris, Matth. to. 6.228.c.4.K Sed infideles, viuentes inter Christianos, non tenentur ad decimas personales, tamquam ad decimas, sed vt ad interesse quoddam Ecclesiæ, possunt teneri ad illas, scilicet, quia habitant in domo aliqua, quæ est intra limites Parochiæ, in qua si habitaret aliquis Christianus, solueret decimas personales, &c Matt. tomo 6 229.c.1.E

Decimæ prędialas de iure communi pertinent ad Ecclesiam Parochialem, in cuius territorio sita sunt prædia, extra de parochia. cap. significauit. & extra de decimis. cap. tua & cap. cum contingat. & cap. cum tua, & hoc verum est, nisi aliud obtineat ex consuetudine, præscriptione, aut priuilegio, &c. Matthęi tomo 6 229.c.2.D

Decimæ personales dandę sunt illi Ecclesiæ, in qua quis audit diuina, & recipit sacramenta, extra de parochia. cap. significauit, & extra de decimis. cap. nouum. & cap. ad Apostolicæ, & vocantur personales illæ, quæ veniunt ex sola operatione personæ, vt ex artificio, militia, negociatione, & similibus, cadit tamen circa istas decimas consuetudo, & circa istas decimas semper est attendendus loc⁹ domicilij, &c. vel si sit de familia alicuius habentis domicilium, quòd si habeat diuersa domicilia quid faciendum sit, Matthæi tomo 6. 229.c.3.I

In decimis mixtis seruanda est consuetudo, si est circa locum vbi sunt soluendæ, & vocantur mixtæ, quia non sunt determinatæ omnino prædiales, neque omnino personales, licet magis sapiant naturam prędialium, quàm aliarum, & sic est de pecoribus, & nutrimentis quorundam animalium, Matthæi tomo 6 229.c.4.G

Decimæ de pecoribus, vbi sint soluendæ, Matthæi tomo 6.229.c.4.G. Similiter, & decimæ de animalibus domesticis, scilicet, de pullis, porcis, & alijs auibus, quæ in domo pascuntur, & manent, Matth. tomo 6 229.c.4.K

Decimæ de venatione dantur in pecunia Ecclesiæ, in qua venator est parochianus, si autem feræ habeantur sine venatione, vt quia nutriuntur inclusa, &c. Vide quid sit dicendum, Matthæi to. 6.230.c.1.A

Decimæ de lana, lacte, caseo, & butyro, cui debeatur Ecclesiæ? Matthæi tomo 6. 230.c.1.E. Similiter decimæ de fœno, & palea, & locis pascuorum, ibidem 230.c.2.G

Decima de melle, & cera est personalis, & debetur Ecclesiæ, in qua parochia moratur dominus apũ. Matthæi tomo 6 230.c.3.F

Decimæ de molendinis piscarijs, aurifodinis, & quibuscunque minerijs, de cęsione arborum, de pensionibus domorum, & agrorum, & aliarum rerum de quibus debeantur, Matthæi tomo 6. 230.c.3.G

Colonus, qui pro aliquo dato, colit agros cui Ecclesiæ debeat soluere decimam de eo quod percipit, Matthęi tomo 6 231.c.1.A

In qua parochia soluendæ sint decimæ arborum, vel plantarum, vel olerum, quæ seminantur in vna, & in alia transplantantur, Matthæi tomo 6. 231.c.1.D

Decimæ iubentur dari sine diminutione, vt patet extra de decimis, capitu. commissum, & capit. peruenit cum similibus, propterea, quia praui homines multas diminutiones faciebant circa decimas, quæ referuntur, Matthæi tomo sexto, 231.c.2.B

In decemis prædialibus nunquam sunt expensæ subtrahendæ a decimante, nisi in decimis personalibus, & hoc nõ nisi in negociatione, Matth. tomo 6 232.c.2.B

Soluentes decimas, an debeant portare illas in domum decimatoris, iura nihil determinatum statuerunt, & ideo standum est consuetudini singularum Ecclesiarum, Mat. tomo 6 232.c.3.F

Decimę nõ sunt dãdę de melioribus, neq; de deterioribus, sed de mediocribus, vt de pecoribus, nã in fructib⁹ segetũ, & vinearũ, nõ vr̃ differre bonũ, & malũ, vel parũ differũt, & ĩ his qdqd hõ dederit, satisfacit, si bona fide agat, sec⁹ si mala, Ma. to. 6.232.c.4.H

Decimę nõ soluunt nũc, qa ĩperatę erãt in vete. testa. sed quia Ecclesia illud postea fieri decreuit. Matt. tomo 6 233.c.1.E

Non omnis tenẽt determinate dare eleemosynã pauperi, secus tñ est de decimis, Mat. to. 6. 224.c.4.I

Consuetudo longæua põt tollere obligationẽ soluendi decimas, Mat. tomo 6 225.c.1.A

Ius cõe dupliciter obstat religioso soluere decimas, Matthæi tomo 6 225.c.4.K

Duplices sunt decimæ, scilicet, personales, & prædiales, Matthæi tomo 6 225.c.4.K

Monasterijs non debentur decimæ, nisi in duobus casibus, Matthæi tomo 6 226.c.1.A

Laicis competit vtrasque decimas soluere. s. personales, & prędiales, Mat. to. 6. 226.c.3.G

Leuitæ non accipiebant decimas a Leuitis in vete. testa. sed solum a populo, Mat. tomo 6 226.c.4.I

Seculares clerici non soluunt decimas de Ecclesiæ possessionibus, Mat. tomo 6 227.c.2.E

Quare Innocentius Tertius restrinxit priuilegium religiosorum de decimis, Mat. tomo 6 227.c.3.F

Quare Iudæus teneatur ad decimas personales, Matt. tomo 6 229.c.1.E

Triplices sunt decimæ, Mat. tomo 6 229.c.2.E

Consuetudo decimarum quantum valeat, Matth. tomo 6 229.c.2.E

Præscriptio decimarum quantum valeat, Matthæi tomo 6 229.c.3.F

De priuilegio decimarum, Mat. tomo 6 229.c.3.G

Omnibus religiosis concessum est retinere sibi decimas de noualibus illis, quæ proprijs manibus colunt, Mat. tomo 6 229.c.3.H

De decimis proprie personalibus, Matthæi tomo 6 229.c.3.I

Cui Ecclesiæ debeantur decimę de melle, & cera, Mat. tomo 6 230.c.3.F

Decimæ de furnis sunt personales, Matthæi tomo 6 230.c.3.k

De molendinis debentur decimæ, Matthæi tomo 6 230.c.3.F

De omni licite acquisito debet solui decima, Matth. tomo 6 230.c.3.F

Multas diminutiones faciebant praui homines penes decimas, Mat. tomo 6 231.c.2.B

Quòd ex eadem re detur bis decima nõ inconuenit, cum competit duplici iure, Matthæi tomo 6 231.c.4.H

Non est bis decimandum decima prædiali, Matth. tomo 6 232.c.1.E

De horreo, & portatione decimarum in templum Domini, Mat. tomo 6 232.c.4.F

Dando decimam in rebus mediocribus seruatur numerus, & mensura decimæ, Mat. to. 6. 233.c.1.B

Qui decimas bene soluunt remunerãtur in quatuor, Mat. tomo 6. 233.c.2.E. Et non soluentes decimas multa mala consequuntur, ibid.

Decimæ, & primitiæ quomodo dicantur debitę de iure diuino, Mat. tomo 6 236.c.4.H

Quomodo decimæ vete. testa. maneant in nouo, iuxta sententiam omnium Iuristarum, Matthęi tomo 6 211.c.2.E

Tres sunt species decimarum in nouo testamento, scilicet, prædialium, personalium, & mixtarum ex his, Matthęi tomo 6 211.c.3.k

Decimæ personales non sunt de iure diuino, Matthęi tomo 6 211.c.4.K

Decimæ soluuntur de leguminibus, & de minutis oleribus, Mat. tomo 6 212.c.3.F

Non sunt decimæ soluendæ de adipe, & sepo, Matt. tomo 6 216.c.2.E

Danda est decima de alimento. Mat. to. 6. 216.c.3.G

Decima lactis, casei, & butyri, an sit prædialis, vel personalis, Mat. tomo 6 216.c.3.I

Decima danda est de pascuis, venationibus, & piscationibus, Mat. tomo 6 216.c.4.H

Decima debẽt de balneis, Mat. tomo 6 217.c.1.A

Decimæ debentur de montibus, Matthæi tomo 6 217.c.1.B

De negociationibus, & artificijs debentur decimæ Matthęi tomo 6 217.c.1.C

Decimæ debentur de militia, Matthæi tomo 6, 217.c.2.A

De seruitio soluitur decima, Matthæi tomo 6, 217.c.2.B

Aduocati non sunt exempti a decimis, Matthæi tomo 6 217.c.2.B

De omni lucro soluitur decima, Matthæi tomo 6 217.c.2.B

Iudæi inter Christianos degentes coguntur a Christianis de suis prædijs soluere decimas, Matthæi tomo 6 217.c.2.E

Decima est onus reale, quod ager ipse dat, & nõ persona, Matthęi tomo 6 217.c.4.F

Non soluitur decima, neque datur eleemosyna de lucro vsurario, symoniaco, & aleatorio, Matthæi tomo 6 217.c.4.K

De meretricio non tenetur meretrix ad decimas, si peccatum eius sit notorium, vel saltem publicum secus, si sit occultum, & quomodocunque sit ex illo, bene tamen potest elargiri eleemosynam, Matthæi tomo 6 218.c.1.A

Clericus in casu symoniæ perdit decimas, Matt. to. 6. 220.c.3.F. Similiter si sit notorius concubinarius, ibidem

Quare in veteri testamento statutum fuerit dari decimas summo Sacerdoti, & non in nouo, Matthæi. tomo 6 221.c.1.B

Quomodo intelligitur decimas esse pauperum, Matthæi tomo 6 221.c.3.F

Papa potest priuilegiare quos voluerit de non soluendis decimis personalibus, sed male faceret sic dispensando, Matthæi tomo 6 222.c.3.F

Laici sex modis perdunt priuilegium de percipiendis decimis, Matthæi tomo 6 223.c.2.B

Non licet personis Ecclesiasticis recipere decimas in pignus, nisi fuerint Ecclesiæ, Ma. tomo 6.224.c.1.B

Laicus aliquando tenet decimas iuste, Matthæi tomo 6 224 c.1.C

Quando Leuitæ dabant decimam summo Sacerdoti, debebant dare de melioribus, Matthæi tomo 6 233.c.1.E

Bene soluentes decimas remunerantur in multis, sed quatuor exprimuntur ab Augustino. Primum est abundantia fructuum. Secundum est sanitas corporis. Tertium est remissio peccatorum. Quartum est acquisitio regni Cœlorum, & habetur 16. quęst.1. cap. Decimæ, eos vero, qui non soluunt, vel non bene soluunt, multa mala consequuntur. Primum est præuaricatio diuini mandati. Secundum, quòd merentur, vt fructus reddant ad decimam partem priorum fructuum, vel eorum quos alias habiturus esset, si recte decimaret. Tertiũ est rapina. Quartum homicidium. Quintum est sacrilegium. Sextum est brucus æruca locusta, &c. Septimum est oppressiones a potestatibus temporalibus. Octauum est infamia. Nonum est excõmunicatio, &c. Mat. tomo 6 233.c.2.D

Illud c. parochianos, extra de decimis. s. cum decimę nõ ab hoĩe, sed a Deo institutę tãquã debitũ exigi possunt, quo modo sit intelligendum. Matthæi tomo 6 236.c.4.I

Illud Greg. 16. qõ. 7. c. decimas, s. oportet decimas, & primitias ab oĩ populo accipere, quas fideles Dño pręcipiente offerunt, iuxta illud vaticinium Malachię 9. inferte omnẽ decimã, &c. Quomodo sit intelligendum, Matthæi tomo 6 236.c.4.K

Clericis prohibetur, vt accipiant in pignus decimas ꝑtinentes ad alias Ecclesias, Mat. tomo 7 53.c.4.G

Decimæ, & primitiæ non sunt dandæ clericis publice concubinarijs, sed potius Episcopo. Contra clerici publicè concubi. 6.c.1.A

Decimæ, & oblationes non debentur ex lege diuina, nisi illis, qui officium suum debite exequuntur, & faciũt ea, q̃ ex ordine tenent, alias sunt detẽtores, & iniq; agentes cõtra cleri. concu. 8.c.4.G

Universidad de Deusto Biblioteca

Decimatio. Mentæ, & anethi a Iudæis facta, potest tripliciter intelligi, Matth.tomo 6 202.c.2.E

Decipere. Decipi nō est nescire solum aut ignorare solum, sed iudicare de re aliter quàm se habeat. vnde decipi est aliqualiter affirmatio, quia ponit aliquid. Iudicare. Gen. 180.c.3.G

Decipitur enim quis, cum credit de re aliter, quàm res se habeat, Gen. 207.c.2.C

Decipi accipitur dupliciter vno modo large, & sic dicendum est, quòd Adam sit deceptus. Alio modo proprie: & sic non, & isto modo intelligitur illud 1.ad Timo.2. Adam non fuit seductus, &c. Geneſis 209.c.2.F

Declaratio. Dubiorum in vete. testamen. magis pertinebat ad Prophetas: quàm ad Sacerdotes, potissime de casibus, in quibus nullo modo prouisum erat in lege, 2.Paralipom. 105.c.2.A

Decor. Trahit ad se naturaliter appetitum, & ocunditatem causat, 3 Reg. 5.c.2.C

Decorum. Inter decorum, & pulchrū quid interſit, 2.Reg. 89.c.2.B

Decretum. Ad illud decretum quod habetur, 28.q.1.capite Iudæi, non videtur cō ueniens expositio Sancti Thomæ circa hoc, &c. 1.Regum tomo 1.109.c.1.A. Sed expositio Gloſ. est melior. ibidem.

Non omnia, quæ habentur in decretis, tenentur ab Eccleſia, 1.Regum tomo 2 167.c.4.H

Decretum illud Apostolorum Actu.15.ſ.Visum est Spiritui sancto, & nobis, nihil vltra imponere vobis oneris, quā hæc necessaria, vt abstineatis ab immolatis simulachrorum, & sanguine, & ſuffocato, & fornicatione. Quidā dicunt, quòd fuit permissum, & non præceptum. Alij, quòd fuit præceptum, sed postea reuocatum fuit a Paulo. Alii dicunt, quòd adhuc obligat. Alii, quòd fuit obligatorium in sensu morali, & non literali. Alii, ꝙ intelligendum est, sicut iacet, sed quòd non fuit præceptum, sed quædam prouisio ad conseruandum pacem, & communem vitam inter Iudæos, & Gētiles, sed hæ opiniones improbantur, Mat.tomo 2. 77.c.2.A

Dicendum ergo, quòd fuit præceptum obligans tūc omnes de Eccleſia, & hoc propter pacem conuersorum ad Christum de Gētilitate, & de Iudaiſmo, Mat.tomo 2 77.c.4.F

Et credendum, quòd pauco tempore māsit, & quòd reuocatum est ab Eccleſia, licet non sit ſcriptum. Et neceſſe est dicere, quod viuente Paulo, fuerit reuocatum, Mat.tomo 2 78.c.1.A

Dedalus. Carpentator fecit quaſdam imagines ligneas, & artificiosè ſpiritu incluſo, faciebat eas per ſe moueri, atque trepidare, Exodi tomo 2 118.c.3.H

Dedalus, ex inuidia, peremit Perdicam filium ſororis ſuæ, Mat.tomo 7 183.c.3.F

Dedicatio. Idem est, quòd conſecratio, Nume. tomo 1.84.col.3.k. 2. Paralipomen. 99.c.2.D

Dedicare proprie est noniter applicare aliquid ad aliquem vſum, 2. Paralip. 201.c.3.I

Defendere defensio. Iura humana quācumque perſonam ſuſcipiunt ad ſe defendendum, quantumcunque illa ſit peſſima, & infamis, ſed non quamcunque ſuſcipiunt ad defenſionem aliorum, Exodi tomo 2 80.c.3.H

Si potens ſe defendere, nulla mala meritus permittat ſe mori, cū ſe poſſit honeſte defendere, peccat, qa ipſe est ſibi hoſtis, & homicida, Ioſue to.2. 9.c.1.B

De duplici defenſione. i. per ſolam fugam, & per impugnationem, Ioſue tomo 2 9.c.3.G

Non est iuſta defenſio contra Iudicem, ipſum impugnādo, vulnerādo, vel occidēdo, Ioſue to.2.10.c.4.I

Quamuis pro defenſione rerum, ſit licitum pugnare, non tamen est obligatorium, ſicut pro tutanda vita, Ioſue tomo 2 11.c.1.E

Defenſio nobis licita est ſine interuallo, non tamē cū interuallo, Num.tomo 2 64.c.2.A

Inter defendere, & reſiſtere quid interſit, Iudic. 35.c.4.H

Nemo prohibetur vti pluribus defenſionibus, vt patet de reg.iur.in 6.regula, nullus, Iudi. 124.c.3.F

Defenſio fauorabilior est quàm actio, 1.Reg.tomo 2 99.c.2.B

Defenſio est omni homini licita, etiam ſi mortem mereatur, 1.Reg.tomo 2 99.c.2.B

In duobus caſibus iuſte ſe defendit quis in bello. primo quādo alius vult inferre bellum ſine cauſa, manifeſtum est, ꝙ licet per omnem modum ſe defendere, & occidere, & prædari, &c. Secundo quando aliquis vult ſe defendere ab alio, quem læſit offerēdo prius ſatisfactionem iuſtam, ne pugnet contra ipſum, & paratus est eam dare ilico, peccat, qui mouet bellum, &c. & alius iuſte ſe defendit, &c. Si autem non offert ſe ſatisfacturum vere, & ſine fraude non poteſt iuſte ſe defendere, 1.Paralipo. 220.c.2.A

Ad hoc, quòd aliquis in defenſione ſua licite propo nat malum de alio, duo requiruntur, primum, ꝙ malum illud, quod proponit de alio, ſit verum, &c. Secundo ꝙ ille, qui proponit malum de alio, proponat illud ſub neceſſitate, ꝙ ſcilicet aliter ſe defendere non poſſet. Nam alterius crimen non debet notificari, niſi tripliciter, vel quadrupliciter. Primo cum quis cogitur iuridice crimen alterius notificare, ſicut est in teſtibus, vt patet extra de fallanjis capi. falſidicus teſtis. Secundo quando quis ad correptionem alterius vult crimen denunciare Eccleſiæ, &c. Tertio ſi quis in caſu, in quo ei competit de iure, velit accuſare proximum de crimine, bono zelo. quarto ſi quis nullo modo poſſet ſe defendere, niſi proponendo crimen alterius verum, & intentione ſolum ſe defendendi, &c. 1.Paralipom. 14.c.4.G

Defenſio ab hoſte cuilibet permiſſa est, 1.Paralipo. 209.c.1.B

Quod defenſio ſit in oībus licita in bello, tenet in duobus caſibus. primo qñ ille, qui lędit nihil mali intulit: Secūdo qñ intulit aliquid mali, & tñ paratus est iuſtā prēſtare ſatisfactionē, alioquin vim vi repellere licet, 1.Paralipo. 220.c.2.B. Et est tertius caſus, quando lędens, & lęsus habēt iudicem communē. 1.Paralip. 220.c.4.I

Nulli deneganda est defenſio animæ, & corporis, Mat.tomo 5 105.c.1.A

De lege naturæ est dare copiam defenſionis etiam dā natiſſimis omnium hominum, & in crimine etiā notorio, Defen. 1.c.2.B

Defenſor. Defenſori plura licent quàm aggreſſori, Ioſue tomo 1 44.c.3.B

Defectus. Defectū ſuū cognoſcit homo tripliciter, Mat.tomo 5 9.c.4.K

Multi erant defectus in lege veteri, quia data est populo imperfecto, Mat.tomo 5 92.c.3.B

Deficere. Significat mortem manſuetam venientem paulatim per cōſumptionem humidi radicalis. Gen. 295.c.1.D

Humana

Humana natura dupliciter deficit, vno modo, quia nondum conſecuta est perfectionem vltimam, alio modo, quia ab vltima perfectione iam receſſit &c. Mat.tomo 6. 118.c.2.C

Nihil deficere perfecto contingit dupliciter, vno modo, quòd nihil deſit eorum, quę natum est habere, ſiue poteſt habere, ſecundo modo, quòd nihil deſit eorum, quæ debet habere, &c. Mat.tomo 6 153.c.1.E

Defectus naturæ deducunt in memoriam naturę dupliciter, Mat.tomo 5 117.c.3.k

Si defectus naturę tollerentur, multa bona de vniuerſo tollerentur, Mat.tomo 5 118.c.1.A

Nullus defectus erit in corporibus reſurgentium, tam damnatorum quàm beatorum, Mat.tomo 6 116.c.4.k

Definire. In omnibus, in quibus lex non definiebat, pertinebat ad ſummum pontifiçē, & ad iudices, apud Hebræos, & ad Papam in nouo teſta. Mat.tomo 4 123.c.3.G

Definitio. Rei ſimplicis est veritas eius ſignificatæ, per terminum 1.Regum tomo 1 98.c.4.K

Conceptus definitionis, vel proprie, vel improprie, compoſitionem includit, Deutero. 77.c.2.E

Definitio maxime debet accipere cauſam finalē, eo quòd per cauſam finalem res quęlibet valde innoteſcit, Iudi. 122.c.1.A

Defloratio. Requiritur ad permixtionem ſexuum. Mat.tomo 5 117.c.2.B

Defunctus. De ſuffragiis, & Eleemoſinis, quas defunctus pro ſe fieri iuſſit in teſtamēto, ſi executor retardat illas facere, an defunctꝰ patiatur derrimentum Mat.tomo 3 50.c.2.B

Defunctis non prodeſt vius ciauium, quo ad abſolue re, & ligare, vt probatur, Mat.tomo 4 187.c.2.F

Defunctis non poteſt obeſſe excommunicatio, Mat.tomo 4 187.c.4.H

Defuncti debitum efficitur debitum hæredibus, Mat.tomo 7 73.c.3.k

Defunctis quomodo valeant indulgentię, & quomodo non, Mat.tomo 4 188.c.2.E

Pro defunctis non orat Eccleſia, vt deferantur in purgatorio, ſed. vt deferantur in vitam æternam, quia præſupponit eos, pro quibus orat, eſſe in purgatorio, cum alias non proſit, & ante mortem Chriſti orabat, vt deferrentur in ſinum Abrahæ, Mat.tomo 7 261.c.3.H

Deitas. Est natura bonitatis, Matthæ: tomo 7 95 c.3.G

Deitas quomodo, & cui communicatur, quia ad intra, non ad extra communicatur, Exo.tomo 1 39.c.4.I

Debbora. Soror fuit Abel vterina, quæ alteri viro poſtea copulata est, Gen. 28.c.2.B

Debbora quomodo fuerit cum Iacob, vt ſepeliret eam Iacob ſubter quercū. Gen.35. Gen. 341.c.2.B

Quòd Debbora fuerit iudex in Iſrael, vt habetur Iudi.4.& 5. fuit hoc illi ſpecialiter a Deo conceſſum, quia erat Prophetiſſa, &c. vel poteſt dici, quod nō imperebat, vt iudex, ſed per modum Prophetiæ reſpondebat ad dubia, ideſt, Deus per mulierem illam, ſicut Samuel cum eſſet adhuc puer, item Debbora non ſola fuit iudex ſed cum illa fuit barach filius Abinoe Iudi.4.&. Gen. 145.c.4.K

Debbora non computatur proprie inter iudices, ſed Barac, qui fuit tempore illius Iudi. 6.A.& 38.c.2.B

Debbore erat Prophetiſſa, Iudi. 6.A

An Debbora fuit vxor Barac, problema neutrum est, nam Hebræi, & ferè omnes doctores noſtri tenēt quòd ſic, & alij tenent quòd non, dicentes quòd Barac, & Lapidoth vir Debboræ, fuerunt duo viri, & hoc magis mihi placet, inquit, autor, Iudic. 38.c.3.G

Debboram iudicaſſe Iſrael quomodo habeat intelligi, Iudi. 39.c.1.A

Delectatio, & Delectari.

In viro delectatio circa venerea est in duobus, ſimiliter in alijs duobus delectatio fœminæ, Geneſ. 353.c.4.F

Præſentia obiecti conuenientis delectat ſenſum, Mat.tomo 4 239.c.4.I

Delectatio est coniunctio conuenientis cum conuenienti cum ſenſu eiuſdem, Nu.to.1. 212.c.1.B

Delectatio cauſatur ex operatione naturali perfecta, non impedita Ex 7. Ethico. & ex coniunctione obiecti perfecti ad potentiam diſpoſitam, Deute. 152.c.1.D

Delectamur maxime in eo, quod conuenientiſſimum est, & illud ſumme diligimus, Mat.tomo 4 232.c.2.C

Quod vna delectatio non poſſit tolli per aliam delectationem, niſi magna eſſet, vel triſtitia per delectationem, declarat, Ariſto. 10. Ethic. 1.Reg.tomo 2 24.c.2.E

Delectatio moroſa, in tentatione carnis peccatum est, Mat.tomo 1 251.c.1.C

Delectatio conſequitur beatitudinem, ſicut accidens proprium conſequitur ſuum ſubiectum, Mat.tomo 2 14.c.1.A

In delectatione, ſiue corporis, ſiue animę non conſiſtit beatitudo, vt probatur, Matthæ.tomo 2 14.c.1.B

Si delectationes ſpirituales eſſent ita perfectè cognitæ, ſicut corporales, impoſſibile erat, ꝙ quis in delectationibus corporalibus beatitudinem conſtitueret, Mat.tomo 2 14.c.4.I

Delectationes appoſuit natura in illis operationibus animalium, quæ ſunt manifeſtè ordinatę ad finem neceſſarium, ſicut in vſu ciborum ad conſeruationem indiuidui, & in vſu venereorum ad conſeruationem ſpeciei, Mat.tomo 2 20.c.1.E

Delectatio est perfectio operationis, non tanquam rei habentis ſpeciem, &c. ſed est ſimilis perfectioni, quæ ordinatur ad habendum ſpeciem, & est ſimilis illis, quæ faciunt ad meliorem vſum rei, &c. Mat.tomo 2 21.c.3.I

Delectatio perficit beatitudinem, ſicut decor perficit iuuentutem, ideſt, addit ei aliquid bonitatis, ſecundum quam, ſit magis elegibilis, quàm prius, & hoc loquendo de beatitudine imperfecta, quæ poteſt haberi in hac vita, ſecus autem de beatitudine perfecta, quæ est in patria, Mat.tomo 2 21.c.3.K

Delectatio eodem deſiderio deſideratur, quo vltimus finis, licet aliquo modo poteſt dici, quod deſideretur propter operationem, in qua eſt, Matt.tomo 2 21.c.4.G

Deus in corde noſtro delectatur, Matthæi tomo 6 239.c.1.A

Maior delectatio, facta ſimul cum minore, non permittit ſentire minorem, ſi multum excedat, Mat. tomo 6 67.c.4.F

Delectatio intellectualis est perfecta, Matth.tomo 6 67.c 4.I

Delectationis finis est operatio, Matthæi tomo 6 122.c.1.A

In delectatione venereorū ſunt tria, primum est violatio ſignaculi virginalis. ſecundum est reſolutio ſeminis. tertium est propoſitum veniēdi ad talem dele-

Universidad de Deusto Biblioteca

delectationem,&c.Mat.tomo 7 16.c.3.G
Ad delectationem peruenire,& illi ſubijci, differunt, Mat.tomo 7 16.c.3.G
Delectatio Dei vna eſt, & ſimplex, & ſemper permanens, Mat.tomo 7 37.c.1.B
Delectatio perficit operationē 10. Ethi.ſed non perficit tanquam aliquid extrinſecum,ad quod ordinetur operatio, ſed ſicut pulchritudo con decorat iuuentutem, Mat.tomo 2 45.c.2.D
Ordo, quo delectatio ordinatur in operationem, vt illa non negligatur,eſt ordo naturæ ſimpliciter rectus,alius tamen eſt ordo naturæ,quo operatio accipitur propter delectationem, ſ.in quātum in operatione eſt delectatio quædam,& iſtæ ordo eſt datus a natura ipſis animalibus, & iſte ordo non eſt ſimpliciter rectus,Mat.tomo 2 45.c.3.F
Appetentes delectationem,ſuper omnia,vt ſunt animalia bruta,recte iudicant,quia non valent iudicare de fine ipſarum operationum, Matth.tomo 2 46.c.2.A
Delectatio non eſt vltimus finis voluntatis, ſed viſio, Mat.tomo 2 46.c.2.E
Delectatio dicit complacentiam quandam ad coniunctionem conuenientis cum eo, cui conuenit, Mat.tomo 2 60.c.3.I
Delectatio magna trahit totum hominem ad ſe, Mat.tomo 4 219.c.1.C
Duplex eſt delectatio in ſenſu,quædam per redundātiam,&c.& alia per obiecti pręſentis conuenientiam, Mat.tomo 4 239.c.4.I
Delectatione venerea, vide in dictione, Venerem.
Delectationes,ſecundum ſenſum, dicuntur medicinales, & ęgritudinales 7.Ethico.Matthæ.tomo 6 121.c.4.K
Delectationis finis eſt operatio,& non econtra,Mat. tomo 6 122.c.1.A
Sicut magnitudo delectationis conſideratur ex tribus,ſcilicet, ex magnitudine boni coniuncti,ex bona diſpoſitione potentiæ ad ſuſcipiendum delectationem,& ex perfectione coniunctionis, ſic magnitudo doloris ex tribus conſideratur, Mat. tomo 7 222.c.4.k
Delectatio in coitu, vnde proueniat, vide ſuper ecce virgo. 1.c.4.E

Delectabile. In pręſentia rei delectabilis coercere paſſionem,opus eſt magnę virtutis,& propter iſtud periculum admonet Ariſt.2.Ethi.ne faciamus iudicium de elegibili in pręſentia rei delectabilis,ſed abſente ea,& ponit exemplum de iudicio Troianorum, quando educebatur Helena in concilium 1. Paralipom. 129.c.1.C

Delegare. Cum alicui delegatur aliqua cauſa definienda,committuntur etiā eius poteſtati omnia,quæ pertinent ad expeditionem illius cauſæ,vt cogere contumacem, & ſimilia, dato quòd iſta in mandato non committantur,&c.vt patet extra de officio, & poteſtate iudicis delegati.cap.pręterea in principio,Exo.tomo 1 51.c.1.A
Quando alicui delegatur cauſa,vt ſententiet in ea,delegantur etiam omnia,ſine quibus non poteſt ſententiare,extra de officio delega. cap.pręterea,Iudi. 70.c.4.k

Deliberatio. Plena requiritur ad peccatū mortale,ſed non eſt plena deliberatio,quando pręſente obiecto,potuit aliquis tranſgredi, & non eſt tranſgreſſus, Sed ſecus eſt, quando quis deliberat in abſentia obiecti, quia ſi quis tunc conſenſerit fornicari,& poſtea non conſentit, peccauit & fuit plenus conſenſus hic,ſed impedita eſt executio propter abſentiam obiecti 1.Reg tomo 2 128.c.1.E

Delictum. Ad delicta trahit conuerſatio, Mat.tomo 5 57.c.2.B
Delictum difert a peccato, quia peccatum conſiſtit in commiſſione,& delictum in omiſſione, Leui. 54.c.3.k,& 138.c.4.F
Delicta aliena facile quilibet cognoſcit, ſed non ſic propria,Matthæi tomo 6 241.c.3.I
Propter delictum comiſſum ab aliquo in aliquo loco,ſortitur forum illius loci,Leui. 283.c.3.k

Delphinus. Delphini in Nilo interficiunt Crocodilos,Exo.tomo 1 109.c.3.G
Delphinum piſcem in cœlo collocauit fabuloſa gentilitas,ſimiliter & duos piſces,qui ſunt vltimum ſignum Zodiaci,Exo.tomo 1 166.c.3.H

Demereri. Ante mortem ſemper eſt locus merendi,& demerendi,Matthæi tomo 6.304.c.2.D & tomo 7.136.c.2.B

Democritus. Appellatus eſt Abderites ab Abderia ciuitate Cretenſium,Iudi. 23.c.4.F

Dæmon. Dęmoni non datur pœna pro qualibet tentatione,qua nos tentat,Geneſ. 21.c.3.H
Dęmon quidquid faciat non peccat, quia eſt in termino,& obſtinatus,Gen. 21.c.3.I
Dęmones,quomodo fiant ſuccubi,& incubi, & primum ſuccubi,quàm incubi,& quomodo ſic dicatur generare,Gen. 35.c.2.A
Dęmones incubi ſolent apparere fœminis in vigilia, ipſas improba vexantes libidine,ſuccubi vero raro apparent viris,niſi in ſomnijs,Gen. 35.c.2.B
Contra dęmonis tentationes fortiores ſumus nos ad reſiſtendum eis, quàm primi parentes, ſed contra tentationes carnis, ipſi erant fortiores, Gen. 157.c.2.B
Dæmon poteſt formare vocem cauſando organa, vbi non ſunt organa,& vbi ſunt imperfecta,perfecta reddere,Gen. 163.c.1.A
Dęmon cupit hominem occidere,& ſi non facit eſt, quia a Deo non permittitur,quidquid enim mali eſt,quod dęmon non facit,ideo eſt,quia illud facere non permittit Deus,Gen. 163.c.4.F
Dęmon,in tentatione per ſerpentem,duo prętendebat,& vnum illorum volebat manifeſtare,ſcilicet, quod mulier comederet de arbore,& alterum occultare,ſcilicet,id propter quod volebat,vt comederet, primum manifeſtauit inducens rationes ad hoc,quòd deberet comedere, ſecundum tacuit, quod erat,vt mulier peccaret,Gen. 164.c.2.E
Dęmones,poſt diem iudicij, non torquebunt alios damnatos,ſed omnes pariter torquebuntur a Deo, Gen. 213.c.2.B
Dęmoni non eſt illata pœna propter tentationem Euæ,Gen. 213.c.4.I
De dęmone,vide plura in dictione, diabolus.
Dęmones non poſſunt facere vera miracula, vt probatur Exo.tomo 1 44.c.2.C
Dęmones operantur per modum artis,Exo.tomo 1 44 c.3.I
Quidam Philoſophi putauerunt dæmones eſſe animalia corpore aerea,mente rationalia,ęterna tempore,animo paſſiua,de quibus Apuleius in lib. de Deo Socratis,Exo.tomo 1 44.c.4.F
Dęmones, & omnes intelligentias poſſe inducere formas ſubſtantiales,& accidentales in rebus,credidit Auicena,cuius ratio refertur,& impugnatur, Exo.tomo 1 44.c.4.G
Dęmonum operatio in rebus non eſt ſua,ſed naturę, & ideo non eſt valde miranda, ſed ſcientia eorum eſt valde miranda,eadem enim,quæ ipſi faciunt,& nos faceremus,ſi tantam cognitionem rerum, vt ipſi,haberemus,Exo.tomo 1 45.c.1.E
Dęmones in operando aſſimilantur medicis qui operantur per modum applicationis, Exo, tomo 1 45.c.2.B
Dæmonum ſigna diferunt a ſignis Dei tripliciter, Exo.tomo 1 45.c.2.A
Dęmones faciunt quędam mirabilia aſſumentes corpora,quæ ſibi vniunt ad motum,& nunquam poſſunt aſſumere corpora animata,licet poſſint ea localiter mouere impellendo, nec in iſtis corporibus aſſumptis poſſunt comedere, nec angeli, de quibus Geneſ.18.& 19.vere comedebant, Exodi tomo 1 45.c.2.D
Dęmones poſſunt generare,tanquam miniſtri, ſcilicet,mouendo ſemen de loco ad locum, vt in generatione Merlini,Exo.tomo 1 45.c.3.G
Dęmones,quos Galli Druſios vocant, incitant mulieres ad virilem concubitum,& peragunt, & eas improba vexant libidine, vt dicit Auguſtinus lib. 15.de Ciuitate ca.24.Exo.tomo 1 45.c.3.I
Per dęmones incubos,& ſuccubos geniti ſunt viri viribus fortiores,& ſtatura proceriores,Exo.tomo 1 45.c.4.G
Dęmones quonam modo nobis immittant malas cogitationes,Exo.tomo 1 48.c.2.D
Dęmones quonam modo ſint incentores malorū, Exo.tomo 1.89.c.2.E. & 48.c.3.I
Dęmones quomodo incitent ad iram, & quomodo ad libidinem,Exo,tomo 1 48.c.4.G
Dęmones elegerunt æqualitatem Dei, vel iudicauerunt ſe eſſe principium boni ſui,& ſic ſunt damnati,Exo.tomo 1 182.c.1.B
Ad hoc,quòd aliquis dęmon debeat loqui in aliquo corpore mortuo, requiritur vt illud corpus ſit recenter mortuum, vt probatur 1.Reg.tomo 2 27.c.3.K
Dęmones quandoque faciunt nubes deſcendere, in quibus de loco ad locum, facto aliquo pacto, homines ferant,vt ſæpe,& publice viſum eſt,Exo. tomo 2 217.c.4.F
Dęmonum peccata,& damnatorum non poſſunt remitti,quia non poſſunt conteri de peccatis,Num. tomo 1 223.c.4 K
Dęmones obſtinantur ex vnitate potentiarum iudicatiuarum,& electiuarum,Nu.tomo 1 224.c.4.F
Multa dęmonibus reuelātur,vt proſint mēbris Chriſti,ſaltem indirectè,Deute. 72.c.2.E
Dęmones ſunt acutiores nobis naturali cognitione, Deutero, 72.c.4.F
Dæmones non poſſunt tenere cęlos,ne moueantur, Ioſue tomo 1 201.c.1.A
Dęmon dicitur ſpiritus multipliciter 1.Reg.tomo 2 24.c.2.B
Dęmonis deſcriptio aſſignatur,ex ſentētia Platonis, 1.Reg.tomo 2 26.c.2.D,& c.3.F
Dęmones non poſſunt cogi per qualcunque cęremonias 1.Reg.tomo 2 26.c.2,C
Dęmones dantes ſigna,per quæ ſignificant ſe ad corpora nunquam redituros, non ex hoc ſunt aſtricti ad non redeſidum, ſed ſi non redeunt ideo eſt, quia nolunt redire,vel ex aliqua alia cauſa,quę eos cogit 1.Reg.tomo 2 26.c.3.G
Armonia,ſecundum ſe,non habet virtutem expellēdi dęmones de corporibus,vel eos conuocandi 1. Reg.tomo 2 26.c.4.G
Ille,qui dęmones per artes nefarias, & illicitas cęremonias, ab aliquo excludit, non ipſe dęmonem excluſit,ſed ipſe dęmon ſeipſum excludit,quia voluit 1.Reg.tomo 2 27.c.1.A
Ad expellendos dęmones nulla res naturalis habet efficaciam, ſimiliter neque ad congregādos 1.Reg. tomo 2 27.c.1.B
Dęmones aliquando loquuntur per cadauera recenter exanimata 1.Reg.tomo 2 27.c.3.K
Dęmon tria poteſt facere in homine viuēte.ſ,ipſum cruciare,localiter mouere,& per illum loqui,quādo vult,&c.1.Reg.tomo 2 27.c.4.H
Dæmones non poſſunt loqui in arreptitijs niſi ſint intra eos;bene tamen poſſunt vexare homines,ipſis exterius exiſtentibus, vt probatur 1.Reg.tomo 2 161.c.3.F
Dæmon poteſt eſſe intra terminos quantitatis alicuius rei,non tamen intra terminos eſſentiæ eius, 1.Reg.tomo 1 162.c.1.D
Ex dæmonibus ſuccubis,Adam genuiſe alios dęmones,dicunt inſani Iudæi 2.Reg. 45.c.4.G
Dæmones non differunt ab Angelis bonis per conditionem naturæ,ſed per maculam peccati 3.Reg. 31.c.3.F
Dæmones ſapientiores ſunt Salomone in duobus, primo quantum ad res geſtas,&c.ſecundo quia dęmones non ſolum cognoſcunt proprietates rerū, ſed etiam proprietates indiuiduorum 3.Regum, 31.c.3.G
Dęmones poſſunt loqui per cadauera mortuorum recentia,adhibitio ſanguine,& quibuſdam lotionibus,non tamen poſſunt loqui per cadauera multorum dierum 4.Reg. 42.c.2.C
Dæmones,& Angeli,quando apparēt in corporib⁹, ſunt pulchriores,quàm nos 4. Reg. 65.c.2.E
Dęmones non dicuntur abſolute, Angeli Domini, ſed angeli Domini mali 1.Paral. 250.c.4.G
Dęmones non mittuntur a Deo ad decipiendos homines,ſic, quòd velit homines decipi, bene tamen permitit,quòd decipiant, & tentent 2.Parali. 248.c.1.D
Dæmonibus non dat Deus officium decipiendi,vel tentandi homines,bene tamē dat officiū puniēdi animas in inferno 2.Paralip. 248.c.2.D
Dæmones, & Angeli non poſſunt illabi animæ noſtrę 2.Paralip. 30.c.3.k
Dæmones vocantur hęduli,& hirci,quia iſtud nomē poteſt æquiuocari ad hircum, & dęmonem, vel vocantur ſic,quia ſæpe apparent dęmones in ſpecie hircorum,vnde & dęmones appellantur capripedes 2.Paralipo. 251.c.4.k
Qualiter dęmones ſe habeant circa nos 2.Paralipo. 161.c.1.C
Dæmon maxime tentat hominem,quando eum ſolitarium inuenit,Matthęi tomo 1 218.c.1.E
Dęmones ignorauerunt multa de Chriſto, quæ cæteris hominibus nota erant, vt probatur, Matthæi tomo 1 228.c.1.E
De dęmonis iniquitate,Mat.tomo 1 228.c.2.B
Dęmon duplicem cauſam habuit ad tentandū Chriſtum,ſcilicet,motiuam & finalem,motiua fuit ratio dubitandi,quam dæmon habebat de Chriſto an eſſet Deus,quia multa ſigna erant ad hoc, ſcilicet,impletum eſſe iam tēpus aduētus Chriſti,&c. cauſa vero finalis erat, quia expediebat diabolo valde ſcire,an Chriſtus erat filius Dei, quia ſciebat ex ſacra ſcriptura,quòd per mortem filij Dei, homines redimendi erant de poteſtate diaboli, Mat. tomo 1 228.c.2.E
Dæmon dicens Chriſto,ſi filius Dei es, quærebat an eſſet filius Dei naturalis,Mat.tomo 1 230.c.1.A

Diaboli

Diaboli tentationes tulit Christus patienter, propter multa, Matthæi tomo 1 230.c.2.D

Dæmon non erat superandus a deitate Christi, sed ab humanitate, vt dicit Hilarius, Matthæi tomo 1 230.c.3.G

Dæmonis tentationes superauit Christus autoritatibus sacræ scripturæ propter multa, Matthei tomo 1 230.c.3.k

Primæ tentationi dæmonis Christus sufficienter respondit, vt probatur, Mat. tomo 1 231.c.1.A

Dęmon, finita prima tentatione, non cessauit eũ tentare propter multa, Mat. tomo 1 231.c.3.F

Dæmon vere portauit Christum a deserto in pinaculum, & a pinaculo in montem excelsum, & hoc corporaliter, & visibiliter, nec dæmon putauit, ꝙ per hoc impediretur tentatio, quia vidit Christum promptum ad hoc, quòd permitteret se portari, & dæmon volebat persuadere Christo, quòd ipse erat Angelus, & portabat Christum tanquam filium Dei, vt per hoc extolleretur in vanam gloriam, & non expauesceret se portari, Matthæi tomo 1. 232.c.4.I, & c. Et permisit se ab eo Christus portari propter multa ibidem, 233.c.3.G

Dæmon quare in primis duabus tentationibus apposuerit, si filius Dei es, & non in tertia, assignatur causa, Matthæi tomo 1 233.c.4.I

Ad quid dæmon suaserit Christo se de pinaculo precipitari, Matthei tomo 1 234.c.1.D

Dæmon in secunda tentatione vsus est autoritate sacræ scripturæ, & non im prima nec in tertia, propter multa, Matthæi tomo 1. 234.c.2.A. Quam autoritatem licet non allegaret ad bonum finem, neque sensus eius concordabat proposito dæmonis, vt probatur ibidem 234.c.3.G, Christus tamen noluit redarguere dæmonen de falso intellectu scripturæ, propter multa, Matthei tomo 1 234.c.4.K

Omnes dęmones in hoc fine, & desiderio maxime conueniunt, vt scilicet, homines fallant, & ad inferos perducant, Matthæi tomo 1 235.c.4.F

Dæmon per tertiam tentationem noluit scire, an Christus esset Deus, sed ideo tentare voluit vsquequo Christum superaret, vel nihil maneret, de quo tentare posset, &c. sic dicit Chrysosto. Matthæi tomo 1 236.c.3.K

De quo loco dęmon assumpserit Christum in montem excelsum, dici potest, quòd dupliciter potuit fieri, vno modo, quòd Christus descenderit de pinaculo per gradus, dęmone hoc vidente, licet Iudæi hoc non viderent, & quòd de pauimento dæmon tolleret eum inde in montem, &c. alio modo, quòd de pinaculo assumpserit in montem, sed veri similius videtur secundum, Matthei tomo 1 236.c.4.G

Dęmones possunt per diuersa loca tã per diẽ quàm per noctem homines ducere, aliquando volentes, aliquando inuitos, & aliquando hoc fit de facto, vt probatur, Matthei tomo 1 237.c.2.B

Qualiter dæmon ostenderit Christo omnia regna mundi, recitantur opiniones, & improbantur, Matthæi tomo 1. 238.c.1.A. Et tandem concludit auctor, quòd diabolus solum de monte illo faciebat eum respicere ad diuersas partes mundi di. ei versum illam partem est regnum persarum, & versum aliam est, &c. ibidem, 239.c.2.E

Dæmon non potest facere de nouo, quod non fuerit in se, neque in materia sua, nam qui hoc crediderit, infidelis erit, vt definitum est in concilio Acquiren. & patet 26. quæst. 5. c. Episcopi, scilicet, de Domino nostro, Matthæi tomo 1 239.c.1.E

Dæmon di. Christo, Mat. 4. omnia hæc tibi dabo, &c. mentitus est, quia nihil dare poterat, vt probatur, Matthæi tomo 1 239.c.4.F

Dæmon tentauit Dominum de auaritia, & idolatria propter multa, & ista tentatio licet non fuerit verisimilis simpliciter, fuit tamen verisimilis ex suppositione, Matthæi tomo 1 240.c.2.D

Dæmon voluit adorari, propter multa, Matthæi tomo 1 240.c.3.k

Dęmon illum ordinem seruauit in tentando Christum, quem tenuit in tentando primos parentes, Matthæi tomo 1 241.c.3.H

Dæmon in vltima tentatione, de duobus tentauit Dominum, similiter, & in alijs tentationibus, Matthæi tomo 1 241.c.4.F

Dęmon, finita omni tentatione, recedere iussus est, & etiam ipse recessit, propter multa, Matthæi tomo 1 242.c.3.k

In dęmonis tentatione est triplex finis, Matthæi tomo 1 244.c.2.B

Quòd dęmon tentet hominem, probatur, Matthei tomo 1 244.c.3.F

Dęmones impugnant homines dupliciter, primo, vt ad peccatum deducant, secundo solum ipsos puniendo, primo modo non mittuntur a Deo, sed bene secundo, Matthei tomo 1 244.c.3.G

In dæmonis pugna, contra hominem, Deus recompensat ex parte hominis id, quod deest, primo per diuinæ gratiæ auxilium, secundo per custodiam Angelorum, Matthæi tomo 1 244.c.3.k

Dęmones cogi non possunt, Mat. tomo 5. 119.c.3.H

Dæmones volunt tentare homines, & torquere propter inuidiam, & superbiam, Matthæi tomo 1 244.c.4.G

Dęmonum congregatio dicitur regnum quoddam, Matthei tomo 1 244.c.4.k

Dęmonibus non conuenit tentare ex officio sibi a Deo impositio, permittit tamen Deus tentationes istas ad augmentum gloriæ electorum, Matthæi tomo 1. 245.c.1.G, Et hoc officium tentandi voluntarie assumũt propter inuidiam, & superbiam, & hoc pręcipue exercent, & cum maiori desiderio, & solicitudine, Mat. tomo 1 245.c.2.A

Peccata nostra sunt quodam modo a dæmone, & alio modo quędam sunt a dęmone, & alio non, indirecte tamen, & occasionaliter dęmon est causa omnium peccatorum nostrorum, quia ipse instigauit primum hominem ad peccandum, & non peccasset, nisi ille suasisset, & nos nõ peccaremus, nisi primus homo peccasset, directe vero est causa aliquorum, & aliquorum non, Matthæi tomo 1 245.c.4.I

Omnes peccatores quomodo dicantur filij diaboli, Matthæi tomo 1 246.c.1.H

Dęmonis tentatio non est peccatum, vt probatur, Matthæi tomo 1 246.c.2.C

Dęmon quomodo possit mouere partem concupiscibilem, & quomodo non, Matthæi tomo 1 246.c.3.K

Si dęmones tentantes superentur, an tunc cessent a tentatione, vel potius tentent, recitantur opiniones, vna, quòd omnino cessent in illo, a quo superatus est, & de quocunque: secunda quòd cessent solum a tentatione illius peccati, in qua superatus est, non tamen cessant a quocunque alio vitio tentare, tertia quòd non potest eundem hominem tentare de illo vitio in quo superatus est, sed potest de quolibet alio, & alio tam de illo, quàm de alijs, & hanc opinionem habere causam manifestam dicit sanctus Thomas 2. sentẽ. disti. 6. arti. 5. est quarta opinio, quæ videtur probabilior, quòd diabolus superatus

superatus ab aliquo possit tentare alios homines, sed non illum, a quo superatus est, & hoc non semper, sed vsque ad tempus aliquod, & post illud tempus potest tentare, &c. vt probatur, Matthæi tomo 1 246.c.4.G

Sicut dęmon non permittitur tentare quãdiu vult, Sed quandiu Deus vult, sic non permittitur tentare quantum acriter vult, sed quantum Deus vult, Matthæi tomo 1 247.c.2.D

Dęmones non possunt aliquid imprimere directe in intellectu nostro, bene tamen Angeli boni, Matthæi tomo 1 252.c.4.k

Dæmon. Et Angelus quomodo differant, Matthæi tomo 6 44.c.1.D

Dæmones, & falsi Prophetæ non faciunt vera miracula, Matthæi tomo 6 294.c.4.G

Deus non permittit, vt dæmones fallant bonos, aut facere miranda circa ea in quibus potest præiudicari saluti humanę, & si aliquid permittit, hoc solum est, quantum ad eos, qui mali sunt, & perituri, Matthei tomo 6 295.c.3.G

Refertur opinio Platonis de dęmonibus, Matthei tomo 7 215.c.4.G

Omnes dæmones retrudentur perpetuo in inferno, Matthei tomo 7 92.c.3.H

De principatu inter dęmones, & quòd ignotum est nomen principis dęmoniorũ, Mat. to. 7. 120.c.1.A

Quæ sint nomina cuilibet dæmoni conuenientia, Matthei tomo 7 120.c.1.E

Dæmones post diem iudicij non habebunt principem, Matthæi tomo 7 120.c.3.H

Dæmon non habet materiam, vt partem sui, Matthæi tomo 7 160.c.1.C

Dęmones sunt executores iræ Dei penes genus humanum, Matthei tomo 7 161.c.3.H

Dęmones tripliciter cognoscunt aliqua, Matthæi tomo 7 203.c.4.F

Dæmones intelligunt perspicacius, quàm anima, Matthæi tomo 7 204.c.1.E

Dęmones post iudicium non torquebũt damnatos, Matthæi tomo 7. 175.c.1.E, & tomo 4 65.c.3.K

Dæmones quomodo cognoscant, quæ apud nos sunt, Matthæi tomo 7 215.c.3.k

Existentes in purgatorio non torquentur a dęmonibus, nec ab Angelis, Matthei tomo 7 241.c.4.k

Quid faciant dęmones, cum animæ a corporibus egrediuntur, Matthæi tomo 7 243.c.2.B

Dęmones assistũt animabus, quę sunt in purgatorio, non tñ eas torquent, Matthei tomo 7 243.c.2.D

Cur in vita præsenti, boni non nunquam a dæmonibus vexentur, Matthæi tomo 7 243.c.3.k

Anima post mortem cognoscit dęmones, sed non ad præsens, Matthei tomo 7 243.c.4.I

Dæmones semper gerunt secum infernum, Matthei tomo 7 266.c.1.E

Quod vexemur a dęmonibus, ex diuina prouenit prouidentia, Matthei tomo 7 266.c.1.B

Quanta sit dæmonum inuidia, & odium circa homines, Matthæi tomo 7 276.c.2.E

Dęmones interdum nos odiunt, sicut hostes, Matthei tomo 7 276.c.2.E

Dæmones gaudẽt nũc de pęnis damnatorũ, sed exacto iudicio, nõ gaudebũt, Mat. tomo 7 276.c.3.K

Dęmones ante diẽ iudicij habẽt quędã parua gaudia doloribus admixta, Matthæi tomo 7 276.c.4.k

Dæmon, cum fuerit causa omnium malorũ de malis omnibus dolebit, Matthæi tomo 7 277.c.1.A

Dæmon est potentior anima quo ad motum, Matthæi tomo 7 278.c.4.G

Animæ portantur a dęmonibus ad infernum, Matthæi tomo 7 280.c.1.A

Dęmonũ tentatio, qũo fiat, Mat. tomo 1 252.c.3.H

Solus dęmon dicitur habere officium tentandi, Matthei tomo 1 253.c.1.B

Dęmon mille uias habet ad nocendum, Matthæi tomo 7 267.c.2.C

Dęmones non esse causam oĩs peccati, dicit Origenes, cuius assignatur causa, Mat. tomo 1 249.c.4.F

Dęmones qualiter possent esse causę pollutionis nocturnę, Matthei tomo 2 185.c.3.k

Dęmones, & si possint orare, nunquam tñ orãt, nec pro se, nec pro alijs, non pro se, quia sciunt nunquam exaudiendos neque pro alijs, quia sunt inuidi. Matthei tomo 3 56.c.2.B

Dęmones quę cognoscant naturaliter, Matthei tomo 7 203.c.4.K

Dęmones nõ cognoscũt desideria, & cõceptus cordis, nisi quatenus exteriori signo, s. verbo, vel nutu exprimuntur, vnde ipsi tradebant formã sacerdotibus suis, qua a cultoribus suis orarentur, & sic ipsi intelligerent, quod peteretur, & possẽt ludificare petentes, faciendo aliquid vel non faciendo, Matthæi 3 66.c.1.C

Nullus dęmon alium dęmonem eijcit proprie, s. per violẽtiam, sed bene per collusionẽ, quia. s. dęmon consentit exire, &c. Matthei tomo 3 130.c.2.C

Aliquis existens in mortali peccato potest eijcere dęmonia, vt patet Actu. 19. de quibusdam Iudęis, qui eijciebant dęmonia, quia eijcere dęmonia est gratia gratis data, Matthei tomo 3 130.c.2.C

Dęmon nihil potest supra voluntatem humanam, Matthei tomo 3 165.c.2.C

Dęmones semp torquent, & ideo, quocũque vadãt, infernũ suũ secũ portãt, nec possunt vnquã carere supplicio, sed quare dixerũt Chro Mat. 8. cur ante tempus venisti torquere nos, Mat. to. 3. 166.c.2.E

Inter dęmones dicuntur esse legiones, similiter, & regnũ, nam sicut Angeli boni sunt ordinati ad bonum faciendum, ita dęmones ad inferendum malum, Matthei tomo 3 167.c.1.C

Dęmones desiderant valde habere aliquã potestatẽ nocendi hominibus, Matthei tomo 3 166.c.3.k

Dęmones volunt inter se imitari Angelorum ordines, Matthei tomo 3 167.c.2.A

Dęmones arripientes hoĩem, possunt esse intra corpus, vel extra, & hoc nõ potest patere nisi ex operatione, qa cũ sit substãtia spiritualis, non potest cognosci nisi, p quędã signa, q̃ relinquit, & ista sunt ipsę operationes, quas in corporibus arreptitiorũ ostẽdũt, & sunt aliquę operationes, ex quas nõ apparet, an intra, vel extra sint, vt cũ cogut eos cadere, &c. alię sunt, ad quas necesse est dęmonẽ esse intra corpus, vt loq. Mat. to. 3. 167.c.4.F. Regulariter tamen sunt intra arreptitios ibidem. 168.c.1.A

Dęmones, qui per arreptitios loquunt, sunt intra vẽtrem arreptitiorũ, Matthei tomo 3 167.c.4.k

Dęmones sunt in arreptitijs, quandiu eos torquent, Matthei tomo 3 167.c.1.B

Dęmones quare non imprimãt in intellectum, cum possint, Matthei tomo 3 170.c.1.C

Dęmon est in corpore arreptitij non, vt forma in materia, sed vt motor in mobili, Mat. to. 3. 168.c.1.E

Dęmon, & si possit esse circa animam, non tamẽ intra eam, quia esse intra aliquid, est esse intra terminos eius, Matthei tomo 3 168.c.2.A

Dęmones possunt loqui tripliciter p corpora, in quibus sunt, primo p res, quę nec possunt loq, nec habẽt aliqua organa ad loquẽdũ, secũdo p illa, quę p se nõ possunt loqui, habẽt tñ aliqua organa ad loquendum, tertio per illa, quę habent organa ad loquendum,

Universidad de Deusto Biblioteca

loquendũ,& possunt per se loqui,vt homo, & de hoc tertio ponunt signa ad cognoscẽdũ,qñ dęmones loquunt̃,& non homo, Mat.to.3. 168.c.2.E

Dęmon,cum possit corpus alterare,potest etiam,& sensus immutare, non tamen per se ipsum in illis operatur,nam nulla substãtia potest,per se ipsam, operari alterando,vel gignendo, nisi solus Deus, Matthæi tomo 3 168.c.4.F

Dæmon solet immutare visum in prestigijs ludificãdo oculos nostros,vt videatur esse serpens, vel leo id,quòd est lignũ,vel lapis,& formę illæ, per quas vident ludificati,non sunt in rebus, quæ videntur, nec in aere, vt probatur, Mat.tomo 3.168.c.4.H Sed sunt solum in sensu,idest, in organo sensus, vel in pupilla,& potest hoc fieri per operationem dęmonis dupliciter, vno modo per species, quæ sunt reseruatę in thesauro imaginationis,vt operatione dęmonis decurrant vsque ad organa sensus & tũc necesse est,vt appareat,quòd illa res est præsens,& hoc licet interdum accidat,non tamẽ possunt per istum modum saluari omnia,quę apparẽt in præstigijs,vt probatur,Mat.tomo 3 169.c.1.A Alio modo potest fieri perturbãdo sensum, quod fit per fumum quarundam rerum,quæ immutant oculum,nam ita est in cęteris sensibus, quòd ex corruptione organorũ praue iudicãt,& iste mod⁹ sufficit,& est cõueniens,vt probat̃ ibidẽ.169.c.1.B

Dæmones possunt immutare fantasiam, & omnes potentias sensitiuas interiores,vt probatur, Matthęi tomo 3.169.c.3.F,& tomo 4. 56.c.2.E

Dæmon non habet virtutem,nisi supra corpus,& ea, quæ consequuntur conditionem corporis,& ideo dęmon non potest directe operari in intellectum corporis,&c. Matthęum tomo 3.169.c.4.E,Bene tamen indirecte,quia si turbet species existentes in fantasia,quæ sunt obiectum intellectus,tunc poterit sequi turbatio in operatione intellectus, vt puta quia fantasmata,a quibus immutatur, non immutant debite,exemplo illius qui legit leges p librum mendacẽ,&c.& hoc modo immittit nobis cogitationes,quas vult,alterãdo phantasiã nostrã & illustrãdo fantasmata,nec p̃p hoc intellect⁹ noster cogitur accipere istas cogitationes,&c, ibidẽ.

Quomodo dęmoni immittere dicatur cogitationes, Matthæi tomo 3 169.c.4.K

Dęmon non potest in voluntatem directè, nec indirectè,Matthæi tomo 3 170.c.2.A

Dęmones possunt ita vexare homines, q̃ interdum eos occidant,vt patet de dęmone,qui occidit.7.viros Saræ,Tobiæ tertio. Et primo genitos Aegypti in vna hora, Exodi 12.&c.sed non permittuntur tantum torquere hominem,quãtum volunt, &c, Matthęi tomo 3 171.c.1.A

Dæmones desiderant intrare in hominem primo ad vexandum hoĩem,secũdò p̃p honorem, tertio,vt ostendant hoĩbus potestatem suam,vt per hoc ab eis adorentur,Matthæi tomo 3 171.c.1.B

Deus permittit homines torqueri a dęmonibus propter multa,Matthæi tomo 3 171.c.2.A

Quòd circa dęmones Christus faceret miracula,fuit conueniens propter multa,Mat.tomo 3.171.c.3.F

Dęmones permittebat Christus interdum loqui Christi potestatem, & suam subiectionem dicendo,& hoc erat vtile, vt patet,Mat.8.& Marci.5.& Lucę 8.Matthæi tomo 3 171.c.4.G

Dęmones in arreptitiis existẽtes,& dicẽtes se esse animas defunctorũ,mẽtiunt̃,Mat.to.3 172.c.4.G

Quòd dęmones petierint intrare in porcos, Mat.8. Marci.5.& Lucę 8.assignantur rationes, Matthæi tomo 3 173.c.2.A

Dæmones petentes se mitti in porcos, non meruerant id assequi,impetrarunt tamen, quia id,quod petebant, concordabat diuinæ voluntati, immo Deus mouebat dęmones ad petendum. Similiter, & aliquando mali homines impetrant aliqua,quę pertinent ad exaltationem ipsorum,& ad pœnam proximorum,quia sic Deus exaudire disposuit ex causis occultis, & dæmones petierunt magis intrare in porcos,quàm manere in aere desiderio nocendi,Matthæi tomo 3 173.c.4.F

Quòd dæmones petierint magis intrare in porcos, Mat.8.quàm in alia animalia, assignãtur quædam causæ Mysticæ, a quibusdam, Matthæi tomo 3 174.c.1.E.Sed causa vera fuit ad ostensionem miraculi,nam ad hoc,quòd appareret multos dęmones esse eiectos ab homine,oportuit, quòd intrarent in multa animalia, & quòd illa essent in præsentia Christi,& arreptitiorum, vt qui erant cum Christo,videntes petitionem dęmonum, quòd subito,permittente Christo,præcipitarentur in mare,manifeste cognoscerent, quòd dęmones arripuerant eos:nec hoc permisit Christus inclinatus precibus dęmonum,quia non merebantur exaudiri,& quia rem malam petebant,& malo animo, sed concessit illud, quia conueniens erat propter multa,Matthęi tomo 3 174.c.2.B

Dęmones petierunt, ne mitterentur in abyssum, Luc.8 propter multa,Mat.tomo 3 174.c.4.F

Dęmones quando tentant aliquẽ,& supperant mittuntur in abyssum,Mat.tomo 3 174.c.4.G

Dęmones,qui inter nos sunt,manent ad nocendum, quia alias proprius locus eorum est abyssus, Matthęi tomo 3 174.c.4.G

Dęmones petierunt a Christo Marci 5. ne expelleret illos extra regionem,& hoc propter multa, Matthæi tomo 3 174.c.4.k

Quòd dæmones permitterentur a Christo occidere duo millia porcorum,Mat.8.non fecit, vt homo, sed vt Deus,& Dominus omnium,habens vniuersalẽ prouidẽtiã,& potuit occidere istos porcos propter peccata dominorũ illorũ porcorũ,potuit etiã facere sine pcto̅,quia Deus dat nobis oĩa gratis,vt ea precario possideamus.i. quãdiu ei placuerit sine tẽporis p̃finitione.Tertio põt dici,q̃ fuerit factum ad solam ostensionem veritatis. Primò, quia domini porcorum peccauerunt,secundo,quia Christo fuit opportunum ostendere gloriam suam in gregem porcorum,& propter hoc secundum principale factum est,Matthęi tomo 3 175.c.2.C

Quomodo multi dęmones possint esse simul i eodẽ homine,declaratur,Mat.tomo 3 175.c.4.G

Dęmones torquent homines per motum localem, Matthęi tomo 3 175.c.4.I

Quòd dęmones p̃cipitarẽt porcos in mare Mat.8.& nõ aliter occiderẽt fuit cõueniens p̃p multa,Mat.to.3.175.c.4.K,& voluit Chr̃s nõ solũ,q̃ porci p̃cipitarent̃,sed q̃ ẽt interficerent̃ a dęmonibus in mari,& hoc p̃p multa,ibidẽ 176.c.1.A,Et fuit conueniẽs,q̃ dęmones occiderẽt porcos i mari, & nõ in terra,p̃p duo,primò ne putaret̃,q̃ aliquo morbo, & non a dęmone occiderent̃, &c. secundò vt appareret ferocitas dęmonum,ibidem 176.c.1.D

Dęmones non possunt mortuos suscitare, leprosos mundare,&c.& si possent non facerent,quia nullí volunt prodesse,Mat.tomo 3 217.c.4.I

Dęmones dicuntur spiritus immundi propter multa,Matthęi tomo 3 225.c.3.I

Dęmones eijcere differt ab alijs miraculis in duobus Matthęi tomo 3 237.c.1.A

Supra dęmones nõ cõcessit Chr̃s Apostolis absolutã potestatem, sed tantummodo limitatã, scilicet ad eijciendum eos de corporibus obsessis, Mat.to.3. 238.c.1.E

Quòd a dæmonibus tententur homines pertinet ad ordinem diuinæ prouidentiæ. Et Apostoli tentabantur a dæmonibus, Mat.to.3 238.c.1.E

Dæmon potest dici mutus dupliciter,vno modo quia hominem mutum efficit. secundo quia per arreptitium nihil loquitur, licet eum loqui non prohibeat, Mat.to.4 12.c.2.B

Dæmon,quando possit loqui per mutum, & quando non,vide Mat.to.4. 12.c.3.G

Dæmonum ministerio Deus sæpe vtitur ad multa, Mat.to.4. 14.c.1.E

Dæmonũ bellum esset pax summa hominum Mat.to.4. 14.c.3.G

Dæmones nihil agunt propter hominem, &c.Mat.to.4 14.c.4.F

Dæmon neminem vere diligit nec etiam seipsum Mat.to.4. 14.c.4.G

Dæmonis voluntas nullo iure regi potest, Mat.to.4 15.c.3.k

Dæmon licet vinci possit, fatigari autem non potest, Mat.to.4. 15.c.3.I

Dęmones habent regnum super homines, non tamẽ potest cognosci a nobis nisi per exteriora, idest inquantũ nobis valde nocent,&c.Mat.to.4.16.c.1.C

Inter dæmones est ordo, Mat.to.4 15.c.4.F

Iste ordo non potest a nobis cognosci, nisi per exteriora.ibidem,& to.7. 119.c.4.k

Dæmones principantur,secũdum quòd sunt viribus, & ingenio maiores, Mat.to.4 15.c.4.G

Quomodo minores dęmones a maioribus puniantur. vide Mat.to.4 16.c.1.A

Dęmones magis odiunt homines, quã seipsos, Mat.to.4. 16.c.4.G

Vnus dęmon potest alium dęmonem eijcere de corpore hominis, &c.immo vnus dęmon potest torquere alium,Mat.to.4 16.c.3.H

Dæmones differunt specie, Mat.to.4 16.c.4.F

Inter dæmones semper essent iurgia, nisi aliquid obstaret, scilicet ordo ad nocendum hominibus, & regnum super homines,Mat.to.4 16.c.4.F

Vnus dæmon quare nõ eijciat aliũ Mat.to.4.16.c.4.G

Dæmones non habent noĩa propria, sicut nec Angeli, sed nos interdũ imponimus eis aliqua nomina, vt pro nouem ordinibus Angelorum nouem nomina,& pro quibusdam ipsorum specialiter,aliqua nomina vt Raphael,Michael, licet nomina propria non valeamus congrue eis imponere,cum illos nõ cognoscamus particulariter, vt sciamus cuius Angeli sit hoc nomen: quia tamen quidam Angeli fecerunt aliqua opera specialia, imposuimus eis aliqua nomina specialia,vt Gabriel,Raphael,sed inter illos nullam distinctionem scimus, nisi, quòd constat nobis quosdam actus factos fuisse per illos Angelos, & similiter dicendũ est de dæmonibus, Mat.tomo 4 17.c.1.A

Dæmonum nomina, quæ putantur esse nomina propria ipsorum, & alia, quæ putantur nomina communia, non sunt determinata ad esse propria vel communia, sed interdum accipiuntur vt propria, & interdum vt cõmunia, vt patet de hoc nomine diabolus, & de his nominibus, Satan, Satanas,Leuiathan, Belial,&c.Mat.to.4 17.c.1.C

Integram dęmonum legionem semel eiecit Christus ab eodem homine Mat.to.4 18.c.3.G

Circa finem seculi habebunt dæmones maiorem nocendi potestatem,quam nunc, Matth.tomo 4. 18. colum.4.I

Dæmonis vasa diripuit Christus dupliciter, Mat.to.4 18.col.4.K

Dæmones habere corpora aerea dixit Apuleius Platonicus, Matth.to.4. 32.c.1.C

Dæmones, manent obstinati in peccato, quod semel commiserunt Mat.to.4. 32.c.2.E

Dæmones quanto sunt natura maiores, tanto sunt peiores circa homines,Mat.to.4 32.c.2.E

Dæmon habitat in homine sicut motor in mobili, Mat.tomo 4 32.c.2.A

Quomodo dæmones permittantur nocere hominibus, Mat.tomo 4 33.c.1.A

Dęmones, qui sunt inter nos, non habent aliam occupationem nisi circuire, vt inueniant quis sit ab Angelo destitutus: vel debiliter custoditus ꝓpter demerita sua, sic dicitur 1. Petri 5.aduersarius vester diabolus,&c.Mat.to.4 33.c.1.B, & 65.c.3.G

Ille a dęmone inuaditur, qui a Deo deseritur: & statim,vt deseritur, Mat.tomo 4 33.c.1.E

Impossibile est dęmones delectari in venereis, &c. Mat.tomo 4 46.c.4.K

Dęmon non potest operari circa intellectum, & voluntatem, bene tamẽ circa phantasmata, quia phãtasia est organum corporale,Mat.to.4.56.c.2.E,& to.3.169.c.3.F

Dęmon quomodo possit auferre verbũ a corde credentium, Mat.13. Mat.to.4. 56.c.3.F

Possunt dęmones auferre verbum Dei de corde credentium, phantasmata rerum auditarum confundendo,& destruendo,&c. Mat.tomo 4 56.c.3.F

Dęmon magis inimicus est Dei: quam hominum, immo non est inimicus hominum, nisi propter Deum, vt dicit Chrysostom. Matthæ. tomo 4. 61.c.4.G

Dęmones in sacris literis non vocantur Angeli absolute, sed Angeli mali, vel spiritus nequam, Mat. tomo 4.65.c.3.H. Oppositum videtur dicere, Mat. tomo 7 120.c.2.E

Quilibet dæmon, si a Deo permitteretur posset occidere omnes homines, & vellet, Matth. tomo 4. 142.c.1.D

Quando dęmones eijciebantur a discipulis Christi, dicebant, præcipio tibi in Nomine Iesu vt exeas de homine isto,& amplius nõ introeas,sic fecit Christus vt habetur apud Marcum sic Paulus actum 16.Mat.to.4 264.c.2.A

De modo, quo dęmones in homines sęuiunt, vide Mat.tomo 4 271.c.3.G

Nulla est sub cœlo potestas, quę dęmonibus comparetur,Mat.tomo 4 271.c.3.H

Cur dęmones lunatici non possunt expelli absque ieiunio,& oratione,Matthę.tomo 4 271.c.4.F

Dęmonẽ mutum eijcere reputabatur maximum miraculum apud Iudęos,Mat.tomo 4 271.c.4.G

In dęmonibus sunt dolor, & tristitia large, non proprie Mat.tomo 5 34.c.3.H

Dęmonum est intensum desiderium ad nos infestãdum,& Angelorum ad nos adiuuandum,Mat.to.5 34.col.2.C

Dęmones cognoscunt omnia secreta naturalia, & etiam propter longam rerum experientiam multa cognoscunt, quę homines nesciunt, &c. Mat. tomo 5 119.c.1.D

Dęmones, qui sunt auctores veneficiorum, intendunt per illa, vt homines ad ipsos afficiantur, & ad hoc innuunt se posse cogi ab hominibus, vt veniant ad ipsos, cum vocati fuerint, & vt respõdeant, & faciant, quod iubetur, quod tamen falsum est, nam fingunt se subditos esse, vt fallant, &c. Mat.tomo 5 119.c.3.H

Universidad de Deusto Biblioteca

Dæmones circa coitum illicitum raro ponunt impedimentum, quia placet illis ille coitus,&c.Mat.to.5.120.c.1.D

Quare Deus permittat dæmones operari maleficia circa copulam carnalem, quam circa alios actus actus humanos, Mat.to.5 120.c.1.D

Dæmonis opus interdum impedit opus Dei ex permissione eius, Mat.to.5 120.c.1.E

Dæmon aliquando appellatur homo, in sacris literis Mat.to.6 9.c.3.G

Dæmon est agens volũtarium, Mat.to.5 120.c.3.I

Inter dæmones est principatus, secundum naturam Mat.to.7. 119.c.4.K,& to.4.15.c.4.F & potest dici, quòd princeps dæmonũ multis nominibus nuncupetur,scilicet deabolus, Satan, Belzebub, Behemot, Leuiathan, Belial,&c.sed hæc nomina communia sunt, & dicuntur de principe dæmonum per excellentiam, &c.ibidem.

Dæmones post diem iudicij nõ habebunt principem Mat.to.7. 120.c.3.H

Dæmones tripliciter cognoscunt aliqua, vno modo per reuelationem bonorum Angelorum, alio modo per naturalem vim intellectus, tertio per experiẽtiam longi temporis, & circa hęc omnia dæmones excedunt animas separatas non beatas, &c. Mat.to.7 203.c.4.G

Dæmones habere corpora opinatus est Augustinus in multis partibus operum eius, quod tamen improbatur, &c.Mat.to.7. 215.c.4.B.

Dæmones non mouentur localiter ad sciendum aliquid,&c.Mat.to.7. 215.c.4.F

Per dæmones torquentur animæ damnatorum ante diem iudicij, sed post a solo Deo torquebuntur Mat.to.7. 242.c.2.B,& 175.c.1.E

Dæmones, & si nõ torqueant animas in purgatorio, affligunt tamen pœnis earum, quia gaudent, & satiãtur aliquomodo de illarum pœnis, &c.Mat.to.7.243.c.2.D

Quòd a dæmonibus vexentur nunc homines,& cum eis cõtendãt, non inconuenit propter multa Mat.to.7 243.c.3.K

Dæmonum receptaculum nõ est aer caliginosus, sed infernus, Mat.to.7 266.c.1.D

Illi dæmones manent inter nos, quibus cõcessum est officium tentandi, alij vero manent in abysso Mat.to.7 272.c.2.A

Dæmonibus augetur pœna ex dãnatione cuiuslibet damnati, & tamẽ damnationem omnium procurant, licet expresse sciant ex illa sibi ipsis pœnam augendam, & ista est causa totius tentationis eorum, quam circa nos faciunt, & exercitij, & nocumentorũ,quæ impendunt, &c.& interdum non solum inuident,sed etiam odiunt,&c.Mat.to.7.276.c.2.D

Dæmones gaudent de pœnis damnatorũ: & torquẽt eos vsque ad diem iudicij, sed postea dolebunt de pœnis damnatorum, &c.Mat.to.7 276.c.3.K

Dæmones ante diem iudicij habẽt quædã gaudia leuia mixta doloribus suis, sed post diem iudicij nõ habebunt illa, & hoc quia nunc præsident nobis in tentando, & in tormentis, &c.de quo gaudent, tũc vero in nullo pũsidebũt,&c.Mat.to.7 276.c.4.k

De dæmonibus incubis, & succubis vide in Parado. 7.col.4.k

Dæmones non expellũtur a corporibus per exorcistas, vel alias, virtute hois, sed virtute Dei, &c. Paradox. 59.c.2.E

Dæmones sunt bipartiti: nam quidam sunt tentantes,& quidam punitores: primi sunt in aere, & alij sunt in inferno, &c.Parad.98.c.1.E.De Statu Animarum 10.c.4.K

Dæmones,vbicunque sint, infernum secum portant, Paradox.98.colum.1.E, De Statu Animarum.10. col.4.k

De dæmonum peccatis,quare dicantur irremissibilia remittit se Auctor ad quinq; rationes, quas ponit Sanctus Thomas,3. Senten.dist.1. articulo 2. in responsione ad quintum argumentum, Paradoxa, 114.c.2.D

Inter dæmones semper esse ordinem prælationis prouenit ex parte naturæ suæ,& ex parte diuinæ sapientiæ,& ex parte iniquitatis propriæ, Matth.tomo 4. 16.c.1.A,& seq.

Cetera de dæmonibus, vide in dictione Diabolus.

Dæmoniacus. Dæmoniaci interdum dicũtur lunatici propter duo. Matth. tomo 1 273.c.1.C

De dæmoniacis vide in dictione Arreptitius

Demosthenes. De Demosthene, & Eschine oratoribus Athenien sibus, Genes. 8.c.2.A

Denarius. Vnde dicatur, vide Matth. tomo 5. 65.c.3.F

Denarius est numerus perfectus, Matth. tomo 6. 211.c.1.A

Densum. Densioribus rariora cedere, naturale est, Mat.tom.7 131.c.1.B

Denominatio fit a digniori, Mat.to.6. 158.c.1.A

Dens. De magna quantitate dentis molaris cuiusdam gigantis,quem dẽtem vidit Augustinus,& multi alij,Genes. 33.c.4.I

De dentium stridore, Mat.tomo 7.178.c.4.H,& quomodo stridor capiatur dupliciter, sicut fletus, vide ibidem. Et quare non ponatur in purgatorio, vide ibidem, 249.c.2.C

Deordinatio. Quid sit, Matth. tomo 7. 258. col.2.C

Deperditio. Quomodo in corpore humano fiat deperditio per actionem cæloris naturalis, Mat.to.6 109.c.4.F

Depõsitum. Romanorũ furatus est Caius Marius cõsul Romanus tempore sui quinti cõsulatus.Exo.tom.1 232.c.1.D

Depositа strictius custodiuntur, secundum leges humanas quam secundum diuinam, de qua Exo. 22. Exod.tomo 1 232.c.3.I

Depositarius. Casus fortuitus non imputatur depositario, nisi pactum, aut mora,aut culpa interciderit,vt patet extra de cõmodato capitu. bona fides &c. Exod. tomo 1. 233.colum.1.D

Depuratio. Post depurationem quodlibet elementum manebit in sua dispositione naturali,Mat.tom.7 137.c.1.C

Derelinquere. Quòd Apostoli omnia dereliquerint, dupliciter intelligitur Et quomodo sit bonum omnia derelinquere,Mat.tomo 5 159.c.1.F

Pro derelicto. In quo cognosci potest res haberi pro derelicto, Mat. to. 5. 25.c.4.F

Derisor. Dicitur, qui per verbum, vel gestum, aliquem despicit, non tamen dicendo aliqua verba, quæ specialiter pertineant ad iniuriam, & subsanator est abundans derisor &c. conitiator vero est, qui alterius vitia improperat, dicendo ei ea,de quibus valde confunditur,Mat.to.5 119.c.4.G

Deriuari. Id, quod deriuatur, perfectius est in causa,quam in causato,Mat.to.4. 213.c.3.F

Descensus.

Descensus. Christi de cœlo ad incarnandum, vt dicitur in symbolo,s.Descendit de cœlis,debet intelligi parabolice,seu Metaphorice,Paradox. 126.c.4.F

Descendere. Deum de cœlo quid significet, Parad. 15.c.3.I

Deserere. Quare Angeli interdum deserant homines, vide Mat.to.5. 33.c.3.K

Homo nunquam deseritur totaliter a diuina prouidẽtia,Mat.tom.5 33.c.3.G

Res possessa potest dupliciter deseri, Matth.tomo 5. 166.c.4.K

Desertum. In deserto non fuit facta immolatio nec facienda erat, sed in terra Chanaan, nisi illæ, quæ factæ sunt in confirmatione legis Exod.24. & quæ factæ sunt in consecratione tabernaculi,& sacerdotum,de quibus Exo.29.Exod. tomo 1 100.c.2.E

Desertum Etham & desertum Sur idem est, contra Nicolaum, vt patet ex cõcordantia Exo.15.& Nu. 33.Exod.tom.1 116.c.1.E,& 124.c.4.K

Desertum Sur siue Etham non erat magnę latitudinis, & longitudo eius est a mari rubro versus terrã Philisthinorum contra Occidentem,Exod.tom.1. 125.c.1.A

Desertum Sinai, & desertum Sin non est idem, quia sin est inter Helin.& montem Sinai,vt patet,Exod. 16.Exod.tomo 1 127.c.4.F

Duo sunt deserta Sin, vnũ quod est circa principium Arabiæ in latere meridiano, de quo Exo. 16. aliud est circa terminos terræ ædon,in quo est cades barne,de qua Num.20.Exod.tom.1.127.c.4.I,Nu.to.2 178.c.4.H

In deserto non fuit seruata lex de sacrificijs,nisi in mõte Sinai,eo tempore,quo consecrati fuerunt sacerdotes, ante quod neque postea in toto deserto facta fuerunt sacrificia, Leuit.227.c.1. E, Licet bene seruata sit lex moralis, & iudicialis, non tamen cæremonialis,quia nõ obligabat in deserto,Deut.12. ibidem,& 261.c.3.F

In deserto ejiciebantur leprosi extra castra, & viri fluentes semen &c. & vitula ruffa in deserto crematur, quia immunditia super mortuo durabat in deserto, Leuit. 227.c.4.H

In deserto non fuit seruatum festum Propitiationis, vt probatur,Leuit. 228.c.1.E

In deserto obseruabatur purificatio in pollutione nocturna, vt habetur in Deuteronom. 23. Leuiti. 228.c.2.A

In deserto nulla fuit indigentia ciborum nec vestiũ, nec erat ibi mutuum necessarium, vel contractio alicuius debiti,similiter, nec fuit ibi seruitus ex debito,vel alias,Leuit. 286.c.4.I

In deserto magis laborabant Leuitæ, quam sacerdotes, & opposito modo fuit in terra promissionis Leuit. 289.c.1.E

In deserto obligabant præcepta moralia, & iudicialia Iudæos, & aliqua cæremonialia illa, scilicet, quæ nullum impedimentum habebant, vt seruarentur, &c.Num.tomo 1 58.c.1.A

Desertum, per quod ambulauerunt Israelitæ factum est habitabile, postquã in Raphidin factus est fons erumpens de petra percussa a Moyse Exo.17. nam ille fons irrigat totam terram illius vallis magnæ,in qua sunt quam plura oppida Arabum &c.Nu.to.1. 117.c.3.F

Eadem mansio in deserto dicta est incensio & sepulchra concupiscentiæ ob diuersas causas,Num.to.1. 126.c.2.D

Desertum,per quod ambulauerunt filij Israel vocatur nunc Arabia, & est nunc terra habitabilis propter aquas exeuntes de petra in Raphidin, quæ vsque hodie fluunt &c.Num.tom.2 3.c.2.F

In deserto,quę cęremonię obseruarentur,& quę non Deuter. 62.c.4.K

In deserto oĩa pcepta obligabãt, & seruabãtur pręter illa,quæ ibidẽ seruari nõ poterãt Iosue.to.1.84.c.1.C

Desertũ, vbi Christus ieiunauit, est in terra Iudæ non multũ longe a Iordane, & solet vocari vulgariter, quarantana, id est locus in quo Christus ieiunauit, 40.diebus & nõ longe ab illo, est mons excelsus ad quẽ diabolus duxit Iesum, & istud desertũ est circa Galgala in latere vrbis Bethel,& Hai,non longe ab vrbe Herico &c.Mat.tom.1 214.c.3.k

In desertum multis de causis iuit Christus, Matth. tomo 1 217.c.2.E

Desiderare Aliquid naturaliter desideramus, quod naturaliter consequi non possumus,Mat.tomo 6 79.c.1.D

Quando aliquid desideratur, quod solum est onus,& non honor,non est peccatum in desiderando illud, secundum quòd huiusmodi, nec est semper peccatum desiderare aliquid, quod est honor, Exod. tomo2 211.c.2.E

Desiderare episcopatum non licet, immo inuitus accedere debet, quod significatur, cum interrogatus si vult episcopari,respondet,quòd non vult, Exod. tomo 2 211.c.3.K

Lieet Deus permittat hominem desiderare, quodcunque vult, nõ tamen permittit patrare quodcũque vult,1.Reg.tom.2 105.c.2.A

Nulla res desideranda est, quæ nullo modo est necessaria ad vitam,& peccatum est illam desiderare,nisi ipsa res sit Deus, & id per, quod peruenit ad ipsum &c.1.Paralip. 197.c.1.E

Quando aliquid desideratur, & ad illud laboriosius conamur,dulcius,illo obtento,fruimur, Matt.to.4. 108.c.1.A

Desiderium. Dupliciter accipitur, Mat.tom.6. 79.c.1.E

Desiderium non est ordinatum ad impossibile,Mat. tomo 6 79.c.2.B

Desiderium dicitur exaudiri,quatenus ipsum est causa petendi,& ipsa oratio est interpretatiua,vel significatiua desiderij &c.Mat.tom.3 53.c.3.k

Desiderius. Episcopus petijt a Hieronymo, vt Pentateucum de Hebræo in Latinum transferret, erat enim de Græco in Latinum trãslatus, & scriptorum primorum translatorumque imperitia vitiatus &c.Gen. 53.c.3.G

Desolatio. Desolationis abominatio, vnde sic dicta sit,Mat.to 6 291.c.2.E

Despectum. Qñ res despectæ offerunt Deo, idignat ꝯ offerẽtẽ,Mat.to.7.292.c.3.k

Desperare. Ille dr desperare,q nõ agit tanta pro conseruanda vita,quanta,salua honestate,agere potest, quod dupliciter contingit, 1. Reg.tomo 2 173.c.3.F

De nullo desperandum est, dum viuit & hoc ex parte Dei,nam ex parte hominis,de quibusdam peccatis posset de homine desperari,Mat.to.4. 21.c.1.B

Desperatio. Est directe contra Deum, quia per eam creditur Deũ non habere tantam potentiam, vt possit peccata dimittere,vel non habere tantam bonitatem, vt non velit dimittere,Genes. 27.c.4.F

De desperatione,& modis eius, Mat.tom.4. 22.c.3.F

Despondere.sponsare. Despondere, & desponsare significant idem in sacra scriptura,Deuter.117.c.3.F

Desponsatio proprie est inter naturas conformes, Mat.tom.4 230.c.4.k

Despoticum. Despotica communicatio magis conuenit viris quam fœminis, neutris tamen est naturaliter data, nec vetita, Genes. 146.c.4.I

Destructio. Ante destructionem Ierusalem credebant discipuli Christi Christū regnaturum &c. Mat.tom.6 261.c.2.E

Destructio Ierusalem fuit pœna pro sanguine omniū iustorum, Mat.tom 6 250.c.1.A

Cuius absentia est causa destructionis, eius præsentia conseruationis &c. 1. Reg. tom. 1 53.c.4.H

Detrahere. Inter detrahere, & maledicere hoc interest, quia detrahere est dicere malum de aliquo secrete, sed maledicere est aliquem in publico contumelijs afficere, vel mala ei imprecari &c. Exo. tom. 1 241.c.3.F

Detractor, detractores comparantur canibus a Hieronymo, quia sicut canes cōtra omnes incognitos latrant, nulla facta differentia an boni sint, vel mali, ita detractores irrationabiliter bene dicta deprauant, & detrahendo lacerant, quæ ignorant, Genes. 34.c.2.B

Detractores Hieronymi ex inuidia dicebāt antiquos modernis præferendos, & modernorum ingenia nihil valere, & comparabant modernorū ingenia vino nouo, de quo Ecclesiasti. 19. vinum nouum. & amicus nouus veterascant, & cum suauitate bibes illud, sed non est simile &c. Gen. 34.c.2.E

De detractoribus, vide Leuit. 185.c.1.A

Deuians. A recta ratione in moralibus, decidit in oppositam actionem prauā in ijs, quæ contraria immediata sunt secundum formam, & secundum subiectum. Exo. to. 1 24.c.3.H

Deucalion. Quo tempore in Thessalia claruit, Exo. tom. 1 25.c.1.C

Deuotio. Quandoque dicitur feruor charitatis, & quādoque dicitur feruor naturalis dilectionis. Nonnunquam vero reuerentia. Et sic sumitur in Glo. 1. Corin. 11. super illo verbo, Quicunque manducauerit hunc panem &c. indignus inquit est, qui aliter celebrat mysterium Eucharistiæ, quam a Christo traditum est, Matth. tomo 2. 191.c.2.D

Deuotio est oratio interpretatiue, Mat. to. 3. 53.c.2.B

Deus. Ex quo excedit capacitatem intellectus nostri, non est a nobis naturaliter cognoscibilis, nec intellectus noster est in potentia ad ipsum cognoscendum, immo nec anima separata, nec anima Christi est in potentia ad Deum intelligēdum naturaliter, nec modicum nec multum, directe intelligendo, quia indirecte bene cognoscimus aliquid de Deo, vt cognitione fidei, & naturali &c. Genes. 31.c.1.D

Dei dicere, de quo Genes. 1. dicitur, dixit Deus &c. Significat Dei intelligere practicum, & velle idest, q Deus ab æterno iudicauit, & voluit res pro tunc debuisse creari, vel ideo dicitur, quod dixit, quia Deus sine aliquo labore, vel difficultate fecit omnia, sicut imperare, vel dicere labor non est, vel dicere pertinet ad patrem, in quātum per filium omnia operatur, cum filius sit ars, & sapientia patris, filius autem verbum est ad quod dici pertinet, quia verbum est per dictionem passiuam, Genes. 5. colum. 2. B

Deus dicitur ambulasse in Paradiso ad aurā post meridiem, non in forma deitatis, quia illa est immobilis, sed in forma alicuius creaturæ assumptæ, & forte in forma viri, Genes. 20.c.2.E

Deus, quantum ad conditionem, bestias pluris facit quam dæmones, Genes. 21.c.1.C

Deus quomodo dicatur pœnituisse de opere suo vide Genes. 36.c.2.B

Soli Deo conuenit offerri sacrificium, &c. Genes. 46 c.3.G

Contra Dei dispositionem homo cogitare potest, sed non facere, quia Deus non permittit, cum Dei dispositio sit immutabilis, vt probatur exemplis, Genes. 55.c.4.F

Nihil est intimius ipsis rebus quā Deus. Gen. 56.c.1.B

Deus, a nobis qualiter imaginetur, ostenditur Genes. 56 c.1.B

Per, dicere Dei, de quo Genes. 1. potest intelligi, nihil eorum, quæ ibi asseruntur dictum esse, bene tamen esse factū quidquid per illa verba significatur, quæ ibidem asseruntur dicta, &c. Gen. 111.c.3.I

In Deo non iudicatur id bonum, aut malum, quod in homine, nam homo obligatur cauere omne malum inquantum potest, & precipue malum culpæ, non solum in se, sed etiam in alijs &c. secus est de Deo &c. Genes. 127.c.1.A

Deus fecit duo, quæ in eo non iudicantur mala, quæ apud nos mala iudicarentur. Primum est, quod nō impedit mala fieri, quæ potest vitare. Secūdum est, quòd facit aliquid, ex quo scit sequi malum, vel procerto secuturū & si ipse non faceret illud, nō sequeretur malū, & tamen facit illud, primū est de pecca to Angelorum, secūdum quia Deus fecit nasci homines &c. Genes. 127.c.1.B

Pro dicere Dei, de quo habetur in scripturis, sumenda est regula, q̄ si id, quod dr̄, pōt cōpetere Angelis, intelligatur sermo dictus, vel locutio mentalis ad Angelos, sed si tantū soli Deo, intelligit quasi ibi sit sermo vnius psonę diuinę ad alterā, licet in veritate nullꝰ sermo aut dicere spirituale sit ibi. Gē. 131.c.1.C

Deus multa facit, quæ quantū ad se ipsum, erant superuacua, tū quantū ad nos sunt conuenientia. s. vt instruat, arguat, conuincat, aut propter alios fines, & ponuntur exempla, Genes. 136.c.4.F

Deū vidisse Adā p essētiā, aliqui dicūt, vt tradit Magist. in 4 sen. in principio, & referūtur rationes istorum Gen. 174.c.1.E, sed oppositū probatur verum ibid.

Deum cognouit Adam modo quodam medio inter eum, quem habent beati & eum, quem nos habemus, sic tenet Magister. 2. senten. distin. 23. Genes. 174.c.2.D

Deus tripliciter videri potest, vno modo per essentiam. Alio modo per aliquem effectum eius influentem in intellectum videntis. tertio modo per effectum aliquem extra intellectum videntis, in quo effectu diuina similitudo resultat &c. Genes. 174.col.3.F

Deum videri per essentiam, aliqui negant, tam in patria quam in via, sed istud est hæreticum, & contra sacram scripturam, vt deducitur Genes. 175.c.3.H

Alij dicunt Deum videri tam in patria quam in via g essentiam, & hoc est etiam contra sacram scripturam & authoritates sanctorum, ibid.

Deus non habet oculos nisi Metaphorice, scilicet, intellectum, Genes. 202.c.1.A

Deus interdum loquitur rebus non intelligentibus, &c. Genes. 211.c.4.K

Deus, quando quærit aliquid, assumit personam nescientis, & quasi nesciens petit scire volēs &c. Gen. 207.c.1.B

Qui primus legitur Deum nominasse creatorem in sacris litteris, fuit Melchisedec, Gen. 14. Gen. 251 colum.4 I

Deus nunquam in creatura assumpta apparuit in veteri lege, licet dicatur apparuisse, vel egisse aliquid, sed vocatur Deus, sicut vox, vel verbum nuncij dicitur verbum, vel vox alicuius domini mittentis eum, Genes. 258.c.2.E

Deus solet commutare punitionem vnius delicti ad punitionem alterius, quod non potest facere iudex humanus, Genes. 174.c.3.H

Deus, quare dicatur Deus Abrahæ, Gen. 302.c.2.D & 311.c.2.A

Deus nominatur vario modo, secundum varia attributa, &c. Genes. 311.c.2.A

Deus, quando dicatur recordari nostri, & quando obliuisci, Genes. 323 c.2.E

Deus omnem perfectionem continet eminenter, sed interdum nominamus eum ab vna, interdum ab alia, secundum effectus, quos sentimus, Genes. 336.c.3.I, & 375.c.4.I

Quando Deus promittit aliquid cum iuramento, nō maioris firmitatis est promissio, quo ad Deum, bene tamen, quo ad nos, Genes. 366.c.2.C

Deus aliquando promittit aliqua siue mala siue bona, quæ promissio debet intelligi conditionaliter, scilicet, si fuerit idem status, qui est, qui si non manserit, promissio etiam mutatur sic dicitur Iere. 18. repente loquar aduersum gentem &c. Genes. 366. colum. 2. E

Quare Iacob vocauit Deum omnipotentem, Genes. 43. Genes. 375 c.4.K

Quando Deus præcipit aliquid alicui particulariter, tenetur illud facere sub pœna peccati mortalis, Exod. tomo 1 24.c.2.D

Deum aliquando appellamus, secundum diuersa perfectionis attributa, iuxta illud, pro quo eum rogamus, vel quod narramus, Genes. 386.c.1.C

Deus vbique totus, cœlum & terram implet, Genes. 386.col.1.E

Deus in datione gratuitorum, tenet ordinem, & modum, quem tenet natura, ab eo condita, in sua operatione &c. Genes. 411.c.1.E

Deus cuncta immutabiliter cognoscit, Genes. 415. colum. 4. k

Deum nemini apparuisse in veteri testamento, sed Angelum in persona Dei, concedit author, quasi generaliter, Exod. tom. 1 14 c.4.F

Quòd Deus sit vbique per præsentiam, superflue dicitur, Exod. tomo 1 14.c.4.k

Cum dicitur, quòd Deus est vbique secundum essentiam, nec est in loco proprie, nec metaphorice, &c. & per consequens non bene dicitur, quòd sit vbique per essentiam &c. vel secūdum essentiam, nec proprie, nec appropriate, sed vere, & metaphorice dicitur Deum esse in loco, vel diuinam essentiam esse in loco &c. Exod. tom. 1 15 c.1.A

Dicere, Deum esse in loco secundum potentiā, modus satis calumniabilis est ex vi sermonis, cum esse & potentia idem sit in Deo, &c. Exod. tomo 1. 15. colū. 2. B

Sub Dei dominio proprie magis sunt mali quam boni, Exod. tom. 1 30.c.2.D

Deus est nomen creatoris, cui debetur cultus, & adoratio, Exod. tom. 1 30.c.2.C

Cognito significato istius termini Deus, per se notū est Deum esse, Exod. tomo 1 30.c.3.G

Deum esse probatur esse per se notum, siue ponatur processus in infinitum, siue non, Exod. tomo 1. 30. c.3.G. & de sta. Anim. 2.c.3.H

Iste terminus Deus, secundum conceptionem omnium apprehendentium, significat id, quo nihil est melius, Exod. tomo 1 30.c.3.H

Deus rationabiliter dicitur alpha, & omega, Exo. to. 1. colum. 4. H

Deus esse primam causam non est per se notum, Exo. tomo 1. 31. c. 1. E, & per se notarum propositionum assignatur ordo ibidem.

Omnia in Deo sunt vnum, nisi obuiet relationis oppositio, Exod. to no 1 36.c.1.C

Deum cognouit Moyses per essentiam, saltem in raptu, Exod. tomo 1 36.c.2.A

In Deo sunt eminenter omnes perfectiones omniū creaturarum, & infinitæ aliæ perfectiones, quas nos non cognoscimus, Exo. tomo 1 36.c.2.E

In Deo quia sunt plures perfectiones notificabiles, ideo imponimus ei diuersa nomina, & quædam important Deum sub maiore perfectione, & alia sub minore &c. & quædam important Deum per modum formæ. vt bonus, sapiens &c. quædam per modum subiecti, vt ly Deus, & nomen tetragrammaton &c. Exod tomo 1 36.c.2.E

Quare Deus in datione legis locutus sit de caligine, Mat. tomo 4 221.c.4.F

Quare Deus loquens, occultabat se Hebræis, Matth. tomo 4 222.c.1.B

Deus cur Angelos, & homines, quos damnandos esse sciebat creauerit, Genes. 127.c.1.B, &c.

Deus non tenetur vitare omne malum, quod potest, Genes. 127.c.1.B

Hoc nomen Deus, large captum, significat dominos, temporales iudices vel sacerdotes, vel viros sanctos vt patet Psal. 81. Ego dixi Dij estis, & hoc confirmauit Christus, Ioann. 10 & Psal. eodem dicitur, Deus stetit in synagoga deorum, vbi pro sacerdotibus accipitur, deorum, & Exod 22. applicabis ad Deos, idest, ad iudices, Exod. tomo 1 30.c.4.K

Deus pharaonis constituitur Moyses, Exo. 7. vbi Deus pro domino capitur, Exod. tomo 1 39.c.4.I

Hoc nomen Deus, in plurali capitur in sacra scriptura in Hebræo. s. Elohim, Exo. tomo 1 40.c.1.B

Deus quomodo dicitur a nobis intelligi per scripturā Exod. tomo 1 46.c.4.K

Deus nullum peccare facit, vt in eo fortitudinē suam ostendat, immo nec ad hoc aliquem peccare permittit, Exod. tomo 1 57.c.3.I

Deus ex qualibet culpa, bonum elicit &c. Exod. to. 1. 58.c.1.A

Deus nunquam aliquid agit per seipsum, sine ministro, nisi id, quod fit, creaturæ potentiam excedat Exod. tomo 1 59.c.2.B, & 107.c.1.E, & 135.c.1.A, & 158.c.1.C

De Dei operibus magna nascitur admiratio, cum ea, quæ paruis laboribus expediri potuissent, per multos labores conficiantur, Exod. tomo 1. 63. colum. 3. B

Deus proprie colitur, fide, spe, & charitate, & ceteris virtutibus, & per res exteriores impropriè, prout s. sunt voluntatis nostræ, & interioris virtutis testimonia quædam, Exod. tomo 1 93.c.1.A

Deus dicitur habitare in aliquo loco propter aliquem specialem effectum, quem ibi magis, quam alibi ostendit, Exo. tomo 1 122.c.1.A

Deus qualiter se habuerit cum filijs Israel in deserto, ostenditur metaphorice a Rabbi Salo. Exod. tom. 1 139.c.1.E

Deus quando dicitur ascendisse, vel descendisse non est intelligendum proprie, sed quantum ad aliquam demonstrationem effectus in aliqua parte orbis, in qua prius non videbatur Deus a nobis, & nunc clare videtur, & sic dicitur in symbolo, quòd verbum descendit de cœlis, & de Spiritu sancto, q descendit, Luc. 3. & Gen. 11. venite descendamus &c. Exod. tomo 1 157.c.3.G

Universidad de Deusto

Deum verum, cognitum naturaliter, obligamur colere, Exo.tomo 1. 158.c.2.A

Quare Angeli vocentur Deus in veteri testamento, & quare aliquando Angeli vocentur, vt sunt, & aliquando Deus, Exod. tomo 1: 158.c.2. D, & aliquando idem dicitur Angelus, & Deus, Angelus ad vnum actum, & Deus ad alterum, ibidem 159. colum.1.A

Deus docuit Hebræos eum habere in magna reuerẽtia, Exo.tomo 1 159.c.2.A

Dei cultus multa præcepta continet, Exod. tomo 1. 164.c.4.K

Deus & creatura nihil commune vniuocum habent, vt dicitur extra de summa Trinita.& fi.catho.in ca. damnamus, Exod.tomo 1 165.c.2.B

Deus nomen est naturæ, & designat infinitam perfectionem, & omnia alia nomina, quæ de Deo dicũtur, designantia aliquam perfectionem, vt sapiens, bonus &c. Sunt aliquid de perfectionibus latentibus in illo pelago infinito importato per hoc nomen Deus, Exo.tom.1 165.c.2.A

Hoc nomen Deus plures perfectiones significat, quã quodlibet attributorum, s. sapiens, bonus, iustus, &c.& magis quam omnia simul, quæ nos attribuimus Deo &c. Exo.tom.1 165.c.2.D

Deus cur potius dicatur Deus Abraham, Isaac, & Iacob, quam aliorum patrum, Exod.tom.1.19.c.4.F

Deo quomodo res sint præsentes, Exo.to.1.264.c.3.F

Deus quare dicatur Deus Hebræorum, Exod.tomo 1. 165.c.3.F

Deus, quomodo dicatur zelotes, Exod. tom.1.167.c. 1.C. Et quomodo, dicatur vindicare vsque ad quartam generationem, vide ibidem 167.c.1.E

Dei plura nomina reperiuntur in Hebræo, scilicet, El, Adonai, & nomen tetragrammaton, Exod.tom.1. 168.c.1.B

Quòd Deus sit perfectissimus purus actus, probatur Exod.tomo 1 200.c.3.G

Quòd Deus in mundo est non inclusus, vt dicit Augustinus, & extra mundum non exclusus, & supra mundum non elatus, & intra mundum non depressus, debet intelligi de esse Dei secundum essentiam, nam Deus secundum virtutem non est extra mundum, sed solum intra mundum, Exo.tomo 1. 201.c.1.E

Deus non agit secundum vltimum, quod potest, sed secundum, quod vult, Exo.tom.1 201.c.2.C

Deus prẽterita p̃sentia, & futura simul disponit, Exo. tomo 1 20.c.1.A

Quando in sacris literis dicitur, Deum venire, vel recedere, debet intelligi, secundum aliquam speciem operationem, Exo.tomo 1 201.c.3.H

Deus rectè dicitur, qui vices Dei gerit in aliquo, cuiusmodi sunt iudices, sic habetur, Exod. 21. & 22. Exod.tomo 1 232.c.2.A

Deus quomodo videat omnia siue præsentia, siue futura, declaratur per exempla, Exod.tomo 1. 263. colum.3.F

Dei scientia causat rem, quia non ideo Deus intelligi res, quia sunt, sed ideo sunt, quia intelligit eas, Exod.tomo 1 263.c.3.K

Impossibile est Deum intelligere prætera, & futura, per modum præteriti & futuri, sed necesse est Deũ intelligere omnia modo præsentiario, Exo. tom. 1, 264.c.2.A

Deus per se mouere non potest, non propter defectum potentiæ, sed propter imperfectionem motus, quæ non potest cadere in Deo, Exod.tomo 1. 274.c.4.k

Impossibile est Deum agere per seipsum successiue, Exod.tomo 1. 290.c.4.K,& tomo 2. 28.col.2.B,& 111.c.4.K

Ad Deum sic se habet res in conseruando, sicut accidentia comparata ad substantias, Exod. tomo 1. 191.c.2.C

Quòd Deus etiam de paruis curet, probatur, Exo.to.1. 57.col.1.E

Dei attributa a nobis in via ex parte cognoscuntur, Exod.tomo 1 57.c.3.K

Dei duplex est operatio, quædam naturalis, & quædã supernaturalis, Exo.tomo 2 19.c.2.B

Nihil Deus aufert eorum, quæ nobis supernaturaliter tribuit, Exod.tomo 2 57.c.2.A

Inter Deum, & nos est quoddam iustum dignatiuũ, idest, Deus vult, quòd sit aliquod iustum inter ipsum & homines, scilicet, quòd ipse teneatur hominibus ad aliquid & homines teneantur ei, Exod. tomo 2 57.c.3.K

Deus misericorditer agit, & non iuste, cum propter vnum bonum virum posteris suis bene agit, Exod. tomo 2 167.c.3.K

Cur os, cæteraque membra Deo tribuimus Iosue to.1 163.c.3.F

Deus in duobus locis loquebatur principaliter Moysi, scilicet super propiciatorium intra Sancta sanctorum, & ad ostium tabernaculi super altare, de primo habetur Exodi 25.& 30.& Num.7.de secundo Exod. 29. & quando loquebatur ad ostium tabernaculi, loquebatur in columna nubis, Exo.to.2. 90.c.2.D,& 95.c.2.E

Nunquam Deus per se, vel per Angelum locutus fuit toti populo Israel, postquam locutus est eis in monte Sinai, Exo.tomo 2 90.c.3.G

Deus aliquando præcepit aliquid fieri, quod si ipse nõ præciperet, esset peccatum abominabile, Exemplũ est in sacrificio, quod præcepit Abrahæ in filio suo, Exod.tomo 2 97.c.1.D

Deus ab opere conseruationis nec vnquam cessauit, nec in æternum cessabit, Exo.to.2 112.c.3.k

Deus apud se statutum habet, vt orationes iustas virorum iustorum exaudiat, Exo.to.2 121.c.4.K

Deo quare attribuantur passiones, cum nulla in eo sit passio, Exo.tomo 2 122.c.1.B

Deus omnia ex nomine cognoscit, sed dicitur Exod. 33. quòd Deus Moysen cognouit ex nomine, & hoc ex more humano loquendi ex similitudine principum terrenorum, Exo.to.2. 155.c.4.F

Non tenemur Deo vbicunque exhibere reuerentiam, sed vbi nobis in aliquo signo specialiter demõstratur, vt in templis, & oratorijs, Exod. tomo 2. 164.c.4.I

Deo exhibenda est maxima reuerentia in loco, in quo est corpus eius sacratissimum, Exo. tomo 2. 165. colum.2.E

Deus dicitur patiens, in quantum offensas illatas tollerat, Exo.tomo 2 166.c.4.I

Deus dicitur esse multæ miserationis, quia multo tempore ad misericordiam, & pœnitentiam expectat, Exod.tomo 2 166.c.4.K

In omnibus Dei promissionibus intelligenda est conditio, & quomodo, Exo.tomo 2 167.c.1.B

Deus propter Dauid, quomodo dicatur esse misertus toti eius posteritati, Exod.tom.2 169.c.3.H

Deus omnia cognoscit, vt præsentia, non tamen cognoscit esse præsentia, quia primum tangit conditionem intelligentis, & secundum conditionem rei intellectæ, Iosue tomo 2 33.c.4.G

Deo repugnat aliquam vocem formare, eo p̃ omnis actio Dei est in instanti, & nõ põt vox aliquo modo formari, nisi per successionẽ, Leuit. 6.c.1.H

Et nullo modo potest loqui per se, ibidem.

Quòd angeli vocentur Deus, consuetudo est veteris testamenti, Leui. 6.c.4.G

Dei cultus principaliter consistit in operatione interiore animæ. Leui. 7.c.4.F

Dei vnitas significabatur per vnitatem altaris sacrificiorum. Leuit. 15.c.4.G

Deo quid offerri liceret in antiqua lege, Leui.fol.22. col.1.E

Cum Deum benedicimus non est absque magno merito, si id facimus ex animo. Leui. 77.c.2.B

Deus, vt absolute sumitur, non magis est Deus vnius gentis quàm alterius, si tamen dicatur comparatiue, quatenus. s. benefactor est, sic potest esse magis Deus vnius gentis, quàm alterius. Leuit. fol. 94. col.2.B

Deus quomodo dicatur Deus Hebræorum. Leuit. fol.106.c.2.B.& 255.c.2.B

Cum Deus specialiter dicatur Deus Hebræorum: quare magis ex eductione de Aegypto, sic dicatur, quàm ex multis alijs beneficijs, & assignatur triplex causa. Leuit. 106.c.2.D

Deus miraculose solet subuenire in his, quæ natura non potest per se, in eis vero, quæ potest, non operatur miraculose. Leuit. 117.c.3.G

Deum sedere in die propiciationis ad propiciandum peccatis Hebræorum, & ad iudicandum fatalia, distribuendo vnicuique homini, quod ei deberet conuenire in illo anno, dicunt Iudæi, & quòd ob hoc affligebant se ieiunijs, &c. Sed omnia hæc suo ordine probantur esse falsa & ridicula, & primo, q̃ Deo non conuenit sedere. Leuit. fol.151.col.2.A.

Secundò quòd non sedeat ad parcẽdum peccatis, Tertio, quòd illa die Deus non sedebat ad distribuendum fatalia, probatur ibidem.

Deus non potest agere successiue, quia esse Dei non distinguitur ab actu suo, nã alias esse Dei esset successiuum. Leui. 151.c.3.F

Deo al quis nocere dicitur, cum eius legem contemnit Leuit. 148.c.4.F

Dei reuerentia, apud Iudæos, erat in duobus, s. in obseruãtia festorum, & in exhibitione sacrificiorum. Leuit. 201.c.1.A

Deus erat proprie dominus Hebræorũ, quia ipsi erãt proprie serui eius. Leui. 306.c.3.F

Deus loquitur hominibus, iuxta illorum dispositionem, imperfectis per bona imperfecta, & perfectis per bona perfecta. Leuit. 308.c.1.D

Quomodo Deus dicatur dare pluuias, & fructus tertæ temporibus suis, & quomodo tollere. Leuit, 309.c.1.E

Deus qualiter pro Iudæis pugnaret ostenditur exemplis. Leui. 310.c.3.F

Deus qualiter dicebatur ambulare inter Iudæos. Leuit. 312.c.2.A

Omnia, quæ Deus facit necessario in instãti facit, quia in Deo non est successio, & si in actu eius esset successio, in esse eius esset successio. Nu.to.1. f.3.c.1.A

Deus interdum peccatorum non punit: reseruans ad alia tempora puniendum, Nu.to.1. 126.c.3.H

Deus vult punire, & vult orari, vt cesset punitio iua, vel vt minus puniat. Num.to.1. 163.c.3.H

Deus vult, q̃ quandocunque fuerimus in aduersitate, vt confidamus, quòd liberabit nos etiam si non sit nos liberaturus. Nu.to.1. 193.c.4.F

Deus quædam dicit, secundum firmitatem suæ præscientiæ, & ista nullo modo mutãtur, alia comminatorie, & ista non complentur, sicut dicuntur, sed mutatur sententia Dei, quorum ponuntur exempla. Nu.to.1. 208.c.3.K

Deus, ex magna sua sapientia, ex malis scit elicere bona. Nu.to.1. 210.c.4.k

Deus ita loquitur malis, sicut bonis, vt patet de Balaam. Num.to.2. 9.c.3.G

Quòd Deus tradat aliquem exercitum in manus hostium, potest intelligi dupliciter. Num.to.2. fol.14. col.4.G

Dei cultus principaliter in anima consistit, s. fide, spe, & charitate, manifestatur tamen in quibusdã operibus exterioribus, quæ sunt pure cæremonialia, s. adoratione & oblatione. Nu. to.2. 100.c.4.F

Cum Deo non potest committi symonia, siue conditionaliter, siue sub modo aliquid faciamus, siue interposito pacto vtriusque, siue non. Num.to.2. 146. c.3.k

Coram Deo illa dicuntur esse vel fieri, quæ ipse approbat, quæ autem mala sunt, non dicũtur esse vel fieri coram Deo, sed dicuntur esse absconditа, iuxta illud Psal.16. De absconditis tuis adimpletus est venter eorum. Nu.to.2. 172.c.4.I

Deus illos cognoscere dicitur, quos adiuuat, vel approbat, & ab illis dicitur abscondi, quos non adiuuat, vel non approbat. Deuter. 9.c.3.G

Deus, quomodo dicatur indurare cor peccatoris. Deuter. 13.c. .B

Dei ad homines nullam esse communicationem, tenuerunt omnes antiqui philosophi, sed improbatur hoc. Deuter. 19.c.3.H

Deus consueuit nobis loqui dupliciter, aut per prophetas, aut per angelos suos, per se autem nunquã loquitur nobiscum, primo modo non dicitur loqui nobis facie ad faciem, bene tamen secundo modo. Deut. 24.c.3.k

Inter Dei misereri & punire hoc interest, quòd Deus vsque in mille generationes miseretur & punit solum vsque ad quartam generationem. Deuteron. 26.c.1.B

Deus non habet nomen, nec nomine indiget &c habet tamen nomen, vt in illo laudemus & inuocemus illum. Deuter. 26.c.3.G

Deus directe nullam pœnam infligit, nisi propter peccatum, & hoc maxime in vno populo vel communitate, nam oppositum apparet in cæco nato, qui erat particularis persona. Deuter. 39.c.4.K

Deus dicitur aliquid agere tripliciter: vno modo per se, vel per angelos, nullo agente naturali cooperante, secundo modo, quando aliquam partem rei per se agit, non tamẽ totam: tertio modo, quando nec totum, nec partem agit per se, dat tamen virtutem supra cõsuetudinẽ, ipsi agenti naturali, vt agat &c, quod declaratur exemplis, Deuter. 42.c.1.A

Deo duo obsequia præcipue offeruntur, scilicet sacrificium & adoratio. Deuter. 42.c.4.F

Deus quomodo dicatur zelator Iudæorum, & non aliarum gentium. Deuter. 43.c.1.E

Deus est, quo nihil maius excogitari potest. Deuter. 53.c.1.D

A Deo est benedicere, aut maledicere, &c. Deuter. 58.c.3.G

Ad Deum colendum obligatæ sunt omnes gentes, etiam nulla imposita lege. Deuter. 142.c.2.A

Deus est summe gaudiosus, vt probat Aristoteli 12. Metaphy. & gaudet vnica & simplice delectatione, ex 7. Ethicorum. Deuter. 152.c.1.E

In Deo, nulla potest esse compositio ex actu & potentia, nec ex esse & essentia. Deut. 152.c.2.E

Deum esse colendum à Iudæis, probatur septem rationibus: primo ratione creationis. Deuteronomij. folio 168. col.2.B. Secundo ratione gratuitæ

Universidad de Deusto

tæ electionis, Deut. 171.c.3.I. Tertio ratione liberationis, ibidem. 172.c.1.A, Quarto ratione directionis vię, ibidem 172.c.2.C, Quinto ratione specialis custodiæ a malo ibidem 172.c.2.E, Sexto ratione specialis amoris in conseruando ibidem, Septimo ratione introductionis, in terram promissionis, ibidem. 172.c.3.G

Deus mouet alias intelligentias in ratione amati, & desiderati, vt ait Arist. 12. Metaphys. i, tanquam quoddam bonum desideratum, & ad participandum illum mouent, & operantur, Deuteronom. 168.c.2.E

Deus ordinat malum in bonum, Deuteronom. 39, colum.4.K

Deus nunquam mouet aliquem ad malum determinate, bene tamen indeterminate, Iosue tomo 1.41. colum.3.H

Deus nunquam mouer ad peccatum veniale in ratione peccati, bene tamen in ratione occasionis alicuius boni, Iosue tomo 1 41.c.3.k

Hæc est concedenda, Deus nunquam est, nec ex ea sequitur, ergo Deus non est, Iosue tomo 2 31.c.2 B

Quòd Deus notificet alicui aliquid futurũ, vel quòd mandet ei expresse facere illud, vel quòd moueat illum ad faciendum illud, multum interest, Iosue tomo 1 44.c.4.F

Quidquid Deus præcipit ius est, Iosue to.1. 44.c.4 G

Dei omnipotentiam non cognouit Aristoteles, nec alij Philosophi, licet cognouerint Dei æternitatem in duratione, Iosue tomo 1 48.c.1.D

Deus quomodo dicatur esse in medio alicuius, vel aliquorum, Iosue tomo 1 63.c.2.A

Dei pacta, de beneficijs conferendis, & pœnis infligendis, quamquam simpliciter proponantur, intelliguntur cum conditione, Iosue to.1 91.c.2.E

Deus, vt putatur, nunquam per se fuit locutus nec est possibile loqui, Iosue tomo 1. 97.col. 1. A, & 165. c.3.F, & 14 c.1.E

Deus, in quantum causa prima, influit in omnia causata indesinenter, & quantum ad hoc, nec iubet ad aliquid, nec vetat, nec aliquid est malum, quod fit in comparatione eius, nec bonum, Iosue tomo 1 129.c.2.E

Deum consulebant Iudæi in arduis, & magnis negotijs, & hoc Deus volebat, & iusserat, Iosue tom.1. 165.c,3.G

Deus aliquando confirmat ea, quæ contra voluntatem, & mandatum eius fiunt, vt de constitutione regis Israel, Iosue tom.1 166.c.2.A

In Deo, nec est præterium, neque futurũ, Iosue to.2, 14 c.2.A

Omnia sunt Deo præsentia, quæ nobis sunt præsentia & futura Iosue tom 2.14.c.2.E, & refert dicere omnia Deo sunt præsentia, & dicere, q̃ omnes res sunt nunc præsentes Deo, ibidem. 14.c.3.G

Nec valet ista consequentia, omnia sunt simul præsentia Deo, ergo omnia sunt simul præsentia, ibid. 15.c.1.A

Nulla res potest Deo esse tanquam præterita, nec tanquam futura, Iosue tomo 2 14.c.3.I

Deo non est aliqua res prius præsens quam alia, Iosue tomo 2 15.c.1.A

Deus non potest esse in aliquo instanti temporis, Iosue tom.2 17.c.4.F

Multum interest dicere Deus est in instanti, æternitatis, & dicere, Deus est in instanti temporis, Iosue tomo 2 18.c.2.B

Dei æternitas, & Angelorum mẽsura, quomodo differant, Iosue tom.2 22.c.2.E

Deus non dicitur perfectissimus, quia totum esse simul habeat, sed quia omnem perfectionem possibilem, & intelligibilem habet Iosue to.2. 25.c.3.H

Deus non producit res meliori modo, quo potest, sed perfectiori modo, quo produci possunt secundum finem, ad quẽ producit, Iosue tom.2 26.c.1.A

Licet Deus potuit producere perfectiores naturas, quam produxit, non tamen põt in quocunque gradu perfectionis producere, vt probatur, Iosue to.2. 26.col.2.A

Implicat contradictionem Deum producere æqualẽ sibi cõmunicatione æquiuoca, Iosue to.2.26.c.3.I

In Deo licet idem sit principium, natura, & ars, modus tamen producendi differt, Iosue. to.2.26.c.4.H

Deus non potest, per artem producere aliquẽ æqualẽ sibi, Iosue tom.2 26.c.4.I

Deus non potest aliquid infinitum producere, in perfectione, nisi communicatione vniuoca per generationem, Iosue tom.2 27.c.4.F

Nulla res potest habere minorem durationem, quam Deus, Iosue tom.2.29.c.2.C. Et illa duratio Dei indiuisibilis, est maior omnibus durationibus nõ quidem proprie loquendo, quia indiuisibile nõ est maius, vel minus aliquo diuisibili, aut indiuisibili, Iosue tom.2 30.c.1.B

Ista non est concedenda, Deus fuit ante creationem mundi, neç ista, Deus est ante diem iudicij, Iosue tom.2 30.c.2.A

Ista non est concedenda, Deus potuit creare mundũ antequam creauerit, Iosue tom.2 30.c.3.H

Sicut Deus non est ante aliquam rem, ita nec est post aliquam rem, Iosue tom.2 31.c.1.D

Hæc est falsa Deus est, dum res creata est, Iosue tom.2 31.c.2 A

Deus est præsens cuilibet rei, Iosue to.2 31.c.2.D

Deo omnia sunt præsentia, nec tamen sequitur, ergo Deo omnia sunt nunc præsentia, Iosue tomo 2. 31.col.3.F

Deus quomodo cognoscat, Iosue to.2 31.c.4.F

Nihil Deus intelligit, vt præteritum, nec vt futurum, sed omnia intelligit, vt præsentia, Iosue to.2.32.col. 2.D, Mat.tom.7 216.c.2.C

Deus non est in nunc temporis, sicut nec est in tempore, Iosue tom.2 31.c.1.I

Nihil potest a Deo cognosci, nisi sub ratione præsentis, Iosue tom.2 34.c.1.G

Refert dicere, Deus intelligit præterita, & futura, vt præsentia, & Deus intelligit præterita & futura, esse præsentia, Iosue tom.2 34.c.2.A

Ista propositio, Deus intelligit sortem non per modũ præsentis, distinguenda est, Iosue tom.2. 35.c.1.A

Ista propositio Deus intelligit oĩa sub ratione præsentis, habet duos sensus, vnus est, si ratio præsentis se teneat ex parte intelligẽtis, alius est si se teneat ex parte rerum intellectarum, Iosue tom.2 35.c.1.E

Deus cognoscit omnia, & omnem modum cognoscendi, non tamen cognoscit omnia per omnem modum cognoscendi, habet tamẽ vnum modum cognoscendi perfectissimum, qui eminenter continet omnem modum cognoscendi, Iosue tom.2 35.c.3.F

Modus essendi Dei continet eminenter modos essendi omnium aliarum rerum, Iosue to.2. 35.c.4.G

Modus cognoscendi Dei continet eminenter omnes modos cognoscendi, Iosue to.2 26.c.4.K

Deus continet eminenter quatuor modos cognoscendi, Iosue to.2 26.c.4.K

In Deo solo est intelligentia, quæ eminenter continet intellectum, tam angelicum, quam humanum, Iosue tom.2 38.c.2.C

Deus non potest intelligere rem antequam fiat, Iosue to.2. 38.c.3.k.&43.c.3.F

Deus, nihil vnquam locutus est prophetis, neque cuiquam in aliqua effigie apparuit. Iosue.to.2. 39.c.4.H

Deus non intelligit rem postquam est, nec antequã fit. Iosue to.2. 40.c.1.E

Deus nunquam, ideſt in nullo tempore intelligit rẽ, & tamen semper intelligit rem. ideſt in æternitate, & æternitas semper est. & nulli tẽpori deest. Iosue to.2. 40.c.3.k

Hæc propositio, Deus semper vult creationem mundi, distinguenda est, quia in vno sensu est vera, & in alio falsa. Iosue to.2. 41.c.3.G

Modus essendi Dei, dicit duas perfectiones, s. q̃ totus simul est, & q̃ in simultate illa permanẽs est. Iosue to.2. 42.c.1.B

Deus non potest loqui nobis, nec apparere nobis in assumpta effigie ad faciendum aliquod coram nobis, nec potest mouere cœlos, nec vnum lapidem saltẽ spacio vnius digiti, licet potuerit omnia creare. Iosue to.2. 42 c.3.G. Parad. fol.33.c.2.B.C.D

Deus sine motu potest facere ea, quæ alias sine motu facienda erant. Iosue.to.2. 42.c.3.G

In Deo non est aliquis actus, qui sit per modũ egrediendi, sicut in naturalibus. Iosue to.2. 43.c.2.B

Dei cognitio non imponit necessitatem in rebus. Iosue to.2. 43.c.3.G

Multis modis Deus locutus est in veteri testamento. Iosue to.2. 134 c.1.B

Dei cultus maxime monstratur in sacrificiis. Ios.to.2. 162.c.1.E

Deus dicebatur, Deus Iudæorũ specialiter, & illa specialitas consistebat in duobus. Iosue to.2. fol.167. col.1.B

Deus tripliciter pugnabat pro Israelitis. Iosue to.2. 173.c.1.C

Deo exhibendus est cultus latriæ, quia Deus est, & nõ propter beneficia. Iosue to.2. 178.c.2.B

Dei comminationes & promissiones intelliguntur sub conditione, &c. Iudi. 18.c.3.K

Aliqui poetæ fuerunt, qui tantum vnum Deum crediderunt, qui Iupiter vocabatur ab eis. Et ille, propter diuersas proprietates, varia habebat nomina, & diuersa simulachra. Iudi. 32.c.2.E

Deus interdum causat inter aliquos passionem odij, vel quamcunque aliam, interdũ timorem, aliquando lætitiam & clementiam nonnunquam animositatem ad pugnandum, aliquando spiritum concordiæ, aliquando discordiæ. Iudi. 89.c.3.G

Deus, cum agit supranaturaliter ad conceptionem alicuius, potest tripliciter operari. Iudi. 130.c.4.G

Deus, quando alicui peccatori, qui dormit in peccatis, immittit fortes stimulos cõscientię ad detestandum illa, & sic recedit ab illis, a quibus non esset recessurus, facit in hoc maximum beneficium, quod Deus solet conferre in hoc sæculo. Iudi. 89.c.4.G

Deum verum cognouerunt Athenienses, cum fecerunt aram Deo ignoto, qui erat Deus verus, vt dicit Apostolus, & habetur Act.17. Ruth. 248.c.1 C

Deus semper vult, vt confidamus illi. 1.Reg.to.1.f.54. col.2.A

Quidquid de Deo naturali cognitione cognosci potest, dici potest à Deo reuelatum. Matth.to.4. fol.168. col.3.F

Deus habet multa nomina in Hebræo, quia aliquando vocatur, Adonai, aliquando, El, vel Elohim, aliquando nomine Tetragrãmaton, & illud non pronunciatur, sed loco eius dicitur, Adonai. 1.Regum to.1. 7.c.4.G

Deus interdum multa concedit iratus, quæ non concedit placatus. 1.Reg.to.1. 166 c.3.F.& 198.c.3.k

Deus poterat loqui prophetis quadrupliciter. 1.Reg. to.1. 166.c.3.K

Deus potest vocari rex dupliciter, vno modo generaliter, alio modo specialiter respectu alicuius gentis, scilicet si habeat curam specialẽ de negotijs illius gentis, & sic angeli præpositi terrarum dicũtur reges, & principes, & Deus respectu populi Hebræorum. 1.Reg.to.1. 198.c.1.E

Ad Deum debemus respicere in omnibus operibus nostris, propter duo. 1.Reg.to.1. 207.c.3.K

Deus non potest agere aliquid eorum, quæ substãtialiter requirunt successionem & ordinem temporis. 1.Reg.to.1. 215.c.4.K

Deus apud Iudæos tripliciter consultabatur. 1.Regũ. to.1.fol.229.c.1.B.2.Paralip. 238.c.2.B

Deus quinque modis poterat se reuelare prophetis. 1.Reg.to.1. 229.c.1.C

Deus vndecim modis tradidit hostes Israelitarum in manus eorum. 1.Reg.to.2. 109.c.3.I

Dei sententia duplex, f. definitiua, & comminatoria. 1.Reg.to.2. 14.c.1.E

Deus nunquam aufert id, quod semel dat, nisi quis demereatur, & hoc quando, quod datur, est per se manens, scilicet quòd sine aliqua operatione miraculosa manere possit in illo, cui datũ est. 1.Regũ. to.2. 67.c.2.E

Deus solus ex malis scit eligere bona. 1.Reg.tomo 2. 102.c.2.A

Deus licet permittat hominem desiderare quodcunque voluerit, non tamen permittit patrare quodcunque vult. 1.Reg.to.2. 105.c.2.A

Dei cultus consistit principaliter in animo, scilicet in fide, spe, & charitate. Et ab isto cultu nemo deobligatur, & vltra illum tenetur homo ad cultum aliquem exteriorem, sed iste cultus exterior non est determinatus de iure naturæ, sicut primus. 4 Reg. 53.c.4.G

Deus in principio cuiuslibet legislationis grauius puniuit peccata, quam postea. 4.Reg. 59.c.1.E

Deus nõ potest operari successiue, quia operatio eius est esse eius, & esse eius est sine successione totum simul secundum conditionem æternitatis. 4 Regũ. 62.c.4.F.2.Paralip. 46.c.1.E

Deus sæpe priuat nos illis bonis, quibus eum priuari volumus, vt probatur 4.Reg. 76.c.4.K

Deus non est remunerator nominum, sed aduerbiorum. 4 Reg. 114.c.4.I

Deus dupliciter aliqua prænunciat, vno modo secundum firmam definitionem suam, alio modo secundum dispositionem & exigentiam meritorum eorum, pro quibus vel contra quos fit prænunciatio, & ista prænunciatio potest mutari, &c. 4 Regum. 115.c.3.F

Deus solet hostes aliquorum sine armis fugare, solo terrore. 4 Reg. 142.c.4.F

Si à Deo iuste aliqua petuntur, cum sit liberalissimus non solum dat, quæ petuntur, sed etiam alia, quæ non petuntur. 4.Reg. 200.c.2.A

Deus nũquam inclinat aliquem ad id, quod malum est, i. quod per nullam potẽtiam potest fieri bonũ. 4 Reg. 246.c.4.H

A Deo causantur multa in intellectu nostro & voluntate, quæ nos non accipimus ad illũ finem, ad quẽ Deus causat, 1. Paral. 85.c.4.I

Deus multis modis adiuuabat Israelitas contra hostes illorum, & referuntur modi. 1.Paral. 158.c.3.I

Deus in sacris literis aliquando accipitur pro arca fœderis, vt patet 1.Paral.17. Cum dicitur neque enim mansi in domo ex eo tempore, quo eduxi Israel de terra Aegypti, vsque ad diẽ hanc. 1.Paral. 195.c.2.C

Deus Israel dicitur Deus exercituum, idest angelorũ, qui faciunt magnum exercitum, vel quia habet potestatem super omnes exercitus &c. 1. Paralipo. 195.c.4.x

Deus nihil audit vel videt, nec gustat, nec loquitur, nec odorat, sacra tamen scriptura dicit eum audire, videre, &c. quia vult condescendere modo intelligendi hominum simplicium. pro viris tamen sapientibus contrarium asserit. 1.Paral. f.326.c.3.I

Deus ex multis cognosci potest. 1.Paralipo. fol.202. col.4.H

Deus quomodo dicatur Deus Israelitarum specialiter.1.Paral. 204.c.3.F

Deus multis modis potest iuuare aliquos contra hostes eorum,s.17 modis &c.1.Paral. 209.c.3.x

Deo secundum se ambulare non conuenit. Deuter. 121.c.3.x

Deus non potest habere operationẽ cum motu, quia in Deo, esse & operari sunt idem, quia est purus & esse summe simplex, quia hoc competit illi ex ratione æternitatis. 1.Paral. fol.247. c.2.F. Iudic. fol.59.c.2 A.1.Re.to.1.fol.215.c.4.K. 2.Paral.f.191. c.3.G. Parad.5.c.3.K. Mat.to.1.f.101.c 1.A. & 209. c.4.F.& 211.c.2.H.Exo.to.1.fo.28.c.2.E. 4.Reg fol. 62.c.4.F.2.Paral fo.46.c.1.E.Parad.fol.78.c.4.H. & 33.c.2.B.C.D. &c.3.I

Solus Deus est dominus omnium rerum propriè, nos autem sumus velut administratores, qui habent facultatem administrandi, nam possumus illa donare, & quicquid de illis voluerimus facere, dum tamen non faciamus contra legem, &c. 1.Paral.338. col.4.F

Stat Deum esse dominum aliquarum rerum & homines etiam esse dominos earundem propter diuersitatem dominij Dei & hominum. 1.Paralip. 38.c.4.I

Deus quærendus est à nobis, non localiter, sed spiritualiter, & qui sic eum quærit, inuenit. 1.Paralipo. 327.c.1.D

Deus dicitur dupliciter esse cum aliquo, vno modo per gratiam gratum facientem alio modo dirigendo opera eius ad prosperum euentum, &c. vt est exemplum in Salomone.2.Paralip. 4.c.4.H

Respectu Dei nulla dispositio media requiritur in patiente, &c. 2.Paral. 11.c.4.G

Deus vocabatur, apud Hebræos, ille, qui quando loquebatur, non apparebat: & si apparebat & loquebatur, vocabant eum angelum. 2.Paralipo. fol.11. col 3.F

Deus facere potest quidquid à nobis imaginari põt. 2.Paral. 11.c.4.I

Deus tam paruus est, vt ita dicam, quòd nulla res est in qua non sit, similiter ita magnus est, quòd à nulla re continetur. 2.Paral. 30.c.2.C

Deus non est indiuisibilis eo modo, quo punctum, anima & angelus, vt probatur. 2.Paralipo. fol.30. c.3.H

Vnde sit quòd Deus possit illabi animæ nostræ & angelo, & non econtra 2.Paral. 30.c.3.K

Deus quomodo sit vbique. vide super 2.Paral. fol.31. col.2.A

Impossibile est quòd Deus non sit in rebus, ipsis existentibus, nam Deus est in re, quam conseruat, & illa est operatio eius 2.Paral. 31.c.2.C

De Deo quid cognoscere poterant gẽtiles cognitione naturali 2.Paral. 33.c.4.I

Deus non potest habitare in aliquo loco ꝓpter duo. 2.Paral. 79.c.4.F

Cum Deus non possit esse in aliquo loco secundum substantiam, erit in loco secundum operationem, & sic in omni loco est. secundo Paralip. 79.c.4G

Quõdam Deus dicebatur Deus Israel propter multa, secundo Paralip. 82.c.2.B

Multoties scriptura comparat Deum verum ad alios Deos, secundo Paralip. 82.c.2.C

Nihil est in vniuerso, in quo Deus nõ sit, & capiatur, & tamen nihil est, in quo Deus comprehendatur, secundo Paralip. 84.c.2.E

Deus potest multipliciter apparere alicui, secundo Paralipomenon 109.c.1.B

Deus dupliciter quæritur a nobis, & inuenitur, secundo Paralip. 186.c.2.B

Deus potest in generali superare aliquas gentes duobus modis, vnomodo subtrahendo virtutem, aliomodo apponẽdo contrariam, 2. Paralip. 190.c.4.H

Deum aliquando legimus iurasse, condescendendo humanæ infirmitati, 2. Paralip. 205.c.1.E

Deus interdum aliqua facit in fauorem hominũ, & tamen illa non facit, intereuenientibus aliquibus occasionibus ex parte hominũ, vt patet de regno Saulis, similiter interdum Deus intẽdebat nocere alicui, & propter aliquod, quod intercidit ex parte alterius, non nocet. vt patet de Syris, & rege Ioas, & similiter de Syris, & rege Asa, &c. 2. Paralipom. 216.c.1.B

Deus non mittit dæmones ad decipiendos homines, sic quòd velit homines decipi, bene tamen aliquãdo permittit, quòd dæmones decipiãt, & tentent, &c.2. Paralip. 248.c.1.B

Nec Deus dat dæmonibus officium decipiendi vel tentandi homines, bene tamen dat eis officium puniendi animas in inferno, &c.ibidem

Deus non mouet aliquam rem in genere causæ efficientis, sed bene in genere causæ finalis, scilicet vt amatum vel desideratum Mat.to.1. 112.c.1.G

Deus nunquam mouet homines ad volendum id, quod est malũ culpæ, &c.Mat.to 1. 121.c.4.H

De Deo nõ habemus cognitionem quid est proprie, sed quid non est, &c.Mat.to.1. 168.c.4.I

Dei consuetudo est, quòd si promittat alicui homini multa mala, & ille pœnitentiam agat, quòd cessabit ab illatione malorum, imo tũc conferet bona, &c. & econtra Mat.to.1. 173.c.4.G

Deus nũquam assumpsit aliquam corporalem figuram de aliquo elemento, solum ad apparendum, sed Angeli id faciebant, qui ipsum representabãt Mat.to.1. 210.c.3.G

Deus nunquam assumpsit aliquod corpus, nisi ad vnitatem personæ Mat.to.1. 210.c.4.F

Deus nunquam locutus est, loquendo de locutione proprie Mat.to.1.211.c.4.G, & Parad.33.col.1.C, & col.4.F

Deus, cum sit causa vniuersalis, ad omnem actum cõcurrit, cum in quolibet actu sit virtus eius, & efficacia maior, quam cuiuslibet agentis particularis illius effectus Mat.to.1. 228.c.1.B

Deus non est tentandus propter duo. primo, quia repugnat diuinæ bonitati, & potentiæ, diminuendo illam, &c. secundo propter eius magnam autoritatem, &c.Mat.to.1. 236.c.2.C

Deus aliquomodo tentat homines, tentatione habente duas conditiones, primo, quia per illam aliquid notificatur. secundo, quòd fit ad hanc intentionem vt aliquid notificetur, licet non concurrat ibi, rectium, scilicet quia Deus non intendit illam cognitionem vel experimentum per se accipere, cũ ipse omnia nouerit, & probatur exemplis Mat. to.1. 248.c.2.A.

Aliquando Deus tentat hominem de talibus rebus, de qualibus dæmon solet tentare, sed est differentia, quia dæmon tentat, vt in illis hominem vincat, & in peccatum deducat. Deus autem vt virtutes hominis notas faciat, vel vt ipsum cautiorem reddat.Matth.to.1. 248.c.3.F

Deus potest à nobis quadrupliciter cognosci, scilicet confuse & vniuersaliter, secundo per demonstrationem, tertio per fidem, quarto per essentiã. Mat. to.2. 24.c.3.F

Solus Deus potest cognosci per essentiam. Mat.to.2. fol.27.c.3.H. Et visio, qua ipsum videbimus per essentiam, est eadem cum visione, qua Deus seipsum videt, scilicet ex parte eius per quod videtur. Matth.to.2. 28.c.1.E

Deus per se vel per accidens non potest videri ab oculo corporali, nec sentiri aliquo sensu, hic: nec in patria. Matt.to.2.fol.30.col.1.B. Parado.f.32.c.4.G Nec potest aliquam assumere similitudinem, in qua videatur, aut loquatur. Parado. 33.c.4.C, &c.

Deum nemo potest comprehẽdere, nisi ipse seipsum. Matth.to.2. 30.c 4.F

Deus non potest videri ab aliquo ex puris naturalibus, sed solum ex gratia, vt probatur, super Matth. to.2. 37.c.3.G

Deus non exaudit curiosa petentes, super Matt.to.4. 153.col.3.H

Deus species non habet, quæ vniuoce ipsum possit representare. super Matth.to.4. 200.c.4.G

Quare Deus se vocet zelotem, Matth.tom.4.fol.222. col.3.G

Deus nonnunquam trahit homines nolentes ad malum pœnæ. Matth.to.5. 146.c.3.K

Deum in seipso nemo potest videre in statu viæ. Mat. to.2.fol.40.c.2.B. Contingit tamen quòd in statu viæ aliquis videat Deum per essentiam miraculose, & ad modicum tempus. Et talis non vocabitur simpliciter beatus, sed secũdum quid, nec talis pro tunc est proprie viator, saltem absolutè viator, cum participet in actu beatorum. Matth.tomo 2. fol.40. col.3.H

Quòd Deus sit beatus, probatur super Matth: to.2. fol.57.c.1.C. Et beatitudo eius est secundum intellectum, vt probatur ibid. fol.57.c.3.H. Et eius beatitudo continet in se omnes beatitudines, vt probatur.ibid. 58.c.1.A

Deus à iudicando, & prouidendo nomen accepit. Matth.to.2. 68.c.4.F

Deus in cœlo relucet, vt causa in effectu, & in euangelio, vt signatum in signo. Matth.tom.2. fol.212. col.3.K. Sed magis relucet in homine quã in euangelio, vel cruce, quia ista sunt propter hominem, secundum tamen apertam significationem, magis relucet in euangelio & in cruce. ibidem. fol.212. col.4.F

Deo imprecari maxima bona, bonum est, licet ipse habeat illa, immo ipse sit ipsamet bona essentialiter.Matth.to.2. 257.c.4.K

In Deo quomodo dicatur esse compassio. Matt.to.3. 11.c.3.I

Deus dicitur habere oculos modo loquendi humano. Psal.33.oculi domini super iustos.& Prouerb.3. in omni loco oculi tui contẽplantur bonos & malos.& Eccles.35. Omnia nuda sunt & aperta oculis eius.Matth.to.3. 10.c.3.I

Deus non disposuit agere quidquid potest, quia frustra esset ipsum esse iustum, quia sufficiebat ipsum esse potentem, &c.Matth.to.3. 232.c.4.k

Deus habet prouidentiam de brutis. Matth.tomo 3. 258.c.2.B

Sic Deus res conditas administrat, vt eas proprios motus agere sinat. super Matth.to.5. 117.c.4.H

Deum cognosci à creatura stat dupliciter, s. per quia est, & quid est, primo modo omnes cognoscunt Deum. secundo modo stat dupliciter, vno modo apprehendendo, alio modo comprehendendo, & isto secundo modo nemo nouit filium nisi pater. Matth.11.&c. super Matth.to.3. 288.c.3.k

Deus naturaliter absconditus est, ita vt à nullo intelligi possit, nisi seipsum ostendat. Matth.to.3.fol.287. col.3.G

De his, quæ Deus facit per se, & quæ Deus facit per ministros. Matth.to,4. 65.c.2.B

Solius Dei est facere in bono finire. Matt.to.5. fol.31. col.3.F

Deus magis colendus est per legem ab eo datam, quã per legem ab homine conditã. Mat.to.4.f.65.c.2.C

Deo conuenit esse propriè, sed non sic aliis. Mat.to.4. 110.c.2.E

Si nos comprehenderemus Deum, intellectus noster efficeretur increatus, quod est impossibile. Matth. to.3. 288.c.4.F

Deum cognoscere quid sit, stat dupliciter. Matt.to.3. 288.c.3.K

Deus, quando in vereri vel nouo testamento loquebatur, semper voluit occultari nube vel caligine aliqua, &c. Matt.to.4.fol.221.col.4.I. Et hoc faciebat vt tolleret occasionem idolatriæ.ibid.fol.222.c.1.B Et tunc non loquebatur Deus, per seipsum verba formando, sed per angelos. Et super magno negocio loquebatur angelus in persona Dei dicendo se Deum; in minoribus vero negocijs loquebatur angelus in persona sua, & apparebat in corpore assumpto.ibid. 222.c.2.B

Quæ faciat Deus per se, & per ministros. Matth.to.4. 65.c.2.C

In Deo omnia sunt æquiuocè. s. vt in causa & exemplari voluntariè representante, &c. Mat.to.4.f.239. col.1.E

In Deo nulla est virtus moralis, neque theologica. Matth.to.5. 6.c.2.D

Deus spiritualiter coli debet, & nõ corporaliter. Mat. to.4. 129.c.3.H

Deus prouidet per se omnia, sed non exequitur per se omnia. Matth.to.5. 26.c.4.I

Debita Deo sunt subiectio & reuerentia. Matth.to.5. 8.c.3.G

Deus dans plus de bono quàm sit debitum, & minus de malo, quàm sit debitum, nunquam facit iniustum. Matth.to.5. 179.c.3.G

Deo se committere nemo debet totaliter, nisi quando ipse nihil vltra facere potest. Matth.to.4. fol.81. col.3.K

Deo non appropinquamus loco, sed virtute & perfectione. Mat.to.4. 129.c.1.C

Deus magis colendus est per legem ab eo datam, quã per legem ab homine conditam. Matt.to.4. f.129. col.3.k

Deo parua non competunt, cum magnus sit. Matth. to.4. 149.c.1.A

Deus nunquam poterit tantum diligi, quantum diligibilis est. Matth.to.5. 134.c.1.B

Eorum, quæ dãtur à Deo, quædam dantur per modũ naturæ, & alia dantur gratuito. Mat.to.5.f.32.c.1.D

Præponere aliquid Deo est peccatum mortale. Matt. to.5. 143.c.1.B

Licet Deus sit naturaliter causa exẽplaris omnium, illa tamen non naturaliter, sed ex voluntate representat. Mat.to.4. 239.c.1.E

Quomodo Deus per multa media homines instruat. Matth.to.5. 27.c.3.F

Deus, destruendo res nostras, non facit nobis iniustũ. Matth.

Matth. to.5. 244.c.1.B
Apud Deũ omnia sũt possibilia. Mat.to.5.f.143.c.2.C
Deus habet potestatem super nostrã volitionem dupliciter, non tollẽdo nobis libertatem, nec eam impediendo. Matth.to.5. 146.c.1.E
Deus diligentius gubernat creaturam spiritualem q̃ corporalem. Matth.to.5. 31.c.1.B
Deum possumus vocare patrem & dominum, sed eũ dicere patrem maioris affectionis est. Et vocare dominum est maioris humiliationis. Matth.tomo 5. 258.c.4.G
Deus est vniuersalis rector vniuersi. Matth.to.5.f.31. col.3.I
Deus excellit omnia, & præcipue in duobus, s. in posse, & intelligere, & in his Christus volebat se ostendere Deum. Matth.to.6. 23.c.2.B
Dei volũtas dupliciter nobis cõstat. Mat.t.5. 85.c.2.A
Deus potest dupliciter accipi, vno modo distinguẽdo personas, alio modo non distinguendo illas. Matt. to.6. 161.c.4.K
Vbicunque Deus clare & permanẽter videtur, ibi est vita æterna. Mat.to.5. 127.c.2.E
Deus non habet propriè inimicos, sed large. Matth. to.6. 162.c.4.F
Deus mouet ad intelligendum. Mat.to.5. 148.c.1.E
Deus aliquãdo appellatur homo in sacris literis. Mat. to.6. 9.c.3.F
Deus iratus vtilior est homini, quàm Deus propitius. Mat.to.6. 23.c.4.K
Deus potest dici tripliciter peregrinari, &c. Mat.to.7. 32.c.1.D
Deus habet operationẽ in nobis dupliciter, vno modo quando confert dona, secundo modo, cum de donis exigit rationem cum lucro habito. Matth. to.7. 32.c.1.E
Deus potest dupliciter apprehendi, vno modo in se: alio modo in effectibus suis, primo modo apprehẽditur à beatis, &c. secundo modo a nobis a damnatis, & à dæmonibus. primo modo non potest alicui voluntati displicere. secundo modo potest odio haberi iuxta conditionem effectus, &c. Matt. to.7. 184.c.1.E
In Deo nõ distinguitur quidditas, indiuiduum & esse, sed sunt idem. in alijs vero substãtijs separatis quidditas distinguitur ab esse, licet nõ ab indiuiduo &c. Matth.to.7. 200.c.1.A
Deus potest considerari dupliciter: vno modo secundum se, idest secũdum illud quod est ei proprium, idest esse totius beatitudinis principium, & sic nullo modo potest cogitari sine delectatione. alio modo secundum id, q̃ est accidentale, idest in effectibus, vt pote punire vel facere contra voluntatem alicuius, & sic consideratio de Deo facit tristitiam, vel facere potest. primo modo non considerant damnati de Deo, bene tamen secundo modo &c. Matth.to.7. 217.c.4.K
Deus colendus est propter se, & nõ propter nostram vtilitatem, &c. Defen. 35.c.3.K
Omnia, quæ à Deo fiunt, in instanti producuntur. vt probatur in Parad. fol.33.c.3.H. nec huic obstat dicere, q̃ Christus loquebatur, mouebatur, comedebat, &c. Parad. 34.c.3.I
Deus loqui non potest. Parado.f.33.c.1.C. Et quamuis Christus loqueretur, & moueretur, &c. verbum tamen diuinum nihil horum faciebat secũdum se, licet esset persona agẽtis, patiẽtis, & loquentis, &c. Parado. 34.c.4.F
Deus in duobus est imitabilis. Mat.to.5. 205.c.3.F
Deus est pater omnis potestatis & iurisdictionis. Mat. to 5. 203.c.1.D
Non est malum petere, quod Deus nobis promittit. Mat.tomo 5 193.c.1.E
Deus nunquam dat minus de bono, quã sit debitum, neque plus de malo, Mat.tomo 5 180.c.1.A
Quæ sint bona, quæ Deus dat sine præiudicio, Matth. tomo 5 179.c.3.G
Ad solum Deum pertinet conuertere hominem ad se, Mat.tomo 5 157.c.4.K
Quomodo Deum diligat natura, & quomodo charitas, Mat.tomo 5 148.c.4.F
Deus est principium, & finis omnium, Mat.tomo 5. 148.c.3.k
Quis sit amor ille summus, quo Deũ diligimus, Mat. tomo 5 149.c.1.B
Dei auxilium est necessariũ in qualibet actione, Mat. tomo 5 150.c.3.H
Deus est summum bonum, Mat.to.5. 155.c.1.H
Quid sit ad Deum conuerti, Mat.to.5 155.c.1.I
Dei motio nullam aliam motionem præsupponit, qa est primum mouens, Mat.to.5 156.c.2.B
Cum Deus virtutes infundit, omnes simul infundit, Mat.tomo 5 157.c.3.F
Homo nihil facit nisi a Deo motus. Matth. tomo 5. 156.c.1.E
Deus operatur in instanti, sed natura successiue, Mat. tomo 5 210.c.2.A
Deus curat in instanti, Mat.tomo 5 248.c.1.B
Nunquam Deus sine necessitate ostendebat suã potestatem in nocendo, Mat.to.5 247.c.2.A
Apud Deum mille anni sunt sicut ictus oculi, Matth. tomo 5 219.c.2.G
Deus non facit nobis iniustum res nostras tollendo, quia illas possi demus precario, Mat.to.5 244.c.1.B
Deus non est testis falsitatis, Mat.tomo 5 254.c.1.D
Multa sunt a Deo, quæ sequi non possumus deuincti, Mat.tomo 5 256.c.1.A
Deus vbique est, Mat.tomo 5 264.c.3.H
Deus in veteri testamento vocabatur Dominus, sed in nouo vocatur pater, Mat.tomo 5 258.c.3.I
Quilibet homo est Deo debitor mortis, Mat.tomo 6. 6.col.2.B
Quare Deus vocetur homo, cum non sit homo, Mat. tomo 6 9.c.3.F
Inuitatio ad Dei conuiuium dupliciter fit, Mat.tomo 6 10.c.3.H
Quare Deus dicatur nonnunquam videre. Et aliquando non videre, Mat.tomo 6 16.c.2.E
Quanta debita essent Deo in vete. lege. Mat. tomo 6. 25.col.3.G
Deus nulla lege tenetur, Mat.tomo 6 33.c.1.C
Deus dupliciter nos magnificauit, Mat.to 6. 35.c.1.B
Homo quomodo sit ad similitudinem Dei, Matth. tomo 6 73.c.2.D
De conformitate inter nos & Deum, Matth.tomo 6. 73.col.3.H
Aliquid perfectionis est in Deo, quod non est in creaturis, Mat.tomo 6 73.c.3.I
Quando res dicantur esse Deo conformes Mat. to.6. 73.col.4.I
Dei visione glorificatur anima, Mat.to.6 78.c.2.E
Deus non infert pœnas bonis, sed malis, Mat. tom.6. 84.colum.1.E
Solus Deus scit rerum euentus, Mat.tom.6.84.c.2.B
Sed quare hoc sibi seruauerit, vide ibid.
Quare voluntas in via possit immediate amare Deũ, & non potest immediate cognoscere, Mat.tom.6. 132.c.2.A
Deus est natura ipsa entitatis, & bonitatis. Mat.tom.6 132.c.3.G
Deus in infinitũ clare, est visibilis, Mat. to.6. 133.c.1.
Causa diligendi Deum est diuina voluntas, Matthæi tomo 6 134.c.2.E
In dilectione Dei est duplex totalitas, Matthæi tomo 6 153.c.2.A
Homo quomodo sit similior Deo, quàm alteri homini, Matthæi tomo 6 144.c.3.G
Vnusquisque debet diligere Deum plusquam seipsum, Matthæi tomo 6 145.c.3.F
Deus est dilectionis principium, Matthæi tomo 6 147.c.1.E
Deus est maxime diligibilis, Mat.to.6. 148.c.2.A
Deum diligimus amicitia charitatis, Matthæi tomo 6 148.c.1.D
Naturalia sunt a Deo instituta, Matthæi tomo 6 151.c.1.B
Deus est veritas & bonitas, Mat.tomo 6. 158.c.4.F
Deus tripliciter accipitur, Mat.tomo 6 161.c.4.K
Deus solus est Magister, Mat.tomo 6 184.c.3.F
Inter docere Dei, & docere hominis quid intersit, Matthæi tomo 6 184.c.4.H
Deus solus est pater, Matth.tomo 6. 186.c.2.A. & tomo 3. 10.c.3.I
Deus omnia diligit, Mat.tomo 6 189.c.2.D
Deum Israel honorabant dupliciter gentes, quæ non conuertebantur ad Iudaismum, Matthæi tomo 6 193.c.2.E
Deus in corde nostro delectatur, Matthæi tomo 6 239.c.1.A
Deus solus reuelat altissima, Mat.to.6. 244.c.4.k
Deus non dat bis pœnam pro peccato, Matthæi tomo 6 249.c.4.k
Deus est rex absolute, cæteri autem cum additione, Matthæi tomo 6 266.c.1.C
Licet Deus possit omnia per se, non tamen facit omnia per se, Matthęi tomo 6 305.c.1.E
Deus præmium, aut pœnam dat sic, vel sic facientibus, Matthæi tomo 6 323.c.2.B
Deus interdum est auctor erroris, Matthæi tomo 6 314.c.1.E
Inter Deum, & animam nostram est matrimoniũ, Matthæi tomo 7 9.c.1.B
Deus est cordis inspector, Mat.tomo 7. 14.c.1.B
Quomodo Deus dicatur ignorare peccatores, Matthæi tomo 7 16.c.1.A
Deus solus omnia nostra nouit, Matthæi tomo 7 36.c.2.C
Deus nihil agit in hæc inferiora virtute rerum naturalium applicando naturaliter actiua passiuis, sed seipso nulla extrinseca adiuncta virtute hoc agit, Parado. 72.c.4.H
Solus Deus, qui bona tribuit, est illorum mensurator, Matthæi tomo 7 36.c.3.F
Dei operatio duplex, Mat.tomo 7 85.c.3.F
Dei iudicium duplex, Mat.tomo 7 85.c.3.F
Solius Dei est potestas immensa, Matthæi tomo 7 93.c.4.F
Deus est ipsa bonitas, Mat.tomo 7 95.c.2.B
Esse Dei est scire Dei, Mat.tomo 7 98.c.4.H
Tantum habet beatus de Deo, quantum vult, & nihil vult, quod statim non habeat, &c. Matthæi tomo 7 109.c.3.H
Deus solus est naturaliter beatus, Matthęi tomo 7. 119.c.1.B. & tomo 2 57.c.1.C
Deus est purus spiritus sola spirituali actione percepti bilis, Matthæi tomo 7 137.c.4.G
Deus est perfectus propterea, quia est immobilis, Matthæi tomo 7 142.c.4.K
Deus potest facere mille mundos æquales huic, Matthæi tomo 7 145.c.4.k
Deus dupliciter apprehenditur, Mat.to.7. 184.c.1.E
Deum quomodo iudicamus esse bonum, Matthæi tomo 7 184.c.2.A
Sine Deo non possumus aliquid efficere, Matthæi tomo 7 186.c.2.A
Speciale in Deo non est distingui quidditatem, & esse, Matthæi tomo 7 200.c.1.A
In Deo quidditas, indiuiduum, & esse sunt idem penitus, Matthęi tomo 7 200.c.1.A
Deus, per essentiam suam, plura intelligit, quàm aliquis alius, Matthæi tomo 7 206.c.4.F
Videns Dei essentiam non est necesse, quòd omnia intelligat per illam visionem, licet diuina essentia omnia eminenter contineat, Mat.to.7. 206.c.3.K
Deus quomodo cognoscat particularia, & quomodo vniuersalia, Matthęi tomo 7 208.c.4.k
In Deo est perfectio omnium inferiorum, per vnitatem & distinctionem substantiæ suæ, Mat.tomo 7 208.c.2.C
Dei proprium est Misereri, Mat.to.7. 222.c.3.F
Sola Dei visio beatos facit, Mat.to.7 228.c.4.I
Quãdo Deus vult dare alicui animam excellẽtẽ, &c. dat ei corpus, quod in conceptione sit optimè dispositum, &c. Mat.tomo 7 231.c.1.B
Dei voluntas nõ est simpliciter primum principium inæqualitatis beatitudinis, Mat.tomo 7 231.c.3.K
Quomodo Deus reuelabitur in die iudicij, Matthęi tomo 7 245.c.2.B
Deus nulli loco deest, Matthæi tomo 7. 269.c.1.B. & Exodi tomo 1 122.c.1.A
Deus indignatur, quando ei res despectæ offeruntur, Matthęi tomo 7 292.c.3.k
Contra Dei legem agere dupliciter accipitur, Matthęi tomo 7 296.c.4.I
Deum nullo modo posse moueri, Parado. 62. c.3.F & sequenti
In Deo esse augmentũ est impossibile, Para. 66.c.2.A Nec similiter est possibile in Deo esse alterationẽ, ibidem. Similiter nec posse moueri localiter, ibidem. 66.c.3.F
Deus neminem videt nec audit, licet sacra Scriptura videatur dicere oppositum, sed non dicit, quia in huiusmodi locutionibus condescendit fragilitati nostræ, & loquitur metaphorice, Parad. 67.c.4.G
Nec imperfectionem aliquam dicit, Deum non videre, nec audire in eo, quia ipse non videndo intelligit omnia, quę videns intelligere posset, & adhuc plura, quę per visum sunt nobis incognita, Similiter dicendum est de non videre, quod in nobis non contingit, Parad. 70.c.3.I
Deus p motũ nihil põt agere, qa causalitas p motũ repugnat infinitati pfectionis, Parad. 78.c.4.H
Deus cõtulit primo hoī, tã necessaria secũdũ indiuiduũ, q̃ secũdum speciem, Parado. 77.c.3.G
De Deo multa cõcedimus iuxta tropicũ sensum, q̃ secũdũ literã sunt falsissima, Parado. 228.c.2.C
Deũ dicimus tristari, & lætari secũdũ metaphorã, & trãsũptionẽ ad actꝰ humanos, &c. Parad 132.c.1.D
Deo multoties tribuit scriptura Sacra id, quod fit per Angelos, De Bea. Trin. 2.c.3.F
Deũ & Angelos credebãt Iudęi esse velut homines, quãquàm nõ videret. s. q̃ essent rõnales intelligendo, & q̃ haberent actus humanos habẽtes aliquam perfectionem, vt videre audire, &c. De Bea. Trin. 2.c.3.I
Dij. Aliqui dii colebantur a Gentibus, quia boni erant, & alii colebantur, ne nocerent, &c; Gen.57.c.2.E, Mat.tomo 3 171.c.1.E
De deorum multitudine apud Gentiles, qui plures q̃ tercenti erant, teste Marco Varrone in lib. sacrorũ, de quibus Aug.6. de Ciuit.c.8. Exo.to.1. 77.c.4.F

Universidad de Deusto Biblioteca

Antiqui illos fecerunt deos, qui multa illis tribuerũt beneficia, vt ait Aristo.3.Politi.& August.18.de Ciuit.cap.8.exemplum de Pallade, Cerere, &c.Exodi tomo 1 158.c.1.D
Deos suos antiqui aliquando coluerunt sine imaginibus, vt refert Marcus Varro.Exo.to.1. 166.c.1.B
Gentiles quosdam deos habebant selectos, alios semideos, alios rustica numina, dij selecti, & pręcipui erant viginti duo, e quibus plures ponebant cœlo preter Plutonem, Neptunum, Cererem, &c. de quibus Aug.in 6.& 7.de Ciuit.Exo.to.1.166.c.2.B
Omnes dij gentium sunt dęmonia, Matthæi tomo 7 24.c.1.E
De deorum varietate apud Gentiles, Exodi tomo 1. 166.c.3.D
Deos suos colebant Gentiles in excelsis & in nemorosis locis, Num.tomo 2. 41.c.1.E
Dij quot modis fuerint introducti, apud Gentes, Nume.tomo 2 41.c.2.C
Dij famosi Philisthinorum erant tres, s.Beelzebub, Astaroth, & Dagon.Iudi. 166.c.2.A
Deos gentium inuicem pugnare credebant Gentiles, 1.Regum.tomo 1. 56.c.3.F. 2.Paralipome. 192.c.2.G
Cuilibet deorum tribuebant Gentiles potestatem super vnam rem, & in illa erat excellentior aliis. 4. Regum. 4.c.2.B
De deorum Gentilium potestate varia, quam Gentiles ponebant, & de distinctione officiorum ipsorũ deorum, & de multis dictis poeticis circa hoc. 4. Regum. 168.c.4.I
De deorum varia potestate apud Gentiles, 4.Regum 168.c.4.F
Putabant Gentiles, quòd nũquam aliquis de diis suis permittebat cultores suos ab aliis gentibus opprimi, nisi cum poterat illos defendere. 2. Paralipom. 192.c.2.E. Putabant etiam, quòd homines possent interdum præualere contra deos, ibid.
Deos esse subiectos fatali dispositioni credebant Gentiles. 2. Paralip. 238.c.4.H
Deos suos esse corporeos credebant Gentiles, & congregari ad Concilium, & repugnare sibi 2.Paralip. 247.c.4.F
Dii singuli Gentilium suos cultus habebant, & ista fuit causa potissima odii gentium, contra Christianos, &c. Matthęi tomo 3 251.c.4.K
Multos modos deorum posuerunt Gentiles, nam quendam potentissimum ponebant, scilicet, Iouem. Alium sapientissimum, scilicet, Apollinem siue Phębum, &c. Matthæi tomo 4 17.c.4.G
Dii varii erant apud gentes, quidam, qui dicebantur selecti, illi, scilicet, quorum vterque parens erat deus, alii dicebantur semidei, quorum alter parẽtum deus erat, & alter non. Alii demum, qui rustica numina dicebantur, &c. Parad. 70.c.2.A
Deitas. Circa positionem deitatis nimis errauerunt antiqui, scilicet, Gentiles, nam omnes posuerunt deitatem, errauerunt tamen ponendo plures deos, & ponendo illos, ad quos nullo modo pertinebat deitas, &c. Et dixerunt deos suos diuisos esse in tres partes, quosdam vocauerunt selectos, alios semideos, alios vero rustica numina, &c. 3. Reg. 186.c.1.E
Deitas ad intra communicabils est, ad extra vero non, licet bene sit vnibilis, vel potius sibi aliquid vnire potens ad identitatem suppositi, sicut verbũ diuinum assumpsit hominem Christum ad vnitatem suppositi vel hypostasis, quod idem est in lingua Gręca, Exodi tomo 1 39.c.4.I
Quomodo tota deitas possit dici pater Christi, Mat. tomo 4 168.c.4.H
Deitas non potest videri sine gaudio, Matthæi tomo 7. 95.c.1.E
Deuteronomio. Quod scripsit Moyses, positum fuit in arca, anno quadragesimo ab exitu de Aegypto, vt patet Deut.31.Exodi tomo 2 213.c.4.K
Omnia verba scripta in Deuteronomio Moyses recitauit populo Israel Deuteron.1. ab eodem scripta, Deuter.31.Leui. 4.c.2.A
Totus liber Deutero. scriptus est in lapidibus ex mandato Dei. Deut.27.& Iosue 8.Leui. 5.c.1.C
Quæ in libro Deuteron. habentur, sunt posita per recapitulationem, quia ibi Moyses recitauit partem eorum, quæ in alijs scripta sunt, & multa eorum declarauit, itaquòd Deuteron. magis est legis explanatio, quàm legislatio, vt patet Deutero.1. cũ dicitur cępit Moyses explanare legem, & dicere Dominus Deus noster, Leui. 322.c.4.F
In lib. Deuteronomii ponuntur totius legis obseruãtiæ magis ad plenum, quàm in cęteris libris Moysi, & ideo illum præposuit Moyses cęteris libris, quia tantum, & amplius continet in virtute, quantũ & cęteri. Et sic hunc mandat memoriter retineri, vt patet p totũ: hũc iubet legi a nouis regib⁹, vt discãt timere Deũ, Deut.17. hũc etiã post quoslibet septẽ annos, in anno remissionis iubet legi corã toto populo, vt legẽ Dei suscipiãt salutarẽ. Ad cuius libri cõscriptionẽ multiplex causa mouere potuit. Prima, quia multa, quæ ad legẽ pertinẽt, hic addunt, q̃ in aliis libris nõ scripsit. Secũda quia multa in aliis libris ponunt dispersa, permixtis historiis, q̃ hic ponunt cõiũcta. Tertia, qa in aliis libris aliqua dicunt obscure, q̃ in hoc libro clarius habent, vt merito iste liber aliorũ librorũ sit summa, & suppletio, vt nõ immerito dicat a Gręcis, Dephteronomio, idest, lex noua. Nam deph. nouum significat, & nomos regulam, vel legem, &c. Deut. 1.A
Liber Deuteron. comparatur ad quatuor libros præcedentes, sicut comparatur lex noua gratiæ ad legem veterem. Deut. 1.A
Librum Deutero. proposuit Moyses verbotenus toti populo, vt quidam dicunt, sed quòd Iosue scripsit illum, quorum fundamenta referuntur, quæ & soluit auctor, & tandem concludit, quòd Moyses scripsit illum, Deut.2.c.2.B. Historia Scolastica, dicit, q Moyses totum hunc librum scripsit, sed Esdras principium & finem apposuit, Deut. 1.c.3.G
Contenta in lib. Deut. fuerunt dicta a Moyse in vno loco. s. in campestribus Moab, siue in valle, quę tota est contra phanum phegor, congregato omni populo, Deute. 4.c.1.B
In lib. Deute. est quædam recapitulatio, & ennarratio omnium, quæ acciderũt populo Israel, & referũtur eo ordine, quo gesta sunt, Deut. 17.c.1.A
In lib. Deu. q est totu⁹ legis recapitulatio, agit d oĩ gñe pceptorum, sed pcipue d iudicialib. Deut.18.c.2.E
Liber Deut. Hebraice dicitur Misuetorah, idest, secũda lex, & a quibusdam vocatur repetitio legis, & bene. Deut. 97.c.3.K
Pręcepta libri Deut. obligabant Iudæos in perpetuũ, Deuter. 151.c.1.E
Liber Deut. legebatur Iudæis de septẽnio in septẽnium coram toto Israel cõueniẽte ad Sanctuarium in festiuitate Tabernaculorum. Deut. 158.c.B
Librũ Deut. prius scripsit Moyses, q̃ cõtẽta in illo pdicaret populo, sed nõ pdicauit p scriptũ, vt pbabilius videtur dicendum. libros tamen pręcedẽtes hũc librũ, nõ tũc scripsit Moyses, sed prius i mõte Synai, saltẽ Exodũ, Genes. & maiorẽ partẽ Leuiti. Libri vero
vero numerorum cuius historia non transierat, postea paulatim scripsisse videtur. Et isti libri manserunt extra arcam, & multi illos transferebant, sic dicunt quidam, sed falsum est, Deut. 164.c.2.C
Librum Deut. quem scripsit Moyses, dedit Leuitis, vt tenerẽt eum in latere arcæ fęderis, vt patet Deuter.31. Iosue tomo 1 36.c.1.A
Totus liber Deuter. scriptus erat in lapidibus calce leuigatis, de quibus Iosue 8. Iosue tomo.1.154.c.2.D
In libro Deuteron. non ponuntur multa, quæ in alijs libris Moysi præcipiuntur, Iosue tomo 2.176.c.4.K
Liber Deuteronom. non erat in Arca fęderis, sed in quodam loco secretissimo in latere Arcæ. Iosue tomo 2. 187.c.4.I
Liber Deuteron. apud Hebræos dicitur Aldebarim, & si non corrupte scribatur, dicitur Ellehaddebarim, quod tantum significat sicut, hæc verba, idest, hæc sunt verba, 1.Reg.to.1. 10.c.4.F
Liber Deuterono. dabatur regibus in manibus cum coronabantur, qui excedit alios in quatuor, 4.Regum. 120.c.4.I
Dextera. Quid per dexteram & sinistram significetur, Matth.20.Mat.tomo 5. 194.c.4.K
Dextera ad mouendum agilior est, sinistra vero ad defendendum aptior. Exo.tomo 1. 120.c.4.F
Dextera, de qua Exod.33. vbi dicitur, & protegam dextera mea, capitur pro nube densa, qua operiebatur foramen petræ, vbi erat Moyses, Exodi tomo 2 161.c.1.A
Diabolus. Quare sic incęperit tentare Euam dicens: Quare præcepit vobis Deus, &c. & non dixit, quod comederent. Gen. 18.c.3.H
Diabolus in tentatione primorum parentum se habuit, sicut inuidus, cum cupido quodam in quadã ciuitate, & narratur fabula, Gen. 20.c.4.I
Diaboli pectus superbia est, Gen. 21.c.1.C
Diabolus terram comedit. i. homines terrena desiderantes sibi incorporat, Gen. 21.c.1.E
Diaboli semen est praua suggestio, & mulieris semẽ est recta operatio. Gen. 21.c.2.C
Diaboli peccatum quale verè fuerit, Genesis, 142. col.1.D
Diaboli caput est principium tentationis, Genesis 21.c.2.B
Diabolus, qui tentauit primos parentes, creditur fuisse Lucifer. Gen. 21.c.2.D
Diaboli officium est tentare, Gen. 156.c.1.C
Diabolus tentauit Euam, non quia Deus pręceperit ei, vt tentaret, sed propter inuidiam &c. finis autem, & intentio diaboli fuit inducere hominem ad peccandum ex inuidia. Gen. 156.c.1.C
Diabolus promptus est de se inferre quæcunque mala, nisi prohibeatur, & prohibetur, quia non permittit Deus. semper ipse habet voluntatem nocẽdi, Gen. 156.c.1.D
Diabolus non inuidebat homini, quòd in Paradiso terrestri maneret, &c. sed quia homo poterat beatificari spiritualiter per diuinam visionem, quam diabolus poterat habere. Gen. 156.c.2.C
Diabolus potius doluit de bono hominis, quàm voluerit ei malum inferre. Gen. 156.c.3.F
Diabolus quare tentauerit mulierem in aliquo corporali apparẽti, & nõ tẽtauerit interius, Ge.156.c.4.F
Diabolus quare in forma serpẽtis tentauerit Euã, & nõ in humana specie, Ge.156.c.4.K. Nec debuit apparere in figura Angeli boni, ne esset fortis tẽtatio. ibi.156.c.1.E. Nec apparuit in propria figura. s. in figura deformi, & tenebrosa, quales ipsi sunt intus.
Index Alphonsi Tostati.
Genesis 157.c.2.E
Diabolus est nomen commune omnibus dęmonib⁹, licet aliqua sint nomina eorum quasi propria, vt Sathan, vel Sathanas, Mat.tom.7. 119.c.4.F
Quid diabolus significet Hebraicæ, & Grçcè, Matth. tomo 7 119.c.4.F
Diabolus ideo in propria figura nõ apparuit Euę, ne nimis illius fraus manifestaretur, vt dicit Magister 2.Sent.dist.21. qui secutus est sacram Scripturam, quæ dat dęmonibus formam, in qua appareant, & illam vocant formam suam, nam 2. Corin.10. sathanas transfigurat se in Angelum lucis, Genesis 157.c.3.F
Diabolus mouit linguam serpentis, sicut Angelus linguam asinæ Balaam, Gen. 159.c.2.E
Diabolus ad tentandum Euam, quare potius acceperit serpentem, quàm aliud animal, refertur opinio Magistri 2.Sent.distin.21.s. quòd non fuit permissum aliud animal accipere propter multa, sed vera causa fuit, quia Deus voluit, vt appareret in illa figura, quę explicaret illius astutiam, & hoc poterat fieri propter duo. Gen. 158.c.1.A
Diabolus habuit quatuor neçessaria ad formationem vocis in serpente, de quibus dicitur Gen. 162.c.2.E
Diabolus per serpentem loquebatur tanquam per instrumentum, serpente ignorãte, quod intenderet, & faceret dęmon &c. Gen. 163.c.2.E
Diabolus quare magis aggressus est Euam quàm Adam, & vnde cognouerit Euam debiliorem esse ad resistendum, Gen. 165.c.4.G
Diabolus quare aggressus sit Euam solitariam, Gen. 166.c.1.A
Diabolus tentans Euam, quare proposuerit illi dicens: Cur pręcepit vobis Deus, &c. faciens mentionem de pręcepto, refertur opinio Augusti, & impugnatur, Gen.166.c.3.G. Et postea ponitur sententia Auctoris, ibidem. 166.c.4.H
Diabolus quare non timeat facere, aut dicere aliquid contra Deum, Gen. 171.c.1.C
In diabolo inuentum est primum mendacium, & propter hoc causa est omnium mẽdaciorum, Gen. 171.c.1.D
Diabolo proprium est, & naturale mentiri, Genes. 171.c.1.E
Diabolus quare nõ timuerit proponere mulieri hoc falsum, scilicet, nequaquam moriemini, Gen. 171.c.2.E
Diabolus putauit, quòd Eua magis crederet ei, quàm Deo, & hoc ex leuitate mulieris, & paruitate iudicij. Gen. 171.c.3.F
Diabolus quare dixerit mulieri, eritis sicut dij, &c. assignantur rationes. Gen. 171.c.3.H
Diabolus dicẽdo, nequaquam moriemini, fecit Deũ mẽdacem, secundo fecit eum inuidum, quasi ideo vetuerit ne comederent, &c. ne. s. efficerentur sicut dij, Gen. 171.c.c.3.K
Diabolus non tentauit Adam postquam tentauit Euam, quia non est ausus, vel quia per mulierem tanquam per conuenientiorem modum voluit tẽtare, Gen. 182.c.3. F, Si tamen Eua non induxisset virum ad comedendum, nihilominus tentaret eum diabolus, siue per serpentem, siue per alium modum, Gen. 182.c.3.G
Diabolo non debemus imprecari maledictionem, Gen. 307.c.2.A
Diabolus, cum sit inuidus, semper conatur inducere hominem ad quodcunque malum, sed si non facit, ideo est, quia Deus resistit per operationem Angeli boni, & custodis, exemplo Iob.1.Paralipom. 232.c.4.I

Universidad de Deusto Biblioteca

Diabolus dicitur absolute malus, eo q̃ est excellēter malus, & quia in malo firmatus, & quia nititur ceteros efficere malos, Mat. tomo 4 56.c.2.A

Diabolus dicitur Dei, & hominis inimicus, Matthæi tomo 4 57.c.3.G

Diabolus vocatur inimicus homo in parabola zizaniorum, Mat. 13. propter multa, Mat. to. 4. 61.c.4.F

Nā diaboli, inimicitia est præcipue cōtra Deū, ibid.

Diabolus est in sacris literis aliquando capitur, vt est nomen commune, & aliquando, vt est nomen proprium vnius dęmonis, qui est princeps dęmonum, Mat. tomo 4. 194.c.2.A

Diabolus quomodo tentet viros bonos, Mat. tom. 5, 2.c.4.k

Diabolo nunquam deest occasio tentandi, Matthæi tomo 5 3.c.1.A

Diabolus Hebraice, dicitur deorsum fluens, Græce vero dicitur criminator, Mat. to. 7. 119.c.4.F

Reliquà de diabolo, vide in dictione dæmon.

Diaconus. Diaconi debent magis vacare eleemosynis, quàm cantare, Matthæi tomo 3. 45.c.3.I

Diagoras Philosophus Deos esse in dubium reuocauit: Protagoras omnino negauit. Exodi tomo 1. 116.c.3.H. & de Statu Animarum, 2.c.3.G. Parād, 36.c.4.I

Dialectica. Dialecticæ assecutiua est Rhetorica, Gen. 1.A

Dialectica est ratio quædam differendi, idest, regula inueniendi & comprobandi verum. Et est magis modus sciendi quàm scientia. Gen. 15.c.3.F

Dialectæ maximus præceptor fuit Aristoteles, quā se solum inuenisse gloriatur in fine, 2. Elenchorum Gen. fo. 1. A. & 15.c.3.F

Dialecticus. Dialecticorum principia, a quibus ipsa dialectica dicitur ars, humanæ sunt adinuentiones. Gen. 1. A.

Dialecticus veritates inuestigat, Matthæi tomo 6 66.c.D

Diameter. Circulus cuius per ijphęria est duodecim cubitorum, habet diametrum quasi quatuor cubitorum, quia omnis diameter triplicatus cum septima parte sui constituit circulum 3. Reg. 62.c.4. K.2. Paralip. 47.c.1.D. & 51.c.1.B.

Diana. Dianæ immolabātur viscera canis. Exo. tomo 1 54.c.2.A

Dicere dici. Circa dicere Dei, de quo Genes. 1. dicitur, dixit Deus, &c. possumus dicere nihil horum esse dictum, eorum scilicet, quæ ibidem asseruntur dicta, bene tamen factum est quicquid significatur per ea, quæ asserūtur dicta, Gen. 111.c.3.G

Pro dicere Dei, de quo habetur in scripturis, sumenda est regula, quòd si id, quod dicitur potest competere Angelis, intelligatur sermo dictus, vel locutio mentalis ad Angelos: sed si id, quod dicitur, nō potest competere Angelis, sed soli Deo, intelligitur quasi ibi sit sermo vnius personæ diuinæ ad alteram, licet in veritate, nullus sermo, aut dicere spirituale sit, Gen. 131.c.2.E

Dicere Dei, de quo Gen. 1. dicitur, dixit Deus, &c. significat Dei intelligere practicum, & velle, &c. vel quia Deus sine difficultate fecit omnia, vel pertinent ad patrem, prout per filium omnia operatur, Gen. 5.c.2.B

Homo libentius dicit de se fœlicia, quàm tristia, Mat. tomo 5 187.c.4.k

Quomodo pater in diuinis dicat filio, sede a dextris meis, Matthæi tomo 6 162.c.2.B

Christus interdum de se magna dicebat, & interdum tacebat Matthęi tomo 7. 107.c.3.F. Et dum aliqua de se dicebat, tria obseruabat, ibidem.

Ea, quæ dicuntur particulariter, oportet multum explicari, Matthæi tomo 3. 279.c.4.k

Dictamen. Quicquid est de dictamine rationis, in homine, est de iure naturali, Matthæi tomo 5. 84.c.3.k

Dictator. Apud Romanos, habebat omnē potestatem absolutè super consules, & omnes magistratus, & dignitates Romanas in bellis, & durabat solis quinque mensibus, & in fine eorum veniebat Romam ad deponēda signa dictaturæ, etiam si tunc bellum instaret, & si vir probus fuisset, iterum de nouo eligebatur, Genes. 366.c.4.F

Didrachma. Prima vice, qua Christus solui didrachma cōtigit, quòd colligentes didrachma dixerunt Petro, magister vester non soluit didrachma? Itaquod nunquam prius soluerat, neque peritum est ab eo, Matthæi tomo 4. 274.c.1.D

Ab eis tantum petebatur didrachma, qui erant capitadomorum, Matthęi tomo 4. 274.c.1.E

Didrachma est nomē compositum, de, de, & drachma quasi duplex drachma. Et dicunt quidam, quòd drachma est octaua pars vnciæ, quæ valet sex obolos, Matthæi tomo 4. 274.c.2.E

Didrachmatis solutio pertinebat aliquo modo ad Petrum, Matthæi tomo 4. 276.c.3.G

Dies. Sex dies creationis refert Augustinus ad sex varias cogitationes Angelorum, & nō ad rerum distinctam, & successiuam creationem, Genesis. 1.c.4.F

Quòd Dominus non benedixerit operibus diei secundæ, multiplex assignatur causa, sed inter omnes præcipua est, quòd benedicens opera, tertię diei benedixerit, & opera secundæ diei, Gen. 6.c.1.C

In tertia die agitur de duobus, scilicet, de congregatione aquarum, & productione arborum, & istud opus est de distinctione materiæ elementaris, & licet ibi fiat mentio de aqua, & terra, tamen sub intelliguntur duo alia elementa, scilicet, aer, & ignis, Genesis. 6.c.2.A

A quarta die incipit ornatus, vel operatio corū, quæ pertinent ad ornatum, & nō ad distinctionem, sed ad rerum distinctarum ornatum. Gen. 7.c.2.B

Die quarta ponitur ornatus cœlestis, Gen. 7.c.4.I

In die quta ponit ornatus elemētorū, & primo aeris & aquę, sed ignis nō habet ornatū, Gen. 7.c.4.I

In die sexta ponit formatio brutorū, & deinde hominum formatio, Gen. 8.c.1.A

Quòd die septima cōpleuerit Dñs opus quod fecerat, quo modo habet intelligi, Gen. 10.c.3.G

Die septima dī Deus requiesse ab oī opere, qa. scilicet uit nouas creaturas cōdere, qa nihil postea a Deo productū est, cuius simile in specie, prius nō productū est, cuius similia imperfecta, quæ generantur ex putrefactione, &c. Gen. 10.c.4.G

Benedictio diei septimę pōt referri ad diē septimam, vel ad res existentes in die septimo, si ad secūdum sensus, est benedixit. i. multiplicauit, non creando vel producendo, sed perficiendo, vel conseruando in generationibus, & actionibus suis, &c. si ad primū, sensus est, q̃ in die septima incępit tradere legibus vniuersaliter bñdictionē suā. i. multiplicationē & sanctificauit. i. applicuit suo cultui, Gen. 11.c.1.B

Dies septima, in qua Deus requeuit, significat anagogicè hominis beatitudinem, Gen. 11.c.3.D

Per

Per tres dies, de quibus Exodi 5. dicitur, vt eamus viā trium dierum, aliqui Hebræi dicunt intelligi debere tres menses, &c. sed hoc non videtur multum rationabile, & dicēdum est, quòd intelligit̃ textus, vt sonant verba, Exodi tomo 1 32.c.1.A

Ex magnitudine lucis fit dies, Matthæi tomo 7. 140.c.3.F

Cōueniens fuit nobis, diem mortis ignorare, Matth. tomo 6 321.c.4.I

Dies, secundum Hebræos, incipit ab Occasu Solis, vt patet Leui. 23. cum dicitur a vespera in vesperam celebrabitis sabbatha vestra, Exodi tomo 1. 74.c.3.H

Quidam dies, apud Hebræos erant sancti, vt sabbatha, alii sancti, & solennes, vt duo dies Paschæ. s. primus & vltimus, & festum hebdomadarum, & festum scenophegiæ, & dies propitiationis, & dicebantur solēnes, quia in illis fiebant specialia sacrificia, aut oblationes, vel quędam alia pertinentia ad magnitudinem horum dierum, quæ non fiebant in aliis, Exodi tomo 1 80.c.3.F

Primæ & secundæ diei operatio per solum Deum fieri potuit, Exodi tomo 2. 111.c.4 H. & tertiæ diei operatio potuit fieri in instanti & succesiue. Et quartæ diei operatio facta est in instanti. Quintæ diei, & sextæ operationes, scilicet, productio animalium brutorum aquatilium, & volatilium, & gressibilium, licet magis instantaneas, quàm successiuas fuisse veritati propinquum sit, vtrumque tamen sine errore dici potest, vt probatur ibidem. Septem diebus debebant manere sacerdotes in Sanctuario, quando consecrabantur, Leui. 8. quos per Tropologiam applicat Auctor ad Sacerdotes, & Episcopos legis Christi, Leui. 71.c.1.A

Per dies septem computatur omne tempus apud Iudæos, scilicet, circulatio septem dierum, Leui. 257.c.1.A. Et ista circulatio septem dierum inuenta est propter duo. primo ex diuina operatione, qa creauit mundum in sex diebus, & in septimo requieuit. Gen. 2. & Exo. 20. & 31. secundo ex natura rerum, scilicet, quia dirigimur per motum septem planetarum, Leui. 257.c.2.B

Diem septimam vocant Iudęi sabbathum, quia Deus tunc requieuit ab omni opere, &c. & nos Christiani, quia illa die corpus Domini requieuit in sepulchro, diem vero Dominicam dicimus sic propter Domini resurrectionem, &c. Leui. 257.c.3.G

Gentibus quibusdam habitantibus iuxta alterum polorum dies est spacium vnius mensis, & aliis spaciū duorum mensium, &c. vsque ad medium annum, Iosue tomo 1 120.c.2.E

In terra Chanaan dies non sunt magni, quia terra illa est multum meridiana, nec dies peruenire possunt ad tredecim horas, & dimidiā, vel quatuordecim, Iosue tomo 1. 183.c.4.G

Dies & horæ fiunt per motum Solis, sed non principaliter, sed tanquam per instrumentum, nam principaliter fiunt per primum mobile, Iosue tomo 1. 200.c.2.B

Dies illa, in qua stetit Sol, Iosue 10. quomodo fuerit maior, quàm dies, in qua retrocessit Sol sub Ezechia 4. Reg. 20. referuntur opiniones, & improbatur opinio Dyonisii tenentis oppositum, Iosue tomo 1. 203.c.3.I.4.Reg. 205.c.1.D

Dies in plurali numero interdum accipitur p̃ anno, apud Hebręos, quia. s. ponit sine adiectiuo, & sine determinatione alicuius numeri, Iudi. 176.c.4.H

Dies mortis alicuius accipit̃ tripliciter, vno modo pro die, quo moriē, alio modo pro die, quo Deus præfiuit ipsum moriturū, tertio modo pro die, quo finitur periodus eius. 1. Reg. to. 2. 128.c.1.B

Dies, secūdū cōsuetudinē scripturæ, & vulgi, incipit ab ortu crepusculi matutini, quod incipit ante ortū Solis quasi per horam, & quartam partem horæ, Mat. tomo 4 31.c.1.A

Dies computatur vsque ad finem crepusculi vespertini, Mat. tomo 4 31.c.1.B

Dies interdum ponitur pro anno in sacris literis, Matthæi tomo 4 31.c.2.E

Dies natales sanctorū nō nisi tres celebrat Ecclesia. s. Christi, matris eius, & Ioā. Baptistę & hos, nō quia nati sunt, sed qa diuinitus nati sunt, Mat. 4. 74.c.4.H

Dies incipit declinare, qñ Sol incipit descendere a cōtactu circuli Meridiani, Mat. to. 4. 85.c.4.k

Dies maximus illis, qui existunt sub quinto climate, accedit ad quindecim horas, vel quasi, & nox maxima ad totidem, Defen. 45.c.3.K

Dies apud æquinoctia ante & post valde crescit, & apud Solstitia, ante & post modicū crescūt, & decrescunt magno tempore. Defen. 46.c.2.C

De dierum cremento, & decremento, Defensorium 46.c.2.C

Dies decrescunt, declinante Sole vsque ad Tropicū, vel caput Capricorni, & a Tropico Capricorni incipiunt crescere dies, Defen. 46.c.3.k

Dies Bissextilis est in singulis quatuor annis. Defen. 48.c.3.F

Dies Dominica. Diei Dominicæ obseruatio non est de iure diuino, Mat. tomo 6 209.c.4.G

Dies Dominica præcipitur obseruari per diem integrum. s. viginti quatuor horarum, vt patet extra de ferijs, in c. oēs dies dñicos, a vespera in vesperā cū oī veneratione decernimus obseruari. Ex. 1. 1. 171.c.3.F

Dies Dominicus fuit primus dies sęculi, & patet hoc, quia dies sabbathi fuit septimus, & ita constat, quia eōputando omnes septenarios dierū manebit præcisus numerus ab origine sęculi, quod alias non cōtingeret, Leui. 256.c.3.K. Et Iudæi sciuerunt q̃ dies esset septimus. i. sabbathum, & quæ prima dies, a Moyse cognoscēte hoc spiritu prophetico, & qūo essent computandi sex dies, & hoc sciuerunt ab eo in monte Helin, & illa computatio non fuit postea tradita obliuioni, sed semper ex tunc distinctū fuit tēpus per hebdomadas, Leui. 257.c.2.D

In diebus dominicis nulla sententia criminalis tradit̃ executioni publicæ, extra de feriis. cap. omnes dies dominicos, 2. Reg 126.c.4.I

Diei dominicæ obseruatio non est de iure diuino, sed de iure humano canonico, quia potest Ecclesia mutare in aliam diem, & totaliter tollere, & dispensare in eius obseruatione, Matthæi tomo 6. 209.c.4.G

In die dominico non permittitur aliquem verberari ordine iudiciario, vel occidi, immo nec causam agi, aut sententiam dari, vt patet extra de feriis. capitulo, omnes dies dominicos, Defenso. 12.c.3.F

Dies Natalitius. Contra illos, qui dies natalitios celebrāt Mat. tomo 4. 74.c.4.G

Dies natales nostros quomodo poterimus laudabiliter celebrare, Mat. to. 4. 75.c.1.C

Duo reperiuntur in sacra Scriptura, qui dies natales celebrauerunt, scilicet, Pharao, & Herodes, Matthæi tomo 4. 75.c.2.A

Dies Aegyptiaci. Dicuntur habere malam influentiam, & verissimè sic est, nec dicuntur a plagis illatis Aegyptijs, vt falso quidam dicunt, sed quia Aegyptii,

Universidad de Deusto

qui fuerunt periti ſſimi in aſtrologia hos dies nociuos inuenerunt, Exo. tomo 1. 77.c.1.E

Dies Aegyptiacos non obſeruari, mandat Eccleſia, ne Gentilitatis ſuperſtitionibus ſtudeamus, ſicut patet de Concilio Martini Papæ, & habetur in Decretis, 26.q.5.cap. non licet hominibus Chriſtianis. Et de his Auguſtinus lib. 5. de Ciui. in principio per aliqua capitula, vbi agit de fato, nec Eccleſia in hoc repugnat virtuti aſtrorum, quia tantum prętendit ne credamus, quòd voluntas noſtra ſubdatur influxibus cœleſtibus, ſicut credebant Gentiles, & tangit illud Seneca in ſeptima Tragędia, & Ouidius 9. Metamor. Exodi tomo 1 77.c.2.A

Dies criticus. De diebus criticis medicorum, Gen. 35.c.4.I

Dies iudicij. In die iudicij ceſſabit omnis motus cęleſtis in perpetuum, & Sol ſtabit in Oriente, & Luna in Occidente, Geneſis 19.c.4.F

Ante diem iudicij erunt tempora fęlicia ſine bellis, ſine temporalibus anguſtijs, ita vt homines poſſint vacare delitijs, &c. vt ex verbis Chriſti colligitur, Luc. 17, & Mat. 24. Gen. 49.c.2.E

Poſt diem iudicij ceſſabit omnis principatus, & dęmones non torquebunt alios damnatos, ſed omnes pariter torquebuntur a Deo, Gen. 213.c.2.B

Poſt diem iudicij, non erunt generationes, neque corruptiones, Exodi tomo 1 250.c.1.C

Dies iudicij dupliciter accipitur, vno modo pro die generalis reſurrectionis, alio modo pro die mortis cuiuſque hominis, primo modo capitur cum diem iudicij abſolute vocamus, Matthæi tomo tertio, 247.c.1.A

In die iudicij duplex erit ſeparatio, malorum a bonis, Mat. tomo 4 65.c.2.E

Dies iudicij eſt nobis ignotus, Mat. tomo 7. 36.c.1.B Et non ſolum per naturalem cognitionem, ſed etiam per ſcripturas, & per reuelationem, Matthęi tomo 7. 86.c.3.G. Et licet Deus poſſet reuelare diē iudicij, non conſtat tamen, quòd reuelauerit alicui, immo veriſimiliter dici poteſt, quòd nulli reuelauerit, neque reuelabit, vt probatur ibidem. Nec expedit nobis ſcire diem iudicij propter multa ibidem 87.c.2.B

In die iudicit reuelabit Deus omnia, quæ abſcondita ſunt, Mat. tomo 7 85.c.4.F

Iudicare in die iudicij multipliciter accipitur, Matth. tomo 5 165.c.3.I

Dies iudicii latet homines, & angelos, & reuelari nō debet, nec expedit reuelari, Mat, to. 6. 82.c.2.E

Chriſtus prædicens diem iudicij, non reuelauit tępus determinatum, ſicut & aliquorum aliorum, Matt, tomo 6 83.c.3.k

Dies iudicii ex improuiſo veniet, Matt. to. 6. 311.c.2.B Et tunc multi inopinato peribunt, ibidem.

Quomodo habet intelligi, quòd diem iudicii nemo ſciat, nec angeli, Matthæi tomo 6. 312.c.2.B. Et ab illius diei cognitione, quomodo excludatur filius, ibidem, 314.c.2.A

Ante diem iudicii, ignis de cęlo deſcędet, & omnes morientur, vt reſurgant, Mat. to. 6. 317.c.4.H

Boni in die iudicii, erunt cum Chriſto iudicantes, vel audientes, Matthæi tomo 6 318.c.3.G

Tempus diei iudicii, ſubito veniet, Mathęi tomo 6. 320.c.3.G, Et ideo vigilanter eſt expectandus, ibid. 321.c.2.C

Iudicii dies, & tempus antichriſti differunt, Matthæi tomo 6. 330.c.2.C Et dicentes prope eſſe tempus antichriſti, & diem futuri iudicii, male dicunt, ibidem

In die iudicii erit omnibus tunc viuentibus mors ſubitanea, Mat. to. 6. 331.c.1.A

Quia prius mori debent iudicandi, quàm iudicentur, Matthæi tomo 7 84.c.4.K

Diem iudicii ignorari dupliciter prodeſt, Matthæi tomo 7 87.c.7.H

Quare dies iudicii dicatur vltimus dies, & nouiſſima hora, Matthęi tomo 7 88.c.3.G

In die iudicii corpora ſanctorum erunt fulgida, Mat. tomo 7 89.c.4.K

Quicunque in die iudicii habuerit peccatum mortale, damnabitur, Mat. tomo 7 90.c.4.H

Cętera de die iudicii, vide in dicti one, iudicium vniuerſale.

Diffamator. De diffamatoribus, Leuiti. 185.c.1.A

Differre. Differentia. Differre per excellētiam poteſt eſſe aliquando in differentia ſpecifica, & aliquando non, Mat. tomo 2 166.c.3.G

Differentias ſubſtātiales neceſſe eſt eſſe ignotas, quia formæ quantum ad actus formales ſunt ignotæ, & ideo aſſignamus differentias per circumlocutionem, Mat. tomo 7 150.c.4.k

Differentia, quæ per eſſentiam fit, non poteſt eſſe minor quàm ſpecifica, cum in eſſentiis ſpecies ſint vltimæ, Parado. 58.c.4.G

Difficultas. Eſt reſiſtentia patientis ad non patiendum. Et difficultas maior vel minor prouenit ex inæqualitate proportionis reſiſtentię ad agens. 2. Paralip. 161.c.2.A

Difficultas in aliquo opere conſideratur ſecundum virtutem operantis, Mat. to. 3. 291.c.1.E

Digeſtio. Digeſtio quare fiat fortior in ſomno quàm in vigilia, Exodi tomo 1. 171. c.1. C.1. Reg. to. 1. 29. c.2.A

Digeſtiua potentia licet in ſtomacho, & hepate magis appareat, in toto tamen corpore fit, quia in omnibus membris digeſtio celebratur, ſimiliter & virtus expulſiua, & atractiua, Exodi tomo 1. 81.c.4.k

De digeſtione, & quomodo fiat, Leuit. 116.c.2.A Matthæi tomo 4 38.c.3.G

Per digeſtionem ſeparat natura aliquod impurum a puro, & vbi maior fit digeſtio illud purum purius manet, Leui. 116.c.2.D

Superfluum tertiæ digeſtionis emittitur per poros, ſiue per ſudorem, ſiue per fumoſitates, &c. Leui. 118.c.2.C

Digeſtio melius fit in nocte, Matthæi tomo 3. 97.c.1.B

Digitus. Dei dicitur poteſtas eius, Matthæi tomo 4 13.c.3.k

Dignitas. Nulla maior dignitas, vel honor poſſeſſione regni cœlorum, Matthæi tomo 5 123.c.2.A

Dignitates dicimus propoſitiones quaſdam, quia veritas earum ita eſt nota, vt dignum ſit eis aſſentiri, Exodi tomo 1. 156.c.3.F

Pauperum dignitas refertur, Matthæi tomo 7. 117.c.1.A

Dignitatem & prælaturam optare non licet, & multo magis nec petere, Leui. 62.c.4.H

Dignitatem Eccleſiaſticam appetere non eſt ſatis rutum, Mat. tomo 5 204.c.4.G

Dignitates ſtatus, & præeminentiæ, licet non faciant hominem virtuoſum, ſignificant tamen hominē debere virtuoſum eſſe, Mat. to. 1. 33.c.2.B

Nulla maior dignitas pōt eſſe, quàm eſſe Chriſtianū & credere in Chriſtum, Mat. tomo 3 263.c.4.H

Dignum. A digniori fit denominatio, Matthæi tomo 6 158.c.1.A

Dupliciter aliquis dicitur eſſe dignus aliquo bono diuino, vel ſecundum præſentem iuſtitiam, vel ſecundum firmam Dei ſententiam, vt ſunt prædeſtinati, & ſic dupliciter dicuntur aliqui ſcripti in libro vitæ, Matthæi tomo 3 243.c.3.G

Dignus aliqua re dicitur dupliciter, vno modo, quod habeat ius, alio modo, quòd inſit ei aliqua congruitas ad habendum, Mat. tomo 4 173.c.1.E

Quòd aliquid ſit dignum agere, vel pati, ſtat dupliciter, vno modo naturaliter, quæ vocatur dignitas ęquiualentiæ, alio modo dignitate congruentiæ, vel complacentiæ, Parado. 18.c.1.E

Dij ſylueſtres, Parado. 95.c.3.H

Diligere. Dilectio. Vxor magis diligēda eſt quàm pater, vel mater, dilectione cauſata ex communicatione neceſſaria, dilectione tamen cauſata ex ſuſcepto beneficio, magis ſunt parentes diligendi, & tanta reuerentia ad eos habenda quanta fuit quantitas beneficij, Deutero. 76.c.1.E

Magis tenemur diligere parentes quàm filios ſecundum rationem, & charitatem, non tamen ſecundū naturam, Deutero. 76.c.2.E

Dilectio dura eſt, vt mors, Exo. tomo 1 62.c.2.B

Magis diligit mater filium, quàm vxor virum 1. Regum tomo 2 15.c.2.A

Res eſt diligenda ſecundum, quòd in ea reperitur ratio bonitatis, Matthæi tomo 3 103.c.3.F

Ad diligendum Deo in toto corde, oportet tollere omnia offendicula, quæ impediunt eius dilectionem 2. Paralip. 82.c.3.H

Diligere Deum ſuper omnia poteſt homo in ſolis naturalibus conſtitutus, ſcilicet, in natura integra, dum tamen illa naturalia non ſint deprauata, vel diminuta, licet ex charitate non diligat, Matthæi tomo 4 148.c.2.C

Vnde prouenit, quòd cognita aliqua muliere ab aliquo homine, poſtea eam odiat, cum prius eam magno opere dilexerit, Mat. to. 5. 90.c.1.E

In dilectione proximi clauditur dilectio Dei, Matthæi tomo 5 129.c.2.B

Dilectio proximi præſupponit neceſſario dilectionem Dei, Matthæi tomo 5 129.c.2.C

Dilectio Dei ad legem pertinet, Matthæi tomo 5 131.c.4.F

Homo in ſtatu naturæ conditæ poterat diligere Deū ſuper omnia ſine gratia collata, licet non ſine auxilio, Matthæi tomo 5 148.c.3.F

Diligere Deum ſuper omnia eſt homini connaturale, & cuilibet creaturæ, Matthæi tomo 5 148.c.3.G

Pœnes dilectionem proximi poteſt perfectio dupliciter attendi, Matthæi tomo 5 134.c.3.C

In præſenti vita nemo poteſt omnes proximos actualiter diligere, Matthæi tomo 5 134.c.2.B

Deus non poteſt tantum diligi, quantum diligibilis eſt, Matthæi tomo 5 134.c.1.B

Ad diligendum Deum ſuper omnia in ſtatu naturæ integræ ſolum indigebat homo Deo mouente ad cogitandum, ſed in ſtatu naturæ corruptæ indiget duobus, ſcilicet, quòd moueatur a Deo, & detur illi donum gratuitum, per quod ſanetur corruptio naturę, vt non impediat hanc dilectionem. Et iſta eſt gratia, vel charitas, quę ſanat corruptionem naturæ, Matthæi tomo 5 148.c.3.K

In ſtatu naturæ integræ poterat homo diligere Deū ſuper omnia ſine dono Dei gratuito, non tamen amare amore ſummo ſine dono, quia amare Deū ſuper omnia non eſt amor ſummus. Nam dicitur amor ſummus non ſolum ad gradum dilectionis, ſed etiam quantum ad rationem diligendi, & modum diligendi, & iſte eſt amor, quo diligitur Deus, vt beatificans, &c. Mat. to. 5. 149.c.1.B

Vnuſquiſque ſeipſum maxime diligit, Matthæi tomo 5 134.c.4.F

De dilectione Dei, & proximi ſunt duo præcepta, nō tamen propter diuerſitatem diligibilium, ſed propter diuerſum modum diligendi, ſ. propter ſe, & propter aliud, &c. Mat. tomo 6 130.c.4.k

Homo indiget nunc duobus ad diligendum Deum ſuper omnia, Matthæi tomo 5 148.c.3.k

Homo in via poteſt immediate diligere Deum, ſcilicet, per eſſentiam, non tamen intellectus intelligere Deum per eſſentiam, vt probatur, Matthæi tomo 6 132.c.1.E

Non oportet, quòd ſit idem ordo in diligendo, qui eſt in cognoſcendo, Matthæi tomo 6 132.c.3.k

Cum dicitur, quòd Deus propter ſe ipſum diligendus eſt, dictio iſta, Propter, dicit circunſtantiam cauſæ finalis, poteſt tamen diligi propter aliud, ſi Propter dicat diſpoſitionem cauſæ materialis, id. eſt, poteſt hominis voluntas diſponi ab alia re ad diligendum Deum, Mat. tomo 6 133.c.1.C

Deus poteſt totaliter diligi, quia Deuteron. 6. dicitur Diliges Dominum Deum ex toto corde, & ex tota anima ex tota mente, & tota fortitudine, vel virte, Et Mat. 22. & Marci. 12. & Luc. 11. quia alias illud mandatum eſſet ſuperuacuum, & irrationabile, quia iuberet impoſſibilia, vt dictio totaliter ſit modus rei videntis, & diligentis, & modus rei dilectæ, ſed nō, vt eſt modus viſionis, & dilectionis, &c. Matthæi tomo 6 133.c.3.K

Ad dilectionem tria requiruntur, ſcilicet, diligens, dilectio, & res dilecta, & cuilibet iſtorum reſpondet ſuus modus, ſimiliter, & circa viſionem Dei tria requiruntur, &c. Matthæi tomo 6 133.c.4.F

Dilectio Dei non habet menſuram eo modo, quo nos dicimus menſurari aliquem actum, quia cauſa dilectionis Dei eſt diuina bonitas, quæ eſt infinita, & ideo in dilectione Dei non ponitur aliquis modus, vltra quem non licet progredi, & quanto quis magis dilexerit tanto melius, &c. Matthæi tomo 6 134.c.1.E

In dilectione proximi eſt modus, quia ratio diligendi proximum, eſt bonitas eius, &c. Matthæi tomo 6 134.c.3.F

Dilectio Dei cum illis modificationibus ex toto corde, &c. vt iacet, non poteſt haberi in via ita, vt nihil deſit de his, quę homo poteſt expendere in amore Dei quin totum in dilectione eius ponat, Et hoc eſt, quòd nūquam cogitemus niſi de Deo, nihil velimus, & amemus, niſi ipſum Deum, nihil agamus niſi ad ipſum. & propter ipſum. Adimpletur tamen in via, vt iſta dictio, totaliter, dicat totalitatem, ſecundum quam totum illud, quod homo tenetur ponere in dilectione Dei, ponit nihil ſubtrahendo. Et in iſto præcepto ſunt duo, vnum, ad quod obligat, & alterum, quod oſtendit, ad quod non obligat. Obligat diligere Deum ex toto corde &c. totalitate, ad quā homo tenetur nihil ſubtrahendo, &c. Oſtendit verò vno modo totalitatē in futuro habendam, Alio modo, vt niteretur homo in præſenti diligere quantum poſſet aut veller, &c. Matthæi tomo 6 135.c.2.A

Aliquis poteſt dici cauſa dilectionis dupliciter, Matthæi tomo 6 144.c.2.E

Multa propter Deum diliguntur ex charitate, ſaltem proximus, quia vtrobique eſt eadem ratio dilectionis

ctionis,scilicet,Deus,Matthęi tomo 6 135.c.4.K
Diliguntur ex charitate beatitudo charitas, & virtutes aliquo modo,scilicet,amore cõcupicentię sed non amicitiæ,Matthęi tomo 6 136.c.4.F
Omnia, quæ diliguntur ex charitate amore concupiscentię nullo precepto exprimuntur vt sunt beatitudo, charitas, & virtutes, Matthæi tomo 6 136.c.4.F
Non possumus diligere ex charitate res irrationales, bene tamen amore concupiscentiæ,scilicet,ad honorem Dei,& vtilitatem nostram, vel proximi, Matthæi tomo 6 137.c.2.B
Seipsum diligere ex charitate potest homo, & debet,vt probatur,Matthęi tomo 6 137.c.4.F
Corpus nostrum diligendum est ex charitate, & eo modo, quo corpus nostrum se habet ad beatitudinem, habet diligi ex charitate,&c.Matthæi tomo 6 138.c.2.E
Dilectio charitatis habet pro fundamento communicationem beatę vitæ principaliter, scilicet, inquantum deducit ad beatam vitam, &c.Matthæi tomo 6 138.c.3.F
Quare ista quatuor,scilicet,Deus,nos ipsi, idest,anima nostra,corpus nostrum,& proximus, diligẽda sint ex charitate,Matthęi tomo 6 138.c.3.F
Corpus nostrum diligendum est ex charitate, considerando ipsum secundum naturam suam;non tamen secundum corruptionem culpæ, quæ est in eo,vel ex eo,quia sic esset diligere infectionem,& corruptionem peccati,immo potius debet cupere absolui ab illo,vt non incidat anima nostra in infectionem peccati, &c.Mat.tomo 6 138.c.3.G
Per diligere proximum,sicut seipsum,intelligitur diligere animam proximi, sicut animam suam,& corpus proprium,Mat.tomo 6 138.c.4.I
Ex charitate diligendi sunt peccatores quantuncunque mali,& hoc quatenus homines sunt, non tamen quatenus peccatores,Mat.to.6. 139.c.1.A
Peccatores diligunt seipsos ex charitate, Matthæi tomo 6 139.c.3.I
Hominem seipsum diligere,potest tripliciter intelligi,vno modo,vt commune est omnibus,alio modo, vt est commune bonis: tertio modo est proprium malorum,Matthæi to.6. 139.c.3.K
Angeli sunt diligendia nobis ex charitate, vt probatur,Matthęi tomo 6 140.c.1.A
Non sunt diligendi dęmones ex charitate, vt probatur,Matthęi tomo 6 140.c.4.G
Illa quatuor,quæ diligenda sunt ex charitate, conuenienter distinguuntur,vt probatur, Matthæum tomo 6 141.c.2.A
Diuersa habitudo diligentis ad diligibilia,facit diuersa diligibilia, & diuersam rationem diligibilitatis,&c.Matthęi tomo 6 141.c.2.B
Damnati quomodo non sint diligendi ex charitate, Matthæi tomo 6 141.c.3.I
Ex charitate magis debemus diligere Deum quam proximos,Matthæi tomo 6 144.c.2.D
Dupliciter aliquid est causa dilectionis,vno modo,sicut id,quod est ratio diligendi,alio modo, quia est via quædam ad acquirendum dilectionem,primo modo ratio diligendi,est bonum, secundo modo est id, quod est via ad habendam dilectionem,& sic visio est causa dilectionis,non quòd visio sit ratio diligendi,&c.Mat.tomo 6 144.c.2.E
Dilectio Dei stat cum intuitu mercedis. Nec est inconueniens, quòd merces sit finis amicorum ex parte amantis ex charitate, dum tamen non sit finis vltimus. Est tamen inconueniens mercedem ponere finem ex parte rei amatę, Matthæi tomo 6 144.c.4.F
Ex charitate tenemur magis diligere proximũ, quàm proprium corpus,Matthęi tomo 6 146.c.3.G
Quando comparamus dilectionem proximi ad dilectionem corporis nostri, non accipitur proximus pro corpore,& anima sed pro anima sola,&c.Matthęi tomo 6 146.c.4.F
Omnes proximi non sunt ęqualiter diligendi ex charitate,Matthęi tomo 6 146.c.4.k
Omnes homines ęqualiter sunt diligendi ex parte boni,quod illis optamus in genere, quod est beatitudo, non tamen æque intenso actu. &c.Matthęi tomo 6 147.c.1.E
Simpliciter loquendo magis sunt diligendi propinqui quam extranei,licet extranei sint meliores.Et dicitur simpliciter,quia quantum ad aliquem modum specialem amicitiæ fortè magis diligendus est extraneus, quàm cognatus, Matthæi tomo 6 148.c.2.E
In diligendo conformamur Deo, non quidem in re dilecta,sed in ratione diligendi, & modo, Matthæi tomo 6 148.c.3.F
Dilectio habet speciem ex obiecto, sed habet intensionem ex parte ipsius diligentis,&c.Matthæi tomo 6 149.c.1.E
Obiectum dilectionis charitatiuæ est Deus,& homo similitet,non per se,sed per relationem ad Deum, vt,scilicet,communicat actu, vel potentia vitæ diuina. Et ideo diuersitas dilectionis ex charitate, quantum ad speciem, est etiam in proximis diligendis per comparationem ad Deum, Matthæi tomo 6 149.c.1.E
Meliores sunt magis diligendi ex charitate, idest,ad maiores gradus beatitudinis, quàm non ita bonos, etiam si sint propinquissimi, & plusquam nos,&c.Matthæi tomo 6 149.c.2.B
Possumus tamen aliquos ad minora bona diligere, quos tamen intensius diligimus, scilicet, propinquos minus bonos,& hoc ex parte diligentis,propterea quia sumus ex parte cognationis magis dispositi ad diligendos propinquos, &c.Possumus tamen velle ex charitate,quòd cognati nostri mali,vel parum boni,quòd efficiantur meliores quocunque extraneo quantuncunque bono, & ideo possumus eos diligere ad maiorem beatitudinem, quàm quoscunque extraneos quantũcunque bonos.Et ad coniunctos nobis habemus plures amicitias,quia sunt quatuor communicationes, super quas fundantur quatuor amicitiæ, &c.Matthæi tomo 6 149.c.2.D
Licet ex conditione speciei dilectionis sint magis diligendi,qui magis boni sunt,quàm magis coniuncti,tamen ex conditione agentis,seu diligentis intensius diliguntur cognati quàm extranei,quibus etiam possumus optare maiora bona,quàm extraneis,&c.& ita per omnem modum poterunt magis diligi cognati,quàm extranei, licet in beneficiendo, circa omnia, non seruetur hoc semper. Matthęi tomo 6 149.c.4.F
Inter propinquos sunt magis diligendi consanguinei ex charitate, quàm non consanguinei, sicut propinqui magis quàm non propinqui magis,quidem,idest,ad maiora bona,& intensius, & pluribus modis,Mat.tomo 6 150.c.1.A
Pater magis diligit filium quàm econtra propter multa,quæ assignat Philosophus 8.Ethi.Matthæi tomo 6 150.c.4.F
Filii magis diligunt parentes, quàm è contra considerando dilectionis gradum ex parte obiecti. Sed considerando dilectionem ex parte diligentis,oppositum fit,Mat.tomo 6 151.c.1.E
Amore naturali,& ex charitate pater magis diligit filium,quã filius patrem. Et filius ex amore naturali,& ex charitate magis diligit patrem quàm pater filium, diuersimodè tamen secũdum, quòd amor cõsideratur,quasi ad alterũ,aut quasi ad aliquid,sui potest tamen dici, quòd simpliciter filii magis amentur a parentibus suis, quã è contra, Matthæi tomo 6 151.c.3.F
Pater,vt pater,magis est diligẽdus ex charitate,quàm mater,si tamen considerentur, vt particulares personæ,contingit interdum,quòd magis sit diligenda mater,&c.Mat.tomo 6 151.c.4.H
Magis sunt diligendi parentes, quàm vxor a viro,vel vir ab vxore,considerando gradus in dilectione ex parte obiecti,sed ratione coniunctionis diligentis ad dilectum magis inclinatur homo ad diligendũ vxorem,& è contra,quàm ad diligendos parẽtes, quia sunt vna caro,&c.Mat.19.Licet non in ratione tanti boni,Mat.tomo 6 152.c.2.D
Dupliciter aliquis magis diligitur quàm alius, vno modo ratione obiecti, scilicet, quia habet rationẽ excellentis boni, alio modo ratione coniunctionis,&c.Mat.tomo 6 152.c.2.D
Benefactorem magis debemus diligere in ratione obiecti, quam beneficiatum, in ratione tamen coniunctionis, magis beneficiatum quam benefactorem, vt probat Aristoteles.6.Ethico.Multis rationibus, quæ referuntur, Matthæi tomo 6 152.c.4.G
Dilectionis ordo manebit in patria, &c.Matthæi tomo 6 153.c.3.H
Reliqua de dilectione ex charitate, vide in dictione Charitas.
De dilectione inimici,vide in dictione Inimicus.
Finis dilectionis hominis est Deus,Matthæi tomo 6 130.c.2.E
In dilectione proximi est tota lex, Matthæi tomo 6 131.c.4.F
Ad dilectionem,tria requiruntur, Matthæi tomo 6 133.c.3.k
In dilectione Dei est duplex totalitas, Matthęi tomo 6 135.c.1.E
Dilectionem per se ipsam nõ diligimus sed per aliã, Matthæi tomo 6 137.c.1.A
De distinctione graduum dilectionis,quam assignat Ambrosius,Matthęi tomo 6 148.c.2.D
Mandata de dilectione sunt maiora omnibus aliis, Matthæi tomo 6 127.c.4.G
Deus est dilectionis principium, Matthæi tomo 6 147.c.1.E
Dupliciter consideratur gradus in dilectione, Matthæi tomo 6 151.c.1.D,& 153.c.4.G
De dilectionis differentia,quæ est inter propinquos minus bonos,& extraneos magis bonos, Matthæi tomo 6 149.c.2.E
Quomodo charitas, & quomodo natura diligant Deum,Matthæi tomo 5 148.c.4.F
Excellentior modus diligendi Deum est per charitatem,quàm per naturam integram, Matthæi tomo 5 148.c.4.G
De amore,quo Deum diligimus, Matthæi tomo 5 149.c.1.B
Vxor magis tenetur diligere virum, quàm econtra, & ideo,apud Hebræos,magis tenebatur ad suscitationem feminis, quàm quisquam aliorum, Matthęi tomo 6 57.c.3.F
Causa diligendi Deum est diuina bonitas, Matthæi tomo 6 134.c.2.E
Boni tepidos diligunt,mali vero non, vt probat Philosophus 9.Ethico.per nouem conditiones amicitiæ,Matthæi tomo 6 139.c.3.I
Nemo diligit nisi specie prædelectatus, Matthæi tomo 6 144.c.3.F
Vnusquisque debet diligere Deum plusquam seipsum,Mat.to.6.145.c.3.F,Et Deum debemus diligere amicitia charitatis ibidem. 148.c.1.C
Aliquem magis teneor diligere, quam me ipsum, Matthæi tomo 6 149.c.2.B
Quare pater diligat magis filium, quam econtra, Matthæi tomo 6 150.c.4.G
In beatitudine qlibet intensius diligit seipsum quàm alium,Matthæi tomo 6 154.c.1.A
Bene passus magis obligatur diligere benefactorem, quàm econtra,& tamen benefactor magis diligit bene passum,Matthæi tomo 6 153.c.2.B
Ex charitate Deum diligimus, Matthæi tomo 7 35.c.4.I
Inimicos iubemur diligere secundum legem Christi,Matthęi tomo 7 45.c.2.A
Beati dupliciter diligunt Deum, Matthæi tomo 7 240.c.1.D
Christiani multos ex charitate diligunt,quos ex inclinatione naturali non amant,Mat.to.7 269.c.3.F
Aliquid diligitur ex charitate dupliciter,Matthæi tomo 6 140.c.4.k
Aliquid potest ex charitate quadrupliciter diligi, Matthæi tomo 6 146.c.3.K
Infideles diligendi sunt ex charitate,Matthęi tomo 6 148.c.1.E
Quomodo proximi sint gradualiter diligendi, Matthæi tomo 6 148.c.2.A
Deus est maxime diligibilis, Mat.to.6. 148.c.2.A
Vxor quantum diligenda sit a viro,Matthęi tomo 6 152.c.3.H
Bonum publicum magis debet diligi,quam bonum priuatum,Matthæi tomo 7 113.c.1.B

Diluuium. Homines ante diluuium audiẽtes ab Adam sęculi excidium futurum esse per ignem, & aquam consignabant labores inuentionum suarum columnis latericiis, & marmoreis, vt Tubal feciſſe legimus, Genes. 29.c.1.A
Diluuii causa fuit multitudo incorrigibilium peccatorũ,per quę Deus iratus est humano generi,&c. Genesim, 34.c.2.E
De diluuii causa, quam assignat Iosephus, Genes. 34.c.4.k
Diluuii causam extensius assignat Methodius martyr,Gen, 34.c.4.k
Diluuii vna causa fuit vitium sodomiticum, iuxta illud Genc.6.Omnis caro corruperat viam suam, Gen. 37.c.1.A
Per diluuii aquas salsas fertilitas terræ diminuta est, nam sal reddit terram sterilem,&c.Gen. 35.c.4.I
In diluuio,quare pisces non fuerint puniti, sicut animalia terręGen. 37.c.2.A
Terra in diluuio fuit deleta iuxta illud Genes.9.disperdam eos cum terra. Et hoc ideo quia virtus germinatiua terræ fuit valde diminuta, Genes. 37.c.2.B
Diluuiũ dr̃a delendo,& Hebraicę dicit̃ mabul, quod sonat subuersionem,&c.Gen, 39.c.1.A
Diluuii aquas ideo distulit Deus p̃ septẽ dies mittere sup terram,vt dicunt Iudæi,vt.l,exequię Mathusalem viri iusti perfectè fierent,Gen. 40.c.3.I
Diluuium habuisse causam naturalem,dixerunt quidam,l.coniunctionem planetarũ humidorũ, &c. Similiter dicũt,q̃ conflagratio futura habebit causam naturalẽ,l.coniunctionẽ planetarũ siccorum, & cali-

Universidad de Deusto Biblioteca

& calidorum, sed isti multum aberrant a veritate,&c.Gen. 40.c.3.I,246.c.4.G

Aquæ diluuii incæperunt anno sexcentesimo vitæ Noe decima septima die mensis secundi illius anni,Gen. 41.c.1.E

Diluuium incæpit mense Octobris,sed quo die non est notum nobis,etiam si.Gen.7.dicatur,q̃ incępit 17.die,quia Iudęi non incipiũt mẽses,sicut nos,sed per lunationes,& ideo lunatio,quæ est ꝓpinquior æquinoctio autũnali, quod fit,intrãte Sole primũ gradum libræ,& est quasi in medio Septẽbris nostri,& principiũ Septẽbris, siue illa lunatio sit ante æquinoctium,siue post,&c.Gen. 41.c.3.k

Diluuii aquas non ascendisse super montem Olympum,qui est in Thessalia,vel potius in Macedonia Græcię,qui & excedit nubes in altitudine sua,&c. dixerunt quidam,sed falsum est,cùm sit cõtra scripturã dicẽtẽ,q̃ opti sũt oẽs mõtes altissimi,ad quã dicunt,quòd ly,oẽs,non distribuit semper secundum omnem viam in sacris literis.Sed tenendum est oppositum,nã alias dubitaremus de multis aliis montibus altissimis,Gen. 42.c.4.F.& 87.c.3 F

Aquę diluuii non ascenderunt in locum Paradisi terrestris,vt probatur,Gen. 42.c.4.G

De illis cẽtũ quinquaginta diebus,de quibus Gen.7. dicitur,quòd aquæ obtinuerunt terras centũ quinquaginta diebus,variæ sunt opiniones,nam quidã dicunt, quòd aquæ continuo creuerunt per dies centum quinquaginta,in quorum,fine aquæ fuerunt altiores terra quindecim cubitis, quæ opinio non videtur vera. Alii dicunt,quòd per quadraginta dies creuerunt continuè,& peruenerũt ad summam altitudinem,sed deinde steterunt per centũ quinquaginta dies illo augmẽto.Et post illos.150. dies cęperunt minui,& hoc videtur verum,Nicolaus tamen de Lyra dicit,quòd illi.150. dies cõputantur a die,quo incęperunt pluuiæ,sed non videtur verum,Gen. 43.c.2.A

A prima die diluuij vsquequo cęperunt decrescere aquæ, fuerunt dies, centum nonaginta, Gen. 44 c.1.B

Diluuij aquarum decrementum nõ fuit finitum decimo mense illius anni,de quo Gen.8.sed secundo mense anni sequentis, die vigesima septima,sed mẽse decimo fuit diminutio aquarum vsquequo apparuerunt cacumina montium, computando decimum mensem a principio anni, & non ab ingressu in arcam,Gen. 44.c.2.D

Post diludium ante hominum magnam multiplicationem,continentia,& virginitas fuisset peccatũ, & intendere generationi,propter bonũ finẽ, esset dupliciter meritorium,Gen. 46.c.2.A

In diluuio dicitur cessasse tempus,non tamen in seipso,sed quantum ad qualitatem,sed post diem iudicii cessabit omnino,Gen. 47.c.1.E

Diluuium , & purgatio futura quomodo differant, Matthæi tomo 7 124.c.4.G

Aqua diluuij quomodo peruenit vsque ad quindecim cubitos super montes altissimos,Matthæi tomo 7 129.c.2.C

An aquæ diluuij peruenerint vsque ad Paradisum terrestrem,Matthæi tomo 7 129.c.4.I

In diluuio fuerunt ablati de superficie terræ, quasi duo palmi,vel plures,Gen. 48.c.3.K

Primus populus hominum , post diluuium, fuit in Armenia apud taurum,& caucasum montes, &c. Genes. 49.c.4.F

Ante diluuium fuit politia , sed an fuerit aliquis rex nescitur,Gen. 51.c.4.k

De diluuio vniuersali nulla nisi sacra scriptura fecit mentionem,Gen. 103.c.1.E

Post diluuium non erant fructus,& herbæ sufficientes ad nutriendum propter eorum virtutem exiguam,ex duabus causis,Gen. 114.c.4.H

A diluuio vsque ad natiuitatem Abrahæ fluxerũt anni ducenti nonaginta duo,Gen. 115.c.1.A

Quòd post diluuium debuerunt homines manducare carnes apparet ex hoc, quia non erant herbæ nec fructus sufficientes ad nutriendum,Genes. 114.c.4.I

Post diluuium animalia dicebantur munda, quæ ad esum erant conuenientia, & immunda illa,quæ non,Gen. 116.c.2.E

Post diluuium voluit Deus manducare animalia per se mortua,aut suffocata, quæ non essent ingulata, Gen. 117.c.4.F

Post diluuium homines biberunt vinum,& non ante,nec prius fuit vinum,&c.Gen. 120.c.3.H

Diluuium vniuersale posse fieri negat Aristoteles,cõcedit tamen,quòd possit fieri diluuium particulare,Deutero. 168.c.4.G

Et bene negat,quia illud miraculose, & non naturaliter contigit, ibidem 170.c.3.F.3.Reg.156.c.1.A De Opti.Poli. 2.c.1.B

Diluuium vniuersale nulla gentium cognouit historia,nec a tempore illo scripta fuere,per quę cognosci posset,sed sola Genesis, & Exodi historia plenã nobis fidem fecerunt de factis illorum temporum,&c.Deut.170.c.1.A.De Opti.poli. 2.c.1.B

Inter diluuii vniuersalis causas , assignatur vna abhistoria Scholastica,scilicet, quòd mulieres in infantiam versæ super gressæ viris suis abutebantur, Matthæi tomo 2 175.c.1.E

Diluuium non immisit Deus ad purgandum mundum,sed ad occidendum viuentia,ideſt,animalia, Matthæi tomo 7 124.c.3.k

Quomodo diluuium non inundauerit Paradisum terrestrem,triplex ratio assignatur sed prima,& secunda est verisimilior, Mat.tomo 7 129.c.4.I

Diluuium particulare. Quoddam diluuium particulare fuit in Achaia, anno ætatis Iacob sexagesimo, qui fuit annus ante Christi natiuitatem , millesimus septingentesimus octuagesimus secundus, Gen. 340.c.2.B

Aliqua diluuia particularia fuerunt in Græcia tempore regis Ogigi , & in Thessalia sub rege Deucalione , quæ naturaliter fieri potuerunt propter coniunctionem aliquorum planetarum dominantiũ illi terræ,sed naturaliter nõ potuit fieri diluuiũ vniuersale,&c. Gen.40.c.4.F,& 43.c.4.F,& 48.c.3.H

Diluuium in Thessalia contigit anno octingentesimo decimo ante vrbem conditam , qui est annus milleſimus quingentesim. 50. ante Christi natiuitatem.Et refertur fabula Deucalionis,& Pyrrę,& multa , illo tempore contigerunt , & hæc fuerunt annis quinque ante plagas Aegypti , Exo.tomo 1 117.c.1.A

Ad diluuio , quod contigit tempore Ogigi regis, Marcus Varro contexit historiam , quod fuit a creatione mundi per tria milla,& septingentos fere annos, & multo post fuit diluuium Deucalionis, a quo incæpit Ouidius, Deuteronom. 168.c.3.H

Diluuium , quod contigit tempore Ogigi regis,fuit contemporaneum Iacob , & fuit annis mille septingentis octuaginta duobus ante Christi natiuitatẽ,& hoc diluuiũ fuit in Græcia,Deu.169.c.4.H De Opti.Poli. 1.c.4.I

Diluuium , quòd contigit tempore Deucalionis regis

Thessaliæ,fuit annis quinque prius quàm liberarentur Iudæi de captiuitate Aegyptiaca,& annis mille quingentis,& quinquaginta ante Christi natiuitatem. Deuterono. 169.c.4.I,De Opti.Poli. 1.c.4.G

Diluuia particularia non solum fatentur Philosophi, sed necessaria esse credunt ad ponendam mundi æternitatem,&c.Deute.169.c.4.H,De Opti.Poli. 2.c.3.G

Dimensio. De dimensionibus interminatis,Mat.tomo 6 91.c.3.F

Dimensiones interminatę non sunt de natura alicuius formæ,& ideo non corrumpuntur,corrupta aliqua forma,Matthæi tomo 6 192.c.1.B

Dimensiones interminatæ non corrumpuntur,quia non habent contrarium actiuum,quia sunt quantitas,nec etiam præsupponunt contrarietatem,eo quòd illæ non sunt alicuius mixti, neque compositi, sed præintelliguntur materiæ inexistere aduentum omni formæ , &c.Matthæi tomo 6 192.c.2.A

Dimensiones interminatæ in quolibet mixto,& cõposito precedunt omnem contrarietatem,& ideo non possunt perire per contrarietatem , Matthæi tomo 6 192.c.2.E

Dimensiones interminatæ sunt ante omnem compositionẽ,& mixtionẽ,& ideo sunt solius materiæ primæ,Matthæi tomo 6 192.c.3.H

Dimensiones terminatæ faciunt materiam esse propriam formæ alicuius speciei, Matthæi tomo 6 192.c.3.H

De dimensionibus interminatis ita loquimur, sicut de materia prima,&c.Mat.tomo 6 92.c.4.F

Dimensiones interminatę nunquã desinũt esse, &c. Matthæi tomo 6 92.c.4.I

Dimensiones interminatæ sunt idem realiter cum dimensionibus terminatis , sed differunt secũdum rationem,sicut eadem numero est materia prima, & materia actuata per formam , &c.Matthæi tomo 6 93.c.1.A

Si per impossibile daretur, quòd dimensiones interminatæ solæ essent actu,illæ facerent corpus non terminatum ad certam magnitudinem,& figurã, ideſt,essent longitudo latitudo, & profunditas, quæ corpus constituunt,sed illud non esset tantæ, aut tantæ magnitudinis,neque figuræ, & assignatur ratio, Matthæi tomo 6 93.c.1.B

Dimensiones interminatæ ponuntur vt possit saluari distinctio in partibus materiæ,Matthæi tomo 6 93.c.2.A

Dimensiones ierminatę non conueniunt materiæ primæ, sed consequuntur speciem compositi,vel mixti ex determinatione formæ,Matthæi tomo 6 93.c.2.C

Dimensiones interminatæ non faciunt materiam esse propriam formæ alicuius speciei, Matthæi tomo 6 92.c.3.H

Si in materia nõ precederẽt dimẽsiones interminatę non esset generatio, Mat.tomo 6 92.c.4.F

Dimensiones interminatę eædem sunt cum terminatis,sed differunt secundum rationem , Matthæi tomo 6 93.c.1.A

Dimensiones interminatæ quare sic dicantur, Matthęi tomo 6 91.c.3.F

Duplex est dimensio, scilicet , interminata, & terminata, interminata conuenit materiæ ante omnem aduentum formæ substantialis, terminata vero conuenit ei post aduentum formæ substantialis, vel simul cum ea, Matthæi tomo 6 117.c.2.E

Eædem dimensiones termimatæ,quæ erant in viuẽte redeunt in resurgente, &c. Matthæi tomo 6 117.c.3.F

Dimittere. Nemo potest dimittere vxorẽ in septem casibus, Matthæi tomo 5 103.c.4.F

Dina. Filia Iacob die illa , qua exiuit videre mulieres illius regionis,erat festum,vbi congregabantur mulieres regionis illius,& fiebant festa,& gaudia,vt dicit Iosephus,Gen. 337.c.1.E

Dina, & Ioseph nati sunt in eodem anno, Genes. 339.c.3.I

Dina poterat esse quindecim annorum ad summũ, quãdo fuit stuprata a Sichen filio Emor, Gen 24. Gen. 339.c.3 H

De Dina post occisionem Sichimitarum, quid factum fuerit,non legimus in sacra scriptura , nec in aliqua historia authentica , licet aliqui dicant, vt Rab.Salom.eam copulatam fuisse Simeoni fratri suo,& genuisse ex ea filium nomine Saul ,de quo, Genes.46.Gen.339,c.4.F , sed non videtur verum, ibidem.

Diogenes Fuit princeps Cynicorum Philosophorum,Deut. 36.c.3.G

Diogenes dictum refertur de paupertate , quod refert Valerius Maximus, Mat.tomo 3 273.c.2.A

Dyonisius. Syracusanus fuit Tyrannus crudelissimus, de quo Valerius libro.6.refert,quòd pulsus a patria ꝓpter Tyrannidem , coactus inopia,docuit literas pueros Corinthi.Genes. 4.c.4.F

Dyonisius Areopagita tenet maiorem fuisse diem tempore Ezechiæ regis, quando retrocessit Sol, quàm tempore Iosue,quando stetit, sed fallitur,vt probatur.Iosue tomo 1 203.c.4.k

Dipondium. Vel dipõdius dicitur,a dia,quòd est duo,& pondus quasi duo põdera,& quodlibet illorum duorum ponderum dicitur as,Matthęi tomo 3 255.c.4.H

Dipsas. Est serpens paruus, qui cum aliquem momorderit,siti facit eum deficere,Deuronom. 41.c.4.F

Dirigere. Tota lex dirigit hominẽ in operationibus suis,Mat.to.6. 203.c.1.C

Disciplina. Est instructio in moribus, vt dicit Glo.super illud ad Hebręos.12.Omnis disciplina in præsenti, &c.Exo.to.1. 183.c.3.G

Ad disciplinam multum disponit paupertas, Matthæi tomo 5 165.c.4.I

Disciplina dupliciter dicitur, &c Leui. 316.c.1.C

Disciplinæ non sunt ita permanentes, sicut virtutes, Matthæi tomo 5 157.c.4.F

In disciplinis,& historiis præsupponitur id de quo tractatur an sit,&c.2.Reg. 142.c.1.D

Discipulus. Dicitur ab addiscendo,Matthæi tomo 5 2.c.4.F

Discipuli Christi erant ipsi Christo propinquiores, cùm audierent eius doctrinam, propter multa. Primò, quiam erant ei magis noti, & familiariores. Secundo, quia ministri Christi. Tertiò , quia illis erant magis necessaria verba Christi, quàm cęteris , quia ipsi erant prædicaturi illa post modum . Quarto, quia plurima de verbis Christi dirigebantur ad eos, &c.Quintò propter turbam, quæ Christum comprimebat, ne, scilicet,permitterent turbam pro libito accedere ad Christum,ne eum sic comprimerent,&c.Matthæi tomo 2 3.c.3.I

Ad hoc, quòd aliquis sit perfectus discipulus Christi , quinque conditiones requiruntur. Primo, quòd

Universidad de Deusto Biblioteca

quòd audiat doctrinam eius. Secundò, quod firmiter adhæreat illi doctrinæ credens eam esse veram. Tertio requiritur aliqua familiaritas,&c. Quarto requiritur vocatio specialis. Quintò assignatio specialis alicuius officii,Matthæi tomo 3 149.c.2.B

Discipulos suos aliquando Christus increpauit publicè,quia publicè peccauerant, vt patet Mat.17.& Luc.6.Matthæi tomo 3 157.c.1.B

Discipuli euntes in Emmaus putabant, quòd Messias non esset moriturus,quem errorem Christus eis soluit,Matthæi tomo 4 111.c.2.D

Discipulis suis Christus vitauit occasionem gloriandi in multis,Matthæi tomo 4 113.c.3.H

Quòd discipuli Christi non lauarent manus, quando reprehensi sunt a Pharisæis , Matthæ. 15. Contigit propter multa , Matthæi tomo 4 124.c.2.E

Discipulorum Christi incredulitas aliquando prodest nobis ad credendum , Matthæi tomo 4. 151.c.1.A

Discipuli Christi in via, non solum panes soliti erant portare , sed etiam aliqua pulmenta abstinentibus conuenientia , Matthæi tomo 4 156.c.4.K

Quãdo Christus quærebat aliquid a discipulis,ab omnibus illis quærebat, nisi in duobus tãtum casibus , Matthæi tomo 4 276.c.2.D

Discipuli Christi non ieiunabant ieiunia supererogationis,sicut Pharisęi , & discipuli Ioannis propter multa,Matthæi tomo 3 199.c.1.D

Duplex fuit discipulorum Christi conuocatio, vna fuit, quando Christus ꝯuocauit omnes discipulos suos, vt ex eis eligeret duodecim Apostolos, alia fuit apostolorum iam electorum, vt scilicet , mitterentur ad prædicandum . Prima fuit ante sermonem Domini in monte, & illa est, quæ ponitur Lucæ 6.secunda fuit multo tempore post, de qua habetur, Matthę.10.& primam Matthæus subticuit, Matthæi tomo 3 223.c.4.I

Discipulorum Christi vita erat parca in cibis, Matthæi tomo 4 2.c.2.D

Discipuli , & Apostoli in officio missionis communicant, quia vtrique prædicauerunt, in nomine tamen non communicant, vt appareat, quòd non sint eiusdem gradus, &c. Matthæi tomo 3 227.c.2.B

Discipuli Christi vescebantur piscibus , vt communiter propter multa , Matthæi tomo 4 91.c.1.C

Discipuli Christi interdum videntes ipsum , Miracula facientem,non cognoscebant illa, Matthęi tomo 4 108.c.3.F

Discipuli Christi omne id, quod crediderunt de Christo ante resurrectionem eius,totum fuit debiliter creditum , & ideo faciliter dimouebantur ab eo, quod crediderant,&c. Matthæi tomo 4 167.c.3.G

Et post Christi mortem perdiderunt fidem,quam de eo habebant,Matthęi tomo 4 167.c.4.F

Christi discipuli eiiciebant dęmones, sic dicẽtes, præcipio tibi in nomine Iesu,vt exeas de hoïe,& amplius non introeas,sic præcepit Chrs Marci.16.sic Paulus Actu.16.Sic ẽt extranei qui nõ erãt discipuli Christi eiiciebant, Luc.9. & Actu. 19. Matthæi tomo 4 264.c.2.A

Discipuli illi,qui erãt 72.semp dicunt discipuli,& nõ habent aliud nomẽ.12.vero interdũ vocant Apostoli,& interdum discipuli,Mat.to.5. 2.c.4.F

Discipuli Chri,ipso viuente,habebãt vxores, & post mortẽ illius,illas retinebãt, & in prędicatione aliqui eorũ eas secũ ducebant,vt colligitur.1.Cor.9, cum dicitur.Nunquid non habemus potestatem mulierem sororẽ circunducendi,&c.Mat.tomo 5 137.c.1.A

Septuaginta duo discipuli Christi scandalizati de doctrina eius,& angustiis,recesserũt ab eo, & manserunt soli duodecim,quia Chrs dixerat Ioan.6.Nisi mãducaueritis carnẽ filii hoïs. Et subdit multi discipulorum eius abierunt retrorsum, & iam cũ eo nõ ambulabant Nã dixit tũc Chrs ad duodecim, nũquid , & vos vultis abire &c. Matthęi tomo 5 162.c.2.D

Quare Christus non induxerit discipulos suos abstinere simpliciter a venereis, Mat.to.5. 137.c.1.D

Discipuli Christi dicuntur accedere ad Christum iuxta phrasim Hebręam Matthæi, quoties volebant loqui Christum , licet Christo essent propinqui,Matthęi tomo 6 256.c.4.K

Discipuli Ioannis murmurauerunt cõtra Christum multis de causis,Mat.tomo 3 197.c.4.F

Discipuli Christi ante eius passionem non crediderunt eum esse Deum, Matthęi to.5.245.c.4.F Parado. 133.c.2.E

Christus quater monuit discipulos suos contra inanem gloriam,Matthæi tomo 6 182.c.4.k

Christi discipuli erant plusquam Prophetę,Matthæi tomo 6 242.c.1.B

Discipuli Christi,qui erant Apostoli,in quo excederent alios discipulos,Mat.tomo 6 245.c.1.A

De discipulorum Christi crucifixione, Matthæi tomo 6 246.c.3.G

Discipuli Christi putabant ipsum regnaturum temporaliter,Matthęi tomo 6 260.c.2.E

Discipuli Christi perperam sentiebant de Christi aduentu,Matthæi tomo 6 260.c.3.K

Duplex erat Christi aduentus, quem discipuli putabant , vnus , scilicet, falsus, quo putabant ipsum venturum ad regnandum temporaliter,alius verus , scilicet , aduentus ad iudicium , Matthæi tomo 6.262.c.1.B.Et Christus non abstulit creditatem discipulorum de aduentu falso , Matthæi tomo 6 263.c.2.A

Bonitas discipulorum Christi erat in duobus,scilicet, in abstinendo ab offensa omnium, & in benefaciendo omnibus , Matthæi tomo 6. 275.c.1.A

Ad discipulos Christi quædam tribulationes specialiter pertinebant,Matthæi tomo 6 175.c.1.B

Discipuli Christi haberi odio propter nomen eius, potest dupliciter intelligi , Matthæi tomo 6 275.c.1.D

Quare Christus vetuit discipulos suos portare bacu los in via,Matthęi tomo 7 294.c.1.A

Discordia. Et contentio pertinẽt ad iram, & ad inanem gloriam, sed diuersimode,Matthæi tomo 3 7.c.3.F

Necesse est sequi discordiam ex prædicatione Euangelii,Matthæi tomo 3 264.c.3.F

Discretio Est maxime necessaria in sacerdote, vt sciat, quos debeat ligare, & soluere,& in quibus casibus, Matthæi tomo 4 180.c.4.k

Discumbere. Est iacendo manducare secundum antiquum morem,Matthæi tomo 4 91.c.4.F

Discumbere dicitur, quasi in diuersa cubare, scilicet,quia multi cubant,ideſt, inclinantur, Matthæi tomo 6 2.c.1.D

Dispensare. Dispensatio.

Iudices, quantæcunque potestatis sint, non poterunt dispensare,vt vnus tollat licitè res alterius sine causa extrinseca subeunte, quæ faciat licitum talem actum : bene tamen Deus. Exo.to.1. 189.c.2.E

Dispensare circa matrimonium, vt dissolui possit, ad quem pertineat.Mat.to.5. 94.c.1.D

Dispensare cum diuitibus,& non cum pauperibus,in gradibus prohibitis ad matrimonium,non est acceptio personarum.Mat.to.6. 36.c.4.K

Quòd dispẽsari possit ius naturale, potest intelligi dupliciter,vno modo per additionem, alio modo per subtractionem.Exo.to 1. 187.c.3.F

Dispensare in eo,quod malum est,vt non sit malum, pertinet ad illum respectu cuius,quæ fiunt,sunt bona vel mala , cuiusmodi non sunt legislatores humani. Nu.to.1. 66.c.3.k

Ecclesia non potest dispensare in his, quæ inducunt defectum sacramenti vel significationis. 1.Regũ to.1. 106.c.3.F

In quibus Papa non possit dispensare, etiam si vtatur plenitudine suæ potestatis, & in quibus possit, sed non decet,ꝯ dispensęt. Et quando Papa abutatur potestate sibi commissa cum peccato,& nihil prosit dispensatio,& quãdo erret clauis,& quando nõ, vide.1.Reg.to.1. 133.c.3 H

Aequalis potest dispẽsare in lege sui æqualis , quando in eadẽ iurisdictione vel potestate succedit. 1.Reg. to.1. 133.c.4.F

Dispensare cum monacho, vt proprium habeat non potest Papa. Mat.to.3. 42.c.2.C

Papa potest dispensare contra statutum generale Ecclesiæ,immo tollere in totum, & Innocẽtius fecit sic, constitutionem Ecclesiæ de non contrahendo in septem gradibus cognationis reducẽdo ad quatuor gradus. Extra de consanguinitate, & affi. cap. non debet, & ita dicit glosa.25.q.1. cap.sunt quidã. 1.Reg.to.1. 133.c.4.k

Dispẽsare potest ecclesia in omni statuto suo, immo illud cassare & tollere, & per consequens Papa. 1.Reg.to.1. 132.c.1.E

Papa potest dispensare in omnibus gradibus consanguinitatis & affinitatis, sed non expedit, vt dispenset : quia multa licẽt, quæ non expediunt.1.Cor.6. 1.Reg.to.1. 132.c.2.A

Papa non potest dispensare, vt sit coniugium inter ascendentes & descẽdentes,bene tamen inter trãsuersales.1.Reg.to.1. 132.c.2.B

Dispensatio fit in aliqua lege, quando tenendo verba legis,sequeretur aliquod incõueniens contra intentionem cõdentis legem , nam intentio legislatoris non verba legis, debet seruari, vt patet. ff.de legib. in l.non dubium , & extra de regulis iuris in sexto regula vltima.Exo.to.1. 187.c.1.B

Dispensatio non est possibilis in præceptis vniuersaliter positiuis concernentibus bonum commune,& ordinem virtutis dirigentis ad illud bonum cõmune, sed bene vbi ponuntur alij modi, siue determinationes particulares.Exo.to.1. 187.c.1.C

Dispensatio nõ cadit in præceptis decalogi. Exo.to.1. 187.c.1.B

Dispensatio non cadit in iuribus naturalibus, quæ directe continent intentionem naturæ. Exo.tom.1. 187.c.2.E

Inter dispensationem Dei, & dispensationem hominum quid interfit.Exo.to.1. 188.c.2.B

De dispensatione, quomodo recte fiat à Deo & non ab homine,pulchra tradit auctor. Exo.to.1.fo.188. c.2.E.In dispensatione ius cõmune relaxatur,ita vt non liget tantum, quãtum prius ligabat. Exo.to.1. 190.c.2.D

Dispensatio in votis, intelligenda est ad modum dispensationis, quæ fit in obseruantia alicuius legis. Nu.to.2. 151.c.4.F

Dispensatio videtur importare quandam distributionem, vel applicationem commensuratam alicuius communitatis ad ea, quæ sub ea continentur. Nu. to.2. 151.c.4.F

Cum dispensatur in aliqua lege humana, non fit, vt legi humanæ nõ obediatur,quod est contra legem naturæ,& mandatum diuinum sed fit ex hoc,ꝯ illud,quod prius erat lex,fit in casu non lex,similiter est dicendum in dispensatione voti. Nu.to.2.f.151. col.4.I

In dispensatione debet esse aliqua causa rationabilis, quod,si non sit, non est tutus ille, apud Deum,qui dispensationem recipit. Nume. tomo 2. fol.151. col.1.E

Aliquando in veteri lege fiebant aliqua ex dispensatione, quæ directe erant contra præcepta legis , licet non appareret dispensatio , vt immolare extra altare sacrificiorum. super Iosue tomo 2. fo.96. col.4.G

Dispensatio facilius cadit in iuramento, quam in lege Dei.Iudi. 215.c.3.F

Dispensatio est iuris communis relaxatio. 1.Regum to 1. 136.c.3.I

Relaxatio, inquam, cum causæ cognitione. 4.Regũ. 55.c.2.C

Et tunc relaxatur, quando aliquis obligatus est ad aliquem rigorem iuris, & fit, quòd non sit obligatus ad illum.4.Reg. 55.c 2.C

Dispẽsationis necessitas est ex eo, quòd id, quod vniuersaliter positum est, in aliquo particulari casu non conueniat.Mat.to.3. 88.c.2.E

Per dispensationem receditur a cõmuni cursu legis illius,contra quam dispensatur,Matth.to.5. fol.94. col.1.D

Dispensatio in præceptis primis iuris naturæ non potest fieri nisi per Deum, secus tamen in secundis præceptis.Mat.tomo 5 94.c.2.D

Dispensatio dicit potestatem , quam nemo habet supra legem,nisi conditor eius , vel æqualis illi , cum tamen interpretari legem nemo possit nisi conditor eius , a fortiori ergo neque dispensare, Mat. tomo 5 94.c.3.K

Inferior nõ potest dispensare,vel ordinare in eis, quæ sunt tradita per superiorem,Mat.tomo 6 212.c.4.K

Circa dispẽsationes , quæ fiunt ad habilitandum personas , vel legitimandum eas , potest interdum cadere acceptio personarum, Mat.to.6 36.c 2.E

Omnis dispensatio est voluntariæ iurisdictionis,Mat. tomo 6 36.c.3.A

Dispensationes proueniunt ex eadem radice, ex qua ius commune, Mat.tomo 6 36.c.3.F

Et circa istas dispensationes assignãtur certę regulę, scilicet quinque,Mat.tomo 6 36.c.3.G

Si dispensęt Papa non attendendo ad bonum publicũ,videtur quòd peccet , &c. Mat.to.6 36.c.3.K

Si prælatus dispenset circa ea,in quibus de iure potest, & ex dispensatione non sequatur aliquod bonum publicum directe, vel indirecte , nec etiam obuietur alicui damno publico , peccat : quia contra intentionem iuris facit, Mat.tomo 6 36.c.4.K

Et si prælatus non cogatur dispensare cum aliquo,tamen si ipse videt dannum publicum imminere circa aliquid,si non dispensetur, peccat non dispensando, si petatur dispensatio , vel pertineat ad eum illa facere, nullo petente, Mat.to.6 36.c.3.K

Universidad de Deusto Biblioteca

Omnes causæ mouentes de iurē ad dispensationem, & conditiones personarum, cum dispensari possit, obseruandæ sunt, alioquin peccat, qui dispensat. Mat.to.6. 36.c.4.F

Causa generalis in dispensatione est fauor publicus, scilicet euitare malum publicum vel procurare bonum publicum. Mat.to.6. 36.c.4.G

Si prælatus dispensat cum aliquo, non seruatis conditionibus iuris, neque causa motiua, s. fauore publico, peccat. Et est acceptor personarum. Matt.to.6. 36.c.4.H

Si in aliquo, qui petit dispensationem circa aliquid, inueniantur cōditiones speciales iuris, si quæ sunt, & insuper fauor publicus, & prælatus non vult dispēsare cum illo, non propterea erit acceptor personarum, nihilominus tamen peccat. Matth.to.6. 36.c.4.I

Dispēsatio in gradibus prohibitis ad matrimonium, fit propter pacem procurandā, vel vitandas aliquas discordias, quæ vniuersaliter vitari non poterant, nisi coniungendo extremos & distantes per vinculum affinitatis & cognationis mediæ. Mat. tomo 6. 37.c.1.A

Dispensatio duo importat, vnum est ipsa relaxatio alicuius iuris, cum dispensatio definiatur sic, s. quòd est communis iuris relaxatio, & ita nunquam est dispensatio nisi ius præcedat: secundum est, quòd actus, qui cadit sub dispensatione, erat alias futurus malus, nisi præcederet dispensatio. Matth. tomo 7. 45.c.1.B

In lege veteri fuit dispensatio quantum ad aliqua, vt paret de libello repudij, & de occisione inimicorū manu propria, & sine hoc, quòd constaret, an reus esset mortis. Mat.to 7. 45.c.4.K

Dispēsatio est relaxatio iuris communis à rigore suo, vel tenore in aliquo casu speciali, ita quòd lex per dispensationem non tollitur simpliciter; tollitur tamen quantum ad illum casum, & quantum ad illam personam, cum alias lex illa obligaret generaliter, & illam personam, & in illo casu. Et talis dispēsatio habet fieri per illum, qui legem condidit, vel per illum, qui maior est eo. Nam eiusdem potestatis sunt de iure legem condere, tollere, interpretari, & dispensare in ea. Mat.to.1. 23.c.3.I

Non potest Ecclesia dispensare in Euangelio. Matth. to.1. 23.c.3.K

Christus poterat dispensare in præceptis euangelicis, non solum inquantum euangelica sunt, sed etiam inquantum sunt legis naturæ, tamen nūquam tollentur, nec in eis fiet dispensatio, Matt.to.1.fol.24. col.2.A

Papa potest dispensare contra Apostolos, non tamen contra omnia dicta eorum, sed contra aliqua. Mat. to.1. 24.c.3.F

Quomodo papa possit dispensare in homicidio, Mat. to.2. 87.c.4.K

Dispensatio non cadit super illis, quæ in iure conceduntur, vel prohibentur, sed manēt immobilia, nisi fiat per illum, qui est conditor iuris, qui alias poterat tollere ius, cuiusmodi est Papa respectu iuris ecclesiastici; in casibus verò, qui de iure non reperiuntur prohibiti, dispēsatio pertinet ad episcopos. Mat.to.2. 89.c.1.B

Episcopi non possunt dispēsare in homicidio faciendo, bene tamen in facto, si eorum dispensatio non fit in iure prohibita, possunt committere, si sint domini terrarum habētes iurisdictionem secularem; & hoc in generali, dando, s. iudicibus suis commissionem in ciuilibus & criminalibus, in qua cōmissione datur potestas procedendi contra malefactores, & occidere eos, non tamen exprimitur hoc, neque debet exprimi. Mat.to.2. 89.c.1.D

Dispensare sonat iurisdictionē, quia est nomen actus publicæ potestatis, & ideo non potest fieri nisi per illum, qui habet publicam potestatem; & ideo nō per quemcunque, sed per illum, qui est iudex ecclesiasticus: quia rex nec imperator nō potest dispensare in iuramēto. Et leges, quæ videntur dare laico potestatem dispensandi in iuramento, vt ff. ad municipales. l. imperatores, &c. Corriguntur etiam de mēte iuris ciuilis. Ar. in authen, vt clerici ad prohibitos episcopos. §. Si verò ecclesiasticum. colla.6. Mat.to.2. 208.c.2.C

Dispensatio nunquam est simpliciter necessaria in iure, sed est necessaria sub conditione, vt si quis sit illegitimus, & vult obtinere beneficium vel ordinē sacrum, indiget dispensatione. Matth.to.2.fol.209. col.1.A

Dispensator. Cum dispensatore dominus non debet particulatim insistere circa computum expensarum, ne illiberalis & parificus videatur & reputetur. Gen. 288.c.1.A

Ad dispensatorem duo bona requiruntur. Mat.to.6. 323.c.4.k

Dispensatorem fidelem vocamus, non à fide, sed à fidelitate. Mat.to.6. 324.c.1.A

Et difficilius est huiusmodi dispensatorem inuenire, quam dispensatorem prudentem, ibid.

Dispensator Christi fidelis a multis debet abstinere, s. a quinque, primo, vt honorē sibi non vsurpet, secundo, vt dominationem non exerceat, tertio, vt recta intentione, & non propter temporalia ministret, quarto, vt spiritualem potestatem sibi non ascribat, quinto vt rem domini non negligat, Mat. tom.6 327.c.2.A

In quo aliquis sit malus dispensator, Matth. tomo. 6. 330.c.4.F

Prudentia dispensatoris Christi in quibus consistat, Mat.tom.6 327.c.2.B

Disperdere. Est totaliter destruere, vel delere, Genes. 37.c.2.B

Disperdere est totaliter perdere, vel in diuersa perdere, Leuit. 317.c.4.E

Dispositio. De dispositionibus præuijs in materia ad formam, Leui. 175.c.3.F

Si vltima dispositio maneat, non potest forma corrumpi, Mat.to.6 92.c.1.A

Si forma aliqua corrumpatur, non manebunt in materia dispositiones propriæ illius formæ, Mat.to.6. 92.c.1.B

Dispositiones vltimatæ in corpore animalis sunt duæ scilicet, humidum radicale, & calidum naturale, in quibus duobus fundatur vita animalis, quæ magis reperiūtur in sanguine, quam in aliquo alio humore, Leuit. 175.c.4.K

Nulla dispositio media requiritur in patiente respectu Dei, 2. Paralip. 10.c.4.G

Dispositio in naturalibus reducitur ad genus formæ ad quam disponit, Mat.to.1 176.c.4.H

Omnes dispositiones materiæ pertinent ad quantitatem & qualitatem, Mat.to.6 91.c.3.F

Disserere. Significat sapienter loqui, cōfirmare, & distinguere, Iol.to 1. 9.c.4.F

Dissipare. Dupliciter dissipatur substantia domini, Mat.to.6. 330.c.4.F

Distare. Distantia. Entia, quæ maxime distant, sunt actus puri, & pura potētia, ideſt, Deus & materia prima, Mat. tomo 7 192.c.3.G

Quorum distantiam non percipimus, illa videntur nobis esse coniuncta. Deut. 20.c.2.D

In rebus distantibus non potest esse contactus. Matt. to.7. 216.c.4.H

Distributio. In distributione semper debet obseruari dignitas, & secūdum illam debet mensurari æqualitas geometrica. Nu. to.2. 80.c.3.G

Vbicunque in scriptura ponitur distributio pro partibus subiectiuis vel integralibus tenenda est tanq̄ distributio, nisi ex aliquo loco scripturæ conuincatur non posse intelligi distributiue vniuersaliter, vel ex ratione conuincatur. Iosue to.2. 71.c.1.D

Diuersorium. Vnde dicatur. Gen. fo. 373. col.2.C

Diuersitas. Rerum est propter diuersas formas, & diuersæ formæ propter diuersas dispositiones, & diuersę dispositiones propter diuersas alterationes, diuersæ verò alterationes sunt à qualitatibus diuersis in specie, & in gradu actionis. Exo.to.1. 270.c.4.G

Diues. Omnis diues, aut iniustus aut iniusti hæres. Mat.to.3.fo.21.c.1.A. & to.5.f.141.c.2.C

Diuitibus licitum est cibos delicatos manducare, & grossos cibos pauperibus dare, 4t. distin. cap. non cogantur. Matth.to.3. 101.c.1.C

Diues epulo quare volebat fratres suos saluari, Matt. to.7. 183.c.3.H

Rari diuites sequebantur Christum, pauperes tamen multi. Matth.to.4. 83.c.1.B

In Israel nemo erat ditior summo sacerdote, nisi rex. Matth.to.6. 208.c.2.A

Qui diuites sunt difficulter intrant in regnum Dei, primo quia vt non perdant, quæ habent, committunt quæcunque mala. Amant enim tam ardenter possessa, quòd etiam si aliena non ambiant, potius volunt quæcūque committere quàm diuitiis expoliari. Secundò, quia per illas impediuntur, ne tendant ad bonum. Matth.to.5. 141.c.2.E

Difficilius est diuiti ascēdere ad perfectionem, quàm pauperi. Matth.to.5. 141.c.4.K

Diuites non sunt honorandi propter diuitias, quia est peccatum, sunt tamen multa alia propter quæ possunt honorari, quæ referuntur. Matth.to.6. fol.29. col.4.H

Quis sit corporaliter diues. Matth.to.5. 43.c.2.A

Diuitem honorare propter diuitias peccatum est. Matth.to.6. 29.c.4.H

Præferre diuites pauperibus in sessione: Augustinus vult non esse peccatum, vel saltem ponitur sub dubio. Matth.to 6. 31.c.2.B

Sed dicendum quòd contingit aliquando esse peccatum mortale & esse acceptionem personarum, & aliquando non, Mat.to.6. 31.c.3.F

Duæ sunt conditiones diuitum, quidam in pecuniis sperant, in eis finem imponentes: alij qui non sic, sed vtuntur eis. Matth.to.5. 142.c.3.K

Diuites difficile effugiunt decipulas diaboli. Matth. to.5. 142.c.4.I

Diuitiæ. Non satiant mentem cupientem. Ge. 32.c.1.E

Contra desiderium diuitiarum non est difficile pugnare, si mortem ad memoriam reuocemus, sic reuocauit beatus Ioannes quosdam discipulos suos ad se. Gen. 33.c.1.A

Diuitiæ non sunt simpliciter bonæ. Gen. folio 332. col.3.K

Diuitiæ, secundum se non sunt malæ, sed per accidēs. 2. Paralip. 134.c.3.I

Diuitiarum vsus debet esse ordinatus ad subueniēdū necessitatibus huius vitę, & ordo iste debet attendi quantum ad duo, s. ex parte eorum, quibus subuenitur, & ex parte necessitats, pro qua iubuenitur. Matth.to.3. 18.c.2.C

Diuitiæ quare dicantur iniquæ. Matth. to.3. fol.21. col.1.E

In diuitijs necessitas vtendi debet esse mensura. Matth.to.3. 74.c.1.C

Diuitiæ suffocant verbum Dei. Matth.to.3. fol.239. col.2.A. & to.4 fol.50.c.2.A

Diuitiæ quare Matth.13. dicantur fallaciæ. Matt.to.4. 50.c.2.B

Diuitiæ cupiditatem immittūt, & qui possident multa, magno tenentur ardore possessorum. Matth. to.5. 140.c.3.H

Diuitiæ ad hunc finem ordinantur, scilicet vt inopes sustententur. Matth.to.5. 138.c.1.A

Diuitias penitus contemnere est contra honorē Dei. Matth.to 5. 138.c.1.B

In amore diuitiarū est triplex modus, vnus est, quòd amentur secundum conditionem suam, s. quatenus sunt vtiles, & tunc talis amor nec est peccatum mortale, nec veniale. Secundus, q̄ amentur vt vtiles, ardentius tamen quam oportet, quasi faciendo ipsum quod vtile est, esse bonum delectabile, non tamen constituendo ipsum vt finem, neque præponendo amori diuino, & tunc erit peccatum veniale. Tertius est quando toto animo ferimur in diuitias velut in finem, præponēdo ipsas diuino amori, ita vt potius vellet offendere Deum, quàm carere illis &c. & tunc est peccatum mortale, quia est frui vtendis. Matth.to 5. 140.c.4.H

Diuitiæ possessæ ardentius amantur, quàm non possessæ cupiantur Matth.to.5. 141.c.1.B

Diuitiæ sitim augent. Matth. to.5. 141.c.3.F

Diuitias non possidere tutius est, quam possidere: quia non possidere, non ingerit difficultatem aliquam ad vitam æternam: possidere verò sic. Mat. to.5. 141.c.4.F

Diuitias habens & non amans illas, nullum periculū ei est. Matth.to.5. 141.c.4.G

Confidentes in diuitijs sunt in peccato mortali. Mat. to.5. 143.c.1.D

Ad diuitias abijciendū pro Christo tenetur quilibet ex præcepto habere animum paratum, si expediat. Matth.to.5. 167.c.1.C

Diuitiæ, & res possessæ tripliciter possunt relinqui, vel deseri; vno modo sic, vt parum amētur: secundo modo quantum ad præparationem animi, &c. tertio modo, quando venduntur, & dantur pauperibus, vt sine curis sæculi dominus illarum sequatur Christum. Primi duo modi regulariter attinēt ad præceptum, licet aliquomodo attinere possint ad consilium. Tertio modo solum ad cōsiliū, &c. Matth to 5. 166.c.4.k

Diuidere. De quo Gen.1. Et diuisit lucem a tenebris non attribuitur Deo sed luci, quia lux distinguitur a tenebris: cum tenebra sit priuatio lucis, & est sensus q̄ lux creata diuisit inter lucem & tenebras ideſt inter diem & noctē: quia motu illius nubeculæ distinguebatur dies a nocte. Gen. 5.c.2.E

Diuisio. Diuisor. Ad diuisionem terræ Chanaan, quare fuerit vn⁹ distributor assignatus de qualibet tribu, vel iudex ad distribuendum. Nu.to.2.f.187.c.4.K. Sed quare nullus de Leuitis fuerit assignatus, vide ibid. Et quare dominus assignauerit diuisores cum terra esse diuidenda per sortes, vide ibidem.

Nec isti diuisores fuerunt illi, qui lustrauerunt terram

Universidad de Deusto Biblioteca

Chanaan, ad distribuendum eam in volumine, vt postea ponerentur sortes, de quibus Iosue 18. Nu. to.2.fol.188.c.3.F. Nec etiam isti diuisores fuerunt principes tribuum, ibid.

Diuinatio. Quare in dormiẽtibus fiant, quædam somnia ad diuinationẽ pertinentia. Mat.to.7. 194.c.2.B

Diuinum. De diuinis melius est concedere pronomina in plurali, quam nomina, vt probatur in De Beata Trini. 4.c.1.G

Diuina debent ordinatissime ordinari. Matth.tom.3. 237.c.4.G

Si vni diuinæ personæ addatur dictio exclusiua respectu termini essentialis, non excludit reliquas, secus tamen si termini notionalis. Matt.to.3.f.289.c.1.A

Diuortium. Per diuortium, qui erant coniuges, desinunt esse coniuges secundum leges. Gen. 235.c.1.E

Diuortium causabatur in lege veteri, aliquando sine libello repudij. Ex quo sequitur ꝙ matrimonium in vete. non erat ratum sicut nũc, vt patet extra de diuor. in c.gaudemus. Exo.to.1. 207.c.4.F

Diuortium, quo ad thorũ, solum fuit ꝑꝑ duo crimina.s.propter fornicationem; & propter errorem circa fidem.1.Reg.to.1. 121.c.3.I

Et non propter quodcũque aliud peccatum, vt patet extra de diuortiis.c.quæsiuit. de fornicatione patet Matt.19. cùm dicitur excepta causa fornicationis. De errore circa fidem, patet 1.Corin.7. vbi dicitur, si infidelis discedit, discedat, & hoc siue errans in fide nitatur alium coniugem inducere in errorem siue non.1.Reg.to.1. 121.c.3.K

Diuortiũ de rigore iuris, deberet fieri inter eos, quorum alter alterum inducit ad peccãdum, & tamen de quadam iuris æquitate reductum est ad solum errorem in fide.1.Reg.to.1. 122.c.2.A

Diuortium fit inter eos coniuges, quorum alter in mortem alterius machinatur, extra de diuortiis. c.si qua mulier 1.Reg.to.1. 122.c.2.B

Diuortium fidelium ab infidelibus, tẽpore Apostoli, & in primitiua ecclesia, erat prohibitum sub præcepto, sed nunc non, vt probatur super 1. Reg. to.1, fol.126.c.2.E. Sed cùm esset tũc sub præcepto, Apostolus tamen dixit; Ego dico, non dominus; ostendens illud esse consiliũ, propter multa. 1.Reg.to.1; 126.c.4.F

Ista nomina diuortium, repudium, aliter accipiuntur secundum leges humanas, & aliter secũdum nos. Nam secundum leges humanas tam diuortium, q̃ repudium dicunt plenam separationem & dissolutionem vinculi, sed ista est differẽtia, quia repudiũ accipitur inter sponsos, nondum consummato matrimonio, diuortium verò inter coniuges post consummationẽ matrimonij, & tamen promiscuè accipiunt, & interdum vnum pro alio ponitur, vt patet ff. de verb.signi.l.interdum. §.diuortium. Et ita dicit glo.in ff.de diuortijs, & repudijs. Matth.to.5. 103.c.1.C

Diuortium tamen nõ sic sumitur à nobis, sed pro separatione coniugum, quantum ad thorum, & cohabitationem; ita tamen, quòd inter eos integrũ maneat vinculum matrimonij; & hoc modo concedimus fieri diuortium in Ecclesia inter cõiuges; nunquam tamen repudium. Matth. to.5. fol.103, col 1.E

Diuortium dicitur à diuertendo, id est recedẽdo, quia vnus coniugum ab alio discedit, vel dicitur diuortium à diuersitate mentium, &c. Et repudium dicitur, quasi repullium quia repellitur coniux, Mat. to.5. 103.c.1.E

Diuortij causa est fornicatio, Mat.to.5 103.c.2.C
Et excipiuntur septem casus, de quibus, vide ibidẽ

Dimittens per diuortiũ vxorem fornicantem, in foro conscientiæ potest peccare, & potest non peccare Mat.tomo 5 104.c.1.C

Diuortiũ est introductum in fauorem eius, qui caste viuit, si vult absolui a debito eius, qui fornicatur, Mat.tomo 5 104.c.1.E

Diuortium nõ cõceditur pro peccato simpliciter, sed pro peccato commisso contra matrimoniũ: & in fauorem coniugis caste viuentis, & in odium alterius agentis contra matrimoniũ, & cõtra coniugẽ Mat.tomo 5 104.c.2.B

Diuortiũ potest fieri per sodomiã, vel per bestialitatẽ, vel mollitiẽ, quia fornicationis nomine omnis illicitus cõcubitus, & indebitus mẽbrorũ vsus continetur, vt habetur 32 quæst.4 cap. meretrices. Similiter, & per sodomiã passiuã, quamuis multũ intersit inter sodomiam actiuam, & passiuam, Mat. tomo 5 104.c.3.F

Diuortiũ fieri nõ potest per solũ desideriũ fornicãdi, etiã deliberatũ, Mat.tomo 5 104.c.3.K

Diuortiũ quid sit, Mat, tomo 5 105.c.1.A

Diuortiũ fit per fornicationẽ spiritualẽ proprie, quæ est hæresis, extra de diuortijs ca.quæsiuit. Et idem innuit in cap.quanto. Sed dicendũ, ꝙ per hæresim non fit diuortiũ in quãtũ hæresis est fornicatio spiritualis, sed q̃a cohabitatio est in magnũ ꝑiudiciũ recte credentis, s. cum nititur peruertere vxorem, alias non: similiter patet quantũ ad cohabitationẽ infideliũ, & fidelium conuersorum ad fidem, quãdo fit cũ contumelia creatoris, Mat.to.5 106.c.2.A

Diuortium nõ fit propter hæresim, eo ꝙ sit fornicatio spiritualis, sed in quãtũ solicitat fidelẽ ad errorẽ, Mat.tomo 5 105.c.3.F

Nec tunc debet dici diuortiũ, sed separatio ad defensionem cõiugis fidelis, sicut qñ timetur mors, aut inferri vulnus vni coniugũ ab altero; quia tunc est dare tutelã necessariã, & non diuortiũ facere, sed non põt aliter fieri securitas, nisi per separationẽ, & ideo fit diuortiũ per accidens: Christus aũt locutus est de diuortio directe facto in pœnam criminis ibidem

Nec tenetur facere diuortiũ, si semel tantũ suasit, sed si sæpius: in fornicatione tñ carnali semel tantum sufficit ad diuortium, Mat.to 5 106.c.2.B

Diuortium potest fieri per vitio cõtra naturã, quodcunque illud sit 32. quæst.7.cap.omnes cautiones, & nomine fornicationis intelliguntur omnes illiciti coitus 32.q.4 ca.meretrices. Mat.to.5.105.c.3.K

Vir non habens testes, ꝙ vxor sua sit fornicata, nõ potest eam dimittere tãquam fornicariam. Mat.to.5 106.c.1.A

Nõ tenet vir absolute dimittere vxorẽ fornicariã; q̃a dimittere fornicãtẽ est permissionis, & non præcepti, vt dicit Glo.1, Corin.6, ꝙ Dominus permisit causa fornicationis dimittere vxorem, sed non tenemur ad permissiones, cũ non sint præcepta, & fiant in fauorẽ nostrũ, Mat.to.5 105.c.4 K, &c.

Pro fornicatione carnali, ẽt semel tñ facta, põt alter cõiugũ petere diuortiũ, ꝑ spirituali vero nõ, nisi ꝑseueret, Mat.tomo 5 106.c.2.A

Diuortiũ ꝓprie dictũ nõ põt fieri nisi ꝑ iudiciũ ecclesię, & non propria autoritate, Mat.to.5 106.c.4.G

Dupliciter põt quis dimittere vxorẽ: vno mõ quantũ ad thorum solum: alio modo quantum ad thorum, & cohabitationem. Primum potest maritus agere statim absque iudicio Ecclesiæ, cũ constat sibi de fornicatione. Et non tenetur amplius reddere debitum petenti, nisi cõpelleretur per censuras ecclesiasticas; & tunc si reddat obediendo ecclesiæ, nullum præiudicium sibi generatur. Secundo modo non potest dimitti sine iudicio Ecclesiæ, quod si secus fecerit, tenetur illam recipere, mandante Ecclesia, si illa petat restitutionem, etiam si opponat fornicationem, nisi offerat probationes in continenti paratas, sic colligitur in simili, extra de restitutione spoliato.cap.literas. Et si non paret mandatis excõmunicatur, vt patet extra de diuortiis.cap.significasti. Petit tamen ius restitutionis, si illa postea sit fornicata, & maritus interim non sit fornicatus. Matth.to.5. 106.c.4.H

Iura concedunt vxori diuortium contra virum, fornicantem probata fornicatione, sicut viro cõtra vxorẽ, extra de diuortijs.c.quæsiuit. Mat.to.5 108.c.2.B

Per diuortium æqualiter punit lex humana ecclesiastica adulterium viri sicut vxoris. Matth.to.5.f.109. col.4.K

Diuortium in lege Christi nõ propriè datur loco repudij, cùm non detur ex eisdem causis, nec eodem modo, nisi accipiatur sic ꝙ in lege Moysi permittebatur repudium, in lege autem Christi non permittitur nisi solum diuortium: & tunc dicẽdũ, ꝙ repudium permittebatur, nõ tanquam bonum & æquum, sed ad duritiem cordis virorum &c. Diuortium verò datur in lege Christi, tanquam bonum & æquum, & æqualiter datur, etiam si in adulterio magis peccet vxor, quàm vir, &c. Matt.to 5. f.100. col.1.A. Et datur similiter propter multa alia. ibid.

Post diuortium, elapso certo tempore, si vir vxorem non reconciliet sibi, includitur ad agendum pœnitentiam intra monasterium aliquod. Matth.to.5. 110.c.1.C

Facto diuortio, semper potest fieri reconciliatio, consentientibus ambobus, quandiu non mutauerint statum, id est quandiu non transierit alter illorum ad religionem, & fecerit professionem, nam alias etiam post ingressum religionis, si ambo cõsentiãt reconciliabuntur, & ratio est, quia sententia diuortij nõ fertur de necessitate iuris, sed ad petitionem partis; si verò ambo non consentiant, tunc aut petit reconciliationem, qui fornicatus est, & tunc nõ tenetur alius reconciliari; si verò, qui petiuit diuortium, petat reconciliationem, tenetur alter reconciliari, immo ipso inuito, Matth.to 5. 110.c.3.G

Diuortij sententia non transit in rem iudicatam statim, vt profertur, sed altero eorum profitente ordinem aliquem, petens diuortium potest transire ad religionem, nec alius poterit impedire intrantem, neque repetere ingressum, quia per fornicationẽ perdidit ius, quod habebat in eũ. extra de conuer. con.cap.veniens. Et si petens diuortium sit vir, poterit statim post sententiam diuortij promoueri ad sacros ordines, dum nihil obsistat: & vxor non poterit repetere eum, siue intrauerit monasterium, siue factus fuerit clericus sæcularis: extra de conuersione coniu.cap.constitutus. Et tamen illa manebit adhuc vxor eius, vt prius, & tenebitur continere, & si non faciat, adulteratur. Sed ille, contra quem lata est sententia diuortij, non potest intrare religionem nisi ex alterius licentia. Et ad hoc, ꝙ inter debet peti ab alio coniuge, vt eum reconciliet, & si non vult: tunc poterit intrare: extra de conuersio.coniu. cap.gaudemus. Et ingressam in monasterium ante professionem poterit vir eam sibi reconciliare, & illa tenebitur tunc exire à monasterio Matth.to.5. 110.c.4.G

Per diuortium, qui fornicatus est: perdidit ius petendi debitum, alter vero non, neque cogitur discedere à fornicante, sed absoluitur a seruitute reddẽdi

alteri debitum, quia prius tenebatur & poterit sine reuocatione sententiæ diuortij recõciliare sibi fornicantem, & tamen, si semel reconciliauerit, non poterit amplius repellere prætextu diuortij facti, quia illi renũciauit per reconciliationẽ, &c. Matth. to.5. 111.c.1.A

Post diuortium factum ab ecclesia ex petitione viri, si vir fuerit fornicatus, dicunt, ꝙ ex rigore iuris vir non cogetur redire ad vxorẽ; quia iam tenuit sententia diuortij, & tamen secundũ æquitatẽ iuris vir debet cogi à iudice, vt redeat ad vxorem, vt caueat periculum animæ suæ, & scandalo aliorum, & hoc facit iudex ex officio. Nam vxor non potest reconciliationem petere, facto semel diuortio contra eã. Matth.to 5. 111.c.1.C

Vir committens occultè fornicationem peccat si petat diuortium cõtra vxorem suam fornicariã, licet illa non possit probare adulterium viri; & si fuerit lata sententia diuortij, tenetur vir reconciliari sibi vxorem volentem. Matth.to.5. 111.c.2.B

Facto diuortio non licet alicui coniugum transire ad aliud matrimonium.1.Corin.7.his, inquit, qui matrimonio iuncti sunt, præcipio non ego, sed Dominus, vxorem à viro non discedere, & si discesserit manere innuptam, vel viro reconciliari, &c. Matt. tõ.5. 111.c.3.F

Circa diuortium differt fornicatio carnalis ab hæresi, quæ dicitur fornicatio spiritualis; quia pro carnali fornicatione, facto diuortio, nõ cogitur vnus coniugum redire ad alterum, i. ille qui non peccauit, non cogitur reconciliare sibi peccãtem, etiam iam emendatum. extra, de conuer.coniu. c.gaudemus. Sed in diuortio facto pro hæresi, tenetur ille, qui mansit in fide, recipere reuertentem iam emendatum, vel transire ad religionẽ. Et fit grauius diuortium in fornicatione; eo ꝙ, si vir post fornicationẽ cognosceret vxorem, non potest promoueri, quia efficitur bigamus, & ita præiudicatur ei.34.dist.cap. si laici, sed hoc non contingit in spirituali fornicatione, cum per pœnitentiam purgetur, nec quia in carnali fornicatione anima & corpus polluatur, & in spirituali anima sola, vt probatur. Matth. tom.5. 112.c.1.A

Nec quia per carnalem fornicationem delinquitur in corpore & anima, vt non placeat viro, & per spiritualem non nisi in anima, sed quia fornicatio est, quæ magis scãdalizat coniuges, & quã minus possunt in alterutrum tolerare, & etiam est directius contra bona matrimonij, quã alia peccata, & ideo pro hac fit grauius diuortiũ. Mat to 5.fo.112.c.1.E

Circa diuortium refertur error impositus Ambrosio a falsatoribus scripturarum eius in epistolã ad Corinth. Matth.to.5. 112 c.2.C

Facto diuortio, si ille, propter quem lata est sententia diuortij intret monasterium, & faciat professionẽ, & ille, contra quem lata est, probet ꝙ decepta fuit ecclesia per falsos testes, reducetur ad coniugalem statum ille, qui ingressus est religionẽ, vt colligitur extra de conuer.coniug.c.quidã intrauit, & cap.veniens, &c. Matth.to.5. 112.c.4.H

Diuortium in nouo testamento nõ datur ex eisdem causis, & eisdem personis, quibus dabatur repudiũ in lege Moysi. Matth.to.5. 113.c.1.A

Quare facto diuortio non transeatur ad aliud matrimoniũ, vide ex rõne Hieronymi. Ma.to.5.113 c.1.E

Docere. Docendi officium in veteri lege non solum pertinebat ad sacerdotes, sed etiã ad Leuitas & laicos. 2.Paral. 119.c.1.B

Docentibus sacram scripturã debetur aureola. Matt. to 4. 46.c.2.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Docens habet se aliqualiter ad discentem, sicut se habet intellectus agens ad intelligere, &c. Matt. to. 6. 185. c. 1. A

Docens nō agit intrinsecè pertingendo ad animam, sed extrinsecè reddendo ipsa obiecta intelligibiliora, &c. Matt. to. 7. 198. c. 2. A

Dubitatio in docēte est valde nociua, sed non in addiscente. Matt. to. 4. 101. c. 2. A

Ad Christum nulli conueniebant, quin docerentur. Matth. to. 5. 76. c. 4. F

Nullus potest docere exterius, nisi Deus interius doceat Matth. to. 5. 147. c. 2. A

Inter docere Dei & docere hominis quid intersit, vide super Matth. to. 6. 184. c. 4. I

Docens non pertingit ad intellectum, Matth. tom. 7. 203. c. 1. B

Doctor. Assimiliatur monstranti viam. Gene. 15. c. 1. B

Triplex est modus doctorum circa moralia, quidam sunt, qui male viuunt, & male docēt circa legem; aliqui, qui bene viuunt, & bene docent; aliqui, qui bene docent, & male viuūt, de his tribus habetur. Matth. 5. cum dicitur; Qui soluerit vnum de mandatis istis minimis, &c. Matth. to. 2. 8. c. 2. E

Status doctorum & pastorum non deficient in ecclesia vsque ad finem sæculi. Matth. to. 5. 174. c. 1. E

Doctoribus debetur aureola. Matth. tomo 4. fol. 46. col. 3. F

Doctoribꝰ debetur duplus honor. Mat. to. 6. 30. c. 4. H

Sanctorum doctorum dicta, vt Hieronymi, Augustini, quæ textui sacræ scripturæ videntur dissona, repudianda sunt. Et si reuerentiam tantorum doctorum seruare volumus, possumus fateri nos illa non intelligere, potius quam illa redarguere. Exo. to. 1. 141. c. 1. B

De peccato, quòd maxime à Doctoribus cōmittitur, vide super Matth. to. 6. 190. c. 2. B

Omnis bonus prælatus est doctor. Matth. to. 6. f. 329. col. 1. D

Modus loquendi doctorum ecclesiæ est loqui interrogatiue, ad infirmandum id, quòd volunt. 1. Reg. to. 2. 43. c. 4. G

Doctoribus nihil magis auctoritatis tribuendum est quàm inquantum ratione vel auctoritate possunt aliquid melius probare, quàm alij, non tamen credendum est aliquid sic esse, quia ipsi dixerunt, vt patet 9. dist. in cap. ego solis, &c. 2. Reg. 48. c. 3. G

Doctoribus duplex præmium assignat Paulus. Matt. to. 4. 47. c. 4. F

Libros doctorum, etiam sanctorum, nō sic approbat Gelasius Papa, in cap. sancta Romana ecclesia. 15. dist. vt definiat, quòd omnia contenta in illis sic beātur, ac si essent per ecclesiam determinata &c. Defen. 41. c. 2. E

Et quando ecclesia approbat opera alicuius doctoris, non approbat omnia contenta in illis, nec asserit omnia illa esse vera, imo nec vnam propositionē. Et huius assignantur septem causæ, quæ referūtur. ibidem. Sed in approbatione eorum, quinque facit ecclesia, quę referuntur. ibidem. Nec licet nobis sentire contrarium dictis alicuius libri approbati arbitrio nostro, &c. Nisi ex parte nostra adducerem⁹ auctoritatem Bibliæ, vel rationem inuitabilem, secus tamen si esset dictum fidei, nam circa ea, quæ sunt fidei captiuandus est noster intellectus, &c. Defen. 44. c. 1. A

Doctrina. Quæ spectant ad hanc dictionem vide paulo inferius, cum hæc & alia per errorem ab auctore ordine perturbato sic posita sint.

Doctoratus. Gradus aut magisterij quomodo appetatur cum peccato. Matth. to. 6. 184. c. 1. A

Dominus. Nomen est potestatis & gubernationis. Exo. to. 1. 965. c. 2. A

Dominus seruo suo Hebræo non poterat dare vxorē de filiabus Chanaan propter duo, &c. Exo. tomo 1. 206. c. 4. H

Dominus nomen timoris est. Leuit. 177. c. 4. K

Nemo est dominus sui ipsius, neq; seipsum possidet sicut res possessas, quoniam non potest esse dominus etiam vnius membri sui, vt patet ff. ad l. A quil. in l. liber homo, poterat tamen seipsum vendere secundum legem diuinam Exo 21. & 25. etiam secundum iura humana potest, quando. s. est maior 20. annis ad participandum precium, vt patet Insti. de iur. perso. Et ita poterit de se facere omnes contractus minores venditione, vel æquales, ita autem est de voto: quoniā cū aliquis vouet seipsum Deo non tantum obligatur, quantum si esset seruus venditus alicui homini, quare si alicui est potestas vendendi se homini a fortiori inerit sibi potestas vendendi se Deo, &c. Leuit. 323. c. 2. A

Nemo secundum legem est dominus suorum membrorum. Matth. to. 5. 120. c. 4. H

Inter dominum & iudicē hoc interest, quia dominus dicit illum, qui simpliciter habet potestatem, & qđ vult, hoc pōt etiam, si lege cautum non sit; iudex autem non habet aliquam libertatem ad mandandum, sed hoc solum potest, quod iura imperant, & tradita est illi potestas definiendi secundum ius, & ideo, qui subest iudici, non subest viro, sed iuri, qui verò domino subditus est, subditus est viro, &c. Iudi. 63

Si dominus imperat subdito euidenter bona: tenetur illi semper obedire. Si verò imperet euidenter mala, nūquam debet illi obedire, etiam si mortem infligere velit. Si verò imperet dubia debet domino obedire propter domini auctoritatem. 2. Regum. 166. c. 1. C

Deus, quanquam sit dominus omnium gētium, specialius est tamen dominus Hebræorum, quia aliæ gentes erant subditæ Deo secundum naturam debentes ei timorem & reuerentiam: Iudæi tamen vltra hoc, Deo voluntarie se subiecerunt facientes cum eo pactum vt acciperent legem eius, & specialiter obedirent ei. Exo. 19. Et ideo Iudæi quādo peccabant contra Deum in eodem genere delicti grauius peccabant, quam aliæ gentes, cum magis obligarentur Deo obedire. Leuit. 177. c. 4. H

Inter dominum & dominatorem, hoc interest, quod dominus dicit dominium in habitu vel virtute, sed dominator dicit dominium in actu aliquid actualiter imperando, & Deus dicitur sic dominus & dominator. Exo. 34. qui etiam dicitur dominator in populi directione, & defensione, & dominus in legislatione, &c. Exo. to. 2. 166. c. 4. I

Dominium. De dominio hominis super animalia bruta. Ge. f. 9. c. 4. G & fo. 113. c. 1. C

Dominium hominis super animalib² in habitu nō in exercitio. Gen. 113. c. 1. C

Dominium hominis super animalia bruta constituit dominus etiam post peccatum. Gen. 9. cū præceptum homini, ꝙ occideret de brutis, & comederet. Gen. 9. c. 4. I

Dominia rerum habuisse originem a principio mundi, aliqui dixerunt, ex illis verbis Ge. 3. in sudore vultus tui vesceris pane tuo, quia alias non diceretur pane tuo, sed isti falluntur credentes ex illo probari,

vt ostenditur, Genes. 22. c. 4. F

Dominium hominis super pisces, aues & reliqua animalia, est, quòd homo se cognoscat maiorem, & superiorem illis naturaliter, & cognoscat superiori tatem, & potestatem sibi a Deo traditam super illa &c. Genes. 111. c. 4. I

Dominium super animalia bruta fuit duplex in homine, vnum, scilicet, verum & perfectum in statu innocentiæ in actu, vel exercitio, & habiturus esset illud, si maneret in illo statu, sed hoc ablatū est per peccatum, post quod habet homo præfatum dominium secundum habitum & imperfectum, Genes. 113. c. 1. A

Dominium hominis super mulierem, Genes. 233. colum. 1. E

Sub Dei dominio magis proprie sunt mali, quam boni, &c. Exod. tom. 1 30. c. 2. B

Quandiu aliquis manet sub dominio alterius, non licet ei manum erigere in dominum suum, etiam si ab illo iniuste patiatur, nisi forte defendendo se a morte &c. 1. Regum tomo 2 125. c. 3. I

Dominiorum distinctio non est in casu necessitatis, sed tunc omnia sunt communia &c. Iudi. 219. c. 1. C

Homines dominium habent aliquarum rerum, si fiat comparatio hominis ad hominem. Et si hominis ad Deum, homo est dominus, non tamen proprie, sed large &c. 1. Paralip. 338. c. 2. C

Dominiorum diuisionem quidam putant causatam esse solum ex iure positiuo, & quòd de iure naturali nihil sit proprium, & ita videtur innui in decretis. cap. quo iure dist. 8. sed dicendum, quòd etiam est ex iure naturali, ad istum sensum, quòd dominia rerum erāt tempore, quo nulla lex erat nisi lex naturæ, vt patet in Cain, & Abel, & modus introducendi dominium fuit per rei solam occupationem verum est tamen, quod de iure humano inuenti sunt plures modi titulorum ad causandum dominium &c. origo tamen dominij nō fuit ex iure positiuo, sed in lege naturæ fuit, & habuit ortum ex Dei permissione &c. 1. Paralip. 338. c. 2. C, & illa propositio, omnia sunt communia de iure naturæ, debet intelligi negatiue, & non positiue, &c. 1. Paralipomenon 338. c. 3. F

Domus. Alicuius solent appellari congregationes multorum descendentium ab illo Genes. 389. c. 2. D, & Exod. to. 1. 2. c. 4. F, & 51. c. 2. D Et œconomica communicatio solet proprius appellari domus, 1. Poli. ibid.

De domibus, quas dominus ædificauit obstetricibus, Exod. 1. Exod. 6. c. 3. G

Apud Hebræos, si domum existentem intra vrbem muratam quis venderet, & intra annum non redimeret, emptor illius manebat dominus eius in perpetuum, nec in anno Iubilei reuertebatur ad vendi torem, secus tamen de domibus, quæ erant in locis non muratis, vel quæ essent in agro, Leuiti. 299. c. 3. F, Et domus Leuitarum erant exceptæ ab ista lege &c. Leuit. 300. c. 2. A

Domos, quæ erant intra vrbes, poterāt habere in possessionem perpetuam conuersi ex Gentilitate ad Iudaismum, nam poterant emere a Iudæis, & vendere, Leuit. 299. c. 4. F

Domus dupliciter accipitur, vno modo pro œconomia, idest, pro congregatione viri, & vxoris, & bouis aratoris, vel ex patre, filijs, viro, vxore, domino, & seruis &c. Alio modo pro quadam congregatione multorum, quæ specialior est quam familia, &c. Num. tom. 1 4. c. 3. K

Domus sex modis accipitur, Deuteronom. 54. colum. 4. I

Domus multipliciter accipitur in sacra scriptura &c. Iosue tom. 1. 49. c. 1. A, Mat. tomo 6 191. c. 1. B

Per domum patris in sacris literis significatur tota congregatio omnium descendentium ab aliquo superiore, adhuc superstite. Iosue tomo 1. 51. colum. 2. E

Domus, vt dicit vnitatem œconomię, habet sex terminos, scilicet, virum & vxorem, patrem & filium dominum & seruum. 1. Politi. Iosue tomo 2. 51. colum. 3. F

In domibus maiorum consueuerunt disponi loca pro omnibus quatuor temporibus anni, & potissime hibernalia & æstiua, Iudi. 32. c. 1. F

Domus in sacris literis, est nomen cognationis, & est minor cognatio quam familia, & quam tribus, & interdum capitur pro tota tribu, & interdū pro omnibus tribubus, 1. Paralip. 84. c. 4. F

Domus dicitur esse in omnibus progeniebus, in quibus est ius primogenituræ, 1. Paralipomenon 198. colum. 4. F

Domus, & familia in quo differant, Exod. tom. 1 72. c. 4. I

De more Arabum in ædificandis domibus, 2. Paralip. 231. c. 3. F

Domorum tecta in Palęstina sunt plana, & æqualia, & non acuta, Mat. tom. 3 288. c. 1. C

Domus saltus libani, quam ædificauit Salomon, describitur, 3. Regum 60. col. 1. C, Similiter & domus alia regis, & alia, quam ædificauit Reginæ vxori suę filiæ Pharaonis regis Aegypti, ibidem 60. c. 2. D

Domus saltus libani, quam ædificauit Salomon, erat in Ierusalem, sed dicebatur sic, quia consita erat arboribus, & viridarijs mirabilis recreationis &c. vel quia tota facta erat de cedris libani &c. 3. Regū 61. c. 1. A, 2. Paralip. 114. c. 3. K

Domus consilij, apud Hebræos, erant septuaginta seniores, 1. Paralip. 77. c. 2. D

Repugnat bonis moribus, quòd aliquis intret in domum ignotam, prius quam quid clamet, Exo. to. 2. 69. col. 2. A

Domus Dei est cor iusti. Mat. tomo 5 270. c. 1. D

Domus magna multa indiget solicitudine, vt gubernetur Mat. tom. 6 325. c. 4. F

Domus ad duo est necessaria, scilicet, ad defensionem a nociuis, siue ex parte tēporis, idest, frigoris, & caloris, & pluuiarum, & ventorum, vel hominum, secundum est ad operiendum turpitudinem, & ea, quæ nollet homo alijs manifestari &c. Mat. tom. 7 110. c. 4. K

Doctrina. In doctrina inueniuntur duo, &c. Mat. tom. 5 21. c. 4. K

Doctrina salutis est doctrina fidei, Matth. tomo 7. 78. c. 1. E

Duo sunt, quæ doctrinam faciunt admirabilem. Primum est ætas tenera. Secundum si ille, qui docet, literas non didicit, & prius erat Idiota, & ista duo erant in Christo &c. Genes. 10. c. 2. B

Doctrina, quæ ad vitā dirigit, nulli peccatori denegāda est, Mat. tom. 4 53. c. 3. K

Doctrina Christi in magno rigore introducta est per orbem, Mat. tomo 3 251. c. 4. H

Quid proprie dicatur doctrina, Matth. tomo 6. 187. colum. 1. A

Inter doctrinam, & mandata quid intersit, Mat. to. 4 129. c. 3. F

Doctrina mala quare dicatur fermentum, Mat. to. 4 158. c. 2. D

De doctrina mala Pharisæorum, & Sadducęorum, Matth. tomo 4 158. c. 4. G

Omnis doctrina a Christo data manet in æternum, Matth.

Universidad de Deusto Biblioteca

Matth. tomo 5 130.c.1.B

In doctrina duo considerantur, scilicet, res, quæ docetur, ideſt, concluſio vel regula doctrinæ, & ipſe actus docendi: Primum pertinet proprie ad veritatem doctrinæ, & illud eſt de neceſſitate ſalutis, ſcilicet, vt nihil contrarium illi doctrinæ prædicetur, aut doceatur, ſed illud, quod continet illa doctrina ſecundum congruentiam locorum, & temporum, & perſonarum proponat, vel prędicet ille, cui officium docendi competit, propter nullum ſcandalum, vel periculum aliquod debet quis contra veritatem doctrinæ illius docere. actus vero docendi non competit per ſe veritati doctrinæ, ſed pertinet ad veritatem vitæ, cum cõputetur inter actus eleemoſynæ, vel miſericordiæ ſpiritualis, & ſicut illi actus interdum dimittuntur propter ſcandalum, ita & actus docendi, Mat. tom. 5 23.c.1.C

Doctrina Chriſti erat manifeſte vera, Matth. tomo 5 252.c.2.C

Doctrina moralis eſt infinita, quia nunquam aliquis peruenit ad finem eius, nec etiam peruenire poteſt 1. Paralip. 5.B

Aliqua doctrina dupliciter dicitur doctrina regni celorum &c. Mat. tom. 6 279.c.4.K

Doctrina legis Moyſi ad tria ordinabatur, Primo ad cognitionem Chriſti promiſſi &c. ſecundo ad ſalutis conſecutionem per impletionem mandatorum. Tertio ad vnius Dei cultum obſeruandũ, Mat. tomo 7 188.c.3.K

Illud primi Poſteriorum, Omnis doctrina, & omnis diſciplina ex præexiſtenti fit cognitione, exponitur Parado. 93.c.1.B

Dodo. In Hebræo eſt nomen æquiuocum, interdum proprium, & interdum commune & vt eſt commune ſignificat patruum eius, Iudic. 126.c.4.k 1. Paralip. 126.c.4.K

Doeg. Vt creditur, fuit armiger Saulis, qui ſe in eſſecit, viſo Saule mortuo, 2. Regũ 2.c.4.G Sed filius iſtius Doeg, vt dicit Andreas, Nicolaus hiſtoria ſcholaſtica, & Glo. ordi. fuit ille iuuenis Amalechites, quem miſit pater eius cum diadema & armilla ad Dauid, putans quòd per hæc inueniret gratiam apud Dauid &c. 2. Regum 2.c.4.H

Dolere. Qui dolent, pro modico, faciunt propoſitiones vniuerſales, &c. vnde ſi paucũ malum eis adſit, dicunt ſibi omnia mala adeſſe, & ſi pauca bona deficiant, dicunt omnia ſibi bona deficere, Geneſ. 374.c.1.A

Dæmon dolebit de omnibus malis, cum ſit cauſa omnium malorum, Mat. tomo 7 277.c.1.A

Quicunque videns offenſas Dei, non dolet de illis ſaltem in corde ſuo, peccat mortaliter, 4. Regum, 225.c.4.F

Dolor. Doloris magnitudo ex tribus conſideratur, Mat. tomo 7 222.c.4.k

Dolor non eſt niſi de malo, vel de his, quæ nobis nolentibus accidunt, ſiue bona, ſiue mala ſint, Iudic. 218.c.1.C

Dolor ſumitur dupliciter, Mat. tomo 5 34.c.3.K

Dolor parturientis cur vocetur a Chriſto preſſura, Geneſ. 227.c.2.B

Dolor vnde proueniat Gen. 144.c.1.D

Dolor de ſe mortem non cauſat Geneſ. 342.c.4.k

Omnis dolor, & pœna eſt ſecundum immutationem ſpiritualem, Mat. tomo 7 148.c.3.F

Dolor proprie nec eſt in Angelis, nec in dæmonibus, Mat. tomo 5 34.c.3.H

Dolor eſt ſenſus nocumenti, Matthæ. tomo 7. 148. c.2.E, & Geneſ. 343.c.1.A

Dolor non eſt læſio, ſed læſionis ſenſus, Mat. tomo 7. 240.col.3.K

Quia dolor eſt ſenſus, ſeu ſenſatio nocumẽti, ibidem 149.c.1.E

Dolor ſequitur ex diuiſione continui, Paradox. 41. c. 3. k. Ecce virgo concipiet, 1.c.4.H

Dolores leuius patimur, ſi nobis quiſpiam compatiatur, Parad. 49.c.2.D

Dolent magis homines cum iniuſte patiuntur, Paradox. 35.c.4.G

Præ dolore antiqui lacerabant veſtes, 4. Regum 14. colum. 2. A

Dolus. Nemo committit dolum in re ſua, Matt. tomo 6 218.c.3.F

Domare. Qui artem domandi equos primus inuenit, fuit Ixion centaurus, vt dicunt poetæ, & aliqui hiſtorici. Et ipſe cum ſuis vocati ſunt centauri, ideſt, homines mixti equis, quia cũ homines infiderẽt equis videbantur vnum animal mixtum ex homine & equo, Nume. tomo 2. 36. colum. 4. F

Quomodo. liceat dicere, dominatio veſtra loquendo in tertia perſona, Geneſ. 381.c.2.A

Homines non vtuntur dominationibus, Matt. tom. 6. 327.c.1.B

Dominator. Inter dominatorem, & dominũ hoc intereſt, quia dominator ſignificat dominium in actu, & dominus in potentia, Exod. tomo 2 166.c.4.H

Dominica dies. Dominicę diei obſeruatio nõ eſt de iure diuino, Matthæ. tomo 6. 209 colum. 4. H

De dominica die, vide in dictione dies dominica.

Dominus. Sunt homines naturaliter domini, & alij naturaliter ſerui, 1. Poli. Geneſ. 144.c.2.E

Dominus occidens ſeruum, non erat legis reus, ſi nõ moreretur in manibus eius, & ſuperuiueret vna die Exo. 21. Gene. 233.c.3.G

Domino tenetur ſeruus, & ſubditus prælato, ſicut filius patri, 4. Regum 219.c.2.B

Chriſtus vulgariter vocabatur Dominus, & Magiſter Mat. tomo 5 216.c.4.G

Nec eius humilitati derogabat, quòd ſic vocaretur, ibidem 217.c.2.A

Deus vocabatur Dominus in veteri teſtamento, & in nouo vocatur pater, Mat. tomo 5 258.c.3.I

Domini ſubſtantia dupliciter diſſipatur, Mat. tomo 6. 330.c.4.F

De gaudio, & laude Domini in ſeruum, Mat. tomo 7 36.c.3.I

Chriſtus dupliciter eſt nobis Dominus, Matt. tomo 7 93.col.2.C

Dominus rei bonæ dupliciter gaudet, Matth. tomo 7 275.col.3.F

Populus gaudet mutare dominos, Matth. tomo 6. 296.c.1.E

Chriſtus eſt Eccleſiæ dominus, Matth. tomo 6. 326. colum. 4. k

Domicilium. Ad conſtituendum domicilium requiritur animus permanendi Ruth. 215.c.1.D

Donari. Libentius donantur, quæ gratis dantur quam quæ ex debito, Matth. tomo 5. 177.c.2.D

Donatio. Simpliciter alicuius rei immobilis nõ permittebatur apud Iudæos, cum in anno Iubilei deberet redire ad illum, qui donauit, nam in donatione ſimpliciter, tranſit dominium in æternum, & non ſolum non poterat fieri donatio, ſed neque votum &c. Leuit. 299.c.1.D

Donatio eſt libera præſtatio ex nulla obligatione facta, licet aliqua poſſit eſſe donatio, & ſolutio reſpectu diuerſorum, vt declaratur exemplis, Nu. tom. 1 20.c.4.G

Donationes reuocantur per magnam ingratitudinẽ, &c. 2. Regum 101.c.1.B

Quod donatur alicui, manet apud donatarium, & trãſit in poteſtatem eius, 4. Regum 233.c.3.I

Non omnis donatio ſpontanea transfert dominium, vt patet in ſimonia &c. Mat. tomo 3 28.c.2.E

Inter donationem propter nuptias, & dotem quid interſit, Mat. tomo 4 229.c.3.G

Donationem propter nuptias dant viri, &c. & dotem dant fœminæ, vt patet extra de dote poſt diuortium reſtituenda per totum, Exo. to. 1 235.c.1.C

Donatio propter nuptias, & dos pro eodem accipiuntur, vt patet extra de dote poſt diuortium reſtituẽda, in cap. ſi neceſſe ſit &c, Exo. to. 1 235.c.1.D

Donatum. Inter donatum, & commodatum quid interſit, Exo. to. 1. 20.c.3.K

Donum. Innocentiæ conſeruatæ ex parte ſui matus eſt, quam pœnitentiæ donũ, Mat. tomo 5 22.c.1.A

Inter donum & munus hoc intereſt, quòd munus eſt id, quod aliquis dat ſub coactione, quia ſ. ſic a lege conſtitutũ eſt. Et donum dicitur id, quod mere gratuite datur, Exo. tomo 2 19.c.4.H

Donum recipere malum ſignum in muliere, Geneſ. 290.c.3.I

Donum Spiritus ſancti. Dona hominia Deo conceſſa ſunt memoranda, & confitenda, Mat. to. 5. 7.c.3.G

Nemo eſt tam miſer, in quo non ſit aliquid donum Dei, Mat. tomo 5 7.c.4.F

Septem dona Spiritus ſancti ſignificantur per ſeptem proprietates columbæ Mat tom. 1 206.c.1.D

Dona, & virtutes non differunt ſpecie ex parte obiectorum, nec ſicut magis perfectum & minus perfectum, ſed ex modo, quia alius modus operandi eſt per virtutes, & alius per dona, p virtutes modo humano, & per dona modo diuino, Matth. tomo 2. 63.col.3.I

Nullum Dei donum, manens in nobis, conſtituit nos egentes diuino auxilio, Mat. to. 5 157.c.1.B

Homines in ſtatu naturæ lapſæ recipiunt donum, per quod perſeuerare poſſunt in bono, Mat. tomo 5. 158.c.1.B

Omnia dona vocantur Spiritus ſanctus, Mat. tomo 6. 160.c.2.E

Primum donum datum hominibus eſt capacitas: nã cętera ſequũtur capacitatẽ, &c. Mat. to. 7. 34.c.2.A

Solus Deus, qui bona tribuit, eſt menſurator eorum, Mat. tomo 7 36.c.3.G

Quomodo dona, & beatitudines inter ſe conueniant, Mat. tomo 2 68.c.1.A

Dona manent hic, & in patria, & ita habebit quodlibet donum duos actus, vnum hic, & alterum in patria, & cum beatitudines ſint actus donorum, in qualibet beatitudine ponuntur duo, quorum vnũ pertinet ad præſentem vitam, & aliud ad futuram, & ita duo ſolemus vocare meritum, & præmium. Nã in qualibet beatitudine id, quod vocatur beatitudo eſt meritum, & illud, quod vocatur præmium eſt actus, qui conuenit donis in patria, &c. Matth. tomo 2 68.c.2.B

Donorum actus ſunt beatitudo inchoata, Mat. tom. 2 68.c.4.G

Dona computantur incipiendo a perfectioribus, beatitudines vero è contra, Mat. tom. 2 68.c.4.k

Beatitudines ſunt ſeptẽ ſicut dona, Mat. to. 2. 68.c.4.K

De donorum ordine inter ſe, Mat. to. 2 70.c.2.C

Dona Spiritus ſancti, beatitudines, & præmia quomodo ſe conſequuntur, Mat. tom. 2 70.c.2.D

Dona, quæ dantur ſanctis in hac vita, non vocantur dotes, Mat. tomo 4 230.c.1.E

Quædam dona dat Deus ſimul cum eſſe hominis, & alia dat, poſtquam iam homo eſt, prima non dantur ſecundum menſuram, vel virtutem capacitatis &c. Mat. tomo 7 33.c.3.I

Dona vel bona ſpiritualia augentur dupliciter, vel in ſeipſis, vel in fructu inde proueniente &c. Mat. to 7 34.c.4.K

Donec. In illo Gene. 28. Donec compleam vniuerſa, non includit aliquam affirmationem ſed capitur negatiue ſolum, id eſt quòd non dimitteret eum vſquequo compleret, omnia quę promiſerat ei: ſed non dicit, quòd poſtea dimitteret, vel non dimitteret eum. Sic etiam capitur Mat. 1. cum dicitur, Ioſeph autem non cognouit coniugem ſuam donec peperit filium ſuum vnigenitum, &c. Geneſ. 311.c.4.K

Iſta dictio, donec, non ſemper taxat terminum, &c. Ioſue tomo 1. 32.c.2.D

Iſta dictio, donec, non ſignat actum ſequi, ſed quòd res non facta ſit, vt habetur extra de Regulis iuris ca. Ioſeph. Mat. tomo 6 163.c.4.H

Donec aduerbium, in contextu poſitum, non inducit actum fuiſſe cõſecutum, ſimiliter nec iſtud aduerbium vſque Parado. 3.c.1.E

Dormire. Non dormiebat Loth quando cognouit filias ſuas virgines, clauſtra earum rumpendo, Nam ipſe bene ſenſit carnem fœmineam apud ſe eſſe in lecto, & conuertens ſe ad mulierem cognouit eam carnaliter, quia tamen erat abſorptus ebrietate, nõ conſiderauit vtrum eſſet vxor eius, vel non &c. virgo vel corrupta &c. qa vir vere dormiens fœminam virginem nullatenus cognoſcere põt clauſtra rũpẽdo &c. Gen. 272.c.4.F

Adam dormiturus erat in Paradiſo, ſi diu ibi manſiſſet, ſicut & nos hic, &c. Geneſ. 140.c.4.G

Dormire interdum ſignificat mori, & interdum ſepeliri, Geneſ. 395.c.2.A

Dormire facit hominem ira moderata, 3. Regum 176.col.2.E

Homo dormiens videtur eſſe alius homo, vel alterius naturæ a vigilante, Mat. to. 2 185.c.3.F

Dormientis ſtatus non vocatur vita abſolute, ſed dimidium vitæ, quaſi tunc non habeat dormiens totam perfectionem ſuam, ſic dicitur primo Ethic. Mat. tomo 4 238.c.3.G

Quòd dormientes, & manẽtes in ecſtaſi cognoſcant aliquando aliqua occulta, quæ non cognoſcunt vigilantes, ideo eſt, quia tunc anima percipere poteſt influxum aliquem cognitionis in animam noſtrã. Nam ſubſtantiæ ſeparatæ ſemper influunt, ſed non ſemper percipitur earum influxus in animam, ſed ſolum, cum eſt aliquomodo diſpoſita &c. Matth. tomo 7. 191.c.3.k

Delectio, & loco, vbi Chriſtus communiter dormiebat, Mat. tom. 5 238.c.4.H

Quomodo vox dormientem excitet, Matth. tomo 6. 78.col 1.A

Inter dormire, & dormitare quid interſit, Matt. to. 7. 11.c.3.k

Dormientes, amentes, & penitus ebriæ, ſi corrumpantur, nulla voluntate præcedente, non perdunt virginitatem, Mat. tomo 7 17.c.3.K

Dormiendo impoſſibile eſt ſenſationem fieri Geneſ. 274.c.1.D

Universidad de Deusto

Nemo dormiens fœminam cognoscit illam corrũpens, Mat.to.7.19.c.4.F, & Gen.272.c.3.H

Quare in dormientibus fiant quædam somnia ad diuinationem pertinentia, Mat.to.7. 194.c.2.B

Dormitare. Inter dormitare, & dormire quid interſit, Mat.to.7 17.c.3.K

Dos. Inter dotem, & donationem propter nuptias quid interſit, Mat.to.4 229.c.3.F

Dos dicitur illud, quod datur viro ab vxore ſua, quando contrahunt matrimonium ad ſuſtẽtanda onera matrimonij: & donatio propter nuptias dicitur, quod vir donat vxori, quando contrahunt matrimonium ad eandem cauſam, vt patet de dote poſt diuortium reſtituenda ca. nuper. in. §. vlti. & ca. de donationibus ante nuptias l.1. & vltima Gene. 337. col.4.K

Aliquando vir dat dotem vxori, quod contingit, vel ex nimio amore, vel in pœnam, Mat. tomo 4. 229. col.3.K

Dos capitur pro donatione propter nuptias Gen.34. cum dicitur: Augere dotem. Poteſt etiam dici, q̃ ibi capiatur dos proprie, ſcilicet quòd Sichem volebat dare Dinæ dotem, ſcilicet quòd non ſolum dare donationem propter nuptias, ſed, & dotem, ita quòd Iacob nihil daret. Nam erat lex tempore Hebræorum, vt patet Exo.22. & nunc eſt, vt patet extra de adulterijs, & ſtupro c.1. Quòd ſi quis ſeducens puellam dormiret cum ea, debebat dotare eã, ideſt dare ei dotem, quam ipſa, & pater daturus erat, & accipere eam in vxorem, & ſi pater eius dare noluiſſet, dabat corruptor eius dotem puellæ, ſecundum quòd accipere conſueuerant virgines, & poterat tunc eſſe lex iuxta, &c. Gene. 338.c.1.A

Dos aſſignatur ſponſę, quando traducitur in domum viri, Mat.tomo 4 230.c.1.E

Dotem dant fœminæ, vt patet extra de dote poſt diuortium reſtituenda per totum, ſed donationem propter nuptias dant viri, vt ff. ſoluto matri. quemadmodum dos petatur per totum Exod.to.1 235. col.1.C.

Dos, & donatio propter nuptias pro eodem accipiũtur, vt patet extra de dote poſt diuortium reſtituẽda, in ca. ſi neceſſe ſit, &c. Exo.to.1 235.c.1.D

Dos ſemper redit ad fœminam, ſoluto matrimonio, Mat. tomo 2 158.c.3.H

Vſusfructus dotis pertinet ad virum de iure, vt ſuſtentet onera matrimonij, &c. Mat.to.3 34.c.2.C

De dote ſubtilitatis quid ſit Mat.to 4 248.c.2.E

Omnes dotes corporis glorificati habuit Chriſtus adhuc viuens in corpore paſſibili. Et intelligẽdum eſt, quòd habuit illas virtualiter vel potentialiter ſed non realiter Mat.to.4 208.c.2.C

Et vſus eſt dote impaſſibilitatis, cum corpus ſuũ diſcipulis tradidit, Mat.to.4 207.c.1.A

Omnes dotes corporis glorioſi præter claritatem nõ poſſunt dici figuræ, Mat.to.4 207.c.3.H

Chriſti corpus non habebat dotes, licet anima eius eſſet glorificata, nec anima eius poterat deriuare quaſi naturaliter dotes in corpus, ſicut deriuatur gloria beatorum in corpus, & aſſignatur ratio differentiæ Mat. tomo 4 208.c.4.F.& ſeq.

Dos claritatis non poteſt dari viuentibus, Mat.tom.4 206.col.2.E

Dos ſecundum propriam rationem, reperitur in matrimonio carnali, dona tamen quædam, quæ beatis dabuntur, dicuntur dotes a doctoribus, & dos definitur ſic, Dos eſt perpetuus ornatus animæ, & corporis vitæ ſufficiens in æterna beatitudine perſeuerans. Et hæc diffinitio aſſumitur ad ſimilitudinem dotis in matrimonio carnali &c. Matth, tomo 4. 229.c.2.C

Dos datur beatis a patre ſponſæ, & non a patre ſponſi, & ideo ibi ſeruatur ratio dotis, Mat.to.4. 229.c.4.F

Et accipiendo totam Trinitatem pro ſponſo, & eccleſiam pro ſponſa, tunc ſponſus non habet patrem, & ipſemet ſponſus eſt, qui dat dotem ſponſę, quam ſimul in ſponſam, & in filiam habet, & tamen dat hic ſponſus dotem ex nimio amore ad ſponſam, &c. Mat. tomo 4. 229.c.4.H

Quare non dantur dotes ſanctis in hac vita, Mat.to.4. 230.c.1.E

In Chriſto ſunt dotes excellentius, quam in hominibus alijs. Mat.tomo 4 231.c.1.B

Duplices ſunt dotes in homine, Mat.to 4 231.c.3.G

Tres dotes reſpondent tribus virtutibus Theologicis Mat.to.4 232.c.2.E

Dotes in matrimonio carnali ſunt ad ſuſtentandum onera matrimonij, dotes tamẽ in matrimonio ſpirituali pertinent tam ad corpus quam ad animam, & in iſto dos ſemp eſt interior, in carnali vero matrimonio dotes ſolum pertinent ad res corporales & in matrimonio corporali dos eſt extra hominẽ, &c. Mat.tom.4 230.c.1.B

Dos quid ſit, Mat.tomo 4 229.c.2.C

Dos, & beatitudo realiter differunt, eſt tamen aliquid præcedens beatitudinem, & ornatum ad eam Mat. tomo 4. 229.c.2.E

Non eſt dos in vnione, qua vnitur natura humana ad diuinam, Mat.tomo 4 230.c.4.K

Dote ſubtilitatis vſus eſt Chriſtus quãdo exiit claſtrum virginale, & quando intrauit ad diſcipulos ianuis clauſis, Mat.tomo 4 108.c.3.F.& 117.c.3.H

Claritas eſt magna corporis perfectio, Matth.tomo 4. 234.c.3.H

Duplices ſunt dotes in homine, ſcilicet, dotes animæ & dotes corporis, dotes animæ, quæ ſunt viſio, & fruitio, materialiter reperiuntur in Angelis, non tamen dotes formaliter, quia prædictæ perfectiones nõ habent in Angelis rationem dotis, & hoc, quia ratio ſponſæ nõ conuenit Angelis ita proprie ſicut hominibus, quia inter ſponſum, & ſponſam requiritur naturæ conformitas, &c. Matth. tomo 4. 231. colum.3.G

Dotes corporis glorificati ſequitur claritas, Mat.to.4 234.c.3.G

Ponendo dotes in anima omnes doctores confortant, quòd ſunt tres, ſ. viſio, delectatio, fruitio, vel ſecundum alios, viſio, fruitio, comprehenſio, ſed in idem redit, Mat.tomo 4 232.c.1.E

Alij aſſignant tres dotes animæ, penes tres vires eius, ſed hæc opinio improbatur, ibid. 232.c.2.E

Dotes animæ dicunt immediatas diſpoſitiones beatitudinis, vt per eas efficiatur homo capax illius Mat.tom.4 232.c.3.G

Dotes animæ ſunt quædam diſpoſitiones habituales ter immanentes, perficientes immediate animam ad operationem beatitudinis, & præcedẽtes ipſam beatitudinem, tanquam diſpoſitiones immediatæ, Mat.tomo 4 232.c.4.K

Quòd ſint dandę dotes corporis, ſicut & dotes animę Mat.tomo 4 233.c.2.E

Et ſunt quatuor dotes corporis ſcilicet, claritas, ſubtilitas, agilitas, & impaſſibilitas, & ponũtur eſſe quatuor dimiſſis opinionibus, quia faciunt vt corpus ſit plene ſubditum animæ, quod conſiſtit in duobus. Primo quod eam non impediat in operationę ſua retardando, aut diſtrahendo. Secundo, quòd ei coaptetur ad operationes, quas per ipſum vult exercere, Quantum ad primum eſt dos impaſſibilitatis. Quantum ad ſecundum ſunt duæ, ſcilicet dotes agilitatis. Quarta dos, ſcilicet claritas ponitur dupliciter, vno modo vt conſequens ad has, &c. Alio modo non tanquam conſequens, ſed tanquam per ſe neceſſaria ad gloriam corporis. Quare quatuor ſunt dotes corporis, & non plures &c? quia per iſtas ſufficienter corpus ſubditur animæ, & liberatur ab omnibus imperfectionibus, quæ repugnant beatitudini. Et perficitur omnibus bonis, quæ ad naturam corporalem pertinere poſſunt, Mat tomo 4 234.c.2.E

Dos ſubtilitatis erit in corporibus beatorum iuxta illud 1.Cor.15, ſeminatur corpus animale, ſurget corpus ſpirituale, Mat.tom.4 243.c.3.E

Dotes animæ proxime eam diſponunt, & ſufficienter ad beatitudinem ipſam, Mat.tomo 4. 232.c.4.K

De ratione dotis eſt, quòd præcedat tanquam diſpoſitio ad beatitudinem, Mat.to.4 233.c.1.B

Quatuor dotes corporis glorioſi reſpondent quatuor virtutibus Cardinalibus, Mat.tomo 4 234.c.1.B

Dotes corporis glorificati dabuntur electis in die iudicij, Mat.tomo 6 307.c.4.I

Quare neceſſe ſit ponere dotem impaſſibilitatis, Mat. tomo 7 148.c.3.G

Corpora humana non ſunt in potentia naturali ad dotes corporum glorificatorum, Matth. tomo 7. 228.col.3.F

Dotes corporis glorificati, quæ & quot ſint, Mat.to.7. 274.c.3.F

In quatuor dotibus conſiſtit gloria corporis, Mat.to.7 94.col.2.C

Per dotem ſubtilitatis non poſſunt duo corpora eſſe in eodem loco, & conceditur, quòd corpus glorioſum poſſit eſſe cum alio corpore in eodem loco, ſed hoc non erit per dotem ſubtilitatis, ſed ſolum per miraculum, Mat.tom. 4 245.c.1.C

Dos ſubtilitatis ſecundum Scotum non eſt niſi ordo debitus ad exiſtẽdum vnum corpus cum alio corpore, & eſt ordo extrinſecus, &c. Mat.tomo 4 248. col.3.G

Ratio præcipua, quare dos ſubtilitatis ponatur in corpore glorioſo, eſt vt ſit plene ſubditum animæ ad omnes operationes, quas anima volet exercere per illud, Mat.tom.4 249.c.4.I

Per dotem agilitatis corpus ſubijcitur animæ, vt motori, vt expeditum, & habile ſit ad obediendum ei in omnibus motibus, quos exercere vult per corpus, ſicut per dotem ſubtilitatis ſubijcitur ei totaliter, in quantum eſt forma, ideſt, quantum ad omnes operationes, quarum forma ſecundum conditionem ſuæ ſpeciei eſt principium in corpore, Mat. tom.4 251.c.3.k

Dos agilitatis non eſt ad mouendum organice &c. Mat.tom.4 255.c.1.B

Dos agilitatis quid ſit, Matthæ. tomo 4. 255. colum.3.I

Dotes corporis beati pertinent etiam ad præmium eſſentiale, Mat.tom.4 39.c.4.H

Dotes corporis non ſunt ipſa beatitudo, nec pars eius, ſed ſunt redundantia quædam in corpus ex plenitudine beatitudinis animæ, Matth. tomo 4. 47.c.1.C

Quòd nonnunquam Chriſtus vteretur dotibus, quomodo ſit intelligendum, Mat.to.4 108.c.3.G

Dotes in corporibus beatorum reſurgentiũ non ſunt aliqua gloria data a Deo corporibus ipſorum, ſed ſunt quidam refluxus gloriæ animæ in corpus, &c. Mat.tom.7 274.c.3.F

Dotes corporis glorificati habuit Chriſtus poſt mortem ſuam, non tamen ante mortem, vtebatur tamen eis, cum volebat, ante mortem ſuam, quia Deus erat, & habebat illas in poteſtate ſua &c. Parad. 130.c.1.C

Dotare. Mulier nullam actionem habet in patrem, vt eam dotet, Mat. tomo 7. 55. colum.1.E

Dothain. De quo Geneſ. 37. eſt quoddam territorium paſcuale apud Sichem, Gene. 350.c.2.B

Draco. Draconibus veſcuntur Aethiopes, Gene. 48.c.1.B

Dramma. Significat cantionem iuxta illud cantico, frequentate nobis dulcia cantica drammatis, Mat.tom.4 274.c.2.E

Dubitatio. Diſcipulorum neceſſaria fuit circa Chriſti reſurrectionem, Mat. to.6. 264.c.1.D

Dubium. In rebus dubijs fauorabilius eligẽdum eſt. Iudic. 107.c.3.I

In dubiorum diſcuſſione, quæ circa articulos fidei, aut alia pertinentia ad ſacram ſcripturam veniunt, duo poſſunt conſiderari. Vnum eſt inuentio, & definitio veritatis, aliud eſt coertio ad tenendum id, quod determinatum fuerit, vt verum: quãtum ad primum multi ſunt, qui facilius, & verius ſciunt determinare dubia, quam Papa, ſed non quantum ad ſecundum &c. 1.Reg.to.1 135.c.4.G

In dubijs, vel quæ æqualiter ſe habent ad vtrumlibet tenendum eſt id, quod fauorabilius eſt, & maxime vbi agitur de peccato. 4. Regum 23.c.4.G

Dubiorum declaratio in veteri teſtamento magis pertinebat ad Prophetas quam ad ſacerdotes, potiſſime in caſibus, de quibus nullo modo prouiſum erat in lege, 2. Paralip. 105.c.2.A

Omnia dubia ſunt interpretanda in meliorem partẽ, quando ſunt ſigna leuia, quæ non concludant ſufficienter aliquem eſſe malum, etiam ſi eſſent equalia ſigna pro, & contra ſ. ad abſoluendum, & condemnandum, extra de ſi. inſtru. cap. inter dilectos in fi. & de probatio. cap. ex literis, niſi in caſibus ibi notatis. Et iſtud eſt in iudicio contentioſo, & idem in iudicio, quo quis iudicat proximos ſuos in corde ſuo, quòd ſemper in meliorem partem interpretãdum eſt, extra de reg. iuris c. ſcito te &c. Mat. tom. 3 117.c.2.A

Omnia dubia, vel relinquenda ſunt, vt dubia, nihil iudicando, vel ſi iudicauerimus, debemus iudicare ea eſſe bona, vel ſaltem, quòd illa ſigna, quæ nos mouent ad malum, non ſint ſufficientia ad probandũ malum, quod ſuſpicamur: Melius tamen eſt, quòd abſtineamus iudicando proximum in rebus dubijs, Mat.tomo 3 117.c.2.B

Dubitatio in docẽte eſt valde nocina, in addiſcente vero minime, Mat.tomo 4 101.c.2.A

Ad dubiorum certificationem habuerunt Iudæi multos modos, primò tempore Moyſi de quibus, vide Defen. 29.c.3.H

Poſt mortem vero Moyſi habuerunt ſex modos, Primo per Prophetas, de quo vide ibidem 29. colum.4.H

Et alios tres modos per ſacerdotes, de quibus, vide ibidem.

Et duos alios per ſomnia, & per ſortes, de quibus ibidem. 30.c.2.E

Et omnes iſti modi ceſſauerunt apud Iudæos multo tempore ante Chriſti aduentum, Defenſo. 30. colum.3.K

Ducere. Inter ducere, trahere, & ire quid interſit, Mat.tom.1 216.c.1.A

Ductile. Se habet vt genus ad productile, nam qđ eſt ex alio ductile eſt, neceſſario p. ductile

Universidad de Deusto Biblioteca

ductile est, quia ductile est ex alio ductile; Et ponūtur exempla, scilicet Nu.ca.10. vbi dixit dominus Moysi: Fac tibi duas tubas ductiles argenteas. Idē in Psal.97. Psallite Domino in cithara, & cithara in tubis ductilibus, & in voce tubæ corneæ, vocauit ibi tubas ductiles, quia quælibet earum erat per se facta ex vna parte materiæ argenteæ: & non erat continuata vna alteri. Exod.to.2 29.c.1.D

Duellum. Est simpliciter illicitū in clericis, &c. Nā deponi debent, & si clerici duellantes sic se habeant: quòd nondum fuerint promoti ad sacros ordines, non debent promoueri. quia sunt irregulares, extra de clericis pugnātibus in duello per totum: in laicis vero est dubium. Et est controuersia inter doctores, an sit in aliquo casu licitum. Nicolaus tenet, quòd nunquam licet alicui petere duellum: tam in causa ciuili, quam criminali, suscipere vero sic, in aliquo casu. 1.Re.to 2 42.c.3.K

Ostiensis tenet, quòd in nullo casu licitum est duellū, siue quantum ad petentem, siue quātum ad suscipientem, siue quantum ad iudicem dantem licentiam. siue quantum ad consulentes, vel assistentes, siue in causa ciuili, siue in criminali: & dicit, quòd secundum legem Romanam reprobantur duella. C.de gladiato.l.1. quia in talibus Deus videtur manifeste tentari 2.quæst.5.ca.mena. & extra de purgatio. vulgari ca. cum suscepit 1.Regum tomo 2 42.colum 4.F

Et eandem sententiam tenet Henricus ti. de clericis pugnantibus. cap. Henricus. Et allegat sex causas. Idem tenet Alanus. ibidem.

Guilelmus vero tenet, quòd aliquando in causa criminali liceat suscipere duellum, non tamen in causa ciuili. ibidem

Sed hoc confutatur ab Ostiensi. Dicendum ergo, dicit Abulen. quòd duellum nullo modo est licitū, tam quantum ad offerentem, quam quantum ad suscipientem, iudicem præstantem, fautores, & cōsiliatores duelli, siue in causa criminali, siue in ciuili, &c. Minus tamen peccat, qui suscipit in causa criminali, potissime cum aliter nō potest effugere mortem. Et ipse est innocens, potius tamen debet pati mortem quam suscipere duellum: & respondet auctor ad rationes Nicolai, 1. Reg. tomo 2. 43 colum.2.D

In duello vterque est aggressor, & vterque intendit alterum occidere. Nam conditio duelli talis est, quòd qui alterum occiderit: iudicetur iustam causam fouere, &c. 1.Reg.tomo 2 43.c.3 k

In duello datur potestas personæ priuatæ licite occidendi alterum, & volendi occidere: atque laborandi ad occisionem: quod nunquam iura concesserunt, & ideo peccatum est 1. Regum tomo 2 43. colum.4.F

In quo casu liceat iudici permittere duellum sine peccato 1. Regum tomo 2 44.c.1.B

Dupla moneta aurea.

Dupla moneta auri, valebat tempore auctoris cētum Moraperinos: & quilibet Moraperinus duas albas: & quælibet alba tres coronatos Genes. 286. colum.1.A

Duplicatio. Duplicatio eiusdem sententiæ est causa semper certitudinis Iosue tomo 1 19 c.1.D

Dupliciter. Duplo.

Dupliciter, & duplo differunt: quia duplo dicit quantitatem continuam: dupliciter, vero dicit causam, & numerum, &c. Mat.tomo 6 195.c.3.K

Duratio: Est triplex, scilicet æternitas, æuum, & tempus Iosue tomo 2 15.c.4.H

Nulla res potest habere minorem durationem, quā Deus Iosue tomo 2 29.c.2.E

Et illa duratio indiuisibilis est maior, alijs omnibus durationibus, non quidem proprie loquendo, quia indiuisibile non est maius aut minus aliquo diuisibili, aut indiuisibili Iosue tomo 2 30.c.1.E

Durities. Duritia.

Quid vocet Christus duritiam cordis, Mat. tomo 7 46.colum.2.E

Quod ad duritiem cordis permittitur quoddam malum est, Mat.tomo 5 96.c.2.D

Cordis durities quid, Mat.tomo 5 92.c.2.C

Duritia dupliciter accipitur, Matthæ. tomo 7. 30.colum.2.B

Durus. Dupliciter accipitur, Mat. tomo 7.39.colum.1.D

Duri, & molles qui dicantur in sacris literis Parado. 57.colum.1.C

Durus corde dicitur, qui habet passiones indomitas, cuiusmodi sunt Iudæi Deu. 124.c.1.E

Dux. Primus dux Hebræorum de tribu Effraim, fuit Iosue Gene. 409 c.1.E

Duces duodecim, de quibus Genes. 17. filij fuerunt Israel, qui dicti sunt duces, quia multum in prole creuerunt, &c. Genes. 261.c.3.G

In duce nihil perniciosius quam timor, Num.tom.2. 30.c.2.E

Ducem ab hostibus vinci nihil magis facit, quā ambitia in suos, Deut. 109.c.1.A

Magnum, quod in duce requiritur, est quòd non extimescat cor illius, Iosue tom.2 3.c.1.A

Duces nunc habent tertiam partē prædæ de eo, quod milites sui prædantur, & ista vocatur portio ducis, & est ius antiquissimum, quod vocatur ius militare, 4 Regum 81.c.4.I

In duces eliguntur senes, & non iuuenes, propter defectum prudentiæ, Mat.to.6 31.c.1.B

Duces belli honorandi sunt propter tria, Mat. tom.6. 30.c.4.F

Ebrietas.

EBRIETAS, Et gulositas non vitantur in lege, quia non pertinent ad iniustitiam Exod tom.1 178 c.1.A

Ebrietas, quomodo contingat, Genes. 377.c.4.I

Quidquid sequitur ex Ebrietate, quando sine culpa est, non imputatur, vt dicitur 15. quæst.1.c. inebriauerunt, Mat.tom.3 170.c.3.I

Ebrij. Cur non irascuntur, Matthæ. tomo 2. 102. colum.2.D

Ebriorum. Somnus est innaturalis, Genes. colum.2.A 377.c.4.K

In Ebrijs cur cessat iudicium, Genes. 377.c.4.K

Inter ebrios, & ebriosos quid interfit, vide Mat. to.6 319.c.2.E

Cum ebriosis potest prælatus dupliciter manducare, Mat.tomo 6 330.c.3.G

Puellæ penitus Ebriæ, vel dormientes, aut amentes, si corrumpantur, nulla voluntate præcedente, non perdunt virginitatem, Matthæ. tomo 7. 17.col.3.K

Ebrius sustinet duplices increpationes, Mat. tomo 7. 186.c.2.B

Ebron. Distat a Ierusalem decē, & sex milliaribus, siue octo leucis, & in territorio huius ciuitatis Deus formauit Adam, & ibidem ipse, & Eua sepulti sunt, & vocatur Cariatharbe, idest ciuitas quatuor virorum, quia ibi quatuor Patriarchæ sepulti sunt, scilicet, Adam, & Eua vxor eius: Abraham, & Sara, Isaac, & Iacob, & vxores eorum, Genesis 248.c.3.F

Ebur. Ebur vocantur ossa Elephantorum, quę sunt albissima, & solidissima, & ob hoc pulchra valde, 2. Paralip. 130.c.1.A

Ecclesia. Christi solum fundata est in existentibus in charitate, qui autem a charitate cadit, cadit ab vnitate ecclesiastica, quātum ad meritum, licet non quantum ad numerū, & cadit inuisibiliter: visibiliter autem cùm per excommunicationem denunciatur esse pręcisus ab ecclesia, & maxime per hæresim, quæ totaliter prę scindit, quia tollit fundamentum vnitatis ecclesię, scilicet, fidem, Genesis 10.c.1.D

Ecclesiam Christi multum ædificant, vel constituunt iusti, merito vitæ, Genesis 10.c.2.C

Ecclesia significatur allegoricè per candelabrum aureum, de quo habetur apud Zachariam, Genesis 25.c.3.H

Ecclesia Græcè significat totam gentis congregationem, & vocatur totus populus ecclesia. Deute.23. quando dicitur: non intrabit Moabites, & Amonites in ecclesiam Dei, hoc est in populum, accipientes ibidem principatum, vel ducentes vxores ex filiabus Israel, sic Aristoteles 2. Poli. non faciunt, inquit, quædam politiæ ecclesiam, idest, congregationem popularem, Genesis 28.c.3.F. Et propriè vocatur ecclesia multitudo congregata, Iud.200.c.4.I 1.Reg.to.1.13.c.3.K.1.Paralip. 334.c.1.B

Ecclesia Christi potius fundata est de Christo viuēte, quàm de iam mortuo Christo, quia redemptio nostra ex meritis est passionis Christi, in qua passione omnia sacramenta, a Christo instituta, habent efficaciam, sed passio Christi in viuo est, & non in mortuo; quia mortuus nihil pati potest sensitiue; & ideo sanguis Christi de corpore Christi viuentis, & pœnalitates suæ tunc profuerunt ad redemptionē nostrā, sed quod in Christo fuit post mortē, nihil fecit ad nostram redēptionem effectiue, eo quod non fuerit ibi aliqua actio meritoria, sed solum facit ad significationem, Gen. 139.c.4.k

In ecclesia Christi noluit Christus, vt præesset mater sua, sed quæ potestatis erant in ecclesia. concessit viris, & non illi, eo quod esset fœmina, sic dicitur extra de pœniten. & remis. cap. noua quædam, Gen. 144.c.3.G

Ecclesia, quam facit congregatio fidelium, vocatur aliquando corpus Christi, vel membra eius, aliquādo vocatur virgo, sed nunquam vocatur vir, nisi collectū ex corpore & capite simul, Gen.238.c.3.H

Duplex est ecclesia secundum Augustinum, scilicet, ecclesia cōtemplatiuorum: significata per Rachel, & ecclesia actiuorum significata per Liā, & ecclesia contemplatiuorum mercenariorum significatur per Balam ancillam Rachel, & ecclesia actiuorum mercenariorum significatur per Zelpham ancillæ Liæ. Nunc autem solam vnam vxorem habere licet, qa alia significatio reperit in mrimonio, prout est sacramētū nouę legis, de qua hr, extra de bigamis, c. debitū, in textu, & in glo. Gen. 320.c.1.B

Ecclesia in ordinandis prelatis sumpsit quendā actum a Gentilibus, Gen. 394.c.1.A

In ecclesia primitiua, qñ aliquis excōicabat, tradebat Sathanæ ad cruciādū, vt p illū cruciatū lueret pęnā demeritā, & sic tādē saluaret, Exo.to.1. 89.c.4.K

Ab ecclesiis non possunt abstrahi, nisi, qui fuerint publici latrones, aut nocturni, aut depopulatores agrorum, aut per insidias occidentes, &c. vt habet de immunitate ecclesia. in c. inter alia. & in ca. immunitatem, Exo.to.1. 215.c.1.C

Cum aliqua ecclesia dicitur contaminari, per effusionē sanguinis in ea, vel seminis, illa contaminatio nō est realis, sed per opinionē, Leui. 163.c.1.A

Ecclesia interdum punit aliquos absq; eorū culpa, vt filios presbyterorum, &c. Leui. 320.c.2.A

Ecclesia quare in principio horarum Canonicarum dicat, Deus in adiutorium meum intende, Num. tomo 1 125.c.4.k

Ecclesia habet iurisdictionem principaliter, & radicaliter, Petrus verò, vel Papa non, nisi tanquam minister ecclesiæ, Num.to.1. 227.c.2.A

Cum Papa eligitur à Cardinalibus, a tota eligitur ecclesia. Num.tomo 1 227.c.3.F

In ecclesia sunt claues, sicut in domino rei, in Papa verò sicut in vsufructuario vsuario, Num.tomo 1 227.c.3.G

Ecclesias pulchras, & magnorum ædificiorum esse decet, Deuter. 86.c.1.C

Ecclesia triplicter accipitur, primo modo pro congregatione populi, & sic frequenter accipitur a Philosopho 2. Polit. alio modo pro loco sancto ad quem in veteri testamento poterant ingredi laici ad offerendum victimas. Tertio modo pro multitudine, quatenus habet ordinationes ad rectores, & isto tertio modo capitur ecclesia, Deuteron.23. Deuter. 118.c.3.G

In ecclesia Israel, quomodocunque illa capiatur, poterant statim recipi conuersi ad Iudaismum ex Gētilibus illis, qui non prohibentur, Deuterono.23. Deut. 119.c.2.A

Vt aliquis Gētilium posset intrare in ecclesiam Dei, prout disponitur Deut.23. computandæ erant generationes de his, qui nascebantur in Iudaismo post conuersionem parentum suorum: nam pater conuersus reputatur pro prima generatione, Deuteron. 120.c.2.A

In ecclesiis quare fiant vestimenta preciosa, Exodi tomo 1 157.c.1.B

Tres status ecclesiastici significantur per duas tribus & dimidiam, quæ possiderunt duo regna Amorrhęorum, Num.tomo 2 176.c.1.B

Ecclesiasticus status abhorret successionem extra decimis.c.ad hęc. Iosue to.2. 140.c.3.G

Ecclesiarū immunitas in nouo testō, nō est de iure diuino, & ideo argumentum Iuristarum nullum est, arguentium sic, Sanctuarium in lege vete. gaudebat immunitate, ergo ecclesia in nouo testō debet gaudere illa, qa antecedens est falsum. Iosue tomo 2. 136.c.2.B

Multo maior est immunitas ecclesiarum noui testamenti, quàm immunitas ciuitatum refugii in veteri testamento, Iosue to.2. 136.c.3.K

Quod in ecclesiis sit immunitas in nouo testō, fuit cōueniēs, Iosue to.2.137.c.2.A. Similiter, q̄ esset tanta immunitas, quāta est, est ēt cōuenient, ibid. Similiter quod fugientes ad ecclesias gaudeant immunitate etiam contra iudices, exceptis quibusdā casibus. s. in occisoribus per insidias, in publicis latronibus, & nocturnis depopulatoribus agrorum, extra de immunit. ecclesia. per totum conueniens est. ibidem. 138.c.1.A. Nec conueniebat, quòd tanta immunitas daretur ciuitatibus refugij in veteri testamento, quanta nunc datur ecclesijs, ibidem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tempore ecclesiæ primitiuę non licebat fideli conuerso separari a coniuge infideli propter duo, quæ tangit Apostolus in epistoia 2. ad Corinthios, 1. Regum tomo 1 109.c.1.A
Ecclesia in quolibet statu suo potest dispensare, & dispensatum cassare, 1. Reg. to. 1. 132.c.1.E
Ab ecclesia non tenentur omnia, quæ habētur in Decretis, 1. Reg. to. 2. 167.c.4.H
In ecclesię quare solum pulsentur organa, & nō alia instrumenta; 2. Reg. 35.c.4.G
Ecclesię potestas ad remittendum peccata per modum indulgentiæ non est ad culparum remissionem, sed pœnarum, si autem aliquid prosunt claues ecclesię sacramentales ad remissionem culpę; non est directe, sed per accidens, in quantum virtute clauium, qui non est sufficienter dispositus ad remissionem culpę per attritionem formatam, disponatur, vt formetur attritio, 4. Reg. 20.c.1.A
Si ecclesia diceret, quicunque se asperserit aqua benedicta habeat annum indulgentiæ de pœnis debitis pro peccatis venialibus, non valeret talis indulgētia, &c. 4. Regum 20.c.1.E
Per ecclesię constitutionem non potest remitti peccatum veniale, 4. Regum 20.c.1.D
Ecclesia non potest facere aliquod sacramentum vltra illa, quæ Christus fecit, 4. Regum 20.c.2.A
Ecclesia quare ordinauerit varietatem cantionum in diuinis officiis, & organa musica, 4. Regum, 26.c.3.H
Aliquos de gentilitate non intrare in ecclesiā Domini, apud Hebræos, erat non dare illis vxores de filiabus Hebręorum, & etiam non habere aliquem principatum inter Israelitas, 1. Paralipomenon, 216.c.4.F
In ecclesiis Cathedralibus redditus diuidūtur in duas partes, scilicet, in prębendam grossam, & in distributiones quotidianas, prębenda grossa datur integre cuicunque canonico, etiam si non seruiat actualiter, dum tamen resideat certo tempore anni. Distributiones vero quotidianæ non dantur quotidie seruientibus, nisi ex speciali causa, & ita erat inter Leuitas in veteri testamento, 1. Paralipo. 190.c.1.C
Ecclesiarum bona non licet Christianis hostibus rapere, qui fouent bella contra alios Christianos, siue bella sint iusta, siue non, vt probatur 2. Paralipom. 166.c.3. I. Similiter dicendum si pugnarent infideles contra Christianos, secus tamen erat in veteri testamento, ibidem
Ecclesia, quæ est congregatio fidelium, habet multas partes necessarias, sine quibus manere non potest, vt patet ad Ephes. 4. & 1. Corinth. 12. Matthęi tomo 1. 8. c. 2. C. Et hęc ecclesia cum partibus suis manebit vsque ad consumationem sęculi, ibidem 9.c.2.B
Ecclesia dupliciter accipitur, vno modo pro ecclesia particulari vnius loci, vel dioc. & de ista loquitur Apostolus multis in locis 2. Corinth. 1. & 1. Corin. 1. cum ait Paulus, ecclesiæ Dei, qui est Corinthi, & 1. ad Thessalo. 1. & 2. ad Timoth. 1. alio modo pro ecclesia vniuersali, ad Ephes. 5. Viri diligite vxores vestras, sicut Christus ecclesiā, &c. rursum; Caput ecclesiæ Christus, & 1. ad Timoth. 3. Scias quomodo oportet te in domo Dei conseruari, quę est ecclesia Dei viui, &c. Et ista ecclesia vniuersalis capitur dupliciter, vno modo verè pro vniuersitate fidelium cōuenientiū in vna fide & sacramētis, alio mō p representationē, & ista est Cōciliū gñale legitimè cōgregatū, de quo Act. 15. Placuit Apostolis, & senioribus, & vniuersę ecclesię, &c. Sic capitur Mat. 18. cū dr; Dic ecclesiæ, Mat. to. 1. 10.c.1.A
Ecclesia est nomen Grecum, & significat congregationem, & ideo de ratione ecclesię est, q̄ sit multitudo; & vltra hoc quod fit multitudo ex partibus diuersarum rationum, nec potest in vno saluari, Matthæi tomo 1 10.c.1.E
Nomine ecclesię intelligitur fidelium vnio, vt patet ex. cap. firmiter. in §. de summa Trin. & in cap. frequens, de excessi. prælatorum, in Clemen. in §. rerum, &c. Contra clericos concubi. 3.c.3.G
Ecclesiæ laudes referuntur, Mat. to. 1. 14.c.4.G
Ad ecclesiam maiorem amorem habuit Christus, q̄ ad matrem suam, Mat. to. 1. 15.c.1.A
Ecclesia nullum admittit mendacium in libris suis, Matthęi tomo 1 11.c.4.K
Papa est ecclesię filius, Mat. tomo 1 15.c.1.B
Sola ecclesia non potest errare in his, quæ fidei sunt, Matthęi tomo 1 15.c.1.C
Ecclesiam non posse errare est primus, & precipuus articulus fidei, & maioris necessitatis, Mat. tomo 1. 15.c.2.A.& 35.c.1.A
Quomodo ecclesiæ fecerint fidem quatuor Euangelistę, Matthæi tomo 1 16.c.2.E
Aliquanto tempore post passionem Christi ecclesia fuit absque euangeliis, vt probatur Matth. tom. 1. 17.c.4.F
Ecclesia non potest dispensare in euangelio, Matthęi tomo 1 23.c.3.I
Ecclesia non est fundata supra Petrum, sed supra Christum, Matthæi tomo 1 57.c.4.G
Ecclesia quomodo dicatur introducta a Christo i cubiculum suum, Mat. tomo 1 58.c.1.A
Ecclesia Christi comparatur Arcæ veteris testamēti, Matthęi tomo 1 58.c.2.B
Quatuor ecclesias debere intelligi per quatuor animalia, & non quatuor Euangelistas dicit Nicolaus de Lira, Mat. tomo 1 64.c.2.A
Ecclesia, quando violatur per seminis effusionem, aliquando est reconcilianda, & aliquando reconciliada, & reconsecranda, vt habetur de consecratione ecclesiarum, vel altaris, cap. ecclesia, & de consecratione distin. 1. cap. ecclesiis, & cap. si mutum, & ca. de fabrica, & hoc quando est manifesta pollutio, & alter delinquentium confitetur, vel ambo, alias non, Matthęi tomo 2 180.c.4.F
Ex consuetudine Romanæ ecclesię, & quarundā aliarū nullus, q̄ cognosceret propriā vxorē intrabat ecclesiā, quousque primum lauaret corpus, sed hoc abiit postea in dissuetudinem, quia erat simile cęremoniis Iudaicis, Matthæi tomo 2 192.c.4.G
Si ecclesia aliqua indigeat, & pauperes similiter indigeant, melius est, cæteris paribus, dare pauperibus, q̄ ecclesię, q̄a hō nō est pp ecclesiā, sed ecclesia pp hoīem, &c. 12. q. 2. c. aurū, Mat. tomo 3 47 c.4.H
Bona ecclesiæ non possunt regulariter alienari, aliquando tamen licet, & hoc quatuor de causis, quę ponuntur in Decretis 12. quæst. 2 §. in glo. vna illarum est causa pietatis, scilicet, ad exercendum opera pietatis erogando eleemosynam, 12. q. 2. cap. aurum, scilicet, redemptio captiuorum ædificatio ecclesiæ cum corruit, vel augmentatio eius, similiter succurrere pauperibus in necessitate existentibus, & talis alienatio debet fieri per Episcopum, qui habet potestatem dispensandi bona ecclesiæ, 12. q. 1. c. Episcopus, & c. pręcipimus. & 12. q. 2. cap. quisquis Episcopus, Mat. tomo 3 49.c.3.G
Ecclesiarum capita ponuntur versus Orientem pp multa, quæ referuntur, Mat. to. 3. 60.c.1.B
Ecclesia per suum statutum obligat fideles, sicut set Dei pręceptum, Mat. to. 3. 85.c.3.E
Ecclesiæ spiritualis pulchritudo, & cuiuslibet hominis principaliter consistit in actionibus interioribus, & minus principaliter in exterioribus, quatenus illi imperantur a virtutibus interioribus, Matthæi tomo 3 85.c.4.F
Ecclesia debet defendere reos a morte, quantum honeste potuerit, 14. quæst. 6. cap. hic qui furtis, Matthæi tomo 3 193.c.1.E
Ecclesia vetuit conuenticula occulta, in quibus doceretur fides, extra de hære. cap. cùm ex iniuncto, Matthæi tomo 3 218.c.4.G
Ecclesia non potest manere in vno, contra illos, qui dicunt, ecclesiam posse manere in vna vetula, Matthęi tomo 3 222.c.2.A
Vna est ecclesia a principio vsque ad finem mundi, Matthæi tomo 3 235.c.4.K
Ecclesia malos quosdam tolerat, & quosdam non. Matthæi tomo 4 62.c.3.G
Ecclesiæ status primus fuit tempore Christi, & Apostolorum, Mat. tomo 4 57.c.2.B
Ecclesia non exercet vltionem in malis leuibus, Matthæi tomo 4 62.c.3.H
Ecclesia militans dicitur granum sinapis, Matthæi tomo 4 57.c.4.K
Similiter, & fides dicitur granum sinapis, ibidem.
Ecclesia militas, quare dicatur sagena, Matthæi tomo 4 64.c.3.G
Ecclesia Dei dicitur ager, in quo verbum Dei seminatum est, Matthęi 4 57.c.2.D
Ecclesia perire non potest, neque fides, supra quam fundata est, Matthæi tomo 4 171.c.1.D
Ecclesia tenetur aliquando vendere vasa sacra ad redemptionem captiuorum, & ad subuentionem pauperum, Matthæi tomo 4 128.c.2.B
Ecclesia habet se admodum Dei, & maxime, quo ad misericordiam, Matthæi tomo 4 173.c.2.B
Ecclesia vniuersalis, neque fallit, neque fallitur, circa ea, quæ sunt fidei, Matthæi tomo 4 188.c.4.H
Ecclesiæ nomen accipitur dupliciter, vno modo dicit solum corpus mysticum, quod Christo vnitur, tanquam capiti. Secundo modo dicit caput, & mē bra, Matthęi tomo 4 231.c.2.A
Tota ecclesia non potest peccare, & ideo verum est toto tempore eam esse sanctam, Matthæi tomo 4 170.c.4.K
Ecclesia ante excommunicationem adhibet trinam monitionem, Matthęi tomo 5 56.c.1.B
Inferi portas non posse prævalere contra ecclesiam, quid sit, Matthęi tomo 4 171.c.1.A
Non subuenientibus ecclesiis diruptis pro reparatione ipsarum, comminatur Dominus sterilitatem terræ nascentium, Matthęi tomo 4 128.c.2
Ecclesia orat pro peccatoribus, vt per actus clauium boni fiant, Matthæi tomo 4 172.c.3.B
Ecclesia vna est per pacis vinculum, Matth. tomo 5 184.c.3.F
Totum bonum ecclesiæ a Christo est, Matthæi tomo 4 231.c.2.B
Res ecclesiæ non debent relinqui indefensæ propter scandalum venturum, Matthęi tomo 5 23.c.4.F
Ecclesia accipitur quintupliciter: vno modo pro quę libet multitudine, vel congregatione ad aliquid: Secundo Politi. de politia Calcedoniorum, vbi dicit Philosophus, quòd Calcedonii non faciunt ecclesiam, i. non faciunt congregationem, siue Concilium ad determinandum de factis omnibus. Secūdo modo capitur ecclesia pro prælato spirituali, extra de sententia excom. cap. a nobis. vbi dicitur, q̄d ecclesia fallit, & fallitur, ideſt prælatus ecclesię, Tertio modo pro aliqua spirituali multitudine, vel congratione, quæ tamen est particularis, sicut dicimus ecclesiam Toletanam, vel Salmantinam, sic accipitur, 1. Corin. 2. & 2. Corin. 1. Paulus, & Sosthenes ecclesiæ Dei, quæ est Corinthi. Quarto modo accipitur pro loco, vel domo, vbi conuenit talis multitudo. Quinto modo pro tota multitudine omnium hominum in Christo credentium, quā vocamus ecclesiam vniuersalem, & sic accipitur ad Ephes. 6. viri diligite vxores vestras, sicut Christus ecclesiam, &c. Et rursum cùm dicit; Ego autem dico vobis in Christo, & ecclesia. Et Actu. 20. Et omnes isti modi descendunt a primo, Matthæi tomo 5 56.c.1.C
In ecclesia sunt tres status, Matthæi tomo 5 1.c.1.E
Ecclesia multipliciter accipitur, Matthæ tomo 5 56.c.1.C,& 89.c.3.F
Illud Matt. 18. Dic ecclesiæ multipliciter exponitur, Matthæi tomo 5 56.c.2.E
Ecclesiæ particulares possunt errare, sed non vniuersalis, Matthæi tomo 56.c.3.H.& Defen. 25.c.1.A
Ecclesia nihil potest contra ea, quæ Christus posuit, sed cogitur venerari illa tanquam fundamenta sua, Matthæi tomo 5 88.c.4.K
Ecclesia pot est constitutione sua ligare Iudæos, Matthæi tomo 5 102.c.4.I
Quæ sit ecclesiæ potestas circa fidem, Matthæi tomo 5 89.c.1.A
Ecclesiæ in statu primitiuo, & prælati earum pauperes erant, & ita esse oportebat propter multa, sed postea data pace cęperunt esse diuites, nec obstabant illa, propter quæ oportebat prius, vt essent pauperes, &c. Matthęi tomo 5 201.c.2.B
Quam potestatem habeat ecclesia circa mores, Matthæi tomo 5 89.c.1.B
Ecclesiæ ministri tenentur magis ad eleemosynas, quàm cęteri homines, Matthęi tomo 5 202.c.1.E
Nullus ecclesiæ minister potest sacramentum instituere, immo neque tota ecclesia potest, Matthæi tomo 4 172.c.2.B
In statu ecclesiæ primitiuæ non erat potestas coercendi homines inter ipsos christianos, ad bonum per pœnas impositas a lege, vel per pœnas arbitrarias, q̄s desūt pœnas legales, &c. Ma. to. 5. 202.c.1.E
Sed prælati nunc habent hanc potestatem, &c. ibidē. 202.c.4.F
Ecclesia non vetat Iudæis vti cęremonijs legis Moysi, quandiu nolunt redire ad legem Christi, Matthæi tomo 5 102.c.3.K
Ecclesia primitiua, licet fuerit magis apta, quàm præsens ecclesia ad manendum sine principatu coerciuo; melius tamen fuisset habere talem principatum, quam non habere, & vere illum habuisset, nisi quia propter scandalum nō poterat habere, Matthęi tomo 5 203.c.4.F
In ecclesia primitiua multę hæreses exortę sunt, ita vt ante Augustini tempora nonaginta essent hæreses, & hoc, quia ecclesia tunc non habebat potestatem coerciuam, &c. Matth. tomo 5 203.c.4.F
In ecclesia primitiua non habebant prælati statum honorabilem propter defectum reddituum, & potestatis coerciuę, Matthæi tomo 5 203.c.4.H
Ecclesiæ primatus desiderat se fugientem, & desiderantem horret, Mat. to. 5. 204.c.4.H
Ecclesiarum causæ dicuntur causæ pauperum extra de prescript. cap. nihil prodest, Matthæi tomo 5. 139.c.2.D
Ecclesia in ordine correctionis fraternæ potest quadrupliciter accipi, Mat. to. 5. 56.c.2.E
Ecclesia non habet claues inferni, sed cœli tantum, Matthæi tomo 4 171.c.4.F

Extra ecclesiam nullus omnino saluatur, extra de summa Trin.& fide Catholica,cap.firmiter, Matthæi tomō 6 18.c.2.D

In ecclesia triumphanti non erunt vsus clauium,licet maneat quantum ad essentiam, Matthæi tomo 4 171.c.2.D

Ecclesia quomodo dicatur sponsa Christi, Matthæi tomo 7 9.c.1.A

In ecclesia triumphanti nulla erunt sacramenta, Matthæi tomo 4 171.c.2.D

Ecclesia non orat pro defunctis,vt ferantur in purgatorium,sed vt in vitam æternam,quia præsupponit eos,pro quibus orat esse in purgatorio, cum alias non prosit,& ante mortem Christi orabat, vt animæ defunctorum defferrentur in sinum Abrahæ Matthęi tomo 7 261.c.3.H

Illud, quod ecclesia cantat de Domina nostra, scilicet,Quia quem cęli capere non poterant, tuo gremio contulisti,exponitur, Parado. 17.c.2.D

Illud,quod Ecclesia cãtat de Domina nostra,scilicet, Tu sola fuisti digna portare regem cœlorum, exponitur Parad. 18.c.2.D

Ecclesia vniuersalis neque fallit, neque fallitur,circa ea,quæ sunt fidei,licet ecclesia,ideſt,iudex particularis ecclesiæ sępe fallat,& fallatur, vt patet extra de sent.excom.c.a nobis,Matt.tomo 4 188.c.4.G

Ecclesia vniuersalis exercet actus clauis iurisdictionis per seipsam, quia Concilia vniuersalia excommunicant,absoluunt, suspendunt, interdicunt, deponunt,causas audiunt,& definiunt, & indulgentias concedunt, quæ omnia pertinent ad clauem iurisdictionis,Matthæi tomo 5 58.c.3.G

Ecclesia limitauit sacerdotibus claues soluendi,& ligandi quo ad duplicem materiam, & hoc potuit facere,&c.Matthæi tomo 5 60.c.1.E

Ecclesia vniuersalis potest facere articulos fidei,& declarare,&c.quia ibi est summum tribunal,quod Christus potuit,Matthæi tomo 5 61.c.2.B.

Quæ sunt illa, quę ecclesia particularis efficere non potest, & quæ sint, quæ ecclesia vniuersalis facere possit,Matthæi tomo 5 61.c.2.C

Ecclesia militans dicitur regnum cœlorum, quia per statum ecclesiæ militatis peruenitur ad regnum cœlorum,&c.Vel,quia in ea nihil nisi virtutes generati debent,&,quæ in ea sunt,portare debēt imaginem cœlestem,& non terrestrem,quia conuersatio nostra in cęlis est; ad Philip.3.Matthæi tomo 5 66.c.2.C

Extra ecclesiam nemo saluatur, Matthęi tomo 5, 66.c.2.C

Ecclesia nihil potest definire circa ea, quæ determinata sunt fidei, quod scilicet sit penitus alienum ab eis,quæ iam pertinent ad fidem, sed ea, quæ sunt, declarat, & ex existentibus aliquid elicit, & ita aliquando dicitur facere articulum nouum: non tamen statuit ecclesia aliquod credendum sub necessitate alicuius articulum, quod non sit de articulis iam dictis; similiter nec declarationem eorum, neque sequens aliquo modo ex illis,&c. Sed circa mores Ecclesia habet maiorem potestatem, Matthæi tomo 5 88.c.4.k

Ecclesia vniuersalis est tantę authoritatis, vt credamus non posse errare,nec ei vllo modo licet resistere,cùm sit articulus fidei positus in Symbolo Apostolorum.s.Credere sanctam ecclesiam catholicã, Et ideſt, vniuersalem,Defen. 24.c.4.I

Hæc ecclesia vniuersalis non potest errare in necessariis,s.in fide,& moribus,& tantum standum est illius determinationi,sicut euangelio,& in sacra scriptura determinatio ecclesię vniuersalis vocatur euangelium, ibidem.

Ecclesia tamen particularis bene potest errare, Defenso.21.c.1.A,& Matthęi tomo 5 56.c.3.H

Quod ecclesia vniuersalis nō pōt errare, &c. est primus,& quodam modo magis necessarius articul⁹, q̃ cęteri via gñationis, quia ex illo cęteri videntur habere necessitatem,Defen. 25.c.3.F

Ecclesię vniuersalis authoritas non probatur ex libris sacris,sed potius è contra, & ipsa authoritas ecclesiæ non debet probari,sed oportet esse per se nota, sicut in via sciētifica oportet deuenire ad aliquod, quod nō,pbet ab alio priori, sed q̃ omnia probentur ex illo, & ibi est status in syllogismo resolutorio,&c.Defen. 26.c.1.C

Ecclesia vniuersalis non solum dat auctoritatem, & fidem libris veteris testamenti, sed etiam ipsis euāgeliis,Defen. 25.c.4.H

Cum dr̃,q̃ ecclesia vniuersalis dat authoritatē libris sacræ scripturę,nō debet sic ītelligi, q̃.s.ipsi libri nullā auctoritatē prius haberēt, si ecclesia nō daret eis illā, vel quod ecclesia dederit illis maiorē auctoritatē,quàm prius haberēt p modū cuiusdā cōfirmationis,vel alias; sed est sensus,q̃ dat illis auctoritatē nō qdē apponēdo,quod nō habebant,sed ostēdendo,quod habebāt,& istud ostēdere pōt vocari: Dare auctoritatē,q̃a nunquā sciremus euangelia, aut alios libros sacrę scripturę esse alicuius auctoritatis, nisi ecclesia diceret,Defen. 26.c.2.B

Ecclesia vniuersalis determinat aliq̃d dupliciter, vno modo,vt tenēdū,& credēdū pro vero: alio modo, vt agēdū,vel fugiēdū. Primo modo ecclesia vniuersalis nō pōt errare,nec ēt pōt variari sua determinatio circa ea,q̃ credēda sunt,Defen. 26.c.3.H

Neq; ēt secundo modo pōt errare.s.in determinatione circa mores,vt probatur ibi. 27.c.1.C

Ecclesia vniuersalis propriè vocat ecclesia sine limitatione aliqua temporis, vel loci, &c. Defenso. 27.c.4.G

Ecclesia vniuersalis, licet non possit errare in fide,& in moribus,potest tamen aliquando errare in iudicijs,condemnando aliquem iniustè, & tunc non errat in fide,nec in moribus, nec agit malum, sed bonum, licet condemnet innocentem, Defenso. 28.c.1.D

Ecclesia vniuersalis in definiendo vtitur his verbis: Placuit Spiritui sancto, & nobis congregatis in vnum, &c. Defen. 28.c.3.H

Ecclesia vniuersalis est duplex: quædam dispersa per totum orbem, & ista est vniuersitas Christianorum omnium per totum orbem dispersorum in Christi fide & sacramentis participantium,&c. Alia congregata,& ista est quælibet sacra Synodus generalis legitimè congregata, & istis duobus modis consueuit accipi ecclesia modo vulgari, & in scra scriptura,Defen. 28.c.4.G

Et accipiendo ecclesiam primo modo, illa non potest errare in necessariis ad salutem, scilicet, in fide, & moribus, similiter nec secundo modo eo, ibidem.

Ecclesia vniuersalis propriè est ecclesia dispersa per totum orbem, sed Synodus generalis legitime congregata dicitur ecclesia vniuersalis per repręsentationem,&c.Defen. 29.c.1.D

Ecclesiam vniuersalem non posse errare in fide nec in moribus, proprius conuenit Concilio generali, quàm ecclesiæ vniuersali dispersę per orbem, Defen. 29.c.1.E

In ecclesia vniuersali non reliquit Christus aliquem modum manifestum ad determinationem dubiorum tam circa fidem,quam circa cultū,sicut fecit in veteri testamento a principio status Iudaici, nā apud Iudæos reliquit Dominus multiplicem modum consulendi Deum tempore Moysi, Defenso. 29.c.3.G. Et post tempora Moysi reliquit Iudæis sex modos consulendi eum. Primus fuit per Propheras,& tres p Sacerdotes,quintus per somnia,& sextus per sortes, ibidem, 29.c.4 G. Et omnes isti sex modi cessauerunt apud Iudæos multo tempore ante Christi aduentum, ibidem

Ecclesia vniuersalis habet potestatem definiendi circa res magnas in moribus, & in fide, sicut Christ⁹, si prędens esset, &c. Et in hoc non potest errare, Defenso. 33.c.4 G

In statu Ecclesiæ militantis sunt diuersi gradus hominum,Matthæi tomo 5 171.c.4.k

In Ecclesia militanti Deum colimus, & mādata eius seruamus, sed in vita æterna nihil de his relinquitur,Matthæi tomo 5 173.c.1.B

Ecclesia fundata est super fidei vnitate, Matthæi tomo 5 192.c.1.E

Apostoli cęperunt esse principes Ecclesiarum post Christi resurrectionem, & aduentū Spiritus sancti & alii multi post eos,Matth.tomo 5 200.c.3.I

In Ecclesia primitiua omnes fugiebant principatus, Matthæi tomo 5 200.c.3.k

Ecclesia cępit habere pacem sub Constantino Imperatore,& tunc publicè cęperunt fieri Concilia, & congregationes Christianorum,Matthęi tomo 5, 201.c.3.F. Et postquam cępit habere pacem, & cępit ipsa ditior fieri.Matthęi tomo 5 201.c.4.F

Principes Ecclesię primitiuæ non regebant per pœnas,& verbera,sed exhortando ad bonum,Matth. tomo 5 202.c.2.A

De modis ponendi lites in Ecclesia primitiua, Matt. tomo 5 202.c.3.H

Conuenieus, vt ecclesiæ prędati habeant nunc potestatem coercendi,Matthęi tomo 5. 202.c.4.F

In ecclesia primitiua non licebat bonis Christianis ac cusare malos coram infidelibus, Matthæi tomo 5 203.c.4.G

Nemo extra ecclesiam potest saluari, Matth. tomo 5 244.c.2.C. Matthęi tomo 6 18.c.2.D

Christus optime commisit ecclesiam Petro,& matrē suam Ioanni.Matthęi tomo 6 34.c.3.G

Prælatus dicitur vtilis ecclesię inquantum fuit institutus ad bonum commune, & hoc consistit in animarum salute, quæ intenditur per ecclesiasticam administrationem,& congregationem,&c. Matt. tomo 6 35.c.4.I

Nihil magis nocet ecclesiæ Dei, quàm hæreses,Matthęi tomo 6 268.c.3.I

Ecclesia durabit vsque in finem sęculi, Matthæi tomo 6 310.c.1.D

Christus est dominus ecclesiæ,Mat.tom.6. 326.c.4.I

Ecclesia punit peccata quędam Iudæorum, & quædā non,Matthæi tomo 7 70.c.1.E

Ecclesia orat pro existentibus in purgatorio, Matth. tomo 7 246.c.2.B

Quo modo oret pro defunctis,vide ibidem.

In Ecclesia vniuersali est duplex potestas,scilicet, ordinis, & iurisdictionis, & quæ sit quælibet istarū, Defenso: 36.c.1.C

Ecclesia Christi est valde bene ordinata, & melius,q̃ status veteris testamenti, licet nunc non sint prophetię,nec aliqui modi consulendi Dominum, sicut tunc. Sed nunc omnia dubia,quæ euenire possunt circa fidem,determinantur per ecclesiam, i.p vniuersalem Synodum legitimè congregatā, quæ non potest errare in his,quæ sunt fidei,&c. Defen. 37.c.4.F

Ecclesia vniuersalis nunquam definiuit, q̃ Christus mortuus fuerit 8.Kalend. Aprilis, &c. Defenso. 39.c.4.k

Quando ecclesia vniuersalis aliquid conformiter obseruat, licet illud non reperiatur scriptum,nec scia tur, vnde habuerit ortum,nec etiam constet de ratione eius, credendum est, quòd illud tradiderūt Apostoli suis successoribus, & ecclesia postea illud obseruauerit.Et fundatur in c.cùm Marthæ, de celebra.missarum,Defenso. 40.c.4 H

Negans Ecclesiam nō posse errare in fide & moribus magis inimicus est Christi, & fidei eius, quàm si negaret omnia Euangelia, & totum nouum,& vetus testam.Defen.41.c.1.D.Et pro hoc articulo, q̃ scilicet,Ecclesia nō possit errare,&c.quilibet Christianus pugnare debet vsque ad sanguinem, plus q̃ pro omnibus bonis,& pro vita, quia in hoc stat totum bonum nostrum, & salus nostra, & regnum cœlorum,& vita æterna,Defen. 41.c.1.E

Ecclesia non solum in pertinentibus ad fidem directè, sed etiam circa indirectè pertinentia non potest errare.Directè pertinentia sunt articuli, accessoria vero sunt illa,quæ tempus,vel locum demōstrant eorum,quæ sunt fidei. Secus tamen in particularibus accidentibus, quæ nec sunt directè, nec indirectè pertinentia ad fidem, nec accessoria ad illa,quia definiendo in illis bene potest errare, Defenso. 41.c.2.A

Ecclesia Christi primitiua,sicut tunc fide,& miraculis floruit; ita & nunc ecclesia Christi multa fulget sapientia,quæ ipsam ampliat,declarat,munit,& exornat.&c.Defen. 42.c.4.K

In ecclesia primitiua nouiter baptizatus tantam recipiebat gratiam a Christo, quòd tunc paratus erat mori,& quæcunque mala pati pro eo,immo illico vt homines credebant,dabatur eis potestas faciēdi miracula;& hoc durauit toto tempore prædicationis Euangelicæ vsque quo fides radicata fuit, Defenso. 34.c.3.G

Ecclesia approbans aliquos libros, non sic approbat illos,vt definiens,q̃ omnia contenta in illis sic haberi debeant,ac si.essent per ecclesiam determinata,&c.Defen. 41.c.3.F

Et quando approbat opera alicuius doctoris, non approbat omnia contenta in illis,nec asserit omnia illa esse vera; immo nec vnam propositionem, &c. Cuius assignant 7.causæ,de quib⁹ vide ibi.42.c.3.G

Sed in approbatione eorum quinque facit ecclesia, quæ referuntur ibidem, 43.c.2.E

Non licet tamen nobis sentire contrarium dicti alicuius libri approbati,nisi ex parte nostra esset auctoritas sacræ Scripturæ vel ratio ineuitabilis; secus tamen in his, quæ sunt fidei: nam tunc captiuandus est intellectus noster in obsequium Christi,vt dicit Apostolus 2.Cor.10.ibidem, 44.c.1.A

In ecclesia primitiua quid esset, Spiritum sanctum cadere super audientes verbum, Matthæi tomo 5 276.c.4.G

Multæ ecclesiæ particulares errauerunt, tam in fide, quàm in moribus, Matthęi tomo 5. 56.col.3.H Defenso. 27.c.k

Inter ecclesiã particularẽ,& Chr̃m nō est mr̃imoniū, sed iter ecclesiã vniuersalẽ,& ipsũ,Defen. 27.c.4.H

Ecclesiastes. Græce,apud nos cōcionator dr̃,qa nunt̃ sententię,q̃ ad turbas siue populares ptinēt, & interdū,q̃ ad sapiētes,& ad sacrã scripturã,& vocat̃ ecclesiastes,qa ad ecclesiã loquit̃, q̃ est totius gētis cōgregatio,Ge.28.c.2.E.Deu.102.c.2.A.& Ma.t.5. 56.c.1.C

Universidad de Deusto Biblioteca

Ecclesiasticus. Liber factus est a Iesu filio Sirach, qui fuit multo tempore post Esdram, 1.Paralip. 5.B
Liber Ecclesiastici scriptus est tempore Tholemęi Euergetis filii Tholemęi Philadelphi per Iesum filium Sirac, Matthęi tomo 1 148.c.1.C
Ecclesiasticorum arma sunt orationes, & lachrymę, Matthæi tomo 3 31.c.2.D

Eclipsis. Solis, quæ contigit in morte Christi ab hora sexta vsque ad nonam, Matthæ.27. non poterat fieri, nisi in coniunctione Solis, & Lunæ, cum veniunt ad caput, & caudam draconis, & ideo magni Astrologi, vt Dionisi⁹ Areopagita, &c. admirati sunt nimis, Deuter. 146.c.2.A
Eclipsis, quæ contigit in passione Christi, fuit contra naturam, quia fuit in Plenilunio, & cępit ista Eclipsis Salmanticæ ab hora tertia vsque ad Meridiem, 2.Paralip. 45.c.2.D
Eclipsis Lunæ causatur, quando Sol, & Luna sunt in capite, & cauda draconis, vel prope, Matthæi tomo 2 59.c.1.A
Eclipsis Solis non accidit, nisi in coniunctione cum Luna, & ideo non potuit esse in passione Christi, quia tunc erat dies decimus quintus primi mensis Iudæorum, &c. Matthæi tomo 6 299.c.4.F
Eclipsis Solis accidit in coniunctione, & Ecclipsis Lunæ in oppositione, & non in quacunque coniunctione, & oppositione Solis, & Lunæ, sed solùm quando Sol existit in cauda draconis, vel prope, & Luna in capite, aut econtra, Matthæi tomo 6 300.c.3.k
Ecclipsis naturaliter venit, & est determinata ex mẽsura motus ad tempus, Matthęi tomo 6. 299.c.2.A

Ecstasis. Vide extasis.

Eden. Hebraicè delitias significat, & Gan edẽ hortum deliciarum, vel Paradisum terrestrem, Genesis 28.c.2.A, & 85.c.2.A

Edere Editio. Edere plura significat, vt patet in versu,
Edo, compono, pario, formo, manifesto,
Istorum edo significata gerit. Gen. 322.c.F
Editio, & translatio differunt, nam translatio dicit solum conuersionem huius linguæ in alteram, ob. seruata sententia, editio vero dicit vltra hoc, quòd transferens aliquid aliud apponat, vel aliquid subtrahat vel mutet, vt veritas clarior, vel artificiosiòr ad intelligẽdũ fiat, Iosue to. 1.6.c.2.A.1.Para.7.c.4.H

Aedificari: & Aedificatio.

Tripliciter aliquid dicitur ædificari super fundamentum, Matthæi tomo 7 247.c.2.B
In ædificatione templi Salomonis, neque ligna scindebantur, neque dolabantur in loco templi, neque lapides poliebãtur, &c. Matthæi tomo 5. 269.c.3.G

Oedippus. Ex Oedippo rege Thebarum mater Iocasta concepit, vt ait Seneca Tragę. 5. Genesis 267.c.3.I
De Oedippo historia refertur, Exodi tom. 1. 118.c.1.B
Oedippus Laii regis filius, quare se exoculauerit, Parado. 84.c.3.H

Edon. Siue Idumęa est tota terra occupata ab Esau, & posteris eius, & Seyr est mons magnus in illa terra, &c. Gen. 331.c.3.H
Edõ in Hebręo significat ruffum, Nu.to.2.57.c.3.G

Educatio. Filiorum educatio est de intẽtione naturæ, & magis necessaria, q̃ coitus ipse, Matthęi tomo 5 80.c.1.E
Educatio, & institutio filiorum, tandiu durare debet, quandiu non sufficiunt per seipsos necessaria vitæ procurare, Matthæi tomo 5 93.c.2.B
Omnibus animalibus tam diu est naturale manere in educatione filiorum, quandiu possint per seipsos educari, Matthęi tomo 5 93.c.3.G

Effectus. Effectuum conditiones sunt secundum conditiones principiorum motiuorum, &c. Genesis 12.c.2.E
Quomodo intelligitur, quòd effectus ponatur, si ponitur causa, Matthæi tomo 6 76.c.4.I
Quanto aliqua potentia maior est, tanto pluribus modis potest in suum effectum, Matthæi tomo 5, 210.c.4.k
Nullus effectus naturalis potest in toto orbe causari, 1.Paralip. 241.c.4.I

Effigies. Aliqua multipliciter potest fingi, 2.Paralipom. 43.c.2.E

Ephra. Duplex erat, quædam in sorte Beniamin, & alia in dimidia tribu Manasse ad partem Occidentalem Iordanis, &c. Iudi. 54.c.4.I

Ephraim. Sub vexillo Ephraim castrametabantur filii Manasses, & tribus Beniamin in deserto, Genesis 399.c.4.G

Ephraitæ. Peccauerunt facientes iurgium cõtra Gedeonem, quia hoc faciebant ex ista superbia, & inuidia, Iudi. 8. Iudi. 73.c.3.F

Ephrata. Quid sit, Genesis 342.c.2.D

Aeger. Aegri aliquando patiuntur in cerebro perturbationem, & cum vigilent, dicunt se videre aliqua quæ alii non vident, 3.Reg. 200.c.4.K

Aegritudo. In ægritudine quærere Deum potest dupliciter accipi, & vno modo obligamur quęrere Deum, & alio modo non, 2. Paralipo. 221.c.2.D
Aegritudo corporis impedit animæ operationes, Matthæi tomo 4 234.c.2.B
In ægritudinibus debemus inuocare Dominum, vt det nobis salutem corporalem, & licet ope Medicorum salus recuperari queat naturaliter, sicut naturaliter perditur, tamen magis debemus putare, q̃ salus nobis eueniat Dei voluntate, q̃ medicorũ ope, & potius confidendum est de bonitate illius, q̃ de naturæ efficacia, 1.Paralip. 218.c.1.A
Aegritudines, quæ adueniunt homini in parua ætate, plus nocent, & diminuunt virtutem, q̃, quæ adueniunt in ætate matura, non solum quia plures pereunt spermaticæ pereunt, sed quia plus corrumpitur de virtute perfecta, q̃ in adulta ætate, &c. Matthæi tomo 6 110.c.1.C

Egere. Dupliciter potest aliquis egere altero, vno modo eo, quod non habet, & istud est contingens sibi; alio modo, sicut eo, a quo dependet esse suum, Matthæi tomo 2. 62.c.4.A

Aegrotare. Aegrotantibus debemus placere in omnibus, quæ desiderant, dummodo non sint contra eorum salutem; potissimum quia solent in eis insurgere, quædam desideria, in quibus si non foueantur, molestè ferunt, & augetur morbus, 2.Regum 77.c.2.D

Egredi. Egredi dr aliquis secundum morẽ sacræ Scripturæ, q̃ nihil prius faciebat, & postea aliquid facit, vt tantum valeat, sicut incepere, Exodi tomo 1.90.c.3.H, Leui. 281.c.4.F
Egredi, & surgere in sacra Scriptura, secundum morem dum loquendi Hebraicum, significat inceptionẽ alicuius actus, &c. Deuteron. 77.c.1.B
Egredi, & ingredi quomodo accipiantur in Scriptura, Matthęi tomo 5 127.c.3.H

Aegyptus. In Aegypto fuit prius sapiẽtia inuenta in astris post Nembrot, Mercurius & Athlantem, quia Abraham, in descensu suo in Aegyptum, docuit Aegyptios, vt volunt doctores nostri, Gen. 4.c.1.D
Aegyptus in habitata fertur ab Aegypto rege Danao expulso, quæ ante aeria dicebatur, sed ipso ibidem regnante, Aegypti nomen sortita est Genes. 4.c.2.B
Est duplex Aegyptus, vna superior, quæ per Orientẽ in longum extenditur, habens ad Septentrionem sinum Arabicum, a Meridie Oceanum ad Occasum inferiorem Aegyptum, & ab Oriente mari Rubro terminatur, & ibi sunt 24 Gentes, Alia est Aegyptus inferior, quæ ab Oriente habet Syriam, & Palęsthinam, a Septentrione mare nostrum, a Meridie montem, qui appellatur Elimax, & Aegyptum superiorẽ, & Nilum fluuium, qui de littore maris Rubri videtur emergere, In prima Aegypto fuerunt captiui filii Israel, & in inferiori sita est Alexandria, Gen. Exo. 7.c.1.A, Exo.to.1.103.c.4.k 2.Parali. 13.c.2.C
Aegyptus superior, inferior, & Iudæa sunt quasi in triangulo. Aegyptus inferior est in angulo declinante ad Occidentem, Aegyptus superior in angulo Meridiano. Iudæa in angulo Septentrionali, Gen. 7.c.1.C
Ab Aegypto ad terram promissionis breuis est via per terram Philisthinorum, &c Gen. 67.c.3.k
In Aegypto, rarius quàm in aliis prouintiis contingit fames, Gen. 67.c.4.F
Aegyptus est terra multum plana, & ideo bene irrigata a Nilo, &c. Gen. 75.c.3.C
Inter Aegyptum, & terram Chanaã mediant solitudines Arabicę, Gen. 82.c.3.K
In Aegypto non steterunt filii Israel plusquam ducẽtos annos, immo fortè pauciores steterunt Genes. 255.c.2.D, Et ad saluandum hoc oportet dicere, quòd Chaath, & Amrã genuerunt ad minus anno. 65. vitæ suæ, vel quòd Amram non fuit primo genitus Chaath, nec Moyses primo genitus Amram, Gen. 255.c.2.A
In Aegypto seruierunt Hebræi ad summum centũ, & quinque annis, quia tempore, quo vixit Ioseph, fuerunt in prosperitate, Gen. 255.c.4.k
In Aegypto dupliciter potest euenire sterilitas, aut propter valde paucum incrementum Nili, totam terram irrigare non sufficiens, aut propter magnũ diuturno humore detinens agricolas, ne colere possint. Nilus maximo incremento crescit cubitis 22. mediocri vero, quod causat fertilitatem, cubitis decem, & sex. Si autem infra quindecim cubitos crescat, sterilitas sequit Gen. 299.c.4.G. & 364.c.3.I
Aegyptus terra est Meridionalis respectu terræ promissionis, Gen. 350.c.3.k
In Aegypto in ciuitate Memphis fuit primum studium generale totius orbis, & durauit per quàm plurimos annos: nam durasse legitur vsque ad tempus Alexandri Macedonis, Gen. 364.c.4.I
Aegyptus distat a terminis terræ Chanaam per viã terræ Philisthin, quasi per. 70. vel. 80. Leucas, Gen. 373.c.3.A
In Aegyptũ descenderunt septuaginta animæ de femore Iacob, vt patet Gen. 46. Sed in exitu exierũt sexcenta millia peditum potentium pugnare, præter mulieres, paruulos, & senes, q̃ erat multitudo innumerabilis, vt patet, Exo. 12. Genes. 386.c.1.E imo descenderũt plusquã septingenta millia pedi-tum, &c. Et facta est tanta multiplicatio in ducẽtis, & quindecim annis, Exo.to.1.3.c.1.C, & 32.c.3.F Et in exitu de Aegypto Iudæi incedebant deordinate, 101. 39.c.2.B
Maior Aegypti sustentatio, præter panem erat olim in piscibus, Gen. 391.c.3.H
Moyses quare præposuit nomina personarum, & numerum ingredientium in Aegyptum de femore Iacob, Exo.tomo 1 2.c.3.G
In Aegypto regia potestas diuidebatur per certas domos regni, scilicet, per Diapolitanos, p Thebeos, & per pastores, &c. Exo.to.1.3.c.4.K, & 91.c.3.K 2.Paralip. 160.c.3.K
Aegyptus partim est in tertio climate, & parptim in secundo, Exo.to.1.58.c.2.C, & 70.c.3.G
In Aegypto, cum sit terra multum Australis, rarissime pluit, & vix aut nunquam ningit, & a fortiori, neque grandinat, Exo.to.1. 58.c.2.C
Falluntur qui dicunt in Aegypto nunquàm pluisse, ninxisse, grandinasse, Exo.tomo 1 59.c.2.E
Aegyptus habitari cępit a Mesraym filio secundo Cham, & nepote Noe, Exo.tomo 1 58.c.2.E
Aegyptus multum extenditur in longum versus Orientem, sed latitudo eius non est valde magna, Exo.tomo 1.64.c.1.D, Mat.tomo 1 131.c.3.G
In Aegypto manserunt filii Israel annis ducentis, & quindecim, Exo.to.1.94.c.3.F, 1.Paral.104.c.1.D
Aegyptus est terra magis Occidentalis quàm terra Chanaam. 103.c.1.A
De Aegypti mirabilius, & de his, quæ in eo famosa sunt, scilicet, de Nilo, de mari Rubro, de Apitauro Deo magno Aegyptiorum, de Crocodilis, quorũ interdum magnitudo 20 cubitos excedit, &c. de Delphinis dorsa habentibus serrata, quibus interficiunt Crocodilos, de Meroe insula Nili, in qua habitant homines corpulentia valde exigui, audacissimi tamen, quos fugiunt Crocodili, &c. Exo. tomo 1 109.c.2.C
Sunt in Nilo Scinti animalia quædam quadrupedia forma quidem Crocodilis simillima, sed aliqualiter minuscula, de quorum carnibus medicinalia pocula conficiuntur, Sunt præterea in Nilo hypotami animalia quadrupedia, &c. est etiam iuxta ripas nili auis quædam dicta ibis, quæ serpentum depopulatur oua, &c. & ficus inter arbores Aegypti mirabilior est, quę septies in anno fructũ fert, sunt & palmę mirabiles, &c. Exo.tomo 1 109.c.2.D
Inter Aegyptum, & terram Chanaã sunt aliquo modo magna deserta, Exo.tomo 1 295 c.2.E
In Aegypto Iudæi sacrificabant dæmonibus Leui. 174.c.4.I
Aegypti seruitus aliquando vocat ergastulũ, Exo.6. aliquando formax ferrea, Leuiti. 255.c.2.A
Aegypti latitudo ab æquinoctiali est per triginta gradus, & latitudo terræ Chanaam per triginta duos. & hoc non secundum totam Aegyptum, neque, secundum totam terram Chanaam, quæ non habet vnum zenith, sed secundum aliquas ciuitates, scilicet. secundum Alexandriam in Aegypto, & secundum Meridianam Ierusalem in terra Chanaã, Et valet ista probatio, qa ciuitates magis Meridianæ minorem habent latitudinem, & minorem eleuationem poli, donec deueniatur ad aliquam ciuitatem, quæ nullam habet latitudinem, vt est Arin, quam asserunt esse sub æquinoctiali, Nume. tomo 1 110.c.1.H
In Aegypto mos est, vt si aliquis per vitam, vel salutẽ regis iurauerit, & non compleuerit, morte moriatur, a quæ liberari non poterat, etiam si se auro, & & lapidibus pręciosis ponderaret Deut. 29.c.3.I
Ab exitu Israel de Aegypto vsque ad ædificationem templi, tempore Salomonis, fluxerunt quatuor centi, & octoginta anni, vt patet 3.Regum 6.Iudi. 20.c.4.I.Matthæi tomo 1 75.c.3.G

In

In Aegyptum poteſt nauigari per diuerſa maria nullibi ſe tangentia, ſcilicet, per mare Rubrum veniẽdo ab India, & per mare Mediterraneum veniendo ab Occidente 2. Paralip. 131.c.2.D
Chriſtus manſit in Aegypto ſeptem annis, Matthæi tomo 6 293.c.4.I
Beneficium pręſtitum Iudęis in exitu de Aegypto in duobus conſiſtit, Matthæi tomo 7 283.c.1.D
De die exitus ab Aegypto, Mat.tomo 7 284.c.2.B
Aegyptus eſt terra quaſi inacceſſibilis ex omni parte pręter quàm ex parte Occidentis, ad quam habet mare Mediterraneum, & in quadam parte Occidentis verſus Auſtrum vltra Alexandriam confinis eſt cuidam prouinciæ, quæ vocatur Varcha, inter quam, & Aegyptum deſertum eſt 15. dięturum: ab Auſtro terræ Aegypti eſt deſertum Aethiopiæ 12. dięturum, & vltra vſque ad Nubiã, in qua prædicauit Matthæus, &c. Et ab Oriente eſt deſertũ Themaidos vſque ad mare Rubrum triũ dięturũ ad locũ, qui Veronice dicitur, & eſt portus Aegypti in littore maris Rubri, Contra Vulturniũ vero, & Sęptentrionẽ eſt deſertũ magnũ cõtra terram Chanaan octo dięturũ. Mat.to.1. 131.c.1.E
Aegyptus poſita eſt fere in ſitu triangulari duorum ęqualiũ laterum, & in tribus cornibus, vel angulis, cuius trianguli ſunt tres ciuitates, ſcilicet, Lachis, Babylon, & Alexandria, Babylon ad Orientem ſuper Nilũ, & mare, Alexandria ad Auſtrum, & ex parte Occidentis iuxta mare, & quoddam magnũ brachium, & portũ Nili; Lachis eſt in parte Aquilonari, & voluitur Aegyptus in gyrũ, a Lachis in Babylonẽ vſque ad Alexandriã, & inde iterũ in Lachis, Et habet iſte gyrus vel circulus nongẽta quinquaginta milliaria, Matthæi tomo 1 131.c.2.B
In Aegypto eſt aer bonus, & eſt terra magis temperata, q̃ eſt ſyria, aut Palęſtina, i. terra Iudęorum, licet ex ſitu terræ deberet eſſe magis temperata terra Iudeæ, cum ſit Septentrionalis ad Aegyptum, & Aegyptus eſt terra magis ſana ad viuendum, Matthæi tomo 1 131.c.2.C
Totũ Aegypti bonũ ex Nilo flumine eſt, quia tota Aegyptus irrigatur Nilo, &c. Mat.to.1. 131.c.2.C
In Aegypto nulla ciuitas eſt murata præter Babylonem, Alexandriam, & Cayrum, Mat.to. 132.c.4.k
In Aegypto ſemper fuerunt magni incantatores, & malefici, & in omni arte peſſima eruditi, Matthæi tomo 1 139.c.2.C
In Aegypto mulieres ſunt turpes, & nigræ, quia eſt terra nimis calida, Gen. 67.c.4.G
Aegyptij. Abhorrebant comedere cum Hebræis propter ciborum diuerſitatem Gen. 377.c.2.E
Duabus de cauſis Aegyptii opprimebant Iudæos, ſ. inuidia, & timore, Exo. tomo 1 4.c.3.G
Aegyptii ſunt valde libidinoſi, & in parua ætate coeũt, Exo.to.1.4.c.3.G, Leui. 178.c.2.A
Aegyptios puniuit Deus vertendo aquam in ſanguinem, & poſtea eos ſuffocando in mari Rubro, propterea, quia pueros Hebræorum ſuffocauerunt, Exo. tomo 1 43.c.2.A
Aegyptii taurum colebant, quia Apis Deus eorum ĩ figura tauri adorabãt &c. Colebãt ẽt arietes, qa iupiter in figura arietis apud eos, & apparebat, & fingebãt, Nã cũ humana effigie ſculperẽt, capiti eius cornua arietina apponebãt, quia ſub tali effigie aliqñ apparebat. Capras etiã colebãt, qa dęmones faciẽtes admirãda ab eis colebãt, qa in caprarũ imagine ſolẽt in mõtib⁹ apparere, & iõ Aegyptii deteſtabãt paſtores ouiũ, qa occidebãt, & comedebãt arietes, Ex.to.1.10.c.1.C, & 54.c.2.D, & 166.c.3.F
Aegyptiorum vulgus, qui cum Hebræis venerunt, ſæpe in deſerto incitabant Iudæos ad peccandum, Num.11.Exo.tomo 1 127.c.3.k
Aegyptii canes, & piſces colunt, Leui. 8.c.3.G
Aegyptii, qui aſcenderunt cum Iſraelitis, caſtrametabantur cum eis, & ſub eorum vexillis Nume.tomo 1.15.c.3.H, Et vna pars Aegyptiorum erat ſub quolibet vexillo, ibi. 132.c.2.A
Aegyptii carnes non comedebant Geneſ. 364.c.3.H, & 377.c.2.E, & 391.c.3.H
Aegyptii cur infenſi ſunt paſtoribus ouium, Geneſ. 390.c.1.E, Exo.tomo 1 54.c.2.D
Aegyptii aquam colebãt, ſicut Chaldęi ignem, Exo. tomo 1 53.c.2.A, & 40.c.1.A, & 158.c.1.E
Apud quoſdam Aegyptios comedebantur carnes, & piſces cæpę, & pepones, &c. & apud quoſdã nõ, Nume.tomo 1 130.c.1.C
Aegyptiis tribuunt ſciendi originem illi, qui de ſapientia huius ſęculi loquuntur 1.Regum tomo 1 67.c.3.F
Aegyptii deſcẽdunt a Meſrain ſecundo filio Can, ſic eos appellant Hebræi, vel Mizraima, & quædam ciuitas eorum Merſeis appellatur 1.Paralipom. 30.c.4.G
Eijcere. De eiectione de ciuitate in ciuitatem, Matthæi tomo 6 246.c.3.H
Eiulatus quid, Gen. 308.c.3.K
Elamitæ. Habitãtes in Aſia, de quibus Act. 2. deſcendunt ab Eſam primogenito Sem. 1.Paralipo. 33.c.4.I
Eliacim. Quem miſit Ezechias ad Rabſacẽ 4.Reg.8. Non erat ſacerdos, ſed laicus præpoſitus domus regis 4.Reg. 182.c.1.D
Eliacim filio Ioſiæ regis Iuda mutauit Pharao nomẽ vocans eum Ioacim, ſequens in hoc conditionem victorum 4.Reg. 243.c.3.k
Eleazar. Filius Aaron fuit ſacerdos magnus Matthæi tomo 5 213.c.1.A
In conſecratione Eleazari filii Aaron nulla facta eſt immolatio, ſed ſolum inductus fuit veſtibus ſacerdotalibus patris ſui, Exo.tomo 1.100.c.3.F Exo.tomo 2 86.c.1.A
Eleazar filius Aaron conſecratus eſt a Moyſe, viuente patre ſuo Aarõ, & ipſo cõſecrato, cõfeſtim mortuus eſt Aaron, Exo.tomo 2 86.c.1.E, & 84.c.4.F
In conſecratione Eleazar filii Aaron non fuit obſeruata ſolemnitas ſeptem dierum, de quibus Exo. 29. Propter temporis neceſſitatem, &c. Exo.tomo 2 85.c.1.A, & 86.c.1.E
Eleazar factus eſt ſummus ſacerdos ſpecialiori quodã modo, quàm alii ſummi ſacerdotes ex neceſſitate temporis, & voluntate Dei, Exo.to.2.86.c.2.A
Eleazar filius Aaron intrauit terrã promiſſionis, tñ duxit vxorẽ priuſquã filii Iſrael exirẽt de Aegypto, vt colligitur ex 6.cap.Exo. Et ita videtur, quòd non incluſus ſit intra ſententiã illam, de qua Nu. 14. ſ. q̃ omnes numerati a viginti annis, & ſupra, morerentur in deſerto, nec quiſquam illorũ præter Caleb, & Ioſue intrarent, & videtur dicendum, quòd prædicta ſententia non comprehendat Leuitas, quia illi non numerati ſunt cum reliquo populo per eandem computationem annorum, ſed Leuitæ computati ſunt per ſe, & cęteri per ſe, vt patet Nu.1.& 3.Exo. tomo 1 38.c.4.k
Eleazar, filius maior Aaron, pręerat Chaatitis, Ithamar meraritis, & Ierſonitis, qui portabant partes ſanctuarii, Nu.4. Exo. tomo 2 102.c.3.H
Eleazar filius Aarõ erat velut, apud nos eſt Archiepiſcopus reſpectu Epiſcoporum ſuæ Metropolis. Nu.tomo 1 46.c.3.I
Eleazar filius Aaron, de quibus curam habuerit Nu. tomo 1.46.c.4.F, Et tempore Dauid, quæ iſtorũ, quorum curam habebat Eleazar, diſtributa ſint Leuitis, Nu.tomo 1 48.c.2.E
Eleazar ſacerdos magnus conſulebat Dominũ pro Ioſue, non intrando in ſancta ſanctorum, ſed viſtiẽdo ſe ephot, in quo erat rationale, Nume.tomo 2 99.c.1.A
De Eleazar filio Aaron, 1. Paralipome. 87. c.1.E & 93.c.4.H
Electio. In damnatis non poteſt eſſe electio recta, Matthæi to.7.181.c.4.k, Sed quare electio praua in damnatis non corrigatur, vide ibi. 183.c.3.k
Electio ſolum eſt de poſſibili contingenti, & per nos agibili, Exo.3.Ethi.Nu.tomo 2 43.c.3.F
Omnis virtutis electio futurum reſpicit, & præſens, Matthæi tomo 7 20.c.4.K
Electio eſt vbi vtraque pars licet, Ioſue tomo 2 184.c.3.F
Circa electionem Prælatorum, vide duplicem, opinionem Iuriſtarum, ſimiliter, & opinionem Theologorum, Matthæi tomo 6.37.c.2.D, & de concordia earum, vide ibidem.
Electio de quibus rebus habeatur, Matthæi tomo 6 307.c.3.G
Electus. Minor erit numerus electorũ, quàm credentium, Mat.to 4. 64.c.4.F
Electi poſſunt dupliciter accipi, Mat.to.6. 295.c.4.H
Electus non fuit Paulus, quia ſapiens erat, ſed ideo ſapiens fuit, quia electus erat, Gen. 10.c.4.I
Qui vocati, & qui electi dicantur, vide in parabola de nuptiis Mat.22. Matthęi tomo 6 18.c.1.A
Quando completus fuerit numerus electorum finietur, ſęculum, Matthęi tomo 3 222.c.1.E
Eligere. Epiſcopi tenentur eligere idoneum ad conferendum beneficium, Nume.tomo 1 20.c.4.H
In ſtatu naturæ lapſæ non poteſt homo eligere bonum ſine difficultate, Mat.to.5. 152.c.4.F
Eligere quid ſit, Mat.tomo 6 18.c.1.D
Elementum. Quatuor elementa conueniunt in omni mixto, Gen. 7.c.4.K
Elementum prędominari in aliquo mixto, poteſt dupliciter intelligi, vno modo ſecundum genus, alio modo ſecundum id, quod conuenit corpori ſub illo genere, Gen. 133.c.4.F
Elemẽta ſolum habent formam corporietatis, Exo. tomo 1 290.c.4.H
Elementa omnia, quomodo ſe habebunt poſt diem indicii, Exo.tomo 1 290.c.4.I
In elementorum colligatione manifeſtatur magna Dei ſapientia, Ioſue tomo 1 191.c.3.K
Omnia duo elementa habentia ſolidam contrarietatem, habẽt neceſſario duas qualitates medias, quibus copulentur, & omnia duo elementa habentia planam contrarietatem, habent vnam qualitatem continuo proportionabilem, in qua copulentur, Ioſue tomo 1 192.c.1.A
Elementa Chriſto morienti compatiebantur, Matthæi tomo 6 300.c.2.E
Elementa ſunt corpora ſimplicia, Mat.to.6.92.c.2.A
Omnibus Elementis conuenit æqualiter quãtitas interminata, Matthęi tomo 6 92.c.3.F
Elementa ſunt corpora homogenea, Matthęi to.6. 89.c.4.G
Inter elemẽta nullũ eſt actiui⁹ igne, Ma.to.7.119.c.1.E
Circa elemẽtorũ pmanẽtiã in iudicio, referunt variæ opiniones, & improbantur Mat.to.7. 126.c.1.C, & tandem ponitur auctoris ſententia, ibi.
Elementa quomodo purgabuntur in fine mundi Matthæi tomo 7 131.c.1.A
Vnde proueniat, quòd elementum non poſſit ſecundum ſe totum corrumpi, Matthæi to.7. 127.c.4.G & Parado. 63.c.4.H
Poſt depurationem quodlibet elementum manebit in ſua diſpoſitione naturali, Mat.to.7. 137.c.4.H
Quodlibet tam ex quatuor elementis, quam ex quatuor temporibus, quam etiam ex quatuor humoribus, neceſſario habet ſolidam contrarietatem, ad vnum, & ſimplex ad duo ſui generis Ioſue tomo 1 194.c.2.D
Neceſſe eſt quatuor eſſe elementa, & non plura nec pauciora, datis quatuor qualitatibus, Ioſue tomo 1 194.c.3.k
De ſitu elementorum aquæ aeris, & ignis, 1.Regum tomo 1 36.c.1.A
Elementa ſunt in compoſito non æqualitate, ſed in proportione, 2.Reg. 169.c.1.E
Duo ſunt elementa, quæ communiter mundificant. ſ. ignis, & aqua, Matthæi tomo 1 193.c.3.G
Elementa corrumpi non poſſunt ab extrinſeco, nec ab intrinſeco, Para. 63.c.4.G
Elementa habent inter ſe contrarietatem ſolidam, vel ſuperficialem, Parado. 64.c.1.A
Elementa nullam habent contrarietatem intrinſecã, Parado. 63.c.4.G
In omnibus elementis non eſt æqualis actio corruptiua, Parado. 64.c.1.E
Nullum elementum poteſt penitus corrũpere aliud elementum, Parado. 64.c.2.A
Elementa habentia ſolidam contrarietatem, magis ſe corrumpunt, quam ea, quæ ſolum in vna qualitate contrariantur, &c. & ideo elementa, quæ ſolidam habent contrarietatem, non ſituantur immediatè, Parado. 64.c.3.E
Elementa ſecundum pondera, ſibi naturaliter tradita, tenent ſua loca naturaliter conuenientia, nõ potentia ab alio eleuari, vel deprimi, & hoc facit, vt ſe inuicem nõ corrumpant, Parado. 64.c.3.k & ſeq.
Elementarum loca quomodo diſtributa, Parado. 64.c.3.K
Elementa quomodo Deus colligauerit inter ſe ſe in proportionibus numeralibus, ſcilicet, quòd inter duo elementa habentia contrarietatem ſolidam non ſit vnio, niſi per duas medias qualitates alterius elementi, &c. & vide ſenten. Boetii. 3. de conſol. Metro.6. quod incipit. o qui perpetua, tu numeris inquit, elementa legas, Parad. 65.c.3.H
Elementatum. Elementa recipiunt, lumen ab igne, Matthæi tomo 4 211.c.2.D
Eleemoſyna. In dante eleemoſynam modicum animi feruorem, magis acceptat Deus, quam maximam donorum quantitatem, Gen. 32.c.3.I
Eleemoſynæ. Etymologia, Matthæ. tomo 3 11.c.2.C
Eleemoſyna proficit illi, qui dat, aut illi, pro quo datur, Exo.tomo 2 187.c.2.E
Eleemoſyna apud Hebręos aliquando accipitur pro iuſtitia, 2.Reg. 28.c.2.E
Eleemoſyna diffinit, ſic eleemoſyna eſt opus inquo datur aliquid indigenti ex compaſſione propter Deũ, prout eleemoſyna eſt actus meritorius, & eſt conueniens diffinitio, Mat. tomo 3 11.c.2.B
Eleemoſyna aliqñ accipit pro actu dãdi eleemoſynã, & tũc vocat opus aliqñ vero pro ipſa redata, & ſic dicimus dare eleemoſynã, Mat.to.3. 11.c.3.G

Eleemosyna aliquando datur clericis non indigentibus, non tamen tanquam talibus, sed tanquam ministris pauperum, Matthæi tomo 3 11.c.3.H
Eleemosyna est actus liberalitatis, quia est actus misericordiæ, Matthęi tomo 3 12.c.1.A
Eleemosyna dicitur pietas largè; non tamen proprie, Matthæi tomo 3 12.c.1.B
Eleemosyna est actus charitatis, Mat.to.3. 12.c.2.A
Ad dandū eleemosynā duplex est motiuū vnū a parte exteriore, & aliud ab intra: ab extra est indigētia proximi; ab intra est charitas, Quantū ad primū eleemosyna pertinet ad misericordiā, & quātū ad secū dū ad charitatē; sed in datione eleemosynæ magis proprię pertinet ad misericordiam, quam ad charitatem, Matthæi tomo 3 12.c.2.B
Dare eleemosynā potest materialiter esse sine charitate, sed non formaliter, vt, s. propter Deum prompte, & delectabiliter, & omni modo quo debet, nō potest fieri sine charitate, Mat. tomo 3 12.c.2.D
Eleemosyna pertinet ad opera satisfactoria, Matthęi tomo 3 12.c.3.G
Et est pars satisfactionis, ibid. 12.c.4.F
Nemo est, qui non possit eleemosynam facere, Matthæi tomo 3 13.c.2.E
Eleemosynarū duo sunt genera, s. spiritualiū, & corporaliū, & sunt septē corporales, & totidē spirituales, corporales sunt pascere esurientē, potare, &c. colligere hospitem, & visitare infirmum, redimere, &c. sepelire, &c. quæ colliguntur in versu,
Poto, cibo, redimo, tego, colligo, condo,
Quorum causa, & sufficientia hīt m diuersitatē defectuum humanorum, Mat.to.3. 13.c.3.G. & seq.
Neq; omnia enarrauit Christus, Mat.25. sed solū illa quæ sunt minoris necessitatis, Mat.to.3. ibid.
Spirituales ēt sunt septē, s. docere ignorātē, consulere dubitāti, cōsolari tristē, corrigere peccātē, remittere offendēti, supportare onerosos, & graues, & pro omnibus orare quæ comprehēduntur hoc versu.
Consule, castiga, solare, remitte, fer, ora,
Instrue qui nescit, vult qui super astra quiescit,
Causa vero, & sufficientia istorum habetur ex defectibus nostris, Matthæi tomo 3 14.c.3.H
Dare corporalem eleemosynam nō est de præcepto, nisi tempore necessitatis, Mat. tomo 3 14.c.4.F
Ad eleemosynam doctrinæ non obligatur quis, nisi ex officio ei incumbat, vt sunt prælati, & illi, qui aliorum curam habent, & hoc nisi sit in extrema necessitate salutis corporalis, vel spiritualis, Matthæi tomo 3 14.c.4.G
Absolute non potest concedi, quòd eleemosyna corporalis sit melior spiritali, nec e contra, quia interdum corporalis est melior, quàm spiritualis, aliqñ econuerso, & comparatio istarum eleemosynarum adinuicem, & non secundum intentionem dantis, potest fieri dupliciter, Vno modo loquendo simpliciter, scilicet, in quantum est eleemosyna spiritalis, & in quantum est corporalis, & tunc spiritalis excedit corporalem tripliciter, vt probatur, quia donum quod exhibetur per eleemosynam spiritalem est melius, &c. secundo ratione subiecti quod est anima, &c. Tertio quātum ad ipsos actus, quibus proximo subuenitur. Aliter potest fieri cōparatio secundum aliquem casum particularem, & sic aliqua eleemosyna corporalis potest preferri alicui eleemosynę spirituali, &c. Potest etiam fieri comparatio istarum eleemosynarum, vel ex parte dantis, vel ex parte recipientis, & tunc, ceteris paribus, eleemosynæ spirituales semper sunt meliores corporalibus, sicut spirituales necessariæ meliores sunt, quàm corporales necessariæ, & spirituales, quæ sunt de bene esse, sunt meliores quàm corporales de bene esse, Matthæi tomo 3 14.c.4.k
Articulus necessitatis ad eleemosynam non debet accipi multum stricte, quia non solum debet intelligi de mortis articulo, sed etiam de articulo mutilationis membri, vel verberationis, vel seruitutis, vel perdendi omnia bona, aut magnam partem, nisi &c. Matthęi tomo 3 15.c.2.A
Eleemosyna, quæ datur minus indigenti, interdum est melior, quàm quæ datur magis indigenti, quādo minus indigens est melior, Matthæi tomo 3 15.c.2.D
Aliqua eleemosyna corporalis potest habere effectum spiritualem, scilicet, meritum aliquod apud Deum, vel acceptationem illius eleemosynę ad aliquod bonum, Lucæ. 11. Date eleemosynam, &c. & Mar.6. &c. Matthæi tomo 3 15.c.3.G
Eleemosyna corporalis potest tripliciter considerari, vno modo secudum suam substantiam; secundò ex parte causæ; tertiò ex parte effectus, ideſt obligationis, quam causat in suscipiente, Secundo & tertio modo habet effectum spiritalem, eleemosyna, non autem primo modo, Matthæi tomo 3 15.c.4.G
Eleemosyna liberat hominem a peccato mortali dupliciter, vno modo impediendo futurum peccatū, sicut alia opera meritoria, quæ hominem confirmant in gratia, ne cadat, alio modo, quòd liberata peccato præterito, prout disponit peccatorem ad gratiam recuperandam, sicut faciunt cætera bona opera de genere bonorum facta recta intentione, Matthęi tomo 3 16.c.1.D
Eleemosyna considerata secundum se est magis satisfactoria quàm oratio, & ieiunium, Matthæi tomo 3 16.c.2.D
Tamen quantum ad præseruandum a peccato futuro oratio, & ieiunium habent interdum maiorem efficatiam quàm eleemosyna, ibidem. 16.c.3.k
Quando eleemosyna fit propter Deum, intentio facientis est principalior, si consideretur illud opus in ratione meriti, si autem in ratione satisfactionis, fit distinctio ex parte dantis, & recipientis, & hoc ex mente sancti Thomæ, & secundum autorē fit alia distinctio, quia aut illa eleemosyna fit pro ipso a gente aut pro alio, si primum potest satisfacere, & mereri, si secundū potest satisfacere sed non mereri, s. gloriam, Matthęi tomo 3 17.c.3.F
Eleemosyna, quam quis facit pro seipso, magis meritoria est quam illa, quàm facit pro altero, Matthæi tomo 3 17.c.1.I
Considerando eleemosynam in quantum satisfactoriam, illa est magis satisfactoria, quæ maior est, & fiat bona intentione, licet sit minus meritoria, Matthæi tomo 3 17.c.4.F
Quando quis facit eleemosynam pro alio, debet regulariter attendi quātitas eleemosynæ, & nō intētio, dū tñ bona intētione fiat, Mat.to.3. 17.c.4.G
In eleemosyna meritum respondet intentioni, & satisfactio respondet pœnalitati operis, &c. Matthæi tomo 3 17.c.4.H
Eleemosyna, aliqñ est de præcepto, & reducit ad præceptū de honore parentū, quia nomine parentum proximi oēs intelliguntur, Mat. tomo 3 18.c.1.B
In dandis eleemosynis ponuntur aliquæ regulæ particulares, Matthæi tomo 3 18.c.4.K
Prima est, q̄ dare eleemosynā de superfluo simpliciter, cadit sub præcepto &c. Secunda quod de superfluo respectu primæ necessitatis, s. absolutæ, quod

quod tamen non est superfluum respectu secūde necessitatis, sed potius necessarium, necessitate cō ditionata. Dare eleemosynam non cadit sub præcepto, sed sub cōsilio, & hoc nisi occurrat aliquis, qui sit in extrema necessitate, vel absoluta. Tertia, quòd in dandis eleemosynis debet considerari differentia, necessitatum quantum ad eos, quibus debet dari, &c. Quarta, quòd non tenemur alicui de præcepto, vel de consilio dare eleemosynam, ni si sit indigens, &c. Quinta quòd quantum ad eleemosynas quotidianas, quæ fiunt pauperibus, non existentibus in extrema, vel absoluta necessitate dare illis eleemosynam est de præcepto, quando quis habet omnia quibus indiget ad conseruationem decentem sui status pro se, & familia, & amicis, nam reliqua in eleemosynas expendere debet, sicut natura illud, quod superat sibi de alimento respectu nutritiuæ, Matthæi tomo 3. ibidem.
Qui non habet sufficienter ea, quæ sunt de necessitate conditionata, non tenetur dare eleemosynam veris pauperibus ex consuetudine perentibus, de præcepto, sed est consilium, secluſa extrema necessitate, vel absoluta, Matthęi to.3. 19.c.1.E
Præceptum de dando eleemosynam aliquo tempore obligat, s. quando quis habet superfluum respectu vtriusque necessitatis, & occurrit aliqs pauper, &c. Vel etiam si non habet superfluum simpliciter, occurrat tamen aliquis patiens extremā necessitatē, vel absolutā, Et ad cognoscendū extremā necessitatem ad dandū eleemosynam, sunt signa probabilia, tam ex parte recipientis elemosynam, quàm ex parte dantis, Matthęi tomo 3 19.c.4.G
Circa paupertatem petentis eleemosynam non est facienda magna discussio, quia etiam si non sit extrema necessitas, nihil perdimus dando, Matthæi tomo 3 19.c.4.I
Circa dandum eleemosynam communiter ponunt duas regulas. Prima est, quòd pauperi existenti, in extrema necessitate quilibet obligatur subuenire ex præcepto, dum tamen non sit in simili necessitate. Secunda quod de superfluo simpliciter quilibet tenetur dare eleemosynam indigenti, siue sit in extrema necessitate, siue non; dum tamen indigeat, Matthæi tomo 3 20.c.1.C
Eleemosyna, quando cadit sub præcepto, nunquam est opus satisfactionis propriè, & principaliter, Matthæi tomo 3 20.c.2.A
De duplici necessario, de quo debet, vel non debet dari eleemosyna, Matthęi tomo 3 20.c.2.E
Regula generalis est, quòd non tenetur aliquis ex præcepto dare eleemosynā de necessariis ad sustentationem sui status, nisi occurrat aliquis cōstitutus in necessitate absoluta; alias dare eleemosynā est de cōsilio; dū tñ non det quis tantum, q̄ necesse sit mutare conditionē status, nisi in tribus casibus. Primo, si debeat ingredi religionē, Secundo, si habeat redditus, per quos possit reſarciri de facili ea, quæ dedit, &c. Tertio, qñ occurrit necessitas alicuius personę magnę, Mat.to.3. 20.c.3.H
Aliquando de illicitè acquisitis potest fieri eleemosyna, & aliquando non, Mat. tomo 3 21.c.1.A
Et potest fieri qñ aliquis pōt vti licitè re illa, q̄ alqñ acquisiuit illicitè. s. de re cuius dñium trāsit in acquirentē, & nō cōpetit repetitio ꝙ acquirētē, vt de acquisitis in meretricio, & non potest fieri, quando turpe acquisitum non transit in dominium, ibi.
De acquisitis p meretriciū pōt fieri eleemosyna, qa & si sit turpe lucrū, nō est tñ iniustum, non tñ pōt fieri eleemosyna de lucro, quod simul est turpe, & iniustum, quia tale lucrū acquirens q̄ efficitur, Dominus, vel saltem competit contra eum repetitio, sicut est de rapina, furto, simonia, & vsura, &c. Matthæi tomo 3 21.c.3.K
Ad dandū eleemosynā requiritur, q̄ dans sit Dñs, vel saltē habeat administrationē illius rei, ita q̄ nō posset ab eo repeti, Matthæi tomo 3 23.c.2.B
Meretrici generaliter licitum est, vt det eleemosinā, & bonum est sibi, vt habetur 14 q.5.§.quod vero. in Glo. & extra, de deci. c. ex transmissa. in Glo. Matthæi tomo 3 23.c.3.G
Ad hoc, q̄ detur eleemosyna de aliquo, non est attendendum, an licitè, vel illicitè fuerit acquisitum, dū tamen licitè possit retineri, & non competat repetitio contra illud, sic mimi, & istriones, licet turpiter acquirant, sunt tñ infames 4.q.1.c.definimus, & illi, qui adhærent illis, sunt infames, Matthæi tomo 3 23.c.3.H
De pecunia, per simoniā acqsita nō pōt fieri eleemosyna, sed restituenda est ecclesię, in cuius præiudicium commissa est, Matthæi to.3. 23.c.4.F
Non prohibetur, quin eleemosynę recipiātur ab vsurariis, Matthęi tomo 7 66.c.3.F
De lenocinio potest fieri eleemo. sicut de meretricio, Matthæi tomo 3 24.c.2.E
De lucro habito per necromantiam, & sortilegia, vel per artes prohibitas, potest fieri eleemosyna, Matthæi tomo 3 24.c.4.F
De re inuenta aliquando non possumus facere eleemosynam, sed tenemur restituere; aliquando possumus facere eleemosynam, sed non tenemur, aliquando verò tenemur, Mat.to.3. 25.c.1.E
De venatione saltuosa in locis non prohibitis, cum quis peccat mortaliter ratione ipsi, vel personę, vel alias, pōt fieri eleemosyna, vel de pecunia acqsita p talem venationem, Mat. tomo 3 26.c.3.I
Iudex potest facere eleemosynam de pecunia, q̄ recipit ab aliquo, ad cuius restitutionem non tenetur, secus verò si teneatur, Mat.to.3 26.c.4.F
De lucris turpibus, sed nō iniustis regulariter potest fieri eleemosyna, secus de iniustis turpibus, Matthęi tomo 3 27.c.2.E
Ex vsura non potest fieri eleemosyna, Matthæi tomo 3 28.c.2.B
Eleemosyna fieri non pōt aliquādo de his, quę aduocati accipiunt vltra debitum, &c. Et idem dicendū est de medicis, Matthęi tomo 3 28.c.4.k
De pecunia, quā quis furatus est, potest fieri eleemosyna dū tñ raptor, vel latro tātū de valore restituat, qa in pecunia nihil aliud q̄rit nisi valor; si aūt sit alia res: nō pōt fieri eleemosyna de ea. M.to.3. 29.c.3.G
De furto potest quis facere eleemosynam, quando res, quam furatus est, est sua, Matthæi tomo 3 29.c.3.k
Non licet furari a diuite, vt fiat eleemosyna pauperi non existenti in extrema necessitate, Matthęi tomo 3 29.c.4.G
De rebus turpiter, & illicitè acquisitis licitum est dare eleemosynam patiēti extremam necessitatem in certo casu, quando quis non habet iustè acquisita, de quibus det, vel non potest commode de talibus dare, quando periculum imminet ex mora, nec tamen tenetur ad restitutionem illorum, quæ dederit; nā necessitas omnia facit communia. 42. Dist. §.1. & 47. Dist. c. sicut hi & 12.q.1.cap.1. & 23. que. 7. cap. quòd autem, &c. Mat.to.3. 30.c.2.A
De acquisitis ex ludis potest fieri eleemosyna, si acquirens non teneatur ad restitutionem: nam tenetur ad restitutionem, si committatur fraus in quocunque ludo, siue prohibito, siue non, & hoc,

Universidad de Deusto
Biblioteca

hoc,quia talis ludus nihil differt a furto, Si autem ludus fuit sine fraude,& licitus,& est solùm ad cibum,& potum,& finis eius est licitus,talis non tenetur ad restitutionem,& maxime,quia ambo cõmunicant in fructu pecuniæ, Si verò fuit solùm ad lucrum, & qui perdidit non erat mentis compos,ideſt deficiebat sibi aliquid de eo, quod requiritur ad ludendum cautè, tunc tenetur acquirens ad restitutionem, vt si sit seruus, vel filius familias, vxor monachus, vel seruus: & hoc dummodo filius familias non habeat aliquod peculium castrense,vel quasi castrense,Similiter nisi seruus,permittente Domino, habeat aliquod peculium,quod possit administrare, vel nisi vxor habeat aliqua bona Parafernalia. Monacho tamen indistinctè conuenit repetitio,& si sponte ille vult restituere acquisita ab huiusmodi personis non debet hoc illis restituere, sed illis in quorũ potestate sunt tales,si verò ludẽs in ludis non prohibitis, sit sui iuris &c.& talis perdat non competit illi restitutio,peccat tamen lucrando,& accipiendo, non tñ tenetur ad restitutionẽ illi,qui perdidit,nec pauperibus,vt meretrix,vel histrio, &c. Si tamen restituantur,vel dentur pauperibus, securus est ludens in foro conscientiç.Mat.to.3. 32.c.4.F

De acquisitis per ludum potest quis facere eleemosynam,vel tenetur quandocunque lucrator non tenetur restituere ei, a quo acquisiuit, Matthæi tomo 3 33.c.4.F

Eleemosynam spiritalem nemo est,qui non possit facere, quia quantum ad eleemosynam spiritalem quilibet est sui iuris,secus tamen quantum ad eleemosynam corporalem,vt patet de vxore, filio familias,seruo,monacho,& dispensatore rei alienç, & generaliter oẽs alii,qui de iure habent tutorem, & curatorem,Matthçi tomo 3 33.c.4.G

Eleemosynam nemo potest facere,nisi de illa re, cuius habet liberam administrationẽ, vel saltem extendentem se ad hoc,ꝙ possit facere eleemosynã, & iõ vxor non põt facere eleemosynã sine licẽtia viri regulariter,vel sine consensu tacito,vel expresso &c.& hoc tã de bonis dotalibus,quàm dẽ communibus, potest tamen facere eleemosynam de pane vino,& similibus,quæ bono, & approbato more solent ad vxoris dispensationem pertinere, moderatè tamen secundum facultates viri,& secũdum maiorẽ,vel minorem necessitatem pauperũ, & eorum multitudinem, & debet semper confirmare conscientiam, quòd non displiceat viro de hoc, &c. De bonis tamen Parafernalibus potest vxor facere eleemosynam,etiam inuito viro, quia in illis habet plenã administrationẽ,ẽt durante matrimonio.C.de pace conuentua.l.hac lege.Dicuntur bona Parafernalia illa bona,quæ habet vxor vltra dotem,& dicuntur sic a para quod est iuxta,& ferna quod est dos.ideſt,iuxta dotem, &c.Vsufructus dotis pertinet ad virum de iure, vt sustentet onera matrimonii,de aliis verò, quæ non sunt dos non pertinet vsufructus ad virum,&c.Matthçi tomo 3.34.c.1.A, Ista omnia vera sunt nisi vxor sit valde lucrosa,nam tunc vxor poterit dare eleemosynam iuxta conditionem lucri,ibi. 34.c.2.D

Filius familias,si habeat peculium castrense,vel quasi castrense, potest de illo facere eleemosynam etiã inuito patre;non tamẽ de peculio profectitio, nec de aduentitio, licet in isto habeat proprietatẽ, non habet tamen administrationem, sed solus pater,vt patet Institu.per quas personas nobis acquiritur,& ff.de vsufructu.l.vsu.& in quatuor.l.sequẽtibus,Matthæi tomo 3 34.c.4.G

Seruus proprie non potest facere eleemosynam,qa nihil habet proprium,nec est iuris sui, nisi ex permissione Domini habeat aliquod peculium, vt si conueniat Dominus cũ seruo,vt de illi certũ quid quotidie,& quidquid aliud acquisierit suũ sit,tunc de illo ꝑõt facere eleemosynã,Mat.to.3.35.c.2.A Capiendo tamen seruum pro famulo aliter est dicendum ibidem.

Monachus habens administrationẽ aliquã, vt abbas, vicarius &c.potest facere eleemosynã,immo tenetur quidquid super est, vltra necessitates monasterii,erogare in pias causas,& c.12.q.1.ca.quia tua,& 86.Distin.ca.non satis, & hoc intelligitur de illis qui habent supremam administrationem respectu alicuius monasterij,Mat. tomo 3 35.c.3.F

Cum diuitiæ ecclesiæ sint eleemosynæ fidelium,tenentur omnes ministri ecclesiæ, qui pascuntur de bonis ecclesiæ,magis ad eleemosynam quàm ceteri homines,Matthçi tomo 5 202.c.1.D

Omnis homo tenetur dare eleemosynam patienti extremam necessitatem 86.dist.c.non satis,& capasce,qa in tali tẽpore omnia sunt communia 47. dist.sicut hi, Matthçi tomo 3 35.c.4.I

Si quis existens in extrema necessitate sub ripiat rem alienam,non tenẽ ad restitutionem, cũ veneritin pinguiorem fortunam,Mat.to.3. 30.c.3.F

Monachus potest facere eleemosynam moderatam de illo,quod datur sibi ad propriam sustentationẽ in scholis,vel in peregrinatione, ita vt occasione huius eleemosynæ non cogatur expendere plus, quàm sibi datum est,Mat.tomo 3 36.c.1.A

Circa dandas eleemosynas exponitur illud dictum Ambrosii super Lucam, & habetur 86.dist.ca.in singulis mesericordia communis est vsus, ideo commune præceptum est omnibus officiis,omnibus ætatibus,Matthçi tomo 3 36.c.1.E

Nullus homo potest sibi ipsi facere eleemosynam corporalem,bene tamẽ spiritualem, & hoc proprie eleemosyna pertinet ad iustitiam, bene tñ pertinet ad liberalitatem,quia aliquomodo potest homo esse liberalis sibi ipsi, non quidem secundum quod liberalitas cõsistit in dationibus,sed prout consistit in sumptibus,&c.Mat.to.3 36.c.3.F

Eleemosyna dãda est tam bonis quàm malis, Mat.5. Estote quidẽ misericordes,sicut pater vester cęlestis misericors est,qui solem suũ facit oriri,&c.De misericordia spirituali patet,quia potius danda malis quam bonis,quatenus mali magis indigent auxilio spirituali,quàm boni, saltem auxiliorationis.Similiter & de eleemosyna corporali probatur,& hoc nisi mali propter securitatem cibi iustitiam negligant,vt dicit Augustinus,Vtilius est ti panis tollitur, si de cibo securus, iustitiam negligat quàm esurienti panis frangitur, vt iniustiæ seductus quiescat, & habetur.5.qu.3.cap.omnis,Vnde melius est interdum pauperi non re eleemosynam,& verbo corrigere, cum indepando,vt discedat a malo,quàm dare ei eleemosynam,Matthæi tomo 3 36.c.4.C

Eleemosyna danda est indigentibus, & inter illos quanto quis fuerit sanctior, tanto ei magis benefaciendum est, & propter hoc magis benefaciendum est fideli quàm infideli &c.Matthæi tomo 3 37.c.1.A

Eleemosyna magis respicit indigentiam,quam bonitatem &c.Matthæi tomo 3 37.c.1.B

Eleemosynæ efficacia non cõsiderat,ex parte recipientis,sed ex parte dantis,Matthçi to.3. 37.c.2.A

Opus eleemosynæ valet dupliciter ad retributionem vitæ æternæ,vno modo ex parte dantis, scilicet ex radice charitatis. alio modo ex parte recipientis, scilicet ex merito illius: quia per orationes illius homo disponitur ad vitam æternam, & quantum ad hoc semper est efficacior eleemosyna, quæ fit viris sanctis,Mat.tomo 3 37.c.3.G

Eleemosynæ spirituales omnibus sunt dandæ, quia omnibus possunt communicari tam longe quam prope positis,saltem orando pro eis. Eleemosynæ etiam corporales omnibus dari possunt, quia bonis indubitanter dandæ sunt, malis autem, prout proficiunt ad naturæ sustentationem, & non aduuant,neque fouent iniquitates ipsorum,& dicitur, dandæ sunt,ideſt dari possunt, nam eleemosyna solum indigenti danda est,nullus enim est homo,cui non posset interdum fieri eleemosyna, quia nullus est,de quo non possit occurrere casus,in quo oporteat benefacere ei in speciali,Mat.to.3 37.c.3.H

Eleemosyna non est eroganda hostibus fidei, vel reipublicæ,cum bellum indictũ est contra eos, etiam si sint in extrema necessitate, potest tamen eis impendi eleemosyna spiritualis,s.oratio,ne animç eorum perdantur, secus tamen quando non est indictum,vel decretum bellum contra eos, quia tunc in extrema necessitate succurrendum est eis,Matt. tomo 3 37.c.4.K

Cæteris paribus magis danda est eleemosyna propinquis,quam alijs,capiendo propinquitatem generaliter,non pro sola cognatione,sed pro qualibet alia propinquitate hominũ inter se,& est regula, quòd in eis,quæ pertinent ad aliquam communicationẽ magis tenetur quilibet subuenire illis quam cęteris &c.Mat.tomo 3 38.c.1.B

Cæteris paribus magis debetur eleemosyna corporalis cognatis quam non cognatis, & inter cognatos incipiendũ est a parentibus & sic consequenter, vt pater 86.dist. ca.non satis &c.est etiam alia probanda,Mat.tomo 3 38.c.2.C

Habens patrem infidelem debet illum præferre cuicunque alteri fideli quantumcunque bono æqualiter indigenti, si non potest vtrique prouidere, sic dicitur 30.dist.ca.si qui filij in Glo.& 36.dist.c. non satis in Glos. sic tenet Hugui. & Raymun. in summa lib.3.tt.de hospite. Dicunt tamen, quòd extraneus fidelis præferẽdus est patri infideli in dilectione, & tamen in exhibitione operis præferendus est pater, s. in omnibus, quæ pertinent ad corporis sustentationem,Mat. tomo 3 39.c.2.B

Et hoc intelligendum est, nisi fidelis indigens esset persona valde excellens, ex qua penderet maxima ex parte salus reipublicæ, vel status fidei, quia talibus, cæteris paribus, magis prouidendum est, cum vterque esset in extrema necessitate, Mat. tomo 3. 39.c.3.G

Illud, quod dicitur. Desudet eleemosyna in manu tua donec inuenias iustum, cui des, qualiter sit intelligendum,Mat.tomo 3 39.c.4.H

Circa eleemosynam, & hospitalitatem interdum facienda est eleemosyna pauperibus,& interdum nõ Mat.tomo 3 40.c.1.C,& seq.

Eorum,qui petunt eleemosynam,quidam petunt eã quasi ex debito, vt prædicatores, & prælati,alij autẽ pro sola corporis sustentatione,vt pauperes simplices, prælati verò & prædicatores, si non sint cogniti, debent prius examinari, an sint huiusmodi antequam recipiantur, & priusquam detur eis aliquid, vt habetur 42.di.c.quiescamus,Mat.to.3. 40.c.1.C

Circa dandum eleemosynam non debemus, magna curiositate,pauperem a paupere distinguere,Matt. tomo 3 41.c.2.A

In dandis eleemosynis multa sunt attẽdenda, tam ex parte accipiẽtis,quam ex parte dantis:ex parte dantis tria,scilicet iustum, ordo, & intentio, ex parte recipientis nouẽ,s. fides,causa,locus,tẽpus,modus, necessitudo,siue propinquitas sanguinis: ætas, debilitas, conditio,seu nobilitas, de quibus habetur 86.dist.c.nõ satis in tex.& in Glo.Mat.to.3.40.c.4.k

Quid considerandum sit in paupere ad hoc, quod eleemosyna sit magis meritoria, non potest dari regula generalis propter innumeras variationes, quę occurrunt, sed sicut varietas fit in particulare, ita fiet iudicium in particulari, scilicet quod occurrente aliquo casu prudẽs poterit iudicare quid agendum sit, quia in particulari nõ accidunt simul omnes diuersitates,sed vnica: & de illa faciliter iudicatur: & tota diuersitas, & difficultas accidunt propter bonũ, & necessarium, & omnia nouem motiua, quę ponuntur ex parte recipientis eleemosynam, reducuntur ad ista duo Mat.3 41.c.4.F

Vt sciamus cui magis sit danda eleemosyna assignantur sex regulę. Prima,quòd inter istas conditiones honestum,& necessarium, & debitum, necessariũ preponderat magis,quam honestum, & debitum. Secunda, quòd necessarium præpõderat honesto, & debito simul existentibus. Tertia,quòd necessarium in extrema necessitate, præpõderat omnibus tribus,scilicet honesto, debito, & necessario extra extremam necessitatem. Quarta,quòd existẽtibus duobus in extrema necessitate, locum habent aliç duæ conditiones. Quinta, quòd quandocunque aliqua istarum trium est, vel aliqua de nouem venerit sola, per eam iudicandum est cui magis, sit prouidendum, & dicitur venire vna sola, quando in cæteris sunt pares,&c.sexta, quòd quando quædam istarum trium vel aliarum nouẽ sint ex vna parte, & quædã ex alia,non potest dari aliqua certa regula,vt sciamus, cui potius sit prouidendũ, Mat. tomo 3 41.c.4.H

Si aliquis vult mutare statum, relinquendo sęculum, melius est illi dare res suas simul in eleemosynam pauperibus,quam per partes succeſſiue, immo necesse est dare simul,ꝑter multa Mat.to.3.42.c.2.D

Si autem qui dat eleemosynam non vult mutare statum, regulariter eleemosyna nõ debet fieri simul, sed per distributiones,ad hoc quod multi pauperes possint ex ea sustentari,nisi cõtingeret casus, quod id,quod multos per annos erat erogandum, simul debeat erogari,&c. Mat.tomo 3 43.c.1.A

Si vero eleemosyna comparetur prout respicit pauperem, quatenus est ad subueniẽdum inopiæ eius, tunc magnitudo eleemꝑsynæ attenditur ex quantitate rei, datæ, & sic maior est vna eleemosyna, quam alia: si autem comparetur in ordine ad dantem, &c.maior est eleemosyna simul data, quam quæ per distributionem erogatur; sed quo ad vtilitatem pauperum, & sustentationem vtilius est regulariter eleemosynam diuidere, quam totam rem simul dare,&c.Mat.to.3.43.c.2.C, & 192.c.4.I

Melius est dare multam eleemosynam vni, quam in multos pauperes diuidere, quando ille vnus indiget multa eleemosyna, & alias non subuenitur ei, propterea, quia est in particulari necessitate, vt in redemptione alicuius captiui, & de passuro mortem iniuste, qui potest liberari pecunia multa, vt patet 86.dist.ca.non satis. Aliquãdo vero non,quãdo non habet aliquis aliquam particularem necessitatem, sed solum est pauper deficiens in necessariis ad vitam, tunc melius est diuidere eleemosynã in multos Mat.to.3 43.c.3.I, & to.5.138.c.2.B

Eleemosynę large faciendæ sunt, quia hoc pertinet ad opus liberalitati, &c. vt habetur 25. distinc. y §.crimi-

§.criminis,vbi dicitur, quòd peccata p largas eleemosynas tolluntur, & loquitur de eleemosynis, vt sunt satisfactoriæ pro peccatis præteritis. Et largitas ista potest considerari ex parte dantis, & ex parte recipientis, ex parte dantis, quando non mutatur status, habenda est proportio ad facultates, & statũ dantis, ex parte recipientis dicitur eleemosyna abũdans & larga dupliciter, vno modo quia supplet sufficienter eius indigentiam, & sic laudabile est dare eleemosynam abundanter, & non existente necessitate, melius est in plures diuidere, quam vnius totalem indigentiam tollere, vt habeant aliquid pro quotidiano victu, & maneant adhuc mendicantes, Mat.tomo 3 44.c.1.B

Habentibus aliquam specialem professionem sanctitatis conuenit magis vacare eleemosynis, quam cæteris hominibus, Mat.tomo 3 45.c.2.C

Diaconi debent magis vacare eleemosynis, quam cãtare in ecclesia, vt ait Grego, 92.disti. ca. in sancta, & presbiteri a fortiori, Mat.to.3. 45.c.3.G

Eleemosynarum largitio tam necessaria est in episcopo, quòd nisi eleemosynis vacauerit, saltem episcopi nomen habere non potest, vt ait Greg. 86.dist.c. fratrem nostrum, Mat.to.3 45.c.3.I

Si ecclesia aliqua indigeat, & pauperes indigeant, cæteris paribus, melius est eleemosynam dare pauperibus, quam ecclesiæ, quia homo non est propter ecclesiam, sed ecclesia propter hominem &c. 12. quæst.2.c.aurum, Mat.to.4 47.c.4.H

De superfluis tenemur aliquãdo dare eleemosynam alicui non existenti in extrema necessitate, nunquã tamen obligamur dare eleemosynam nisi pauperi existenti in aliqua necessitate etiam non extrema, & in hoc relinquitur dantis iudicio, an pauper sit in tali necessitate, quòd teneatur ei dare, vel non &c. Mat.tomo 3 48.c.1.B

Administrator alicuius eleemosynæ potest de illa suscipere, quatenus ipse est pauper ad sustẽtationem suam in necessarijs, & non ad alios vsus, nam tunc tenetur ad restitutionem, Mat. tomo 3 48.c.2.E

Eleemosynę, quas mortui fideles iusserunt sibi fieri in testamentis, prosunt illis in satisfactionem, & releuationem pœnarum, & si mora fiat in faciẽdo istas eleemosynas ab executoribus, quidam dicunt, q̃ mortui propter hoc non patiuntur detrimentum, alij quòd sic, & per istud detrimentum non intelligitur tolerantia pœnæ, ita quòd detur defuncto aliqua pœna ex retardatione eleemosynæ, & aliorũ suffragiorum, sed quòd non proficiat ei in remediũ quod alias proficeret. Nec merito eleemosynę patitur aliquod detrimẽtum defunctus ex retardatione &c. sed bene ex parte effectus eleemosynæ, quæ non adhibetur in remedium. est autem sensus, q̃ mortuus nihil perdit de merito eleemosynæ, si per solam culpam executoris retardatur, & tamen subtrahitur ei remedium, quia non adhibetur cito, qa remedium non potest actualiter iuuare, nisi quousque exhibeatur, prosunt ergo illæ eleemosynæ sic, quòd non habebit maiorem pœnam, si eleemosynæ retardentur, quam si cito fiant, erit tamen pœna longior, quia si cito fiant, liberabitur cito de illa pœna, & si tardius, liberabitur tardius, & si pœna sit lõgior, erit tamen minor in acerbitate, & isto modo adæquatur, melius tamen erat defuncto tolerare istam pœnam licet sit acerbior, in decem diebus quam in vno anno, licet sit leuior, quia interim priuatur illa iocunditate æterna &c. Ita quod retardatio, vel negligentia executoris non nocet mortuo quantum ad pœnam, quia propter hoc non patietur aliquam pœnam, quam alias passurus non esset, quia hoc solius executoris est peccatum, & propter hoc ipse solus patietur, Mat.to.3 50.c.1.B

Sed quid, si executor testamenti differat vendere bona mortui, vt faciat maiores eleemosynas, vide qd dicendum sit, ibid. 50.c.3.G

Non licet pauperi accipere in eleemosynam aliquid ab vsurario, quod non sit pecunia &c. Secus tamen si sit pecunia, quia non tenetur vsurarius restituere eandem pecuniam quam habuit ex vsuris, & si acceperit rem, quæ non est pecunia, tenetur eam restituere vsurario, vel ei, a quo recepit vsurarius, pecuniã vero non, nisi vsurarius ille nihil haberet nisi de vsuris ipso vsurario referente, Matth.tomo 3. 51.c.3.F

Dans eleemosynam propter inanem gloriam, non peccat mortaliter, sed perdit fructum eleemosynę, iuxta illud, Matt.6. Receperunt mercedem suam, Mat.tomo 3 76.c.2.C

Existenti in extrema necessitate, danda est eleemosyna ex præcepto, similiter si petens sit in aliqua necessitate, quæ non sit extrema, tenemur ei dare, si sit superfluum, alias non, sed erit opus supererogationis, Mat.tomo 3 92.c.3.K

Inter eleemosynam & debitum quid intersit, Matth. tomo 4 127.c.4.H

Eleemosyna vel donatio, quæ fit Deo, aliquando melior est, quam eleemosyna, quæ fit paupẽbus, & aliquando non, Mat.tomo 4 127.c.4.G

In eleemosynam tenetur ecclesia interdum dare res suas, & ad redemptionem captiuorum, Mat.tom 4. 128.c.2.B

In datione eleemosynæ interdum contingit acceptio personarum, & interdum non, & circa hoc ponuntur quædam regulæ, Mat.to.6 32.c.4.F

Inter eleemosynam corporalem, & spiritualem, quid intersit, Mat.tomo 5 43.c.4.K

Eleemosyna danda est ad releuandum inopiam alicuius, aut ad consolandum, & non ad ditãdum, Mat. tomo 5 138.c.2.B

Non omni homini danda est eleemosyna, sed indigenti, Mat.tomo 5 138.c.2.D

Eleemosyna non potest fieri de alieno, Mat.tomo 5. 138.c.3.k

Eleemosyna non fit non homini, Mat.to.6. 27.c.1.B

Eleemosyna non est aliquid debitum, sed donatur, & est personale, & non reale, Mat.to.6. 217.c.4.F

Eleemosyna non potest dari de alieno, Mat. tomo 6. 217.c.4.G

Non omnis homo tenetur dare determinate eleemosynam pauperi, secus tamen est de decimis, Matth. tomo 6 224.c.4.k

Eleemosynæ non sufficiunt ad salutem, Mat.tomo 7. 173.c.3.G

Meretrix potest dare eleemosynam de meretricio, & tenetur ad decimas, si sit meretrix occulta, Matth. tomo 6 218.c.1.A

Eleemosyna danda est iuxta quãtitatem indigentiæ, Mat.tomo 5 138.c.2.D

Eleemosynæ & subuentiones sunt magis impendendæ illis, qui nobis loco coniuncti sunt, quam extraneis, & hoc nõ est ex præcepto, sed ex consilio, Mat. tomo 7 74.c.1.E

Elephas. Equus, & camelus abhorrent cognoscere matrem carnaliter, Leuit. 179. colum. 4.G

Elephantes venatione capti a gentibus Aethiopiæ, qui Azachei dicuntur, deuorantur, Genes. 7. colum. 1.E

Elephantum ossa vocantur Ebur &c. 2. Paralipom. 130.c.1.A

Elephantes, simiæ, & paui non gignuntur in magna quantitate, nisi in terris calidis 2. Paralip. 131.c.1.C

Eleutherius. Papa, & martyr qui fuit a Petro 14 anno a natiuitate Christi 184. & a Christi passione 151. constituit, vt nulla esca vsualis repudiaretur a Christianis Genes. 118.c.4.k

Elias. Vide Helias.

Eliezer. Seruus Abrahæ quando dixit illa verba, Genes. 25. Domine Deus domini mei Abrahæ ecce ego sto prope fontem &c. consilium fuit a Deo inspiratum 1.Reg.tomo 1 217.c.2.A

De signo Eliezer serui Abrahæ ad accipiendum vxorem pro Isaac, Genes. 24. 1. Paralip. 143.c.2.E

Elimelech. Maalon & Chelion fuerunt de progenie Phares, & non de progenie Sella, 1 Paralip. 66.c.1.B

Eliphat. Fuit primogenitus Esau, & dicunt, quòd iste fuit vnus de amicis Iob, sed de hoc sunt variæ opiniones, scilicet, Hieronymi Augustini & Ambrosij, Genes. 345.c.4.F

Elisæus. Vide Heliseus.

Ellesemoth. Sunt apud Hebræos duæ dictiones, ex, elle, quod est pronomen Hebræum pluralis numeri, & significat, hic, hæc, hoc, & Semote, quod significat nomina, idest, hæc nomina. 1. Reg. tomo 1 10.c.3.G

Elohim.

Hæc dictio Elohim est multum generalis, & significat iudices, & dominos temporales, & omnes maiores, Exod. tomo 1 15.c.1.B, & 35.c.2.C

Vide Heloim.

Eloquentia. Vocatur venustas verborum ornata, & conuenienter disposita, Genes. 31.c.3.k

Eloquentia, si non recta ratione moderetur, multorũ malorum causa est, nam multæ vrbes propter eloquentiam destructæ sunt, Genes. 31.c.4.F

Eloquẽtiam bonum quoddam est de gratuitis, quod vel naturaliter venit, vt corporis robur, vel a Deo specialiter tributum est, Gene. 381.c.2.C

Eloquentia est congrua ornataque orationum conexura cum pondere sententiarum conueniens persuasioni &c. Exo. tomo 1 23.c.2.B

Eloquentiæ magna vis est, vt flectere queat duras animositates, quæ viribus succumbere nesciunt, Iosue tomo 1 171.c.4.F

Eloquens. In eloquente prudentia iudicat quid vbi, & cui eloquendum sit, & facit gratos, & maturas sententias, si autem eloquentia sine prudentia sit, verba erunt sine sensu, Genes. 31.c.3.K

Eman. Ethan, Asaph, & Idithum fuerunt viri famosi & principes cantorum & Prophetæ, nam Psalmi sui habentur inter sacram scripturam, & describuntur progenies eorum ab Esdra, 1 Paralipomenon 91.c.2.B, Vide etiam de his in dictione Asaph.

Emancipatio. De multiplici emãcipatione filiorum, Exod. to. 1 149.c.1.D

Emath. Ciuitas in terra promissionis est in latere septentrionali, sic denominata ab Ematheo filio Chanaan, & hæc ciuitas postea vocata est Reblata, & nũc vocatur Antiochia ab Antiocho rege Syriæ in qua beatus Petrus Cathedram Apostolatus tenuit per septem annos &c. Genes. 32.c.4.K

Duplex erat Emath, quædam in terra Syriæ, quæ constructa erat Samariæ, & altera in terra Assyriorum, de qua translata fuit quædam gens in Samariam, 4. Regum 170.c.4.I

Emath ciuitas Syriæ condita est ab Ematheo filio Chanaan, & ponitur terminus terræ Chanaan, quã Iudæi possessuri erant, Num. 34. Et ista est illa, quæ vocatur nunc Antiochia, vt quidam volunt &c. 1. Paralip. 33.c.3.F

Emat, de qua 1. Paralip. 18. videtur ciuitas quã regio, 1. Paralip. 207.c.4.I

Emath est nomen regionis, & nomen ciuitatis, quod sit nomẽ ciuitatis patet Num. 34. & quod sit nomẽ regionis patet 2. Paralipomenon 8. vbi dicitur, quòd Salomõ ædificauit ciuitates munitissimas in Cinath. Et illam ciuitatem Emath aliqui dicunt esse illam, quæ nũc Antiochia vocatur, & ab ista ciuitate Emath denominata est sic illa prouincia 2. Paralip. 113.c.2.B

Emmanuel. Et Iesus idem significant, Mat. tomo 1 99.c.2.A

Hoc nomen Emmanuel debet exponi non per orationem, sed alio modo incomplexe, scilicet, quòd vocabitur nomen eius Emmanuel, idest, Deus nobiscum, scilicet, quòd ipse est Deus nobiscum, quia Deus, & homo. Ecce Virgo 3.c.1.C

Emmanuel interpretatur, nobiscum Deus. Nam emanu, in Hebræo sonat, nobiscum, & el, significat Deum, quod conuenit Christo redemptori nostro. Ecce virgo concipiet, 2.c.4.K

Hoc nomen Emmanuel non est impositum redemptori nostro, sed hoc nomen Iesus Lucæ 1. Sed dicitur, quòd nomen eius est Emmanuel, quia ipse erit talis, scilicet, quod debeat vocari Emmanuel, etiam si nullus imponeret illi hoc nomen &c. Ecce Virgo concipiet 3.c.1.E

Emmanuel est nomen naturæ, & Iesus nomen impositionis, Ecce Virgo concipiet &c. 3.c.1.E

Emmaus. Christus apparens discipulis tendentibus in Emmaus non fuit vere transfiguratus, Mat. tomo 4 205.c.4 H. Sed quare illi non poterant Christum cognoscere. Et quãdo ipsum cognouerunt tunc mutatio facta est in oculis eorum, & non in Christo, ibidem.

Emboliſmus. Idem est, quod superexcrescens & inde dicuntur quidam anni apud Iudæos Emboliſmales, id est superexcrescentes, Leuit. 268.c.1.D

Embrio. Viri animatur ad quadraginta dies, vel quasi, & embrio mulieris ad octoginta, & in tempore intermedio multum aduenit embrioni, quo nutritur & augetur præter substantiam seminis, nam illud se habet in embrionibus sicut se habent in nobis partes materiales, quę quotidie aduenium per nutritionem &c. Mat.to.6 113.c.1.B

Embrioni aduenit nutrimentũ intra vterũ paulo post formationem suam, Mat. tomo 6 113.c.2.C

Embrio mox formatus vix habet quantitatem vnius muscæ, Mat. tomo 6 120.c.2.D

Emere. Emptio.

Ementibus & vendẽtibus licet se decipere infra dimidium iusti pretij secundũ leges, Genes. 32.c.1.A

In emendo aliquod immobile, apud Hebræos, non præferebantur magis propinqui ipsi venditori minus propinquis, nec cognati extraneis, bene tamen in redimendo & hoc non semper, sed interdum, Ruth. 263.c.1.E

Lucrari in emendo & vẽdendo, & negociari differũt adinuicem, Mat. tomo 7 60.c.1.E

Universidad de Deusto Biblioteca

Illę res licite emi,& vendi possunt, quarum vsus ponderabilis est pecunia, &c. 1.Regum tomo 1. 162. colum.1.C

Modus ejcieudi dementes, & vendentes de templo erat multiplex Mat.tomo 5 234.c.2.E

Nulla res carior emitur, quam quæ precibus empta est, Mat.tomo 3 60.c.3.F

Clericis licet vendere, quod emerint: non tamē causa negociationis. Et similiter licitum est illis carius vendere, quam emerint, Mat.tomo 7 61.c.2.C

Circa emptionem, & venditionem debet seruari æqualitas arithmetica, Deut. 136.c.3.F

Emergildus. Emergildi martyrium refertur, Mat.tomo 3 153.c.1.C

Emi populi. Emi, de quibus Genes.14.gentes erant pertinentes ad genus gigantem aliquo modo, quia videbantur gigantes propter aliqualem corporis magnitudinē, tamen non erant vere gigantes Gene. 250.c.4.F

Emi erant terrificatores, quia magnitudine suorum corporum alios terrebant, quos Moabitæ deleuerunt,& habitauerunt loco eorum, vt patet Deut.2 Genes. 250.c.4.F

Eminenter continere.

Eminenter continere est continere perfectionem alicuius rei non continendo ea, quæ adiuncta sunt illi perfectioni, &c. Iosue tomo 2 35.c.3.K

Eminenter continere dicit duo, s.tenere perfectionē alterius: & tenere illā sine imperfectionibus, & cū vlterioribus perfectionibus,&c.Iosue to.2.35.c.4.G

Emorrhoides. Quæ dicantur emorrhoidæ, Deut. 148.col.4.F

Emorrhoides dicūtur capita venarum terminatarum ad os ani, nam ibi multæ venæ terminantur, &c. 1.Regum tomo 1 66.c.1.B

Emorrhoidum passio fit in illis hominibus,qui vt frequenter, comedunt carnes insulsas, vel male digest biles, propter quod magis accidūt emorrhoides Hebręis,quam cęteris hominibus, ex quo quidam habent occasionem erroris,existimantes, quòd illi emittant sanguinem per secessum in maledictionem, quia petierunt sanguinem Christi super se,& super filios suos. & credo,ait auctor, quod isti errēt, quamquam, qui hoc asserunt, sunt viri alicuius auctoritatis 1.Regum tomo 1 66.c.1.B

Emorrhoides sunt quędam passio, quę fit cum inflātur capita vel extrema venarum, & fluunt Matth. tomo 3 203.c.4.I

Emorris. Serpens morsu suo vniuersum animalis sanguinem elicit 170.c.2.B

Empedocles. Insilijt in Aetnam montem Sicilię emittentem flammas, vt de se gigneret opinionem,quòd esset Deus immortalis,Mat.tomo 1 235.c.3.H

Sententia Empedoclis,& Pythagorę de reditu animarum ad corpora, Mat.tomo 6 81.c.2.A

Empedocles Siculus natione ab igne, & fumositate Aetnę suffocatus est, &c.Parad. 99.c.2.C

Empedocles,& Origenes posuerunt circulationes in mundo.Matth.tomo 7 137.c.3.H

Empedocles Philosophus Siculus volēs inuestigare vnde prouenirent globi ignei in monte Aetnę,accessit propius, & ab igne,& fumo erumpente prefocatus est, &c.De Statu Animarum 11.c.4.H

Emphiteosis, Potest fieri ad tempus vel ad vitam emphiteotę, C. de sacro sanc.eccle.l. iubemus, in fine, Ruth.261.c.3.k

In emphiteosi emphiteota respondet quolibet anno cum certa pensione, vel obsequio Ruth. 261. colum.3.k

In emphiteosi non transfertur nisi in vsufructus, & danti manet proprietas siue dominium rei, Ruth. 261.colum.4.F

Emulari. Significat quatuor, scilicet, inuidere, amare,imitari,inflari,iuxta illud Ebrardi, æmulus inflatur, amat inuid et atque imitatur, Genes.37.c.4.F,Nu. tomo 1 152.c.1.A

Emulus. Emulator.

Emulator proprie significat inuidum,vel amatorem, superbum, vel imitatorem,& Exod. 34. accipitur pro inuidente,Exod.tomo 2 172.c.4.K

De emulatoribus,Leui. 185.c.1.C

Emuli sunt venenosi corde, dolosiore, & pernicioši opere,Iosue tomo 1 7.c.1.B

Emulus assimilatur scorpioni, Iosue tomo 1.7.colum.2.C

Emuli dicuntur competitores, 1. Regum tomo 1. 45.c.4.G

Nam dicitur ab emulando, id est, amando vel inuidendo, quia sunt competitores, eandem rem cupiunt & sibi inuicem inuident &c. 1. Reg. tomo 2. 170.c.2.A

En. In Hebræos significat colorem,fontem,& oculum,Iosue tomo 2 61.c.3.I

Enac. Cum a in Hebræo significat gigantem, Nu. tomo 1 178.c.2.D

Enacim. Hebraice est nomen commune significans gigātes,& eius singulare est Enac. Num.13.Iosue tomo 2 50.c.1.C

Energia. Dicitur operatio interior, ab en quod est in,& erge, quod est labor, quasi interior labor, id est, impressio interior, Genes.8. colum.1.E

Energia est vis quædam intrinseca, Matth. tomo 1. 62.col.2.E

Energuminus. Inter Energuminum, & arrepticium hoc interest, quòd energuminus est, qui ab vno dæmone vexatur, & arrepticius, qui a multis, iuxta illum versum, est energuminus, quem dæmon possidet vnus. Sunt arrepticij vexati dęmone multo, & tamen melius dicitur,quòd energuminus sit, qui habet dæmonē intra,& arrepticius,qui habet dęmonem extra &c. Genes. 163.c.2.E

Inter energuminum, & phanaticum quid interest, Genes. 163.c.3.D

Eneruare. Nihil est, quod magis eneruet vires corporis &c. quam onerum subuectio,Exod.tomo 1 4.c.4.I

Engadi. Terra est in sorte Iuda, in qua latuit David cum fugeret Saulem 1. Regum 24. Et abundat vineis,palmis, & Balsamo, & est iuxta Hierico,& ciuitates sodomorum, Genes.250.colum.1.E

Enigma. Secundum Donatum,est quæstio verborum obscuritate inuoluta, & est obscuritas in intellectu aliquo tripliciter &c. Genes.176. colum.1.B

Est ęnigma quoddam quod non cessat in beatis,Gen. 176.c.1.E

Triplex ænigma est in intellectu nostro, primum est ex conditione naturę intellectus nostri. Secundum ex modo intelligendi eius. Tertium ex aggratione carnis &c.Genes. 176.c.1.D

Enigma vocatur apud nos obscurus sermo quando, scilicet, ex sermone redditur sensus obscurus, & Alexander in suo doctrinali ponit exemplum, licet, patrem progenies matris occidit in aliquo & iterū, quam matrem genuit generauit filius matrem 2.Paralip. 122.c.2.A

Ennius. Latinorum poetarum ferme primus, tenuit opinionem Pythagorę de animarū translatione, vt de anima Homeri poetę Grecorū iactandi aliquatenus daretur facultas. Fuit enim Homerus excellentissimus Grecorum poetarum. Ennius,qui fuit tempore Scipionis Africani, vt ea, quæ diceret maiore authoritate, & soliditate tenerentur dixit se habere Pythagoræ animam, quæ prius fuit Homeri &c De Statu Animarū 4.c.4.k

Enoch. A tempore quo translatus est in Paradisum terrestrem vsque ad annum millesimum quadringētesimum trigesimum sextum a natiuitate Christi, in quo Auctor scribebat super Genesim, fluxerunt anni quinque mille sexcenti quadraginta octo,& hoc tenendo numerum anno rum iuxta literam sep uaginta interpretum, & secundum quod computat Eusebius,&c.Sed secundum veritatem,& literam Hebraicam,quam sequitur Biblia nostra, fluxerunt anni fere quatuor mille quatuor centum duodecim. Genesi. 13.c.1.A

Enoch, priusquam transferretur in Paradisum, &c. vixit annos tercentos sexaginta quinque, qui raptus fuit ante diluuium annis sexcentis sexaginta nouem, & post mortem Adæ annis quinquaginta septem, & ante natiuitatem Noe sexaginta nouē, Genes. 31.c.4.K

Enoch mortuum esse, cum esset tercentorum sexaginta quinque annorum,dicunt Iudæi, & quod tā intempestiue mortuus fuerit, ideo fuit, quia cum magna difficultate resistebat pronitati,quam habebat ad peccandum, & ideo ex Dei beneuolentia mortuus est ne caderet, quia vir iustus erat, sed doctores Catholici & tota ecclesia tenet, quod translatus est in Paradisum &c. Et hoc innuitur Sapientiæ 4. & Ecclesiastici. 44. expresse hoc habetur, & idem ad Hebræos 11.Genes. 32.c.1.A

Enoch, & Elias sunt in Paradiso, vt postea pugnent, & prædicent contra Antichristum, Genes. 32.colum.1.B

Enoch & Elias, quare tanto tempore vixerint, & vbi uent in posterum,assignantur causæ, Genes.90.colum 1.C

Enoch,& Elias non obligantur ad non comedēdum de ligno scientię boni,& mali &c.Genes.119.c.3.F

Enoch & Elias existentes in Paradiso, non sunt magis senes nunc, quam prima die, qua quilibet eorū illuc introiuit,& corpora istorum qualiter differāt a corporibus beatorum, Exod. tomo 2. 181.colum.4.F

Enoch compleuit quinque millia tercentorum, & vigintiannorum vitæ suæ anno domini millesimo quadringentesimo quadragesimo,quo quidem anno scribebat author 4 Reg. 16.c.2.C

Et a raptu Enoch vsque tunc fuerunt quinque mille anni,exceptis quadraginta quinque, ibid.

De Enoch vide in dictione Elias.

Enoch,cum esset tercentorum sexaginta quinque annorum,placuit domino,& tulit illum &c.Gene.5.

& iste fuit melior omnibus hominibus primę ętatis,Ecclesiast.49.1.Paralip. 27.c.3.F

De Enoch vide Parad. 107.c.3.K

Enoch iusti scripta nō recipit ecclesia,qa Apochripha sunt,Gen.367.c.4.I,Iosue to.1 202.c.4.I

Librum Enoch iusti, quem allegat Iudas in sua canonica,ideo non recipitur ab ecclesia, quia cum esset probatissimus, postea ab hæreticis deprauatus est, vt dicit Augustinus libr.17.de Ciuit. Mat.tomo 1. 1.col.4.K

Enos. Filius Seth dicitur incepisse inuocare nomē domini, scilicet, per orationes, quas composuit,quibus Deum inuocabat, & alios ad hoc instruebat &c.Genes. 29.c.4.F

Enos vixit nōgentos quinque annos, & mortuus est ante diluuium quingentis decem & sex annis, & ante natiuitatem Noe sexaginta nouem annis, Genes.31.c.4.K,1.Paralip. 27.c.3.F

Ens. Nihil est ens, nisi quod est totum simul, vel habet aliquo modo simultatem in essendo, &c.Iosue tomo 2 22.c.1.A

Totam entis & boni naturam habet Deus, Mat.to.5. 133.c.2.D

Entia, quæ maxime distant,sunt actus purus, & pura potentia,idest Deus,& materia prima, Mat.tom.7. 192.c.3.G

Ens potētiale potest dupliciter accipi vno modo pro subiecto potenti recipere, alio modo pro forma potente aduenire. Primo modo ens actuale, & potentiale coincidunt, sed secundo modo opponuntur,Iosue tomo 2 24.c.1.B

Sicut in entibus naturalibus sunt tres gradus,sic in entibus spiritualibus,Mat.tomo 3 260.c.4.F

Omnis res,inquantum est ens in actus.est maior quacunque alia re,quæ est in potentia, Matth.tomo 5. 43.c.2.B

Entitas. Deus est natura ipsa entitatis & bonitatis,Mat.tomo 6 132.c.3.G

Gradus in entitate notantur, Iosue tomo 2. 22. colum.1.B

Ephi. De qua Exod. 29. Erat mensura quædā magna rerum aridarum, & sextarium, & gomor erant minores mensuræ, nam gomor erat decima pars Ephi.Exod.26.Exod.tomo 2.89.col.4.F, Leuit. 263.c.2.F

Sicut Ephi, apud Hebræos, erat mensura rerum aridarum,ita & hin rerum liquidarum scilicet, vini & olei &c.Leuit. 43.c.2.E

Ephi, apud Hebræos erat decima pars cori, Matth. tomo 6 236.c.2.B

Ephod. Cum Ephod vestirentur sacerdotes, & inquitere vellent aliquid a Deo respondebat eis Deus, dato quòd non starent in tabernaculo,nec coram arca, vt patet 1.Regum 23. Exod. tomo 1 261.c.3.F

Ephod Hebraice,latine superhumerale dicitur, quod & describitur, quòd est quoddā summi sacerdotis ornamentum contextum ex auro,& hiacintho, & byssō retorta habens in duabus extremitatibus suis duos lapides onichinos, scilicet, in extremitatibus superioribus, in quibus nomina filiorū Israel sculpta erant, & erat habens duas catenulas aureas cū vncinis aureis quibus colligaretur rationale in parte superiore, & eodem modo iungebatur in parte inferiore, & erat istud Ephod quasi quadratum, & pendebat ab humeris vsque ad zonam, & infra armos religabantur vitta hiacinthina, vt ab inuicem absolui non possent, rationale autem erat de auro, i. de filis aureis hiacintho & purpura, &c. Exod. tomo 2 17.c.4.G

De duplici Ephod siue superhumerali, quodam lineo,quod gerebat Samuel 1.Regū 2.& 22. dicitur etiā de octoginta viris vestitis Ephod. Altero quo induebatur summus sacerdos, & habebat rationale insertum,&c.Exod.tomo 2 67.c.3.F

Ephod summi sacerdotis poterat teneri in quocunq; loco,& Deus consuli in illo,Iudi. 80.c.2.B

Ephod tripliciter accipitur,Iudic. 173.c.4.G

Ephod lineum non erat aliqua vestis de sacerdotalibus, in quibus ministrarent sacerdotes, sed erat

Universidad de Deusto Biblioteca

erat vestis quædam pertinens ad honestatem ipsorum, quam induebāt sacerdotes super vestes suas, etiam si non ministrarent, & poterant vti hac veste extra Sanctuarium: erat autem omnino comparatio huius vestis ad vestes sacerdotales, sicut comparatio vestis candidę, qua nunc vtuntur sacerdotes, & ministri ecclesię, &c. primo Regum tomo 2 105.colum.1.A

Ephod lineum commune erat ad sacerdotes, & cęteros Leuitas, primo Reg. tomo 2. 105.c.1.C,& 119 colum.3.F

Forma ephod describitur 1.Regum to.2 110.c.3.k

Ephod duxit secum Abiathar filius Achimelech,quā do fugit ad Dauid, & duxit secū illud propter multa 1.Regum tomo 2 111.c.1.B

Ephron. Nomen est ciuitatis, similiter & viri, 2. Paralipom. 182.c.4.H

Epicurus. Negauit esse Deos, vt ait Augustinus 9.de Ciuita. capit.1. Exodo tomo 1, 116.colum.3.G

Epicurus ponebat beatitudinem in voluptate, Mat. tomo 2 14.c.3.F

Epicurei. Deridebant Paulū predicantem Athenis mortuorum resurrectionem, vocantes eum semini verbium, Actuum 7. Genesi 9.colum.2.D

Duplices erant Epicurei,quidam viri grauissimi: qui dicebantur magni Epicurei, de quibus Aristoteles primo Ethi. Alij erant, qui turpissimi Epicurei dicebantur ponentes beatitudinem in gustu Genes. 8.colum.1.D

Epilogus. Omnium, quę contigerunt Israelitis a tempore, quo venerunt ad montē Sinai vsque ad tempus, quo inde recesserunt Nu. tomo 1 97.c.2.C

Epiphanius. Historicus clarissimus, & perscrutator Sacrę scripturę, qd de Oseę Propheta referat,4.Reg. 155.c.1.D

Epyrion. Ista dictio Epyrion, de qua primo Paralipomenon,15.non significat,victori Deo triumphus, vel palma, vt quidam male interpretantur,sed potius significat,ad fortificandū, vel ad augendum, siue superandum, 1. Paralipom. 170.col.1.E

Episcopus, Episcopi, qui Apostolorum locum tenent, nouum & vetus testamentum,se scire in sua institutione profiteri debēt, &c. Genes. 8.c.1.B

Episcopus in primitiua ecclesia dicebatur presbyter, Genes. 9.c.3.I

Episcopi tenentur scire totam legem, quia in sua consecratione profitentur se scire vtrūque testamentū &c.Genes. 10.c.3.H

Episcopi succedunt Apostolis Exo.to.1 83.c.3.G

Cęteri Episcopi a Papa vocantur in partem solicitudinis, sed Romanus pontifex ad plenitudinem potestatis,vt patet in c.cleros, 21.dist. &c. Exo.tom.1. 152.c.3.H

In episcopi. vel Papæ consecratione non imprimitur character,cum episcopatus, & Papatus non sint ordines, sed dignitates, vel gradus ecclesiasticæ præeminentiæ, & talis consecratio debet fieri semper cum missæ celebratione secundum statum ecclesiæ,vt patet supra de elec.& electi potestate c. quòd sicut, quæ tamen missa, vt dicit Bernardus ibidem, non est de necessitate consecrationis &c. Exo.to.2. 87.c.4.H

Ad episcopos, & sacerdotes Christi applicantur per tropologiam septem illi dies, quibus sacerdotes veteris legis non debebant exire sanctuarium ex præcepto domini,Leuiti.8. Leuit. 71.c.1.A

Episcopi quare vngantur in capite, & minores sacerdotes in manibus,Leuit. 69.c.3.H

Episcopi tenentur eligere idoneum ad beneficium conferendum &c.Num.to.1 20.c.4.H

Episcoporum status maioris est perfectionis quam status monachalis,vt patet extra de renun. cap.nisi cum pridem. §.nec putas,& de regula.c.licet.§.pe. Num.tomo 2 138.c.4.H

In episcopum Hierosolymitanum creatus est Simon occiso Iacobo Alphei.Mat.to.6 286.c.1.E

Ad episcopatum nullus se debet reputare dignū, Nu. tomo 2 139.c.1.A

Episcopus non potest aliquid vouere, propter quod dissoluatur vinculum inter eum, & ecclesiam suā, nisi ad hoc sit expressus consensus Papę, extra de regula.cap.licet,§ illa semper & de renunciatio.ca. cum pridem,Num.tomo 2 142.c.3.K

Episcopus non est dominus rerum ecclesiasticarum, sed procurator, & administrator, & ideo nō potest de eis libere testari,nec viuens potest donare immensum, de rebus acquisitis intuitu episcopatus, &c.Nu.tomo 2 156.c.2.C

Nulli licitum est desiderare esse episcopum, & in signum huius,quando aliquis consecratur in episcopum ecclesia iubet illi, quòd dicat bis, nolo, cum petitur ab eo si vult episcopari, & in tertia vice dicit,volo, quasi obediendo, & non cupiendo, Iudic. 108.c.3.F

In episcopum non potest promoueri coniugatus,nisi vxor eius profiteatur religionem &c.1.Reg.tom.1 111.c.1.A

Mortuo episcopo ea,quæ sunt iurisdictione, pertinēt ad capitulum ecclesiæ, nisi sit datus aliquis visitator, quia tunc pertineret ad eum administratio, 4. Regum 219.c.3.F

Omnes redditus episcopi qualiter dicantur esse de mensa episcopi.4 Reg. 263.c.1.B

Electus in episcopum efficitur episcopus per confirmationem etiam si non sit consecratus, tenetur tamen de iure petere munus cōsecrationis infra certum tempus a iure statutum, non tamen est episcopus per hoc, quòd sit electus rite quousque confirmetur,licet ei competat ius adesse episcopum,2.Paralip. 138.c.1.A

Episcopo mortuo nō statim conueniunt canonici ad electionem,nisi prius tradatur corpus sepulturæ,& exequijs factis funeralibus,quę de more fiunt,tunc conueniunt,& hoc est de iure,2. Paralipomenon, 138.c.2.A

Episcopi non possunt dispensare in homicidio faciendo, bene tamen in facto, si eius dispensatio non sit in iure prohibita. Si tamen sint domini terrarum, in quibus habent iurisdictionem seculare possunt in generali dare commissionem alicui in ciuilibus & in criminalibus,non tamen debet ibidem exprimi homicidium,Mat.tomo 2 89.c.1.D

Si episcopus non est liberalis in largiendo eleemosynas, non habet digne nomen episcopi, immo vacuum nomen habet, vt ait Gregorius, & habetur, 85.distin.cap.fratrem nostrum. Et est tam necessaria liberalitas, & eleemosyna in episcopo, quòd si quis sit electus ad episcopatum, & probatur, quòd nimis auarus repelli[tur] a promotione, vt ait Gregorius eadem dist.cap.Florentinum &c. Mat.tomo 2. 9.c.2.B,& 19 c.3 H,& 45.c.3.I

Episcopus tenetur facere eleemosynas, ipsis subditis scientibus,Mat.tomo 3 9.c.2.D

Episcopus tenetur præstare subditis exemplabonita, Mat.tomo 3 9.c.3.F

Episcopi sunt Dei dispensatores. Matth.to.6. fo.328. col.2.C

Episcopi conditiones reseruntur. Matth.to.7.fo.111. col.1.C

Episcopo nunquam licet venari. 34.dist. cap.quorundam Mat.to.3. 26.c.2.A

Episcopus debet dare victum & vestitum infirmis & pauperibus, quantum sibi possibile fuerit. 82.dist. cap.episcopus,seruata tamē decentia status sui,&c. Mat.to.3. 44.c.3.K

Officium episcopi est orationi, lectioni, & prædicationis verbo tantummodo vacare. 88.distin. c.episcopus nullam. Mat.to.3. 69.c.2.A

Episcopi occupatio necessaria quæ sit.Mat.to.3.f.111. col.1.A

Episcopus tenetur prouidere omnibus pauperibus & infirmis de suo episcopatu quantum potuerit,illis, scilicet, qui suis manibus laborare non possunt.82. distin. cap.episcopus. Ista tamen non debet prouidere per seipsum, sed per archipresbyterum vel archidiaconum.88.dist.c.episcopus.Mat.to.3.fo.111. col.2.A

Nec debet habere aliquam curam de re familiari,sed orationi,lectioni, & prædicationi vacare. 83.distin. cap.Episcopus nullam.Matth.to.3.fo.151.c.1.B. & to.6. 328.c.2.A

Quando episcopus ordinat aliquos in episcopatu suo submittit eos in adiutores Mat.to.4. 186.c.1.A

Episcopus est prælatus immediatus omnium de suo episcopatu.Mat.to.4. 185.c.4.K

Quid principalius debeat episcopus procurare, Mat. to.6. 36.c.1.A

Non est assumendus in episcopum,qui nō fuerit sufficientis literaturæ, vt Apostolus docuit, & cōsequēter sacri canones declarauerunt, extra de electio. cap.cum in cunctis,&c. Matth.to.6. 327.c.3.F

Episcopus tenetur aut pe seipsum prædicare verbum Dei subditis,aut prouidere,quod alij prædicent,ipso occupato vel non potente vbique prouidere. Matth.to.6. fo.327.c.4.K. Tenetur etiam definire dubia circa fidem. Tertio tenetur pascere subditos exemplo vitæ. Quarto tenetur pascere sacramentorum sustentatione. Quinto corrigere. Sexto reficere illos cibo corporali,idest,alere pauperes & ministrare eis de substantia sua, &c. Matth.to.6. 328.c.1.A

Cętera de episcopis,vide in dictione prælatus.

Episcopatus, Qui episcopatum vult habere vel cōtentit sibi dari, in quo tales sūt personæ,quas ipse corrigere se posse desperat,vt sæpe accidit, vtpote quia potentes sunt & magnum fauorem habēres apud dominos sæculares vel maiores prælatos, peccat valde, quia voluntariè suscipit vel suscipere procurat id,in quo,quod status requirit,facere non potest.Exo.to 1. 148.c.1.C

Qui episcopatum suscipit, si remissus & mollis sit, & non apponat, mortaliter peccat, nisi suscipere cogatur à prælato, nam tūc tenetur se disponere meliùs,quo poterit &c,Exo.to.1. 148.c.1.C

Episcopatum desiderare prope semper peccatū mortale est.Exo.to.2. 211.c.3.H

Episcopatus non est proprie ordo; nec in illo imprimitur character.Mat.to.4. 171.c.4.G

Episcopatus nunquam est desiderandus,etiam si propter prodesse desideretur,& nō propter præsse &c. Exo.to.2. 211.c.4.F

Ad episcopatum debet quis inuitus accedere, & id, significat ecclesia, cum ad interrogationem si vult episcopari respondet quòd non vult,&c. Exod.tomo 2. 212.c.1.A

Quare,cum aliquis in episcopum consecratur, interrogatus bis si vult episcopari,respondet quòd non, & in tertia vice respondet quòd vult.Exo.tomo 2. 212.c.1.B

Episcopatum vel dignitatem optare non licet & multo magis nec petere.Leuit. 62 c.4.C

Episcopatum cupere non licet,nisi ab idoneo, & idoneum se putare præsumptio quędam est. Mat.to.3. 204.c.4.G

Episcopale. Episcopalis potestas, non est proprie ordo, neque sacramētum, nec est character,quia episcopus per potestatem,quam recipit in cōsecratione sua,non configuratur Christo sed subditis; quia non est ad corpus Christi verum, sed ad corpus Christi mysticum, idest ad subditos,&c.vt possit facere aliqua, quæ prosunt ecclesiæ,& quæ alij sacerdotes facere non possunt. Mat. to.4. 172.c.4.G

Epistola. Hieronymi ad Paulinum toti Bibliæ, quasi pro argumento,præponitur, quia in illa fit mētio de omnibus sacræ scripturæ libris, cuius argumentum explicatur. Gen. 3.c.2.A

De epistola ad Hebræos, quid Hieronymus sentiat in prologo super oēs epistolas refertur in quo quorundam insania percutitur. Gen. 29.c.4.F

De epistolis canonicis Iacobi, Petri, Ioannis,& Iudæ, vna Iacobi,Petri duabus,Ioannis tribus, Iudæ vna, & quare dicantur canonicæ & catholicæ, & quomodo dicātur breues & longę,breues litera & longæ sententia.Gen. 30.c.1.C

Epistolam ad Hebræos quidam dixerūt non esse Pauli,quia nomen Pauli in ea non reperitur scriptum, contra quos arguit Hieronymus dicens, sic ergo nullius est,ex quo in illa nullius nomen est scriptū. Leuit. 346.c.4.H

Omnes fere epistolæ,quæ scriptæ sunt à Paulo,fuerūt ad tollendum dubia multa & errores Mat.tomo 1. 23.c.2.A

Epistolæ Iacobi,Petri,Ioannis,& Iudæ quare dicantur canonicæ, idest regulares, & non epistolæ Pauli. Mat.to 1. 4.c.1.A

Epitome. Epitomes per declinationem græcam vel epitoma epitomatis, dicitur abbreuiatio quædam ab epi quod est supra & tomus qđ est sectio,vel diuisio quasi præcisio, quia breuis sententia & præcisa sit. Gen. 28.c.3.F

Epulæ. Dicuntur solennes cibi.Deuterono. f.140. col.2.B

Aequalitas. In iustitia siue distributiua siue cōmutatiua debet accipi in eo, quod est materia iustitiæ, siue distribuendo siue commutando,& ideo multi falluntur. Exo.tom.1. fol.222. col.2.B

Aequalitas duplex est,scilicet æquiparātiæ & proportionis,& sic est inæqualitas duplex. æqualitas æquiparantiæ nō est semper inter amicos: quia sic nunquā esset amicitia ad maiores, nec ad minores &c. sed est vel æquiparantię vel proportionis æqualitas inter amicos.Mat.to.6. 142.c.3.G

Aequinoctialis. Quod nulla sit habitatio vltra æquinoctialem cōuincit auctor, quia Apostoli iuerunt in omnem terram, vt patet ex Psalmo 18. f. in omnem terram exiuit sonus eorum, sed constat ex historia quòd nullus eorum pertransiuit æquinoctialem. Gene. fol.6. col.3.I

Equinoctialis est linea diuidens totum Zodiacum in duo æqualia, scilicet ad punctum principij arietis & punctum principij libræ,& illam decurrit sol bis in an-

Universidad de Deusto Biblioteca

in anno scilicet in die, quo intrat Arietē & in die, quo intrat Libram, sed nūquam eam perfectè decurrit. Gen. 24.c.4.F

Aequinoctium. Duplex est æquinoctium in quolibet anno, vnum est in Martio, quādo Sol est in capite Arietis, & alterum est in Septembri, quando Sol est in capite Libræ. primum contingit vndecima die Martij, vel decima. Similiter, & aliud in mense Septembri, & circa vtrunque æquinoctium errat Calendarium, dicēs quòd die decimaoctaua tam mensis Martij, quam Septembris sit æquinoctium, &c. Defen. fol. 45. col.1.D

Ab æquinoctio ad solstitium est vna quarta anni, idest nonaginta & vna dies, & portio quædam vnius diei, &c. Defen. 48.c.3.G

Aequitas. Aequitas dicitur esse rectitudo quędam in opere, cū quis agit quod secundum se iustum est, & bonum ad proximum. 3.Reg. 82.c.3.H

Equiuocatio vitanda ob scientiæ certitudinem. Exo. to.1. 116.c.1.B

Aequiuocum. Quando æquiuocum ponitur in cōtextu debet accipi significatio eius, per ea, quæ coniuncta sunt. 4.Reg.f.89. col 2.C

Equus. De quatuor solis equis, & eorum nominibus, & quare dabantur soli quatuor equi, &c.4 Reg. 233.c.4.k

Salomon habebat equos ad duplicem vsum quosdā, scilicet ad ponendum eos in curribus, & alios ad equitandum, & vterque vsus erat bellicus. 2.Paral. 114.c.3.G

De summa equorum Salomonis habetur in quatuor locis sacræ scripturæ, & duo loci à duobus aliis videntur discordare, sed concordantur ab auctore. 2.Paral. 133.c.1.D

Aera Dicitur spacium quinque annorum, in quo singulis annis tributum Romanæ ciuitati tribuebatur, & de variis rebus, nam vno anno dabatur tributum de auro, alio de argento, &c. Exo. to.1. 71.c.2.E

Aeræ singulæ de famosis in astrologia habent tabulas suas pro mediis motibus Planetarum, incipiendo à principio illius æræ.4.Reg. 206.c.2.A

Aera Christi est bissextilis, vt supponunt astrologi & computistæ ecclesiastici. Defen. 52.c.1.A

E regione. Ista dictio erregione significat sitū, idest cōtra talem, vt talem partem, hoc est econtra, vel à fronte. Leuit. 162.c.4.F

Ergastulum. Dicitur ab erge, quod est labor & termino, quod est status, quasi status laboris. Exo. to.1. 37.c.1.B

Ergo. Ista dictio, ergo, vel, igitur, multoties ponitur non vt coniunctio illatiua, sed vt incepti. Exo. to.1. 18.c.2.A

Error. Quorundam fuit quòd animę exuiæ à corporibus, vnirentur postea corporibus cœlestibus. Mat. to.6, 91.c.1.E

Error personæ quomodo matrimonium dirimat. Gen. 308.c.1.E

Cum aliquis est in aliquo errore, cupit vt omnes imitētur eum, vt per aliorum imitationem error suus honestetur. 2.Paralip. 160.c.1.A

Errores introducti sunt à principio, nemine aduertēte. Mat. to.4. 57.c.2.E

Error, cui non resistitur, approbatur super Mat. to.6. 224.c.2.E

Deus interdum est auctor erroris. Matth. to.6.f.314. col.2.A

Erubescere. Erubescentia.

Quod non erubescerēt primi parentes in statu ante peccatum, cum vterque illorum nūdus esset tunc, non fuit tamen propter ignorantiam, vt dicit Iosephus, sed ex conditione status originalis iustitiæ, in quo non erat aliquis motus inordinatus in membris, propter quem erubescerent. Gene. fol.18. col.4.F

Non erubescimus de cōcubitu coniugali, quòd sciatur, sed quòd videatur. Gen. 202.c.1.C

Erubescere & nudū esse se consequuntur, & est prius erubescere, nam qui de nullo erubescit non habet quod tegat. Gen. 155.c.2.F

Quod non erubuerint de nuditate Adam & Eua ante peccatum, assignantur rationes, & hoc explicuit scriptura propter multas causas. Gene. fol. 155. col.3.K

Quare nos de nuditate nostra non erubescamus coram Deo, quem scimus vbique esse, & tamen primi parentes erubuerunt Dei præsentiam. Gene.3. assignantur rationes. Gen. 202.c.1.D

Nos non erubescimus quòd cognoscantur nostra verenda intellectualiter & tamē erubescimus, quòd videantur. Gen. 202.c.2.A

Erubescentia est de aliquo turpi vel, quod turpe putatur. Gen. 155.c.2.D

Cur homo verecundetur pudenda sua videri. Gen. 20.c.2.B. & 194.c.2.E. & 50.c.1.C

Erubescentia ob genitalia an sit naturalis, an supranaturalis. Gen. 195.c.1.D

Eruca. Est vermis quidam, qui nascitur in oleribus & arboribus, & desiccat folia, & consumit omnia comburendo, vnde dicitur eruca quasi vruca de vro vris. Gen. 21.c.3.K

Erugo. Est vermis quidam, qui nascitur in foliis arborum & omnia desiccat & consumit, & vocatur erugo quasi vrugo ab vrendo, quia est naturæ calidæ, & omnia desiccat, & incinerat. 2.Paralip. 89.c.1.C

Æs. Illa, quæ ex ære, facta sint in opere tabernaculi, referuntur. Exo. to.2. 15.c.2.D

Aes Corinthum quid sit & qualiter fiat. Exo. tom.2. 17.c.2.B

Inter omnia metalla æs fuit primum inuentum ab hominibus. Iosue to.1. 117.c.1.E

De ære Corintho.2.Reg. 52.c.1.E

Aes Corinthum componitur ex auro argento & ære. 2 Paral. 162.c.3.G

Esaias. Qui de genere fuit regali, ornatissime inter oēs Prophetas locutus est, de quo Hieronymus in prologo super eundem. Gene. fol.10. col.4.G

Esaias non tam propheta quàm euangelista dicēdus est, vt ait Hierony. prologo super eundem. Gene. 14.c.3.H.1.Reg.to 1. 10.c.4.G

Esaias clarissime, & per modum narrationis rei gestæ locutus est, & non tam Propheta, quam Euangelista dicendus est, maxime in enarrando mysteria passionis Christi, vt patet Isaiæ c.54. & 63. & in alijs locis, Gene. 26.c.1.E

Esaias Prophetauit tempore, quo Oseæ, scilicet sub Ozia, & Ioatan, Genes. 26.c.2.A

Esaias interpretatur saluator mundi, quia saluatorem clare, & amplius, quam cęteri anunciauit. Genes. 27.colum.4.K

Esaię 19.vbi nos legimus, Et tradam Aegyptum in manu Dominorum crudelium, in Hebræo dicitur Ponam super Aegyptum Dominos durum, &c. Iosue tomo 1. 41.c.1.C

Esaias, vt dicitur, fuit occisus a rege Manasse 1.Reg. tomo 1 10.c.4.G

Esaias serra diuisus est, Mat. tomo 2 5.c.4.k

De Isaia Propheta, & quo tempore prophetauerit 4 Regum 155.c.1.E

Esaiam occidit Manasses, vt est opinio Hebręorum, & Latinorum: sed auctor tenet, quòd non. immo tenet, quòd non potuit occidi a Manasse 4.Regum 216.colum.1.A

Circa illud Isai.7. Ecce virgo concipiet, &c. Auctor agit tria, de quibus vide in dictione Abulensis.

Esaiæ 7. vbi nos legimus: Ecce virgo concipiet, &c. in Hebræo dicitur: Ecce alma concipiet, &c. Et Iy, alma significat iuuenculam, siue virginem siue coruptam, vt dicunt Iudæi, sed falsum dicunt: nam tā in prædicta auctoritate: quam in alijs, vbi ista dictio, alma ponitur, debet capi pro virgine tantum, Super Ecce virgo 4.c.2.A

Illud Isai.7. Ecce virgo concipiet, &c. varie exponunt Hebræi: quidam de rege Ezechia dicentes, quòd fuit genitus ex quadam puella, & vocāt alma, quia paruæ ætatis erat, & quòd hoc fuit regi Achaz in signum, quòd vxor sua conciperet, & pareret, &c. sed hęc expositio falsa est, Super Ecce virgo concipiet. &c. 5.c.3.H

Alij vt Rab. Salo. exponunt de filio Isaiæ, quod etiam probatur esse falsum, ibidem 6.c.1.C

Alij vt Rabbi Kimhi dicunt, quòd ille natus non fuit Ezechias, nec filius Isaiæ. sed quidam alius filius Achaz. quod similiter improbatur, ibidem 6.c.2.D

Illud Isai.7. Butyrum, & mel comedet; quomodo sit exponendum Super Ecce virgo concipiet 6.c.3.H

Esaias sepultus est iuxta fontem Rogel sub quercu, sed causa quare ibidem sepultus fuerit, diuersimode assignatur 4.Regum 210.c.1.C

Esaias mortuus est tempore Ezechiæ regis plusquam per centum annos ante captiuitatem Babylonis 4. Regum 246.c.2.E

Esau. Habuit tria nomina, scilicet Esau, Edō, & Seyr Gen. 22.c.3.K, & 344.c.3.F, Nu. to.2.6.c.1.H

Iosue tomo 2 180.c.2.D

Esau dictus est Edom siue rubeus, quia desiderauit lēticulam rubeam, & dictus est Esau a nomine prorio, & Seyr a corporis dispositione: quia hispidus erat Genes. 23.c.2.D

Eo die, quo Esau vendidit primogenituram ipsi Iacob pro pulmento ex lenticulis, mortuus fuit Abraham, vt dicunt quidam Iudæi, & ideo comedebant lentes, vnde nunc, quando aliquis ex Iudæis moritur, illa die mortis, & exequiarum parantur lēticulæ in cibum, sed nō videtur verum dictum istorum, vt probatur super Genes. 297.c.4.I

Esau, secundum Hieronymum, vocatur Edom idest rufus siue rubeus, vel sanguineus ob ruborem corporis, vt patet in quodam prologo super Abdiam, qui incipit Iacob Patriarcha, Gene. 297.c.4.K

Esau, vendendo primogenitarum, commisit symoniam, Genes. 298.c.2.C

Esau piloſus erat, ita vt videretur pellis animalis bruti, vnde nominatus est Seir. Genes. 305.c.2.A

Esau quare occurrerit Iacob cum quatuorcentis viris recitantur variæ opiniones, sed tandem dicendum est, quòd hoc fecit vt ostentaret fratri suo potentiam suam Genes. 331.c.4.k

Esau quando osculatus est Iacob, Gene.33. dicit Rab. Salomon, quòd voluit eum mordere, sed hoc dictum vanum est, & ridiculū, Gene. 335.c.3.G

Filij Esau habuerunt tres status, nam primo fuerunt duces 2. reges, deinde reducti sunt ad duces, & sic fuerunt filij Israel, Gene. 345.c.4.H

De progenie Esau.1.Paral. 37.c.1.D

Esca. Quæ sit causa, ꝙ escæ sanctificentur. Matth. 10.5. 122.c.4.K

Eschines. Et Demosthenes floruerūt in arte oratoria sub secundo Xerxe rege Persarū anno ab orbe condito 4840. & hoc secundum Septuaginta interpretes: nam secundum literam nostram claruerunt anno 3604. &c. Gen. 8.c.2.A

Esculapius. De Deo æsculapio veritas est, & nō fictio, quòd apparebat in figura serpentis. Num to.2. 42.c.4.F

Aesculapius in figura colubri cristati de Epiro Romā transuectus est, vbi in insula Tiberis colebatur. Deut. 20.c.4.K

Esdras. Et Neemias inter agiographa cōputatur, aliquæ tamen Bibliæ vnum tertium librū Esdræ habēt, qui valde apochriphus est, liber Neemiæ ponitur post primū librum, Esdræ 2. post quē sequitur.2 liber Esdræ. Gen. 29.c.1.B

Esdras adiutor interpretatur, & Neemias consolator, nam fuerunt in adiutorium & consolationem omni populo Iudæorum de captiuitate in patriam redeunti. Gen. 29.c.1.B

In libro Esdræ & Neemiæ multa signantur allegoricè, & tropologicè. Gen. 29.c.1.D

Esdras fuit verus & catholicus trāslator sacræ scripturæ. Nu. to.1. 161.c.2.A

Esdras, post destructionem & combustionem librorū legis per Babylonios, spiritu diuino afflatus legem scripsit, & multa addidit. Deut. 15.c.4.I

Post tempora Esdræ non surrexit propheta in Israel. Deuter. 184.c.1.C

Esdræ liber Quartus, qui in quibusdā Biblijs ponitur, est penitus apochryphus. 1.Reg. to.1. 3.c.3.H

Esdras, spiritu Domini afflatus, scripsit totam legem à Chaldæis combustam, &c. 1.Reg. to.1. 7.c.1.A

Esdras natus est in Babylone, & venit in Ierusalem cū redeuntibus de captiuitate, vt colligitur ex processu duorum librorum Esdræ. 1. Paral. 6.a

Per Esdram non sunt suppletæ nisi historiæ, quæ fuerunt vsque ad captiuitatem Babylonis, præter historiam Tobiæ, quæ non habetur in canone veteris testamenti. 1. Paralip. 6.a

Esdras fecit librum Paralip. 1. Paralip. 4.b

Esdras scripsit illa, quæ habentur Gen. 36. & illa, quæ habentur Deut. vltimo, & non Moyses, vt est sententia auctoris. 1. Paral. 41.c.1.B

Esdras in narrando tribuum progenies, in 1. Paralip. sequitur ordinem continuitatis habitationis tribuum, &c. 1. Paral. 80.c.4.F

Esdras in libris Paralip. sæpe remittit ad libros illos, è quibus transcripsit historiam. 2. Paralip. fo 71.c.1.B Et vtitur verbis illorum, & sic cū dicitur 2. Paral 5. fuitque arca ibi vsque ad præsentem diem, intelligitur vsque ad præsentem diem, scilicet illorum, qui hoc scripserūt, idest post mortem Salomonis, & non refertur ad tempus ipsius Esdræ. ibid. f.116. c.2.D.

Esdras, rediens de captiuitate Babylonica, voluit reintegrare canonem sacræ scripturæ, sed nō per libros personarum priuatarum, quia in illis poterant esse multi errores propter negligentiam & inaduertentiam scribentium, & ideo dedit illi Deus spiritum propheticum ad restaurandum omnes libros legis, quiante captiuitatem fuerant scripti, &c. 2. Parali. 137.c.1.A

Esdras, quare non suppleuit in libris Paralip. defectus historiæ reg. Israel, sed solum regum Iuda. 2. Paral. 170.c.1.A

Quartus liber Esdrę reiectus est de libris veteris testamenti,

Universidad de Deusto Biblioteca

menti, &c. Mat. to. 1. 3. c. 1. A
Esdras fuit in Babylone tẽpore Artaxerxis regis Persarum, cuius gesta referuntur Matth. to. 1. fol. 146. col. 2. B

Eseni. Esenorũ secta, inter Iudæos habebatur tanquam sanctissima, vt dicit Iosephus. Leuit. 326. c. 3. H
Eseni nec tentabant Christum, nec aduersabantur ei. Mat. to 6. 40. c. 3. F
De Esenorum secta. Deuter. fo. 121, c. 3. I. Matth. to. 1. 191. c. 1. B

Esse. Esse est inter omnes formas perfectissima & simplicissima, & in qualibet alia forma includitur, &c. Exo. to. 1. 19. c. 3. I. & 35. c. 4. F
Esse non est quid compositum, bene tamen essentia. Deut. 152. c. 3. G
Esse rerum creatarum habet aliam mensuram durationis, quam esse Dei, &c. Iosue to. 2. 15. c. 3. F
Esse est fundamentum omniũ perfectionum & ideo, secundum modum eius, sunt cætera. Iosuæ to. 2. 43. c. 2. C
Esse rerum dependet à Deo in conseruari, sicut esse rerum, quæ fiunt, dependet ab agente vel artifice in fieri. 2. Paral. 90. c. 3. F
Esse simpliciter acceptum prout includit in se omnẽ perfectionem mũdi excellit ipsum viuere sentire, & intelligere, &c. quia dicit plures perfectiones, q̃ quodlibet eorum. Si autem consideretur vt participario ab ista re vel illa, &c. sic esse est minus perfectum, quàm viuere &c. Matthæi tomo 2. fol. 13. col. 2 A
Esse conuenit Deo propriè, sed non sic aliis rebus. Mat. to 4. 110. c. 2. D
Esse dupliciter accipitur, vno modo pro quidditate vel natura rei, sicut cùm dicimus, quòd ad esse cõpositi requiritur materia & forma, alio modo pro actu entis, quo ens est, & actu existit. Primo modo esse est compositum: quia quidditas vel natura in composito, est composita &c. Secundo modo esse est quid simplex, & nihil potest simplicius cogitari, quam esse & primo modo esse hominis totalis non est esse animæ intellectiuæ bene tamen secundo modo. Mat. to. 6. 97 c. 1 B
Vbi modicum est de esse modicum est de bono. Mat. to. 5. 53. c. 4 K
Esse hominis non definit esse per mortem quia illud erat esse animæ, quo etiam anima subsistit post separationem. Mat. to. 6 f. 97. c. 1. C. Et corpus existit per participationem esse ipsius animæ. esse vero materiæ & esse formę in alijs compositis ab homine, est ab esse totius, ibidem.
Esse humanitatis & hominis non est aliud, quam esse animæ. Mat. to 6. 98. c. 1. E
Esse rerum tripliciter designatur, sicut distinxit Augustinus. Gen. cap. 1 Mat. to. 7. 201. c. 2. D
Duplex est modus essendi rei, scilicet, rei in seipsa, & rei in intellectu, &c. Mat. to 7. 201. c. 3. F
Esse animæ nihil aliud est quam viuere. Matth. to. 6. fol. 70. c. 1. A. Parad. fo 33. c 2. E
Totum esse hominis saluari potest in anima, licet nõ tota essentia. Mat. to. 6. 72. c. 4 F
In anima separata à corpore totum esse hominis manet, & idem numero. Mat. to. 6. 72. c. 4. F
Esse Dei est scire Dei. Mat. to. 7. 98 c. 4. H
Res tunc sunt, cum actu sunt. Parad. 33. c. 3. F
Quid sit formam habere esse naturale & intentionale, & quomodo differant huiusmodi esse. Mat. to. 7.
De his, quæ non sunt, nõ iudicamus malum esse non esse. Mat. to. 7. 187. c. 1. B
Ablato esse, aufertur omne bonũ. Mat. to. 7. 187. c. 2. C
Esse, natura, virtus, & operatio per ordinem se habẽt Mat. to. 7. 192. c. 4. K
Esse non est indiuiduum. Mat. to. 7. 199. c. 4. G
In separatis à materia esse & quidditas distinguuntur. Mat. to. 7. 199. c. 4. G
In Deo quidditas, indiuiduum, & esse sunt idem penitus. Mat. to. 7. 200. c. 1. A
In Deo speciale est, quòd in eo non distinguantur quidditas & esse. Mat. to. 7. 200. c. 1. A
Duo sunt modi essendi rei. s. in seipsa, & in intellectu. Mat. to. 7. 201. c. 3. G
Non est minor virtus substantiæ spiritualis in intelligendo, quàm entium in essendo. Mat. to. 7. fo. 201. col. 3. H
Esse rei mensuratur tempore. Matthæi tomo 7. f. 216. col. 2. E
Esse spirituale excellentius est esse naturali. Matth. to 7. 237. c. 3. F

Essentia. Est quid compositum non tamen esse. Deute. 152 c. 3. H
Essentiam diuinam intelligere in se solam maius est, quàm quidquid aliud ab ipsa est, vel esse potest intelligendo illud, vt est in seipso, & non in Deo. Mat. to. 2. 34 c. 1. A
Essentia à diuina agnoscitur à beatis vniuocè, sed creaturæ in ipsa essentia æquiuocè cognoscuntur. Mat. to. 4. 239. c. 2. B
Non est maius cognoscere diuinam essentiam cum effectibus, quàm sine illis, sed cognoscere eam cũ effectibus est magis difficile, quam sine illis, Mat. to. 2. 34. c. 1. B
Essentia diuina non potest videri ab aliquo ex puris naturalibus, bene tamen ex gratia Dei. Mat. to. 2. 37. c. 2. E
Essentia diuina vnitur beatis sicut species intelligibilis intellectui nostro. Mat. to. 4 39. c. 4 I
Essentia diuina non potest videri sine gaudio. Matth. to. 7. 95. c. 1. E
Essentiam diuinam generari plurima includit abiudicata, non tamen aliquam personam generat. Parad. 62. c. 3. k
Deus non beatificat nos, vt persona, sed vt essentia. Mat. to. 5. 176 c. 4. F
Visio essentiæ diuinæ est omne bonum. Matth. to. 6. 329. c. 3 G
Essentia diuina diuersimode datur nobis, & filio Dei. Mat. to. 6. 329. c. 4 G
Videns diuinam essentiam non est necesse, q̃ omnia intelligat per illam visionem, licet diuina essentia omnia eminenter contineat. Mat. to. 7. 206. c. 1. I

Æstimatio rei. Non debet fieri per venditorem, sed per emptorem & sic in omnibus contractibus ad recipiẽtem pertinet æstimatio 9. Ethic. cap. 1. Leuit. 336. c. 4. K

Æstas. Inter æstatem & ver impossibile est esse tempus medium. Iosue tomo 1. fol. 192. col. 4. K
Aestas fit decurrẽte Sole per tria signa, scilicet à principio cancri, vsque ad principium libræ. Mat. to. 2. 248. c 2. D
Esther: vide Hester.

Ætas. De tribus ætatibus, quarum Ouidius facit mentionem 1. Metamor. quarum prima, scilicet aurea incepit a principio rerum, vsque ad finem regni Saturni, secũda incepit a principio regni Iouis, & tunc nouiter incepit distingui tempus in quatuor tempora &c. tertia ætas computatur a tempore, quo inceperunt arma bella & dominia. Gen. 17. c. 2. A
In prima ætate homines, vt quidam dicunt, comedebant carnes, & referuntur rationes eorum. Gene. 114. c. 1. A. Sed oppositum tenendum est, quòd nec comederunt carnes nec pisces, neque biberunt vinum, sed aqua, erat eis potus. herbæ & fructus arborum cibus &c. Gen. 114. c. 1. B
Aetates seculi distinguunt poetæ in quatuor: primam vocant auream, cuius ætatis auctor fuit Sybilla Cumana, & eam sequitur Virgilius, Ouidius, & Boetius, sed isti contradicunt sacræ scripturæ. Gene. 114. c. 1. E
Primam ætatem non cognouerunt historici prophani, quia nulla historia Græca, Latina, aut Barbara loquitur de principio seculi, sed omnes incipiunt a temporibus Nini regis. Genes. 114. c. 2. B
In prima ætate, terræ nascentia erant magnæ virtutis, & sufficiebant ad cibum & sustentationem optime, vt probatur ex viribus quas dabãt hominibus, & ex longa vita, &c. Gen. 114. c. 4. F
Aetas secũda durauit per ducẽtos nonaginta & duos annos, vt colligitur Gen. 11. Gen. 125. c. 1. A
In fine secundæ ætatis orta erant iam tria regna. s. Assyriorum, Aegyptiorum, & Sicioniorum &c. Gen. 124. c. 4. F
Aetatis primæ homines, quare tandiu viuebant, assignantur causæ. Gen. 33. c. 1. D
Prima ætas ab Adam vsque ad diluuium habuit annos duo mille ducentos quinquaginta duos, iuxta computationem septuaginta interpretum, quod subtineri non potest. iuxta literam hebraicam habuit annos mille sexcentos quinquaginta sex, vt dicit Augustinus 15. de Ciui cap. 21. Gen. fo. 20. c. 3. I In de optima Poli. 3. c. 2. D
In tota prima ętate, quæ fluxit ab orbe condito vsque ad diluuium, fuit maior temperies temporum, quã fuit vnquam postea. Exo. to. 1. 58. c. 3. I
Prima ætas finita est anno sexcentesimo vitæ Noe, & secunda incœpit in sequenti anno, quę per solos filios Noe computantur. Gen. 59. c. 4. H
In prima ætate ponitur vnus filius vsquequo deueniatur ad Noe, in secunda ætate ponuntur plures, sed vnius, s. Sem, cuius progeniem principaliter intendit scribere Moyses vsque ad Abrahã, qui fuit principiũ tertiæ ætatis, & finita est in Thare. sed in tertia ætate ponuntur tres filij Thare. s. Abrahã. Nachor, & Aram, sed vnius, s. Abrahæ genealogiam intendit scribere sacra scriptura, &c. Gene. fo. 59.
Secunda ætas. s. a Noe vsque ad Abraham solum duravit annos ducentos nonaginta duos secundum veritatem Hebraicam & Bibliam nostram, sed septuaginta interpretes ponunt in secunda ætate annos mille septuaginta duos. Gene. 57. c. 4 F
Tertiæ ætatis caput fuit Abrahã, tamen incœpit computatio tertiæ ætatis in Thare, vt fiat mẽtio de duobus aliis filiis Thare, fratribus Abrahæ, s. Aram, & Nachor propter miraculum factum in Aram & Abraham. Gen. 57. c. 4. G
Primam ætatem incœpisse a Saturno credit Ouidius vtpse proponit in principio Metamor. Deuter. 162. c. 2. A
A principio mundi vsque ad Christum fuerunt quinque ætates, prima ab Adam vsque ad diluuium, & finita est annis mille sexcentis quinquaginta sex, secunda à diluuio vsque ad natiuitatem Abrahæ, & finita est annis ducentis nonaginta duobus, tertia ab Abraham vsque ad natiuitatem Dauid, & finita est annis nongentis viginti vno, quarta a Dauid vsque ad captiuitatem Babylonis, quæ fuit vltimo anno regis Sedechiæ. 4 Reg. 25. & finita est annis quatuorcentis nonaginta tribus. Quinta ætas incepit a prædicta captiuitate vsque ad Christum, & finita est annis sexcentis & vno, &c. Mat. to. 1. f. 105. col. 2. A
De ætatibus mundi, quas quidam dicunt esse sex, primam ab orbe condito vsque ad diluuium, secũda a diluuio vsque ad Abrahã, tertia, ab Abrahã vsque ad Dauid. Quarta a Dauid vsque ad transmigrationem Babylonis. Quinta, a transmigratioue Babylonis vsque ad Christũ. Sexta, a Christo vsque ad finem seculi alij assignant octo ætates, scilicet duas alias præter istas quarum vnam dicunt esse statum mortuorum, scilicet toto tempore, quo animæ manent solutæ a corporibus, & ista incæpit a die, quo occisus est Abel, & durabit vsque ad finẽ seculi, & a die iudicij incipiet octaua ætas, alij assignant septimam ætatem a quiete animarum, idest a die passionis Christi vsque ad diem iudicii, sed magis proprie ponuntur sex ætates, quã octo, Mat. tomo 4 199. c. 1. B
Et post istas sex ætates decursas erit generalis resurrectio mortuorum ibidem.
Aetates seculi comparantur ætatibus hominis, &c. Super Matth. tomo 6 82 c. 2. E
Quælibet ætas hominis habet finem determinatũ, præter senectutem, Mat. tomo 6 82. c. 3. F
In prima ætate seculi homines erant longioris vitæ, quã postea cuius assignat ratio Mat. to. 6 112. c. 1. D
Aetas hominis accipit dupliciter, vno modo pro numero annorum vel temporum alio modo pro cõditione corporis quantum ad robur, & sanitates, & cæteras operationes secundum competentiam ad ætatem, &c. Primo modo capiendo, non erit eadẽ ætas resurgentium, sed bene secũdo modo, vt probatur Mat. tom. 6 118. c. 1. E
Aetas senii non habet certam periodũ, sed aliæ ætates sic. & sic est de ętate senii huius mundi, &c. Matth. tomo 7 88. c. 4. K
In prima ętate seculi non fuerunt idola Parado. 101. colum. 4. H
Quatuor ętates fuisse ponit Ouidius. 1. Meta. scilicet auream, argenteam, æneam, & ferreã. in De Opti. Poli. 2. c. 3. H
In prima ętate saluabantur homines per legem naturalem, Mat. tomo 7 250 c. 1. D
Aetas dupliciter accipitur, Mat. to. 6 118. c. 1. D
Nulla est ætas in qua homo non vocetur a Deo Mat. tomo 5 173. c. 4 I
In ætate triginta duorum annorum, & trium mensium surrexit Christus: sed parum addendum est, &c. & in illa ætate resurgent homines Mat. tomo 6 118. colum. 1. A
Vltima ætas seculi computatur ab aduentu Christi vsque ad finem mundi Mat. tomo 6 82. c. 2. E

Aeternitas. æternum.

Aeternitas secundum Boetiũ, est interminabilis vitę simul tota, & perfecta possessio Exo. tomo 1. 263 colum 3 K
Iosue tomo 2 52. c. 4. F, Parado. 33. c. 4. I 13. c. 2. D
De ratione ęternitatis est simultas totalis vitę, ex Boetio li. 5. de Consolatione prosa vltima. dicen. sic. Aeternitas est interminabilis vitę simul tota, & perfecta possessio, quare necesse est vt Deo detur simultas in essendo, & in agendo. & sic Deus non habebit aliquem actum nunc, quem ante nũquam habuit, &c. Leui. 151. c. 3. G
Aliquid de conditione ęternitatis in rebus creatis est influans fluens, quod est substantia temporis, & est vnicum in qualibet re naturali, & assimilatur æternitati in multis, & in hoc res temporales comparantur Deo in simultate Iosue tomo 2 15. c. 3. k

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aeternitas Dei, & hominis mensura, quomodo differant, & quomodo conueniant homo cum æternitate. Iosue to.2. 19.c.4.F
Quomodo æternitas Dei & Angeli mẽsura differãt. Iosue to.2. 22.c.3.F
Aeternum in sacra scriptura aliquando accipitur pro pauco tẽpore vt patet Deute. 15. de seruo Hebræo cuius auris perforabatur subula, nam ille seruiebat in æternum, idest per totam vitã vsque ad annum Iubilei, de quo Leuit. 25. &c. Gen. fo. 100. c. 2. B. Iosue to. 2. fo. 84. col. 2. B. 2. Reg. fo. 70. c. 1. C. 1. Paral. 183. c. 1. C. & 200. c. 3. G
Aeternum, de quo habetur Gen. 3. capitur secũdum proprietatẽ vocabuli, quod semper durare dicitur, nam non est recedendum à significatione vocabuli nisi propter causam manifestam, vt si accipiendo æternum secundum proprietatem vocabuli, scriptura redderetur falsa, &c. Gen. 101. c. 2. E
Aeternum de quo Gen. 17. capitur pro multo tempore, sicut & sempiternum, Gen. 260. c. 4. K
Ethai. De quo 2. Reg. 15. erat Philistheus de vrbe Geth. 2. Reg. 96. c. 4. F
Ethan. Eman, Asaph, & Idithum, fuerunt viri famosi & principes cantorum, & prophetæ, nam psalmi eorum habentur inter sacras scripturas, & progenies eorum describuntur ab Esdra. 1. Paralip. 91. c. 2. F
Ethan aliquando est nomen viri, & aliquando nomẽ regionis. 1. Paral. 60. c. 3. H
Ethari. Descendunt a Gether filio Aran, filij Sẽ. Gen. 52. c. 2. E
Ethica. Tertia specie ethicæ laborantes sunt incurabiles, eo quod in illis nõ restauratur humidum radicale. Mat. to. 6. 106 c. 4 H
Aethiopia. In Aethiopia barbararum gentium multiplicitas reperitur, nã sunt ibi Garamantes, qui matrimonio non vtũtur, sed quãlibet quilibet licitè accipit, & ideo filij non cognoscunt nisi matres, quare Garamantes inter cæteros orbis populos ignobiliores & degeneriores sunt. Sunt deinde Serbetæ gẽtes duodecim pedum longitudine. Sunt & Azachæi, qui captos Elephantes venatione deuorant, sunt & Sanebares, apud quos nullum animal quadrupes aures habet, &c. Gene. 7. c. 1. D
Aethiopia, proprie sumpta, describitur. Gene. fo. 14. c. 2. A. Similiter & Aethiopia large sumpta. ibidẽ.
Reginarum Aethiopiæ nomen commune erat Candax, sicut Pharao regum Aegypti. Gene. fol. 14. col. 2. E
Duæ sunt Aethiopiæ, vna quæ est in Asia coniuncta Aegypto a latere Meridionali contra Orientẽ longe porrecta, & per hanc labitur Nilus, & inde in Aegyptum venit, alia est in Africa apud Libyam tendens vsque ad occidentem, & ista est magis nota in libris, & ad hanc nullo modo potest transire Nilus, quia Asia & Africa Mediterraneo mari seiunguntur, vt quidam dicunt, sed non est verum, quia inter Asiam, & Africam non est pertranseundum mari Mediterraneo, sed diuiduntur in terra continente, &c. Gen. fo. 15. col. 1. C. & 103. c. 1. D. 4 Reg. fo. 189. c. 4. I.
Aethiopia est nimis meridionalis respectu terræ Chanaan, cum sit in primo & secundo climate. 2. Paral. 125. c. 1. B
Aethiopes. In viuis arenis morantur, &c. Gen. 7. c. 1. D
Aethiopes sunt circa æquinoctialem sub vngula tauri vt dicit Lucanus in 3. Gen. 14. c. 2. A
Aethiopes comedunt dracones. Gen. fo. 48. c. 1. C. & 116. col. 1. E
Aethiopes descendunt a Chus filio Cham, & sicut Hebræo Aethiops Chus dicitur. Gen. 51. c. 3. G
Aetna. Aetna aliquando est nomen montis, & aliquando viri 1. Paral. 59. c. 4. F
Aetna Siciliæ mons, &c. non est ostium inferni, vt quidam putant, sed quædam voragines illius montis habẽtes materiam sulphuream, quæ naturaliter ignem concipit, & inflammatur, & foris apparent flammæ, &c. Matth. to. 7. fo. 166. c. 3. G. Parad. fo. 99. c. 3. G. & 123. c. 2. C
Aetna & Vulcanus montes in Sicilia non sunt aperturæ ad eum locum, qui a nobis vocatur infernus, vt probatur De Statu animarum. 11 c. 2. E
Aetnã montem Virgilius dicit esse os inferni. 6. Eneados. Similiter & vulgus. Similiter & Franciscus Maironis in 4. Senten. De Statu animarum. fo. 11. c. 4. F
Aetna mons & Vulcanus, similiter & Vesuuius vnde eructuent flammas. De Statu animarum. f. 12. c. 1. A
Aethnicus. Ethnici sunt Gentiles, vt inquit Rabanus, quia ethnos Græcè gens est: & dicuntur Gentiles quia tales sunt, quales genti sunt, quia sub peccato manent, sicut sub peccato sunt geniti. Vel dicuntur gentiles quia nihil habẽt nisi, quia sunt gentes, idest homines. Iudæi vero tempore suo habebant legem a Deo: sicut nunc Christiani, secundum quam colunt Deum. Matt. to. 2. 248. c. 3. K
Ethnicus est Gentilis, & Publicanus, publicus peccator. Mat. to. 5. 56. c. 4. G
Eua. Quare Eua fuerit formata de viro, assignantur quatuor rationes. Gen. 9. c. 1. C. & 141. c. 3. K
Circa Euæ formationem narratur error quorundam Iudæorum, & confutatur. Gen. fo. 9. col. 2. C. & 10. col. 4 F
Eua quomodo potuerit formari de costa, recitantur opiniones. Gen. 17. c. 1. A
Eua in sui creatione quam cognitionem a Deo consecuta sit. Gen. 165. c. 3. I. & 177. c. 3. K
Euam quare sic incœperit tentare diabolus dicens: Quare præcepit vobis Deus, &c. Et non suggessit immediatè vt comederet, assignatur ratio. Gene. 18. c. 3. H. & 166. c. 3. K
Eua ex verbis diaboli, dicens, quare præcepit vobis Deus, &c. mota fuit quadam elatione, & inclinata ad displicentiam præcepti, & per hoc ad dubitationem de pœna comminata, quod pertinet ad superbos. Gen. 18. c. 3. I
Eua, per displicentiam mandati diuini, deuenerat ad dubitationem, vtrum Deus secundum verba, quæ prædixerat mortem infligeret, & ideo respondet ne fortè moriamur, quod dubitare fuit magnum peccatum. Gen. 18. c. 3. I
Eua quid crediderit, quum audiuit a Diabolo dicente eritis sicut Dij. Gen. 19. c. 1. A
Eua antequam gustasset de cibo vetito, multiplicauit peccauit. Primò in elatione & displicentia diuini mandati. secundo dubitando de verbis Dei. tertio immoderate honorem & excellentiam appetendo. quartò de cibo vetito eligendo comedere. & in ista peccata incœpit cadere. mox vt serpens ipsi cœpit persuadere, &c. Gen. 19. c. 1. B
Euę peccatum, quod ad intemperantiam pertinet, ostenditur. Gen. 19. c. 1. C
Euam compulit Diabolus ad comedendum de arbore vetito, dicit Rabbi Salomon. sed ridiculum est. 19. c. 3. K
Eua dedit viro suo vt comederet de ligno vetito, & quodam

quodam amore inordinato, vel melius ex Dæmonis persuasione Gene. 19. c. 4. F
Eua enarrauit viro suo, quæ serpens locutus fuerat, sed non credidit Adam dictum serpentis: comedit tamen, ne vxorem contristaret, &c. Gene. 19. c. 4. F
Euæ excusatio fuit, serpens decepit me, dicens mihi, q̃ non peccabam: ne morerer. Gene. 20. c. 3. H
Hoc nomen Eua de quo Genes. 3. & vocauit Adam nomen vxoris suæ Euam, in Hebræo habetur Haua, quod descendit de hay, idest, vita, quia, vt redditur ratio in littera, ipsa est mater omnium vjuentium Gene. 23. c. 4 I
Eua quolibet partu geminos pariebat, vt dicunt Iudæi masculum, & fœminam, & post illi duo erant vir, & vxor, &c. Gene. 28. c. 3. G
Eua quare fuerit formata in Paradiso assignantur rationes Gene. 92. c. 4. F, & 93. c. 1. A
Eua non fuit formata in Paradiso, quasi dignior, sed quia fuit de latere viri formata existẽtis in Paradiso a quo non fuit expulsus, neque exiit vsquequo peccauerit, &c. Gene. 92. c. 4. K
Si Eua formaretur de terra, & non de Adam, illa formaretur extra Paradisum, sicut vir, cum non esset aliqua causa formandi eam in Paradiso, Genes. 93. colum 1. A
Eua fuit formata de latere viri, & non de pedibus neque de capite, ad designandum, q̃ non formabatur vt domina neque vt ancilla, sed vt socia, &c. Gene. 93. colum. 1. A
Euam esse formatam extra Paradisum, dicunt aliqui, contra communem opinionem, quod forsan nõ possumus conuincere: quia licet cõstet Euam esse formatam ex costa Adæ, non constat tamẽ an fuerit huiusmodi formatio in Paradiso an extra. Gen. 93. colum 2. E
In Euę tẽtatione potius fuit arboris pulchritudo: quã suauitas cibi, & pulchritudo visa: & suauitas credita Genes. 95. c. 1. E
Eua fuit obligata sub illo præcepto de nõ comedẽdo de ligno scientiæ boni, & mali Gene. 128. c. 4. K
Eua nõ didicit primum idioma a viro suo, sed a Deo accepit, sicut, & Adam: & Eua plenius accepit illud idioma a Deo quam Adam, &c. Gene. 139. c. 2. A
Euæ peccatum primum fuit quia ipsa comedit, & dedit viro suo. Sed per peccatum Euæ non introiuit peccatum in mundum, &c. Sed non per peccatum primum introiuit peccatũ in mũdũ, sed per primũ peccatum Adæ iuxta Apostolũ ad Romanos quinto. Quia in Adã fuit tota natura humana, &c. Gen. 142. colum. 4. I
Euę peccatũ solũ fuit personale, sicut peccatũ Cain, & cæterorũ. Peccatũ vero Adæ transiuit in omnes homines, quia peccãte illo, condẽnatũ fuit totum genus humanũ, quia Adã solus erat in quo tota natura humana fuit Genes. 143. c. 2. D
Quòd Eua potius formata fuerit ex costa Adæ, quam de alia parte corporis assignantur rationes, Gen. 143. colum. 2. E
Eua erat persona singularis non vt continens totam naturam humanam Gene. 143. col. 1. A
Eua quando formata fuit a Deo, habuit tantam magnitudinem corporis, quantam postea per totam vitam, sicut, & Adam formatus fuit in ætate virili Genes. 147. c. 4. K
Corpus Euæ tam magnum, quomodo fieri potuit ex vna costa parua, quidam dicunt, hoc factum esse per rarefactionem materiæ, &c. quod improbatur Genes. 148. c. 1. B
Alij dicunt, quod factum fuit per additionem extraneæ quantitatis: sed hanc positionem impugnat Magister in 2. Sent. dist. 18. & dicit Magister quod fuit factum per multiplicationẽ illius costæ in seipsam, sicut & quinque panes, & improbatur positio Magistri, & cõcluditur, q̃ positio, quam improbat Magister, est vera & est Augustini. Sed quomodo illa materia extrinseca trãsierit in corpus Euæ, sunt duæ opiniones, quarum secunda magis placet. Sed prima videtur magis consonare secundum modũ loquendi scripturæ ad euitanda incõuenientia &c. Gen. 148. c. 1. D
Euæ corpus fuit immediate formatum ex costa Adæ, & ex materia extrinseca, mediate, conuertendo illam materiam in costam ita vt costa efficeretur tãtæ magnitudinis sicut corpus Euæ, & tunc de illa costa formatum est corpus mulieris. Et ista est intentio doctorum, & sic applicatur exẽplum de embrione &c. & exemplum de frugibus, & exemplũ de conuersione vini in sacramento Eucharistiæ, vbi aqua per se non cõuertitur in sanguinẽ, sed per accidens, inquantum mixta vino, conuertitur in vinum, quia, si non conuerteretur in vinum: non conuerteretur in sanguinem &c. potest etiam quis tenere, si velit, quod vnica conuersione tam costa quàm materia extrinseca conuersa fuit in corpus Euæ, diceretur etiam q̃ ex costa Adæ fuerit formatum, quia costa erat materia principalis, & alia per accessionem, & huic consonat exemplum de grano & segetibus. Gen. 148. c. 4. G
Eua fuit producta distanter ab Adam. Gen. 151. c. 2. D
Eua quare sola ducta fuerit ad Adam assignantur causæ. Gen. 151. c. 2. E
Hoc nomen Eua, est nomen proprium primę mulieris, vt probatur Gen. 153. c. 4. K
Quod hoc nomen Eua fuerit impositum ab Adam potius q̃ a Deo, assignantur rationes Gen. 154. c. 2. B
Euæ tentator fuit Diabolus, & nõ serpẽs. Ge. 155 c. 4. K
Quod Eua non timuerit serpentem assignãtur rationes. Gen. 161. c. 2. E
Eua nõ admirata est de locutione serpẽtis, & nõ ideo quia tũc serpẽs loqueretur, sed quia putauit nõ esse cõtra naturã serpẽtis loqui, & hoc tenet Aug. 11. super Gen. & Magist. Sent. lib. 2. dist. 21. & potuit hoc putari propter inexperientiam & nouitatem rerum &c. Gen. 165. c. 3. G
Euã quare sit aggressus Diabolus ad tentandũ, & non ipsum Adam. Gen. f. 165. c. 4. G. Sed vnde cognouerit Euã esse debiliorẽ ad resistẽstũ tentationi. ibidẽ. fo. 165. c. 4. H. Sed quare solitariam fuerit aggressus Diabolus ibid. 166. c. 1. A
Eua tentata fuit non à carne, sed à Dęmone. Gene. 166. c. 2. D
Euam quare tentauerit Diabolus de esu cibi vetiti, & non de materia alicuius præcepti iuris naturæ. Ge. 168. c. 1. E
Quod Euæ datum sit præceptum de cibo vetito, per virum immediate, multi dicunt. Gen. fo. 168. c. 2. D
Non Euæ, sed Adæ datum fuit præceptũ immediate, & personaliter de nõ comedendo &c. quidã dicũt, sed Adã illud postea dedit Euæ. põt etiã dici q̃ Adę datũ est præceptũ &c. cum primo formatus est, & postea formata Eua repetiuit Deus præceptum coram ambobus, &c. Gen. 170. c. 1. A
Eua respondens Dæmoni addidit dicens, ne tangeremus illud Gene. 3. quidam dicunt quòd non vetuit Deus ne tangerent, sed ne comederent, &c. Gene. fol. 170. col. 2. C. Potest etiam dici quòd mulier nõ addidit sed putauit, quòd esset sibi præceptum de non tangendo, &c. ibid. fo. 170. c. 3. I. sed primum est verisimilius.
Eua cur dixerit ne fortè moriamur, apponẽdo ly fortè,

Universidad de Deusto Biblioteca

tè, cum Deus non apposuerit, quidam dicunt, Euã apposuisse propter temperamentum locutionis, vt sapientes solent facere, & non quia dubitauerit, sed hac opinione confutata, dicitur, ꝙ mulier ideo dixit: quia dubitauit, sic dicit Aug. & Magister. 2. Senten. dist. 21. Et solet dici qđ istud præceptũ cœperat displicere Euæ qñ tentabatur, & ideo addidit aliquid, quod videbatur facere præceptum graue, dicens præcepit nobis Deus, ne comederemus, neque tangeremus, cum Deus non vetuerit tactum. secundo abstulit certitudinem de illatione pœnę mortis & transgressione præcepti, dicens, ne forte moriamur, &c. Gen. 170.c.4.K

Eua quare credidit comedendo, non esse morituram. Gen. 172.c.2.B

Eua credidit diabolo ex ignorantia naturæ Dei. Gen. 172.c.2.C

Eua, ex verbis Diaboli, multa credidit. Primò Deum mentiri. secũdò Deũ inuidere homini. tertiò ꝙ gustato cibo, efficerentur homines sapientes. quartò ꝙ homo posset æquari Deo. quintò credidit rem impossibilẽ &c. Gen. 170.c.2.B.C

Quòd Eua appetierit diuinã excellentiam, dicit Aug. lib. 11. super Gen. & Magist. Sent. lib. 2. dist. 21. & fere omnes. Gen. 173.c.3.K

Eua totam suam perfectionem accepit in sua formatione, sicut Adam, sed non accepit tantam plenitudinem scientiæ, quantam Adam. Data tamen est ei cognitio omnium necessariorum, ita vt nihil ei deesset, &c. Gen. 177.c.3.G

Eua, cum seducta fuit, nõ erat in statu innocentiæ &c. Gen. 178.c.1.E

Euam non credidisse serpentẽ accepisse vsum loquendi à Deo, dicunt aliqui, & ideo in hoc non fuit decepta, nec sciuit vnde haberet serpẽs, ꝙ loqueretur. nec ĩ pp hoc est decepta, qa non est deceptio hominẽ nescire, sed solũ, qñ nesciẽs asserit rẽ aliter se habere q̃ se habeat, &c. Gen. fo. 179.c.3.F. Et sic dicentes, & bene, oportet negare dictũ Aug. & Mag. dicẽtes ꝙ Eua credidit serpentẽ diuinitus accepsse, quod loqueretur. ibidẽ. Vel si saluare volumus dictũ Augu. &c. dicendũ, ꝙ in hoc decepta fuit; sed iam erat in illo statu, in quo decipi posset, &c. Gen. 179.c.3.I

Eua creditur peccasse in illo die, in quo fuit formata, similiter & Adam. Gen. 179.c.3.k

Quòd Eua putauerit serpẽtem, locutionem accepisse diuinitus, idest per ministerium alicuius substantiæ spiritalis, dicunt aliqui, vt saluent dictum Augusti. & Magistri, sed falluntur. Gen. 179.c.3.K

Eua nolebat comedere de fructu arboris, propterea, quia Deus dixerat ꝙ moreretur si manducaret, aut tangeret, vt ipsa asseruit, impulsu tamen serpentis corporali, tetigisse, dicit Rabbi Salo. & alij, & hoc vt crederet Eua, ꝙ si erat peccatũ in tangendo, iam nõ dubitaret comedere, quia non poterat iã magis peccare, sed probatur hoc esse falsum & ridiculũ. Gen. 181.c.3.I

Quod Eua, postq̃ comedit de ligno vetito, dederitque viro suo, ex inuidia hoc fecisse, dicũt aliq, quia vidit virum suum ea feliciorem, sed hoc non constat, vt probatur Gen. f. 181. c. 4. F. Sed dicẽdũ, ꝙ dedit viro suo, ex quodam amore quem ad virũ habebat, &c. secundo ad manifestãdum suã lętitiã, credens esse verum quod serpens ei dixit, & falsum quod Deus dixerat. & in quacunque hora, &c. Gen. fo. 181.c.3.K Et hanc dationem explicuit scriptura propter multas causas. ibid. 182.c.1.C

In Euæ tentatione, quis ordo fuerit, ostenditur. Gen. 182.c.4.F

Eua credidit verbum diabolo verum esse, etiam post comestionem, & ob hoc dedit viro suo de fructu, licet non haberet aliquam cognitionem, quã prius non habuisset, quæ esset perfectior intellectiua, & si habuerit experientiam defectuum de nouo aduenientium, nam hanc habuit Eua prius quam ambo comederent. Gen. 182.c.4.I

Eua post comestionem non est admirata, eo quod nõ facta sit sicut Deus sciẽs bonum & malum, & hoc quia nondum lapsum fuerat tempus, quod dixerat serpens, si in quacunque die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri, &c. & tamen dies ille, in quo comederat, nondum lapsus erat &c. Gen. 182.c.4.K

Eua, cum dederit viro suo comedere, nõ dixit de qua arbore esset ille fructus, vt dicunt quidam, sed faluntur. vt probatur. Gen. 183.c.1.B

Eua postquam comedit, iuit ad virum suum ferẽs fructum, & hoc fecit, quia voluit virum suum fieri participem tanti boni, vt efficeretur sicut Deus &c. Et exposuit viro suo per ordinem omnia, quæ dixerat ei serpens, & quod ipsa iam comederat; & tamen nihil mali ei acciderat, propter quod credebat certissime futurum ꝙ efficerentur sicut dij, &c. si ambo comederent, & ideo orauit virum, vt comederet, &c. Gen. 182.c.2.A

Euæ peccatum fuit grauius peccato Adæ. Gen. f. 182. col. 1. E

Eua quomodo seducta est nõ Adam. Gen. 244.c.2.D

Euæ quare nõ fuerint oculi aperti, vt cognosceret se nudam esse statim vt peccauit. Gen. 184.c.1.E

Euam non solum persuasit Serpẽs, vt comederet, sed etiam ꝙ daret viro suo comedere, vt ex verbis Euæ constat. Gen 3. quibus ipsa respondit, dicens, Serpẽs decepit me, &c. Gen. 206.c.2.D

Euæ quare dixit Deus, quare fecisti hoc, s. quod vir tuus dicit, & non potius petijt ab ea, an ita esset, vt dixit vir suus, vel an fecisti hoc, quod dixit Adam, duplex assignatur responsio. Gen. 207.c.1.E

Eua in multis decepta est à serpente, primo, quia credidit se non esse morituram, &c. secundò quia credidit futuram esse sicut Deus, &c. tertiò, quia credidit Deum dixisse falsum, &c. Gen. 207.c.2.C

Eua, multis de causis, dixit se deceptam: primò, quia ita fuit. secundò in excusatione peccati &c. tertiò ad transferendum culpam. quartò, quia secuta est Adam in excusatione &c. quintò, quia nõ inuenit aliam excusationem &c. Gen. 207.c.2.D

Quod Eua voluerit se excusare, fuerunt duæ causæ, prima vt se alleuiaret à pœna. secundò vt se exoneraret à verecundia, & ideo dixit, serpẽs decepit me, & comedi, sed hoc quare dixerit Eua cum non videatur dictum ad propositum. Gen. 207.c.2.D

Eua dicens, Serpens decepit me, & comedi plenè respondit ad ea, quæ Deus quęsiuit, & ad ea quæ non quæsiuit, nam Deus quæsiuit ab ea cur dedit viro suo comedere, & ipsa respõdit quod comedit; sed quare comederit, respondit, serpens decepit me, & propter illa, quæ dixit ei serpẽs, comedi, & propter eadẽ dedit viro suo, vt scilicet fieret particeps eorundem bonorum, quibus, ipsa, vel quia putauit, virum debere comedere ad hoc quod fieret illud, quod serpens dixerat, &c. Gen. 208.c.1.B

Eua peccauit in duobus, s. quia superbiuit, & quia comedit, & ideo punita est in duobus, sic dicit Hiſtoria Scholastica, & hoc aliqualiter applicari potest. Gen. 226.c.1.A

In Eua foret aliqua subiectio ad Adam in statu innocentiæ, non tamen pœnalis, quia non foret coacta, nec ad bonum Adam imperantis, sed ad Euæ aut saltẽ amborum, nec esset labor, vel difficultas in exequendo. Gen. 229.c.4.G

Eua circa copulationem in statu innocẽtiæ stare t determinationi Adæ, & debebat stare, s. ꝙ cũ Adam iuberet copulandum, obediret vel assentiret Eua, & vbi ille iuberet & quoties, & ita de alijs circunstantijs, quia vir & caput mulieris erat, & magis intelligens &c. Gen. 229.c.4.I

Eua erat vt pars animæ rationem participãs, & Adam vt ratio per essentiam. Gen. 229.c.4.k

Eua subijceretur viro quo ad filiorum educationem in statu innocentiæ, nec esset subiectio pœnalis &c. Gen. 229.c.4.K

Illa, quæ in Euæ maledictione prænunciata sunt, verè mala sunt, sed non ea, quæ prænunciata sunt in maledictionem serpentis, &c. Gen. 232.c.2.D

Euæ nomen nondum positum erat primæ mulieri, cum Deus maledixit eam & Adam, sed postea illud imposuit Adã, & patet ex ordine literæ. Gen. 3. vbi dicitur, vocauit Adam nomen vxoris suæ Euã. Gen. 244.c.3.H

Eua pariebat simul marem, & fœminam eodem partu, & isti postea in matrimonium iungebantur; nunc autem non expedit fieri hoc propter multa. Mat. to. 5. 80.c.4.G

Euę formatio non fuit facta per solam multiplicationem costæ Adæ, vt dicunt nonnulli, sed super conuersionẽ alterius materiæ, &c. Mat. to. 4. f. 95. c. 4. F

Euangelium. Euangelicam legem præfigurat liber Deuter. sed quomodo hoc. Gen. 18.c.4.K

Euangelium esse confícta quædam mendatia, dicunt Iudæi. Exo. to. 1. 253.c.1.C

Euangelium scripsit Mat. in Hebræo. Exo. to. 1. f. 255. col. 4. I

Euangelium, quomodo excedat Thorath. Exo. to. 1. 258.c.1.C

Euangelica lex omnes homines obligat. quia omnes voluit Christus ad illam obligari. Mat. 28. ite in vniuersũm mundum, &c. Exo. to 2. 101.c.4.H

Euangelica lex vocatur lex perfectionis, non ꝙ omnibus perfectionem præcipiat, sed quia omnem imperfectionẽ prohibet, s. omne peccatum, quia nullum vitium in nouo testamento permittitur. lex vero vetus non omnem imperfectionem prohibebat, quia multa, quæ alias vitia essent, permittebat vt libellum repudij. Deut. 24. vsuras. ibidem. & purgationem vulgarem zelotipiæ. Nu. 5. & vindictam 35. vocatur etiam lex euangelica lex perfectionis quia tota est spiritalis, lex verò vetus considerabat temporalia, & temporalibus bonis ponens præmia. Nu. to 1. 75.c.4.I

Ex euangelio Ioan. cap. 14. Arriari taserunt illud; Ego in patre & pater in me est, & illud. 1. Io. 9. Et hi tres vnum sunt; dicentes hoc non esse ex sacra scriptura, &c. Deu. 18.c.3.H

Quatuor euangelia recipit ecclesia, alia autem, quæ ab hæreticis confícta sunt sub nomine apostolorũ, non recipit, scilicet, euãgelium Andreæ, Barnabæ, & Thadæi, &c. Deut. 18.c.4.I

Lex euangelica omnem malum prohibet, quia respicit cuiuslibet personæ bonũ spirituale, & Deus potest dare aliquod adiutorium ad præseruationem ab omni malo &c. Deut. 16.c.4.G

Vnicum est euangelium, sed quatuor fuerũt scribentes. Mat. to. 6. 79.c.4.F

Fides euãgelij prædicata est per totum orbem, viuente Petro, vt dicit Nicolaus de Lyra, & ꝙ per S. Sauinianum & socios eius prædicata est fide in Gallia, & per Paulum in Hispania, cuius oppositum tenet Augustinus, & Origenes. Mat. to. 6. 280.c.3.E

Quomodo intelligatur illud Mat. 24. pdicabitur euangelium in testimonium omnibus gentibus. Matt. to. 6. 280.c.3.G

Lex euangelica non dirigit sibi subiectos ad bonum, quod in præsenti est, vt leges humanæ, sed respectu alicuius boni futuri, s. vitæ æternæ. & ideo vult vt, qui illam assequi debent, sint immaculati. Deuter. 127.c.1.E

Inter legem euangelicam, & legem veterem assignatur discrimen. Deut. 126.c.4.F

Lex euangelica fuisset introducta, dato etiam quod Iudæi non peccarent contra legem suam. 3. Regũ. 82.c.2.A

Euangeliorũ liber excedit alios libros noui testamenti in duobus. Primò quia principaliter continent facta & dicta Christi, q̃ alij libri &c. Secundò, quia ibi cõtinentur dicta & facta Christi, prout ab eo dicta vel facta sunt, &c. Mat. to. 1. 6.c.2.B

Euangelium est nomen Græcum significans bonam annunciationẽ vel bona noua, vt vulgariter loquimur, & licet sic significet, aliqñ tamen accipitur diuersimode. Nam sæpe capitur euãgelizare pro annunciare vel prædicare. Psal 67. dñs dabit verbum euangelizantibus, idest prædicantibus. Et Naum 1. Ecce super mõtes pedes euãgelizãtis, &c. & 1. Cor. 9. si nõ euangelizauero veh mihi. & ad Ro. 10. quã speciosi pedes euangelizantiũ pacem. aliqñ accipit pro mala annũciatione ad Gala. 1. miror ꝙ sic tam cito transferamini in aliud euangelium, &c. & ibidem, si quis vobis euangelizauerit, &c. Matth. to. 1. 6.c.4.F

Euangelium Christi aliquando vocatur euangelium pacis, aliquando euangelium æternum, aliquando euangelium regni Dei Mat. 4. & 9. & Mar 1. & ad Eph. 9. In præparationem euangelij pacis. Mat. to. 1. 6.c.4.H. Et vocatur euangelium regni Dei, quia ad regnum cœlorum introducit. Mat. to 6 279.c.4.K

Liber euangeliorũ dicitur euangeliũ per excellẽtiã, sicut Dauid dicitur propheta per excellentiam inter omnes propheras secundi ordinis, & sic Paulus dicitur Apostolus Mat. to. 1. 6.c.4.K

In euangelijs annunciantur bona multipliciter. Mat. to. 1. 7.c.1.B

Libri veteris testamenti non possunt, vocari euangelium propter multa. Mat. to. 1. f. 7.c.1.E. Et alij libri noui testamenti possunt dici euangelium largè, nõ tamen strictissimè, & per excellentiam sicut liber quatuor euangeliorum. Mat. to. 1. 7.c.2.E

Multa fuerũt euangelia scripta præter quatuor: nam apud Aegyptios reperiebantur euangelia, quæ dicebãtur scripta vnum à Beato Thoma, aliud à Bartolomæo, & singula alia, quæ nominabantur ex singulis nominibus duodecim Apostolorum. Aliud euangelium fecit Basilides. Aliud Apelles, fecit quoque codicem euangelicum Lucianus; fecitq; Hesichyus, & multi alij. De hoc Hieronymus in libro Illustriũ virorũ, & in prologo suo super Matth. qui incipit; Plures fuisse. Et in quadam epistola ad Damasum Papã, quę ponitur inter prologos super Matth. & incipit Beatissimo Papæ Damaso. Et ista longo tempore permanserunt in Ecclesia, s. vsque ad tempus Hieronymi, & legebantur ab aliquibus: ecclesia tamen nunquam recepit in auctoritatem, nisi quatuor: & illos posuit in canone librorũ suorum, vt patet in Decretis 15. dist. cap. sancta Romana Ecclesia, & in c. sicut Sancti Euangelij, & causæ quare non fuerint recepta alia Euangelia, fuerunt multæ, scilicet octo, quæ referuntur, Matth. tomo 1 11.c.3.F. & 29.c.1.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Quod tantum quatuor sint Euangelia, & non plura nec pauciora, probatur ex multis causis mysticis, & literalibus, Mat. tomo. 1. 12.c.2.B, & 29.c.2.B

Euangelijs non adhibemus fidem nisi propter Ecclesiam, Mat. tomo 1 16.c.2.E

Absque Euangeliis fuit Ecclesia certo tempore post mortẽ Christi, cuius triplex assignatur causa, Mat. tomo 1 17.c.4.F

Euangelium scripsit Matthæus, in Hebræo priusquã iret in Aethiopiam: quod reliquit Iudæis, quibus prædicauerat. Marcus vero scripsit Euangelium Romæ, rogatus a quibusdam, vt illud scribere, & illud scripsit, sicut Petrus prædicauerat, quod, & Petrus approbauit, & assumpto Euangelio iuit in Aegyptum, Mat. tomo 1. 17.col.4.I. Lucas scripsit postea Euangelium, qui etiam, & ipse Dominum nõ vidit; quod scripsit in Græcia, sicut a Paulo accepit, scilicet in partibus Bæotię, & Achaiæ ad preces Theophyli Domini ciuitatis Antiochiæ, quod postea approbauit Paulus, vt patet 2. Corin. 8. &c. ibi.

Vltimus, qui scripsit Euangelium fuit Ioannes, multo tempore post alios tres, rogatus ab Episcopis Asiæ, vt de Christi deitate Euangelium scriberet ibidem 18.c.1.C

Euangelia non fuerunt semper in hac forma, in qua nunc sunt; quia apud nos omnia sunt Latina lingua scripta, in principio vero non, sed tria Græco sermone, & vnum Hebraice, scilicet, Matthæus: & postea fuerunt in Hebræo, Chaldæo, Græco, & Latino, & in multis aliis linguis, Qui autem fuerit, qui Euangelium primo transtulit in Latinum, nõ constat, & postea secuta est magna discordia inter ipsos libros noui testamenti, quod ex multis accidebat, Mat. tomo 1 20.c.4.K

Euangeliorum libri sunt necessarii tam ad integritatem fidei, quam ad statum noui testamenti, Mat. tomo 1 22.c.3.F

Præter Euangelia necesse fuit, vt essent alii libri sacrę scripturæ, siue noui, siue veteris testamenti, Mat. tomo 1 22.c.4.F

Non potest Ecclesia dispensare in Euangelio, Matth. tomo 1 23.c.2.I

Quod Euangelium legatur, & audiatur discooperto capite, non est præceptum sed consuetudo Ecclesiæ laudabilis propter multa, Mat. to. 1 24.c.3.I

Cum per impositionem Euangeliorum aliquis sanatur, non fit hoc per aliquam virtutem, quam Deus cõmunicet Euangeliis sed per virtutem infinitam Dei, quod fit propter fidem eorum, qui imponunt &c. Mat. tomo 1 25.c.4.H

Euangelium non solum fuit necessarium prædicari, sed, & scribi propter hæreticos, Mat. to. 1 27.c.1.E

De duratione Euangelicæ legis, refertur error Porphirii, & aliorum, Mat. to. 6 84.c.3.k

Tempore vitæ Christi in hoc mundo non debuit scribi Euangelium propter multa, Mat. to. 1 27.c.2.A

Euangelium scribitur principaliter ad memoriam, vt, scilicet non obliuiscamur ea, quæ Christus prædicauit, Mat. tomo 1 27.c.3.I

Euangelii scripta fuerunt necessaria, etiam non existentibus hæreticis, propter quatuor, Mat. tomo 1 28.colum.4.k

Qui post quatuor Euãgelistas scripserunt Euangelia, peccauerunt grauiter ex multis causis, Mat. tom. 1 29.colum.2.E

Euangelium fuit prædicatum per quatuor partes terræ habitatæ. Mat. to. 1. 29.c.4.I

Per Euangelium liberamur a triplici morte. s. naturæ, culpæ & gehennæ & ciuili, vt patet inductiuè. Mat. to. 1. 30.c.2.D

Euãgeliorum libri, quos Hieronymus tradidit emendatos, voluit vt modicum discreparent a prioribus libris, & hoc propter multa. Mat. to. 1. 38.c.2.C

Libris euangeliorum Hieronymus apposuit canones ex multis causis, quæ referuntur. Mat. to. 1. 41.c.3.G

Interpretes, qui de Græco in Latinum euangelia primò verterunt, nõ scripserũt canones, quia non erãt tunc in Græco, neque erant facti: immo quasi ad ducentos annos post illas translationes non fuerũt facti canones. Mat. to. 1. 41.c.4.K

Per euangeliorum canones duo inquiruntur. s. quæ sint loca, in quibus omnes euangelistæ, vel aliqui ipsorum conueniunt, & quæ sint loca, vbi singuli ꝓpria habẽt, & soli sũt, &c. Mat. to. 1. fo. 43.c.3.K. Et ad multa alia sunt vtiles. ibid. 43.c.3.K

Ad hoc quòd aliquis cõuenienter scribat euangeliũ tria requiruntur. Primò, ꝙ habeat potestatem a Deo. Secundò, ꝙ Deus specialiter illum moueat, & inclinet ad scribendum. Tertiò, ꝙ Deus dirigat dictando ei id, quod scribendum sit, ne erret, &c. Mat. to. 1. 56.c.4.G

Ioannes tenebatur scribere euãgelium ex multis causis. Mat. to. 1. 61.c.1.G

Cum Ioannes euangeliũ rogatus vellet scribere euangelium, fecit ecclesias ieiunare, & orare priusquam inciperet scribere, & scripsit illud in campo sub dio &c. Mat. to. 1. 62.c.1.A

Quando in euangelio ab euangelistis dicitur, hoc totum factum est, vt adimpleretur, quod dictum est per prophetam, &c. particula, vt, non tenetur causaliter, sed concomitanter. Mat. to. 1. 94.c.1.E

Ex euangelio duo debẽt principaliter colligi, scilicet, ꝙ Christus redemit nos, & qualiter ad participãdũ fructum istius redemptionis perueniendum sit, s. per vitæ rectitudinem regulatæ per pręcepta Christi, &c. Mat. to. 1. 167.c.4.H

Nulla scriptura est tantæ auctoritatis sicut euangeliũ, vt dicit Augustinus lib. 1. de Concordia euangel. in principio, & ideo per euangelium maximè cõsueuimus iu[illegible]uando iuramẽtum solenniter præstatur. 63. [illegible]tinct. cap. tibi domino, & 1. quæst. vlt. cap. sentimus. & 1. quest. 7. cap. quoties, &c. Matth. to. 2. 217.c.1.A

Nihil melius est homini q̃ doctrina euangelica. Mat. to. 3. 236.c.2.D

Ad euangelicæ legis obseruationem tria conducũt, scilicet imploratio diuini auxilij, conatus liberi arbitrij, euitatio mali cõsortij, &c. Mat. to. 3. 122.c.2.E

Euangelium Matthęi non fuisse visum a Marco, nec a Luca, quidam dicunt. Mat. to. 3. 164.c.1.E

Doctrina Christi dicebatur euangelium regni Dei. Mat. to. 3. 219.c.1.E

Ex euangelij pręedicatione necesse est sequi discordiã. Mat. to. 3. 264.c.3.G

Euangelium, tempore Petri, pręedicatum est in Italia, & etiam in Gallia, quia sanctus Sauinianus vnus de septuaginta discipulis missus est a beato Petro in Galliam in ciuitatem Senonensem, quæ tunc erat metropolis Galliæ & conuertit ad Christum habitatores vrbis illius &c. Mat. to. 6. 280.c.3.H

Euãgelium pręedicauit Paulus in Hispania. Mat. to. 6. 280.c.3.F

Euangelium prædicari per totum orbem potest intelligi dupliciter, vno modo quãtum ad hoc quòd in singulis regnis aut prouincijs aliquis prædicauerit nomẽ Christi. Alio modo ꝙ ita ꝑdicatũ fuerit ꝙ in quacunque parte fundata sit ecclesia catholicorum &c. primo modo fuit prædicatum euangelium, secundo modo, per totum orbem &c. non tamen secundo modo, quia sic nondum est completa prædicatio per totum orbem &c. Mat. to 6. 280.c.3.G

Dicere quod sint aliquæ gentes, in quibus nullus vnquam Christi discipulus pręedicauerit euangelium, vel ad quas tunc non peruenerit fama prædicationis doctrinæ Christi nemo sapiens auderet asserere, quia ista negatiua non habet vnde probetur. Mat. to. 6. 280.c.4.F

De dicto Augustini: Ego euãgelium non crederem nisi Ecclesiæ auctoritas me moueret. Matth. to. 1. 14.c.4.G

Octo reperta sunt euangelia, quatuor, quæ recepit ecclesia, & alia quatuor, quæ ab hæreticis conficta sunt nomine Andreæ Thadæi, & aliorum Apostolorum, &c. Desen. 25.c.4.I

Euangelium nõ vocatur lex propriè, sed gratia, Ioannis 1. Lex per Moysen data est gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Parad. 60.c.1.C

Euangelista. Quatuor euãgelistæ dicũtur quadriga domini, quia sũt quatuor. quadriga enim a numero quatuor equorũ dicitur: quia quatuor equos habet, & Biga, quia duos. Triga quia tres. & dicuntur quadriga Domini, quia in eorum quatuor scriptis portatur Christus per quatuor plagas mundi sicut per quadrigam. Gene. 29.c.2.E

Quilibet Euangelista vocatur Cherubin, quia interpretatur scientiæ plenitudo, quia fuerunt repleti spiritu ad scribendum euangelia, &c. Gene. fo. 29. col. 3.F

Quatuor euangelistæ significantur per quatuor animalia plena oculis, quæ vidit Ezechiel. Gene. f. 29. col. 3.F

Euangelistæ nunquam allegant aliquid in sensu allegorico, &c. sed solum in sensu literali &c. Nume. to. 1. 102.c.4.I

Euangelistæ. s. Marcus, Ioannes, & Lucas, concordantur. nam Marci 16. dicitur quòd mulieres venerũt ad sepulchrũ, orto iam sole. Ioan. vero. 20. dicitur. ꝙ Maria Magdalenæ, &c. Venit ad monumentum cũ adhuc tenebræ essent. Et Lucæ 24. dicitur: Valde diluculo, &c. Iosue tomo 1. 54.c.2.B

Euangelista dupliciter accipitur, vno modo pro scriptore Euangelij, alio modo pro prædicatore Euangelij, de hoc secundo patet. 2. ad Timo. 4. opus fac Euãgelistę, aliquãdo pro vtroque simul ad Ephe. 4. quosdã dedit Apostolos alios Prophetas, alios verò Euangelistas, &c. Mat. to. 1. 8.c.1.A

Euangelistæ non scripserunt, vt notarij, nec vt testes, sed vt historiographi Christi. Matth. tom. 1. fo. 14. col. 1.C. & seq.

Euangelistarum certitudo & auctoritas non est ab ipsis, sed ab Ecclesia. Mat. to. 1. 14.c.3.I

Quatuor Euangelistæ quomodo fecerint fidem Ecclesiæ. Mat. to. 1. 16.c.2.E

Euangelistis non fuit fides data iuris humani. Matth. to. 1. 16.c.3.K. & seq.

Euangelistæ, qui non viderant gesta Christi, erant certi se vera dicere dupliciter. Primò per sufficientem instructionem. Secundò quia sciebant se dirigi a Spiritu sancto &c. Mat. to. 1. 17.c.3.F

Omnes Euangelistæ fuerunt contemporanei in vita, licet nõ in scriptura. Primum patet, & secundum probatur, quia Matth. longe ante alios, & Ioannes longe post alios scripsit, & causa & modus scribendi Euangelia refertur. Matthæi tomo 1. fol. 17. col. 4.F

Euangelistæ ordinati sunt ab ecclesia secundum ordinem temporis in scribendo, cuius assignatur duplex ratio. Mat. to 1. 18.c.2.E

Euangelistæ in suis euangelijs non habuerunt eadem principia, neque similes prosecutiones scripturæ suæ. Nam Lucas inter cæteros visus est tenere conuenientiorem ordinem, quia incœpit ab illis, quæ prima erant secundum tempus, vt est Christi conceptio, &c. Et inchoauit totam historiam vsque ad Christi ascensionem secundum ordinem temporis. Matthæus genealogiam Christi, deinde eius conceptionem expressit. Marcus discordauit ab his in principio. Nam incœpit a prædicatione Ioannis Baptistæ, & a baptismo Christi, & cõtinuauit similiter vt Matthæus. Vnde Marcus appellatur abbreuiator Matthæi ab Augustino. Ioannes discordauit a cæteris tam in exordio, quam in prosecutione, incipiens a Christi deitate & incarnatione. Et causa huius discordiæ, vt dicit Augustinus, fuit inspiratio diuina, & hoc tam in ordine quam in rebus enarratis. Sed Hieronymus assignat aliam, scilicet, quòd causa fuit, vt vnus suppleret, quod alius omiserat, & hæc causa videtur sufficientior. Mat. to. 1. fo. 18. col. 3.k

Euangelistas distinguit Augustinus per intentiones scribendi, quia Matthæus intẽdebat declarare Christum esse regem, Lucas quòd esset Sacerdos, & Ioãnes, quòd esset Deus, & Marcus, quòd esset abbreuiator Matthæi; sed ratio Hieronymi est magis literalis & verisimilior, scilicet, quòd Euangelistæ posteriores vidẽtes ea, quæ priores scripserunt, semper intẽdebant aliquid supplere, quæ deerant prioribus. Mat. to. 1. 19.c.1.E. & seq.

Non repugnat aliquem esse Euangelistam, & Apostolum. Mat. to 1. 19.c.2.E

Inter Euangelistas non est maior auctoritas, vt probatur ex quatuor, scilicet nec quo ad certitudinẽ, nec quo ad materiam; quia eadem materia tractatur ab omnibus, s. de actibus, & dictis Christi. Sacri tamẽ doctores solẽt in verbis suis significare quandam excellentiam euangelij Ioannis super cætera, vocando illud diuinum & altissimum &c. Nec tertio est maior auctoritas ex parte ineuitabilitatis rerum traditarum in suis euangelijs. Nec ab ecclesia est maior æstimatio vnius quã alterius, vel aliorũ. Mat. to. 1. 20.c.1.C

Est tamen inter euangelistarum personas inæqualitas dignitatis & auctoritatis: quia, qui sunt Apostoli, digniores sunt non Apostolis: libri tamen eorum non sunt propter hoc inæqualis auctoritatis, cum sint de eadem materia, & ęqualis certitudinis. Mat. to. 1. 20.c.2.C

Euangelistæ scripserunt in Gręco pręter Mat. qui scripsit in Hebræo. Mat. to. 1. 20.c.3.G

Ab euangelistis non accipit Christus probationem, ꝙ ipse sit Deus, sed ipsi referunt ea, quæ Christus fecit, per quæ probauit se esse Deũ. & hoc non est testificari vel probare testificata, sed ꝓbata scribere. Mat. to. 1. 21.c.3.H

Circa applicationẽ quatuor euangelistarum ad quatuor animalia discordant Augustinus & Hieronymus in Matthæo & Marco; quia Augustinus comparat Matthæus leoni, & Marcum homini. Hieronymus verò è contra: sed ecclesia secuta est Hieronymum, & non Augustinum. Sed quia talis applicatio est magis allegorica quam literalis, nullũ tenemur sequi, & alterum sequẽdo non errabimus. Matt. to. 1. 31.c.2.A

Ex euangelistis Marcus est, qui in decimo canone minimum locum habet; quia ipse pauciora propria habet, quã quilibet aliorum, & Ioannes habet maximũ locum in 10. canone &c. Mat. to. 1. f. 30.c.3.F

Animalium figuræ, quę euangelistis applicantur, magis cõueniunt Christo, q̃ ipsis. Mat. to. 1. f. 32.c.1.D

Universidad de Deusto Biblioteca

Euangelistę male depinguntur apud nos, cum singulis ascribantur singula quatuor animalium, vnius faciei vni, & alterius alteri &c. Matth. tomo 1. 62. colum. 4. k

Quos vocent Euangelistæ principes sacerdotum, & pontifices, cum tamē esset vnus summus sacerdos, Matth. tomo 1 119.c.1.C

Omnium Euangelistarum intentio fuit enarrare omnia gesta & dicta Christi, inquantum illa sunt necessaria, vel vtilia ad salutem nostram, scilicet, ad fidem, & ad instructionem necessariam in moribus, Mat. tomo 1 167.c.3.G

Nullus Euangelistarum tacuit illa, quę omnino erant necessaria, licet quidam eorum plura dicant in eadem re, quam alij, Mat. tomo 1 167.c.4.F

Euangelistæ quare tot Christi miracula narrauerunt, Mat. tomo 1 168.c.1.C, & seq.

Aliqui Græcorum dixerunt, quòd vnus Euangelista dixit verum in aliquo, vbi cæteri errauerunt, vt quòd Ioannes dixit verum in assignatione Paschali, vbi cæteri erraruntur. Sed hoc dicere est blasphemum, & hæreticum. Matth. tomo 1. 196. colum. 2. C

Alij dixerunt, quòd Euangelistæ mentiri noluerunt, sed quòd aliqui eorum obliti sunt veritatem, & aliud pro alio posuerunt, sed hoc est etiam falsum, & erroneum, Mat. tomo 1 196.c.2.D

Euangelistæ licet varia verba Ioannis posuerunt de calciamentis Christi, quia Mat. 3. dixit. Non sum dignus calciamenta portare. Marcus vero corrigiā calciamentorum eius procumbens soluere, Lucas. Corrigiam calciamentorum soluere, Ioannes non sum dignus &c. non tamen obuiant sibi inuicem, Mat. tomo 1 196.c.2.E

In Euangelistis sæpe contingit, vt omnes eandem sententiam fideliter narrent, licet non semper eadem dicant verba, & hoc parum refert, nisi vbi in ipsa verba inducunt aliquem effectum specialem, quia oportet ipsa verba ad vnguem referre, vt in formis sacramentorum, Matth. tomo 1. 196.c.3.k

Euangelistæ magis curant de sententia, quam de verbis, vt patet de voce, quæ audita est in baptismo Christi, quia Matthæus dixit, Hic est filius meus dilectus &c. Marcus, & Lucas dicūt, Tu es filius meus &c. Mat. tomo 1 213.c.3.H

Tres primi Euangellistæ omiserūt omnia gesta Christi in primo anno postquam baptizatus est, solum ea scribentes quæ gessit Christus postquam Ioannes missus est in carcerem, Ioannes vero Euangelista dicit de Petro & Andrea, & Nathanaele, & de miraculo in Cana Galilææ, priusquam iret Iesus in Galilęam, quæ omnia cæteri Euangelistæ ptermiserunt, id contexentes suis narrationibus, quòd Iesus reuersus sit in Galilæam, Mat. to. 1 255.c.4.K

Euangelistæ allegant authoritates sacræ scripturæ, quantum ad sensum, non curantes de tenore literæ, vt patet in 1. & 2. capite Matth. tomo 1 259.c.4.I

Euangelistæ non possunt discordare in veritate rerū gestarum, licet aliquando discordent in ordine narrandi, Mat. tomo 1 143.c.3.H

Euangelistæ in vultis non concordant in ordine narrationis, nec propterea dicendum est, quod aliquis eorum errauerit, quia non fuit intentio eorum dicere, scilicet, quod eo ordine acciderint gesta, quo ipsi narrant, sed quòd omnia, quæ ipsi narrant acciderunt, & etiam plura, quam quæ ipsi narrant, Mat. tomo 3 179.c.1.A

Tres Euangelistæ fuerūt mortui ante destructionem Ierusalem, nam Ioannes multo post tempore vixit Mat. tomo 6. 259.c.4.I. Immo super alios Apostolos vixit, ibid. 261.c.1.B

Quatuor fuerunt Euangelistæ, sed vnicum fuit euangelium, Mat. tomo 6 279.c.4.F

Inter Euangelistas nemo est breuior Marco, Matth. tomo 6 322.c.4.G

Euangelistæ sæpe secuti sunt sensum verborum Christi, & in hoc nunquam variant, verba tamen non semper referunt eadem, sed interdum ponunt æquiualentia in significando, Mat. to. 3. 188.c.2.C

Euangelistarum scripta, quare dicantur Euangelia, Mat. tomo 3 219.c.2.A

Inter Matthæum & alios Euangelistas circa allegationem authoritatum veteris testamenti hoc interest, quia alij communiter referunt, quæ Christus allegauit, sed Matthæus allegat etiam multa, quæ Christus non allegauit, Mat. to. 3 279.c.2.A

Euangelistæ sola illa, quæ ad salutem nostram pertinebant, retulerunt, Mat. to. 4 73.c.1.E

Euangelistæ, similiter & Christus rarò allegauit scripturam veteris testamenti secundum omnia verba sua, Mat. tomo 4 49.c.2.C

Euangelistæ sæpe posuerunt ordinem artificialem, & non naturalem in narratione, Matth. tomo 4. 58.c.2.A

Euangelistæ sola necessaria, vel vtilia ad naturam humanam scripserunt, Mat. to 4 73.c.2.A

Quidam Euangelistæ supplent, quod alij decurtant in historiæ narratione, Mat. to. 4. 88.c.2.E, & 90.c.1.E, & 141.c.3.I, & 104.c.4.G

Nemo Euangelistarū plura expressit in sententia quā Marcus circa miraculum ex 5. panibus, Mat. to. 4. 90. col. 2. A

Rara sunt, de quibus Euangelistæ per omnia concordent, Mat. tomo 4 104.c.2.D

In dictis Euangelistarū magna oritur difficultas propter eorum artificiosos loquendi modos, Mat. to. 4 104. col. 2. E

Nunquam idem Euangelista eandem historiā refert bis, vel pluries, Mat. tomo 4 84.c.4.H

Euangelistæ Ioānis mortem scripserunt propter quatuor, Mat. tomo 4 73.c.2.E

De veritate Euangelistarum in scribendo eandē sententiam, Mat. tomo 4 90.c.2.D

Euangelistæ raro referunt tempus rerum gestarum a Christo, Mat. tomo 4 161.c.4.K

Quando aliquis Euangelistarum vult designare ordinem narrationis, magis est standum illi, quam aliis tribus, vel duobus nō narrantibus illo ordine, Mat. tomo 5 1.c.2.B

In Euangelistis verba debent seruire intentioni ad designandum verum, vel falsum, alioqui si rigor verborum attendatur multa essent falsa, quæ non iudicantur falsa, sic enim dicimus, Oculi domini super iustos &c. Sic est in Euangelistis, quia veritas, vel falsitas in illis attendenda est circa ea, quæ sunt de intentione eorum, est autem intentio eorum ostendere facta, & dicta Christi, & ideo si circa illa aliquis variaret ab altero in substantia facti, falsum esset in altero eorum, modi tamen introductionis ad enarrandum illud factum, vel dictum Christi non est de intentione Euangelistarum, & ideo si circa illud vnus variet ab altero, nemo mentitur, & consideratis rebus omnibus, quæ narrantur absolute falsum diceretur, quia tamen illa non sunt de præcipua intentione Euangelistarum, non dicitur esse verum, vel falsum in varietate illa, ita vt aliquis narrantium reprehensibilis sit, & ponitur exemplum, Mat. to. 5 2.c.3.K

Apud Euangelistas modus introducēdi historiam non est de substantia rei, quam narrare intendunt, nam aliquando aliquādo vnus introducit sic, & alius sic. Mat. to. 5. 4.c.4.I

Euangelistarum intentio fuit sequi totaliter rerum gestarum veritatem, & in dictis verborum plenam sententiam, de ipsis materialibus verbis parum curantium. Mat. to. 4. 146.c.2.D

Quando vnus euangelista plura dicit quàm alius stando est plura dicenti. Mat. to. 4. 265.c.3.H

Euangelistæ nonnunquam variant tempora, narrando aliqua gesta Christi. Matth to. 5. 12.c.4.K

Euangelistæ rarò referunt rem eodem ordine, sed vnus anticipat, & alius præposterat. Sed cum conueniant in sententia, nemo dicit aliquem eorum dicere falsum, &c. Mat. to. 5. 91.c.4.F

Euangelistę nunquam discordant in re narrata, in ordine tamen narrandi sæpe discordant &c. Matth. to. 6. 122.c.3.F

Quando euangelistæ eandem sentētiam non eisdem verbis proferant, Spiritus sanctus fecit ad tollendū suspicionem de veritate, quæ esset si idem omnino dicerent. Similiter & in testibus non est bona suspitio cum omnino eadem verba dicunt; magis enim suspitione caret, cum eandem sententiā non eisdem verbis proferunt. Mat. to. 6. 247.c.1.B

Inter Euangelistas nullus est, qui ita ordinatè scripserit historiam Christi quantum ad connotationem temporum, sicut Ioannes. Nam in omnibus gestis Christi principalibus designat tempora, in quibus fiebant. Defen. 17.c.4.F

Euangelistæ multa omiserunt scribere de factis & dictis Christi, &c. Mat. to. 5. 16.c.2.A

Euangelizare. Annūciare, & prædicare idem sunt. Mat. to. 1. 270.c.2.C

Eucharistia. Eucharistiæ comestio, per comestionem agni Paschalis, designatur. Exo. to. 1. 91.c.1.C

Eucharistia non est danda alicui, nisi sit Catholicus. Exo. 12. Exo. to. 1. 96.c.1.E

Eucharistia in nouo testamento, successit loco sacrificiorum veteris testamenti, &c. Exo. tomo 2. fol. 77. col. 3. H

In loco vbi est Eucharistia maxima est Deo exhibenda reuerentia. Exo. to. 2. 165.c.2.E

Corpus Christi in Eucharistia est modo indiuisibili, vt probatur Iosue to. 1. 60.c.3.I

Eucharistia cum quanta sit munditia suscipienda. 1. Reg. to. 2. 87.c.4.I

Eucharistiam potest aliquis laicus portare manibus suis de loco ad locum, &c. 1. Paral. 150.c.4.G

In Eucharistia quonam modo præsens sit totum corpus Christi. Mat. to. 1. 124.c.1.D

Tempore suscipiendæ Eucharistiæ abstinere debent coniuges à coitu, cuius assignātur causæ. Mat. to. 2. 181.c.3.K

Eucharistia tripliciter sumebatur in quolibet anno à fidelibus secundum antiquos canones, scilicet in Pascha, in Pentecoste, & in Natiuitate Domini, & propter hoc per aliquod tempus ante ista festa & post, vacabāt fideles orationi, vt Eucharistia digne reciperetur; & ad hoc interdicebātur nuptiæ, quæ maxime repugnant spiritali eleuationi mentis in Deum; sed postea, licet dispensatum fuerit semel in anno confiteri, & Eucharistiam sumere. extra de pœni. & remiss. c. omnis vtriusque sexus, &c. in tem poribus tamen, in quibus interdictæ erant nuptiæ modo dispensatū est, quia per hoc non solum necessitas ad communicandum, sed etiam occasio sublata maneret. Mat. to. 2. 182.c.4.H

Ad Eucharistiæ sumptionem tria requirūtur, vt dicit sanctus Thom. 4. Senten. distin. 9. arti. 4. sub artic. 2. primò: Munditia conscientiæ: secundò eleuatio mentis in Deum per actualem deuotionem, quæ per mentis hebetudinem vel occupationem vel euagationem amittitur, & accidit sæpe sine peccato: tertiò munditia corporalis. Vnde celebraturi aliquod sacramentum propter reuerentiam man' lauāt. A susceptione Eucharistiæ homo impeditur tripliciter: primò per peccatum: secundò per indeuotionem: tertiò per corporalem immunditiā; & hæc tria aliquando concurrunt in vna pollutione nocturna, & aliquando duo, aliquando vnum peccatum. Si ex cogitatione, quæ peruenerat ad consensum, sequitur pollutio. Secundo si non peruenerat ad consensum, sed fuit delectatio, vel processit ex crapula, & tunc est veniale: tertiò vt si ex infirmitate, vel ex supfluitate naturæ pueniat, &c. Mat. to. 2. 189.c.1.A

Eucharistiæ perceptionem impedit hebetudo mentis & immunditia corporalis, non propter se, sed ex quadam indecentia honestatis, quia indeuotio quædam videtur, sic accedere nisi necessitas vrgeat. Mat. to. 2. 189.c.1.E

Ad hoc quòd aliquis Eucharistiam omnino digne recipiat, non solū debet cauere à mortali, sed etiam à veniali, & ab indeuotione, quæ dicitur hebetudo mentis, & à corporali immunditia. Et quia nunquam est pollutio nocturna saltem sine immunditia corporali, honestius est, quòd talis sic pollutus caueat à suscipiendo, nisi necessitas fuerit sumēdi, aut scandalum sequatur non sumendo. Matt. to. 2. 190.c.1.C

Ab Eucharistiæ sumptione magis abstinendum est propter pollutionem, quam propter veniale, & ad hoc multum facit ipsa hebetudo mentis, quia per pollutionem fit homo carnalis & distrahitur à feruore deuotionis, quod non fit per omnia venialia, &c. Matt. to. 2. 190.c.2.A

Ab Eucharistiæ sumptione debet abstinere non solū petens, sed reddens debitum 33. quæst. 4. cap. sciatis fratres. Mat. to. 2. 190.c.2.C

Ab Eucharistiæ sumptione debet expectare aliquantulum, qui mox vt peccauit contritus est & simul confessus, propter reuerentiam, & maximè in peccatis, quæ causant hebetudinem mentis magnam, sicut luxuria: in aliis autem non oportet tam stricte seruari. Mat. to. 2. 190.c.2.E

In Eucharistiæ manducatione spiritali sufficit munditia mentis, in reali vero manducatione requiritur munditia mentis & corporis. Matth. to. 2. fol. 190. col. 4. F

In Eucharistiæ sumptione debet pollutus pollutione nocturna abstinere per vigintiquatuor horas. Mat. to. 2. 189.c.3.F

Ad Eucharistiæ susceptionem non ordinatur absolutio à peccatis, sed ad æternam vitam habendam. Mat. to. 4. 186.c.4.G

Melius esset Eucharistiam nunquam sumere, quàm de manu infidelium sumere. Mat. to. 7. 299.c.4.k

Eucharistiam potest dupliciter petere vsurarius. Mat. to. 7. 65.c.3.k

[redacted]

Esus Eucharistiæ fit intra vnam domum, idest intra ecclesiam, sic enim edebatur agnus paschalis, s. intra vnam domum. Mat. to. 7. 299.c.4.I

Ab Eucharistiæ sumptione non debet prohiberi, qui cognouit vxorem nō propter delectationem, sed solum causa prolis, sed debet relinqui suo iudicio, ipse verò propter reuerentiam deberet abstinere, & etiā laudabilius est q̄ sumere, nisi subesset scan-

Universidad de Deusto Biblioteca

scādalū, vel aliqua causa sumēdi. Mat. to. 2. 191. c. 1. C

Regulariter a sumptione Eucharistiæ non debet aliquis prohiberi propter corporales maculas, vel immunditias, quia istæ sunt pœnæ quædam, & non debet dari pœna pro pœna, sed pœna pro culpa, & ipsæ immunditiæ non sunt secundum se peccata, pōt tamen immunditia corporalis displicere Deo, non inquantum est immunditia, sed inquantum per eam se habet homo irreuerenter, & irreuerentia est peccatum. Et hoc de immunditijs, quæ aliquo modo sunt voluntariæ in homine, nam secus de immunditijs, quæ nobis nolentibus accidunt, nec possumus eas tollere quousque ipsæ cessent naturaliter, & de perpetuis immunditijs, cuiusmodi est lepra, fluxus sanguinis, vel seminis &c. Vnde qua druplex distinguitur immunditia, vel infirmitas, Mat. tomo 2 191. c. 3. k

Eucharistię sacramētum est necessarium, Ioan. 6. Nisi manducaueritis carnem filij hominis &c. Et ex ecclesiæ statuto extr. de pœn. & remissio. cap. omnis vtriusque sexus, & de isto habet verum illud Mat. 7. Nolite sanctum dare canibus, & porcis. Et hoc nisi sit aliquis in notorijs, & publicis peccatis, nam si sit in occultis, licet constet sacerdoti, a quo publice petitur, danda est eucharistia &c. Si vero secretè petat non est danda, Mat. to. 3 119. c. 3. F

Eucharistiæ sacramentum quare dicatur viaticum, Mat. tomo 6 328. c. 1. C, & tomo 4. 187. c. 3. F

Modo sumendi Eucharistiam applicantur omnes cæremoniæ, quæ concurrebant in comestione Agni Paschalis, Mat. tomo 7 287. c. 2. A

Ad Eucharistiam ordinantur cætera sacramenta, Mat. tomo 3 275. c. 2. C

Non requiritur tanta discretio ad ministrandum Eucharistiam sicut ad absoluendum de peccatis, Mat. tomo 4 186. c. 4. H

Eucharistia, ad quam ordinantur cætera sacramenta, appellatur viaticum, extra de pœni. & remiss. c. quòd in te &c. Mat. tomo 4 187. c. 3. F

Melius est Christianis absolui a peccatis, quam Eucharistiam suscipere, Mat. tomo 4 186. c. 4. G

In Eucharistia est corpus Christi non per motū suū, sed per conuersionem alicuius in ipsum, vnde nulla mutatione facta in Christo, manenti in cœlo empyreo, fit conuersio panis in corpus Christi in loco illo, in quo panis est, & quemadmodum substantia panis manet ibi indiuisibiliter, ita & corpus Christi manet indiuisibiliter, immo etiam maius miraculum esse, q̄ maneret diuisibiliter, immo non pōt esse, q̄ corpus Christi maneat ibi diuisibiliter, si per solā conuersionem ibi manet, & ita nō debet dici, q̄ Christus in sacramento reducat corpus suū ad indiuisibile, & nō debet dici, q̄ corpus Christi in sacramento sit indiuisibile, sed q̄ est ibi indiuisibiliter, q̄a indiuisibiliter tunc nominat conditionē essendi ibi, quæ est conditio materiæ conuersæ in corpus Christi, & non nominat aliquod accidens absolutum corporis Christi, siue positiuum siue priuatiuum &c. Mat. tomo 4 246. c. 3. I

Quando corpus Christi incipit esse in sacramēto Eucharistiæ, non desinit esse in cœlo, Matth. tomo 4. 246. c. 3. G

In Eucharistia verba consecrationis non faciunt consecrationem, sed Christus summus sacerdos facit illam ad præsentiam verborum, Mat. to. 4. 247. c. 3. G

Quod in Eucharistia maneant accidentia sine subiecto maius miraculum est, quā quod duo corpora maneant in eodem loco, Mat. to. 4 249. c. 1. C

Quando sacerdos per negligentiā cōmittit aliqd circa species Eucharistiæ, vt s. de sanguine aliqd distillauerit super tabulā, debet lambi tabula & radi, si aūt super terrā debet etiam lambi, si potest, & terra tota in circuitu debet rad, & cremari, vt conuerratur in cineres iuxta altare, & idem fiet de rasura tabulæ, Mat. tomo 4 179. c. 4. K

Nihil de accidentibus hostiæ conuertitur in corpus Christi, Mat. tomo 4 246. c. 3. K

Christus, cum incipit esse in hostia, non reducit se ad indiuisibile, Mat. tomo 4 246. c. 4. F

In Eucharistiæ confectione duo possunt considerari, s. quid de necessitate fieri debeat, & quid fieri cōueniat. Primū sunt materia, & forma, & formā recipit ecclesia ab Apostolis, & Apostoli a Christo, extra, de celebra. Missa. ca. cum Marthæ. Hæc materia est panis triticeus &c. Defen. 16. c. 4. k

Christus in Eucharistia existit indiuisibiliter Parad. 14. c. 2. D, Mat. tomo 4 246. c. 3. I, & 250. c. 4. H

Eucharistia quare detur laicis tantum sub specie panis, & non vini, Parad. 27. c. 1. D

Eucharistia quare sub duplici specie consecretur, Parad. 27. c. 2. D. Quare Christus hoc sacramētum sub duplici specie cōsecrauerit, Parad. 27. c. 3. k

In Eucharistia oportuit poni duas species significatiuas, & nō plures, Parad. 28. c. 1. A. Quare magis speciē vini representatiuā sanguinis, quā alias species representatiuas aliorū trium humorum, qui fuerūt in corpore Christi, Parad. 28. c. 2. E

In Eucharistia, s. in calice non miscetur aqua vino, propterea, quia aqua fluxerat mixta sanguine ex latere Christi, sed ad significandū vnionem corporis mystici cum capite Christo, vt est determinatio ecclesiæ c. cū Mart. de celebra. Missa. Parado. 29. c. 4. I

Et aqua vino mixta, i. in vinum conuersa, consecratur, quia iam non est aqua, sed vinum, ibid.

Ad Eucharistiā, nihil attinet sanguis ille & aqua quæ ex latere Christi mortui profluxerunt, sed solum sanguis ille, qui ab eo effluxit, dum erat viuens, Parado. 30. c. 2. D

In Eucharistia sub speciebus panis, corpus Christi solū exangue est, virtute consecrationis verborū, cætera aūt, s. sanguis anima verbū p adhæsionē sunt, quam habent ad corpus, similiter sub speciebus vini solus sanguis est virtute cōsecrationis, cætera aūt s. corpus, anima, & verbum, per quandam adhærentiam, Parad. 30. c. 2. E

In Eucharistia solum esset corpus exangue, & verbū, si fieret consecratio in triduo mortis Christi, non tamen anima, & sanguis, & sub speciebus vini solū esset sanguis, & nō corpus nec anima, nec verbum &c. quia verbum non fuit vnitū directe nisi partibus principalibus naturę, s. animę & corpori, & nō sanguini, Parad. 30. c. 4. K

Cum Christum in Eucharistia videmus, non proprie, & per se videmus, sed solum, vt cū dicimus videre hominem, qui est sub armis cuius nulla pars videtur, Parad. 31. c. 4. K, & 32. c. 3. I, Et proprius Christū videmus cum videmus hostiam quam cū videmus calicem, ibidem.

Euclides. Fuit Aegyptius, 3. Regum 33. colum. 2. C

Heuæi. Heuæorum Dij dicebātur Nebaas, & Tarach. 4. Re. 17 4. Reg. 170. c. 4. k

Euentus. Prosper reddit homines elatos & incautos. Mat. to. 4 114. c. 1. A

Solus Deus scit rerum euentus, sed quare hoc Deus sibi reseruet, Mat. to. 6 84. c. 2. C

Euersio Ierusalem. De tempore euersionis Ierusalem, Matt. to. 6 269. c. 4. I

Ante euersionem Ierusalem perierunt centum millia hominum, Mat. tomo 6 311. c. 3. I

Euphrates. Quartus fluuius Paradisi Hebraice dicitur Perath. i. fructificatio, quia loca, per quæ trāsit fructifera reddit & tacuit Moyses loca, per quæ transit, quia valde nota erant Hebræis, transit enim per medium ciuitatis Babylonicæ, & per Chaldæam, quæ magis propinqua est Iudææ, & per Mesopotamiam, in qua fuit origo Iudæorum, Genes. 15. c. 2. A

Euphratis & Tigris communem fontem, habent in Armenia, vbi incipientes fluere statim diuiduntur Genes. 85. c. 1 B, & 256. c. 4. G

Euphrates apud nos, & Græcos sic dictus, apud Hebræos appellatur Berath. i. frugifer, quia fructificare facit terram, per quam transit, Iosephus dicit interpretari florē, vel dispersionē, nec inconuenit, q̄a dictiones Hebrææ multa significant. Gen. 103. c. 3. K

Euphrates fluuius Mesopotamiæ de Paradiso exiens copiosissimus gemmis, qui per mediā Babyloniā influit. Hic a frugibus, vel ab vbertate nomen accepit, nā Hebraice Euphrate fertilitas interpretatur Mesopotamiā in quibusdam locis ita irrigat sicut Nilus Alexandriā hæc Isidorus, Genes. 103. c. 4 F

Euphrates concordat cum Nilo in augmentis, vt ait Solinus, non solum, quia intumescit, sed etiā quia fere eisdem temporibus, quibus Nilus, licet non ad tantam altitudinem excrescat, & ideo Euphratis incrementa non sunt famosa sicut incrementa Nili, Genes. 101. c. 4. F

Euphratis incrementum incipit, quādo fuerit Sol in gradu. 20. Cancri, quod est in principio mensis Iulij, & durat augmentum quandiu Sol est in Leone, decrescit quando Sol transit ad virginem, Genes. 103. c. 4. F, & 300. c. 1. A

Euphrates fuit in terminis terræ Chanaan, Iosue to. 2. 178. c. 4. K

De Euphrate quare nullam designationē fecit Moyses, sed solum dixit, quòd erat fluuius quartus, assignantur rationes, prima quia Iudęis totaliter notus erat, nam a principio fuit ex parte Septentrionis, vsque ad finem suum, quia mari rubro immergitur, est magis coniunctus terræ promissionis, quam aliquis alius trium fluuiorum, nam trāsit per terram Occidentalem Mesopotamiæ, & postea per mediā vrbem Babyloniam, & per Chaldæam, quę sunt regiones propinquæ ad terram Chanaan. Secunda ratio, quia apud fluuium Euphratem conuersati sunt parentes eorum, & ipsi conuersaturi erant, Genes. 103. c. 4. I, & 256. c. 4. G, Dicitur quòd absorbetur a mari mediterraneo, ibid.

Euphrates erat tam notus Iudęis, quòd interdum sine nomine speciali, & proprio per nomen generale fluminis cognoscebatur, nā Iosue 24. dicitur, Transquod de Euphrate intelligitur, Genes. 104. c. 1. A

fluuium habitauerunt patres vestri ab initio, &c.

De Euphratis ortu vario apud varios authores vide in dictione Tigris, quibusdam dicētibus, quòd ab vno fonte oriuntur in Armenia & inde condiuiduntur aliis dicentibus, quòd a diuersis fontibus oriuntur, Genes. 105. c. 4. k

Euphrates post longum decursum, iungitur cum Tigri, qui simul iuncti intrant mare Rubrum, in sinu Persico, Genes. 106. c. 3. F

Euphrates rumpit mōtem Taurum per latitudinem duodecim millium passuum, tantus est impetus aquarum eius, Genes. 106. c. 4. F

Euphrates, veniens per vrbem Babylonis, transit in Mesopotomiam Syriæ, & deinde fluit per terram Ammonitarū & transit per latus septētrionale terræ Chanaan, Nu tomo 2 33. c. 2. B

De Euphrate & ortu eius, Ios. to. 2 178. c. 3. I

Euila. Ab Euila filio Chus filij Cham descenderunt Getuli prope Carthaginem Africanā habitantes, in qua terra Beatus Augustinus episcopus fuit, Genes. 51. c. 4. I

Heuilath. Prouincia quædam Indiæ est, in modum Insulæ, quæ a Phison flumine circundatur, & est ex parte septentrionali Indiæ, & sic dicta est ista prouincia ab Euila filio Iatan, nepote Heber, de quo Genes. 11. Genes. 14. c. 3. F, & 102. c. 3. F, & 295. c. 4. G

Euilath, in Hebræo dicitur Haauila, Genes. 102. colum. 3. G

In terra Euilath nascitur Aurum optimum, & melior intellectus est, Genes. 2. q̄ in terra Euilath, nascatur Aurū optimum, quam in flumine Phison, vel Gange. Genes. 102. c. 3. H,

Eunuchus. Eunuchi tribus modis fiunt, primo sunt natura frigidi, sunt & impotētes coire. Alij qui ad custodiam dominarum castrabantur, & vocantur spadones, alij autem propter impatientiam libidinis sibi virilia amputauerunt, quod illicitum est, vt patet extra de Corpore vitiatis per totum, & in ca ex parte Bartholomæi, & in cap. significauit. Alij sunt qui licet fortes stimulos carnis sentiant illos a se repellunt resistendo, & ita fiunt continentes quasi careant virilibus, de his tribus dicitur, Matth. 14. Genes. 14. colum. 1. A, & 351. colum. 4 F

Eunuchi duo Pharaonis missi sunt in carcerem, de quibus Gen. 40 vt dicit Rab. Salo pistor, quia in pane negligenter dimisit vnum lapillum, in quo rex forte dentes offendit, & Pincerna, quia in vino regis cæcidit musca, sed ista ridicula sunt magis tamē videtur dicendum, quòd isti fuerunt accusati de infidelitate, vel quia in ratiocinijs eorum reperti sunt aliqualiter culpabiles, Genes. 359. c. 3. F

Eunuchus dicitur Phutiphar, Genes. 37. non quia castratus esset, vel impotens, sed quia erat seruus, & minister regis, & generaliter omnes ministri domi norum Eunuchi vocari possunt, sic Pincerna, & Pistor dicti sunt Eunuchi, Genes. 40. Genes. 351. c. 4. H & 359 c. 2. E

Eunuchi dicuntur, qui castrati sunt, vel, qui naturaliter tantum frigidi sunt, q̄ nullo modo coire queāt, & sic dabantur nobiles dominæ in custodiam Eunuchis, i. castratis, Deut. 118. c. 2. E

Eunuchus aliquando militem significat regi inimis adhærentem, 1. Reg. to. 1 156 c. 4 k

Eunuchus accipi potest pro ministro habente excellentiam in domo regis &c. Actuum 8. 3. Regum 198. c. 2. D

Eunuchi dicuntur castrati, qui tripliciter accipiuntur vno modo pro castratis ab hominibus alio modo pro his, qui naturaliter sunt impotētes Tertio pro his, qui in se cohibent omnem concupiscentiam, &c 3. Reg. 198 c. 2. D

Eunuchi in sacris literis dicuntur milites, vel illi, qui assistebant dominis specialiter, 4. Reg. 87. c. 2. A

Eunuchus tripliciter accipitur, 2. Paralip. 320. c. 1. E

Aliquando Eunuchus accipitur pro familiari principis, vt aliqui opinantur, sed non bene videtur, 1. Paralip. 320. c. 2. A

Eunuchi Dauid, de quibus 1. Paralipomenon 28 non erant de genere Hebræorum, sed erant Gentiles, quos Dauid poterat emere de alijs nationibus, vel poterat esse, quòd Dauid acciperet illos in bello, &c. 1. Paralip. 321. c. 2. B

Quòd Eunuchi regibus assisterēt cōsuetudo fuit vetustissima, sed cur abolita sit, 2. Paralip. 238. c. 1. C

Universidad de Deusto Biblioteca

Eunuchus reginæ Candacis, quem baptizauit Philippus, Actu. 8. erat de Aethiopia, quæ dicitur Nubia, in qua prædicauit beatus Matthæus, & ista Aethiopia est meridionalis ad Aegyptum, & manet nunc cum prælatis suis, & in illis cæremonijs, quas ab antiquo habuerunt, cum adhuc maneret patriarchatus Alexandrinus, & floreret ecclesia in Aegypto, Mat. tomo 1 27.c.4.H
De Eunuchis & speciebus ipsorum, Matth. tomo 5. 113.c.2.D
Aliquos esse Eunuchos naturaliter contingit dupliciter, vel quia organo carent, vel quia nulla habent libidinis incentiua. Quibusdam contingit carere organo, sicut & aliæ monstruositates contingunt circa corpora humana, sicut contingit aliquos fieri hermaphroditos, qui interdum ad neutrius opera apti sunt. Alij vero vix habent signa masculini generis, & istos dicimus impotentes ad coitum, sed non frigidos. Alij sunt, qui cum masculinum sexũ habeant ad venerea tamen non sunt apti, neque eam vnquam desiderant, quod prouenit ex maxima frigiditate naturæ, nam caliditas est, quæ ad venerea incitat & cæt. & quòd isti sic Eunuchi fiant contingit ex concursu multarum causarum agentium, quæ interdum se impediunt, & non potest natura particularis agere, quod intẽdit &c. Et istos defectus licet Deus præuideat, non tamẽ tollit propter multa, Mat. tomo 5 118.c.1.D
Quare Deus posuerit distinctionem de Eunuchis, Mat. tomo 5 118.c.2.A
De Eunuchis factis ab hominibus, & de nouem modis talium, Mat. to. 5 118.c.1.E
De Eunuchis, qui per maleficia fiunt, dicendum est, quòd a dęmonibus fiant, vel ab hominibus cooperantibus dæmonibus sibi, Mat. to. 5 118.c.3.I
De tribus modis eunuchorum secundum Hieronymum, Mat. to. 5. 118.c.1.E. Et sunt multi alij modi, ibidem. 118.c.3.F
Euripides. Euripidem poetam irridet Aristoteles 3. Ethico. dicentem, quòd præceptum patris Almeonis cogebat ipsum Almeonem occidere matrem suam 4. Reg. 70 col. 1. C, & 108.c.2.E
Eusebius. Primus historiographus fuit inter Latinos, vt dicit Isidorus lib. 6. Etymo. Genes. 249.c.1.B
De Eusebio Pamphili, Iosue to. 1 9.c.3.I
Tres Eusebij leguntur viri illustres, s. Eusebius Cęsarien. qui fuit cæteris illustrior &c. & Eusebius episcopus Emisenus &c. & Eusebius Sardus episcopus Viterben. 1. Paralipom. 9. c.3.K, Matth. tomo 1. 42.c.4.k
Eusebius Cęsarien. & Eusebius Pamphili idem sunt, Mat. tomo 1 43.c.1.A
Eusebius Cęsarien. fuit episcopus Cęsareæ Palæsthinę &c. Mat. tomo 4 161.c.4.I
Hæuum. Proprie dictum, significat durationem sine motu, tamen cum successione, Iosue tomo 2 62.c.3.k
Exactor. Dicitur coactor & afflictor, Exod. to. 1. 34 c.1.A
Exactores dicuntur ab exigendo, i. cum magna duritie, & austeritate petendo: aliquando dicuntur exactores illi, qui imponunt tributa, & illa cum duritie pauperum afflictione exigunt &c. Exod. tomo 1. 240 c.1.B
Exaggeratio. Magnam vim obtinet in rethoricis, Iudi. 73.c.4.K
Exageratio de miseria mutabilis fortunę, & de iniqua retributione factorum ponitur, Exo. to. 1. 4.c.2.D

Exaltatio. Inter exaltationem, & laudem, id interest, quod inter liberalitatem, & magnificentiam Exo. tomo 1 120.c.1.D
Exaltatio non dicit quamlibet laudem, sed magnam, & de re magna Iosue 59.c.1.B
Exaudire. Deus non exaudit curiosa petentes, Mat. tomo 4 153.c.3.H
Excæcare. Deus sæpe excæcat viros sapientes permittendo eos cadere in magnas imprudentias propter peccata sua 4. Regum 64. colum 3.K
Quando Deus excæcat nos, & indurat nos non facit nobis iniuriam, &c. 3. Reg. 108.c.4.F
Excæcatio. Vel induratio sunt causa alicuius actus inordinati, sed iste actus potest esse dupliciter: vno modo ad hoc, quòd homo perdat aliquod bonum temporale, vel incidat in aliquas aduersitates, absque hoc, quòd peccet mortaliter; alio modo potest quis excæcari vel indurari propter peccata alterius. Secundo modo potest excæcatio esse causa peccati mortalis, & talis excæcatio nõ fit propter alterius peccata, sed propter sua, &c. 3. Reg. 109.c.1.E
Excæcatus. Excæcati sunt Syri ad preces Elisæi ex multis causis 4 Reg. 66 c.3.F
Excellentiam. In excellentiam propriam tenditur tripliciter inordinate, Mat. tomo 5 9.c.4.H
Excelsum. Duplicia erant excelsa, quædam erãt deputata ad cultum veri Dei, & ibi erant sacerdotes boni colentes Deum. Alia erant excelsa, vbi colebantur dæmonia, & militia celi, & duodecim signa, & statuæ, & ibi erant mali sacerdotes. De ista distinctione habetur 4. Re. 23. c. Exo. tomo 1. 198.c.4 H. 2. Paralip. 188.c.2.E, & 208.c.4.I & 229 c.2.A
Excelsa vocantur, quia erant in montibus, & collibus 4. Reg. 139.c.3.K
Excelsum dicitur esse locus vel tabernaculũ, in quo Iudæi colebant Deum verum, vel Idola, & vocatur sic, quia talia loca erant communiter in montibus altis, &c. Leui. 317.c.1.E
sed quare sic fierent, Nu. tomo 2 182.c.3.G
2. Paralip. 3.c.4.F
Excelsa secundum consuetudinem legis Moysi vocantur omnia loca, in quibus fiebant sacrificia præterquam in templo Dei 3. Reg. 113.c.2.C
Et vocabantur sic propter duo, primo quia illa altaria, vt communiter fiebant in montibus, &c. secũdo, q̃a altaria illa semper erãt in se alta, dato, quòd constituerentur in locis humilibus, nam vocatur altare quasi alta ara, &c. 2. Paralip. 151.c.4.I
Exceptio. Non fit nisi de illis, quæ directe includi debent sub regula Iosue tomo 1 50.colum.1.E
Facilius conuenit alicui exceptio, quam actio, &c. Iudi. 132.c.4.G
Excitare. Quomodo vox dormientem excitet, Mat. tomo 6 78.c.1.B
Exclamatio. Auctoris contra Aegyptios, & reges eorum propter afflictionem populi Dei ponitur Gen. 394.col.2.D
Exclamatio auctoris contra Aegyptios de ingratitudine in Ioseph. Ibidem
Exclusiuum. Exclusiua dictio addita vni personæ diuinę respectu termini essentialis non excludit reliquas, Matth. tomo 3. 289. colum.1.A
Excommunicare.
Quando

Quando aliquis excommunicabatur in Ecclesia primitiua tradebatur Satanæ ad cruciandum, &c. vt per illum cruciatum lueret pœnam demeritam, & sic saluaretur, Exod. tomo 1 89.c.4 k
Nullo modo potest laicus excommunicare, Matth. tomo 5 203.c.3.K
Excommunicari potest vir, si non reddat debitũ vxori 1. Regum 106.c.2.E
Excommunicare non est actus clauis, licet dependeat a claue, &c. Mat. tomo 4 178.c.2.E
Excommunicandi potestatem non habent soli sacerdotes, sed etiam aliqui non sacerdotes, illi, s. qui iurisdictionem habẽt ecclesiasticam, siue ordinarie, siue ex commissione, &c. Mat. tomo 4. 182.c.4.H
Excommunicatio quid faciat in ecclesia Dei, Matth. tomo 4 182.c.4 G
Excommunicandi potestas non potest cõuenire mulieri, &c. Mat. tomo 4 183.c.1.D
Non potest superior committere inferiori potestatem excommunicandi ipsum superiorem, bene tamen potestatem absoluendi, Matth. tomo 4. 187. colum.2.B
Excommunicatio non inducit irregularitatem, Exo. tomo 1 217.c.3.I
Qui sint canones sententiæ excommunicationis ferendæ, & qui sint canones latæ sentiatiæ, Exo. to. 2. 146.c.3.I
Excommunicatio est sententia, qua priuatur quis participatione sacramentorum, & communione fidelium, Mat. tomo 4 187.c.4.I
Excommunicatio non obest damnatis, Mat. to. 4. 187 colum.4.I
Excommunicatio quantum timenda sit, ostenditur exemplis quorundam mortuorum, Matt. tomo 4. 187.c.4.G
Excommunicationis sententia assimilatur immunditijs veteris testamenti, vt probatur Deut. 110.c.3.K
Excommunicationis sententia varie secundum voluntatem iudicis concipitur, & profertur, & secundum hunc diuersum modum varie ligat, dum tamen iusta sit, iniusta etiam ligat, si contemnitur. Iosue tomo 1 106.c.4.G
Non quælibet excommunicatio dicitur Anathema, ex vsu nostro. Sed vltima excommunicatio cum solennitate, in qua excommunicati maledicuntur, sicut Dathan, & Abyron &c. Iosue tomo 1. 122. colum.1.D
In excommunicatione est ligamen, quod est aliquod positiuum, & ipsa pœna excommunicationis priuatiua, nam excommunicatus non dicitur quãtum ad aliud ligari, nisi propter sententiam excommunicationis latam in eum, siue a canone, siue ab homine, obligatur ad tenendum pœnam priuationis cuiusdam, &c. Iudi. 133.col.1.B
Per excommunicationem iteratam homo magis innodatur Iudi. 133.c.1.C
Stat, quòd aliquis excommunicetur iniuste, & Ecclesia eum iuste excommunicet, & tamen non debet consentire Iudici ecclesiastico &c. Iudic. 150.c.1.E
Per excommunicationem ecclesia subtrahit a peccatoribus contumacibus communicationem sacramẽtorum & omnium hominum, vt sic rubore affecti pareant mandatis ecclesiæ 4. Regum 25 colum.4.G
Excommunicationem cogitur aliquis sustinere in aliquo casu, & si non sustineat, peccat mortaliter, 4. Regum 236.c.4.F
In excommunicatione maiore separatur quis a communione fidelium, & perceptione sacramentorũ, sed in minore excommunicatione solum separatur a perceptione sacramentorum. Et non debet quis excommunicare nisi pro peccatis, quæ digna sunt excommunicatione, Mat. tomo 2. 191.c.1.B
Excommunicandi iurisdictio non potest esse in fœminis, Mat. tomo 4 183.c.1.E
Excommunicationis sententia, ideo non fertur in totam communitatem, propterea quia ibidem sunt aliqui innocentes: vt patet extra de his, quæ fi. a ma. pa. ca. c. sentimus, & 1. quæst. 7. c. quoties &c. Matt. tomo 2 240.c.3.K
A nulla excommunicatione potest absoluere simplex sacerdos, Mat. tomo 4 186.c.3.I
Ecclesia ante excommunicationem adhibet trinam monitionem, Mat. tomo 5 56.c.1.B
Cum quis excommunicatur, vt malum faciat, potius debet excommunicatus manere, quam malum facere, Mat. tomo 5 107.c.3.K
Si mortui ab excommunicatione absoluantur nihil prodest illis, Mat. tomo 4 187.c.4.H
In ferenda excommunicatione aliquando ecclesia fallit, & fallitur, vt habetur de senten. excom. cap. a nobis &c. Defens. 27.c.4.I, 28.c.2.A
Excommunicatus.
Excommunicati, meretrices, & infideles, quando dulciter sint tractandi, & quando non, sed dulcius infideles, vt ad fidem conuertantur, Leuiti. 253. colum.1.E
Præcipitur vt nemo communicet cum excommunicatis, vt verecundentur, & conuertantur respicientes abiectionem suam, & sic obediant ecclesiæ, 3. Regum 116.c.2.A
Supra excommunicatum non potest fieri absolutio sacramentalis, Mat. to. 4 186.c.3.H
Excommunicati iniuste, non priuantur fructu bonorum operum totius ecclesiæ &c. Matth. tomo 4. 187.c 4.K
Excubare. Dicitur quicunque est ad aliquid diligenter attentus, & aliquando accipitur pro vigilare, 1. Regum tomo 1. 40. colum.3.G
Excubiæ. Hoc nomen, excubiæ aliquando ponitur pro vigilia, aliquando pro cura custodiendi aliquid Num. tom. 1 29.c.1.D
Excusatio. Non est, nisi quando est aliqua lex, contra quam agitur 1. Reg. tomo 1. 146.col.3.I
Excusatio, & alleuiatio in peccato, quid sibi velint, Mat. tomo 5 277.c.3.K
Non indiget excusatione, nisi quod malum est 1. Reg. tomo 1 146.c.1.C
Exequi, Executor.
Exequi est aliquid facere, quod a superiori potentia determinatum est, Exod. tomo 1 81.c.4.G
Merus executor non debet partes audire, sed solum exequi, quod iustum est, &c. 1. Regum tomo 1. 63. c.4.F. Qui & si non debeat audire partes, & sententiare, debet tamen penes se iudicare de negocio sibi iniuncto, an debeat illud exequi. Nam si mandatum errorem contineat in se intolerabilem, non debet obedire ibid. c.4.G
Executio. Iudici quid sit vide Mat. tomo 7. 91. c.1.A
Exedra. Est camera, vel domus, & istud est nomẽ vsitatum, 1. Paralipomenon 9. & 28. & in Ezechiele, 4. Reg. 233.c.4 F
Exedræ domus quædam erant in circuitu templi Salomonis per latera eius, & erant domus paruæ existentes intra murum atrij ad custodiendos ibi Thesauros,

Universidad de Deusto Biblioteca

fauros,& veſtes templi, & vt manerent ibi ſacerdotes & Leuitæ tempore ſuæ adminiſtrationis, &c.1. Paralip. 273.c.2.A

Exemplar, Exemplum.

Exemplar idem eſt, quod liber originalis. Ioſue tomo 1 6.c.4.H

Licet Deus ſit cauſa exemplaris omnium, illa tamen non naturaliter,ſed voluntarie repræſentat, Matth. tomo 4 239.c.1.E

Senſibili exemplo eruditur rudes ad intelligendũ, ſed docti verbis, Mat.tomo 5 4.c.4.k

Exemplum differt,a parabola in duobus, Mat.tom 5. 65.col.4.k

Non oportet, quòd exempla ſemper ſint vera, ſed ſatis eſt, quòd ſint veriſimilia, & ita exempla, quæ adducuntur in Euangelio, cum non conſtet eſſe falſa,rationabiliter poteſt concedi, quòd ſint vera, Mat tomo 5 66.c.1.A

Exercitatio. Dicitur continuatio doctrinæ ante acquiſitionem habitus, &c. Geneſ. 11.c.1.B

Exercitatio dupliciter prodeſt ad bona, Mat.tomo.7 39.colum 4 k

Exercitus. Conſueuit vocari, in veteri teſtamẽto,& in idiomate Hebræo,multitudo virorum ſiue pugnatorum ſiue non pugnatorũ Exod. tomo 1 87.c.1.A,& 95.c.1.A

Aliquem exercitum Deum tradere in manus alterius exercitus,poteſt dupliciter intelligi, Num.tomo 2. 15.col 1.A

Exhæreditari. Filii non ſunt exhęreditandi,vt bona tranſeant ad eccleſias, Mat. tomo 5 138.c.4.H

Quando filius meretur exhęreditari, non exhęredat eum index ſed pater 1.Paralip. 76.c.4.G

Exhortatio. Exhortationes Sanctorum patrũ cum tam ſint propinqui morti magis recipiuntur quam prius, quia tunc ſunt maioris authoritatis, quam prius, 1. Paralipomenon 326.c.2.B

Exilium. Non inferebatur pro pœna, apud Iudæos, Leui. 293.c.1.E

Exilium iura dant in pœnam, quia pœna eſt manere omnino extra Natale ſolum, & ſuorum conuerſationem, Mat.tomo 1 139.c.1.C

Exytus de Aegypto.

Beneficium præſtitum Iſraelitis in exitu de Aegypto, in duobus conſiſtit,Mat.tomo 7 283.c.1.D

In exitu Iſrael de Aegypto magna beneficia contulit Deus Iſraelitis, propter quæ voluit non ſolum celebrari ſibi ſolennitatem phaſe in Agno Paſchali, ſed etiam voluit offerri primogenita, & ſeparari illa ſibi &c.Mat.tomo 7 283.c.4.K

Exodus. Liber, qui Græce dicitur Exodus, Hebraice dicitur,Helleſemoth, latine vero dicitur, exitus, Geneſ. 18. colum. 3. G. Exod. tomo 1. 1.colum. 1.B. 1.Regum tomo 1. 10. colum.3.G

Inter librum Exodi, & librum Geneſis, aſſignatur ordo,Exod tomo 1 1.c.1.A

Liber Exo.continet hiſto.a natiuita Moyſi ducis Hebræ.Exo.tomo 1 2.c.3.F

Liber Exodi ſumpſit initiũ a morte fratrum Ioſeph. Exod.tomo 1 1.c.2.A

Quid in Exodo ſummarie contineatur deſignatur, Exod.tomo 1 1.c.2.A

Liber Exodi,& Numerorum pro maiore ſui parte hiſtoriam texunt,Ioſue tomo 1 1.B

Exorziſmus. Per exorziſmos non repelluntur omnes moleſtiæ, & pœnalitates,quas dæmones hominibus inferunt,ſed ſolum illæ,ad quas repellendas ordinantur,Matt.tomo 5. 120.c.3.G

Exorziſta Verba exorziſtarum non habent eſe virtutem eijcendi dæmones inuitos de corporibus humanis,ſed a virtute Dei, quæ vult operari, prolatis illis verbis, vt fit in omnibus ſacramentis,&c.1.Reg.tomo 2 26.c.3.K

Artem exorziſtarum veteri teſtamẽto qua dęmones eijciebantur,approbauit Chriſtus Matth.12.di.filij veſtri,in quo eijciunt,1 Regum tomo 2. 28.c.3.F

A tempore Salomonis fuerunt exorziſtæ apud Iudęos, Mat.tomo 4 18.c.1.A

De exorziſtis melius intelligitur illud Mat.12. filij veſtri,in quo eijciunt,Mat.tomo 4 18.c.1.B

Expenſæ. Circa expenſarum computum non debet dominus particulariter inſiſtere, quia in hoc demonſtrat ſe illiberalem & parſimoniũ, &c.Geneſ.288.c 1.A,4.Reg. 127.c.3.K

Expenſæ ſunt duplices,Mat.tomo 6 232.c.2.E

Nemo debet in vanum expendere operas ſuas, Mat. tomo 7 60.c.4.K

Experientia. Argumentum ab experientia maximum eſt in his, quæ cadũt ſub experientia,Mat.tomo 4 205.c.2.E

Experientia duplex eſt,altera,qua habitum cognitionis acquirimus altera, qua videmus in rebus id, quod per habitum ſcientię tenemus,Gen. 178.c.2.E

Expiatio. De feſtiuitate expiationis, & quomodo erat dies Mœroris, apud Hebrœos, Leuit.16.Exod.tomo 2 63.c.1.A

De expiationis feſto, & de Cæremonijs, quæ fiebant in illo.2. Paralip.26.c.2.A, Et de cauſa inſtitutionis eius ibidem 27.c.4.I

De ſuperſtitione Iudęorum inſanorum,quam faciũt in die expiationis fundendo ſanguinem alicuius animalis ſuper capita filiorum ſuorum &c.2. Paralipomenon 28.c.1.B

De expiationibus immunditiarum veteris legis,Mat. tomo 7 305.c.2 C,vſque ad 308.c.2.B

De expiationis feſto vide in dictione Propitiatio.

Explanatio. Eſt duplex, quædam per additionem, vt cum aliqua ex obſcura, per additionem alterius notificatur, ſecunda cum aliquod dubium interpretamur, nullo alio appoſito Deuteronom. 4.c.2.C

Explorator. Exploratores miſſi ſunt ſecundo anno, quo filij Iſrael exierunt de Aegypto,Exod.tomo 1 100.c.4.k

Exploratores miſſi ex deſerto in terram Chanaã,quadraginta dies fecerunt moram in eundo & redeundo & luſtrando terrã Chanaan, Nu.to.1. 118.c.4.K

Iſraelitæ,petendo exploratores,peccauerunt. quia ex diffidentia fecerunt &c.Num.to.1 178.c.4.F

Exploratores miſſi ſunt in terram Chanaan, cum eſſet populus Iſrael in Cades Barne, quæ eſt iuxta terram Chanaan ad partem meridianam, vt probatur,Num.to.1.1.75c.4.H,&181.c.4.F, Et ideo hiſtoria ſcholaſtica aberrat, cũ dicit, quòd miſſi ſunt de Aſiongaber.Nu.tom.1 181.c.4.H

Exploratores veſcebantur fructibus,quadraginta illis diebus, quibus luſtrauerunt terram Chanaan, vel aliquando accipiebant cibos a Chananęis, & hoc melius videtur authori,Nu.tom.1 183.c.1.B

Decem ex exploratoribus,quos miſerat Moyſes grauiter peccauerunt,primo,quia quæ dixerunt,malo animo dixerunt,ſecundo quia mentiti ſunt in nuntiis,Num.tomo 1 187.c.2.E

Circa

Circa exploratores quid dicat Ioſephus, & in quo diſcordet a veritate, Numeri tomo 1.198.colum. 2.A

A tempore, quo Moyſes miſit exploratores de Cadesbarne, vſque ad tempus, quo Ioſue miſit duos exploratores de Sethin, vel Belſethin ad vrbem Iericho, tranſierunt triginta nouem anni,vel quaſi, vt probatur Ioſue tomo 1.34.col.4.G. & Ioſue non miſit exploratores propter eandem cauſam, propter quam miſit Moyſes, ibidem. Sed ad agnoſcendum an Chananæi eſſent parati ad bellum, & an eſſet aliqua magna multitudo, & an in Iericho eſſent aliqua noua propugnacula, &c. Et illos duos exploratores, quos miſit Ioſue, dicit Rabbi Salomo.quòd fuerunt Caleb, & Phinees, ſed non conſtat, licet poſſit veriſimiliter ſuſtineri, ibidem. 116.c.4.F. Et ita dicunt noſtri, quòd iſti exploratores miſſi ſunt a Ioſue: priuſquam finiretur planctus de morte Moyſi, Ioſue tomo 1, 35.c.4.G. Sed oppoſitum tenent alii,ſcilicet,quòd miſerit illos poſt iam finitum planctum prædictum, & hoc tenendum eſt, vt probatur ibidem. Et prædicti exploratores tranſierunt Iordanem per vadum, & intrantes Iericho elegerunt potius hoſpitium Raab quàm aliud; quia ſic Deus voluit, & direxit propter multa, ibidem. 37.c.1.D

De exploratoribus miſſis a Ioſue quid dicat Ioſephꝰ, & in quo concordet, & diſcordet a ſacra Scriptura, Ioſue tomo 1 37.c.4.k

Exponi, & Expoſitio.

Exponitur illud Hieronymi in Epiſtola ad Paulinum, quæ pręficitur toti Bibliæ, tantum nocet ſi deſtruentibus non reſiſtat, quod de prælatis, & prædicatoribus, vel tenentibus eccleſiaſtica officia, vel curas animarum intelligitur, Geneſis 10.c.2.C

Exponuntur multa, quæ habentur in Amos Prophęta,Geneſis 22.c.2.C

Si quis in expoſitionibus breuitati penitus ſtudeat,ne ceſſe eſt id, quod exponitur, prorſus inexpoſitum relinquatur, iuxta illud Horatij,obſcurus fio, dum breuis eſſe volo,Ioſue tomo 2 191.c.2.E

Exponitur illud, quod eccleſia canit, cum orat pro mortuis,ſcilicet, regem cui omnia viuunt, venite adoremus,Matth.tomo 6 70.c.1.E

De expoſitione multarum auctori. quæ habentur in Ioele prophe.Gen. 21.c.3.G

Expoſitio multarum auctorita. in Oſee propheta, Geneſis 21.c.1.B

Expoſitio aliquarum auctoritatum in Abdia Prophęta,Geneſis 23.c.2.B

Expoſitio aliquarum auctoritatum in Michea prophęta,Geneſis 23.c.3.k

Expoſitio aliquarum auctoritatum in Naum Prophęta,Geneſis 23.c.4.H

Expoſitio aliquarum auctoritatum in Abacuh prophęta,Geneſis 24.c.1.B

Expoſitio aliquarum auctoritatum in Sophonia prophęta,Geneſis 24.c.2.E

Expoſitio aliquarum auctoritatum in Ageo prophęta,Geneſis 24.c.4.F

Expoſitio multarum auctorit.in Zacharia propheta, Geneſis 25.c.2.B

Expoſitio multarum auctorita. in Malachia prophęta,Geneſis 25.c.4.I

Exponitur illud Auguſti.Geneſ.quod dicit Magiſt.2. Sent.diſt.21.ſic inquit loquebatur diabolus per ſerpentem ignorantem, ſicut per energuminos, & phanaticos loquitur, ſerpente enim velut organo vſus eſt mouens naturam eius ad exprimendos ſonos, & ſigna, quibus ſuam monſtraret voluntatem, &c. Geneſis 163.c.4.H

Exponitur illud, quod cantat eccleſia in officiis mortuorum, ſcilicet: Sed ſignifer ſanctus Michael repreſentet eas in lucem ſanctam, quã olim Abrahę promiſiſti, & ſemini eius, quæ promiſſio accipitur ex illo Gen.15.ſic erit ſemen tuum,&c. Geneſ. 253.c.2.C

Exponitur, illa propoſitio, Deus eſt vbique per eſſẽtiam, præſentiam, & potentiam,Exodi tomo 1, 14.c.4.K

Exponitur illud Philoſophi 2.Metaphyſ. Sicut ſe habet oculus Noctuæ ad lumen Solis, &c. Exodi tomo 1 17.c.4 k

Exponitur illud Senecę in epiſtola ad Lucillum: Fata volentem ducunt, nolentem trahunt,Exodi to.1. 30.c.2.B

Exponitur illud Comentatoris in lib.de ſubſtantia orbis: Materia ſubſtantiatur per ſuum poſſe; & hãc appellamus materiam primam, quæ & ſi non detur ſecundum actum, conſideratur tamen propter naturales tranſmutationes, Exodi tomo 1. 31.c.1.A

Exponitur illud primo Periher. Voces ſunt earum, quæ ſunt in anima paſſionum notæ,Exodi tomo 1 47.c.1.E.& Leui. 42.c.2.C

Exponitur illud Ariſtotelis in prædicamentis: Proprium eſt paſſionis inferri ex actione, Exodi tomo 1 48.c.4.H

Exponitur illud 1. Poſterior. Scire autem opinamur vnumquodque,&c. Exodi tomo 1. 195.c.1.C

Exponitur illud Philoſo. Species rerum ſunt ſicut numeri,Exodi tomo 1 199.c.3.F

Exponitur illud primi Poſte.Omnis doctrina,& omnis diſciplina ex præexiſtenti fit cognitione, Parad. 93.c.1.B

Exponitur illud 3.de Anima; Intellectus agens eſt, quo eſt omnia facere, & intellectus poſſibilis eſt, quo eſt omnia fieri,Exodi tomo 1 288.c.2.F

Exponitur illud tertii de Anima; Secantur ſcientiæ quemadmodum ea, de quibus ſunt, Exodi tomo 2 104.c.4.I

Exponitur illud Philoſophi; Habitis habitibus ceſſat motus,Exodi tomo 2 104.c.4.I

Exponitur illud ſecundi de Anima, & ſecundi, & 6. Ethicorum,Actiones ſunt ſuppoſitorum, Leuit. 32.c.3.I

Exponitur illa regula Philoſ. Si ſimpliciter ad ſimpliciter, & magis ad magis, & maxime ad maxime, Numeri tomo 1 181.c.2.E

Exponitur illud 3.Ethico.Omnis malus eſt ignorans, Leui. 31.c.3.G

Exponitur illud, quod habetur 26.quæſt.5. in capitu. Non licet hominibus Chriſtianis, Exodi tomo 1, 77.c.3.F

De duplici modo exponendi vetus teſtamentum intento a litera, quo ad præcepta cæremonialia, & iudicialia, iuxta duos fines intentos a datore legis, quorum primum dicit auctor ſe proſecuturum,Exodi tomo ſecundo 18.c.4.I

Tunc aliquis peccat exponendo infantem, quando negato, vel relagato pietatis officio filium ad fortunam exponit, &c. iuxta illud extra de infantibus expoſitis,& languidis,capit.vnico. Exodi tomo 1, 9.c.2.B

Exponere eſt negare, vel relegare officium pietatis, capiendo exponere proprie,& exponere ſic, ſemper eſt peccatum mortale,& iſto modo non eſt intelligendum illud,Exodi 2.& expoſuit eum in cartecto ripæ fluminis, ſed capitur ibi exponere

Universidad de Deusto Biblioteca

largè pro relinquere aliquem sine subsidio, siue cum possumus eum actualiter consolari, siue cum non possumus, Exodi tomo 1. 9.c.3.F.& c.4.F

Extasis. Vel raptus, in quo differat a sopore, Genesis 140.c.4.H

Extasis, & somnus quasi oppositio modo contingũt, sed in aliquo concordant, & in aliquo differunt, Genesis 152.c.2.D

Extasim patiebatur Balaam cum prophetaret, Numeri 24.Gen. 152.c.1.B

In extasi vires rationales nõ solum non ligantur, sed etiam eleuantur potius, & ad hoc solum fit extasis, vt intellectus ad plura intelligendo perueniat, quæ non sufficeret intelligere in vigilia, Genesis, 152.c.1.C

In extasi debilitantur vires naturales, quia minores efficiuntur, quàm in vigilia, & in somno fortificantur, Gen. 152.c.1.D

Extasim facit Deus non natura, scilicet, vt ligatis naturalibus, & animalibus viribus, solutus maneat intellectus, &c. Gen. 152.c.2.C

Extasis dicit quãdam alienationem per modum eleuationis, in somno non eleuatur anima, sed potius incuruatur ad operationes naturales, &c. Genesis 152.c.2.E

Extasis proprie non est somnus, quum habeant rationes oppositas, Gen. 152.c.3.k

Extasis large est in somno, vt somnus dicitur opponi vigiliæ, &c. Gen. 152.c.3.k

Extasis non fuit proprie in Adam, potest tamen concedi, quòd large fuit extasis, vel si fuit extasis proprie, impropriè fuit sopor, Gen. 152.c.4.G

Qui extasim patiuntur, abstracti sunt ab omnibus sensibus, & non reperitur in eis aliqua operatio animalis, & cadunt in terram, & nesciunt an sint in corpore, an extra corpus, &c. 2. Regum 71.c.1.E

De extasi, Numeri tomo 2. 49. c. 3. I. Et quomodo necessaria est ad maximum reuelabile, Numeri tomo 2 53.c.4.F

Quare in ecstasim aliquando rapiantur Prophetæ, 4.Regum 26.c.4.F

Extasis fit cum priuatione omnium sensationum, quę fit in magnis reuelabilibus, &c. Et de patientibus extasim, vix potest sciri an sint mortui, vel non, &c.1.Regum, romo 1 166.c.4.H

Extasis fit propter necessitatem, quando, scilicet, intellectus debet aliquid intelligere, quod non sufficit intelligere, nisi anima conuertat se totam in illud intelligibile, &c. 2.Paralip. 11.c.2.B

Reuelatio per extasim non fiebat in viris veteris testa. &c.2.Paralip. 150.c.4.K

In extasi concurrunt duo. Primum est, quòd sit reuelatio alicuius rei valde excellentis, secundum est cessatio omnium operationum sensitiuarum, 3. Regum 119.c.1.A

Extimatiua. in brutis est primum principiũ operationum, Gen. 219.c.4.k

Exterminare. Est extra terminos ponere, Matthęi tomo 3. 80.c.1.C

Extremum. Quanto medium magis accedit ad vnum extremorum, tãto magis recedit ab altero, Matthęi tomo 7, 191.c.3 G

De extrema necessitate vide in dictione, Necessitas extrema.

Extrema necessitas quid sit, Matthæi tomo 3 153.c.3.F

Extrema vnctio. Extremæ vnctionis Sacramentum necessarium est, ideo, non debet contemni, sicut neque confirmatio, & dandum est etiam porcis, & carnalibus solum in limine mortis existentibus, Si quis ergo morti propinquus de peccatis præteritis pœnitere nollet, non est illi conferenda, etiam si petat, & Extrema vnctio se habet ad pœnitentiam, & Eucharistiam, saltem ad pœnitentiam, &c. sicut se habent alia sacramenta ad baptismum, &c. Matthęi tomo 3 119.c.3.F

Exulare A patria, pœna est, Matthæi tomo 1 139.c.1 D

Exultatio. Inter exultationem, & gaudium quid interest, 1.Regum, tomo 1 47.c.2.D

Exuri. & Exustio. Boni, qui in die Iudicii inuenientur viui, insensibiliter exurentur, Matthęi tomo 7 135.c.2.C

Exustio est ferocius genus mortis, Iosue tomo 1, 115.c.4.K

Ezechias. Rex Iuda cœpit destruere idolatriam a Regno suo anno 1. regni sui mense 1.2.Paralip.29.4.Reg. 175.c.4.G

Ezechias imitatus est Dauid in omnibus, 4. Regum 174.c.4.I

Ezechias non destruxit templa idolorum, quæ fecit Salomon in monte Oliueti, propter multa, nec propterea peccauit, 4. Regum 175.c.4.K

Ezechias fregit serpentem æneum, quem fecit Moyses in deserto, 4.Regum 177.c.3.H

Ezechias fuit primus, qui destruxit excelsa, & omnem idolatriam, & in hoc non fuit alius similis illi, 4.Regum 179.c.1.C

In Ezechia fuerunt multæ singularitates, & magna excellentię, 4. Regum 179.c.1.D

An Ezechias fuerit melior, quàm Iosias, valde dubium est, sed considerando, quæ dicuntur de Iosia, & de Ezechia probabilius videtur, quòd Iosias fuerit melior, 4. Regum 179.c.3.K

Eliachim, quem misit Ezechias ad Rabsacem, quarto Regum decimoctano, non erat Sacerdos, sed Laicus Prępositus domus Regis, 4. Regum, 183.c.2.C

Ezechias non peccauit orando contra Senacherib Regem Assyriorum, vt probatur, 4. Regum, 193.c.2.B

Ezechiæ ægritudo, & sanatio fuit post aduentum Senacherib in Iudæam, & priusquam inde recederet, & fuit modico tempore post quam venit Senacherib, scilicet, in fine anni quartidecimi regni Ezechiæ, vel in principio anni decimi quinti, 4.Regum 197.c.4.k

Ezechiæ ægritudo fuit naturalis, quarto Regum, 198. c.4. k. Et prius confutantur quædam opiniones circa infirmitatem Ezechiæ, ibidem, 198.c.2.A

Ezechiæ misit Deus dicere, dispone domui tuę, &c. propter multa, 4.Reg. 199.c.1.D

Ezechias conuertit se ad parietem, vel vt non impediretur orare ab astantibus, vel forte, quia templum Domini erat ad partem illam, 4.Regũ, 199.c.2.B

Inter orationem Ezechiæ, quarto Regum 20. & orationem illius Pharisęi, de quo Lucæ 18. quid interfit, 4.Regum 199.c.4.F

Quod Deus addiderit Ezechiæ quindecim annos vitæ, potest dupliciter ităelligi: vno modo, q̃ Ezechias fuerit talis compositionis, quòd non posset ei correspondere periodus vitę, nisi vsq; ad triginta, & nouem annos, etiam si non venerit ei accidentaliter aliquis morbꝰ. Alio modo, quòd haberet maiorem periodum vitæ, non incidente aliquo morbo; & tamen nunc, quia inciderat morbus grauis, naturaliter erat moriturus, nec poterat extendi vitaeius, nisi supernaturaliter. Accipiendo primo modo, dicendũ est, q̃ propriè Deus addidit illi q̃n decim annos vitæ. Sed si secundo modo dicendum, quod non; & quòd solum fuit ab ꝺo ablatum impediens, &c. Et differentia istorum duorũ modorum apparet in naturalibus, 4.Reg.201 c.2.C

Et in Ezechię morte postea subsecuta potest dici primo & secundo modo, & rationabilius dicitur, q̃ fuit secundo modo, ibidem 201.c.3.I

Ezechias in illis quindecim annis additis fuit passibilis, & potuit mori quacunque morte violenta; & tamen Deus sciebat, quòd non accideret ei aliqua mors violenta, sed quòd post illos quindecim annos, accideret ei aliquis morbus, per quem moreretur, &c 4.Regum 201.c.4.H

Ezechias non fuit illico perfectè sanatus per appositionem massę ficorum, quia Deus voluit facere differentiam miraculorum noui, & veteris testamẽti. Nam in nouo testõ erat futurus status perfectior, & viri perfectiores, & Deus volebat eis concedere perfectiorem modum faciendi miracula, quàm patribus veteris testamenti. Erat aũt differentia perfectionis: quia non mox vt orabant faciebant miracula, sed etiam præmissis quibusdam cęremoniis, vt patet de Elia, &c. Secus in nouo testamento, 4. Regum 202.c.1.A

Ezechias per massam ficorum curatus est supernaturaliter, 4.Reg. 202.c.2.C

Massa de ficubus posita super vlcus Ezechiæ fuit ad maiorem ostensionem miraculi, vt aliqui dicunt. Vel dicendum, quòd factum sit hoc iuxta morem patrum veteris testamenti, qui quando faciebant miracula, pręmittebant aliquas cęremonias, quæ licet viderentur conferre, non conferebant, 4. Regum 202.c.3.I

Quando Ezechias petiit signum de salute futura, potest dici, quod non ideo petiit, quia dubitauit, sed propter maiorem gloriam Dei, & hoc tenet Nicolaus. Potest etiam dici, quòd dubitauit, vt tenet Iosephus 4.Regum 203.c.1.A

Ezechias petendo signum non peccauit, 4. Regum. 203.c.1.C. Et Isaias sciebat hoc signum priusquam loqueretur Ezechiæ, sed orauit Isaias, vt fieret illico, 4.Regum 203.c.2.A

De figura Horologi Ezechię, 4.Reg. 203.c.3.I

Ezechias non intellexit descensionem vmbræ decẽ lineis, bene tamen retrocessionem, 4. Regum 205.c.2.A

De retrocessione Solis tempore Ezechiæ, 4.Regum 204.c.3.F

Ante Ezechiam non præcesserat nisi vna æra de famosis, scilicet, æra diluuij, cuius radix ponitur in tabulis regis Alfonsi, 4.Regum 206.c.2.A

Ezechias peccauit, quando lætatus est in aduentu nunciorum Regis Babylonis, 4 Regum 20. primo in elatione quadam, &c. Secundo quia superbiuit de beneficio à Deo sibi præstito, volens in illo gloriari, scilicet, de sanitate, & retrocessione Solis, &c. 4.Regum 208.c.3.F

Ezechias peccauit aliquomodo ostendendo nunciis regis Babylonis thesauros suos, quia non fecerat hoc bono animo, sed ad ostentationem sui, & superbiam, &c. 4.Regum 208.c.3.H. & fuit peccatum eius multiplex, ibidem 209.c.1.D

Ezechię gesta, & ordo eorum, 4.Reg. 210.c.1.A

Ezechias mortuus est, cum esset annorum quinquaginta quatuor: nam viginti quinque annorum erat cum regnare cœpisset, & regnauit annis viginti nouem, 4.Regum 210.c.1.E

Ezechiæ laudes referuntur, primo Paralipomenon, 56.c.1.E

Ezechias non peccauit, petens signum a Domino, Matthæi tomo 4 155.c.3.I

Ezechiel. Et Daniel prophetauerunt in Babylone cum captiuis suis, Genesis 26.c.1.E

Ezechiel, quinto anno transmigrationis, cœpit prophetare, & Daniel secundo anno, Genesis 27. c.2.D. & vide hoc in Prologo Hieronymi super Ezechielem.

Ezechiel præcessit Danielem tempore, Genesis, 27.c.2.A

Ezechiel obscurior est cęteris prophetis, maxime in principio, vbi agit de illa visione, qua vidit Deum in Solio, & de quatuor animalibus, & in fine est obscurissimus, vbi agit de templi dimensionibus, vt vix intelligi queat, Genesis, 27.c.3.F

Ezechielis principium, & finem, & exordium Genesis, non permittunt Hebræi legere quenquam quantumcunque doctum ante trigesimum annũ ætatis illius, similiter & cantica canticorum, Gen. 27.c.3.F.1.Reg.to.1. 11.c.4.I

Ezechiel interpretatur fortitudo Dei, vel confortatio Dei, Gen. 27.c.4.G

Ezechiel potius prophetat in rebus, quàm in verbis, 3.Regum 103.c.2.D

Ezechiel cœpit prophetare annis quinque post transmigrationem Ioachim regis Iuda in Babylone, Matthæi tomo 1 144.c.1.E

Ezran. De Ezran, de quo 1. Paralipomen. 4. dicunt Hebræi, vt refert Hieronymus & Rabanus, & Glo. ordina. quòd fuerit Amram pater Moysi, & Aaron, sed falluntur, 1. Paralip. 62.c.3.F

F.

LITERA nunquã apud Hebræos, ponit in principio dictionis, Gen. 301.c.2.D

Faba. Fabæ seminandæ sunt, sole existẽte in Tauro, Exodi tomo 1. 78.c.4.k

Faber. Nomen generale est ad omnes artifices disponentes materiam duram, Genesis 16.c.1.B. Et determinatur interdũ per adiunctionem materiæ, vt dicendo faber ferrarius. Et aliquãdo ex vsu vulgarium grammaticorum hoc nomen faber si per se profertur, stat pro fabris ferrariis, Exodi tomo 2. 189.c.3.G

Fabula. Nunquam secundum se totam applicatur ad id, de quo agitur, sed satis est, quod applicetur secundum aliquid, Iudi. 87.c.1.D

Facere. Factio. Facere licitum est cuicũque genti, sicut opinatur, quando nihil est, per quod conuincatur male opinari, Matth. tomo 5 94.c.4.G

acere aliquando sumitur pro disponere, vel ornare, Leui. 265.c.2.D

Qui facit, quod plus est, totum fecisse videtur, Matthæi tomo 6 131.c.4.I

Facientes aliquid, ex gaudio, faciunt sicut facientes ex habitu, 1.Paralip. 142.c.1.E

Facere pertinet ad rem, quæ æquiuocè producitur, & est extra facientem, & propriè pertinet ad artẽ Matthęi tomo 1 68.c.2.B

Universidad de Deusto Biblioteca

Nihil possumus sine Deo facere, Matthæi tomo 7, 186.c.2. A. Immo nihil possumus facere, nisi a Deo moti, Mat.tomo 5 156.c.2.B

Facienti, quod in se est Deus reuelat necessaria ad salutem, Matthæi tomo 5 276.c.4.G

Faciens quod in se est, per humanam prudentiam, & negocio incepto diffidit, multum detrahit diuinæ bonitati, & prouidentiæ, Exodi tomo 1 9.c.3.H

Factio est cū pręsupponitur materia, Exodi tomo 1 173.c.3.G

Facies. In hominis facie magis demonstratur anima hominis quàm in cęteris partibus ei᷾, Genesis 12.c.2.D

Facies in homine vocatur anterior pars capitis eius, aut vultus, in brutis autem non sic, quia in brutis illa pars non est digna sic nominari, quia nobilior est illa pars in homine, quàm in brutis, sic dicit Aristoteles primo de animalibus, Gen. 230.c.3.k

Facies aliquando significat iram, aliquando hilaritatem, & placiditatem in vultu, ex prima significatione, apud antiquos sctiptores, dicuntur humines faciosi, idest, homines monstrantes vultum turbidum, & iratum. De secundo dicitur in modo loquendi vulgari, talis homo non monstrauit mihi faciem; Ecclesiastici 7. Filiæ tibi sunt custodi corpus illarum, & non demonstres faciem tuam eis, idest, vultum hilarem, Exodi tomo 2 165.c.1.D

Non est aliquas pars hominis, per quam homo ita distincte cognoscatur, sicut per faciē, Exodi tomo 2 165.c.2.A

Facinus. Qui manifesto facinori desunt obuiare, non carent scrupulo societatis occultæ, extra de homicidio, cap. sicut dignum, Deuteron. 27.c.2.C

Facula. Faculæ ardentes, quare naturaliter appareant apud patibula, in cimiteriis, & in nauibus, & nunquam multum eleuatæ a terra, & nūquam per diem, sed in nocte, & nunquam in tempore frigido, & multarum pluuiarum, sed tempore veris, & magis tempore æstatis, & quare tātum super sepulchra cadauerum. Aliqualiter carnosorum & pinguium, & quare magis tempore pestis, & in eorum sepulchris, in quibus a paruo tempore sunt recondita cadauera, & quare ignis illarum facularum non sit efficax ad comburendum, &c. vide per ordinem Leui. 173.c.1.C

Fallere. Deus non permittit, vt dęmones fallant bonos, aut facere aliqua miranda circa ea, in quibus potest pręiudicari humanę saluti, & si aliquod permittit, hoc solum est quantum ad eos, qui mali sunt, & perituri, Matthęi to.6. 295.c.3.G

Ecclesia vniuersalis nec fallit, neque fallitur circa ea, quæ sunt fidei, licet Ecclesia, idest, iudex particularis Ecclesiæ sæpe fallat, & fallatur, Matthæi tomo 4 189.c.4.G

Fallacia. Modus fallaciæ compositionis, & diuisionis frequentissimus est in sacris literis, Iosue tomo 1 5.c.1.E

Falsitas. Deum non habet testem, Matthæi tomo 5 254.c.1.B

Falsum. Testimonium minus peccatum est, quàm homicidium adulterium, & furtum, Matthæi tomo 5.129.c.3.H. Vt patet ex pęna maiore, quæ dabatur in lege Dei, singulis istorum, &c. ibidem

Aliqua, q̃ falsa nō sunt, ꝓhibent̄ credi, nō ꝑ se, sed qa ex credulitate illorū deuenirēt hoīes ī multos errores, & ꝑ hoc multa verba subticent̄, Leu.201.c.4.I

Falsus Christus. Quibus motiuis falsi Christi homines seducerent, Matthæi tomo 6.266.c.1.E. Et quomodo illis possunt resistere credentes in Christum, Matthei tomo 6 266.c.1.E

De falsis Christis, vide in dictione pseudo Christus.

Falsare. Ille falsare dicitur, qui mutat res signatas ab eo quod significabant termini, quos ante proferebat, Exodi tomo 1 210.c.2.B

Falsarius. Dicitur, qui scripturam falsat, vel qui rem coram eo gestam, falsè scribit, sicut notarii, Matthęi tomo 1 34.c.1.E

Fama. Famę lęsio magna est apud eos, qui vero existimant, sed secus est apud homines vilissimę conditionis, Exodi tomo 1 179.c.3.G

Fama nil aliud est, q̃ laudabilis nominis diuulgatio, vel celebratio, Deut. 142.c.3.F

Famam suam tenetur quis aliquando perdere, vt restituat famam alterius, 2.Regum 173.c.2.C

Fama est de bonis fortunæ, vel habet magnam connexionem cum eis, & est de maximis bonis fortunę 1.Paralip. 197.c.1.A

Fama, secundum se, bona est, & desiderabilis, non tamen si consideremus eam in ordine ad legem Dei. Et non, quia mala sit, sed quia desiderium eius in nobis malum est, quia fama non est bonum necessarium ad vitam, sed bonum, quo fruimur, quia gaudemus de illo propter se, & sic, qui famam diligunt, constituunt in ea quodammodo fœlicitatem, 1.Paralip. 197.c.1.E

In numero bonorum collatorum a Deo ipsi Dauid, ponitur fama, 1.Paralipom.17. propter tria, primo quia fama exorta est ex rebus magnis, quas fecit Dauid, Deus tamen dedit illi res illas magnas facere, secundo quia fama prouenit ex diuina dispensatione, nam solum accidit illis hominibus, quibus Deus vult, quòd accidat, &c. tertio quia illam facit conseruari in quibusdam, & in aliis facit perire, 1.Paralip. 197.c.H

Desiderare famam licitum est in aliquo casu, 1.Paralipom. 197.c.2.B

Fama quocunque modo proueniat, siue vere, siue false, beneficium Dei est: Et ob hoc omnes viri famosi tenentur Deo ad magnas gratiarum actiones, 1.Paralipo. 197.c.4.F

Propter famam habendam, quidam iuuenis Ephesius cremauit templum Dianæ Ephesinæ, 1.Paralipom. 197.c.3.F

Fama est incertus nnncius, sicut, & originem habet ab incerto auctore, & ideo non est confidendum, vt faciat probationem negatiue, 2.Paralipom. 128.c.1.B

Et quia fama est nuncius fallax, ideo, qui soli famæ innititur, facilliter potest errare, 2.Paralipom. 128.c.2.B

Fama non sufficienter enarrat, quæ notoria sunt, quia aliqua fuerunt aliquo tempore notoria, quæ postea obliuioni tradita, nullam habent famam, 2.Paralipo. 128.c.1.E

Quando conseruata totaliter fama, peccatum alicuius potest emendari, debet conseruari, Matthæi tomo 5 52.c.4.I

Vtilius est communitati, quòd manente fama integra peccantis, ipse emendetur, quàm &c. Matthæi tomo 5 52.c.1.D

Fama dicit solum dilatationem nominis alicuius in bonum, & nihil vltra addit, gloria vero addit vltra hoc, quòd talis dilatatio sit cum quadam celebritate, vel laude exhibita nomini nostro, ab eis, ad quos nomen nostrum peruenit, addit etiam quandam frequentiam, vt per ora eorum sæpe frequentetur nomen illud, Matth.to.2. 11.c.4.E

Fama

Fama est donū Dei, quo potentes sumus ad ædificandos proximos, Mat.to.2. 247.c.1.D

Famę p̄ferenda est cōsciētia, Mat.to.5. 51.c.1.C

Fama bona est necessaria homini propter se, & ꝑpter proximos, sed quantum ad se propter duo; primo quia bona fama est principium inter omnia bona exteriora. Secundo quia propter conseruationem famæ interdum abstinet homo a peccatis, &c. Matthęi tomo 5. 51.c.1.C. Et propter alios est etiam necessaria bona fama dupliciter. primo quia homines audientes peccatum alicuius scādalizātur, &c. secundo quia ex peccato vnius publicato, multi prouocantur ad peccandum, Matthæi tomo 5, 51.c.1.E

Fama perdita, quidam homines pro nihilo habent peccare, Matthæi tomo 5 54.c.1.A

Non licet nobis auferre famam ab aliquo, nisi determinato modo, scilicet, quando in secreto admonitus, non se correxerit, Mat.to.5. 52.c.2.E

Fama est bona propter multa, & per oppositum infamia est mala, Mat.to.5. 54.c.1.A

Fames. Et sitis non erant in statu innocentiæ, & ideo fuit necessarium dare præceptum affirmatiuum homini de comedendo, quia adhoc non inclinabatur, cum non indigeret, indigentia enim est fames, & sitis, quæ ibi non erant. Nam si homo inclinaretur naturaliter ad sumendum cibū, non fuisset imperatum, fuit ergo imperatum, vt conseruaretur per cibum, & potum, Ge. 15.c.3.H

Fames, & sitis essent in statu innocentiæ, idest, naturalis inclinatio ad cibum, & potum, quia tunc erat causa naturalis, scilicet, resolutio corporis, & tantam famem posset Adam substinere, quòd moretur, Genes. 109.c.1.A

Fames & sitis non essent in statu innocentiæ, prout dicunt cruciatum ex defectu cibi, & potus, essent tamen ibi inquantum fames dicit appetitum cibi, & sitis appetitum potus, & iste appetitus esset regula, & sufficiens motiuum ad sumendum cibum, & potum, Gen. 109.c.1.A

Fames ex penuria alimentorum rarius est in Aegypto, quàm in aliis terris, Gen. 67.c.4.F

Fames potest dupliciter euenire. s. naturaliter, & supranaturaliter, Ruth. 234.c.4.k

De fame, quæ fuit in Israel tempore Helimelech, de qua Ruth 1. referuntur opiniones Ruth. 234.c.3.I

Fames est appetitus calidi, & sicci, & sitis est appetitus humidi, & frigidi, & istud prouenit ex digestione consumata in stomacho, 3. Regum, 178.c.1.B

Circa famem septem annorum, quam misit Dominus in Israel 4.Regum 8. Hebræi dicunt multa falsa, vt sæpius facere solent, & confingere, &c. quæ improbantur, 4.Regum. 85.c.4.G

Fames septem annorum, quam Dominus esset immissurus propter peccatum Dauid in numeratione populi, si eam eligeret Dauid, poterat venire partim naturaliter, partim supra naturaliter, & hoc dupliciter, secundo poterat venire pure naturaliter, & poterat tertio pure supranaturaliter, Paralipom. 241.c.1.A. Et fames illa veniret solum super terrā Israel, 1.Paralip.241.c.4.G. & si sic eueniret quomodo esset illis plaga, cum possent Israelitę sustentationē habere a terris vicinis, ibid. 242.c.1.B

Iudæis accidit magna fames post mortē Christi sub Claudio Cæsare, quam prænunciauit Agabus Propheta vnus de Ierusalem non multo tempore post mortem Christi, &c. Mat.tomo 6 271.c.4.k

Christus prædicens famem futuram, prouidit in illa fame dupliciter, Mat.tomo 6 272.c.2.A

Centum millia hominum perierunt fame ante euersionem Ierusalem, Mat.tomo 6 311.c.3.I

Fames dupliciter accipitur, Mat.tomo 7 110.c.3.H

Fames in homine sano signum est completę digestionis, Matthæi tomo 3 97.c.1.E

Qui famis extremam necessitatem patitur, si ei non subueniamus, potest propria auctoritate accipere res nostras, vel quorumcunque, & non tenet̄ postea restituere, extra de furtis, c. si quis per necessitatem in textu & glo. Mat.tomo 7 110.c.3.I

Familia. In familia patris computantur etiam filii, Gen. 394.c.2.C

Familia semper dicit deriuationē ab vno aliquo principio, non includens illud, domus autem sic, & isto modo capitur familia, Exodi 12. vbi dicitur, & familias suas, sed nō accipit̄ sic Nu.26. Exo.to.1.72.c.4.k

Familia, apud Hebræos, erat propter hæreditatem, Leui. 244.c.1.D

Familiæ, in filiis Israel, tot erant, quot erant filii, quos haberet quilibet filius Iacob, vt si 4. haberet 4. etiā familiæ erant, Aliquando denominabatur aliqua familia a nepotibus Iacob, vel a pronepotibus, vt in tribu Manasse, Num.tomo 2. 75.c.4.K

Familia proprie deriuatur a capite tribus, Num.to.2. 82.c.4.I

Nomen prodebatur in familia dupliciter, Num.to.2. 86.c.1.A.& 90.c.2.E

Familia quare magis cognoscebatur per possessionē, apud Hebręos, quàm alias, Nu.tomo 2 86.c.3.F

Familia aliquando accipitur pro tribu, & aliquando econtra, Nu.tomo 2 204.c.3.k

Familiæ vocantur cognationes magis speciales sub ipsis tribubus, & istæ denominantur a filiis, vel nepotibus illorum, qui nominauerunt tribus, Iudi. 55.c.1.A

Familiæ describuntur per domos, & istæ sunt minores cognationes, Iudi. 55.c.1.A

Familia dupliciter accipitur, scilicet, proprie, & large, 1.Paralipo. 98.c.3.F

Plures familię erant in Israel, quæ aliquando reducebantur ad vnam propter paucitatem virorum illarum, aliquando vna familia diuidebatur in multas, quando erat magna admodum multitudo virorū in illa, 1.Paralip. 166.c.1.A

Quæ sint familiæ, super quas prælati constituuntur, Mat.tomo 6 327.c.4 D

Familia in sacris literis capitur dupliciter vno modo large, & alio modo stricte, 2.Paralipo. 6.c.3.H

Quædam sunt necessaria familiæ dupliciter, quædam quotidie, & quædam ad certum tempus, Matthęi tomo 6. 324.c.3.G

De familiarum principibus, & eorum præeminētia, 2.Paralip. 63.c.4 F.G

Familia non est educanda delicate in cibo, sed medio modo, & ad hoc requiritur qualitas cibi, & numerus cibationis. Mat.tomo 6 324.c.3.F

Familiaritas. Nimia debet esse inter amicos, 9.Ethi.1.Paralip. 318.c.3.H

Famulus. Omnes illos appellamus famulos, qui exhibent aliis genus aliquod obsequii quocunque modo, Leui. 301.c.4.F

Fanum. Fana dicebantur templa Gentilium, a fane quod est apparere, quia ibi fiebant dęmonum apparitiones, 2. Paralipomen. 186.c.3.H

Farina. Farinæ tria sata, de quibus habetur Matthę. 13. sunt secundum Augustinum illa tria, quæ ad charitatem pertinent, scilicet, ex toto corde, ex tota anima, & ex tota mente, Matthęi tomo 4 58.c.3.k

Universidad de Deusto Biblioteca

Farina conspersa, de qua Exodi 12. est pasta commixta ex aqua & farina, quando nondum est fermentata, Exodi tomo 1 92.c.3.F

Fascinare, & Fascinatio.

Fascinare in animalibus prouenit ex aliqua pestifera qualitate existente in aliquo animali per modum cuiusdam ægritudinis, Parad. 56.c.3.H
Quæ fascinantur regulariter, sunt animalia tenera, & paruæ ætatis, quæ vero dura sunt, rarissime, Paradoxa 57.c.2.E
Maxima fascinandi virtus est in basiliseo, quia animalia tam dura, quàm tenera suo intuitu necat, Paradoxa 57.c.2.E
Fascinatio quomodo contingat, Genesis. 278.c.2.C Paradoxa 52.c.4.F
Fascinatio non fit, nisi de prope, neque fit in homines iam duros, & maturæ ætatis, vel in aliis rebus irrationabilibus, Gen. 278.c.3.F
Fascinationem esse fateri oportet, sed non secundum opinionem vulgarium, qui dicunt, quòd per visum fiat, sed fit per spiritus infectos, vel ab oculis morbidis, vel ab alijs partibus corporis per oculos exeuntes, Num. tomo 2 20.c.1.A
Circa fascinationem ponuntur tres conclusiones, ex tribus conditionibus, quæ ad fascinationem necessariæ sunt, Num. tomo 2 20 c.3.F
Fascinatio non fit in animalibus duris, sed in teneris, & paruæ ætatis, Num. tomo 2 21.c.3.H
Inuehitur auctor contra quasdam, quæ vulgo dicuntur santiguaderas, quæ impertinentia verba dicunt, & cæremonias inutiles faciunt supra fascinatos, quibus se illos curare dicunt, Nume. tomo 2. 22.c.1.B
Molestum erat auctori confiteri publice, posse fieri fascinationem, & si verum sit fascinationem esse, & hoc propter imperitos, nam non fatenda est publice omnis veritas, Num. tomo 2 22.c.1.D
Contra curantes fascinationem verbis, &c. Numeri tomo 2 22.c.1.D
Non est danda fascinatio eo modo, quo opinantur vulgares, Parad. 55.c.2.D. Sed qualiter naturaliter contingat, ibid. 55.c.3.F
Tres conditiones necessariæ ad fascinationem, exprimuntur per tres conclusiones. Prima conclusio est, quòd non potest quilibet homo, aut quodlibet animalium hominem, aut aliud animal fascinare, sed sunt quædam, quæ virtutem habent fascinandi, & quædam non. Similiter quædam sunt, quæ a fascinantibus pati possunt, & quædam, quæ non, Parado. 51.c.4.I. Secunda conclusio, q animal habens virtutem fascinatiuam, non potest quodlibet animal sibi oppositum a propinquo fascinare, sed illud duntaxat, quod dispositum est ad susciendum corruptionem fascinationis, vt probatur ibidem. Tertia conclusio, quòd non quodcunque animal habet potentiam fascinandi alia animalia ad fascinationem susciendam disposita in quacunque distantia, sed cum ea epropinquo aspexerit, Parado. 57.c.2.E
Raro fit fascinatio ad magnam distantiam, Paradoxa 57.c.2.E

Fascinator.

Fascinatores sunt basiliscus, lupus, & mulier menstruata, Parad. 51.c.4.K

Fascinatus.

Omnes fascinatorum curatrices quare prohibeat ecclesia, Parad. 57.c.3.G

Fasti.

Vel liber Fastorum vocatur liber copiarũ, in quibus scribebantur omnia nomina, 2. Regum 167.c.2.E
Fasti aliquando dicuntur, quasi festi, & sic vocatur liber Fastorum Ouidii, idest, festorum; quia tractat de omnibus festis Romanorum discurrendo per singulos menses, sicut fit in Calen. nostris, & illorum festorum ponit cæremonias, & causas, & stellas, quæ illis diebus oriuntur, ortu Eliaco, 1. Paralipo. 314.c.4.F

Fatigatio.

Quibus contingat, Paradoxa. 44. colum 3.F
Nulla est fatigatio in potentiis passiuis, quia fatigatio in actione, & motu est, Parado. 45.c.1.A
In hominibus, & in animalibus perfectis contingit fatigatio, in tribus, scilicet, in mouendo pedes, siue in progrediendo, in mouendo manus, & in formando quascunque voces, Parad. 46.c.1.C
De conditionibus ad fatigationem requisitis, Parad. 46.c.1.D
Fatigationis passio verè fuit in Christo, Paradoxa 46.c.2.A
Amor non sentit fatigationem, si sit spiritualis, Matthæi tomo 5 206.c.3.I
Cur fatigamur magis studendo, quàm audiendo, vel videndo Exodi tomo 1 174.c.3.G

Fatigabile.

Virtus corporalis, quæ est sine organo, non est fatigabilis, patet de virtute calefactiua ignis, vel infrigidatiua aquæ, Exodi tomo 1 174.c.3.I
Sola potentia organica actiua est fatigabilis, Exodi tomo 1 174.c.4.G. & 250.c.4.K
Virtutes corporum homogeneorum nõ sunt fatigabiles, Exodi tomo 1 134.c.3.K
Virtutes fatigabiles in homine duæ, Exodi tomo 1. 134.c.4.H

Fatum.

De tribus fatis secundum opinionem Gentilium, scilicet, cloto, lacheſi, & antropo. 4. Reg. 169.c.1.A
Fatum vnde trahat nomen, Mat. to. 7. 108.c.3.K
Quæ per fata statuta sunt, mutari nequeunt per aliquã humanam solertiam, nec per potentiam alicuius Dei, dixerunt Gentiles, immo dixerunt, quòd acta Deorum cadebant sub dispositione fatali, 4. Regum, 169.c.1.B. 2. Paralip. 238.c.4.H
Multũ ad fatum venere suum, dum fata timent, Matthæi tomo 4 191.c.3.K

Fatuus.

Quinque virgines fatuæ, & quinque prudentes comparantur nostris sensibus, Matthęi tomo 7 10.c.2.A
Et subsolanus adiuuant generationis, De Opti. Poli. 6.c.3.G. & Gen. 321.c.4.G

Fauonius.

Fauor.

Fauores sunt ampliandi, & odia debent restringi, vt patet extra de reg. iur. in 6. regula, odia, Exo. to. 2. 196.c.1.B
Fauor dr adiutorũ factum alicui personæ sine meritis in alterius præiudiciũ, & hoc in iudicio: nã i actibus nõ iudicialibus, fauor põt esse sine peccato, Leui. 189.c.4.F. Nam cum sit liberum adiutorium, videtur pertinere ad libralitatem, ibidem.
Quando dicitur, quòd quilibet potest renunciare fauori suo, non est verum generaliter. sed solum, cum introductum est in fauorem solius personæ, & non sit fauor communis principalius quam persona singularis, Num. to. 1. 197.c.3.K
Quod in fauorem alicuius introductum est, in eius præiudicium non debet redundare, iuxta regulam iuris, Iudi. 176.c.2.D

Fauorabile.

Fauorabilia sunt amplianda, & pœnalia restringenda, Ruth 273.c.3.K

Febris.

Febrem, & pallorem, atque timorem Tullius hostilius. 3. rex Romanorum, vt Deos coluit, ne illi nocerent, cum in bello contra se in fraudem Albanos verti vidit, Exo. tomo 1 158.c.1.E. 170.c.1.A. & Leuit. 159.c.3.H

Februarius.

Quia paris numeri erat, malis ominis habebatur, & ideo eum diis inferis attribuebant, eumque Februariũ vocãtes, quia februa. idest, purgationes mortuorũ fiebant in principio illius, & immolationes diis infernalibus, de quo Ouidius. 1. lib. Fastorum Exodi tomo 1. 71.c.1.D, & 106.c.1.E, Defen. 49.c.3.F
Quare in prima die februarii celebretur a christianis festum candelarum, Exo. to. 1. 71.c.1.D
Februarius, vltimus mensis anni ponebatur antiquitus, Exo. tomo 1 71.c.1.E
Mensis februarius, quare sic dicatur. 1. Paralipom. 277.c.4.k, & Leuit. 159.c.3.I

Fœdus.

De quo Gene. 6. ponãque fœdus meũ tecum &c. assecuratio quædam est ne timeat minas hominum, Gen. 39.c.1.B
Fœdus, de quo Gen. 17. erat quędam conuentio inter Deum, & Abraham, ita quòd Deus multiplicaret semen Abrahę, & Abraham susciperet circuncisionem, & omnia alia præcepta Dei, Genes. 159.c.2.E
Fœdus, & testimonium idem sunt materialiter, sed differunt formaliter, Exo. to. 2. 109.c.1.B
Multoties Deus pepegit fœdus cum Israel primo in monte Oreb. Exo. 19. secundo in campestribus Moab, Deute. 29. & Exo. 34. Exo. to 2. 181.c.2.D, & vnum fœdus fuit factum quantum ad præcepta decalogi, & aliud quantum ad præcepta cęremonialia, Exo. tomo 2 182.c.2.C
Fœdera dicuntur leges, quę ex pacto conuentæ sunt inter Deũ, & Israelitas, Leui. 20.c.4.G
Fœdus proprie est confirmatio alicuius pacti, vel cõuentionis cum animalium occisione, ita quòd ipsi pacisentes trãseant inter diuisiones animaliũ, &c. & sic Deus bis fecit fœdera cum Iudæis, Deuter. 24.c.3.F, & 154.c.1.C
Cum antiquitus timetur fœdus solemniter inter aliquos, fiebant quidam ritus, Iosue to. 2. 186.c.3.F
Vbicunque in tota sacra scriptura dicitur, quòd Israelitæ inierunt fœdus aliquod cum Domino, siue illud esset alicuius præcepti noui, siue antiqui, semper fiebat cęremonia fœderum in occisione animalium, Iosue tomo 2 186.c.4.G
Fœdus dicitur pactum mutuum inter aliquos de amicitia seruanda in æternum, vel de obseruãda subiectione, aut fidelitate, aut similibus, scilicet, de veritate seruanda 1. Reg. to. 2. 45.c.3.K
Fœdus fit tripliciter, vno modo inter æquales, alio modo inter minores, scilicet, quando minores præstant fœdus promittentes se aliquid facturos, & illud confirmant fœdere, maiores autem solã obligationem suscipiunt, nihil promittẽtes. Tertiò fit inter maiores, & minores, solis maioribus præstantibus fœdus, minoribus verò solum suscipientibus obligationem, 2. Reg. to. 2. 45.c.4.H
Quando fœdus feriebatur fiebant antiquitus aliquæ cęremoniæ occisionis animalium, 1. Reg. tomo 2 45.c.4.K
Fœdus cum iniebatur, apud Israelitas occidebatur aliquod animal, 2. Reg. 28.c.1.D
Ioiadas summus sacerdos fecit, vt fieret fœdus inter Deum, & populum propter quinque, 4. Regum 122.c.4.k, & de cęremonijs obseruatis in fœdere, ibidem. 123.c.2.A
In fœdere debebat fieri aliqua cęremonia effusionis sanguinis, & super vtrunque facientem fœdus, effundebatur, vt vterque obligatus videretur, 4. Regum. 229.c.3.F
De cęremonijs, quæ fiebant in fœdere, 4. Regum 230.c.1.C
De fœdere, quod fecit iosias rex Iuda cum populo de seruanda lege, 4. Reg. 228.c.4.I
In fœdere semper est obligatio, & promissio. & tamẽ interdum est promissio ex vna parte, & interdũ ex vtraque, vt ostenditur 2. Parali. 204.c.3.F
In fœdere obseruabantur quinque cęremonię, quę referuntur, 2. Paralip. 204.c.3.G
Fœdus inuentum est, apud antiquos, post iuramentũ, 2. Paralip. 204.c.4.K
Noua fœdera cum Deo multoties faciebant Israelitæ, & proficiebant ad multa, 2. Paral. 205.c.2.B Similiter eriam erat consuetudo apud eos sępe facere fœdus cum Domino super diuersis rebus obseruandis, & iterdum super eadem, 2. Paralipom. 205.c.3.G
Non erant prohibita fœdera Iudæis cum omnibus Gentilibus, sed solum cum Chananęis, 2. Parali, 212.c.3.F

Fel.

Aquilæ est multum medecinale, Leuit. 108 c.1.A. Similiter, & fel accipitris ibidẽ. Similiter, & fel mustellę, ibidem. 110.c.4.F

Fœlix.

Fuisse fœlicem magnum genus infortunii est in omni aduersitate fortunę, vt dicit Boetius, 2. de Consolatione, Prosa. 4. Leuit. 311.c.3.G, Matthæi tomo 7 101.c.4.F
Libentius dicit homo fœlicia de se, quàm tristia, Matthęi tomo 5 187.c.4.k
Fęlices iuxta opinionem Aristotelis si viuentes sint, parua fortuna aut infortunio non mouentur magna, & si mortui sint fœlicitas eorum non mutatur ex parua fortuna, vel infortunio, bene famẽ ex magna, &c. Et tantum modo his, qui parum post obitum suum eorum amicis acciderunt, &c. De Statu animarum. 2.c.1.E
Fœlix martyr apparuit visibiliter ciuibus Nolanis, cum obsiderentur a Barbaris, vt refert Augustinus in lib. de Agenda cura pro mortuis, Matthęi tomo 7 271.c.1.D

Fœlicitas.

Fęlicitatem non cõsistere in aliquo, de bonis, quibus in pręsenti vita fruimur, ostendit Deus in morte calamitosa omniũ illorum, qui in huiusmodi bonis reliquos excelluerunt, 2. Reg. 11.c.3.G
Antiquitus creditum est fęlicitatem consistere, in multitudine prolis, Mat. to. 6. 290.c.4.G
Fęlicitatis definitio, de qua. 1. Ethico. scilicet, quod est operatio secundum perfectam virtutem, intelligenda est de fęlicitate imperfecta, quæ in pręsenti haberi potest Matthęi tomo 2 23.c.3.F
Fęlicitas est operatio secundum optimam virtutem in vita perfecta 2. Ethico. De statu animarum. 2.c.2.C
Fœlicitas est humanæ vitæ finis, Matthæi tomo 6 71.c.2.C

Femen.

Est pars cruris coniuncta vasi genitali, siue in masculo siue in fœmina, & vocatur alio nomine femur, vnde femoralia dicũtur, Exo. tomo 2 72.c.3.F

Fœminalia.

De Fœminalibus, vide in dictione femoralia.

Fœmina.

Quod fœmina fuerit materialiter formata de viro, congruit multis rationibus, Gen. 9.c.1.D
Quatuor tantum fœminarum propria nomina ante diluuium habentur in sacris litteris, Eua, Sella, Ada,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Ada & Noema, quæ fuit inuentrix omnis generis lanificii, & hæc filia fuit Lamech, & soror Tubalcayn. Gen. 29.c.1.E

In potestate viri, & fœminæ est custodire virginitatem, Matthei tomo 5 115.c.1.E

Fœmina est secundum naturam, minoris perfectionis masculo: si enim eiusdem perfectionis in natura esset cum vito, impossibilis, esset generatio per commixtionem eorum &c. Gen. 132.c.2.E

Ex fœmina quare non fuerit vir, sed bene è contra assignantur causę, Gen. 141.c.3.E

Fœminam formari ex viro fuit conueniens propter honorem generis humani, Gen. 143.c.4.F

Fœmina intenta est a natura capiendo naturam pro Deo, qui naturam instituit, &c. Sed accipiendo naturam, vt est aliquid creatum, & vniuersale agens, scilicet, pro intelligentijs, sic etiam fœmina est intenta a natura. si vero accipiatur natura pro virtute particulari operante circa aliquid in semine ad formandum fœtum, sic fœmina non est intenta a natura, sed masculus &c. Gen. 237.c.1.C

Fœmina, & vir sexu differunt, & non specie, Matthæi tomo 6 120.c.3.H

Fœmina semper in omnibus communicationibus subdita est, Gen. 232.c.3.H

In multis fœmina subiecta viro nunc est, in quibus nō fuisset in statu innocentię, Gen. 233.c.1.A

Fœmina non est incontinens, Gen. 144.c.3.F

Fœmina dicitur masculus occasionatus, quia scilicet, erat masculus per intentionem, & fuit fœmina per accidens, eupeiens in operatione, &c. Genes. 237.c.1.E, Matthæi to.6. 120.c.2.A, & 152.c.1.E

Fœminam intendit sola natura vniuersalis, nō per se, sed inquantum confert ad perpetuationem masculi, sicut corruptio intenditur propter generationem, Gen. 237.c.1.C 2.D.3.H

Quo gradu vir, & fœmina distent. Matthæi tomo 6 120.c.3.H

Fœminas recipere dona a viris, malum signum est, iuxta illud. Quæ recipit dona fœmina nulla bona, Genesim. 290.c.3.I

Cum fœmina contendere vilis animi est, Exo. tomo 1 13.c.2.E

Contra fœminas viros pugnare, quare verecundum sit Exo. tomo 1 216.c.3.H

Quid ministret fœmina in generatione, Matthæi tomo 6 152.c.1.A

In fœmina non est vis sufficiens actiua ad formandū, & organizandum corpus, vt sequatur anima in semine, tamen viri est virtus sufficiens, & ideo cum illud semen fuerit commixtum materiæ ex fœmina perducit illam ad perfectionem organizando, & formando fœtum, & habet vim actiuā, & nō materię &c Leuit. 115.c.3.F

Fœmina non sunt proprie partes politiarum, Nume. tomo 1 5.c.1.B

Fœminæ non sunt aptæ ad bellum, &c. Num. tomo 1 5.c.1.E

Quod fœminę non possunt esse sacerdotes, ex sola institutione est, Num. tomo 1 35.c.2.B

Nulli fœminę concessus est status prælationis, tam in veteri testamento quàm in nouo Nume. tomo 1 67.c.1.A

Fœmina in nulla politia habuit potestatem repudiandi virum, Iudicum. 149.c.1.A

Fœmina apud Græcos vendi poterat pro ferro, Deut. 170.c.3.G

Fœminę naturaliter non concipiunt, neque pariunt, nisi a viris cognitæ fuerint, Matthæi tomo 6 163.c.4.I

Fœminæ, apud Hebræos, non succedebant in bonis immobilibus, nisi cum quis moreretur nullos habens filios, Num. 27. Ruth. 264.c.4.I

Maiora sunt in fœminis quæcunque desideria passionalia, quàm in viris, & hoc propter minorem resistentiam ex defectu iudicij, nam est in eis fantasia debiliter fixa, cum vix habeant opinionem vniuersalem, & quasi non sint proprie incontinentes, sicut nec bestiæ 7. Ethico. & sic facilius & durius inclinantur ad quodcumque malū, &c. 4. Regum 117.c.3.F

Fœmina formata est a Deo talis vt viro esset minor secundum naturalem dignitatem, non tamen formata est ancilla, neque ad seruiendum, Genes. 145.c.2.B

Quod semel est fœmina non potest effici masculus, Gen. 236.c.3.G

Fœminæ in suo sexu in paradiso remanebunt, Genes. 236.c.3.H, & 237.c.1.B

Fœminæ per se nunquā principantur uiris, nisi per accidens Gen 144.c.3.K

Fœminæ regnandi cupidę 4 Reg. 117.c.4.H

Mulieres maxime mouentur a passionibus, & efficiuntur incontinentes 4. Reg. 117.c.4.F

Fœminis filiabus Leuitarum, qui erant cantores, licebat in templo cantare coram Domino, 1. Paralip. 292.c.2.B

Fœmina creata est, vel formata ad procreationē prolis Matthæi tomo 2 140.c.4.H

Fœmina non debet consentire viro volenti eam cognoscere in vase non consueto, immo debet viragere omnino, quia est peccatum mortale, & valde detestabile, & contra naturam, Matthæi tomo 2 173.c.1.A

Fœmina seipsam corrumpens peccat peccato mollicei, & cum corrumpitur ab alia muliere facto organo artificiali simili organo virili, similiter & illud peccatum est valde graue, quia prouenit ex superabundanti iniquitate, Matthæi tomo 2 176.c.1.E

Fœmina non producitur a natura ex defectu materiæ ad formandum vas genitale, vt aliqui imperiti dicunt, Matthæi tomo 6 120.c.2.C, Sed ex defectu materiæ formabilis, vt alii dicunt, vel quod verius est ex defectu, & impotentia virtutis formatiuæ, ibidem.

Fœmina, & vir non differunt specie, sed sexu; nec sexus est Genitale mari-, & fœminę, quia ista sunt signa maris, & fœminæ, non tamen sunt ipsa per quæ differunt, Matthæi tomo 6 120.c.3.H

Fœmina potest dimittere virum quo ad thorum, & quo ad cohabitationem, si ille fuerit sodomita, & hoc videtur Hiero. innuere, vt habetur 42.q.7.cap. omnes. Idem si vir se polluerit per mollitiem, vt quidā dicunt, Glo. tñ super 32.q.7.c.omnis. dicit, q̄ non pōt mulier dimittere virum propter aliquod illorum criminum nisi tantum propter fornicationem. Et si vir vellet cognoscere fœminam per vas inconsuetum, & non posset se defendere a viro inferente vim, tunc potest recedere a viro. Sicut dicitur de coniugibus infidelibus, si alter eorum conuertatur ad fidem, & non alter, q̄ licet fideli manere cum infideli in matrimonio si vult cohabitare sine offensa Dei, si vero non, tunc debet recedere ab eo, vt innuitur. 1 Corin. 7. & extra de diuortijs. ea gaudemus, Mat. to. 2. 176.c.3.K

Fœminæ a viris quando cognoscendæ, Leuiticō 119.c.4.F

Masculus perfectior est quàm fœmina, Matthęi tomo 5 79.c.3.I

Fœminę

Fœminę impatientes, & ad murmurandum faciles, Iosue tomo 1 91.c.1.D

Fœmina, licet non sit de intentione naturæ particularis, est tamen de intentione naturæ vniuersalis, vocatur natura particularis ipsa vis infita rebus, & natura vniuersalis vocatur non solus Deus, secundū veritatem, sed etiam secundum Philosophos intelligentia, quæ præest rebus corporeis in moribus suis naturalibus dirigendo eas, &c. Matth. to. 6. 120.c.2.A, & Gen. 237.c.1.C

Quare Deus masculum, & fœminam creauerit, Matthæi tomo 5 80.c.4.K

Fœminæ quomodo a peccato originali mundarentur in legi Moysi, & quomodo melius erat illis, quo ad hoc quàm masculis, Para. 105.c.3.G

Femur. Aliquando capitur in veter. testa. pro arcto dextro, vt Nume. 6. dicitur, sicut pectusculum, quod separari iussum est, & femur Nu. tomo 1. 76.c.2.C, Et aliquando capitur pro vētre, & interdum pro crure, ibidem. 65.c.2.A

Natiuitatis principij est in femore, Exo. to. 1. 3. c. 4. K

Femur pars superior est cruris circa vasa genitalia, Gen. 287.c.4.F

Sub femore Abrahæ ponere manum, non aliud erat, quàm quòd seruus eius poneret manū super aliquod sedile, & Abraham poneret femur suum, sic nates super manum sedendo, Genes. 24. Genes. 287.c.4.F

Femoralia. Femoralia adinuenit Semiramis regina Niniuæ, Gen. 50.c.2.E, Exo. tomo 1. 202.c.3.H. Ex. to. 2. 72.c.1.C

Feminalia dicuntur a feminibus, & non fœminis, Exo. tomo 2 207.c.1.E

Feminalia, quibus vtebantur sacerdotes ad ministrādum, erant de numero vestium sacrarum, Exo. tomo 2. 27.c.1.C, & 207.c.2.B, Et nullus sacerdos poterat sine illis ministrare, Leu. 156.c.2.D, & Ex. tomo 1 202.c.3.I

Sine feminalibus nullus ministrabat ex antiqua consuetudine in ecclesia Christi, Exo. tom. 2. 72.c.1.C & Exo. to. 1. 202.c.3.I

Verior est opinio dicentium, quòd Christus non resurrexit cum feminalibus, seu femoralibus, quā oppositā, & dicendum, quòd quando apparuit discipulis, vel aliis occultauit vasa genitalia magno quodam splendore, Parado. 83.c.2.D, Et probabilius videtur, quòd femoralia Christi non mansерunt eum aliis linteaminibus in sepulchro, ibidē.

Sacerdos accidens ad altare sine femoralibus moriebatur, Leuit. 201.c.2.E

Fœnerari. Solum importat mutuare, seu accommodare, nec est idem dictu, Nom fœneraberis, & Non fœneraberis ad vsuram, Deuteronom. 123.c.3.K, Matthæi tomo 7 44.c.1.A

Fenestra. De fenestra, quæ erat in arca Noe, referuntur opiniones, quibus dimissis, dicendum est, quòd erat ostiolum in parte superioris mansiunculæ, in qua manebant homines, & illa erat illita bitumine, sed taliter facta erat, quòd si impelleretur a parte interiore aperiretur, sed non poterat redire prior compago bitumenis, nec erat necessaria, quia fenestra erat clausa ne intrarent pluuiæ de cœlo cadentes, cum aūt aperta fuit iā nō pluebat, nec aquæ inferiores accedebant ad locū fenestrę. Et per illā nulla lux intrabat, quia tantū facta fuerat ad emittendum coruum, & columbam, & fortè interius, erant aliqui lapides, carbunculi fulgentes, vel multę fenestrę cristalinæ ad mansiones diuersas, de quibus non fit mentio in litera, Gen. 37.c.3.k

Fenestrę non sunt in cęlo, Parado. 124.c.4.F

Fœnum. Quid per fœnum lignum, & stipulam significet Apostolus, Matthæi tomo 7 245.c.2.E

Feria. Omnium feriarum, & festorum catalogus ponitur Leuiti. 23. Exodi tomo 1 74.c.1.C

Ferię quare dicantur sanctæ Leui. 23. Leui. 256.c.2.B

Quòd sint feriæ, idest, tempus ad colendum Deum de iurę naturę est, sed quę debeant esse vel quantę, vel an multum frequentatę, vel ratę, non constat, sed hoc debet esse ex determinatione legislatoris. Leui. 255.c.4.F

Ecclesia vocat omnes dies non vacatiuos ferias propter duo. Primò, quia omni die a vitiis cessandum est. Secundò quia quātum ad officia ecclesiastica, & ministros ecclesię omnes dies dicuntur feriæ cum ibi ab omnibus occupationibus cessandum sit, & solū diuino cultui vacandū, Leui. 256.c.4.K

Ferię legitimæ vocantur, secunda, quarta, & sexta, feriæ cuiuslibet hebdomadę, de consecra. distinct. 3. cad. ieiunia. & 82. distin. cap. presbyter Matthæi tomo 2 226.c.4.I

Fermentum. Nunquam apponebatur in sacrificiis, Leui. 2. Exo. tomo 2. 90.c.1.E, Vt per hoc Israelitæ semp recordarent exitus de Aegypto, in quo comederant panes nō fermentatos, &c. Leui. 19.c.4.I, Et p̄p tropologiā, quia fermentū significat peccati corruptionē. 1. Corinthio. 5. Modicum fermentum corrumpit totā massam. Corruptionē verò peccatorū longe abesse vult Deus a sacrificiis suis, ibi. 20.c.1.D

De fermento Pharisęorum, & Sadducęorum, Matthæi tomo 4 158.c.4.G

Fermentum aliquando significat fidem, aliquando malam doctrinam, Mat. to. 4. 158.c.2.C

Fermentum capitur multipliciter, Matthæi tomo 4 158.c.2.C

Fermentum dicitur nunc lex Moysi, quæ tamen suo tempore non fuit fermentum, Matthæi tomo 4 158.c.4.F

Fermentum appellatur praua doctrina, quæ consistit tam in verbis quàm in conuersione, Matthæi tomo 4 158.c.4.F

Fermentatum. Qui fermentatum comedebat decima quarta luna, primæ mensis ad vesperam, merebat mortem, sicut si comederet in aliqua septem dierum Azimorum, Exo. tomo 1 80.c.2.B

Quòd fermentatum non deberet esse in domibus Hebræorum decima quarta luna ad vesperam, duplex assignatur ratio, prima quia ista comestio Azymorum significabat comestionem Israelitarum, quę fuit in exitu de Aegypto, qui nihil habuerunt secum de pane fermentato, &c. Altera quia Deus volebat, quòd nullo modo Iudæi transgrederentur hoc præceptum, &c. Exo. to. 1. 87.c.3.F

Omne fermentatum eiiciebant Iudæi de domibus suis decima quarta luna ante Meridiem, dantes illud bestiis &c. Defen. 16.c.3.G

Fertilitas. Fertilitatis duplex est causa, scilicet, bona terræ cultura, & bona seminatio, & oppositā istorum sunt causa sterilitatis, Gen. 365.c.4.k

Ferrum. Ferri, & calybis inuentor fuit Tubalcain filius Iamech, & faber in cuncta opera æris, & ferri, Gen. 29.c.1.C

Quare in sacrificiis non apponeretur Ferrum, Exo. tomo 2 17.c.1.C

Universidad de Deusto Biblioteca

Ferrum quomodo esset necessarium ad vsus quotidia nos sanctuarii, Exo. tomo 2 50.c.1.C
Ferrum generatur ex terra admixta sulfuri, Nume. tomo 2 23.c.3.k
Ferrum fuit necessarium in templo Salomonis ad aliquam administrationem non sacram, & ad multas alias necessitates templi. 1. Paral. 336.c.1.A
In ferro ignito non manent duo corpora simul, &c. Matthæi tomo 4 247.c.4.G
In ferro ignito, aut qualibet re ignita, non est ignis simul cum corpore ferri, Matthę. tomo 7. 121.c.4.F nec est aliquid de igne in eo, ibidem 122.c.3.F, & c.2.C, Sed ibi sunt calor, & ignitio non tamen est corpus ignis, ibidem.

Feruor. De feruore Christi circa prędicationē, & doctrinam, Mat. to. 5. 240.c.1.D

Festum, vel festiuitas. Tribus Festiuitatibus omnes masculi Hebræi veniebant in sanctuarium. Exo. 23. & 24. & Deu. 16. & aliquid ferebant ad offerendum Domino &c. Geneſis, 71.c.2.E
In festis mandabat Deus Hebræis, vt comederēt lautius, quia carnales erant ad colendum Deum, patet Deut. 12. Exo. tomo 1 73.c.2.A
Qui in festis diebus ambulat vnam leucam aut duas ad venationem, aut in ea morari per maiorem partem diei, crederem mortaliter peccare, ait autor, sed manifestum est peccatum si iter faciat ad expedienda negocia, similiter si in vrbe velit negotiari, nisi circa aliqua valde parua, aut leuia, q̄ quietem festi non impediat, peccatum mortale videtur, nisi sit in pia causa, &c. Exo. to. 1. 82.c.3.G
Qui die festo ratiocinia, & computum facit, peccat: nisi fiat breuiter, vel duobus, vt aiunt, verbis, Exo. tomo 1 82.c.4.H
Qui in die festo pietatis causa docet, non agit opus seruile, non licet tamen tota die vacare doctrinæ, similiter nec studere, Exo. to. 1. 82.c.4.I
Festus dies principaliter inuentus est ad vacandum Deo, magis quàm necessitatibus proximorum, nisi talis sit pietas circa proximum, quæ cōmode dilatari non possit, &c. Exo. tomo 1 82.c.4.K
Qui in diebus festis cantat, quando peccet, & quando non similiter, & prębendatus alicuius ecclesiæ, Exo. tomo 1 83.c.1.C
In diebus festis quomodo sit licitum parare cibos, & quomodo non, Exo. tomo 1 83.c.2.C
Qui in die festo cantat missam, aut recitat solum pro pecuniis, quod dupliciter contingere potest, vtroque modo est Symonia, vno modo implicite, & alio modo clare, non tamen totaliter frangit festiuitatem, Exo. tomo 1 83.c.4.G
Aduocati sunt pure mercenarii, & ideo in die festo non possunt licite condere libellos suos aut cetera clientulorum suorum munimenta, secus si agerēt causam pro miserabilibus personis: aut pro causis valde piis, vt ecclesiarum, hospitalium, vel monasteriorum &c. & hoc si gratis pro Deo faciant, &c. Exo. tomo 1 83.c.4.k
In diebus festis non possunt actus iudicandi licite fieri, vt patet extra de feriis. c. omnes dies, & per totū titulum, & hoc propter duo, &c. Exodi tomo 1 84.c.1.A
Itinerantes in diebus festis in peregrinatione ad aliquā ecclesiam, quomodo excusentur a peccato, & quomodo non, Exo. tomo 1 84.c.4.k
Opera manualia, vel potentiæ executiuæ facta in festo, quæ sint peccata, & q̄ nō Exo. to. 1. 85.c.1.&2
De pulsantibus instrumenta musica in diebus festis, an peccent, vel non, Exo. to. 1. 85.c.2.A
Die festo an studere possint prędicatores, Exo. to. 1 83.c.1.A
Omnis artifex, qui operatur in die festo, & sibi soli prodest in sic operando, mortaliter peccat, & festiuitatem soluit, nisi forte id quod facit valde modicum sit, &c. Exo. tomo 1 85.c.2.E
In diebus festis quare prohibitum sit facere nūdinas, & forū, vt patet extra de feriis. c. omnes dies, &c. Exo. tomo 1 85.c.3.I
In diebus festis non debent iudicari causæ nec iramenta solemnia debent fieri, nisi pro pace tenenda, aut componendis treguis, causæ etiam ciuiles, siue pecuniariæ iudicari non debent, & si iudicentur, processus factus in illis, est nullus, vt patet extra de feriis in. c. constitutus, nisi sint causæ personarū miserabilium, in quibus non tenetur rigor iuris, Exo. tomo 1 85.c.3.I
Diebus festis, & maxime dominicis, non debet vendi vinum ante missam expletam, &c. Exo. tomo 1 85.c.4.F
De vēditione panis in diebus festis, Ex. to. 1. 85.c.4.G
Quòd in diebus festis carnes non venderentur valde licitum esset, sed standum est consuetudini, Exodi tomo 1 85.c.4.K
Legere, docere, aduocare quomodo sint opera seruilia die festo prohibita, Exo. to. 1. 82.c.4.G
Scribentes in diebus festiuis, qui peccent, & qui non, Exo. tomo 1 85.c.4.K
De molendinis an molere debeant diebus festiuis, & de transuehentibus alios per flumina in brachiis, & de fodientibus, & arantibus, & de ædificantibus pontes, & muros &c. Exo. to. 1. 86.c.1.A
In festorum obseruationibus maior strictio fuit in veteri testamen. quàm in nouo, sed quare, sic Exo. tomo 1 171.4.F
Tria festa principalia habebant Iudęi, scilicet, Azymorum, Pentecostes, & tabernaculorum, siue scenophegiæ, quæ dicebantur principalia quia in illis, quædam fiebant, quę non in aliis. primo quia omnes viri ascendebant ad locum tabernaculi, vt patet, Exodi 23. & Deuteronom. 16. Secundum erat oblationes, quia in festo Azymorum offerebatur manipulus messis ordeacæ, & adolebatur coram Domino, vt patet Leuitico. 23. &c. Tertium erat multitudo sacrificiorum, vt patet Numer. 28. & 29. primum festum incipiebat celebrari 15. mensis primi, & durabat vsque ad 21. diem inclusiue eiusdem mensis. Secundum fiebat die quinquagesimo post festum Azymorum, Leuitico. 23. & Deuteronom. 16. tertium fiebat decimaquinta mensis septimi, & durabat vsque ad vigesimum primum eiusdem mensis, Exodi tomo 1 258.c.3.K
In festo Azymorum septem diebus comedebant Azyma, & prima dies, & septima obseruabatur, vt patet, Exo. 12. & 23. & Leu. 23. Exo. tomo 1 258.c.4.H
Festum Pentecostes erat minoris obseruationis, quàm aliæ duæ festiuitates apud Hebræos, quia solum vna die durabat, vt patet Deuteronom. 16. & in isto festo fiebat oblatio de panibus nouis, Leuit. 23. & fiebat hoc festum in memoriam legis datę quinquaginta diebus ab exitu de Aegypto, Exo. tomo 1 259.c.1.B
Festum tabernaculorum fiebat in locis patentibus extra domos, vel in solariis aut de tectis domibus, ad significandum, quòd in deserto Dominus fecit eos habitare in domibus arborum, Leuit. 23. Exo. tomo 1 259.c.2.B
Festa celebranda a Iudæis ex præcepto Domini, sunt sabbathum, sabbathum, Pascha Azymorum, festum Pentecostes, festum Clangoris, dies propitiationis, festum tabernaculorum. Alia vero festa. scilicet, festum Mardochæi. Festum purificationis factæ a Machabæis sunt postea addita ab Hebræis ex deuotione, propter aliqua facta notabilia, Exo. tomo 1. 259.c.3.k, Exo. tomo 2 175.c.2.C
Festum clangoris celebrabatur prima die Septembris, & festum propitiationis decima die, & festum tabernaculorum decima quinta die eiusdem mensis, Exo. tomo 2 279.c.4.F
In festo tabernaculorum congregabatur totus populus, & ab eis colligebantur pecuniæ pro expensis sacrificiorum, Leuit. 23. & Num. 29. Exo. tomo 1 279.c.4.k
Festiuitas dicitur esse maior, cum maiorem lætitiam designat, & cum maiore colentium gaudio celebratio fit, &c. Exodi tomo 2. 62 c.3.K
Sola festiuitas Pentecostes fiebat per computationem hebdomadarum, & durabat vna die tantum, Exo. tomo 2 178.c.1.C
In tribus tantum festiuitatibus ascendere debebat quilibet Israelita ad locum sanctuarii, scilicet, in Martio, Maio, & Septembri, & hoc fiebat primo ad augmentandum, & radicandum cultum fidelium Hebræorum, secundo vt totus populus Deo præstaret obsequium offerendo aliquid in sacrificiis, tertium vt viderētur pertinere omnes ad vnū Deum, & in festiuitate tabernaculorum quilibet offerebat aliquid ad expensas sacrificiorum, vt patet Nume. 29. Exodi tomo 2. 178.c.3.I, Sed quęstio est de his, qui erant in partibus nimis distantibus a. S. quia si illi deberent ter venire in anno ad locum Sanctuarii, multa magna inconuenientia sequerentur, quæ vt euitarent dixerunt multi Hebræorum, quòd ista lex Exo. 34. de comparendo tribus temporibus anni, solum ponebatur pro illis, qui erāt propinqui sanctuario, qui sine magni laboris, & temporis perditione venire possent, & cum illis, qui distabant multum, dispensabatur, vt solum venirent semel, scilicet, in festo Azymorum, &c. ibidem. 179.c.1. D, Et ista ponitur tenenda est, ipsam aliquo modo restringendo, scilicet, quòd bis quolibet anno ascendebant, qui erant in partibus distantibus, scilicet, in festo azymorum, & tabernaculorum, aut si dicatur, quòd solum semel, est dicere necesse, quòd non erat in festo Azymorum, sed in festo tabernaculorum, vel quòd in quibusdam annis semel, scilicet, in festo azymorum, & in aliis bis, scilicet, in festo azymorum, & tabernaculorum, in anno septimo remissionis cogebantur omnes Israelitæ ascēdere in locum Sanctuarii, in festo tabernaculorum, quia conueniebant tunc omnes, & legebatur coram eis lib. Deuteronom. vt patet, Deuteronom. 31. Exodi tomo 2. 179.c.3.F, Et ad istas solemnitates soli masculi obligabantur ascendere, & non mulieres, ibidem. Et non omnes masculi obligabantur, sed solum illi, qui ascendere per se poterant; & essent compotes rationis, ibidem. c.4.H Alii Hebræi dicunt aliter, scilicet, quòd Hebræi, qui erant propinqui loco Sanctuarii, ter quolibet anno veniebant, & qui erant valde distantes. 3. tantum quoque anno veniebāt ter. Sed istorū opinio tanquā falsa repellit, ib. 179.c.D, Et ista obligatio eōdē ter in anno ad locū Sactuarii incepit tpe, quo collocatū est tabernaculū a Iosue in Silo, vt patet Iosue. 18. Et tunc, cùm veniebant ad locum Sanctuarii, hostes non aggrediebantur loca illa deserta viris, ad occupandum, & prędandū ea, & hoc fiebat, quia Deus immittebat terrorem in corda hostium, vel quia, volūtatem illorum ad alia distrahebat, &c. ibidem. 180.c.2.C
Tria festa, quæ præcepit Deus Moysi, vt obseruarent pręter sabbathum, s. festa Azymorum, Pētecostes, & scenophegię de quib⁹ Leu. 23. Nu. 28. & 29. nō debebant obseruare Hebræi, quousque intrarēt in terram Chanaā, vt patet ex forma ipsorum mandatorum, &c. Exo. tomo 2 190.c.4.I
Aliqua festa dicuntur esse magna dupliciter, vno modo, quia in illis magna vtilitas prouenit colentibus illa, vel quia sunt magnæ exultationis, etiam si nullum bonum proueniat colentibus. Primo festum Expiationis erat maximum inter Iudæos, Secūdo magna festa erant dies Azymorū, Pētecostes, Tabernaculorū. Sic ēt est in festis noui testamenti vt dies Parasceues. Exēplū secūdi dies natalis, Dñi, Resurrectionis, & Ascensionis, Leui. 157.c.2.A
Festiuitates nullas instituit Christus in nouo testa. cū tamen in veteri testamēto multæ essent institutæ, cuius assignatur causa, Leui. 256.c.1.B
Quòd plures festiuitates sint in nouo testa. quàm in veteri, assignatur causa duplex, Leui. 256.c.1.C
Festum Enceniorum institutum fuit a Iudęis, & dicitur sic, idest, re nouationis templi reędificati, sub Zorobabel, de quo Ioa. 10. Facta sunt encenia Ierosolymis, &c. scilicet, in mense Decembris. Erat & aliud festum, scilicet, dies Sortium, quando Iudæi occiderunt oēs aduersarios suos sub rege Assuero, agēte hoc Mardochęo, de quo Esther. 19. Et istud celebratur die decima quinta mensis Adar, qui est mensis duodecimus, & semp est p triginta dies ante solemnitatē Azymorū, & vocat apud Iudęos, festū Mardochęi. Aliud festū instituerunt Iudæi, quod dicebat festū purificationis templi qñ Iudas Machabęus, & qui cū eo erāt, purificauerunt templum, quod Gentiles polluerant. Et hoc celebrabāt vigesima die mēsis Octobris, q apud Hebręos Casleu dicit, de quo 2. Machab. 1. Erat & aliud festū quod ēt ipsi Iudæi instituerunt, s. festū de Igne, quando venientibus de captiuitate Babylonica inuenerunt ignem altaris per 70. annos in puteo latentem, & in aquam crassam conuersum, &c. de quo 2. Macha. 1. Leui. 256.c.1.E
Festiuitates, vel feriæ instituę sunt a Deo in deserto, & in nō fuerūt penitus obseruatę prout inbent scripturæ, Leui. 23. s. cū cęremoniis, & sacrificiis. De sabbatho tñ, quòd ad vacationē cōstat seruatū fuisse in deserto Ex. 16. circa collectionē manna, & Nu. 15. vbi habet de lapidatione hominis, qui colligebat ligna in sabbatho. De aliis festiuitatibus, quo ad vacationē ab operibus, nō sic cōstat. Phase festiuitas quo ad omnes suas cęremonias celebrata est in monte Sinai, sed postea non constat, cum steterūt in deserto, &c. Leui, 256.c.2.E
Festiuitates solum ordinatę sunt ad Dei cultum, &c. Leuit. 258.c.2.C
Festiuitates, quas Deus Iudæis præcepit obseruare, institutæ sunt ad cultum Dei, & certis temporibus in memoriā beneficiorum collatorum illis a Deo, vt ardentius ad illius cultum accenderentur, &c. Leuit. 258.c.2.D
Festum phase erat primum inter omnia festa Iudęorum, & quantum ad tempus, & quantum ad cęremonias, Leui. 258.c.3.I
Festa dicunt maiora vel minora postquam instituta sunt ex voluntate legislatoris, s.m, q̄ maiores vel minores cęremonias obseruationis habent, similiter ex causa maioris, vel minoris obseruationis in vet. testa.

Universidad de Deusto
Biblioteca

testa. & significatione beneficiorum, vel rerum gestarum temporibus illis, & ponuntur exempla. Leui. 258.c.4 G
Festum clangoris, vt dicunt Iudæi, fiebat in memoriã liberationis Isaac ab occisione, quę cõmutata est in occisionem arietis, Leui. 260.c.2.C
Festum tabernaculorum institutum est, vt Hebræi recordarentur se habitasse in vmbraculis quando erant in deserto, & Deus adduxit illos ab illis vmbraculis, Leuiti. 260.c.2.B
Festum propitiationis erat æqualis obseruationis cũ sabbatho, & per consequens maioris quàm alia festa cuius assignatur causa, Leui. 260.c.2.C
In festo Clangoris clangebant buccinis in Synagogis, & faciebant magnam solemnitatẽ, & clãgebãt buccinis corneis, & non Metallinis, vt per buccinã corneã esset memoria arietis immolati pro Isaac, & appellatur hoc festũ apud Iudęos, festũ Cornu. Et in hoc festo tria erant, s. vacatio a laboribus, pulsatio in cornibus, & oblatio in animalib⁹, & erat tãtũ vna dies. In Neomeniis clãgebant buccinis argenteis, & in hoc festo offerebantẽ, prout erat festũ Clangoris, & nõ calendarũ, quæ in eadem die concurrebant, s. prima die mensis septimi, vnus vitulus, & aries vnus, & agni immaculati septem cum suis libamentis, & hircus pro peccato. Et prout erat festum Calendarum offerebantur, sicut in omnibus Calendis, & Neomeniis, duo vituli in holocaustum, & vnus aries, & agni anniculi septem, & hircus pro peccato cum suis libamentis, Leui. 267.c.3.F
Festũ clangoris nũc celebrat a Iudęis, sm aliquas cęremonias, non ĩ secundũ oẽs, sicut & cetere festiuitates, cuius assignatur causa, Leui. 168 c.4.K
In festo Calendarum, quæ sacrificia offerrentur, Leuitico. 267.c.3.F
Festum propitiationis dicebatur, quia in illo propiciabatur Deus Iudæis: dicebatur etiam expiationis respectu Iudæorum, quia expiabantur, & purgabantur a sordibus peccatorum, Leui. 269.c.3.F, In hoc festo non parabantur cibi, quia nihil comedebant Iudæi in illo, neque bibebant, & ideo erat dies magnæ afflictionis, nec aliquod gaudium admittebant, sed orationi, & labori vacabant, Leuitico. 269.c.3.I, Et erat istud festum in die decima mensis septimi, ideſt, in die decima septimæ lunationis, ibidem. & in isto festo erant duplicia sacrificia, quædam, quæ pertinebant ad expiationem, & alia ad solemnitatem, & non ad lamẽtum, vel expiationẽ, & ad hoc offerebãtur vitulus, vnus, aries vnus, & agni anniculi septem cum suis libamẽtis solitis, & hircus pro peccato, prout habetur, Nume. 29. Leuitico. 270.c.1.A, Et dicunt Iudęi, quòd in hac die propitiationis erant quinque opera prohibita, scilicet, comedere: nam non comedebant tota illa die, vsque ad crepusculum in apparitione, astrorum, & sic adminus abstinebant a cibo per viginti quatuor horas. Leui. 23. secundo abstinebant a potu per totidem horas. Tertio ab vxoribus. Quarto a balneis. Quinto a calciamentis. Et ista nũc obseruãt Iudęi, & habẽt in institutis suis, Leui. 270.c.1.B, Et tenebantẽ Iudęi existẽtes extra terrã pmissionis celebrare festiuitatẽ istã, vacãdo a laboribus, & affligẽdo aĩas suas, ibi. 270.c.3.k
Festa oĩa celebrant Iudęi a Solis Occasu vsque ad Solis Occasum quo ad vacationẽ a labore, & ab hoc accepit ecclesia modos obseruationis festorũ suorũ, vt hẽ extra de feriis ca. 1. & 2. cũ iubentẽ oẽs dies festos a vespero in vesperũ custodiri, quãquàm ecclesia incipiat a celebratione vesperorũ vsq; ad secundos vesperos, Leui. 271.c.1.B
In festo tabernaculorum, ꝙ incipiebat a quinta decima mensis septimi, & durabat per octo dies, in primo autem, & octauo fiebat cessatio a laboribus, & ceteri sex dies erant de solemnitate, quo ad sacrificia, & quo ad mãsionẽ in tabernaculis, vt patet Leui. 23. & Nu. 29. Et de constructione tabernaculorũ, Leui. 271.c.2.E, De sacrificiis, quę fiebant in istis diebus huius festi habetur distincte, Nume. 29. Et vocatur istud festum alio modo, scilicet, scenophegia, ideſt, comestio in loco publico, a cenon quod est commune, & phegia quod est comedere, quia Iudęi comedebant sub ramis arborum, Et octauus dies non erat huius festi neque in illo manebant sub tabernaculis, sed pertinebat ad cętum, & collectas, quia in illo die colligebãtur a toto Israel pecunię pro Sanctuario, ibidem, 271.c.3.k. Et istud festum nunquam fuit obseruatum in deserto, vt probatur ibidem.
Inter festiuitates, & ferias quid inter sit, Leuitico. 355.c.4.F
Omnia festa, quæ Deus instituit seruãda a Iudęis, fiebãt ad recordationẽ rerum pręteritarum pręter festum propitiationis, quod fiebat ad remissionem peccatorum, &c. Leui. 271.c.4 G
Festum phase, & Azymorum duæ solemnitates erãt distinctæ secundum dies, & ritus obseruationum, Num. tomo 1 98.c.3.K
Ad tria festa obligabantẽ Iudęi ter in anno se ostendere ad locũ Sanctuarii, vt patet, Exo. 23. & 34. scilicet, in phase, Pentecoste, & festo tabernaculorum, & ex his erant duo dispensabilia, vt dicunt Iudęi, scilicet, festum Pentecostes, & tabernaculorũ, Num. tomo 1 101.c.1.A
Quædam festa erant inter Hebræos, quæ solũ semel in anno contingebant, s. illas. 5. phase, Pentecostes, clãgoris, propitiationis, tabernaculorum, alia vero, quæ sępe, s. sabbathum, & Neomenię, siue Calendæ, Num. tomo 1 102.c.4.H
Festum propitiationis, vel expiationis non celebrauerunt Iudæi tempore, quo durauerunt bella cõtra Chananęos, Num. tomo 2 99.c.1.E
Circa festiuitates Iudęorum tria considerantẽ, quę fiebant in omnibus illis, aut saltem in quibusdam, eorũ, s. vacatio a laboribus, oblatio sacrificiorũ, & quędã speciales cęremonię aliarũ oblationũ, quę non sunt sacrificia, sed quędã exultationes. de primo & 3. hẽ Leui. 23. de secunda habetur, Nu. 28. & 29. & ista duo capitula vocantẽ Cathalogus sacrificiorum, sicut caput. 33. Nu. dẽ Cathalogus mansionũ, & caput. 23. Leuitic. vocatur Cathalogus festiuitatum, & c. 18. Leui. dicitur Cathologus consanguinitatum, & matrimoniorum non contrahendorum, Num. tomo 2 101.c.2.B
Festiuitates Iudęorũ erant duplices, quędã q̃, sępe adueniebãt in anno, quędã quæ semel: quę sępe, erãt sabbathũ, & dies Calendarũ, vel neomeniarũ, erãt vero, quæ semel erant, Num. tomo 2 112.c.2.C
Qui festa credunt esse introducta tantum ad vacandum a laboribus corporis, valde errant, Deutero. 27.c.1.A
Ad tria festa obligabantur viri Israel venire ad locũ, vbi erat Sanctuarium, ter in anno, sed fęmine ex denotione, Deut. 66.c.2.D
Septem festiuitates solennes celebrabant Hebræi, scilicet, sabbathum, Calendas, phase Pentecosten, festum clangoris, festum expiationis, & tabernaculorum. Num. 28. & 29. Iudi. 226.c.3.G
In tribus festis debebãt venire Israelitæ ad locum Sanctuarii, vbicunque ipsi essent, siue in terra Chanaã, siue extra si non essent necessario impediti saltem in festo Paschæ Ruth. 253.c.2. B. 1. Regum tomo 1. 23.c.4 H
Festa Hebræorum, quæ Deus instituit, erant sabbatũ, neomeniæ festum azymorum, pentecostes festum tabernaculorum, festum clangoris, festum expiationis 1 Reg. to. 2. 71. c. 2. A. Sed præter hæc multa alia festa habebant Iudæi; quæ ipsi instituerunt, vt festum enceniorum, festum purificationis templi, festum diei Mardochæi &c. licebat enim eis festa augmentare 1. Reg. to. 2. 71.c.3.F
In nulla festiuitate Iudęorum obligabantur mulieres venire ad Sanctuarium, sed solum masculi 4. Reg. 86. colum. 4 k
Septẽ festiuitates ordinariæ erant in veteri testamento 4. Regum. 161.c.2.B
Aliqua festiuitas potest vocari celebrior alijs quadrupliciter 4. Reg. 239.c.3.G
Festiuitates non poterant Hebræi plene obseruare in Babylone, quia quælibet festiuitas habebat annexa sacrificia determinata, Num. 28. & 29. & similiter quasdam cęremonias, ibi. 261.c.2.A
In festo Azymorum concurrebant quatuor cæremoniæ super 4. Reg. 261.c.4.k
Duplicia festa erant, apud Iudæos, quædam consueta, & ordinaria, de quibus Leui. 23. & alia erant, quæ voluntarie fiebant a populo propter Dei laudẽ ex aliqua causa &c. 1. Paral. 179.c.2.B
De festo calendarum, apud Iudæos, vide 1. Paralipomen. 277.c.2.A & istud festum non fiebat ad significandum operationem lunæ in his inferioribus, Sed fiebant propter tria, ibi. 277.c.3.K
De festo propitiationis, vel expiationis 1. Paralipom. 328.c.2.B
Festum cãdelarum, quare instituerit ecclesia in principio februarij in die purificationis virginis, 1. Paralipomen. 277.c.4.I
Festa, apud Iudæos, erant duplicia: quædam, quę multoties replicabantur in anno, vt sabbatum, & neomenia, & alia, quæ non replicabantur, sed semel in anno occurrebant, & ista erãt quinque, scilicet phase, pentecostes, festum clangoris: festum propitiationis, & tabernaculorum, siue scenophegię 2. Paralipomen. 27. colum. 1. A De phase, & aliarum festiuitatum cæremonijs, & celebritate 2. Paralipomen. 25. colum. 4. K. Et omnia ista festa erant vacatiua ab opere seruilli, præterquam festum calendarum, de quo dubium est, an esset vacatiuum 2. Paralipomen. 26. colum. 4. F, & ita erant septem festa, scilicet sabbatum calendę, phase &c. & tria istorum concurrebant in mense Septembri, ibidem. 64. colum. 4. G
In festo Azymorum omnes Iudæi veniebant in Ierusalem Matth. to. 6. 289.c.3.H
In festo Azymorum Iudæi crucifixerunt Christum, in quo etiam die collectos omnes Iudæos occiderunt Romani, Matth. to. 6. 287.c.2.B
De causis institutionum quinque festorum apud Iudæos 2. Paralipomen. 26.c.4.I
Festum calendarum non vocatur sic proprie, apud Iudæos, sed neomenia, secundo Paralipomenon. 27. col. 1. B
Festa quæ pluries in anno contingebant, apud Iudæos, scilicet sabbatum, & neomenia non vocabantur festiuitates, sed solennitates, secus tamen erat de alijs. Paral. 119.c.4.F
Festiuitates Iudæorum institutæ fuerunt ad memoriam aliquorum beneficiorum, quæ a Deo susceperant, secundo Paralipomenon 120. colum. 2. B
Et in istis festiuitatibus Leuitæ, qui erant cantores cantabant varia carmina, & cantiones iuxta festorum materiam ibidem.
Obseruationi festorum debet præponi conseruatio humanæ salutis, Mat. tomo 4 2.c.1.B
Nulla festiuitas apud Iudæos erat tantæ obseruationis sicut Sabbathum, Mat. to. 4 3.c.3.K
Festorum obseruatio in veteri testamento incipiebat in ipso solis occasu, & finiebatur in sequenti solis occasu. Leuitic. 23. scilicet, a vespere in vesperum celebrabitis Sabbatha vestra. Sed in nouo testamento non accipitur sic stricte obseruatio festorum, quantum ad principia & fines, sed stãdum est cõsuetudini, quando s. incipiant, & finiant, vt patet extra de ferijs, c. quoniã, Mat. to. 4 86.c.2.C
Septem erant festiuitates apud Iudæos Leui. 23. & in omnibus his fiebant propria sacrificia, in quibusdã solenniora, & in alijs minus solennia. Ex istis septẽ festiuitatibus tres illarum poterant eadem die cõcurrere, scilicet, Sabbathum, festum Clangoris, & festum Calendarum, ibid. Defen. 15.c.1.C
Fœtus. Cum fœtus a ventre egreditur, quomodo cognoscitur an sit masculus, vel fœmella, Exod. tomo 1 5.c.4.K
Fœtus materia non est semen masculi, quia illud solum est Agens, & formans. vt ait Aristotiles 15. de Animalibus, nec semen fœminæ, quod est quædã aquositas, quam fœminæ emittunt cum delectatione venerea, & sine tali semine multæ fœminæ concipiunt &c. Leuit. 114 c.2.C, & Parado. 8 c.4.H Sed fit ex sanguine menstruo existente in matrice mulieris, ibid. 114.c.4.F
Fœtus formatur ex materia, quam ministrat fœmina & non ex semine virili, vt probat Aristotiles 15. de Animalibus, Leuit. 115.c.3.F
Licet fœtus dicatur esse ex semine menstruo, tamen proprie non est ex sanguine menstruo, sed solum ex illo, a quo separatur sanguis menstruus, Leuit. 115. col. 3. K
Fœtus non dicitur respectu patris, sed respectu matris Leuit. 254.c.2.E
Fœtus in vtero est pars viscerum matris, Mat. tom. 5. 32. col 4 G
Fœtus mox formatus vix habet quantitatem vnius muscæ, Mat. tomo 6 120.c.2.D
Fœtus in vtero matris habet Angelicam custodiam, Mat. tomo 5 32.c.4.G
Fœtus regulariter manet in vtero matris nouem mẽses, licet interdum aliqui fœtus hunc terminum anticipent, & alij transgrediantur, Defensor. 22. colum. 2. E
Fœtus de solo semine virili fieri, opinantur quidam, sed falsum est, Parad. 7.c.4.F
Corpus, vel corpulentia fœtus non compingitur ex solo semine fœmineo, non permixto semini virili, vt medicorũ est opinio, sed ex vtroque semine cõpingitur, Parad. 8.c.4 H
Feudum. Fructus feudi sunt ipsius Ecclesiæ, cuius est possessio, Matthæ. tomo 7. 53. colum. 4. F
Si quis teneat ab Ecclesia castrum, vel possessiones aliquas in feudum, & postea det eas pignori ipsi Ecclesię pro mutuo, vel pro alio debito soluẽdo potest Ecclesia tenere feudum, & accipere fructus illius non computando eos in sortem, & hoc fit in fauorem Ecclesiæ, vt cito recuperet feudum de manu laicorum, nam in feudatione fit quædam alienatio bonorum Ecclesiæ, quæ est odiosa, & ideo iurant episcopi non infeudare de nouo inconsulto Romano pontifice, vt colligitur extra de feudis, c. ex parte, Mat. tomo 7 52.c.3.K

Universidad de Deusto Biblioteca

Idem potest intelligi de quolibet domino feudi recipiente feudum in pignus, ibidem 52.c.4.H
In feudo Ecclesiæ est vsura licita, Matthæ. tomo 7. 52.colum.3.K
Feuda restringit Ecclesia quantum potest, nam si quis habeat decimam in feudum ab Ecclesia in aliquo loco, & superueniant noualia, non habebit feudatarius decimas noualium, vt patet extra de decimis c.tua, Mat.tomo 7 52.c.4.G
Per tēpus constitutionis feudi potest sciri, an teneat vel non Mat.tomo 6 225.c.2.A

Fibula. De fibulis æneis sagorū tabernaculi Exod, tomo 2 41.c.1.A

Fictor. Fictores vani sunt, qui nullo præsupposito fine agunt, sed fictores mendaces agunt ex habitu & electione, fictores vero iactatores, qui fingūt semper ea, quæ pertinēt ad magnitudinem & excellentiam &c. Sed fictores lucrum quærentes fingunt ea, ex quibus potest lucrum prouenire, Mat.tomo 4 131.c.1.E

Ficulnea. Quod arbor scientiæ boni & mali fuerit ficulnea persuadetur, Genes. 98. colum.4.H
Ficulnearum succus excitat pruriginem in vasis genitalibus si illo vncta fuerint, Gen. 188.c.4.K
Ficulneæ maledictio, de qua Mat.21. & Marci 11. facta fuit solum propter significationem, nam voluit Christus significare maledictionem futuram super sacerdotes, Scribas, & Pharisæos Iudæorum, qui foris ostendebant similitudinem bonorum quasi folia, quædam, interius vero nullum habebant, & ita maledicti sunt & traditi Romanis, deleti sunt cum gente sua, pariter & loco, Genes. 214.c.1.B
Quare dicatur, quòd in ficulnea non reperit Christus nisi folia, Mat.tomo 5 144.c.3.k
Quid per ficulneæ maledictionem significetur, Mat. tomo 5 244.c.2.B
Ficulnea vna die fuit arefacta, & sequenti die fuit visa ab Apostolis, quòd esset arefacta, Mat. tomo 5. 244.col.4 F
De situ ficulneæ quid dicat Hieronymus, Mat.tom 5. 244.col.2.E
Christus maledixit ficulneæ, Mat.21. ex duplici causa, 2.Regum 7.c.1.E
Illum ficulneam, de qua Mat.21.& Mar.11. maledixit dominus ad aliquid significandum, Mat. tomo 5. 242.c.1.E,& 244.c.2.E
Ficulnea magis coniuncta est æstati, secundum folia & fructus, quam cæterę arbores, Matth. tomo 6. 398.col.4.G

Ficus. De cuius folijs, primi parentes fecerunt sibi perizomata, fuit arbor scientiæ boni, & mali, vt quidam dicunt, quod improbatur, immo ficus alia arbor erat, e cuius folijs fecerunt sibi perizomata, vt melius tegerentur, quia perhibetur esse in Oriente ficulneas, quarum folia ad scuti magnitudinem accedunt, Genes 20.c.2. B, & 189.c.3. K, & 188.col.3.K
Est ficus in Aegypto, inter cæteras arbores mirabilior & q̄ septies in anno fructū fert, Exo.to.1. 109.c.4.G
Ficubus valde dulcibus abundat terra Chanaan, Iudi. 87.col.3.G

Fides. Fides Ecclesiæ nunquam perituram promisit Christus, Luc.22. Ego rogaui pro te, vt nō deficiat fides tua, & habetur extra de baptismo, & eius effectu, Genes. 34.c.2.B
Fides arma defensiua est, qua cōtra malas imaginationes resistimus, & ideo dicimus scutum fidei, loricā fidei, i. fidem esse scutum, vel loricā, quæ arma defensiua sunt, sed fides non est offensiua, quia per quam fidem hostes nō vincimus, licet eis resistamus Genes. 9.c.2.A
Fides fundamentum vnitatis Ecclesiæ est, & in spirituali ædificio posita, Genes. 10.c.1.E
Quosdam fidei articulos tenētur scire laici eos, s. quos ecclesia per festiuitate principales recolit, Genes. 10.colum.3.F
Per fidem, quam accipimus, ædificamur in corpore Christi, Genes. 238.c.4.I
Fides frangenti fides frangatur eidem, vt habetur extra de iure iu.ca.peruenit, Gen.338.c.4.K, Leui.16. c.4.F, 1.Reg.to.2.115.c.3.G, 2.Reg. 144.c.3.k
Vt infidelis conuertatur ad fidem, licet illi dare pecuniam, nec in hoc committitur aliqua symonia, vt patet 23 disti.cap. vltimo, & 25.distin.cap.sincera, Deuter. 69.c.2.C
Non debet quis ponere fidem suam in potestate alterius, Ruth 241.c.4.F
Actus fidei magis se tenet ex parte voluntatis quā ex parte intellectus, & ob hoc possumus mereri per fidem, 3.Reg. 34.c.4.F
Fides rescindenda est in male promissis &c. iuxta regulam Isidori dicentis, in male promissis rescinde fidem, in turpi voto muta decretum, 4. Regum 70.colum.3.H
Fidei articulos, & si demonstrare non valeamus persuadere tamen possumus, & faciliter descendere, Exod.tomo 1 281.c.1.E
Quando fides, vel gloria nominis Dei periclitatur, tenetur homo mortem sponte subire, 4. Regum 73.colum.1.D
Fides est magni meriti, 4.Reg. 226.c.1.D
Fidei certitudo non est per viam intellectus, sed per voluntatis, quia voluntas iubet intellectui, quòd assentiat propositionibus, quæ habentur in sacra scriptura, licet nulla videat probationes, 2. Paralipom. 9.colum.3.K
Fides securitas & pactum seruanda sunt, etiam inter hostes, 2.Paralip. 165.c.4.k
De ratione fidei est adhæsio firmissima sine vlla dubitatione, nam qui dubitat, infidelis est extra, de hereticis c.dubius, Mat.tomo 1.2.c.1.A, & 4.c.2. D, & tomo 3.148.c.2.C, & 158.c.4.H
Tota fides periret, si in sacris literis admitteretur aliquod mendacium, etiam leue, vt habetur in Decretis, 9.dist.cap.si ad sacras, & est Augustini in Epilola Hieronymum, Mat.tomo 1 2.c.1.B
Fides est, per quam homo incorporatur Christo, id est efficitur de corpore eius mystico, quod est ecclesia Mat.tomo 1.9.c.1.D, Ista incorporatio habet complementum per charitatem, ibid.
Ad fidem non solum ea dicuntur necessaria, quibus fides declaratur, sed etiam ea, per quæ defenditur a Pagani, & hæreticis, Matth. tomo 1. 22.colum.3.G
Fides explicita istorum duorum articulorum, de quibus ad Hebræo. 11. scilicet, quòd accedentem ad Deum oportet credere, quia est, & quòd quærentibus se remunerator est, fuit necessaria omni tempore, vt dicit Magister in 3.dist.35.& omnes doctores, Mat.tomo 1 66.c.3.I
Fides implicita non dicit actum, sed habitum solum, Mat.tomo 1 66.c.3.I
Defectus fidei erat causa etiam maxima, quòd multi petentes a Christo sanitatem, vel alia miracula, nō obtinebant, vt patet de Nazarenis Mar.6. Mat.10. 272.c.2.D
Christus semper volebat fidem esse in eis, qui aliquid petebant ab eo, s. quòd posset Christus facere id, quod ab eo petebant, Mat.tomo 1 272.c.3.I

Fides aliquando accipitur pro habitu creditiuo, & aliquando pro actu credendi, interdum pro re credita, Mat.tomo 3 11.c.3.G
Fides ordinat omnes actus nostros in finem vltimum non secundum propriam rationē cuiuslibet actus, &c. sed secundum rationem finis vltimi, scilicet, inquantum omnibus competit tendere in vltimum finem, quem proprie, & particulariter cognoscere pertinet ad fidem, Mat.tomo 3. 104.col. 2.D, & c.4.G
Directio, quæ est per fidem, præcedit directionē, quæ est per legem, quia lex dirigit, inquantum credita per fidem, Mat.tomo 3 104.c.3.H
Fides & charitas diligunt ad finem, iustitia vero & lex ad ea, quæ sunt ad finem, Matthæ. tomo 3. 104. colum.3.K
Fides dicit duo, scilicet, cognitionem, & obscuritatē & per consequens fides non fuit in Christo, Matt. tomo 3 104.c.3.K
Quandocunque de fide gentium agitur in euangelio, illam Christus extollit in cōfusionem Iudæorum, Mat.tomo 4 145.c.1.B
Fides Petri accipitur dupliciter, Matth.tomo 4.169. colum.4.H
Per fidem efficimur filij Dei, Matthæ. tomo 4. 225. colum 1.B
Sine fide propria, impossibile est, vt alicui adulto remittantur peccata, & probatur, Matthę.tomo 3. 180.col.2.B
Quare fides infundatur paruulo per fidem Ecclesiæ, Mat.tomo 3 180.c.2.D
Per fidem alienam non dimittitur peccatum adultis, neque per contritionem alienam, Mat. tomo 3. 180.colum.3.I
Sine fide, idest, sine confidentia non possunt adulto remitti peccata, Mat.tomo 3 180.c.3.H
Sine propria fide potest Deus dare alicui salutem corporalem, Matth.tomo 3. 180.colum. 2. D, & colum.4.k
Fides erat totus finis intentus in miraculis Christi, & fides proderat dupliciter ad hoc, scilicet, quòd fierent miracula in nobis, & ad hoc, quòd fierent per nos, Mat.tomo 3 205.c.3.H
Fidem multoties cōmendabat Christus in miraculis, quæ faciebat, Mat.tomo 3 215.c.2.C
Per fidem, & baptismum introitur in regnum Dei, Mat.tomo 3 235.c.4.F
Fides Christi non introducta est fauore hominum, sed eis renitentibus, Mat.tomo 3 251.c.4.k
Sicut nemo obligatur se offerre ad confessionem fidei, ita nemini licet postquam ad hoc tractus fuerit occulte fugere. Vnde si iudices infideles vellent occulte dimittere fideles de carcere, non deberent de carcere occulte recedere, sed palam, ne fides fidelium infirmetur, sic fecit Paulus, Actu. 16. & hoc nisi Deus miraculose aperiret illi carcerem, vt fecit Petro Actu. Matth. tomo 3. 253. colum.2.A
Fidei confessio semper est meritoria, & est necessaria, quando in persecutione petitur ab aliquo quid de Christo credat, alias peccaret mortaliter, si autem non interrogetur, non tenetur confiteri &c. quia nemo tenetur se ingerere ad martyrium, est tamen magni meriti, & supererogationis Christum sic confiteri, sed extra persecutionem, si interrogetur, semper tenetur confiteri, nisi derisorie, vel iocose quæratur &c. si autem non quæritur tenentur quidem ex officio confiteri Christum, vt prædicatores tempore debito, quilibet tamen tenetur apud se confiteri fidem per simbolum &c. Mat. tomo 3 263.c.3.K
Rara est fides inter eos, quibus est diuersa fides, Mat. tomo 3 265.c.1.E
Fides dupliciter proficit in operatione miraculorum, Mat.tomo 4 70.c.2.A
Fides assimilatur grano sinapis, Matthæ. tomo 4. 58.col.1.A
Fides non potest vocari magna, vel parua, vt accipitur fides pro fide, quæ est virtus Theologica, a qua fideles dicimur, & sic dicitur parua, quia non creduntur omnia, quæ sunt de necessitate, & magna, qua integre creditur &c. Capiendo tamen fidem pro confidentia bene distinguitur fides in paruam, & magnam fidem Mat.tomo 4 115.c.1.E
Habenti fidem nihil est impossibile, Matth. tomo 4. 112.c.4.F
Præter fidem, nulla alia virtus sufficit ad obtinendum miracula, Mat.tomo 4 145.c.2.C
Fides Gentilium commendatur, Matthæ. tomo 4. 146.col.1.A
Inter habere paruam fidem, & nullam nihil interest, Mat.tomo 4 115.c.2.A
Fidei defectum supplet Deus interdum in petente, & sic meretur accipere, quod petit, Mat. tomo 4. 120 col.2.E
Sine fide cæteræ virtutes, aut nullæ sunt, aut inutiles, Mat.tomo 4 145.c.2.E
Sola fides sine hæsitatione prodest ad miracula faciēda, Mat.tomo 4 145.c.2.C
Fides gentium in quo excesserit fidem Iudæorum, Mat.tomo 4 146.c.1.A
Minima fides, quæ haberi potest, sufficit ad omnia miracula facienda, Mat.tomo 4 159.c.2.E
In fide sunt duo, scilicet, credere & confidere, Matth. tomo 4 159.c.2.C
Fidei confessio ex nobis est, & ideo per illam meremur, & maxime in confessione Christi, Mat.to.4. 167.colum.4.G
Fidem omnes Apostoli perdiderunt tempore passionis quoad aliquid, Mat.tomo 4 169.c.4.I
Fidem nunquam perdidit Christi mater, Mat.tomo 4 170.colum.1.A
Duplex est fides quædam, quæ est donum, & quædā, quæ est virtus Theologica, quarum assignātur differentiæ, Mat.tomo 4. 267.col.3.H, & tomo 5.250. colum.2.A
Fides, quæ est donum, habetur post fidem Theologicam, qua credimus, Mat.tomo 4 268.c.1.B
Fides, quæ est donum ad facienda miracula, non est necessitate salutis, Mat.tomo 4 268.c.1.C
Fides, quæ est donum, nominat confidentiam quandam, scilicet, aliquid, quo certe, & sine hæsitatione aliqua fidimus, quòd fiet id, quod petimus, & optamus, & coincidit aliquo modo cum actu spei, quantum ad aliquid, cum per eam confidamus aliquid futurum, Matthæ. tomo 4. 268. colum.1.D
In fide, quæ est confidentia, est accipere maius, & minus eo modo, quo accipitur in spiritualibus profectionibus, Mat.tomo 4 268.c.4.I
Vna fides potest esse maior alia dupliciter vno modo quia est ad maiora &c. alio modo ardore, vel radicatione, Mat.tomo 4 269.c.1.D
Fides ad facienda miracula non est in potestate nostra, sed est donum Dei gratis datum, Mat.tomo 4. 271.col.1.A
Fides Petri potest dupliciter accipi, vno modo pro fide personali, quam ipse tenebat specialiter, in quantum erat vna persona credens, vel vnum membrum Ecclesiæ, & sic dicendum, quod fide Petri

Petri defecit, scilicet tempore passionis, alio modo potest accipi pro fide, quam cõfessus est Petrus, quę erat fides communis ecclesię, & ista nunquam defecit neque deficere potest, & tempore passionis mansit fides Petri in Virgine beatissima, Mat. tomo 4 170.c.1.A
Fides est prima omnium virtutum in acquisitione, Mat.tomo 5 9.c.2.C
Fides, quæ est virtus theologica, non intenditur, nec remittitur bene tamen fides, quæ est donum Mat. tomo 4 267.c.4.F
Fides, quæ est donum, habetur post fidem, quæ est virtus theologica, Mat.tomo 4 267.c.4.H
In potestate nostra est habere fidem, quæ est virtus Theologica, sed non fidem, quæ est donum, Mat. tomo 4 268.c.1.A
Fides, quæ est donum, non est de necessitate salutis, Mat.tomo 4 268.col.1.C
Fides est illa petra, supra quã ædificauit Christus ecclesiam suam, Mat.16.Mat.tomo 4 170.c.1.D
Fides, quæ est virtus Theologica, non est de factibilibus a nobis, bene tamen fides, quę est donum, Mat. tomo 4 268.c.2.B
Cur fides cõparetur grano sinapis, Mat.to.4.268.c.3.k
Quomodo in fide est accipere maius, & minus, Mat. tomo 4 268.c.4.I
Vna fides potest dici maior altera dupliciter, Matth. tomo 4 269.c.1.E
Circa ea, quæ sunt fidei, ecclesia vniuersalis, nec fallit neque fallitur, licet ecclesia, idest iudex particularis ecclesiæ, sæpe fallat, & fallatur, Matth. tomo 4 188.colum.4.G
Fides, quæ est virtus, & fides, quæ est donum multipliciter differunt, Mat.tomo 4 267.c.3.G
Circa declarationem eorum, quæ sunt fidei solum habet potestatem ecclesia vniuersalis, i. Concilium generale, aut per summum põtificem, modo quodam certo, extra de Baptismo, & eius effectu capi. maiores, &c. Mat.tomo 5 89.c.1.C
In fide errare est errare in toto, quia fides est fundamentum ceteratum virtutum, Matth.tom.5.105. colum.3.H
Fides, quando vetatur, magis accenditur: & ideo est secura in periculis: & in securitate periclitat, Mat. tomo 5 208.c.4.G
In persecutione pro fidei defensione quid agendum sit, Mat.tomo 5 22.c.1.D
Quæ fides requiratur ad faciẽda miracula, Matth.to.5 247.colum.3.F
Fides est duplex, quædã est habitus siue virtus Theologica, qua fideles sumus, alia est donum quoddã siue gratia gratis data, idest quædam confidentia de certissime, & ineuitabiliter obtinendo, quod petimus. Primam istarum omnes habemus, &c. & rari habent secundum, & raro, & ideo non est inconueniens, quòd nulla miracula faciamus, &c. Mat. tomo 5 250.c.2.A
Quæ sit potestas ecclesiæ circa fidem, Matth.tomo.5 89.colum.1.A
Circa fidem nihil est mutabile, Matth. tomo 5.89. colum.1.B
Bonum prolis in matrimonio maius est, quam bonum fidei, Mat.tomo 5 87.col.1.C
Fides, quæ est in matrimonio consistit in duobus scilicet in reddendo debitum alteri cõiugum, & nulli alii, a primo potest absolui in præiudicium fornicãtis: non tamen a secundo, Matt.tomo 5. 103.c.3.G
Fidei lumen est cognitio de rebus, quæ creduntur, sicut lumen Prophetiæ est agnitio prophetica, quæ vt plurimum, est de futuris contingentibus, Mat. tomo 5 147.c.3.F
In fide est aliquis ordo, quia fides est per se, & primo de Deo, secundario autem de alijs rebus, quæ referuntur in Deum, Mat.to.6 143.c.1.A
Ad fidem vnius Dei obligantur omnes homines, Mat.tomo 7 298.c.1.E
Fides de ratione sua habet duo, scilicet, quòd credamus, & ꝙ firmiter & sine dubitatione credamus, Defens. 25.c.1.D
Solum circa ea, quæ sunt fidei, debemus captiuare intellectum nostrum &c. & non circa dicta doctorũ, Defen. 44.c.1.C
Fides non est necessaria in oratione ad impetrandum illa, quæ non sunt miraculum, quæ tamen si adsit, certum est, quòd impetrabuntur, & tamen, etiam non existente fide, poterunt obtineri, Mat. tomo 5 249.c.3.G
Quidquid ex fide petierint fideles, impetrabunt siue ad faciendum miracula, siue ad obtinendum aliquid aliud, siue sit pro se, siue pro aliquo alio, Mat. tomo 5 249.c.2.B
Duplex est fides, similiter & duplex firmitas, Mat.to.5 246.col.3.K
Gratia gratum faciens non præcedit fidem, sed simul cum ea infunditur, Mat.tomo 5 156.c.1.A
Nemo potest ad fidem Christi conuerti, nisi vocatus a Deo, quia conuerti ad fidem est venire ad Christi Mat.tomo 5 183.c.2.A
De fide necessaria ad facienda miracula, Mat.tomo 5. 247.col.3.F
Fides spes, charitas sunt virtutes Theologicæ, idest, diuinæ, quia de Deo sunt, & ad Deum sunt, Matth. tomo 6 129.c.1.D
Fides non solum est in actu assentiendi veris reuelatis, sed cõsistit fides in rebus certis, quas credi oportet, & non plures, quia omnia credere vitium esset, sicut nihil credere, sed determinata sunt, quę credenda sunt, Mat.to.6 129.c.2.G
Fides est de Deo per se primo, Matth. tomo 6. 143. colum.1.A
Fides est initium ædificij spiritualis, Matth. tomo 6. 203.col.1.C
Fides duplex, scilicet, formata & informis, Mat.to.6. 204.col.3.A
Ad cadendum a fide dupliciter mouebat tribulatio, Mat.tomo 6 266.c.3.G
Inter omnes persecutionis angustias fides Christi valuit, Mat.tomo 6 279.c.3.G
Fides est principium beatitudinis, Matthæ. tomo 7. 260.col.4.G

Fidelis. Fidelium congregatio, quæ facit Ecclesiam, vocatur aliquando corpus Christi, vel membra eius, aliquando vocatur virgo, sed nũquam vocatur vir, nisi collectio ex corpore & capite simul, Genes. 238.c.3.F
Fidelium scandalum maius est scandalo infidelium Mat.tomo 5 13.c.3.F
Fidelis dicitur dupliciter, scilicet, vel a fide, vel a fidelitate, Num.tomo 1 168.c.4.G
Deterius est, ꝙ vnus fideliũ pereat, quã ꝙ mille de infidelibus non conuertantur, Mat.to.5. 13.c.3.F
Fideles possunt virgines dici iuxta parabolam decem virginum, Mat. 25. Mat.tomo 7. 8.c.2.B
Inter fideles matrimonium est verum, & ratum, sed inter infideles est verum, sed non ratum, Mat.to.5 111.col.4.F
Difficile inuenitur seruus fidelis, & prudens, Matth. tomo 6 323.c.4.G
Inter fideles, qui sunt prudẽtes, & qui fatui, Mat.to.7. 10.colum.1.A

Omnes fideles sunt ciues ciuitatis Dei, Mat.tomo 7. 9.colum.4.G
Quid sit fidelis, Mat.tomo 7 237.c.3.F

Fidelitas. Ad fidelitatem pertinet, vt seruus, vel vasallus dominũ suum recognoscat, & non det honorem domini sui alicui alteri, Exo. tomo 1 165.c.4.F
Fidelitas alicuius non est respectu rei suæ, sed respectu alterius, 4. Reg. 127.c.4.K
Fidelitas in ministris cõsistit in hoc, quòd iuxta vires, non permittunt perire rem domini sui, & procurant meliorare eam quantum possunt, Mat.tom.6. 36.col.2.B
Fidelitas est hominis ad hominem, & Dei ad hominem, Mat.tomo 6 324.c.1.B
Fidelitas ministrorum Dei, in quo consistat, Mat.to.6. 36.col.3.F
Fidelitas est hominis ad hominem, Matth. tomo 6. 324.col.1.C
In prælato debet esse fidelitas & prudentia, Mat.to.6. 327.col.3.F
Fidelitas parum prodest sine prudentia, Mat. tomo 6. 328.col.3.I
Quid sit fideliter agere, & quid infideliter, Mat.tom.6 326.col.4.K

Fieri per naturam.

Aliquid fieri per naturam contingit dupliciter, Matt. tomo 7 147.c.2.A

Figura. Sumitur multipliciter, Matthæ. tomo 4. 204.c.1.A
Homo virtuosus assimilatur figuræ quadratæ solidæ, Exod.tomo 2 46.c.3.K
Non oportet, quòd quelibet pars figuræ seu parabolæ applicetur, Mat.tomo 7 288.c.3.F
Figura non est per se & directæ causa agendi, vel patiendi, Leuit. 196.c.3.F
Illud quod est figura alterius potest tripliciter considerari, vno modo vt est in se solum, alio modo, vt est figura alterius, alio modo vt est vtrunque, 2. Regum 43.c.3.K
Omnes figuræ veteris testamenti similiter, & cæremoniæ quidquid de Christo, & de statu noui testamenti significant, non literaliter, sed allegorice significant, Mat.tomo 4 51.c.3.F

Philisthini. Vocantur Palæsthini, secundum cõsuetudinem sermonis Hebraici, qa licet apud Hebræos sit littera f. nunquã tamen apud eos ponitur f, in principio alicuius dictionis, sed vbi cunque poni debet f, ponunt p, & dicunt Palæsthini, sua lingua, pro Philisthini, Gen.301.c.2. D, & 1. Paralip. 118.c.4.H

Filius filia. Filij, quos Deus non castigat, adulterini sunt, Genes. 22.c.3.I
Filios punire pro peccatis parentum vetuit Deus in iudicijs humanis, sed non in iudicijs Dei, qui illi legi non subdebatur &c. & vide ad hoc exempla, Genes. 221.c.1.C
Filius magis est sub potestate patris, quam vxor sub potestate viri, inquantum iustum paternum magis accedit ad dominium despoticum, quam œconomicum, & ipsum œconomicum magis accedit ad iustum simpliciter, quam paternum, Genes. 235.c.1.A
Quando filius est paruus sic est sub potestate patris, sicut vxor sub potestate viri, Gen. 241.c.2.A
Filiorum procreatio, sicut est de iure naturæ, ita & eorum educatio, vt habetur insti. de iure naturæ, §. 1. est ergo filius in potestate patris, Genes. 241. colum.3.G
Cum filij iam fuerint adulti, ita quòd sese alant tunc desinit esse iustum paternum inter patrem, & filium, & incipit esse iustum politicum, quod dicit Aristoteles 5 Ethi. Gen. ibid.
Filij ad patrem subiectio, secundum quam est iustum paternum, non pertinet ad pœnam, & ideo nõ potest poni in maledictione, quę est malorum datio. Genes. 241.c.4.K
Filiorum bona redundant in patres, & etiam mala, Genes. 311.c.2.E
Tempore Iacob libentius dabant homines filias suas in vxores affinibus quam alijs Genes. 314. colum.4.F
Filij hominum, qui studijs nimis incumbunt, vt communiter parui sunt corpore & viribus debiles, nec multum abundant intellectu, immo aliqualiter de stultitia suspecti sunt &c. Gen. 321.c.4.K
Filii agricolarum, qui magnis laboribus occupantur, parui nascuntur, & vires paucas habent, Genes. 322.c.1.A
Filii hominum, qui ociosi sunt, & nullis laboribus dediti, timidi sunt, infirmi, & indispositi intellectus, & tardi ad motum, & ratio est indigestio seminis, & superflua humiditas, Genes. 321.c.4.I
Filii non puniuntur pro patribus, Genes. 221. colum.1.B
Filij quandoque vocantur fratres patris sui, Genes. 295.c.4.k
Sexcentos filios genuit quidam rex, vt refert Franciscus Petrarcha in libro de Prospera, & diuersa fortuna, Genes. 320.c.1.E
Filius sequitur conditionem matris quantum ad honores, secundum quòd vulgatum est in iuribus, scilicet, quòd partus sequitur ventrem, Genes. 333.col.2.A
Filii sunt maiora bona, quæ patres eorum diligunt, Exod.tomo 1 68.c.4.H
Filij pessimi quandoque nascuntur ex bonis patribus Exod.tomo 1 149.c.3.I
Filii, quomodo dicantur puniri pro peccatis parentũ Exod.tomo 1 167.c.2.A
Qui filios instruunt in timore Dei, & custodia mandatorum eius multum merentur, Exod. tomo 1. 172.col.4.I
Filii quantum ad sustentationem æqualiter tenentur patri, & matri, & quantum ad honorem similiter æqualiter vtrique, quatenus parentes sunt, sed regulariter magis honorandus est pater quam mater, nisi in casu, quo mater sit valde virtuosa, & pater sit vilis valde, sed quo ad obedientiam in mãdatis regulariter magis tenemur patribus, Exo.to.1 175.col.4.H
In lege veteri filii poterant vendere seipsos postquam essent emancipati, non tamen filiæ nec filii poterant vendi a parentibus, bene tamen filiæ, Exod. tomo 1 208.c.3.K
Non pro quacunque percussione parentum, filius erat occidendus, nisi talis percussio causaret vulnus, aut liuorem, Exod. tomo 1. 115.c.3.H
Filij sunt de eadem tribu, de qua est pater, & non de qua mater, quia nulla fœmina computabatur, vt medium, ad continuandum generationem, sed fiunt omnes continuationes, & denominationes linearum per filios, vt dicit quædam Glosa Hebræa, superillud Exod. 32. Consecrastis hodie manus vestras &c. di. quòd mortuo Leuita licitum erat vxori virum de altera tribu accipere, Exo. tomo 2 136.c.1.B
Filii pro peccatis parentum puniuntur in rebus, & honoribus, vt probatur Exod.tomo 2. 168.col.3.I

Universidad de Deusto Biblioteca

non tamen punitione corporali, scilicet, vt debeāt mori, vel flagellari, licet bene in aliquo casu, & hoc quando iudex est Deus, non tamen pœna æterna, sed pœna temporali, & non solum filij paruuli pœna temporali, vt dicebant quidam Iudæi, sed etiam adulti facientes iudicium & iustitiam, vt probatur Exod. tomo 2 168.c.4.K

Filios bonos interdum punit Deus pro malis patribus, & malos filios reddit prosperos pro bonis patribus, Exod. tomo 2 169.c.4.F

Et patet exemplum in Dauid & successores eius, inter quos fuerunt pauci boni. ibidem 169.c.3.H

& de filijs malorum patet exemplum in filijs Israelitarum murmurantium in deserto, & de paruulis mortuis in ciuitatibus sodomorum & de Datan, & Abiron ibid.

Non semper filij puniuntur pro peccatis parentum, licet semper Deus misereatur filijs pro bonitate parentum &c. Exo. tomo 2. 170.c.1.C. Deut. 37.c.1.B

Filijs puniri possunt pro peccato parentū, & pro peccatis auorum, pro auorum, & abauorum tam maternorum, quam paternorum, Exod. tomo 2. 170. c.1.D, Sed in remuneratione filiorum pro meritis parentum non possunt assignari certi numeri personarum, cum non ponantur determinatæ generationes, sed Deus nouit quantus esse debeat, secundum quantitatem meriti paterni &c. Exod. tom. 2. 170.c.2.A

Ista duo multoties simul stant, scilicet, quòd aliquis filius puniatur pro peccatis patrum suorum, & q recipiat miserationem pro meritis parentum, nam potest aliquis habere bonum patrem, & matrem pessimam. Similiter dicendum est de auis, & proauis &c. Exemplum patet de descendentibus a Dauid 3. Regum 11. & 15. Exo. to. 2 170.c.3.F

Quanto aliquis filius plures progenitores bonos habet, plus augentur bona illi a Deo, vt patet in posteris Abrahæ, Exod. tomo 2. 170.c.3.F, Et quanto aliquis filius plures habet progenitores malos, cæteris paribus, tanto magis punitur, vt patet in posteritate Dauid, scilicet, in Roboam, & Salomone, ibidem.

Filius & filiabus tenemur ad charitatem naturalem, non tamen ad honorem sicut parentibus. Leuiti. 218.col.3.F

Filij in sacris literis dicuntur omnes descendentes, & omnes ascendentes dicuntur patres. Leuiti. 218. colum.4.H

Filijs teneris valde nocet matres suas esse male morigeratas, Leuit. 223.c.2.E

Filij ne occiderentur pro peccatis parentum etiam in peccato lesæ maiestatis prohibitum erat lege diuina, & ponitur exemplum de rege Amasia 2. Paralip. 25. secundum vero leges humanas aliquæ pœnæ infliguntur filijs pro peccato parentum, & similiter secundum leges canonicas, Leuiti. 320.c.1.E

Filiæ apud Hebræos non succedebant in aliquā partē hæreditatis paternæ, si filius esset, sed ipse succedebat in totum, si vero non esset filius, filiæ succedebant, & diuidebatur hereditas inter illas æqualiter, ac si essent filij sicut patet in filiabus Salphaat. Nu. 27. Data est enim hæreditas filiabus eius in sorte dimidiæ tribus Manasse transacto Iordane per manū Eleazar sacerdotis magni & Iosue, vt patet Iosue, 17. Et tales filiæ cum non possent retinere nomen familiæ firmiter, cum fœminæ transeant ad familiam virorum, accipiebant viros de domo & familia patris earum, vt maneret semper hæreditas in eadem cognatione & sic fuit in filiabus Salphaat, Num. 36. Leuit. 244.c.2.D

Filiæ, quæ sunt sub potestate patris nunquam habent peculium proprium, secus tamen est de filijs, qui nondum sunt emancipati, qui possunt habere peculium castrense, vel quasi castrense &c. Nume. tomo 2 122.c.2.A

Super filios non emancipatos maior erat potestas in veteri testamento, quā in nouo, Num. tomo 2. 123 colum. 3. G

Filius familias, habens peculium castrense, vel quasi castrense, non est in patria potestate quo ad illud, & hoc in nouo testamento, & secundum leges humanas, secus tamen in veteri testamento, Nu. to. 2. 123.c.3.G

Filius non potest interficere, immo neque accusare parentes persuadentes ei, vt conuertatur ad idolatriam, vel ad aliquam hæresim, immo nec in aliquo casu, propterea quia maiori reuerētia tenetur ad patrem, quam ad alios, quia tenetur ad maximā reuerentiam post Deum, pater tamen non tenetur filio ad aliquam reuerentiam saltem inquantū huiusmodi. Secus si filius esset prælatus &c. Deuter. 75. col. 3. F

Filium potest pater exhæredare multis de causis, quæ referuntur, Deut. 112.c.3.F

Filius tenetur parentibus sicut subditus regit, quia principatus paternus est regalis, & adhuc magis remur parentibus quam regibus &c. Deutorono. 113. col. 2. E

Habuisse filios mortuos idem est ac non habuisse filios, secundum iura, & sacram scripturam, vt patet de Salomone vocante se vnigenitum matris suæ; Prouer. 4. &c. Et de his habetur extra de verborum significatione cap. nam & ego, Deuteronom. 133. colum. 3. G

Mori sine filijs contingebat multipliciter in veteri lege, Deuter. 133.c.3.G

Vt filij fiant boni, requiritur quòd sit mater virtuosa, Iosue tomo 1 117.c.4.F

Filij tam adulti seu emancipati, quam etiam parui nō puniūtur pro peccatis patrum nisi ipsi sint alias debitores punitionis &c. Iosue tomo 1. 143.c.3.G

Quod filij pro patribus puniantur, tantū duæ assignatur causæ, Iosue tomo 1 144.c.2.E

In humano iudicio noluit Deus, vt filij occiderentur pro peccatis parentum Deuteron. 24. Iudicum 94. col. 3. K

Lex prohibens filios illegitimos non succedere patri, semper obseruata est ab antiquo, Iudicum, 106. col. 3. F

Filij illegitimi, ab antiquo, & apud Iudæos non poterant succedere patribus in testamento neque abintestato, poterant tamen instituī hæredes in aliqua parte, vel saltem poterat eis dari aliquid per modū legati, magis quam per modum hæreditatis, Iudi. 106. col. 4 k

Filii illegitimi vniuersaliter succedūt matribus Ruth. 272.c.4 k, Mat. tomo 6 55.c.1.E

Filius paruus infidelium, qui nondum venit ad vsum rationis, manebit cum parentibus, si ambo eorum conuertantur ad fidem, & si alter eorum tantum conuertatur, manebit apud parentem fidelem, & hic cessat ratio ætatis, & patriæ potestatis ob fauorē fidei, vt patet extra de conuersio. infi. c. ex literis 1. Regum tomo 1. 111. colum. 4. G, Et poterit parens apud quem manserit facere illum baptizari, &c. ibidem.

Quòd filij infidelium non sint baptizandi, inuitis parentibus, tota causa est, quia fieret iniuria parentibus, qui perderent patriam potestatem, quam habent in filios, si conuerterentur ad fidem, 1. Regum tomo 1 111.c.4.k

Filij non tenentur pro patribus, actione criminali, præsertim in veteri testamento &c. 1. Reg. tomo 2. 132.c.4.K

Quòd pater non deberet filium occidere, etiam si esset iudex, dixerunt quidam gentiles, sed improbatur hoc ab authore, 2. Reg. 80.c.1.A

Habere multos filios erat fœlicitas magna apud antiquos, & magna infœlicitas carere illis, 2. Regum 15.c.1.D

Filij, & præcipue paruuli, interdum puniuntur pro parentibus, 2. Reg. 36.c.3.G

Filij non occiduntur pro parentibus, iudicio humano, bene tamen iudicio diuino, vt patet de septem viris, ex progenie Saulis, quorum duo erāt filij Saulis ex concubina, & quinque & Merob filia Saulis, & potest dici, quòd illi occisi sunt pro aliquo peccato suo. Et tamen Deus voluit, quòd viderentur occidi pro peccato Saulis, quia si non haberent peccatum, & essent adulti Deus non permitteret illos occidi 2. Regum 143.c.4.k

Nunquam filij magni puniuntur pro solis peccatis parentum, bene tamen paruuli, quia sunt partes patrum, 2. Regum 71.c.4.G

Filij adoptiui succedunt patribus, sicut legitimi, 2. Regum 45.c.1.E

Filij Dei adoptiui non possunt percipere iura filiorū per successionem, sed per participationem 2. Reg. 45. col. 1. E

Filios dicitur habere, qui vnicum habet filium, ex modo loquendi iuris humani, vt patet ff. de verb. signifi. l. liberorum, 2. Reg. 122.c.1.B, & 1. Paralip. 48. col. 3 F

Filius Dei naturalis Christus, participat maiora bona patris quā filij adoptiui Dei, & hoc in duobus &c. 2. Regum 45.c.2.A

Non licet filio occidere patrem, vel matrem pro quā tumcunque graui crimine, vt probatur 2. Regum 140.c.3.k

Filius in immensum magis tenetur patri, vel matri, quam pater filio, 3. Reg. 141.c.1.D

Filios magnos non occidit Deus pro peccato patris, nisi ipsi demereantur, secus tamen si sint paruuli, 3. Regum 152.c.3.F

Filij Ahiel, qui reædificauit Iericho 3. Regum 16. mortui sunt violenter, & non naturaliter 3. Regum 152.c.2.B.

Quòd filij puniantur pro patribus extraordinarium est, & ideo necesse est, quòd istud rarius fiat, quando tamen fit, ideo fit, quia patres, aliquomodo sunt idem cum filijs suis, & puniuntur in illis, & ratio quare in quibusdam puniuntur filij pro patribus est duplex. Prima propter magnitudinem peccati, &c. Secunda, & præcipua est, quòd quando Deus vult ponere terrorem circa aliquod peccatum, frequenter ponit pœnam magnam, &c. 4. Regum 60.c.3.k, & 140.c.1.A

Pro filijs non occiduntur patres etiam in iudicio diuino, vt probatur, 4 Regum 140.c.3.I

Filius succedens in honorem patris, vnde est, quòd dicatur lucerna patris, 4. Reg. 92.c.2.E

Qui filij occidantur pro patribus, & quando 4. Regū 140. col. 2. A

Quidam rex Barbarus, habuit sexcentos filios, vt refert Franciscus Petrarcha in libro de prospera, & aduersa fortuna 4. Regum 105.c.4.F

Filius, qui non baptizatus moritur, habetur tanquam non filius, nec fit ei portio in hæreditate patris: licet sit posthumus, 1. Paralip. 55. col. 1. B

Quando filius meretur exhæredari, non exhæredat eum iudex, sed pater 1. Paralip. 76.c.4.G

Dare filios pertinet ad Deum aliqualiter plusquam dare alia bona temporalia, &c. 1. Paralip. 292.c.1.B & 323. colum. 2. D

Filius nullo modo potest occidere patrem, vel matrem ob quodcunque crimen, quantumcunque filius sit iudex 2. Paralipo. 207.c.1.B

Ad hoc, quòd aliquis dicatur esse filius alterius, non sufficit, quòd sit de substantia eius: & q sit similis ei in specie, sed oportet, quòd deriuetur ab eo mediate, vel immediate per propagationem seminalem loquendo de animalibus. nam Eua non dicitur filia Adæ, &c. Mat. tomo 1 195.c.2.D

Filius debet magis prouidere parentibus circa alimēta, qua sibi ipsi, dicit Aristoteles 10. Ethi. Mat. to. 1. 267. colum. 4. F. licet tamen ei dimittere parentes, vt ad altiorē viuendi viam tendat, nisi patres essent quasi in extrema necessitate, nec aliter eis prouideri nequeat posset nisi per filiorum ministationem, &c. Mat. tomo 1 167.c.4.k

Filij Regū dupliciter sunt liberi, Mat. to. 4. 276.c.4.k

Filius in lege veteri, non poterat renūciare hæreditati paternæ, saltem quantum ad bona immobilia, bene tamen in noua, &c. 4. Regum. 32.c.1.B

Filij aliquando puniuntur a Deo pro peccatis parentum vsque ad tertiam, & quartam generationem, quod an sit intelligēdum solum de paruulis, aut de adultis, vide multiplicem distinctionem, & quomodo aliquando morte corporali puniantur filij adulti pro peccatis parentum, vt filij Achor. Iosu. 7. si filios habebat adultos, &c. Mat. to. 2. 238.c.3.F

Filij pro peccatis parentum aliquando puniuntur ab hominibus per legem humanā multiplici punitione, & aliquando capite plectuntur, & similiter multiplici pœna spirituali ab ecclesia, Matth. tomo 2 238. colum. 1. D

Filij dicuntur puniri vsque ad quartam generationē pro peccatis parentum Exodo 34. cuius assignatur causa, quòd scilicet ideo Deus puniat filios, vt in eis puniat patres, & quia patres non possunt puniri in filijs: nisi quādo vident eos puniri, & rari sunt, qui videant hoc vltra quartam generationem, ideo vsque ad illam solam puniuntur patres in filiis, &c. Mat. tomo 2 239.c.2.A

Filij puniuntur pro peccatis quindecim personarum, quæ explicantur, Mat. tomo 2 239. col. 4. F

Filij ex debito magis tenentur amare parentes suos, quam e contra: quia patres non tenentur filijs ad aliquid, filij autem tenentur patribus in immensum, Mat. tomo 3 266.c.1.A

Filius volens intrare religionem, videns parētes suos pauperes, & senes, & quod si intraret religionem paterentur magnam necessitatem & inopiā, non debet eos deserere: sed differre ingressum, & manere cum eis: vt patet 30. distin. c. si qui filii. Secus tamen si parētes haberent vnde viuere possent: etiam si ipse filius intret religionem, &c. Si tamen factus iam professus in religione videat parentes esse in extrema necessitate, & quòd per alios non prouideatur eis, tunc debet petere licentiam a prælato, ut exeat ad subueniēdum illis, & hoc si parentes sint prope, & non longe, quòd si non obtineat licētiam, uidetur, quòd possit exire, inuito prælato. Si autem non sit extrema necessitas, sed magna, ut pote, quia cogentur parētes eius pauperem uitam ducere, & mendicare, nisi subueniatur eis, & non posset per alios subueniri commode, quia forte nemo uult subuenire illis, tenetur ille Monachus, si potest obtinere licentiam ad exeundum, ut subueniat eis, si autem non potest licentiam obtinere

non

Universidad de Deusto Biblioteca

non debet exire, sed potius permittere eos mendicare & viuere in paupertate,& non est incõueniẽs, quòd ex voto obligetur ad hoc, &c. Matth. to.3. 51.c.1.E.& 153.c.2.D

Filiusfamilias, de bonis paternis, nõ potest facere eleemosinã: bene tamen de peculio castrẽsi vel quasi castrensi, si illud habeat, nõ tamen de peculio profectitio, neque de aduentitio, nisi de licentia patris, vel in aliquibus rebus paruis, quæ non inferant notabile nocumentum, vt si det paucum de pane vino,&c. Mat.to.3. 34.c.4.F

Filiusfamilias potest rebus paternis vti ad sustentationem corporis, quia parentes tenentur alere filios: nisi ipsi propter aliqua crimina demereantur perdere alimenta,&c. Mat.to.3. 35.c.1.C

Quando filius relictis parentibus, possit intrare religionem,& quando non. Matt.to.3. 153.c.3.G

Filios suos non potest dimittere pater, & intrare religionẽ,si sint paruuli, secus tamen si sint adulti &c. Mat.to.3. 153.c.3.I

Filij non sunt exhæreditandi, vt bona transeant ad ecclesias. Mat.to.5. 138.c.4.I

Filijs debetur successio in bonis paternis de iure naturæ. Mat.to.5. 138.c.4.G

Filij in alimento magis debent prouidere parentibus, quam seipsis. Mat.to.5. 139.c.1.C

Filij tenentur parentibus secũdum rationem, non secundum naturam. Mat.to.3. 154.c.1.A

Quando liceat filijs exire à monasterio, vt subueniant parentibus,& quando non. Matt.to.3.fo.154.c.1.E Et quando expediat,& quando non. ibidem.

Filius nõ potest abnegare patrem, bene tamen è contra. Matth.to.4. 195.c.4.H

Filiorum educatio est de intentione naturæ, & magis necessaria quàm ipse coitus. Mat.to.5. 80.c.1.E

Sexcẽtos filios habuisse fertur rex quidam barbarus. Mat.to.5.fo.89.c.4.K.Opti.poli. 7.c.4.I

Patres valde desiderant cognoscere filios suos. Matt. to.5. 89.c.4.G

Filijs debetur legitima de lege naturæ. Matth. to.5. 138.c.4.K

Filiorum educatio & instructio tandiu durare debet, quandiu per seipsos non sufficiunt vitæ necessaria procurare. Mat.to.5. 93.c.2.D

De filijs concubinarum non solet facere mẽtionem lex Moysi, nec erãt alicuius dignitatis in veteri testamento, neque poterant habere aliam præeminentiam in ecclesia Dei, vel in populo Dei. Deut. 23 non introibit de scorto natus in ecclesiam Dei. Mat.to.6. 54.c.4.H

Ad parentes pertinet thesaurizare pro filijs. Mat.to.5. 93.c.2.E

Filij illegitimi non succedebãt in bonis paternis, etiã secundum statum gẽtium & veteris testamẽti. &c. Mat.to.6. 54.c.4.K

Omnibus animalibus tandiu naturale est manere in educatione filiorum, quandiu ipsi per seipsos educari non possint. Mat.to.5. 93.c.3.G

Filij propter nullum crimen possunt accusare parentes: benè tamen è contra. Mat.to.6. 150.c.3.F

Filij magis diligunt parentes, considerando gradum dilectionis ex parte obligati, secus verò si consideretur ex parte diligentis. Mat.to.6. 151.c.1.E

Filij & parentes diuersimode comparantur ita vt aliquo modo magis diligantur filij, & aliquo modo magis parentes: vno modo, vt principium ad principatum & econtra &c, Mat.to.6. 151.c.2.A

Filius ex charitate & amore naturali magis diligit patrem, quàm pater filium: & pater ex amore naturali & charitate magis diligit filium, quàm filius patrem: diuersimode tamen, secũdum q̃ amor consideratur proprie quasi ad alterum vel quasi ad aliquid sui: simpliciter tamen potest dici, q̃ parentes magis ament filios quàm e contra. Mat.to.6.f.151. col.2.E

Iste terminus filius in sacris literis aliquando capitur absolute & non relatiue, vt patet Can.2. Sicut liliũ inter spinas, sic amica mea inter filias, &c. Parado. fo.4. c.2.E. Similiter locutione poetarum, scilicet Virgil. Ouidij, Statij, &c. ibidem.

Filij iuuenum & senum imperfecti sunt corpore, & intellectu. De Opti.poli.fo.5.c.4.I. Similiter & filij literatorum, qui nimis student. Similiter & filij ilorum, qui vitam ociosam ducunt, & eorum, qui nimis laborant, debẽt ergo parẽtes laboribus mediocribus exerceri, vt filij validi nascantur. ibidem.

Filij agricolarum, qui magnis atteruntur laboribus, quare parui & paruas vires habentes nascantur, & econtrario filij pastorum. De Optima poli. fol.6. col.2 C

Filij tenentur parentibus ad multa. Matt.to.5. fo.168. col.3.G

Filij tenentur recedere à parentibus ipsos solicitantibus adhæresim. Mat.to.5. 168.c.2.B

Nos sumus filij Dei per adoptionem. Mat.to.5.f.258. col.3.G

Filij dicuntur semen, quia de semine sunt. Matt.to.6. 46.c.2.E

Filij concubinarum nullius dignitatis erant in veteri testamento. Nec poterant al quãdo habere aliquã præeminentiam in ecclesia Dei. Matth.to.6.f.54. col.4 G

In nouo testamẽto filii illegitimi matribus succedũt, quando non habent filios legitimos, sed non sic in veteri. Mat.to.6. 55.c.1.E

Antiqui, cum habebant filios, putabãt se esse fœlices. Mat.to.6. 55.c.1.E

Quomodo filius iuxta Marcum excludatur a cognitione diei iudicij. Mat.to.6. 314.c.2.B

Filii non sunt de progenie matrum, sed patrum. Mat. to.6. 62.c.3.I

Quare pater diligat magis filium, quam e cõtra. Mat. to.6. 150.c.4.G

Filius nihil parentibus prẽstitit, sed recepit ab eis. Mat. to.6. 150.c.4.I

Amor naturalis patris erga filium penes, quid attendatur. Mat.to.6. 151.c.2.B

Non puniuntur filii pro parentibus, nec e cõtra. Mat. to.6. 251.c.2.D

Quomodo valeat hoc argumẽtum, Christus non est filius Dauid: ergo est filius Dei. Matth.to.6.f.138. col.1.A

Omnes credentes sunt filii Dei adoptiui. Matth.to.6. 313.c.2.E

Essentia diuina diuersimode datur nobis & filio Dei. Mat.to.6. 329.c.2.E

Quædam filia cõcepit de patre suo, vtroque dormiente, vt dicit S.Tho. in quodam Quotlib. Gen.fo.272. col.3.H

Filius gehennæ dicitur, qui gehenna dignus est. Mat. to.6. 194.c.4.I

Filij Israel. De filiorum Israel diuersa computatione,&c. Leuit. 7.c.2.A

Nomine filiorum Israel non intelliguntur Leuitæ, quando fit mentio de aliquo pure temporali, secus tamen quando de aliquo spirituali fit mentio &c. Leui. 7.c.2.C

Per omnes filios Israel interdum intelligũtur soli seniores. Leuit. 172.c.1.A

Inter filios Israel, Iuda, & Ioseph, habuerunt iura primogenituræ. Iudas habuit imperium & Ioseph dona. Nu.to.1. 7.c.3.F

Castra filiorum Israel posita erant in quadro & distincta per quatuor vexilla & sub quolibet vexillo erãt tres tribus secundum ordinem qui habetur Nu.2. Nu.to.1. 7.c.3.G

Appellatione filiorum Israel intelliguntur omnes de Israel præter Leuitas, vt patet Nu.1.& Exo.29.& xo. tamen 3. Leuitæ etiam comprehenduntur, cum dicitur filiis quoque Israel, &c. Exo.to.2.fo.100.c.4.G & 110.c.4.K

Filij Dei. De quibus Gen 6. dicitur, q̃ vidẽtes filij Dei filias hominum &c. sunt dæmones incubi & succubi, vt dicit Iosephus & historia scholastica, & multi de Iudæis & Rabbi Salo. cuius ratio est, quia vbi nos habemus, filij Dei, Hebræi habent ne filii, idest cadentes videlicet angeli mali, qui de cœlo ceciderunt. Gen.fo.35.c.1.C. Sed istorum opinio est contra sacram scripturam & doctrinam Augustini, vt probatur ibidem. Alii dicũt q̃ filii Dei ibidem intelliguntur filij iudicum vel potentum &c. sed nec hoc videtur. ibidem. Dicendum ergo q̃ filii Dei præfati erant filii Seth, quia cæteros sanctitate conuersationis antecellebant,& ex doctrina patrum Deo adhærebant &c. ibidem. 35.c.2.E

Filiæ hominum de quibus Gen.6. dicitur, videntes filii Dei filias hominum, q̃ essent pulchræ erant fœminæ de stirpe Cain. & filii Cain vocabantur homines, quia secũdum carnem viuebant,& fuit peccatum in hoc, quia Seth mãdauerat omnibus filiis suis ne coniugerentur matrimonialiter cum filiabus Cain sicut & Deus prohibuerat, ne filii Israel commiscerentur cũ filiabus Chananæorum. Exo. 34.&c. Gen. 35.c.3.F

Mali homines vocantur aliquando filii Dei. Matth. to.4. 60.c.2.A

Filii Seth cur vocentur filii Dei. Deut. 171.c.4.G

Homines dicuntur filii Dei tripliciter: primò per affectionem Dei ad nos: secundò propter gubernationem: tertiò propter adoptionem &c. Mat.to.5. 258.c.2.D

Filii Dei tripliciter dicuntur, vno modo, illi, qui magis Deo adhærent: alio modo illi, quibus Deus bona confert,& per vtrũque filii Dei vocamur. Deut. 171.c.4.G

Filii regni dicuntur prædestinati Mat.13. Matth.to.4. 60.c.1.E

Filius Dei. Quomodo semper gignatur, & semper genitus sit, Iosue tom.2. 14.c.1.E

Vocantes Iesum filium Dauid volebant dicere eum esse Messiam, vt patet Matth.12. Matth.to.4.fo.12. col.4 K

Filius hominis. Filium hominis se vocabat Christus propter multa. Mat.to.4. f.197.c.1.A. Et filius hominis dupliciter accipitur, vno modo pro persona Christi, quæ est simul Deus & homo, alio modo pro sola deitate. ibidem. 197.c.1.D

Pater dedit filio omne iudicium facere. Matth.to.7. 309.c.1.A

Qualis erit filius hominis in die iudicii. Matth.tom.7. 78.c.3.H

Filius hominis & Spiritus sanctus dupliciter accipiuntur. Mat.to.4. 19.c.2.B

Filum. Subtegminis, de quo Gen.14. dicitur, filũ super quod tela texitur. Gen. 252.c.1.E

Fimbriæ. Quid sint. Exo.to.1. 99.c.4.I

Fimbrias portabant Iudæi in vestimẽtis ex præcepto: & Christus portauit similiter, & vocabatur fimbria angulus pallij, vbi erat vna de vittis hyacinthinis. Nu.to.1. 228.c.3.k

Christus habuit quatuor fimbrias in vestimento sicut cæteri Iudæi, &c. Mat.to.3. 204.c.3.G

Fimbrias habebãt Iudæi ad duo: primò ad distinguendum Iudæos à cæteris. Secundò ad recordationem mandatorum Dei. Mat.to.3. 204.c.3.I

Fimbria in vestimentis Iudæorum erat pars quædam quadrata panni hyacinthini apposita in angulis pallij, ideſt vestimenti superioris, quam portabant Iudæi ex necessitate legis. Nu.15. Mat.to.4.120.c.1.A

Fimbria pars vestis est, quæ terminatur duabus lineis rectis claudentibus angulũ rectũ, & fiunt istæ fimbriæ ex scissione, vel appertione vestis, & pars vestis, quæ terminatur ad angulũ dicitur fimbria: & sic, si fiat appertio vestis in parte anteriori & posteriore iuxta teriã, causantur quatuor fimbriæ, quia quælibet diuisio pãni facit duas fimbrias. Vittæ aũt hyacinthinæ non erant fimbriæ, sed ponebantur in fimbriis, vt dicitur Nu.15. q̃ ponerent in fimbriis Vittas hyacinthinas: & Vittæ hyacinthinæ erant quædam pitacia de panno quadrata, quæ ponebantur in extremitatibus vestiũ per quatuor fimbrias, & tales vittæ poterãt esse magnæ vel paruę, & erant hyacinthinæ, i. coloris azurini vel cœlestis. Et istæ fimbriæ & vittæ solum erant in veste superiori &c. Mat.to.6. 178.c.2.E

Fimbriæ & vittæ hyacinthinæ erant in pallijs Iudæorum primò, vt reducerẽt Iudæos in memoriam & & recordationem mandatorum Dei, & ne sequeretur homo passionem ad peccandum, erant etiã ad distinguendum Iudæos ab aliis populis, & hæc erat potissima causa. Mat.to.6. 178.c.3.I

Omnes Iudæi obligabantur ad portandum fimbrias & vittas hyacinthinas &c. Matt.to.6. fo.119 c.1.A Et pharisæi dilatabãt fimbriarum vittas hyacinthinas propter multa. ibid. 119.c.3.F

In fimbriis ponebant pharisæi spinas acutissimas, quibus crura & pedes pungerentur cum ambularent, & sederent, & faciebant hoc propter duo. primo ad ostendendum austeritatem vitæ &c. Secundo vt viderentur seruare præceptũ de portandis fimbriis vittis hiacinthinis plenius quam alij quãtum ad intentionem præcepti. Mat.to.6. 119.c.3.G

Pharisæi portãtes fimbrias & vittas hyacinthinas nõ peccabant in portando, sed in maguificando & dilatando. Mat.to.6. 119.c.3.K

Fimbrias & vittas hyacinthinas portabat Christus, vt prob. Mat.to.6. 180.c.1.A

De fimbrijs. vide super Mat.to.6. 180.c.1.A

Finees. Occidens Iudæum coeuntem cum mulliere Madianitide, non fecit hoc vt persona priuata sed auctoritate iudicis, scilicet Moysi. Nu.25 Mat.to.2. 87.c.3.H

Fingi. fictio Quælibet res potest multipliciter fingi: vno modo arte fictoria: alio modo opere sculptorio: alio modo opere malleatorio: alio modo opere statuario &c. 2. Paral. fo.43. c.2.E. Et dupliciter põt aliqua effigies effici ī pãnis: vno mõ ope pictorio: alio mõ ope plumario. ibid.

Vbi fictio non habet locũ, nec legis dispositio habet locum &c. Mat.to.6. 47.c.4.F

Fictio iuris vtilis est secũdũ quam duo dies sunt vnus dies, & secundum quam mortui iudicantur viuentes,& duæ personæ reputãtur vna &c.& tamen realiter non, est sic. Mat.to.1. 199.c.1.D

Finis vltimus &c.

Universidad de Deusto Biblioteca

Finis in agibilibus mouet vt principium. Exo. to.1. 195.c.1.B.D

Finis est qui mouet agentem, & ad consecutionem illius tota agẽtium cura laborat. Exo.to.1. 30.c.4.F

Finium distinctio in principalem & minus principalem multum valet ad exponendũ auctoritates quę videntur destruere libertatem arbitrij. Exo.tom.1 61.c.1.C

Finis productionum rerum fuit duplex: primus, vt communicaret nobis Deus sua bonitate &c. secundus ad demonstrandum nobis perfectionẽ suã &c. Iosue to.2. 26.c.1.A

A fine vltimo incipit tota virtus mouẽdi appetitum: sicut à primo motore prouenit tota virtus mouendi. Mat.to.2. 6.c.4.I

Finem vltimum quælibet res consequitur, vel participat secũdum id, quod in illa perfectissimum est. Mat.to.2. 10.c.1.A

Finis cuiuslibet rei est sua propria operatio, &c. Mat. to.2. 10.c.2.B

Duplex est finis, s. operis & intentionis. Mat. tomo 2. 13.c.4.F

Finis hominis duplex, s. exterior, per cuius participationem homo beatus efficitur, & interior ipsa, s. ap propinquatio ad illum. Mat.to.2. 16.c.1.D

Finem prius apprehendit intellectus, quàm voluntas, tamen motus ad finem incipit à voluntate. Matth. to.2. 21.c.1.C

Non inconuenit quòd aliquid fiat propter multos fines, dumtamen non sint omnes æqualiter se habentes, & sub eadem habitudine, &c. Matth. to.2. 202.c.1.A

Finis operum nostrorum debet esse solus Deus, quia ex fine accipiunt bonitatem, vel malitiam operationes nostræ, sicut ex obiecto accipiunt speciem. Mat.to.3. 1.c.4.F

Cæteræ circunstantiæ, præter finem, non faciunt sem per specialem rationẽ boni, vel mali in opere, sed sunt sæpe indifferentes. Finis autem semper facit in opere bonum vel malum. Mat.to.3. 1.c.4.G

Duo vitia sunt, quæ impediunt rectitudinem finis, s. ambitio & inanis gloria, &c. Mat.to.3. 2.c.1.A

Deus est finis, & principium omnium. Mat. tomo 5. 148.c.3.K

Finis noster est vita æterna. Mat.to.5. 153.c.2.E

Omnis causa conuertit suos effectus in suum finem. Mat.to.5. 155.c.1.A

Finis est optimum rei. Mat.to.6. 71.c.2.A

Finis sęculi non potest sciri naturali ratione. Matth. to 6. 82.c.3.H

Finis sæculi non potest cognosci per sacras literas: bene tamen per reuelatione, sed an fuerit alicui reuelatus, vel in posterum reuelabitur, nõ constat. Mat. to.6. 83.c.1.A

Finis dilectionis hominis est Deꝰ. Mat.to.6. 130.c.2.E

Finis vltimus omnium est Deus. Mat.to.6. 133.c.2.C

In finem ordinare aliquid contingit dupliciter, vno modo ostẽdendo finem, i. qui sit finis, in quem tendendum est: alio modo inclinando ad finem ipsũ, vt illuc eatur: primum conuenit rationi: secundũ voluntati. Et in finem vltimum non potest dirigi intellectus, nisi per fidem infusam, quia habitus naturalis non sufficit, fides autem ostendit quo eundum est, & voluntas dirigitur per charitatem, & ita ad fidem, & charitatem pertinet dirigere vniuersaliter omnes operationes in finem vltimum, & supernaturalem, & quælibet earum dirigit vniuersaliter. Ad finem verò primum naturæ humanæ dirigit intellectum sapientia humana, s. ad fœlicitatem contemplatiuã. 10. Ethi. Et ad fęlicitatem actiuam dirigitur ratio per habitum prouidentiæ ostendendo quò eundum est &c. Mat.to.3. 104.c.1.E

Finis in actionibus moralibus debet esse notissimus, Mat. tomo 5 205.c.1.A

Non datur in fine mensura: sed in his, quæ sunt ad finem 1. Politic. Mat. tomo 5 134.col.4.G

Actio potest non esse cõueniens fini dupliciter, Mat. tomo 5 83.col.4.I

Firmitas. Duplex est firmitas: & duplex fides, Mat. tomo 5 246.c.3.K

Firmitas in habitibus virtutum ad duo deseruit Mat. tomo 7 20.col.4.F

Fiscella. De fiscella in qua positus fuit Moyses, Exo. tomo 1. 9.col.1.B

Flagellum. Non poterat quis flagellari vna vice, apud Iudæos, vltra 40. flagellis pro aliquo delicto 2. Regum 62.col.3.I

Quadraginta solis ictibus flagelli puniebatur quis a iudice in vete. testa. Deut.25. Leui. 193.c.3.F

Flagrare. Inter flagrare, & fragrare qd interfit. Exo.tomo 2 95.c.4.F

Flagrantia ardorem significat, & fragrantia odorem. Genes. 306.col.3.K

Flagitium. Proprie est vitium contra naturam, Iud. 203.c.3.F

Flamma. Iuxta Philosophum 2. de generatione, est fumus ardens vel ignitus, &c. Mat. tomo 7 157.c.3.G

Flãma magis lucet, quam carbo, Mat.to.7. 158.c.3.H

Flamminius. Romanorum dux ad petitionem meretriculæ apud eum in conuiuio sedentis, quæ asserebat se nunquam vidisse hominem decollatum fecit quendam hominem decollari, qui alias erat reus mortis, & propter hoc a censoribus postea pulsus est curia, quòd epulas sanguini miscuerit, &c. Mat.to.4 79.c.2.C. Sic fesanguini miscuerit, &c. Mat.to.4 79.c.2.C. Sic fecit Herodes qui caput Ioãnismẽsam iussit ferri. ibi.

Flegeton. Fluuius inferni, a quibusdam dicitur esse cœlum Martis, Parado. 96.c.2.C

Flegma. Inter flegmam, & coleram est contrarietas solida Iosue to.1 195.col.4.F

Flere. Christus quare fleuerit super Ierusalem 4. Regum 89.c.3.F

Fletus. Aliquando causatur ex viscerum commotione per quandam teneritudinem ex affectione Genes. 382.c.4.F

Fletus dicit lachrymarum emissiones, & męror interiorem tristitiam sine lachrymis. Deu. 153.c.4.F

Inter flere, & plãgere quid interfit, Gen. 284.c.3.H

Inter fletum, & mærorem quid interfit 1. Reg. tom. 1 92.colum.3.F

In fletu concurrunt duo, s. tristitia, & resolutio lachrymarum Mat. tomo 3 142.c.3.H

De fletu, qui ponitur pœna damnatorum, Matt.to.7 178.colum.2.C

Fletus prouenit ex multis malis: immo generaliter ex quæcũque tristitia vel dolore causatur: aut causari potest, Mat. tomo 6 8.c.4.K

De fletu futuro, apud inferos, an erit realis aut non, Mat.tomo 7 178.col.2.C

Fletus, & stridor dẽtium dupliciter accipiuntur Mat. tomo 7 178.c.4.I

Quare non ponatur fletus in purgatorio, neque vemis, &c. Mat. tomo 7 249.c.2.A

Flos. Quare emittat odorem non per noctem, licet, ad duas horas noctis, & vltra, neque etiam ad meridiem, aut paulo ante vel post, sed in aurora, scilicet, ad ortum solis vel parum post, & ad solis occasum vel parum post, &c. Gene. 199.colum. 1.B

Vites

Vites quare non producant flores Gen. 360.c.2.A

Fluctuare. Christus multoties permittit fluctuare hominẽ, ne superbiat &c. Mat.to.3. 156.c.1.E

Flumen. Fluuius.

Flumen, nomine Alphæus, in Sicilia renascitur, qui prius a terra absorbebatur in Græcia. Gen.f.15.c.2.D. & 105.c.1.B

Quatuor flumina Paradisi, à Paradiso primam habẽt originem, & longo tractu terrarum frequẽtius absorbentur in aliis rursum exundantia locis &c. Ge. 15.c.2.D

De origine quatuor fluminum, quæ procedunt à Paradiso, a varijs doctoribus varia referuntur, &c. Ge. 15.c.2.B

Flumina Tygris & Eufrates communem fontem habent in Armenia, vbi incipientes fluere, statim diuiduntur, &c. Gen. 84.c.3.G

Fluuius, de quo Gen.2. dicitur, fluuius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigãdum Paradisum, aliqui dicunt, quòd erat Oceanus, quia de eo nascuntur quatuor flumina, immo & omnia, sed istud falsum est. Gen. 101.c.3.I

De quatuor fluminibus, quæ egrediũtur ex Paradiso, aliqui dicũt, ꝙ intra Paradisum fluuius Paradisi diuidatur in quatuor illa capita, aliqui dicunt, ꝙ extra Paradisum fiat illa diuisio, quæ sententia magis placet & tenenda est. Gen. 101.c.4.I

Duorum fluminum Paradisi nominibus, s. Phison & Gion, quare Hieronymus transferẽs sit vsus, & nõ nominibus suo tempore notis. s. Nilus & Ganges; & tamẽ alia duo dimissis nominibus hebraicis eorum, nominauit nominibus notis nobis, s. Tygris, & Eufrates, cum tamẽ Iosephus. 1. Antiquitatum, qui fuit prius Hieronymo, non dixit Phison & Gyon, sed dixit Eufrates Tygris, Ganges, & Nilus. Gen. 104.c.2.A

Duorum fluminum, s. Phison, & Gyon nomina Hebræa non mutauerunt septuaginta interpretes in Ganges & Nilus, & tamen aliorum duorum, s. Hidequel & Perath verterũt in Tygris, & Euphrates, sed hoc fuit ex ignorantia Græcorum vocabulorũ, vel nondum de eis certum erat, cuius duplicis causæ assignantur rationes. Gen. 104.c.2.E

Quod Gyon esset Nilus potuerũt dubitare septuaginta interpretes. Gen. 104.c.4.I

Quod per quatuor flumina Paradisi non possumus venire in Paradisum, assignantur causæ. Gen.f.105. col.1.A

Fluuius, qui Alpheus dicitur, & Arethusa fons, sunt in prouincia Illidis & Pisæ in Græcia, sed cum ibi absorbeantur subterraneo meatu labentes in insula ortigiæ caput emergunt, vbi & rursus absorptæ sub tota Ionij maris profunditate delapsæ demum in Sicilia apud Siracusas caput attollunt &c. Gen. 105.c.1.B

Fluuius Aegypti, de quo Gen.15. nõ est Nilus sed parua fluuius diuidens terminos Aegypti & Palestinæ apud ciuitatem, quæ vocatur Rinocorula. Gen. 236.c.4.F

Omnia flumina Paradisi nascuntur in Oriente versus Septentrionem. Gen. 295.c.4.G

De fluminibus Paradisi & eorum decursu. Gen.f.84. col.3.G

Flumina aliquando modo Hebraico vocantur torrentes. Iosue to.2. 89.c.3.I

De fluminibus Paradisi terrestris. Parado. f.119.c.1.C

Fluxus. De fluxu & refluxu maris proueniente a Luna. Gen. 45.c.4.H

Fluxus & refluxus maris fit quotidie bis a luna per quatuor quartas circuli lunæ, Matth.to.1.272.c.4.I

Focaria. Focariæ dicuntur mulieres parãtes cibos 1. Reg. 8. & aliquando accipiuntur pro concubinis, quæ dicuntur focariæ a foco, quia ad eundem focum manent, i. in eadem domo cum illo cuius sunt concubinę, 1. Regum tomo 1. 93.c.3.F. & 156.c.1.A

Fomes. Siue fomentũ est materia, in qua ignis fouetur, Num.to.2. 116.c.1.A

Fomes quid sit, Matth.to.7. 251.c.4.K

Fons. De quo Gen.2. dicitur, sed fons ascendebat e terra irrigans vniuersam superficiem terræ, accipitur pro plurali, id est fontes, quia vnus fons, non poterat irrigare totam superficiem terræ &c. Gen. 11.c.4.K

De fonte Paradysi, vide super Gen. 13.c.4.I

Fons est in Epiro ciuitate Græciæ, in cuius aquis faces extinctæ accenduntur &c. Gen. 33.c.3.G

Fons a fundendo aquas dicitur &c. Gen. 101.c.3.K

Fons aquarũ, quas eduxit Deus de petra, de quo Nu. 20 habet duo nomina, scilicet, cades, a sanctificatione nominis Dei &c. & mespat à iudicio, propter iudicium factum de Moyse, & Aarõ, & quia istius fontis aqua vsque hodie durat, & in abũdantia magna irrigat vallem, & pp eum terra vicina facta est habitabilis, quæ non erat, quando transiuit populus Israel, Gen. 150.c.1.A, Exo.to.1. 138.c.2.I

Est quidã fons in Archadia, cuius potus generat obliuionem, Exo.to.1. 289.c.1.B

Fontes & cisternæ, & omnes congregationes a quarum mundæ erant, Leui. 11. etiam si aliquæ morticina in illas caderent, & non quia illæ aquæ terræ immediate adhærent, vt quidam Hebræi dicunt, quia terra interdum polluitur, &c. Dicendum ergo, quòd causa huius erat necessitas illius aquæ, Leuitici. 104.c.1.C

Duo fontes fuerunt miraculose facti in deserto, 2. Paralipomen. 231.c.3.F

Fontes nequeũt esse sub polis, vt probatur in de Optima politia. 7.c.1.D

Forcipes. Erant in altari sacrificiorũ, vt illis cõprehenderent, & disponerẽt sacerdotes carbones quocunque vellent &c. Exod. tom.2. 49.c.4.F, & 199.c.3.K

Forcipes sunt triplices, Exo.to.2. 49.c.4.F

Forma. Formas latere in materia dixit Anaximander, & Anaxagoras, Exod. tomo 1. 45.colum.1.A

Formam siue accidentalem, siue substantialem non possunt dæmones sua propria virtute causare, Exo. tomo 1. 45.c.1.B

Forma substantialis est principaliter actiua, Exod. tomo 1. 273.c.3.I

Formarum datorem non oportet ponere, vt quidam dicebant, Exo.to.1. 277.c.1.A

Formam esse in potentia materiæ non est, quòd in materia possit recipi talis forma: vel talis, quia alias anima humana esset in potentia materiæ, & similiter formæ artificiales, Exo.to.1. 278.c.3.F

Formæ, ad quas materia est in potentia naturali, dicuntur educi de potentia materiæ, & educi de potentia materiæ idem est, quòd quasi exire ab ipsa materia, vel per virtutem materiæ, idest, quòd secundum virtutes receptas in materia ab agentibus, ipsa determinatur ad illam formam, & non ad aliam dicitur educi, quia non ponitur ab extra, sed quasi intra ab vtero ipsius materiæ, Exodi tomo 1 278.colum.3.H

Forma, quæ est educibilis de vna potentia materiæ non

Universidad de Deusto
Biblioteca

non est in potentia alterius materiæ propter duo. Exo.to.1. 290.c.3.K
Soli formæ conuenit deriuare esse. Exo.to.1. fol.281. col.3 K
Formam esse in potentia materiæ nõ aliud est, quam materiam habere quandam siue multas virtutes, quæ non sunt formæ alicuius generis, sed proprietates materiæ, secundum quas, factis ab agentibus naturalibus talibus, vel talibus dispositionibus sequitur forma immediate in materia, illo apponente eam, vel deducente à foris, vel creante ex nihilo &c. Exo. to. 1. 283.c.2.C
Formæ substantiales corrumpuntur per accidens, & qualitates, quæ habent oppositionẽ de per se. Exo. to.1. 284.c.2.E
Duæ sunt formæ in rebus naturalibus, quæ per solam creationem possunt ad esse perduci, s. forma perfectissima, vt anima rationalis & forma imperfectissima, vt forma corporeitatis. Exo.to.1. 285.c.3.F
Esse formarum est, inter perfectiones, minima, Exo. to.1. 289.c.2.D
Forma dicitur educi de potentia materiæ, quia materia est talis cõditionis, q factis in ea quibusdam naturalibus dispositionibus, sequitur forma ad illas dispositiones. Exo.to.1. 289.c.3.G
Forma instabilius esse habet, quã materia. Exo.to.1. 291.c.3.F
Ad hoc quòd sit forma in materia requiruntur præuiæ dispositiones. Leuit. 175.c.3.G
Quælibet forma habet suum gradum perfectionis. Sosue to.2. 25.c.2.B
Forma est principium actionis. Mat.to.3. 262.c.3.k
Quælibet res talis est, qualis est sua vltima forma. Mat.to 4. 255.c.3.F
Duplex est forma, s. ligata, & libera. Mat.to.4. fo.236. col.3.G
In rebus corruptibilibus nunquam forma plenè dominatur materiæ. Mat.to.4. 236.c.3.G
Sicut formæ materiales differũt inter se gradualiter, ita & proportionabiliter dispositiones requisitæ ad illas formas materiales. Matth.tomo sexto. fol.75. col.3.G
Omnes formas substãtiales esse a datore formarum, dixit Plato, & Auicenna, & quòd non educantur de potentia materiæ. Mat.to.6. 75.c.3.H
Vbicunque est forma, ibi est actio. Mat.to.5. 26.c.4.H
Formæ substantiales exigunt varias dispositiones in materia, itaque impossibile est vnam formam substantialem manere sub dispositionibus, quæ alteri formæ conueniunt, sed tanta est diuersitas dispositionum quanta est diuersitas formarum substantialium. Mat.to.6. 90.c.4.I.& c.3.G
Forma parum differt, secundum naturam ab vltima dispositione materiæ, quæ est necessaria ad illam formam. Mat.to.6. 91.c.4.k
Forma substantialis non habet contrarietatem. Mat. to.6. 92.c.1.A
Forma corporeitatis dupliciter accipitur, vno modo prout est forma substantialis corporis, secundum quam in genere substantiæ collocatur: alio modo vt est forma accidentalis, de prædicamento quantitatis: primo modo corporeitas cuiuscunque corporis non est forma aliqua distincta a forma specifica rei, sed est ipsa forma substãtialis, per quam res in genere & in specie collocatur, & per quam debetur rei, quòd habeat tres dimensiones. Mat.to.6. 94 c.3.I. Corporeitas vero, quæ est de prædicamento quantitatis, est forma accidentalis, ibidem. f.95. col.2.E
Circa permanentiam formarum totius & partis ponitur regula, q formæ totius habent esse debilius quam formæ partium. Mat.to.6. 97.c.4.F
Formæ operatio propriè dicta est dare esse. Mat. to.7. 150.c.4.G
Forma naturalis est determinata ad vnum. Mat.to.7. 204.c.4.k
Forma intelligibilis tripliciter se habet ad intellectũ, scilicet in pura potentia, in actu puro, & medio modo inter potentiam & actum, &c. Matt.to.7. f.204. col.4.I
Ad hoc quòd forma materialis fiat forma intelligibilis, fit discursus per multa media. Mat.to.7.f.208. col.3.G
Forma non solum tribuit esse materiæ, sed etiam in materia recipit esse, &c. Parado. 24.c.1.A
Quælibet forma specifica requirit propriam figurationem in materia, & debitas qualitates. De statu anima. 6.c.4.F
Aliquæ formæ substantiales & accidentales inducuntur in instanti. Mat.to.5. 210.c.3.G
Ad quas formas sit materia impotẽtia naturali. Mat. to.6. 106.c.3.G
Omnis forma naturalis educitur de potentia materiæ præter animam rationalem. Mat.to.6. 75.c.3.H
Nulla forma præter animam excedit materiam. Mat. to.6. 98.c.4.G
Formæ totius habent debilius esse, quam formę partium. Mat.to.6. 98.c.4.F
Forma corrumpi non potest, si maneat vltima dispositio. Mat.to.6. 92.c.1.A
Forma non diuiditur, nisi ratione materiæ. Mat.to.6. 93.c.2.A
Si forma corrumpatur, non manebũt in materia propriæ dispositiones illius formæ. Matth.tom.6.f.92. col.1.B
Per eandem formam sortes est substãtia, corpus, corpus animatum, animal & homo. Matth.to.6.fo.94. col.4.c
Quædam formæ sunt ad prædicandum, & quædam ad essendum. Mat.to.6. 95.c.1.E
Formæ sunt multiplicatæ in naturalibus. Matth.to.7. 201.c.2.A
In Deo sunt omnes formæ vnitissimæ & simplicissimæ. Mat.to.7. 201.c.2.A
Formarum in subiecto est duplex habitudo. Matth. to.7. 201.c.2.C
Forma mixti potest dupliciter accipi. Mat.to.6.fo.95. col.2.E
Secundum ponentes plures formas substantiales in composito, quomodo saluetur resurrectio. Matth. to.6. 95.c.3.F
Quod forma totius non sit forma partis, tenet Auicenna, & hoc idem tenet auctor. Matth.to.6.fo.97. col.2.A
Operatio est a forma substantiali. Matth.tom.7.f.151. col.4.I
Vna forma non potest informare nisi vnam materiã numero. Mat.to.7. 132.c.4.I
Recipiens denominatur a forma recepta. Matt.to.7. 147.c.4.I
Formæ receptio, secundum suum esse naturale, fit per modum præcedentẽ. s. per alterationem. Mat.to.7. 148.c.1.E
Quid sit formã habere esse naturale & intentionale & qũo differãt huiusmodi esse. Mat.to.7. 175.c.2.B
Forma in intellectu est indiuisibilis. Mat.t.7. 204.c.4.G
Forma naturalis est determinata ad vnum. Mat.to.7. 204.c.4.k
Forma intellectualis non est secundum se determinata. Mat.to.7. 205.c.1.C

Formæ sunt duplices, Matthæi tomo 7. 208.c.3.F
A forma accipitur ratio vniuersalis, Matthęi tomo 7 209.c.4.H
Nulla est forma materialis, quæ repugnet materiæ, Matthæi tomo 7 228.c.2.E

Formalista. Formalistæ, qui ponunt formalitatem formarum quomodo causas ordinent, Exodi tomo 2 31.c.1.C

Formalis causa. Multis nominibus nuncupatur, Exodi tomo 1 244 c.3.G
Vicem causæ formalis inhęrentis Deus non potest supplere, Matthæi tomo 4 248.c.4.K
Formica toto auro mundi pretiosior est, Exodi tomo 1 92.c.4.K

Formido. Inter formidinem, & terrorem quid interst, Deut. 58.c.1.A

Fornicari, & Fornicatio. Fornicari est contra ius naturale, ex quo est contra præcepta Decalogi, quæ sunt de iure naturali, Genesis, 316.c.3.H
Fornicari accipitur multoties pro colere Idola p metaphoram, &c. 1. Paralip. 85.c.2.G
Si fornicatio simplex puniretur, per legem humanã, pax publica turbaretur, scilicet, per multa adulteria, & virginum defforationes, & esset prolis incertitudo, & viri de vxore continua suspitio, bella ciuilia, vitæ matrimonialis inquietudo, & malculorũ concubitus, &c. Genesis, 268.c.3.K
Fornicationem puniri a lege diuina, & humana simul non decebat, neque quòd ambæ simul vacarent, homines fugientes punitionem legis humanæ, quæ de præsenti datur conuerterentur ad alia peiora mala occulta: si autem vtraque permitteret homines tanquam ad quoddam licitum, motu effrenato, & bestialiter in libidinem mouerentur, & sic conditio humana vniuersaliter vilior redderetur. Nuncautem, quia lex diuina vetat, illi qui boni sunt, & timentes Deum, fugiunt fornicationem: mali verò non curantes illam prohibitionem ad peiora non conuertuntur, Gen.268.c.4.F
Simplex fornicatio vetatur per illud præceptum; Nõ Mœchaberis, Exodi tomo 1 178.c.1.E
Fornicationem simplicem quare non prohibuerit lex humana, Exodi tomo 1 178.c.3.F
Si fornicationem punirer lex humana, multa sequerentur inconuenientia, Exodi tomo 1 178.c.4.H
Fornicationem simplicem quare prohibuerit lex diuina, Exodi tomo 1 178.c.4.I
Fornicatio simplex est actus naturaliter malus, Exodi tomo 1 179.c.1.D
Fornicationem simplicem ipsa lex humana reputat malam, & ipsam punit aliquo modo, Exodi tomo 1 179.c.1.D
Cum propria vxore nemo potest fornicari qualitercunque se habeat cum illa, Exo.tomo 1 20.c.4.I
A fornicatione debent cauere Sacerdotes, Exodi tomo 2 73.c.3.H
Pro fornicatione simplici nulla lex, siue diuina, siue humana mortem, aut aliquam pœbam inferendam duxit, nisi ex aliqua circunstantia aggrauretur delictum, Leui. 225.c.2.A
Gentes videntes Christianos nimis abstinere a fornicatione in Ecclesia primitiua, mirabantur, Leui. 178.c.2.A
Duplex est fornicatio, apud infideles, quædam, q̃ caudatur auctoritate legis, vt in repudio, & quædam extra repudium. Prima non potest obuici alteri conuagum, post conuersionem ad fidem, bene verò secunda, 1. Regũm tomo 1 103.c.2.B
Quare lex humana non puniat fornicationem soluti cum soluta, Matthæi tomo 5 109.c.3.I
Fornicatio, circa matrimonium, capitur dupliciter, vno modo pro fornicatione carnali. Secundo modo pro fornicatione per infidelitatem. Tertio modo pro fornicatione apostasiæ. Prima reputatur grauior, quo ad legem matrimonii, quia semper repellit a cohabitatione, tam ĩter fideles, quàm inter conuersos ad fidem, & hoc nisi ambo essent fornicati, extra de diuor. cap. significasti. In fornicatione apostasiæ ille, qui non fornicatus est, potest alium recipere ad cohabitationem, & põt etiam repellere, dummodo hoc faciat auctoritate Ecclesiæ, & non propria auctoritate. extrà, de diuor. c. de illa. In fornicatione verò infidelitatis, quando. s. alter coniugum manet in infidelitate, non tenetur alter cohabitare, secus tñ si cõuertat, 1. Reg. to. 1. 106. c. 1. A
Sed quare prima fornicatio reputetur maior aliis, deinde fornicatio apostasiæ, & tandem fornicatio infidelitatis, vt minor aliis, 1 Reg. to. 1. 106.c.1.C
Quando vterque coniugum fornicatur non potest alter eorum obiicere fornicationem alteri, 1. Reg. tomo 1. 106.c.4.F
Aliqua est fornicatio, quæ non habet vim repellendi, nisi reputetur fornicatio inter eos, quibus ex ea debet competere ius excipiendi, 1. Reg. 106.c.4.G
Fornicationem solum, quæ sequitur matrimonium, vel sponsalia licet obiicere contra coniugẽ, & non illa, quæ præcessit. extra de iure iurando. c. quemadmodum, 1. Regum tomo 1 121.c.2.A
Omnis fornicatio est contra legem naturæ, 1. Regũ tomo 1 155.c.4.H
Fornicatio simplex dicitur coitus vagus, & ideo est pars luxuriæ, quia contra inclinationem naturalẽ est, Matthæi tomo 2 145.c.c.2.D
Fornicatio simplex semper est peccatum mortale, Matthæi tomo 2 147.c.1.A
Fornicatio accipitur dupliciter: vno modo, vt est genus ad omnem concubitum, alio modo specialiter pro vlu viduarum concubinarum, aut meretricum, vt patet 36.q.1.c.lex illa. Primo modo accipiendo, vocatur fornicatio simplex, & additur, simplex, ad distinguendum ab omni alia specie luxuriæ, Matthæi tomo 2 147.c.1.A
Fornicatio simplex dicitur concubitus, quidam vagus inter virum, & fœminam, qui nullo matrimoniali fœdere iuncti sunt, ad quam tres requiruntur conditiones: prima, quòd sint tales personæ, inter quas alias posset esse matrimonium. Secunda, quòd fœmina sponte cognoscatur. Tertia, quòd sit alias à viro cognita, Matthæi tomo 2 147.c.1.B
Fornicatio simplex, cum sit concubitus vagus, tollit fœtus perfectam educationem, Mat. tomo 2. 147.c.3.G
Fornicationem simplicem crediderunt Gentiles nõ esse peccatum, & propterea non prohibuerunt, Iudæi tamen sic, Matthæi tomo 2. 147. colum. 3. I.
Fornicatio simplex est contra naturam: primò, quia natura non ingeniauit coitum nisi ad generationem, &c. & fornicationis coitus ordinatur ad delectationem tantum. Secundò, quia est contra bonum prolis, quod natura intendit, quia obuiat educationi prolis nascituræ, &c. quæ est naturalis mari, & fœminæ, vt probatur ex animalibus brutis, scilicet, in auibus: in quadrupedibus vero educationis cura soli fœminæ tradita est, quia illa sufficit ad educationem, in

Universidad de Deusto Biblioteca

quibus non, neque in hominibus, Matth. tomo 2. Et quando dicitur, quòd fornicatio est contra naturam, debet intelligi, non simpliciter, & per excellentiam, sed cum determinatione, nam coitus contra naturam simpliciter est ille, ex quo non potest sequi generatio, ibi. 149.c.1.D

Fornicatio in ancilla est semper illicita, Matth. to. 2, 149.col.3.F

Quæcunque fornicatio est deterior gula ex obiecto, licet interdum gula sit deterior quam fornicatio per accidens, Matth.to.2. 150.c.2.E

Fornicatio cum meretrice est pecccatum mortale, & semper fuit etiam in lege veteri, & non per illud Deut. 23. Non erit meretrix de filiabus Israel, nec scortator de filijs Israel, sed per illud Exo.20.Non mœchabetis &c.Matth. to.2. 151.c.4.k

Coitus cum vidua est fornicatio simplex, & per consequens peccatum, Matt.tomo 2.153. c.1. B. Et vidua dicitur mulier tradita viro, si vir moriatur post consum matũ matrimonium, vt habetur 24. dist.c. vidua. Nam, si moriatur non consummato matrimonio, non dicitur vidua, ibidem & sequenti cap. & accipientes tales in vxores non prohibẽtur promoueri, ibidem, 153.c.1.C

Inter tria genera fornicationum, s. cum concubina, vidua, vel meretrice, quod dicatur grauius peccatum, non potest dari, si consideretur per accidens. Si vero per se, dicendum quòd fornicatio cũ concubina est simpliciter minus, quam cum meretrice, vt probatur, Matth.tom.2.153.colum.4. F. De fornicatione cum vidua idem est dicendum, quod de meretricio, & concubinatu, quia vidua potest cognosci, vt meretrix, vel vt concubina, ibidem.

Fornicatio proprie est coitus soluti cum soluta, Matt. tomo 4. 138.c.4.k

Quod fornicantem deserat coniux castus ad charitatem videtur pertinere, nam alias præstat ei patrocinium ad fornicandùm, vt dicit Chrysostomus, & extra, de iure iuran.ca. quemadmodum &c. Matt. tomo 5. 103.c.3.K

Fornicatio quid sit, Matt.to.5. 105.c.3.K

Duplex est fornicatio, s. carnalis, & spiritualis, Matth. tomo 5. 104.c.4.I

In fornicatione, an peccet magis vir quam mulier, vel è contra non potest absolute dici, quod illorũ sit, quia aliquando plus peccat vir, & aliquãdo plus mulier, sed dicendum, quòd data æquali tentatione, facilius est viro resistere quam mulieri, quia tamen viri habent fortiores cõcupiscentias, cum calidiores sint &c. videntur ex hoc minus peccare. Tamen absolute considerando, maius est peccatũ viri fornicantis quã mulieris, cæteris paribus, Matt. tomo 5 108.c.2.A

Pro fornicatione carnali, etiã semel tantum facta potest alter coniugum petere diuortiũ, pro spirituali vero non nisi perseueret, Matt. to.5. 106.c.2.A

In fornicatione simplici nemo alicui præiudicat, nisi Deo, & in hac, cæteris paribus, grauius peccat vir, secus tamen si ambo sint coniugati, quia tunc grauius peccat mulier, Matt.to,5. 109.c.4.G

Inter fornicationem carnalem, & spiritualem, quid interfit, Matt.to.5. 112.c.1.A

Fornix. Significat testudinem, vel arcum &c.1. Reg.to.2. 8,c,3,K

Foroneus. Fuit primus, qui leges dedit Gręcis, Exo.to.1. 234.c.4.D

Fortasis forte. Forte, & fortassis, ex more sacræ scripturæ in manifestis apponuntur, Leui. 86.c.4.F

Fortis vir. Viros fortes solus amor emollit, Matt.to.5. 90. c.1. C.

Fortitudo. Potest multis modis dari alicui a Deo, qui referuntur, 2. Paralipo. 216.colum.4.F

Fortitudo tolerat molestias ab extrinseco illatas, aggrediendo confidenter, vel sustinendo, Matt.to.3. 82.colum.2.E

Fortitudo confert ad abstinentiã largo modo, Matt. tomo 3. 83.c.3.F

Ad fortitudinem contrario modo se habet humilitas, Matth.to.5. 7.c.2.A

Fortuitum. Fortuiti effectus nõ solum sunt a natura, sed interdum sunt liberi, & quamquam a natura solum essent, quia tamẽ fortuiti sunt, inopinati sunt, & ideo non possunt significaria corporibus cœlestibus, Leui. 202.c.4.I

Fortuna. Bona est quidam instinctus in mentibus humanis a causa superiori prospere dirigente absque aliqua ratione, vel iudicio intellectus nostri, vt quando cor dat nobis, vt faciamus aliquid, & nescimus aliquam rationem, quare magis illud quam oppositum facere debeamus, & post feliciter nobis euenit, bona fortuna tunc vocatur, Gene. 357.c.2.E

Fortunæ aduersæ magis regratiari debemus, quam prosperæ, dicit Boetius, quia amicos veros a falsis secernit &c.Gen. 362.c.1.B

Circa bonam fortunam Aristotiles recessit a veritate propter malum fundamentum &c. Exod.tomo 1. 214.colum.2.A

Non est inconueniens, Deum mouere malos ad bonam fortunam, Exod.to.1. 214.c.3.F

Fortuna sors, & casus habent causas, nobis tamen incognitas, & indeterminatas, Iosue to.1. 131.c.4.K

Bona fortunæ quomodo sint in nobis, Matth. tom.6. 329.colum.3.F

Fortuna, & fœlicitas eorundem sunt subiectorum, s. rerum rationalium: non tamen eorundẽ obiectorum, quia fortuna est circa illas res, quæ propter alterum aguntur, & desiderantur, & est in illis, q̃ præter intẽtionem accidunt; beatitudo vero est bonũ vltimum, & maximum, quod propter seipsum desideratur, & oĩa propter illud, Mat.to.2. 10.c.2.E

Fortuna est de his, quæ cogitata non sunt, sicut casus, Matth. to.2. 102.c.3.H

Fortunatus. Quis dici debeat maxime fortunatus, Matth.to.7. 108.c.3.I

Forum. Alicuius loci sortitur aliquis propter delictum commissum in illo loco, Leuitici. 283.c.4.F

Idem erat forum laicorum, & sacerdotum in veteri testamento, eædem pœnæ, & idem iudex, Iosue tomo 2 238.c.1.C

Forum simile, vel dissimile non sortitur quis propter locum originis, quantum ad delictum, sed propter locum, in quo delictum patratum est, Iosue tomo 2 141.c.3.K

Forum contentiosum, & forum conscientię non idem, impediunt, quo ad irrogandas pœnas, Matth.to.5. 27.colum.3.K

Forum conscientiæ est idem cum iure naturali, Mat. tomo 3 28.c.1.D

Forum in parabola vineæ quid sit, iuxta Origenis sententiam, Matt.to.5. 174.c.4.H

Fragmentum. Fragmẽta ex quinque panibus quare dominus nõ dederit turbis, sed Apostolis, Matth.to.4. 101.c.2.C

Fragrantia. Odorẽ significat, & flagrantia odorem, Gen. 306.c.3.I

Fran-

Franciscus Marionis. In quarto Sẽ. inquirit; an Papa possit absoluere a culpa, & a pœna, & respondet, quòd sic: tamen improprie quærit, & improprie respondet, Defen. ren.distin.19. 3.c.3.F

Frater. Fratres. Frater pietatis, & amoris æqualitatis nomen est, Genesis, 335-c.3.F

Qui fratris defuncti semen suscitabat: primogenitũ, quem gignebat, nomine fratris sui nominabat, qui & ad familiam & cognationem mortui pertinebat, Deut.25.Genesis 354.c.2.A

Aliqui dicuntur fratres tripliciter, scilicet, natura, vt Iacob, & Esau, cognatione, vt Abraham, & Loth, gente, vt omnes Hebrei, sic dicit Glo.ordinaria, & Hieronymus super Matth. cuius est glosa illa, Genesis, 75.c.3.F

Fratres dicuntur omnes Christiani inter se, iuxta illud Iacobi.i. si frater & soror nudi sunt, &c. & istũ modum accipiendi fratres, non habuit vetus testamentum, sed Christus introduxit illum Matth. 23. omnes autem vos fratres estis, &c. ratio huius est, quia fratribus duo competunt, scilicet, æqualitas & amor, Genesis, 77.c.3.F

Fratres & sorores vocantur, secundum modum loquendi Hebræorum illi, qui ad eandem cognationem pertinent, Genesis, 301.c.2.A. & 314.c.3.H

Fratres Christi minimi, qui sint, Matthei tomo 7, 117.c.3.F

Fratres largo modo, dicuntur illi, qui sunt ab eodem populo geniti, Exodi tomo 1, 11.c.3.G

Frater nomen cognationis est, apud Hebræos, nec semper significat eos, qui immediate ab eodem patre geniti sunt, Leui. 84.c.1.D

De fratris coitu cũ sorore, Leui. 212.c.1.D

Per solam ostensionem verendorum fratris ad sororem, vel sororis ad fratrem deberet quilibet plecti morte ex litera, Leui.20. vt videtur auctori, Leui. 212.c.2.G

Fratris vxorem cognoscere matrimonialiter grauius peccatum est, quàm si eam cognoscat, vt concubinam, quia videtur approbare matrimonium illud, Leui. 214.c.1.F. Et grauius peccat vir cognoscens vxorem fratris, quàm ipsa vxor fratris, ibid.

Fratris mortui vxorem accipere non licebat Iudæis, nisi in vnico casu, scilicet, si vir eius sine liberis moreretur, vt habetur Deut.25.Leui. 214.c.4.k

Fratres accipiuntur quadrupliciter, Matthæi tomo 6 285.c.2.A

Fratres multis dicuntur modis, apud Iudæos, Leui. 305.c.1.

Aliqui dicuntur fratres quadrupliciter ex aliqua speciali ratione, Iudi. 9.c.3.k

Fratres possunt dupliciter comparari, Matthęi tomo 6 151.c.3.I

Fratres, in sacris literis, dicuntur aliquando illi, qui sunt eiusdem officii, & eiusdem communicationis, 1.Paralip. 90.c.4.F

Nomine fratris quid intelligatur, Matthęi tomo 5 42.c.1.A

Quatuor modis dicuntur fratres in scripturis, scilicet, natura, gente, cognatione, & affectu, Matthæi tomo 4.34.c.2.D.Exo.to.1. 10.c.3.G

Angeli non vocantur fratres, Mat.to.7. 116.c.4.I

Multi dicebantur fratres Domini, & specialiter quatuor, scilicet, Iacobus, Ioseph, Iudas, Symon, Matthæi tomo 4. 35.c.2.A

Fratribus, cæteris paribus, tenemur magis bene facere, quàm alijs, Matthæi tomo 5. 67.c.3.I

Fratres Christi fratres tripliciter, scilicet, natura, affectione, & spiritualiter omnes in Christo credentes, Matthæi tomo 7 116.c.4.G

Fratres & sorores abiiciendi sunt propter Christum, si expediat, Matthæi tomo 5. 167.c.4.K

Fraterna correctio. De fraterna correctione, & quãdo omittenda sit, Exodi tomo 1 179.c.4.G

Fraterna correctio, in quo consistat, Matthæi tomo 6 328.c.1.C

De fraterna correctione, vide ad longum in dictione, correctio fraterna.

Fraus. Quam fecit Iacob Esau, potest dupliciter considerari vno modo, quantum ad lum cui facta est fraus: alio modo quantum ad ipsum, qui fecit fraudem: primo modo non peccauit Iacob, & secundo modo distinguendum est, nam vel consideratur fraus in verbis, vel in factis, primo modo Iacob peccauit venialiter, secundo modo non, qa fuit fraus diuinæ inspirationis, Gen. 308.c.2.C

Fraus in factis potest contingere tripliciter, quia est fraus diuinæ inspirationis, & fraus eruditionis, & fraus noxiæ deceptionis, Genes. 308.c.2.D

Fraus & dolus nunquam patrocinantur alicui etiam si fiant ad bonum finem, idest, nunquam tribuunt aliquod ius, Iosue tomo 1 166.c.4.H

Fraus non fit volenti, secundum regulam iuris, Paradoxa 40.c.3.I

Frigiditas. Maxima frigiditas est sub polo, Exodi tomo 1 269.c.2.A

Frigiditas non ponit pedem in operatione naturali nisi per accidens, vt ait Auicenna, Iosue tomo 1 187.c.1.B.Matthæi tomo 7 154.c.2.B

Frigiditas adiuuat generationem per antiperistasim. De Opt.Polit. 6.c.4.H

Frigiditas calefacit. De Sta.An. 9.c.4.K

Frigiditas viri perpetua impedit matrimonium contrahendum, & dirimit contractum, Matthæi tomo 5.117.c.1.A. Et vocatur frigiditas omnis defectus naturalis ad coitum, & hoc generali nomine, licet interdum ex aliis radicibus oriatur, ibidem, colum.2.E

Nimia frigiditas est in media regione aeris, Parado. 96.c.3.I

Nulla frigiditas maior est in toto orbe, quàm illa, quæ est sub polis, de Opti.Poli. 7.c.1.D

Omnis defectus naturalis ad coitum vocatur frigiditas generali nomine, licet interdum ex alijs radicibus oriatur, Matthęi tomo 5 117.c.2.E

Frigiditas impedit vitam Gen. 225.c.2.B

Frigidus. Frigidi non sunt apti ad matrimoniũ quia coire non possunt, Matthęi tomo 5 117.c.1.A

Inter frigidos & maleficiatos quid interfit, Matthæi tomo 5 119.c.4.H

Frigidum. Quare non sentiamus simul frigidum, & calidum: cum tamen simul videamus album, & nigrum, Matthæi tomo 7 176.c.3.F

Aliquando tamen poterunt simul sentiri calidum, & frigidum, ibidem, G

Fructus. Nati in montibus sunt salubriores, fructibus natis in vallibus, licet non sint ita pingues, Genes. 101.c.1.C

Fructuum vbertatem causant duo, scilicet, pinguedo terræ, & ros cœli, de quibus Genesis 27. Genesis 38. c.4.F. & Leuiti. 315.c.2.D

Fructus fiunt ex materia terrea commixto humido aqueo humido terreo nutrimentali, & illud dicitur pinguedo, quia manet, scilicet, quasi quędam vnctuosi.

vnctuositas in terra, quæ transit in naturam fructuum, quæ cum defecerit, terra modicum gignit de fructibus, Numeri tomo 1 177.c.2.E
Sunt terræ, quæ bis fructificant in anno, & istę habẽt duplicem ver. duplicem æstatem, duplicem autumnum, & duplicem hiemem in quolibet anno, & istæ habent duplicem declinationem Solis, scilicet, Meridianam, & Septentrionalem, nos autem solam Meridianam habemus, & istæ terræ sunt intra tropicum Cancri, & æquinoctialem, Numeri tomo 1 177.c.3.K
Institutio ecclesiæ recipiendi fructus ecclesiasticos fuit primo assignata pro laudantibus in recitando principaliter, & ideo nullus, qui non habet recitare, potest iura talia quasi possidere, Nume. tomo 1 243.c.1.B
Fructus dicitur quoddam premium beatorum, quod per metaphoram sic dicitur, Mat. to.4. 41.c.1.E
De fructu centesimo, sexagesimo, & trigesimo, de quibus Matth.13. Mat. tomo 4 41.c.2.D
Fructus consistit in gaudio quod habetur de ipsa dispositione operantis, quæ est quædam spiritualitas eius, in qua ascendit propter semen verbi Dei, &c. Matthæi tomo 4 41.c.2.D
Fructus & aureola solis virginibus competunt, &c. Matthęi tomo 4 41.c.2.E
Multiplicatio fructus ex semine prouenit ex duobus, &c. Matthæi tomo 4 41.c.2.A
Fructus duo significar, scilicet, meritum, & præmium, Matthæi tomo 4 41.c.2.D
In tota terra Chanaan colliguntur fructus in Martio, Matthęi tomo 5 242.c.4.I
Quomodo computetur fructus in sortem, Matthæi tomo 7 50.c.4 G
Fructus assignatur soli virtuti continentiæ iuxta sanctos Doctores, &, vt dicit Glosa, & secundum tres gradus continentiæ assignantur tres fructus, scilicet, centesimus, sexagesimus, & trigesimus, Matthæi tomo 4. 41. c. 4. F. Et per differentiam trium fructuum, de quibus Matth. 13. Christus voluit ostendere tres gradus continentiæ tantum, sicut Doctores assignant, sed voluit ostendere, ꝙ verbum Dei non prodest omnibus, quibus prædicatur, &c. ibidem,
Fructus, quod est præmium accidentale, solùm conuenit virtuti continentiæ, Mat. tomo 7 25.c.4.G
In quibusdam Insulis Indiæ, scilicet, in Chryse, & Argyria arbores, & segetes bis in anno fructificant, Exodi tomo 2 112.c.2.B
Fruges, Inter fruges & segetes quid intersit, Exodi tomo 1 231.c.1.C
Frui. Est in aliquo vltimate quietari, & delectari, ita ꝙ nihil aliud quęratur, &c. Deu.32.c.4.H
Fruitio. In omni peccato reperitur fruitio, vel in actu eius, vel in fine illius actus, Exodi tomo 2 104.c.1.A
Frui propriè est actus voluntatis, quod probatur ex analogia ad fructum arboris, Matt. to.2. 60.c.3.K
Fruitio potest pertinere ad intellectum materialiter, sed ad voluntatem formaliter, Matt. to.2. 60.c.4.F
Actus fruitionis est actus charitatis, Ma. to.2. 61.c.1.C
Ad fruitionem concurrunt tria. s. perfecta visio plena comprehensio, & inhęsio amoris consumati, tamen in vltimo consumatur, scilicet, in delectatione & ab illa nominatur, Mat. tomo 2 61.c.1.D
Frui propriè sumptũ de solo Deo est, Ma. t.2. 61.c.2.B
Vnica fruitione fruimur Patre, Filio, & Spũ sancto, qa fruimur illis nõ tamquã tribus obiectis, sed tãquã vnico in ratione vltimi boni. Personæ aũt nõ distinguũtur per bonum, quia omnes sunt vnum & idẽ bonum, Matthæi tomo 2 61.c.4.I
Fruitio perfecta est de vltimo fine, quando realiter possidetur, imperfecta verò, quando non actualiter possidetur, sed solum in intentione, Matthæi tomo 2 62.c.1.B
Frui secundum rationem perfectam conuenit soli naturæ intellectuali, scilicet, Deo Angelis, & hominibus, imperfecta verò fruitio reperitur ĩ brutis, &c. Matthæi tomo 2 62.c.2.E
Non põt frui Deo existens in peccato mortali, quia non inhęret ei pp se per amorẽ, cũ habeat aliquid, qđ habitualiter magis diligat, q̃ Deũ. s. ipsam rem, cui inhęret p peccatũ mortale, Mat. to.2. 62.c.3.H
Fruitio capiẽ dupliciter, Matthęi tomo 4 232.c.4.F
Frustra. Nihil frustra fit a Deo, aut natura, Matthæi tomo 7 139.c.3.k
Fucus. Vbi fucus est, ibi turpitudinis formę præsumptio est, ideo sacra Scriptura ornatu rhetorico non procedit, vt præsumptionem de falsitate refugiat, Gen. 11.c.3.k
Fucus aliqñ ponitur ad tollendũ aliquã turpitudinẽ, & hoc non est illicitum, sic tenet S. Tho.2.2.q.169. art.2. Et hoc verũ est, si nõ sit cõtra cõsuetudinẽ regionis, &c. Si aũt ponatur fucus, ad ostendẽdũ pulchritudinẽ, semp est illicitũ vti fuco, & est deterius quàm vti ornatu vestiũ. Et qñ fucus apponiẽ in cõtẽptũ Dei, semp est peccatũ mortale. Si aũt non apponatur in cõtẽptũ diuinæ maiestatis, sed vt incitetur libido, aut solũ pp inanem gloriã, sed pp libidinem semper est peccatum mortale. Si propter vanitatem, aut mulier est coniugata, aut non, vide sicut in vestitu, &c. Matthęi tomo 3 277.c.4.F
Fuga, Fugere. Fuga de vna ciuitate ad aliam concessa est Apostolis, ante Christi mortem, cùm prædicarent inter Iudæos, Matthęi tomo 3. 252.c.3.F. Nam tunc debebant fugere multis de causis, ibidem,
Fugere malum non est peccatum, dum tñ volendo fugere, non committamus aliquid aliud quod est de se malum aut vetitum, Gen. 202.c.4.I
Fugiẽdorũ tres sunt mores ex 7. Ethi. s. malitia, bestialitas, & incõtinentia, Exodi tomo 1 291.c.4.F
In Ecclesia primitiua omnes fugiebant principatus, Matthæi tomo 5 200.c.3.K
Adulter fugiens maritum adulterę, vel latro dominũ rei furatę, non peccat immo potest fugere, & si nõ fugit peccat, &c. Iosue tomo 2 9.c.2.D
Fugere debemus pericula, quando non est necesse illa sustinere, siue quãdo sine iniuria diuini honoris, & debiti nostri fugere possum⁹, Ma. to.1. 258.c.3.k
Quando prælatus fugere liceat propter persecutionẽ & quando non, Matthæi tomo 3 252.c.4.F
Et similiter de personis priuatis, quãdo licite possunt fugere propter persecutionem, & quando non, ibidem, 253.c.2.A
Christiani quando debent fugere mortem, & quando non, Matthæi tomo 5 186.c.2.A
Sicut nemo obligatur se offerre ad confessionem fidei, ita nemini licet postquam ad hoc tractus fuerit occultè fugere, Matthæi tomo 3. 253.c.2.B
Vnde, si iudices infideles vellent occulte dimittere fideles de carcere, non debent recedere de carcere occulte, sed palam, ne fides fidelium infirmetur, vt fecit Paulus Actu.16. & hoc nisi Deus miraculo se apiret alicui carcerẽ, sicut fecit Petro, Act.12. ibi.
Paulus licite fugit de Damasco p murũ, qa eius persona quęrebatur, Act.9. Mat. to.3. 253.c.3.F
Fugiendi sunt persecutores, quando sine præiudicio legis Dei, & honore eius potest esse fuga, Matthæi tomo 4 181.c.3.I
Quando fugienda sit persecutio, & quando non, Matthæi tomo 5 186.c.2.A
Fulgor. Fulgorem habuisse in facie beatissimam Virginem vsque ad partum, dicit quidã, Matthæi tomo 4 210.c.3.I
Fulgor magnus in igne inducit terrorem, Matthæi tomo 4 211.c.2.B
Fulgur. Fulgura vocantur trifida propter eorum tres proprietates, quia scilicet, lucent, cõburunt & diuidunt, vel diruunt, &c. Exodi tomo 1, 59.c.2.E
Fulgor quomodo appareat in cęlo, Matthęi tomo 6 297.c.1.A
Fulgura, & ignis, quæ apparuerunt in monte Synai, non erant vera fulgura nec verus ignis, sed solum secundum apparentiam, Exodi tomo 1. 162.c.1.C
Fulgor est aliquid exterrens homines, Matthęi tomo 6 297.c.1.E
Fullo. Fullones dicuntur, qui pannos candificãt lauando eos in aquis, vel dicitur fullo, qui pannos de textrino adductos expurgat, quibusdã tribulis, & parat, &c. Gen. 16.c.1.D
Fullo dupliciter accipitur, &c. 4 Reg. 182.c.3.I
Fuluum. Dicitur propinquum viridi, & pallido, & mediat inter vtrumque, 2. Paralipo. 130.c.1.A
Fumus. Mouetur sursum ex propria leuitate, & raritate, & ex incorporatione virtutis ignee, vel ignis, Matthęi tomo 7 157.c.4.K
Fundamentum. Fundamentum propriè est in spiritualibus, quia sicut fundamentum prius ponitur respectu illius, quod superędificatur, sic fundamentũ in spiritualibus, scilicet, fides, Christus, vel charitas prior est, &c. Matthæi tomo 7 246.c.4.k
Fundibularius. Fũdibularii proprie sunt non illi, qui habent fundas leues, sed qui quodam artificio ligneo vtuntur, in quo ligata funda lapides magnos iacit, & forti impetu 4. Reg. 30.c.1.A
Funiculus. Dupliciter accipitur vno modo pro quædam determinata mensura, quæ fiebat per funiculum: alio modo pro hęreditate diuisa per funiculos, &c. Iosue tomo 2. 113.c.2.A
Funiculus hæreditatis dicitur possessio alicuius, quia antiquitus, & nunc distinguebantur, & diuidebãtur hęreditates per funiculos, 1. Paralip. 182.c.3.F
Funus. In funere multa fiebant olim, scilicet, lauare corpus, vestire, condire aromatibus, quod magni viri faciebant, sic factum fuit Iacob, Gen.50. cum portaretur in terram Chanaan, Genesis 284 c.3.K
Fur. Nunqñ fur occidebaẽ pro furto in vet. testa. et si sæpissime furareẽ, 4. Reg. 31.c.4.F
Mors dicitur fur, quia furtim venit, Matthęi tomo 6. 321.c.4.F
Maior pęna imponitur furibus, quàm vsurariis, Matthæi tomo 7 73.c.1.A
Fures nocturni cur occidi possint, non autem diurni, Exodi tomo 1 230.c.1.B
Furari. Si duo furentur aliquam rem, quilibet tenetur insolidum ad restitutionem, & si illa res maneat penes vnum, & alius pœnitere velit & restituere, tenetur hortari participem suum, vt illam restituat, si tamen noluerit non tenetur eã violenter illi surripere, vel occulte furari, &c. 2. Regum 17.c.1.C
Furari, latrocinari, ditari de re aliena, nusquam, & nunquam fieri licuit, Matthæi tomo 5. 231.c.4.F
Furari a diuite, vt detur pauperi, iniustũ est, & illicitũ, vt dicit Greg. & hr̃ in 11.q.1.c. nõ est putãda, & 14. q.5.c. Fortè. & hoc ideo qa nũquã est faciẽdũ malũ pp bonũ. 30.q.1.c. nosse. & 32.q.4.c. sicut nõ sunt, Matthæi tomo 3 29.c.4 G
Furor. Furoris amatorii magnitudo explicari nõ potest, Matth. tomo 5 90.c.2.A
Furor vnde causatur, Gen. 309.c.1.B
Furtum. Assignatur furti definitio, Exo. to.1. 20.c.4.F. & Gen. 360.c.3.H
Furtũ materialiter cõmiserũt Hebræi, accipiẽdo mutuo res Aegyptiorũ, non tñ formaliter, licet aliqui dicant oppositũ, quorũ opinionẽ improbat auctor. nec tñ peccauerunt. primo quia illa per donationẽ Dei receperunt. secũdo quia etiam si Deus nõ mãdasset: ipsi Hebrei possent id facere iure suo, pp̃ter multa, &c. Exodi tomo 1. 20.c.4.k. & 187.c.4.k
Furanti hominem infligebatur pœna mortis, apud Hebræos, si post furtum hominem vendidisset, vt Doctores nostri dicũt, si tñ primum faceret, & nõ secũdũ, dabat ei, quẽ furatus fuerat duos homines ad seruiendũ illi, vel pretium duorum hominũ, sed Rab. Sal. dicit, ꝙ solũ pp furtũ merebaẽ pęnã mortis, sed prima opinio est vera, Exo. to.1. 216.c.1.A
Inter furtum & rapinam, & vsuram quid inter sit? Iudicum 124.c.3.H
De ratione furti sunt duo, &c. Iudi. 124.c.3.H
Furtum procedit, præsupposita distinctione dominiorum, Iudi. 219.c.1.C
Pro furto secundum legem Moysi nemo tenebatur ad mortem, sed ad restitutionem: vel, ꝙ venderẽ, si non posset restituere, vt colligitur Exo.22. 1. Reg. to.1. 194.c.1.C. & 4. Reg. 31.c.4.F
Furtum non est dispensabile per hominem, eo quòd includit in se malitiam quandam, cum dicat fraudem quandam, potest tamen fieri, quòd id, quod aliàs est furtum, permittente lege, vel iudice, non sit furtum, vt cum iudex, vel princeps iubet alicui auferre bona, quæ alias non possunt tolli, nisi clam pp potentiam habentis, quia resisteret, possunt ministri iudicis eo iubente, clam bona illius tollere, quod alias vocaretur furtũ, &c. Mat. to.2. 88.c.4.F
Furtũ ita est in paruo sicut in magno, vt ait Hiero. sup epistolã ad Titũ, & 14 q.6.c. furtũ. Et hoc, qa Deus nõ respicit rẽ ablatã, sed animũ eodẽ c. & 14.q.5.c. Si quid inuenisti, &c. Mat. to.3. 29.c.3.I
De furto potest quis facere eleemosynam, quando furatus est rem suam, quia tunc non tenetur fur ad restitutionem, Matthæi tomo 3 29.c.4.F
Furtum minus peccatum est, quàm homicidium & adulterium, Matthęi tomo 5 129 c.3.I
Qui furtum decies committit grauius peccare dicitur iuxta leges humanas, quàm si semel, etiam si semel tantum furetur sicut alius decies, quia grauitas peccati furti non iudicatur secundum legem humanam ex quantitate rei furatæ, sed ex aliis circunstantiis, scilicet, ex loco, tẽpore, & modo, &c. Matth. tomo 3 43.c.2.E
Furtiuum. Res furtiua vbicumq; inueniẽ a Dño p̃t vẽdicari. Ma. t.7. 69.c.2.E
Furia infernalis. Quæ dicanẽ furię infernales iuxta doctissimos Poetarum, Parad. 87 c.4.H. De Statu aĩarũ. 4.c.2.D
Furor. Subitaneus tollit consensum, qui requiritur ad hoc, quòd aliquis se obliget, 4. Regum 72.c.1.D
Furnus. Decimæ de furnis sunt personales, Matthæi tomo 6 230.c.3.F
Fuscinula. Fuscinulę dñr instrã ad educendũ carnes de olla, Exo. to.2. 199.c.3.k

Universidad de Deusto Biblioteca

Fuſcinulæ dicebantur inſtrumenta ad præparandum carnes in olla, quæ neque erant recurua neque habentia dentes, niſi cum eis adiungebatur, dicendo fuſcinulæ tridentes, &c. Et nomine fuſcinularum aliquando intelliguntur tridentes, & vncini, cum pertineant ad idem genus adminiſtrationis, ſed differunt figura, &c. Numeri tomo 1.45.c.4.G. Et dicuntur fuſcinulæ, quia fuſcæ ſunt, & nigrę propter fumum, & inquinamenta coquinæ, &c. 4.Regũ 127.c.1.A

Fuſcinulæ aureæ, de quibus 1.Paralipo. quæ erant in templo Salomonis, quales eſſent, & cuius figurę, 1.Paralip. 329.c.2.A

Futurum. Futurorum notitiam valde deſiderant homines propter duo, Geneſis, 401.c.1.E

Futura præſcire antequam fiant, ius eſt Deitatis, nec poteſt quis id ſibi vſurpare, Leui.201.c.3.F. Quare procurantes ſcire futura per magicas, & prohibitas artes, magnam Deo irrogant iniuriam, & id prohibitum eſt Leuit.19. cum dicitur, non declinetis ad magos, &c. ibidem,

Futurum, vt futurum, non cognoſcitur a Deo. Matthæi tomo 7 216.c.2.C

Futurorum prænunciatio qualiter fiat a Deo quo ad temporis præfinitionem, Mat.tomo 6. 83.c.4.F

Futura ad vtrumlibet non ſunt nota, Matthęi tomo 7 216.c.2.B

Futura ad vtrumlibet non ſunt ignota quaſi ſint diſtãtia ſecundum tempus, ſed quia ſunt non entia. nec Deus cognoſcit aliquod futurum, inquantum futurum, quia quicquid Deus ſcit, illud ſcit quatenus præſcens eſt illi in ſua eſſentia, &c. Matthæi tomo 7 216.c.2.C

Futuritio. Et præteritio ſunt ſemper præſentes, licet res, quæ fuit, vel futura eſt, non ſit præſens. & impoſſibile eſt futuritionẽ eſſe futuram, & præteritionem eſſe præteritam, Ioſue tomo 2 34.c.3.H

Futuræ res, quæ dicantur. Ioſue tomo 2 12.c.1.D

Futurum ex præſenti deriuatur, Ioſue to. 2. 12.c.2.A

Gabaa.

GABAA & Cariathiarim, quòd ſint idẽ, Deut.63.c.4.G.1.Reg.to.2.65.c.3.F. Et Gabaa eſt nomen commune ſignificans collem, & Cariathiarim eſt nomen proprium vrbis, 2.Regum 35.c.1.A.& 1.Regum tomo 1 78.c.3.K

Gabaa in Hebræo ſignificat collem, 1. Paralipomen. 146.c.4.k

Gabaonitæ. Gabaonitis portantibus aquas & cędentibus ligna prouidebatur ex expenſis Sanctuarii, Leui. 327.c.3.I

Gabaonitæ fuerunt dati a Deo per oblationem, & cõdemnati fuerunt ad illam ſeruitutem ipſi, & eorũ deſcendentes, circa quod interuenit auctoritas Ioſue tanquam Prophetæ, nec tunc erant aliqui aſſignati ad ſeruiendum, quemadmodum illi ſeruiebant, & iſti erant multi, quia quatuor ciuitatum, vt patet Ioſue 9.Leui. 348.c.4.F

Gabaonitæ moti ſunt à Deo ad credendum, Ioſue tomo 1 158.c.3.G

De Gabaonitarum commentis ad fallendum Iſraelitas, & an aliquid oſtenderint de eo, quod ipſi volebant, & an ex illis, quæ cõmenti ſunt, aliqua ꝓbauerint, Ioſue tomo 1 159.c.1.E

Gabaonitæ peccauerunt mentientes mendacio officioſo, ſed peccatum fuit leue, &c. Ioſue tomo 1, 161.c.1.C

Iuramentum poſitum cum Gabaonitis debere ſeruari, tenet Nicolaus, Ioſue tomo 1.164.c.4.6. Sed oppoſitum tenet auctor ibidem, 165.c.1.B

Filii Iſrael non plene ſeruauerũt iuramentum, quod fecerunt Gabaonitis, quia fecerũt eos ſeruos, &c. Ioſue tomo 1 166.c.3.F

Et principes Iſrael in duobus errauerunt per ignorantiam iuris. primo putauerunt ſe eſſe obligatos illo iuramento. ſecundo quia crediderunt ſe poſſe agere contra illud in aliqua parte, ſcilicet, ſubiiciendo Gabaonitas in ſeruitutem, &c. ibidem, 166.c.3.K

Nec principes Iſrael peccauerunt non occidendo Gabaonitas, excuſans eos ignorantia iuris, &c. Ioſue tomo 1 167.c.1.E

Ioſue iuſte ſubdidit Gabaonitas ſeruituti, ſicut Raab, & cognatos eius iuſte dimiſit liberos in Iſrael, Ioſue tomo 1.167.c.2.B. Et ſubiecit illos Gabaonitas ſeruituti altaris Dei, & ſeruituti populi, vt ſic ſatisfaceret populo volenti eos occidere, &c. Ioſue tomo 1 167.c.3.F

Cum Gabaonitis non eſt obſeruatus rigor iuris, ſed quædam moderatio habita eſt, quæ partim proueniebat ex ignorantia illius temporis, partim ex Dei diſpenſatione, &c. Ioſue tomo 1. 167.c.4.F

Circa iuramentum, factum Gabaonitis, errat Gratianus di. illud fore ſeruandum ab Iſraelitis, &c. Ioſue tomo 1 168.c.1.A

Gabaonitæ conuerſi ſunt ad Iudaiſmum, Ioſue tomo 1 170.c.3.E

Gabaonitæ cędebant ligna, & comportabant aquas pro exercitu Iudæorum, & pro domo Dei, Ioſue tomo 1 170.c.3.I

Multis modis potuerunt Gabaonitæ cognoſcere, quòd Deus promiſerat Moyſi dare Iſraelitis totam terram Chanaan, & diſperdere omnes habitatores eius, Ioſue tomo 1 171.c.1.B

Gabaonitæ aſcripti fuerunt ad miniſterium totius populi, & altaris, ſed non pro eodem tempore. Nam ſubminiſtratio totius populi fuit prior, & illa deſinente incipiebat miniſtratio altaris, &c. Ioſue tomo 1 172.c.4.I

Gabaonitis ſeruientibus Sanctuario dabatur ſuſtentatio de eleemoſynis, & donariis Sanctuarii, quamuis nihil expreſſum ſit de his, &c. Ioſue tomo 1, 173.c.2.B

Gabaonitæ miniſtrabant Sanctuario per vices & ſortes, &c. Ioſue tomo 1 173.c.2.E

Plures Gabaonitarum occidit Saul putans, quòd filii Iſrael non poterant dimittere Gabaonitas viuere, &c. 2.Regum 141.c.3.I

Gabaonitæ habuerunt iuſtiſſimam cauſam decipiendi Iudæos, quia ſcilicet cupiebant viuere, Matthæi tomo 2 204.c.3.G

Gabaonitæ non erant tributarii Iudęorũ, ſed ſerui, Ioſue 9. Mat. tomo 7 297.c.3.k

Gabriel. Angelus fuit ille, qui reduxit Ioſeph errantem in agro, Geneſ. 37. cum dicitur, inuenit eum vir in agro errantem ſic dicit Rab. Salom. Exodi tomo 1 292.c.3.F

Hoc nomen Gabriel, cõmune eſt omnibus Angelis aſſumentibus formã humanã, Ioſue to.1. 97.c.4.F

Angelus, qui apparuit Danieli & beatiſſimę Virgini, quare dictus ſit Gabriel, Iudi. 139.c.3.H

Potuit eſſe, quòd eſſet idem Gabriel, qui apparuit Virgini, & apparuit Danieli, Iudi. 139.c.4.F

Gad. De quo Gen.30. nõ ſignificat felicitatem, ſed fortunam, vel caſum. Hieronymus tamen catholice tranſtulit, Gen. 322.c.3.H

De tribu Gad fuerunt fortiſſimi pugnatores, Nume. tomo 1 16.c.2.E

Propheta Gad ſcripſit hiſtoriam rerũ q̃ contigerunt tempore regni Dauid, & aliarum gentium, 3.Regum. 43.c.1.E

Gad interpretatur fęliciter, 1.Paral. 42.c.2.D

Viri de tribu Gad erãt laudabiles inter omnes 1.Para. 133.c.3.H

De Gad Propheta non fit mentio in Cathalogo patrum in eccleſiaſtico bene tamen fit mentio de Nathan, & tamen ambo fuerũt tẽpore Dauid, &c. 1.Paralip. 239.c.4.G

Gadara. Ciuitas eſt in Iudæa, Matthæi tomo 3 163.c.3.G

Gades. Herculis ſunt apud montem Athlantem in fine orbis contra occidẽtẽ, &c. Alii dicunt Gades Herculis eſſe montes ipſos inter Hiſpaniam, & Africam, per quorum rupturam abſorbetur æſtus maris Occeani Athlantici, qui eſt ex parte Africę, & calpæ ex parte Hiſpaniæ, Geneſ. 17.c.3.F

Gades Herculeas fixit Hercules inter litus maris Mediterranei in Hiſpania vltra Hiſpalim, quæ nũc per magna ſpatia a litore diſtant in parua parte eminẽtes, Gen. 33.c.3.k

Galaad. Dictio Hebræa ſignificat aceruum teſtimonii, quia Gal, aceruus dicitur, & aad teſtimonium, & id, quod Iacob vocauit Galaad, Labã vocauit, igarſebaduca, quod eſt nomen Syriacum, ſecundum morem Meſopotamię, igar, ſignificat aceruum, & ſebaduca ſignificat teſtem, &c. Geneſ.329.c.3.k, Deuteronom.14.c.3.F Iudi. 220.c.1.A

Galaad mons eſt ad Orientem terrę promiſſionis ante Iordanem in ſorte duarum tribuum cum dimidia, nam media pars iſtius montis pertinet ad tribum Ruben, & tribum Gad. Et alia medietas ad dimidiam tribum Manaſſe, &c. Geneſ.329.c.4.G & 350.c.3.K

Galaad eſt mons duplex, Deut, 14.c.3.F

Galaad aliquando eſt nomen montis, & aliquando eſt nomen viri, & interpretatur cumulus terreſtris, vel aceruus teſtimonii 1.Parali. 81.c.2.C

Galaad mons protenditur ab Oriente in Occidente, & medietas, quæ eſt verſus Meridiem, data fuit tribui Rubenitarũ, & Gad, & alia medietas, quæ eſt verſus Aquilonem data eſt medię tribui Manaſſe 1.Parali. 82.c.3.F

Galaad nomen eſt cuiuſdam mõtis apud Iordanem ad partem eius Orientalem iuxta terram Moab, qui vocatus fuit ſic a Iacob, cum veniret de Meſopotamia, & interpretatur Cumulus teſtis, vel aceruus teſtimonii, Gen.31. Et ab illo monte vocatur terra Galaad terra illa, quæ adiacet in circuitu, &c. 2.Paralip. 235.c.4.F

Galathæ. Galathas populos in Grecia habitantes, quidam dicunt denominatos eſſe ſic, a Gomer filio primogenito Iaphet filii Noe. Alii dicunt Galatiam dictam a Gallis ſenonibus, a quibus primo fuit habitata, qui duce Breno in Græciam deſcenderunt, &c. Gen.51.c.1.B 1.Paralipome. 29.c.3.F

Galathæ ob ſui ignorantiam ſpreuerunt legem Chriſti, Matthęi tomo 6 276.c.1.A

Galaxia. Græcè Latinè dicĩ circulus albus, vel lacteus, Parado. 124.c.4.K

Galbanum. Eſt ſuccus herbæ aromaticę, quę ferula dicitur, & eſt optimum, cum eſt cartilaginoſum, &c. Exodi tomo 2 102.c.1.D

Galilæa. Galileæ prouincię ſitus deſcribitur, Deute. 16.c.1.E

Galilęa eſt magna quædam prouincia, quæ partim pertinet ad Zabulõ, & partim ad Neptalim, Ioſue tomo 2 153.c.3.F

Galilęa diuiditur in ſuperiorem, & inferiorem, Matthęi tomo 6 285.c.3.F

Galilęa cur inchoauit Chriſtus ſuã prędicationẽ, Matthęi tomo 1 261.c.4.F

Duplex erat Galilęa, quędam Iudęorum, & altera gentium, vt dicit Hieronymus, ſuꝑ Matthæũ, &c. Matthęi tomo 1 268.c.4.K

Galilęa eſt occidentalis ad mare, quod dicitur Galilęæ, Matthęi tomo 3 163.c.3.F

Gallia. In Gallia prędicata eſt fides Chriſti per ſanctum Sauinianum, & ſocios eius, & in Hiſpania per Paulum, viuente Petro, vt dicit Nicolaus de Lyra, ſed oppoſitum tenet Auguſtinus, & Origenes, Matthęi tomo 6 280.c.2.D

Gallia ab Oriente, Germaniæ finibus applicatur, ab Occidente coniungitur Hiſpanię in montibus Pyrenęis, ab Auſtro habet Italiam, a Septentrione freto Hibernico terminatur, Gen. 5.c.1.D

Gallina. De cõparatione Chriſti ad Gallinã, Matthæi tomo 6 254.c.2.E

Gamaliel. fuit vir ſanctus, nã inuentio corporis eius celebratur ab eccleſia ſimul cum inuentione corporis beati Stephani 3. die auguſti, hic Gamaliel audiuit Apoſtolos in ſeditione concitata contra eos in Ieruſalem a ſacerdotibus, & Phariſæis, vt habeẽ Actu.5.Gen.9.c.1.D & 10.c.1.I

Gamalielis regula de diſcipulis Chriſti, quòd dimitterent eos Iudæi, nec perſequerentur illos, &c. Matthęi tomo 6 296.c.2.D

Ganges. De Gange fluuio, vide in dictione, Phiſon.

Garamantes. Populi Ethiopiæ, non vtuntur matrimonio, ſed quilibet quālibet licite accipit, & ideo filii ſolas cognoſcunt matres, quia impoſſibile eſt cognoſcere patres in tanta commixtionis varietate, &c. Gen.7.c.3.C.1.Reg. to.1.139.c.2.E, Mat. tomo 5 89.c.2.A

Garamantes antra excauant, in quibus morantur, & Solem ęſtu candentem quotidie maledicũt. Gen. 7.c.3.C

Garamantes opprobrio habentur ab omnibus, quia vxores communes habent, Geneſ.320.c.3.F. De Optim. Poli. 10.c.4.F

Gaudere. Vnus quiſque debet magis gaudere de bono ſuo, quàm de alieno, Matthæi tomo 7 232.c.1.C

Beati gaudent de bono beatorum dupliciter, Matthæi tomo 7 276.c.1.D

Gaudium. Gaudia vitæ ęternæ non ſunt ſimilia gaudiis huius vitæ, quia illa ſunt animarum iſta hominis, Numeri tomo 2 5.c.4.F

Inter gaudium, & exultationem quid interſit 1.Reg. tomo 1 47.c.2.D

Gaudium eſt de bono adepto, Matthæi tomo 4 233.c.1.A

Facientes aliquid ex gaudio, faciunt ſicut a gentes ex habitu 1.Paral. 142.c.1.E

Ad gaudium nuptiarum requiruntur conuiuia propter duo, Matthæi tomo 6 3.c.4.K

Gaudium, & pęna pro bonis, & malis diſtribuitur, Matthæi tomo 7 119.c.2.A

Gaudium amor, &c. dupliciter accipiuntur, Matthęi tomo 7 153.c.1.E

Gaudium

Universidad de Deusto
Biblioteca

Gaudium quandoque augetur in beatis sine meritis, Matthæi tomo 7 185.c.2.B
Quòd gaudium non causetur per accidens ex cognitione stat dupliciter, Mat. tomo 7 206.c.2.C
Dupliciter potest esse materia gaudii, Matthæi tomo 7 222.c.2.E
Quædam parua gaudia habent dęmones ante diem iudicii doloribus admixta, Mat. to. 7. 276.c.4.k
Gaza. Ciuitas est Metropolitana in terra Philisthiim Num. 1. Reg. 6. Gen. 22.c.3.k
Gazophylatium. Dicitur arca, vel locus, in quo reponitur thesaurus, & huiusmodi sunt in Ecclesiis. Et aliquando Gazophylatium dicitur camera, vel palatium, in quo seruatur arca præfata. Et huiusmodi palatii, vel loci fecit mentionem Ezechiel. 3. & a cap. 40. vsque ad 47. Et Ioannis 8. cùm dicit: Hęc verba locutus est Iesus in Gazophylatio, Gen. 32.c.4.G
De Gazophilatiis, quæ erant in Sanctuario Iudęorũ, Num. tomo 2 101.c.4.I
Gazophylatium vnde dicatur, Iosue to. 1. 117.c.1.E
Arca gazophylatii facta est a Ioas rege Iuda, & duraui semp vsquequo deletus est status Iudæorũ. &c. 4. Reg. 125.c.3.F
Gazophylatium erat ad partem dexteram altaris holocaustorum in atrio sacerdotum. Et sacerdotes deputati, ad custodiendum ostia templi, accipiebant pecuniam, de manu offerentium, & mittebant eam in gazophilatium, &c. 4. Reg. 126.c.1.A
In gazophylatio mittebatur omnis pecunia, quę veniebat in templum pro reparatione templi, præter pecuniam, quę offerebatur pro peccato, & pro delicto, quia istæ duæ proueniebant ad ius sacerdotum, &c. 4. Reg. 128.c.2.E
Ad gazophylatium accedebant laici, & ponebant ibi pecuniam, non per manus sacerdotum, Matthęi tomo 6 199.c.1.E
Gedeon. Habuit 70. filios viros. Iudicum 8. & 9. Nu. tomo 1 4.c.4.F
Gedeõ fuit vocatus ab angelo virorum fortissimus, Iudi. 6. propter multa, Iudi. 55.c.2.A
Gedeon non peccauit offerens Angelo sacrificium, quia ipse non faciebat cęremonias sacrificii, sed duxit materiam ad hoc, quòd Angelus faceret sacrificium, &c. Iudi. 56.c.3.G
Gedeonis sacrificium reducebatur ad holocaustum, Iudi. 57.c.2.E
Gedeon non coxit carnes, & panes principaliter ad sacrificium, sed ad comedendum, &c. Iudic. tomo 1 57.c.3.G
Gedeon habuit tria nomina, scilicet, Gedeon, Ierobaal, & Ierobesech, Iudi. 61.c.4.H
In bello Gedeonis non cocurrerunt tot miranda, sicut in bello Iosaphat, de quo 2. Paralip. 20 Iudic. 71.c.4.F
Gedeon peccasset, si accepisset principatum regalẽ, quem ei offerebat populus, Iudi. 8. Et hoc propter multa, Iudi. 78.c.1.B
Populus volens constituere Gedeonem in regem, si id faceret, Deo inconsulto, grauiter peccaret, Iudicum. 78.c.2.A
Gedeonis principatus, si fuisset rex super Israelitas, valde præiudicaret principatui Dei, Iudi. 78.c.3.k
Gedeon fecit Ephod, ex inauribus Madianitarum, ad consulendum Dominum, non quòd ipse vestitus Ephod Dominum consuleret, sed aliquis sacerdos, quem secum hebebat &c. Iudi. 80.c.1.C
Gehenna. De qua Ma. 5. non accipitur pro ętterna pœna, sed Metaphoricè, Matthæi tomo 2 125.c.3.k
Damnati semper manebunt in Gehenna, Matthæi tomo 7. 250.c.4.G, Vbi est perpetua pęna ignis, ibidem. 264.c.3.F
Existentes in gehenna, & in purgatorio, qualem habeant tristitiam, Mat. tomo 7 240.c.1.A
Gehenna nomen loci est, vbi comburebantur corpora mortuorum, & dicitur a gehennon, quæ erat vallis filiorum Ennon iuxta Ierusalem, vt ait Rabanus, & ob hoc vocatur gehenna ignis. Aliquando accipitur pro inferno, eo quòd ibi sit ignis ęternus, sic capitur Mat. 10. cum dicitur Nolite timere eos, qui occidunt corpus, &c. Et in sacra scriptura aliquando capitur Gehenna pro igne temporali, in quo reorum sententia traditur executioni, vt Mat. 5. cum dicitur reus est gehenna ignis. Et non põt intelligi de inferno, sed de pęna tẽporali, &c. Matthæi tomo 2 195.c.4.F
Gehenna Grękè idẽ, quod terra profunda, quia Ge, terram significat, & Ennon profundum, Parado. 97.c.4.G
Gelu. de Celu, & quomodo generetur virtute aeris, Parado. 96.c.4.F
Gemæ. communius generantur in terra calida, quàm in frigida, vel temperata 2. Paralip. 123.c.4.K
Gemini. In sacris literis non est genitiuus huius nominis Geminus, sed est nomen Hebræum proprium sic terminatum, & sic intelligẽdum est de multis nominibus Hebræis 1. Paralip. 91.c.1.E
Gemini in multis locis sacræ scripturæ est nomẽ proprium Beniamin, & aliquando in isto nomine Beniamin tollitur ben, quod significat filium, & vocatur iamin, siue iemini, quod interpretatur dexteri eius, & quia hoc competit ipsi Beniamin, ideo vocatur Gemini; sed quia ideoma latinum non infert talem prolationem. Posuit Hierony. Gemini pro Iemini, & ideo aberrant qui putant Gemini esse genitiuum huius nominis Geminus 1. Paralip. 313.c.4.G
Genealogia. Bonorum, qui describuntur in Genesi ab Adam per Noe, & Abraham, vtilis est primo ad sciendum lineam Messiæ. Secundo ad persuadẽdum creationem, & mundum inchoasse, &c. Gen. 25.c.2.A
In genealogia Christi non semper a Matthęo describuntur primogeniti, & ratio est, quia ad Saluatoris lineam nullo modo pertinebant, similiter fit in genealogia Noe, Gen. 32.c.4.I
Genealogia Christi, quam describit Lucas designatur per schalam Iacob, Gen. 311.c.1.A
Genealogia, de qua Exo. 6. scribitur propter Amram patrem Moysi, Exo. tomo 1 38.c.3.k
Genealogiæ certitudinem voluit Deus seruari in testamento veteri, & non in nouo propter Messiam ad cognoscendam veritatem Prophetiarum, Nume. tomo 2 86.c.4.H
Genealogiam Christi nemo Euangelistarum declarare posset per lineam Virginis, & dato, quòd haberent talis lineæ generationem, & illam declarent, Iudæi tamen nequaquam cognoscerent talem deductionem stirpis, quia per fœminas nihil computabant, sed per viros, Nu. to. 2. 87.c.2.C
Quòd genealogiam Christi Matthęus descendendo, & Lucas ascendendo explicuerint duę assignationes, 67.c.1.C
In genealogia Christi, fit mentio de mulieribus peccatricibus, & non de iustis, vt significetur misericordia Dei, quia de talibus nasci dignatus est, Matthæi tomo 1 67.c.4.H
In principio genealogiæ Christi, quare Matthæus posuerit Abraham, & Dauid, Matthæi tomo 1 72.c.1.D
In genealogia Christi nullus iudicum Israel intrauit, Matthæi tomo 1 72.c.2.A
In genealogia Christi, quare prius ponatur Dauid quàm Abraham, Matthæi tomo 1 72.c.3.K
Genealogiam Christi, Lucas reduxit vsque in Adam ex duplici causa, Matthæi tomo 1 72.c.2.A
Genealogia Christi, sufficiẽter inchoaretur a Dauid, si Matthæo placeret, sed ex duplici causa inchoauit illã Matthæus ab Abrahã, Mat. to. 1. 73.c.2.C
In genealogia Christi, quare fiat mentio de Zarani, cum Phares, Matthęi tomo 1 74.c.1.B
A genealogia Christi tolluntur tres reges, scilicet, Ochozias, siue Azarias, Ioas, & Amasias, & huius assignatur causa, Matth. to. 1. 74.c.2.B, & 78.c.4.G 1. Paralipo. 44.c.1.E
Quare in genealogia Christi ponatur Ruth tres assignantur causæ, Matthæi tomo 1 75.c.2.A
In genealogia Christi quare dicatur, Ieśe genuit Dauid regem, & non sic dicatur de cęteris, qui fuerũt reges, referuntur opiniones, & improbantur, Matthæi tomo 1. 77.c.1.A, Et tandem assignatur ratio ab autore, scilicet, hoc ideo esse, quia ante Dauid in hac progenie Christi nullus fuit rex, ibidem 77.c.2.D
In genealogia Christi nominata est vxor Vriæ propter multa, Matthęi tomo 1 78.c.3.F
In genealogia Christi, quare dicatur, quòd Iosias genuerit Iechoniam, & fratres eius, Mat. to. 1. 79.c.3.k Et quomodo fuerint quatuor, & de ordine trium illorum, ibidem. 79.c.4.I & c.
In genealogia Christi multi errauerunt circa Iechoniam patrem Salathiel, quorum vnus fuit Augustinus lib. 1. de Concordia Euangelistarum, credẽs illum fuisse filium Iosiæ, cum tamen fuerit nepos, Matthæi tomo 1 82.c.1.A
De illis, qui ponuntur a Matthęo in genealogia Christi a Salathiel vsque ad finem excluśiuè, non constat ex aliquo loco veteris testamenti, &c. Matthęi tomo 1. 82.c.3.K. Dicendum tamen, quòd hoc habuit Matthæus ex aliquo loco authentico manifesto Iudęis, quem negare non possent. Nam inter Iudæos erant libri, in quibus scribebantur singulæ progenies, &c. ibid. 83.c.2.A
In genealogia Christi Matthæus, & Lucas diuersi sunt in septẽ, primo in psonis, secũdo in progressu scribendi 3. in modo 4. in tẽpore 5. in situ 6. in statu 7. in numero, Mat. to. 1. 83.c.4.K, & 84 c.3.I
In genealogia Christi ponendæ sunt secundum Matthæum 42. generationes, & non 40. vt dicit Augustinus cuius numeri quadragenarii assignat Augustinus causam mysticam, similiter assignatur ab aliis mystica causa, numeri 42. Sed non sunt istę causæ motiuę, quare Matthę⁹ posuerit quadraginta duas generationes, & Lucas septuaginta septem, sed aliæ, quæ referuntur, Mat. to. 1. 84.c.4.K
Matthęus describens genealogiam Christi quare potuerit genealogiam Ioseph, refertur opinio quorũdam, & improbatur, Matthæi tom. 1. 85.c.1.E. Sed causa est, quia dicendo, quòd Ioseph erat vir Mariæ constat, quòd Maria esset de semine Dauid, & consequentur Christus, ibidem. 85.c.2.E
In genealogiis, quæ ponuntur 1. Paralipome. aliquis ponitur, cuius pater non refertur, expresse, dicendo sic, talis genitus a tali, vel talis genuit talem, intelligendum est, quòd fuerit filius immediatè præcedentis. Et hæc regula patitur exceptionẽ, 1. Paralipo. 78.c.4.G
Genealogiam Christi, Matthæus descripsit ad probandum Iudæis Christum esse de genere Dauid, vt promissum erat, Matthęi tomo 1 105.c.3.F
De genealogia Christi, vide multa alia in dictione Christus.
Gener. Quare non cogatur computare fructus pignoris in sortem dotis numerandæ, Matthæi tomo 7 54.c.2.E
Generare. Gignere. Generantibus in parua ætate coire valde nocet, nõ solum futurę proli, sed etiã genitori &c. propter multa, Genes. 321.c.3.F, De Opti. Poli. 5.c.1.A
In veteri testamento non imponebatur hominibus lex ad hoc, quòd gignerent, Matthæi tomo 6 59.c.3.F
Ad generandum conducit loci frigiditas dum tamẽ nimia non sit, Exo. tomo 1. 269.c.1.A, & Genes. 321.c.4.G, & c.3.K
Tempus generandi in viris, tempore Aristotelis, extendebatur vsque ad 70. annos, & in fœminis vsque ad quinquaginta, De Optima Poli. 5.c.2.B & Gen. 321.c.2.E
Viri deberent incipere generare, secundum Aristo. cum sint triginta sex, vel triginta septẽ annorum, paulo ante, vel post, & fœminæ, cum sint decem, & octo, vel viginti annorum, &c. De Optim. Poli. 5.c.3.H, & Gen. 321.c.3.H. Et viri deberent vacare generationi ex tunc vsque ad annum quinquagesimum, vel quinquagesimum quartum, & non vltra, quia senes, & iuuenes gignunt filios imperfectos corpore, & intellectu. Sed iura humana, & maximæ ecclesiastica, non curant hoc tempus seruare ad matrimonia, sed matrimonia concedunt viris decimoquatto anno, & fœminis duodecimo, ibidem.
Qui volunt gignere prolem perfectam corpore, & intellectu, non debẽt otiosam vitam gerere, sed mediocres habere labores, & non fortes 7. Poli. c. 15. De Opti. Pol. 6.c.1.A
Viri amatores sunt indispositi ad generandum, illi. s, qui magno tempore amant, nec tamen desiderio suo sunt potiti, De Opti. Poli. 6.c.2.A
Si a generantibus perfectio prolis requiratur, necesse est, vt de loco, & positione nimium laboretur, & hęc est conclusio. 4. auctoris, in lib. De Opti. Polit. 6.c.2.E, & Gen. 321.c.4.F
Quòd ex iuuencula possit senex gignere, & non ex veterana, põt esse multiplex causa, Ruth. 286.c.4.F Matthęi tomo 1 76.c.1.E
Gigni filium, vel filiam prouenit ex multis causis, & vna de potissimis est dispositio seminis, 4. Regum. 37.c.1.E
Ad gignendum potest Deus multis modis cooperari alicui, &c. 1. Paralip. 299.c.4.G
Nihil generabitur post iudicium vniuersale, Matthęi tomo 7 177.c.3.F, & 139.c.1.E
Ad hoc, q⁹ aliquis dicaẽ supernaturaliter gigni, potest Deus tripliciter operari, Iudi. 130.c.4.G
Viri luxuriosi, vt in plurimum, paucum generant, Matthęi tomo 5 86.c.1.B
Essentiam diuinã generari multa includit absurda, & ideo negandum est, Parado. 62.c.3.k
Generabile. Indiuidua generabilia, & corruptibilia dupliciter conseruantur, Matthęi tomo 7 229.c.3.K
Generatio. In generationibus naturalibus illud, quod immediatum est genito, determinat sibi genitum quãtum ad speciem, & dũ aliqua causa est magis vniuersalis, & remo-

Universidad de Deusto Biblioteca

ta magis æquiuocè determinat genitum, vel assimilat.Gen. 311.c.4.F
Natura non solum intendit generationem,sed etiam prolis educationem,Mat.tomo 5 81.c.4.H
Generatio animalium cessat cessante Deo influere, Matthei tomo 7 144.c.2.C
In generatione id quod ministrat fœmina se habet ad id,quod ministrat vir, sicut corpus ad animam,i. ad formam, &c.Matthæi tomo 6 152.c.1.A
Generatio dicit consubstantialitatem, Matthæi tomo 6 158.c.2.B
Generatio quomodo accipiatur in scriptura, Matthæi tomo 6 249.c.4.I
Vnius generationis duratio est,quandiu viuunt omnes,qui sunt in tempore, in quo generationem illam assignamus,sicut omnes homines paruuli,& magni,qui nunc sunt, faciunt vnam generationẽ, & vsque quo nemo maneat de eis,q hodie viuũt, durat generatio ista,Matthę tomo 6 309.c.4. k
Generatio non est nisi ad conseruationem eorum, quæ in seipsis manere non possunt, vt maneant in suo simili,Matthæi tomo 7 132.c.4.K
Quare post iudicium vniuersale manebit lux, & non manebit generatio,Mat.tomo 7 139.c.2.B
Diuersitas generationis fit in diuersis locis ex diuersis gradibus caloris,Mat.tomo 7 139.c.3.G
Generationem qualis loci dispositio adiuuet,ac situs habitationis, Genes.321.c.4.F,& Exodi tomo 1 45.c.4.H
Generatio quo tempore fieri, & qua ętate debeat, Exo.tomo 1. 175.c.2.C,& De Opti.Polit.5.c.2.I & Gen. 321.c.4.G
Eadem est origo generationis rei naturalis,& generationis scientię,Mat.tomo 7 191.c.1.C
In generationibus vniuocis quare causa vltima assimilet passum, vel effectum secundum speciem, Gen. 362.c.2 D
Generatio,in illo tempore fieri debet, quando filii ad ętatẽ robustam prius possint peruenire, quàm parentes viribus deficiant,Gen. 321.c.2.E
Generatio, quæ solum in senectute sit mala est,& similiter illa, quæ fit in tenera ætate, scilicet, decem, & octo annorum,vel viginti, propter duo, Gen. 321.c.3.F
Aetas conueniens fœminis ad generationem est decem, & octo,vel viginti annorum, & viris est triginta septem annorum, vel modicum infra, siue supra, vt dicit Philosophus 7.Politi. Genes. 321.c.3.H
Si non esset futura generatio, non esset sexuum distinctio in animalibus perfectis,Gen. 238.c.1.C
Generatio proprie est mutatio naturalis ad substantiam respectu formæ, ad quam materia naturalis disposita est in potentia naturali ad tales formas, Gen. 11.c.3.I
Generatio conueniens, secundum determinationem Philosophorum,& Poetarum, est vsque ad quinquaginta annos, vel quinquaginta quatuor, Gen. 321.c.3. k
Quo tempore,quo vento quibusue locis fiant generationes,Gen. 321.c.4.F
Omnis generatio rei animatæ a caloræ est, Exo.tomo 1 268.c.3.F
Nulla est generatio sub polis, Exodi tomo 1 269.c.3.H
Omnis generatio pręsupponit alterationes, Exo.tomo 1 290.c.1.E
Post diem iudicii non erunt generationes,neque corruptiones,Exo.tomo 1 290.c.1.D
Generatio prælupponit contrarietatem, & vnum contrarium agere in aliud, Exodi tomo 1 290.c.1.E
Vna generatio computatur a tempore, quo homo nascitur, donec habuerit filium, vel filiam,& propagetur linea generationis,& hoc communiter fit in anno vigesimo,vel vigesimo quinto, Exo.tomo 2 170.c.2.B
Omnes generationes ab Adam vsque ad Iacob continuas continet, liber Genes. & in libro, Paralipome. continentur omnes generationes vsque.ad captinitatem Babylonis, vt sic videatur creatio mundi,Deutero. 168.c.3.F
Per vnam generationem intelligimus tempus, quod intercidit inter illud tempus, quo aliquis genuit filium, & tempus quo moritur, & sic computantur generationes, Genes. 5.1.Paralipome. 183.c.3.F
In sacris literis multipliciter accipitur generatio aliquando pro fructu, aliquando pro gestis hominum, aliquando pro ipsa progenie,vel pro eo,de quo res exit de non esse ad esse, Matthæi tomo 1 71.c.2.C
Generatio fit per coitum, & species secundum successionem individuorum conseruatur, Matthei tomo 5 89.c.2.C
Generatio hominis dicitur naturalis, quatenus natura potest producere vltimam dispositionem in corpore,quæ est necessitans ad formam, Matthæi tomo 6 96.c.2.D
Vna generatio est tempus, quo vnus homo viuere potest, & omnes concurrentes tempore illo faciunt vnam generationem, & iste modus est vsitatus in sacris literis, Matthæi tomo 6.249. c.4.I
Generatio secundum nominis significationem dicit recipere esse, & isto modo conuenit Deo,sicut & creaturis,capiendo Deum notionaliter pro aliqua personarum diuinarum,Para. 62.c.4.F
In generatione,quæ reperitur in diuinis,non sunt conditiones generationis creaturarum, quæ sunt habere esse post non esse, & genitum esse post generantem, & substantiam geniti esse aliam numero a substantia generantis, & genitum, & generantem esse duo indiuidua essentialiter distincta,& genitum esse corruptibile necessario. Similiter, quòd,& si generatio in creaturis fiat in instanti,alla tamen requirit dispositiones pręuias, & alteras, tiones, &c.Parado.62.c.4.K,Et est alia conditio, scilicet,quòd ibi sit dans esse,& alterutrum esse intelligens,scilicet,forma & materia,ibid.
Generationem æternam nullus intellectus creatus comprehendere potest,etiam per reuelationem, Matthei tomo 4 223.c.3.G
Essentiale, quod generatio secundum se importat, est vt per illam aliquid suscipiat esse simpliciter,& hoc reperitin diuinis,& perfectius quàm in creaturis,&c.Parado. 63.c.2.E
Generatio plerumque capitur pro operatione,& aliquando pro progenie,in sacris literis,De Bea. Trinita. 6.c.2.E
Generatio in diuinis,quo differat a generatione,quæ est in humanis,Parado. 62.c.4.K
Generationem eius quis enarrabit? Quę est auctoritas Isa.quomodo intelligat? De Bea. Trinitat. 6.c.3.G
Generatiua virtus. Inter generatiuam potentiam,& virtutem concupiscibilem, quid interfit, Genes.190.c.3.H & 194.c.3.G
Generatiuæ virtutis tota operatio est circa semẽ,sed generatio

generatio seminis fit per virtutem nutritiuam, & non per generatiuam,Gen. 194.c.3.K
Generatiua virtus seu potentia non solum est in mẽbris genitalibus, sed in singulis membris Exodi tomo 1 82.c.1.A
Generatiuam virtutem non habet mulier, nisi super sanguinem menstruum,Leui. 114.c.3.H
De generatiua virtute, & quomodo differat a nutritiua,Leuitico.114.c.4.F,& Gen. 194.c.3.H
Ad virtutem generatiuam,emittitur aliquid residuũ a virtute nutritiua,Leui. 116.c.2.A
Illa pars,quæ transit ad vata potentiæ,generatiuę parua est,& tarde fit digestio,Leui. 116.c.2.E
Genitus. Geniti per dęmonem incubum,& succubum,quare fortiores sint viribus,& statura proceriores,Exo.10.1. 45.c.4.G
Genimen. Genimina viperarum idem est, quòd filii viperarum, Matthæi tomo 6 242.c.2.E
Genitale. Genitalia membra quare dicantur turpia,& verecunda,vel verenda,cum secundum se non sint turpia, Exo.tomo 1 202.c.1.C,& Genes. 193.c.1.E
Genitalia membra cur sic appellãtur,Gen. 195.c.1.D
Genitalia membra mandauit Deus celare sacerdotibus propter duo. Primò propter humanam verecundiam,& honestatem.Secundo,vt non assimilarentur sacerdotibus Priapi, &c.Exodi tomo 1 202.c.3.F
Genitale membrum quare dicatur caro turpitudinis,Exodi tomo 2 64.c.1.C
Genitalia membra tantum Gymnosoph istę tegunt, vagantes per opacas Indię,& Aethiopię solitudines,Genesis, 7.c.2.A
Genitalia membra primorum parentum exarserunt secundum concupiscẽtiã venereã in die,qua creati sunt,& peccauerunt,Gen.16.c.2.A,& 190.c.3.G
In genitalibus membris turpitudo quædam est ratione motus eorum contra rationem, quia in eis manifestatur concupiscentia carnis, & ardor venereus,qui non subduntur rationi,quia insurgunt, non iubente ratione, immò contra imperium eius,&c.Genes. 187.c.3.H
Quare in membris genitalibus apparuerit magis nuditas primis parentibus, quàm in aliis membris, Genesis, 189.c.4.I
In solis genitalibus membris est turpitudo, & non in aliis membris,&c.Genes. 190.c.1.C
Genitalia membra ideo turpia redduntur, & nõ alia, quia mouentur a concupiscentia, non imperante ratione,& etiam si ratio cessare iubeat,nõ cessant, & ille motus est pruritus quidam in eis factus,quo in venerea inclinamur, & non solum titillamur, sed fit quidam motus dilatationis, & hoc facit concupiscentia, quæ est in eis. Et quia iste motus incipit in eis non iubente ratione, & non cessat, quando ratio suadet, est motus mul tum inordinatus, & ideo ista membra dicuntur turpia,in quantum non obediunt rationi,Genesis, 193.c.1.A
De genitalibus erubescimus, non quasi malum per ea perpetretur, sed quia inordinatum est quidquid per ea agitur, scilicet, non obediendo rationi, sic dicit Augustin.lib.14.de.ciui.capi.19. 193.c.2.D
Quod genitalia membra moueantur inordinatè cõtra rationem potius quàm cęteræ partes corporis, per quas exercentur actus aliarum passionum, non est ideo, vt quidam dicunt, quia concupiscibilis moueat membra inordinatè, & non irascibilis &c.nec propterea, quòd concupiscibilis habeat organa determinata, scilicet, genitalia membra, Genes.193.c.2.D; Sed dicendum est, quòd de his solis erubescimus, quia hæc sola mouentur a concupiscentia,quæ in eis dominatur,vt sine illa moueri non possint. Sed quare ista sola moueantur a concupiscentia,cum illa etiam operetur per alia membra,vel organa, dicendum, vt putatur,quòd causa est vehementia, sed non est totalis causa, sed ex natura speciei passionis prouenit magis quam ex vehementia, & hoc fuit ex Dei prouidentia, quæ voluit dare magnam inclinationem ad cõmixtionem, & ad hoc fuerunt duo mouentia,vnum est voluptas in ipsa commixtione, aliud est desiderium impellens ad ipsam commixtionem, & hoc secundum est efficacius motiuum,Gen. 193.c.3.F
Quòd genitalia moueantur a concupiscentia venereorum fit propter conditionem organi, Genesis, 194.c.1.A
Genitalia magis seruiunt concupiscibili, quàm potentiæ generatiuæ,quia immediatius. Quia tamen ista concupiscibilis,propter generatiuam est,ideo etiam seruiunt generatiuæ,& ob hoc dicuntur genitalia, quia vltimo ordinantur ad generationem, licet immediatè seruiant concupiscentiæ, &c. Genesis, 195.c.1.G
Quod in genitalibus post peccatum fuisset turpitudo in primis parentibus, & non prius,aliter a Deo venit,& aliter a natura, Nam,quòd illę partes moueantur contra rationem, ipsa non iubente, immo & resistente,& prius non,hoc fuit a Deo, quia priuauit hominem dono dato,fuit etiam a natura prout in illis erat principium ad faciendum hoc, Genes. 195.c.1.E
In membris genitalibus ordinatio ante peccatum, scilicet, quòd non mouerentur, nisi secundum imperium rationis,non esset naturalis, Genesis. 195.c.2.C
Quòd in primis parentibus fuit erubescentia de turpitudine in genitalibus, fuit naturaliter, sed supranaturaliter fuit illa turpitudo, quę prius non erat contra imperium rationis,Gen. 195.c.1.E
Genitalium membrorũ inordinatio contra rationẽ, potest dici,quod naturaliter sub intrauit, quia irascibilis,& cõcupiscibilis ex cõditione sua habẽt, q nõ sequantur rationẽ,sed p se moueant,& iõ naturaliter fit hoc,& non diuinitus,&c.Gen. 195.c.3.k
Genesareth. Nomen regionis Galileæ, quæ est in circuitu maris Galileæ,& ab illo mari nominatur, nam illud mare nominatur,mare Genesareth.Luc.5.Matthæi tomo 4 105.c.1.A
Genesis. Græce, Latine interpretatur natura,& liber Genesis dicitur tic, quia de rerum creatarum speciebus agitur in suo exordio,quem librum Hebræi vocant bresith,Genesis, 18.c.2.C,& 1.c.2.A, Et bresith interpretatur,in principio,quia liber sic incipit,Exo.to,1. 1.c.1.A
Genesis liber, qui agit de rerũ prima via ad essendũ, sicut generatio rei est via ad esse rei, inter sacras scripturas caput est,Gen. 1.c.2.A
Principiũ libri Genesis,& principiũ, & finẽ Ezechielis,& Cantica canticorum ludęi non permittebãt quẽquã quantũcunque doctum legere, nisi attigisset trigesimum annum, &c.Gen. 27.c.3.F
In libro Genesis legislator congregat rationalem creaturam legis susceptiuam, vt in sequentibus libris tradat legem directiuam, &c. Genesis, 1.c.3.k

Liber Geneſis dicitur liber legis cum aliis quatuor ſequentibus, Gen. 233.c.1.C

In Geneſi ideo dicta ſunt multa per anticipationē, & recapitulationem, quia res non ſcribebantur, quādo fiebant, ſed multo tempore poſt, Numeri tomo 2 167.c.2.B

Totus liber Geneſis texit hiſtoriam, Ioſue tom. 1 6.

Geneſis apud Hebræos dicitur Breſith, vel melius Bereſith. Et eſt ablatiuus cum præpoſitione, nam Be, apud Hebræos, ſignificat, in, &, Reſith, ſignificat principium 1. Reg. tomo 1 10.c.3.F

Gens. Vnde ſic dicatur, & quid ſignificet, Matthei tomo 5 200.c.1.B

Inter gentem, & regnum quid interſit, Matthæi tomo 6 270.c.1.A

Inter gentem, & populum quid interſit, Geneſis, 399.c.3.H

Cuicunmque genti licet facere, ſicut opinatur, quando nihil eſt, per quod conuincatur male opinari, Matthei tomo 5 94.c.4.G

Gentes. Gentiles. Multi Gentiles, videntes idola eſſe inutilia, vnum Deum cęli crediderunt, & in hac fide ſaluabantur, quia ſecundum Apoſtolum ad Hebræ. 11. ſufficit credere, quia Deus eſt, & quòd remunerator eſt, & ſic dicimus multos de gentibus ante Chriſti aduentum ſaluos fuiſſe, quia non obligabantur ad cęremonialia legis Iudaicę, niſi illi tātum, qui deſcendebant de ſtirpe Iacob, Geneſis, 36.c.2.B, Exo. tomo 1 7.c.1.A

Gentiles bene viuentes, non peccantes contra ius naturale, ſcilicet, contra decem præcepta decalogi, & non colentes idola principaliter, & credentes vnum Deum verum eſſe bonorum omnium retributorem, etiam ſi neſcirent Trinitatem perſonarum, & alia, ſaluabantur, & iſti exeuntes de corporibus, ſi nullum peccatum puniendum haberent, in ſinu Abrahæ recipiebantur, vbi nullus dolor, vel triſtitia afflictiua erat. Et ſi iſti Gentiles coluiſſent idola, & exercuiſſent ſcelus, ſi tamen ante mortem pœniteret eos talia contra Deum commiſiſſe, exeuntes de corporibus ad locum purgatorium deducebantur, vt inexpletam ſatisfactionem ſcelerum abundanter ſuſtinendo complerent, & ſecundum iſtum modum, ſatis probabile eſt, quòd multi de Gentilibus tempore legis moſayçę, & ante illam, ſalui facti ſint, quia contritio tunc non fuit minoris potentiæ quàm nunc eſt, Geneſis, 260.c.1.A

Gentiles, qui erant tempore legis moſayçę, ſicut per opera contritionis, & quaſdam cęremonias volūtarias, expreſſiuas cultus diuini, abſoluebantur a peccatis actualibus, & merebantur vitam æternam, ita erat de peccato originali, ſ. q̄ per idē tollebatur actuale, & originale &c. Gen. 260.c.1.B

Gentiles honorabant Deos ſuos in vaſis muſicis, Exo. tomo 1 85.c.2.C

Gentiles colentes Deum camporum, vt daret illis multos fructus, ſacrificabant ei. hędum coctum in lacte matris ſuę, & hoc ſe vidiſſe teſtatur Rabbi Moyſes, Exo. tomo 1 266.c.3.G

Apud Gentiles multi erāt dii, & in multiplici differētia, inter quos multi erant ſelecti, & maximi, alii erant ſemidei, &c. Exo. tomo 1 266.c.3.G

Nullus ex Gentilibus, qui tempore legis Moſayçę factus eſt ſaluus in Gentilitate, cognouit Deum Hebræorum eſſe verum Deum, ſed putabat eū eſſe, ſicut vnum de diis aliarum gentium; nam alias ſuiſſet illam legem, Exo. tomo 2 101.c.3.H

Gentiles cognoſcentes Deum Hebræorum eſſe verum Deum, & agentes contra legem datam Hebręis, non peccabant; quia ad illam legem ſolum obligabantur Hebræi, Exodi tomo 2 101.c.4.G

Gentiles non ponebant Deos ſuos ſuper altare, &c. Exo. tomo 2 119.c.1.D

Gentiles diis ſuis turpiſſimis turpia ſacra offerebant, vt Priapo aſinum, Phębo equum, Dianę viſcera canis, Exodi tomo 2 119.c.4.k

Gentiles, & ſi in multis vitiis eſſent deordinati, maxime tamen in actu carnis, Leui. 178.c.1.E

Gentes non tenebantur credere, quæ Iudæi credebant; nam multos Philoſophos dicimus fuiſſe ſaluos, quia non colebant idola, & credebant vnicum Deum eſſe punitorem, & remuneratorem, & cum hoc cauendo a peccatis mortalibus, quæ ratio naturalis dictat eſſe peccata, &c. Ruth. 247.c.1.D

Gentilium mos, ne phantaſticis ſomniorum illuſionibus vexerentur, Gen. 296.c.4.G

Gentilium mala erant duplicia, quædam circa Deum errando in cognitione eius, & in cultu ei dando, alia erant mala contra proximos, vel rationem ipſam, prima nullatenus conceſſit Deus, ſecunda vero aliqualiter permiſit, Matthei tom. 6. 46.c.3.I

A Gentilibus bene poterant ſacerdotes veteris legis accipere pecunias ad neceſſaria Sanctuarii, ſimiliter, & animalia, & alias res, vt ſcilicet, vendentur, & pretium earum applicaretur Sanctuario, non tamen, vt offerrentur Domino in Sanctuario ad ſacrificium, nec pro ſacerdotibus, Leuitico. 251.c.2.C, Et ratio quare talia, quæ a gentibus offerebantur, non reciperentur, erat quia deficiebat in eis proteſtatio futuri Meſſiæ, & propter multa alia, Leui. 251.c.4.K, & 253.c.3.H

Gentem vnam aduerſus aliam quandoque Deus incitat, 4 Regum, 135.c.2.G

Gentibus ſufficiebat ad ſalutem, credere quod Deus eſt, & quod remunerator eſt, vt patet ad Hebręos 11. Et iſta faciliter ſciri poſſunt, quia naturaliter cognoſcuntur, ad Rom. 1. inuiſibilia enim ipſius, Nume. tomo 2 182.c.2.A

Gentes conuerſæ ad iudaiſmum communes erant cum Iudæis in his, quæ erant obligationis, non tamen in priuilegiis, Numeri tomo 2 178.c.4.E

Omnes gentes obligatæ erant ad colendum Deum, etiam nulla lege impoſita, Deuteronomio. 141.c.4.G

Circa Gentiles poterant ſe habere Iudæi dupliciter, Ioſue tomo 2 167.c.3.F

Gentium opinio vulgaris erat, quòd ipſa idola lapidea, vel lignea eſſent dii, præter aliquam aliam virtutem, ſed alii non credebant hoc, ſed quod virtutes quædam ſpirituales laterent in eis, & has credebant eſſe Deos. Et iſta erat opinio ſapientum inter gentes, 1. Reg. tomo 1 56.c.1.B

Gentiles opinabantur Deos eorum inuicem pugnare. 1. Reg. tomo 1 56.c.3.F

Gentiles quamuis non obligarentur colere omnes Deos, ſed ſolum Deos gentis ſuæ, vel eos, quos vellent, tamen obligabantur neminem deorum inferre iniuriam, &c. 1. Regum tomo 1 69.c.1.A

Gentibus, & Iudæis multę cęremoniæ, & leges communes erant, &c. 1. Reg. tomo 1 130.c.4.G

Gentiles non peccabant repudiando vxores, aut ducendo plures 1. Reg. tomo 1 143.c.3.H

Gentiles qui idola colebant, non veniebant in templum Iudæorum ad orandum, ſed quando aliqui veniebant ad orandum, & conſequebantur a Deo aliqua beneficia, nō conuertebantur poſtea ad idola, vt patet de Naaman Syro. 4. Reg. 5. ſuper 3. Reg. 79.c.1.A

Ex gentibus non Chananæis, licebat Iudæis capere vxores, dum tamen conuerterent eas prius ad Iudaiſmum, &c. 3. Reg. 94.c.2.E

Gentiles diuiſerunt deos ſuos in tres partes, nā quoſdam vocauerunt ſelectos, quoſdam ſemideos, alios verò ruſtica numina. 3. Reg. 186.c.2.A

Gentiles ponentes multos deos, cuilibet eorū tribuebant poteſtatē ſuper vnam rem: & in illa erat excellentior aliis. 4. Reg. 4.c.2.B

Gentiles faciebant altaria in collibus. 4. Reg. fo. 165. col. 2. B

Gentes, quæ non conuertebantur ad Iudaiſmum: honorabant Deum Iſrael dupliciter: nam quidam veniebant ad Ieruſalem in tēplum, & adorabant &c. Alij non ibant ſed ornabant templum muneribus, vt patet de Artaxerxe &c. Mat. to. 6. 193.c.2.E

Seruitutem, quæ dicitur latria, tenentur omnes gentes exhibere Deo, quia omnes ſunt poſſeſſio Dei. Mat. to 6. 206.c.2.E

Gentiles poterant ſacrificare Deo, vbicunque eſſent, & qualitercunque vellent ipſi & de quibuſcunque animalibus, dum tamen eſſent munda, & ſub quibuſcunque cæremonijs. 1. Paralip. fo. 186. col. 3. K. Non tamen permittebātur offerre ſacrificia in ſanctuario, ibid. 187.c.1.A

Quando in Paralip. aliqua gens denominatur a patre, & a filiis denominantur aliæ, oportet, q̄ ille pater habuerit plures filios, quam explicentur, ita q̄ ille non nominatus continuauerit ſucceſſionem illius gentis, quæ a patre ſuo nominata eſt. 1 Paral. f. 30. col. 3. F

Gentes quid de Deo cognoſcere poterant cognitione naturali. 2. Paral. 33.c.4.k

Aliqui Gentiles timebant valde Deum Iſrael, & ideo templum eius &c. Et ob hoc multi de gentibus veniebāt ad templum Domini, vt orarent. 2. Paral. 91.c.3.B

Salomon non peccauit orando Deum, vt gentes, quę orarent in templo, quod fecit Domino, exaudiretur ab eo, 2. Paralip. fo. 91. c.4.k. Et Deus exaudiebat orationes eorum, ſed nunc non exaudiuntur orationes Iudæorum, & Saracenorum, quia neceſſe eſt eos nunc eſſe in peccato mortali, cū lex euangelica, obliget omnem hominem ad ſui obſeruantiam. Mat. vlt. & Marci vlti. 2. Paralip. 92.c.1.C

Et cum gentilibus, qui veniebant ad orandum in templum Salomonis, poterant Iudæi communicare in verbo, & non peccabāt, ſed potius merebantur eos dulciter tractando, vt ſcilicet ad Deum verum converterentur. Similiter & in cibo poterant communicare, dūmodo gentiles non comederent aliquod immūdum, quod Iudæis non liceret comedere ex lege, vt patet Leui. fo. 11. & Deu. 14. Generaliter tamen Iudæi non manducabant cum Gentilibus. Secundum, in quo cum eis non communicabant, erat, q̄ non ſolum non permittebantur intrare in templum interius, ſed etiam nec in atrio templi, in quod intrabant Iſraelitæ laici, vt orarent, ſed orabant tantum in atrio immundorū, quod erat quartum atrium in ordine atriorum. Tertium in quo non communicabant Iudæi cum Gentibus veniē. tibus orare in templum, erat in oblationibus &c. Leuit. 22. Poterant tamen dare ſacerdotibus pecuniam, ex qua emerent animalia, & omnia neceſſaria ad ſacrificia. 2. Paralip. 92.c.3.F

De opinione, quam gentiles haberent de diis ſuis circa victoriam. 2. Paral. 192.c.2.A

Gentiles dicebantur Gētes reſpectu Iudæorum. Mat. to. 1. 26.c.4.H

Gentiles dicuntur, quia tales ſunt, quales geniti ſunt, hoc eſt ſub peccato manent, ſicut ſub peccato geniti ſunt. Vel quia nihil habent, niſi quòd ſunt gentes, ideſt homines. Nam Iudæi tempore ſuo, & Chriſtiani legem habent a Deo, ſecundum quam colunt Deum. Mat. to. 2. 248.c.3.k

Gentiles putabant orationes ſuas deos non intelligere, niſi verbis vterentur, & quòd multis verbis & orationibus perſuaderentur dij eorum. Matt. to. 3. 66.c.1.A

Gentiles errabant dupliciter in orationibus ſuis. Primò, quia petebant res inhoneſtas, & inanes &c. Secundò, quia erant multiloqui, cum orabant. Matt. to. 3. 68.c.3.G

Aliqui Gentiles, qui de Deo bene ſentiebant, credentes, quia eſt, & quia remunerator eſt, ad Hebræ. 11. vtebantur ieiunio ad ſatisfaciendum Deo pro peccatis, vt Niniuitæ: Ionæ 3. & aliqui ſe exercebant, circa opera cultus diuini, ſicut Iudæi, licet non obſeruarent legem eorum, vt patet de illis, qui veniebant ad adorandum Deum in templo Salomonis. 3. Reg. 8. & 2. Paral. 6. & de regina Saba. 3. Reg. 10. quam Chriſtus laudat Mat. 12. Et de Eunucho reginæ Aethiopiæ, Act. 10. Matth. tomo 3. fol. 84. colum. 2. A. Alij vero gentiles, de Deo male ſentientes, non habebant ritum Iudæorum, vt probatur ibidem.

Omnia mala, quæ permiſſa erant Iudæis, erant apud gentes. Mat. to. 5. 95.c.2.A

Apud Gentes in libello repudij ſcribebantur cauſæ repudij. Mat. to. 5. 101.c.1.C

Gentiles poterant ſaluari, etiam ſi Chriſtus ordinaret, quòd illis non prædicaretur euāgelium. Mat. to. 3. 234.c.2.C

De cauſa potiſſima odij gētilium contra Chriſtianos. Mat. to. 3. 251.c.4.k

Singuli gentiles ſingulos cultus habebant. Mat. to. 3. 251.c.4.K

Gentes diuiſerunt multos deorum modos. Mat. to. 4. 17.c.4.G

Gentiles putabant, q̄ Chriſtus ſolo tactu curaret infirmitates. Mat. to. 4. 119.c.3.F

Ad Gentiles ibat nonnunquam Chriſtus ſanans eos in opprobrium Iudæorum. Matth. tom. 4. fol. 140. col. 2. D

Illos ſacra ſcriptura appellat Gentiles, qui non erant Iudæi; nā Iudæi collati ad cæteros erant valde pauci, & ideo cæteri, quia plurimi erant, vocantur gentes. Mat. to 5. 200.c.1.B

Vbicunque Chriſtus ſanando Gentiles miracula faciebat, ibi fides eorum magis elucebat. Mat. to. 4. 141.c.2.B

Gentiles ante legem nouam poterant ſaluari quicunque, ſcilicet morerentur ſine peccato mortali. Mat. to. 6. 192.c.3.K

Quare Chriſtus vocauerit Gentiles canes. Mat. 15. vide ſuper Mat. to. 4. 144.c.1.C

Nihil apud Gentes reputatum eſt tanquam malum, quaſi eſſet contra ius naturæ, quod non eſſet prohibitum apud Iudæos; immo aliqua conceſſa erāt gentilibus, ideſt nulla lege apud eos vetita, quæ apud Iudæos fuerunt vetita, & multa erant apud Gentes, ad quæ non obligabantur aliqua lege, & Deus obligauit Iudæos ad illa ponendo legem &c. Mat. to. 7. 45.c.4.G

Gentilibus poſt Chriſti mortem datus eſt panis ad ſaturitatem,

Universidad de Deusto Biblioteca

turitatem, ideſt miracula & beneficia. &c. Matth. to.4. 144.c.4.k
Si gentiles vellent offerre pecuniam in gazophylatiũ Domini, illa recipiebatur, non tamen animalia, ſi illa vellent offerre ad immolandum &c. Mat.to.7. 296.c.3.H
Vbicunque in euangelio agitur de fide gentiũ, Chriſtus eam extollit in Iudæorum confuſionem. Mat. to.4. 145.c.1.B
Gentiles non tenebantur ad legem Iudæorum, etiam credentes Deum Iudęorũ eſſe verum Deum &c. Mat.to.7. 298.c.1.C
Gentilium animę, quæ erant in purgatorio ante Chriſti mortem, tranſibant inde ad ſinum Abrahæ. Parad. 102.c.3.H
Apud Gentes licitæ putabãtur vſuræ, & leges eorum hoc conceſſerunt, ſicut & nunc leges ciuiles habẽt, & in multis caſibus, ſecundum eos, debentur vſuræ. Mat.to.7.fo.46.c.1.A. Et apud gentes varie ſe habuit vſura. ibidem. & fo.42.c.4.F
Apud gentes licita erat vxorum multitudo. Mat.to.7. 46.c.1.B
Gentes videntes magnalia, conuerterũt ſe ad Deum Iſrael. Matth.to.7. 295.c.4.H
Gentibus quare non erat licitum comedere de agno paſchali. Mat to.7. 246.c.3.G
Gentiles ponebant paradiſum & infernum, non quia ſic crederent, ſed vt reformarent mores hominum &c. Mat.to.6. 43.c.3.k
Inter leges gentilium, leges Romanorum erant optimæ. Mat.to.6. 47.c.3.I
Gẽtiles erãt in via, & ſtatu ſalutis tẽpore legis Moyſi. Mat.to.6. 192.c.3.K
Leges, quibus gentiles damnabãt virginitatẽ, fortaſſe erant iniuſtæ: quibus nõ obſtãtibus licebat cuilibet ſeruare virginitatem. Mat.to 7. 22.c.2.A

Genua Flectere corpori Chriſti cur debeam?. Mat.to.1. 25.c.2.B
Genua flectere quando debeamus dum in Miſſa dicitur Symbolum. Gen.to.1. 25.c.2.E

Geomantia. Eſt quædam deceptio inuenta a dæmonibus, vt illaquearent animas miſerorum, per quam artem futura aut præterita vel præſentia conantur homines inquirere factis punctis in terra vel papiro, & per numerum horum inueſtigatur conditio incertorum, quod probatur eſſe contra rationem. Leuit.fo.190. col.2.D
Ea, quæ per artem geomantiæ inquiruntur, præcipue dependent a libero arbitrio. Leui. 190.c.4.F

Geometria. Arithmeticam præſupponit. Gen. 15.c.2.E
Geometria a menſuris terræ nomen accepit, idque hoc nomen, geometria ſignificat nam, ge, terram ſignificat, & metros, menſuram, quã primum excogitaſſe fertur Aegyptus, & huius artis fuere tres maximi præceptores, ſcilicet, Thales, Archimenides & Euclides. Gen. 15.c.2.E

Gera Interdum eſt nomen viri, interdum mulieris. 1.Paral. 104.c.2.A

Gerara. Terra eſt auſtralis reſpectu terræ promiſſionis cõtra terram Aegypti apud Cades & Sur, quæ ſunt deſerta quædam, per quæ venerunt filij Iſrael de Aegypto &c. Gene. fo.273. col.3.G
Gerara fuit metropolis Philiſthinorum. Exod. to.1. 102.c.4.I

Geraſa. Ciuitas quædam eſt, quæ dicitur eſſe Galilęæ Orientalis ad mare Galilęæ apud montem Seir in terra dimidiæ tribus Manaſſe, & eſt e contrario ad ciuitatem Tyberiadem, quę eſt a parte occidentali prædicti maris, ita quod inter iſtas duas ciuitates mediat mare, quod dicitur Galilęæ, &c. Mat.to.3. 163.c.3.F

Gergeſei. Quare non nominantur Exo.3. cum vnus eſſet de ſeptem populis, qui ejiciendi erant de terra promiſſionis, &c. Exo.to.1. 18.c.1.D

Gerſon. Nomen eſt Hebræum cuiuſdam filij Moyſi, quem habuit ex Sephora filia ſacerdotis Madian, quod interpretatur peregrinus vel aduena, quia quando eum genuit erat peregrinus: fugerat enim de Aegypto a facie Pharaonis &c. 1.Paral. 270.c.3.k

Geſſen. Terra Geſſen erat in introitu Aegypti venientibus de terra Chanaan. Gene. 389.c.3.I
Terra Geſſen eſt vltra mare Rubrum contra terram Chanaan. Gen.fo.391.c.2.C. Et eſt in Aegypto inferiori extra mare Rubrum verſus Septentrionem. Exo.to.1. 104.c.3.K

Geth. Et Acharon, duæ metropoles Philiſthinorum, fuerunt captæ ab Iſraelitis tempore Samuel.s.1.Paral. 206.c.1.E
Geth aliquando capitur pro viro, & aliquando pro ciuitate. Nam in terra Philiſthinorũ erat vna de ſex metropolibus, quę dicebatur Geth, & ad eã fugit Dauid, quãdo mutauit faciem ſuam, & collabebatur in terram. 1.Reg.21. Et ad iſtam vrbem poſtea ipſe fugit a facie Saulis & manſit ibi quatuor menſibus vſque ad mortẽ Saulis. 1.Re.27. & 1.Paral.4. capitur Geth pro viro. 1.Paral. 59.c.3.k

Gether. Agether filio Aram filij Sem deſcendunt Batriani, qui morantur in Aſia. 1 Paral. 34.c.2.C

Getuli. Habitantes prope Carthaginem in terra illa, in qua Auguſtinus fuit epiſcopus, deſcendunt ab Euila filio Chus filij Chan. 1.Paralip. 31.c.1.A

Gibbus. Eſt duplex vnus in dorſo, & vocatur ſic. Alius in pectore, & vocatur ſtruma, & vterque iſtorum excluſus erat a miniſtratione ſacerdotali in veteri teſtamento. Sed hæc non impediunt in nouo teſtamẽto, niſi ſint monſtruoſa. Leuit. 231.c.4.G

Giezi. Multipliciter peccauit, ſcilicet, octo modis accipiendo munera a Naaman: primò per auaritiam: ſecundò per ſimoniam: tertiò accuſando iniuſte Eliſæum dominum ſuum: quartò, quia mentitus eſt &c. 4.Reg. 56.c.1.C
Giezi non ſolum commiſit ſimoniam, ſed etiam fuit princeps omnium ſimoniacorum, & ipſe fuit primus, qui legitur ſimoniã cõmiſiſſe. 4.Re.f.56.c.2.B
Giezi petiit pecuniam a Naaman, vt venditor rei ſpiritualis, ſed Naaman conferebat vt ſponteneus benefactor Eliſæi, &c. 4.Reg. 58.c.1.B
Giezi quare fuerit data pœna lepræ, potius quam alia punitio. 4 Reg. 58.c.2.D
Giezi non habuit aliam cauſam petendi pecuniam a Naaman, niſi quia Eliſæus ſanauerat ipſum &c. 4.Reg. 60.c.1.A
Giezi non peccauit ita grauiter, ſicut Simon magus, & tamen fuit grauius punitus, & aſſignantur cauſæ huius 4.Reg. 60.c.1.C
Giezi quare punitus fuerit in filijs & deſcendentibus. 4.Reg.60.c.4.K. Et cùm dicitur in textu vſque in ſempiternum, non debet intelligi, q̃ illa lepra inficerentur omnes deſcendentes a Giezi, ſed q̃ duraret illã plagã magno tempore puta ad ſummum vſque ad quatuor generationes. ibid. Giezi

Giezi non tenebatur ad reſtitutionem pecuniæ acceptæ à Naaman Simoniace, quia teneri ad talem reſtitutionem non eſt ex iure naturæ, ſed ex inſtitutione eccleſiæ. 4.Reg. 61.c.2.A
Giezi non erat verus dominus illius pecuniæ &c. Quam accepit à Naaman, cum acceperit illam nomine Eliſæi, & Naaman non dedit illam pro Giezi, ſed ꝓ Eliſęo. Sed Eliſęus, cuius erat pecunia, permiſit, vt illam haberet Giezi ex miſericordia &c. 4.Reg. 61.c.3.I

Gigas. Gigãtis molare Auguſtinus ſe vidiſſe refert de Ciui. cap.10. ex quo centum noſtrorum molarium fieri poſſe dicit. Gene. fol. 29. col.1.E
De quodam gigante Palante nomine filio Euandri, qui adiuuit Aeneam in conflictu contra Turnum, vbi & mortuus fuit, refertur, ꝙ fuit ſepultus & conditus arte mirabili, cum lucerna ardẽte in loco, vbi nunc Roma eſt deinde anno quaſi octingẽteſimo poſt Chriſtum, dum quædam ædificia magna Romæ fierent, caſu ſepulchrum illius inuẽtum eſt, & deinde cum lucerna ardenti integer eductus, & ciuitatis muro applicatus, altitudinem muri capite excellebat. Gen. 33.c.4.I
Gigantes fuerunt poſt diluuium multis in locis, & dicuntur ſic græce, a ge, quod eſt terra, tanquã a terra geniti; nam opinantur homines ꝙ nulla mulier tantos viros gignere potuiſſet. Gen. 36.c.1.A
Gigantes nunquam fuerunt in ſæculo quouſque filij Dei, ideſt filij Seth acceperunt vxores de filiabus Cain. Auguſtinus ex litera ſeptuaginta interpretũ dicit ante fuiſſe gigantes in terra. 15.de Ciui. c.24. Et poteſt fieri concordia. Gen. 36.c.1.B
Gigantes vocantur cadentes, vt ait Rabbi Salo. quia erant de genere duorum angelorum cadentium de cœlo. ſ. Aza & Azael. ſed hoc vanum eſt: Nu. to.1. 186.c.4.F
Tria genera gigãtum diſtinguebantur apud Iudæos, quidã vocãtur Emin, alij Enachin, & alij Raphain, primi erant minores ſecundi maiores, & tertij erãt maximi. & primi non dicebantur proprie gigãtes. ſecundi erant veri gigantes, ſimiliter & tertij. Et de genere tertio erat Og, rex Baſſan. De ſecundo erant gigantes quidam, qui erant in Hebron. Ioſue to.2. 50.c.4.F
Gigantes, de quibus Gen.6. geniti ſunt, vt quidam dicunt, à dæmonibus refundentibus in vas fœmineũ ſemẽ deciſum a viris per molliciem, vel a dormientibus, qui polluũtur in ſomno &c. Mat.to.2. f.175. col.2.C

Gymnaſium. Dicitur exercitiũ corporale, qđ corpore nudo fit, vt lucta &c. vel dicitur locus in quo iſta fiunt, vnde balneũ gymnaſium dicitur, quia balneantes nudi ſunt. Et hinc transfertur, vt omnium prope artium ſtudia gymnaſia dicantur &c. Gen. 4.c.3.H

Gymnoſophiſta. Idem eſt ꝙ ſapiens nudus, & gymnoſophiſtæ p opacas Indiæ atque Aethiopiæ ſolitudines vagari perhibentur tegmina tãtum genitalibus adhibentes. A generando ſe cohibent, & oculorum acutie cæteros homines antecellunt, &c. Gen. 7.c.2.A
Gymnoſophiſtæ, irreuerberatis oculis, ſolem attentiſſime & impune ſpeculantur. Exo.tom.2.fo.162. col.2.A

Gion. Fluuius eſt Nilus, qui dicitur ſic a Nilon, quod eſt limoſum, quia tota aqua Nili limoſa eſt, & ideo multum terram fœcundat. Gene. 14.c.3.H. & 103.c.1.A
Gion fluuius Paradiſi, eſt ille, qui vocatur a nobis & a Græcis Nilus, & omnes concordant in hoc, & giõ interpretatur hiatus terræ, vel terreus, quia a terra aliquando abſorbetur & alicubi apparet, ſicut cętera flumina Paradiſi. Vocatur autem terreus, ideſt, turbidus, vel lutoſus, & idem ſignificat Nilus hoc eſt limoſus, quaſi terra lutoſa plenus, Geneſ.103 col.1.A
Gion flumen, quod pro Nilo ponitur nunc apud nos, cum eſſet coniunctus terræ promiſſionis non fuit cognitus a ſeptuaginta interpreribus, quòd Nilus eſſet Gion. Sed dubitabant, & ideo Gion, & non Nilum dixerunt, & eorum aſſignatur triplex ratio dubitationis, Geneſ. 104.c.4.G
Gion eſt fons Syloe, qui eſt prope Ieruſalem & vocatur natatoria Syloe, Ioan.9. Et ex iſto fonte procedebat quidam fluuius, qui magnam quandam lacũ faciebat apud Ieruſalem, in qua natabant Iudæi &c. 3 Regum 12.c.2.E

Gladius. De gladio flãmeo, de quo Geneſ.3. refertur opinio Nicolai, & confutatur, Geneſ. 24.c.3.H
Gladius flãmeus eſt ignis circundans Paradiſum poſitus ſexto die, Adam iam eiecto, & vocatur gladius, quia in extremitate acuitur ſicut gladius, & poſitus eſt iſte ignis ad cuſtodiendum viam ligni vitæ, & hominibus & dæmonibus, Gen. 24.c.4.G
Gladius delphicus habet duos vſus pro paupere, ſcilicet, ſcindere & ſerrare, vt patet ex 1. Poli.c.1. Exod. tomo 1 200.c.1.C
Gladius delphicus ex vna parte erat acutus ad ſcindẽdum, & ex alia habebat dentes ad ſerrandũ, & ideo dicebatur paupere pro paupere, Matth. tomo 1. 20 col.1.A

Gloria beatorum.

Gloria eſt vita æterna, Mat.to.5 192.c.2.B
Pro actibus cuiuſcunque debetur ei pœna, vel gloria in corpore & anima, Mat.tomo 7 86.c.2.A
Omnis, qui ſaluatur aſſequitur certũ gradum gloriæ, Mat.tomo 7 91.c.4.K
Gradus gloriæ per propria opera datur, & nõ per aliena, Mat.tomo 7 13.c.4.F
Gloria beatorum, & pœna damnatorum poteſt augeri vſque ad diem iudicij, Mat.tom.7 185.c.2.B
Gloriam beatorum non videbunt damnati, exacto iudicio, Mat.tomo 7 218.c.3.F
De gloria beatorum habent damnati notitiam quandam confuſam, Mat.tomo 7 219.c.1.D
Deus non dat gloriam animæ, quam daturus eſt corpori, Mat.tomo 7.274.c.1.E, Neque fit iniuria corpori, ſi non datur ei gloria ibid.
Corpori non debetur gloria, ſed quia homo reſurget accidet gloria corpori, quæ licet ſit accidentalis reſpectu corporis, neceſſaria tamẽ eſt reſpectu diſpoſitionis diuinæ, & meriti hominis &c. Mat.tomo 7. 274.c.3.G
Gloria corporis in quatuor dotibus conſiſtit, Matth. tomo 7. 94.c.2.C, Et gloriæ corporis opponuntur duo &c. ibidem 123.c.2.D
De gloria beatorum, vide in dictione Beatitudo.

Gloria, ideſt, honor. Gloria eſt laus, vel honor manifeſtus, Exod.tomo 2 71.c.2.A
Gloria duas habet conditiones, prima eſt, ꝙ gloria poteſt eſſe ad præſentes, & abſentes, ſecunda, ꝙ nunquam eſt inter valde paucos, Mat.to.4 2.c.1.E
Gloria domini, de qua Exod.24.dr, & habitauit gloria domini, ſuper Sinai, erat quædã repreſentatio magnitudinis eius, & explicat exẽplo, Exo.to.2.11.c.4.G
Gloria quid ſit, Exo.tomo 1 112.c.2.C

Universidad de Deusto
Biblioteca

Gloria est effectus honoris & laudis. Mat.to.3.4.c.4.H
Gloria est clara cognitio cum laude, &c. 1.Paralip. f.184.c.4 G. & 337.c.2.E. Mat.to.5.fo.193.c.1.C.& & to.5.fo.3.c.4.D
Gloria propria pertinet ad nominis dilatationem, siue famam; & vocatur gloria: vno modo clara alicuius cognitio,& extensio nominis cum laude,qñ quis à multis cognoscitur,& ab omnibus laudatur. Alio modo accipitur gloria pro honore cõsurgente ex apparatu magno. Et sic accipitur Mat.6.cum dicitur. Neque Salomon in omni gloria sua indutus est, sicut vnum ex istis. 2.Paral. 224.c.4.G
Primo modo est Ambrosij, & dicit duo, s.manifestationẽ & laudem, & si hoc sit apud multos est propriè gloria,& si apud vnum tantum, vel apud seipsum reputatione sua dr̃,gloria largè. Mat.t.3.3.c.4.k
De gloria humana, & quid intersit inter famam & gloriam. Mat.to.2. 11.c.4.F
Gloria comparatur ad honorem & laudem sicut finis ad ea, quæ sunt ad finem. Mat.to.3. 6.c.4.F
Gloria vana. Appetitus gloriæ simpliciter non est peccatum, sed solum appetitus inanis gloriæ. Mat.to.3. 3.c.4.k
Dei gloriam vsurpare semper est peccatum mortale & grauissimũ, nec semper, qui inaniter gloriatur, Dei gloriam & excellentiam vsurpat, sed quandã aliam, quæ competit homini excellenti, vel virtuoso, sapienti, potenti, diuiti, &c. Mat.to.3. 6.c.2.A
Quando gloriæ appetitus præcedit opus, semper perditur merces operis, quia inanis gloria fuit causa eius; si aũt talis appetitus sequatur, seu concomitatur actum, & non præcessit, tunc regulariter non perditur merces operis, quia causa operãdi nõ fuit desiderium gloriæ humanæ, sed Deus. Si verò inanis gloria sequatur post actum, nunquam perditur merces, licet ista inanis gloria sit peccatum veniale, quia opus prius fuit bonum, & operi præterito non potest nocere. Mat.to.3. 7.c.4.G
Et talis, qui propter vanam gloriam perdit æternam operis mercedem, non inconuenit, quòd mereatur mercedem aliquam temporalem, nam per opera facta in peccato mortali, potest homo mereri multa de congruo, licet non de condigno, & potest etiã verisimilius teneri q̃ non mereatur bona temporalia. Mat.to.3. 8.c.2.A
Gloriari in Deo, est gaudere & approbare opera sua, inquantũ sunt digna vita æterna. Matt.to.3.4.c.3.G
Causa communis, propter quam quis potest appetere gloriam, est propter bonum exemplum proximorũ, & vt non scandalizent eos. Mat.to.3.4.c.3.k
Inanis gloria opponitur magnanimitati, non ad magnanimum, sed ad rationem & ad seipsum. Matt. to.3.fo.4.c.4.F. Et tamen non oportet, q̃ omnes effectus inanis gloriæ opponantur magnanimitati, vt sunt contentio &c. Mat.to.3. 5.c.1.E
Gloria inanis non est semper peccatum mortale, nec semper veniale. Est tamen mortale, qñ propter inanem gloriam recedit quis ab eis, quæ tenetur facere propter Deum, cum s.quis gloriatur de re turpi, scilicet de peccato, per quod Deum offenderat, vel quando gloriatur de aliquo falso, per quod vsurpat sibi diuinum honorem, vel qñ gloriatur quis de aliquo temporali bono, quod præfert Deo, vel bonis, quæ habiturus est à Deo; vel qñ gloriatur quis de aliquo, quod vere habet, & tamen gloriatur quasi a seipso habeat; vel qñ operãs refert intentionem suam ad gloriam tanq̃ ad vltimum finẽ, ad quem ordinat opera sua & opera virtutis, & pro qua assequẽda nõ omittit facere ea, quæ sunt cõtra Deum. Venialé est, qñ amor inanis gloriæ non repugnat charitati, nec quantũ ad id, de quo est, nec quãtum ad intentionẽ quærentis gloriã &c. Mat.t.3.5.c.2.B
Inanis gloria & hypocrisis multũ cõcordant, & inueniuntur sæpe in eodem facto, differunt tamen &c. Mat.to.6. 174.c.4.H
Christus multoties locutus est de vitãda inani gloria, & hoc propter multa. Mat.to.6. 182.c.4.G
Inanis gloria nisi sit in præiudicium alterius non est valde magnum peccatum. 2.Reg. 118.c.2.E
Per omnem inanem gloriam siue mortalem siue venialem perdit homo mercedẽ operis, nam peccando non põt quis mereri, etiam si solum venialiter peccet. Mat.to.3. 5.c.4.K
Gloria inanis est vitium periculosissimum, nõ quidẽ propter grauitatem suam, sed propter dispositionẽ, quia est dispositio ad multa vitia. Mat.to.3. 6.c.2.B
Gloria inanis non est vitium capitale secundum eos, qui ponũt superbiam vitium capitale, sed est quasi filia superbiæ. Alij ponunt inanem gloriam vitium capitale, & nõ superbiã, vt Greg.31.Moral. dicens, superbiam esse reginam omnium vitiorum. Et ita vitia vocari filias superbię propter illud Iob 41. Ipse est rex super oẽs filios superbiæ. Et positio ista Gregorij vera est, Mat.to.3. 6.c.2.E
Gloriæ inanis assignantur septem filiæ a Greg.31.Moraliũ. s.inobedientia, iactantia, hypocrisis, contẽtio, pertinacia, discordia, nouitatũ præsumptio. Et q̃ istę sint filiæ eius. Mat.to.3.f.7.c.1.A. Et ista magis ordinantur ad inanem gloriam, tanq̃ ad finem, q̃ tanq̃ ad causam. Mat.to.3. 7.c.1.D
Gloriæ inanis finis est manifestatio propriæ excellentię, quã quis habet, vel se habere ostendit. Et ad hũc finem põt homo tendere directe, vel indirecte &c. Mat.to.3. 7.c.1.D
Ad inanẽ gloriã ptinet iactãtia tanq̃ ad finẽ, & quãtũ ad causam est ipecies superbiæ. Mat.to.3. 7.c.2.E
Ad inanem gloriam pertinet discordia, & contẽtio: similiter & ad iram, diuersimode tamen, sed prius ad inanem gloriam &c. Mat.to.3. 7.c.3.E
Agẽs aliqd̃ bonũ opus ex inani gloria, non põt postea mercedem recuperare, etiam si doleat postea de inani gloria, &c. Mat.to.3. 6.c.3.F
Gloriæ inanis proprietates cõiores sunt quinque; prima est, q̃ illa nascitur de bono solo, vt cõmuniter, & quanto bonum est maius tanto inanis gloria facilius nascitur. Secũda, q̃ illa vexat magis viros sanctos, q̃ quodlibet aliud vitiũ &c. Tertia, q̃ illa est vitium pertinax, & cui cũ difficultate resistitur &c. Quarta, q̃ est valde periculosa; nã omnia bona destruit &c. Quinta, q̃ illa secretius inuadit hominẽ q̃ cætera vitia &c. Mat.to.3. 8.c.4.K
Quòd inanem gloriam non appetamus cum ieiunamus, oramus, & eleemosinam damus, consilium est, non præceptum. Mat.to.3. 10.c.4.F
Inanis gloria est morbus quidam virorum bonorum. Mat.to.5. 2.c.4.K
Opus factum propter inanem gloriam non est satisfactoriũ apud Deum, & hoc si tale opus faciat operans propter seipsum, secus tamen si fiat propter alium, s.propter defunctũ &c. Mat.to.3. f.17.c.2.D
Gloria inanis insidiatur bonis operationibus, vt pereant &c. Mat.to.4. 106.c.2.D
Humanã gloriam in omnibus quærere immoderatũ est. Mat.to.4. 130.c.3.F
De gloria inani vide in dictionẽ Inanis gloria.
Inanis gloria vt in plurimũ, reperitur in viris magnis. Mat.to.5. 3.c.1.B
Gloriari. Gloriandũ non est nisi in infirmitatibus. Deut. 44.c.2.A
Gloriãdi occasionẽ Xps vitauit ĩ multis discipulis suis Matth.

Matth.tomo 4. 113.c.4.H
Glossa ordinaria.
Glossa ordinatia deficit exponendo illud Nu.11. Auferam de spiritu tuo, ponens exemplum in lucerna. Num.tom.1. 141.c.2.D
Glossa ordinaria confutatur iuxta illud Iosue 1. vt loqueretur dominus, Iosue to.1. 13.c.4.H
Glossa ordinaria, & communiter doctores expositores sacræ scripturæ multa nomina dicunt esse locorum, quæ sunt virorum, vt patet de Ciph, & de Hebron. 1.Paral.2.1.Paralip. 50.c.2.C
Godolias. Quem præfecit Nabuzardã in terra Iudæ. 4.Reg 25 erat Hebræus de nobili genere, & vir iustus, & benignus &c. 4. Reg. 257.c.2.D
Ad Godoliam venerunt quidam principes exercitus Sedechiæ, qui fugerunt manus Chaldęorum, vt peterent securitatem &c. 4.Reg. 258.c.4.F
Godoliam interfecit Ismael propter inuidiam, & ad prędandum ea, quę erant in vrbe Masphat 4. Reg. 259.col.3.H
Mortuo Godolia Iudæi fugerunt propter timorem. Et fugerunt in Aegyptum propter duo. Et peccauerunt fugiendo in Aegyptum, non tamen Ieremias vadens cum illis. Et de statu, quem tunc habuerunt Iudæi in Aegypto 4.Reg. 259.c.4.G
Gog. Aliquando est nomen gentis, & aliquando nomen viri 1.Paral. 78.c.1.B
Goliath. Fuisse filium centum virorũ, & vnius cubitis dicunt Hebręi, quod ridiculum est, & absurdum 1.Reg.to.2. 29.c.4.I
Goliath habebat in statura sex cubitos, & palmum. Et per cubitum non intelligitur cubitus geometricus, sed cubitus noster, & non de cubitis ipsius Goliath, quia nemo virorũ habuit de cubitis suis quatuor, sed omnes sunt inter tres, & quatuor, nisi sit pessime commensuratus, intelligendum ergo est de cubitis aliorum virorũ &c. 1.Reg.to.2. 29.c.4.K
Caput Goliath fuit portatum a Saule, per multas vrbes Israel, & tandem portatum est in Ierusalem, & ibi mansit &c. 1. Reg.to.2. 41.c.4.I
Gomer. A Gomer primo filio Iapheth quędam gẽtes nominatæ fuerunt Gomeritæ a principio, postea vero mutauerunt nomen, & a Græcis nominatæ sunt Galathæ primo Paralipomenon. 29.c.3.F
Gomer primus filius Iapheth habuit tres filios, scilicet, Asenen, Riphat, & Togorma ab Asenẽ descẽdunt quidam populi iuxta Græciam, qui dicuntur Regini. Et a Riphat secundo filio Gomer descendunt Paphlagones habitantes in Asia iuxta montes Ripheos, qui sic a Riphat appellantur. Et a Togorma descendunt Phryges habitantes in Phrygia iuxta Pamphyliam &c. primo Paralipomenon, 30.colum.1.A
Gomor. De quo Exodi decimosexto, in Hebræo dicitur Homer, sed latini sermonis proprietas non patitur litteram multum aspiratam, & ideo pro h. ponunt g. Exodi tomo 1. 131. colum. 4.I
Vnum Gomor ideo dabatur singulis Hebræorum, vt locus tolleretur cõtentionis, vt dicit Iosephus &c. Exod.tomo 1. 132.c.1.D
Gomor secundum Rabbi Salomon. continet quantitatem viginti quatuor ouorum, sed auctor non credit, quòd possit nunc sciri quantitas gomor, & per consequens nec ephi, cum gomor, vt dicitur Exodi 16. sit decima pars ephi, Exodi tomo 1. 136.colum.3.F
Gradus. Quindecim gradus, qui sunt in cantico graduum exponuntur. Gen.fo.22. col.1.C
Gradualis ascẽsus charitatis in Deum habet quindecim gradus, quos ponit Apostolus. 1 Cor.13. Gen. 22.c.1.C
De gradibus consanguinitatis vide in dictione, Consanguinitas.
Sicut sunt tres gradus rerum naturalium, ita sunt tres gradus rerum spiritualium. Matth.tom.3. fol.260. col.3.k
Nullos gradus consanguinitatis & affinitatis distinxit Christus. 1.Regum.to.1. 129.c.4.F
Quod de gradibus consanguinitatis & affinitatis expressum est in lege Moysi. Leuit.18. fuit cæremoniale, nec est de lege naturæ determinatio illorum graduum; quia si sic nunquam licuisset contrariũ, & tamen licuit, quia aliquando contrahebant fratres, qui erant in primo gradu &c. 1.Reg.to.1.f.131 col.3.G
Circa graduum consanguinitatis & affinitatis prohibitionem. Aliquid est de iure naturæ. s.vt inter aliquas personas sit vetitus coitus propter reuerẽtiã, & aliquid de iure positiuo. s. determinatio harum vel illarum 1 Reg.to.1. 131.c.3.H
In omnibus gradibus consanguinitatis & affinitatis Papa potest dispensare &c. non tamen inter ascendentes & descendentes. 1.Reg.to.1. 132.c.1.E
Gradus contrahendi matrimoniũ in lege veteri pertinent ad cæremonialia mãdata. 1.Reg.to.1.f.135. col.4.K
Conuersi ad fidem permittuntur manere copulati in gradibus vetitis constitutione canonica, & non secundum dispẽsationem, sed ipso iure, & de rigore. Et malefieret, contrarium faciendo 1 Reg.tom.1. 136.c.3.H
De graduum prohibitione ad matrimonium. Matth. to.7. 45.c.4.I
Anglici nouiter conuersi contrahebant matrimoniũ in quarto gradu consanguinitatis & affinitatis ex concessione Gregorij, cuius tempore fuerunt conuersi ad fidem, sed postea iussit vt non contraherẽt in illo gradu. 1.Reg.to.1. 137.c.1.B
Gradus solum computãtur inter transuersales, & nõ inter ascendentes &c. 1.Reg to.1. 139 c.2.A
Gradus affinitatis nõ sunt prohibiti nisi propter consanguinitatem, vt dicit Augustinus, & habetur. 35. quæst.3.cap.si vir.1.Reg.to.1. 139 c.3.F
In primo gradu cõsanguinitatis, si aliqui infideles copularentur, s.frater cum sorore. iuxta consuetudinem eorum, vt erat apud Romanos vsque ad tempora Gregorij, tales si ad fidem conuerterentur, nõ deberent separari, quia talis coniunctio nõ est contra legem naturæ, &c. 1.Reg.to.1. 139.c.3.H
In secundo gradu consanguinitatis contrahebant Iudæi, quia nõ erat illis prohibitus, vt patet Leui.18.& 20. sed solum. quando quis contraheret cum sorore patris sui, vel sorore matris, &c. 2.Paral.156.c.2.E
In statu ecclesiæ militantis sunt diuersi gradus hominum. Mat.to.5. 171.c.4.k
De quatuor gradibus penes naturam. Mat.to.6.f.75. col.4.I
De distinctione graduum dilectionis, quam assignat Ambrosius. Mat.to.6. 148.c.2.D
Gradus in dilectione dupliciter consideratur. Matth. to.6. 151.c.1.C
Gradum & sapientiam dicit hoc nomen magister. Mat.to.6. 183.c.2.E
Gradus magisterij & doctoratus quomodo appetatur cum peccato. Mat.to.6. 183.c.4.K

Universidad de Deusto Biblioteca

Grammatica. Inter grammaticam & rhetoricā multū interest &c. Gen. 15.c.1.D

Grammaticam rhetorica præsupponit, quia pulchrū non fit sine recto. Gen. 15.c.1.D

Verba Quintiliani de grammatica referuntur. Gene. 15.c.1.E

In quatuor linguis grammaticam habemus, s. Latina, Græca, Hebraica, & Chaldæa, propter quod ipse inter cæteras linguas dignitate supereminent; potest tamen grammatica haberi in qualibet lingua, distincta sola voce à qualibet alia &c. Gen. 15.c.1.E

Grammaticæ artis præceptores præcipui, apud Græcos fuerunt Apolonius & Herodianus, vt dicit Priscianus in prologo. Gen. 15.c.2.C

Grammaticus. Grammaticorum fundamenta à voluntate humana habuerunt initium. Gen. 1.a

Grammatici sunt artifices de proprietatibus literarū, & vocum literarum. Gen. 15.c.2.C

Apud Grammaticos antiquos multa de verbis, quæ nunc sunt deponentia, reperiuntur in significato communi. Et sunt vltra sexaginta, vt ponit Catholicon. Vsus tamen Modernorum, sola nouem accepit communia. 1. Regum. to. 2. 148.c.3.F

Grando. Grandines & tonitrua de quibus Exo. 9. facta sunt ministerio angelorum, quia Deus nō mutat ordinem ministrationis, quam in angelis tenet, quia esset superfluum. Exo. to. 1. 59.c.2.A

Grādinis plaga cui afflictioni Hebræorum correspondeat in Aegypto. Exo. to. 1. 59.c.3.G

De grandine cadente super Aegyptios. Exo. to. 1. f. 59. col. 2. B

Gratia. Dupliciter accipitur, vno modo pro libera affectione, amore vel retributione sine meritis, alio modo pro quadam qualitate &c. Exo. to. 1. 20.c.3.F

Gratiæ non appositio est maxima pœnarum, quę à Deo dari solet in hoc sæculo. Exo. to. 1. fo. 57. c. 4. F Et si ista non appositio sit ad semper causat obstinationem. ibid.

Gratia Dei dicitur mollificatiua animæ, qua deficiente, anima nostra redditur dura, & immobilis & in malo radicatur. Exo. to. 1. 27.c.1.A. & 40.c.2.E

Gratia non tollit mēdacium officiosum, licet aliqualiter illam diminuat, quia peccatum est veniale & non mortale. Exo. to. 1. 6.c.3.G

Primam gratiam ad bonum motricem Deus dare solet peccātibus, vt ad rectitudinē conuertantur &c. Et hæc prima gratia, quam dicunt doctores nō cadere sub merito, quoniam ipsa præcedit omnem motum liberi arbitrij cui gratiæ si liberū arbitriū consentiat, secundam gratiam promeretur, & illa est, quę in cōtritione peccati infunditur. Exo. to. 1. 27, c. 1. D

Qualiter Deus, & qua de causa non apponat vel conferat gratiam alicui peccatori. vide super Exo. to. 1. 27.c.2.A

Toties quis potest peccare, ꝙ non conferat illi Deus gratiam suam &c. super Exo. tom. 1. fo. 27. col. 2. B: Sed quantus sit numerus peccatorum ex quibus promereatur aliquis vt non conferatur illi gratia, aut quanta sint aut quoties repetita, humanæ cognitioni non subest. ibid.

Omnis gratia, & remissio, quæ in nobis est, descendit a capite nostro Christo in nos. Mat. to. 4. f. 172. c. 4. k

Non appositio gratiæ maxima est pœnarum quæ a Deo tribui solet, nec hoc tollit libertatem arbitrij, & aliquando ista non appositio est ad tempus; & aliquando ad semper. Exo. to. 1. 57.c.4.F

Gratia voluntatis motrix nulli peccatori denegatur a Deo. Exo. to. 1. 57.c.4.F

Inter gratiam gratum facientem, & gratis datam assignatur discrimen. Gen. 213.A

Sine gratia cor humanum durum manet. Exo. to. 1. 60.c.4.G. Et ineptum ad omne bonū. ibi. 64.c.3.G

Gratia nō est solum in intellectu, neque solum in voluntate, sed in vtroque sicut sunt virtutes morales vel theologicæ. Charitas in sola voluntate est, fides in intellectu, & spes in volūtate. Gratia verò totam essentiam animæ perficit, in qua reperitur imago. Exo. to. 2. 146.c.1.E

Quando aliquam gratiam Deus dat alicui, nunquam tollit eam nisi ex demeritis, & hoc si illa gratia non sit determinata ad aliquod tempus specialiter &c. Exo. to. 2. 185 c.2.C

Gratia pulsatrix, siue præueniens omnibus assistit. Iosue to. 2. 47.c.1.E

Gratia Dei pulsatrix cùm omnes semper tangat, & pulset, quare quosdam mouet, vt assentiant, alios non: & quare alios mouet remisse, alios acriter. Iosue to. 2. 47.c.2.B

Gratia pulsatiua Dei semper hominem tangit, & continuo impellit ad contritionē &c. Leuit. 46.c.2.A

Gratia pulsatiua mouet, sed nō vrget. Iosue. 2. 47.c.2.A

Gratia perficit libertatem nostrā, vt per eam liberius feramur in vere bonum. Iosue. to. 2. 47.c.2.B

In gratiis gratis datis mali aliqñ excellunt bonos &c. Iosue to. 2. 72.c.3.G

Esse in gratia Dei est, vt homo, & omnia, quæ fecit, Deo sint accepta & ꝓmeritoria vitæ æternæ. Ruth. 246 c.1.A

Gratiam pulsatiuam & illuminationem nūquā Deus tollit a nobis, nisi propter magna peccata nostra. Iuper 3. Reg. 108.c.4.F

Omnis gratia gratis data, stat cum peccato mortali. Mat. to. 3. 130.c.1.D

Dupliciter aliquid opponit gratiæ, vno modo directe, per se, quod cōtingit, qñ aliquis gratiam actualiter despicit, vel aliquid ad gratiā pertinēs; & talis despectus est peccatū in Spiritum sanctum: alio mō indirecte, & ex consequenti. s. quando non despicit gratiam, agit tamen aliquid, quod cum gratia stare non potest. Mat. to. 4. 22.c.1.A

Duplex est gratia, quædā dicitur consūmata, & quædā inchoata; prima coincidit eum gloria, quæ ibi crescere non pōt. Inchoata est in via, in qua quotidie crescere potest, & sæpe crescit; & ista est præparatio ad gloriā, vel gratiam consummatā. Sed ad gratiam viæ non præparatur homo per aliā gratiā gratū faciente, sed per gratiā gratis datam. Sed oportet præsupponi auxilium gratuitū Dei mouentis interius animam, vel inspirantis bonum propositū, & istud auxiliū pōt vocari grā gratis data. Mat. t. 5. 154.c.4.I

Gratia est duplex. s. donū ipsum gratuitū, vel ipse Deus gratis dans. Mat. to. 5. 144.c.4.H

Dupliciter pōt accipi gratia, vno modo ꝓ diuina prouidentia, quæ dicitur gratia, eo ꝙ omnibus rebus Deus illā gratis dat, alio mō pro dono infuso &c. Et sine prima gratia nō pōt se homo præparare ad secūdam, & hoc multis modis. Mat. to. 5. 155.c.1.E

Gratia & charitas infundūtur nobis a Deo. Mat. to. 5. 143.c.4.k

Ad præparationem ad gratiam gratum facientē nullus se pōt prēparare iuxta quorundam opinionem, nisi per lumen quoddam infusum in animā, quod dicitur gratia gratis data, sed hoc non est verum. Mat. to. 5. 155.c.2.C

Alia est positio vera, ꝙ ad habēdū gratiā gratū faciem tem potest homo se disponere per actum liberi arbitrij, sine aliquo munere gratiæ gratis datæ habitualiter manentis, sed necesse est, quòd liberum arbitrium moueatur a Deo, siue interius pulsando, siue alio modo, Mat. tomo 5 155.c.3.I

Gratia, quæ est donum gratuitum, inclinat ad agendum, vt opus difficile fiat actu delectabile, Matth. tomo 5 149.c.3.K

Sine speciali Dei gratia non potest homo vitare omnia peccata venialia, Mat. tomo 5 151.c.2.B

In statu naturæ lapsæ indiget homo gratia habituali ad vitandum omne peccatum, Mat. to. 5. 151.c.3.H

Gratia ordinat rationem in Deum, Matth. tomo 5. 151. col. 4. G

Quando quis perdit gratiam, quomodo possit reduci ad eam, Mat. tomo 5 152.c.3.I

Cooperatio Dei, qua nos adiuuat, potest dici gratia, Mat. tomo 5 153.c.3.F

Omnia illa, quę excitant homines ad bonum, possunt dici gratiæ gratis datæ, Mat. to. 5 155.c.2.A

Gratia gratum faciens non præcedit fidem, sed simul cum ea infunditur. Mat. tomo 5 156.c.1.A

Multis datur gratia, quibus non datur perseuerantia in bono opere vsque ad finem vitæ, Mat. tomo 5. 157. col. 3. I

Gratia & virtutes naturam perficiunt, sed minime cogunt, Mat. tomo 5 157.c.4.G

Gratia & vocationes sunt sine pœnitentia, Mat. to. 5. 182. col. 2. E

Gratia Christi, est causa nostræ gratiæ, Mat. tomo 6. 76. colum. 3

Lex Christi appellatur gratia, Matthæ. tomo 6. 245. colum. 2. C

Circa omnem gratiam, nobis a Deo datam, tenemur aliquid operari, Mat. tomo 7 115.c.2.A

Gratia non datur post mortem, Matth. tomo 7. 171. col. 3. I

Altior est cognitio, quam minimus beatorum habet ex gratia, quam illa, quam maximus Angelus habet ex natura. Mat. tomo 7 213.c.1.C

Per gratiam infusam tollitur originale, Mat. tomo 7. 266. c. 3. F

Habens gratiā adhuc indiget auxilio gratiæ, nō habitualis, ad bonum agendum, & ad vitandum peccatum primum per habituale, vt sanetur natura debilitata, & auxilio nō habituali, vt iam sanatus moueatur. Primum est per virtutes morales, & Theologales ad operationes excedentes naturam, & per gratiam gratum facientem ad operandum operationes excedentes proportionem naturæ nostræ, &c. Indiget etiam auxilio non habituali, quod solum est ad mouendum hominem iam sanatum, & elevatum, vt agat secundum, quòd iam dispositus est per habitus sanantes eum, sicut si quis moueat sapientem ad sapienter loqui, vel agere, sic excitatur homo iustus, ad bonum operādum, vel per creaturas, vel per impulsum Dei interiorem, & istud auxilium est necessarium homini, tam in statu naturæ integræ, quam lapsæ, & potissime lapsæ, & hoc propter duo, primo ratione generali, secundo in speciali, &c. Mat. tomo 5 156 c. 3. F

Gratia habituali non datur nobis ad hoc, vt ipsam habentes non indigeamus vltra diuino auxilio, &c. Mat. tomo 5 157.c.1.A

Existentes in gratia gratum faciente egent adhuc auxilio diuino ad perseuerandum in gratia, & in virtutibus acceptis a Deo, Matthæ. tomo 5. 157. colum. 2. A

Gratia & virtutes naturam perficiunt, sed non cogūt, Mat. tomo 5 157.c.4.G

Sine gratia non potest homo mereri vitam æternam ad Roma. 6. Gratia Dei vita æterna, Mat. tomo 5. 158. col. 2. A

Prima gratia communicatur homini iuxta mensuram capacitatis eius, & ista capacitas consideratur iuxta quantitatem naturalis terminationis animæ simul cum conatu ad habendam illam, Mat. to. 7. 34 col. 2. E

Gratia gratum faciens stat cum reatu ad pœnam temporalem, & pœna æterna non repugnat gratię formaliter, vel naturaliter, sed solum ex lege, Defens. 6. colum. 3. F

Gratiarum actio. Quando laici debeāt agere gratias pro cibo, non est definitum, & ideo quando voluerint agere possunt, Mat. tom. 4 94.c.4.F, Clerici tamen tenetur, ibidem & 95.c.1.E

Vult Deus, vt exhibeamus illi gratiarum actiones, nō solum voce, sed etiam operis exhibitione, Iosue tomo 1 106.c.2.B

In verbis demonstratiuis significantibus aliquid esse vel fieri, non est gratiarum actio, Mat. tomo 4. 94.c.1.E

Quanto magis aliquid est gratuite donatum, tanto magis tenentur ad gratiarum actiones, Mat. tom 4. 94. col. 3. F

Gratuitum. In datione gratuitorum Deus tenet illum modum & ordinē quem tenet natura ab eo condita in sua operatione &c. Genes. 411.c.1.E

Gratuiti habitus non augentur ex operatione, sed ex infusione, & tamen augentur aliquo modo per operationem saltem dispositiue, Matth. tomo 7. 34. col. 4. K

Graue. Grauia & leuia non cessant moueri, nisi ab extrinseco impediantur, Matth. tomo 4 254.c.4.K

In grauibus & leuibus natura est principium motus, Mat. tomo 6 75.c.2.C

Graultas. Quæ est qualitas elementalis, manebit in beatis, non tamen grauatio, vel pondus, Mat. to. 4 255.c.2.C

Terra maiorem grauitatem habet quam aqua, Mat. tomo 6 147.c.1.B

Gratianus. Dicens iuramentum factum Gratianis debere seruari ab Israelitis aberrat, Iosue tomo 1 168.c.1.B

Græci. Curam agentes de vniuersa republica mundi, imposuerunt nomina omnibus rebus, scilicet, prouincijs, fluminibus, montibus & plurimis vrbibus, vt dicit Iosephus primo libro Antiquitatum, Genes. 102.c.2.B

Qui primus Græcis leges dedit, fuit Foroneus, Exod. tomo 1 234.c.1.C

Græci Athenienses cognouerunt verum Deū. Ruth 247.c.1.C

Græci antiquiores sunt inter eos, qui historias scripserunt, & imposuerunt nomina gentibus, iuxta voluntatem suam, 1. Paralip. 29.c.2.A

De Græcorum errore dicentium, quòd Christus celebrauerit Phase in vltima cœna decimatertia Luna, & quòd ideo non comedit Azyma, Defenso. 11. col. 4. F

Ex parte Græcorum ponuntur sex rationes, quæ possent fieri ad probandum, quòd Christus celebrauerit Phase decimatertia Luna, Defensor. 11. colum. 4. G

Et huius positionis videtur esse caput Ioannes Chrysostomus. Sed quāuis non tenuerit hoc ipse Chrysostomus, satis est, quòd est communis opinio Græcorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Græcorum, quæ prima facie videtur concordare cum authoritate sacræ scripturæ,ibid. 12.c.4.F
Sed his non obstantibus,dicendum est,quòd Christus non anticipauit Pascha, sed quòd tunc celebrauit, &c. quando Iudæi celebrauerunt, vt probatur 15. rationibus ineuitabilibus,ibid. 13.c.2.A
Et respondetur ad sex rationes ex parte Græcorum, ibidem 14.c.1.C
Græci cõficientes ex fermentato duplici ratione mouentur,Defen. 17.c.1.E
Græci incipiunt annum in autũno, a mense octobris per menses Alexandri,Defen. 19.c.2.C
Gregorius. Papa aliqua scripsit de natura angelica, in quibus repugnat Dionysio. Sed in illis magis adhęrendum est Dionysio,quam Gregorio,1.Reg. 147.c.1.D
Gregorius,peccauit orans pro anima Traiani,4.Reg. 47.col.1.C
Illud dictum Gregorij in moralibus, quòd scilicet, sæpe secundum merita subditorum disponitur vita rectorum, exponitur sic, idest, Deus dat illis talem rectorem, qualem ipsi meruerunt,1.Paralip.233.c. 2.B,Mat.tomo 2 244.c.1.E
Beatus Gregorius vocatus ab aliquibus Papa vniuersalis non permisit se sic vocari, Matthæ. tomo 1. 33.col.2.C
Dictum Gregorij iunioris falsum est, quod habetur, 32.quæst.7.cap.quod proposuisti,scilicet,quod propo. si mulier infirmitate correpta non valuerit debitum reddere viro &c. vbi dat licentiam, quòd alteri nubat,dum tamen alteri opem subsidij nõ subtrahat dicendum, quòd est falsum, Matt. tomo 5. 112.c.2.E
Gremium. B.Virg. quomodo quem cœli capere non poterant per se contulerit, Parad. 17.c.2.D
Grex. Quando per se ponitur significat congregationem minorum animalium, pecorum, scilicet porcorum, ouium, & caprarum. Armentum significat congregationem magnorum animalium,vt taurorum,& vaccarum,Genes.72.c.3.F
Grex quandoque accipitur pro omni pecore, Genes. 74.c.4.H
Greges,& armẽta quomodo differant,Gen.73.c 4.H & Exo.tomo 1 65.c.2 B
Griphes. Naturaliter inimicantur equo, & deuorant ipsum,Genes. 125.c.3.K
Griphus, vel griphes, animal est biforme, nam in capite, & alis Aquila videtur, & in reliquo corpore leo,quatuor pedes habet,volat in aere,& currit pedibus satis velociter, est equis infestissimus, & tantæ magnitudinis,vt equum cum equite in aera subuehat, & interdum magnos boues, Leuitic. 98. colum.3.k
De griphis, & eorum proprietatibus, vide Leuitic. 108.c.1.E
Grus. De grue,siue charadrione,& eius proprietatibus,Leuit. 110.c.2.B
Gubernare. Deus diligentius gubernat creaturam spiritualem,quam corporalem,Mat.tomo 5 31.c.1.A
Gubernatio. In præmium bonæ gubernationis debetur honor optimis rectoribus,Mat.tomo 5 200.c.2.E
Super bonos & malos, Deus gerit nunc gubernationem,Mat.tomo 7 109.c.4.F
Gula. Quinque modis nocet nobis, de consecratio. dist. 5. cap. quinque Vno modo præueniendo tempus comedendi. Secundo modo comedendo plusquam oportet, de quocunque cibo, Tertio modo, quando quis quærit plures cibos, quam expediat.Quarto quando quis comedit cum magno ardore,& voracitate. Quinto quando quis cum magna sollicitudine parat sibi cibos, vnde versus.

Propere lautè,nimis ardenter,& studiosè.

Et solus primus modus istorũ soluit ieiunium, Matt. tomo 3.100.c.4 K,& Genes. 298.c.3.G
Gustari. Gustato spiritu necesse est dissipere carnem, affectãti cœlestia, terrena non sapiunt,æternis inhianti fastidio sunt transitoria,quare maior est delectatio spiritualis quam corporalis, & e contrario maior est pœna spiritualis quam corporalis vel corporalis, Mat.to.7 222.c.4.H
Gustus. Sensatio nõ erit necessaria in beatis, quia actus potenti ę gusta tiuę non erit ibi, qa non sumetur amplius cibus,& potus a beatis, Mat. tomo 4 239.c.1.B
Sed an manebit in beatis actus gustandi sine sumptione ciborum, & potuum, non apparet, quia oporteret dicere, quòd beati haberent semper aliquem saporem in lingua, quod non videtur dicendum, Mat.tomo 4 241.c.4.K

Habere.

HABENTI Dare nihil aliud est, quam perdere, Mat.to.5 139.c.2.B
Habitare. Dicit pacifice manere, 1.Paralipomenon,198. colum.1.E
Habitus. Est per quem potest quis faciliter, & delectabiliter operari quandocumque voluerit Genes.9.c.3.K,& 371.c.4.F
Habitui malo difficilius resistimus,quam passionibus Genes. 26.c.3.H
Habitus dicitur malus nõ.quòd in se malum habeat, sed quia inclinat ad aliquod malum, Exo. tomo 1. 291.c.4.G
Deus nunquam destruit habitum, quem nobis supra naturaliter infundit,Exod.tomo 2. 57.c.3.G
Habitus geniti signum est delectatio in opere, ex 2. Ethic. Leuitic. 314.c.4.K,108.c.1
Habitus nõ determinatur per vnitatem actus, sed per vnitatem obiecti,1.Reg.tomo 2 67.c.1.D
Habitus quos acquisiuimus, possumus pdere, ex multis causis,3.Reg. 34.c.2.A
Habitus intelligẽdi est tanquam lux quædam per quã manifestatur lux aliqua, quæ in quibusdam est maior,& in quibusdam minor 3.Reg. 32.c.3.I
Sic se habet habitus intelligendi ad intelligibilia sui generis, sicut oculus ad visibilia 3. Regum 32.colum.3.I
Licet habitus, & potentia differant, habitus tamen non potest esse sine potentia, Matth.tomo 7.160. colum.4.F
De quinque habitibus intellectus, & eorum differentia,scilicet,scientia,sapientia,intellectus,prudentia, & ars, de quibus Aristoteles 6.Ethic. 2. Paralipom. 9.col 3.I
Quanto habitus virtutis est maior,tanto maius est vitium oppositum,Mat.tomo 6 203.c.2.E
Habitus non habet actum, nisi cum habens habitum, voluerit exire in actum 2. Paralipomenon, 11.c.1.C
Habitus morales per assuetudinem generati non pereunt per peccatum mortale, Matthæ. tomo 1. 153 col.2.B
Habitus ex repentinis cognoscitur 3. Ethic. Matth. tomo 5 151.c.4.k
Habens vnum habitum,potest ex alio denominari,vt adulter dicitur iniustus,Mat.tomo 4 131.c.3.F
Habitus in moralibus specificantur interdum ex obiecto, & interdum ex fine, Matthæ.tomo 5. 18. colum.4.F
Vide,Vestis.
Hai. Ciuitas sita est in tribu Beniamin,Iosue to.2. 60.c.1.A
Hailoth. Nomen Hebræum æquiuocum est, Exod.tomo 1 6.c 2.B
Haileus. De quo Leuit.11.est falco auis & alia dicunt,q̃ sit auis illa,quę vulgariter dicitur esmereion,Leuit. 98.c.4.F,& 108.c.2.B
Haileus,est auis regia, quæ dicitur falco, vel auis parua, vt alij dicunt, quæ de rapinis paruarum auium sustentatur,Deut. 81.c.1.E
Haurire. Significat plura,scilicet, audire, videre, euacuare percutere, bibere, vel aquam, siue vinum de aliquo loco educere. Vnde versus.

Haurit aquas fontis, haurit qui vulnerat hostem,
Auribus haurimus, oculis haurire monemur

Et Ebrardus ait

Haurit, consumit, videt, euacuat, ferit,audit,

Genes. 306.c.3.G
Hebdoas. Nomen Græcum est significans septem, & inde venit hebdomada, idest, septem dierum continentia, ogdoas octo significat,vnde nomẽ octo sumptum est. per hebdoadem,idest,septenarium significatur vetus testamentum, in quo dies septima colebatur, & in quo fiebat remissio vniuersalis, quam iubileus significat. per ogdoadem significatur nouum testamentum, in quo octaua dies, idest, dominica colitur, & octaua resurrectionis rememoratur, Genes. 8. colum.1.A
Hebdomada. Hebdomadæ Danielis de tempore,quo Christus venit,Mat.to. 6. 296.c.3.G
Istud nomen Hebdomada reperitur in prima & tertia declinationibus,Leuit. 122.c.1.A
Hebdomada dierum dicitur septem dierum spaciũ, aut tempus,Genes. 318.c.1.A
Hebdomadas annorum sæpe nominat sacra scriptura,vt Leuit.25.& Dani.9.Genes. 318.c.1.A
Heber. Filius fuit Salem filii Arphaxad filij Sẽ, ĉti, a quo primam denominationẽ accipiunt Israelitæ,nam dicuntur Hebræi ab Heber.Gen. 53.c.3.F
Heber, vixit annos quatuor centum sexaginta quatuor,& mortuus est anno septuagesimo nono vitę Iacob, vt probatur, Genes. 57.c.2.A, 1. Paralipom. 35.c.3.I
In Heber mansit lingua Hebræa, a quo dicti sunt Hebræi &c.Genes.250.colum.4.I,1. Paralipomenon, 34.c.2.E
Hebræum idioma. Hebraicam linguam in Latinã transferre, quam difficile sit, vide Genes. 34.colum.1.E
Hebraica Lingua caret casibus,Genes. 407.c.1.B
Hebræa lingua,quæ prius apud omnes erat,mansit in stirpe Heber solum, & ideo vocatur Hebræa, & nõ mansit in omnibus descendentibus ab Heber, sed in solis illis,qui erant in recta linea,per quam venit Christus, scilicet, in Phaleg, & non in omnibus filijs Phaleg, sed solum in Reu, & sic consequenter vsque ad Abraham & non in omnibus filijs Abrahæ,sed solum in Isaac,& nõ in omnibus filijs Isaac, sed in Iacob, & eius descendentibus &c. sic dicunt aliqui, Genes. 250.c.4.I
Hebręa lingua completa erat in omnibus verbis sicut alia idiomata, nunc autem non est completa, quia solum illa nomina pure Hebræa manserunt, quæ in lege scripta erant, & non alia & ratio est, quia Hebræi fuerunt mixti alijs gentibus,& acceperunt idiomata earum. De his Augustt.15.de Ciui. Gene. 54.c.2.D
In Hebræa lingua semper ponuntur præpositiones coniunctæ nominibus, siue proprijs, siue appellatiuis ad significandum habitudinem casualem, quæ deficit in Hebræo,vt patet discurrendo per omnes libros Iudæorum,Genes. 405.c.4.K
Istæ duæ literæ Hebraicæ, scilicet, Res, & Daled magnam habent conuenientiam in Characteribus, licet differant in sono, & virtute, Genes. 393. colum.4.I
Hebræa lingua non habet casus, sed vtitur quibusdã habitudinibus casualibus,& sicut apud Latinos, ad est habitudo accusatiui,& ab ablatiui, ita apud Hebręos El,est accusatiuum denotãs, & me ablatiuũ, licet ista variatur, quia aliquando vocatur me, & aliquando mi.Genes. 407.c.1.B
Hebræa nomina raro scribuntur literis Latinis eodẽ modo,Genes. 331.c.1.A
Quando nomen Hebræum trãsfertur in literas Latinas, secundum conditionem earum, non ita sonat sicut in Hebręo,vt Israel,nam Hebręi dicunt,Zrael, Genes. 103.c.2.B
Iste duæ orationes Hebraicæ, scilicet, via euir, & via euid, differunt scripta litera, quæ dicitur Res apud Hebræos in fine,& significat trãsire fecit,& secũda scripta cum,Daled,in fine, significat subiecit in seruitutem,Genes. 393.c.4.H
Hebræa lingua aliquando valde disturbato modo facit conuenientiam in accidentibus suppositi,& appositi, & adiectiui cum substantiuo, vt Isaiæ 19. vbi nos legimus. Et tradam Aegyptum in manibus dominorum crudelium, in Hebræo dicitur Adonim caset, idest, dominos durum, vel fortem. Et Iosue vltimo,vbi nos legimus.Non potestis seruire Deo, Dominus enim sanctus, in Hebræo dicitur chedusu, idest, Deus Sancti ipse, Genes. 4.colum.1.D
Hebræa lingua fuit prima omnium, & communissima, quam Deus inter cæteras diuisas linguas proprio populo suo reliquit, & in qua lex data fuit, Genes. 5.c.2.A
Hebræa lingua locutus est Adam, quæ prima fuit ab origine rerum,Genes.16.c.2.E,& 25.colum.3.H,& 54.c.1.E
In Hebræa lingua iuxta conditionem linguæ aliquãdo ponitur singulare p plurali, vt Exo.8.Venit musca grauissima,idest,muscæ grauissimæ.Et aliquando plurali pro singulari,vt Deut. 5. in Hebræo dicitur Elohim,haim,idest,deorum viuentium. Et Genes.21. vbi nos habemus lactare filium in Hebræo dicitur lactare filios,Gen. 277.c.3.F
Hebræa lingua quantum ad quædam certior est lingua Latina, lingua tamen Latina est simpliciter perfectior lingua Hebraica, & ratio ista perfectionis sumitur ex nam finis &c.quia maior perfectio, vel minor arrenditur in lingua secundum, quòd pe se est magis certificatiua illius,quod p ipsam volumus exprimere, sed hoc perfectius est in lingua Latina quam in Hebræa,quia in Hebræa sunt multæ æquiuocationes in terminis, multæ Amphibologiæ in orationibus,multæ quoquæ sententiarum decurtationes,quæ non ita sæpe reperiuntur in lin-

Universidad de Deusto Biblioteca

gua Latina, vt experientibus patet, Gen. 353.c.1.C
Lingua Latina cæteris linguis est perfectior, sed Hebræa eam excedit in hoc, quòd in adiectiuis, & in relatiuis, & in personis verborum, magis explicat genus &c. & ponuntur exempla, Gen. 35. col. 2. B 353.col.2.C
Hebræa lingua ex natura idiomatis patit multas amphibologias, Exo. tomo 1 138.c.4.K
Cum inter Hebræam linguam, & nostram translationem reperiatur aliqua diuersitas illa diuersitas magis est ad literam, quam ad veritatem sententiæ, Exo. tomo 1 213.c.1.A
Hebræa lingua, multoties ponit plurale pro singulari ineptissime, vt illud Deuter. 5. quod secundum literam nostram sic habet. Quid est omnis caro, vt audiat vocem Dei viuentis? In Hebræo sic dicitur, Eloim, Haim, idest Deorum viuentium, Exod. to. 2. 67.c.1.B. & 1.Reg. to. 2. 127.c.3.H
Hebræum idioma in quibusdam est valde barbarum, non curans conuenientiam inter appositū, & suppositum, inter adiectiuum, & substantiuum, & adducuntur exempla, Exod. tomo 2. & 2. Paralip. 18. 115.c.1.D. & 118.c.2.B.col.3.H, & 21.c.1.B.
In Hebræo ex barbarie linguæ interdum non cōcordant adiectiuum, & substantiuum in numero, neq; nominatiuus, & verbum, Iosue tomo 1 41.c.1.C
In Hebræo nō habetur in casibus differentia, nec sunt variæ terminationes, & formationes casuales, sicut inter Latinos, & Græcos, sed casualia distinguuntur solum per quasdam habitudines, quæ ponuntur inter Iudæos, & non inter Latinos &c. Iosue tomo 1 55.c.4.k, & Matt. to 6 62.c.1.E
Hebræum idioma mutat aliquādo tempus, pro tempore, numerum pro numero, & genera, & omnes alias habitudines dictionum in oratione ad cōstructionem, & hoc facit in concinne, Iosue tomo 1 180.c.2.B. Matt. to. 4.c.2.D
In Hebræo sermone sunt aliquæ dictiones, quæ vario modo terminātur, vt Dabir, Dabira mizraim mizrima, &c. Iosue, tomo 1 209.c.1.C
Hebræa litera in multis passibus est corrupta, & ipsi doctores Hebræorum dicunt in certis passibus esse ticum confrim, ideſt errorem scriptorum, & librariorum Iosue tomo 2 100.c.1.C
Modus Hebraici idiomatis est interdum addere in syllabis terminalibus, & interdum diminuere, vt Dabir, & Dabira, Iosue tomo 2. 64.c.4.G, 1.Regum tomo 2 158.c.1.F. & 173.c.4.K
Hebræi ponunt p, vbi nos ponimus ph, Iosue tomo 2 100.col.1.E
In Hebræo idiomate ex barbatie eius interdum non seruantur numeri nec personæ, Iudi. 12.c.1.E, & 1. Reg. tomo 2 56.c.4.k. Et aliquando masculinū pro fœminino ponitur, & interdum è contrario, Iudi. 12 c.3.G, & 18.c.1.B
In Hebræo non sunt casus, nec determinatæ inflexiones nominum, & verborum, sed sunt quædam dictiones præpositionales, quæ additæ nominibus, significant quandam habitudinem casualē, Ruth. 277.col.1.B
Multa in Hebræo proferuntur, quæ non possunt scribi in Græco, vt Haram in Hebræo profertur, & in Græco scribitur Charram pro Mesopotamia, & multa sunt in Hebræo, quæ non possunt scribi literis Latinis, & è contra, quia non est eadem sonoritas vtrarumque literarum 1. Regum tomo 1 4.c.4.F
In litera Hebræa nonnunquam aliqua deficiunt, vt patet 21.c. Iosue, & aliqua superadduntur, vt in c.6. 1.Reg. cum dicitur. Et quinquaginta millia plebis 1.Regum tomo 1 76.c.2.A
In modo loquendi Hebræo interdum addunturaliqua, quæ non pertinent ad significationem, & interdum multa decurtantur 1.Regum tomo 1.164. colum.2.E
De puella, quæ loquebatur Hebraice, cum a dæmone arriperetur, 1. Regum tomo 2 49.c.1.A
Propter Hebraici idiomatis improprietates litera nostra sæpe aliter dicit, quam in Hebræo habeatur, & hoc quantum ad literam, non tamen quantum ad sententiam 1.Regum tomo 2 182.c.4.K
In Hebræo idiomate non est præteritum imperfectum, sed solum tria tempora, 4. Regum 25. colum.1.B
Hebræum idioma, ex sua barbarie, non seruat numeros & personas, nec alias cōuenientias partium orationis.4.Regum 131.c.1.D
Hebræum idioma barbarissimum est, ex modo loquendi, licet ex dignitate sit vnū ex præcipuis, quia in illo est lex scripta, & digito Dei scripta sunt in illo idiomate præcepta decalogi, 2. Paralipomenon, 198.c.2.E
In Hebræo, bis vel ter ponitur eadem dictio pro simplici re, scilicet, dicendo vir, vir, vbi nos habemus vir semel, Num. tomo 2 158.c.4.E
Hebrææ dictiones vix a nobis scribuntur, sicut apud Hebræos, nam Mat. 27. dicitur Alchedemach, & tamen in Hebræo dicitur accedema, ideſt, ager sanguinis, & quod nos dicimus Lamazabactani in Hebræo scribitur Lamazaftani, & tamē proprijssime scripta sunt, secundum, quòd Latino idiomati conueniebant, Mat tomo 2 76.c.2.A
Liber de Hebraicis quæstionibus non est Hieronymi, vt multi tenent, sed cuiusdam Hebræi, 2. Regum 162.c.4.H
Hebræi. Omnes libros nominant a principio sicut nos Psalmos, nam dicitur apud nos in Psalmo, Beatus vir, vel in Psalmo, Quare fremuerunt gentes. Sic Exodum nominant, quia incipit, Hæc sunt nomina, Hebræi dicunt Elleſemoth, quod Latine sonat, hæc nomina, Genes. 18.c.3.G, & 1.c.2.A
Hebræorum genus quidam arbitrantur habuisse ortum ab Heber, Mat. tomo 5 174.c.2.C
Quorundam Hebræorum error refertur, circa formationem Euæ &c. Genes. 9.c.2.C
Hebræi ab Heber pro nepote Sem dicti sunt sic, Gen. 53.c.3.F, & 250.c.4.I
Omnes Hebræi, sicut descendunt de Abraham, per lineam paternam, ita descendunt Nachor per lineam matris, Genes. 59.c.4.F
Hebræi quare non habeant nomina piscium nisi generali vocabulo, assignatur ratio, Genes. 135. colum.4.K
Hebræi nunc nesciunt omnia Hebraice loqui, deficiēte eis copia verborum, cum non habeant alias dictiones nisi eas, quas inueniunt in sacra scriptura, & ob hoc sapientes eorum, qui aliquos libros conficiunt potissime de rebus non pertinentibus ad sacram scripturam, in Arabico, & nō in Hebræo scribunt, quod apud omnes Hebræos commune est, Genes. 139.c.1.E
Hebræi tres orationes solennes habebant, scilicet, matutinam, quam fecit Abraham, vespertinam ante occasum, quam fecit Isaac, & nocturnam, quam fecit Iacob, Genes. 293.c.2.E
Hebræi tempore D. Augustini Ierusalem non ingrediebantur, Genes. 256.c.3.K
Hebræi vnde sic nominati, Genes. 250.col.4.H, Exod. tomo 1 205.c.2.B

Hebræorum opinio de ariete immolato ab Abraham loco Isaac, Genes. 282.c.1.D
Hebræi intrantes in Aegyptum habitauerunt in terra Gessen, quæ est in introitu Aegypti venientibus de terra Chanaan, quod magna Dei prouidentia factū est, alij dicunt, q̄ habitauerunt in vrbe Heroū, quę est in terra Rameſſe, & postea Thebais, vel Thebe dicta est, a qua fuit legio Thebea gloriosa, cui Mauricius præerat, quæ super flumen Rhodanū Martyrium passa est, Genes. 389.c.3.H
De mensuris, quæ apud Hebræos erant, Mat. tomo 6. 236.c.2.B
Apud Hebræos, qui vocentur alienigenæ, Mat. tom. 7. 41.c.4.H
Hebræi, quando mouebantur in deserto, distinguebātur in quatuor turmas sub quatuor vexillis, vt patet Num. de quibus vnum erat vexillum Ephraim, sub quo castra metabantur filij Manasse, & tribus Beniamin &c. Genes. 399.c.4.H
Hebræorum septuaginta animę, vel septuaginta quinque, quæ ingressę sunt in Aegyptum in spatio ducentorum quindecim annorum, ita multiplicatæ sunt. Vt in exitu de Aegypto fuerint viri potentes ad bella procedere sexcenta tria millia quingenti, & quinquaginta, vt patet Nume. 1. Inter quos non fuerunt computati Leuitæ, Exod. tomo 1. 3. colum. 1.C. Leuit. 7.c.1.A, Mat. tomo 1 80.c.3.K
Hebræi quanto magis premebantur ab Aegyptijs tanto magis crescebant, ex Dei prouidentia, Exo. to. 1. 5.col.1.D
Hebræi in Aegypto colebant idola, & propterea tot mala patiebantur a Pharaone, Deo permittente, Exod. tomo 1 7.c.2.B
Israelitæ duabus de causis dicuntur Hebræi, Exod. tomo 1 11.c.3.F
Duo Hebræi, quos rixantes vidit Moyses, Exod. 2. fuerunt Dathan, & Abiron, vt dicunt Iudæi, Exo. to. 1. 8.col.1.E
Hebræorum status fuit in Aegypto, sub tribus conditionibus significatis per tria illa signa, de quibus Exod. 4. scilicet, per mutationem virgæ in colubrū, per mutationem manus sanæ in leprosam, & per mutationem aquæ in sanguinem, Exod. tomo 1. 22.col.1.C
Hebręorū populus quare dicatur primo genitus Dei, Exod. tomo 1 27.c.3.H
Hebræi, de quibus dicitur, Deus Hebręorum, Exod. 5. non capitur, vt significat omnes descendentes de Heber, quia Madianitę, Moabitę, Amonitę, Idumęi, Ismahelitę, &c. descenderunt de Heber, sed capitur pro descendentibus de Iacob, Exo. tomo 1. 31.col.4.K
Hebręi erant superstitiosi, & indocti circa sacram scripturam, Exod. tomo 1. 28.c.3.F
Hebręi, in diebus festis, lautius manducabant ex mandato Dei &c. Exo. tomo 1 73.c.2.A
Hebręi exeuntes de Aegypto, cū nō fuit illis locus parandi cibos pro itinere, nullum cibum comederūt, cum irent per solitudinem, nisi panem Azymum subcinericium nisi forte aliquos fructus arborum, quos in via repererunt, Exo. tomo 1 94.c.1.A
Hebręi manserunt in Aegypto, tātum ducentis quindecim annis, Exo. tomo 1 94.c.1.D
Hebræi aliqua obseruant nunc, ex his, quę in lege præcipiuntur, & aliqua non, & ad cognoscendum, quę sic, & quę non, assignantur regulę, Exo tom. 1. 91.c.1.E
Hebręi, poterat transitum maris rubri, non mouerunt castra de nocte, bene tamen prius, Exo. tom. 1. 108.col.2.C
Vna ex causis quare Deus tenuerit Hebræos in deserto, fuit vt morereturibi vniuersa illa generatio, quæ egressa est de Aegypto, quia scilicet, valde pauidi erant, & ad bella Chananeorum inepti, introduxit dominus prolem nouam nullo iugo domitā, inter asperitates viarum nutritam, vt neque corde pauido hostibus cederet, neque bellorum duritias exhorreret, Exod. tomo 1 111.c.2.E
Apud Hebræos, quomodo computentur anni, Mat. tomo 7 282.c.4.I
Apud Hebræos aliquid erat specialius penes sanguinem, quam penes adipem, Mat. to. 7 290.c.3.G
Pro primogenitis Hebræorum fiebat duplex cęremonia, Mat. tomo 7 297.c.1.E
Ad cognoscendum quando Hebræi figebant tentoria, & quando non, ponitur regula, Exod. tomo 1. 125.c.2.E
Hebræi non ponunt, f, in medio dictionis sed p, f, autē ponunt in fine dictionis, & hoc fuit in causa, apud scriptores nostros transferentes de Hebræo, quòd cum in dictionibus Hebræis secundum sonoritatē, & vim prolationis deberent ponere, f, ponunt ph, vt pro Rafidin, scribimus Raphidin, & idem obseruatur in principijs dictionum Hebræarum, nam ipsi dicūt, Pelisthin, & nos debētes dicere Phelisthin, dicimus Philisthin, Exod. tomo 1 137.c.2.B
Hebræi erant valde obliuiosi beneficiorum Dei, quātuncumque eis beneficia conferrentur immediate obliuiscebantur Dei benefactoris sui, nec ei aliquas gratiarum actiones corde aut voce soluebant, & iō vt Deum cognoscerent, in deserto, & extra desertum affligebat eos, Exod. tomo 1 137.c.2.C
Liberare Hebræos de Aegypto fuit magnum beneficium illis collatum, Exo. tomo 1 165.c.3.H
Hebręi non commisserunt furtum, auferendo bona Aegyptiorum, &c. Exod. tomo 1 187.c.4.K
Quidam sunt Hebræi re, & voce, alij re tantum, vt dicit Aben Ezra. Primi sunt, qui descendunt ab Heber, & sequuntur vitam sanctam Heber. Secundi sunt, qui descendunt ab Heber, & non sequuntur vitam eius. Sed auctori, non placet distinctio. Sed vocantur Hebręi ab Heber, quia descendunt ab eo, & soli linguam eius tenent, scilicet Hebræam. De hoc Augustinus 16. de Ciuita. Exod. tomo 1. 205. colum 2.E
Aliqui Hebræi fiebant serui tripliciter, vno modo quando quis furabatur, & non habebat vnde solueret, vendebatur a iudicibus, &c. Alio modo, cum propter paupertatem vendebat seipsum alicui. Tertio modo, quando vnus Hebræus emisset alium aliquo ex primis duobus modis, & postea emptor, veniens ad paupertatem, vendebat seruum, &c. Exo. tomo 1 206.c.1.A
Hebræi non poterant ducere vxores ex filiabus Chananæorum, vt patet Deutero. 7. & Exo. 34. &c. Exo. tomo 1 207.c.2.D
Hebræi erant valde inclinati ad idolatriam, Exo. to. 1. 167.c.1.E
Hebræi quare dicantur viri septimi, iuxta illud Ouidij 1. de Arti amandi.
Terra Palæsthinæ septimo culta viro.
Exod. tomo 1 252.c.2.A
Hebræi non petierunt ab Aaron, vt faceret illis Deos, Exod. 32. ad adorandum eos, vt consuerant in Aegypto cum magno gaudio, &c. Exod. tomo 2. 115. colum. 4.F, Sed ad aliquam ministrationem, scilicet, vt dirigerent eos in via, sic enim dicitur Exod. 32. fac nobis Deos, qui præcedant nos &c. Exod. tomo 2 115.c.4.H
Hebræi credebant, quòd in uitulo conflatili esset aliqua

qua vis diuina &c. Exod. tomo 2. 116.c.2.C
Hebræi quare petierint Deos directores itineris, cum ad hoc haberent columnam nubis, Exod. tomo 2 116.c.3.H
Cum Hebræi petierunt ab Aaron, vt faceret eis Deos, &c. Exod. 32. non fuit eorum intentio petere, vt daretur eis aliquis Deus, qui loqueretur, & posset ambulare, nec quòd portaretur præcedens castra, vt arca domini precedebat, vt patet Num. 10. &c. Exo. tomo 2 117.c.4.H
Grauitas peccati Hebræorum in adoratione vituli, Exod. tomo 2 121.c.3.k
Hebræorum populus, quam duræ ceruicis esset, ostenditur Exod. tomo 2 121.c.4.G
Hebræos peccantes, ideo Deus magis puniebat quam alias gentes, quia ipsi erat populus specialis Dei, cui Deus specialia beneficia faciebat, & miracula ostendebat, Exod. tomo 2 150.c.1.A
Hebræorum sapientes dicunt, quòd quando Hebræi erant in gratia Dei, solus Deus dirigebat eos, cum vero peccabant dabatur eis vnus Angelus, scilicet, Michael in principem, sed hoc est falsum, Exo. to. 2. 158.c.4.G
In Hebræorum libris multi errores reperiuntur, & multi defectus, vt etiam doctores eorum concedunt. Nam Iosue 21. duo versus reperiuntur in litera nostra, q n non sunt in libris eorum, qui, vt aiũt, in libris antiquis & correctissimis fuerunt, vt dicit super eodem lib. Rabbi Dauid Camhi, Nu. tom. 2. 53.col.1.C
Insani Iudæi dicunt, quòd Phinees erat Angelus incarnatus, Iudi. 17.c.4.I
Apud Hebræos sunt tres literæ loco nostre literę, scilicet, quantũ ad officium, licet in asperitate sonoritatis nimis differant, s. Sin, Samech, vocant, & Sade, quam ipsi Zade &c. Iudi. 127.c.2.B
Hebræi, cum ieiunabant, nihil illa die comedebant, incipiendo ab occasu solis vnius diei vsque ad occasum alterius diei &c. Iudi. 208.c.2.A
Hebræorum progenies continuabatur per possessiones, & non per posterioritatem &c. Iudic. 224. colum. 1.C
De Hebræorum politia generali, ab eorum initio vsque ad mortem Christi, & deinde in speciali, 1. Regum tomo 1 1.A, & 2.c.2.E
In regimine, principatu, & totali habitudine populi Hebræorum, duo fuerunt tempora distinctissima, scilicet, ante ingressum in terram Chanaan, & post eam adeptam ante ingressum in terrã Chanaan fuerunt sub triplici habitudine, s. ante descẽsum in Aegyptum, & in Aegypto, & postea in deserto 1. Reg. tomo 1 1.A
Hebræorum dictis minus credendum est, quam poetis, quia multa absurda dicunt, 2. Regum 48. colum. 3.G
Hebræorũ libri in aliquibus locis sunt deprauati per ticum cofrin, ideſt per errorem librariorum, vt ipsi fatentur, 2. Regum 92 c.4.H, & Iosue tom. 2. 100. c.1.C, 1. Paralip. 291.c.1.E
Hebræi in Talmud multa absurda dicunt de Deo, intelligendo textum ad corticem literæ, cum tamen secundum metaphoram debeat intelligi, 2. Regũ 150.c.2.E
Hebræi in multis aberrant, & multa figmenta confingunt &c. 4. Regum 77. colum. 2. A, & 86. col. 4. G, & 87.c.3.F
Lex Hebræorum, etiam si ipsi non peccassent in Idolatria, vel alio crimine, debebat cessare post aduentum Messiæ. Et sic esset alius status Hebræorum, & tamen semper esset populus specialis Dei, etiam si infideles conuerterentur ad Christum, & tenuissent Hebræi, quasi quendam principatum in ecclesia, 4. Regum 213.c.3.K
De numero regum Hebræorum vsque ad captiuitatẽ Babylonis, 4. Regum 262.c.2.B
Apud Hebræos fit multiplex mutatio in nominibus, 1. Paralip. 251.c.1.E
Hebræi, cum sint nimis ignari circa historias, & loca orbis, errant plerumque circa talia, 2. Paralipomen. 13 col. 3.G
Hebræi nominant libros tripliciter aliquando a primo verbo, vel dictione libri 2. a materia 3. ab authore, vt probatur exemplis, Mat. to 1 71.c.1.E
De Hebræorum principatibus, & regibus, & c. incipiẽdo a Moyse, & quo tẽpore durauerint reges, Mat. tomo 1 80.c.4.F
Apud Hebrẽos circa obseruationem ceremonialium valet hæc consequentia. Hoc non reperitur scriptũ in lege, ergo Iudæi nõ obligantur seruare illud, immo quòd magis est non licebat Hebræis obseruare aliquam cæremoniam circa cultum Dei, nisi illa esset scripta in lege iuxta illud Deut. 12. Quod præcipio tibi hoc tantum facito Domino Deo tuo, nec addas quicquam, neque minuas, Defensor. 14.col.4.F
Cætera de Hebræis vide in dictione Iudæi.

Hebron. Est in terra Iuda distans a Ierusalem octo leucis, & est in medio quarti climatis &c. Genes. 7.c.2.A
Apud Hebron ciuitatem Iudææ formatus fuit Adã, vbi vixit & sepultus est priusquam esset fabricata, vbi & Abraham cum Sara, Isaac cum Rebecca, & Iacob cum Lia, sepulti sunt Genes. 49. Et vocatur ciuitas illa Cariatharbe, ideſt, ciuitas quatuor virorum, quia ibi prædicti quatuor Patriarchæ sepulti sunt. Alij vero dicunt, quòd non propterea dicatur sic, sed quia ibi erant sepulti quatuor gigantes, s. Sisai, Tholomai, Abimai, qui erant filij Enac. Et ipse Enac secundum quosdam, computatur pro quarto, de quibus fit mentio Iosue 15. Genes. 13.c.2.D, 3.c.1.D de Opti. Poli.
Hebron fuit in medio sortis Iuda in latere meridiano terræ promissionis, Genes. 264.c.2.B
Duobus milliaribus ab Hebron est sepulchrum Loth Iosue tomo 2 60.c.2.C
In Hebron est ager quidam, cuius terra est rubea, quæ ab incolis effoditur, & comeditur, & per gyrum venalis apportatur, & quasi pro specie aromatica carissime venditur &c. Iosue to. 2 60.c.2.C
Hebron multa habet nomina, scilicet, Hebron, Cariatharbe, & Mambre, Iosue tomo 2. 85. col. 4 H, Sed quare dicatur Cariatharbe, vide ibidem 4. Regum 145.c.3.G, Et primo vocata est Cariatharbe a Moyse ibidem.
Hebron est ciuitas glorioſissima inter ciuitates sortis Iuda, & est Metropolis, in qua fuit regnum Dauid annis septem & mensibus 6. 2. Regum 2. & 5. Iudic. 11.c.4.F, 2. Reg. 8.c.3.G
In Hebron mansit Dauid septem annis cum dimidio mortuo Saule, ex concessione sacerdotum quorũ erat vrbis illa, 2. Regum 8.c.4.H, Et ibi vnctus est in regem a viris Iuda, primo affectione 2. vt impleret voluntatem Dei &c. 2. Regum 9.c.2.B
Hebron vbi sit, & quod alio nomine vocetur, Genes. 284.c.2.D

Hædus. Hędum coctum in lacte matris suę offerebant gẽtiles in sacrificiũ Deo cõporũ, vt daret multos fructus &c. Exo. to. 1. 266.c.4.F
Quare mali vocentur hædi, & boni dicantur oues, Mat. tomo 7 80.c.3.F

Hędus Christi carnem significat, quæ licet mundissima esset, venit tamen in similitudinem carnis peccati, ad Rom. 8. Exodi tomo 1. 90. c.4. H. Matthæi tomo 7 286.c.1.A

Hel alias el. Hel in Hebræo significat dominatorem, Dominum, & Deum, Iosue tomo 2. 166.c.2.C. Et aliquando significat Arietem, vt patet Psal. 27. vbi nos habemus filios Arietum in Hebræo dicitur Helim, ibidem,

Heloim. Heloim quando ponitur pro Deo vero, semper sumitur singulariter, & cùm accipitur pro Deo improprie dicto, tunc indifferenter accipitur, aliquando pro plurali, & aliquando pro singulari: & hoc dicunt Hebræi, & benè; & ideo Nicolaus nihil concludit contra Hebræos. Et quamuis Heloim sit nomen pluralis numeri, non tamen significat rem pluralis numeri, ideſt, non capitur pro multitudine suppositorum, &c. De Bea. Trinita. 3.c.4.H
Hoc nomen Elohim non solum Deo conuenit, sed etiam Angelis, & Sacerdotibus, & iudicibus, & viris sanctis, Exo. tomo 1 35.c.2.D
Elohim nomen plurale consueuit sacra Scriptura ponere pro singulari, Exo. tomo 1. 40.c.1.A
Heloim in Hebręo nomen est pluralis numeri, & tamen multoties capitur pro El, vt patet, Genes. 1. vbi nos dicimus Deus in Hebręo dicitur Heloim, & Exo. 7. vbi nos legimus: Ecce constitui te Deũ Pharaonis; in Hebræo dicitur constitui te Heloim, &c. Exodi tomo 2 115.c.1.C
Vide Elohim.

Heldad. Et Medad prophetauerunt, vt dicit Rab. Salom. quòd Moyses erat moriturus in deserto, & quòd Iosue erat introductus filios Israel in terram Chanaan, &c. Numeri tomo 1. 46.c.4.G. sed falsum est, vt probatur ibidem, 147.c.1.E
Heldad, & Medad non iuerunt ad ostium Tabernaculi cum aliis sexaginta octo, non quia noluerunt, sed quia nuncii iuerunt vocare eos tarde, vel oblixaginta octo, quàm isti vocarentur, Numeri tomo 1 147.c.1.B
Heldad, & Medad, de quibus Numeri 11. fuisse fratres Moysi ex matre, sed non ex patre, dicunt quidam Hebræorum; Hieronymus tamen ex opinione aliorum, dicit super Paralipo. quòd prędicti erãt fratres Moysi ex patre, sed non ex matre, quia post legem acceptam Amram pater Moysi, iubente Moyse, dimisit matrem eius, quæ erat amita eius, & accepit aliam in vxorem, de qua genuit istos duos. Sed vtraque istarum opinionum est falsa. Numeri tomo 1. 152.c.1.A

Helena. Regina Adiabenorum, ad Christũ conuersa, conuectis ab Aegypto frumentis, Christianis, existentibus in Ierusalem, largissimè ministrauit tempore famis, Matthæi tomo 6. 274.c.2.A

Hell. Mortuus est pro peccato proprio, quia noluit corrigere filios suos, cum sciret peccata eorum, vnde Deus de eo sic ait, 1. Regum 2. dilexisti filios tuos plus quàm me. 4. Regum. 140. colum. 3.I
Heli fuit summus Sacerdos de domo Ithamar, quia sacerdotium ablatum fuit a descendẽtibus ab Eleazaro, ex quo pessimi erant, & datũ est Heli, &c. Et apud ipsum manere debebat in ęternum, nisi ipse peccaret, & filii eius, nam translatũ est sacerdotiũ tempore Salomonis, ad filios Eleazar, qui prius illud tenuerunt, nam Abiathar electus fuit de summo sacerdotio 3. Reg. 2. Ruth 234.c.1.E
Tempore Heli sacerdotis fuisse historiam Ruth, multorum est opinio. Et idem tenet Iosephus 5. Antiq tatum; sed hoc nõ videtur verum; nam fuit multo tempore prius, Ruth. 234.c.1.E
Historia Scholastica dicens, quòd Heli vsurpauerit summũ sacerdotiũ, falsum dicit, Ruth. 234.c.1.C
De Heli laudibus, 1. Reg. to. 1. 58.c.3.F
Quot Põtifices fuerint de stirpe Heli. 1. Reg. tomo 1. 214 c.4.k
Heli fuit primus summus sacerdos de stirpe Ithamar, in quẽ Deus trãstulit sacerdotiũ de domo Phinees pp peccata descẽdẽtium a Phinees. Sed postea pp peccata filiorũ Heli, tpe Salomonis, Deus amouit Abiathar de domo Heli, & Ithamar, & trãstulit ad domũ Phinees, & Eleazari, 1. Reg. to. 1. 45.c.2.A
Refertur historia Heli, & eius summi sacerdotii vsq; ad Abiathar. 3. Reg. 23.c.3.K
Duo filii Heli peccauerunt in duobus. 1. Reg. 2. Nam primo accipiebãt plusquã illis cõpetebat, de hostiis pacificis, &c. Secũdo, qa accipiebãt carnes crudas, contra consuetudinem, in quo dupliciter peccabant, Mat. tomo 2. 128.c.4.I
Heli ideo periit, quia filios corrigere noluit. 1. Reg. 2. & 4 extra de Simo. c. licet Heli. Mat. to. 4. 136.c.3.k

Helias. Ab Eliæ translatione in Paradisum vsque ad annum millesimũ quadringentesimũ trigesimum sextũ, quo auctor scribebat super Genesim fluxerunt anni quasi duo mille trecẽti septuaginta quinq;, &c. Gen. 12.c.4.k
Helias, & Henoch quare tanto tpe vixerint, & viuẽt. Genesis, 90.c.1.D
Helias, & Henoch nõ obligant ad nõ comedendũ de ligno scientiæ boni, & mali, &c. Gen. 119.c.3.G
Helias, & Henoch in Paradiso terrestri existentes, nõ sunt nũc seniores, q̃ prima die, qua quilibet eorũ in Paradisum intrauit. Et assignat differentia inter corpora Eliæ, & Enoch, & corpora beatorũ post diem iudicii, Exo. to. 2. 181.c.3.K
Helias, cum non esset sacerdos, sed laicus de habitatoribus terræ Galad, fecit tamen sacrificium Deo in monte Carmelo, Leui. 174.c.3.F
Helias nõ fuit sacerdos, sed laicus 3. Reg. 17. qa fuit de habitatorib⁹ Galaad, & dict⁹ est Thesbites a quodã oppido terrę Galaad, dicto Thebes, 3. Re. 153.c.3.I
Quãdo Eliæ oratione Deus nõ pluuit, motiuũ Eliç ad orãdũ fuit, quia Israelitę erãt magni peccatores. Et nõ corrigebant, Deo dãte illis prospera, & ideo cõdolens cęcitati eorũ petiuit, vt non plueret aliquãto tpe, &c. vt sic emẽdarent, 3. Reg. 154.c.4.F
Cibi, qui portabantur ad Eliam per coruos, accipiebã rurab Angelis de cibis regis Achab, & ponebant illos in deserto, & corui videntes cibos appositos, ferebant illos ad Eliam, & Deus inclinabat illos ad hoc, &c. 3. Regum. 157. c. 2. B. Sed quare Deus non prouiderit Eliæ de vino per coruos, ibidem.
Helias manens apud torrentem Carith, vacabat multo tempore contemplationi, &c. 3. Regum, 158.c.2.E
Quare Eliæ dictum sit 3. Regum 19. quòd nec in primo, nec in secundo, nec in tertio signo erat Deus, de quarto autem nihil dictum est, quia ibi erat Angelus Domini, in tribus primis non. 3. Regum 180.c.4.F
Helias quare incubuerit super puerum mortuum filium viduæ Sareptanæ. tertio Regum 17. 3. Regum 161. columna 3. K. Sed quare ter incubuerit supra puerum, referuntur rationes Nicolai, & improbantur, & deindde assignatur ra-

cio autoris. ibidem 162.c.3.F
Et similis ratio assignatur, quando incubuit Heliseus supra puerum bis, &c. ibidem
Helias ideo iussit infundi 12. hydrias aquæ supra sacrificium, ad significādum, quòd duodecim tribus deberent reduci ad cultum veri Dei, &c. 3. Regum 171. colum. 4. K
Helias pluribus, quam quadraginta diebus mansit sine cibo 3. Regum 177.c.4.K
Helias, & Moyses, duo testabantur de Christo, Mat. tomo 4 223.c.4.F
Helias dupliciter dicebatur pilosus 4 Reg. 6.c.2.B
Helias habuit vestimentum de pilis camelorū 4 Reg. 6. col. 2. E
Helias induebatur veste asperrima propter religionē, &c. 4. Regum 6.c.3.F
Helias orauit venire ignem de cœlo super quinquagenarios, ad quod motus est a Deo quia merebantur mortem ex multis causis, & Deus voluit tunc illos occidere, vt occisio illa proficeret ad terrorē emendationis peccati Ochoziæ, & idolatrarum, vt omnes timerent, & desisterent idolatrare, &c. 4. Regum 7.c.3.I
Heliam tulit ventus vel turbo supernaturalis, motus, scilicet ab Angelis, &c. 4. Regum 9.c.4.G
Helias priusquam recederet in Paradisum terrestrē, visitauit tria loca, scilicet, Bethel, Ierico, & Galgala vt consolaretur collegia prophetarum, quæ erant in illis tribus locis 4. Regum 11.c.3.F
Helias pauciora fecit miracula, quā Helisæus 4 Reg. 13.c.1.B
Heliæ pallium cecidit in terram, quando ipse rapiebatur in cœlum, & hoc propter multa 4. Regum. 15. colum. 1. E
De statu, quem habent Helias, & Henoch in Paradiso terrestri quo ad cibum, & vestitum. 4. Regum. 15. colum. 2. D
De statu Heliæ, & Enoch, quantum ad habitudinem corporis, scilicet quia non variatur quo ad ætatem, sed conuertantur in illo tenore, in quo erant, quādo fuerunt rapti ab hominibus 4. Regum 15. c. 4. B
De statu Eliæ, & Henoch quoad habitudinem corporis, scilicet, quātum ad sanitatem, scilicet, quia nullam patiuntur infirmitatem, nec pati possunt in Paradiso terrestri, nec etiam passi sunt aliquam etiā paruam resolutionem, quæ continua est in omnibus entibus naturaliter viuentibus, &c. 4. Regu. 15. col. 4. I. Nec potest aliquid nocere eis in cibo, vel potu. An verò ignis, gladius, & alia exteriora nocina eos possunt lædere dubium est, sed probabiliter videtur, quòd sic 4. Regum 16.c.1.A
De statu Heliæ, & Enoch quo ad posse peccare, videtur dicendum, quod non facti sunt impeccabiles, non tamen peccabunt, quia iam assumpti sunt ad statum iam perfectum, quod potius cœlestes viri sunt, quam humani 4. Regum 16.c.1.B
Helias compleuit annos ætatis suæ, tres mille, & triginta in anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo, quo autor scribebat commentarios in quartum Regum 4. Regum 16.c.3.F Et a raptu Heliæ vsque tunc fluxerunt anni duo millia. nongenti, & octagima completi 4. Regum. 16 colum. 3. I
De ieunio quadraginta dierum Eliæ, & Moysi Mat. tomo 1 221.c.3.H
Helias & Elisæus, quādo suscitauerūt mortuos, nullos adhibuerunt testes, sed se potius in cubiculum incluserunt, & hoc propter tria. Primo, quia non faciebant illud ad aliquid probandum, sed solum ad benefaciendum. Secundo, quia fecerunt aliquas cęremonias, quas non erat honestum videre, quādo fiebāt, &c. 3. Reg. 17. & 4. Reg. 4. Christus autē faciebat hoc coram testibus ad probandum, quòd erat Messias, &c. Matthęi tomo 3 211.c.3.k
Helias, & Moyses ad quid venerint in Christi transfiguratione, Matth. tomo 4 215.c.2.A
Helias, & Moyses fuerunt duo, qui magis conuenerunt, quàm aliqui alii duo, Matthæi tomo 4. 215.c.3.G
Helias fuit princeps prophetarum, sicut Moyses princeps legis, Mat. to. 4. 215.c.3.K
Cognitio, quam potuerunt habere discipuli Christi in transfiguratione de Elia, & Moyse poterat esse duplex, Matthæi tomo 4 217.c.1.A
Helias manens apud torrentem Carith erat semper in necessitate famis, Matthæi tomo 4. 97. col. 2. C
Helias fuit primus inter prophetas, qui mortuum suscitauerunt. 3. Regum 17. Matthæi tomo 4. 163. c. 4. H. & 215.c.3.G
Heliæ raptus longo tempore fuit ante captiuitatem Babylonicam, Matthæi tomo 4 261.c.4.F
Heliæ miracula referuntur, Matthæi tomo 4. 215. colum. 3. G
Heliæ cum Moyse conuenientia referuntur, Matth. tomo 4 215.c.3.G
Christus vocauit Ioannem Baptistam Eliam propter multa, Matthęi tomo 4 260.c.4.k
De Elia & Henoc, Parad. 119.c.2.C

Heliezer. Nomen proprium fuit procuratoris Abrahæ, & in Hebræo est nomen compositum, & significat idem, quod, Deus meus, adiutor meus, Gen. 25. 2. c. 4. H. Exo. tomo 1. 13.c.3.I

Heliodorus. Intrans in templum Domini ex mandato regis Celesyriæ ad rapiendum pecuniam templi 2. Machab. 3. non est percussus, quia intrauerat templum; sed quia volebat inde tollere pecuniam non debitam, &c. quia sic tollere est contrarius naturæ, &c. 2. Paralip. 167.c.2.A

Heliopolis. Ciuitas Aegypti est valde bona, sed nō murata, sicut nec quęcunque alia ciuitas Aegypti pręter Babylonem, Alexandriam, & Chairum. in Heliopoli primo manifestatus fuit Ioseph, Christus, & mater eius, &c. Matthęi tomo 1 132.c.4.k
Ab Heliopoli vsque ad Babylonem Aegypti sunt leucæ. Matthęi tomo 1 133.c.1.D

Elisabeth. Filia Aminadad, & soror Naason de tribu Iuda, fuit vxor Aaron, &c. Gen. 405.c.2.E

Elisæus. Vnctus est ab Elia, vt esset Propheta, 3. Regum 9. 1. Regum tomo 1. 165.c.3.F
Heliæo licebat sumere munera a Naaman Syro, præstita iam sanitate, ita tamen, vt non reciperet illa ex cupiditate, vel quòd non habuisset a principio voluntatem, vel intentionem recipiendi, voluit tamen facere opus supererogationis, nihil recipiendo, &c, tertio Regum, 128. colum. 4. F
Elisæus realiter occidit aliquos ex Israelitis Hebręis, licet de hoc non constet, quando, & quomodo, aut quos occiderit, &c. 3. Reg. 181.c.3.k
Heliseus fecit plura miracula quàm Elias, &c. 4. Reg. 13.c.1.B
Elisæus percussit aquas Iordanis pallio Eliæ propter multa, 4. Regum 16.c.4.I
Elisæus prima vice, qua percussit aquas Iordanis pallio

pallio Eliæ, non fuerunt diuisę, quia Elisęus accepto mouiter spiritu prophetico, & ad faciendū miracula, poterat superbire, si illico diuideretur aquę. Et ideo vt compelleretur orare ad Dominum, nō fuerunt prima vice diuisę, & vt crederet non meritis suis illa obtinere, sed meritis Elię, & ideo aquę non fuerunt diuisę, quousque dixit, vbi est Deus Eliæ? Et tunc illico diuisæ sunt 4. Reg. 17.c.1.A
Tempore Elisæi, & Eliæ erant collegia Prophetarū in aliquibus locis Israel, & specialiter apparet de tribus, scilicet, de Iericho, Bethel, & Galgala. Et Elisæus post raptum Elię fuit princeps prophetarum, & habitabat in istis locis discurrendo per collegia prophetarum, sicut Elias, &c. 4. Reg. 17.c.4.G
Elisæus maledicens pueris dicentibus ascende calue. 4. Regum 2. non peccauit, quia a Deo motus id fecit, 4. Regum, 18.c.2.A
Elisæi illusio a pueris paruis. 4. Regum 4. figura fuit illusionis Christi in cruce. 4. Reg. 21.c.1.E
Elisęus valde meruit increpando Ioram regem Israel 4. Reg. 3. 4. Reg. 25.c.4.k
Elisæus quare disposuerit se per cantū citharistæ ad recipiendum prophetiam, 4. Reg. 26.c.3.F
Cum Elisęus iussit Giezi, vt iret ad suscitandum puerum, &c. dixit illi, vt neminem salutaret in via, nec responderet salutanti propter duo, &c. 4 Regum, 42.c.2.D
Causa quare Elisęus incubuerit super puerum ad suscitandum eum, fuit, vt dicit Nicolaus, desiderium suscitationis eius, non tamen videtur verum, &c. Et ideo dicendum, quòd ideo incubuit super puerum, vt calefaceret ipsum, &c. quarto Regum, 43.c.4.G
Heliseus non peccaret si acciperet munera oblata a Naaman, 4. Reg. 52.c.3.I. Sed illa non accepit propter multa, ibidem.
Heliseus quare fecit, vt ostio clauso fieret miraculū de oleo, 4. Reg. 33.c.1.C
Heliseus non accepit pecuniam, quam Giezi habuit a Naaman, propter duo, 4. Reg. 61.c.1.D
Ad preces Elisæi excęcati sunt Syri, quęrentes ipsum, 4. Reg. propter multa, 4. Reg. 66.c.3.K
Heliseus duxit Syrios ad Samariam potius quam in aliam ciuitatem, quando ipsum quęrebant. 4. Regum 6. propter multa, 4. Reg. 67.c.1.A
Illa verba Elisæidi: In tempore hoc modius similæ vno statere erit, &c. 4. Reg. 7. quomodo Israelitæ, obsessi in Samaria, potuerunt credere, vide sex modos, ad hoc, 4. Reg. 75.c.4.F
Heliseus habuit notitiam futuræ abundantiæ in Samaria, similiter, & modi, quo futura esset, quando illam prophetauit, licet non constet ex textu rationibus tamen probatur, 4. Reg. 75.c.4.F
Heliseus an acceperit pecuniam, quam misit ei Benadad Rex Damasci in 40. camelis, vt Deum consuleret super infirmitate sua, non liquet ex textu, tamen verisimiliter probatur quòd non. 4. Regum, 88.c.2.C
Heliseus vixit centum & decem annos, vel quasi, 4. Regum, 133.c.4.G
Heliseus posuit manus suas super arcum & super manus Regis 4. Regum 13. sed quare hoc fecerit, 4. Regum, 135.c.1.A
Cadauer proiectum in sepulchrum Elisæi, cum tetigit ossa eius, surrexit propter duo, 4. Reg. 136.c.4.I.
Et non illico mortuus est homo ille, vt dicunt Iudæi, sed vixit postea magno tempore, ibidem, 137.c.2.A
Heliseus rarissime loquebatur alicui mulieri, neque tangi ab illa permittebat, 4. Reg. 35.c.1.E
Nullus prophetarum veteris testamenti fecit tot, & tanta miracula, sicut Elisæus, Mat. to. 4. 164.c.3.F
Heliseus, deserens sęculum, toti populo conuiuium fecit 3. Reg. 19. Mat. to. 3. 192.c.3.F
Heliseus credebatur maior omnibus Prophetis in miraculis præter Moysen; immo multi putauerūt eum fuisse maiorem Moysi in miraculis, quia duos mortuos suscitauit; quod Moyses non fecit. 4. Regum 4. & 13. Mat. to. 4. 163.c.3.k

Hellespontus. Est quartus sinus Europæ, & est circa finem eius, vt declarat Solinus, Gen. 249.c.1.D

Heluidius. Heluidii error contra virginitatem Mariæ matris Christi confutatur, & respondetur ad rationes eius, Matthæi tomo 1. 98.c.1.A. & C
Heluidius hęreticus dixit Beatam Virginem, postquā concepit, & peperit Redemptorem nostrum, fuisse carnaliter cognitam a Ioseph viro suo, & causa, vel occasio erroris sui fuit illud, Matth. 1. Accepit Ioseph Mariam coniugem suam, & non cognoscebat eam, donec peperit filium primogenitum suum, & vocauit nomen eius Iesum. Similiter & illud: Antequam conuenirent inuenta est in vtero habens de Spiritu sancto, Parad. 3.c.1.C

Herba. Ad colligendum herbas prohibitę sunt orationes præter symbolum, orationē Dominicam, & aue Maria, Mat. to, 6. 177.c.3.K
Herba & ea, quæ in terra generantur ex duobus principiis maxime generantur, scilicet, ex humido tāquam materia, & ex calore tanquam actiuo digerente, Genes. 11.c.4.G
Herbæ concessæ sunt homini in escam, Gen. 1. quamuis non facta fuerit mentio herbarum, Gen. 2. sed solum arborum, cum dictum est, ex omni ligno Paradisi comedes, &c. Genes. 110.c.2.A. Et possumus dicere, quòd herbę concessę sunt homini extra Paradisum, vt patet Gen. 3. sed non in Paradiso, ibidem, 110.c.2.B

Hercules. Fuit tempore primi belli Troiani, quando fuit occisus Laomedon. &c. Gen. 294.c.4.F
Herculis gades sunt apud montem Athlantem in cōfinio Aphricæ, & Europæ, vt dicit Paulus Orosius: alii tamen dicunt Gades Herculis esse montes inter Hispaniam, & Aphricam, per quorum rupturā absorbetur æstus maris Oceani, Athlantici, Gene. 17. col. 2. E
Herculis columnæ sunt apud Athlantem montem in confinis Aphricę, & Europæ, vbi Oceani æstus Tyrreni maris faucibus absorbetur, Gen. 33.c.3.K
Hercules, lauans se in quodam fonte Lybiæ credidit se lauari ab omnibus inquinamentis peccatorum suorum, Deut. 111.c.2.E
Hercules solo amore Ioeles filiæ regis Aetoliç superatus, femineā vestē induit, & c. Mt. to. 5. 90.c.1.D
Herculem semideum dixit antiquitas, &c. De Statu Animarum, 8.c.2.E

Hæreditas. Hæreditati paternæ non poterat in veteri lege, renunciare filius. saltem in rebus immobilibus, bene tamen in noua, 4. Regum 32.c.1.A
Propte hęreditatem erat familia apud Iudęos, &c. Leui. 244.c.1.D
In hęreditate paternā nō succed bāt filiæ apud Hebræos, si filius esset, qa frnō esset filius, tūc diuidebāt hrditas equaliter inter filias, sed qa mulier non poterat retinere firmiter nomē familię, cū trāseat ad familiā viri, tales mulieres accipiebāt viros de familia, & domo patris, Leui. 244.c.2.C

Universidad de Deusto Biblioteca

Pater potest filium hereditate priuare multis ex causis, quæ referuntur, Deut. 112.c.3.G
De corpore hereditatis semper subtrahendum est es alienum, idest, omnia debita, 3.Reg. 142.c.1.C
Quomodo venderentur hereditates in vete. testam. Matthæi tomo 6 55.c.2.E

Hæreditarium ius. De hereditario iure apud Iudæos, & quomodo apud nos non sit eadem successio ab intestato, & ex testamento in bonis immobilibus secundum communes leges, sed apud Iudæos sic, Num. tomo 2 91.c.3.k.
Circa quæ mouentur aliqua dubia, primum si testator apud Iudæos contraxisset aliqua debita, ad quę non sufficerent bona mobilia, an deberent vendi aliqua bona immobilia, de quo vide ibidem, 91.c.4.H
Secundum an hæredes testatoris poterant vendi propter debita testatoris, & dicitur quòd nō ibidem.
Tertium an filiabus posset aliquid distribui per modum legati, quamuis non succederent, existentib⁹ filiis, & dicitur quòd sic de bonis mobilibus, Numeri tomo 2 92.c.2.A
Quartum, an successio filiorum æqualiter se haberet secūdum respectum patris & matris? Ad quod respondetur cum distinctione, quòd aliquando in casu contingebat quòd sic. sed non simpliciter, Numeri tomo 2 92.c.3.F
Quintum an filii succederent æqualiter patri: similiter & filiæ in defectu filiorum. Et respondetur cū distinctione; nam si esset filius primogenitus, iple habebat iura duplicia ad cęteros fratres, & succedebat in honorę patris puta in dignitate patris, si quam haberet, vt si esset summus Pontifex, vel Rex, &c. Num. tomo 2 93.c.1.D
Circa hereditariam successionem, apud Hebręos, referuntur duæ regulæ, Num. to. 2. 93.c.2.C

Hæres. Qui sine heredibus moritur ab intestato, succedit ecclesia, vel fiscus in bonis suis, Numeri tomo 1 59.c.4.F
An hæres teneatur adimplere vota defuncti, & similiter debita, Numeri tomo 2. 150.c.1. B. 3. Regū 141.c.4.I
Homines in veteri testamento, quare non dicantur hæredes Dei, & tamen in nouo sic, 2.Regum, 45.c.2.C
Hęredem non potest liberare testatora voto reali, quod testator emisit, 3.Regum, 142.c.2.C
Hęredes succedūt in vniuersum ius defuncti, & ideo, quod debetur defuncto, debet hæredibus eius, &c. Matthei tomo 7 74.c.1.B
Hęres dictio Hebręa, quę ab Hebręis nimis aspiratur quatuor significat, scilicet, magistrum, testam terream, surdum, & absconditum, Iosue tomo 1. 36. c.3.G
Hæredes vsurariorum tenentur ad restitutionem, Matthei tomo 7 69.c.1.C
Hęredes sunt duplices, quorum primi tenentur ad restitutionem vsurarum, Mat. to. 7. 70.c.4.K
Omnes hęredes coguntur restituere vsuras, Matthei tomo 7. 71.c.1.D. Sed quomodo teneantur ad talem restitutionem, ibidem. Et si fuerint duo, vel tres hęredes, vel plures, & ante solutionem vsurarum alter eorum non soluat, tenebuntur alii insolidum, tam in foro contentioso, quàm conscientiæ, saltem quātū ad id, quod peruenit ad eos, &c. Matthæi tomo 7 72.c.1.A

Heros. Curatio est multum difficilis, Matthei tomo 7 18.c.4.k
Heros amor quid sit, Genesis, 337. colum. 2. E

Hæresis. Dicitur crimen læsæ maiestatis, vt patet, extra de hęreticis, in cap. vergentis, &c. Exodi tomo 2 167.c.4.G
Hęresis circa fidem est duplex, quędam, quę vocatur infidelitas, quędam quę dicitur hęresis, &c. Matth. tomo 1 28.c.3.F
Hęresis est grauius crimen, quàm crimen læsæ maiestatis, extrà, de hęreti. cap. vergentis, Matthæi tomo 2 224.c.2.D
In crimine hęresis ecclesia dedit Inquisitores per omnes prouincias, vt solicite inuigilarent circa eradicādas hęreses, quia hęretici possunt occulte inficere totum gregem dominicum, &c. Matthei to. 4. 62.c.3.H
A parentibus solicitātibus ad hęresim filios suos credentes in Christum necessarium est recedere, Matthei tomo 5 168.c.3.F
Inter hęresim & infidelitatem quid interfit, Matthei tomo 6 264.c.3.k
Si quis vnam hęresim habeat, etiam si tota alia doctrina sua sana sit, erit hęreticus, Matthei tomo 4 158.c.2.E
Si aliquis hęresi non firmata erret, & non nitatur subuertere alios, & si admoneatur corrigit seipsum, talis non punitur corporaliter, nec etiam excommunicatur, Mat. to. 4. 62.c.3.H
Nemo debet permittere hęreses introduci, & leges corrumpi, inquantum poterit, Matthei tomo 4. 136.c.3.k
Hęresis est male sentire de pertinentibus ad fidem, Matthei tomo 6 164.c.3.k
Hęresis vel infidelitas est sentire de Deo falsum, vel indignum pertinaciter, idest, cum intentione non diuertendi ab illo, Mat. to. 6. 164.c.3.K
In peccato hęresis habet etiam locum lex illa de correctione fraterna, Defen. 39.c.2.C. Similiter & illud ad Titum vltimo: Hęreticum hominem post primam & secundam admonitionem deuita; subuersus est enim, Defen. 39.c.3.F

Hæreticus. Hęretici dicuntur destruentes, quia rectum intellectum sacræ Scripturę per quasdam extorsiones deprauant, Genesis, 10.c.2.C
Hęretici dicuntur, qui ab vnitate ecclesię per fidei abiectionem, vel scripturarum deprauationem, recedunt, Gen. 20.c.4.I
Hęreticos permisit Deus in ecclesia ad confirmandū sacram Scripturam, & vt nos cautiores redderent, & multę veritates notę fierent, Deut. 72.c.2.E
De hęreticis, quos Græci vocant millenarios, Matth. tomo 6 121.c.4.G
Hęretici dicuntur, qui nihil negant de libris sacræ Scripturę, sed ipsos libros praue intelligendo, causant conclusiones erroneas cōtra doctrinā vniuersalis Ecclesię. Et dicunt illas magis conuenire sacrę Scripturę, & veritati, quàm id, quod tenet ecclesia, & sic est in eis error; quia male intelligunt, & pertinacia, quia praue intellecta obstinatè cōtra ecclesiam defendunt. Et istud secundum est de ratione hęretici; nam si quis erret etiam in multis; dum tamen non pertinaciter defendat, hęreticus non est, Matthei tomo 1 28.c.3.F
Hęretici quando sint tolerandi, & qn nō. s. quātū ad pœnam corporalem; nam si sint tales, cōtra quos nō pōt procedi sine magno scandalo, vt quia multi sunt, vel multos habeant fautores, tolerādi sunt; si autem sine scandalo potest procedi, & tunc non sunt tolerandi, si conuicti de hęresi non uolunt ab ea recedere, vel si recedunt, & postea relabantur, &c. Mat. to. 4. 61.c.4.I

Hęretici, & schismatici non habent vsum clauium, Matthei tomo 4 184.c.4.K
Circa hęreticos duo sunt consideranda, vnum est ex parte Ecclesiæ, & alterum ex parte ipsorum, Matthei tomo 4 62.c.1.A
Hæretici considerati ex parte peccati hęresis, merentur non solum ab ecclesia per excommunicationē separari, sed etiam per mortem a mundo excludi, Matthæi tomo 4 62.c.1.A
Hæreticus conuictus, si non vult ab hęresi discedere, morte plectendus est a iudice sęculari, Matthæi tomo 4 62.c.1.D
Hæretici sine pœna spirituali non sunt tolerandi, hoc est sine excommunicatione, & condemnatione dictorum eius, quia ecclesia potest hæc facere sine scandalo, & excommunicatio est illis medicina lis, Matthæi tomo 4 62.c.1.C
Quando hęreticus non potest puniri, nisi ecclesia moueat bellum, potius cessandum est a punitione, q̄ bellum mouere, cum bellum sit periculosum, Matthæi tomo 4 62.c.2.A
Hæretici & principes tyranni sunt portæ inferi, Mat. tomo 7. 166.c.2.E. & tomo 4 161.c.2.C
Hæretici solum peccant putantes sacram Scripturam sic debere intelligi, vt illi exponunt, Defen. 2.c.1.C
Hæretici mortui excommunicantur, quando constat quòd in hęresi decesserunt, Mat. to. 4. 187.c.4.I

Hermagoras. Rhetoricus fuit antiquissimus, sub Artaxerse secūdo rege Persarum, Anno ab orbe condito quater millesimo octingentesimo decimo, de quo Tullius primo libro Rhetoricę veteris. Iste Hermagoras, & Gorgias Leontinus dixerunt, quòd perfectus Rhetoricus, omnia scire deberet, Gen. 31.c.2.F
Hermagoras, teste Valerio, primum se obtulit de omnibus quæstionibus responsurum, quem ciues sui in tanta veneratione tenuerunt, quantam Phębi oracula merebātur. Fuit ergo valde tumidus, quia omnia se scire iactabat, Gen. 31.c.3.G

Hermon. Mons quidam est, qui variis nominibus nuncupatur ab Hebræis dicitur Hermon, a Sidoniis Sarion, & ab Amorrhæis Sanir. Iosue tomo 2 53.c.3.H

Hernia. In nouo testamento non impedit ad sacerdotium, sicut impediebat in veteri testamento Leui. 232.c.1.B

Herodes. Primus fuit filius Antipatri, natione Idumæi ad Iudaismum conuersi. In principio huius Herodis natus est Christus, nec tunc ablatum erat sceptrum de femore Iuda, quia adhuc regnabat Hyrcanus summus sacerdos in cōtentione cum fratre suo Aristobolo, & pauco tempore post Christi nativitatem ablatum est regnū, & regnauit Herodes, Mat. to. 1. 105.c.3.k
Herodes, audiens loqui de rege Iudæorum, turbatus est, propter multa, Mat. to. 1. 117.c.1.E
Herodes nunquam iciuit personam Iesu esse Messiam, & quòd natus esset, &c. Mat. to. 1. 116.c.1.D
Herodes, cum audiuit a magis, Vbi est, qui natus est rex Iudæorum; putauit illum esse Messiam propter multa. Et ideo quæsiuit à sacerdotibus, vbi Christus nasceretur, & quæsiuit hoc propter duas causas verisimiles. s. propter magos, secundò, vt simularet velle eum adorare, Matthæi tomo 1. 119. colum 3. G
Herodes credidit se posse occidere Messiam, Matth. tomo 1 120.c.2.A
Quare Herodes clam vocauerit Magos, Matthæi tomo 1 120.c.3.F
Herodes voluit discere a magis tempus stellæ, vt sciret tempus natiuitatis Messiæ; quia præsupponebat tunc stellam apparuisse, quando Messias nasceretur, vt posset ipsum occidere sine errore, & hoc fecit diligenter propter duo, Matthæi tomo 5, 120.c.4.H
Ideo Herodes quæsiuit a Iudæis de tempore natiuitatis Messiæ, ne suspicarentur, quòd Herodes vellet aliquid facere contra Messiam, vel quia Iudæi non erant certi de tempore natiuitatis Messiæ, sicut de loco, vel &c. Mat. tomo 1. 121.c.2.B
Quòd Herodes mitteret Magos in Bethlehem habuit ad hoc verisimilem causam, Matth. tomo 1: 121.c.3.I. Nec iuit cum illis in Bethlehem, propter multa, ibidem 121.c.4.G
Herodes magno desiderio persequebatur Christū, credens, quòd Messias esset regnaturus temporaliter. Mat. tomo 1 128.c.1.A
Herodes poterat inuenire Christum in Ierusalem in die purificationis, quem potuit cognoscere ex tempore stellæ, quæ apparuit magis, quod ab eis diligenter didicit, sed quare non occurrerit illi iste modus, Matthæi tomo 1 128.c.1.C
Herodes volens occidere Christum grauiter peccauit similiter, & occidendo pueros, Matthæi tomo 1 134.c.3.F
Herodes, qui paruulos occidit simili pœna mulctatus est, vt scilicet, iustè priuaretur propriis filiis, & per seipsum, &c. Matthæi tomo 1. 134.c.4.I, Nam septem filios habuisse legitur, ibidem & 141.c.1.A
Multi putauerunt Herodem esse Messiam, Matthæi tomo 6 20.c.4.K
Herodes filius primi Herodis nō habebat iurisdictionem in Iudæa, sed solus Pilatus, Matthei tomo 6 21.c.1.B
Herodes non iratus est mox, vt magi recesserunt, vt quidam dicunt, nec post fugam Christi in Aegyptum, nec post diem quadragesimum, a Christi natiuitate, sed dicendum, quòd Herodes fuit supra modum remissus in hac re, & recessum magorum, maiori tempore quam verisimile erat, eum ignorare debere &c. vel quòd interim acciderunt Herodi aliqua negotia, quibus impeditus, ad magos non aduertit, vel quòd Herodes hoc tempore non erat oblitus magorum, & tamen non poterat suspicari, quòd eo nesciente recederent, quia promiserant, &c. Et hoc videtur verisimilius Matthæi tomo 1. 135.c.2.E, &c. Sed melius videtur dicendum quòd Herodes cognouit de recessu magorum paucis post diebus, & tamen non est iratus neque iudicauit se illusum, quia putauit, quòd magi stultè moti essent, &c. sed post aliquanta tempora, audiuit Herodes, q̄ Messias natus esset, &c. quo audito, credidit, q̄ magi eū inuenerūt, & q̄ noluerūt ei indicare &c. Et tūc putauit se delusum, &c. Et hoc tenet Augustinus. lib. 2. de concordia Euangelistarum, Mat. tomo 1 135.c.3.k
Herodes credidit se aliqualiter securum occidendo pueros Bethlehem, Mat. tomo 1 136.c.1.E
Herodes filius Antipatris, factus est a patre tutor Galiłeæ. cùm esset quindecim annorum, Matthæi tomo 1. 152.c.1.D
Herodes cœpit regnare in Iudæa annis ante Christū natum 30. Matthæi tomo 1 153.c.1.D
Herodes quasi sex annis post Christi nativitatem moritur, Matthæi tomo 1 156.c.4.F
Tres fuerunt Herodes, primus fuit filius Antipatri, alius filius istius, qui fuit Tetrarcha Galiłeæ, tertius fuit Agrippa rex Iudęorum post Christi mortem, qui occidit Iacobum Zebedęi, Matthæi tomo 4 71.c.1.E

Universidad de Deusto Biblioteca

Herodes Ascalonita fuit primus de alienigenis, qui factus est rex Iudæorum, Matthæi to.4. 71.c.2.E

Herodes, qui decollauit Ioannem, natus est Iudæus; immo & pater eius in Iudaismo natus est, Matth. tomo 4 72.c.1.A

Herodes credidit, quòd Ioannes surrexerat, Matth. 13. Et non credidit, quòd aliquis Prophera de nouo venisset in mundum, Mat. tomo 4 72.c.2.A

Herodes, & Philippus erant fratres filii illius magni Herodis Ascalonitę, Matthęi tomo 4 73.c.1.C

Herodes duo crimina committebat cum Herodiade, scilicet, adulterium, & incęstum, Matthæi tomo 4 74.c.1.D

Herodem arguebat Ioannes, & non Herodiadem, quia principalior erat Herodes, & arguendo ipsum, arguebat Herodiadem, Mat. tomo 4 75.c.3.F

An Herodes voluerit occidere Ioannem, referuntur opiniones variæ, sed magis videtur dicendum, q̃ sic, & quòd timens populum, quę fuit aliquem modum coloratum ad occidendum, &c. Matth. tomo 4 75.c.3.K

Herodis iuramentum fuit a principio incautum, p̃pter sui generalitatem, quia poterant multi casus particulares includi, in quibus alligari ex iuramẽto, illicitum esset, sicut postea apparuit, vt habetur 22.q.4.cap.in malis. Mat.to.4. 77.c.3.G

Et dato, quòd esset validum, poterat Herodes non dare caput Ioannis puellæ saltanti, Matthæi tomo 4 78.c.2.A

Herodes nõ excusatur de occisione Ioannis propter iuramentum: primò, quia circa talia illicita iuramentum non obligat. Secundò, quia Herodes ideo iurasse creditur, vt colorem haberet occidẽdi Ioannem, sic dicit Hieronymus, Matthæi tomo 4 77.c.3.G

Herodes inuitauit principes Galilęæ ad conuiuiũ sui natalis propter multa, propter quos simul discumbentes iussit caput Ioannis dari puellæ, Matthæi tomo 4 78.c.1.C

Herodes ausus est occidere Ioannem multis de causis, Matthæi tomo 4 78.c.2.B

Nec ex hoc populus insurrexit contra Herodem, propter multa, Matthæi tomo 4 78.c.3.C

Similiter iussit illũ occidere in carcere, propter multa, ibidem, 78.c.4.K

Herodes fuit valde inurbanus, qui solemni conuiuio sanguinem humanum adhibuit, sicut fecit Flaminius dux Romanorum, &c. Mat. to.4. 79.c.2.B

Herodes erat constitutus a Cæsare Augusto, vt colligeret tributa, & cogeret Iudæos illa soluere, vt dicit Hieronymus, Mat. tomo 6 21.c.1.E

Herodes, qui occidit Innocentes, & qui occidit Ioannem erant duo, Matthæi tomo 4 83.c.4.G

Herodias. De Herodiade cuius filia fuerit referuntur opiniones, Matthęi tomo 4 74.c.1.E

Hieron. dicit, quòd fuit Gentilis filia Arethæ regis Arabiæ, ibidem, 75.c.3.F

Herodias cupiebat occidere Ioannem Baptistam propter multa, Matthæi tomo 4 74.c.2.B

Herodiadis filia quare in cõuiuio Herodis saltauerit, Matthęi tomo 4 76.c.1.B

Herodiani. De quibus Matthæi 22. qui fuerint, referuntur opiniones quatuor, vel modi dicendi, quorum tres vltimi sunt satis verisimiles, & quartus verisimilior, Matthęi tomo 6 21.c.1.B

Herodion, vel dius. Auis quędã est, de genere accipitrum, & dicĩ falco, vel fulica, & est auis valde animosa, Leui. 99.c.2.D. De quo & eius proprietatibus, Leui. 110.c.1.E

Hesel. Nomen Hebræum aliquando est commune significans nemus, & aliquando est nomen proprium viri, 1. Paralip. 107.c.2.E

Hester. Inter Agiographa ponitur, vt patet in Prologo Galeato, & in libro Esther multum abundat vulgata editio super Hebræam literam, Gen. 28.c.3.H Iosue tomo 1 4.c.3.H 28.c.3.I

Hester figura fuit Christi, Gen. 90.c.2.A

Heber. Dictio Hebręa, est nomen æquiuocũ, significat enim aliquando Hebræũ, & aliquando transeuntem, Iudi. 192.c.1.E

Hexapla Origenis. Quę sint, Iosue tomo 1 5.c.4.K

Hyacinthus. Hyacinthinum. Hyacinthus plura significat, Exodi tomo 2 15.c.3.E

Quæ facta fuerint ex hyacintho in opere Tabernaculi, referuntur, Exodi tomo 2 15.c.2.E

Hyacinthus, est genus floris, vel lanę quasi coloris cęlestis, & aliquando capitur pro lapide, & interdum pro flore, & interdũ pro puero, 1. Reg. to. 1. 16 c.4.H 2. Paralip. 31.c.4.F

Multa erant apud Iudæos hyacinthini coloris, vt in vestimentis sacerdotalibus, Exo. 28. & in tentoriis & cortinis Tabernaculi. Item omnia velamina vasorum Sanctuarii pręter velamen altaris holocausti, erant hyacinthini coloris, Matthęi tomo 6 178.c.3.G

Hiarcas. Nomen est Philosophi cuiusdam, qui habitabat in vicinio terræ Brachmanorum, Gen. 6.c.1.E

Hiberia. Est Hispania ab Hibero flumine sic dicta, quod nascitur in montibus alpestris contra Oceanum prope Carpentariam, quæ Nouaria dicitur, fluit intrans Aragoniam, in qua apud Tortosam vrbem Tyrreni maris fluctibus absorbetur, a quo terra illa propinqua suæ originis olim Hiberia dicta est, nunc autem Hispania dicitur Gen. 35.c.4.K

Hibernia. In Hibernia sunt Insulæ quædam, vbi propter salubritatem aeris homines non moriuntur, Gen. 13.c.1.D. Sed quando nimio senio afficiuntur, deferuntur extra insulam, vt moriantur, & sunt in Hibernia loca quædam, in quibus cadauera mortuorum non putrescunt, sed semp manẽt incorrupta, Gen. 90.c.2.A

Hydromantia. Est ars, quædam superstitiosa, qua aliqui conatur inuenire occulta per aliquas cęremonias factas in aqua, vel per responsum eius, qui est in aqua, & dicit ab hydros, quod est aqua, & mãthos, quod est diuinatio, quasi diuinatio facta in aqua, 1. Regum tomo 4 160.c.4.H

Hyems. Fit decurrente Sole per tria signa, scilicet a principio Capricorni vsque ad Arietem, Matthæi tomo 2 248.c.2.D

Hierarchia. Hierarchiæ superiores purgant, perficiunt, & illuminãt inferiores, vt dicit Dionysius, Mat. to. 3. 262.c.1.E

Actus Hierarchici, scilicet, perficere purgare, & illuminare, propter quid ponantur, Exo. 1. 1. 285.c.4.H & istos tres actos Hierarchicos ponit Dionysius in libro de Cœlesti Hierachia, Iosue tomo 2. 13.c.2.C

Hieremias. Prophetauit tempore, quo Chaldęi venerunt in Ierusalẽ, sed Ezechiel & Daniel in Babylone cum suis concaptiuis prophetauerunt, Gen. 26.c.1.E

Hieremias

Hieremias Prophetauit tempore Iosiæ filii Amon, in principio regni sui, Gen. 26.c.2.A

Hieremias in threnis non tanquam Propheta, sed tãquam rhetoricus per sermones passionales conuertit audientes ad compassionem desolatæ ciuitatis, licet nonnunquam aliqua de Christo Prophetice admisceat. Et opus Threnorum cõnectit per Alphabeta, nam primus versus incipit per Aleph, quæ est prima litera, secundus per Beth, quæ est secunda litera, & sic consequenter, & ponit quatuor alphabeta, ad denotandum, quòd planctus Ieremiæ est propter quatuor mala, &c. in primo alphabeto secundo, & quarto ponitur quælibet litera semel, scilicet, semel Aleph, semel Beth, &c. in tertio vero quęlibet litera triplicaẽ, scilicet, ter Aleph. ter Beth. &c. De hoc Hieronymus in Epistola ad Marcellum, quæ incipit, Nudius tertius, &c. Gen. 26.c.4.F

De Ieremiæ lamentationibus vide in dictione lamentatio Ieremiæ.

Hieremias interpretatur excelsus Dominus, Gen. 27.c.4.G

Hieremias adduxit de arca vrnam manna, vt ostendẽret Iudæis diffidentibus de Dei misericordia, & demonstraret Dei miserationes, Exo. to. 2. 23.c.3.F

Hieremias descendit in Aegyptum cum multis de populo Israel, vt doceret eos, ne declinarent ad culturam idolorum, & ibi Iudæi lapidauerunt eum, quem tamen Aegyptii honorabiliter sepelierunt, quia viderant mirabilia quædam, quæ viuente Hieremia facta fuerant, Deut. 96.c.1.C

Quòd Hieremias fuerit purgatus ab originali, & confirmatus in gratia, priusquam exiret de vtero problema neutrum est, Iudi. 133.c.3.G

Hieremias scripsit quatuor libros Regum, Iudic. 171.c.4.k

Hieremiæ Prophetę ædificauerunt Aegyptii honorabile sepulchrum, in Aegypto, 3. Reg. 147.c.2.E

Quia dum viueret orauit Dominum, vt auferret serpentes infestantes terram Aegypti, & obtinuit, 4. Regum, 265.c.4.H

Hieremias descendens in Aegyptum cum Iudæis, mortuo Godolia, non peccauit, 4 Reg. 260.c.2.D

In libro Hieremię, nihil aliud fere continetur nisi captiuitas Babylonis partim per modũ Prophetiæ, & partim per modum historiæ 4. Reg. 264 c.1.B

Hieremiæ, historia refertur, 4. Reg. 264.c.1.C

Hieremias incarceratur, & flagellatur. 4. Regum, 256.c.1.E

Hieremias cœpit Propherare anno. 13. Iosię Et Prophetauit etiam tempore quatuor Regum sequentiũ, scilicet, Ioachaz, Ioachim, & alterius Ioachim, & Sedecię, 4. Reg. 264.c.1.C

Declaratur totus liber Hieremiæ. 4. Reg. 264.c.2.E

Hieremias erat de genere sacerdotali, & cœpit Prophetare, cũ adhuc esset iuuenis. 4. Reg. 254.c.1.D

Hieremiæ visiones Propheticę, quas vidit tempore Iosiæ, extenduntur a principio libri eius vsque ad caput. 17. eiusdem, Et fuit prima visio de virga vigilante, secunda de olla bulliente, tertia quòd absconderet lumbare suum in petra apud eufratem, 4. Regum, 264.c.1.E

Hieremias mortuus est in Aegypto, nam lapidatus est ibidem a contribulibus suis, 4. Reg. 265.c.4.F, Matthæi tomo 1. 144.c.4. F. Et lapidatus est, quia arguebat Iudæos de idolatria, Mat. tomo 2. 5.c.4.K Matthęi tomo 4 69.c.3.k

Hieremias, videns mortem Iosię planxit multum, & fecit lamentationes, quæ habentur in libro Threnorum, 2. Paralipo. 35. 4. Reg. 225.c.4.H

Hieremiæ ossa transtulit honorifice in Alexandriã, Alexander rex Macedo. Matthæi to. 1. 144.c.3.F Matthæi tomo 4 69.c.3.k

Hieremias fuit præcipuus orator, & intercessor apud Deum pro Iudæis, & vrbe Ierusalem, Matthæi tomo 4 164.c.2.D

Hieremias, & Ioannes Baptista, ad lymbum patrum descenderũt, quãuis fuerint in vtero sanctificati, quia illa sanctificatio non adimebat prorsus reatũ originalis culpę, quin aliquid per mediatorem satisfaciendum maneret, Parad. 113.c.3.I

Hierico. Iuxta Iericho incipit vallis Sodomorum, & ibi est mare mortuum, Gen. 81.c.4.F

Hierico est in introitu terræ Chanaã, & iuxta Iericho est ciuitas Hai, & mõtes Ebal, & Garizim sunt post istam ciuitatem Hai, Gen. 67.c.1.E

Hierico dicebatur vrbs palmarum, Nume. tomo 1 121.c.1.A

Vrbem Iericho quare dederint Israelitæ Deo cum omnibus, quæ erant in ea, quàm aliquam aliam de cęteris vrbibus, Iosue tomo 1 106.c.3.F

Vrbis Iericho dupliciter fuit ad honorem diuinum, Iosue tomo 1 107.c.1.A

In urbe Iericho quare fuerint aliqua cremata, & aliqua non, sed conseruata, Iosue to. 1. 107.c.3.F

Super Hiel reædificante Iericho tempore regis Achab, venerunt omnia mala, quæ imprecatus est Iosue cap. 6. Iosue tomo 1 119.c.3.F

De tropologia vrbis Iericho iuxta modum, quo capta est a Iosue, Iosue tomo 1 121.c.1.E

Hierico erat in tribu Beniamin, & inde incipiebat sors tribus Beniamin, vt patet Iosue 18. Iosue tomo 2 59.c.4.G

De situ vrbis Iericho, & de distãtia eius a Ierusalem, Iosue tomo 2. 59.c.4.G, & Mat. tom. 5. 171.c.4.H

Hierico distat a Ierusalẽ quatuordecim milliaribus, quæ sunt septem leucę, 2. Reg. 100.c.3.G

A Iericho ad Iordanem non sunt plures quàm tres, vel quatuor leucę, 2. Reg. 100.c.3.F

In reædificatione Iericho per Ahiel. 3. Reg. 16. completa est maledictio posita a Iosue cap. 6. 3. Reg. 152.c.2.B

Hierico est ad orientalem partem terræ promissionis circa Iordanem, qui etiam est in parte Orientali terę promissionis, Matthæi tom. 5. 212.c.3.k

Hierobaal. Interpretatur resistens Baal, Iudic. 61.c.4.H

Hieroboseth. Interpretatur resistens confusioni, vel verecundiæ, Iudic. 61.c.4.H

Hieronymus Omnibus libris Bibliæ quos transtulit ex Hebręo in Latinũ, præposuit, prologos, qui sunt quædã Epistolę directæ ad illos quorum precibus libros illos transferebat, Gen. 33.c.3.G

Hieronimus quasi per quatuorcentos annos post Christi natiuitatem transtulit vetus testamentum ex Hebręo in Latinum, Gen. 104.c.1.E

Hieronymi translationi repugnat Augustinus 18. de Ciui. Gen. 104.c.2.D

Hieronymus nunquam ausus est transferre sacram scripturam de Hebræo in Latinum, donec omnia loca, de quibus fit mentio in sacra scriptura, quæ sunt in terra promissionis, vel apud illam, cum quibusdam peritissimis Hebręorũ deambularet, & propriis oculis fuerit contemplatus, vt ipse declarat in prologo quodam, super Paralip. qui incipit Eusebius, Gen. 397.c.3.H, Deuterono. 59.c.2.B Iosue tomo 2 91.c.4.H

Hieronimus

Universidad de Deusto Biblioteca

Hieronymus a virtute Hebraica deuiauit, cum traſtulit illud,quod habetur Exo.6.Amram accepit Iocabed patruelem ſuam, Nam in Hebræo dicitur Accepit Amram Iocabed amitam ſuam,& Hieronymus dixit patruelem ſuam,ideſt,conſobrinam, quæ eſt filia patrui, vel amitæ, quod non conſtat, cum litera Hebraica ponat Dodaca, ideſt amitam ſuam,dodo idem eſt quod patruus ſuus, & nullo modo ſignificat patruelem, vel conſobrinam,vt patet,quia Leui.20.vbi nos habemus, Turpitudinem amitæ tuæ non reuelabis,Hebræa lingua ponit eandem dictionẽ,quę ponitur Exo.6.ſ.Dodaca, Exodi tomo 1 8.c.4.G

Hieronymus transferens vetus teſtamentum ex Hebræo in Latinum,magna vſus eſt ſolertia,aliquando transferendo plurale pro ſingulari, aliquando plurale pro plurali,de quo ipſi etiam Iudęi admirantur,Exo.tomo 2 115.c.2.B

Hieronymus in translatione ſupplet aliquando aliqua verba, quando litera Hebræa breuis eſt ex improprietate idiomatis,& nulla ſupplet,niſi quę neceſſario intelliguntur ex his, quæ in litera poſita ſunt,quia quod ſubintelligitur non deeſt, vt ait Priſcianus,& adducitur exemplum ex Geneſi.4.c. Exodi tomo 2 143.c.4.k

Hieronymus in prologis, quos præfecit libris ſacræ ſcripturę,ediſſerit primo, quid per hos intendat,& vbi ab aliis viciati ſint docet,& ęmulis etiam oblatrantibus reſpondet,de his autem tota prologorũ materia eſt Ioſue to.1.3.c.3.G,Iudi, 71.c.4.H

Ante Hieronymi translationẽ Iudæi irridebant chriſtianos ſimpliciter,Ioſue to.1. 8.c.2.C

Hieronymus,cum tranſtulit de Hebręo in Latinum, non poſuit aſteriſcos,& obelos,ſicut Origenes,qa non opus fuit: interdum tamẽ,quia videbatur Hebraica lingua minus habere quam litera Theodotionis,vel quàm vulgata æditio,appoſuit aliqua,ſicut in libro Eſther,in quo aliquid apponit de vulgata ęditione.poſtquam finiuit id, quod habetur in lingua Hebraica,ſimiliter,& in Daniele ponuntur aliqua,quæ extracta ſunt de translatione Theodotionis,& non habentur in Hebręo,ſicut eſt canticum triũ puerorũ,& quędã alia,& in quibusdam Bibliis antiquiſſimis ponunt aſteriſci in locis iſtis, ſed nuſquã obeli, & vbicũque ponunt hęc additamẽta,ſiue in veteribus,ſiue in nouis Bibliis,dr̃ q̃ talia nõ habent in Hebręo,ſed de vulgata editione, vel ex Theodotionis ęditione ſumpta ſuntiſtudtũ rariſſimũ eſt,& vix reperiet in aliis libris, niſi in Eſther,& Daniele 1.Paralipo. 10.c.4.F

Hieronymus fuit de origine Latinorũ, ſ.de prouincia Pannoniæ,de quodã oppido,quod a Gothis deſtructũ eſt, vt patet per eundẽ in libro de viris illuſtribus,cap.vltimo 1.Paralipo. 12.c.4.K

Hieronymum aliqualiter mordet auguſtinus lib.18. de Ciuita.propter translationem, quam faciebat in contemptum translationis 70. interpretum, 1.Paralipo, 7.c.3.k

Hieronimus priuſquam transferret librum Paralipo. contulit a principio vſque ad finem cum quodam Hebræo doctiſſimo,1.Paralipo. 19.c.3.k

Hieronymus in translatione Paralipo.de Greco in Latinum,quare vſus fuerit aſteriſcis,& obelis,1.Paralip.24.c.4.G,Et quomodo non potuerit emendare ſine aſteriſcis,& obelis 1.Parali. 25.c.1.A

Cum Hieronymus dicit in ſecundo prologo ſuper Paralip.quòd Septuaginta interpretes erant Spiritu Sancto pleni, non inellexit de dono Prophetię ſed de dono ſapientię 1.Paralip. 25.c.2.G

Hieronymus habebat copiam Latini,Græci,Hebræi, Chaldęi,vel Arabici ſermonis,vt patet in prologo eius ſuper Iob,qui incipit,cogor per ſingulos,Mat 34.c.3.K
thæi tomo 1

Hieronymus trãsferens illud 4.Reg.3.heu, heu, heu, in Hebræo dicitur,aha,& ſemel ponitur,& ſic vertens fecit, vt optimus interpres, &c. 4.Regum, 24.c.3.G

Hieronymo magis credendum eſt,quàm Augu,vbi agitur de veteri teſtamento,& de hiſtoriis;nam in hoc exceſſit omnes doctores Eccleſiæ, Matthæi 82.c.1.D
tomo 1

Illud dictum Hieronymi ſuper illud,Mat.17.Hoc genus dęmoniorum non eiicitur niſi in ieiunio,&c. ieiunare non ſolum eſt ab eſca,ſed etiam a cunctis illecebris abſtinere,intelligitur de ieiunio ſpiritua- 80.c.3.K
li,Matthæi tomo 3

Hieruſalem. Cum ponatur in medio terræ habitabilis,eſt in media latitudine quartiiclimatis,Gen. 14.c.2.B

Hieruſalem a Sophonia appellatur pila propter magnam rotunditatem ciuitatis,Gen. 24.c.3.G

Hieruſalem,apud Sophoniam, appellatur populus Chanaã,quia habitatores eius erant peccatores,vt Chananæi. Appellatur etiam Sodoma apud Iaiã propter magnitudinem peccatorũ,Gen. 24.c.3.H

Hieruſalem haber plura nomina,ſcilicet. Solyma,Luza,Bethel,Ieroſolyma,Iebus. Helia vrbs ſacra,Ieruſalem dicitur atque Salem.

Iſti duo verſus ponuntur a Nicolao de Lyra.Gen.28. Geneſ.67.c.2.A,& 312.c.2.D,Sed iſtorum nominum ſolum ſex contingunt Ieruſalem,ibidem,Ie- 124.c.4.K
ſue tomo 2

Hieruſalem fuit condita multum ab antiquo.i.cuo poſt diluuium,cum ciuitates incęperunt conſtrui, & in hac regnabat Melchiſedech,ideſt,Sem filius Noe,quia Noe diuiſerat iſtã terram filio ſuo Sem, licet tunc eam violenter detinerent Chananæi, 251.c.2.A
Gen.

Licet Ieruſalem dicatur Bethel, non eſt tamen illa Bethel,de qua Geneſ.28.ſed alia, Geneſ.310.c.3.I & 312.c.2.E,& c.3.G

Super Ieruſalem eleuatur polus triginta duobus gradibus,& per conſequens multum appropinquat ad æquinoctialem, Geneſ.337. c.2.B, & Ioſue to- 66.c.1.G
mo 1

Hieruſalem eſt directe Septentrionalis reſpectu Bethlehẽ,& eſt ſepulchrum Rachel diſtãs a Ieruſalem per leucam cum dimidia contra Bethlehẽ, & tredia leuca ante Bethlehẽ,vbi vocatur locus Cabra- 342.c.2.G
ta hoc eſt Bethel.Gen.

Hieruſalem aſſeritur eſſe in medio terrę habitabilis, cũ ſit in medio quarti climatis, & ibi eſt medietas ſeptem climatũ cõiter habitatorũ,& ab antiquo,ſi cer nũc q̃dã inſulę habitabiles reperiant quę ſunt extra iſta climata,vt iã pertineant ad octauum,& nonũ,& partim ad decimũ clima.ſm quãtitatẽ euuationis poli,& maioritatẽ diei,quàm addit vnum 53.c.4.H
clima ad alterum,Exo.tomo 1

Hieruſalem erat quaſi in medio terræ promiſſionis,Leui. 163.c.3.G

A Ieruſalẽ diſtat mare mortuum minus,quàm tredecim leucis integris, Ioſue tomo 2 55.c.1.B

Nicolaus dicit,q̃ Ieruſalẽ,quãtũ ad quãdã partẽ, pertinebat ad tribũ Iuda,& quãtũ ad alterã ad tribũ Beniamin,ſed falſum eſt,qa ſolũ ad tribum Beniamin pertinebat, Ioſue to.2.125.c.1.E,Iudi. 15.c.2.D

Hieruſalẽ dirupta eſt a Chaldęis vndecimo anno regni Sedechię,menſe quarto, quinta die menſis,& nona die menſis ruptus eſt murus ſecundus,& die decima ſequenti introierunt Chaldęi,& nocte illa fugit

fugit Sedechias.4.Reg. 214.c.3.G

A deſtructione Ieruſalem per Romanos, vſque ad Chriſti mortem computantur anni quadraginta duo,2.Paralipo. 46.c.4.I

Deſtructio Ieruſalem fuit pęna pro ſanguine omniũ iuſtorum,Matthæi tomo 6 250.c.1.A

Hieruſalem dupliciter accipitur,vno modo pro ſola ipſa vrbe,&c.alio modo prout eſt caput regni Iudęorũ,& ſic accipitur nomine totius gentis Iudaię,Matthęi tomo 6 254.c.1.B

Deſtructio Ieruſalem fuit Iudęorum pęna,Mat.to.6. 254.c.4.I,Et fuit conueniens modus vltionis mortis Chriſti ibidem.

De tempore,quo Romani deſtruxerunt Ieruſalem, Mat.to.6.157.c.4 G, Sed quare deſtructum fuerit templum,vide ibidem.

Ante deſtructionem Ieruſalem mortui ſunt tres Euãgeliſtę,Ioannes tamen vixit multo tempore poſt, Matthęi tomo 6 259.c.4.G

Ante deſtructionẽ Ieruſalẽ credebãt diſcipuli Chriſti Meſſiam regnaturum,Mat.tomo 6 262.c.2.D

Non decebat,vt Chriſtus traheretur ab alio in Ieruſalẽ,ſed q̃ ipſemet ſpõte veniret, Mat.to.5.184.c.D

Supra Ieruſalem apparuit quoddã prodigium in aere inſtar gladii,vt refert Ioſephus,Ma.to.6.269.c.2.E

In euerſione Ieruſalem non debuit permitti, vt credentes in Chriſtum,paterentur cũ Iudęis non credentibus,propter duo,Mat.tomo 6 285.c.1.A

Omnes Iudęi veniebant in Ieruſalem in feſto Azymorum,Matthæi tomo 6 289.c.3.H

Hieruſalem euerſa eſt ſub Tito, Mat.to.6. 309.c.2.C

Centũ millia Iudæorũ perierũt fame in Ieruſalẽ ante eius deſtructionem,Mat.tomo 6 311.c.3.K

A Ieruſalem vſque ad mare Mediterraneum, & vſque ad Iope ſunt nouem leucæ, vel quaſi, Matthæi tomo 1 108.c.4.K

Hieruſalẽ quare fuerit turbata in aduẽtu Magorũ inquirentium,Vbi eſt,qui natus eſt rex Iudęorũ, varie dicitur a multis,Matthæi to.1. 117.c.3.G

Muri Ieruſalem ædificati ſunt a Neemia in duodecim annis,Matthęi tomo 1 146.c 4.G

Hieruſalem quare dicatur ciuitas ſancta,Matthæi tomo 1 232.c.1.A

Hieruſalẽ habuiſſe octo nomina,dicũt quidã,& referunt,Mat.to.1.232.c.1.C,Mat.to.2. 197.c.1.D

Hieruſalẽ erat Metropolis in ,puincia Paleſtinę, quæ eſt prouincia Syriæ,Mat.to.1. 271.c.3.k

Hieruſalẽ dicitur ciuitas magni regis Mat.5.cuius aſſignatur cauſa,Matthęi tomo 2 197.c.1.E

Hieruſalem diſtabat a Capharnaum leucis quaſi triginta ſex,Matthæi tomo 4 121.c.2.A

Deſtructio Ieruſalẽ facta fuit,vt dr̃ quadraginta duobus annis poſt Chri paſſionẽ, Mat.to.6.250.c.1.A

Deter. 30.c.4. F. ſed autor dicit, q̃ fuerũt quadraginta anni,vel parũ minus,Mat.to.6. 170.c.2.E

Hieruſalem nõ fuit totaliter deſtructa per Chaldęos, nam partes murorũ,& partes templi relictę ſunt, Matthæi tomo 6 261.c.2.H

Deſtructio Ieruſalẽ per Titum,& Veſpaſianum,quare facta fuerit tam ſero,Mat.to.6. 268.c.2.B

Hieruſalem euerſa fuit anno ſecundo imperii, Veſpaſiani,vt habet,ſeptimo libro de bello Iudaico, Matthæi tomo 6 280.c.3.G

Cauſa rebellionis Ieruſalem contra Romanos multo tempore ceperatante euerſionem Ieruſalem,vt deducit Ioſephus in lib.de Bello Iudaico,& refertur,Matthęi tomo 6 286.c.3.G

Ante euerſionem Ieruſalem plura quàm centum millia hominum fame conſumpta ſunt in Ieruſalem,vt tradit Ioſephus lib.6.de Bello Iudaico,Matthęi tomo 6 311.c.3.I

Himnus. Sunt hymni apud nos, qui incipiunt per cõſequẽtes literas alphabeti in ſingulis verſibus, vt ille a Solis ortu,&c. Gen. 26.c.4.F

Hin. Menſura magna eſt in rebus liquidis, ſicut Ephi in rebus aridis. Et eſt duplex hin ſecundum Papiam,ſcilicet,maior,& minor, &c.Sed non placet hoc auctori,Exo.to.2. 89.c.4.K

Hin erat maior mẽſura rerum liquidarum,& diuidebarur in ſex partes, quarum quælibet dicebatur ſextarius,Leui. 206.c.2.B

Hynalis. Serpẽs eſt,quẽ qui tetigerit ſomno necat,cuius teſtis Cleopatra Aegypti,Regina,& Antonii vxor ſufficiẽs eſt,Deut.170.c.2.A

Hyperaſpiſtes. Idem eſt quod cuſtos, vel circulator ſecundum interpretationem,a peri,quod eſt circum,& aſpizo,quod eſt circumeo,vel protego &c.Gen. 36.c.3.k

Hyperbaton. Hyperbole. Hyrbaton figura eſt tranſcenſus veri ex modo loquẽdi cũ intẽtione ſignificãdi aliquod verũ magnę excellẽtiæ,vt cũ dr̃: Aſtra ferit clangor,2.Paralipo. 13.c.1.E

Hyperbole eſt tranſcenſus veri ad ſignificandum magnitudinem,Gen. 86.c.2.F

Figura hyperbole conſueta eſt in ſacra ſcriptura, Gen.288.c.4.I,Exo.tomo 2 15.c.1.A

Illa locutio Exodi 36.& quidquid fabre adinueniri, poteſt.&c.hyperbolica locutio eſt,Exodi tomo 2 189.c.3.H

Hyperbole vtitur ſcriptura,duplici de cauſa, Deuteronom. 42.c.3.K

Hyperbole nunquam cadit in numeris,qui ponuntur in ſacra ſcriptura, quando narratur hiſtoria, 4 Reg. 88.c.3.H

Hypocrates. Fuit ex inſula Choa.3.Regum, 93.c.2.E

Hypocriſis. Habet fructus ſuos, &c. Matthæi tomo 1 172.c.2.A

Hypocriſis,prout oſtendit foris ſigna ſanctitatis,cum tñ intus illam nõ habeat,& hoc,vt glorificet coram hoĩbus,ſemp eſt peccatũ,quia hypocrira ſemper eſt mendax,&c.Mat.to.4. 130.c.2.E,& c.4.H

Hypocriſis ptinet ad certam ſpeciem vitii,Mat.to.4. 131.c.1.B. Et fm rationẽ ſuã opponit veritati,quæ eſt habitus virtutis,Matthæi tomo 4 131.c.1.C

Hypocriſis poteſt eſſe circa actũ cuiuslibet virtutis, & quia act' boni cõiores ſunt oratio eleemoſyna, & ieiunium, circa quẽlibet illorũ Chriſtus poſuit Hypocriſim,&c.Matthęi tomo 4 131.c.2.E

Hypocriſis,quę eſt peccatum,non eſt ſemp mortale, nec ſemper veniale,Mat.tomo 4 131.c.4.I

Hypocriſis iniquitas quædam eſt,qua quis eligit bonus apparere,cum malus ſit,& illud ſimulare,Matthæi tomo 6 240.c.3.F

Hypocriſis poteſt eſſe propter duo,aut propter lucrũ aut propter honorem,vel gloriam, quando propter lucrumeſt,eſt peccatum mortale, & quando propter ſecundum aliquando eſt mortale, & aliquando veniale,Matthęi tomo 4 131.c.4.I

Simulatio hypocriſis aliq̃n corrũpit tres veritates,ſ. vitę,iuſtitię,& doctrinę,Mat.tomo 6 188.c.3.E

Hypocriſis,& manis gloria multum concordãt,& interdũ inueniunt in eodẽ facto,differũt tamen,&c. Matth.to.6.174.c.4 H,Sed deterior eſt hypocrita, quàm manis gloriæ cupidus,ibidem.

Hypocrita. Hypocritę ſunt,qui cum mali ſint, boni videri volunt,&c.Matthęi tomo 3 127.c 4 K,& 128.c.2.B.& to.6.331.c.3.F

Universidad de Deusto
Biblioteca

Hypocrita, si non sit nisi hypocrita, sibi solum nocet, &c. Mantonio 3 127.c.4.K
Hypocrita nec est bonus, nec vult esse bonus, sed solum videri bonus, & ideo vere malum operatur. Sed studium suum est, illud malum occultare, & bonitatis speciem prętendere, si tamen solicite inquirat quis, facilliter inueniet hipocritam non esse id, quod apparet, Matthæi tomo 3 128.c.2.B
Hypocrita, vt dicit glosa super Mat.6. est ille, qui simulat, quod non est, scilicet, representator alterius personæ, Matthæi tomo 4 129.c.4.I
Hypocrita dicit ab hypos, quod est subtus, & crisis, quod est secretum, vel aurum quasi subtus secretum, vel subtus habens aurum. Et communiter accipitur, quasi, subtus secretus manens, vel existens, vt sunt illi, qui agunt personas in comędiis, & tragędiis, &c. & inde tractum est nomen hypocrita ad eos, qui simulant vitæ honestatem, & bonitatē, cum eam non habeant, Mat. to. 4. 129.c.4 K
Hypocritæ dupliciter peccant, Mat.to.6. 240.c.2.C
Hypocrita vnde sit, & quid sit, Matthęi tomo 6. 326.c.3.F
Quare hypocritis detur grauis pœna, Matthæi tomo 6 331.c.3.F
Ad hoc, quòd aliquis fit hypocrita, oportet, quòd ostendat habitum sanctæ conuersationis, & illum gradum vsurpet, & non impleat, & tamen non omnis, qui sic agit, hypocrita est, &c. Matthæi tomo 4 129.c.2.D
Inter hypocritam, & iactatorem hoc interest, quia iactator mentitur verbo, hypocrita vero verbo ex opere, & habitu, Mat. tomo 4 130.c.2.E
Hypocrita est dupliciter iniustus, Ma.to.4. 131.c.3.H
Hypocrita est superbus, quia directè gloriam quęrit. & circa gloriam peccat dupliciter: primo, quia superabundanter peccat. secundò, per rem inhonestam, &c. Matthæi tomo 4 130.c.2.D
De triplici peccato hypocritarum, Matthæi tomo 4 130.c.3.G
De hypocritis quid sentiat Aristotel. Matthæi tomo 4 130.c.2.B
Hypocrita est nomen Grecum significans ex prima impositione illos, qui vultibus laruas supèr ponūt, & occultant vultus, & huiusmodi sunt effigiatores comędiarum, &c. Matthæi to.6. 23.c.3.I
Hypocritæ habent damnationem inter alios homines, quia cum bona simulent, & non faciant, non possunt bonitatis ignorantiam allegare, & sunt valde increpabiles, eo quòd per bonitatem fallāt, &c. Matthæi tomo 6 240.c.2.B

Hipostaticum. Hipostatica assumptio quomodo differat a compositione Paradox. 23.c.1.D

Hippopotamus. Est animal quadrupes nimiumque astutū, quod solus gignit Nilus, Exo. tomo 1 109.c.3.I

Hiram rex Tyri, Cum Hiram rege Tyri quomodo Dauid licite potuit contrahere amicitiam, cum regnum Tyri esset de terra Chananęorum, 3. Regum, 45.c.3.H
Hiram rex Tyri dicens benedictus Deus Israel, qui fecit cœlum, & terram, potuit illud dicere ficte, similiter potuit illud credere, sicut dixit, 2. Paralip, 34.c.1.E

Hircanus. Filius Simonis Machabæi summus sacerdos, imposuit sibi diadema regium, & cœpit principari ante Christum natum annis centum triginta quinque, Matthæi tomo 1 149.c.1.D

Hircus. Cuius sanguis effundebatur, & aspergebatur, de quo Leuit. 16. figura fuit Christi, vt Apostolus probat ad Hebręos 9 Omnia enim pœnæ in sanguine secundum legem mundā tur, &c. Leui. 165.c.2.E
Et per secundum hircum, cui confessio fiebat peccatorum, significabatur similiter Christus, vt probatur ibidem.
Et isti secundo hirco sacerdos confitebatur peccata totius populi, tam per malitiam quàm per errorē, & per passionem commissa, tam totius populi, vt vniuersitas est, quàm omnium particularium personarum, Leui. 166.c.3.F
Et in ista confessione confitebatur illa potissimè, quę erant à tota communitate facta, & post hoc subiūgebat clausulas vniuersales de peccatis tā per malitiā, quàm per ignorātiam, & per passionem, & sic complebatur confessio, &c. ibidem.
Imprecatio, quæ fiebat hirco emissario per sacerdotē, erat vt transirent in hircum peccata, ideſt, pœnę peccatorum, ideſt, si aliquod malum venturū erat eis pro peccatis suis, transiret super illum hircum, Leui. 167.c.2.E
Et talis hircus deferebatur per hominem, ad hoc paratum, in desertum vbi nulla pecora erant, nec alii qui homines, vt sic a feris laceraretur pro peccatis ipsorum, &c. Leui. 167.c.2.D
In hircum emissarium non transibant vere pœnæ peccatorum, &c. Leui. 167. c.4.F. sed solum proficiebat ista obseruatio, vel cęremonia, vt illi, qui istam legem obseruarent, haberent vitam pacificam, & longam sine ęgritudine, & abundantiam bonorū temporalium, &c. Leui. 167.c.4.G. Itaquod ponebat pœnas temporales debitas peccatis, ibidem.
Emissio hirco insolitudinem Sacerdos magnus recipiebat in tabernaculum testimonii. Et deponebat vestes, quibus celebrauerat expiationem, & indebatur alijs, ad explendum alia sacrificia cum solēnitate, ibidem. 168.c.1.C
Portans hircum emissarium in desertum, debebat lauari, &c. cuius duplex causa refertur, Leuit. 169.c.3.F

Hisboseth. Alio nomine dicitur Hisbaal, vt patet 1. Paral. 2. Reg. 11.c.1.B
Hsboseth regnauit quasi septem annis cum dimidio 2. Reg. 11.c.1.B

Hismenius. Duo significat, scilicet, fluuium quendam, & hominem quendam Poetam, de quibus, 1. Paralipo. 16.c.2.B

Hissopus. Apud nos significat herbam, ex quo fiunt chordæ, quæ vulgariter dicitur esparto; sed in Hebræo ponitur dictio apud nos significans organum, in hoc tamen nihil refert, quia licet tamē dicitur hyssopus quàm organum, quamuis hyssopus valet multum ad aspergendum quando sicca est, & fracta plurima tunsione, & redacta in cala. Et ideo videtur, quòd dictio Hebræa sit æquiuoca, vel ipsi non declarant propriè illud vocabulum, &c. Exo. tomo 1. 88.c.2.B, Numeri tomo 4. 43.c.4.F 265.c.3.G. 3. Regum.
Hyssopus, de quo Leui. 14. vulgariter dicitur esparto, Leui. 135.c.3.G

Hispania. Prouincia est in fine Europę sita, quæ ab Occidente, & Septentrione Oceano clauditur, ab Austro mari Mediterraneo Tyreno, vel potius Hiberico & Balearico; ab Oriente Pyrenęis montibus terminatur, &c. Genesis, 5.c.1.A
Hispania multas habet appellationes, nam primo Hesperia dicta est, postea Hispania ab Hispalo Gen.

Gen. 5.c.1.B, Dicta est similiter cetubalia, celtiberia hiberia, &c. 1. Paralip. 29.c.4.F
In Hispania est terra quædam plana apud Legionem, quæ vocatur campus Gothorum, Iosue tomo 2 58.c.2.B
In Hispania Iupiter, & sagittarius dominantur, vt ait Ptolomeus in quadripartito, lib. 2. cap. de prima quarta terrarum, Iudi. 23.c.3.F
Hispania cecidit in sortem Iacobo maiori, Matthæi tomo 1 28.c.1.E
In Hispania prædicauit Paulus, vt dicit Nicolaus de Lyra, August. tamen, & Origenes dicūt oppositū, Matthæi tomo 6 280.c.2.E

Hispani. A Tubal quinto filio Iaphet processerunt, vt dicit Hieronymus, & Isidorus, Gen. 5.c.1.B, Qui quidem Tubal sedem posuit in descensu montis Pyrenei apud locum, qui dicitur Pampilona, &c. Gen. 51.c.1.C, Et licet à Tubal descenderint Hispani, non tamen fuit tota Hispania a Tubal populata, quia Tubal vnicum habuit idioma, & tamen in Hispania fuerunt multę linguę a principio, & sunt, fuit tamen Tubal princeps habitatorum Hispanię 1. Paralip. 29.c.3.k

Historia. Rerum gestarum narratio est. Et dicitur a potu historin, quod est visi qui res fieri conspexisset, vt ait Isidorus 1. Ethimolo. Gen. 3.c.4.H
Historiæ gentium inceperunt a temporibus Nini regis, & non prius, Gen. 51.c.4.H
Cum historia scribitur sępe fit anticipatio, & recapitulatio, etiam in sacra scriptura, nec est possibile aliquam historiam multarum rerum scribi etiam in sacra scriptura, in qua non fiat sępe anticipatio, & recapitulatio, &c. Gen. 64.c.3.F
Libri historiarum dicuntur monimenta maiorum, quia per eos ducimur in recordationē gestorum antiquorum, Exo. tomo 1 79.c.4.G
Historiarum interruptiones, in sacra scriptura, fiunt rationabilius quàm fieri possunt, quia Spiritu Sancto dictante, Exo. tomo 1 96.c.4.A
Historiarum, & literarum primordia incepta sunt in Aegypto, Deuter. 168.c.3.H
Historia Naaman Syri cur Ecclesia recitat in quadam Epistola in Quadragesima 4. Reg. 51.c.1.B
Historiam incępit Marcus Varro contexere a diluuio, quod contigit tempore Ogigi regis, Deuteronom. 168.c.3.I
In historica narratione est duplex ordo, s. naturalis, & artificialis; nunquam tamen a naturali recedendū est, nisi ex aliqua causa &c. Gen. 64.c.3.F
Historiam de laudibus Hispaniæ ędidit quidam Ioannes Aegidius Zamoren. Iosue. 11.c.3.F
Historia de idolo Michæ, de qua Iudic. 17. fuit multo ante Samsonē, quidquid dicant alii. Iudi. 107.c.3.H
Et contigit pauco tempore post mortem Iosue, ibidem. Et contigit viuente Caleb. ibi. 172.c.1.C
Quæ fuerit cauta præcipua in generali introducendi historiam in sacris literis, Iudi. 171.c.H
Historia non tenet modum loquendi Metaphoricū, sed implicem veritatem narrat, &c. Iudi. 175.c.3.I
2. Regum. 162.c.4.F
In historia libri Iudi. omisit Samuel ponere historiā Heli, & suam, quia noluit de se scribere, cum fuerit scriptor libri, & quia historia Heli sacerdotis erat simul cum sua, ideo vtranque dimisit scribere, sed Hieremias, qui scripsit libros Regum, incępit, vbi omiserat Samuel, Iudicum. 171.c.4.K
Historię, & disciplinis prę supponitur id, de quo agitur, scilicet, an sit, & quid sit, &c. 2. Regum, 142.c.1.E
Historia dicitur perfectę narrari, quando quis exprimit omnia illa, quæ pertinent ad explicationem rei gestæ, quam intendit declarare, &c. 1. Paralipo. 21.c.2.D
Historias primo scripserunt Græci, & imposuerunt nomina gentibus iuxta voluntatem suam, &c. 1. Paralipom. 29.c.2.B
In historiis semper accipiuntur nomina propriè, nisi aliquādo fiat trāsitus de historia in Metaphoram, exemplum est in lib. Iudi. 9. ca. de lignis, quæ fecerunt supra se regem. Et 4. Regum 14. de cardo Libani, & cedro inter se se loquentibus, 1. Paralipo. 321.c.2.A
Gentium antiquissimę historiæ incęperunt a tempore regis Nini, quando regna cęperunt in mundo, & bella, reliqua autem tempora, scilicet, ab Adam vsque ad diluuium, & a diluuio vsque ad tempora regis Nini, ignorantur a gentibus, sola autem sacra scriptura computat tępora ab orbe cōdito, &c. Mat. to. 1. 104.c.4.K, Mat. to. 5. 82.c.2.A
Historiarum prophanarum auctoritas non conuincit, &c. Defen. 17.c.2.E
In historiis prophanis semper ponuntur anni incompleti, pro completis, Defen. 17.c.3.G
Historia auctoritatem habet ex auctoritate narrantis, & illa historia vera est infallibiliter, cuius auctor errare non potest, Defen. 23.c.2.D
Historiam Ecclesiasticam composuit Ruffinus Græcus de factis Ecclesiæ illustribus a morte Christi ad tempus suum, quam Hieronymus de græco transtulit iussu Damasi, & compleuit eam vsque ad tempora sua, duos addens libros, scilicet, decimum, & vndecimum, &c. Matth. tomo 1 60.c.3.K
Historia scholastica fallitur in expositione illius Exo. 21. non egredietur, sicut ancillæ egredi consueuerunt, Exo. tomo 1 209.c.1.B
Opinio historiæ Scholasticæ reprobatur dicentis, q̄ filii Israel expectauerunt per tres dies diminutionē aquarum Iordanis, Iosue tomo 1. 24.c.2.B, Et assignantur causæ, quare Israelitæ expectauerunt tribus diebus, iubente Deo, per Iosue, ibi. 24.c.3.G
Opinio historiæ Scholasticæ reprobatur circa illud Iosue 3. Post diem tertium transibitis Iordanem, Iosue tomo 1 23.c.4.H
Historia Scholastica nimis sequitur Iosephum, Iudi 135.c.4.I

Historicus, historiographus. Historici aliquā do coguntur posteriorizare, & anticipare res gestas ne implicent eas, Exo. tomo 1 29.c.1.B
Historici, & Poetæ Gentiles non cognouerunt mundi inchoationem, neque repererunt aliquid scriptum de antiquis temporibus, per quod prætitorum illis esset fides. Et ideo antiquissimi illorum a diluuio Ogigi regis inceperunt, quod fuit annis mille septingentis octuaginta duobus ante Christi natiuitatem, alii vero incęperunt a diluuio Deucalionis, quod fuit quinque annis prius, quàm Hebræi a captiuitate Aegyptiaca liberarentur, Deute. 162.c.3.F
Libri historici vtiliores sunt ad mortalia, quam libri doctrinales, q̄ animos magis mouent facta quàm verba. 10. Ethicorum, Iudi. 2.A
Libri historici sacrę scripturę ad id proficiūt, ad quod doctrinales, vel legales, licet indirecte, & hoc dupliciter &c. Iudi. 2.A
Ad hoc, quòd aliquis sit cōueniens historiographus, non requiritur, quòd interfuerit omnibus rebus, quas

quas scripsit, dum gererentur, sed solum, quòd ipse sit certus se vera dicere, Matthæi tomo 1 14.c.3.G

Historicus sensus dupliciter accipitur, scilicet, largè, & propriè, &c. Matthęi tomo 4 50.c.3.I

Histrio. Histriones, & meretrices tenerẽtur ad restitutionem, si Ecclesia instituęret, sicut instituit de vsurariis, & simoniacis 4. Regum. 61.c.2.A

Histriones, & mimi sunt infames 4.q.1.c.definimus. Similiter, & illi, qui adhęrent eis, vnde filii, præter voluntatem parentum, si adhęreant mimis histrionibus, vel arenariis se socient, possunt exhęredari, vt in Authen. cum de Apostolo. cogno. §. causas. collatio. 8 Nec isti possunt promoueri ad sacros ordines 33. distin. cap. maritum. Et priuantur communione, de consecratio. disti. 2. c. pro dilectione, sicut, & omnes peccatores publici, qui diu sunt in peccato, & vituperantur valde, qui eruditi sunt istos ad istam artem, quare istis dare aliquid peccatum est 86. distin. ca. donare, &c. Matthæi tomo 3 23.c.3.H

Holocaustum. Differebat ab hostia pacifica, & ab hostia pro peccato, quia holocaustum totum incendebatur, & comburebatur, sed non sic hostia pacifica, &c. vt patet Leui. 3. 6. & 7. Gen. 46 c.3.k

Quando holocaustum fiebat, iugulabatur animal, & ablata pelle, cremabatur cum intestinis pedibus, & capite prius lotis, Leui. 1. Gen. 117.c.3.k

Holocaustum erat sacrificium, quod fiebat solum ad laudandum Deum, non precando aliquid fieri nobis, aut remitti per illud. Et in hoc cremabatur totum cadauer animalis immolati super altare, cũ capite pedibus, & intestinis loris, vt patet Leuit. 1. Exo. tomo 2 7.c.3.k

Qui offerebat holocaustum, debebat imponere manum super caput animalis, quod ad immolandum tradebat, Leui. 1. Exo. tomo 2 70.c.2.B

In holocaustis pellis animalis pertinebat ad sacerdotem, qui offerebat, Leuitico. 6. Exodi tomo 2 78.c.2.I

Holocaustorum distinguntur tria genera, Leuitic. 1. Exo. tomo 2 79.c.3.I

Holocaustum dicitur ab holon, quod est totum, & cauma, quod est incendium. Et fiebat totum directe propter Deum, Exo. tomo 2. 81.c.2.C, Iosue tomo 2 169.c.3.K

In holocaustis quotidianis duorum agnorum matutini, scilicet, & vespertini offerebantur panis, & vinum, nunquam enim offerebantur Domino carnes solæ, sed cum eis offerebantur simila, & vinũ, & oleum quantum ad victimas pacificas, & holocaustum. In sacrificiis tamen pro peccato non, tenebatur semper ista lex, vt patet Num. 15. Exo. tomo 2 89.c.3.K

In holocausto infundebatur vinum super carnes holocausti, & supra panem, quando ponebatur super ignem, &c. Exodi tomo 2 90.c.1.E

Holocaustum describitur, & vnde sic dicatur græce, Leui. 8.c.3.K, & 55.c.3.K

Nunquam aliquod animal fœmini generis offerebatur in holocaustum, Leui. 9.c.1.D, & redditur causa huius, ibidem. 248.c.2.A

Holocaustum fiebat principaliter ad laudem Dei, nulla alia causa inducente ad hoc quæ esset obligationis aut petitionis, aut gratiarum actionis, Leuit. 8.c.3.k, & 265.c.2.A

Cum aliquis de populo ferret animal in holocaustũ, ducebat illud vsque ad altare holocaustorum, & ibi ponens vtranque manum extensam super caput eius, relinquebat illud sacerdotibus ad immolandum, & talis manuum impositio fiebat ad duo, vel ad alterum eorum, scilicet, ad renunciandum proprietati illius, vel ad imprecandum pœnas peccatorum suorum, caput illius animalis, Leuitico. 9.c.3.K, Sed melius dicitur, quòd fiebat propter secundum, scilicet, propter imprecationem ibidem. 8.c.3.F

In holocaustis solum lauabantur intestina, & pedes, a quibus pellis detrahebatur, & carneus vnguis, aliæ vero partes animalis non erant lauandæ, &c. Leui. 12.c.4.F

Dum cremabatur holocaustum, semper debebat assistire sacerdos ordinans carnes. Similiter, & in sacrificio vespertino tota nocte assistere debebat, ad comburendum illud Leui. 6. ille, scilicet, cui cõtigisset facere sacrificium, scilicet, qui iugulabat, & decoriabat, & icedebat in frustra, hic ponebat carnes concissas super altare, alii sacerdotes offerebant illi sanguinem animalis, &c. Leui. 12.c.4.G & 48.c.3.F

Holocaustum dicebatur suauissimi odoris Deo, quia ad solum Dei laudem fiebat, reliqua autem sacrificia, alias speciales causas habebãt, Leuitic. 15.c.4.I 73.c.3.k

Num. tomo 1 De differentia holocausti matutini a vespertino, quo ad cremationem, Leui. 48.c.2.E, Nam holocaustum vespertinum durabat per totam noctem, Numeri tomo 2. 104.c.1.A. 1. Paralipome. 289.c.1.C

In holocausto bouis dabantur maiora libamenta, quàm in holocausto arietis, & agni, &c. Num. tomo 1 84.c.4.k

In holocausto quotidiano non poterat offerri hędulus pro agno, vt probatur, Numeri. tomo 2 102.c.1.A, Nec etiam vitulus pro agno, ibidem. 102.c.2.E

In holocausto, & victima pacifica apponebantur quinque libamenta, vel libamina, scilicet, similia, Vinum, Oleum, Sal, & thus, Num. 15. ista quinque vocantur sed præcipue siamila. 1. Paralipome. 252.c.1.E

Homerus. Auctor antiquissimus fuit ante a creatione mundi quater millesimo ducentesimo sexagesimo, regnante Iosaphat apud Hebræos, vt communis est opinio, nam de Homeri tempore variæ sunt opiniones, Genes. 16.c.4.K, & 27.c.4.k

Homerus, cum in quadam insula quęstionem sibi factam a piscatoribus soluere non valeret, præ tędio mortuus est, vt refert Valerius libro 9.c. de mortibus non vulgatis, Gen. 16.c.4.k

Homerus natus est apud Meonios gręciæ populos, vnde, & Meonius vates dicitur, Gen. 53.c.2.E

Homerocento. Vel homerocentona, componitur ex homero, & cẽto, cẽtonis. quod idẽ est, quod punctatio, & significat librum compositum ex versibus punctatis in Homero, secundum vero Isidorum, componitur ex Homero, & centum, quia de centum versibus vnus sumebatur, Gen. 16.c.4.K

In homero centonibus deprauabantur sententiæ, Gen. 17.c.1.A

Homo. Oĩs homo generaliter dĩ vas, quia in tra thesaurũ cordis sui bona, vel mala cõtinet, vt dĩ 2. ad. Tim. 2. Sed Paulus dĩ vas electionis spãliter, qa scripturas sacras intra se tanquã vas seu armarium continebat, Gen. 10.c.4.H

Quòd homines non tandiu viuant, neque sint tanti roboris, & staturę sicut olim; mutatio aspectus siderum octauæ sphęræ est in causa, quia in centum annis vno grãdu mouetur, &c. Gen. 17.c.2.E

In hominis generatione duo sunt supra potentiam naturalium causarum scilicet animæ creatio, quã solus Deus creat, & formalis vnio, scilicet, quòd anima vniatur corpori, ita vt sit forma sua, & illud vegetet, &c. Quare suscitare mortuum potentiæ est infinitę, &c. Vnde magis proprie asinus generat asinum, quã homo hominem, &c. Et Deus expressit suam actionem supranaturalem, cum dixit faciamus hominem ad imaginem, &c. quasi vna diuina persona loqueretur cum alia, cum tota Trinitas indiuidualiter operetur ea, quæ extra sunt, &c. Gene. 8.c.3.F

Hominis circa bruta dominatio, quantum ad actum solum, fuit in statu naturæ conditę, nam postea in cõtrarium versum est, quia sicut nec ipse Deo subditus stetit, ita nec animalia ei subdita permanerent, sed pugnat totus orbis contra nos insensatos. cum ergo quis ad magnam sanctitatem peruenit, cuncta ei obediunt animalia, & elementa, vt patet in legendis multorum Sanctorum patrum. Manet tamen dominium istud naturaliter, & habitualiter, & actualiter quantum ad multa, &c. Genes. 8. colum. 4 F

Hoc nomen homo, in scriptura ad multa transfertur Mat. tomo 5 37.c.4.H

Homo fœmina nobilior. Leuit. 331.c.3.F

In solis hominibus est ius naturale, vel lex naturalis, Mat. tomo 5 83.c.4.H

Homo vetus, & homo nouus, homo interior, & homo exterior, quid sit, Mat. tomo 2 166.c.1.B

Mat. tomo 3 36.c.3.F

Hominis productio a productione aliorum animalium differt, quia alia animalia simul multa in masculis, & fœmellis producta sunt, nec sumpta fuit fœmella de masculo: in natura vero humana, fœmina de carne viri assumpta est, & hoc multum attestatur perfectioni viri. Item quia vnicum indiuiduum naturę humanę fuit totallter principium: & in alijs animalibus multa prima principia fuere; quia multos equos, multos asinos Deus simul produxit, &c. Genes. 9.c.1.B

Vbi ponũtur multę rationes quare fœmina de costa viri fuerit formata. Primus homo, si non peccasset, genuisset, non ad perpetuitatẽ speciei, sed ad gloriã Dei, vt cõmunicaret multis hominibus electis, nũc aũt generatio est necessaria vltra hoc, propter conseruationem speciei Genes. 9.c.3.H

Si omnes homines, qui sunt in mundo vna mẽte cõtinere proponerent, credit Auctor etiam ex maiorum auctoritate, quòd Deus crearet electos suos deficientes ad complementum numeri electorum: vel faceret eos de matribus sine virili semine concipi. Et sic totus mũdus breuiter finiretur: sed Deus nouit quod futurum sit, credit tamẽ Auctor, quòd iste casus est satis difficilis Genes. 9.c.3.I

Primi homines in statu innocentię licet fuissent immortales, appetitus tamẽ cibi, & potus inerat illis, & ideo assignauit illis cibos, quibus vescerentur, Genes. 9.c.4.F

Cibus primorum hominum ante diluuium fuit fructus arborum, & herbę, & adducuntur ad hoc quędam Ouidij carmina, Genes. 9.c.4.k

Formationis hominis præcipua causa fuit participatio diuinę bonitatis, & ostensio magnitudinis eius: alia causa fuit vt homo honoraretur, & minus principalis causa fuit cultura terrę Genes. 12.c.1.A

De hominis conditione, & fœlicitate in statu innocentiæ, Genes. 12.c.3.H

Quòd homo posset non mori in statu innocentię, nõ habebat per aliquid communicatum ei per qualitates intrinsecas, quæ facerẽt eum impassibilem, sed per remotionem corruptiuorum Genes. 12. colum. 3. I

Primis hominibus datum est prœceptũ affirmatiuũ, vt comederent, vt per cibum, & potum conseruarentur, ex quo non erat ibi fames, & sitis, fuit necessarium preceptum, &c. Genes. 15.c.3.F

Creatus est homo talis, vt mori posset, non tamẽ erat mortalis, idest necessitatem moriendi habens. Nec impossibilitatem ad moriendum. Ita ꝙ si peccasset, relinqueretur conditioni suę. Et sicut erat potens mori, efficeretur necessario moriturus, sicut nunc est, &c. Genes. 23.c.3.k

Quare Deus non permittat hominem multum ętari in hac vita Genes. 32.c.4.F

Homines primę ętatis, de quibus fit mentio Gene. 5. quòd fuerunt geniti ab alijs, non erãt primogeniti illorum, ad minus non omnes Genes. 32.c.3.F

Homines primę ętatis quare tam diutius durarent Genes. 34.c.4.k

Quòd homines haberent vitam longam in prima ętate, fuit conueniẽs ad multa, & maxime ad Astrologiam, &c. Genes. 33.c.4.F

Sicut homo vocatur omnis creatura Mat. vltimo ita vocatur omnis caro Gen 6 cum dicitur omnis caro corruperat viam suam Genes. 37.c.1.E

Nunquam homo vocari solet animę vocabulo nisi in sacris literis Gene. 48.c.1.E

Homo tres status habuit, vel saltem secundum tres status potest considerari, quia secũdum veritatem duos habuit Primus fuit considerando eum secundum ea, quę sunt illi pure naturalia, nõ addita miseria, nec apposita fęlicitate Secundus fuit in quadam excellentia Paradisi sibi gratis data. Tertius considerando eum in miseria, quam habuit post peccatum. 2 & 3. status fuerunt vere in homine, & primus solum secundum considerationem. De primo statu hominis scribuntur ea, quę habentur Gene. 1. de secundo statu habentur ea, quę scribũtur in 2. ca. de tertio ea, quę in tertio, &c. Gene. 113. colum. 2. D

Sacra scriptura sępe appellat hominẽ nomine animę absolute. Et brutum appellatione animæ viuentis Genes. 138.c.3.F

In hominibus vnitas principij data est ad honorẽ speciei humanæ, & vt inter illos esset causa amoris, vnionis, & pacis, quod non contingit in alijs animalibus quia nõ possunt habere cognitionem, quòd sint ab vno principio Genes. 143.c.4.F

Inter masculum, & fœminam in hominibus, quare contingit communicatio œconomica, Et non in cæteris animalibus, sed solum communicatio naturalis, Gene. 144.c.1.E

Inter homines aliqui sunt naturaliter domini, i. qui ingenio pollẽt, & se, & alios regere possunt. Alij sunt naturaliter serui, qui iud cio carent ad se regendũ, & corpora robusta habẽt, ex 1. Poli. Genes. 144. colum. 3. F

Homines quamdiu essent in innocentia, non essent habituri vestes, vt probatur Genes. 186. col. 2. A

Vtile est hominibus scire quid alij de ipsis sentiant, Mat. tomo 4 162.c.2.B

Sicut primum principium operatiuum in homine, est intellectus, quem sequitur appetitus per electionem, &c. Ita in animalibus primum principium est æstimatiua, cuius apprehẽsionem consequitur

Universidad de Deusto Biblioteca

appetitus, & appetitui seruiunt omnia membra in animali, scilicet, in quo est vis motiua, Genes. 219. col. 4. K

Hominem esse animam in corpore viuentem, dixit Plato, Exo. tomo 1 44. c. 4. k

In homine, quatenus homo est, sunt duo principia operandi, scilicet, intellectus, & voluntas, & alia duo istis subordinata, quatenus animal est, scilicet, vis æstimatiua, quæ est collectiua intentionum particularium, & iudicat quid vtile, quid inutile, quid bonum, & quid bono contrarium, &c. abstrahendo intentiones non sensatas a sensatis. Et vis affectiua, quæ respondet voluntati, in qua est affectibilis, & concupiscibilis, & irascibilis, & cæteræ passiones. Et has duas vltimas perturbare potest dæmon, cum sint virtutes corporales, &c. Exo. to. 1. 48. c 4. F

Sunt homines, qui videntur magis monstra hominum, quàm homines, vt sunt illi, qui habitãt in extremitatibus orbis, scilicet, ad Austrum circa Oceanum in Aethiopia interiori, vt sunt Iciophagitæ, Antropoformitę, Garamantes, & in Septentrionali parte mũdi extrema in insulis Orcadibus, & Ebudibus, & insula Tyle, quæ vltima est in toto orbe, versus polum arcticum procedendo, Exo. tomo 1 170. c. 1. E

Homo multis modis dicitur bestialis, Exo. tomo 1. 238. c. 3. G

Nullus homo est, qui de suis cubitis habeat quinque cubitos in longitudine, immo nec quatuor, Exo. tomo 2 48. c. 2. E

Hominis definitio, quam assignat Plato, explicatur, & confutatur, Leuit. 16. c. 4 K

Homo liber non habet æstimationem, non solum, quia hoc dicit lex, & habetur tanquàm vulgare, ff. ad leg. Aquil. sed quia impossibile est, quòd homo liber recipiat æstimationem secundum naturam, vt probatur Leuit. 324 c. 3. F

Homo vocatur actus, sed non purus actus, Deuteron. 152. c. 3. G

Hominis intellectum esse diuinum, & ipsum solum productum ab extra, fatetur Aristot. in lib. de Animalibus, Deuter. 171. c. 2. E

Homines indocti parum videtur a belluis distare, &c. Iosue tomo 2 25. c. 2. A

Nulli homini datur a iure omnimoda libertas super alium hominem, 4. Regum 107. c. 3. F

Homines diuersitate, & mutatione delectantur, quia naturæ humanæ cõsona videtur mutatio, cum hominis natura non sit vnica, & simplex, 7. Ethicorũ in fine, &c. 2. Paralip. 120. c. 2. B

Omnia homini concessa sunt, quæ nullo iure naturæ alicubi alio prohibita sunt, 2 Paralip. 236. c. 3. H

Homo inquantum malus, ordinatur ad mortem, &c. Mat. tomo 2 85. c. 1. D

Quando reputetur homo incorrigibilis iuxta homines, Mat. tomo 2 86. c. 1. A

Homo factus est seruus Christi, non solum inquantum Christus est Deus, sed etiam inquantum homo est, sicut ille, qui emitur ab alio, est proprie seruus eius, & c. Mat. tomo 2 86 c. 4 F

Homo est animal naturaliter temperatissimum, quia est in medio temperamenti totius complexionis naturæ animal um, & ideo non habet excessum in aliqua passione, sed sunt passiones in eo. quasi moderate se habentes, & ex hac parte conuenit homini esse animal mansuetum: & irasci cõuenit e iam illi partim ex ratione, & partim ex complexione, sed magis naturale est ei irasci, quam mansuetum esse, quia naturaliter vnumquodque insurgit in sua naturalia, & nociua, Mat. tomo 2. 103. c. 1. D, & 164. c. 3. I, & 167. c. 2. C

Quilibet homo est quodam modo duo homines, ex quo habet partem rationalem, secundum quam potest iudicare, & velle, & partem sensitiuam, secundum quam potest apprehendere, & appetere, & secundum rationalem irascitur contra sensitiuã, affligendo illam in pœnitentia, Matt. tomo 2. 104. c. 3. I, Mat. tomo 3 36. c. 3. F

Homo dicitur animal mansuetum naturaliter, non quidem quòd nullam iram habeat, sed quia ad nocendum est animal paucæ iræ, & hoc secundum exigentiam corporis sui, & prudentiam: bestiæ autem habent magnam iram propter ferocitates earum, Mat. tomo 2 167. c. 2. C

Homo quãtum ad virtutem motiuam differt ab omnibus animalibus in duobus, Mat. tomo 3. 52. c. 4. K

Inter hominem, & cætera agentia per cognitionem, quid interest, Mat. tomo 5 83. c 4. F

In hominibus videtur malum accidere, vt in pluribus quàm bonum propter multa, Matth. tomo 3. 260. c. 3. I

Prouidentia Dei aliter se habet ad homines, & aliter ad alias creaturas corruptibiles, Mat. to. 5. 28. c. 2. E

Homo in sacris literis vocatur quælibet persona, etiã si sit purus spiritus, Mat. tomo 4 61. c. 4. F

Homo & quodlibet animal magis inclinatur ad timorem, quo mala fugit, quàm ad audaciam qua mala inuadit, Mat. tomo 5 7. c. 1. E

Cur homo dicatur caro, & sanguis, Matt. tomo 4. 161 col. 2 B

Istud nomen homo, est nomen multum commune, & trãsfertur ad multa in scriptura, nam interdum homo significat demonem & interdum Deus pater dicitur homo, & tota Trinitas, Matth. tomo 5 37 c. 4. K

Hominis natura inclinat ad aliquid dupliciter, vno modo ad id, quod est conueniens naturæ generis, idest, omnibus animalibus: alio modo ad id, quod est conueniens naturæ differentiæ, qua species humana dicitur abundans a genere, & sic actus prudentiæ, vel temperantiæ est naturalis homini. Et isto secundo modo naturale est homini matrimonium, vel propagatio secundum rationem, Matth. tomo 5 82. c. 1. A

Homini adhibeẽ custos dupliciter, Mat. to. 5. 28. c. 3. K

In homine duplex natura consideratur. Mat. tomo 5 144 c. 2 B

In sacris literis Deus aliquando appellatur homo, similiter & dæmon vocatur homo, Mat. to. 6. 9. c. 3. F

Hominis bonum principaliter consistit in actu interiori, Mat. tomo 5 29. c. 3. I

Hominis natura dupliciter consideratur, vno modo in sui integritate, alio modo prout est corrupta, Mat. tomo 5 145. c. 2. D

Hominis corpus inter omnia corpora animalium est optimæ complexionis, Mat. tomo 6 91. c. 1. A

In homine non sunt ponendæ tres animæ, scilicet, vegetatiua, qua homo sit corpus animatum, sensitiua, qua sit animal: & anima rationalis, qua sit homo, sed dicendum est, quòd tantum est anima rationalis in homine, quæ cõtinet perfectionem animatum istorum trium graduũ, Mat. to. 6. 95. c. 1. G

De hominis differentia in statu naturæ integræ, & in statu naturæ lapsæ, Mat. tomo 5 145. c. 2. E

Ad hoc quòd homo moueatur ad bonum in omni statu, indiget auxilio diuino, Mat. to. 5 146. c. 1. A

Hominis generatio dicitur naturalis, inquantum natura potest producere vltimam dispositionem in corpore, quæ est necessitas ad formam, Matth. tomo 6 96. c. 2. D

In homine non est aliud esse animæ, & aliud esse corporis, Mat. tomo 6 97. c. 1. A

Nec per mortem desinit hominis esse, idest, illud esse, quo homo erat, quandiu homo erat, quia illud esse erat esse animæ, quo anima subsistit post separationem, Exo tomo 6 96. c. 4. K

Esse vero in alijs compositis, præter hominem, est esse materiæ, & esse formæ distinctum ab esse totius, ibidem.

Homo assimilatur ciuitati, quo ad partes eius, quæ fluunt, & refluunt, Mat. tomo 6 108. c. 4. F

Duplex est hominis perfectio, quædam dicit integritatem eorum, quæ est ad materiam. Alia est perfectio, quæ consistit in perfecta cognitione finis. ad quem semel quis peruenit, prima potest haberi in statu presenti, per actionem causarum naturalium, non tamen secunda, Mat. tomo 6 121. c. 1. B

Homo indiget nunc duobus ad diligendum Deum super omnia, Mat. tomo 5 148. c. 3. K

Hominis, & Angeli vita duplex: vna, quæ competit eis secundum naturam, vel speciem suam, aut genus, & in ista non communicant: alia est vita vtriusque, quæ est diuina per gratiam, & gloriam, & in hac communicant, Mat. tomo 6 140. c. 1. E

Omnis homo est peccabilis, & ideo alicui legi subditus, Mat. tomo 5 203. c. 3. I

Homo significat omnia principia specialia speciei, Mat. tomo 6 97. c. 2. F

In homine sunt partes diuersæ dupliciter: vno modo diuersæ partes totius homogenei, &c. alio modo diuersæ partes, quæ sunt diuersarum specierum totius, sicut os & caro inter se comparata, Matt. to. 6 99. c. 3. F

In homine est triplex humiditas; prima quæ est recedendo a perfectione indiuidui, & ista subdiuiditur in duas. Secunda est præcipua, quæ ad indiuiduum pertinet, & tamen nondum peruenit ad vltimam perfectionẽ, quam natura operatur in indiuiduo, &c. Tertia, quæ peruenit ad vltimam perfectionẽ, quam natura intendit in corpore indiuiduo, Matt. tomo 6 102. c. 2. B

Homo manet idem per totum tempus vitæ suæ eo modo, quo ciuitas manet eadem, Mat. tomo 6. 108 col. 4. F

Homines primæ ætatis erant longioris vitæ, quàm nunc, eo quòd semen participabat tunc magis perfecte virtutem speciei, quàm nunc, &c. Mat. tom. 6 112. c. 1. D

Duplex est hominis perfectio quædam quæ dicit integritatem eorum, quæ ad naturam spectant: alia, quæ cõsistit in perfecta possessione finis, ad quem quis semel peruenit, Mat. tomo 6 121. c. 1. B

Omnis homo est alteri homini naturaliter amicus, Matt. tomo 6 8. c. 3. G

Deus pater vocatur homo: cũ non sit homo, eo quòd cõcordat hominibus in intellectu, & ratione, quia ipse spiritus est, & homines spiritum habent, per quem intelligunt, Mat. tomo 6 9. c. 3. F

Quia homo est ad imaginem, & similitudinem Dei, ideo aliquid vnum inuenitur nobis, & Deo commune, sed non quòd æque primo, & æqualiter inueniatur in illo, & in nobis, &c. Mat. to. 6. 73. c. 2. D

Sed de conformitate inter hominem, & Deum, ibid. col. 2. A

Homo marcescit ex speculatione, Matth. tomo 6. 73. col. 2. A

Homines, & Angeli semper tenent certum modum in operando, Mat. tomo 6 80. c. 2. A

Sicut homini in pœnam infactum est, vt moreretur, ita etiam & quòd incineraretur, Matth. tomo 6. 89. c. 1. E

Homo dicitur aliqd dupliciter, vno modo secundum suam substantiam, & naturam: alio modo non secundum totum, vel commune, sed secundum principalitatem, Mat. tomo 6 139. c. 4. F

Homo potest vocari similior Deo, quàm proximo suo, quia participat homo secundum Deum istam similitudinem, scilicet, quòd Deus est causa huius similitudinis, & secundum id, quod a Deo recipimus, sumus adinuicem similes, Matt. tomo 6. 144. col. 3. G

Bruta aliquando magis inclinantur ad benefaciendum parentibus, quàm homo propter duo, Matt. tomo 6 151. c. 2. D

Circa excellentiam Dei sunt duo considèranda, primum, quòd illud, secundum, quòd homo excellit, non habet homo a seipso, sed est quasi diuinum in eo, & c. secundum quòd id in quo homo excellit, datur homini a Deo, vt ex eo alijs prosit, Matt. to. 6 183. c. 4. I

Homo ad animam suam dupliciter se habet, vno modo vt ad rem suam preciosissimam, alio modo vt ad rem ab alio commendatam ei, & de qua rationem redditurus est, Mat. tomo 6 323. c. 1. C

Homo est paruus mundus, Mat. tomo 6 323. c. 3 F

Aliqui homines sunt subtiliores, & perspicaciores alijs, secundum quòd corpus, cui communicatur est anima capacius, &c. Mat. tomo 7 33. c 4 F

Primum donum datum hominibus est capacitas, & cætera sequuntur capacitatem, Mat. to. 7. 34. c. 1. E

Homini duplex iudicium debetur, vnum vt singulari personæ, scilicet, in morte: alterum, vt est pars totius humani generis, scilicet, iudicium vniuersale, Mat. tomo 7 86. c. 1. B

Homini dupliciter seruiunt corporalia, vno modo ad sustentationem corporalis vitæ: alio modo ad profectum cognitionis diuinæ, Matt. tomo 7. 137. colum. 3. K

Propter hominem est cœli operatio, Matth. tomo 7 140. c. 2. E

Deus creauit hominem, velut præcipuam creaturam inter corporales; non fecit tamen cætera propter ipsum, quasi ita essent propter eum, & nõ propter aliquid aliud: nam facta sunt ad ostendendum diuinam bonitatem, Mat. tomo 7 141. c. 4. H

Homo in statu innocentiæ esset incorruptibilis, quia tunc poterat non mori, Mat. tomo 7 146. c. 4. F

Homo essentialiter constat ex corpore, & anima, Mat. tomo 7 152. c. 1. B

De mixtis solus homo manebit post iudicium, Matt. tomo 7 249. c. 1. D

Hominum quidam sunt totaliter in termino: alij vero in via, & alij partim in via: & partim in termino, Matt. tomo 7 255. c. 4. H

Infra hominem statim sunt bruta, Matth. tomo 7. 192. c. 4. F

Ob hoc soli homines peccant, quia illi soli secũdum rationem agere debent: alia vero deficiunt, sed nõ peccant; etiam homo non peccat quandocunque deficit, cum contingat eum deficere circa perfectiones corporis, Mat. tomo 5 147. c. 1. A

Cuiuslibet hominis intellectus dependet a Deo, quãtum ad duo, Mat. tomo 5 147. c. 4. G

Connaturale est homini diligere Deum super omnia, similiter & cuilibet creaturæ, Matth. tomo 5 148. c. 3. G

Homini competit agere secundum rationem, Matt. tomo 5 148. c. 3. G

Nulli duo homines habent penitus eundem horizontem, Mat. tomo 6 301. c. 1. B

Quilibet homo ẽ vna vniuersitas, Mat. to. 6. 323. c. 3. F

Universidad de Deusto Biblioteca

Homo quodammodo est duplex persona, scilicet cõsiderando ipsum, vt pars quędam politicæ communicationis. Alio modo, vt est quædam creatura rationalis a Deo beatificabilis, & Dei capax per intellectum, & voluntatem in Defen. 35.c.4.G

Homini primo contulit Deus tam necessaria secundum indiuiduum, quam secũdum speciem Parad. 77.colum.3.I

Hominis formatio quomodo fuerit facta, vide in de Trinit. 2.c.2.E

Homicidium. Abraham, non commisit homicidium, volens occidere filium suum, tum quia ex mãdato Domini, tum quia Isaac nocẽs erat coram Deo, Exod.to.1. 21.col.1.E

Inter homicidium volutarium, & casuale distinguũt leges humanæ, similiter, & lex diuina. Exo.21. Exo. tomo 1 181.c.3.H

Homicidiũ prohibetur a lege diuina prout indebite fit, & iniuste Exod.tomo 1.187.colum.4.H, & 130. colum.2 B

Homicidij reus est, qui permittit aliquẽ occidi iniuste, quẽ iuste a morte eripere potest, Deut.27.c.2.B Et habetur extra de homicidio.cap. sicut dignum Deute. 113.c.4.H

Omnia homicidia Deus dicitur facere, Exo.21.2.Paralipo. 251.c.3.K

Homicidium licitum est, idest non malum in aliquibus casibus, qui sunt de iure naturali, & ponuntur ab Augustino li.1. de Ciui. Et habentur in Decretis 23.q.quæst.5.ca.non licet primus casus est, quando Deo auctore aliquis bella iusta facit, secundus in iudicibus, qui publica potestate funguntur, tertius exiussu expresso Domini, quartus in illis, qui speciali consilio Spiritus sancti se ipsos, vel alios occiderunt. Alij sunt casus similes præcedentibus vt miles bella gerens mandato principis sui iuste homicidium facit; immo tenetur illud facere, quia alias crimine imperij deserti puniretur, vt patet in Decretis 23. q.5. cap.miles. Alius casus est in ministris iudicum 23.q.5. ca.cum minister, & qui debent facere homicidium, non debent id facere voluntate occidendi, vel crudelitate quadam, sed solum propter obedientiam debitã iudici, quia alias illi essent homicidæ, vt patet ex eodem ca. & ca.lex ęterna, & ca.omnia. Alij casus, in quibus per iura accipiunt aliqui potestatem occidendi, vt in se defendente, & in apprehendente vxorem suam in adulterio licet sunt saltem secundum iura humana, Matt.to.2 88.col.2.B

In homicidio quomodo Papa possit dispensare, Mat. tomo 2 87.c.4.k

In homicidio faciendo non potest episcopus dispensare, bene tamen in iam facto dum tamen eius dispẽsatio nõ sit in iure prohibita, Matth.tomo.2.89. colum.1.D

Homicidium non prohibetur simpliciter lege naturali, vel lege Dei, sed homicidium iniustum, quod nomine homicidij significatur, cum sit nomẽ delicti. Nam homicidium iustum potius occisio dicitur, quam homicidium, Mat.to.2. 88.c.3.k

Et si per quodlibet homicidium separetur homo a tota Ecclesia militante, potest tamen aliquod homicidium habere aliquam causam valde aggrauantem, & aliquam valde alleuiantem, & secundum hoc episcopus potest dispensare, vel non dispensare, Mat.tomo 2 89.c.2.B

Homicidium, cum sit delictum in operatione, quæ maxime perturbat pacem politicam, de eo pertinet iudicare in triplici foro, scilicet seculari, ecclesiastico, & in foro conscientiæ, Matth.tomo 2.90. colum.1.B

Homicidium omnino casuale non imputatur ad pœnam nec ad peccatum, nam adhoc, quòd aliquis sit immunis ab homicidio, qđ ipse fecit, vel sequitur ex actu suo, sine intẽtione eius de duo regruntur primo, quòd det operam rei licite: secundo, quòd adhibeat omnem diligentiam cõuenientem: quibus seruatis, licet ex actu nostro sequatur homicidium, non peccabimus, quia istud erit omnino inuoluntarium, vt habetur extra de homicidio, ca.dilectus, & ca.ex literis, & ca.significasti, Mat.tomo 2 97.col.1.A

De homicidio Cain reus fuit Lamech. Matt.tomo 2 97.col.3.G

De homicidij speciebus, Mat.tomo 2 99.c.3.G

Homicidium est duplex, scilicet spirituale, & corporale. Primum est, quando quis spiritualiter, & quadã iuris fictione occiditur, quod fit quintupliciter scilicet odiendo, detrahendo, male cõsulendo, nocendo, victum subtrahendo. De primo intelligitur illud Ioan.8. Ipse homicida fuit a principio, idest desiderium habuit occidẽdi hominem propter odiũ, & inuidiam. De quinto habetur 86.distin.ca.pasce, &c. Et quilibet modus istorum esse peccatũ mortale, &c. Corporale homicidium fit dupliciter, scilicet facto, & lingua, per linguam fit tripliciter, scilicet præcepto, concilio, & defensione, vt pater 50. dist.cap.si quis viduam, & de pœniten.distin.1.cap. periculose. Facto committitur homicidiũ quadrupliciter iustitia, necessitate, casu, volũtate, Mat.to.2. 99.col.3.G

Homicidiũ ex suo genere est grauius omnibus speciebus luxuriæ, Mat.tomo 2 155.c.1.A

Homicidiũ est grauius peccatũ, quam adulteriũ, furtum, & falsum testimoniũ, Mat.to.5 129.c.3.H

Homicidiũ grauius est periurio, non vt raro, & in aliquo casu, sed vt communiter, Mat.to.2. 224.c.3.G

De homicidio vide etiam in dictione, Occidere.

Homicidia. Homicidæ voluntarij sunt in triplici differentia, scilicet p insidias, per industriam, vel quomodocunque alter voluntariè, &c. Iosue tomo 2 134.c.4.G

Homicida committẽs homicidium casuale in aliqua ciuitate effugij debebat fugere in aliã, & si in multis ciuitatibus refugij simile commisisset debebat fugere in aliquam aliam Iosue tomo 2. 141.c.3.G Et si in qualibet ciuitatum refugij simile commisset, vide quid dicendum sit. ibidem 142.col.1.B

Homogalactæ. Dicuntur ab homos, quod est vnum, & galactis, quod est lac, quasi vnius lactis, idest quia veniunt ex eodem sanguine, & eodem materno lacte nutriti sunt, & vocantur latine collactanei, idest habentes simultatem in lacte Iosue tomo 2. 51.c.3.H

Homogalactica communicatio, quæ sit, Genes. 24. colum.4.F, & 228.c.4 I

Homogalactica commmunicatio non fuisset in Paradiso. Gen. 228.c.4.I, & 240.c.1.A

Homogalactica communicatio, quam alij vicalem vocant, est maior communicatione œconomica, Mat. tomo 6 147.col.4.F

Honestum. Cum dicitur, quòd omne honestum debet manifestari, Tullius excipit concubitum coniugalem Genes. 187.c.4.G

Honor. Honorare.

Honorem vel gloriam appetere licitum est, & illum bonis actibus procurare, si non sit ille honor contra

Deum, detrahẽdo aliquid diuino honori, vel procurãdo honorem per rem malam aut in re mala, in qua non est verus honor, sed vituperium, aut si contra expressam Dei prohibitionem Gene. 55.colum.3.H

Honor est in reuerentia, quadam exteriore, & præcipue in verbis, Gene. 381.c.2.E

Honor est exhibitio reuerentiæ in testimonium virtutis, vt colligitur ex rationibus Philosophi 1.Ethi. &c. Genes.307. colum.1. A Exo. tomo.1.175. col. 1.D. Matth.tomo 6.29.c.2.C, & Matt. tomo 4.129. colum.2. D sed non eodem modo exhibetur eis, quibus debetur, Mat.to 4 128.colum.3.I

Magni honores magnis oneribus alligantur, Genes. 376.colum.1.E

Honores, & potestates a Deo sunt Gen. 376.c.2.A

Honor debuit tribui parentibus propter duo, primũ, quia parentes sunt, & totum bonum nobis cõtulerunt, secundum, quia antiquiores, & seniores nobis sunt, &c. Exo.tomo 1 175.c.2.A

Honor exhibitus tantus est, quanta est persona exhibens honorem Exo.tomo 1 222.c.4.F

Nec est simile de iniuria, cuius quantitas accipitur secundum quantitatem personæ iniuriatę, quia iniuria est actio transiens, & honor est actio immanẽs, ibidem 222.col.4.I

De differentijs honoris, quas assignat Philosophus 6. Ethi. Leui. 330.c.4.F

Ad honorem plures inducuntur, quam ad vtilitatem Nu.tomo 1 199.c.4.F

Solus honor vocatur politicum bonum, quasi maximum inter omnia bona 1. Ethic. Deuterono.147. col.1.D

Honor, & de honoratio consistunt in opinione sola, &c.3.Regum 117.c.2.B

Honor exhibitus naturaliter mouet viros magni cordis 2. Paralip. 236.col.1.B

De honore exhibẽdo varijs, & vario modo, Mat.to.1. 33.colum.2.E

Honor duas habet conditiones, prima est, quòd honor prope semper est ad præsentem. Secunda est, qp honor est ab vno, vel a multis, & tanto maior est, quanto a pluribus, & melioribus præstatur, Mat. tomo 3 2.c.1.E

Honor est maximum bonum Exo.to.1. 144.col.3.H

Honor potest multipliciter, & licite appeti. & desiderari, ordinando ipsum ad debitum finem, Mat.to.3 2.colum.3.H

Honor est in honorãte, & non in honorato, Mat.to.3. 2.col.1.C. Parad. 132.c.3.G

Appetitum honoris contingit deordinatum esse tripliciter, Mat.tomo 3 2.c.3.H

Melius est absolute non desiderare honorem, quam desiderare, Mat.tomo 3 3.c.1.A

Honor dicitur esse premium virtutis, non quòd virtuosus illum desideret habere pro prẽmio, &c. Sed dicitur præmium, &c. respectu aliorum, cum quibus virtuosus conuersatur, qui volunt ipsi virtuoso honorem reddere pro prẽmio, & sic dicitur, quòd merces, q̃ debet dari principi est honor, & gloria: quia politia non habet aliud maius bonum, qudd possit dare recte principantibus, Matth. tomo 3. 3.colum.1.B

Virtus non ordinatur naturaliter ad honorem, cum ipsa sit melior, quam honor, Matth.tomo.3.3.colum.1.E

Honor referendus est ad Deum, & ad proximi vtilitatem, Mat.tomo 3 3.c.1.E

Circa magnos honores est virtus quędã, quæ dicitur magnanimitas 4. Ethi. & circa mediocres honores est alia virtus innominata, quam vocãt Philotimiã, & magnanimitati opponit ambitio per excessum, sed non illi virtuti innominatæ, Matth. tomo.3.3. colum..2.D

Honor, qui exhibendus est parentibus, cõsistit in subueniendo eis in necessitatibus, in quibus oportet magis prouidere illis, quã sibi ipsis, Matth. tomo 3 18.c.2.B

Virtutis est prius honorem impendere, quam recipere, Mat.tomo 3 242.c.4.K

Honor in sacris literis aliquando accipitur pro subuẽtione in temporalibus, &c. Mat.tomo 4. 128.c.3.k

Distincta honorum genera referuntur, Mat.tomo.4. 128.colum.3.I

Honor magnus non potest exhiberi nisi a multitudine, Mat.tomo 6 3.c.3.K

Honor non est præmium virtutis, Mat.to.2. 11.c.3.G

De honore deferendo concordat Aristoteles cum sacra scriptura, Mat.tomo 4 128.c.3.I

In honoris exhibitione aliquando contingit acceptio personarum, & aliquando non, accipiẽdo honorem large in toto suo ambitu, Matth. tomo 6. 29.col.1.A

Honor potest dupliciter accipi, vno modo pro statu honorabili, alio modo pro sola exhibitione reuerẽtiæ, primo modo nunquam est dandus honor sine causa, idest sine virtute, & non quacunque, sed pro virtutibus definitis a lege, alias peccatũ est mortale & acceptio personarum. si secundo modo contingit dupliciter, quia aut est honor, qui exhibetur a republica, aut a priuatis personis, si primum cõtingit peccare, si indifferẽter detur, & est acceptio personarum, &c. & si secundo modo contingit etiam esse peccatum, Mat.tomo 6 29.c.1.B

Honor non solum datur virtuti, sed etiam non habentibus virtutem, vbi putatur esse virtus, ex quo sequitur, qp quilibet homo potest iuste honorari, Mat. tomo 6 29.c.2.E

Senes honorandi sunt, non propter senectutem: sed propter ea, quæ accidunt vel accidere debent senectuti, Mat.tomo 6 30.c.4.E

Honor debetur prælatis, & rectoribus ciuitatum propter statum, quia, & si ipsi non sint honorabiles, status tamen honorabilis est, Mat.tomo 6. 29.c.2.E

Ex vestibus primo aspectu iudicatur quis honorabilis, Mat.tomo 6 7.c.3.H

Omnes homines sunt honorabiles saltem, propter naturam, quæ est ad Dei imaginem condita, vt dicit Gregorius, Mat.tomo 6 29.c.3.F

Boni, in sacris literis, accipiuntur nonnunquam pro viris honorabilibus, etiã si nõ sint boni moraliter, vt patet in parabola nuptiarum, Matt.22. Mat.to.6. 7.colum.3.H

Qui propter rem non virtuosam immo vitiosam honoraret aliquem, peccaret, si autem deferat honorem propter rem non turpem, non peccat, Matth. tomo 6 29.c.3.I

Honorare ex sua significatione prima importat solã exhibitionem reuerentiæ in testimonium virtutis, vt in assurgendo, & loquẽdo, genuflectendo, Mat. tomo 7 112.col.2.A

Honor est bonum publicum loquendo, de illis honoribus, quos defert cõitas, & illos dare indignis est peccatum, Mat.tomo 6 29.col.3.K

Diuites honorandi sunt non propter diuitias, sed quia sunt partes reipu. præcipuæ, Mat.to 6 31.c.2.B

Honorare diuitẽ propter pecunias, peccatũ, est põ in honorari propter veritatẽ naturę, quę cõmunis est omnibus: Similiter quia de illo magis præsumitur virtus prima facie, quàm de paupere, & si constet diuitem

Universidad de Deusto
Biblioteca

diuitem non esse virtuosum,& pauperes sic: diuites quo ad quædam sunt magis honorandi: non quia diuitias habent, sed quia habendo diuitias, maiorē habent locum in republica, & tunc non honoramus diuitias,sed rempublicā, cuius ipsi sunt partes magis præcipuæ. Mat.to.6. 29.c.4.I

Honorando principes vel prælatos, etiam si non sint virtuosi, bene facimus; & hoc, quia licet non honorentur propter virtutem propriam; honorātur tamen propter alienam; primò propter Deum, à quo sunt, & Deus honoratur in illis; tū quia exercent opus Dei. Secundo propter communitatem, quia ponūtur loco totius communitatis,&c. Mat. to.6. 30.c.1.B

Serui debent honorem dominis suis etiam non virtuosis.Mat.to.6 30.c.1.D

Honor non accipitur vniuoce apud omnes honorandos,sed vt dicitur 9.Ethic.cap.2.alius est honor,qui debetur duci exercitus, &c. Et alius, qui debetur virtuti,& alius,quē seruus debet domino suo &c. Mat.to.6. 30.c.2.A

De honore, qui debetur parentibus. Matt.to.6.fo.30. col.2.D

Duces belli honorandi sunt propter tria, Primò,quia licet non habeant propriam virtutem, habēt tamē alienam. Secundò, quia præsumendum est, quòd habeant aliquam virtutem. Tertiò quia honor ducis non præiudicat honori virtutis &c. Matt. to.6. 30.c.4.F

Honor exhibitus multum inclinat hominem ad concedendum,quod petitur.Mat.to.5. 190.c.4.F

Honor debetur optimis rectoribus in præmium bonæ gubernationis.Mat.to.5. 200.c.2.E

Honor duo potest significare: aliquando significat statum honorabilem, & aliquando solam exhibitionem reuerentiæ.Mat.to.6. 29.c.1.B

Res extrinsecæ non faciunt hominem dignum honore. Mat.to.6. 27.c.3.k

Omnis honor pertinet ad rem publicam, vel ad eius principem.Mat.to.6. 28.c.1.C

Conferens honoris statum indignis peccat mortaliter.Mat.to.6. 29.c.1.E

De honore ducis & honore sapientis.Matt.to.6.f.30. col.1.E

Duplus honor debetur doctoribus. Matt.to.6. fo.30. col.4.H

Honor exhibendus est bonis & non malis. Matt.to.6. 171.c.3.F

Honoris appetitus dupliciter contingit, vt sit deordinatus. Mat.to.6. 183.c.4.K

Christus totum honorem sibi voluit.Matth tomo 6. 327.c.1.A

Doctores & magistri honorandi sunt,etiam si nō sint virtuosi, & hoc propter gradum, qui honorabilis est,& si doceant,debetur eis duplex honor,vnus est in reuerentia & fide danda verbis eorum. Alius in prouidendo eis circa necessaria. Matth.to.6. fo.30. col.4.H

Honorare aliquos propter aliquod vitium peccatum est mortale.Mat.to.6. 29.c.2.B

Honorare vitiosum non est peccatū, dummodo virtuosus videatur,vel præsumatur.Matth.to.6.fo.29. col.3.H

Præferre diuites pauperibus in sessione, quādo sit acceptio personarum & peccatum mortale, & quando non. Mat.to.6. 31.c.3.F

Circa honores potest tripliciter contingere acceptio personarum. Mat.to.6. 31.c.4.F

Honor respicit bonum proprium honorati, Mat.to.6 136.c.1.C

Honorare & contemnere ad eundem videntur pertinere,Mat.tomo 7 66.c.3.F

Honor ille maior est,qui à maioribus, & dignioribus confertur &c.Parad. 132.c.3.G

De honoribus Christo exhibitis, Parado.132.c.3.F.Similiter & de in honoratione Christo exhibita,vide ibidem.

Hora. Quelibet hora continet quatuor gradus, Defen. 47.c.1.A

Hora, & clies fiunt per motum Solis non principaliter,sed tanquam per instrumentum, Iosue tomo 1. 200.c.B

De horis 3.6.& 11.in Parabola vineæ, Matth.tomo 5. 173.c.4.G

Horæ canonicæ. Quòd in principio horarum canonicarum Ecclesia dicat,Deus in adiutorium meum intende, vnde habeat originem Numer. tomo 1. 125. colum.4.k

Ecclesia introduxit cantica diuersarum horarum canonicarum in diuersis festiuitatibus ex canticis diuersis,quæ Leuitæ cantores canebant in diuersis festiuitatibus,legis Mosaycæ,2. Paralipomenon 120. colum.3.I

Horatius poeta. Fuit tēpore Octauiani coætaneus Virgilio, & Ouidio. Hic inter Satyricos lyricosque poetas primatū obtinuit,Genes. 28.c.1.B

Hordeum. Vide Ordeum,

Horizon. Noster nunquam est totaliter planus,Deut. 5.c.1.E

Quilibet Horizon continet motum solis duodecim horarum, existente æquinoctio, Matth. tomo 6. 301.c.1.C

Nulli duo homines habent penitus eūdem horizontem,Mat.tomo 6 301.c.1.C

Non est vnus horizon numero omnium hominum, Mat.tomo 6 301.c.1.C

Horizon loci, in quo debet celebrari iudicium vniuersale erit vallis Iosaphat, Matthæ. tomo 7. 89. colum.2.E

Anima dicitur creata in horizonte æternitatis, Mat. tomo 7 191.c.3.F

Horma. De quo Num.14.est nomen Hebraū & significat illud idem, quod apud nos significat Anathema, Numer. tomo 1. 214. colum.2.E

Hornan Iebusæus. Hornā, & areuna idem nomen est, licet mutatum sit per alterationem quarundam literarum,& sillabarum, 1. Paralipomenon 251. colum.2.A

Hornan Iebusæus,de quo 1.Paralipomenon 21. quòd fuerit ex Israelitis potest teneri, & quòd dicerentur Iebusæus a cognomento, vel quòd moratus fuerit aliquando in terris Iebusæorum, vel fecerit aliquid notabile cōtra Iebusæos, potest etiam teneri, quòd fuerit natione Iebusæus, & istud videtur verisimilius &c.1.Paralip. 251.c.2.B

Ab hornam Iebusæo voluit Dauid emere aream, nec cum fuerit locus sacer propter sacrificium ibi faciendum,postea rediret in vsus prophanos.1.Paralipom. 251.colum.3.H

Hornam tamen non solum obtulit aream sed,& multa alia propter honorem, quem præstitit ei rex,& vel propter Deum,vt cessaret pestis. 1. Paralip.251. colum.3.k

Hornam Iebusæus offerebat triticum in sacrificium.1. Parali.21. non quòd ipsum triticum esset sacrificiū, ideſt, ideſt, libamentum, sed vt ex eo fieret farina, quæ esset sacrificium,1.Paralipomenon 252.c.2.D

Dauid tamen noluit recipere arcam, nec boues &c. gratis. Sed emit ipse, & postea obtulit &c.& dato quòd honam esset gentilis,licebat illa emere ab illo,& quando dicitur,quòd de manu gentilis hominis non liceret accipi aliquid ad sacrificandum,Leuit.22. intelligitur si ipse gentilis offerret illud, bene tamen poterat eam ab illo,& postea offerri in sacrificium,1.Paralip. 252.c.3.C

Et Dauid noluit illa gratis accipere propter multa, ibidem 252.c.4.I

Horologium. Exechiæ erat figuræ ad modum hemispherij facti de cære,vel de alia materia,4.Regum 203.c.4.I

Horologium posset diem iudicij non poterit mensurare & offendere tempus Iosue tomo 1 199.c.4.I

Horræi. De horræorū generatione quare fiat mentio per Moysem,in genes.1.Paralip. 37.c.3.H

Horreum. De horreo & portatione decimarum in templum domini,Matt. tomo 6 232.c.4.H

Multa horrea, quæ Ioseph fecit fieri in Aegypto, vsque hodie permanent,vt quidam,qui viderunt, referunt, quæ incredibilis sunt magnitudinis, Gen. 368.c.3.H

Horreum vocatur quodcunque repositorium, siue promptuarium vbi conseruantur quæcunque ad cibos pertinentia, 2. Paralip. 150.c.2.B

Hosanna. Vide Osanna.

Hospes. Consuetudo fuit, a tempore Abrahæ, vsque ad Christi tempus, dare aquam hospitibus ad lauandos pedes, vt innuit Christus.Luc. 7.cum dixit,aquam pedibus meis non dedisti,Gen. 290.c.4.K,& 376.c.3.I

Hospites iter facientes per terram Chanaan cum intrarent hospitium lauabant pedes, priusquam comederent,sed quare hoc,Iudi. 192.c.4.I

Primum obsequium quod fiebat hospitibus in terra Chanaan,erat lotio pedum,2.Reg. 63.c.2.D

Recipiens hospites non debet distinguere inter eos, Mat.tomo 3 242.c.3.K

Hospitalis. Multum fuit hospitalis Abraham, Genes. 262.c.4.k

Hospitalarius. Et quicunque recipiens, hospites tenetur eis seruare fidem hospitalitatis, qua recipiuntur, nisi tales hospites essent hostes,quia hostibus nulla fides seruanda est, Iosue tomo 1 44.c.4.I

Hospitalitas. In hospitalitate, & beneficentia an sit maioris meriti semper recipere magis bonos, vel benefacere magis bonis, quam minus bonis, Matthæ. tomo 3. 267. colum.3.H

Hospitalitas dupliciter sumitur, vno modo pro opere Misericordiæ, quo solum hospitium præstatur, colligendo eos, qui domum ad manendum non habent, alio modo pro omnibus operibus pietatis vt sunt cibus, & potus &c. Matthæ. tomo 7. 111. colum.1.C

Hospitalitatis opus laudatur valde exemplis, & testimonijs vtriusque testamenti,Mat.to.7 111.c.1.A

Hospitalitas mandatur specialiter clericis, & episcopis 1.ad Timo.3.& ad Titum 1. Mat.tomo 7. 111.c. 1.B Sed omnibus valde committitur, ibid.

Hospitium. De modo quærendi hospitium ab Apostolis obseruato,Mat.tomo 6. 182.c.1.A

Hostia. De hostijs pacificis non proueniebat Deo nisi adipes, & de carnibus comedebant offerentes,Leui.3.Gen. 71.c.2.C

Hostia dicitur proprie sacrificium factum de animalibus,& dicitur hostia quasi pro hostium victoria: more antiquo apud gentes,latinorum tamen vsus obtinuit,vt quodlibet sacrificium diceretur hostia, Leui. 7.c.3.I.& 8.c.3.I

Hostia pro peccato quomodo differat ab holocausto & a victima pacifica,Leui. 8.c.4,I

Hostia pacifica non offerebatur Deo ex auibus, quia in hostia pacifica quędam pars offerebatur Deo, quędam dabatur sacerdotibus, & quædam ipsis offerentibus,&c.quod ex auibus fieri non poterat, sed de aliis,scilicet,bobus,ouibus,& capris, Leuiti. 23.c.1.D. Et probatio,quam facit Nicolaus ex sacrificio Abrahæ, Genes.15. non valet, ibidem, 22.c.4.G

De Hostia pacifica,& quare sic diceretur & quomodo, quando offerebatur pro pace habita, dicebatur gratiarum actio, & quando pro habenda, dicebatur petitio,Leui. 23.c.1.E

In Hostia pacifica licebat offerre masculum, vel fœminam,& in holocausto non, nisi masculum de pecoribus,cuius assignantur causę,Leui. 23.c.2.D

Hostia pacifica differt a sacrificio hostię pacificę, sicut totum a parte,Leui. 25.c.2.E

Ius hostiæ pro peccato ad solum sacerdotem offerentem pertinebat,Leui. 53.c.1.E

Hostia significat duo genera sacrificiorum, scilicet, sacrificium pacificum,& sacrificium pro peccato, sed iuxta proprietatem nominis, solum significat sacrificia pacifica.Deut. 65.c.2.B

Hostia pro peccato duplex erat,Iosue to.2. 69.c.3.H

De Hostia pacifica,& eius ceremoniis,Iudi.20.8.c.2.B 2.Paralip. 24 c.1.E

Hostia pacifica erat minus sacra, quàm alię hostiæ,1. Reg. tomo 1. 24 c.3.G. & Hostia pacifica erat duplex,ibidem,2.Paralip.24.c.4.I.2.Paralipo.8. c.4.G. & 24.c.2.A.& 179.c.4.K

Hostia pacifica fiebat,vel ad impetrandum aliquid,& istud vocatur etiam sacrificium votiuum,Leuit.7. & 19.vel in gratiarum actionem pro suscepto beneficio,1.Paralip. 253.c.2.A

Cum Hostiam consecratam videmus,Christum videre dicimus,sed impropriè, Parad. 25.c.2.C

In Hostia consecrata est totus Christus,similiter in calice,Parado. 26.c.1.A

In Hostia quomodo Christus sit,Parad. 14 c.3.K

Hostilius. Tertius Rex Romanorum,febrē, pallorem,atq; timorem, vt Deos coluit, ne illi nocerent in bello. Exodi tomo 1. 158.c.1.E

Hostis. Magna maledictio est ab hostibus vinci,Deut. 148.c.1.A

Hostes de iure gentium possunt simpliciter capi, occidi,& in seruitutem redigi, vt patet.ff.de iusti. & iure.l.ex hoc iure,&c.Iosue to.1. 44.c.2.E

Hostibus etiam infidelibus seruanda est veritas, & fides,nisi ipsi primo fidem fregerint. Et hoc in eodē fœdere, secus tamen in diuersis post primam fractionem, Iosue tomo 1.146.c.3.I. 2.Paralipom. 165.c.4.H

Hostibus semper possumus resistere.Iudi. 70.c.4.F

Circa hostes solum cauendum est, ne fœdera imposita violentur, vel in aliquo mentiamur, quia tunc peccamus,& quodcunque bellum,inde secutum, est iniustum, Iudic.71. c.1. A.1.Regum tomo 2. 125.c.3.I

Universidad de Deusto Biblioteca

Quòd hostes se inuicem fallant, vt potuerint, de iure gentium est, sed si fœdera posita sint, vel quæcunque verba inuicē habita seruanda sunt de iure gentium &c.Iudi. 71.c.1.A
Hosti non est seruanda lex,Iudi. 157.c.1.A
Hosti quodcumque licet in hostem, dum tamen veritatem interpositam non fallant, nec hostibus est lex posita,sed quidquid volunt, & possunt, hoc est lex,quia sic est de iure gentium, Iudi. 165.c.2.B, 2. Paralip. 161.c.3.G
Hostes Israelitarum tradebat Deus in manus eorum quinque modis,1.Regum tomo 2.109.col.3.K,Et multis modis perterruit hostes eorum in bello, 2. Paralip. 193.c.2.A
Contra hostes quantum liceat orare, 2. Regum 98. colum.4 G
Hostes solet Deus solo terrore fugare absque armis, 4.Regum 142.c.4.G
Arma hostibus vendere interdictum est in quolibet regno,1.Paralip. 208.c.4.F
Defensio ab hoste cuilibet permissa est,1.Paralipom. 209.c.1.A
Contra hostes potest Deus iuuare multis modis. Et referuntur ex sacris litteris, decem & septem modi,1.Paralipomenon 209.c,3.k
Iudæi poterant hostes occidere absque peccato mortali,Mat.tomo 7 46.c.2.A
Hostibus reipublicæ, qui declarati sunt hostes, possumus iuste velle nocere,& ipsos occidere, & insidias eis ponere 23.quæst.2 c.dominus, & 23.q.7.1. & 2. ca. Mat.tomo 7 57.c.4 I
Cętera de hostibus quere in dictione,Inimicus.

Hoza.

Nomen Hebræum est æquiuocum,nam aliquando est nomen proprium, & aliquando nomen commune significans progeniem 1.Paralip. 300.c.1.C

Humana natura.Humanitas.

Illud dicitur fuisse de veritate humanæ naturæ proprie, quod fuit informatum anima humana, Mat. tomo 6 104.c.2.D
Humanitas quomodo maneat, & redeat, referuntur opiniones, Mat.tomo 6 97.c.2.B
De veritate humanæ naturæ referuntur tres opiniones,quarum quædam est, quòd incipit de nouo esse de veritate humanæ naturæ, & quòd nihil est de veritate humanæ naturæ, nisi id, quod fuit in institutione eius,scilicet,corpus Adæ. Et quòd hoc per seipsum multiplicatur,vt ex eo possit decidi semen a generante, & illa pars decisa multiplicatur ad perfectam quantitatem &c.Secunda positio est, quòd aliquid incipit esse de nouo de veritate humanę naturæ, in aliquo, tam quantum ad speciem quam quantum ad indiuiduum. Et istud prius fuit alienæ naturæ, & per naturalem transmutationem alimenti in corpus humanum incipit esse de veritate humanæ naturæ,& potest pertinere ad speciem, & ad indiuiduum. Ad speciem,si sumatur cibus, & conuertatur in carnem & semen,ex semine illo gignatur alius homo.Nam illud incipit esse de veritate humanæ naturæ in alio indiuiduo, & non in eo, in quo conuersum est in semen. Et dicitur pertinere ad speciem, quia non accessit ipsi indiuiduo, sed alteri,per quam deriuationem conseruatur species. Potest etiam aliquādo pertinere ad indiuiduū quando scilicet,cibus per nutritionem conuertitur in substantiam comedentis. Et dicit ista opinio, quòd quidquid incœpit esse de nouo de veritate humanę naturæ respectu speciei,est primo de veritate humanę naturę, quod vero ĩcipit esse de nouo de veritate humanæ naturæ respectu indiuidui, dicunt, ꝙ non est primo de veritate humanæ naturæ,sed secundario, & quasi per accidens. Et ratio est,quia veritas humanæ naturæ consistit principaliter in humido radicali, ex quo fit prima compositio corporis,&c. Et dicūt semen esse superfluum alimenti cum admixtione alicuius, quod est de veritate naturæ humanæ: primo in generatione, vt quidam dicunt,vel sine admixtione eius, vt alij dicunt. Et ita quod fuit in vno nutrimentale, efficitur in alio humidum radicale, &c. Tertia opinio est,quòd aliquid incipit esse de nouo de veritate humanæ naturæ tam secundum speciem, quàm secundum indiuiduum, & in vtroque principaliter, Mat.tomo 6 104.c.2.D
Esse de veritate humanæ vitæ, accipitur dupliciter. vno modo large pro omni eo, quod informatur forma humana. alio modo pro eo quod vltra hoc pertinet ad speciem,&c.Mat.tomo 6 114.c.1.D
Ad veritatem humanæ naturæ maxime pertinent partes materiales corporis, quæ fuerunt realiter in semine in menstruo formato, eo quòd quando informatur fœtus de nouo non est ibi aliquid, nisi in quo data est forma speciei, & nihil extraneum ei aduenit,&c.Mat.tomo 6 111.c.2.E
Circa quid sit humanitas referuntur opiniones, Mat. tomo 6 97.c.1.E
Et subiungitur opinio auctoris, scilicet, quòd humanitas significat materiam, & formam. Et tunc dicendum,quòd humanitas differt ab homine, quia humanitas significat principia essentialia speciei tam materialia, quàm formalia cum præcisione principiorum indiuiduantium, homo autem non excludit talia principia. Et corrumpitur per mortem humanitas, sicut & homo, non tamen adnihilatur humanitas quia partes, ex quibus constituitur,manent eædem. Et ideo redibit eadem humanitas in resurrectione,Mat.tomo 6 97.c.2.B
Quid sit de veritate humanæ naturæ, Matth.tomo 6 104.c 2.A
Et quòd triplex est opinio de veritate humanæ naturæ,ibidem
Dupliciter deficit humana natura. vno modo, quia nondum consecuta est vltimam perfectionem humanæ naturæ:alio modo,quia ab vltima perfectione iam recessit,Mat.tomo 6 118.c.2.C
Humanitas Christi nihil efficiebat in operatione miraculorum, sed sola diuina voluntas operabatur illa,Mat.tomo 3 206.c.1.A.& seq.
Humanitatem Christi vocat Damascenus organum diuinarum operationum, sed hoc non est proprie concedendum,Mat.tomo 7 93.c.3.K

Humanum genus.

Quòd humanū genus debuit esse ab vno principio, sicut est,Gen. 142.c.1.B

Humiditas in homine.

Triplex humiditas est in homine, vna est quæ est recedendo a perfectione indiuidui, & duæ aliæ pertinent ad indiuiduum. Et prima subdiuiditur, quia quædam est in via corruptionis, & a natura abiicitur vt vrina, stercus, & quæcunque fęces per quascunque partes corporis, alia est ad cōseruationem speciei,vt semen,& istæ humiditates non resurgēt, &c.Mat.to.6 102.c.2.C

Humidum radicale.

Humidi radicalis restauratio per humidum cibale,nō est adeo perfecta, eo quòd virtutes naturales sunt

per debilitantur in agendo,& ideo non potest fieri tanta restauratio, quanta fit consumptio,&c.Et ponitur exemplum in aquæ, & vini admixtione. Et contra istam impuritatem subueniret lignum vitæ per virtutem mirabilem ei datam a Deo, &c. Gen. 100.c.4.F
Quid sit humidum radicale secundum Philosophos, Mat.tomo 6 104.c.3.k
Sed quid sit humidum radicale secundum Medicos, & quare sic dicatur,ibid. 109.c.1.E
Humidum radicale est substantia illa, quam fœtus trahit a parentibus,& vocatur sic, quia radix est, & fundamentum corporis, quia ex eo formatur corpus, & quæ postea aduenium nō formant corpus, sed accrescunt prę existentibus,idest, humidum nutrimentale,quod est substantia aduenies ex nutrimento,&c.Mat.tomo 6 104.c.3.K
Humidum, quod ex primis parentibus trahitur, non oportet,secundum Medicos, quòd dicatur humidum radicale, ex hoc quòd semper maneat distinctum secundum materiam,& proprietatem ab humido ex alimento generato,sed quia calor naturalis in illo humido tracto a parentibus prius existit, quàm in humido ex cibo generato, cum illud postea adueniat. Et istud etiam, quod permiscetur, non participat speciem, nisi virtute illius humidi, quod permiscetur, & ideo humidum illud primū est radix totius illius, quod ex alimento conuertitur,&c.Mat.tomo 6 109.c.1.E
Quando dicimus consumi humidum radicale, non est sensus, quòd fluat materia, quæ suberat illi humido, quia manente eadem materia, potest perire humidum radicale, sed dicitur tunc perire, quando non manet proprietas, quàm totum mixtum habebat ex virtute primi humidi. Et tamen quia manere dicitur humidum radicale, non est illud aliqua pars materiæ, vel corporis determinata totius, sed mixti est ista proprietas; eo quòd manet adhuc in eo proprietas, quam habuit a primo humido tracto a parentibus,& si illa virtus pereat, nō potest restaurari; & tunc dicitur perire humidum radicale,Mat.tomo 6 109.c.2.A
Totum humidum, quod a parentibus tractum est, nunquàm fluit totaliter,dum viuit homo,sed semper manet aliquid illius,&c.Mat.tomo 6.110.c.1.D

Humores.

Non animantur, neque viuunt, aliquam tamen perfectionem cōsequuntur ab anima, sed illa est minor quolibet gradu vitæ, & tamen non potest dici nulla, quia si nulla esset,putrefierent,& corrumperentur humores in corpore,&c.Mat.tomo 6 102.c.4.I
De quatuor humorum hominis solida, & simplici contrarietate, & de colligantia eorum, & quæ requirat medium, & quæ non, Iosue tomo 1. 193. colum.1.D
In humoribus habentibus contrarietatem non solidam datur vnum medium proportionale secundū legem numerorum quadratorum, vt inter melancholam,& flegma,& inter flegma,& sanguinem, Iosue tomo 1 194.c.1.A
Quilibet de quatuor humoribus,& quodlibet de quatuor elementis, & de quatuor temporibus: necessario habet solidam contrarietatem ad vnum, & simplicem, & ad duo sui generis, Iosue tomo 1, 194 c.2.E
Non esse plures humores, quàm quatuor, nec etiam pauciores,Iosue tomo 1 196.c.4.G

Humiliare. Humiliari.

Quomodo int verum, quòd qui se humiliauerit sicut parvulus,&c.maior erit in regno cœlorum, Matt. tomo 5 10.c.4 H
Humiliare fœminam est ipsam illicite cognoscere, Iudic. 194.c.1.C
Nulla maior humiliatio inter homines, quam abijcere omnia terrena, Mat.tomo 5 166.c.1.C
Humiliari aliquādo sonat depressionem, vt humiliare virginem &c.1.Regum tomo 1 19.c.2.A
In omnibus debemus humiliari, & non superbire 4. Regum 193.c.3.F
Quilibet homo quantumcunque perfectus potest se humiliare in corde suo cuilibet homini secundum veritatem,& non ficte,Mat.tomo 5 7.c.4.k
Humiliatio curiram mitigat,Mat to.2 121.c.4.k

Humilitas.

Vera humilitas est, quando quis ex viribus suis nihil pręsumit, sed totum ex diuina bonitate impetrandum confidit,Mat.tomo 3 78.c.4 K
Humilitas necessaria est in principio omnium bonorum operum,Mat.tomo 3 290.c.1.B
Sola humilitas non sufficit introducere nos in regnū cęlorum,Mat.tomo 5 5.c.3.H
Quomodo humilitas pertinere possit ad iustitiam legalem,Mat.tomo 5 6.c.1.C
Humilitas falsa quid sit,Mat.tomo 5 6.c.2.B
Homilitatis virtus partim pertinet ad passiones, & partim ad actiones, quare & sub vtroque genere locari potest, sed magis sub pertinentibus ad actiones,&c.Mat.tomo 5 6.c.1.B
Humilitas est per quam quis non ambit excelsa immoderate, quare humilitas est circa magna bona, & habet moderare passionem spei, quæ est circa bonum arduum immediate. Potest etiam humilitas esse circa actiones, & sic est pars iustitiæ, vel legalis,vel particularis &c.Mat.tomo 5. 6.col.3. F,& 7.col.1.C
Humilitas, vt est virtus, importat quandam laudabilē delectationem ad parua, quibus se conformat, & hoc secūdum motum interiorem animæ &c. Mat. tomo 5 6.c.2.A
Humilitas in sacris literis communius accipitur, scilicet,prout est virtus particularis hominis,quatenus subijcitur Deo propter se,& alijs propter Deū, &c. Mat.tomo 5 6.c.3.F
Humilitas dupliciter accipitur,Genes. 318.c.2.D
Humilitas est circa rationem, quatenus præsupponit regulam rationis. Est etiam circa exteriorem cultum, quatenus moderatur illum, vt decet suo statui. Et etiam circa appetitum inquantum vere est habitus essentialiter consistens in appetitu, & ideo actus huius virtutis est actus appetitus,s.eligere &c. Mat.tomo 5 6.c.4.F
Sola humilitas custodit alias virtutes, ne pereant, nā ipsis virtutibus diabolus insidiatur per inanem gloriam,quam tollit humilitas, Matth.tomo 5.6.colum.4.k
Humilitas videtur proprie importare subiectionem hominis ad Deum,Mat.to.5 7.c.1.C,Et est primus actus humilitatis subiici Deo, ibid.
Humilitas est ad reprimendum animum, ne tendat immoderate in ardua bona. Magnanimitas vero est ad confortandum animum, vt prosequatur arduа, ne deficiat propter difficultatem prosecutionis,& adeptionis,Mat tomo 5 7.c.1.A
Circa humilitatem ponuntur 5.regulæ,Mat.tomo 5. 7.col.3.F
Humilitas contrario modo se habet ad fortitudinem, Mat.tomo 5 7.c.2.A
Humilitas importat prȩcipue subiectionem hominis ad Deum,Mat. tomo 5 7.c.1.B

Et

Universidad de Deusto Biblioteca

Et si humilitatis sit non negare dona, & excellentiam propriam, non tamen est illa considerare, Mat. to. 5 8. col. 1. A

Non potest prælatus inquantum prælatus, humiliare se subdito, secus tamen non considerans se, vt prælatum &c. Mat. tomo 5 8. c. 1. C

Humilitas est virtus per se distincta ab alijs virtutibus, habens propriam materiam, & genus, & actum. Nam eius materia est bonum arduum, circa quod refrenat spem tollendo immoderatam spem. Et cohibendo animum ad propriam mensuram. Et circa eandem materiam est magnanimitas, sed opposito modo, quia magnanimitas confortat animum circa prosecutionem boni ardui, ne deficiat propter difficultatem adipiscēdi. Humilitas autem retrahit animum ne immoderate feratur circa arduum cōcupiscendo illud tanquam bonum, & appetibile, Mat. tomo 5 8. c. 2. B

Humilitas, & magnanimitas sunt duæ virtutes particulares circa eandem materiam, scilicet, circa bonum arduum, licet opposito modo, Matth. tomo 5 8. col. 2. F

Humilitas reducitur ad iustitiam ex similitudine generis, & actus si autem consideretur ex similitudine modi se habendi, reducitur ad temperantiam, vel modestiam, quæ est pars temperantiæ, Mat. to. 5 8. c. 3. E, Absolute tamen loquendo, magis est pars iustitiæ commutatiuæ, quam temperantiæ, ibidem.

Humilitas potest pertinere ad virtutes Theologicas, nō tamen quantum ad similitudinem generis, vel actus, sed quantum ad hoc, quòd reducitur ad illas, vt principium, Mat. tomo 5 8. c. 3. k

Humilitas est potior inter virtutes existentes in parte affectiua, non tamen est virtus optima simpliciter, quia Theologicæ sunt perfectiores &c. Matt. to 5. 8. col. 4 H

Humilitas habet primum locū in virtutibus per modum remouentis prohibens, non tamen per modum acquisitionis, quia sic fides habet primum locum, Matt. tomo 5 9. c. 2. B

Tertia virtus prælati est humilitas, Matth. tomo 5. 188. c. 3. G

Humilitas opponitur superbiæ, Matth. tomo 6. 188. colum 2. E

De duodecim gradibus humilitatis, & quomodo cōuenienter assignentur, Matt. tomo 5. 9. c. 3. F, Et isti duodecim gradus accipiūtur ex quatuor, quæ sunt circa humilitatem, & sunt radix humiliationis. Et cōsideratio præcedens de propria mensura, vel gradu, & ipse humilitatis actus in appetitu, & signa exteriora ostēdentia humilitatem, ex primo sumitur vnus gradus, ex secundo tres, ex 3. tres, 4. quinque. Et istis duodecim gradibus opponūtur duodecim gradus, vel conditiones superbiæ, ibidem 10. colu. 1. A, Anselmus tamen ponit 7. gradus humilitatis, ibidem.

Ad humilitatem venit homo per duo, primo per donum gratiæ, secundo per humanum studium. Quātum ad primum interiora præcedunt exteriora, & quantum ad secundum e contra contingit, Matth. tomo 5 10. c. 2 D

Quare multoties cōmendauerit Christus humilitatē, & locutus fuerit de euitatione inanis gloriæ, Matt. tomo 6 182. c. 4. G

Humilis. Humilium proprietas est, vt non respiciant quantum proficiunt, sed quantum a perfectione deficiant, non quid merentur, sed quid demerentur, considerant &c. Iudic. 73. c. 3. k

Humilis potest se habere dupliciter in humiliando se vno modo in æstimando se tantum, quantus est. Alio modo negando de se aliquam perfectionem, quæ in eo est, primo modo non est peccatum, secūdo modo potest esse peccatum, & potest esse meritum &c. 1. Regum tomo 2 53. c. 2. E

Humiles recipiunt reuelationem a Deo, Mat. tom. 3. 287. c. 3. F

Humus. Est terra commixta aqua & fuit materia omnium animantium tam aquatilium quam volatilium, quā terrestrium, &c. Genes. 15. c. 4. I

Hur. Istud nomen hur duo significat in lingua Caldaica, vno modo ignem, alio modo est nomen ciuitatis, Genes. 57. c. 4. H

Hur Chaldæorum erat in Mesopotamia, & etiā Chara, in qua habitauit Thare cum Abraham, & etiam fuit ciuitas Nachor, Genes. 63. c. 2. C

Hur Chaldæorum, de qua Genes. 15. non pro igne, sed pro ciuitate accipiendum est, Genes. 253. colum. 3. I

Hur, de quo Exo. 17. fuisse filium Caleph, & Mariæ sororis Moysi, dicunt doctores nostri, sed falsum est. Et videtur forte dicendum, quòd fuerit vir Mariæ sororis Moysi, Exod. tomo 1 140. c. 1. A

Hur, de quo Genes. 13 & 28 & 31. creditur, quòd fuerit maritus Mariæ sororis Moysi, & Aaron, Exod. tomo 2 11. c. 3. E

Hur non consensisse petitioni Iudæorum, qui petierunt Deos Exod. 32. dicunt Hebræi, & propterea, q Hur restitit populo, totus populus contra eum concitatus, sputis immissis in guttura eius a toto populo, suffocatus est, sed falsum est hoc, vt probatur, Dicendum ergo, quòd populus venit ad Hur, & ad Aaron; sed quia Aaron præcipuus erat & honorabilior, de illo fit mentio, sed non de Hur, qui etiam consensit cum Aaron, Exod. tomo 2 114. c. 4. F

Hur auus Beseleel non fuit ille Hur, qui communiter dicitur fuisse maritus Mariæ sororis Moysi, & Aarō, de quo Exod. 24. vbi dicitur habetis Aaron, & Hur vobiscum &c. & Exod. 17. vbi videtur, quòd Hur & Aaron sustentabant manus Moysi, quia necesse esset dicere, quòd tunc temporis iste Hur esset centū quadraginta duorum annorum, quia Beseleel erat annorum nonaginta duorum, vel nonaginta vnius, quando incœpit opus sanctuarii, Exod. tomo 2. 189. colum. 2. B, Sed dicendum est, quòd fuit alius, ibidem.

Hus. Primogenitus Aram, filij quinti Sem, initiuit Traconitidem, & Damascum, quæ est media Palesthinæ Syriæque coniuncta, 1. Paralip. 34 c. 2. A

Hus aliquando est nomen viri, & aliquando nomen regionis, 1. Paralip. 107. c. 3. H

Husin. Aliquando est nomen viri, & aliquando nomen mulieris &c. 1. Paralipome. 104. c. 3. k

Iabel.

IABEL Fuit tentoriorum portatilium inuentor, in quibus habitabant pastores ad diuersa loca pascuorum, & hic, vt ait Iosephus, greges ordinauit, & characteribus distinxit, &c. Genes. 28. colum. 4 K

Iabes. Filius Sobaba, de quo 1. Paralipomenon 4 non fuit Othoniel, qui habuit vxorem Axam filiam Caleb, vt male dicit Nicolaus 1. Paralipomenon 60. c. 4. H, Decipiuntur etiam Hebræi, & Rabanus dicens, quòd inter Chus, & Iabes interseruntur cognationes Ietro soceri Moysi &c. ibidē Et de præfato Iabes dicitur, quòd fuit inclitus præ fratribus suis, quod verisimiliter pōt intelligi hoc ex eo, quòd fuerit doctor legis, vel secundum, quòd litera sonat, fuit inclitus in opere bellico, ibidem. 61. col. 1. D

Iaboch. Torrens quidam est distans vna leuca, vel duabus milliaribus a Iordane &c. nec bene dicit historia scholastica, quòd Iaboch ponitur pro Iacob vitio scriptorum, Genes. 22. Genes. 333. c. 2. A

Iacere. Paruulos in eodem lectulo cum parentibus vetuerūt iura, vt habetur in Decre. 2. q. 5 ca. consuluit, 3. Regum 37. c. 1. A

Ex antiqua consuetudine, qui comedebant iacentes comedebant, Mat. tom. 4 92. c. 4 F

Iacere non est sedere, vt quidam valde large sumunt, sed est extentum esse in longum super aliquid &c. Parad. 60. c. 2. E

Iacere proprie dicuntur cadauera, Paradox. 60. colum. 4. G

Iachin. Aliquando est nomen viri, & aliquando nomen vnius duarum columnarum æneārum, quæ erant in templo Salomonis, 1. Paralipomenon 105. c. 2. A

Iachin interpretatur thalamus, 2. Paralipomenon 47. colum. 2. C

Iacob. Sæpe immolabat victimas, sed an tunc fuerit victimarum pacificarum vsus, nō est satis notum. Sed concedendum est, quòd sic, & tales victimas esse, quas Iacob immolauit in monte Galaad Genes. 31. Genes. 72. c. 2. B

Iacob emit partem agri in Sichem centum agnis, vel centum nouellis ouibus Genes. 33. & Iosue 24. non emit illum ad ædificandum domum, vel ad colendum, sed solum ad figendum tabernacula, & hanc partem Iacob cum mœrore dimisit Ioseph, dicens, Genes. 49. Do tibi partem vnam extra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio, & arcu meo, & ita in hoc agro sepulta fuerunt ossa Ioseph, Iosue 24. Genes. 73. c. 4. k

Quòd Iacob supplantaret Esau, & ambo in vtero colliderentur, non naturaliter, sed supra naturaliter factum fuit, quia ad præsagium futurorum fiebant, vt patet ex responsione Dei dicentis. Duę gentes sunt in vtero tuo &c. Genes. 297. c. 2. A

Quòd Iacob habitauit ī tabernaculo Heber quatuordecim annis dicunt Hebræi, Genes. 297. c. 3. I

An Iacob peccauerit emēs primogenituram ab Esau, Dicitur quòd non Genes. 298. c. 1. C

Iacob non emit iura primogenituræ, siue spiritualia essent siue temporalia, non enim emit aliquid tanquam a vero domino & iusto possessore, sed redemit ius suum tanquam extorquendo a violento de tēore, quia nulla fuit simonia, veluti cum quis circa spiritualia redimit vexationem, Genes. 298. colum. 2. A

Iacob non solum dedisse lenticulas pro primogenitura, dicunt Iudæi, sed etiam magnum pretium, &c. magis tamen videtur dicendum, quòd illa esca fuit torum pretium primogenitorum vēditorum &c. Genes. 298. c. 2. D

Dato quòd Abraham, Isaac, & Iacob essent, quando Deus erat Deus illorum, quomodo sequatur, quòd viuerēt ad hoc, quòd Deus dicatur Deus viuorum & non mortuorum, Mat. tomo 6 69. c. 4. G

Decimæ, quas Iacob dedit Deo, quomodo differant a legalibus. Similiter & quomodo conueniant. Mat. tom. 6 206. c. 2. A

Iacob habuit quatuor vxores, & Abraham duas, Mat. tom. 7 45. c. 4. I

Iacob, quando subripuit benedictionem, de qua Genes. 27. erat septuaginta septem annorum, vt optime computatur, & fuit anno vitæ Isaac centesimo trigesimo septimo Genes. 304. c. 1. B

Iacob, quando intrauit in Aegyptum erat annorum centum & triginta, Genes. 304. c. 1. D

Iacob erat annorum nonaginta vnius, quando genuit Ioseph, & ante natiuitatem eius stetit quatuordecim annos in Mesopotamia, Genes. 304. c. 2. A

Iacob subripuit benedictionem trigesimo septimo anno postquam Esau accepit vxorem, Genes. 304. colum. 2. B

Iacob non furatus est benedictionem, quia sua erat, secundum diuinum oraculum, & cætera. Genes. 304. c. 4. K

Iacob vult excusare a mēdacio Rabbi Salomon cum dixit Isaac patri suo Genes. 27. Exo sum Esau primo genitus tuus punctuando hæc verba quodammodo, sed punctuatio eius fatua est, Genes. 305. c. 3. k, Alij aliter nituntur excusare illum a mendacio, sed non quadrat, ibidem, Sed saluo meliori iudicio, videtur dicendum, inquit author, quòd Iacob mentitus est vocando se Esau, sed in hoc venialiter tantū peccauit, quia mendacium fuit officiosum, & non perniciosum, ibidem 306. colum. 1. B, & 308. colum. 2. D

Locus vbi Iacob vidit schalam &c. Genes. 28. dicunt Hebræi, quòd fuit mons Moria, & similiter Nicolaus, sed hoc videtur falsum, quia locus ille vbi vidit schalam dicitur Bethel, qui distat a Sichen media leuca, & Sichen a monte Moria decem leucis, &c. Genes. 310. c. 3. F

Iacob non vouit accipere dominum in Deum, vel tenere eum pro Deo, sed vouit quod ei speciale cultum exhiberet, scilicet, reddendo ei decimas, ad quod non tenebatur, licet ante Abraham dedisset decimas Genes. 14. Genes. 308. c. 4. G

Iacob quare dicatur fleuisse, Genes. 29. assignatur ratio quorundam Hebræorum, quam approbat Nicolaus, quæ confutatur ab authore, & dicendum, quòd ex mētis teneritudine, & amore, quia cognatus erat, vel forte, quia non habuit quod daret Rachel, Genes. 314. c. 1. B

Iacob de patria sua solus recessit pecunias nullas portans, nisi quæ viæ expensis abundarent, Genes. 314. c. 3. F

Tempore Iacob libentius dabant homines filias suas in vxores affinibus, quam alijs, Genes. 314. c. 4. F

Iacob, & si Rachel amaret ardenter Genes. 29. non tamen peccabat mortaliter, quia amor eius erat intra metas matrimonij, quia non præponebat amorem illius amori Dei, sed e contrario, Genes. 315. colum. 2. E

Iacob tot vxores accipiens, non peccauit, vt dicit Augustin. quia instinctu Spiritu sancti fecit, scilicet, quia nec contra naturam, quia non desiderio lasciuiendi, sed prolem gignendi nec contra morem, quia tunc temporis sic fiebat, nec contra præceptū, quia hoc nulla lege prohibebatur, Genes. 316. colum. 4. I

Iacob plures vxores habuit ex dispensatione, potest etiam dici, quòd Iacob vnicam vxorem intendebat accipere, scilicet, solam Rachel, Liam vero, quia ipsam cognouerat, reputans iniustum illam abijcere, accepit eam in vxorem, nec aliam accepisset, nisi quia fidem dederat Racheli, & eam per verba de præsenti desponsauerat, &c. Genes. 317. c. 1. C

Quando Iacob accepit Liam in vxorem, erat annorū octuagin-

octuaginta quatuor, Geneſ. 319.c.3.G
Quod Iacob potuerit reddere debitum quatuor vxoribus, fuit propter bonam inſtructionem, & bonũ finem illarum &c. Geneſ. 322.c.1.E
Omnes filij Iacob, qui nati ſunt in Meſopotamia, nati ſunt in ſeptuaginta annis &c. Geneſ. 322.c.3.I
Iacob, in reddendo debitum, poſuit quendam ordinẽ inter vxores, dãdo cuilibet determinatum tempus, in quo apud illam manere debebat, & ſic per circulum anni &c. Geneſ. 323.c.1.B
Iacob docuit Angelus decorticare virgas, vt fętus naſcerentur maculoſi, Geneſ. 30. Geneſ. 325.c.3.H
Iacob tria motiua habuit ad recedendum de Meſopotamia, primum fuit verba irata filiorum Labanꝫ, ſecundum facies Laban mutata erat contra eum, ſcilicet, triſtior ſolito effecta, tertium quia apparuit ei Angelus in perſona Dei dicens, quòd rediret in terram ſuam, Geneſ. 326.c.3.K
Pactum quod fecit Iacob cum Laban, Geneſ. 30. fuit ex Dei reuelatione, vt ipſemet & Iacob dixit Gene. 31. Geneſ. 327.c.1.C
Iacob, quando venit de Meſopotamia, demoratus eſt in itinere per decẽ, vel vndecim annos priuſquam videret Iſaac patrem, & quando venit ad patrem ſuum iam venditus erat Ioſeph Iſmaelitis &c. Gen. 327.c.3.k
Iacob, quando miſit munera Eſau fratri in itinere, nõ miſit, quia tranſiturus eſſet per terram Eſau, vt dicit Nicolaus ex opinione Hebręorũ, & probatur, ſed quia audierat, quia frater eius Eſau veniebat in occurſum eius, & timuit valde ne opprimeret eum &c. Geneſ. 331.c.1.C
Iacob timuit fratrem ſuum timore humano, licet nõ dubitaret de promiſſione adimplenda, & ſimile reperimus in Chriſto &c. Geneſ. 331.c.2.B
Vir cum quo luctabatur Iacob Geneſ. 32. dicitur fuiſſe Angelum Gabrielem, vt dicunt aliqui, ſed hoc non probant, & multi Hebræorum dicunt illum fuiſſe Angelum bonum Eſau, qui volebat impedire Iacob ne intraret terram promiſſionis, & quia non potuit pręualere, tetigit neruum femoris eius, & hoc, vt euaderet manum Iacob fortiter tenentis &c. Geneſ. 333.c.2.C, Sed iſta expoſitio non multũ concordat veritati, vt probatur ibidem, Doctores tamen Catholici exponunt hoc de Angelo Iacob, qui venit ad conſolandum eum, vt non timeret fratrem ſuum, ſed in hoc diuerſitas eſt, quia quidam dicunt Iacob ſpiritualiter ſolum luctatum fuiſſe cũ Angelo &c. & hoc dicit Hieronym. ſuper Iſai. 49. Cum Angelo, inquit Iacob oratione non manibus luctabatur, ſed hoc non concordat literæ, in qua dicitur, quòd tangens neruum femoris eius fecit eũ marceſcere &c. quod non fit ex lucta tantum ſpirituali. Dicendum ergo melius, quòd fuit ibi lucta ſpiritualis, & corporalis, vt dicit Nicolaus, & quidam alij &c. ibidem, 333. colum. 4. G, quæ expoſitio nõ ſatis congruit propter hoc, quod dicit, quòd iſta viſio Angelica, & lucta ideo facta fuerit, quia Iacob diffidus fuerat diuinæ promiſſioni. Dicendũ, ergo, quòd Iacob perfecte confidebat diuinæ reuelationi, & Angelicæ conſolationi, ſed tamen humano timore, qui ſe compatitur confidentiæ, timebat valde Eſau, & ideo ad confortationem pleniorem apparuit ei Angelus ſuus, & incœpit luctari cum illo & permiſit ſe vinci, quaſi nihil vltra potens, vt daretur audacia Iacob ad non timendum fratrem ſuum &c. ibid. 334.c.1.A
Iacob a claudicatione fuit ſanatus eodem die, licet ſcriptura de hoc non faciat expreſſam mentionem, & hoc fuit ſatis cito poſt ortum ſolis, quia quando venit Iacob ad Eſau eadem die, non erat claudus, ſed rectiſſime ambulabat, ne ex hoc haberet occaſionem Eſau negligendi fratrem ſuũ Iacob, vel interrogandi eum de modo, quo accident, &c. Geneſ. 334.c.4.G
Iacob, promittens Eſau ſe ire in Seir Geneſ. 33. dixit ſe falſum, dicunt aliqui, ſed non mentitum eſſe, ſicut nec Paulus promittens ſe iturum in Hiſpaniã ad Roman. 15. licet Iſidorus, & Lucas Tuden. & Ioannes Egidij Zamoren. de laudibus Hiſpaniæ dicant Paulum veniſſe in Hiſpaniam. Alij vero dicunt, quòd Iacob mentitus eſt mendacio officioſo, & quòd peccauit venialiter, Geneſ. 336. colum. 1. A
Iacob nomen quare mutatum ſit in Iſrael, Geneſ. 341.c.2.E
Iacob nomen eſt minus principale illius Patriarchæ, & Iſrael magis principale, & ratio eſt, quia Iacob ſignificat vitam actiuam, & Iſrael vitam contemplatiuam &c. Geneſ. 341.c.4.G
Iacob bis vocatus eſt Iſrael, Geneſ. 32. Geneſ. 342. colum. 1. D
Iacob luxit Ioſeph multo tempore quaſi viginti tribus annis vſquequo, ſcilicet, ſciuit &c. Geneſ. 351. colum. 2. A
Quòd Iacob non cognouit venditionem filij ſui Ioſeph, quidam Iudæi aſſignant cauſam ridiculam, & blaſphemam, contra quos exclamat Abulen. Alij aſſignant aliam cauſam, ſcilicet triſtitiam, quia ſpiritus propheticus non tangit mentes triſtium, &c. Dicendum tamen melius, quòd Deus noluit reuelare tempore ne diſturbaretur bonum, quod poſtea ſecutus eſt, &c. Geneſ. 351. colum. 2. E. & 371. col. 3. F
Iacob quare totam vitam ſuam vocauerit peregrinationem, Geneſ. 47. aſſignatur ratio, Gen. 392.c.1.A
Iacob mortuus fuit duodecimo anno poſt ſterilitatem Aegypti finitam, vt probatur Gen. 394.c.4.F
Nam vixit centum quadraginta ſeptem annis.
Iacob, cum intenderet benedicere filijs ſuis, & eis ſutura annunciare, dicunt quidam Iudæi ſtultiſſimi quòd fugit ab eo ſpiritus propher. & incœpit delirare dicens illa, quæ ſequuntur, interdum benedicens, & interdum maledicens, ſed iſtorum dictum hæreſis eſt abominanda, &c. Gen. 401.c.3.H
Iacob nunquàm acceſſit ad Balam, poſtquàm Ruben coiuit cum ea, & hoc ſignificatur per illud Geneſ. 49. & leuaſti illud, ſcilicet, priuando patrem ne vnquàm accederet ad illam, Gen. 402.c.3.G
Benedictiones, quas dedit Deus Iacob, fuerunt maiores, quàm illæ, quas dedit ſuis patribus, Geneſ. 411. col. 1. C
Benedictionem Iacob fuiſſe confortatam ſuper benedictiones patrum ſuorum, poteſt dupliciter intelligi, ſcilicet, aut quantum ad reuelationes, aut quantum ad promiſſiones: primum verum eſt, ſecundum, &c. Geneſ. 411.c.4.G
Iacob poſt prædictionem futurorum ſuper filijs ſuis benedixit vnumquemque eorum particulari benedictione, vt dicitur Geneſ. 49. & ſi ibi non expreſſe, &c. Geneſ. 412.c.3.K
Iacob, quare rogauit Ioſeph vt ſepelirent eum in terra Chanaan, ſed & cæteris filijs præcepit illud, aſſignatur ratio, Geneſ. 412.c.4.F
Iacob ideo tam inſtanter affectauit ſepeliri in terra Chanaan, quia in terra illa Meſſias moriturus erat, & reſurrecturus, & ideo putauit ſecum illo reſurrecturum, &c. Geneſ. 412.c.4.k
Iacob contraxit matrimonium per verba de præſenti cum Rachel a principio conuentionis ſeruitij, ſed

ſed ſuſpenſa fuit conſumatio per carnalem copulam ex voluntate Laban vſque ad ſeptem annos, in quibus maneret Rachel ſub poteſtate Laban, & nihil poſſet ei præcipere Iacob, neque quo ad carnalem copulam, neque quantum ad alia obſequia, donec ei traderetur a patre poſt annos ſeptem. Et hoc fecit Laban, vt Iacob ſe diligenter haberet circa res ſuas expectando tantum bonũ, Ge. 315.c.4.I
Iacob cognouit carnaliter vxorem ſuam primam, anno octuageſimo quarto ætatis ſuæ, Exodi tomo 1, 141.c.1.C
Iacob qualiter ſe habuerit cum quatuor vxoribus ſuis, diſtinguendo eis tempora ad reddẽdum debitum, Exodi tomo 1. 212.c.4.I. 1. Regum tomo 1, 23.c.1.A. Matthæi tomo 5. 90.c.2.C. De Opti. Poli. 8.c.2.C
Iacob habens duas ſorores in vxores nõ contrauenit legi, de qua Leuit. 18. cum dicitur ſororem vxoris tuæ in pellicatum illius non accipias, &c. primo, ga nondum data erat illa lex, & illa lex non erat de iure naturę, ſed ſolum expoſitione diuina, quã ſi nunquam dediſſet, nunquam obligaſſet, vel dic, quòd Iacob tantum intendebat ducere Rachel in vxorẽ, Leuit. 182.c.2.A
Corpus Iacob fuit conditum Aromatibus per quadraginta Dies, & luxerunt eum triginta diebus vltra, Deut. 183.c.4.H
Ab ingreſſu Iacob in Aegyptum vſque ad exitum de Aegypto fluxerunt anni ducenti quindecim, Ioſue tomo 1 135.c.4.G
Iacob, mortuus eſt anno decimo ſeptimo, poſtquam intranit Aegyptum cum poſteritate ſua, Ioſue tomo 2 86.c.3.H
Tota Iacob poſteritas diuidebatur inter duos principes, ſcilicet, inter Iudam, & Ioſeph, 2. Regum, 125.c.4.F
Quando Iacob intrauit in Aegyptum, tranſierãt iam duo anni ſterilitatis, & reſtabant quinque, 1. Paralipom. 78.c.3.G
Iacob quando orauit Dominum, vel liberaret eum de manu Eſau, Gen. 32. non retulit bona, quæ ipſe fecerat pro Deo, ſed beneficia, quæ ab ipſo receperat, 1. Paralip. 202.c.2.E
Iacob dabat decimas quolibet anno poſt votũ emiſſum, Matthęi tomo 6 206.c.2.B
Iacob habuit quatuor vxores, & Abraham duas, Matthæi tomo 5 86.c.2.C

Iacobus. Apoſtolus Epiſtolam ſuam canonicam ſcripſit ad duodecim tribus diſperſas, vt patet Iacob 1. Leui. 280.c.4.k
Quidam rex Sarracenus tulit portas maiores Eccleſiæ ſancti Iacobi in Cõpoſtella, & portauit in Cordubam, & vſque hodie illa porta maior ſancti Iacobi manet ſine valuis, Iudi. 157.c.3.H
Iacobus Epiſcopus Ieroſolimitanus lapidatus eſt a Iudæis, procurante hoc Anna principe Sacerdotum anno ſeptimo Neronis, & trigeſimo poſt Chriſti mortem, Matthęi tomo 6. 274. col. 4. F. & tomo 3. 229.c.3.I
Iacobo maiori cecidit in ſortem Hiſpania, Matthæi tomo 1 28.c.1.E
Iacobi Zebedæi referuntur priuilegia, Matthæi to. 4. 201.c.3.G
De Iacobo Alphęi quis fuerit, refertur Matthæi tomo 3. 230.c.3.G
Iacobum Alphęi quidam aſſerũt fuiſſe filium Ioſeph ex alia vxore, & tunc proprie a Iudæis vocabatur frater Domini, quia Ioſeph putabatur eſſe pater carnalis Chriſti, dicit tñ Hieron. melius ſibi videri, quòd eſſet filius alterius Marię ſororis matris Dñi,
Index Alphonſi Toſtati.
cuius pater fuit Alphęus, Mat. to. 3. 230.c.3.H
De Iacobi maioris excellentiis, Mat. to. 4. 201.c.4.k
De Iacobi minoris ſiue Alphęi excellentiis, Mat. to. 3. 230.c.3.G. & tomo 4. 201.c.4.K
Iacobus Alphæi fuit primus Epiſcopus Ieroſolymitanus, Matthæi tomo 4 69.c.1.A
Iacobo Zebedæi fuit conceſſa prærogatiua principatus in martyrio; nam occiſus eſt manentibus omnibus Apoſtolis in Iudæa ab Hærode, Actuum 12. Matthæi tomo 3 210.c.2.D
Genus peccati Iacobi, & Ioannis circa ſeſſionem ad dexteram & ſiniſtrã, &c. fuit ſuperbia, ſed an mortalis, vel venialis, non conſtat, magis tamen tenendum eſt, quòd fuerit venialis, Mat. to. 5. 193.c.4.H
Mater Iacobi, & Ioannis magnam reuerentiam habebat reſpectu Chriſti, Matthæi tomo 5. 195.c.2.A
Iacobus Zebedæi fuit primus Apoſtolorum, qui pro Chriſti nomine mortuus eſt, Matt. tomo 6. 274.c.4.F
De tempore, quo Iacobus Alphęi fuerit lapidatus a Iudæis, Matthæi tomo 6 271.c.3.k

Iactantia. Pertinet ad ſuperbiam, & ad inanem gloriam, ſed diuerſimode, eſt enim ſpecies ſuperbiæ, quantum ad cauſam interiorem, quæ eſt arrogantia, &c. ſed quantum ad finem eſt filia inanis gloriæ, Mat. to. 3. 7.c.3.E

Iaculus. Serpens, ſic dictus eſt, quia quodam impetu per aera vectus quodcunque animal obuium habuerit in ſagittarum atque lancearum modum perforat, Deut. 170.c.2.A

Iahel. Non peccauit occidendo Siſaran, vt probatur Iudi. 43.c.4.k
Iahel peccauit venialiter non mortaliter in mendaciis, quæ locuta eſt ad Siſaran, Iudi. 44.c.2.B

Iair. De quo Nume. 22. non fuit filius Manaſſe immediatus, ſed deſcendens ab eo mediantibus aliis, &c. Gen. 58.c.2.B
Iair, de quo 1. Paralipom. 2. fuit filius Segub nepotis Eſron & pronepotis Machir filij Manaſſe ex parte matris, & iſte Iair eſt ille, qui poſſedit viginti ciuitates in terra Galaad, vt patet Num. 32. cùm dicitur, quòd Iair filius Manaſſe occupauit vicos Galaad, & idem colligitur Deuter. 3. &c. & iſte Iair erat de duabus tribubus, ſcilicet, de tribu Iuda quantum ad patrem, & de tribu Manaſſe quantum ad matrem, & in vtraque tribu ſuccedebat in tribu Iuda propter patrem, & in tribu Manaſſe propter matrem, quia Machir auus ſuus maternus filius Manaſſes adoptauerat patrem Segub in Aegypto, & ex illa adoptatione ſuccedebat in tribu Manaſſes, 1. paralipom. 47.c.3.F

Iamim. In Hebræo, quando ponitur ſine certo numero, accipitur pro anno, 2. Regum 89.c.2.D

Ianitor templi. De Ianitoribus templi, & officiis eorum, 1. Paralip. 269.c.1.A
De neceſſitate officii Ianitorum templi, 1. Paralipom. 297.c.1.A. Et quòd ſoli Leuitæ habebant huiuſmodi officium, ita quòd nec laici nec mulieres poterant eſſe ianitores, ibidem. 297.c.1.E. & iſti Ianitores non cuſtodiebant ianuam templi, nam illa a ſacerdotibus cuſtodiebatur, vt probatur, ibidem, 297.c.1.E
Ianitores erãt de duabus familiis Leuitarũ. ſ. de Merari, & de filijs Chore. 1. para. 297.c.3.K iſte Chore fuit ille, qui a terra fuit abſorptus, Nu. 16. & 26. ibid.
Ianitores erant quatuor millia, inter quos erant nonaginta tres principes, qui numerantur 1. Paralip. 26.1. Paralip. 297.c.4.G
Quatuor millia ianitorum diuiſi ſunt. primo in

quinque partes, 1. Paralipo. 298.c.1.A
De diuersitate sortium inter Ianitores, & Cantores, & Sacerdotes, 1. Paralipo. 298.c.1.B
Ianitores cuiuslibet portæ templi fuerũt diuisi in sex sortes, ad hoc, quòd ministrarent in eadem porta, custodiendo per diuersa tẽpora, 1. Parali. 298.c.1.E
Ianitores non custodiebant portas atrii de nocte, quæ clausę erant, aperiebant eas in aurora, 1. Paralipo. 300.c.4.E
Inter Ianitores vnius ianuæ templi fuerunt factæ diuisiones per plures partes, vt vna pars ministraret vno tempore, & alia alio, & sic dicendum est de Ianitoribus aliarum, 1. Paralip. 300.c.4.k. Et durabat ministratio vnius sortis per hebdomadam, sicut ministrationes sacerdotum, & cantorum, &c. ibidem, 301.c.1.C. Et tot erant sortes in vna porta, sicut in alia. Similiter de exedris dicendum est, scilicet, viginti quatuor sortes Ianitorum in qualibet porta & in qualibet exedra, ibidem. Sed quomodo viginti quatuot sortes Ianitorum custodientium quatuor portas templi, & exedras adimpleuerint numerum quatuor millium Leuitarum, 1. Parali. 301.c.4.G
Ianitores templi, & thesaurarii non erant iidem, nam Ianitores erant de duabus progeniebus, scilicet, Choreitis, & Merariris, thesaurarii vero non erant de istis, sed quidam fuerunt ex familia Gerson, & alii de Amranitis, scilicet, de filiis Moysi, &c. 1. Paralip. 305. c.1.A. Erat tamen inter illos similitudo officii plus quàm inter alios Leuitas, ibidem.

Ianuarius. Diis superis attributus est a Gentilibus, &c. quia ob hoc, quod imparis numeri erat, lętus reputabatur, Exodi tomo 1. 71.c.1.B
Ianuarius ante Iulium Cęsarem solum habebat viginti nouem dies, & Iulius Cæsar addidit ei duos dies, & Februario nihil addidit, aut diminuit, &c. Exodi tomo 1 71.c.1.D

Ianus. Fuit primus Rex Italiæ, Iudicum, 129. col.1.C

Iapheth. Quindecim habuit filios mediate, & immediate, de quibus Genesis decimo, qui habitauerunt in diuersis partibus, & multas terras occupauerunt, & ab istis quindecim processerunt quindecim gentes distinctæ, linguas distinctas habentes, & hoc significatur per illud Genesis 10. secundum linguam suam. Genesis, 51.c.2.D
Filii Iapheth, pro maiore parte, tenuerunt insulas diuersarum terrarum, & tota terra continens habita ta est a filiis Sem, & Cham, vt apparet Genes. 10. 1. Paralipo. 29.c.1.A
Multi de filiis Iapheth habitauerunt in Asia, sed plurimi eorum occupauerunt fere totam Europam, & filii Cham pro maiore parte habitauerunt in Asia, & tamen maior pars eorum occupauit fere totam Aphricam, 1. Paralip. 29.c.1.C
Cum Iapheth habuerit septem filios, quinque illorum non assignantur descendentes in libro Paralipom. sed tantum duobus illorum, scilicet, Gomer, & Iauam, & hoc ideo, quia descendentes illorum, non nominauerunt gentes, & scriptura non vult nominare, nisi illos, a quibus sunt gentes deriuatæ, distinctæ ab aliis, quæ propria haberent idiomata, & idem est de filiis Cham, & Sem, quia ex aliquibus filiis eorum referuntur nepotes, de aliis non eadem ratione, 1. Paralipomen. 30. colum. 2. E

Iared. Vixit nongentos sexaginta duos annos, & mortuus fuit ante diluuium, annis ducẽtis triginta quatuor, & post mortem Adæ annis quatuor centis nonaginta duobus, & anno vitæ Noę trecẽtesimo sexagesimo sexto, Gen. 31.c.4.G 27.c.3.F
1. Paralipo.
Verisimile est Iared fuisse primogenitum Caynam, Genesis, 32.c.4.G

Iason. Fuit primus inuẽtor nauis, vt dicunt Poetæ, & Historici, Deuter. 162.c.2.C. Sed rei veritas est, quòd prius fuerunt naues, Deuteronomo. 162.c.2.C

Iaspis. De Iaspide lapide, vide in dictione lapis, Exodi tomo 2 65.c.1.A

Iauan. A Iauan quarto filio Iaphet descendunt Græci, qui Ionii nominantur, 1. Paralipo. 29.c.3.G
Iauan filius quartus Iapheth, habuit quatuor filios, scilicet, Helisa, Tharsis, Cethin, & Dodanim, qui partim habitauerunt in Asia, & partim in Europa. A primò descenderunt Eolii populi Graciæ, & quidam descendentes ab illo habitant in quibusdam insulis, in quibus abundat hyacinthus, & purpura. De Tharsis secundo filio descendunt Cilices, qui habitant in Asia, in qua est ciuitas, quæ vocatur Tharsis, &c. A Cethim filio tertio, denominata est insula Cypri, in qua est quædam ciuitas, quæ Cithis appellatur. Et a Dodanim quarto filio descendunt Rhodii, 1. Paralipo. 25.c.2.A

Iazates. Rex Hadiabenorum Helenæ filius multas pecunias destinauit primatibus Ierusalem ad subleuandam famem, Matth. 6 272.c.1.B mo 6

Ibis. Auis est iuxta ripas Nili serpentum depopulatrix, Exodi tomo 1 109.c.2.A
Ibis auis est, quæ alio nomine dicitur ciconia, Leuit. 99.c.2.B. De qua & eius proprietatibus, ibidem. 109.c.3.G

Idea. Ideæ sunt formæ exemplares, secundum Platonem, iuxta nominis significationem, & sunt subsistentes particulares, in quo differunt a natura vniuersali, &c. Iosue tomo 2. 19.c.1.B
Necesse fuit, quòd in Deo ab æterno essent ideæ fluentes omnium rerum, ad hoc, quòd res creatæ, per quas ideas ab æterno, & nunc omnes res intelligit, Iosue tomo 2 32.c.1.D
Ideas durare magis quàm per instans, claudit contradictionem, Iosue tomo 2 19.c.1.B
Idea est per se homo, vel per se bos, &c. nihil vltra, Iosue tomo 2 19.c.1.C
Ideas ponendas esse in Deo a fide Catholica compellimur, Ioann. 1. quod factum est, in ipso vita erat, Iosue tomo 2 32.c.1.D
Idea in Deo est ipsa diuina mens, &c. Iosue tomo 2. 41.c.1.B
Quid dicantur ideæ, secundum Platonem, Matthæi tomo 7 90.c.2.D

Ideo. Coniunctio non dicit semper causam motiuam, vel finalem saltem principalem, vt patet Exodi nono, cum dicitur, ideo posui te, &c. Exodi tomo 1. 58. columna 1. B

Idioma. Septuaginta duo idiomata habuerunt septuaginta duo filii trium filiorum Noe, de quibus Genesis 10. Genesis 31. columna 3. F. & 1. Paralipomenon, 28. columnum. 4. F
Idioma dicitur labium, quia labiis profertur, Genesis, 56.c.1.D
Primum idioma datum est a Deo instituente primas voces, tam proprias q̃ cões ad significãdũ, quia nullus alius hoc facere poterat, Gen. 138.c.1.B

Quare Deus dederit Adæ idioma incompletum, Genesis, 138.c.2.A
Adam imposuit animalibus nomina in idiomate Hebræo, quod fuit a principio mundi, & erat vnicum in omnibus hominibus, Gen. 138.c.3.I
Primum idioma non periit in diuisione linguarum, sed in multis mansit integrum, sicut primo erat ab exordio mundi, Gen. 138.c.4.G
Et post diuisionem linguarum, istud primum idioma vocatum est Hebręum ab Heber, qui fuit princeps inter eos, qui retinuerunt ipsum idioma primum, & iste Heber fuit pronepos Sem, scilicet, filius Sale, filii Arphaxat filij Sem, & ob hoc vocat Abrahã Hebręus, Gen. 14. Gen. 139.c.1.A
Idioma Hebręum mansit integrum quandiu Hebręi manserunt in terra sua, & vnus populus, & vulgus erat, scilicet, vsque ad euersionem Ierusalem, post Christi mortem, quia tunc populus Iudæorum desiit esse gens vna diuisi in plures nationes, & cum pauci essent in qualibet regione, paulisper cessauerunt a lingua propria, & vsi sunt linguis illarum regionum, in quibus manebant, ita vt per dissuetudinem obliuiscerentur linguę proprię, quia paruuli illorum, qui nascebantur linguam eorum nõ addiscebant, sed illarum gentium, inter quas erant, vnde factum est, vt nihil de lingua Hebræa maneret, nisi quod in codicibus sacris habetur, Genesis, 139.c.1.C
Sunt multa hominum idiomata, in quibus ponuntur multa verba superflua, ex sola conditione, Matthęi tomo 6 257.c.1.B
Primum idioma nõ didicit Eua a viro suo, sed a Deo accepit illud, sicut Adam, Euæ tamen plenius datũ est, qt̃ àm Adam, quia quando datum fuit Adę deerãt nomina animalium terræ, & volatilium, quæ imposuit Adam, Gen. 139.c.2.A
Idiomatis primi cognitionem, Deus concreauit in Adam, & Eua, Gen. 166.c.2.B
Non inconuenit aliquod idioma multo tempore prius fuisse, quàm ei correspondent literæ, 1. Regum tomo 1 5.c.3.I
Idioma Hebræum barbarissimum est ex modo loquendi, licet ex dignitate sit de pręcipuis, quia in illo scripta fuit lex, & præcepta Decalogi digito Dei, &c. 2. Paralipo. 198.c.5.F
De idiomatum communicatione, Parad. 39.c.1.B
Tria sunt idiomata principalia, scilicet, Latinum, Hebræum, & Græcum, De Statu animarum. 10.c.3.G
De idiomate Hebræo, vide in dictione, Hebręum idioma.

Idithum. De Idithum, Assaph, & Eman, vide in dictione Assaph, & in dictione Eman.

Idolum. Idolorum cultus non fuit in prima ætate, sed in secunda incępit, in qua Auenreth in Chaldæa docuit colere ignẽ, & Assirophene, qui imagines, & statuas. primò in Aegypto fabricauit, alii dicunt, quòd a Nino rege Niniue, circa tempora Abrahæ sub anno ab orbe condito mille ter millesimo ducentesimo vigesimo, & hoc iuxta septuaginta interpretes: nam secundum veritatem Hebraicam fuit anno ab orbe condito mille simo nongentesimo octuagesimoquarto, Gen. 29.c.1.B
Idola sculpta inuenta sunt primo in Aegypto p Syrophenẽ, q̃ primo fuit idolatrarũ, Exo. 10. 1. 166.c.2.A. Vt patet p Eusebiũ ī Chronicis, & p Lucã Tudẽsẽ, & Aegyptus plures Deos colui, q̃ alię gẽtes, & ipsa docuit modũ colẽdi aliis gẽtibus, Deut. 172.c.1.C
De his, q̃ immolabant idolis Deus prohibebat Iudęis ne comederent pp duo, Exodi tomo 2. 173.c.2.A
Sed ista comedere nõ est secundum se peccatum, sed ex modo sumendi, & intentione potest esse peccatum, Exodi tomo 2 173.c.2.A
De duabus regulis, quas ponit Apostolus 1. Corin. 10. circa manducationem eorum, quę immolabantur idolis, Exodi tomo 2 173.c.4.H
Idolorum sacerdotes, puellas pulchras amantes, in tẽplis de nocte deflorabant, persuadentes parentibus puellarum, vt nocte traderent ad concubitũ Dei in templo. & refertur historia tẽpore Tyberii Cęsaris, ex Iosepho. Et alia ex Marco Varrone. Leuit. 200. .3. K
Nullum de Philosophis, & Poetis coluisse idola credit Franciscus Petrarcha, in 3. lib. inuectiuarũ cum ipsi veritatem cognoscerent, Leui. 252.c.2.E
Idolum est nomen Græcũ, & significat idẽ quod figura rei, simulacrũ est nomen Latinũ & significat similitudinẽ &c. Nu. 10. 2. 48.c.3.F. 1 Paral. 185.c.1.B
Omnia idola gentium erant metallina, lignea, aut lapidea, sed vesta Dea nullam statuam, vel similitudinem habebat, sed continuus ignis in templo eius ardebat, Deut. 36.c.2.E
Idolorum nomina, vt communiter, denominantur a Baal, Iudi. 21.c.2.E
Idola precipua Chananęorum erant Baalin & Astaroth, Iudi. 28.c.2.D
Historia de idolo Michæ, de qua habetur Iudi. 17. fuit multo tempore ante Samsonem, quicquid dicant alii, Iudic. 170.c.3.G. Nam contigit pauco tempore post mortem Iosue, ibid. Et contigit viuente Caleph, ibidem. 172.c.1.A
Vulgaris opinio gentium credebat idola esse deos, sed alii inter eos sapientes, non ipsa idola, sed virtutem quandam spiritualem inclusam in illis, 1. Regum tomo 1 56.c.1.B
Idolum in Hebręo vocatur confusio, 2. Regum, 11.c.1.A
Idolorum materiam, scilicet, aurum, argentũ, ęs, &c. Similiter, & vasa, quibus illis ministrabatur non poterant Israelitę conuertere in vsus suos, nec ea Domino consecrare, secus tamen erat de auro argento &c. q̃ non erant huiusmodi, 1. Parali. 211.c.1.B
Nulla fuerunt idola in prima mundi ætate. Paradoxa, 101.c.4.H

Idolothitum. Idolothitis vesci apud illos, qui credebant, nullam in eis esse virtutem, peccatum nullum est, Matthęi tomo 4 134.c.2.E
Quando liceat vesci sine peccato cibis Idolothitis, Matthæi tomo 5 24.c.3.k

Idolatria. Idolatriã maxime detestatur Deus, cuius assignatur ratio, Genesis, 340.c.4.k. Deuteronom. 6.c.2.A
Idolatria est omnium peccatorum maximum, Exodi tomo 1. 7. colum. 2. D. & 296.c.1.B. Exodi tomo 2. 133.c.2 B. Nam est peccatum directe contra Deũ, Leuit 316. colum. c.4.F, Matthæi tomo 1. 240. colum. 4. F
Idolatria multoties appellatur fornicatio in sacris litteris, Exodi 34. Exodi tomo 1. 167.c.1.C. Exodi tomo 2 173.c.1.C
Ad idolatriam erant nimis inclinati Iudæi, Exodi tomo 1 167.c.1.D
Pro idolatria non solum erat punienda persona peccans, sed etiam ciuitas peccans, & tribus peccans, & etiam multæ tribus, vt patet Iosue 22. Exodi tomo 1 239.c.1.D
Idolatria dicitur cultus, vel honor exhibitus alicui imagini, vel statuæ, quia idolatria ab idolis originẽ trahit,

Universidad de Deusto

trahit,idolum vocatur quæcunque imago rei,quo modocunque depingatur,aut sculpatur,&c. Exodi tomo 1 296.c.2.E
Ad idolatriæ inclinationem aliquid facit cœlum, & constellatio,Iudi. 23.c.2.C
Tribus Symeon magis peccauit in idolatria, quàm alia tribus,Iudi. 175.c.4.F
Idolatria secundum se est maximum peccatum, propter duo, primo quia ipsa idolatria est directe in Deum,&c. Secundo quia Deum magis offendit, 1.Regum, tomo 2. 10. colum.4. F. Iosue tomo 2. 176.c.1.C
Pro peccato idolatriæ magis puniebantur Israelitæ, quàm gentes,1.Paralip. 182.c.4.H
Sola idolatria tollit integritatem cordis cum Deo secundum modum loquendi Scripturæ. 2.Paralipo. 206.c.2.A
Idolatria traxit originem a statua Beli patris Nini,cui mortuo Ninus filius eius dedicauit statuam, Matthæi tomo 4 17.c.3.G
Idolatra. Directe tollit honorem diuinum, alium vocando Deũ, & non ipsum, vel ipsum & alium cum eo,Exo.tomo 2.133.c.2.E
Idolatræ radebant barbam,& capillos capitis,vt patet in Epistola Hieremiæ ad captiuos in Babylonia, quæ continetur in 6. capite Baruch prophe. Numeri 1 69.c.1.B
Idumæa prouincia. Idumæa, & Phœnicia sunt Meridionales terræ promissionis,& monte Libano condiuiduntur, nam Phœnicia est infra mõtem Libanum ad Orientem,Idumæa verò supra montem Libanum ad meridiem,Gen. 7,c.4.G.& 19.c.2.C
Idumæa siue Seyr coniungitur terræ Chanaan in latere Meridiano,extendens se aliqualiter contra Occidentem versus Damascum, & ad Orientem cõtra latus Austri,& Orientis terræ promissionis vbi cõiungitur Arabiæ in finibus Bethoro superioris, qui est locus terræ promissionis, &c.& Idumæa, siue Edom fuit occupata ab Esau,& posteris eius. Seyr autem est mons magnus in terra Edom, in quo quo sunt aliquæ ciuitates, & oppida, Genesis, 331.c.3.H
Idumæa a parte Orientali terminatur mari rubro, Numeri tomo 2 8.c.4.G
Idumæorum,& Hebræorum discordia præcognoscitur ex discordia Esau, & Iacob in vtero, Genesis, 296.c.4.K
Idumæi quare mutauerint principatum ducum in regalem,1.Paralip. 41.c.2.C
Iechonias. De quo Matth.1. debet accipi ,p Ioachim filio Ioachin, & nepote Iosiæ,4.Reg. 242.c.4.H
Iectam. De Iectam filio Caleph, & posteritate sua,1.Paralip. 35.c.1.B
Iecur. Ponitur pro epate,Leui.3. Leuit.25. colum.3.I
Iecur mouet nos ad amandum,quia in iecore fit generatio sanguinis,&c.Matth.tomo 2 107.c.2.D
Iehu prõpheta. Vt videtur, fuit occisus a Baasa rege Israel. licet Hebræi dicant oppositum , 3.Regum.147.c.2.C. Sed dicendum , quòd non fuit sic,quia iple venit ad Iosaphat regem Iudæ.2.Paralip.19.ibidem.
Ieiunium. Ieiunare. Quare tempore ieiuni patiantur magis homines pollutionem nocturnam , quàm alias,& maximè si ieiunans biberit aquam,& magis si calida fuerit,& paruo tempore ante cubitũ, Leui. 144.c.3.F
De ieiunio sic ait Prosper in 2.lib.de vita contemplatiua,si abstinere,vel ieiunare debemus, nos non necessitati ieiunandi subdamus, ne iam non deuoti, sed inuiti rem voluntariam faciamus, quod debet intelligi de necessitate coactionis,Numeri tomo 2 135.c.3.I
Ieiunium Hebræorum non erat sicut nostrum ieiunium,quia illi in die , quia ieiunabant, nihil comedebant per tempus viginti quatuor horarum, 3. Regum. 41.c.2.A
Inter Iudæos non erat aliquod ieiunium institutum a Deo,nisi in die propitiationis,scilicet,decima die Septembris, sed postea fuerunt introducta aliqua ieiunia alia,propter aliquas tristitias,& mala, quæ eis euenerunt , vt patet Zachariæ 8. 3. Regum. 157.c.4.F
Ieiunium,& oratio valde disponunt ad prophetiam, 4.Regum 27.c.1.A
Ieiunium Christi fuit conueniens propter multa, Matthæi tomo 1 220.c.3.G
Ieiunium ordinatur ad continentiam carnis, Matth. tomo 1 220.c.3.G
Ieiunium Iudæorum, & Saracenorum quale sit,Matthęi tomo 2.221.c.2.C.& tomo 3.87.c.1.D.& 291 c.4.F.& tomo 6. 4.c.1.A
Ieiunium Christi inchoatum est sexta die Ianuarii, Matthæi tomo 4 85.c.4.F
Christus ante ieiunium,quod fecit in deserto, sæpius ieiunauit,Matthæi tomo 1 220.c.4.G
Christus non ieiunauit minus quàm quadraginta diebus,ne videretur minor Moyse,& Elia, non tamẽ ieiunauit pluribus quàm quadraginta diebus propter multa,Matthæi tomo 1 221.c.2.A
In ieiunio quadraginta dierum non esurierunt Moyses,neque Elias,sed diuinitus sustentabantur,Matthęi tomo 1 221.c.3.I
Ieiunium Christi aliqua ex parte fuit nobis traditum in exemplum , scilicet , quòd. quia ipse ieiunauit, nos ieiunemus,& aliqua ex parte fuit in probationem potentię suæ,& sic non proponitur nobis,vt exemplum imitandum , sed solum ad credẽdum, sicut & eius tentatio , quia non solum tentationes repulit,sed etiam tentatori se obtulit, & ei occasionem ad tentandum dedit, Matth.tomo 1 222.colum.2.D
Causa præcipua,quare Christus ieiunauit quadraginta diebus,fuit vt daret diabolo occasionem tentandi ipsum,Matth.tomo 1 224.c.4.G
Ieiunium Quadragesimæ non est ex Christi mandato,sed ex solo statuto Ecclesiæ ; habuit tamen causas pendentes ex Christi facto,quę referuntur,Matthęi tomo 1 225.c.3.F
Ieiunium Christi fuit aliquo modo afflictiuum, vt probatur ex multis , Matthæi tomo 1. 225.colum.4.k
Ieiunantibus cur licet piscibus vesci,& non carnibus , Genesis 7.c.4.K
Post ieiunium , & non prius , tentatus est Christus propter multa , Matthęi tomo 1. 226.colum.1.A
Omni tempore ieiuniorum iubentur fideles abstinere a coitu, vt habetur 33. quæstione 4. capitulo Christiano, & propter hoc Ecclesia prohibet illis temporibus celebrari nuptias, eo quòd ieiunia fiunt a nobis ad afflictionem carnis, item, vt Deus facilius hominem exaudiat , & similiter abstinendum est tunc a litigijs , & a repentina ne debitorum , iuxta illud Isai. 58. Ecce in die ieiunij vestri , &c. Matthæ tomo 2. 181. colum.1.D

Magna ieiunia fecerunt Apostoli post ascensionem Christi,Matthæi tomo 3 200.c.4.H
Ieiunium Quadragesimę primus omnium instituit Beatus Petrus , vt dicitur,qui etiam instituit Aduẽtum Domini,sed postea non fuit ab omnibus receptus.Quadragesima verò recepta est, & in Conciliis generalibus , & a summis pontificibus confirmata,de consecratio.distinctio.5. cap.Quadragesima,& de consecratio.distinctio.3.cap.non licet, & capitu.non oportet,& extrà,de obseruatione ieiunii,capitu.consilium . Et motiuum ecclesiæ ad instituendum Quadragesimam,fuit multiplex. Primò ad imitandum Christum: secundò propter decimas temporis , &c. tertiò,vt per hoc satisfaciamus de omnibus peccatis commissis contra Decalogum præceptorum , & quatuor Euangelia,idest contra nouum & vetus testamentum,Matthæi tomo 3 93 c.2.B
Ieiunium Quadragesimæ institutum est ab ecclesia , scilicet,tẽpore illo,in quo fit, scilicet, ante Pascha, primo propter temporis conditionem, &c. Secundo propter sacramenta Paschalia , &c. Et dicitur Quadragesima,quia quadraginta dies ieiunamus, & illud,quod dicitur distinctio.4. capit. statuimus, & cap.denique,intelligendum est de clericis solis, & tamen illa capitula non obligant, quia non fuerunt recepta,neque communi vsu approbata,vt dicit Gratianus distinctio.4.capit.denique.§.hoc & si legibus,Matthæi tomo 3 93 c.3.k
Ieiunium est actus solius abstinentiæ elicitiue, & a charitate imperatiue,& similiter a latria, & fortitudine,&c.Matthæi tomo 3 82.c.2.A
Non tenemur ieiunare Quadragesimam propterea, quia Christus ieiunauerit Quadragesimam, sed qa Ecclesia instituit illam ieiunandam , de consecra. dist.3.c.sacerdotibus,Matthęi tomo 3 93.c.1.D
Ieiunium Quadragesimæ debet ab omnibus integra liter obseruari,& quicunque vnam diem soluerit, totam Quadragesimam soluere videtur de consecratio.distinct.cap.non licet. & cap.non oportet, non est tamen sic intelligendum,quòd peccet tantum ac si totam Quadragesimam solueret, nulla die ieiunando,sed soluit totam,idest, rumpit eam, vel aufert integritatem , & illud dictum est in cap. prædicto.non licet.& in capit.non oportet, contra quosdam, qui putabãt, quòd in quinta feria vltimę hebdomadæ bis esset comedendum , Matthæi tomo 3 94.c.1.C
In Quadragesima non est ieiunandum in Dominicis diebus,vt patet de consecra.distinct.3. cap.placuit, & cap.ieiunium,& cap.ne quis . Fuit tamen consuetudo antiqua , quæ etiam in tempore Gregorii durabat , vt ipse scripsit Augustino Episcopo Anglorum , quòd omnibus Dominicis Quadragesimæ,fideles vescebantur carnibus, & vltra modum se ingurgitabant,per totas noctes,quod valde detestatur ibi Gregorius , & tamen propter scandalum non ausus fuit prohibere illud,&c. Sed nunc ablata est illa consuetudo , & Ecclesia totaliter abstulit comedere carnes in illis diebus , Matthęi tomo 3. 94.c.2.B
Ieiunare est actus virtutum omnium , vt dicit Hieronymus,& habetur pro glosa,illius Mat.17.s.Hoc genus dęmoniorũ nõ eiicit,&c. quod qualiter sit intelligendum,Matt.to,3. 82.c.3.K
Ieiunare est opus satisfactorium, quia in eo reperitur propria ratio operis satisfactorii.s.q̃ sit bonum ex genere e voluntariè factum,& in charitate , & alias non debitum,Matthæi tomo 3 82.c.4.H
Multum ieiunare aliquando contingit esse peccatũ, Matthæi tomo 3 87.c.3.G
Ieiunare prout denominatur a ieiunio naturæ , non est actus,sed cessatio ab actu:bene tamen,quod denominatã a ieiunio ecclesiæ,Mat.to.3. 81.c.2.C
Senes tenentur ieiunare,quando sine nocumẽto corporis manifesto,ieiunare possunt,&c.quod si secus sit,non tenentur,& ad hoc non sunt anni determinati , quia in hoc potius cõsideratur corporis valetudo quàm numerus annorum, cum non accidat senectus omnibus eodem tempore , sed quibusdã prius,& aliis posterius secundum cõditionem corporũ,& s̃m varia accidentia,Mat.to.3. 91.c.4.k
Infirmi non patientes specialiter aliquam infirmitatem,sed qui sunt debiles non ex aliqua ægritudine, sed ex vniuersali defectu corporis,an teneantur ieiunare,idem dicendum,sicut de senibus ; si tamen sint infirmi vera ægritudine , vt febricitantes,&c. tales non tenentur ad regulam ieiuniorum,sed infirmorum,similiter neque debiles debilitate ex aliqua ægritudine,qui dicuntur conualescentes , non tenentur ad ieiunium ex eadem causa, qua senes, Matthæi tomo 3 92.c.1.C
Si vxor alicuius ieiunet ieiunio voluntario ex voto, vel sine voto ex sola deuotione,potest vir prohibere immediatè,quòd sciuerit,&c.Nume.30. Si autẽ ieiunium sit necessarium ex institutione ecclesiæ . Regulariter non potest vir prohibere vxorem, bene tamen in certis casibus,Matt.tomo 3. 92.c.1.E
Ieiunia statuta ab ecclesia, sunt satisfactoria,Matthæi tomo 3 12.c.4.K
Ieiunio sanãtur pestes corporis , oratione vero pestes animæ,Matthæi tomo 3 16.c.3.k
Ieiunium definitur sic,ab Isidoro: Ieiunium est parsimonia victus,abstinentiaque ciborum. Et q̃ p̃dicta definitio sit sufficiẽs,probatur Mat.to.3. 80.c.3.F
Duplex est ieiunium,quoddam naturæ, & aliud institutionis Ecclesiæ ; & de hoc secundo intelligitur definitio Isidori de ieiunio , & fuit institutum ab ecclesia in satisfactionem pro peccatis, cum sit opus bonum , & pœnale,Mat.tom.3. 80.c.3.G
Illud dictum Hieronymi , Matth.17. super illo verbo:Hoc genus dæmoniorum,&c.scilicet,ieiunare non solum est ab esca, sed etiam a cunctis illecebris abstinere,intelligitur de ieiunio spirituali,Matthæi tomo 3 80.c.3.k
Ieiunium est virtutis actus,vt probatur,non tamen est necesse,quòd quãdocunque fiat, virtuose fiat,Matthæi tomo 3 81.c.3.K
Per ieiunium,non debet subtrahi necessarium in cibo ad naturæ conseruationem , nec necessarium ad conseruandam corporis valetudinem , & vigorem secundum sufficientiam : bene tamen necessarium ad conseruandam optimam dispositionem, licet illud possit licitè accipi:potest tamen laudabiliter subtrahi,Matthæi tomo 3 81.c:2.D
Ieiunium necessarium prædicatoribus, Matthæi tomo 1 220.c.3.k
Aliquod ieiunium cadit sub præcepto iuris naturalis, scilicet,illud quod est subtractio cibi alias liciti , & sine quo vix , aut nullo modo possunt vitari aliqua peccata,vt dicitur Matth.17.Hoc genus dęmoniorum,&c. Matthæi tomo 3 83.c.4.k
Apud quosdam Gentiles bene de Deo sentientes erat ieiunium,scilicet , illos, qui de Deo credebant , qa est,& quia remunerator est, vt patet Ionæ 3.de Niuitis,qui posuerunt sibimet ieiunium , vt satisfacerent Deo pro peccatis : Sed apud alios non,Matthæi tomo 3 84.c.1.E
Ieiunium habet duo bona, vnum est , quòd est satisfactorium. Alterum est ad tollendum vitia carnis ipsam

Universidad de Deusto Biblioteca

pſam debilitando, Matth.tomo 3. 84.c.2.E

Nulla ieiunia inſtituit Chriſtus, nec etiam poſuit ex preſſe ſub conſilio; reliquit tamen Eccleſiæ de illis ordinandum. Et prænuntiauit, quòd illa eſſent in poſterum habenda inter ſuos fideles, cuius aſſignatur ratio, &c. Matthæi tomo 3. 84.c.4.H

Ieiunium ſecundum ſe non eſt opus charitatis, ſed pœnitentiæ, vel ſatisfactionis. Et non dicit ſecundum ſe aliquam perfectionem, niſi inquantum poteſt prodeſſe ad aliquid. Et propterea non eſt opus de conſilio, &c. Poteſt tamen dici opus de conſilio large, prout omne opus ſuper erogationis, ideſt, quod non cadit ſub præcepto dicitur ad conſilium pertinere. Chriſtus tamen non poſuit conſilia expreſſe, niſi de illis rebus, quæ pertinent ad excellentem charitatem, &c. Matthęi tomo 3. 85.c.1.D

Multa ieiunia poſita fuerunt per eccleſiam, & omnia illa obligant, quia poſita fuerunt ſub præcepto, nam eccleſia per ſuum ſtatutum obligat fideles, ſicut ſi eſſet Dei præceptum. Et fuit conueniens illa ſtatuere, Matthæi tomo 3 85.c.3.G

Primum ieiunans, quis fuerit, non conſtat. Conſtat tamen, quòd ieiunia ſint antiquiſſima, & in omni tẽpore, quo homines cognouerunt Deum, fuerunt ieiunia. Et in lege naturæ fuerunt ieiunia, & motiua ad ieiunandum oſtendunt, quòd ieiunium ſit antiquiſſimum. Primum fuit ad ſignificandum triſtitiam, nam homines, qui volebant triſtari, vel ſe triſtes oſtendere, ieiunabant: vnde quando faciebant planctum ſolemnem pro aliquo ieiunabãt, vt patet 1. Regum 31. vbi dicitur, quòd viri Iabes tulerunt cadauera Saul & filiorum eius, &c. Et ieiunauerunt ſeptem diebus. 1. Paralipom. 10. Aliud motiuum fuit propter Deum. Et hoc tripliciter vno modo quantum ad actus latriæ. Alio modo quatenus eſt ad impetrandum. Tertio modo inquantum eſt ad ſatisfaciendum, Matthęi tom. 3. 85.c.4 H

Multa ieiunia fuere apud Iudæos, vt patet Matthæi 9. & Lucæ 5. ſed quædam eorum fuerunt introducta ex lege, alia verò ex voluntate Iudęorum. Ex lege fuit tantum vnus dies ieiunii, ſcilicet, dies propitiationis, vel expiationis, Leui. 16. & 23. Et tale ieiunium fuit figura contritionis in noua lege, &c. Matthęi tomo 3 86.c.2.E

Quare in veteri teſtamẽto inſtitutum fuerit ieiuniũ, & non in nouo, Matthæ tomo 3 86.c.3.G

Multa ieiunia fuere apud Iudęos, ſed non ex lege. Et iſta erant duplicia, quædam ſpecialia apud aliquos homines religioſos, vt erant Phariſæi, &c. & diſcipuli Ioannis, vt habetur Matth. 9. & Marci 2. Et Heſeni maxime ieiuniis vacabant, &c. Mathæi tomo 3. 86.c.4. G. Alia erant ieiunia toti populo cõmunia, quæ per modum ſtatuti vel legis, ab omnibus Iudæis obſeruabantur. Et iſta erant, de quibus Zacha. 8. ieiunium quarti, ieiunium quinti, ieiuniũ ſeptimi, Ieiunium decimi in gaudiũ, & dies feſtos vertetur domui, & Ieruſalem. Et per quartum, quintum, ſeptimum, & decimum intelliguntur quatuor menſes, in quibus ieiunabant Iudęi in memoriam alicuius triſtitiæ, & malorum, quæ Iudæi tolerauerunt. Et ad repręſentandum anniuerſarie iſtam triſtitiam. Ieiunium quarti menſis fiebat propter duo: primò propter fractionem tabularũ veteris teſtame. a Moyſe, quę fuit in 4. menſe, &c. ſecundò propter captiuitatem Iudęorum, quæ fuit in 4. menſe, ſcilicet, in Iulio. Ieiunium quinti fuit propter tria: primò propter murmurationem Iudæorum in reditu exploratorum, &c. Numeri 14. Secundò, quia in menſe quinto Nabucodonoſor, & Chaldęi ingreſſi ſunt Ieruſalem, & ſuccenderunt templum Domini, & ſubuerterunt illud. hoc etiam menſe deſtructa eſt Ieruſalem a Romanis, ſcilicet, a Tito, &c. Ieiunium ſeptimi fuit, quia tũc occiſus eſt Godolias, qui relictus fuerat a Chaldæis, vt eſſet princeps terræ Iudæorum, & propter mortem eius omnes Iudæi, qui relicti fuerant, fugerunt in Aegyptum. 4. Reg. 25. & Iere. 42. Ieiunium decimi erat propter planctum, quem Iudęi exiſtentes in Babylone habuerunt, cognito, ꝙ templum eſſet ſuccenſum, & ciuitates deſtructę, nam tunc erant multi Iudæi in Babylone, qui prius fuerant tranſlati in Babylonem cum rege Ioachin, Matth. tomo 3 86.c.4.I

Iudæi in ieiuniis ſuis comedebant carnes, & per totũ diem nihil comedebãt, ſimiliter faciunt Saraceni, Matthęi tomo 3 87.c.1.D

In omnibus ieiuniis poteſt Papa diſpenſare, & prælatus in ieiuniis Synodaliter introductus in ſua diœceſi. Et in ieiuniis introductis per totã eccleſiam, poteſt etiam pręlatus diſpenſare, quia eccleſia cuicunque pręlato permiſit diſpenſationem circa illa, exiſtente rationabili cauſa, ipſe tamen ieiunans, ſi eſt perſona priuata, non poteſt diſpenſare ſecum in ieiunio, poteſt tamen vti permiſſione iuris, quia ius noluit eum obligare in certis caſibus ægritudinis &c. Math. tomo 3. 88.c.1.E

Ad ieiunia tenentur viri iuſti quantumcunque ſint ſancti, etiam ſi nunquam peccarẽt mortaliter, imo etiam ſi ex priuilegio nunquam peccauerunt venialiter, Matth. tomo 3 88.c.4.H

Duplex eſt ieiunium, ſ. ieiunium luctus, & ieiunium exultationis, &c. Matthęi tomo 3 88.c.4.I

Ieiunium non ſolum eſt ſatisfactorium pro peccatis pręteritis, ſed etiam eſt adiuuans ad euitandum futura, & pręſeruandum ſe ab eis, Mat. to. 3. 89.c.2.C

Ad omne ieiunium eccleſię tenentur omnes a viginti annis, & ſupra, vt tenent multi Iuriſtarũ, & Theologorum. Alii dicunt, quòd ab anno 21. ſed vltima iſtarum opinionum videtur veriſimilior, Matthęi tomo 3 89.c.4.K

Ad ieiunium non tenentur paruuli, & licet paruuli habeant plus de humido, quàm prouecti, illud tñ eſt minus inſpiſſatum, & ſolidũ ꝙ humidũ in prouectis, & ideo eſt facilius cõſumptibile, & ſic indigẽt cibo pluries, Mat. to. 3. 90.c.2.A

Ieiunium poteſt licite ſolui per peregrinationẽ neceſſariam, quia peregrinans non põt ſimul peregrinari, & ieiunare. Si aũt peregrinatio ſit ſpontanea, tũc licitè põt ſolui ieiunium vbicunq; videtur eſſe maior neceſſitas peregrinandi quàm ieiunandi, vel maior pietas, & c. Matthæi tomo 3. 90.c.2.B

Curſores actualiter currentes, vel itinerantes excuſantur a ieiunio, ſi non poſſunt commode ieiunare ſimul, & peregrinari, vel iter facere, &c. Matthęi tomo 3 90.c.3.H

Pauperes oſtiatim mendicantes, qui non poſſunt habere victum pro vna vice, abſoluuntur a ieiunio, & idem eſt de viatoribus, ſi itinerando habeant intentionem ieiunandi. Et hora cęne perueniunt ad locum, in quo non poſſunt habere cibum ſufficientem pro tota die, licebit pluries comedere etiam ſi itineratio ſit ſpontanea, & non cauſa deuotionis, ſed ſolius vtilitatis. pauperes vero non mendicãtes, qui poſſunt ſuſtentari per rudes cibos, nõ excuſantur a ieiunio, &c. Mat. to. 3. 90.c.4.F

Manualiter laborantes, quando labores ſunt leues, vt ſunt ſutores cum quibus ieiunium ſtare poteſt, ſecus tamen quando labores ſunt magni, in quibus ſit magna

magna corpis reſolutio, &c. ſi tales ſint, quòd ſe, & familiam ſuam non poſſunt ſuſtentare, niſi laborãdo; nam ſi poſſunt, tenentur potius ceſſare a laboribus, vt poſſint ieiunare &c. nam qui per laborem intendunt conſequi lucrum non neceſſarium, nõ excuſantur a ieiunio. Et dicitur lucrum neceſſariũ illud, quod requiritur ad quotidianam ſuſtentationem, & ſuperfluum dicitur illud, quod eſt vltra ſuſtentationem quotidianam, ſed lucrum dicitur neceſſarium, quod requiritur, conſideratis communiter neceſſitatibus humanis, Matthęi tomo 3 90.c.4.K

De ſeruitoribus dominorum, quando poſſint in diebus ieiunii pluries comedere, Matthæi tomo 3 91.c.3.F, Et idem dicendum eſt de legentibus ad menſam, cęnante conuentu in diebus ieiuniorum ibidem. 91.c.3.C

A ieiunio non poteſt excuſari prægnans niſi timeatur de periculo propter fętum. Et eadem eſt ratio de lactantibus paruulos, quæ indigent multo cibo ad nutritionem ſuam, & generationẽ lactis, & boni lactis, Matthęi tomo 3 91.c.3.K

Volens frangere ieiunium, ex aliqua cauſa, aliquãdo non tenetur habere diſpenſationem, & aliquando ſic, Matthęi tomo 3 92.c.2.E

De temporibus ieiunii aſſignatis ab Eccleſia dantur aliquæ cauſæ, Mat. to. 3. 92.c.4.F, Nec fuit conueniens, vt Eccleſia inſtitueret, quòd quilibet fidelis ieiunaret quolibet anno. 50. vel 60. dies quando ipſe vellet, ibidem. 93.c.2.A

Ex temporibus ſtatutis ad ieiunandum, quædam nõ ieiunantur ab omnibus, vt tempus Aduentus Domini, & dies ſabbathi. extra de obſeruatione ieiuniorum. c. conſilium, & 12. diſtin. ca. illa, & de cõſecratio. 3. diſt. c. ſabbatho, quædam alia obſeruantur a tota eccleſia. vt Quadrageſima. diſti. 4 c. Quadrageſima, & de conſecra. diſti. 3. ca. conſtituimus. Similiter vigilia Natiuitatis Domini, & omnium ſanctorum, & omnium Apoſtolorum, &c. Matthæi tomo 3 93.c.1.B

Ieiunia quatuor temporum non celebrabantur ante tempus Calixti papæ, ſed ſolum ter ieiunabatur in anno, ipſe vero inſtituit ieiunium quatuor temporum 76. diſtin. ca. ieiunium, & aſſignationẽ prędictorum temporum, quia primum iſtorũ 4. temporum fiebat 1. hebdomada Martii a principio 2. fiebat 2. hebdomada iunii 3. fiebat hebdomada 3. Septembris 4. hebdomada 4. Decẽbris 76. diſtin. cap. Conſtantius. Sed poſtea fuerunt aliter aſſignata, ſ. quòd ſi Calen. Martii eueniret feria 4. vel ante. celebraretur eadem hebdomada ieiunium, ſi autem 5. feria, vel poſt, ieiunium fieret: hebdomada 2. De. 2. ieiunio, eodem modo. in. 2. hebdomada iunii, hoc addito, quòd ſi iſtud ieiunium eueniret in hebdomada, quæ eſt ante Pentecoſtem, non celebraretur in eadem, ſed in ſequenti, de. 4. ieiunio erat generale, quòd in ſabbatho ante vigiliam natiuitatis Domini finiretur 76. diſti. ca. de ieiunio. Sed iſte modus non obſeruatur in totũ nũc, ſed primũ ieiunium eſt prima hebdomada Quadrageſimę 2. in hebdomada Pentecoſtes 3. in Septembri, vt dictum eſt 4 in Decembri eodem modo 76. diſtin. c. ſtatuimus. Et cauſa huius ieiunii quatuor temporum aſſignatur multiplex. prima, quòd iſtud ieiunium fit in laudem Dei, & fit per quatuor tempora &c. Matthęi tomo 3 94.c.2.E

Eccleſia conſueuit ieiunare in vigiliis aliquorum ſanctorum, vt in vigilia aſſumptionis beatiſſimę Virginis, extra de obſeruatione ieiuniorum ca. ex parte, & vigiliæ Laurentii, & omnium. S. & omnium Apoſtol. vigiliæ præter vigilias Apoſtolorum Philippi, & Iacobi, & Ioan. Euangeliſtæ, cuius aſſignatur cauſa extra de obſeruatione ieiu. cap. conſiliũ, quia Philippi &c. cadit infra ſolemnitatem Paſchalem &c. Et vigilia Ioan. infra octauam Natalis Domini, nec tenetur opinio Hoſtien. quòd circa Apoſtolorum ieiunia conſuetudo ſit tenenda, vt ieiunentur, vel non. Et ieiunare in vigiliis Sanctorum inſtitutum eſt, vt mentem habeamus diſpoſitã ad orationem &c. Mat. tomo 3 95.c.1.B

Ieiunium rogationum, & vigiliæ Pentecoſtes non eſt de præcepto, ſed de conſilio, ſic dicitur de conſecra. diſtin. 3. cap. rogationes in glo. &c. ſecus tamen ſi iſta ieiunia ſint alicubi recepta ex conſuetudine, & approbata; nam tunc efficitur ieiuniũ neceſſitatis, &c. Mat. tomo 3 95.c.2.D

Ieiunium in. 2. 4 & 6. feriis, nõ eſt de neceſſitate, quia ſtatuta de illis ieiuniis non fuerunt recepta, nec approbata per conſuetudinem, ſicut nec illud ſtatutum, quod inciperent clerici ieiunium a Quinquageſima 4. diſtin. c. denique. §. hoc, & ſi legibus &c. Matthæi tomo 3 95.c.3.F

Ieiunare in ſabbatho non eſt neceſſitatis, ſed ſtandũ eſt conſuetudini, etiam quo ad comedere carnes in ſabbatho, vel non comedere, Matthæi tomo 3 95.c.4.F

Ieiunium Aduentus non eſt obligatorium quamuis aliqui dicant, quòd ieiunium Quadrageſimę, & Aduentus inſtituta ſint a Beato Petro, Matthæi tomo 3 95.c.4.G

Si vigiliæ Sanctorum ieiunandę veniant in die Dominico, ieiunium illarum celebrabitur ſabbatho præcedenti. extra de obſeruatio. ieiuniorum cap. ex parte, & capitu. conſilium, Matthæi tomo 3 95.c.4.K

Ieiunium ſecundum ſe eſt opus bonum, & ſi propter bonum finem fiat, nullo tempore vituperabile eſt, quamtuncunque ſit tempus ſolemne, Eccleſia tamen quibuſdam temporibus ieiunium interdixit, oſtendens quòd de neceſſitate nullum ieiunium ſit in illis faciendum propter aliquas cauſas lętitiæ, cum ieiunium communiter pertineat ad mærorem. tempus inter Paſcha, & Pentecoſtẽ. Et dies Dominica, & dies Natalis Domini, & quęlibet 5. fer. extra quadrageſimam 76. diſt. §. non autem &c. tamen ex deuotione quilibet poteſt ieiunare prædictis diebus. Et etiam licitum eſt cuilibet prouinciæ introducere ieiunium hoc tẽpore obligatorium, Matthæi tomo 3. 96.c.1.A, Et idem dicendum eſt de diebus Dominicis, ꝙ non eſt neceſſe ieiunare in illis, bene tñ poteſt quis ex deuotione ieiunare, ibi. 96.c.3.F, Et de. 5. feria idem dicendum eſt, vt patet de conſecra. diſt. 3. cap. ieiuniũ, & hoc propter duo, primò ꝓ errorẽ tollendũ, &c. ſecundo propter excellentia huius diei. Maioris tamen excellentię eſt dies Dominicus, ſed dies 5. fer. deſiit haberi in honore &c. ibidem.

Manichęi ieiunabãt diebus Dominicis. dicẽtes nullã eſſe differẽtiã excellẽtię vnius diei ſup alteram ſed hoc reprobatur ab eccleſia, Mat. to. 3. 96.c.2.E

In ieiuniis d̃terminat̃ hora nona ad ſumẽdũ cibũ, &c. Et iſta hora põt dupliciter accipi, ſ. ſtrictè, & largè; ſtrictè eſt finis tertię, quartę diei artificialis; largè verò eſt quęcũque pars tẽporis poſt finẽ Sextę, ſ. ſecũda quarta diei, qñ Sol eſt in pũcto meridiei, & in pͥcipio declinationis a pũcto meridiei incipit hora nona, & licitũ eſt ieiunãtibus mãducare, & hoc interpretat̃ Eccleſię cõſuetudo generaliter, q̃ poſt meridiẽ cõcedit immediate cibũ ieiunantibus, Et ob hoc in diebus ieiuniorũ eccleſia dicit nonam

ſemper

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſemper ante cibū,ita vt quandocunque dicto illo officio ieiunans comederit, dicat̃ comedere post nonā,vel in nona hora. Et patet hoc in obſeruātia religionū,vbi ieiuniū ſtrictè obſeruat̃, & cęremoniæ eius. Et in Quadrageſima licitum eſt cibum ſumere quando veſperi dicti ſunt,de cōſecra.diſtin. 1.c.ſolent. Et tamen adhuc non eſt neceſſe ad ieiunium ſemper comedere poſt meridiem, quia multi propter cōditionem religionis, vel propter alias cauſas excuſant̃,ita vt poſſint comedere ante meridiem &c.Matthæi tomo 3 97.c.2.A
Quare diebus ieiuniorū comedimus hora nona, & non ante,vel poſt,Mat.to.3. 97.c.1.A,& ſeq.
In veteri teſtamento non ſumebatur cibus in die ieiunii ante veſpere, ſed nouum teſta.non conformatur veteri in hoc,cuius aſſigātur ratio, Matthæi tomo 3 97.c.3.F
Ieiunium poteſt dupliciter frangi,vno modo quantū ad meritum,alio modo quantum ad violationem præcepti dati de ieiunando. Primo modo frangitur,quando per ieiunium nihil meremur, vel minus q̃ alias mereremur. Et iſta fractio pōt fieri modis innumeris,ſecūdo modo,quādo fit cōtra intentionem ſtatuentis ieiunium,Mat.to.3. 97.c.3.I
Ieiunium non frangitur per potationem,ſiue fiat ante prandium,ſiue poſt,dum tamen non fiat in fraudem,vt ſcilicet,per hoc aliquo modo ſuſtentetur homo,& ceſſet afflictio,quā inducit ieiuniū, quia tūc non ſolū perit meritū ieiunii,ſed ēt commꝛittit mortale peccatum,&c.Mat.tomo 3 97.c.4.G
Ieiunium frangit, qui cibum accipit ad refectionem vltra ſemel,poteſt tamen quis ſumere ita modicū de cibo,quòd non dicatur comedere pluries, licèt pluries hoc fecerit, vt ſi quis ſumeret vnam micā panis,vel vnum granum vuæ, vt ſi hoc faciat ſine cauſa,vt propter delectationem,vel ſolum ad experiendum ſaporem,perdit aliquid de merito ieiunii,non tamen violat ieiunium, ſecus tamen ſi faciat hoc ex cauſa legitima.Poteſt etiam bis ſumere refectionem, & non ſoluere ieiunium dum tamen vtraque vice nō ſumat plenam refectionem, ſed altera earum ſolum, vt contingit in ſeruitoribus dominorum,qui ſeruiunt eis ad menſam diebus ieiunii,&c.Mat.tomo 3 97.c.4.K
Poteſt ſtatui per Eccleſiam, vt quis comedat bis,& ieiunet.Sic ait Innocentius,de reliquiis,& vene.Sā ctorum c.cum ex eo.ſed non vtraque vice ad plenam refectionem,& ſubdit exemplum, Matthæi tomo 3 98.c.1.B
Coqui præguſtantes cibos,vt cognoſcant, ſi habeant ſufficienter de condimento,&c.non ſoluunt ieiunium,Matthæi tomo 3 98.c.1.C
Qui ſemel comedit,& cibos ſtatutos ad ieiunium comedat,etiam ſi comedat immoderate, vel bibat, non ſoluit ieiunium,poteſt tamen perdere meritū ieiunii in totum, vel in partem] ſecundum conditionem exceſſus. Et poteſt interdum peccare mortaliter,&c.Matthæi tomo 3 98.c.1.E
In ieiunio nihil eſt illicitū,niſi quod eccleſia vetuit, Matthæi tomo 3 98.c.2.E
Ebrietas non frangit ieiunium,quamuis ſit vel peccatum mortale,vel veniale,Mat.tomo 3 98.c.3.F
Odores non ſoluunt ieiunium,quia odor non nutrit, vt di.Philoſophus in lib.de ſenſu,& ſenſato,ſed ſolum confortat,non tamen conuertitur in ſubſtantiam odorantis ad hoc, quòd reſtauret deperditū per reſolutionem,&c.Matthęi to.3. 98.c.3.G
Non frangit ieiunium, qui ſumit medicinam,quatenus illa eſt contraria morbo, ſecus tamen,qui ſumit medicinam,vt cibum, & potum ad refectionem,nam ſic frangitur ieiunium,licet infirmi non peccent, quando habent iuſtam cauſam frangendi,&c.Matthæi tomo 3 98.c.3.K
Electuarium,vt communiter,non frangit ieiunium, ſiue ſumatur propter delectationem, vel vt cauſa medicinę,quia intentio finis eſt extra naturam ieiunii, & licet electuarium aliquo modo nutriat, communiter tamen non ſumitur ad nutritionem, nec ad manducationem, ſed ſolum ad bonam diſpoſitionem ſtomachi,ſicut potus,& hoc quando ſumitur per modum electuarii,& non per modū cibi,Matthæi tomo 3 98.c.4.G
Modicum panis,vel fructus,ſi ſumatur ne potus noceat,non frāgit ieiunium, quia tunc non ſumitur vt cibus,ſed vt medicina, & hoc niſi conſuetudo eſſet ſumere aliquantum panis,quia circa talia cōſuetudo habet magnum vigorem, & ſic ſumūtur vt non cibi, ſed vt medicina, Matthæi tomo 3 99.c.1.B
In omnibus ieiuniis abſtinendum eſt a carnibus, & in quadrageſima nō ſolum a carnibus abſtinetur, ſed etiam ab omnibus, quæ ducunt originem a carne,ſ.a ſanguine,caſeo,lacte,& ouis,vt ait Gregorius 4.diſtin.c.Denique. Et hoc verū eſt niſi alias ſit penuria piſcium ad ſufficientiam,quia tunc recurri poteſt ad alios cibos,& conſuetudo antiqua excuſat circa hoc.Cùm ieiunia,vt in plurimum ex conſuetudine vigorem habeant.In aliis verò ieiuniis non quadrageſimalibus,ſtandum eſt conſuetudini circa cibos,dum tamen non vtantur carnibus,& hoc,quia de ieiunio quadrageſimæ expreſſum eſt 4.diſtin.ca.denique,&c.Matthæi tomo 3 99.c.2.B
In ieiunio non inter dicitur vinum,quia ad libidinem non confert per modum nutrimenti,ſicut carnes, ſed per modum alterantis,quæ alteratio cito deſcit,& ideo ad libidinem magis cōferūt carnes &c. Matthęi tomo 3 99.c.3.G
Ieiunium non habet obligationem, niſi illam quam Eccleſia per legem ſuam introduxit, vel conſuetudo,quæ habet vim legis,Mat.to.3. 100.c.2.A
Ieiunans debet ſumere cibum hora nona poſt meridiem,& poſtquam eccleſia dicit nonam,quæ ſemper diebus ieiuniorum dicitur ante cibum de conſecra.diſtin.1.c.ſolent,& diſtin.5.cap.quinque. Et ſiquis ſumat cibum parum ante nonam,non frangit ieiunium,ſecus tamen,ſi multū anticiparet, vt comedendo in hora 3.videtur frangere ieiunium. Innocentius tamen tenet,quòd nullo modo frangatur ieiuniū per anticipationē,quod etiam probabile videtur,perdit tamē meritum ieiunii,quia iſte talis facit contra ſtatutum,& tunc oportet,dicere, quòd taxatio horæ in ieiunio non ſit de principali intentione eccleſiæ, ſed ſemel tantum comedere. Et tunc exponendum eſt ca.ſolet de cōſecra.diſti. 1.ſ.q̃ nullo modo iſti credendi ſunt ieiunare,i.non ſunt credendi,q̃ mereantur per ieiuniū,licet ieiunent &c.ſecurior tñ eſt prima poſitio, & rationabilior,q̃.ſ,magna anticipatio,perdat meritū,& ieiuniū ſoluat.In propoſito tamē conſideranda ſunt multa,primum eſt conſuetudo regionis.ſecundū conditio regionis,ſi ſunt magni dies,vel parui: tertio conditio temporis in regione 4. conditio perſonarum 5.varietas officiorum,& operationū &c. Matthęi tomo 3 100.c.2.B
Ieiunium frāgitur per vnum ſolum de quinque modis,quibus vitium gulæ nocet nobis, ſcilicet,per pręuenire tempus comedendi,& nō per alios quatuor,Matthæi tomo 3 100.c.4.K
In bono ieiunio requiritur ieiunare, & mentionē ieiunare.

Ad ieiunandum requiruntur quatuor, ſcilicet,ſemel tantum comedere, abſtinentia a carnibus,licet iſtud non ſit generale. Tertio,quòd in ieiunio quadrageſimali non ſolum a carnibus, ſed ab omnibus illis,quę a carnibus originem ducunt, vt a caſeo,ouis,& lacte. Quarto hora debita ad mā ducandum.ſed ad meritorie ieiunare requiruntur decem,& ſex. Primum eſt debitus finis. Secundū debitum tempus. Tertium,vt non vtatur rebus delectabilibus ex induſtria. Quartum vt non ſit ciborum ſuperfluitas. Quintum nec ebrietas. Sextum nec magna apparatio ciborum delicatorum. Septimum nec ardenter cibos ſumere. Octauum nō comedere ante tempus ex impatientia famis. nonum non curioſe cibos parare vltra conditionem, & ſtatum perſonæ.decimum,non facere fraudem ieiunio. Vndecimum non immoderate ieiunare. Duodecimum, vt per immoderatum ieiunium non impediantur ad faciendum aliquid ad quod obligantur.decimum tertium, vt non ſit magna extenſio ieiunii. Decimum quartum, vt etiam ieiunient a vitiis. Decimum quintum, vt abſtineat a nocendo proximis,etiam iuſte, ſcilicet,litigando decimum ſextum,quòd benefaciat proximis &c. Matthæi tomo 3 101.c.2.A
Diebus ieiunii non eſt litigandum,nec cogendi ſunt debitores ſub regore ad aliquid ſoluendum, &c. Matthęi tomo 3 101.c.4.F
Referuntur.11.vtilitates ieiunii, prima eſt ad oſtendendum triſtitiam pro mortuis 2.ad oſtendendū triſtitiam in ſeipſo 3.ad placandum Deum 4.ad ſatisfaciendum 5.ad comprimendum vitia carnis 6. ad eleuandum mentem in Deum 7.ad habēdum poteſtatem ſupra dęmones 8.ad promerendum diuinam reuelationem, nona ad merendum vitā ęternam 10.eſt quod reddit hominem multum attētum ad quācūque rē,& venerabiliorem,vndecima,q̃ prodeſt mortuis &c.Mat.to.3. 102.c.1.A
Duplex ieiunium erat apud Iudæos, ſicut & nunc,ſ. ieiunium neceſſitatis, & ieiunium deuotionis,& primum erat duplex,quoddam erat per legem ſtatutum,& alterum per conſuetudinem, vel conſtitutionem populi.primum erat vnicum ieiunium, ſ.in die Propitiationis:ſecundū erat quadruplex,ſ. ieiunū 4.mēſis.quinti,ſeptimi,& decimi, & diſcipuli Ioan.Baptiſtę loquebant̃ de ieiunio deuotionis Mat.9.diſcipuli verò Chriſti ieiunabant omnia ieiunia neceſſitatis, tam a lege, quàm a conſuetudine,&c.Matthæi tomo 3 198.c.3.H
Diſcipuli Chriſti nou ieiunabant aliqua ieiunia ſeperogationis,ſicut faciebant Phariſæi, & diſcipuli Ioannis,& hoc propter multa, quæ referuntur, Matthęi tomo 3 199.c.1.E
Duplex eſt ieiunū corporale,primū,quod ordinatur ad carnis refrenationē, & diſponit ad contēplationē. Aliud,quod ꝓcedit,ex plenitudine, & pfectione contēplationis. primū nō cōpetebat Chri diſcipulis ante paſſionem eius. ſm eſt in viris perfectis, qui nimis immorant̃ diuinę contemplationi. Nec hoc ſm competebat eis, &c.Mat.to.3.200.c.2.C, & 201.c.2.A,& c.3.G, Et iſtud ſm ieiunium pauco cibo indiget,quia rapit hominem a ſenſibus ibi. Apoſtoli ieiunauerunt poſt Chriſti paſſionem propter multa.Matthæi tomo 3 200.c.4.H
Ieiunū Quadrageſimæ inchoandū eſſe ſequenti die poſt aſcenſionē,dixerūt aliqui, quia illa die ſponſus ablatus eſt Act.1.Alii dixerūt,q̃ ſtatim poſt Pēcoſtem. Et ita quidam hæretici faciebant,vt dicit Hieron.ſuper Mat.&c.Sed Eccleſia non recepit illud &c.Matthæi tomo 3 201.c.1.A
Ieiunare,& lugere idem erat apud antiquos,Matthæi tomo 3 201.c.3.F
Maiora ieiunia tam neceſſitatis quàm deuotionis ſunt in nouo teſta. quàm fuerunt in veteri, Matthęi tomo 3 201.c.3.H
Pro ieiunio mœroris, quod non conueniebat diſcipulis Chriſti,tradidit Chriſtus exemplum de filiis ſponſi, &c.Mat.9.pro.ieiunio exultationis tradidit exemplum de commiſſura,&c.& de vino, nouo,& vtribus veteribus,Mat.to.3. 202.c.2.A
Ieiunauit Chriſtus quadraginta diebus,&c.vt exemplum nobis daret ieiunandi,&c. Matthęi tomo 3 284.c.2.A
Diſcipuli Chriſti non ieiunabant,quandiu manebant cum Chriſto,Mat.tomo 4 91.c.1.C
Intentio dantis præceptum de ieiunio,non fuit excludere alias cauſas magis pias, &c.Matthęi tomo 3 90.c.3.G
Phariſæi ieiunabant bis in hebdomada Lucæ.18.cū dixit Phariſæus ille;Ieiuno bis in ſabbatho,ideſt,in hebdomada,Mat.tomo 4 129.c.4.G
Ieiunium cum oratione optime coniungitur,ieiuniū propter orationem,& oratio propter ſe,&c.Matthęi tomo 4 272.c.1.C
Antiqui ieiunabant,quando volebant oſtendere triſtitiam,Matthæi tomo 6 4.c.1.A
Ieiunare in nouo teſta.capitur pro lugere, & epulari pro gaudere,Marci.2.& Luc.5.Mat to.6. 4.c.2.C
Ieiunantibus,qui non ſunt nimis debilitati, quomodo accidat pollutio nocturna,potius quàm non ieiunantibus,Parado. 10.c.1.E

Iemini. De quo 1.Reg.to.1.fuit vir valde famoſus de tribu Beniamin, a quo fuit denominata pars quædam terræ Beniamin 1.Regum, tomo 1 159.c.1.D
Vide Gemini.

Iephone. Pater Caleb.fuit Chus.1.Paralipom. 92.c.2.E

Iepthe. Erat princeps latronum, Iudicum, 107.c.1.B
Iepthe dicebatur Galaadites,Iudic.11. a patre vocato Galaad.Iudi. 105.c.2.A
Mater Iepthe fuit concubina Galaad patris eius,& nō vxor,licet Hebręi aliud ſentiāt,Iudicum. 105.c.4.F
Non conſtat de qua tribu fuerit Iepthe. An ſcilicet, fuerit de Gad, an de Manaſſe. veriſimiliter tamen creditur, quòd fuerit de tribu Manaſſe. Iudicum. 106.c.2.E.& 126.c.2.D
Iepthe exercens latrocinia, & bella, an peccauerit, vel non, poteſt teneri quod ſic, & poteſt teneri quòd non.Iudicum, 107.c.2.C. Sed rationabilius dicitur quòd non peccauit, quia in dubiis fauorabilius eſt eligendum,Iudi. 107.c.3.H
Iepthe peccauit vouendo, vt vouit,de quo Hieron. Iepthe vouendo fuit indiſcretus, & reddendo fuit impius,Iudi. 116.c.2.E
Iepthe non obligabatur,ex voto,occidere filiam, occidit tamen illam, quia credidit ſe obligatum ad id, cum dixit aperui os meum ad Dominum, & aliud facere non potero. & iſtud eueniebat ex imprudentia hominum illius temporis circa interpretationem ſacræ Scripturæ, & votorum, &c. Iudicum, 118.c.2.A
Pōt teneri,q̃ Iepthe in vòto ſuo intellexit de animalibus brutis, pōt ēt dici, q̃ intellexit tā de hominibus,quàm de pecoribus,pōt ēt dici, q̃ ſolū intellexit de homin ibus.Iudi. 116.c.3.G
Filia Iepthe,cōſentiēs ſe occidi,nō peccauit,imo valde meruit,ſicut Iſaac,&c.Iudi.118.c.4.F.Nec obligabatur velle ſubire mortē pro voto patris.ibidem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Filia Iephte non deflebat virginitatem, quia moritura esset absque hoc, quòd experiretur delectationes carnales, quia hoc nephas est dicere, sed quia moriebatur in statu virginali, ideſt, in parua ætate, vel plorabat infœcunditatem, & hoc magis videtur dicendum. Iudi. 119.c.2.B
Iephte postquam occidit filiam suam, cremauit eam ad honorem Dei, sicut Abraham disponebat facere, Iudi. 119.c.3.H
Filiam Iephte plangebãt virgines Israel annuatim, ex multis causis, Iudi. 119.c.4.H, Et iste planctus non erat peccatum, quia solum fiebat ad honorandum memoriam mortis illius, quæ mortua est pro salute patriæ, Iudi. 120.c.1.B
Iephte valde grauiter peccauit occidendo filiam suã, Iudicum. 121.c.2.A
Votum Iephte fuit incautum, & impium, Matthei tomo 4 77.c.4.G

Iericho. vide Hiericho.

Ierimoth. Aliquando est nome vrbis in terra Iuda, & aliquando nomen viri, 1. Paralipo. 105.c.1.C, & 286.c.4.F

Ierimuth. Aliquando est nomen viri, & aliquando est nomen vrbis de terra Iuda. 1. Paralipo, 132.c.3.K
Quòd de Ierimuth filio Danid non fuerit facta mentio sub hoc nomine, nisi 2. Paralipo. 11. potuit esse in causa, vel quia fuerit filius Dauid ex aliqua concubina, vel si ex vxore nominatur alias sub alio nomine 2. Reg. 5. & 1. Paralip. 3. 2. Paral. 156.c.1.A

Ieroboam. Motus est ad faciendum vitulos aureos, 3. Reg. 12. ne populus suus reconciliaretur Roboam, &c. in quo grauissime peccauit 3. Reg. 111.c.4.H
De modo, quo Ieroboam constituit sacerdotes idolorum, 3. Reg. 124.c.4.H
Peccatum Ieroboam fuit maius peccatis Salomonis, in multis. 3. Reg. 129.c.2.G
Magis peccauit Ieroboam quàm omnes reges Iuda, & Israel ipsum sequẽtes, & magis quàm Adam, & magis quàm quilibet homo ipsum præcedens, 3. Reg. 130.c.1.B
Ieroboam non venit in Israel de Aegypto vocatus a principibus, sed ipse sponte venit audita morte Salomonis, postea tamen venit in Sichem, vocatus a principibus ad vngẽdum Roboam in regem, &c. 2. Paralipo. 139.c.2.B
Duo fuerunt Ieroboam, quidam, qui fuit primus rex Israel, quando diuisum est regnum, & alius fuit filius Ioas regis Israel, 1. Paralip. 81.c.4.I
Quare Deus contulit Ieroboam pessimo tot victorias, 4. Reg. 141.c.4.H
Cum Ieroboam fecit vitulos, & cœpit idolatrare, statim sacerdotes, & leuitæ habitantes in Israel reliquerunt loca sua, & suburbana, & venerunt ad terram Iuda. 2 Parali. 10. quod fecerunt propter multa, 2. Paralip. 152.c.2.B, Sed quomodo tot sacerdotes, & leuitæ manere potuerint in terra Iuda, tripliciter dicitur. Sed tertius modus videtur verisimilior, scilicet. quòd manerent mixtim inter laicos Israelitas &c. ibidem. Et per illud 2. Paralip. 10. Eo quòd abiecisset eos Ieroboam, & posteri eius, ne sacerdotio Domini fungerentur, potest dupliciter intelligi, sed 2. intellectus videtur melior, s. q. istud sit verbum scriptoris, & non pertinens ad causam motiuam recessus sacerdotum, & leuitarum, de terra Israel, ibidem. 153.c.1.E
Potest teneri, quòd multi Israelitæ laici ascenderent in Ierusalem, tempore Ieroboam, ad orandum, & quòd reuerterentur postea in terra Israel. potest & teneri, quòd tales non reuerterentur postea. Sed q manerent in terra Iuda, nam vtrunque videtur probabile, 2. Paralipo. 153.c.4.H
Ieroboam fecit duos vitulos aureos, propter multa, 2. Paralipo. 176.c.1.A, in quo valde peccauit, ibidẽ, Quia debebat confidere Deo permittendo populum suum ire in Ierusalem, ibidem. 176.c.3.G Sed quare fecerit duos vitulos, vide ibidem, sed cur populum duxerit potius ad colendos vitulos, vide ibidem. 177.c.1.B, Sed quare persuaserit colere illos in duobus templis, vide ibidem. Sed quomodo potuerit persuadere Israelitas colere vitulos, vide ibidem. 177.c.2.B
Ieroboam quomodo potuerit persuadere populo, q sacerdotes vitulorum essent de populo, & non de tribu Leui. 2. Paralip. 177.c.3.H, & fecit hoc Ieroboam, vt placeret populo ibid. Nec Deus puniit Israelitas, quia populares facerent sacrificia, quàm quòd facerent ea sacerdotes de stirpe Aaron, sed peccauerunt in hoc, quòd colebant idola, ibidem. 178.c.1.B, Et eiecerunt Sacerdotes, & Leuitas de terra sua &c. Quod potest multipliciter intelligi, ibidem.
Ieroboam mortuus fuit morte naturali, 4. Regum. 146.c.4.G
De Ieroboam vide alia in dictione Hieroboam.
Ierobaal, vide Hierobaal.
Ierusalem, vide Hierusalem.

Ierreham. de Ierreham sexto filio Dauid nihil habetur in historiis &c. 1. Paralipo. 54.c.2.B

Iesse. Pater Dauid fuit trinomius, nam vocatus est Iesse, Isai. & Naas, 2. Reg. 113.c.2.A. De primo nomine habetur Isai. 11. de secundo nomine habetur multis in locis veteris testamenti. De tertio habetur tantum. 2. Reg. 17. Matth. tomo 1 71.c.1.B
Iesse, & Isai. videtur esse idem nomen, sed est paucta mutatio in literis, quæ sæpe fieri solet in veteri testamento, sicut patet de Zaram, qui aliquando dicitur sic, & aliquando Zare. Mat. to. 1. 71.c.1.B

Iesus. Quòd hoc nomen, Iesus, maioris sit reuerentiæ quàm hoc nomen, Deus, multiplex assignatur ratio, Exo. to. 1. 168.c.2.B
Iesu nomen in vanum accipere maius peccatum est, quam nomen Dei, Exo. tomo 1 168.c.2.A
Iudæi cognouerunt Iesum esse filium Dei, vel Messiam, Matthei tomo 5 268.c.4.I
Ecclesia cur magis honorat nomẽ, Iesus quàm nomen, Deus Exo. tomo 1 168.c.2.B
Iesus est nomen personæ, & Christus est nomen dignitatis, &c. Matthæi tomo 1. 1.c.2.E, Matthæi tomo 4 189.c.1.C
Iudæi non asserebant Iesum esse hæredem, sed q ipse pro tali se gerebat, Mat. tomo 5 274.c.4.K
Iesus potest multis modis dici Christus, sed præcipue dicitur Christus, eo quòd sit Messias &c. Matthei tomo 1 82.c.4.H
Venire in nomine Iesu, dupliciter intelligitur, Matthæi tomo 6 265.c.3.I
Iesum esse Messiam ex multis constabat, vt negari nõ posset rationabiliter nec etiam ignorari, si quis non maligno spiritu respexisset ad gesta Iesu, &c. fuit tamen conueniens, vt id manifestaretur per Ioannis testimonium, vt probatur ex multis, Matthæi tomo 1 160.c.2.B
Iesum fuisse Messiam, & post mortem apparuisse ventem dixit Iosephus lib. 18. Antiqui. Matthei tomo 6 179.c.3.H
Quare plurimi Iudæorum non crediderunt Iesum esse Messiam, Mat. tomo 6 277.c.1.E

Iethro. De quo Exo. 18. multis nominibus nũcupatur. Nam aliquando vocat iethro: aliquando ieter, & hoc lingua Hebræa aliquando raguel Exo. 2. Et vocatus est Obab. Nu. 10. Exo. tomo 1. 113.c.2.B, Nume. to. 1. 46.c.3.I, Iudi. 40.c.4.H Et vltra hoc vocatus est Cin. ibidem.
Iethro socer Moysi venit ad Moysem in desertum Sinai post datam legem. & hoc in fine primi anni exitus de Aegypto mense duodecimo, vel in principio secundi anni, & mãsit cum Moyse per mensem, vel paulo plus in castris montis Sinai, ideſt, vsque ad tempus, quo recedere debuerunt de monte Sinai. Et respondet auctor ad rationes eorum, qui dicunt Iethro venisse ad Moysem ante datam legem, &c. Exodi tomo 1. 143.c.3.K. Exo. tomo 2 109.c.4.K
Iethro non erat Sacerdos veri Dei, sed idolorum, & conuersus est ad cultum veri Dei, auditis mirãdis, quæ fecerat Israelitis, &c. Exo. to. 1. 145.c.4.K
Iethro obtulit holocaustũ Deo, & hostias pacificas, Exo. tomo 1 145.c.4.K
Iethro stetit cum Moyse duobus mensibus, vel quasi, Exodi tomo 1. 152.c.4.G, Numeri tomo 1 120.c.1.A
Et rogauit eum Moyses, vt iret secum, sed noluit respondẽs ea, quę habentur. Nume. 10. Numeri tomo 1 120.c.1.A
Iethro non fuit circumcisus, Exo. to. 1. 152.c.4.k
Iethro, in quo poterat dirigere Israelitas p desertum, Nume. tomo 1 117.c.3.F
Iethro ordinauit Politiam Hebræorum, Nume. tomo 1 119.c.2.C
Filii Iethro inerunt ad Israelitas, cum iam propinqui essent terræ Chanaam, & habuerunt sortem in tribu Iuda. Num. to. 1. 120.c.1.B
Filiis Iethro data est optima sors inter omnes sortes terræ Chanaam, & filii Israel impleuerunt circa filios Iethro omnia, quæ promiserat ei Moyses, Nume. tomo 1 120.c.4.k

Iezabel. Fuit regina, vel vxor Achab. 3. regum 21. Gen. 21.c.2.A
Iezabel quare non accepit vineam a Naboth, sine eius occisione 3. Reg. 192.c.4.F
Iezabel vxori Achab prænunciatum fuit, quòd canes comesturi essent ipsam Iezabel in agro Iezrael propter multa eius peccata, 3. Regum, 194.c.2.E
Iezabel non ornauit vultum ad placendum Iheu, sed ad offendendum, vt probatur, 4. Regum 204.c.3.H
Achab ducendo Iezabel in vxorem, peccauit. 3. Reg. 151.c.3.H

Iezrael. Est Metropolis in terra Samarie, iuxta quam sunt campi latissimi plus quam decẽ millium passuum, vt ait Hieronymus super Osee, Gen. 21.c.2.A
Iezrael ciuitas duplex, quædam in sorte Iudæ, & alia in sorte Manasse. 1. Paralipomeno. 53.c.3.F
Iezrael aliquando est nomen vrbis in sorte Iuda, Iosue 15. & alterius in sorte Manasse Iosue 17. & aliquando est nomen viri. 1. Paralipomeno. 59.c.4.H

Ignatius. Martyr, & Patriarcha Antiochenus, qui & fuit deuotissimus Domiuæ nostræ, multas illi scripsit Epistolas, quarum meruit habere responsa, Matthæi tomo 1 17.c.3.H

Ignis. Ignem colebant Persæ, & Chaldei, vt docuit illos Nemrod, Gen. 57.c.2.E
Ignem esse ante cœlum Lunę negabant Platonici dicentes cœlum esse naturæ igneæ, & stellas esse puriores ignes, &c. Gen. 86.c.2.D
Ignis elementaris non est eiusdem complexionis, & armoniæ cum igne stomachi, Exodi tomo 1 75.c.4.F
Quare ignem pro Deo colerent antiqui, Exo. tomo 1 158.c.1.D
Quando ignis comburit aliqua combustibilia, quare illa non conuertat totaliter in ignem, Exodi tomo 1 284.c.3.F
Ignis interni nullo modo potest agere in animas, vel dęmones directe; agit tamen per Dei voluntatem secundum quendammodum specialem, vt Deus determinauit, Exodi tomo 1. 285. colum. 1.E
Ignem misit Deus de cœlis pro sacrificiis, & hoc in primo sacrificio, quod factum est supra altare holocaustorum, & iste ignis per multos annos durauit. Exodi tomo 2 20.c.4.F
Ignis semper debebat ardere in altari, Leui. 6. Leuit. 13.c.4.F
Ignis in propria sua regione non eget fomento, vel alimento extrinseco, bene tamen extra propriam regionem existens, Leuitico. 26. colum. 1.A
Ignis non potest resoluere materiam aliquam nisi vsque ad cineres, nec cinis vltra comburi potest, Leui. 26.c.1.D
Ignis inferior, quòd materiam exigat fouẽtem, ideo est, quia genitus est de materia ista inferiori, Leuit. 26.c.3.F
Ignis se habet dupliciter, vno modo, quando est in materia propria, scilicet, in sphæra sua, &c. alio modo quando est in materia aliena, scilicet, extra sphęram suam, Matthæi tomo 7. 124. colum. 2.D
Fulgor magnus ignis terrorem inducit, Matthæi tomo 4 211.c.2.A
Istius ignis inferioris non est proprius locus sphęra ignis cœlestis, Leui. 26.c.3.I
Istius ignis inferioris aliqua pars signata non potest manere etiam per breue tempus, Leuitico. 26. colum. 4.G
Ignis, qui erat in altari holocaustorum, duplici de causa dicebatur Dominicus, primo quia ille solum erat ad cultum Dei, secundo, quia a Deo datus erat, & iste ignis mansit a tempore illo, quo in monte Sinai combustum est primum sacrificium vsque ad mortem Christi, Leui. 27.c.2.A, & prędictus ignis inuoluebatur, vt dicunt Iudęi, in pannis purpureis intra altare quando mouebantur castra, sed probatur hoc esse falsum, ibidem.
Quomodo ignis dicatur vorax Metaphoricè, Leuit. 48.c.4.G
Circa fomentum ignis altaris, refertur opinio Iosephi, & impugnatur, Leui. 49.c.1.E
Igne alieno coquebantur carnes, quibus debebant vesci homines intra atrium, &c. Leuitico. 69. colum. 4.G, Et carnes, quę ex his supererant, & non comedebantur, eodem igne cremabantur in atrio, vsque ad cineres, ibidem. 70. colum. 2.A
Quare Deus miserit ignem in altare holocaustorum, cum primum ministrare cœpit Aaron, Leuitico. 78.c.3.F
Ignis, quem misit Deus in altare holocaustorum die octauo post consecrationem Aaron, &c. fuit extinctus,

Universidad de Deusto Biblioteca

extinctus, vt probat auctor contra Hebræos, ex quo non fuerunt postea facta aliqua sacrificia in deserto vsque quo intrauerunt in terram promissionis, & tũc ex lapidibus substitutus est ignis, &c. Leui. 79.c.3.G
De igne, qui erat in altari holocaustorum, quid sentiant Hebræi, & quid nostri, & quibus rationibus improbetur opinio Hebræorum, Nume. tomo 1 45.c.1.B, & refertur tandem opinio auctoris non vetãs quin opinio communis teneatur, ibi. 45.c.2.E
Ignis receptacula aliquando sic vocantur, aliquando vocantur turibula, & ista erant ænea, & ponebantur, in altari holocaustorum, Numeri tomo 1 45.c.3.G
Quomodo ignis cruciet animas in alio seculo, 4. Regum. 19.c.3.G
Ignis est signum valde conuenies ad ostẽsionem deitatis, 1. Paralip. 253.c.4.G
Ignis, qui descendit de celo super sacrificia, finita oratione Salomonis. 2. Paralipo. 7. descendit propter Duo, primo ad ostendendum, quòd exaudita esset oratio Salomonis, secundo ad significandum acceptationem sacrificiorum, &c. 2. Paralipomen. 96.c.1.A, & Deus misit ignem potius quàm aliqd aliud propter duo, &c. ibi. & erat verus ignis, vt probatur, 96.c.3.G, Nec ille ignis descendit realiter de cœlo, vt probatur, ibidem. Nec descẽdit de sphæra ignis, sed de regione infima aeris. Nam Deus produxit illum. conuertendo aliquam materiam, scilicet, aliquam partem aeris in ignẽ. Et iste ignis tandiu durauit, quandiu cremata fuerunt sacrificia, quem ignem præcessit paruo tempore nebula, quę apparuit, cum arca fuit introducta in templum, ga eadem die contigerunt ambo, & nebula paruo tẽpore venit ante ignem, scilicet, per vnam, vel duas horas, & assignatur ordo. ibidem. 97.c.1.E, Et tam nebula, quàm ignis ille fuerunt necessaria, vel saltem conuenientia propter duo, ibidem. c.4.I. Et ille ignis cremauit tam sacrificia, quæ erant in pauimento atrii super strues lignorum, quàm illa, quæ super altari, quibus adhuc nõ erat suppositus ignis. & potest dici, quòd ideo Sacerdotes non supposuerunt ignem, quia orabant, vt veniret ignis de cęlo, vel quod aliquis Propheta diceret, quòd non supponerent ignem, quia venturus erat ignis de cęlo, vel quòd non sperarẽt Sacerdotes ignem de cęlo, sed sperabant ad supponendum ignem, quòd Salomon finiret orationem, & illa finita, cum iam, vellent supponere ignem sacrificiis, tunc descendit ignis de cęlo, &c. ibidem. 98.c.1.D
Quare Angelus vocetur ignis, & non Sol, vel stella, Matthæi tomo 4 211.c.3.H
Ignis conflagrationis non torquebit bonos, sed malos, Leui. 88.c.1.E
Ignis conflagrationis descendet de cœlo ante diem iudicii, & omnes morientur, vt resurgant, Matthæi tomo 6. 317.c.4.G, sed quare non venit, quando Deus misit diluuium, vide ibi. to.7. 124.c.3.H
Ignis cõflagrationis erit in vltima die sęculi, & simul cum resurrectione, & iudicio. Mat.to.6. 301.c.4.G
Nihil actiuius est igne inter elementa. Matthæi tomo 7 119.c.1.E
Per ignem purgabitur mundus, Matthæi tomo 7 124.c.1.E
An ignis iudicii purgabit elementum ignis, Matthæi tomo 7 127.c.3.F
Ignis conflagratio erit ad duo, scilicet, ad occidendũ, & ad purgandum, &c. Mat.to.7. 124.c.3.H
Ignis conflagrationis mundi erit eiusdem speciei cũ igne elementari, & quatenus erit instrumentum diuinæ voluntatis mouebitur ad omnem partem, ad quam Deus voluerit, vt moueatur, Matthæi tomo 7 125.c.1.C
Ignis conflagrationis non aget in cęlos, Nec illuc perueniet, Matthæi tomo 7 125.c.3.F
Per ignem conflagrationis non corrumpentur elementa quantum ad substantiam, Nec etiam desinent habere qualitates actiuas, & passiuas, purgabũtur tamen a duobus, scilicet, ab infectione culpæ, quam contraxerunt ex peccatis hominum. Et ab impuritate cuiusdam mixtionis, quę per actionẽ, & passionem mutuam eis acciderat, sed non habebunt elementa actionem post iudicium cessante motu cęli, Mat. tomo 7 126.c.1.B
Nulla raritas est maior raritate ignis, Matthęi tom. 6, 106.c.4.F
Ignis segregat heterogenea, & coniungit homogenea. 2. de Genera. Mat. to. 7. 128.c.1.C
Ignis manet idem per continuam appositionem ignorum, Mat. tomo 6 110.c.2.A
Ignis in sphęra sua, quia nihil habet admixtum, non poterit purgari per ignem, licet esset aliquis ignis efficacior illo; purgabitur tamen per hoc, quòd remouebuntur ab eo conditiones huius status, quòd scilicet, non aget in alia, nec aliquid in ipsum, Mat. tomo 7 128.c.1.D
Ignis diei Iudicii cur vocetur conflagratio, Matthæi tomo 7 130.c.4.G
Ignis conflagrationis, iuxta communem oppinionẽ, tantum ascendet in fine sęculi, quantum ascenderunt aquæ diluuii, Matthæi tom. 7. 127.c.2.B, Sed dicendum, quòd magis eleuabitur quàm eleuata fuit aqua in diluuio, ibidem. 129.c.1.E
Ignis extra propriam sphæram non potest esse sine aliena materia, Mat. tomo 7 125.c.2.C
Ignis cõflagrationis purgabit Paradisum terrestrem, Matthęi tomo 7 129.c.3.k
Ignis purgationis erit in magna quãtitate, vt videtur, & per modum sphęrę circunfusæ aquę, & terrę, & sic, non oportet ponere, ꝙ moueatur, sed stans in loco operabitur, Mat. tomo 7 131.c.2.A
Ignis conflagrationis producetur de nouo non per creationem, sed per generationem, Matthæi tomo 7 130.c.4.F
Ignis, vt dicit Aristoteles lib. de Iuuentute, & senectute, non potest manere inter nos, nisi in continua generatione, & cum est in sphęra sua, manet, quia ex conditione loci cõseruatur, &c. Inter nos verò est in aliena materia, scilicet, alterius rei, & illa non est pars essentę ignis, sed illa, de qua ignis gignit, Matthęi tomo 7 132.c.4.I
Ignis elementaris ad omnes partes mouebitur nutu diuino, Matthæi tomo 7 125.c.2.D
Ignis conflagrationis habebit partim operationem naturalem, & partim supranaturalem, scilicet, supra virtutem suæ speciei, primum habebit quatenus ignis est, secundũ verò quatenus est instrumentum diuinę iustitiæ, Matthæi tomo 7 134.c.1.A
Ignis conflagrationis prędcedet aliquo modo iudicii, Psal. 9. Ignis ante ipsum prædcedet, & inflamabit in circuitu inimicos eius. Et aliquomodo sequetur, quia adhuc completo iudicio, manebit ille ignis, quia inuoluet malos ad puniendum eos, & tamẽ inquãtũ ille ignis dicit purgare mundum totaliter, prædcedet iudicium, Mat. tomo 7 134.c.3.F
Ignis purgationis in fine sęculi habebit se cum totali ter bonis, qui tunc erunt, sicut ignis cũ tribus pueris Danielis, 4. Matthæi tomo 7 135.c.2.C
Ignis purgationis breui tempore purgabit bonos, qui aliquid purgandum habuerint, & punientur sufficienter

sufficienter de omnibus malis, de quibus satisfaciendum sit, & ad hoc adiuuabunt tria; primum, quòd omnes boni, qui tunc inuenientur pauca habebunt purganda, &c. Secundo, quia illam pœnã voluntarie substinebunt viuentes. Tertio propter intensionem illius pœnę, Matt. tomo 7. 135. col. 4. I
Ignis æternus quare dicatur paratus dæmonibus, & non homnibus, Mat. tomo 7 121.c.1.C
Ignis purgationis peribit, facta conflagratione, sicut ignis, qui est inter nos, qui manet quandiu manet combustibile, & illo resoluto perit ignis, ita quòd nulla pars eius ascendet in sphæram ignis, nec descendet in infernum. potest etiam dici, quòd pars illius ignis subtilior manebit super terram, & pars grossior descendet cum damnatis in infernum, tamen licet communiter istud dicatur, primum tamen videtur verisimilius, Mat. to. 7. 137.col.1.C
Nullum animal potest in igne viuere, quin tandem non consumatur ab igne, & si cõtingat aliqua per paucum tempus manere in igne sine læsione, Mat. tomo 7 148.c.4.H
Ignem inferni non esse eiusdem speciei cum igne nostro, vel elementari, dixerunt quidam, sed non est verum, Matth. tomo 7. 154.c.3.H. Imo in inferno est verus ignis, & eiusdem speciei cum igne nostro ibidem 155.c.2.D
Omnes ignes sunt eiusdem speciei, licet habeant diuersitatem in dispositionibus materiæ, Mat. to. 7 155.colum.1.A
Impossibile est, quòd res ignita sit ignis, quia quãdiu res est ignita: non est ignis, & quandiu est ignis, desinit esse res ignita, Mat. tomo 7 155.c.1.B
Locus ignis, est suprema sphæra elementorum, Mat. tomo 7 124.c.2.D
Materia ignis capitur dupliciter, vno modo pro materia, quæ est pars eius; alio modo pro materia, de qua gignitur, idest per cuius corruptionem ignis gignitur. Et ista non est pars ignis, sed est per se ens actu. Et de ista materia intelligenda est illa propositio, scilicet, quòd ignis propter suam maximam actiuitatem habet omnia elementa pro materia, scilicet, quòd illa actu manentia sub suis formis elementaribus sunt materia ignis, quia in quolibet elemento actu manens agit alterando, & igniẽdo illud, & inde ignem gignit, & sunt omnia elementa materia ignis, quandiu ignis agit in illa, vt inde alius ignis gignatur: & hoc modo non sunt omnia elementa cuiuslibet alterius elemẽti materia, &c. Matth. tomo 7 155.c.1.C
Ignis vbicũque sit, habet propriam materiam, quæ est pars sua, sed ista non sufficit ad manendum, nisi sit in loco suo naturali, scilicet in sphæra sua: sed cum extra illam est, non manet, nisi in continua generatione, & sic necesse est, quòd sit in materia aliena de qua gignitur, Mat. tomo 7 156.c.1.E
Qualiter ignis manebit ꝓpetuo in inferno Mat. to. 7. 156. colum. 2. A
De igne, qui dicitur lux, Matt. tomo 7. 158.c.1.B
Et talis ignis dicitur lux, non quia ipse luceat, sed quia rem facit lucere. Et, quòd ipse non luceat duo impediunt, scilicet raritas, & opacitas, opacitas, inquam, vt in materia terrea, scilicet in pice, sulphure, & resina, ibidem 158.c.3.G
Aliud est rem igniri, aliud est ignem ex ea gigni, Mat. h. tomo 7 159.c.2.B
Ignis consecratus Deæ vestæ erat perpetuus, & nunquam deficiens, Mat tomo 7 156.c.4.F
Ignis applicatus corpori glorioso, non potest illud calefacere, Mat. tomo 4 241.c.4.I
Quid sit proprium igni, iuxta Aristotelem. 2. de Generatione. Matth. tomo 7 128.c.1.C
An ignis iudicij purgabit elementum aquæ, Matth. tomo 7 128.c.1.E
Ignis, qui est inter nos, mixtus est, Mat. to. 7. 128.c.2.E
Ignis purgationis non ascendet purgando vsque ad summitatem aeris, Mat tomo 7 129.c.1.A
Ignis purgationis non purgabit infernum, ex sententia auctoris, Matt. tomo 7 129.c.3.G
Paradisus terrestris purgabitur ab igne in die iudicij Matth. tomo 7 129.c.4.F
Ex pugillo aeris generãtur decem pugilli ignis, & ex decem pugillis aeris vnus pugillus aquæ, Mat. to. 7. 131.colum.1.B
Ignis est rarior omnibus corporibus, Matth. tomo 7. 131.colum 2. E
Ferrum ignitum est simul cum igne, Matth. tomo 7. 131.colum.4.F
Refertur modus agendi ignis incombustibile, Matt. tomo 7 132.c.2.D
De re parua combustibili fit magnus ignis, Matt. to. 7. 132.colum.2.E
Ignis extra sphæram suam est in continua generatione, & non manet, nisi quandiu gignitur, Mat. to. 7. 132.colum 4.I
Qualis erit ignis ille conflagrationis in die iudicii, Matth. tomo 7 133.colum.1.D
De grossitie ignis cõflagrationis, Mat. to. 7. 133.c.2.B
Quomodo ignis conflagrationis genitus iuxta terram, poterit manere, Matth. tomo 7. 133.c.4.G
Sphæra ignis non erit plena igne in die iudicij, Matt. tomo 7 133.col.4.I
Igni conflagrationis competent duo, s. esse ignem, & esse instrumentum diuinæ iustitiæ, Mat. tom. 7. 134 colum.1.B
Per ignem conflagrationis depurabuntur duplicia, Matth. tomo 7 134.c.1.D
In inferno est idem ignis, sed non æqualis cruciatus omnium, Matth. tomo 7. 153.c.4.H, & 135.c.2.B, & De Statu Animarum 11.colum.2.B
Ignis conflagrationis habebit duo, ex quibus sequitur duplex modus agendi ipsius ignis, Matth. to. 7. 135.colum.1.A
Ignis potest dupliciter agere in corpus humanum, Matth. tomo 7 162.c.3.k
Per ignem credebant Gentiles omnia purgari, ideo homines in ætate paruæ inter ignes transire faciebant, & istum ritum obseruant Tartari usque in hunc diem, &c. Deut. 101.c.2.B
Ignem esse in inferno patet auctoritate Christi, Mat. 25. De Statu Animarum. 20 c.4.F
Idem affirmant tam Catholici, quàm Poetæ, ibidem 11.colum.3.F
Ignis inferni non potest extra inferos portari, Matth. tomo 7 163.c.1.E
Si damnatus non exiret ab inferno, non puniretur realiter igne inferni, sed affligeretur illius ignis apprehensione tanquam nociui, Mat. tomo 7. 163. col.2.A
De igne inferni referuntur opiniones, & improbantur, Matth. tomo 7 153.c.2.D
Sed auctoris sententia est, quòd est ignis corporeus, nam ignis incorporeus non est ignis, &c. ibidem.
Ignis facit se in materijs varijs, Matth. tomo 7. 154. colum. 3. k
Ignis carbo, & ignis flamma differunt, Matt. tomo 7. 154. colum. 3. k
Ignis est simplicius omnibus elementis, Matt. tom. 7. 154. colum. 4. K
Materia ignis dupliciter accipitur, Matt. tomo 7. 155. colum. 1. C

Universidad de Deusto

Ignis per seipsum deficit, nisi fomentis sustineatur, Matth.to.7. 155.c.3.H
Lux non necessario cõsequitur ignem, Matt.tomo 7. 156. colum.3.K
Forma ignis est simplicior omnibus formis elementorum, Mat.tomo 7 157.c.1.B
Ignis gignitur ex terra, & lapidibus concussis, Matth. tomo 7 157.c.1.C
Igni conuenit moueri sursum ex propria leuitate, & raritate est enim corpus paucæ materiæ, & ideo leue, &c. Matth. tomo 7 157.c.4.K
Potest dici, quòd ignis sit lux prout distinguitur contra carbonem, & flammam, Matt. tomo 7.158.colum.1.C
Ignis est rarius, & simplicius corpus omnibus elemẽtaribus, Mat. tomo 7 158.c.1.C
Flamma non est ignis, sed fumus ignitus, Mat.tom.7 157.colum.4.F
De cõditionibus, quibus ignis lux non impeditur esse ignis, Mat.tomo 7 158.c.1.E
Quare ignis lux vocetur lux, cum non luceat, Matth. tomo 7 158.col.2.C
Naturale est igni lucem esse, Matth. tomo 7.158.colum.3.F
In igne idem est principium calefaciendi, & vrendi, Matth.tomo 7 158.colum.3.F
Cur magis vrat carbo, quam ignis, Mat.tomo.7. 158. colum.4.G
Omnes ignes sunt eiusdem speciei capiendo ignem secundum substantiam, secus tamen, si capiamus ignem materialiter, scilicet pro re ignita, &c. Matt. tomo 7 158.c.4.k
Ignis faciliter generatur ex alijs rebus, Matt.tomo 7. 159.c.2.B
Aliquid igniri, & ignem ex eo gigni differunt, Matt. tomo 7 159.c.2.C
An locus naturalis ignis inferni sit iuxta Lunã, Matt. tomo 7 159.c.3.F
Ignis inferni corporeus dupliciter consideratur, Mat. tomo 7 160.col.3.F
Qualiter animæ patiantur ignem inferni, Matth.to.7. 160.colum.3.F
Ignis inferni est instrumentum diuinæ iustitiæ. Matt. tomo 7 161.c.1.A
Ignis inferni vere affligit animas separatas, Mat.to.7. 161.colum.1.C
Ignis inferni respectu animæ dupliciter consideratur Matth. tomo 7 161.c.1.D
Ignis inferni est quodam modo excellentior anima, Matth. tomo 7 161.col.2.A
Ignis inferni affligit animas extra infernũ, Matt.to.7. 161.colum.3.F
Ignis inferni non calefacit corpora damnatorũ, Mat. tomo 7 174.c.1.D
Qualis erit passio ignis in inferno, Matt.tomo 7.175. colum.4.G
Igne, & aqua tollitur impurum, Matth.tomo 7. 248. colum.4.k
Si in igne existerent animæ Sanctorum, non paterentur ab eo Matth. tomo 7 168.c.2.D
Ab igne inferni puniuntur animæ a corporibus exutæ, similiter, & Dæmones: sed de modo, quo puniuntur, referuntur opiniones, Matt. tomo 7.159. colum.4.K
Et tandem ponitur vltima positio, quòd ille ignis agat in animas separatas non naturaliter, sed vt instrumentum diuinæ iustitiæ vindicantis, licet illas non vrat. ib. idem 160.c.4.I
Ignis inferni respectu animæ, dupliciter consideratur, scilicet vt foris existens, vel vt ab ipsa apprehensus. Et vt apprehensus per modum afflictiui, affligit animam immediate, nam si non apprehenderetur ab anima non noceret, etiam si foris existeret, &c. Matth. tomo 7 161.c.1.D
Et non potest in animam, nisi vt instrumentum diuinæ iustitiæ, & quod immediate affligit, est apprehensio rei nociuæ; ibidem 161.colum 2.A. Nec potest affligere animam vt influens in eam, sed solum vt detinens, & ad hoc, quòd ille ignis sit apprehensis, non est necesse, quòd sit præsens, sicut est de omnibus formis existentibus in intellectu nostro, nam dæmones, & animæ separatę, quę sunt extra infernum, torquentur ab igne inferni, ibid.
Ignis inferni cruciabit omnia corpora damnatorum per actionem intentionalem, absque hoc, quòd illa alterentur, calefiant, vel corrumpantur. Matt.to.7. 162.colum.3.K
Idem ignis per continuationem est in tota regione damnatorum, & vbique est æqualis vigoris, & ardoris, & materia eiusdem conditionis, scilicet sulphur, & pix. Et tamen pœnæ damnatorum nõ sunt æquales, & hoc prouenit ex Deo dirigente ignem in actione, operatur enim quatenus est instrumentum diuinæ iustitiæ: nec intenditur, neque remittitur, sed semper æqualis manet cruciatus in quolibet damnatorum, Matt.tomo 7.170.c.2.B, & De Sta. Anima. 11.col.2.C

Ignorare. Quomodo Deus dicatur ignorare peccatores, Mat.tomo 7 16.c.1.A
Multis modis aliquis dicitur ignorans, Exod.tomo 1. 247. colum.4.F
Ignorans dicitur inuoluntarius. ex 3. Ethi. Exo.tom.1 3.colum.1.D
Ignorans potest effici ille, qui actu sciens est, Genes. 167. colum.3.F
Ignorans quis dicatur Genes. 177.col.1.D
Ignorari diem iudicij dupliciter prodest, Mat.tom.7. 87 colum.3.H

Ignorantia. Dicitur non omnis nescientia, sed solum nescientia illarum rerum, quæ nobis sunt necessariæ, aut conferunt: quia nescientia primo modo est pura negatio, & secundo modo est priuatio Genes. 180.c.3.F, & De Statu Animarum 11.colum.2.C
Ab ignorantia iuris excusantur rustici. C. de iuris, & facti ignorantia. l. secunda, & l. cum quis Gen. 317. colum.4.K
Ignorantia juris non est ignoraotia simpliciter, Mat. tomo 7 226.col.3.K
Ignorantia in vniuersali quid sit, Genes. 167.col.4.F
In omni peccato est ignorantia concomitans, & impossibile est esse peccatum, quod non sit per ignorantiam Leui. 31.col.2.B
Ignorantia concomitans actum non tollit inuoluntarium, nec diminuit peccatum, & de sola ista ignorantia locutus est Aristoteles, & alij Philosophi naturam actionum acutius speculantes. Iura tamen humana, & Sacra scriptura nihil de hac ignorantia loquuntur, sed solum de ea, quæ aliquo modo excusat peccatum, aut quantitatem peccati, aut saltem excusare posse videtur. Et sic, cum dicunt per ignorantiam, intelligunt, propter ignorantiam Leuiti. 31.col.3.F
Ignorantia, quæ est causa vel occasio peccati, multum differt ab ignorantia, concomitante actum peccati Leuiti. 31.col.4.F
Ignorantia quomodo possit induci actu in eo, qui peccat, cum antea fuerit fluens. Genes. 167. colum.1.B
Quando quis ignorat id, quod scire tenebatur, non

non propterea tollitur pœna, seu peccatum, nec talis ignorantia causat inuoluntarium, ex 3. Ethicorum, Leuit. 31.c.4.G
In ignorantia eius, quod quis scire tenetur, sunt multiplices differentiæ, scilicet, propter sexum, propter ætatem, propter conuersationem, &c. quæ interdum tollunt peccatum, interdum diminuũt, & interdum nihil. Similiter sunt multiplices differentiæ in ignorantia illius, quod quis non tenetur scire, vnde secundum iura distinguitur in ignorantiam crassam, affectatam, inuincibilem, & probabilem, Leuit. 31.c.4.G
In actionibus, quæ propter ignorantiam fiunt, illæ, quæ totaliter sunt inuoluntariæ, non sunt peccata. Aliæ sunt, quæ non tollunt peccatum, diminuunt tamen, & in hoc oportet assignare voluntarium, scilicet, indirecte, & non directe, quia scilicet vult facere aliquid, ad quod sequitur ignorare ex quo apparet voluntarium esse directe ad actum præcedentem, & esse indirecte ad actum subsequentem, in quo dicuntur peccare propter ignorantiam, exẽplo gratia. Et hoc peccatum non est ita voluntariũ, sicut peccatum per malitiam, aut per passionem, Leuit. 31.c.4.k
Peccatum per ignorantiam, minus graue est, quàm cætera, Leuit. 31.c.4.K
Ignorantia est causa magni pauoris, Ruth 253.c.3.H
Ignorantia potest se habere ad peccatum dupliciter, vno modo, vt præcedens, alio modo vt concomitans, Mat.tomo 4 21.c.1.A
Ignorantia duplex, prima significatur per cæcitatem, & secunda per stultitiam, Mat.tomo 6 199.c.2.E
Ignorantia poterat aliquo modo inuenire in natura integra, non priuatiue, sed negatiue, nam ignorantia, priuatiue, dicitur carentia scientiæ considerationis actualis, vel perfectionis luminis intellectus, quæ inesse deberent, ignorantia, negatiue, est non habere scientiam, siue absolute, siue determinate, Mat.tomo 4 25.c.2.C
Ignorantiam negatiue habent Sancti in patria, Matt. tomo 4 25.c.2.C
Inter agere per ignorantiam, & agere propter ignorantiam, quid intersit, & quomodo ista distinctio non reperitur in sacra scriptura, nec apud vulgares, Mat.tomo 5 273.c.4.I
Ignorantia eius, quod confert, non excusat, 3. Ethic. Mat.tomo 5 274.c.3.I
Ignorantia voluntaria, quæ prouenit ex delicto, i. ex inuidia, & odio, computatur pro scientia, Mat. to.5 274.c.3.I
Ignorantia est mater cunctorum vitiorum, 38. distin. cap. ignorantiæ, & in cap. si iuxta, §. 1. Contra Clericos concubi. 7.c.3.I
Ignorãtia affectata omnibus est nociua, & nullo modo excusabilis, quando scilicet quis non vult intelligere, vt bene agat, 37. dist. cap. fi. Contra Clericos concubi. 7.c.3.I
Quomodo Deus facit vt homines sæpe cadant in magnas ignorantias, & fatuitates, 4. Reg. 29.c.2.H

Ignotus Deo. Ignoti Deo dicuntur illi, quos Deus non probat, Mat. tom.3 238.c.4.G

Ilia. Per ilia intelliguntur lumbi, Leuit. 3. Leuit. 24. col. 3.H

Illabi. Rei alicui illabi non aliud est, quàm subingredi terminos illius, Mat.to.3. 168.c.2.D

Illegitimus. Lex de nõ succedendo illegitimos patri semper obseruata est ab antiquo, Iudicum 106.c.3.F
Illegitimi non poterant succedere patribus ex institutione in testamento, siue ab intestato, sed saltem poterat eis dari aliquid per modum legati, Iudic. 107.c.1.A, & Mat.tomo 2 149.c.1.C

Imago. Imago Dei attenditur in tribus potentijs naturalibus, scilicet, memoria, intellectu, & voluntate cum tribus actibus suis, & sic imago naturalis est similitudo quædam in gratuitis; scilicet, quòd sicut Deus iustus, sapiens, & sanctus est, ita homo creatus est secundum aliquem modum, & ideo similitudo est perfectio quædam imaginis, & cum sit imago naturalis, nunquàm poterit perdi, Genes. 8.c.3.K, Exo.tomo 2 146.c.2.A
Memoria, & intellectus, prout pertinent ad imaginem, non habent actus distinctos, sed tantum vnũ, scilicet, visionem, Mat.tomo 4 232.c.3.C
Dei imago in quo consistat, Mat.tomo 4. 233.c.3.G
In viribus animæ reperitur perfecte ratio imaginis, sed in corpore reperitur imperfecte, Matt.tomo 4 233.c.3.G
Imaginis rationem assignant Iudæi large dicentes, quòd sicut Deus replet mundum, iuxta Ierem. 23. Cœlum, & terram ego impleo, ita anima totum corpus implet, quod etiam conuenit animabus brutorum. Item quia sicut Deus non inquinatur sordibus huius mundi existens vbique, ita nec anima inquinatur labe corporis. Item quia sicut Deus vnicus est in suo seculo, sic anima est vnica in toto corpore suo. Item quia sicut Deus videt, & a nullo videtur, ita anima videt, & non videtur. Item sicut Deus non dormit, sic anima non dormit, quæ omnia conueniunt similiter animabus brutorum, Genes. 8.c.3.K
Imago Dei in homine attenditur in naturalibus, & ideo amitti non potest, sed similitudo attenditur in gratuitis & ideo amitti potest, Genes. 30 c.3.G, & 92.c.4.H, & 228.c.2.A
Quare vir dicatur imago Dei, & fœmina imago viri, & quòd aliquo modo concedendum sit fœminam esse imaginem Dei, & aliquo modo negandum, & quòd illud Genes. 1. Faciamus hominem ad imaginem, & cet. de solo viro intelligatur, cum ibi hominem capiatur pro viro, sicut cum dicitur Gen. 2. Non est bonum hominem esse solum, Genes. 132 col.4.H
Imago Dei reperitur in homine secũdum animam, & non secundum corpus, cum ex parte animæ sit magna excellentia hominis, & anima ĩ viri, quàm fœminæ ad eandem naturam pertinet, quia in anima non est discretio sexus, sed in corpore, quare ad imaginem Dei est tam fœmina, quàm vir, sed non æqualiter, & hoc, quia anima recipitur in corpore secundum dispositionem corporis, & generaliter corpus fœminæ imperfectius recipit animam, quã corpus viri, sicut nec homo accedit tam perfecte ad rationem imaginis, sicut Angelus, Genes. 133 col.1.E
Imago Dei deturpatur ab illo, qui illã ornatu gratiæ, secundum quam placebat Deo, denudat, & deformat, exemplo fœminæ, &c. & exemplo expuentis in imaginem Regis, Exo.tomo 2 146.c.2.A
Imaginis suæ cur homo citius obliuiscitur, quã aliorum, Deuteron. 80.c.4.I
Quare in veteri Testamento non fuerint statuæ, vel imagines, Exo.tomo 1 194.c.2.B
Imago Trinitatis incõuenienter depingitur in Ecclesijs, Exo.tomo 1.194.c.3.F, & Deuter. 20.c.4.F
Non debet in tribus imaginibus distingui Trinitas beata, secus de imagine Christi, & aliorum Sãctorum, & hæc fuit causa, quare in vet. Testamento non fuerit imago facta, Deuteron. 20.c.4.F

Universidad de Deusto Biblioteca

Imagines quare recipiantur in nouo testamento, & nõ in vete. Exo.tom.1.194.c.2.D,& Deut.20.c.4.G
Imagines permisse sunt Christianis, propter simplices, & forte melius esset imagines fieri, quam statuas Deut. 20.col.3.k
Imagines adorantes, oculum ad imaginem, & cor vltra imaginem eleuare debent: nam imago ad prothotypum, idest ad suum significatum vel primũ figuratum reducenda est, vt ait Damascenus Exod. tomo 1 166.col.4 H
Sine imaginibus antiqui colebant Deos suos, vt refert Marcus Varro in libris sacrorũ. & Augustinus in libro de ciuita. sic Deam vestã absque imagine colebant, quæ erat purus ignis Exod. tomo 1.166. colum.1.B

Imaginarium. Dicitur dupliciter vel ab imagine, vel ab imaginatione. Mat.tomo 4. 207.c.4.k

Imitari. Imitatio.

Imitari possumus Christum, Mat.tomo 7. 25.c.4.I
sed in quibus debemus eum imitari, Mat.tomo 5. 51.colum.3. H
Deus in duobus potest a nobis imitari, Matt.tomo 5. 205.c.3.F
Imitandi sunt paruuli, ex doctrina Christi in innocẽtia, quia puerorum est vita immaculata, & talem innocentiam non debemus imitari eo modo, quo pueri illam habent, scilicet in imperfectione naturæ, sed rationis rectitudine, Mat.tomo 5. 5.col.2.C
Causæ per imitationem dicuntur illi, qui faciunt aliquid, ad quorum imitationem sequitur aliquid, Matt tomo 6. 195.c.1.E

Immolare Immolatio.

Immolare proprie dicitur iugulare Leui. 25.col.2.F
3.Regum 8.c.3.F
Asinus immolabatur Priapo, apud Gentiles, Cereri porcus, Veneri anser, Phæbo equus, & Dianæ viscera canis, &c. de quibus Ouidius 1.lib. Fastorũ Exo. tomo 1 54.c.2.A
Quare agnus paschalis immolari debebat primo mense, Mat.tomo 7.287.c.2.E. Sed quare ad vesperam, & ad solis occasum: vide ibidem.& 284.c.2.A
Quid sit immolare, Mat.tomo 7 282.c.2.D
Quare immolationes fiebant in veteri testamento in loco Sanctuarij, & quomodo immolatio phase poterat fieri, ibidem. Mat tomo 7 288.c.1.A
De obseruationibus, quæ fiebant in immolatione agni Paschalis, Mat.tomo 7 284.c.3.F
Immolans animal loco indebito, & occidens hominem æquiparabantur in pœna in vete.lege. Leuit. 172. colum.3.G
Nemo ex lege poterat immolare, &c.nisi in certo loco, scilicet vbi erat tabernaculum, quem Deus eligeret, &c.vt patet Exo.20.& Deut.12 & Leui 17.& hoc nisi immolans esset persona approbata, non suspecta de idolatria Iosue tomo 1 72.c 4.I
Immolatio semper accipitur pro iugulatione in Exo. & in Leuitico, Exo. tomo 2 282.c.1.B
Immolatio nũquam facta est, nisi Deo vero, vel Deo credito Exo.tomo 1 239.col.1.B
Immolatio mandata fieri Moysi super monte Synai Exod.3 adimpleta est primo in confirmatione legis, quando Moyses fecit occidere duodecim vitulos. Exod.24. Secundo in consecratione Aaron, & filiorum eius, & in dedicatione tabernaculi Exod. tomo 1 19.c.2.B

Immortalitas. Quomodo vna immortalitas sit maior alia, Matth.tomo 4. 238.colum.1.D
Inter immortalitatem Adæ, & beatorum multum interest, nam prima esset ex gratia innocentiæ, secunda per donum gloriæ: vtraque tamen prouenit ex victoria animæ supra corpus, alio, & alio modo Genes. 99.col.4.I
Immortalitas in corpore glorificato respondet iustitiæ, Mat.tomo 4 234.c.1.D

Immunditia. Immunditiæ quas incurrebant homines in veteri lege, erant duplices, quædam erat peccata mortalia, cuiusmodi sunt actiones malæ contra Dei præcepta. quædam, quæ non erant peccata: immo potius si non ageremus ea, in quibus tales contagiones incurreremus, peccaremus mortaliter. sicut si sacerdos nollet vitulam ruffam immolare. &c. ne ex hoc contraheret illam contagionem, de qua Numer. 16 peccaret mortaliter agens contra præceptum. Similiter, qui nollet patri, aut matri morienti exhibere opera pietatis, quæ solent exhiberi defunctis apparando funera eius, & faciendo sepelire, &c. ne incurreret immunditiam, peccaret mortaliter, &c.immo in actibus, in quibus talis immunditia vel contaminatio incurrebatur, magnum erat meritum. Sed istæ immunditiæ vel contaminationes solum vetabant hominem ab accessu ad tabernaculum. Et interdum ab ingressu in castra, sed nullo modo tangebant animam. Cum ergo aliquis debebat mundari a peccatis, oportebat lauare carnem suam, quæ intrinseca erat, & non vestes, quę erant extrinsecę, quia illa macula peccati vere inficiebat intra. Exemplũ est in magno sacerdote, qui exiens de Sancto sanctorum, expletis cęremonijs expiationis lauabat carnem suam, & non vestes, significans peccata sua, & totius Populi esse deleta. Leuitici 16. & cæt. Exod. tomo 2. 60. colum.1.A
Cum aliquis ab aliqua immunditia exteriori debebat mundari, nunquam solam carnem suam mundabat, sed carnem, & vestes, vt patet Leuitici 11.14. & 15. & Nume.16. Vel vestes solas, vt patet in eisdem capitulis, ne ex hoc significaretur, quòd ab interiori contagione mundarentur, sed in mundatione peccatorum, quãdo, scilicet significabatur peccata nobis esse dimissa, abluebatur sola caro. Et hoc nisi quis incurrisset immunditiam nudus existens, quia tunc solam carnem suam lauaturus erat, vt patet de viro, & fœmina, e quibus exiret semen coitus, vt patet Leuiti. 15. &c. Exod. tomo 2. 60.colum.1.E
Aliquas immunditias legis tenebatur quis interdum habere, sub pœna peccati, vt accedere ad mortuũ, immo merebatur incidendo in immunditiam, a qua tenebatur expiari, Nume. 19.&c. Leuiti.42.colum 4 H
Immunditia est duplex quædam spiritualis, & quædam corporalis, prima non potest esse in animalibus brutis, sed secunda sic, &c. Leuiti. 95. colum.1.A
Immunditia incurrebatur ex tactu reptilium siue viuorum siue mortuorum, &c. Leuiti. 102. colum.4.F
Omnis qui immunditiam aliquam incurrebat ex his, quæ habentur Nume. vndecimo, debebat emundari per aquas lustrationis, quoniam sine illis nulla fiebat maculatum abitersio, Nume.19. Leuiti. 202.c.4.k
Quædam erant immunditiæ, in quas si homo non incideret peccabat mortaliter, vt patet de immunditijs, quæ cauebabantur faciendo exequias mortuorum, & tangendo cadauera, & plangendo, & cæt. Exempli gratia de filijs circa cadauera parentum. Similiter & Tobias laudabatur, cum sepeliret cadauera, Leuit. 105.c.1.B
Quatuor erant immunditiæ ab intra, scilicet, immunditia puerperæ, immunditia lepræ, immunditia fluxus sanguinis fluentis, & immunditia fluxus seminis, Leuit. 111.c.4.F
Omnis immunditia impediebat manducare Pascha, si tunc contingeret, &c. Leuit. 105.c.3.F
Immunditia duplex, scilicet, realis, & legalis, Leuit. 113.c.3.G
Immunditia in hominibus vete. Testa. accipiebatur per respectum ad duo: primo per respectum ad Sãctuarium, & res sacras: secundo per respectum ad aliquam communicationem hominum: & secunda erat maior quàm prima, &c. Leuit. 120.c.4.H
Vera immunditia debebat tolli, non per aquas lustrationis, sed per ablutionem in aquis viuis, &c. Leuit. 142.c.3.F
Immunditia, propter quam in vete. Testa. vetabantur Iudæi ab ingressu Sanctuarij, erat quædam irregularitas corporalis nullo modo pertinens ad animam, &c. Leuit. 147.c.2.A
Quædam immunditiæ erant immunditię, & non peccata, vt tangere morticina, reptilia, virum fluẽtem semine, leprosum, mortuum, & res ad mortuum pertinentes, menstrua pati, lepram, fluere sanguine, & huiusmodi. Aliæ immunditiæ erant peccata, quia vetitæ a Deo, de quibus Leuit. 11. & Deuter. 14. patet, sicut manducare animal captum a bestia, & cęt. manducare sanguinem, vel adipem, & coire cum vxore menstruata. Primæ non sunt vetitæ, sed solum ostensæ, secundæ sunt prohibitæ expresse. Et multæ aliæ differentiæ ponuntur, Leuitic. 234. col.3.I
Quæ solum immunditiæ erant, & non peccata, hoc erat tantum respectu Sanctuarij, vel alicuius honestatis personarum, quæ etiam redundabat in illam immunditiam, quam habere debebant accedentes ad res sacras: immunditia vero, quæ erat peccatum, non solum attendebatur respectu Sanctuarij, sed principaliter respectu personę, quam reddebat polutam, &c. & malam, Leuit. 148.c.1.C
Immunditias, quæ non sunt peccata, nũc non cauent Iudæi, sed illas tantum, quæ sunt peccata, ex quo non habent Sanctuarium, &c. Leuit. 148.c.1.E
Incurrens immunditiam per ignorantiam, si postea sciret quòd esset immundus, & non expiabatur, sed obliuiscebatur, & iterum recordaretur suæ immunditiæ, non poterat iam se purificare, vt patet Num.19. Sed habebat remedium offerendo sacrificium sine aliqua alia lotione, vt quidam dicunt, sed hoc improbatur, Leuit. 177.c.2.A
Sed dicẽdum, quòd talis portabat iniquitatem suam, & per contritionem, & satisfactionem mundabatur, sicut de omnibus alijs peccatis, pro quibus non ponebatur purificatio cæremonialis, ibid.
Immunditia, vel contaminatio super mortuo, multipliciter accidebat, vno modo per contactum corporis mortui alterius animalis ab homine illiciti ad cibum, & tunc nullo modo licebat tangere cadauer illius, quomodocunque esset mortuum, Leuitici 11. Si autem esset licitum ad cibum, & occidebatur ab homine ad esum, tunc illud tangens non contaminabatur, secus tamen si esset morticinum, Leuitici 11. Si vero cadauer esset hominis quomodocunque mortui, tangens illud polluebatur, similiter si vestes eius tangerent ossa, & sepulchrum, Numeri decimonono. Et immundus erat septem diebus, & debebat expiari paquas lustrationis in 1.& 7.die Nu.19. simile erat si intraret domum mortui, vel si iret ad funera comitando cadauer, aut plangendo. Leu.10. Et omnes has cõtaminationes vetabat Dominus sacerdotibus, cũ dicitur Leui.21.non contaminetur sacerdos, cuius triplex assignatur causa, exceptis sex cõditionibus personarum, in quibus tres præfatæ causæ nõ subsistebant Leui. 217.c.2.A
Aliquæ immunditiæ excludebant a communicatione hominum, vt exempli gratia, lepra, fluxus seminis, mẽstruum, pollutio nocturna in somno, comburens vitulam ruffam, portans caprum emissariũ in desertum, pollutus super mortuo, aliquæ vero arcebant solum ab ingressu Sanctuarij Leui.233. colum.1.A
Immunditia ex contactu hominis mortui, &c. durabat per septem dies, etiam extra castra, vt patet Nu. 19. in quibus nullus etiam sacerdos poterat comedere de sanctificatis, &c. secus tamen si de contactu aliorum animalium mortuorum, nã tunc immunditia durabat tãtum vsque ad vesperam, &c. Leui. 237.col.4.I
Immunditia per contactum durabat per septem dies in tribus casibus, scilicet in immunditia per coitũ cum muliere menstruata, & coitus cum muliere patiente fluxum sanguinis longo tempore. 3. si tãgeret cadauer humanũ, vel ossa eius vel sepulchrũ. Nu.19. Leui.238.c.3.G. Et cõtactus in primis duobus casibus erat duplex. in 3. casu non erat immunditia realis: sed secundum opinionem, ibidem. In qua immunditia lex fecit differentiam ad alias immunditias contactas ex contactu, & hoc in tribus. Primo quantum ad tempus durationis, quia prima per septem dies, & alia per vnam diem ad summũ. secundo quantum ad modum purificationis, & hoc tam in pluralitate cęremoniarum, quam in diuersitate. Nam pro omnibus alijs lauabat homo vestimenta sua, vt communiter, aliquando vero carnem, & vestimenta, aliquando solam carnem, & hoc in diuersis casibus Leuiti. 11.15.& 16. In immunditia super cadauere humano fiebat lotio carnis, & vestimentorum, & quædam alia purificatio per aquas lustrationis, tertio, & septimo ante lotionem carnis, & vestimẽrorum. Tertio quia per alias immunditias ex contactu simplici non eijciebantur homines extra castra, sed bene per contactum cadaueris humani. Nu.5. & hoc erat grauissimum. Et in hoc immunditia super mortuo comparatur immunditiæ naturali, & æquabatur ei. Num.5.&c. Leuiti. 238.c.4.H
De multiplici immunditia apud Iudæos, & multiplici expiatione, & multiplici earum duratione Nu. tomo 1 56.c.2.A
A quibus immunditijs caueretur in deserto Leuit. 227.col.4 H
Immunditia, quæ contrahebatur ex mortuo, erat maior omnibus alijs, quæ erant per simplicem contactum, nam prima durabat per septem dies, aliæ autem vsque ad vesperam Num.16. Num.tomo 1. 69.colum.3.F
De immunditiis Nazarẽorũ, & quibus vota eorum erant irrita, & quibus non, Num.tomo 1. 70. colum.1.C
Immunditia culpa quædam erat, vel irregularitas consequens ad culpam Nume. tomo 1.249. colum.3.G
Triplex erat immunditia in veteri lege, cui triplex respondebat purificatio Numer. tomo 1. 261. colum.2.D

Cum aliquis incurrebat aliquam immunditiam, aliquãdo purificabatur per ſolam lotionem veſtium, aliquando per ſolam lotionem corporis, aliquando per vtriuſque lotionem, aliquando per ſolam aſperſionem aquæ luſtrationis, & hoc erat minimum, &c. Num. tomo 1 265.c.4.H
Tres erant immunditiæ magnæ, quæ expellebant homines a caſtris, ſcilicet, lepra, fluxus ſeminis, & pollutio ſuper mortuo, aliæ vero erant immunditiæ, quæ non eijciebant extra caſtra, &c. Num. tomo 1 267.c.1.C
Immunditia, quæ contrahebatur ex contactu mortui, non erat peccatum, immo aliquando merebantur ſic tangentes, &c. Num. tomo 1 269.c.3.K
Qui ab immunditia non purificabatur tempore determinato a lege, etiam ex obliuione, non manebat in eo talis immunditia, quia lex deſinebat æſtimare illam eſſe immunditiam, ſed commutabatur in aliud genus maioris erroris, ſcilicet, in delictum per obliuionem, vel in peccatum per cõtemptum. Et manebat pœna debita pro immunditia non expiata tempore ſuo, Num. tomo 1 270.c.2.E
Immundorum ingredientium in Sanctuarium, aſſignatur pœnarum diſtinctio, Numeri tomo 1. 270 col. 4.F
De duplici immunditia legali, ſcilicet, & naturali, &c. Num. tomo 1 270.c.4.k
Res inanimatæ quomodo dicerentur incurrere immunditiam, Num. tomo 1 273.c.3.F
Non omnes res incurrebant immunditiam ex contactu mortuorum, ſed ſolum illæ, quæ pertinebant ad vſum humanum, prout per eas poterat homo effici immundus: nam animalia, quæ non veniebãt in vſum humanũ, vt feræ, & volucres, prius quàm caperentur ab hominibus, non incurrebant aliquã immunditiam, licet tangerent cadauera, Numeri tomo 2 162.c.2.B
Immunditiæ, de quibus habetur in veteri Teſtamento, non erant peccata, ſed quædam irregularitates carnis, vel immũditiæ ſolum carnales: immo multæ earum contrahebantur meritorie, 1. Regum tomo 2 88.c.2.A
Immunditia, quæ erat cum mulieribus, ſiue eſſet cũ vxore, ſiue cum alia, maior erat quacunque immũditia legali, 1. Regum tomo 2 88.c.2.C
Immunditia corporalis dependens a ſpirituali indigebat ablutione corporali, & ſpirituali, vt pollutio nocturna, &c. Mat. tomo 2 191.c.1.E
Immunditiam corporalem Deus deteſtatur, non ſecundum ſe, ſed ſecundum quòd pertinet ad interiorem munditiam, vel immunditiam, Mat. tom. 2 192.c.2.E
Ad immunditiam legalem interdum obligabantur Iudæi, ſcilicet, ſepelire parentes, &c. Matth. tomo 3 134.c.4.K
Nec erat contra legem incurrere immunditiam legalem, ſed erat contra legem poſt immunditiam accedere ad res ſacras, Leuit. 15. Matth. tomo 3 135.c.1.C
De immunditia, quæ contrahebatur in mortuo, in lege vete. Deuteronom. 19. & Num. 8. Matt. tomo 3 151.c.3.F
Ab immunditia legali non excuſabat ignorantia, etiã inuincibilis, quia immunditia non erat peccatum, &c. Mat. tomo 3 207.c.4.G
Immunditia legalis incurrebatur de inuolũtario ſimpliciter; Num. 6. vt de Nazaræo, coram quo aliquis moreretur, &c. & de inuolũtario ſecundum quid, vt patet Leuit. 11. vbi agitur de animalibus mortuis, per quorum tactum homines polluebantur.
Idem patet de ſacerdote magno tangente caput emiſſarium, &c. Leuit. 15. Et de ſacerdote cremante vitulam ruffam, Num. 19. Matth. tomo 3. 207 col. 4 H
Immunditia duplex, Mat. tomo 7 300.c.3.B
Et duplex immunditia arcebat ab eſu agni Paſchalis, apud Iudæos, Mat. tomo 7 300.c.3.H
Immunditia multiplex, Mat. tomo 7 308.c.2.A
Immunditia, & macula differunt, Matth. tomo 7. 301 col. 1.B
Prima naturalis immunditia eſt lepra. Secunda erat fluxus ſeminis. Tertia erat fluxus ſanguinis extra tempora menſtruorum. Quarta erat fluxus menſtruorum. Quinta erat mulieris parientis, quæ ſi pareret fœminam duplabatur tempus immunditiæ apud Hebræos. Sed qualiter & quomodo tolleren tur iſtæ immunditiæ, & cæteræ, quæ erant quadraginta, Mat. tomo 7 302.c.2.D, & ſeq.
Immunditiam exteriorem animam maculare, credebant Phariſæi, Mat. tomo 4 125.c.4.F
Immunditia accipitur multipliciter in veteri lege. Nã quædam immunditia erat realis, & alia legalis. Et realis erat triplex, ſcilicet, lepra, Leuitic. 13. & 14. & fluxus ſeminis Leuit. 15. & iugis ſcabies Leuitic. 21. Immunditia legalis erat ſolum per opinionem legis, & impoſita a lege. Et omnis immunditia tã realis quam legalis arcebat ab eſu Agni Paſchalis, &c. Mat. tomo 7 300.c.2.D
Immunditiarum legalium quædam durabant vſque ad ſolis occaſum, & habentes tales immunditias poterant manducare phaſe. Aliæ durabant per ſeptem dies, & iſtæ erant paucæ, ſ. immunditia ſuper mortuo, Num. 19. & tangens carnaliter mulierem tempore menſtruorum, Leuiti. 15. Et in his in quibus ceſſabat immunditia naturalis, & ſanabantur, iudicabantur eſſe immundi legaliter per ſeptem dies ſequentes, & octauo die purificabantur &c. Mat. tomo 7 301.c.2.C
Ex immunditijs poſitis in lege Moyſi, quædam erant naturales & morbidæ, vt lepra, & fluxus ſeminis involuntarius, & fluxus ſanguinis in muliere extra tempora mẽſtruorum. Et præter has tres erant aliæ quadraginta duæ immunditiæ legales, Et inter legales prima, & in ordine 4. computatur fluxus mẽſtruorum. Quinta immunditia mulieris parientis. Sexta erat contactus mortuorum. Septima erat, cũ quis tangeret in agro cadauer hominis occiſi, aut per ſe mortui. Octaua erat contactus oſſium hominis in agro. Nona erat in tactu ſepulchri hominis, etiam ſi non tangeret oſſa neque cadauer, De his, Num. 19. Decima erat planctus ſuper mortuo, etiã ſi non tangeretur mortuus &c. Vndecima erat ſuper mortuo, & hoc quãtum ad Nazaræos ſpecialiter. Duodecima erat de tactu cuiuſcunque mortis cini. Decimatertia in eſu morticini &c. Decimaquarta, ſiquis tangeret animal occiſum a beſtia, decimaquinta in eſu de animali occiſo a beſtia, vel ab eadem morſo, licet poſtea ab homine occideretur, Exod. 22. &c. Decimaſexta in tactu reptilis etiam viui. Decimaſeptima in tactu ſordium humanarũ, ſcilicet, ſtercoris, aut corruptæ vrinæ &c. Deutero. 23. Decimaoctaua in tactu ſordium beſtiarum quarumlibet, Leuit. 7. &c. Decimanona in tactu leproſi. Vigeſima, comedere, vel dormire in domo leproſa, quæ clauſa erat propter ſuſpicionem lepræ, Leuit. 14. Vigeſimaprima in tactu hominis fluentis ſemine Leuiti. 15. Vigeſimaſecunda in ſeſſione ſemine, dilis, vel loci, in quo ſederat homo fluens ſemine, Leuitic. 15. Vigeſimatertia in tactu carnis hominis fluentis ſemine, Leuit. 15. Vigeſimaquarta, portando veſtem vel ſtramenta lecti, in quo fluens ſemine ſederet. Vigeſimaquinta ſi quem manus fluentis ſemine tangeret, niſi prius ille lauaret manus ſuas, Leuiti. 15. Vigeſimaſexta in emiſſione ſeminis per coitum, Leuiti. 15. Vigeſimaſeptima in pollutione nocturna Deuteronom. 23. ſiue illa pollutio contingeret cum peccato, ſiue ſine peccato, & maior immunditia reputabatur in pollutione nocturna, quã in quocumque coitu &c. Vigeſimaoctaua erat in muliere cognita carnaliter Leuiti. 15. Vigeſimanona in tactu mulieris tempore menſtrui, ſiue tangerentur veſtes ſiue carnes, Leuitic. 15. Trigeſima in tactu lecti menſtruatæ eo tempore, quo erat ſeparata, Leui. 15. Trigeſima prima erat tactus vaſis, vel ſtramẽti ſuper quo ſederet mulier tẽpore mẽſtruorũ, Leui. 15. Trigeſima ſecunda in coitu cum menſtruata. Et iſta immunditia durabat ſeptem diebus. Trigeſima tertia in tactu mulieris fluẽtis ſanguine, &c. Leuitic. 15. Trigeſimaquarta in tactu lecti eiuſdem iacendo in eo, vel tangendo ſaltem manu. Trigeſima quinta in tactu ſtrati cuiuſcunque, aut ſtramẽti, vel rei, in qua ſederet illa, &c. Leui. 15. 36. in coitu cum illa. Et durabat immunditia 7. diebus Leui. 15. 37. in tactu, quo magnus ſacerdos tangebat caput hirci in die expiationis, &c. 38. portando prædictum hircum in deſertum. 39. portando vitulum, & hircum immolatos pro peccato populi, & ſacerdotis magni, &c. Leui. 16. 40. In eſu carnium vetitarum. Leui. 17. 41. cremare vitulam ruffam. Nu. 19. 42. Manere cremando illam vſque quo verteretur in cineres. 43. colligere cineres illos poſt cõbuſtionem: Nu. 19. 44. Aſpergere illos cineres cum aqua luſtrationis ad expiandum immundos, &c. 45. Cum quis introibat loca iudicij ad litigandum, Mat. tomo 7 302.c.2.C, &c.
A cõtaminatione præfatarum quadraginta quinque immunditiarum qualiter contaminati emundarẽtur Mat. tomo 7 305.c.2.C
Naturalis immunditia erat dupliciter immunditia, ſcilicet naturaliter, & legaliter, & ideo illius erat duplex mundatio, vna naturalis, & alia legalis, cuiuſmodi erat lepra, & fluxus ſeminis, & fluxus ſanguinis in muliere extra tempora menſtruorum, Mat. tomo 7 305.c.2.D
De immunditijs legalibus veteris teſtamẽti. Et quomodo quædam durabant ſemper, vt lepra, & fluxus ſeminis vel ſanguinis, & ſi ſanabantur erant adhuc immundi per 8. dies poſt ſanationem, & quædam durabat per quadraginta dies in pariente maſculum, & per octuaginta in pariẽte fœminam, ſed in tãgente mortuum vel morticinum per ſeptem dies, reliquæ vero per vnum diem. Et quædam ſtatim expiabantur abluto corpore in aquis viuẽtibus cuiuſmodi erat immunditia ſummi ſacerdotis per tactum capri emiſſarij. Omnes tamen immunditię prohibebant ab ingreſſu templi, & a contactu rerum ſacrarum ſub pœna mortis, &c. Defenſorio 12. col. 4.K
Aliquam immunditiam iuſſit Deus incurrere: Leui. 10. Nam præcepit Miſahel, & Eliſaphan, & toti domui Iſrael vt ſepelirent, & plãgerent Nadab, & Abiu, quod tamen vetuit Aaron, & reliquis filijs ſuis &c. Leuit. 147.c.4.H

Immundus.

Immundus dicitur aliquis dupliciter, vel quia aliquid in ſe immundum continet, vel quia ab aliquo actu prohibitus eſt, propterea quòd videat aliquid immundum continere. Exemplum primi eſt leproſus, ſemine fluens, & huiuſmodi, quia a multis actibus prohibebãtur. Primo ab ingreſſu ſanctuarij, & oblationibus. Secundo a communicatione hominum. Exemplum ſecundi, vt tãgens morticinum, vel reptile, vel hominem fluentem ſemine vel mulierem menſtruatam, &c. qui prohibebantur ab ingreſſu ſanctuarij, & oblationibus, non tamen a cõmunione aliorum hominum. primi erant immũdi, durante lepra, vel fluxu ſeminis, &c. Leui. 100. colum. 3. H. Secundi erant immundi vſque ad veſperam, ideſt, vſque ad ſolis occaſum, niſi quis contigiſſet cadauer humanum, vel tentorium in quo homo moreretur ingrediens in illum, nam talis manebat immundus per ſeptem dies, & in tertio, & ſeptimo die purificabatur aquis luſtrationis, Nu. 19. Leui. 101.c.1.B
Tangens immundum, ſi eſſet laicus, erat immundus vſque ad veſperam, non tamen poterat accedere ad ſanctuarium, niſi vſque ad ortum ſolis, ſi ſacerdos eſſet in minima diſtantia, ſcilicet, mediæ horę erat immundus, & in maxima per viginti quatuor horas, vt probatur Leui. 101.c.3.K
Immundum dupliciter dicitur, Mat. to. 7. 123.c.3.H
Immundum eſſe vſque ad veſperam arguit minimã immunditiam, & lauare veſtimenta arguit maiorem Leuiti. 142.c.4.H
Inter res immundas quædam erant facientes alias immunditias, & quædam, quæ nõ, exemplum primi vt mulier tempore purificationis ſuæ, & tempore menſtrui, & homo fluens ſemine: exemplũ ſecundi vt tangens cadauer animalis immundi ad eſum, & tangens tangentem illud ille nõ erat immundus, &c. Leui. 144.c.4.K
Omnis immundus per ſolum cõtactum erat immundus per vnam diem, id eſt, vſque ad veſperam, niſi in duobus caſibus, primo in coeunte cum muliere menſtruata, vel fluxum ſanguinis patiente. Secundo in tangente cadauer humanum, oſſa eius, vel ſepulchrum, nam tales erant immundi ſeptem diebus de 1. Leuitic. 15. de ſecundo Nume. 19. Leuitic. 150.c.2.C
Quantum ad immundos tres erant gradus ſeparationis a lege, quidam vetabantur accedere ad ſanctuarium, & res ſacras, & hoc per quamcunque immũditiam, alij ſeparabantur a conuerſatione hominũ, & a rebus ſacris, non tamen eijciebantur extra caſtra, cuiuſmodi erant mulieres menſtruatæ. Alij, vltra hoc, ſeparabantur a caſtris &c. Leuitic. 239. colum. 1. A
Et cõtaminatio ſuper mortuo habebat alios tres gradus, primus erat a rebus ſacris ſeparatio. Secundus a communicatione aliorum hominum, Nume. 5. Tertius quòd extra caſtra eijciebantur, Leuitic. 239.c.1.C
Quòd immundus per contactum, exceptis tribus caſibus, maneret immundus vſque ad ſolis occaſum illius diei, aſſignatur ratio allegorica, ſcilicet, quòd nullus homo, qui eſſet in immunditia ſpirituali poterat ab ea penitus abſolui, & ablui, quouſque occumberet ſol, ideſt, vſque ad finem dierum tempore aduentus Chriſti, per cuius mortem ab omnibus inquinamentis abluimur, tam nos, quam qui præceſſerant &c. Similiter per occaſum ſolis Chriſti mors ſignificari poteſt, qui eſt ſol iuſtitiæ, vel ſignificari poteſt finis vitæ cuiuſque, &c. Leui. 239. colum. 2. E
Illi, qui erant immundi ad hoc, quòd poſſent comedere de ſanctificatis, debebant lauare veſtes, & carnes Leui. 239.c.3.F. Et prius debebat eſſe lotio, quã ſolis occubitus, vt videtur, niſi aliquid in contrarium appareat, ibidem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

De immundorum multiplici genere, Leuitic. 307. colum.2.A
Aliqua, quæ immunda erant ad offerendum, erant munda ad comedendum, siue ex specie siue ex casu &c. Deut. 67.c.1.B
Immundi in veteri lege vetabantur accedere ad sanctuarium, Leuit.12. & 15. vno modo propter significationem, alio modo propter ludæos, qui erant viri simplices, & imbecilles, & non cognoscebant Deum suum qualis erat, & volebat Deus se ostendere excellentiorem omnibus Dijs gẽtium, & hoc voluit innuere per munditiam ministrorum, & ministrantium &c. Alio etiam modo, quia in veteri testamento non erant aliqua, quę spiritualiter multũ proficerent, & haberent aliquam magnitudinem. Et ideo vt carnalia debuerunt habere magnitudinem &c. Et quædam immunditiæ nunc sunt cauendæ, quantum ad aliquid, scilicet, quantum ad Eucharistiæ sumptionem, vt pollutio nocturna, coitus coniugalis &c. Mat.tomo 2 192.c.4.F
Immundum in sacris literis dicebatur cõmune, Mat. tomo 4 133.c.3.H
Dupliciter aliquid dicitur immundum vel impurum, vno modo quãdo in rei substantia permixta est aliqua pars malitiæ, vel saltẽ adiuncta est rei, licet non in substantia eius. Alio modo quia substantiæ rei admixta est aliena natura &c. Matth. tomo 7.123. colum.3.G
Christianis nihil est immũdum, sed Deus omnia sanctificauit, Mat.tomo 7 290.c.1.A

Immunitas. De immunitate Ecclesiarũ vide in dictione Ecclesia.

De immunitate vrbium refugij, vide in dictione, Ciuitas refugij.
Quòd esset immunitas in veteri testamento stantibus quibusdam legibus, fuit conueniens, immo necessarium ad statum politicum, vt probatur Iosue to.2 137 c.1.B
Templa gentilium gaudebant immunitate, Iosue tomo 2 137.c.1.C
Quòd immunitas esset in populo Christiano fuit conueniens, vt probatur Iosue tomo 2. 137.c 2.A, Et q illa esset in ecclesiis, & cęmiterijs, ibidem. Et quòd esset tanta quanta est ibidem 137. col 3.G, Nec decuit, vt tanta immuntias esset in veteri testamento sicut in nouo, vt probatur, Iosue tomo 2. 176.colum.3.k
Immunitatis loca magis necessaria erant in veteri testamento quam in nouo, vt probatur, Iosue tom.2. 138.c.4.F

Immutatio. Nemo potest immutari sensibiliter sine specie, Mat.tom 7. 176.col.2.B
De immutatione sensuum beatorum in patria, Matt. tomo 4 238.c.3.G
Ab æqualiter calidis, & frigidis tactus nõ immutatur, Mat.tomo 7 176.c.2.E

Impassibilitas. Circa impassibilitatem corporis glorioſi referũtur varię positiones, & confutantur, Mat.to 4.235.c.3.k, Et tandem ponitur ratio authoris, ibid. c.4.F
Impassibilitas potest dupliciter considerari, vno modo secundum se, & sic non suscipit magis, neque minus. Alio modo secundum causam, & sic bene potest &c. Mat.tomo 4 238 c.1.A
Ad impassibilitatem corporis glorioſi reducitur voluptas, Mat.tom 4 234.c.4.F
Circa impassibilitatem corporis beati referuntur 3. conclusiones Lãdulphi, & improbatur ab authore, Mat.tom.4 236.c.1.A

Impediri. Aliquid impeditur dupliciter, vno modo per modum contrarietatis sicut frigus impedit ad actionem caloris, alio modo per modum cuiusdam defectus, vel imperfectionis in operatione, scilicet, quia res imperfecta non habet quidquid desiderat ad sui perfectionem, & tale impedimentũ non repugnat beatitudini, bene tamen primum, Mat.tom 2 48.c.2.C

Impedimentum. Duo sunt impedimenta ab extra, quæ nobis nolentibus eueniunt, Mat.to.6.288.c.4.k, Similiter & illa, quæ ab intra, ibidem.
Impeditur actus charitatis ex consuetudine vxoris, & filiorum, Mat.to 5 136.c.4.F
Impedimenta sunt duplicia, Matthæ. tomo 6. 290. colum 3.K

Impœnitentia. De impœnitentia, quæ est species peccati in Spiritũ sanctũ, Mat.tomo 4 22.c.4.G
Impœnitentia capitur dupliciter, vno modo prout est duratio peccati vsque ad mortem, ideſt, quòd de illo non pœniteatur, quamdiu viuit. Et sic impœnitentia non est peccatum in Spiritum sanctum; immo nec est aliquod genus peccati, sed est accidens eius. Alio modo impœnitentia dicit propositum quoddam de non pœnitendo, & tunc est speciale genus peccati, quia habet determinatum obiectum. Et est peccatum in Spiritũ sanctũ, quia repugnat attributo eius, quod est gratia remissionis peccatorum, quæ attribuitur Spiritui sancto, &c. Mat.tomo 4 22.c.4.G
Impœnitentia, & obstinatio differunt ex duobus, quæ sunt communiter in peccato, scilicet, delectatio, & turpitudo. Et impœnitentia, vt communiter, est de peccatis præteritis. Et obstinatio de futuris &c. Mat.tomo 4 22.c.4.H

Imperare. Voluntas non proprie imperat, sed ratio Mat.tomo 3.53.c.2.D, Dicitur tamen voluntas imperare dupliciter, vno modo interpretatiue, alio modo inquantum principiũ operandi est in voluntate, &c. Mat tomo 3. 53.c.2.C

Imperator. Imperatores quare dicantur Cæsares & Augusti. Matth.tomo 6.23. colum 1.A
Quidam Imperatores Romani viuentes faciebant filios suos Cæsares, & illis succedebant &c. Et tamen patres erant Imperatores vsque ad mortem eorũ, 3.Regum 13.c.2.D
Aliqua regna non subduntur Imperatori, vt Regnum Hispaniæ, &c. & ideo talia non tenentur legibus Imperatorijs, nisi illas de nouo instituant, Mat.to.3 33.col 3.F
Imperator cum sit mere laicus, non potest quidquam facere contra iura Ecclesiæ, &c. Matth. tomo 6. 210.c.2.C

Imperium. Par in parem non habet imperium Mat. tomo 6 172.c.3.K
Imperium viri in mulierem, Genes. 235. colum.1.C & sequen.
Imperium politicum, Genes. 233.c.2.C

Imperfectio. Duplex est imperfectio, quędam intrinseca, & ista est forma inexistens rei. Alia est extrinseca, vt locus, vel vbi, Imperfectio opposita primæ perfectioni est parua, sicut perfectio sibi opposita est parua, & ideo manet in beatis, &c. Mat.tomo 4 252.c.2.C
Quandiu homines viuunt sunt in statu imperfectionis, Mat.tomo 5 26.c.4.K

Imperfectus. Imperfectum dicitur id, in quo deficit natura ab eo, quod intendit, vt quando gignitur homo, qui non habet omnia membra conuenientia speciei, vel habet plura &c. Genes. 237.c.3.H
In qualibet specie est aliquid imperfectum & aliquid perfectum, Mat.tomo 5 133.c.3.F
Imperfecti mouentur ad bonum per timorem pœnarum, & desiderium bonorũ temporalium &c. Leuiti. 213.c.2.A

Impetigo. Non impedit a sacerdotio in nouo testamento, sicut in veteri, Leuitic. 232.c.1.B
Impetigo dicitur quædam macula carnis desiccatæ in superficie carnis, deformans ipsum animal. Leuiti. 249.colum.3.F

Impietas. Proprie significat idolatriam, infidelitatem uel hęresim, nam pietas idem est quod latria, Leui. 320.c.3.I

Impius. Impij mors sacrificium Dei est 3. Regũ 26.colum.1.B
In impij iustificatione, & in Baptismo infunduntur omnes virtutes morales, vt patet in clemẽti. vnica de summa tri. & fi. Catholi. Mat.tomo 5.145.c.4.G
Impij non resurgent in iudicio, Mat.tomo 7. 90.c.3.F

Imponere nomina.

Appellatiua conuenit ad authorem idiomatis, Genes. 54.col 2.C

Impossibile. Res dicitur impossibilis, vno modo in se, vt hominem fieri asinũ, alio modo, quia modus per quem fieri deberet est impossibilis, Num.tomo 1 143.c.2.A
Ad impossibile non est desiderium ordinatum, Mat. tomo 6 79.c.2.B
In sacris literis multoties capitur impossibile pro difficili, Mat.tomo 3 128.c.4.H
Impossibile capitur dupliciter, vno modo, vt dicit negationem possibilitatis, vel priuationem & sic vnũ impossibile non est magis impossibile quam aliud, alio modo, vt dicit elongationem a possibilitate, & sic vnum est magis impossibile quã aliud, Matt. tomo 5 142.c.3.G
Natura non fertur ad impossibile, Matth.tomo 6.79. colum.2.D
Neminem Deus obligat ad impossibile, Mat.tomo 7. 70.col.4.I

Impotentia. Ad gignendum duplex quædam simpliciter & alia secũdum quid, Mat.tomo 6 48.c.4.G

Impręgnare. Quidam impregnauit filiam suã vtroque dormiẽte, vt dicit San. Tho. in quodam quotli. Genes. 272.c.3.H

Imprecari. Imprecatio. Imprecari est rogare, quòd veniat malum super aliquem, Iosue tomo 1.118.colum.4.K
Imprecari pertinet ad eos, qui mala volunt, & inferre nõ possunt, & ideo petunt inferri ab eo, qui potest, Mat.tomo 6 189.c.2.D
Imprecatio & iuramentum differunt aliqualiter, quia in iura. inuocatur Deus in testem aliquorum, quæ facere iuramus, vel asserimus, sed in imprecatione, non vocatur Deus in testẽ, sed tanquam punitorẽ, si non fecerit tale, vel tale. Item iuramentum semper præstatur ab eadem persona pro se ipsa &c. sed imprecatio hominis fit & super se ipsum, & etiam super alium, 1.Regum tomo 2. 137.c.3.I
Imprecationes, quæ ponuntur in sacra scriptura, possunt tripliciter exponi, Matthæ. tomo 6. 139. colum.2.A

Impræsentiarum. Aduerbium est loci compositum ex obliquo nominis, & præpositione, & significat tantum sicut ibi. Exod.tomo 1 234.c.3.F

Imprimi. Inter imprimi & abstrahi quid intersit, Mat.tomo 7 199.c.1.B

Improperium. Dicitur esse de ingratitudine, Mat.tomo 3 284.c.4.H

Imprudentia. Imprudentiæ conditiones nulli magis conueniunt quam luxuriæ, & ideo appropriantur illi tanquam filiæ &c. qa in alijs vitijs non peccat homo imprudens per tot modos imprudentiæ, sicut in libidine, Mat.tom.2. 144.c 1.E
Imprudentia & prudentia, sunt circa inueniendum media. Mat.tomo 7 10.c.1.A

Impudicitia. Quid sit, Matthæ. tomo 4. 139. col.1.B

Impugnatio veritatis. De impugnatione veritatis agnitæ, quæ est species peccati in Spiritũ sanctũ, Matt.to.4. 23.col.1.B
Impugnatio veritatis agnitæ est peccatum in Spiritũ sanctũ, & non cuiuslibet veritatis, sed illius tantum quæ ad fidem pertinet, & maxime quando impugnando veritatem asserimus aliquam falsitatem, quæ est in derogationem diuinæ perfectionis, vt cum Pharisæi dixerunt in Beelzebub, &c. Mat.to.4 33.col.1.B

In præpositio. Aliquando significat tantum, sicut cum, vt Genes.32.in baculo meo transiui Iordanem, ideſt, cum baculo meo. Et Genes. 1. in principio creauit Deus &c. ideſt, in principio temporis, vel cum principio temporis, aliquando valet sicut Ly. per vt cum dicimus Faber operatur in martello, ideſt, per martellum, & Genes. 1. in principio creauit Deus cœlum, & terram, ideſt. per principium, scilicet, per filiũ &c. Gen. 4.c.1.B Iudi. 153.c.2.E
In præpositio aliquando ponitur pro contra, Exo.to.1. 55.col 4.k
In præpositio aliquando valet, cum aliquando, per aliquando alias habitudines, Exod.tomo 2.90.colum. 3.K, aliquando ad ibidem 109 c.4 H
In, præpositio nunquam dicit habitudinẽ eius, de quo aliquid enunciatur, sed habitudinem loci, in quo aliquid fit, Deut. 3.c.1.E

Inanimatum. Circa inanimata iubet Deus interdum mala fieri, aut deteriorationes. Et etiam ipse facit hæc non iubendo propter malum hominum, vel propter detestationem peccati, vel ad cautelam futurorum, & propter similes causas, & ponuntur exempla, Genes. 214.c.4.K

Inanis gloria. Cauenda est inanis gloria in singulis bonorum operum generibus, Mat.tomo 4 106.c.2.D
Inanis gloria, & hypocrisis multum concordant, & inueniuntur sæpe in eodem facto, differunt tamen &c. Mat.tomo 6 174.c.4.H
Christus multoties locutus est monẽs discipulos suos de euitãda vana gloria, & hoc propter multa, Matt. tomo 6 182.c.4.H
Inanis gloria nisi sit in præiudicium alterius, non est valde magnum peccatum 2.Reg. 118.c.2.E
Inanis gloria semper est peccatum, Matthæ.tomo 6. 174.c 4 F
Inanis gloria, & hypocrisis multum concordant, sed deterior est hypocrita, quam inanis glorię cupidus, Mat.tomo 6 174.c.4.H

Universidad de Deusto
Biblioteca

De inani gloria, vide reliqua in dictione Gloria inanis.

Inauris. Viri antiquitus ferebant inaures, iuxta illud Exod. 31. Tollite inaures aureas de vxorum, & filiarum, filiorumque vestrorum auribus, Exod. tomo 2 117.c.2.B

Incantatio. Dicitur a cantando, & fit cum aliqua verba, vel carmina dicũtur super aliquam rem, siue animatam, siue inanimatam, siue super cibum, siue super potum, vt possit mutari a sua natura ad aliquem nociuum effectũ, scilicet, vt occidat, vel stultum reddat, vel ad amorẽ & passionẽ moueat assumentes, vt patet per Boctium 4. de Consolatio. Metro 3. Exod. tomo 1. 43. c.4.H, & 41.c.3.k

Incantationes quare dicantur arcanæ, Exod. tomo 1. 41.col.4.G

Incantationes a quo, & vbi sint inuentæ, Exo. tomo 1. 41.col.4.F

Hoc nomẽ incantatio ex modo nostro loquendi male sonat, quia nos vocamus ipsos incantatores, maleficos, & tamen potest bonum significare, quia significat prolationem verborum, ad quæ consequitur efficacia aliquid faciendi, & tunc, aut credit, ꝙ ex propria virtute verborum fiat, aut ex sola Dei voluntate, cui nos reuerentiam exhibemus proferendo verba, vel portando. Primo modo credendo, error est, secundo modo potest fieri incantatio, Mat. tomo 6 178.c.1.B

Circa incantationem, & potissime serpẽtum, vt communiter, exercentur aliqua illicita, & sortiuntur effectum suum per dæmones obseruatis multis, non solum superstitiosis, sed etiam nepharijs, Mat. to. 6. 178.col.1.C

Incarceratus. Incarceratorum miseria cõsistit in tribus, Mat. to. 7. 12. c.1.D, Ex quo patet quòd releuatio miseriæ eorum in multis consistat, ibid.

Liberare incarceratos de carcere non est licitum in omni casu, & per omnem modum, Matt. tomo 7. 112.c.3.G

Visitare incarceratũ, & venire ad ipsum fere sunt idẽ, Mat. tomo 8 113.c.2.E

Incarnatio Christi.

Incarnationis Christi assignatur ratio, Paradox. 9. colum. 2.B

In Christi incarnatione qualiter verbum æternũ existat in corpore, & anima, Paradox. 31. colum. 1. E. Et quomodo vnierit sibi partes illa, vide ibidem 31. colum. 3.G

In incarnatione non assumpsit verbum humanam naturam directe, sed consequenter, partes tamen humanæ naturæ, scilicet, corpus & animam assumpsit principaliter, vel directe, Parad. 31.c.3.G

Incarnatio non est actio, sed relatio, nec ista relatio dicit aliquid formale, aut nouiter aduenies personę diuinę, sed dicit terminum respectus, & ideo poterat vni personæ conuenire, & non alteri, Parad. 34.col.2.E

Incarnatio filij Dei ad hoc solum facta est, vt in natura assumpta moreretur prò nobis, Matth. tomo 5. 186.c.2.B

Incendere. Incendentes agrum ad purgandum, vt faciunt agricolæ in Augusto tranacto tempore messis, si ignis comburat segetes alienas, adhibentes diligentiam, quam debuerunt, non tenentur ad dãnum, vt patet ff. ad legem Aquiliam, in lege, qui reddit §. in hac, & extra de iniurijs & damno dato, C. si culpa tua, Exo. to. 1. 231.c.1.D

Incendentes voluntarie domum, vel aream alicuius, & sic de alijs rebus, omnia incensa, & ablata debet restituere, & pro peccato tres annos pœnitere, vt patet extra de iniurijs, & damno dato, ca. si quis domum &c. Sed secundum leges ciuiles comburendi sunt, ff. de incendio & ruina in l. prima, Exod. to. 1. 231.c.2.B

Incensum. Duplex genus incensi erat in sanctuario Iudęorũ, quoddam simplex, quod ponebatur super panes, aliud erat compositum, Num. tom. 1 47.c.2.E

Incensum vocabantur etiam animalia, quæ incendebantur in altari, ab incendio, Nume. tomo 1. 225. colum. 2. E

Incestus. Est carnalis cõmixtio cõsanguineorum, vel affinium in gradu non cõcesso, & dicitur incæstus quasi non castus, Leuitic. 182. c.1. A, Et ideo omnis luxuria potest dici incæstus, & tamen specialiter dicitur de consanguineis, Mat. tomo 2 157.c.1.A

In incæstu, i. in concubitu cum consanguineis, & affinibus, est quędam deordinatio contra debitũ vsum venereorum, primo quia naturaliter debet homo quandam honorificentiam consanguineis. Secundo quia daretur hominibus nimia opportunitas ad venerea propter magnam conuersationem cum consanguineis & affinibus, & ob hoc in lege Moysi vetuit concubitum inter illas personas, quas necesse est simul commorari, Leui. 18. vt patet in omnibus gradibus ibi prohibitis. Tertio quia per talẽ cõmixtionem impediretur multiplicatio amicorũ. Quarto quia homo naturaliter diligit consanguineam suam, & ideo fieret nimius ardor amoris, & per consequens incentiuum magnum libidinis, quod repugnat castitati. Quinto ex iure positiuo propter paucam prolem, nam apud Romanos experti fuit, quòd ex coniunctione consanguineorum non multiplicabatur proles. Ideo Ecclesia statuit certos gradus consanguineorum, in quibus matrimonia non coniungerentur, vt habetur 35. quæst. 3 ca. quædam lex. Et eadem ratio est circa affines, Mat. tomo 2 156.c.3.H

Incæstus aliquando accipitur pro violatione virginũ sacrarum, & viduarum, quæ castitatem vouerunt. De primis, patet 27. disti. cap. virgines, & 27. quæst. 1. cap. virginibus. De viduis patet 27. quæst. 1. capit. viduæ, & cap. viduam, & cap. nuptiarum, Matt. to. 2. 156.c.4.k

Incæstus est aliquando, quando non fit concubitus inter personas consanguineas, & affines, sed inter illas ybi est publicæ honestatis iustitia, vt si quis spõsam habuit, & non cognoscens eam mortuus fuerit, si de præsenti fuit spõsa, nam tunc non licet fratri mortui accipere eam in vxorem. In spõsa vero de futuro, cum non sit vxor, non contrahitur affinitas, tamen in spõsalibus de futuro causatur etiam impedimentum, propter publicæ honestatis iustitiã, & hoc si fuit facta desponsatio post septennium, cus si prius, & mortuus est spõsus ante septennium puella, Mat. to. 2 157.c.2.D

Pœna incæstus secundum legem humanam est capitalis, sicut & pœna adulterij, & hoc quando scienter committitur, ecclesia vero excommunicat istos incæstuosos, vt patet 35. quæst. 3. cap. de his, & hoc est verum quando incæstus est proprie dictus, scilicet, cum consanguineis, vel affinibus, similiter etiã & cum monialibus tam ipsas quam accedentes ad illas, & nõ dantur eis sacramenta, vsque quo digne pœnituerint, 27. quæst. 1. cap. virginibus, alia pœna est, quòd incæstuosi non possunt matrimonium contrahere etiam nec cum aliqua muliere, cũ qua alias licebat contrahere, vt patet 32. quæstione 7. cap. qui dormierit, & 24 quæstione vltima, cap. in lectum & cap. vltimo. Sed hoc intelligendum est, quo ad matrimonium contrahendum, quod impeditur, si tamen de facto contraxit, tenet matrimonium, & nõ dirimitur, vt patet extra, de eo, qui cognouit consanguineam vxoris suæ, cap. transmissæ. Ille tamen punitur, quia non licet ei petere debitum, & si aliquando petierit, peccat mortaliter, sed si vxor petierit, tenetur reddere eodem cap. cũ dolore tamen, & gemitu, vt ibi dicitur. Et si moriatur illa vxor, quam habet, non debet vltra contrahere, eodem cap. Si tamen contrahat, tenet contractus, sicut in primo matrimonio cum prædictis pœnis. Et hoc verum est, de illo qui potest continere, vtpote, quia est in ætate, in qua non est difficile continere, secus tamen si iuuenis sit. Et est suspectus de incontinentia: nam tunc per Ecclesiam poterit sibi dari licentia, quòd possit petere debitum, ne sit occasio ad deterius, vt innuitur 32. quæstione 7. cap. qui dormierit. Excusantur tamen illi, qui per ignorantiam facti commiserunt incæstum, si omnino ignorarunt, &c. Alia pœna est, quòd nati ex incæstu non succedunt parentibus non solum illis, quorum filij non sunt, sed etiam illis, qui eos per vnico. Sunt etiam infames. Et non possunt testamentum condere, & pœnæ eorum sunt grauiores pœnis adulterorum, 33. quæstione 2. cap. hoc ipsum, §. hoc autem antequàm, nec possunt testificari, nec accusare, quoniam infames sunt, 3. quæstione 4. cap. consanguineorum, & 3. quæstione 5. cap. constituimus, & 6 quæstione 1. cap. infames, Mat. tomo 2 157.c.2.B

Incæstus, & adulterium, quomodo committantur, Mat. tomo 4 74.c.1.E

Incidere in manus Dei.

Melius est incidere in manus Dei, quàm incidere in manus hominum, quando ab vtroque imponenda est pœna temporalis, 2. Regum 170 c.1.E

Incipere. Incipientibus magis humiliari conuenit, quàm ardere, sed congruentissimum est, vt proficientes ardeant, Genes. 332 col.2.A

Incircuncisum. Incircuncisa dicuntur illa, quæ habent aliquod superfluum, Leuit. 320.c.3.F

Incircuncisus quid significet, Exo. tomo 1. 37.c.3.k, Leuit. 320.c.3.G

Inclinationis Ad prauos coitus causę, Exo. tomo 1 238.c.4.H

Incluſor. Inclusores, de quibus 4. Regum 24. dicuntur artifices quidam speciales, aurifices, & argentarij, & dicuntur sic, quia includunt varias gemmas in auro, & argento, in anulis, & alijs vasis pretiosis, 4. Regum 245.c.3.G

Incommodum. De incommodis vitã istam comitantibus, Mat. tomo 6 78.c.4.I

Inconstantia. Inconstantia est valde vituperabilis in Rege, Exo. to. 1 51.c.4.k

Inconstantia, quæ opponitur libidini, non est eadem cum illa, quæ apponitur fortitudini, Matt. tomo 2 144.c.2.E

Incontinentia. Differt a malitia, sicut dispositio ab habitu: nam incontinentia non dicitur malitia, 7. Ethicorum, quia malitia est corruptio principij operationum, scilicet rationis, ex 7. Ethic. Mat. tomo 2. 164.c.4.k

Incontinentia proprie est circa delectationes gustus, & tactus, 7. Ethi. Mat. tomo 2 165.c.1.A

Incontinens. Non operatur ex malitia, sed ex passione, & ideo pœnitere potest, Genes. 36.c.2.A

Incontinentes habitualiter sciunt, & actualiter ignorant, Genes. 210.c.1.B

Incontinentes dicũtur egressiui ab opinione, &c. ex 7. Ethic. Leuitic. 32. colum. 4. F, & Leuitic. 31. colum. 4. F

Incontinens peccat, & ignorat, cum peccat, non simpliciter, quia non in vniuersalis, sed in particulari scit habitualiter, & ignorat secundum actum, Nu. tomo 1. 228.c.2.C, Matth. tomo 4. 160.c.2.A

Incontinentes dupliciter errant, Deuteronom. 20. colum. 2.C

Incontinens quomodo differat ab intemperato, Mat. tomo 2. 164.c.4.F, & Genes. 166.c.4.K

Incontinens quomodo possit male operari, cum verũ & bonum cognoscat, Genes. 331. colum. 2.C, & sequen.

Incontinens cognoscens omne turpe esse fugiendũ, & tamen hoc turpe particulare sibi oblatum, quod est mæchari, vel inebriari, non cognoscit esse fugiendum, ex 7. Ethic. Mat. tomo 5. 242.c.4.K

Incontinens dicitur sciens secundum habitum, & nõ secundum actum Mat. tomo 4 160.c.2.B

Incorporeum. Incorporea dicuntur subtilia, quia nec materiam habent, neque quantitatem &c. Matthæ. tomo 4. 244. colum. 1.B

Incorrigibilitas.

De incorrigibilitate hominis quo ad Deum, & quo ad homines, vel quo ad leges, Matth. tomo 2. 85. colum. 3. F, & seq.

Incorrigibilem. Lex existimat, qui valde grauia facinora etiam semel fecit, Mat. tomo 2 86.c.1.D

Incorruptibile. Corpus corruptibile tripliciter redditur incorruptibile. Mat. tomo 7 146.c.2.D

Inter incorruptibilia est triplex differentia, Mat. to. 7. 147.c.1.B

Quomodo intelligitur, quòd incorruptibile, & corruptibile differunt pluſquam genere, Mat. tomo 7. 156.col.3.H

Quòd aliquid fiat incorruptibile, cum tamen ex conditione suorum principiorum habeat corruptibilitatem, potest dupliciter contingere, vno modo per hoc, quòd principium ad corruptionem mouens, totaliter tollitur, alio modo per hoc, quòd principium corruptionis impeditur, Matthæ. tomo 7. 146.c.2.D

Incastratura tabularum.

De incastratura tabularum tabernaculi, Exo. tomo 2. 192.col.2.C

Incredulitas. Incredulitas, qua vnus homo non credit alteri faciliter, pœna quædam est a nobis indita pro peccato primi parentis, sicut ignorantia, & concupiscentia, ideo homines exigunt a se inuicem iuramenta per maiorem suum, & sic terminant lites, vt ait Apostolus ad Hebræos 6. cum dicitur homines per maiorẽ suum iurant &c. Exod. tomo 1 169.c.2.A

De incredulitate Iudæorum, Matthæ. tomo 4. 155. colum. 2.D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Incredulitas nostra quomodo dicatur impedire diuina miracula, Mat. tomo 4 70.c.1.C
Incredulitas discipulorũ erga Christum quandoque nobis ad credendum prodest, Matth. tomo 4. 151 col.1.A

Increpare. Increpatio.

Christus aliqñ increpabat publice discipulos suos, qa publice peccauerant, vt patet Matth.7. & Lucæ 9. Matt. tomo 3 157.c.1.B
Tres modos increpandi malos ponit Apostolus, scilicet, suasionem, deprecationem, & increpationem, Mat. tomo 4 192.c.3.F
Duplex est increpatio, quædam, qua quis alterum verbis pungit acriter, & hæc semper est maioris ad minorem, alia est, quę reuerentiam seruat, quæ magis dicitur obsecratio, quàm increpatio, & ita se habẽt minores ad maiores, quando maiores volunt aliquid mali facere, aut faciunt, Mat. to. 4. 192.c.3.F
Christus Scribas, & Pharisæos increpabat, quia vita eorum non erat conformis eorum prædicationi, Mat. tomo 6 171.c.1.E
Malorum increpationes, quæ ponuntur in sacra scriptura, possunt tripliciter exponi, Matt. tomo 6. 139 col.2.F
Ebrius suffert duplices increpationes, Matth. tomo 7 186.c.2.B

Incubus. Succubus.

De incubis, & succubis vtrum sint, quæstionem mouet Augustinus lib.15. de Ciuitate, cap. 21. Genes. 35.c.1.C
Incubi, & succubi sunt dæmones, qui vocabantur Fauni, & Siluani a Gentibus, de quibus Ouidius multoties facit mentionem, & maxime in lib. Fasto. & hos Galli Drusios vocabant: hi fœminas improbavexant libidine appetentes, & virilem peragentes concubitum, & semen ab hominibus susceptum infundunt, & aliquando idem dæmon incubus, & aliquando est succubus, primo tamen succubus est quàm incubus, Genes. 35.c.1.D
Qui ex incuborum, & succuborum conceptu generantur, fortissimi homines, & magna statura esse possunt, vt probatur Genes. 35.c.2.A
De incubis, & succubis, Leuit. 173.c.4.F

Indeterminatio.

Est duplex, vna est indeterminatio passiua, quæ est imperfectionis, vt materia est indeterminata ad formas, & genus ad species, & potentia ad actus, & ista non est in Deo; altera est indeterminatio actiua, & dicitur esse illimitatio, &c. & talis est in Deo, Mat. tomo 7 221.c.3.I

Indeuotio. Circa diuina, vnde proueniat, Mat. tomo 2 189.c.4.F

India. Multiplex, quædam, quæ in portentis, & mirabilibus rebus abundat. Alia, quæ rerum necessariarum ad vsus humanos opulentissima est, Genes. 5.c.4.I,& 14.c.3.F

India habet ab Occidente fluuium Indicum, qui Rubro mari finitur, a Septentrione montem Caucasum, reliquæ partes Orientali, & Indico Oceano terminantur. Hæc habet quadraginta quatuor genera gentium absque famosissima insula Taprobane, quæ decem habet ciuitates, & cæt. Genes. 14 col.3.F
India terminus est terræ habitabilis ab Oriente, Genes. 26.c.1.A

Indicium. Extra indicium, potest licite præstari iuramentum, dum tamen causa sit necessaria, vel honesta ad hoc, Mat. tom. 2 201.c.3.I

Indictio. Spatium erat quindecim annorum, scilicet, trium quinariorum, in quorum primo soluebatur tributum auri ciuitati Romanæ, in secundo tributum argenti, in tertio æris, &c. Exo. tomo 1 71.c.2.E

Indictio dicitur summa, vel numerus, vel magis proprie impositio, 3. Regum 27.c.1.A

Indigena. Indigena dicitur, quasi inde genitus, & inde dicuntur indigetes, ideſt, Oriundi de terra illa, sic enim vocant Poetæ Deos indigetes, ideſt, genitos, vel morantes in terra, in qua coluntur, &c. Exo tomo 1 87.c.4.G

Et non sic capitur indigena Exod. 12. sed pro natoa parentibus liberis, vbicunque esset natus, Exo. to. 1 97.c.1.A, Leuit. 176.c.4.K,& 184.c.2.D
Indigena, de quo habetur Num 9. cum dicitur: Tam aduenę, quam indigenæ, non accipitur pro naturalibus alicuius terræ, vt nomen sonat, sed respectu legis, Num. tomo 1 105.c.2.B
Indigenæ dicuntur naturales alicuius terræ, vel de aliqua religione, vel secta, vel modo viuendi, Num. tomo 1 219.c.4.K

Indigentia. In homine est duplex, Matt. to 4 252.c.2.E

Indignus. Conferens indignis honoris statum, peccat mortaliter, Matth. tomo 6 29.c.1.E

Indiuiduari. Indiuiduatio.

Licet anima indiuiduetur per materiam signatam, secundum, quòd illi est vnibilis, tamen separata a corpore non tollitur illa indiuiduatio, cum anima sit immortalis, & non perdat esse, quod semel acquisiuit, Exo. tomo 1 281.c.4.G

Indiuiduationis principium in substantijs eiusdem speciei est materia signata, & cæt. Exo. tomo 1. 280 col.1.D
In accidentibus tamen eiusdem speciei sola distinctio subiectorum est principium indiuiduationis, ibid. 280.c.2.A
Principium indiuiduationis, vel distinctionis indiuiduorum est a materia, & materia accipit distinctionem esse in partibus suis per dimensiones, & hinc est q duo indiuidua naturalia requirũt necessario distinctum situm, Matt. tomo 4. 245.c.3.H, Matt. tomo 7 199.c.4.F

Indiuiduum. Indiuidui vnitas ex vnitate materiæ est, Matt. tomo 6 106.c.4.E

Indiuidua multa vnius speciei non sunt maioris perfectionis substantialis, quàm vnum illorum, Iosue tomo 2 36.c.2.C
Esse non est indiuiduum, Mat. tomo 7 199.c.4.H
In indiuiduis bene cõceditur processus in infinitum, licet non in speciebus, quæ sunt essentialiter subordinatæ, Matt. tomo 2 6.c.4.H
Indiuiduum, quidditas, & esse in Deo sunt idem penitus, Mat. tomo 7 200.c.1.A
Indiuidua non sunt de necessitate naturæ per se, sed propter aliud, scilicet, vt saluentur in eis species, quas natura intendit, Mat. tomo 7 201.c.4.E
Indiuidua generabilia, & corruptibilia dupliciter cõseruantur, Mat. tomo 7 229.c.3.K

Indiuisibile. Quòd indiuisibile nõ possit videri, assignatur causa, Iudicũ 140.c.1.B

Indiuisibile, & simplex vbicunque est, totum est, vel ibi nullo modo est, 2. Paralip. 30.c.2.E

Indiuisibile non est visibile, cum omnis visio fiat per pyramidem radiosam, cuius basis est in re visa, & conus in oculo videntis sed indiuisibile non potest esse basis, cum basis sit superficies, Matth. tomo 1. 124.c.1.D
Indiuisibile nec moueri potest, nec quiescere Parado. 129.c.2.C
Nihil in indiuisibili capitur, Matthæ. tomo 5. 76. colum. 1.E

Inducere. Alium ad iurandum in Sanctuario nõ erat peccatum in veteri lege, sicut & multa alia permittebantur, vt patet de libello repudij 3. Regum 76.c.4.B

Sed quando aliquis se purgat de aliquo crimine per iuramentum suum, licitum est, quòd compellatur iurare super aliquo altari, vel supra sepulchra Sanctorum adhoc, quòd maior reuerentia habeatur in iuramento, idem etiam quando iuramenta præstantur. Alio modo ad satisfaciendum parti. ibidem. 87.c.4.G
Quòd aliquis tamen iuret coram altari illo, vel sepulchro alicuius Sancti, in quo falsum iurans certissime creditur, quòd manifeste a Deo punietur, illicitum est, & pertinet ad purgationem vulgarem, &c. 3. Regum 77.c.1.C

Induere. Opus misericordiæ de induendo nudum magnæ laudis est in vtroque testamento, Matth. tomo 7 111.c.4.G

Christus fuit honoste indutus, Matth. tomo 7. 114. colum. 3.k

Indulgentia. Librum de Indulgentijs, & de potestate Papæ edidit Abulensis, Matth. tomo 4 189.c.1.A

Indulgentia non est ad culparum remissionem, sed ad pœnarum, &c. 4. Regum 20.c.1.B, immo peccata venialia non tolluntur per indulgentias. ibidem.
In indulgẽtijs semper debet denominari aliquid certum, vtpote vnus annus, &c. 4. Regum. 20. colum. 1.C
Quare per indulgentias non conferatur gratia, sed solum remissio pœnæ 4. Regum 20.c.2.A
Indulgentiæ in veteri testamento non dabãtur a prælatis, sicut nunc, quia prælati tunc non habebant characterem. Matth. tomo 1 187.c.4.H
Indulgentiæ conceduntur ex operibus Christi pœnalibus, Mat. to. 1. 221.c.1.A, Et ex supererogationibus Sanctorum, &c. Matth. tomo 3. 181. col. 1. D. Defen. 3.c.2.D
Indulgentiæ multum adiuuant ad expiandum reatũ pœnæ, Matth. tomo 7 257.c.2.D
De indulgentijs, quas Papa potest concedere Defen. 3.c.2.C
Indulgẽtiæ prosunt ex merito passionis Christi, sicut & Sacramenta, Parado. 114.c.3.K
Indulgentias plenarias vel remissiones omnium peccatorum, quidam grosse loquentes vocant absolutionem a culpa, & a pœna, qui a iure increpantur in Clemen. 1. de priuilegiis, & in Clementina de abusionibus, de pœnit. & remissio. & ita indulgentia plenaria est absolui a toto reatu pœnæ purgatoriæ, Matth. tomo 4. 181. colum. 2. D. Defenso. 1. colum. 4 F
Nullæ indulgentiæ possunt concedi mortuis directe, & dicuntur directe concedi, quia eis conceduntur non facta mentione de viuentibus, nec pro aliquo opere facto a viuentibus, Matthæ. tomo 4. 188. colum. 2. D
Possunt tamen prodesse mortuis indulgentiæ concessæ viuentibus, non tamen proprie dr indulgentia prodesse illis, sed opus bonum obtinentis indulgentiam, & est attendendus circa hoc tenor indulgentiæ, quia aliquãdo ex tenore non potest illa indulgentia prodesse mortuis, interdum vero sic. Primo modo indulgentiæ non prosunt defunctis, sed secundo modo sic, ibid. 188.c.4.I
Indulgentiarum concessio non fit sine aliqua iusta causa, vnde semper imponitur aliquod opus ei, cui conceditur indulgentia, & debet esse tale opus, quod redundet in honorem, & cultum Dei, aut in vtilitatem Ecclesiæ, Mat. tomo 4 188.c.2.E
Indulgentiam non dirigit Ecclesia in defunctos, ita quòd Papa dicat: Volo, quòd talis anima, quæ est in purgatorio, liberetur inde, vel quatuor animę exeant nunc de purgatorio, Matth. tomo 4. 189 col.1.A

Indurare. Induratio.

Quando indurat nos Deus, & excæcat, non facit nobis iniuriam, quia non tollitur aliquid nostrum, nec perturbat intellectum nostrum, aut voluntatem, sed manet in sua libertate naturali, sed solum cessat a conferendo gratis id, quod prius conferebatur, &c. 3. Regum 109.c.4.F
Quomodo dicit Deus indurare cor peccatoris, Deuteronom. 13.c.1.E
Induratio, seu obstinatio proprie est firmatio in malo, sicut confirmatio est firmatio in bono, Iosue tomo 2 46.c.4.F
Ad indurationem duo concurrunt, primum est hominis iniquitas, qua fertur in bonum defectibile, secundum est gratiæ pulsatricis imperfectio, & secundum est fortius, quàm primum, Iosue tomo 2 47.col.3.k

Industrius vir. Dicitur qui ad actiones bene applicatur, & contrariatur inepto, qui ad nihil est vtilis, vel dicitur industrius, qui diuersos modos inuenit ad aliquid agendum, Genes. 366.c.3.I

Inebriare. Sunt quidam fructus, qui inebriãt, vt sunt fructus palmarum Aegyptiarum, Leuit. 88.c.3.F

Inæqualitas. Est multiplex, quædam est secũdum naturam, & ista est omnibus communis. Alia est a fortuna, vel magis per accidens, vt esse ditiorem, &c. Et prima diuiditur in duas, scilicet, in sexum, & ætatem, prima est omnibus communis, secunda etiam euenit omnibus, quia nemo est, qui, si diu viuat, non habeat omnes ætates, Leuit. 328.c.1.E

In æternum. Quod apud Latinos dicitur, in æternum apud Græcos dicitur in sæculum, Iosue tomo 1 71.c.3.I

Infamare. Infamari.

Quando quis infamatur, & propter infamiam proceditur contra eum sine accusatione, tunc licitum est illi dicere opera bona, quæ fecit, ad purgandum se ab infamia, 3. Regum 167.c.3.F
Infamatur magis proximus viua voce, quàm per libellos infamatorios, Exo. tomo 1 179.c.3.K
Nemo tenetur seipsum infamare, Matthæ. tomo 5. 106.col.1.C
Infamare dupliciter accipitur, vno modo pro opponere alicui falsum crimen publice. Et isto modo semper est peccatum. Alio modo pro declarare verum crimen, defectum, aut ignominiam alicuius. Et isto modo cõtingit dupliciter, vno modo si habeat infamãs legitimã causam dicẽdi, & sic non est peccatum, neque proprie infamare, sed infamatum,

famatum, vel se infamantem ostendere, & hoc est, quia quando quis in prosecutione sui iuris proprij publicat crimina alterius proponendo ea, per viam exceptionis, vt repellat eum ab agendo vel testificando, vel ab aliquo honore consequendo, in quo ambo sunt competentes, & non potest aliter causam suam sufficienter prosequi, vel saltem non tã conuenienter, sicut si obijciat illa crimina, &c. Alio modo si sine prosecutione iuris sui, aut coactione facta a iure vel a iudice manifestat peccata alterius, quæ occulta erant, talis dicitur proprie alium infamare, & peccat, Matth. tomo 1. 91.c.2.A

Infamari magnum damnum est homini, Matt. to. 5. 54.c.1.B, & Exo. tomo 1 179.c.3.G

Infantia. De peccatis hominis post infantiam Matth. tomo 5 132.c.3.H

Infectio. Fit per contactum, Matth. tomo 4. 137.c.4.H

Inferior. Proprie capiendo, nunquam absoluit superiorem, nisi in casu fiat superior illo, qui alias esset superior, Matth. tomo 4. 187. colum. 1. A

Infernus. Inferi.

In infernum descendebant omnes animæ ante Christi mortem, idest ad diuersos sinus inferni: sed in sinu Abrahæ, nulla pœna erat sensus Genes. 351. colum 3.C

Infernus aliquando capitur pro sepulchro. Et sic secundum quosdam exponitur illud Genes. 37. descendam ad filium meum, lugens in infernũ Gen. 351.c.3.H, & 374.c.2.C

Damnati in inferno existentes a solis dæmonibus cruciantur. Et boni in Purgatorio, nec a bonis, nec a malis Angelis, torquentur, sed a Deo, Exo. tomo 1. 89.c.1.A

Ignis inferni nullo modo potest agere in animas, vel in dæmones directe, sed agit per voluntatem Dei secundum quendam modum specialem, vt Deus determinauit, &c. Exo. tomo 1 285.c.1.E

Qui sunt apud inferos vel in Purgatorio, soliciti sunt de bono charorum suorum, & dolent de malo eorum, si illud cognouerint. Nu. tomo 1. 203.c.3.F

Quilibet locus inferior in terra vocatur infernus, etiã si non sit locus damnatorum Numer. tomo 1. 236. colum. 3. H

Apud inferos sunt quatuor sinus vel loca, &c Num. tomo 2. 95.c.2.E.2. Regum 120.c.2.C

In inferno non est timor seruilis Deuterono. 165. colum. 1. C

Actus mali existentium in inferno non sunt demeritorij, sunt tamen pars punitionis eorum, sicut actus boni in beatis sunt pars præmij eorum. Deut. 165.c.2.C

Ad infernum descendere, est in sepulchrum descendere 3. Reg. 2. quia in Hebræo ponitur seol, quod est æquiuocum ad sepulchrum, & ad infernum: & communiter ponitur pro sepulchro. 3. Regum 19. colum. 2. B

Quòd anima existens in inferno possit saluari, potest multis modis intelligi, sed vltimus modus videtur possibilis. Et sic potuit contingere de anima Traiani, tenendo historiam illam esse veram, scilicet, quòd ad preces Gregorij fuit saluata, quam affirmat Beatus Anselmus, &c. 4. Regum 46 colu. 2. A

Tot sunt modi eundi ad infernum, quot sunt modi peccandi, Matt. tomo 3 127.c.1.C

Quomodo in inferno sint tenebræ, cum ibi sit ignis, & quomodo fletus, & stridor dentium. Matthæ. tomo 3 142.c.3.G

In inferno duplex est pœna exterior, scilicet, frigoris, & caloris, Mat. tomo 4 60.c.4.G

Ea, per quæ in infernũ renditur, dicuntur portæ inferi metaphorice, &c. Mat. tomo 4 170.c.3.H

De inferni portis, Mat tomo 4 170.c.3.H

Portæ inferni dicuntur peccata, vel homines mali, & præcipue accipiuntur pro dæmonibus, Matth. 16. Mat. tomo 4 60.c.4.F

Et similiter hæretici, vel infideles, ibid. 161.c.2.C

Infernus aliquando fuit Paradisus, Matth. tomo 5. 36 col. 1. C

In inferno punitur peccatũ veniale æternaliter, quia non dimittitur veniale sine mortali, & mortale in inferno non dimittitur, igitur &c. Pœna tamen temporalis pœnitentiæ alias inchoatæ bene tollitur in inferno, quia talis pœna nõ habet secum annexam culpam, Mat. tomo 5 70.c.2.E

In inferno pœna est æterna, Mat. tomo 5 69.c.1.E

De igne inferni, vide in dictione, Ignis.

Peccatores in inferno nunquàm soluent partem minimam debiti, Mat. tomo 5 67.c.4.F

Infernum purgari ab igne purgationis dicunt quidã, sed videtur dicendum, quòd non, quia non manet ibi causa purgationis, & cæt. Matthæ. tomo 7. 129. col. 3. F

In inferno est ignis corporeus, Matth. tomo 7. 153 col. 4. G

Et vt ignis ille est instrumentum diuinæ iustitiæ, agit inæqualiter secundum proportionem culpæ damnatorum. Et patet exemplum in calore naturali, qui conuertit cibum in carnem, neruos, sanguinẽ, & ossa, &c. vt est instrumentum animæ, &c. Matth. tomo 7. 154.c.1.A, 153.c.4.H, 135.c.2.B, De Stat. Animarum 11.c.2.B

De loco inferorum est multiplex opinio, quidam dicunt, quòd non est vnus locus inferni determinatus, sed quòd vbi homines peccauerũt, ibi post mortem puniantur, sed falsa est hæc opinio, Matt. to. 7 163. col. 4. H

Et supposito, quòd sit vnicus locus inferni, &c. illum dicunt aliqui esse in loco aeris caliginoso, sed hoc etiam falsum esse probatur, ibid.

Non est contra legem, quòd anima existens in inferno reducatur ad corpus, & viuat homo, sed quòd ex Inferno trãseat ad Paradisum, vel Purgatorium, vel ad limbum puerorum, est contra legem Dei, 4. Regum 46.c.3.G

Multi Gentiles, & Pagani, qui erant per sententiam definitiuam damnati in inferno, educti fuerunt de inferno per Apostolos, & viros sanctos noui Testamenti, reuocando animas eorum ad corpora, vt ibi pœnitentiam agerent, & saluarentur, 4. Regum 47. col. 1. A

Quòd locus inferni non sit nisi in terra ponendus, Mat. tomo 7 164.c.4.F

Dicunt aliqui, quòd infernus sit in futurum ponendus in superficie terræ. Sed veritas est, quòd infernus est in terra, & infra terram, Matth. tomo 7. 169 col. 1. C

Infernus nec portas habet, nec vias, per quas illuc eatur, Mat. tomo 7 165.c.4.F

Infernus quatuor sinus, vel distinctiones habere dicitur, scilicet, sinum damnatorum, limbum puerorum, purgatorium, & sinum Abrahæ. Prima pars vocatur infernus absolute, vbi est pœna damni, & pœna sensus, & cæt. In secunda parte est tantum pœna damni, & cæt. Matth. tomo 7. 166 col. 3. K

De quatuor partibus inferni prædictis, non possumus aliquid asserere determinate, quantum ad identitatem,

titatem, & distinctionem propinquitatem vel elõgationem, eo quòd ad hoc nõ inuenimus testimonia Sacræ scriptaræ, nec rationem sufficientem conuincentem, videtur tamen dicendum, quòd sint idem locus per continuitatem quandam, vel saltem contiguitatem, & totus ille locus vocatur generaliter infernus, Matth. tomo 7. 167. c.1.E. Et assignatur situs istarum 4. partium secundum opinionem San. Tho. Matth. tomo 7. 169.c.3.H

Pœna damnatorum in inferno sine dubio erit æterna. Et circa hoc multi errauerunt, Matth. tomo 7. 172.c.3.G

In inferno præter pœnam ignis, alias pœnas ponit sacra scriptura, scilicet pœnam vermis, & pœnam fletus, & dentium stridorem, & frigiditatem nimiam tenebram, fœtorem sulphuris, spirituum procellarum, &c. Matth. tomo 7 174.c.2.C

In inferno non erit fumus, Matth. tomo 7. 179.c.1.A

In inferno non erit aliqua transmutatio realis, &c. Matth. tomo 7 179.c.1.D

Potest teneri, quòd in inferno sint totaliter tenebræ, sed melius dicitur, quòd ibi sit aliqua parua lux. &c. Matth. tomo 7 179.c.2.A

Apud inferos sit aqua, vel pœna ex frigore, non potest colligi ex sacra scriptura vel ex alio loco per certitudinem. Et dicendum, quòd in inferno non est aqua, Matth. tomo 7 180.c.3.k

Quòd apud inferos sit pœna ex frigore non constat, nec si ponatur tale frigus: sequitur aliquod inconueniens, &c. Matth. tomo 7 181.c.1.D

Apud inferos est sulphur, vt colligitur Apoca. 19. & 21. Et in hoc potest duplex pœna notari: vna caloris, & alia fœtoris. Sed fœtor non videtur ponendus apud inferos. Nam ignis ille erit sine exhalatione, vel euaporatione fumanti, &c. Matth. tomo 7. 181. colum. 2. B

Inferorũ locus, & ignis eius creatus est in prima die, in qua Deus creauit mundum, similiter, & ignis Purgatorij, &c. Matth. tomo 7. 249.c.4.k

Inferorum locus est quædam concauitas in corde terræ, & illa concauitas est aliquid continuum, in quo sunt quatuor receptacula animarum, & inter loca ista non est interposita aliqua terræ grossities, sed differunt, vt infra, & supra, Matth. tomo 7. 262. colum. 1. A

Infernus accipitur dupliciter vno modo, pro tota concauitate terræ, in qua distinguũtur 4. receptacula, &c. Alio modo specialiter pro gehẽna vbi est ignis, & supplicium æternum. Primo modo omnia quatuor receptacula dicuntur infernus, &c. Matt. to. 7. 262.c.1.C

In inferno memoria scelerum pœnitentia est. Parad. 88 c.1.A

Apud inferos nihil boni est, Matt. tomo 6. 182.c.3.G

Quare infernum, & Paradisum posuerunt infideles, Matth. tomo 6 43.c.3.k

Quomodo extra infernum patiantur animæ damnatæ, Matth. tomo 7 161.c.4.H

Ignis inferni extra inferos non potest portari, Matt. tomo 7 163.c.1.E

Si damnatus exiret ab inferno, non puniretur realiter ab igne inferni, sed affligeretur apprehensione illius ignis tanquam nociui, &c. Matt. tomo 7. 163. colum. 1. B

Infernus est proprius locus dæmonum, Mat. tomo 7. 164.c.4.H

De igne inferni referuntur opiniones, & improbantur, Matth. tomo 7 153.c.2.E

Sed auctoris sententia est, q̃ est ignis corporeus, nam ignis incorporeus non est ignis, &c. ibidem. c.4.F

An ignis inferni locus naturalis sit iuxta Lunã, Mat. tomo 7 159.c.3.F

Ignis inferni corporeus dupliciter consideratur, Mat. tomo 7 160.c.3.F

Qualiter ab igne inferni patiantur animæ, Matt. to. 7 160.c.4.K

Ignis inferni est instrumentum diuinæ iustitiæ, Mat. tomo 7 161.c.1.A

Ignis inferni vere affligit animas separatas, Mat. to. 7 161.c.1.C

Ignis inferni respectu animę dupliciter consideratur, Mat. tomo 7 161.c.1.D

Ignis inferni est quodammodo excellentior anima, Mat. tomo 7 161.c.2.A

Et affligit animas extra infernum, ibid. col. 3. H

Concauitas inferni est in corde terræ, Matth. tomo 7 165.c.2.D

Multa de loco inferni mentiuntur Poetæ. Matt. to. 7 166. col. 1. B

Quare Poetæ dicant infernum habere portas, & vias, Mat. tomo 7 166.c.1.E

Inferni portam opinatur Ouidius esse in regione Laconica, Mat. tomo 7 166.c.2.A

Illud, quod cantat Ecclesia de inferno, Psal. 23. Attollite portas principes vestras, &c. Quomodo exponatur, Mat. tomo 7 166.c.2.C

Quando dicitur quòd infernus habet portas, &c. non est intelligendum, vt verba sonant, sed metaphorice vel parabolice, Mat. tomo 7 166.c.2.B

Infernus habet quatuor partes, seu receptacula. Sed vbi sint ista receptacula, varię sunt opiniones, Mat. tomo 7 166.c.3.K

In inferno manere beatos, actualiter non est inconueniens, Mat. tomo 7 168.c.1.E

Infernus est locus addictus pœnæ, Matt. tomo 7. 168 col. 3. K

An infernus tantæ capacitatis sit locus, vt cuique locus assignari possit, in quo distinctus a cæteris locari, & pœnas suscipere valeat, Parad. 226.c.3.K

Infernus habet quadruplicem sinum, Matth. tomo 7 169. col. 3. G

Ignis inferni, quare semper duret, Matt. tomo 7. 170 col. 2. A

Vnde sumatur ista æternitas pœnæ, Matth. tomo 7. 170 col. 4. I

Ignis inferni non calefacit corpora damnatorum. Mat. tomo 7 174.c.1.D

De pœnis inferni, præter ignem, Matth. tomo 7. 174 col. 2. A

An apud inferos sint simul pœnæ contrariæ, Matth. tomo 7 175.c.1.A

Qualis sit passio ignis in inferno, Matth. tomo 7. 175 col. 4. G

Infernus est quid oppositum regno cœlorum, Matt. tomo 7 178.c.1.E

An tenebræ sint apud inferos, & quid sint, &c. Matt. tomo 7. 179.c.2.A 180.c.1.A

Infernus dupliciter accipitur, Mat. tomo 7. 262.c.1.D

Quidam morientes statim deducuntur in infernum, Mat. tomo 7 267.c.3.k

Animæ portantur ad infernum a dæmonibus, Matt. tomo 7 280.c.1.A

Ignis purgationis non purgabit infernum ex sententia Auctoris, Mat. tomo 7 129.c.3.G

Inferni locus non est vbicunque peccatum fuit, sed in certo loco, Parad. 96.c.1.A

Sed vbi locus iste sit, variæ fuerunt opiniones, quibusdam dicent. quòd sit in aere caliginoso, Parad. 96 col. 1. E

Hæc positio falsa est, ibid. 96.c.3.G

Universidad de Deusto Biblioteca

Infernum esse sub terra probatur ex nomine Latino, & ex nomine Græco, scilicet gehēna, & ex nomine Hebræo, scilicet seol, &c. Parado. 97.c.4.G. De Statu Animarum, &c. 10.c.3.k

Inferni locus tenebrosior est quocunque loco, quia est in centro terræ. Parado. 98.c.3.F

Ora inferni non sunt Aetna, Vulcanus, nec Vesuius montes Parado. 99.c.4.F

Infernus generaliter dicitur omnis locus pœnalis, quo animæ corporibus solutæ peccatorum pœnas luūt. Et iste infernus generaliter captus quatuor habet sinus, primus est damnatorum, &c. Secundus Purgatorius. Tertius Lymbus puerorum. Quartus sinus Abrahæ, &c. Paradox. 100.c.3.I

Christus ad inferos descendens, nullum, de Purgatorio secum duxit, nisi talis tunc pœnam totam Purgatoriam solueret, quam esset subiturus, &c. Parad. 104.c.4.F

In infernum descendent damnati in die iudicii per miraculum absque terræ apertione. Parado. 125. colum. 1.E

Infernalis loci amplitudo describit. Parad. 227.c.1.A

Infernis quem confitetur fides Catholica, non debet poni in sphæra ignis, De Statu Animarum, &c. 8. colum. 4.H

Infernus non debet poni in aere caliginoso sphęrę aeris, De Statu Animarum, &c. 9.c.2.E. Sed in terrena regione, ibidem 10.c.3.G

Inferni præcipua pœna est ignis, De Statu Animarū, &c. 10.c.3.K

Infernus damnatorum, & varij in eo cruciatus describuntur De Statu Animarum. &c. 11.c.1.D

Apud inferos non est actio transmutatiua, Matt. to. 7. 177.c.1.C

Inferius. Inferiora eminenter continentur in superioribus, Matth. tomo 7. 214. colum. 2.E

Infidelis. Si infidelis coeat cum Christiana publicè prostituta, comburi debet secundum leges, &c. Exod. tomo 1 236.c.3.I

Infideles, meretrices, & excommunicati, quando sint dulciter tractandi, & quando dure, sed inter hos dulcius tractandi sunt infideles, Leuitic. 253.c.1.E

Infideles sunt diligendi ex charitate, Matth. tomo 9. 148.c.1.E

Infideli licitum est dare pecuniam vt conuertatur ad fidem, nec vlla committitur symonia. vt patet 23. quæstio. 4. capit. vltimo, & 45. distinctio. capit. syncera Deutero. 69.c.2.B

Infideles non astringuntur regulis canonicis. 1. Reg. tomo 1 95.c 4.k

Infidelis baptizatus tenetur accipere vxorem primā, quam repudiauit, si illa conuertatur, dum tamen velit cohabitare sine contumelia creatoris, extra de diuor. cap. gaudemus 1. Reg. to. 1. 96. colum. 2. A

Infidelis quando conuertitur ad fidem, quam formā debeat seruare circa vxorem, &c. 1. Regum tom. 1. 96.c.2.D

Magis lugebunt infideles, quam fideles, Mat. tomo. 6. 304 c.1.B

Infidelis non debet cogi ad fidem, nec absolure, nec conditionatim, vt habetur in Decretis 45. dist. ca. q syncera, & ca. de Iudæis. Et extra de Baptis. & eius effectu. ca. maiores. cogetur tamē cohabitare fideli &c. 1. Regum tomo 1 97.c.3.H

Inter infideles est verū mrimoniū. 1. Re. to. 1. 98.c.4.F Et est aliquo modo sacramētū, ibi. & pōt cōcedi, q inter infideles sit matrimoniū ratū, & ēt, q sit non ratum, sed magis proprie debet dici, quod sit ratum. ibidem 100.c.1.E

Circa infidelium matrimonium in infidelitate existentium, & de conuersione ad fidem, circa retentionem plurium vxorum, 1. Reg. to. 1. 100.c.3.F

Infidelium filij grandiusculi, quorum voluntas potest apparere, & constet, quòd fidem volunt, sunt baptizandi inuitis parentibus, immo si parentes percutiant ipsos, quia hoc volunt, sunt cremandi cum omnibus suis participibus, C. de Iudæis, & C. Iudæis, & maioribus, 1. Regum tomo 1 102.c.1.B

Infidelis conuersus ad fidem, si repudiauit prius vxorem suam, & alteri nupsit, & vxor repudiata alteri nupsit, non potest opponere vir vxori, nec vxor viro fornicationē, quia repudiando non videtur malum agere, sed auctoritate legis vti. Et ista est causa præcipua pro vtroque, vt non reputetur eis fornicatio, licet vera sit fornicatio, sed reputetur vt concubitus legitimus, cum talis apud ipsos reputetur, 1. Regum tomo 1 102.c.3.G

Si infidelis mulier conuertatur ad fidem, & prius fuerit fornicata, non potest alteri copulari, viuente marito, etiam requisito vt conuertatur, vel quòd velit cohabitare cum ea extra contumeliam creatoris, sed debet continenter viuere, 1. Reg. to. 1. 102.c.3.I

Similiter dicendum est de muliere, quę, cum esset infidelis, recessit a viro absque fornicatione propria auctoritate, vt viueret cōtinēs, 1. Reg. to. 1. 102.c.4.k

Infidelis mulier non potest opponere coniugi suo cōuerso ad fidem, fornicationem, quæ excusatur auctoritate legis, vt in repudio contingit, & e contra, ad cohabitandum, secus tamen de fornicatione, quæ non excusatur auctoritate legis, &c. 1. Regum tomo 1 103.c.2.A

Licitum est fideli manere cum infideli in illo matrimonio, quod inter eos contractum est, quando ambo erant infideles, 1. Regum tomo 1 107.c.3.G

Filij infidelium paruuli, qui nondum venerunt ad vsum rationis, si ambo parentes conuertantur ad fidem, apud eos debent manere, & si alter eorū tantum conuertatur, apud ipsum debent manere, & debet facere eos baptizari, &c. 1. Reg. to. 1. 111.c.4.F

Quòd infidelium filij non sint baptizandi inuitis parentibus, tota ratio præcipua est, quia fieret iniuria parentibus, qui perderent patriam potestatem, quā habent in eos, cum ad fidem conuerterentur, ipsi vero filij nō perdunt patriam successionem, 1. Regum tomo 1 112.c.1.A

Si infidelis conuersus recedat ab vxore infideli, vel vxor a viro, aliquando potest accipere alteram vxorem, & aliquando non, viuente eius legitima vxore. Si tamen ambo pariter conuertantur, nulli licet accipere alium in coniugem, quòd si alter eorum tantum conuertatur, & requirat non conuersum, & non conuersus nullo modo vult cohabitare, dissoluitur matrimonium, & fidelis potest ad alia vota transire. Similiter cum vult cohabitare cum conta tumelia creatoris. Similiter si vult cohabitare, & tamē trahit alterum ad peccatum, etiam dissoluitur, & si non, non dissoluitur, quia tamen infidelis non vult conuerti, potest fidelis compellere eum a iure cohabitationis, & poterit non cōpellere, quia eius arbitrio pendet, cogetur tamen continere, 1. Regū tomo 1 114.c.3.F

Licet infideles non arctentur per constitutiones canonicas, cōsiderabit tamen eos Ecclesia, si in lege matrimonij aliquid agant cōtra legem Christi, quā tenentur subditi esse legi Christi, & tenentur eam seruare, 1. Regum tomo 1 122.c.2.G

Infideles debent puniri per iudices, & dominos temporales, quibus subditi sunt pro transgressionibus, in quibus peccāt mortaliter, 1. Reg. to. 1. 123.c.3.E

Conuersio altero cōiugum infidelium ad Christum, quòd ambo maneant in coniugio, malum dixit esse Polentius. Secundo dixit, quòd Apostolus illud asseruit mandans, quòd manerent copulati. Sed vtrunque istorum dictum falsum esse probatur, & mentitur Polentius, 1. Regum tomo 1. 124.c.1.D

In Ecclesia primitiua non licebat fideli separari a coniuge infideli propter duo, &c. 1. Regum tomo 1. 125.c.2.E

Nunc tamen bene licet, 1. Regum tomo 1. 126.c.3.F

Matrimonium contractum inter infideles, cum ad fidem conuertuntur, aliquod tenet, & aliquod non tenet, 1. Regum tomo 1 129.c.2.E

Quòd infideles conuersi maneant copulati si contraxerint secundum statuta veteris Testamenti, & nō in gradibus vetitis a canone, patet, iuxta illud, quod habetur extra, de cōsanguinitate, & affinitate, cap. de infidelibus, quod caput solum intelligitur de Iudæis, 1. Regum tomo 1 131.c.1.A

Infideles conuersi ad fidem, qui erant copulati in gradibus vetitis constitutione canonica, permittuntur manere copulati, & non secundum dispensationē, sed ipso iure, & de rigore, quia contrarium faciendo male fieret, 1. Regum tomo 1 136.c.3.H

Ad sciendum quod matrimonium infidelium fuerit validum, non requiritur aliud, nisi quòd legibus, & consuetudinibus prouinciæ illorum contractum fuerit, &c. 1. Regum tomo 1 136.c.4.F

Infideles aliquando contrahunt secundum veritatē, & aliquando secundum eorum opinionem, 1. Regum tomo 1 138.c.3.K

Si qui essent infideles, qui in primo gradu consanguinitatis copularentur, scilicet, frater cum sorore secundum consuetudinem eorum, & conuerterentur ad fidem, videtur dicendum, quòd non deberet dirimi matrimonium, quia potuit esse legitimum, cum sit contractū iuxta mores patriæ, quod inter Romanos consueuerat fieri, & mansit consuetudo vsque ad tempora Gregorij, vt habetur 35. quæstione 3. cap. quædam lex, nec videtur hoc esse contra legem naturæ, 1. Regum tomo 1. 139. col. 3.H

Non debemus cogere infideles, vt conuertantur ad fidem, sed ratione, & doctrina, & beneficijs allicere, vt conuertantur, 1. Reg. to. 1 140 c.4.G

Infideles non in omnibus, quæ agunt, peccant, sed in illis, quæ pertinent ad infidelitatem, &c. Matt. to. 2 215.c.1.A

Infidelibus prædicare vtile est, quando verisimiliter fructus aliquis expectatur, alioquin frustra est, nec est laudabile rem sacratissimā velle inutiliter enunciare. Et prædicando infidelibus proponi debent articuli fidei principales, cum substantia fidei consistat in illis. Possunt etiam proponi omnia, quæ in Euangelijs scripta sunt, sed prius ea, quæ ad fidem pertinent, quàm illa, quæ dirigunt operationem, quia operatio præsupponit fidem, & si fides nō habeatur, frustra ponetur regula in operationibus, &c. Mat. tomo 3 119.c.4.I

Infidelibus non est proponenda sacra scriptura modo doctrinali, Mat. tomo 3 120.c.4.F

Et si omnes infideles, quatenus sunt inimici nominis Christi, possemus iuste detestari, & abijcere ab omni conuictu nostro, ex sola tamen misericordia toleramus eos, extra. de Iudæis, & Saracenis, cap. Et si Iudæos, &c. Debet tamen conuersatio eorum nobiscū eē talis, q nō cedat in offensam Dei, aut fidei præiudicium, quia tunc debemus eos abijcere, immo matrimonium debet dissolui, &c. Matt. tom. 3. 120.c.4.H

Infideles non debent a fidelibus adiscere medicinam, nec iura humana, ne infideles possit præesse fidelibus: bene tamen alias scientias, præter Theologiam, in quibus infideles nō possint præesse fidelibus, vel in aliquo nocere, vt sunt scientiæ Mathematicæ, melius tamen esset, vt nec fidelis doceret illas infidelibus, nec deberet permitti, vt infideles docerent publicæ fideles, quia ei, cui non cōpetit dominari, non competit docere, vt patet de muliere 1. ad Timotheo 2. Mat. tomo 3. 121.c.1.D

Infidelibus non licet colligere publicos redditus inter Christianos, extra de Iudæis, & Sarace. ca. ex speciali, Matth. tomo 3 121.c.1.D

Quādo liceat satisfieri infidelibus per fideles ad quęstionem propositam circa fidem, & quando non, Matth. tomo 3. 121.c.2.C. Similiter, & quando licitū sit respondere simplicibus hominibus in quęstionibus circa fidem, & actiones, in his, quæ sunt necessaria tam sibi, quam alijs, & quando non. Similiter, & in quæstionibus hominum carnalium, &c. Matth. tomo 3 121.c.4.I. &c.

Opera misericordiæ tenemur impendere infidelibus tempore necessitatis, vt Mat. tomo 3. 152.c.2.E

Infidelibus Paganis vtilia essent miracula ad eorum conuersionem, Deus tamen non concedit omnibus prædicantibus inter infideles miracula facere, quod forte accidit ex demeritis eorum, vel nostris, qui indigni sumus vt temporibus nostris, Deus tāta bona concedat Ecclesiæ, vel melius dicendum, quòd hoc accidit, quia non est necessaria conuersio infidelium, sicut in ecclesia primitiua quando pauci erāt fideles: alias vero, si nos indigni essemus, Deus faceret nos dignos ministros, vt per nos talia fierent, sicut in ecclesia primitiua fiebant, &c. Mat. tomo 3 225.col.3.F

Licet infideles continuo sint in peccato mortali, quia non accipiunt legem Christi, non tamen peccant mortaliter, quandocunque agunt contra aliquod de præceptis legis Christi, sicut nos peccamus, nisi illud, sit præceptum legis naturalis. Nam tunc non peccant quasi agentes contra legem Christi, sed contra legem naturalem, Matth. tomo 5. 44. colum. 3.F

Tenentur tamen ex lege naturæ cōsulere in eo, quod bonum est, & necessarium, &c. ibidem. 44. colum. 3.K

Scandalum potest præberi infidelibus, & ipsos scandalizare malum est, Matth. tomo 5 13.c.2.D

Infideles nec sunt fratres ad nos, nec ad seipsos, Mat. tomo 5 44.c.3.H

Infideles vnicum tantum peccatum committunt contra legem Christi, scilicet nolle eam suscipere Matth. tomo 5 44.c.4.F

Infideles non tenemur corrigere fraternaliter, Mat. tomo 5 44.c.4.H

Infideles plures vxores habentes, si ad fidem Christi conuertantur, coguntur dimittere alias præter primam, vt patet in ca. gaudemus, & non quia peccauerunt eas accipiendo in infidelitate, sed quia peccarent eas nunc retinendo, &c. Matth. tomo 5. 88.c.1.E

Sed opinio opposita, scilicet quòd peccent infideles, post datam legem a Christo, contrahēdo cum multis vera est, &c. ibidem.

Inter infideles matrimonium est verum, sed non ratum, Matth. tomo 5 111.c.4.F

Infideles potius dici debent insipientes, quam imprudentes, Matth. tomo 7 10.c.1.E

Infidelium matrimonium non soluit Baptismus, Matth. tomo 5 111.c.4.G

Universidad de Deusto
Biblioteca

Infideles non peccant, quandocunque agunt contra legem Christi, sed peccant, quia non suscipiunt legem Christi, & in isto peccato sunt continue, cum semper obligentur &c. Mat. tomo 7 47.c.2.D

Infidelitas. Nullum peccatū est grauius infidelitate, 1. Regum tomo 1. 117. colum. 1. B

Infidelitas est vitium eius, qui non credit, aut nō vult credere, hæresis vero est male sentire de pertinentibus ad fidem, Mat. tomo 6 264.c.3.E

Inter infidelitatē, & hęresim quid intersit, Matt. to. 6. 264.c.3.E

Infinitum. Non est dandus processus in infinitum in quocūque genere causæ &c. Exod. tomo 1 30.c.3.K

In substantiis nō datur infinitum in actu. Matth. to. 7. 204.c.3.G

In infinitum non potest aliquod finitum, nisi per infinitum, Num. tomo 1 223.c.4.I

Infinitum est, cuius quantitatem accipientibus semper est aliquid vltra sumere, Deut. 44.c.2.E

Anima separata non potest cognoscere infinita, Mat. tomo 7 204.c.2.E

In indiuiduis bene conceditur processus in infinitum licet non in speciebus, quæ sunt essentialiter subordinatæ. Mat. tomo 2 6.c.4.G

Infinitum dupliciter accipitur, vno modo priuatiue, scilicet, per remotionem, vel carētiam complemēti. Et sic infinitum pertinet ad materiam primam &c. Alio modo negatiue, scilicet, per remotionem materiæ limitantis, & terminantis formā &c. Mat. tomo 2 29.c.1.D

Infirmitas.

Infirmitas est disproportio qualitatum animalis, facientium ad armoniam, Deut. 159.c.1.B

Infirmari spiritualiter quid sit, Mat. to 5 17.c.3.E

Inter infirmitatem, & ægritudinē, quid intersit, Mat. tomo 3 144.c.3.G

Infirmitates, & mala tanto tempore durant, quanto iudicat Deus expedire, Mat. tomo 4 9.c.1.C

Infirmus. Infirmi dupliciter sunt visitādi, vno modo ipsos videndo, colloquēdo & consolando, alio modo eis prouidendo, si sint pauperes &c. Mat. tomo 7 112.c.1.C

Christus nunquam fuit infirmus, Mat. to 7. 114.c.3.K

Influere. Vbi influere possit planeta, vel aliqua pars cęli, & vbi non, Genes. 40.c.4.G

Tota influendi virtus deriuatur a causa prima in concatenatione causarum naturalium, & illa magis influit in suum effectum, quam causa secunda, Exod. tomo 2 106.c.3.I

Cessante Deo influere, cessat animalium generatio, Mat. tomo 7 144.c.2.C

Naturale influens, tantum simul influit, quātum passum capere potest, Mat. tomo 7 203.c.1.C

Superiora influunt naturaliter in inferiora, Mat. to. 7. 206. colu. 1 B

Angeli semper influunt in animas nostras, Mat. to. 7. 212. colum. 3. H

Quare nunc non recipiamus influxum ab intelligentijs. Mat. tomo 7 220.c.4.k

Influentia. Diuersas influentias contingit fieri super terram in diuersis partibus diei, dicunt Astrologi, & hoc, quia in diuersis partibus diei, vel noctis diuersa sunt ascendentia, & diuersa astra, vel gradus signorum in sex domibus, &c. Genes. 40.c.4.G

Influentia est quædam virtus deriuata a corporibus cœlestibus per motum, super ista inferiora &c. Genes. 40.c.4.H

Influentia solum penetrat secundum crustum terræ, in quo causantur mineralia, & non vltra, Genes. 40. colum. 4. I

Influentia est duplex, quædam quæ est ad dispositionē materię, que sine virtute omnium naturalium causarum non fit: altera est ad perfectionem rei dispositæ &c. Exod. tomo 1 277.c.1.E

Effectus influētiam cælestium circa ista inferiora magis principaliter causantur ab aspectu stellarum fixarum, quam ab aspectu erraticarum, 3. Regum 155. colum. 4. I

Infortunium. Infortunia, quæ nobis accidunt Deo disponente euenunt, nec quod nobis est casus, ideo est casus, sed ex intentione Dei fit &c. Num. tomo 1. 103.c.4.k

De infortunio aliter iudicant vulgares, aliter viri iusti, & sancti, Num. tom. 2 5.c.2.C

Infortunium est existere prope magnum bonum, & illo priuari. Deuteronom. 107.c.4.K

Infundere. Cū Deus infundit virtutes, omnes simul infundit, Mat. tomo 5 157. colum. 3 F

Ingenium. Ad ingenij acumen, & subtilitatem conducunt tempora natiuitatis, & locorum continentia &c. Exod. tomo 1. 289.c.2.A

Ingenij acumen non acquiritur discendo, nec infunditur homini existenti, sed nascenti connascitur, Exod. tomo 2. 106.c.2.E. Et istud acumen consistit in duobus, scilicet, in lumine naturali, quod vocatur intellectus agens, Exod. tomo 2. 107.c.3.H, Et in dispositione organorum maxime phantastico rum, id est, quod ad actum intellectus debet actus organorum præcedere, vel actualiter esse &c. Exo. tomo 2 106.c.3.F

Ingratitudo. Ingratitudinis quantitas mensuratur secundum quātitatem impensi beneficij, 1. Regum tomo 1 197.c.1.E

Propter ingratitudinem, quando magna est, reuocantur donationes, 2. Regum 101.c.1.B

Ingratitudinis magnitudo nūquàm melius apparet, quàm vbi ingratitudo, & beneficium simul sunt, propter oppositionem &c. Mat. tomo 3. 232.c.1.A

Nulla maior ingratitudo est, quàm illius qui contemnit sanari, Mat. tomo 3 286.c.1.E

Ingratitudo aliquando accipitur vt peccatum speciale, aliquando vero vt deformitas annexa omni peccato, Mat. tomo 5 21.c.1.A

Ingratitudo opponitur gratiarum actioni, vbi præcellit gratuita donatio: & quia contingit magis, & minus teneri ad gratiarum actiones, & ab illis magis, & minus discedere, quanto ergo quis magis discesserit ab ista gratiarum actione, tanto magis dicetur ingratus. Vnde assignantur quatuor gradus: primus est, cum quis negligit in effectu retribuere aliquid pro susceptis beneficijs, licet agnoscat beneficia, & æstimet esse beneficia. Secundus quando quis in affectu contemnit beneficia. Tertius, quia obliuiscitur beneficiorum. Quartus, quando contra benefacientem operatur aliquid indebite. Et isti quatuor gradus se habent per ordinem, quia sequens præsupponit præcedentem, & est grauior illo, & ingratitudo, quę est ad primos tres gradus, est speciale peccatum. Sed quantum ad quartum est deformitas annexa peccato. Et præfati tres gradus sunt eiusdem vitij, & opponuntur eidem virtuti iustitiæ, scilicet, gratiarum actioni, Mat. to. 5. 71.c.1.C

Ingratitudo opponitur iustitiæ, quatenus cessamus a solutione, quod moraliter, & naturaliter debitum erat, Mat. tomo 5 71.c.2.A

Ingratitudo, prout dicit facere aliquid indebitum cōtra benefacientem, dicitur esse peccatum, quia omne peccatum dicit indebitum, & ista est ratio communis peccati, sed inquantum dicitur fieri contra benefacientem, additur circunstantia aggrauans, & quantū ad hoc dicitur ingratitudo, quia est contra benefactorem, & concordat aliqualiter cum alijs modis ingratitudinis, & necesse est istam ingratitudinem esse in quolibet peccato, quia quodlibet peccatum est contra Deum, & quia quodlibet peccatum est malum, ideo facimus aliquod malum contra Deum, & quia Deus est maxime beneficus nobis, necesse est quod in quolibet peccato offendamus nostrum benefactorem, & ita in quolibet peccato est ingratitudo, vt circunstantia consequens ipsum, & aggrauans. Et isto modo quodlibet peccatum post remissionem præcedentem peccatorum habet ingratitudinem annexam. Et ita ingratitudo, secundum quam dicuntur redire peccata, non est speciale peccatum, sed per illam aggrauatur peccatum, Mat. tomo 5 71.c.2.A

Ingratitudo inuenitur in quolibet peccato per accidens, quia peccamus contra Deum quem accidit esse beneficum nobis, quantum ad hoc, quod est peccare in ipsum, Mat. tomo 5 71.c.2.D

In peccato contra hominem interdum inuenitur circunstantia ingratitudinis, & interdum non, Matth. tomo 5 21.c.3.F

Ingratitudo nō opponitur virtutibus gratis datis, &c. sed opponitur gratitudini, ideſt, iustitiæ, per quam redditiui sumus gratiarum actionum, secundum quòd obligamur, Mat. tomo 5 71.c.3.I

Ingratitudinis mensura attenditur secundum mensuram indebiti, & mensura indebiti in opere accipitur ex genere operis, cum ex genere suo accipiat esse indebitum, Mat. tomo 5 71.c.2.E

Ingratitudo non est æqualis peccato remisso, & hoc secundum quantitatem absolutam, Matt. tomo 5 72.col.3.F

In peccato recidiui non est tanta ingratitudo, secundum quantitatem absolutam, quāta fuit remissio, nec quantum fuit peccatum remissum, sed solum secundum proportionem, Mat. tomo 5. 72.c.4.F

Peccatum veniale, quando redit, addit ingratitudinē, non tamen facit ēam, quando committitur, Matt. tomo 5 73.c.1.D

Sicut dicimus redire peccata mortalia, & venialia p ingratitudinem, sic etiam dicitur redire peccatum originale, Mat. tomo 5 73.c.2.A

Et si per quodlibet peccatum mortale, commissum post remissionem peccatorum, redeant omnia dimissa per ingratitudinem, &c. Sunt tamen quædam peccata, per quæ directius redeunt peccata dimissa, quàm per alia, non quidem quasi ceteris maiora sint, sed quia magis repugnant remedio remissionis, sicut peccatum in Spiritūsanctū dicitur magis repugnare principio remissionis, quàm cætera peccata, &c. Remissio peccatorum attribuitur primo fidei, secundo charitati, tertio pœnitentiæ. Peccata ergo, quæ tollunt ista remedia, faciunt redire alia specialiter, vt sunt apostasia a fide, odium fraternum contra charitatem, & cōtra pœnitentiam, contemptus pœnitentiæ faciendæ, & dolere, quòd pœnitentiam fecerimus, Matthæ. tomo 5. 73. colum. 3. G

Aliud est committere maiorem ingratitudinem, aliud magis aut grauius peccare quantum ad ingratitudinem, Matth. tomo 5 73.c.3.K

Ingratitudo est circunstantia in omni peccato, quæ non mutat speciem, Matth. tomo 5. 74. colum. 4. F

Ingredi. Et egredi quomodo accipiantur in sacra scriptura, Matt. tomo 5. 127. col. 3. F

Ingredi significat incipere. Nu. 8. cum dicitur, ingrederentur ad officia sua. Nu. tomo 1 93. col. 3. I

Inimicitia. Ad inimicitiæ apprehensionem duo pertinent, vnum est fugere, ideſt non appropinquare ei, quid tanquam malū, & inimicum apprehenditur. Aliud est nocere illi ad destruendum ipsum. Primum haberent serpentes circa hominem ante peccatum, sicut, & nunc. Secundum non facerent, quamuis ad hoc haberēt sufficiens principium, & tamen nunquam illud facerent, quia à Deo cohiberentur per ipsius prouidentiam Genes. 219. colum. 4. G, & colum. 2. D

De inimicitia inter hominem, & serpētes vide multa, Genes. 217. c. 3. H, & sequēti vsque ad 219. c. 2. D

Inimicitia diaboli est præcipue contra Deum, Matth. tomo 4 61. colum. 4. G

Inimicus.

Inimicos esse odio habendos inferebāt Iudæi, & male, ex illo Leui. 19. Diliges amicum tuum sicut teipsum Leuiti. 191. c. 4. F. Et cū dicitur sicut teipsum non denotatur æqualitas, sed similitudo quædam, ibidem.

Inimicis veniam petentibus tenemur parcere, non tamen tenemur illis credere, nec redire in pristinā amicitiam, etiam si ipsi petant 1. Regum. tomo 2. 132. colum 4 K

Quando aliquis auferebat inimicis suis occasionem dicendi de se mala, dicebatur cōfigere oculos cornicum 1. Paralip. 9 c. 1. E

Non licet Christiano inimicū habere: odienda sunt peccata, non homines 86. dist. cap. odio. Possunt tamen habere inimicos large, vel quia illi nos odio habent, vel quia nos possumus illis mala optare tēporalia, non æterna, & illa non quatenus illis sunt mala, sed quatenus iusta, & nobis necessaria, &c. Matth. tomo 2 129. c. 4. K

Inimicis, contra quos habemus iustam cautam puguandi, non tenemur reconciliari, quia illis iuste optamus malum. Matth. tomo 2. 130. colum. 1. A

Inimicos iubet nos Christus diligere corde, ore, & opere: quia in toto consistit charitas, Matth. tom. 2. 248 colum 1. B

Inimici proprie dicuntur, qui nos odio habent, Matt. tomo 2 248. colum. 1. C

Et si inimicis iuste possumus aliquando nocere, charitas tamen debet adhuc manere, Matth. tomo 2. 248. colum. 1. C

Inimicorum proprium est sibi inuicem nocere, Gen. 221. colum. 3. K

Diligere inimicos est de necessitate charitatis, non inquantum inimici sunt, quia hoc est peruersum, & charitati contrarium, sed quantum ad naturam ipsorum, & hoc in vniuersali diligendo. Diligendo scilicet omnes homines tanquam proximos, cupiendo in generali, quòd omnes salui fiant, non determinando se specialiter ad aliquem eorum. Sed nec excludendo inimicos, eis expresse mala cupiendo, non tamen requiritur, quòd diligamus eos habendo affectus ad eos. Nam non est de necessitate salutis, vt quis speciali motu dilectionis moueatur ad inimicum, volendo pro eo aliquod bonum, siue temporale, siue æternum, & istud non est absolute de necessitate charitatis, quia etiam alios non tenemur sic diligere: debemus tamē, secundum præparationem animæ singulariter diligere, si necessitas occurrerit, vtpote si esset in periculo, &c. tunc tenemur illum liberare, si commode possumus,

Universidad de Deusto Biblioteca

ideſt, ſine damno, & non præiudicando æquitati, quod ſi non faciamus, ipſum odio habemus, ſed extra articulum neceſſitatis non eſt de neceſſitate charitatis inimicum ſpecialiter diligere, ſed eſt perfectionis, Mat.tomo 2 249.c.3.H

Inimicos tenebantur Iudæi diligere, ſicut & nos tenemur, Mat.tomo 2 250.c.1.E

Viri ſancti aliquando imprecabantur mala inimicis ſuis, inquantum per hoc impediebantur mala facere, & non opprimere illos, nam iſtud poteſt quilibet iuſte optare, vt patet Iere. 18. confundantur illi, & ego non confundar, Mat.tomo 2 250.c.3.I

Quilibet poteſt inimico ſuo, vel cuilibet alteri homini, manente charitate, optare malum temporale, & gaudere de malo temporali, ſi illi eueniat, & triſtari de bono temporali eius, non inquantum eſt malum illius, ſed inquantum eſt impedimentum bonorum alterius, quia per hoc, quòd iſte mala patitur, non poteſt mala inferre &c. Et quia per illud malum pœnæ excuſatur malum culpæ in eo, & ſimiliter triſtari de bono illius non, inquantum eſt bonum eius, ſed inquantum eſt impeditiuum bonorum alterius, & in hoc eſt ſeruandum diſcretionis examen, ne cum exequimur noſtra odia, fallamur ſub ſpecie vtilitatis alienæ &c. Matth.tomo 2. 250.c.2.E

Iudæi obligabantur diligere inimicos ex charitate, ſcilicet, dilectione in generali, ſicut nos nunc obligamur, quia iſtud eſt præceptum morale, & de iure naturæ, & per conſequens omni tempore obligauit, & hoc ſignificauit Deus, Leuiti. 19. cum dicitur non quæras vltionem, nec memor ſis iniuriæ ciuiũ tuorum, & Prouerbiorum 24. Si ceciderit inimicus tuus, ne gaudeas, & Prouerbiorum 25. Si eſurierit inimicus tuus ciba illum, & ſi ſitit, da ei bibere. Et Exo. 23. Si occurreris boui, aut aſino inimici tui erranti reduc ad eum, & ſi inueneris bouem, aut aſinum odientis te iacere ſub onere, non pertranſibis, ſed ſubleuabis cum eo. Sed nos grauius peccamus odiendo inimicos, quam Iudæi, cæteris paribus, qa præceptum de diligendis inimicis non fuit Iudæis tam expreſſe datũ, ſicut nobis, & Iudæi magis peccabant quam gentiles &c. Mat.tom.2. 250.c.4.F

Iudæi bono animo poterant perſequi inimicos, Deo iubente, vt quando iuſſit Amalecitas delere, Deut. 26. & Chananæos Deut. 20. Et quòd cum Moabitis non haberent pacem, neque quærerent eis bona, cunctis diebus vitæ ſuæ, Deut. 23. &c. Et hoc bono animo, ſicut lex, & Iudex 23. quæſt. 5. ca. officia vindictæ, & vt miniſter iudicis &c. Matth.tomo 2. 251. col. 1. A

Inimicis oſtendenda ſunt ſigna dilectionis in generali, & in communi, & hoc de neceſſitate præcepti, vt cum quis orat pro fidelibus defunctis, vel pro bono ſtatu fidelium, vel pro toto populo, vel cum aliquis impendit beneficium toti populo, nam ab illis non debet ſubtrahere inimicos, ſcilicet, ab illo generali beneficio, ſigna tamen particularis dilectionis, quæ aliquibus particulariter exhibentur, non tenetur quis de neceſſitate illa exhibere inimicis, ſed ſolum ſecundum præparationem animi, ſcilicet, quòd animus noſter debeat eſſe paratus, quòd ſi inimicus fuerit in articulo neceſſitatis, & non poſſit per alterum prouidere illi, quòd nos ei prouideamus, & ſuccurramus, Prouerbio. 25. Si eſurierit inimicus tuus, ciba illum &c. Quòd autem extra articulum neceſſitatis exhibeat quis inimico iſta particularia beneficia &c. Perfectionis eſt, per quam non ſolum vult aliquis euitare peccatum, faciendo, ne ipſe malus ſit, ſcilicet, per odium proximi, ſed etiam vult inimicum beneficijs ſuperare, vt eum bonum efficiat, Et iſta eſt ſuperabundans charitas, & ſub conſilio cadit, ſic dicitur ad Roma. 12. & Prouerb. 25. ſic faciens carbones ignis congregabis ſuper caput eius, & dominus reddet tibi, Mat.tomo 2 251.c.2.D

Dilectio in generalis, quæ impendenda eſt inimicis, eſt de bonis vitæ æternæ, ſcilicet, de gratia, & de gloria, & ad beneficia generalia, non excludendo inimicos, non tamẽ tenetur ad iſta in particulari, amicis vero ſic, aliquando propter retributionem, &c. Mat.tomo 2 251.c.4.I

Inimicis veniam vere petentibus tenemur illam concedere eis ſigna amicitiæ, ſcilicet, loquendo eis, & alia faciendo, quæ communiter ſolemus facere ad amicos, licet in nullo teneamur pro eis laborare, nam ſi ficte veniam petat, repellendus eſt, vel etiã ſi creditur, quòd eius conuerſatio periculoſa erit, vel nociua, nam tunc non eſt illis cõcedenda communicatio, vel ſignum dilectionis oſtendendum. Nam propter hoc Deus prohibebat Iudæis communicare cum aliquibus gentibus: idem dicendũ ſi inimicus non petat expreſſe veniam, & tamen ingerit ſe ad communicationem, recipiendus eſt, ſi non ficte ſe ingerat, nec etiam putetur inde ſequi aliquod periculum. Nam per hoc, quòd aliquis ſe ingerit, videtur petere veniam. Et eſſet ei magna confuſio, ſi repelleretur &c. ſi autem nec petat veniam, nec ſe ingerat ad communicationem, non tenemur ei loqui eum ſalutando, nec oſtendere illi aliquod ſignum familiaritatis, ſi tamen oſtendamus, perfectionis eſt. Et articulus neceſſitatis in oſtendendo ſigna dilectionis, non debet capi ſtrictiſſime, ſcilicet, quando inimicus moriturus ſit, ſi illi non ſuccurramus, ſed etiam quando male ſe habebit, ſi non ſubueniatur ei, vt ſi deberet pati mutilationem membri, aut deberet effici ſeruus &c. Nam quando commode poteſt fieri, & ſine magna occupatione, ſubueniendum eſt illi, & accipitur inimicus pro eo, qui nobis iniuſte nocet, non autem pro eo, qui iuſte ſe defendit, Matth.tomo 2. 251. colum. 4. G

Si aliquibus inimicis Iudæorum Deus prohibebat Iudæis, ipſis ſigna oſtendere dilectionis, vt puta quibuſdam gentibus, vt Chananæis, Moabitis, Amonitis, Amalecitis &c. Hoc faciebat propter periculũ, quod Iudæis ſequebatur, Mat.to. 2 252.c.2.C

Vt perueniamus ad ſummam charitatem reſpectu inimici, nouem gradus ponit Chryſoſtomus ſuper Mat. primus eſt incipere non nocere ei, ſecundus eſt ſe non æqualiter vindicare, ſi ille noceat, tertius eſt non facere vexanti, quę ab illo paſſi ſumus quartus exponere ſe ad patiendum mala, quæ inferre velit vexans, quintus ad maiora toleranda ſe exponere quam velit inferre vexans, ſextus eſt non habere illum odio &c. ſeptimus eſt diligere, octauus benefacere, nonus eſt pro illo orare, Matt.tomo 2. 252.c.3.H

Pro inimicis tenemur orare in generali, & regulariter non tenemur orare in ſpeciali, niſi ex aliquo ſpeciali beneficio, vel conuentione vel promiſſione, ſi cus ſi eſſent in neceſſitate pereundi æternaliter, & oratio noſtra poſſet illis prodeſſe. Debemus tamen habere animum præparatum ad orandum pro inimico in ſpeciali, ſi eſſet aliquis caſus, in quo neceſſe eſſet orare pro eo, Matthæ. tomo 2. 253. colum. 1. A

Orare pro inimicis interdum eſt perfectionis, interdum neceſſitatis, niſi quando oratio fiat pro bonis temporalibus, nam tunc licet cos excludere ab oratione, vt cum habet iuſtam cauſam pugnandi cõtra eos, quorum mortem iuſte poſſumus procurare, Mat.tomo 2 253.c.1.E

Non ſolum pro inimicis, ſed etiam pro alijs malis hominibus poſſumus licite, & bene deſiderare mala temporalia, ſi creditur, quòd per illa peruẽturi ſint ad bona ſpiritualia, non eſt tamen cautum petere iſta abſolute, Mat.tomo 2 253.c.1.E

Amicorum ſiue inimicorum dilectio ſi comparẽtur ex parte obiecti, a quo actus habet ſpeciem bonitatis, melius eſt diligere amicum quam inimicum, cæteris paribus, cum obiectum magis competens ſit amicus, quia amicus conſideratur, vt quoddam bonum 8. Ethi. inimicus vero, vt quoddam malũ. Amor tamen, & omnis appetitus de ſolo bono eſt, ſi autem comparetur iſta dilectio quãtum ad principium diligendi, quod eſt voluntas, tunc vbi fuerit maior conatus voluntatis, ibi erit maius meritum. Et ſic dilectio inimici eſt magis meritoria, qui requirit maiorem conatum voluntatis, & feruorem circa finem, licet dilectio amici ſit intenſior quo ad obiectum, vnde exiſtentibus æqualibus dilectionibus amici, & inimici in intenſione, neceſſe eſt dilectionem inimici eſſe ex maiori conatu, Et quanto exceſſerit in conatu, tanto eſt maior in merito, poſſunt tamen interdum eſſe dilectiones inæquales tam in intentione quam in conatu. Et ſic poterit eſſe magis meritoria dilectio amici quam dilectio inimici, Mat.tomo 2 253.c.3.G

Dilectio inimici non poteſt eſſe niſi propter Deum, Mat.tomo 2 254.c.1.A

Inimici dilectio non ſemper eſt perfectionis, ſed interdum neceſſitatis, quo ad effectum, ideſt, diligere & bene agere. Dilectio autem amicorum non eſt ſemper neceſſitatis, quia quantum ad aliquid eſt perfectionis, vt ſi ſuperabundet quis in diligendo amicum propter Deum, Matth. tomo 2. 254. col. 1. C

Chriſtum habere inimicos large dicitur, & dupliciter, Mat.to. 6 162.c.4. G, Et inimici eius ſunt quinquplices, ibid. & 163.c.2.D

Inimici dilectio poteſt interdum eſſe maior quam dilectio amici, interdum æqualis, & interdum minor ſecundum, quòd comparantur diuerſimode inter ſe, Mat.tomo 2 254.c.1.C

Quomodo inimici Chriſti ponantur ſcabellum pedũ eius, Mat.tomo 6 163.c.1.A

Cum Chriſtus vellet perſuadere dilectionem inimicorum, potius adduxit exemplum de ſole, quem Deus facit oriri ſup bonos, & malos &c. Et de pluuia &c. quam de alijs beneficijs, quæ Deus cõfert, & hoc fecit propter multa, quæ referuntur, Matth. tomo 2. 256.c.1.D, Et licet hæc ſint magna beneficia, & neceſſaria, vt vnum ſine altero non proficere, pluuia tamen eſt aliquo modo maius beneficiũ propter multa, Mat.tomo 2 256.c.3.F

Inimico eſt triſtabilis gloria, & poteſtas eius, quẽ odit, Mat.tomo 7 94.c.4.G

Si inimicus noſter ſit in extrema neceſſitate, tenemur ei benefacere, & colloqui, etiam ſi ille non petierit, quia in tali caſu negari illi familiaritatis ſigna eſt vindictam petere. Si vero non ſit in extrema neceſſitate, & petit reconciliationem, danda eſt illi, niſi forte putetur, quòd iniquo animo agat, &c. Si vero non petat, ſed tamen ingerat ſe familiariter, nec tunc neganda eſt ei familiaritas, niſi triſtitiæ faciat, vel doloſe. Si autem nec petat, nec ſe ingerat, tunc nemo tenetur ei ſigna familiaritatis oſtendere, ſed pertinet ad perfectionem, Matth. tomo 3 75.c.4.G

Sæpe licitum eſt occidere inimicum, Mat.tomo. 7. 43.c.2.C

Ad eſſe inimicum duo ſaltem requiruntur, primum eſt, quòd aduerſetur; ſecundum eſt, quòd ille, cuius inimicus eſt, oderit illum, & vice verſa inimicus ſit & iſto modo nõ habet Deus inimicos. ben e tam large, & dupliciter dicit aliquis eẽ inimicus meus. Vno modo, quia mihi aduerſatur, vel aduerſari cupit. Alio modo, quia aduerſatur amicis meis, quibus ego in auxilium eſſe debeo, & vtroque iſtorũ modorum dicitur Deus habere inimicos, Matth. tomo 6 162.c.3.K

Inimicos iubemur diligere ſecundum legem Chriſti Matth.tomo 7 45.c.2.A

Inimici odium, inquantum eſt contra charitatem, ſemper eſt peccatum, & ideo nunquam hoc fuit licitum, Mat.tomo 7 43.c.2.C

De inimicorum perſecutione, Matth.tomo 7. 46. colum. 1. C

Inimicorum perſecutio prohibita eſt in lege Chriſti Mat.tomo 7 46.c.3.K

Iniquitas. Proprie dicitur peccatum, quid eſt ex malitia, non impellente impotentia, & paſſione, & eſt nomen commune ad peccata, Exo.tomo 2 167.c.4.F

Super iniquitate non gaudet charitas, ſed potius triſtatur, Matth.tomo 5 67.c.2.E

Duplex erat iniquitas Phariſęorum, & Scribarum, Matt. tomo 6. 172.c.3.G, Et iniquitas illorum erat magna ex duobus, ibidem 192.c.4.I

Iniquitas non tollit alicui bona ſua, Matth.tomo 6. 120.c.2.C. Sed repugnat charitati, ibidem. 273. colum. 2. C

Iniquitas principum Sacerdotum oſtenditur ex eo, quòd ſine cauſa Chriſtum volebant perdere, Mat. tomo 5 272.c.1.C

Initiari. Idem eſt, quòd conſecrari, Exod.tomo 2. 83.c.3.G

Initiari ſignificat ritum conſecrationis. vnde, & manus Sacerdotum dicuntur initiatæ, ideſt conſecratæ, Nu.tomo 2. 64.c.4.G

Iniuria. Facta alicui communitati non debet aliquo modo remitti ſine congrua ſatisfactione directe vel indirecte: puta ſi fiat iniuria alicui Iudici, vel perſonæ communi, vel clerico, licet poſſet remittere quantum ad ſe, ſed non totaliter, quia non ſolum ei fit iniuria, ſed etiam toti ordini clericali, etiam dato, quòd ille remittat iniuriam, adhuc epiſcopus poteſt agere contra iniuriantem, Geneſ. 372.c.1.C

Iniuria non eſt vbi non eſt contemptus, Mat.tomo 2. 233.c.2.C

Iniuriam clericus non poteſt totaliter remittere, Gen. 372.c.1.C

Iniurias patientes tenentur eas remittere facientibus, quantum ad odium & rancorem, ſcilicet, vt eos nõ habeant odio, nec eis velle nocere, data etiam opportunitate nocendi, ſed quantum ad damnum receptum, vel quantum ad pœnam debitam pro peccato eſt diſtinguendum &c. Geneſ. 371.c.4.K

Inter iniuriam, & damnum quid interſit, Exo.tom.1. 220.c.2.B

Iniuria non poteſt directe recompenſari pecunijs, bene tamen per accidens, ex voluntate patientis, Exo. tomo 1 220.c.2.B

Iniuria nullo modo eſt in agente, ſed in patiente, Exo. tomo 1 222.c.3.K

Iniuriæ ſuſcipiunt magnitudinem, vel paruitatem ſecundum quantitatem accipientiũ, Leui. 284.c.1.E, & Mat.tomo 2 233.c.2.C

Universidad de Deusto Biblioteca

Iniuriæ repulsio est de iure naturæ, & hoc quando incontinenti repellitur, nam postea intercidente mora, non vocatur repulsio iniuriæ, sed vindicta, 2. Regum 5.c.2.I

Iniurias proprias remittere perfectionis est, non tamē iniurias aliorum, 4. Regum 68.c.2.A

Et quando sit perfectionis, quòd prælati remittant iniurias, & quando non, vide ibid.

Iniuria absolutè sumpta & si pertineat ad iniustitiam particularem, tamen si procedat ex cōcupiscentia, pertinet ad luxuriam, Mat. tomo 2 159.c.2.B

In iniuria sunt duo, scilicet, odium, quod habet quis ad iniuriantem, & ius quoddam agendi contra eum, ad condemnationem pro iniuria illata, primum tenetur dimittere iniuriatus, sed secundum non, Mat. tomo 3 75.c.3.H

Omnis iniuria vel damnum illatum homini, est contra Deum, Mat. tom. 5 79.c.4.G

Iniuriarum actio tollitur per dissimulationem, vel actus placidæ conuersationis, qui fuerint inter iniuriam passum, & iniuriantem, Matth. tomo 5. 104 c.1.B

Volenti nulla fit iniuria, Exod. tomo 1. 178.c.3.I

Iniuria maior, quæ fieri possit homini, qualis sit, Exo. tomo 1 178.c.3.H

Iniuriatus. Iniuria personali potest licite accusare iniuriantem ad iuris executionem, pœnam taxatam a lege, sed hoc non est licitum, nisi cum petitur ista punitio propter meliorationem illius, qui peccauit, ne fiat deterior, vel vt alij exemplū accipiant, secus tamen si faciat intentione vindictę in supplicijs alterius, quia vindicta non est appetenda, Genes. 372.c.1.B

Iniustitia. Iniustus.

De causa omnis iniustitiæ in commutationibus, Mat. tomo 6 275.c.1.C

Iniustitia duplex, scilicet, particularis, & legalis, 1. Regum tomo 2 11.c.1.B

De toleratione iniustorum, vide pulchram Augustini sententiam, Mat. tomo 4 62.c.3.F

Iniustum. Non possumus facere iniustum rebus irrationabilibus, Mat. tomo 5. 243.c.4.k

Iniustum & iustum consistunt circa bonum, & malū in dationibus, & acceptationibus, Matth. tomo 5. 180.c.1.A

Deus non facit nobis iniustum res nostras tollendo, quia illas possidemus precario, Matthæ. tomo 5. 244.c.1.A

Innocentia. Quomodo in statu innocentiæ homo esset incorruptibilis, Mat. tomo 7 146.c.4.F

In statu innocentiæ esset naturalis inclinatio ad cibū, sicut nunc, quia alias nesciret homo, quando comedere deberet, Genes. 108.c.4.k

Donum innocentiæ quid sit, & quid donum pœnitētiæ, Mat. tomo 5 71.c.4 H

In statu innocentiæ non esset fames, prout fames dicit cruciatum ex defectu cibi, similiter nec sitis, sed bene prout fames dicit appetitum cibi, & sitis desiderium potus. Et ista desideria essent regula ad sumendum cibum, & potus, Genes. 109.colum.1.A

Donum innocentiæ conseruatæ, ex parte sui, maius est quam donum pœnitentiæ, Matth. tomo 5. 72.col.1B

Innocentiæ donum, in se consideratum, maius est, quam donum pœnitentiæ, considerando tamen donum gratuitæ donationis, magis tenetur pœnitens ad gratiarum actiones, quam innocens. Et verum est, quòd nobilius donum est innocētis, quā pœnitentis, nō tamen sequitur ex hoc, quòd sit maius, Mat. tomo 5 71.c.4.K

Innocens. Minus tenetur Deo innocens, quā pœnitens, Matthæ. tomo 5. 71. colum. 4. k

Innocentem iniuste punire peius est, quam nocētem impunitum relinquere secundum iura humana, Genes. 370.c.4.H

Aliquem esse innocentem potest dupliciter intelligi, Exod. tomo 1 21.c.1.E

Nullus potest esse innocens apud Deum, licet bene apud proximum, Exod. tomo 2 169.c.3.K

Innocens quid sit, Mat. tomo 5 71.c.4.F

Aliqui innocentes aliquando puniuntur, iure humano propter pacem politiæ, Deuteronom. 6. colum. 2.E

Innocentes. Omnium innocentium, vel eorum, qui se reputant innocentes, modus est, & conditio ad fortissimas pœnas obligare se pro paruo, Genes. 379.c.2.A

Innocentes, quos occidit Herodes, non dicuntur perfecte Martyres, Matth. tomo 4 46.c.1.B

Innocentius. Fallitur Innocentius Tertius in cap. gaudemus, extra de diuortijs dicens vxorum pluralitatem semper fuisse illicitam, nisi alicui concederetur ex speciali reuelatione, vel dispensatione: cuius motiua referuntur, & improbantur 1. Reg. tomo 1 129.c.2.C

Innocentius Tertius quare restrinxerit priuilegiū religiosorum de decimis, Matt. tomo 6 228.c.3.G

De concilio celebrato sub Innocentio Tertio, Matt. tomo 6 228.c.2.B

Innocentius impugnatur ab Auctore circa illud, extra de diuortijs, capit. quanto, dicendo, quòd vir transiens ad aliud matrimonium, manente vxore infidelitate, non cogetur recipere vxorem, quæ conuertitur, & tamen mortua secunda vxore, cogetur recipere primam, si tunc, quando infidelis vxor conuertitur iam esset mortua secunda. Nam in hoc sibi ipsi contradicit, & iuri. 1. Regum tomo 1. 120. colum. 1. A, Et dicit vlterius, quòd licet non sit matrimonium inter eos, tamen ex consequentia prioris matrimonij, & in fauorem fidei, cogitur vir illam recipere, quod etiam improbatur, ibidem 120.c.2.C

Innocentij Tertij referuntur dicta ad probandum plu ralitatem vxorum esse semper illicitam, & improbantur, 1. Regum tomo 1 141.c.2.B

Innocentius Tertius cœpit præsidere Ecclesiæ anno a Natiuitate domini millesimo centesimo nonagesimo septimo, & præfuit annis decem, & octo, scilicet, vsque ad annum millesimum, ducentesimum, quintumdecimum, cui successit Honorius, & ita ab obitu Innocentij, vsque ad tempus nostri, ait Auctor, non sunt nisi centum triginta septem anni. Et tunc erat lex de suscitatione seminis interLiuonienses, 1. Regum tomo 1 130.c.4.K

Innocentius Quartus commentatus est Decretalem Innocentij Tertij, capituli gaudemus, 1. Regum tomo 1 141.c.4.k

Cuius quædam dicta referuntur circa diuortium Iudæorum, & improbantur, ibid. 142.c.1.B

Innocentius Quartus fuit Papa, qui condidit aliquas Decretales, & ipse veluti peritus vir in iure. Commentatus est librum Decretalium, sed in illo commento, quantum ad multa improbantur ab aliis Doctoribus, 1. Regum tomo 1 147.c.1.E

Multa Innocentij Quarti non tenentur, immo improbantur a Doctoribus, 1. Regum to. 1. 147.c.1.D

Innouatio. In mundi innouatione tria fient, Mat. tomo 7 124.c.2.A

Innouatio mundi ad quid ordinetur, Matth. tomo 7 139.c.1.B

Innoxius. Duas habet significationes, Genes. 379.c.2.C

Inobedientia. Cōparatur idolatriæ, Deuteron. 44.c.3.K

Inobedientia potest dupliciter accipi, vno modo, vt est vitium vniuersale, alio modo, vt est particulare, primo modo est peior idolatria, secundo modo nō est idolatriæ æqualis, 1. Regum tomo 2 11.c.1.B

Inobedientia legalis est maior omni vitio, eo quòd ipsa continet omne vitium, 1. Reg. to. 2. 11.c.1.D

Omnis inobedientia de genere suo est peccatū mortale, siue sit contra præcepta Dei, siue contra præcepta superioris. Contra Clericos concubinarios. 2.col.1.C

Inolitus. Idem est, quòd consuetus ab Inoleo, quod significat venire in vsum, Leuit. 127.c.3.F

Inquilinus. Dicitur aliquis, q seruit alicui in aliquo paruo famulitio, & habitat cum illo, Leuit. 241.c.4.H

Inquisitores. Hæreticæ prauitatis erant in Hispania, tempore Abulensis, 2. Paralip. 230.c.1.A

Insanabilitas. Potest dupliciter considerari, Mat. tomo 6 141.c.4.G

Insanabilitas spiritualis, accidit multis in hac vita, consideratis viribus eorum, & circunstantijs, & dispositionibus vitæ, & operationis, &c. Deo tamen nullus homo est insanabilis, Mat. tomo 6 141.c.4.K

Insidiari. Insidiæ.

Iustum est insidiantem per insidias occidere, Exo. tomo 1 230.c.1.A

Insidiæ in bello iusto, sunt iustæ, Iosue tomo 1. 146 col.3.G

Insidiæ in bello iusto non dicuntur fraudes, Iosue tomo 1 146.c.3.H

Insolidum. Quod ponitur in procuratorijs cum integrum, Leuit. instrumentis tantum valet, si- 133.c.3.G

Inspector. Deus est cordis inspector, Matth. tomo 7 14.c.1.B

Inspirare. De quo Gen. 2. Inspirauit in faciem eius, &c. Denotat animam hominis esse creatam a Deo, tanquàm ab ipso extra materiam corporis, Genes. 12.c.2.A

Inter inspirationem, & reuelationē proprie quid interfit, Iosue tomo 1 168.c.2.A

Inspirationes, quæ fiunt nobis a Deo, aliquando sunt in intellectu, & aliquando in voluntate, primæ sunt multum manifestatiuæ mouentis, & eius, ad quod homo mouetur, sed quæ fiunt in voluntate, sunt minus determinatæ, ita vt non plene intelligamus, an moueamur a Deo, vel ab aliquo alio, & ideo in his tutum est inquirere certitudinem per alium modum, scilicet, per orationem, vt Deus reuelet veritatem, vel per consilia peritorum, &c. & ita fuit in Ionatha filio Saulis, 1. Regum tomo 1. 217. colum. 3. I

Instans. Dupliciter accipitur, Matth. tomo 6. 86.c.2.D

Instans temporis differt ab instanti æternitatis Iosue tomo 2 16.c.2.A

In instanti temporis quomodo Deus esse dicatur Iosue tomo 1 16.c.2.E

Instans non potest esse mensura, Exod. tomo 1. 68. colum. 1. A

Instans copulans non est ens reale, quod aliquid ponat, sed solum aliquid conceptum a nobis, vt melius intelligamus certitudinem temporis, Exod. tomo 1 68.c.1.A

Quare Deus dicatur operari in instanti, Exo. tomo 1. 68.c.1.E

Angelus non potest operari in instanti, neque Deus talem virtutem communicare creaturæ, sicut nec potentiam creandi, Exod. tomo 1. 67. col. 3. I, Mat. tomo 6 86.c.2.E

Motus localis erit in instanti, Deo authore, Matth. tomo 6 87.c.2.C

In instantaneis idem est fieri, & factum esse, Mat. to. 7. 253.c.1.A

Non datur vltimum instans rei permanentis, nam si daretur &c. sequeretur vnum de duobus, vel quod duo instantia essent immediata, ideſt, sine tempore medio, vel genitum non succederet corrupto, sed quòd erit tempus medium, in quo materia, nec esset sub forma corrupti, neque sub forma geniti, & si detur primum instans non esse rei permanentis, nullum sequitur inconueniens, Matthæ. tomo 6. 87.c.4.K

Instruere. Quomodo Deus per multa media homines instruat, Matth. tomo 5 27.c.3.F

Instrumentum. Quare instrumentum non assimilet sibi effectum, Mat. tomo 4 183.c.3.H

Instrumenta musica pulsabantur coram domino in veteri testamento propter duo 2. Regum 35. colum. 3. G

Inter instrumentum, & rem productam, vel ipsum passum solum est similitudo proportionis, & non oportet, quòd sit in forma, sicut nec instrumentū, & principale agens &c. Matthæ. tomo 4. 183. colum. 3. I

Inter instrumentum, & principale agens, quid interest, Mat. tomo 4 182.c.2.C

Instrumenti actus magis ostendit virtutem mouentis quam instrumenti, Mat. tomo 7 134.c.2.B

Corpora sunt instrumenta bonarum, & malarū operationum, Mat. tomo 7 268.c.3.G

Insula. In insula Taprobane est duplex ver, duplex hiems, duplex fructificatio arborū in quolibet anno, & hæc insula est iuxta æquinoctialem, Genes. 7.c.1.E

Sunt quædam insulæ in India, scilicet, Chryse, & Argyria Auro, & Argento refertę, in quibus dicuntur esse montes aurei, quos Gryphes, & Leones custodiunt, & de terra ista deferebat aurum classis, Hyrā, & Salomonis, & terra ista vocatur terra Ophir, de qua 3. Reg. 9 Genes. 14.c.3.G

Sunt quædam insulæ in Hibernia, in quibus homines non moriuntur, Genes. 13.c.1.E

Insularum fortunatarum situs numerus, & nomina, Genes. 84.c.2.C

Insularum fortunatarum, præcipua est Canaria, quæ licet multum laudetur, parum laudis habet, Genes. 84.c.2.C

Insula Tyle vltima est in toto orbe versus polum arcticum, Exod. tomo 1 170.c.1.E

Intellectio. Animæ separatæ sine abstractione a phantasmatibus, sed solum per influxum substantiarum superiorum, Mat. tomo 7 193.c.2.A

Intellectio animæ coniunctæ, & separatæ, eadem est specie, Mat. tomo 7 195.c.4.F

Anima nostra, dum est in corpore, ad quamcunque intellectionem se conuertit ad phantasmata, Mat. tomo 7 195.c.3.F
Duplex est intellectio animarum separatarum, Matt. tomo 7 212.c.1.D
Intellectio est in sola anima, Matthæ. tomo 7. 216. colum 4 G

Intellectus. Docilis, in quo assimiletur terræ molli, & in quo non, Genes. 8.col 4.H
Intellectum paruum habet mulier ex natura, Genes. 228.c.1.A
Intellectus est primum principium operatiuum in homine, Genes. 219.c.4.K
In intellectu docili sunt duo principia, actiuum, scilicet, quo est omnia facere, & passiuum, quo est omnia fieri, scilicet, intellectus agens, & intellectus possibilis, & non denominatur ingenium docile ab intellectu possibili, sed ab intellectu agente, Genes. 9.c.1.A
Quilibet intellectus siue docilis siue non docilis, si aliquid intelligit, seipsum in actum reducit, sed intellectus docilis sine disponente exteriori, & intellectus non docilis, nunquam sine agente exteriori, Genes. 9.c.1.A
Intellectus eodem modo indiget docente, sicut mobile indiget remouente prohibens, Genes. 9.colum 1.B
Intellectus dicitur captiuari, cum renitens subditur alicui veritati, quæ euidenter probatur, siue per scripturam siue per miraculum, & per ista duo, omnis intellectus captiuatur, Genes. 9.c.2.D
Intellectus noster non est in potentia naturaliter ad intelligendum Deum, quia illius non habet naturalem capacitatem, cum excedat intellectum nostrũ, quia Deus est infinitus, & sic nõ est proportio, Genes. 31.c.1.B
Intellectus dicitur oculus æquiuoce, Genes. 19.colum.1.A
Aliqui cibi acuunt intellectum indirecte, & de per accidens, Genes. 96.c.1.C
Intellectus sufficiẽter significatur per oculum, Gen. 173.c.2.C
Intellectus non intelligit seipsum per se, sed per alia, idest, per res, quas cognoscit, intelligit, & per intelligere cognoscit seipsum, scilicet, per obiecta cognoscit actus, & per actus cognoscit potentias, Genes. 174.c.3.G
Intellectus noster non est natus intelligere se per se, sed per aliud, Genes. 174.c.4.K
Intellectus diuini, & creati discrimen, Genes. 176. colum.1.E
In intellectu contingit obscuritas siue ænigma tripliciter, primo ex conditione intellectus, secundo ex modo intelligendi, tertio ex aggrauatione carnis, Genes. 176.c.1.C
Intellectus & voluntas differunt quantum ad appetere & intelligere, Mat. tomo 6 132.c.3.H
Intellectus & sensus quomodo differunt, Mat. tom. 7. 190.c.1.B,& 210.c.1.E
Intellectus est in potentia ad omne ens, Mat. tomo 7. 193.c.2.C
In anima separata manet intellectus agens, & possibilis, Mat. tomo 7 194.c.1.C
Docens non pertingit ad intellectum, Mat. tomo 7. 203.c.1.B
Forma in intellectu est indiuisibilis, Matth. tomo 7. 204.c.4.G
Intellectus agens non potest esse forma intellectus possibilis, Mat. tomo 7 205.c.3.K
Tanta est virtus intellectus intelligentiarum ad intelligendum, quanta est specierum ad repręsentandũ, Mat. tomo 6 210.c.1.C
Quomodo intellectus cognoscat singularia, Mat. to. 7 214.col.1.B
Quomodo quod intellectus iudicat, volũtas exequatur, Mat. tomo 7 214.c.2.A
Intellectus secundum se est insatigabilis, Exod. tom. 1 174.c.1.E
Fatigatur autem per accidens ibidem c.2.E
Intellectus ad actualem intellectionem requirit actualem conuersionem ad phantasmate, Exo. tomo 1. 174.c.2.C
Intellectus non requirit medium proportionatum in intelligendo, bene tamen sensus ad sentiendum, Mat. tomo 7 215.c.1.C
Intellectus est in potentia naturali ad sola naturalia intelligenda, Mat. tomo 7 227.c.4.F
Intellectus inæqualitas dupliciter contingit, Matth. tomo 7 231.c.4.k
Perfectio intellectus Christi est in duobus, Mat. to. 7. 213.c.1.C
Inter intellectum diuinum, & creatum duæ sunt differentiæ, prima quòd intellectus diuinus naturaliter videt diuinam essentiam, per ipsam essentiam, sed intellectus beatorum videt Deum per essentiã, sed nunquam efficitur sibi naturale, sed per lumen gloriæ &c. Secunda, quòd intellectus diuinus adæquat essentiam, intellectus vero creatus non, qui licet intelligat diuinam essentiam, finite tamen intelligit, & non infinite, Genes. 176.c.1.E
Intellectus humanus differt ab intellectu angelico, quia intellectus humanus accipit cognitionem inquirendo, & non habendo, & accipit non simul, sed per continuum, & tempus, vel cum continuo tempore, & intellectus Angelicus accipit simul, & non per discursum, Genes. 176.c.2.A
Sicut intellectus in homine est primum principium operatiuum, quem sequitur appetitus per electionem. Et ipsam electionem sequuntur membra &c. Ita in animalibus primum principium operatiuum est æstimatiua, cuius apprehensionem consequitur appetitus &c. Genes. 219.c.4.K
Intellectus nostri perfectio attenditur secundum perfectionem phantasiæ, & organorum cognitiuorũ, non quòd illis sit alligatus, vt potentiæ materiales, sed quia operationes istorum præsupponit ad suam intellectionem &c. Genes. 321.c.3.I
Intellectus noster habet vltimum gradum in subtilitijs spiritualibus, Exo. to. 1 167.c.4.k
Intellectus noster comparatur speculo, Exo. tomo 1. 264.c.3.G
Intellectui diuino tantum, & amplius repugnat successio, quantum intellectui nostro extensio, Exo. tomo 1 265.c.1.A
Intellectui diuino sunt cunctæ res præsentes, licet intelligat eas futuras, Exod. tomo 1. 264.c.4.k
Si intellectus noster haberet omnium rerum species concreatas, non indigeret organis ad intelligendum, sicut nec Angeli, Exod. tomo 1. 283. colum.4.k
Intellectus noster ita est in potentia, quòd habet etiam aliquid, quo se in actum alicuius intellectionis reducere possit &c. Exod. tomo 1. 286. colum.2.B
Intellectus, habet radicem libertatis principiatiue, & voluntas formaliter, & completiue, & intellectus est simpliciter principium actus humani. Sed voluntas est secundarium, & per consequens &c. 287.c.1.E

Intellectus noster est in potentia omne intelligibile, & tamen non potest intelligere actualiter, nisi reducatur de potentia ad actum, quæ reductio fit per principium agens, &c. Exodi tomo 1. 287.c.2.E
Intellectus noster habet quoddam lumen sibi inditũ, de quo dicitur in Psal. 4. signatum est super nos lumen vultus tui, &c. quod lumen vocamus intellectum agentem, seu virtutem agentem, sed quia paruum est non reducit nos in actum omnium intelligibilium, sed tantum in ea, quæ facilioris sunt cognitionis. Et ista sunt illa complexa, quæ fundantur super terminos, inter quos facilis est habitudo ad cognoscendum, vt inter istos duos terminos mentales, totum, & pars, &c. Exodi tomo 1. 287.c.3.F
Intellectus dicitur esse in actu primorum principiorum, quia ista prima principia cognoscit per paruum lumen illud intellectus nostri, non adhibito aliquo alio lumine alicuius exterioris principii, vt Magistri, vel Dei, &c. Exodi tomo 1. 287.c.3.k.& 288.c.1.C
Intellectus noster non est in actu conclusionum naturaliter, sicut in actu principiorum, quia non sufficimus per lumen intellectus nostri reducere nos de potentia intelligendi, ad esse actu intelligentes ipsas conclusiones, sed ad hoc indigemus lumine alicuius intellectus exterioris, per quod intellectus noster excitetur, vt ipsa intelligibilia faciliora reddãtur, & propter hoc habemus magistros, &c. Exodi tomo 1. 287.c.4.G
Intellectus noster præsupponit ad actum suum, actum organicum, ita vt nihil intelligere valeat, cuius speciem non acceperit per organa directe, vel indirecte, &c. Exodi tomo 1 288.c.3.G
Intellectus agẽs, & possibilis nõ sunt duo intellectus, & duę potentiæ, quia sunt idem realiter, sed distinguntur ratione, &c. Exodi tomo 1. 285.c.3.H
Nec intellectus agens intelligit, neque intellectus possibilis, sed intellectus, Exodi tomo 1. 285.colum.4.F
De intellectu agente, & possibili, Exodi tomo 2. 106.c.2.C
Et quomodo intellectus agens in quibusdam est maior, & in quibusdam minor, secundum quòd Deus voluit communicare vni maius lumen, per quod reducat se ad actum, & alteri minus. Et hoc est potissima causa subtilitatis naturalis, Exodi tomo 2, 106.c.2.D
Propter acumen intellectus tenemur multas Deo agere gratias, Exodi tomo 2 106.c.4.F
Et si aliqui dicant, quòd cum Deus naturaliter agat, non intendit nobis bene agere, falsum dicunt, Exodi tomo 2 106.c.4.H
Intellectum vocat Aristo. potentiam cæcam, quia nõ mouetur nisi ad id, ad quod obiectum mouerit, Leuit. 31.c.2.E
Intellectus non potest cognoscere res maiores se naturaliter, nisi cum maiori lumine, bene tamen minores, neque seipsum cognoscere potest, nisi ex quadam reflexione, Iosue tomo 2 23.c.2.A
Intellectum hominis esse quid diuinum, & ipsum solum productum ab extra, fatetur Aristotelem in libro De Animalibus, Deuteronomio, 171. colum.2.D
Quomodo obiectum intellectus sit vniuersale, vel quod quid est, exponitur, Iosue tomo 2. 37. colum.2.A
Omnis actus intellectus incomplexus est abstractionis, nec abstrahere est depurare species a conditionibus materialibus, vt quidam satis imperite opinantur, &c. Iosue tomo 2 38.c.1.D
In intellectu collocauit Aristotel. summum bonum, 10. Ethico. 3. Regum, 89.c.2.E
Intellectus dicitur habitus speculatiuus principiorũ, 1. Paralipom. 296.c.2.E
De quinque habitibus intellectus, & eorum differentia, 2. Paralipom. 9.c.3.H
Licet intellectus non dependeat ab organo quantũ ad actum, dependet tamen aliquo modo quãtùm ad obiectum, &c. Matthæi tomo 1 252.c.3.K
Intellectus agens dicitur lumen intellectus possibilis, Matthæi tomo 2 35.c.2.E
Inter intellectum agentem, & lumen gloriæ assignatur conuenientia, & differentia, Matthęi tomo 2. 38.c.1.D
Intellectus obligat hominem, & non voluntas, Matthęi tomo 2 205.c.3.k
Intellectus speculatiui sunt tres actus, scilicet, simplicium apprehensio, compositio, & diuisio, discursus, & ratiocinatio, non tamen intellectus practici, Matthæi tomo 3 53.c.4.G
Solius intellectus est ordinare, Matthæi tomo 3. 217.c.2.D
Intellectus cuiuslibet hominis dependet a Deo, quãtum ad duo, Matthæi tomo 5 147.c.4.G
Ad solum intellectum pertinet actus reflexio, Matth. tomo 3 56.c.1.A
Intellectus, licet sit virtus absoluta a corpore, dependet tamen ab organo, quo ad operationem, &c. Matthæi tomo 3 169.c.4.G
In nostrum intellectum possunt Angeli boni imprimere aliquid directè, non tamen dęmones, Matthæi tomo 3 170.c.1.B
Intellectus, & voluntas in seipsis nunquam possunt perturbari, Matthæi tomo 3 170.c.3.G
Intellectum humanum possibilem comparat Aristoteles materiæ primæ, & tabulæ rasæ, 3. de Anima, Matthæi tomo 3 260.c.4.G
Industria sapientia, & quælibet perfectio intellectus a Deo est, Matthæi tomo 3 261.c.2.A
Intellectus est indeterminatus ad iudicandum hoc, vel illud esse bonum, Matthęi tomo 3 262.c.4.F
Intellectus diuinus non vilescit intelligendo singularia, Matthæi tomo 3 261.c.2.D
Intellectus non potest diuersis speciebus assignari, Matthæi tomo 5 36.c.1.A
Intellectus agens est virtus, per quam intellectus reducitur ad actum aliquorum intelligibilium, sine aliquo educente, Exodi tomo 1 285.c.3.H
Intellectus agens non est vnus omnium, sed cuilibet est suus intellectus agens, & est quædam potentia, vel vis animæ rationalis, Matthæi tomo 5, 147.c.3.F
Intellectus in via non potest immediate, & per essentiam Deum videre, sed voluntas potest ipsum immediate, & per essentiam diligere, Matthæi tomo 6 132.c.1.D
In intellectum non venit Deus prius in statu viæ, sed posterius, cum non veniat in sensum, Matthæi tomo 6 132.c.3.H
Intellectus dicitur velocior quàm affectus, inquantum præcedit semper affectum. Et tamen non sequitur quòd magis pertingat ad rem intellectus in cognoscendo, quàm affectus in amando, &c. Matthæi tomo 6 132.c.3.I
Inter intellectũ possibilẽ, & passiuũ quid inter sit secũdum Aristo. Matthæi tomo 7 193.c.2.E
Intellectus agens, & possibilis quomodo faciat ad intellectionem in anima separata, Matthæi tomo 7. 194.c.1.C

In intellectu possibili tripliciter sunt species intelligibiles,&c. Matthęi tomo 7 194.c.3.F

Cum dicitur, quòd intellectus non est singularium, accipitur singulare pro indiuiduo, vt est indiuiduũ distinctum per materiam, vel habẽs materiam, sed singulare prout est incommunicabile non repugnat intelligi, quia ipse intellectus est singularis, cũ sit actu existens, & species, per quam fit intellectio, est singularis, &c. Matthęi tomo 7 199.c.1.E

Intellectui conuenit cognitio omnis sensus, saltem eminenter, sed non è contra, Matthæi tomo 7. 210.c.4.D

Intellectus prius beatificatur quàm voluntas, Matth. tomo 7 230.c.3.E

Qui secundum intellectum operantur, nihil operantur, nisi fine præsuppositio, Parado. 10.c.2.C

Intellectus nullo modo potest fatigari in actibus suis, & si aliqua fatigatio sentiatur, non est ipsius intellectus, sed quia organicæ potentiæ fatigantur, scilicet phantastica, quæ est vis corporea, & fatigatur, Paradoxa. 44.c.3.H

Intellectus non potest formare cognitionem, nisi actualiter conuertatur cum potentia phantastica sit per species in phantastica cella manẽtes, Paradoxa, 44.c.3.I

Si intellectus noster non audiret esse quosdam spiritus incorporeos, & multa alia, quæ ministerio sensuum cognosci non possunt, nec Deus talia esse reuelaret. Et daretur ei omnes res corporeæ vniuersi ad intuendum, ita vt perfectè cognosceret tam elementa, quàm elementata, & cœlestia corpora cũ omnibus conditionibus eorum, & causis, & c. tunc quiesceret intellectus, nihil vltra inuestigans, nec cognoscere desiderans, nec etiam naturaliter est in potentia ad ampliora inuestigandum, aut intelligendum, &c. Parad. 120.c.4.H

Intellectus acumen consistit in duobus: primò in quodam lumine intellectus agentis: secundò in dispositione organorum phantasticorum subseruientium intellectui, &c. Ecce Virgo concipiet, 6.c.4.I

Intellectus habet duplicia organa, quæ ad intelligendum prętupponit, scilicet, sensus interiores, & exteriores, Ecce Virgo. 7.c.1.B

Intellectus noster pro statu viæ præsupponit virtutes organicas ad intelligendum. De Optima Politi. 5.c.3.I

De intellectus agentis lumine. Ecce Virgo concipiet. 6.c.4.k

Intelligens. Intelligentem oportet phantasmata speculari. Ar. 3. de Anima. 1. necesse est, quod ille, qui actualiter intelligit, dum actualiter intelligit, conuertat se actualiter super phantasmata, &c. Exo. tomo 1. 288.c.3.H. super Ecce Virgo concipiet. 7. colum. 2. A. & De Opt. Polit. 5.c.3.I

Intelligentia. De prima intelligentia, & eius octo proprietatibus tractat Philosophus in duodecimo Meta. & consequenter de aliis intelligentiis, &c. Gen. 366.c.3.G

Intelligentiæ secundum positionem communem omnium Philosophorum rationabiliter loquentium non agunt, nisi mediante motu cœli, vel aliquo alio prępuppositio, vt habetur 12. Meta. Exodi tomo 1. 44.c.4.I

Quinquagintaquinque intelligentias ponit Aristoteles 12. Metaph. in corporibus cœlestibus, iuxta numerum motuum, quia tot motus reperiebat in cœlo, Exodi tomo 1. 271.c.3.K

Prima intelligentia secundum Aristotelem, & alios Philosophos non est infinita in virtute, nec in essentia, sed solum duratione, nec est potẽs mouere omnes orbes, immo nec potest mouere terram, vt patet 2. de cœlo. ideo terra non mouetur, quia non est aliqua potentia potens eam expellere extra medium mundi. Sed nos primam intelligentiam, id est, Deum dicimus esse infinitæ virtutis, &c. Exodi tomo 1 273.c.4.G

Prima intelligentia secundum Philosophum 12. Metaph. nullum orbem mouet, sed bene 2.3.4. &c. Prima tamen intelligentia mouet alias intelligentias ad mouendum in ratione finis, sed aliæ intelligentiæ mouent orbes in ratione causæ efficientis; prima mouet in ratione amantis & desiderantis; sed prima intelligentia secũdum fidem etiam mouet in genere causæ efficientis, &c. Exodi tomo 1. 275.c.4.F

Primam intelligentiam esse summè gaudiosam, & in seipsa delectari, dixit Aristo. 12. Metaphy. Leui. 14.c.1.B

Intelligentia est in solo Deo, & illa eminenter continet intellectum tam angelicum, quàm humanũ, Iosue tomo 2 38.c.2.D

Intelligentiæ mouentes cœlum, secundum Aristotelem 12. Metaphy. mouent secundum totum suum conatum, ideſt, tantum, quantum possunt, & quandiu possunt: & ex hoc accepit regularitatem illarum motus, scilicet, quòd mouent quantum possunt. Et vires earum sunt limitatæ, & infatigabiles, quia immateriales. Catholici tamen dicunt intelligentias mouere orbes per libertatem ex imperio primæ intelligentiæ, ideſt, quantum illa iubet, & vult, &c. Matthæi tomo 6 82.c.4.F

Intelligentia cognoscitur ab anima separata per speciem impressam, & non per speciem abstractã, &c. Matthæi tomo 7 199.c.1.B

Ordo naturalis intelligentiis referuntur, Matthæi tomo 7 191.c.3.k

Intelligentiæ cognoscunt naturaliter Deum per speciem impressam, & non abstractam, Matthęi tomo 7 199.c.1.C

In qualibet intelligentia formæ intelligibiles sunt tanto pauciores, quanto lumen intellectus est maius, Matthæi tomo 7 202.c.2.A

Anima vnita habet intelligentiam a phantasmate, & anima separata ab intelligentia naturaliter, Matth. tomo 7 205.c.4.G

Quomodo species in intelligentiis sint formæ ordinis vniuersi, Matthæi tomo 7 207.c.2.C

Tanta est virtus intelligentiarum ad intelligendum, quanta est specierum ad representandum, Matthęi tomo 7 210.c.1.C

Quanto intelligentia est sublimior, tanto limpidius intelligit, Matthæi tomo 7 214.c.2.C

Quare nunc non recipiamus influxus ab intelligentiis, Matthæi tomo 7 220.c.4.k

Intelligere. Impossibile est Deum intelligere præterita, & futura, per modum præteriti, & futuri, &c. Sed necesse est eum intelligere omnia modo præsentaneo, Exodi tomo 1 264.c.2.A

Quid sit intelligere res per modum præsentis præteriti, & futuri, Exodi tomo 1. 264. columna 4.k

Nihil intelligeret, qui potentiis organicis careret. Exodi tomo 1 284.c.A

Ad bene intelligendum adiuuant cibi conuenientes, & disconuenientes nocent. Et pręcipue vini superabundantia totaliter destruit, &c. Exodi tomo 1. 289.c.1.A

Vinum

Vinum interdum iuuat ad intelligendum, si temperate sumatur, maxime quantum ad quasdam complexiones corporum, &c. Exodi to. 1. 289.c.1.C

Dupliciter res intelliguntur, scilicet, naturaliter, aut metaphysicaliter, Exodi tomo 1 264.c.1.A

Intelligentem non vilificat res vilis intellecta, sed bene voluntatem, &c. Matthęi tomo 3 261.c.3.F

Qui legem non intelligit, non potest eam obseruare, Matthęi tomo 5 79.c.2.E

Ad intelligendum aliquod verum siue proportionatum intellectui, siue non, intellectus non indiget gratia gratificante. Ad intelligendum tamen vera non proportionata, indiget gratia gratis data, sed non ad intelligendum vera sibi proportionata, Matthęi tomo 5 147.c.2.E

Intelligendo quomodo indigeat homo auxilio diuino, Matthęi tomo 5 147.c.3.k

Deus mouet ad intelligendum, Mat. to. 5. 148.c.1.E

Deum intelligere res præteritas, & futuras per modum futuritionis, & præteritionis, Exodi tomo 1. 264.c.2.A

Inter intelligere, & cogitare quid interfit, Matthæi tomo 5 148.c.2.F

Exponitur illud Phil. contingit plura scire, vnum tamen intelligere, Matthæi tomo 7 106.c.4.G

Duplex modus intelligendi potest remanere in anima separata, Matthæi tomo 7 191.c.2.E

De plenissimo modo intelligendi animarum beatarum, Matthęi tomo 7 192.c.1.C

Quanto spiritus est exellentior, tanto paucioribus species indiget ad intelligendũ, Mat. to. 7. 192.c.2.E

Duplex impedimentum habet anima ad intelligendum, Matthæi tomo 7 193.c.4.F

Phantasma in actu intelligendi est, sicut terminus a quo, Matthæi tomo 7 195.c.3.K

Duo semper concurrunt ad intelligere, vt representatiua, Matthęi tomo 7 196.c.4.H

Anima separata potest duobus modis intelligere substantias abstractas, Matthæi tomo 7 197.c.4.I

An anima humana per tot species intelligat, quot sunt res intelligibiles, Matthęi tomo 7 202.c.2.E

Quare non possumus intelligere plura simul, Matth. tomo 7 205.c.2.A

Deus per essentiam suam plura intelligit, quàm aliquis alius, Matth. tomo 7 206.c.4.E

Quomodo sit verum, quod quicunque intelligit intelligentem omnia, quòd etiam intelligat omnia intellecta ab eo, Matthæi tomo 7 207.c.1.A

Tanta est virtus intelligentiarum ad intelligendum, quanta est specierum ad representandum, Matthęi tomo 7 210.c.1.C

Anima separata non vtitur organo ad intelligẽdum, Matthęi tomo 7 210.c.3.H

Intellectus humanus imperfectè intelligit per species ab intelligentiis influxas, Matthæi tomo 7, 221.c.1.C

Per intelligere tendit res in intellectum, & per appetere tendit voluntas in res, Matthęi to. 6. 132. c. 3. H

Ad intelligendum requiruntur dispositio, & existentia organorum sensuum corporis. super Ecce Virgo concipiet, 7.c.1.B. & De Opt. Polit. 5.c.3.I

Ad intelligendum necessariæ sunt potentiæ sensitiuę, non per accidens, tanquam excitantes, vt Plato dixit; neque vt disponentes, sicut dixit Auicenna; sed per se sunt necessariæ, vt representantes intelligibile animæ intellectiuæ, quod est proprium obiectum eius, Matthæi tomo 7 191.c.1.E

Ad intelligendum formam immaterialem debet esse prius discursus per multa media, &c. Matthæi tomo 7 208.c.3.K

Intelligibile, & Intellectuale.

Obscura reducuntur statim intelligibilia multipliciter, Matthęi tomo 6 184.c.4.F

Omnium intelligibilium est vna forma intellectualis in Deo, per quam omnia eminenter representantur, Matthęi tomo 7 202.c.1.A

Forma intellectualis secundum se non est determinata, Matthæi tomo 7 205.c.1.C

Intemperatus. Nunquam pœnitet, Genesis, 36.c.2.A

Intemperati errant in vniuersali, incontinentes autẽ in particulari. Genesis, 166.c.4.k

Intempestum. Est pars quædam noctis, circa mediam noctem, quando homines valde grauantur somo. Et vocatur intempestum, ideſt, non tempus, scilicet, quia tunc non est tempus ad faciendum aliquid, &c. 3. Regum, 37.c.1.A

Intensio. Non solùm fit per recessum a contrario, sed etiam per accessum ad terminum naturæ suæ, Matthæi tomo 4. 238. colum. 1.C

Intensio in actu amandi, non fit propter conditionem obiecti, quod, scilicet, sit valde bonum, sed proprer habitudinem eius ad amantem, &c. Matt. tomo 6 153.c.4.k

Intentio. Intentioni debent verba seruire, & non intentio verbis, vt habetur extrà, de verborum significatione, capitulo intelligentia, quia verba fuerunt inuenta ad significandum mentis conceptum, 1. Periherme. Genesis, 253.c.2.E

Intentionem fuisse prohibitam in veteri testamento, sicut manus: probatur per illud Leuiti. 19. Nec oderis fratrem tuum in corde tuo, Leuiti. 190.c.2.E

Intentio humana recta dirigitur in finem supernaturalem per fidem, & charitatem, & in finem naturalem speculatiuum, per sapientiam, & in actiuum per prudentiam, Matthæi tomo 3. 104. colum. 1.E

Intentio recta facit opus esse bonum, quod alias erat bonum ex genere suo; opus vero malum intentio bona non potest facere bonum. Intentio verò mala semper facit opus esse malum, ideſt, inordinatum, siue illud esse bonum, siue malũ, Matthæi tomo 3. 104. c. 4. K. & Num. tomo 2. 39.c.4.G

Intercalatio. Intercalationem vocamus nos vulgari vsu, bissextum, Exodi tomo 1 71.c.1.E

Intercalare quid significat, Defen. 51.c.4.G

Intercedere. Ad intercedendum non debet mitti ille, qui displicet, iuxta illud, cum is, qui displicet ad intercedendum mittitur, irati animus ad iracundiam prouocatur. 3. q. 7. cap. in gravibus, &c. Contra cleri. Concubin. 8.c.3.G. Matthæi tomo 4 184.c.1.D

Interceſſio mali sacerdotis quando prodest, & quando non, Matthæi tomo 4 184.c.3.G

Interdictum. Interdicti sententia potest poni supra locum, vel communitatem, etiam si pauci de communitate peccauerint. Interdum tamen non ligat singulos, quando, scilicet, ponitur supra locum, & non supra personas, &c. Matthæi tomo 2. 240. colum. 4.K

Interdictum non est pœna directa, sed est quoddam incitatiuum, ad hoc, quòd populus vel cõmunitas cogat peccãtes cito satisfacere pro peccato. Et

Universidad de Deusto

non est pęna personalis directè, quia pęna ponitur super locum,& non supra personas, secus de excõmunicatione,&c.Matthæi tomo 2 244.c.4.k

Interficere. Seipsum licitum est in casu, in quo quis ad id moueatur instinctu Spiritus sancti,&c. Matth.to.4. 45.c.3.H

Reliqua de interficere vide in dictione, Occidere.

Interiectiones. Non sunt voces determinatę linguæ, nec aliquid determinatè significant, sed sunt ad innuendos affectus,&c.Iosue tomo 1 127.c.1.B

Interius. Ad interiora non peruenit corpus, sed species corporis, Matthæi to.7. 213.c.4 H

Interpres. Inter interpretem, & Prophetam quid intersit, Gen. 36.c.4.K

Ad interpretem duo requiruntur, scilicet, eruditio,& intelligentia, quòd, scilicet, intelligat sententias eorum, quæ transfert: alias etiam si verbis abundet, falsum transfert. secundum est copia verborum. s. quòd sciat bene linguam illam, in quam vult aliquid conuertere, ne per defectum vocabulorum tes impropriis nominibus exprimantur, quod magnam facit confusionem,&c. Gen. 77.c.1.A

Interpretes sacrę Scripturę ante Christi aduentum erant audientes solam sacram Scripturam, & non videntes, nos autem videmus eam impletam, & ideo transferentes citius transferunt, Genesis, 37.c.3.K

De septuaginta interpretibus vide in dictione, Septuaginta.

Interpretari. Optimum genus interpretandi est non semper verbum ex verbo, sed sensum ex sensu transferre, Iosue tomo 2, 189.c.2.E.1.Regum tomo 2. 154.c.1.B

Interpretari aliquid ad deteriorem partem stat dupliciter: vno modo ex quadam suppositione, scilicet, quando quis vult remedium apponere aliquibus malis, quæ timentur, quia tunc debet interpretari id, quod deterius potest accidere ad hoc, quòd remedium firmius apponatur. Alio modo definiendo illud sic esse, quando non est talis res, contra quam non oportet remedium quærere. Et si sit iudicium de persona debet interpretari in meliorem partem,&c. Matthęi tomo 3 117.c.3.H

Interpretatio. Benignè facienda est, vt patet extra de regu.iur. ca.estote.& de iure iuran.cap.ad nostram. Num.tomo 2. 138.c.4.I

Interpretatio est translatio sermonis de vna lingua in aliam. 1.Paralip. 15.c.3.k

Interpretatio,& interpretatum non differunt tanquã diuersa nomina, vel orationes, sed solùm, vt nomina idem significantia in diuersis linguis, Matthæi tomo 4 169.c.2.B

Interruptio in histo. Interruptiones historiarum in sacra Scriptura fiunt rationabilius, quàm fieri possunt, quia Spiritu sancto dictante. Exo.to.1. 96.c.1.A

Intestina. Ad naturam pellis declinant, &c. Exodi tomo 1 75.c.4.G

Intestina canis immolabantur Dianæ a Gẽtibus, Exodi tomo 1 54.c.2.A

Intestina aĩalis,& pedes illius aĩalis qđ offerebatᷣ in holocaustũ, lauabantᷣ,& nõ alię partes, cuius assignatur ratio. Leui. 12.c.4.F

Intimum. Nihil magis intimum ipsis rebus, quàm Deus. Gen. 56.c.1.B

Inuectiua. Inuehitur Auctor contra Moabitas prostituentes filias suas gentis alienigenæ,&c. Nu.tomo 2.70.c.3.K.& 64.c.1.A

De inuectiua Auctoris in Amnon. 2.Reg. 78.c.2.E

Inuenire. Inuentum. Ea, quæ inueniuntur, quando dicuntur esse præoccupantis, & quando non, Matthęi tomo 4 63.c.3.K

Inuentam rem si quis dedit pauperibus, & postea inueniatur dominus, quid agendum, Matthæi tomo 3 25.c.4.k

Tres sunt modi inueniendi aliquid in pluribus, Matthęi tomo 6 73.c.3.F

Duo requiruntur ad hoc, quòd res inuentas teneamur restituere. Primò, quòd res inuenta non habeatur pro derelicto: secundò, quòd dominum habeat, vel habere putetur. Et deficiente aliquo istorum, res inuenta efficitur ipsius inuentoris, Matth. tomo 4 278.c.2.D

Circa res inuentas, quæ res pertineat ad inuentorem, & quæ non, vide distinctionem S. Tho. Matthæi tomo 3 25.c.1.E

Inuidere. Inuidentia. Inuidentia, quę est peccatum in Spiritum sanctum non est quæcunque inuidia, sed inuidia charitatis alienæ, vel gratiæ, Matthęi tomo 4 23.c.1.D

Animæ damnatæ inuident viuentibus, Matthæi tomo 7. 272.c.1.D

De inuidentia, quæ est peccatum in Spiritum sanctũ, Matthęi tomo 4 22.c.4.G

Ciues ciuibus inuidere naturale est, Matthæi tomo 4, 69.c.4.I

Inuidia. Non est nisi eorum, qui in aliquo cõmunicant, aut communicare possunt, &c. quãtum ad id, in quo est communicatio, Genesis, 159.c.1.B

Omnem inuidiam a Deo relegatam esse dixit Plato in Timęo. & Boetius 3. de Consolatio. Metro.9. Genesis, 171.c.4.F

Inuidia multis malis prębet introitum, Genesis, 295.c.1.A

Sola miseria caret inuidia, & de inuidia referuntur quædam carmina Nasonis Libro Metamor. Gene. 275.c.4.H 301.c.4.F. Matthęi tomo 7.

Inuidiæ effectus est nocere illi, cui inuidet, Genesis, 301.c.4.F

Inuidia nascitur a magno bono cõspecto & existimato, Genesis, 349.c.1.A

Volens inuidiam propulsare a domo sua, si sit dominus, vel Prælatus, etiam si aliquem specialius, & ob noxius diligat. Nulla tamen amoris specialis demõstret insignia, nisi cum rei, & temporis, & loci necessitas exposcat,&c. ita est vtendum, vt videatur causa magis in persona, quàm personam diligi,&c. Genesis, 349.c.1.B

Inuidia est semper de maioribus rebus, quàm habeat ille, qui inuidet,&c. Genesis, 410.c.2.A

Inuidia non quærit, quid dicat, sed solùm, vt dicat, idest, vt habeat aliquid ad dicendum, qualecunque illud sit, Matthæi tomo 4. 15. colum.2.D

Inuidia propriè est iniquitas,& ideo inuidia in omnibus, qui totaliter sunt iniqui, vt dãnatis istud vitiũ valde excrescet,&c. Mat.tomo 7. 183.c.1.C

Crescente miseria, etiam in hac vita, crescit inuidia,&c, Matthęi tomo 7. 183.c.2.A

De maxima damnatorũ inuidia, Mat.to.7. 183.c.2.B

De inuidia & odio dęmonum in homines, Matthæi tomo 7 276.c.2.E

Dedalus ex inuidia peremit Perdicam filium sororis suæ, Matthæi tomo 7. 183.c.3.F

Inuidus.

Inuidus. Inuido satis est, quòd alteri noceat, etiam si sibi non prosit, 4.Regum, 259.c.2.E

Inuidus non dolet de proprio damno, sed de lucro alieno, Matthæi tomo 5 172.c.3.K

Omnis superbus est naturaliter inuidus, Matthæi tomo 7 183.c.2.C

Damnati sunt inuidi valde, Mat.to 7. 189.c.2 A

Beati non sunt inuidi, de maiore beatitudine aliquorum beatorum, Matthæi tomo 5 182.c.3.k

Inuidus est miser, Genesis, 172.c.3.G

Inuisibile. Aliquod potest tripliciter fieri a Deo inuisibile supernaturaliter, Iudicum 140.c.2.A

Aliquid potest fieri inuisibile opere naturali, Iudicũ, 140.c.1.B

Inuisibilia. Dei, de quibus Apostolus, quæ sunt, Exodi tomo 1 31.c.2.B

Inuitatio. Dupliciter fit inuitatio ad conuiuium Dei, Matt.tomo 6. 10.c.3.H

Inuoluntarium. Non imputatur ipsi, qui patitur, Exodi tomo 1.236.c.3.I. & 247.c.1.E

Inuoluntarium distinguitur, in inuoluntarium secundum ignorantiam, & secundum coactionem, Exodi tomo 2 3.c.1.C

Inuoluntarium duplex, vnum simpliciter tale, & aliud mixtum: exemplum secundi, vt proiicere merces in mare, de quo 3. Ethicorum. Primum dicitur violentum, vt cum fœmina violenter defloratur,&c. Et tale, nec est bonum, neque malum, nec obligat ad aliquid. Secundum obligat, & est bonum vel malum, Matthęi tomo 2. 206. colum.2.E

Inutile. Et nihil æquipollent, vt patet in regula nihil de regulis iuris lib.6. contra clericos concubin. 8.c.4.F

Ioab. Princeps exercitus Dauid, occidit per insidias Abner principem exercitus Saul, 2. Regum 3. Et similiter occidit Amasan, 2. Regum 20. Exodi tomo 1 214.c.4.F

Ioab peccauit occidendo Absalonem, quia egit contra pręceptum Regis, 2.Regum 116.c.4.K

Ioab meruit mortem, quam infligit ei Salomon, ex mandato Dauid,& hoc multis de causis, 3.Regum 18.c.2.A. Nec Dauid peccauit iubendo eum occidi,& noluit occidere eum, ipso viuente propter duo,&c. ibidem, 18.c.3.G

Ioab in numeratione populi, quam fecit ex mandato Dauid, dimisit tribum Leui, & Beniamin, non propter causas, quas assignat Nicolaus de Lira. Sed quia sic venit illi in mentem, &c. 1.Paralipo. 238.c.1.B

Ioachaz. Filius Iosiæ amotus est a regno Iuda,& incarceratus per Pharaonẽ, & constitutus est Ioachin frater eius maior in Regem,& hoc fecit Pharao propter multa,&c.4.Regum, 243.c.2.C

Ioachaz vinctus fuit a Pharaone in Reblata, 4.Regũ, 243.c.3.H

Ioachin. Duo Ioachin fuerunt reges Iuda, scilicet, pater,& filius. Et non scribuntur eodem modo in Hebręo, quia Ioachin pater scribitur cum K. vel q.& dicitur Ioakin. Nam scribitur cum Coph, & Mem. Et istis duabus litteris correspondent apud nos, k, & m. Et filius istius scribitur cum Caph,& Nun, quibus in Latino correspondent tres litterę. i.c.h. pro Caph, & n pro Nun. Scriptores tñ nostri de hoc non curauerunt, licet Hebræi redarguant nos super hoc. Et Nicolaus vult, quòd debeat seruari ista differentia in scriptura nostra. Sed istud prouenit propter imperitiã linguæ Latinæ in Nicolao,& in Hebręis, quia quędam sunt in Hebręo, quę non tolerat lingua Latina, nec Gręca,& è contra propter diuersitatem soni & virtutis idiomatum istorum. Et ideo Hieronymus nullam differentiam obseruauit in scriptura istorum nominum tanquam inconuenientem linguæ latinæ 4.Regum. 242.c.2.E

Ioachin, qui translatus est in Babylonem, 4.Reg.24. Alio nomine dicebatur Iechonias, sicut pater suus, qui habuit tria nomina, scilicet, Eleachin, Ioachin, & Iechonias, &c.4.Regum, 245.c.3.H

Ioachin primus e tribus filijs Iosię, occisus est a Nabuchodonosor, quem extra muros proiecit, & insepultum manere fecit in pœnam rebellionis, 4.Regum, 245.c.4.F

Ioachin rex Iuda filius primi Ioachin cœpit regnare, octauo vitæ sUę anno, vt habetur 2.Paralip. vltimo, & 2. Esdrę 2.& cum hoc stat id, quod dicitur 4.Regum 24. scilicet, quòd cœpit regnare anno decimo octauo ætatis suæ. Nam pater eius, qui regnauit annis vndecim, fecit secum regnare filium suum paruulum secundo anno regni sui. Et regnauit cum eo decem annis residuis,& mortuo patre regnauit filius tribus mensibus,& sic cœpit bis regnare, scilicet, semel cum patre, & iterum solus, 4. Regum, 247.c.2.B

Et Scriptura noluit computare nisi tempus, quo per se regnauit, eo quòd anni istorum regum debent esse distincti, vt vna summa addita super aliam, sciatur quanta sit temporis extensio,& sic, 2.Paralipo. vltimo, & 2. Esdræ 2. quamquam ponatur principium regnandi Ioachin, a tempore illo, quo regnauit viuente patre, non ponitur duratio regni eius, nisi quantum ad illud tempus, quo per se regnauit, ne coincidant anni vnius regis, cum annis alterius, 4.Regum, 247.c.3.F

Ioachin filius primi Ioachin regis Iuda, non exiuit de Ierusalem ad Nabucodonosor nisi pręmisso fędere, quòd non noceret ei, nec ciuitati, sed Nabucodonosor mox, vt habuit Ioachin,& matrẽ eius,&c. Captiuauit eum & matrem,& alios,&c.4 Regum 247.c.4.G. Sed postea iste Ioachin fuit exaltatus ab Euilmerodach filio Nabucodonosor,&c. 4.Regũ 263.c.2.D

Ioachin genuit Iechoniam, & Sedeciam, qui vocatur Ioachin alio nomine, 4. Regum 24. & Iere. 22. Et iste Iechonias regnauit, non tamen Sedecias frater eius,& iste Iechonias nepos Iosię translatus est in Babylonem, cum decem millibus virorum, 4.Regum 24. & iste Iechonias in transmigratione Babylonis genuit Aser, Salathiel, Mechiram, Phadia, Seneser, Iezemia, Sama, & Nadabia. Et Phadia genuit Zorobabel, & Semei, & iste Zorobabel non est ille, qui ponitur in Genealogia Saluatoris, sed alius filius Salathiel, & de illo dicitur Aggęi 1.& 2.& Matth.1. vel potest dici, quòd cum dicitur 1.Paralipom.3. de Phadia, orti sunt Zorobabel, & Semei, quòd iste Phadia sit Salathiel, & quòd habet duo nomina,& non est filio Salathiel, qui dicebatur Phadia, 1.Paralip. 58.c.1.D

Quando Ioachin rex Iuda translatus est in Babylonem, multi de Iudæis translati sunt cum eo 4.Regum 24. sed illa fuit parua transmigratio, &c. Matthęi tomo 1 144.c.2.A

De Ioachin Abbate, vide in dictione Abbas.

Ioannes Baptista. Sepultus est in Samaria inter Elisęũ, & Abdiam prophetas, sed post a Iuliano Apostata

Universidad de Deusto
Biblioteca

corpus eius cõbustũ est præter caput, & digitum, quo Christum demonstrauit, Gen. 21.c.2.A
Ioannes Baptista assimilabatur Eliæ in vestibus, 4. Regum, 6.c.3.F
Ioannis Baptistæ laudes referuntur, 4.Reg. 6.c.4.H
Ioannes Baptista cœpit prædicare priusquam Christus, quasi per vnum annum non completum, vt colligitur Lucæ 3. Matthæi tomo 1 130.c.4.F
Quædam reliquiæ Ioannis Baptistę sunt in Aegypto, in quodam monasterio ad honorem Beati Ioannis Baptistæ fabricato, Matthæi tomo 1 133.c.3.F
Circa locustas, quas comedebat Ioannes recitantur variæ opiniones, & tandem concludit auctor, quòd erant animalia, quæ vocantur locustæ, & illa comedebat sale condita, Matthæi tomo 1 170.c.4.I
De melle syluestri, quod comedebat Ioannes referũtur opiniones, & concludit Auctor, quòd erat mel quòd nos communiter vocamus sic, Matthæi tomo 1 171.c.1.A
Ioannis Baptistæ missio fuit ad duo prænunciata, scilicet, ad baptizandum, & ad prædicandum. Et tota causa missionis eius fuit propter Christum, vt scilicet, annunciaret eum Matthæi tomo 1. 159.c.1.A
Ioannis Baptistæ aduentus, prædicatio, & opera, fuerunt Christo necessaria ad duo, scilicet, ad ostendẽdum Christum esse Messiam, & ad disponendum populum, vt ipsum reciperet, Matthęi tomo 1, 159 c.2.C
Ioannes Baptista multipliciter ostendit Christum esse Messiam, Matthęi tomo 1 159.c.3.K
Ioannes Baptista nihil prædicabat, nisi iustitiam, Matthæi tomo 5 262.c.2.D
Ioannes Baptista reliquit omnes cognatos, & patrem & matrem transiens in eremum, Matthæi tomo 5, 168.c.2.D
Vita Ioannis Baptistæ erat bona, & admiranda, Matthęi tomo 5 254.c.4.I
Ioannis Baptistæ probatio, qua probat Iesum esse Messiam, conueniens erat ex multis, Matthæi tomo 1 160.c.2.B
Ioannis Baptistę prædicatio necessaria fuit propter Christum, tanquam dispositio magis perfecta medians inter legem Moysi, & legem Christi, Matthæi tomo 1 160.c.4.I
Ioannis Baptistę præcepta, non debuerunt poni, vel dari per modum legis, quæ esset distincta a lege Moysi, & licet obligarent, non tamen faciebant legem per se, propter multa, quę referuntur, Matthæi tomo 1 161.c.3.F
Ioannis Baptista præcepta proprie loquendo: Nec erant noui, nec veteris testamenti. Assimilabantur tamen magis præceptis noui testamenti, quàm præceptis vete. Matthæi tomo 1 164.c.4.G
De Ioanne Baptista solus Isaias testimonium perhibet, Matthæi tomo 1. 165.c.4.F
Ioannes Baptista præcessit Christum tanquam disponens ad illum, sicut lex Moysi legem Christi, Matthæi tomo 1 165.c.3.I
Ioannes Baptista fuit testis idoneus ad perhibendum de Iesu, quòd esset Christus, vt probatur Matthęi tomo 1. 166.c.1.D
Ioannes Baptista in principio prędicationis suæ erat in deserto Iudę, in quo tota vita priore cõuersatus erat, &c. postea vero declinauit ad loca propinqua Iordani, ad baptizandum, nunc ad vnam partẽ, nũc ad aliam. Matthæi tomo 1 166.c.3.I
Ioannes Baptista non debebat Christũ imitari quoad ea, in multis debebat esse dissimilis illi, qa nõ erat in eodẽ statu cũ Christo; secus tñ de discipulis Christi, qa erãt in eodẽ statu cũ eo. Mat. to. 1. 166.c.4.G
Ioanni Baptistę non erat necessarium prædicãre discurrendo per loca, ad hoc, quòd notificaret Iesum esse Messiam; immo non erat conueniens, quòd discurreret, Matthæi tomo 1 166.c.4.K
Ioan. Bap. non elongabatur a deserto, licet declinaret ad diuersas partes ipsius deserti, propter opportunitatem aquarum ab baptizandum: & aliquando veniebat iuxta aliquas vrbes, non vt prædicaret in eis, sed propter aquas, quæ erant iuxta illas, Matthęi tomo 1 167.c.1.B
Ioannes incępit prædicationem a pœnitentia, dicens. Pœnitentiam agite, ad ostendendum Iesum esse Christum, & ad disponendum populum ad suscipiendam legem Christi, ad quæ, requiritur pœnitentia, Matthæi tomo 1 167.c.1.D
De Ioanne Baptista locuti sunt omnes Euangelistæ, non propter sanctitatem Ioannis, sed prout gesta illius pertinebant ad Christum, Matthæi tomo 1. 167.c.2.D
Ioannis testimonium de Messia, apud Hebræos, magis efficax erat, quàm testimonium scripturarum, quia Ioannes ostendit personam Messiæ, Matthæi tomo 1 168.c.1.A
Ioannis testimonium de Messia non sufficeret, immo nihil valeret, si scriptura nihil prædixisset de Messia, & hoc propter multa, Mat. to. 1. 168.c.3.K
Ioannis Bapt. aduentus necessarius fuit, etiam si Christi miracula fuerint firmissima probatio, ad ostendendum ipsum esse Christum, Matthæi tomo 1. 169.c.1.C
Pręter Ioannis testimonium necesse fuit, vt Christus miracula faceret, ad ostẽdendum se esse Messiam, Matthæi tomo 1 169.c.3.B
Ioannes Bapt. ante illud tempus non debuit ostendere Christum, quo illum ostendit propter multa, Matthęi tomo 1 170.c.2.A
Ioannes Baptista quare vocatus fuerit plusquam propheta, Matthęi tomo 6 11.c.3.G
Tempore Tyberii Cęsaris prędicauerunt Christus, & Ioan. Bap. Matthęi tomo 6 23.c.1.B
Ioannes debuit esse tam sanctissimę vitę, quia sic voluit Dominus, vt scilicet, esset testis idoneus in re tam ardua, vt erat dicere aliquem esse Messiam, & quòd totus populus crederet ei, Mat. to. 1. 171.c.2.B
Ioan. Bap. in victu & vestitu fuit austerior cęteris, qui eum pręcesserant, Mat. to. 1. 171.c.3.K
Ioannis sanctitatem non descripsit scriptura, ex magna charitate, quam ipse habebat, sed ex vię austeritate, &c. quæ austeritas dupliciter ostendebat Ioannem esse hominem diuinum, Mat. to. 1. 172.c.1.B
Ioannes Bapt. vtebatur tali asperrimo vestitu propter duo; primò propter magnam vitæ austeritatem, quam habere volebat, Secundò propter imitationem antiquorum, Matthæi tomo 1 172.c.4.G
Ioannis Bapt. vita fuit valde excellens, propter quam dignus erat magna auctoritate, & reuerentia, Matthæi tomo 1 173.c.3.K
Et vitæ austeritas illius nõ fuit ex desiderio sanctitatis, sed qa Deus cõcessit ei spãle priuilegiũ, vt hoc facere posset, & immutauit eũ, vt omnino faceret, ibidem, 174.c.1.C
Ioannes nullum miraculum fecit, licet vitæ fuerit sanctissimę, Matthæi tomo 1 174.c.2.B
Quòd Ioannes baptizaret, conueniens fuit propter multa, Matthęi tomo 1 174.c.4.H
Ioannes Bapt. fuit finis legis Moysi, & principii Euangelij, Matthæi tomo 1 175.c.1.B
Conueniens fuit, vt Ioannes baptizando, Christum ostenderet, quamuis per prædicationem posset ipsum demonstrare, Mat. tomo 1 175.c.1.F

Ante

Ante Ioannem non fuit vsus baptismi, sed ipse primus introduxit illum, vnde & vocatur Baptista, Matthæi tomo 1 175.c.3.K
Ioannis baptismus faciebat aliquid spiritualiter, vel saltem significabat illud, quod spiritualiter per baptismum Christi efficiendum erat, s. remissionem peccatorum, & collationem gratiæ, Matthæi tomo 1 176.c.1.E
Ioannes non solum baptizabat in Iordane, sed etiam in aliis locis, vbi aquæ multæ erant, vt patet Ioan. 3. sed frequentius baptizabat in Iordane, tum propter abundantiam aquarum, tum etiam, quia nolebat nimis elongari a deserto. Nam Iordanis transit ad radices deserti Iudę, Matthæi tomo 1 176.col.2.B
Ioannis baptismus non erat propriè sacramentum, sicut sunt sacramenta nouæ legis, erat tamen aliquo modo sacramentum, ideſt, inchoatio quædam sacramentorum nouæ legis, erat enim sacramẽtum vete. & nouæ legis, sicut dispositio ad formam media est quodammodo inter priuationem, & formam, tamen erat sacramentum eo modo, quo legalia signa dicuntur sacramenta. 4. Sent. distin. 2. signabat enim baptismus Ioannis rem sacram, scilicet, baptismum Christi, qui non est baptismus pœnitentiæ solum, sed remissionis peccatorum, Matthæi tomo 1 176.c.3.F
Baptismus Ioannis reducitur ad sacramenta nouæ legis, sicut dispositio ad genus formæ, Matthæi tomo 1 176.c.4.I
In Ioannis baptismo possunt duo considerari, primũ est ritus baptizandi, ideſt, forma vel modus, & sic fuit institutus familiari consilio Spiritussancti, qui eum ad baptizandum misit, & iussit teneri illam formam, quam tenuit. Alius est effectus illius baptismi, & iste fuit ab homine, quia nihil in illo baptismo conferebatur, quod per hominem conferri non posset, Mat. tomo 1 177.c.2.A
Ioannes Bap. baptizauit quasi per duos annos, Matthæ tomo 1 177.c.2.D
Ioannis Bap. baptismus habebat aliquam certam formam, scilicet, istam. Ego te baptizo in nomine vẽturi, ideſt, Messiæ, vt patet Actuũ. 19. Matthæi tomo 1 177.c.3.F, &c.
Baptismus Ioannis erat plenum sacramentum, quo ad rationem significationis, non tamen quantum ad gratiam, quia illa non conferebatur, conferebatur tamen cognitio Messiæ per modum doctrinæ, & erat præcipuus finis quem Ioannes prętendebat in baptismo. Mat. tomo 1 177.c.3.K
Ioannes Bap. incępit baptizare anno. 29. ætatis Christi, Matthæi tomo 1 177.c.4.H
Ioannis baptismus solum erat ad ostendendum Christum, vel saltem præcipuè, Matthæi tomo 1 178.col.1.A
In baptismo Ioannis nulla gratia cõferebatur, vt omnes concedunt, nec etiam peccata remittebantur, Matthæi tomo 1 178.c.2.C
Ioannis baptismus dicebatur in remissionem peccatorum, non illius, quæ per illum baptismum daretur, sed quæ per Christum sperabatur, ad quem ordinabatur ille baptismus, & dabatur spes remissionis peccatorum, Mat. tomo 1 178.c.4.G
Ioannis baptismo non debuit solus Christus baptizari, sed etiam multi alii. Nec tamen debuerunt omnes homines cogi ad baptismum Ioannis, sicut ad baptismum Christi, Mat. tomo 1 179.c.1.A
Ioannis baptismus fuit, vt Christus baptizaretur, nec tamẽ ista fuit sola causa baptismi Ioannis, sed multæ aliæ, Mat. tomo 1 179.c.1.E
Ioannis baptismo soli adulti baptizabantur, Matthæi tomo 1 179.c.2.D
Ioannis baptismo non baptizabantur Gentiles, nisi essent conuersi ad Iudaismum, Matthæi tomo 1 179.c.4.I
Quòd Iudæis potius quàm Gentilibus ostendi debuit Christus per Ioannem, Matthæi tomo 1 180.c.1.E
Ioannis baptismus conferendus erat Gentilibus credentibus de Messia venturo, quòd promissus esset in lege, & Prophetis, & quòd in nomine eius, & per ipsum consecuturi essent salutem, & rursum, quòd crederent ipsum esse Messiam, quem Ioannes ostenderet, &c. Et tamen circunciderentur prius &c. Mat. tomo 1 180.c.2.C
De Ioannis baptismo improbatur opinio Magistri Sententia. in. 4. distin. 2. cap. vltimo, Matthęi tomo 1 181.c.4.H
Ioannis baptismo baptizati, baptizandi erant rerum baptismo Chri, nec sufficiebat impositio manuũ, dum tamen haberent fidem Trinitatis, vt dicit Magister, Mat. tomo 1 181.c.4.I
Solus Ioannes fuit minister sui baptismi, sicut ipse solus illum instituit, Mat. tomo 1 182.c.4.F
Nemo obligabatur ad suscipiendum Ioannis baptismum, sed absque obligatione Iudæi suscipiebant illum, propter maximam auctoritatem Ioannis, Matthæi tomo 1 183.c.3.H
Tempore Ioannis Baptistæ nullum erat sacramentũ pœnitentiæ, bene tamen erat pœnitentia, Matthæi tomo 1 184.c.2.A
Baptizati a Ioanne confitebantur peccata sua, non quidem in particulari, sicut nos in confessione sacramentali, immo nullum peccatum expresse confitebantur, sed dicebantur confiteri peccata sua, ideſt, confitebantur se esse peccatores di. quilibet. Ego sum peccator, & offendi Deum in plurimis: volo tamen facere pœnitentiam, &c. Matthæi tomo 1. 185.c.4.G, Nec Ioannes quenquam absoluebat nec imponebat pœnitentiam, ibidem. 185.c.4.K
Ioannes Bapt. erat Sacerdos, quia pater suus Zacharias erat Sacerdos, Luc. 1. nec propterea dicendum est ipsum habuisse claues, quia Sacerdos veteris testamen. nullas habebant claues, Matthæi tomo 1 186.c.1.D
Ioannis baptismus dicebatur baptismus pœnitentiæ, quia Ioannes omnes illos, quos baptizabat, admonebat ad pœnitentiam &c. Matth. to. 1 188.c.1.A; Vel quia talis baptismus erat protestatio quędam de pœnitentia, ibidem.
Ioannis baptismus dicebatur esse in remissionẽ peccatorum, non quia per illum remitterentur peccata, sed quia per illum significabatur remissionem peccatorum esse faciẽdam per Christum. siue per eius baptismum, & sic omnia sacramenta veteris legis, erant ad remissionem peccatorum, non effectiue, sed inchoatiue, quia per baptismum Christi gratia conferebatur, per quam fit remissio peccatorum, quod autem consumatur per sponsum, inchoatur per paranymphum, &c. Matthęi tomo 1 188.c.1.A
Potest etiam aliter dici, vel intelligi ista remissio, &c. vt scilicet, non referatur ad baptismum, sed ad pœnitentiam, & hoc patet ex ordine literæ dicendo: fuit Ioannes prædicans baptismum, &c. pœnitẽtiæ, ideſt, quod pœnitentia est in remissionem peccatorum, & iste est verior sensus literæ, ibi. 188.c.2.A
Ioannis baptismum omnes fere Pharisęi, & Sacerdotes non receperunt, Mat. to. 1. 191.c.4.K

Post

Universidad de Deusto Biblioteca

Post Ioannem Christus venturus dicitur, quia Ioannes fuit finis veteris testa, Iesus autem principium noui. Mat. tomo 1 192.c.3.F

Ioannes, vt inquit Remigius, quinque modis venit ante Christum, scilicet, nascendo, prædicando, baptizando, moriendo, & ad inferos descendendo, Matthęi tomo 1 195.c.3.F

Ioannes per vnum annum mortuus est ante Christū, vt creditur, Mat. tomo 1 196.c.1.E

Ioannes cùm dixit; Non sum dignus portare calciamenta eius, &c. verum dixit, etiam si non esset humilis, Mat. tomo 1 197.c.1.E

Ad Ioannis baptismum non poterat Christus obligari, nec ad aliquid; dicunt tamen, quòd illū assumeret propter multa, Mat. tomo 1 199.c.1.E

Ioannis baptismus susceptus a Christo non fuit ad mundificationem baptizati, sed eius, in quo baptizabatur, scilicet, aquarum, Matthęi tomo 1 199.c.2.C

Ioannis baptismo decuit Christum, baptizari ex multis causis. Mat. tomo 1 199.c.3.G

Ioannes non baptizauit Christum sub aliqua forma, sed tantum mersit aqua, si cognouit tunc illum esse Messiam, Matthęi tomo 1. 201.c.3.K, Et per consequens nec Christus confessus est se esse peccatorem, vt cęteri, Cognouit tamen in baptismo, quòd esset Messias &c. Nec Christus fecit professionem de facienda pœnitentia, &c. ibidem. 202.c.1.A

An Ioannes cognouerit Christum, quando prohibebat illum a se baptizari, &c. respondet Nicolaus de Lyra, quòd sic, & hoc per reuelationem, secundò quando Spiritus sanctus descendit, &c. Et illud; Ego nesciebam &c. referri debet ad tempus ante baptismum, in quo non cognouit determinatè, alia est expositio Augustini, quòd cognouit eum determinate, sed non quo ad potestatem excellentię, quæ consistebat in quatuor; primò, quòd ipse solus baptismum instituere t; secundò, quòd ipse posset conferre effectum baptismo: tertiò, quòd baptismus haberet efficaciam ex merito passionis Christi; quartò, quòd aliquo tempore ante ipsum aliquis baptismus conferretur in nomine ipsius, & hoc nesciebat Ioannes, sed Nicolaus dicit suam expositionem magis conuenire literæ, Matthæi tomo 1. 202.c.1.B. Sed neutra istarum expositionum omnino placet auctori. Matth. tomo 1. 202.c.1.C Et tandem concludit auctor, quòd Ioannes non cognouit ipsum esse Messiam, quando ab eo petebat baptismum, sed postquam baptizatus est, & quòd Ioannes nollet eum baptizare, dicens: Ego debeo a te baptizari, &c. Potest dici tripliciter vno modo, quòd hoc dixerit ex vrbanitate; alio modo, quòd ex humilitate &c. Tertio modo, quòd quando venit baptizari, habuit Ioannes aliquam reuelationem, quòd ille, quem videbat venire ad se esset vir sanctissimus, non tamen, quòd esset Messias, & istud videtur rationabilius, Matthęi tomo 1 202.c.3.H

Quòd Ioānes fuerit baptizatus a Christo, postquam Christum baptizauit, multi dicunt, sed rationabilius videtur, quòd non, Matthæi tomo 1 203.c.2.B

Ioannes rectè egit dicens Christo; Ego a te debeo baptizare; & postea ipsum baptizans, Matthæi tomo 1 203.c.3.H, & seq.

Cætera de baptismo Ioannis, vide in dictione Baptismus Ioannis.

Ioannis testimonium vtile erat, sed non sufficiens, quia non erat omnino necessarium, nec eo contentus est Christus, quia potetat negari, Matthæi tomo 1 214.c.2.E

Ioannes mansit in carcerem quasi per annum. Nam asseritur, quòd Ioannes in festo Azymorum fuerit incarceratus, & sequenti anno in festo Azymorū decollatus, Mat. tomo 1 257.c.3.H

Non erat conueniens, quòd Ioannes Bap. discurreret per diuersa loca prædicando; bene tamen fuit conueniens Christo propter multa, Matthæi tomo 1 269.c.2.E

Ioannis Bap. discipuli murmurauerunt contra Christum dicentes; Quare nos, & Pharisęi ieiunamus. Quòd fecerunt multis de causis, Matthæi tomo 3 197.c.3.k, Et dixerunt hoc post conuiuium, quod fecit Mat. propter multa, ibi. 198.c.1.A

Et discipuli Ioannis peccauerunt, quærendo hæc cōtra discipulos Chri, & hoc in tribus, ibid. 198.c.1.E Nec dixerunt Christo; Quare tu non ieiunas, propter multa, ibidem. 198.c.1.A

Vita Ioannis Bap. fuit continuum ieiunium; immo plusquam ieiunium, Mat. tomo 3 198.c.2.E

Ioannem Baptistam laudauit Dominus, Mat. 11. propter multa, Mat. tomo 3 273.c.3.F

Et laudauit eum post recessum discipulorum eius, propter multa. Et laudes istę de Ioanne fuerunt ad tollendum sinistram opinionem, quā conceperāt turbæ de Ioanne, Mat. tomo 3. 274.c.1.C. Et non increpauit turbas propter sinistram opinionem, quam de Ioanne conceperant, quærente per discipulos. Es tu, qui venturus es? primo, quia turbę motæ sunt verisimiliter ad suspicandum sinistrę de Ioanne. Secundo, vt non scandalizaret turbā, &c. ibidem. 274.c.1.A

Priusquam Ionnes nasceretur, Deus de eo prænunciauit, quòd esset venturus, per Prophetas, Matth. tomo 3 273.c.2.C

Ioannes Baptist. fuit Propheta, Matthæi tomo 3 278.c.1.E

De Ioannis cibariis, & vestibus, Matthæi tomo 3 273.c.1.C

Quare de Ioanne plura dicta sint ab Euangelistis, quàm de matre Christi, Mat. tomo 3 273.c.3.I

De Ioannis austeritate a pueritia, Matthęi tomo 3 274.c.1.E

Ioannes Bap. fuit plusquam Propheta, quia habuit excellentiam quandam supra rem Prophetatam, supercæteros Prophetas. Nam cęteri Prophetę prænunciauerunt tantum, Ioannes vero prænūciauit, & ostendit. Prænunciauit dicens: Post me venit qui ante me factus est; Mat. 3. Et ostendit, quando dixit; Ecce Agnus Dei &c. Mat. to. 3. 278.c.4.F, Secundò dicitur plusquam Propheta, quia fuit maioris dignitatis quàm cæteri Prophetæ, qui solum Prophetauerunt, Ioannes autem non solum Prophetauit, sed etiam de ipso Prophetatum est, quòd venturus esset, &c. Tertio, quia habuit priuilegium baptizandi Christum &c. quarto, quia Ioannes cucurrit cum Christo, & cęteri autem de longe. Mathæi tomo 3 278.c.4.G

De solo Ioanne fuit prænunciatum in scriptura, cùm de cęteris Prophetis nihil prænuncietur, & hoc fuit propter Christum, cuius erat futurus præcursor, & ostensor, Mat. tomo 3 279.c.1.A

Ioannes Bap. quare vocatur Angelus, cùm dicitur Malachię 3. Ecce ego mitto Angelum meum, Matthæi tomo 3 279.c.1.C

Ioannes fuit primus omnium, qui dixerunt: Pœnitentiam agite, Mat. tomo 3 279.c.2.E

Quòd nemo surrexerit maior Ioanne Bap. inter natos mulierum dixit Christus, Mat. 11. vt istis verbis comprehenderet omnes laudes eius, &c. Matthęi tomo 3. 279.c.4.F, Nec propter hæc verba intelligendum est, quòd fuerit maior Christo, & hoc propter multa, ibidem. Nec etiam Beata Virgine, Ibidem. 280.c.1.E

Ioannes Baptista fuit maior Apostolis in austeritate vitæ, sed Apostoli excesserunt ipsum in operatione miraculorum, similiter & in statu noui testamēti, in quo primum gradum habuerunt Apostoli 1. Corin. 12. & ad Ephe. 4. similiter Apostoli fuerunt plusquam Prophetæ, Christum toti ostendentes orbi, similiter ipsi plenius cognouerunt Christum quàm Ioan. Bapti. Et fortasse fuerunt etiam maiores Ioanne in charitate, & in donis spiritualibus, quia Spiritus sanctus perfudit eos omnibus charismatibus ad abundantiam, Actu. 2. Plura etiam, & maiora facturi erant per totum orbem, quàm Ioannes, licet de interiore gratia non sit facile dicere, & per ista verba, Ma. 11. s. Nō surrexit maior &c. non comparatur Ioannes futuris, sed prętęritis, s. illis, qui fuerunt sub veteri testamento, nec comparatur Ioannes omnibus vete. testa. sed Prophetis, Mat. tomo 3 280.c.2.D

Ioannes Bapti. extitit maior cęteris hominibus vete. testa. consideratis quibusdam virtutibus excellentiæ, scilicet, austeritate, & puritate vitæ. Similiter consideratа eius natiuitate, &c. Sic dicit Chrysosto. licet Hieronymus dicat, quòd ex verbis Christi, scilicet, non surrexit maior, &c. non elicitur, q Ioan. fuerit maior cæteris, potest etiam dici, & melius, quòd illa verba non referuntur ad omnes homines vete. testa. sed ad Prophetas tantum, & illos excelluit Ioannes, Mat. tomo 3 280.c.4.F

Ioannes Bap. fuit finis legis, & principium Euangelii, Matthæi tomo 3 281.c.1.E

Ioannes Bap. quomodo dicatur Elias, Mat. 11. Matthæi tomo 3 282.c.2.E

Ioan. Bap. quare habuerit vitam tam austeram, Matthæi tomo 3 283.c.2.E

Ioanni Bapt. fuit conueniens austeritatē seruare, quia nullum aliud habebat testimonium &c. Matthęi tomo 3 284.c.1.D

Ioannis Bapti. vita non scribitur ab Euangelistis propter Ioannis sanctitatē, sed prout pertinet ad Christi historiam &c. Mat. tomo 4 73.c.2.D

Ioannis Baptist. mors descripta est ab Euangelistis pro necessitate factorum Christi, Matthęi tomo 4 73.c.2.E

Necesse fuit Ioannem fuisse magnæ auctoritatis, vt testimonium eius de Christo firmum esset, Matthęi tomo 4 73.c.2.C

Ioannes Bapti. decollatus est anno triceſimo ætatis Christi, Mat. tomo 4 73.c.3.k

Ioannis mortem scripserunt Euāgelistæ, propter quatuor, Mat. tomo 4 73.c.2.D

Ioannem incarcerauit Herodes sponte, etiam non suggerente Herodiade, sed quia Ioannes arguebat ipsum Herodem pro vxore sua &c. vel in fauorem Ioannis, quia Herodias insidiabatur Ioanni ad mortem, Matthæi tomo 4. 73. col. 4. G, Nec Herodes timuit incarcerare Ioannem propter duo, ibidem. 74.c.1.A

Ioannem cupiebat Herodias occidere propter multa, Mat. tomo 4 75.c.2.B

Ioannes decollatus est, priusquam Christus anno integro prædicaret, Matthæi to. 73.c.3.k

Ioannis mortis modus, & ordo assignatur, Matthæi tomo 4 74.c.3.G

De Ioannis occisione non excusatur Herodes propter duo, Mat. tomo 4 77.c.3.I

Ioannes Baptista, & si nullum miraculum fecerit, credebatur communiter, quòd esset Messias, Matthæi tomo 4 165.c.2.A

Ioannes arguebat Herodem, & non Herodiadem, quia principalior erat, & quia arguendo ipsum, arguebat etiam Herodiadem, Matthęi tomo 4 75.c.3.F

An Ioannem Bap. voluerit Herodes occidere, quidam dicunt, quòd non, & alii, quòd sic, sed magis videtur dicendum, quòd sic, Matthęi tomo 4 75.c.3.H

Ioannes, & si ab impio Herode contemptibiliter fuerit occisus, ipse tamen pro ardua causa occisus est, scilicet, pro defensione legis, & veritatis, accusans Herodis, & Herodiadis illicitas nuptias, Matthęi tomo 4 79.c.3.F

Quare permiserit Deus sic occidi Ioannem, cū esset vir iustissimus, Mat. tomo 4 79.c.2.E

Ioannes Bapti. fuit verè martyr, Matthæi tomo 4 79.c.4.H

Ioannes Bap. non prohibebatur docere in carcere, licet prohiberetur publicè prędicare. Aliquibus tamen, qui astabant, prædicabat, & propter hoc non deserebant illum discipuli eius, Matthęi tomo 4 80.c.4.F

De Ioannis Baptist. discipulis, Matthæi tomo 4 80.c.3.G

Ioannes Bapti. decollatus est in quodam castello Galilęæ dicto Macherunta, cuius corpus inde trāslatū est a discipulis suis in ciuitatem Samariæ, ibique sepultum est, vt ait Rabanus. Ecclesiastica tamen historia dicit esse sepultum in ciuitate Sebastę Palesthinorum, quæ quondam Samaria dicta est. Alii dicunt, quòd flāmis sit exustum, sed super fuisse digitum illius, qui flāmas non sensit &c. Sed nihil ad nos, quidquid illud fuerit, Matthæi tomo 4 80.c.4.G

Ioannis discipuli venerunt statim ad Iesum nunciare, quid factum fuerat de Ioanne propter multa, Matthęi tomo 4 80.c.4.k

Ioannem Baptistam Christus vocauit Eliam, Ma. 17. propter multa, Mat. tomo 4 260.c.4.F

Ioānes Bap. quare dicatur plusquam Propheta, Matthęi tomo 6 11.c.3.G

Ioannes Bap. & Ieremias descēderunt ad Lymbum, quanuis in vtero fuerint sanctificati, quia illa sanctificatio in illis non prorsus adimebat in illis reatū originalis culpæ, quin aliquid per mediatorem satisfaciendum maneret. Parado. 113.c.3.G

Ioannes Euangelista. Pater Ioannis Euāgelistę, & Iacobi fuit Zebedęus, Mat. tomo 5 188.c.3.H

Ioannis euangelistæ laudes referuntur, Genesis. 11.c.4.F

Ioannes Euangelista fuit Euangelistarum maximus, fuit Apostolus, qui & tres canonicas Epistolas scripsit: fuit Propheta, qui & reuelationem habuit de toto statu Ecclesiæ, Gen. 30.c.2.A

Reuelatio facta fuit Ioanni Euangelistę, in visione, & in locutione imaginaria, Leui. 4.c.3.K

Illud Ioan. 1. Ego in patre, & pater in me est, &c. raserunt Arriani, & illud 1. Ioan. Et hi tres vnum est. Deute. 18.c.3.I

Mater Ioannis Euan. & Iacobi quandam reuerentiā habebat respectu Christi, Matthæi tomo 5 195.c.3.A

Quare Ioanni Euangelistæ ascribatur Aquila, Matth. tomo 1. 63.c.2.B, Parad. 72.c.1.A

Ioannis, & Iacobi peccatum circa sessionem ad dexteram &c. fuit superbia venialis, vt pie creditur, Matth.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Matth.tomo 5 193.c.4.k
Ioannes Euangelista pauciſſima de miraculis Chriſti,aut quaſi nulla tangit eorum, quæ alii Euangeliſtæ dixerunt,tangit tamen alia,quę nullus aliorũ Euangeliſtarum tetigit,ſcilicet, Lazari ſuſcitationem;cęci nati illuminationem;Ioan.9.& quędam alia.Ioan.5.Matthęi to. 1. 168.c.1.C
De Ioanne Euangeliſta,Mat.tomo 3.229.c.4.G,Qui non eſt dictus Ioannes Zebedęi,ſicut frater eius Iacobus propter duo, primo propter maioritatem; ſecundo ad differentiam,ibi.
Ioannes Euangeliſta fecit miraculum per infidelem, & de excellentia eius ſuper ſanctos veteris legis, 4.Regum. 43.c.1.E
Ioanni Euangeliſtæ optime commiſit Chriſtus matrem ſuam, & Petro eccleſiã,Mat.to.6. 34.c.3.G
De Ioannis Euangeliſtę excellentiis,Matthęi tom.4. 201.c.3.F
Ioannes Euangeliſta vidit aliorum Euangeliſtarum volumina,Matthęi tomo 6 259 c.4.F
De Ioannis Euangeliſtę reſurrectione,iuxta quorundam opinionem,Mat.tomo 6 81.c.3.K
Ioannes Euangeliſta erat iunior omnibus Apoſtolis, Matthęi tomo 6 261.c.1.A

S.Ioannes de Acre. De militibus Sãcti Ioannis de Acre.4 Reg. 5.c.4.I

Ioan.Aegidius Zamoren. Fecit hiſtoriam de laudibus Hiſpaniæ,Ioſue tomo 1 11.c.3.F
Ioannes Aegidius Zamoren.ordinis minorum homo valde doctus, qui pleraque voluminum tam hiſtoriarum quàm ſapientialium ædidit ad tãtam peruenit ſenectutem, vt nec literas iam noſſeret, nec ſciret ſe eſſe,qui prius libros ędiderit,Ioſue tomo 2.172.c.3.G 3.Reg. 34.c.2.B

Ioas rex Iuda. An peccauerit dando theſauros templi regi Syriæ.4.Reg. 130.c.1.A

Ioathan. Regis Iuda,referuntur laudes,4.Regum. 156.c.1.B
Ioathan rex Iuda,regnauit decem, & ſex annis,& tamen.4.Reg.15.dicitur,quòd anno viceſimo Ioathan,occiſus ſit Phaceæ,ab Oſęe,ſed ibi computãtur ipſi Ioathã quatuor anni regni filii ſui Acham, & talis computatio non reperitur ſeruata in aliis annis Regum.4.Reg. 156.c.3.F

Iob. Librum Iob, Moyſes ſcripſiſſe dicitur, & nullo modo Iob,Et hoc ſecundum perſuadetur Gen.19.c.1.C,Ioſuetomo 1. 1.B.Nec tamẽ inter Prophetas ęnumeratur, ibidem.1.Reg. tomo 1 13.c.2.B
Quidam Hebræorum dixerunt, Iob non fuiſſe paſſum illa,quæ in libro Iob enarrantur, ſed quòd eſt parabola moralis,confícta ad correctionem morum, ſed falſum dicunt, vt probatur, Geneſis. 19.c.2.A
Iob quis fuerit,variæ opiniones Gen. 283.c.2.D
Proſa libri Iob,incipit ſermone Hebręo.Nam a principio libri vſque ad verba Iob, eſt oratio proſaica apud Hebręos;a verbis illis Iob,quibus ait; Pereat dies,vſque ad illum locum, in quo ante finem voluminis ſcriptum eſt; Idcirco ipſe me reprehẽdo, & ago pęnitentiam in fauilla,& cinere; Exametri verſus ſunt Dactylo,Spondeoque conſtantes,&c. ſed a ſupradicto verſu vſque ad finem libri, partium coma,quod remanet,proſa oratione contexit,Gen. 19.c.3.F
Iob obſeruat modos arguendi logicorum, quia ibi imputat Iob cum amicis ſuis, de proſperitate, & aduerſitate, & de malitia hominum & bonitate, in quo modo arguendi obſeruantur, iſta quatuor, propoſitio,aſſumptio, confirmatio, & concluſio, quæ nos alio nomine vocamus maiorem propoſitionem,& minorem, & probationem maioris,& minoris,& concluſio.Gen. 19.c.3.H
Iob fuiſſe ex gente Chananęorum,quos Deus expulit de terra promiſſionis ad ingreſſum Iudæorum dicunt quidam,vt Rabbi.Salo.ſed communius dicitur, quòd Iob fuit de terra Idumęę de genere Eſau, & quòd fuit vnus de regibus Idumęorum, qui vocabatur Iob, a filiis Sare, & Boſra, de quo Gen.36.Et adducuntur ad hoc multę conſonantiæ,Gen.19.c.2.B,& Num.to.1. 192.c.4.I
Pyramis, in qua corpus Beati Iob requieſcit, vſque hodie deriuatur in planitie Iordanis, quæ in magno honore a Græcis,& Gentibus habetur,Gen. 19.c.1.A,Num.tomo 1 192.c.4.I
Iob fuiſſe Hus primogenitũ Nachor,de quo Gen.22. dixerunt quidam Hebræi,a quo denominata fuit terra Hus,Iob primo,& hoc tenet Hieronymus in libro de quęſtionibus Hebraicis.Similiter,& Hiſtoria ſcholaſtica.Alii Hebræi tenent, quòd Iob fuit in terra promiſſionis,priuſquam in illam intrarent filii Iſrael.Sed hoc nõ eſt verum &c. Auguſtinus, & Ambroſius tenent, quòd Iob fuit de genere Eſau,qui vocatur Iobab,Geneſ.36.Et hanc opinionem credo veram,inquit Auctor,quã etiã multis rationibus perſuadet,Gen. 283.c.2.E,& 347.c.1.A
Ioſue tomo 1 1.A
Iob fuiſſe ante Moyſem omnes aſſerunt.1.Reg.tomo 1 13.c.1.B
Quare liber Iob ponatur primus inter agiographa.1. Reg.tomo 1 13.c.1.C
Quòd Iob fuerit ille Iobab rex Idumęæ,de quo.1.Paralipom.1.dicit Philo Iudęus, in quæſtionibus ſuper Gen.Et quòd iſte Iobab acceperit vxorem Dinam filiam Iacob &c.1.Paralip. 38.c.4.k
Iob primo vbi nos habemus,vir fuit de terra Hus nomine Iob, ſeptuaginta interpretes ſic habent,vir erat in regione Auſitide nomine Iob. 1. Paralipo. 34.c.2.A
Iob 7.vbi dicitur;Militia eſt vita hominis ſuper terrã; alia litera habet; Tentatio eſt vita hominis ſuper terram Matthæi tomo 1 244.c.2.A

Iobab. De quo Gen.37.an.fuerit Iob.Auguſtinus,& Ambroſius dicunt,quod ſic,ſed Hieronymus aliter videtur ſentire,Gen.347.c.1.A

Iocabed. Quòd Iocabed mater Moyſi fuerit filia Leui,& amita Amram, tenet auctor contra Nicolaum, & quoſdam alios Hebręos,Exo.tomo 1 8.c.1.E
De Iocabed matre Moyſi, & Aaron varię ſunt opiniones,quidam dicunt eam fuiſſe filiam Leui.i.de cognatione eius,non tamen filiam immediatam. Alii dicunt, quòd fuerit filia Leui immediata,& vtrunque poteſt teneri; magis tamen ſecundum, quia eſt conformius literę,vt probatur, Num.tomo 2 83.c.1.E

Iocus. Non eſt iocoſe procedendum in rebus ſanctis,Matthęi tomo 3 263.c.4.H

Ioel. Prophetauit iiſdem temporibus, & iiſdem regibus, ſub quibus Oſęe, & ideo poſt Oſęe ordinatur, Geneſis. 21.col.3.I 4.Regum 155 col.2. A, 1.Paralipomeno. 90.colum.3.H
Multa verba Ioelis Prophetę exponuntur, Gene. 21.c.3.H
Ioel Propheta duas res Prophetauit, ſcilicet,deſtructionem terræ per brucum, & locuſtam a primo capitulo

capitulo vſque ad tertium,& miſſionem Spiritus ſancti in 3.c.4.Reg. 216.c.2.C

Iolada. Sacerdos magnus iuſſit educi Athaliam extra templum,& occidi, propter quinque.4.Regum. 121.c.4.F
Ioiada, conſtituto Ioas in regem, fędus fecit inter Deum,& populum, propter quinque 4.Regum. 122.c.4.K

Ionas. Propheta fuit de Geth,quæ eſt in Ophir. Et iſte fuit,vt Iudæi dicũt,filius mulieris Sareptanæ &c: Et ſepulchrum eius demõſtratur in vna vrbium Geth. Geneſ.23.c.3.F,4.Regum. 145.c.3.F
Ionas interpretatur columba,& dolens, & ſolus iſte ex Prophetis miſſus eſt ad gentes,Geneſis.23.colum.3.G
Ionas an peccauerit petens a Deo mori, Nume.tomo 1 136.c.4.H
Ionas nõ fuit filius mulieris Sareptanę, de qua 3.Regum 17.quia Ionas fuit Hebręus natione,licet Hebræi credant oppoſitum. 3. Regum, 161.c.2.E 4.Regum. 96.c.2.B
Ionas ſolam vnam rem Prophetauit,ſcilicet, deſtructionem Niniuæ,4.Reg. 216.c.2.C
Ionas fuit in ventre ceti tribus diebus,& tribus noctibus integris,Mat.tomo 4 28.c.3.H
Ionę ſignum Chriſtus dedit Phariſæis, & non ſignũ de cęlo,propter multa, Matthęi tomo 4. 30.c.2.D Et dedit illud,ipſis non petentibus,propter multa. ibidem. 30.c.3.F
Ionas ſecundum ſeptuaginta interpretes triduo prædicauit,vt dicit Hieronymus,Matthęi tomo 4 31.c.3.F

Ionathan. Filius Gedeonis loquens ad Sichimitas ex cacumine montis Garizim,&c.non peccauit,Iudi. 86.c.3.H
Ionathan filius Gedeonis maledicens Sichimitis,& Abimelech:Iudi.9.non peccauit, vt veri ſimilius creditur Iudicum. 97.c.3.K

Ionathas. Ionathas filius Saulis aggreſſus Philiſthęos cum armigero ſuo, 1.Reg.14.non peccauit; quia motus fuit a Deo,1. Regum tomo 1 212.c.4.K
Inter Ionatham,& Samſonem aſſignatur triplex differentia &c.1.Reg.tomo 1 213.col.4.G
Ionathas non obſeruauit augurium, in verbis illis, quæ dixit 1.Reg 14.ſi Philiſthini dicerent, oſtendite ad nos &c.quia a Deo fuit illud conſilium, & acciperet ſibi iſtud ſignum,& creditur, quòd primo orauit,1.Reg.tomo 1 217.c.1.E
Ionathas non peccauit comedendo de fauo mellis, 1.Reg.14.1.Reg.tomo 1 223.c.4.K
De ſigno Ionathæ filio Saulis ad inuadendum Philiſthinos cum armigero ſuo 1.Reg.14.1.Paralipo. 143.c.3.G
De Ionatha conſiliario Dauid, 1.Paralipomeno. 318.c.4.F

Iones, vel Ionii. Iones populi Græciæ dicti ſunt ſic a Iauan, qui fuit quartus filius Iaphet.Geneſis, 51.colum.1.C
Ionii populi Græciæ, deſcendunt a Iauan quarto filio Iaphet. Appellantur etiam Ioues, quaſi Iouanes, & ſunt vna de quinque gentibus Græciæ, quæ habent quinque idiomata, vnde Hebrardus.
Atticus, Eolicus, Dorius, Ionicuſque,Boetus.
Græcorum quinque ſunt idiomata vere.
Neſcientes tamen diſtinguere Iauan pro tota Græcia accipiunt,1.Paralipo. 29.c.3.K

Ionichus. De Ionicho filio Noe, quem, vt inquit Methodius martyr, genuit Noe anno centeſimo poſt diluuium, 1.Paralipo. 29.c.1.C

Iope. Diſtat a Ieruſalem quatuordecim milliariis, Ioſue tomo 2 132.c.1.B
De ſitu Iope,Matthæi tomo 5 248.c.4.K

Ioram. Filius Ioſaphat regis Iuda regnauit dupliciter, vno modo ſimul cum patre ſuo.Alio modo ſolus poſt mortem patris. Primũ fuit, quando Ioſaphat voluit ad bellum ire cum Achab contra Syriam, quia tunc reliquit Ioram filium ſuum primogenitum rectorem regni,& ex eo tempore fecit eum regem,imponendo ſibi diadema regni, & iſto modo regnauit Ioram ſimul cum patre ſuo nouem annis,quia a morte Achab in Ramoth Galaad, vſque ad mortem Ioſaphat fuerunt nouem anni: nam Ioſaphat regnauit annis 25.&c.aliud tempus regnandi fuit quando Ioram poſt mortem patris regnauit. Primo modo accipiendo regnare, Ioram regnauit duobus annis priuſquam Ioram rex Iſrael &c.4.Regum, 91.c.3.G

Iordanis. Naſcitur ad radices montis Libani ad ſeptentrionem terræ Iudęæ, deinde fluit verſus Orientem,& rurſus vergit in Auſtrum,& diuidit Idumęam,& Galilęam, quæ eſt de terra Iudęæ Gen. 19.c.2.D
Laudes Iordanis fluminis enarrantur ex his,quę Dominus circa illum agere voluit, & pati, & ex frequenti memoria ſacrę Scripturę,Gen. 79.col.4.F
Iordanis eſt maius flumen, quod inuenitur in terra promiſſionis,& eſt terminus terrę promiſſionis ex parte Orientis,Gen. 79.c.4.K
Iordanis habet duos fontes, vnum nomine Ior,& alterum nomine Dan, procul a ſe diſtãtes,qui ſimul coniuncti Iordanis nomen efficiunt. E naſcitur ſub Libano mõte.Et diuidit Iudæam,& Arabiam. Et in mare mortuum influit iuxta Hierico &c. Gen. 80.c.1.A
De Iordanis origine recitantur opiniones, Geneſis. 80.col.1.B
Fontes Iordanis coniunguntur iuxta Cęſaream Philippi, quæ diſtat a monte Libano quaſi per quatuor milliaria,vel leucas &c.Gen. 80.c.1.D
Iordanis efficit duas magnas lacus, prima vocatur aquæ Meron.Et iuxta hanc lacum habuit bellum Ioſue fere contra omnes reges Chananęorum,Ioſue 11.Deinde non longe procedens, efficit lacũ magnam,quæ dicitur Geneſareth,quæ alio nomine dicitur mare Cenereth,Num.34.Sed communius vocatur Tyberiadis.Ioan.6. Et hæc eſt lacus magna per cuius medium tranſit Iordanis. Et habet in latitudine quadraginta ſtadia, quæ faciunt leucas quinque.Et in longitudine centum, quæ faciunt leucas duodecim,& dimidiam. Et deinde per longam terram fluens tranſit a Iericho quaſi per tres leucas. Et poſt paulum mari mortuo abſorbetur. Et illud intrans nunquam amplius comparet aqua Iordanis. Neque vltra mare illud tranſit, licet illud mare ſit terminatum, Gen. 80.col.1.E
Iordanis habet milliaria quaſi centum a monte Libano,a quo oritur,vſque ad mare mortuũ, a quo abſorbetur.Et in toto illo ſpacio eſt defluxio per valles inter montes, qui continuatur vſque ad mare mortuum.Gen. 80.c.2.C
Vbicunque fluit Iordanis tota regio propinqua flumine irrigatur, Gen. 80.col.2.D
De origine Iordanis, & ſeptem eius priuilegiis, Num.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Num.tomo 2 185.c.4.F
Iordanis ortus,& progressus describitur, Deuteron. 16.c.1.B
Iordanis crescit tempore messis propter resolutionẽ niuium in monte Libano, Iosue tomo 1. 24.c.3.I & 66.c.2.C
In Iordanis transitu, arca Domini præcessit Israelitas ad intrandum in alueum Iordanis, Et ipsa manente in alueo, transierunt omnes Israelitæ: Et postea arca incepit præcedere vsque ad locum castrametationis, Ios. tomo 1 55.c.3.G
Diuisio aquarum in Iordane facta fuit ab Angelis iubente Deo &c. Iosue tomo 1 60.c.2.D
In transitu Iudæorum non solum fuit diuisus Iordanis, sed etiam siccatus, vt transirent, Iosue tomo 1 65.c.2.C
Circa transitum Iordanis a filiis Israel referuntur verba Iosephi,& examinantur; nam quædam eorum falsa sunt,& contra sacram Scripturam, Iosue tomo 1 67.c.2.D
In alueo Iordanis posuit Iosue duodecim lapides magnos, ita vt aliquando capita illorum emineant super aquas &c. Iosue tomo 1 72.c.4.K
Post transitum Iordanis fuit mutatus ordo castrorũ, qui fuerant in deserto,& hoc in procedendo; nam post transitum Iordanis Rubenite, Gaditæ, & media tribus Manasse præcedebant cæteros, & nihil de priore ordine quantum ad alia mutatum, est Iosue tomo 1 73.c.4.F
Iordanis oritur ad radices montis Libani apud ciuitatem Paneas,& inde fluit versus Meridiem vsque ad mare mortuum, vel salsissimum, Iosue tomo 2 90.c.2.B
Iordanis labitur per quandam magnam vallem, quæ Gortus, vel Aulon appellatur, Hebraicè dicitur Aulon,& nũc ab incolis dicitur Gortus, 1.Reg. tomo 2. 190.c.1.B, 1. Parali. 134.c.2.A
Iordanis non habet pontes, sed vada angusta,& in raris locis, 2. Reg. 110.c.1.A
Iordanis in primo mense anni Iudæorum, scilicet, in Martio, solet semper inundare. Et illa inundatio prouenit quolibet anno tempore messis propter niues existentes in monte Libano, 1. Paralipomen. 135.c.1.B
A Iordane vsque ad Ierusalem potest ad summum esse distantia decem, & octo leucarũ, Matthæi tomo 1 109 col.1.A
Iordanis oritur ad portam Cæsareę Philippi &c. Matthæi tomo 4 161.col.3.k
Iordanis est terminus sortis Iuda ab Oriente, Matthæi tomo 5 75.c.2.C

Iosaba. Filia Ioram regis Iuda, & vxor Ioiadæ Sacerdotis summi beneficit absondendo Ioas filium Ochoziæ fratris eius; ne ipsum interficeret Athalia auia eius. Et si non fecisset peccasset valde, &c. propter multa, 4. Reg. 118.c.1.E

Iosaphat. Cum Iosaphat rege Iuda, fuit Deus dupliciter. 2. Paral. 226.c.2.B
Iosaphat quomodo ambulauerit in viis Dauid patris sui primis, 2. Parali. 227.c.4.I
In magnam Iosaphat laudem dicitur 2. Paralipomen. 27. quòd non sperauerit in Baalim, 2. Paralip. 228.c.1.A
Regnum Iosaphat dupliciter confirmauit Deus 2. Paralip. 228.c.3.H
Iosaphat dicebatur affinitate coniunctus Achab regi Israel. 2. Paralipo. 18. eo, quòd erat affinitate coniunctus Athaliæ filiæ Achab, quæ erat vxor Ioram filii sui. 2. Paralip. 236.c.3.H
Iosaphat videtur peccasse in magna illa communicatione, quam habuit cum Achab, vt probatur. 2. Paralipo. 237.c.1.C, Et peccauit etiam adiuuando ipsum in bello contra Syrios, vt probatur ibidem.
Iosaphat, vt est nomen commune, interpretatur Domini iudicium, Mat. tomo 7 96.c.1.A
Vallis Iosaphat erit locus iudicii, Matthæi tomo 7 79.c.2.E
De situ vallis Iosaphat, Mat. tomo 6 85.c.4.G
Horizon loci, in quo celebrabitur iudicium, vniuersale, erit vallis Iosaphat, Mat. tomo 7 89.c.2.C
Iosaphat iuit cum rege Achab in Ramoth Galaad, quia non præbuit fidem verbis, vel Prophetiæ Micheæ. Et peccauit eundo in bellum cum Achab, 2. Paralipo. 252.c.1.C

Ioseph. Erat triginta nouem annorum, quando Iacob ascendit in Aegyptum. Et Iacob, centum triginta, Gen. 304.c.2.A
Ioseph fuit vltimus filius, qui natus est Iacob in Mesopotamia, cum completi essent quatuordecim anni, Gen. 323.c.3.G
Ioseph, quando venditus est, erat ætatis decem,& sex, vel decem,& septem annorum, vt dicit litera Hebræa, Gene. 327: col. 3. I, & 343. col. 4. G, Exodi tomo 1 3.col.2.A
Ioseph, quando accusauit fratres de crimine pessimo Geb. 37. peccauit, vt aliqui Iudei dicunt, sed falsum est, ibidem. 348.c.2.A, Et circa illud crimen variæ sunt opiniones Hebræorum, nam aliqui dicunt, q̃ comedebant testiculos arietum viuorum. Alii, q̃ peccabãt peccato bestialitatis. Alii, q̃ fuit odium, quod inter sese habebant, vel rixa,& despectio, sed magis mihi videtur dicẽdum, dicit Abulen. quòd fuerit bestialitas, nisi tantam in illis turpitudinem erubescerem, Gen. 348.c.2.D
Somnium Ioseph de adoratione vndecim stellarum Lunæ,& Solis, impletum fuit in Bala ancilla Rachel, quę nutriuit Ioseph lactando ipsum: nam Rachel mortua erat. Et tales nutrices solent vocari matres modo vulgari, Gen. 349.c.4.K
Ioseph venditionem nesciuit Ruben, quia non aderat, nec alii fratres voluerunt ei indicare, Genesis. 351.c.1.B
Ioseph ter fuisse venditum inferunt Iudei ex illo Gene. 37. Madianitę vendiderunt Ioseph, Primo, scilicet, Ismaelitis a fratribus. secundo Madianitis ab Ismaelitis. tertio Phutiphari a Madianitis, sed dicẽdum, quòd non nisi bis fuit venditus, vt probatur &c. Gen. 351.c.3.I,& 357.c.2.B
Domina Ioseph, verbis obscœnis significauit seruo suo Ioseph amorem suum, Gen. 358.c.1.D
Ioseph vrbanitas circa dominam suam, refertur Gen. 358.c.3.H
Incarceratio Ioseph fuit ei vtilis, Genesis. 358.colum.4.F
Ioseph in quo demonstrauit se esse Prophetam Gen. 360.c.1.B
Ioseph fuit primus, qui artem interpretandi somnia dedit, Gen. 365.c.3.K
Ioseph ideo emptum esse dicunt a Phutiphari Pharaonis, quia vidit eum pulchrum, & teneræ ætatis, vt illo abuteretur, sed Deus infigidauit eum, ita vt nullo modo appeteret, nec posset taliter accedere ad Ioseph, Genesis. 351.colum.4.H
Pudicitia Ioseph commendatur, Genesis 358.colum.2.D
Ioseph fuit in carcere quasi per tres annos, vt probatur, Gen. 359.c.4.G
Ioseph fuit Propheta in interpretatione somniorũ. Gen. 360.c.1.B
Ioseph quomodo dicatur furtim sublatus de terra Hebræorum, assignantur variæ rationes Genes. 360.c.3.G
De Ioseph quid scribat Trogus Pompeius, refertur, Gene. 365.c.1.A
Ioseph exaltatus est a Deo in Aegypto per viam sapientiæ in somniorum interpretatione, Genes. 365. colum 4.I
Inter Ioseph,& Danielem quid interfit in somniorum interpretatione, nam potest dici, quòd fuit aliqua differentia, & potest dici, quòd non. Genes. 366.c.2.A
Ioseph quare tantum quintam partem fructuum cõsuluit recondi pro annis sterilitatis, & non medietatem, assignatur ratio Genes. 366.c.4.I
Ioseph impositum est nomen a Pharaone scilicet Saphenat panæ. Et dicunt Iudæi, quòd significat reuelatorem occultorum, sed hoc non videtur, quia secundum Aegyptos nomen impositum Ioseph, significat saluatorem mundi, &c. Genes. 367. colum. 3.G
Ioseph qualiter duxerit in vxorem Assenech filiam Phutipharis Sacerdotis Genes. 41. refertur historia Apocripha Enoch iusti solatij gratia Genes. 367. colum. 4.H
Quando Ioseph dixit fratribus suis, exploratores estis, mentitus est mendacio officioso, & ideo non fuit peccatum mortale, quia erat ad inquirendam veritatem de statu Beniamin, vel an pœniterent, quia vendiderant eum, &c. Genes 370.c.4.F
Fratres Ioseph pro venditione ipsius merebantur pœnam capitis, &c. Genes. 372.c.2.A
Verba Ioseph, quæ loqueretur ad fratres, quando voluerunt eum occidere,& quando eum vẽdiderunt, effinguntur. Genes. 372.c.3.F
Referuntur laudes Ioseph. Genes. 372.c.4.K
Quòd Ioseph introiens incubitum fleuerit Genes 43. assignat Rabbi Salo. causam confictam, sicut plurima alia confingi. Genes. 377.c.1.C
Quando Ioseph fecit sedere fratres suos ad mensam, secundum suas antiquitates non eum cognouerunt, vt dicunt Iudæi, quia Ioseph fingebat se facere hoc per artem augurandi. Genes. 377.c.3.G
Postquam fratres vendiderunt Ioseph pœnitentia ducti, nunquam biberunt vinum, vsquequo cum Ioseph comederunt, dicit Rab. Sal. sed fabulosum est hoc Genes. 377.c.4.I
Ioseph fingebat se augurari, licet non auguraretur. Genes. 379.c.1.B
Ioseph dicens se peritum in arte augurandi, mentitus est mendacio officioso Genes. 380.c.1.E
Filii Ioseph, Manasses,& Ephrain duas tribus fecerũt, & duæ partes hæreditatis habuerunt in terra promissionis ex adoptione Iacob Genes. 48. Genes. 396.c.4.K
Ossa Ioseph fuerunt sepulta in parte illa, quam Iacob donauit illi Genes 47. Genes. 400.c.1.A
Ioseph significat in Hebræo additum vel crescentem Genes. 410.c.1.C, 1. Paralipom. 42.c.2.D
Ioseph erat valde pulcher, ita vt mulieres Aegypti, quando nossent, quòd transiturus esset Ioseph per callem, ponebant se ad fenestras vel ascendebant per muros ad contemplandam speciem eius. Et hoc significatur per verba illa Genes. 49. Filiæ discurrerunt per murum. Genes. 410.c.1.D
Ioseph appellatur Nazarenus, idest separatus Genes. 49. Genes. 411.c.2.E
Ioseph clausit oculos Iacob post mortẽ cum adhuc teneri essent, scilicet prius quam rigescerent, vt fit in aliis cadaueribus Genes. 413.c.4.I
Ioseph, post mortem Iacob, vixit annos quinquaginta quatuor, Genes. 416.c.2.B
Post mortem Ioseph manserunt filij Israel in Aegypto centum quadraginta sex annis, Genes. 416. colum. 3.F
Ioseph quare adiurauit filios Israel, vt asportarent ossa sua in terram Chanaan, Genes 416.c.3.H
Ioseph fuit princeps Aegypti sub quinque regibus, qui omnes dicti sunt Pharaones, & hoc per octoginta annos scilicet, ab anno trigesimo Ioseph vsque ad annum centesimum decimum, quo mortuus est, Exo. tomo 1 2.c.2.B
A morte Ioseph vsque ad natiuitatem Moysi fluxerunt anni sexaginta quatuor, Exo. tomo 1. 4. colum. 1.E
Ossa Ioseph qualiter fuerint inuenta a Moyse, variæ sunt opiniones apud Hebræos,&c quas impugnat Nicolaus, sed non sufficienter, Exo. tomo 1. 105 col. 3.K
Fratres Ioseph inique agebant ostendendo odium, quod conceperant de ipso, vt probatur contra Iudæos oppositum dicentes, Leuit. 190.c.3.G
Domus Ioseph dicuntur duæ tribus, 2. Regum 125. col 4.F
In solum Ioseph transiuit ius primogenituræ, quod erat in Ruben, 3. Regum 12.c.1.A
Ioseph competiuit solum duplex hæreditas ratione adoptionis filiorum, & non iure primogenituræ, sed ratione primogenituræ cõpetiuit ei pars quædam modica, quam habuit in Sichem, 1. Paralip. 74.c.4.I
Duo filij Ioseph non successerũt Iacob tanquàm auo, sed tanquàm patri, cui facti sunt filij per adoptionem, 1 Paral p. 75.c.1.A
Ioseph erat triginta nouem annorum, quando Iacob introiuit in Aegyptum, 1. Paralip. 78.c.3.F
Ioseph non peccauit accusando fratres suos apud patrem de crimine pessimo, Genes. 37. Et hoc propter multa, Mat. tomo 5 51.c.3.I
Ioseph sponsus virginis erat vir senex, vt aliqui dicũt, exponentes illud Ioan 8. Tu natus es ex fornicatione, propter Ioseph senectutem dictum fuisse, sed hoc improbatur, Num. tomo 2 127.c.2.B
Et dicendum, quòd Ioseph non fuit ita grandæuus, vt ad generandum impotens videretur, Numeri tomo 2 127.c.3.G
Immo super Matth. tomo 1 dicit, quòd non erat senex, cum contraxit matrimonium cum ea, Matth. tomo 1 89.c.1.B
Sed Auctor dicit, quòd Iosephus sponsus Virginis erat vir grandæuus, in Parado. 19.c.1.B,& 37.c.2.C
Circa intentionem Ioseph, quam habuit, quando accepit Mariam in coniugem, sunt opiniones, quidã dicũt, q̃ volebat accipere eam in coniugem ad societatem coniugalem, non tñ ad copulam carnalem,& cęt. Alij vt Nicolaus, & aliqualiter Ioannes Chrysost. dicũt, q̃ a principio aliud intendebat Ioseph, q̃ Maria, sed prolem,&c. Et q̃ postea reuelatum est ei propositũ Mariæ. Et tũc ambo ex cõmuni consensu vouerunt virginitatẽ. Prima istarũ opinionũ est aptior ad defendendũ votũ Virginis. Secunda ad defendendũ veritatem matrimonij, &c. Et secũda videtur absolute rationabilior q̃ prima. Sed adhuc secunda non videtur sufficere. Sed dicendum, q̃ Ioseph a principio intendebat habere prolem vsquequo videns grauidam Virginem voluit recedere,& Angelus dixit, q̃ coniux eius conceperat de Spiritu sancto. Et tunc cessauit a proposito suo,&c. Matth. tomo 1 89.c.2.D

Ioſeph cognouit cõiugem ſuam grauidam, in regreſſu eius ab Eliſabeth, Mat. tomo 1 89.c.4.K

Ioſeph ſponſus Dominæ noſtræ vere ſuſpicatus eſt eam fornicatam eſſe, quia prægnantem videbat, & neſciebat vnde eſſet, &c. Mat. tomo 5 107.c.2.B

Ioſeph nullo modo poterat coniugem conuincere ad hoc, quòd lapidaretur, Mat. tomo 1 90.c.2.D

Ioſeph dimittendo occulte coniugem ſuam, quam credidit prægnantem, non peccabat, Mat. tomo 1 91.c.1.D

Ioſeph non poterat compellere Beatam Virginem, vt purgaretur de infamia, quam ſuſpicabatur, nec eam accuſare, Mat. tomo 1 91.c.3.F

Ioſeph ex multis cauſis noluit interrogare coniugem ſuam, quomodo concepiſſet, Matth. tomo 1. 92. col.3.K

Ioſeph volebat occulte dimittere coniugem ſuam, propter multa, Mat. tomo 1 91.c.4.F

Ioſeph turbatus eſt de conceptu Virginis, cuius turbationis meminit Matthæus, ad probandum conceptionem Chriſti eſſe ſupernaturalem, quia ſcilicet, natus eſt de Virgine, &c. Mat. tomo 1. 92.c.4.G

Ioſeph quomodo dicatur Chriſti pater, Mat. tomo 1 97.c.1.E

Ioſeph habuiſſe filios ex altera vxore, dixerunt quidam, vt refert Hieronym. ſuper Matth. dicens, Nos fratres Domini non filios Ioſeph, ſed conſobrinos Saluatoris ex ſorore Dominæ noſtræ. Immo Hieronym. contra Eluidium hæreticum dicit, quòd credendum eſt Ioſeph potius virginem permanſiſſe, quàm aliam vxorem habuiſſe, non ſcribitur, Mat. tomo 1 98.c.1.E

Ioſeph vere dormiebat, quãdo apparuit ei Angelus, Mat. tomo 1 102.c.2.E

Ioſeph poteſt dici Propheta, Matt. tomo 1. 103.c.3.F

Quòd Ioſeph fuerit prænunciatum nomen Saluatoris, conueniens fuit, Mat. tomo 1 104.c.1.E

Ioſeph potuit manere in Iudæa poſt Chriſtum natum quaſi annis duobus, priuſquàm iret in Aegyptum. Sed an prius iret in Aegyptum non conſtat, ſatis tamen veriſimile eſt, quòd receſſerit cito de Iudæa. Ne aliqua ſuſpicio haberi poſſet de fuga eius, Mat. tomo 1 130.c.3.H

Ioſeph, Chriſtus, & Beata Virgo manſerunt in Aegypto in Heliopoli, & in Babylone, & ibi oſtenduntur loca, in quibus manſerunt, ſed prius in Heliopoli, vbi cum primo veniſſent, neque haberent locum, ad quem diuerterent, intrauerunt quoddam templum, in quo erant idola trecenta ſexaginta quinque, iuxta numerum dierum anni. Et tunc ad Chriſti ingreſſum omnia idola corruerunt, quod cum audiſſet Aphrodiſius, princeps ſacerdotum, venit in templum cum omni exercitu ſuo, & accedens adorauit puerum Ieſum, & cæt. Et narrantur præterea multa, ſcilicet, de fonte balſami, vbi lauit multoties Beatiſſima Virgo filium ſuum, &c. Et de palma, quæ inclinata eſt Beatiſſimæ Virgini, a qua dactylos collegit, &c. Mat. tomo 1 132.c.4.k

Ioſeph, Chriſtus, & Beata Virgo quanto tempore manſerint in Aegypto, non poteſt patere in ſacra ſcriptura: hiſtoria tamẽ ſcholaſtica dicit, quòd fuerunt ſeptem annis in Aegypto, vbi vixerunt de laboribus manum ſuarum, Mat. tomo 1. 133.c.3.H

Ioſeph iuit potius in Aegyptum cum Chriſto, & Virgine matre, quàm in aliam regionem, quia Deus voluit per iſtã fugam Chriſti, dare Aegyptijs principium reconciliationis, oſtendendo miracula. Secundo, vt magis ſecreta eſſet fuga Chriſti Herodi. Et aſſignatur cauſa, quare oportuit fugere, Matth. tomo 1 133.c.4.H

Ioſeph ſæpe apparuit Angelus, Matth. tomo 1. 138. col.2.A

Angelus iuſſit Ioſeph redire de Aegypto, propter multa, Mat. tomo 1 139.c.1.B

Sed non determinauit ei locum, vbi debebat habitare in Iſrael, propter multa, Mat. tomo 1. 140.c.1.E

Ioſeph, & Chriſto ſecurum fuit redire in terram Iuda, viuente Archelao, & non Herode, propter multa, Mat. tomo 1 142.c.1.B

Sed quare auſus ſit ire in Galilæam, regnante ibi Herode fratre Archelai, aſſignantur cauſæ, ibidem. 142.c.2.B

Ioſeph quomodo poterat habitare in Nazareth; cum ipſe eſſet de tribu Iuda, nec tenebatur habitare in Nazareth propter Prophetiam, quam allegat Matthæus, Mat. tomo 1 143.c.3.K

Ioſeph ſponſus Beatiſſimæ Virginis fuit filius naturalis Iacob, vt refert Matthæus 1. cap. Et fuit filius legalis Heli, vt refert Lucas, Mat. to. 6 59.c.1.A

Ioſeph & Simon, qui dicuntur fratres Domini, Matt. 13. Fuerunt diſcipuli Domini, ſed non Apoſtoli, Mat. tomo 4 69.c.1.B

Ioſeph ab Arimathia ciuitate expectabat regnum Dei, Mat. tomo 5 274.c.2.B

Ioſephus. Floruit ſub Tito, & Veſpaſiano, anno a natiuitate Chriſti fere octuageſimo, qui in deſtructione Ieruſalem a Romanis captus eſt. Scripſit viginti Antiquitatis libros a mundi exordio ad ſua vſque tempora, de quo Eusebius Cæſarien. in 3. Eccleſiaſticæ hiſtoriæ, Geneſ. 36.c.4.F

Ioſephi opinio erronea de non erubeſcentia primorum parentum ante peccatum, refertur, & refellitur, Geneſ. 17.c.3.I

Ioſephus fuit dux Iudæorum tempore Neronis contra Veſpaſianũ, qui Ioſephus forte natus eſt, quando Chriſtus fuit mortuus, Geneſ. 104.c.1.D, Matt. tomo 6 279.c.3.I

Ioſephus fuit poſt ſeptuaginta interpretes, pluſquàm trecentis, & quadraginta annis, Geneſ. 104.c.3.K

Ioſephi error de ſerpente, qui Euam tentauit, refertur, & impugnatur, Geneſ. 158.c.2.D

Ioſephi verba referuntur, quæ dixit Adam Deo, quæ tamen non ſunt conuenientia ſacræ ſcripturæ, immo & multo ſunt repugnantia, Geneſ. 204.c.2.C

Ioſephus multum commendatur ab Auctore, Exo. tomo 2 33.c.3.G

Ioſephus aberrauit nimis a textus veritate diſcordãs, cum dixit candelabrum fuiſſe fuſiliter factum, cũ tamen textus dicat fuiſſe ductile. Dixit etiam pro maiore parte ferreum eſſe, ſed laminis aureis adopertum, cum tamen litera dicat eſſe de auro puriſſimo, Exo. tomo 2 33.c.3.I, & 35.c.3.F

Ioſephi ſententia refertur circa exploratores, & in quo diſcordet a veritate, Numeri tomo 1. 198.colum.2 F

Ioſephus multa omiſit ſcribere, quæ habentur Numeri vndecimo. Immo multa ſolet tacere, & multa diſſimiliter dicere. Alia vero quaſi in contrarium, quàm ſacra habeat ſcriptura, nihil tamen iſtorum ſine cauſa fecit, Numeri tomo 1. 157.colum.1.A

Ioſephus licet Chriſtum, & eius doctrinam, & eius diſcipulos, & ſequaces laudauerit, non tamen voluit ad Chriſtum conuerti, vt ait Egeſippus libro primo, Mat. tomo 6 279.c.3.G

Ioſephus lib. 18. Antiquitat. dixit Ieſum Nazarenum fuiſſe Meſſiam, & tertia die poſt mortẽ apparuiſſe viuentem, Mat. tomo 6 279.c.3.G

Quid Ioſephus dicat circa exploratores miſſos a Ioſue. Et in quo conueniat cum ſacra ſcriptura, & in quo non, Ioſue tomo 1 37.c.4.K

Verba Ioſephi de tranſitu Iordanis a filijs Iſrael referuntur, & examinantur, nam quædam eorum falſa ſunt, & contra ſacram ſcripturam, Ioſue tomo 1. 67.c.2.D

Ioſephus noluit ſimpliciter Scribere veritatem ſacræ ſcripturæ, quia hiſtoriam ſcribebat gentibus &c. Ioſue tomo 1 67.c.3.F

Ioſephus quinto antiquitatum diſcrepat a ſacra ſcriptura Ioſue 7. vbi dicitur, quòd Ioſue miſit contra vrbem Haitria millia pugnatorum, & Ioſephus dicit triginta millia &c. Ioſue tomo 1 125.c.2.A

Ioſephus aberrat multum a veritate circa mortẽ vxoris Leuitæ, de qua Iudi. 198.c.2.D

Ioſephus credidit peccatum eſſe ſolum in operatione exteriore, & quòd in conſenſu nihil peccatur &c. 1. Regum tomo 2 129.c.1.A

Ioſephus multoties deuiat in numeris a ſacra ſcriptura, vbi agitur de numero bellatorum, vel occiſorum, vel de apparamentis bellicis, nam ſemper ponit maiores numeros, 2. Reg. 158.c.3.F

Ioſephus optime ordinauit hiſtoriam 4. Reg. 1.B

Ioſephus dicit, quòd a tempore, quo Iſraelitæ incœperũt tenere terram promiſſionis ſub Ioſue, vſque ad captiuitatem Iſrael per Salmanaſar, fuerũt anni nongenti quadraginta ſeptem. Sed falſum eſt, cum ab exitu de Aegypto vſque ad præfatam captiuitatem, fuerint ſeptingenti ſeptuaginta ſeprem. Et ab orbe condito vſque ad præfatam captiuitatem fuerunt anni tres mille quatuorcentum, dempto vno, & diluuio fuerunt mille ſeptingenti ſeptuaginta octo. Et a tempore, quo Abraham venit de terra Chaldæorum in terram Chanaan vſque ad prętatã captiuitatem, fluxerunt anni mille trecenti, & decẽ & octo &c. 4. Regum 164.c.1.B

Ioſias. Fuit melior Ezechia, vt probatur 4. Reg. 179.c.4.F

Ioſias perterritus eſt audiens illud Deuteronom. 29. Et ſedeant ſuper eum maledicta omnia 4. Regum 227.c.1.E

Refertur hiſtoria Ioſiæ regis per ordinem, 4. Regum 220.c.4.K

Ioſias miſit ad conſulendum Oldam Prophetam potius, quam Ieremiam, quia die illa non erat, Ieremias in Ieruſalem ſuper 4. Regum 225. colum.1.D

Forcius, quod fecit Ioſias rex Iuda cum populo de ſeruanda lege, fuit vtile, propter multa, 4. Regum 228.c.3.k

Et adduxit totum populum ad faciẽdum prædictum fœdus ad templum, propter multa ibidem 229. colum.2.C

Et de cæremonijs ſeruatis in prædicto fœdere 4. Reg 230.c.1.B

Ioſias quare fecerit cremari omnia vaſa Idolorum extra Ieruſalem, & quare puluis eorum latus fuerit in Bethel. 4. Reg. 230.c.4.H

Ioſias rex Iuda exhumauit oſſa Idolatrarum, & cremauit, nec in hoc peccauit, 4. Regum 236. colum.2.A

Ioſias occidendo ſacerdotes Iſraelitas idolatras, & deſtruendo altaria in terra ipſorum non ſolum nõ peccauit, ſed valde meruit 4. Regum 237. colum.4 F

Per Ioſiam compleuit Deus mala contra altare Bethel, & contra idolatras ante captiuitatem Iſrael per Salmanaſar, propter multa, 4. Regum 238. colum.2.B

Ioſiæ factum de occiſione ſacerdotum idolatrarum, & cremationem oſſium idolatrarum, prænunciatum fuit per quemdam Prophetam, quem occidit leo. Et ab illa prænunciatione, vſque ad executionem illius per Ioſiam fuerunt anni trecentum quadraginta vnus, vt dicit Ioſephus 10. libro Antiquitatũ & Hiſtoria Scholaſtica. Sed dicendum, quòd fuerunt plures, ſcilicet, trecenti quinquaginta octo, vel quaſi, 4. Reg. 238.c.4 I

Ioſias non peccauit pugnando contra Pharaonem, licet Pharao ipſum admonuerit, quòd non veniebat pugnare contra ipſum, 4. Regum 241.c.4.G

Tres filij Ioſiæ habuerunt plura nomina 4. Regum 242 c 4 H

Ioſiæ regis Iuda, referuntur laudes, 1. Paralipomen. 56.c.2.A

Ioſias habuit quatuor filios 1. Paralipomenon 3. licet in 4. lib. Regum non fiat mentio, niſi de tribus 1. Paralip. 56.c.2.C

Et dicitur de illo 1. Paralipomenon 3. quòd genuit quatuor filios, cum de alijs regibus ſolum nominetur vnus, & hoc propter duo, primo, quia omnes filij Ioſiæ regnauerunt ſucceſſiue ſecundo, quia forte intendebat Eſdras in libro Paralipomenon, vel in libr. ſuo facere mentionem aliquam de poſteris filiorum Ioſiæ poſt captiuitatem Babylonis. 1. Paralip. 56.c.2.D

Circa filios Ioſiæ an fuerint tres, vel quatuor quinque ſunt opiniones, & quælibet iſtarum opinionum patitur inconuenientia, vt probatur 1. Paralipomenon 56. colum. 3. H, Dicendum tamen, quòd tertia prædictarum opinionum eſt vera, ſcilicet, quòd Ioſias habuit quatuor filios, & primogenitus eorũ fuit Iohanam, qui mortuus eſt prius quam pater, &c. ibidem.

Et quilibet aliorum trium, ſcilicet. Ioachin, Sedechias, & Sellum regnauit, & quilibet eorum habuit multa nomina, nam Ioachin, qui fuit primus ſecundum ordinem natiuitatis, licet non primo regnauerit habuit tria nomina, ſcilicet, Ioachin quod fuit impoſitum ei a Pharaone, & Eliachin ex impoſitione patris, & Iechonias, Matth. 1. cum dicitur, Ioſias genuit Iechoniam & fratres eius Secũdus filius Ioas fuit Ioachaz, & iſte habuit tria nomina, vel quatuor ſecundum aliam poſitionem, ſcilicet, Ioachaz, 4. Regum 23. & 2. Paralipomenon vltimo, & Iechonias, 2. Eſdræ 1. & Sellum Ierem. 22. &c. tertius filius, ſcilicet, Sedecias habuit tria, vel quatuor nomina, nam primo dictus eſt Mattachias, ſecũdo

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sedecias, quod imposuit illi Nabucodonosor, 4. Regum 24. Et istud nomen est illi commune fere in tota scriptura, tertio dictus est Sellum &c. 1. Paralip. 57.c.2.D

Iosue. Liber est primus in ordine secundo librorum Prophetalium, vt patet in Prologo Galeato super lib. Regum Genes. 19.c.4.k

Iosue vocatur tribus nominibus, scilicet, Osæe, Iosue, Iesus, De primo habetur Num. 13. sed hoc nomen mutauit ei Moyses, cum misit eum cum exploratoribus, per additionem vnius literæ solum, scilicet, Iod, quæ prima est in nomine domini Tetragrammaton &c. Genes. 19.c.4.K

Iosue similis fuit Christo in gestis, Genes. 20. colum. 1.A

Iosue in satis modica terra interfecit reges 31. vt patet Iosue 12. Genes. 249.c.2.B, & 283.c.2.A, Quòd omnes gentes, quæ erant in terra Chanaan nõ subiecerit Iosue filijs Israel, duo fuerunt in causa, Gen. 342.c.1.B

Iosue, qui introduxit Israel in terram promissionis, fuit de tribu Ephrain, Genes. 399.c.4.G

Iosue fuit vir robustus, & vir valens, & animosus nimis, magnæque prudentiæ, & seruus Dei, atque Moysi continuus minister, vt patet Exo. 33. & ideo tanquam strenuum inter omnes Hebræos elegit eum Moyses ad opera belli, Exo. to. 1. 139.c.2.E

De Iosue potest exponi illud Exod. 23. Ecce ego mittam Angelum meum, qui præcedat te &c. Exod. tomo 1 267.c.1.E

Iosue prius vocabatur Osæe, Numer. 13. & Hebraice dicebatur, Osuhum, sed Moyses cum iuit cum exploratoribus, vocauit Iosue, siue Iehosua addendo vnicam tantum literam, quæ prima est in nomine Tetragrammaton, scilicet, Iod, Exod. tomo 1. 267. c.4.k, Num. tomo 1. 176.c.3.k

Iosue, cum proprie exprimitur in Hebræo, dicitur Iosuhum ita nomen saluatoris nostri dicitur Hebraice Iosuha, & frequenter in sacra scriptura vocatur Iesus, vt patet Ecclesiastici 46. & ad Hebræ. 4. Exod. tomo 2 267.c.4.K

Iosue erat vir nobilis, de magno genere, & de principibus tribus Ephraim, & fuit successor Moysi, Exo. tomo 2 154.c.3.F

Iosue cum dixit Moysi, Num. 11. quòd prohiberet ne Heldad, & Medath prophetarent, ex quadam inuidia dixit illud, & sic aliquo modo peccauit, sed illud peccatum non fuit magnum, vt probatur ex multis, Num. tomo 1 150.c.3.K

Iosue cum primo appellaretur Osæe, quare Moyses appellauerit eum Iosue Nu. to. 2 184.c.2.A

Iosue & Caleb non peccauerunt scindentes vestimenta sua, Nu. 14 immo potius meruerunt, Nu. tom. 1. 197.c.2.C

Iosue commendatur ab authore, Num. tomo 1. 152. colum. 4.F

Iosue erant annorum octoginta, quando computatus est princeps Israel in campestribus Moab, iuxta Iordanem, Nu. to. 2 74.c.4.G

Iosue a principio vocabatur Osæe, sed Moyses mutauit nomen eius, vocando eum Iosue, quando misit eum cum exploratoribus, & vocatus est Iesus 1. Machabæorum 2. & ad Hebræ. 4. Sed hoc est reducendo vocabulum ad modum Latinum, quia quod in Hebræo dicitur Iosue, vel Iosua, in Latino dicitur Iesus, ideo nos corrupte proferentes nomen illius, vocamus eum Iesum Naue, ideſt, Iosue filium Nun, vt patet per Hieronymum in Prologo super Iosue Numeri tomo 2. 169. colum. 4.K

Quis fuerit Iosue, & de eius laudibus, Iosue to. 1. 1.A

Iosue dicimus pro Iosua corrupto vocabulo, Iosue 2.B tomo 1.

Tempore Iosue, multa miranda contigerunt, & maiora quàm tempore Moysi, Iosue tomo 1. 18. colum. 4.H

Tempore Iosue triginta vnus Reges occisi sunt ab Israelitis, Iosue 12. Iosue tomo 1 19.c.1.B

Post mortem Iosue, mansit magna pars terræ Chananæorum, nondum occupata a Iudæis, vt patet Iudicum 2. quod ex tribus accidit causis, & cæt. Iosue tomo 1 32.c.3.K

De locis, in quibus ad Iosue poterat loqui Deus, & locutus est, & quomodo, Iosue tomo 1. 58.c.2.G

Iosue, nunquàm fuit æqualis Moysi, Iosue tomo 1. 58.c.3.I

In facto Iosue cum Gabaonitis, non fuit aliqua reuelatio, bene tamen inspiratio, Iosue to. 1. 169.c.4.G

Iosue non fuit peritus in astronomia, Iosue tomo 1 182.c.3.F

Quòd viuente Iosue non fuerint subiectæ Israelitis omnes ciuitates terræ Chanaan, assignantur causæ, Iosue tomo 2 66.c.1.E

Iosue differt a iudicibus multipliciter, Iudicum 3.B

Multa ascribuntur Iosue, quæ ipse non fecit, sed paulopost mortem eius facta sunt. Ascribuntur tamen ei propter magnum eius honorem, quod nisi sic dicatur non potest saluari scriptura, scilicet, Iosue 10. & 11. & 15. & Iudicum 1. Iudicum 12.c.1.A

Iosue, vt fertur, post introitum in terram Chanaan, vixit annis viginti sex, Iudicum 24.c.2.B

Historia Iosue refertur sub brachologia, Iudicum 24 col. 2.E

Quare Iosue circunciderit populum Israel cultris lapideis, Parado. 25.c.3.F

Liber Iosue non fuit scriptus a Iosue, sed multo tempore post mortem ipsius scriptum fuisse referunt, Alij ab Isaia, dicunt. Alij a Samuele, Iosue tomo 1 73.c.1.D, & 118.c.2.D

Sed verisimilius est, quòd fuerit scriptus a Samuele, sicut & liber Iudicum, & liber Ruth, ibidem. 123 col. 4.K

In libro Iosue cap. 21. deficit nunc in omnibus libris Iudæorum vnus versus, qui habetur in Biblijs Latinis, & Rabbi Dauid Camhi dicit se vidisse illum versum in antiquis Biblijs, Matthæ. tomo 1. 37. colum. 4.K

De libro Iosue, & quomodo scriptus fuerit a Samuele, 1. Regum tomo 1 11.c.2.A

Iouel. In Hebræo significat buccinam, vel cornu, Leuit. 291.c.2.B

Iouinianus. Hæreticus dixit virginitatẽ non esse meliorem matrimonio, neque præferendam in bono spirituali, Matt. tomo 1 24.c.2.C

Iouis. De Ioue Rege Cretæ, quẽ Gentilitas Deũ finxit, Exo. tomo 1 117.c.3.K

Iouem esse animam mundi tenuerunt antiqui, & recitauerunt Poetæ, Deuter. 54.c.4.F

Ira. Iracundia.

Ira aliquo modo syllogizat, 7. Ethicorum, cap. 8. Genes. 192.c.1.E

Ira tempore consumitur, & maxime, quando aduersarius abest, & hoc verum est in duabus speciebus iracundorum, scilicet, in acrocholis, qui acuti dicuntur, & amaris, &c. 4. Ethicorum, cap. de mansuetudine, Genes. 309.c.1.A

Ira & odium manifestantur multum in vultu, Genes. 349.c.1.A

Ira, quæ est per odium, aut rancorem, non cadit in sanctos viros, sed ira zeli, Exo. tomo 1. 133.c.4.G

Ira magis audit rationem syllogizantem, quã concupiscentia, Exo. tomo 1 180.c.4.H

Ira duplex, quædam per zelum, & quædam per vitiũ. Secunda est, quando aliquis alium exosus desiderat vindictam de eo, & non solum abominatur, quod alius egit, sed etiam ipsum agentem. Ira per zelum dicitur, quando quis dolet, quod alius male egit, & iratscitur malis, quæ egit. Atque odio habet ipsam malitiam, sed non eum, qui egit, verum ex charitate diligens, emendare desiderat, quem si emendatus fuerit diligit, & si nolit emendari, prosequitur. Et in hoc faciliter cognoscitur ira, an sit ex vitio, an ex zelo, Exo. tomo 2. 130.c.2.B

Ira per zelum est licita, & meritoria, & qui non iratscitur peccanti, peccat, & non habet zelum animarum, neque fraternam charitatem, Et ista ira est maxime necessaria in prælatis, & istum zelum habuit Christus, Matth. 21. Cum eiecit ementes, & vendentes, & cet. & cum maledicebat Capharnaum, & Bethsaidæ, Exo. tomo 2 130.c.2.E

Ira per vitium est duplex, quædam est leuis, scilicet, paruus motus ad vindictam, & hæc non est peccatum mortale, alia est magna, & deliberata, & hæc est peccatum mortale, Exo. tomo 2 130.c.3.F

Ira per zelum siue sit magna, ideſt, de magno peccato, siue parua, ideſt, de paruo peccato, bona est, & magna ira est magnus actus, Exo. tomo 2. 130. colum. 3.G

Ira fortis non est, nisi in corporibus valde siccis, vt dicit Aristoteles. 6 de Animalibus, Leuitici. 108. colum. 1.B

Ira non prohibetur, sed odium, per illud Leuit. 19. Non oderis fratrem tuum in corde tuo, Leuit. 190.c.3.I

Iræ potissima conditio est velocitas punitionis, propter iræ caliditatem, 7. Ethicorum, cap. 8. Numeri tomo 1 162.c.4.F

Vtendum est ira, vt milite, non vt duce, ait Seneca, Num. tomo 1 171.c.1.A

Iram plus frangit taciturnitas, quàm mollis responsio, vel excusatio, Iudicum 108.c.1.D

Ira quando sit peccatum, & quando non, 1. Regum tomo 1 188.c.1.B

Ira mouet ad lacrymas, 1. Regum tomo 1 26 c.1.A

Ira multum iuuat ad bellum, 1. Regum tomo 1. 188 col. 1.C

Ira interdum est in viris perfectis, 1. Regum tomo 1 188.col.1.E

Ira causatur ex quadam commotione interiore, & succenditur sanguis circa cor, & feruescit. ex qua ebullitione causantur quidam fumi sicci, qui eleuantur ad cerebrum, qui aliquando conuertuntur in lachrymas, aliquando spirantur per nares, & tunc sunt fumositates valde calidæ, & vocantur fumi iræ, 2. Regum 149.c.4.I

Iracundia sæpe facit incurrere in febrem, 3. Regum 192.col.4.G

Ira resoluitur, quando tribuit punitionem, 4. Ethicorum, capitu. de mansuetudine, 4. Regum. 249. colum. 1.B

Ira Dei lento gradu ad vindictam procedit, & tarditatem supplicij grauitate compensat, 4. Regum 64.col.1.E

Iræ tres gradus designantur per illud Matth. 5. Ego autem dico vobis, omnis, qui iratscitur fratri suo, Mat. tomo 2 82.c.4.I

Ira dicitur passio generalis, non per prædicationem, sicut genus ad species, nec in genere causæ, sed dicitur generalis passio, inquantum est effectus multarum passionum: nam multis concurrentibus in vnum saltem ex tribus consurgit ipsa ira, scilicet, ex tristitia, spe, & desiderio, ipsa tamen ira, vna passio est proprie distincta contra alias, quia ipsa nõ est tristitia, neque spes, nec desiderium, Mat. tom. 2 100.col.3.C

Ira non insidiatur sicut concupiscentia, sed est manifesta, immo manifestior omnibus alijs passionibus Mat. tomo 2 100.c.4.F

Ira causatur ex contrarijs passionibus, scilicet, ex spe, quæ est de bono. Et ex tristitia, quæ est de malo. Et ex desiderio, quod est de bono. Et ira est prior, deinde desiderium, vltimo spes, Mat. tomo 2. 100 col. 4.F, & 102.c.1.A

Ira est quidam motus factus in potentia appetitiua, ex apprehensione complexa, & tendit in duo, scilicet, in vindictam, quam appetit, & sperat, sicut quoddam bonum, & quantum ad hoc. ira habere debet delectationem quandam, quia bonum causat delectationem, & sic quando iratus consequitur vindictam, quasi adeptus bonum, quod intendebat, delectatur in eo. secundo tendit in id, de quo quærit vindictam, tanquàm in quoddam malum, & nociuum, & hoc pertinet ad rationẽ mali, Matt. tomo 2 102.c.2.E

Iræ est duplex differentia ad odium, & amorem, & ad alias passiones, ad quas comparatur, prima, quia ira semper respicit duo obiecta, scilicet, bonum, & malum, amor autem, & odium, aliquando vnum, & aliquando duo, & cæt. secunda differentia, quia vtrunque obiectum, ex parte amoris, accipitur vt bonum, ex parte odij, vt malum, ira vero respicit vnum obiectum vt bonum, alterum vero vt malum, & bonum est principalius, a quo ira denominatur appetitus vindictæ, Mat. tomo 2. 101.c.1.B

Ira & odium conueniunt in effectu, quia vtrunque infert nocumentum, non tamen secundum eandem rationem, quia odium sub ratione mali respicit vtrunque, scilicet, ipsum, quod desiderat, & eũ, cui desiderat; ira vero alterum sub ratione mali, & alterum sub ratione boni, Mat. tomo 2. 101.c.2.A

Ira comparatur ab Aristotele, 7. Ethicorũ, Ministris velocibus, qui priusquàm audiant totum, quod eis Dominus iubet, currunt ad actionem, & postea peccant in actione, nescientes qualiter facere debeant, &c. comparatur etiam canibus, Matt. tom 2 101.c.3.F

Ira potest esse bona non autem odium, secundum quòd ad proximum est, Matt. tomo 2. 101.c.3.I, & 234.c.3.H

Ira est in potentia, vel vi irascibili, a qua denominatur, & nullo modo, in vi concupiscibili, Mat. tom. 2 101.c.4.F

Ira dicitur crescere in odium, vt Augustinus in regula, non quòd eadem passio numero, quæ est ira, sit odium, sed per hoc quòd ira crescit, odium creatur: nam ex parua ira non gignitur odium, Matth. tomo 2 101.c.4.H

Ira aliquo modo est cum ratione: nam ira audit rationem, vt manifestet esse iniuriam factam, & patet ex 7. Ethicorum, concupiscentia vero non, & ideo concupiscentia est turpior ira, vt concludit Philosophus, & cæt. Matth. tomo 2. 102.c.1.E, & 113.c.4.H

Ira est magis naturalis homini ex parte subiecti, q̃ cõcupiscentia, considerata natura hominis secũdum speciem, vel secundum complexionem propriam indiuidui, quia natura hominis est esse rationale, sed ira sequitur magis rationem, quàm concupi-

Universidad de Deusto Biblioteca

scentia, ex 7. Ethic. Ex parte vero obiecti naturalior est concupiscentia, quia concupiscentia est circa delectabilia, gustus, & tactus, scilicet circa cibos, potus, & venerea, ira vero est circa vindictam, & circa eum, de quo vindicta appetitur, sed nullum istorū est ita naturale, sicut ea, quæ in cibo, & potu sunt, Matth. tomo 2 102.c.3.k

Ira magis derivatur a parentibus in filios, quam concupiscentia, vt probat Philosophus 7. Ethic. Matt. tomo 2 102.c.4.K

Iræ, & odij est idem obiectum naturaliter, scilicet nocumentum inferendum, differt tamen secundum rationem, quia qui odit, appetit ei, quod odit inferre nocumentum, inquantum malum est, iratus vero non inquantum malum est, sed inquantum habet quandam rationem boni, & iusti. nam vindicta retributionem dicit. Vnde odium est grauius malum quam ira, &c. Matth. tomo 2. 103.c.3.G

Ira ad cholericum humorem pertinet, odium vero ad melancholicum, Matth. tomo 2. 103.c.4.H

Ira proprie esse non potest nisi inter illos, inter quos iustitia, & iniustitia esse potest, & inter illos tanto magis proprie, vel minus proprie erit, quanto inter illos magis proprie vel minus proprie inuenitur iustitia, vel iniustitia, Matth. tomo 2. 104.c.2.B

Ira magis excludit Misericordiam quā odium, Matt. tomo 2 103.c.3.H

Ira quomodo compatitur ex tristitia, & desiderio, Matth. tomo 2 102.c.1.A

Ira quomodo insit animalibus brutis, cum non insurgat sine ratione iudicante, Mat. to 2. 102.c.2.B.C

Ira potest in homine dupliciter insurgere vno modo ex apprehensione iniuriæ, vel paruipensionis, Alio modo ex sola apprehensione læsionis, vel nocumenti, Primo modo accipitur proprie, & non potest esse nisi in hominibus, secundo modo potest esse in brutis per phantasiam, Mat. to. 2. 104.c.2.E

Ira semper est propter aliquid contra nos factum, vt ait Philosophus 2. Rhetoricorum, ponens differētiam inter iram, & odium, quod ipse vocat inimicitiam, Matth. tomo 2 104.c.4.H

Ira dupliciter accipitur, vno modo pro appetitu vindictæ iniuriæ, vel contemptus indebite facti, alio modo pro appetitu retribuendi, pro læsione, vel nocumento inflicto, aut æstimato, & isto secundo modo ira accipitur large, & non reducitur ad parui pēsionem proprie sumptam, tanquam ad motiuū, quia homo irascitur bestijs, a quibus non contemnitur, neque putat se contemni, primo modo accipitur proprie, & tunc motiuum eius est paruipensio, vt patet 2. Rhetoric. vbi Aristoteles ponit tres species paruipensionis, Matth. tomo 2. 105. colum. 1.E

Ad iram mouetur homo sola ratione paruipensionis, Matth. tomo 2 105.c.1.B

Causa iræ in eo, qui irascitur, potest considerari dupliciter, vno modo secundum habitudinem ad motiuum iræ, & sic excellentia alicuius est causa, vt de facili irascatur, &c. Alio modo ex parte dispositionis, quæ in eo relinquitur ex tali motiuo, &c. & sic homines subiacētes defectibus facilius irascuntur, Matth. tomo 2 105.c.3.K

Ira causat quandam delectationem, diuersimodè tamen, vno modo, quando vindicta est præsens realiter, alio modo, quando vindicta speratur, tertio modo, quando vindicta est præsens ipsi irato per cogitationem, Matth. tomo 2 106.c.3.G

Ira causat magnum feruorem, qui vocatur inflammatio vel accensio, vnde Damascenus dicit, quòd ira est feruor sanguinis circa cor factus ex euaporatio ne fellis, nec est aliqua passio tam impetuosa sicut ira, quæ quomodo causetur, Matt. tomo 2. 107. colum. 1.B

Inter iræ, & amoris feruorem quid intersit, Mat. to. 2. 107.c.2.C

Ira, & amor quomodo diminuantur, Matth. tomo 2. 107.c.3.G

Ira minuitur adueniente alia maiore, Matth. tomo 2. 107.c.4.F

Ira impedit rationem, vt dicit Greg. 5 Morali. ira intelligentiæ lucem subtrahit, cum mentem per mouendo confundit, quod quomodo fiat, Matt. to. 2. 107.c.4.K

Ira in principio est cum ratione, sed in fine perturbat eam, Matth tomo 2 108.c.1.D

Ira non est insidiatrix sicut concupiscentia, quia magna signa sui ostendit, Matth. tomo 2 108.c.1.D

Ira habet varios effectus, secundum quòd est magna vel parua, Nam aliquando reddit hominem parca loquentem, aliquando multa, & effrenate, aliquando turbat aliqualiter sensus, ita vt homo non possit omnia proferre, quæ vult, interdum vero hominem quasi mutum, & elinguem reddit, vt declaratur per singula, Matth. tomo 2. 108.c.2.D

Ira per voces minuitur, quia euaporatur, sicut, & per lachrymas, vt in pueris, & in mulieribus, Mat. to. 2. 108.c.2.E

Signa iræ exteriora, quæ ponit Gregorius 5. Moraliū referuntur, Matth. tomo 2 108.c.3.G

Tres species iræ assignat Damascenus, & Greg. Nissenus, scilicet fel, maniam, & furorem, & sumuntur ex illis, quæ dant aliquod incrementum in ira, nam ira vnica passio est, &c. Mat. tomo 2 108.c.4.G

Ira, prout est motus quidam insurgens in nobis, cuius principiū non est omnino in potestate nostra, non est peccatum, quia non est voluntarium, si autem accipiatur prout manet ex consensu rationis iudicantis faciendum esse illud, ad quod mouet ira, nec semper illicitum est sic irasci, quia ira non est semper mala, sed in ira est malum per superabundantiam, & defectum, sicut contingit in delectationibus gustus, & tactus, & in tristitijs, & fere in omnibus passionibus, Matth. tomo 2. 108.c.1.E

Ira potest se habere ad rationem dupliciter, scilicet antecedenter, & consequenter. Antecedēter semper est mala, si moueatur ratio ad agēdum id, quod ira persuadet, si vero consequenter, scilicet vt est instrumentum rationis, talis ira est bona, & vocatur ira per zelum, qua mouetur prælatus interdum aspere ad puniendum, & obiurgandum vitia subditorum, Matth. tomo 2 108.c.3.K

Ira potest dupliciter ordinari a ratione, vel quantum ad ipsum appetibile per iram, vel quantum ad modum appetendi, primo modo potest esse meritorium, & potest etiam esse peccatum similiter, & secundo modo, Matth. tomo 2 109.c.2.A

Ira per zelum est laudabilis, & necessaria, siue inquantum est in persona priuata, siue inquantum est in præsidente, Matth. tomo 2 109.c.2.B

Ira, quæ potest esse peccatum, non est semper peccatum mortale, sed aliquando veniale, Matth. to. 2. 110.c.1.B

Ira, quando est peccatum mortale, potest esse magna vel parua per accidens ex circunstantijs: considerando tamen ipsam in genere suo, non est peccatum grauissimum, quia alia sunt deteriora, scilicet odium, & inuidia, nam comparatur ira ad odium, sicut festuca ad trabem, sic Augustinus in regula, nec ira, inquit, crescat in odium, & trabem faciat de festuca, Matt. tomo 2 110.c.2.E

Ire

Ire deordinatio ex parte appetibilis, quod est vindicta, videtur esse minimum peccatorum, inter peccata, quæ sunt per passiones, quia ira appetit malum sub ratione boni, odium vero & inuidia sub ratione mali, inuidia tamen minor est odio, ira similiter est minus peccatum quam gula, & luxuria, quia ira mouetur propter bonum honestum, illa vero propter bonum delectabile. Si autem consideretur ira ex parte modi, ipsa habet excellentiam quandam super alia peccata propter vehementiam, & velocitatem ex parte motus &c. Nec hoc arguit maioritatem peccati simpliciter, quia talis maioritas magis consideratur ex parte obiecti, & ex alijs circunstantijs, quam ex modo, Mat. tomo 2 110.c.2.E

Ira est peccatum vel vitium capitale, quia ei conueniunt tres conditiones vitij capitalis, Mat. tomo 2. 111.c.1.E

Ira dicitur ianua omnium peccatorum per accidens, scilicet, ex modo suo, scilicet, remouendo prohibens, sed amor deordinatus est causa per se omniū peccatorum, Mat. tomo 2 111.c.2.E

Iræ filiæ dicuntur omnes species peccatorum, quæ pro obiecto habent vindictam, quæ est obiectum iræ, & actus earum fiunt stimulante ira, & sunt multæ specialiter, accipiendo tamen aliquantulum generaliter, erunt solum sex, scilicet, rixa, tumor mentis, contumelia, clamor, indignatio, blasphemia, vt dicit Gregorius, 31. Morali. Et sub qualibet istarum possunt multæ species aliæ particulares accipi, quarum sex filiarum sufficientia probatur, Mat. tomo 2 111.c.3.I

Ira aliquando consistit in solo animo, aliquando per verba exprimitur, & sistit ibi, aliquando vero vsque ad factum progreditur, Matthæ. tomo 2. 111. colum. 4.k

Faciliter vincitur ab ira & libidine, qui est in peccato mortali, Mat. tomo 5 153.c.1.E

Iræ defectus est aliquando peccatum, quando quis non irascitur cum causa, vt dicit Chrysostomus super Mat. Mat. tomo 2 111.c.2.A

Accipiendo iram pro passione, non habet vitium aliquod oppositum, sed in illa accipitur magis, & minus, & vtrunque est vituperabile. Accipiendo tamen iram pro peccato, habet aliquid contrarium, quod est defectus, & tunc ira simpliciter nō est nomen extremi, neque peccati, cum ira dicat motum irascendi, sed nomen extremi est, irasci, quando non oportet, vel plusquam oportet, vel maiori tēpore quam oportet, Alterum extremum est in defectu, & est communiter innominatum, vocatur tamen per quandam suppletionem in irascibilitas, vel insensibilitas 4. Ethi. Extremum per excessum solet vocari iracundia, & ista duo extrema opponūtur mansuetudini, quæ est virtus circa iras, sed mansuetudo magis opponitur superabundantiæ quam defectui, cuius assignatur causa Philosophi, 4. Ethi. Simile est de intemperantia, Matth. tomo 2. 111. colum. 2.B

Ira superabundans habet tres species, quæ sunt acuti, difficiles, & amari, 4. Ethic. Matthæ. tomo 2. 111. colum. 3.G

Ira, inquantum passio est, non habet contrarium, licet aliquę passiones, inquantum passiones, habeant cōtraria, vt delectatio, tristitia, timor, audacia, amor & odium. Est tamen in ira contrarietas, non quòd ipsa alteri passioni contrarietur, sed quòd in ipsa, idest, intra eius latitudinem, inueniantur extrema, quæ sibi contrarientur, scilicet, defectus & superabundantia, non in comparatione ad iram, sed ad rationem, per quam aliquid iudicatur excedere, vel deficere, & tunc ira accipitur vt peccatum, & non vt passio, quia ira dicit excessum, i. irasci plus quam oportet, Mat. to. 2 111.c.3.K

Ira inquantum passio, potest dici magna, vel parua, non tamen deficiens, vel superabundans, Matth. tomo 2 111.c.4.H

Ira potest accipi dupliciter, vno modo vt est actus simplex voluntatis, alio modo pro motu appetitus sensitiui, qui est cum passione, & transmutatione corporali, & iste motus videtur sequi ex necessitate ad motum simplicem voluntatis &c. Aliquando accipitur ira pro quadam commotione animi appetentis vindictam, non expectato iudicio rationis, & talis est peccatum &c. Et isto modo solemus communiter appellare iram &c. Matthæ. tomo 2. 112. colum. 1.C

Accipiendo iram, vt peccatum est per superabundantiam, multis modis contingit peccare, & præcipue tribus, Mat. tomo 2 113.c.3.G

Concupiscentia est turpior quam ira considerando istas passiones in seipsis, siue ex proprijs conditionibus ipsarum, & nō de per accidens, vt Philosophus, 7. Ethi. probat quatuor rationibus, quæ referuntur, & declarantur, Mat. tomo 2 113.c.4.G

Ira semper mouet sub ratione iusti, & impossibile est aliter mouere, vt probatur, Matth. tomo 2. 114. colum. 1.D

Ira mouetur quasi syllogizans, idest, complens syllogismum, quem inchoauit, & non finiuit, Mat. to. 2. 114.c.2.C

Ira impetuosior est, quam concupiscentia venereorū, Genes. 193.c.3.H

Ira est magis naturalis quam concupiscentia, Matth. tomo 2 114.c.3.F

Et ira est vnica passio, sed concupiscentia, non est vnica passio, sed plures, Mat. to. 2 115.c.1.A

Ira est minor amore cōsiderando istas passiones, quātum ad id, quod possunt facere, quia sic amor excedit omnes alias passiones, Mat. tomo 2. 115.c.1.A, Est maior amore considerando vtrunque quo ad modum, quia ira est vehementior cæteris passionibus, ibid. 115.c.2.C

Ira non est simpliciter permanentior concupiscentia, immo e contra Mat. to. 2 115.c.2.D

Iræ assignantur multæ definitiones, inter quas aliquæ sunt naturales, vt illa, de qua 1. de Anima, ira est accensio sanguinis ad cor, vel sanguis accensus circa cor. Et aliquæ sunt dialecticæ, scilicet, ira est appetitus contrarij doloris, vel ira est appetitus vindictæ. Aliæ sunt plenæ, partim, scilicet, dialecticæ, & partim naturales, vt ira est appetitus cum tristitia punitionis apparentis, propter apparentem paruipensionem ipsius, vel eorum, qui circa ipsum sunt, conuenienter factam, Matthæ. tomo 2 117. colum. 2.A

Ira habet necessario tres passiones concurrentes ad suam generationem, scilicet, tristitiam, desiderium & spem, Mat. tomo 2 117.c.3.k

De iræ generatione & corruptione, Matth. tomo 2. 119.c.1 B

Qui ex ira plorant, habent lachrymas calidiores alijs Mat. tomo 2 117.c.3.F

Proprietates iræ magis apparentes sunt quinquaginta tres, Mat. tomo 2 117.c.3.H

Iræ proprietas, quo ad eius cessationem sunt decem, & septem, Mat. to. 2 121.c.3.I

Ira habet duplex obiectum, vnum bonum, & alterū malum, s. vindictam, & id, cui illam volumus, Mat. tomo 2 117.c.3.K

Ira non appetit pœnam infinitam, sed determinatam,

odium

Universidad de Deusto

odium vero vult malum alicui in infinitum, Mat. tomo 2 117.c.4.K
Ira est magis apparens quam cæteræ passiones, Mat. tomo 2 118.c.1.B
Ira non est ita mala sicut odium, Matth.tomo 2.118. colum.1.C
Ira est vehementior omni passione in modo, & non ex parte obiecti, Mat.to.2 118.c.1.E
Ira non est ita fortis sicut concupiscentia, quia concupiscentia vincit omnem passionem, Mat.tomo 2. 118.c.1.E
Ira est modicum mansiua, & minus quam concupiscẽtia, Mat.tomo 2 118.c.2.A
Ira est propter aliquid factum contra nos, vel contra ea, quæ ad nos pertinent sub ratione paruipensionis, Mat.tomo 2 118.c.2.C
Ira est circa aliquod singulare, & non circa communitatem, odium vero circa vtrunque, Mat.tomo 2. 118.c.3.I
Ira causat quãdam delectationem, & non est sine delectatione, Mat.tomo 2 118.c.4.F
Ira nunquam est in homine sine spe vindictæ, Mat. tomo 2 118.c.4.H
Ira potissime insurgit quando quis iniuriam recipit, vnde sperabat beneficium recipere, & ista ira est valde grauis propter duo, primo propter valde indignam retributionem, secundo quia istud est valde inopinatum, Mat.tomo 2 119.c.1.B
Ira non solum est in eum, qui malum fecit, sed etiam in eum, qui facere voluit, dato quòd non fecerit, Mat.tomo 2 119.c.1.D
Ira maxime accidit in hominibus passionatis, & defectuosis, vt in amantibus, ægris, debilibus, & in nõ potentibus consequi suam spem, & irascuntur circa quæcunque, in quibus aliquo modo possunt paruipendi, Mat.tomo 2 119.c.2.A
Ira cessat, vel minuitur saltem primo circa eos, qui videntur non paruipendentes, vel non voluntarij. Secundo quando quis vult contrarium eius, quod prius voluit. Tertio quando aliqui tales sunt ad se, quales ad alios, quos videntur paruipendere. Quarto in eis, qui confitentur peccatum suum. Quinto in eis, qui deprecantur, & se excusant. Sexto in his, qui humiliantur, & non cõtradicunt, &c. Septimo cessat ira, facta retributione, Octauo per manifestationem iræ, &c. Nono per diuturnitatem temporis. Decimo per obliuionem. Vndecimo per maiorẽ iram superuenientem, similiter etiam si ira superueniens non sit maior, sed quæcunque. Decimosecundo, recepta punitione ab alia, Decimotertio quando absorbetur. Decimoquarto quando iniurians putatur sufficienter esse punitus. Decimoquinto, quando iratus putat, quòd iniustum est retribui. Decimosexto, quando iniurians est mortuus, Mat.tomo 2 121.c.3.I, & seq.
Circa iram Christus distinxit tria, scilicet, irasci, dicere racha, & dicere, fatue, quæ per singula declarantur, Mat.tomo 2 122.c.3.H
Et quòd illa tria magis dicunt gradus, vel effectus iræ, quam species, sicut Philosophi distinguũt, Christus autem non sic, cuius assignantur tres causæ, ibidem 123.c.1.A
Et conuenientius distinxit per actus in voce, quam per actus in re, vt ostenditur ibidem, 123.c.2.B
Non omnis ira est peccatum, Mat.tomo 2. 123.c.3.F
Sed est peccatum solum, quia non obedit rationi, immo aliquando ira est bona & necessaria, sicut ira per zelum, & aliquando est peccatum veniale, & aliquando mortale, ibid.
Circa iram concordantur Stoici dicentes omnes passiones esse malas, & per consequens iram, & Peripathetici dicentes, quòd passiones non sunt de se malæ, sed excessus, & defectus in illis. Similiter cõcordantur quidam Doctores Catholici, scilicet, Hieronymus & Augustinus, Matth. tomo 2.123. colum.4.F
In ira homo est valde temperatus in comparatione ad alia animalia, nam complexio sua est media, & ideo omnes inclinationes suæ sunt mediæ, & temperatæ, non enim inclinatur nimis ad aliquid, Mat. tomo 2 167.c.2.C
Ira non sustinet moram, sed est sicut ministri veloces, & præuolantes, vt dicitur 7. Ethi. Matth.tomo 4. 194.c.1.A
Ira si interius tantum habeatur, multum nocet, Parad. 69.c.3.H

Iracundus. Iracũdorum tres sunt species de quibus 4. Ethi.ca.de mansuetudine, quidam sunt acrocoli, alij amari, & alij difficiles &c.2.Regum 150.c.1.D, & Mat.tomo 2. 122.c. 4.K, & Mat.tomo 5 67.c.2.C
Et pertinent ad iram per superabundantiam, vt declaratur per singulas, Mat.tomo 2. 112.c.4.F
Damascenus vero, & Gregorius Nissenus aliter assignant, dicentes, tres esse species iræ, scilicet, felleã, maniam, & furorem, sed istæ coincidunt cum speciebus prædictis, & istæ sunt species irç, siue accipiendo iram pro passione, siue vt est peccatum, ibidem. 113.c.2.C, & 123.c.1.A
Senes sunt iracundiores alijs, cæteris paribus, & ægri sanis, Mat.tomo 2 121.c.3.G

Irasci. Attendendum est, quòd propter vitium non irascamur personæ, nisi quatenus ad correctionem prosit, & nos tales simus, qui corrigere possimus, & debeamus, Exod.tomo 2.130. colum.2.B
Deus dicitur irasci per similitudinem ad nos, 1. Paralipom. 148.c.4.I
Qui sunt multum ebrij, non irascuntur, quia in eis taliter est ligata ratio, sicut nec dormiens irascitur, sed quando non sunt perfecte ebrij, tunc prompti sunt magis ad iram, Mat.to.2 102.c.2.E
Deus dicitur irasci peccantibus secundum effectum, non tamen secundum affectum, idest, per hoc, q punit eos, dicitur irasci, Mat.to.2 104.c.4.K
Non potest quis proprie irasci contra seipsum, Mat. tomo 2 104.c.3.H
Multum excellentes non irascuntur, si contemnãtur in eo, in quo manifeste excellunt, nisi contemptus fiat ex inuidia, malo animo, ex intentione despiciẽdi, quod ille habet &c. Mat.tomo 2 105.c.4.G
Defectus alicuius, vel paruitas potest esse causa, vt cõtra eum grauiter irascamur, quia defectus aut paruitas eius, cui irascimur, auget magnitudinem contemptus, Aliquando vero mitigat, Matt.tomo 2. 106.c.1.A
Homines multum irascuntur quando circa aliquod inopinatum paruipenduntur, Matthę. tomo 2. 119.c.1.E
Homines maxime irascuntur derisoribus subsãnatoribus, & cõuitiatoribus, scilicet illis, qui hoc habent in officium, vel libenter illud faciunt, Matth.tomo 2. 119.c.3.F
Irascitur nullus, qui vindictam non sperat, Mat.to.2. 106.c.3.I
Irascimur maxime quando paruipendimur circa illa, de quibus est nobis maxima cura, vel in quibus volumus multum honorari, Mat.to.2 119.c.3.H
Maxime irascimur amicis si ab illis despiciamur, Mat. tomo 2 119.c.4.K

Irascimur illis, qui consueuerunt honorare nos, & curare de rebus nostris, si postea hoc non faciant, &c. Matth.tomo 2 120.c.1.A
Irascimur illis, qui nõ retribuunt nobis pro susceptis, vel non retribuunt æqualiter, Matth.tomo 2.120. colum.1.B
Irascitur quis nimis, si despiciatur a minoribus, Matt. tomo 2 120.c.1.D
Irascimur amicis si non dicant bonum de nobis, & laudent nos in temporibus opportunis, &c. Matt. tomo 2 120.c.2.A
Irascimur his, quia annunciant nobis mala, quando gaudemus, siue illa mala pertineant ad nos, siue ad alios, Matth.tomo 2 120.c.2.C
Irascimur illis, qui audiunt mala dici de nobis, si spõte audiant, vel si dicentibus, non respondeant excusando nos, &c. Matt.tomo 2 120.c.2.C
Irascimur his, quid despiciunt illos, a quibus sumus in admiratione, vel apud quos volumus haberi in admiratione, &c. Mat.tomo 2 120.c.3.H
Irascimur his, qui despiciunt eos, quos nos timemus, & veneramur, Mat.tomo 2 120.c.3.H
Irascimur his, qui despiciunt eos, a quibus timemur, Matth.tomo 2 120.c.3.I
Irascimur his, qui contemnunt eos, quibus non possumus auxilium nostrum denegare, vel subtrahere sine magna turpitudine nostra, Matthæ.tomo 2. 120.c.4.F
Irascimur non reddentibus gratiam pro beneficio, saltem verbo, Matth.tomo 2 120.c.4.G
Irascimur his, qui non benefaciunt nobis, si bene efficiant omnibus alijs, Matth. tomo 2. 120.c.4.H
Irascimur his, qui obliuiscuntur nos, Matth.tomo 2. 120.c.4.I
Nemo irascitur honoranti eum, & curanti de ipso, Matth.tomo 2 120.c.4.K
Nemo irascitur his, qui non sunt subsannatores, nec irrisores, neque conuiciatores, Matt.tomo 2.120. colum.4.k
Nemo irascitur alicui, quem timet, Matthæ.tomo 2. 121.colum.1.A
Non irascimur facientibus nobis malum ex ira, vel minus irascimur, Matth.tomo 2 121.c.1.C
Non irascimur in ludo, risu, festo, prosperitate, direction, & cõsumatione operum, nec in delectatione non cõtumeliosa, nec in spe optima, Matt.to.2. 121.c.1.D
Non irascimur mortuis, nec rebus non sentientibus, quia ira non fit ad non sentientes, Matth.tomo 2. 121.c.2.E

Irascibilis. Vires irascibiles, & concupiscibiles conuenienter creatæ sunt in homine Gene. 192.c.3.F
Irascibilis nõ mouetur nisi facta iniuria, vel contempto, vel cum hoc iudicauerit phantasia aut ratio, ex 7. Ethi.ca.8. Gene. 197.c.3.k
Actus irascibilis nascuntur ex concupiscibili Exod. tomo 1 186.c.3.G
Potentia irascibilis vocatur sic, non quia sola passio iræ sit, sed quia ira manifestior est omnibus passionibus illius potentiæ, & propterea nomen sumptũ est ab ea, Matth. tomo 2. 100.c.3.k
Passiones irascibilis differunt a passionibus concupiscibilis, quia obiecta pasionum cõcupiscibilis sunt bonum, & malum absolute, pasiones vero potentiæ irascibilis sunt ad bonum, & ad malum sub qua dam eleuatione, & arduitate, &c. Mat.tomo 2. 101 colum.4.F
De moru irascibilis, & concupiscibilis Genes. 195.co-

Iratus. Irati, si habeant spem vindictæ, non plorant. Et si eam perdunt, plorant, &c. Nu. tomo 1 129.c.3.F
Iratus peccat in duobus generaliter, primo, quia non commensurat retributionem, sed cõmuniter plus infert, quam passus sit. Secundo peccat in modo, quia iustitia retribuit malum peccanti. Et tamen sine aliqua animi concitatione, &c. ira vero semper cum quadam concitatione, &c. Matt.tomo 2.101. colum.2.E
Præcipuum, quod intendit iratus inferendo vindictã, est, quòd ille, cui infertur, sentiat pœnam. Et putet illam sibi inflictam esse ex hac causa. Matt.tomo 2. 104.c.3.H
Viros fratos Deus nonnunquam placat, & non iratos ad iram conuertit, Matth.tomo 2. 78.c.4.I
Irati, & passionati pluries eadem repetunt verba, quia semel dicendo, suis desiderijs nõ satisfaciunt, Matt. tomo 4 110.c.3.F

Iris. Cum naturaliter causetur, quomodo data sit a Deo in signum non futuri diluuii, referuntur primo opiniones, & impugnantur, Et tandem Auctor ponit positionem suam, scilicet, quòd ante diluuium nihil significabat ad placitum, sed solum naturaliter, significabat magnam copiam aquarũ subitò non futuram. Sed post diluuium facto fædere inter Deum, & homines: iris cæpit esse signũ diluuij vniuersalis non futuri, signum inquam ad placitum Gene. 48.c.4.H
Ad iridis generationem ex 3. Meteoro. requiruntur duæ nubes: vna rorida leuis concaua, in qua fiat radiorum solarium receptio, & repercussio. Et alia densa post nubem leuem, quæ propter sui aliqualẽ soliditatem, faciat vt radii ibi detineantur ad causandum repercussionem radiorum sicut in speculis requiritur vitri perspicuitas, & plumbi densitas, &c. Genes. 48.c.4.I
Iris ante diem iudicij non apparebit per quadraginta annos, vt quidam dicunt, sed improbatur dictum istorum Gene. 48.c.2.B
Iris erat signum non futuri diluuii, non quia naturaliter iris significaret diluuium vniuersale non esse venturum: nam diluuium generale non potest naturaliter euenire, sed fuit signum ex voluntate Dei promittentis, nunquam amplius venturum esse diluuium vniuersale super terram: ideo voluntas eius sola erat, qui tollebat diluuium nunquã inundare super terram, sed vt homines magis contenti essent, quia natura nostra est valde scrupulosa, dedit pro signo iridem mandans, quòd quandocunque iridem videremus, intelligeremus Deum non esse destructurum terram amplius per diluuium, & sicut dedit illud signum, ita potuisset dare aliud, scilicet ortum solis, &c. Exod. tomo 1 49.c.1.C

Ironia. Est vitium occultationis, & diminutionis proprie excellentiæ, vt patet in fine 2. Ethic. Genes. 29.c.2.C

Irregularitas. Irregularitate debent fugere omnes ministri ecclesiæ Exo. to.1 217.c.3.G
Excommunicatio non inducit irregularitatem Exo. tomo 1 217.c.3.H
In nouo testa. occisio, bigamia, & quædam alia inducunt irregularitatem, & hoc quia sic iussit Apostolus, sed in veteri testa. nihil horum vetitum erat, Iosue tomo 2 7.c.1.E
In sacerdotibus vete. testa. non causabatur irregularitas propter homicidium, sicut in nouo 4. Regum 121.c.4.F
Quedam irregularitas est, quæ sine peccato contrahitur,

Universidad de Deusto

tur,vt bigamia, & alia cum peccato, sicut homicidium 4.Regum 237.c.1.B

Irregularitatem causatam ab homicidio,habuisse ortum ex veteri testa. putauerũt multi ex doctoribus nostris etiam Sanctis,ex eo, quòd Dauid prohibitus fuerit ædificare tẽplum Domini propter effusum sanguinem 1.Paralip. 260.c.1.A, Sed fallũtur, vt probatur ibidem.

Irregularitas factum requirit, Matthæ.tomo 2.98.colum.2 E

Irregularitatem non incurrit legislator dando legẽ, quòd homicidæ, & alij criminosi occidantur,Mat. tomo 2 98.c.2.E

Irregularitas sine culpa causatur, immo aliquãdo pro bona opera, Matt.tomo 2 90.c.2.A

Irregularitas quid, Matth. tomo 2 97.c.4.G

Super irregularitate solus Papa potest dispensare.Cõtra Cleri.concu. 5.c.3.G

Irritare. Duo significat, scilicet,puocare ad iras, & adnihilare. primo modo habet penultimam productam, & secundo modo correptã, &c.Deut.166.c.4.K.4. Regum 165.c.2.E

Irruere. Est quando aliqs iacet,& alius superuenit, ad percutiendum eum 2.Regum 95.c.4 G

Is.Issa. Is Hebraice virum significat, & issa fœminam.Genes. 153.c.3.H

Isaac. De Isaac.tres exortæ, sunt nationes,scilicet Idumæi,quãtum ad Esau,& Amalechitæ ex quodã nepote Esau, & Israelitæ de Iacob Gene. 261.c.2.A

Isaac interpretatur risus, & fuit ei hoc nomen impositum a Deo, ex eo, quòd mater eius risit, quando Deus promisit se daturum illi filium, vel quia in semine eius gaudere deberent omnes gentes, & Sara vocauit eum Isaac,quia dixit: Risum fecit mihi Dominus. Gene.21.Gene. 161.c.2.E

Dato,quòd Abraham Isaac, & Iacob essent, quando Deus erat Deus illorum,quomodo sequitur, quòd viuerent,ad hoc, quòd Deus diceretur Deus viuorum,& non mortuorum,Matth.tomo 6. 69.c.4.G

Isaac portans ligna ad holocaustum figura fuit Christi portantis crucem, &c.Gen. 281.c.1.A

Isaac quando ad immolandum ductus est erat annorum triginta septem, vt aliqui dicunt, asserentes, quòd eo anno contigit hoc, quo Sara mortua fuit. licet hoc prius contingeret, quam moreretur,&c. Genes. 281.c.1.D

Isaac, quando ductus est ad immolandum erat decẽ annorũ, vel duodecim, vt dicit Rabbi Abẽ Ezra,& q̃ Abrahã ligauit eum renitentem. sed vtrumque est falsum,ut probatur Gene. 281.c.3.I

Isaac quare non acceperit in vxorem aliquam filiarum Loth,assignantur causæ, similiter nec de stirpe Ismahelis, Gene. 292.c.1.A

Isaac dicitur filius Abrahæ Gene.25. quia fuit valde similis Abrahæ, vt dicunt Iudæi, Et Deus fecit hoc ad tollendum suspitionem aliquorum dicendo, quòd Abimelech concubuit cum Sarra in domo sua, & inde genitũ fuisse Isaac. Sed melius dicitur, quòd vocatur filius Abrahæ per excellẽtiam, quia in solo Isaac complendæ erant promissiones, &c. Genes. 296.c.1.E

Isaac quare non acceperit aliam vxorem videns Rebecam sterilem esse, & dicunt Hebræi, quòd ideo fuit, quia ex tempore, quo ligari se permisit,vt immolaretur Genes.22.fuit cõsecratus Domino; nec erat ei licitum accipere nisi vnicã vxorẽ, forte sicut Apostolus dixit de Episcopo, qui debet esse vnius vxoris vir 1.ad Timo.3.Genes. 297.c.3.H

Isaac uixit 180.annis.Gene. 343.c.4.G

Isaac non permisit Deus ire in Aegyptum tempore famis, sed manere in Geraris Genes.26.propterea, quòd erat consecratus domino, dicunt Iudæi, sed falsum est. Et dicẽdum,quòd ideo fuit: quia Deus præuidebat aliqua mala futura, si descenderet in Aegyptum.Genes. 301.c.1.E

Isaac,quare post cibum,dedit benedictionem,assigna tur ratio glo. ordinariæ. Genes. 304.c.4.F

Circa stuporem Isaac, de quo Genes.27.cum audiuit ab Esau,ego sum primo genitus tuus Esau, quid dicant Iudæi,Hieronymus, & doctores nostri Genes. 307.c.2.B

Benedictio Isaac,qua benedixit Iacob, fuit valida Genes. 307.c.4.K

Isaac mortuus est tredecim annis post venditionem Ioseph.Genes. 349.c.3.G

Isaac multum meruit in hoc, quòd obediuit patri seni, vt eum ligaret, cum posset effugere, sed quis eorum magis meruerit, dubium est, alicui videbitur,quòd Isaac meruit tantum, quantum Abrahã, & magis,quia tolerare debebat, mihi autẽ, in quit auctor,videtur,quòd tantum, imo magis, meruerit Abraham,vt probatur.Genes. 281.c.2.D

Isachar. Sors Isachar fuit terminata duobus terminis naturalibus, ab vna parte mari mediterraneo, & ab altera mari Galileæ Genes. 408.c.4.H

Isachar interpretatur conductus vel merces 1. Parali. 42.c.2.B

Isai. Septem tantum filii Isai nominantur, cum tamen 1. Regum 17. dicatur, quòd Isai habuit octo filios, sed ab Hebræis assignatur satis conueniens concordantia. licet possit dici, quòd Esdras propter aliquam causam,nobis ignotam,subticuit vnum illorum,&c.1.Paralip. 44.c.4.K

Et habuit ẽt Isai duas filias,scilicet, Saruia, & Abigail, de quibus fit mentio in 1. Paralipomen. non propter seipsas, sed propter filios natos ex ipsis pertinentes ad progeniem Dauid ex parte ipsarum, qui fuerunt viri gloriosi, quorum matres fuerunt ex nobiliori genere,quam patres 1. Paralip. 45.c.1.D

Isaias. Vide Esaias.

Isidorus. Beatus Isidorus fecit duas lucernas, quæ manserunt post mortem eius, vna ad pedes, & alia ad caput sepulchri eius quasi per ducentos annos,ita vt nihil de eis videretur cõsumptum,Sed postea inde sublatæ sunt, &c.Num. tomo 2 24.c.1.A

Isis. Erat maxima Dearum, & Deorum Aegypti, in cuius templo,quod erat in Alexandria,ponebatur virga,secundum quam mensurabatur crementum Nili. Sed ex tempore, quo Aegyptus incepit legem Christi, posita fuit virga illa in ecclesia Christianorum in honorem Christi, vt patet in Historia ecclesiastica Matth.tomo 1. 131.c.3.F

Ismahel. Ismahelis magnum fuisse priuilegiũ, ostenditur in eo, quòd fuerit prius nominatus,quàm natus, &c, Genes. 258.c.1.E

Ismahel,vt dicit Methodius Martyr,descripsit Chiliades seculorum in quibusdam arcanis, &c.quæ venerunt super nos in miserabili Hispania tempore regis Roderici,&c.Genes. 258.c.4.G

Ismahelem finisse dies suos in gratia dicunt Iudæi, quia Abraham rogauit pro eo, vt viueret coram Domino, & Deus concessit iuxta illud Genes.17. Super Ismahel quoque exaudiui te,&c.Genes.261. colum.3.F

Ismahel habuit duodecim filios, qui ideo dicti sunt duces Genes.17. quia multa prole creuerunt prius, quam morerentur,&c.Genes. 261..c.3.G

Ismahel quando eiectus est ab Abraham cum Agar matre sua, habebat viginti vel plures annos Gene. 278.c.2.B

Ismahelem ægrotasse tempore,quo eiectus fuit ab Abraham cum matre sua,dicunt Hebræi, eo, quòd Sara respexerit illum oculo malo,& liuido,sed hoc superstitiosum est, & falsum Genes. 278.c.2.B

Ismahel vixit centum triginta reptem annos, & mortuus est anno ætatis Isaac 123. Genes. 310.c.2.B

Ismahel, filius Abrahæ ex Agar,habuit duodecim filios,quorum primo genitus fuit Nabaioth,qui fuit magnus princeps, & ab illo denominati sunt quidam Populi dicti Nabathæi, habitantes circa Arabiam, quorum meminerũt Poetæ 1.Paralipomen. 35.c.4. K, de alijs vide ibidem. 36.c.1.A

Ismahel erat quatuordecim annorum,quando natus est Isaac Genes.17.1.Paralipome. 36.c.1.A

Ismahel quidam, interfecit Godoliam propter inuidiam,& vt prædaret ea,quæ erant in Maspha.4.Regum 259.c.3.H

Ismahelitæ. Aliquando vocãtur Madianitę, & econtra, propter quandam habitationis vicinitatem,vt patet Genes.37.Genes. 351.c.3.k

Israel. Iudæi vocant Ztael, nam quando nomen Hebraicũ transfertur in literas latinas, secundum conditionem earum, non ita sonat sicut in hebræo Genes. 103.c.2.B

Israel aliquando capitur stricte,pro multitudine duodecim tribuum, aliquando pro tota multitudine tam duodecim tribuum, quam leuitarum Numer. tomo 2 158.c.4.K

Israel dicebatur Populus domini dupliciter,&c.Iosue tomo secundo 163.c.4.F

Israel quare dicatur hęreditas Dei,1.Regum.tomo 1. 173.c.3.F

Israel dupliciter accipit, vno modo pro toto Populo collecto ex duodecim tribubus, &c. Alio modo p quadam parte istius Populi collecta ex duodecim tribubus, quæ constituebant vnum regnum per se &c.2.Paralipo. 228.c.2.B

Israelitæ. Primo habuerunt duces. secundo reges.tertio duces, sed ad vltimum reges habuerunt. 345.c.4.H

Israelitæ non habitauerunt quiete terram promissionis, vsque ad quatuordecim annos post transitum Iordanis Exo.tomo 1 100.c.4.H

Israelitæ ibant ter singulis annis in locum Sanctuarij, Matth tomo 6 207.c.4.F

Israelitæ quare fuerunt translati, in Assirios per Salmanasar,4.Regum 180.c.3.F

Omnibus Israelitis prohibita erat ratio in nouacula, tonsio tamen erat permissa Num.tomo 1.69.c.2.A

Soli Israelitæ laici soluebant iura pro ministris Sanctuarij,Matth.tomo 6 208.c.2.B

Beneficium præstitum Israelitis in exitu de Aegypto in duobus consistit, Matthæ. tomo 7.283. colum.1.D

Israelitæ recesserunt a monte Synai die secundo, mẽsis secundi,anni secundi, ab exitu de Aegypto.Nu. tomo 1. 3.c.3.K

Israelitis permittebatur probatio Zelotipiæ, libellus repudii, & vsura ad gentes, & ad conuersos ad Iudaismum,&c.propter imperfectionem suam, quæ omnia vetita sunt in nouo testamento Nu.tom.1. 61.c.4.K

De ordine procedendi populi Israel per desertum, militer & leuitarum,Num.to.1 15.c.1.C

Israelitæ peccauerunt petendo a Moyse, vt mitteret exploratores &c.Num.tomo 1 178.c.4.F

Israelitæ ætatis viginti annorum, qui exierunt de Aegypto,mortui sunt in deserto, & vna ex causis prædictæ mortis fuit eorum pusillanimitas, & seruilis conditio,Num.to.1 190.c.3.F

Israelitæ intrauerunt in terram Chanaan, die decimo mensis primi anni quadragesimi primi ab exitu de Aegypto Iosue 4.Num.to.1 212.c.4.k

Israelitę steterunt in vna mansione in deserto fere per triginta septem annos,scilicet,vsque ad principium anni quadragesimi ab exitu de Aegypto, & quæ acciderunt toto illo tempore in illa mansione,non scribuntur. Mansiones tamen anni quadragesimi scribuntur,Nu tom.1 215.c.1.B

Israelitis & conuersis ad iudaismũ generale erat omne,quod erat pœnale, siue in cæremonialibus siue in iudicialibus, & in omnibus obligationibus, solũ differebant quantum ad leges, quæ dabant aliquem honorem, vel principatum,quia his legibus non participabant conuersi ad iudaismum,Nu.to.1. 225.c.4.F

Israelitas voluit Deus distinctos esse ab alijs gentibus in rebus & in signis,Num.tomo 1 227.c.4.I

Israelitæ habent consuetudinem, effundere cum aliquis moritur,totam aquam,quæ erat in vasis, quia iudicant illam aquam esse immundam &c. Num. tomo 1 271.c.2.B

Israelitæ comedunt nunc azymos panes, non tamen Agnum Paschalem, Nu.tom.1 273.c.1.A

Israelitæ non sunt nunc obligati ad obseruandum cęremonias expiationis, & si non aduenisset nouum testamentum, sed esset sicut quando erant apud Babylonios, Nu.to.1 273.c.2.A

Israelitæ non peccauerunt non occidendo Gabaonitas propter iuris ignorantiam &c. Iosue tomo 1. 167.c.1.E

Quando Israelitæ ibant ad bellum, quem modum tenerent,Iudi. 65.c.2.E

Israelitæ venerunt bis in Cadesbarne, Iudi. 111. colum.4.G

Israelitis vetitum erat aliquam terram capere ad vniẽ dum terræ suæ,Iudi. 117.c.4.F

Irfraelitæ peccauerunt occidendo parvulos Beniamin &c.Iudi. 214.c.1.A

Israelitæ peccauerunt occidendo paruulos, & mulieres labes Galaad, nisi id fecissent ex diuina dispensatione,Iudi. 220.c.4.F

Israelitæ in Aegypto,tempore prosperitatis, erant sub dominio Ioseph,& tandem sub Pharaone. Et ipsi inter se habebant aliquos iudices, sed veniente postea tempore aduersitatis verisimile est, quòd ipsi non haberent inter se aliquos iudices,vel dominos de se ipsis, sed præponebantur eis iudices & præfecti de Aegyptijs, vt premerent eos. Post exitum vero de Aegypto fuit alius modus regiminis eorũ sub Moyse quadraginta annis, 1. Regum tomo 1. 1.c.4.G

Sed post acquisitam terram promissionis vsque ad dispersionem eorum post Christi mortem quod duravit fere tempore duorum millium annorum,Iudæi habuerunt triplicem modum regiminis, scilicet, per iudices, per reges, & per pontifices &c. ibidem

Quando Israelitæ pugnabant contra aliquam ciuitatẽ gentilium, qui non erant Chananæi, & eis resistebant, debebant interficere viros relictis fœminis, Deuter. 20. secus tamen si pugnarent in campo.2. Regum 53.c.4.k

Israelitas, cum essent peccatores, & idolatræ,multo-

ties

Universidad de Deusto Biblioteca

ties liberabat eos Deus ab aduersarijs propter multa,4.Regum 63.c.4.k

Israelitę quare fuerũt translati in Assyrios per Salmanasar, 4.Regum 180.c.2.I

Israelitæ, qui manserũt post captiuitatem factam per Salmanasar, non habuerunt aliquem regem super se, nec ausi sunt illum constituere propter multa &c. sed subiecerunt se regi Iuda 4. Regum 238. colum.1.A

Non omnes Israelitæ decem tribuum translati sunt in Assyrios, nam aliqui manserunt illa vice,vt patet 2.Paralipomenon 34.&35. 4.Regum 237.colum.1.E

Cum Israelitæ translati fuerunt in Assyrios per Salmanasar, manserunt multæ ciuitates in regno Israel, quas non cepit, scilicet, de tribu Ephraim, & Manasse,& de Simeon,& Nephtali,2.Paralipom.34.4. Regum 255.c.2.B

Israelitæ in Babylone nõ sunt coacti seruire Chaldęis sed erãt sicut ipsi Babylonij. Hoc tamen solum habebant seruitutis, quòd si vellent redire in terram suam, non permittebantur. Sic etiam fuit de decẽ tribubus translatis in Assyrios, quia non fuerunt subiecti seruituti Assyriorum, sed data est eis terra ad colendum,quam colebant pro se &c.4. Regum 257.c.1.B

Israelitæ fugientes in Aegyptum, mortuo Godolia, peccauerunt propter multa,4.Reg.260.c.2.A,Ieremias tamen descendens cum eis, non peccauit, ibidem.

Israelitæ steterunt in Aegypto annis ducentis & quindecim,vel quasi,1.Paralip.40.c.1.B,& 104.c.1.D,& Genes. 254.c.4.G

Israelitas iuuabat Deus multis modis cõtra inimicos Paralip. 158.c.3.C

Israelitæ laudabiliores erant cæteris populis, & ideo magis familiares in multis,1.Paralipomenon, 203. colum.4.F

Israelitæ poterant dici populus Dei dupliciter vno modo generaliter, & alio modo specialiter &c. 1. Paralip.204.c.1.C,Et ad legem,quam Deus dedit, nõ obligabantur Israelitæ, nisi Deus præciperet, vt illã susciperent,sed Deus non prȩcepit,sed persuasit suscipere illam, inducendo eos ad hoc per multa beneficia,quæ eis conferebat propter quæ obligabantur suscipere legem, quam ipse dabat,Exo.19 1.Paralip. 204.c.3.F

Israelitæ acceperunt in dominum Deum suum obligando se ad seruandum legem suam, Exo.19.Et sic Deus accepit Israelitas in populum suum specialem,sicut ipsi acceperunt Deum,in Deum specialiter,1.Paralip. 204.c.3.G

Israelitæ erant tanquam coloni Dei,1. Paralipomenon 338.c.4.I

Israelitæ non peccauerunt recedendo a Roboam, nõ admittente petitionem eorum, 2. Paralip.140.col. 1.A,Sed Israelitæ non ausi sunt petere a Salomone Alleuiationem,quam petierũt a Roboam propter multa,2 Paralip. 140.c.1.C

Israelitæ,cum essent in prosperitate, quare relinquerent Deum, & colerent idola, 2. Paralip.160.c.1.B, & 162.c.2.C

Quare non omnes Israelitæ fuerint occisi a Romanis,sed dispersi sunt per totum mundum &c.2. Paralip. 183.c.4.G

Cætera de Israelitis,vide in dictione Iudæi.

Italia. Dicebatur Olim Magna Græcia, deinde a cuiusdam regis nomine, Saturnia dicta, mox & Latium appellata est, eo quòd ibi latuerit Saturnus, a Ioue sedibus suis pulsus &c. postremò ab Italo Siculorum rege ibi regnante, Italia dicta est &c.Genes. 4.c.2.C

Italicus. Quilibet Italicus poterat dici Romanus, propter excellentiam vrbis.ff.ad municipa.l.Roma.Matth.tomo 3 178.c.3.G

Iter. In itinere multa pericula solent accidere, &c. Genes. 381.c.4.K

Iter Sabbathi,de quo Actu.1.qualis sit,Exo.to.1.82.c. 3.F,& 135.c.2.A

Ithamar. Filius minor Aaron præerat meraritis, & gersonitis, qui portabant partes tabernaculi. Et Eleazar præerat Caathitis, Nu. 4.Exo.to.2 202.c.3.H

Ituræi.,& Naphæi.

Iturei,& Naphei,de quibus primo Paralipomenon 5. Qui venerunt in adiutorium Agarenorum, fuerunt descendentes ab Ismahele sicut Agareni. Nã Itur,& Naphis, a quibus sic denominantur, fuerũt filij Ismahelis 1.Paralipom.1.& Genes.25.1.Paralip. 83.c.4.F

Iubere. Dei duplex,nam aliquando Deus iubet vocaliter,quãdo scilicet, per Angelos mandat aliquid vt in datione legis ad Gal.3 &c.aliquando vero iubet intellectualiter, quando iubet Angelis aliquid facere &c.2. Paralipomenon, 110. colum.3.F

Deus dicitur iubere locustis, quia id, quod Deus vult locusta exequitur tanquam si intelligeret, 2. Paralipom. 110.c.3.F

Iubilæus. Quando inciperet fieri, Exo.tomo 1. 206.c.2.D

Annus iubilæi quare non obseruetur nunc apud Iudæos,nec annus remissionis, Exo.to.1 95.c.2.E

In anno iubilæi seruus fiebat liber cum vxore, & liberis,& in hoc differebat annus iubilęi a cæteris annis remissionis, quia in alijs annis non fit remissio generalis,sed bene in iubilæo &c.Exod.tomo 1. 208. colum.3.I

Iubilæus erat maximum festorum, Leuiti. 290.c.2.A

Annus iubilæi,apud Hebræos, erat annus quinquagesimus, sed dupliciter computant eum quinquagesimum,quidam inclusiue & alij exclusiue. Et iuxta primos, annus præcedentis iubilæi intrabat in numerum, & postea septem hebdomadæ annorum, quæ faciunt quinquaginta, similiter iuxta illos annus remissionis & iubilæi coincidebant. Alij non computant annum iubilæi præcedentis, sed vltra septem hebdomadas addunt vnum annum. Et ille erat quinquagesimus, & dicebatur annus iubilæi. Et ista opinio est verior & rationabilior quam præcedens,Leuit. 290.c.2.C

Totum tempus Iudæorum diuidebatur per Iubilæos, & similiter diuidit eum Eusebius, Leuitic. 290. colum.3.F

In anno præcedente iubilæum fiebat clangor buccinæ, vt communiter tenent Doctores, & fiebat ad lætitiam futuri iubilæi exprimendam, Leuit.291.c. 2.A. Et iste clangor fiebat in die propitiationis, scilicet,decima die mensis septimi. Et causa huius assignatur,ibidem,291.col.3.G.

Et fiebat iste clangor die prædicta in vniuersa terra Iudæorum,ibidem.

Iubilæum vocamus nos vulgariter annum indulgentię,Leuit. 291.c.4.k

In anno iubilæi reuertebatur homo ad possessionem suam, & hoc, nullo dato pretio, & intelligitur de possessionibus rerum immobilium &c. Leuitic. 294.c.1.D 292.c.1.A,&

Cuius duplex assignatur causa,prima in fauorem patrum, secunda & præcipua, vt non confunderentur tribus,& familiæ,&c.Leui. 292.c.1.E

Quòd annus Iubilæi non contingeret longiori tempore,assignatur causa,Leui. 292.c.2.B

Iubilæum non seruant nunc Iudæi, quia nunc cessat causa obseruationis,nam institutum est ne confunderentur tribus familiæ,& possessiones earum,quę erat assignatæ certis tribubus, & familiis, per quas distinguebantur, sed Iudæi non habent nunc illas possessiones,&c. Leui. 293.c.3.F

Quante Iubilæum non redimebant possessionem vẽditam,in anno Iubilæi recuperabant, sed nihil fructuum,etiam si maiores essent quàm sors. Si vero redimebant ante Iubilęum fructus computabãtur in partem sortis deductis expensis,&c. Et sic emptor parum lucrabatur:bene tamen si non redimerentur ante annum Iubilæi, &c. Leuiti. 294. colum.4.F

Iubilæi præceptum per se sumptum magis debet vocari iudiciale, quàm cæremoniale, licet aliqua essent in eo,quæ ad cæremonias satis deduci possent, Leui. 295.c.2.D

Iubilęi priuilegio non gaudebant conuersi ad Iudaismum,quo ad redemptionem,Leui. 298.c.1.B

Iubileus solum erat ad tollendas seruitutes, & vt redirent immobilia vendita dominis suis secus tamen de rebus mobilibus,Leui. 338 c.3.G

In Iubilęo res vendita immobilis debebat redire, non ad quemlibet venditorem,sed ad eum, qui habuit hoc,iure hæreditatio, & non ad quemlibet habentem iure hæreditario,sed solum ad eum, qui haberet in sorte hæreditatis suæ,&c.Leui. 353.c.1.A

Iubilæus dicitur a iouel,quod in Hebræo significat cornu vel tubam,Iosue tomo 1. 101.c.1.D. Ruth. 260.c.3.k

Iudas. Interpretatur confessio vel laus, Genes. 404.c.3.I

Iudæ generationem scripsit Moyses, & non aliorum fratrum eius, & assignatur causa huius, Genesis, 351.c.4.G

Sors Iudæ est inferior omni terra promissionis, quia est in latere Australi totius illius terræ, Genesis, 352.c.4.H

Laus Iudæ attẽditur in robore,quia inter fratres suos robustior erat,& in multis moralibus, & naturalibus habitibus, & potentijs excellebat,erat similiter cęteris fratribus eloquentior. Et tribus Iuda fuit prima,quæ ausa est intrare mare Rubrum , &c. Genesis, 404.c.3.H

Iudæ laudes dicuntur,Gen. 404.c.3.H

Iuda quare dicatur catulus Leonis,Genes.49.Genesis 404.c.4.H

Iuda quomodo ad prædam ascendit, Genesis, 405. colum.1.A

Iuda quomodo requiescens accubuit, vt Leo, Gen. 405.c.1.E

Quomodo vsque ad Christum nunquam defuerunt regentes de tribu Iuda, Gen. 405.c.2.D

Ad Iudæ petitionem, quare concessit Iacob, Beniamin, & non ad petitionem Ruben, Leuiti. 375. col.3.F

Tota sors Iudæ fuit Meridiana , Iosue tomo 2.4. colum.3.G

Sortis Iudæ frons Orientalis solum est latitudo maris salsissimi, idest, vsque ad locum, vbi coniungitur Iordani, Iosue tomo 2. 90.c.3.I

Post Iudæ progenies narrantur 1.Paralipom.4.progenies Symeon, & tribus Iuda, quia tribus Iuda, & Symeon videbatur esse vna tribus eo quòd erant in vna sorte, &c. 1.Paralipo 66.c.3.F.& 72.c.4.G

In enarratione progenierum filiorum tribus Iuda, scilicet, in 2.3.& 4.capitu.primi Paralipomen. pauci viri computantur, & rarissimi, & factum est hoc propter duo, primo, quia liber Paralipomen. est suppletiuus eorum, quæ deficiunt in aliis libris. Et quia in multis libris causatur obscuritas historiæ propter hoc, quòd generationes eorum, de quibus agitur in historia, sunt ignotæ. Et ideo Esdras attendit enarrare principaliter historias primogenierum illorum, de quibus agitur in aliis libris. Et non ponũtur generationes eorum continuatæ. Secundò, quia inter Hebræos in tribu Iuda fuerunt aliqui viri famosi, de quibus nihil erat dictum in aliis locis Scripturæ. Et ideo Esdras voluit agere mentionem de illis, &c. 1.Paralipom. 66.col.4.F

De tribu Iuda orti sunt principes, eo quòd Iudas fuerit fortissimus, vt dicitur 1.Paralipome.5.quod habet intelligi de omnibus principibus, qui fuerunt in populo, siue tempore Regum, siue prius. Sed principaliter intelligitur de regibus, 1. Paralip. 77.col.3.F

Tribus Iuda, in numeratione populi, numerabatur per se propter duo. primo, propter multitudinem. secundo propter dignitatem, &c. 1.Paralip. 237.c.4.G

Iudas filius Iacob non peccauit accipiẽs Chananęam in vxorem, similiter neque Simeon,1.Paralipom. 42.c.3.G

Tribus Iuda fuit excellentior cæteris tribubus in multis,2.Paralipom. 146.c.3.k

De Iudæ Galilæi rebellione, Matthæi tomo 6. 270. colum.3.K

Iudas Iscarioth Apostolus fuit ex Galilæa oriundus, sicut, & cæteri Apostoli, & fuit de quodam vico Galileæ dicto,Iscarioth,a quo dictus est Iscariothis. E vbicunque ponuntur nomina omnium Apostolorum, dicitur, & qui tradidit eum, & hoc propter multa, Matthæi tomo 3. 231. col.4.k

Et iste Iudas semper fuit malus. Christus tamen elegit in Apostolatum propter multa, ibidem. 232.c.2.D

Cum Iuda proditore egit Christus non quidquid absolutè potuit, quia sic posset eum nunc saluum facere, sed egit quantum æquum & bonum fuit fieri, distrahendo illum a peccato. Obseruato, ne maius scandalum causaret, quòd fortè fieret, si Christus diceret Iudæ: Tu me trades, ideo non facias,&c. Matthęi tomo 3. 233.c.1.A

Iudas viuente Christo, miracula faciebat, Matthæi tomo 4 267.c.2.E

Pecunia quam portabat Iudas in loculis, Christi erat pleno iure, Matthæi tomo 4. 287.c.4.H

Iudas Iscariothes fuit auarus,& fur & diabolus,multo tpe antequã vẽderet Chrm. Et Chs in quantũ hõ omnem adhibuit diligẽtiam, ne Iudas periret,&c. Matthęi tomo 5. 184.c.3.I

Iudas Christi proditor quare se laqueo suspenderit, Parado. 84.c.3.G

Iudas proditor nõ ideo crepuit medius, & effusa sunt viscera eius,vt per illam partem exiret anima eius, & non per eos,vt quidam insani dicunt,sed dicendum,quòd factũ est hoc in pœnam Iudæ, & in ęternam ignominiam,Parad. 123.c.4.I

Iudas Iscarioth erat auarus, & fur, & loculos Christi habens,Matthęi tomo 5. 184.c.3.I

Christus inquantum homo, adhibebat omnẽ diligentiam,ne Iudas periret,Mat.to.5. 184.c.4.G

Quomodo intelligitur illud;Q Bonũ esset Iudę, si natus non fuisset,Mat.to.5. 188.c.2.A

De secta Iudæ Galilæi, Mat. tomo 1 191.c.4.G
Iudas Galileus, & Theodas diuersis temporibus se Messias esse voluerunt ostẽdere, Matthæi tomo 4. 227.c 2.D

Iudaismus. Conuersi ex Iudaismo non debent detestari, neque vilipendi, neque contristari, vt patet extra de rescriptis, Deut. 5.c.4.K

Conuersi de Iudaismo in duobus conquerebantur, Matthei tomo 5 181.c.4.K
Status Iudaicus semper erat mutandus, etiam si Iudæi seruarent ex parte sua id, quod erant seruaturi, quia Deus non dederat legem veterem tanquam semper mansuram, sed vt quoddam manuductiuum, ad inducendum postea legem noui testamenti, vt declarat Apostolus ad Galat. 3. & 4. Iudicum 18.c.3.G
Iudaicum ritum tenentes diuidebantur in duas partes, scilicet, in filios Israel, & in aduenas, & filii aduenarum semper vocabantur aduenæ, & non filii Israel, Matthæi tomo 6 194.c.2.B

Iudaizare. Non est facere omnia, quæ faciũt Iudæi, aut credere omnia, quæ credunt Iudæi, sed facere omnia, quæ faciunt soli Iudæi, aut quę conueniunt solis Iudæis, & credere ea quæ credunt soli Iudęi, Exo. tomo 1. 255.c.2.E

Iudæa. Est quasi vltima pars Asiæ, versus Occidentem, Gen. 26.c.2.E
Iudæa est Australis respectu Mesopotamiæ. Geneſis, 66.c.3.F
Iudæa, dupliciter accipitur; vno modo strictè, Matthæi tomo 1 65.c.2.A
Iudæa accipitur quadrupliciter, vno modo pro tota terra Iudęorum; alio modo pro terra sortis Iudæ; tertio modo pro terra, quam Iudæi possidebant tempore Christi; quarto modo pro vna medietate regni Iudæorum, Matthæi tomo 1. 141.c.2.A
Matthæi tomo 5. 75.c.1.E
In Iudæam venit Christus prædicare, & miracula facere; & in Iudæa incipiunt narrari eius gesta, ab illo Matth. 19. scilicet, Cum consummasset Iesus sermones hos, migrauit a Galilæa, & venit in Iudęam, Matthęi tomo 5. 75.c.2.E. Venerat tamen prius in Iudęam, sed propter æmulationem Iudæorum, & specialiter Pharisęorũ reliquit Iudęam ibi. 75.c.3.K
Veniebat etiam a Galilęa in Iudęam in diebus festiuis, in quibus Iudęi soliti erant accẽdere ad tẽplum in Ierusalem, & maxime in festo Azymorum, & tunc prędicabat, & faciebat miracula, de quibus nihil tangit Matthęus, bene tamen Ioannes capit. 2. 3. & 5. Matthęi tomo 5. 75.c.4.K
Iudęa multipliciter accipitur vno modo strictissime, pro terra illa, in qua erat tribus Iuda, secunda pro tota illa terra, quę erat regnum Iuda. tertio modo pro tota illa regione, in qua habitabãt Hebręi, excepta Galilęa, & Samaria. Matthęi tomo 6 285.c.2.E

Iudæus. Iudæi. Iudęi obligabantur scire mandata, & meditari in eis, vt patet Exo. 6. alia autem, quę in lege erant, nõ obligabantur scire, sic & nunc tenentur laici scire aliquos articulos fidei. Gen. 19.c.3.F
Iudęorum populi propter periurium Sedecię regis Iudę, qui ab ipso recesserant, cum ipso Sedecia ducti sunt captiui a Nabucodonosor rege Babylonis, incenso templo, & vrbe destructa, sed Cyrus rex Persarum remisit in Ierusalem circiter quinquaginta millia Iudęorum, vt ędificarent templum, Et mansit inchoatum vsque ad secundum annum Darii secundi, & tunc Aggęus & Zacharias incęperunt Prophetare, &c. Gen. 24.c.4.E
Iudæis procedentibus ad bellum contra aliquos grauiter peccantes, Deus mandabat, quòd delerent omnia pecora in ore gladii, Gen, 36.c.3.G
Iudæi computabant annos per Lunationes, & vnam Lunationem pro vno mense, & duodecim Lunationes pro vno anno, & erat annus Lunaris minor anno solari, vndecim diebus, Gen. 27.c.3.F
Iudæi originem trahunt a Chaldæis, quia Abraham fuit natione Chaldæus, vt patet Iudicum 5. Gen. 58.c.1.C
Iudæi obligabantur non comedere carnem cum sanguine. tam ex præcepto dato Noe & filiis eius, Genes. 9. quàm ex eodem præcepto, vel simili dato Moysi in lege. Leuit. 3. 7. & 17. & Deuterono. 7. &c. Geneſis, 120.c.1.D
Iudæi non obligantur nunc ad non comedendum carnem cum sanguine, & tamen si comedant carnem cum sanguine, peccant mortaliter. Prima pars patet, quia istud mãdatum euacuatum est per legem Christi, quæ facit licitum omnem cibum, quia non obligatur aliqua gens ad id, ad quod non obligantur Christiani. Et hoc, quia omnes gẽtes obligatæ sunt ad fidem Christi suscipiendam, Mat. 28. Marci 16. & Ioan. 3. Ideo non possunt obligari ad aliquid, a cuius obligatione absoluit lex Christi, quia tunc daretur, gentes illas non esse obligatas ad legem Christi, & quòd non obligentur ex virtute legis probatur, quia lex Moysi cessauit obligare, ad Hebræ. septimo, translato sacerdotio, necesse est, vt legis translatio fiat, secundum patet, quia agunt contra conscientiam, &c. Gene. 120.c.2.C
Iudæi induuntur vestibus preciosioribus quando vadunt ad Synagogas, sumentes occasionem ex illo Genes. 35. Et mutate vestimenta vestra, Geneſis, 341.c.1.A
Inuehitur auctor in Iudæos laudantes filios Iacob, in hoc, quòd non absconderunt iram suam contra Ioseph, Gen. 349.c.1.A
Iudęi deuoti orabant contra templum Salomonis, cum semper orarent vbicunque essent, Geneſis, 395.c.2.E
Iudæorum mos in filijs ablactandis, Gen. 277.c.3.F
Iudæi quidam, volentes esse nimis subtiles, in quodam libro, quem ipsi vocant Defensorium fidei, quid respondeant ad illam auctoritatem de aduentu Messiæ, Genes. 49. scilicet, Non auferetur sceptrum de Iuda, in qua responsione aberrant duplicíter & decipiuntur, Geneſis. 406.colum.3.H
Alii exponunt, accipiendo Silo pro loco, & dicunt esse sensum, non recedet sceptrum Iudæ donec occidat, vel cadat Silo, ideſt, nullus erit rex de tribu Iuda, donec occidat Silo, ideſt, donec cadat ab honore suo, scilicet, sublata inde arca, quia paulo post ablationem arcæ de Silo, assumptus fuit Dauid in regem, qui fuit primus rex de tribu Iuda. Et fundant hanc expositionem in æquiuocatione duarum dictionum Hebraicarum, quarum altera ponitur, vbi nos habemus, auferetur. Et altera vbi nos habemus veniat, prima est, iacur, quę significat venire, vel accedere, secunda est meno, quæ pũnet ad Solẽ, vt cũ dicimus Solis occasum, vel dicimus occidere, vel cadere domos, &c. Sed dato, g sensus iste sit verus, nõ tñ cõsonat cũ verbis sequentibus. ſ. Ad ipsum gẽtes aggregabunt, vel secũdum nostrã literã; Ipse erit expectatio gẽtiũ, &c. Et ligans ad vineam asinam suam, & ad vitem, ò fili mi, asinũ suum. & Pulchriores oculi eius vino, & dẽtes eius lacte cãdidiores. Et ideo non bene, sed falsè exponitur litera. Secundò probatur, quòd ex litera Hebraica non potest hic fieri talis æquiuocatio, Geneſis, 406.c.3.k
Iudęos, duabus de causis opprimebant Aegyptii, scilicet, inuidia, & timore, Exodi tomo 1 4.c.3.F
Iudæorum modernorum superstitio quędam refertur, quam faciunt Luna decima mẽsis Septembris computando a Lunatione propinquiore æquinoctio, quod est in primo gradu libræ, quẽ Sol intrat eodem mense. Nam tunc accipiunt ad vesperum aues aliquas, quas iugulant effundentes sanguinem super capita eorum, quos tenere diligunt imprecantes, vt si Deus tunc aliquem sanguinem iudicat venturum super illum, sit ille, qui aspergitur, & non alius, &c. quod ridiculum est, & erroneum, contra fidem catholicam, Exodi tomo 1 28.c.2.C
Iudęi in Aegypto colebant idola vsque ad tempus fere, quo educti sunt de Aegypto, Exodi tomo 1. 7.c.2.B
Iudęi erant superstitiosi, & indocti circa sacram Scripturam, Exodi tomo 1 28.c.3.F
Iudęi in die propitiationis, nihil comedunt, aut bibunt, sed tota illa die vacant lectioni, & orationi, Exodi tomo 1 84.c.2.D
Iudęi vendentes vinum in Sabbatho, credunt se non frangere Sabbathum, Exodi tomo 1 85.c.4.I
Iudęi moderni obseruant ritum Azymorum, sed non agni, quia pro comestione Azymorum non fuit determinatus locus, aut terra, bene tamen pro immolatione, & comestione agni, Deuteron. 16. illa, scilicet, ciuitas sola, in qua esset tabernaculum Domini, Exodi tomo 1 87.c.2.C
Iudæi, cum exirent de Aegypto, putauerunt se ire in Chanaan per terram Philisthinorum: & ideo paucos cibos attulerunt secum, Exodi tomo 1. 92. col.3.K
Iudæi moderni quare nunc non ferant in vestibus suis fimbrias hiacyntinas, quemadmodum præcipitur, Num. 15. Exodi tomo 1 95.c.3.H
Iudæi fecerunt tres mansiones ante mare Rubrum, Exodi tomo 1 104.c.3.k
Iudæi petierunt arma ab Aegyptiis, quando recedere voluerunt, & Aegyptii gratis illis cõcesserunt, quia ibant ad sacrificandum, nam Iudęi intra Aegyptũ non habebant arma, Exodi tomo 1 104.c.4.k
Iudęi adorabant contra Occidentem, vt dissimiles essent gentibus, qui adorabant contra Orientẽ, & hoc, vel quia stellę, quę dicuntur adorare Deum. Esdræ 2. tendunt ab Oriente in Occidentem secundũ motus raptus, &c. Exo. to. 1. 154.c.1.C
Iudæi iurantes in suo Thorath, tenẽtes, quòd multa, quæ ibidem continentur, abolita sunt non peccãt, & eodem modo possumus nos iurare, sicuti iurare mus supra quandam Bibliam, &c. secus tamen si iudęi crederent totam illam scripturam adhuc obligare, nam sic iurando peccant, quia est actus oppositus actui fidei, &c. Exodi tomo 1. 253. colum. 3.K
Deus docuit Iudęos habere illum in magna reuerentia. Exodi tomo 1 159.c.2.A
Iudęi multis gaudebant priuilegiis, quibus non gaudebant conuersi ad iudaismum, Exodi tomo 1, 240.c.3.G
Iudęi erant crudeles nolentes aliis benefacere, Exodi tomo 1. 245.c.2.E
Iudęi dicunt Euangelium esse conficta quędam mendacia, Exodi tomo 1 253.c.1.C
Iudæorum potissimum iuramentum erat iurare per Thorath, accipiẽdo eã in manib⁹, Exo. t. 1. 253.c.1.E
Iudæi facientes Christianos iurare in nomine Iesu, vt cõiter peccant mortaliter, Exo. to. 1. 254.c.1.A
Omnes Iudæi credunt Iesum Christum fuisse pessimum virum, & purum hominem, Exodi tomo 1. 254.c.1.A
Iudæi credunt maius malum esse iurare in nomine Iesu Christi, quàm iurare in nomine omnium deorum Gentilium, Exodi tomo 1 254.c.1.C
Iudæus putans Christum fuisse sanctum Propheram, & nullum malum egisse, nesciens ipsum esse Deũ, non peccaret iurans in nomine Christi, si iuramentum referat ad Deum, Exodi tomo 1. 254.c.1.C
Nulli Iudæo, vel Christiano licitum est iurare p crus Machometi, Exodi tomo 1 255.c.4.F
Status Iudæorum fuit status imperfectus ordinatus ad perfectionem per Christum inducendam, Exodi tomo 2 18.c.4.F
Maximum beneficium temporale, quod Deus contulit Iudæis, fuit liberare eos de Aegypto, Exodi tomo 2 91.c.2.E
Iudæis obseruãtibus sabbatha, multa Deus exhibebat, & non obseruantes tradebat in erumnas, Isa 58. Exodi tomo 2 111.c.1.A
Iudæi vocati sunt septimi a Sabbatho, Exodi tomo 2. 111.c.1.E
Deus voluit Iudæos a multis abstinere propter diuinum cultum, Leui. 94.c.4.H
Consuetudo erat, apud Iudæos, capita habere cooperta, & velata, potissimè in locis sacris: nemo enim orabat nudo capite, aut sacra loca intrabat, & hoc erat apud illos in vsu, ex illo Exo. 3. quando abscondit Moyses faciem nolens aspicere contra Deum, & hoc obseruabant Sacerdotes in Sanctuario, quibus datæ sunt mitræ, &c. Sed in nouo testamento aliter fit, nam mulieres debent habere capita velata, &c. iuxta illud 1. Corinth. 11. Omnis autem vir orans, &c. & assignatur ratio diuersitatis, Leuit. 131.c.2.D
Iudæi non tenebantur ad leges purificationum immunditiarum, nisi cum essent in terra Chanaan, vel in deserto habentes secum Sanctuarium, Leuiti. 148.c.3.H
Iudæi in Aegypto, sacrificabant dæmonibus, propter quod Deus induxit super eos multas tribulationes magnas, & horrendas calamitates, Leui. 173.c.4.k
Iudæi consueuerant gesta memorabilia in lapidibus scripta relinquere, &c. Iosue tomo 2 188.c.2.E
Iudæi non venebantur feras canibus ad esum, nec aues aliis auibus rapacibus, Leuiti. 176. columna 2. E
Iudæos quomodo euomuerit terra sua, iuxta illud Lenit. 18. Cauete ergo, ne & vos similiter euomat, Leui. 185.c.3.k
Iudæi aliquando in tantum coluerunt Deos alienos, vt prosequerentur cultores veri Dei ad mortem, vt patet Iudicum sexto, de volentibus occidere Gedeonem, &c. Leuit. 186.c.3.H
Et aliquando responderunt publicè, se magis velle colere idola, quàm Deum cœli, vt habetur Iere. 44. Leui. 186.c.3.G
Iudæos, quia crudeles erant, inducebat Dominus ad misericordiam, & pietatem habendam cum brutis, & cum volatilibus, &c. Leuit. 187.colum.4.k
Et præcipue erant crudeles circa panperes, Leuiti. 254.c.3.F.& 267.c.1.B
Iudæi, & Romani sunt valde auari, iuxta dictum vnius gloſæ. Nullam gentem legimus Iudæis, & Romanis auariorem. Leuitico. 188. columna 2. E
Iudæi non scindebant barbam, ideſt, radebant, sicut nec in rotundum tõdebant comã, Leui. 199.c.3.G

Universidad de Deusto Biblioteca

nisi in certis casibus,scilicet,in mundatione leprosi.Leui.14.Leui. 199.c.4.G

Iudæos ad fidem conuersos non abhorret Ecclesia, nec dicit esse contemnendos,nec excludit ab ecclesiasticis beneficiis, vt patet de rescript. cap.eam te. Leui. 205.c.2.E

Iudæis erat prohibitum inter se habere Gentiles, nisi conuerterentur ad ritus suos. Et hoc specialiter prohibitum erat de Chananæis, nam ex aliis gentibus non erat sic prohibitum, nisi quantum ad contractus matrrimoniorum;& cibos consecratos idolis. Iudæi tantùm se subtrahebant quantùm poterant, quia erant illis scandalum propter deos eorũ. Leui. 207.c.2.C

Iudæorum separatio a cęteris gentibus inchoata fuit in Abraham, & consummata in datione legis in monte Synai,Leui. 216.c.1.B

De Iudęorum diuerso principatu,pro diuersis temporibus,Leui. 220.c.3.K

Iudæis vetitum erat accipere vxores ex gentibus,Nu. 36. nisi ex aliqua dispensatione, vt patet, Leuit. 222.c.3.I

Apud Iudæos, cum aliquis homo mortuus esset,mos erat totam aquam domus effundere, putantes quidem aquam esse immundam, propterea quòd ibi esset mortuus, sed alii arbitrabantur, quòd anima illius mortui se lauaret ī aqua,& quòd ex hoc aqua esset immunda,Leui. 237.c.4.K

Inter Iudæos nō poterant aliqui esse excellenter diuites super alios. Primogeniti erant ditiores in possessionibus,eo quòd ipsis dabantur duplicia,quàm cuilibet aliorum filiorum,Deuteron.21. Et hoc tā in bonis mobilibus,quàm in immobilibus, Leuit. 292.c.1.B

Apud Iudęos non vēdebantur proprię possessiones, sed locabantur, quia solum manebat ille contractus ad certum tempus. & quando aliqua res vendebatur, æstimabatur quantus esset eius maximus valor ab vno iubileo ad alterum, Leuiti. 294.colum.4.G

Iudæi erant proprie serui Dei ab eo pure redempti, Leuit. 303.c.2.B

Iudęus poterat se vendere alicui conuerso ad iudaismum. Et tunc nisi se redimeret, vel cognati eius ipsum redimerent,manebat seruus vsque ad annū iubilei,Leuit.304.c.3.F. Nam alii non cognati,vel non affines non poterant redimere, inuito Domino,ibidem. 305.c.2.A

Iudæus Iudæo venditus non se poterat redimere, bene tamen si venditus esse alicui conuerso ex Gentilitate ad Iudaismum,Leuit,305.c.1.A.Sed qualiter deberet fieri redemptio, ibidem. 305.c.2.E

Deus aliquando pugnabat pro Iudæis, vt probatur exemplis,Leui. 310.c.3.F

Magna Iudæorum multiplicatio in Aegypto refertur,Leui. 311.c.2.C

Iudæorum captiuitas aliquando dicitur ergastulum, Exodi 6. Aliquando fornax ferrea, Deutero.4. Leuit. 312.c.3.F

Quando Iudęi patiebantur hostes propter peccata sua, Deus concitabat illos contra Iudæos, ipsi tamen hostes arbitrabantur facere illud viribus suis, Leuit. 314.c.1.C

Punitionis Iudæorum a Deo assignatur ordo, Leui. 315.c.1.B

De Iudæorum incredulitate,Mat.to.4. 155.c.2.D

Inter Iudęos articulus resurrectionis generalis, erat problematicus, Matthæi tomo 4 205.c.1.D

Iudæos legimus comedisse filios suos, &c. Leuiti, 317.c.1.D

Iudæi vsque hodie habent timoris, & pauoris maledictionem,Leui. 318.c.4.I

Iudæi venerunt in montem Synai prima die mensis tertii, Exodi 19. & recesserunt inde anno secundo ab exitu Israel de Aegypto mense secundo die secunda mensis,Nume.10.Numeri tomo 1. 3.c.3.k. & 7.c.1.B.Leui. 6.c.3.G

Inter Iudæos, qui condemnati sunt, vt non intrarent in terram promissionis,aliqui magis peccauerunt, & isti primo mortui sunt,& duriore morte,vt dicūt Iudæi, & forte non mala,Num.tomo 2. 2.c.2.D

Iudęis dabat Deus tria dona, meritis sanctorum fratrum,scilicet,Moysi,Aaron, & Mariæ, vt dicunt Iudęi,scilicet, aquam propter Mariam, & ideo ipsa mortua defecit aqua in Cadesbarne, nubē propter Aaron,& ideo ipso mortuo,dicunt cessasse,Manna propter Moysem,& ideo ipso mortuo cessauit, sed omnia ista falsa sunt,Num.tomo 2 2.c.3.F

Iudæi sunt obcæcati nō solum in intellectu practico, sed etiam in speculatiuo, postquam Christum noluerunt recipere,Num.tomo 2 38.c.2.E

Iudæi quare dicantur populus Dei per excellentiam, Numeri tomo 2 97.c.3.F

Iudęi filii sunt contradictionis,Deut. 8.c.2.C

Iudęi in duobus excedebant alias gentes, primò quia Deus verus erat Deus eorum, dii autem gentium dęmonia.Secundò,quia Deus Iudęorum respōdebat ad omnes inquisitiones eorum, per sacerdotes prophetas & sanctos homines factas, sed non sic dii gentium, &c. Similiter excedebant in ordinatione legis, Deut. 19.c.4.G

Iudæi omnem cœli militiam coluerunt, vt patet ex 4.Reg.23.Deut. 21.c.1.A

Iudęi dicunt,quòd Deus diuisit diuersas stellas diuersis populis, ita vt quælibet vnum populum regat: Iudęi tamen solum Deum habere dicuntur, qui regat eos,sed improbatur hoc,Deut. 21.c.1.D

Iudæi liberabantur a captiuitate, quando peccatum eorum non erat consummatum,& conuertebātur ad Deum,sed si erat consummatum,non liberabātur,vt patet de decem tribubus,& de tribu Iuda,& Beniamin,qui consummauerunt peccatum suum in morte Messiæ,Deut. 22.c.2.E

Iudæi quare steterint in deserto quadraginta annis, Deuteron. 40.c.1.A

Iudæi ex genere excellebant conuersos ex gētibus ad Iudaismum in multis,Deut.82.c.4.H. & 149.c.4.F

Iudæi conuersi ad fidem Christi in primitiua ecclesia, volebant præferri conuersis ex Gentilitate, sicut in Iudaismo præferebantur conuersis ex Gentilitate ad Iudaismum, Deuteronom. 82.c.4.K

Inter Iudæos erat quadruplex communicatio, Deuteronom. 83.c.1.A

Iudæi dicebantur fratres, amici, & proximi Iudęorum ex genere, non tamen eorum, qui conuersi erant ex Gentilitate, Deuteronomio, 83.c.1.B

Iudæi petentes regem, non peccarent, si simpliciter regem peterent,sed peccauerunt, quia petierunt illum iuxta conditiones regum aliarum gentium,vt patet 1.Reg.8.Deut. 95.c.4.F

Iudęi distinguebantur ab aliis gentibus in vestibus,& erant dupliciter signati,scilicet,interius per circumcisionem,& exterius in vestibus per angulos pallio-rum, ponendo fila siue funiculos hyacinthinos, Deuter. 115.c.3.G

De Iudęis refertur historica narratio a principio, qua habē certitudo, cum quibus gentibus habuerint cōmunicationē boni,aut mali, vsq; ad prę sens tempus,

tempus,Deuteronom. 119.c.2.A

Iudæi erant valde duri, quia passiones indomitas habebant, tam in irascibili, quàm in concupiscibili, Deuteronom. 124.c.2.A

Iudæi,qui apud nos sunt, aut sunt de Tribu Iuda ; aut Beniamin,aut de Leuitis.Deut. 153.c.1.E

Iudæi habēt illam maledictionem,quę habetur Deuteronom.28.scilicet,Dabit tibi Dominus cor pauidum,&c. Deuteronom. 153.c.2.A

Inter Iudæos non valebat venditio rei immobilis facta ad semper, etiam si venditor vellet renunciare iuri suo,sed in iubileo redibat ad venditores, vel ad successores,Iudi. 15.c.2.D

Iudęi,qui exierunt de Aegypto a viginti annis, & supra,mortui sunt in deserto, & vna causa fuit, præter peccata, quæ hoc meruerunt, quòd habebant cor pauidum,Deuteronom. 153.c.2.E

Multi Iudæorum redierunt in Aegyptum timore belli orum tempore Iere. & metu inopię, & similiter in destructione Ierusalem per Titum, multi ducti sunt in Aegyptum a mercatoribus, & vix in Aegypto habuerunt emptores. Deuteronom. 153.c.4.I

Et Ptolomæus rex Aegypti dedit Eleazaro Sacerdoti magno plusquam centum millia Iudæorum, qui erant captiui in Aegypto,propterea quia Eleazarus misit illi septuaginta interpretes Iudęos,q trā stulerunt sacram scripturam,ibidem.

Iudæi,existentes in Aegypto,cùm coluissent idola,& reges Aegypti persequerentur eos, ipsi conuersi sunt ad Deum;& Deus audiuit gemitum eorum, quare inuitis Aegyptiis, fecit Iudæos exire de terra eorum,Deuteronom. 160.c.4.k

Iudæi colebant idola in Aegypto.Deut. 157.c.3.k

Iudæi exponentes illud Deuteronom.33.Deus de Syna venit,& de Seir ortus est nobis, apparuit de mō te Pharam, dicunt, quòd Deus primò præsentauit legem Decalogi Idumęis,qui noluerunt eam recipere præter quintum præceptum,scilicet,non occides,&c.deinde venit ad Ismahelitas, qui habitabāt in monte Pharam.Et etiam noluerunt recipere præter sextum præceptū,scilicet,non Męchaberis, &c. Et quòd tandem venit ad Israelitas,&c.sed istorum expositio ficta est,& cōtra sacram scripturam,Deuteronom. 177.c.3.I

Illud Deut.33.& Cum eo sanctorum millia. exponūt Iudæi de animabus Prophetarum, & Doctorum, sed hæc expositio erronea est,Deut. 178.c.2.A

Iudæi ante Hieronymi translationem irridebant christianos,Iosue tomo 1 8.c.2.C

Iudæi,quando trāsierunt Iordanem, erat dies decima primi mensis anni quadragesimi primi exitus de Aegypto,vt patet Iosue 4. Iosue tomo 1. 22.c.1.C

Voluit Deus,vt Iudæi transirent Iordanem cum miraculo,cum possent illum transire sine miraculo, propter multa,Iosue tomo 1 24.c.4.F

Iudæorum status in possidendo terram Chanaan,fuit triplex,primus fuit cum aliquid illius terræ possiderent,nec tamen a bellis cessabant, secundus status fuit in terra promissionis, &c. tertius fuit, cum & haberent omnia loca, quę possent occupare,nec iam habebant aliquod bellum,Iosue to.1.32.c.2.A

Iudæi computant annum per lunationes, & duæ luna tiones faciunt quinquaginta nouem dies, & sunt duo menses, & sic combinando duos menses, faciunt primum mensem dierum triginta, & secundum dierum viginti nouē,& sic consequenter,&c. Iosue tomo 1 35.c.3.G

Iudęorum sententia reprobatur di. quòd duodecim lapides extracti de alueo Iordanis fuerunt primo portati in montem Hebal,& Garizin ,& postea in Galgala,&c.Iosue tomo 1 76.c.3.G

Dicendum ergo, quòd prædicti lapides non sunt portati,nisi in Galgala, vbi fixi sunt, ibidem, 77.colum.2.E

Iudæi Moderni sepeliunt in arena præputia, quæ circuncidunt, vt ibi deficeentur, & deficiant resoluta,Iosue tomo 1 89.c.1.C

Iudæi multoties murmurauerunt contra Dominum in deserto, & sic murmurantes, non sunt mortui subito, sicut decem exploratores, & hoc propter multa, Iosue tomo 1 90.c.2.E

De lege Iudæorum pugnantium contra gentem extra terram Chanaan,Iosue tomo 1 116.c.1.A

Iudęi tempore Christi erant adhuc incerti de futuro sęculo,vt patet de Saducęis, &c. Iosue tomo 1, 140.c.4.F

Iudęi consueti erant consulere Dominum in magnis & arduis negotiis, & ita Deus volebat, & iusserat,&c.Iosue tomo 1 163.c.3.G

Multi de Iudæis ex timore conuertuntur ad Christū, vel vt gloriosius agant præsentem vitam, qui nihil de vita Iudaica a cunabulis recepta, perdiderunt, Iosue tomo 1 165.c.3.I

Inter Iudæos frequenter eueniebat, vt rari, vel quasi nulli essent viri sapientes circa quæstiones legis, vt scirent iudicare ad quid homo teneretur, Iosue tomo 2 95.c.4.K

Quòd libri Iudęorum sint corrupti, Iosue tomo 2. 154.c.2.B

Iudæorum Deus dicebatur Deus eorum specialiter in duobus,Iosue tomo 2 167.c.1.B

Iudæi dupliciter se poterant habere erga Gentiles, vel circa Gentiles conuersos ad Iudaismum, vel conuerti volentes,Iosue tomo 2 167.c.3.F

Quòd Iudæis tantum esset desiderium colendi idola, potuit esse ex tribus causis, scilicet, ex consuetudine,&c.Iudi. 23.c.2.A

Iudæis non erat vtile habere Chananeos propter exercitationem ad bellum, vt probatur Iudicum, 26. colum.3.G

Iudæi opinabantur, quòd nullus videns Deum, vel Angelum posset viuere, propter illud, quòd dicitur Exodi 33. non videbit me homo, & viuet, Iudicum, 58.c.4.I

Iudęi erant valde rudes circa obseruationem votorum, & iuramentorum, & intelligentiam legis, Iudi. 216.c.1.A

Adhoc,quòd Iudæi possent licite accipere vxores Gētiles,duo requirebantur, primo quòd non essent ex Chananęis.secundo, quòd illæ cōuerterētur ad ritum Iudaicum,priusquam acciperentur, Ruth. 237.c.2.C

Ecclesia vetat, quòd Christiani manducent cum Iudæis,eos inuitando, vel ab eis recipiendo conuiuio 28.quæstio 1.cap.omnes deinceps.1.Regum, tomo 1 103.c.4.G

Iudæi non possunt habere fideles in seruos.1.Regum tomo 1 110.c.1.B

Iudæis, & Paganis multæ cęremoniæ, & leges erant communes. 1. Regum, tomo 1. 130.colum.3.H

Iudæi, qui sunt inter christianos, viuunt secundum leges christianorum, quas ipsi illis imponunt, & possunt imponere, & possunt eis dare leges de matrimonio, quas si infringerent non esset matrimonium, sed fornicatio.1.Regum tomo 1 140.c.1.A

Leges humanæ voluerunt totaliter reducere Iudęos circa matrimoniū,ad obseruātiam christianorum,

Universidad de Deusto Biblioteca

non permittentes eos contrahere in gradibus concessis in lege Moysi: sed canon mitius se habens concessit illis hoc, dempto repudio, & vxorum pluralitate. 1. Regum tomo 1 140.c.1.B

Iudæis non concessit Ecclesia vti cæremoniis suis in contrahendo, primo propter reuerentiam religionis Christianæ, vt subderentur ei infideles obediendo consuetudinibus eius secundo ad ostendendū, quòd non sunt liberi, sed serui Christianorum, vt dicitur de Iudæis, & Sarracenis, cap. & si Iudæos, 1. Regum tomo 1 140.c.3.F

Aequius est permittere Iudæis cōtrahere in secundo, tertio, & quarto gradib⁹, quàm illud vetare, & hoc propter quinque. 1. Regum tomo 1. 140.c.3.H

Lex ciuilis statuit Iudæos in die Sabbathi non debere vocari in iudicium. C. de Iudæis. l. die Sabbatho. 1. Regum tomo 1 141.c.1.C

Lex ciuilis voluit Iudæorum Synagogam esse immunem, ita vt non posset occupari ad hospitium. C. de Iudæis. l. in Synagoga. 1. Regum tomo 1. 141.c.1.D & idem videtur dicēdum de domo cultus Sarracenorum, quæ dicitur vulgariter mesquita, ibidem.

Iudæi vsque ad tempora Christi, & postea per quadringentos annos, accipiebant plures vxores simul, quousque imperator Iustinianus inhibuit illis hoc. C. de Iudæis, & cęli. l. nemo Iudæorum, 1. Regum tomo 1 147.c.2.B

Consuetudo Iudęorum erat scindere vestimenta, cū ostendere volebant magnum dolorem, 1. Regum tomo 1 57.c.4.k

Iudæi vsque hodie ignorant de statu Animarum post mortem, & an præmia correspondeant bonis, & cruciamina malis, & qualis sit distinctio status vtrorumque, putantes totum præmium obseruantię legis dari homini in præsenti, similiter, & pœna, non obseruantię legis. 1. Regum tomo 2 166.c.1.E

Apud Iudęos non poterat aliquis flagellari vltra quadraginta ictibus flagelli vna vice pro aliquo delicto, sed pluries poterat, dumtamen qualibet vice numerus flagellorum non attingeret quadraginta, sed triginta nouē, vel &c. vt patet de Paulo 2. Cor. 11. 2. Regum 62.c.3.I

Homini Christiano periculosa est communicatio cū Iudæis, quia Iudæi credunt se non peccare nocendo homini Christiano, 3. Regum. 31.c.1.E

Iudæorum ieiunium non erat sicut nostrum, quia illi in die qua ieiunabant, nihil comedebant, aut bibebant, scilicet, per viginti quatuor horas, 3. Regum, 41.c.2.A

Iudæi non colebant idola cum venit Christus, immo tunc erant legis obseruantissimi, tertio Regum, 82.c.2.D

Inter Iudęos non erat aliquod ieiunium introductū a Deo, nisi in solo die propitiationis, scilicet, decima die Septembris: postea tamen introducta sunt aliqua ieiunia alia, propter aliquas tristitias, & mala, quæ eis euenerunt, vt patet Zacha. 8. 3. Regum, 157.c.4.F

Cōsuetudo erat apud Iudæos legere in Synagogis diebus Sabbathi, &c. duas lectiones, vnam de lege, & alteram de Prophetis, 4. Reg. 38.c.2.E

Iudęi voluerūt obligare filios suos, ad pœnam eorum pro peccato mortis Christi, 4. Reg. 60.c.4.H

Iudæis veritum erat ire in terram Aegyptii, 4. Regum 86.c.3.G

Inconueniens erat Iudæis peregrinari per terras Gentium pp multa, 4. Regum, 86.c.3.H

Iudęi faciebāt vestes pēdētes vsq; ad talos, & habebāt eas laxas nō colligatas corpori. 4. Reg. 96.c.1.C

De Iudęis habet nunc Deus curam generalem, quia sunt filii Abrahæ, alioquin secundum magnitudinem peccatorum suorum deleuisset eos, 4. Regū, 138.c.2.B

Iudæi obligantur indirecte soluere decimas personales. 4. Regum, 168.c.2.A

Iudæi semper fuerunt mali, & rebelles Domino, 4. Regum, 215.c.1.D

De statu, quem habuerunt Iudæi in Aegypto, quando ibi descenderunt, mortuo Godolia, 4. Regum, 260.c.4.F

Iudæi in Babylone nō soluebant Sacerdotibus, & Leuitis primitias, nec decimas, 4. Reg. 261.c.2.B

Iudæi manentes in terra Iuda, post destructionem Ierusalēm, & templi a Chaldæis, poterant licite seruare cęremonias legis, & facere sacrificia in templo cōbusto, & destructo, imo de facto fecerunt, vt patet Iere. 41. 4. Rgum, 262.c.1.A

Iudæis non erat prohibitū accipere vxores ex Aegyptiis, etiam si non conuerterentur ad legem Moysi, 1. Paralip. 64.c.3.F

Iudæi si non occiderent Christum, sed reciperent legem eius, semper manerent in terra Chanaan, & haberent quandam excellentiam inter Christianos, quia de eorum semine erat Christus, & quia ipsi fuissent primi principes in fide, 1. Paralipo. 181. c.2.B.& 275.c.1.B

Iudæus inducens, vel rogans Iudæum ad iurandum in templo Salomonis, non peccabat in casu, in quo veritas non posset aliter probari, 2. Parali. 86.c.3.F

Apud Iudęos erant tres modi sciendi occulta, scilicet, per Sacerdotes, per Propheras, per somnia, vt patet 1. Reg. 28. quando Deus noluit respondere Saulig Sacerdotes, per Prophetas, nec per somnia, 2. Paralipom. 93.c.1.E

Iudæi existentes in terra aliena, orabant inde contra Ierusalem, & sic faciebat Daniel. Danielis 6. 2. Paralipom. 93.c.2.A

Iudęi erant veluti coloni in terra Chanaan, 2. Paralip. 108.c.3.F

Quo tpe Iudęi, & qdē fęliciter, sine gladiis pugnauerint cōtra Philisthinos, 2. Paralip. 232.c.2.A

Qū Iudæi videbāt aliquem virū excellētē, credebant eum esse Messiam, vel Eliam, quia virtuq; expectabant, Matthæi tomo 4 164.c.1.B

Iudæi in Aegypto, nec faciebant politiā, nec erāt pars politię, qa erāt serui, 2. Paralipo. 148.c.3.K

De Iudæorum politia ab exitu de Aegypto vique ad destructionem Ierusalem per Romanos, 2. Paralipo. 148.c.4.F

Iudæi manserunt in Aegypto quasi ducentis quindecim annis, Matthæi tomo 1 70.c.4.F

Iudæis licebat habitare in quacunq; terra, etiā si non venirent, vel non possent venire ad festiuitates in templum Domini, Matthæi tomo 1. 92.c.2.E

Iudæi optnabantur, quòd Messias redempturus esset eos a seruitute, & quòd redempturus esset regnū Israel, ad maiorem prosperitatem tēporalē, quàm fuerat sub Dauid, & sub Salomone, &c. propter quod multi eorum non crediderunt Iesum esse Messiam, Matthæi tomo 1. 93.c.4.K

Iudęi nunquam vocati sunt Iudęi ante reditum de Babylone, sed post, quia prius dicebantur Israel, & Hebræi, Matthæi tomo 1 141.c.1.D

Iudęis licitū erat ire in Aegyptū, nec hoc vetuit Deus, sed vetuit hoc toti populo, relinquendo terrā Chanaan, Deut. 17. Matthęi tomo 1 142.c.3.G

Iudęorum translatio in Babylonem fuit vltimo anno regni Sedecię, scilicet, anno 11. 4. Regum 25. & 2. Paralip. 36. Et ante hoc per vndecim annos fuit trāslatus Ioachin rex Iuda in Babylonem, 4. Regū 23. & ipse & ipse est, qui vocatur Iechonias, & genuit Salathiel, qui est primus in. 3. quaterdena Matthęi, & ipso anno incępit historia li. Danielis, Matthęi tomo 1 144.col.1.D

Iudæi in septuaginta annis captiuitatis Babylonicæ nec Politiam habuerunt, neque principatum, Matthęi tomo 1 144.c.4.k

Iudæi redierunt de Babylone anno primo Cyri regis Persarum, in quo completi sunt anni septuaginta. Et fuit ante Christi natiuitatem quingentis triginta vno annis, & in hoc anno incępit historia lib. Esdrę, Matthęi tomo 1 145.c.1.A

Sicut fuerunt tres transmigrationis Iudęorum in Babylonem, ita fuerunt tres exitus, vel reditus, a Babylone in Iudæam, &c. Mat. to. 1. 146.col.2.E

Christus debuit per Ioannem potius ostendi Iudæis quàm gentibus, Mat. tomo 1 180.c.1.E

Apud Iudęos fuerunt quatuor sectæ, vel opiniones, s. Phariseorum, Sadducęorū, & Esenorum, & Iudę Galilęi, de quibus, Mat. tomo 1 190.c.3.G

Iudęi tempore ieiunii ieiunabant per totum diem nihil comedendo, nisi post Occasum Solis, cùm iam incipiunt apparere astra, similiter ieiunant Sarracени &c. Mat. tomo 1 221.c.2.C

Iudæi errabant dupliciter circa iuramentum, &c. Mat thęi tomo 2 196.c.3.F

Iudæi peccabant per actum interiorē, licet lex Moysi propriè sumpta non vetaret actum interiorem, Matthæi tomo 2 139.c.2.B

Iudæi peccabant faciendo Christianos iurare in nomine Christi, Mat. tomo 2 215.c.2.B

Iudæi in fine sęculi conuertentur ad Christum, Matthęi tomo 4 147.c.2.C

Iudæis non licet iurare per Talmud, quia habet manifestos errores, immo nulli hominum licet per illū iurare. Et sic dicendum de quibuscunque scripturis prohibitis &c. Mat. tomo 2 216.c.2.C

Iudęi obligabantur diligere inimicos ex charitate, s. dilectione generali, sicut nos nunc obligamur, Mat. tomo 2 250.c.3.K

Iudæi bono animo poterant persequi inimicos, Deo iubente, vt quando iussit Amalecitas delere, Deuteronom. 26. & viros Chananęos, Deut. 20. Matth. tomo 2 251.c.1.A

Iudæi in multis sequebantur leges gentium circa folia, Matthæi tomo 2 161.c.3.G

Iudæi possunt a iudice christiano cogi, vt iurent secūdum formam, quam ipsi Iudæi tenent inter se. Matthęi tomo 2 215.c.1.D

Quando Iudæi erant idolatræ, ponebant altaria idolorum in angulis platearum, & ibi faciebant sacrificia, vt contigit tempore Achaz, & aliorum Regū, vt patet. 2. Paralip. 28. & 4. Reg. 23. & Iere. 44. Matthæi tomo 3 52.c.1.A

Iudæi in ieiuniis suis comedebant carnes, & per totā diem nihil comedebant, similiter faciunt, & Saraceni, Mat. tomo 3 87.c.1.D

Cum Iudæis prædicatur lex Christi, prædicandi sunt prius articuli principales, quia omnes habent probationem quandam ex lege, & Prophętis suis Io. 5. scrutamini scripturas, & post hæc apponenda sunt alia &c. Mat. tomo 3 120.c.2.A

Iudęis nullo modo permittitur dominari christianis, extra, de Iudæis, & Sara. ca. prę senti, & cap. multorum, sed potius fic debent teneri inter nos, vt per effectum operis cognoscant se esse seruos. ibi. c. & si Iudæos, Mat. tomo 3 121.c.1.B

Iudęorum consuetudo fuit sepelire mortuos suos in montibus. Et sepulchra eorum erant quasi domus quædam, in quibus poterant multi manere, Matthæi tomo 3 164.col.3.F

Sepulchra Iudæorum habitantium in Ierusalē erant in conualle apud torrentem Cedron. 4. Reg. 23. Matthęi tomo 3 164.c.4.F

Quoties Iudæi ex verbis Christi colligebant, quòd diceret se esse Deum, non poterant sustinere, & volebant eum occidere propter blasphemiam. Et quia ex Deutero. 13. debebant lapidare quemcunque Prophetam, qui post quotcunque miracula diceret, colamus Deum, quem ignoras; ergo a fortiori, si diceret se esse Deum &c. Et ideo Christus non aperte dicebat se esse Deum, sed per circunloquia, ad vitandum magnum scandalum, Matthæi tomo 3 183.co.2.E

Iudæi duplici signo distinguebantur ab aliis populis, scilicet, circuncisione, & quibusdam fimbriis in exterioribus palliis, Mat. tomo 3 204.c.3.H

Iudæi permittebant Christo prædicare Euangelium, cum esset Iudæus, sed quare hoc, Matthæi tomo 3 218.c.4.H

Iudæi nihil determinatum sciebant de vita æterna, neque de statu hominis post mortem, eo quòd scriptura vete. testa. de hoc obscure loqueretur, ita vt inter eos essent opiniones, scilicet, Phariseorū, & Sadducęorum, Mat. tomo 3 219.c.1.C

Iudæis non sunt miracula necessaria, vt credant, quia possunt conuinci ex lege sua, & scripturis, quę testimonium perhibent de Christo. Ioan. 5. nec etiā miraculis crederent &c. Mat. tomo 3 225.c.2.E

Iudęi odio habent christianos, & habuerunt, quia lex Christi ritui Iudæorum repugnat, Matthæi tomo 3 252.c.1.B

Omnia mala, quæ permissa erant Iudęis, erant apud Gentes, Matthęi tomo 5 95.c.2.A

Ecclesia non verat Iudęis, vti cęremoniis legis Moysi, quandiu nolunt conuerti ad legem Christi, Matthęi tomo 5 102.c.3.k

Iudęi peccant faciendo contra id, quod Ecclesia eis vetat, Mat. tomo 5 102.c.2.C

Iudęi quādo ieiunabant, dormiebant super cineres, Matthęi tomo 3 285.c.3.k

Iudęis, cum essent infirmi, sicut paruuli, quare Deus imposuit tam graue onus legis, Matthæi tomo 3 291.c.4.F

Iudęi distinguebantur ab aliis gentibus, in duobus scilicet, in ritu colendi Deum, & in corporali munditia, Matthęi tomo 4 134.c.1.B

Iudęorum cibi, qui ad esum erant, erant quintuplices, Matthęi tomo 4 5.c.2.C

Testimonium sumptum ex sacra Scriptura validū est contra Iudęos, Matthęi tomo 4 3.c.2.E

Tota Iudæorum sanctitas erat in exterioribus obseruationibus, Mat. tomo 4 8.c.1.B

Iudęi putabant, quod quando Christus tangebat aliquos infirmos, efficacius illos sanaret quàm si ab illis tangeretur, eo nesciente, Matthæi tomo 4 119.c.3.G

Iudæi sępe proponebant Christo argumenta, quę putabant esse cornuta, & ex vtraque parte concludētia, vt Mat. 12. cum dixerunt. si licet curare sabbatho, & Mat. 22. si licet censum dare Cęsari, & Ioa. 8. de muliere deprehensa in adulterio, Matthęi tomo 4 8.c.1.C

Iudęi non rebus Christi, sed ipsi Christo aduersabantur, Mat. tomo 4 18.c.1.E

Iudęi credebant animam esse intra cor, Matthęi tomo 4 137.c.4.I

Iudæi erant prompti ad seditionem propter libertatē obtinendam, Mat. tomo 4 28.c.3.k

Apud Iudęos nullum erat iudicium in foro conscientiæ,

scientiæ,Matthęi tomo 4 186.c.4.F
De Iudæorum superstitiosa lotione calicum, Matthæi tomo 4 122.c.4.H
Iudæi putabant Messiam regnaturum temporaliter, & quòd reducturus erat Iudæos,de omnibus gentibus,in quibus erant dispersi, vt esset regnum eorum gloriosum,sicut aliquando fuerat, Matthæi tomo 4 199.c.4.F
Iudæi putabant munditiam exteriorem facere ad sanctitatem,Mat.tomo 4 123.c.4.F
Iudæos,quia rudes erant,docebat Deus per exempla sensibilia,Mat.tomo 5 4.c.4.k
Lex vet.volebat, vt iud.haberent munditiam corporalem respectu templi Dei, ad ostendendum Dei dignitatem,Mat.tomo 4 124.c.1.G
Iudæorum regnum fuit florentissimum tępore Dauid,& Salomonis,Mat.tomo 5 4.c.2.B
Ecclesia potest ligare Iudæos constitutione sua,Mat. tomo 5 102.c.4.I
Iudæi peccant faciendo contra id, quod ecclesia eis vetat,Mat.tomo 5 102.c.4.I
Iudæos non poterat obligare ad aliquid,Matthæi tomo 5 92.c.3.F
Iudæi conuersi ad Christum in Ecclesia primitiua murmurabant, quòd Gentes etiam ad Christũ cõuersæ æquarentur eis in duobus,primo,quòd Gẽtes vocarentur ad legem Christi,& fierent participes gratiarum spiritualium;secundò,quòd in prælationibus,& dignitatibus spiritualibus æquales fierent,Mat.tomo 5 181.c.4.k
Iudæi habebant tanquam communem conceptionem,quòd Messias esset regnaturus temporaliter, Mat.tomo 5 4.c.1.C
Iudæi non credebant Messiam futurum esse Deum, licet ex sacris literis inferatur, Matthæi tomo 5 190.c.4.H
Iudæi,qui erant maiores, cognouerunt cognitione habituali Iesum esse Deum,& Messiam,quam cognitionem perdiderunt post ea propter inuidiæ passionem, vt tenet Nicolaus, Matthęi tomo 5 272.c.3.G
Sed Auctor tenet oppositum:primò, quòd non cognouerunt ipsum esse Deũ, ibidem. 272.c.4.I,Secundò probat, quòd non cognouerunt eum esse Messiam, ibi. 275.c.2.B
Iudęi ieiunabant in certis mensibus, eo quòd in illis acciderint eis aduersa. Et ita Deus pollicetur,quòd illa ieiunia conuertet in gaudium, Zacha.4.cum dicitur:ieiunium quarti &c.Mat.to.6. 4.c.1.A
Vt Iudæi non crederent in Christum, multa habuerunt motiua,quidam amore possessionum terrenarum,alii negociatione. Alii sola iniquitate, quæ excęcauit eos,Mat.tomo 6 12.c.4.K
Iudęi non peccant nunc mortaliter obseruando ea, quæ ex pręcepto habebant facere alias, si sunt talia,quę vbique facere liceret,sicut abstinere a cibis discernendo eos,& obseruare sabbathum, & cetera festiuitates, peccant tamen mortaliter solum inquantum ob amorem istorum nolunt venire ad legem Christi. Et hoc est verum, nisi aliqua de illis pręceptis inuenirentur expresse prohibita a Christo,vel ab ecclesia;quia tunc peccarent obseruando illa, &c.Matthęi tomo 5 102.c.3.G
Iudęi fuerunt contemptores diuinę maiestatis in facto patenti,Matthęi to.5. 228.c.3.H,& 257.c.3.G
Cum Iudæi fuerunt translati in Assyrios, multi ex omnibus tribubus remãserunt in terra Israel, Matthæi tomo 5 164.col.3.H
Iudæi tenent,quòd Messias est regnaturus temporali ter,Matthæi tomo 5 192.c.3.G
Multi Iudæi non consenserunt morti Christi, Matthæi tomo 5 240.c.2.E
Iudæorum populus quare dicatur populus major, Matthæi tomo 5 259.c.3.K
Iudæi cognouerunt Iesum esse filium Dei, vel Messiam,Mat.tomo 5 268.c.4.I
A Iudæis ablatus est sensus sacræ Scripturæ, quia excęcati sunt &c.Mat.tomo 5 267.c.4.F
Iudæi cognouerunt Iesum esse Messiam, non tamẽ, quòd esset Deus, vt affirmat.S.Thom.sed Nicolaus tenet,quòd vtrunque cognouerunt; sed Auctor tenet sententiam contrariam ad vtrosque, Matthęi tomo 5 272.c.3.G
Iudæi non asserebant Iesum esse hæredem, sed quòd ipse pro tali se gerebat, Mat.tomo 5 274.c.4.K
Iudæi in morte Christi non credebant ipsum esse Messiam,Mat.tomo 5 275.col.2.A
Iudęi quomodo non cognoscebant Christum, Parado. 37.c.2.D
Iudæi multipliciter moti sunt ad occidendum Christum,Matthęi tomo 6 12.c.4.K
Quare Iudæis nomen Christi sit odiosum, Matthæi tomo 6 13.c.1.E
De amicitia Iudęorum cum Romanis, Matthęi tomo 6 21.c.4.I
Pompeius fecit Iudæos tributarios Romanis,& prophanauit templum,Mat.tomo 6 21.c.4.K
Tres erant sectæ Iudæorum,scilicet, Pharisæorum, Saducęorum,& Esenorum,sed in Euangelio non fit mentio nisi de duabus primis, quia Eseni non tentabant Christum Mat.tomo 6 40.c.3.F
Iudæi expectant suum Messiam, quem credunt futurum purum hominem,& iustum, Matthæi tomo 6 42.c.3.H
Iudęis data est duplex lex a Deo, Matthę tomo 6 129.col.3.G
Iudæi ponunt tres ordines in canone suorum librorum,Matthęi tomo 6 159.c.4.G
Iudęi diuidebantur in duas partes, &c.Matthæi tomo 6 192.c.4.K
Iudæi erant auari,Matthęi tomo 6. 207.c.4.H, Similiter & carnales,ibi. 208.c.2.A
Iudæi inter christianos degentes, coguntur a Christianis soluere decimas,Mat.tomo 6 217.c.2.E
Iudæi quare teneantur ad decimas personales,Matthęi tomo 6 225.c.4.K
Modus Iudæorum in sepeliendis cadaueribus refertur,Matthęi tomo 6 239.c.4.K
De causis remotis,& propinquis rebellionis Iudęorum contra Romanos,Mat.tomo 6 286.c.3.G
De conditione Iudæorum penes Prophetas,Matthei tomo 6 241.c.2.C
Quomodo in missione Apostolorum ad prędicandum sequutum est peccatum Iudæorum, Matthęi tomo 6 243.c.1.D
Iudæi fuerunt hęredes Cain in occidendo Christum, Matthæi tomo 6 248.c.2.E
Iudæorum populus multa grauia commisit, Matthęi tomo 6 250.c.3.H
Propter Christi, & discipulorũ eius occisionem meruerunt,Iudęi omnia,quæ inflicta sunt eis a Romanis,Matthęi tomo 6 251.c.1.D
Illi propriè appellantur Iudæi, qui erant de regno Iuda,Matthęi tomo 6 253.c.3.K
Magna Iudæorum clades facta est in templo Ierusalem anno decimo quinto post mortem Christi, Matthæi tomo 6 271.c.1.A
Iudæi persequebantur omnes illos,qui prędicabant in nomine Iesu.Mat.tomo 6 275.c.3.K
Quare plurimi Iudæorum non cognouerũt Christũ esse Messiam,Mat.tomo 6 277.c.1.E
Omnes Iudæi veniebant in Ierusalem in festo Azymorum,Mat.tomo 6 289.c.3.G
Iudæi credebant solos ipsos pertinere ad Messiam,& non debere prædicari doctrinam eius nisi Iudæis, Matthæi tomo 6 289.c.4.I
Iudæi credebant antiquitus,fęlicitatem consistere in multitudine prolis,Mat.tomo 6 290.col.4.H
Quinquaginta millia Iudæorum perempta sunt vna die in Alexandria,Mat.tomo 6 292.c.3.G
Iudæi non peccabant dando alienis ad vsuram, Matthęi tomo 7 43.c.4.k
Iudæi poterant hostes occidere sine peccato mortali,Mat.tomo 7 45.c.3.F
Propter Iudęorum imperfectionem Deus nõ vetuit eis id,quod aliquomodo est cõtra ius naturę,Matthæi tomo 7 46.c.2.C
Imperfectio Iudæorum erat duritia cordis, Matthæi tomo 7 46.c.3.F
Iudæorum quædam peccata punit Ecclesia, & quædam non,Mat.tomo 7 70.c.1.E
Iudæi, & saraceni habitantes in diuersis regionibus, non compelluntur ab ecclesia restituere vsuras, Matthęi tomo 7 70.c.2.C
Iudæi computabant menses per lunationes,Matthęi tomo 7 287.c.2.E
Quomodo intelligitur,quòd Iudæi non arctentur cõstitutionibus canonicis, Mat.tomo 5 102.c.4.k
Iudæi tempore Christi non habebant iudices in criminalibus,qui essent ex Iudęis, bene tamen in ciuilibus,Mat.tomo 6 26.c.1.A
Super Iudęos habebat Deus spécialem rationẽ Domini,& ipsi etiam spécialem rationẽ seruitutis ad Deum,vltra rationem generalem, quã habet sup omnes gentes,quia.s.liberauit eos Deus de seruitute Aegypti &c.Mat.tomo 6 206.c.3.G
Iudæi honorabant Prophetas mortuos,& viuos persequebantur, & occidebant,& hoc quia mortui non increpabant eos, sed viuentes &c.Matthæi tomo 6 241.c.2.C
Iudæi erant de progenie Cain ex parte matris, quia Seth habuit vxorem de filiabus Cain, Matthæi tomo 6 251.c.4.F
Totus populus Iudęorum multum peccauit in morte Christi,Mat.tomo 6 252.c.3.H
Iudæorum consuetudo fuit,& vsque hodie durat saltem in Hispania,ire.s.ad loca remota ad solemnitates nuptiarum cognatorum suorum. Et gens ista in hoc specialiter occupat,Mat.to.6. 322.c.3.k
Iudæi credebãt regnum Messię esse vltimum regnorum,Matthæi tomo 6 261.c.2.E
Iudæis data est lex,vt esset medium aliquod inter habitudinem Gentilium,& legem Christi, Matthæi tomo 7 46.c.3.F
Iudæis licebat conuertere ad Iudaismum seruos Gẽtiles,& circuncidere ipsos,etiã inuitos.Christianis tamen non licet,&c.Mat.tomo 7 297.c.4.k
Iudæi computabant menses per lunationes, & quot lunationes erant in mense,tot dies erant in mense, Defen. 18.c.4.K
Iudæorum status cępit a tempore, quo Deus eduxit Israelitas de Aegypto, &c. Defen. 29.colum.3.G
De Iudæorum imperfectionibus, Defens. 31.colum.2.B
Iudæi decima quarta luna primi mensis, ante Meridiem eiiciebant omne fermentatum de domibus suis,dantes illud bestiis ad comedendum, Defens. 16.c.3.G
Vnum ex his,quæ iuuant imperitiam nostram contra Iudęos, est ipsos esse homines imperitos,&c. De Beata Trinitate. 8.col.3.F
Contra Iudæos non debemus conari probare singulos articulos fidei nostrę ex lege sua,primus quam conuertantur ad fidem nostram, sed probare vnũ tantum,quo,scilicet,deducantur ad assentiendum legi euangelicæ, scilicet, Messiam in lege promissum iam venisse, & quòd ille habebat potestatem dandi legem nouam, & quòd omnes homines tenebantur illi assentire, quæ satis possunt induci ex testimoniis veteris testamenti, quo facto compelletur Iudæus ex lege veteri, tenere legem Euangelicam. Et si illam susceperit, assentiet omnibus articulis eius, & non oportet, quòd probentur, nec in hoc laboremus, Defens. 8.col.3.H
Quòd Iudæi maiores non cognouerint Christum esse Messiam, aliquid fuit in causa, Matthæi tomo 5 276.c.2.E
Iudæi spem futurę vitæ semper tenuerunt, licet aliqui eorum,scilicet, Sadducęi negauerint resurrectionem, & spiritus esse, De Statu animarum. 3.col.3.F
Cętera de Iudęis vide in dictione,Hebræi.

Iudex. Forma puniendi, quam debent habere iudices, datur a Deo in punitione Cain,Gen. 27.col.2:C
Mentiri iudici quęrenti furẽ &c.nõ est mẽdaciũ officiosum,sed pernitiosum,Exo.to.1. 6.c.2.D
Iudices audito delicto alicuius per famã, vel per aliũ modum,non statim procedere debent ad pęnam, quousque fuerint sufficienter informati de veritate,cùm & Dominus super peccato Sodomorum voluerit facere inquisitionem,& non puniuit eos, quousque in conspectu Angelorum constitit ipsum factum,volentibus Sodomitis abuti eis,Gen. 19.Gen. 137.c.4.G
Iudex debet iudicare secundum allegata,& probata, etiam si oppositum ei constet aliunde, Genesis. 206.col.3.I
Iudices qualiter debeant procedere in causis, docuit Deus cũ petiuit ab Adam, & Eua &c.priusquam eos condennaret,Gen.3.Et cum dixit Gen.18.clamor Sodomorum,&c.extra de accusa.ca.qualiter, & quando,Gen. 206.col.4.I
Iudices humani non possunt commutare punitionẽ vnius peccati in punitionem alterius, hoc est, quòd puniant vnum hominem, quem sciant olim deliquisse, & tamen non accusatum de illo crimine, si nunc accusatur de alio, quòd falsè obiicitur secundum rem,nec etiam testibus comprobatum,Deus tamen potest commutare, vt forte fecit in Abimelech &c.Gen. 174.c.3.I
Iudices humani non puniunt nisi illa delicta, quæ sunt, vel contra vtilitatem, vel honestatem reipu. sed non sine accusatoribus,& probationibus &c. Gen. 174.c.3.K
Si aliquis iudex vellet aliquem accusare qualiterreñque, & delictum testibus comprobare, non permitteretur in illa causa proferre sententiam, quia euidens pręsumptio est, quòd illum, quem accusat,cupit punire, & sic semper esset suspecta sententia &c.Gen. 174.c.4.F
Iudicem,ad neutram partem affectum, volunt iura, Gen. 174.c.4.G
Si iudex crederet certissime aliquem esse malefactorem,licet potest,vt credo, ait Auctor,per mendacia ornata officiosa inducere eum ad confitendum veritatem facti sui.sed quando non est suspitio, talia mendacia nõ sunt licita; immo sunt peccatum mortale,

Universidad de Deu... Bibli...

mortale, quia aliquis iudex posset isto modo deducere innocentem ad confitendum facinus, quod non egit, quod valde periculosum est, & malum, Gen. 370.c.4.H
Iudices humani, qui culparum quantitates ad liquidum nosse non possunt, pęnas æquales distribuere nesciunt &c. Exo.tomo 1 57.c.1.E
Iudex in iudicio debet sedere, ad notandum maturitatem sententię, scilicet, quòd non impetuoso animo & pręcipitato feratur sententia, sed cum tranquillitate iudicii, Exo.tomo 1 146.c.4.F
Iudex, vt bene iudicet, debet habere verum intellectum quantum ad practicam æstimationem, & rectam voluntatem, ad bonam electionem, vt scilicet, eligat bene sententiare, sicut nouit. Requiritur etiam, vt habeat quandam cõstantiam, & vim animæ, vt ipse iudex sit fortis animi non formidãs rectè iudicare, & executioni mandare sententiam per aliquam personam, & cogat omnes in virga ferrea. iuxta illud Psalm.2. reges eos in virga ferrea &c. Et hoc est quod passim deficit in iudicib⁹, quibus dicitur Eccle.7. Noli effici iudex, nisi virtutes valeas vitia corrigere, Exo.to.1. 148.c.1.B
Cognoscens se esse formidolosum, & non potentem vitia corrigere, si velit effici iudex aut libenter suscipiat iudicaturam oblatam, peccat, quia illud suscipit ad quod se inhabilem cognoscit. Et hoc est valde magna culpa, & idem dicendum, quantũ ad alias dignitates requirentes iurisdictionem, & maxime spirituales &c. Exo.to.1. 148.c.1.D
Iudices melius est esse potentes quàm pauperes, vel impotentes, ceteris paribus, Exo.to.1. 148.c.1.E
In iudicibus debet esse veritas, iuxta illud Exo.18. In quibus sit veritas, idest, debent habere scientiam iurium, & constitutionem alicuius vniuersitatis, vel populi, & veritatem moralem, quæ est in parte volitiua, de qua Philo. in fi.2. Ethico. & in fi.4. Et consistit in volendo demonstrare aliquam rem, sic esse, sicut est &c. Et hoc est in duobus, scilicet, in sermonibus, & operationibus, & huic veritati opponitur mendacium, quod est peccatum, &c. Exo.tomo 1 148.c.2.B
Iudicum sententiam nihil magis perturbat quàm receptio munerum, quod pertinet ad auaritiam, vt patet Exo.23. cum dicitur non accipias munera, quę excęcant oculos, & subuertunt verba iustorũ, & Deute.17. Exo.tomo 1 148.c.4.I
Iudices cur Dii vocentur, Exo.to.1. 232.c.2.A
Iudices dicuntur distributores iustitiæ, Exo.tomo 1 183.col.3.H
Iudex habet auctoritatem interpretandi aliquem actum non esse homicidium, Exodi tomo 1 188.col.1.E
Iudices humani, quantęcunque sint potestatis, non possunt dispensare, quòd vnus tollat licite res alterius sine causa extrinseca subeunte, quæ faciat licitum talem actum &c. bene tamen Deus, Exo.tomo 1 189.col.2.E
Iudices in iudicando debent sequi leges positas, & non inniti sensui, vel prudentiæ, suæ, vt patet extra de constitu. in cap. canonum statuta. Et eodem tit. in ca. non innitaris &c. Exo.to.1. 204.c.4.I
Quando sunt multi iudices, & omnes concordant in vnam sententiam, & sunt viri magnæ auctoritatis, si sit inter eos aliquis, qui non sit tantæ auctoritatis, & cognoscat veritatem, non debet consentire falsitati, vel malo, quod alii facere volunt, licet sint magnæ auctoritatis; immo potius dissentire, & in hoc est magna virtus constantiæ, si zelo veritatis, & vitandi mali faciat, & non gloria iactantiæ, nam sunt quidam gloriæ cupidi, qui vt sapientes omnibus videantur, ab omnibus discordare laborant, vt ipsi verum dicere videantur &c. Exodi tomo 1 243.c.4.k
Iudex non potest iudicare occupatus passione iræ, odii, amoris, aut inuidiæ; licet oppositum prætendere docuit Cicero in.1. Rhetoricæ nouę, & cęteri Rhetores, Exo.tomo 1 244.c.1.E
In iudicibus, sicut generantur ex sermonibus passiones, ita ex rebus ipsis, Exodi tomo 1. 144.colum.2.C
Quidquid agit iudex in iudicio, pręter causarum merita, personarum acceptio est, &c. Exodi tomo 1 244.col.3.k
Iudices misereri possunt pauperum in iudicio, cum eorum causas libenter audiunt, quod communiter facere solent, quia nihil inde lucrantur, Exodi tomo 1 245.col.1.E
Indici prohibetur dicere falsum in actibus pręcedentibus, &c. vt patet extra de probat. in.c. quoniã contra falsum &c. Exo.tomo 1 246.c.3.G
Quòd iudex debeat iudicare secundum allegata, & probata, probatur, Exo.tomo 1.246.c.4.F, Et soluitur argumentum Nicolai contra hoc, & exponitur litera Exo.23. vbi dicitur insontem, & iustum non occides, tenẽdo oppositam opinionem, ibidem. 248.col.1.D
Iudex condẽnans innocentem, quem constat illi esse talem, licet secundum allegata, & probata nocens probetur, debet intra se dolere, &c. Et talem non occidit ipse, sed qui testificantur, & ponitur exemplum, Exo.tomo 1 247.c.1.E
Iudex, qui aliquem innocentem iuste occidit, debet vtrunque modum inuoluntarii habere, scilicet, quòd debet esse ignorans, & violẽtus, sic ꝙ sit aliqualiter violentus, & totaliter ignorans, Exodi tomo 1 247.c.2.A
De iudicum expensis, Exo.tomo 1 249.c.1.E
Iudices non possunt vendere iustum iudicium, vt patet extra de vita, & honesta.cleri.cap.cum ab omni, similiter per leges seculares 2. quæstio.6.§. venales.&.C. quando prouocare &c.l. venales, Exodi tomo 1 249.c.3.F
Iudicibus, ante sententiam, non licet dare munera, bene tamen post, nisi sint parua quędã encenia, &c. Exodi tomo 1 249.c.3.H
Iudices, si volunt effugere conscientiæ scrupulum, satius est, vt nihil omnino muneris recipiant, Exodi tomo 1 249.c.4.k
Iudex non est, si ineo iustitia non est, vt patet extra de verbo. signifi. in. capi. forus, &c. Exodi tomo 1 250.co.2.A
Iudex non considerat de his, quæ sunt in voluntate ipsius agentis, sed de ipso actu, Exodi tomo 1 254.col.1.A
In politiis nihil magis necessarium quàm iudex, ex 3. Politi. & magis necessarius quàm panis immo iudex in ciuitate est, sicut anima in corpore, Exodi tomo 2 11.col.3.G
Iudices solẽt excęcare munerum acceptio, & fauor, Leuitico. 189.c.4.F
Coram iudice litigantes, debent stare, & non sedere, vt patet Deut.25. &c. Leui. 189.c.4.F
In iudice tria requiruntur, s. prudentia, recta conuersatio, & quædam grauitas, siue reuerentia personæ, Num.tomo 1 138.c.1.D
Iudici resistere, vel ab eo armis se defendere, cũ ipse, vt iudex processit, in foro cõsciẽtię peccatũ est, secus ĩn si procederet, vt persona priuata, & preter legẽ &c. Num, to.2.196.c.3.I, Nisi forte aliquis manifestè sciret, ꝙ iudex haberet eũ exosum, &c. Nã tũc pōt resistere, si non sequat̃ magnũ scandalũ ex resistentia, & hoc quidẽ solum, quando credit, ꝙ si caperetur, occideretur, Num.to.2. 196.c.4.H
Nullus iudex debet per legem occidere filios suos, sicut neque parentes &c. Deut. 75.c.4.G
Sine iudice impossibile est ciuitatem constituere' Deuteronom. 88.c.4.K
Iudex dicitur quasi ius dicens, vt patet in ca. frons, extra de verborum significa, Deu. 90.c.2.C
Iudex, & lex in distributione pęnarum intendunt vtilitatem publicam, Deut. 95.c.1.A
Sine iudice potest aliquis occidi in certis casibus, vt patet 23.q.5.c. cum homo. &.C. quando liceat homini se vindicare, l.1. Deut. 113.c.4.K
Duas conditiones habere debent iudices. prima est, quòd iudicent secundum veritatem, secũda, quòd non iudicent contra legem, Deut. 94.col.1.B
Iudex non debet, inaudita parte, procedere, nisi in notoriis, Deut. 5.c.4.H
Duo necessaria sunt ad iustum iudicem, scilicet, cognitio iustarum legum, & bonitas conscientiæ, Deuteronom. 80.c.3.F, & 89.c.2.C
Iudices olim in curribus ferebantur per ciuitatẽ &c. sed hoc inoleuit, Deute.89.c.1.B, Et quilibet exibat de domo sua, & petebat sibi de iure prouideri, sed postea hoc abolitũ est &c. Ruth. 258.c.3.H
Iudices sedendo sententiant, nẹ videantur ex quadã leuitate moueri, Iosue tomo 1 7.c.3.K
Contra iudicem non est alicui licita defensio impugnando, vulnerando, vel occidendo &c. Iosue tomo 2 10.c.3.I
Iudex mortaliter peccat, si reos criminis absoluat, vel non occidens abire permittat impunes, Iosue tomo 2 10.c.3.K
Nemo tenetur obedire ei, qui iudex est, donec cõstet eum esse iudicem, Ios.tomo 2 10.c.4.F
Iudex non gaudet priuilegio iudicis, cum inuadit aliquem, non vt iudex, sed vt persona priuata, & hoc hostiliter agens, &c. Iosue tomo 1 10.col.4.H
Nullus est bonus iudex in causa propria, vel saltem non caret suspitione non boni iudicis, Iosue tomo 2 132.c.3.I
Iudices sunt duces actionum humanarum, Iosue tomo 2 177.c.3.G
Inter iudicem, & Dominum hoc inter est, quoniam Dominus est ille, qui habet potestatẽ simpliciter. & pōt velle aliquid, etiam si iure cautũ non sit. iudex vero non habet potestatem ad mãdandũ, nisi quod iura imperant &c. Iudi. 6.A
Qui subest iudici, non est subiectus viro, sed iuri. Iudic. 6.A
Mulierem esse iudicem, non conuenit, Iudicum. 39.c.1.D
Iudex ecclesiasticus, vel prælatus nunquam debet cessare ab inferendo pœnas per censuras, quando consideratis omnibus circunstantiis, ratio illud exposcit, etiam si illi, cõtra quos procedit, sint reges, vel potentes, contra quos non potest viribus pręualere &c. Iudi. 207.c.4.G
Iudex accipiens munera, male agit, etiam si per hoc non peruertat iustitiam. 1.Reg, to.1. 86.c.3.F
Iudicibus iura concesserunt, vt possent accipere esculentum, & poculentum, quod paucis diebus consumi possi, & non aliquod alterum donum, extra de rescriptis in 6.c. statutũ. 1.Reg.to.1. 168.c.1.A
Valde honestum esset; quòd iudices nihil susciperẽt a litigatoribus, nisi quod iure dare coguntur, vel si forte aliquid recipere volunt, honestius esset, quòd reciperent post definitam causam. 1. Reg. tomo 1 193.c.4.F
Iudicis sententia ĩn causa priuatorum, si transit in rẽ iudicatam constituit ius, quantum ad personas priuatas, sed non quantum ad alias similes. Et tunc sententia dicitur lex quantum ad virtutem. 1.Reg. tomo 2 183.c.3.k
Iudex non debet occidere filium suum, vt dixerunt quidam Gentiles, sed hoc improbatur. 2.Regum. 80.col.1.C
Iudex tenet̃ cessare a processu in casu, in quo crimen remissibile est per partem &c. 2.Reg. 89.c.1.B
Iudex non debet sequi voluntatem suam, sed statuta patrũ, & leges, & rectã rationẽ. extra de consti.c. ne innitaris prudentiæ &c. 2.Reg. 128.c.3.K
Iudicis, & iuris iudicia, quomodo differant, Matthæi tomo 2 89.c.1.A
Iudex iniquus tenetur ad restitutionẽ ipsi lęso. vt patet de sen. & de re iudica. in 6. capitu. cum ęterni. 2, Regum. 128.c.4.F
Si iudici apud Hebræos constaret crimen, & nullus accusaret reum, iudex non poterat ipsum condemnare. 3.Regum. 9.c.4.K
Ad hoc, ꝙ iudex occidat aliquem, & sic occidẽdo nõ peccet, quid requiratur. 4.Reg. 90.c.3.H
Non est iudici obediendum, si iubeat manifeste malum, &c. 4.Reg. 108.c.3.F
Iudices debent se habere diligenter contra malefactores, vt possint eorum peccata cognosci. Et si non se habeant diligenter, peccant, quia sic crimina euadent impunita. 4.Reg. 111.c.4.F
Iudex qualiter debeat procedere, 2.Paralipomeno. 162.col.1.A
Iudici non licet condemnare aliquem pro credulitate vehementi, immo etiam si constet iudici ex visu aliquem esse criminosum, dum tamen non conuincatur testibus, nec confessione sua, non licet iudici condemnare illum, & peccaret grauissimè condemnando, quia faceret tunc tanquam persona priuata, cum non habeat iurisdictionem ex lege ad taliter faciendum, 2.Paral. 250.c.3.I
Quòd iudex debeat iudicare secundum allegata, & probata, habent doctores famosi, etiam si iudex sciat, quòd conuictus testibus non cõmiserit crimen, si non potest habere alia remedia ad conuincendum causam, vel ad renunciandum, vel deponendum iurisdictionem. 2.Paral. 250.c.3.K
Iudiciaria potestas duo continet, scilicet, potestatem cognoscendi, & potestatem definiendi, & vtrumque significatur per ventilabrum, de quo, Mat.3 Matthęi tomo 1 193.c.4.G
Iudex debet sedere, cum sententiam profert. vt non videatur, quòd sentẽtiam sit inconsultè data, Matthęi tomo 2. 3.c.3.H, & to.5. 160.c.2.C
Iudex non habet iurisdictionem ad condemnandum se ipsum; nam si par imparem non habet, a fortiore nec in seipsum, &c. Matthæi tomo 2. 93.col.4.I, &c.
Iudex videtur esse crudelis latroni, quem suspendit, & tamen non est crudelis, vt ait Hieronymus super Isai. & habetur 23. quæst.5.ca. non est crudelis Matthęi tomo 2 105.c.1.A
Iudex christianus potest licite cogere Iudęum, vt iuret secundum formam, quam ipsi Iudæi habent inter se, Mat.tomo 2 215.c.1.D
Iudex aliquãdo tenet̃ ad restitutionem eorũ, quę sibi dantur, & aliquando non, Mat.to.3. 26.c.4.G
Si aliquis iudex occideretur, quia nollet absoluere impium, qui secundum legem impius est, esset martyr, Matthæi tomo 4 80.c.1.B

Iudex licet interdum possit desistere ab executione iustitię, nunquam tamen licet ei contrarium facere, scilicet, condemnare aliquem cõtra legem, etiã propter scandalum, quia esset agere contra veritatem vitę, &c. Mat. tomo 4 136.c.3.G
Qui vult fieri iudex, non habens iuris peritiam competentem pro discussione causarum, quæ ad ipsum venire possunt, aut perueniunt, peccat, Matthæi tomo 4 174.c.2.C
Iudex debet punire delinquentem, non obstante scãdalo, quando maius bonum sequitur ex peccatorũ punitione, quàm sit malum ex scandalo, quod ex punitione causatur, sed quando maius malum sequitur ex punitione, quàm vtilitas, tunc cessandum esset a punitione, Mat. to. 5. 23.c.1.B
Iudex, quando possit cessare ab administratione iudicii, Matthæi tomo 5 21.c.3.G
Iudex non potest de bono dare magis q̃ sit debitum, neque minus de malo; quia alias peccaret, eo q̃ nõ dat de suis, sed de alienis, Mat. to. 5. 179.c.2.C
Ad iudicem pertinet adæquare litigantes, reducendo eos ad æqualitatem, Mat. tomo 6 32.c.2.A
Iudex in iudicando potest se habere tripliciter, scilicet, vt pater pupillis, & orphanis. Primò concordando causas pupillorum, non perdendo aliquid de iure ipsorum. Secundo supplendo defectum ex parte allegationis in causa pupillorũ &c. Tertiò recte iudicãdo in causa eorũ, ẽt si nullum aliud patrocinium eis præstet &c. Mat. tomo 6 32.c.3.F
Iudex est necessarius in politiis, Matthæi tomo 6 183.col.3.I
Ad iudicis officium pertinet concordare litigantes in exordio litis, si potest, & ad istam concordiam hortari debet, Mat. tomo 6 32.c.3.G
Sine iudice nemini regulariter, licet se vendicare, Mat. tomo 7 45.c.2.C
Iudex aliter debet gaudere de pœna iustè inflicta, & aliter ille, cuius non interest, Matthæi tomo 7 222.col.3.F
Iudex de illa re debet proferre, de qua cognouit, Matthæi tomo 7 92.c.1.C
Quomodo consequẽtia ista non valeat; Iste condemnatur a iudice iniustè; ergo iudex condemnat cum iniustè, Defen. 28.c.2.D
In iudicibus semper fit recursus ab inferiore ad superiorem, Defen. 38.c.3.I
Christus est iudex secundum naturam diuinam, Matthæi tomo 7 93.c.2.A
Quando aliqua causa committitur diffinienda iudici delegato, committuntur etiam illius potestati omnia, quæ pertinet ad expeditionem illius causæ, vt cogere contumacem, & similia, etiam si in mandato non sint expressa, vt patet extra de officio, & potestate iudicis delegati, cap. præterea, in principio, Exo. to. 1. 51. c. 1. A, 2. Paral. 176.c.2.A
Iudex est minister iustitię, Mat. tomo 7 113.c.1.E
Attingens vigesimum annum potest fieri iudex delegatus, vt patet extra de officio, & potestate iudicis delegati, capit. cum vicesimum, Exodi tomo 2 97.c.4.F
Iudices non solum iustam sententiam dare debent, sed etiam ex iusto animo, & secũdum processum iuris, Deut. 90.c.1.B
Esse iudicem delegatum, vel arbitrum, non dicit titulum sed officium, 2. Reg. 123.c.4.K

Iudex Israel. Iudicum, qui iudicauerunt Israel, nomina referuntur per ordinem, Gen. 409.c.1,D
Iudicibus electis in populo Israel non succedebant filii, sed per electionem constituebantur, Exodi tomo 1. 149.c.3.K, Non eligebantur per sortem ibidem. 150.c.3.K
Iudicum computatio, de qua Exo. 18. s. per tribunos, Centuriones, quinquagenaros, & decanos, nõ est sumenda, vt significat Nicolaus, ex his, qui erant viri bellatores, s. a vigesimo anno, vsque ad sexagesimum, Exo. tomo 1 149.c.1.C
Sed fiebat ista cõputatio per œconomias, siue habitationes domesticas, & in qualibet œconomia, ponitur vnus pater familias, siue vir sit, siue fœmina, & si vir, siue vxorem habens, siue non habens. Quot ergo sunt patres familias in ciuitate, tot dicuntur habitatores ciuitatis, & per istas œconomias collecta fuit summa ad instituendos iudices, sed vt sciretur quot erãt patres familias, siue capita domorum: nam in qualibet tribu erant familiæ, deindæ familiæ diuidebantur per domos, quę domus etiam conseruabantur in deserto, & numerus iudicum non potest a nobis innotescere, quia nescimus quot patres familias essent tunc, & per consequens quot tribuni, quot Centuriones, quinquagenarii, & decani fuerint, Exo. to. 1. 149.c.2.D
Inter iudices Israel maior principatus erat principatus tribunorum, quàm Centurionum, & sic consequenter, Exo. tomo 1 151.c.1.A
Populus eligebat iudices Israel, & Moyses instituebat, vt patet Deute. 1. & melius fuit, quòd populus eligeret, qnàm quòd Moyses, vt probatur, Exodi tomo 1 151.c.1.D
Modus eligendi iudices in Israel, refertur Exodi tomo 1 151.c.2.A
Iudices in Israel erant subordinati, vt ostenditur, Exo. tomo 1 151.c.4.H
Ita, quòd quinque decani erant subordinati vni quinquagenario, & duo quinquagenarii, & decem decani, vni Centurioni, & decem Centuriones, & viginti quinquagenarii, & centum decani vni tribuno, & subordinatio iudicum infetiorum ad superiores erat quantũ ad duo, &c. Exo. to. 1. 152.c.1.D
In iudicibus Israel erat appellatio a decano ad quinquagenarium, & a quinquagenario ad Centurionem, & ab isto ad tribunum, & tunc si omnes tres iudices priorem sententiam confirmarẽt, rata erat, nec oportebat rursum appellare ad Moysen. Exo. tomo 1 152.c.2.B
Iudices Israel in terra Chanaan sedebant in portis ciuitatum secundũ consuetudinem Israelitarum, & totius gentis Chananæorum ante tẽpora iudicũ, vt innuitur Gen. 23. & Deut. 17. & 22. & Ruth. 4. & Amos. 4. &c. Exo. tomo 1 208.c.2.B
In quacunque ciuitate Israel erant iudices sedentes ad portas ciuitatis determinantes omnes causas tam ciuiles, q̃ criminales, & super eos erãt alii iudices superiores, s. septuaginta seniores, qui vocabant Hebraicè cõciliũ Sanedrim, & isti residebant in Ierusalẽ, vel in alio quolibet loco, in quo erat tabernaculum Dñi, & inter eos p̃cipuus erat summus sacerdos, de quibus aliqualiter patet Deuteron. 17. Exodi tomo 1 215.c.2.B
Iudex in veteri lege poterat esse testis, vt patet Danielis 13. de Susanna accusata a duobus iudicibus, Exodi tomo 1 246.c.1.G
Nunc verò non potest hoc fieri, vt patet extra, de verborum significa. ca. forus. in. §. in omni negocio quatuor personæ sunt necessariæ, iudex, Actor, reus, & tres testes &c. ibidem.
Iudices Israel, quos constituit Iethro, manserunt vsque quo filii Israel pacificè possederunt terram promissionis, & postea non: sed in quolibet loco erat vnus iudex, vel plures si essent magna loca.

Et cuilibet eorum assistebãt duo Leuitæ, tanquàm assessores, & si isti dubitarent, deuoluebatur causa ad summum Pontificem, vel si appellaretur ab eis, & summus Pontifex habebat secum septuaginta iudices, qui etiam cõsulebant ei, & ipse nunquàm sine Propheta iudicabat, & quicquid ille determinasset, ratum erat, nec erat locus appellandi, Num. tomo 1 134.c.4.F
Ad iudices, & ad summum sacerdotem spectabat definire in omnibus, de quibus lex non definierat, Mat. tomo 4 123.c.3.F
Iudicum coordinatio, quæ facta est consilio Iethro, scilicet, decanorum, quinquagenorum, & cęt. non mansit in terra Chanaan: sed in qualibet ciuitate ponebantur certi iudices, secundum necessitatem loci, qui vel eligebantur a popularibus talis loci, aut a senioribus, qui erant iudices in Sanctuario, aut a regibus, vt nunc fit, Deuteron. 89.c.3.F
Illis iudicibus, qui erãt in loco, vbi erat Sanctuarium, qui Hebraice dicuntur Sanedrim, subordinati erãt, cæteri iudices aliorum locorum, Deuter. 89.c.1.E
Septuaginta iudices, qui in deserto dati sunt a Deo ad petitionem Moysi, dubium est an manserint in terra promissionis, sed non est inconueniens dicere, quòd sic, sicut dicunt Iudæi, & isti regebant domũ iudicij, scilicet, in loco Sanctuarij, & erant maiores iudices totius Israel, ad quos omnes magnæ causæ deuoluebantur, Deuteron. 89.c.4.K
Inter septuaginta iudices, qui erant in loco Sanctuarii, & qui erãt sacerdotes, vt dicitur Deuteronom. 17. scilicet, Venies ad Sacerdotes Leuitici generis, solus sacerdos magnus ex officio proferebat sententiam. & isti cõdemnauerunt Christum ad mortem, Deuteron. 95.c.2.E
Iudices ponebantur in Israel per singula loca, de viris illius tribus, & assistebãt cuilibet iudicum duo Leuitæ, quia Leuitæ erant eruditi in lege, & isti iudicabant in causis tam ciuilibus, quàm criminalibus, Deuteron. 17. scilicet, Inter causam, & causam, lepram, & lepram, sanguinem, & sanguinem, & super istos iudices, erant alij septuaginta succedentes illis septuaginta senioribus, quos accepit Moyses in coadiutores in deserto, Num. 11. Et princeps horum erat summus sacerdos, & erant omnes isti in eodem loco, & vocabatur domus iudicij, Iudicum 47 c.2.D
Iudices domus iudicij, vel consilij erant septuaginta seniores in veteri Testamento, & nunquàm vacabat istud collegium: nam quibusdam eorum morientibus, substituebantur alii, & isti habebant iurisdictionem tam in ciuilibus, quàm in criminalibus: nam ad ipsos pertinebat iudicare inter leprã, & lepram: causam, & causam: sanguinem, & sanguinem, Deuter. 12. 4 Regum 220.c.3.H
De iudicibus populi Israelitici, a tempore, quo erant in deserto vsque ad destructionem Ierusalem per Romanos, 2. Paralip. 6.c.1.E
De iudicibus assessoribus, qui erant Leuitæ, 1. Paralipomenon 26.c.4.G
De iudicibus Hebræorum, qui erant in singulis locis, & de assessoribus eorum, & de septuaginta senioribus, 1. Paralip. 302.c.2.A
Iudices, & præpositi, de quibus primo Paralip. 26. non erant omnino idem, licet esset magna similitudo in officio, 1. Paralip. 308.c.4.H
Et de præpositis fuerũt numero quatuor millia quadringenti, & de iudicibus mille sexcenti, ibid.
Et officium istorum erat ad docendum, & iudicandum Israelitas, quod dupliciter potest intelligi, vno modo quòd essent per modum assessorũ, alio modo per modum prædicatorum, tamẽ magis videtur dicendum, quòd isti Leuitæ constituerent ad prædicandum in Israel, quam ad assistendum iudicibus laicis, & sic dicebantur iudices, & doctores: doctores, quia prædicabant, &c. Iudices, quia iudicabant in omni causa, quæ pertinebat ad cæremonias legis, & ad aliqua dubia de fide, & illud quod isti determinabant, firmum erat, &c. 1. Paralipom. 309.c.2.B
De officio præpositorum ibidem 309.c.3.F
Congregatio septuaginta iudicum Iudæorum vocabatur domus iudicij, Exo. tomo 1. 248.c.4.G

Iudices ex libro Iudicum.

Iudices Israel, de quibus in libro Iudi. fuerunt numero quindecim, tredecim, de quibus agitur in libr. Iudi. & duo alii, scilicet Heli, & Samuel, & tempus istorum fuit plusquam trecentorum annorum 1. Paralipo. 165.c.3.H
Iudicum nomina, qui iudicauerunt Israel, ponuntur per ordinem Genes. 409.c.1.E
Iudices, de quibus in lib. Iudi. nullam habebant imperandi auctoritatem super populum Israel, quasi ex iurisdictione illis competeret sed solum erant homines industrii ad bellicas actiones, & consilia, & eorum consilio populus in cunctis dirigebatur; nihil tamen magis habebant super populum, quam eis populus vellet retribuere, vnde, & populus interdũ eos assumebat, vt patet de Iephte Galaadite Iudi. 11. Iosue tomo 1. 4.c.2.D
Regula communis erat, quòd mortuo vno iudice, tẽpore iudicum in Israel, Israelitæ conuerterentur ad idola, & hoc quando vnus iudex non succedebat alteri immediate Iudi. 99.c.1.C
Iudices, de quibus in lib. Iudi. solo populi consensu habebant iurisdictionem Iudi. 3.B
Omnes iudices, qui numerantur in li. Iudi. erant iudices principales, sed præter eos in qualibet vrbe erant 7. viri iudices, & vnicuiq; dabantur duo Leuitæ tanquam ministri, ad cognitionem legis, de hoc Iosephus li. 4. Anti. & ad iudices principales deuoluebantur causæ in gradu appellationis, 1. Regum tomo 1 84.c.4.F
Numerus iudicũ Israel refertur, & nomina eorum, & successiones 1. Regum tomo 1. 197.c.2.D
Iudices, de quibus in lib. Iudi. assumpti erant ad liberandum Israelitas de manu tribulantium Iudi. 3.B
Iudices differebant a regibus in potestate, & iurisdictione Iudi. 3.B
Iudices non suscipiebant tributa, nec faciebãt aliquas impositiones super populum, solum viuentes de rebus suis Iudi. 4.A
Iudices non dominabantur Israelitis, sed solum præerant iurisdictioni Iudi. 4.A
Iudices in Israel fuerunt decem, & sex, quorum nomina referuntur Iudi. 4.B
Sub iudicibus fuerunt Israelitæ annis trecentis octuaginta Iudi. 5.A
Iudices quare fuerint constituti initer Israelitas Iudi. 5.B
Iudices dicti sunt sic, non a iudicando, sed iudex erat nomen cuiusdam parui principatus Iudic. 6.A
Iudicum potestas erat parua, & erat voluntarie collata a toto populo, & quantum potestatis populus volebat, tantum transferebat in eos, & assumebantur contra hostes, Iudi. 6.A
Aliqui assumebantur in iudices per Dei electionem, quia ex parte Dei iubebatur illis, vt pugnarent pro populo, vt patet de Barac, & de Gedeone. Alii acci-

Universidad de Deusto Biblioteca

piebantur, Deo non iubente, bene tamen incitante, vt Othoniel, & Aod. Alij sola populi voluntate, vt Iephte. Aliquando ex solo fauore, & quasi per violentiam, vt Abimelech filius Gedeonis, Iudicum 6.B

Iudices nō poterant imponere Israelitis tributa propter illa iura quæ habebant in bello, Iudicum 6.B

Iudices non habebant directe officium iudicandi in causis, sed aliquando committebatur eis, potissime quando erant viri Prophetæ, & prudentes, Iudicum 7.A

Nam iudex, vt ibi capitur, non est nomen officij, vel dignitatis pertinentis ad definitionem causarum, sed magis potestatis ad bellum, Iudicum 38.c.4.I

Principatus iudi. Israel magis assimilatur principatui aristocratico, quàm monarchico, &c. Iudic. 7.B

A tempore, quo Israel fuit sub iudicibus vsque ad tēpus Samuelis fluxerunt anni trecenti, Iudicum 16 col.1.B

Omnes iudices suscitati sunt a Deo, solus autem Abimelech, fraude humana, & violentia intrusit se in principatum, &c. Iudicum 9. Iudicum 22.c.4.F

Iudices in Israel habebant principatum suum directum super actus bellicos: in alijs vero parum habebant potestatis, Iudicum 77.c.3.F

Iudices Israel, de quibus in lib. Iudic. fuerunt quindecim, numerando Delboram, quę fuit mulier, Ruth 234.c.3.F

Et duraverunt 376. annis, Ruth 234.c.3.G

Iudicum liber. Iudicum liber scripsit Samuel, & vocatur Sophetim, idest, Iudicum, quidam tamen dicunt, quòd quilibet de iudicibus gesta sui temporis cōscripsit, sed Samuel, & Esdras compegit ea in vnum volumen. 1. tamen est verisimilius, & assignatur ratio de Samsone, Genes. 20. col. 1. E, 1. Regum tomo 1. 11. col. 1. A

Iudicum liber agit de exordijs iudicum, & de aliquibus, quæ ante iudices acciderunt, Iosue tomo 1. 4.c.1.A

Liber Iudicum, quare consequatur immediate ad librum Iosue, Iosue tomo 1 4.c.2.A

Acta contenta in libro Iudicum scripta sunt a iudicibus, ita vt quilibet Iudicum, illa in stilum redegerit, quæ in temporibus suis acta sunt, sed postea in vnum volumen compegit Samuel, vt quidam volunt, vel Isaias, vt alij, vel Esdras, vt alij, Iosue tomo 1 4 col.2.B

Sed communius tenetur quòd a Samuele cōpactus sit, Iudicum 4 c.2.D

Iudicum librum appellant Hebræi Cefer, seu Sophetim, quod idem penitus est, licet diuersa lingua, & vocatur liber Iudicum, quia in illo agitur de gestis Iudicum Israel, & est tantæ auctoritatis, sicut liber Iosue, & liber Regum. & est secundus inter libros Prophetales, Iudicum 3.c.2.A

Libri Iudicum vtilitas multiplex ostēditur, Iudicum 3. col. 3. C

A principio libri Iudicum vsque ad medium capitis tertij eiusdem, non tenetur aliquis naturalis ordo in narrando, sed solum artificialis, Iudicum 17.c.2.k

In libro Iudicum non scripta est historia Heli sacerdotis, & Samuelis, qui fuerunt vltimi iudices, quia Samuel cum esset scriptor libri Iudicum, noluit de se scribere, nec de Heli, quia eius historia currebat simul cum historia sua, sed Ieremias, qui scripsit quatuor libros Regum, incœpit vbi omiserat Samuel in libro Iudicum, Iudicum 17. colum. 4. k

Iudicare. Est actus seruilis ex fine, scilicet, quia fit ad limitandas contentiones pro causis seruilibus, & ideo non potest licite fieri in die festo. & dato, quòd non esset actus seruilis, erat tamen impeditiuus vacationis diei festi Exod. to. 1. 83. c 4. k

Iudicans in foro ecclesiastico debet sequi canones in iudicando, & quandocunque ab eis deuiauerit suo sensui innixus, errat, vt patet extra de constit. c. canonum statuta, & in ca. ne innitaris prudentiæ tuæ, sic & in foro seculari, vt patet C. de legibus, in l. leges, & C. de iuris, & facti ignorantia in l. constitutiones Exo. tomo 1 246.c.4.H

Iudicare multipliciter accipitur, Mat. tom. 5. 160.c.3.F

Cum Christus venerit ad iudicandum, manifestus erit omnibus hominibus, Matth. tomo 6. 297.c.1.A

Potestas iudicandi conuenit voluntariæ paupertati, propter tria, Matth. tomo 5 165.c.3.G

Iudicare vere, & principaliter contingit dupliciter Matth. tomo 5 160.c.3.H

Iudicare de criminibus ad quem attinet, Iosue tomo 2 141.c.2.B

Christus inquantum hominis filius non habet potestatem iudicandi, sed pater ei dedit, Matt. tom. 5. 160.c.3.k

Iudicare dicit potestatem proferendi sententiam, vel potestatem dandi auctoritatem ad proferendum. Deuter. 93.c.3.F

Quare homines sint naturaliter inclinati ad iudicandum male de aliis, potius, quam bene. Ruth. 2. colum. 3. G 190.c.1.B

De his, qui iudicant actus proximorum suorum in malam partem. Super Leui. 190.c.1.B

Iudicans actus proximi sui, debet potius iudicare in bonū, quam in malum, nisi fortasse ipse actus, qui fit, non possit interpretari in bonum, vt furtum, adulterium, periurium, &c. vt habetur extra de regulis iuris lib. 3. ca. estote misericordes, & Leuit. 19. iuste iudica proximo tuo. Leuit. 190.c.1.B

De modo iudicandi antiquorum, per calculos, & lapillos albos, & nigros 2. Regum 108.c.2.A

Qui inter infideles iudicarent iniuste non peccare, dicunt Iudæi, sed falsum dicunt, vt probatur 2. Paralipo. 9.c.4.K

Deus iudicat hominem interius per cor, quod ipse intuetur, & etiam homines si possent plene cognoscere corda aliorum, non iudicarent per exteriora, sed ex corde 2. Paralipo. 89.c.4.H

Non soli Apostoli sedebunt ad iudicandum in die iudicii, Matth. tomo 5 161.c.4.K

Iudicare male de male iudicantibus permittit Deus in hoc mundo, Mat. tomo 3 114.c.3.F

Iudicare in die iudicii multipliciter accipitur, Matth. tomo 5 165.c.3.I

Nunquam iudicandum est nisi ex certitudine. Sed certitudo non est accipienda eodem modo in omnibus Mat. tomo 3 117.c.1.A

Homines naturaliter inclinantur ad iudicandum de se maiora, quam sint Matth. tomo 5 6.c.2.A

Nihil excellentius est, quam Christum venire ad iudicandum Matth. tomo 6 299.c.4.I

Christus, vt homo, est iudicaturus, Matthæi tomo 6. 306.c.4.F 160.c.2.B

Sed quare hoc, Mat. tomo 5 306.c.3.H

Christus descendet ad iudicandum morosa successione, Matt. tomo 6 307.c.2.C

Quomodo sit intelligendum Christum iudicaturum viuos, & mortuos, Mat. tomo 6 161.c.2.E

Quid sit iudicare per deductionem latæ sententiæ in notitiam aliorum, Matthæi tomo 5. Nemo

Nemo bene iudicat, nisi de sibi noto, Matth. tomo 7 103.c.2.A

Quod intellectus iudicat, voluntas exequitur, Matth. tomo 7 214.c.2.A

Quidam Sancti in die iudicii non iudicabuntur, Mat. tomo 7 91.c.1.E

Quare in die iudicii non iudicabuntur infideles, Mat. tomo 7 91.c.3.k

Angeli nullo modo iudicabuntur in die iudicij, Mat. tomo 7 92.c.3.F

Iudicandus. Iudicandorum cōgregatio est duplex, Matth. tomo 6. 306. col.4.G

Iudicandi in die iudicij prius erunt mortui, quàm iudicentur, Mat. tomo 7 84.c.4.K

Iudicandorum multitudo, quomodo erunt in tam parvo spatio, vt est vallis Iosaphat, Matth. tomo 7 96.c.4.I

Iudicium. Integrant, actor reus, & testis, extra de verborum significatione, cap. forus, Genes. 206. col. 3. K, 1. Regum tomo 1. 194.c.2.B

Iudicium dupliciter fit, Mat. tomo 7 37.c.4.F

A iudicio differt iustitia, quia iustitia est habitus, secundum quem iusta volumus, iusta agimus, & iustorum operatiui sumus, 5. Ethicorum, iudicium vero est ipsa operatio iustitię iudicando, vel eligendo, Genes. 264.c.3.K

Iudicium duo importat, Mat. tomo 7 90.c.4.F

Iudicium dupliciter consideratur, Matth. tomo 7. 91.c.2.A

In iudicio sola ea, quæ causam iustificant, proponenda sunt, Genes. 360.c.4.F

Quare iudicium aliquando accipiatur pro condemnatione, Mat. tomo 7 91.c.2.C

In iudicio vetat Aristoteles sermones psonales proponere, Genes. 381.c.1.C

Quare in iudicio debeant produci testes, Mat. tom 7 99.c.1.A

Iudiciorum contentiones prohibentur in diebus ieiuniorum, Isai. 58. Ecce in die ieiunij vestri, & cæt. Exo. tomo 1 84.c.1.A

Iudicium multipliciter accipitur, Exo. tomo 1. 204. col.4.H, & Mat. tomo 4 31.c.4.G

In veteri Testamento non scribebantur iudiciorum acta, Exo. tomo 1 246.c.1.E

Iudicium non debet fieri in præsentia obiecti delectabilis, de quo iudicandum est, quia ibi non potest fieri recta iudicatio. Exemplum de senibus, circa Helenam reddendam Græcis, &c. Exo. tomo 2 37.c.2.B

In iudicijs, si iudex exigat iuramentum ab aliquo de veritate dicenda, & confestim quærat ab eo, tenetur respondere verum sub pœna periurii. Et si forte post alios dies requirat eundem sub præstito iuramento, vt in alio articulo eiusdem causæ deponat, quod nouit, tenetur sub pœna periurii dicere verum, licet tunc non iurauerit, quia hoc refertur ad iuramentum præcedens, &c. Exo. tomo 2. 149 col. 1. A

In iudicio non debet magis honorari diues, quàm pauper, Deuteron. 6.c.1.A

Iudicia, & causarum discussiones fiebant antiquitus in portis ciuitatis, apud Hebræos, immo & apud alios fuit hæc consuetudo, Genes. 338. c. 3. I, Deuteron. 113.c.2.B

Deus noluit, vt iudicio humano, punirentur filij pro peccato parentum, Deuteronom. 24. Iudicum 94 col. 4. F

Iudicium hominis Deus sæpe perturbat, vt agat alios

quid quòd stultum est, & hoc in pœnam peccatorum suorum, Iudicum 95.c.3.F

In iudicio humano magis attenditur vtilitas, vel bonum publicum, quàm priuatum, Iudic. 152.c.3.F

In eodem iudicio nō potest aliquis esse iudex, in quo est testis, vel econtra, bene tamen respectu diuersorum iudiciorum, 1. Regum tomo 1 194.c.2.D

Inter iudicium humanum, & diuinum quid intersit, 1. Regum tomo 2 21.c.4.G

Et iudicamus animæ dispositionem quo ad tria, scilicet, quo ad dispositionem corporis, verbum, & actus, per quæ interdum fallimur ibid.

Inter iudicium, & iustitiam hoc interest, quòd iudicium est in discussione, & iustitia in executione, & vnum sine altero parum valet, 1. Paralip 214.c.1.E

Differūt etiam, quia iudicium vno modo dicit actum rationis, vel facultatem ratiocinandi, iustitia vero dicit executionem, alio modo iudicium dicitur actus sententiandi, & iustitia vocatur executio eius, &c. 2. Paralip. 223.c.4.G

Iudicium iuris, & iudicis, quomodo differant, Matth. tomo 2. 89.c.1.A

Duplex est iudicium, vnum est, quod est actus iurisdictionis eius, qui reddit ius partibus, & aliud est, quo aliquis male iudicat, & opinatur ex quibusdam signis exterius habitis in corde suo de proximo suo, Mat. tomo 3 114.c.4.K

Iudicium, quod Deus prohibet Matth. 7. cum dicit: Nolite iudicare, & non iudicabimini; non est iudicium habentis iurisdictionem, scilicet, iudicis, sed prohibet iudicium nostrum, quo intra nos opinamur malum de proximo ex aliquibus signis, præsumptionibus, vel suspicionibus. Et ad sciendum, quando iudicium hoc sit malum, considerandæ est radix, ex qua oritur, nam sunt tres radices, prima cum iudicans est malus, & sicut ipse est malus credit alios esse malos. Secunda, est affectio mala alicuius ad alterum. Tertia radix est experientia longa, primę duæ radices iudicandi sunt malæ, quia manifeste pertinent ad peruersitatem iudicantis, scilicet, ad prauum iudicium, & malum affectum. Et istis duobus modis iudicare, peccatum est. iudicium tamen ex tertia radice procedens, aliquando est illicitum, & aliquando licitum, Mat. tomo 3 116.c.2.B

Duplex iudicium erant Pharisæi accepturi, primum pro eo quòd erant iniqui, alterum pro eo quòd figmentum accipiebant sanctitatis, auaritiam suam religionis colore depingentes, &c. Matth. tomo 6 192.c.2.B

Iudicium dicit definitionem, & certitudinem, Matt. tomo 3 116.c.4.F

In iudicio humano potest quis obijcere alteri crimina quæcunque voluerit, etiam si sint occulta, vt simoniam, periurium, adulterium, & cæt. vt per hoc possit allidere alterum ab eo, quod petit, & hoc in defensionem iuris sui. Et licitum est hoc tam de iure humano, quàm diuino, dum tamen iste non agat animo infamandi alterum, & hoc principaliter, sed animo defendendi ius suum, & repellendi ab eo, quod iniuste petit, Mat. tomo 3. 149. c. 1. A, & tomo 4 128.c.4.G

Duas causas posuit Christus rectum iudicium pertur bantes, scilicet, acceptionem personarum, & ignorantiam iuris, & æqui, Mat. tomo 6 32.c.1.B

Et odium aliquando rectum iudicium perturbat, ibidem.

Circa iudicia habet locum acceptio personarum, immo hoc est, quod maxime corrumpit iudicia, &c. Mat. tomo 6 32.c.1.B

In iudicio diuino est proportio in pœnis, Mat.tom.5. 115.c.3.K
Iudicia pertinent tam ad iustitiam distributiuam, quã ad commutatiuam, & tamen non contingit ibi acceptio personarum, nisi vt opponitur iustitiæ distributiuæ, quæ esse deberet in iudicijs, &c. Mat.tom.6 32.c.1.D
Nullum est iudicium, in quo quãtum ad aliquid non contingat iustitia distributiua, Matthæ.tomo 6.32. colum.1.E
In iudicijs, quæ pertinent ad rem iudicatam, siue de qua iudicatur, possunt esse aliquæ causæ pertinentes ad iustitiam distributiuam, & aliæ ad commutatiuam, secundum tamen formam procedendi in iudicio omnis iudicatio pertinet ad iustitiam distributiuam, quia ad iudicem pertinet adæquare litigantes, &c. Matth.tomo 6 32.c.2.A
Iudicium est actus iustitiæ, secundum quã reddimus vnicuique, quod illi debemus, Matthæ. tomo 6. 204.c.3.F
De iudicio examinationis penes vitam contemplatiuam, Mat.tomo 7 4.c.2.A
Eiusdẽ iudicij diuersæ sunt partes, scilicet actor reus, & iudex extra, de verbo. significa.c.forus, Matthæ. tomo 7 85.c.1.A
Omne iudicium dicit discussionem, & ponit dubium Matth.tomo 7 86.c.2.B
In iudicio adduntur testes principaliter propter iudicem, vel propter reum, vel propter eos, qui audiũt, vel vident iudicium fieri, Matthæ. tomo 7.99. colum.1.A
In iudicio humano duo sunt, quæ constare debent, scilicet factum, & ius, Matt.tomo 7. 99.c.2.C
De iudiciis astrologicis circa natiuitates hominum, Matth.tomo 7 33.c.4.G
Iudicium, in natiuitatibus, accipitur ex parte conceptionis, Matth. tomo 7 33.c.4.H

Iudicium vniuersale.

In iudicio vniuersali non solum Christus iudicabit, sed aliqui homines, vt Apostoli, &c. Christo tamen conuenit proprie iudicare, quod est sententiam ipsam proferre, non tamen authoritatiue, quia sic solus Deus iudicat. Christus tamen, inquantum homo, iudicabit ex commissione, & delegatione, quod ipsi soli conuenit quatenus homo est, Matt. tomo 5 160.c.2.E
Apostoli vero iudicabunt per approbationem, iudicis sententiam approbando, & laudando. Et isto modo omnes etiam electi iudicabunt, sedebunt similiter omnes electi in loco excelso, sed hoc modo soli Apostoli iudicabunt specialiter, quia in mẽtibus eorum continetur illud, ex quo homines iudicantur, &c. ibidem. 161.c.1.D
Et multum intererit inter iudicium Reginæ Austri, & Niniuitarum, & iudicium Apostolorum, ibidem. 161.c.3.F
In iudicio vniuersali non assignabit Dominus sedes Paulo, & Barnabæ propter multa, Matth.tomo 5. 162.c.4.F
In vniuersali iudicio Christus non iudicabit secundum diuinam naturam, quia sic non potest videri a iudicandis, & sic Angeli, non dicentur iudices, Matthæ.tomo 5 166.c.2.D
Dies iudicii vniuersalis, & homines latet, & Angelos, quia nescitur per scripturas, neque per reuelationem, nec expedit reuelari, &c. Matthæ. tomo 6 82.c.2.E
Diem iudicii futuram esse, a die ascensionis Christi vsque in quadringentos annos, & non amplius, dixit Porphyrius, alij dixerunt vsque ad quingentos, alij vsque ad mille &c. Matt.to.6. 84.c.3.k
Signa præcedentia iudicium vniuersale non reddent certum tempus aduentus Christi ad iudicium, & illa non præcedent ad significandum, q̃ erit, sed ad ostendendum, q̃ illa dies erit de propinquo ventura. Et tamen ex hoc non determinatur dies certus aduentus, sed breuitas aduentus ad iudicium post illa signa, sed quantum illud tempus sit, non appareret positiue; apparet tamen negatiue, q̃ nõ sit magnum, Mat.to.7. 82.c.2.A
Illa quindecim signa, quæ, vt cõmuniter dicitur, præcedere debent iudicium, non erunt in rei veritate. Et forte nullum illorum præcedet iudicium, Matt. tomo 7 83.c.1.A
Signa, quæ præcedent iudicium vniuersale, sunt illa, quæ dixit Christus, & referuntur à Matt.24.ca. & à Marco 13. & à Luca 21. Matt.to.7. 73.c.4.F
Et solis, & lunæ obscuratio non erit per Eclipsim, sed miraculose, ibid. 84.c.1.E
Et illud Mat.24. Et virtutes cælorum mouebuntur, nõ ponitur tanquam signum distinctum ab alijs, sed vt causa signorum, Mat.to.7. 84.c.3.H
Quòd iudicium vniuersale erit in fine sæculi, probatur multis auctoritatibus, Matt.to.7. 85.c.1.A
Et erit generale, quia nemo erit, aut fuit, qui ibi non apparebit ibidem.
Venire ad iudicium vniuersale potest tripliciter intelligi, vno modo in iudicium, idest ad iudicandum, alio modo vt iudicentur: alio modo, vt sint in iudicio. Primo modo non venient mali. Et sic intelligitur illud Psal. primi: Ideo non resurgunt impij in iudicio. Bene tamen secundo modo, & hoc tam fideles quam infideles. Tertio modo omnes venient in iudicium &c. Mat.to.7. 85.c.2.A
Iudicium generale erit, & expedit, quòd fiat propter multa. Primo propter exigentiam diuinorum operum. Secundo ad ostensionem operationum Dei iustarum. Tertio ad honorem bonorum, & confusionem malorum. Quarto ad honorem Christi. Quinto vt mali videant, q̃ iuste pereunt. Sexto vt fiat ibi generalis separatio bonorum à malis &c. Matth.to 7. 85.c.3.F
Duplex iudicium conuenit homini. Nam secũdum, quòd homo consideratur, vt particularis persona, debetur ei iudicium in morte, sed considerando ipsum, vt est pars totius humani generis, debetur ei iudicium in fine sæculi, Matthæi tomo 7. 86.colum.1.B
Dies iudicij vniuersalis est nobis ignotus, non solum per naturalem cognitionem, sed etiam per scripturas, & per reuelationem, Mat.to.7. 86.c.3.F
Et licet, Deus posset reuelare diem iudicij, non constat tamen, quòd reuelauerit alicui; imo verisimiliter dici potest, quòd nulli reuelauerit, neque reuelabit, & hoc propter multa, Matthæ. tomo 7. 87.col.2.B 85.c.2.B
Neque reuelari debet. ibid. to. 6.
Iudicij diem scire cur non expedit Matthę. tomo 7. 87.col.2.B
Iudicium vniuersale fiet nocte, vt melius videtur dicendum, & hoc respectu horizontis vallis Iosaphat, vbi fiet iudicium, Matthæ. tomo 7. 89.col.2.D
Et verisimilius creditur futurum esse in fine noctis, i. in crepusculo matutino, desinente nocte, & incipiente die. Et hoc existente sole in horizonte orientali respectu illius loci, in quo fiet iudicium, Matt. tomo 7 89.c.3.F
In iudicio vniuersali omnes comparebunt, sed non omnes iudicabuntur, Mat.tomo 7 90.c.2.B
Iudicium vniuersale importabit duo, scilicet, discussionem meritorum, & retributionem præmiorũ, & sic iudicium vniuersale fiet, vbi erit mixtio meritorum, & demeritorum, vbi vero non fuerit talis commixtio, ibi non erit iudicium, & hoc quo ad nos, &c. Aliqui tamen non iudicabuntur propter duo, vno modo propter dignitatem. Et alio modo propter certitudinem, & cæt. Matth. tomo 7 90.c.4.F
Cogimur asserere, quòd ĩ iudicio vniuersali omnia siue bona siue mala erunt nota omnibus tam bonis, quàm malis, Mat.tomo 7 103.c.4.F
Ad iudicium veniet Christus in nubibus, Mat.tom.6 305.c.1.A
Ad iudicium veniẽt multi Angeli cum Christo, Mat. tomo 6 306.c.2.A
Omnia in iudicio erunt subiecta sub pedibus Christi, Mat.tomo 6 306.c.2.D
In iudicio totus mundus erit congregatus, Matth. tomo 6 306.c.4.F
Boni poterunt per se ire ad iudicium, & volentes ibunt, Mat.tomo 6 307.c.4.H
In die iudicij dabuntur electis omnes corporis dotes, Mat.tomo 6 307.c.4.k
Mali non poterunt per se ire ad iudicium, neque volent ire, Mat.tomo 6 307 c 4 k
Iudicij, dies, & tempus Antichristi differunt, Matth. tomo 6 330.c.1.A
Iudicij diem ignorari dupliciter prodest, Mat.tomo 7 87.c.3.H
Quare iudicij dies dicatur vltimus dies, & nouissima hora, Mat.tomo 7 88.c.3.G
Iudicium quomodo sit Christo tribuendum, Matth. tomo 5 160.c.2.B, & c.3.K
Iudicium comprobationis triplex, Matth. tomo 5. 160 c.4.F
Iudicium per continentiam est omnia continere, ex quibus homines iudicantur, & cæt. Matth.tomo 5. 161.c.2.C
In die iudicij iudicare multipliciter accipitur, Matth. tomo 5 165.c.3.I
Tempus vniuersalis iudicij Deus nulli vult reuelare, cum sibi soli reseruet, Mat.tomo 6 260.c.2.E
Congregatio hominum ad iudicium, duas conditiones habebit. Mat.tomo 6 297.c.4.F
In die iudicij non est inconueniens dari signum, quãtum ad motum, Mat.tomo 6 300 c.1.E
Conueniens est, vt in die iudicij, dentur signa in cœlo, Mat.tomo 6 301.c.3.G
Dicent res tempus futuri iudicij. aut Antichristi prope esse, male dicunt, Mat.tomo 6 329.c.4 K
Extremi iudicij tempus incertum est, Matth. tomo 7 11.c.3.F
Post diem iudicij nemo poterit vitam æternam mereri, Mat tomo 7 15.c.3.F
Qualis erit filius hominis in iudicio, Matth. tomo 7. 78.c.3.G
Nullum inconueniens est concedere, quòd omnes Angeli descẽdent cum Christo ad iudicium, Mat. tomo 7 79.c.1.A
Sed ad quid descendent, ibid.
In die iudicij sedes Christi erit nubes, Matth. tomo 7 79.c.3.F
Quare in iudicio boni vocabuntur oues, & mali hædi, Mat.tomo 7 80.c.4.F
Magna erit differentia in iudicio inter bonos, & malos. Mat.tomo 7 81.c.1 A
In die iudicij mali manebunt in terra, Matth.tomo 7 81.c.1.C
Quòd in die iudicij Christus cognoscatur ab omnibus, conueniens est, Matth. tomo 7. 81. colum.3.H
In iudicio apparebunt cicatrices Christi, & martyriũ, Mat.tomo 7 94.c.2.E
Quæ sunt penes homines, non sunt penes dæmones, & Angelos, quantum ad iudicium, Matth.tomo 7 92.c.4.G
De loco iudicij quid nobis constet, Mat.to.7. 95.c.4.k
In die iudicij quomodo erunt nubes, Matth. tomo 7. 97.c.1.C
Duplex erit iudicium de homine, Matth.tomo 7. 98. col.2.D
Quòd in iudicio erunt libri, metaphorice habet intelligi Mat.tomo 7 99.c.1.C
Omnia bona, & mala manifestabuntur in iudicio, Mat.tomo 7 105.c.1.D
Peccata iam confessa publicabuntur in iudicio, Mat. tomo 7 105 c.4.H
Iudicium non fiet in instanti, Matthæ. tomo 7. 106 colum.3.I
Quare Euangelista loquens de iudicio, vocat Christum regem, Mat.tomo 7 107.c.1.B
Venire ad iudicium tripliciter accipitur, Mat.tomo 7. 107 c.3.F
In die iudicii corpora Sanctorum erunt fulgida, Mat. tomo 7 89.c.4.K
Quomodo in iudicio fiet discussio meritorum, Matt. tomo 7 90.c.4 F
Quicunque in die iudicij habebit peccatum mortale, damnabitur, Mat.tomo 7 90.c.4 H
Finis iudicij vniuersalis erit separatio, & duplex erit separatio iudicandorum, Matthæi tomo 7. 107 colum.4.k
In iudicio Dei idem est iudex, & testis, Matth.tomo 7 108.c.3.G
Quomodo pater dedit filio omne iudicium facere, Mat.tomo 7 109.c.1.A
Circa iudicij vniuersalis sententiam, sunt duæ opiniones, Mat.tomo 7 118.c.3.F
Quare in iudicio Christus dicet malis, discedite a me, &c. Mat.tomo 7 118.c.3.G
Dæmones post diem iudicij non habebunt principẽ, Mat.tomo 7 120.c.3.H
De malorum responsione in die iudicij, Mat.tomo 7 122.c.2.A
De executione sententiæ datæ in iudicio, Mat.tom.7 122.c.4.K
Scire iudicij extremi tempus determinate, solius Dei est, Mat.tomo 7 86.c.3.G
De causa erroris circa iudicij signa, Matth. tomo 7. 88.c.1.B
Iudicij executio quid sit, Matth.tomo 7 91.c.1.A
Christus prædicens diem iudicij, non reuelauit tempus determinatum eius, sicut & aliquorum aliorum, Mat.tomo 6 83.c.4 F
De resumptione corporum paruulorum in iudicio, Mat.tomo 7 228.c.2.A
Quomodo Deus reuelabitur in die iudicij, Mat.to.7. 245.c.2.C
Ad quid erit conueniens ignis in die iudicij, & quare non fuit, cum Deus misit diluuium, Mat.tomo 7. 124.c.3.k
Ad quid erit mundi purgatio in die iudicij, Mat.to.7. 125.c.3.G
Purgatio, quæ fiet in die iudicij in corporibus, fiet dupliciter, Mat.tomo 7 129.c.4.G
Quomodo aer purgabitur in die iudicij, Mat. tom.7. 129 colum. 4.H, Et purgabitur tota sphæra aeris, ibidem.

Universidad de Deusto

Qualis erit dies iudicii omnia conflagrans, Matth. tomo 7 133.c.1.E

Post diem iudicii nullum mixtum erit nisi homo, Matth.tomo 7 133.c.2.B

De grossitie ignis iudicii, Matthæ.tomo 7. 133.c.2.B

De igne iudicii vide multa, Matthæ. tomo 7.133.colum.4.G

Mixta in die iudicii redibunt in elementa pura præter hominem,Matth.tomo 7. 135. col.2.B, & 249. colum.1.D

Boni,qui in die iudicii inuenientur viui, exurentur insensibiliter,Matth.tomo 7.135.col.2.C, & 244.colum.3.H

Boni,& mali quomodo ardebunt in die iudicii, Mat. tomo 7 137.c.2.D

Generatio cessabit post iudicium, Matthæ. tomo 7: 139.c.1.E

Quomodo horam iudicii nemo sciat nisi pater, Mat. tomo 7 143.c.4.F

Exacto iudicio erit vltima consumatio bonorum, & malorum, Matth.tomo 7 184.c.4.K

Vsque ad diem iudicii potest damnatorum pœna similiter,& gloria beatorum augeri, Matth.tomo 7. 185.c.2.A

Exacto iudicio non videbunt damnati gloriam beatorum, Matth.tomo 7 218.c.2.E

De reassumprione corporum paruulorum in iudicio Matth. tomo 7 238.c.2.A

Quomodo Deus reuelabitur in die iudicii, Matthæ. tomo 7 245.c.2.B

Quòd homo præsentetur in iudicio,dupliciter potest intelligi, Matth.tomo 7 255.c.3.G

Homini debetur duplex iudicium propter duo sibi conuenientia,vnum vniuersale, & aliud particulare, Matth.tomo 7 86.c.1.B

In iudicio cessabit omnis motus cœlorum, Matthæ. tomo 7 128.c.1.A

Circa elementorum permanentiam in die iudicii referuntur variæ opiniones, & improbantur, Et tandem ponitur sententia auctoris, Matthæ tomo 7. 126.c.1.C

Iudicium accipitur vno modo pro discussione causarum. Alio modo specialiter pro condemnatione. de primo intelligitur illud Psal. 1. Non resurgent impii in iudicio. De secundo intelligitur illud Ioã. 5.Qui vero mala in resurrectionem iudicii. Primo modo multi bonorum iudicabuntur, scilicet illi, quorum actus non sunt nobis noti, vt totaliter boni, Matth.tomo 7 91.c.2.B

Quòd iudicium accipiatur pro condemnatione, assignatur causa,Matth.tomo 7 91.c.2.C

In iudicio vniuersali non fiet discussio de meritis electorũ a Deo,quia illa sunt Deo manifesta, sed ideo nos dicimus futuram, discussionem de illis, quia nescimus nunc,qui sint electi, & vt totus mundus cognoscat, quomodo illam beatitudinem, quam habent:meruerunt, & idem dicẽdum est de malis. Matth. tomo 7 91.c.2.D

In iudicio vniuersali iudicabuntur illi, qui fuerũt mali per discussionem,quantum ad nos, Mat.tomo 7. 91.c.4.F

In iudicio vniuersali tam quoad discussionem,quam quo ad retributionem non iudicabuntur Angeli boni neque mali; imo nec pertinet ad eos iudicij aliquomodo: nam non iudicabunt, neque iudicabuntur,sed soli homines. Respicit tamen indirecte ipsos Angelos, scilicet passiue, in quantum humanis actibus se immiscuerunt in bonum, vel in malum. Matth.tomo 7 92.c.3.F

In iudicio vniuersali erunt quatuor ordines hominũ; malorum duo,& bonorum duo, malorum inquã, quia quidam iudicabuntur,& peribunt:quidã vero non iudicabuntur,& peribunt. Bonorũ etiam,quidam iudicabuntur, & salui fient, & quidam non iudicabuntur,& salui fient, Matth.tomo 7. 92.c.4.I

In iudicio vniuersali apparebit Christus in forma humana, & non in forma diuina,vt probatur ibidem 93.col.1.A

Et apparebit in humanitate glorificata.ibidem

Et expedit, quòd mali videant gloriam humanitatis Christi.ibid 94.col.3.G. Mali tamen non videbunt Christi diuinitatem, vt probatur ibidem

Nam deitas non potest videri aliquomodo sine gaudio, Matth.tomo 7 95.c.1.E

De iudicii vniuersalis loco,progressu,modo, tempore,dutatione, & aliis conditionibus, & circunstantiis nihil scimus per certitudinem, nisi quatenus sacra scrip.tradidit determinate,hoc tamen nobis cõstat,quòd erit vnus locus, ad quem venit Christus, & quòd erit in terra, & quòd ibi congregabuntur omnes gentes, & deducentur per Angelos ad ipsum locum, & ibi erunt, &c.Communiter tamen dicitur, quòd fiet in valle Iosaphat, propter illud Ioelis.3. Congregabo omnes gentes, & deducam illas in vallem Iosaphat, & ibi disceptabo cum eis, Et hoc exponunt de iudicio finali, &c. Alii dicunt, quòd erit in monte Oliueti. Alii, quòd non iudicabit Dominus in valle Iosaphat,prout est vallis quędam parua, in latere montis Oliueti, sed accipitur vallis Iosaphat, vt est nomen commune, prout interpretatur Domini iudicium. Et sic exponunt illud Ioelis.3. In vallem Iosaphat, idest in vallem iudicii Domini, sic dicit Magister.4. Senten. dist.48. Multis tamen videtur,& rationabiliter,quòd locus iudicii erit circa Ieruſalem,vel montem Oliueti,& assignatur ratio,Matthę.tomo 7 95.c.4.I

Quòd in iudicio vniuersali omnes boni erũt eleuati in aere,magis videtur consonare auctoritati sacre scripturæ,idest ad Thessalon.4. Rapiemur obuiã Christo in aera, licet sit problema neutrum, Matt.to.7. 96.c.2.B

An iudicium vniuersale, & omnia, quæ dicuntur iudicialiter facienda, fient in voce, an secundum solam mentem,& interiorem allocutionem, omnibus est dubium: sed quia multæ difficultates videntur sequi, si dicatur omnia ista fieri debere in voce, tenetur quasi communiter, quòd ista fient magis spiritualiter,quã vocaliter, Matthæ.tomo 7.97.colum.4 k

Sed potest conuenienter dici, quòd illud iudicium fiet vocaliter, & Christus vocaliter proferet sententiam illam,de qua,Mat.25.vt probatur, Matt.to.7. 98.c.1.D

In iudicio vniuersali non discutietur vita cuiusque,cũ præsupponatur, discussionem factam fuisse in iudicio particulari mortis. Mat.tomo 7 98.c.1.F. Et accusationes; & defensiones singulorum fient mentaliter:sed sentẽtia fiet vocaliter.ad Ro.2. Testimonium reddente illis conscientia ipsorum, &c.ibid.

In iudicio vniuersali necesse est ponere libros, quia scriptura hoc asserit. Dan.7.Iudicium sedit, & libri aperti sunt,& Apoc.20.Et libri aperti sunt, & liber apertus est, qui est vitæ, & iudicati sunt mortui ex his,quæ scripta erant in libris secundũ opera ipsorum, quod debet intelligi per Metaphoram. nam vere nullus liber erit, Mat.to.7. 98.c.4.G

Liber vitæ,qui erit in iudicio vniuersali, est liber conscientiæ singulorum,vt quidam dicunt, de quo Apoc.20. Et multi libri erunt multi Sancti noui, & vete.testa.Matthę.tomo 7 99.c.1.F

Sed quare liber conscientiæ dicatur vnus, cum sint multi. Dicit author, quòd liber vitæ non accipitur pro libro conscientiæ,sed pro prędestinatione Dei, & accipitur sic quasi Deus habeat duos libros vnũ in quo scribat malos damnandos, & alium in quo scribat bonos saluandos,primus vocatur liber mortis,& secundus liber vitæ ibid. 99.c.4.H

In iudicio vniuersali,reuocabuntur in memoriam cuiusque omnia bona vel mala quæcũque fecit,Mat. tomo 7 100.c.2.E

Et non solum reducentur ad memoriam malorum peccata nunquam dimissa, sed etiam dimissa totaliter quo ad culpam, & pœnam, & dimissa quo ad culpam, non tamen totaliter quo ad pœnam ibid. 100.c.4.K

Bonis vero omnia bona venient in memoriam,& dãnatis omnia tam bona quam mala, Mat. tomo 7. 101.c.1.E

Et beatis redibunt in memoriam omnia mala præterita, quæ fecerunt propter duo ibidem, 101.colum.4.G

Et beatis manebit in perpetuum memoria bonorum & malorum, quæ egerunt, propter multa ibidem, 102.c.1.D

Similiter dicendum est de malis vt probatur ibidem, 102.c.2.D

Et boni cognoscent omnia, quæ erunt in cõscientia malorum siue bona siue mala. Et cognoscent bona aliorum bonorum, similiter & mala, quæ commiserunt. Mali etiam cognoscent bona, & mala bonorum,ibid. 103.c.1.A

Et ad asserendum, quòd singuli homines in iudicio scient omnia,quæ alij commisserunt,multiplex necessitas nos conuincit. Prima est authoritas scripturæ,scilicet,1.Corint.4.vbi dicitur nolite ante tẽpus iudicare, quo adusque veniat dominus, qui illuminabit abscondita tenebrarum,& manifestabit cõsilia cordium. Et tunc laus erit vnicuique a Deo &c.ibidem 103.c.2.A

Secunda necessitas est intentio Dei facientis iudiciũ, vt ea,quæ sunt nunc ignota de operibus Dei, fiant tunc nota &c.Mat.tomo 7 103.c.3.I

Tertia necessitas est ex parte hominum, nam volet vnicuique laudem dare pro operibus suis bonis, & glorificationem opetum eius, & opprobrium de malis operibus ibid. 105.c.1.D

Alia causa est ex parte Dei ad laudem eius &c.ibidem

Et ista notitia omnium bonorum & malorum, quæ fecerunt boni,& mali, manebit in ęternum in memoria tam damnatorum quam beatorum: & omnium bonorum, & malorum operum habebunt notitiam distinctam,nõ vnico actu, sed multis successiue, & illa successio erit in tempore quasi imperceptibili &c.ibid. 106.c.1.B

Iudicium vniuersale aliquandiu durabit,quia non fiet in instanti,Mat.to.7 106.c.3.F

In iudicio vniuersali distinguentur boni a malis, propter duplicem sententiam,vnam absolutoriam, & aliam condemnatoriam. Sed quare in illis sententijs dicet bonis, Venite, & malis recedite &c. Matt. tomo 7 107.c.4.F

In iudicio vniuersali dicet Christus de operibus misericordiæ, non propterea quia de his solis homo iudicetur, & boni absoluentur, quia illa fecerunt, & finaliter damnentur, quia illa non fecerunt, vt probatur 115.c.1.A, Et alij aliter dicunt, sed non placet, ibidem 115.c.1.C, Dicendum, quòd vnica est causa pro salute bonorum, & damnatione malorum, scilicet,charitas,cum deest vel adest. Et istam causam nõ expressit Christus propter multa Mat.to.7. 115.col.3.k. Et non fecit Christus mentionem de operibus misericordiæ spiritualibus propter multa ibidem 15.c.4.G

In iudicio vniuersali enarrabit Christus omnia opera misericordiæ erga malos,sicut erga bonos propter multa,Mat.tomo 7 121.c.3.I

Sed quare de bonis enarrentur omnia opera misericordiæ,quòd scilicet, illa fecerunt, cum multis iustorum non fecerint illa,& de malis, quòd non fecerint illa,cum molti damnandorum fecerint illa, Mat.to 7 122.c.1.A

Sed quòd sententia damnationis in damnatis sit iusta,quia non fecerunt opera misericordię,probatur ibidem.

Sed quare damnati respondebunt referendo mala,& excusationes suas vide ibid.

Et quare a Christo quærent, quando te vidimus, Mat tomo 7 122.c.3.F

De ordine illorum, quæ circa iudicium euenient, dicendum sicut dicit Magis.in 4.Senten.dist.47.scilicet,quòd veniet ignis,qui mundum purgabit, & facta purgatione, veniet vox, qua resurgent mortui, quæ vocatur vox tubæ, & congregabuntur &c. Et feretur sententia pro bonis,& postea contra malos & tandem tradetur sententia executioni, Mat.to.7. 134.c.4.G

Iudiciale. Iudicialia præcepta quare non obseruent nunc Iudæi, Exo. tomo 1. 95.c.3.K

Illa,quæ iudicialia erant in veteri testamento,possunt nunc principes facere seruare in rebus suis, nõ quidem tanquam obligantia ex prima illa impositione Dei,qua imposita sunt populo Hebræorum, sed ex noua constitutione ipsorum principum,ac si nũquam prius fuissent, sic quædam iudicialia canonizauit Ecclesia &c. Exo.to.1 293.c.4.I

Iudicialia aliquando non pronuntur vniuersaliter, sed sumuntur in particularibus, vt sententiæ iudicum, quæ dantur super certo facto. Et non extendantur ad aliqua alia similia,vel dissimilia. Et tamen accipiuntur vt ius, quia res iudicata accipitur vt ius &c. Deuter. 35.c.1.A

Qui in iudicialibus victus est, condemnatur in expensis pro ipso victore,quia ipse præstitit causam litigãdi, 1.Paralip. 212.c.4.F

In iudicialibus mitius agitur cum sponte confesso, quam cum connicto, & tamen si confiteatur metu,& necessitate probationum instantium, nõ agitur mitius Iudi. 108 c.1.C

Aliqua iudicialia veteris testamẽti seruant nunc Christiani, vt habetur extra de iniuria & damno dato, & de furtis,& de adulteriis, quæ habentur Exo.d.21.& 22.Non tamen obseruamus illa, tanquam data Iudæis in veteri testamento, cum iam omnia illa cessauerint, sed tanquam de nouo instituta ab ecclesia, quasi vtilia nostræ politiæ, Matth.tomo 2. 75. colum 3.G

Quæ dicantur iudicialia præcepta, Matth. tomo 6. 126.c.4.K

Iudiciarium. Ordinem seruauit Deus in punitione primorum parẽtum prius interrogans eos,quam puniens: serpentẽ non interrogauit, quia iam damnatus erat, Genes. 20.c.4.H

Iudiciaria potestas, vt communiter dicitur, dabitur Apostolis,& alijs,&c propter voluntariam paupertatem, primo ratione congruitatis, secundo per modũ meriti,tertio ratione dispositionis &c. Mat. tomo 5 165.c.3.K

Iudiciariam potestatẽ solis duodecim Apostolis promisit

misit Christus, non quidem negando eam aliis, sed quia tunc non erat causa promittendi aliis, quando Christus hæc verba loqueretur, Matth. 19. Matt. tomo 5 165.c.4.K

Ad iudiciariam potestatem tria requiruntur, vt quidam dicunt, &c. Matth. tomo 5 165.c.3.k

Iudiciaria potestas pertinet ad præmium accidentale in beatis, &c. Matth. tomo 5 166.c.1.C

Iudiciaria potestas non dabitur Angelis aliquomodo nisi per approbationem, nec propter hoc dicentur iudices aut iudicantes, Mat. tomo 5 166.c.2.D

Iudith mendacio officioso liberauit Populum Exo. tomo 1 6.c.3.G

Non fuerunt similes Iudith contra Holofernem, & Dalida contra Samsonem, quia Dalida grauissime peccauit, sed non Iudith, Iudi. 165.c.3.H

Iulius Cæsar. Vocatus est Cæsar ab vtero Cæso, quia ab vtero cæso matris viuus eductus est, & quia fuit primus Imperator, ab eo oēs Imperatores dicūtur Cæsares, sicut ab Augusto, Augusti, Matthæ. tomo 6 22.c.4.K

Iulii Cæsaris cineres vsque hodie manent Romæ in vrna quadam magna, posita super lapidem altissimum, qui vocatur Acus Sancti Petri. 4. Regu. 236. colum. 2 C

Iulius Cæsar primus Imperator inter Romanos cœpit esse anno ante Christi Natiuitatem, quadragesimo septimo, qui imperauit annis tribus, & mensibus sex, Matth. tomo 1 151.c.4.I

Iumentum. Iumentorum nomine omnia animalia bruta gressibilia, præter serpentes intelliguntur, per illud Genes. 6 de iumentis in genere suo, &c. Genes. 39.c.1.E

Iumenta dicuntur animalia mansueta, nata ad adiuuandum homines, vt sunt equi boues, &c. Gen. 42. colum. 2. E

Quæ dicantur Iumenta, & quomodo Iumenta capiātur Exo. 13. cum dicitur, quam de Iumentis Exod. tomo 1 98.c.4.F

Iumenta accipiuntur large in multis locis sacræ scripturæ, scilicet, pro omnibus animalibus, quæ sunt domestica, siue sint Iumenta proprie, siue sint pecora. Exod. tomo 1 226.c.3.I

Iuniperus. Vulgariter dicitur Enebro Italia Zinebro in cuius cinere potest conseruari ignis per annum integrum, vt dicit Isidorus 3. Regum 175.c.2.E

Iupiter. Apparebat Aegyptiis in figura Arietis. Et ideo cum sculpebatur in figura humana apponebāt capiti eius cornua Arietina Exo. tomo 1 54.c.2.C

Iupiter complet motum suum quasi in duodecim annis Defensorio 49.c.4.K

Iuramentum. Iurare.

Iuramētum, quod suscepit Abraham a seruo suo sub fæmore, aliqui Hebræorum dicunt fuisse propter reuerentiam circumcisionis, vt scilicet in circumcisione iuraret, quæ data erat a Deo in signum. Sed Rab. Aben. Ezra dicit, quòd ponere manum sub fęmore est ponere sub natibus, supra quas sedit. Et significat, hoc, quòd ille, qui iurabat, subditus erat illi, cui iurabat, sicut manus subiiciebatur fæmori, & ideo fidelitatem seruare deberet, & dicit, quòd iste modus iurandi seruatur vsque hodie apud Iudæos, & satis rationabile est hoc. Sed doctores nostri dicunt, quòd iurauit sub fæmore, ad significandum, quòd iurabat in nomine Christi nascituri de fæmore Abrahæ. Et taliter loquitur scriptura Exo. 1. vbi dicitur, omnes animæ eorum, quæ egressi sunt de fæmore Iacob, sed seruus Abrahæ nō sciebat hoc mysterium, licet illud sciret Abraham Genes. 288.c.1.A

Quando Deus promittit nobis aliquid cum iuramento, promissio ex parte Dei non est maioris firmitatis, sicut si fieret absque iuramento, bene tamen apud nos, Genes. 366.c.2.D

Iuramentum apud antiquos fiebat cum eleuatione manuum ad cęlum, quasi Deus inuocaretur in testimonium, qui habitat in cęlis, Exo. to. 1. 37. c. 2. C, & 243. c. 2. C

Iuramentum debitum tria requirit, scilicet, iustitiam, iudicium, & veritatem, vt patet Iere. 4. Et iurabunt, viuit dominus in iustitia, iudicio, & æquitate, & habetur extra de iure iurand. in ca. si Christus. Et iuratur extra de iure iurand. in ca. si Christus. Et iuramentum, quod habet istos tres comites, licitum est Exod. tomo 1 169.c.1.B

In iuramento assertorio veritas consideratur, per cōparationem verborum iurantis ad rem gestam, sed in iuramento promissorio veritas accipitur per conformitatem verborum iurantis ad intentionē eius, nam promissio est per modum futuri, veritas autē, vel falsitas nō reperitur per modum futuri, sed per modum præsentis &c. Exo. tomo 1 169.c.1.A

Iuramētum debet esse in iudicio, cum mentis deliberatione, & maturitate, & non impetu irę, aut concupiscentiæ stimulatus, aut in ebrietate positus, quę tollunt perfectionem iudicij, & libertatem, quæ boni & mali operis radix est, Exod. tomo 1. 169. colum. 1. B

Iuramentum frequentandum esse dixerunt quidam Hebræi, fundantes se super illud Deuteronō 6. Dominum Deum timebis, & illi soli seruies, ac per nomen eius iurabis. Sed isti aberrant, Exod. tomo 1. 169.c.2.A

Iuramentum est introductum inter homines propter necessitatem, quæ est pœna data homini, scilicet, vt vnus homo non credat alteri per simplicem negationem, aut simplicem affirmationem, vt patet Mat. 5. sit sermo vester, est, est, non, non, quod amplius est a malo est, non a malo culpæ, sed a malo pœnæ, vt declaratur extra de iure iurando in cap. si Christus &c. Exod. tomo 1 169.c.2.B

Quòd homines a se inuicem exigant iuramentum ex incredulitate est, quæ pęna fuit indita nobis ex peccato primi parentis, sicut ignorantia & concupiscentia &c. Exod. tomo 1 169.c.2.A

Iuramentum prohibuit Christus Mat. 5. nō totaliter, id est, quòd nullo modo fieret, quia saltem cum petitur in iudicio, fieri debet, sed voluntarie facere, non debemus. Et Iacobi 5. ante omnia fratres mei, nolite iurare, nec per cœlum &c. Quòd non sic intelligendum est, quòd scilicet iuramentum sit simpliciter illicitum, quia si sic, nullo modo permitteret scriptura, sicut nullo modo permittit adulterium, &c. Sed iuramentum permittitur in multis locis veteris testamēti. Nam Gen. 22. habetur, quòd Deus iurauit Abrahæ, Isaac, & Iacob, dare terram Chanaan. Et Genes. 50. & in Exodo, & Psal. 108. Iurauit dominus Dauid veritatē &c. Et in Euangelio Christus frequentissime iurat, cum frequenter dicit, Amen amen dico vobis, & Apostolus iurabat, cum dicebat, Testis est mihi Deus, & hoc est iuramentum, sicut dicere, Viuit dominus, Iere. 4. Et iurabit viuit dominus. Angeli sancti etiā iurauerunt, Apocalip. 10. cum dicitur. Et iurauit per viuentem in sęcula sæculorum &c. Exo. tomo 1 169.c.2.B

Quòd iuramentum vitetur, non est propter seipsum, sed propter mala, quæ sequuntur ex eo. Nam eorum, quæ vitantur, quædam vitantur, quia sunt secundū se mala, vt furta, homicidia &c. Et ista nunquam sunt facienda. Alia vero vitantur, non quia sint secundū se mala, sed quia ex his multa mala sequuntur, vt vinum, quia luxuriæ causa est, vt dicit Hieronymus, Venter mero æstuans facile despumat in libidinem, & habetur in Decretis 36 disti. ca. Venter &c. Exo. tomo 1 169.c.3.F

Iuramentum comparatur vino Exod. to. 1. 169.c.3.G Mat. tomo 2 202.c.3.F

Iuramentum est quædam honoratio eius, per quem veritas confirmatur, ad Hebræ. 6. homines per maiorem suum iurant &c. Exod. tomo 1 253.c.1.A

Potissimum Iudæorum iurameutum erat, iurare per Thorath, accipiendo eam in manibus, Exo. tom. 1. 253.c.1.E

Iuramentum duplex, assertorium, & promissorium, Mat. tomo 2 203.c.1.C

Iuramentum incautum quando obligat, Mat. tom. 2. col. 1. C

Iuramentum non obligat, nisi fiat ex deliberatione, Leuit. 42.c.3.F

De iuramento referuntur duæ regulę in iure, Leuiti. 42.c.3.G

Iuramentum prohibetur non tanquam malum, sed tanquam periculosum, sicut vinum, quod vetebatur sacerdotibus ministrantibus in veteri lege, Leuit. 10. Leuit. 89.c.1.D

Quomodo debeant exponi authoritates de iureiurā. vide extra de iureiurah. cap. & si Christus, Leuitic. 201.c.4.H

Nemo debet iurare nisi vrgente necessitate extra de iureiuran. cap. & si Christus, Numeri tomo 2. 138. col. 4. H

De iuramento, quod fecerunt vndecim tribus contra tribum Beniamin, scilicet, se non daturas filias suas filijs Beniamin, Nu. to. 2 205.c.3.K

Qui iuramentum nullo modo præstare vult, hæreticus iudicatur, vnde ab ecclesia damnati sunt quidā, quia dicebant omnibus modis illicitū esse iuramētum, Deuter. 26.c.3.k

Quando aliquæ gentes, disparis cultus ab inuicem, iumunt iuramentum, vna gens illarum non assūmit ab altera iuramentum per Deum, quem colit gens, quæ sumit iuramentum, sed per Deum, quē colit gens, a qua petitur iuramentum &c. Ios. to. 1. 43.c.4.G

Quòd iuramentum factum Gabaonitis Ioſue 9. debebat seruari ab Israelitis, tenet Nicolaus Ioſue to. 1. 164.c.4.C

Sed author tenet oppositum, quod probat, Ioſue, 165. c. 1. B, Gratianus etiam tenet, quòd erat seruandus, sed aberrat ibid. 168.c.1.A

Iuramentum præstitum contra legem Dei, siue scienter siue ignoranter, nunquam obligat, & sic iurans, peccat iurando, Ioſue tomo 1 164.c.4.C

Cum iuramentum nullas semel tenuit vires, non potest amplius esse obligatorium Ioſue tomo 1. 166. colum. 1. E

Iuramentum, Gabaonitis præstitum, seruari debere ab Israelitis, dicit Gratianus, 22. quæst. 4 §. illicitum, & dicit quòd excusauit illos ignorantia facti, sed oppositum tenet author, Ioſue tomo 1 167.c.4.k

Iuramentum, quod scitur esse illicitum, quando iuratur esse licitum, cum fit, & postea inuenitur esse illicitum, seruandum est, quia ignorantia facti ibi excusat, sic dicit Gratianus 22. quæst. 4. §. illicitum, author tamen dicit illud esse falsum & probat, Ioſue tomo 1 167.c.4.K

Iuramentum non prohibetur, quia de se malum sit, sed quia est periculosum sepe iurare, nimia enim iuratio vix caret periurio &c. Ioſue tomo 2. 174. colum. 1. E

In iuramento facilius cadit dispensatio, quam in lege Dei, Iudi. 215.c.2.E

Iuramentum debet seruari ad illam intentionem, ad quam factum est, & nulla ars iurantis excusat, Iudi. 216.c.2.E

Iuramentum, factum per creaturas, tenet, Mat. tom. 6. 200.c.3.k

Iuramentum duplex quoddam necessarium, & quod dam sponte factum, Matthæi tomo 6. 201. colum. 1. A

Iuramentum incautum nunquam est licitum, Matt. tomo 6 201.c.1.D

In iuramento incauto non videtur esse aliud malum, nisi quòd sine honore, & reuerentia assumitur nomen illius rei, per quam iuratur, Matth. tomo 6. 201.c.2.A

Iuramentum, quod fecit Israel, de non dando filias suas Beniamitis, non obligabat eos, & dato, quòd obligaret, contraueniebat iuramento, quod fecerunt, dando eis quatuor centas virgines Iabis Galaad. Et ducentas ex his, quæ ducebant choros in Silo &c. Iudi. 215.c.4.K

Iuramentum non potest confirmare contractum, nisi sicut est. Et si contractus est purus, confirmat eū pure, & si conditionalis, confirmat eum cum conditione, Ruth 256.c.3.G

Necessitas adimpletionis iuramenti non stat in hoc, quod aliquis iurauit, sed in bonitate iurantis &c. 1. Regum tomo 1 26.c.3.H

Iuramentum non est inuentum, vt esset vinculum iniquitatis, 1. Regum tomo 2 99.c.1.A

Iuramentum quando debeat interpretari secundum communem intelligentiam, & quando nō 2. Reg. 127.c.4.F, 3. Regum 19.c.3.K

Vbi totum est in potestate iurantis, etiam significatio verborum iuramenti est in potestate iurantis &c. 3. Reg. 19.c.4.F

In iuramentis, & promissionibus vérba debent intelligi secundum intentionem eius, cui iuratur, vel cui promittitur aliquid, vel saltem debet reduci ad communem intelligentiam, & nunquam debet intelligi in sensu, quem facit ille, qui promittit, vel iurat nisi inquantum intentio sua apparet ex verbis, quia alias nunquam teneretur aliquis ex promissione, nec ex iuramento, quia posset dicere, intellexi taliter, vel taliter, & sic omnes, quibus fiunt promissiones, & iuramenta, fallerentur, & omnes contractus irritarentur, 4. Reg. 66.c.4.K

Iuramenta & vota facta contra ius, & animo obligandi non obligant, 4. Regum 72.c.1.C

Iuramentum, cuicunque præstetur siue fideli siue infideli, seruandum est, si sit de aliqua re, ad quā possit homo licite obligari, quia alias iuramentum nō est seruandum, cum non sit inuentum vt esset vinculum iniquitatis, vt patet de consuetudine c. consuetudinem lib. 6 4. Regum 249.c.3.H

In quo casu poterat fieri iuramentum apud altare holocaustorum 2. Paralipomen. 85.c.2. D, Et si vltra pœnam illatam a Deo, falsse iurasset, an deberet puniri iudicialiter, vel non, aliqui dicunt, quòd sic, & aliqui quòd non. Sed secundum videtur esse verum ibidem.

Et conueniens erat, quòd iuramentum fieret cum tāta solemnitate, & cum tali &c. s. intra templum, & coram altari ibidem.

Iuramenta inter litigantes in iudicio, & similiter extra iudicium in contractibus, licita sunt 2. Paralipomenon

pomenon 85.c.4.k
Quando quis inter nos purgat se per iuramentum de aliquo crimine, de quo infamatus est, licitum est, quòd compellatur iurare super aliquo altari, vel super sepulchris Sanctorum, ad hoc, quòd maior reuerentia adhibeatur iuramento. Similiter quando iuramenta præstantur ad satisfaciendum parti. Si tamẽ creditur, quòd sic iurans certissime morietur, si falsum iuret, vel punietur a Deo manifeste, illicitum est sic iurare, quia hoc pertinet ad purgationẽ vulgarem, &c. 2. Paralipomenon 87.c.2.A
Iuramentum, quando inuenitur vergere in deteriorem exitum, non est seruandum, Matthæ. tomo 1. 135.c.1.E
Omnia damna sunt tolerãda potius, quam contra iuramentum agere, Matt. tomo 7 74.c.4.H
Iuramentum duplex, scilicet assertorium, & promissorium, & in vtroque potest esse periurium, & vtrumque exprimitur per illud Mat. 5. non periurabis, reddes autem Domino iuramẽta tua, &c. Mat. tomo 2 196.c.2.B
Circa iuramentum errabant Iudæi dupliciter, vno modo, quia putabant actum iuramenti esse bonum de se, vt actum orandi, vel ieiunandi, & ideo dicebant esse frequentandum, secundo modo, quia quicquid iuraretur in nomine domini, siue bonum siue malum, esset adimplendum. patet Actu. 23. vbi Iudæi quidam deuouerunt, & iurarunt se non comesturos panem, quousque occiderent Paulum. Et putabant se teneri ad hoc adimplendum, sic, & Iephte iurauit, vouendo immolare Domino, &c. Iudi. 11. Primum Christus prohibuit per illud, non iurare omnino. Secundum indirecte tollitur per hoc, quòd prohibemur iurare, &c. Matth. tomo 2. 196.c.3.F
De futuris non est iuramentum assertorium, sed promissorium, Mat. tomo 2 198.c.2.E
Iuramentum propriè fit ad confirmationem eorum, quæ in dubium veniũt audienti, de quibus loquẽs, vel certitudinẽ habet, vel dicit se habere, &c. Matt. tomo 2 198.c.1.E, &c.
Potest iuramentum accipi a re illa, in qua diuinum testimonium petitur, siue pro qua notificanda petitur, vel potest accipi a modo petendi. Iuramentum primo modo diuiditur in assertorium, & promissorium. Iuramentum assertorium quidem, si res, de quibus petitur, sint præsentes. Et si sint futuræ, dicitur promissorium. Si vero a modo petendi diuinam testificationem, hoc fit dupliciter, vno modo ad ostendendum rei veritatem, alio modo, quia petitur, vt iudex pœnam infligat falsè iurantibus, & per hoc eorum falsitatem ostendat. Si primo modo, adhuc dupliciter: vno modo inuocando Deum in testem per se, aliquando per illud, in quo relucet aliqua eius excellentia, scilicet per creaturas. Et primum subdiuiditur, quia aliquando vocatur Deus in testimonium simpliciter, aliquãdo per aliquid ipsius, scilicet per reuerentiam eius, quæ credibilẽ fecit testimonium, de primo patet, vt cũ dicitur, Deus est mihi testis, quòd hoc est, vel Deus nouit, quòd hoc est. De secundo patet, vt cum dicitur, Per Deum, quòd hoc est. Vel, Iuro per Deum, quòd hoc est. Quia reuerentia Dei inducitur hic in testimonium. Si autem petitur Deus, vt iudex infligens pœnam male iuranti, tale iuramentum vocatur execratorium, & tale iuramentum est durius aliis, quia in aliis Deus vocatur in testem, in isto vero obligatur ei creatura, vel datur in pignus, scilicet quòd si non iurauerit verum, Deus exerceat vltionem suam in eam, &c. Mat. to. 2 199.c.2.A
In omni iuramento aut Deus testis adhibetur, vt dicit Augustin. in sermone de periurio, aut creatura Deo obligatur, & oppigneratur, vt hoc sit iurare, scilicet Deum in testem vocare, vel Deo aliquid oppignerare. Et istud aliquando est quasi per creaturas iurando nihil petendo a Deo, vt cum dicitur per vitam meam, vel per filios meos, idest si ita non est, Deus destruat vitam meam, vel filios meos. Aliquando fit a Deo aliquid petendo, vt cum aliquis petit pœnam expresse, siue exprimat nomen Dei, a quo petit, vt si dicat. Si hoc feci, Deus destruat me, siue non exprimendo, vt si dicatur: Si reddidi retribuentibus mihi mala, decidam, &c. Psal. 7. & illud Iob. 31. Si deceptum est cor meum per mulierem, &c. Et iste modus iurandi est frequentior in sacra scriptura. Et dicitur modus iurandi per execrationem, &c. Matth. tomo 2 199.c.2.D
In iuramento obseruantur aliquæ cæremoniæ ad reuerentiã, & timorem, vt scilicet, quòd iurans iuret in loco sacro, & potissime quando locus sacer talis est, quòd iurantes falsum in eo, puniuntur a Deo, vt contingebat in templo Salomonis 3. Reg. 8. & 2. Paralip. 6. Et hoc modo iuratur interdum super corpora Sanctorum, & super sepulchra eorum, vt patet 2. q. 5. ca. Menam vero, & ca. qua de causa, &c. quanto. Aliquando tangitur Euangelium, de iura. calũ. ca. vltim. vel crux Christi aut similia, &c. Mat. 199.c.3.G
In forma iuramenti possunt esse tot modi ex parte verborum, quot voluerimus introducere. Et propter hoc secundum diuersa tempora, & diuersas gentes. Sunt varii modi iurandi, vt probatur primo ex vete. testamento, vbi iurabatur, viuit Dominus, Et, Testis est mihi conscientia mea 22. q. 1. ca. si per Et, Testis est mihi conscientia mea 22. q. 1. ca. si per Et, Testis est mihi conscientia mea 22. q. 1. ca. si per catum. Nunc autem iuratur, Per Deum, vel: Sic me Deus adiuuet 35. q. 6. ca. de parentela. Et extra de iureiuran. ca. ego Episcopus, Et similiter dicatur de iuramentis execratoriis. Et in his sunt infiniti pene modi iuxta genera malorum, quæ imprecantur, vt patet Iob, 31. cum dicitur, Per animam meã, Per vitam meam, &c. Mat. tomo 2. 199.c.3.H, &c.
Iuramentum non est omnino prohibitum, ita vt nullo modo liceat vti illo, sed est prohibitum in aliquibus casibus, quia non est prohibitum per se, cum sit ad confirmationem veritatis, sed prohibitum est solum propter periculum periurii, cauendo tamen sufficienter periurium, & faciendo, quòd iuramentum ordinetur semper ad aliquam vtilitatem, vel honestatem, non erit illicitum. Et ista distinctio habetur, de iureiuran. ca. & si Christus, &c. Matthæ. tomo 2 200.c.1.A, &c.
Iuramentũ licitũ est ex sua origine, s. ex suo fine, nam fide est introductũ, quia homines crẽdunt Deũ habere vniuersalem cognitionem rerum, &c. Matth. tomo 2 200.c.2.A
Iuramentũ est valde vtile, quia proficit ad iustificandos homines infamatos de aliquo, cõtra quos non producũtur sufficientes probationes, nã tales purgãt infamiã suam per iuramentũ suũ, & aliorum. 2. q. 5. ca. Si legitimi, & ca. si mala. Valet etiam iuramentum ad ponendum finem litibus, quia multæ nunquã finirẽtur, nisi esset iuramentũ, ad Heb. 6. homines per maiorẽ suũ iurant. &c. extra de iureiuran ca. & si Christus. Etiam ex suppositione aduersantiũ iuramẽtũ per idola, &c. Mat. to. 2. 200.c.2.G
Quòd

Quòd ex iuramento possit sequi periurium, non probat iuramentum esse malum, quia multa sunt de se bona, quæ alicui efficiuntur mala, quia male vtitur eis, vt Eucharistia, &c. Matthæi tomo 2. 200. colum. 2. E
Sex maxime determinantur casus, in quibus iuramentum est necessarium per hos versus, pax & fama, fides, reuerentia, cautio damni, defectus veri sibi poscunt vera caueri, Mat. tomo 2 200.c.4.F
Iuramentum potest pro pace præstari die Dominico, extra de feriis c. omnes dies, Mat. tomo 2. 200.c.3.K
Iuramentum habet tres comites, scilicet, iustitiam, iudicium, & veritatem Iere. 4. iurabunt Viuit dominus in veritate, iudicio & iustitia. Et habetur extra de iureiurando ca. Et si Christus iudicium, scilicet, discretionis, vt scilicet, non leuiter iuret pro qualibet causa, sed pro necessaria & honesta, & quòd iuret, quando iurandum sit. Et sic de alijs circunstantijs & conditionibus ex parte iurantis iustitia, vt nõ iuret illicitum. veritas, vt sit verũ, pro quo iuratur, itaq; iustitia, & veritas est ex parte rei, pro qua iuratur. Et iudicium ex parte iurantis, & veritas dicit adequationem signi ad signatum, pertinet enim ad voces, per quas fit iuramentum, & iudicium ad discretionem, ex parte iurantis, Matth. tomo 2. 201. col. 2. A
Iuramentum non habet deuotionem, & fidem pro comitibus, nam qui indeuote iurat pro causa iusta, & vera, & pro qua debet, non peccat, etiam si non habeat fidem vt patet de infideli, Matthæi tomo 2. 201. c. 3. F
Extra iudicium potest licite præstari iuramentum, dum tamen causa sit necessaria, vel honesta ad hoc, Mat. tomo 2 201.c.3.I
Non oportet, quòd iuramentum præstetur a ieiunis, quia ieiunium solum est de honestate propter reuerentiam iuramenti, in quo Deus inuocatur, extra de testibus cap. placuit in Glo. & 22. quæst. 5. ca. honestum. Mat. tomo 2 201.c.3.G
Iurare in auro templi, de quo Mat. 23. potest intelligi dupliciter, Mat. tomo 6 197.c.1.D
Iurare secundum se non est malum, Mat. tomo 7. 43. col. 3 H
Iudicium, vt est comes iuramenti, non accipitur pro actu iudicandi, sicut est in litigantibus. Sed pro discussione, quam facit quilibet intra se, s. quid facere debeat, & qualiter, & sine isto iudicio iuramentum non potest licite fieri, Mat tomo 2 201.c.3.I
Iuramentum debite factum pertinet ad virtutem latriæ ex parte, scilicet, testimonij, quod inducitur, & non ex parte illius, super quo inducitur, Deut. 6. Dominum Deum tuum timebis & illi soli seruies, ac per nomen eius iurabis, & pertinet ad latriam, quia in eo redditur Deo reuerẽtia, quia profitemur Deũ maiorem nobis, & habere cognitionem omnium, & esse veritatem infallibilem. Et ad huiusmodi reuerentiam, & gloriam Dei ordinatur iuramentum immediate quia omnia quæ nos facimus, faciẽda sunt ad Dei gloriam 1. Corint. 10. Immediate vero ad confirmanda dubia nostra, Matthæi tomo 2. 201. col. 4 F
Iuramentum nunquam est appetendum tanquã per se bonum, quia non est sic. Et voluntas iurãdi prohibetur Iacobi 5. Nolite iurare. Similiter prohibetur frequentia iurandi Ecclesiastic. 23 Vir multum iurans replebitur iniquitate &c. Et rursum iuratio ni non assuescat os tuum, &c. Matth. tomo 2. 202 col. 2. A
Iuramentum est introductum propter pœnam incredulitatis, Mat. tomo 2 202.c.3.F
Inter iuramentum & votum hoc interest, quòd votũ pertinet secundum se, & immediate ad latriam, iuramentum verò mediatè &c. Matthæ. tomo 2. 202. col. 3. G
Iuramentum comparatur medicinæ, Mat. tomo 2. 202.c.3.I
In iuramento assertorio est obligatio, non quidem respectu rei, quæ iam fuit, vel nunc est, quia illa non potest effici per iurantem, sed est respectu actus iurandi, quia iurans potest esse causa istius, s. vt faciat iuramentum verum, vel falsum iurando id, quod iam verum est, vel fuit. In iuramento vero promissorio cadit obligatio e contrario, s. super rem, quam aliquis iuramento firmauit, tenetur enim verum facere, quod iurauit, alioquin deficit veritas iuramento. Et si est res, quæ non erat in potestate iuranti, quando iurauit, deficit iuramento iudicium discretionis, nisi forte illud, quod iuratum est, erat possibile iuranti, quando iurauit. & putabatur sic futurum esse, quòd semper ei possibile esset, & factũ est impossibile per aliquem euentũ sine culpa sua, & tale iuramẽtum non dicitur incautum, Mat. to. 2. 203.c.1.D
In iuramento incauto deficit iudicium rationis, vt quando promittitur impossibile ipsi promittenti cum iuramento, vel quando promittitur possibile fieri, quod non debebat fieri, vt quia est per se malum, vel quia est impeditiuum boni, & tunc deficit iustitia in iuramento, vt si quis iurasset occidere hominem &c. Mat. tomo 2 203.c.2.A
Ad hoc, quòd iuramẽtum promissorium licitum sit, oportet ibi esse duos comites, s. iudicium, & iustitiã. Nam veritas non est comes in iurando, sed erit in exequendo, quando realiter factum fuerit, quod promissum est, Mat. to. 2 203.c.2.A
Iuramentum incautum aliquando obligat, & aliquãdo non. Mat. to. 2 203.c.1.C
Iuramentum tam assertorium, quam promissorium obligat. In assertorio est vnica obligatio, s. ad peccatum. Si veritas nõ fuerit in eo quod asseritur per iuramentum, in promissorio vero sunt duæ obligationes. Prima ad faciendum id, quod promittit, qa potest esse causa illius, nam si non potest, eo ipso peccat. Secunda obligatio est ad peccatum, si non fecerit id, quod promittit, & ista obligatio inducitur per iuramentum mox vt iuratur aliquid faciendum, sed peccatum non erit, nisi cum non completur tempore promisso &c. Matthæi tomo 2. 203. col. 1. D
Sicut non quælibet assertio digna est, vt iuramento firmetur, cum iuramentum solum debeat fieri in rebus necessarijs, vtilibus, & honestis, ita non est digna, quælibet promissio, vt iuramẽto firmetur &c. Mat. tom. 2 203.c.2.C
Iuramentum non est inuentum, vt esset vinculum iniquitatis 22. quæst. 4. cap. inter cætera, ext. de iureiuran ca. quanto Mat. tomo 2. 203.c.2 E, Mat. tomo 4 77.c.3.K
Iuramentum præstitum contra legem Dei, vel contra bonos mores, & honestatem, quã quis tenetur seruare, aut contra viam perueniendi ad perfectionem virtutis, non obligat, sed eo ipso malum est, qa contra charitatẽ, & ita in illo iuramento cessat prima obligatio, quia nõ obligatur ad faciẽdum, quod iurauit, eo q malum est, immo obligatur ad nõ faciẽdum, sed manet secunda obligatio qua s. obligatur ad peccatũ mortale non complens id, & probatur exemplis, Mat. tomo 2 203.c.3.F
De iuramentis incautis, quæ non sunt seruanda, vide 22. quæst. 4. quasi per totum, & 3. Sentent. distin. 29. Matth.

Matth.tomo 2 203.c.4.H
Obligatio iuramenti ad aliquid faciendum, vel non faciendum, ex duobus nascitur, s. ex humana pactione, & diuina attestatione, Mat.to.2. 203.c.4.K
Iuramenta, quorum obseruatio vergit in deteriorem exitum, non tenent, Mat.tom.2 204.c.1.E
Iosue non tenebatur seruare iuramentum, quod fecit Gabaonitis, quia erat contra legem Dei, & quãdo non esset contra legem Dei, adhuc non tenebatur illud seruare propter Gabaonitas, quia ipsi seduxerunt Iosue, cum ipse quæsiuit ab eis, an essent Chananæi, & ipsi negauerunt, dicentes se esse de terra longinqua, Iosue 9. ideo cum fraus dederit initium isti contractui, non tenebatur Iosue illud seruare. Non iuit tamen contra iuramentum, quia forte putauit iuramentum obligare præstitum contra legẽ. Nam homines illius tẽporis, licet essent viri sancti, non erant satis intelligentes circa legem, neque circa obligationes votorum, & iuramentorum, sed putabant, quòd cum aliquid iuraretur, vel voueretur, deberet postea seruari in quemcunque euentum, & ita fuit de Iephte Iudic. 11. vel potest dici, ꝙ Iosue Dei inspiratione fecerit hoc. Et hoc est satis verisimile, cum Iosue applicuerit cultui templi illos, vt s. portarent aquam, & ligna in templũ. Et hoc Deus forte voluit propter honestatem Iudęorũ &c. Mat. tomo 2 204.c.2.A
Aliqui dicunt, quòd iuramentum Iosue tenuit, sic dicunt Ambrosius, & Gratianus, sed ad Ambrosium, qui videtur tenere hoc in lib. de Officijs, & habetur 22. quæst. 4. ca. innocens, dicitur, quòd Iosue noluit fidem soluere, quia s. putabat se obligatum esse hoc iuramento, licet vere non fuerit obligatus. Et ad Gratianum eodem c. §. illicitum dicitur, quòd multa opinatur, vt cęteri, neque cogimur ei stare, maxime cum ratio plana militet cõtra eũ ibid. 204.c.4.F
Iuramentum vergere in deteriorem exitum, potest contingere dupliciter, vno modo a principio iuramenti, vt iurans furtum, vel adulterium cõmittere, vel si res iurata, licet non esset mala, impediret maius bonum, vt iurans non intrare religionem &c. Secũdo modo iurans, peccat iurando, tamen potest seruare iuramentum, vel non seruare, eo quòd res iurata est indifferens. Alio modo potest vergere in deteriorem exitum propter aliquid, quod de nouo apparet, quod non fuit præmeditatum, vt iuramentum Herodis, Mat. 14. Et in talibus non obseruare iuramentum, est obseruare, neque peccauerat aliquo modo in iurando, sed quando puella expressit, non tenebatur Herodes dare &c. vigore iuramenti &c. Mat. tom. 2 205.c.1.E
In iuramentis assertorijs nunquam est mutanda veritas verbis simplicis, vel iuramẽti, vt bonum agatur, vel malum euitetur. In promissorijs vero sic, siue sit verbum simplex, siue iuratũ licitum est pro aliquo malo vitando non complere iuramentum, etiam si licitum fuerit, Mat.to.2 206.c.3.K
Seruare iuramentum non est præceptum primæ tabulę, sed bene seruare iuramentum licitum, Mat.to.2. 205.c.4.H,& 205.c.3.F
In iuramento coacto, si non interueniat aliquid, quod alias faciat iuramentum esse illicitum, non perdit totam vim obligandi, quia coactio non tollit aliqd de comitibus iuramenti, quia quod iuratur, potest esse licitum, & discrete factum, & verificari per impletionem. Et beatus Augustinus, ex consilio beati Ambrosij consuluit cuidam, qui iurauerat coactus, ducere quandam in vxorem, quòd seruaret iuramentum. Similiter si iuraret coacte dare certam pecuniam alicui, vel seruire illi, & hoc in foro conscientiæ, siue coactio fuerit leuis; siue sufficiens, scilicet, quæ posset cadere in virum constantem, de qua habetur extra, de his, quæ vi, metusve causa fiunt ca. ad audientiam, & ca. cum dilectus in foro tamen contentioso, non tenet illud iuramentum &c. Mat.to.2 205.c.4.K
In iuramẽto assertorio nulla potest esse coactio, Mat. tomo 2 206.c.1.A
In iuramento, quod aliquis coactis facit, tollitur obligatio facta homini, quia nullum ius competit illi homini, cui factum est iuramentum extra de iureiurand. cap. verum. Sed non tollitur obligatio facta Deo per inuocationem sui nominis, in foro cõscientiæ, nisi authoritate eius, qui potest dispensare, absoluatur, Mat.to.2 206.c.3.H
Iuramẽtum promissorium obligat hominem sub hac necessitate, s. vt mortale peccatũ euitet, vnde obligat ad omne illud, quo non facto, culpa incurritur, Mat.to.2 206.c.4.H
Quando in foro contentioso dubitatum fuerit de sensu verborum iuramenti, vel cuiuslibet contractus, interpretabuntur illa verba, reducendo illa ad sensum, quem communiter facere solent, vt significatur extra de sponsa. cap. ex litteris, & 22. quæst. 5. cap. humane. Et ibi in §. si ergo. Et aliter distinguitur de dubio in verbis iuramenti, 22. quæst. 5. cap. hoc videtur, scilicet, quòd quando iuramentum præstatur in fauorem alicuius alterius, aut vterque habet rectum intellectum, aut vterque dolosum, aut vnus rectum, & alius dolosum. Si vterque dolosum, debet intelligi iuramentum secundum communem verborum significationem in cap. ex litteris præallegato. Si vterque rectum interpretandum est secundum intentionem eius, qui nõ fuit in dolo, sic videtur distingui. 22. qũst. 5. §. Ex his &c. Mat. to. 2 207.c.1.A
Generaliter loquendo, non determinando ad casum specialem maior est obligatio voti quam iuramenti, Mat.tomo 2 207.c.2.D
Minoris obligationis est iuramentum, quod quis facit ad vtilitates sui ipsius, quam omnia alia iuramẽta, Mat.to.2 207.c.2.E
In iuramento debetur Deo solum reuerentia, in voto vero fidelitas, quod malus est, Mat. tomo 2. 207. col.3.G
Iuramentum & votum secundum se sunt indispensabilia, de voto patet, quia si esset dispensabile, non obligaretur homo seruare Deo fidelitatem in promissis, quod est per se malum. De iuramento similiter, scilicet, quòd non obligaretur seruare proximo veritatem, nec Deo reuerẽtiam, cuius nomẽ inuocat in testimonium, quod etiam est secundum se malum, ergo est indispensabile. Et quando dicitur dispensari in iuramento, vel voto, est dispensare in materia eorum, scilicet, quòd aliquid, quod putabatur cadere sub voto, vel sub iuramento, ostenditur per authoritatem eius, qui potest, non includi sub iuramento, neque sub voto. Et quòd illo non seruato, dicatur iuramentum vel votum frangere, vel non violari. Necessitas autem huius dispensationis est in iuramento, & in voto, quia interdum aliquid, quod in se consideratum, vel vniuersaliter, est vtile, vel honestum, secundum aliquam particularem circunstantiam, vel euentum potest esse nociuum, vel inhonestum, quod repugnat voto, & iuramento, & etiam legi, Mat. tomo 2. 208.c.1.A
In iuramento assertorio non cadit dispensatio, bene tamen in promissorio, quoad materiam, Mat.to.2. 208.c.1.E

In voto, vel iuramento non potest dispensare nisi iudex ecclesiasticus, Mat.to.2 208.c.2.D
Illi, in quorum fauorem sunt prestita iuramenta, non possunt dispensare, possunt tamen absoluere iurantes a vinculo, quo tenebantur propter iuramẽtum. Cum ex his iuramentis ipsis solis esset ius quæsitũ, Mat.tomo 2 208.c.2.E
Aliquis potest promittere aliquid alteri sub iuramento dupliciter, vno modo ad vtilitatem ipsius, vt pecuniam &c. & a tali promissione potest illum absoluere, & a iuramento, quia principale est promissio facta, quia illa intenditur: inuocatio diuini nominis non est per se, sed ad confirmationem promissionis ablato ergo principali, tolletur accessorium. Alio modo potest aliquid promittere alicui, pertinẽs ad honorem Dei, vel vtilitatem aliorum, vt quòd intrabit religionem, vel dabit eleemosynã &c. Tunc iste, cui facta est promissio cum iuramento, non potest absoluere iurantem, quia promissio non est facta pro se, sed pro Deo, vel aliis hominibus. Et hoc nisi apponeretur conditio, s. si placuerit tibi &c. Mat. tomo 2 208.c.3.G
Iuramentum aliquando est tale, quòd non indiget dispensatione, & aliquando, quòd non potest illam suscipere, & aliquando est dispensabile. Exemplũ primi, de iuramento nõ obligatorio, vt iurans adulterari &c. vel iurans facere aliquid, quod a principio bonum apparuit, & tamen postea non, vt si iurauerit aliquis nunquam recedere a conuersatione alicuius per totã vitam, & postea ille efficiatur hostis patriæ, vel hæresiarcha. Vel quando iurauit id, quod in se sine peccato seruari potest, tamen impedit maius bonum, vt si quis iuret non intrare religionem &c. Et in hoc tertio casu in potestate iurantis est obseruare iuramentum, vel non obseruare, & tamen non potest euadere, quin fuerit periurus, iurando talia, quæ erant contra viam perfectionis. Et in his tribus casibus iuramenta nõ tenent, & per consequens sic iurans non indiget dispensatione, nec absolutione, vt probatur, Matth. tomo 2. 208. col.4.G
In iuramento, quod valet, aut est dubium an valeat, requiritur dispensatio, in eo autem, de quo non est dubium, non potest dispensari, cum dispensatio sit actus iurisdictionis, Mat. tomo 2 209.c.1.A
Iuramentum de soluendo vsuras tenet, licet contractus vsurarius sit malus, & peccat tam creditor quã debitor contrahendo iuramenti tamen obseruatio non est mala, scilicet, dare pecuniam, quia potest dari sine dispendio salutis eternæ, recipiens tamen peccat mortaliter. Et ideo per ecclesiasticam censuram cogitur restituere vsuras, extra de iureiuran. cap. debitores & cap. ex administrationis &c. Mat. tomo 2 209.c.2.D
Dicunt aliqui iuristæ, quòd nemo potest venire cõtra iuramẽtum suum propria authoritate, siue iuramẽtum teneat, siue non. Et hoc in casibus sequẽtibus. Primo si obseruantia iuramenti venit in dispendiũ salutis eternæ, extra de iureiuran. cap. cum quidem. Secundo cum vergit in detrimentum omnium rerum suarum, siue maioris partis earum, sine quibus non posset temporalem vitam ducere 22. quæst. 5. §. fi. Tertio si tẽdit in deteriorem exitum 22. quæst. 4. ca. si aliquid. Quarto si sit præstitũ de re tertij, vel de rebus ecclesiæ per prælatum extra de iureiuran. cap. peruenit, & cap. si ex nostris. Quinto si sit præstitum contra ius publicum, extra de foro competenti cap. si diligenti. Sexto quando est præstitum contra primum eodem titul. capit. intellecto. Septimo quando uis conditionis appositæ hoc sustinet, eodem titu. cap. quemadmodum, & extra de sponsa. cap. ex literis non intelligas tamen aliquam regulã dari pro hoc, scilicet, quòd in omnibus alijs casibus præter istos, teneatur quilibet seruare iuramentum, nisi dispensetur, quia si quis per metum daret alicui omnia, quæ habet tenet iuramentum, & tenetur iurans seruare illud, nec potest conuenire illum propria authoritate, sed requiritur dispensatio Ecclesiæ extra, de iureiurand cap. si vero. Si tamen venerit contra iuramentum non est ita grauiter puniendus, sicut pro periurio, eodem tit. c. verum, Mat.to.2 209.c.3.F
Aliquod est iuramentum, quod non recipit dispensationem, vt cum iuratur talis res, ad quam etiam sine iuramento erat obligatus, vt si infidelis iuret se esse Christianum, vel non committere adulterium &c. Mat.to.2 209.c.3.G
Iuramentum tunc recipit dispensationem, quando potest aliquo modo interpretari licite, quòd ea, scilicet, quæ cadere videntur sub iuramento, non cadant, & hoc potest fieri dupliciter, vno modo, quãdo id, quod iuratum est, dubium est, vtrum sit licitum, vel illicitum, vtile, vel nociuum simpliciter, vel in aliquo casu. Et in tali iuramento non licet alicui contrauenire, sed episcopi possunt dispensare in talibus, sicut dispensant in votis ext. de voto, & voti redemptione cap. 1. in textu & Glo. Alio modo, quando id, quod iuratur, est manifeste licitum, & vtile. Et in tali casu non habet locum dispensatio proprie, vt relaxetur iuramẽtum, ita ꝙ iurans nihil agat, potest tamẽ fieri commutatio in aliquid aliud melius, vel æquale, quod videatur magis proficere vtilitati communi, vel saltem æqualiter. Et in hoc casu videtur pertinere dispẽsatio, vel commutatio ad potestatem Papę, vel potest fieri relaxatio simpliciter ab eo, ita ꝙ iurans non teneatur ad aliquid, & hoc ex plenitudine potestatis. Et istud magis est infringere iuramentum, quam dispensare &c. Sicut pertinet ad quemlibet irritare iuramenta facta a suis subditis, quando illa cognouerit, & pater iuramentum filij, vel filiæ paruæ, & vir iuramentũ vxoris, Nu. 30. Et potest hoc Papa facere, non ꝙ iuramẽtum tollat, quod aliquando obligauerit, sed quia iuramentum non habet omnino vires obligandi sine consensu Papæ, i. si ipse dissentiat, vnde in iuramento quolibet intelligitur ista conditio tacita, si Papæ placuerit. vt patet extra de iureiuran. ca. veniẽtes. Et hoc nisi quis procurauerit tales relaxationes fieri sine cõmutatione, quia tunc in foro conscientiæ, non erit nimis securus, Matthæi tomo 2. 209. col.4.F
Iuramentum recipiens dispensationem, & indigens illa ad hoc, quòd obseruetur, est illud, de quo dubium est, an sit bonum, vel malum licitum, vel illicitum seruare &c. Et illud, quod est inutile, & nõ potest esse vtile. Et quod licitum est, & non potest mutari melius, vel etiam quòd non mutetur. Et illud, quod quamuis sit licitum ex parte iurantis, est tamen sibi valde præiudiciale, vt qui iurauit per metum, vel dolum dare alteri bona sua &c. Et tunc fit distinctio, quando episcopus potest dispensare, & quando non, Mat.to.2 209.c.4.K
A iuramento licito non potest Episcopus absoluere absque commutatione, sicut nec a voto, extra de voto, & voti redemptione cap. 1. Et hoc vbi non est ius quæsitum alicui ex iuramento, quia ibi nemo dispensat, cum sit iniustum tollere alicui rem suam nisi ex culpa &c. solus Papa potest absoluere a iuramento licito, absoluendo ab illo, & non commutando. Sed an Papa possit dispensare in iu-

Universidad de Deusto Biblioteca

ramentis licitis, apud multos dubitatur. Nam aliqui dicunt, quòd nō, Hugutius, &c. Matth. tomo 2. 210.c.1.A

Iuramentum sex modis uenit in deteriorem exitum. Primo, cum iuratur, quod est in se peccatum mortale. Secundo est cum veniale in se. Tertio, cum iuratur aliquid indifferens, quod ex circunstantia efficitur mortale vel veniale. Quarto cum iuramentū excludit opus pietatis ex charitate faciendū. Quinto cum excludit opus ex genere bonorum. Sexto cum excludit opus indifferens pia intentione pro Deo, aut pro proximo faciendum. In tribus primis modis dicunt, quidam, quòd potest sic iurans venire contra iuramentum, est tamen ei imponenda pœnitentia de iuramento temerario, in aliis autem tribus non expedit contrauenire, nisi propter causam urgentem, &c. Et ideo petenda est absolutio a superiore, qui faciliter debet talia iuramēta relaxare, vel potius ostendere, quòd iurantes non fuerūt obligati per talia iuramenta, sed solum, quòd agāt pœnitentiam de temerario iuramento, Matt. to. 2. 210.c.1.D

Aliquæ conditiones excludunt iuramentum, & hoc tam ætatis, quam dignitatis, quam etiam indignitatis, similiter, & temporis, quia oportet, quòd nomen Dei assumatur cum reuerentia. Et propterea pueri excluduntur ante annum 14. 22. quæst. 5. ca. pueri, periurii non possunt cum reuerentia iurare, obseruatur etiam tempus ad hoc, vt cum maiore reuerentia fiat, scilicet vt iurantes sint ieiunii, extra de testibus ca. placuit, & 3. Senten distin. 39. in fine. Et hoc est de honestate, & non de necessitate. 22. quæst. 5. ca. honestum. Et intelligitur hoc de iuramento assertorio tantum quòd præstatur in iudicio vel in contractibus. In diebus etiam festiuis, scilicet diebus Dominicis non debet exigi iuramentum, nisi forte ex causa necessitatis, de dignitate personarum, Mat. tomo 2 210.c.2.C

Iuramentum præstari non debet diebus Dominicis, nisi forte causa necessitatis, vt pro pace reformanda; vel conformanda, extra de feriis ca. omnes dies. Et pro fide vel pro obedientia. Et aliis necessitatibus, extra de electio. ca. significasti. Alia erant tempora antiquitus, in quibus non licebat iurare, scilicet a Septuagesima vsque ad octauas Paschæ. & ab Aduentu Domini vsque ad Epiphaniam: & in ieiuniis Quatuor temporum, & in Litaniis maioribus, & in diebus Rogationum, vt patet 22. quæst. 5. ca. decreuit, & totum hoc pertinet ad iuramenta assertoria, & spontanea. Nam iuramenta promissoria, quocunque tempore fieri possunt, dum tamen alias in se sint licita. diebus Dominicis prohibentur iuramenta ad confirmationem contractuum, extra de feriis ca. omnes dies, nisi contractus sit honestus, & pius, &c. Matth. tomo 2 210.c.4.K

Iuramentum Angelorum non fuit introductum propter deflectibilitatem dictorū suorum, sed ad ostendendum infallibilem, & immutabilem Dei dispositionem, & hoc apud reputationem nostram, similiter, & Deus iurasse dicitur, Matth. tomo 2. 211. colum. 1. E

In iuramento assertorio nulla subintelligitur conditio: in promissorio vero debet poni expressa conditio. Et ita possunt sub intelligi aliquæ conditiones de iure; etiam si non exprimantur, quibus non stantibus non stabit iuramentum, prima est, si Deo placuerit, & si Deus concesserit. 22. quæst. 2. ca. beatus. §. 1. Et ob hoc excusatur Paulus, qui promisit venire in Hispaniam, & tamen non venit, quia nō potuit, vel Deus non concessit. intelligitur ista conditio, si Deo placuerit dupliciter, idest. Si expresse non vetuerit, vel si tacite non impediuerit. Alia cōditionem, si Papæ placuerit. Nam in omni iuramento authoritas Papæ intelligitur excepta, extra de iureiuran. ca. venientis. §. 1. potest autem Papa relaxare iuramentum ad tempus, vel remittere in perpetuum, ita vt nullo modo seruetur. Et nihil loco eius succedat. extra de iureiuran. cap. si vero, & ca. verum, & ca. ea te, &c. Alia conditio, scilicet si res in eo statu permanserit. Alia, quòd ille, cui præstatur iuramentum, fidem non fallat. extra, de iureiuran. ca. peruenit. Alia si quid promittitur sub spe futuræ numerationis, &c. Alia, quòd intelligitur authoritas iudicis excepta, scilicet nisi ipse contrariū iubeat, extra de censi. ca. significauit, & ff. qui tātis. dare cogantur. l. vltima, iudex tamen non potest tollere iuramentum in totum, quia hoc ad Papam pertinet, &c. Potest tamen mutare tempus consuetum, vel iuratum, quia per hoc non perit alicui ius quæsitum ex iuramento. Alia conditio est si sequatur finis, ad quem res promittitur. Alia conditio, si iuraui alicui obedire tanquam regi vel Episcopo tota vita mea, nam si deponatur vel deportetur non teneor obedire ei, &c. idem si quis iurauit obedire Domino suo, & postea Dominus eius excommunicetur vel efficiatur hæreticus vel infidelis. 15. quæst. 6. ca. alius. Et duobus sequentibus, & extra de hæreticis ca. vltimo. Alia est, quòd iustū imperetur, vt si quis iurauerit stare mandatis alicuius pro satisfactione iniuriæ illatæ sibi vel suis, intelligitur, nisi præceperit iniustum, & illicitum aut impossibile. Et multæ aliæ conditiones, & quando aliqua istarum conditionum interueniat, non tenetur seruare iuramentum, nec indiget aliqua dispensatione super hoc, quia ipse iure suo, potest cōtrauenire iuramento, Matt. tomo 2 211.c.2.C

Obseruare iuramētum est præceptum primæ tabulæ, non tamen obseruare periurium, vt si quis iuret occidere hominem, periurus est, Matth. tomo 2. 205. colum. 3. F

Iuramentum factum contra legem siue scienter, siue ignoranter nunquam tenet. Et iuramentum minus obligat, quam lex, quia lex tollit iuramentum, etiam si sit posterior, Matt. tomo 2 211.c.4.H

Iuramentum illicite factum seruandum est, vt si quis iurauit per idola, &c. dum tamen non fit malum, quod promittitur per iuramentum, vt dicit Augustinus ad publicolam, &c. Mat. to. 2. 212.c.4.I

Omne iuramentum factum per aliquid, quod putatur habere virtutem aliquam deitatis, & nō habet, reducitur ad iuramentum factum per Deos extraneos, Mat. tomo 2 215.c.4.G

Ad hoc, quòd iuramentum factum per creaturam sit licitum, duo debet habere illa creatura, per quam iuratur. Primo, quòd non contineat aliquam falsitatem. Secundo, quòd res illa sit alicuius dignitatis, &c. Mat. tomo 2 215.c.4.K

Iuramentum per Deum, cæteris paribus, magis obligat, quam iuramentum per Euangelia: quia Euangelium est propter Deum, & Deus non propter Euangelium, iuramentum tamen solemne per Euangelium magis obligat, quam iuramentum simplex per Deum, vt patet 22. quæst. 1. ca. si aliquando in Glo. di. quòd hoc est quantum ad ecclesiam; secus tamen quo ad Deum, sicut dicitur de voto simplici, & solemni, extra qui Clerici non vouentes, ca. rursus. non tamen est hoc verum absolute, quia magis obligat, quo ad Deum votum solemne, quā simplex, similiter quantum ad pœnam, &c. Matth. tomo 2 217.c.2.B

Virtus obligandi in iuramento pendet ex forma iuramenti, & forma iuramenti est triplex. Nam aut nominatur solus creator, aut sola creatura, aut vtrunque. Si primum Deus confirmat immediate veritatem, in secunda mediatè solum, sed in tertia mediatè, & immediatè, & fortissima est forma iurandi, quę habet vtrunque, Mat. tomo 2 217.c.3.G

Cum quis purgat se per iuramentum suum de crimine aliquo, de quo est infamatus, licitum est, quòd compellatur iurare super aliquod altare, vel supra sepulchra Sanctorum, vt in iuramento habeat maior reuerentia: similiter qñ iuramēta nō præstātur ad purgationem, sed propter alias causas licitū est sic prę̄stari iuramentū, vt satis fiat parti, si illa sic petit; illicitum tñ est iurare coram sepulchro alicuius sancti, vel supra illud, vbi credit, q̄ falsum iurās certissimè morietur, vel a Deo punietur manifestè, quia taliter se purgare, est purgatio vulgaris, Matthæi tomo 2 219.c.3.H

Iuramentū exigere ab eo, qui falsè iurat, si sit iudex, non peccat, si defferat iuramentū f̄m formā iuris, nō existentibus aliis probationibus, quia tenet̄ seq̄ formā iuris; si verò sit persona priuata, qui exigit, vel incitat ad iurandum, & nulla sit causa saltem rationabilis, peccat. Secus tamen si sit causa iusta petendi, quia iustius exigitur iuramentum, quam iuretur 22. quæstione. 1. capitu. quamuis, & hoc si exigens credit, quòd iurans verum iurabit, vel si dubitat. Nam si credit, quòd falsum iurabit, grauiter peccat exigens, quia scit sibi non prodesse, & alteri nocere, Matthæi tomo 2 220.c.2.E

Iuramentum exigere licitum est, vt probatur Matthæi tomo 2 220.c.4.G

Defectus præcipuus iuramenti est in veritate, quę tollitur per mendacium, Mat. to. 2. 221.c.1.E

Iuramentum promissorium non potest habere prior veritatem pro comite, quia veritas determinatè non habetur nisi de præteritis, & præsentibus, & hoc quando iuramentum fit, sed quando completur quod iuratur, habet veritatem pro comite &c. Matthęi tomo 2 221.c.3.H

Iuramentum est duplex, quoddam est, in quo quis percipit se iurare, & tūc si falsum iuret, creditur, q̄ semper mortaliter peccet, & præcipue, qñ percipit esse falsum, quod iurat; aliud est in quo homo non attendit, nec percipit se iurare, sed quasi ex lapsu linguæ prolabitur in iuramentum, & tunc quasi nesciens, & inuoluntarius iurat, & isto modo falsè iurans, si nō sit mendacium pernicioſum, non est peccatum mortale, sed veniale, valde tamē cauendum est propter vicinitatem ad mortale, Matthæi tomo 2 222.c.2.D

Multi sunt modi peccandi in iuramēto in quibus nō committitur periurium, Mat. to. 2. 223.c.4.F

Ad iuramētū assertorū non pertinet ignorātia iuris, sed solā ignorantia facti, Mat. to. 2. 226.c.3.k

In iuramētis assertoriis nulla est ignorātia, quę nō sit crassa, saltem interpretatiue, Mat. to. 2. 226.c.4.G

Iuramentum promissorium non tenet ex defectu iustitię in quatuor casibus, s. quando iuratur facere malam prohibitum, vel non faciendum bonum, quod facere iubemur, vel iurare faciendum malum, quod dissuadetur, vel iurare non faciendum bonum quod confulitur, & ponuntur exempla, Matthęi tomo 2 227.c.3.F

Omne iuramentum, quod extortum est in præiudicium alicuius alterius, quàm eius, qui iurauit, est illicitum, & non est seruandū, Mat. to. 2. 228.c.1.C

Id quod non poterat quis licite facere sine iuramento, non potest etiam cum iuramento, cum iuramentum non sit vinculum ad iniquitatem faciendam, Mar. tomo 2 228.c.2.A

Iuramentum per timorem præstitum super re licita semper obligare dicit Glo. super illud. 15. quę. 6. c. auctoritatem, exceptis quatuor casibus; primus est in voto præstito per timorem extra quod vi metus ve causa fiunt, capit. perlatum, secundus in traditione rei Ecclesiasticę &c. tertius in promissione dotis facta per metū &c. quartus in matrimonio, Matthæi tomo 2 228.c.2.D

Iuramenti obligatio personalis est, & ideo periurium, quod crimen est, non transit ad successores etiam si non obseruent iuramentū, cum ipsi non iurauerint, exemplum est de successoribus communitatum, obligatio tamen nuda ac si sine iuramento esset facta, transit ad successores, extra de iureiurando, cap. veritatis, & extra de solutionibus cap. 1. & extra, de vsuris, cap. tua. Matthæi tomo 2 229.col.4.C

Iuramentum indefinitè præstitū, non intelligitur excludere opus charitatis, nec obligare ad id, quod est illicitum, vt colligitur extrà, de iureiuran. cap. veniens, & cap. quintauallis, & de regulis iuris in cap. in generali lib. 6. Mat. to. 2. 229.c.2.B

Inter simplicem loquelam, & iuramentum, Deus non facit differentiam 22. q. 5. cap. iuramenti, quod verum est quantum ad hoc quod obligatur per loquelam simplicem, sicut per iuramentum, & tamen vehementius, & fortius vinculum est iuramēti, q̄ simplicis promissionis, Mat. to. 2. 229.c.2.E

Si duo iuramenta sint contraria, si primum est licitū, & honestum, illud debet seruari, & non secundū, cùm non liceat alicui velle agere contra id, quod est obligatus agere. Si verò secundum sit licitum, & primum illicitum, secundum debet seruari, & non primum; extrà, de iureiurando capit. tuanos. & capit. ea te. Si vnum contrariorum sit promissum, & alterum iuratum, & ambo sint licita secundum materiam, iuratum debet obseruari, cęteris paribus, extra de iureiuran. cap. tuanos, & cap. ea te. Si ambo sint licita, & primum fuerit simplex promissio, & secundum iuratum, Innocentius dicit, quòd secundum est obseruādum, & de promisso debet aliter fieri satisfactio. Alii dicū t è contra, vt Hostiē. & istud videtur rationabilius, vt probatur, Mat. to. 2. 230.c.3.G

Aliqui dant viam mediam dicentes, quòd quando potest iuramentum, quod est secundum, seruari sine manifesta læsione promissi debet seruari, & non promissum, & hoc propter auctoritatem nominis Dei. Et intelligendum posse seruari iuramentum sine læsione promissi, non quidem quod ambo possint stare, & seruari in suis terminis; quia iam non essent contraria, sed debet intelligi, quando ille, cui promissum factum est potest habere aliud, quod sit a quale, vel maius, quàm sibi promissum, & illud videtur rationabiliter dictum de æquitate, non tamen de rigore. Quando verò non est promissum seruari, nisi in ipso, tunc seruandum est promissum, quod fuit primum, & nō iuramentum, vt si quis promisit ducere aliquam in vxorem, & postea iuret ducere aliam &c. Mat. tomo 2 229.c.4.K

Iuramentum ad quid fuerit ordinatum, Matthęi tomo 4 76.c.2.E

Iuramentū, quod a principio est illicitū, non obligat; immo qui iurat, peccat iurādo, & postea implēdo, & tenetur non adimplere illud, Mat. to. 4. 77.c.3.F

Iuramentum, quod a principio est incertū, & postea apparet, quòd vergit in deteriorē exitū, nunquā est

Universidad de Deusto Biblioteca

complendum,nec obligat,si inceperit apparere, q̃ vergit in malum,vt fuit iuramentū Herodis, quod a principio fuit incautum propter sui generalitatē, quia poterāt multi casus particulares includi, quos teneri illicitum esset. Sic dicit Isidorus. Et habetur 22.q.4.c.in mali. In malis,inquit,promissis rescinde fidem,&c. Matth.tomo 4. 77.c.3.G
Propter iuramentum Herodes non excusatur de occisione Ioannis,Matthęi tomo 4 77.c.3.H
De iuramentorum, & votorum obligatione pauca sciebant omnes antiqui vete.testam. etiam viri iusti,vt patet in iuramento Iosue ad Gabaonitas, Iosue 9. Et in voto Iephte Galaaditis iudicis Israel,qui vouit incautè,Matthęi tomo 4 77.c.4.F
Duplex est iuramentum, quoddam necessarium, & quoddam spontaneum,scilicet, nec necessarium, nec vtile, & istud vocatur incautum, & assumitur nomen Dei in vanum,& ideo est illicitum. Et de tali intelligitur illud Matth.5. Ego autem dico vobis, non iurare omnino,&c. Mat.to.6. 201.c.1.B
Dato,quòd iuramentum Herodis esset validum, adhuc poterat Herodes non dare caput Ioannis, &c. Matthęi tomo 4. 78.c.2.A
Iuramentum semper est seruandum, quandiu seruari potest sine interitu salutis ęternę, Matth.tomo 7. 79.c.3.G
Quacunque arte quis iuret,Deus non respicit fraudē iurantis, aut dicentis, sed intentionem audientis, aut modum communem loquēdi,& sensum, quē facere solent illa verba,Gen. 370.c.4.G
Iurans aliquod occultum publice, vt puta aliquē fuisse fornicatum, licet verum iuret. Iuramentum tñ est illicitum, quia non habet secum iustitiam, si tñ iste,qui sciebat cogeretur a iudice deponere, &c. tunc iuste ageret iurando, Exo.to.1. 169.c.1.A
Qui iurat in nomine alicuius,profiterur se dicere veritatem ad reuerentiā illius, & cofirmat veritatem p illius stabilitatem, tāquam nephas sit mentiri inuocato tali nomine,Exodi tomo 1 252.c.4.k
Christianus non debet cogere Gentilem iurare per deos suos,aut inducere,quia esset dare occasionem peccandi mortaliter,Exodi tomo 1 253.c.1.A
Quomodo non sit licitum iurare per creaturam,Exodi tomo 1 253.c.2.A
Iurans per Thorath, non iurat super abolitum, nam totum a maiori parte denominatur, sed nō omnia contenta in Thorath abolita sunt, īmo maior pars manet,nam Genesis manet, cum totus sit historicus, & in Exodo pauca sunt abolita, Leuiticus pro maiore parte abolitus est,cum sit multum cęremonialis,lib.Nume.pro maiori parte historicus est, & pauca cęremonialia,aut iudicialia cōtinet: Deute. partim historias recitat, & partim mandata permiscet,quare maior pars Thorath manet. Iurās in per Thorath credens nihil contentum in illo esse abolitum, erraret,& peccaret,Exo.to.1. 253.c.3.F
Si cogens aliquem ad iurādum inducat ipsum ad peccandum,tunc non licet inducere,& si non,bene licebit,&c.Exo.to.1. 253.c.3.H
Iudæus iurans in suo Thorath,tenens, quòd multa, q̃ ibidem continentur,sint abolita,non peccat, secus si credat totā illam scripturam obligare adhuc,&c. Exodi tomo 1. 253.c.3.K
Iudæi facientes Christianos iurare in nomine Iesu, vt cōmuniter peccant mortaliter,&c.Exodi tomo 1. 254.c.1.C
Iudæi maius malum credunt esse, iurare in nomine Iesu Christi,quàm iurare in nomine omnium deorum gentium,Exodi tomo 1 254.c.1.C
Iudæus iurans in nomine Christi,credens ipsum fuisse sanctum Prophetam, & nullum malum egisse: nesciat tamen esse Deum, non peccat, si iuramentum referat ad Deum,Exodi tomo 1. 254.c.1.D
Christianum iurare per Thorath, contingit tripliciter vno modo ad petitionem alicuius Iudæi,& hoc dupliciter;nam vel facit differentiam inter librum Thorath, & alios libros idem continentes, & sic non licet iurare, vel non facit differentiam, quòd ille liber sit scriptus literis Latinis, vel Hebraicis, vel &c. Tunc licet iurare,quia nobis licet iurare super istos libros,quia sunt libri sacræ Scripturę,quorum auctor est Spiritus sanctus.2.Pet.1. Licet magis appropriata sint Euangelia ad iurandum, & idē est,sicut de oratę Lingua Latina,vel Hebraica,&c. Et ponitur exemplum de comedentibus carnes suillas in primitiua Ecclesia, vel immolatas idolis. Secundo modo ad petitionem Christiani non licet iurare per Thorath, quacunque intentione petatur, vt probatur. Tertio modo si sua sponte iuret Christianus, nemine cogente, aut petente. Et tunc vel fit ex quadam necessitate, quòd ille debet iurare alteri, & non habet librum Euangeliorum,non licite facit, nisi sequatur scandalum,quia tunc a licitis abstinendum est, vt patet ad Rom.14. & 1.Corint.8.& 10. & similiter si absque necessitate iurandi,vt solent homines in ꝓmissionibus,&c. Exodi tomo 1. 254.c.2.C
Si quis iuret in Thorath ad petitionem alicuius Hebræi, quia Hebræus nollet aliter credere, peccaret mortaliter,Exodi tomo 1. 254.c.4.G
Saraceni iurantes in nomine Christi, aut in sacris Euangeliis, non peccant, quia cum aliquis actus secundum se est bonus, non fit alicui malus, nisi quia putat esse malum, aut quia propter malum finem agit, vel errat in aliis circunstantiis, Exodi tomo 1. 255.c.1.A
Iurare super Thorath non est Iudaizare, quia Pēthateucum non soli tenent Iudæi, sed etiam nos tenemus. Cauendum tamen est ne demus scandalum, & ne fiat tale iuramentum coram Hebræis, & confirmentur in suo errore, Exodi tomo 1. 255.c.3.I
Iudæo vel Christiano nūquam licet iurare super crus Mahomethi;Exodi tomo 1 255.c.4.F
Cum iuramus super Euangelia, iuramus per Deum, alias iurarerur per creaturā,quod non licet,vt patet extra de iu.iurā.c.& si Christus,Exo.to.1.256.c.1.A
Tripliciter contingit iurare,aut per solum Deum,aut per solam creaturam, aut per vtrunque simul, & hoc referendo creaturam ad Deum & debet sumi talis creatura, in qua multum declaretur veritas diuina, quia in Deo nihil falsitatis est. Et sit talis creatura,quæ de se ducat in cognitionem Dei, & immediate, cuiusmodi est Euangelium, Exodi tomo 1. 256.c.1.B
Nunquam licet iurare per Alchoranum, quia multa continet mendacia, & turpissima, deinde,quia non inducit immediate in cognitionem Dei, &c. Exodi tomo 1. 257.c.3.F
Non licet iurare etiam ipsi Saraceno per crus Mahometi,Exo.tomo 1. 256.c.3.F. Neque per Alchoranum,Exodi tomo 1. 257.c.3.K
Cum aliquis iurat per aliquam creaturam,non referendo eam actualiter, vel habitualiter in Creatorem, sed totaliter ibi sistendo, &c. peccat, quia tollit honorem Deo debitū, & impēditur alteri rei, &c. Exodi tomo 1. 256.c.3.K
Iurare per vitam iurantis, per filiorum salutem, &c. si ad Deum non referantur, illicitum est, Exodi tomo 1. 256.colum.4.G. Nam tanta reuerentia,& amor illi soli rei conuenit,qua fruendum est, quia maior reuerentia dari non potest,& qui talem reuerentiam aliis rebus tribuit, ipsis fruitur,quod illicitum est. Et iste est secundus modus, quo tollitur Deo honor debitus illi,vt cum quis iurat per salutem suam,aut filii sui sistendo ibi, etiam si vitam suam,aut filii sui non dicat esse Deum. Sed primus est peior,quo tollitur, & honor, & amor debitus Deo,& ponitur alius esse Deus, quod persuadetur exemplo, Exodi tomo 1. 256.c.4.I
Recte iuratur per Euangelium,& crucem,quia est q̃dam scriptura magnæ veritatis secundum comparationem,quam habet ad Deum, cuius actus in ea continentur. Et crux est quoddam ens dignissimum,secundum relationem, quam habet immediatè ad Christum in ea passum,nec quæcunq; alia res est susceptiua tanti honoris, etiam si referatur in Deum,Exodi tomo 1 257.c.1.B
Iurare per crus Mahometi,& similium rerum turpissimarum,quas etiam nominare non conuenit, est tertius modus,quo tollitur honor diuinus, vel impenditur alteri, cui non debetur, Exodi tomo 1. 257.c.1.E
Iurare per Thalmud nō licet, sicut neque per Alchoranum immo detestabilior est liber Thalmud, q̃ quilibet liber Alchorani,Exodi tomo 1. 258.c.2.A
Iurare per aliquem librum artis Nigromanticæ, pessimum est,quia de se malum est, & superstitiosum, & præter hæc,qui talia iurant,non carent scrupulo societatis occultæ cum dæmonibus, quibus tales placent characteres ad confirmanda placita, Exodi tomo 1 258.c.2.B
Christiani,& Hebræi iurātes per crus Mahometi, aut per Alchoranum,vt communiter,non tantum peccant,sicut Saraceni, tamen cæteris paribus magis peccant Christiani,& Iudæi, & idem dicendum est de Thalmud,Exodi tomo 1 258.c.2.C
In litigijs manifestę turpitudinis, laudabile est nolle iurare,nec alteri parti iuramentum deferre, Num. tomo 1 230.c.3.I
Nemo debet iurare, nisi vrgente necessitate, extrà, de iure iurando, cap.& si Christus.Nume.tomo 2. 138.c.4.I
In Aegypto, qui iuraret per vitam & salutem regis,& non compleret,puniebatur pœna capitis, Deuter. 26.c.3.I
Iurare facere malum peius est, quàm absolutè facere malum,Iudi. 215.c.4.G
Ad iurandum nō obligat aliquem ius commune,nisi iudicialiter,vel cum petitur ab aliquo superiore, 1. Regum tomo 2 132.c.2.A
Iurare aliquando capitur large pro dicere, 2. Regum. 17.c.1.E
Compellere aliquem ad iurandum in Sanctuario nō erat peccatum in veteri lege,3.Reg. 76.c.4.G
Quando possit quis compelli ad iurandum super aliquo Altari,vel supra sepulchra Sanctorum,& quādo non,3.Regum. 76.c.4.K
Iudæus inducens, vel cogens Iudæum ad iurandum in templo Salomonis,non peccabat in casu,in quo veritas non posset aliter probari, 2. Paralipomen. 36.c.3.F
Apud gentes quasdam consuetudo est, quòd quando quis iurauerit per salutem regis; & mentiatur, q̃ occidatur,quia læsit regiam maiestatem, & diuinum talem consuetudinem esse in Aegypto, 2.Paralipom. 205.c.3.C
Deus condescendens fragilitati nostræ,aliquando iurasse legitur,2.Paralip. 205.c.1.E
Modus iurandi est valde consuetus in sacra Scriptura apud Iudæos,2.Paralip. 242.c.2.E
Iurare,vt dicit Augustinus,est ius veritatis Deo reddere,ideſt,quilibet tenetur veritatem dicere propter Deum,& maxime tenetur ei adhoc, quando inuocat nomen eius in testificationem, Matthæi to.2. 196.c.3.F
Causa,quæ induxit necessitatem iurandi fuit duplex malum,scilicet,ignorantia eius, cui exhibetur iuramentum, & variabilitas spontanea, vel iniquitas eius;qui simplici verbo loquitur. Primum totaliter est pœna. Secundum partim est pœna, scilicet, q̃ homo sit defectibilis, & quòd voluntas possit vel le,quod malum est, & partim culpa, quando illud sponte voluerit actualiter,hoc innuitur,extra,de iure iurando,cap.& si Christus. & ideo Matth.5.dicitur:Quod amplius est,a malo est, scilicet, tam culpæ,quàm pœnæ,nec exhibentium, sed exigētium iuramentum,& potest dici,quòd a malo est, ex parte iurantis,& tunc a malo est, ideſt, malum est, & peccatum est, & hic est verus sensus illius literæ. Matthæi tomo 2 197.c.4.G
Iurare,vt dicit August.est Deum in testem inuocare, & ideo nunquam est,nisi quando in testimonium, alicuius rei dubię Deus inducitur ab aliquo ad confirmationem,&c.Et ista res dubia debet esse dubia secundum naturam,quæ,scilicet,non habet ex radice sua aliquam certitudinem, vt sunt omnia casualia,& particulares actiones, & non de illis, quæ habent causas determinatas, vt sunt causæ vniuersales, & effectus earum. Nam de his non fit confirmatio per iuramentum,quia ratio potest persuadere de eis via necessaria.Matthæi to.2. 190 c.1.A
Cum per creaturam iuramus, non ad eam attendimus,sed ad creatorem illius,cuius magnificentia, vel excellentia fulget in creatura, Matthęi tomo 2 199.c.1.B
Licet iurare per creaturam,& non exhibere Deo latriam per creaturam &c.Mat.to.2. 199.c.1.E
Duplex est modus iurandi,vnus qui dicitur per simplicem Dei contestationem,vt cum quis dicit;Testis est mihi Deus.Vel:Coram Deo loquor. Vel, Per Deum. Alius est per execrationem,dum quis se, vel aliquid ad se pertinens ad pœnam obligat, Matthęi tomo 2 199.c.3.F
Diuersę formę iurandi ponuntur a iure, secundum diuersitatem rerum,super quibus iuratur,& diuersitatem personarum iurantium,vt forma iuramēti,quam Episcopi prestant Papę,& officiales,vt habetur de iureiuran.c.ego Episcopus.Et quam prestat Imperator 63.distin.c.tibi Domino. Et quam prestant venientes deschismate, quando redeunt ad Ecclesiam.de qua 1.q.7.ca.quoties. Et quod faciunt abrenunciantes hęresi, quam tenuerunt,de cōsecr.dist.2.c.ego Berēgarius.Mat.to.2.199.c.4.k
Deū p seipsum iurasse legimus.Gen.22.& 26. & Psal. 94.& 109.& 131.&c.Et ad Hebræos 6.
Angeli etiam iurant.Apoc.10.
Et sāctos iurasse legim⁹,vt Dauid.1.Re.25.& 3.Reg.1.
Et Apostolus iurauit ad Ro. 1. & 1.Cori. 15. Matthęi tomo 2 200.c.2.A
Ad recte iurādū attēdēdū est primò,q̃ is,q̃ iurat,dicat verū. Secūdò,q̃ fiat iuramētū,p honesta causa, vel necessaria,vel vtili,&c.Mat.to.2. 200.c.3.F
Dñs prohibuit iurare,ne iurando veniam⁹ ad facilitatē iurādi,& ex facilitate ad cōsuetudinē, & a cōsuetudine in periurium,Mat.to.2. 200.c.4.K
Non licet iurare, nisi pro aliqua necessitate,vel vtilitate,Mat.tomo 2 201.c.1.C
Qui iurat, non ordinat iuramentum ad venerandum,aut diligēdum Deum,per quem iurat, sed ad aliquid

Universidad de Deusto Biblioteca

aliquid aliud, quod est vitę humanæ conueniens, scilicet, ad ponendum finem litibus, vel ad tollendum dubia, Mat. tomo 2 202.c.3.G

In iurante incaute nunquam est perplexitas, quia perplexitas est, quando quis priusquam aliquid faciat taliter est impeditus, vel illaqueatus, vt ad quamcunque partem tendat, non potest peccatum mortale effugere, sicut auis, quæ clausa est in laqueo, sed qui iurauit incaute, iam peccauit, quando iurauit, & iam non habet, in quo peccet; sed determinatum est sibi, quòd non debet complere iuramẽtum &c. Mat. tomo 2 203.c.4.F

Aliquando iuratur incautè, quando, s. iuratur aliquid, quod apparet manifestè malum, & tamen postea apparent aliqua inconuenientia, quæ sequuntur ex eo. Et si seruaretur, esset iam malum, & tunc cessat prima obligatio iuramenti promissorii, quæ est ad faciendum id, quod promittitur. Et tamen non manet secunda, scilicet, ad peccatum mortale, eo q̃ iurans a principio habuit iustã causam, eo quòd putabat esse bonũ id, quod iuratum est, sed postea apparuit esse malum &c. Mat. to. 2. 203.c.4.G

Iurans aliquid, quod est impedimentum maioris boni, periurus est, vt iurare non intrare religionem, vel non suscipere ordinem sacrum, &c. eo q̃ est cõtra charitatem, & deficit illi obligatio prima. Et sic manet secunda, s. ad peccatum mortale, quia facit contra charitatem præcludens viam Spiritui sancto, vt habetur 22. quęstio. 4. cap. innocens. §. Illicitum. Similiter iurat incautè, vt qui iurat non suscipere prelaturã, quia sic iurans repugnat diuinę prouidentiæ. Mat. tomo 2 204.c.4.H

Iurans accipere aliquam in vxorem post votum simplex castitatis, & hoc per verba de præsenti, nõ tenetur ad votum, secus si esset votũ solemne. Et sic intelligit illud Gratiani. 22. q. 4. c. innocẽs. §. illicitũ. s. q̃ si quis post votũ castitatis iurauerit alicui mulieri, se habiturũ eã in uxorẽ, nulla auctoritate, phibet seruare iuramẽtũ, Ma. to. 2. 202.c.4.I, & 205.c.3.G

Vbicunque forma iuramenti est illicita, actus iurandi est illicitus, & peccat de præsenti iurans, vt iurans p idola. Actus tamen de futuro in se non est illicitus, & tenet iuramentũ, vt dicit Augu. & hr. 22. q. 1. ca. mouet. Secus tñ si materia iuramẽti, de qua iurat, sit illicita, quia tũc nõ solũ actus de præsenti est malus, sed et actus, qui erit de futuro. Et ideo tale iuramentũ nõ tenet, Mat. to. 2. 202.c.4.K, & 205.c.3.H

Mulier iurans adultero seruare fidem, duo iurat, scilicet, adhęrere adultero, quod illicitum est, ad hoc non obligatur, & nõ se copulare alteri quàm adultero, & hoc est licitum, & tenetur seruare, vnde pius est alteri non viro suo, quàm adultero se tradere, quia sic committit adulterium, & periurium. Non tamen peccaret reddendo ad virum suum, quia ad hoc non se potuit obligare per iuramentũ etiam si vellet. Et hoc tenet Augustinus, & habetur 22. quæst. 1o. 4. capit. mulier, Matthæi tomo 2 205.col.4.F

Intentio iurantis propinquior est sermoni suo, quàm intentio recipientis iuramentum, nisi dolum commisserit in intelligendo, aut fuerit in magna culpa intelligendo aliter quàm verba significent secundum communem vsum, & secundum, quòd ipse, cui præstitum est iuramentum petebat sibi per illa præstari iuramentum, Matthęi tomo 2 207.c.1.D

Qui coactus sufficienti coactione iurauit dare aliquid alicui, vel facere, tenetur in foro conscientiæ dare &c. Non tamen in foro contentioso. Iurans tamen coactè habet remedium, quòd postquam dederit, potest repetere in foro contentioso illa, quæ soluerit, tanquam indebita, scilicet, quòd coactus fuit iurare, & virtute iuramenti soluit. Et tunc iudex faciet sibi restitui, quòd soluit, sic est de illis, qui iurauerunt soluere vsuras; nam tenentur soluere eas. Et postea possunt in iudicio repetere eas, extra de iureiurando capit. debitores, etiam si iurauerint non repetere, nam tunc dicent iudici, & ipse ex officio suo faciet soluere &c. Et si iurauerint, quòd nunquam denunciarent, tunc iuramentum non tenet, quia est contra bonos mores, & in damnum publicum, &c. Matthæi tomo 2 206.col.2.A

Iurans cum conditione etiam si bonum iuret, & non faciat id, quod iurat, conditione non adueniente non est periurus, &c. Matthæi tomo 2 209.col.4.G

Pueri iurantes falsum, quando sunt doli capaces, periuri sunt. extrà de delictis puerorum cap. pueris, Matthęi tomo 2 210.c.3.H

Sacerdotes prohibentur iurare propter dignitatem eorum, quia debet eis credi absque iuramento. Et ideo quando de veritate debent respondere, loco iuramenti interrogabuntur alio modo, scilicet, per sanctam consecrationem, idest, per ordines suos sacros, an verum sit &c. Et 22. quæ. 5. dicitur, quòd nullus ex ecclesiastico ordine cuicunque laico sug sancta Euangelia iurare præsumat, sed simpliciter cũ veritate, & pietate dicat Est, est, aut, nõ, nõ: in c. nullus ex Ecclesiastico. Per hoc tamen non debet intelligi, quod nullo modo liceat iurare. Nam possunt iurare etiam monachi, quando subsit necessitas potissime in causis monasterii sui, & vbi nõ habentur alii testes. extra de iureiuran. cap. & si Christus. §. vltimo, Mat. to. 2. 211.c.1.G

Quando iuratur debet iurari per Deum, potest tamẽ interdum iurari per creaturas aliquas non secundum se, sed prout in eis diuina virtus manifestatur. Et ita iuramus per Euangeliũ, quia per illud diuina virtus inno tescit. iuramus etiã per sanctos defunctos, qui hanc diuinam virtutem manifestius crediderunt, & obseruauerunt, & hoc intelligi debet per iuramentum, quod fit per simplicem attestationem; nam illud, quod fit per execrationem, quod dicitur grauissimum 3. Senten. distin. 39. co, quòd in eo grauia nobis imprecamur, fit propriè per creaturas, quia semper creatura exprimit, sed nomen Domini non semper. Ex exprimitur creatura, vt in ea iudicium diuinum exerceatur, si est verum quod iuratur. Et licitum est iurare per creaturas referendo eas in Deum, inquantũ relucet in eis diuina bonitas aliquo modo; vel prout subiicimus eas diuinæ potestati, vt exerceat in eas iudicium. Si autem iurando intendat dare honorem ipsi creaturæ, per quam iurat, quasi ad eam reducens confirmationem veritatis suæ, attribuit illis veritatem infallibilem, & sic est species idolatriæ, taliter iurare. Et hęc est causa specialiter, quare Deus vetuit iurare per creaturas, ne. s. honorificentia creatoris transferatur ad creaturam, vt pãet extrà. de iureiuran. ca. & si Christus. Vel dicit, quòd considerando creaturam in se, & absolutè, non licet per eam iurare, bene tamen in comparatione ad creatorem, & ex iusta causa, vt scilicet, in creatura Deus Auctor est, & præsidet; nam, sic iuratur per creatorem præsidentem, eum testem inuocando, Mat. tomo 2 212.c.2.A

Licitum est iurare id, quod licitum est, & expediens, vt ieiunare, non tamen id, quod licitum est, sed non expediens, vt non intrare religionem, &c. Matthęi tomo 2. 212.c.2.B

Deus vetuit iurare per creaturas, tribuendo eis diuinum honorem, & reuerentiam, quia sic iurare, est idolatria, sed cum tollitur iste respectus, ita vt non demus eis talem honorem, sed referamus eas in Deum, non est periculum iurare per creaturas, licet melius sit iurare per Deum quando iurandum sit. Sic dicit Hieronym. super Matth. Et sic intelligitur illud, quod habetur 22. q. 1. cap. si Christus, & cap. si quis per capillum. Et tale iuramentum per creaturas obligat ad obseruandum, Matthæi tomo 2. 212.c.2.E

Iurare per idola peccatum est. Exo. 23. per nomen externorum deorum non iurabis, nec audientur ex ore vestro. & 22. q. 9. cap. mouet te. nec ipsum idolum est conueniens creatura, vt in eo representetur diuina bonitas. cùm potius ponatur, vt offendiculum contra diuinum honorem, &c. Et iurando per idola magis peccarent Iudęi, quàm alii, quia ipsis magis fuit hoc prohibitum, &c. Matthæi tomo 2. 213.c.2.B

Iuramenta tamen facta per idola sunt obligatoria, vt habetur 22. q. 1. cap. mouet te. nec obstat, quod habetur ff. de iure iuran. l. non erit. §. penultimo. ibidẽ. 213.c.4.F

Et interdum sine peccato potest recipi iuramentum per idola. Ad hoc tamen, quòd licitè recipiatur, oportet, quòd recipiens habeat æstimationem de idolis, scilicet, quòd non putet aliquam virtutem diuinam inesse eis, &c. Simile est de comedente cibos consecratos idolis, &c. 1. Corinth. 8. Similiter, quòd recipiens tale iuramentum ad finem bonum recipiat, & quòd illud, super quod iuratur, sit aliquod bonum, per quod licite posset iurari per Deum. Similiter requiritur, quòd iste, qui iuramentum recipit, nõ possit alio modo, certam fidem habere, vt pote, quia ille, qui iurat est idolatra, vt habetur 22. quęst. 1. c. mouet te. Item patet de Iacob, & Labam, Gen. 31. & de Abraham, & Abimelech. Genes. 21. de his etiam 22. q. 1. cap. mouet te. §. alia quę stio. Sic etiam Machabæi cum Romanis fecerunt de amicitiis seruandis 1. Machab. 6. & 12. vt dicitur 22. q. 1. c. mouet te. §. hinc etiam in fi. Et non licet inducere aliquem ad tale iuramentum. Idem tenet Innocentius extra, de iureiuran. cap. & si Christus. licet tamen recipere si alius se offerat. Et hoc in contractibus, qui sine maximo præiudicio nostro euitari possunt. Secus tamen vbi contractus sit nobis multum necessarius, vt pote pro conseruanda vita, &c. non videtur illicitum peti ab alio tale iuramentum, etiam si ipse illud nõ offerat, dum tamen alias ipse assuescat iurare per idola, Matthęi tomo 2. 214.c.1.A

Iurans per Deum fallaciter, & iurans similiter fallaciter per creaturas, quis istorum grauius peccet, non potest responderi absolute, si iuramentum sit assertorium, vt ĩ magis esse piuriũ illius, q̃ iurauit p Deũ. Nisi ex isto piurio sequat dānũ alicui. Si aũt nõ cõsideret irreuerentia, q̃ fit in cõfirmatione grauius est piuriũ iutãtis p Deũ, nã grauior iniuria fit alicui in p̃sona, ppria, q̃ in suis familiaribus. Et idẽ est dicẽdũ de iuramento, pmissorio, q̃ pp, pmissionẽ, q̃ fit ibi, põt maius esse piuriũ p creaturas, q̃ p Creatorẽ fm dr̃iam, pmissionis, & dãni sequuti ex violatione eius. Si aũt attẽdat cõfirmatio ex noĩe eius, p quẽ iurat, grauius est piuriũ, quod fit p Deum, &c. Et hoc est p se piuriũ, nã cõsiderare dānũ, vel, pmissionẽ, nõ pertinet p se ad piuriũ cũ ista fieri possint sine piurio. 1. per simplicem promissionem, vel assertionẽ. Matthæi tomo 2 214.c.2.D

Ille, qui iurans per Deũ, fallit, grauius periurat, q̃ qui p idola, sed quod sit grauius peccatũ. s. periurium pp Deum, aut pp idola, dicendum, q̃ cõparando totũ peccatũ, quod est iurare p idola, & p iurium esse, ad piurium iurantis p nomẽ Dei, nõ põt dici, q̃ sit grauius, quia comparantur multa ad vnum, & etiã fit hic aliquid, quod est per accidens, de quo non põt dari certitudo, Matthęi tomo 2 214.c.4.F

Iurare per Thorath licitum est Iudæis, nisi forte circa hoc obseruent aliquam cęremoniam, vel superstitionem, &c. Matthæi tomo 2 215.c.1.A

Iudex Christianus põt licitè cogere Iudæum, vt iuret secundum formam, quam ipsi Iudęi tenẽt inter se, Matthęi tomo 2 215.c.1.D

Iudæi peccant faciendo christianos iurare in nomine Christi, Matthęi tomo 2 215.c.2.B

Iurare per Thorath licitum est christianis, si non putent illum librum pannis, & vasis æneis, vel argenteis inclusum, esse alicuius virtutis specialis, cuius non sint alii libri similem habentes scripturam. Et similiter si non iuratur solemniter: nam si solemniter, semper est peccatum, quia, qui taliter iurat, iudaizat. Si tamen iuret irridendo, vel non intendendo tribuere ei aliquem honorem, põt fieri hoc sine peccato mortali: tamen nunquam fieri potest, q̃ sit vituperabile, & ideo semper fugiendum est tanquam mortale, vel quod potest esse mortale, Matthæi tomo 2 215.c.2.E

Illi, in quorum fauorem sunt præstita iuramenta non possunt dispensare, possunt tamen absoluere iurantes a vinculo, quo tenebantur propter iuramẽtem. Cùm ex his iuramentis ipsis solis esset ius quæsitũ, Matthęi tomo 2 208.c.2.D

Saraceni possunt licitè iurare per Christum, quia sic iurare non est per se malum, nec ipsi putant esse malum, quia licet Saraceni non credant Christum esse Deum, credunt tamen Christum fuisse virum sanctissimum, sed licet iurare per viros sanctos defunctos, prout in eis refulget quædam virtus Dei, quam viuentes ostenderunt, similiter licet illis iurare per Euangelia, quia credunt in Euangeliis non contineri mala, neque falsa, sed vera, & sancta, Matthæi tomo 2 215.c.3.G

Nulli christiano licet iurare per crus Mahometi, vel per corpus eius, vel per Alchoranum, Matthęi tomo 2. 215.c.4.F

Nec ipsis etiam Saracenis licet hoc, ibidem.

Iudæis non licet iurare per Thalmud, quia habet manifestos errores, immo nulli hominum licet per illud iurare, & idem dicendum est de quibuscunque scripturis prohibitis, Matthęi to. 2. 216.c.2.D

Saraceni iurantes per crus Mahometi, vt communiter magis peccant, q̃ Christiani, vel Iudæi per idẽ iurantes: tamen cęteris paribus, magis peccant Christiani, quam Saraceni, & Iudæi, idem iurantes, Matthæi tomo 2. 216.c.3.F

Nullo modo licet iurare per membra Dei, vt per caput, pedes, &c. immo reputatur magna blasphemia, & grauis pęna infligitur. 22, q. 1. cap. si quis per capillum Dei, vel caput, &c. Idem si quis iuret per corpus Dei. Dicit tamen Hostien. in summa. titu. de iureiurãdo, quòd hoc fuit veritum propter errorem quorundam hæreticorum, qui dicuntur Antropomorphitæ. i. atribuentes Deo humanam formam, vel figuram, vt dicit Augustinus in lib. de nonaginta hæresibus, & Isido. 8. Etymo. & habetur 24. qõ. 3. quidam hęretici, & ideo tale iuramentum quod est blasphemia, punitur capitaliter secũdum leges ciuiles in Authent. vt non luxurientur homines

Universidad de Deusto
Biblioteca

mines contra naturam, collat.6.§.vltimo, & hoc si fiat detestando, & irascendo. Nam talis incurritin pœnam maledicorum, quæ habentur extrà, de maled.cap.statuimus. Sed si solam iurando, sic iurent, non habet locum ista pœna; & similiter, illa, quę habetur 22.q.1.capit.si quis, nisi qui ex consuetudine iuret sic, quia si semel, & casu nihil præmeditatus, &c. non incurritur illa pœna: Si quis tamen iuret per membra Christi, vel corpus, non est blasphemia: licet sit inhonestum iurare per creaturam in Deo, honestius est iurare per Christum absolutè, qui Deus est, quam per partes sui corporis, quæ sunt aliquid creatum: tamen iurando per membrum Dei, vel corpus, non nominando Christum, Blasphemia est, quia nominando Deũ absolutè, intelligimus solam naturam diuinam, vel personas diuinas solum quantum ad diuinam naturam, & nõ quantum ad humanitatem assumptam a verbo, Matthæi tomo 2. 216.c.3.I

Inter creaturas, per quas licet iurare, conuenientissima est Euangelium, Matthæi tomo 2 217.c.1.A

Quando solemniter iuratur, iuratur per Euangelium 63.distin.cap.tibi Domino, & 1.quæstione vltima, cap.quoties, & quando iuratur de calumnia in iudiciis, extra de iuratione calum.cap.vltimo, Matthæi tomo 2. 217.c.1.B. Et non solum licet iurare per Euangelium, sed per lapidem, vel aliam rem credendo esse Euangelium, ibidem.

Iurare per creaturam per se minus est, quàm iurare per Deum, per accidens tamen potest esse maius, & hoc in tribus casibus potissimè. Primò ratione contemptus, vt si blasphemando, iuret per creaturam, scilicet, per caput Dei, &c. Secundò ratione scandali. Tertiò ratione conscientiæ. Matthæi tomo 2. 217.c.3.H

Creaturę, quæ manifestè deducunt in Deum, & per quas licet iurare, & quas collegerunt iura, sunt Euangelium, altare, reliquiæ sanctorum, crux, & ordo sacer, & manus Episcopi consecratæ, & fides nostra, & similia. Sed inter omnia ista, quod maximè ducit in Deum, est Euangelium, Matthæi tomo 2 217.c.1.E

Licitum est alicui iurare per dominum suum, cùm non sit ibi aliquid, quod repugnet honestati iuramenti, vt Ioseph iurauit per salutem Pharaonis, Genes.42. Licet Hostien.in summa.titulo de iure iurando, dicat quòd non videtur hodie sic iurandum, licet concessum fuerit hoc antiquis patribus, &c. Matthęi tomo 2. 217.c.3.k

Intentum licet iurare per creaturam, inquantum ipsa deducit hominem in Deum, Matthæi tomo 2. 217.c.4.F

Iurare per sanctos iam defunctos licitũ est. Mat.to.2. 217.c.4.H. Et periurium iurando per sanctos est maius, vel minus, cęteris paribus, secundum quòd sanctus per quem iuratur, est maior, vel minor, 22. q.1.cap.mouet te. ibidem.

Iurare licet per sepulchra Sanctorum, Matthęi tomo 2. 218.c.1.E. Et periurium commissum super sepulchra sanctorum maius est, quàm periurium cõmissum nominando sola nomina sanctorum, ibidem.

Iurare per Crucem Domini licitum est, & periurium est maius, si ponatur manus super crucem eam tangendo, quàm eam solum nominando, non tangẽdo, & magis peccat, si crux sit consecrata, quam si non sit, Matth.to.2. 218.c.3.F

Licitum est iurare super manus Episcopi tangendo illas, & per omnes res sacras. 22. q.5. cap. qui periurat, & periurium est pœnale, ibidem. Matthæi tomo 2. 218.c.4.k

Iurare per sacros ordines licitum est, & conueniẽter factum, quia non exhibetur honor ipsis ordinibus, sed Deo per ordines, & taliter debent maximè iurare sacerdotes. 1.quæst.7.cap.quoties. Matthęi tomo 2. 219.c.1.C

Licitum est iurare per altare, & tale iuramentum est valde seruandum. 22.quæst.1.cap.habemus, & periurium est graue, Matthæi tomo 2. 219.c.1.D

Licitum est iurare per sanctorum reliquias tangẽdo illas, Matth.tomo 2. 219.c.2.B

Licitum est iurare per Eucharistiã, & idem est, sicut iurare per Christum; non est tamen vsitatũ iurare super eam, quia non est licitum eam tangi ab omnibus, sed a solis Sacerdotibus, Matthæi tomo 2. 219.c.2.E

Licitum est iurare fidem interponendo, sic vt interpositio fidei accipiatur pro iuramẽto facto per fidem iurantis, vt si quis dicat: Iuro tibi per fidem meã, quòd faciam hoc, sic tenet Innocentius, extra, quod vi, metúsve causa, &c. cap.ad aures, &c. Matthæi tomo 2. 219.c.3.E

Iurans non debet super aliqua re iurare, nisi diligenter sciuerit de illo, quod iurat, an sit verum, vel falsum, & an licitum, vel illicitum, Matthæi tomo 2. 222.c.3.H

Iurans contra aliquod de consiliis Euangelicis, non tenet iuramentum, quia militat contra charitatẽ, Matthæi tomo 2. 227.c.2.D

Licitum est iuramentum, quo virgo iurat contrahere matrimonium cum aliquo, quia contrahere matrimonium non repugnat virginitati, repugnat tamen consumare matrimonium, Matthæi tomo 2. 227.c.4.F

Timore mortis, qui iurat dare res suas, aut tradere carcerem, quod tenebat, an talis teneatur seruare iuramentum: Dicendum, dimissis opinionibus variis, quòd aut iste sine peccato potest dare res illas, quas dare iurauit, vt pote quæ sunt res suæ, quibus etiam sine iuramento, licite abrenunciare potest, & tic iuramentum tenet, quia est de re licita, etiam si per timorem extortum sit, si vero res non sint suæ, non tenetur dare illas, quia iuramentum est illicitum, & per consequẽs nõ est seruandum, & peccat, &c. Matthæi tomo 2. 228.c.1.A

Si alicubi inueniãt, q̃ iurantes rẽ licitã per timorẽ nõ teneantur ad iuramentũ, debet intelligi, q̃ hoc fiat in odiũ inferentiũ vim, &c. Et hoc, nisi qñ iurauit per timorẽ dare aliquã rẽ, habuisset animũ nõ dãdi, sed se defendẽdi hac exceptione, tũc iuramẽtũ nõ obligauit illũ, & sic nõ tenet dare, qa iuramẽtũ nõ obligauit eũ, nisi fm q̃ ipse intẽdebat, licet verba sua aliter sonarẽt, arg.22.q.5.c.humanę aures. Et hoc quia exigens iuramentũ fuit in graui culpa cogẽdo aliũ ad iurandũ, alias tũ intelligeret iuramẽtũ, vt verba sonabãt: iste tũ iurãdo peccauit mortaliter, qa mutauit oĩa verba a suo significato. Et mentiebatur inrando. Caueat tũ, qui sic agit, scandalũ, & malũ exẽplũ apud alios, Matthæi tomo 2. 228.c.2.B

Iurans dare aliquid alicui certo tempore, credens certissimè, & verisimiliter posse adimplere, non est periurus, si aduenientę impossibilitate, non soluit; dum tamen non venerit ex culpa sua, & ipse ante terminum conatus est quantum potuit adimplere: tenetur tamen lapso tempore soluere, si potest quia ad duo se obligauit, scilicet ad dandum, & in certo tempore. Simile est extrà. de dolo, & contuma.cap.cùm dilecti. Et hoc verum est, nisi res promissa non possit solui extra terminum, Matthęi tomo 2. 228.c.3.F

Iurans soluere alicui vsuras, si nondum soluerit, debet conari inducere creditorem, vt relaxet iuramẽtum de soluendo, & ad istam relaxationẽ, possunt induci creditores per censuras ecclesiasticas, quia indebite sibi extorserunt iuramentum præstari, extra de iure iuran.c.ex administrationis, quòd si creditor non sit presens, vt ista fieri possint, & constet iudici vsuram esse promissam, & iuramento firmatam, ipse relaxabit iuramentum tanquam indebitum, extra de iure iurando cap.cum quidem, & 15.quæstio.6.cap.auctoritatem, & extra de testibus cap.constitutus. Si autem non constat iudici &c. non potest absoluere a iuramento, & tunc talis tenebitur soluere in termino præfixo, postea tamen poterit repetere tãquam indebite solutum, quòd si iurauit etiam non repetere, poterit denunciare secundum euangelicam correctionem, scilicet, si peccauerit in te frater tuus, &c. Quòd si iurauerit non denunciare, tunc non tenebit iuramẽtum, quia est illicitum, scilicet, contra admonitionem euangelicam. Et si denunciet solum, vt recuperet pecuniam, videtur quòd peccet mortaliter, & ideo videtur agere contra iuramentum de non petendo. Si autem denunciet partim ex charitate, & partim, vt recuperet pecuniam, potest iudicari licitę, vel non licite, iuxta id, quod principaliter mouet ad denunciandum &c. Matthęi tomo 2. 228.c.4.F

Iurans non amplius cognoscere concubinam suam, scilicet, coitu concubinario solum, talis poterit ducere illam in vxorem, si autem intellexit generaliter de omni concubitu, tunc nõ debet ducere, quia tale iuramentum potest seruari, sine interitu salutis eternæ &c. Si tamen, non obstante iuramento, tũ contraxerit, valebit matrimonium, & tamen periurus manet, & debet agere pœnitentiam, sicut de voto &c. Et si dubitatur, quid iurans intenderit, debet interpretari de coitu fornicario, Matthæi tomo 2 229.col.1.E

Si quis iurauit se seruaturum statuta alicuius Ecclesię, vel vniuersitatis, facta iam in ea, & post ea fiat nouum statutum in ecclesia illa, vel vniuersitate, & promittit iste sub vigore prioris iuramenti se illud seruaturum, talis non tenetur seruare illud sub vigore prioris in ramenti, & per consequens nõ erit periurus, si contrauenerit, & est casus expressus extrà, de iure iuran.cap.clericus. Peccat tamen mortaliter contraueniendo, quia promissio obligauit eum. Et intelligitur quando iurans solum intendebat de præteritis, vel saltem non habuit intentionem obligandi se ad futura, nam alias tenebitur subvigore præstiti iuramenti &c. Matthęi tomo 2 229.col.2.D

Coniuges iurantes nunquam abinuicem recedere, non tenentur seruare iuramentum, si sit causa iusta recedendi, siue necessaria, siue voluntaria, necessaria, vt si inueniatur inter eos aliquod impedimentum, quod dirimat matrimonium &c. Voluntaria, vt si volunt intrare religionem ex mutuo cõsensu. Similiter si ad tempus separentur, vt vacent orationi. Sic dicitur extrà, de iureiuran. c.tua nos. in glo. Et tale iuramentum recipit benignam interpretationem &c. Simile est extrà, de iure iurando ca.ad nostram; & ca.quanto &c. Matthęi tomo 2 229.col.3.G

Coniuges iurantes nunquam amplius petere debitũ coniugale, possunt de cętero repetere propria autoritate, quia iuramentum fuit temerarium, vt patet 22.q.4.c.inter cęteras. Si autem vnus eorum vult repetere alterum, eo non consentiente, debẽt admoneri, vt castitatem perpetuam seruent, quam si volunt vouere, manebunt separati, si autem alter eorum non vult, cogetur alius ad eum redire per excommunicationis sententiam, extra de iure iuran.c.tua nos, Mat.tomo 2 229.c.4.k

Coniuges, qui solemniter vouerunt, & iurarunt perpetuam continentiam, non possunt iam redire ad id ipsum, siue alter eorum petat, siue ambo consentiant &c. si tamen votum fuerit simplex, matrimonium non est ad huc dissolutum. Et ideo manet eis adinuicem ius petendi debitum, & erunt periti si repetant, Mat.tomo 2 230.c.1.B

Coniuges iurantes continere per certum tempus, si ante illud tempus expletum, alter eorum debitum petat, tenetur alter reddere, & hoc propria auctoritate, quia iuramentum non tenet, & si alter eorum noluerit, debet compelli per sententiam ex communionis, extra, de iureiuran. cap.tua nos, & imponi eis pœnitentia, pro temerario iuramento, Matthæi tomo 2 230.c.2.A

Iurans seruare statuta alicuius ecclesiæ, vel vniuersitatis &c. si inueniantur inter illa aliqua adinuicem contraria, & non possunt reduci ad concordiam, tunc seruabitur secundum statutum illorum, & non primum, cum primum videatur derogari per secundum, dum tamen statuta illa sint æqualis auctoritatis, secus si inæqualis, vt vnum a Papa, & alterum ab Episcopo, nam tunc seruandum est illud, quod maioris est auctoritatis &c. Matthęi tomo 2 230.c.2.E

Si aliqua vniuersitas, vel societas iurent aliquid se facturos, vel non facturos, & iuramentum pertinet ad cultum Dei, tale iuramẽtum non potest remitti quibusdam eorum per alios, vt si iurent orationem, vel ieiunium facere. Si autem non pertinet ad cultum Dei, sed ad vtilitatem iurantium solũ, & non tenebantur ad id alias absque iuramento, poterunt sibi inuicem remittere iuramentum, eo quòd iuramentum solum sit in fauorẽ eorum. Si autem iuramẽtum respiciat commodum alienũ, vel incommodum, non possunt sibi inuicem remittere, quia ex hoc iuramento est ius quæsitum aliis, similiter si fiat iuramentum partim adcultũ Dei, & partim ad commodum iurantium, tunc illud, quod pertinet in fauorem iurantium, possunt remittere, non autem quod est ad cultum Dei, Matthęi tomo 2 231.c.2.A

Si quis iuraret, vel promitteret adiuuare aliquem, scilicet, Petrum &c. contra quemcũque hominẽ, non tenetur eum adiuuare contra seipsum, licet ex modo locutionis comprehenderetur, vt patet extra, de iureiurando, in cap.petitio, Matthæi tomo 5 60.c.1.B

Iurare actus quidam est latriæ, cum exhibeamus honorem summum illi rei, per quam iuramus, ita vt propter reuerentiam nominis eius non liceat violare, quod iurauimus, Matthæi tomo 6 200.col.4.G

Quomodo licitum sit iurare per creaturam ita, vt obliget, & quomodo non, Matthæi tomo 6 200.col.4.K

Per nullam creaturam licet iurare incaute, quia nulla est, quę non representet Deum, Matthæi tomo 6 201.col.2.D

Iurgium. Est litigatio verbosa cum ira, licet aliquando specialiter accipiatur pro iuridica disceptatione, id est pro eo, quod in alterutrũ partes iudicio cõsistentes dicunt, & obiiciunt, & dicitur iurgium, quasi iuris garrium, vt patet extra, de verborum significatio. in cap.forus, Exo.tomo 1 137.c.3.I

Universidad de Deusto Biblioteca

Ius naturale. Agens contra ius naturale peccat mortaliter, & cęteris paribus, magis quam agens contra ius diuinum positiuum solum, Gen. 36.c.4.H

Ius non scriptum habent multæ gentes, vt patet institutio. de iure naturali, & ciuili, gẽtium. §. non ineleganter, vt Lacedęmonii, Gen. 317.c.4.k

Ius naturale, vt dicitur 5. Ethi. est, quod vbique habet eandem potentiam, & non est in videri, vel non videri, idest non dependet ab opinione humana, ꝙ sic, vel sic debeat esse Exo. tomo 1 170.c.1.D

Iura naturalia, quæ directe continent intentionem naturæ, non sunt dispensab ilia, Exo. to. 1. 187.c.2.E

Ius naturale quid sit, Mat. to. 5. 81.c.1.A

Ius naturale mutari posse, vel esse dispensabile, potest dupliciter intelligi, vno modo per additionem, alio modo per subtractionem, Exodi tomo 1 287.col.3.F

Contra ius naturale non potest esse præscriptio, Exo. tomo 1 287.c.3.H

Ius naturale, vt ait Aristoteles 5. Ethi. est, quod antequam ponat̃, differt sic, vel aliter se habere, qa non dependet ex voluntate nostra, Leui. 188.c.2.A

Ius naturale non bene definiunt legistæ, Leuitico. 330.c.1.B

Quidam dicunt ius naturale mutari, propterea, quòd apud quasdam personas ius naturale non obseruatur, sed istud non est mutatio iuris naturalis, sed priuatio beneficii iuris naturalis, quantum ad aliquos, quia peccata sua demeruerunt. Exemplum est de successione, vel educatione paterna, quæ est de iure naturali, vt patet Institutio. de iure naturali, & ciuili, in principio. Aliquando tamen priuantur filii isto iure naturali &c. Deute. 116.c.4.k

Ius naturale vocant iuristæ ius gentium, Iosue tomo 1 44.c.3.F

Et si ius naturale, & legale, siue positiuum, sint distincta, tamen rectitudines eorum non sunt distinctæ, sed est eadem rectitudo aliter, & aliter se habens, quia ius naturale dicit quandam rectitudinem vniuersalem, & confusam, ius autem positiuum dicit eandem rectitudinem, vt iam explicatam &c. Iudi. 122.col.3.F

Ius naturale, quod est vniuersale, potest tripliciter specificari per ius positiuum, primo determinando illud per congruos modos. secundo applicando illud ad varios actus. tertio declarando per quosdã euentus, Iudi. 122.c.3.G

Iuris naturalis secunda regula est bonum, commune diligibilius esse, & magis curãdum, quam bonum particulare, Iudi. 122.c.3.I

Nulla lex auferre debuit omnia, quæ erant contra ius naturale, nisi sola lex Christi, Matthæi tomo 5 93.col.4.F

Ius naturale dupliciter accipitur, quoddam, quod cõsistit in ipsis primis conclusionibus rationis praticæ, de agibili, quæ sunt cognitæ, vel esse possunt, cuilibet aduertere volenti non orbato ingenio naturali. Aliud est, quod consistit in aliis posterioribus conclusionibus deriuatis ex prędictis. 1. Reg. tomo 1 143.c.3.k

Illa propositio, de iure naturali, quòd omnia sunt cõmunia, dupliciter intelligitur vno modo negatiuè, & est sensus, quòd ius naturale non dedit diuisionem bonorum, nec titulos lucratiuos, & distinctionem dominiorum, & iste sensus est verus, & quem intendit ista propositio. Alio modo positiue, scilicet, quòd ius naturale præcipit, quòd omnia sint communia, & iste sensus est falsus, quia non est aliqua regula iuris naturalis, quæ vetet dominium, nam si dominium prohibitum esset de iure naturali, non posset introduci per ius hominum, nec per aliquam consuetudinem, &c. 1. Paralipo. 338.c.3.G

Contra ius naturale non potest pręscribi, nec aliquid institui, etiam si per quinque mille annos seruaretur contraria consuetudo. 1. Paral. 338.c.3.H

Ea sunt sub pręcepto de iure naturali, sine quibus nõ conseruatur hominis salus &c. Matthæi tomo 3 83.col.4.G

Duplicia sunt iuris naturalis mandata, Matthæi tomo 7 44.c.2.E

Iuri naturæ non potest præponi aliquod consilium, quia ad istud ius sumus obligati in omni casu, non autem ad ius positiuum, & ideo ius positiuum in multis recipit dispensationem, Mat. to. 3. 90.c.3.G

Ius naturale, si plene obseruandum sit multas habet difficultates, Mat. to. 3. 127.c.2.C

Ius naturale stat cum omni iure positiuo, diuino & humano, Mat. to. 3. 219.c.1.B

De iure naturæ debetur filiis successio in bonis paternis, Mat. to. 5. 138.c.4.G

In primis præceptis iuris naturalis non potest pręiudicare cõsuetudo, nec in illis cadit pręscriptio; bene tamen in secundis &c. Mat. to. 5. 84.c.2.D

Ius naturale capitur tripliciter, vno modo pro eo, quod est a principio naturali Secundo modo pro eo, quod est a principio extrinseco diuino. Tertio modo pro eo, quod non solũ est a principio naturali, sed etiam a natura, Mat. to. 5. 84.col.3.I

Consuetudo non tollit prima pręcepta iuris naturalis, Mat. to. 5. 84.c.2.D

Iuris naturalis transgressio peccatum est, vt patet extrà, de consuetudinibus cap. cum tanto, Mat. to. 5. 87.col.2.C

Quæ sint prima præcepta iuris naturalis, Matthæi tomo 5 84.col.2.A

Pręcepta iuris naturæ sunt duplicia, scilicet, prima, & secunda, Mat. tomo 5. 94.c.2.C, Et de dispensatione circa illa, vide ibidem.

Nihil quod est de iure naturali, incipit esse de nouo, Mat. to. 6. 209.c.2.B

Prima pręcepta iuris naturalis nulla lege ea cõfirmãte obseruantur, Mat. to. 5. 84.c.3.G

Quando dicitur, quòd ius naturale est, quod in lege, & Euangelio continetur, non est intelligendum, quòd omne, quod in lege, & Euangelio cõtinetur, vocetur ius naturale, quod est ex inclinatione naturali, &c. Mat. to. 6. 211.c.2.D

Quidquid est de dictamine iuris naturalis in homine est de iure naturali, Mat. to. 5. 84.col.4.F

Duplicia sunt pręcepta iuris naturalis, prima sunt, q̃ semp obligãt, sub pctõ; alia sunt, quę nõ obligãt, nisi quatenus p aliquã legẽ positiuã, aut p consuetudinẽ aliquã, acceperunt vim, vt lex de vnitate vxoris, non repudiare vxorẽ, prohibitio graduũ cognationis, nõ vsura, nõ persecutio inimicorum &c. Et contra hoc ius naturale Iudæi faciebant in multis. nam habebant plures vxores, similiter dare ad vsuram, persequi inimicos, Mat. to. 7. 45.c.3.I

De iure naturali strictissimè sumpto, Matthæi to. 5. 84.col.4 F

Contra ius naturale primo modo nulla consuetudo tenet, Mat. to. 7. 47.c.3.I

Quomodo intelligitur illud, Quod tibi non vis, alteri ne feceris, Mat. to. 5. 85.c.1.A

Reliqua de iure naturę vide ĩ dictione, Lex naturalis.

Ius diuinum. De iuribus Sacerdotum tã magni, quam minorum vete. testa. Leui. 266.c.1.B

Iuris

Iuris diuini interpretatio, quæ fit per sacros canones, &c. valida est 1. Regum tomo 1 114.c.2.A

Ius est quicquid nobis Deus præceperit Iosue tom. 1. 44.c.4.H

Contra eius diuinum nihil potest Papa, sed tenetur illud defendere vsque ad sanguinem 25.q.1.capit. sunt quidam, Matth. tomo 6 222.c.4.F

Ea, quę sunt de iure diuino, sunt de iure naturali Mat. tomo 5 84.c.3.K

Quod vocetur ius diuinum, Mat. tomo 6 209.c.2.B

Ius gentium. & Ius positiuum humanum.

Ius gentium est quædam potissima pars iuris naturalis, apud legistas, & apud Aristotelẽ, Leui. 39.c.3.F

De iure gentium quædam sunt communia, vt seruitutes, bella, emancipationes, manu missiones, & alia, vt patet. ff. de iustitia, & iure, lege ex hoc iure, & lege manumissiones Iudi. 115.c.4.G

Ius positiuum dicit iugum quoddam impositum Genes. 36.c.4.G

Iura humana magis voluerunt aliqua peccata impunita relinquere, quam ad iniuste puniendum, occasionem tribuere Genes. 274.c.4.F

Ius non scriptum habent multę gentes, vt patet institu. de iure naturali: ciuili, & gentium. §. & non ineleganter, vt lacedemonii. Genes. 317.c.4.k

Iura facta in fauorem Regum nunquam abolentur, sed illa, quæ in fauorem communitatum vel populorum cito abolentur Genes. 394.c.3.G

Iura non tantum sunt vt sciantur, sed vt secundum ea homines regulentur Exo. tomo 1. 148.c.4.G

Iura non adaptantur ad ea, quæ raro accidunt vt patet. ff. de legibus, in. l. nam ad ea Exod. tomo 1. 225. colum. 3. H

Iura promptiora sunt ad parcendum, quam ad puniendum: nam odia restringi decet, fauorem autẽ conuenit ampliari, vt patet extra de regulis iuris in. 6. in regula odia restringi Exod. tomo 1. 148.c.3.K

Ius legale ex 5. Ethi. est illud, quod a principio non refert sic vel aliter fieri, differt tamen, cum positum fuerit Exo. tomo 1 170.c.2.A

Iura humana quamcunque personam suscipiunt ad defendendum se, siue illa sit pessima, & infamis, &c. non tamen ad defensionem aliorum Exod. tomo 2 80.c.3.G

Apud iura idem est non esse, & non apparere esse, Leuit. 219.col.2.E, vt in illa lege vulgata Rutilia Pola. Defen. 40.c.2.E

Cum dicitur, quòd quilibet potest cedere iuri suo, vel fauori, qualiter sit intelligendum, Numeri tomo 1. 197.c.2.B

Iuri suo potest quis renunciare, inquantum pro se est, sed non potest, inquantum læditur aliquis alius, vel inquantum ius illud non est introductum solum pro ipso, sed etiam pro alio, vt patet in clericis, Nu. to. 2. 93.c.4.H, Iudi. 189.c.3.F

In iuribus humanis res iudicata habetur pro lege inter partes, sed inter alios nullum ius constituit, sententia tamen Dei, in vno casu lata extendenda est ad omnes similes, Nu. to 2 91.c.2.E

Quod iure fit iuste fit, quia lex reddit actũ, qui fit per eam licitum, Nu. to. 2 130.c.3.F

In causis iura debent talem modum prouidere, quo causæ optime tractentur, & hoc, ne occultetur veritas facti, & vt nõ subtrahat̃ alicui opportunitas probandi, nam arctatio inimica nimis est iuri, Nu. to. 2. 198.c.1.A

Hoc est in iure commune, quòd in assignatione terminorum, non possit dari ratio, Iosue tomo 2. 142. col.3.F

Nemo potest transferre in alterum plus iuris, quam ipse habere dignoscitur, Ruth. 262.c.3.A

Iure suo non priuatur quis sine causa, quamuis bene sine culpa, in tredecim casibus, qui referũtur, Ruth. tom. 1. 274.c.2 A, & habetur extra de diuortijs, cap. quanto & probatur contingere hoc in multis casibus 1. Regum tomo 1. 110.col.4.H, Mat. tomo 6. 56.c.3.K

Quando antiquitus quis cedebat iuri suo, tollebat calceum suum de pede, & dabat illi cui cedebat, in signum possessionis, Ruth, 279.col.3.I, Mat. tomo 6. 56.c.4.k

Ius quod semel extinguitur, non reuiuiscit, 1. Regum tomo 1 110.c.3.F

Consuetudo longęua facit ius, Matth. tomo 6. 206. col.1.A

Iure suo potest quis priuari propter negligentiam, 4. Regum 125.c.4.F

Ad hoc, quòd alicui quæratur ius ex obligatione alterius, oportet, quòd ipse, si præsens, & acceptet: vel aliquis loco eius, per quem possit ei acquiri 4. Reg. 229.c.2.E

In iuribus humanis vitanda est correctio, & nunquam iura sunt corrigenda, quandiu possunt tolerari, sed expedit iura, iuribus concordare, vt patet de electio lib. 6. ca. cum expediat, 4. Regum 247.c.2.A

Duplex est ius in re, scilicet, proprietas & possessio, & vnum non dependet ex altero, 1. Paralipomenon 212.c.2.A

Iuris & iudicis iudicium quomodo differant, Mat. tomo 2 89.c.1.A

Iura interpretari ad nullum pertinet nisi ad quem pertinet condere, Mat. to. 1 130.c.1.B

Circa ea, quæ sunt de iure humano, magnas habet vires consuetudo, Mat. to. 6 224.c.3.F

Iura humana non commensurant pœnas delictis per æqualitatem durationis, Mat. tomo 3 115.c.4.I

Iura ferunt sententiam ex violenta præsumptione, vt colligitur extra de præsumptionibus, ca. afferte, Mat. tomo 3 16.c.3.k

Ius commune interdum est indispensabile, vt patet 1. quæst. vltima cap. & si illa, & extra de regulis iuris, cap. qui scandalizauerit in Glo. Matth. tomo 4. 136. col.3.G

Nemo potest ius sibi dicere, Mat. tomo 5. 106.c.4.G

Idem ius ibi est, vbi est eadem ratio extra, de constitu. ca. translato, Mat. tomo 7 51.c.4.K

Iura pro eodem habent non posse probari, & nõ esse, & pro eodem habent probari legitime, & esse verum, Defen. 28.c.1.A

Ius canonicum. Iura canonica hãbẽt potestatem super Christianos, Mat. tomo 7 70.c.1.B

Iura canonica non infligunt pœnam capitalem, quia hoc causat irregularitatem, quam omnes ministri Ecclesiæ fugere debent, &c. Exo. to. 1. 217.c.2.E

Ius canonicum intendit principaliter iustitiam colere, inquantum per eam peruenitur in vitam æternam, Iudicum 123.c.4.G

Ius commune canonicum dupliciter obstat religioso soluere decimas, Mat. tomo 6 225.c.4 K

Ius ciuile. Finis iuris ciuilis est pax politica, & abundantia rerum, & prosperitas, Iudicum 225.c.3.k

Ius militare. Dux, seu Capitaneus de iure habet certam partem prædæ de eo, quod milites sui prædantur, & vocatur ius militare, 4. Regum 83.c.4.I

Ius hære-

Universidad de Deusto Biblioteca

Ius hæreditarium. Apud Hebræos idē erat ab intestato,& ex testamento, apud nos vero est differentia,secundum leges communes succedere ab intestato, & ex testamento,Num.tomo 2 91.c.3.k

Ius paternitatis. Non tollitur per dispatrem cultum, sicut tollitur matrimonium,1.Regum tomo 1. 115.c.1.A

Ius patronatus. Quia ad spiritualia pertinet,vendi nō potest directe, bene tamen indirecte, vt patet extra de iure patronatus, in cap.ex literis, & de re iudicata, cap. cum Bertoldus,Genes. 284.c.4.H

Ius postliminij. In iure postliminij putabatur aliquis perdidisse ius, & non perdiderat, & ideo si res suæ ad alium transierint,reintegrantur ei,vt habetur 34.quæst.3. cap.cum per bellicam,1.Regum to.1. 120.c.2.A

Iurisdictio. Iurisdictionum distinctio facta est ab Apostolis, & successoribus eorum,vt Ecclesia ordinatius, & melius regeretur,ne confusio esset,Mat.tomo 4 185.c.3.F

Librum de origine, & distinctione iurisdictionū edidit Auctor,vt ipse refert,2.Paralip. 67.c.3.F

Iurisdictio secundum actum non potest competere toti multitudini, bene tamē secundum originem, & secundum virtutem, quia omnes personæ,accipientes iurisdictionem, ex virtute communitatis accipiunt. Ita videtur de clauibus Ecclesiæ,quæ datæ sunt a Christo toti Ecclesiæ, quia non poterat tota Ecclesia dispensare illas traditæ sunt Petro nomine Ecclesiæ. Nec tradidit illas Petro specialiter, Num.tomo 1 227 c.2.A

Iurisdictio excommunicandi non potest esse in fœmina, Mat.tomo 4 183.c.1.D

Vna tantum iurisdictio erat in Veteri Testamento: nunc autem sunt duæ iurisdictiones totaliter distinctæ,scilicet,ecclesiastica,& secularis,Num.tomo 2 100.col.2.C, Iosue tomo 1.59.c.2.D, & 75.col.2.E, 1 Regum tomo 2 103.c.4.K

Et in Veteri Testamento Rex præerat illi vnicæ iurisdictioni,& ideo Rex habebat iurisdictionem super sacerdotes, 4.Regum 125.c.4.F, 1.Paralipo.234. col.1.C,2.Paralip. 249.c.4.F

Iurisdictio potest esse in vno,& in multis, Mat tom.4 183.c.1.A

Iurisdictionem habens non dicitur habere sub sua potestate eos,in quos iurisdictionem exercet, Genes. 233.c.2.B

Iurisdictio non datur in ordinatione, sed tunc, quando datur materia,Mat.tomo 4 173.c.1.D

Iurisdictionum distinctio facta est ab Apostolis, & successoribus eorum,dictante Spiritusancto,vt Ecclesia melius, & ordinatius regeretur; Christus tamen non fecit inter eos differentiam iurisdictionum,sed potestatem remittendi peccata omnibus tribuit, sicut & nunc quilibet sacerdos in articulo necessitatis super omnes homines, & quantum ad omnes casus,Mat.tomo 4 185.c.3.F

Prælati tempore Pauli nullam iurisdictionem exercebant cum coerctione,Mat.tomo 5 202.c.3.H

Iurisdictionum distinctio non fuit necessaria in Veteri Testamento, quia erat vnicus populus, & gens, & vnicum templum,in quo conueniebant omnes Iudæi,Mat.tomo 4 185.c.3.G

De actibus clauis iurisdictionis,Mat.to.5. 58.c.3.G

In his, quæ pertinēt ad iurisdictionem, & definitionē causarum, magis standum est vni Decretali, quàm dictis omnium sapientium Sanctorum, ideſt, Augustini,Hieronymi,Ambrosij,&c. Sed circa expositionem sacræ scripturæ, magis standum est Doctoribus per tioribus, quàm dictis Romanorum Pontificum, sic dicitur in Decretis 20.distin. §.Decretales quoque in textu,& in Glo. Matth.tomo 6 26.col.4.I

Deus est pater omnis iurisdictionis, & potestatis, Mat.tomo 5 203.c.1.D

Iurisdictio fori conscientiæ nobilior est, & excellentior,quàm alia iurisdictio, in tribus, & cæt. Defens. 37.col.3.G

Iurisdictio sacerdotibus ligandi, & soluendi accidentaliter adhæret ordini sacerdotali. Contra clericos concubi. 4.c.3.G

Iuris fictio. Iuris fictione duo dies aliquando sunt vnus dies, & mortui reputantur viuentes, & duæ personæ reputantur vna,& tamen realiter non sic est,Mat.tomo 1 199.c.1.E

Iustitia. Quid sit,Mat to.7.20.c.1.E,& Mat.to.5 26.c.4.I

Iustitia dicitur astrea ab Astreo rege, qui filiā habuit, iustitiam tantum diligētem, quòd cum videret tot mala in terris, rogauit Deos, vt eam tollerent in cœlum,dicitur etiam iustitia virgo propter incorruptionem,corrumpitur tamen fauore, vel munere, Genes. 17.c.2.A

Iustitia differt a iudicio,quia iustitia est habitus,secundum quem iusta volumus, iusta agimus, & iustorū operatiui sumus, 5. Ethi. iudicium est ipsa operatio iustitiæ, iudicando, vel eligendo, Genes. 264. col.3.K

Ad hoc,quòd fiat iustitia commutatiua, in dando alicui pœnas pro peccato, oportet habere rationem contrapassi. 5. Ethi. & Deuter.25. secundum quantitatem peccati erit,& plagarum modus, & Apoc. 18.quantum glorificauit se,Genes. 403 c.1.B

Iustitia dicitur in retribuendo siue distribuendo vnicuique,quod suum est,vt patet institu. de iustitia,& iure in principio,Exo.tomo 1 177.c.4.G

Quid sit iustitia distributiua,Mat.tomo 6. 26.c.4.I

Solos actus iustitiæ mandat lex humana, Exo. tom.1. 177.c.4.G

Iustitiæ distributiuum est magis necessarium in ciuitate, quam panis,Mat.tomo 5 203.c.1.G

Iustitiæ actus in duobus consistit, Genes. 275.c.1.B

Qui habet charitatem,vult quòd iustitia Dei seruetur Mat.tomo 6 153.c.4.K

Quomodo verum sit quòd de his, quæ pertinent ad proximum,præcipuæ sint iustitia, & misericordia, Mat.tomo 7 203.c.3.F

Actus iustitiæ, inter omnes actus virtuosos, sunt magis apparentes virtuosi, & isti soli expresse præcipiuntur : quia immediatius deriuantur a principiis iuris naturalis Exod.tomo 1 185.c.1.D

De iustitiæ duplici definitione Exo.tomo 1.204.c.4.I

In accipiēdo æqualitatem in iustitia siue distributiua siue commutatiua,multi falluntur, &c.nam debet accipi æqualitas in eo, quod est materia iustitiæ, Exod.tomo 1 222.c.2.A

Sine iustitia non sunt Politiæ,nisi publica quædam latrocinia Leui. 206 c.1.A

Iustitia consistit in quadam æqualitate 5.Eth.c.& est duplex,scilicet distributiua, & commutatiua Leui. 205.c.4.H

Iustitia æqualitas quædam est, & mensura iuxta Aristotelem, & litigantes veniunt ad iudicem tanquā ad regulam, cuique diuidētē quod suum est Leui. 206.c.1.A

In iustitia distributiua requiritur medium non rei,sed rationis,vel dignitatis,& inquiritur æqualitas Geometrica, & non Arithmetica,quas Aristotiles dicit contrapassum,Leui. 284.c.2.K

Iustitiæ vero commutatiuæ magis conuenit contrapassum. Nec tamen contrapassum est simpliciter iniustum in ea Leui. 284.c.3.F

In iustitia commutatiua attenditur medium rei, & non rationis, & fit iustitia secundum æqualitatem Arithmeticam,non in re sed in damno, vel iniuria vt probatur,Leui. 284.c.3.G

Iustitia habet hoc super alias virtutes, quòd actus eius tam in bonis, quam in malis requiritur ad commandum Deut. 108.c.4.H

Iustitia duplex,quædam particularis, & quædam legalis,prima est,secundum quam, redditur vnicuique quod suum est,& est duplex,scilicet commutatiua, & distributiua,commutatiua, quantum ad omnes actus humanos: distributiua est, quæ consistit in distributionem honoris vel pœnæ lucri vel damni, sicut pertinet ad iudices respectu partium, & vocatur particularis, quia non est circa omne obiectum indifferenter, sed circa quiddam determinatum, sicut quælibet alia virtus. iustitia vero legalis non habet se circa aliquid determinatum obiectum,sed habet se ad totam legem, quia pertinet ad actus cuiuscunque virtutis, eo, quòd lex præcipit actum omnis virtutis, & prohibet omnia vitia, & ista est omnis virtus secundum Aristotilem 5. Ethi. Deut. 128.c.4.H

Inter iustitiam,& iudicium, quid interfit.1. Paralipo. 214.c.1.E

Iustitia proprie est quidam habitus,quo iusti dicimur & iuste operamur 5.Ethi 1. Paralip.214.c.1.E Gen. 264.c.3.K.Matt.tomo 3 1.c.2.E

Iustitia est duplex, scilicet recta facere, & recta docere,Matth.tomo 2 81.c.4.F

Iustitiæ commutatiuæ magis cōuenit contrapassum, quam iustitiæ distributiuæ, non tamen semper cōuenit commutatiuæ,Matth.tomo 2. 233.c.3.x

Ad iustitiam commutatiuam non semper pertinet recompensatio bonorum operum,sed solum in debitis legalibus,quando scilicet aliqui communicāt in commutando inter se aliqua, ex quibus oritur legalis obligatio, vt in contractibus, scilicet in emptione,venditione,locato,conducto, deposito,cōmodato,mutuo,prçcario,& sic de cęteris,&c.Mat. tomo 2 235.c.3.k

Ad iustitiam commutatiuam non pertinet distributio moralis pro beneficiis receptis, sed ad quādam virtutem, quæ vocatur gratia,ideſt, per quam gratis donatur, sed non ex obligatione legali, licet sit ibi obligatio moralis,vel naturalis, Matth. tomo 2. 235.c.4.F

Ad iustitiam commutatiuam siue distributiuam pertinet punitio malorum, prout actus punitionis pertinet ad statum rei publicæ, & tamen secundum, q pertinet ad aliquam personam singularem propulsantem iniuriam, quæ fit, vel iniuriam iam factam in casu in quo licitum fuerit, vel petendo a iudice vindictam fieri,pertinet ad virtutem vindicationis, prout quis bene se habet in vindicando, Matthæi tomo 2 235.c.4.F

Quomodo intelligendum est, quòd eadem ratio iustitiæ est in magnis,& in paruis, Mat.to. 5.51.c.1.A

Iustitia de qua Mat.6.cum dicitur. Attendite,ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus, &c.Capitur pro opere iusto,Mat.tomo 3 1.c.2.E

Iustitia inter virtutes est virtus, quæ proprie requiritur ad statum Politicum; nam ipsa sola Politiam conseruat,Matt.tomo 3 19.c.2.E

Ad iustitiam pertinet reddere debitum, quando debet reddi in rebus illis, quarum administratio non requirit aliquem alium habitum,quem si requirat non fiet redditio executiue per iustitiam sed solum imperatiuè,&c.probatur exemplo,Matth.tomo 3. 82.c.2.C

Sola iustitia facit recompensationem, quia recompēpēsare est ad æqualitatē reducere Mat.to.3.83.c.1.C

Iustitia regni vocatur bonum opus, vel legis obseruatio,Matth. tomo 3 109.c.1.D

Iustitia nulli quantumcunque pessimo deneganda est, Matth. tomo 5 44.c.1.D

Iustitia per se maior est, quam humilitas per se,Matt. tomo 5 9.c.1.C

Iustitia dicitur præclarissima propter decorem, & nitorem sui ordinis,Mat.to.5. 52 c.2.D

Iustitia est virtus præclarissima tanquam Lucifer aut Hesperus 5.Ethi.Mat.tomo 5 50.c.3.I

Iustitia duplex,s.moralis, & infusa.prima pōt esse sine gratia,non tamen secunda,Mat.tomo 5.145.c.1.D

Illa iustitiæ definitio data à iure consulto.ff. de iustitia,& iure,& in principio Institutæ,s.Iustitia est perpetua,& cōstans voluntas reddēs vnicuique, quod suū est,exponitur ab auctore, Mat.tom.5.157.c.4.F

Inter facere contra iustitiam, & facere præter iustitiā, quid intersit, Mat.tomo 5 179.c.2.A

Iustitia duplex altera moralis siue ciuilis: altera vero infusa,Matth.tomo 5 145.c.1.D

Iustitia distributiua est particularis habitus,consistens circa æqualitatem in distribuendo:æqualitatem,in quam, non secundum magnitudinē vel quantitatem, sed secundū proportionē prout diuersis personis damus diuersa præmia vel pœnas,secūdum proportionem ad dignitatem, aut merita vel demerita personarum, &c. Mat.tomo 6. 26.c4.H

Iustitia legalis. Iustitia legalis includit omnem virtutem, & est maxima virtus, Genes. 39.c.4.F

De iustitia legali, & quomodo differat ab obedientia quia,scilicet ad plura se extendit, quam obediētia, Deuter. 44.c.4.H

Iustitia legalis est propria virtus principis Deuter.45. c.1.B, & 129.c.3.H

Iustitia legalis est omnis virtus, & vocatur maxima virtus,lucens vt lucifer,& Hesperus 5.Ethi. Deute. 129.c.3.K,& 128.c.4.H

Iustitia diuiditur in particularem, & legalem: particularis diuiditur in distributiuam, & cōmutatiuam, & quælibet istarum distinguitur a qualibet virtute particulari,Deut. 128.c.4.H

Iustitia legalis multipliciter accipitur, vno modo pro virtute, qua intenditur bonum commune primo, & per se, & talis dirigit actus habituum particularium ad bonum commune,& nō accipitur pro aggregato ex omnibus virtutibus,Deuter.129.c.1.A, Alio modo capitur pro omni virtute &c. Et iste modus accipiendi iustitiam est conuenientissimus sacræ scripturæ, non tamen conuenit modo loquēdi Aristotelis. Alio modo iustitia legalis est, vt quidam volunt,obedientia totius legis,quia lex omnia bona iubet,& omnia mala vetat, vt tenet Frāciscus Maironis super 3.Sente. Sed hoc improbatur Deuteronom. 129.c.1.C

Iustitia legalis est amplior,& nobilior,quam obedientia,Deuteronom. 129.c.3.H

Iustitia legalis, secundum Aristotelem, est quædā virtus,quæ in essentia sua vna est, & particularis,sed dicitur virtus generalis, quia eius actus est ordinare actus omnium virtutum in bonum cōmune Deuteronom. 129.c.4.F

Iustitia legalis est præclarissima inter omnes virtutes, 5.Ethi.1.Regum tomo 2 10.c.3.F

Iustitia legalis facit hominem iustum, non autem iustitia particularis, Mat. tomo 4 60.c.4.I
Iustitia legalis est, cum homo obseruat omnia, quæ in lege scripta sunt. Et omnis iustitia legalis est obedientia, sed non e contra, quia etiam est obedientia ad aliquos vltra legem &c. Mat. tomo 1. 198.c.2.C & tomo 4 60.c.4.I
Iustitia legalis non est directe ad proximum, sed est respectu legis, in qua homo cõplet omnia, quæ sunt in lege &c. Mat. tomo 2 4.c.4.I

Iustitia originalis.

Est gratia gratis data, quæ bene stat cum peccato mortali, vt donum Prophetiæ, donum linguarum &c. Genes. 19.c.2.F
Iustitia originalis non fuit ablata immediate post peccatum Euæ propter tentationem Adæ, ex permissu Dei, sicut permisit vt tentaretur Eua, & ita permisit vt Eua tentaret Adam &c. Genes. 19.c.2.C
Iustitia originalis consistebat in rectificatione & ordinatione inferiorum ad superiora, etiam absque gratia gratum faciẽte. Et absque tali gratia primus homo magis diligebat Deum quam seipsum &c. Genes. 19.c.4.k
Ad iustitiæ originalis destructionem quis fuerit ordo, Genes. 20.c.1.A
Post subtractionem iustitiæ originalis primi parentis incœperũt erubescere de nuditate &c. Gen. 20.c.4.F
Iustitia originalis non poterat naturaliter auferri ab homine, sed supernaturaliter a Deo, vel tollendo illam, vel suspendendo actionem suã circa conseruationẽ illius, nec se habebat sicut gratia, & peccatũ, quia inter peccatũ, & gratiam est oppositio, & ideo ex natura oppositionis habent se tollere, & non potest vnum manere altero adueniente. Neque requiritur hic aliqua operatio Dei, sed de iustitia originali non sic est, quia non opponebatur peccato, cum Eua peccauerit &c. Et illam non perdidit &c. Genes. 195.c.3.G

Iuste. Iustus. Iustum.

Iuste agit Deus remittendo peccata nostra propter passionem filij sui, &c. Exo. tomo 2 167.c.2.E
Simpliciter est iustus, qui totam Christi legem obseruat, Mat. tomo 4 60.c.4.I
Iustum simpliciter non est inter patrem, & filiũ nondum emancipatum, sed iustum paternum, quod est quædam similitudo iusti, sicut eiusdem ad se ipsum, non est iustitia, nec iniustitia, Gen. 287.c.4.F
De iusto paterno, & quomodo differat a patria potestate, Genes. 241.c.2.B
Iustum politicum est inter omnes, inter quos est lex, & illi se habent æqualiter ad principem, & ad essendum sub principe. ex 5. Ethic. Genes. 241.c.3.k
Nullum iustum est Dei ad hominem, Exo. tomo 1 189.c.4.F
Nullum, iustum est hominis ad possessionem suam, ex 5 Ethic. Genes. 189.c.4.F
Iustum distributiuum est, cum aliquibus duobus distribuuntur lucra, aut damna, pœnæ, vel honores, non quòd vnus det alteri, quia tunc commutatiua esset, sed quòd aliquis tertius det vtrique, &c. Exo. tomo 1 221.c.3.I
Anima iusti, cum spirituali dono, se confert ad cœlestia, Mat. tomo 6 331.c.1.k
De iusto commutatiuo, & eius speciebus, Exo. tom. 1 222.c.2.B
Inter Deum, & nos non est aliquid iustum dignatiuũ ex Dei voluntate volentis esse quoddàm iustum inter Deum, & homines, scilicet, quòd ipse teneatur hominibus ad aliquid, & homines teneantur ei, &c. Exo. tomo 2 57.c.3.K
Aliqua sunt iusta Deo operante, quæ a nobis illicite fierent, si fierent deliberate, vt patet de homicidio casuali, &c. Iosue tomo 1 165.c.4.G
Iustum, & iniustum in dationibus, & acceptionibus consistit penes bonũ, & malum, Mat. to. 5. 179.c.4.k
Iustum, & iniustum consistit circa bonum, & malum in dationibus, & acceptionibus, sed quia tam circa bonum, quàm circa malum contingit plus, & minus, efficiuntur quatuor extrema, scilicet, plus de malo, minus de bono; plus de bono, minus de malo. Circa prima duo semper est peccatum, & iniustum, per quemcunque fiant, siue per iustum, siue per priuatum, & etiam si per Deum. Circa duo secunda Deus, & priuati, qui de proprijs dant, nunquam committunt iniustum, sed præter iustitiam, &c. Mat. tomo 5 180.c.1.A
Iustum legale ex 5. Ethicor. est illud, quod non refert sic, vel aliter se habere a principio; bene tamẽ cum positum fuerit, Mat. tomo 1 15.c.3.I
Iustum naturale est vbicunque iustum, eo quòd est simpliciter iustum, Mat. tomo 2 11.c.3.F
Quando liceat iustis communicare cum iniustis, & quando non, Mat. tomo 3 193.c.1.C

Iustificatio impij. Nemo iustificatur, nisi volens, Matth. tomo 5 153.c.4.F
In iustificatione impij, & in baptismo infunduntur omnes virtutes morales, vt patet extra, de summa Trinit. & fide Catholica, Mat. tomo 5 145.c.4.G

Iustorum liber. De libro Iustorum, qui allegatur 2. Regum 1. variæ sunt opiniones, sed dicendum, quòd fuit quidam liber continens bella Israelitarum, & multa de his, quæ habentur in sacra scriptura, & fuit Prophetice scriptus, & nimiæ authoritatis. iste liber nõ habetur nũc apud Hebræos nec vnquam fuit post Christi passionem, & assignantur variæ causæ huius secundum varias opiniones 2. Regum 5.c.4.k

Iuuenis. Iuuenum non est prudentia: licet in ipsis possit esse sapientia, Matth. to 7. 204.c.1.B
Virtus conuersiua speciei imperfectior est in iuuenibus, quam in pueris Mat. tomo 6. 118.c.3.G
Iuuenes difficile est esse prudentes, Ethi. 6. 3. Regum 107.c.1.B. 2. Paralipo. 63.c.2.D

Ixion. Auis est pertinens ad genus vulturis, minor tamen vulture, & candidi coloris, Deuteronom. 81.c.1.E

Primæ Partis Indicis Finis.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z,
Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo.

Omnes sunt Terniones, præter Oo, qui sunt Quaterniones.

VENETIIS, Ex Typographia Dominici Nicolini.
M D X C V I.

Universidad de Deusto
Biblioteca

INDICIS IN OMNIA OPERA ALPHONSI TOSTATI EPISCOPI ABVLENSIS.

PARS SECVNDA.

Laban.

LABAN, & Bathuel quare consenserint in coniugium Rebeccę cum Isaac statim post sermonẽ Eliezer, dicentes: Sermo à domino factus est. Gen. 24. refertur ratio Augusti. Potest teneri hoc, similiter, & oppositum. Dicendum tamẽ, quòd sermo ille, egressus à Deo, fuit determinatio diuinæ voluntatis, quæ posita est in signo, qđ seruus Abrahæ accepit, Gen. 292.c.3.F Laban introducens Liam pro Rachele, grauiter peccauit. Primò, quia coegit filiam suam adulterari. Secundò fuit stuprum, quia virginem tradit illicitè deflorandam. Item fuit crimen pellicatus, qa fecit Liam esse pellicem sororis suæ, quæ erat vxor Iacob. Fuit etiam incæstus, quia filiam suam fecit carnaliter cognosci ab illo, cui attinebat in primo affinitatis gradu, scilicet, quia Iacob Rachelem sororẽ Liæ in vxorem acceperat. Hæc omnia patent, quia omnis concubitus, qui sine matrimonij fœdere fit, illicitus est, qualis erat inter Iacob & Liam &c. Gen. 316.c.2.E &c.3.F Laban tria grauamina fecit filiabus suis: primum, quia dedit illas sine dote: secundum, quia vendidit eas: tertium, quia pretium, pro quo eas vendidit, non peruenit ad eas &c. Gen. 327.c.2.D

Labium. Idioma dicitur labium, quia labijs profertur. Gen. 56.c.1.D

Labor Nimius indisponit homines ad generationem. Exo.to.1. 5.c.1.D
Nomo amplectitur labores propter seipsos. Mat.to. 5.204.c.2.D
Labor sine quiete media, lassat, & debilitat vires. Iosue to.1. 48.c.1.C
Nullus labor videtur esse magnus amanti. Mat.to. 5. 90.c.1.A
Labor magnus aliquando causat somnum, propter violentiam digestionem, quam facit, & dato quòd non fit cibus in stomacho, digeruntur humiditates naturales, quæ sunt in stomacho, propter fortitudinem caloris causati ex labore &cęt. Regum. 176.c.2.C
Labores nostri sunt, vt saluemur. Matth. tom. 6. 278.c.1.E

Labrum æneum. De quo Exod. 30. erat vas magnę capacitatis, locatum inter ostium tabernaculi, & altare holocaustorum, in quo mittebatur aqua, quæ postea per canales exibat in basim æneam ipsius, & ibi lauabantur. Et aqua ista ministrabatur, & portabatur in labrum, primo à leuitis, & postea p seruos, scilicet per Gabaonitas, vt patet Iosue. 9. Exo.to.2 99.c.1.C 216.c.1.E Similiter istud labrum deseruiebat ad lauandas carnes victimarum. Ibidem. 109.c.3.G
De labro æneo. Exo.to.2. 201.c.1.A
Labrum dicitur quasi lauacrũ. Exo.to.2. 200.c.4.K
Labrum æneum, de quo Exo.38. quomodo dicatur esse factum de speculis mulierum. Exod.tom.2. 201.c.1.A
Labrum æneum magis coniunctum erat tabernaculo, quã altare holocaustorum. Exo.to.2. 201.c.3.H
Labrum æneum, quod fecerat Moyses, seruatũ est, nec in eo fiebat aliqua ministratio postquam Salomon fecit aliud vas, quod vocauit mare æneum magnæ admodum quantitatis, in quo lauabantur sacerdotes &c. 3.Reg. 50.c.2.B

Lac. Est sanguis secundo decoctus. Leuitic. 122.c.1.D. & 215.c.4.H
Lac gignitur ex sanguine per quandam alterationẽ factam à virtute existente in mamillis. Mat. to. 1. 99.c.1.I
Lactis, casei, & butyri decima, an sit prædialis, vel personalis. Mat.to.6. 216.c.3.H

Lactare. mulieres lactatnes paruulos non tenentur ad ieiunium, quia multo indigent cibo &c. Matt.to.3. 91.c.4.G
Interdum melius est mulieres lactantes pueros esse extraneas, quã matres eorum. Mat.to.3. 91.c.4.I

Lacedemones. Qui & Spartani dicebantur, inter omnes

Universidad de De[usto] Bibliote[ca]

alias gentes reputabantur vilissimi, quia ab incertis patribus erant nati, cuius rei euentū, varij historiographi vario modo referunt. Gen. 320.c.3.H. in de Opti. Politi. 8.c.3.H

Lacedemones semel vxores suas duxerunt ad bellū, sed quia illæ nō erant bene regulabiles, & omnia castra vocibus pturbabant, & in primo hostiū certamine fugerunt, iterum illas non duxerunt. Nu. to.1. 5.c.2.A. Sic narrat Aristo.2.Politic.Ios.to.2. 114.c.4.G

Lachesis. Interpretatur protactio, siue extensio. 4.Reg. 169.c.1.A

Lachones. Cum orarent Athenienses, vt eis auxiliarentur, in oratione sua non retulerunt, quæ ipsi fecerant pro Atheniensibus, sed solum beneficia, quæ ab ipsis Atheniensibus receperant. 1.Paralip. 202.c.2.E

Lachryma. lachrymari. Lachrymæ veniunt ex impotentia. Nu.to.1. 29.c.3.G

Lachrymarum materia ardore suo omnia cōsumit, & aciē visus hebetat &c. Deu. 153.c.4.F

Generatio humoris, qui destillat per lachrymas, est alteratio calefactionis cuiusdam ad hoc quod lachrymæ soluant̄, & stillēt &c. Mat. to. 7.178.c.3.I

Lachrymę hominum iratorum sunt valde calidæ in principio. 1.Reg.to.1. 25.c.2.E

Lachrymas mendaces facile effundunt fęminę, nō tamen viri. 1.Reg.to.2. 130.c.3.F

Lachrymarum resolutio, ex magna fit cerebri calefactione, & ideo humiditates gelidę, quę in eo existunt, per calorem resoluūtur, & per oculos distillant &c. mat.to.3. 142.c.3.K

Quare fuerit lachrymatus Dominus Iesus super Ierusalem. Lucæ 19. Mat.to.3. 233.c.1 B

Lactuca agrestis. Cæremonia lactucæ agrestis quomodo conueniat Christo. Mat.to.7. 295.c.1.B

Lactucę agrestes, de quibus Exo.12. significant amaritudinem, de qua tunc exierunt. Istę enim erat finis principalis, vt recognita miseria, quam ibi sustinuerant, & diuina liberatione, assurgerent in magnas Dei laudes. Exo.to.1. 75.c.1.D

Post exitū de Aegypto comedebantur lactucæ agrestes cū Agno Paschali generaliter, ad significandum, quod factum fuerat in Aegypto &c. Matt. tom.7. 294.c.4.G

Lagana. De quibus Exod.29. dicuntur pastæ factæ de farina commixta aqua, & in oleo frixæ. Alio modo lagana dicuntur panes quidam cocti in aqua in sartagine, quibus postea oleū superinfundebantur. Exo.to.2.75.c.2.A & 83.c.1.C

Lagana erant quædā pastæ ex farina conspersa aqua, & coquebatur in aqua, & deinde liniebatur oleo in superficie, nos tamen vulgari vocabulo vocamus lagana ea, quæ in sartagine friguntur; sed nō sic accipitur Leui.2. Leui. 19.c.1.B

Lagana dicuntur quædam pastæ ex farina commixta aqua, deinde verò in sartagine frixæ. Leuitic.68.c.3.F. Num.to.1.74.c.2.B. Et ista lagana, quę offerebant̄ in consecratione Aaron, & filiorū eius oīa cremata sunt ī altari, sicut & collyride, Lc.69.c.4.I

Laycus. Quando laici agere debeant gratias pro cibo, non est definitum, & ideo qn̄ voluerint agere possunt. Mat.to.4. 95.c.1.B

Laicis licitum erat introire vsque ad hostium tabernaculi propter tria &c. Gen. Leui. 139.c.4.F

Plura licent laicis, quæ non licent clericis. Matt.to.7. 52.c.4.K

Laicus potest indui veste alba linea, quando defectum accidit ad canendum cū ministris Ecclesiæ, vel si ex deuotione hoc faciat. 1.Parali. 174.c.4.G

Laici sunt simpliciter liberi in rebus, vel in personis, sed non clerici. 3.Reg. 142.c.2.B

Quilibet clericus tenetur melior esse quam laicus. Mat.to.6. 38.c.2.C

Soli laici, in vete. lege, soluebant iura pro ministris Sanctuarij. Matt.to.6. 208.c.2.

Laici sex modis perdunt priuilegium de percipiendis decimis. Matt.to.6. 223.c.2.B

Laicus aliqn̄ tenet decimas iuste. Mat.to.6.224.c.1.C

Laicis conuenit vtrasque decimas soluere. Mat.to.6. 226.c.3.G

Laicis concessum est omne, quod sine peccato mortali fieri potest, Mat.tom.7.62.c.1.E.c.2.A. Et ideo turpia lucra sunt illis vetita. c.2.E.c.3.F

Lamazabactani. Vbi nos legimus, lamazabatani, in Hebræo dr̄ lamazaaftani. Mat. to.2. 76.c.1.E

Lamech. Fuit reus homicidij, quia non adhibuit sufficientem diligentiā ad vitandum illud. Mat.to.2. 97.c.2.C

Lamech fuit primus, qui induxit bigamiam simultaneam. Gen. 28.c.3.K

Lamech quomodo occiderit Cain, refertur historia ex Iosepho. Gen. 28.c.3.I

Verba Lamech ad vxores suas, de quibus Gen.4. vario mō exponunt̄, sed verior expositio est, ꝙ vxores Lamech abstinebant ab eo, quia sciebant ipsū occidisse Cain contra præceptū Dñi, & ꝙ occiderat etiā filium suū Rubalcain directorē suū, ideo poterant rationabiliter credere, ꝙ proles, q̄ gignetur de Lamech, punienda esset à Deo pp peccatum patris: & ideo nolebant concipere filios ad occisionem, Lamech verò excusat se pacificando eas, dicens, occidi virum. i. licèt verum sit, ꝙ ego occiderim Cain in vulnere per sanguinis effusionē, & adolescentulum in liuore. s. nō effundendo sanguinē, Tn̄ septuplū vltio dabit̄ de Cain. s. sicut Cain fuit punit⁹ vsq; ad septuplum. i. vsq; ad septimā generationē; ita septuagies septies dabit̄ de Lamech. i. non punietur nisi vsq; ad valde multas generationes, nam ponitur numerus certus pro incerto. Et vult p̄tendere Lamech hoc, ꝙ Cain fuerit pessimus vir, quia ex inuidia cōtra præceptum dei proditorie fratrē occiderit, & ꝙ Lamech ignoranter occiderit Cain, & adolescentulū ex magna ira, dolens, ꝙ occidisset Cain. Gen. 29.c.1.D

Lamech filius Matusalem vixit septingentos septuaginta septē annos, & mortuus fuit 5. annis ante diluuium. Gen.32.c.2.B. 1.Paralip. 27.c.3.H.

Lamentatio Ierem. Lamentationes Ieremiæ lege metrorum scriptæ sunt. 1.Reg.to.1. 8.c.4.H. Et ponuntur quatuor alphabeta in lamentationibus. i. quater repetitur alphabetum, ad denotandum ꝙ Ieremias deplanxit sup quatuor mala. Primò propter mortē Iosię. Secundò pp transmigrationē regis Ioachim, & oīum nobilium in Babylonē. Tertiò pp destructionem tēpli, & ciuitatis. Quartò pp mortem Godolię. 1.Reg.to.1. 8.c.4.H

In lamentationibus Iere. fit repetitio verborum, & synonima, ad exprimēdum miseriā abundantius, & ad p̄manēdum passionaliter. 1.Reg.to.1. 58.c.2.B

Lamina. In lamina aurea, quā gestabat summus sacerdos, scripta erant literis Hebraicis verba hæc, cades la adonai. i. sanctitas ad dominum. Exod.to.2. 69.c.3.G. 70.c.3.B. 71.c.2.E. & 74.c.1.D. & 76.c.2.A, & 207.c.2.E.

Lamina aurea posita in fronte sacerdotis placabatur Deus propter obediētiam, & quia ipsa ponebatur in testimoniū laudis Dei &c. Exod.to.2.70.c.3.B. Et dicebatur sancta, quia in ea scripta erat sanctitas &c. 76.c.2.A

Lamina aurea principaliter posita est in fronte sacerdotis ad notandum, atque contestandum diuinā sanctitatē, & magnitudinē &c. Exo.to.2. 73.c.2.E

Lampas. Ignis transiens inter illas diuisiones, de quibus Gene.15. nō fuit veraciter ignis secūdum Aug. sed solùm visione imaginaria fuit monstratum Abrahæ &c. Gene. 256.c.3.C

Lampadi ardenti per olei appositionem, assimilatur stomachus hominis, similiter & motus ad libidinem. Ruth. 251.c.2.A

Lampades ornare, Mat.25. quid sit. Mat.to.7.1.c.3.K

Lancea. Lanceæ aliquando significātur nomine scutorum, vt patet 3.Reg.to. vbi dicitur quòd Salomon fecit ducenta scuta, & trecentas peltas. Et 2.Parali.9. dicitur quod fecit ducentas hastas & trecenta scuta. 2.Paralipo. 128.c.4.K. 129.c.1.A

Landulphus. Landulphi opinio, de impassibilitate corporum beatorū, refertur & impugnat̄. Mat to.4.236.c.1.B

Langor. Vocatur infirmitas grauissima, cuiusmodi sunt infirmitates maximæ, & incurabiles. Mat.to.1. 268.c.3.I

Inter langorem, & infirmitatem hoc interest, ꝙ langor est infirmitas grauis & diuturna, sed infirmitas est morbus parui temporis, vt sunt febres acutæ. Matt.to.3. 218.c.1.C. & 223.c.4.F

Lanugo. Est apud seres lanugo in arborib⁹, cuius æsu hominis vita protenditur &c. Gen. 24.c.2.B

Lapis. Terra quędam est, in qua non solum aqua in lapides conuertitur, sed etiā animalia &c. Gen. 84.c.4.H

Circa lapides, quos superposuit Iacob capiti suo Gene.28. referuntur opiniones Iudæorum &c. Gene. 210.c.3.K

Lapis, quem erexit Iacob in titulum. Gen.28. immobilis permansit vsque ad redditum Iacob de Mesopotamia, vt par est credere, & si forte aliquo casu lapis ille caderet, Deus erigebat illum, vt cōtingit de vestigijs orbitarū, quæ fecerunt currus pharaonis apud mare Rubrum, nam vsque hodie permanent extra aquam & intra. Et ab hominibus transeuntibus videntur. Gen. 312.c.4.I

Lapis præcisus de monte sine manibus, de quo Danielis secundo, est Christus. Gen. 27.c.4.F

De duobus lapidibus onichinis, in quibus erant scripta duodecim nomina filiorum Israel iuxta suas antiquitates in natiuitatibus suis, Exod.to.2.61.c.4.I 62.c.1.A

Illorum duodecim lapidum, qui erant in rationali magni sacerdotis, referuntur proprietates. Exod. tom.2. 64.c.4.I. 65.c.1.A

Lapis sardius, qui fuit primus in primo ordine lapidum, qui erant in rationali, rubrus est, sicut terra rubra, & est nimium fulgens. Accēdit gaudium, & timorem repellit, acuit mentem, audaciā nutrit, maleficijs resistit. Exo.to.2. 60.c.4.I

Lapis topazius, secundus in primo ordine rationalis, est lapis habens colorem commixtum ex aureo, & cęlesti, qui ante solem positus, super alias gemmas lucet. valet contra frenesim, & morbum lunaticum. Exod.to.2. 60.c.4.I

Lapis smaragdus habet viriditatem magnam, ita vt inficiat omnia sibi coniuncta viriditate sua. Valet tn̄ contra morbum caducum, & sanguinē fluentē sistit, reddit persuasoria verba, memorię cōfert visum acuit, valet cōtra phātasticas illusiones, dæmones fugat, vt ait Diascorides. Exo.to.2.60.c.4.K

Lapis Carbunculus, qui fuit primus in secunda linea rationalis: sup omnes alios lapides, vt carbo ignit⁹ irradiat, ita vt tenebras noctis vincat, oculos fulgore reuerberans vena lactea cinctus est, vt ait Pli. Exod.to.2. 60.c.4.K

Antiquitus reliquebant Iudæi gesta memoralia in lapidibus scripta &c. Iosue to.2. 188.c.2.E

Lapis saphirus gemma gemmarum dicitur, cerulea & lucida, & cœlo similis habet in medio stellam refulgentem, confortat cor, fluuio sanguinis resistit, valet contra timorem, contra venenum, contra antradē, visum confortat. Sine isto dij antiqui Gentilium responsa non dabant, per hunc magi multa faciunt miracula, educit vinctos de carcere tollit inuidiam, facit victorem, amorem castum, diligit. Exo.to.2. 65.c.1.A

Lapis iaspis viridis est, & venulosus, & tot virtutes habere creditur, quot venas. Exo.to.2. 65.c.1.A

Lapis ligurius primus in tertio versu rationalis colorem habet medium inter aureum, & argenteum, & gignitur in arenis ex vrina lincis condensata, paleas attrahit sicut magnes ferrum, discoloratis p̄dest, venenum indicat. Exo.tn.2. 65.c.1.B

Lapis achates venas habet albas, fulmini resistit, tēpestatem sedat, simulachra mōstrat somniorum, contra venenum prodest, pericula vincit. Exodo. to.2. 65.c.1.B

Lapis amethystus omnium est rubicundissimus, & fulgens, & æbrietati resistit. Exod.to.2. 65.c.1.B

Lapis chrysolitus de die videtur aurei coloris, & de nocte ignei, hic in auro gestatus contra dęmones valet. Exod.to.2. 65.c.1.B

Lapis onichinus est coloris ignei, venis cingentibus albis, virtutem habet specularem, nam in eo imagines euersę videntur, vt in speculis concauis, habet omnes suos effectus noxios. Nam tristitiam, timorem, & lites accendit, sed in præsentia sardij nihil nocet. Exod.to.2. 65.c.1.C

Lapis berillus viridis est palledine commixtus, oculos humidos sanat, honorem diligit coniugalem, vt ait Diascorides. Exo.to.2. 65.c.1.C

Lapides duodecim, qui erant in rationali, non habētur ita distincti in lingua Hebræa, quantum ad nomina ipsorum, sed quantum ad quosdam colores notificantes nomina, & ideo Rabbini Hebræorū, vt Rabbi Salomon, & Aben Ezra, nescierunt tradere aliquid certum de eis. Exo.tò.2.65.c.1.D. Et isti lapides desierunt fulgere. 130. annis ante Christi natiuitatem, vt colligitur ex verbis Iosephi. 1. Reg.to.2. 109.c.1.E

Duodecim lapides, qui de Iordane educti sunt, fuerunt erecti in Galgalis in duodecim titulos. Et alij duodecim in alueo Iordanis magni valde erecti sunt. Ios. to.1.72.c.3.F. Et aliquando capita istorū lapidū eminent super aquā &c. Ios.to. 1.72.c.1.C

Duodecim lapides, q educti sunt de alueo Iordanis, non sunt portati primo in montem Hebal, & in montem Garizin &c. vt dicunt Hebræi, quod improbatur. Iosue to.1.76.c.3.G. Sed solum portati sunt in Galgala, vbi & fuerūt fixi Io.to.1.77.c.2.E

In lapidibus illis calce leuigatis, de quibus. Ios.8. non solum erant scripta præcepta Decalogi, vt quidā dicunt, nec solum maledictiones, vt alii, nec sola præcepta tam affirmatiua, quam negatiua, quæ erant numero sexcentum & tredecim. Sed scrip-

Universidad de De… Bibli…

tus erat totus.Deuter.&c. Ioſ.to.1. 154.c.2.C
Antiquitus relinquebant Iudæi geſta memoralia in lapidibus ſcripta &c.Ioſue to.2. 188.c.2.E
Lapides, quos ponebat Salomon in fundamento tē pli, habebant viginti cubitos in longitudine, & decem in latitudine, & in altitudine quinque, vt refert Ioſephus in lib.8.de Antiq.3.Reg. 47.c.2.D
De lapide exiſtente in monte Oliueti, in quo vſq; hodie veſtigia Chriſti manent impreſſa cum vellet cœlos aſcendere, Parado. 79.c.1.A
Hoc nomen lapis eſt nomen cuiuſdam regis Aegypti, qui vocabatur Lapis loquens. Et rex quidam Cretēſis vocabatur Lapis abſolute. Gen.154.c.1.E

Lapillus. Quomodo per lapillos, albos, & nigros cauſæ iudicarentur antiquitus.2.Reg. 108.c.2.A

Lapidare, Lapidatio. Qui apud Hebręos lapidabantur, nudi lapidabantur. Leui. 214.c.2.A
Adultera apud Hebr.lapidabatur.Mat.to.6.52.c.2.B
Cum quis apud hebræos lapidaretur, teſtes ponebant manus ſuper caput illius, & poſtea ipſi erant primi, qui eum lapidibus percutiebant. Leuit.24. & Deu.17.Leui. 282.c.2.H
Quando in veteri lege lapidatio fiebat, a toto populo fiebat. Et hoc propter multa, quæ referuntur. Ioſue to.1. 140.c.1.A
Quod Chriſtus noluerit mori morte lapidationis, aſſignatur cauſa.Mat.to.6. 303.c.1.D

Larus. De quo Leuiti.11.coruus eſt marinus. Leui. 99.c.1.D

Latere. Ea, quæ latent, in maiore veneratione habentur, quàm ea, quæ patent. Matt.to.4. 222.c.1.D

Later. De lateribus, quos Hebræi faciebant in Aegypto, Exo.to.1. 33.c.1.B

Latini. Dicti ſunt ſic a latendo a primęua ſaltē origine, quia in terra illorum latuit Saturnus fugiens a Ioſue eius filio &c. in Defenſ. 49.c.1.E.c.2.A

Latinum idioma. Literas latini idiomatis inuenit, vt fertur, Carmentas tempore belli Troiani, vel pauloante. Reg.to.1. 5.c.3.I

Latomus. Latomi dicuntur lapidum ceſſores &c.3.Reg. 47.c.1.E
Latomi, quos conduxit Salomon ad cedendos lapides fuerunt octuaginta millia, abſque præpoſitis, qui præerant ſingulis operibus, qui erant tria millia virorum.1.Paralipo. 255.c.4.G

Latria. Ad latriæ cultum pertinet nō aſſumere nomen Dei in vanum ex reuerentia eius, quæ eſt timere eum, quia magn⁹ eſt. Non timore ſeruili, ſed cuiuſdam humiliationis, &cæt. Exod.to.1. 167.c.4.H
Ad latriam pertinet famulatus in obſeruādo vnum diem ab omni opere ſeruili, propter Dei famulatum, ſcilicet, vt ſpecialiter famulemur illi, vacando laudibus, & contēplationi bonitatis eius. Exo. to.1. 169.c.4.F
Per latriam hoīes ordinantur principaliter in Deū, & latria dicitur virtus quædam, qua impendimus Deo debitum famulatum &c.Leui. 94.c.4.F
Latriæ actus dicuntur illi, qui in Deum ſolum dirigūtur ad impēdendum ei aliquem famulatum, quatenus illi debitum eſſe credimus, vt dicit Magiſter ſenentiarum in 3.diſt.9.Leui. 176.c.4.G
Latria ſeu religio dicitur virtus, ſm quam Deo exhibemus debitum famulatum, cognoſcendo eū eſſe Deum, & Dominum, & pro hoc impendendo ei debitum famulatum. Et differt a charitate, quia per charitatem Deum ſuper omnia diligimus, & colimus, tamen non in quantū Dominum, ſed in quantum ſummum bonum. Latria vero reſpicit Deum tanquam Dominum, & impendit ei cultū tanquam debitum. de hoc Magiſter 3.ſenten. diſtin.9.Num.to.2. 133.c.1.E
Latria differt ab aliis virtutibus, quia ipſa eſt virtus imperatiua, quia ſecundum eam imperantur, & ordinantur omnia, quæ debent dirigi in Deū ſub ratione Domini, & cui debet famulatus. Cęteræ autē virtutes ſunt exequentes. Nu.to.2.133.c.2.C
Latria eſt inter omnes virtutes morales excellentiſſima. Nu.to.2. 135.c.4.K
Latriæ virtus non habet operationes determinatas ſm naturam, ſcilicet, quòd exhibeamus Deo iſtū vel illum cultum: ſed hoc habetur ſolum ex aliqua lege poſitiua, quæ dirigat virtutem latriæ circa actus particulares &c.1.Paralip. 186.c.2.A 186.c.2.B
Sacrificium eſt actus latrię.1.Paralip. 241.c.2.C
De latria, & dulia.Mat.to.1.
Latria continet omnem modum obſequij, quo homo Deo ſeruit. Mat.to.2. 201.c.4.I
Ad latriam pertinet votum ſm ſe, & immediate &c.non iuramentum.Mat.to.2. 202.c.3.G
Latria magis applicatur orationi quàm cęteris, &c. Mat.to.3. 51.c.4.I
Latria dicitur omnis cultus, vel ſeruitus Deo à nobis impenſus. Et ad hanc ſeruitutem tenentur omnes gentes, & ad tantam quantam ipſe expreſſerit, vel quantā ratio noſtra dictauerit Deo non exprimente.Mat.to.6. 206.c.2.D

Latro. Occultare latrones iudici mentiendo, quia mendatium eſt pernitioſum, 6.c.2.E in perniciem reipublicę &c.Exo.to.1. 133.c.1.B
De latronum pœna in lege vet.Deute.
Illorum latronum, qui cum Chriſto crucifixi ſunt, pedes & manus, clauis confoſſi ſunt. In Parado. 48.c.1.A

Latrunculus. Latrunculi in ſacris literis dicuntur perſonæ priuatæ, quando veniunt nomine ſuo ad prædandū potius quam ad bellandum.4.Reg. 136.c.2.D

Lauare. Ad oēm miniſtrationē lauari debebant ſacerdotes.Exo.to.2.99.c.1.E
Vnde venerit conſuetudo lauandi manus in miſſa. Exod.to.2. 212.c.2.B
Quare ſacerdotes vet.teſt.potius lauarent manus, & pedes, quam cæteras corporis partes tēpore, quo deberent miniſtrare, aſſignatur duplex ratio. ſ. literalis & myſtica.Exo.to.2. 215.2.B. Et non ſolum lauabant manus, & pedes, cū miniſtrare deberent in tabernaculo, ſed etiam quando in altari holocauſtorum. 215.c.4.H
Traditio de lauandis manibus ante cibū ſumendum non erat lex Moyſi &c.Mat.to.4. 123.c.2.D
Lauare pedes conſueuerunt hoſpites in terra Chanaham, cum intrarent hoſpitium priuſquā comederent, & huius aſſignatur cauſa.Iudi. 192.c.4.K

Lotio. Veſtimentorum ad mundiciam, apud Iudęos, aliquando fiebat in aqua, quēadmodū, & nos lauamus ſordes corporis &c. Aliqū fiebat ſimplex aſperſio aquę luſtrationis ſuper hoīem: & veſtes ſuas, q̄ qdē aqua erat viua cōmixta cineribus vitulæ rutæ cōbuſtæ, de qua Nu.19. exemplū primi, de illo, qui portaret ſupra ſe mortícinium &c.Leui. 101.c.1.E
Lotionibus, & vnctionib.licitū erat vti cuicunq; homini, quantūcunq; virtuoſo, in terra Chanaham. 2.Reg. 63.c.3.F
Lotiones exteriores Iudæi credebant valere ad mundiciam cordis, quod probatur eſſe falſum. Matt. to.4 123.c.4.F
Lotio carnis, & veſtimentorum in veteri lege, ad quid fierent. Mat.to.7. 308.c.2.E

Laurentius. Propter quid captus fuerit: & mortem ſubierit. Matt. to.5. 201.c.2.C

Laurus. Apud gentiles conſecrata erat Phebo.2.Paralip. 238.c.3.I

Laureola. Quid ſit. Iudicum. 196. c.4.I

Laudare. Aliquid facile eſt, labores vero pati pro illo, durum eſt. Matth. to.4. 79.c.3.K
Laudare Deum eſt prophetizare, & qui laudat propheta dicitur.4.Reg. 10.c.4.H

Laudatus. Omnis homo laudatus placabilis fit laudanti, & benignior. to.6. 21.c.3.F

Laus. Eſt ſermo explicans magnitudinem. Iudicum.1.B. 1.Paralipo. 177.c.3.H, & 337.c.2.E
Laus Dei nimis Deo placet.Iudicum. 1.B
Laudes ſeculi exemplo Chriſti fugiendæ ſunt.Matt. tom.4. 151.c.4.I
Quare nunc ſit parua laus, aut fama bonorum.Mat. tom.7. 85.c.4.H

Lazarus. Quare non fuerit miſſus ad fratres diuitis epulonis, vt illos admoneret.Luc.16.Mat.to.7. 271.c.1.A
De verbis Chriſti in ſuſcitatione Lazari. Mat.tom.5. 210.c.4.G
Lazari ſuſcitatio eſt clariſſimum opus. Matt.tom.5. 227.c.3.H

Lebes. Lebetes illi, de quibus Exod. 27. non erant ad coquendum carnes &cęt. ſed ſolum ad eiiciendos cineres ab altari in locum mundum extra atrium.Exod.to.2. 49.c.4.C
Quidam lebetes erant in ſanctuario, qui non pertinebant ad Sanctuarium, ſed eos adducebant offerentes hoſtias pacificas ad coquendum carnes ſacrificiorum ſuorum, pro ſe, & ſacerdotibus, vt patet.1.Reg.2. Erant præterea vaſa quędam, ſcilicet, ollæ quę pertinebant ad Sanctuarium, in quibus interdum coquebantur ſacrificia, de quibus ſoli ſacerdotes comedebant, & erant ſacrificia pro peccato. Et iſta interdum coquebantur in vaſis fictilibus, vt patet Leuit.6. Et præter has erant ollæ æneæ, vt patet.4.Reg.25.quæ ſi dicantur deſeruire tam ad carnes pacificarum, quam ad carnes ſacrificiorum pro peccato, nullum ſequitur inconueniens &c.Exo.tom.2. 48.c.1.E.c.2.A
Lebetes deſeruiebant ad duo. primo ad colligendū cineres altaris holocauſtorum. ſecundo ad coquēdas carnes ſacrificiorū pacificorū.2.Paral.58.c.3.F

Lecythus. Eſt vas continens oleum.Matt. to.7. 3.c.2.E

Lectio. Vete.teſtamen.eſt nobis valde vtilis. Mat.to.6. 245.c.2.D

Lectulus Og. Lectulus ferreus Og regis Baſan, habebat nouem cubitos in longitudine, & quatuor in latitudine ad menſuram cubiti virilis.1.Paralipo. 227.c.1.D

Lędere. Et affligere differunt realiter.Matt. to.7. 149.c.1.A
Si quis aliquis iniuſte lędere aliquem, & tamen ꝙ lęſus nullo lędatur.in Defen. 27.c.2.D
Lędere æternam maieſtatem, grauius eſt, quā lędere temporalem.Mat.to.5. 69.c.1.D

Legatus. Iure gentium, & cōmuni omniū conſuetudine legati ſecuri ſunt apud hoſtes.Ioſ.to.1. 161.c.3.F 1.Re.to.1.71.c.1.D

Legio. Vna legio continet ſex millia ſexcenta ſexaginta ſex militum.Exod.to.1. 89. c.4.I, & huiuſmodi legiones ſunt in Angelis bonis, & in dęmonibus.Mat.to.3. 167.c.1.E, c.2.A. & 175.c.3.H

Legitimari. Proles non legitimatur, quā accepit coniugatus cum ſoluta, ſi poſtea, mortua vxore contrahat cum ea, vt habetur extra de diuortiis. ca.tāta. Eodem modo ſi non eſſet cōiugatus, de coniugata acciperet prolem, cū qua mortuo viro eius contraheret, non efficeretur proles legitima.1.Reg.to.1. 137.c.4.K 138.c.1.A
Infidelis, habens plures vxores ſimul, ex quibus habeat prolem, proles legitimatur ſuperueniente fide &c.1.Reg.to.1. 138.c.1.A
Ex repudiata, ſi ab aliquo ducatur, vel ex illa quā accepit coniux repudiata vxore, nati ex talibus ex infidelitate, ſi poſtea conuertantur ad fidem, fiunt legitimi beneficio iuris.1.Reg.to.1. 138.c.1.A

Legitimum. Legitima de iure naturæ debet filiis.Mat.to.5.139.c.1.B
Legitimū dr̄ id, qđ per legē ſtatutū eſt Leu. 178.c.2.E
Legitimum dupliciter accipitur, vno modo pro omni eo, quod lege ſcriptum eſt, ſiue ſit morale, ſiue cęrimoniale. Alio modo proprie pro cęrimonialitantum.Deut. 34.c.4.H

Leno. Secūdū leges humanas, dicitur ille, qui adulterum, vel adulteram ſubiicit, id eſt, procurat ꝙ aliquis committat adulterium cū aliqua, vel aliqua cū aliquo, vel qui pro comperto adulterio, ſiue ſtupro pecuniā recipit, vel ille, qui damnatā de peccato adulterii recipit in vxorem, vel qui ex adulterio vxoris quæſtū facit.i.qui tradidit vxorē ſuam alteri viro ad fornicandū ad tēpus pro pecunia, vel qui deprehenſam adulteram retinuit in vxorē, etiam pęna lenocinii punitur, & dr̄ ille aliquo modo, cuius opere, vel conſilio, vel dolo malo factum eſt, vt deprehenſi in adulterio pecunia, vel pactione aliqua ſe redimerent, vt §. ad l. Iuliā, de adul.l.2.& l.caſtitati.&.ff.eo.tit.l.15.cuius, & l. mariti: & pęna lenocinii, ſm leges humanas, eſt eadē cum pœna adulterii, vt.ff.de mino.l.auxiliū. & eſt quinquēnium datum ad accuſationem huius criminis.ff.eo.tit.l.mariti.§. hoc quinquennium.Mat.to.3. 24.c.2.E.c.3.F
Leno, vt nos vulgariter accipimus, & largius, eſt vir vel fęmina, cuius conſilio, vel opere fit, aut procuratur, vt aliqua fęmina cognoſcatur ab aliquo viro cuiuſcunq; conditionis illa ſit, vel vir etiam &c. Mat.to.3. 24.c.3.F

Lenocinium. Lenocinii, tres modi aſſignantur, primus eſt ſi vir dedit vxorem ſuā alteri cognoſcendam pro pecunia, vel pater filiam. Secundus, ſi vir, vel fęmina ꝓcuret, vt aliqua fęmina cognoſcatur ab aliquo viro, ſiue illa ſit ſoluta, ſiue non: ſimiliter & vir. Tertius eſt cum quis, habens aliquas fęminas, eas pro quæſtu tradit cognoſcendas &c. & ad iſtum modum reducuntur illi, qui habent publicas meretrices ſub defenſione ſua, & pro hoc ab eis pecuniā recipiunt, & lucrum iſtorum eſt turpe: ex illo tñ poſſunt facere eleemoſinam. Mat.to.3. 24.c.3.G

Leo. Eſt inter beſtias terribiliſſimus. Gene. 405.c.2.A
Quidā leo vnguibus ſuis effodit locū ſepulchri B.Mariæ Aegyptiacæ, prꝫſente Zozima.3.Re.131.c.1.C

Universidad de Deusto Biblioteca

Leones illi, qui lacerabant Samaritanos, quos misit Salmanasar in terram Israel 4.Regum 17. Cogniti sunt quòd fuerunt missi à Deo, propter multa. 4. Reg. 168.c.3.F

Leones misit Dominus in Samaritanos ad ostendendum gloriam suam 4.Reg.17.4.Reg. 170.c.3.G & causa promeritoria fuit idolatria, & causa motiua fuit ostensio gloriæ Dei. 4.Reg. 171.c.3.H

Leo græce significat regem. Mat.to.1. 32.c.2.C

Leoni cõparatur Christus propter multa in Parad. 22.c.2.C

In leonibus, & vrsis abundat terra Chanahan. 4.Re. 20.c.3.K

Lepra. In vete.lege, iudicanda erat per sacerdotes, propter multa. Leui. 125.c.4.I

Lepra cognoscebatur ex aliquo trium signorum, primo si pilorum color mutatus esset in album, rufum, vel flauum à colore pristino. secundo si plagæ locus sit profundior, vel humilior reliqua carne, quæ vicina est. tertio si color naturalis carnis esset mutatus in alborem. Leuiti 126.c.1.C.& 132. c.2.D

Lepra virtutis corrosiuæ est, & contrahit carnem in rugam. Leui. 127.c.2.E

Quia lepra est morbus hominem reddens inutilem, & est morbus infectiuus, ideo leprosus ejiciebatur extra castra, & habebant quædam signa in vestibus, per quæ cognosci possent. Leui. 130.c.4.K & manebant extra castra nisi esset rex, vt patet de Ozia rege. 4. Reg. 15. Leui. 131.c.4.F

A lepra hominis inficitur vestis per contagium, similiter & parietes &c. cuius assignatur ratio & similitudo in speculo infecto à muliere menstruata. Leui. 132.c.1.B. Quibus infectis, poterit in illis lepra permanere, cuius infectionis rationem moralem assignat Aben Ezra, non tamen literalem, ibidem 132.c.1.E, & lepræ in vestibus vnum signum erat, macula rufa, vel alba &cæte. Leuitic. 132.c.2.D

Lepra habet virtutem germinatiuam, & multiplicatiuam sui ipsius. Leui. 133.c.3.I

Lepra quare dicatur volatilis, & vaga, Leuitic. 13. Leu. 133.c.3.K

Quandocunq; lepra erat verè in veste, vestis debebat comburi. Leui. 133.c.3.K

Leprosi in lege Moysi tenebantur manere extra vrbem, nisi quando esset aliqua necessitas ineuitabilis, & tunc leprosi existentes intra vrbem manebant separati. Mat. 132.c.4.K, tom.3.133.c.1.A

Lepra frequenter aduenit propter peccatum, vt patet in Maria sorore Moysi. Num. 12. & in Ozia rege. 4.Reg.15.Leui. 138.c.4.I

In domibus non esse lepram veram dicit Nicolaus, sed quædam qualitas infectiua, qua homines habitantes in ea inficerentur, sed fallitur, vt probatur Leui. 141.c.1.B

Lepra potest esse verè in parietibus, & vestibus, sed non lepra, quę est ægritudo, & in domibus, vel vestibus causatur lepra dupliciter, vno modo per adhæsionem. Leui. 141.c.3.H

Lepra excludit hominem à sacerdotio, etiam in nouo testamento, & aduenies post iam susceptum, excludit a ministratione. Leu. 232.c.1.A

Plaga lepræ infligebatur à Deo in vete. Testamento propter duo, primo propter murmurationem de prælatis, & maioribus, vt patet de Maria sorore Moysi. Nume. 12. secundo propter inobedientiam ad Sacerdotes, vel quoscunque prælatos spirituales, vt patet de Ozia rege. 4. Reg. 15. Deute. 128.c.2.D

Leprę percussio tam grauis est sicut mors 4. Regum 59.c.1.A

Lepra erat prima, & maxima naturalium immundiciarum. Mat.to.7. 202.c.2.D

Leprosus. Leprosorum separatio non seruatur nunc apud Iudæos. Exo. tom.1. 95.c.2.E

Leprosus duplicem habebat immũdiciam, i. veram maculam, & legalem. Leuit. 122.c.2.C

Leprosi vestes debebant esse dissutæ, vt distinguerentur ab alijs, & caput nudum. Leui. 131.c.2.B, Nu. to.1. 57.c.2.B

Leprosi cooperiebant os suum in signum lepræ, & ne inficerent alios, & hoc facere debebant, quando erant coram alijs hominibus, non tamen quãdo erant solitarij. Leui. 131.c.3.H

Leprosus potest a lepra mundari dupliciter, scilicet naturaliter, & supranaturaliter. Leui. 134.c.3.F

Circa leprosi emundationẽ, de qua Leui. 14. improbatur opinio quorundam dicentium eam deberi seruari, non solum in illis, qui iudicabantur leprosi, & erant expulsi extra castra, sed etiam in suspectis de lepra, qui per reclusionem quatuordecim dierum iudicabantur sani. Leui. 134.c.3.F

Cęremoniæ, quę fiebant in emundatione leprosi, nihil conferebant naturaliter, sed fiebant ad reuerentiam Dei, & propter significationem. Leuitico. 134.c.4.G

In leprosi purificatione, quare offerebatur de ligno cedri, & quare vermiculus, & hyssopus, quæ vulgariter dicitur esparto. Leui. 135.c.2.D

In leprosi purificatione offerebãtur duo passeres, & vnus ex eis immolabatur nõ in sanctuario, vt quidam dicebant, sed extra castra, vt probatur. Leui. 135.c.3.H, Nec illa immolatio erat sacrificium Deo, nec immolabantur a sacerdote, sed tãcebat. iubebat vni ex astãtibus iugulare passerem, ibidem 136.c.2.A. Sed quare iugularetur super aquas viuentes, ibidem 136.c.2.C. Sed quare leprosus leprosies aspergeretur, vide ibidem. 136.c.3.K

In leprosi emũdatione quare passer viuus facta aspersione, emitteretur in agrum. Leui. 136.c.4.G

In leprosi emũdatione quare pollex manus dextræ, & pedis dextri, & extremum auriculę dextræ leprosi tingerentur sanguine. Leui. 138.c.2.D

In leprosi emundatione, quare sacerdos tingeret digitum oleo, & aspergeret coram domino septies, & quare tingeretur oleo extremum auriculæ dextræ, & pollex pedis dextri, & manus dextræ, & super caput eius. Leui. 148.c.3.K

Leprosi ponuntur nunc extra oppida, ne sanos inficiant, & ista est consuetudo generalis omnium gentium: extra de consu. lepro. cap. 1. Leu. 148.c.3.B

A leprosis cauebant filii Israel cum essent in deserto, nam eiiciebantur de castris, similiter & mulieres fluxum sanguinis habentes semine, & mulieres fluxum sanguinis habentes &c. & cremata est in deserto vitula rufa. Leui. 227.c.4.I

Capilli leprosorum radendi erant extra castra, & non in Sanctuario. Leui. 14. Nu. to. 1. 70.c.2.D

Circa leprosos duplices erant cęremoniæ. Nume. 170.c.1.E

Leprosorum cæremoniæ, ad inquirendum, an esset vera lepra, non sunt obseruatæ in Maria sorore Moysi. Num. to. 1. 170.c.2.E

Leprosus ille, de quo Mat. 8. quare dixit. Si vis, potes me mundare, & non dixit, munda me, Mat. to. 9. 134.c.2.D, & ad curationem istius Christus tetigit illum propter multa, primo propter paruitatem fidei Iudæorum et cęt. secundo ad ostendendum dignita-

dignitatẽ humanitatis Christi, &c. tertio ad ostendendum humilitatem, & benignitatem suam. Mat. to. 3. 134.c.3.H, & quamuis lex prohiberet tangere leprosum, quia tãgens polluebatur: Christus tamen non curauit hoc propter multa, ibidẽ 134.c.4.H. Nec Iudæi accusauerunt Christum, quia tetigit leprosum, propter multa. ibidem 135. c.1.B, & Christus, quando mundauit leprosum, dixit, volo, mundare; ppter duo: primò ad ostẽdendum virtutem diuinitatis suæ &c. Secundò, vt ostenderet, quòd ipse miraculum hoc faciebat, & non alius &c. ibidem 135.c.2.B. Et fecit hoc miraculo subito: primò ad ostendendum plenitudinem potestatis suæ &c. Secundò vt ostenderet differentiam inter se, & prophetas pręteritos &c. ibidem 135.c.3.H, & Christus, faciens hoc miraculum, dixit illi, qui fuerat leprosus, vide nemini dixeris, propter multa &c. ibid. 135.c.4.F, & 136. c.1.A, & leprosus iste obligabatur tacere, & iussit hoc Christus ad nostram eruditionem. ibidem 136.c.2.E, c.2.A, & iussit Christus isti leproso, vt se ostenderet sacerdoti propter multa, ibid. 136. c.2.E, c.3.F. Et expresse misit illum ad summum sacerdotem, vt patet Mar.1.dicẽs, ostende te principi sacerdotum, sed ad quid miserit Christus leprosum. Mat.to,3. 136.c.3.K, & iussit illi, vt offerret munus sacerdoti, propter multa. Mat. to.3. 136.c.4.H, & illud in testimonium illis, dupliciter exponitur, ibidem 137.c.2.B, & de munere offerendo, ibid. 137.c.3.G

Leprosos sanatos quare Christus miserit ad sacerdotes. Mat.to.7. 305.c.3.F

Leprosi duobus gaudent priuilegijs, primum est, q̃ possunt habere Ecclesiam propriam, quando fuerint multi in vna congregatione &c. secundum vt de hortis suis, & nutrimentis animalium, idest de animalibus, quæ nutriuntur ab eis, & nascuntur non soluant decimas &c. Mat.to.6. 228.c.1.A

In lege vete. soli leprosi manebãt extra castra, & ponebatur eis signum: vt à longe cognoscerentur. Matt.to.7. 302.c.2.D

Leprosos mundatos à Christo mittebat ad sacerdotes: propter duo. &c. Mat.to.7: 305.c.3.F

Lepus. Timiditatem significat &c. Leuitic. De lepore, & eius proprietatibus: vide quam plura. Leui. 95.c.2.D 107.c.1.E, & c.2.A

Lętari. Quare Deus nõ permittat hominem multum lætari in hac vita, Gene. 23.c.4.F

Lætari, tristari, & similia dicuntur de Deo per metaphoram. in Parado. 132.c.1.D

Lętificare. Inter lætificare, & consolari quid interfit. Matth. tom. 3. 77.c.4.H

Leuaul. Est dictio latina, & hebræa, latine significat erigere, & hebraice significat, cor meum, Iosue tom.2.86.c.1.B. 1.Reg. to.1. 62.c.3.K. Mat.to.2. 122.c.3.K

Leucas. Promontoriũ describitur. 1.Paralip. 18.c.2.E

Leue. In leuibus, & grauibus natura est actiuũ principium motus. Mat.to.6. 75.c.2.C

Leui. In hebræo idem est, quod coniunctio vel applicatio, & descendit de ilane, i. coniungetur. Gen. 318.c.3.F

Leui interpretatur copulatio, vel cohabitatio. 1. Paralipo. 42.c.1.E

Leui non facit tribum, quia tribus dicitur secũdum sortem, quam accipiebant in terra promissionis, & Leui non accipit sortem, quia Dominus erat sors illorum, vt patet Nu. 18. & sine Leui adhuc fuerunt duodecim tribus, & duodecim distributiones sortium, vt patet Nu. 35. & Iosue. 15. 16. 17 18. & 19. potest tamen Leui vocari tribus à capite, quia ipse fuit vnꝰ ex duodecim filiorum Iacob, non tamẽ a sorte vel a possessione &c. primò modo accipitur Apocalip. 7. & secundò modo in vet. test. Gen. 412.c.3.F

Leui vixit centum triginta, & septem annos. Exod. to.1. 7.c.1.D

Leui vixit nonaginta, & tres annos in Aegypto, & vixit plus quam Ioseph viginti tres annos: & post mortem Iacob, septuaginta sex, quia Iacob vixit decem & septem annos in Aegypto: & mortuus fuit Leui ante exitum de Aegypto, centum viginti duos annos, quia filij Israel steterunt in Aegypto ducentis quindecim annis, à quibus si subtrahantur nonaginta tres, restant centum & duodecim, & mortuus fuit Leui ante natiuitatem Moysi quadraginta duobus annis, nam si à centum viginti duobus subtrahantur octuaginta, quibus natus fuit Moyses ante exitum de Aegypto, restant quadraginta duo. Exo. to.1. 38.c.2.E. c.3.F

Leui habuit tres filios. s. Gaath, Gerson, & Merari, a quibus deberent denominari tres familiæ principales, & tamen familia Caath diuiditur in duas. s. in sacerdotalem, quæ vocatur Aaronitarum. & in familiam Caathitarum, & officium istorum erat portare ea, quæ erant honorabiliora. s. Archam, Altaria &c. Gersonitarum officium erat portare omnia operimenta tabernaculi &c. Meraritarum vero officium erat portare columnas tabernaculi, & tabulas, & columnas atrij. & isti portabãt ista super plaustra, & similiter Gersonitæ, sed Caathitæ super humeros in vectibus. Num. 7. 1. Paralipo. 86.c.4.G

Tribus Leui in morte Christi fuit culpabilior cæteris tribubus. Mat.to.5. 164.c.4.H

Tribus Leui, in die Iudicij, erit digna maiore damnatione. Matt.to.5. 164.c.4.H

Leui nõ computabatur vna ex duodecim tribubus, cũ de re temporali ageretur. Mat.to.5. 165.c.1.B

Leui semper computatur pro tribu, quando materia, de qua agitur, est spiritualis, sed non quando materia est temporalis, vt probatur Matt. tom. 5. 165.c.1.C

De tribu Leui in duas partes diuisa, & quid ei deberetur a populo Israel. Mat.to.6. 206.c.3.I

Quare tribus Leui assumpta fuerit in ministeriũ dei. Matt.to.6. 206.c.3.K

Leuita. Omnes Leuitæ assumpti sunt in cultum Dei loco omnium primogenitorum Israel, & omnia pecora Leuitarum accepta sunt loco omnium pecorum primogenitorum Israel, quę data sunt Leuitis ex mãdato Dei. Exo.to.1. 98.c.3.G

Nullus nisi Leuita accedere poterat ad tabernaculum, dato etiam quòd non ministraret, sub pœna capitis, vt pa. Nu.1. Exo.to.1. 100.c.2.C. 102.c.2.A

Leuitę meruerunt sacerdotium, vt aiunt, quia se iunxerunt Moysi, & occiderũt de populo viginti tria milia virorum, Exo.32. Exo.to.1. 163.c.1.E

Leuitę erant dispersi per omnes tribus, quibus in qualibet tribu dabantur ciuitates in quibus ipsi soli habitarent, vt patet Nu.35. & Iosue 20. & 1. Paralipo.6. Exo.to.1.236.c.2.E. 1.Paralip. 142.c.4.H

Leuitę non intelligebantur appellatione filiorum Israel, vt patet Exod. 29. a filijs Israel &c. idest a laicis Israelitis, à quibus sacerdotes iura accipiebant,

Universidad de Deusto
Biblioteca

bant,& Nu.1.cum dicitur, congregationes filiorum Israel &c. Exo.30.cum dicitur, filijs quoque Israel &c. comprehenduntur etiam Leuitę &c. Exod.to.2. 100.c.4.G
Leuitæ,quia nō petierunt deos,nec factum vitulum coluerunt,nec colentibus cōsenserunt,ideo,abiectis ceteris primogenitis filiorum Israel, susceptisunt loco eorum,vt habet Nu.3. & Exo.32.& nō fuerunt puniti,sed punitores. Exo.to.2.133.c.1.C
Nullus de Leuitis peccauit in adoratione vituli &c. licet in omnibus alijs tribubus aliquis peccauerit: ita vt nulla alia tribus fuerit immunis ab illo peccato,preter tribum leuiticam, & respondetur ad argumenta, quæ fiunt in oppositum. Exod. to.2. 135.c.2.B
Vxor leuitæ mortui poterat licite accipere virum alterius tribus,& tunc filij, inde nati, non erant leuitæ,quia filii erant de tribu,& progenie, de qua pater,& non de illa,de qua est mater &c. vt dicit quædam glo.hebræa. super illud Exod.32. consecrastis hodie manus vestras.Exo.to.2. 136.c.1.B
Nomen Leuitæ duo significat,aliquando progeniē, & aliquando officium,Leui.1.B.Nu.to.1.19.c.3.K
Leuitis non sacerdotibus licitum erat contaminari super mortuo, non tamen sacerdotibus.Leuitic. 217.c.1.D
Leuitarum officia erant deferre onera Sanctuarii,cū castra mouenda essent.Leui. 130.c.4.K
Leuitę solum habebāt decimas pro hæreditate. Nu. 18.nec habebant agros, nec locum, vbi illos haberent,vt patet Num.35.vbi dicitur quod Leuitis darentur solum oppida ad habitandum, sed non darentur termini illorum oppidorum ad colendum: sed solum dabantur suburbana ciuitatum per mille passus in circuitum ad alenda sibi pecora,& iumenta, & ex decimis comparabant omnia necessaria ad vitam, scilicet vestes. Leuitic. 236.c.1.D
Leuitæ magis laborabant in deserto quam sacerdotes,sed in terra promissionis fuit econtrario.Leu. 289.c.1.E
Leuitis dabantur vrbes in qualibet tribu Israelitarū, nam de toto Israel dari debebant quadraginta & octo vrbes muratæ cum suburbanis suis in circuitu,vt patet Nu.35.& non dabantur agri, qui erant in circuitu illarum vrbium,neque villulæ,sed manebant hęc in possessione illius tribus, cuius fuerunt vrbes illæ. vt patet Iosue 21.Leui. 300.c.3.I
Leuitæ in sacris literis dupliciter accipiuntur, vno modo pro omnibus de tribu Leui. aliomodo, vt distinguuntur contra sacerdotes.Leui. 300.c.2.C
Leuitę gaudebant lege redemptionis, vel reuersionis sicut alii populares, & hoc solum in domibus vrbium,cum non haberent alias hęreditates, vel possessiones &c. Leui. 300.c.3.G
Cum qualibet ciuitate data Leuitis dabantur etiam suburbana illius ciuitatis, idest, duo milliaria cubitorum per totum circuitum ciuitatis illius,vbi Leuitæ pascerent pecora sua. Leui. 300.c.4.F
Leuitis licebat habere pecora, & iumenta. Leuiti. 351.c.3.H
Leuitarum tribus distributa erat in quatuor principales familias &c.Leui. 1.B
Leuitę aliquando intelliguntur sub nomine filiorū Israel,& aliquando non.Num.to.1. 4.c.2.E.c.3.F Iosue to.1. 64.c.1.A,& 130.c.3.F
Leuitæ numerati sunt,nō vt alii Israelitę,sed ab vno mense,& supra.Num.to.1. 11.c.3.G.18.c.3.F
Leuitæ non computantur inter duodecim tribus Israel &c.Nu.to.1. 11.col.3.F,c.4.H
Ex leuitis solum Cahatitę portabant onera sibi deputata super humeros, Gersonitę vero, & Merarite in plaustris. Nu.to.1. 12.c.1.E
Leuitę castrametabantur in circuitu tabernaculi,Sacerdotes vero, & Moyses ad ostium tabernaculi, & alii Leuitę erant ad tria latera tabernaculi,scilicet ad Occidentem,Meridiem,& Aquilonem:ad Occidentem Gersonitę, ad Aquilonem Merarite, & ad Meridiem Cahathitę. Nume. tom.1. 12.c.3.k.c.4.F
Leuitæ in vete. testamento habebant eum locum, quem apud nos habent diaconi,& acoliti &c.vnde Ecclesia antiquitus consueuit appellare Leuitas illos,quos vocamus diaconos,& subdiaconos, sic patet de beato Laurentio,de quo dicitur,Leuita Laurentius. Nu.to.1. 21.c.2.D
Leuitę commutati sunt in Dei ministerium propri mogenitis aliorum, ex conuentione Dei,& populi, & hoc fuit ex duplici causa. Nume.tom.1. 21.c.3.F
Leuitę quod essent loco primogenitorum ex Dei proposito fuit &c.Nu.to.1. 23.c.1.E
Leuitę non sunt assumpti in Dei ministerium ex eo, quia non peccauerūt in peccato vituli,sicut communiter dicitur, vt probatur Nu. to.1. 23.c.2.D, & 92.c.1.B. Nec etiam primogeniti debuerūt sic separari:sed oportuit,vt tota vna tribus ad ministerium Dei separaretur: vt probatur Num. tom.1. 23.c.3.l.c.4 F.Et hęc fuit tribus Leuitica ex multis causis. 24.c.1.E.c.2.A
Leuitica tribus fuit accepta pro primogenitis, & ei potissima causa fuit,quia parua erat,& minorum nibus.Num.to.1. 25.c.1.C
Distinctio Leuitarum in cantores, ianitores &c.nō fuit tempore Moysi,sed tempore Dauid,qui fecit illa,vt patet 1.Paralipo.a cap.14.vsque ad capit.27. &c. Nu.to.1. 94.c.2.B
Tres familię Leuitarum distinguebantur in tria officia,secundum tria, quę erant in sanctuario.Numero to.1. 30.c.2.E
Leuitæ non solum applicantur Deo in commutationem pro primogenitis Israelitarum: sed etiam Dei speciali voluntate, vt ministrarent sibi &cęt. Num.to.1. 35.c.3.H
Leuitæ fuerunt appliciti Deo dupliciter, vno modo per viam applicationis specialis ad cultum Dei, alio modo per viam commutationis. Num.to.1. 37.c.1.C
Leuitæ, & sacerdotes non offerebant Deo primogenita pecorum suorum, sicut alii populares, sed sibi reseruabant. Num.to.1. 37.c.1.D
Leuitæ dati sunt Deo à populo in redemptionem primogenitorum, nam Leuitæ, pars erant populi priusquam separarentur, & Deus accepit quasi oblatos sibi a filiis Israel, similiter etiam dicendum est de pecoribus Leuitarum. Nume. tom.1. 38.c.1.B
Leuitis non fuerunt soluta iura sua in deserto, bene tamen in terra Chanaham.Nu.to.1. 38.c.4.I
Leuitas obtulit populus Domino coram ostio tabernaculi, lotos corpore, & rasis omnibus pilis, ponens manum super capita eorum, sicut cum offertur aliquod animal,& tunc Aaron,& filii eius, acceperunt eos de manu multitudinis ad seruitium tabernaculi mancipandos.Nu.to.1. 39.c.4.F
Tres magnæ familiæ Leuitarum diuidebantur in octo.s.Cahathitæ,in Amramitas,Iessaritas,Hebronitas,Ozielitas,Gersonitę in duas.s.in Lebniticas, & Semeiticas,Merarite vero in Moolitas, & Musitas. Nu.tom.1. 40.c.4.G

Inter Leuitas quis ordo esset,quando mouebātur castra, in ferēdis rebus tabernaculi, similiter & cum accedebatur ad locum castrorum figendorum. Nu. to. 1. 42. c.2.A
Leuitæ Cahathitæ intrabant in sanctuarium ad educēdum arcam, cum iam esset a sacerdotibus cooperta & inuoluta.Nu. to. 1. 46.c.1.E
Quòd Leuitis Cahathitis nō liceret tangere vasa sanctuarij, etiam cum iam essent cooperta,videtur sentire sanctus Thomas prima secundæ, vbi agit de cęremonijs vete. testa.& de tabernaculo, & q ideo mortuus fuerit Oza sacerdos, quia tetigit arcam coopertam super plaustrum, sed falsum est hoc,vt probatur Nu. to.1. 46.c.3.F
In familia Leuitarum Cahathitarum erāt duo principes, vnus leuita simplex. s. Elisaphā, & alius sacerdos.s.Eleazar,primus laicus,& tanquam ex genere,secundus erat prælatus spiritualis.s.Eleazar. &c. Nu.to.1. 46.c.3.K
Leuitæ Cahathitę potentes portare vasa sanctuarij.s. a tricesimo anno vsque ad quinquagesimū, erant numero duo millia septingenti quinquaginta, & inter eos diuidebantur vasa portanda &c. Num. tom. 1. 49. c. 1.B
Leuitæ computabantur varijs modis, primo ab vno mense & supra.secundo a viginti quinq; annis.& supra vsq; ad annum quinquagesimum. tertio a trigesimo anno, vsque ad quinquagesimum, & a quinquagesimo vsque ad mortem, & hoc quia computantur ad plura &c. Nu.to.1. 52.c.2.E
Leuitæ nun quā numerati sunt a vigesimo anno & supra,sicut cæteri Israelitæ,neque soluebant dimidium siclum sicut cæteri, nec intrabant in numerum,quia Leuitæ nulla iura soluebant; sed ipsi potius accipiebant iura quædam a populo, neq; Leuitæ coincidebant cū Israelitis. Nu.to.1. 53.c.2.A
Super Leuitas aspersit Moyses aquas lustrationis in eorum consecratione. Num. to. 1. 89.c.1.B
Leuitarum officium erat ingredi in tabernaculum fœderis ad portandum vasa eius, & sanctuarium erigere,atq; deponere,& portare, cum castra mouenda essent. Num. to.1. 91.c.1.A
Non omnes Leuitæ purificati sunt illa purificatione,de qua Nu.8.quia paruuli non fuerunt purificati propter periculum rationis capitis &c. sed solū illi, qui sine periculo poterant purificari. Alij autem manebant purificādi in alijs temporibus &c. Num. to. 1.91. c. 2. D.potest etiam dici q nō fuerunt tunc purificati omnes Leuitæ,in quibus sine periculo poterat obseruari ista purificatio, sed illi soluam, qui fuerunt immediate assumpti ad ministrandum. Num. to. 1. 91.c.4.G
Leuitæ incipiebāt ministrare ab anno trigesimo anno tempus Dauid, sed postea post completum annum vigesimum quintum, incipiebant assuefieri ad ministrationem, vt videretur an essent apti vel inepti ad ministrationem,& cum peruenissent ad annum trigesimum, illi qui reperiebantur idonei ministrabant,qui vero non,expellebantur: sic dicunt quidam, sed hoc improbatur ab autore. Nu. to.1.94.c.4.F. Et dicendum q a trigesimo anno incipiebant ministrare & alios iuuare &c.sed a vigesimo quinto consecrabantur, vt in anno trigesimo incipert ministrare & alios iuuare, ibid. fo. 95.c.2.C. tempore tamen Dauid ipse cum toto Israel statuit, vt Leuitæ ministrarent ab anno vigesimo,vt patet.1. Paralip.23.& ibi redditur causa scilicet Domunus iam dederat requiem Israel, & non erat officium Leuitarum vlterius portare tabernaculū de loco ad locū &c. Nu.to.1.93.c.4.I
Quando Leuitę consecrabantur, plures simul consecrabantur, & huius assignatur causa. Num. to. 1 95. c. 2. E. c.3.F
Post primam consecrationem Leuitarum, quæ facta est in monte Sinai, non fuit facta alia vsque in Terram promissionis,& tunc dicendum, q Leuitæ non consecrati ferebant onera Sanctuarij, nec hoc dici inconuenit.Nu.to.1. 95. c. 3.I
Inter Leuitas non fuit consecratus Moyses, vt probatur Nu. to.1. 96.c.3.F
Tribus Leui non ideo separata est ab alijs, vt aliæ tribus manerent duodecim, sed vt acciperetur pro primogenitis aliarum. Nu.to.1. 110.c.1.A
Leuitæ vocantur tanquā vna tribus,quando id quod dicitur,est aliquid pertinens ad spiritualia &c.Nu. tom. 1.176. c.2. D. secus si esset pure temporale. Nu.to.1. 182. c.2.C
Leuitę habebant quadraginta & octo vrbes in terra filiorum Israel &c.Nu.to.1.220.c.4.G. nec illas habuerunt in vna sorte, sed in diuersis sortibus dispersas,nec illę faciebant sortem. Nu. to. 1. 255. c. 3.F. Deute. 99.c.2.B.Ios.to.1.173.c.3.G.1. Paralip. 91.c.4.K.& ex illis sacerdotes habebant tredecim in tribu Iuda,Iosue.21.& 24. Math.to.5.213.c.1.A
Leuitæ habuerunt tres ministrationes vsque ad tempora Dauid regis.Nu.to.1. 245. c.4.H
Quòd Leuitę haberent sortem in terra Chanahā triplici de causa, erat irrationabile, vt probatur.Nu. tom. 1. 255. c.1.A
Leuitæ qualiter decimarent summo sacerdoti de pecoribus & iumentis, Num.to.1. 257.c.4.G
Non decuit vt Leuitæ comedere deberent fructus suos decimarum in sanctuario.Nu.to.1.258.c.4.F. 259. c.1.A
Leuitæ non fuerunt subiecti sententiæ Dei datæ cōtra alias tribus, scilicet q omnes numerati morerentur in solitudine,& si Leuitę non fuerunt multiplicati, vt aliæ tribus,hoc non fuit ex peccato, sed quia accidit in quibusdam progeniebus,q parum multiplicentur.Nu.to.2. 83. c.4.F
Leuitæ computabantur multis modis,Num.tom.2. 83. c.4.G
Duę separationes Leuitarum fuerunt ad ministrandum Domino,vna occulta & imperfecta,quæ nō fuit separatio perfecta, sed principium separationis & causa. Alia perfecta & manifesta, & de hac intelligitur illud Deut. 10.vt portaret arcam fœderis Domini &c. Deut. 51.c.4.H
Leuitæ assumpti sunt in ministerium Dei pro primogenitis aliarum tribuum, qui coluerunt vitulum,& Leuitę adiuuerunt Moysem ad interficiendum peccantes. Deut. 62. c.1.A
Leuitæ decimas suas colligebant per propinquas ciuitates vrbibus suis. Deut. 81.c.2.E
Leuitæ non acceperunt hæreditatem cum alijs, primo quia Deus dabat eis omnia necessaria ad victum sufficiēter in decimis & primitijs &c.secundo propter ministerium, quod exercebant &c. Deut. 99.c.1.E
De Leuitarum dispositione facta a Dauid. Deute. 100.c.4.I
Ex Leuitis erant quatuor millia ianitorū custodientium templum. ne cui fas esset ad res sacras accedere,vt patet.1.Paralip. Deut. 166. c.2.E
Leuitæ raro computantur nomine filiorum Israel. Iosuæ tom.1. 54.c.3.H
In qualibet familia Leuitarū erat vnus princeps **tōrum**, & Eman erat princeps inter Cahathitas, & Ephat iter Gersonitas,& inter Meraritas Ethā. 1.Paralip.6.1.Paralip. 148.c.2.E

Tribus

Universidad de De… Bibliot…

Tribus Leui prima sui diuisione diuidebatur in tres familias. s. in Cahathitas, Meraritas, & Gersonitas. Nu. 3. & 4. quia Leui habuit tres filios. s. Cahath, Merari, & Gerson. Exod. 6. & de officijs eorum circa sanctuarium, Ios. to. 2. 56.c.1.D
Leuitæ non fuerunt circuncisi in deserto, sicut nec alij. Ios. to. 1. 92.c.1.A
Leuitæ licet non computarentur ad numerum, vt patet Num. 1. N 14. non sequitur propterea ꝙ non possent pugnare. Iosue to. 2. 6.c.3.& 4.F
Leuitæ in nõ accipiendo hæreditatem in Terra promissionis, differebant ab alijs Israelitis dupliciter. Iosue to. 2. 68.c.4.C
Conueniens fuit propter duo, ꝙ Leuitę haberent ciuitates suas semotas & diuisas per totam terram Chanaham. Iosue to. 2. 81.c.1.A
Leuita duo notat. s. lineam progeniei, & gradum ministerij. Iosue to. 2. 69.c.2.C. 3. Reg. 71.c.4.k. 1. Paralip. 142.c.4.F
Leuitarum officia referuntur. Iosue to. 2. 145.c.3.k
Leuitæ raro comprehenduntur nomine Israelitarum, nisi in his, quæ sunt spiritualia, quæ omnibus communicantur. Iosue to. 2. 147.c.1.C
Leuitis quomodo fuerint distributæ quadraginta octo vrbes. Iosue to. 2. 148.c.2.E. sed quare non receperint simul omnes istas ciuitates, vt alij Israelitæ, Nicolaus assignat quatuor causas, & si satis apparentes, non tamen solidas vt probatur. Ios. to. 2. 148.c.4. H. Et tãdem autor dat rationem solidam Iosue to. 2. 149.c.4.k
De Leuitarum iuribus. Ios. to. 2. 149.c.1.C
Leuita tripliciter accipitur, vno modo vt dicit genus, alio modo, vt dicit ministrationem, alio modo, vt dicit gradum. Ios. to. 150.c.4.I
Leuitis erat licitũ peregrinari in Israel. Iud. 176.c.1.D & assignatur causa huius. 176.c.3.F
Leuitis licitum erat accipere vxores ex alijs tribubus quibuscunque. Iudi. 188.c.4.I
Leuitarum filij erant inhabiles ad possidendum aliquod immobile. Iudi. 188.c.1.A
Ille Leuita, de quo Iudi. 19. non peccauit diuidens vxorem in frusta, vt probatur Iudi. 199.c.1.D
Quare Leuitæ non habuerint sortem in Terra promissionis. Mat. to. 6. 207.c.2.A. Et quare volebat Deus ꝙ Leuitæ non essent occupati rebus laicorum. B.
Leuitis licebat pascere greges. Mat. to. 6. 219.c.1.E
Leuitæ nõ accipiebant decimas a Leuitis, sed a populo. Mat. to. 6. 226.c.4.H
De Leuitarum ministrationibus. 1. Reg. to. 1. 27.c. 1. E. c. 2. A
Leuitarum officia teferuntur. 1. Reg. to. 1. 71.c.1.A
Leuitarum matres non tenebantur ad legem purificationis, nec filij ad præsentationem. 1. Reg. to. 1. 32.c.3.H
Pro Leuitis non fecit Moyses fieri aliquas vestes, sed post tempora Moysi fuerunt, vt probatur. 1. Reg. tom. 1. 39.c.3.F
Nihil pertinebat ad Leuitarũ iura, nisi decimæ, quæ solis Leuitis dabantur. 1. Reg. to. 2. 85.c.1.B
Leuitis fecit Salomon stolas quasdam, quibus ministrarent cantando in templo, vel faciendo alia opera sua, & illæ erant ad modum vestium candidarum, quibus ministri omnes ecclesiæ vtuntur in choro. 1. Reg. to. 2. 104.c.4.G
Leuitæ non poterant consecrari ad officia sua ante annum vigesimum quintum, vel trigesimum. Nu. 4. & 8. 1. Paralip. 111.c.1.C
Leuitæ cantores erant disticti per vigintiquatuor sortes, sicut sacerdotes. 1. Paralip. 114.c.2.D
Leuitæ seruabant materialia, ex quibus conficiendi erant diuersa genera panum per sacerdotes, quæ offerebantur in sacrificijs. 1. Paralip. 115.c.3. F. & c.4.k
Leuitæ tempore pacis manebant diuisi per loca sua, tempore vero reædificationis templi, cum esset tempus belli & laboris, manebant multi eorum in Ierusalem. 1. Paralip. 117.c.1.C
Leuitæ aliquando intelliguntur nomine duodecim tribuum, & aliquando non, sed quãdo sic, & quando non. 1. Paralip. 138.c.4.k. Et quando Leuitæ computantur nomine duodecim tribuum, non numerantur tribus Manasse & Effrain, sed tribus tantum Ioseph &c. 1. Paralip. 139.c.1.& c.2.A
De Leuitarum familijs. 1. Paralip. 165.c.1.c.1.E.& c. 3.H. & 166.c.1.A.& c.2.D
Quando Leuitæ canebant aliquas laudes Dei, dicebantur prophetare. 1. Paralip. 168.c.2.E
Quidam Leuitæ erant ianitores simpliciter, scilicet illi, qui erant ianitores tabernaculi, alij per accidens, scilicet, ianitores arcæ tempore Dauid. 1. Paralip. 169.c.3.F
Leuitarum habitus lineus, quo ministrabant, nõ erat sacer, & ideo laici poterant vti illo. 1. Paralip. 174.c.3.I. Et talis habitus vel vestis linea, dicebatur ephot lineum. 2. Paralip. 32.c.2.C
Leuitæ, qui semper volebant ministrare coram Domino, habebãt vltra iura decimarum aliquid propter ministrationem quotidianam. Deu. 10. Sicut in ecclesijs cathedralibus redditus diuiduntur in prebendam grossam, & in distributiones quotidianas &c. 1. Paralip. 190.c.1.C
Leuitæ multis modis computati sunt in vete. testamento, aliquando pro primogenitis popularium. & aliquando ad ministrandum in officijs suis, & aliquando ad cessandum ab officijs. Primo modo cõputati sunt ab vno mense & supra. Nu. 3. secundo interdum à triginta annis, & supra, & interdum à viginti quinq; annis. Tertio modo computabantur a quinquaginta annis & supra. 1. Paralip. 267.c.3.k. & 4.F
Leuitæ cum essent quinquaginta annorum, cessabãt seruire. Nu. 8. videlicet a portatione onerum, & tunc habebant alias ministrationes leues. s. custodire vasa &c. 1. Paralip. 268.c.1.E.& 4.A
Leuitę non peccauerunt in adoratione vituli, vel minus quàm cæteri. Et adiuuerunt Moysen ad puniendum delinquentes, & ideo Deus elegit tribũ Leni ad sibi ministrandum. 1. Paralip. 271.c.4.I
De ordine, quo Leuitæ excubabant in circuitu tabernaculi per quatuor latera eius, ad custodiam illius. 1. Paralip. 275.c.2.E.c.3.F
De proprio officio Leuitarum, quod erat portare sanctuarium. 1. Paralip. 275.c.2.D
Quomodo Leuitæ fuerint oblati Aaron & filijs eius tanquam munus, vt essent subiecti eis ad ministrãdum in omnibus, quæ illis iuberent sacerdotes, & de ordine seruiendi. 1. Paralip. 175.c.k
Leuitarum principes erant duplices, quidam erant principes familiarum, & quidam erant sortium siue partium constitutarum à Dauid. 1. Paralipo. 288.c.1.D.& c.2.C
De numero triginta octo milliũ Leuitarũ, elegit Dauid viginti quatuor millia, ad ministeriũ domus Dñi. 1. Paral. 23. quod quidẽ ministeriũ erat quasi extraordinariũ, quia. s. nõ erat vnũ officiũ, sed multa. s. obedire sacerdotibus in oĩbus, quę iuberent seruiẽdo eis ad ministeria sua. s. parare animalia ad sacrificandũ. 1. Paralip. 268.c.4.F. Et sex millia, vt essent iudices & prepositi, nã cuilibet iudici cuiuscunque loci dabãtur duo Leuitæ tanquam assessores, vt ait Iosephus quarto Antiqui. 268.c.4.K.& 269.c.1.A. Et quatuor milia ianitores, de quorum officijs. c.1.B. & c.2. & quatuor millia psaltes canentes Domino. c. in organis, de quibus. c.3.F
Potest teneri Leuitas non obligari ad seminis suscitationem. Et ita Eleazar, & Ithamar non obligabantur suscitare semen Nadad & Abiud fratrum eorum. 1. Paralipo. 278.c.4.F
Leuitæ aliquando ex necessitate & ex dispẽsatione, poterant adiuuare sacerdotes, & solum ad descoriãda animalia immolanda, quia scilicet sacerdotes essent pauci, & sacrificia multa, & ex necessitate offerenda, sic fuit tempore Ezechiæ regis Iuda. 2. Paralip. 53.c.2.D
De Leuitarum diuersis ministrationibus, & de diuisione ipsorum in eadem administratione. 2. Paral. 74.c.3.F
Leuitarum potissimum officium erat officium cantorum, & isti erant de omnibus tribubus, & familijs Leuitarum. 2. Paralip. 74.col.3.B
De Leuitarum stolis byssinis, de quibus fit mentio. 2. Paralip. 5. Et an essent proprie stolæ Leuitarũ, potest dici quòd erant cões laicis, & Leuitis, vel melius dicendum ꝙ illę erant alterius figuræ, quibus laici poterãt vti, ab illis quibus vtebantur Leuitę. nec stolas istas byssinas instituit Moyses, sed postea institutæ sunt, nec erant sacræ, neq; stolis istis vtebantur omnes Leuitæ, sed solum cantores &c. Et Salomon fecit octuaginta millia istarum. 2. Paralipo. 75.c.4 G.H
Leuitæ cantores erãt in atrio sacerdotum cum canebant. 2. Paralip. 76.c.1.D.E
Leuitis non licebat canere tubis argenteis sacris, sed solum sacerdotibus, alijs vero tubis, quę nec erant argenteæ, nec sacræ poterant vti Leuitæ. & laici. 2. Paralipo. 76.col.2.B.C
Leuitæ dati sunt sacerdotibus in donũ a Deo. Nu. 3. 8. & 15. Et seruire debebant ad mãdatum sacerdotum. 2. Paralip. 104.c.2.C.D
Leuiticus ordo, dimissis sacerdotibns, diuidebatur in Cahathitas, Gersonitas, & Meraritas. Genes. 18.c.3.K
Leuitarum ministratio nõ fuit semper eadem, sicut ministratio sacerdotum, sed in multis mutata est postquàm factum est templum Salomonis. 2. Paralipo. 104.c.2.E
De Leuitarum ministrationibus, quas habebãt tempore tabernaculi Moysi. 2. Paral. 104.c.2.B.C.D.E
De Leuitarum ministrationibus post templum factum. 2. Paralip. 104.c.4.F
Leuitica tribus diuidebatur in duas partes, s. in sacerdotes, & leuitas, & quia omnes ministrabant, omnibus danda erat sustentatio a populo. Sacerdotibus dedit Deus iura primitiarũ, & votorum, & redemptionum primogenitorum, & oblationum, & sacrificiorum, Leuitis verò dedit decimas omnium fructuum & pecorum. Summo vero sacerdoti dedit decimas in decimis Leuitarum, nu. 18. & c. Mat. to. 6. 206.c.3.I. Et quia Leuitæ specialius ministrabant pro primogenitis Israel, & ideo primogeniti vltra solutionẽ decimarum, post mensem a natiuitate sua redimebantur, & sacerdotes accipiebant quinque siclos argenti. Nu. 18. Mat. to. 6. 209.c.4.F.G.H
Quòd Leuitæ & sacerdotes nullã haberent sortem in terra promissionis, assignantur causæ. Mat. to. 6. 107.c.2.A
Leuiticus liber. Totus Leuiticus liber tractat de ritibus colendi Deum. Gen. 71.c.3.K
Leuiticus liber ideo sic Græcè dr̃, quia de ministerio Leuitarũ sacerdotũ agit, Et Latinè offertori⁹ siue sacrificatorius dicitur, quia in eo agitur de oblationibus, & sacrificijs. Et Hebraicè dicitur Vaijera, hoc est, & vocauit, quia sic incipit liber ille secundum Hebræos; nos autem non habemus coniunctionem ante verbum, sed post. Et dicimus, vocauitque. Gen. 18.c.3.H
Leuiticus liber sic dr̃ Græcè. s. a Leuitis. Latinè verò dr̃ offertori⁹, vel sacerdotalis, vel sacrificatori⁹. & ẽ 3. pars magni libri Moysi, q Grecè dr̃ thorah, vel humas; nos verò Pentatheucũ dicimus. Leui. 1.B
Leuiticus liber tractat de qualitate oblationum & sacrificiorũ, & de dispositione sacerdotũ. Et de habitudine offerentium, & de quibusdã iuribus Leuitarum. 1.B. de prima parte. s. de offerendis sacrificijs, agitur a principio libri vsq; ad c. 8. de secunda parte. s. de offerentibus agitur ab 8. cap. vsq; ad 23. tertia pars. s. de temporibus offerendi, in 27. ca. consumatur. 4. quæ de votorũ redemptionibus est, in ipso fine libri concluditur. Leui. 1.b
Leuiticus apud Hebræos dr̃, vaycra el Mosè. i. vocauit Deus Moysen, nam apud Hebræos mos est, libros suos ab exordijs nuncupare. Leui. 1.B
Leuiticus non dr̃ sic a Leuitis, proprie sumpto vocabulo Leuitarũ, sed prout Leuitæ solos sacerdotes significat ex vsu sacræ scripturæ. Leui. 2.a
Omnia Leuitici p̃cepta dicta sunt Moysi in Mõte Synai. vt patet. 24. & 27. Leui. 3.c.4.G
Leuiticus liber, quare non fuerit scriptus in tabulis lapideis. Leuiti. 5.c.1.A
In Leuitico recapitulanẽ oẽs ceremoniæ Iudaicæ, & illæ præcipuè, quæ ad sacrificiorum ritus ptinent. Et alibi posita sunt dispersa, vt sic ex omnibus liber vnus fiat, continens omnes Iudaicas cæremonias. Leuiti. 6.c.2.D.E
Omnia Leuitici præcepta incepta sunt dari Moysi mense primo anni secundi ab exitu de Aegypto. Nu. to. 1. 6.c.3.G.
Leuiticus apud Hebręos dicitur vaieciri, uel meliua ciri, & est verbum præteriti temporis, quod significat, vocauit. 1. Reg. to. 1. 10.c.3.I
Leuiathan. Interpretatur similiter in pace, quod in omnibus dæmonibus conuenit. Mat. to. 4. 17.c.1.B
Lex. Proprie dicit̃ ius scriptũ. Gen. 494.c.3.G In lege vel præcepto potest accidere grauitas ex duobus, primo ex multitudine, quando, s. præcipiuntur multa etiam leuia. Cuiusmodi fuit lex Moysi &c. secundo modo ex re, quæ præcipitur. Et hoc modo præcepta noui testamenti sunt grauia, i. illa, quę Christus declarauit in nouo testamento, vt de dilectione inimici, &c. & de visione mulierum ad concupiscendum Matt. 15. &c. quæ pauca sunt, sed sunt difficilia, nec satis adimplerentur, nisi per abundantiam gratiæ noui testamenti, quę, volentibus eam suscipere, facit omnia facilia. Et sic intelligitur Matth. 11. Iugum meum suaue est, &c. id est, per gratiam alleuiantem. super Gen. 128.c.t.C
Legem veneramur omnes, quia regulando nos, relinquit nos liberos. Gen. 233.c.2.D
Leges non sunt, nisi in principatu cõitate politica. Et politicum iustum distinguitur per legale, & naturale &c. Geu. 235.c.1.B
Leges non extenduntur ad præterita, sed ad futura, vt patet, ext. de cõsti. c. cognoscẽtes. Ge. 312.c.2.A
Qui contra legẽ agit, nõ debet per eam iuuari, quia frustra legis auxilium inuocat, qui cõmittit in legem,

gem, vt patet ext. de immunitate ecclesiarū & cemiteriorum. c. Immunitatē &c. Gen. 317.c.4.K
Legem declarare, est quando aliquis casus, qui videtur comprehendi sub lege, declaratur nō esse sub lege. Exod. to. 1. 182.c.3.I
Lex dupliciter accipitur, vno modo generaliter, pro omni mandato, vel regulatione actuū humanorum cuiuscunq; conditionis illud sit. Et isto modo ius naturale est lex, alio modo pro lege pure positiua, &c. super Exo. to. 1. 183.c.4.F
Lex siue præcepta sunt ad directionem humanam respectu alicuius politiæ, &c. Exo. to. 1. 185.c.3.F
Legum, quędam sunt simpliciter bonæ, quędam bonæ tali, vel tali populo. Et legislator non debet dare leges simpliciter bonas, sed leges bonas tali populo exemplo medicorum, &c. Et exemplo educantiū pueros teneros, &c. Exo. to. 1. 204.c.2.D
Leges non habent vim legum, donec consentiente populo promulgentur. Exo. to. 1. 205.c.1.C
Qui legem non intelligit, nō potest eam obseruare. Matt. to. 5. 79.c.2.E
Lex optime obseruatur fin suam puritatē ab initio, postea verò remissius fit, &c. Matt. to. 5. 92.c.4.H
Omnis homo est alicui legi subditus: quia est peccabilis. Matt. to. 5. 203.c.3.I
Nulla lege tenetur Deus. Mat. to. 6. 33.c.1.C
Cum dicitur q̄ lex precipit omnem actum virtutis, intelligitur materialiter, prout reducitur ad speciē particularis iustitię. Nam formaliter solos actus iustitię precipit. Exo. to. 1. 177.c.4.G
Leges solent dare inequales punitiones, pro culpis equalibus, videlicet illam culpam magis punire, ad quā maior est pronitas, vt homines magis exterreantur ab eis. Exo. to. 1. 229.c.1.D
Primus qui dedit leges Grecis fuit Foroneus. Exo. tom. 1. 234.c.1.D
In alicuius legis obseruatione, non respicitur vtrum bona sit, vel mala, sed vtrum his, qui eam condidit, habuerit authoritatem condendi, &c. Exo. tom. 2. 2.c.1.C
Lex non habet vim legis, nisi ex consensu subditorum. Exo. to. 2. 3.c.2.D
Inter legem & preceptum quid interfit. Exo. tom. 2. 11.c.1.A
Inter legem & mandatum hoc interest, q̄ se habent sicut superius, & inferius, & lex debet dari in scriptis, sed mandatum non oportet q̄ detur in scriptis. Exo. to. 2. 11.c.1.A
Numa Pompilius secundus rex Romanorum finxit se accepisse leges a Nimpha Aegeria, & Licurgus ab Apolline. Leuit. 4.c.1.D
Lex antiqua abolitur, cum alia ponitur in eodem genere negotij priori repugnans, ad qđ necessarium est priorem fore abolitam, &c. Leui. 28.c.1.A
Licèt generale sit, posterioribus legibus maiorē esse vigorem quàm primis, quando cōtrarię sunt, si tamen non sint totaliter contrariæ, & lex antiquior declaret magis quàm posterior, reducēda est lex posterior ad intellectum legis antiquioris, vt patet ff. de legi. l. sed & posteriores. Leui. 29.c.1.A
Ad probandum contrarietatem in legibus, non sufficit leuis probatio, sed oportet esse multa & solida argumenta, vt patet. ff. de legi. l. sed & posteriores. Leuit. 29.c.1.B
In legis fraudem agit, quando obseruans verba legis, agit contra voluntatem legis, vt habetur. ff. de legib. in l. contra legem, & in lege fraus. Leuit., 32.c.4.K. & 112.c.4.F
Lex prior limitatur per posteriorem, vt patet ff. de legi. l. non est nouum. Leuit. 35.c.3.G
Leges humanæ iustæ, quando loquūntur de satisfactione, quæ in furto est, nunquam ponunt solam equalitatē rei ablatæ restituendam, sed ēt aliquid vltra, & illud vltra erat rōne contrectationis rei alienæ inuito domino. Leui. 44.c.4.F
Legis interdum obtinent firmitatem, ea, quæ a legislatore volita sunt, vt habetur ff. de cōsti. Princ. l. 1, Leuiti. 61.c.2.B
In legibus humanis quædam sunt, in quibus nec ratio redditur, nec vllatenus reddi potest, sicut cum assignantur decem anni ad prescribendū inter presentes, &c. & 20. inter absentes, nam ita potuissent poni nouem, vel vndecim inter presentes, &c. Sic ēt de vicennaria prescri. &c. Leuit. 61.c.2.c.& 102.c.1.E. & c.2.A. 329.c.4.I. Similiter q̄ dentur decem dies ad appellandum &c. 330.c.2.A
A legibus humanis ad diuinas non fit conueniens cōparatio, quo ad punitionē, vt p̄bat Leu. 84.c.1.B
In legibus humanis lex debet interpretari secūdum intentionem legislatoris, cum ille fraudem legi facit, qui verba legis amplexus, contra legis nititur voluntatem, vt habetur. ff. de legi. l. fraus. & in l. precedente. Leui. 112.c.4.F
In condendis legibus intētio legislatoris est, non solum, vt opus fiat, sed etiam, vt taliter fiat, qualiter virtuosus facit. Mat. to. 5. 149.c.2.E
In condēdis legib. duplex legislatoris voluntas, una est quā p legem exprimit, aut p legis verba uult intelligi. Altera est ad quam per legis obseruationē deducere vult &c. Mat. to. 5. 150.c.1.A
Qui leges cōtēnit, cōtēnit legislatorē. Leui. 186.c.3.I.
Illæ leges dicuntur repugnare, quando vna vetat, qđ alia iubet. Leui. 191.c.2.C
Leges & ordinatio politię debent esse secundū conditionem gentis, cui dantur. Leui. 191.c.2.E
In legib. consuetudo est, q̄ leges posteriores interpretent p priores, nisi illis repugnēt. Leui. 245.c.3.G
Legis violatio est duplex, s. materialis, & formalis: primo modo, quando aliquid fit contra verba legis, non tn contra intentionem. Formaliter verò quādo contra intentionē fit, ut quando aliquis habet priuilegium, ut non sit subiectus legi communi, & utatur illo, dicitur violare legē materialiter &c. Leui. 258.c.1.B
Lex dicit aliquid positiuum habeus ortum ex voluntate legislatoris, etiam si nulla ratio in hoc sit, &c. Leuit. 313.c.2.A
Multę sunt leges, quarū non possunt assignari rationes, &c. Leuit. 329.c.4.I
Illa lex est purè positiua, quę nec a ratione dictante illam, est: nec tn contra rationē est; indiget tamen ad suam positionem actu rationis, ut videatur si aliquo modo contra rationē est. Ideo de lege iudicatur ab hoībus antequā fiat, postquam verò facta est, iudicat homines, &c. Leui. 329.c.4.K
Si aliqua res sit, quę hēt aliqd, quod sola ratio dictat, & aliquid, quod ex sola uoluntate conditoris est, dicitur mixta ex naturali & positiuo iure, exēpla sunt, ut preceptū de obseruatione sabbati, & precepta iudicialia. Leui. 330.c.1.D
Leges non ponuntur, nisi de his, quę accidunt, imò de his, quę frequēter accidunt, vt patet. ff. de legi. in l. nā ad ea, & precipuè si Deus sit legislator, &c. Leuit. 339.c.2.D
Aliquas leges ex his, q̄ hnr Exo. 21. & 22. ecclesia suscepit. Et hnr ext. de homic. & de adulte. stupro, & de iniuriis, & damno dato, sed illas non suscepit ecclesia, prout datę erāt in vet. testa. sed quia ecclesia voluit suscipere, tanquā de nouo. Instituens & ut. buens autoritatē ligamenti, &c. Leui. 357.c.2.E

Leges & constitutiones non extenduntur ad præcepta. extra de cōsti. cap. cognoscentes Nu. to. 1. fol. 53. col. 1. A. 152. col. 1. c. 121. col. 3. H
Lex aliquando loquitur de re, quæ præsumitur, fiat de re, quæ vere est, vt patet. Deut. 22. vbi cum loquitur de puella, quæ cognita est in agro, præsumit eam clamasse &c. Nu. to. 1. 62. col. 1. D
Lex non dicitur sempiterna propterea, quòd requiratur, vt illa omnia tempore maneat, sed satis est, quòd dū māserit ipsa materia, de qua datur lex, maneat etiam ipsa lex &c. Nu. to. 1. 110. col. 4. H
246. col. 4. I
Lex non habet vigorem, nisi promulgetur: & tunc incipit habere vigorem, cum promulgata fuerit. Nu. to. 1. 215. col. 1. E
Non est semper eadē lex in accessorio, quæ in principalis, & præcipuè cum oppositum legis cauetur. Nu. to. 1. 218. col. 2. B
Talia est lex, quæ sēper duret. Nu. to. 1. 246. col. 4. H
Lex non est de finibus, sed de his, quæ sunt ad finē. Nu. to. 1. 246. col. 4. K
Leges Romanorum erant inter omnes leges gentium optimæ, Mat. to. 6. 47. col. 3. I
Lex specialis non facit legem, nam ea, quæ specialiter in quibusdam personis facta sunt, in consequentiam trahi non debēt, vt patet extra de electio. cap. cum in multis. Nu. to. 186. col. 4. K
In legibus bene ordinatis debet vitari magnus circuitus, magnæ expensæ. Nu. to. 2. 197. col. 4. K
Lex & iudex in distributione pœnarum intendunt ciuilitatem publicam, Deut. 95. col. 1. A,
Legum potissima intentio, in punitione malorum est, vt cæteri arceantur, ne talia cōmittant. Deut. 113. col. 4. F
Lex iusta omne malū vetat, vt patet extra de consuet. cnam & concupiscentiam, sed hoc nō tenet vniuersaliter, quia lex humana iustissima non vetat omne malum, cum permittat meretrices, nec in hoc contrauenit legi euangelicæ, vt probatur. Deut. 126. col. 3. H
Non debet dari alicui politiæ lex simpliciter bona &c. Deut. 127. col. 3 1
Quandoquam aliqua lex iniqua statuenda est, quantūcunque faciat meliorem conditionem ciuitatis. Et ab alijs statuta non debet seruari. Ideo lex vel consuetudo secundum quam permittitur, quòd arca communitatis accōmodet sub vsuris iniustilla, quæ permittit aliquid contra legem euangelicam, quod si non permitteretur, redundaret in destructionem politiæ, & maiora mala, non esset iniqua. Et principes non punientes non peccant, vt patet de meretricio. Et æquitas istarum legum habetur per conformitatem ad legem diuinam, & non oportet, quòd ista cōformitas sem per sit in eo, quod lex mandat, sed in eo, quod per illud mandatum inducere intēdit, scilicet abstrahere homines a peccando in multis grauissimis peccatis, &c. Deut. 131. col. 2. C
Lex est oratio quædam imperatiua vel quasi imperatiua, quæ quidem oratio aliter manet habituaaliter in intellectu principis, & aliter in mēte subditi &c. Deut. 154. col. 2. D
Lex erat antiquis temporibus apud Græcos, vt vxores possent vendere pro ferro, vel eas inuicē commutare. Deut. 170. col. 3. G
Lex est regula actuum humanorum. Iosue, tom. 1. 20. col. 2. E
Legum mutatio debet esse rara, Iosue. tomo 1. 71. col. 4. K
Quando aliquam leggē profert Deus generaliter, non tollit obligationem ex lege naturæ prouenientem, nisi expresse illud prohibeat. Iosue, tomo 1. 113. col. 3. I
Lex violatur tunc, quando non obseruatur tempore illo, quo ad obseruationem obligat, Iosue tomo 2. 7. col. 3. H
Leges non habent vigorem, etiam si conditæ sint, donec per promulgationem de eis constet. Iosue to. 2. 10. col. 4. A. in Paradox. 104. col. 1. A
Lex dicit dictamen rationis directiuum. Iosue to. 2. 158. col. 1. E
Legum vnitas requiritur ad vnitatē populi, & vnitas principatus. Iosue to. 2. 165. col. 1. B
Lex est propter politiam & non è contra. Iudicum. 215. col. 4. F. & 223. col. 4. I
Cum lex incipit esse pernitiosa, vel abroganda est, vel saltem dispensandum in ea. Iud. 223. col. 4. I
Lex quæ dictat illegitimos non debere succedere patri, semper obseruata est ab antiquo. Iudicum 106. col. 3. G
Lex dicitur communis, si per eundem legislatorē esset communis. Iud. 115. col. 4. F
Legem interpretatur consuetudo. Matt. tomo 6. 171. col. 1. E
Non debent condi leges difficiles. Matth. tomo 6. 173. col. 3 1.
Lex neminem obligat, nisi eos, quibus datur. Mat. tom. 6. 191. col. 2. D
Lex posita non obligat ad bonum, vel ad malum, nisi super quos ponitur, vt patet ad tom. 3. scimus quoniam quæcunque loquitur, his, qui in lege sunt loquitur. 1. Reg. tom. 1. 60. colum. 1. D
1. Reg. tom. 2. 4. col. 1. E
Legis autoritas maior est, quam consuetudinis, cū consuetudo succedat legi, & pro lege accipiatur, quando lex deest, cum ipsa sit legum interpres, vt patet de consuedine. cap. cum dilectus 1. Reg. tom. 1. 139. col. 2. C
Numa Pompilius secundus Rex Romanorum dedit leges Romanis per artem hydromātiæ. 1. Regum. tom. 2. 160. col. 4. I
Quando dicitur, quòd leges obligant in territorijs suis, intelligitur de municipalibus, vel quasi municipalibus; secus tamen de legibus generalibus, quæ obligant omnes homines vbicunque fuerint &c. 1. Reg. tom. 2. 183. col. 4. K
Leges factæ ab homine sunt propter hominem: leges vero a Deo factæ non sunt propter hominē, sed magis homo propter illas, & c. 2. Regum 136. col. 2. B
Plato tradidit legem, quòd homines per exercitationem fierent ambi dextri. 1. Paralipomenon. 132. col. 2. B
In legum frequenti mutatione magnum damnū esse, dicit Arist. 2. Politic cap. de politia Hypodamij Eriphontis. 1. Paralip. 18. col. 1. E
Legem oportet mutari & cessare, mutatis rebus, de quibus est lex. 1. Paralipom. 268. col. 1. D
Lex alicuius politiæ dicitur eterna ad istum sensum, quòd, scilicet, durabit tantum, quantum politia durabit &c. 1. Paralipom. 275. col. 1. C
Lex non debet mutari, quandocunque iniusta est, etiam si reperiatur alia, quæ sit melior, nisi sit magnum grauamen. 2. Paralip. 139. col. 4. K
Lex proprie est præceptum iubens, aut vetans, aut permittens. 2. Paralip. 230. col. 4. G
Lex dicit quendam statum totalē, i. complementū ad regulationem omnium actionum ipsorū sub sub lege viuentium, &c. Mat. 1. 161. col. 3. G

Leges vnde habeant, quòd vocentur sanctæ. Matt. to.1. 161.col.4.H
Vna lex non excludit aliam, nisi ponat precepta cõtraria, &c. Mat.to.1. 162.col.1.C
Finis vltimus legis in politia non est pax & amicitia, sed fœlicitas politica, ad quam ordinatur lex &c. super Mat.to.2. 81.col.2.B
Quædam personæ non sunt dignæ legum obseruatione, propter vitæ vilitatẽ. C. de adul. l. quę adulterium &c. Mat.to 2. 162.col 1.B
Legis violator dicitur, qui facit per fraudem, vt patet, ff. de leg. l. contra legem, & in l. frans. & extra de regu. iuris. lib. 6. in regula certum. Mat to.3.97. colum.4.I
Licet lex dirigat ad finem, nõ tamen est de fine, sed de eo, quod est ad finem. Mat.to.3. 98.col.2.D
Si lex aliqua, data ab aliquo legislatore, sit dispensabilis, omnes aliæ ab eodem datæ erunt dispensabiles &c. Mat.to.4. 4.G
Ille committit contra legem, qui verba legis amplexus. contra legis nititur voluntatem. extra de regu. iuris. lib. 6. in regula certum est &c. Matt.to.4. 124.col.4.K
Lex humaua non punit hominem coeuntem cum soluta, sed quare sic. Mat.to.5. 109.col.3.H
Lex humana non punit nisi illa peccata, quibus punitis potest stare respu. Mat.to.5. 109.col.3.I
Lex humana ecclesiastica punit omne genus adulterij: & æquali pœna. Mat.to.5. 109.col.4.I
Circa adoptantes filios secũdum legem humanam ponit autor duas conclusiones. Matthæ.to.6.47. col.4.H
Leges fiunt ad ea, quæ sæpe accidunt, & non ad ea, quæ raro, ff. de legibus. l. nam ad ea. Matt.to.5.50. col.3.K
Non omnis lex iustissima vetat omne malum, si sit humana. Mat.to 5. 97.col.1.E
Inter legem & sententiam hoc interest, quia lex est preceptum, & regula agendorũ in vniuersali, nõ applicata ad aliquem vnum casum numero, sed ad omnia similia negocia extenditur: sententia verò est definitio data in aliquo particulari negocio, &c. Mat.to.5. 108.col.1.E
Leges semper indigent sententijs, sicut vniuersale indiget applicari particulari &c. Matth.to.5.107. colum.2.A
Legis mandata vere implet, qui implet illa quantũ ad substantiam operis, etiam si ex charitate non agat, vt probatur, Mat.to.5. 149.colum 4.R
Et tunc licet non mereamur vitam æternam sic seruando, euitamus tamen peccatum omissionis & comissionis. Mat.to.5. 150.col.1.C
Multæ leges, quas Deus dedit Iudæis, fuerunt prius apud gentes, & hoc si loquamur de legibus illis, quæ malæ erant, vt de libello repudij, de occisione inculpati, vel casualis homicidæ, cum ante vsum refugij caperetur, vel de vsuris, de suscitatione seminis, &c. Et Deus ista permisit præcipue, quia apud gentes habebantur in legem &c. Mat. to 6. 46.col.2.A
Nulla erat lex apud Romanos de suscitatione seminis, neque de pluralitate vxorum. Matth.to.6.47. colum.3.I
Lex suscitationis seminis, non est apud Christianos propter multa Mat.to.6. 47.col.2.D
Legis dispositio non habet locum, vbi nõ habet locum fictio, sicut est de filijs adoptionis & arrogatis, nam illi sunt filij legales, &c. Matth tom.6.47. colum.4 G.
Non potest sciri per corpora cœlestia quando aliqua lex incipiet vel desiniet &c. Matth.to.6. 84 colum.4.G.
Legis prevaricator esset, si non seruaret illam in sensu litterali, sed in sensu spirituali. Mat.tom.6.170. colum.3.I
Lex debet esse honesta vel possibilis, vt ait Isidorus 5. Etymolo. & habetur distinctio.4. c. erit autem. Mat.to.6. 173.col.2.C
Leges non dedignantur sacros canones imitari, & specialiter in materia de matrimonio & de vitijs, & vt clerici apud proprios episcopos conueniantur, vt colligitur. 2.q.3.§. hinc colligitur, & extra de noui nunci. ca. intelligimus &c. Matth. to.7. 48 col.1.D
Lex humana non potest facere licitum quod secũdum se est illicitum, bene tamen lex diuina. Mat. to.7. 43.col.3.K
Inter legẽ & policiam quid intersit, inde Opt. poli. 4.col.1.D
Quomodo Romani receperint leges a Græcis in de Opti poli. 4.col.4.I
Nullæ leges humanæ sunt simpliciter bonæ, in de. Optima. poli. 4.col.3.I
Legis humanæ finis est bonus status ciuitatis, qui cõsistit in quadam pace politica, quæ turbaretur si fornicatio simplex prohiberetur, vel puniretur &c. Gen. 268.col.3.I
Lex quædam est in regno Castellæ, quòd accipiens vxorem suam, & aliquem cum ea fornicantem, possit vtrumq; occidere, vel si postea probatum fuerit, tradnntur in potestate eius, vt iugulet eos, vel faciat quod voluerit. Gen. 355.col.2.D
Lex necessaria est ad perfectionem naturę rationalis. Gen. 127.col.3.H
Lex humana intendit bonum politiæ tanquam finem, scilicet, pacem communem. Exo.to.1.177. colum.4.H
A lege humana nullus actus vetatur nisi iniustus, vel qui pertinet ad iniustitiam particularem, quę est commutatiua, &c. Exo.to.1.178.col.1.A. nec tollit omnia mala nisi illa tantum, quę pertinent ad iniustitiam. ibidem. 178.col.3.G
A legibus humanis quare puniantur adulterium, bestialitas, sodomia, incestus, stuprum, raptus, & non fornicatio simplex. Exodo to.1.178.col.3.G & 179.col.1.D
Leges humanæ distingunt inter homicidium voluntarium & inuoluntarium. similiter & lex diuina, vt patet Exo.21. Exo.to.1. 181.col.3.H
Lex humana recta intendit bonum ciuile, quod est pax publica & amicitia communis. Exo.tomo.1. 183.col.3.G
De legibus duodecim tabularum, de quibus in fine habetur. & 8. distin. capitu. Moyses. Exo.tom.1.204. col.1.b
Leges humanę atque canonicæ quare maiorem pœnam statuant furantibus de nocte pecora quam de die, qui fures nocturni, dicuntur nocturni depopulatores agrorum; qui propterea non gaudent immunitate ecclesiarum, etiam si non sint publici latrones, vt patet extra de immunitate ecclesiarum in ca. inter alia, vbi duas personas excludit. s. publicos latrones, & nocturnos de populatores agrorum, & de his habetur. C. quando licet sine iudice se vindicare. l. prima. Exo.tom.1. 229.col.2.B
Leges humanæ & diuinæ aliquando sunt conformes legi naturali. Aliquando suut purea voluntate instituentium, imo videtur repugnantia, & in eis quæratur ratio, sicut in præfixionibus terminorum

minorum &c. Vel in valoribus rerum, in lege diuina, de boue cornupeta &c. Exo.21. Et de redemptione hæreditatum, quæ sanctificantur Domino &c. de qua leui. 27. Similiter ponuntur exempla de legibus humanis &c. Exo.to.2.229.col.2.D

Lex humana multa permittit, quia non potest corrigere omnem actum malum. Et licet aliquid approbaret, non sequitur, q; sine peccato fieri possit, secus tamen est de lege diuina. Nu.tom.2.197. col.2.D

In lege humana multa statuunt principes, quæ simpliciter iniusta sũt, vt probatur. Deu.131.col.1.D

In legibus humanis multa mala permittuntur, quæ secundum diuinam legem valde puniuntur, vt meretricium, &c. Deut. 131.col.1.E

Leges humanæ condebantur conueniente toto populo, & senator tunc quærebat alta voce, vtrum placeret illis talis lex. & ex responsione totius populi pendebat, vtrũ approbaretur, vel reprobaretur, vt patet Instit. de iure naturali. §. lex ex. Deut. 156.col.2.D

In legibus humanis aliquando vtimur epicheia, quia lex aliqua in casu particulari induceret malum, si teneretur secundum verba, & hoc quia legislator non cogitauit illos casus, vt patet. 5. Ethico. Iudi. 15.col.4.R

Multæ leges & cęremoniæ erãt communes Iudæis & paganis. 1. Reg to.1. 130.col.3.H

Leges humanæ voluerunt Iudæos totaliter reducere ad obseruantiam Christianorum: & ideo non permiserunt eos contrahere secundum legem Moysi, sed secundum consuetudinem Christianorum, vt patet. C. de Iudęis, & cęli. l. nemo Iudęorum &c. sed canon mitius se habuit cum Iudæis, quam lex secularis: nam permittit eis contrahere in omnibus illis gradibus consanguinita. & affinita. in quibus lex Moysi permittebat: sed non permittit eos repudiare, nec simul habere plures vxores. Primum patet de consanguinitate & affi. cap. de infidelibus. & de diuortijs. cap. gaudemus. 1. Reg. to.1. 140.col.1.A

Lex mutari non debet in politia, si bona est, etiam si alia melior inueniatur; immo etiã si lex non sit bona, dum tamen non sit nimis nociua, non debet mutari, vt probat Arist. 2. Politi. in ca. de politia. Ipodami: & idem dicẽdum est de principibus, 1. Reg. to.1. 192.col.3.F

Lex humana solet remittere delictum, quando est magna multitudo peccantium, extra de cleri. excõ. c. latores. 1. Reg. to.2. 104.col.3.F

Leges humanæ si dentur vniuersaliter, ita quòd nõ exprimantur in eis omnes circunstantiæ obseruationum suarum, tales patiuntur interpretatio nem &c. si uero dentur particulariter quantum ad omnes ceremonias & circunstantias obserua tionis, tales non suspiciunt interpretationem. Si tamen ex obseruatione sequatur aliquod magnũ damnum, non obligabitur quis ad illam legem in tali casu, eoquòd simpliciter est iniusta, & illa definit esse lex. 3. Reg. 116.col.3.H

Contra legem nouiter impositam grauius puniuntur delinquentes, quàm postea. 4 Reg. 59.col.2.A

In qualibet lege tria considerantur ad hoc quòd perfectum habeat vigorem. primũ vt conditiones legem habeat potestatem condendi. secundum est legis promulgatio. tertium quod per illam iudicetur in omnibus occurrentibus. & hæc tria ponit Matthæus circa legem Cqristi. Mat.to. 189.col.1.C.

Lex debet dari cum magna digestione, vt innuitur in. 1. li. sexti decretalium. s. hunc codicem cum magna maturitate digestum &c. Matth. tom.2. 3 col.3 H

Lex datur de operibus virtutum. Mat. to. 2.4. columna 1.E

Nulla lex ponitur de nouo, nisi tollendo præcedentem legislationem, & cessat lex præcedens per aduenientem. Mat.to.2. 73.col.4.K

Lex dupliciter impletur, vno modo, faciẽdo ea, quę in ea scripta sunt, alio modõ implendo ea, quæ per ipsam promissa sunt. Matth. tom. 2. 76. columna 3.K

Legis vigor est duplex vnus in obligando subditos ad sui obseruationem, & inquantum lex comparatur ad subditos. Alter est deducere subditos ad finem, ad quem ordinatur & iste est vigor præcipuus, quia primus ordinatur ad istum. Et loquendo de isto secundo uigore legis, lex Moysi non fuit soluta sed adimpleta, sed loquendo de primo uigore lex Moysi iam diu soluta est, quia cessauit, cum iam non obseruetur, nec licitum sit ipsam obseruare, Mat. tom.2. 76. colum. 4.K. 77. colum.1.A

Nulli legi potest competere habere pœnam adiũctam, nisi inquantum lex illa data est ab aliquo. Mat.to.2. 139.col.1.A

Lex est propter communitatẽ, & non è cõtra. Mat. to.2. 240.col.3.I

Lex magis obligat quam iuramentum, quia lex tollit iuramentum, etiam si sit posterior: ut si iuraui aliquid, quod nõ erat lege prohibitum, & superueniat lex prohibens, non teneor seruare iuramentum: immo non licet illud seruare, & iuramentum factum contra legem, scienter vel ignoranter, non obligat. Matth.tom. 2. 211. columna 4.G

Lex humana quando reputet aliquem incorrigibilem scilicet si aliquod grauissimum facinus commisit. uide Matth.to.2.85. colum.4.K. 86. columna 1.A

Lex interdum sustinet aliquod inconueniens. Mat. to.5. 102.col.1.B

Leges semper indigent sententijs, Matth. to.5. 107. col.2.A

Lex differt a sententia, quia lex est præceptum & regula agendorum in vniuersali &c. Sententia vero est definitio iudicis data in aliquo particulari negocio. Matth.to. 102.col.1.E

Lex humana in maleficijs considerat intẽtionem, sed solum hoc considerat propter factum: nam vbi sola intentio est, quæ non prodit ad extra, nõ habet culpam secũdum legem humanam, vt patet. ff. de pœnis l. cogitationis, & de pœnitentia distin. 1. ca. cogitationis scilicet cogitationis nemo pœnam meretur sed lex diuina magis considerat intentionem quam opus. Matth.tom.2. 91. col.2.B

Lex permittens latronem occidi a viatore, & inuasore; ab eo, qui inuadit eum, iusta est in foro suo. vt probatur Matth.tom.2. 92.col.4.I

Lex Iulia de adulterijs concessit, quòd pater posset occidere filiam & adulterum, quando eos inueniret in adulterio, cuius assignatur causa. Mat.to. 2.95. colum.1. C. Et hoc cum quatuor conditionibus, quæ referuntur ibidem 95. col.2. A. Et Ista lex non permittit occisionem tanquam iustam, sed solum propter iram, quæ frenari non potest, & ista causa exprimitur. C. de adulterijs. l. Grachus. In foro tamen cõscientiæ peccat talis, cum ex vindicta faciat. ibidem. 95.col.2.B

Universidad de Deusto Biblioteca

Secundum leges humanas voluntas & propositum distinguunt maleficia. Matth. to. secundo. 119. col.1.D

Agere contra legem positiuam, & velle agere est peccatum mortale, & hoc est verum, quando lex positiua cõtinet aliquid, quod naturaliter est debitum determinate, vel indeterminate, ita ꝙ lex ipsa positiua importat quoddam iustum, qđ etiam si non esset positum in lege, ratio dictaret seruari. Et hoc maxime quando transgressio legis est directè in impedimentum alicuius: quia nulli nocere est de iure naturali. Matth. tom. 2. 139.col.2.D

Leges, quæ videntur dare laico potestatem remittendi iuramentum, corriguntur etiam de mente iuris ciuilis. ar. in Authentico. vt clerici apud proprios Episcopos.§.si verò ecclesiasticum, colla 6.Mat.to. 2. 208.col.2.D

Lex humana non potest omnino iustè punire peccata, quia non potest inuenire tot differentias pœnarum in acerbitate, quod sunt differentię peccatorum in magnitudine, & quando hoc posset, non tamen posset scire differentiam grauitatis in peccatis.Mat.to.2. 236.col 3 I

De lege Talionis, vide in dictione, Talio.

Leges gentium sequebantur Iudæi circa foralia in multis Mat.to.2. 161.col.3 F

Lex humana iubet actus omnium virtutum, non inquantum sunt illarum virtutum, sed inquantũ sunt actus iustitiæ, & ita lex humana non dirigit perfectè ad virtutẽ, quia non dirigit nisi ad actus iustitiæ. Lex autem Dei perfectè dirigis ad virtutem. Mat.to.3. 19.col.3.G

Legum humanarum pœnę non obligãtur in foro conscientiæ, scilicet pœnitentiæ, licet ipsę leges obligent in foro conscientiæ, & illæ leges obligant in foro penitentiæ, & non omnes. Matthę. tomo 3. 27.col.4.I

Agens contra legem humanam de moribus humanis dirigendis, primo de vita hominis dirigenda, peccat mortaliter. Mat.to.3. 87.col.3.F

Lex non debet mutari, nisi postea inueniatur continere aliquod malum, vel nociuum rei publicę: & etiam non debet lex mutari, quandocunque inueniatur continere aliquod iniustum, nisi illud sit graue: vt dicitur secundo Politico.capitu.5.& propter hoc, quia lex, quæ aliquando bona est, interdum propter veritatem temporum efficitur iniusta, solent mutari leges per tempora, nec est inconueniens, vt patet extra de consanguinitate, & affinitate, capitulo non debet. Et sic patet de multis legibus trium vltimorum librorum.C. & etiam in primo libro. C. &c. Matthę. tomo 3. 88.col.3.F

Lex posita à legislatore semper obligat, nisi quando obligatio eius esset contra intentionem legislatoris. Mat.tom.3. 89.col.1.A

Tota lex humana consistit in cęremonijs exterioribus.Mat. tom 4. 129.col.4.F

De legibus, aut de moribus disputare non pertinet nisi ad viros peritos. Matthæ. tomo quarto. 121. col.3.F

Inter legem humanam, & diuinam hoc interest, quia lex humana non punit si tota ciuitas, vel regnum peccauerit, sed regulariter parcitur multitudini, eo quòd lex est propter politiam, & non è contra, lex vero diuina punit etiam si totus mũdus peccauerit contra illam, &c. Matth. tom. 5. 14.col.2.C

Ille agit contra legem, qui eam amplexus contra legis nititur voluntatem. Matthæ. tomo quarto. 124.col.4.K

Nemo debet permittere leges corrumpi, aut hæreses introduci, inquantum poterit. Matthæ. tomo quarto. 136.col.3.K

Omnes leges humanæ a principibus Gentilibus traditæ, si iustæ sunt, a Deo sunt. Matthæ. tom.4. 135.col.4.K

Lex humana non intendit punire omne crimen, sed solum illud, quod nocet statui politico, tollẽdo pacem illius: nam lex datur politiæ, & est pro conseruatione eius, & ideo vltra illa non curat, & propter hoc punit adulterium ex parte mulieris, quia perturbat maxime rem publicam &c. Mat.to.5. 109.col.3 H

Legum multitudo non debet esse sine causa necessaria, & non occasione perfectionis: & pauciores leges debent dari ab his, qui præsunt toti ecclesiæ, quàm ab his, qui præerant in veteris testamento, ex quo status ille veteris testamenti paucos habebat subditos. Et huius signum est, quia Christus, qui dedit nouam legem pauca instituit mandata &c.Mat.to.6. 173.col.3.K

Nulla lex humana, vetat omnia vitia, nec licet legislatori etiam Christiano vetare omnia vitia, vt probatur in Defen. 35.col.1.bede.col.2.bede.

Leges politicæ duo solum habent facere, scilicet dirigere quemlibet hominem, vt bene se habeat ad totam societatem politicam, & ad quemlibet talis societatis, scilicet bene faciendo ei. Secundũ est, quòd arceant homines à damnis, & iniurijs inferendis toti communicationi, & societati politicæ, & cuilibet de illa societate, & istud est principale, quia magis obligatur homo, abstinere a malefaciendo alteri, quàm obligatur ad benefacendum. Defen. 35.col.2.A

Leges contrariæ pro diuersis temporibus sunt bonæ, vt dicitur extra de consanguinitate, & affinitate, capit. non debet. scilicet non debet reprehensibile iudicari, si secundum varietatẽ temporũ statuta quoq; varientur humana. Defen. 17.col.2.A

Nullæ leges humanæ sunt simpliciter bonæ. De Opti. poli. 4.col.3.I

Lex naturalis Est conceptio naturalis indita homini, qua dirigitur ad operandum in finem vitæ. Matthæ. tomo 5. 83.col.4. G

In lege naturæ aliquos Philosophos fuisse saluos dicunt multi, vt Socratem, Platonem, & alios &c. Gen. 11.col.2.C

In solis hominibus est lex naturalis. Matth. tom.5. 83.col.4.H

Lex naturalis non est sufficiens dirigere creaturam rationalem per omnia, cum sint quędam particularia tam variabilia, quòd ex natura non videntur habere bonum, aut malum. Genesis. 127. colum.3.I

Omne illud est directè contra legem naturæ, quod in humanis actionibus impedit principale intentum.Mat.5. 84.col.1.A

Lex naturalis non ita manifestat dominium Dei supra nos, sicut lex positiua, propter multa. Gẽ. 128.col 2.A

Tota lex naturæ a Deo est.Mat.to.5. 94.col.3.I

Per legẽ naturalem non sufficit homo disponi perfectè, ad perfectionem, quæ est in lege Christi, sed suppletur indispositio per gratiam, quæ datur in lege Christi, & hæc est causa, quare sola lex Christi vetat omnia mala, quia scilicet, in ipsa sola datur gratia. Mat.to.1. 162.col.3.G

In lege naturali saluabantur homines in prima ætate.Mat.to.7. 250.col.1 A

Lex naturalis non est nisi quædam determinatio iusti & debiti, secundum rationem practicam, ad agendum vel cauendum. Matt.to.2 138.col.4.K

Lex naturalis est innata, & non data vel posita, nam ideo dicitur naturalis: vt inuitur. ad Ro.2. Matt. to.2. 139 col.1.A

Lex naturalis, prout dicit compræhensionem omnium præceptorum iuris naturalis, est sicut quędam scientia, in qua sunt quædam principia vniuersalia & per se nota, & alia minus nota, & deinde conclusiones, quæ solum habent notitiam ex principijs.Mat.to.3. 123.col.1.B

In lege naturæ nihil promittebatur. Secus tamen in lege vete.& in lege noua. Matthæ.to.3.290.colum.2.D

Inter animalia homines soli habent legem naturalem, quæ quidem lex non aliud est, quam conceptio quædam homini naturaliter in dita, qua dirigitur ad agendum in actionibus proprijs, siue competat eis ex natura generis, vt comedere, & gignere, siue ex conditione speciei, vt ratiocinari, & similia. Mat.to.5. 83.col.4.H

Ad legem pertinet dilectio dei. Mat.to.5.131.col.3. K.colum.4.F.

Legis præcepta sine gratia adimpleri possunt, quantum ad id, quod directe sub præcepto cadit, non tamen quantum ad intentionem legislatoris, cũ legislator intendat nos instituere in charitatę. Matt.to.5. 149.col.3.F

Tota lex dirigit hominem in suis operationibus. Mat.to.6. 203.col.1.C

Contra legem naturalem contingit tripliciter contraire.Mat.to.5. 83.col.4.I

Cum dicitur, quòd lex naturalis est cõmunis apud omnes gentes intelligitur, accipiendo legem naturalem tertio modo, s. pro his, quæ competunt homini, non inquantum homo est, sed inquantũ animal. Accipiendo tamen legem naturalem primo modo, non est commune sic, licet omnes gẽtes debeant obseruare id, quod est de rectitudine dictaminis rationis: quia tamen variomodo æstimatur de rebus quantũ ad illa, quæ non sunt naturaliter determinata, contingit circa conclusiones iuris naturalis, non idem sentire omnes, sed, quod quibusdam videtur rectum, alijs videtur non rectum, cuiusmodi est inseparabilitas in matrimonio. Mat.to.5. 93.col.4.F

Reliqua de lege naturali, vide in dictione Ius nãle.

Lex diuina. Lex solum posita est peccatori, & non iusto, ad Gala.6. sed in paradiso non fuissent peccatores, sed iusti confirmati in gratia. Gen. 22.col.2.C

Lex data a Deo occasio peccati est. Gene. 127.columnæ 1.D

Lex Dei omne malum vetat, & omne bonum necessarium præcipit. Gen. 127.col.3.F

Quòd lex diuina aliquid mandet, & aliud imperet lex humana, altissimus ordo Dei exposcit, quia sicut non tenemur semper Deo conformari in volito, ita nec semper tenemur conformari in iudicato, sed solum in fine volendi & iudicandi. Gene. 268.col.4.H

Lex necessaria est ad perfectionem naturæ rationalis Gen. 127.col 3.H

Lex prima positiua data a Deo fuit illa de prohibitione ligni vetiti: secunda post diluuium, de non comedendo carnem cum sanguine. Gene. 127. colum.4.F

Index Alphonsi Tostati.

Lex facit, quòd sit peccatum id, quod non esset peccatum, nisi lex esset: secundo lex concupiscentiã auget per prohibitionẽ, sed non propter hoc cessat lex.Gen. 127.col.4.G

In lege vel præcepto põt accidere grauitas ex duobus, vel ex multitudine, vt fuit in lege Moysi &c. vel ex re, quæ præcipitur, vt est in lege Christi, vt de dilectione inimici, & de visione mulieris ad concupiscendum.Gen. 128.col.1.C

Lex diuina potest facere aliquod malum bonum & è contra.Mat.to.7. 43.col.3.F

Lex diuina aliquomodo assimilatur legi humanæ rectè positæ.Exo.to.1. 183.col.3.G

Finis legis diuinæ est vtilitas omnium partium corporis Christi mystici, vt perueniant ab beatitudinem, & quia secũdum altissimum Dei iudicium ad fœlicitatem nemo admittitur, nisi cum puritate vitæ: ideo lex diuina omne malum vitat. Genes. 168.col.3.K

Lex diuina non solum debuit nobis dare cognitionem de his, quæ nullomodo nos cognoscebamus, sed etiam de his, quæ nos cognoscimus, si in illis errare possumus.Exo.to.1. 184.col.1.D

Agere contra legem diuinam dupliciter accipitur, Mat.to.7. 296.col.4.I

De diuisione legis diuinæ, in moralia, iudicialia & cęremonialia, iuxta tres regulas agibilium, Exo. to.1. 184.col.2.D

Sub lege non sunt, qui spiritu Dei aguntur. 19. quęstio 2.cap. duæ sunt leges, idest illi, qui mouentur a Deo, mandante aliquid fieri, non ligantur lege communi. Exod.to.1.196.col.3.G. Nume.to.2. 141.col.2.C.

Finis legis charitas.Matt.to 5. 150.col.1.B

Lex spiritualis facit nobis libertatem, non tamen ab obligatione ciuili vel naturali.Num.to.2.141. colum.2.D

Agere contra legem Dei, dupliciter accipitur, vnomodo nolendo facere quod iubet, aliomodo nõ abstinendo ab illo, a quo ille abstinere iubet. Matthæ.to.7. 297.col.3.I

Leges diuinæ non recipiunt interprætationem in omnibus casibus, bene tamen humana mandata, quæ non debent obseruari, quando obseruatio vertitur in magnum damnum ipsius obseruãtis.3.Reg. 116.col.3.G

Leges diuinæ, si dentur vniuersaliter, ita vt non exprimantur omnes circunstantiæ obseruationis in eis, tunc permittitur nobis interpretati legem Dei, scilicet, quòd in quocunque casu reperimus sequi malum, ex obseruatione, quòd non obseruemus, quia rationale est intelligere, quòd in tali casu Deus non intellexerit, si autem mandatũ Dei sit particulariter datum, & exprimit omnes circunstantias obseruationis, tale obseruandum est ad omnem euentum. 3. Regum. 116.colum.3.K

Deus in principio cuiuslibet legis puniuit grauius peccata quam postea.4.Regum. 59. colum.2.A

In aliquo casu tenetur quis agere contra legem Dei, ne agat contra conscientiã, quæ est lex Dei sibi nota.Mat.to.2. 205.col.3.I

Ad legis diuinæ obseruationem tria conducunt, s. imploratio diuini auxilij, conatus liberi arbitrij, & euitatio mali consortij.Matthęi. tom.3. 122. colum.2.E

Lex præceptiua posita est tam iusto, quam peccatori, lex vero prohibitiua nõ est posita iusto, sed peccatori, & tamen quantum ad obligationem ita

Universidad de Deusto Biblioteca

obligatur iustus ad legem prohibitiuam, sicut ad præceptiuam. Mat. to 3. 89. col. 1. D

Legis mandata vere implet, qui implet illa quantū ad substantiam operis, etiam si ex charitate non agat. Mat. to. 5. 149. col. 4. K. & tunc licet non mereamur vitam æternam sic seruando, euitat, tamen peccatum omissionis & commissionis. ibidem. 150. col. 1. C

Stat q̄ Deus statuat aliquam legem, quam postea reuocet, immo de facto ita fecit &c. Matt. to. 5. 85. col. 4. K

Inter legem diuinam & humanam hoc interest, q̄ lex humana non punit si tota ciuitas vel regnum peccauerit &c. lex verò diuina sic, etiam si totus mundus peccauerit. Mat. to. 5. 14. col. 2. C

Per leges factas à Deo regulatur gens humanum principaliter, & istæ leges sunt principia quædā generalia omnium actionum humanarum; & vocantur leges naturæ, & præter has dedit Deus speciales leges illis populis, ad quos habuit conuersationem: primo Iudæis, & postea Christus in carne assumpta dedit leges vniuerso Orbi, sed istæ fuerunt pauciores, & præter hæc erant multa alia necessaria, secundum quę homines regerentur circa multa particularia, Et ideo in veteri testamento, & nouo reliquit Deus potestatem condendi leges: in nouo testamēto omnibus prælatis, & dominis temporalibus, iuxta illud: Sicut misit me Pater, & ego mitto vos, idest, in eadem potestate. Sed in veteri testamēto relicta est hæc potestas senioribus, qui manserunt post Moysem &c. Math. to 6. 173. col. 2. D col. 3. F

Lex diuina magis intendit prohibere hominem à peccato, vt perficiantur homines in vita æterna, quam consentiendo peccato, deducere homines ad temporariam perfectionem. De Opti. pol. 5. colum. 4. I

Quod Deus in veteri testamento dederit leges particulares circa foranea, & ceremonialia, & non in nouo testamēto, vna de potissimis causis fuit, quia in veteri testamento, dabatur lex vni soli gēti, quæ parua erat: & quæ eisdem moribus vtebatur, ideo sicut vnigeniti conueniunt eædem leges forales propter similitudinem conuersationis incolarum, ita & populo iudæorum conueniebant eædem leges iudiciales, & idem ritus cærimoniarum, lex autem Christi data fuit toti mūdo. Mat. 28. & Marci. 16. in quo sunt diuersi modi gentium &c. ideo non dedit eis leges &c. Math. to. 5. 59. col. 4. G

Lex vetus: vel lex Moysi.

Lex Moysi data est in deserto. Exo. 19. sed eius obseruatio generalis cæpit post mortē Moysi, quia Hebrei fuerunt in pace in Terra promissionis, eiectis inde hostibus, quod fuit iuxta finem vitæ Iosue, idest post quam locauerunt tabernaculū Domini in Silo. Iosue. 18. Gen. 70. col. 1. A

In lege vete. erant multi deffectus: quia data est populo imperfecto. Mat. to. 5. 92. col. 3. I

Lex Moysi data fuit & confirmata anno primo ab exitu de Aegypto. mēse tertio, vt colligitur Exo. 19. & 24. quę lex data debuit confirmari in sanguine sacrificiorum, sed nondum erant Aaron, & filij eius consecrati in sacerdotes secundum ritum legis, nec alij, quia ritus paternę consecrationis fuit in anno secūdo ab exitu de Aegypto, mense secundo, vt colligitur. Exo. 40. & Leuiti. 8. & 9. facta sunt ergo illa sacrificia per alios, qui prius habebant consuetudinē ministrandi. Gen. 70. col. 4. I. & 254. col. 1. A. & data est sexta die mē sis tertij &c. Exo. to. 2. 130. col. 1. E

Quare Deo in datione legis locutus sit de caligine Mat. to. 4. 221. col. 4. F

Lex tripliciter accipitur, vnomodo pro testamento, secundomodo pro libris Moysi. tertiomodo strictissime pro ipsa lege, quæ totaliter data est a Moyse, quæ vocatur lex noua, quæ dicitur Deute. Mat. to 6. 130. col. 3. G

Lex Moysi non prohibebat omnia mala, quæ prohibentur in lege euangelica: quia in lege Moysi non erant aliqua, in quibus homo se exercēs, gratiam reciperet, sicut in lege euangelica, in qua sunt sacramenta. in quibus ex natura sacramenti datur gratia se exercitanti. Gen. 168. col. 4. F

In lege Moysi permittebatur repudium & vsura ad alienos, vt patet Deut. 24. quia illi quibus illa lex data est erant imperfecti. Gen. 168. col. 4. G

Aliquæ de legibus Moysi obseruabantur ante legē Moysi. Gen. 354. col. 1. E

Lex Moysi continet quinque libros, alij autem libri licet vocentur lex, quia continent documenta moralia & preceptiua, non tamen vocantur lex Moysi, quia non scripsit illos Moyses. Gene. 9. colum. 1. D

Legis Moysi ablationem & euacuationem significat mors Saulis. Gen. 20. col. 3. G

Lex Moysi nos instruit in credendis amandis & sperandis, & generaliter in omni agibili. Gene. 28. col. 4. H

Legis datio fuit maximum, quod factum est in vete. testa. cum per illam veniretur Israel Deo, in populum peculiarem. Exod. to. 1. 14. colum. 3. K. colum. 4. F

Totam legem Moysi ad literam seruauit Christus vsque ad passionem, sicut obseruabant alij Iudei. Exo. to. 1. 81. col. 1. C

Lex data est tertio die postquam fixa sunt castra in monte Sinai. Exod. to. 1. 160. col. 4. I

In lege Moysi erant quędam, quę partim in Deū, & partim in proximum ordinabantur, & alia, quę totaliter in Deum, & alia totaliter in proximum ad primum pertinebant præcepta decalogi, ad secūdum cęremonię. ad tertium præcepta iudicialia. Exo. to. 1. 147. col. 3. H

Lex Moysi non prohibebat omnia vitia. Exo. to. 1. 178. col. 4. K

Quod lex vetus prohibuerit manum & animum probatur. Exo. to. 1. 182. col. 1. C

Lex vetus, quia data est ad faciendos homines amicos Dei: oportuit vt haberet præcepta moralia ad faciendos homines bonos, quod presupponebatur ad amicitiam Dei. Exo. to. 1. 183. col. 4. F

Lex vetus occidebat non ex se, sed ex occasione, vt ait Augustinus in li. de Spiritu & litera Exo. to. 1. 184. col. 3. H

Lex vetus quare permiserit aliqua mala & nō lex noua. Exo. to. 1. 204. col. 3. G

Cum lex illa, de qua Exo. 21. scilicet, si rixati fuerint viri &c. canonizetur ab Ecclesia, vt patet extra de iniurijs & damno dato. c. 1. quare non ponatur illa particula, si surrexerit & ambulauerit foras. Exo. to. 1. 217. col. 2. E

Legem illam, de qua Exo. 21. si quis per industriam occiderit proximum &c. quomodo sit canonizata ab Ecclesia, extra de homicidio ca. 1. Exo. to. 1. 217. col. 3. G

Lex Mosaica talionis, de qua Exo. 21. Oculum pro oculo &c. non debet intelligi, quòd mandauerit Deus fieri talionem, sed quòd ista deberēt regdigi ad estimationem. Exod. to. 1. 221. col. 2. A

Lex Mosaica solum duo genera pœnarum inferebat, scilicet mortem, & flagellationē, & in flagellatione non excedebatur numerus quadraginta flagellationum, vt patet Deuter. 25. Cęteræ autem pœnæ erant pecuniarię, &c. Exo. to. 1. 221. colum. 1. D

Lex talionis an aliter deberet adimpleri, vel ad æstimationem pecuniæ, vtrunque potest defendi absque præiudicio. Exo. to. primo. 221. colum. 3. F

In legibus iudicialibus, quæ ponuntur. Exo. 21. talis est ordo, q̄ primo ponuntur leges magis pœnales, deinde minus, vsque ad fine. Exod. tomo. 1. 223. col. 2. D

Lex de animali cadenti in cisternam, de qua Exod. 21. reperitur canonizata ab Ecclesia extra de iniuriis & damno dato. c. 2. Exo. tom. 1. 226. col. 3. K col. 4. F

Doctrina legis vete. ad tria ordinabatur, primo ad cognitionē Christi promissi. secundo ad salutis consecutionem, per impletionem mandatorū. tertio ad cultum vnius Dei obseruandum. Mat. tom. 6. 188. col. 3. K

Lex vetus & noua sunt dissimiles in multis. Math. tom. 6. 189. col. 4. F

Legi Moysi habet lex Christi duo opposita. Math. tom. 6. 192. col. 3. G

Lex de vsuris apud Iudæos non fuit dispensatio: sed arctatio. Mat. to. 7. 45. col. 1. E

In legem Moysi non vetuit Deus omnia mala neq; permisit omnia bona, propter duo. Matth. to. 7. 45. col. 4. H

Alia lex, de qua Exo. 21. si bos alienus bouē alterius vulnerauerit, &c. non tenebat vniuersaliter, nisi quando bos mortuus & viuens essent æqualis valoris, dum vterque viueret &c. & ponuntur qua mor regulæ ad faciendum tectam diuisionem. Exod. tom. 1. 227. col. 1. C

Lex illa, de qua Exo. 21. Reddet bouē p boue &c. canonizata est ab Ecclesia, extra de iniurijs, & damno dato, capitu. tertio. Exod. to. 1. 228. colum. 1. B

Alia lex, de qua Exod. 22. Si effringens fur &c. canonizata est ab Ecclesia, extra de homicidio voluntario, vel casuali, & est tertia in ordine, & leges humanæ hoc idem fanciunt, vt patet. ff. ad legem Aquiliam, in l. itaque. §. penultimo. & ff. ad legem Corneliam, de Sicariis in l. furem. Exod. tom. 1. 230. col. 1. B

Lex vete. testam. de defloratione virginum obligauit in duobus temporibus, scilicet tempore vete. testamen. & tempore noui postquam Ecclesia illam valere decreuit. Exod. tom. primo. 236. colum. 2. C

In lege vete. quædam erant ex permissione, & quędam ex mandato: sed in quibus peccent illa nūc obseruando, & in quibus non. Matth. tomo 5. 102. col. 3. G

Lex de stuprationibus, non tenet vniuersaliter in omnibus personis in nouo testamento, sicut non tenebat in veteri. Exo. to. 1. 237. col. 2. B

Gentilis agens contra legem Hebræorum, dato et quòd crederet Deum Hebræorum esse Deum. verum, non peccat, & assignatur similitudo, secus tamen est de lege Euangelica, quæ omnes obligat; quia Christus voleit omnes ad eam obligare. Matth. 28. euntes per vniuersum mundū, &c. Exod. to. 2. 101. col. 3. K

Lex data est die sexta mēsis tertij ab exitu de Aegypto in monte Sinai, & ipsa die stetit Moyses cū Deo in monte recipiens præcepta, quæ habentur Exo. 20. in fi. & 21. 22. & 23. & descēdit eadem die ad vesperum, & narrauit illa toti populo, quo consentiente, die sequenti, scilicet septima mensis tertij factis sacrificijs, & confirmato fœdere legis ascendit montem Sinai ad Deum, vbi stetit quadraginta dies: computādo ipsam diem septimam vsque ad diem decimam septimam mensis quarti, quo datæ fuerunt tabulæ Moysi, in quo ēt descendit Moyses de monte, & fregit illas. Exod. tom. 2. 130 col. 1. E

Lex Moysi si in præcipiendo bonum circa aliqua, excedit legem Christi. Mat. to. 7. 46. col. 4. F

Lex vetus continebat in se legem nouam velatam sub cortice literæ. Exo. to. 2. 184. col. 2. D

In omnibus legibus veteris testamenti, quæ connunt aliquam oblationem, & leges ceremonias, obligabatur conuersi sicut natura Iudæi, vt patet Leui. 24. in solis autem legibus, quæ concernebant aliquas dignitates, aduenæ non erant equales cum Iudæis ex natiuitate, vt patet Deut. 23. de Amonitis & Moabitis. Leui. 176. col. 2. B

Legis veteris obligatio licet cessauerit in Christo, non tamen cessauit in Christi natiuitate, sed vel in morte eius, vel post Euangelij publicationem. Leui. 113. col. 3. F

Lex talionis non est simpliciter iusta. licet Pythagorici dicerent, quòd sic, vt refert Phylosophus. 5. Ethi. & probatur. Leui. 248 col. 1. D

Tota lex Mosaica fere data est monte Sinai. Leuit. 323. col. 1. C

Lex vetus permittens vsuram, libellum repudij, & purgationem zelotypiæ, faciebat ista licita, quæ alias essent mala, & peccatum, nec ideo isti sic facientes merebantur, non tamen peccabant, nec valet argumentum de legibus humanis permittentibus fornicationem simplicem, & quædam alia, quæ illicita sunt, quia leges humanæ rectæ ista non approbant, licet ea non puniunt: & dato, quòd permittant, non tamen sequitur quòd non sint peccatum. tomo primo. 66. columna 3. K

Iudæi non peccant mortaliter nunc, obseruando ea, quæ ex præcepto habebant facere alias, si sunt talia, quæ vbique faceret liceret: sicut abstinere a cibis discernendo eos, & obseruare sabbatum, & cœteras festiuitates, peccarent tamen mortaliter solum, quatenus ob amorem istorū, nolunt venire ad legem Christi: & hoc est verum nisi aliqua ex illis præceptis, inuenirentur expresse prohibita a Christo, vel ab Ecclesia: quia tunc peccarent obseruando illa. Matth. to. 5. 102. colum. 3. I

Lex Mosaica per obseruationem suam non inducebat directe aliquam vtilitatem, & tamen per violationem inducebat mortem. Nu. to. 1. 223. colum. 2. B

Lex vetus aliquando vocatur lex mortis, aliquando lex carnis, aliquando lex peccati, ad Ro. 7. Nu. to. 1. 223. col. 2. B

Lex vetus obseruata sub conditione sua, etiam sine merito deuotionis tollebat aduersitates pœnales, differens eas ad aliud tempus & dabat homini magnitudinem vitæ in tranquillitate, de hoc Leuit. 18. & ad Ro. 10. & Exo. 23. Num. to. 1. 223. col. 2. E

Lex vetus cessauit, quando cessauit status iudaicus, sin destructione Ierusalem per Romanos, nec obest, q̄ lex vetus dicatur lex sempiterna multo ties

Universidad de Deusto
Biblioteca

ties in sacris literis, quia intelligitur, ꝙ esset dura tura quantum status iudaicus duraret. Nu.to.1. 240.col.4.H
Qui legem vererem cæremonialem ex contemptu omitteret adimplere, mundificando se ab immũditia corporali, si postea pœniteret, poterat introire sanctuarium, similiter & existens in peccato mortali, & tamen si solum corporaliter esset immundus, nõ poterat introire sanctuarium, alioquin moreretur, quod videtur mirabile. Nume. to.1. 270.col.2.C
Inter legem veterem & nouam, hoc interest, quòd in lege veteri expresse promittuntur bona temporalia, & subticentur æterna, & in lege noua fit econtra, & aliquando in lege vete. promittũtur æterna, & in lege noua temporalia, sed raro, scilicet. Matth.19.vbi dicitur, ꝙ qui aliquid propter Christum in hoc mundo relinquit cẽtuplum recepturus esset in hoc mundo. Deuteronom. 9. colum.1.D
In lege veteri non fuerunt omnia mala prohibita, quia non erant in ea aliqua, in quibus homo se exercitans gratiam reciperet, sicut sunt sacramẽta in lege noua, nec tantum Deus visitabat corda hominum sicut nunc visitat, & potest concedi quod lex vetus fuerit iustissima, non absolute, sed respectiue, scilicet, respectu illius gentis, cui data erat. Deut. 126.col.4.G
Inter legem veterem & euangelicam assignatur discrimen penes permissionem mali, & non permissionem. Deu. 126.col.3.H.& col.4.F
Lex vetus ex operibus ipsius nihil aliud erat, quam quædam dispositio ad perfectiorem statum vt. s. homines assuefierent in hac, ad postea recipiendum legem nouam, quæ non dirigit in aliquam aliam tanquam in statu, perfectiorem, sed immediate in vitam æternam. Deut. 127.col.3.F
Lex vetus sequitur conditionem legum humanarum in permittendo aliqua mala. Deutero. 127. col.3.G
In lege Moysi sunt plura quam sexcenta præcepta, ergo plures quã sexcentę leges. Deu. 154.col.3.D. erant sexcenta tredecim præcepta. Ruth. 241. colum.2.E
Omnes leges, quæ continentur in toto Exodo, & toto Leuitico vsque ad 27.cap.lib.Num.exclusiue de filiabus Salphaad, fuerunt datæ in monte Sinai, & omnes leges, quæ habentur a 27. cap. lib.Num.inclusiue, & in toto Deuteronom. datę fuerunt in valle contra Phanum Phegor. Deut. 54.col.4.K. & 55.col.1.A
Lex vetus finitur, in capite vigesimo octauo libri, Deuter. 157.col.1.D
Ecclesia nõ vetat Iudæis vti cæremonijs legis Moysi, quamdiu nolunt redire ad legem Christi. Mat. to.5. 102.col.3.K
Inter legem Moysi & legem Christi quid intersit vide. Matth.to.5. 130.col.1.A
Lex Moysi non est necessaria ad habendum vitam æternam. Matth.to.5. 129.col.4.I
Quomodo lex Moysi donabat vitam ęternam suis cultoribus. Matth.to.5. 130.col.1.E. col.2.A
In quo differant opera legis à sacramentis. Matth. to.5. 130.col.2.A
Impletio legis Moysi pertinebat ad Messiam. Matt. to.5. 233.col.2.B
Lex Moysi, de suspensione & mãsione cadauerum in patibulo vsque ad vesperam: data fuit Iudæis tam pro ipsismet, si suspẽsi essent, quam pro alijs non Iudæis, si a Iudæis essent suspensi, vt patet Deuter.31.Iosue.to.1. 151.col.4.I
In legis Moysi confirmatione, non oblatum fuit sacrificium pro peccato. Iosue.to.1. 154.col.1.A
Lex Moysi cum semel confirmata fuit in monte Sinai, quare fuerit postea confirmata in monte Hebal. Iosue.8. Iosue to.1. 153.col.3.G
Tres erant species præceptorum vete. legis. Matth. to 6. 126.col.3.I
Lex Moysi cœpit obligare quo ad cæremonialia à tempore illo, quo quieuit terra Chanaan à prælijs, vt dicitur Iosue 11.& specialiter a tempore, quo totus populus congregatus tulit tabernaculum in Silo, & fixit ibi. Iosue to. secundo. 52. colum.2.A
Lex Moysi contra homicidas à casu erat nimis grauis ex duobus. Iosue tomo secundo. 136. colum.4.G
Lex de suscitando semine, & lex permittens libellum repudij, & lex permittens vsuras, fuerunt prius apud gentes, quam apud Hebræos, Ruth. 239.col.4.H
Duplex lex data est Iudæis a Deo. Matthæi.tom.6. 129.col.3.H
Leges vet.testa.non complebant aliqua, legislatorem. Ruth. 272.col.1.G
In veteri testamento, non dabatur lex hominibus ad hoc, quòd gignerent. Matthæi tomo.6. 59. colum.3.F.
Ex lege Moysi nihil nunc obligat, nisi id, quod etiã si non poneretur obligaret, vt sunt præcepta decalogi.1.Reg.to.1. 131.col.4.F
Lex Moysi erat lex timoris.1.Regum.tomo 1. 198. colum.4.G
In legibus iudicialibus siue foralibus Hebræorum nunquam imponebatur aliqua pœna, quæ pertineret ad sacrificia, sed omnes pertinebant ad interesse partis vel ad ius publicum.1.Regum.to.1. 193.col.4.H
Lex Moysi non fuit municipalis, sed specialis, nec opponuntur generale & municipale, sed generale & speciale.1.Regum.tomo 2.. 183.colu.4.K. 184.col.1.C
Lex Moysi non excedit totaliter legem municipalem, sed in aliquo exceditur. ab illa &c. 1.Regũ. to.2. 184.col.1.D
Lex vetus potest vocari perpetua multis modis.1. Paralipom. 164.col.2.G
A datione legis veteris vsque ad Christi natiuitatem, fuerunt anni mille quingenti quadraginta quinque. primo Paralipomenon. 164. colum.2.E
Lex vetus cessauit in morte Christi, & per consequens non obligabant tunc cæremonialia.2.Paralipom. 47.col.1.A
Quando lex data fuit, vix completi sunt tunc dies quinquaginta ab exitu de Aegypto, quia fuerat quadraginta octo dies, computando ipsum diem exitus de Aegypto, & diem dationis legis, quæ fuit tertia dies mensis tertij, & tunc data est lex die. 50. ab exitu de Aegypto, excludendo diem exitus, vel diem dationis legis.2.Paralipom. 69. colum.1.A
Lex vetus erat vere onus, quia magis erat onerosa & obligatiua quã vtilis. secundo Paralipom. 24. col.3.I
Vtilitas legis veteris erat domare per quandam subiectionem colla indomitorum virorum, vt sic assuefierent ad legem perfecte libertatis, quando postea daretur. secundo Paralipomenon. 24. col.3.K
De legibus, quas posuerũt Philisthini super Iudęos. 2.Paralipo. 232.col.1.E
Lex Moysi ordinabatur ad legem Christi, & ipsam procedit tanquam imperfectum perfectũ. Matt. to.1. 160.col.4.K. & 161.col.1.A
Lex Moysi non est data, vt semper maneret, sed solum vt disponeret Iudæos ad legem Christi, sicut imperfectum disponit ad perfectum. Matth. to.1. 161.col.2.E
Per legis Moysi exercitationem nouit Deus dare gratiam, quia non decuit gratiam præcedere Christum. Ioann.1. Lex per Moysem data est, gratia verò & veritas &c. Matth. tomo primo. 162. col.3.K
Lex Moysi non prohibuit omnia mala, sed aliqua permisit, lex vero Christi omnia mala prohibuit. Matth. 162.col.3.K
Inter legem Moysi & legem Christi assignantur discrimina quo ad perfectionem. Matth. to.1. 165.col.3.I.col.4.F
Lex Moysi non debuit excludi nisi introducta lege Christi, ne daretur tempus medium, in quo neutra earum teneretur & obseruaretur. Matt. to.1. 183.col.1.E
Legem Moysi quare non inchoauerit Deus a beatitudinibus, sicut nouam. Matth.2.tom.1. 70. colum.2.A
Christus quomodo non venit soluere legem, sed adimplere. Mat.to.2. 73.col.4.K.74.col.1.A
Legem Moysi non venit Christus destruere. Matth. to.2. 73.col.4.K
Lex vetus accipitur tripliciter, vnomodo pro toto contextu veteris testam. Aliomodo pro sola lege Moysi. Tertiomodo pro libro Deuteron. qui vocatur secunda lex, & propriè dicitur lex Moysi. Matth.to.2. 74.colum.4.G
Aliquas leges iudiciales veteris testa. seruamus nũc, vt habetur de iniuri. & damno dato, & extrà, de furtis, & extrà, de adulterijs, quæ habentur Exod. 21.& 22. non tamen obseruamus illas tanquam datas Iudæis. Nam iam omnia illa cessauerunt, sed tanquam de nouo institutas ab Ecclesia, quali vtiles nostræ politiæ. Mat.tom.2.75.colum.3.H. 78.col.1.B. 79.col.4.F
Ad adimplendum legem, quomodo Christus dicatur venisse. Matth.to.2. 76.col.4.K
Lex Moysi non fuit soluta quantum ad promissa, sed quantum ad obseruationem &c. Matth. to.2. 77.colum.2.A
Lex Moysi non fuit proprie soluta per Apostolos & Ecclesiam, sed solum per Christum. Matt.to.2. 78.col.1.D.col.2.A
Lex Moysi per seipsam soluta est & cessauit. Matth. to.2. 78.col.2.G
Lex diuina intendit homines Dei amicns cõstituere. Exo.to.1. 183.col.3.I
Legem Moysi soluerunt Apostoli & tota Ecclesia in concilio congregati. Actu.5. Matthæum.to.2. 78.col.4.H
De solutione legis Moysi ponitur epilogus. Matth. to.2. 78.col.4.I
In solutione legis Moysi Christus fecit tanquam legislator, & Ecclesia tanquam iudex, Paulus vero tanquam ostendens seipsum iudicem. Matt.to.2. 79.colum.1.B.
Conueniens fuit legem Moysi cessare propter multa. primo, propter suam imperfectionem. secundo quia mala quædam continebat. tertio quia ex ea importabat, quòd aliquando esset cessatura. quarto quia si lex Moysi seruaretur implicaret in se quandam repugnantiã. quinto quia nunquam debet quis se implicare rebus inutilibus. Tempore tamen suo conueniens fuit illam seruari. primo propter significationem. secũdo quia Iudæi implicari se debebãt aliquibus ritibus cultus diuini. Matth to.2. 79.col.1.D.col.2.A
In lege Moysi erant triplicita præcepta. s. moralia, iudicialia, & cæremonialia, moralia tamen nunquam, cessauerunt in lege Christi. Matth. tom.2. 79.col.4.F. Matto.6. 126.col.3.I
Lex Moysi erat imperfecta & tanquam pedagogus regens paruulos per timorem, lex vero Christi comparatur viris plenæ ætatis. Matth.tom.2. 79. colum.1.E
Circa adimpletionem legis & prophetarũ per Christum, recitatur opinio Nicolai, qui quamuis bene dicat, nihil tamẽ ad propositum literæ, nec ad intentionem Christi. Mat.5. Sed dicendum, ꝙ Christũ adimplere legem potest capi dupliciter vno modo sic, vt. s. faceret quod per eã iubetur, alio modo exhibendo quod in ea promittitur, & secundum hoc soluere legem est illam destruere, & illud. Mat.5. s. non veni soluere &c. intelligitur. i. euacuare quo ad promissa in lege, quod est præcipuum in lege illa. s. adimplere, cum ipse fuerit totum bonum, quod in illa promittebatur, impleuit legem veniendo, prædicãdo & patiendo &c. Accipiendo tamen legem, quantum ad id, quod iubet impletur lex cum ei obeditur, & soluitur quando contra eam aliquid fit, & hoc modo nõ dixit Christus, quòd venit ad adimplendum legẽ, licet eã Christus sic aliqualiter adimpleuerit ad literam sicut Iudæi &c. Mat.to.2. 80.col.3.H
Lex quandoque cogitationes panit. Exo.to.1. 177. colum.4.F
Illud dictum quòd lex Moysi prohibebat manũ nõ animum, lex vero Christi vtrunque, Augustinus tripliciter exponit, vnomodo ꝙ lex Moysi prohibebat manum generaliter, animam tamen nõ cohibebat nisi in moralibus, sed non in cęremonialibus. Secũdomodo quòd illud dictum intelligitur de generali prohibitione. Et quia in Euangelio prohibetur generaliter omnis concupiscẽtia rei illicitæ, in lege vero Moysi solum concupiscentia vxoris alienæ & rei possessæ, sed nõ cõcupiscentia aliarum rerum. Tertiomodo ꝙ hoc sit dictum secundum prauũ intellectum Iudæorum &c. sicut dicebant ꝙ odio habẽdus esset inimicus & amicus diligendus, & hoc nunquã Deus præcepit Iudæis, sed potius vetuit. Et ista expositio videtur melior, qua duæ præcedentes licet illæ possint defendi. Matth.tomo.2. 137.col.4.K. 138.colu.1.A. Sanctus Thomas exponit aliter.3. Senten.dist.40.artic.2.distin. quòd lex vetus prohibebat manum & animum generaliter, & tamẽ solam manum cohibebat, & comprimebat. Lex autem Christi manum, & animum cohibet, & prohibet. Prohibere est vetare, vel dissuadere cũ autoritate. Cohibere est pœnam apponere pro transgressione mandati, ibidem, 138.colum.2.A. Aliter potest exponi sic, quòd lex vetus proprie sumpta nec prohibebat, nec cohibebat animum, sed solam manum, lex vero Christi, & manum, & animum, simul & prohibet, & cohibet. Nam lex Moysi proprie sumpta includit solum præcepta cæremonialia, & iudicialia: in quibus sola manus prohibebatur, & nõ animus sine actu exteriore. Lex autem Christi proprie dicta cohibet manum & animum. Matthæi. tomo secundo. 138. colum.2.D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Christus in aliquibus seruabat veterem legem, & in aliquibus non. Matth. to. 3. 136 col. 3. G
Lex Moysi non vetabat Iudæorum mãducare cum aliquo homine nisi ille esset Gentilis. Exo 34. vel cum immundo tali immunditia, quòd non liceret ad eum accedere &c. Nu. 5. Matth. to. 3. 194. colum. 2. D
Nunquam Christus prædicauit aliquid pertinẽs ad legẽ Moysi, nec Apostoli eius, licet ipsam obseruauerint. Matth. to. 3. 236. col. 4. H
Quid inter sit inter legem veterem, & nouam. Mat. to. 3. 290. col. 1. E. & col. 2. A
In lege Moysi non promittebantur bona temporalia tanquam præmium, sed tanquam quædam incitatiua ad obseruandum eam &c. Mat. to. 3. 291. colum. 1. A
De legis Moysi, & de legis Christi difficultate. Mat. to. 3. 291. col. 1. E. & col. 2. A
Lex vetus obseruata, quantum ad virtutem obseruantium eam, erat absolute difficilior, & onerosior, quam lex noua propter duo &c. Matth. to. 3. 291. col. 2. D
In lege Moysi dicebantur aduenæ ipsi Gentiles, qui sponte recipiebant Circuncisionem &c. Et omnes posteri eorum tenebantur ad illam obseruationem. Mat. to. 7. 250. col. 1. E
Ad legem Moysi non tenebantur Gentiles. Matth. to. 7. 264. col. 2. C
De lege vete. quo ad sacrificia de animalibus. Matt. to. 7. 286. col. 1. B
Rerum, quæ in lege Moysi erant, quædam erant ex permissione, & quædam ex mãdato. Exemplum primi, vt dare ad vsuram extraneis &c. prosequi vindictam. Exemplum secundi, vt celebrare festi uitates, facere certa sacrificia, & huiusmodi. In primis nunc peccant Iudæi, quia erant contra legem naturæ. Et solum erant licita Iudæis ex dispensatiua permissione, cessante autem statu legis, cessauit omnis dispensatio, quæ ibi erat. Et ita remanent illicita ea, quę sine dispensatione erant illicita. De secundis verò distinguendum est, qa quædam sunt, quæ obseruando etiam peccant, vt facere sacrificia, quia illa requirebant vnum locum determinatum in terra Chanaan. Deuter. 12. & Leui. 17. Si autem sint, quæ vbique facere liceret, vt abstinere à cibis discernendo eos, & obseruare Sabbathum &c dicendũ, quòd non peccant mortaliter in quolibet actu, non quasi actus sit secundũ se malus, sed solum quatenus ob amorem istorum nolunt venire ad fidem Christi, quę vera est. Et hoc est verum, nisi aliqua de illis præceptis inuenirentur expresse prohibita Iudæis à Christo, vel ab Ecclesia: quia tunc peccarent seruando illa. Si autem Ecclesia vetaret Iudæis expresse ab aliqua obseruatione legis, vel sabbathi, vel calendarum, peccarent Iudæi contra faciendo. Ecclesia tamen licet suadeat Iudæis redire ad fidem Christi, non vetat eis seruare cæremonias legis Moysi, quandiu redire nolunt. Et ponuntur exempla in Iudæis contrahentibus in gradu secũdo consanguinitatis, &c. Matt. to. 5. 102. col. 3. G
Lex Moysi propriè sumpta, prout consistit in ceremonialibus, & iudicialibus, non conferebat vitã æternam, sed solum temporalia ex opere operato, secus tamen ex opere operante. s. si quis illa ex charitate obseruaret, quia tamen simpliciter loquendo legis obseruatio non dicit nisi opus, & non intentionem operantis, verum est quòd lex Moysi non dabat vitam æternam sed bona temporalia. Et in hoc differunt sacramenta nouæ legis ab operationibus legis Moysi. Matthæ. tom. 5. 130. col. 1. E. & col. 2. A
Lex Moysi nec fuit vnquam meritoria vitæ æternæ, nec fuit etiam necessaria ad vitam æternam. Matt. to. 5. 130. col. 3. F
Lex Moysi non solet facere mentionem de filijs cõcubinarum &c. Matt. to. 6. 54. col. 4. G
A datione legis Moysi vsque ad natiuitatem Christi secundum vnam computationem fluxerunt mille quingenti quadraginta quinque anni, sed secũdum aliam verificatam, non nisi mille quingenti decem. Matt. to. 6. 85. col. 2. B
Lex vetus vna est legislatio, & dicitur vna secũdum ordinem ad vnum finem, & continet diuersa precepta secundum distinctionem eorum, quæ sunt in finem. Matth. to. 6. 126. col. 2. E
Lex vetus accipitur tripliciter. Matt. to. 6. 130. colum. 3. G
Legis veteris doctrina ad tria extendebatur. primo ad cognitionem Christi in veteri lege promissi. secundo ad salutis consecutionem per adimpletionem mãdatorum. tertio ad cultum vnius dei obseruandum. Mat. to. 6. 188. col. 3. K
Aliqua sunt in lege veteri, quæ nunc obseruamus, non quia in tali lege instituta sunt, sed quia illa de nouo instituit ecclesia. Matt. to. 6. 236. col. 4. F
Eruditio in his, quæ sunt veteris legis, vtilis est nobis valde, non ad sequendum illas cæremonias, sed ad conuincendos Iudæos ex suis scripturis, & ad ostendendum Iesum R. N. esse Christum promissum in lege. Mat. to. 6. 246. col. 3. D
In lege vete. fuit dispẽsatio quo ad aliqua ſ. de libello repudij, de occisione inimicorum propria manu & absque hoc quòd apparerent eos esse mortis. Et tamen neutrum istorum licitum est in nouo testamento: & ita datæ sunt Iudæis quædam leges ad duritiam cordis & c. Mat. to. 7. 4 j. co. 2. A
Data est lex Iudæis, vt esset medium aliquod inter habitudinem Gentilium, & legem Christi &c. Matt. to. 7. 46. col. 3. F
Lex Moysi non fuit data nisi Iudæis de genere Iacob. Et durauit vsque ad legem Christi plene publicatam. Matt. to. 7. 250. col. 2. E
Ad legem Iudæorum non tenebantur gentiles, etiam credentes Deum Iudæorum esse verum Deum. Matthæ tom. septimo. 296. colum. 4. H
In lege Moysi multa erant scripta, quæ non erant de lege Moysi. Matthę. tomo septimo. 298. colum. 1. E
Totam legem Moysi obseruauit Christus in tota vita sua, vt lex noua inciperet per mortem suam. 11. col. 4. K
Lex Moysi quantum ad cæremonias vocatur onus. Defens. 12. col. 1. A
Lex, quæ data est Iudæis, debuit esse talis quòd esset media inter purum malum, scilicet, inter gentilẽ conuersationem in sacrificijs deorum suorum, &cet. & inter purum bonum, cuiusmodi est lex euangelica. Defen. secunda. B 31. colum.
Inter legem veterem & nouam multiplex assignatur differentia. Defen. tertia. F. 31. colum.
Quare in lege vete. multa permittantur, quæ erant simpliciter mala, vt vsura, libellus repudij, occisio inimicorum innocentium. Defen. colum. 4. H 31.
In lege veteri quare fuerit multitudo tanta contaminationum legalium, & purificationum, & discretio ciborum, & non in noua lege. Defenso. 32. colum. 2. D 32.
In vete. lege quare Deus dederit leges forales pertinentes ad communicationem humanam, & nõ in nouo testamento. Defen. 32. col. 4. H
Quare in lege vete. oportuit esse multos prophetas, & multos modos consulendi Deum, sed non in noua. Defenso. 33. col. 1. C
Inter legem Moysi & Euangelium differentia breuis est amor & timor. Exod. to. 1. 161. col. 4. I
Lex euãgelica omnes gentes obligat, quia Christus voluit omnes ad illam obligare. Exod. to. 2. 101. col. 4. H. 1. Regum to. 1. 96. col. 1. C
In lege noua quare nõ oportuit tot cæremonias esse sicut in vete. Leuit. 94. col. 4. H
Lex noua dicitur æterna, quia non succedet ei alia lex, & isto modo non potest lex vetus dici æterna. Leui. 263. col. 4. G
Lex Christi appellat gratia. Mat. to. 6. 245. col. 2. C
Lex noua quare dicatur lex perfectionis, & lex vetus lex imperfectionis. Nu. to. 1. 75. col. 4. H
Lex Christi vetat omnia vitia. Mat. to. 6. 266. co. 3. K
Inter legem nouam & veterem hoc interest, q in lege vete. expresse promittuntur bona temporalia & subticẽtur æterna: in noua vero expresse ęternа, & subticentur temporali: Et aliquando in lege vere. promittũtur æterna, & in lege noua promittuntur temporalia, sed hoc raro contingit, scilicet, Math. 19. vbi dicitur q qui aliquid in hoc mundo propter Christum reliquit cẽtuplum receptурus esset in hoc mundo &c. Deut. 90. colũ. 1. D. col. 2. F
In lege Christi licite celebrantur secundæ nuptiæ. Math. to. 5. 96. col. 1. C
Lex euangelica est generalis per omnem modum, scilicet, respectu locorum temporum & subditorum: lex vero Mosaica non obligabat omnem hominem, nec in omni tempore &c. 1. Reg. to. 148. col. 1. C
Inter legem Christi & legem Moysi quid inter sit. Math. to. 5. 130. col. 2. A
Lex euangelica esset introducta etiam si Iudæi non peccassent. 3. Reg. 82. col. 2. E
Iudæis legem Christi susceperuris a principio fuit necessaria aliqua dispositio præcedens, & hæc facta est per legem Moysi, & per præcepta Ioannis Baptistæ. pro Gentibus vero non fuit necessaria aliqua lex, nec aliqua dispositio præcedens, & ratio diuersitatis est, quia Iudæi debebant recipere legem Christi ante mortem eius, Gentiles vero post mortem &c. Et probatur hoc. Matth. tomo. 1. 162. col. 4. G
Lex Christi & lex vetus sunt dissimiles in multis. Mat. to. 6. 189. col. 4. F
Legem Christi suscipientibus ante mortẽ eius, nõ dabatur gratia, ita vt non indigerent aliquo dispositiuo. Dabatur tamẽ gratia baptizatis baptismo Christi, scilicet, gratia remissionis peccatorũ, sed non dabatur ad plenitudinem gratia Spiritus Sancti, & ad ostensionem signorum, & confirmationem eorum, qui baptizabantur, nec sequebatur aliqua perfectio, nec dispositio hominis ad perfectionẽ: quia hoc erat in lege Moysi per circuncisionem, & tamen lex Moysi non faciebat perfectionem aliquam: neminem enim ad perfectum deduxit lex ad Heb. 7. imo nec disponebat sufficienter ad perfectionẽ. Mat. to. 1. 163. col. 2. D
Lex Christi bona est & quietissima, licet omne malum vetet, neque damnauit leges politicas iubẽs eas tolli, sed permisit eas quasi pertinentes ad alterum eorum, singulis tamen hominibus, quatenus in eam tendunt, imposuit ab omni malo abstinere &c. Math. to. 2. 93 col. 2. A
Lex Christi differt a lege Moysi in immutabilitate, quia licet lex Moysi non fuerit dispẽsabilis, quia erat lex Dei, fuit tamen mutabilis. Similiter lex Christi est vniuersalis, & est de bono simpliciter, quod est necessarium ad salutem. Math. tomo. 3. 89. col. 3. I
Lex Christi quare dicatur iugum. Matth. tomo. 3. 289. col. 4 H
Lex noua excellit veterem, quia lex vetus sola temporalia promittebat expræsse, scilicet, lex noua promittit æterna & temporalia, æterna tanquã principaliter promissa &c. Mat. to. 3. 290. colum. 1. E. col. 2 F
Lex noua facilior est ad tollerandum quam lex vetus. Mat. to. 3. 291. col. 1. D
In lege Christi sola præcepta iuris naturæ continẽtur includens ea breuiter in prẽcepto de dilectione Dei & proximi, & tamen quantum ad explicationem istorum præceptorum iuris naturalis videtur esse magna difficultas legis nouæ supra veterem. Mat. 5. Mat. to. 3. 291. col. 2. A
Lex noua addidit supra veterem consilia, nec tamẽ propter hoc difficilior est, quia ad illa non cogit, addit tamen explicationem iuris naturalis, quod in vete. lege non erat declaratum. Mat. tomo. 3. 291. col. 3. G
Consilia legis Christi neminem obligant nisi volẽtem se obligare. Mat. to. 3. 291. col. 3. I
Lex Christi via est stricta propter prẽceptorum difficultatem, & nòn ideo quia Christus in lege sua introduxerit aliquas nouas difficultates, quia nulla præcepta posuit vltra ea, quæ erant de iure naturali, sed illa declarauit quantum ad aliqua, quę erant obscura, vel potius per prauam consuetudinem obscurata. Et sic ius naturale si plene obser-

Lex noua Christi.

Universidad de Deusto Biblioteca

seruandum est multas habet difficultates, vt probatur. Mat. to. 3. 127. col. 2. C

Lex Christi dicitur leuis non simpliciter, sed propter duo. s. propter considerationem premij, & propter adiutorium ad operandum. Matth. to. 3. 127. col. 3. G

Lex Christi nullum bonum vel honestum impedit. Mat. to. 4. 125. col. 1. B

Lex Christi obligat omnes homines ad tenendum eam, & qui illam noluerit tenere, semper est in peccato mortali: & tamen non est necesse, quòd quandocunque infidelis aliquis agit contra præceptum aliquod legis Christi, peccet mortaliter, sicut fidelis per inobedientiam. Infidelis tamen, cum non susceperit legem Christi, non potest dici inobediens ad illam, quantum ad singula mandata eius, sed solum quantum ad vnum, s. de illam susciperiendo, quia iussit, vt omnes homines illam susciperent sub pœna dānationis ęternæ. Marci. 16. Mat. to. 5. 88. col. 1. B

Lex Christi duo habet opposita legi Loysi. Matth. to. 7. 192. col. 2. A

Nulla lex ante legem Christi vetuit totaliter omnia, quæ erant contra ius naturale, eo quòd nulla ordinauit perfecte rationem, nisi lex Christi prohibens omnia mala: cæteræ autem leges aliqua mala permiserunt, in quo cōtra ius naturale faciunt. Neque debuit esse aliqua lex humana aut diuina ante legem Christi, quæ omnia mala prohiberet, eo quòd nullum dabat sufficiens remedium ad vitanda omnia peccata. s. gratiæ plenitudinem, quæ datur in lege Christi. Matt. to. 5. 93. col. 3. K

Quæ sint legis Christi iudicialia. Matt. to. 6. 126. col. 2. A. Similiter quæ sint præcepta cæremonialia. ibidem.

Lex Christi durabit vsque ad finem seculi, quia illi alia non succedet, & ideo sicut est ignotus finis seculi, ita & finis legis Christi, & dies vniuersalis resurrectionis. Mat. to. 6. 84. col. 4. I

Legem ponebat Christus alijs, sed non sibi. Matth. to. 4. 100. col. 4. K. 101. col. 1. A

In lege Christi nulla sunt præcepta cęremonialia, neque iudicialia, & quare talia sic dicantur. Mat. to. 6. 126. col. 4. K. 127. col. 1. A

Papa non potest variare aliquam legē Christi: neq; dispensare circa eam. Matt. to. 6. 210. col. 4. G

Lex Christi non proprie vocatur lex, sed aliquid melius. s. gratia & Euangelium. Matth. to. 6. 245. colum. 2. C.

Lex Christi vetat omnia vitia. Mat. 6. 266. col. 3. K

Nulla lex debuit auferre omnia, quæ erant contra ius naturæ, nisi lex Christi. Mat. to. 5. 93. col. 3. R

In lege Christi non solum obseruantur omnia præcepta prima legis naturæ, sed etiam secunda, & ideo tollitur pluralitas vxorum, tollitur repudium, tolluntur matrimonia in gradibus cognationum, tolluntur vsuræ, tollitur persecutio inimicorum &c. Mat. to. 7. 46. col. 3. H

Lex Christi licet habeat omnem puritatem ad vetandum omne malum, quod non vetat lex Moysi, tamen in præcipiendo bonum lex Moysi excedit Christi legem, circa quæ iubet mutuare pauperibus omnia necessaria eis, Deute. 15. Et postea in anno septimo de obligabuntur ab obligatione reddendi. Similiter & de venditione possessionum &c. Leui. 25. Et de venditione hominum in seruos, cuius assignat ratio. Mat. to. 7. 46. col. 4. F

Lex noua melius ordinata est quā lex vetus, vt probatur in Defen. 31. col. 1. E. col. 2. A

Lex noua debebat esse lex perfecta, qa gratia Christi suppleт dispositionem Gentiliū. Defen. 34. col. 3. F. Nec fuit cōueniens, quòd talis gratia daretur cum lege Moysi. Et gratia, quæ dabatur in lege vete. non erat exoperibus legis, sed magis ex fide implicita, vel explicita saluatoris, vel mediatoris, per quem erat futura &c. Defen. 34. col. 4. F

Nullomodo in legæ Christi fuut vsuræ licitæ. Mat. to. 7. 45. col. 1. E

Sola lex Christi correxit vitam humanam vsq; ad vnguem. Defenso. 35. col. 2. D

Licet lex euangelica vitet omnia vitia, principes tamen Christiani, vel legum executores non debēt punire omnia vitia in fauorem legis Christi, & si ad hoc conarentur, peccarent, tv probatur in Defen. 35. col. 4. I

Prælati non sunt executores legis Christi ad puniēdum omnia vitia contra legem Christi commissa, vt probatur in Defen. 36. col. 1. A

Legis Christi executor principalis & directus īhoc mundo in foro pœnitentiæ est sacerdos, executor in futuro seculo est subsidiarius. in Defen. 37. col. 2. B

Christus nō dedit leges personales, nec locales, nec temporales, sed omnino generales duraturas in omne tempus, comprehendentes omnē sexum, ætatem, & statum hominum ratione vtentium, & hoc est vnum in quo legislatio Christi differta legislatione vete. testamenti, & ab omnibus alijs legislationibus. Defen. 39. col. 1. C

Lex euāgelica post eius perfectam publicationem vsque ad finem mundi omnes obligat ad sui custodiam. in Parado. 104. col. 2. D

Inter legem euangeliçam & veterem, quid inter sit quo ad obligationē, vide Paradoxa. 104. col. 2. A

Lex euangelica data est in præceptis vniuersalibus, quæ non determinantur magis ad modum viuēdi vnius gentis quam alterius: & ideo omnibus conuenire queunt. in Parado. 104. colum. 2. C

Cum lex euangelica cœpit obligare, tunc lex vetus nullas habuit vires efficiendi, nec obligādi. in Parado. 117. col. 2. A. & sic dicendum est, quòd nunc nemo sine lege Christi saluatur. Matth. to 3. 234. colum. 2. D

Sola lex euaugelica est perfectissima prohibens omne malum. Si tamen illa daretur alicui pollicię, pessima esset, in de Opti. poli. 4. col. 3. K

Legale: Legalia sunt, vt dicit Aristoteles. 5. Ethi. illa, in quibus nihil differt sic vel aliter esse, antea quam ponantur &c. Leui. 178. col. 3. K. Deut. 25. col. 1. C

Legalia non obligare potest mortem Christi firmiter credit Apostolus, nolebat tamen hoc prędicare, ne aliquos ad peccandū induceret agendo cōtra conscientiam. Deut. 80. col. 1. D

Multa legalia fuerunt statuta in lege vete. quæ cessauerunt, sed postea videns Ecclesia illa nobis conuenire, statuit illa seruari deberi, sed non obligāt quatenus a Deo fuerunt statuta, sed in quantum illa de nouo statuit Ecclesia, vt patet extra de homicidio. cap. si quis per industriam, & de adulterinis coniugijs, cap. si seduxerit, & de furtis cap. qui furatur, & de iniurijs & damno dato, cap. firixati, & cap. si quis foderit, & cap. si vos aliena, & cap. sicut ferit, & c. si aggressus. Quæ omnia habentur Exo. 21. & 22. & multa huiusmodi de mandatis iudicialibus vete. test. sunt in decretis canonizata per nouam institutionē. Sic est de prohibitione gradium ad contrahendum, quos propter honestatem statuit de nouo obseruari, & non solum hos sed addidit alios &c. 1. Reg. to. 1. 131. col. 4. K. 132. col. 1. A

Legislatio. Inter omnes legislationes siue humanas siue diuinas sola lex Christi noui testamenti est lex secundum se bona & simpliciter, quia nullum malum permittit, vt patet discurrendo per totam. Exo. tom 1. 204. col. 3. G

Deus in principio cuiuslibet legislationis quare punit grauissime peccata, potius quā postea, 4. Reg. 59. col. 2. A

Quælibet legislatio vnum præceptū habet & multa. Mat. to. 6. 126. col. 2. B

Legislator. Legislatoris intentio & non verba legis debent seruari, vt patet. ff. de legibus, in l. non dubium, & extra de reg. iuris in sexto ī vltima regula. Exo. to. 1. 187. col. 1. B

Legislator non debet dare leges simpliciter bonas, sed leges bonas tali populo, exemplo medicorū cibum dantium, & exemplo educantium pueros teneros. Exo. to. 1. 204. col. 2. E. col. 3. F

Legislatores, in ferendis legibus, debent tenere ordinem naturæ, Exo. to. 2. 2. col. 1. A

Legislatores, vt leges, quas condebant, haberent auctoritatem, fingebāt se illas adijs accepisse, sic Numa Pompilius secundus rex Romanorum post Romulum, fecit, dicens cum Nympha Aegeria se sępe locutum, & cum dijs nocturnis colloctionibus assistere dixit &cet. Sic Licurgus ab Apolline leges accepisse dixit. Exo. tom. 2. 23. col. 2. C

Ea, quæ a legislatore volita sunt, interdum obtinēt legis firmitatem, vt habetur. ff. de constitu. princ. leg. 1. Leuiti. 61. col. 2. A

Legislatoris intentio est ciues efficere bonos, & legum obauditores. 1. Ethi. Leuiti. 206. col. 4. I

Aliqui legislatores volentes captiuare semper multitudinem ciuitatis, dederūt legem, quod nemo vēdere posset &c. ne possessiones ciuitatis ad paucos diuites deuenirent &c. Leui. 297. col. 3. F

Nullus homo legislator potuit vnquā facere perfectam legislationem. Nu. to. 1. 100. col. 3. F

Legislator vel rex licet possit dispensare in iure, in quantum vertitur in præiudicium ipsius iuris. s. q lex in seipsa non penitus obseruetur, quia qui potest legem totaliter abrogare, potest in ea dispensare contra ius partis; non tamen potest dispensare, quod alicui non soluantur debita, ipso inuito, nec prorrogare terminum ad soluēdum. 1. Reg. to. 2. 95. col. 2. B

Intentio legislatoris, in statuendis ligibus non solum est, vt opus siat, sed etiam, vt taliter fiat, qualiter virtuosus facit. Mat. to. 5. 149. col. 2. E

Duplex est legislatoris voluntas in condendis legibus. Mat. to. 5. 150. col. 1. A

Legislator intendit potius amicitiam ciuium quā bonitate. Mat. to. 6. 126 col. 4. K

Legislatores aliquando appellantur sacerdotes propter leges sacras &c. vt patet. ff. de iustitia & iure l. 1. Reg. to. 2. 178. col. 4. K

Quando aliquis legislator aliquā legē intendit tollere, hoc facit pp. vnum de duobus vel quia illius legis legislatorem oderit, vel quia fuerit male positā. Mathęum. to. 2. 73. col. 4. K. 74. col. 1. A

Legislator magis procurat, vt ciues sint amici, quā q sint iusti. 8. Ethi. Mat. to. 6. 126. col. 3. F

Legislator tenetur legem, quam condidit, obseruare, ex quadam naturali æquitate. Et peccat si contra eam agat sine causa. extra de constitu. cap. omnes isti. Mat. to. 6. 172. col. 3. K. col 4. F

Legislatores politici intromittunt se aliquando. cōdere leges circa cultum diuinum: id tamen non faciunt quatenus cultus Dei, vel latria sit virtus quædā vel naturale debitū Deo propter diuinā excellentiam, vel pp bona susceptа, sed quatenus Deum colere sit vtile reipublicæ & pernicioſum valde non colere. Et statuendo, q Deus colatur propter vtilitatem reipub. rectissimè facit; quia non spectat ad legislatorem aliter de cultu Dei ordinare. Defen. 35. col. 3. H

Legislator nō debet ponere legē, quæ optima est secundū se, quia sicut se habet politia ita se debent habere leges &c. De Optima poli. 4. col. 3. G

Quomodo legislator debeat punire peccata in prin. 4. Reg. 59. col. 2. A

Legista. Legistæ illud tantū appellant naturale, quod a natura cōmuni prouenit. Et, quod ex determinatione rōnis est, dicunt ciuile. sed corrupto nomine definiunt. Nam si aliqua regula est dictata, à recta ratione, de qua refert vtrum sit, vel aliter sit, quantū cunque concernat priuatā vtilitatem alicuius loci vel personæ, tale de iure nuturali est. Leui. 330. col. 1. B

Lia. Liam teneros oculos habuisse dicitur Gen. 29. Ex continuo fletu, vt dicunt Iudæi, quia timebat, q Esau filio Rebecæ traderetur &c. sed hoc valde ridiculū est. vt ꝓbatur. Gen. 314. col. 4. I

Lia peccauit mortaliter consentiendo introire ad Iacob, quia sciebat se voluntarie stuprum pati, & pellicem sororis fieri, & dare Iacob causam adulterij. Nec sufficiebat ad hoc patris iussio, cuia quādo actus est totaliter illicitus, qui nullomodo obediendo potest fieri licitus, obediendum non est. Gen. 321. col. 2. C

Liam accepit Iacob in vxorem ex pietate, ne illusa maneret, perdita virginitate, & innupta. Gene. 317. columna. 3. H

Lia per solam copulam carnalem cum Iacob, non fuit facta vxor eius, quia solus mutuus consensus est qui causat matrimoniū, copula vero sine consensu & alijs solēnitatibus matrimonij, nihil causat, vt patet extra de spōsa in ca. tua nos. Et in ca. cum locum eodem titulo. Et in decgetis. 27. dist. ca. sufficiat &c. Gen. 317. col. 3. I

Lia erat boni animi fœmina, in cuius semine Deus voluit complere promissiones: nam descēdit a semine Iuda, qui fuit filius Liæ, & quia Lia quatuor afflictiones patiebatur; quia a Deo abiecta videbatur; ab omnibus negleta, sorore contempta, ideo dedit illi Deo quatuor filios &c. Gen. 318. col. 1. E

Liam fuisse mortuam in terra Chananan ante descensum in Aegyptum, videtur Auctori, contra multorum opinionem. Gene. 386. columna secunda, E

Libamen. libamentum. Libamina proprie vocantur illa, quæ offeruntur de liquidis, vt vinum vel oleum. Nu. 15. Exo. tom. 2. 32. columna 4. G

Libamen de humidis rebus fit, non de siccis. Leui. 49. col. 3. K

Libamenta sacrificiorum, dicebautur ea, quæ offerebantur cum quolibet sacrificio. s. panis, vinum, oleum, thus, sal, quæ in singulis sacrificijs offerebantur, prętерquam in illis, quæ fiebant ad inuestigationem malorum. s. in sacrificio zelotypiæ, vt habetur Nu. 5. ibi. n. non ponebatur thus. Leui. 263. col. 1. D

Universidad de De
Bibl

Inter libamen & libum, quod inter sit secundū aliquos, Leui. 263.col.2.D
Libamenta ad sacrificia ordinaria, quæ fiebant ex sumptibus tabernaculi, leuitæ quidam conferebant, qui illis libamentis præerant vt patet. 1. Paralipus. Leui. 263, col. 2. D. Secus tamen erat delibamentis ad sacrificia spontanea, vel votiua, nā illa parabant illi laici, qui offerebant &c. Leui. 263. col. 2. E
Quis modus teneretur circa libamina, quæ offerebantur pro sacrificijs, Nu. to. 1. 43. col. 2. B
Libamina consistebant in duobus. s. in uino & simila Exod. to. 2. 197. col. 2. D
Libamina, quæ offerebātur in sacrificijs, erant quinquod scilicet thus, oleū, sal, vinum, & panis. Nu. to. 1. 215. col. 4. F. 217. col. 2. A. Et istorum tria scilicet oleum, vinum, & panis non offerebantur in sacrificio pro peccato, cuius assignatur causa prę ter voluntatem Dei statuentis. Et hoc intelligendum est pręter sacrificium, quod offerebatur pro peccato leprosi. ibidem 216. col. 1. B. Et istorum trium libaminum assignatur mensura ponenda in sacrificijs Nu. 15. ibidem Leui. 263. col. 2. A
Libum secundum suam originem notat alquid flu xibile. Nu. to. 1. 222. col. 3. G
Ex quinque libamentis sacrificiorum, sal, thus, apponebantur sine mensura: panis, oleum, & vinū cum mensura &c. iudi. 140. col. 1. C
De libaminibus, quæ seruabantur in tēplo a thesaurarijs, 1. Paralip. 114. col. 4. H. & 115. col. 1. C. & col. 2. E
Libaminum per sacrificijs, quędam consistebant in pondere, & quędam in mensura &c. 1. Paralip. 273. col. 4. I
Libamenta, quę offerebantur cum carnibus animalis in holocausto, & in hostia pacifica, & in sacrificio pro peccato Nu. 15. & Leui. 2. Erant apparatus quidam, siue accessoria quædam ad carnes sacrificiorum, & erant quinque. s. simila, uinum, oleum, in certa mensura, & quædā absque certa mensura. s. sal & thus. 2 Paralip. 24. col. 2. E. Et quę dam istorum appellabantur sacrificia. s. simila Nu. 28. & Nu. 29. ibidem 120. col. 4. G. Et ista libamenta aliquādo offerebantur cum sacrificiis carnium, & tunc vocabatur libamenta qua si accessoria quædā. Aliquādo quædā istorū offerebātur per se, sicut simila frixa in sartagine, quod fiebat multis modis, Leui. 2. tūc vocabatur sacrificium de simila. Mat. to. 6. 200. col. 3. F
Libatio dicitur oblatio pertinās ad res liquidas &c. Et nunquam fiebat per se, sed cum sacrificijs animalium. Exod. to. 2. 96. col. 1. C
Libatio vocatur uini fusio super panem vel carnes Exo. to. 2. 96. col. 1. D
Libamenta, quæ apponebantur in sacrificijs erāt quinque. s. simila, vinum, oleum, sal, & thus. Mat. to 6. 200. col. 3. F

Libare

Est bibere vel deglutire 4. Regum. 16. col. 3. F

Libanus Mons.

Libanus mons est in latere septemtrionali terræ promissionis, de cuius radice oritur Iordanis gemino fonte & cet. Exod. tom. primo, 295. col. 1. C. Et est iste mons altissimus, situs contra Tyrum & Sidonem, & in terra earum. Nu. tom. 2. 185. colum. 1. B. Deut. 58. col. 1. A
Libanus dicit magnam terram, quæ in quibusdam locis plana est, & in quibusdam montuosa. Iosue, to. 2. 65. col. 2. E
Libanus in hebręo, interpretatur candidus, quia ille mons semper apparet albus propter niues &c. 1. Paral. 134. col. 4. K

Liber pro libro.

Quinque libros continet lex Moysi, & alij nō vocantur lex Moysi, quia non scripsit illos Moyses. Gen. 9. col. 1. D
Libri qui dicūtur prophetales, secūdum Hebręos, sunt Iosue, Iudicum, Ruth, Regum, Esaiæ, Iere. Ezechiel. Duodecim prophetę minores, & omnes hi sunt in secundo ordine librorum canonicorum: & sunt magnæ auctoritatis post libros legis. Gen. 9. col. 1. D
Liber Genesis quid in summa comprehendat. Gen. 18. col. 2. B
Liber Exodi quid in summa contineat. Gen. 18. colum. 3. F
Liber Numerorum Græcè dicitur Sarithmos, i. numeri, Hebraicè Vaiedabber. i. locutus est; sed nos postponimus coniunctionem & dicimus, locutusque est. Et hic liber dicitur numerorum in plurali, quia in illo 4. principaliter numerantur, scilicet. viri belatores 1, cap. primo geniti secundo, leuitæ tertio, & mansiones quarto. in 33. capitibus. Gen. 18. col. 4. F
Liber Deutero. Græcè, Latine sonat secūda lex vel regula. dicitur enim Deuteronomiū a deuterō, quod est nouum, & gnoma, quod est regula, id est noua lex vel regula, quia ibi repetuntur multa, & quæ dicta sunt in alijs libris & declarantur, & multa super adduntur. Et vocatur iste liber Hebraice, Elleaddabarim, idest, hæc verba, & subintelligitur sunt. Sic enim incipit liber noua lex, quia sic interpretatur latine. Gen. 18. colum. 4. I
Liber Deuter. est euangelicæ legis præfiguratio. vt probatur Gen. 18. col. 4. I
Liber Iob est primus in ordine Hagiographorum. Gen. 10. col. 1. D
Librum Iob a Moyse scriptum dicunt, & nullo modo a Iob. Et hoc secundum probatur. Gene. 19. col. 1. D
Liber Iosue primus est in ordine secundo librorum prophetalium, vt patet in prologo galeato. li Regum. Gen. 16. col. 4. K
Librū Iudicū scripsit Samuel, & vocatur Hebraicè Sophetim. i. iudicum. Quidam tamen dicunt, quod quilibet de iudicibus gesta scripsit sui temporis, sed Samuel vel Esdras in vnum volumen compegit: sed primum est verisimilius. Genesis. 20. col. 1. D
Librum Ruth partem libri Iudicum esse dicunt, quia in diebus vnius iudicis illam historiam contigisse asserunt. Alij dicunt quòd fuerit decisus de libro Iudi per apocopen. Alij eum non in ordine secundo prophetalium, sed in tertio, s. inter hagiographa computāt, de quo in prologo galeato hunc librum scripsit Samuel, antequam historia fuerit. Gen. 20. col. 2. A 20. col. 2. E
De libris Regum. Gen.
Libros sups a primis verbis eorum Hebræi nominare consueuerunt, vt totaliter liber vocetur, qualis est prima dictio, aut oratio in principio libri. Et hūc morem secuti sunt Latini in nominandis psalmis, vt psalmus beatus vir &c. Exod. to. 1. 2. col. 3. F. & super Leuit. fo. 1. A
Liber iustorum, de quo sæpe fit mentio in sacris literis, vt Iosue. 10. cum dicitur, nō ne scriptum est in libro iustorum. & 2. Reg. 1. dicitur sicut scriptū est in libro iustorum, nunc nō habetur sicut nec liberi iusti Henoch. De hoc Augusti. lib. 15. de Ciui. Exod. to. 1. 141. col. 2. C
Librum iustorum fecit Moyses, in quo continebātur gesta multorum temporum prophetice dicta. Et creditur, quod iste liber fuerit corruptus ab hæreticis vel imperitis. Et de isto libro intelligitur illud Exo. 17. cùm dicitur: In libro &c. Exo. to. 1. 141. col. 2. D
Liber iustorum alio nomine dicitur, liber bellorū Domini. Nu. 21. Exo. to. 1. 141. col. 3 G
Liber Henoch iusti, cuius meminit Iudas in Canonica, non extat. Exo. to. 1. 141. col. 2. E
Qui dicatur liber vitæ. Exo. to. 2. 139. col. 3. H
In libro vitæ sunt aliqui scripti secundum potestatem iustitiam tantum. Alij vero secundum æternam prędistinationem, & isti deleri non possunt. Similiter dicendum est de libro mortis. Exo. 139. col. 4. K. 140. col. 1. A
Circa libros vitæ, & mortis ponuntur qninque cōclusiones mirabiles cum suis corrolarijs. Prima est, quòd possibile est aliquem esse scriptum simul in libro vitæ & in libro mortis: secunda conclusio. Possibile est aliquem esse bis scriptum in eodē libro. Tertia, quòd scripti in libro vitę secūdum firmam pręscientiam, aliquando de illo delētur, similiter & qui in libro mortis secundum certissimam Dei prænotationem aliquando delentur. Quarta quòd qui scriptus est in libro vitæ secundum firmam prædestinationem, non potest scribi in libro mortis secundum firmam præscientiam. Quinta cōclusio, quòd scripti in libro vitę secundum præsentem iustitiam, non possunt scribi secūdum præsentem iniquitatem in libro prę scitorum. Prima conclusio probatur. Exod. to. 2. 140. colum. 1. D. Secunda conclusio, probat̄. Exo. to. 2. 140. col. 3. F. Tertia conclusio, probatur ibid. Quarta conclusio, probatur ibi. 141. colum. 2. E. Quinta conclusio, probatur ibid. 141. col. 3. H
In libro vitæ, & in libro mortis, qui dicantur esse scripti, intus, & qui foris, & quomodo liber Dei intus non deletur, bene tamen foris. Exo. tom. 2. 140. col. 2. B. Illi, qui intus scripti sunt, sunt prædestinati, & præsciti, ibidem.
Non omnes, qui scripti sunt in libro prædestinatorum, sunt prædestinati, nec omnes præsciti, qui scripti sunt in libro præscitorum. Exo. to. 2. 140. colum. 2. D
Stat quòd aliquis sit scriptus in libro Dei intus & foris, siue in eodē libro, siue in diuersis. Exo. to. 2. 140. col. 4. F
De libro vitæ secundum præsentem iustitiam deletur quilibet pro quolibet peccato mortali. Exod. to. 2. 142. col. 4. H
Esse in libro vitæ secundum præsentem iustitiam est, quòd Deus aliquem ordinet ad vitam secundum ea opera, quæ nunc habet. Exo. to. 2. 142. colum. 4. K
Multos libros allegat sacra scriptura, qui non extant: vt sunt liber bellorum Domini, de quo Nu. 21. liber iustorum, de quo Iosue 10. & 2. Reg. 1. & liber Ennch iusti, de quo meminit Iudas Apostolus in sua canonica. Num. to. 2. 35. col. 4. F
Liber iustorū, de quo Iosue. 10. dicitur, Nonne scriptum est hoc in libro iustorum & 2. Regum 1. nō est liber duodecim prophetarum, vt quidā aiunt. Iosue to. 1. 202. colum. 1. C. Nec liber Abachuch, vt alij dicunt, ibidem. 202. col. 2. A. Nec liber Genesis, vt dicunt communiter Hebræi, & similiter Nicolaus de Ly. Sed erat quidam liber, quē Moyses scripsit: totus propheticus de euentibus futuris in statu vete. testamen. sicut apud nos Apocalyp. & prædictus liber iustorum vocatur aliquando liber bellorum Domini. Num. 21. & fuit liber iste magno tempore publice apud Iudæos, & habebatur in magna auctoritate vsque ad captiuitatem Babylonicam, sed postea non amplius visus est apud Hebræos, & forte quia Esdras non transtulit illum, aut si trāstulit postea fuit suppressus, nec erat tempore septuaginta interpretum. Iosue. to. 1. 202. col. 3. H
Liber iusti Henoch, quare nō recipiatur ab Ecclesia Iosue. to. 1. 202. col. 4. H
Omnes libri Hebræorum destructi sunt in captiuitate Babylonica. 1. Reg. to. 1. 4. col. 3. F
Libri sacræ scripturæ veter. testam. sunt duplices. s. canonici, & nō canonici, idest, apocryfi. Canonici diuiduntur in tres ordines. s. in legales, prophetales, & hagriographos. Iosue to. 1. Sed penes qd attendatur iste ordo. 10. col. 3. A. quæst. 17. vsq; ad 20. inclusiue.
Omnes libri veteris testa. qui ponuntur in primo & secundo ordine canonis, iuxta ea, quæ dicuntur in prologo Galeato, fuerunt scripti per prophetas. 1. Reg. to. 2. 52. col. 1. C
Liber de hebraicis quæstionibus non est Hieronymi, sed cuiusdam Hebræi- 162. col. 4. H
De libro iustorū, qui allegatur. 2. Reg. 1. variæ sunt opiniones, sed dicēdum, quòd fuit quidam liber continēs bella Israelitarum, & multa de his, quæ habentur in sacra scriptura, & prophetice scriptus & nimiæ auctoritatis. 2. Reg. 5. colum. 4. I. & iste liber non habetur nunc apud Iudæos, Nec vnquam fuit post Christi passionem, & assignantur variæ causæ huius, secundnm varias opiniones. 2. Reg. 6. col. 1. B
In libro Apocalyp. prænunciantur principalissimę mutationes futuræ in Ecclesia, vsque ad consumationem seculi, sed ita obscurus est, vt multa non intelligantur, nisi postquam acciderint, & nos velimus applicare scripturam ad illa facta. 2. Reg. 6. col. 1. A
Libri Reg. scripti sunt a Ieremia 3. Reg. 135. col. 4. F. Sed quare Ieremias non scripsit in illis omnia gesta. Reg. complete, sed in multis remisit ad alios libros ibidem. 135. col. 4. I
Liber verborum dierum regum Israel, non est lib. Paralipo. vt probatur. 3. Reg. 133. col. 1. E. Sed fuit liber aliquis scriptus ab aliquo ꝓpheta historico: in quo narrant̄ oīa opera regum Israel, nō omittendo aliquid de historia, vel ꝙ temporibus regū Israel scribebantur gesta cuiuslibet anni in libris, qui vocātur annales apud nos, & apud Hebręos chronici 3. Reg. 133. col. 2. C. Liber verborum dierū &c. fuit factus ante librum Paralipom. & ante libros Reg. 1. Paralipom. 2. B
Liber inuentus ab Helcia summo sacerdote in templo in arca quadā tempore Iosiæ regis Iuda, erat liber Deute. 4. Reg. 223. col. 1. B. Et de modo, quo fuerit inuentus. 223. col. 2. D. Et Iosias perterritus est audiens illud Deut. 29. Et sedeant super eū maledicta omnia. Ibid. 223. col. 3. G
Aliqui libri non sunt de canone, quos tamen legit Ecclesia: sed sunt apocryphi, vt sunt liber Iudith, Tobię Sapientiæ, Ecclesiastici, vt patet in prologo galeato 1. Paralipom. 1. B
Libri, qui sunt in canone sacræ scripturæ, sunt auctoritatis solidissimæ. 1. Paralip. 2. A
De diuersa auctoritate librorū sacræ scrip. 1. Par. 1. B
Multi libri, de scriptis a quibusdam prophetis, non extant, quos Nicolaus dicit fuisse combustos per Chaldæos: sed non videtur verum, quia illos allegat Esdras, vt illa, quæ in libris Paral. deficiūt,

Universidad de Deusto Biblioteca

requirerentur in illis,ergo signum est, quòd reperirentur incombusti; sed dicendum est, quod illi libri non manent: quia non fuerunt positi in canone sacræ scripturæ. & postea perierunt,vt fuit liber Gad prophetæ, & Nathan, & Addo, & Semeiæ, & Ahiæ Silonitis prophetarum, & liber Verborum dierū regum Iuda, & liber Verborū dierum regum Israel.1.Paralipome.345.col.1.C. & prædicti libri non sunt positi inter libros sacrę scripturæ,nec debuerunt poni propter duo.1.Paralipom. 345.col.5.G

Liber vocari potest apud Hebræos quęlibet scriptura, quantuncunque breuis sit.1.Paralipo. 13.col.1.D.Mat.to.1. 71.col.3.F

In principio cuiuslibet libri debent esse aliqua documenta præcedentia ad intelligentiam ipsius & aliqua,quæ pertinent ad prosecutionem libri.1.Paralip. 22.col.2.E

Libri Nathan,Ahię, & Addo prophetarum nō fuerunt combusti à Chaldæis.2.Paralipom. 136.colum.4.G.Illos tamen non adiunxit Esdras canoni sacræ scripturæ,cum potuisset,& hoc propter multa.ibidem. 137.col.1.B

Duo libri historiarum regum scripti sunt, vnus regum Iuda, & alter regum Israel, & præter hos vnus alius liber, in quo scriptæ erant historiæ regum Iuda,& regum Itrael.2.Paralipomen. 219.colum.2.D

Liber legis potest tripliciter accipi, vnomodo pro toto contextu librorum veteris testam.alio modo pro libris Moysi. Tertio modo pro solo libro Deuter.2.Paralip. 230.col.4.G

Liber Deuteronom.est pure liber legis, non implicans se historijs pro magna parte, sicut alij quatuor libri.2.Paralip. 231.col.3.I

De libris canonicis, & hagiographis sacræ scripturæ.Mat.to.1. 1.col.4.G. 2.col.1.E

Apud hebræos erant libri, in quibus scribebantur progenies singulæ,& seruabantur in locis autenticis non suspectis, & vt asseritur, erant in archiuijs templi.Mat.to.1. 83.col.2.A

Liber de mirabilibus sacræ scripturæ falso intitulatur Augustt.Mat.to.4. 216.col.1.D

Libri canonici:apud Hebræos,sunt viginti duo,& iste canon non erat determinatus tempore Christi ,& ideo licitum erat Saducęis recipere solos quinque libros Moysi &c.Matth.tomo sexto. 44.colum.4.I

Liber prophetalis dupliciter accipitur.Matth.to.6. 130.col.3.K

Libri non prosunt nisi hominibus.Matth. tomo 7. 98. col.4.H

Liber de spiritu & anima non est Augustini. Matt. tom.7. 152.col.4.F

Liber Augustt. Gene. ad literam caute legendus est: quia multa dicit magis dubitando,quam asserendo.Mat.to 7.152.col.4.K.153.c.1.A.& 161.c.1.E

Libros aliquos doctorum etiam sanctorum nō approbat Ecclesia.15.distin.capit.sancta Roma.Ecclesia,sic vt definiat, quòd omnia contenta in illis habeantur, ac si essent per Ecclesiam determinata,vt probatur in Defen.41.colum.2.E. col.3. & 4. 42.colum. 1. & 2. Et quando Ecclesia approbat opera alicuius doctoris,nō approbat omnia in illis contenta:immo nec vnam propositionem,vt probatur 7.rationibus,in Defen.42 co.3. F. Sed in illorū approbatione Ecclesia facit quinque,quæ referuntur,ibid.43.col.2.E. colum.3.F. Nec licet nobis sentire contrarium alicuius dicti in libro approbato contenti, nostro rantum arbitrio, immo nec cum ratione probabili, non necessaria: nam si in contrarium esset auctoritas sacræ scripturæ, vel ratio in euitabilis,licitum esset tenere contrarium:secus tamen in his, quæ sunt fidei determinate: nam tunc debemus captiuare intellectum nostrum.in Defens. 43.colum.4.K. 44.colum.1.A.Etiam de hocindictione,Approbare,& Approbatio.

Librum de Fatis'Medeæ ædidit Abulensis. Parodo. 74.colum.1.D

Libri, qui aperientur in iudicio, accipiuntur metaphorice.Mat.to.7. 99.col.1.C

Liber Phyticorū Aristotelis ,sic vulgariter dictus, debuit appellari,liber de Naturali inquisitione. in Parado. 2.col.4.E

Liber de Pomo & morte,qui intitulatur Aristoteli,non est eius,vt probatur in Parad.86.colum.4. K.in de statu animarū post mortē. 2.colum.4.K.

Libellus infamato.

Facientes libellos infamatorios cōtraueniunt illi præcepto, non loqueris contra pruximum tuum.Exo.to.1. 179.col.3.I

Libellus repudij:

Et lex zelotypię data erant in remedii vxorum.Num.tom.1. 61.col.1.E

Libellum repudij nō poterat dare mulier viro suo, sed solum è contra Nu.to.1. 66.col.1.B

Libellum repudij, non permisit Moyses, sed Deus. Gene. 268.col.2.D

Dantes libellum repudij, & dantes ad vsuram &c. in veter.legem non peccabant, & tamen peccabat cognatus occisi ab alio, si occidentem occideret ex odio &c.Num.to.2.197.col.3.I. Et nō peccabant primi, quia dare hoc concessu merata legę,similiter & dare ad vsuras gentibus vel cōuersis ad iudaismum.2.Paralip. 86.col.3.K

Libellus repudij non poterat dari nisi post contractum matrimonium.Deut.24.vbi dicitur,si acceperit homo vxorem, & habuerit eam. Matth. to.1. 91.col.4.G

De libello repudij,vide in dictione,Repudium.

Liberi.

Dimidium liberorum est mater, vt ait Aristotiles.1.Politicorum,ca.vlti. ad hoc, scilicet, quòd filij sint boni vel mali, vt probatur.Iudi. 28.col.1.E

Liber homo.

Homo liber nulla, potest recipere æstimationem secundum naturam,vt probatur.Leui.324.col.3.F

Libertas liberum

Radicem libertatis habet intellectus principatiuè,& voluntas formaliter,& completiuè, & intellectus est simpliciter principium actus humani,voluntas vero est secundarium & consequens.Exo.to.1. 287.col.1.D

Liberum corpus æstimationem non recipit, vt patet,ff.ad legem Rodiam, de iactu.l.2.§.si cum homo , & ff.si quadrupes pauper. fecis. dicatur.l.ex hac,& ff.de ciectis & effusis.l.vltima. Exo.tom.1. 216.col.4.I

Quælibet conditio libertatis, quātumcunque aspera melior est quocunque statu seruitutis. Num.to.2. 3.col.1.D

Liberum vel voluntarium nō opponitur per sens. cessario,sed coacto.Num.to.2. 136.col.2.E

De libertatis arbitrij ratione non est esse vertibilem in hoc vel illud:immo esse vertibilem,in hoc vel illud est defectus libertatis.to.1. 201.col.4.E

Super liberum arbitrium astra non habent causalitatem, ideo super ipsum non possunt significare vel esse signa.Exo.to.2.124.col.4.I.& 203.col.1.A

Liberum agens est indeterminatum,seipse determinans.Matth.to.6. 80.col.1.D

Libertas spiritualibus, aut seruitus in homine, potest attendi dupliciter.Matt.tom.quinto. 135.colum.4.G

Ad Hoc quòd aliquis sequatur statū libertatis, vel seruituris,quot requirantur.Matthæi.to.quinto. 135.col.4.I

Libertas eueniendi rebus similiter,& necessitas non consideratur in actibus ipsis, quando ipsi actus sunt, sed priusquam fiant &c.Iosue. tomo 2. 43. colum.3.I.

Quomodo libertas nostra, & necessitas saluatur, cū infallibilitate cognitionis diuinæ.Iosue.tomo.2. 44.col.2.B

Libertas a coactione requiritur ad merendum, nō tamen libertas a necessitate finis, quæ non est necessitas absolute,prima vero sic.Ruth. 246. colum.1.B

Nullum maius bonum ,quam libertas, & nullum maius malum,quam seruitus.1.Regum.to.prim. 181.col.3.K

Libertas operationis humanæ stat in duobus. s.in voluntate formaliter, realiter,& completiue , & in intellectu radicaliter, & principiatiue , & cete. 3.Reg. 108.col.1.A

Liberum est homini bene agere, & ad beatitudinē peruenire.Mat.to.5. 33.col.2.B

Licet libertatem nostram non tollat Deus directè, & per se:per accidens tamen potest tollere,tollēdo.s.actum intellectus, in quo est principium , & radix libertatis.Et potest dupliciter agere per accidens contra libertatem nostram.s.priuatiuè, & positiuè,sed prædictis modis non tollit libertatē, vt probatur.3.Reg. 108.col.1.D

Libertas est bonum quoddam magnum. 2. Parali. 108.colum.4.I

Duplex est libertas,quędam quæ est spiritualis,quę opponitur seruituti peccati, quia qui facit peccatum,seruus est peccati.Ioan.8.Alia est libertas ab obligatione iuris, vel ab obedientia mandatorū , & ista nemo est liber,nisi qui non habet superiorem &c.Matt.to.3. 89 col.1.B

Ad expositionem quarundam auctoritatum , quæ videntur destruere liberum arbitrium , notanda est quædam distinctio finis in principalem,& minus principalem.Exo.to.1. 61.col.1.C

Liberum arbitrium est facultas , intellectus ,& voluntatis.Exo.to.1. 286.col.3.H

Liberum arbitrium principatur his,quæ sunt poste riora ipso.Leui. 196.col.1.E

Liberum arbitrium videntur tollere quædam auctoritates sacræ scripturæ prima facie, quæ videntur dnæ, sunt tamen cautè tractandæ,& ad mollem sensum referendæ &c. Iosue.to.2. 11. colum.3.I

Per liberum arbitrium non potest homo sufficienter vitare malum.Matthæi.tomo quinto. 27. colum.1.D

Libertas liberi arbitrij, in quo consistat. Matt.to.5. 143.col.3.H

Actu liberi arbitrij sunt duo.Matthæi. to.quinto. 146.col.1.B

Libertas non est ad efficiendum, sed ad determinādum.Matt.to.5. 144.col.4.G

Actu liberi arbitrij sunt duo , vnum est ipse actus deliberandi, aliud est quòd secundum illud reflectat se homo. ad hoc vel illud: quantum ad secū dum homo est Dominus simpliciter sui actus: nec in hoc dependet ab aliquo , sed quantum ad primum dependet ab alio. Nam postquam quis habet actum cogitandi , & deliberandi circa aliquam materiam,quòd flectat se ad hoc,vel ad illud,penitus est in potentia illius: sed quòd habeat istum actum cogitandi,non est ex condictione liberi arbitrij,oportet ergo ponere causam extrinsecam, quæ mouet liberum arbitrium. i. rationē ad cogitandum id,de quo deliberet, & istud oportet quòd sit superius ratione.s. Deus. Matth. to.5. 146.col.1.B

Liberum arbitrium est naturale huiusmodi sicut esse animal. Et ideo quidquid potuit ante peccatū, potest post peccatum: sed non ita bene, & faciliter, quia ante peccatum non erat passio incitans ad malum,& disturbans a bono. Matt.to.quinto. 152.col.4.F.

Liberum arbitrium non mouetur præparando se ad gratiam,nisi a Deo motum,iuxta illud Ioann. Nemo venit ad me,nisi Pater meus traxerit eum. Matt.to.5. 156.col.2.C

Reliqua de arbitrio libero in dictione: Liberum arbitrium.

Liberum arbitrium non mouetur ad bonum nisi pulsarum a Deo.Mat.to.5. 155.col.4.F

Quare super liberum arbitrium non possint corpora cœlestia.Matt.to.6. 84.col.3.K.col.4.F

Liberum arbitrium est purum quid immateriale. Mat.to.6. 84.col.4.F

Liberalitas

Potest esse alicuius ad se ipsum aliquo modo, non quidem secundum,quòd consistit in dationibus, sed vt cōsistit in sumptibus &c.Mat.to.3. 36.col.3.K

Liberalitas est pars,seu species iustitiæ.Matthę.to.3. 12.colum.1.D

Liberalitas nō respicit æqualitatem neque proportionem,aut aliquid certum,sed gratuitam volūtatem: non agentem contra rationem, & in hoc differt a iustitia, quæ seruat æqualitatem & proportionem.Mat.to.5. 178.col.2.A

De liberalitate patrisfa. circa nouissimos in parabola vineæ.Mat.to.5. 178.col.2.B

Liberari a peccato.

Peccare & liberari a peccato quādo accidat.Mat.to 7. 255.col 2.B

Liberi pro filijs.

Naturale desiderium mulieris est,vrbem liberis implere.Mat.to.6. 324.col.4.I

Libya.

Abundat multis ac varijs serpētibus. Num.to.2. 16.col.2.C

Libya nomen est prouinciæ in Aphrica,& tamen hoc nomen Libya toti Aphricæ cōueuit.Iosue. tomo 1. 176.col.4.G

De duplici Libya.secundo Paralipom. 169. colum.3.F. col.2.E

Libyj.

Vel Libyci descendūt a Phut tertio filio Cham,a quo & Mauritaniæ fluuius dicitur,& regio illa Phutensis.1.Paralipome. 30. colum.4.H

Libido.

De libidine Romanorum refert Seneca,quòd tempore suo,quando in ciuitate Roma totalis intemperantia vigebat , postquam viri defatigati erant exaustis medulis laborantes, faciebant paruulos pueros & puellas coram se concubere, vel saltem hoc tentare, vt sic ipsi turpissimi ad libidinem mouerentur. Gene. 267.col.1.E

Libido habet aliquid spetiale contra cætera vitia, cætera enim sperando fugantur. Sola enim libido fugiendo superatur, vt ait Alanus in libro de Complanctu naturæ.Gen. 358.col.4.F

Universidad de Deusto Biblioteca

Ad libidinem nimis incitat bellum & præcipuè homines equestres. Iosue to. 1. 29.col.4.I

A libidine & ab ira facile vincitur is, qui est in peccato mortali Mat.to.5. 153.col.1.E

Libido est nomen generale ad multas passiones tã in concupiscibili, quàm in irascibili. Matth. to.2. 101.col.4.I

Libido vel concupiscentia magis repugnat rationi quàm ira. Mat.to.2. 144.col.2.C

Homo imprudens non peccat in alijs vitijs per tot modos imprudentiæ, sicut in libidine, & hoc de per se.to.2. 144.col.1.E

Inconstantia, quæ opponitur libidini, non est eadẽ cum illa, quæ opponitur fortitudini, & inconstãtia, quæ opponitur fortitudini, nascitur ex inconstantia, quæ opponitur temperantię. Matth. tomo secundo. 144.col.2.E

Libido non est in vasis genitalibus, sed intra nos est in anima, & originẽ habet ab ipsa seminis abundantia, quæ non est in genitalibus, sed intra corpus in vasis seminarijs. Mat.to.2. 194.col.3.H

Libres populi. Habitantes in parte Meridionali Orbis, quæ est in Aphrica, & valde calida & arenosa, plena serpẽtibus apud Aethiopes, & Aegyptios. Descendunt Aphut tertio filio Chã, vnde in terra illa est fluuius quidam, qui dicitur Phut. Gen. 51.col.3.G

Licentia. Facit licere, quod concessum est, sed non obligat ad id, quod conceditur. Gen. 109.col.3.H

Licitum. Quod de se licitum non est, necessitas licitũ facit, vt patet extra de regulis iuris in regula, quod licitum. Exo.tom.1. 190.col.2.E

Licita sunt omnia, quæ vetita non sunt. Numero tomo primo 11.col.2.B

Duplex est licitum, scilicet licitum, & expediens, & istud licitum est iurare. Aliud est licitum, sed non est expediens, & istud non licet iurare, de primo vt ieiunare, de secundo, vt non intrare religionem &c. Mat.to.2. 227.col.4.K

Lycurgus. De Lycurgo Lacedęmoniorũ Rege, leges condentes Exod. tomo primo. 137.col.3.G

Lycurgus, vir famosus legibus & exemplo, fuit legislator in Lacedęmonia, qui vt leges suę internum obseruarentur in Lacedęmonia, voluntarium exilium amplexus est, & cum moreretur iussit ossa proijci in mare, ne contingeret ipsum saltem mortuum Lacedęmoniam redire. Et sic putarent Lacedęmonij se absoluto a iuramento, quod ei præstiterant, scilicet, quòd leges eius obseruarent, quousq; ipse rediret. 1. Parali. 9. col. 2. C

Ligare. Est a regno cœlorum excludere, & soluere est, ad regnum recipere. Mat. tomo 4. 173.col.1.B

Multos actus ligandi, & soluendi ponit Magister in 4. sent. dist. 18. sed 3. & 4. quasi coincidunt. Et primus & secundus pertinent propriè ad clauẽ &c. Mat.to.4. 178.col.2.C

Licet potestatem generalem ligandi, & soluendi, dedit Deus apostolis &c. non tamen, quòd soluerent & ligarent contra legem. Mat. tomo 5. 60. col.1.B

Quomodo virtute clauium sacerdos habeat uirtutem ligandi Mat to.4. 178.col.1.A

Quatuor sunt modi ligandi, & soluendi. Matth. tomo quarto. 178.col.2.C

Quid sit ligare in culpa, quod Deus directè facere non potest, Mat.to 4. 178.col.1.D

Lignum. Quod ostendit Dominus Moysi, quo aquæ amaræ factæ sunt dulces, dicit Rab. Salo. quòd fuit illud, quod nos vulgariter vocamus adelfa, & verisimile videtur. Exo.to.1. 126.col.1.E

De lignis Settim, de quibus facta sunt opera tabernaculi, Exod.to.2. 16.col.1.D

Quid per lignum, fœnum, & stipulam significet Apostolus, Mat.to. 7. 245.col.2.E 246 col.4.G

De lignis Settim, quid dicat Rab, Salom. & qd, Abenezra, & quomodo magis placeat opinio Rab. Salo. Deut. 49.col.3.I

Secundum consuetudinem scripturæ sacræ, lignũ significat arbores non fructiferas, & arbor lignificat arbores fructiferas. Mat to.5. 221.col.3.K

Ligna sunt ligna preciosissima & alba, ita solidissima, quòd postquam sint leuigata, & perfectè dolata, apparent in eis imagines sicut in pasculis, & ideo sunt pręciosissima inter omnia ligna. Et inuentum in insula Ophir. 3. Reg. 89.col.4.H 2. Paralipo. 124.col.1.G

Lignorum scindendorum obseruãda dies; ea namque in quibusdam diebus incisa non putrescunt, quæ si in alijs scindantur tabescunt. Exo.tomo 1. 77.C.4.I

Lignum scien. boni & mali.

Lignum scientiæ boni, & mali sic dictum est, vt dicit Iosephus, quia vsum rationis accelerabat, & acuebat ad bonum sensum, vt instrumentum diuinæ iustitiæ &c. Gen. 13.col.3.G

Lignum scientię &c. dictum est sic ab euentu, quia gustando de fructu eius cognouerunt primi Parentes malum, quod incurrerant, & bonum, quod tenuerant; cognouerunt, inquam, per experientiam boni, & mali. i. experientiam boni perditi, & mali habiti. Gen. 13.col.4.G

Lignum sciendi bonum & malum vocauit Plato ipsum hominem, quia non putauit esse talem arborem. Gen. 13.col.4.H

Lignum scientiæ &c. & lignũ vitæ, de quibus Gen. 2. non fuisse vera ligna dixerunt aliqui, sed per lignum scientiæ &c. intelligunt transgressi mandati experimentum &c. sed falsum dicunt Gen. 95. col.4.G

Fructus ligni scientiæ boni & mali, dabat cognitionem boni & mali, dicit Iosephus, qui erat causa acuminis intellectus, qđ improbat Nicolaus de Lyra, sed non sufficienter, vt probatur. Gen. 96. col.1.A

Lignum scientiæ &c. sic dictum est non a natura, sed ab occasione postea secuta, quia experientia didicit homo, quod esset obedientiæ bonum, & inobedientiæ malum, exemplo medici. Gen. 96. colum.2.D

Lignum scientiæ, ideo sic dictũ est, non ex successu, sed impositum est per fallitatẽ ex verbis diaboli, siue serpentis tentatis, & di. Eritis sicut dij scientes bonum & malum. Et scire bonũ & malum nõ capit scriptura in malum, sed in bonum. f. scire abs lutè &c. Gen. 96.col.4.F

Lignum scientiæ boni & mali, non habuit hoc nomen ante transgressionem, sed post impositũ est ab Adam, vel a Moyse ex euentu. Nec illa verba, quæ ante transgressionem dicta sunt a Deo. f. ex omni ligno Paradisi si comede, de ligno aũt scientiæ boni, & mali, ne comedas: sũt dicta a Deo, sed alia, quæ hoc significabant, & hoc fuit per annicipationis figurã, & sic cõiter dr. Gen. 96.col.2.E

Probã

Probabile est quòd lignum scientiæ boni, habuerit plura indiuidua eiusdẽ speciei, nec fuit ficulnea, vt aliqui dicunt, nam postquam viderunt se nudos, consuerunt folia ficus &c. Sed certum est, qꝝ non auderunt iterum tangere illam arborem, ne maius malum inde eis accideret &c. Genesim. 98.col.4.F

Lignum scientiæ &c. vnicũ erat in paradiso, quod persuadetur multis rationibus Gen. 98.col.4.L

De ligno scientiæ &c. non obligantur non comedere Elias & Henoch &c. Gen. 119.col.3.G

De ligno scientiæ &c. prohibuit Deus comedere, non quia in ligno esset aliqua causa prohibitionis, sed quia sic placuit Deo. primo ad manifestandum dominium suum super hominem. secundo ad dandum homini abundatiorem locum mærendi. Et datum est illi præceptum paruæ difficultatis, vt inciperet esse sub iugo, sed cur Deus dederit tale præceptum, cum sciret hominem non obseruaturum explicatur. Gen. 126.col.4.F

Lignum scientiæ boni &c. non sic appellauit Eua, quia nondum habuerat hoc nomen, quod post peccatum impositum est ei, sed dixit, de ligno, quod est in medio paradisi &c. Gen. 169.col.2.D

Et per anticipationem vocauit illud lignum Moyses hoc nomine scilicet scientiæ &c. ibidem 169.col.2.E

Lignum vite Datum est, ad reducendum carne; hominis alimentalem ad puritatem carnis primæ. Gen. 13. col.3.G

Lignum vitę & lignum scientiæ boni & mali erãt in medio paradysi. Gen. 97.col.3.K

Aliqui dicunt lignum vitæ esse spiritualiter intelligendum, nam aliqui dicunt esse hominem, alij sapientiam. Alii esse sanctum sanctorum scilicet Christum, qui omnes probantur falsum dicere. Genesim. 97.col.4.I

Potest dici quòd lignum vitę sit eiusdem speciei, cũ aliqua arborum, quæ apud nos sunt, licet nos nescimus, cuius speciei sit, sed melius dicitur quòd non. Gen. 98.col.1.D

Lignum vitæ non sic dictum est, quia conferat ad vitam, quia multa alia ligna sic conferebant, sed quia dabat longam vitam. Et ista longa uita, quã præstabat, intelligenda est vltra rommunem vitæ diurnitatem. f. vltra mille annos vel duo mille, quod constat in Elia & Henoch &c. Gene. 99. col.1.C

De ligni vitæ uirtute quid dicat Beda, refertur. Gẽ. 99.col.2.C

Per ligni uitæ esum, quomodo posset conseruari vita hominis in perpetuum Gen. 99.col.2.B

Lignum vitæ subueniret homini contra impurita tem humidi cibalis, per virtutem mirabilem datam adeo, quòd. f. assumptum & transiens in naturam corporis reducebat ad perfectam assimilationem. Et ita stabat humidum radicale in tanta puritate, quanta prius. Gen. 100.col.4.F

Lignum vitę faciebat trãsire alimentum in alitum sub tanta puritate, sub quanta erat, id quod fuit resolutum. Gen. 100.col.4.F

Alia ligna paradisi, præter lignum vitæ, & si non cõferrent ad vitam longam eomodo, quo lignum vitæ, tamen illa conferrent vitam diuturniorẽ, quam hęc &c. Gen. 101.col.1.A

Lignum vitę non solum conferebat longam uitã, f. etiam immortalitatem. i. nunquam mori. Et hoc est cõtra quosdam di. oppositũ Gen. 101. col.2.A

Lignũ vitę ad hoc qꝝ conferret immortalitatẽ, non satis est, vt de eo semel tantum comederent, scilicet oportebat sępe comedere. Scilicet quoties iterare deberent comestionem ligni vitæ & quãdo; notum esset hominibus existentibus in paradiso, qui cognoscerent dispositiones corporum suorum, & nossent quid eis opus esset. Gen. 101. colum.3.B

Lignum vitæ proderat dupliciter, vnomõ vt cibus aliomõ vt dans virtutẽ cibo & cibato. Et ita erat vt cibus, & vt medicina, f. magis vt medicina, large loquendo, quam vt cibus, Gen. 101.col.3.C

De solo ligno vitæ obligabatur Adam comedere, vt probatur. Gen. 109.col.1.K

Quòd de ligno vitę non comederint primi Parentes, probabilius videtur quam oppositum. Gene. 129.col.2.D

An Adam ante peccatum cognouerit lignum vilę vel non, none st certum, potest teneri quòd sic, & similiter quòd non. Scilicet rationabilius videtur quòd sic. Gen. 129.col.4.G

Ligurius lapis. De ligurio lapide vide supra in dictione, lapis.

Lymbus patrũ. In limbo patrũ existẽtes nullas pœnas experiebãtur scilicet sensus. Erat tamẽ ibi aliqua pęna dãni, in anima soluta a terreno carcere, quę apta erat videre Deum, & quia non uidebat accendebater desiderium, ex quo tanquam amans, qui expectat, cruciabatur, donec per Christum inde exuta transiret ad beatam visionẽ. Ad linien dum tamen angustias huius diutinæ expectationis, veniebaut angeli ad illos ibi manentes, quia conciues sui erant multa de natura Dei & de uisione æterna reuelantes. Et de statu prospero animorum viuentium, per quæ multum ab angustijs liniebantur. gen. 295.col.2.B

In Lymbo Abraę animę sanctorũ Patrum cruciabatur ex desiderio gloriæ, quam non habebant sicut amantes, qui amatum longe esse considerant, sola expectatione torquentur &c. Deut. 17. col.4.G

Lymbus patrum fuit paradisus in morte Christi iuxta illud Luc. 23. Hodie mecum eris in paradiso Mat.to.5. 36.col.1.C

Lymbus ex nominis significatione, extremitatem designat. Mat.to.7. 168.col.1.A

Quomodo irentaiæ ad Lymbum sanctorum. Mat. to.7. 208.col.C

Lymbus patrum quare nõ vocatur Lymbus Moysi; sed Abrahę. Matth. tom. septimo, 26. columna 2.D

Lymbus extremitas dicitur. Mat. to. septimo, 263. colum.2.E

In Lymbo sanctorum patrum, animæ illic existentes, fuerunt beatæ cum Christus illuc descendit, quia ibi videbatur deitas ab illis, vt patet ex verbo Christi ad latronem Iuc. 23. hodie mecũ eris in paradyso. Mat.to.7. 161.col.4.F

Lymbus patrum est sinus inferni in corde terræ, & est quędam pars inferorum vt probatur. Mat.to. 7.259. col. 3. F. Et iste lymbus vocatur multis nominibus, nam vocatur inferus, vt patet in symbolo. secundo Lymbus patrum. tertio dicitur Finus Abrahę. Et istud nomen est illi a Christo impositum. luc. 16. quarto vocatur lymbus inferni, vel sinus. Mat.to 7. 259.col.3.K

Lymbus patrum vocatur Sinus Abrahæ propter multa. Mat.to.7. 259.col.3.H col.4.F

Ad Lymbum primus iuit Abel, vt creditur. Matth. to.7. 260.col.3.I

Universidad de Deusto Biblioteca

Lymbus patrum conuenienter datus est iustis pro hospitio ante Christi passionem, vt probatur Matth.tom.septimo 260. columna 4. K.261.columna 1.A

Lymbus patrum, ante mortem Christi habebat aliquid de bono,& aliquid de malo, & ratione primi poterat vocari sinus Abrahæ,& ratione secūdi scilicet carentię diuinæ visionis, vocabatur Lymbus inferorum.Et primum erat quies a pœna &c.Mat.to.7. 261.col.2.C

Lymbus patrum idem est cum loco damnatorum, quoad continuitatem, differunt tamen secundū situm secundum supra.Mat.to.7. 262.col.1.A

Lymbus patrum,& Lymbus puerorum, non erant idem locus,sed erant duo receptacula. Mat. to.7. 262.col.3.G

In Lymbo patrum animę sanctorū detinebātur ꝑ solā dilationē redemptionis nostræ per mortem Christi.Potest etiam dici, ꝙ detinebantur ibi pro peccato originali vsquequo esset ibi plene expiatum &c.Mat.to.7. 263.col.2.C

In Lymbo patrum cęperunt esse animæ, cum cęperunt esse sanctorum animæ.s.a principio sęculi, quorum primus creditur fuisse Abel. Et durauit habitatio sanctorum in Lymbo vsque ad mortē Christi, ꝑ peccato originali,prout inficiebat naturā &c. a qua infectione liberauit Christus ꝑ mortem suam. Et ad istum Lymbum ibant sancti ex quacunq; gente essent &c.Mat.to.7. 263.col.4.K 264.col.1.A

Ad Lymbum sanctorum ibant homines dupliciter primo directè,illuc descendendo, secūdo de alio receptando illud transeundo &c.Matth.tomo 7. 264.col.2.D

Animæ existente in Lymbo patrum, poterant inde exire,sed non constat,an exierint,vt probatur Mat.to.7. 270.col.3.F

De Lymbo patrum &de descendentibus ad ipsum vide in Paradox. 107. col. 1. A. Et de eius varijs nominibus. 107.col.2.B

Lymbus patrum quare diceretur Sinus Abrahę, & de descendentibus ad ipsum.vide in Parado.107. col.4.F

Lymbus patrum in quibus differret a Lymbo puerorum.vide in Paradox. 109.col.1.2.&3

Lymbus patrum per quadraginta horas fuit paradisus,quando ibi Christus,Redemptor noster per illud tempus ostendit suam diuinitatem in Paradox. 102.col.1.B

Lymbus puerorum.

In Lymbo puerorum est pœna damni, quæ est carentia &c.non est pœna sensus, & illa carētia est boni, qđ nati erant habere illi pueri &c. scilicet boni naturalis, quo gaudere poterant adipiscentes illud,& carentia diuinæ visionis &c.Mat.to.7. 232.col.4.H

In Lymbo puerorū non est pœna vermis &c. Mat. to.7. 233.col.1.E.col 2.A.sed quare illi paruuli locum habeant sub terra,& non aliunde, s. super terram.Mat.to.7. 233.col.2.C

Paruuli in Lymbo non solum carent visione Dei, sed ēt oībus alijs bonis &c.Mat.to.7. 233.col.3.G

Paruuli in Lymbo non solum habent carentiam visionis &c.quæ est sola priuatio, sed etiam aliquid positiuum.Sed vocatur priuatiua illa pœna,quia est de priuatione,& non de aliquo positiuo, & est quædam tristitia.Mat.to.7. 234.col.2.E

Paruuli in Lymbo,ad hoc, ꝙ pœnam sustineant ex carentia visionis Dei,duo requiruntur. Primum quòd sciant se non videre Deum, & quòd non videre sit malum, & pœnale. Et possunt cognoscere Deum dupliciter, vno modo naturaliter, & ex communi concursu, alio modo specialiter ex Dei reuelatione.Mat.to.7. 234.col.3.K

Quòd paruulorum in Lymbo sit parua pœna ex carentia diuinæ visionis,potest accidere dupliciter, vno modo, ꝙ nō cogitēt se carere illo bono &c. Alio modo,quia dato,ꝙ cogitent, causa tamē carendi alicuiabit eorum pœnam,quia scient se carere non ex aliqua iniquitate, sed propter legem Dei,vel propter aliquod extrinsecum,quod non fuit in potestate ipsorū &c.Mat.to.7.235.col.1.D

Omnium paruulorum in Lymbo existentium pœna est æqualis, secus tamen de adultis damnatis, & assignat ratio differētię.Mat.to.7. 235.col.3.G

In Lymbo puniuntur carentia visionis.Et potest dici, ꝙ pro peccato suo puniuntur, nō qđ fecerūt, sed in quod inciderunt,potest & aliter dici,quòd nullam patiantur pœnam, quia non est pœna, ꝙ scilicet non detur alicui, id quod non est ei debitum,& ideo non est pœna, ꝙ paruuli careant visione Dei,& hoc videtur verius, licet aliud communiter teneatur.Mat.to.7. 235.col.4.H

In Lymbo paruulorū solū paruuli detinentur &c. Matth.to.7. 236.col.1.D

Existentes in Lymbo paruulorum,sunt minores in cognitione cęteris damnatis &c.Matthę.tom.7. 238.col.1.D

Existentes in Lymbo paruulorum resurgent in corporibus tantæ quantitatis,quātam habituri erāt, si peruenirent ad annum trigesimū vitę suę, &c. Matth.to.7. 238.col.2.A

De Lymbo puerorum. in Paradox. 105. col.1.A. In quo solum puniuntur carētia diuinę visionis, quæ vocatur pœna damni, sicut culpa ipsorum fuit pura priuatio, si licet carentia originantis iustitiæ &c.ibidem. 106.col.3.H

Existentes in Lymbo puerorum resurgent in die iudicij,sed non præsentabuntur ante iudicē Christum, vt quidam dicunt, sed nos dicimus,inquit autor, ꝙ est parui momenti, ꝙ præsententur, vel ꝙ non.In Paradox. 106.col.4.G

In Lymbo puerorum existentes multipliciter differebant ab existentibus in Lymbo patrum. Primo tanquam perpetuum a temporali, secundo quia in Lymbo puerorum existentibus, carentia diuinæ visionis erat pro pœna, sed non in Lymbo patrum.in Paradox. 110.col.1.A

In Lymbo puerorum nullus intrauit,qui aliquādo peccasset mortaliter actuali peccato. in Parado. 112. col.4.I 169 col.4.H

De situ Lymbi puerorum.Mat.to.7. 262.col.3.I

Lymbus puerorum & Lymbus sanctorum dupliciter considerantur.Mat.to.7. 280.col.1.D

Quomodo animæ paruulorum descēdant in Lymbum puerorum.Mat.to. 7. 251.col.4.H

Pueri in Lymbo existentes, semper ibidē manēbūt. Matth.to.7. 12.col.2.A

Limus. Limus dicitur terra madefacta,& cōtemperata aqua,Gen. 356.col.2.D

Linea. Dupliciter considerat, s. naturaliter & mathematicę.Mat.to.4.249.co.26.B

Lingua, scilicet carnea.

Inter organa corporis, quod magis exprimit rationem,est lingua,quæ aliquando cessat loqui ex magnitudine, vel ex maximo dolore. Matt. to.2. 107.col.3.H

Linguarum confusio,facta est fere per centū annos post Diluuium .s. in diebus Phaleg, quia Phaleg natus est centū annis post Diluuium. Patet cōputando duos annos, quibus post diluuiū natus est Arphaxad, & triginta quinque annos Arphaxad antequam gigneret Sale, & triginta annos Sale priusquam gigneret Heber, & triginta quatuor Heber antequam gigneret Phaleg, qui simul sumpti sunt centū & vnus annus &c Gen. 54 col.2.E

Linguarum diuersitas non debuit statim esse a principio mundi &c.sed bene post.Gen. 55.col.4.K

Linguarum numerus in linguarum confusione, quotus fuerit,non explicat textus Gen.sed communiter dicitur,quòd fuerunt septuaginta duæ linguæ ex numero filiorū Noe, de quibus Gene. 10 dicitur quòd habebant singuli linguas suas. Sed dubium est,vtrum omnia idiomata,quę nūc sunt, fuerint ibi data, vel aliqua eorum humana voluntas,& industria fecerit, & aliquod eorum perierit.Gen. 56.col.2.B

Linguarum confusio facta est per hoc, quòd Deus turbauit intellectum omnium illorum hominū, & fecit obliuiſci idioma, quod prius cognouerant,tadendo ab intellectu illum habitum cognitionum verborum & significatorum per verba illius idiomatis & causauit in eis quosdam habitus cognitiuos nouorum,prout sunt signa rerū &c.Gen. 56.col.2.C

In linguarum confusione prætendebat Deus,vt homines seipsos audire nollentes,ab inuicem recederent,& non ædificarent,& tunc diuisi sunt in diuersas regiones.Gen. 56.col.2.D

In diuisione linguarum Deus dedit idiomata diuersa,omnia tantū completa dedit,ita vt hoīes nihil postea apponere deberent Gen. 137.col.3.H

In diuersis linguis non inconuenit esse eandē vocē, quæ non significat idē sicut,leuaui,in lingua latina est verbum præteriti tēporis significans &c.Et i Hebræo significat,cor meū.Mat. to.239.col.3.F

Lingua hebræa fuit prima ab origine mundi. Gen. 24.col.3.H

Lingua hebręa caret casibus Gen. 53.col.2.C

Lingua hebræa quantum ad quædā certior est lingua latina,lingua tamen latina est simpliciter perfectior lingua hebraica. Et ratio ista perfectionis sumitur ex natura finis &c. quia maior perfectio vel minor in lingua attenditur secundum ꝙ deficit magis certificatiua,illius quod ꝑ ipsum volumus exprimere,sed hoc perfectius est in lingua latina,quam in hebræa,quia in hebræa sunt multæ æquiuocationes in terminis,& multæ amphibologiæ in orationibus.Multæ quoque sentētiarum decurtationes, quæ non ita sæpe reperiuntur in lingua latina,vt experientibus patet &cet. Gen. 353.col.1.D

De lingua hebræa, vide in dictione,Hebręa lingua.

Lingua latina cæteris linguis est perfectior,licet hebręa excedat eam in hoc,quòd in adiectiuis & relatiuis & in personis verborum magis explicat genus &c.Et ponuntur exempla. Gen.353.col.2. C.356.col.2.D

Tres linguæ,scilicet, Chaldaica, Syriaca, & Hebræa sunt similes,quia habent easdes voces, & easdem literas,& similem modum proferendi.1.Reg.to. 5.col.2.E.col.3.F

Lingua Syra multum est cōformis Hebraicæ,& totidem literas habet,s.22.eiusdem soni,solum differentes in figuris Mat.to.3. 228 col.4.I

Liuonienses populi. Liuoniēses populi sunt quidā pagani,qui tarde conuersi sunt ad fidem,habebāt cōsuetudinem de suscitando fratris semine.&c. 1.Reg.to.1. 129.col.4 H.& 136.col.2 A

Lirima. Dictio græca est, quæ deuiationem vel errorem notat,vnde dicitur deirus senex,qui rectum iudicium propter senectutem perdidit,sic dicūtur lirimata origebis,ideſt, quidam liber, in quo ponuntur errores deuiantes ab his, quę tenet orthodoxorū Ecclesia. Gen. 16 col.2.C

Litigium. Litigia non sunt licita religiosis. Mat.to 6. 181.col.3.H

Lis. De modo componendi lites in Ecclesia primitiua.Mat.to.5. 202.col.2.E

Lites vocantur negotia,quasi negantes ocium. extra de verborum significatione.c.forus. Mat.to. 5. 25 col.1.A

Litigare. Litigantes debent stare coram iudice,& non sedere.vt habetur Deu. 25.lem. 190 col.1.A

Litigare in iudicio secundum se non est malum,licet sit a malo, & ideo nulli genti prohibitum est nisi Christianis.Et ipsis non est illicitum simpliciter,sed corā infidelibus, & coram iudice infideli, quod reprobat Apostolus. 1.Corinthio 6.di.Audet liquis vestrum, habens negocium aduersus alterum,iudicari apud iniqnos, & non apud sanctos &c.Nam tunc potius debet perdere causam quam litigare coram iudice &c. Contendere tamen coram iudice fideli,non est secundum se illicitum, licet possit esse malum. Si litigauerit ex charitate, vt proximus non fiat malus,meritorium est. Si autem litigauerit desiderio recuperandi rem suam,Et est vir imperfectus, cōcessum est illi litigare,non tamen si sit perfectus. Et hoc consilium est pro perfecto, quod in duobus casibus est intelligendum, vnus est, quando super rebus pure temporalibus, quę nostrę sunt,litigandum est. Secundus quando contenditur super quadam violentia ad prestandas operas, Matth. 5. De primo, cùm dicitur; Qui vult contendere tecum in iudicio &c. De secundo, cùm dicitur; Qui an gariauerit &c. De aliis autem casibus nō tenet hoc, vnde interdum tenemur litigare. Et quantum quis fuerit perfectior tenetur magis litigare:primò in casu fidei: secundò in rebus spiritualibus, quando necesse est incidere in peccatum mortale, si permittamus, quæ contra nos agūtur:tertiò pro defensione uitæ & famæ:quartò in procuratione rerum alienarum, quarum negocium nobis incumbit. Et in his quatuor casibus bene licet litigare, etiam coram iudice infideli.Mat.to.2. 246.col.3.F

Litigantibus licitum est in iudicio obijcere crimina & deffectus in alterutrum, ad hoc quòd assequantur id,quod nituntur assequi:vt obijcere ex communicationem,periurium, simoniam, homicidium.Et hoc siue publica sint crimina, siue occulta,dum tamen allegans probet. Si autem quis extra iudicium contendat cum aliqno in verbis ad emendationem illius, non licet allegare peccatū illius,nisi sit publicum: quia alias præuaricaretur forma correctionis fraternæ. Matth. to 4. 128.col.4.G

Litigare conuenit monacho pro rebus monasterij ex licentia sui prælati, vel monasterij. Matth. tom.5. 24.col.4.I

Viri perfecti possunt licite litigare,licet hoc non cōueniat perfectioni eorum, quia per litigare minuitur quodam modo perfectio eorum &c.Mathæum

Universidad de Deusto Biblioteca

th. to.5. 24.col.4.K
Omnibus perfectis licet litigare coram iudice petẽdo res suas iudicialiter, sed non conuenit eis regulariter. Aliquando tamen licet & conuenit, scilicet, in quinque casibus. Mat.to.5. 25.col.1.D

Litigium. In litigijs manifestè turpitudinis laudabile est nolle furare, nec alteri parti diferre. Nu.to.1. 230.col.3.I

Litera. Literarum & historiarum primordia inuenta sunt in Aegypto. Deuter. 168. col.3.H
De literis Hebræis emanasse literas Græcas, & Latinas dicit Isidorus Sed Hebręi vtũtur viginti duobus elementis literarum iuxta numerum librorum veteris testamenti. Græci verò viginti quatuor, & Latini viginti tribus. Et literas Hebręorum dicunt cępisse à lege per Moysen. 1. Reg. tomo primo. 4.col.4.K.5.col.3.H.col.4.F
Literas idiomatis Latini inuenit Carmentas, vt dicitur, tempore belli Troiani, vel paulo ante. 1.Regum.to.1. 5.col.3.I
Literæ quare dicantur elemẽta. 1.Reg.to.1.5.col.4.I
In literis Hebræorum non sunt vocales, sicut in latinis, sed sunt apices, qui ponũtur loco vocaliũ &c. 1.Reg.to.1. 6.col.4.H
Literæ dicuntur sic propter scripturam, quia leguntur & scribuntur, & dicuntur elementa propter prolationem, quia vocem intrinsece componũt. 1.Reg.to.1. 9.col.4.H
Inter literas Hebræas nulla minor, quàm Iota, quã ipsi vocãt Iod, nos vero Iotha more latino. Matthæum to.2. 74.col.3.H
Nulla litera apud Hebræos habet determinatum sonum, & vim vocalis, sicut apud Latinos. Matt. to.2. 74.col.3.I

Literalis sensus. Literæ sacræ scripturę, debet accipi per subauditam suppletionem, quando accipiendo eam, sicut iacet, sequitur aliquod inconueniens, alias autem accipi debet, sicut iacet. Gen. 79.col.3 I
Duplicem literalem sensum habet historia de agno Paschali. Num.to.1. 102.col.4.H

Liuor Dicitur inuidia, vel color niger ex sanguine coadunato, & nigrè facto in loco percussionis &c. Gen.38.col.1.A.& 29.col.2.B

Locus. Deus & Angelus dicuntur esse in loco, per anallogiam, & non proprie: nã proprie corpus dicitur esse solum in loco. Exod. tomo 1. 14.col.4.H
Locus siue proprie, siue analogice sumptus dicit formaliter extensionem continentem. Et ideo Deus nec Angelus, secundũ, ꝗ in diuisibiles sunt, per substantiam suã, nec propriè nec impropriè locum habent: bene tamen secũdum, ꝗ in eis reperitur aliqua extensio non vera, sed metaphorica, idest, secundum virtutem, vel operationem dicũtur impropriè, vel metaphorice esse in loco, Vnde cum dicimus Deum esse vbique per essentiam, est valde improprius modus loquendi. Exo. tomo 1. 14.col.4.I
Superflue dicitur Deum esse in loco secundum pręsentiam, vt probatur. Exo.to.1. 14.col.4.K. quia Deus secũdum essentiam nec est in loco proprie nec metaphorice, sed vere & metaphorice dicitur Deum esse in loco. Exo. to 1. 15.col.2.A
Solum corpus sensibile locum replet. Matthæ.to.1. 245.col.2.A
Locus nõ confert realiter ad beatitudinem, vel pęnam, agendo in anima. Mat.to.7. 271.col.3.I
Dicere Deum esse in loco secundum potentiam, satis calumniabile est ex vi sermonis, cũ esse, & potentia idem sint in Deo &c. Exo.to.1. 15.col.2.C
Quia scriptura sacra dicit Deum esse vbique nõ ab esse, vel a potentia dicit, sed ab operatione, & hoc denominatione extrinseca. Et sic metaphorice est in loco.i. ꝗ habet aliquam similitudinẽ ad rationem essendi in loco. Exo.to. 1. 15.col.2.D
Deus in loco est non proprie, sed metaphorice, & non per præsentiam, & potentiam, & essentiam, vt dicitur, sed operationem, semper intelligendo sanè & catholice. Exo.to 1. 15.col.4.G
Angelus est in loco non proprie, quia non est quantus, sed bene metaphorice. Nec est in loco secundum essentiam, quia eius essentia est indiuisibilis, quia diuisibilis ad indiuisibile non est proportio, quia sicut chimera non est in loco, quia nihil est ita nec substantia Angeli est in loco, quia secundum se indiuisibilis est. Nec est aliquis habens granum intellectus, qui dicat, Angelum esse in loco secũdum essentiam, sed solum per operationem. Exo.to.1. 15.col.3.G
Non sunt proprie in loco substantiæ spirituales. Exo.to.1. 200.col.G
Locus non est principium operatiuum, nisi inquãtum est contentiuum influentiæ receptæ a corporibus cęlestibus. Leuit. 203.col.2.
Habitantes in locis frigidis sunt valde animosi, & q in locis calidis è contra, sed qui in locis temperatis, medio modo, vt ait Philosophus.5. Poli. & 7. Leui. 203.col.2.B
Locorũ nomina frequenter imponebantur ab euentu in veteri testamento &c. Nu.to.1. 128.col.1.B
Aliquis locus dicitur Oriens tripliciter. Num.to.2. 58.col.3.K
Duo corpora esse simul in eodem loco, quidam putãt omnino impossibile, sed hoc est falsum, vt probatur. Mat.to.4. 246 col.1.C.col.2.A. Alij dicunt, ꝗ vnũ corpus potest esse simul localiter cũ alio, non solum miraculosè, sed etiam per virtutẽ aliquam creatam, quod improbatur, & respõdetur ad fundamenta præfatæ opinionis. ibidẽ. 247.colum.1.E.col.2.& 3. Alij dicunt, ꝗ duo corpora nõ possunt esse in eodem loco per miraculũ, sed non alio modo, & hæc est opinio S. Tho. cui adheret Auctor. ibi. 248 col.3.H. Scotus & Rodulphus tenent, ꝗ per dotem subtilitatis possit corpus gloriosum esse simul cum non glorioso. ibid. 247.colum.2.D. Et verba opinionis S.Thomæ in locis, q allegat non sunt intelligenda, vt sonãt, sed ad bonum sensum. Mat.to.4. 248.col.4.F
Duo corpora esse in eodem loco, est miraculum, & consistit in hoc, ꝗ sicut non potest naturaliter cõseruari effectus, sine causa, vel posterius sine priori: ita etiam non potest naturaliter separari causa a proprio effectu, sed quantitati, siue dimensioni competit determinare locum & replere, & ex cõsequenti repellere quodcunque illud replens locum. Mat.to.4. 249.col.1.A
Locus non habet aliquam dimensionem. Matt. tomo 4. 249.col.2.I
Esse vnũ corpus in diuersis locis implicat contradictionem. Mat.to.4. 249.col.3.H
Licet Deus posset ponere vnum corpus gloriosum cum aliquo alio corpore diuina virtute, non tamẽ faciet, ꝗ vnum corpus nõ gloriosum fit cum alio non glorioso simul in eodem loco, vt probatur: bene tamen gloriosum cũ non glorioso, non tamen gloriosum cum glorioso. Matth. tomo quarto. 249.col.3.K.& per totam quæst.
Loc9 ẽ supficies claudẽs locatũ. Mat.to.4. 249 co.1.E
Legibus

Legibus loci nõ tenetur aĩa. Mat.to. 7.265.col.4.G
Multa de loco inferni mentiuntur poetæ. Matthæ. to.7. 166 col.1.A
Duo corpora esse in eodem loco potest Deus facere Mat.to.6. 87.col.2.D
Deus nulli loco deest. Mat.to.7. 269.col.1.B
Beatorum corpora nunquam erunt in minori loco quam sit quantitas ipsorum, sed semper in loco æquali &c. Mat.to.4.250.col.2.E. colum.3.F. & col.4.F
Christi corpus, nunquam est in minori loco quam sit sua quantitas. Mat.to 4. 250.col.4.G

Loculus. Loculos habere fuit conueniens Christo. Ioã.12. vt probatur. Mat. to.3. 114.col.3.F

Locari. Locatio. Inter locationem & venditionem, quid intersit. Leu. 295.col.1.B
Penes locationem non accidit vsura. Matthæ.to.7. 48.colum.4.K
Locatio, quæ inter nos est, solum tollit fructus, & non substantiam, vel corpus possessionis. Leuiti. 297.col.4.I
Ad locationem tria requiruntur. Matth.tom.7. 57. colum.1.B
Ad Locationem multa requirnntur. primo, quòd res habeat vsum, qui non sit eius consumptio. secundo, quòd non transeat in conductorem, quãtum ad dominium, sed eadem restituatur. tertiũ, quòd periculum rei locatæ sit pœnes locatorem &c. Mat.to.7. 57.col.1.B
Spiritualia non locantur, nec alligantur. Matt.to.7. 307.colum.2.A

Locusta. Locustarum subito productarum plaga, maius signum fuit quã productio grandinis, & fulgurum. Exo.to.1. 62. colum.4.H
Locustæ magis lædunt segetes aliqualiter duras, quam valde teneras. Exo.to.1. 63.col.1.B
Locustæ nõ sunt genitæ in terra Aegypti, sed in aliquo deserto in parte Oriẽtali Aegypti. Exo. to.1. 63.colum.1.D
Locustarum Aegypti comparatio cum locustis, de quibus Ioelis.2. Exo.to.1. 63.col.2 C
Locustarũ plaga respondebat afflictioni puræ, quã exercebant Aegyptij in Hebræos, vitam eorum ducẽtes ad amaritudinẽ &c. Exo.to.1 63.col.2.D
Locustas & alias bestias potest Deus mittere dupliciter ad deuastandum &c. Vnomodo producendo locustas.n aliquo loco quẽ vul deuastare &c. Aliomodo ducendo illas de alia regione per impulsum venti &c. Et potest dare illis multa in virtutum ad deuastandum vel paucam, sicut illi visum fuerit. 2.Paralip. 110.col.2 B
Circa locustas, quas Ioannes Baptista comedebat, recitantur opiniones variæ, sed auctor dicit fuisse quædam animalia, quæ sic vocantur. Et illa comedebat sale condita. Mat.to.1. 170.col.4.G

Logos Dictio græca multa significat, q̃ congrue ad Christum referuntur. Gen.11. colum.4.G. Exo.to.2. 205.colum.4.K

Longitudo Magna mẽbri virilis obest ad generãdũ. Exo.to.1.268 co.4.F

Loqui. Quòd aliqua irrationalia fuerit locuta, non habetur in tota sacra scriptura, nisi de serpẽte. Gen.3. & de asina Balaã. Nu.22. licet ista animalia non fuerint loquuta. Sed dæmon in serpente, & Angelus in asina &c. Gen.64. colum.3.I.
Paulus Orosius refert, bouẽ quẽdã fuisse locutũ ad arantem dicendo frustra se vrgeri: in breui.n. non frumenta, sed homines defituros, & quòd hoc cõtingit paulo ante mortẽ Iulij Cœsaris. Gen. 164. colum.3.K
Quare Deus in datione legis locutus sit de caligine. Matt.to.4. 221.col.4.F
Nemo mansuete loquens, increpat &c. Matt. to.4. 264.col 4.G
Loquitur interdum Deus rebus non intelligentibus. Gen. 211.col 4.I
Quòd loqueretur Deus ad serpentem fuit conueniens. Et hoc nõ propter serpentem, sed propter homines. Gen. 211.col.4.K
Angeli non possunt proprie loqui, sed per accidens in corpore assumpto. Exo.to.1. 47.colum.1.D. 191.colum 3.I
Loqui est formare vocem ex percussione aeris respirati determinatis organis. s. pulmone, arterijs vocalibus, lingua, palato, dentibus &c. de quibus. 2 de Anima. Exo.to.1. 47 col.2.B.& 191.col.3.I
Nũquam Deus locutus est per se vel per Angelum toti populo Israel, postquam locutus fuit illis in monte Sinai. Exo.to.2. 90 col.2.E
In duobus locis principaliter fuit Deus locutus Moysi.s. in Propitiatorio, & ad ostium tabernaculi super altare. Exo.to.2. 90.col.2.D.95 col.3.F
Loquitur Deus hominibus iuxta ipsorum hominũ dispositionem: nam imperfectis per bona imperfecta, & perfectis per bona perfecta. Leui. 308. colum.1.D.
Deus nulli loquitur, nec vnquam locutus est. Iosuę tom.1. 13.col.4.K
Multis modis dicitur locutus Deus in vete. testam. qui referuntur. Iosue to.2. 134.col.1.B
Quadrupliciter Deus poterat loqui per prophetas. 1.Regum to 1.166.col.3.K.2.Regum.71.col.1.C. Imo quinque modis.3.Reg. 118.col.4.G
Aliqui solent de se loqui, ac si de alio loquerentur. Matt.to.3. 186.col.2.E
In veter. testam. semper loquebatur Deus i. Angelus in persona eius intra nubem vel caliginem, siue intra tabernaculum loqueretur siue extra, & hoc faciebat vt tolleret occasionẽ idolatriæ &c. Mat.to.4. 221.col.4.K.& 222.col.1.A
In duobus tantum locis Deus loquebatur in testamento veteri. Mat.to.4. 221.col.4.K

Locutio Fit quatuor modis, quidam sunt, qui loquunt̃ & intelligunt, vt cõmuniter homines, alio modo fit locutio per illa, quæ nec loquuntur nec intelligunt, vt contingit per serpentẽ, & per asinam Balaã, alia loquuntur, sed non intelligunt, vt pica, psitacus, & quæcũq; huiusmodi &c. Alij sunt ꝑ quos fit locutio, & nõ loquunt̃ ipsi, sed intelliguntur q̃ loquunt̃, vt sunt energumeni & phanatici &c. Gen. 163.col.4.I
Inter ꝑsonas diuinas non est locutio, a fortiori, neq; vocalis locutio. Gen. 131.col.1.C
Locutio vera est tam Dei ad Angelos, q̃ Angelorũ inter se, licet non sit vocalis, diuinarum aũt personarum inter se non est locutio aliqua vocalis neque mentalis: quia est eadem earũ intellectio, & vna non põt aliquid reuelare, vel indicare alteri, quod altera ignoret. Et hoc requiritur ad locutionem. Gen. 131.col.2.D

Loth Et posteris suis multa bona fecit Deus ꝑꝑ Abrahã. Gen. 66.co.2.A.72.col.3.K
Loth erat nimis obediens Abrahæ. Gen. 72.co.3.H
Habitationẽ Loth in Sodomis exponunt Iudæi ad magnũ opprobriũ Loth, ꝗ sciens Sodomitas esse viros pessimos, & peccatores corã Dño, noluit diuertere

Universidad de Deusto Biblioteca

uertere ab eis &c. Catholici vero multũ laudant Loth in hoc, ꝙ inter malos habitãs, malus factus non sit. Sed semp seruauerit innocentiã, & oẽm carnis & cordis sui munditiã, de quo Gregorius. 1. Moral. Gen. 75. col. 4. C

Loth, quia durum erat separari ab Abraham, ideo Abraham dedit illi, vt eligeret quo vellet habitare. Gen. 78 col. 1. D

Loth habuit duos filios, & istis dedit terras habitandas Deu. 2. ſ. terras, quas ipsi populauerunt, cõtra quos vetuit Deus ne pugnarent filij Israel in exitu de Aegypto &c. Gen. 78. col. 3. G

Abrahã secum tulit Loth in terrã Chanaã propter multa. primo qa erat filius Arã fratris sui defuncti. & illi comendatus a patre. secũdo quia Loth erat cultor Dei sicut Abrahã &c. tertio qa Loth diligebat patruũ suũ Abrahã &c. Gen. 78. colu. 4. I. 1. Paralip. 206. col. 2. D

Loth quare elegerit terram, & non reliquerit electionem terræ ipsi Abrahæ. Gen. 79. col. 3. F

Loth eligens terram, & non reliquerit electionem terræ ipsi Abrahæ. Gen. 79. col. 3. F

Loth eligens terrã iuxta voluntatem Abrahæ, eleuauit oculos suos ex illo. ſ. loco, absque hoc ꝙ discurret quærendo terrã magis sibi gratã. Et vidit omnem circa regionem Iordanis. i. omnem regionẽ Iordanis circa se. Gene. 79 col. 3. H

Loth quare fecerit coquere azyma duobus Angelis Gen. 19. 267. col. 1. B

Loth non licite fecit offerendo filias stuptandas, vt iuuenes a peccato cõtra naturam liberaret, quia agebat contra ordinẽ charitatis &c. immo dicendum est, ꝙ peccauit in hoc, cum ille actus de se malus fuerit, sed excusatur ex parte, quia nõ fuit totaliter voluntarius, propter perturbationem, quæ generat ignorantiam. Et propterea non erat multum arguendus, sicut Petrus quando percussit seruum Pontificis. Matt. 26. Nã Christus ipsum reprehendit, tãquam perturbatorem salutis animarũ, & repugnantem Spiritui Sancto. peccauit itaque Loth offerendo filias. Gen. 267. col. 4 F. Et potest excusari a peccato, si fecit ex perturbatione Iudic. 194. col. 3. H

Maius malum erat, quòd Loth traderet filias ad stuprandum, q̃ ꝙ duo Angeli, quos viros esse credebat, sodomiam paterentur: quia si totaliter inuolunrarie paterent, non peccarent, immo mererẽtur, sicut mulier Leuitæ Iudic. 19. Sic dicebat beata Lucia, si me inuita in lupanar duci feceris, corruptio mihi duplicabit͂ ad coronã. Gen. 268. c. 2. B

Filiæ Loth desponsatæ erant. Gen. 19. & ideo Loth male faciebat concedendo eas viris sodomitis. Item exponebat eas, vt cum eis peccarent contra naturam: nam hoc intellexit Loth cum dixit, abvtimini eis qualiter vobis placuerit. Gen. 268. colum 4. A

Loth habuit duas allas Filias maritatas, præter virgines illas, quas offerebat Sodomitis, dicunt hebræi. sed non videtur verum. Gen. 269. col. 1. A

Loth, quando cognouit filias carnaliter, non erat dormiens: sed erat ebrius. Matth. to. 7. 19. col. 3. I. & 234. colum. 1. C

Vxor Loth mortua fuit, & mutata est in statuam salis, quia inobediens fuit verbis Angelorum. Gen. 271. col. 3. F

Vxor Loth respexit retro condolens rebus suis, & volens redire pro eis. Gen. 271. col. 2. D

Vxor Loth in statuam salis, magis quam in aliquid aliud versa est, vt doceret nos Deus a bono incepto nunquam desistere, ne peior exitus sequatur. Gene. 271. colum. 3. G

Vxor Loth fuit mutata in statuam salis ante introitum in Segor. Gen. 272. col. 1. E

Loth q̃n cognouit filias suas, rũpendo earũ clausura virginalia, non dormiebat, quia vir vere dormiẽs fœminã virginẽ nullo modo valet cognoscere, ipse tñ Loth bene sensit carnẽ fœmineã apud se in lecto. Et conuertens se ad illã, cognouit eã carnaliter, quia tñ erat absortus ebrietate, non cõsideraui vtrũ esset vxor eius, vel non, nec recolui, ꝙ vxor sua esset mortua vel non, vel q̃ cognouit, ꝙ esset virgo vel non. Peccauit tñ Loth saltẽ sequenti nocte non abstinens a vino, cũ prima nocte cognosceret se ebriũ, & magis peccauit ipse q̃ filię: immo Hiero. & Strabus dicũt, ꝙ filię Loth non peccauerunt: quia nõ libidinis desiderio, sed sola pietate restaurandi genus humanũ, qui erat honestus finis. Itẽ quia ignorantia earũ fuit satis probabilis, quia putauerunt totũ mundũ perisse. Strabus dicit Loth nõ esse excusatũ a peccato duo, quia Angelo dicẽti, ꝙ maneret in Segor non credit, & in hoc incẽstus occasionẽ pstitit. Secundo, quia pro secundo inebriatus fuit. Et inde fecundo incẽstui locũ dedit &c. Gen. 272. col. 4. F

Coitus Loth cũ duabus filijs fuit culpabilis antecdẽter ex æbrietate culpabili, vt habet in decretis. 15. q. 1. c. inebriauerunt Loth. secus si non pcessisset culpa, vt patet. 34. q. 2. c. i lectũ. Nu. 10. 71. co. 3. F

Vxoris Loth versæ in statuã salis vsq; hodie exant vestigia. Iosue. 10. 2. 55. col. 3. F

Loth tñ est culpandus, quantũ illa ebrietas meruit, & non quantũ incestus, vt ait Augustinus 9 Faustum. Et habet. 15. q. 1. c. inebriauerũt Loth filiæ. Et nescienti se miscuerunt, qua pp culpãdus est, non quidem tñ, quantum ille incestus, sed quantum ebrietas illa meretur &c. 1. Regum. tom. 1. 132. colum. 3. K. Matth. to. 7. 19. colum. 4. H

Loth culpabilis fuit de incestu. Mat. to. 2. 186. col. 3. K. 187. col. 3. K. & col. 4. F. non excusatur a peccato incestus aliquo modo. Mat. to. 7. 234. col. 1. C

Loth cum cognouit filias carnaliter, non erat dormiens, sed vigilans, ebrius tñ, quia nec q̃n qualiter earum introiuit lectum, neq; q̃n exiuit, pater sensit, quia ebrius erat. Et in aurora, q̃n pater surrexit, nesciuit an p noctẽ concubuisset cũ aliqua fœmina &c. sed illa, q̃ eum tetigit excitauit illũ, & applicuit se illi impudice &c. Ma. to. 7. 19. col. 3. G

Lotio Ponitur immediate post dictionem, lauare, supra.

Lucas Euangelista. Lucæ Euangelistæ laudes referuntur. Gen. 29. col. 4. K & 30. col. 1. A

Illud Lucæ, quod ait in prologo sui Euãgelij ſ. Quidem multi conati sunt ordinare varrationẽ rerum, quæ in nobis completæ sunt, qualiter sit intelligendum referuntur opiniones, & confutatur. Mat. to. 1. 55. col. 1. B. Et tandẽ concludit auctor ponens sententiã suã. ibid. 54. col. 3. H

Lucas doctus fuit a Paulo, & ab alijs discipulis. Mat. to. 1. 59. col. 4. F

De loco vbi erat Lucas, quando scripsit Euangeliũ. Mat. to. 1. 59. col. 4. G

Lucas Euangelist. scripsit Græcè. Mat. to 6. 245. col. 4. F

Lucas quare vitulo comparetur. Matth. to. 1. 63. col. 1. E. & colum. 2. A 76. col. 4. G

Lucas reduxit genealogiam Christi vsq; in Adam, ex duplici causa. Mat. to. 1. 73. col. 2. A

Lucas Euãgelista artificiose supplet, q̃ alijs defuit. Et in se ipso, quæ alij habent decurrat &c. Matthæ. to. 3. 139. col. 2. B. & 145. col. 2. E

Lucerna Potest capi dupliciter, vno modo pro vase, in quo ponitur oleum & lichnum. Alio modo pro ipso lichno ardente. Primo modo dicitur lãpas, licet aliq̃n dicatur lucerna in scriptura sacra. &c. Leui. 276. col. 4. K

Duas lucernas fecit beatus Isidorus, quę ad pedes, & caput sepulchri eius permanserunt, quasi per ducentos annos, ita vt de eis nihil videretur cõsumptum. Sed postea inde sublatæ sunt. Alia etiam lucerna reperta est tempore Caroli Magni Romæ in sepulchro cuiusdam Gentilis, multo tempore ante Christi aduentum. &c. Nu. to. 2. 24 col. 1. B. vide etiam de hoc in dictione, Candela.

Lucerna dicitur lumen positum in testa, vel in alia re corporali. 2. Reg. 152. col. 3. E

Lucia. Beatæ Lucię dictum notandum valde refertur. Gen. 268. col. 2. B

Quomodo beata Lucia, ignorante sponso, dederit eleemosynas. Mat. to. 3. 34 col. 3. H

Lucianus. De quo Hieron. in Prologo Mad Damascum, &c. fuit presbyter quidam vrbis Antiochiæ in græco satis peritus, &c. qui fecit editionem in nouo, & in veteri Testamento. Matt. to. 1. 37. col. 1. A. Peccauit tamen addendo aliqua, quæ non erant in nouo Testamento, &c. ibidem. 37. col. 2. B

Lucifer diabolus. Lucifer non voluit æquari Deo, qa hoc erat impossibile, sed voluit modum quendã Dei habere. ſ. quòd sicut Deus est simplex principium omnium, ita Lucifer esset sub Deo principium omnium, &c. Gen. 142. col. 1. C

Lucifer inter omnes creaturas tam bonas quã malas maxima est. i. altiores naturæ intellectualis sic dicunt Gregorius, & Magister. 2. sent. dist. 6. & c. Gen. 209. col. 2. D

Lucifer quarto die, cum toto cęli ornatu fuit creatus: Adam vero sexto die. Mat. to. 6. 158. col. 2. C

Lucifer est proprium nomen planetæ, quę venus dicitur. Græci tamen Hesperum vocant, nos verò Luciferum propter magnitudinem. Et per trãslationem in sacris literis significat Nabuchodonosor Regem. Esaiæ 14. Doctores tamen nostri accipiũt communiter pro demonum maximo. Isa. 14. Quomodo cecidisti de cœlo Lucifer, qui mane oriebaris, &c. Mat. to 4. 17. col. 2. C

Lucrari Tripliciter contingit lucrari cum pecunia. Mat. to. 7. 28. col. 4. K

Nullus obligatur ad faciendum quod aliquis lucretur, obligatur tamen ad faciendum, quod causa sui non perdat. Ruth. 266. col. 1. B

Lucrari in emendo, & vendendo, & negociari differunt ad inuicem. Mat. to. 7. 60. col. 2. A

Lucrum Nihil in se habet honesti, sed præter naturam. Et ideo vbi est solius lucri intentio, turpe lucrum dicitur, sed non est lucrũ iniustũ, &c. Mat. to. 7. 60. col. 4. K. 61. col. 1. A

De duplici lucro Phariseorum, Mat. to 6. 194. co. 3. I

Lucri intentio non est secundum se illicita, qa alias omnis negociatio esset illicita, in qua directè intẽditur lucrum, dum tamen lucrum sit moderatũ, & ipsum genus negociationis non sit vetitum ex se, vel ex persona negociantis, &c. Matth. tom. 4. 76. col. 4. G

Amore lucri subeunt homines me. hanicas administrationes. Mat. to. 5. 82. col. 4. F

Lucrum dicitur turpe tripliciter: vno modo turpe dest illicitum, & iniustũ. Alio modo turpe. i. nullam continens honestatem, licet non habeat iniustitiam. Tertio modo turpe. i. quod acquiritur solo desiderio, & si non committatur ibi aliqua iniustitia, &c. Mat. to. 7. 61. col. 4. I

Turpe lucrum vetitum est clericis, Matth. tom. 7. 61. col. 4. I

Lucrum turpe aliquando vetatur in lege. Aliquando vetatur actus, de quo habetur lucrum, sed nõ vetatur ipsum lucrum. Primo modo dicitur turpe lucrum, & iniustum, vt in rapina, & furto, vsura, & simonia. Secundo modo est turpe lucrum, sed nõ iniustum, vt in meretricio, in quo lex Christi vetat coitum, sed nulla lex vetat lucrum inde acceptum, simile est de lucro, quod habetur ex diuinationibus necromanticis, &c. Et de huiusmodi lucro potest fieri eleemosyna, &c. Mat. tom. 3. 21. col. 4 G

Turpe lucrum, quod aliquis accipit vt male agat, non potest retinere, nisi sit tale quod legibus permittatur, vt merces data meretrici, vel cuicunq; fornicariæ, &c. vel histrioni, mimo, venatori, arenario, & similibus. Si quis tamen ex fraudibus proximorum viuat, non solum vituperatur secundum legem, sed etiam punitur, & cæt. Matt. to. 3. 27. col. 2. E. col. 3. F

De omni lucro soluitur decima. Mat. tom 6. 194. colum. 3. I

Lucrum dicitur quicquid prouenit ex re, detracta ipsa re, & expensis circa eam factis. Matth. tom 6. 231. col. 3. F

Lucrum dupliciter fit vno modo ex negociatione, vt emendo aliquid minori precio, & vendendo cariori. Secundo modo habendo rem, de qua fructus proueniant, non tamen prædiales, &c. Matt. tom. 6. 232 col. 2. C

Lucrum duplex scilicet certum, & incertum. Matth. tom. 7. 58. col. 3. K

Lucrum quærere propter seipsum est in honestum. Mat. to. 7. 63. col. 3. K

Vt lucrum sit iustum tria considerantur. Primum quòd non faciat vsurarios contractus. Aliud, ꝙ incommutationibus non sit aliqua fraus. Tertio quòd non faciat immoderata precia, &cæt. Matth. to. 7. 60. col. 4. F

Lucra intenduntur dupliciter. Vno modo per se, & principaliter. Alio modo non per se principaliter &c. Mat. to. 7. 61. col. 3. F

Negociationes propter solum lucrum vetitæ sunt clericis. Mat. to 7. 61. col. 3.

Non licet clericis lucris nutrire pauperes. Mat. to. 7. 61. col. 3. K

Lucrecia Consensit in adulterium propter timorem infamiæ, &cæt. 1. Paralip. 197. col. 1. D

Lucretiæ historia refertur. Mat. to. 2. 94. col. 3. G

Luctus. Inter luctum, & mœrorem quid interest. 1. Reg. to. 1. 29. col. 4. H

Lucus Dicitur arborum densitas. Et accipitur Latinè pro monte obscuro. Et dicitur de luceo luces, per antiphrasim. Et tales arborum densitates habebant Gentiles apud altaria Deorum suorum, vt expletis sacrificijs vacarent: libidinibus, quod magis cõtingebat in sacrificijs Priapi, &c. Et hos lucos mandabat Deus succidi, &cæt. Exod. 34. Et alio modo lucus dicitur statua quędam vel imago in arbore facta, &c. Exo. to. 2. 172. col. 4. F

Lucos plantabant Gentiles apud altaria solennia. 4. Regum. 235. col. 3. I

Ludi populi Descendunt a Ludfilio. 40. Fem. Gen. 53. co. 2. D. Et istorũ Rex fuit Crœsus Rex Lydorũ. 1. Par. 24. co. 1. E

Universidad de Deusto Biblioteca

Ludere. Ludus. Ludere multa significat. Ge. 27 7. co. 3. C. 120 col. 2. C
Exo. to. 2.
Ludus ad vitā q̃tū necessarius. Exo. to. 1. 180. co. 2. A
Ludus alearum, & taxillorum potest esse sine pecca to. Mat. to. 3. 30. col. 4. G
Ludi, qui sunt ad exercendam virtutem, vt currere, saltare, iactare, lanceam, vel lapidem &c. non solum sunt liciti, sed etiam laudabiles, & hoc si non sint periculosi, vt torneamenta, & similes, in quibus effunditur sanguis, & est periculum mortis. nam etiam si pœniteant, carere debent ecclesiastica sepultura, extra de torneamentis cap. fœlicis. & cap. ad audientiam. idem similiter est de pugnā tibus in singulati certamine. ext. de cleri. pugnan. in duel. per totum, vnde vescendi causa permittitur, atque hastam, vel palum iaciendo, vel saliendo: cursum, vel bellum, vel non luctam faciendo causa virtutis spondere licebit. Matt. to. 3. 30. col. 4. K. 31. col. 1. A. Nec licet istis ludis ludere viris ecclesiasticis, quia exercitatio ordinatur ad bellum &c. Mat. to. 3. 31. col. 2. C
Ludi, qui sunt causa recreationis, & solacij possunt fieri bene, & meritorie, si fiant ad bonum finem, vt. s. homo fortior resurgat ad operationes, & cęt. Et circa istos est quædam virtus, quæ dicitur eutrapelia. Ethi. c. 15. Et in istis peccat, si quis excessiuè, vel mordaciter ludat. Peccatur etiam ex conditione personæ, quando. s. est persona grauis, & maxime si est ecclesiasticus, aut prælatus, quia peditur auctoritas, &c. Mat. to. 3. 31. col. 1. C
Ecclesiastici, cum ludunt, debent cauare, vt ne ludāt in publico, nec cū laicis, nec eis præsentibus. arg. extra de homici. c. lator. Et c. continebantur, &c. Matth. to. 3. 31. col. 2. E
Ludus alearum, & taxillorum prohibitus est: ludus tamen seacorum, & alij communes nō sunt prohibiti, extra de vi. & honesta. cler. c. clerici. officia. etiam per legem ciuilem, vt patet. ff. de aleato per totum &c. Mat. to. 3. 31. col. 3. H
Ludere pecuniam ludis non prohibitis licitum est laicis, & hoc dummodo sit gratia recreationis, & iucunditatis, & vt inde habeant aliquid ad cibum & potum, si autem hoc fiat animo lucrandi solū, vt. s. consequatur pecuniam, quæ non venit in vtilitatem communem vtriusque ludentis, ludere sic non est licitum, immo est peccatū mortale: eo quòd finis est inhonestus. s. accipere id, qđ est alienum, nihil conferendo ei, cuius est. Item quia nō est cōueniens modus trāsferendi dñium, cum no ceat, & nō prosit Reipub. & c. Mat. to. 3. 31. co. 3. H
Ecclesiastici ludentes pecuniam solum, etiam ludis non prohibitis, peccant mortaliter, nisi illa pecunia sit pro cibo, & potu, & sit pauca pecunia, & quòd non ludant animo lucrandi, sed causa solatij &c. Mat. to. 3. 31. col. 4. I
Ludus taxillorum, & alearum licitus est laicis si fiat solum ad delectationem absque pecunia vel cum pecunia ad cibum, & potum, & moderatè & c. Secus si solum gratia lucri, quia tunc semper est peccatum mortale, & sequuntur multa mala ex hoc ludo. s. sexdecim, quæ referuntur. Matt. to. 3. 32. colum. 1. B. col. 2. A. Clericis vero omnino prohibitus est talis ludus, imo, & interesse ludentibus talibus ludis prohibitū est, ext. de vi. & hon cler. c. clerici. & fiunt personæ viles, & repelluntur a dignitatibus ecclesiasticis, ext. de excessibus prælatorū. c. inter dilectos, &c. vnde simpliciter prohibitus est ludus taxillorum, & aleatum ipsis clericis, & c. Matth. to. 3. 32. col. 3. F
Ludus alearum non est vnicus ludus, sed omnes illi ludi, qui præcipuè initūtur fortunæ, & in quibus potest quis rem suam faciliter perdere, & in quibus multæ fraudes fieri possunt. Et in talibus competit repetitio, & c. Mat. to. 3. 33. col. 1. D
Quando ludens teneatur ad restitutionem eorum, quæ acquisiuit ex ludo, & quando non. Mat to. 3. 32 col. 4. F. & per totam quæst.
In oībus ludis, in quibus ludens solum lucrum intēdit, maxime si ipse traxit alium ad ludendum, vt qp̃ fieri possit reperitio: qa istud est contra ius diuinū. Et conuenit repetitio. ff. de aleato. l. vlt. Et conuenit repetitio vsq; ad annos quinquaginta, vt dicit constitutio Gręca. C. de reli. & sumpti. func. Et si quis in ludo aleæ rem suam vendiderit, non tenetur de euictione. ff quarum re. acci. non detur. l. si filio. §. 1. siue. §. si in alea. sic dicitur. 35. dist. c. episcopus. in glo. Et extra de vita & honest. cler. c. clerici in glo. &c. Mat. to. 3. 33. col. 1. E. col. 2. A
Acquisita per ludum, qñ acquirēs teneatur restituere, ponūtur quatuor regulæ. Mat. to. 3. 33. col. 2. C. Prima regula qui lucratur ab illis, qui nō sunt sui iuris, quia. s. sunt in potestate aliena, vel quia tales sunt, qui de facto indigent curatore, tenetur illis ad restitutionem. Secūda regula lucrans per fraudē tenetur restituere, & c. Tertia regula quicunq; ex cupiditate lucrādi traxit alium, & lucratus est, tenetur ei restituere in quocunq; ludo, & hoc in foro conscientiæ, quāuis lex humana nō obliget ad restitutionē, nisi in ludo aleę: & idem videtur si nemo alterum traxit, sed ambo æquali intentione conuenerunt ad ludendū. s. quòd qui lucratur, teneatur restituere, & non alteri eorum, sed pauperibus dare. Quarta regula id, quod ius ciuile dimittit. s. quòd possit semper repeti, quod perditur in alea, non obligat nisi gentes illas, quæ obseruant istud ius, nam aliqua regna sunt, quæ non habent Imperatorem tanquam superiorem in tēporalibus, vt Regnum Hispaniæ, &c. Matth. to. 3. 33. colum. 2. C. col. 3. F
Ludus alearum nō solum prohibetur lege ecclesiastica & ciuili, sed Aristoteles vocat aleatores illiberales. 4. Ethi. c. 4. & c. Mat. to. 3. 33. col. 3. G
In foro conscientiæ nunquam potest retineri id, qđ acquiritur in ludo aleæ, sed semper est restituendū, vel ei, qui perdit, vel pauperibus, & hoc tenet Raimundus, & Alexander, & idem colligitur ex verbis S. Tho. Sed illi, qui non sunt subditi legi ciuili, non tenentur secūdum eum ad restitutionē in omni casu. vt. s. si quis venit sponte ad ludū causa recreationis, & c. Sed primū videtur verum in foro conscientiæ. Mat. to. 3. 33. colum. 1. H
De ludo, quo se exercebant pueri Iudæorum, Mat. th. to. 3. 282. col. 3. K. col. 4. F
Ludificatio. In ludificatione illa cernitur, non est in aere circūstante, neque in re ipsa, sed est in sensu. sin oculo, non tamen q̃ potentia visiua illā causaret, ga potentia visiua solum modo patit, & nō agit, sed recausata est, & reseruata in thesauro specierū. sin imaginatiua vel rememoratiua, & dęmon pręcausis rationem suā facit illam recurrere ad sensum visus, & tūc necesse est, quòd ab illa immuteretur potentia visiua, sicut si obiectum esset præsens. Et sic contigit in somnijs, & non in vigilia, nisi operatio ne Dei, Angeli, vel dœmonis. In somnijs autem fiunt dœmone illudente, vt ait Gregorius 4. Dialogo. Aliquando sola operatione naturæ & cæteri. potest etiam esse hæc ludificatio, per organorum perturbationem, quibus perturbatis necesse est falli falli iudicium sequens ex eis, vt patet de habente ophthalmiā. s. humorem quendam melāchonicum in oculis. 10. Ethi. Et de habente linguam infectam cholera. Possunt etiam esse aliquo modo a sola causa extrinseca quia quædam sunt species, quæ hoc modo perturbāt, & faciunt apparere terribilia, vt combusto quodam oleo specialis confectionis, tota domus videtur repleri vitibus frondentibus. Et ex alio oleo iudicabit omnes trabes domus esse serpentes. Et hoc contingit ex perturbatione oculi, qui cum aliud videat, aliud iudicat se videre. Exo. to. 1. 48. col. 1. A
Lugere pro mortuis Qui luget mortem patris, &c. nec dolet, &c. peccat. Sed quomodo licitum sit lugere pro mortuis, Leui. 87. col. 1. B
Qui mortuos nimis lugent, militant contra resurrectionem, &c. Leui. 200. col. 1. B
Lugere pro mortuis dupliciter accipitur. 2. Reg. 85. col. 4. H
Pro mortuis lugere debemus multis de causis, pro illis. s. quos certo scimus æternaliter perisse, nec est causa: propter quam debeamus gaudere de morte eorū. pro mortuis vero, quos certo scimus saluos esse, possumus lugere propter quatuor, & gaudere pro duobus. Pro mortuis vero de quorum statu post mortem dubitamus, debemus lugere, sed non inconsolabiliter. 4. Reg. 14. col. 2. E
Lugendo mortuos, quos scimus esse sanctos, nō peccamus, vt patet de discipulis beati Martini. 4. Reg. 14. col. 3. I
Lugere, & ieiunare idem erat apud antiquos. Matth. to. 3. 201. col. 3. F
Magis lugebunt infideles in die iudicij, quam fideles. Mat. to. 6. 304. col. 1. B
Per lugere quod est beatitudo tertia, perficitur homo respectu motuum partis concupiscibilis, qui sunt circa hominis concupiscibilia. Ciborū, potuum, venereorū, gustus, & tactus, visus, auditus, odoratus, &c. Mat. to. 2. 4. col. 3. K
Lumbus. Lumbos accingere quid sit, & qua re isto modo loquēdi vtatur sacra scriptura 4. Reg. 41. col. 4. F
Habere lumbos præcinctos quid sit. Matth. tom. 7. 293. col. 1. B
Quomodo habeat intelligi quòd in lumbis sit vis luxuriæ. Exo. to. 1. 82. col. 1. A
Lumen. Qui sine lumine, & aqua Missam celebrat, grauiter peccat. Matth. to. 7. 3. col. 3. F
De lumine intellectus agentis. Ecce virgo cōcipiet. 6. col. 4. I
Lumen est valde delectabile. Mat. to. 7. 179. col. 2. E
Lumen fidei Est ipsa cognitio de rebus, quę ereduntur: inquātum per quamlibet cognitionem illuminatus intellectus sic lumē prophetiæ est cognitio prophetica, quæ est vt in plurimum: de futuris contingētibus per reuelationem. Mat. to. 5. 147. col. 3. F
Lumen gloriæ. Sine lumine creato non potest intellectus nostер videre diuinam essentiam. Mat. to. 7. 228. col 4. G
Et istud lumen datur beatis vario modo. ibidem. col. 4. I
Per lumen gloriæ efficitur essentia diuina conueniens, & proportionatum medium intelligendi, quæ erat obiectū, & c. vel potius reddit ipsum intellectum aptum: vt sit sibi essentia diuina: vt forma intelligendi. Gen. 176 col. 1. E
Pro maiori vel minori lumine gloriæ, erit in beatis varia essētiæ diuinæ visio, & c. Mat. to. 2. 32. co. 1. B
Lumen gloriæ habet se proportionabiliter ad lumen corporale: per quod res videtur, & ad lumē intellectus agentis & c. Mat. to. 2. 35. col. 2. D
Lumen gloriæ rectè vocatur illa dispositio, per quā intellectus creatus eleuatur ad visionem intellectualem diuinæ substantiæ, nō propter hoc quòd faciat Deum intelligibilem in actu, sicut facit intellectus agēs species rerum materialium, sed per hoc quòd facit intellectum possibilem actu intelligere Deum, &c. Mat. to. 2. 38. col. 1. C
Inter lumen glorię, & intellectum agentem, assignatur cōuenientia, & differētia Mat. to. 2. 38. col. 1. D
Lumen gloriæ ad effectum, qui est videre Deum, accipit virtutem a Deo, licet distet a Deo secundū esse infinitum. & tamen secundum intelligere est indistans a Deo; quia secūdum illud vnimur Deo immediate & c. Mat. to. 2. 38. col. 4. G
Lumen gloriæ non potest esse connaturale alicui intellectui creato: eo quòd visio diuina excedit capacitatem naturalem omnis creaturæ. Mat. to. 2. 39. col. 1. A
Lumen gloriæ ponitur, vt essentia diuina apretur: & proportionetur intellectui nostro, vt sit nobis medium intelligendi Mat. to. 6. 160 col. 3. F
Lumen gloriæ requiritur, vt anima videat Deum similiter & Angelus, & c. Mat. to. 7. 228. col. 4. F
Luminare. Luminaria, de quibus Gen. 1. dicitur, fiant luminaria infirmamento, & c. quatuor habent vtilitates, & Sol principaliter. Prima est quòd distinguit diem, qui est congruus ad laborandum a nocte, quæ conducit ad quietem, & somnum. Secunda quòd per astra cognoscatur aliqua dispositio futura in tempore, & c. Tertia ad distinguendū temporis partes. s. Ver, Aestatem, Autumnum, Hyemē. Quarta, vt hominem ad videndum adiuuent, quia nulla visio fit sine luce, & illuminet terrā. s. animalia, & c. Et istæ quatuor vtilitates designantur in primo cap. Gen. 7 col. 2. E
Luna Dicitur magnum luminare in comparatione ad alia, non tamen quantum ad rem, sed quantum ad apparentiam, quia præter Solem nullum astrum videtur Maius, quam Luna, & tamen secundum demonstrationes Astrologicas. Luna est minor octies tota terra, & quoliber astro visibili Luna est ad minus octies minor. propinquitas tamen orbis eius ad nos in comparatione ad alios orbes facit magnitudinem apparentiæ. Gen. 7. col. 3. I
Circa Lunam refertur error quorundam Iudæorū, & confutatur. Gen. 7. col. 3 H
Luna fuit creata ī loco plenilunij, & c. Gen. 7. col. 4. F
Luna nō sic causat noctem vbicunque fuerit, sicut Sol diem, non enim causatur nox Luna præsente, neq; definit causari illa absente, dicit tñ prę esse nocti, qa maius lumen, qđ in noctibus est, a Luna est, licet alia astra cōferant aliquid. Gen. 7. col. 4. G
Luna quando est in coniunctione, & maxime quando est in directa oppositione, habet magnam virtutem in humidis, multiplicando humiditatem. Et signum est, quia tunc reperiuntur ostræ marinæ, & conchilia, & cancri pleni humiditate. Gen. 45. colum. 3. T
Luna perfinit cursum suū viginti nouē diebus & dimidio. sed qa ille dies nō pōt diuidi: dant vni mēsi triginta dies, & alteri viginti nouē. Ge. 44. col. 2. B
Luna quando est in quadraturis cum Sole. i. quando distat a Sole per nonaginta gradus, siue accedendo, siue recedendo, habet virtutē deficcatiuā,

Universidad de Deusto
Biblioteca

& tunc cõchilia,& cãcri vacui sunt: patet ẽt hoc in vasis theriacę cõseruatiuis, q̃ reperiũtur plena ĩ oppositione & quasi vacua in quadraturis,etiã cerebra humana bene se habẽt in oppositione, & cõiunctione,quia sunt plena nimis,& in quadraturis male &c.Gen. 45.col.3.K
Cęlũ Lunæ distat a terra per centũ nouẽ milliũ nõ gẽtorum triginta septẽ milliaria Gen. 85.col.4.I
Lunam fuisse a principio æqualẽ cũ sole in lumine, dicũt quidã Hebræi,& quia Luna inuidit,& pecauit,diminuta est a Deo ĩ lumine.Gẽ. 7.co ę.K
Lunæ assimilat mater,& solipater.Gen.350.col.1.A
Luna celerius totum zodiacũ pertranlit, quam sol vnũ signum pertranseat.Exo.to.1. 71.col.31.K
Quidam vocauerunt Lunam creatricem mundi. Exo.to.1. 166.col.2.E
Circa Lunam decepti sunt Iudæi colentes eam vt Deum, & vocantes eam reginam cœli &c. Iere. 44.Nu.to.2. 105.col.3.K
De Lunæ operationibus:Deut. 91.col.1.D
Luna semp declinat ab eclyptica,p duos vẽtres draconũ,nisi cũ quenit ad caput, & caudã,q̃ sunt intersectiones eclypticę &c.Iosue to.1.185.col.1.E
Luna &c.planetæ faciunt draconem in motu suo. Iosue to.1, 185.col.4.H
Cęlum Lunæ distat a terra per cẽtum nouẽ milliũ non gentorum triginta trium milliarium: vt dicit Ptholemęus,& Alfraganus, & ista distãtia est maior semi diametro terræ triginta tribus vicibus.& medietate vicis,& medietate decimæ partis vnius vicis &c.Gen. 88.col.4.I
Quomodo stet, quòd Luna non det lumen suum, & Sol obscuretur: quia hæc nõ possunt esse simul Mat.to.6. 300.col.3.G
In quibus temporibus accidet Lunæ, & Solis obscuratio:Mat.to.6. 300.col.4.F
Lunam habere bigam, & Solem quadrigam dixerunt poetę.3.Reg. 93.col.3.I
Luna habet duplicem defectum. ſ. nouum & veterẽ.Habet veterem in fine lunationis, quando per accessum ad solem tegitur.Et nouum,quando p recessum a Sole nondum plenum manet occulta &c.4.Reg. 39.col.2.C
Luna vel quodlibet astrum quãdo accedit ad Solẽ per duodecim gradus distantiæ, & infra, siue succedẽdo siue præcedendo,occultatur radijs Solis, & non videtur, & quia Luna dicitur noua post verã cõiunctionem,quã facit cum Sole, quousq; recedat a Sole per duodecim gradus per coniunctionem manet occultata,& per alios.12.gradus priusquã accedat ad veram coniunctionẽ,occultatur.Prima occultatio,quæ est per cõiunctionẽ, vocatur primus defectus, & ideo prima occultatio vocatur neomenia,& non secunda.4.Reg. 39.col.2.C
Lunæ dabatur a gentibus vnus currus,& duo ęqui, & attribuebantur duo æqui propter duas qualitates Lunę,quas habet causare in istis rebus naturalibus.ſ.humiditatem,& frigiditatẽ.4.Reg.233. col.4.234.col.1.A.2.Paralip. 13.col.3.H
Luna est mater omnium humidorũ,quia per motũ eius,& operationẽ regulantur oĩa humida,& patet manifeste in fluxu & refluxu maris,quia quotidie fit bis fluxus & refluxus maris, per quatuor quartas circuli Lunæ &c.Mat.to.1. 272.col.4.I
Luna est minor terra triginta sex vicibus,vt demõstrant astrologi,in Defen. 49.col.4.F
Luna licet sit minor corpore cæteris planetis.Cæteris tamen videtur maior, excepto Sole pp minimam eius distantiam a terra.Defen. 49.col.4.G
Luna complet motum suum de puncto ad punctũ in viginti septem diebus,& modico plus,licet nõ attingat Solem, nisi in viginti nouem diebus & dimidio.Defen. 50.col.1.A
Luna regina est omnium humiditatum. Et cum ipsa crescit in lumine, omnia humida crescunt, & cum decrescit;omnia humida decrescunt,& minorantur,vt patet in accessu, & recessu maris,& ciusebulitione &c.Et fit maior differẽtia in quadraturis Lunæ.Patet etiam in arboribus,quæ vtilius scindunturin diminutione Lunæ &c. Et patet similiter in theriaca,& in capitibus piscũ, & in piscibus salitorum, & in capitibus humanis &c.Defen. 50.col.2.A
14.Luna Christus confecit Eucharistiam, & in azymis:vt probatur Defen. 16.col.2.E.col.3.F
Lunatio. Per lunationes computant Iudæi annum.Et annus lunaris est minor anno solari per vndecim dies,Gen. 46.col.2.A
Nulla lunatio habet triginta dies, sed viginti nouẽ &c.Exo.to.1. 71.col.4.G
Per principia lunationum incipiunt annos suos Iudæi, a principio cuiuslibet lunationis inchoãtes menses.Et ideo coutingit multoties, vt nõ sit illis,& nobisidem principium mensis &c.Leuit. 170.col.3.F
Vna Lunatio est a coniunctione ad coniunctionẽ solis, & quia metiuntur annũ per lunationes,in quolibet anno erunt per lunationes in quolibet anno erunt fere quatuordecim; vel tredecim lunationes &c.Leui. 257.col.2.G
Quomodo Iudæi computent annos suos per Lunationes.Iosue to.1.35.col.3.H.Mat.tom 7.287.col.1.E
Lunatio,quæ magis cõiuncta est medietati Martii, est anni principium apud Iudæos.Et deinde quãlibet Lunationem dicunt vnum mensem.2.Paralip. 202.col.4.F
Vna Lunatio continet viginti nouem dies & duodecim horas,vel quasi,Defen.19.col.2.C.Et duæ Lunationes simul continent quinquaginta nouẽ dies &c.ibidem.
Iudæi computant menses per lunationes, & non habet dies;quot Lunationes.Defen. 18. col.4.K. Et Lunatio, cuius principium est magis coniunctũ æquinoctio vernali,siue præcedat siue sequatur,est primus mensis eorum.ibidem. 19.col.4.F
Lunaticus. Qui dicantur Lunatici, & sic dicti,vide Mat.to.1.172.col.4.I.Et interdum aliqui dicũtur Lunatici propter duo &c.ibidem. 273.col.1.C
Aliqui Lunatici sunt solum arreptiti, sed dicuntur Lunatici, quia solum torquentur in conuersionibus Lunæ scilicet in augmento, & decremento,& in quadraturis.Et alieni sunt etiam Lunatici,quia morbum naturalem patiuntur in capite in decremento qui in augmento bene se habent &c.Et arreptitii dicit Lunatici torquentur admonibus in conuersionibus Lunæ, quasi a Luna videatur esse malum illud, quod faciunt propter duo primo quia aptius est tunc dæmonibus torquere hominem propter humorum augmentũ vel de crementum, secundo ex industria ad diffamãdum creaturas Dei, & propter alias causas quæ referuntur.Mat.to.4. 263.col.1.C
Lupanar. Tẽpore Roboã erãt in Israel lupanaria virorũ Hebræo. 138.col.4.F
Lupus. Lupũ esse in fabula dicimus, cum alios videmus nõ potentes loqui &c. 17.col.4.F

Lupus videns hominem, cum ipsum ad modicum tempus obmutescere facit, non est ratione visionis, sed a spiritibus infectis per oculos luporum exeuntibus &c.Nu.to.2. 19.col.4.F
Lupus de propinquo cernens hominẽ, facit ipsum impotentem ad loquendum per aliquod tẽpus. in Paradox.55.col.1.C. Sed quare hoc modo faciat tam duros,quàm teneros homines &c.videibid. 57.col.2.B
Luscus Communiter vocatur,qui oculos cõ torquet, & videt in transuersum magis,quã directe. interdum dicitur luscus,qui parũ videt,interdum qui nihil,nam luscus dicitur qua si luce carens &c.Exo to.1. 224.col.2.C
Inter luscum,strabonem, orbum,& cęcum, qd interisit,patet ex his versibus.
Luscus in obliquum, sed strabo cernit in altum.
Orbe carent orbi, priuantur lumine cęci.
Exo.to.1. 224.col.2.D
Lustrare Multa significat, quæ referuntur. Gen. 3.col.4.I
Lustrare significat circundare,purgare,illuminare. Et omnia ista possunt ab isto nomine lustrum venire&c.Num.tom.2. 162.col.2.A. Iosue tomo secundo. 120.col.4.H
Luther Dicitur a luendo, siue lauando, vel purgando 3.Reg. 66.col.4.G
Lutum. Nec in luto, neque in pane aqua tincto, nõ sunt duo corpora in eodem loco: quia in terra, & in pane sunt concauitates quædam:& ibi sunt partes subtiles, quæ cedunt, & illæ implentur aqua &c. Matth.tomo 7. 131. col.4.K. 132.col.1.A
Aqua lutherum in templo Salomonis, erat ad lauandum carnes animalium immolatorum &c. 2.Paralip.to.2. 53.col.2.A
Lutheres fuerunt templo Salomonis, & non in tabernaculo Moysi propter duo &c.2.Paralip. 53. col.3.I. Et isti lutheris magis erant ad pulchritudinem, quam ad magnam necessitatem eorum. ibidem. 53 col.3.K
Lux. A luce ideo incepit distinctio rerum: quia volebat Deus rerum distinctas productiones, & ornatus, diuersis diebus coaptare, & dies sine luce esse non potest,ideo in prima die fecit lucem.Et assignatur duplex alia ratio, sed dicta est præcipua Gen. 5.col.2.C
Lux quomodo sit in aere. Mat. 131.col.3.K
Lux, de qua Gen.1.Fiat lux. Nubecula,quædã erat lucida,quæ fuit facta in superiore parte materię, ideo in loco,vbi nunc esse solis circulus, & lustrabat in circuitu incidens in medio illius corporis, vel materiæ corporeæ nondum distinctæ in varias rerum species, & lustrauit tribus diebus donec in 4. die factus fuit sol. Ex qua nubecula sol creditur factus, quia illa nubecula erat de materia celesti incorruptibili. Gen. 5.col.2.D
Excessus lucis non est tristabilis : sed potius delectabilis.Mat.to.7. 138.col.3.G
Lux est mater caloris.Exo.to.1. 270.col.1.B
Quomodo post iudicium manebit lux,& non generatio.Mat.to 6. 90.col.3.A
Nihil delectabilius luce inter formas visibiles. Exo. tomo secundo. 183.col 3.I
Lux diffunditur in instanti.Iosue to.2. 39 col.3.F
Lucis actio est spiritualis,vel totaliter, vel maxime. Matth.to.4. 227 col.4.G
Lux naturalis, & glorioſa quomodo diferũt. Mat. tomo 4. 119 col.3.F
Lux gloriosa licet sit valde magna,non affligit, neque turbat sensum: sed allicit. to.4. 227.col.4.H
Lux,& color non repugnat inter se, neque ratione sui,nec ratione subiecti, nec operationis, vt probatur.Mat to.4. 256 col.2.A. Et quando proueniunt aliter, videntur exigere contrarias dispositiones, quia colore exigit corpus terminatũ lux autem corpus non terminatum, sed in corporibus glorioſis erit color naturaliter, & lux supranaturaliter, & per consequens lux non tollet colorem &c. Mat.to.4. 156.col.3.K
Inter lucem solis, & claritatẽ gloriæ, quid interſit. Mat to 4. 257.col.2.B
Glorioſam lucem ostendere, vel occultate,est in potestate beati.Matth.to.4. 257.col.2.D
Lux est extremitas perspicui in corpore non termi nato.Matth.to.4. 256.col.1.B
Per lucem operantur corpora cęlestia. Matth.to.7. 139.col.2.D. Et talis operatio erit per motum, non quasi motus conferat aliquid directè,sed qa lux, vel corpus lucidum non potest operari nisi per motum,quia si non moueretur semper respiceret ea,quam respiceret secundum eandem habitudinem.Mat.to.7. 139.col.3.K
Ex magnitudine lucis fit dies. Mat. to.7. 140.col.3.F
Lux & lumen quo diferant. Paradox. 18. col.3.K
Lux non necessario consequitur ignem. Matth.to mo 7. 159.col.4.F
Luxuria. Vel libido significatur moraliter p Og regẽ Basan. Deuter.15.col.1.D
De diuersis ad luxuriam inclinationibus. Iudicum 193.col.4.F
Luxuria à luxu dicitur, & luxus est superfluitas, vel solutio: vnde luxuriosus dicitur quasi solutus, vel superabundans in voluptate: & cũ nihil sit, quod magis hominem soluat, quàm delectationes veneręæ, quia subtrahunt hominem à quadam rationis consistentia, ideo est præcipuè circa venerea,licet de multis alijs rebus dici possit &c. Matth.to.2. 140.col.2.B
Refertur bellum quoddam attrocissimum cuiusdã militis Christi contra luxuriam. Matth. tomo 5. 115.col.1.C
Peccata luxuriæ quare dicantur esse fœda.Matthę. tomo 7. 225 col.4.H
Luxuria extenditur ad plura, quàm aliud peccatũ. Matth.to.7. 225.col.4.I
Vt animalia perfecta incitarentur ad luxuriam,apposuit natura fortissimum incitamentum, scilicet,quandam vim igneam impellentem. Matth. tomo 7. 229.col.4.F
Non omnis actus venerens est peccatum,vt probatur. Matth.to.2. 140.col.3.K
Licet actus venereus aliquando sit licitus, luxuria tamen semper nominat peccatum, eo, quòd luxuria semper dicit excessum, & disolutionem quandam &c.Mat.to.2. 141.col.4.I
Vitium oppositũ luxuriæ est quidam defectus venerorum in eo,qui ex conditione status tenetur aliqũ dare operam venereis:vt coniugatus, q nõ desiderio placendi Deo, sed quia detestatur mulieres,vel per actum venereum nullo modo vult reddere debitũ,talis peccat per defectũ. Et est rarissimum,& vitium innominatũ,& potest vocari insensibilitas &c.Mat.to.2. 142.col.3.I
Luxuria est vitium capitale, vt probatur ex tribus conditionibus vitij capitalis, quæ conueniunt luxuriæ.Matth.to.2. 143.col.3.F
Luxuria est velut scabies iugis, quia dominatur, vt ait Gregorius,& habetur.49.dist. ca.hinc etenim. Matth.to.2. 143 col.I

Universidad de Deusto
Biblioteca

Luxuria aliquando oritur ex desperatione, non tamen directe, sed per accidens, vt remouens prohibens. Matth to.2. 143.col.2.A

Luxuriæ assignantur octo filiæ. s. cæcitas mentis, inconsideratio, præcipitatio, incāstantia, amor sui, odium Dei, affectus præsenti sæculi, horror, & desperatio futuri. Et inconuenienter assignantur iste, vt filiæ luxuriæ. Nam in luxuria homo maxime decipitur ex obiecto, constituens tanquā finē fruibilem id, quod est paruum bonum; imo id, qđ est sępe malum. Et hoc dicitur cęcitas mentis. Secundo luxuria impedit considerationem & consilium circa medium ex ardenti desiderio, quod tollit attentionem, & diuturnitatem in attentione. Tertio quia luxuria, propter suam vehementiam, non permittit attendere, an media inuenta sint cōuenientia per iuditium, & hoc appellatur præcipitatio, quæ est tertia filia luxuriæ. Quarto per luxuriam impeditur actus, qui dicitur diffinitio rationis, qui actus vocatur præcipitatio rationis, & tale impedimentum dicitur inconstantia, quæ est quarta filia luxuriæ, qui luxuria magnam habet inconstantiam. Nam vna falsa lachrimula tollit, quod iam definitum est a ratione, vt dicit Terentius. Ex parte voluntatis consequit duplex actus inordinatus ad libidinem, quorum vnus est appetitus finis, & iste est quinta filia luxuriæ, scilicet, amor sui, in quem inordinate sibi homo &c. Et consequenter nascitur alia, huic opposita, scilicet, odium Dei, quod est sexta filia luxuriæ. Nam non potest homo seipsum inordinate amare, nisi simul Deum oderit, quia Deus resistit prauis desiderijs nostris, & prohibet delectationes venereas inordinatas &c. Iob. 25. Qui dixerunt Deo, recede a nobis, scientiam viarum tuarum nolumus. Alter est actus inordinatus ex parte voluntatis circa ea, quæ sunt ad finem, & hinc nascitur septima filia luxuriæ, scilicet, amor huius sęculi; nam luxuriosus, vt fruatur sua luxuria iocunde, concupiscit abundantiam rerum tēporalium. Pariterque dicendum, quòd ex opposito nascitur alia filia, quæ dicitur odium, aut horror, siue desperatio futuri sęculi &c. Matthæum tomo 2. 143.col.3.I. & col.4.144.col.1 2.3.& 4.

Luxuriosus loquitur turpia scurrilia, ludicra, stulti loquia, vt dicit Isidorus &cet. Matthæi tomo secundo. 145.col.1.A

Luxuria cōuenienter diuiditur in sex partes, vel species, scilicet, in simplicem fornicationem, adulterium, incęstum, stuprum, raptum, & vitium contra naturam. vt patet. 37. quæst.1. per totū, & maxime in cap. lex illa. Et quæ aliæ partes sunt, ad istas reducuntur, quarum assignatur sufficientia. Mat.to.2. 245.col.2.B

Luxuriam esse propriam passionem mulierum, dicit Chrysostomus. Matthæi tom. quinto. 108. col.2.C

Peccatum luxuriæ cōsistit in hoc quòd aliquis fruitur delectatione venerea non secundum rectam rationem. Quod contingit dupliciter, vno modo ex parte materiæ, in qua quærit istam delectationem. Alio modo quòd materia debita existēte, non obseruantur aliæ conditiones requisitæ ad hoc, quòd actus sit licitus, a circunstantijs non accipit actus mortalis speciem, sed ab obiecto Et ideo species luxuriæ ab obiecto, & non a circunstantijs accipit speciem, Matthæi tomo secundo. 145.col.2.B

Inter luxuriæ partes, seu species, & filias illius quid interfit. Mat.to.2. 146.col.4.G

Luxuria per se non est maior alijs peccatis, quia peccata carnalia, vt ait Gregorius, sunt minoris culpæ quā spiritualia: sunt tamen maioris infamiæ quā spiritualia & minoris etiam, quā aliqua carnalia, vt puta, quam homicidium &c. Matthæ. tomo 2. 154.col.2.E

Luxuriæ species non distinguntur per virum, sed p habitudinem ad fœminam, & ideo licet sit adulterium propter virum, non nominabitur tamē adulteriū, scilicet tale, quale denominari potest propter mulierem Matth.to.2.136 col.1.E. & incestus, in quo importatur spetialis conditio mulierum, quibus aliqui abutuntur, scilicet consanguinearum & affiniū &c. Mat. to. 2. 136 col.3.G

Tactus libidinosi, vt oscula, amplexus &c. possunt esse peccata mortalia non secundum speciē, sed ex causa sua. Possunt etiam fieri sine peccato, quā do ipse actus est licitus, vt in vxorem nisi interdū propter magnam deordinationem viri, contingeret esse peccatum mortale in coitu, cū vxore &c. Mat. to.2. 155.col.2.A

Luxuriæ est species determinata vbicunque est aliquid repugnans debito vsui venereorum. Matth. tomo 2. 156.col.3.H

Iniuria prout ex concupiscentia pertinet ad luxuriam, quia ex magnitudine concupiscentiæ procedit, qꝑ aliquis nō fugiat pericula &c. vt assequatur concupitum &c Matth. to.2. 159.col.2.b

Vt animalia perfecta incitarentur ad luxuriam, apposuit natura fortissimum incitamentum, scilicet quandam vim igneam impellētem &c. Mat. tomo 7. 229.col.4.F

In luxuria aliquid dicitur contra naturam dupliciter, vno modo, quia repugnat rationi rectę, quæ est natura hominis: & hoc cōperit omni speciei luxuriæ. Alio modo, quia vltra hoc repugnat ordini naturali actus venerei, qui competit speciei humanæ: & istud proprie vocatur vitium contra naturam in luxuria. Quod multipliciter accidit, vno modo absque omni cōcubitu, quod dicitur molities. Alio modo per concubitum ad rem alterius speciei, quod dicitur bestialitas. Alio modo si fiat per concubitum indebiti sexus intra eandē speciem. Alio modo si fiat mutatio organi mā nētę specie & sexu. Alio modo quārum ad monstruosos concubendi modos in vase debito. Mat. tomo 2. 164.col.1.A

De grauitate peccatorum in generali. Matth. tomo secundo. 176 col 4.K. Primo de grauitate luxuriæ in omnibus speciebꝰ suis in ordine ad alia crimina, & sic dicendum, quòd luxuria non est grauior omnibus alijs, quia nō est grauior idolatria, & hæresi &c. Vnde quādo dicitur, quòd fornicatio est maximum, vt habetur. 33. quæst.7. cap. nō solum. Non solum, intelligendum est nō simpliciter, sed solum quantum ad id, quod ibi exprimitur, scilicet, qꝑ per immunditiam carnis fit plum Dei violatur. 1. Cor. 6. quod non fit in alijs peccatis & 1. Cor. 3. Ille, qui fornicatur, violat templum Dei. Et sic dicentes iram esse maximū peccatorum, intelligitur in ferocitate, sed non simpliciter &c. Matth. tomo secundo. 177. col.1.A Si tamen fiat comparatio specierum luxuriæ inter se, vitium contra naturam est maius omnibus, vt sacri dicunt Doctores & iura, vt habetur. 32 quæst.7.cap.offerebat & cap. vsus naturalis. & cap.adulterij &c. Matth.tomo secundo 177 col. 1.E.col 2.A. Et comparando vitia contra naturā inter se, maximum istorum est vitium sodomiticorum: licet aliqui dicant, quòd bestialitas. Et

Et post sodomiticum bestialitas. Et maxime simpliciter videtur maius, quando fœmina à pecore cognoscitur, post hoc sequitur si fœmina cognoscat fœminam. post hoc si fœmina cognoscatur extra vas solitum &c. post hoc est vitiū molliciei, quod est minimum in peccatis contra naturam. Et quodlibet vitium contra naturam, est grauius illo vitio, quod non est contra naturam, imo grauius quàm coitus cum matre, & hoc secūdum speciem, excepto peccato molliciei &c. Mat.to.2.177.col.3. H. In vitijs luxuriæ naturalibus primum locum tenet incestus, sic dicitur. 32. q.7.§. sunt enim, & cap. adulterij post incestum sequuntur alia crimina scilicet, raptus, sacrilegiū adulterium, stuprū, fornicatio, & quodlibet istorum si cōmixtum sit, grauius est quàm simplex. Si tamen vitia sint simplicia, post incæstum sequitur raptus, post quem sequitur sacrilegium, post quod sequitur adulterium, & post adulteriū stuprum. Et vltimo sequitur fornicatio simplex. Mat.to.2. 178.col.1.A

Luxuria dicitur esse grauius cæteris peccatis. s. extē sine, quia inficit animam & corpus &c. Matt. to. 235.col.4.I

Luxuriosus. Homines luxuriosi, vt in plurimum, paucū generant. Mat. to.5. 86.col.1.B

Luza Est idem locus quòd Bethel. Iosue. to.2. 104.col.2.E

Maacha.

Res Maachas fuisse legimus, quædā earū fuit vxor Roboā filij Salomonis, q̄ vt dicitur, fuit filia Absalom. scđa fuit mater regis Aa, & vxor Abiæ. Alia fuit concubina Caleb filij Esron. 1. Paralip. 54.col.1.E

Maacha, vxor Roboam, & mater Abiæ regis Iuda non fuit filia Absalom filij Dauid, sed cuiusdam viri Vriel de tribu Beniamin, de vrbe Gabaa, qui erat vir potens & clarus in regno Iuda. Et litera nostra corrupta est, cū dicitur. 2. Paralipo. 13. quòd erat filia Absalō, & deberet dicere Abisalom, nā sic habetur in Hebræo. 2. Paralipom. 171.col.2.B Et potest dici quòd Vriel erat Absalom, scilicet quòd esset binomius &c. vel qꝑ Vriel esset auus, & Abisalom pater, sed primum est cōueniētius. ibidem 171.col.3.H

Maara In Hebræo est nomē appellatiuum significans speculum. Iosue to.2.64. colum.3.F

Machabæi Mathathias & Machabæi filii Iuda, ostenditur. Gen. eius quomodo fuerint de tribu 405.col.2.E

Machabæi non obediebant Romanis, sed erāt amici eorum ad compugnationem. Deu. 96 col.2.A

Machabæorum liber secundus, non est nimis approbatus ab Ecclesia. 3. Regum. 50.col.2.D

Machabæorum libri non habent historiam continuatam &c. Mat.to.1. 148.col.2.D

Mahometus Fuit natione Arabicus. Gen. 35c.col.3.H

Mahometum esse Dei prophetam credunt Saraceni. Exo.to.1. 256.col.2.E

Per crus Mahometi non licet iurare etiam ipsis Saracenis, vt probatur Exo.to.1. 256.col.3.F

Mahometus in suo Alchorano dixit, fœlicitatem hominis post mortem consistere in delectationibus tactos circa venerea & in gustu. Nā asseruit quòd in paradiso sunt flumina lactis & mellis &c. Exod.to.1. 258 col.1.A

Mahomeri secta introducta fuit inter viros simplices, qui faciliter decipi solent, & introducta & dilatata est per orbem manu armata, nec rationibus defenditur, vt iussit impius Mahomerus, scilicet, illam gladio defendi, dixit enim quòd Deus miserat eum ad dandam legem, non ostendendo miracula, sed per potentiam gladij &c. Matt. to.1. 10.col.1.D

De Mahometi turpitudine Mat.to.6. 279.col.2.E

Mahometi positio, de statu animarum post mortem, bestialior est, quam omnes positiones Gentilium de statu animarum &c. 8.col.4.I

Mahometistæ Prolificant multum, propter multitudinem vxorum. Mat.to.5. 84.col.1.E

Macrobius. Macrobios homines longæuos dixerunt Græci, cuius assignatur ratio. Gen. 90.col.2.E

Macula. Agni, de qua Exo.2. non capitur pro varietate colorum, sed pro mōstruositate, vel defectu membri, deformitate aut morbo. vt patet Deut.12.& Leu.21. Exod.to.1.73.colum.2.D

De macula peccati. Exo.to. 146 col.1.E

Macula in veteri lege pœna quędam erat vel quasi pœna, sed immundicia erat culpa quædam, vel irregularitas cōsequens ad copulam. Num. to.1. 246.col.I

Macula dupliciter accipitur, Nu.to.2. 102.col.3.K

Macula peccati mortalis nunquā post mortem dimittitur. Mat.to.4. 25.col.4.I

Duæ maculæ erant in veteri testamento quæ non impediebant simpliciter sacrificium, s. cauda vel aures amputatæ, præterquam si animal ex voto offerretur, quia tunc impediebant &c. etiam in iugi sacrificio hæ maculæ impediebant. Nu.to.2. 102.col.4.I

Inter maculam & immundiciam in veteri testamēto, quid intererat. 2. Reg. 30. col.2.D. Mat. tom 7. 301.col.1.B

Macula in peccato dicit priuationem gratiæ &c. Mat.to.5. 69.col.2.C. 151.col.2.E

Macula peccati, quomodocunque capiatur, non dicit in anima aliquod positiuum, sed priuatiuū, & magis proprie dicit priuationem pulchritudinis, quam aliquid aliud. Defensorio. 4. col.1.D. Et tot sunt maculæ, quot sunt peccata, ibi. 4. col. 4. G

Madai A tertio filio Iaphet, noīe Madai, descendūt Medi. 1. Paralip. 29.col.3.H

Madian. Terra Madian denominabatur sic a quodā filio Abrahæ ex Cetura dicto Madian. Et terra ista erat propinquior terræ Chanaam, quam Aegyptus, & est in quadā parte deserti circa Arabiam, per quam venerunt Hebræi de Aegypto. Et est conuicina monti Sinai, Exod.to.1.12.col.3.E. Iosue to.2.36.col.3.H. 1. Paralip.36.col.3.H. Et est magis oriētalis, quā mōs Sinai &c. Exo.to.1. 29.col.1.E

Madian aliquando accipitur pro populo Madianitarum, aliquando vero pro quadam ciuitate in terra Moab. 1. Paral. 39.col.1.C

Madianitę Aliquādo appellatur Ismahelitæ, & ècōtra pp habitationis vicinitatē Gen.351.col.3.K. Et descendunt a Madiā filio Abrahæ ex Cethu. 1. Paralip.36. col.4.H

Madianitis. Madianitides virgines, quæ captæ fuerūt in bello ab Hebreis

Universidad de Deusto Biblioteca

Num.31. purificatæ fuerunt priusquam intrarẽt castra Iudæorum.Nu.to.2. 161.col.3.F

Magdalena Non fuit meritrix venalis, licet aliquibus amatoribus se inhoneste tradiderit.Iosue.to.1. 37.col.3.K

Magdalum A quo Maria Magdalena sic appellata est, est in sorte Nephtali.Iosue.to.2. 131.col.2.C

Magedan De quo Matt.15. est regio quædam, vt quidã dicunt, circa ciuitatem, alij dicunt, ꝙ est fons quidam magnus, a quo dicuntur fluere aquæ Iordanis. Matth.to.4. 152.col.3.I

Magedan,& Dalmanutha, idem locus est, varia habens nomina.Matt.to.4. 152 col.3.H

Magica ars. Magicę artis repertor fuit Zoroastes Rex Bactrianorũ, qui ridendo natus est.Exo.to 1. 41.col 4.F

Arte magica potest aliquis suscitari a mortuis,Deo permittente.nõ ꝙ reuniatur anima corpori, nec ꝙ veniat de suis receptaculis ad respondendum de quæsitis, sed quòd surgat aliquis Dęmon, sumens figuram illius,de quo petitur, quòd suscitetur,& loquatur in persona illius. 1. Reg. tomo 2. 165.col.3 F

Magicus. Magici vtuntur imaginibus cereis & metallinis.Et in certis temporibus vtuntur illis, obseruantes syderum tempora.Exo tom.secundo. 19. colum.1.D

Nihil magicum fit nisi præmissis quibusdam cęremonijs Matt.to.4. 112 col.4.I

Magister. Christus vocabatur Magister & Dominus vulgariter.Matt. to.5. 216. col.4.G. neque repugnabat humilitati eius, ꝙ sic seipsum vocaret.ibidem. 217 colu.2. A. sed quare omnes vocarent Christum magistrum. Mar.to.6. 125.col.1.D

Magistri,& doctores quomodo sint honorãdi.Mar. to.6. 30.col.4.G

Magister duo dicit.s.sapientiã & gradum. Matthæ. to.6. 183.col.2.E

Velle vocari magistri nomine,& illius gradus honorẽ habere principaliter, vel solũ hoc,non considerata doctrina, vel vtilitate doctrinę, vituperabile est.Mat.to.6. 182.col.2.C

Effici magistrum non est malum, quia nec sapiẽtia nec gradus, quæ dicit magisterium, sed bonum. Eccles.1.Mat.to.6. 183.col.3.F

Deus solus est magister.Mat.to.6. 184 col.3.G

Aliud est esse magistrũ vel fieri, & aliud vocari magistrum,aliud velle esse vel vocari magistrũ. primum honorabile est & bonum. secundum etiã non est malum:quia nomen compotens rei veritatem facit Et melius est proprijs nominibus rẽ appellari,quàm alijs & inconuenientibus nuncupari. De tertio dicendum,ꝙ aliquo modo refert velle esse magistrũ, quam velle vocari magistrũ, aliquis,desiderando magisterium,potest desidera re solam scientiam, quæ requiritur ad magisterium, & hoc bonum est &c.desiderare solũ gradum magisterij insipientia, & inordinatum quid &c.desiderare vero sapiẽtiam & gradum simul, potest interdum bene,& interdũ male fieri, &c. Matt.to 6. 183.col.4.F

Magister vocatur omnis, qui profitetur aliquã sciẽtiam, in qua sit potens docere.illum.n.gradũ vel statum designamus nunc per multa nomina.s.p magistrũ,doctorẽ,licentiatum,& huiusmodi. Et ista Christus vetuit inquantũ deseruũt vanæ gloriæ.Sed nullus gradus vetitus est quatenus ꝓdest ad auctoritatem doctrinæ, neq; vocari nomine eius &c.Mar.to.6.184.col.1.E.periculosum tñ est esse magistrum.to.6. 184.col.2.A

Deus dicitur magister per excellentiam.Math.to.6. 185.col.1.D

Nemo est, qui debeat vocari magister, quia nemo est,ꝙ totaliter doceat,& interius,nisi Deus. Mat.to.6.186.col.2.D. Et ꝙ sit magister & totaliter doceat.ibid.col.3.I.tñ per aliquam participationem magisterij & large,multi dicũt magistri ibid.c.4.F

Christus proprie & absolute dicitur magister &c. Matt.to.6. 186.col.4.I

Quomodo Messias poterat vocari magister. Matth. to.6. 187.col.4.G

Magisterium. Magisterij seu doctoratus gradus quo cum peccato appetatur.Matt.to.6. 184.col.1.A

Magister sentent. Magistri sententionis de baptismo loquens de qua in 4 dist.2.cap.vltimo refertur.Matt.to.1. 181.colum.4.H

Magistratus Est nomen generale ad omnem dignitatem & præeminentiam &c.1.Paralip. 288.col.3.G

Magna dicere. Magna interdum Christus dicebat de se:qñdoq; vero tacebat.Matth.to.7.107.col.3.F.Et dum aliqua de se dicebat, tria obseruabat &c.ibi.col.3.G

Magnanimitas. Magnanimitas est circa magnos honores, cui opponit ambitio ꝓ excessum,& similiter prę-sumptio.Matth.to.3. 3.colum.2.G

Magnanimitas potest vti actibus omnium virtutũ. 4.Ethic. Et ratio est, quia magnanimitas habet ꝓ obiecto magnũ aliquid &c Mat.to.4. 131.co.2.E

Magnanimitas firmat animum circa bonũ arduum. Matth.to.5. 6.col.3.K

Magnanimitas & humilitas cõueniunt in materia, non tñ in modo,& ideo non oportet, ꝙ sint partes eiusdem virtutis.Mat.to.5. 8 col.4.G

Magnanimitas & humilitas sunt duæ virtutes particulares circa eandem materiam. s. circa bonum arduum,licet oppositio modo. Mat.to.5.8.co.2.E

Magnanimus. Magnanimi non audiunt libenter beneficia,quæ receperunt,sed quæ fecerunt.Gen. 269.col.4.G

Magnanimi delectantur,qñ beneficia abeis impensa redduntur eis ad memoriã. Et sic libentissime ad maiora conferenda mouentur,vt patet.4.Ethic. cap.de magnanimitate &c.Gen. 332.col.1.C

Magnanimus ex 4. Ethi.non curat opinionem,sed veritatem.Mat.to.3. 5.col.1.B

Magnanimus non est contentiosus, quia nihil magnum existimat.Mat.to.2. 5.col.2.A

Magnificentia Et liberalitas habent idem obiectum materialiter, diferunt tñ secũdũ quãtitatẽ.Nu.to.2.55.col.1.A

Magnificentia appellatur latitudo cordis.3.Reg.4. Cum dicit dedit Salomoni sapientiam & latitudinem cordis.2.Paral. 19.col.4.G

Ad magnificentiam ostendendam fiunt nonnunq; consula.Matth.to.6. 4.col.1.D

Magnificus. Ad magnificũ duo pertinet, .s.habere pecunias maximas, & vsũ talem liberalissimã &c.2.Reg. 46.col.3.F

Magnifici est, abundantius concedere quam petat. 3.Regum. 35.col.1.E

Magnificus non libenter audit ea, quæ alij fecerũt pro eo,sed ea,quæ ipse fecit pro alijs &c. Sic fecit Thethis Iouem orans.Similiter & Lachones orãtes Athenienses,vt auxiliarentur eis &c.1.Parali. 202.col.2.C. Sic fecit Iacob quando petijt a Domino, vt liberaretur de manu Esau. Gene.32.Sic & Moyses, quando orauit ne deleret Israelitas ꝓ vitulo aureo Exo.32.&c.1.Paralipo.ibid. col.2.E

Ad magnificum pertinet expendere abundantissime in his, quæ fiunt semel per vitam,vel raro. Et in his, quæ semel facta,semper manent,vt in cõtractu matrimonij, in domus cõstructionem, in sepulchro faciendo & similibus.4.cap.de magnificentia.2.Paralip. 19.col.4.F

Ad Magnificũ pertinet haberet res aliquas magni valoris & expensarum, & paruorum reddituum, quæ solum proficiant ad ostendendum magnitudinem illam.4.Eticho.cap. de magnanimitate.2. Paralipom. 19 col.4.G

Magnificare. Magnificari duo significat, s.magnum fieri, vel magnũ apparere.Num.to.1. 202.col.2.B

Deus magnificauit nos dupliciter.Matth.to.6. 35. colum.1.D

Magnificare & laudare idem sunt: quia laus est sermo explicans magnitudinem. Et Deũ possumus diuersimode magnificare, secũdum ꝙ Deus a nobis vario modo concipitur &c.Matthę.to.4.148. colum.4.K

Magnitudo Quæ est intra terminos eiusdem speciei, non facit differentiam specie,bene tamen illa, quæ est extra terminos eiusdem speciei. Et sic est de bestialitate & malicia humana.Matth.to.2. 166.col.3.H

Magica ars. De capite metallino,quod dicunt fieri per magicas artes, & per astrologiam.in dictione.Caput æneum.

Magnum Dupliciter accipitur, vno modo absolute,& alio modo relative.in Parad. 16.col.1.C

Magog. A Magog secũdo filio Iapherh descendunt Scitæ, qui habitãt in Asia apud terram Amazonum.1.Paralip. 29.col.3.H

Magus. Præcipui magi Pharaonis,fuerunt lãnes & Mambres.vt patet 2.ad Tim.3. Exo.to.1. 41.col.3.H.& 52.col 4.F

Magi Pharaonis non potuerunt conuertere virgas in dracones veros,potuerunt tamẽ esse quatuor modi istius conuersionis apparentis, vno modo deferẽdo aliunde dracones velocissime ad illum locum,& tollẽdo virgas ab illo loco imperceptibiliter, & apponẽdo serpentes &c. Secundo modo per appositionem specierum draconũ in oculis videntium,& a motis speciebus viderunt virgas &c.Tertio modo poterat fieri hoc ꝓ quandã turbationem organorum &c.Quarto modo per applicationem actiuorum & passiuorum &cet. exemplo medici.Exo.to.1.49.col.1.D. & colum. 2.A.Sed primus istorum modorum quatuor fuit conuenientior,vt probatur,ibid. 49.col.4.H

Magos consuli vetuit Deus Leu.19.cum dicit,non declinetis ad magos: præcipuè quia ipsi non diuinant verba. Neque per artem suam possibile est inquiri ea,quæ ipsi inquirere conantur.Leuitich. 201.col.4 l

Magus duo significat, scilicet Incantatores, necromanticos,& omnes qui artibus illicitis vtuntur. Secundo pro Astrologo.Leu.202.col.1.B.& 201. colum.4.K

Semper à magis responsa petere nephas est: quia sic à Dęmone veritas petitur,qui nunquam nisi aliquis cultus illi tribuatur, & cęremoniæ famulatus,respondet ad quæsita.Leu. 202.col.1.B

A magis, qui dicuntur Astrologi Theorici, inquirere de his, quæ per artem theoricam pertinent, nunquam est peccatum.Leu.202.col.1.E. A magis tamen,qui dicuntur Astrologi practici,inquirere ea,quæ pertinent ad statum naturæ,& ab ipsa natura sine aliquo agente causantur, licitũ est, dum tamen non credatur illa necessario euenire. Leui 202.col.2.B. Similiter quærere de his, quæ partim pendent a natura, partim ex operatione nostra. Et in his,quæ pendent partim a natura, & partim a voluntate vel fortuna. Et in his,quæ pẽdent pure,& totaliter a fortuna.Et in his,quæ pure voluntaria sunt dependentia ex voluntate inquirentis, peccatum est inquirere, & asserere respondendo.Leu. 202.col.3.K.& col.4.F

Qui magos consulunt,& ad eos declinant,idolatræ sunt quodam modo indirectè.Len. 208.col.1.D

Magi qui venerunt adorare Christum,erant de terra Mesopotamię,vel de alia terra propinqua Ieru salem,& respectu eius Orientali. Nume.tomo.2. 58.col.4.G

Magi,qui venerunt adorare Christum fuerũt tres, & fuerunt reges,licet hoc non eliciatur ex Euangelio,sed communiter tenetur.Matth. to.1. 107. colum.1.B

Magus tripliciter dicit.s.illusor,maleficus,& sapiẽs. Et his tribus modis possunt dici magi illi, qui venerunt adorare Christum Mat.to.1. 107.col.D

De magis quid dicat Chrisostomus,& quid Augus. Mat.to 1. 107.col.2.A

Magorum corpora manserunt din Mediolani, sed nunc sunt in vrbe Coloniæ.Matt.to.1. 107.c.2.B

An magi venerint ab Oriente, capiẽdo Oriens absolutè,pro prima parte terrę habitabilis versus illum locũ,de quo Sol oritur,sunt opiniones,quo modo in tam paruo tempore venire potuerunt: nam aliqui,vt Remigius,dicunt,illos non venisse naturaliter, sed miraculose, quod improbatur. Matth.to.1.107.col.2.E. & col.3.F. Alij vt Hieronymus, aiunt venisse in dromedarijs, quod similiter improbatur.ibid.107.col.3.I. Alij dicunt, ꝙ non venerũt in tredecim diebus,sed in vno anno,& tredecim diebus, quod etiam improbatur. ibid.108.colum.1.E. Alij,vt Chrisost.Matthę. & Aug.in sermone de Epipha. dicunt, ꝙ Stella apparuit istis Magis per duos annos ante Christi nativitatem &c.quod improbatur.ibi.108.col.2.C. Alij dicunt,ꝙ Stella apparuit in hora Natiuitatis Christi,sed Magi non venerunt vsq; ad duos annos & tredecim dies, sed hoc improbatur etiam. Alij dicunt & vere,ꝙ prædicti magi erant de aliqua regione propinqua terræ Chanaan, vt prodatur.ibidem. 108.col.3.G

Magi erãt de terra Mesopotamiæ,& de terra Amonitarum,quæ sunt regiones coniunctæ terræ ꝓmissionis,erant de progeniæ Balaam prophetæ &c.Mat.to.1. 108.col.4.F

Magi venerunt in Ierusalem ptopter duo: quia stella duxit illos in Ierusalem,& tunc disparuit.Secũdo quia Ierusalem erat ciuitas regia, & ibi puer debebat nasci,vt verisimile erat.Præter has rationes Remigius assignat alias quatuor.Matth.to.1. 109.col.1.C.& col.2.A

Christi natiuitas cõuenienter notificata est magis', vt probatur ex multis.Mat.to.1. 109.col.3.F

Quòd Magi,viuente Herode,quærerent, dicentes, vbi est,qui natus est Rex Iudæorum, assignatur causa.Matt.to.1. 109.col.4.K.& 110.col.1.A

Magi præter stellæ apparitionẽ,habuerũt reuelationem

nem aliquam, vt probatur. Mat. to. 113. colu. 3. I.
Quomodo magi videntes Stellam fuerint moti ad veniendum, recitantur opiniones, inter quas illam credit auctor rationabiliorem, quæ dicit, q venerunt iuxta prophetiam Balaam, de qua. Num. c. 24. s. Orietur Stella ex Iacob &c. Matth. to. 1. 114. col. 3. I
Magi cognouerunt esse Deum verum illum, quem venerunt adorare stella duce. Matth. tom. 1. 115. colum. 1. B
Magi non timuerunt Herodem, neq; quēquam hominum, etiam si putarent multos ex hoc grauandos, & molestę passuros: quia sciebant istum, ad quem ibant adorandum, esse Deum, & q defenderet eos a quibuscunq; &c. Mat. to. 1. 115. co. 2. C
Quòd in aduentu Magorum fuerit turbata Ierusalem, assignantur multę causæ a diuersis. Mat. to. 1. 117. col. 2. E. & col. 3. F
Magi quare, cum introirent in Ierusalem, perierūt, vbi est, qui natus est rex Iudæorum &c. Mat. to. 1. 122. col. 4. H. Et hanc notificationem de Christo nato voluit Deus, vt fieret Iudæis propter multa. Mat. to. 1. 123. col. 1. B
Magis, exeuntibus de Ierusalem, si non apparuisset stella, Deus prouideret eis per interiorem mētis illustrationē, quomodo inuenirent, & adorarent puerum &c. Mat. to. 1. 123. col. 3. K. & co. 4. F
Magi cum viderunt stellam stare supra domum, absque alio signo cognouerunt Christum: vel dicendum, q aliquod signum interius habuerunt, a quo præter stellam cognouerunt Dominum, vel apparuit aliqua dignitas ī vultu pueri Iesu supra modū humanū &c. Mat. to. 1. 124. col. 3. I. & c. 4. F
Magi adorauerunt Christum adoratione latriæ, vt probatur. Mat. to. 1. 125. col. 2. C
De aduētu Magorum potest concedi, q beatissima Virgo timuit, etiam cognoscēs filium suum esse Deum, vel saltem q verecundiam passa sit in cōspectu Regum: erat enim puella tenera vix annorum. 15. vel. 16. &c. Matt. to. 1. 225. col. 3. F
Quilibet magorum obtulit, vt creditur, tria illa munera. s. Aurum, Thus, & Myrrhā, & nō vnus unū, & alius aliud, vt probatur. Mat. to. 1. 125. col. 4. K. & 126. col. 1. A. Sed quate hæc tria, dicunt quidā q fuit ex consuetudine Regum Arabiæ, vt tenet Nicolaus. Alij dunt, q factum fuit secundum significationem. s. aurum ad significādum regiam potestatem, thus ad significandam deitatē, mirrham ad significandum verum hominem, & moriturum. Alij dicunt, q hoc fuit in significationē, q nos debemus offerre aurum sapientiæ. Et thus deuotionis in oratione. Et mirrhā mortificationis carnis. Alij dicunt, q obtulerunt aurum in sustentationem paupertatis matris & filij, Thus cōtra fœtorem loci. Et mirrham ad solidandū mēbra pueri, sed prima tm̄ istarum opinionū est literalis, & quarta aliqualiter. Aliæ duæ sunt mysticæ. Sed quarta opinio improbatur. Matth. tom. 1. 126. col. 1. B
De Magorum muneribus oblatis, quid factū fuerit nihil refert Euangelista: quia Euangelistæ multa de maximis omiserunt, Spiritu Sancto moti. Potest tamen dici vno modo, q munera illa erāt valde magna: sed Domina nostra parum de illis acceperit &c. Secundo modo, quod cōmunius tenetur, dicit q accepit omnia, & illa fere tota pauperibus distribuit &c. Mat. to. 1. 126. col. 3. F
Quod Magi non redirent ad Herodē, fuit valde cōueniens ex multis. Matt. to. 1. 127. col. 2. C
Magi non peccauerunt non redeundo ad Herodē, vel non renunciando &c. immo si oppositū fecissent, grauiter peccassent, etiam si cum iuramento promisissent redire. Matthæi. tomo 1. 135. colum. 1. B
Magi multa possunt facere auxilio dęmonum. Mat. to. 4. 96. col. 3. H
Maiestas. Comittens crimen lesæ maiestatis, non solum deletur secundum leges humanas, sed etiam domus eius, vt non habitetur in æternum. Gen. 36. col. 3. H
Maiestatem æternam lædere, longe maius peccatū est, quam lædere temporalem, vt habetur extra de hæreticis. in cap. vergentis. Exo. tom. secundo. 131. col. 1. C. Mat. to. 5. 69. col. 1. D
Quomodo intelligitur maiestatem esse Deitatem. Matt. to. 7. 78. col. 4. G
Maiestas vocatur apparatus quidam excellens, ad norandum magnitudinem status. Et dicitur maiestas quasi maior status exterior. Et ille apparatus conuenit Regibus. 2. Paralipome. 95. colum. secunda E. & 98. colum. secunda E. Matth. to. 6. 306. col. 3. G
De maiestate Dei, quæ repleuit templum Salomonis de qua. 2. Parali. 7. quid fuerit, referuntur opiniones, & tandem, videtur dicendum: q esset nebula quædam alba, quæ descendit, qñ descendit ignis de cœlo ad cremandum sacrificia. 2. Parali. 98. colum. 3. G
Maior natu Potest quis dici dupliciter, vel q senior sit ætate, vel q sit generosior. Leuit. 71. col. 4. G
Maiores Natu, dupliciter dicuntur, vno modo illi qui sunt antiquiores in ætate. Secundo, qui de maiori vel minori vel nobiliore. Secundo, qui de maiori vel minori vel nobiliori sunt genere nati &c. Gen. 414. col. 2. E. Numer. 32. col. 1. A
Ad maiores pertinet diuidere, & ad minores eligere. Gen. 79. col. 3. F
Minores aliquando præponuntur maioribus in sacra scriptura. Exemplum est de filijs Noe, & de filijs Ioseph Gen. 34. col. 2. C
Maiores vocantur omnes extra auum: vt patet extra de verborum signifi. in cap. interrog. adiuncta glos. Leu. 352. col. 2. E
Quādo maiores ministrantur in officio minorum, nunquam est vsurpatio, bene tamen, quandoē contra. Iosue. to. 1. 57. col. 4. G
Maiorum peccata solent facile trahi in exemplum a subditis, propter multa &c. 2. Paralipom. 159. colum. 4. G
Maiores natu vocabantur præcipui in omnibus cōgregationibus Israelitarū, quæ fiebant &c. 2. Paralipom. 63. col. 1. H
Maioratus. De maioratu inter viros nobiles. 2. Reg. 57. col. 2. D
Maioratus possessores, sunt vere Domini, licet non possint alienare &c. Mat. to. 3. 46. col. 2. D
Malach In Hebræo significat angelum, vel nuncium. Iud. 137. col. 1. E. 1. Regū. to. 2. 119. col. 1. E
Malachias Prophetauit tempore Aggæi, & Zachariæ, & cognoscit hoc: quia in sua prophetia non habet temporum annotationes, & interpretatur angelus Domini. quæcunq; dicebat recipiebantur, ac si aperte illa dixisset angelus &c. Gen. 25. col. 4. H
Multæ auctoritates prophetiæ Michęæ exponuntur. Gen. 23. col. 3. I.
Malalehel. Vixit octingentos nonaginta quinq; annos, & mortuus fuit ante diluuiū trecentis septuaginta, & vno annis. & post mortē Adæ trecentis quinquaginta quinque annis. Et anno vitæ Noe ducentesimo vigesimo nono. Gen. 3 1. col. 3. K. 1. Paralip. 27. col. 3. F
Quo Malalehel fuerit primogenitus Cainam, verisimile est. Geu. 32. col. 4. G
Male agere. Impedire male agere, est bene agere, quando prohibendo vel impediendo, non transgreditur quis metas potestatis suæ &c. Iudi. 172. col. 3. K
Qui male agit, odit lucem Iob. 24. & extra de offic. dele. ca. consuluit. 1. Reg. to. 2. 60. col. 2. F
Male consulere Simplici viro, significatur per illud Leui. 19. Ne coram cæco ponas offendiculum, sic dicunt Hebræi, & doctores nostri. Leui. 189. col. 3. G
Maledicere. In Deo maledicere, non est mala dicere, sicut in nobis, sed mala dare, sicut & benedicere bona dare &c. Gen. 241. col. 1. B
Quare non sit maledicendum principibus neque iudicibus: Exo. to. 1. 241. col. 3. F. Neque prælatis etiā si sint mali. Mat. to. 6. 30. col. 1. B.
De maledicētibus: Leui. 184. col. 4. K. & 185. col. 1. A
Maledicere aliquem peccatū est, & prę̄sertim eos, qui se defendere non possunt. Et hinc infertur q maledicere surdo, & absenti, sit crudelitas. Leui. 189. col. 2. B
Non est maledicendum indiferenter cuicunq; rei. Iudi. 50. col. 2. D
Maledicere diabolo non licet Gen. 307. col. 2. A
Quando quis habet auctoritatem maledicendi. tūc euenit id, qđ ipse imprecatur per maledictionē, nisi ille, in quē petitur euenire, diluerit, & sic obtinuerit solutionem a Deo &c. Iudi. 50. col. 3. H
Cum parentes maledicunt filios, & eueniūt eis ea, quæ imprecantur. Iudi. 50. col. 3. I
Interdum illi, qui non habēt iurisdictionem, si maledicunt, faciunt maledictiones suas euenire, si a Deo moueantur, vt maledicant, vt patet de Dauid maledicente montes Gelboe &c. Iudic. 50. col. 3. I
Maledicere est mala imprecari: siue per illam imprecationem malum efficaciter infligatur, siue solū permodum orationis, siue nullo modo. Primum est in maledictione Dei. Secundum verbo. & terrenum ad homines pertinet &c. 2. Reg. 6. col. 4. K
Non licebat Dauid maledicere montes Gelboe: nō tamen propter hoc peccauit, quia non habuit intentionē, vt sic eueniret montibus, sicut ipse lamentādū dolorē dicebat illa &c. Et huiusmodi dolentes multa dicunt, quæ nollent euenire, sed dolor impellit ad loquendum. 2. Reg. 7. col. 1. D
Nemini licet maledicere rei animatæ; vel inanimatæ, si nulla causa subsit, & quando causa subest, nō licet maledicere, nisi forte hoc cautum sit in iure vel Deus aliquem admouerit &c. 2. Regu. 7. colum. 1. A
Christus duplici de causa maledixit ficulneæ. Matt. 21. 2. Reg. 7. col. 1. E
Maledicenti Deo vel Regi, pœna mortis inferenda erat. 3. Reg. 292. col. 2. C
Maledicere conuenit prælatis ex efficio &c. 2. Paralip. 90. col. 4. K
Maledicere capitur dupliciter. Vno modo pro illatione mali. Alio modo pro expressione ma. &c. Mat. to. 6. 189 col. 1. E
Maledictio. Ficulneæ prophetice facta est, ad mystică significationē Mat. 21 significans Pharisæos maledicendos fructum boni operis non habentes. Gen. 21. col. 1. A
De maledictione serpētis, & eius expositione. Gen. 21. col. 1. B
Maledictionem diaboli quidam exponunt allegorice de beata Virgine. Gen. 21. col. 2. B
Maledictionem daram serpenti, & diabolo, possumus intelligere quòd non fuerit maledictio. Nec fuerit dęmon punitus pro illa tentatione, sed q fuerit declaratio illius mali, quod diabolus patitur pro alio malo, quod comisit ante tentationē Euæ, & illud malum pateretur etiam si non tentasset Euan. similiter fuit declaratio naturæ serpentis &c. Gen 41. col. 21. col. 3. H
Quod maledictio serpentis iuxta literam, de serpēte intelligatur, potius quam de dæmone, ex eo patet: quia partes literæ in sensu plano ei conueniunt, & potius est maledictio hominis. Gen. 21. col. 4. K. & 22 col. 1. D
An pro maledictione esset inferenda pœna capitalis: 2. Reg. 192. col 2. C
Maledictio data est a Deo eo ordine, quo peccatū initiatum est. Primo serpēti. secūdo Heuæ. tertio Adę. Gen. 22. col. 1. E
De maledictione mulieris: Gen. 22. col. 1. E. col. 2. A
Maledictio non est data animalibus brutis. Gen. 22. col. 2. A
Illa maledictio, de qua. Gen. 3. in sudore, id est labore vultus tui &c. omni homini cōmunis est, quia nullius mortalium tam compositæ felicitatis est, qualicunque emineat statu, qui curarum, & laborum pondere pressus, vnam diem saltem sine labore, & dolore transigat, quoniam risus dolore miscetur. Et extrema gaudij occupat luctus, prouerb. 14. Gen. 23. col. 4. F
Sicut in maledictione mulieris, Deus illam subiecit potestati viri in regimine œconomico, sic maledictus est vir in acquisitione necessariorum ad conseruationem familiæ &c. Gen. 22. col. 3. I
Maledictio importat diminutionem, sicut benedictio multiplicationem. Gen. 27. col. 2. E
Duas maledictiones habuit terra, primam per Adā, quæ extensa est ad totam naturam. secundam p Cain, ad quem solum extensa est. Ex quo peccatum eius fuit personale, & ideo punitio fuit personalis. cum dicitur: Maledictus eris super terrā. quod potest etiam exponi sic, id est, omnes maledicent te super terram: qui tantum scelus commisisti. Gen. 27. col. 3. F
Maledictio terræ, de qua Gen. 3. capitur pro diminutione in virtute &c. Gen. 108. col. 1. C
Maledictiones datæ serpenti, mulieri, viro, quidam accipiunt datas esse per comparationem ad peccata ipsorum, dicunt quòd peccauit serpens in tribus, mulier in duobus, vir in vno &c. sic dicit Historia scholastica, scilicet, serpens inuidit, mentitus est, decepit. Primi pœna fuit super pectus tuum gradieris &c. Secundi pœna fuit terram comedes &c. Tertij, fuerunt inimicitiæ &c. Sed ista non sunt recipiēda, vt vera, quemadmodum iacent, & sunt secundum sententiam Iosephi, quamuis Magister in illa historia scholastica sit alterius sententiæ &c. Gen. 223. col. 1. E. & per totam secundam col.
Maledictio mulieris fuit vera maledictio, & non sicut serpentis, quia maledictio nominat pœnam pro peccato, quæ non fuit in serpente &c. Gen. 224. col. 3. H. & 232. col. 2. E
Illa, quæ in maledictione viri, & mulieris ponuntur, quodammodo sunt naturalia. Et competerent

Universidad de Navarra Biblioteca

rent naturæ etiam sine peccato ex condictione, & principijs naturæ, vt probatur. Et tamen data sunt in pœnam, ita ꝙ non euenirent nisi peccatum præcessisset &c.Gene. 227 col.2.E

Maledictiones mulierum, non intelliguntur in maledictionibus viri propter multa.Gene. 240. colum.2.D

In maledictionibus primorum parentum prænunciauit Deus illa mala, quæ necesse erat accidere, non tamen illa,quæ poterant excusari, &c. Gen. 240 col 4 F

In maledictione viri non debuit dici,quòd vir subijceretur viro pro iusto paterno, propter multa. Gen. 241.col.4.H

Quare in maledictione mulieris non fuit positum, ꝙ esset sub potestate patris,sicut dictum est,quòd esset sub potestate viri: vide.Ge. 242.col.2.B

Maledictio viri per accidens comprehendit mulierem.Gene.242.colum.3.H. Sed de maledictione fœminæ non sic dicendum est: quia nihil illius extenditur ad virum: quia illa consistit in conceptu, partu, & subiectione omnium talium rerum,&c.ibidem.242.col.3.K. Dicendum ergo, ꝙ sicut obsequia domestica non pertinent ad virum,nisi secundum quandam vsurpationem, ita & administratio rerum exteriorum non pertinet ad fœminam vt cultus agrorum &c. 242.col.4.I

Maledictio mulieris concernit sextum:ideo soli ipsi est in pœnam, sed maledictio data viro, potest competere mulieri,& competit:quia est circa ea in quibus vir & fœmina communicant in natura s.vti cibo, & acquisitio eius, in qua est difficultas,&c.Gen. 243.col.2.B

Maledictio data viro, quare non fuerit data in eo, quod pertinet ad sexum, sicut illa, quæ data est mulieri Gene. 243.col.2.C

In maledictione mulieris, quare non fiat mentio de labore in acquirendo victum, cum hoc pertineat etiam ad mulierem, & non solum ad virũ. Gen. 243 col.3.G

Maledictiones viri & fœminę non communicant, quantum est ex verbis maledictionis,& intentione maledicentis: tamen accidit,ꝙ mulier cõmunicet in aliquo in maledictione viri, non tamen è contra,&c.Gen. 243 col.3.I

Maledictio data Adæ de colendo terram, fuit vere maledictio,dato ꝙ omnibus hominibus non cõueniat,sicut nec maledictio data mulieri: qa non omnes mulieres concipiunt,neq; pariunt,neque sunt sub viri potestate, sed satis est, ꝙ pertineret ad illum, cui prænũciabatur. Et ꝙ ex illo in alios transiret,accidẽtale erat,licet ita fuit,ꝙ tota maledictio primorum parentum transiuit ad posteros.Et sic de Heuæ maledictione dicẽdum est.Potest secundo dici, quòd illa maledictio fuit generalis,&c. Tertio, quòd istud malum esset transiturum in singulos homines, nisi per prudentiam partim, & partim per tyrannidem prouidissent, vt non omnes colerent terram. Quarto,quòd illa maledictio est generalis ad oẽs homines.&cet. Gene. 245.col.2.C

In maledictione hominis quare dicatur, maledicta terra,& non dicitur,maledictus tu.Gen. 245. colum.3.K.

Maledictio a malo dato sic dicitur. Gẽ.246.col.3.K

Cum Gene.3. dicitur maledicta terra in opere tuo, terra proprie non maledicitur: quia maledictio est pro peccato,& in eo,qui potest sentire maledictionem,&c.Gen. 205.col 4.H

Quomodo terra dicatur maledicta in opere Adæ; Gene. 22.colum.3.I

Maledictio importat diminutionem, & benedictio augmentum.Nume.tomo primo. 66. colum 4 H

Maledictio secundum se mala actio est.Et ideo non est licita simpliciter, vnde etiam,nec minimis rebus pro magna causa maledicendum est.Iud.96.

Omnis non iudex proferens maledictionem per modum vindictæ,si non potest aliter vindictam vsciscì,peccat mortaliter, &c.Iudi. 97. colum.1.A

Maledictio est verborum malorum expressio, sub intentione, quòd eueniat id, quod imprecatur, vel per verba significatur.Iudi.92.colum.1.C. Si tamen fiat per iudices habentes auctoritatem, licite potest fieri, vt patet in excommunicatione, &cet.Iud. 97.col.1.C

Maledictio, a solo iudice iuste infertur, cæteris vero non est potestas proferendi male dictionem, &c.Iudi. 97.col.2.C

Maledictio est multiplex,sicut & benedictio. Matt. to.7. 118.col.3.K

Per maledictionẽ ficulneæ quid significetur. Matt. to 5. 244.col.2.B

Maledictio vetita est,nisi his,qui præsunt iurisdictioni,& in aliquibus casibus possunt infligere maledictionem in pœnam, personis vero priuatis raro licet maledicere.Iudic. 172.col.4.K

Maledictio significat diminutionem in rebus omnibus, sicut benedictio moltiplicationem. Iudic. 225.col.1.D

Multiplex maledictio Dei super domum Heli,de rua.primo Regum.2. Quomodo fuerit completa.primo Regum,tom.secundo. 105. colum.3.I

Pro maledictione principis erat inferenda pena capitalis.3.Reg. 192.col.2.E

Duplex est maledictio, quædam realis, & quædam vocalis, & pro vtraq; maledictione inferebatur mors illi, qui malediceret patri vel matri.Exod. vigesimoprimo. Si grauiter malodiceret verbo, secus tamen si leuiter, & ex calore iracundiæ. Matth.to.quarto.127.colum. 1. A. Et debitum paternum præponendum est, cæteris paribus, cuicunque eleemosynę,vt probatur.Matth.to.4. 128.colum.4.K

Maledictio in sacris literis sæpe capitur in pœnam, iuxta illud Deuteronom 21. Maledictus homo, qui pẽdet in ligno,Gen.3.Maledicta terra in opere tuo,&c.Matth.to.7.22.colum.2.D. Et in pœnam habent mulieres, quòd non possint parere, &cet.ibidem. 22.col.2.C

Malefactor. Malefactores,quomodo punirentur apud Iudæos. Matt. to.4. 196.col.1.C

Maledictum Quomodo sterilis dicatur maledicta. Matth. tom.7. 22.colum.2.B

Maleficus Quarũdam maleficarum in Hispania quędam vnctiones sunt, quæ tantam faciant mentis alienationem, vt per certum temporis spatium nulla sensatio inueniatur in eo, qui illo fuerit vnguento vnctus.Et notatur factum mirandum circa hoc cuiusdã mulierculæ maleficæ.Gen. 140 col.2.E

Maleficæ artes in causa amatoria multa mala conducunt,vt patet exemplo Cypriani,& alterius iuuenis, vt legitur in vita beati Hilarionis. Exo.to. mo 1. 237.colum.4.K.& 238.col.1.A

Dupliciter contingit per maleficas artes fœminam trahi ad amantem.Exo.to.1. 338.col.1.D

Malefici Pharaonis grauioribus vesicarũ vlceribus præmebantur.Exo.to.1. 56.col.1.E.col.2.A

Malefici dicuntur,qui artibus malis & vetitis vtuntur: vt sunt aurispices,incantatores, siue apparitores,siue necromantia, geomantia, pyromãtia, & sic de cæteris,quæ aliquid agunt: aut agere promittũt per dęmonum inuocationes. Aut aliquas superstitiosas obseruationes, quod ad duo pernitiosum est. Primò, quia mentes vtentium,& audientium a vero Dei cultu, & perfecta fide distrahuntur. Secundò,quia per hæc multa mala proximis inferuntur, & præcipuè in causa amatoria, &c.Exo.to.4. 237.col.3.H

Vergilius fuit magnus maleficus, vt designatur in Aegloga octaua, quæ incipit pastorum musam Dam.&c.Exo to.1. 237.col.3. E.col.4.F

Circe fuit magna malefica,quæ socios Vlissis muta uit in beluas,de quibus Boetius lib.4.de Consola. metro.3.& Ouidius Metamorph.lib.14. Et Aug. lib.14.de Ciui.c.17.& 18.Exo.to.1. 237.col.4.K

Beatus Cyprianus martyr fuit maleficus tempore suæ iuuentutis. Exo.to.1. 238.col.1.A

Maleficę artes per solos dæmones efficiuntur, & ipsi in his præstãt auxilium,&c. Mat.tom.1.235.colum.3.K

De maleficis mulieribus, quæ vulgariter dicuntur pruxas.Mat.to.1. 237.col.3.G

Maleficorum variæ artes referuntur, & illa de quibus ipsę artes tractant.Leui. 198.col.4.I

Malefici obseruant certitudinem numerorum,quia raro aliquid faciunt per numerũ parem: sed omnia per imparem,&c. Nu.to.2. 42.col.2.A

Omnia mala sunt potius toleranda, quam recurrere ad maleficos, vt ab eis homines liberẽtur. Mat. tom.5. 120.col.2.E

Quomodo & quo tempore malefici possint simulare operationes viuentium in cadaueribus. Matt. tomo 7. 278.col.4.K

Maleficiatus. Quid inter sit inter maleficiatos,& frigidos.Mat.to.5. 119.col.4.I

Malefici possunt interdũ facere sistere flumina opere dæmonum, vt ait Aug. lib.18. de Ciuita.cum agit de quibusdam,quæ mirabilia videntur, & falsa dicuntur a Dijs gentium.Ios.to.1. 60.col.3.F

Omnia genera maleficorum detestatur Dominus. Deuter.18. vbi dicitur, Non inueniatur apud te, qui lustret filium suum,aut filiam.Matth. tom.3. 24.col.4.H

Malefici iuxta leges humanas ciuiles dicuntur mathematici. Et omnes tales puniuntur capitaliter. C.de malef.l.nemo. Et nullus debet tales artes docere,nec addiscere.C.de malef.leg.culpa.Mat.to.3. 24.col.4.I

De maleficiorum pęna secundum leges canonicas. Mat.to.3. 25.col.1.A

Maleficium. Maleficia fiũt per dęmones, vel per homines cooperantibus dęmonibus. Mat.to.5. 119.col.1.B

Maleficium aliquando accidit circa virum. Et aliquando circa fęminam.Primum potest esse circa vnam fęminam specialiter, vt illam.s.cognoscere non possit,aut circa omnes,& hoc raro contingit.Et propterea Glo de frigidis,& maleficiatis.c. literæ. ponit hanc differentiam inter frigiditatẽ & maleficium, quòd frigidus circa vnam est frigidus circa omnes: qui vero est maleficiatus circa vnam, nõ est maleficiatus circa omnes,stat tamẽ quòd circa omnes sit maleficiatus.Contingit etiã vt fęmina sit maleficiata circa vnum virum, & non circa alios,& istos appellat vulgus ligatos, & satis propriè,&c.Mat.to.5. 119.col.1.E.col.2.A

De modis operandi maleficia. Matth. to.5. 119.col. 2.E.col.3.F

Maleficia circa virum sunt per aliquam operationẽ realem,sed circa mulierem sunt per opinionem, ratione illusionis.&c.Mat.to.5. 115.col.2.B

Maleficia possunt circa homines dupliciter fieri. Mat.to 5. 119.col.2.C

Maleficium potest esse perpetuum,vt habetur 33.q. 1.cap.si per sortiarias. Et tunc poterunt coniuges separari. Nec illud capitulum est correctum, vt quidam dicunt. licet in fine contineat aliquid, quod non recipitur,in quo Glo. dicit quòd bene vocabatur episcopus ille ignarus, sed quo ad impedimentum perpetuum maleficiorum, nõ corrigitur,sed idem volunt iura noua, vt patet extra de frigidis,& maleficiatis.c.literæ.Et datur triennium ad cognoscendum si sit perpetuum maleficium. Et si infra triennium non possit coire, &c. matrimonium potest dissolui, vt patet in dicto c. literæ. Et hoc verum est, si maleficium fuit ante contractum matrimonium, secus tamen si post consummatum venerit. Et si venerit in desponsatione ante cõsummatum, Ecclesia reputat,quòd ante venerit. Et ita iudicat in fauorem illorum, vt possint transire ad aliud matrimonium. Et vt non puniantur ambo sine culpa,&c.Matt.tom.5. 119.col.4.F

Raro per maleficium impediunt dęmones coitum illicitum,&c.Mat.to.5. 120.col.1.D

Non omnes patientes maleficia, patiuntur illa propter peccatum. Et si propter peccatum veniant, non oportet, quòd ablato peccato per pœnitentiam,auferantur maleficia.Mat.to.5. 120.col.2.D

Inter cætera, quæ Deus permittit maleficiari per dęmones, nihil est,quòd magis permittat maleficiari, quàm copulam,carnalẽ, vt probatur. Mat. tom.5. 120 col.1.D

Maleficiorum bona curatio fit per.ieiunia, eleemosynas, &cætera bona opera. Et per quosdam exorcismos Ecclesiæ. Sic dicitur 33.quæstio.1. c.si per sortiarias, & maleficas,&c.& extra de frigidis, & maleficiatis.cap. literæ. Nec semper hæc sanantur ex occulto Dei iudicio, &c. Matt.to. 5. 120.col.2.E.col.3.F

Asserunt malefici, quòd sunt aliqua maleficia, quæ per alia maleficia tolli non possunt, sed semel facta semper manent, & illa, quæ non possunt tolli nisi per maleficos,dicuntur esse perpetua,quia nõ licet facere, quod per maleficos tollantur. Matt. tom.5. 120.col.2.C

Malefici in maleficijs faciunt quasdam obseruationes rerum,quas ligant,& exurunt,aut transfigũt, & terræ infodiunt, vel pelago demergunt, & tñ inde nulla actio,aut causatio vera cõsurgit ad ea, quæ patitur vir aut fęmina:quia illa non sunt talia,quibus secundum naturam suam, cõpetat illa operatio,& dato quòd haberent tasem virtutem, non poterant illud agere propter elongationem. Nam impossibile est, ꝙ naturaliter fiat actio nisi per cõtractum. Sed prętendunt dęmones illas obseruationes,vt magis fallãt hoĩes. Et sit eis modus cõuersandi cum hoĩbus, & subijciendi eos cultui suo.Et dęmones ẽt faciunt, ꝙ inuentis illis maleficijs, quæ erant terræ infossa, & diuulsis de loco, atq; dispersis, cessent vexationes maleficiorum, vt magis fallant, quasi aliqua virtus sit in rebus illis, quas homines fecerunt. Et motiuum est,

Universidad de Deusto Biblioteca

vt dœmones dent hominibus maiorem confidẽtiam de se, & cerritudinem, & cæt. Matth. tom. 5. 119. col. 3. F
De bona curatione maleficiorum, Matth. tomo 5. 120. col. 2. E

Maleuolus. De maleuolis, Leuit. 184. col. 4. K. 185. col. 2. A

Malitia Peruertit iudicium, & facit ignorare in particulari. 6. Eth. in fi. 1. Reg. to. 2. 61. col. 1. A
Malitia adiuncta sine compositione substantiæ est duplex. Mat. to. 7. 123. col. 3. I
Malitia in Hebr. aliquando vocatur malum pœnæ. 2. Reg. 172. col. 3. G
Ad malitiam duo requiruntur: primo quòd sit vitium per superabundantiam, vel defectum circa obiectum humanæ operationis. Secũdo quòd in magnitudine non excedatur modus humani vitij, vel excessus in appetendo delectabile, & cæt. Matth. to. 2. 164. col. 3. K
Malitia differt ab incontinentia, sicut habitus a dispositione. Nam incontinentia non dicitur malitia. 7. Ethi. quia malitia est corruptio principij operationum, scilicet rationis. 7. Ethi. &c. Mat. to. 2. 164. col. 4. F
Malitia aliquando accipitur pro pœna secundum modum Hebraicum. Mat. to. 3. 110. col. 3. I

Malon. Græcè, Latinè rotũdum dicitur. Leu. 309. col. 3. G

Malus homo. Mali miscentur bonis in vita præsẽti, vt sint bonis causa exercitationis per afflictiones. Genes. 25. colum. 2. B
Propter malos non conseruatur mundus, sed propter bonos viuunt mali, scilicet vt vel boni fiant vel aliquos faciãt bonos, illos persequendo. Gen. 239. col. 1. B
Malis hominibus licitum est viris sanctis dare de bonis suis, ne vexentur ab illis. Et vt tranquillè viuant, quia in hoc redimunt suam vexationem. Genes. 332. col. 3. I
Mali magis sunt sub dominio Dei, quam boni. Exo. tom. 1. 30. col. 2. C
In malis sunt duo. s. natura bona, quam Deus fecit: & malitia quam fecit homo per arbitrium defectibile, & c. Exo. to. 1. 268. col. 1. E
Mali præmiantur in hac vita pro bonis, quæ fecerunt, & hoc multis modis: similiter & in inferno. Deut. 37. col. 2. C
Malorum punitio in hac vita multa bona confert. Deut. 76. col. 3. K
Contra malos non est petendum regulariter malũ. sed bonum pro bonis & malis. Aliquando tamẽ petendum est malum pœnæ pro malis, ad eorum emendationẽ, & c. 3. Reg. 154. col. 4. G. 155. co. 1. A
Mali aliquando vocantur boni comparatiuè, & è cõtra. 3. Reg. 161. col. 1. C
In malorum medio sæpe Deus collocat bonos. 3. Regum. 164. col. 3. K
Mali propter eorum pessima opera se & vitam suã odio habentes, interdum seipsos interimunt. In de statu animarum. 3. col. 4. K
Malus secundum philosophum non amat seipsum: quia nihil inuenit amabile in seipso. In de statu animarum. 4. col. 1. A
Mali qui sunt sceleratissimi, fugiunt solitudinem, ne scelerum suorum recordentur. In de statu animarum. 4. col. 2. B
A malorum punitione cessandum quando puniri non possunt sine magno bonorum damno. Mat. to. 4. 136. col. 3
Quod malorum vitam Deus interdum abbreuiet, & interdum prolonget assignantur causæ. 4. Reg. 217. col. 2. C
De malorum breui prosperitate. 1. Paralip. 263. col. 3. H. Et hæc prosperatio malorum rarius accidebat inter Hebræos, quam inter alias gentes. 1. Paralip. 263. col. 3. K
Solet Deus iubere seruis suis, vt recedant a malorũ congregationibus, ne sint participes pœnarum suarum. 2. Paralip. 237. col. 3. G
Mali tolerantur a nobis, eo quòd ab eis illatas nobis iniurias patienter sustinemus, sicut oportet, non tamen debemus eos tollerare, vt sustineamus iniurias Dei, & proximorum, quasi illi faciunt, & cæt. Mat. to. 2. 234. col. 4. K. & 235. col. 1. A
Mali interdum vocãtur filij Dei. Mat. to. 4. 60. c. 2. A
Malis mala sunt mala: bonis autem mala sunt bona 256. col. 1. C
Matt. to. 3.
Mali nunc sunt in regno Dei, licet non sint regnum Dei, sed cum separati fuerint a bonis, nec erunt regnum Dei, nec in regno Dei. Mat. to. 4. 60. c. 3. H
Quod Deus toleret malos expediẽs est propter multa. Mat. to. 4 62. col. 2. D
Mali tollerantur ab Ecclesia propter duo: vel quia non cognoscuntur, vel quia sine periculo bonorum non possunt puniri. Mat. to. 4. 62. col. 2. C
Ecclesia aliquos malos tolerat, & aliquos non. Mat. tom. 3. 62. col. 3. H
In malis leuibus Ecclesia non exercet vltionẽ. Mat. tomo 4. 62. col. 3. H
Malorum increpatio vocalis quomodo sit facienda. Mat. to. 4 62. col. 4. F
Mali non conseruantur propter seipsos, sed quia sunt admixti bonis, & eis necessarij, vel vtiles. Mat. to. 4. 64. col. 4. H
Malorum a bonis, erit separatio in die iudicij. Mat. to. 4. 65. col. 2. E. col. 3. F
Melius est malis iniusta præstare, quã bonis iusta subtrahere. Mat. to. 6. 171. col. 3. G
Quomodo angeli dicuntur, quòd separabunt malos de medio iustorum. Mat. to. 4. 65. col. 4. F
Dens interdum præstat occasionem malis, vt appareat eorum iniquitas. Mat. to. 6. 243. col. 1. A

Malum Inquantum malum vel cognitum malum, non potest voluntas velle &c. Gen. 166. col. 3. H. 190. col. 2. C
Mala, & deteriorationes circa res inanimatas interdum iubet Deus fieri, & ipse facit, non iubendo, vel pp malum hominum: vel pp detestationem peccati, vel ad cautelam foturorũ, & pp similes causas. Et ponuntur exempla. Gen. 214. col. 4. K
Illud dictum, de duobus malis minus est eligendum scilicet quando alterum eorum necessario instat, non est simpliciter verum. Ideo distinguendum, est. nam vel vtrunque eorum est pœna, & tunc, vel respectu eiusdem personæ, & tunc accipiatur quod maluerit: quia vtrunque ei licet, sed ad prudentiam pertinet semper minus malum eligere, immo videtur quædam species mali, si aliquis potens defendere vitam, cum abscissione alicuius membri, eligat magis mori, quam membrum abscidi, & c. Sed si respectu diuersarũ, distinguẽdum est, quia aut illa mala sunt pecuniaria, aut personalia, & capitur hic pro damno iniustè illato, & non pro iustè lato. Si primum: tunc consideranda est abundantia vel paupertas personarum, quibus illa debent infligi. Nam si alicui pauperi omnia bona sua iniustè tollerentur, nisi ego, qui sum diues, darem centum de meis, potius deberem eligere auferri a me centum, quam &c. Si autem sit iniuria personalis, vt membri mutilatio, vel percussio, vel mors. Licet non teneatur aliquis mori pro alio, nec pati æqualia, mihi tamen videtur, ait auctor, saluo meliori iudicio, quòd si occideretur aliquis innocẽs ab aliquibus, nisi ego sustinerem alapam, vel ieiunarem duobus diebus, vel aliquid simile, quod non inferat magnum de decus, & pecco mortaliter, si non sustineo, & alius occiditur. Nec ĩ hoc potest dari certa regula, & c. Si verò illa duo mala sint culpæ, distinguendum est, aut in eadem persona, & sic non potest habere locum: quia nullus potest cogi ad actum peccati, sin diuersis personis, dico quòd nunquam peccãdum est, ne alius magis peccet, etiam leuissimo peccato, & c. Si autem vnum illorum duorũ malorum sit pœna, & aliud culpa, distinguendũ est: quia vel in eadem persona, vel in diuersis, & quomodocunque nullus debet peccare, vt ipse vel alius etiam durissimam pœnam euitet, & c. Si autem aliquis debeat subire pœnam, ne committatur peccatum, distinguendum est: quia vel in eadem persona, vel in diuersis: si primum, tunc debet quilibet pœnam sustinere potius quam peccare, vt patet extra de his, quæ vi, metusve causa fiunt. cap. sacris. & 32. q 5. c. itane. Si autem alius debet committere peccatum, ad quod inducitur quasi compulsus, tunc videtur dicendum, quòd licet non teneamur de necessitate tolerare pœnas, ne alij peccent, tamen charitas Christi compellit ad patiendum, maxime si pœna parua sit. Et licet ad hoc rationabiliter oẽs inclinari deberent, prælati tñ ex officio coguntur multos labores, & pœnas sustinere, ne subditi incidant in peccatum mortale, & c. Gen. 267. col. 4. I
Malis bene vti, conuertendo ea ad rectitudinem alicuius ordinis, soli bonitati diuinæ proprium est. Gen. 383. col. 1. E
In malis semper pœna danda est ei, qui cautam immediatam tribuit malo. Exo. to. 1. 226. col. 1. E
Separari a rebus amatis est malum horribilius morte, & c. Exo. to. 1. 87. col. 3. I
Mala, quæ a casu hominibus accidere videntur, a Deo infliguntur. Leui. 208. col. 3. G
Mala, quæ homini ex natura proueniunt. Gen. 240. colum. 4. G
Perditio rerum temporalium non est malum simpliciter Gen. 332. col. 3. I
Non potest esse malum vniuersale toti mundo naturaliter. Gen. 392
Scit Deus ex malis elicere bona ex magna illius sapientia. Num. to. 1. 210. col. 4. I
Malum culpæ in bonum ordinatur per pœnã. Nu. to. 1. 41. col. 3. H
Quædam mala sunt, quæ Deus cõcedit hominibus perentibus, & quædam quę non. Nume. tomo 1. 179. col. 2. D
Malum de perse nunquam aliquis de sanctis patribus faciebat, nisi Deus specialiter ei iuberet, bene tamen in his, quæ non per se mala sunt, sed sunt mala: quia prohibita. Viri sancti, de quibus suspicio mala non erat, non poterant illa facere sine Dei mandato. Nu. to. 2. 186. col. 4. F
Non solum a malo, sed ab omni specie mali abstinendum est: extra de vita & honestate Clericorum. Deut. 6. col. 1. B
Malum scit Deus ordinare in bonum, vt probatur exemplo Iudæorum. Deuteronom. 39. colu. 4. K. & 42. coluu. 1. A
Omne malum mortaliter consistit duobus: sicut & omne bonum mortaliter in eisdem duobus, & c. Deuteronom. 167. colum. 4 H
Moueri aliquem a Deo ad malum, stat dupliciter: vno modo determinate: & sic nũquam Deus mouet aliquem ad malum: bene tamen indeterminate Iosue to 1. 41. col. 3. F
Consulentes malum, magis interdum punientur, quam operantes ipsum malum: vt patet in decretis. 86. dist. cap. tanta nequitia. Iudi. 195. col. 4. I
Illud dictum quando sunt duo mala, licet accipere minus, vt euitemus maius, intelligitur de malis tẽporalibus, in quibus prudẽtia est euitare maiora, tollerando minora, sed in peccatis non recipitur compensatio. Iud. 194. col. 2. E
Quare magis inclinati simus ad iudicãdum malum de alijs, quam ad iudicandum bonum. Ruth. 250. colum. 3. G
Malum, cum cognitum est, quòd sit malum, nõ potest fieri bona intentione. 1. Reg. to. 2. 101. 00. 4 G
Ex malis solus Deus scit elicere bona. 1. Reg. tom. 2. 102. col. 2. A
Triplex est hominis malum, sicut & triplex bonũ. Matth. tomo 5. 47. col. 1. D
Melius est mala pati, quam malo consentire. Matt. tomo 5. 49. col. 4. H
Homo perseuerans in malo, pigrior fit ad bonum. Matt. to. 5 74. col. 4 H
Malum est id, quod ad duritiem cordis permittitur. Matt. to. 5. 96. col. 2. D
Omnia mala, quæ permissa erant Iudæis, erãt apud gentes Matth. tomo 5. 95. col. 2. A
Omnia mala sunt potius toleranda, quam ad maleficos recurrere, vt ab eis homines liberentur. Matth. tomo 5. 120. col. 2. C
Nemo faciendo malum, mæretur. Matth. tomo. 5. 126. colum. 4. H
Impossibile est, q volũtas moueatur ad malum sub ratione mali; neque in bonum sub ratione mali, ipsum amãdo vel volendo. Mat. to. 5. 146. col. 2. D
Deus nunquam trahit homines nolẽtes ad malum pœnæ. Mat. to. 5. 146 col. 3. I
Dispositus & inclinatus ad malum est omnis ille, q est in peccato mortali. Matt. to. 5. 151. col. 4. I
Iudex non potest minus de malo, neque plus de bono dare: qa peccaret, & c Matt. to. 5. 179. col. 2. C
Deus nunq̃ dat plus de malo, neq; minus de bono, quam sit debitum. Matth. to. 5. 180. col. 1. A
Mala gentiũ erant duplicia. Mat. to. 6. 46. col. 3. H
Malũ dupliciter accipitur. Mat. to. 6. 126. col. 1. A
Magis nocet paruum malum, quam profit quodlibet magnum. Matth. tomo 6. 171. colum. 2. D
Mala sunt triplicia. Matth. to. 6. 372. col. 3. G. Matth. to 7. 64. col. 3. K
Malũ præsens multum timet. Mat. to. 6. 325. col. 2. E
Malum & bonum sunt omnibus hominibus communia. Matth. tomo 6. 376. colum. 2. C
Malum debemus cauere, & bonum agere, vt ad beatitudinem perueniamus mat. to. 7. 7. col. 1. D
Lex diuina potest facere aliquod malum bonum, & è contra. Matth. to. 7. 43. colum. 3. F
Omne malum repugnat rationi. Matthæ. tomo. 7. 45. colum. 4 G
Deus in lege Moysi non retuit omnia mala, neque permisit omnia bona propter duo. Mat. tomo. 7. 45. colum. 4. G
Omnium malorum radix est cupiditas. Matt. to. 7. 47. colum. 4. K
Malorum & bonorum memoria, quæ mali comiserunt manebit in eis in æternum. Matthæ. to. 7. 102. colum. 2. D

Omnia mala & omnia bona manifestabuntur in iudicio. Mat.to.7. 105.col.1.D
Non est malum faciendum occasione boni. Matth. tom.7. 112.col.4.F
De malis & bonis, quæ accidunt hominib. post mortem propter bona & mala nepotum secundum Aristotelem. Mat.to.7. 113.col.4.I
Quid sit malum per se. Mat.to.7. 187.col.1.B
In damnatis est duplex malum. Matt.tom.7. 187. colum.4.F
Malum simpliciter quid sit. Matth. tom.7. 187. colum.4.H
Non esse quomodo sit malum. Matth. to. 7. 188. colum.4.F
In operantibus malum vel bonum tria considerantur. Mat.to.7. 226.col.1.E.col.2.A
Malum potest esse vel secundum partem rationalem, vel secundum partem sensitiuam. Mat. to.7. 232.col.3.I
Sustinens malum, de illo dupliciter tristantur. Mat. tom.7. 275.col.3.F

Malus. Deus non infert pœnã bonis, sed malis. Mat.to.6. 84.col.1.D

Malorum increpationes, quæ ponũtur in sacra scriptura, possunt tripliciter exponi. Matth. tom.6. 139.col.2.A
Quomodo mali & boni ardebũt in die iudicij. Mat. tom.7. 137. col.2.D
Boni seipsos diligunt, mali vero non, vt probat Philosophus 9. Ethicorum, per nonem conditiones amicitiæ. Mat.to.6. 139.col.4.G
Conuersari inter malos valde nocet bonis. Matth. tom.6. 277.col.3.1
Mali non poterunt per se ire ad iudicium sed neq; volent. Mat.to.6. 307.col.4.K
Inter malos & bonos in iudicio erit magna differentia. Mat.to.7. 81.col.1.B
Mali in die iudicij manebunt in terra. Matt.tom.7. 81.col.1.C
Homines mali & boni ponuntur in quatuor ordinibus. Mat.to.7. 92. col.4.H
In malis manebit memoria in æternum eorum bonorum & malorum, quæ commiserunt. Matth. tom.7. 102. col.2.C
Malorum bona sunt duplicia. Mat to.7. 103.co.4.K
Malorum in die iudicij bona, & mala erunt nota. Mat.to.7. 105.col.2.E. col.3.F
Mali & boni erũt diuisi in duas partes in die iudicij. Mat.to.7. 107.col.4.H
Quare Christus in die iudicij dicet malis, discedite me, &c. Mat.to.7. 118.col.2.E.col.3.F
Quare Christus enarrabit contra malos omnia opera bona, sicut pro bonis. Mat.to.7. 121.col.3.K
Malorum & bonorum resurrectio simul erit in ictu oculi. Mat.to.7. 134.col.3.H
Malus, non semper eadem vult propter duo. Matth. tom.7. 183.col.3.H
Exacto iudicio, erit vltima consummatio bonorũ & malorum. Mat.to.7. 184.col.4.K
De malorum responsione in die iudicij. Matt.to.7. 122.col.1.E.col.2.A.
Mala multoties a Deo prænunciantur ventura sub conditione, & ideo semper oportet orare ne eueniant. 1. Reg.to.2. 186.col.4.G
Deus non est auctor mali culpæ, sed pœnæ. 2. Reg. 70.col.2.C
Infinita mala Deus prohibet fieri, quæ alias fierent per malam voluntatem dęmonum, & malorũ hominum. Et ista prohibitio est non permittere, quod fit dupliciter, vno modo compescendo voluntatem aliquorum & cæt. alio modo cohibendo voluntatem, ne velit malefacere. 4. Reg. 219. colum.1.B
Malum publicum non est grauius malum occulto, nisi inquantum est magis scandalosum, & incitatiuũ non peccantium ad peccandum. 4. Regum. 113.col.3.K
Ex malis nostris scit Deus eligere bona, vt ait Boetius lib. 4. de Consola. Psa.6.4. Regum. 130. colum.3.G
Ad hoc quòd Deus infligat malum homini, non solum requiritur causa, sed etiam ad hoc quòd permittat infligi ab homine. 4. Reg. 219.col.1.A
Nõ permittit Deus mala fieri sine causa, &c. 4. Reg. 219.col.1.A
Ad id, quod malum est, i. quod per nullam circunstantiam potest esse bonum, nunquam Deus inclinat aliquem. 4. Reg. 246. col.4.H
Malum est id, quod indiget excusatione, quia bonũ a seipso placet sine aliqua excusatione. 4. Reg. 235.col.2.D.
Mala nunquã eueniunt nisi propter peccata, immo impossibile est, quòd eueniant nisi propter peccata. 2. Paralip. 88.col.3.H
Omne malum, quod fit, Deus permittit fieri, Deus tamen nunquam adiuuat supernaturaliter ad aliquod malum efficiendum. 2. Paral. 173.col.1.B
Nullum est malum pœnæ, quod Deus non efficiat, sed malum culpæ Deus non facit. 2. Paralip. 217. colum.2.B
De malo æterno nullus liberatur propter alterius bonum, bene tamen & sæpius de malo temporali. Mat.to.1. 189.col.1.C
Malum dupliciter dicitur, vno modo, quod secundum se malum est, alio modo illud, ex quo potest sequi malum. Et ista distinctio habetur extra de iureiuran. c. & si Christus Mat.to.2. 200.col.1.A
Ad mala credendum patroni sunt homines; nam cum de aliquo mala dicuntur, faciliter creduntur quòd vera sint. Et si quis mala patitur, creditur illa meruisse. Mat.to.3. 254.col.3.H
Nemo potest alicui malum inferre, nisi quantum Deus definierit, ita vt ipse Deus facere potius videatur, quã homines, qui pœnæ illius sunt ministri, & ita est homini quædam consolatio, quòd Deus homini malum intulit, & nemo alius inferre potuisset. Et prouidentia Dei auferret rationem mali ab aduersus, quæ nobis accidunt. Matt.to.3. 256.col.1.A
Malum nunquam sustinendum est, nisi quando creditur bonum inde venturum. Matth. tom.3. 248. col.2.D
Si malum non esset, multa bona non essent, &c. Matt.to.3 259.col.3.F
Mala cadunt sub prouidentia, & quoliber malum ordinatur ad aliquod bonum, quod maius est quam deffectus boni, quem inducit malum. Et ita ipsum malum est quodammodo bonum, &c. Math.tom.3. 259.col.4.G
Malum non habet causam efficientem, sed deficiens. Mat. to.3. 260.col.1.E
Malum videtur accidere hominibus, ut in pluribus quam bonum, propter multa. Matth.tom.3. 260 col.3.I
In quolibet malo oportet aliquid boni remanere. Mat.to.4. 16.col.2.C
In hominibus vt in pluribus magis accidit malum, quam bonum, Mat.to.3. 260.col.3.I
Malum in moribus non est vitium. Matt.to.4. 125. colum.3.I

Nullus vult malum sub ratione mali, sed inquantũ ipsum peccatum æstimatur bonum ipsi peccanti, quasi quietãs appetitum corruptum, &c. Mat. to.4.20.col.4.I. Matt.to.7. 277 col.1.E
Ad malum Deus neminem mouet. Matth. tom.4. 61.col.3.H
Deus non permitteret aliqua mala fieri, nisi illa aliquo modo facerẽt ad bonum, & ita malum reducitur ad naturam boni. Mat. to.5. 15.col.1.E. 31.col.3.I
Deterius est agere malum, quam mala pati. Matth. to.5. 20.col.2.C
Erũ non sint facienda mala, vt inde eueniant bona, non tamen sequitur, quòd non sint dimittenda ne eueniat mala. Mat.to.5. 49.col.4.H
Non potest homo sufficienter vitare malum per liberum arbitrium Mat.to.5. 27.col.1.D
Omnia mala, quæ permissa sunt Iudæis, erant apud gentes, &c. Mat.to.5. 95.col.2.A
Malum bono coniũctum quomodo obsistendum sit, & quomodo non, Mat.to.6. 171.col.2.C
Malum alicui optare sub ratione mali, nunquam licet. Mat.to.6. 189.col.2.B
Magnum malum nunquam est solum, sed multa illud præcedunt. Mat.to.6. 266.col.4.K
Mala, quæ patimur, interdum sunt ab hominibus, interdum ab elementis, & interdum a Deo. Mat. tom.6. 272.col.3.G
Quando sunt duo mala æqualia, & vnum eorum est certum, & alterum est dubium, illud, quod dubiũ est, minus malum est. Et illud debet prudens eligere, &c. Mat.to.7. 6.col.1.C
In nouo Testamento debuerunt potius vitari mala, quam in veteri, non illa, quæ nullo modo possunt esse bona. Sed illa, quæ aliquo modo sunt cõtra rationem, sed non sunt determinatè contra illam, & talia facere non est illicitum, quousque aliquo modo sint vetita Prima mala vetantur in veteresta. non tamen secunda. Et inter ista secunda, cadit dare ad vsuram, in nouo tamen testamento, omnia mala vetantur, tam prima, quam secũda, Mat.to.7. 43.col.3.I.col.4.F
Malum nõ potest esse purum, vt nihil boni habeat bonum vero sic. Matth. to.7. 238.col.4.H. 266. colum.4.I

Malum punicum. Mala punica dicta sunt sic, quia in Aphrica primo inuentę sunt arbores, hos fructus ferentes. Exo.to.2. 68.col.3.A

Mambre Est quædam magna vallis iuxta Ebron, & vocatur sic a nomine cuiusdam principis sic dicti primogeniti inter ipsum & duos alios. s. Aner & Aesthaol, in qua valle erãt ille ex Mambre, &c. Gene.343 col.3.C & 248. colum.2.D

Mambre, de quo Gen.23. respiciens Mambre, nomẽ ciuitatis est. Gen. 286. col.3.G

Mammona. Iniquitatis dicuntur omnes diuitiæ, etiam bene acquisitæ. Matth.tom 3. 21.col.1.D

Mamona vel Mãmon, nomen est Syriacum, & significat diuitias. Accipitur etiam Mãmona pro auaritia, & accipi potest pro dœmone qui tentat hominem de auaritia, vt Asmodęus de luxuria Tobiæ 3. Et pro dœmone accipitur secundum glos. Matth.6. Et quomodocunque accipiatur Mamona, non potest quis seruire Deo, & Mamonę, Mat. tom.3. 105.col.3.K. & col 4.F

Manasses. de tribu Manassę erant octo familiæ, quarum nomina ponuntur. Num.26.to.1. 25. col.3.G
Tempore Manasses regis Iuda, colebant Iudæi astra cœli. 4. Reg. 210.col.4.I
Manasses Rex Iuda, fuit peior omnibus regibus Iuda. Et fuit peior omnibus regibus Israel præter Ieroboam, & Achab. 4. Reg. 212.col.1.B
Manasses Rex Iuda, quare fecerit pythones, aruspices, & augures. 4. Reg. 213.col.3.I
Quare propter peccata Manasses noluit Deus auerti a furore suo, cum iam dimissa essent. 4. Regum 241.col.2.B
Propter peccata regis Manasses venerunt multa mala super Iudam, & omnia ferè, quæ euenerunt, postquam ipse peccauit, vsque ad captiuitatem Babylonicam. Et principaliter fuerunt duo, primo, quòd ipse Manasses fuit captiuatus in Babylonem. 2. Paralip. 33. Secundum fuit ipsa captiuatio populi in Babylonem. 4. Regum. 214. colum. 2. B
Manasses historia refertur. 4. Regum. 215. col.3.H
Manasses cum ductus esset in Babylonem dolo, & mansisset ibi aliquanto tempore, cognouit Deũ cœli, & doluit de peccatis, & fudit ad Dominum orationem deuotissimam, quæ habentur, secundo Paralip. vltimo. Et Deus exaudiens eum, fecit, vt redduceretur in terram suam a Rege Babylonis. Et studuit quantum potuit, conuerti ad Dominum, &c. 4. Reg. 215. col.2.E.col.3.F
Manasses occidit Isaiam, vt est communis opinio, tam Hebræorum quam Latinorum, & illud tenet Hieronymus, & Isidorus. Et in quodam libro Hebræorum Talmud, qui dicitur Tebamoth, dicitur Manasses fecit serrari Isaiam, &c. 4. Regum. 215.col.4.K.216 col.1.A. Sed Auctor tenet quòd Isaiam non occidit Manasses, nec potuerit. ibid. 216.col.1.E.col.2.A
Manasses habuit finem laudabilem, & exordia pessima. 4. Reg. 215.col.3.G
Manasses magis peccauit, quam Amon filius eius in duobus, &cæt. 4. Regum. 218.colum.1.D. colum.2.A
Tribus Manasse quare aliquando distinguatur contra tribum Ioseph, vt Apocalip.7. 1. Paralipom. 166.col.2.B

Mandare. Mandare in sacris literis sæpe capitur promittere. Iudicum. 110. col.1.B. 3. Reg. 46.col.2.B

Mandatum. Mandatum semper est de eo, quod habet aliquam difficultatem Gen. 115.col.2.E
Quod mandatum magnũ in lege, dubitabant Phariſæi tempore Christi. Mat.to.6. 125.col.3.I
Mandata de dilectione sunt maiora omnibus aliis. Mat.to.6. 127.col.4.H
Mandatũ & lex habent se sicut superius, & inferius, item quia lex debet esse in scriptis, sed mãdatum non oportet, &c. Exo.tom.2. 134.colum.4.G. & 11.col.1.A
Mandatum à lege quantum differat. Exod. tom. 1. 134 col.4.G. & 147.col.1.C
Mandata Dei ponuntur per verba plana, & per verba plana debent adimpleri. Iosue to.1.140.co.3.H
Duplicia sunt mandata iuris naturalis. Matt.tom.7. 44.col.2.E
Nullius mandatum potest obligare in illicitis, &c. 4 Regum. 5.col.1.B
Triplex genus mandatorum erat in veteri lege, scilicet, moralium, cęrimonialium, & iudicialium. 1. Paralip. 339.col.4.H
Custodire mandata non est facere illa, sed diligẽter atten-

Universidad de Deusto
Biblioteca

attendere ad illa, scilicet, quæ sunt & qualia, vt faciamus illa, & post istam custoditionem sequitur mandatorum executio &c.1.Paralipome.39. col.4.K

Mandatum solum est agendum vel non agendum. 2.Paralip. 143.col.2.B

Inter mandata & doctrinas,& inter mãdata & traditiones in sacris literis,quid intersit. Matt.to.4. 129.col.3.G

Inter mandatum concessionem & permissionem quid intersit.Mat.to.5. 92.col.1.C

Mandragora. Mãdragoræ, de qbus Gen. 30.poma quædã sunt, quæ sic vocant, & radix habet humanã similitudinẽ, vnus radix similitudinẽ maris exprimit, & alius similitudinem fœmellæ. & sunt ista poma odorifica,pulchra,& rara Gen. 322.col.4.G

Mandragora iuxta Auicenam habet virtutem pur gandi matricem, & sic adiuuat ad conceptum. Gen. 322.col.4.H

Manducare. Lex prohibet Iudæum manducare cũ aliquo homine,si esset Gentilis.Exod.34. vel cum immũdo tali immunditia quòd non liceret ad eum accedere &c. Nu.5.& Leui.15.&c.Mat.to.3. 194.col.2.D

Manhu Non est vna dictio, sed duæ. s. man, & hu, man est dictio interrogatiua & significat,quid,& hu, est dictio demonstratiua significãs sicut,iste, ista,istud, vnde manhu idẽ est quod istud. Aliomodo ista dictio, man,significat cibum,& hu.iste, quasi dicat, cibus iste. Sed primus sensus est in litera Exo.16.Exod.tom.1. 131. col.2.A

Mania. Seu amentia, quæ est quædam passio cerebri,quid sit,& ex quibus causetur 4 Reg. 67.col.3.I

Manichæus. Manichæi irrident Deum veteris testamenti,quòd aute lucem creauit tenebras Gen. 4.col.2.C

Manichæus & Marchion dixerunt, Christum habuisse corpus phantasticum.Mat.to 4.109.col.2. D.scilicet aereum.ibidem. 119.col.4.K

Manichæus posuit duo principia rerum,vnum bonum & aliud malum &c.Mat.to.1. 5 col.1.E

Manichæi & quidam alij hæretici dixerunt,aliqnid esse creatum a dyabolo,quod falsum est, cũ creare sit potẽtiæ infinitæ.Et ista est vnica, nec potest multiplicari.Mat.to.1. 239.col.3.I

Manichæi credebant legem vete. esse a Deo malo. Mat.to.2. 79.col.1.C

Manichæi dicebant quòd virgultum euellere esset peccatum.Mat.to.2. 83.col.4

Manichęi dixerunt nephas esse occidere plantas, similiter & gentes, de quiqusdam arboribus. Mat. to.2. 83.col.3.H.col.4.F

Manichæi damnauerunt nuptias dicentes neminẽ posse saluari,nisi in virginitate manentem.Matt. to.2. 141.col.1.D

Manichæi dicebant omnibus diebus esse ieiunandum,& ita ieiunabant die Dominico, sicut sexta feria,quod reprobatur ab Ecclesia Matt. to.3.96. col.2.E

Manichæi dicunt duos Deos esse,vnum bonorum, & alterum malorum,& quòd Deus bonorum habet prouidentiam de bonis,& Deus malorum de malis.Mat.to.3. 259.col.1 D

Opinio Manichæorũ referẽ.Mat.to.7. 123.col.3.H

Manichæi dixerunt in homine esse quandam naturam sensitiuam,quæ impellit necessario hominem ad peccatum, sed hoc manifeste tollit liberum arbi.Mat.tom.5. 151.col.1.D

De Manichæorum insania. Matthæ. tomo quinto. 85.colum.3.I

Manifestatio Omnis manifestatio fieri debet per signa familiaria eis, quibus res manifestatur,&c. Matth. tomo. 1. 113.col.2.D

Manlius Torquatus Dictus est sic a torq;, scilicet, quem abstulit a quodam Gallo, contra quem pugnauit,de cuius progenie fuit Boetius.2.Regum. 52.col.1.B

Manipulus Hordei Qui offerebatur in secundo die azymorum, quo modo offerretur.Leui.262.col. 1.E. Et multi offerebantur, sed vnus eleuabatur coram Domino, & alij cedebant in ius sacerdotum æqualiter.Leui. 366.col.3.K.& col.4.F

Manna. In manna erat delectatio omnium bonorum ciborum,& pro voluntate cuiuslibet, vertebatur ad saporem illius cibi, quem ipse concupiscceret,vt patet.Sapien.16.Ge. 121.colum.4.H

Manna nõ præstabat suauitatem saporis omnibus, vt scilicet, mutaretur ad id, quod quisque vellet. Sed solũ hoc fiebat in bonis,& iustis hominibus, qui vocantur filij Dei, in malis autem solum naturalem saporem continebat,scilicet, saporẽ panis mixti cũ oleo.Num.11. Ex assuetudine talis saporis faciebat nauseam malis dicend. Nauseat anima nostra,&c.Nu,20.Et magis cupiebant comedere porros,cępę,cucumeres, &c.quam manna.Nu.11.Gen. 124.col.2.C

Manna erat quid confectum ab angelis, & ideo vocabatur panis angelorum. Psal.77. & Sapien.6. Gene. 124.col.3.F

Manna Iudæi peccatores fastidiebant,vt patet.Nu. 11.& 21.bonis autem vertebatur in omnem iucunditatem saporis,vt pater. Sapien.16.Exo.to.1. 56.col.4.H

Manna in deserto parabatur ab aliquibus,vt patet. Nu.11.& Exo.16.&c.Exo.to.1. 125.col.2.B

Manna quomodo dicatur panis.Exo.to.1.128.colu. 4.F.& 131.col.3.F

Manna gigni non poterat,vt probatur. Exo.tom.1. 128.col.4.K.& 129.col.1.A

Manna ab Angelis conficiebatur sine aliquo agente naturali,voluntate Dei.Exo.to.1.129.col.3.F. Poterat tamen naturaliter gigni,applicando actua passiuis,&c.ibid. 131.col.1.A

Manna ad solem liquefiebat, & ad ignem indurabatur.Exo.to.1. 129.col.3.G

De manna refertur positio Rabbi Salomonis, quã sequitur Nicolaus, & impugnat ab Auctore,&c. Exo.to.1.130.col.3.F. Et tamen ponitur sententia Auctoris.Exo.to.1. 130.col.4.I

In descensu manna erant duo. s. pruina & manna, &c.Exo.to.1. 130.col.4.I

Manna nõ cadebat inter castra, sed extra. Exo.to.1. 131.col.1.C

Manna erat graua,satis dura,& albi coloris,scilicet, vt nix,&c.Exo.to.1. 131.col.1.E.& 125.col.2.C

In manna nõ erat aliqua qualitas nociua. Exo.to.1. 132.col.2.C

Manna erat cibus valde sanus, qui cõseruabat corpora Hebræorum, ne aliqua infirmitate tabescerent.Exo.to.1. 132.col.3.H

Hebræi solum colligebant de manna, quod edere potuerant. Exo.16.quod dupliciter potest intelligi.Exo.to.1.133.colum.1.B. Sed sensus est verior, scilicet, scilicet, quòd omnes colligerent gomor solum, id est, tantum manna, quantum replere posset vnum gomor.ibidem. 133.col.2.E

Putrefactio manna, si seruaretur in alterum diem, non causabatur naturaliter, sed à Deo, in pœnã eorum,qui non assentiebãt verbis Domini. Exo. tomo.1. 133.col.4.G

Manna non liquefiebat naturaliter a Sole,nec indurabatur ab igne naturaliter, sed a Deo sic disponente.Exo.to.1. 134.col.1.A

Duplum de manna colligebant die sexta,ideſt,quãtum existimarent esse duplũ ad id, quod alijs diebus colligebatur.Exo.to.1. 134.col.1.E

De manna octo dabantur mandata,primum vt mane colligerent illud, id est,priusquam sol illud calefaceret,& liquefieret.Secũdum,q̃ quilibet colligeret sicut sibi necessarium erat.Tertium,quòd quiliber acciperẽt vnum gomor, & nõ amplius, siue vir, siue fœmina,siue paruus,siue magnus de comedentibus.Quartum vt nihil in crastinum reseruarent. Quintum vt feria sexta duplum colligerent.Sextum vt residuum feriæ sextæ in crastinum reseruarent. Septimum vt illud sabbatho manducarẽt. Octauum vt impleretur vnum vas capiens mensuram gomor, & reseruaretur in futuras generationes:omnia hęc habentur.Exo.16. Exo.to.1. 134.col.4.I

Duplum manna pluebat Deus, feria sexta ad id, qđ aliis diebus pluebat.Exo.to.1. 135.col.1.D

Manna habebat saporem similem sapori similæ cũ melle,& hoc communiter,& erat sapor eius naturalis,& determinatus, vel alius spetialior, cuius apud nos forte cognitio non est, & iste sapor naturalis videbatur malis malus in pœnam, habebat tamen multos alios sapores, & hoc supernaturaliter Domino cooperante. Exo. tomo. 1. 135.col.3.G

Manna habebat etiam saporem quasi panis oleati, vt patet.Num.11.Nam ibi dicitur, quòd faciebãt tortulas ex mãna saporis quasi panis oleati. Exo. to.1. 135.col.3.K

Thesaureum, de quo Exo.16. dicitur imple gomor, non est adimpletum manna, nisi postquam omnia,quæ erant in tabernaculo Domini, fuerunt perfecta, contra Nicolaum de Lyra.Exo.tom.1. 135.col.4.I

Manna comederunt filij Israel etiam transito Iordane.Exo.to.1. 136.col.2.D

Manna durauit vsque ad principium quadragesimi anni ab exitu de Aegypto, quasi ad quindecim dies mensis primi,quando fecerunt Israelitæ pascha in Galgalis transito Iordane:quia tunc comederunt de panibus terræ illius, & defecit manna. Iosue 5.Exo.to 1. 136.col.1.E

Manna primo pluit in deserto. Sin. Exo. to. 1. 136. colum.1.D

Moyses non vidit quadraginta annos completos, in quibus filij Israel comederunt manna,vt probatur.Exo.to.1. 136.col.2.B

Manna comederunt filij Israel etiam transito Iordane.Exo.to.1. 136.col.2.D

Vnam manna plenam eduxit Ieremias de Arca, vt eam ostenderet Iudæis defidentibus de Dei misericordia,vt demonstraret miserationes Domini,&c.Exo.to.2. 23.col.3.G

Vna manna non fuit facta nec impleta,vsquequo Aaron,& filij eius fuerunt consecrati. Exo. to. 2. 32 col.3.I

Quare qui multum colligebat de manna, nihil habebat,quã qui parũ,Nam.to.1. 154.col.3.I

Quòd manna posset immutare gustum Iudæorum ad multos sapores, poterat dupliciter contingere,&c.Nume.to.1. 131.col.1.E

Manna habebat vnicum saporem specialem, cõsequentem modum determinatum compositionis suæ.s.saporem mellis,vt patet Exo.16. Et declinabat aliqualiter ad saporem olei.Nume.to. 131.col.2.B

Manna quare diceretur panis angelorum. Psal.77. Num.to.1. 131.col.3.G

Cum dicitur. Nume.11. Quòd manna erat coloris bdellij, ibi bdelliũ capitur pro lapide berillo vel christallo,& non pro succo arboris Babylonicæ, &cet.Nu.to.1. 131.colum.3.G

Manna,cum esset minutum & durum,non poterat sumi in ea forma, in qua erat,in cibum,sed terebatur sicut triticum in farinam, vt postea formaretur in pastam.Nu.to.1. 131.col.3.I

Manna ad solem liquefiebat,& ad ignem vel in olla indurabatur,&c.Num.to.1. 131.col.4.K

Sicut manna non gignebatur naiuraliter ita neque ros,qui descendebat cum manna. Nume. tom.1. 132.col.1.C

Modus,quo manna caderet,refertur. Num.tom.1. 132.colum.1.D

Comedentes manna non stercorizabant, vt dicit Rabbi Salomon. Sed ridiculum est,vt probatur. Num.to.2. 16.col.1.A

Manna durauit quasi duobus mensibus,& dimidio post mortem Moysi.Deut. 151.col.2.C

Manna non desijt cadere de cœlo vsq; ad diem decimum quintum primi mensis anni quadragesimi primi ab exitu de Aegypto in campestribus Iericho, vbi celebrauerunt Phase in Galgalis. vt patet Iosue.5.Iosue to.1. 21.col.3.K.22.col.4 F. & 52.col.3.F

Quare manna non cessauit, cum peruentum est ad terram duorum regum Amorrẽorũ. Iosue to.1. 53.col.1.E. Sed post transitum Iordanis. ibidem. 91.colum.3.F

Manna non defecit prius duabus tribubus & dimidiæ,quam alijs Israelitis, sed omnibus defecit eodem die, quando.s. desijt cadere in Galgalis: quia manna non cadebat nisi in circuitu castrorum. Et terra duarum tribuum, & dimidiæ non erant castra,&c.Iosue to.1. 88.col.1.E

Manna non descendit filijs Israel per quadraginta annos integros: quia defecit vnus mẽsis integer. Iosue to.1. 88.col.2.E

Quare manna descenderit per noctem, & non per diem.1.Reg.to.1. 63.col.1.B

Multa erant in manna, quæ sine miraculo fieri non poterant.Mat.to.4. 99.col.1.C

Manna in se habebat vnicum saporem. s. saporem panis confecti cum oleo.Nu.11.s.faciebat populus ex manna tortulas saporis quasi panis oleati. Et iste sapor nõ erat communiter gratus Iudęis, sed bonis viris,ex gratia Dei manna fiebat talis saporis,qualis volebant, vt fieret, vt innuitur Sapi. 16.Matth.to.4. 99.col.1.E

Manser. Manser,de quo.Deute.23. Significat illum,qui est natus de scorto,& non filium conuersi ad Iudaismũ ex matre Hebræa, vel è ↄ, vt dñt Chaldęi.Deu. 118.c.3.F.& col.4.G

Mansiones Israelitarũ in deserto, fuerũt plures quã quadraginta, vel saltẽ plures q̃ triginta. Nu.to.1. 41.col.4.I.Et ponitur catalogus earum.Num.23. Nu.to.1. 114.colum.3.K.& colum.4.F

Eadẽ mãsio filiorũ Israel dicta est incensio, & sepulchra cõcupiscẽtiæ.Nu.to.1. 126.c.2.D. 128.c.2.D

Universidad de Deusto Biblioteca

Iudæi recedentes a mõte Sinai die 20 secundi mẽsis anni secundi ab exitu de Aegypto, ambulauerunt quasi per per viginti mansiones vsq; ad Cades barne, & hoc fuit in fine mensis tertij: vel in principio mẽsis quarti anni præfati. Et inde propter murmurationem ad auditum exploratorũ, regressi sunt versus Mare rubrum ex mandato Dei, vbi manserunt vsque ad principium anni quadragesimi, in quo toto tempore nihil de gestis eorum, infortunijs, vel eu fortunijs habetur scriptum. Et ibi steterunt fere a sexto mense anni secundi ab exitu de Aegypto vsque ad principium anni quadragesimi. Nu. to. 2. 1. col. 3 G

Modus, quo fiebant mansiones filijs Israel, refertur. Nu to. 2. 176. col. 4. G

Mansio Hebræorum in mõte Sinai fuit vndecima ab exitu de Aegypto, & fuit celebrior inter omnes mãsiones, & Iudæis vtilior, & referuntur omnia, quæ ibi contigerunt. Nu. to 2. 178. col. 4 K

Diuersitas mansionum in beatitudine, dicitur diuersitas meritorum & c. Mat. to. 2. 55. col. 2. C. Et distinguntur istæ mansiones secundum diuersos gradus charitatis, ibidem. 55. col. 3. I

Mansuetus Aliquando sustinet iram, remittendo iniuriam, aliquando etiam punit & c. Mat. to. 2. 253. col. 3. F

Manubia Dicuntur illa, quæ capiuntur in præda, & proprie vocantur manubia res, quæ manu capiũtur, de manus & bios, quod est mensura, quasi manum mensura & c. 2. Paralip. 202. col. 4. G

Manus. Potentia Dei quare dicatur manus valida, Exo. to. 1. 20. col. 2. D

Manus in genere organorum tenet principatum. Exo. to 1. 60 col. 3. F

Eleuatio manum Moysi non fuit, vt esset signum vexilli contra Amalec, vt quidam falsò dicunt, sed manus Moysi eleuabantur ad orationem, quia, sic docet Apostolus orare, prima ad Timo. 2. Exo. to. 1. 140. col. 2. E. Et assignatur duplex ratio, quare ad eleuationem manuum Moysi, vinceret Israel & c. ibidem col. 2. E. col. 3. F. Et erant manus Moysi graues, vt dicitur Exo. 17. ex lassitudine, quia eas per multum tempus intensas in cẽlum tenebat. Exo. to. 1. 140. col. 4 F

Consuetudo leuandi manus in Missa vnde innoluerit. Exo to. 2. 212. col. 2. B

Quare sacerdotes veteris testamẽti lauabant magis manus & pedes, quam alias corporis partes, Exo. to. 2. 215. col. 2. B

Manus significat operationes, pedes autem affectiones. Exo to 2 215. col. 3. G. Leui. 63. col. 4. H

Manus & pedes lauabant sacerdotes, non solum, cum ministrare debebant in tabernaculo, sed ẽt in altari holocaustorum Exo. to. 2. 215. col. 4 H

Manuum impositio super caput hostiæ pacificę ab offerente, quid significaret. Leui. 9. col. 4. H

Manus significat omnem potentiam operatiuam & c. Leui. 301. col. 1. B. 304. col. 4 K

Manus est instrumentum operationum naturaliũ, & dicatur organum organorum. 2. de Anima. Leui. 322. col. 4. H

Manus impositio super caput animalis in oblatione, in vete. testa. quid significet, Nu. to. 1. 89. col. 3. K. col. 4. F.

Omnia, quæ facimus, dicimur facere per manus, quia manus est organũ organorũ. 4. Reg. 165. col 3. H

Manum mittere in sac. script. quid significat. Exod. to. 2. 9. col. 2. E

Manibus attribuimus quæ facimus, quia manus est organum generale & c. 1. Paralip. 61. col. 2. D

Nihil est, in quo manus Dei non operetur. Mat. to. 6. 216. col. 2. A

Melius est in manus Dei incidere, quàm in manus hominum, quando pœna temporalis ab vtroq; imponenda, secus tamen a Deo sit pœna æterna imponenda. 2. Reg. 170. col. 1. D

Manumittere. significat ĩcipere operari, vt constat ex multis locis scripturæ. Iosue to. 1. 3. col. 4 H

Manumissus. qui propter ingratitudinẽ reuocatur in seruitutẽ, non reuocatur ad eandem numero, sed in aliam penitus sibi æqualem, nam prima interrupta est, nec est seruus ex eadem causa. Ex qua prius & c. Mat. to. 5. 70. col. 2. C

Marcion. & Manichęus dixerunt: Christũ habere corpus phantasticum: cõtra quos Hiero. Mat. to. 4. 109. col. 2. D

Marcescere. Homo marcescit ex speculari. Mat. to. 6. 73. col. 2. A

Marath. Et Sur non esse idem dicit Nicolaus & c Exo. 14. tamẽ opplitum cogitur confiteri. Gen. 273. col. 4. F

Marcianus Capella. Opinio Marciani capellę de beatitubine refertur, & de quibusdam dijs variis in Parado. 94 col. 4. K. Et de sectione sphęræ actiuorum, & passiuorum, de animabus, & de dijs ibidem. 95. col. 1. E

Marcus Euangelista. Scripsit Euangelium in Italia, rogatus Romæ a quibusdam Christianis, vt illud scriberet, quod postea legens Petrus, approbauit & c. Mat. to. 1. 17. col. 4. F

Intentio Marci ad scribendum Euangelium, fuit, vt quidam dicunt, abbreuiare Euangelium Mathęi, Auctor tamen credit esse verisimilius, quòd quando Marcus scripsit Euangelium suum non videat Euangelium Mathæi: quia pauco tempore prius scriptum erat in Iudæa. Et præter intentionem eius accidit, quòd Euangelium ipsius esset quasi quædam abbreuiatio Mathæi & c. Mat. to. 1. 18. col. 4 F

Marcus Euangelista erat de genere Leuit. Mat. to. 5. 218. col. 1. C

Marcus, de qua regione fuerit, nobis non constat. Mat. to. 6. 322. 20. col. 4. F

Inter Euangelistas nemo est breuior Mat. to. 6. 322. col. 4. F

Marco ascribitur Leo, quia sicut Leo rugit in deserto remo: ita vox Marci fuit de clamore Ioannis in deserto remo: quia sic incipit: Vox clamantis in deserto & c. Et hæc causa potior est, quam alia, quæ solent assignari scilicet quod de Christo scripserit, vt refertur. Mat. to 1. 63. col. 1. B

Marcus Varro Contexit historiam a Iulio, quod contigit regnante Ogigi regis & c. Deut. 168. col. 3. H

Mare. Maris tempestas fit ex quadam commotione facta in arenis in profundo Maris, per uentos subintrantes Leui. 197. col. 3. I

Tria habet maria terra Chanaan, duo ab oriente, & vnũ ab Occidẽte, ab Oriẽte habet Mare Sodomorũ, vbi copulatur latus Oriẽtale lateri Meridiano. Et in eodẽ latere Oriẽtali magis citra medium lateris, est Mare Genesareth. tertium est mare Occidentale, quod claudit totum latus Occidentale terręe Chanaan. Nu. to. 2. 191. col. 3. I

Per diuersa Maria potest nauigari ad eandem prouinciam. 2. Paralipome. 131. col. 2. B

De maris Galileæ situ: Mat to 7. 255. col. 1. C

Duo maria sunt apud Iudæam, per quæ fieri potest nauigatio. s. Mare Mediterraneum, & Mare rubrum & c. Mat. to. 1. 129. col. 1. A

Mare prout est congregato aquarum, dupliciter sumitur. Mat. to. 7. 126. col. 4 H

De quadruplici Mari facit mentionem sacra scriptura. s. de Mari mediterraneo, de Mari rubro, de Mari mortuo; & de mari Zenereth; siue Galileę, in Euangelio tamen nulla fit mentio, nisi de Mari Galileæ, & de Mari Mediterraneo, nulla quòd prorsus fit mentio & c. Mat. to. 3. 162. col. 1. E

Mare mediterraneũ. Mare mediterraneũ diuidit Asiam ab Europa. Deu. 58. col. 1. E

Mare mediterraneum describitur. Iosue to. 1. Mat. to. 3. 162 col. 3. F

Mare mediterraneum diuit Asiam ab Africa & Europa. Iosue to. 2. 104. col. 4. G. 1. Palip. 28. col. 4. K

Mare mediterraneum tangit terram Iudæorum in toto latere Occidentali. Nu. 24. Mat. to. 4. 36. colum. 3. F

Mare rubrum Tenet partem Orientale Aegypti. Exo. tom. 1. 63. col. 4. K

Mare rubrum non impedit Nilum quin fluat per totam Aegyptum. Exo. to. 1 64. col. 2. A

Mare rubrum nascitur a partibus Indiæ, de confinio Indi fluminis, & venit circa latus septentrionale orbis, terminans a meridie omnes regiones, quæ sunt circa Caucasum, Parthiam, Assyriam, Mediam, Persidem & c. Et post istas declinat versus Meridiem: intrans per Arabiam continuo descensu. Et cætera maris rubri describuntur. Exo. to. 1. 64. col. 1. D

Mare rubrum est a parte Orientali terræ Aegypti, in qua erant Iudæi. Exo. to. 1. 94. col. 1. A

Mare rubrum venit a partibus Indicis per totam Asiam. Et cum incipit declinare ad Meridiem tãgit primo Arabiam intrans per deserta eius, & declinando magis ad meridiem, tãgit caput Aegypti. i. frontẽ Orientalem eius, & ibi fit magnus sinus extenditurque per magnam latitudinem frontis Orientalis Aegypti: nõ tũ fluit ad Meridiẽ Aegypti: quia montes obstant. Et inde refluit ad partem septentrionalẽ, & fluit per latus septẽtrionale Aegypti. & ad vltimũ reliquo Mari mediterraneo absorbetur. Et hoc modo quædã pars Aegypti inferioris satis magna versus Occidentem manet extra Mare rubrum, & ibi coniungitur Arabia, & Palęsthina terrę Aegypti. & in hac erat terra Gessen, in qua erant Iudæi, & ideo ipsi erant extra mare rubrum, nec oportebat ire ad terrã Chanaan per Mare rubrum, sed per terram Philistijm. & ante illam viã Mare rubrum latus septentrionale Aegypti deserit, & diuidit ipsam Aegyptum fluens per eam, quousq; mari mediterraneo adiungitur. Exo. to. 1. 104. col. 2. D. & col. 3. F. 115. col. 4. H

Mare rubrum diuisum est in principio noctis, sed Hebræi non intrauerunt vsq; ad vigiliam matutinam vel modicum ante. s. in tertia vigilia. Exo. to. 1. 113. col. 1. B. 114. col. 2. B

Mare rubrum non fuisse diuisum in plures partes dicunt aliqui, sed oppositum tenẽdum est. iuxta illud Psal. 134. qui diuisit Mare rubrũ in diuisiones; & dicitur ꝙ fuerunt duodecim diuisiones. Exo. to. 1. 113. col. 2. E. col. 3. F

In Mari rubro Aegypti puniti sunt a Deo, priusquã subimergerẽtur, cum dixerunt Exo. 15. Fugiamus Israelem & c. Exo. to. 1. 114. col. 3. I

Mare rubrum nõ transierunt Hebræi directe à fronte in frontẽ, vt communiter dicitur, sed ab vno littore in aliud littus in modum cuiusdam semicirculi: vt probatur. Exo. to. 1. 115. col. 1. E. col. 2. A Et recitatur opinio Nicholai tenentis oppositũ, quæ confutatur. ibid. 116. col. 3. F. col. 3. I

Quod ad Mare rubrum accesserint Hebręi multoties, cum ambularent per desertum, patet Nu. 1. & Deu. 1 & 2. Exo. to. 1. 115. col. 4. F. Super Nu. to. 1. 154. col. 1. E

Mare rubrum ponitur terminus Terræ promissionis ab vna parte, vt patet Exod. 23. s. Ponam autẽ terminuos vestros a Mari rubro vsq; ad Mare Palęsthinorum. Exo. to. 1. 115. col. 4 H

Mater rubrum diuidit Arabiam ab Aegyto a parte Septentrionali, & iõ, ille sinus maris rubri vocatus est sinus Arabicus, per quẽ intrarũt filij Israel Exo. to. 1. 136. col. 1. A

Apud sinum Arabicum maris rubri est in numera coturnicum multitudo. Exo. to. 1. 130. col. 2. C

Mare rubrum est apud terram Idumęæ, quæ est in confinio lateris Meridionalis, & Orientalis terrę Chanaan. Exo. to. 1. 295. col. 1. E

Terra Chanaan habet mare rubrum pro termino Orientali & c. Nu. to. 1. 154. col. 2. A. Iosue tom. 1. 17. col. 3. K

Mare rubrum venit a parte Orientali, & fluit iuxta montes longissimos, Taurum & Caucasum, & deinde descendit versus Aegyptũ, quæ est multum australis. Et ad hoc transit per partẽ Orientalem desertorum Arabicorum, & arcuat se descendendo versus Occidentem vt tangat caput terrę Chanaan & c. Nu. to. 1. 154. col. 2. A

Mare rubrum nunquã trãlierunt Iudęi verus Aquilonem, sed semper habuerũt ipsum ad partẽ Septentrionalem. Nu. to 1. 154. col. 2. B

Apud mare rubrum steterunt Iudæi; a sexto fere mense anni secundi ab exitu de Aegypto, licet non dicat textus. Nu. to. 2. 1. col. 4. G

Circa mare rubrum multoties steterunt Iudæi. Nu. to. 2. 15. col. 3. H

Mare rubrum transierunt filij Israel per quandam extremitetem, non à fronte in frontem, sed ab Occidente in Orientem. Nu. to. 2. 178. col. 1. D

Mare rubrũ venita superiore parte Indiæ, & intrat p Orientale caput Aegypti. Iosue. to. 1. 17. col. 4. F

Mare rubrum oritur apud Indum flumen Indię, & apud Caucasum mõtem & Taurum, & fluit do nec veniat in Aegyptum. Iosue. 64. col. 4. I

Mare rubrum non trasierunt Iudæi a fronte in frõtem, vel a littore in littus, sed ab eodem littore in idem littus, facto circulo in uia transitus, nã erat transitus a meridie in Aquilonem, vel ab Aquilone in Austrum, quæ erant opposita littora, sed transierunt ab Occidente in Orientem, reddeundo ab eodem littore. Iosue. 65. col. 1. B

In signum transitus maris rubri manẽt vsq; nũc vestigia currum Aegyptorum impressa in arena iuxta mare rubrum. Iosue. to. 1. 70. col. 4. F

Mare rubrum absorbetur a mari nostro mediterraneo. Iosue. to. 2. 104. col. 4. I

Mater rubrum dicitur sic, quia aqua eius rubra est, cum in eius littoribus, & alueo partes terræ sint rubręe, ex quo aqua perpetuo rubricatur. Et versus istud mare est maior Asię populatio. Iosue. to. 2. 104. col. 4. I

Mere rubrum est etiam mediterraneum. Iosue. to. secundo. 104. col. 4. I

Apud Mare rubrum venerũt ter Israelitæ, cum essent in deserto. Iudi. 111.col.3. K.col.4.F
Mare rubrum habet duos sinus. s. Persicum & Arabicum. 3. Reg. 87.col.3.K
Maris rubri transitus positus est a nobis, inquit auctor. Exodi. 13 secundum quorundam opinionẽ sed secus est. 3. Reg. 87.col.4.F
Mare rubrum habet duos sinus, s. Persicum & Arabicum. Nam incipit a parte Indiæ, & extenditur vna pars eius versus Persidem, & vocatur Sinus Persicus. Et alia pars versus Meridiem, & tangit Aegytum, fluitque per deserta Arabica, & ideo vocatur Sinus Arabicus. 2 Paralip. 121.col.1.D
De mari rubro, & de situ eius, Mat.to.3. 162.co.2.B
Mare rubrum inchoationem suam incertam habet, vt dicit Aristo. In lib. de inundatione Nili, finit tamen de partibus Indicis: quia Nilus fluuius terminãs Indiam a parte Occidentis, absorbetur mari rubro &c. Deu. 3.col.2.D
Apud mare rubrum fuerunt ter Israelitæ veniẽtes de Aegypto: postiam transactum illud, primo ad radices deserti Ethan. Exo. 14. Secundò cum interiectis duabus mãsionibus, s. Marath, & Helim castramettai sunt super mare rubrũ. Nu. 33. Tertio cum peruenerunt ad campestria Moab: quia circa illa campestria versus Orientem erat mare rubrum. Deut. 3.col.2.E
In mari tempestas potest fieri naturaliter, & miraculose. Mathæi. to.4. 107.col.1.D
Mare mortuum, vel mare Sodomorum. Mare falsissimum, siue mare mortuum dicitur illud, vbi prius fuerunt ciuitates Sodomorum &c. Gene. 53.col.1.C
Mare salis, de quo Gene. 14. communiter vocatur mare salsissimum, vel vallis salinarum, vel mare mortuum: quia ibi nullum viuum mergi potest, vt omnes magni viri testantur: vnde si lucerna ardẽs super illam aquam ponatur, nõ metigitur, & si extincta, submergitur. Et si homo viuus vel aliquod animal superincedat mergi non potest, & si fit mortuus, submergetur. Et vocatur ẽt mare diaboli: quia illæ quatuor ciuitates instinctu diaboli in illo nefandissimo scelere perseuerãtes, diuino iudicio subuersæ sunt: vocatur ẽt Lacus Asphaltides: quia ibi bitumen optimũ colligitur nam bitumẽ illud, quod prius erat in puteis, aqua grossa eleuant vsq; ad superiorem partẽ aquę. In hoc mari nullus piscis viuere põt propter aquarum sulphuræitatem, nec ibi lauari possunt vestimenta, sed magis sordescunt propter aquarum grossiciem, de his Philosophus, 2. Meteoro. Ge. 249.col.3.G.& 270.col.3.G
Mare mortuum est iuxta Iericho. Nam iuxta Iericho incipit vallis Sodomorum. Gen. 81.col.4.F
Mare Sodomorum multa habet nomina, nam dicitur mare salsissimum. Nu. 34.& Iosue. 15. secũdo dicitur mare solitudinis seu deserti. Deu. 3. & Iosue. 3. dicitur tertio mare mortuũ. quarto dicitur mare diaboli. vocatur ẽt mare Sodomorum &c. Nu. to. 2. 184 col. 2. C. Et mare Asphaltides. Iosue. to. 2. 55. col. 2. A. 4. Reg. 144.col.2.E.
Marẽ Sodomorum quare dicatur mare salsum, & mare mortuum. Iosue. to. 1. 67.col.1.C
Mare Sodomorum distat a Ierusalem fere per tre decim leucas Iosue. to. 2. 55 col.1.B
Mare tortuum describitur. Mat. to. 3. 162.col.3.I
Mare Galileæ. Siue Tyberiadis. Mare Galilęæ est quidã magnus lacus in Galilæa, habens in longitudine. 100. stadia, & in latitudine. 40. & transit per medium illius Iordadis fluuius, & ab ipso illa multitudo aquarum causatur, vt dicit Hierony. Mat. to. 1. 258 colum. 4. I
Mare Cenereth describitur. Mat. to. 3. 163.col.1.A
Mare Galileæ describitur. Ma. to. 4. 87.col.4.G
Mare Galilęę multa habet nomina. s. mare Galilee, mare Cenereth a nomine cuiusdã ciuitatis sic dictæ, quæ postea Tyberias dicta est, Mare Tyberiadis mare Genesareth a natura ipsius lacus, quæ crispãtibus vndis auram sibi excitare perhibetur Græco vocabulo, quasi generans sibi auras. Mat. to. 4. 118.col.3.F
Mare Tyberiadis durat, secundum aliqnos fere per quinque leucas, & habet diuersa nomina. Num. to. 2. 185.col.3.K
Mare Pamphilicum apertũ fuisse Alexãdro, & exercitui suo persequẽti Darium fugientem, voluntate Dei, qui disposuerat regnum illius delere per Alexandrũ, refert Iosephus. 2. Antiquita. sed huic dicto nulla fides datur. Exo. tom. 1. 124. col. 3. 1. Iosue. to. 1 67.col.4.G
Mare aeneum. Quod fecit Salomõ, figuræ fontiũ baptismalium, qui sunt in Ecclesijs, & circulus labij illius habebat triginta cubitos, & diameter illius circuli erat cubitorum decem, & habebat quinquecubitos in profunditate. Et capiebat duo mille bathos aquæ. 3. Reg. 65.col.2.C
Mare Aeneum erat extra tabernaculum in atrio sacerdotum: sicut & altare holocaustorum 2. Paralip. 49.col.3.I
In mari Aeneo soli sacerdotes lauabantur administrãndum, ne immundi tangerent sacra, & toties lauabantur quoties erant ministraturi sacra. Et tunc deponẽtes omnes cõmunes vestes superiores, induebantur vestibus sacris &c. Et lotis manibus, & pedibus. & nudis pedibus procedebant ad ministrandum &c. 2. Paralip. 51. col.4.I. Et istud mare æneum habebat in circuitu suo aliquam basem, vel vas Aeneum, in quo cadebat aqua de mari illu: Et in illo lauabant sacerdotes pedes & forte manus. 52.col.2.A. Et istud mare factum est propter duo. s. propter necessitatem, & propter decorem &c. 2. Paralid. 52.col.2.C
Mare Aeneum habebat a labio in labium diametrum decẽ cubitorum, quæ quidẽ diameter retreplicata facit circulum plus quã triginta vnius cubitorum, & quasi dimidij cubiti, vt probatur. Sacra tamen scriptura solum posuit esse triginta rubitorum: quia non curauit de modico. Et diameter illius maris Aenei erat decem cubitorum excluſa grossicie labiorum. Accipiendo solam capacitatem maris &c. 2. Paralip. 52.col.4.F
Mare Aeneum capiebat duo mille bathos, vt dicit. 3. Reg. 7.& 2. Paralip. 4. dicitur quòd capiebat tres mille metretas: nam eadem mensura est duo mille bathi: & tres mille metretæ & quando dicitur. 3. Reg. 7. quòd capiebat duo millia bathos, & tria millia metretas error est labrariorum, miscẽtes glossam interlinealem textui, quæ dicit. i. tria mil lia metretas. 2. Paralip. 52.col.4.K
Maria Domina nostra. Mariam etiam dicit. Gen. se cõceptã absque peccato originali: confitetur Auctor toto animo, licet oppositum dicere, non videatur magnus error, nisi pertinaciter dicatur, vt ipse dicit. 17.col.3.K
De Maria Domina nostra exponitur allegorice, ma ledictio dæmonis, &c. Gen. 21.col.2.B
Mariam forte tentauit Dæmon, nec tamẽ profuit. Gene. 21.col.2.E
Maria Domina nostra habuit sorores. 77.col.2.B
Quare non concesserit Christus Mariæ matri suæ præesse Ecclesiæ suæ: sed Petro assignatur pro ratione, quòd esset fœmina, &c. Gen. 144.col.3.H
Maria mater Christi adoranda est adoratione hyperduliæ. Exo. to. 1. 168.col.3.H
Mariam matrem Christi fuisse præseruatam a peccato originali, recte dicimus, licet non multum referret in re, dicere, quòd incurreret peccatum originale: & quòd immediate fuerit ab illo purgata &c. Exo. to. 2. 168.col.1.D
Maria mater Christi non fuit excepta a lege purificationis, de qua Leu. 12. propter illam particulã, si suscepto semine. Leuitic. 112 colum. 1. 2. 3. 4. & 113. Et quòd sine illius præiudicio videtur satis posse dici: quòd in ea fuerit illud, propter quod lex ista data sit. s. fluxus sanguinis, & quòd ipsa debuit illam legem rationabiliter obseruare. ibid. 113. colum. 2. E
Maria mater Christi obligata erat ad obseruantiam legis purificationis, si incideret in immunditias legis, vt. s. si tangeret mortuum, & intraret domũ mortui, & lugeret, &c. Et quasdam non poterat vitare: vt fluxum menstrui, & manebat separata per septem dies, vt lex statuebat. Leu. 15. & c. Leu. 113. col. 4. K. & 114. col. 1. A
Circa Mariam matrem Christi multi veritatum insci, scandalizantur, & aberrant dicentes, non esse obligatam purificationi post partum: sed q ex sola humilitate voluit subijci illi legi. Similiter etiam dicentes, quòd Christi conceptio non fuerit ex sanguine menstruo, sicut & aliorum hominum, nec in ea fuisse aliquando sanguinẽ mentruum, in quibus grauiter errãt, vt probatur. Et primo de Christi conceptione, scilicet, q nõ fuerit ex semine masculi, vt fides tenet: neque ex semine ipsius virginis, nec ex carne & ossibus eius. Leu. 115. col. 1. A. Quare dicendũ, q corpus Christi fuit formatum ex sanguine menstruo Beatissimæ Virginis existente in matrice eius, vt probatur ibidem, 114. col. 4. F. Et respondetur ad motiua aliorum ibidem. 115.col.2.E
Maria mater Christi habuit per determinata tempora fluxum menstruorum, sicut aliæ mulieres, vt probatur. Leu. 117. col. 2. B. Nec potest dici, q per miraculum non effluebant menstrua in Domina nostra, vt probatur. Leu. 118. colum. 3. F. Et quòd determinato tempore fluebant. ibid. 119. colum. 3. I
Maria mater Christi qualiter præparauerit materiã ad conceptum filij sui, Leui. 117 col. 3. H
Ingeritur auctor in illos, qui Maria matrem Christi nituntur honorare per mendatiũ. Leu. 120. c. 1. A
An in Mariæ partu fluxerint secundinæ, quemadmodum in aliarum mulierum partu immediate post partum, dicendum est, q nihil certi asserere possumus, sed loquendo naturaliter, oportebat quòd sanguis efflueret, poterat tamen diuinitus cessare, propter duo, &c. Leu. 120 colum. 2. E. & sic dicere, sed non probant, vt ostenditur. Leu. 120. col. 3. G
Maria mater Christi in purificatione sua, non ideo optulit duos turtures, aut duos pullos columbarũ: quia nõ potuit offerre agnum anniculum, cũ dederit quinque siclos pro filio suo: sed vt demõstraret se diligere paupertatẽ, & ex instinctu Spiritu Sancti filium suũ victurũ in paupertate, & eã prædicaturum, &c. Leuit. 124.col.3.F
Mariæ matri Christi non dedit Dominus claues regni cœlorum: sed Petro extra de peni. & remiss. cap. noua quædam. Leu. 280.col.2.E
Maria mater Christi non dicitur per se innocens apud Deum. Num. to. 1. 202.col.4.K
Maria mater Christi & cæteri sancti principalius propter genus humanum, quam propter seipsos sine meritis præcedẽtibus, & libere sunt electi a Deo. Num. to. 2. 47.col.2.A
Maria virgo non ideo desponsata est Ioseph, quam carnaliter non erat cognoscitur us, vt celaretur conceptus diabolo, quamuis id dicant doctores: sed quia non poterat aliter probari Iudæis, Christum esse de stirpe Dauid, cum linea generationis per fœminas esset multum incerta: neque apud Iudæos scribebatur: quia successio in possessiones non fiebat per fœminas: sed per viros, &c. Num. to. 2. 87.col.2.C
Maria Mater Christi summe delectabatur, & tristabatur de passione filij sui. Deu. 48.col.2.C
Maria Domina nostra fuit prima, quæ emisit votũ virginitatis, &c. 4. Reg. 179.col.1.D
In sola Maria Christi matre mansit fides in triduo mortis Christi Mat. to. 1. 10. col. 4. G. Licet piè creditur, q in ipsa sola non mansit fides resurrectionis Christi explicita tunc. s. q filius suus erat Messias, & quòd post triduum erat resurrecturus. ibi. 10. colum. 4. H.
Maria virgo, & si non contraxerit originale, iuste tamen passa est tot tribulationes, & pœnalitates, & iuste descendisset ad Lymbum. Iosue to. 1. 133. colum. 4. I
Mariæ Dñæ nostræ scripsit Ignatius martyr Antiochenus Patriarcha multas epistolas: quarum meruit habere responsa: vt habetur in Historia ecclesiastica, &c. Mat. to. 1. 17.col.3.G
Maria mater Christi concepit filium post desponsationem. Matth. to. 1. 86.col.3.I
Maria virgo quãdo nupsit Ioseph, non vouerat virginitatem, vt quidam dicunt, sed hoc nõ placet: quia tunc non diceret, quomodo fiet istud, &c. Alij dicunt, q vouerat virginitatem priusquam contraheret, & non contraxit, nisi quia certificata fuit a Deo, q per matrimoniũ non impediret virginitas, nec hoc placet: quia post cõtractũ matrimoniũ non erat certificata de hoc, cũ dixerit: qũo fiet istud, &c. Dicẽdũ ergo, q ante matrimoniũ vel vouerat virginitatẽ, vel proposuerat illã seruare, & propositum erat tale, q repugnabat actui matrimonij, & conabat illud seruare ẽt cõtracto matrimonio. Et qñ dicũt, q Dña nostra vouit virginitatẽ, intelligit nõ de voto solenni: sed de simplici, non absolute, sed sub condictione. s. si Deo placeret: quia alias non recusabat virũ accipere, ẽt ad copulam: & ideo licet postea cõtraheret, non faciebat contra votũ, & datoq; simpliciter vouisset ante desponsationem, non tenebat simpliciter illud votum: quia pater poterat irritare votum si sciret, &c. Matth. to. 1. 86.col.4.F
Maria mater Christi proposuerat ante desponsationem manere in virginitate perpetua, nisi Deus de illa aliter statueret. Et hoc fuit Deo instigante. Et si ipsa permitteretur libertati suæ, nunquam contraxisset: quia tñ pater iussit, necesse fuit contrahere, nec tñ propter hoc dimisit propotũ virginitatis, credens q adhuc Deus prouideret ei p aliquem modum, vt manente illo voto, teneret matrimonium, & hoc pertinebat ad magnam fi-

dem

dem,ſicut Abraham &c.Mat.to.1. 87.col.1.D
Quidã dicunt Mariam matrẽ Chriſti fuiſſe certificatam per Spiritum Sãctum,ꝙ Ioſeph maneret in illo propoſito ſeruãdi virginitatẽ,niſi Deus aliter diſponeret,licet nullus eorum expreſſe vouiſſet, ſed poſtea uotũ emiſerunt.Et hoc tenet Magiſter n.4.idiſt.30.Mat.to.1. 87.col.2.C
In Maria Chriſti matre non fuit actualis conſenſus in copulam carnalẽ,fuit tamẽ implicitus, prout ex matrimonio cõſequitur ius cuiuslibet coniugum petendi copulam ab alio, nec iſta poteſtas repugnat virginitati, ſed ſolum actualis conſenſus in copulam. Et iſte nunquam fuit in virgine beata:immo firmiter proponebat, nunquam talem conſenſum habere,niſi Deus aliter diſponeret Mat.to.1. 87.col.3.F
Mariam eſſe coniugatam, & non naſci Chriſtum, nec concipi; niſi cum eſſet coniugata probatur, primò ex parte Chriſti: deinde ex parte virginis: demum ex parte noſtra.Mat.to.1. 87.col.3.G
Quidam dixerunt inter Mariam & Ioſeph.non fuiſſe verum matrimonium, & ꝙ Ioſeph non fuerit aſſumptus tanquam maritus eius, ſed ſolũ vt cuſtos.Sed probatur hoc eſt falſum.Matth. to.1.88. col.2.E
Maria mater Chriſti non dixit Ioſeph veritatem ſui cõceptus,& grauidationis ex multis cauſis. Mat. to.1. 92 col.2.E.col.3.F
Parentes Mariæ virginis non fuerunt turbati videntes eam grauidam: quia cognouerunt ſecretum Maria reuelãte,vel ꝙ potuerunt turbari ſicut Ioſeph.quouſque fuit reuelatum Ioſeph &c. Mat. to.1. 93.col.1.D
Quod Maria mater Chriſti eſſet virgo; cum ipſum pareret,fuit conueniens propter tria &c. Matth. to.1. 97.col.3.I
Maria Domina noſtra nata eſt in Nazareth anno decimo ſexto regni Herodis,vel decimo quarto: vt alij dicũt,& per annos quatordecim ante Chriſti natiuitatem,vt quidam volunt: ſed veriſimilius videtur quòd per annos decem & ſex.Matt. to.1. 155.col.1.A
Quod Maria mater Chriſti ſit maior omnibus ſanctis,habetur extra de peni. & remiſſio. cap. noua. Mat.to.2. 218.col.1.A
Maria mater Chriſti fuit prima, quæ in vete. teſtamento voluit ſeruare virginitatem:& ideo de illa dicitur: ſola ſine exemplo placuit virgo Chriſto &c.Mat.to.3. 161.col.4.H
Maria mater Chriſti fuit maior omnibus creaturis in dignitate,& virtute, vt probatur Mat.tom.3. 280.col.1.D
Maria non fuit per ſe innocens, ſed propter Chriſtum &c.Mat.to.3. 195.col.3.F
Quomodo in Maria virgine ſit aureola virginitatis Mat.to.4. 44.col.1.C
Maria nihil ſanctius fuit inter creaturas. Mat.to.4. 36.col.1.D
Maria non fuit martyr niſi per ſimilitudinem.Mat. to.4. 45.col.3.G
Maria Domina noſtra habuit angelum cuſtodem, immo duo angelos: vt probatur Mat.tom.5. 29. col.3.G
Maria mater Domini nõ diſcurrebat cum filio ſuo quocunq; ille bat ad ꝓdicandũ,ſed aliquando veniebat ad viſitandũ eum ex aliquibus cauſis: ad loca,per quæ diſcurrebat: ſic patet.Mat. 12. cum dicitur: Ecce mater tua, & fratres tui foris ſtant quærentes te.Mat.to.5. 189.col.2.B
Quòd Maria mater Chriſti ſurrexerit non eſt articulis fidei, nec eſt definitum per Eccleſiam; vt teneri dẽat. Et iõ licet cuilibet opinari,vt voluerit,neque rationes,quę fiunt ad probandum eius reſurrectionem,conuincunt, rationabilius tamẽ eſt tenere quòd ſic,quia communiter tenetur. Si quis autem contrariũ aſſerat, non contendimus &c.Mat.to.6. 81.col.3.H
Mariam matrem Chriſti fuiſſe ſine originali peccato,nec aſſerit Auctor; neque negat. Mat. tom.6 88.col.4.G
In Maria Domina noſtra nõ fuit aliqua immũditia in conceptu,neq; in partu.Mat.to.6. 247.col.4.F
De Maria Chriſti matre ſolũ illa ſcripta ſunt in Euãgelio,q̃ ad Chriſtũ pertinent.Mat.to.4.73.co.2.D
In Maria Domina noſtra fuit virginitas nimis laudabilis.Mat.to.7. 23.col.4.K
Maria Domina noſtra dicitur vas virginitatis propter mulaiplicem continentiã.in Perad. 3.col.1.
Maria Domina noſtra fuit prima; quæ emiſit votũ virginitatis: nam licet puellæ vſque ad nuptias ſtuderent manere in virginitate,nulla tamẽ emittebat votum perpetuæ virginitatis, quin potius infelix habebatur mulier,quæ in virginitate permanens ab hac luce deceſſiſſet:quia per hoc inuenie batur nõ genuiſſe:vt patet de filia Iepthe.Iud. 11.&c.in Parado. 5.col.1.B
Circa Mariæ matris Chriſti conceptionem,Auctor abominatur diſſenſionem, & controuerſiam inter collegium Fratrum Prædicatorum, & collegium Fratrum Minorum. Et quia cum in rebus dubijs,quod tutius & fauorabilius eſt, & ſine præiudicio alicuius veritatis cognitæ aut apparentis eligẽdum ſit iõ, auctor tenet,quod hoc ſit huiuſmodi. ſ. Dominam noſtram immunem fuiſſe a peccato originali.Parado. 5.col.1.D
De Maria Domina noſtra exponitur illud Ezechielis.44.ſ.Et conuertit me ad viam portæ ſanctuarij exterioris &c.Et dixit Dominus ad me: Porta hæc clauſa erit &c.in Parado. 7.col.2.A
De Maria Domina noſtra exponitur illud Canticorũ.4.hortus concluſus ſoror mea, ſponſa,hortus concluſus,fons ſignatus.in Parado. 7.col.3.G
Quod Maria Domina noſtra abſque dolore pareret & abſque clauſtrorum virginalium apertione in partu.& abſq; immunditia partus. ex ſolo priuilegio fuit.ſed quare nõ fuerit priuilegiata ab aliis doloribus, vel aliter ſine priuilegio. Parado.13. col.1.E.col.2.A
Mariam matrem ſuam Chriſtus optime commiſit Ioanni, & Petro Eccleſiam, faciens illum dignũ Mat.to.6. 34.col.3.G
De reſurrectione Mariæ Dominæ noſtræ; quid rendum ſit:Mat.to.6. 81.col.3.H
Maria mater Chriſti fuit virgo,cum concepit,& peperit.Mat.to.6. 146.col.1.B
Mariæ Mominæ noſtræ beatitudo eſt maior beatitudine cuiuslibet angeli.mat. to.7. 212.col.2.E
De Mariæ matris Chriſti vtero non exiuit ipſe mõ indiuiſibili,ſed modo quãtitatiuo per penetrationem dimentionem &c.Parado. 14.col.1.B
Maria mater Chriſti licet poſſit dici vas uirtutum oĩum,tamen ad veritatem primæ paradoxę dĩ vas:quia in ſe cõtinuit redemptorẽ mundi & in Parad.5.col.2.E.Et fuit vas clauſum in cõceptione Chriſti,& in partu.Parad. 14.col.4.H
Maria Domina noſtra quomodo fuerit vas nõ clauſum. Parado.14.col.4.I.Quia.ſ.per fidem, & conſenſum ad recipiendum in ſe ſaluatorem noſtrũ, ideo ſtatim receptus eſt in vtero ſuo Redemptor noſter.ibid.15.col.1.D
Maria Domina noſtra ſicut dicitur vas clauſum, & non clauſum referendo ad Redemptorem noſtrum,ita dicitur vas paruum & non paruum, referendo ad eundem.in Para. 16.c.1.B
Maria Domina noſtra dicitur vas paruum reſpectu continentia: quia non erat tantæ excellentiæ & virtutis,vt Deus de illa carnem aſſumeret,& Deũ contineret,&c. in Parad. 16.c.4.G
Maria Domina noſtra licet eſſe perfectior in virtutibus, & donis gratuitis cæteris creaturis, non tamen debet dici quòd fuerit digna, vt eſſet mater Chriſti, vel vt ex ea filius Dei carnem aſſumeret, vt probatur in Parad.17.c.4.I. Et hoc loquendo de dignitate naturali,ſecus tamen de dignitate cõplacentiæ,&c.in Parad. 18.col.1.D
Maria mater Chriſti quomodo dicatur vas paruſi, & non paruum.in Parad. 18.c.3.H
Mariam Dominam noſtram fuiſſe pulchram inter contemporaneas,dicit Doctor Seraphicus. Nec tamen propter hoc fuit ab aliquo concupita carnaliter,propter ſplẽdorem vultus eius, &c.quod Auctor improbat tanquam rem non habentem firmitudinem. Nam licet fuerit irrationabile Dominam noſtram fuiſſe pulchram corpore,non tamen plenè conſtat ſic fuiſſe,&c.in Parad. 18.c.4.F
Maria Domina noſtra poteſt vocari vas vacuum ratione virginitatis.in Parad.19.c.4.K.Et vas nõ vacuum omni puritate, & virtute, ſicut erat vacuũ omni peccato.ibid. 20.c.1.C
Maria Domina noſtra fuit vas luminoſum ad Redẽptorem noſtrum collata: quia intra ſe continuit illum,qui lux vera,&c.in Parad.18.c.4.H. Similiter & non luminoſum ad eundem Redemptorẽ collata.in Parad. 19. c.1.D
In Maria Chriſti matre nulla prorſus macula fuit, nec deformitas.in Parad. 21.c.1.A
In Maria Domina noſtra fuit magna puritas & mũditia ſpiritualis.in Parad. 21.c.1.D
Maria mater Damini fuit vas mundum incontinẽtia Saluatoris.in Parad. 21.c.2.D
Maria mater Chriſti dupliciter poteſt dici vas non mundum,vno modo collata ad Chriſtum, quem habuit in vtero.Alio modo quantum ad opinionem ſeu apparentiam,non tamen ſecundum veritatem.in Parad. 21.c.3.H
Sola Maria mater Chriſti tenuit inconcuſſam fidẽ reſurrectionis Filij ſui.in Parad. 82.c.4.F
Maria mater Chriſti ſi ante Chriſti paſſionem deceſſerat ab hoc ſeculo, anima eius ad Lymbum patrum deſcenderet, ſiue teneamus conceptam in peccato originali ſiue non,vt probatur. in Parad. 118.c.1.D
Maria mater Chriſti dicta eſt porta cœli, vel paradiſi quia ipſa fuit nobis origo quædam eundi illuc. cum peperit Saluatorem.in Parad. 124.c.2.B
Quod in Maria Domina noſtra non aperirẽtur claſtra virginalia tãtum miraculum fuit,ſicut quòd conciperet ſine ſemine virili. Ecce virgo concipiet.2.col.3.H
Quod Maria Domina noſtra fuerit virgo ante partum,in partu,& poſt partum, quidam intelligunt ſic.q̃ non fuit cognita a viro, ante partũ, in partu,& poſt partum,ſed non eſt ſic exponendum vt probatur. ecce virgo, &c.2.c.4.F.Sed ſic,quòd ſicut clauſtra virginalia beatiſſimæ Virginis non fuerunt aperta ante partum, ſic nec in partu, nec poſt partum. 2.c.4.I
Maria ſoror Moyſi. Filij Mariæ ſororis Moyſi nõ non ſunt computati inter Amramitas, vt probatur Num.to.1. 31.c.4.I
Maria & Aaron peccauerunt nõ ſolũ malo aĩo loquentes,ſed ẽt falſum dicẽtes. Nu.to.1.160.c.4.H
In Maria ſorore Moyſi nõ ſunt ſeruatę cęremonię leproſorum.Num.to.1. 170.c.1.E.c.2.A
Mariam ſororem Moyſi percuſſit Dominus lepra, quia murmurauit contra Moyſen.Matth.tom.7. 302.c.2.A
Maria ſoror Moyſi non fuit percuſſa lepra in toto corpore, ſed tantum in facie,& adhuc non in tota facie.Num.to.1. 171.c.4.F
Maria ſoror Moyſi commendatur.Nu.to.2 2.c.1.E. c.2.A
Maria,de qua.1.Paral.4 Non fuit Maria ſoror Moyſi,vt male dicit Gl.ordinaria,& Rabanus.1.Paral. 63.c.2.C
Maria Aegyptiaca Tribus panibus vixit triginta annis in deſerto.Deut. 121.c.2.A
Maritus Dicitur quis, cum conſummatũ eſt matrimonium,vel ſaltem cũ introduxit ſponſam in domum ſuam. Aliquando tamen capitur pro ſponſo. Nu.to.2. 125.c.2.E
Regula erat in generalis apud Hebræos,quòd maritus,& vxor eſſent ex eadem tribu,interdum tamẽ erant ex diuerſis tribubus, vt patet de Dauid & Michol,filia Saulis.2.Paral. 35.c.2.D
Propter quid vxor ſubdita ſit marito Mat.to.6.120. c.1.E
Marmor Partium inter cætera marmorea laudabatur,& vocabatur ſic ab inſula Paros,de qua ſumitur,& in qua abundantiſſimè gignitur.2.Paralip. 37.c.4.I
Martyr Dici debet, qui tolerat pœnam meritoriè,& in ea moritur,cum pro nomine Dei & iuſtitia moritur. Iud. 195 c.3.F.Matt. to.4.79.c.4.G Ille verò,qui patitur ſupplicia pro nomine Chriſti citra mortem, confeſſor dicitur, ſed non martyr.ibid.
Qui orat pro martyre iniuriam facit martyri,& habetur extra de celebratione Miſſa. ea. cum Matt. 1.Reg to.2. 8.c.2.E
Martyres,ex deſiderio vitæ ęternæ,iudicabant mortem non eſſe terribilem.4.Reg. 226.c.1.E
Martyrũ occiſores peccabant exequendo ſententiã iudicum.Mat.to.2. 98.c.4.I
Martyribus dẽbetur aureola.Mat.to.4. 45 c.1.A
Martyrẽ facit nõ pœna ſed cauſa.Mat.to.4. 45 c.1.C
Maria mater Chriſti non fuit martyr niſi per ſimilitudinem.Matt.to.4. 46.c.3 G
Non eſt martyr, qui moritur pro bono publico. Matth.to 4. 45.col.4.K
Innocentes fuerunt martyres nõ voluntate,ſed neceſſitate,vt dicit Bernardus. Et diſtinguit tria genera martyrum.ſ.volũtate,nõ neceſſitate,vt Ioãnes Baptiſta.Alij ſunt martyres voluntate & neceſſitate,vt Stephanus.Alij neceſſitate,& non voluntate,vt Innocẽtes,& ſic Innocẽtes nõ habẽt pfectã rationẽ martyrij,ſed naliq̃ ꝓticipationẽ ei⁹, ſ.qa pro Chriſto paſſi ſunt, & ita nõ habẽt aureolã ſecũdũ ꝓpriã rationẽ aureolæ.Mat.to.4.46.c.1.B
Martyr eſt,qui pro aliqua virtute moritur, quã pro Chriſto ſeruat.Matt.to.4. 45.col.4.I
In vete.teſta fuerunt aliqui martyres,& aliquos eorum nunc colit Eccleſia, vt ſeptẽ Machabæos cũ matre,in principio Auguſti, quia pro Deo occiſi ſunt & veritate, nã, qui pro veritate occidit̃, pro Deo occiditur,qui eſt veritas.Mat.to.4. 79 c.4.I
Martyr eſt quicunq; moritur, vt nõ committat aliquod peccatum mortale.Mat.to.4. 80.c.1.B

Universidad de Deusto Biblioteca

Iudex,qui occiditur eo quòd nō vult absoluere impium,qui secūdum legem impius esse,est martyr, quia moritur pro veritate, quæ redit in virtutem vitæ,&c.Mat.to.4. 80. col.1.C

Si alicui dicatur,quòd non prædicet verbum Christi,& non consentiens moriatur, talis est martyr. Mat.to.4. 80.col.2.A

Ad hoc quod aliquis sit martyr, non oportet quòd moriatur solum pro confessione nominis Christi, sed quòd moriatur pro quacunque veritate, cuius defensio est necessaria,vt non incidat peccatum mortale.Mat.to.4. 79.c.4.K. 80.c.1.A

Triplex est genus martyrum,quidam sunt absolutè voluntarij,vt sunt illi,qui se offerunt persecutoribus occidendos ad augmentum meriti, & iste est perfectior gradus. Alij sunt volūtarij mixti. s.qui absolutè nolunt mori,& tamen potius volūt occidi, quā peccatum cōmittere: huiusmodi sunt, qui inuenti a persecutoribus,nec se offerentes,potius volebant occidi, quam Christum negare, & ita fuit de Ioanne Baptista. Alij autem, qui nullo modo sunt voluntarij, & tamen occiduntur pro causa Dei sine aliquo crimine,vt fuerunt Innocētes,&c.Mat.to.4. 80.col.2.C

Martyrium. Est mors susceptа propter Deum.Mat.to.4.45.col.1.C

In martyrio est perfectissima victoria propter duo. Mat.to.4. 45.col.1.B

Martyrium Emergildi refertur. Mat.tom.3. 135. col.1.D

Martyrium debet esse voluntarium, & tripliciter contingit esse voluntarium.Mat.to 4.45. col.1.E. col.2.A

Martyrium non consistit in toleratione passionum interiorum. Mat.to.4. 45.col.3.F

Martyrium perfectum non consistit in sola voluntate, sed vltra hoc requiritur opus.Mat.to.4. 45. col.2.B

Pœnitentia propter solam similitudinem afflictionis, dicitur martyrium, & excedit martyriū passionis diuturnitate, exceditur tamen ab eo doloris intensione,&c.Mat.to.4. 45.col.3.H

Ad martyrium non requiritur genus determinatū mortis sed solum quòd pro Christo moriatur aliquid sustinens,ita quòd ista toleratio duret vsque ad mortem,vel sequatur mors ex malis toleratis. Mat. to.4. 45.col.4 F

Causa sufficiens ad martyrium non solum est confessio,sed requiritur virtus aliqua infusa, quæ habeat pro fine Christum.Mat.to.4. 45.col.4 H

Alię veritates,pręter veritates fidei,possunt esse sufficiens causa martyrij, vt si quis potius occidi,eligat,quam dicere falsum, vt Christum non offendat,&c.Mat.to.4. 45.col.4.K

Non omnis veritas sufficit ad martyrium, sed illa, cuius defensionem nobis deserere non licet. Et ideo cum aliter defendi non potest, necesse est,p illa animam ponere. Et contra talem veritatem non solum est illicitum agere,sed etiam permittere quòd quis contra eam agat, ad quem defensio spectat,& ista est veritas,de qua dicitur ext. de regu.iu.c.Qui scandalizauerit,&c. Vtilius scandalū nasci permittitur,quàm veritas relinquatur. Math.to.4. 80.col.1.A

Martyrium extinguit obligationem cuiuscunq; satisfactionis faciendæ,&c. Paradox. 107.col.3.F

Martius mensis. Apud Hebræos vocatur Nisan ex noīe Chaldaico, quia in Hebræo non ponuntur aliqua nomina mensibus, sed solū vocatur mensis primus, mensis secundus.Exo.to.1.70.col.2.E.Et Martius apud Grecos dicitur Xādicus,& apud Aegyptios Farunci.Exo to.1. 71.col.3.F

Quòd Martius de quo Exo. 12. Sit primus mensis,probatur.Exo.to.1.70.co.3.H.Et September erat primus mensis ante exitum de Aegypto apud Hebræos.ibid. 70.col.3.H

Martius est primus mensis apud Hebrēos,quantum ad festiuitatū celebrationes, sed quantū ad alias computationes September tenetur vt primus in omnibus contractibus eorum. Exo.to.1.70.c.3.I.

Martius mensis, ante tempora Numæ,& ante tempora Iulij Cæsaris, fuit primus mensis anni. Exo. to.1. 71.col.1.B

Martius olim apud antiquos, solebat esse primus mensis, vt patet ex computatione aliorum mensium s Septembris, Octobris,Nouembris, Decembris, qui sic non noīaretur nisi Martius esset primus. Sed postea Romani fecerunt Ianuarium,& Februarium primos.Leui. 258.col.3.K

In mense Martio colliguntur fructus in tota terra Chanaan. Mat.to.5. 242 col.4.I

Martius primus mensis Iudęorum,qui apud illos dicitur Nisan. coincidit,pro maiore parte cum nostro mense Martio,aliquando aūt cum toto Aprili,& interdum cum maiore parte Martij,& minore Aprilis,& ècontra. 258.col.4.G

Martius vocatur primum tēpus dupliciter, primo, quo ad qualitatem temporis:Secundò,quia est tē porum principium.Deut. 86.col.2.D

Martius erat primus mensis apud Hebræos, quo ad computationes festiuitatum. Deut. 86.col.3.G

Mas. Quomodo sit intelligendum, quòd fœmina sit mas occasionat⁹. Mat.to.6.120.c.2.A

Quare Deus creauerit masculum & fęminam.Mat. to. 5. 80.col.4.I

Masculus cur sit agēs,fœmina verò vt patiens. Gen. 232 col.4.H

Masculus,& fœmina differunt differentijs materialibus Gen. 236.col.2.B

Masculus perfectior est fęmina.Mat.to.5. 79. c.3.I. & Gen.235.c.4.G

Masculus semper intēditur à natura. Ge. 237.c.2.A

Masculinum. Ideo Dñs præcepti immolari sibi masculina, & redimi,quia Deus vult pro se illa, quæ sunt perfecta, sicut ipse perfectus est,&c.Exo.to.1. 101.col.2.A

Massagetę. Sunt de origine Scytarum, & dicūtur sic,quasi fortes Gethę, hij inter Scytas & Albanos habitant.Gen.5. col.4.H

Masserephot. Hoc nomen Masserephot apud Hebræos est nomen æquiuocum, quia pōt esse nomē proprium & nomen commune,significans aquas calidas, quia in Hebræo dicit Mezerephot,&c. Ios.to.2. 3.c.4.H. Et cōponitur ex duobus appellatiuis. s.Main & Cerephot.i.aq̄ calidę exurentes.Ios.to.2.65.c.3.G

Mater. Assimilatur Lunæ & pater Soli, &cæt. Gen. 35.col.4.A

Matribus quantū debeant filij.Exo.to.1. 175.c.3.H

Mater tenetur alere filium,si vir & vxor coniungantur:nam iura humana statuunt, vt mater vsq; ad trienniū nutriat filium, quia tunc indiget magis solatio materno,quam paterno. Si autem filius excesserit triennium,dēt nutriri apud patrem, ut patet,ext.de conuersione infide. c.ex literis.& ca. de patria potestate.l.nec filium, vnde versus:

Tollere matris erit trinum,trinoque minorem,
Maiorem trino tollere patris erit. 175.c.4.G

Exo.to.1. Matrem

Matrem suā occidit Publicius Malleolus ciuis Romanus, anno ab vrbe condita sexcentesimoquadragesimosecundo, qui fuit annus centesimus ante Christi Natiuitatem.Pro quo crimine tota Roma turbata est,nesciens qua pœna esset adiudicādus,tādem in eculeo positus est insutus corio bouis,& cum eo positi sunt gallus, simia,vipera,canis,&c.de quo.ff.de parricidij.l.1. Exo.to.1. 215. colum.3.K

Matrem suam occidit Orestes, & Alcmeon Atheniensis,similiter & Ninia Rex Babylonis matrem suam occidit.Exo.to.1. 215.col.4.G

Mater tria facit, in quibus est propria ratio matris, Primo ministrat materiam. Secundo actiuè confert ad materiam. Tertio continet illam vt in loco naturali. Sed potissimè secundo dicitur mater &c.Leui. 117.col.4.G

Qui coit primo cum matre matrimonialiter, & postea cum filia, non magis peccat, quam si primo cum filia & postea cum matre,cęteris paribus.Leui.210.col.2.C.Filia tamen,quæ secundo ducitur magis peccat, quia maiorem iniuriam committit scilicet contra matrem, quam mater secundo cognita,&c.ibidem 210.col.3.G. Similiter si assūpta matre in vxorem, habeantur filia in concubinam,quam si è contra.ibidem 210.col.3.H.Et grauius peccat,qui matrem & filiam assumit successiuein vxores, aut vnam illarum primo in vxorē, & alteram in concubinam,quàm qui primo accepit vnam illarum in concubinam,& alteram postea in vxorem.ibidem.210.col.4.F.Et filia aliquando grauius peccat,si,matre mortua, iungatur vitro matris,quàm si è contra:vt probatur.ibid.211. col.1.E.Et grauius peccat, qui habuit matrem vel filiam in vxorem, & illa mortua habeat alterā in vxorem,quam si haberet in concubinam.ibid. 211.col.1.B. Et grauius peccat accipiens matrem vel filiam prius concubinam,si postea, concubina mortua, ducat aliam in vxorem,quam è contra, & hæc omnia intelliguntur quando eis, qui contrahunt matrimonium, constat de affinitate inter illos.Nam si ignorent deterius est accipi in cōcubinam quam in vxorem. Leui.211.col.2.C. Et maius peccatum est ducere furorem in vxorem vel cognoscere eam carnaliter,similiter & matrē & filiam.Et tamen in lege vete.maior dabatur pę nasecundis quam primis, vt patet Leui. 20. quia illi lapidabantur, & isti viui comburebantur, & hoc quia homines magis assueti erant peccare cū matre & filia,quam sorore vel matre,vt sic homines mngis arcerentur ab illo. ibidem 211.col.2.E. Et comburebantur ipse vir & mater & filia, dato quòd altera earum primo fuerit legitimè coniugata.Et hoc quia cōsensit,si vero non consentiat, altera,quæ secundo cognita erat comburebatur. Leui. 211.col.3.G

Matres bonæ multum conferunt filijs vt sint boni. Leui.super Ruth. 237. col.2.A

Mater in vete.lege sequebatur familiam filiorū propter patrem illorū, cui illi succedunt,& illis mortuis delinebat esse de familia eorum. 243. col.4 I

Mater magis diligit filium,quam vxor virum. Iudi. 11.col.2.A.1.Reg.to.2.15.col.4.K. 16.col.1.A.

Mater est dimidium liberorum suorum, vt ait Arist.1.Poli. cap. vltim. Ad hoc.s.quòd filij sint boni,vel mali.Iudi. 28.col.1.E

Cum matre adoptiua non licet alicui contrahere sicut nec cum carnali.1.Paral. 64. col.1.B

Mater iustè irata contra filium proteruum peccat si maledicat eum.2.Paralip. 90.col.4.I

Matrem & filiam poterat quis habēre in vxores succesiue in vete. lege. Similiter plures sorores,&c. 2.Paralip. 156.col.4.I

Nulla erat mater adoptiua in vete.testamento,licet nunc sint multæ.2.Paralip. 171.col.1.A

Ingens amor & honor debetur matri. Mat.to.4.36. colum.1.E

Mater non dicitur aliqua mulier, nisi pro eo quòd materiam disponit,&c.Mat.to.1. 99 col.2.I

Matrem occidere grauius est, quam occidere vxorem,iura tamen maiorem pœnam posuerunt cōtra vxoriscidam,& hoc factum est,vt retrahantur homines a dilecto,&c.Mat.to.4. 179.col.4.I

Quod mater ministrat in conceptione est pure materiale,habet se ad id,quod vir ministrat,sicut corpus ad animam.i.ad formam,nam nulla virtus est in eo,quod dat fœmina,sed in eo,quod ministrat vir,est virtus formatiua corporis,& ideo,quia actiuum est,vocatur spirituale,&c. Mat.tom.6. 152. col.1.A

Matres magis amant filios quam patres,&c.Matth. tom.6. 152. col.1.B

Filij aliquem affectum debent matri,quem non debent patri, quatenus scilicet multos labores pro illis sustinet,quos non sustinuit pater, sed hoc nō pertinet matrem inquantum est principium originis,&c Mat.to 6. 152.col.1.B

Materia. Omnis materia qualitercunque sit, est in potentia ad omnem formam non existentem,neque corruptam. Gen. 8. c.4.G

Materiæ primæ propria passio, & prima est esse in potentia absoluta.Gen. 8.col.4.G

In qualibet materia sunt infinitæ potentiæ particulares respectiuæ ad particulares, & determinatas formas.Gen. 8.col.4.G

Quòd in materia maneat forma in æternum attribuendum est alicui de tribus scilicet vel conditioni materiæ ad formam, uel modo vnionis materiæ ad formā, vel ex defectu a gentis.Gen.2.c.1.E

Materia dicitur esse eiusdem rationis in cœlo & in istis inferioribus, secundum aliquos priuatiuè. s. sed non positiuè,hoc est non plurium rationum, quia nihil habet, quod faciat diuersitatem rationum,&c.Gen. 2. col.2.C

Materia substantiatur secundum posse, secundum Commentatorem,id est,quòd potentia materiæ est,esse materiæ.Gen. 2.col.2.C

Illa materia dicitur perfectior,quæ perfectiorē formam habet,& hinc est quòd corpus humanū perfectius est corpore cœlesti,immo corpus ranæ,licet aliæ dispositiones perfectiores sint in cœlo quàm in homine, vt incorruptibilitas, fulgur & figura,& influendi virtus,&c.Gen. 12.col.1.D

Materia prima & si non detur secundum actum,cōsideratur tamen sic propter naturales dispositiones.Exo. to.1. 31.col.1.B

Materia quanto est sub paucioribus dispositionib. tanto est vniuersalior per indifferētiam,&c.Exo. to.1. 30 col.4.K

Materia non ponitur directè in prædicamēto.Mat. to.6. 73.col.3.K

Nihil est imperfectius materia prima. Mat.to.6.73. col.4.F

Materia prima quare non corrumpatur. Mat.to.6. 92.col.3.F

Materiam esse in potentia ad formam, non est materiam habere formam latentē, & postea p actiones intiuētium corporum apparere, ut dixerunt Anaximander & Anaxagoras. Exo.tomo 1.277. colum.1.E. & colum.2.A. Nec est formas esse in

Universidad de Deusto Biblioteca

materia ſecundum eſſe diminutum, vt probatur ibidem 278. col. 1.C. Dicendum ergo, ꝙ formæ nullomodo præfuerunt in materia actualiter ante generationem, niſi forte qdditatiue. ſ. quòd in eadem materia numero ſtetiſſet aliqua alia forma eiuſdem ſpeciei, ſed omnes formæ præcedũt in materia in potentia ante generationẽ. Et cum fit generatio, educitur forma de potentia materiæ. Exo. to. 1. 278. col. 2. E. 283. col. 2. D

Materia non eſt in potentia ad formam corruptã, quia deſiderium materiæ eſt naturale, quod nunquam eſt ad impoſſibile ex ſecundo de Gen. Nec eſt in potentia ad formam iam gentiam, nec ad formam alterius materiæ. Exo. to. 1. 278. col. 4. K. 279. col. 1. A

Vna pars materiæ non ſolum non eſt in potentia ad eandem formam numero, quæ eſt in alia materia, ſed nec ad eandem formam numero, ad quam alia materia eſt in potentia, dato quòd illa forma adhuc in nulla materia genita ſit &c. vt probatur Exo. to. 1. 179. col. 1. C

Materiam rei artificialis impoſſibile eſt eſſe in potẽtia ad formam, ad quam eſt in potentia alia materia artificialis, Exo. to. 1. 279. col. 4. H

Duæ materiæ non ſunt in potentia ad eandem animam, nam alias concedendum eſſet quòd vtriq; poſſet vniri formaliter, vel deſiderium naturę eſſet ad impoſſibile, quod falſum eſſe ꝓbatur. Exo. to. 1. 281. col. 1. A

Materia omnium generabilium & corruptibilium qualis ſit conditionis oſtenditur Exo. tom. 1. 283. col. 2. D

Materiæ duplex eſt potentia, quædam remota, & eſt quando materia habet potentia ſeu virtutem ad hoc ꝙ de ea educatur talis vel talis forma, & tamen nondum eſt determinata ad illam formã, ſed poteſt habere aliam & c. quia ex diſpoſitionibus determinata eſt materia ad talem formã, ita ꝙ non poteſt habere aliam ſecundum tales diſpoſitiones &c. Exo. to. 1. 283. col. 2. E

Materiæ virtutes, ſecundum quas poteſt recipere diuerſas formas, ſunt quædam proprietas abſolutæ de natura materiæ. Exo. to. 1. 283. col. 3. G

Vnam materiam eſſe alia perfectiorem quomodo cognoſcetur. Exo. to. 1. 283. col. 3. I

Materia prima habet infimum gradũ perfectionis, & deinde elementa habent ſecundum gradum perfectionis, & poſt hęc elementata gradualiter, poſt hæc corpora cęleſtia, deinde res pure ſpirituales, & animæ rationales, & angeli, & tandem ſiſtimus in throno infinitæ ꝓfectionis. ſ. in Deo, qui eſt finis concatenationis. Exo. tom. 1. 283. colum. 3. K

Materia non habet maiorem vel minorem perfectionẽ ex hoc ꝙ eſt in potẽtia ad perfectiorẽ vel minus perfectam formam, ſed ex ipſis diſpoſitionibus, quæ faciunt materiam eſſe in potentia propinqua. Et ipſe diſpoſitiones ſunt formæ qualitatiuæ habentes gradus perfectionis &c. Exod. to. 1. 283. col. 4. F

Materia dicitur eſſe in potentia ad recipiendum formam, quia ipſa eſt talis conditionis, quòd in ea poteſt cauſari forma, non ducta ab extra, ſed conueniens naturę. Et dicitur educi de potentia materiæ, non ꝙ poſſit imprimi materiæ, ꝙa tunc anima eſſet in potentia materiæ, ſimiliter & formæ artificiales: ſed quia forma naturaliter ſequitur factis diſpoſitionibus in materia naturaliter ab agentibus &c. Exo. to. 1. 289. col. 3. G

Materiam eſſe propriam formę alicuius ſpeciei, nõ faciunt dimenſiones interminatæ. Mat. to. 6. 92. col 3. H

Materia prima, vt prima, nunquam eſt in actu, ſed ſolum habet eſſe ſecundum rationem. Mat. to. 6. 92. col. 4. I

Forma non diuiditur niſi ratione materiæ. Matth. to. 6. 93. col. 2. A

Materiæ partes ſemper manent eædem qualitercũque mutentur. Mat. tò 6. 93. col. 2. D

Materia, ad quas formas ſit in potẽtia naturali. Mat. to. 6. 106. col. 3. H

Materiam eſſe in potentia ad recipiendum formã eſt quidam gradus perfectionis, dato ꝙ ſit valde paruus Et probatur hoc ex comparatione ad intellectum. Exo. to. 1. 287. col. 4. G

Materia ſignata quomodo dicatur principium indiuiduationis. Exo. to. 1. 280. col. 1. E. col. 2. A

Materia ſecundum ſe non habet ſpeciem, ſed a forma, quæ perficit, & denominat dando eſſe. Deu. 148. col. 3. F

Materia eſt in potentia ad formas infinitas; non tamen habet infinitas potentialitates actualiter. Iomen habet infinitas potentialitates actualiter. Ioſue to. 2. 28. col. 2. E

Duplex eſt materię potentia. ſ. abſoluta & reſpectiua. Ioſue to. 2. 18. col. 3. K

Duplex eſt materię appetitus. ſ. abſolutus & reſpectiuus. Ioſu. 28. col. 3. K. & col. 4. F

Materia prima non magis determinatur ad hanc formam, quàm ad illam, Ioſu. to. 2. 28 col. 4. G

Materia non poteſt ſimul habere niſi vnicam potentiam reſpectiuam, & per hanc non eſt in potentia ad infinitas formas, ſed ad vnicam. Ioſue to. 2. 29. col. 1. A

Quomodo partes materiæ redeant in reſurrectione. Mat. to. 6. 107. col. 3. F

Materia diſtinguitur in propinquã & remotã: materia propinqua eſt illa, quę eſt diſpoſita ſecundũ aliquas diſpoſitiones ad formam introducendã, vel quę debẽt manere cũ forma introducta. Sed materia remota eſt illa, quæ nihil de diſpoſitionibus præuijs ad formã introducendam habet, & hęc vocatur materia prima, quę eſt ſubiectũ omnis tranſmutationis naturalis & c. Mat. to. 2. 5. colum. 3. F

Corrupta omni forma ſubſtantiali cuiuſcunq; ſpeciei, manent adhuc in materia dimenſiones interminatæ, quæ nõ terminant, vel definiunt materiã ſecundum exigentiam formę alicuius ſpeciei &c. mat. to. 6. 91. col. 3. F

Materia prima non corrumpitur, quia eſt priorum contrarietate Mat. to. 6. 92. col. 3. F

Materia non habet conditiones aliquas ipſam ad ſpeciem determinantes. Mat. to. 7. 156. col. 1. C

Partes materię ſemp manent æqde, qualitercunq; mutentur, quia diſtinctio illarum eſt per dimenſiones, & illæ nunquã peteunt, ergo ſeruatur ſemper diſtiuctio &c Mat. to. 6. 93 col. 2. D

Materia quomodo vocetur propria, & quomodo non. Mat. to. 7. 133. col. 1. B

Poſtquam materia cępit eſſe quanta, nunquam deſijt, quia corrupta vna forma ſuccedit alia &c. Mat. to. 6. 93. col. 2. E. col. 3. F

Materia eſt principiũ indiuidui. Mat. to. 7. 199. col. 4. F

Materia eſt principiũ indiuidui. Mat. to. 7. 199. col. 4. F

Sicut ſe hẽt materia ad formã, ita intellectus poſſibilis ad formã intelligibilem, & ideo ſicut materia ſecundum vnum ordinẽ non habet habitudinẽ, niſi ad vnã formam, ita & intellectus poſſibilis. Sed differunt quia materia habet tãtũ dnos ordines ad formã materialẽ, intellectus vero poſſibilis habet tres ordines. Mat. to. 7. 204 col. 4. I

Materiale. In rebus materialibus tria inueniuntur quorum vnum non eſt aliud. ſ. indiuiduum, quidditas ſiue natura ſpeciei, & eſſe. In ſubſtantijs vero ſeparatis, ſecus eſt, quia ibi non diſtinguuntur hæc tria. ſ. indiuiduũ, quidditas, & eſſe, ſolum quidditas. & eſſe. In Deo vero nihil eorum diſtinguitur: immo quidditas, indiuiduum, & eſſe, idem ſunt. Mat. to. 7. 199. col. 4. F

Matertera. Qui materteram vel amitam accipit in vxorem, grauius peccat, quam ſi accipiat in concubinam. vt prob. Leuit. 213. col. 3. I. Et magis peccat cognoſcẽs amitam vel materteram quam conſobrinam, ſicut grauius peccat cognoſcens matrem, quam cognoſcens filiam ſuam, licet ſint in eodem gradu cognationis. ibidem. 213. col. 3. K. Et in eodem coitu magis peccat auunculus vel patruus quam cõſobrina, & c. ibid. 213. col. 4. H

Mathathias Et filij eius Machabęi, quomodo fuerint de tribu Iuda. Gen. 401. col. 2. E

Mathathias pater Machabeorum occidens Iudæũ immolantem idolis ſuper aram, non fecit id tanquam perſona priuata, ſed tãquam princeps, &c. Mat. to. 2. 87. col. 4. F

Mathematicæ ſcientiæ. Diſciplinæ Mathematicæ primum gradum obtinent certitudinis, vt Commentator ait commento 16. Geneſ. 1. col. 2. B

Scientiæ mathematicæ fuerunt primo apud Chaldęos, vt di. Ioſephus 1. Antiq. deinde apud Aegyptios, & multo fęlicius. 1. Reg. to. 1. 67. col. 2. E

Matthias. Matthię electio p ſortes proceſſit imperfectione Apoſtolorum, & ex paucitate fidei. Ioſ. to. 1. 134. col. 1. D

Matthæus. Scripſit Euang. in Hebręo vt patet per Hier. in prol. ſuper Mat. Exo. to 1. 255. col. 3. I. Leui. 280 col. 2. C

Matthæus prius quã iret in Aethyopiam, quæ nunc vocatur Nubia, quæ eſt vltra Aegyptum verſus Meridiem, qnam ſorte obtinuit, ſcripſit Euangelium in Hebræo, vt relinqueret Hebræis, quibus in Iudæa prædicauerat, de hoc Hieronymus in libro de Viris illuſtribus, & in prolo. Mat. quod incipit, plures fuiſſę, &c. Et in alio, qui incipit, Matthæus ex Iudæa, &c. Mat. to. 1. 17. col. 3. H. 36. col. 3. G. Dicunt tamẽ aliqui, quòd Euãgelium, quod prius ſcripſit in Hebręo, poſtea vertit in grę cũ. Sed hoc dubium eſt Hieronymo in lib. de Viris illuſtribus c. de Matthæo. Mat. to. 1. 26. col. 4. I

Quare Matthæus inceperit Euangelium ſuum a generatione Chriſti temporali, & non ab æterna. Mat. to. 1. 71. col. 3. G

Præcipua intentio Matthæi, in principio ſui Euangelij fuit, probare Chriſtum eſſe Meſſiam promiſſum Iudæis in lege, quia quidam Iudæi recuſabãt ſuſcipere legem Chriſti, putantes non eſſe Meſſiã, quia nou conſtabat eis quòd ipſe haberet omnes conditiones, quas ſcriptura dixerat de Meſſia. Et ideo Matthęus conatur probare Chriſtũ eſſe Meſſiam promiſſum Iudæis in lege, applicando ad eũ omnia, quæ in lege & prophetis de Meſſia dicta erant, ꝙ eſſet de genere Dauid, per generationẽ Chriſti probauit, ꝙ naſciturus eſſet de Virgine, quia ſic dicitur Iſa. 7. Et ꝙ nomen eius eſſet Ieſus, qđ idem eſt, quod Emmanuel, & ꝙ natus eſt in Bethlehem, Micheæ. 5. Mat. to. 1. 105. col. 3. F

Matthæus fecit mentionem de Herode loquens de ſanitate Chriſti, ad probandum ipſum eſſe Meſſiam ex tempore, quia de Meſſia intelligitur illud Gen. 49. non auferetur ſceptrum de Iuda, & c. Et ad oſtendendum perſecutionem, quam fęcit Herodes Chriſto. Mat. to. 1. 105 col. 3. I

Matthæus allegat auctoritates, quas cæteri Euangeliſtæ allegant, & adhuc plures, & hoc, non vt adhibeamus fidem dictis eius, ſed quia ſcripſit Iudæis, qui tenebant legem Moyſi, & Prophetas, in quib. plurima de ipſo Meſſia, & in actibus eius ſcripta erant, & quia erat impoſſibile Meſſiam eſſe eum, qui non impleret omnia, & ideo Matthæus ſpecialiter habuit hanc ſollicitudinem. Matt. tom. 1. 137. col. 4. G

Matthæus ſolet magis ſequi ordinem naturalem hiſtoriæ, quam alij Euangeliſtæ, alij verò interdum ſequuntur ordinem artificialem, quod Matthęus aliquando facit, ſed rarius quam alij. Matth. to. 3. 155. col. 3. G

Plurimi negant Euangelium Matthæi fuiſſe viſum a Marco & Luca. Mat. to 3. 164. col. 1. E

Matthæi vocatio fuit poſt ſanationem paralitici, de quo Mat. 9. contra Nicolaum de Lira oppoſitum di. vt probatur. Mat. to. 3. 188. col. 4. K. 189. col. 1. A

Matthæus, & minus principale fuit Leuit. Et forte hoc nomen Mattheus, fuit illi impoſitum a Chriſto poſt vocationem. Et ꝙ prius vocaretur Leuit. Mat. to. 4. 189. col. 2. E. Et Matthæus in vocatione ſua facit mentionem ſui ſub hoc nomine Matthæus, ſed Marcus, & Lucas ſub nomine. Leui, ꝙ ipſe Matthæus fecit ex humilitate, ſed Marcus & Lucas ex vrbanitate & c. Et aliter põ dici ꝙ Marcus & Lucas nihil noui fecerunt, vocando eũ Leui. ipſe vero Matthæus receſſit a ſolito. Et vt rederet notam ſuam veterem conuerſationem, appellauit ſe eo nomine, quo appellabatur, qñ vocatus eſt. Et hoc videtur veriſimiliter. Mat. to. 3. 189. col. 3. I. & col. 4 F. Nec poteſt reddi cauſa præter Chriſti voluntatem, quare Matthæus poſt vocationem Petri Andreæ, Iacobi, & Ioannis, & cæt. vocatus ſit, & c. ibid. 189. col. 4. K

Matthæus ponitur ſeptimo loco inter Apoſtolos Mar. 3. & Luc 6. licet ipſe ponat ſe octauo loco. Mat. 10. Matt. to. 3. 190. col. 1. B

Matthæus colligebat vectigalia, & videtur, ꝙ colligeret iura maris & terræ. Et domus telonei non erat in vrbe Capharnaum, ſed circa illã ad duas leucas, & c. Matt. to. 3. Et de Mathæo dicitur ꝙ ſedebat ad teloneum propter multa ibidẽ. 190. col. 3. F. Et Matheus fuit Iudæus, & non gentilis, vt dicit Tertulianus. Mat. to. 3. 190. col. 3. K. & col. 4. F

Matthæus, ꝙ vocatus eſt a Chriſto, ſequutus eſt eũ. Matt. to. 3. 191. col. 1. B. Non tñ ꝓp multa miracula, q̃ vidiſſet, & famã celeberrimã, vt dicit Chriſoſtomus: ꝙa licet hoc multũ prodeſſet, non tñ ſuffiebat, ad hoc ꝙ Matthęus vocatus illico deſereret oĩa, niſi aliquid aliud fuiſſet. ibid. 191. col. 2. A. Sed dicendũ, ꝙ Chriſtus tunc mouit cor eius, qñ vocauit eum. Et hoc fieri poterat tripliciter. vno modo mutando per virtutem vocis Chriſti. Tertio modo per aliquod ſignum apparens in facie Chriſti vocantis. & c. Matt. to. 3. 191. col. 2. D

Matthæus non ſecutus eſt Chriſtum: quia teneretẽ illũ ſequi tanq̃ Deũ, nec tanquã prophetã, ſed qa præceptũ Chriſti trahebat ſecũ executionẽ ſuã: quia cõpellebat quaſi ex quadã neceſſitate abſoluta Matthæũ ad ſequendũ, ita vt nõ poſſet Matthæus aliud facere, hoc eſt: qa Chriſtus mouebat cor eius, vt videretẽ ſibi nihil eſſe melius, q̃ Chriſtũ ſequi oĩa deſerendo, & c. Mat. to. 3. 191. c. 3 H

Matthæus non diſpoſuit prius de rebus ſuis, quam ſeque-

Universidad de Deusto Biblioteca

sebueretur Christum, ordinando. s. rationes suas, aut saltem colligēdo ea, quæ habebat in teloneo, & ponendo in custodia. Matth. to. 3. 191. col. 3. K colum. 4. F

Quare Matthæus non petierit licentiam a Christo ad ordinandas res suas, prius quam sequeretur Christum. M... t. to. 3. 191. col. 4. H. Et quomodo factum est quòd ipse omnia desereret, & rationes officij sui imperfectas relinqueret. Mat. to. 3. 192. colum. 1. B

Matthæus post vocationem disposuit de omnibus, quia postea, Christo volente, tedijt in domū suā, & de omnibus disposuit, quia post illam vocationem, fecit Matthæus magnum conuiuium in domo sua. Mat. to. 3. 192. col. 1. D

Conuiuium, quod fecit Matthæus, forte fuit die sequenti post vocationem, vel paucis diebus post. Mat. to. 3. 192. col. 2. E. Et fecit hoc conuiuiū propter multa. ibid. 192. col. 2. E. col. 3. F. Et conueniēter fecit magnum conuiuium, ad quod Christus venit propter multa. Matt. to. 3. 192. col. 3. K. col. 4. K. Ad quod etiam conuiuium fuerunt vocati publicani propter multa, ibid. 193. col. 2. C. Pharisæi tamen murmurabant de Christi manducatione cum publicanis, & murmurabant, non quia ageret contra legem, sed quia alias esset reprehensibilis, vt putabant, ibid. 193. col. 4. H. 194. col. 1. & 2. col. 3. F. Et istam murmurationē faciebant Pharisæi coram discipulis Christi, sed non corā Christo, propter multa. ibid. 194. colum. 3. I. Et in isto conuiuio fuerunt inuitati publicani prēter Christum & discipulos suos, & istos publicanos vocāt Euangelistæ peccatores, &c. 195. colum. 1. B. Et Christus respondit Pharisæis, quamuis ipsi nō alloquerentur eum, propter multa. Matt. to. 3. 195. colum. 1. D

Matthæus quare in Euangelio suo alleget quasdam auctoritates vet. test. & non alij Euangelistę. Mat. tom. 3. 196. col. 1. D

De Matthæo Apostolo & Euāgelista, quomodo fuerit vir clarus propter ea, quæ scripsit, & propter ea, quæ habentur de ipso in sacra scriptura, & cet. Mat. to. 3. 222. col. 2. D

Matrimonium. Non esse nisi in hominibus habetur in Instit. de iure naturali, & gentium in principio. Et dixit illud esse ad id quod natura iaclinat, in brutis tamē non dicitur matrimonium, & differentia nominis est propter differentiam excellentiæ nostræ. Genes. 230. col. 2. B

Quòd matrimonium sit nunc saltem inter Christianos, causa legitima est, ne quęratur alius concubitus Gen. 188. col. 2. A

Matrimonium est nunc principaliter propter fornicationem vitandam. 1. Cor. 7. vnusquisque vxorē suam habeat propter fornicationem. s. vitādam, in paradiso non esset timor fornicationis, nec aliqua inconuenientia, & ideo hic mulier imperat sicut vir, non autem in paradiso. Gen. 231. co. 4. H

Matrimonium in paradiso solum esset ad procreationem liberorum, & nunc est propter fornicationem, vitandam. Gen. 232. col. 1. B

Matrimonio copulari consanguineos in secundo gradu licitum erat tempore Abrahę propter idolatriam. Gen. 288. col. 1. E

Ad matrimonium contrahendum nullus honestè moueri potest nisi dupliciter. s. vel vt prolem habeat, vel vt se a malo cohibeat, ne. s. in illicitas libidines incidat, cum licitam non habuerit. Alię autem causæ sunt illicitæ. Gen. 315. col. 1. C

Matrimonium tradi non potest cum violentia, bene tamen cætera sacramenta. Gen. 308. col. 1. D

Matrimonium & oratio quantum ad validitatem actus similia sunt, & habent robur ex voluntate. Gen. 308. col. 1. D

In matrimonio & benedictione error psonæ excludit validitatē actus, sed error in psona est duplex, vt ext. de spon. c. tua nos. s. error in nomine, & error in substantia personæ. Gen. 308. col. 1. E

Matrimonium contraxit Iacob cum Rachel a principio conuentionis seruitij per septennium per verba de præsenti, & suspensa est consummatio per carnalem copulam ex volūtate Laban vsq; ad septem annos, & est similitudo de recipiente ordinem sacerdotij, &c. Gen. 315. col. 4. I

Si matrimonium sit contractum per verba de præsenti, viro petente debitum, quocunq; tempore petat, potest sine peccato reddere vxor, non tamē tenetur sub pręcepto reddere, donec solennitas Ecclesiæ sit completa. s. benedictiones, & publicæ nuptiæ, & habentur tanquam vir & vxor, & nō vt concubinarij, &c. Gen. 316. col. 1. B

Ad matrimonium nihil facit copula carnalis sine consensu mutuo. Et consensus mutuus dicitur, quando vni constat, quòd alter consentit in eum, & è contra alteri constat aliam consentire in cū. Hoc autem nō erat in Iacob & Lia. De hoc sunt iura vulgaria, extra de spons. per totum. Et ibi in cap. cum Ioannes. Et in cap. tua nos. Potuisset tamen esse matrimonium saltem interpretatiuum fictione iuris, si Iacob desponsasset Liam per verba de futuro dicens: Ego te accipiam in vxorem, & postea eam carnaliter cognosceret, &c. Gen. 317. col. 3. I

Quare iura ecclesiastica concedant fieri matrimonium in principio pubertatis. s. viro in quatuordecimo, & fęminæ in duodecimo. Gen. 322. c. 1. B.

Si quis contrahat matrimonium cum concubina, filij, qui prius erant illegitimi, fiunt legitimi virtute matrimonij, vt patet extra qui filij sunt legitimi. in c. tanta est vis. Gen. 316. col. 1. C

Solus consensus causat matrimonium perfectū de præsenti inter personas legitimas, vt patet. 27. q. 2. sufficiat. Et extra de sponsalibus. per totum. Gen. 273. col. 2. D

Matrimonium est de iure naturali, vt patet Instit. de iure naturali, ciuili, & gentium. in principio. & ff. de iustitia & iure. l. iuris opera. &c. Exod. tom. 1. 182. col. 4. G

Matrimonium in lege veteri non erat ita ratum, sicut in lege noua, vt patet extra de diuortijs. in c. gaudemus, &c. Exo. to. 1. 207. col. 4. G

Matrimonium nullus potest contrahere inuitus, ut patet extra de spon. & matrimonio. per totum. Et vbi coactio vel metus intercidit, matrimoniū non iudicatur, vt patet extra de sponsalibus in c. cum locum. Exo. to. 1. 207. col. 1. E. col. 2. A

Contrahentium matrimonium debet esse liber consensus, vt habetur extra de spons & matrimonio. c. cum locum. Exo. to. 1. 235. col. 4. G

Circa matrimonium erat regula in Israel, quòd illi, qui erant de diuersis tribubus, non copulārētur matrimonio. vt patet. Nu. 36. Exo. to. 1. 236. c. 2. G

Matrimonio coniungi non poterat Gentilis, etiam ad Iudaismum conuersus cum Hebræa, nec è cōtra. Exo. to. 1, 236. col. 3. K

Matrimonium non licet fieri in ascendentibus per lineam consanguinitatis, bene tamen in lateralibus & in alijs non. Leui. 280. col. 3. F

Quod matrimonium sit bonum, vel malum in alijs quibus, quibus, non possunt facere corpora cœlestia & c. Leui. 296. col. 4. G

Matrimonium consistit ex duobus, s. ex mutuo cōsensu contrahentium, & ex verbis consensum illum exprimentibus. Leui. 296. col. 4. K

In omnibus contractibus matrimonialibus generaliter definiendum est, ꝙ quandocunque aliquis cōrahit cum aliqua, & matrimonialiter cognoscit eam, quā matrimonialiter licebat accipere, nullum erit in matrimonio pactum, & tunc cognosci mulierē matrimonialiter honestum est. Accipi autē in concubinam turbe. E cōtrario autē, quādo aliqua mulier matrimonialiter cognoscitur, quā in matrimonium accipi non licebat, grauius est eā matrimonialiter cognoscere, quā in concubinam accipere: vt potest si cōsanguinea, vel affinis, vel vxor alterius sit. Leuit. 213. co 3. G. Et grauius peccat cognoscēs amitam vel materteram, quam cognoscens vxorem auunculi, vel patrui. Leuit. 214. col. 1. C

Matrimonium apud nos ratū est: sed apud Iudæos, & Infideles quamuis sit verum, ratum tamen nō est, vt patet extra de diuortijs. in gaudemus. Nu. to. 1. 65. col. 4. K

Matrimonium in vete. testamento nō erat ratum, cum quilibet posset vxorem suam repudiare, ēt sine aliqua causa. Secus tamen in nouo testamento: quia nemo potest repudiare, vxorem ex quacunque causa: etiam ex causa fornicationis: quia Deus dixit Mat. 19. Quos Deus coniunxit homo nō separet. & Mat. 19. vbi voluit nullam esse causam repudij, nisi fornicationem. Et istam non quidem simpliciter ad dirimendum matrimonium, sed ad tollendum cohabitationem: vt patet extra de diuor. in c. gaudemus &c. Num. to. 2. 119. col. 1. E

Matrimonialia semper fuerunt libera. Num. to. 2. 124. col. 3. H

In vete. testamento non videtur locus determinatus, vt appareat, quòd puellæ possent sibi accipere in viros, quos voluerint, eo ꝙ parentum ista sit potestas. Erat tamen potestas in puellis, ꝙ matrimonia non essent coacta. Patres enim determinabant viros ipsis puellis, ipsæ tamen accipiebāt si vellent: neque poterant compelli &c. Nu. to. 2. 124. col. 4. H

Matrimonium in veteri testamento an posset fieri inter personas diuersarum tribuum vel vnius rātum, nō erat cautum: cum adhuc populus Iudęo rum esset in vltima māsione iuxta Iordanem: imno videtur ꝙ personæ diuersarum tribuum cōtrahēt matrimonium ex illo Nu. 36. quas si alterius tribus homines acciperent &c. Num. tom. 2. 202. col. 2. A

In matrimonio requiritur libertas, & maior quam in alijs cōtractibus: quia si metus quicunque vel coactio interciderit, non erit locus matrimonio. extra de spon. ca. cū locum. Nu. to. 2. 203. col. 2. A

Personæ vnius familiæ poterant contrahere matrimoniū cum personis altrius familiæ eiusdem tribus. Nu. to. 2. 203. col. 2. C. Sed non cum personis alterius tribus. Et ꝙ personæ de tribu Iuda cōtra herent cum personis de tribu Leui, & è cōtra, patet de Ioiada Summo Sacerdote, qui contraxit cū filia regis Ioram de tribu Iuda. imo licitū erat omnibus tribus accipere vxores de tribubu Leui, & dare eas Leuitis, nec erat ibi comixtio diuersarū tribuum: vt possessiones miscerentur: nam Leuitæ non habebant aliquam possessionem &c. Nu. to. 2. 203. col. 2 E. & col. 3. F

Christiano licitum est contrahere cum muliere infideli, hac. s. condictione; vt fiat Christiana: vt habere. 28. q. 1. c. caue. non tamen si nō apponatur prę fata conditio: imo si contra faceret, grauiter peccaret, & punitione dignus esset etiam per leges humanas. Deu. 69. col. 2. D

In veteri testam. non sic arctabatur vir sicut mulier legibus matrimonij, sicut nec nunc &c. Deu. 116. col. 4 F

Matrimonio magis repugnat repudiū, quàm pluralitas vxorum, vt probatur Deut. 127. col. 4. G

Matrimonium inter Dalidā, & Samsonē erat simpliciter illicitū, nisi aliquid illud excusasset. s. motio diuina &c. Iosue to. 1. 117. col. 4.

Matrimonium inter Othonielem & Axam filiam Caleb fratris Othonielis, erat secundum se illicitum, tamen ex dispensatione factū est licitum: & licet non appareat illa dispensatio, credēdum est, quòd fuerit. Iosue to. 2. 96. col. 4. K

Nullum matrimonium tēpore Abrahæ & in uete. testamēto, erat totaliter ratū &c. Iud. 196. col. 4. F

Inter cōtrahentes matrimoniū multo maior libertas est in nouo testamēto, quàm in veteri, & quā apud omnes alios antiquos &c. Iud. 227. col. 2. E

Matrimonium fit per verba denotātia certum consensum, & non per verba cōditionalia &c. Ruth. 156. col. 3. G

Matrimonialis contractus cum mulieribus gentilibus, nō erat prohibitus Iudæis, duabus condictionibus seruatis, prima quòd mulieres illæ non essent Chananeæ. secunda quòd non manerent in ritu gentilico. Ruth. 282. col. 2. A

Solus matrimonialis contractus cum matre, aut sorore fuit prohibitus ante legē. Exo. to. 1. 8. co. 4. K

Matrimonium noui testamenti non solū reddit cōcubitum excusabilem, sed etiam cōfert gratiam adiuuantem ad operadum illa, quæ in matrimonio requiruntur, quatenus in fide Christi contrahitur. 1. Reg. to. 1. 100. col. 1. D

Matrimonium inter infideles nō significat aliquid sacrum, prout est ab institutione infidelium, bene tamen prout est ab institutione Dei: nam sic continet aliquod sacrum, vel illud significat. 1. Reg. to. 1. 100. col. 1. E

Soli matrimonio noui testa. competit significare vnionem Christi & Ecclesiæ, sed præter istā vnionem sunt aliæ vniones. s. Dei anima sanctam, & Verbi Diuini ad carnē: quę vniones significantur per matrimoniū. Et possunt pertinere ad matrimonium, quod non est noui testamenti specialiter. 1. Regum. to. 1. 100. col. 1. E

Matrimonium dicitur dicitur ratum: quia non potest dissolui, & sic omne matrimonium dicitur ratum, & hoc post institutionem legis Christi & eius promulgationem, secus tamen prius. 1. Regum to. 1. 100. col. 2. B

Circa matrimonium infidelium existentium in infidelitate ponuntur regulæ, & de eisdem conuersis ad fidem, circa retentionem plurium vxorū. 1. Reg. to. 1. 100 col. 3. G. vsque ad q. 52. exclusiue.

Ponuntur regulæ matrimonij circa mulieres conuersas ad fidem, qd debeant facere circa maritos infideles, & an possint cōtrahere matrimonia, & qñ, & qūo 1. Reg. to. 1. 101. col. 4. K. 102. col. 1. A

Non soluit matrimonium quæcunq; diuersitas status, bene tamē diuersitas status quo ad mortem. 1. Reg. to. 1. 103 col. 4. K. & 104. col. 1. A

Matrimonium quomodo soluatur per mortem, & non per transitum de infidelitate ad fidem. 1. Regum. to. 1. 104. col. 1. D. & col. 2. A

Matri-

Matrimonium magis pertinet ad corpus, quam ad animam: licet solo consensu contrahat: quia nō contrahitur ad fidem spiritualem, sed corporalē. 1. Reg. to. 1. 194. col. 2. A
Circa matrimonium contingit triplex fornicatio, s. carnalis, apostasiæ, & infidelitatis. Et prima reputatur maior, deinde secunda, & minor tertia, &c. 1. Reg. to. 1. 106. col. 1. A. Sed quare prima fornicatio dicatur maior: deinde secunda & tandem tertia sit minima. 1 Reg. to. 1. 106. col. 1. E. col. 2. A
Non permittitur personam fidelem matrimonio iungicum infideli, non solum propter periculū: sed propter ignominiam: quia est confusio quædam fidei, & religionis Christianæ, quòd mulier fidelis sit subdita viro infideli, &c. 1. Regum. to. 1. 108. colum. 4. G
Matrimonium habet actus personales ex parte corporis: sed non ex parte animæ. 1. Regum tomo. 1. 110 col. 3. G
Matrimonium fidelium in nullo casu potest solui, bene tamen matrimonium infidelium. s. in tribus casibus. 1. Reg. to. 1. 112. col. 4. G. 114. col. 1. B
Matrimonium inter personas fideles, non soluitur per crimen superueniens, bene tamen matrimonium inter infideles. 1. Reg. to. 1. 112. col. 4. H
Quod matrimonium inter infideles non dicatur esse ratum, potest tripliciter intelligi, vno modo qa licitum erat quondam repudiare vxores. Alio modo secundum opinionem ipsorum infideliū, licet ratum sit secundum veritatem. Tertio quia sunt tres casus, in quibus matrimoniū inter infideles possit solui, nullus tamen casus est, in quo matrimonium fidelium consummatum possit dissolui. Sed tertius modus est magis proptus & verus. 1. Reg. tom. 1. 113. col. 1. C
Matrimonium de se non habet indissolubilitatem. Sed eius indissolubilitas prouenit ex mandato Christi iubentis, quòd non separētur, quos Deus coniunxit, sed si in aliquo casu matrimonium videatur dissolui, hoc prouenit ex quadā interpretatione verborum Dei: quasi Deus illud si intelligi voluerit: quia per istas interpretationes cōtingit de iure inter infideles dissolui, & non inter fideles. Nam dicimus matrimonium esse ratum inter fideles, &c. 1 Reg. to. 1. 113. col. 3. K
Matrimonium contractum per verba de præsenti, non consummatum per copulam, nō est ratum, vel firmatum: quia est dissolubile: non quidem absolute, sed in aliquo casu, & ista dissolutio non habet locum, nisi inquantum videtur consonare verbis Dei, & hoc si concurrant duo, scilicet, q̄ Deus dicit matrimoniū esse indissolubile, quod est consummatum per copulam. Gen. & melius. Matt. 19. Erunt duo in carne vna. Itaque iam nō sunt duo, sed vna caro: Quos ergo Deus coniunxit, homo nō separet. Et sic propter vnitatem ipsorum non est separatio, quæ vnitas est per copulam &c. & istam rationem reddit Alexander, tertius de conuer. coniugatorum. cap. verum. & ca. ex publico. 1. Reg. to 1. 113. col 4. I. & 118. co. 3. K.
De tribus casibus, in quibus matrimonium contractum dissolui potest, quando alter coniugum est infidelis, & tantum in illis tribus casibus 1 Regū. tomo 1. 114. colum. 3. H. vsque ad quæst. 112. inclusiue. 122. colum. 3. F
Matrimonium potius soluendum est, quam peccat fides. 1. Regum tomo primo. 115. col. 1. D
Matrimonium est absolute indissolubile, nisi ex speciali dispensatione Dei, & hoc in tribus casibus, & non quia non est confirmatum sacramento fidei primo Regum tomo primō. 115. col. 3. G
Matrimonium inter infideles, ipsis existentibus infidelibus, non soluitur. 1. Reg. to. 1. 115. col. 3. I
In tribus casibus, in quibus matrimonium contractum, & consummatum dissolui potest, quando alter coniugum est infidelis, solum in primo casu recedit infidelis a fideli. Sed in alijs duobus recedit fidelis ab infideli, prout iura sentiunt, licet alij teneant, quòd in omnibus tribus casibus infidelis descedit a fideli, quod videtur magis cōuenire verbis Apostoli, & c. 1. Reg. to. 1. 117. col. 4. I & 118. col. 1. A
Apud infideles natos vel conuersos, non licet solui matrimonium in tribus casibus. Primo quando alter eorum labitur in hæresim vel infidelitatē. Secundo quando, qui lapsus est, non vult cohabitare absque contumelia, &c. Tertio quando, qui lapsus est, nititur alium, qui fidelis est contrahere ad peccatum. vt probatur. 1 Reg. to. 1. 118. colum. 3. I. colum. 4. F.
Non soluitur matrimonium per aliquem prædictorum trium casuum, ipso iure, & tamen ipso iure, in quolibet dictorū casuum fidelis habet statim licentiam dissoluendi illud, transeundo ad aliud matrimonium, si voluerit, &c. 1. Reg. to. 1. 119. col. 2. E. & col. 3. F
Circa matrimonia est regula, quòd omne, quod dirimit matrimonium contractum, impedit contrahendū, sed multa sunt, quæ impediunt contrahendum, q̄ nō dirimunt contractū. Vnde versus:

Desere spernentem, vel blasphemare volentem,
Vel te credentem scelus ad mortale trahentem,
Nam sunt absque mora tunc vincula rupta priora.

Intelliguntur, nō quòd desinat esse matrimoniū, sed quòd coniux fidelis incipiat habere licētiam transeundi ad alterum matrimonium, & dissoluendi istud, quasi nullum matrimonium existeret, &c. 1. Reg. to. 1. 119. col. 3. H
Nullus de iure compellitur contrahere matrimonium cum persona determinata, nisi ex delicto, &cæt. 1. Reg. to. 1. 119. col. 4. F
Non est alia res matrimonium, & ius matrimonij, &c. 1. Reg. to. 1. 121. col. 1. C
Matrimonium non solui per contumeliam creatoris tenet Hostien. & alij iuristæ: sed per lapsum termini positi a iudice ecclesiastico ipsi infideli, ad hoc quòd cohabitet sine contumelia, quod in alio sensu potest teneri. Tamen melius dicitur, q̄ coniux fidelis habet facultatem dissoluendi contrahendo aliud matrimonium: quia in quolibet trium casuum habet fidelis ipso iure, & auctoritate Dei licentiam transeundi ad secundas nuptias, &c. 1. Reg. to. 1. 121. col. 2. C
Si in lege matrimonij aliquid agant infideles contra legem Christi, habet considerare Ecclesia. 1. Reg. to. 1. 122 col. 2. D
Impossibile est, q̄ contractus matrimonij teneat ex vna parte, & ex altera non teneat, cum ex natura sua sit contractus mutuæ seruituris in corpus. Ideo si soluitur quantum ad fidelē, soluitur quantum ad infidelem, &c. 1. Reg. to. 1. 123. col. 1. B
Stat matrimonium claudicare quantum ad effectū ex vna parte, non tamen quātum ad vinculum, s. quando vni coniugum licet, quod alteri non licet. Cum vir & vxor ad paria iudicentur, extra de diuortijs. cap. gaudemus. Et istud accidit tripliciter. Primo quando vni licet petere debitum, & alteri non. Et sunt multi casus in iure, &c. Secundo quando licet alteri coniugum recedere a cohabitatione & alteri nō. in casu, quòd alter cōiugum fornicetur. extra de diuor. cap. significasti. & cap. ex literis. & in alijs casibus, &c. Tertio modo, quando vni coniugum licet, recedere ab alio, & transire ad secundas nuptias & alteri non licet, & istorum trium modorum duo vltimi inueniuntur in matrimonio infidelium, quando alter eorum conuertitur, & non alter, nō tamen primus modus, hæc dicit sanctus Tho. & bene in 4. Sent. 1. Reg. to. 1. 123. col. 1. E. Sed aliud quod dicit. s. q̄ fideli licet accipere aliam vxorem, non tamē infideli, & hoc magis factum esse in pœnam, quā ex necessitate præcedentis matrimonij, nō videtur verum, vt probatur. ibid. 123. col. 3. F. Dicit tamē quòd si infidelis conuertatur, tunc dispensatiue conceditur ei, quòd contrahat, & hoc est consequens ad præcedentem errorem, vt probat. ibid. 123. col. 3. H
Quando infidelis non vult cohabitare cum fideli, vel non sine contumelia, vel sine hoc q̄ cogat ad peccandum mortaliter ipsum fidelem. Et prius q̄ fidelis transeat ad secunda vota: tunc ipse infidelis peccat, & non tenet matrimonium. Si vero postquam fidelis contrahit, infidelis contrahat: neque peccat infidelis, neque matrimonium est inualidum. 1. Reg. to. 1. 123. col. 3. H
Licentiam dissoluendi matrimonium inter fidelē, & infidelem dedit Christus, vt quidam dicūt, per illa verba. Luc. 12. Putatis q̄ pacem veni mittere in terram, non dico vobis, sed separationem, &c. Alij dicunt, q̄ per illa verba. Matt. 5. & 19. q̄. s. nō licet dimittere vxorem, nisi propter fornicationem. 1. Reg. to. 1. 125. col. 1. E
Quæ pertinent ad matrimonium in vete. testamento sunt cęremonialia, &c 1. Reg. to. 1. 128. col. 1. E
Circa matrimonium nullos gradus consanguinitatis aut affinitatis distinxit Christus. 1. Reg. tom. 1. 129. col. 4. F
Matrimonio omnes illi coniunguntur a Deo, qui non coniunguntur contra legem Christi. 1. Reg. to. 1. 129. col 4. G
Cum dicitur, quòd matrimonium contractum inter fideles in gradibus, qui nobis sunt prohibiti ab Ecclesia; non soluitur si conuertantur ad fidē: intelligitur, quando infideles contraxerūt in gradibus licitis secundum leges eorum communes, aut municipales, aut secundum consuetudinem regionum suarum, secus tamen si contra, &c ę. 1. Reg. to. 1. 129. col. 4. I. & 130. col 1. A
Matrimonium dicitur legitimum, quod legali institutione, vel prouinciæ moribus contrahitur. vt habetur. 28. q. 1. §. item illud. Et secundum Magistrum. 4. Senten. dist. 39. 1. Reg. to. 1. 130. col. 2. E
Matrimonium tenet inter infideles conuersos, si cō testamenti, & non in gradibus vetitis a canone. Et si non: non tenet iuxta illud, quod habetur extra de consanguinita. & affinita. ca. de infidelibus. Sed istud caput intelligitur solum de Iudæis 1. Reg. to. 1. 131. col 1. A
Omnes illi dicuntur matrimonio cōiuncti à Deo, qui non sunt contra eius mandatum, vel prohibitionem copulati. 1. Reg. to 1. 136. col. 3. I
Addendum quando matrimonium inter infideles tenuerit, non requiritur aliud nisi q̄ legibus vel consuetudinibus prouinciæ contractum fuerit, etiam in gradibns vetitis apud nos. 1. Reg. to. 1. 136. col. 4. G
Matrimonium contrahere in quarto gradu concessit Gregorius Anglicis tunc nouiter conuersis, sed postea procedente tempore negauit illud his, quibus prius concesserat. 1. Reg. to. 1. 137 col. 1. A
Matrimonium aliquando contraxerunt infideles secundum veritatem: & aliquando secundum corū opinionem. 1. Reg. to. 1. 139 co. 1. D. col. 2. A
Matrimonium inter ascen. & descendentes est contra legem naturæ. 1. Reg. to. 1. 139. c. 1. E. col. 2. A
Si matrimonium contraheretur inter infideles in primo gradu consanguinitatis. s. inter fratrem & sororem iuxta consuetudinem illorum, vt erat apud Romanos vsque ad tempora Gregorij, cū ad fidem conuertuntur, non debet dirimi: quia non est contra legem naturæ, vt probatur. 1. Reg. to. 1. 139. col. 3 G
Matrimonium infidelium cōtractum per leges eorum, in tantum reputatur legitimum, & uerum, inquantum non est contra legem Christi, extra de diuor. cap. gaudemus. 1. Reg. to. 1. 189. col. 4. I
Leges humanæ voluerunt totaliter reducere Iudæos in matrimonio ad obseruantiam Christianorum, non permittentes eos contrahere in gradibus datis secundum legem Moysi. Sed canon mitius se habens concessit illis hoc, dempto repudio & pluralitate vxorum, &c. 1. Regum. tom. 1. 140. col. 1. A
In matrimonio contrahendo Ecclesia non concessit Iudæis vti suis cęremonijs propter duo. 1. Regum to. 1. 140. col. 3 F
Aequius est permittere Iudæis contrahere in secūdo, tertio, & quarto gradibus, quā vetare, & hoc propter quinq;. 1. Reg. to. 1. 140. col. 3 K. col 4 F
Matrimonij indiuisibilitas infertur ex his verbis: Et erunt duo in carne vna. Gen. 2. & Matt 19. 1. Reg. tomo 1. 144 col 1. E
Matrimonij indiuisibilitas non erat sub præcepto ante Christi prædicationem. 1. Regum. tomo. 1.
Per illa verba & erunt duo in carne vna, significantur aliquo modo duo. s. inseparabilitas matrimonij, & vnitas: sed principaliter inseparabilitas, &c. 1. Reg. to. 1. 144. col. 3. I
Matrimonium est nomen contractus, vel vinculi. Et istud vinculum causatur per mutuum cōsensum. Et consensus mutuus non potest esse inter plures, quam inter duos, &c 1 Reg. to. 1. 144. col. 3. K. & col. 4 F
Cum aliquis habuit plures fœminas matrimoniali ter coniunctas, non pertinuerunt omnes illæ ad virū illum in vno matrimonio: sed in pluribus. Et Deus de vnico matrimonio locutus est, dicēs: Et erunt duo in carne vna. 1 Reg to. 1. 145. c. 1. B
Antiquitus con contrahebatur matrimoniū absq; hoc q̄ fierent instrumenta dotalia, aut probationes aliquæ, aut sacramenta. Nam aliter non reputabatur matrimonium: vt pater in Authen. Vt liceat nostri & auiæ. §. quia vero. Colla. 9. Sed postea aliter secundum legem humanam factū est. s. vt Matrimonium per solum consensum coniugalem contrahatur, nulla alia interueniente solemnitate, aut dotalibus pactis, vel sacramentis, vel probationibus. Et hoc est verum: nisi in quatuor casibus, qui referuntur. 1. Reg. to. 1. 149. col. 2. A. Sed dicendum, q̄ matrimonium secundum veritatem solo consensu, vel affectu coniugali, contrahitur. Et dotalia instrumenta, & cæteræ solemnitates non faciunt ad contrahendum matrimonium: sed solum ad ostēdendum filios esse legitimos, &c. 1. Reg. to. 1. 149. col. 2. D
De ratione matrimonij est, quòd coniuges habeant intentionem cohabitandi vsque ad mortem. Vnde si in cōtractu matrimonij interueniat aliquid, quod repugnet perpetuitati vinculi, illud erit cō

Universidad de Deusto
Biblioteca

tra ſubſtantiam matrimonij: vt ſi quis contraheret,dicens contraho matrimonium vſq; ad duos annos: vel vſquequo mihi placuerit retinere: nõ teneret matrimonium.extra de condict.appo.c. Si conditiones.1.Reg.to.1. 149.col.4.G
Ad matrimonium ſecundum antiquos requirebãtur aliquæ ſolennitates. ſ.conſtitutio,inſtrumentum dotale,vel approbationes, vel ſacramenta. Nunc vero non requiritur aliqua ſolennitas, ſed ſolus conſenſus coniugalis extra de ſpon. ca. cum apud.& 27.q.2.c.ſufficiat.Et ad hoc q̃ iſte cõſenſus ſit certus,debet conſtare de illo, & ideo debet exprimi per verba de præſenti.extra de ſpon. cap.ſi inter virum. Et hoc ſi ſint potentes loqui. Nam ſi non,ſufficient nutus & ſigna. Sed ad hoc, q̃ filij reputentur legitimi,requiruntur quædam ſolennitates, vt q̃ proponantur edicta publicè in Eccleſijs; & hoc, vt non contrahant perſonæ illegitimæ,vt patet extra de clandeſti.in cap.cum in prohibitio,&c.1.Reg.to.1. 151.col.3.H
In matrimonio aliquid eſt de iure naturæ ſolũ, vel de diuina inſtitutione, aliud ex humana inſtitutione.Primum eſt, q̃ contrahatur per cõſenſum coniugalem mutuum, & cohabitatio maritalis, in qua mulier debet eſſe ſubdita viro, &c. 1.Reg. to.1.151.col.4.I. Aliud erat ex conſtitutione humana,&c.1.Reg.to.1. 152.col.1.C
Circa matrimonium in nouo, & veter.teſtamento erant duæ differentiæ.Prima q̃ in vet.erat diuortium ex quacunque cauſa,etiam ex ſola vólunta te,dum tamen daret vxori libellum repudij, &c. non tamen in noua teſtamento. Secundo, quia in vete. teſtamento, & ante illud licita erat vxorum pluralitas: non tamen in nouo: vt probat. 1.Reg.to.1. 93.col.4.G
Matrimonium contrahi in gradibus prohibitis nõ contrauenit legi Chriſti,ſed ſolum canonibus Eccleſiaſticis.Et ex hoc ſequitur,q̃ infideles licite cõtrahãt in ipſis gradibus apud nos prohibitis: quia infideles non arctantur canonicis conſtitutionibus.extra de diuor.cap.gaudemus. Et extra de cõſangui.& affi.cap infidelibus.1.Reg.to.1.96.c.1.A
Inter infideles eſt verum matrimoniũ extra de conſangui.& affi.cap.de infidelibus.Sed non eſt ſacramentum. 1. Reg.to.1.95.col.4. H. Eſt tamen aliquo modo ſacramentum,& eſt ratum.i.firmum. vt probat.1.Reg.to.1. 98.c.4.F.vſq; ad q.46 exclu.
Matrimonij definitio ſ.matrimonium eſt maris, & fœminæ legitima coniunctio,indiuiduæ vitę cõſuetudinem retinens.1.Reg.to.1. 98.col.4.H
Circa matrimonium dupliciter capitur ſacramentum,vno modo, vt eſt bonum matrimonio, nec ipſum matrimonium:ſed aliquid eius. Alio modo vt accipitur a ratione ſignificandi, vt. ſ. eſt ſacræ rei ſignum.Et ſic matrimonium eſt ſacramẽtum, ſed accipiendo primo modo eſt vnũ de tribus bonis matrimonij. Et tunc ſacramentum ſignificat indiſſolubilitatem cõtractus,&c. 1. Reg. to.1. 96.col.2.B
Matrimonium habuit diuerſas inſtitutiones, vnam ante peccatum.Gen.2. Ex illis verbis,hæc nũc caro ex carne mea,& iſta fuit in officium, & ad prolis procreationem. Alteram poſt peccatum in lege naturæ per illa verba.Gen.9.Creſcite & multiplicamini, &c. Et iſta fuit in remediũ contra vulnus peccati.Tertia inſtitutio fuit in veter.teſt. ad idẽ remediũ addẽdo determinationẽ perſonarũ. Leu.18.& 20.Quarta fuit in nouo teſtamento.Et iſta fuit ad ſignificationẽ coniũctionis Chriſti & Eccleſiæ ad Eph 5. Quinta fuit ĩ iure ciuili vel humano . Et hæc fuit ad vtilitates humanas.ſ.ad amicitiã,& obſequia mutua coniugibus impẽſa, quæ conſiderant leges humanę.Quantum ad primam,& quintam inſtitutionem ſolet dici, quod matrimoniũ non eſt ſacramentum,ſed eſt officiũ naturæ ad multiplicationẽ ſpeciei, quo ad primã vel ciuilitatis,quo ad quintã,in ſecũdo, tertio, & quarto modis dicitur ſacramentum: ſed potiſſime in quarto 1.Reg.10.1. 99.col.3.I
Quomodo matrimoniũ inter infidelis non ſit interdum ſacramentum:1.Reg.to.1. 99.c4.G
Matrimonium tam inter fideles quam inter infideles aliquid ſanctum efficit.ſ. excuſare peccatum. 1.Reg.to.1. 100.col.1.C
Matrimonia apud antiquos licet libera eſſent,puellæ tamen nunquã contrahebant abſq; voluntate patrum,& cuicunq; pater filiam deſponſaſſet,illum ſuſcipiebat ſponte,ac ſi tota poteſtas ad contrahendum eſſet in parte.1.Reg.to.2. 51.col.2.D
Matrimonium inter Hebræos nõ erat ratũ ex hoc q̃ interdũ dabatur libellus repudij,ſed ex alia parte æque ratum erat;vt nunc 1.Reg.to.2. 54 c.1.D
Impotens coire non eſt perſona legitima ad cõtrahendum matrimonium, & ideo ſi contrahatur matrimonium non tenet,etiam ſi ante matrimonium contractum conſtet de impotentia coeundi,contra Nicolaum. 3.Reg. 22.col.1.B
Secũdum iura pueri quatuordecim annorum ſunt apti ad matrimonium:quia illud eſt temporis pubertatis &c.4.Reg.174.col.3. H. Et fœmine duodecim.Mat.to.3.89. col.3. I. Et maximæ ſecundũ iura eccleſiaſtica,vt patet extra deſpõſatione impuberum.c.puberes.& aſſignatur ratio in de Oppoli. 5.col.4.G
Matrimonio poterãt cõiungi Hebræi cum mulieribus Aegyptijs, etiã ſi nõ eſſent conuerſæ ad legẽ Moyſi,dum illæ cõſentirent viros ſuos viuere in ceremonijs Iudaicis, & ſi nollet cõuerti,an acceptra in vxorẽ, debeat a viro cogi, vt conuertetur &c.1.Paralip. 64.col.3.F
Matrimonium non conſummatum, & matrimonium conſummatum, non differunt quo ad veritatem matrimonij: differunt tamen quantum ad alia.Mat.to.3. 34.col.3.H
Matrimonium iam non eſt datum principaliter in officium. ſ. ad prolem gignendam, ſed in remedium ad vitandam fornicationem. 1. Cor.7.&c. Mat.to.3. 90.col.1.C
Matrimonium eſt ſacramentum infirmitatis: quia Chriſtus illud principaliter inſtituit ad remediũ contra carnis fragilitatem.1.Cor.7.Melius eſt nubere,quàm viri &c.Mat.to.3. 119.col.3.I
In matrimonio carnali propric inuenitur dos.Mat. to.4. 229.col.2.C
Matrimonium aliquando ſoluitur propter dedecus Dei.quando alter coniugum eſt infidelis &c. mat .to.3. 44.col.4.C
De matrimonio inter Chriſtum,& Eccleſiam,Mat. to.4. 229.col.2.A
Ad matrimonium tam ſpiritualem, quàm corporalẽ requiritur idenptitatis ſpecifica inter matrimonio coniuncta.Mat.to.4. 231.col.4.H
Matrimonio nõ debent coniungi fœminæ paruæ ætatis propter multa inconuenientia,quæ ſequũtur:vt dicit Ariſto.in 7.Politi.in Parad. 11.colu. tertia.H
De matrimonio inter infideles, vide ad longum in dictione Infidelis.
Matrimonium non eſt ſciungendum.Mat.to.5.81. col.1.C

Matrimonij duo ſunt fines præcipui. Matt. to.5. 81. col.3.H
Matrimonium quid propriè ſit: Mat.tom.5. 81.colum.3.H
De matrimonij definitione, & partium definitionis declarationes:Mat.to.5. 81.col.4.F
Matrimonium non eſt neceſſarium ad bonum indiuidui, ſed ad bonum multitudinis Matt. to.5. 82.col.3.I
Matrimonium habet pro fine ptincipali prolis procreationem,& educationem.Mat. to. 5. 84. colu. prima.B
Propter quod contrahendum ſit matrimonium. Gen.315.c.1.D
Matrimonium contrahere propter pulchritudinẽ an liceat.Gen. 315.col.1.A
Ad quid ordinetur matrimonium:Mat. tom. 5. 84. col.4.K
Non licet nobis matrimonium contrahere vltra quartum gradum.Mat.to.5. 88.col.1.E
Garamantes non vtuntur matrimonio. Mat.to.5. 89.col.2.A
De quatuor finibus matrimonij: Mat.to.5.93. colum.2.C
Manere matrimonium vſque ad mortem, non eſt de iure naturali ſtrictè ſumpto. Mat. to.5. 93. colum.3.H
Dispenſare in matrimonio, vt diſſolui poſſit, ad quem pertineat.Mat.to.5. 94.col.1.C
Matrimonium ex voto Dei eſt indiſſolubile. Mat. to.5. 103.col.2.E
Fides in matrimonio in duobus conſiſtit. Mat.to.5. 103.col.3.G
Matrimonij tria ſunt bona ſcilicet fides, proles, & ſacramentum,Mat.to.5. 108.col.2.E
Pluralitas in vtroque ſexu in matrimonio reprobata eſt,tanquam fidei Chriſtianæ inimica. Mat. to.5. 111.col.3.I
Matrimonium inter fideles eſt verum & ratum, & inter infideles eſt verum tantum.Mat. to. 5. 111. col.4.F
Optimus non ſoluit matrimonium infidelium. Mat.to.5. 111.col.4.G
Circa matrimoniũ errauit Gregorius iunior.Matt. to 5. 112.col.2.E.col.3.F
Matrimonium in nouo teſtamento excludit pluralitatem vxorum.Mat.to.5. 112.col.3.B
Quare facto diuortio non tranſeatur ad aliud matrimonium,vide ex ratione Hierony.Mat.to.5. 113.col.1.D
Matrimonium bonum eſt ex intentione gignendi prolem ad Dei cultum.Matth. tom.114. columna 3.I
Frigidi non ſunt apti ad matrimonium: quia coire non poſſunt.Mat.to 5. 117.col.1.B
In matrimonio non tranſit ſententia in rem iudicatam:ſed omni tempore poteſt reparari ſententiæ vitium.Mat.to.5. 117.col.1.E.col.2.A
Temporalia impedimenta non tollunt virtutem matrimonij Mat.to.5. 117.col.2.C
Matrimonium non diſſoluitur niſi per impedimẽtã perpetua.Mat.to,5. 118.col.4.G
Dispenſare cum diuitibus,& non cum pauperibus in gradibus prohibitis ad matrimonium, non eſt acceptrio perſonarum. Matth.tomo.ſexto,36.colum.4.K
Matrimonium ad prolem ordinatur. Matt.to.6.52. col.1.A
Inter matrimonium,& ſpõſalia quid inter ſit:Mat. 19.7. 2.col.4.F
Inter Deum & animam noſtram eſt matrimoniũ. Mat.to.7. 9.col.1.B
Finis matrimonij eſt educatio liberorum. Et educatio,nutricio, & procreatio prolis eſt de intentione naturæ. Matth. tomo. ſeptimo, columna tertia.H
De graduum prohibitione ad matrimonium. Mat. to 7. 46.col.3.H
In matrimonio vnica vnici eſt;alias non tenet.Mat. to.7. 46.col.3 H
Non ſufficit coitus ad rationem matrimonij Matt. to.5. 90.col.4.H

Matrix mulieris deſcribitur.in Parad. 10.col.1.B
Matrix mulieris eſt calida & ſicca. Ecce virgo &c. 1.col.3.K

Matrona A matre dicitur.Mat.to.7.12. colu. prima A

Maturatio Fit cum humiditas rei ſuperflua digeritur, & de cuoquitur paulatim, & ad hoc requiritur,q̃ res illa habeat humorem radicalem, & tunc poterit ſuperfluus humor conſumi,& digerimanente naturali &c. 4.Reg. 191.col.3.K

Mathuſalem. Vixit nongentos ſexaginta nouẽ annos,& fuit ille, qui magis vixit inter mortales præter Henoch & Eliam,& mortuus eſt anno, quo inũdauerũt aquæ diluuij.ſ.ſeptingentis, viginti ſex annis poſt mortem Adę.Gen.32.col.1.D.1.Paralip. 27.col.3.G

Sanctus Mauritius. De beato Mauritio, & legione Thebæa,cui ipſe præerat, & quomodo paſſi ſunt martyrium.Exo.to.1.207.col.2.C.& habetur.27. diſtin.cap.Iulianus.
Mauritius cũ legione Thebæa noluit obedire præcepto Imperatoris,quando iuſſit,vt colerent idola,& comedere de ſanctificatis:propter quod per miſerunt ſe trucidari.1.Reg.to.2. 63.col.4.K
Sanguis beati Mauritij & ſociorum eius, rubricaue runt aquas Rhodani.4.Reg. 28.col.3.K

Mechaheque. Dictio hebræa, de qua Gen.26.ſignificat ridẽtem vel ludentem,ſed transfertur ad multa.Gen.301. col.2.D

Mechanicum. Mechanicas adminiſtrationes ſubeunt homines amore lucri moti.Mat.to 5. 82.col.4.F
Mechanicæ artes quare dicantur minores reſpectu artium liberalium.Gen. 15.col.4.H

Medea. Hiſtoria de Medea refertur.Exod.to. 1.118.col.1.E
De fatis Medeæ ſcripſit Auctor libellum quæmdã. Paradoxa. 74.col.1.D

Medi Deſcẽdunt a Madai filio tertio Iapheht, Iſidorus tamen dicit, q̃ Medi dicti ſunt a Medo rege.Gen.51.co.1.C.1. Paralip.29.columna 3.H

Mediator. Sine fide Mediatoris nõ põt aliquis ſaluari, & Deus paratus eſt omni tempore facere fidem mediatoris ei; qui non ponit obicem ad recipiendum ſicut peccator quacunque hora poteſt cõuerti ad eum,quia Deus præſto eſt omni hora infundere nobis gratiam,ſi faciamus quod in nobis eſt,& ipſe ſemper paſſat præueniendo,vt faciamus, quod eſt in nobis.Mat.to.5. 276.col.4.F
Mediator Dei & hominum Chriſtus eſt non ſecundum diuinam naturam, ſed ſecundum humanã. Mat.to 6. 76.col.3.F

Universidad de Deusto Biblioteca

Medicina. Medicinam inter mechanicas artes ponunt: quia manu, odoratu, visu & gustu exercetur. Gen. 15.col.4.F

Medicina vtilissima est: quia de sanitate agit restauranda & conseruanda, quo nihil melius & vtilius est viuenti. Gen. 15.col 4.G

Medicinæ scientia est habitus intellectus, & nō causat sanitatem nec ægritudinem, sed est secūdum quam cognoscimus quid causet sanitatem & qd ægritudinem. Et sicut habitus medicinæ secundum se non est operatiuus sanitatis: ita neq; medicus causat sanitatem, sed minister sanitatis applicando patienti ea, quæ efficiūt sanitatem. Hoc tangit Hypocrasin quodam amphorismo. Naturam omnium operatrix, medicus vero minister. 2. Paralip. 221.c.3.G

Medicina est scientia, qua cognoscimus habitudines corporum humanorum ægrotorum, sanorum, & neutrorum, & virtutes rerum naturaliū ad applicandum, & c. 2. Paralip. 221.c.3.H

Medicina parua egens melior est quam egens medicina magna. Mat. to. 1. 200.c.1.E

Medicina potest large sumi. s. pro omni illo, quod confert ægris ad salutem, quomodocunq; conferat: strictè verò sumiter pro eo, quod confert directè contra morbum. Mat. to. 3. 98.c.3.K. c.4.F.

Medicus. Medici sunt artifices naturales, & multum particulares: quia vbi desinit physicus, ibi incipit medicus Gen. 15.c.4.F

Medici per pulsus qualitatem contemplantur, & iudicant quasdam animæ dispositiones. Exod. to. 1. 48.col.2.C

Medici debent obseruare motus corporum cœlestium, coniunctiones planetarum, & dies lunationum in dandis pharmacis, & alijs medicinis. Nā istæ operantur naturaliter secūdum qualitatem frigidi aut calidi, sicci aut humidi, quæ qualitates aliquando iuuantur & aliquando impediuntur a corporibus cœlestibus, & c. Leu. 197.c.1.E

Quid dicatur humidum radicale secundum medicos, & quare sic dicatur. Mat. to 6. 109 col.1.E

Medicus videns aliquem ægrum sanari non posse, nisi experiatur illicitam libidinem, & cōsulat ei, quòd vacet illi, peccat. Et monachus, hoc cognoscens, potius debet velle mori, & c. Nu. to. 2. 156. colum. 4. I

Medicus solum est minister naturæ, vt ait Galenus. Iosue to. 1. 179.c.4.H.

Medicus, cuius eger moritur: quia malam potionē aut medicamina adhibuit, etiam si non intenderet occidere, reus est mortis, similiter & de chirurgo dicendum erit. Iosue. to. 2. 135.c.1.B

De intelligentia illius, vbi medicus incipit desinit physicus 3. Reg. 33.col 1.B

Medicus non curat ægritudinem directè, sed tollit causam eius, & sic curatur æger. 4 Reg. 67.c.4.F

Quas ægritudines potest medicus curare, & quas non. 2. Paralip. 221.col.4.G

Nulla ægritudo potest curari per medicos, si sit infli cta a Deo sine aliqua causa naturali, siue habeat causas naturales contrarias siue non. 2. Paralipo. 222.c.1.E

In ęgritudine nunquam est habenda confidentia arti medicorum, q̄. s. per eam indubitauter æger sanetur. 2. Paralip. 222.col.2.A

Confidere magis in arte medicorum quam in Deo, stat dupliciter, vno modo q̄ sit impropria comparatio, alio modo q̄ sit propria. 2. Par. 222.c.2.B

Medium Virtutis non est secundum æqualitatem quantitatis, sed secundū æqualitatem proportionis. Matth. tom. 2. 141. c. 2. & c. 3. F.

Mediū triplex est. s. in visione corporali & spirituali. Matt. to. 2. 29.c.2.B

Medium potest capi dupliciter, vno modo per ęqui distantiam, alio modo per interpositionem. Gen. 97 c.4.G. Exo. to. 2. 45.c.2.C

Quomodo Deus p̄ multa media homines instruat. Mat. to. 5. 27.c.3.F.

Medium in homine non est in latere, sed in fœmore. Gen. 147.c.2.C

Medium in moralibus debet accipi secundum rationem & non secundum quātitatem. Mat. to. 7. 22. col. 1. A. Et accipitur medium secundum proportionem circunstantiarum ad rationem rectā. Mat. to. 7. 22.c.1.A

Declinare parum a medio non est contra virtutē. Mat. to. 5. 47.c.3.F

Medium in moralibus est secundum rationem, & non secundum quantitatem. Matt. to. 7. 22. col. 1. A

Medium, quanto magis accedit ad vnum extremorum, tanto magis recedit ab altero. Matth. to. 7. 191. col. 3. G

Medula Vocatur optimum, quod est in re. Num. to. 1. 249 c.4.H. Matthæ. to. 7. 290.c.4.H

Mel Deus vetuit vt apponeretur mel in sacrificijs. Leu & Exo. to. 2. 16.c.4.I

Mel non offerebatur in sacrificijs, sed quia huius nō apparet aliqua causa literalis, eum dum est ad tropologicam. s. quia significat dulcedinem in illicitis actibus libidinis, quos Deus longe vult abesse ab his qui suo ad stant ministerio. significat etiam mel dulcedinem verborum in adulatoribus, qđ Deo odiosum est, & ideo a sacrificijs longe abesse debet. Leu. 20 c.1.A

In quibusdam partibus cadit ros sicut mel per noctem super arborum folia, qui condensatus est vt mel, & mellis habet dulcedinē. Leu. 215.c.4.H

Mel & butyrum, si conuenienti tempore sumātur, valde mundificant, & phantasticum organum disponunt. Ecce virgo concipiet. 7 c.2.E

Melancholia Inter melancheliam, & sanguinem est solida cōtrarietas. Iosue. to. 1. 193.c.2.B. & c.4.F

Melancholicus. Melancholici frequentius somniant, cuius assignatur ratio. Gen. 362 c.4.K

Melancholici semper indigent delectationibus propter maliciam complexionibus ex 7. Ethic ca. vltimo Nu. to. 1. 138.col.3.F

Melchisedech Fuit Sem. Gen. 56.c.4.H. & 251.c.2.A. Et fuit filius primogenitus Noè. 1. Paral. 73.c.4.G

Melchisedech nomen appellatiuum est, & compositum, & significat, rex meus iusticiæ. Gen. c.4 H. & 251.c.2.A 56.

De Melchisedech: dī ad Heb. 7. q̄ nō habuit patrem neq; matrem. Qđ intelligit sub isto noīe, bene tn sub nomine Sem. Gen. 56.c.4.H. & 58.c.3.H

Melchisedech vixit annos sexcentos vsque ad quinquagesimum annum vitæ Iacob. Gene. 56.c.4.K. & 241.c.2.A

Melchisedech de quo. Gen. 14. exiuit obuiā Abrahę reuertēti de cęde regū in terra sua. i. in Hermon. monte, post descensum montis Thabor tribus Leu. vltra Nazareth ad Orientalē plagam Nazareth sed in parte meridiana terræ promissionis: quia erat contra leuam Damasci. Gen. 251.c.2.A

Melch. Sedech protulit panem, & vinum Abrahæ ad reficiendum Abraham, & milites suos, qui venientes lassi de bello, vt dicit Iosephus, & alij Iudæi post mortem Christi, qui conantur destruere illud Psal. 108. Tu es sacerdos in æternū &c. quia veritas huius dependet a veritate illius, quod habetur Gen. 14. proferens panem, & vinum, dicunt q̄ non obtulit tanquam sacerdos, sed solùm ad reficiendum venientes de bello, sed dictum istorum probatur falsum. Gene. 251.c.1. D. Alij exponunt illud q̄ Melchisedech protulit panem & vinum Abrahæ, nō vt ipse Melchisedech offerret illum panem &c datum a Melchisedech tanquā sacerdos, quod probatur fal. Gen. 251.c.2.A

Melchisedech erat sacerdos Dei altissimi, & hoc dupliciter, vel quia pater erat manentium in vero cultu Dei, nam vera opinio de Deo, & verus cultus in sola stirpe Sem permansit, qui vocatur Melchisedech. Gene. 14. vel iste erat sacerdos, quia primus quam ad tribum Leui perueniret sacerdotium. Num. 3. 4. & 8. omnes primogeniti erant sacerdotes, potentes immolare, & facere alia pertinentia ad officium sacerdotis &c. Et licèt ipse Sē, non esset primogenitus Noe, tamen ad ipsum trā slatum est sacerdotium multis de causis. Gene. 251.c.3.I

Melchisedech motus fuit ad offerendum panem, & vinum Deo coram Abraham, multis de causis. Gen. 251.c.4.G

Melchisedech fuit primus, qui in sacris literis nominauit Deum creatorem. Gen. 251.c.4.I

Hebræi quidam dicunt, quòd Melchisedech peccauit in benedictione, quam dedit Abrahæ, propterea quod prius benedixerit Abraham quàm Deū, sic dicit Rab. Sal. quod probatur esse falsum. Gen. 252.c.1.A

Melchisedech mortuus fuit anno centesimo vitæ Isaac. super Gen. 303.c.2.A

Melchisedech erat sacerdos, propterea quia erat de primogenitis Noe. Num. to. 1. 92.c.3.G

Quis fuerit Melchisedech. Matth. tom. 6. 160.c.4.H

Melchon. Potest esse nomen proprium idoli, vel nomen commune, & tunc significat regem eorum, sed non capitur sic. 1. Paralipo. 20. cum dicitur, quod Dauid accepit coronam de capite Melchon, sed ibi capitur pro vt est nomen idoli. primo Paralipo. 228.c.1. & 2.B

Melchon erat nomen cuiusdam idoli Ammonitarum, quod aliquando vocatur Moloch. 1. Paralip. 228.c.2.E

Quomodo Dauid potuerit ex corona idoli Melchō confiare sibi diadema absque peccato 1. Paral. ca. 20. Paralip. 228.c.3.K

Melech. In Hebræo significat regē, 3. Reg. 202.c.2.D. Et Melchon siue melsitum, & significat, rex meus iusticiæ. Gen. 228.c.1.B

Melech aliquando est nomen viri, & aliquando nomen fœminæ. 1. Paralip. 107.c.2.B.

Melior. Quod aliquis credat se meliorem alijs, potest dupliciter intelligi. Matt. to. 5. 10.c.1.E

Quidam meliores, q̄ sunt Deo propinquiores. Matt. to. 6. 164.c.3.G

Melle. Circa melle silueſtre, quod comedebat Ioannes, sunt opiniones, sed Augustinus concludit quòd erat melle, quod nos communiter melle vocamus &c. Matt. tom. 1. 170.c.4.K & 171.c.1.A

Mello. Nomen est cuiusdam voraginis, quę erat apud castrum montis Sion. 1. Paralip. 125.c.4.K

Melodia. De melodiis agit Arist. 8. Polit. Parado. 69.c.1.B

Membrum. Nemo est dominus membrorum suorum, sicut habetur. ff. ad legem acquil. in l. liber homo. In Parado. 50.c.3. I. inde Beata trinit. 6.c.3.K. Matt. to. 2. 194.c.4.G. Matt. to. 5. 120.c.4.k

Membri virilis magna longitudo obest ad generandum. Exo. to. 1. 268.c.4.F

Membra hominis differūt specie inter se. Matt. to. 4. 251.c.4.k

Membrum genitale, quare dicatur caro turpitudinis. Exod. to. 2. 71.c.3.F

Membra abscindere diabolicæ tentationis est. Matt. tom. 5. 120.c.4.k

Nemo, secundum legem, est dominus suorum membrorum. Matt. to. 5. 120.c.4.H

De similitudine reperta inter caput, & mēbra. Matt. to. 6. 81.c.2.C

Membra possunt considerari dupliciter in ordine ad animam. Matt. to. 6. 100.c.4.k

Quod libet mēbrum corporis, proportionaliter augetur. Matt. to. 6. 109.c.2.C

Nunquam de vno membro suppletur alteri. Matth. to. 6. 116.c.2.D

De his, qui sibi absciderunt Membrum aliquod, vel si ab alio abscisum sit, quid dicendum sit quo ad promotionem ad sacra. Matt. to. 2. 194.c.4.k, & 195.c.1.A

De membrorum, siue virillum, siue aliorum abscisione. vide in dictione abscindere.

Memoria. Non distinguitur realiter ab intellectu. Exo. tom. 1. 186. c.1.D. Mat. to. 7. 196.c.1.B

Omnes philosophi posuerunt memoriam in parte sensitiua tantum. Matt. to. 7. 196.c.4.k

De memoria peccatorum qualis sit periculosa, & qualis non, vide. Deute. 45.c.2.A. per totam illam quæstionem.

Ea, quæ quis agit, vel dicit in limine mortis, multū commendantur memoriæ. Iosue to. 2. 172.c.1.D. & 176.c.4.I

In Dei memoriam dupliciter deducunt deffectus naturæ. Matt. tom. 5. 117.c.3.k

Memoria tempore minuitur, cuius assignatur causa. Matt. tom. 2. 107.c.3.G

De duplici memoria, scilicet sensitiua, & intellectiua, quomodo nō distinguatur ab intellectu, Matt. to. 7. 196.c.4.F

Memphis. Memphiticus.

Memphis ciuitas fuit Aegypti, quam fundauit Epafus Iouis filius, in qua primum studium totius Orbis fuit, quod præcipue floruit in astrologia. Gen. 4.c.1.D

Memphitici vates dicuntur sapientes Aegypti. Gen. 4.c.1.C

Mendacium. Proprie non reperitur in facto sicut in voce. Gen. 308.c.3.G

Qui mendacia sua vult reddere probabilia, non oīa mendacia in vnū globū colligit, vt oīa simul enunciet, qa sic satis apte cognoscerēt falsitas, sed vnū mendacium pluribus veritatibus coniungit, vt ex eis saltem fucum veritatis trahat. Gen. 373.c.3.k

Mendacium obstetricū Pharaonis fuit mendacium officiosum, quia profuit oībus Iudæis, & nulli nocuit

Universidad de Deusto
Biblioteca

euit,nec mendaciũ,quo quis occultat furẽ iudici est simile mendacium. vt probatur. exod.tom.1. 6.c.2.D

Nullum prorsus admittit mendacium sacra scriptura,etiam si paruulum sit,vt ait Augustinus, & habetur in decretis,dist.9.ca.si ad literas sacras.Reg. 91.c.3.G. matth.to.6. 171.c.4.K

De ratione mendacii officiosi est,quòd alicui prosit & nulli noceat.Exo.to.1. 6.c.2.E

Mendacium officiosum veniale peccatum est non tollens gratiam,licèt aliqualiter diminuat. Exod. to.1. 6.c.3.H

Mendacio officioso Iudith liberauit populum. Exo. to.1. 6.c.3.H

Mendacia latere desiderant, & verum in propatulo gaudet. Exod.to.1. 179.c.3.K

Mendacium triplex.s.pernitiosum,iocosum,& officiosum.Exod.to.1, 180.c.1.E

Mendacium iocosum raro est peccatum mortale,ni si cum quis assuetudine delectatur mentiendo,& in illud tendit propter se.Exo.to.1. 180.c.2.A

A mendacio in testibus cauere debet iudex,& ne ip se falsum dicat.Exo.to.1. 246.c.1.C

Inter mendacia differentia est, nam quædam sunt valde pernitiosa,& quæda non,sic & libri propter mendacia, Exod,to.1. 257.c.4.G

Mendacium communiter sic definitur, mẽdacium est falsa vocis significatio cum intẽtione fallendi, & aliquando reperitur mendaciũ in rebus. Leui. 188.c.3.G

Triplex est mendacium.s.pernitiosum, officiosum, iocosum:pernitiosum semper est mortale, iocosum semper est veniale,nisi ex assuefactione mentiendi,vel ex desiderio fiat &c. officiosum similiter est veniale,potest tamen culpa talis peccati aggrauari,vel diminui diuersimode. Ios.to.1.42.c.2. A, & Exo.to.1. 180.c,1.E

Mendacium officiosum,quando fit pro captando lucro,maioris culpæ est, quàm si pro euitando malo fiat. Iosue to.1. 42.c.2.C, & illud, quod fit pro euitãdo malo personali est minoris culpæ, quàm si fiat pro euitando damno rerum. Iosue tom. 1. 42.c.2.E

Mendacium Raab fuit leuissimæ culpę,vt probatur, Iosue to.1. 42.c.2.D

Quando vnum mendacium sit damnabilius alio, & quando non,cognoscitur per tres regulas,quæ referuntur.Iosue to.1. 42.c.3.H

Mendacium obstetricum Pharaonis valde minoris culpæ fuit,quàm mendacium Raab. Iosue to. 1. 42.c.4.G

Inter mendacia potest vnum esse minus alio dupliciter.s.extensiue, vel intensiue.1.Regum tom. 2. 63.c.1.A,& 72.c.4.G

Mendacium Michol fuit leuius intensiue, quàm mendacium obstetricum Pharaonis, & econtra fuit accipiendo extensiue. primo Regum tom.2. 63.c.1.A

Mendacium Raab fuit minus culpabile extensiue, quàm mendacium Michol,secus tamen intensiue.1.Reg.to.2. 63.c.1.D

Mendacium, cuiuscunque sit generis, semper est peccatũ mortale,vel veniale. 1.Reg.to.2. 80.c.4.I

Mendacium officiosum est illud, quod prodest alicui, non principaliter ipsi loquenti, sed alteri, & nulli nocet.2.Reg. 119.c.4.K, & 120.c.1.A.Exo. to.1. 6.c.2.D

Quod mendacium aliquando sit mortale,& aliquãdo veniale,propterea est, quia non est actus circa determinatum genus.matth.to.6. 28.c.3.H

Mendaciosus. De mendaciosis. Leui. 185.c.1.E

Mendicare. Christus nunquam mendicauit ostiatim,nec etiam Apostoli, cum non esset talis consuetudo apud Iudæos, quia Deus vetuerat. Deute. 15.omnino pauper, & mendicus non erit inter vos.matt.to.4. 277.c.3.K

Mendicus. Apud Hebræos non erant mẽdici,& pauperes omnino ex mandato Dei. Deutero.15. omnino indigens, & mendicus non erit inter vos, idest facite vt nullus inter vos sit totaliter pauper,ita quòd cogatur mẽdicare,sed vos date illi, vt non mendicet, & hoc optime obseruant Iudæi moderni inter se. Exod, to.1.73.c.1.A, Deute. 83.c.2.D.c.3.F

Mensa benedicenda. Est propter multa. Mat.to.4.94.c.2.B. Et est benedicenda ante cibum, & post cibum sumptum. 94.c.4.F. Delaicis non est determinatum,quando gratias agere debeant pro cibo: ideo quod aliquando agant in generali, vel in particulari sufficit. Nec obligantur expresse ad aliquem modum benedictionis mensæ, Clerici tamen,q̃ sunt in sacris magis obligãtur ad benedictionem mensæ, & si comedant collegialiter, vt monachi, vel canonici regulares, tales tenentur ad benedictionem &c. indistinctè,quandocunque sedent,& surgunt &c. vt patet 41.dist. cap.conuiuia,siue cap. quando autem. Secus ramen,quando quilibet comedit priuatè: nam tũc non tenetur expresse ad benedictionem, tamen pro honestate, & reuerentia gradus Sacerdotalis debet benedicere,& cum ad cõuiuium venerint. tenetur aliquis eorum legere eis. matth.tom.4. 95.c.1.B

Mensa. Solis, de qua Hieronym. in Epistola ad Paulinum, quæ habetur in prologo totius bibliæ,erat quoddam magnum labulum dispositum quasi mensa,in quo astrologicæ, & geometricæ figuræ describebantur a Philosophis. Gen. 7.c.2.D

De mensa Delphica Phœbi in Delphos insula Græciæ in prouincia Boœtiæ.Exod.to.2. 30.c.2.E

Mensæ Delphicæ similem fuisse mensam propositionis dicit Iosephus, quod ab auctore improbatur.Exod.to.2. 30.c.2.E

Quomodo omnes reditus episcopi dicantur esse de mensa episcopi.4.Reg.to.4. 263.c.1.B

Mensa propositionis. Non videbatur ab aliquo de populo discooperta,nec ab aliquo Leuita. Sed a solis sacerdotibus, qui intrabant, vt apponerent, vel amouerent panes de ipsa mensa. Exod.to.2. 31.c.1.A

Quod in mensa propositionis apponerentur labij, & duę corone,assignatur causa.Exo.to.2.31.c.2.B

Mensã propositionis habuisse vectes in lateribus,& circulos aureos, verisimilius est, quam quod illos haberet in lateribus longitudinis, vt probatur.Exod.to.2. 31.c.3.k.c.4.G

In mensa propositionis reponebantur vasa quedam aurea,quibus sacerdotes experiebantur an vinum & oleum, quæ debebant infundi in sacrificijs,an essent talia,qualia deberent,an non. Exod.tom.2. 32.c,2.G. Similiter ponebantur pertinentia ad altare thimiamatis.32.2.G.Erant ibi quatuor genera vasorum. 100.c.1.A.196.c.2.E

Mensa propositionis quare poneretur versus Aquilonem. Exod.to.2. 33.c.1.I

Mensæ propositionis vasa erant quatuor, scilicet, phialæ,cyathi,turribula, & acceptabula. Exo. 25. Exo.to.2. 109.c.2.B

Mensa propositionis prius quam portaretur, primò operiebatur pallio coccineo, deinde pallio pelliũ hyacinthinarum.de quibus.Num.4.Exod.tom.2. 187.c.1.B

Mensa propositionis habebat pedes quatuor,& quilibet altitudinem cubiti,& dimidij, & habebat labium, & ipsi coronam interrasilem,& super eam alteram coronam auream. Exod. tom. secundo. 196.c.3.F

Mensa propositionis non habebat propriè aliquam ministrationem,quæ propriè in ea fieret, nisi posito panum,qui per singula sabbata apponebantur,& tollebantur. Exod.to.2. 196.c.4.H

Mensa propositionis erat quoddam repositorium vasorum, quæ pertinebant ad administrationem faciendam in aliis locis, & assimilabatur mensæ, dicitur abacus. Exod.tom.2. 210.c.1, C. Super Num.tom.1. 87.c.3.H

Mensa propositionis describitur. Exod.to.secundo. 251.c.1.E. c.2.A

Mensa propositionis habebat duo officia, primum quod in ea quolibet sabbato ponebantur duodecim panes recentes. secundum quòd in ea ponebantur multa genera vasorum,vt turibula,phialę, cyathi,acceptabula. Exod.to.25.& 37.

Decem mensæ fuerunt in templo Salomonis, vna aurea,& nouem argẽteæ,sed quare in templo Salomonis fuerint plures mensæ, & vnica tantum in tabernaculo Moysi.Parali.2. 55.c.2.E.c.3.F. Et Nicolaus de Lira dicit omnes iltas mensas fuisse mensas ꝓpositionis;& q̃ in qualibet erant duodecim panes. Sed in hoc aberrat Nicolaus multiplicer. primò quia dixit mensas propositionis,secũdo quia dixit in illis esse centum viginti panes. 2. Paralip.55.c.3.H. Sed dicendum, quod vnica erat mensa propositionis ex illis decem, scilicet mensa aurea, & aliæ nouem,argenteæ erant tanquam repositoria vasorum aureorum,& argenteorum. 2.Paralip.56.c.1.B. 59.c.3.K. Et quinque istarum mensarum erant ad latus Meridianum, & aliæ quinque ad Septentrionale, Nicolaus tamen dicit, quod omnes erant ad latus Septentrionale, sed deerrat. 56.c.1.E. c.2.A

Mensis. Septem mẽses lunares faciunt 207. dies. Gen. 44.c.1.B

Mensis septimus, de quo Gene. 8. s.requieuit arca mense septimo, vario modo capitur iuxta varias opiniones.Gen. 44.c.1.A

Mensis lunaris habet viginti nouem dies cum dimidio.sed quia ille dies non potest diuidi dantur vni vigintæ dies,& alteri viginti nouẽ. Gen. 44.c.2.B

Mensis septimus,quando sedit arca Noe super mõtes Armeniæ,de quo Gen.8.fuit mensis Martius, computando a principio anni. s.a mense Septembri,sed computando ab ingressu in arcam, vt aliq computant,fuit mensis Maius.Gen. 44.c.3.F

Mensis decimus, in quo cacumina montium apparuerunt,fuit mensis Maii, computando, vt omnes computant,à principio anni. Gen. 44.c.3. G

Mensis, mutantes mensem,mutauerunt & computum annorum,quia non computant ab Orbe cõdito, vt consueuerant, sed ab exitu de Aegypto incęperunt computate annos, sicut nos a Christi nativitate, & Græci a primo anno regni Alexandri, qui prius computabant per Olympiades, & Romani ab vrbe condita. Exod. tom. primo. 2.c.2.B

Menses primo Phegorius destinxit.Gene.298.c.4.H

Mensem primum,de quo Exod.12. quidam dixerũt esse Aprilem,vt dicit glosa ordinaria,& Andreas, & Magister Historiæ scholasticæ,licèt non ita clarè: sed hoc non est verum,si strictè accipere volumus,vt probatur: coincidit tamen cũ Aprili pars eius.Exo.to.1. 71.c.3.F

Nullus est mensis Iudæorum, qui totaliter idem sit cum aliquo mense nostro. Exod,tom. primo. 71.c.3.H

Menses Hebræorum sunt lunares,qui nõ sunt æquales mensibus nostris,nec aliquis mensis Hebræorum est idem totaliter cum aliquo mense nostro. Exod.to.1. 71.c.3.H. Et mensem dicunt vnam lunationem, & in principiis lunationum faciebant magnam solennitatem, & clangebant buccinis, iuxta illud Psal. 80. Buccinate in neomenia tuba, & vocatur neomenia noua luna, & interprætatur deficiens nouiter, quod contingit quando luna est in coniunctione cum sole, nam tunc ex radiis solis occultatur nobis, & deficit lumen suum, & vocatur tunc noua,quia lumen nouum accipit à sole,& vocatur etiam hoc festum chalendarum, quia in illo mandabat Deus fieri specialia sacrificia. Num. 28. nos autem computamus annum p menses solares habentem duodecim menses, in correspondentia ferè ad duodecim signa zodiaci, quæ sol pertransit vno anno. Nec duodecim lunationes faciunt vnum annũ, nam ad duodecim lunationes debent addi duodecim dies, vt compleant vnum annum solarem, quia luna celerius complet suum motum, q̃ sol pertranseat vnum signum.Exo.to.1. 71.c.3.H

Mensis Septembris erat primus mensis anni secundum Hebræos, licèt Martius primus esset quantum ad festiuitatum assignationem.Exod.tom.1. 259.c.2.E

Non est idem primus dies anni mensis Septembris, & primus dies anni secundum Hebræos, nisi rarissimè, in quolibet tamen anno principium anni est in Septembri nostro &c. Exod.tom.primo. 259.c.3.G

Mensis primus Hebręorum aliquando coincidit cũ magna parte Aprilis nostri. Exod.tom.secundo. 175.c.3.G

Menses inchoant Iudæi per principia lunationum, quẽlibet mensem a principio lunationis inchoantes,& hinc est quod multoties non est idem principium mensis illis, & nobis.Leui. 170.c.3.F

Mensis Martius institutus à Deo primus mensis, cũ prius esset September. Exo.to.1. 71.c.2.B

Ad habendum mensis Septembris principium Iudæi attendunt æquinoctium æstiuale, quod contingit sole existente in primo gradu Libræ,& hoc est quasi in medio nostri mensis Septembris, & quæcunque lunatio fuerit proximior illi equinoctio, est tunc principium mensis Septembris, & inuenta ista prima die,illa erat dies expiationis. Leui.170.c.3.F. Sed quare isto mense celebretur dies vel festum propitiationis, & decima die,& festum clangoris prima die, & festum tabernaculorum decima quinta. Leui. 170.c.3.G

Menses computant Iudęi per lunationes facientes quamlibet lunationem vnum mensem,& postea in principio sequentis lunationis faciebãt festum magnum clangentes tubis,& facientes conuiuia. Num.10.& 29. Et vocatur festum chalendarum, quoniam nos chalendas principium mensis ponimus. Vocatur etiam festum hoc neomenia, idest noua lunatio a neos, quod est nouum, & mene,

Universidad de Deusto Biblioteca

quod est defectus, quasi nouus defectus, quasi dicat, quod tunc luna nouiter deficit obscurata vel obfuscata a radiis solaribus. Leui. 258.c.4.F. Et assignatur modus inueniendi mensem Martium apud Hebræos. 258.c.4.G

Menses suos non inchoant Iudæi sicut nos, sed per lunationes, & ideo prima dies lunationis est prima dies mensis, & propter principia mensium appellantur neomeniæ. i. defectus lunares, quoniã tunc luna deficit a toto lumine suo, cum sit in coniunctione ad solem. Leui. 267.c.3.H

Mensis septimi Iudæorum inchoatio non potest pũenire diem primam mensis Septembris nostri per vnam diem integram, quia ipsi inchoant Septembrem suũ in lunatione, quæ est propinquior æquinoctio, aut fiali. s. principio libræ. Et qa principium libræ est in medietate mensis Septembris, vel ferè, non potest lunatio propinquior æquinoctio incipere ante Septembrem nostrum. potest tamen incipere September Hebræorum in fine Septembris nostri, vel circa finem. Et quod præsupponunt. s. ꝙ principium mensis septimi sit proxima lunatio æquinoctio autũnali, siue præcedẽs, siue subsequens, non est verum, sed est lunatio septima computando a principio sui, vbicunque euenerit est principium mensis septimi. Illud tamẽ præsuppositum verum est ad inueniendum principium anni. s. quia oportet, vt principium anni Iudæorum sit in principio lunationis propinquioris equinoctio vernali, quod est in Martio, vt semper phase, quod erat decimaquarta luna, fiat in tempore, quo incipiunt fruges nouæ, eo quod in decimo sexto die mensis illius debebat offerri manipulus frugum virentium. &cet. prob. Leuitic. 267.c.3.

Mensis septimus Iudæorum nõ est semper September noster, sed vt in plurimum est October, vt qdam putant. Sed non sic est, imò vt communiter maior pars est in Septembri, quia sepius incipit ante medium Septembris nostri. Leuitic. 171.c.3.H

Mensis primus, quo venerunt Israelitæ in desertum Sin, de quo Nu.20. fuit anni quadragesimi ab exitu de Aegypto, quamuis non habetur in textu. Num.to.2. 1.c.4.H

Mensis Septembris fuit primus mensis ab exordio mundi, & sic aliquando Deus nominat Septembrem finem anni, & principium Exod.33.&34. Num.to.2. 108.c.4.I

Primus mensis Iudæorum inchoatur in lunatione propinquiori æquinoctio. Nume.tom. secundo. 109.c.1.B

Mensis primus simpliciter apud Hebræos erat September. Deut. .c 2.E.c.3.F

Quomodo Iudei computent mẽses per lunationes, Iosue. to.1. 35.c.3.H

Mensis primus apud Iudeos incipit prima die lunationis propinquioris æquinoctio vernali. Ios.to.1. 65.4.K

Menses apud Hebræos computantur per lunationes, scilicet ab ortu lunæ in alterum ortum, sicut computant Arabes, vt dicit Alfraganus 1.cap. libri sui. Et tunc quando incipit lunatio est luna sub radiis solis occultara, & non videtur, & vocatur defectio lunę, vel neomenia, quod idem est. primo Regum.tom.secundo. 71.c.1.D. Mat.tom.7. 87.c.2.E

Mensium nostrorum principia semper sunt immobilia, sed non mensium Hebrẽorum principia. 4. Reg. 39.c.1.E.c.2.A

Mensium primordia apud Hebræos sunt in diebus coniunctionis Lunę cũ sole, Et vna lunatio apud eos facit vnum mensem, & ita annus noster siue annus solaris excedit annum lunarem plus quam per vndecim dies tertiædecimę lunationis, & ob hoc ipsi in aliquo anno habent duodecim lunationes, & in alio habent tredecim; & sunt inter eos anni inęquales. 1. Paral. 277.c.2.B

Mensis Februarius quare sic dicatur. 1. Paralipome. 277.c.4.H.

Prima dies cuiuslibet mensis erat dies festus apud Iudæos, qui dicebatur dies chalendarum. matth. to.2. 77.c.1.D

Hebræi computantes annos per mẽses lunares, quo modo potuerunt facere, quod principium anni, scilicet primus mensis anni inciperet circa medium nostri Martij, paulo ante vel paulo post. in Defen. 19.c.4.F

Quemlibet mensem addere super alium duas horas habetur in calendario, sed est falsissimum. In Defen. 46.c.1.C

Quod per menses sint tempora fixa, magnã est vtilitas, vt per hoc sciamus determinate, quando incipit quodlibet tempus, sicut est apud nos. In Defen. 49.c.1.B

Mensis Februarius vocatus est sic à Numa Pompilio Romanorum rege, sed quare sic eum vocauerit, similiter & Ianuarium, quos addidit decem aliis mensibus. In Defen. 49.c.2.C

Sarraceni, & Arabes computant menses suos ab apparitione lunæ nouæ, vsque ad sequentem apparitionem, & constituunt duodecim lunationes, & duodecim menses in anno, & ob hoc habent isti annum mutabilem in principio. In Defensio. 52.c.4.I

Primum mensis Iudæorum, qui potest distare magis à Martio nostro, non plus potest distare, quã vt incipiat die vigesima secunda, vel vigesima tertia Februarij, aut vigesima tertia Martij, nam quilibet istorum terminorum distat ab æquinoctio vernali, quod est die decima, vel vndecima Martij, diebus quindecim, vel sexdecim. In Defensio. 53.c.1.A

Menstruum. Fœmineum formatur ad omnes figurationes humani corporis ex virtute totius speciei deriuata per semen masculinum. Mar.to.6. 109.c.2.C

Ex mẽstruo componitur materialiter corpus fœtus. matth.tom.6. 112.c.4.F

Ex solo menstruo fit generatio, vt probatur. Leuit. 114.c.4.I 115.c.3.I

Menstruum a mense dicitur. Leui. 115.c.3.I

Prius quam mulieres habeant menstruum, non possunt concipere, nec etiam cum desinit. Leuitic. 114.c.4.K, & 182.c.3.I.

Menstrua in B. Virgine necessariò fiebant. Leuitic. 118.c.1.D, & 2.B. & 119.c.3.K.

Quo tempore in fœminis menstrua incipiant. Leuit. 119.c.4.G

Menstrua cur non insint à principio ætatis. Leuit. 119.c.4.H

Menstruum est valde fœdum, & pestiferum, nam si canis inde comederit, in rabiem conuertetur. Et si aliquid illius cæciderit super arbores deficabuntur, & bitumen quod ferro, & igni dissoluit nequit, sanguine menstruo dissoluitur. Leuit. 149.c.2.E

Menstruum solet cessare ad annos quinquaginta, sexaginta vel quasi. Et tunc vltra mulier non potest concipere. Leuit. 182.c.3.K

Quando ex menstruo formatur corpus, ipsum corpus recipit omnes partes secundum speciem, & ratio est: quia partes secundum augmentum sunt partes secundum speciem. Mat.to.6. 114.c.3.G

Menstruata. Mulier si respiciat in speculum de prope, & per magnum tẽpus, causabit in eo guttas sanguinis &c. Gen. 275.c.2.D. Leui. 132.c.1.C

Accedens ad menstruatam, siue illa esset vxor, siue non; morte plectebatur tam ipse quã illa apud Iudæos, si accusarentur. Leui. 149.c.4.F

Cognoscens carnaliter menstruatam tempore menstruorum, merebatur vterque pœnam mortis, & hoc solùm, quia illa erat menstruata, nisi vir hoc fecisset ignorans, vel ipsa violenter esset cognita, nam si scienter, & probaretur, non excusabatur, & illa expiatio, de qua Leui. 15. cognoscentis menstruatam, intelligitur de illo, qui ignoranter accessit, vel si scienter, non tamen constat iudici in foro exteriori. Nam pœna, quę præcipitur dari Leuit. 20. est in foro litigii. Et alia, de qua Leuit. 15, videtur esse quasi in foro conscientiæ &c. Leuit. 213.c.1.A

Menstruatæ & fœminæ fluentes non excludebantur extra ea castra multitudinis: sed extra deitatis, & Leuitarum. Deut. 111.c.3.F

Mensura. Valoris in rebus est duplex, quædam secundum naturam, quæ dam secundum positionem humanam. Gene. 285.c.4.I

Duplex erat mensura apud Hebræos. s. magna, & parua, in rebus aridis mẽsura magna dicebatur, ephi, & parua, Gomor. Sed in rebus liquidis mensura magna dicebatur, hin, & parua dicebatur sextariũ, & Gomor erat decima pars Ephi. Exo.16. Et sextarium sexta pars hin. Num.15. Leui. 137.c.3.G

Mensura debet esse minimum in quolibet genere, vt ait Arist. 19. Metaphi. Leui. 257.c.1.C

Prima mẽsura temporis, quæ habita est per motum solis, est dies. Et hanc diem naturalem diuidimus nos in diem, & noctem. Et naturalis dies diuiditur in viginti quatuor horas &c. Leuit. 257.c.1.E

Duas mensuras tãtum inuenimus per solem, vnam per motum raptus. quæ dicitur dies naturalis, aliã per motum suum naturalem, quæ dicitur annus. Leui. 257.c.2.B. Et per lunam inuenimus vnam mensuram, quæ dicitur mensis. s. a coniunctione in coniunctionem solis. Sed alij mensuram hanc accipiunt ex motu solis proprio, quo pertransit vnum signum. Et cum sint duodecim signa, sunt duodecim menses in anno. Computando tamen secundum lunationes sunt fere 14. vel 13. menses in anno Leui. 257.c.2.B

Sine mensura auari volunt diuitias: quia eas non ad vsum, sed propter seipsas volunt: quia ea, quæ propter seipsa aliquis vult, sine mensura vult. Similiter & odientes faciunt. Mat.to.2. 103.c.3.G

De mensuris, quæ erant apud Hebræos. Mat.tom.6. 236.c.2.B

Mensura temporis per circulationem septem dierũ habita est propter duo, primò ex diuina operatione, qua Deus creauit mundum in sex diebus, & septimo requieuit. secundò ex rerum natura per motum omnium septẽ planetarũ. Leui. 257.c.2.D

Mensura in operationibus moralibus est recta ratio. Mat.to.3. 64.c.2.E

Maiorem mensuram retribuit Deus pro opere bono, quàm pro malo opere. Mat.to.3. 115.c.4.F

In fine non datur mensura quo ad dilectionem, sed in his, quæ sunt ad finem. Mat.to.5. 134.c.4.G

Mensura quanto determinatior est, tanto magis habet rationem mensuræ. In Defenso. 49.c.3.I. Et quanto est minor, tanto magis conuenit. 49.c.4.K

Mentha. Decimatio menthe, & anethi, facta a Iudæis potest tripliciter intelligi. Mat.to.6. 202.c.2.E

Mentiri. Abraham non docuit Sarram mẽtiri, quando Gen.12. dixit. Dic ꝙ soror mea sis. Sed docuit veritatem occultè celare, imò si sic non egisset, peccasset grauiter tentando Deum, nec istud fuit mendacium: quia erant filij eiusdem patris, sed non immediati &c. Gene. 68.c.2.A

Non omne mentiri ad conseruandũ vitam alicuius, est mentiri officiosum, nec mentiri ad occidendum est semper sum, sed consideranda est causa, pro qua fit hoc. Iudi. 44.c.2.D

Mentiri, & falsum dicere non est idem omnino. 1. Reg.tom.2, 53.c.3.G

Mentiri non se habet tam determinate in rebus, sicut in verbis 1.Reg.to.2. 62.c.1.A

Deus nulli vnquam iubet, quòd mentiatur, nec aliquis missus ab eo mentitur aliquando ex mandato suo. nec ipse vnquã mentitus est, interdum tamen iubet hominibus, vt fallant alios, & missis a se iubet, vt decipiant interdum eos, ad quos mittuntur. Et ipse quoque interdum decipit homines, vt probatur. Mat.to.2. 119.c.2.E

Mentiri maius peccatum est promittendo quam asserendo, vt probatur. Mat.to.2. 213.c.4.G

Non licet mentiri pro vita hominis, extra de vsuris. cap. salubriter. Mat.to.7, 60.c.4.F

Meones pop. In Græcia, in quibus natus est Homerus poeta: vnde & Mœnius vates dicitur, descenderunt a Mes filio Aram, filii Sem. Gen. 53.c.2.E

Merachepseth. In Hebræo significat flare. inde Trinita- 7.c.1.D

Merarite. Portabant onera sua in plaustris. Leui. 51.c.4.G

Mercator. Quomodo mercatores peccẽt vendentes, & ementes: Mar. to.5. 233.c.3.K

Merces. Non vocatur merces, nisi quando fit ex conuentione, & secundum appretiationem. 3.Reg. 127.c.4.k

Merces propriè dicitur præmium, quod quis ex labore, vel opere aliquo meret. Mat.to.6.144.c.4.G

Mercedem diligit homo propter se ipsum, non tamen est de ratione mercedis, ꝙ habeat rationem finis. Mat.to.6. 144.c.4.G

Mercenarius. Mercenarij prætium vsque ad alteram diem non potest detineri sine peccato, nisi ex consuetudine, vel ex mercenarij voluntate, vel alia quacunque rationabili causa solutio impediatur. Leuit. 189.c.2.A

Quare omnes homines dicantur mercenarij Dei. Mat.to.5. 173.c.3.F

Mercenarij dicuntur quicunque mereede conducti sunt ad aliquod opus certum, & isti liberiores sũt, quam coloni. Leui. 301.c.4.G

Mercurius. Complet motum suum in tanto tempore, sicut sol, & hoc loquendo de medio motu. nam quantum ad verum motum velocius complet Mercurius motum suum. In Defen. 50.c.1.B

Quare poetæ vocauerunt Mercurium cursorẽ Deorum.

Universidad de Deusto Biblioteca

rum. In Defenso. 50.c.1.B
Mercurius rarò apparet, nam, vt communiter, semper est sub radiis solis occultatus. In Defenso. 50.c.1.C

Mereri. Est agere aliquem actum in charita te, propter quam Deus acceptat ea, quæ agimus, sed quod nos habeamus charitatem est a Deo. Gen. 282.c.4.K
Principium merēdi est charitas. Mat. to. 7. 37.c.3.F
Quid sit mereri proprie. Iosue to.1. 41.c.2.A
Aliquando merentur existentes in purgatorio. Mat. to.7. 256.c.1.B
Ad merendum requiritur libertas a coactione, sed non libertas a necessitate finis. Ruth. 246.c.1.B
Autem mortem semper est locus merendi, vel demerendi. Matth. to.6. 304.c.2.D. non tamen post mortem. 241.c.3 G
Mereri stat bene cum peccato veniali. 1. Reg. to. 2. 62.c.4.G
Nemo faciendo malum meretur. Matth. tom. 5. 125.c.4.H
Mereri consistit in volendo facere aliquod bonum propter Deum, & ex charitate. Nam ista tria sunt necessaria in ratione meriti. 3. Reg. 74.c.2.D
Nō potest quis mereri nisi simul habeat omnes virtutes: quia meritum non est sine charitate, & tamen cum charitate infunduntur omnes virtutes. Mat. to.3. 82.c.3.I
Impossibile est quod aliquis mereatur aliquid propter Deum, qui nihil facit proprer Deum. Matth. to.5. 14.c.1.C
Magis meretur, qui habens charitatem vt decem, agit ex toto suo conatu, quàm habens charitatē, vt duo, agens etiam ex toto conatu: quia principium merendi est charitas, similiterquia maior charitas auget conatum. Mat. to.7. 37.c.3.F
Mereri, & peccare est hominis, & non animæ neq; corporis: Mat. to.7. 273.c.3.G
Mereri, & demereri, laus, & vituperium in actu est, & non in habitu. in Defen.

Meritorium. Omnia sunt meritoria, quando fiunt propter Deum. Mat. to.5. 13.c.3.H
Vnde dicatur aliquis actus meritorius. Matt. tom. 5. 144.c.3.H
Opera meritoria non potest quis alteri communicare, nec in hac vita, nec in futura, vt probatur Mat. to.7. 14.c.2.B
Satisfactio fit operib⁹ meritorijs. Mat. to. 7. 104c.1.B
Ad hoc quod aliquis actus sit meritorius, requiritur quod liberum arbitrium sit vertibile. Matt. to.7. 185.c.4.K

Meritum. In actu meritorio sunt duo. s. caritas, & labor, vel pœnalitas, per charitatem meretur vitam æternam, & per maiorem charitatem meretur maiorem gradum vitæ æternæ: per laborem, & pœnalitatem in actu charitati coniuncto meretur satisfactionem pœnæ debitæ in Purgatorio: sed in vita præsenti meretur satisfactionem pro peccato. Gen. 10.c.2.A
Quomodo intelligendum sit, q̄ merita vnius sint satisfactoria pro altero, vel quod proficiant ei. Gen. 10.c.2.B
Meritum est in actu bono voluntario. Matth. to. 5. 115.c.3.G
Primum quod est in merito, scilicet mereri vitam æternam ex gradu charitatis, non communicatē alicui alteri, nisi merenti. Gene. 10.c.2.B
Cuilibet merito respondet merces æqualis, vel maior ipso merito. Gen. 253.c.1.D
Meriti quantitas attenditur ex affectione maiore, vel minore. Exo. to. 2. 97.c.4.I
Merita Christi erant infiniti valoris. Exod. tom. 2. 167.c.2.D
Illud Gregorij, secundum merita subditorum disponitur vita rectorum, quomodo debeat intelligi. Mat. to.2. 244.c.1.D
Difficultas in opere non facit ad rationem meriti, nisi in quantum propter maiorem difficultatem requiritur maior conatus. Matthæus tom. 2. 254.c.1.D
Meriti rationem nō diminuit aliquid esse debitum, nisi inquantum diminuit rationem voluntarij. Mat. to.2. 254.c.1.D
Quomodo discussio meritorum fiet in iudicio. Mat. to.7. 90.c.4.F
Merita sunt duplicia. s. propria, & aliena. Mat. tom. 7. 236.c.2.B
Nemo potest esse sine meritis, aut demeritis post annos discretionis. Mat. tom. 7. 236.c.2.E
Illud opus est magis meritorium, qđ fit ex maiore charitate, & intentione & cęt. Matt. tom. tertio. 16.c.2.B
Meritum importat ordinem iustitiæ ad præmium, inquantum iustum est, quòd illi, qui meretur aliquid, reddatur ei, quod meretur, impetratio verò non importat ordinem iustitiæ, sed misericordię, vel liberalitatis ex parte donantis. Matth. tom. 3. 123.c.2.E, & 124.c.1.A
An sit maioris meriti benefacere magis bonis quā minus bonis. Matth. tom. tertio. 267.c.3.H.c.4.F. Et est maius meritum recipere vnum, quàm alium, vel benefacere vni potius, quàm alteri ex duobus. primò ex desiderio recipiendi. secundò propter maiorem honorem. 267.col.4.K. 268.c.1.A
Meriti rationem habet aliquod opus ex duobus, ex quibus habet rationem bonitatis, scilicet ex radice, & ex instrumento. Matth. to.4. 40.c.1.E, & 45.c.3.F
Ibi est maius meritum, vbi est vehementior motus voluntatis in Deum. Matthæi tom. quarto. 45.c.2.E
Omnis actus meritorius est aliquo modo satisfactorius. Mat. to.4. 176.c.3.I
In omnibus actibus nostris meritoriis, & satisfactorijs, nunquam consideratur æqualitas proportionis, sed quantitatis &c. Matt. tom. quarto. 177.c.1.D
Nemo sine merito potest ire ad vitam æternā. Mat. tom. 7. 236.c.1.E
Meritum vitæ æternæ vocatur vita æterna. Ioannes decimo septimo, s. Hæc est vita æterna. Matth. tom. 5. 261.c.3.F
Meritorum vēditores dicuntur pauperes, Mat. to. 7. 14.c.3.K
Meritum hominis non consideratur ex genere actus: sed ex animo operantis. Matt. to. septimo. 24.c.3.G
Secundum gradus meritorum sunt gradus præmiorum. Mat. to. 6. 328.c.4.H
In damnatis non potest esse meritum, vel demeritum. Mat. to. 7. 184.c.4.F
Merita in vita sunt quotidie mutabilia. Mat. tom. 6 321.c.2.A
Meritum, & demeritum tollit necessitas, licet non tollat bonum, & malum in operatione. Mat. to. 7. 186.c.2.A
Meritum in quo consistat. Matth. tom. septimo. 118.c.4.H

Maioritas vel minoritas meriti attenditur iuxta maioritatem, vel minoritatem connatus. matt. to. 7. 226.c.2.E.c.3.F. Et 231.c.4.F

Meretrix. Meretrices reputat lex infames personas: licèt eas tanquam necessarias permittat, in nulla tamen lege reperitur mandatum expressum, quod meretrices sint in ciuitate. Gen. 268.c.3.H
Meretrices tolerat lex humana, quia non est perfecta simpliciter, sed secundum conuenientiā humanę politiæ. Et ideo licet eas nō approbet, nō tñ punit eas, futuro Dei examini puniēdas relinquens, lex tñ diuina non permittit, sed vetat quia omnē fornicationem condēnat. legislatores tñ q̄tū ad istam partē nō sequūtur lr̄am legis diuinæ verādo oēm fornicationem: quia lex diuina vult, q̄ licèt ipsa vetet fornicationem, q̄ lex humana non vetet illam. Gen. 268.c.3.H
Meretrices tolle de ciuitate, ait Augusti. & cętera libidinibus conturbabis. Gen. 268.c.3.K
Meretrices non gignunt, quia in vno eodem tempore vicino cum pluribus coit. Gen. 319.c.4.I
Meretricem esse de filiabus Israel, similiter & scortatorem, prohibitum erat apud Iudæos Deu. 23. non tamen propter hoc, si quæ meretrices essent, vel scortatores occidebantur. imò apud Iudæos erant publicæ meretrices, vt patet Deu. 23. cum dicitur: Non offeres mercedem prostribuli, neq; pretium canis in domum Domini Dei tui. Leu. 200.c.3.H
Meretricem vocant Iudęi illam, quæ pretio locat se, siue omnibus, siue quibusdam. Leui. 221.c.4.H
Meretricis peccata tripliciter distinguuntur. Matth. tom. 6. 218.c.1.E
Meretrix potest de meretricio dare eleemosynam, & tenetur ad decimas soluendas, si meretricium committat secretè. secus tamen si sit meretrix publica. Mat. to. 6. 218.c.1.B. c.2.F
Meretrices, excommunicati, & infideles quādo sint tractandi dulciter, & quando durè, & quando dulciter, dulcius tamen infideles. Leui. 253.c.1.D
Meretrices erant in Israel, & licèt Deus vetuerit mercedem meretricum Deu. 23. nullam tamen pœnam imposuit meretricibus, si essent. Leui. 223.c.1.C
Meretricis votum simile est eius oblationi, nisi corrigatur. Num. to. 2. 145.c.2.B
Meretrices permittit lex humana, non statuendo, vt sint, aut expressam licentiā eis dando, vt maneant, & viris, vt commisceantur eis, sed solùm eas non puniendo. 1. Reg. to. 1. 142.c.2.B
Si cum meretrice contraxerit, prodest ei ad remissionem peccatorum suorum, extra de sponsa. cap. inter opera. 1. Reg to. 1. 131.c.3.G
Meretrices, & Histriones tenerētur ad restitutionē, si ecclesia statueret, sicut instituit de vsurarijs, & symoniacis. 4. Reg. 61.c.3.F
Quod acquirit meretrix iniustè acquirit. Et tamen
Quod acquirit suum est. Matth. to. 3. 21.c.1.B
Meretrix potest facere eleemosynam de acquisitis per meretricium. Et licèt sit turpe lucrum, non tamen iniustum: turpiter enim agit, qui se subijcit cuique sine fœdere matrimonij, & hoc iniustum est, quod tamen inde pecuniam accipiat, non est iniustum, sed turpe, i. de turpi acquisitum. Matth. tom. 3. 21.c.3.K. c.4.F
Meretrix dici potest quæcunq; mulier fornicaria: quæ siue lege matrimonij copulatur alicui viro, siue in coniugata, siue monialis, siue cuiuscunque status: quæ li ex coitu cum clerico recipiat ab eo aliquid, si sit secularis & libera, an teneatur ad restitutionē, si illud quod accepit fuit de bonis, quę clericus acquisiuit intuitu Ecclesiæ, vt de redditibus, opiniones sunt, sed verior opinio est, q̄ talis mulier nō tenetur ad restitutionem illorum, quę accepit: quia clericus est dominus eorum, quæ dedit, licèt clericus peccat male dispensando. cùm illi redditus debeant expendi in bono: quia acquisita sunt e sacris. Alij tenent, q̄ talis mulier debet illa restituere, nisi episcopus velit dispensare cū illa. Si autē clericus fuerit regularis, aut monacus, tenetur illa ad restitutionem: quia illud non erat illius, neque poterat dare, cùm non possit habere proprium, vt patet extra de statu monach. ca. cum ad monasteriū. Et illud, quod licitè habet, est monasterij, sed cui sit facienda restitutio. Matt. to. 3. 21. to. 4. k 22.c.1.A
Meretricis oblatio etiā de his, quæ aliàs propriis manibus acquisiuit, non debet recipi propter turpitudinem personæ, iuxta illud Deut. 23. Non offeres mercedem prostribuli, &c. licet tamen sacerdoti recipere aliquid a meretrice secretè, vt ipse oret pro ea, vt Deus illuminet mentem eius: quia tale non applicatur sacris. Matt. to. 3. 23.c.2.E
Meretrix si extorqueat ab aliquo fornicatore plus q̄ id, quod ex consuetudine, vel aliàs taxatum est, tenetur illi fornicario restituere. Matt. to. 3. 29.c.2.D
Meretrices, & histriones efficiūtur domini eorum, quæ accipiunt &c. & non competit contra eos repetitio. Matth. to. 6. 218.c.1.B
Vtilitas vitæ noluit astringere meretrices laqueis legum. C. de adult. l. quæ adulterium. Et hoc est verum quātum ad pœnam criminis, scilicet, vt non puniantur, vt adulteræ. Sed quantum ad alia onera debita, non eximuntur a lege. Matth. tom. 4. 218. c. 1. C
Meretrix illicitè agit, quia fornicatur, sed non illicitè recipit: nam non peccat recipiendo. Matt. tom. 6. 218. c. 2. D
Christus dixit principibus sacerdotum, quòd erant meretricibus viliores. Matth. 21. propter multa. Matth. to. 5. 261.c.2.B

Meretricium. De filiabus Israel vetuit Deus Deut. 23. non tanquam peccatum, sed vt quandam ihdignitatē, vel turpitudinem illius populi, & illud erat, quasi quędam suasio ad excellentiam populi conseruandā secundum carnem. Et in hoc non posuit pœnam aliquam. Matt. to. 2. 152.c.1.D
Meretricium quare permittatur contra legē Euangelicam. Deut. 131.c.2.D
Quod meretricium est curiosum est, nam meretrices curiosæ sunt, vt prouocent viros ad lasciuiam. 2. Paralyp. 223.c.3.F
Quod de meretricio non possit fieri oblatio in causa est dignitas rerum sacrarum. & vt non videatur fo ueri in illo actu illicito, & ad ruborem & confusionem meretricis: idem dicendum de quibuscūque alijs oblationibus quorundam peccatorum, vt eorum, qui sunt in manifesto odio, & nolunt reconciliari, & eorum, qui opprimunt pauperes per violentiam. 90. dist. cap. oblationes. & eorum, qui rapiunt ab ecclesia. 17. q. 4. cap. miror. Matth. tom. 3, 23. c. 2. C
Meretricium simpliciter est grauius peccatū, quàm concubinatus. Matt. to. 2. 153.c.4.G

Mergulus. Auis est, quæ vulgariter dicitur Anadebraua, vel coruus marinus, vt alij dicunt. Leui. 99.c.2.B
De mergulo, & eius proprietatibus. Leui. 109.c.3.G

Merlinus. Vates in partibus Anglicis genitus est, vt aiunt, per dęmonem primo

primo succubum, & deinde incubum. Gene. 35.c.1.C
De Merlini generatione. Exo.tom.1. 45.c.3.I
In Parado. 8.c.1.B

Merob. Inter Merob filiam Saulis, & Dauid non fuit contractum matrimoniū. 1.Reg.to.2. 54.c.2.D

Merobaptistæ. Fuerunt quidam Iudæi hæretici, qui obseruabant maguam munditiā in omnibus rebus Et cum ventrem purgaturi essent, obseruabant, ne radii solis possent contingere stercora sua, sed operiebant ea puluere. Et ista secta & multæ aliæ pullularūt post tempora Machabęorum pauloante Christi tempus: vt refert Iosephus. 13. & 14 Antiquita. 1.Regum, to.2. 122.c.1.D

Meroe insula. In Meroe insula Nili sūt homines corpulētia valde exigui, sed nimis animosi, ita vt Cocodrilli fugiāt illos, & ab ipsis capiantur. Exo.to.1.109.c.3.G

Merer. Dicit interiorem tristitiam sine lachrymis, fletus verò dicit lachrymarum emissiones. Deu. 153.c.4.G
Inter mœrorem, & luctum quid interfit. 1.Reg.to.1. 29.c.4.H

Mesopotamia. In Mesopotamia erat Hur Chaldæorū: erat etiam Charra, siue Aram, & ciuitas Nachor. Gen. 63.c.2.C
Mesopotamia clauditur inter Tigrim, & Eufratem, & ab eis Græco vocabulo Mesopotamia dicitur, quasi posita in medio aquarum, i. in medio duorum magnorum fluminum. Gen. 103.c.3.G
Mesopotamia, de qua Gen. 24. non est nomen alicuius regni, vel prouinciæ, sed nomen ciuitatis, & est appellatiuum compositum apud Græcos, dicitur autem a meso quod est mediū, & potamos, quod est aqua, quasi medietas aquarum: quia ciuitas est inter aquas, sed nomen propriū illius ciuitatis est, Aram. Et tantum est dicere Aram Mesopotamia, sicut dicere Aram inter aquas. & ideo in Hebræo vocatur Aram Naharayn. i. Aram fluuiorum, vel aquarū, quia est sita inter flumina &c. Et ista Mesopotamia distabat a terra vbi erat Abraham itinere septem, vel octo dierum. Gene. 238.c.4.I, & 310.c.1.A. Super Iudi. 28.c.3.H
Mesopotamia Orientalis est respectu totius terræ Chanaā, maximè respectu Bersabee, de qua exierat Iacob, non est tamen totaliter Orientalis respectu terræ Chanaā, sed aliquo modo est Septentrionalis; quia iacet inter Tygrim a Septentrione, & Eufratem a Meridie, terra verò Chanaā habet Eufratem a Septentrione. Gen. 313.c.2.G
Mesopotamia est intra Chaldæam. Gen. 65.c.3.H
Mesopotamia Græcè, & Aram Hebraicè idem significant. i. ciuitatem positam in medio aquarū. Deute. 120.c.3.I. Iosu. to.2. 179.c.22
De Mesopotamiæ descriptione. 1.Paralyp. 218.c.4.E

Mesphat. de qua Gen. 14. dicitur, vsque ad fontem Mesphat, Hebraicè significat iudicium: quia ibi iudicati sunt Moyses & Aaron, ut nō intrarent terram promissionis: quia incredduli fuerunt ori Domini. Nume. 20. Gene. 250.c.1.A

Mesraim. Aegyptij descēdunt a Mesrayn: vnde in Hebræo, Mizral Aegyptius dicitur. Gen. 51.c.3.G

Messa rex Moab. Immolauit filium suum vnigenitum super murum suæ ciuitatis, cum obsideretur ab Israelitis, ad flectēdum hostes ad misericordiam. 4Reg.3. Et sic factum est. nam cum hoc viderent Israelitæ, statim recesserunt. 4.Reg. 30.c.2.D

Messias. Messiæ natiuitas probatur ex Esa. Exo.to.1. 19.c.2.A
Messiæ dies dicuntur esse vltimi dies, vel fines dierū. Esai. 2. cū dicitur, Et erit in nouissimis diebus præparatus mons Domini. Et Micheæ quarto, Et erit in nouissimo dierum præparatus mons Domini. Et ad Hebr. duodecim, Apostolus tempus Messiæ vocauit tempus seculorum, dicens: Nos sumus, in quos fines seculorum deuenerunt, & 1.Ioan.2. Filij nouissima hora nunc est. Leui. 239.c.2.C
Messiæ protestatio, quæ fiebat in sacrificijs implicitè, non erat ex natura actus, quasi actus secundum se hoc signaret, sed inducebatur ex voluntate instituentis, & hoc non poterat quis protestari occultè, nisi inquantum conformabatur voluntati instituentis. Leui. 253.c.1.B
Propter Messiam voluit Deus, vt cū magna diligentia seruarentur genealogiæ, & stirpis ordo, & propterea nō seruatur in nouo test. Nu.to.2.86.c.4.H.
Et dato q̄ non esset aliqua prophetia, quę diceret, de qua tribu futurus esset Christus, necessaria esset distinctio familiarum per iura primogenituræ, & certitudinis omnium familiarum secundum successiones hæreditatum, vt probatur Num.to.2. 87.c.1.E
Ad probandum, quòd Messias erat futurus Deus, locus efficacissimus est illud Isa.11.i. Non secūdum visionem oculorum iudicabit, neque secundum auditum aurium arguet: sed iudicabit in iustitia pauperes. 1.Paralip. 240.c.1.C
De Messia in scriptura sacra præcipuè habētur tempus, locus natiuitatis eius, & progenies eius. Matt. tom.1. 168.c.3.G
Sine fide Messiæ implicita, vel explicita, nunquā fuit facti sunt homines. Mat.to.1. 170.c.1.B
Duo erant opera Messiæ. s. mori pro nobis, vt nos redimeret, & dare legem, in qua viueremus ad consequēdum fructum redemptionis suæ. Matt.to.1. 170.c.3.F
Messias per excellentiam vocatur mittendus. Matt. tom.1. 192.c.3.F
Messiam esse Deum significat Ioānes Baptista. Mat. 3. per illa verba, cuius ventilabrum in manu sua. Matt.to.1. 193.c.4.H
Iesum esse Messiam nunquam, eo uiuēte, ab aliqua parte populi creditum est. Mat.to.4. 164.c.4.H
Ioannes Baptista communiter credebatur, quòd esset Messias, & nullum miraculum fecisset. Matth. tom.4. 165.c.2.A
Messias propriè vocatur Christus. Matth. tom.6. 266.c.1.C
Messiam credunt Iudæi futurum esse purum hominem, iustissimum tamen. Mat.to.1. 169.c.2.E
Quod Messias futurus erat de semine Dauid probatur Hiere.33. dicens: Suscitabo, inquit, Dauid germen iustum. Matt.to.4. 12.c.4.I
De signis, quæ facturus erat Messias secundū Iudæorum scripturas. Matt.to.4. 155.c.2.E
Messias dicebatur iustus per excellentiam. Matt.to.4. 12.c.4.I
Messias erat tota Iudæorum expectatio. Matt.tom.4. 81.c.1.A
Pharisæi potius volebant carere Messia, quàm quòd Iesus Nazarenus esset Messias, & hoc erat ex odio personali. Matt. to.4. 13.c.1.D
Messias in lege permissus non erat facturus in aduentu suo signa de cœlo, vt Iudæi imperite petierunt. Matth.

Matth.to.4 155.c.2.E
Messiam regnaturum temporaliter putabant Iudei, & reducturum Iudæos de omnibus gentibus, in quibus erant dispersi, vt esset regnum eorum gloriosum, sicut aliqñ fuerat. Matth. to.4 199.c.4.F
Vt Iudæi crederent Iesum esse Messiam, non cōcurrebat Deus, vt pateretur. Mat.to.4. 165.c.2.D
Iudæi non credebant Messiam futurum esse Deum, licēt ex sacris litteris inferat. Matt.to.5. 190.c.4.H.
Sed credebant, quòd regnum eius futurum erat in terra. 192.c.3.F
De modo, quo Messias cognitus fuerit ab aliquibus tempore suo. Matt.to.5. 276.c.2.A
Christus omnia fecit, per quæ constabat sufficienter ipsum esse Messiam, nam aliàs excusatētur Iudei non credendo. Matt.to.4. 165.c.3.G
Iesum esse Messiam & Deum, non cognouerūt principes sacerdotum ex authoritatibus sacræ scripturæ, contra Nicolaum, nec ex miraculis, vt probatur Matt.to.5.276.c.4.k 277.c.1.A. Imò ex miraculis, quæ fecit Iesus, non potest probari eum esse Messiam. matt.to.5. 277.c.1.B
Messiam regnare temporaliter habebant Iudæi tanquam communem conceptionem. matt.tom.5. 4.c.1.B. Et nunc tenent. 192.c.3.F
Si Messias non esset filius Dei, nihil profuisset nobis aduentus eius, & mors: quia saluare non posset, cum ipse potius indigeret aliena salute. matt.to.6. 156.c.1.A
Quòd messias futurus erat de semine Dauid, probatur authoritatibus. matt.to.6. 157.c.2.B
Ad messiam pertinebat impletio legis. matt.tom.5. 233.c.2.B
Quomodo messias posset vocari magister. matth. tom.6. 187.c.4.G
Iudæi cognouerunt Iesum esse filium Dei, vel messiam. matth.to.5. 268.c.2.E
Messiæ regnum credebant Iudæi esse vltimū regnorum. matt.to.6. 261.c.2.D
Iudæi credunt, messiam futurum esse purum hominem, iustum tamen. matt.to.6. 42.c.3.H
Messias vocatur propriè Christus. i. rex, & absolutè vocatur rex. i. per excellentiā. mat.to.6. 266.c.1.B
Multi Iudæorum putauerunt Herodem esse messiā. matth.to.6. 20.c.4.k
Quod messias nō esset mutaturus legem moysi, creditum erat apud Iudæos, imò credebant quòd soli Iudæi pertinebant ad messiam. matth. tom.6. 289.c.4.I
Messias maior est lege, & prophetis. matth. tom.4. 224.c.1.E
Multi Iudæorum, quare non crediderunt Iesum esse messiam. matt.to.6. 277.c.1.E
Messias nasciturus erat in Bethleem secundum Iudæos. matth.to.6. 157.c.1.E
Iudæi credebant solos ipsos pertinere ad messiam. Et quòd non debebat prædicari doctrina eius, nisi solis Iudæis. matt.to.6. 189.c.4.I

Messis. Ordeacea incipit in terra Chanahan vt patet Leuit.23. Et messis triticea in fine mensis Aprilis, vel in principio Maij. 1.Reg.to.1. 199.c.3.I
Messis duo significat. i. segetes, quæ metuntur, & ipsum tempus metendi. matth.to.4. 60.c.2.C
Messis est tempus, quando sine præiudicio tritici potest radicari zizania. matt.to.4. 80.c.1.E

Metallum. Modus inueniendi metalla refertur. Gen. 29.c.1.A

Metaphysicus. Metaphysici sunt sapiētes: quia per causas altissimas considerant omnia, reducendo ad primam causam, & altissimā. Exo,to.2. 105.c.2.E

Metaphora. Metaphoris, & parabolis vtimur propter rudes. Mat. tom.4. 52.c.3.G
Metaphora habet locum in narrationibus rerum gestarum, non tamen in verbis præceptorum. Iosue tom.1. 140.c.3.H
Metaphoram facit sacra scriptura de Deo in infimis. matth.to.4. 52.c.4.k
Ea, qnę per metaphoram dicuntur, possunt variè accipi secundum adaptationem ad diuersas partes, & rei proprietates, de qua fit transumptio. matt. tom.4. 41.c.1.B
Metaphoris, & parabolis conuenienter vtitur sacra scriptura, vt probatur. matt.to 4. 52.c.3.F
De metaphora vini in regno cœlorum, matth.to.6. 121.c.3.G
In metaphoris non est comparatio, bene tamē similitudo. matt.to.4. 52.c.2.D
Inter metaphoram, & parabolam quid interfit. Mat. tom.4. 57.c.2.C
Metaphoricæ scripturæ habentes catholicum sensum debent inter authenticas scripturas collocari, in Parado. 2.c.1.B
Metaphora fit multis modis. in Parado. 29.c.3.F

Metari. Idem est, quòd figere, ponere, vel situari. Nu.to.1. 12.c.4.F

Metheoricæ impressiones minoris quātitatis fiunt in terra calida, quàm in terra frigida, & econtrario in terra frigida. Iosue.to.1. 179.c.3.I

Methodius. Martyr, quem multum legitur Magister historiæ scolasticæ, dum esset in carcere, orauit Deum, vt reuelaret illi aliqua de principio & fine mundi, quod & obtinuit, & scripsit ea, licèt verbis impolitis. Gen. 25.c.2.E
Methodij martyris scripta non sunt magnæ authoritatis. Gen. 35.c.1.B
Methodij martyris prænunciatio, vel prænosticum refertur de his, quæ acciderunt in Hispania tempore regis Roderici, Gen. 258.c.4.G

Metreta. Speciale nomen est mensuræ significans certam quantitatē, vt patet Ioan.2. scilicet Capientes singulæ metretas binas, vel ternas. Sed non constat nobis quāta mensura sit, sicut nec bathus: licèt sciamus, q̄ bathus contineat vnam metretam, & dimidiam, possumus tamen cognoscere quantitatem bathi per magnitudinem maris ænei, vt probatur. 2.Paralipome. 53.c.1.B

Metrum. Metrorum multæ sunt species, quarum quædam denominantur a materia. Alia a numero pedum, & alia a pede prædominante. Gen. 26.c.4.I
In lingua Hebræa sunt metra, vt patet in Hieremia, Et probat hoc Hieronymus in plogo super Iob, quæ quidem metra non potuerunt seruari in trāslatione in linguam Latinam, propter multa. Gen. 22.c.1.C
In quolibet metro saphico sunt vndecim syllabæ. Gene. 27.c.1.D
Sicut diuerso metrorum genere vtuntur poetæ, ita & sacra scriptura vsa est. 1.Reg. 8.c.2.E
Metra secundum authoritatem Latinorum multipliciter nominātur, quædam ex numero pedum, alia a materia, vt metra heroica ab heroybus, & elegiaca, &c. quædam ab inuentoribus, vt archilogica, & asclepiade, & saphicum. Et istis metris vtitur

Universidad de Deusto Biblioteca

vtitur frequenter Boet.1.Reg. to.1. 8.c.2.E.c.3.F
Tria alphabeta lamentationis Hieremiæ scribuntur metro, scilicet primum, secundum, & quartum. 1.Reg.to.1. 8.c.3. F

Meum. Quod meum est ex vna causa, ex alia causa meum effici nō potest, nisi deflexit esse meum, vt patet, extra de fide instru.in cap.inter dilectos.Leui. 353.c.2.F. 1.Reg,to.1. 27.c.2.E. 165.c.1.B

Mezaab. Nomen est proprium cuiusdam mulieris, & non appellatiuum, vt malè dicit Nicolaus.1.Paralip. 39.c.2.B

Michael. Fuit vnus de primis principibus Iudæorum.Exo.to.1. 292.c.2.D
Michael fuit ille Angelus, qui præcedebat Israelitas, & mouebat nubem.Exo.to.1. 292.c.3.H
Angelus,q apparuit Danieli,quare dicatur Michael. Iudic. 139.c.3.H
Michael aliquando est nomen Angeli,& aliquando nomen viri, 1.Paralip. 81.c.1.A

Michas. Historia de idolo Michæ fuit tempore Caleph.Iud. 172.c.1.C

Micheas. Propheta prophetauit Ioathā, Achaz, & Ezechia, & loquitur contra Samariā & Hierusalem.Gen. 23.c.3.H
Fuit Micheas de Morasti, quod Hebraicè sonat hæredem qui grādis uiculis est iuxta Eleutheopolim vrbem Philistinorum, vt ait Hieronymus. Gene. 23.c.3.H.
Micheæ prophetæ aliqua dicta exponuntur.Genes. 23.c.3.k
Micheæ prophetæ sanguis non satisfecit pro populo &c. contra Nicolaum.3.Reg. 199.c.4.H
De Michæa propheta, & tempore,quo prophetauerit.4.Reg. 155.c.4.K
Michæas propheta Domini manebat tempore regis Achab in Samaria.2.Paralip. 240.c.2.F. Et iste nō erat ille Michæas, cuius prophetia habetur in libro prophetarum minorum, quia dicebatur Michæas Morastites,nam alius fuit centum quinquaginta annis priusquàm iste,vt probatur. 2.Paralip. 241.c.2.E. c.3.F
Cum Michæas dixit Achab regi Israel. 2.Paralip.18. vidi vniuersum Israel dispersum in montibus, sicùt oues absque pastore, &c. Intelligendum est dē visione imaginaria. 2. Paralipom. 246. c. 2.B. Et istā visionē potuit hīe Micheas tam in somnis, quàm in vigilia, vt patet de visione beati Stephani,cum dixit Actuum 7. Ecce uideo cælos apertos. 2.Paralip.246.c.2.D. Et verisimilius est,quòd habuerit illam uisionem priusquam vocaretur a rege Achab. c.4.F
De visione secunda Micheæ,& quomodo fuerit cōueniens,& verisimilius valde.2.Paralip. 247.c.3.I. c. 4.F. Et de spiritu illo, quem vidit Micheas in illa visione imaginaria, qui & decepit prophetas Baal,dicit Rab,Salom,quòd fuit spiritus Naboth, quem occiderat Achab,vt acciperet vineam eius, sed probatur hoc esse falsum. 2.Paral. 248.c.1.B

Michol. Non peccauit ponendo in lecto simulachrū quoddam ad representandum ibi iacere Dauid, vt probatur 1.Reg, tom.2. 61.c.4.I.62.c.1.A
Michol dicens,q Dauid ægrotaret.1.Reg.19.peccauit venialiter.1.Reg.to.2. 62.c.4.G
Michol peccauit propter multa, cū despexit Dauid eo q saltaret corā Archa Dñi. 1.Paral. 175.c.1.A. Et aliquo modo increpando Dauid, & propterea datum est illi in pœnam quòd nunquam pareret. 2.Reg.6.1.Paralip. ibid.

Migale. De quo Leuit. 11. secundum glo ordinariam, dicitur esse animal ad deridendū natum, dolosum, rapax,ingluuiosum, tamen secundum litteram Hebraicam dicitur esse eritius, sed quicquid illud sit, prohibitum erat Iudæis. Leuit. 102.c.3.H
De migale.Leuit. 121.c.1.D

Miles: Militibus licitum est relinquere signa virtutis suæ in armis, in Templis, siue Ecclesijs,& potissimè, cum illa bella fuerint ad aliquid honestum, quia per hoc innuunt, q magnifica gesta,quæ habuerunt in armis, ex Dei beneficio sint assecuti. 1.Reg.to.2. 90.c.4.F
Quare milites quidam dicantur milites Sancti Ioannis de Acre. Iosue to.2. 93.c.2.B.4.Reg. 5.c.4.H
Leges humanæ valde priuilegiant milites stipendiarios, intantum quòd filiusfamiliàs, qui aliàs non posset esse dominus alicuius peculij, fiat verè dominus propter militiam, & habeat administrationem peculij castrensis, vel quasi castren.1.Paralip. 221.c.4.I.
Milites in bellis debent habere Ecclesias in magna reuerētia,& loca sacra,& personas religiosas,quam pertineant ad hostes,ne aliquod malum eis inferant.1.Paral. 222.c.4.G
Miles succedit in causa illius, cui præstat patrocinium, inquantum efficitur vnum cum eo ad vnitatem actus,scilicet belli infligendi.1.Paral. 22.c.4.K
Quòd milites stipendiarij non possint agere veram pœnitentiam,iuxta illud,de pœniten.& remiss.distin.2.cap.falsas.& 4.Senten.dist.16.qualiter sit intelligendum.1.Paral. 223.c.1.E
Milites stipendiarij tenentur fideliter pugnare pro illis a quibus mercedē accipiunt propter duo.1.Paralipom. 224.c.3.I
Vna de causis, quare status militum sit periculosus est,quia interdum fugiunt, non existente timore rationabili,& tenebuntur ad immēsa damna,quæ inde sequuntur. 1.Paral. 224.c.3.k

Militare. militaris.

Militantes solo stipēdio possunt tenere illud officium sine peccato, status tamen eorum est satis periculosus. prima pars,probatur.1.Paralipo. 221.c.4.H. Et secunda pars probatur. 221.c.4.I
Habentes officium militare, multa debent aduertere,vt non peccent, quæ referuntur. 1.Paralipom. 232.c.3.G
Militares stationes & vigiliæ, quot sint. Matt.tom.4 107. c. 3. G

Militia. De militia datur decima. Matth. tom.6. 217.c.2.F

Milo. Ciuis Crotonien sis, fuit vir robustissimus, & tanto robore præditus,vt nuda manu percutiens taurum, vno ictu occideret illum,& occisum eadem die solus integrum deuorabat, & nihil in hoc grauabatur stomacho, cuius meminit Arist.2.Ethicorum.Exo.to.1. 132.c.1.B. similiter & Solinus.2.Paral. 190.c.4.G

Millenarij. De Millenarijs hereticis.Matthę. to.6. 121.c.4.H

Miluus. Miluos apud Græcos dicebatur boluchi,idest, raptores intestinorum. Leuit. 14.c.2.B.
Miluus dicitur,quasi molliter volans, de quo & eius proprietatibus.Leui. 108.c.2.C

Mimus. De Mimo, vide in dictione, Histiro, &c.

Minare. Minare est baculo dirigere, & pertinet proprie ad pastores, iuxta illud Ebrardi,pastor oues baculo minari, lupus ore minatur.Exo.to.1. 14.c.3.G
Minare est impellere,& pertinet ad pecora, quando homo voce, vel baculo, aut aliàs impellit illa, vt eat ad aliquam partem.4.Reg. 40.c.2.D

Mineralia. Est in aliquibus locis vis mineralis, vt dicit Albertus, quòd non solum aqua vertitur in lapides, & aliæ materie, sed etiam animalia, quæ in illa loca inciderint, integra vertuntur in lapides, declinantes aliqualiter ad rubedinem.Gen. 84.c.4.H

Minerua. Græcè Athena dicitur.Exo.to.1. 118.c.2.D

Minimum. Semper est mēsura aliorum omnium.4.Physic.& 10.Metaph.Nu.to.1. 40.c.1.A

Minima sub diuina prouidentia cadunt. Exo. to.1. 57.c.1.E

Minister. Fidelitas ministrorū Dei in quo constat.Matt.to.6. 36.c.2.B
In ministris tam noui,quàm vete.testam. magna honestas est obseruata, & id Deus voluit.Num.to.1. 137.c.4.G

Ministerium. Ad Dei ministerium in nouo testam. non fuit conueniens, vt aliqua vna coadunatio hominum acciperetur quemadmodum in vete.testa.accepta est tribus Leuitica,vt probatur.Nu.to.1. 25.c.3.K c.4. F
Quatuor ministeria erant in sanctuario communia omnibus sacerdotibus, & vnum solum maiori sacerdotii.Num.to.1. 48.c.1.E. c.2.A.& 86.c.4.G

Ministrare. ministratio.

Christus ministrauit parentibus vsque ad tricesimū annum suæ ætatis.Matt.to.4. 68.c.2.D
Quid administret fœmina in generatione.Matt.to.6. 152. c. 1. A
Quatuor ministrationes exercebant sacerdotes in to sanctuario, tres earum quotidie, & quartam a sabbato in sabbatum.Leui. 88.c.4.K
Duplices erant ministrationes in templo, quædam necessariæ, & istę non fiebant coram arca Domini,quando erat diuisa a tabernaculo. Alię erant spontaneę, & istę bene poterant fieri coram arca. Et de vtrisque.1.Paral. 190.c.3.G.& c.4.F
De ministrationibus,quę Christus venit ministrare. Matt.to.4. 99.c.4.H

Minor propositio.

In minore propositione est tota vis argumenti, uel syllogismi.Matt.to.3. 138.c.2.C

Minores. Maioribus preponuntur aliquando in sacra scriptura,exemplum est de filijs Noe,& de filiis Ioseph.Gen. 34.c.2.C
Ad minores pertinet eligere, & ad maiores diuidere.Gen. 79.c.3.F

Miphiboseth. Filio Ionathę dedit David omnia bona Saulis, quia attinebant ad ipsum de iure. 2.Reg. 57.c.3.F
Miphiboseph filius Ionathę alio nomine dicebatur Merabaal.1.Paral.8.1.Paral. 107.col.2.A

Miraculum. Miracula consueuit Deus facere circa homines, qui intelligere possunt ipsa esse miracula. Genes. 124.c.2.C
Per miraculum illa tantùm facit Deus,quę non possunt fieri per naturam.Gen. 149.c.3.G
Miraculum operatio est diuina.Mat.to.5. 207.c.3.H.
Et solus Deus potest miracula facere. 237.c.2.E
Operatio miraculosa est a credentibus. Matt.tom.5. 245. c. 4. k
Ad miracula facienda,nota doctrinam Christi. Mat. tom.5, 246.c.A
Miracula Dei differunt a miraculis factis a maleficis, quia miracula Dei sunt vera miracula, & alia sunt apparentia miracula, & non vera. Exod.tom.1, 16. c. 2. D
Miracula confirmant dicta illa, propter quę fiunt. Exo.to.1. 22.c.3.H.& 156.c.3.G
Miracula vera nō possunt facere dęmones, ergo nec malefici,patet.2.ad Thessal.2.vbi dicitur, q Antichristus veniet in signis mendacibus secundū operationem Sathanę, & probatur id multis rationibus. Exo.to.1. 44.c.4.C
Miracula vel signa facta a Deo,differunt a miraculis vel signis factis a dęmonibus tripliciter, primo ex efficacia virtutis operantis. secundo ex eorum vtilitate. tertio quantum ad finem mirabilis operationis. Exo.to.1. 45.c.2.A
Miracula,quę fiūt a Deo, fiunt ad laudem diuinam, vel fidei corroborationem. Exo.to.1. 45.c.2.C
In miraculis duo demonstrat Deus de se, scilicet q Deus est,& q Dominus est.Exo to.1. 61.c.2.D
Vnde fit quod aliqui fideles miracula faciant, inuocato nomine Iesu, & aliqui non, similiter aliqui infideles,vt patet Luc.9.& aliqui non, vt patet Actuum 19.non est nostrum inuestigare. Exo.to.1. 127.c.2.E. c.3.F
Miracula,quæ fecit Deus inter Hebræos, post peccatum vituli, referuntur.Exo.to.2. 171.c.3.G
Quare non fiant nunc miracula, sicut fiebāt in primitiua Ecclesia. Leuit. 78.c.3.I
Miracula non fiunt sine causa.Leuit. 119.c.1.E
Quæ miraculosè fiunt, completius fiunt, & perfectius,quàm quæ a natura, vt patet in vino ex aqua facto.Ioan.2.Nu.to.2. 2.c.3.H
Nemo potest facere miraculum verum in testimonium falsitatis.Deut.73.c.1.A.Mat.to.1. 69.c.1.E
Non consueuit Deus facere miraculum,vbi sine miraculo potest res fieri & conseruari. Deuterono. 155.c.4.H
Miraculum factum in aquis Iordanis, fuit factū per Angelos,similiter & Maris rubri diuisio. Ios.to.1. 60. c. 3. F
Tripliciter potest aliquid fieri miraculosè. 1. Reg. tom.1, 199.c.1.B
Vnum miraculum non est maius alio.1.Reg.tom.1, 215. c. 4. K
Fides illorum, qui offerunt aliquem ad hoc, q fiat miraculum,multum promeretur, vt fiat tale miraculum.3.Reg. 161.c.3.B
Miracula fecit Deus aliquando, operantibus sanctis, per quædam instrumenta, & non per alia. 4.Reg. 12. c. 1. E
Plura miracula fecit Helisæus, quàm Helias. 4.Reg. 13. c. 1. D
Miraculū de oleo,quare factū fuerit secretè.4.Reg.4. 4.Regum. 33.c.1.B
Aliquod miraculum esse minus,vel maius alio, potest dupliciter intelligi, vno modo ex parte potentiæ facientis,& sic omnia sunt æqualia. Alio modo ex parte rei,quæ fit miraculosè, & sic potest vnum miraculum esse maius, vel minus alio,& sic vno modo, multiplicatio olei facta per Helisæū, fuit maius miraculum, quàm multiplicatio facta per Heliam, & alio modo fuit econtra: Simpliciter tamen malus fuit miraculum factum per Heliam, quàm factum per Helisæum. quarto Reg. 33. c. 3. F

In conceptu alicuius mulieris potest cõtingere multiplex miraculum.4.Reg. 37. c.1.B
Si quis petierit miraculum fieri ad defensionem fidei,vel defensionem sui, si existat in extrema necessitate,nihil omnino hæsitans, illico fiet.4.Reg. 39. c.4. k
Circa miracula,credebant insani Iudæi vnum miraculum posse fieri,& non aliud.4.Reg. 42.c.1.C
Miraculum de suscitatione pueri.4.Reg.4.non impeditum est per hoc, quòd Giezi loqueretur in via, & denunciaret omnibus occurrentibus,q̃ ibat ad suscitandum vnum mortuum, vt dicunt Hebrei, & Nicolaus,sed quia noluit Deus magnificare tãtum ipsum Helisæum.4.Reg. 43.c.1.B
In miraculis faciendis Apostoli multum excesserũt prophetas vet.test. 4.Reg. 43.c.2.E
Non omnia miracula, quæ ascribuntur beatæ Virgini,sunt authentica.4.Reg. 43 c.1.D
Deus prætendit, vt miracula sua habeãtur in magna reputatione, & per hoc homines laudent Deum. 4.Regum. 73.c.4.I
In faciendis miraculis patres noui testa. excesserunt patres vete.testa.4.Reg. 137.c.4.G
Licèt vnum miraculum non sit maius alio ex parte potentiæ facientis, modus tamen faciendi vnum miraculum potest esse excellentior quàm modus faciendi aliud.4.Reg. 33.c.3.F. 137.c.3.H
In perfectione miraculi fuerunt tres gradus, scilicet imperfectus,perfectus,& pfectissimus. primꝰ fuit in sanctis vet.test.sec.in Apostolis & viris noui testam.tertius in Christo.4.Reg. 137.c.4.F
Quòd fiant plura miracula pro vno, qnàm pro alio, non arguunt illum esse meliorem alio.4.Regum 179.c.3.H
Miracula non fiũt, nisi pro aliquibus necessitatibus, in quibus humana potentia nõ sufficit.4.Regum. 179.c.3.H
Omnia miracula,quæ Deus facit, principaliter fiunt ad gloriam nominis eius.4.Reg. 199.c.1.C
Quid intersit inter modum faciendi miracula in nouo testamento, & modum faciendi in veteri. 4. Regum. 202.c.1.B
Miraculum potest tripliciter accipi,vno modo pro illo,quod secundum cursum naturæ insolitum est. Alio modo pro eo,quod non potest fieri, nisi per diuinam potentiam. Tertio modo pro eo, quod fieri potest a minore potentia quàm a diuina,& tamen cum magna difficultate.4.Reg. 205.c.3.F
Quædam miracula, quæ specialiter ostendunt aliquam cautelam,vel prudentiam, possunt dici adinuentiones Dei.1.Paral. 179.c.4.G
Miracula nominantur diuersis nominibus, sed diuersis rationibus.s.mirabilia,signa, ostẽta,iudicia, prodigia,monstra.1.Paral. 181.c.3.F
Deus non facit frustra miracula,sed cum facit, ad aliquem finem facit,qui nimis expediat. 2.Paralipo. 79. c. 2.B
Miracula diuina non fiunt, nisi ad supplendum aliquam necessitatem, quam natura supplere nõ potest.2.Paral.98.c.1.B. Mat.to.1. 128.c.4.H
Omnia miracula Christi ostẽdebant eum esse Deũ. Matth.tom.1. 31.c.3.G
Miraculum fit duobus modis.Matt.to.1. 101.c.4.G
Licèt per Christi miracula probabatur ipsum esse Messiam firmissimè, vt ipse dixit Ioan.5. necessarium tamen fuit, q̃ Ioannes Baptista veniret propter multa.Matt.to.1. 169.c.1.C
De fide,quæ valet ad facienda miracula.Matth.to.5, 247. c. 3. F
Miracula regrũt potẽtiã infinitã.Matt.to.5. 247.c.4.F
In miraculis sunt tres gradus.Matt.to.5. 247.c.4.F
Mouere montem non est de maximis miraculis,sed de minimis, licèt vulgares putent esse maximum miraculorum.Matt.to.5. 248.c.2.A
Miracula necessaria erant in Ecclesia primitiua,sed modo non .Matt.to.1. 163.c.4.k.& f.164.c.1.A
Omnis gens concedit Sarracenorum similiter & Iudæorum, Christum & Apostolos fecisse miracula,licet diuersimodè,alijs dicentibus,q̃ virtute dæmonũ,alijs q̃ virtute nominis Tetragrammaton, quod dicebant Christum alligasse cruri suo,quod nomen dicunt furatum esse de templo. Matth. tom.1. 164.c.2.B
Nemo debet nunc petere miraculum ad credẽdum, vt probatur.Matt.to.1. 164.c.1.C
Christus per miracula sufficienter probauit se esse Messiam.Matt.to.1. 167.c.4.I. Et necesse fuit illa facere præter testimonium Ioannis. Matt.to.1. 169.c.2.B.& 270.c.3.I
Præter miracula,quæ Christus faciebat ad ostendendum se esse Messiam & Deum,necesse fuit quòd aliquid prẽnunciaretur in lege de eo,propter multa. Matt.to.1. 169.c.4.K.& 170.c.1.A
Virtus faciendi miracula nõ conceditur homini propter honorem & vtilitatem suiipsius, sed propter vtilitatem aliorum,qui sunt,vel possunt esse partes Ecclesiæ.Matt.to.1. 174.c.1.H
Miracula nunquam ponenda sunt, nisi ex necessitate. Matt.to.1. 212.c.1.C
Miracula Christi sequebantur doctrinam eius,& nõ econtra,cuius assignatur ratio.Mat.to.1.271.c.1.D
Vera miracula potest quis facere existens in peccato mortali, per virtutem Christi, vt patet 1.Cor.13. Matt.to.3. 130.c.3.H.& 239.c.4.G
Miraculum in leproso,de quo Matt.8. fecit Christus post sermonem factum in monte, primò ad confirmationem doctrinæ,quam prædicauerat.secundo ad excusandũ calumniam Matt.to.3.133.c.2.E. Et istud miraculum & sequentia fuerunt necessaria ad cõfirmationem eorum, quæ prædicauerat, ex multis causis, primò ad anferendum duritiam cordis Iudæorum, secundò ad confirmationẽ sermonis, tertiò propter nouiter superuenientes, quartò ad ostendendum differentiam sui ab aliis prophetis, quintò vt ostenderet se esse Messiam, sextò propter Christi misericordiam. Matth.to.3. 133.c.3.I. c.4.F
Miraculum factum non confirmat dictum sequens, sed præteritum,sic dicitur Deute.18. quòd si quis diceret se esse prophetam,& a Deo missum, & diceret aliquod signum futurum,& eueniret,sic talis deberet credi,quòd esset missus a Deo. Matth. tom.3. 133.c.4.G 135.c.2.E
Miraculum fit in instanti.Matt.to.3.
Omnia miracula a Christo facta,vt communiter fiebant in instanti, interdum tñ aliqua miracula differebantur,& circa hoc erat triplex modus, quædam fiebant & complebantur tota simul, mox vt Christus loqueretur.Alia differebantur,vt tota fierent post tempus, vt patet de deeem leprosis, de quibus Luc.17.Alia,quæ partim statim,& partim post tempus fiebant,ita vt videretur miraculũ esse in successione,vt fuit de cęco,de quo Marci.8.sed non fuit successio, sed pluralitas miraculorum. Matth.to.3. 135.c.3.F
Miraculum potest dupliciter excedere vires naturæ, vno modo ex parte operationis, ad quam naturæ vires per nullam viam possunt pertingere, vt suscitare mortuũ. Alio modo ex parte modi operandi, vt curatio socrus Petri a febre.Mat.to.3. 144.c.1.D
Miraculum, quòd fecit Dominus imperando mari. matth.8.fecit iterum.matth.14.vbi dicitur,cum ascendisset in nauiculam cessauit ventus, & hoc fecit propter multa.Matth.to.3. 161.c.1.D
Miracula non fecit Christus circa Angelos bonos,sicut fecit circa malos,& circa malos nõ fecit ad vtilitatem eorum,sed hominum . Matthę.tomo 3. 171.c.4.G
Christus non semper voluit miracula facere,ne prẽindicaret veritati incarnationis, & humanitatis suę.Matth.to.3. 178. c.1.A
Mirabile,siue miraculum non est absolutum,sed relatiuum.Matt.to.3. 184.c.2.E
Nullum miraculum, in ratione miraculi, est maius alio,quia miraculum dicitur ex ea parte, quę excedit potestatem rei creatę, quia in miraculis, tota ratio facti est potentia facientis,quæ est infinita.Si autem cõsideretur miraculum ex parte rei, in qua fit,potest vnum miraculum dici maius alio. Et iõo modo distinguuntur tres gradus miraculorũ. Matth.tom.3. 184.c.3.G
De tribus gradibus miraculorum . Matt.tom.tertio. 184.c.3.k
Non est maius miraculum dimittere peccata, quàm paralyticum sanare,&c.de quo Matt.9.quia vtrunque miraculum est, & nullum miraculum est maius alio,& propter multa alia.Matt.to.3. 184.c.4.k 185.c.1.A
Mortuos suscitare maximum esse miraculum putãt vulgares,cum non sit ita.Matt.to.3. 187.c.3.I
Potestas faciendi miracula nulli potest cõmunicari. Matth.to.3. 188.c.1.D
Miraculum in puero Centurionis, & in filia Archisynagogi facta fuerunt in Capharnaum . matthæ. tom.3. 203.c.3.F
Ratio miraculorum genere diuinam in se virtutem Christus ostendebat. matt.to.3. 191.c.4.k
De miraculo in muliere patiente fluxum sanguinis a duodecim annis.matth.9.matth.to.3.204.c.1.C. c.3.4.vsque ad quęst.112.
Quis finis intẽtus a Christo ex miraculis, erat fides, non enim faciebat miracula, nisi vt crederetur in eum, & credentes saluarentur per fidem. matth. tom.3. 205.c.3.G
Ex miraculis Christi apparebat deitas in ipso,sed non humanitas.matth.to.4. 168.c.3.I
Fides ex miraculis Christi incitabantur ad eum pergendum.matth.to.4. 168.c.3.I
Ad operationem miraculorum nullam virtutẽ habebat humanitas Christi,vt probatur matt.tom.3. 205.c.4.k.206.c 1.& 2.
Ad miraculorum operationem prodest fides,quę dicitur confidẽtia,& de hac loquitur Christus matth.21.si habueritis fidem & nõ hęsitaueritis &c. Ista confidentia potest esse sine fide,quę dicitur fides theologica,per quam vocantur fideles.Mat. to.3.208.c.2. D. sed ad quid sit necessaria fides ex parte nostra cum Episcopus miracula operetur. Mat.to.4. 208.c.4.k:109.c.1.A
In miraculo puellę mortuæ.Matt.9.noluit Christus, vt interessent tibicines propter multa. Matth.to.3. 209.c.2.B.& Chrs dixit non est mortua puella, sed dormit. Propterea q̃ erat immediatè suscitanda,ibi. 209.c.2.D. Et Christus nõ dixit esse vere mortuã, vt erat,propter multa.Mat.to 3.209. c.3.F. Christꝰ vero non increpauit illos,qui irrisерũt ei,qñ dixit, q̃ mortua puella,& hoc pp multa.ibi.209.c 3.I. & Christus priusquã veniret ad domũ principis, assumpsit ceteris discipulis fecit secum ire tres tãtũ,s. Petrum,Iacobum,& Ioannem,&c. ibi.209.c.4.H. Et hoc fuit propter duo.Primò,quia Christus volebat hoc miraculum aliqualiter occultari. Secundò,propter honestatem.Matt.to.3.210.c.1.A.Et illos tres solos secum admisit propter multa. ibidẽ 210.c.1.D. Et eiecit totam turbam de domo,ita vt solum tres discipulos, & patrem & matrem puellæ permitteret.Matt.5. & Lucæ 8. & hoc propter multa.ibidem.210.c.3.k. c.4.F. Sed quare patrem & matrem adesse voluit.vide ibidem . 210.c. 4.k. 211.c.1.A. Et voluit adesse illos tres discipulos præter patrem & matrem puellæ, propter multa. Matth.tom.3.211.c.2.D.c.3.F. Et alios discipulos præter tres illos noluit adesse Christus,&c. propter duo.ibid. 210.c.1.D
In miraculo puellæ suscitatę Christus tetigit manũ puellæ,similiter & clamauit ad suscitandum eam propter multa.Matt.to.3.211. c.4. k. Et iussit dare illi manducare propter multa.ibid. 212. c. 2.D. Et quare Christus dixerit parentibus puellæ, q̃ nulli dicerent.vide ibid.212.c.4.I. Noluit tamen Christus,q̃ omnino ignoraretur puellam fuisse suscitatã ab eo,quia non faciebat miracula, nisi ad ostensionem diuinæ uirtutis,saltẽ principaliter, sed voluit q̃ ad tempus occultaretur.ibid.213. c.1.C. Et dicendũ,q̃ tenebantur facere istud miraculum ad tẽpus videlicet vsquequo Christus aliũ mortuum suscitaret publicè,quia istud miraculum non tacebatur,nisi vt nõ valde irritaretur furor Pharisęorũ contra Christum.ibid.213. c.3.I. Et hoc non obstante exijt fama de suscitatione puellę per vniuersam terram,quod potuit fieri multis modis. ibid. 213.c.4.I
Circa miracula duorum cęcorum,quos illuminauit Christus.matt.9.qui solus hãc narrat historiã, multa quęruntur . primò,quare ad Chrm venerint, & quare in via,ad quę rñdetur.matth.to.3.214.c.3.k. c.4.F. secundò,quare dixerunt,Iesu fili Dauid. Nã ideo dixerũt, quia crediderunt Iesum esse Messiã. Matth.to.3.214.c.4.H.tertiò,quare in domo, & in via illuminauit eos, & dicitur quòd propter multa ibidem.215. quartò, quare Christus quæsiuit a cæcis, an crederent, cum ipse sciret, quòd crederent,dicitur q̃ propter multa. ibidem. 215. c.2.C. quintò, quare Christus dixerit illis, creditis quòd possum hoc facere vobis,& dicitur,quòd iõ quæsiuit hoc, quia volebat deducere illos ad altissimũ gradum fidei, ibidem 215.c.3 F. sextò, quare tetigit oculos eorum,& quid fecerit tãgendo,de quo vide ibidem 215.c.3.I. septimò, quare dixerit illis, secundum fidem vestram fiat vobis, vide ibidem 215.c.4.F. octauò, quare iusserit illos tacere hoc miraculum. vide ibidem 215.c.4.I. nonò,cur cæci isti ausi sint dicere hoc miraculum, & an peccauerint.vide ibid. 216.c.1.C
Miracula sæpissimè Christus volebat occultare, dãs per hoc exemplum fugiendi vanam gloriam. Matthæ.tom.3. 215.c.1.E.2.A.216.c.1.B
Miracula faciebat Christus subito. Matt.tom. tertio. 217.c.3.H
Miraculum,qđ fecit Christus de duobus cæcis. Mat. nono, fuit ad confirmationem huius articuli, scilicet, quòd poterat sanare eos: nam Christus dixit, creditis quòd possum hoc facere vobis, & dixerunt, vtique domine, tunc Christus dixit, secundum fidem vestram fiat vobis. Matth. tomo tertio. 215.c.4 G. Et præcepit vt tacerent, & in verbis suis Christus ostendit aliqualiter,quòd volebat,vt miraculum publicaretur,& quòd aliqualiter nolebat,vt probatur ibid. 216.c.2.A
Illud miraculũ de homine muto,dæmonium habente

Universidad de Deusto
Biblioteca

te.Matth.9.non est illud, quod habetur Marci.11, & Luc.11.sed aliud, quod solus Matthæus narrat. Matt.tom.3. 216.c.4.F
Circa illud miraculum, quod fecit Iesus in homine muto dæmonium habēte, quod solus Matthæus narrat.9.cap.quæritur primo, quare non petijt ab eo Christus fidem,ad quod varijs modis respondetur,& tandem dicitur ℘ quando apparebat,Christus non petebat illam.Matth. tom. 3. 216.c.4.k. Secundò, si erat naturaliter mutus,an solum a dæmone,ad quod dicitur, quòd vtrunq; dici potest, licèt ab aliquibus dicatur quòd erat mutus tātum a dæmone,& hoc propter multa. Tertiò de modo, quo dæmon facere potest hominem mutum. ibid. 217. c. 2. C. Quartò, quare turbæ audientes mutum loqui, dixerint, nunquam sic apparuit in Israel. Ad quod dicitur, quòd non dixerunt hæc verba propter solum illud miraculū, sed propter hoc, & alia multa, & specialiter propter modum faciendi. Matth.tom.3.217.c.3.F. Quintò, quare Pharisæi dixerint,in principe dæmoniorum ejcit dæmonia, ad quod dicitur,ibid. 217.c.3.K.c.4.F
Christus in omni genere miraculorum, voluit ostendere suam potentiam, vt sic crederetur omnipotens. Matt.to.3. 220.c.4.H
Necesse erat, vt omnes ad Christum accedentes sanaret. Matt.tom.3. 219.c.3.H
Christus faciebat miracula absque inuocatione nominis alicuius etiam Dei, sed solum imperando. Matth.to.3. 223.c.1.C
In omnibus locis Christus faciebat miracula.Matth. tomo 3. 219.c.2.C
Deus dedit Apostolis potestatem faciendi miracula. Matth.10.propter multa.Matt.to.3. 224.c.2.G
Christus post prædicationes sanabat ægritudines. Matt.tom.3. 219.c.2.D
Potestas faciendi miracula non potest esse, a nisi virtute infinita.Matt.to.3.224.c.2.A. Et ideo non potest communicari creaturæ. ibid.A
Tempore Christi nemo faciebat miracula sub alio nomine quàm sub nomine Christi.Matth.tom.3. 224.c.2.E
Non faciunt nunc miracula prædicatores,neque prælati Ecclesiæ,qui gerunt vices Apostolorum,sicut faciebant Apostoli, propter multa. Matth.tom.3. 224.c.4.G
Miracula sunt ad confirmationem doctrinæ fidei. Matth.to.3. 224.c.4.I
Miracula non sunt necessaria Iudæis, vt conuertātur, licèt alijs Paganis possent prodesse, sed quare Deꝰ non concedat miracula facere ipsis prædicatoribus,assignantur causæ.Matt.to.3. 225.c.2.D.c.3.F
Christus tria genera miraculorum concessit Apostolis. Matt.10.scilicet, infirmos curare, mortuos suscitare, & dæmones ejcere, quæ declarantur. Matt.to.3. 236. c.4. I. Et dedit Christus Apostolis hanc potestatem propter multa . ibid. 237.c.1.D. Nec alia miracula fecerunt præter illa, que Deus cōcessit eis,vt facerēt, licèt possent alia facere &c. ibid. 237.c.2.B. Et restrinxit illis hanc potestatem, vt ad aliqua possent,& nō ad omnia,propter multa.Matth.to.3.237.c.3.k.c.4.F. Et solum dedit potestatem supra dęmones, scilicet, ad effugandum eos,& non quamcūque potestatem supra dęmones. Matt.to.3. 238.c.1.D
Miracula fiebant ab Apostolis ad notificationem veritatis,& ad vtilitatem audientium. Matth.tom.3. 237. c.2.B
Nullum miraculum est faciendum, quando ex curiositate petitur.Matt.to.3. 237.c.3.G
Miraculosę curationes erant infiniti valoris. Matth. tom.3. 239.c.1.B
Nunquam Deus facit miracula, nisi quando humanitus fieri non potest, quod per miracula quæritur. Matth.tom.3. 241.c.2.B.
Apostoli inueniebant hospitium per miraculum. Matt.to.3. 241.c.3.G
Miraculum est necessarium ad probandum aliquem esse prophetam.Matt.to.3. 278.c.2.B
Quare Christus noluit miracula facere de cęlo, cum multa signa de cœlo facta fuerint in vete. testam. Matth.tom.4. 29.c.3.I.c.4.F
Si miracula non suscipiantur cum veneratione,inutile est. Matt.to.4. 28.c.4.I
Miracula curationum, quæ faciebat Christus,ostendebant ipsum esse Messiam.Matt.to.4. 24.c.4.I
Referuntur miracula, quæ fecerunt in cœlo antiqui prophetæ.Matt.to.4. 154.c.1.D
Quomodo incredulitas nostra dicatur impedire diuina miracula.Mar.6.cum dicitur,& nòn poterat virtutes multas agere propter incredulitatem eorū. Matth.tom.4. 70.c.1.C
In miraculorum operatione dupliciter proficit fides. Matt.tom.4. 70.c.2.A
Deus interdum facit miracula ad vtilitatem,& interdum ad solam ostēsionem gloriæ suæ, primo modo requiritur fides ad operationem miraculi: sed non secundo modo.Matt.to.4. 70.c.1.E.c.2.A
Nobis inuitis Deus quandoque facit miracula. Matt. tom.4. 70.c.2.C
Potest teneri ℘ Christus fecerit tria miracula tantionis ex panibus,& piscibus,duo,quæ narrāt Matthæus, Marcus, & Lucas. & tertium quod narrat Ioann.6.cap.sed rationabilius dicitur, quòd fuerint tantū duo, & illud, quod refertur Ioan.6.sit idem cum illo,quod refert Matthæus,c.14. & Marcus.6. vt probatur Matt.to.4. 85.c.1.E.c.2.I
Miraculum, quod fecit Christus de quinque panibus, & duobus piscibus, de quo Matth. 14. Marci.6. & Ioan.6.vno ferè anno factum est ante Christi mortem, quasi in principio anni trigesimi secundi ætatis Christi,vt probatur Matth.to.3. 85.c.3.H
Miraculum ex quinque panibus &c.non fecit Christus ad Solis occasū,vt dicit Nicolaus,sed post tāsitum meridiei.Nam Luc.9.dicitur,℘ dies incepit declinare,sed dies incipit declinare, qñ Sol incipit descendere a contactu circuli meridiani &c. Matt.tom.4.85.c.4.H. Et Christus tenuit turbas sine cibo tanto tempore propter multa. Matth. tomo 4. 86.c.3.I
Circa miraculū de quinque panibus concordant tres Euangelistæ cum Ioanne.Matt.to.4. 86.c.3.K
Circa miraculum ex quinq; panibus hordeaceis concordatur Marcus,cap.9.dicens,quòd turbę præparerunt Iesum ad locum, ad quem ibat, cum Ioan. cap.6.qui videtur innuere,℘ Iesus erat in terra,ut uenerunt turbæ, quia dicitur subijt ergo Iesus in montem, & ibi sedebat cum discipulis suis, & sequitur cum subleuasset oculos,vidit ℘ multitudo magna uenit ad eū,& ita innuitur,℘ ipse prę erat in loco,quàm turba. Matt.to.4. 87.c.4.F
Ad faciendum miraculum ex quinque panibus quæsiuit dominus opportunitatem loci, ac temporis ad ostendendum potentiam suam in saturatione turbarum,&c. Et ad ostendendum esse Deū.matthę.to.4.89.c.3.H. Et fuit conueniens causa faciendi,eo ℘ erat defectꝰ ciborū, nec erat cōpetens modus quærendi illos.matth.to.1. 89.c.4.F
In miraculis, quæ faciebant alij in nomine Christi, maior excellentia ostendebatur:quàm in illis,quę ipse faciebat.Matt.to.5. 277.c.2.A
Circa miraculum ex quinque panibus, &c. concordantur cæteri Euangelistæ cum Ioanne, ℘ cæteri dicunt,℘ locutus est Iesus ad discipulos dicens, vn de haberent panes pro illa multitudine, & quòd ipsi dixerunt,quòd non haberent nisi quinque panes.Et Ioan.6. dicitur,℘ Andręas hoc dixit, scilicet,est puer vnus hic.Matt.to.4. 89.c.4.k.90.c.1.A
In miraculis duplici modo ostendebat Christus potentiam suam.Matt.to.4. 89.c.3.I
Circa miraculum ex quinque panibus concordantur etiam Euangelistæ: quia quidam exprimunt, quod alij non dixerunt. Et in his quæ omnes exferunt, non est eadem sententia. Matth.tomo 4. 90.c.1. D
Quod in miraculo ex quinque panibus discipuli solum duos pisces haberēt,fuit propter multa.Matthæ.tom.4. 91.c.1.E.c.2.A
In miraculo ex quinq; panibus non fuit vinum, cuius refertur ratio.Matt.to.4.92.c.1.A. Et fuit conueniens,℘ Christus daret pisces, & non vinū propter multa. 92.c.2.A
Circa miraculum ex quinque panibus fit mentio de fęno,quod erat in loco,&c.propter multa. Primo ad ostendendum locum conuenientem discumbendi. Secundo propter supplemētum apparatus mensæ.Tertiò propter reliquias ciborum.Matth. tom.4. 92.c.3.k
Christus faciebat miracula propter doctrinā, vt crederentur, quæ ipse prædicabat. Matthæ. tom.4. 147.c.2.A
Miracula,quę Christus faciebat ad ostensionē suę diuinitatis,semel illa faciebat.Mat.tom.4.249.c.3.K. col. 4.F
In miraculo ex quinq; panibus,&c.dī ℘ Christus acceptis panibus aspexit in cęlum, quod fecit propter multa.Matt.to.4.92.c.4.k. Et Christus factu-rus miracula,aliqñ aspiciebat in cęlum,& aliquando non,cuius assignatur ratio. Mat.to.4. 93.c.1.C.
In magnis miraculis,vt cōiter,Christus non inuocabat Deum,nec aspiciebat in cęlū, & hoc a principio,vt probatur discurrendo.Et fuit rō:quia Christus principaliter volebat ostendere se hr̄e ptātem in seipso,& ideo raro faciebat miracula inuocādo Deum.sed in suscitatione Lazari inuocauit Patrē, vel quia illud nō fuit primum miraculum suscitationis mortui. Secūdò, quia hoc egit principaliter propter astātes, quorū corda dubitantia cognoscebat,scilicet,an Iesus a Deo veniſſet. matth.tom.4. 91.c.2.C
Christus tria intendebat in miraculis suis.s.ostendere se esse Deum,& ℘ erat a Deo, & opera sua a Deo proueniebāt,& instruere nos in moribus per operatia sua.sed principiū,quod prætendebat, erat ostendere se esse Deū, & ideo prima miracula Christus faciebat imperando,& nō inuocando, ut patet in conuersione aquę in vinum,& in sanatione lepro si. Et maxima miracula non faciebat inuocando Deum a principio miraculorū, siue in processu. siue in fine.Matth.to.4. 93.c.2.C
Christus, vt communiter omnia miracula faciebat sine inuocatione.Matt.to.4. 93.c.3.H
In miraculo panum Christus erexit oculos in cœlū, quod præcipuè fecit ad ostēdendum ℘ debemus non petere a Deo sustentationem temporalē, & eo ipso non aliunde ipsā expectare. sic dicit Chrysostomus.Matth.to.4. 93.c.4.G
Christus in miraculis suis cauebat, ne in dubiū verti ponerent.Matt.to.4. 96.c.2.E.c.3.F
In miraculo ex quinque panibus Christus benedixit panes, qñ fregit illos, quod fecit propter multa. Mat.to.4. 93.c.4.I. Et illa benedictio potuit esse p demonstrationem, ostendendo per aliqua verba aliquid fieri in panibus,& piscibus, vel fuit quædā gratiarum actio Deo facta: quia dabat saturitatē panis hominibus, vel quia audiebat Christum in hoc miraculo. sicut in miraculo suscitationis Lazari diuit:Pater gratias ago tibi &c. Et hoc melius videtur esse dicendum.Matt.to.4. 94 c.1.B
De miraculo per creationem,per conuersionem,per multiplicationem,per rarefactionem. Matth.to.4. 95.c.2.B
In miraculo ex quinque panibus Christus fregit panes propter multa.Matthę.to.4.95.c.1.C. c.2.A. Et ista multiplicatio potuit fieri per miraculum multipliciter.s.per creationem,per conuersionem, per multiplicationē & rarefactionem. Sed secūdus,& tertius modus est cōuenientior. Augustinus tenet, ℘ per conuersionem alterius materiæ,&c. factum sit miraculum,& hoc verum:quia modus per multiplicationem non est intelligibilis. Matth.tom.4. 95.c.2.B. Et multiplicatio panum fiebat in manib. Christi, discipulorum & turbarum, vt probatur. ibid.95.c.4 I. Et conuenientius fiebat sic, quàm ℘ quilibet panis efficeretur magnæ quātitatis, vt probatur.Matt.to.4. 96. c.4. G. Et si Christus non habuisset istos panes &c. Et occurrisset ista turba: tūc Christus pasceret turbam creando de nouo panes, vel aliunde adducendo. Matt.to.4. 97.c.1.A
Miracula Christi non probabant ipsum esse Deum. Matt.to.5. 277.c.1.B
Miraculum ex quinque panibus confertur miraculo saturationis, quam fecit Deus Heliæ in torrente Carith.3.Reg.17.Matt.to.4.97.c.2.A. Et miraculo saturationis, quā fecit Helias in deserto Bersabee: ibid.95.c.1.A. Et miraculo Heliæ in domo viduæ, ibid.98.c.1.D. Et miraculo cibationis Helisæi.4.Regum 4.Matt.to.4.98.c.2.E.c.3.F. Et miraculo saturationis per manna,ibid. 98.c.4.I. Et miraculo saturationis ex coturnicibus,ibid. 98.c.2.D
Diuina miracula fiunt in subuentionem inopiæ nostræ,scilicet, quòd ubi deficit humana potentia,divina incipit subuenire, ne tollatur ordo a rebus. & ideo solum fiunt, quando aliter humanitus prouideri non potest.Matt.to.4. 97.c.2.B
Miracula non fiunt per Angelos.Matth.tom.quarto. 99.c.1.C
Quod Christus per miraculum faciebat melius erat, quam aliàs naturaliter esse solebat. Matth. tomo 4. 99.c.2.B
In miraculosa cibatione Deus magis prouidet de carnibus, & de piscibus,quàm de vino. Matth.tom.4. 92.c.2.D
Miraculum saturationis ex quinq; panibus in multis consistebat,primo in panis multiplicatione, & magna multiplicatione, & facta tam in manibus discipulorum, & comedentium, quàm in manibus Christi. Tertiò in reliquijs, quæ superauerunt.Matthæ.tom.quarto.99.c.3.G. In miraculo ex quinq; panibus Christus dedit discipulis ad opponendum turbis propter multa.Matt.to.4 99.c.4.F. Et quòd reliquiæ essent tantæ, quod implerent duodecim cophinos, & nec plures, neque pauciores quàm duodecim, quorum assignantur causæ. Matthæ. tomo quarto. 100.c.2.A. Sed unde habuerint discipuli cophinos,& quare fragmenta, quæ superauerunt non data sint turbis, sed discipulis. vide ibidem. 100.c.3.K.c.4.F.101.c.1.& 2.
In miraculo ex quinque panibus expressus est numerus manducantium ad ostensionem miraculi, magnitu-

magnitudo tñ panum & piscium non est expressa pp tria, & explicatur numerus virorũ, & non mulierũ: quia Euangelista erat Iudæus, & seruauit cõsuetudinẽ legis in scribendo, ſm quam nunquam ponebantur mulieres sub numero, sed solum viri. Mat.to.4. 191.c.3.G. Et accipitur ſm consuetudinem legis Moysi, quæ omnes masculos a vicesimo anno, & supra vocat viros, Num.1. scilicet hi, qui transibant ad numerum. Mat.to.4. 104.c.1.A

Miracula solent fieri quando humana potestas non sufficit illa facere. Matt.to.4. 107.c.4.I

Quædam miracula fiunt in instanti, & quædam successiuè. Matt.to.4. 114.c.1.D. De miraculis, quæ subito fiunt, solum oportet fidem haberi a petente priusquam fiant. Cùm verò facta sint, etiã si maneat effectus eorum, non est necessaria fides &c. In miraculis vero successiuis requirit quòd fides petentis duret non solum, quando miraculũ fieri incipit, sed semper vsquequo finiatur, alioquin cũ fides cessauerit, interrumpetur miraculũ, nec continuabitur ultra. Matt.to.4. 114.c.1.E.c.2.A

Interdum discipuli Christi non cognoscebant miracula, quæ faciebat. Matt.to.4. 108.c.4.F

Miracula, quæ in veteri testamẽto facta sunt in aqua, fuerunt minora, quã miraculum, quod fecit Christus. Matth.4. ambulando super aquas, vt probatur Matth.tom.4. 115.c.2.D. Sed quare fecerit illud coram omnibus discipulis, & quibusdã alijs. Matt. tom.4. 117.c.3.H

Si omnia, quæ Christus fecit, fuissent miracula, non crederetur ꝙ esset homo. Matt.to.4. 115.c.4.F

Ad miracula obtinenda nulla virtus sufficit, nisi fides. Matt.tom.4. 145.c.2.C

Inter miracula Christi, quædam fuerunt solum ad ostendendam potestatem facientis, vt ambulatio Christi super mare, & hæc semel facta sunt, &c. Alia verò erant, quę non solum potestatem ostendebant, sed etiam proderant eis, in quorum fauorem fiebant. Et hæc miracula Christus multiplicabat. Matth.to.4. 149.c.3.K. & 152.c.2.C

Miracula non dantur, nisi propter aliquam necessitatem, vel vtilitatem magnam, cum Deus non seruiat desiderijs nr̃is curiosis. Matt.to.4. 92.c.3.H. 155.c.1.B

Christus sæpè repetebat miracula eiusdem generis, & etiam verba propterea, quia ad eũ confluebant nouiter auditores, qui nunquam prius venerant, & ideo oportebat, vt illi viderent miracula, & audirent doctrinam Christi. Matt.to.4. 224.c.3.H

Nec solum nobis credentibus miracula facit: sed ipsam fidem nobis dat, qua miracula obtineamus. Matth.tom.4. 113.c.3.F

Quædam miracula fiunt in instanti, & quædam successiuè. Matt.to.4. 114.c.1.D

Quinque miracula facta sunt in aquis in vet.test. quę referuntur Matt.to.4. 115.c.2.D

In tribus ciuitatibus fecit Christus plura miracula, scilicet, in Bethsaida, Capharnaum, & Corozain. Matthæ.to.4. 115.c.3.F

Tam miraculum faciens, quam petens, debent habere fidem, vt miraculum fiat. Mat.to.4. 264.c.1.B

Plura miracula fecit Helisæus, quàm aliquis prophetarum vet.test. Matt.to.4. 64.c.3.F

Ad facienda miracula requiritur fides, quæ est donũ, & non sufficit fides, quę est virtus, de quibus, & de differentijs. Mat.to.4. 267.c.3.G

Quare Christus, vt in plurimum, faciebat miracula loquendo, & tangendo. Matt.to.5. 110.c.3.K.c.4.F

Omnis miraculosa operatio fit in instanti, dispositio tamen exterior ad miraculum, non erat semper in instanti, sed aliquando in instanti, & aliquando successiuè. matth.to.5. 210.c.2.B

Christus operabatur miracula quadrupliciter, uno modo per locutionem, vel tactionem. Matt.to.5. 210.c.2.B. Primus tamen modus operandi miracula erat de lege communi modus operandi Christi. Raro tamen secundum cæteros modos operabatur Christus. vt probatur. 210.c.3.k .c.4.F

Ad faciẽdum miracula, quæ fides sit necessaria. Matthæ.to.5. 247.c.3.F

Omnia miracula sunt æqualia quantum ad potestatem facientem, quia requirunt potentiam infinitam. matth.to.5. 247.c.4.F

In miraculis sunt tres gradus, quatenus miraculum excedit facultatem naturæ quantum ad substantiam facti, vt duo corpora esse in eodem loco, & Solẽ retrocedere. secũdus est qñ excedit non quantum ad substantiam, vt suscitatio mortuorum, illuminatio cęcorum &c. tertius excedit solum quantum ad modum, & ordinem faciẽdi, ut in curationibus febrium &c. Et miracula secundũ istos tres gradus sunt inæqualia &c. matthæ. tomo quinto. 247.c.4.I

De minimis miraculis est mouere montem, nam est in tertio gradu. Christus tamen posuit istud, quasi maximum. matth.21. Et hoc propter duo. matth. tomo 5. 248.c.2.A

Nec miracula Christi, nec scripturæ ostendebãt euidenter ipsum esse Mesiã &c. matt.to.5. 276.c.2.B. sed sola reuelatio certificabat Iesum esse Mesiã. matt.tom.5. 276.c.2. D. Neque maiores Iudæorum cognouerunt Iesum esse Messiam, ut probatur matth.to.5. 376.c.2.E. c.3, F. Nec ex miraculis eius poterat hoc probari. 277.c.1.B

Per miracula, quę faciebãt Apostoli in nomine Christi: maior excellentia eius monstratur, quàm in miraculis, quæ ipsemet Christus faciebat. matth. tom.5. 277.c.2.A

Per miracula poterat probari, quòd Christus esset Deus, & hoc vno tantummodo, scilicet si diceret ipse. Ego sum Deus. & vt credatis hoc, videte miraculum, quod facio in testimonium huius. Nã cum miraculum sit operatio diuina, & Deus non sit testis falsitatis, valebat talis probatio, & hoc modo discipuli Christi post passionem probabant Christum esse Deum. Matthæ. tomo 5. 177.c.2.B

Nunquam dæmones, aut magi, aut falsi prophetæ faciunt miracula, bene tamen aliqua admiranda, nam admirandum dicitur illud, quod admirationem ducit. Et illud est quidquid excedit communem potestatem. Miraculum vero dicit virtutem diuinam. matth.to.6. 294.c.4.G

Miracula sunt certissima probatio cuiusque veritatis. matth.to.6. 295.c.1.E

Miracula sunt euitanda, tanto quanto cultari possint. matth.tom.7. 272.c.3.K

Miraculorum opera probant sufficienter quamlibet ueritatem. matth.tom.6. 295.c.1.D

Inter vera miracula, & falsa quid intersit. matt.to.6. 295.c.1.E

Nunquam Deus aliquid operatur miraculosè, quando illud idem, & æquè bene fieri potest naturaliter, & sine miraculo. in Parad. 6.c.2.D

Miraculum ponere, vbi res miraculo non eget, superuacaneum est. in Parad. 73.c.4.k

Illum actum appeliamus miraculosum, qui in agente nulla principia habet efficaciæ: sed potius contra communes aliarum actionum modos est. in Parado. 73.c.4.k

Miracula faciet, Deus circa damnatos: sed illa cedent in ipsorum ampliorem pnnitionem, vnum est, ꝙ ignis, & cætera genera tormentorum aget in animas illorum. Secundum quòd eorum corpora in inferno non consumentur ab igne. Tertium erit eorum resurrectiò. in Parado. 125.c.2.B

Mirrha. Est arbor valde odorifera, a qua duplex succus elicitur, qui mirrhum vel mirrha nuncupatur: primus succus procedit per modum emanationis, & vocatur prima mirrha. Secunda fluit per corticis arboris incisionem, & iste non est ita pretiosus. Exo.to.2. 99.c.2.D

Misereri. Ad miserendum magis pronum se ostendit Deus in nouo testamento, quàm in vete. ex duplici causa. Matth.to.1. 197.c.3.G

Deus pronior est ad miserendum, quàm ad puniendum. Matt.to.5. 26.c.3.H

Duplex est misereri, alterum est, quo quis faciat misero bonum, quod non habet. alterum est defendere miserum, ne quis tollat ei bonum, quod habet. primum non conuenit iudici in iudicãdo, bene tamen secundum. Exo.to.1. 245.c.1.A

Inter misereri in Deo, & in nobis, quid intersit. Matt. tom.4. 84.c.1.E

Non est misereri, sed iustè agere, qnòd Dens remittit peccata nostra propter passionem filij sui: sed magna misericordia est, ꝙ ipse voluit pro nobis mori, & cuilibet nostrum merita suę passionis cõmunicare. Exo.to.2. 167.c.2.E

Dei proprium est misereri. Matt.to.7. 222.c.2.E

Christus misertus est turbis. Matthæ. tomo tertio. 220.c.2.E

Inter misereri, & punire in Deo hoc interest: quia misereri proprium est Deo: quia vsque in mille generationes miseretur: punit tamẽ eos qui eũ oderũt vsque in quartã generationẽ. Deu.to.16. 26.c.1.C

Misericordia. Non est benedictio, quia misericordia consistit in alleuiatione malorum, benedictio autem in collatione bonorum, & augmentatione eorum, vt dicit Greg. Gen. 227.c.2.C

De Dei misericordia apostropha Author. Exo.to.1. 58.c.4.G

Inter misericordiam, & clementiam hoc interest, ꝙ misericordia est ad pęnã, & clementia ad culpam ordinatur. Exo.to.2. 160.c.1.E.c.2 166.c.4.I

Sepellire mortuos est miro inter opera misericordiæ. Deut. 148.c.2.D

Misericordia, liberalitas, & clementia quomodo differant. Iosue to.1. 48.c.4.I

Misericordia, quam habuit Deus ad Dauid, apparuit in multis, scilicet in duodecim. 2.Paral. 14.c.1.A

Misericordia Dei, per quam dimittũtur peccata, duo facit. primum est ipsa remissio peccatorũ, quã non ex debito, sed ex Dei misericordia consequimur. ſm est vita æterna, qua efficimur digni per gratiã nobis a Deo datam. Matt.to.5. 70.c.1.D

In his, quæ pertinent ad proximum misericordia, & iustitia sunt præcipua. Matt.to.6. 203.c.3.F

Misericordia Dei duplex, s. generalis, & specialis. prima, qua Deus benefaciẽdo vni, benefacit multis: neque potest vnum bonum suscipere, quin multi bonum suscipiant, vt est pluuia &c. secunda est, qua vni tantum confertur beneficium, vt exaltatio, &c. Et hanc Deus semper seruat bonis. 2.Paral. 83.c.4.G

Opera misericordiæ corporalia qñ sint dimittẽda propter spiritualia, & quando non. Matt.to.3. 152.c.2.A

Nulla maior, vel laudabilior misericordia, quàm cõuertere errantẽ ab errore suo. extra de sponsa. cap. inter opera. Matt.to.3. 193.c.4.F

Misericordiæ opera impẽdenda sunt etiam malis hominibus. Matt.to.3. 242.c.4.F

Deus magis vult ꝙ pereat aliqua de cęremonijs cultus eius, quã quod subtrahatur misericordia. i. prouisio in necessitatib. humanis. Matt.to.4. 7.c.1.A

Melius est exercere opera misericordiæ ad proximũ, quam offerre Deo sacrificia. Matt.to.4. 126.c.1.A

Misericordia considerata quantum ad eum, cui impenditur, opus est liberalitatis, & gratuitum: quia donatur, quod ei non est debitum. Si autem consideretur quantum ad Deum, cadit sub ratione debiti. & iusti. Nam cùm Deus mandauerit dari, debitum est iam videtur etiam potest dici ꝙ ex parte eius, cui donatur, debitum est, non tñ habet actionem ad petendum. Matt.to.6. 204.c.1.A

Misericordia pertinet ad iudicium inquantum cadit sub præcepto: quia est aliquid de positis in lege. Matth.tom.6. 204.c.3.F

Opera misericordiæ, quæ Christus exiget in die iudicij, omnia pertinent ad mẽbra eius, quæ sunt pauperes, & non ad ipsum. Matth.tom.7. 114.c.3.G. Et non fecit Christus mentionem de operibus misericordiæ spiritualibus propter multa. Matt.to.7. 115.c.4.G. Sed quare enumerauit omnia opera misericordiæ contra malos, sicut pro bonis. Matt. tom.7. 121.c.3.K

Opera misericordiæ ad incarceratum, & ad infirmũ, in multis communicant, tam in miseria, quàm in releuatione a miseria. Matt.to.7. 113.c.2.C

Miseria. Sola miseria caret inuidia. Genes. 301.c.4.F. Matt.to.7. 275.c.4.H

Sola obliuio est miseriarũ medicina. Deu. 172.c.1.E

Missa. Dicere Missam in die festo pro pecunijs solum, potest dupliciter contingere. & vtroq; modo est symonia: vno modo implicitè, & alio modo clarè. Exo.to.1. 83.c.4.H

In Missa incenduntur candelæ propter honestatem, & cultũ, vt patet extra de celeb. Mis. cap. licèt. Exo. to.2. 34.c.3.A. Leuit. 276.c.4.F. 2.Paral. 23.c.3.I. & 181.c.3.K

Qui celebrat Missam sine lumine & aqua, grauiter peccat. Matt.to.7. 3.c.3.F

Mysticum. Quatuor siguificat. s. sanctũ, occultum, diuinum, & figuratiuum. Gen. 18.c.3.F

Mixtio. Differt a compositione: quia in cõpositione ex dnobus fit vnũ per se, & tñ illa non efficiuntur eiusdẽ naturæ sicut materia & forma. Mixtio verò facit, vt duo, quæ erãt diuersæ naturæ, vel gradus naturæ, facta perfecta mixtione, reddantur eiusdem naturæ, & gradus. Matthæ.tom.6. 107.c.4.k

Mixtum. In omni mixto concurrunt quatuor elementa. Gen. 7.c.4.k

Forma mixti põt dupliciter accipi: vno mõ ꝑ forma substantiali corporis mixti, alio modo pro qualitate quadã mixtionis resultãte ex cõcursu qualitatũ simpliciũ cõcurrẽtiũ ad mediũ. Mat.to.6. 95.c.2.E

Post diem iudicij nullum mixtum erit nisi hõ. Matt. to.7. 133.c.2.B. Sed oĩa mixta præter hoĩem redibunt in elementa. Matth.to.7. 235.c.2.A

Moab. Et Amon filij fuere Loth ex duab. filiabus suis. Gen. 22.c.4.F

Moab timuit Israelitas pp ea, quæ Deus faciebat in eo, & quia terra Chanaham timuit eos. Matt.to.7. 295.c.3.k

Rex Moab ascendens murũ corã hostib. immolauit filium suum vnigenitũ Deo suo. Gen. 23.c.4.H

Universidad de Deusto Biblioteca

Moabitę Moabitarum terram, & Amonitarum descendētium ex Moab & Amon filijs Loth, coniuncta erat terræ promissionis. Gen. 79.c.2.C

Moabitæ duos colebant deos, scilicet, Beelphegor, & Chamos, quem reputabāt maiorem esse, quàm Beelph egor. Nu.to.2. 65.c.4.K

Quod contra Moabitas iusserit Deus filijs Israel ne inferrent bellum, assignatur duplex causa, scilicet ppter Loth a quo descēdebant, & propter Ruth. Num.to.2. 71.c.4.F

De Moabitarum descendentia. primo Paralipom. 206.c.2.D

Contra Moabitas licitè pugnauit Dauid, & licitè fecit illos sibi tributarios. 1. Paral. 206.c.3.G

Mobile. Omne mobile reducitur ad immobile secundum naturam ad esse, quam ad cognosci. Num.to.2. 86.c.3.H

Dupliciter remouetur mutatio a mobili. Matt.to.7. 246.c.2.E

Ante motum localem primi mobilis fuit alius motus localis secundum positionem catholicam. Iosue tom.1. 198.c.2.B

Primum mobile dicitur sic, nō quia primo motum sit, sed quia ab ipso est deriuatio totius motus in alia. Iosue to.1. 198.c.2.B

Primum mobile est fundamentum temporis secundum Philos. Iosue to.1. 198.c.2.E

Modicum. Interdum capit scriptura pro eo, quod nihil est. Mat. tom.4. 115.c.2.C

Modius. Est mensura rerum aridarū, scilicet seminū, & farinæ: sub modio est ephi, & sub ephi Gomor, qui est decima pars ephi. Exo.16. Leui. 206.c.2.C

Modius significat quandā mensuram Iudaicā, quæ nondū est vicesima pars modij nīi. Deu. 136.c.3.F

Modius apud Hebræos fortè non erat decima pars fanecæ nostræ. Iudi. 57.c.2.A

Modij mensura quanta fuerit apud Hebræos nescitur. Ruth. 257.c.2.D

Modius apud Hebræos est mēsura satis parua; secus tamen est illa, quæ est apud nos. 4. Reg. 73.c.3.H

Modus se tenet ex parte rei, cuius est modus. Iosue to.2. 45.c.2.D

Moyses. Orauit sibi dimitti pœnā de moriendo ante Iordanem, sed nō obtinuit. Gen. 22.c.3.H

Vasculum, in quo Moyses infans positus est in aqua, fuit linitum exterius. Gen. 37.c.3.F

Moyses scripsit Pentateuchum dum esset in deserto, post exitum de Aegypto. Gen. 92.c.2.B

A morte Moysi vsq; ad mortē Dauid fluxerunt anni cccexl. vt probatur. Gen. 342.c.3.k

Moyses mortuus fuit xl. annis post exitum de Aegypto. s. anno quadragesimo. Gen. 342.c.4.F

Moyses natus est sexagesimoquarto anno post mortem Ioseph. Exo.to.1. 4.c.1.D

Moysen natum esse ex Iocabed, cum esset annorum centū triginta quinque ad minus, dicunt Hebræi quidam, & ꝙ hoc factum sit per miraculum, sed quòd hoc sit falsum probatur: quia aliàs non taceret hoc scriptura. Item quia Aaron & Maria soror eorum nati essent etiam per miraculum, & propter hoc concludit Nicolaus ꝙ illa Iocabed vxor Amram, & mater Moysi, nō erat filia Leui immediata: sed alia, quæ erat neptis Leui. Exo. tom.1. 7.c.4.G. Sed contra Nicolaum est argumentum, quod illa Iocabed fuit filia immediata Leui, nec genita fuit Leui in itinere ad Aegyptum, vt illi Iudæi dicunt, sed in Aegypto, cum esset Leui centum, vel centum & decem annorum. Nam Leui vixit annos centum triginta septem, & sic potuit esse mater Moysi, & amita Amram patris Moysi. Et ꝙ hoc fieret ante legem non incōuenit, quòd scilicet, aliquis acciperet amitam suam in vxorē. Exo.tom.1. 8.c.1.E.c.2.A

Mosse in Hebræo est nomen Moysi, & deriuatur de Messia dictione Hebræa verbi præteriti primæ p. sonæ, & significat contraxi eum, & in lingua Aegyptia dicitur munon, & non Mosse: sed in Hebræo fuit illi hoc nomen Mosse impositum a filia Pharaonis. Exo.to.1. 10.c.4.G

Vtile fuit Moysi, ꝙ acceptus fuerit in palatio filiæ Pharaonis propter duo. Exo.to.1. 10.c.4.F

Moysi historia refertur ex Iosepho. Exod. tomo 1. 10.c.4.I

Moyses non peccauit occidendo Aegyptiū, de quo Exod.2. imò iustè egit, & pro causa iusta, & iusto ordine, & processu. Et hoc fecit ex potestate sibi a Deo collata, & non occidit solum pro percussione simplici, qua percussit Hebræum. sed etiā pro adulterio, quod Aegyptius cōmisit cū vxore Hebræi percussi. Exo.to.1. 11.c.4.G

Quando Moyses percussit Aegyptium erat annorū quadraginta, vt patet Actu 7. Exo.to.1. 11.c.4.I

Rab. Salo. dicit, quòd Moyses occidit Aegyptiū per solam inuocationem nominis Tetragrammaton super eum: sed falsum est, vt probatur. Exod.to.1. 12.c.2.G

Moysē fugisse miraculosè a Pharaone propter mortem Aegyptij, dicunt Iudæi. Exod.tomo primo. 12.c.3.C

Moyses natus est sub rege Aegypti nomine Armonophis, qui mortuus fuit, cùm Moyses esset annorum septem, post quem successit Herus triginta octo annis. Et regni huius anno trigesimotercio fugit Moyses. post hunc regnauit tertius dictus Acentes annis duodecim. Post quem successit Anchorus regnans annis septem. Post hunc successit Centres quartus, qui regnauit annis decem, & octo: sub quo Moyses redijt in Aegyptum, & fecit signa coram illo. Exo.to.1. 13.c.4.B

Moyses solum peccauit venialiter respondens Deo, obsecro Domine mitte, quem missurus es. Exo.4. quia aliqualiter pusillanimis, & timidus fuit; nec per hoc quòd dicitur, quòd Deus iratus est. Sequitur Moysen peccasse mortaliter, nec Deus mandauit Moysi simpliciter suscipere illam ambasciatā, sed solum dicebat illam esse suscipiendam rationibus manifestis. Item quia Moyses non repugnabat Deo, nolendo exequi, sed solum obsecrabat, vt ei non imponeret. Multum refert nolle recipere mandatum, aut rogare ne imponatur. Exod. tom.1.24.c.2. A. Rabbi tamen Salomon videtur dicere, quòd Moyses peccauit mortaliter, sed fallitur, vt probatur etiam a Rab. Abrahā Abenezra. 24. c.3.k

Moyses quare fuerit lingua impeditus, assignatur causa a Iosepho. Exod.tom.primo. 11.c.1.A. & 22.c.2.B

Moysi apparuit Deus quater prius quàm iret in Aegyptum. Exo.to.1. 26.c.2.E.c.3.F

Os Moysi fuit Aaron frater eius. Exod.quarto, Exo. tom.1. 25.c.1.A

Virgam Moysi fuisse quadrāgularem, & habuisse in quolibet latere vnam literam nominis Tetragrāmaton dicunt Hebræi. Exo.to.3. 26.c.2.E

Quare Angelus voluit occidere Moysen. Exod.to.1. 27.c.4.G

Moyses,& Aaron non seruiebant in Aegypto operibus vilibus, sicut cæteri &c. probatur. Exo. to.1. 32.c.2.A

Moyses non poterat obligare Iudæos ad aliquid. Mat.to.5. 92.c.3.G

Quid fuerit proprie tabernaculum Moysi. Mat.to.5. 229.c.3.K

Inter Moysen, & Christum quid interfuerit. Matth. tom.5. 262.c.3.F

Moysi apparebat Deus, quandocunque ipse volebat, postquam missus est de terra Madian ad procurandum liberationem Hebræorum de Aegypto. Et ad hoc egrediebatur ciuitatem ad aliquem locum secretum, vel intra. Exod. tom. primo. 34.c.2.E.c.3.F

Moyses cognouit Deum per essentiam, saltem in raptu. Exo.to.1. 36.c.2.A

Moysi quomodo fuerit monstratum nomen Tetragrammaton. Exo.to.1. 36.c.2.A

Moyses præponitur Aaron, primo: quia commissa fuit ei cura de educendo Israelitas. secundo, quia Moyses recipiebat verba Dei immediate, & postea tradebat ea Aaron. Exo.to.1. 39.c.2.A

Moyses cum petiuit a Pharaone. Exo.8. dicens: Constitue mihi quando deprecer pro te &c. non tentauit Dominum, nec fuit indiscretus, quia cum habebat mandatum a Deo de liberatione populi, faciebat omnia, quæ pertinebant ad istud mandatum. Et iste modus obseruatur in iuribus humanis, cum alicui delegatur causa definienda, cōmittuntur etiam illius potestatis omnia, quę pertinēt ad expeditionem illius causæ, vt cogere contumacem, & similia: vt habetur extra de officio, & potestate iudicis delegati, cap. præterea. in principio. Exo.to.1. 51.c.1.A

Pharao timebat occidere Moysen. Exod. to. primo. 62.c.2.D

Moyses,& Aaron tendebant manus, vel virgam prout signa exigebant. Exod.to.1. 63.c.1.A

Moysi apparuit Deus in domo Pharaonis, intellectū eius supernaturaliter eleuando. Exod. to. primo. 66.c.4.H

Moyses per spatium vnius mensis, vel parum plus fecit omnia signa in Aegypto, & confutatur circa hoc sententia Magistri historiæ scolasticæ. Exod. tom.1. 77.c.1.D

Moyses Num.33. non descripsit omnia loca, in quibus Israelitæ ponebant castra: sed bene vbi figebant, & hoc fuit in quadraginta duobus locis ab Aegypto vsque ad Iordanem. Exod.tom.primo. 125.c.3.F

Moyses non vixit quadraginta annis completis, in q- bus filij Israel comederunt manna, vt probatur. Exod.to.1. 136.c.1.E

Moyses mortuus est mense vndecimo anni quadragesimi ante transitum Iordanis. Exo.tom.primo. 136.c.1.E

Moyses in Exodo non computat omnes mansiones Hebræorum in deserto, sed illas tātum, in quibus aliqua notabilia acciderunt, scilicet quatuordecim, vel quindecim mansiones, quæ per ordinē referuntur: cum tamen Num.33. referantur quadraginta duæ mansiones. Exo.to.1. 136.c.4.K

Eleuatio manuum Moysi non fuit, vt esset signum vexilli contra Amalech: vt quidam falso dicunt. sed manus Moysi eleuabātur ad orationem, quia sic docet orare Apostolus 1. ad Timo. 2. Exd.to.1. 140.c.2.E.c.3.F

Quòd ad eleuationem manuum Moysi Israel vincebat, duplex assignatur ratio. Exo.to.1. 140.c.3.G

Moysi manus erant graues, &c. dicitur Exod. 17. ex lassitudine, quia per multum tēporis tenebat eas extensas in cœlum. Exo.to.1. 140.c.4.F

Moyses fuit maximus prophetarum, vt patet Deut. vlti. Exo.to.1. 70.c.1.B

Moyses erat sacerdos ante consecrationem Aaron &c, non quia primogenitus, sed secundum Dei priuilegium, qui fecerat eum principem omniū sacerdotum. Exo.to.1. 141.c.4.G

Apud Moysen erat tota iurisdictio populi Israeliti, & apud Iudices, quos instituit, & quidquid non erat apud Moysen, erat apud Iudices. Exod.tom.1. 151.c.3.I

Moyses duplicem habuit iurisdictionem specie distinctam. s. mere spiritualem, & temporalem, iudices verò non se poterant intromittere circa spiritualem. Exo.to.1. 151.c.3.I

A Moyse minus erat appellandum, quā nunc a summo Pontifice nostro, quia Moyses minus poterat errare sententiando. Exo.to.1 152.c.3.H

Moyses mortuus fuit in terra Moab, vt patet Deute. 34. Exo.to.1. 267.c.2.C

Moyses post datam legem non immolauit illos duo decim vitulos, de quibus Exod. 24. quia non erat tunc sacerdos, vsque quo fuit illi concessum a Deo, quia sacerdotium tunc erat ius consequēs primogenituram patris sui. Sed erat Aaron, dedit tamen illi Deus ius, quando mandauit Deus consecrare Aaron, & filios eius, in qua consecratione ipse Moyses ex mandato Domini immolauit hostias ad solēnitatem consecrationis, vt patet Exod, 29. & Leuiti 8. & 9. in confirmatione vero legis, cùm Moyses non haberet ius, misit iuuenes ex filiis Israel, qui immolarent, & isti iuuenes creduntur fuisse duodecim filios primogenitos duodecim principum filiorum Israel. Nam ad primogenitos pertinebat ante cōsecrationem Leuitarum ius sacerdotij, & hoc dicitur contra sententiam in Historia scholastica. Exod.tom. secundo. 6.c.4,K 7.c.1.A

Potest teneri verisimiliter, quod Moyses, & eius famulus Iosue, comederunt manna, & biberunt de aquis alicuius torrentis descendentis de monte Sinai, illis sex diebus, quibus fuerunt in monte Sinai, priusquam Dominus vocaret Moysen, in quo monte fuit per quadraginta alios dies, & noctes quibus Moyses neque comedit, neque bibit, bene tamen Iosue ipsum attendens in monte vacans contemplationi. Exo.to.2. 11.c.4.K. 12.c.1.A

Assignatur causa, quare Deus vocauerit Moysen die septimo, & non prius. Exo.to.2. 12.c.2.A

Moyses in quadraginta diebus, & noctibus multa didicit à Deo in monte Sinai, illa scilicet, quæ referuntur de fabricatione tabernaculi, & vasorum eius &c. Et didicit ritus sacrificiorum, qui ponuntur in Leuitico Leui. vltimo in fine, cum dicitur, hæc sunt præcepta, quæ mādauit Dominus Moysi ad filios Israel in monte Sinai. Exod. tom. 2. 13.c.4 G

Moyses duabus vicibus stetit coram Domino in mō te Sinai, quadraginta diebus, & noctibus. Et secūda vice ascendit pro secundis tabulis, fractis primis, vt patet Deute. 9. Et tunc fuit continue orans prostratus coram Domino. Deute. 9. deprecando Dominum, ne deleret populum sicut fuerat cōminatus. Exo.to.2. 13.c.4.I

Moyses immediate vt descendit de monte Sinai, & proposuit populo de fabricando tabernaculo, accepit ab eis dimidium siclum argenti, a quolibet scilicet, qui erat viginti annorum. Et ascribebatur in

Universidad de Deusto
Biblioteca

in numero populi ad pugnandum, quibus solutis à populo, fuit collecta summa viginti nouem talentorum, & septingentorum triginta siclorum argenti, vt patet Exo. 38. Et tunc denunciatũ est, quod quilibet volens offerret aurum, vel argentum, hyacinthum, purpuram, coccum &c. Et tũc spontanea oblatio magis fuit de auro, atque cæteris, quam de argento, quia prius multum de argento fuerat oblatum. Exod.tom.2. 14.c.4.H

Moysi dixit Deus verbotenus structuram tabernaculi, & postea ostendit illud sub quadam imagine. Exo.to.2. 20.c.4.K

Ex tribus locis loquebatũ Deus Moysi in deserto, i. ex propitiatorio, ex ostio tabernaculi, & ex columna nubis. Exo.to.2. 28.c.1.A

Moyses quando intrabat in Sancta sanctorum non apponebat thimiama, sicut summus sacerdos, qñ intrabat. Exo,to.2. 28.c.3.H

Moyses postquam consecrauit in sacerdotes Aaron & filios eius, & ipsi potuerunt ministrare, nunquã ipse postea ministrauit, quia non erat sacerdos. Exo.to.2. 77.c.1.B

Moyses non adolebat thimiama, quando intrabat in Sancta Sanctorũ, imò videbat Angelum Domini in corpore aereo loquentẽ in propitiatorio. Exo. tom.2. 103.c.2.C

Moyses tenebat Deum ne perderet populum Hebræorum in peccato vituli, nõ vi, sed orationibus. Exod.to.2. 121.c.4.K

Nisi dominus mouisset Moysen ad orandum pro populo, impossibile esset vt ipse pro eis oraret, & Deus mouit ipsum Moysen ad orandum dupliciter, scilicet interius, & exterius. Exo.tom.secundo. 122.c.4.F

Moyses non peccauit imò multum meruit, quando videns vitulum iratus est valde, vt dicitur Exo. 32. Exo.to.2. 130.c.2.A

Peccatum Moysi ad aquas contradictionis fuit satis paruum, & fuit peccatum omissionis, & tamen Deus sæpe nominat illud. Exod.to.2. 130.c.2.B

Moysen esse ditatum ex fragmentis tabularum, quas fregit Exo.32. dicunt Iudæi quidam, quòd erant ex saphiro &c. in quos Autor inuehitur. Exo.to.2. 130.c.3.k

Quid significent tabulæ primæ confractæ a Moyse, & secundæ non confractæ. Exod.tom. secundo. 130.c.4.G

Moyses non peccauit frangendo tabulas. Exo.32. vt probatur. Exo.to.2. 131.c.1.D

Moyses quare fregerit tabulas ad radices mõtis. Exo. to.2. 131.c.3.k

Moyses quando confregit vitulum &c. magnus tremor factus est cunctis Iudæis, iuxta illud Deuter. 28. dabit tibi Dominus cor pauidum. Exo.tom.2. 132.c.1.A

Moyses confringens vitulũ, & redigens in puluerem immisit in aquas, vt aqua aliquam vim assumeret ad differentiandum scelus populi in quolibet peccante in aliquo signo. Exo,to.2. 132.c.1.D

Moyses, & si ætate minor esset Aaron fratre suo, tamen maior erat quam Aaron in multis. Exo.to.2. 133.c.3.H

Moyses sciuit se esse prædestinatũ, similiter & Paulus. Exo.to.2. 139.c.4.F

Moyses quando petiuit deleri de libro vitæ Exo. 32. dicunt aliqui quod petijt hoc, quia turbatus erat, & tunc nesciebat, quod esset impossibile propter iram, sed hoc probatur esse falsum. Exo.to.2. 141. c.1.D. Augustinus tamen, dicit hoc factum esse ex magna de Deo confidentia, quia Moyses erat consecretalis Dei. Et magnam cum Deo habens familiaritatem, quasi dicat. Ego sum certus Domine, quia non delebis me de libro tuo, ita ego velle quod certificares me, quod dimittes populo hãc noxam: aliter tamen potest dici quòd Moyses nolebat se deleri de lib. vitæ pro saluatione populi, vel cùm ipsi delerentur, nec etiam si totus mundus periret nisi ipse deleretur, nec ipse hoc petebat, sed est talis locutio ad indicandum desideriũ suum de salute populi &c. Et ponitur exemplum de Christo. Et est modus loquendi parabolicus. Exo.to.2. 141.c.2.A

Moysem stetisse cum Deo in monte Sinai ter quadraginta diebus, dixerunt aliqui &c. sed istorum sententia improbatur. Exo.to.2. 148.c.1.E.c.2.A

Moyses præerat populo Israel, tanquam rex, tanquã iudex, tanquam pater, & pedagogus. Exo.tom.2. 148.c.4.I

Moyses quomodo dicatur cognosci à Deo ex nomine Exo.33. Exo.to.2. 155.c.4.H

Quòd Moyses viderit Deum per essentiam, cõmunis positio est omnium catholicorum doctorũ, vt innuitur Nu.12. non per figuras, & ænigmata Deum vider, sed quod non fuerit illi communicata visio illa in monte Sinai, ex verbis, quæ habentur Exo.33. probatur. Exo.to.2. 159.c.1.A. sed qñ fuerit illi communicata, non potest clarè constare ex litera, hoc tamen constat quòd ante illa, quæ narrantur in dicto 33.ca. non viderat Moyses Deũ per essentiã, sed quid fuerit illa visio, de qua Exo. 33. dicendum quod fuerit visio quædam sensitiua perfectissima. Exo.to.2. 159.c.1.D. Et potest dicit quòd Moyses vidit diuinam essentiam in mõte Sinai, & tamen non fuit idem tempus, quo vidit prædictam essentiam Dei, & quo vidit corpus quoddam lucidum, cuius posteriora vidit, vt declaratur. Exo.to.2. 159.c.2.D

Moyses, & Paulus videntes diuinam essentiam, non fuerunt beati. Exo.to.2. 160.c.4.F

Illud corpus, cuius posteriora Moyses viderat, Exod. 33. factum est a Deo, & non ab Angelo, siue natur esse factum ad similitudinem corporis humani, siue etiam fuerit nubes habens lucem admirabilem. Exo.to.2. 162.c.1.A

Et illud corpus erat de genere corporum inanimatorum, cui additæ sunt aliquę perfectiones accidentales, scilicet, lux, decor, &c. Et mouebatur non à Deo, sed ab Angelo; tum quia illud corpus successiuè mouebatur, & tamen repugnat Deo aliquid successiue mouere, vt probatur; tum quia illud quo mouebat illud corpus lucidum, clamabat, dominator, domine Deus meus &c. Exo.34. quod Deo repugnat: nam ille non potest sic clamare. Exo.to.2. 162.c.2.D

Moyses quare in prima vice, qua ascendit in montẽ, non habuerit faciem cornutam, sed bene in secunda, referuntur opiniones diuersæ Hebræorũ quorundam dicentium, quod ideo hoc fuit, quia prima vice non habuit de Deo tam claram notitiam, sicut secunda vice. Alij dicunt quod hoc factum fuit, vt qui peccauerunt per idolatriam magis timerent. Rab. Moy. dicit quod ideo &c. Quia Dominus posuit manum super oculos Moysi, cũ esset in foramine petræ &c. sed istæ opiniones nõ placent autori &c. Exo. to.2. 182.c.3.I. Et respondet Autor quòd hoc fuerit factum multis de causis, quæ referuntur. Exo.to.2. 182.c.4.G

Fulgur existens in facie Moysi, non fuit sublatus immediate quod ipse finiuit loqui verba, quæ mandauit Dominus vt loqueretur ad populum. Exo. 34. sed durauit vsque ad mortem eius, vt probatur Exo. to.2. 183.c.1.E

Moyses quare operuerit faciẽ suam velamine, postquam locutus fuit Hebræis. Exod. tom. secundo. 183.c.4.H

Dicunt aliqui quod splendor in faciem Moysi aliq̃do tollebatur, quando. ſambulabat inter Israelitas, & cum intrabat ad Dominum resumebat illũ fulgorem, & tunc cum loquebatur ad eos operiebat faciem suam, sed non videtur verum, vt probatur. Exo.to.2. 184.c.1.D

Moyses ministrabat Deo ante consecrationem Aaron, & filiorum eius, quæ durauit per septẽ dies. Exo.to.2. 215.c.3.I

Deus cosueuit loqui Moysi in vno trium locorum, aliquando in propitiatorio. Exo.25. & Nu.7. Aliquando ad ostium tabernaculi apud altare holocaustorum. Exo.29. Et hoc in columna nubis &c. Num.12. & Exod.33. Aliquando in columna nubis, vbicunque illa esset. Exo.33. Leui. 3.c.4.H

Moysi data sunt præcepta cærimonialia a Deo in tabernaculo. Leui. 3.c.4.I

Moyses scripsit totũ Pentateuchũ. Leui. 4.c.2.B

Moyses, quando de se loquitur in tertia persona loquitur, & assignatur ratio. Leui. 4.c.3.G

Moyses de se scripsit magna præconia dicens Num. 12. erat enim Moyses vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra. Leuitic. 4.c.3.G

Moyses realiter audiuit à Deo leges cærimoniales seruandas, & realiter vidit loquentem &c. Leuiti. 4.c.4.G

Populus desiderabat q̃ Moyses esset sacerdos, vt dicit Iosephus. Leui. 63.c.2.E

Moyses non fuit sacerdos maior, vel minor, dedit tamen illi Deus potestatem consecrandi Aaron, & filios eius. Leui. 66.c.1.E

Post consecrationem Aaron Moysi non mansit auctoritas mandandi quo ad sacrificia, sed illam habuit Aaron. Leui. 72.c.2.C

Moyses maior erat quam Aaron in temporalibus, econtra vero in spiritualibus. Leui. 76.c.4.k

Moyses in his, quæ dubitabat, consulebat Dominũ, & hoc in multis locis. Leui. 282.c.2.D

Quod Moyses fuerit informatus a Deo in monte Sinai supra verticem eius de quæstionibus legis, dicunt Iudæi; sed hoc non est verisimiliter verũ. Num.to.1. 3.c.2.C

In tribus locis Dominus consueuerat loqui Moysi. Nu.to.1. 3.c.3.F

Moyses fuit maior quam Aaron in his, quę concernebant regimen populi, econtra erat in his, quæ erant ad Dei cultum. Nu.to.1. 14.c.2.C

Moysi attinebant causæ totius populi dupliciter. Nu. to.1. 47.c.1.B

Moyses fecit septem sacrificia principũ Israel, a die erectionis tabernaculi, Aaron vero fecit alia quinque sacrificia aliorum quinque principum. Num. to.1. 78.c.1.A. & 84.c.1.A. Aliqui tamen dicunt quod die octauo erectionis tabernaculi, post cõsecrationem sacerdotum inceperũt fieri oblationes principum, & quod Aaron fecit omnia sacrificia illorum &c. sed hoc improbatur. Num.to.1. 78.c.1.B.c.2. & 3.

Moyses intrabat in Sancta Sanctorum quoties volebat, sed magno sacerdoti non licebat hoc nisi semel in anno. Num.to.1. 85.c.1.E.c.2.A

Moyses frequenter nesciebat respõdere ad quæstiones populi, prius quã consuleret Dominum. Nu. to.1. 85.c.2.C

Moyses in consecratione Leuitarum, de qua Nu.8. asperſit super eos aquas lustrationis. Num.tom.1. 89.c.1.B

Potest teneri, q̃ in cõsecratione Leuitarum Moyses fecerit sacrificia, etiam potest teneri q̃ non, nisi Aaron. Num.to.1. 90.c.3.G

Quod Moyses non fuerit consecratus inter Leuitas multis probatur rationibus. Nume. tom. primo. 96.c.2.E.c.3.F

Moyses habebat curam filiorum Israel non solum politicam, sed etiam paternam. Nume.to.primo. 132.c.4.I

Iurisdictio Moysi in multis differebat a iurisdictione Iudicum constitutorum a Ietro. Num.tom.1. 133.c.4.F

Moysen exonerauerunt septuaginta iudices, quos constituit Dominus. Nu.11. de his, quæ ad solum Moysen prius pertinebant. Num.to.1.133.c.4.I, & 134.c.1.A. Nec isti euacuauerunt iurisdictionem eorum Iudicum, qui constituti sunt a Ietro. Nu. to.1. 134.c.2.A

Moyses petens a Deo vt ipsum interficeret, excusatur a peccato ex multis. Num.tom.1. 136.c.3.K. c.4.F

Moyses dicens illa verba. Nu.11.f. & tu dicis dabo eis esum carnium mense integro, dicunt quidã Hebræi, quòd peccauit, sed alij dicunt quod non, & isti melius dicunt. Num.to.1.142.c.2.C. potest tamen dici, attento verborum contextu, quod sic. Et respondetur ad rationes dicentium illum non peccasse. No.to.1.143.c.2. E.c.3.F, potest tamen dici illum non peccasse secundum expositionem Augustini illum excusantis. 144.c.2.D. c.3.F, potest tamen dici, quod Moyses peccauerit, minus tamen, quàm verba eius sonant. Num.to.primo. 144.c.4.I

De Aethiopissa illa vxore Moysi, variæ referuntur opiniones. Nu.to.1. 157.c.4.I.158.c.1.A

Moysen habuisse vxorem filiam regis Aethiopiæ nomine Tarbis, refert Iosephus lib. 2. Antiquitatum, & quod postea habuit vxorem Sephoram filiam Ietro. Nu.to.1. 158.c.3.H. Nec habuit illas duas simul, sed postq̃ desijt habere primã, habuit secundã. 159.c.1. A. sed ista filia regis Aethiopræ non est illa, de qua Num.12. dicitur, quòd locuta est Maria, & Aaron cõtra Moysen propter vxorẽ eius Aethiopissam, sed erat Sephora filia Ietro, & vocatur Athiopissa, nõ quia nigra esset, vt aliqui dicunt, sed quia erat de terra Madian, quia Madianitæ solebãt vocari Aethiopes, vt colligitur Exo. 2. Paralip. 20. vbi dicitur quòd rex Iosaphat persecutus est Aethiopes. Et hæc est sententia August. Nu.to.1. 159.c.1.D.c.2.A

Moyses scripsit illud Nume. 12. Erat autem Moyses mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra, non tanquam historicus, sed tanquã propheta, cui in quantum talis, non erat ei liberũ scribere hoc vel illud, sed cum spiritus propheticus illum incitasset ita scribere, cogebatur, vt dicitur de propheta Balaam. Nu. to.1. 161.c.2.B

Quòd Moyses esset mitis consistebat in duobus, primo in remittendo iniurias, vel non referendo vicem pro eis, sicut de Domino dicitur, cum maledicereturnon maledicebat &c. 1. Pet. 2. secundò orando pro maledicentibus, sic orauit pro Maria sorore sua. Num.12. Num.to.1. 161.c.2.E.c.3.F, non tamen fuit mitior beato Stephano, imò ecõtra, sed fuit mitissimus respectu hominum illius temporis. Nu.to.1. 161.c.4.H

Moyses non audiuit verba increpatoria, quæ dixit Domi-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Dominus Matiæ, & Aaron. Num. tom. primo. 163.c.2.C
Quare Moyses fuerit vocatus cum Maria, & Aaron in sanctuarium, assignatur causa potissima. Num. to. 1. 163.c.4.I
Moyses fuit maior cæteris ꝓphetis in modo cognoscendi, non tamen quantum ad ea, quæ reuelata sunt ei. Tum, quia aliquando solo intellectu, vt quando vidit diuinam essentiam, vt dicit August. super Genes. ad literam. secundò quia visio imaginaria promptior erat in Moyse, quàm in alijs ꝓphetis. Num.to.1.166.c.1.D. Fuit etiam maior cęteris prophetis, primò, quia legem toti populo annunciauit. & cæteri hortabantur populum ad obseruantiam legis datæ. quartò in miraculorũ operatione. Nu.to.1. 166.c.1.E
Quòd Moyses non viderit Deum per essentiam tenent Iudæi. Nu.to.1. 166.c.3.G
Moyses quare tantum laudetur a Deo. Nu. 12. Nu. to.1. 167.c.2.E.c 3.F
Moyses dupliciter fuit fidelissim⁹ in tota domo Dei. Nu.to.1. 168.c.4 k. 169.c.1.A
Stephanus fuit mitior Moyse. vt probatur Nu. to.1. 169.c.4.G
Quòd Moyses semel tantum orauerit Deum, vt sanaret Mariam sororem suam a lepra assignantur rationes. Num.to.1. 175.c.1.B
Circa peccatum Moysi, & Aaron in percussione petræ, de qua Num.20. referuntur variæ opiniones, & improbantur. Nu.to.2. 4.c.3.k. Et tandem Autor assentit illi opinioni, quæ dicit, ꝙ ideo peccauerunt, quia deuiauerunt a forma mandati Dei, mãdauerat enim, quòd loquerentur ad petram, ipsi autem relicto hoc, cęperunt increpare multitudinem. Num.to.2. 5.c.1.A.& 9.c.4.G
Moysi, & Aaron duplex fuit pœnalitas nõ intrare in terram promissionis. Nu.to.2. 5.c.3.F
Moyses introiuit in Terram promissionis, quia introiuit in Terram duorum regum Amorreorũ, quæ possessa fuit a duabus tribubus, & dimidia, sed non introiuit in terram Chanahan, nam terra promissionis differt a terra Chanahan, sicut totum a parte. Nu.to.2. 5.c.4.I. Deute. 11.c.4.F. Ios. tom.1. 15.c.3.I
Moyses, & Aaron peccauerunt ad aquas contradictionis, & licèt non fit certum an mortaliter, vel venialiter, tamen verisimilius est, quòd solum venialiter peccauerint. Nu.to.2. 9.c.2.D
Moyses fuit verus pastor Nu.to.2. 96.c.1.A
Moyses, iam moriturus, nõ petiuit a Deo vt constitueret aliquem filium suum in principem populi, vt male dicunt Iudæi, dicentes oppositum. Nu. to.2. 97.c.3.K
Moyses licitè occidit Aegyptium sine mãdato Dei speciali. Nu.to.2 186.c.3.H
Quare Moyses cõstituit in principes populi nobiles potius quam ignobiles. Deut. 5.c.3 k.c.4 F
Contra Moysem iratus est Dominus ad aquas contradictionis, quia, scilicet, nõ benedixit eum ad eas Nu.20.& 27.& 32. Et occasio nõ benedicendi eũ fuit rebellio subditorum, debuerat enim Moyses benedicere Deum, loquendo ad petram &c. sed tanto mouebatur zelo contra contumaces, vt magis eos redarguere, quàm Deum benedicere curauerit. Deute. 8.c.1.C
Inter peccatum Moysi, & Aaron, & Mariæ sororis eorum assignatur differentia. Deu. 11.c.4.H
Moyses, & Aaron fuerunt puniti in duobus, primò, quia cito missi sunt ad Sinum Abrahæ. secundo, quia delectabile, quòd viuentes prægustare potuerunt, non gustauerunt &c. Deute. 18.c.1.B
Moyses stetit in mõte Sinai, bis quadraginta diebus, primis quadraginta pro tabulis legis, & secundis quadraginta pro peccato populi, pro secundis vero tabulis an steterit aliis quadraginta diebus, non innuit litera, Hebræi autem dicũt, quòd sic. Deut. 30.c.2.D
Moyses simul delectabatur, & tristabatur. Deute. 48.c.2.B
Moyses occidit regem Seon propriis manibus. Deu. 163.c.4.F
Moysi ostendit Deus totam terram Chanahan, ita vt videret eam de monte, sed hoc fuit supranaturaliter, quod potuit contingere tripliciter, sed tertius modus est verior, scilicet, quòd Deus præsentauit ei species omnium locorũ illius terræ, creando species eorum venientes ad oculos eius. Deut. 177.c.1.B
Super sepulchro Moysi reuelando, vel non reuelando, fuit magna contentio inter Michaelem Angelum, & diabolum. Deut. 183.c.1.A
Moyses habuit super populum Israel omne genus iurisdictionis tam spiritualis, quàm corporalis. Iosue to.1. 4.c.2.E
Quidam dixerunt Moysem esse damnatum æterna liter, propterea quia peccauit ad aquas contradictionis. Nu.20.& 24. sed falsissimum est. vt probatur. Iosue to.1. 13.c.1.B
Pœnitentia Moysi probatur ex multis. Iosue tom.1. 13.c.2.D
Moyses non descendit in Purgatorium. Iosue to.1. 13.c.3.F 15.c.1.E
Moysi laudes referuntur. Ios. tom.1.
Non fuit æqualis culpa Moysi, & Aaron ad aquas cõtradictionis, neque vtrique data est æqualis pœna. Iosue to.1. 16.c.1.C
Post mortem Moysi nunquam nubes direxit castra. Iosue to.1.25.c.4.K.& 54.c.3.F. Cuius assignatur ratio. 55.c.3.H
Moyses nõ fuit mortuus die septima mensis duodecim anni quadragesimi ab exitu de Aegypto, vt dicit Rabbi Salo. imò mortuus est ante transitum Iordanis, pluribus quàm sexaginta tribus diebus, vt probatur Iosue to.1. 35.c.4.I
Ad Moysen loquebatur Dominus in multis locis. Iosue.to.1. 58.c.2.B
Moyses, & Helias duo testabantur de Christo. matt. to.4. 223.c.4.G
Moyses intrauit in Terram promissionis, & in Terram Chanaham, sed nõ in partem illãm post Iordanem. Iosue to.2. 67.1.E.& c.2.A
Moyses in duobus locis cõsulebat Dominum, scilicet, ad ostium tabernaculi, & intrando in Sancta Sanctorum. 1.Reg.to.2. 100.c.4.F
Moyses, & Helias ad quid venerint in Transfiguratione. matt.to.4. 215.c.2.A
Moyses, & Helias magis inter se conuenerunt, quàm quicunque alij duo. matt.to.4 215.c.3.H
Sicut Moyses fuit princeps legis, sic & Helias fuit princeps prophetarum. matth.to.4. 215.c.3.K
Cognitio, quam potuerunt habere discipuli Christi in Transfiguratione de Moyse, & Helia, potuit esse duplex. matth.to.4. 217.c.1.A
Moyses interfecit Aegyptium tãquam iudex à Deo constitutus. matth.to.2. 87.c.3.F
Quidam dicũt Moysen habuisse plura nomina, quæ habentur. 1. Paralip. 4. falluntur tamen, vt probat. 1. Paralip. 63.c.3.K.& c.4.F
Moyses fuit electus a Deo, vt esset legislator, & princeps super totum Israel, non per modum principantis, sed per modum iudicantis, neque successerunt filij sui post eum. 2. Paralip. 80.c.3.I
Moyses in Aegypto eruditus est in omni doctrina, & sapientia Aegyptiorum, Actu. 7. Matt. tom. 1. 139.c.2.C
De ieiunio quadraginta dierum Moysi, & Heliæ. Matt.to.1. 221.c.3.I
Potest teneri, quòd Moyses non viderit diuinam essentiam, sed quòd habuit quendam modum cognoscendi Deum excellentiorem, quàm alij prophetæ, quia tamen communius tenetur, quòd viderit Deum per essentiam, dicendum est, quod habuit duas preeminentias supra alios prophetas, primam in gradu videndi Deum. secundam quia vidit Deum per essentiam &c. Matt. to. secundo. 41.c.1.E.c.2.A
Moyses, & Helias quare loquuti sunt in Christi trãsfiguratione. Matt.to.4. 217.c.1.B
Moyses ieiunauit quadraginta diebus bis, semel pro primis tabulis, quas fregit, & semel pro secundis. Mat.to.3. 93.c.3.G
Moyses excessit prophetas in mirabilibus, quæ fecit, & quia Deus loquebatur ei facie ad faciem. Mat. to.3. 281.c.1.B
Inter Moysi claritatem, quam habebat in facie Exo. 34. & claritatem in Transfiguratione Christi, assignãtur multæ differentiæ. Mat.to.4.210.c.1.& 2. Vbi vide multa de claritate in facie Moysi, scilicet quare fuerit data illi illa claritas, ibid.c.1.B. Et quare permisit Deus quod cornutam se habere faciẽ Moyses ignoraret. ibid. c.2.C
Referuntur conuenientiæ inter Moysem, & Heliã, matth.to.4. 215.c.3.H
De Moyse abbate, vide in dictione, Abbas.

Mola. Ad molam manualem molere consuetudo erat in Terra Aegypti, & in terra Chanahan, & erat officium maximè mulierum captiuarum. matth.to.6. 319.c.2.C

Molarem. Hominis gigantis se vidisse refert Aug. lib. de Ciui. ca. 10. qui si minutatim frãgeretur, centũ de nostris molaribus fieri posset. Gen. 29.c.1.C.& 33.c.4.I

Molendinum. Molendinis ex aqua carent Aegyptij, & Palestini, sed brachio hominis far ad molam teritur. Iudi. 164.c.2.B
Molendinum duplex. matthæ.tom.6. 215.c.4.K. & 216.c.1.A
Decimæ debentur de molendinis. matth.to.sexto. 230.c.3.G

Mollicies. De peccato mollicei non curauerunt leges humanæ ꝓp ter duo, Exod.to.1. 177.c.3.H

Mollis. Molles, & duri, qui dicantur in sacris literis. Parado. 57.c.1.C

Moloch. Idolo Moloch fiebat immolatio seminis humani dupliciter. cõ tra illud Leui. 18. de semine tuo non dabis vt cõsecretur idolo Moloch. Leui. 183.c.2.C
De immolatione, quæ fiebat idolo Moloch. Deute. 101.c.2.B.4.Reg. 157.c.2.C
Moloch aliquando dicitur Melchon. quarto Regũ. 234.c.4.H

Monachus. Monachi quomodo dicãtur mortui. Leui. 356.c.2.D
De monachorum votis. Nu.to.2. 142.c.3.K
Per hoc, quòd monachus promouetur in Episcopum non absoluitur a paupertate, & obedientia, quam vouit, sicut nec a continentia. Num. to.2. 156.c.1.E
Monachus assumptus in Episcopum potest habere procurationem, & administrationem rerũ, non tamen proprietatem. Num.to.2. 156.c.2.D
Nullus monachus nec ordinatus in sacris potest ad bellum compelli. 1.Reg.to.1. 92.c.4.H
Monachus non potest dare eleemosynam, si non sit supremus prælatus alicuius monasterij, nisi sit ex licentia prælati: nam vtilitates monasterij non potest monachus tractare nisi de licentia prælati 16. quæst. 1. cap. monachi. Et de consecratio. distinct. 5. cap. non oportet. nisi pauperes habeant necessitatem extremam &c. Et non sit præsens prælatus. matt.to.3. 35.c.3.H.c.4.F
Monachus quando possit exire a monasterio ad succurrendum parentibus suis, etiam contra voluntatem prælati, & quando non. matthæi tom.3. 51.c.1.E.c.2.A
Monachus nõ viuit sine claustro, sicut nec piscis sine aqua, vt ait Hieron. mat.to.4. 154 c.1.E
Monachus dicitur mortuus mundo, nõ simpliciter, sed ad quadã fictionem iuris. matth. to.3. 154.c.3, H.matth.to.1. 140.c.3.K
Monachi quare habeant magnam tonsuram in capite. matth.to.1.
Monachis non repugnat litigare pro rebus monasterij, cum non habeant res proprias. Et hoc ex mandato prælati vel monasterij. matthæ. tom.5. 24.c.4.K

Monarchia. Principatus monarchiæ est simpliciter melior omnibus, licèt per accidens sit periculosus, quia difficile est omnia vni committere, ex 3. Politi. Gene. 366.c.3.I
Monarchiam datam esse magis populo Romano, quàm alicui alteri populo orbis, fuit conueniens. Matt.to.6. 285.c.2.B
Principatus monarchichus approbatus est à Deo. Iosue to.1. 59.c.3.k

Monarcha. Inter monarcham, & regem, quid intersit. Deuterono. 95.c.3.k

Moneta Moneta illa vocatur publica, quæ insignita est charactere, quo moneta totius communitatis insignitur, & vocatur probata, ideſt, certi ponderis. Gen. 286.c.2.E
De moneta, quæ dicitur alba apud Hispanos, & de moneta etiam, quę apud eosdem dicebatur coronatus. vide ibidem in dictione coronatus.
Monetæ falsator grauiter punitur secundum leges humanas, inquãtum directè lędit totam rempu. matth.to.4. 132.c.1.E.c.2.A
Minima monetarum, apud Hebræos, erat obolus. Leuiti. 353.c.1.D. Nu.to.1. 40.c.1.A
Ad principes vel ad solas comunitates, quæ non habent superiorem immediatum pertinet monetã cudere. matth.to.6. 24.c.3.G
Cui conueniat monetam cudere. vide in dictione, cudere.

Monimentum. Dicitur quasi mentẽ monens, & ob hoc libri historici dicuntur monimenta maiorum. Exo.to.1 79.c.4.F,& 141.c.2.A

Monica. Quomodo intelligitur, quòd Monica mater August. eum nulla nocte desereret. matth.to,7. 271.c.2.D

Monitio. Sicut tollit errorem, vel ignorantiam negationis, ita tollit ignorantiam secundum actum, quæ est in quolibet malo, quia omnis malus est ignorans. Num.to.1. 226.c.4.G

Mons: Montes erant ante diluuium, nam Gen.7.dicitur, quòd aqua diluuij excessit montes altissimos terræ quindecim cubitis,& quòd arca sedit in montibus Ararath, item quia sine montibus non est terra multum fertilis, nec bonæ influentiæ.Gen. 6.c.3.F

De monte in quo diabolus tertio tẽtauit Christum. matth.to.1. 237.c.4.I

Mons ille,in quo Christus prædicauit,matth.tom.5. fuit mons Oliueti, vt quidam dicunt: sed falsum est,vt probatur super matt.tom.2.3.c.1.F. Dicendum, quòd ille mons est in Galilea non multum distans a Capharnaum,vt probatur ibid. matthæ. to.2. 3.c.1.G.c.2.A

Mons quidam tantum spatium reliquit structoribus Ecclesiæ, quantum opus habuerant, & hoc præcibus Gregorij Neocesarien.matth. tom.quinto. 150.c.3.H

Apostoli forte transtulerunt montes, licet non sit scriptum,sicut & multa alia gesta Christi. matth. tom.5. 150.c.3.F

Mons Olympus,qui est in Thessalia, vel potius in Macedonia Græciæ, tam altus est, quod excedit nubes &c.Et hunc non cooperuisse aquas diluuij, dicunt quidam,sed oppositum est verum. Gene. 42.c.4.G.& 87.c.1.D

Montes Hebal, & Garizim vnus mõs est, sed dicuntur duo,quia habet duo capita,quorum vnum dicitur Hebal,& aliud Garizim.Gen. 67.c.1.E

In monte Moria ædificatum est templũ Hierusalẽ, vbi volebat Abraham immolare filium suũ. Gen. 67.c.2.B,& 280.c.2.C

Mons Moria,& mons Sion est idem mons. 1.Paral. 250.c.4.K.& 251.c.1.A

Mons Athos Macedonię nubes excedit,& tantæ est altitudinis,vt vmbram protendat in Lemno octuaginta sex millia passuum. Gen. 87.c.2 C

In cacumine montis Athos fuit oppidum nomine Acroton,in quo incolę illius in dimidio longiori vita viuebant, quam in alijs regionibus, & inde Græci appellauerunt Macrobios longęuos. Gen. 90.c.2.D

Verba,quæ dixit Dauid contra montes Gelboe, scilicet quòd neque ros,neq; pluuia descenderet super eos, potest dici quod non fuit maledictio data, aut mutatio facta in eis,quia non dixit illa verba prophetice prænunciando id,quod Deus intẽderet,sed vt ab oratore componente metricas lamentationes,vt patet lib.2.Reg.cap.primo. Gen. 214.c.4.F

Montibus Gelboe non euenere,quæ Dauid imprecatus est.Gen, 214.c.4.H

Montes Seir, de quibus Gene. 14. in montibus Seir &c. nominati sunt ab Esau.Gen. 249.c.4.H

Mons Abarim variis nominibus nuncupatur, nam aliquando vocatur mons Phasga, & aliquando transitus Nebo.Num.tom.secundo. 45.c.4.K,& 95.c.1.C

Mouere montem non est de maximis miraculis,sed de minimis,licèt vulgares putarent esse maximũ mircaulorum. matth.to.5. 248.c.2.A

De montibus dantur decimæ. matth.tom. sexto. 217.c.1.C

In monte orate quid significet. matth. to. quarto. 106.c.2.A

De situ montis Sion. matth.to.5. 249.c.2.A

Mons Hor,in quo mortuus, & sepultus fuit Aaron, alio nomine dicitur Mosera.Deutero.10. Deute. 50.c.3.G

Mons Nebo est in terra duarum tribuum, & dimidiæ vltra Iordanem.Deuterono. vlti. 1. Paralipo. 79.c.1.E.c.2.A

Mons Galaad protenditur ab Oriente in Occidentẽ. Et medietas, quæ est ad partem Meridianam illius montis,data fuit tribui Rubem,& Gad.Et alia medietas Aquilonaris data est dimidiæ tribui Manasse. Deuterono.3. & Iosue 13. primo Paralipo. 82.c.3.F

Mons Sinai,& Oreb idem sunt. Exo. to.1.148 c.4.F Exo.to.2. 10.c.4.F

Quare Dominus vetuerit ne in montem Sinai ascenderent Hebræi, imò quòd nec tangerent radices montis. Exo.18.Exo.to.1. 159.c.3.F

Quare Deus apparuit in monte Sinai in fumo, & igne obscuro,& nube densissima. Exod.tom.1. 162.c.3.F

Iudæi appellabant montem Sinai, montem per excellentiam,quia ibi plura bona receperunt,quam in aliis locis,scilicet,legem, sacrificia, sacerdotiũ, tabernaculum. Et omnes cæremonias illius populi &c.vt patet a cap.19.Exod.vsque ad finem,& per totum librum Leuiti. & Num. Exod. tom.2. 5.c.2.B

In monte Sinai manserunt Israelitæ anno integro demptis diebus decem. Leuit.5.c.4.H.Et recesserunt inde die vicesima mẽsis secundi anni ab exitu de Aegypto. 6.c.4.H

In solo monte Sinai oblata sunt sacrificia in deserto Num.to.1. 44.c.4.K.

De monte Ethna,& Vulcano in insula Siciliæ.in Parado. 123.c.1.E

Mons Oliueti dictus est mons offensionis propter templa idolorum, quæ ædificauit Salomon vxoribus suis in illo.3.Reg.98.c.4.I.Et manserunt ista templa toto tempore Salomonis, & Roboam filij sui, & omnium regum Iuda vsque ad Iosiam, qui destruxit illa. 4.Regum 23.3.Reg. 98.c.4.I

Mons Oliueti dicebatur sic ab oliuis: quia erat plenus oliuis. Matt.to.5. 213.c.1.E 249.c.1.A

De situ montis Oliueti.Matt.to.5. 249.c.2.A

Mõs Oliueti distabat a Hierusalem per mille passus, quod erat iter Sabbati. Actu.1. Et iste mons erat contra Hierusalem ad Orientem,in quo Salomõ fecerat templa idolis vxorum suarum. Et permanserunt ista templa vsque ad tempora Iosiæ regis 4. Regum 23. ipse enim deleuit illa: de monte isto ascendit Dominus in cęlum. Et in scripttura sit magna mentio de isto monte,eo quod erat iuxta Hierusalem. Et in isto monte dicitur Deus aliqñ appariturus.Zacha. 14. Et vocatur mons Oliueti: quia abundabat oliuis.matth.to.5. 213.c.1.D

Monstrum Monstruosum corpus monstruosam animam repræsentat,vt dicit Aristo.in lib. de Phisionomia in Paradoxo. 20.c.3.F

Monstrum quoddam natum est in finibus Normaniæ, & Britaniæ, quod erat duæ fęminæ in dorso coniunctę taliter quòd omnia superiora vsque ad vmbilicum erant duplicia, & inferiora simplicia. Gen. 9.c.2.E

Omne, quod naturæ non conuenit, monstruosum est. matth.to.6. 119.c.1.D

Homines mõstruosi nascuntur propter multa.Matto.5. 117.c.4.H

Monstra solent esse præsagium alicuius magni mali de proximo futuri &c. In Paradoxo, 6.c.3.G

Fœtus monstruosi accipiunt monstruositatem in vtero. Matt.to.6. 113.c.2.D

Mora. Cuilibet nociua est etiam secundum iura.Deute. 124.c.4.I

Mora aduentus Christi reddit quosdam ad malum procliues.Mat.to.7. 11.c.2.E

Mores. Nobilium magis noti sunt, quã mores ignobilium. Deut. 5.c.3.k

In moribus,& legibus disputare non pertinet nisi ad viros peritos. Matt.to.4. 121.c.3.F

Circa mores,quã potestatem habeat Ecclesia. Mat. to.5. 89.c.1.B

Eruditio in moribus est multiplex. Iud. 171.c.2.E

Morale. Moralis bonitas, vel malitia cõsistit in electione bona,vel mala,& ab hac habet bonitatem, vel malitiam exterior operatio.Gene. 26.c.2.E

Moralis homo nihil in agendo moratur post quam consiliatus fuerit .ex.6.Ethic.Gen. 261.c.3.I

Pro materia morali ponuntur tres regulæ:Prima,q̃ scire secundum habitum non tollit malam operationem: sed non stat scire secundum actum bene,& operari male secundum actum.&c. Secũda quòd in scientia morali sunt duæ propositiones, scilicet vniuersalis,& particularis:scientia actualis vniuersalis propositionis non tollit malam operationem: si tamen sciat secundum proportionem particularem rectam, tollitur mala operatio &c. Tertia est de modo habendi habitum:nam aliqui habent habitum impeditum,ita quòd secundum illum nullo modo possunt operari. Alij verò habent habitum expeditum,ita vt qñ velint,possint faciliter operari. Gen. 331.c.2.C

Bonitas moralis actus,naturaliter pendet ex fine. Exo.to.1. 182.c.4.G

In moralibus non est necesse, quòd quando aliquis declinat ab vno actu, qui est secundum rectam rationẽ,q̃ incidat in eum,qui est contra rectã rationem: quia sequi Christum in arctissima pauperta te bonum est,tamen non sequi Christum in paupertate non est contra rectam rationem,tenet tamen hoc in præceptis non tamen in consiliis &c. Exo.to.1. 24.c.3.I

In moralibus magis assentimus operi,quam voci. Exo.to.1.145.c.4.F.1.Reg.to.2. 22.c.1.A

In moralibus non ad res ipsas,sed ad electionem attendimus ex.4.& 9.Ethic.Leui. 77.c.2.E

Scire in moralibus ponitur finis tãquam principiũ, & in speculatiuis propositiones tanquam prima principia.7.Ethic. Sic etiam est in coordinatione præceptorum.Leui. 306.c.2.D

In moralibus magis mouent facta, quam verba.10. Ethicorum. Num.tom.primo.138,c.1.E.Mat.to. quarto. 79.c.3.k

Moralis doctrina inanis est, nisi reducatur ad operatio.ex.2.Ethic.Deute. 32.c.3.G

Morales actus accipiunt bonitatem, vel malitiam a principijs suis elicitiuis,quæ sunt tria, scilicet intellectus,appetitus,& sensus. ex.6.Ethico. Sensus tamen non est proprie principium,sed magis est instrumentum actionis,quam principium. Deute. 167.c.4.I

Moralis doctrina est infinita, quia nunquam aliquis peruenit ad finem eius,nec peruenire potest.1.Palaippo. 5.B

In moralibus recta ratio est mensura. Matth.tom.3. 64.c.2.E

In morali doctrina ad distrahendum aliquem a vitio ad quod est multum inclinatus, regula est, q̃ ille non reducat se in medium,sed ad extremum oppositum,& deinde paulatim reducetur in medium, exemplo illius, qui virgam tortuosam redire vult ad rectitudinem.2.Ethic.cap.9. Matt. to.3. 102.c.3.H

In omni morali actu,vel spirituali, qui ex parte recipientis idoneitatem requirit, duo requiruntur, scilicet iudicium,& executio.Matt.to.4.173.c.3.K

Morale documentum est, quod homo debet semp cõmendare se ipsum Deo,& petere a Deo,vt dirigat illum in viam suam,& facto hoc potest incipere laborare ad habenda temporalia. Matt.tom.3. 109.c.3.F

Morale documentum est, q̃ homo ex parte sua secundũ prudẽtiam humanam debet facere quod in ipso est,aliàs tentaret Deum,si totam curam relinqueret Deo,secus tamẽ si homini iussum esset q̃ totam curam relinqueret Deo. Matth.tom.1. 130.c.4.K.& 131.c.1.A

In moralibus plus mouent facta, quã verba, vnde si quis contra doctrinam suã agat, etiam si videatur excellens,& vera,contemnitur,vt Aristo. dicit de Eudocho philosopho.10.Ethic.Mat.to.1.196.c.4. G, & 79.c.3.k

In moralibus aliquid fecit Christus, quod partim pertinet ad instructionem,& partim ad potestatis ostensionẽ. Mat.to.1. 220.c.1.D

Actus in moralibus potest esse idem in diuersis speciebus moris.Mat.to.5. 18.c.4.G

Circa moralia triplex est genus doctorum, quidam, qui male viuunt,& male docent in lege, vt hæretici. Alij,qui bene viuũt,& bene docent. Alij,qui bene docent,& male viuunt, de quibus Matth.5. qui ergo soluerit vnum de mãdatis istis minimis. Matt.to.2. 81.c.2.E

Habitus in moralibus interdũ specificatur ex obiecto,& interdum ex fine.Matt.to.5. 18.c.4.F

In maralibus non inuenitur ita perfecta ratio generis,& speciei,sicut in naturalibus,& ideo cõtingit quòd actus existens sub vna specie perfectiore alia,sit minus perfectus, quã sit actus alterius speciei minus perfectę, & econtra: quia imperfectio & perfectio in moralibus non solum accipiuntur a natura speciei,sed etiã a circunstantijs,quæ sunt extra naturam rei.Matt.to.2. 224.c.4.I

In moralibus valde mouent facta.Matt.tom.quarto. 126.c,2.C

In moralibus aliquando fit specificatio ex obiecto, vel materia, & aliquando ex fine. primum est in habitibus elicitiuis,secundum in habitibus imperatiuis. Et contingit interdum, quòd idem actus determinetur ad diuersas species ex vtraque parte, & hoc qñ actus est a duobus habitibus, ab vno elicitiue,& ab alio imperatiue: vt qñ quis fornicatur pp lucrum, nã est in specie luxuriæ ex obiecto,& in specie auaritiæ ex fine. Et tamen non sunt ibi duo peccata: sed vnum, in naturalibus vero non potest inueniri vnum indiuiduum duarũ specierum:quia naturalia habent vnum modum determinatum essendi. Matt.to.5. 18.c.4.F

In moralibus actionibus finis debet esse notissimus. Matt.to.4. 205.c.1.A

Circa quamlibet operationem moralem completã sunt quatuor actus, primo est actus elicitus prudẽtiæ. secundo actus elicitus virtutis moralis. tertio est actus prudentiæ directiuus,siue per quem prudentia dirigit in exteriorẽ actũ. quarto ponitur ipsa assecutio,vel actus exterior, cũ quo est directio prudentiæ, & hoc est verum quando est perfecta actio moralis,i.qñ peruenit ad exteriorẽ executionẽ.Et probat exẽplo.Mat.to.5.40.c.1.B. Et ĩ admonitione fraterna sunt isti quatuor actus. 40.c.1.D

Moralia præcepta,quæ dicantur. Matth. tom. sexto. 126.c.3.K.c.4.F

Non omnia moralia præcepta ponuntur in Decalo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

go, licèt aliquo modo reducantur ad Decalogum. Matt.tom.6. 127.c.1.G
Moralia præcepta tot sunt. quot inueniuntur de dictamine rationis. Mat.to 6. 127.c.1.D
In moralibus mensura accipitur ex fine in omnibus appetibilibus, & agibilibus, idest per primum finē iudicatur quantum de eis accipere oporteat. Mat. to.6. 134.c.2.A
Circa quamlibet operationem moralem completā sunt quatuor actus. Mat.to.5. 40.c.1.B
Omnis operatio moralis est ad finem boni. Matth. to.5. 47.c.2.E
Medium in moralibus est ſm rationem, & non ſecūdum quantitatem. Mat.to.7. 22.c.1.A
Ratio de moralibus, cui non fuerit adiuncta aliqua experientia, cito deficit. Mat.to.7. 192.c.4.H
In moralibus medium debet accipi ſecundum rationem, & non ſecundum quantitatem. Mat.tom.7. 22.c.1.A. Et accipitur medium ſecūdum proportionem circunſtantiarum ad rationem rectam. Mat.to.7. 23.c.3.G

Moralitas. Refertur moralitas, ſeu tropologia belli Saulis contra Naas. 1.Reg.to.1. 191.c.3.k
Refertur moralitas illius 4.Reg.3. de illuſione Heliſei a pueris. 4.Reg. 21.c.1.E.c.2.A

Morapetinus Morbo. Morapetin⁹ moneta Caſtellę tempore Autoris valebat duas albas & vna alba tres coronatos. Gen. 286.c.1.A
Morbus, qui a medicis dicitur amor hereos, difficilis eſt curationis: quia eſt paſſio multum ſpiritualis. Matt.to.7. 18.c.4.K
De morbis contagioſis, qui per contactum in alios tranſeunt. In Parad. 55.c.3.H
Morbi per contraria ſanantur. Gen. 493.c.2.D

Mordax. De mordacibus. ſuper Leuitic. 184.c.4.k

Moria mons. In monte Moria ædificatum eſt templum Domini in Ieruſalem, vbi volebat Abraham immolare filium. Gen. 67.c.4.G.& 87.c.1.D
Moria mons, & mons Sion idem ſunt. 1.Paralipom. 250.c.4.k, & 251.c.1.A
Moria apud Hebr. eſt nomen appellatiuum ſignificans viſionem: & vocatur mons viſionis, a quodā euentu, quia ſ. Deus vidit ibi deuotionem Abrahæ volentis ibi immolare filium ſuum Iſaac ad p̄ceptum eius, & prouidit ei dando arietem, quem immolaret &c. Gen. 22. Et ibi templum conſtructum eſt poſtea. 2.Paralip. 40.c.1.B
De monte Moria. vide etiam in dictione Mons.

Mori. Sunt inſulæ quædam, in quibus nō moriuntur homines, vt Hibernia. Gen. 13.c.1.C.& 24.c.2.B.& 90.c.2.A
Homini inflictum eſt, vt moreretur. Matt.to.ſexto. 89.c.1.E
Omnes homines quantumcunq; boni ſint, deſiderant mori in terra ſua, Et cum ægrotant, vellent eſſe in terra ſua: quia vigoroſior pietas eſt inter cognatos, quam inter extraneos &c. Gen. 386.c.2.B
Morienti Chriſto elementa compatiebantur. Matt. to.6. 300.c.2.D
Determinatum eſt, vt propter peccatum homo moreretur. Mat.to.7. 140.c.3.H
Morientibus claudebantur oculi olim ab illis, quos moriēs magis diligebat, dum viueret. Et hæc erat conſuetudo apud antiquos. Gen. 386.c.2.C
Mori in bello reputat maximum vitiū vulgus. Matt. to.7. 177.c.3.H
Moriendum dixit Ariſto. pro ſua cuſtodia honeſta, vt patet ex 3. Ethico. nihil de Deo cogitans. Exod. to.1. 260.c.3.I
Quidam morientes ſtatim deducūtur in infernum. Mat.to.7. 267.c.3.I
Quando aliquis Iudæorū moritur in domo aliqua, Iudæi effundunt totam aquam, quæ eſt in domo, quidam exiſtimantes, quòd aqua eſſet immunda, ex eo quod aliquis ibidem mortuus eſſet. Aliqui vero arbitrabantur, q̄ anima lauaret ſe in aqua. Et ex hoc fieret munda. Leui. 137.c.4.I
Voluntas morientis figitur in eo, quo deceſſit. Matt. to.7. 185.c.1.D
Quare naturalius ſit hominem mori in ſenectute, quam in pueritia. 4.Reg. 51.c.3.K

Mors. Potius debet quis mori, quam ex mādato regis, vel alterius aliquod iniuſtum facere. 4.Regū. 5.c.1.B
Stricte ſumendo eſt corruptio, & eſt terminus vitæ, & non eſt motus: ſed mutatio, & eſt terminus cuiuſdam motus alterationis, qua quis diſponitur contraria diſpoſitione ad vitam. Gen. 226.c.1.A
Mors quid ſit. Gen. 226.c.1.A
Quod mors prædiceretur ipſis primis parentibus in datione præcepti, & nō aliæ pœnalitates, quas poſt peccatum Deus prænunciauit, fuerunt tres rationes, de quibus Gen. 226.c.3.H
Mors in maledictione viri non ponitur, vt pars maledictionis: ſed vt quoddam præſuppoſitum. Gen. 244.c.1.B
Mors quare ſit horribilis hominibus malis, & viris ſanctis valde amabilis. Exo.to.1. 87.c.3.K
Qui mortem patris nō luget, nec dolet, peccat. Leu. 87.c.1.A
Mors venit rebus animatis propterea, quia incipiūt deficere aliquæ diſpoſitiones, quas exigit anima ad ſui exiſtere. Leui. 175.c.3.I
Mortem petere a Deo ſtat dupliciter, vno modo vt cum ipſo gaudeamus, & ſic non eſt inconueniēs. Sic enim petiit Apoſtolus ad Colo. 2. cum dicit: Cupio diſſolui, & eſſe cum Domino. nectamen in iſtē dum eſt huic orationi determinate, vt omni modo velimus migrare: ſed cum conditione, ſcilicet ſi Deo placuerit. Nu.to.4. 136.c.1.D. Alio modo quando quis deſiderat mortē, vt liberetur ab aliquo malo præſenti, & hoc dupliciter, vno modo, quod eſt peccatum, & ſic ſi abſolute petat, & non conditionaliter non licet. Num.to.primo. 136.c.2.E. Alio modo poteſt quis petere mortē, vt liberetur a ſolis laboribus, & incōmodis huius vitæ. Et ſic nūquam licet petere, imò grauiter peccat, qui ſic petit. Nu.to.1. 136.c.3.I
In omnibus, in quibus infligitur mors occiſor. Nu. 35. præſupponendum eſt, quòd aut occiſus mortuus eſt ex pœniſione illa, & breuiter, vel mortuus eſt poſt multos dies, & nunquam conualuit, aut conualuit, & poſtea mortuus eſt. Si primo, & ſecundo modis occiſor reus erat mortis. Sed ſi tertio modo, non, ſed reſtituebat expenſas in medicos &c. & opera perdita. Num.to.2. 196.c.1.C
Qui intulit mortē alicui, & cōdemnatus eſſet per iudices, talis in vet. teſt. tradebatur occidēdus conſanguineis mortui. Nu.to.2. 190.c.1.E. Similiter conſanguineus occiſi poterat occiſorē interficere, & ſi per ſententiā non damnaretur, vbicunq; illum reperiſſet extra vrbem refugii, quòd ſi ille occiſor conſanguineum occiſi ab eo, occidiſſet defendēs ſe moderate, non tenebatur de occiſo, nec de vulnerato: quia illud fecit ob tutelam corporis ſui, q̄ ſibi commiſſa eſt. Nu.to.2. 196.c.2.A

Quæ circa mortem dicuntur a magnis viris, magna memoria retinentur. Deut. 4.c.2.A
Mors triplex eſt. ſ. corporalis, ſpiritualis, & æterna: mortem ſpiritualem ſolus peccator cauſat Deo nihil agente. Et iſta mors, nec mors Gehennæ nō infligitur a Deo aliquibus propter peccata ſuorū parentum: ſed morte corporali aliqñ Deus punit aliquos propter peccata ſua, & aliqñ propter peccata parentum. Nec iſtud videatur inconueniens, quia quicunq; quātumcunque iuſtus debitor eſt mortis Deo pp peccatum originale. Et iſtā mortem filiorum pro peccatis parentum multoties Deus exercuit. Deut. 130.c.1.B. Sed iſtam mortē filiorum pro peccatis parentum ſuorum non poſſunt iudices inferre, quamuis aliqui dicant oppoſitum, ſed probatur. Deut. 130.c.2.C
Nulla mors iuſtius infligitur, quam patriæ proditori bus. Ioſue.to.1. 42.c.4.K
Ferocius genus mortis eſt exuſtio. Ioſue to. primo. 115.c.4.K
Fugiens mortem iniuſtam, aliquando grauiter peccat. Ioſue to.2 9.c.2.B
Ea, quæ quis agit in limine mortis, multum memoriæ commendantur. Ioſuæ tom.2. 172.c.1.D.& 176.c.4.I
Per mortem extinguntur actiones perſonales puræ, quæ competunt contra defunctum, vnde ſi poteſt agi de crimine contra defunctum, & moriatur, atqae reſurgat, non poterit iam contra eū agi de crimine, quia crimina morte extinguuntur. 1. Reg.to.1. 104.c.1.D
Quid quis ſuſtineat mortem, peccatum nullū eſt, ſed interdum eſt meritum, quòd tamen illam deſideret, peccatum eſt. Reg.to.2. 74.c.2.A
Quis morte dignus eſt, & petat occidi ab eo, qui iudex eſt, peccat, etiam dato quòd iudex eum eſſet aliàs occiſurus. 1. Reg.to.2. 74.c.2.C
Nulli licitum eſt vt directè ſit cauſa mortis ſuæ &c. 1.Reg.to.2. 74.c.2.D
Nemo debet præſtare alteri occaſionem ad mortē, vt ipſe non moriatur. 1.Reg.to.2. 107.c.1.E
Quia poteſt alterum a morte eruere, cùm iniuſte patitur. & non eruit, ipſe eſt reus mortis. 1.Reg.to.2. 108.c.1.D
Dies mortis accipitur tripliciter, vno modo pro die, quo quis moritur. Alio modo pro die, quo Deus præfinit illum moriturū. Tertiò modo pro die, quo finitur periodos eius, 1.Reg.to.2. 126.c.1.B
Mors violenta non datur tanquam pœna primi peccatoris: ſed tanquam pœna peccatorum noſtrorum ſpecialium, & ideo ſic morientes dicitur Deus occidere 1.Reg.to.2. 126.c.2.E
Quamuis eſt gaudere de morte, vel occiſione malorum, non quatenus illi pereunt, ſed quia iuſtæ leges habent executionem. 1. Reg.tom. ſecundo. 51.c.2.C
Quidam dixerunt optimam eſſe mortem, quam quis ſibi infert. ſed male dixerunt. 2.Reg. 111.c.1.D
Quidam calamitoſa conſumpti ſunt omnes homines, qui excelluerunt in aliquibus maximis perfectionibus, quas communis opinio vocat ſcilicitatem, vt Deus oſtenderet fœlicitatem noſtram non cōſiſtere in aliquo de bonis, quibus in præſenti fruimur. 2.Reg. 111.c.3.G
Non licet alicui morti ſe exponere pro quacunque re amico, qui occidendus eſt pro crimine, vel ſua cauſa. 2.Reg. 120.c.4.H
Non licet alicui morti ſe exponere abſolute, p alio, ſe exponere ſolum ne alius moriatur. Licitū tamen, q̄ aliquis ſe exponat in dubio ad mortē pro alio, ſ. vt defendat eum, vel interdum, vt adiuuet contra hoſtem. 2.Reg. 120.c.4.G
Mortem nemo debet deſiderare abſolute, poteſt tamē aliquis deſiderare mortem propter aliquam cauſam conuenientem, ſ. propter laudem Dei. 2. Reg. 173.c.1.D
Mortem ſuam minus tenetur aliquis velle quā mortem alterius, cæteris paribus. 2.Reg. 173.c.2.A
Mortem non eſſe in inſtanti credunt vulgares aberrantes. 2.Reg. 4.c.2.B
Crimina extinguūtur morte ſecundum iura quantū ad perſonam peccantis. Mat.to.5. 53.c.2.E
Quando debeant Chriſtiani fugere mortem, & quā do non. Mat.to.5. 186.c.2.A
Quilibet homo debitor eſt mortis Deo. matt. to. 6. 6.c.2.C
Chriſtus ter ſe liberauit a morte. Matt.tom.quinto. 228.c.2.C
Mors eſt vltimum malorum in hoc ſeculo. Matthæ. to.6. 1.c.4.H
Propter quid fuit mors. Matt.to.6. 115.c.2.D
Mors cuiuſlibet hominis eſt aduentus Chriſti. Matt. to.6. 321.c.1.A
Mors dicitur fur, quia furtim venit. Matth.to.ſexto. 321.c.4.F
Mors in die iudicij erit omnibus viuentibus ſubitanea. Matt.to.6. 331.c.1.B
Mors non eſt in poteſtate hominis, ſed Dei. Matth. to.7. 35.c.4.k
Mors eſt incerta quo ad tempus. Matth.to.ſeptimo. 87.c.3.G
De bonis, & malis, quæ accidunt hominibus poſt mortem, propter bona, vel mala nepotum, ſecundum Ariſtotelem. Mat.to.7. 113.c.4.H
Quo modo mors ſit malorum vltimum. Matt.to.7. 147.c.2.D
In morte cuiuſque adeſt Chriſtus. Matt.to.ſeptimo. 279.c.4.F
Poſt mortem non datur gratia. Mat.to.7
Mors Pilati refertur. Mat.to.6. 271.c.1.B
Poſt mortem non poteſt quis accuſari, niſi in tribus caſibus. 3.Reg. 12.c.2.D
Mors impij ſacrificium Dei eſt. 3.Reg. 26.c.1.C
Mortem expectare nō eſt peccatum in quibuſdam: bene tamen ire ad mortem. 3.Reg. 121.c.2.A
Mors naturalis non datur homini niſi in pœnam peccati originalis. Et ideo oportet, q̄ omnes deſcendentes ab Adam moriantur, imò vt proprie dicamus, mors non eſt pœna pro peccato originali: ſed pro deriuatione ab Adam: ſiue contrahamus peccatum originale per illam deriuationem, ſiue nō: quia tunc qui non contraxerunt peccatum originale, non obligarentur ad mortem, vt B. Virgo, & Chriſtus. 3.Reg. 152.c.2.C
In articulo mortis potius debet homo enarrare bona, quæ egit, quam alio tempore. tertio Regum. 167.c.3.I
Mortem petere abſolute, etiam vt morte fruamur Deo, peccatum eſt, ſecus tamen, ſi cū conditione, ſcilicet ſi vita noſtra non ſit vtilis Eccleſiæ Dei, vt patet de Paulo, & de beato Martino, aut ſi viuens potius ſeruiat Deo. 3.Reg. 175.c.3.H
Mortem deſiderare ad vitandum peccata, vt ſcilicet, Deus non offendatur pluries, licèt hoc deſiderium ſit ſecundum ſe bonum; non tamen ſic eſt petenda mors abſolute: ſed ſub diſiunctione, ſcilicet quòd aut Deus det illi conſtantiam in bono opere, aut tollat eum de mundo, ne vltra peccet. & tunc iuſta eſt petitio, dum tamen non fiat cū quodam mō deſperationis gratiæ habēdę.

Universidad de Deusto
Biblioteca

Si autē quis desideret mori propter aduersitates, quas patitur, vt illas effugiat, credens q̄ in alio seculo nihil horum patietur, peccat: quia incidit in vitium timiditatis. Reg. 175.c.4.H
Mortem desiderare ex zelo Dei: quia videmus mala multa super terram, potissime contra cultum Dei, non potentes illa tolerare, bonum est, vt patet de Mathatia patre Machabæorum. 1. Machab. 2. f. væ mihi, &c. & de Helia. 3. Reg. 19. 3. Regū. 176.c.1.C
Mors quomodo data sit hominibus in pœnam, cum aliàs esset illis naturalis. 4. Reg. 5.c.2.E
Mortem desiderare solū duobus modis licet. 4. Reg. 73.c.1.A
Morti tenetur homo se subiicere sponte quando fides, vel gloria nominis Dei periclitatur. 4. Regū. 73.c.1.D
Licèt in morte regulariter extinguantur delicta. Sūt tamen aliqua, quæ in morte nō extinguūtur. Sed post mortē proceditur ad punitionē eorū, quantū mō humano puniri possunt: vt si fuerit hæreticus, vel hæreticos instituerit hære. 4. Re. 236.c.3.c
Multiplici morte solet De⁹ homines interimere, excepta morte naturali. 1. Paralip. 151.c.1.C
Mors, quæ data est populo propter peccatum Dauid in numeratione populi, non fuit propter aliquam aeris corruptionem &c. sed Angelus Domini quē libet particulariter percuiebat, & moriebatur, & potuit fieri percussio per appositionē alicuius valde pestiferi ad cor. Et sic fuit in pcussione primogenitorum Aegypti, & in percussione exercitus Senacherib. 4. Reg. 29. & Esai. 27. 1. Paralip. 243.c. 4.F. Et ista mors, vt aliqui dicunt, non durauit per vnum diem, & est communis positio. 244.c.1.A. tamen videtur dicendum, quòd durauerit per tres dies, vt probatur ibi. 244.c.1.B
Nemini inferebatur mors apud Iudæos pro simplici furto: sed tenebatur ad restitutionem, vel vt vēderetur, si non posset restituere, vt colligitur Exo. 22.1. Reg. to. 1. 194.c.1.B 4. Reg. 31.c.4.F
Mortem desiderare absolute peccatum est, sed desiderare sub aliqua conditione, si iusta est, non est peccatum. 1. Paralip. 249.c.2.E.
Mors quare dicatur sopor. 2. Paralip. 168.c.1.E
De quatuor generibus mortis. f. mortis naturæ, culpæ, & gehennæ, & ciuilis. Matth. to. 1. 29.c.3.K. 30. c.1.A. A quibus liberamur per Euangelium indicatiue. 30.c.2.D
Mors spiritualis vnde causetur. Mat. to. 5. 23.c.2.D
Mortē corporalem potest aliquis desiderare alicui, & diligere eum ex charitate. matt. to. 2. 86.c.3.I
Homo refugit mortem: quia iudicat bonum esse viuere, & mortem esse malam. Matt. tom. quarto. 194.c.4.I
Quod post mortem alicuius possint illi accidere bona, vel mala realiter, non ausus est asserere Aristo. Matt. to. 2. 239.c.2.E.c.3.F
Dies mortis cuiuslibet est dies iudicij eius. Mat. to. 3. 247.c.1.A
Mortem non debet quis appetere, nec sustinere inutiliter. Matt. to. 3. 252.c.2.C
Deus interdum permittit viros bonos humili morte, & sæuis cruciatibus occidi. Mat. to. 4. 79.c.3.G
Inter mortem timere, & mortem cauere quid interest. Matt to. 4. 81.c.3.F
In morte quomodo extinguantur crimina. Matth. to. 5. 54.c.1.E.c.2.A
Mortis periculosis præferendum est bonum rationis. Matt. to. 5. 7.c.1.B
Ignorantia temporis mortis est nobis vtilis. Matt. to. 6. 321.c.4.I
Qui mortem sibi iussu Dei infert, non est dicendus homicida: sed in hoc valde meretur, vt patet de Christo Domino nostro, & Samsone. In Parad. 47.c.1.C

Mors Christi. Mortem Christi plangimus quolibet anno in die Crucis; eo quod dolor iste non tantum agitur, vt ostendamus mortem Christi fuisse nobis contra voluntatem: nam potius gaudemus de morte eius, cum per eam simus redempti: sed dolemus compatientes, vt mereamur dolendo. Iud. 120.c.1.C
Turpissimum genus mortis passus est Christus. Mat. to. 4. 79.c.1.E
Mors Christi dedit exordium nouo testamento, & vigorem omnibus sacramentis eius. 2. Paralipo. 78.c.1.C
In morte Christi posita fuit omnium hominum salus. Matt. to. 5. 184.c.1.E
Per solam mortem Christi appropinquauit nobis regnum cęlorum, vt probatur Mat. to. 1. 260.c.4.H
In morte Christi culpabilior fuit tribus Leui, quam cæteræ tribus. Matt. to. 5. 164.c.4.H
A morte Christi vsque ad tempus, quo Abulensis scribebat septimum tomum super Matt. fluxerit anni mille quadringenti, & ferè viginti. Matth. to. 7. 88.c.2.D
Christus dixit mortem suam, & resurrectionē suam discipulis suis secrete propter multa. Matt. tom. 5. 184.c.2.B
Mors Christi non fuit ad aliud, nisi vt nos per mortē suā a mortis debito solueremur, & in virtute eius oīa nobis crimina tollerentur. In Defen. 2.c.1.A
Quod multis vicibus Christus mortem suā pnuncia ret, fuit conueniens. Matt. to. 5. 185.c.2.D
Per mortem Christi congregata est tota Ecclesia credentium, quæ nunc est, Mat. to. 6. 254.c.2.B
De tempore mortis Christi licet in sacra scriptura non appareat expresse determinatum tēpus mortis. f. quo anno ætatis suæ mortuus fuerit, dicendū q̄ mortuus fuit anno. 33. ætatis eius inchoato, de quo solū transierunt tres menses, & aliquot dies, sicut probari pōt tripliciter. f. historice, legaliter, & astrologice, de historica, pbatione. In Def. 17.c.2. C. Et de secunda probatione, ibi. 17.c.3.K. de tertia probatione. ibid. 18.c.4.H. Et ad istam tertiam probationem. f. Astrologicam, debent præsupponi quædā fundamēta legis diuinæ. Primū, q̄ Christus mortuus fuerit die Veneris. Secundū q̄ mortuus fuit 15. luna primi mensis Iudæorū &c. Tertiū, q̄ Christus mortuus est inter annum trigesimū secundum suæ ætatis, & annum quinquagesimum secuentem. Quartum, quod iste primus mensis, in quo Christus mortuus est, erat illa lunatio, cuius principiū magis propinquū erat æquinoctio vernali, qđ est in capite arietis. De tribus primis fundamentis. Defen. vbi sup. Et de 4. ibi. 19.c.1.E. Quibus præsuppositis dicendum primò, q̄ Christus non potuit mori anno trigesimo primo huius ætatis, nec trigesimo secundo, neq; trigesimo quarto. Et sic consequenter, vt probat in Defen. 20.c.1.B. Dicendum ergo, q̄ Christus mortuus est anno trigesimo secundo ætatis suæ finito, & diebus centū & vno, anni trigesimi tertij. f. die tertia Apri. & ea dē dies fuit luna 15. & vera oppositio solis, & lunæ decē horis, & dimidia ante meridiē illius diei. Et secundum meridianum vrbis Rome, octo horis, & aliqua particula parua. Et secundum meridianum Ierusalem septem horis, & dimidia ante meridiem

meridiem. Eratq; tunc sol in gradibus vndecim Arietis, & Luna in libra gradu vndecimo, & fere eodem minuto, quo Sol &c. Ex quo patet quòd Christus non anticipauit festum parchale, vt Græci dicūt, sed comedit &c. Luna quarta decima, vt alij Iudæi. in Defen. 20.c.3.I
Christus poterat mortem suam euitare, si voluisset. matt. to. 5. 186.c.4.G
Tenentes mortem Christi fuisse die Annūciationis, idest quarto Cal. Aprilis. Sequuti sunt August. dicentem hoc. Sed causa erroris istorum fuit: quia prima facie ista conclusio Augu. videtur pure historica. In Defenso. 24.c.2.A. Sed quare veritas de die mortis Christi manserit incognita antiquis tēporibus. 24.c.2.E.c.3.F
De die mortis Christi, quòd fuerit 8. Calen. Aprilis Ecclesia nō determinauit, vt probatur in Defens. 40.c.2.B. Nec istud tenet Ecclesia vniuersalis, nec obseruat. Et ad dictum Aug. q̄ patrum traditio, & Ecclesię autoritas hoc tenet, dicendū, q̄ veritas est hæc, q̄ tpe suo plures de doctoribus, & patrib⁹ Ecclesiæ hoc tenebant. Hodie tamen nō tenent hoc omnes Ecclesiæ, cum quotidie multi circa hoc dubitent, & affectuose quærāt in quo die, & cuius mensis Christus fuerit mortuus, quod tamen non licuisset dubitare, si Ecclesia vniuersalis hoc tenet. in Defens. 40.c.4.G
Christi mortis, & passionis principium, quantum ad effectum, fuit quod Iudas venderet ipsum. matth. to. 5. 187.c.3.G
Post Christi mortem nulla fuit facta emendatio, vel correctio in computatione temporum secundū Latinos: sed prius factæ sunt emendationes quæ dam apud Latinos. Nam quondam apud Latiuos antiquissimos, & rudes homines, non erant in anno nisi decem menses, & incipiebatur à Martio, & finiebatur in Decembri. Et ista cōputatio inepta, & inconuenientibus plena durauit apud Latinos vsque ad Romuli tempora. In Def. 49.c.1.A Sed Numa Pompilius addidit, predictis decē mensibus alios duos. f. Ianuarium, & Februar. sed quia isti menses erant lunares, fuit computatio defectuosa. Et ideo per Latinos facta est alia computatio duodecim mensium solarium. Et hanc computationē obseruant Persi, & Aegyptij &c. Sed tunc non erant bisextiles. Et durauit hæc computatio vsque ad tempora Iulij Cesaris, & Octauiani: sed quia illa cōputatio erat etiam defectuosa, quasi si cur computando per menses lunares, vt probatur in Defen. 53.c.2.A. Ideo Octauianus addidit quartam bissextilem, & in quarto quoque anno addebatur vnus dies. Et iste dies non ponebatur in principio anni, nec in fine, sed in mense Februario. Et hæc dies nuncupatur dies interposita, vel intercalaris, quæ vocatur bissextus, vel bissextilis: qa in anno 4. in quo restaurabantur quatuor quartę ex dies de anno: sed in illo anno vigesima quarta dies Februarij computabatur bis. f. 6. Calē. Martij, & ideo ille dies bisextus dicitur. i. bis computatus ille sextus dies Cal. Martij. In Def. 53.c.3.k. c.4.F
Iudæi non consenserunt morti Christi. Matt. to. 5. 240.c.2.E
De Christi morte. In Paradox. 47.c.3.G
Christi fuit ad salutem nostrā necessaria. Matt. to. 6. 244.c.1.B

Mortale. Non est de essentia hominis, nec differentia eius, ponitur tamen in definitione hominis, vt ait Anselmus ex errore philosophorum. matth. to. 4. 236.c.2.D

Morticinum. In sacris litteris aliquādo significat per se mortuum. Leui. 11. & 17. Aliquando capitur pro occiso gladio. Psal. 78. posuerunt morticina seruorum tuorū æscas volatilibus. Leui. 176.c.4.G. 240.c.1.B

Mortificatum. Bona mortificata nota erunt in die iudicij. matth. to. 7. 105.c.3.H

Mortuus. Inter mortuum, & morticinum quid interfit, Leui. 100.c.3.F. & 102.c.4.H
Quomodo licitum sit pro mortuis lugere. Leuitic. 86.c.2.B
Mortuos lugere nimis militat contra resurrectionē. Leui. 200.c.1.A, & 217.c.3.K. & c.4.F
Super mortuo quibus modis poterat aliquis cōtamināri in lege vete. à quibus sacerdotes minores debebant esse immunes, exceptis sex conditionibus mortuorum, scilicet patre, matre, filio, filia, fratre, sorore virgine. Sacerdos tamen maximus ab omnibus debebat esse immunis. Leu. 217.c.2.B. Quorum assignatur triplex causa. ibid. 217.c.3.H. Quæ causæ non subsistunt in sex conditionibus prædictorum mortuorum. Leui. 218.c.1.A
Mortuos lugebant Aegyptij per dies quadraginta, & ſm alios per septuaginta. Leui. 217.c.4.G
Pollui super mortuo nullum erat peccatum, imò interdum erat meritum, vt patet de Thobia, sed ista pollutio solum prohibebat, ne quis sic pollutus accederet ad res sanctas, nec erat contra præceptum Dei, quia non reperitur prohibitum nisi solis sacerdotibus, & dato quod vitaretur, non sequebatur peccatum in tali contaminatione, sed solum irregularitas quædam corporalis prohibens accessum ad res sacras, & Num. 19. non agitur de contaminatione super mortuo prohibendo, sed dicitur quomodo aliquis sit immundus sup mortuo, & qūo expiandus sit. Leui. 218.c.1.E
Circa mortui contactum, assignatur multiplex distinctio. Leu. 237.c.2.D. Et qui tangebat cadauer hominis &c. debebat esse extra castra per septem dies. i. vsque ad occasum septimæ diei, & lotis vestimentis, & corpore & cæt. fiebat mundus. Leui. 238.c.1.A
Qui mortuus est, & qui nunquam fuit pro eodem habetur secundum iura, vt patet extra de regulis iuris cap. 3. nam & ego. Leu. 243.c.3.H
Non iudicatur mortuus, qui filium reliquit, iuxta illud Eccle. 30. Mortuus est, & non est mortuus pater eius, reliquit enim filium similem sibi. Leuit. 244.c.1.D
Mortuos suscitari non contrauenit philosophiæ naturali. Gen. 12.c.2.D
Primi parentes nō fuerūt mortui statim vt peccauerunt, primò quia esset directè cōtra intentionem Dei. Secundò, quià habuerunt aliqualē excusationem in peccato, ō debuerūt habere alleuiationē in pœna &c. & dilationem pœnæ. Et hoc pertinebat ad Deum propter duo. Primò propter facilitatem eorum ad peccādum &c. Secundò, quia ipse permiserat eos tentari ad extra. Gen. 224.c.4.G
Aīabus mortuorū non beatis obsunt infortunia luorum in hac vita existentium, si illis constet. Exod. to. 1. 167.c.2.C
Beneficiati tenentur de lege naturæ quodammodo & diuina orare pro mortuis. Exo. to. 2. 70.c.1.A
Recipiens stipendia de mortuorum bonis, & pro eis non orās, magis peccat, quàm recipiens stipendia de bonis viuorum, pro quibus non orat. Exo. to. 2. 70.c.1.C

Universidad de Deusto
Biblioteca

Mortuorum corpora in Eccleſiis ſepellire non incō uenit, imò magna videtur eſſe vtilitas. Num.to.1. 272.c.1.A
Corpus mortuum non eſt idem, quod erat viuum, licèt ab aliquibus vocetᵉ idem ab identitate ſymbolorum, ſed non bene dicunt, vt probatur. Deu. 148.c.3.F
Hominibus recenter mortuis obſtruuntur foramina inferiora a viuis, alioquim ſtercora prorumperent prius quàm ſepelirentur. Iudi. 32.c.4.I
Plorans ſuper mortuo, quando incurreret immundiciam in vet.lege, & quando non. ſecundo Reg. 74.c.1.C
Plorare pro mortuo rationabile eſt, & valde pium, vt probatur.2.Reg. 82.c.2.E
Dupliciter contingit lugere pro mortuis 2. Regum. 85.c.4 H
Mortuus, quem credimus naturaliter damnatum, multis de cauſis lugendus eſt a nobis. 4. Regum. 14.c.2.E. ſi vero eum credimus eſſe beatum, lugendus eſt a nobis propter quatuor, & gaudere debemus de morte illius propter duo. ibidem. ſi vero dubitatur de ſtatu illius poſt mortem, lugendᵘ eſt a nobis multis de cauſis, illis ſcilicet quibus lugendus eſt a nobis damnatus, excepto quod p primo debemus lugere inconſolabiliter, & non ſic pro eo de quo dubitamus. Reg. 14.c.4.F
Mortuos, quos ſcimus eſſe ſanctos, ſi lugeamus non peccamus, vt patet de diſcipulis beati Martini. 4. Reg. 15.c.1.C
Mortuus ſuſcitatus ab Heliſeo, cum primum tetigit oſſa eius, non fuit ſtatim mortuus poſtquam ſurrexit, vt dicunt hebræi, ſed dicendum, quod vixit poſtea magno tempore. 4. Reg. 137.c.2.A
Mortuorum oſſa conſueuerunt cremari, & in aliqbus locis cremantur ad effugandum animalia venenoſa, & ad purificandum aerem peſtiferum. 4. Reg. 236.c.2.B
Pro quibus mortuis lugendum ſit, vide indictione, lugere pro mortuis.
Ad illos, qui iam mortui ſunt, multipliciter pertinēt bona ſuorum poſterorum. ſ. tripliciter, vno modo ſecundum opinionem noſtram. Alio modo, ſi fiat illis reuelatio poſt mortem: Tertio modo, ſi illi, prius quā morerētur, ſciuiſſent bonum pro uenturum ſucceſſoribus. 1. Paralipo. 200.c.1.C. Et quando fit reuelatio tertio modo, fit propter merita viuentium, vel fit reuelatio malorum futurorum in ſucceſſoribus propter demerita viuentiū. Et ponuntur exempla, 1 Paralip. 200.c.A
Inter mortuum & viuum vere, & inter mortuum & viuum metaphoricè, quid interſit. Matt.to. 2. 133.c.2.E.c.3.F
Mortui etiam ſi ſciant proſperitates, & infortunia ſuorum in hoc mundo, non gaudent, vel triſtantur de bonis, vel malis eorum, ſicut quando viuebant, quia iſtæ affectiones ſunt in homine ex inclinatione carnis, & ſanguinis. matth. tom. ſecundo. 239.c.2.B.c.3.F
Mortui putant nullius eſſe ponderis proſpera, & aduerſa huius vitæ, reſpectu bonorum, vel malorū alterius ſeculi, & per conſequens non puniuntur mortui in ſeipſis de aduerſitatibus viuentium, matth.to.2. 239.c.2.E.c.3.F
Omnis viuens naturaliter timet mortuos, & loca mortuorum, matt.to.3. 164.c.3
Qualis fuerit cōſuetudo ſepeliendi mortuos apud Hebræos. matt.tom.3. 164.c.3.K
Opera facta pro mortuis a viuentibus proſunt mortuis, vt ait Gregorius ad Bonifacium, & habetur 13.quæſt.2.cap.pro obeuntibus. Et iſta opera proſunt eis, ſi tales ſint quòd viuentes meruerunt vt eis proficerent, vt ait Auguſt. lib. de Cura agenda pro mortuis. & 13.quæſt. 2. capit. non extimemus. Et iſta opera, quæ illis proſunt, ſunt quatuor. ſ. oblationes ſacerdotum, preces ſanctorum, & eleemoſinæ charorum, & ieiunia cognatorū. 13.quæſt.2.cap.animæ defunctorum. Cætera autem, quæ fiunt, magis ſunt ad ſolatium viuorum, quàm ad vtilitatem mortuorum, vt conditio funeris, & pompa exequiarum, & modus ſepulturę eo.cap. animę matt. tom.to.3. 50.c.1.C
Ad mortuorum luctum vocabantur tybicines ſm antiquam conſuetudinē ludæorum propter duo. Primò ad augendam triſtitiam. Secundò propter ſolemnitatem luctus. matth.to.3. 209.c.1.D
Mortuos ſuſcitare, maximum eſſe miraculum putāt vulgares, cum non ſitita. Matthę. tom. tertio, 187.c.3.I
In mortuorum ſuſcitatione Chriſtus voluit adeſſe teſtes, quia illa faciebat ad probandum quod eſſet Meſſias &c. Helias vero. 3. Reg. 17. & Heliſęus. 4 Regum 4. non, quia ad benefaciendum fecerunt. matt.to.3. 211.c.3.k.c.4.F
Omnes mortui reſpectu Dei dicuntur dormientes. Matt.to.3. 209.c.3.H
Mortuis non obeſt excommunicatio, vt probatur. Mat.to.4. 187.c.4.F
Mortuis non prodeſt vſus clauium, quo ad ligare, vel abſoluere, nec obeſt excommunicatio. Mat.to.4. 187.c.2.D.c.5.F
Mortuis nullę indulgētiæ poſſunt concedi directè, & dicuntur directè concedi, quæ eis cōceduntur, non facta mentione de viuentibus, vt probatur. matth.to.4. 188.c.2.D
Mortuis non poſſunt merita ſua communicare viuentes. matt.to.7. 14.c.2.C
Corpus mortuum ponderoſius eſt, quàm viuens, eo quod in mortuo nulli ſunt ſpiritus. matth.tom.4. 255.c.4.H
Mortui habent eſſe quoddam, ſed leue, ſcilicet, in opinione nra. vt patet 1. Ethi.cap. pro nepotū autem fortunas. Et ſecundum eſſe, quod habent, poteſt eis bonum honoris, vel malum infamiæ accidere, etiam quia defuncto infamato perit quidā honor eis, de cuius familia ſunt. Matthæ. tom.5. 53.c.3.F
Chriſtus mortuus eſt tertia die Aprilis, & hæc ſentētia Autoris eſt cōtra omnem opinionem ſanctorum. matth.to.5. 243.c.4.H
Mortuus ſi accipiatur realiter pro ſuppoſito, nihil eſt niſi inquantum manet in opinione noſtra &c. Et hoc modo non vocatur Deus, Deus mortuorū, quia vere nihil ſunt. Si autem accipiatur mortuus in ſpe, & diſpoſitione diuina, mortuus aliquid eſt, qa Deus diſpoſuit, quòd ille, qui mortuus eſt, aliquando ſit ille idem, qui prius fuerat. matth.to.6. 70.c.4.G
Quicquid debetur mortuo, debetur heredibus eius eo quod ipſi ſuccederunt in vniuerſum ius eius Mat.to.7. 73.c3.k
Non orat Eccleſia pro motuis vt ferantur in Purgatorium, ſed in vitam æternā; quia illos preſupponit eſſe in Purgatorio, pro quibus orat, cum aliàs non profit, & ante mortem Chriſti orabat, vt deferentur in ſinum Abrahæ. matth.to. 7. 261.c.3.F
Mortuis quomodo proſint opera viuorum, & quomodo non. matth.to.7. 13.c.3.k
In mortuis perit affectus naturalis, quia mutatur ditio naturalis. matth.to.7. 271.c.3.F

Mortui, ſecundum Ariſtot. nihil boni, aut mali ſentiunt, de his, quæ fiunt in nobis, niſi ſecundum eſſe, quod habent in memoria noſtra. in de ſtatu animarum, &c. 2.c.2.B
Chriſtus mortuus eſt anno ætatis ſuæ trigeſimotertio incępto, die tertio menſis Aprilis. Matth.to.6. 85.c.1.B

Mortariolum. Mortariola diſtinguebantur ab acceptabulis. Nu. tomo 1. 43.c.1.D

Mos. Tres mores eſſe fugiendos dicit Philoſophus ſeptimo Ethic.ca.1. ſcilicet, incontinentiam, malitiam, & beſtialitatem, & illa dicitur incontinentia, quia non eſt malitia perfecta. Malitia verò dicitur humana peruerſitas, ſed beſtialitas dicitur peruerſitas maior, quàm humana, malitia verò eſt genus ad omne vitium hominū, & declaratur per ſingula. Matthæ. tom.2.164.c.2. &c.3.F

Moſoch. A Moſoch ſexto filio Iaphet veniunt Cappadoces, & ibidem ciuitas quædam eſt, quæ vocatur Moſcha. Geneſ. 51.c.1.D. Et iſti habitant in Aſia iuxta Pamphiliā non longè a terra Iudæorum. 1. Paral. 29.c.4.I

Mouere moueri.
Deus non mouet aliquam rem ſucceſſiuè in ratione cauſæ efficientis, bene tamen cauſæ finalis, ſcilicet vt amatum, vel deſideratum. Matt.to.1.112.c.3.G. 219.c.4.F
Aliquem moueri a Deo ad malum ſtat dupliciter, vno modo determinatè, alio modo indeterminatè, primo modo non contingit, bene tamē ſecūdo modo. Ioſue to.1. 41.c.3.G
Grauia & leuia non ceſſant moueri, niſi ab extrinſeco impediantur. Matt.to.4. 254.c.4.k

Motio. Dei nullam aliam motionē preſupponit: quia ipſe eſt primū mouens. Matth.tom.5. 156.c.2.B

Motus Feſtinatio excludit cogitationes, pter duo. Gen. 270.c.1.B
Motus dicitur eſſe cauſa caloris per compreſſionem partium motarum, & per motum & exaltationē ſpirituum diſcurrentium, & calefaciētium membra. Exo.to.1. 252.c.3.K
Deus ſimpliciter eſt principium omnis motus. Matt. tomo 5. 147.c.4.G
Sinon eſſet alius motus, niſi motus naturalis Zodiaci & planetarum, multa ſequerentur incōuenientia, quæ referuntur. Exo.tom.1.270.c.2.A. ſimiliter ſi poli mundi eſſent etiam poli Zodiaci, & planetarum, ibi. 270.c.4.H
In grauibus & leuibus natura eſt principium motus. Matt.tom.6. 75.c.2.C
Motum eſſe in inſtanti, includit contradictionem. Exo.to.1. 274.c.2.A
Si motus eſſet in vacuo, ille eſſet in inſtanti. Matthæ. tom.4. 253.c.1.E
Motus calefacit ab extrinſeco, & ſubtiliat ab intrinſeco. Deut. 60.c.1.B
Motus nullam perfectionem dicit in corporibus cœleſtibus. Matth.to.7. 125.c.3.k.c.4.F. Quia motus eſt actus entis imperfecti. 126.c.1.D
Nullus motus ad formam fit ſine appetitu. Ioſu.to.2. 18.c.4.I
Inter motum naturalem & violentum, quid interſit. 52.e.3.F
In motu locali ſunt tria, ſcilicet ſpatium, motus, & tempus. Et motus mēſuratur vtroque tam ſpatio quàm tempore, & ideo omnia tria couſimiliter diuiduntur. Matt.to.4. 253.c.2.A
Quòd in motus velocitate attendenda ſit proportio ſecundū proportionem reſiſtentię vnius medij ad alterum medium, dicit Philoſophus 4. Phyſicorū, aliqui dicunt eſſe falſum. Matth.tom.4.253.c.4.H. Sed q̄ ſit verum, vt Commentator exponit, probatur Matt.to.4. 254.c.1.A
Ad quem motum pertineat reſurrectio, Matth.to.6. 75.c.1.A
In motu grauium, vel leuium, tota reſiſtentia eſt ex parte medij. Matth.to.4.254.c.1.C. Sed hocnō habet verum in motu corporum cęleſtiū, quia tempus motus menſuratur ſecundum proportionem motoris ad mobile. ibi. 254.c.1.E
In motu progreſſiuo reſiſtentia eſt ex parte mobilis, & ex parte medij. Matt.to.4. 254.c.1.D
In quolibet homine vel animali eſt duplex motus, vnus per naturam elementi prædominātis, alius, cuius principiū eſt anima, qui dicitnr motus progreſſiuus, & differunt in tribus. primò in principijs. ſecundò q̄ primus motus ſemper eſt ad vnū terminum, ſecundus autem non. tertiò, quia in motu primo res non ceſſat a motu per aliquod intrinſecum, licet habeat aliquid intrinſecum, per quod incipiat moueri. In ſecundo motu mobile ſiſtit, & ceſſat per aliquid intrinſecum. Mat.to.4.254.c.4.G
Subtilitas medij, per quod mobile mouetnr, minuit qnantitatem temporis motus eius. Matth.tom.4. 254.c.2.C.
In motu, in quo nulla eſt reſiſtentia, nulla poteſt accipi tarditas. Matt.to.4. 254.c.2.D
In omni animali duplex eſt motns. Matth. tomo 4. 254.c.4.G
Motus omnium animalium differunt in tribus. Matthæ. tom.4. 254.c.4.H
Res mota, & res mouens differunt. Matth.tomo 7. 279.c.2.B
Motus organicus dicit duplicem ſucceſſionem, ſcilicet in partibus motus, & in partib. mobilis. Matthæ. tom.4. 255.c.1.C
Motns cęli aglt, vt principium primum generationis & corruptionis. Matt.to.7. 147.c.1.E
Motus vel actio tripliciter ſe habet ad naturam. Matt. tom.6. 74.c.4.I
Motus nūquam accipit ſpeciem a termino a quo, ſed a termino ad quem. Matt.to.6.89.c.3.H. Intenſionem tamen velocitatis habet ex diſpoſitione mobilis, & virtute mouentis. Matt.to.6. 165.c.1.C
In motu dicitur natura ex duobus. Matthæ. tomo 6. 75.c.1.C
Motū cęli dixerunt Philoſophi nunquā ceſſaturum. Alij verò dixerunt ceſſaturū eſſe naturaliter. Alij, q̄ ceſſabit poſt vniuerſalem reſurrectionem, & hoc diuina voluntate, & hæc eſt vera, & catholica poſitio. Matth.to.7. 141.c.2.D
Motus cęli eſt cauſa oīs motus. Matth.to.6.81.c.1.B
Ceſſante motu cęli, ceſſabit omnis motus naturalis, cuius principium eſt motus cęli, non tamen ceſſabit motus volūtarius, cuius principium eſt voluntas. Matt.tom.7. 178.c.3.G
Motus localis erit in inſtanti, Deo authore. Mat.to.6. 87.c.2.C
Motus primi mobilis, ſcilicet motus nonę ſpherę, eſt totius motus origo, tam cœleſtis, quàm elementaris. in Defen. 49.c.3.G
Motus propriè dicti ſunt quatuor. Et largè dicti ſunt 6. vt patet ex 5. Phyſic. ſcilicet, augmentatio, diminutio, alteratio, & ſm locum mutatio. Generatio verò & corruptio dicuntur motus largè. Omnes iſti motus fuerūt in Chriſto, ſecundum quòd homo, vt

mo, vt probatur in Paradoxis. 62.c.1,C
Circa motum dæmon est potentior anima. Matth. tom.7. 278.c.4.G

Motiua potentia.

Motiua potētia in animalibus perfectis est in musculis crurium. in Paradox. 46.c.1.C

Mouere. Et res mota differunt. Matt.to.7. 279.c.2.B
Quare terra non moueatur, secundum Arist. Matth. tom.4. 71.c.2.E

Mula. Mularum generationē inuenit Ana de quo Gen. 36. vt tenet Isidorus, & multi alij Doctores, & Hebræi. Genes. 346.c.2.B. 1. Paralip. 38.c.1.B

Mulcta. Mulcta dicitur pœna pecuniaria. 4. Regum. 243.c.2.A

Mulier. Mulieris semen passiuè se habet in generatione, quod recipit actiones sicut materia formas. Gen. 15.c.4.H
Mulieres in parte inferiore, scilicet, in natibus grossæ sunt & amplæ, in parte autem superiore, vel dorso, graciles, & hoc fit ex paruitate calidi digerentis. Gen. 17.c.1.A
Quare mulier formata fuerit de costa viri. Genes. 17.c.1.B
Mulier in Hebræo vocatur issa, & vir is. Ge. 17.c.2.B
Mulier, quomodo falli potuit a serpente. Genes. 18.c.2.C
Per mulierem significatur appetitus sensitiuus, vel sensualitas, &c. Cùm dicitur. Gen. 3. Inimicitias ponam inter te & mulierem. Gen. 21.c.1.E
Erumnæ & labores mulieris prægnantis referuntur. Genes. 22.c.2.A
Sicut Deus maledixit mulierem, eam subijciēdo potestati viri in regimine œconomico, sic maledixit virum in acquisitione necessariorum ad conseruationem familiæ. Gen. 22.c.3.I
Mulier non fuit formata in Paradiso, quasi dignior, sed quia fuit de latere viri formata, qui ante formationem fuerat positus in Paradiso, & non fuit inde exclusus, nec vnquam inde exijt, nisi postquā peccauit. Gen. 92.c.4.K
Mulieris semen est recta operatio, & diaboli semen est praua suggestio. Gen. 21.c.2.B
Mulieres in Aegypto sunt deformes, & nigræ, quia est terra nimis calida. Gen. 67.c.4.G
Mulier propter virum facta est, vt esset ei adiutorium, & ideo similitudo, & imago viri esse debuit. 1. Corinth. 11. Gen. 172.c.4.I
Mulier aliquo modo est ad imaginem Dei, vel imago, & aliquo modo, non tamen sequēdo modum loquendi sacræ scripturæ, debemus dicere virū esse imaginem Dei, & fœminam non esse imaginē Dei, &c. sed imaginem viri. Gen. 133.c.1.A
Quòd ex muliere non fuerit vir, sed bene ecōtra, conueniens fuit, vt probatur Gen. 142.c.2.E
Quòd mulier non facta sit ad dominandū viro, conueniens fuit, vt probatur multis rationibus. Gene. 144.c.2.C
Mulier dominari viro suo. f. marito, est contra rationem naturalem, & cōtra ius diuinum, bene tamē potest licitè dominari viris. i. masculis habitātibus in terris suæ iurisdictionis; & hoc indirectè, quia principari directè per actum iurisdictionis, vt est in iudicibus, qui habent iurisdictionem, & habentur dirimere aliorum lites. Et hoc tantum conuenit viris. Gen. 144.c.3.I
Mulieres nunquam efficiuntur iudices, sed viri, imò nec testes, quia varium est, & instabile testimoniū quod fœmina profert, extra de verb. sign. c. forus. Genes. 144.c.3.K.&c.4.F
Indirectè per accidens fœminæ conuenit principari, quando. s. principari consequitur diuitias, sicut & possessio seruorum. Gen. 144.c.4.F. Sed adhuc nō totaliter cōuenit mulieri principari, & iurisdictio, eo q mulier non exercet per se iurisdictionem audiendo causas, & exequendo in viros, sed ista committit viris, & ita ipsa retinet imperium habitualiter, sed exercitium in viris est, & ideo impropriè ipsa dominatur & principatur. Gen. 144.c.4.H. Et si obijciatur de Delbora, quæ fuit iudex in Israel, vt patet Iudi. 4.& 5. dicitur primò, quòd illud fuit speciale in illa, quia erat Prophetissa. Et fuit illud donum datum illi a Deo. Et potest etiam dici, quia potius fuit Prophetissa, quàm iudex, licèt inter iudices computetur, quia iudicia ipsius erant per modū Prophetiæ, quia non iure humano, sed modo prophetico dirimebat causas, i. sicut Deus eis renelabat, &c. itē quia Delbora non fuit sola iudex, sed cum ea fuit Barach filius Abinoch. Genes. 144.c.4.I
Quòd mulier non fuerit facta ad seruiendum. Gene. 145. c. 1. C
Mulier formata est a Deo talis, vt viro esset minor secundum naturalem dignitatem, non tamen formata est ancilla, nec ad seruiendū. Gen. 145.c.2.B
Mulier dupliciter potest errare loquēdo in publico. primo loquendo rem fatuā. secundo propter dissensionem suscitādo clamores magnos, quia sunt naturaliter clamosæ, & impatiētes in verbis, Gen. 145.c.2.E
Lex humana vetuit, vt mulieres agerent causas iudicialiter, quia importunæ sunt & clamosæ, quod apparuit in Calphurnia, quæ huic edicto dedit causam. Gen. 148.c.2.E
Quòd mulier habeat natnraliter minorem intellectum quàm vir, refertur argumentum efficax. Genes. 145.c.3.F
Mulier in sacra scriptura aliquando dicitur adiutorū viri, quod significat aliquid min* viro. Gen.2. Aliquando dicitur subdita. Gen.3. Cùm dī, sub virī ptāte eris. sed hoc vltimum dicitur in pœnā peccati. Et prima duo dñr secundum statum naturæ, & ante peccatum, & possunt illa duo prima accipi dupliciter. Gen. 146.c.1.C
Mulier dicitur adiutorium viri, inquantū confert ad gñationem, & dicitur socia propter æqualitatem, quam habet ad virum secundum speciem &c. vel est adiutorium propter cōitatem naturalem, quæ est inter virum & fœminam, & dicitur socia ppter communicationem domesticam. Gen. 146.c.2.C
Si fœmina formaretur de pedibus viri, non propterea esset serua, nec si de capite, esset propterea domina. Gen. 147.c.1.E
Quòd mulier fuerit formata ex latere viri potius q ex alia parte corporis, præcipua ratio fuit, qa Deus voluit eam formare de costa, quia voluit q pars illa, de qua formaretur, haberet carnem & os. Gen. 147. c. 2. D
Quòd ex muliere nō debuerit vir formari, sed contra, assignantur rationes. Gen. 149.c.2.C
Quod vnica mulier, & non plures simul debuerint formari ex viro, assignantur rōnes. Gen. 149.c.3.G
Mulier formata est per modum ædificiorum, iuxta sententiam Nicolai de Lyra. Sed fallitur Nicolaus. Gen. 150.c.3.G
In mulieris formatione ex costa, fuerunt Angelimi nistri, vt dicit Magist. 2. Sent. dist. 18. sed sententia eius improbatur, & ostenditur q solus Deus id effecerit. Gen. 150.c.3.I
Mulieris maledictio fuit vera maledictio; & non sicut maledictio serpentis, qa maledictio nominat pœnam pro peccato, quæ non fuit in serpente. Genes. 224.c.3.k
In paradiso non esset mulieris ad virum talis subiectio, qualis nunc est, fuit tamen aliqua præsidētia, & aliqua subiectio ibi futura erat, etiam si homines non peccassent. s. subiectio naturalis, non tamen despotica, omogalatica, nec politica. Gene. 228.c.3.H.& per totam 4.col.
Mulieris sexus incautus est, & mollis. Matth. tomo 6. 191.c.3.F
Mulier semper tenetur reddere debitum viro, quia semper debet, & semper est in soluendo, vir autē non est semper in soluendo, ideo non est debitor pro omni tempore, sed quando est in soluendo. 231.c.1.B
Naturale mulieris est desiderium vrbem liberis adimplere. Matt.to.6. 324.c.4.I
Mulier, & vir sunt sicut potentia & actus, sicut imperfectum, & prouenit ex differentia caloris. Genes. 232.c.4.H
Mulier calidissima est frigidior frigidissimo viro. Genes. 232.c.4.I
Mulieres quondam apud Athenienses conueniebāt in publicas consultationes, sed postea hoc sublatū est, ne mulieres possent dare vota in publicis negocijs. Genes. 233.c.1.D
In cœlo non erit subiectio mulieris ad virum. Gene. 236.c.1.D.& 239.c.4.G
Nullam mulierem futuram esse in resurrectione, dicunt aliqui, quod esse erroneum probatur. Primò, quia contra intentionem Ecclesiæ. Secundò, quia piè creditur Virginem Matrem esse nunc in Paradiso in corpore, & anima. Tertiò, quia est irrationabile dictum. Quartò, quia repugnat conditioni resurgentiū, &c. qui futuri sunt ijdem numero, qui fuerunt &c. Quintò, quia hoc esset incidere in opinionem Pythagoricam de transcorporatione &c. Sextò ex intentione dñi nostri respondentis argumento Saduceorum. Septimò ex eadem rñsione. Octauò ex intentione Sāctorum Doctorū. Nono ex intentione Augustini. Decimò ex eiusdē intentione. Gen. 236. c.1.D.& 4. Et soluuntur sex rationes prædictæ opinionis, vel erroris di. oppositum. Ad primā. Gene. 237.c.1.B. Ad secundam. ibi. 237. c.3. H. Ad tertiā ibid. 237.c.4.H. Ad quartā, ibi. 238.c.1.C. Ad quintam, ibid. 238.c.2.D. Ad sextam, ibid. 239.c.2.E
Inter damnatos esse mulieres, sed non inter beatos aliqui concedunt, sed omnes beatos esse viros. Genes. 237.c.1.B
Mulieres apud Persas ad bella procedunt, vt ait Isid. lib. 9. Aethimo. Gen. 242.c.4.k
Mulierem esse subditam viro conuenit, vel ratione sexus. Gen. 243.c.2.B
Mulier & virago pro eodem nomine accipiuntur apud Hebræos. Issa. Gen. 245.c.1.C
Mulier circa venerea delectatur in duobus, & vir circa militer in duobus. Gen. 353.c.4.G
Mulieres debere pugnare & facere generaliter omnia, quę faciunt viri dicunt quidam, quorum ratio non fertur ex 2. Politi. Exo.to.1. 93.c.3.I
Mulieres non litigant in iudicio. Exo.to.1. 149.c.1.B
Mulier solum habet virtutem generatiuā super sanguinem menstruum. Leui. 114.c.4.I
Mulieres, prius quam habeāt sanguinem menstruū, non possiant concipere, nec etiā cum desinit menstruum. Leui. 114.c.4.k
Mulier nunquam deberet cognosci a viro quousque pateretur fluxum menstrui, & hoc secundum rationem & iura. Leui. 119.c.4.F
Mulier pariens masculum immunda erat totali immūdicia septem diebus, & triginta tribus alijs, minori quadā immūdicia. vt probatē Leui. 120.c.4.H
Mulier pariens masculū abstinebat septem diebus a communicatione rerum sacrarū, & a cōicatione humana in cibo, potu, & carnali accessu. Leui. 121.c.1.A
Mulier menstruata, non solū erat immunda, sed etiā separata. Leui. 12. cum dicitur iuxta dies separationis menstruæ. s. a separatione rerum sacrarum, & a communicatione hominū, similiter & pariens masculum in primis septem dieb. Leui. 121.c.2.A
In nullo loco sacræ scripturæ scriptum est, q separentur extra castra. Leui. 121.c.2.A
Quomodo in mulieribus accidat impedimentum naturale ad venerea. Matth.to.5. 117.c.1.D
Mulier in lege vet. non poterat dare viro libellum repudij, quia hoc tantum erat viris permissum. Nume.tom 1. 66.c.1.B
Mulieres non debent ire ad bellum, quia ineptę sunt, vt probatur Deut. 114.c.4.H
Mulier in lege vet. quæ nec coniugata esset, nec desponsata, si tamen esset obligata per legem alicui viro, & fornicaretur, lapidāda erat, vt patet de Thamar, quæ obligata erat Sellæ ad suscitandum semen fratris. Deut. 117.c.3.K.c.4.F
Mulieres importunæ naturæ sunt, & impatientes. lo sue tom. 1. 89.c.4.G.& 91.c.1.C
Non cōuenit mulierem esse iudicem. Iudi. 39.c.1.C
In mulieribus rara prudentia est, & vix formant opinionem vniuersalem, sicut bestiæ, vt ait Aristote. 7. Ethic. Iudic. 39.c.1.C
Nati ex mulieribus sterilibus habuerunt aliquid ad mirabile. Iudic. 130.c.2.B
Compertum est mulierem quādam a duobus uiris, & in eisdem temporibus concepisse. Matth.to.5. 89.c.2. C
Vnde proueniat, q cognita muliere ab aliquo, nonnunquam eam postea odio habeat, cum eā prius magno opere dilexisset. Matt.to.5. 90.c.2.E.c.3.F
Mulieris propriam passionē esse luxuriā, dicit Chrysostomus. Matt.to.5. 198.c.2.C
Mulieres vnius tribus, licet nō contraherent cū viris alterius tribus, tamen aliquando factum legimus. Iudic. 98.c.4.F
Nunquam licuit, vt vna mulier haberet plures viros, vt probatur nouē rationibus. 1. Reg, to. 1. 21.c.4.k. & fo. 22.c.1. & 2.
Cùm mulier sępè conceperit, statim clauditur pellis secundina. 1. Reg. to. 2. 29.c.4.k. 30.c.1.A
Mulier videtur superare virum in duobus, quæ diminuunt peccatum in fornicatione simplici, primū est ducibilitas ex dispositione corporis. 2m est defectus resistentiæ. Matt.to.5. 108.c.2.A
Quòd mulieres non transirent ad secundas nuptias, nisi expleto anno luctus, humanæ leges sanxerūt. Canones tñ absoluunt eas ab oī pœna legali, si accipiant virum secūdum ante finitum annū luctus eius, vt patet ext. de secun. nup. ca. cum secundum Apostolum. 1. Reg. to. 2. 141.c.3.I
Quòd aliqua mulier habeat plures viros est cōtra sub stantiā matrimonij, & contra statum politiæ, imò contra naturam. 1. Reg. to. 2. 142.c.3.K
In alicuius mulieris conceptu potest cōtingere multiplex miraculum. 4. Reg. 37.c.1.B
Mulieres illæ, quæ occiderūt filios suos ad comedendum,

Universidad de Deusto Biblioteca

dum,propter famẽ in obsidione Samariç.4.Re.6. grauiter peccauerũt propter mult.4.Re.69.c.4.F. Licebat tñ eis comedere de carnibus eorũ, si per se mortui fuissent, & hoc,cum iam nihil haberent ad comedendũ.4.Reg.70.c.2.B. Et mulier illa,quę abscondit filium suum,vt non occideretur,nõ peccauit in hoc, imò si tradidisset illum ad occidẽdũ, peccasset grauiter, peccauit tñ propter conuentionem cum alia,& similiter,quia cooperata est cum alia,vt occideretur filius alterius. ibid. 70.c.3.F

Nulla mulier obligabatur venire ad sanctuarium in festis Iudæorum,sed solum masculi.4.Re.46.c.4.k

Omnia desideria passionalia sunt maiora in mulieribus,quàm in viris,propter minorem resistentiam ex defectu iudicij.4.Reg. 117.c.4.F

Mulieres sunt auariores viris,eo ꝙ sunt impotentiores ad acquirendũ.Et auaritia naturaliter cõsequit̃ impotentiam acquirendam.2.Paral. 224.c.3.H

Mulieris pulchritudo solet valde afficere,& illa quare,imò in seruitutem redigere animos viriles.2.Paralipo. 156.c.3.G

Mulier propriè non dicitur mater, nisi pro eo ꝙ materiam disponit.Matt.to.1. 99.c.2.I

Mulier non cooperatur actiuè in conceptione,vt probatur Matt.to.1. 100.c.2.A

Mulier aliquando concipit nõ emittens semen. Matthæ.tom.1. 100.c.4.F

Mulier fluxum sanguinis patiens,de qua Matt.9.non intrauit vrbem,sed extra sanata est.Matt.to.3.204.c.2.D. Et voluit tangere fimbrias Christi pp multa.Matt.to.3.204.c.4.G.& accessit ad Christum,vt sanaretur, & tñ non petijt ab eo sanitatem propter multa.ibid.204.c.4.I. & accessit retro ad Christũ, propter multa.ibid.205.c.1.A. Et voluit Chr̃s facere hoc miraculum, non petente muliere propter multa.ibid.205.c.2.B.Et dr̃ Matth.9.ꝙ mulier ista dicebat intra se. Si tetigero tantũ vestimentũ eius salua ero,ad ostẽsionem fidei illius.ibid. 205.c.3.F. & mulier ista sciuit se esse sanatã, quia cessauit sanguis fluere.ibid.205.c.4.G.& istud miraculũ, quod in secreto factũ est,voluit Christus,vt manifestaretur propter multa.ibid.206.c.4.H. Et non dixit mulieri, tu me tetigisti, sed quis me tetigit, propter multa. Et fuit cõueniens modus aperiendi miraculum,propter mul.Mat.to.3. 206.c.4.k. 207.c.1.A

De muliere fluxum sanguinis patiente,dicitur Matt. quinto, ꝙ postquã sanata est,Christus circũspiciebat videre eam,& hoc propter multa.Matth.to.3. 207.c.2.C. & ipsa cum se sanam sensit,volebat latere,propter multa.ibi.207.c.3.F. Et putabat se posse latere, eo ꝙ non digne concipiebat de Christo: nam nõ putabat eum esse Deum, sed Prophetam aliquem.ibidem 207.c.3.B. Et prædictam mulierem tangentes incurrerunt immunditiam legalẽ, vt probatur Matth.tom.3. 207.c.4.G. Christus tamen non incurrit. Primò, quia non subiacebat legi, cum esset Deus, nec etiam incurreret dato quòd esset purus homo, dum tamen faceret talia miracula sanando ægritudines, non iudicaretur incurrere immunditiam,cùm ipse immunditiam tolleret. Alij verò non iudicauerunt se incurrere immunditiam,quia cùm ista curatio fieret opere diuino,crediderunt quòd tangendo illam,quæ sic a Deo curabatur,immunditiã non incurrerent. Matth.tom.3. 207. c.4. k. 208.c. 1.A. Christus tamen dixit mulieri, confide filia, propter multa. Matth.tom.tertio.208.c.1.B. Sed quare Christus dixit illi,fides tua te saluam fecit, cùm mulier illa non haberet fidem. vide ibid. 208.c.2.C

Illa mulier curata a fluxu sanguinis.Mat.9. fecit Christo statuam æneam, vt refert Eusebius, ibidem. Matt.tom.3. 208.c.3.G

Mulierum ornatus consistit in duobus,scilicet in apparatu corporis, & fuco colorum, de primo dicitur circa vestes virorum, secundum omnes distinctiones. Matth.tom.3 275.c.1 B. per totam quęst. Est tamen aliquid vltra in cultu mulierum: quia ornatus earum incitat viros ad luxuriam, ibidem. 276.c.3.B. Si mulier habet virum potest licitè ornare se, operam dando,vt soli viro suo placeat, ne propter defectum ornatus vir contemnat eam,& quærat aliam. Et hoc non solum est licitum: sed etiam meritorium. Matth.tomo 3. 276.c.3.H.Sed si mulier non habeat virum, & sit in ætate, vt habere non possit, tunc non licet sibi ornare se curiosè, ibidem I.k. Si verò potest habere virum,& proponit non habere, non licèt illi ornatum quærere ad pulchritudinem ostendendam, &c. quòd si proponit habere, idem est sicut de coniugata, &c.ibidem.276.c.3.k. c.4. F. Si autem se ornet ex quadam leuitate,vel vanitate propter iactantiam, vt ostendat pulchritudinem, quam habet, vel simulet, quam non habet, non intendens mouere ad libidinem, non semper peccat mortaliter. & idem dicendum est de viris. Matt. to.3. 276.c.4.G. & per totam quæst.

Mulieres propriè vocantur illæ, quæ sunt corruptæ. Matth.tom.3. 280.c.1.C

Mulier Chananęa, visa filia iam sana, creditur,ꝙ redijt ad Christum, vt ageret illi gratias pro beneficio suscepto.Matt.to.4. 146.c.2.A

Mulieres ducibiliores sunt ad coitum, quàm viri ex dispositione corporis. Est enim in muliere plus valde de humore,quam in viro.Et humor agit ad coitum.Matt.to.5. 108.c.2.A

Mulieres solent valde ad nouitates concurrere, & facilius ad deuotionem mouentur.Matth.tom.4. 101.c.3.H

Mulieres sunt magis incautę,& magis molles,quàm viri. Matt.to.6. 191.c.3.F

Mulieres secundum legem Moysi nunquam ad numerum transibant. Matt.to.4. 101.c.4.I

Quod mulier maneat indotata est damnũ reipublicæ.ff.sol.matr.l.1.Matt.to.7. 55.c.1.A

Mulieres docere non permittunt.Gen. 233.c.1.B

Mulier nullam actionem habet in patrem,vt eam dotet.Matt.to.7. 55.c.1.D

Mulieres flegmaticæ cęteris paribus gignunt filios maioris corpulentiæ,quam mulieres colericę, sanguineæ,vel melancholicæ.Et assignatur causa. in Parado. 8.c.1.D

Mulier non potest naturaliter concipere absq; semine viri,vt probatur.in Parado. 8.c.2.C

Mulier potest concipere absque fractione,vel corruptione claustri virginalis, & de facto contingitet manente corporis,& mentis integritate. in Parad. 8.c.3.H

Quod vna mulier habeat plures viros repugnat intentioni naturæ, vel Dei coitum ingeniantis, & propter multa alia. in De Opti.Poli. 10.c.4.G

Mulier potest concipere non fractis claustris virginalibus: sed talis non erit virgo, sic concipiendo. Ecce Virgo &c. 2.c.1.A

Mulier non habet potestatem corporis sui:sed vir,& econtra.1.Cor.7.Ecce virgo, &c. 1.c.4.G

Matrix mulieris calida ẽ,& sicca.Ecce virgo.2.c.1.A

Mulier seruata virginitate corporis & mentis,potest concipere.Ecce virgo &c. 2.c.1.A

Muliebria. Raro accidunt muliebria alicui fœminæ vltra sexaginta annos.4.Regum. 174.c.4.G

Multiplicatio. Præceptum de multiplicando, quando obligauerit,& quando non. Matth.tom.5. 82.c.4.H. 83.c.1.A

Multiplicatio carnalis non cõuenit nũc populo Christiano. Matt.to.7. 23.c.3.K.c.4.F

Multiloquium. In oratione aliquando valet ad plenius exprimendum conceptum. Aliquãdo ad flectendum animos aliorum. Aliquando ad excitandum affectum nostrum, vt deuotio per verba excitetur.Matth.to.3. 65.c.3.H

Multiloquium prohibitum est in oratione, quando venit ex infidelitate,Matt.to.3. 65.c.1.A

Ethnici,quare vterentur multiloquio in orationibus suis.Matt.to.3. 65.c.4.I

Omne multiloquium a gentilibus venit,vt dicit Augustinus in li.de sermone Domini in monte.Matthæ.to.3. 66.c.1.E

Multitudo. Illud dictum Augustini, cũ multitudine agendum est magis monendo,quàm minando, qualiter sit verum. Matth.tom.5.21.c.4 F. Et multitudini secundum iura solet remitti, vel attenuari pœna,ibid.

Quod multitudini peccanti lex interdum totaliter parcat,patet extra de cleri.excommun. aut de po. ministran. cap.latores. vbi si peccantes fuerint vltra quadraginta,non imponitur pœna.si verò pauciores,puniuntur. Aliquando pro peccato populi imponitur pęna,sed parua.Leui.36.c.4.k. 1.Reg. tom.1. 226.c.3.I

Mulus. Muli, & mulæ non erant in terra promissionis, cùm ista gignantur ex coitu diuersarum specierum,quod Hebræis prohibitum erat Leui 19.Deut. 115.c.3.F

Mundatio. Erat duplex, quædam naturalis,& quædam cęremonialis,& vna alteram pręsupponebat, s. secunda primam. Leui. 136.c.3.H

Munditia. Et immunditia,de quibus agitur in veteri testamento, solũ erant in homine, & in rebus,quæ aliquo mõ pertinebant ad hominem, secundùm quod ad vsum eius applicantur, vel ipse homo applicat eas ad cultum Dei. Leui. 135.c.2. A

Munditia facit nimis fulgere rei perfectionem. Num.1. 219.c.3.F

Quare in locis sacris debeat esse munditia. Deutero, 121.c.4.H

Mundus. Mundi contemptus ad satis proficientes pertinet. Gen. 31.c.3.I

Aliqui dicunt mundi creationẽ fuisse in mente Martio,quorum rationes referuntur.Gen.6.c.4.I. Sed communior opinio est, quòd mundus cœpit esse in mense Septembri,&c. Neque creatus fuit Sol in primo gradu Arietis: sed circa finem Virginis, vel in principio Libræ circa medium Septembris, quando omnes arbores fructus maturos habent. Genes. 7.c.1.B

Mundum fuisse ab æterno posuit Aristoteles. Et non quia ad hoc aliquam rationem haberet; sed quia argumentis respondere non valebat, si teneret ipsum habuisse principium. Et in hoc habuit se vtilius, qui falsitatem manifestam argumentorum viribus confitetur. Et responderet Aristoteles ad rationes, quæ sunt contra illum, sed responsiones eius non esse sufficientes probatur Deu. 168.c.4.F

Quod mundus fuerit ab ęterno probatur rationibus, quæ sumuntur ex cognitione conditionis rerum, quæ sunt in mundo.Deut. 169.c.1.A

Mundum habuisse principium dixit Anaxagoras, & Empedocles, sed ad hoc probandum posuerunt modos quosdã repugnantes rationi, contra quos arguit Aristoteles 8.Physicor.& secundo de cœlo &c.Vnde putat se demonstrare mundum non habuisse principium,sed fallitur, vt probatur Deute. 69.c.1.E.c.2.A

Quidam ponebant aliquo modo mundum æternũ, & aliquo modo incepisse, & huius opinionis fuit Ouidius in principio Metamorph. qui non vt poeta,sed ut Philosophus,vel theologus veritatẽ principij rerum inquirere conatus est. Ponit enim mundum quantum ad suum principium materiale, & habere principium quantum ad formarum distinctiones. 70.c.3.H

Mundus factus est ex materia indiuisibili nullam habente quantitatem.Matt.to.6. 106.c.3.F

Pars anterior mundi est oriens.Iosue to.1. 146.c.2.C

In mundo necessario fuerunt duo motus contrarij, scilicet naturalis in planetis, & motus raptus causatus a primo mobili.Iosue to.1. 187.c.3.H

In mundo pars Orientalis est anterior, & Occidentalis est posterior.Ios.to.2. 170.c.2.D

Mundus cessabit in isto statu, cum completus fuerit numerus prædestinatorum, vt probatur Matthæ. tom.1. 8.c.2.E.c.3.p

In medio mundi dicitur esse ciuitas Arim.tam secũdum longitudinem, quàm secundum latitudinẽ. Matth.tom.1. 108.c.4.I

Homo est paruus mundus.Matt.to.6. 323.c.3.G

Mundus accipitur quinq; modis,vno modo pro vniuersitate rerum. Secundo mõ pro statu præsenti, quo inter homines viuitur. Tertio pro omnib.hominibus, siue bonis, siue malis. Quartò pro hominibus malis,vel mundanis. Quintò pro rebus,quæ in mundo sunt. Primo,secundo, & tertio modis mundus non tentat: sed bene quarto & quinto. Matt.to.1. 250.c.1.E.c.2.A

Mundus interdum capitur pro mundanis hominib Matth.tom.5. 14.c.1.D

Ad ponendum mundi æternitatẽ ratio Philosophorum magis præcipua refertur. Matthæ. tomo 6. 82.c.3.k. c.4.F

De mundi purgatione in fine seculi. Matth.tom.7. 223.c.2 D. Et ista purgatio fiet per ignem, vt probatur ibid. 124.c.1.D

Mundi nouatio ad quid ordinetur. Matth. tomo 7. 139.c.1.B

In mundi innouatione fient tria,primum,ꝙ tolletur infectio relicta ex culpa. Secundò auferetur impuritas mixtionis. Tertio causabitur dispositio ad pfectionem gloriæ in corporibus. Matthæ.tom.7. 124.c.1.E.c.2.A

De mundi innouatione futura, de qua Isa. 66. Ego creo cęlum nouum, & terram nouam,primũ cœlũ,& prima terra abijt. Et Apoc.21. Vidi cęlum nouum & terram nouam.Matth.to.7. 137.d.3.I

In mundi innouatione elementa recipient claritatẽ sm proportionem suarum capacitatum, terra, vt dr̃ in superficiẽ superiore erit, vt vitrum, aqua, vt crystallus.aer sicut cęlum. ignis sicut luminaria cęli. Sed an talis gradus lucis futurus sit,nobis est incertum:quia nulla est scriptura sacra, quæ hoc asserat.Matth.to.7. 138.c.2.E.c.3.F

Deus potest facere mille mundos æquales huic. Matthæ.tom.7. 145.c.4.H

In mũdi innouatione corpora cęlestia accipient augmentum lucis.Isa.30.Erit lux lunæ,sicut lux Solis, & lux Solis septempliciter.Matt.to.7. 139.c.1.A.

Mundus

Mundus innouabitur:quia homo innouabitur, quasi mũdus sit propter hominẽ. Mat.to.7.140.c.4.H
Innouato mundo non erit vltra motus corporũ cœlestium,vt probatur Matt.to.7. 141.c.2.A
In fine mundi, quando stabit cœlum, Sol,& Luna erunt in oppositione,vt verisimilius creditur.Matthæ.to.7. 143.c.4.F
In fine mundi, cessante motu cœli, cessabit omnis motus,& actio. Et hoc erit, quia Deus suspendet actionem suam.Matt.to.7. 144.c.2.A
Post mundi innouationem nõ manebunt animalia, neq; plantæ,neq; mineralia:sed corpora cœlestia, & homines.Matt.to.7. 144.c.4.G
Mundum fuisse creatum in Martio aliqui dicunt, sed hoc sub dubio est: quia alij tenẽt,q; fuerit creatus vigesimaquinta die Septembris,& Adam vltima die Septembris. Et hoc tenent communiter Iudæi,& multi Latinorum periti. Et est opinio verisimilior.Defensorio. 47.c.4.F

Mundus.

Mundi corde dicuntur,qui habent puritatẽ conscientiæ, ita, vt non sint aliqua vitia in corde hominis, nec aliqua desideria mala, vel superflua rerũ temporalium, etiam si tales res licitè desiderari possint.Matt. to.2. 5.c.2.A
Mundum,& immundum non eodem modo sumimus nos,& natura.Matt.to.4. 138.c.2.C

Municipale. Dicitur a municipio,id est, loco vel territorio, in quo obligat.1.Reg.to.2. 184.c.1.D

Munus. In muneribus est magna vis: quia animos iratos conciliant, & amorem captant.Gen. 375.c.3.I
Inter munus, & donũ qd intersit.Exo.to.2.69.c.4.H
Munerum receptio excęcat iudices iustos atque prudentes.Leui. 189.c.4.F
Munera vocabantur benedictio.i.bene data. 4. Reg. 52.c.2.E
Quare Helisæus non accepit munera a Naamã, cum tamen licitè posset accipere.4.Reg. 53.c.1.C
Munera aliquando secundum leges accipiuntur pro aliquibus,quę subditi tenentur dare dominis suis. Num.tom.1. 216.c.2.B
Munera recipere quando sit peccatum, & quando non. 1.Reg.to.1. 193.c.1.C
Munera licitum est dare alicui,quando alteri non licet recipere.3.Reg. 127.c.1.D

Murmurare Iudæi pluries murmurauerunt in deserto contra Dominum.Iosue to.1.90.c.2.E.Nec tamen illi subito mortui sunt cum decem exploratoribus in Cades barne,propter multa.ibid. 90.c.3.H

Murmuratio. Propriè est a minore ad maiorem : quia maiores non propriè murmurant de minoribus. Et est cũ quis dicit contra aliquid quod dici non deberet. Exo.to.1. 126.c.1.B. & 128.c.1.A.& 137.c.4.I

Murus. Asec ciuitatis quomodo cecidit,de quo.3.Reg.20.3.Reg. 188.c.1.B

Mus. De mure,& eius proprietatibus. Leui. 110.c.4.F
De muribus & anis auribus, quæ Philistini obtulerũt Deo Israel,& posuerunt iuxta atcam,quid factum fuerit.1.Reg.to.1.69.c.3.H.Et dicendum q; de illis licitè poterant fieri vata ad diuinum ministerium. 1.Reg.tom.1. 70.c.1.A

Mustela. Longus mus dicitur a mus & tellon.i.longum Leui. 102.c.2.A
De mustella,& eius proprietatibus.Leui. 110.c.3.I

Musach. De quo.4 Reg.16.quid fuerit referuntur opiniones, sed secunda videtur verisimilior.4.Reg. 361.c.3.I

Musca. Muscarũ diuersa gña referunt, q; Aegyptios puniebant.Exo.to.1.53.c.3.F
Muscarum plaga respondet afflictioni,qua Aegyptij presserunt Iudæos in varijs operibus vilibus terrę, nam præcipua muscarum materia est.Exo.tom.1. 53.c.3. G
Muscam araneam,& stultitiam creata esse a Deo,dicunt Hebræi,propter aliquam vtilitatem.1.Reg. tom.2. 122.c.2.E.c.3.F
De musica ænea Virgilij, quę posita in porta Neapoli cęteras musicas expellebat. Gen. 17.c.1.B

Musica. Armonicis vocibus, tubarum flatibus,& pulsatilibus concrepat organis,de qua August.sic ait: A terra vsque ad cœlum mensura cęlestis,musica mensuratur. Est namq; in terra gamaut.in luna.are.in mercurio. bemi. in Venere.C.in sole.D.in Marte.E.in Ioue.F.in Saturno. G.Sunt a terra vsq; ad firmamentum septẽtoni. A terra vsq; ad lunam, vnus tonus.abeadẽ ad Mercurium semitonium. A Mercurio ad Venerẽ, semitonium. A Venere ad Solem tria semitonia. A Sole ad Martem unus tonus. A Marte ad Ioue semitonium. A Ioue ad Saturnũ semitoniũ. A Saturno ad firmamentũ tria semitonia, quæ vniuersa cõiuncta septẽ tonos efficiunt. tonus ẽm quoddam continet quindecim millia milliaria. Genel. 16.c.3.H. Iosue to.3. 180.c.3.K.&c.4.F
Musicæ inuentor fuit Tubal filius Lamech, de quo Gen.4.Genes. 28.c.4.G
Musica delectabilis est,& potissimè post cibũ.1.Re. 49.c.2.C

Musicum instrumen.

Musica instrumenta pulsabantur coram dominoin vet.testam.propter duo.2.Reg. 55.c.3.G
Musica instrumenta pulsare diebus festis,quando sit peccatum.Exo.to.ɛ. 85.c.1.E

Mutatio. Dupliciter remouetur mutatio a mobili.Matt.to.7. 146.c.2.D

Mutatum esse: Non est ens reale, sed sola imaginatione subsistens. Exod.tom.1. 234.c.2.A

Mutire. Ad vocem submissam pertinet. Exod.to.1. 69.c.1.A

Mutus. De filio Crẽsi muto mirabile quoddã narrat a Solino, qd refert.Gen.32.c.4.I
Dęmon dr esse mutus dupliciter.Matt.to.4. 12.c.2.B
Esse mutũ cõtingit dupliciter, vno modo ex aliquo vinculo linguę,vel impedimẽto naturali in aliquo de organis vocalibus. Et talis dicitur mutus per se, vel verè mutus. Alio modo contingit ex furditate naturali.primo modo accipiendo mutum: dẽmõ potest loqui per mutum, bene tamen secundo modo. Matt.tom.4. 12.c.3.F

Mutuare. Dupliciter contingit aliquid mutuare de vino,vt reddatur sibi alio tempore.Matt.to.7. 59.c.3.k.c.4.F

Mutuũ. Inter mutuum, & cõmodatum qd interfit.Exo.to.1.234.c.2.A.Et inter mutuo dare,& commodare.4.Reg. 62.c.3.F
Mutuum trãsit in dñium eius, cui datur, & ideo mutuum dr quasi,meum tuum.Exo.to.1. 234.c.2.C
In veteri testam.si quis peteret mutuum paulo ante tempus anni remissionis,poterat fieri fraus legi, si creditor nõ daret pauperi petenti, poterat ẽt fieri fraus ipsi creditori : si petens esset dives, vel saltem nõ esset pauper.Sed primo modo tenebatur. Et

Et non secundo modo,vt probatur.Deuterono. 24.c.1.C
Mutuo nihil sperare,semper est præceptum.iux taillud.Luc.6. Mutuum dantes,& nihil inde sperantes.Mat.to.7. 41.c.3.F
Contractus mutui est quando res vnius transfertur in alterum, quantum ad proprietatem, & non est pretium pro illa constitutum : quia alias esset vẽditio. Et dicitur mutuum quasi meum tuum, id est,res vnius fit alterius. Et talis contractus est in rebus illis, quæ consistunt in numero, pondere,& mẽsura:vt in pecunia,in massa auri,in oleo, tritico,vino,&c. Et in solo contractu mutui cadit vsura: quia mutuum debet esse gratuitum, q; si non est gratuitum, non est mutuum. Duo contractus sunt liberi.s.contractus mutui,& contractus accommodati.Matth.tomo.7. 48.c.2.A
In mutuo transferimus dominium rei mutuatæ in accipientem, ideo non possumus licite petere peniam, pro vsu rei, quæ non est nostra: sed meus dicitur, quòd in mutuo cadit vsura : quia ad mutuum pertinet res, quarum vsus non distinguitur,&c.i. non separatur a substantia rei,& cæt. Mat.to.7. 48.c.2.E.c.3.F
In contractum mutui est ex opposito ad contractũ locationis,&c.Mat.to.7. 57.c.1.C

Naaman.

NAAMAN Syrus post susceptam sanitatem a lepra tenebatur ad aliquem cultum exhibendum specialem Deo Israel,& non colere Deos alienos,&c.4.Regum.53.c.4.H. Sed non obligabatur ad cultum Iudæo rum,&c.ibid. 54.c.2.A
Naaman voluit portare duo onera terræ, de terra Israel in terram Syriæ, vt faceret super eam sacrificium Deo, quod ipse fecit propter multa.4.Regum.54.c.2.D. Et petijt ab Eliseo facultatem portandi terram propter multa. 4.Regum. 54. c.3.H
Naaman offerendo munera Eliseo,non potuit cõmittere Symoniam realem: quia ad illam requiritur conuentio inter partes de dando spirituale pro temporali,&c. Potuit tamen Naaman esse simoniacus mentalis cum Eliseo dupliciter,& cæt. Possumus tamen excusare Naaman à simonia mentali,si dicamus,quòd non obtulit illam pecuniam quasi in recompensationem sanitatis receptæ,sed quod bencuole contulit volens succurrere paupertati Elisæi,&c.4 Reg. 57.c.2.B
Naaman dans pecuniam Giezi potuit cõmittere simoniam realem , & Giezi similiter si dedit quasi in recompensa,pro sanitate accepta. Et si non habuit talem intentionem,non commisit simoniã, de cæt.Tenendum est tamen,quòd nullam simoniam commiserit , quod rationabile est propter reuerentiam Naaman leprosi quasi legati Ecclesia in quadam epistola quadragesimæ.4 Reg. 51.c.1.B
Naaman erat vir vrbanus.4.Reg. 55.c.4.G

Naas Interpretatur serpens, qui Diabolum significat,& cæt.1.Regum to.1. 191. col.3.K

Naas nomen est viri,& loci.1.Paralipomenon. 61. col.4.F

Naason Fuit princeps filiorũ Iuda, primus, qui in deserto præerat tribui Iudæ,

& toti magnæ cohorti sub vexillo suo, vt patet. Num.1.2.& 7.Exo.to.1. 38.c.4.I

Nabaioth. A Nabaioth primogenito Ismahel omnis regio ab Euphrate vsque ad Mare rubrum,Nabathea dicitur:quæ est quædam pars Arabiæ,vt dicit Hierony. Gene. 295.c.3.I

Nabathei Populi Nabathei habitantes Circa Arabiam, quorum meminerunt poetę, descendunt à Nabaioth filio primogenito Ismahelis.1.Paralipo. 35.c.4.I

Nablum Nomen hebræum significat psalterium, & organa apud nos: vnde Hebrardus.
Psalterium Gręci,nos organa,nabula Iudæi.
2,Paralipom. 124.c.2.E

Nabuchodonosor Quem Daniel vocat patrẽ Balthasar,non fuit immediatus pater eius,sed pro auus: quia in medio intercidit Euilmerodach & alij. Et sic dicit Hieron.super istum passum.qui habetur.Danie.5.& extra de verbo.significat cap.nam & rex Nabuchodonosor pater tuus,i pro auus. niore sacræ scripturæ, quæ auos,& deinceps patres appellat.Gen. 58.c.2.B
Nabuchodonosor iussit se appellari, & coli in Deũ. Num.to.2. 41.c.2.E
Nabuchodonosor dedit legem , ne quis malediceret Deo Israel sub pœna mortis.Daniel.3.3.Reg. 78.c.3.G
Licet Nabuchodonosor poterat iuste facere, quæ fecerat contra Iudæos,vt probatur.4.Reg.246.c. 2.C.Peccauit tamen faciendo : quia in eo defecerunt duo,scilicet,iurisdictio & recta intentio: qa a desiderio dominandi motus est. Et omnia illa, quæ fecit, credebat se agere ex potestate sua,& deorum suorum,&c.4.Regum 246.c.3.K. Potest etiam teneri, quòd non peccauerit, vt probatur. ibidem. 246.c.4.G
Nabuchodonosor accepit vasa de templo ter : primo quando captiuauit primum Ioachin. Secundo captiuauit secundum Ioachin. Tertio Nabuzardan princeps militiæ venit in vrbem Ierusalem : Et cremauit templum Domini cum vrbe, &c.Et manebat tũc Nabuchodonosor in Rebla ta Syriæ 4. Reg.24. Et omnia vasa aurea & argẽtea redierunt in Ierusalem post reditum a Babylone. Aerea tamen vasa non redierunt: quia confracta fuerunt.Et prædicta vasa aurea, &c fuerũt in magno honore, eo tempore,quo erant in Babylone.Nam Nabuchodonosor posuit illa in tẽplo Dei sui in custodia, vsquequo Cyrus iussit illa dari Hebræis, vt redirent in Ierusalem,& cæt. 4 Reg. 240.c.4.I.& 248.c.1.A

Nachor Filius Sarug vixit annos centum quadraginta octo.Gen.11. Et mortuus fuit anno quadragesimo nono vitæ Abrahæ , quo anno mortuus fuit Phaleg, vel saltem vno anno post.Et tempore istius Nachor incepit regnum Aegyptiorum,quorum rex primus fuit Zoes, siue Mineus dictus secundum aliquos : sed non secundum mentem Eusebij.Gene.57.c.3.G. 1.Paralip. 35.c.3.K
De Nachor descẽdunt omnes Hebræi ex parte matris,& ex parte patris de Abraam.Gen. 59.c.4.G

Nadab & Abiu De quibus. Exo.24. Filij erant Aaron. Exod. to.2. 1.c.3.F. Et isti duo consumpti sunt coram altari holocaustorum, igne exeunte de altari : qa contra Domini præceptum obtulerunt de igne

Universidad de Deusto Biblioteca

alieno,vt patet.Leu.10.& 16.duos alios filios minores istis habuit Aaron. s. Eleazar. & Ithamar. ibid. 3.c.3.H

Nadab,& Abiu combusto,& sacrificium pro pecca to fuit die sequenti septem dies consecrationis eorum.vt patet.Leu.9.Exo.to.2 88.c.1.D. Et cõbustio istorum fuit miraculosa,&c.ibid. 90.c.4.F Et ignis,qui combussit istos, egressus est ab altari holocaustorum: quia cum apportarẽt ignẽ alienum ad adolendum thymiama,cum accesserunt ad altare holocaustorum,egressus est ignis,& cæt. Exo.to.2. 90.c.4.H

Aliqui dicunt,quòd Nadab & Abiu erant æbrij, cũ arreptis thuribulis,&c.Leu.10.Sed hoc improbatur.Leuit.81.c.3.H.& 81.c.3.G Sed dicendum,q̃ id fecerunt ex inaduertentia,sicut noui ministri. Leuit. 81.c.4.G

Nadab,& Abiu acceperũt ignem alienum, qui erat in atrio ad coquendas carnes,&c.Leu. 81.c.1.D

Nadab, & Abiu qualiter occisi fuerint ab igne, qui exijt ab altari.Leu.71.c.2.C.Qui iustè puniti sunt, vt probatur. ibid. 81.c.2.D.

Nadab & Abiu extincti sunt ab igne, non tamen combusti,nec etiam capilli, nec vestes,&c.Leuit. 83.c.3.F

Aliqui dicunt,quòd ignis, quo extincti sunt Nadab & Abiu,fuit sicut ignis fulminis: sed oppositum probatur. Leui.85.c.1.B. Et dicendum quòd ille ignis fuit supranaturaliter operatus, iuxta Dei voluntatem mouentis illum.ibid.85.c.2.A.Et voluit Deus,vt non comburerentur propter peccati leuitatem.Et in hoc se habuit Deus vt legislatores humani,&c.ibid. 85.c.2.B

Nadab & Abiu cum vestibus sacerdotalibus sepulti sunt, in q̃ 10 Deus voluit monstrare sacerdotes sepeliendos fore in vestibus sacerdotalibus.Leu. 85.c.3.I. Summus tamen sacerdos non sepeliebatur cum vestibus pontificalibus. Sed an alij sacerdotes sepeliri deberent in vestibus sacerdotalibus,non constat: quãuis de his duobus, scilicet Nadab & Abiu constet.Leui. 85.c.4.F

Nadab & Abiu an sint dãnati æternaliter,non constat.Sed videtur probabiliter,q̃ nõ.Leu.88.c.1.A Et verisimiliter creditur, q̃ tempore cõbustionis contererentur, vt probatur exemplo cuiusdam clerici,&c Quod citat Bernardus.Et exemplo illius propheræ, qui occisus est a leone. 4. Regum. 14.&c.Leu. 87.c.3.K

Nadab & Abiu mortui sunt in principio secũdi anni ab exitu de Aegypto. Sed quomodo mortui sunt. 1.Paralip. 279.c.1.D.& c.2.B

Nadab filius Semei,de quo 1.Paralip.2. non fuit ille Nadab,qui combustus est,quando voluit offerre incensum coram Domino.Leu.10.& Nu.3.& 1. Parali.24. Quia ille fuit de stirpe Leu. Et iste filius Senei fuit de tribu Iuda.1.Paralip. 48.c.1.B

Naher In hebræo significat puerum.2.Parali. 172.c.3.G

Naphal Dictio hebræa significat duo.s.cadere vel mori, & figere tentoria,de prima significatione habetur Gen.16.& de secunda Gen.25.Gen. 296.c.1.A

Narrationis Ordo est duplex, quidam naturalis, cum res narrantur, vt geruntur. Et iste ordo nihil habet pulchritudinis rhetoricæ.Alius est artificialis quando non tenetur totaliter idem ordo,qui erat in efficiẽdo,&c. Et iste secundus ordo sæpissime habetur in sacris literis,& in alijs historicis narrationibus,&c.Exo. to.2. 91.c.4.I

Nasci In Bethlehem nasciturus erat Messias secundum Hebræos.Mat.to.6. 157.c.1.E

Nasus. Nasi tres proprietates excludentes aliquem sacerdotem a ministrando. Leu. 231.c.2.D

Natalis dies. Solos tres Natales dies sancto rum celebrat Ecclesia,scilicet Christi,matris eius,& Ioannis Baptistæ. Et istorũ naturales dies celebrat,nõ quia nati sunt,sed quia diuinitus nati sunt,&c.Mat.to.4.-74.c.4.I.

In sacris literis duo tantum reperiuntur, qui natales dies suos celebrarent,scilicet Pharao, & Herodes. Mat.to.4.

De natali die,vide in dictione Natalis.

Natatoria Siloè 3.Regum. 12.colum. 2.& c.3.F

Nathan Propheta non fuit filius Dauid, vt probatur euidenter. 1. Paralipom. 192.c.1.D

De Nathan & eius propheta. 2.Paralipomen. 135. colum.4.G

Libri Nathan prophetæ & Ahiæ prophetæ, & Addo propherę,qui citantur.2.Paralipom.Non fuerunt combusti a Chaldæis,vt probatur. 2. Paralipomenon. 136. c.4. G. Nec tamen sunt ab Esdra adiuncti libris canonicis propter multa. ibidem. 137.c.1.C.

Nathinei Sunt illi, qui appellantur Gabaonitæ.1.Paralipom. 109.c.2.C

Natiuitas. Natiuitatis principinm est in fœmore Exo.to.1. 2.c.4.K

Natiuitas Christi. Designis,quæ contingerunt in Christi Natiuitate.Gen. 25.c.1.A

In Natiuitate Christi vnus Angelus annũciauit gaudium pastoribus Mat.to.5. 191.c.1.A

Natiuitas Christi,vt dicit Beda, fuit in solstitio hyemali,&c Exo.to.1. 71.c.1.A

Natiuitas Christi ex Virgine non fuit occulta Diabolo, vt probatur contra aliquos oppositum tenentes.Mat.to.1. 87.c.3.H

Natiuitas Christi tripliciter manifestata est, primo pastoribus,secũdò Magis,tertio Simeoni, & Annæ in templo , in signum triplicis cõuersionis ad Christum.Prima fuit Apostolorum,& Iudæorũ. Secunda Gentium. Tertia iterum Iudæorum in fine sęculi.Mat.to.1. 109.c.4.H

Natiuitas Christi conuenienter manifestata est Magis per stellam.Mat.to.1. 113.c.2.A

Natiuitas Christi manifestata est tribus generibus personarum per signa illis familiaria,&c.Matth. tom.1. 113.colum.2.E.& colum.3.F

Natura Non facit vnum ad multa:sed vnum ad vnum,&cæt.Gene. 235. colum.2.C 237.

Natura multis modis accipitur.Gene. c.1.C.& seq.

Naturæ ordo rarò mutatur.Et hoc ad nostram eruditionem, vt puta cum fiunt miracula, ex quibus fides exordiale fulcimentum accipit, &cæt. Exo.to.1.59.colum.2.B. Et natura cedit miraculo,ibidem.

Natura non abstrahit a materia & motu,&c.Exod. to.1. 264.c.1.A

Natura facit unũ ad vnum, & non vnum ad plura. Ars tamen facit vnum ad plura, propter indigentiam,vt gladium delphicum pro paupere,de quo. 1.Politicor. Exod.tomo.1.276.colum.1.A. Matt.to.2. 140.c.4.K 175.c.3.G

Natura nihil agit per saltum.Leuit. In natura nihil est signum sine causalitate Leuit. 103.c.4.K

Natura dicit dictamẽ rationis in vniuersali. 1. Reg. to.1. 131.c.3.K

Natura inclinat ad aliquid dupliciter, vno modo sicut ad id, quod est necessarium ad perfectionem vnius per se, & in se ipso, & non in ordine ad alios. Alio modo ad id, quod est necessarium ad perfectionem multitudinis. Primo modo talis inclinatio obligat omnes: quia naturales perfectiones sunt communes omnibus Et ita quilibet obligatur vacare conseruationi sui ipsius: sine per cibum & potum , siue abstinendo a nociuis:quia conseruatio est ad bonum , quod est eius particulariter , velut vnius. Secundo modo nemo obligatur determinate. Mat.to.5.82.col.3.G

Natura semper agit secundum successionem , eo q̃ virtus eius est limitata,& habet repugnantiam in opere.Matth.to.5. 210.c.2.A

Natura non solum intendit generationem sed etiã prolis educationem Mat.to.5. 81.c.4.H

Modus propagandi,ad quem inclinat natura , non est omnibus animalibus idem: sed vnicuique secundum suam speciem.Mat.to.5. 82.c.1.B

Natura quomodo docuerit animalia vnitatẽ vxoris Mat.to.5. 84.c.4 H

Naturæ regimen optimum est.12.Meta. Matt. to.5. 49.c.3.I

Natura nihil magis desiderat , quàm se ipsam conseruare.Mat.to.5. 115.c.4.K.& 116.c.1.A

Naturæ defectus deducit in memoriam Dei dupliciter.Mat.to.5. 117.c.3.K

Si defectus naturæ tollerentur multa bona de universo tollerentur.Mat.to.5. 118.c.1.A

Duplex natura consideratur in homine.Matt. to.5, 144.c.2.B

Omnis natura corporalis vel spiritualis , quantuncunque perfecta, non potest in suum actum exire,nisi moueatur a Deo.Mat.to.5. 147.c.4.F

Quomodo natura diligat Deum;& quomodo charitas.Mat.to.5. 147.c 3.K.c.4 F

Excellentior modus diligendi Deum est per charitatem,quàm per naturam integram.Matth.to.5. 147.c.4.G

Natura nihil agit supra se,sed agitur.Matth. tom.5. 147.c.4.I

Naturæ ordo , qui in peccante per peccatum peruersus est,non potest nisi per Deum reparari.Ma. to.5. 154.c.2.A

Natura est in motu ex duobus &c. Matth. tom. 6. 75.c.1.C

Nihil de natura habet corpus glorificatum , nec ex hoc est contra naturam.Matth.to.6. 75.col.1.D

Motus se habet ad naturam tripliciter. Matth.to.6. 74.col.4.I

Natura non est principium resurrectionis. Matth. to.6 75.c.2.B

Natura est principium actiuum motus in grauibus & leuibus.Mat.to.6. 75.c.2.C

De quatuor gradibus penes naturam . Matth. to.6. 75.col.4.I

Natura non fertur ad impossibile.Matth.tom.6 79. col.2.D

Omne, quod est de intentione naturæ,est pulchrũ & perfectum.Mat.to.6. 116.c.1.C

Omne,quod naturæ non conuenlt, monstruosum est.to.6. 119.c.1.D

Quæ sit natura vniuersalis . Matth. tom. sexto 120. colum.2.B

Natura,per cibum & potum,& alia vitę necessaria, conseruatur.Mat.to.6. 148.c.1.A

Aliquid fieri per naturam cõtingit dupliciter.Mat. to.7. 147.c.2.F

Esse & naturæ virtus & operatio per ordinem se habent.Mat.to.7. 192.c.4.I

Natura humana. Natura humana dupliciter deficit. Matt. to.6. 118.c.2.C

Naturæ Christi,quantum ad humanam speciem & naturam,nihil potest addi.Mat.to.7. 145.c.3.I

Ad naturam tripliciter se habet actio vel motus aliquis.Mat.to.6 74.c.4.H

Non potest esse quòd natura sit principium alicuius motus,& non sit terminus eius. Matt.to.6.75. col.1.B

Quædam sunt contra naturam , & alia sunt nullomodo naturalia,quæ tamen non sunt contra naturam.Alia sunt non naturalia simpliciter,& tamẽ secundum quid sunt vel possunt dici esse naturalia.Alia verò sunt pure naturalia. Matt. to.6. 75.c.4.H

Natura agit solum secundum formam, & ideo nõ multiplicat materiam,sed formam. Principium agendi in natura est forma, & ideo necesse est, q̃ effectus naturę sit forma.vel aliqnid secundum existens inquantum formam accipit. Matt. to.6. 110.c.3.H

Natura particularis dicitur ipsa vis corporea infita rebus &c. Et natura vniuersalis vocatur non solum Deus secundum veritatem,sed etiam secundum philosophos illa intelligentia, quæ præest rebus corporeis in motibus suis naturalibus dirigendo eas.Mat.to.6. 120.col.2.A

Natura nihil plus appetit, quàm se ipsam conseruare in essendo.Matth.to.7. 229.col.3.K

Naturalis. Naturalis ratio accipitur ex habitudine motus. Matth. tom.7. 86.col.4.K

Res naturalis habet duas perfectiones,siue actualitates,prima est completio, quam acquirit in assecutione formæ substantialis,& qualitatum conuenientium,altera est vltimata perfectio, quam acquirit in hoc quòd per formam , quam habet, exit in opertionem denominatam perfectionẽ rei . Et vocantur istæ duę formę actus primus & secundus.Gen. 10.c.3.K

In naturaliqus regula est, quòd quandocunque ponitur aliqua causa determinata ad aliquem effectum,siue arguatur ibi a causa ad causatum , siue ex causato ad causam,conuenienter ponitur aliquid esse signum alterius secundum naturam. Leui. 197.c.4.F

Naturalia non sunt pęnalia.4.Reg. 198.c.4.G

Naturalia non possunt conuenienter esse signa rerum super naturalium.Mat.to.1. 110.c.3.G

Aliquid dicitur esse naturale dupliciter , vnomodo sicut ex principijs naturæ ex necessitate causatum,vt lapidi moueri deorsum &c. Aliomodo dicitur aliquid naturale scilicet id, ad quod natura inclinat, & tamen mediante libero arbitrio completur,sic virtutes dicuntur inesse naturaliter homini,sic matrimoniũ dr̃ esse naturale quãtum ad inclinationem &c.Mat.to.5. 81.col.3.F

Ea,quæ sunt naturalis rõnis ,non reperiuntur eadẽ apud omnes , saltem quantum ad conclusiones particulares:secus tamen quantum ad principia multum vniuersalia &c.Mat.to.5. 82.c.2.B

Rei naturalis concursus mutatur dupliciter, vnomodo ex hoc q̃ aliqua causa naturalis per aliam causam naturalẽ impeditur a cursu suo:aliomo-

Universidad de Deusto
Biblioteca

do per cauſam ſupra naturalem, vt contingit in miraculis &c. Mat. to 5. 94.c.1.D
In naturalibus eſt duplex agentium habitudo. Mat. to.5. 43.c.2.A
Aliquid dicitur eſſe naturale dupliciter. Matt. to.5. 81.col.3.F
Rei naturalis curſus dupliciter mutatur. Mat. to.5. 94.col.1.D
Quemcunque curſum rei naturalis poteſt mutare res ſupra naturalis. Mat. tom.5. 94.col.2.A
Quę ſunt pure naturalia, agunt ex neceſſitate. Mat. to.5. 243.col.4.H
Naturale multipliciter dicitur. Matth. tom. 80. colum. 1.A
Naturale & violentum non ſunt immediate oppoſita. Mat. to.6. 80.c.2.D
Naturalia a Deo ſunt inſtituta. Matthæum tom.6. 151.col.1.B
Eadem eſt origo generationis rei naturalis & generationis ſcientiæ. Mat. to.7. 191.col.1.C
In rebus naturalibus inueniuntur tria. Matth. to 7. 199.col.4.F

Natus ex ſterili. Nati ex mulieribus ſterilibus habuerũt aliquid admirabile & cæt. Iudicum. 130. col.2 B

Nauis. Primus inuentor nauis fuit Iaſon filius regis Eſonis in Theſſalia & cæt. Vt dicunt hiſtorici & cæt. Deuter. 162. colum. 1. D. Sed rei veritas eſt, quòd naues prius incæperunt. Nam de eis facit mentionem Moyſes coram populo. Deutero. 28. in fine. Inquit enim, ſic reducet te Dominus claſſibus in Aegyptum, & Ouidius dicit tempore Saturni eſſe puppes, & veniſſe eum de Creata in Italiam puppi ductus, & tamen Saturnus fuit tempore Iacob. Deuteron. 162.col.2.D

Nauigare. Chriſtus nũquam nauigauit per mare Oceanum, nec per Mediterraneum &c. Mat. to.3. 162.c.3.K

Nauigatio Chriſti. Nauigatio Chriſti, de qua Matt. 14. non fuit illa, de qua Ioan. 6. vt dicit Chryſoſtomus ſuper Ioannem. Sed Auguſtinus in libro de Cõcordia Euangeliſtarum tenet quòd fuerit eadem, & ſic tenetur communiter, vt probatur. Et reſponderur ad rationes eorum, qui tenent oppoſitum. Mat. to.4. 104.c.2.A

Nauta. Nauta non dirigunt ſtellæ mobiles, vt ait Lucanus lib.9. cuius aſſignatur ratio. Deu. 160.c.3.I

Naum propheta. De Naum prophęta, & tempore quo prophetauit. 4 Reg. 155.c.4.K.156.c.1.A
Naum prophetauit euerſionem Niniue, & deſtructionem Regni Aſſyriorum ad conſolationem regni Iuda. 4. Reg. 193.c.2.E
Naum vnicam rem prophetauit. ſ. deſtructionem Niniue. 4. Reg. 216 c.2.C
Naum propheta prophetauit tẽpore, quo Michęas cuius aliqua verba exponuntur. Gen. 23.c.4.H

Nauſea. Aliquando ex abominatione ſtomachi, aliquando ex repletione maxima cauſatur &c. Num. to.1. 141.c.4.F

Nauſeare. A naui dicitur, quia in naui poſiti a principio euomunt. Num. to.2. 16.col.1.D

Nazareth Erat in ſorte tribus Neptalim, nõ longe a mari Galilææ, diſtans per ſeptem leucas a mari Mediterraneo ocidentali, ita q & eſt modicum magis ocidẽtalis quàm Ieruſalem, quia Ieruſalem diſtat a mari Mediterraneo per nouem leucas, aut plus. Et Nazareth eſt nunc deſtructa quàm ſi totaliter. Et vſque hodie habetur in ea locus, in quo Gabriel angelus ſalutauit Virginem &c. Et multa alia vide de Nazareth Mat. to.1. 143.c.1.D
In Nazareth quomodo potuerit habitare Ioſephi, cum eſſet de tribu Iuda. Mat. to.1. 143.c.2.D

Nazarenus. Quare Ieſus dictus ſit Nazarenus, & non de Capharnaum &c. Mat. to.3. 178.c.3.H

Nazaræus. Quare Nazerei ſcandalizabatur in Chriſto. Mat. to 4. 69.col.2.H
Votum Nazaræorum nihil aliud erat, quàm vouĩ de ſeparatione a quibuſdam, quibus omnes alij homines licite vtuntur, ſcilicet, vt non aſcendat nouacula in caput eius, vt non bibat vinum, nec comedat quicquam de vinea, vt non accedat ad exequias mortuorum. Neque tangat, dato etiã, quòd pater ſit, vel mater, & quædam alia, de quibus Nu. 6. Gen. 411.c.3.F
Nazaræus interpretatur ſeparatus. Geneſim. 411. col.2.E
Nazaræorum purificatio erat votiua. Matth. to.6. 290.c.2.B
Nazaræorum votum quare nunc non obſeruetur apud Iudæos Matt. to. 63.c.2.B
Nazaræorum obſeruatio in quibus conſiſteret. Nume. 6. Leui. 326.c.4.F
Votum obſeruauit Paulus per ſeptem dies ad oſtendendum ſe ſeruare legem Moyſi. Leu. 326. c.4.F
Nazaræorum lex erat, vt toto tempore, quo quis ſe conſecraret Domino, non aſcenderet nouacula ſuper caput eius Nume. 6. Et illud ſpetiale volatum, & toto tempore, quo ſe voto cõſecrabant, non licebat abſcindere aliquem de capillis ſuis. Leui. 199.c.3.K
Nazaræi dicuntur quaſi ſegregati, a nazir quod in hebræo ſonat ſegregatus. Num. tom. 1. 67. col. 4. F 69.c.1.A.c.4.I
Nazareorum votum poterat conuenire omnibus ſiue ſacerdotibus, ſiue non. Nu. to.1. 68.c.2.A
Nazareorum votum, nõ commutabatur pecuniis, ſicut alia vota, de quibus Leuit. 27. Num. tom. 1. 68.c.2.C
Inter Nazaręos perpetuos & temporales, quid intererat Nu. to.1. 68.c.2 E.c.4.F
Nazaræorum ſtatus excellentior vel ſtrictior erat ſtatu ſacerdotum. Num. tom. 1. 68. col. 3. I. 69. col. 3. K. c.4.F
Nazarei non tondebantur toto tempore voti, ſed completo tempore voti cremabantur capilli eo rum Altare. Nu. to.1. 69.c.1.B.74.c.3.H
Nazaræus ſi contaminarentur ſuper homine mortuo, dies priores, quos habuerat in voto irretiti erant, ita vt non computarentur, & radebatur totum caput eius, & repetebat uorum. Num. to. 1.69.c.3. G. In alijs autem immunditijs per contactum ab extrinſeco, non fiebat votum irretitũ. Num. to.1. 70.c.1.C.c.2.A
Nazaræus obligabatur ad ſeruandam mnndiciam magis quàm omnes alij homines de plebe & ceteri. Nu. to.1. 70.c.3.H
In voto Nazaræorum nihil magis neceſſarium erat, quàm ipſa capillatura, quòd ſcilicet, creſcerent capilli ſui, & non raderentur, nec tonderentur, & ideo conſecratio ſua dicebatur eſſe in capite, ſcilicet, quòd id, per quod erat magis applicitus Deo, erat obſeruatio capillaturæ &c. Num. to.1. 70.c.4.F

Nazaręus, qui incurrerat immunditiam, propterea quòd aliquis homo repente moreretur coram ipſo, non peccabat ex hoc: quia peccatum accipitur large pro immunditia. Num. 6. quæ eſt quędã irregularitas corporalis ſeparans a contactu rerũ ſacrarum, & cæt. Nume. tom. primo. 71. colum. 4. I
Si Nazaræus multoties pollueretur ſuper mortuo, toties repetenda erat purificatio, de qua. Num. 6. Et toties dies voti fiebant irretiti, illi, ſcilicet, qui præterierant, vnde contingere poſſet, quòd vnus vouens votum Nazaræorum vnius anni, in vigintiannis non ſolueret, & cæt. Num. tom. 1. 73. colum. 1.E
Nazaręus, cum in fine voti radebatur capite, & barba a ſacerdote, deſinebat eſſe Nazaręus, &c. Nu. to.1. 74.c.4.F
Deſcribitur ordo, qui ſeruabatur in ſacrificio Nazare. Num. to.1. 75.c.1.A
Nazaręorum votum erat de conſilio in veteri teſtamento, & multum merebatur qui tale votũ obſeruabat, vt probatur. Nume. tomo. 1. 76. colum. 1.B
Ioſeph appellatus eſt Nazaręus inter fratres ſuos, hoc eſt ſeparatus, nam Nazaręus apud Hebræos, ſeparatum ſignificat. Deuteronomio. 180. colum. 3. I
Nazaręorum votum non fuit ante legem Moyſi. Deut. 180.c.3.I
Nazaręorum obſeruantia in veteri teſtamẽto, erat aliquid ſupererogationis, ſicut conſilia in nouo. Iudicum. 131.c.3.F
Nazaręorum votum poterat conuenire tam viro quam fœminæ. Iudicum. 132.c.1.B
Nazaręorum votum poterat eſſe perpetuum & tẽporale, in temporali erant triplices cæremoniæ, & in perpetuo erant ſimplices, &c. Iudicum. 132. colum. 1.C
Nulli Nazaręo temporali vel perpetuo licebat tondere capillos, qualitercunque, vt probatur. Iudic. 133.c.F
Nazaræus & Phariſæus idem ſignificant, & ob id ali qui ſumpſerunt occaſionem errandi nimis, putãtes Phariſæos illos, de quibus ſępe dicitur in Euãgelio, eſſe Nazaręos, ſed falſum eſt, & c. Iudicum. 134.c.1.B
De voto Nazaræorum tam perpetuo, quam tẽporali. Iud. 162.c.2.B.1.Reg. to.1.28.c.2. C.2. Paralip. 234.c.1.A
De Nazaræorum ſtatu. ſecundo Reg. 89.c.3.K.& colum. 4.F
Votum Nazaræorum ceſſauit in Babylone. 4. Reg. 261.c.2.C

Nazir Hebraicè, idem eſt, quod ſeparatus latinè, & de Nazir venit Nazaræus declinatione Latina, &c. Iud. 133.c.3.K.& c.4.F

Neapolis. Neapolis interpretatur noua ciuitas. Iudic. 86.c.3.F

Nebaas Et Tartach dicebãtur dij Heuęorũ. 4. Reg. 17. 4. Reg. 170.c 4.I

Nebo Eſt nomen montis in terra duarum tribuum, & dimidiæ vltra Iordanem. Deuteronom. vlti. 1. Paral. 79.c.1.E.& c.2.A

Nebula Illa nebula, quæ impleuit templum Salomonis poſtquam arca fuit introducta, &c. Fuit ſupernaturalis, ut probat. 2. Paralipomen. 76. col 3. G. Et fuit conueniens illam venire tunc, ad confirmationem eorum, quæ vouebat Deus oſtendere, ſcilicet quòd ille acceptaret illud templum ad cultum ſuum. Et venit illa nebula, quando ſacerdotes cœperunt miniſtrare, & leuitæ cantare & cæt. 2. Paralip. alipomen. 76. columna 3. I. Et iſta acceptatio fuit conuenientius ſignificata per nubem vel nubelam, quàm per alia, ad ſignificandum conditionem veteris teſtamenti, ibidem. 76. colum. quarta H. Sed quare præfata nebula vocetur gloria Dei, ibidem. 77. colum. 2. A. Et propter præfatam nebulam ſacerdotes non poterant miniſtrare, & Ioſephus dixit quòd hoc erat propterea quòd illa nubes erat nimis lucida, quæ per accidens faciebat effectum caliginis & cæt. Secundo Paralipomen. 77. colum. 3. G. Alij dicunt, quòd ſacerdotes receſſerunt propter reuerentiam de loco, in quo miniſtrabant, licet ibi poſſent eſſe, ſed hoc non videtur verum, nec opinio Ioſephi videtur tenenda, licet ſit veriſimilior, ibidem 77. columna quarta F. Sed veriſimilius dicitur, quòd illa nebula fuerit caliginoſa, potius quam fugens & cæt. Vt probatur ibidem 77. colum. 4. K. & 78. colum. 1. A. Non manſit ſemper intra templum & atrium, ſed in prima illa miniſtratione, ſicut patet de nebula, quæ operuit tabernaculũ Moyſi, cum primum erectum fuit Exod. 4. non apparuit vltra, ſed ſolum fuit in ſignum acceptionis, &c. ibidem. 79 col. 2. B
Quare, vt communiter reuelationes diuinæ fierent in nebula, ſecundo Paralipo. 75. columna quarta. G

Neceſſarium. Res non dicuntur neceſſariæ vel contingentes pro eo tempore, pro quo ſunt, ſed antea quàm ſint. &c. Ioſue to.2. 12.col.4.F
Aliquid eſſe nobis neceſſarium ad vitam, poteſt dupliciter intelligi, vnomodo illud ſine quo, vita agi non poteſt, & iſtud vocatur neceſſarium neceſſitate abſoluta, & in hoc etiam includitur id, quo indiget homo ad ſuſtentationem familiæ ſuæ. Et de tali neceſſario nemo obligatur eleemoſynam facere, etiam ſi pauper occurrat in neceſſitate abſoluta: immo nec eſt bonum dare & cæt. niſi ille, qui occurreret, eſſet in maiore neceſſitate, vel ſi ipſe vult forte mutare ſtatum, vel ſi perſona indigens eſſet magna, & multum vtilis rei publicæ. Alio modo dicitur aliquid neceſſarium, ſine quo non poteſt conuenienter vita agi, ſecundum conditionem perſonę, & decentiam ſtatus, & quantum ad ſe, & ad illos, qui ſunt in familia eius, & quorum cura illi incumbit, & tunc pendet ex iudicio cuiuſque, quid eſt, quod dari poſſit manente conditione ſtatus ſui & cæt. Matthæi, tomo. 3. 20. colum. 2. D
Neceſſarium in cibis accipitur dupliciter, vnomodo id, quod neceſſarium eſt ad naturæ conſeruationem, & tale non eſt per ieiunium ſubtrahendum. Alio modo, quod eſt neceſſarium ad conſeruandum corporis valetudinem vel vigorem optimum: & hoc poteſt per ieiunium laudabiliter ſubtrahi. Matthæi tomo. tertio, 81. colum. 2. D
Simpliciter neceſſaria nõ ſunt omittenda propter ſcandalum, ſecus tamen, ſi non ſint ſimpliciter neceſſaria, vt probatur Matthęi. tom. 4. 136. colum. 3. F
Simpliciter neceſſaria aſſignatur tripliciter. Matth. to.5. 131.c.1.C

Neceſſitas. Omnem legem excludit, & facit omnem actum licitum, vt patet extra de obſer. ieiun. ca. conſiliũ. & extra

Universidad de Deusto Biblioteca

de regulis iuris in ca. quod licitum non est. Exo. to. 1. 86. col. 2. B. Mat. to. 3. 92. col. 2. E
Necessitas facit licitum, quod de se licitum non est. Exo. to. 1. 190. col. 2. E
Nunquam aliqua necessitas consequētiæ sequitur, nisi sequatur ex aliqua necessitate absoluta. Iosue to. 2. 12. col. 3. I
Necessitas & cōtingentia in rebus, debet sumi prius quàm res sit. Iosue to. 2. 12. col. 4. G
Necessitas vel coactio duplex. Matth. tom. 5. 53. colum. 1. C
Quod necessitas intulit, culpa non est. Matt. tom. 5. 104. col. 1. A
Necessitas eueniendi rebus vel libertas non consideratur in actibus ipsis tunc, quādo fiūt sed prius quàm fiant. Iosue to. 2. 43. col. 3. I
In casu necessitatis non est distinctio dominij, sed omnia sunt communia. Iudic. 219. col. 1. C
Nulla necessitas potest aliquem absoluere a præceptis moralibus. 4 Reg. 70. col. 1. A
Necessitas extrema tollit omnem errorem, & illud facit sapidum, quod erat insipidum, & facit licitum, quod erat impium. 4. Reg. 70. col. 2. D
Existens in extrema necessitate potest licite accipere iure suo res alterius, quæ ad cibum pertinent, quantum sibi sufficiat pro tunc, & non dicitur accipere rem alienam, sed suam: & si talis postea perueniat ad pinguio rem fortunam, non tenetur restituere & c. 4. Reg. 80. colu. 4. H. Tamen extra extremam necessitatem tempore famis tenetur restituere. Sed non ideo est fur, neque punitur pœna furis, sic accipiendo. ibidem.
In extrema necessitate constitutus potest occidere prohibētem sibi cibum ad hoc vt comedere possit, ne pereat fame: velut occideret aliquem qui vult aliquem occidere, se defendendo. 4. Reg. 80. colum. 4. H
Duplex est necessitas. s. omissionis & destructionis, & prima subdiuiditur. 1. Paralip. 149. c. 4. K. 150. c. 1. A
Quando liceat alicui propter necessitatem facere aliquid de cæremonijs sacris, quod alias non pertinebat ad eum, & quando non, 1. Paralip. 149. c. 4. K. & 150. c. 1. A
De necessitate absoluta & conditiunata circa victū, & de duplici necessitate absoluta. s. extrema & non extremu & c. Mat. to. 3. 18. col. 3. I
Quod excedit necessitatem conditionatam, dicitur simpliciter superfluum & c. Matthæum. tom. 3. 18. c. 4 H
Necessitas omnia facit commmunia, vt habetur. 42. dist. §. 1. & 47. dist ca. sicut hij. & 12. q c. 1. & 27. q 7. ca. quod autem. Matthæum tomo. tertio, 30. c. 3. F
Accipiens aliquid ab alio existens in extrema neeessitate, non tenetur restituere, cum venerit ad pinguiorem fortunam: quia non accepit rem alienam, sed vsus est re sua, quam necessitas fecit suam, nec illud cap. si quis, extra de furtis, loquitur de extrema necessitate. Et non dicitur extrema necessitas solum, quando homo iam est constitutus in illa, quia tunc fortè non posset prouideri ei ex nimia debilitate naturæ, sed quando quis indiget cibo & potu, & in loco, in quo est, nemo ei dare vult, neque propè est alius locus, in quo possit commode ista quærere & c. Mat. to. 3. 30. col. 3. G
Duplex necessitas. Matthei tomo quinto. 14. col. tertia. G
Necessitas tollit meritum & demeritum, licet non tollat bonum & malum in operatione. Mat. to. 7. 186. c. 1. A
Necessitas peccandi vel bene agendi, si sit ab extrinseco, tollit meritum & demeritum & cæt. Si autem sit a nobis, non tollit, vt patet de inebriante se sponte, qui factus ebrius multa mala facit & c. Mat to. 7. 186. c. 1. C

Neemias. Fuit princeps solum constitutus ad ædificationem murorum Ierusalem, vt patet Neemi. 2. 1. Regum tom. primo 7. c. 2 B
Neemias incipit immediate post librum Esdre, vt probatur. Mat. to. 1. 146 c. 3. I
Neemias fuit præsens, cum muri Ierusalem reædificarentur, & iste Neemias erat Iudæus manens adhuc in Babylone, post tertium reditum Iudæorum de Babylone sub Esdra, & erat pincerna regis Artaxerxis & cæt. Matth. tom. 1. 146. colum. 3. I

Negare. Negare Christum multipliciter accipitur. Matthæum. tomo. 3. 263. c. 4. K. 264. c. 1. A
Quod de vno negatur, de alio conceditur iuxta illud cap. nonne. extra de præsumptio. 1. Reg. to. 1. 87. c. 4. H

Negatio: Multoties in hebræo ponitur affirmatio pro negatione. Deuter. 156. c. 4. K
Negatio & affirmatio habent vias oppositas. Matt. tom. 6 315. c. 3. F
Negationes & priuationes dicunt aliquo modo ens, & aliquomodo non ens. Matthæum tomo 4. 238. c. 1. C. Et quomodo suscipiant magis & minus, Matthæum. tomo quarto 238. columna prima. C

Negatiua. Licet non possit probari directe per rerum naturam, vt patet extra de probationibus in capitul. quoniam contra falsam & cæt. potest tamen indirecte probari, & ponuntur exempla. Exodo tomo primo 246. c. 3. K
Negatiua non potest probari directe, bene tamen indirecte per affirmatiuam oppositam, probatur enim quòd aliquis non est inimicus, si probatur quòd est amicus. Aliquando etiam probatur negatiua non per contrariam, sed per aliā propositionem incōpossibilem. Probatur enim sufficienter de aliquo quòd nunc non est Salmanticę, si probatur nunc esse Hispali & c. Num. to. 2. 198. c. 3. K. c. 4. F
Negatiua non recipit probationem. 2. Paralip. 124. colum. 1. A
Negatiua, vt negatiua est, non potest directe probari: nam est regula iuris, cp negantis factum, per rerum naturam nulla est directa probatio. Indirecte tamen probatur negatiua, si reducatur ad affirmatiuam, & tunc probatur per principia affirmatiue. Nam affirmatiua dicit entitatem, & ideo præsupponit causas veritatis, quæ sunt principia probandi, per quæ ipsa affirmatiua probetur. Et hoc tenet verum, quando negatiua præsupponit affirmatiuam, licet illam non dicat, sed non in negatiuis, quæ nullam affirmatiuam præsupponunt. Et dato quòd reciperetur probatio negatiuarum per affirmatiuas, non poterat fieri probatio, nisi quando negatiua limitat se ad certum tempus, vel locum, vel ad vtrumque exempli gratia. Si dicatur Sortes non fuit prima die Iulij Toleti. Nam ista probabitur sufficienter per istam affirmatiuam, Sortes

Sortes tota prima die Iulij fuit Romæ, & c. Parali. 127. c. 4. K. & 128. c. 1. A
Negatiua non potest sufficienter probari pro famā. vt probatur. 2. Paralip. 128. c. 1. C
Negatiua facti nullo modo potest probari directè, bene tamen indirectè, iuxta illud dictum negantis factum, per rerum naturam nulla potest esse directa probatio. Et directa probatio est, quæ fit per causas rei, non quidem per causas essendi, sed per causas & media cognoscendi. s. per aliquē de quinq; sensibus, & c. Defen. 40. c. 1. A. Indirecta vero probatio est, quæ non fit per causas, sed p quasdam circunstantias. s. per priuationem actus, & c. Defen. 40. c. 1. B
Negatiua facti, si sit simpliciter indeterminata, nullomodo potest a nobis probari: si tamen sit determinata per locum & tempus, & alias circunstantias, probari potest. Defen. 40. c. 2. B

Negligentia. Propter negligentiam priuatur aliquis iure suo, cum negligentia sit culpa. 4. Regum. 125. colum. 4. F
Quomodo negligentia auferat prudentiam. Matth. to. 5. 33. c. 1. A
Negligenter agere, potest referri vel ad affectū, vel ad opus, & c. Mat. to. 5. 33. c. 1. B

Negotium Multa significat. Exo. to. 1. 244. c. 3. G
Negotium dicitur in causis, negotiando vero in cōmercijs, vbi aliquid datur, vt maiora lucrētur, vt habetur extra. De verborum significatione. in ca. forus. Exo. 244. c. 3. H

Negotiari. Inter negotiari in emendo, & vēdendo quid interfit, Mat. to. 7. 60. c. 1. E. & c. 2. A
Si aliqui negotientur emendo, & vendēdo propter suam sustentationem: quia sunt aliqui, qui nesciunt modum, quo sustententur nisi istum, & ad hoc negotiantur, dicendum, quòd non est illicitum: si tamen hoc faciant propter ditari, est auari tia, & non videtur esse sine peccato. Et forte est mortale, vt communiter, licet sit durum dicere, omnes, qui lucra intendunt, sint in mortali. Mat. to. 7. 60. c. 2. E. & c 3 F.
Negotiari ad lucrum, vt ex illo pauperes nutriant, iusta est intentio. Matt. to. 7. 60. c. 3. I

Negotiatio In negotiatione sunt duo, & c. Mat. to. 7. 62. c. 1. C
Negotiatio, secundum se considerata, quandam turpitudinem habet, inquantum de sui ratione non importat finem honestum vel necessarium: nam lucrum est finis negotiationis. Nihil tamē importat in sui ratione vitiosum, vel virtuti contrarium, vnde nihil prohibet lucrum ordinari ad aliquem finem necessarium vel etiam honestum, & sic negotiatio licita redditur. Mat. tom 7. 60. c. 1. E. & c. 2. F
De negotiationibus, & artificijs danī decimæ. Mat. to. 6. 217. c. 1 E
Negotiatio vetita est clericis, sed nō commutatio. Mat. to. 7. 61. c. 2 B
Negotiatio, quæ fit propter necessitatem licita est, quandiu fuerit necessaria. Matthæ. tomo. 7. 61. c. 3. K. c. 4. F
Negotiationes, quæ propter solum lucrum sunt, sunt prohibitæ, commensuratis laboribus & expensis, & c. Et ad pretium, & c. Tunc carius vendere est turpe lucrum. Et hæc negotiatio est prohibita clericis, quibus omne turpe lucrum vetatur. 14. quæ 4. cap. si quis oblitus, & cap. quoniam clerici. Negotiatio etiam honesta, & quæ multis est impeditiua occupationis ecclesiasticæ, est clericis prohibita, & cæt. Matth. tomo 7. 61. c. 3 F. Negotiatio tamen, quæ sit propter necessitatem, licita est clericis, quādiu est necessitas. ibid. 61. c. 3. K. & c. 4. F
Negociatio secundum se, non est vetita laicis: quia si eis esset vetita, simpliciter esset illicita. Sed in negotiatione aliquid est, quod est sine peccato, aliquid vero, quod nō potest esse sine peccato. Quærere enim lucrum vltra commensurationem, sine peccato esse non potest: desiderare lucrum, potest esse sine peccato: primum est vetitum laicis, secundum non & c. Mat. to. 7. 62. c. 1 B
Negotiatio potest fieri propter tria. Matth. tomo 7. 92. c 1. C
Negotiatio prohibita est clericis & non laicis, non quia per se mala sit, sed quia eis esset mala, id est, impeditiua officij eorum, propter multa. Matth. tomo 7 62. c. 2. B. Et solæ negotiationes propter lucrum vetitæ sunt clericis. Matth. tomo 7. 61, c. 3. G

Negotiator. Ad negotiatores pinet commutationibus rerum insistere: quia illa ars non habet aliud genus actus, nisi vnam rem pro alia commutare, & c. Mat. tom. 7. 60. c. 1 B
Peccatum negotiatorum est in tribus. Matt. tom. 7. 60. c. 3. F
Licet circa iniusta lucra negotiatorum sit semper peccatum: non tamen semper est vsura. Matthæ. to. 7. 60. c. 4. H
De conditone societatis inter negociatores. Matth. to. 7. 62. c. 4. I
Peccatum negotiatorum aut est in lucro, aut in intentione lucri, de primo dicendum, quòd ex hoc solo non est peccatum aliquod, quia lucrum potest haberi sine negotiatione in emendo, & vendendo, sicut qui emit aliquid pro sustentatione domus, & postea supersit aliquid, quod vendit & lucratur. Qui autem lucrum quærit negotiando, sed minus principaliter propter lucrum, potest esse quid honestum negotiari, & c. Si autem propter lucrum principaliter, istud est inhonestum, & cum peccato: quia videtur esse auaritiæ operatio constituere lucrum, vt finem vltimum, & necesse est, vt faciat operationem malam: quia finis est inhonestus. Et istud vocatur turpe lucrum, nec est necesse dici tales esse semper in peccato mortali, cum sint in tali statu: nisi propter hoc in modo lucri peccent aliquid iniuste faciendo, de tertio dicendum, quòd modus lucri debet esse iustus. Et circa iustitiam lucri multa considerandasunt, vnum est quòd non faciat vsurarios contractus. Aliud quòd in commutationibus non fiat fraus, sophisticando merces. Tertium, quòd non faciat immoderata pretia, & c. Et omnes isti modi iniuste lucrandi faciunt peccatum mortale, nec semper in negociatione est vsura, quando est iniustum lucrum, sed quando in vēditione miscetur contractus mutui saltem tacite, & c. Mat. tom. 7, 60. c. 3. F
Negociatorum est, commutationibus rerum insistere. Mat. to. 7. 60. c. 1. C

Nemesis Ex secundo Ethicorum, & 4. passio quædam est, cum dolemus, cp mali homines & politiarum perturbatores dominentur, & boni subdantur, eisq; inuideamus, quæ quidem passio laudabilis est, sicut & verecundia, & c. Parad. 79. col. 3. I

Universidad de Deusto Biblioteca

Nemrod Filius Chus filij Chã gigas fuit vir potentissimus, qui primus regnare volens post Diluuium, occasionem præbuit confusioni linguarum, inducens homines ad ædificandum turrem excelsam & ciuitatem. Gen. 51. c. 3. K

Nemrod sub anno ab vrbe condito millesimonongentesimo Astrologiam & orbis dimensiones inuenit, vt refert Isidorus primo Chronicorũ. Ge. 51.c.3.K

Nemrod regnauit super solos illos, qui manserunt in lingua sua. Et accidit regnare in Arath, & in ciuitatibus, quæ nominantur Gen. 10. Ita quòd iste mansit cum vna lingua, & cum aliquanta multitudine hominum in diuisione linguarum, singuli autem sicut erant in lingua concordes, conuenie bant seorsum, & ibant in regionem suam, & ipsę cum omnibus vnius linguæ mansit in Babylonę. Gen. 52. c. 1. B. Et postea cæpit sibi subijcere alios diuersarum etiam linguarum. ibid. 52.c.1.E

Nemrod erat gigas corpore, audax mente, viribus robustus, consilio discretus, & dominandi auidus &c. Et fuit primus omnium regem in toto orbe, a seculo, &c. Gen. 51.c.4 G

Nemrod erat robustus venator coram Domino, vt dicitur Gen. 10. Et & intelligitur quòd per violẽtiam homines opprimebat tanquam animalia capta in venatione, & quia hoc publicè faciebat, ideo dicitur coram Domino. Et si aliquis nollet subijci ei, occidebat illum, &c. Gen. 52.c.1.D

Nemrod gentes sibi subiectas, ad cultum idolorum, & eas ignem colere docuit in Chaldęa post constructionem turris Babel, &c. Gen. 52.c.1.E

Nemrod ædificauit Edessam vrbẽ Mesopotamię, &c. Gen. 52.c.3.E

Filius Nemrod fuit Belus, qui Nemrodes dictus est, qui & Niniuem aggressus, non obtinuit: sed filius suus Ninus obtinuit, & suo nomine Niuiuem appellauit, &c. Gen. 56.c.3.F

Nemrod iuit ad Persas, & Chaldęos, & docuit illos colere ignem, &c. Gen. 57.c.2.E

Nemrod iuxta communem positionem Hebræorum, & quorundam nostrorum fuit ille, de quo Gen. 14. Dicitur. Amraphel Rex Senaar: sed hoc esse nõ potest: quia Nemrod mortuus est ante natiuitatem Thare patris Abraham, vt dicunt Eusebius, & Augustinus 18. de Ciuit. cap. 1. & 3. Et lib. 16. c. 20. Et Lucas Tuden. & Magister historię scholasticæ, & Iosephus, & Paulus Orosius, cuius auctoritatem sequitur August. Gen. 249.c.1.A

Nemrod fuit filius Chus primogeniti Cham. 1. Par. 31.c.2.A

Nemrod accepit regnum in Babylonę, cuius historiam scribit Methodius martyr, &c. 1. Paralip. 31. c. 2. B

Filius Nemrod fuit Belus pater Nini regis Babylonis. 1. Paral. 31.c.2.E

Nemrod non fuit nominatus inter filios Chus, quorum progenies refert scriptura: quia ipse nõ erat de illis, a quibus nominatæ sunt gẽtes aliquæ speciales, quæ habuerunt propria idiomata. 1. Paral. 32.c.2.C

Nenia. Neniæ dicuntur quædam fabulæ communes, vel plãctus compositorum verborum, qui dicuntur super mortuos ad honorẽ funeris. Et vocantur vulgariter Endechas, vel sũt quædam harmoniæ, quæ dicuntur super pueros, cum iacent in crepundijs, vt circũmoti dormiãt, & est nomen onomatopœium. s. a sono suo sumptum, quia dicitur, ne. ne. ne. Gen. 35.c.4.K

Neniæ dicuntur Hiberæ, idest, Hispanæ, quia ibi inuentæ fuerunt, siue sint planctus, siue fabulæ, &c. Gen. 35.c.4.K

Nenia est cantus quidam lugubris, qui solet cantari super mortuis, & vocatur vulgariter Endecha, quarum vsus maximè est in Hispania, & ideo Hieronymus dixerit Hiberias Nenias in prolo. Gen. Qui incipit Desiderij mei, &cæt. Mat. tom. 1. 64. c. 4. I.

Neomenia. Vocatur noua Luna, & interpretatur Luna deficiens nouiter, &c. Exo. to. 1. 71. c. 3. I. Ios. to. 1. 104.c.1.E

Neomenia vnde dicatur. Leuit. 258. col. 4. F. & 267. c. 3. H. Et in Neomenijs seu Calendis, clangebant buccinis argenteis, & offerebant multa sacrificia. Leui. 297.c.2.E

Neomeniæ festum non erat de necessitate obseruandum per cessationem a laboribus. Num. to. 2. 108. c. 3. G

Neomenia idem est quod defectus, a neos quod est nouum, & mene, quod est, defectus, id est, nouus defectus: quia tunc Luna nouiter deficit a lumine. Et in diebus Neomeniarum Hebræi faciunt festiuitates. & vocantur festa Neomeniarũ, vel Calendarum 1. Reg. to. 2. 71.c.1.D

Deus instituit Neomenias, seu Calendas Hebræos ad sacrificia solum. Iudæi tamen ex deuotione, & ad augmentandum cultum diuinum, fecerunt illas vacatiuas ab opere. Nam licebat eis augmẽtare festiuitates. Et sic fecerunt festum Enceniorum & festum Purificationis templi per Iudã Machabæum. 2, Machab. 1. Et festum diei Mardochei, &c. 1. Reg. to. 2. 71.c.3.F

Plurimi Iudæorum obseruant nunc Neomenias, & faciunt festiuitatem magnam, vnde Augustinus increpat fœminas Iudæorum, dicens quòd feminæ Iudæorum melius nerent, vel aliquid operis facerent: quam quòd in Neomenijs suis impudice altarent. 1. Regum tom. 2. 71. c. 3. I. 4. Regum 104.c.4.G

Neomenia dicitur a neos, quod est nouum, & mene, quod defectus, quasi nouus defectus. Et dicitur nouus: quia Luna habet duplicem defectum, scilicet nouum, & veterem, &c. 4. Reg. 39. c. 2. B. 1. Par. 277.c.2.B.2.Paral. 27.c.1.D

Dies Neomeniæ est dies coniunctionis Solis, & Lunæ. Et Neomenia interpretatur nouus defectus: quia tunc Luna deficit a lumine suo, quia tota ab sconditur per hoc quòd intrat sub radios Solis, & ista die iubebat Deus offerri sacrificia multa. Et vocatur iste dies Calendarum vsurpando nomen a Latinis, qui primum diem cuiuslibet mensis, vocant Calendas absolutè, & alios dies vocant secundo Calendarum. Tertio Calendarum, &c. quousque finiantur Calendæ, &c. 2. Paralip. 18.c.4.K

Neomenias Iudæi celebrant quasi gratias agẽtes de sua gubernatione, quam facit in nobis per varias temporum vissitudines. Mat. to. 4. 75.c.1.D

Festum Neomeniæ apud Iudæos erat in prima die cuiuslibet mensis, quando scilicet est prima Luna, vel noua Luna scilicet quando Luna est in cõiunctione cum Sole, & non apparet. Et Neomenia interpretatur nouus defectus, vel nouiter deficiens in Defens. 18 c.4.K

Nephtali. Nephtali interpretatur obligatio, vel lucta. 1. Paral. 42.c.2.C

Nequitia Quid. Matthæ. tom. quarto. 139. colum. 1. B

Nergel. Erat nomen Dei Chutenorum. 4. Regum 17. 170.c.4.H

Nero. Nero Imperauit annis tredecim, mensibus septem, & diebus viginti nouẽ. Matt. tom. 6. 287.c.1.E

Nero aperiens ventrem matris suæ, vt videret locũ, in quo fuit in vtero, nec fudit lachrymas, nec leni misericordia motus est, de pulchritudine eius dicens: Verè pulchra fuit, vt dicit Boetius de Consolatione lib. 2. Metro. 6. Mat. to. 2. 167.c.2.E

Petrus occisus est a Nerone. Matt. tom 6. 253. c. 3. I. Quod contigit anno a Christi morte trigesimo sexto. Mat. to. 6. 276.c.1.D.274.c.4.G

Neruus femoris Iacob, Quem tetigit Angelus, & emarcuit, est inter duas conchas fœmoris latens in parte superiore, vbi crura terminantur. Et sunt cooperta multa carnositate crurum, & natium duo ossa magna sẽ connectentia. Et vnum est concauum, alterum verò conuexum. Capurque vnius rotundum intra concauitatem alterius recipitur, & connectitur, in quibus tota corporis moles inuenitur. Et quia non potest alligari os ossi, cum dura sint, nisi mediante retinaculo, innascitur inter ea de substantia cartaliginosa vtriusque quidam neruus vtrumque os connectens, & quia in illa concauitate illius ossis ille neruus inuisibilis est, donec animal laniatim lacereatur, vel discerpetur, ideo in Hebræo vocatur iste neruus, Guidhanase, idest neruus obliuioni traditus, cum non videatur: licèt aliqui Iudæi deficientes a veritate, dixerunt Guidhanase, pro Guidhanasim, quod interpretatur neruus mulieris, & iste neruus est membrum virile, sed falsum dicunt, quia Iacob factus est claudus, &c. Gen. 334. c. 3. F Nerui sunt complexionis frigidæ. Exod. to. 1. 268. col. 4. F

Nescire Et non esse idem est, quia ius pro eodem iudicat, non esse, & non apparere. Mat. to. 7. 76.c.4.K

Nicodemus. Fuit de Principibus Pharisęorum. Mat. to. 5. 77. c. 1. D. Qui est Pharisæus esset, bonus tamen erat. Matt. to. 6. 195.c.4.I

Nicolaus de Lyra. Nicolai ratio ad tẽtiam Augustini de creatione rerum sex diebus confutatur. Gen. 2.c.1.C

Fallitur Nicolaus de Lyra circa ætatem Beniamin, quando fratres eius descenderunt in Aegyptum pro frumento. Gen. 42. Gen. 370.c.2.A

Fallitur Nicolaus circa verba Iudæ ad Ioseph. s. cum vterinus frater est mortuus. Gen. 44. 381. c. 3. K

Fallitur Nicolaus super illo Gen. 48. In gladio & arcu. Gen. 400.c.1.E.& c.2.C.& 402.c.4.I

Fallitur Nicolaus circa illud Gen. 49. Dentes eius lacte candidiores. Gen. 408.c.1.C

Nicolaus ponit se in contradictione circa tribus Isachar Gen. 408.c.3.H

Fallitur Nicolaus circa egressionẽ Abrahę de Charam. Gen. 64.c.1.D

Nicolaus fallitur circa illud Genes. 12. Egredere de terra, &c. dicens: Dictum esse Abrahæ post mortẽ Thare. Gen. 65.c.3.G

Nicolaus fallitur dicens, Abraham pluribus annis habitasse in Bersabee, quam in conualle Hebron. Gen. 279.c.2.C

Nicolaus fallitur circa mensuram cubitorum arcæ Noe. Gen. 37.c.3.K

Nicolaus fallitur circa Bethel. Gen. 310.c.2.E. & 312. col. 1. C. & 312.c.1.D. & 340.c.4.H

Nicolaus fallitur circa Bethlehem. Gen. 342.c.1.E

Nicolaus sequitur Rabbi Salomonem. Genes. 406. col. 1. E

Nicolaus fallitur circa illos centum quinquaginta dies, de quibus dicitur Genes. 7. Quòd aquæ obtinuerunt terras centum quinquaginta dieb. Gen. 43.c.2.A

Confutatur ratio Nicolai circa expositionem Augusti. in primum caput Gen. 2.c.1.C

Nicolaus fallitur in expositione illius Gen. 2. Et ędificauit eam in mulierem, &c. Gen. 15.c.3.G

Nicolaus fallitur circa gladium flammeum: de quo Gen. 3. 24.c.3.H

Nicolaus fallitur circa illud Gen. 1<. Descenderunt-que volucres super cadauera, &c. Gen. 254.c.3.G

Fallitur Nicolaus in expositione illius. Gen. 15. Generatione quarta reuertatur hnc. Gen. 256.c.2.B

Nicolaus fallitur circa expositionem illius Gen. 15. Cumque sol occumberet, &c. Gen. 254.c.3.I

Nicolaus fallitur dicens, Hieronymum non intelle xisse equiuocationem huius verbi Hebręi Mẽzahet. Gen. 277.c.3.I

Nicolaus fallitur exponens de Iuda illud Genes. 49. Non auferetur sceptrum, &c. vsque ad illam partem. Et dentes eius candidiores lacte. Gen. 407.c. 4. K. & 403.c.1.A

Nicolaus fallitur circa fletum Iacob Gen. 314.c.1.E

Nicolaus fallitur dicens, quòd ideo Iacob misit munera Esau: quia transiturus erat per terram Esau. Gen. 331.c.1.B

Nicolaus fallitur circa luctam Iacob cum angelo. Gen. 32. 333.c.4.I

Nicolaus fallitur dicens, Marath & Fur non esse idẽ. Exo. 14. Gen. 273.c.4.F

Nicolaus fallitur dicens, quòd mulier formata fuefuerit per modum ædificiorum, &cæt. Gen. 150. col. 3. G

Nicolaus fallitur in expositione illius Genes. 24. Vt vadam ad dexteram terrã, vel ad sinistram Gene. 291.c.4.G

Nicolaus fallitur circa ordinem narrationis Heliezer. Gen. 24. Gen. 291.c.3.F

Nicolaus fallitur di. Phegor ciuitatẽ subuersam esse, postquam Loth exiuit ab ea, &cæt. Genes. 272. col. 1. E

Nicolaus fallitur circa domos, quas Dominus ædificauit obstetricibus. Exo. to 1. 6.c.3.G

Nicolaus fallitur cum quibusdam Hebræis dicens, Iocabed matrem Moysi non potuisse esse filiam Leui, & amitam Amram patris Moysi. Exo. to. 1. 8.c.1.C

Nicolaus fallitur circa illud Exo 4. Ex quo locutus es ad seruum tuum impeditoris, & tardioris linguæ sum. Exo. to. 1. 23.c.3.F

Nicolai sententia circa illud Exo. 4. & tetigit pedes eius, non placet Auctori. Exo. to. 1. 28.c.2.A

Nicolaus fallitur dicens, quod Aaron non fecit signa, vt patet per textum. Exo. 4. Exod. tom. 1. 29. colum: 3. H

Nicolaus fallitur circa illud Exo. 10 Extendit Moyses virgam, &c. Exo. to. 1. 62.c.4.F

Nicolaus fallitur circa illud Exo. 11. Descendentq; omnes serui tui isti ad me, &c. Exo. to. 1. 69.c.1.E

Nicolaus fallitur circa agnum paschalem, dicens, ideo Dominus agnũ immolari iussit, propterea quia Aegyptij colebant Iouem siue Libicum Amon, vt ipsi dicunt, in figura arietis. Et assignatur causa ex mente Auctoris, scilicet quod ideo iussit, &cæt. Quia agnus paruus erat, & quilibet eum habere poterat, ex quo non deberet excedere annum: similiter, quia hircum non excedentẽ annum

Universidad de Deusto
Biblioteca

annum mandauit immolari, si non haberetur agnus,&c.Exo.to.1. 73.c.3.K. c.4.F
Nicolaus fallitur in computatione quatuor cētum quinque annorum,a natiuitate Isaac vsq; ad exitum de Aegypto.i.in modo eliciendi eam,vt probatur.Exo.to 1. 94.c.4.F
Nicolaus fallitur circa illud Exod. 12. Nec efferetis de carnibus eius foras, &c. dicens, quòd hoc fiebat ad signandum primam immolationem agni in Aegypto,&c.Exo.to.1. 96.c.2.E.c.3.F
Nicolaus fallitur dicens filios Israel transijsse Mare rubrum transuersaliter ab vno littore in littus oppositum.Exo.to.1. 115.c.3.F
Nicolaus fallitur circa desertum Ethan: dicens esse duo deserta huius nominis,&c. Exod. tomo 1. 116.c.1.E
Fallitur Nicolaus circa expositionem illius. Exod.5. venerunt autem omnes principes multitudinis, & enarrauerunt Moysi. Exo.to.1. 134.c.2.B
Nicolaus fallitur circa illud Exo. 16. Implegomor ex eo, dicens illā impletionem vasis aurei ex māna,factam fuisse immediatè,vt manna incepit dari, quod probatur:sed nescitur quando:creditur, tamen verisimiliter quòd fuerit impletum postquam omnia,quæ erant in tabernaculo Domini perfecta fuerunt. Et loquitur textus. Exo. 16. Per anticipationem. Exo.to.1. 135.c.3.G
Fallitur Nicolaus dicens quòd summa, a qua colligendi erant Iudices,de quibus Exod.18. Cum dicitur,& constitue ex eis tribunos,&c. Fuit ex his, qui erant viri bellatores. Exod.tom.1. 149.c.1.C. col.3.F
Nicolaus fallitur dicēs veniſſe Iethro ad Moysen in anno primo egressionis de Aegypto ante dationem legis,& mansisse cum Moyse quasi anno integro, vt plenè instrueretur in cęremonijs Iudaicis,&c.Exo.to.1. 152.c.4.I
Nicolaus fallitur dicens, quòd Iudæi cum accesserunt ad Montem Sinai fixerunt tentoria e regione Montis,& hoc ex parte Orientali, ita q̄ Mons Sinai fuit eis Occidentalis, cuius motiua referuntur,& impugnantur. Sed dicendum quòd castra fuerunt locata ex parte Meridiana montis.Exod. tom 1. 153.c.4.H
Nicolai opinio circa apparitionem Dei in monte improbatur,de qua Exo. 19. Et ponitur sententia Auctoris.Exo.to.1. 161.c.3.G
Fallitur Nicolaus circa illud Exo. 24. Ascenderuntque Moyses,& Aaron,&c. Dicens,quòd per hoc significatur legis receptæ confirmatio,&c. Exod. to.2.8.c.4.G. Dicendum ergo, quòd ista ascensione istorum cum Moysè, non intendebatur confirmatio legis, quàm eodem mòdo confirmarēt: sed fuit iste ascensus seniorum cum Moysè ad honorandum Moysen,&c Exo.to.2. 8.c.4.I
Nicolai sententia reprobatur circa ligna Sethim,de quibus.Exo.25.Exo.to.2. 16.c.1.E.c.2.A
Nicolai sententia sequentis Iosephum, de lateribus arcæ,vbi erant circuli aurei,& vectes,quibus portabatur arca,refertur,& improbatur ab Auctore tenente oppositum. Exo.to.2. 22.c.3.F
Nicolai sententia refertur circa illud Exo.25.faciesque illi scilicet mensæ,labium aureum,per circuitum. Et ipsi labio coronam interrasilem,&c. Et improbatur.Exo.to.2. 39.c 3.G
Nicolaus fallitur circa arulam,de qua Exo.27. Exo. tom.2. 50.c.3.G
Nicolai ratio, quam facit circa carnes vituli oblati pro peccatis sacerdotum in eorum consecratione:dicens quòd per hæc significantur, quòd peccata & circunstantiæ peccatorum debent esse lōgè a sacerdotibus, qui pro peccatis suis, & totius populi orant,non satisfacit.Sed dicendum,quòd hoc fiebat in detestationem peccati sacerdotum, quod erat magnum per se, & extensiuè per accidens, similiter & pro peccato populi, quod erat magnum extensiuè,&c.Exo.to.2. 78.c.4.I
Nicolai sententia circa illud Exo.29.& arietes duos, &c.Non placet.Exo.to.2. 75.c.1.A. 82.c.1.A
Nicolai sententia circa illud Exo. 30. Super cornua eius,non placet, Exo.to.2. 96.c.3.F
Nicolai sententia circa illud Exod. 30. In quo loco apparebo tibi refertur, & improbatur Exo.to.2. 102.c.4 K.103.c 1.A
Nicolaus fallitur circa illud Exo.32. Hi sunt Dij tui Israel.Exo.to.2. 118.c.1.D
Concordantia Nicolai refertur,quia nititur cōcordare literam Hebræam cum nostra,quia Exo. 32. Habetur in nostra: Et illa die ceciderunt ferè viginti tria millia.Et litera Hebræa legit: Quasi tria millia.Exo.to.2. 143.c.4.H
Nicolaus fallitur dicens,diem vltionis, de qua Exo. 32.Esse diem iudicij,vt probatur.Exo.tom.2.144. col.1.E
Fallitur Nicolaus circa illud Exo. 33. Iam nunc depone ornatum tuum.Exo.to.2. 150.c.4.H
Fallitur Nicolaus circa illud Exo.33. Facie ad faciē, dicens,quòd illa visio Dei non fuit per essentiam. Exo.to.2. 158.c 1.C
Nicolaus fallitur credens quòd Caleb, de quo 1.Paralip.c.2 Dicitur, quòd fuit pater Hur patris Huri patris Beseleel, qui fuit artifex operum Sāctuarij,Exo 35. Credens quòd ille Caleb fuit vnus de exploratoribus, qui quando missus fuit explorare, erat quadraginta annorum, cum tamen non fuerit idē: quia ille,qui fuit explorator, fuit filius Iephone. Et ille,qui fuit proauus Beseleel, fuit filius Esron filij Phares filij Iudæ,vt probatur Exo. tom.2. 188.c.3.I
Fallitur Nicolaus dicens Moysen ideo se dixisse vocatum a Deo ad recipiendum leges cęremoniales, ne populus sibi imponeret,quòd ipse cōfixisset eas,&c.Leui. 4.c.1.B
Fallitur Nicolaus in expositione illius. Leui 2. Anima cum obtulerit,&c.Leui. 16.c.4.H
Nicolai argumentum,quo nititur probare hostiam pacificam non debere fieri ex auibus, nihil valet, vt probatur. Leui. 22.c.4.F
Nicolai sentantia circa combustionem carniū pellis, & fimi vituli pro peccato sacerdotis summi, &c.Improbatur Leui. 36 c.1.B
Fallitur Nicolaus dicens, omnia sacrificia pro sacerdotibus oblata cremati in igne. Leui. 52.c.4.F
Nicolaus fallitur in ratione, qua nititur probare pectusculum eleuationis, & armum de vtrum non alijs, quā sacerdotibus dari debere in victima pacificorum.Leui. 61.c.4.F
Nicolaus fallitur dicens, quòd causa prohibitionis in sacerdotibus de committendo funera, & faciēdo cæremonias exequiarum fuit ad tollendū morem idolatrarum,&c.Leui. 86.c.2.E.& c.3.F
Nicolaus fallitur circa illud Leuit. 10. Mihi autem accidit, quod vides.Leui. 93.c.1.A
Fallitur Nicolaus circa illud Leuit. 11. Tingentur aqua. Leui. 103. c.1. D. Et Auctor ponit sententiā suam. Leui. 103.c.1.E
Nicolaus fallitur circa illud Leui. 11.Qui portauerit huiusćemodi cadauera, lauabit vestimenta sua. Leui. 101.c.4.K.& 102.c.1.A
Nicolaus fallitur in expositioae illius Leuit. 12. Et orabit

orabit pro ea. Et assignatur vera expositio. Leuit. 123.col.1 C. Et si Nicolaus intelligat,quòd orabit vt liberetur a profluuio sanguinis,idest a naturali illa immunditia manente quamdiu durat fluxus &cæt. Falsum est. Si tamen intelligat pro liberatione a profluuio liberationem ab immunditia legali, quam mulier incurrerat ex profluuio,verum dicit,&c. Leui. 123.c.1.D
Nicolaus fallitur circa illud Leuit.13.Eo quòd infusit in superficie vestimēti, vel per totum lepra, dicens in sententia quòd Hieronymus malè transtulit istum textum,cū in Hebræo dicatur,in caluitio,vel fenestra. Et tamen in Hebræo non habetur sic:sed sic, in caluitio vel recaluatione, qđ Hieronymus transtulit. Et attamen exponendo caluitium idest vetustatem idest nouitatem, &c. &c.Leui. 133.c.2.B
Fallitur Nicolaus circa intelligentiam illius Leuit. 14.Vt offerat pro se duos passeres.Leui.135.c.1.C
Nicolaus fallitur circa immunditiam ex coitu cum vxore, quòd nec licitum esset accedere ad Sāctuarium, nisi prius lauaret carnem suam. Et assignatur ratio vera.Leui. 147.c.1.D
Fallitur Nicolaus reddens causam, quare cum Summus Sacerdos intraret in die expiationis, nullus deberet esse in tabernaculo. Et assignatur causa ab Auctore. 163.c.4.D. & 164.c.1.F
Fallitur Nicolaus,& similiter Rab.Salo. Circa intelligentiam illius Leui. 16. Fecit igitur sicut præcepérat Dominus Moysi.Leui. 171.c.3.G
Fallitur & Rab. Sal. circa virum blasphemum, de quo Leui.24.Leui. 281.c.3.F
Fallitur Nicolaus circa illud Leui.25.Et vnusquisq; ad familiam pristinā,dicens: quòd intelligitur de exulibus,& de seruis.Leu.293.c.1.A. Sed dicendū, quòd illud est intelligendum de illis,qui vendiderant possessiones suas, &c.ibid. 293.c.2.B
Fallitur Nicolaus dicens, quòd si quis vouisset animal mundum immolabile, & tale animal efficeretur immundum, vel qualitercunque ineptum ad immolandum, antequam traderetur sacerdotibus occidebatur,& non offerebatur, neque convertebatur in pecunias,&c.Leui.355.c.3.K.c.4.F
Nicolaus fallitur circa illud Num.4. Vnumquemq; iuxta officium,& onera sua.Nu.to.1. 55.c.4.H
Nicolaus & Rab. Salo. falluntur circa primam erectionem tabernaculi.Num.to.1. 78 c.2.A
Solutio Nicolai dicta improbātur circa Iethro. Num. tom.1. 119.c.3.I.c.4.F
Nicolaus fallitur dicens,quòd quando arca portabatur per loca hostium,portabatur in medio castrorum propter timorem illorum, & cum ducebatur per loca secura præcedebat castra, &c. Num. tom.1. 122.c.1.D.c.2.A
Fallitur Nicolaus circa illud Num. 11. Inter ea ortū est murmur populi, quasi dolentium pro labore contra Dominum.Nu.to.1. 127.c.4.H
Nicolaus fallitur dicens, quòd Iudæi non desiderauerunt quascumque carnes, cum haberent carnes pecorum, sed solum carnes delicatas, &cæt. Num.to.1. 130. c.2.D
Nicolaus fallitur circa illnd Num.11.Et auferam de spiritu tuo dicens: quòd septuaginta seniores acceperunt de spiritu Moysi pro meritorię.i.Moysis orauit pro illis, & promeruit vt spiritus prophēticus daretur illis. Nu.to.1. 140.c.1.D
Fallitur Nicolaus circa dationem vitulæ rufæ, de qua Num. 19. Scilicet ideo non commissam esse Aaron immolationem vitulæ, sed Eleazaro filio Aaron: quia Aaron peccauit in fabricatione vituli aurei.Num.to.1. 263.c.4.H
Falluntur Nicolaus,& Rab.Salo.dicentes,quòd Hebræi nō transierunt per terram Idumęorum: sed quòd Idumęi dabant eis alimenta pretio,exeuntes extra regnum ad vendendum. Num.tomo 2. 8.c.1.D
Fallitur Nicolaus circa illud Num.21.Ignis egressus est de Esebon.Num.to.2. 29. c.3.H
Fallitur Nicolaus dicens, ciuitates duorum regum Amorrhæorum totaliter fuisse destructas. & totaliter restauratas per duas tribus, & dimidiā,quibus illa terra data.est.Nu.to.2. 174. c.4.H
Nicolaus aberrauit circa ordinem mansionum populi Iudęorum in deserto,de quibus habetur Nu. 33.Num.to.2. 181.c.4.I
Nicolaus fallitur dicens,fontem Daphnis esse caput Iordanis de quo.Nu.34.Num.to.2. 158.c.3.G
Nicolaus fallitur dicens, ideo in terra duarum tribuū & dimidiæ tres vrbes refugij assignatas fuisse, quia terra illa ęlongata erat a Sanctuario, &c. Nu to.2. 194.c.4.K
Nicolaus fallitur dicens,quòd Iudæi ambulauerunt a Monte Oreb vsq; ad Cades Barne in tribus diebus. Deut. 3.c.3.I
Nicolaus fallitur in expositione illius Deut.5.vt affligeret,atque tentaret te.Deut. 39 c.4.H
Nicolaus fallitur dicens, quòd ideo ex sacrificio pacifico daretur sacerdotibus armus dexter, & pectusculum,quòd in eis ossa quædam sunt,quibus idolatræ vtebantur ad maleficia Deu. 100.c.1.E
Nicolaus fallitur dicens illud Deut.22. Et lapidibus obruēt,debere intelligi de puella accusata, quod post desponsationem esset fornicata.Et non de illa,quæ ante desponsationem, &cæt. Deut. 117. col.2.A
Nicolaus decipitur dicens, quòd primogenitus canis,ex quo non redimebatur,debebat decapitari, &c.Deut. 123.c.1.A
Nicolaus fallitur exponens illud Deut. 25. Illi iustitiæ palmam dabunt,quòd fortè causas obtinentibus dabatur palma in manibus. Deut. 132.c.4.H
Nicolaus fallitur dicens illud Deut.25.Et apprehenderit verenda, abscides manum illius, debere intelligi in casu textus, & similiter in quocumque alio casu.Deu. 136.c.2.D
Nicolaus fallitur exponendo illud Deut.33.Ad populum suum introducēum,debere intelligi de introductione in Lymbum.Deut. 178.c.4.H
Nicolaus fallitur exponens illud Deu.34 Vsque ad mare nouissimum,de mari mortuo. Deut. 182. col.4.F
Fallitur Nicolaus dicens,Raab non fuisse meretricē sed hospitariam.&c. Ios.to.1. 37.c.2.E
Nicolai ratio refellitur, quam adducit, quare scilicet tota multitudo Iudæorum manserit tribus diebus ad ripam Iordanis. Ios.to.1. 54.c.4.I
Nicolaus fallitur dicens, quòd ideo Achā prævaricatus sit: quia tullit de auro,& argento Domino consecratis, quia etiam si solum pallium coccineum tullisset,prævaricatus esset. Iosue tomo 1. 122.c.1.B
Nicolaus fallitur dicens, quod Iacob vidit schalam in loco, vbi ędificata fuit Ierusalem.Ios.tomo 1. 123.c.2.D
Nicolaus fallitur dicens, quòd Iosue construxit altare lapidibus impolitis,& obtulit victimas pacificas,&c. Ad reddendum Deo gratias de victoria habita. Sed dicēdum,quòd solum fecerit hoc ad adimplendum mandatum Moysi Deut. 27. Ios. tom.1. 152.c.3.G.c.4.F

Nicolaus fallitur dicens, quòd iuramẽtum factum Gabaonitis ab Israelitis Iosue 9. Debebat seruari. Ios. to. 1. 164. c. 4. H. 165. c. 1. A.

Nicolaus aberrauit circa notissima in Astrologia, &c. Ios. to. 1. 204. c. 1. B

Nicolaus fallitur circa successionem, Assor. Ios. 11. Ios. to. 2. 5. c. 3. I

Nicolaus fallitur exponens per hyperbolem illud Iosue 11. Non fuit ciuitas, quæ non se ꝑtraderet filijs Israel, cum extra hyperbolem debeat exponi. Ios. to. 2. 8. c. 4. F

Nicolaus fallitur circa ciuitatem Galgal, de qua Ios. 12. Ios. to. 2. 61. c. 3. I

Nicolaus fallitur circa captionem ciuitatis Hebrõ, dicens, quòd Iosue cœpit planum ciuitatis Hebron. Et Caleb partem illam, quæ erat in montanis. Ios. to. 2. 85. c. 1. D

Nicolaus defendens matrimonium inter Othoniel & Axam filiam Caleb fratris sui esse legitimum, nec esse prohibitũ in lege, improbatur Ios. tom. 2. 96. c. 2. D

Fallitur Nicolaus dicẽs, ꝙ tribus Iuda, & Ephraim, quia fortiores erant positæ sunt in lateribus maximè distantibus terræ Chanaan, scilicet Iudam in latere Meridiano, & Ephraim in latere Aquilonati, &c. Ios. tom. 2, 119 c. 1. D

Fallitur Nicolaus dicens, quòd Ierusalem quantũ ad vnam partem pertinebat ad tribum Iuda, & quantum ad aliam ad tribum Beniamin. Ios. to. 2. 125. c. 1. D. Sed dicendum, quòd totaliter pertinebat ad tribum Beniamin. Ios. to. 2. 125. c. 2. A

Fallitur Nicolaus dicens, quòd tribus Iuda habebat duplicem terram, vnam, quæ prouenerat ei per sortem, & alterã, quæ prouenerat ei ex concessione, eo ꝙ esset tribus Bellicosa. Ios. to. 2. 127 c. 1. A

Fallitur Nicolaus circa illud Iudi. 1. Quis ascendet ante nos. Iud. 9. c. 2. C

Fallitur Nicolaus dicens, quòd Sãgar tertius iudex Israel, non occidit Philisthinos vomere: sed benc aliquos eorum, & quòd induxit aliquos de Israelitis ad sic faciendum, cum litera expressè dicat quòd ipse Sangar occidit sexcentos, &c. Iud. 35. colum. 2. D

Nicolaus, & Hebræi aberrant dicentes, quòd ille vir propheta, quẽ Dominus misit ad Israelitas priusquam excitaret Dedeonem Iud. 6. Erat Phinees. Iudi. 53. c. 4. I

Fallitur Nicolaus dicens, quod Gedeon adducens materiam sacrificijs extra locum sacrificandi, illud fecit ex dispensatione, &c. Iudi. 57. c. 1. B

Fallitur Nicolaus dicens, licitum esse in locis extra templum construere altaria, quamdiu mansit Sãctuarium in Silo, & in alijs locis extra templum: sed postea non. Iud. 60 c. 4. G

Fallitur Nicolaus dicens, quòd Galaad, de quo Iud. 11. Aliquando accipitur pro viro, & interdũ pro terra siue prouincia, & nonnunquam pro ciuitate, nam decipitur pro tertio. Iud. 105. c. 1. C

Nicolaus fallitur dicens, ꝙ Iephte nõ occidit filiam suam, sed quod dicitur occisa largè. s. per mortẽ ciuilem, dedicando eam alicui spirituali ministerio, vel vitæ, s. vt seruaret virginitatem perpetuã &c. Iud. 120. c. 2. D. c. 3. F

Fallitur Nicolaus dicens, Iud. 16 Quòd Philistini nõ fecerunt vim Samsoni in domo meretricis, quia fortè domus talium mulierum fuit priuilegiata, &c. Iud. 156. c. 4. K. 157. c. 1. A

Fallitur Nicolaus, & alij quidam Hebræi, circa illud Iud. 16. Et clausum in carcere molere fecerunt. Iud. 164. c. 2. C

Fallitur Nicolaus circa expositionẽ illius. 1. Re. 4. cõfortamini, & bellate. 1. Re. to. 1. 56. c. 4. K. 57. c. 1. A

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ arca Dñi ducta fuit primo de Bethsames in Cariathiarim, & ꝙ inde translata fuit in Masphat, postea in Galgala, deinde in Nobe tpe Saulis, & postea in Gabaa ĩ domũ Aminadab, & deinde in domum Obededom, & tandẽ in ciuitatem Dauid: sed falsum est, quia arca Dñi nunquam fuit in Masphat, nec in Galgala, nec in Nobe, aut Gabaon, sed solum in Cariathiarim, & in domo Obededom, & postea in domo Dauid, &c. 1. Reg. to. 1. 78. c. 4. G

Fallitur Nicolaus circa illud. 1. Reg. 7. Eratque pax inter Israel & Amorrhæum, dicẽs, quòd Philisthini habuerunt pacem cum Israelitis, & reddebant eis tributa: nam magis fuit è contrario vsq; ad tẽpus Dauid. 1. Reg. to. 1. 84. c. 3. K

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ a tẽpore; quo capta est arca Dñi a Philisthiim vsq; ad tẽpus quo posita est in Sanctuario in templo Salomonis, poterant fieri sacrificia votiua vbicumq; ex deuotione offerentium, &c. 1. Reg. to. 1. 85. c. 2. B. 227. c. 4. F

Fallitur Nicolaus distinguens iura regis, vel in necessitate positi pp bonum cõe regni, vel extra necessitatẽ, &c. Et si primum detur, dicit ꝙ illa, quæ explicat Samuel. 1. Reg. 8. Tanq̃ iura regis, sunt de iure regis. Et si scdm detur, ait, ꝙ plura, q̃ a Samuele explicantur nõ pertinent ad ius regis. 1. Reg. to. 1. 92. c. 2. C. Sed dicendum ꝙ oĩa illa, quæ habentur. 1. Reg. 8. Fuerunt posita, non quidẽ tanquam iura regum, sed tanquam mala. ibid. 92. c. 2. D

Nicolaus fallitur dicens, quòd licitum erat ædificare altare vbicumq; tpe Samuelis, vsq; ad ædificationẽ tẽpli p Salomonẽ. 1. Re. to. 1. 163. c. 3. K. c. 4. F

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ iõ in Galgala voluit magis Samuel cõfirmari Saul in regẽ, quę alibi: quia erat tabernaculum Dñi. 1. Reg. to. 1. 190. c. 4. F

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ Saul per se obtulerit sacrificium in Galgala. 1. Reg. to. 1. 207. c. 4. G

Nicolaus multa dicit dicere Iosephum quæ non dicit, &c. 1. Reg. to. 1. 218. c. 3. H

Nicolaus aberrat dicens, ꝙ Saul peccauit dupliciter dicẽs; Maledictus vir, qui comederit panẽ vsq; ad vesperã. 1. Reg. 14. Primo, ꝙa male iurauit. Secdo, quia impie adimpleuit, &c. 1. Reg. to. 1. 221. c. 3. I

Nicolaus fallitur dicens, ꝙ caput Goliath non fuerit portatum in Ierusalem, nisi tempore regni Dauid. 1. Reg. to. 2. 40. c. 4. I

Fallit Nicolaus dicẽs, ꝙ oĩa arma Goliath fuerũt posita in tabernaculo Dñi, &c. 1. Reg. to 2. 41 c. 2. B

Fallitur Nicolaus circa illud. 1. Re. 20. veniẽsq; locutus est coram Ionatha, &c. 1. Reg. to. 2. 69. c. 4. I.

Fallitur Nicolaus dicẽs, ꝙ apud Hebræos erãt panes in triplici gradu. s. panes propositionis, qui solis sacerdotib. erant liciti, & panes oblationis, quibus vtebantur leuitæ, & panes communes, &c. Nam panibus oblationis nõ licebat leuitis vesci, ut probatur. 1. Reg to. 2. 84. c. 3. K. c. 4. F

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ rex prolongare solutionem debitorum, & in aliquibus casibus relaxare. 1. Reg. to. 2. 95. c. 2. B

Nicolaus fallit dicens, ꝙ Dauid intẽdebat adiuuare regẽ Achis, q̃n dixit ei. 1 Re. 28. Nũc scies, q̃ facturus est seruus tuus, &c. 1. Reg. to. 2. 159. c. 2. D. c. 3. F

Nicolaus fallit circa illud. 1. Reg. 28 Nec p sacerdotes, ꝙ Deus nõ rñdit Sauli p sacerdotes, eo ꝙ nullus sacerdos erat, p q̃ cõsuleret, &c. 1. Re. to. 2. 163. c. 1. A

Nicolaus fallitur dicens, ꝙ Saul non peccauit seipsum occidando. 1. Reg. to. 2. 188. c. 3. G

Fallitur Nicolaus dicens, Saulem fuisse saluatũ sub ambiguo. 1. Reg. to. 2. 189. c. 1. C

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ Dauid non constituit Amasam in principem super totum exercitum eius, sed solum super tribũ Iuda. 2. Reg. 133. colum. 3. F

Fallitur Nicolaus, circa illud. 3. Reg. 1. s. saluabo aĩam tuam filijq; tui Salomonis. 3 Reg. 9. c. 3. K

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ promissio Dei, ꝙ Salomone esset futurus rex post Dauid, intelligenda erat cum conditione. s. si nõ poneretur aliquod impedimentum ex parte hominum. 3. Regum. 10. c. 1. B

Fallitur Nicolaus & Rabbi Salomon dicens, circa illud. 3. Reg. 2. Tu quoque nosti, quæ fecerit mihi Ioab, ꝙ istud fuit: quia Ioab infamauit valde Dauid, ostendendo literam publicè, quam miserat ad eũ Dauid de morte Vrię. 3. Reg. 17. c. 2. E. c. 3. F

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ si ante matrimonium contractum constet mulieri de impotentia viri, &c. Et hoc non obstante ipsa vult contrahere cũ illo, poterit manere vt vxor eius. 3. Regum. 22. colum. 1. C

Nicolaus fallitur dicẽs, ꝙ illud. 3. Reg. 3. s. Dabo tibi cor sapiens & intelligens, in tantum vt nullus ante te similis tui fuerit, &c. Intelligendum sit de regibus. 3. Reg. 32. c. 2. E. & c. 3. F

Fallitur Nicolaus similiter & Hebræi dicẽtes, ꝙ tempore, quo fuit Sanctuarium in Silo, obligabantur Israelitæ facere cęremonias in Silo, sed ꝙ postquam fuit amota Arca de Silo, potebant facere cæremonias vbicunque, & offerre sacrificia in omni loco, quod falsum est, vt probatur. 3. Reg. 49 c. 1. A

Fallitur Nicolaus & Historia scholastica dicens, holocaustas decoriatas & iugulatas per sacerdotes, lauari in probatica piscina, per Nathineos seu Gabaonitas. 3. Reg. 67. c. 1. E

Fallitur Nicolaus, ꝙ Salomon habuit septuaginta vxores principales. Et cum dicit. 3. Reg. 11. Quòd habuit septingentas. dicit quòd aliæ sexcentum triginta erant famulæ & damicellæ aliarum septuaginta. 3. Reg. 97. c. 3. F

Fallitur Nicolaus assignans quinque modos, ad cõcordandum durationes regum vel principiũ in scriptura sacra: nam benedicit preterquã in quarto modo, vt probatur 3 Reg. 138. c. 1. C

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ populus Israel non peccauit cum Achab in bello: quia sanguinis Micheæ prophetæ satisfecit pro populo, &c. 3. Reg. 199. c. 4. I. & 200. c. 1. A

Fallitur Nicolaus cum Hebræis dicens, ꝙ miracula quando fiunt ad vtilitatem publicam debent publicè fieri, quando aũt ad vtilitatem vnius, debẽt fieri in secreto. 4. Reg. 32. c. 3. K & c. 4. F

Fallitur Nicolaus in concordantia, quam putat assignare inter illud. 4. Reg. 8. s. quòd Ioram rex Iudæa cœpit regnare anno quinto regni Iaram filij Achab regis Israel, & inter illud quod dicitur. 4. Regũ. 3. s. ꝙ anno decimo octauo regni Iosaphat, regnauit Ioram rex Israel. 4. Reg. 91. c. 4. F. Quia non potest stare Nicolai concordantia. vt probatur ibidem. 91. c. 4. G. Nec potest etiam stare cõcordantia, quam assignat Historia scholastica. ibidem. 91. c. 4. H. Sed dicendum, quòd non potest assignari concordantia, nisi per annos completos & incompletos. 4. Reg. 92. c. 1. A

Fallitur Nicolaus diceas, ꝙ illud. 4. Regũ. 13. s. Dedit Dominus Israeli saluatorem: intelligitur de Ango dato Israeli in custodiam. 4. Reg. 131. c. 3. K. & c. 4. F. Sed dicendum, ꝙ saluator ille vel fuit Ioas filius Ioacaz, vel Ieroboam nepos Ioacaz, & filius Ioas: sed melius videtur dicendum, ꝙ fuerit prædictus Ieroboam. vt ptobatur ibidem. 131. c. 4. G

Fallitur Nicolaus dicẽs, ꝙ aliquorum regum anni, quibus male vixerunt, non computentur tempore regni sui, sed solum anni, quibus bene vixerũt, dicens etiam, ꝙ illi anni, qui in aliquo loco scripturæ subticentur propter malitiam regum, in alio loco exprimuntur ne ignorentur. 4 Regum. 217. c. 4. I

Fallitur Nicolaus dicens, ꝙ illud. 4. Reg. 22. Quod prophetauit Olda prophetissa de Iosia, scilicet, ꝙ Iosias colligeretur ad sepulchrum suum in pace, intelligitur de felicitate æterna, cum ipse Iosias fuerit mortuus a Pharaone in bello: quia illa expositio potius est allegorica, quã literalis, vt probatur. 4. Reg. 226. c. 3. I. Et statim subiungitur expositio Auctoris, scilicet, ꝙ ideo dicatur mortuꝰ in pace: quia non vidit aliqua de illis malis, quæ Deus erat inflicturus Iudæis, & c. 4 Regum. 226. colum. 4. H

Nicolaus fallitur dicens, Mezaab esse nomen appellatiuum, & non nomen proprium mulieris cuiusdam de qua. 1. Paralipomenon. 1. 39. colum. 2. B

Fallitur Nicolaus dicens, quòd Caleb filius Esron, de quo. 1. Paralipom. 2. Fuerit Caleb filius Iephone, qui fuit vnus ex exploratoribus missus in terram Chanaan. Nume. 13. 1. Paralipom. 46. colum. 4. H

Nicolaus, Glo. ordinaria, & Hebræi falluntur circa expositionem illius. 1. Paralipo. 2. Cognationes quoque scribarum habitantium in iabes. 1. Paral. 52. c. 1. & 2. A

Fallitur Nicolaus dicens, quòd Othoniel sit ille Iabes de quo. 1. Paralipom. 4. 1. Paralipom. 60. c. 4. I. Et circa prædictum Iabes decipiunt Hebræi dicẽtes, quòd Sobaba genuit Iabes, qui fuit doctor scribarum. Et inter Chus & Iabes interserunt cognationes Iethro soceri Moysi, &c. 1. Paral. 60 c. 4. I. & 61. c. 1. A

Nicolaus fallitur ĩ causis, quas reddit, propter quas tribus Simeon accepit loca ad habitandum in sorte Iudæ, vt probatur. 1. Paralipom. 67. co. 3. K. Et tandem Auctor assignat veram causam. 1. Paralipom. ibid. c. 4. I

Fallitur Nicolaus exponens illud. 1. Paralipom. 4. s. Hæ ciuitates eorum vsque ad regem Dauid, dicens, quòd ciuitates, quas habebat tribus Simeõ in sorte Iudæ, erant sortis Iudæ, & quòd tribus Iuda susceptit tribum Simeon in illis ciuitatibus gratis, & postea conquesta est tribus Iuda coram Saule, & noluit eos audire, sed Dauid audiuit eos, & expullit illos ab illis ciuitatibus. 1. Paralip. 68. colum. 2. E. Sed illud intelligitur solum de vrbe Siceleg. vt probatur. ibidem. 68. colum. 2. E

Fallitur Nicolaus dicens, quòd præscriprio quantumcunque longa non valet, nisi sit iustus titulus, nam ignorat quid sit præscriptio, &c. 1. Para. 69. c. 1. B

Fallitur Nicolaus dicens, quòd ius primogenituræ collatum fuit Ioseph quo ad duplicem sortem: sed Iudæ quo ad principatum: quia nulla pars primogenituræ collata fuit filijs Iudæ propriè loquendo, sed totum ius primogenituræ collatum fuit filijs Ioseph, vt patet. 1. Paralip. 5. 1. Paral. 76. colum. 1. B

Falluntur Nicolaus & Hebræi dicen. ꝙ Agar & Cetura

Universidad de Deusto
Biblioteca

tura fuerit eadem mulier. 1. Paralipom en. 80. c.2.B.& c.4.F
Fallitur Nicolaus dicens, quòd post enarratas progenies tribus Ruben. 1. Paralip. 5. Agitur incidentaliter de filijs Gad, immo principaliter, sicut egit de filijs Ruben: nam intendit Esdras enarrare progenies omnium duodecim tribuum incipiēdo a 2. cap. 1. Paralipom. vsq; ad nonum. 1. Parali. 80.c.3.K.& c.4.F
Fallitur Nicolaus dicens, quòd liber ille, de quo. 1. Paralipo. 9. cum dicitur, & summa eorum scripta est in lib. Reg. Israel & Iuda, sit liber, in quo scripta est numeratio populi facta per Ioab ex mandato Dauid. 1. Paral. 108.c.4.H.& 109.c.1.A
Fallitur Nicolaus dicens, quòd illi principes de tribu Gad, qui venerunt ad Dauid. 1. Paralip. 12. Venerant cum Dauid, cum iam esset rex, cum litera dicat quòd venerint, cum adhuc lateret in deserto. 1. Paralipom. 133.c.4.H. Nam venerunt, cum Dauid esset in spelūca Odollam, quando primo redijt quasi solus de terra Philisthim fugēs. 1. Paralipom. 134.c.1.A
Nicolaus fallitur credens quòd Cariathiarim & Gaba sint diuersa loca, cum sint idem locus. 1. Par. 161.c.2.A
Nicolaus & Hebræi falluntur dicens, quòd cum dicitur. 1. Paralip. 15. Quòd Deus adiuuit leuitas adportandum arcam, quòd intelligitur sic, quòd arca portabat se nihil facientibus leuitis, nec laborantibus. 1. Paralipome. 122.c.2.E. Nec dicendum, quòd Deus minuebat pondus arcæ vt sine labore multo portaretur, vt probatur. ibidē. 172.c.3.H. Sed dicendum, quòd Deus adiuuabat leuitas, &c. non impediendo, eos in portatione Arcæ, vel nō inferendo aliquod nocumentum. 1. Paralipom. 172.c.4.G
Fallitur Nicolaus dicens, quòd coram arca Domini, existente in domo Dauid, offerebatur iuge sacrificium. s. matutinum & vespertinum. 1. Parali. 179.c.2.E
Fallitur Nicolaus exponens illud. 1. Paralip. 16. Cōfitemini Domino, & inuocate nomen eius: quia dicit, quòd debet intelligi de confessione criminis, &c. cum intelligatur de confessione laudis, hoc est, laudate eum, &c. 1. Para. 179.c.3.H
Fallitur Nicolaus dicens, quòd cum dicitur. 1. Paral. 18. Quòd Dauid accepit decem millia æquitum, cum vicit Adadezer regem Soba.& 2. Regū. 8. q̄ accepit Dauid ex parte sua mille septingentos equites, q̄ vtrunq; stat: quia minor numerus includitur in maiore, sed ista ratio non valet, vt probatur in maiore, sed ista ratio non valet, vt probatur. 1. Paralip. 208.c.1.D
Nicolaus fallitur dicens, quòd cum. 1. Paralipo. 20. Non ponatur occisio omnium gigantum. s. quatuor, sed omittatur vnus, q̄ hoc fuit propter honorem Dauid, quem vnus illorū conatus est occidere nisi succurrisset Abisai, &c. 1. Paralipome. 230.c.2.D
Fallitur Nicolaus dicens, quòd in secundo bello cō tra Philisthinos. 1. Parali. 20. Dauid occiderit Goliad. 1. Paral. 230.c.4.E.& 231.c.1.A
Fallitur Nicolaus in expositione illius. 1. Parali. 20. Percussit a Deo datus filius saltus Bethlehemites fratrem Goliath Gethei. 1. Parali. 231. c.1.E.& c.3.F
Fallitur Nicolaus dicēs, q̄ ideo Ioab dimisit numerare tribum Leui: quia leuitæ non numerabātur, sicut alij aliarū tribuum, &c. Et tribū Beniamin dimisit numerare: quia erat valde parua in multitudine, &c. 1. Paralipom. 238.c.1.B
Fallitur Nicolaus & Hebræi circa officium præpositorum, de quibus. 1. Parali. 26. 1. Paral. 309.c.3.F
Fallitur Nicolaus circa ea, quæ habentur. 1. Parali. 27. Dicens, q̄ ideo posita fuerunt post illa, quę habentur præcedenti capitulo. s. 26. Vt Salomon adisceret ex hoc, qualem ordinem tenere deberet in regno, postquam ipse regnaret. 1. Paralipo. 311.c.1.A. S.d dicendum, q̄ ideo illa narrantur. 27 ca.&c. Quia scriptura volebat exprimere modū regiminis Dauid in aliquo loco, & q̄ fuit iste locus conuenientior, quam alius. 1. Paralipome. 311.c.B
Fallitur Nicolaus credens illos tribunos & cēturiones, qui præerant possessionibus regis & substantiæ. 1. Paralipom. 28. q̄. s. erant subiecti principibus turmarum, quorum quilibet habebat sub se viginti quatuor millia virorum. 1. Paralipomen. 320 c.1.C
Fallitur Nicolaus dicens, quòd cum Dauid dixit. 1. Paralip. 28. Se preparasse omnia ad ædificandum domum Domini, intelligendum est sic. 1. aliqua de omnibus, &c. 1. Paralipo. 322. Sed dicendum, quòd accipitur ibi omnia, pro valde multis, vel quasi omnibus, vel quòd putauit ipse se congregasse omnia, &c. 1. Paralip. 323.c.A
Fallitur Nicolaus dicēs, multos libros, quos scripserunt quidam prophetæ. s. Gad, Nathan, Semeias, Addo, & Ahias Silonites, & librum verborum dierum Regum Iuda, & librum verborum dierum regum Israel, fuisse combustos a Chaldæis, immo dicendum, quòd huiusmodi libri fuerunt tempore Esdræ 1. Paral. 345.c.1.C
Fallitur Nicolaus circa situm candelabrorum, quæ fecit Salomon, & circa numerum lucernarū eorum. 2. Paralip. 55.c.1.B
Fallitur Nicolaus dicens, quòd omnes illæ decem mensæ, quæ erāt in templo Salomonis, quarum vna erat aurea, & nouem argenteæ, erant mensę propositionis. Fallitur enim primo dicendo illas omnes esse mēsas propositionis, & q̄ in qualiber earum erant duodecim panes, &c. Et ita erāt coram Domino centum viginti panes simul. 2. Paralipo. 55.c.3.D. Sed dicendum, quòd vnica erat mensa propositionis, scilicet aurea. Et reliquæ nouem argenteæ erant tāquam repositoria quædam vasorum aureorum & argenteorum. ibidē. 56.c.1.B. Aberraret etiam dicens omnes illas mēsas esse ad latus septentrionale, cum quinbue illarum essent ad latus meridianū templi, & quinq; ad septentrionale. 2. Paral. 56.c.1.D
Fallitur Nicolans dicens, q̄ basilica, in qua Salomō posuit basem Aeneam ad orandum, erat atrium sacerdotale. 2. Paralip. 81.c.4.I
Fallitur Nicolaus circa expositionem illius. 2. Para. 12. Confortatus est igitur rex Roboam in Ierusalem, atq; regnauit. 2. Paral. 163.c.3.F
Fallitur Nicolaus circa illud. 2. Parali. 13. s. quicunq; venerit & incitauerit manū suam in tauro, &c. Dicens, q̄ illud intelligitur de ingressu simoniaco ad sacerdotium. 2. Paral. 175.c.2.C
Fallitur Nicolaus dicens, q̄ illud. 2. Paral. 13. s. quem percussit Deus, & mortuus est, intelligat de Abia, cum intelligatur de Ieroboam, vt probatur. 2. Paralipom. 185.c.1.A
Fallitur Nicolaus in expositione Azariæ prophetę, de qua. 2. Paralip. 15. vt probatur. 2. Paralipomen. 197.c.2.B
Fallitur Nicolaus exponens illud. 2. Paralip. 25. Cum octo diebus Assa fuit cor eius perfectum cū Dño, dicens

dicens sic esse intelligendum, id est omnibus diebus vsquequo peccauit. 2. Paral. 206.c.1.A
Fallitur Nicolaus, in expositione illius. 2. Para. s. Anno autē trigesimo sexto regni eius, scilicet, Asa, ascendit Baasa rex Israel in Iuda, &c. Nam videtur hoc esse impossibile, cum Asa non potuerit tanto tempore viuere. Et Nicolaus nititur tollere intricationem hīc: sed male absoluit, & falsevt probatur. 2. Paralipom. 210.c.2.C.& c.3 F. Sed dicendum, q̄ nos non valemus soluere hanc difficultatem, vel q̄ litera ista sit corrupta: quia forte deberet dicere, anno vigesimo sexto, & dicitur anno trigesimo sexto, vel forte diceretur anno decimo sexto. Et si dicatur, q̄ in Hebræo sic etiā habetur, dicēdū, q̄ in Hebræo interdum est corruptio aliqua, sed ista est periculosa solutio. Et ideo aliam solutionem cogita, si occurrat. 2. Par. 210.c.4.G
Fallitur Nicolaus dicens, q̄ responsio quatuor centum prophetarum dicentium, ascende & tradet eam Deus in manu regis. 2. Paral. 18. Erat amphibologica. 2. Paralip. 240.c.3.F
Fallitur Nicolaus & similiter Rabbi Salomon, circa mortem Achab, dantes causam quare solus Achab mortuus fuerit in bello. 2. Parali. 18. 2. Paralipom. 246.c.4.H. Et tandem reddit auctor causam veram. 247.c.1.C
Fallitur Nicolaus circa expositionem illius. Matt. 1. Liber generationis Iesu Christi. Mat. to. 1. 71.c.1.D
Nicolaus dicit non esse rationabile illud dictū Hieronymi, in genealogia Saluatoris nullam sanctarum mulierum assumi: sed eas tantum, quas scriptura reprehendit, vt qui propter peccatores venerat, de peccatricibus nascens omnia peccata deleret, &c. vt nitiř probare, sed ad rationes eius respondetur. Matt. to. 1. 74.c.1.D.c.2.A
Fallitur Nicolaus dicens, q̄ fuerunt tres viri vocati Booz, quorū duo subticētur in genealogia Christi, sed probat Auctor, q̄ fuerit vnicus tantū sic vocatus. Mat. to. 1. 75.c.3.I
Nicolaus circa continuationem illius literæ. Matt. 1. Ioseph autem vir eius, cum esset iustus, & nolens eam traducere, voluit occulte dimittere eam, in in aliquo dicit verum & in aliquo non. Matt. to. 1. 89.c.4.G
Fallitur Nicolaus dicens, q̄ Magi redierunt in tetrā suam transfretantes in Tharsis, &c. Matth. to. 1. 128.c.4.K.& 129.c.1.A
Fallitur Nicolaus circa expositionem illius. Matt. 3. In Spiritu Sancto & igni. Matt. to. 1. 193. Et ponitur expositio vera Auctoris ibid. 193.c.2.E.c.3.F
Fallitur Nicolaus dicens, q̄ non fuerunt morbi in Christo: quia morbi accidunt ex indebito regimine, quod non fuit in Christo. Matt. to. 3. 146.c.3.I
Fallitur Nicolaus dicens, q̄ vocatio Matthæi fuit prius quam curatio paralytici, de quibus Matt. 9. Ait probatur. Matt. to. 3. 188.c.4.I
Fallitur Nicolaus circa illud Matt. 10. Prædicate, dicentes, quia appropinquabit regnum cœlorum, &c. Matt. to. 3. 235.c.4.H
Fallitur Nicolaus circa illud. Matt. 10. Tollerabilius erit terræ Sodomorum, &c. Matt. to. 3. 246.c.3.G
Fallitur Nicolaus Nicolaus circa illud. Matt. 12. Regnum in se diuisum, &c. Mat. to. 4. 14.c.2.A
Nicolaus fallitur circa miraculum ex quinque panibus dicens, q̄ fuerit facti iuxta solis occasum. Matth. to. 4. 85 c.4.H
Nicolaus fallitur circa concordantiam, quam facit inter. Matth. 14.& Mar. 6. cum Ioan. 6. c. circa nauigationem discipulorum. Matt. to. 4. 104.c.3.F
Fallitur Nicolaus circa illud. Matth. 16. Et rogauerunt eum, vt signum de cœlis ostenderet eis, &c. Matth. to. 4. 154 c.2.B
Fallitur Nicolaus circa illud Matth. 16. Quia panes non accepimus. Mat. to. 4. 159.c.1.E
Fallitur Nicolaus circa nominationem Cæsareæ Philippi. Matth. 19. Matt. to. 4. 161.c.4.H
Fallitur Nicolaus circa illud. Matt. 14. de viris Genesar rogantibus Dominum, vt vel infirmi eorum tangerent fimbriam vestimenti eius. Matth. to. 4. 120 c.1.B
Fallitur Nicolaus dicens, quòd tres discipuli non dormierunt ante Trāsfigurationem Christi: sed q̄ fuit admiratio vel stupor. Mat. to. 4. 219.c.2.D
Fallitur Nicolaus circa illud. Matt. 18. Qui suscepe-
rit vnum paruulū talem, &c. Matt. to. 5. 13.c.4.G
Fallitur Nicolaus, circa illud. Mat. 23. Qui autem iurauerit in auro templi, debitor est. Matth. tom. 6. 197.c.3.H
Fallitur Nicolaus, circa illud. Matth. 24. Fugiant ad montes. Mat. to. 6. 285.c.3 K.& c.4.F
Fallitur Nicolaus, dicens illud. Matth. 24 Orate ne fiat vobis fuga vestra hyeme vel sabbatho, debere intelligi de tempore Antichristi, sed intelligēdum est de fuga credentium de Iudæa ante euersionem Ierusalem. vt probatur. Matthæ. tomo 6. 288.c.3.I
Fallitur Nicolaus, dicens quòd in cap. 25. Mat. Assignantur tres parabolæ prrtinentes ad triplicem statum iudicandorum, scilicet, contemplatiuorum, prælatorum, & actiuorum, cum non ponātur nisi duæ. Prima decem virginum. Secunda Domini peregre proficientis, &cæt. Nam illud, quod infra ponitur, scilicet; Cum autem venerit filius hominis in maiestate sua, &c. Non est parabola sed ad literam sic erit, &c. Mat. to. 7. 6.c.3.K. Et quòd per illam parabolam Domini tradentis talenta serui &c Non intelligatur status prælatorum, vt dicit Nicolaus, probatur. Matth. tom. 7. 26.c.4 K.& 27.c.1.A
Fallitur Nicolaus, dicens q̄ illud. Mat. 26 Scitis quia post biduum Pascha fiet, dictum fuerit a Christo feria quarta post dominicam in Ramis palmarum. Mat. to. 7. 298.c.1.C
Nicolaus de Lyra asserit quòd maiores Iudæorum cognouerunt Iesum esse Messiam & esse Deum. Primum tamen tenet. S. Tho. sed secundum negat. Auctor tamen tenet quòd nec cognouerūt illum esse Messiam, nec esse Deum. Matth. to. 5. 272.c.3.H.& c.4. 273.c.1.& 2.
Nicolaus in libello suo contra Iudæos, nititur probare ex illo. Gene. 1. In principio creauit Deus cœlum & terram, personarum pluralitatem, & naturæ vnitatem: quia in Hebræo dicitur Elohim, idest, dij cum verbo singularis numeri, sed Auctor probat Nicolaum non cōcludere, quod prætendit, &c. De Beata Trinit. 3.c.2.B

Necromantia Non est iurandum per librum necromantię. Exo. to. 1. 258.c.2.B

Sub necromantia sunt septem artes, quæ explicantur cum his, de quibus tractant. Leuit. 198. colum. 4. I
Necromantia est ars quædam superstitiosa, quam aliquis inquirit veritatem per mortuos, & dicitur à necron, quod est mors, & mancia, quod est diuinatio, quasi diuinatio in mortuis. 1. Regū. to. 2. 161.c.1.A
De capite metallino, quod dicunt fieri per necromantiam. vide in dictione. Caput Aeneum.

Universidad de Deusto Biblioteca

Nigrum Et album quare videantur simul, cum tamen non sentiamus simul calidum & frigidum. Mat. to 7.176.col.3.F. Contingit tamē illa simul sentiri, dicit Auctor. ibidem.g

Nihil Et malum equipatantur, sicut nihil & inutile secundum iura. Exod. to. 1 168.c.4.K. Exo. to. 2.155.c.3.I. Contra Cleri. concubi. 8. col. 4 F

Nilus Dicitur à Nilō, quod est limosum, quia tota aqua eius limosa est, & ideo terram multum fæcundat. Et alio nomine Nilus dicitur Gion. Gen. 14.c.3.I.103.c.1.C

De Nili origine & inundarione varij varia senserunt, quæ referuntur. Gen. 14.c.3.I

Nilus in Aegypto & Aethiopia, valde inundat in estate, & maximè in principijs & finibus mensiū. Gen. 14.c.4.G

De Nili inundatione dicit Aristoteles, quod iō in æstate fiat, quia in alueo fluminis sunt fontes latētes, qui in hyeme clausi sunt, & in æstate periuntur, & faciunt fluuium intumescere. Gen. 14.c.4.I

Nilus non intumescit in omnibus partibus, sed in Aegypto solum, & in Libya Gen. 14.c 4.K

Circa Nili inundationem refertur opinio Hieronymi super Amos, & improbatur Gen. 14.c.4.K

Nili inūdatio fit in tota Aethiopia & Aegypto per plures quàm ducentas leucas. Gen. 15.c.1.A

Nilus non fluit per totam Aethiopiam, sed per Aethiopiam Asiaticam, quæ cōiuncta est Aegypto a latere meridiano contra Orientem longe porrecta. Gen. 15.c.1.C

Nilus, & si in principijs & finibus mensium crescat duæ tamē inundaiiones eius sunt præcipue vna, Sole existente in Libra. Gen. 75.c.3.D.82. col. 4 I, Exo. to. 1. 299.c.3.K.106.c.2.B.

De Nili irrigatione leges humanæ fecerunt specialem mentionem, vt patet lib. 9 codicis. titulo de ageribus Nili non rumpendis. Gen. 82.c.4.K

Nilus vocatur fluuius turbidut Iosue. 13. s. vniuersa Gessuri a flumine turbido, quod irrigat Aegyptū vsq; ad terminos Acharon &c. Gen. 103.c.1.C

Nilus, vt multis auctores volunt, incipit a principio littoris Maris rubri, deinde longe contra Occasū defluēs, facit in medio insulam nomine Meroē. Et rursum ad Septemtrionem declinans, Aegyptum irrigat. Gen. 103.c.2.A

Nilus incipit quolibet anno intumescere, cum Sol est in Cancro. s. in mense Iunio, sed ad medium Iulij, cū sol est in principio Leonis, est fortissima inundatio. Cum aūt Sol peruenit ad Librā. s. ante mediū Augusti, & finito signo Virginis, cum inceperit intrare Librā. s. circa mensem Septēbris, iā redit Nilus ad priores alueos. Gene. 103 c.4.G. Deu. 55.c.3.G

Nili nomen nō est antiquum, nam prius dicebatur Melo, quod est nomen latinum. Gen. 104 c.3.I

De Nili decursu variæ sunt opiniones apud auctores, sed tamen certom est quod Nilus circuit Aethiopiam, & irrigat Aegyptum. Gen. 104.c.4.H

De Nili origine maior extitit apud sapientes dubitatio, quā de cæteris fluminibus, de cuius origine tres fuerunt opinationes. Prima quod origatur in littore Maris rubri. 2 quod apud Athlantem. Tertia quod apud duas petras in lacubus magnis herbosis. Prima opinio est cōmunior, quam tenet Aristoteles & Orosius. Secūda opinione tenet Hieronymus, & Historia scholastica & quam plurimi. Tertiam tenet Seneca li. 5. de Naturalibus quæstionibus, vbi narrat quòd Nero Imperator misit duos centuriones, ad inquirendum caput Nili. Gene. 105. c 3.K.& c.1.F

Nilus per septem ostia intrat mare mediteraneum. Gen. 106.c.1.A

Nilus maximo incremento crescit viginti duobus cubitis, & mediocri incremento, crescit decem & sex, & minimo infra quindecim, & tunc est sterilitas, similiter & quando maximum est incrementum &c. Gen. 299.c.4.G.& 364.c.2.E

Nilus in omni lunæ incremento crescit aliqualiter: sed notabilia Nili incrementa sunt duo. Genesi. 299 c.3.K

Nilum colunt Aegyptij attribuendo ei aliquid deitatis, quia suis crementis & decrementis futura mala prænuciat. Gen. 399.c.4.G

Nilus non creuit vltra quinque cubitos anno illo, quo contigit Pharsalicum bellum inter Iulium Cæsarem, & Pōpeium in campis Thessaliæ, quod fuit magnæ rei portentum. Gen. 299.c.4.H. 106. col. 2.C

Nullas auras Nilus generat, cum omnia alia flumina auras generent Gen. 299.c.4 H

De Nili inundatione referuntur opiniones & impugnantur. Gen. 299.c.4. H. Sed dicendum quod huius causa est naturalis, quam consequitur immediate apud ipsum fontem paradisi, a quo pullulat Gen. 300.c.1.C

Famosissima opinio de Nili ortu est, quòd habeat ortum a monte inferioris Mauritaniæ, quæ appropinquat Oceano, vt libri Aphricani dicunt, &c. Gen. 300.c.1.E

Nili aquas excipit mare rubrum, ne vltra transeant ad irrigandum. Gen. 391.c.2.D

Nilus venit a parte merdiana per deserta Aethiopiæ ad meridiem maris rubri Gen. 391.c.2.D

Nilus in Aethiopia facit quandam magnam insulā Meroem, a qua clima quoddā nuncupatur, quod dicitur Diameroes. Exo. to. 1. 104.c.3.G

Nilus fluuius idem est quod Gion. Exodo. to. 1.64. col. 2 C

Nilus describitur Exodo to. 1.64.c.2.B. Et Nili ortus & decursus. ibidem. 104.c.3.G

Nilus absorbetur a mari medit versus Occidentem Aegypti. Exo. to. 1.104 c.3. G. Dissonat ab eo, qd dicit. Ge. 391.c.2.D

Nihil inundatio insurgit. 16. cubitos communiter, & si minus insurgat sterilitatem facit in Aegypto. Exo. to. 1. 106.c.2.C 109.c.3.G

De Nili mirabilibus. Exo to. 1.

Solus Nilus gignit Hippopotamos animalia quadrupedia & nimis astuta. Exodo tomo. primo, 109. col. 3.I

Circa Nili ripas, auis quædam est ibi nomine, depopulatrix serpentum & cæt. Exodo tom. 1.109. col. 3.K

Nilus non irrigat totam Aegyptum, sed solum maiorem partem eius, scilicet, meridianam, vt probatur. Deut. 55.c.2.E

Nilus non irrigat partem illam Aegypti, in qua habitabant Iudæi & cæt. vt probatur. Deuter. 55. col. 4.I. Sed artificialiter irrigatur hortorū modo, educendo aquas de fluminibus per alueos factos. Deut. 55.c.4.I

Nilus vocatur riuus per excellentiam & cęt. 4. Reg. 244.c 4.A

Nilus irrigat bis in anno totam Aegyptum, diuisus per alueos, quia est terra plana. & cęt. 2. Paralipome. 13.c.2.C

Nilus aliquando appellatur torrens ex improprietate sermonis Hebraici &c. 2. Paralip. 100.c.2.F

Vnum ex septem brachijs Nili, quod dicitur Rinocorula, est terminus terræ Chanaan &c. 2. Paralip. 100.c.2.G

Nilus habet montes altissimos hinc & inde, & terrā destructam & pessimam, nisi super ipsum fluuiū, & ipsa loca sunt barbaræ habitationis. Matthæi to. 1. 131.c.2.C

Nilus incipit crescere die Natiuitatis Sancti Ioannis, & crescit continue vsque ad diem Exaltationis Sanctæ Crucis in mense Septembri, & ab illa die incipit decrescere vsque ad diem Epiphaniæ, continue, & tunc agricolæ serunt, scilicet, in mense Ianuarij. & colligunt fruges in mēse Martio &c. Matth. tomo. 1.131. col. 2.D. Et ex Nili inundacione magna vel parua, cognoscunt agricolæ quantitatem frugum futurarum &c Matt. to. 1. 131. col. 2.D

Nilus diuit Aegyptum in duas partes, intrans, per caput Orientale Aegypti, & prouenit vsque ad Occidentem eius, & ibi a mari Mediterraneo absorbetur. Matt. to. 1. 131.c.3.F

Nilus irrigat totā ferè Aegyptum, & ad hoc adiuuant quatuor &c. Mat. to. 1. 131.c 3.G

Nilus cum intrat Aegyptum apud Babylonem diuiditur in septem brachia &c. Ma. to. 1.131.c.3.G

In maximam Nili inundatione, ipse non crescit vltra viginti duos cubitos, & in minima vsque ad quindecim cubitos vel quasi, & inter has duas inundationes, habetur frugum maxima copia, nec visus est vnquam minus quam quinque cubitos crescere &c. Mat. to. 1. 131.c.3.H

Apud alueos Nili, facti sunt multi aquæ ductus, per quos deducitur aqua per omnia plana Aegypti, & viæ illæ, per quas intrat aqua, sunt obstructæ, & aperiunt cū incipit crescege Nilus. Et isti aquę ductus aperti sunt a Sarracenis, & capti Christiani apud Damiatam vrbem &c. Et in C. est titulus de Nili ageribus non rumpendis &c. Matth. to. 1. 131. col. 3.I

Nili descriptionem & eius diuisionem per brachia quædam. Mat. to 1. 132.c.3.I

Nympha Egeria. Nympha Egeria dicitur aqua, quia egeritur, id est, emittit de terræ cauernis. 1. Reg. to. 2. 160.c.4.K

Ninia. Filius regis Nini occidit matrem suam, quæ dicebatur Semiramis, quam acceperat in vxorem suasu ipsius Semiramis, &c. Leuitic. 179. col. 4.F

Niniue Caput est Assyriæ. Gene. 294. colu. 3. K. Et erat magna ciuitas &c. Mat. to. 4. 31. col. 2.A

Ninus. Historiæ gētium incæperunt a Nini regis tempore, & nō prius. Gen. 51.c. 4.H

Ninus rex cupidine dominādi gentibus extraneis, per quinquaginta duos annos arma mouit, multas gentes in suam subijciens ditionem, donec simul vita & bello caruit a sagittarijs in obsidione cuiusdam ciuitatis interfectus. Gen. 52.c 2 D

Aliqui negant Ninum fuisse de semine Nemrod, & alij quod fuerit de genere Sem, e filijs Assur &c. Gen. 56. col. 3.F

Ninus fuit primus, qui alijs bella indixerit. Genesi. 56. col. 3.F

Ninus patri suo Belo fecit imaginem, cui tantam reuerentiam exhibebat, vt omnibus cōfugientibus ad eā rex parceret, & ideo homines illius regni, diuinum exhibebant honorem illi imagni Beli &c. Gen. 60.c.3.H

Ninus rex mortuus fuit anno nō vitæ Abrahæ &c. Et regnauit. 52. annis. Exo. to. 2. 72.c.1.D

Ante Ninum regem Babylonis nihil referunt historiæ gentium. Mat. to. 5. 82.c.1.E.c.2.A

Niobe Vt dicit Philosophus. 7. Ethicorum. c. septimo, tantum amabat filios, quod rebellauit ad Deos propter eos &c. Gen. 234.c.4.F. Mat. to 6. 183.c.4.H

Nisan Primus mensis Hebræorum in illo anno, in quo Hebræi æquant annum lunarem anno solari, qui est tertius quoque annus habens tredecim lunationes, cōcurrit cum Aprili nostro, non quod simul incipiant, & desinant, quia hoc est impossibile, sed quòd ille mensis magis cōcurrat cum Aprili nostro, quā cum Martio aut Februario: in alijs autem annis, qui non habent nisi duodecim lunationes, aliquando magis coincidit cum Martio, aliquando cum Aprili magis. Exodo tomo. 1.71. col. 4.F. Et ad sciendum quando magis concurrat cum Aprili aūt cum Martio, oportet hoc inquirere per Astrologiam, aut secundum speciales regulas computistarum, & in generali dicitur quòd principium Nisan est in lunatione: & illa lunatio attendenda est secundum æquinoctium vernale, quod est in decima quarta mensis Martij: nam tunc intra Sol primū gradum Arietis. Illa ergo lunatio, quæ fuerit propinquior æquinoctio vernali, erit principium mēsis primi, scilicet, Nisan, ex quo sequitur quòd in illis annis, in quibus non est æquatio anni lunaris cum solari, Nisan semper incipit intra nostrū Martium. Nam nulla lunatio durat per triginta dies, sed medietas lunationis sunt quatuordecim dies cum dimidia &c. Exo. to. 1. 71.c.4.F

Nisan nunquam potest incipere in Aprili nostro, nec potest incipere celeribus, quàm in prima die nostri Martij, vel in aliqua particula vltimæ diei Februarij, nec potest tardius inchoare, quā die vigesima octaua, vel in principio vigesimæ diei mēsis Martij, quia vtrumq; distat quatuordecim diebus ab æquinoctio vernali &c. Exo. to. 1. 71.c.4.I

Nisan, quando incipit ante equinoctium vernale, magis coincidit cum Martio nostro, quā cū Aprili &c. Si aūt incipiat decima octaua mensis &c. magis pertinet ad Aprilem, & sic deinceps vsque ad vigesimam octauam, & vigesimam nonam diem Martij, vltra quē non potest incipere nisan, nisi in annis ęquationis, in quibus lunares æquantur solaribus. Exo. to. 1. 71.c.4.K

Nix Non solū habet intensam albedinē, sed & radios quosdā emittit. Mat. to. 4.213.c 4.G

Nobilitas Rei nō ex materia, sed ex forma. Gene. 147.c.2.A

Nobilitas prolis est a nobilitate paterna, Genesim, 320.c.2.D

Nulla est altior nobilitas, quā esse filium Dei. Matt. to. 3. 70.c.1.A

Nobilitas ad virtutes excitat. Gen. 320.c.2.D

Nobilis. Nobilium mores magis noti sunt, quàm mores ignobiliū &c. 5.c.3.K

Moyses quare cōstituit nobiles in principes potius quàm ignobiles. Deut. 5.c.3.K.c.4 F

Nobilis vir, si ingressus fuerit aliquam religionem, nō licet ei de nobilitate gloriari. Ma. t. 5.167.c.3.I

Nocere. Deus nunquam sine necessitate ostendebat suam potestatem in nocendo. Mat. to. 5. 247.c.2.A

Aliquis potest dici nocens vel innocēs apud duos, scilicet, apud Deum & proximum: apud Deum nullus est innocēs, & si apud proximum esse possit. Exo. to. 2. 168.c.2.

Magis nocet paruum malum, quàm promisit quod libet magnum bonum. Mat. to. 6. 171. c. 2. D
Cui licet nocere aperte, licet etiam nocere occulte. 4. Reg. 81. c. 1. C
Aliquis potest nocere alicui iniuste, & tamen iuste nocetur illi, &c. Defen. 28. c. 2. D

Noctiluca Per diem videtur colorata, & pernoctem fulgida. Matt. to. 4. 256. c. 1. E

Noctua. Noctuæ non nascuntur in insula, quæ dicitur Creta, quæ etiam nũc alio nomine Candia dicitur, nec etiam serpentes nascuntur, & noctuæ ibi aliunde adductę, moriuntur. Gen. 23. c. 3. F. Leuitic. 109. c. 1. C
De noctua, quæ alio nomine dicitur nicticorax. Leuitic. 109. c. 1. B

Nocumentum Potest alicui inferi tripliciter. s. ex passione, ex ignorantia, & ex electione, vel industria, siue ex certa malitia. Mat. to. 2. 105. c. 2. B

Nod Terra est, vbi habitauit Cain, profugus, & interpretatur instabilis. Gen. 28. c. 2. B

Noe Non est verissimile, ꝙ Noe fuerit primogenitus Lamech. Gen. 32. c. 4 G
Tempore Noe non crediderunt homines peccatores futurum diluuium. Matth. tom. 6. 317. colum. 3. G
In genealogia Noe non semper describuntur primogeniti: quia ad lineam ducentem ad Noe nõ accedebant, vt ait Augustinus libro 15. de Ciuit. cap. 16. Gen. 32. c. 4. H
Quare Deus concesserit Noe, & suæ posteritati, ꝙ quòd comederent carnes. Gen. 33. 3. F
Noe habebat annos quiugentos cum incepit gignere. Gen. 34. c. 1. B
Nullus de semine Noe perijt in diluuio ꝓpter Noe sanctitatem. Ge. 34. c. 1. D
Sem fuit vltimus filius Noe: sed alijs præfertur propter Messiam, & Patriarchas, qui ex illo descenderunt. Gen. 34. c. 2. C
Filius primogenitus Noe cõpleuit centum annos in diluuio. Gen. 34. c. 1 A
Noe constitutus est Patriarcha, vel principium generis humani restaurandi, sicut Adam fuit principium generis humani nouiter procreandi. Ge. 36. c. 4. F
Noe quomodo inuenerit gratiam coram Domino. Gen. 36. c. 3. I
Noe & Adam fuerunt filij Abrahæ secundum fidẽ. Mat. to. 7. 260. c. 4. I
Generationes Noe nominantur ter. Ge. 6. & 10. Cuius assignatur ratio. Gen. 36. c. 4. F
Noe fuisse perfectum in generationibus suis, potest dupliciter intelligi, vno modo in comparatione ad homines, qui erãt in generationibus illis, alio modo, ꝙ inter oẽs, qui erant de linea Seth, nullus iustior fuit Noe, &c. Gen. 36. c. 4. I
Noe ambulabat inter animalia tam ferotia quam mansueta, dans illis cibos, & nullum eorum nocebat ei. Gen. 38. c. 4. H
Filij Noe non genuerunt vsq; post diluuiũ, de quo. Gen. 10. 39. c. 1. C
Ad colligendas escas pro victu animalium angeli forsam iuuerunt Noe, adducendo ex varijs partibus Gen. 39. c. 2. A
Noe fuit vir iustus iustitia legali. Gen. 39. c 4. F
Meritis Noe liberata est domus eius in diluuio. Gen. 39 c. 4. H
Noe prædicauit cunctis hominibus, vt conuerterẽtur a vijs suis pessimis per spatium centum viginti annorum: sed centum annis fabricanit arcam, transactis iam viginti annis suæ prædicationis, 41. c. 1. E
Noe intrauit arcam anno sexcentesimo vitæ illius, mense secundo, decima septima mensis, & egressus est ab arca anno sexcẽtesimo primo vitæ suæ mense etiam secundo, die decima septima mensis. Gen. 41. c. 2. E
Noe non vidit solem dum durauit pluuia quadraginta diebus: quia totus aer vehementer obscurabatur pluuijs densissimis, neque sciuit quot diebus pluuerit, Deus tamen postea reuelauit. Gene. 42. c. 2. A
Noe per fenestram, qua emisit coruum, & colũbã, non poterat videre terram, vel aquam: quia parua erat fenestra, nec poterat per eam caput mittere, aut corpus, &c. Gen. 45. c. 2. E
Noe quare quater miserit aues ab arca. s. coruum, & columbam. Gen. 45. c. 3 G
Noe eodem die, quo ingressus est arcam, reuoluto anno solari, exiuit de arca. Gen. 46. c. 1. E
Quando Noe intrauit arcam, viri intrauerunt per se, & fœminæ per se ad significandum, ꝙ in arca abstinere debebant a coitu propter mũdi vniuersalem tribulationẽ, sed in exitu de arca quilibet cum sua vxore exiuit ad significandũ, ꝙ debebat vacare generationi. Et ita. Gen. 8. dicitur, Egredere tu, & vxor tua, filij tui, & vxores filiorum tuorum tecum. Et in septimo cap. dicitur. Ingressus est Noe, & Sem, & Chã, & Iapheth filij eius, & vxor eius, & vxores filiorum eius cum eo ad arcã. Gene. 46. c. 2. B
Noe non habuit nisi tres filios, scilicet Sem, Cam, & Iapheth: quia ab istis disseminatum est omne hominum genus super vniuersam terram, vt habet. Ge. 9. 46. c. 3 G
Noe quare fuerit inebriatus. Gen. 49 c. 4. K
De Noe & vinea, multa fabulosa narrantur. Gene. 49. c. 4. K
Aliqui dicunt, ꝙ Noe post diluuium genuit vnum filium nomine Ionicum. Gen. 50. c. 5. H
Filij trium filiorum Noe totum mundum possederunt, filij Sem Asiam tenuerũt. Filij Cham Aphricã. Filij Iapheth Europa;. Sed clarius, & verius distinguit Iosephus. s. ꝙ filij Sem. Asiã seorsum vsq; ad Oceanum tenuerunt ab Euphrate initiũ faciẽtes, &c. Filij Iapheth tenuerũt plagam Septentrionalem, a Tauro & Amano montibus Ciliciæ, & Syriæ vsq; ad Tanaim flumen. Et in Europa vsq; ad Gadira. i. vsq; ad prouinciam Gadicen. versus Hispalim iuxta strictũ mare Mediterraneũ, &c. Filij Cham a Libano & Amano montibus cuncias Syriæ vsque ad Oceanum repleuere prouincias. Gen. 51. c. 1. A
Tres Filij Noe non denominant aliquas gentes specialiter: quia oẽs filij eorum immediatè denominant gentes. Nã si oẽs filij alicuius patris denominant gentes, singulas vel tribus, pater nullam gentem poterit nominare, pater de filijs Iacob de nominantibus duodecim tribus. Ideo Iacob nõ potest denominare aliquam gentem vel tribũ: quia nihil est, per quod patris progenies deriuetur, nisi per filios, qui omnes exhausti sunt: quia singulas tribus denominant. Gen. 51. c. 3. H
Noe viuẽte, multiplicati sũt filij eius vsq; ad numerũ viginti quinq; milliũ virorũ fortiũ, prẽter paruulos, & mulieres. Et habebant sup se tres duces, vt refert Philo. in quæstioni. Ge. 51. c. 3. K. & c. 4. F
Noe, vt refert Methodius martyr in lib. Chiliadũ, centum annis post diluuium genuit filium no-

mine Ionicum, cui trecentesimo anno post diluuium donationes fecit, & misit eum in terram Ethã. Et intrauit vsque ad mare, quod dicitur Heliocora, i. solis regio. Et iste accepit donum sapiẽtiæ a Deo. Et inuenit astronomiam. Ad quẽ iuit Nemrod gigas, & accepit ab eo consilium, in quibus regnare debuisset. Et Ionicus iste quosdã euẽtus futuros prędixit de ortu, occasu, & successione regnorum, qui Nemrod discipulo enarrauit. Gen. 51. c. 4. F
Noe adfuisse ædificationi Turris Babel, & Abrahã similiter dicit Rab. Abraham Aben Ezra: sed de Noè credibile est: quia linguarum confusio facta est quasi per centũ annos post diluuium: sed Noè vixit trecentos quinquaginta annos post diluuium: sed de Abraham non videtur possibile: quia Abrahã natus est trecentis annis minus vno post diluuium, vel forte trecentis & vno, computando duos annos post diluuium prius quam natus esset Arphaxad, &c. Gen. 54. c. 3. F
Noe vixit vsque ad quinquagesimum octauum annum vitæ Abrahæ. vt probatur. Gene. 57. colum. 1. B
Noe & filij eius peccarent, si comederent carnem cum sanguine. Gen. 117. c. 1. E
Noe quodam modo concessum est vinum per interiorem inspirationem. Gen. 121. c. 1. C
Noe quare expectauerit septem dies intermissionẽ corui, & columbæ, assignantur rationes astrologicæ. Gen. 45. c. 3. I
Noe inuenisse aratrum, & adiunxisse animalia aratro, & quædam alia ad industriam arandi pertinentia dicunt. Et huic videtur conuenire illud. Gen. 5. s. Lamech genuit filium, & vocauit nomẽ eius Noe: dicens, iste consolabitur nos ab operibus, & laboribus manuum nostrarum in terra, cui maledixit Dominus, &c. Gen. 245. colum. 3. G
In arcam Noe adducta sunt animalia per Angelos ex diuersis partibus mundi. probatur. Num. to. 2. 16 c. 3. F
Noe filius Lamech partim fuit in prima ætate secuti, & partim in secunda. Fuit in prima ętate annis trecentis. scilicet, ante diluuium. Et in secunda fuit annis trecentis quinquaginta, scilicet post diluuium. Et vocatus est hoc nomine Noe quasi propheticè. Nam Noe interpretatur requies. Sic enim dixit pater eius. s. iste consolabitur nos ab omnibus operibus, & laboribus manuum nostrarum in terra, cui maledixit Dominus. Gene. 1. Paralipomenon. 27. c. 3. H
Quidam dicunt filios Noe sic diuisione Orbem, quod filij Sem occupauerint Asiam, & filij Iapheth Europam, & filij Cham Aphricam: sed isti aberrant, vt probatur. 1. Paralip. 28. c. 4. I
Noe post diluuium genuisse quendam filium Ionicum nomine, dicit Methodius martyr in libro, quem fecit de millenarijs, &cæt. 1. Paralipomen. 29. col. 1. C
Noe in exitu de arca obtulit sacrificium Domino de omnibus animalibus mundis Gene. 8. & placuit Deo sacrificium. 1. Paralipom. 186. c. 4. G
Noe nunciauit hominibus diluuium vẽturum: sed non crediderũt ei peccatores illius temporis, existebant enim peccata sua, vt excæcarentur, & nõ crederent, sed perirent, &c. Mat. to. 6. 317. c. 3. F
Nesqua Noe introierit in arcam, falsè annotatur in Calendarijs. De Defen. 47. c. 4. H

Nolle. Deus nunquam trahit homines nolentes ad malum pœnę. Mat. to. 5. 146. c. 3. I

Nomen. Deus imposuit nomen quinque rebus, scilicet diei, nocti, mari, terrę, & homini, vt patet. Gen. 1. & 2. Et cæteris rebus imposuit nomen Adam. Gen. 5. c. 3. F
Adam non imposuit nomina piscibus, sed animalibus gressibilibus, & volatilibus. Gen. 16. c. 1. B
De nominibus, quæ imposuit Adam animalibus. Gen. 2. In dictione, Adam.
Diuersitas nominum vel est ex origine sua, vel ex consuetudine quorundam. Mat. to. 7. 119. c. 4. F
Multa nomina propria descendunt ab appellatiuis, & cæt. Gen. 154. c. 1. D
Nomina ponuntur ad rerum notificationem, & ideo ponuntur secundum ea, quæ de rebus nota sunt, &c. Mat. to. 7. 150. c. 4. G
Multa nomina propria sumuntur ab aliqua ratione, vt Eua, Cain, Seth, Iacob, Esau, &c. Gen. 154. colum. 1. D
Nomen nouum cur in Baptismo ponatur. Genes. 259. c. 3. I
Nominum appellatiuorum impositio pertinet ad auctorem ipiomatis. Gen. 154. c. 2. D
Nomen Iacob cur Deus mutauit. Gene. 341. c. 3. H
Nomen Dei tetragrammaton nemine proferebatur, nisi a sacerdote magno in benedictionibus nubentium. Exo. to. 1. 85. c. 3. K
Non est inconueniens, quòd idem nomen imponatur bis eidem rei ex diuersis accidentibus. Gene. 303. c. 1. D
Iudicare aliquod nomen quantum ad materiale ipsius vocis. i quantum ad ipsam vocem, aut parum aut nihil est: quia nomen ex senõ habes aliquam excellentiam, sed solum ex rebus significatis, &c. Exo. to. 1. 36. c. 1. B
Nomen Dei quomodo fuerit Moysi demonstratũ. Exo. to. 1. 36. c 2. A
Nomen quoddã proprijssimũ vrbis Romę sic apud antiquos ex decreto deorũ occultatũ est, vt ĩ vulgus nõ veniret, & dissuetudine a memoria nostra abolitũ est, vnde quidã noĩe Marenus Soranus, qa nomẽ illud in publico semel ausus est nominare, morti est adiudicat⁹, &c. Exo. to. 1. 165. c. 4. I
Nomẽ Demogorgonis, q erat primus Deus, sic fuit apud antiquos gentiles occultatum, vt illud non nominarent: quia sic honorẽ illius crescere magis putauerunt, si non nominaretur. Et tantæ reuerentiæ dicebant illud esse, vt quandocunque nominaretur terra tremeret, de quo Lucanus. li. 6. Exo. to. 1. 165. c. 4. K
Inter omnia nomina, quæ ĩ sacra scriptura de Deo reperiunt̃, quedam, vt dicit Rab. Salomonis, significant Deũ per relationem ad creaturas, vt creator, dominus, misericors, & dominator, & c. alia significant Deum per modum qualitatis, vt sapiens benignus, fortis, alia per modũ quantitatis, vt immensus, incircunscriptus, æternus, & c. Sed nomen Tetragrammaton significat diuinam essentiam puram & nudã ab omni attributo, prout in se existit, &c. Exo. tom. 1. 35. c. 4. F
In Hebræo reperiunt̃ plura nomina Dei. s. El, Adonai, & nomen tetragrammaton, quod est in effabile, quod magis explicite, quam cætera nomina designat diuinã perfectionẽ. Exo. to. 1. 168. c. 1. C
Inter nomina, q̃ de Deo dicũtur, quædã significant Deũ sub maiore perfectione, & quædam sub minore, & q̃dã important Deũ per modũ formæ, & q̃dã per modũ subiecti, &c. Exo. to. 1. 36. c. 3. H
Hoc nomen Deus, & nomen tetagrammaton cõparantur duobus speculis ad representandum Deum. Exo. to. 1. 36. c. 3. H

Universidad de Deusto
Biblioteca

Nomen Dei ſecundum ſe non habet virtutem, ſed ipſe Deus, vt ipſe in magna habeatur reuerentia, vult, q̃ inuocatio nomine ſuo fiant virtutes, non q̃ eas faciat poteſtas nominis: ſed ipſe Deus audito nomine ſuo, & inuocato agit mirabilia, maxime in credentibus. Exo. to. 1. 120. c. 2. A
Nomen Domini poteſt dupliciter accipi in vanũ, vno modo ſine iuramento, & alio modo cum iuramento. Exo. to. 1. 168. c. 4. H
Vnus locus habet nonnunquam plura nomina in ſacris literis, vt Ieruſalem, quæ aliquãdo vocatur Iebus, & Hebron. Vocatur aliquando Cariathbe, Hebron & Mãbre. Nu. to. 2. 28. c. 2. C. 43. c. 4. G
Nomen imponitur ad certificandum rem dubiam, vel indeterminatam, & c. Iud. 138. c. 1. E
Nomen Dei Tetragrammaton non accipitur ſemper pro Deo vero: ſed interdum pro Angelis. vt conſtat ex multis locis ſacræ ſctipturæ, & c. Iud. 59. c. 2. C
Nomen Dei Tetragrammaton nunquam ponitur, niſi ad deſignandum Deum verum, ſignificat tamen interdum illos, qui non ſunt Deus. Iudi. 59. colum. 2. C
Inter nomen facere, & nomen acquirere, quid interſit. 2. Reg. 53. c. 2. D
Non inconuenit, q̃ idem nomen ſit appellatiuum in diuerſis linguis, vel appellatiuũ in vna, & proprium in alia, & c. 4. Reg. 171. c. 2. A
In ſacris literis idem nomẽ frequenter ſignificat virum & vrbem. 1. Paralipom. 50. c. 3. F. & 51. c. 4. H. Similiter & aliquod nomen ſignificat virum, & mulierem. 1. Paralip. ibid. c. 3. I & 58. c. 3. I
Nomina propria, apud Hebræos, ſæpe mutantur tã a parte principij, qnam a parte finis. 1. Paralipom. 66. c. 4. I. & 133. c. 3. F
Apud Hebræos eſt duplex mutatio in nomine, quędam totalis, & altera partialis. Primum iſtorum accidit: quia multi homines ſunt binomij, vel trinomij in ſacra ſcriptura, ſicut Eſau, Edom, & Seir &c. Secundum accidit ex conditione idiomatis hebraici, in quo frequenter nomina mutãtur in fine per aliquam additionem, vt cũ dicimus Ieſſur, & Ieſſuri, Ierameel, & Ierameeli. Aliquando ex parte principij, vt ille, qui vocat Aram. Ruth. 4. & Mat. 1. vocatur, Ram. 1. Para. 2. 1. Par. 67. c. 1. A
Hebræi imponebant ſibi nomina iuxta conditionem vulgaris idiomatis, quo inter ſe vtebat, cũ Iudæa eſſet pars Syriæ. Mat. to. 4. 169. c. 1. D
Hoc nomen Petrus eſt partim latinum, & partim Græcum. Matt. to. 4. 169. c. 1. E
Nomina propria ſolent trãſlatores aliqui relinquere inexpoſita. Mat. to. 4. 169. c. 2. D
In nominibus hebraicis multiplex contingit variatio, apud hebręos, per additionem, vel ſubtractionem, vel alterationem, & c. 1. Paralioomen. 251.
In nominibus proprijs hebræis, ſiue perſonarum, ſiue locorum, ſolet multiplex fieri mutatio, & cæt. 2. Paralip. 171. c. 1. B. & 213. c. 2. D
Nullum nomen Dei, nec aliquod aliud nomen habet naturaliter aliquam virtutem actiuam, vt probatur. 2. Paralipome. 191. col. 3. K. Nec etiam ſupranaturaliter, vt probatur. ibid. 191. c. 4. K. Sed dicendum, quòd licet nomina in ſe non habeant aliquam virtutem, nec naturalem, neque ſupra naturalem: tamen quando aliqua nomina debite proferuntur, & deuote, Deus exaudit inuocantes, & ſalutem tribuit. Et tũc dicimus ſaluari per hoc nomen, Ieſus: quia Deus vult inuocato illo ſalutem efficere, & cæt. ibidem. 192. colum. 1. B.
Et ſic poſſumus habere ſpem in nomine Domini, & in Deo, quòd ſaluabimur, & idem eſt, ſicut eadem actio eſt virtutis agentis, & inſtrumenti, & c. 2. Paralip. 192. c. 1. D
Aliquod nomen, apud Hebræos, poteſt accipi tanquam proprium, & tanquam appellatiuum. Et hoc poteſt ſciri ex ipſa ſententiæ conuenientiæ. Matth. to. 1. 94. c. 3. I
Tria nomina habuit Chriſtus, ſcilicet Emmanuel, Chriſtus, & Ieſus. Prima duo ſunt appellatiua, & tertium eſt proprium, & perſonale, quod apud Hebræos dicitur Ioſua, & non Ieſus. Apud nos dicitur Ieſus, & Ioſue apud latinos, & hoc corrupto vocabulo. Matth. to. primo. 104. colum. 2. C
Angeli non habent nomina. Matth. tom. ſeptimo. 119. col. 2. D
Nomina principium conſueuerunt ſcribi in veteris teſtamento propter honorem. Matth. tom. 3. 227. c. 2. E
De nominibus ordinum angelorum, ſimiliter & de nominibus quorundam Angelorum. Matth. to. 7. 119. c. 3. G
Nomina, quibus Iudæi vtebantur, & nominabant, erant Hebræa, vel Syra, & c. Mat. to. 4. 169. c. 1. D
Nomen commune omnibus dęmonibus eſt diabolus, licet aliqua nomina ſint eis quaſi propria, vt Satan, vel Satanas. Mat. to. 7. 119. c. 3. K
Quare nos habeamus nomina, non tamen angeli, nec dęmones. Mat. to. 7. 119. c. 2. D
De nominibus cuilibet dæmoni conuenientibus. Matt. to. 7. 120. c. 1. E
Nullum nomen hebręum habet caſus, & c. De trin. 5. col. 2. E
Nominum quædam ſunt ex ſola impoſitione, & alia ſunt, quæ ſecundum naturam conueniunt, ſ. nomina generis vel ſpeciei. Ecce virgo. 3. c. 1. D
Quare aliqui infideles fecerint miracula in nomine Ieſu, vt patet. Luc. 9. Et aliqui non, vt patet. Act. 19. Secreta Dei ſunt, quæ ad nos non attinet inueſtigare, ſimiliter dicendũ de hominibus Chriſtianis: quia aliqui ſic: & aliqui non, & c. Exo. to. 1. 120. c. 2. E
Quare nomen Ieſus ſit odioſum Iudæis, & prædicatio illius nominis. Matt. to. 6. 13. c. 1. B
Quare magis honoremus hoc nomen, Ieſus, quam hoc nomen, Deus. Exo. to. 1. 168 c. 2. B
Venire in nomine Ieſu dupliciter intelligitur. Mat. to. 6. 265. c. 3. I

Nominari. Nunquam aliquis nominatur a loco, in quo moritur: ſed a loco, in quo naſcitur, vel in quo moratur. 4. Regũ. 145. col. 3. F

Nominatus prius Quam natus. Quinq; inueniuntur nominati in ſacra ſcriptura prius quam nati. Primus eſt Iſmael. Gen. 16. Secundus Iſaac. Gene. 17. Tertius Ioſias. 3. Reg. 13. Quartus Ioannes Baptiſta. Luc. 1. Quintus Chriſtus rex noſter. Matth. 1. & Luc. 1. Et hoc fuit propter aliquas excellentias, & prinilegia, quas præfati erant habituri, vt probatur. Matt. to. 1. 103. col. 3. I. Gen. 258. c. 1. E

Nona hora Totũ quod venit immediatè poſt meridiem, ad nonam horam pertinet ex cõſuetudine Eccleſiæ. Mat. to. 4. 86. c. 1. E
Nona hora in diebus ieiunij ſemper dicitur ante cibum. Mat. to. 100. c. 2. C

Non apparere Et non eſſe pro eodẽ reputatius, vt patet in Lilla vulgata, tutilia pola. Def. 40. c. 2. E

Non

Non docere Veritatem tripliciter contingit. Mat. to. 6. 21. c. 3. K

Non eſſe Quòd damnati vellent non eſſe dupliciter poteſt intelligi. Matt. to. 7. 186. c. 3. H.
De eis, quæ non ſunt, non iudicamus malum nõ eſſe. Mat. to 7. 187. c. 1. B
Non eſt appetendum non eſſe. Mat. to. 7. 188. c. 1. B
Non eſſe quomodo ſit malu M. Mat. to. 7. 188. c. 4. F
Non eſſe, & nõ apparere pro eodẽ reputat ius, vt patet in lege illa vulgata Rutilia pola. ĩ Def. 40. c. 2. E

Non natus Pro non nato reputatur a iure ille, qui ſtatim, vel parum poſtquam natus eſt, moritur, vt patet ext. de verb. ſig. cum & ego. Ruth 269. c. 2. E. Mat. to 6. 49. c. 4. G

Non obligatus. Aliquis poteſt eſſe nõ obligatus alteri, & tamen q̃ alter habeat ius contra ipſum. 4. Reg. 94. c. 2. C

Non videre. Quare dicatur Deus quandoque, videre & quandoq; non videre. Mat. to. 5. 16. c. 2. E
Non videre Deum, eſt pœna viuentibus. Matt. to. 7. 239. c. 4. F

Noſcere Deus omnia nouit. Matth. to. 7. 36. col. 2. C

Notarius. De his quæ notarij habere debent, & obſeruare, vt fidem faciant ſcripture, vel teſtimoniſi illorum Mat. to. 1. 14. c. 1. B

Notitia. Illud. 1 Poſter. Ariſt. ſcilicet omnis notitia fit ex præexiſtẽti cognitione, & c. ſ. intelligendum eſt i. ex cognitione, quę præexiſtit, & non deducitur, & c. in Defen. 26. c. 1. D

Notorium Non excludit teſtes, ſed ſolum accuſatorem, nam euidentia patrati ſceleri non eget accuſatoris clamore. Extra de accuſatio. cap. euidentia. Sed opus eſt teſtibus ad hoc quòd deponant factum eſſe notorium vel ſaltem ſic eſſe. Gen. 209. c. 3. G
A notorium facti, etiam probata notorietate per teſtes, exigitur aliqua confeſſio delinquentis non quidem ad factum. Sed quantum ad cauſam faciendi, & c. Gen. 206. c. 3. G
Notorium iuris dicitur, quando quis condemnatus eſt de crimine, quod ſpontè confeſſus eſt, aut de quo conuictus eſt. Mat. to. 7. 111. c. 3. G
In notorijs per facti euidentiam, licet non requiratur apparatus, vel ordo iudiciarius, requiritur tñ ſemper citatio, & ſententia. Ioſ. to. 2. 10. c. 4. I
In notorijs requiritur citatio tpis. ſ. ad hoc q̃ delinquens veniat ad audiendã ſnã. 2. Reg. 5. c. 3. F

Noualia. Omnibus religioſis conceſſum eſt retinere decimas de noualibus illis, q̃ propr is manibus colunt. Mat. to. 6. 229 c. 3. G
Noualia quando dicamur innouare. Gen. 247 c. 1. B
Noualia dicuntur agri, qui interpollati, incoluntur, vt patet ext. de verbo ſignifi. in c. innouate noua. Exod. to 1. 251. c. 1. D
Ad hoc, quòd aliqua loca ſint noualia, duo requirũtur. Matth. to. 6. 213. c. 4. H

Nouerca. Nouercam cognoſcere carnaliter non eſt maius peccatum, quam cognoſcere nurum quãtum eſt ex parte affinitatis. Et ſi maius ſimpliciter. Leui. 209. co. 3. G. Et gradus peccat cognoſcens nouercam, q̃ ipſa nouerca cognita, cæteris partibus. Leui. 209. c. 3. I. Et gradus peccat, cæteris paribus, cognoſcens nurum, q̃ ipſa nurus cognita, vt probat. Leui. 209. c. 4 G
Quilibet debet nimis cauere ne nouerca, accipiat in uxorẽ, immo a nulla affinium dẽt tñ abſtinere, q̃ cum a nouerca, cũ qua minus diſpẽſari dẽt. Et ob hoc Apoſtolus in Eccleſia primitiua arguit quendã Corinthũ, qa acceperat nouercã ſuã in vxorẽ tradẽs eũ Satanæ. 1. Cor. 5. 1. Reg. to. 1. 132. c. 3. F

Nox Secundum Hebræos præcedit. Exod. to. 1. 95. c. 1. B
De quatuor vigilijs noctis, & nominibus earũ. Mat tomo 4. 107 c. 3. G
Integris noctibus Chriſtus pernoctabat in oratione & c. Mat. to. 4. 105 c. 4. I

Noxa. Largè capitur pro quocumq; crimine, ſed in legibus humanis capitur noxa pro occiſione ſerui. Et inde dicũtur actiones noxales. Et eſt vnũ de tribus capitibus legis Aquiliæ, q̃ ſunt, de homicidio, de noxa, & de pauperie, vt patet. ff. ad legem Aquiliam. Exo. to. 1. 216. c. 2. C

Nubere. Poteſt capi pro coniunctione matrimonij. Mat. to. 6. 67. c. 1 B
Quod homini ſapienti non expediat nubere, probauit Theophraſtus Philoſoph Mat. to. 5. 82. c. 3. K

Nubes. Quæ præcedebat Iudęos in deſerto, ſtabat ſuper tabernaculũ poſtquam fabricatũ eſt. Et q̃n mouebaẽ, ipſi non mouebanẽ. Et q̃n mouebaẽ, & ipſi mouebanẽ. Et tunc amouebat ſe deſuper tabernaculũ, & ſedebat ſuper vexillo filiorũ Iudæ. Nam tribus Iudæ cũ ſuo vexillo mouebaẽ prima, & ante conſtructionem tabernaculi ſtabat ſuper vexillo filiorũ Iuda. Et q̃n moueri debebant, præcedebat nubes modicum ante vexillũ Iuda. Et tunc oẽs mouebãt caſtra, & incipiebant proficiſci, & c. Exo. to. 1. 107. c. 2. B. 217. c. 2. C
Poteſt teneri, q̃ vnica nubes in formam columnæ præcedebat Iudęos in deſerto, & a vento temperabaẽ ſolis æſtus circa Iudæos. Põt ẽt teneri, q̃ ab alia nube protegebantur ab æſtu ſolis, quæ altior erat, quam columna nubis, quæ monſtrabat iter, iuxta illud Nu. 14. Nubes gloriæ tuæ protegebat eos ideſt cooperiebat. Et in columna nubis præcedebas eos. Exo. to 1. 108. c. 2. A
Nubes tenebroſa, quæ poſita eſt inter Aegyptios, & Hebræos iuxta mare rubrum impediebat Aegyptios, ne accederent ad Hebræos, quia tam denſa erat, quòd nihil omnino videbatur. Et ideo non audebant moueri, putantes ſe caſuros in aliqua periculoſa loca, vel incurſuros in manus Hebręorũ, vel q̃a videbant aliquas terribiles viſiones, non permittentes accedere. Exo. to. 1. 113 c. 1. A
Duplex nubes erat in deſerto, vna, q̃ regebat Iſraelitas a calore Solis, & c. Altera erat in formam columnæ, denſior & lucidior prima, differens a prima in magnitudine, figura, luce, & denũtate, quæ pluries vocat colũna nubis, & ignis, ĩ qua angelus exiſtens p̃cedebat exercitũ dirigens eos, de vtraq; iſtarũ nubiũ fit mentio, Nu. 14. Ex. to. 2. 153. c. 2. B
De nube illa, quæ operuit tabernaculũ teſtimonij, poſt eius primam erectionem, de qua Exod. 40. Exo. to. 2. 216. c. 2. D
Columna nubis dicebatur nubes Dei, primo in locatione, ſecundo in permanſione & immutabilitate, & nota, & c. Exo. to. 2. 217 c. 3 G
Nubes nõ põt generari immediatè, & nãliter apud terrã: ſed in parte ſupiore, & c Exo. to 2. 217 c. 3. H
Dęmones faciũt deſcendere nubes iuxta pacta cum hominibus, in quibus ferant illos ad alium locũ, vel regionẽ, vt ſæpe factum eſt, & publicè viſum. Exod. to. 2. 217. c. 4. F
Nubes aliquando apparet multum lucida, & tales nubes vocantur, paralelli ideſt æquales Soli in fulgore, de par, & helios. 2. Metheo. & ſecũdum has nubes videntur aliquando apparere plures ſoles: ſed rarò contingit hoc, cum rarè detur nubes ſic regularis,

Universidad de Deusto Biblioteca

regularis, & in dispositione, vt possit sic suscipi lumen Solis. Exo. to. 2. 217. c. 4. B

Columna nubis permansit quadraginta annis Exo. 13. & 16. & Num. 14. Exo. to. 2. 217. c. 4. I. Et habebat motum quasi progressiuum, quod super naturale erat. ibid. 218. c. 1. B

Nubes altiores sunt in æstate, quã in hyeme; Et tempore mensis Iunij magis distant a terra, &c. Exod. tom. 2. 218. c. 1. D

Nubium minima distantia a terra in toto anno contingit in mense Decembri, & Ianuario, cæteris paribus: simili modo sicut in mense Maio, & Iulio. Exo. to. 2. 218. c. 3. H

Nubes illa, de qua Leui. 16. Dicitur in nube apparebo, non intelligitur, vt dicit Nicolaus, de nube, q̃ apparebat, vt columna, vt probatur. Leuit. 154. c. 4. I. Nec intelligitur de nebula, vel fumo insurgente ex thuribulo Thymiamatis operiente propitiatorium, vt probatur ibid. 155. c. 1. D. Dicendũ ergo, q̃ apparebat in nube. i. in corpore ex aere condensato ad formandum voces existente super ꝓpitiatorium inter duos Cherubim. ibi. 155. c. 2. A

Vnica nubes erat, quæ cõmittabatur Iudæos in deserto, quæ aliquando vocatur nubes, aliquãdo columna nubis Nu. to. 1. 200. c. 3. I. c. 4. F

Qũo in die iudicij erunt nubes. Mat. to. 7. 97. c. 1. C

Nubes nunquam direxerit castra Iudeorũ post mortem Moysi. Ios. to. 1. 25. c. 4. K. 54 c. 3. G. Cuius assignatur ratio. ibid. 55. c. 3. H

In nubibus veniet Christus ad iudicium. Matt. to. 6. 305. c. 1. A

In nube apparere, aliquando fiebat ad occultandũ aliquid specialiter, quod intra nubem latebat. Aliquando vero ad significandum statum illorũ, quibus fiebat apparitio, de primo patet in datione legis, de secũdo in dedicatione templi Salomonis. 3. Reg. 73. c. 3. I

Nubes in die iudicij mouebitur a principio extrinseco mouente voluntariè. Mat. to. 6. 305. c. 3. H

Nubes, quæ apparuit in Transfiguratioue, fuit super naturaliter facta, vt probatur Mat. to. 4. 220. c. 4. F. Et illa nubes creditur esse figuræ rotundæ, & concauæ, & columnaris: vt erat nubes dirigẽs Iudeos in deserto, &c. Mat. to. 4. 220. c. 4. I

Quare nubes facta a Deo tempore Moysi fuerit columnaris. Mat. to. 4. 220. c. 4. K. 221. c. 1. A

Nunquam Deus fecit nubem obscuram in vete. testamento, vel aliquid aliud obscurum, nisi quãdo voluit terrere, & c Mat. to. 4. 221. c. 3. H

Illa nubes lucida, quæ descendit, & posuit se sub pedibus Domini in die Ascensionis. Act. 1. Non detulit Christũ in cælum: sed ipse per se ascendit. Et nubes illa non descendit motu naturali, nec iussu Dei, sed ministerio angelorum portata est ad iussum Dei. Nec in nube illa sedit Christus: sed ipsũ circumdedit angelorũ ministerio. Et cum peruenit ad mediã regionẽ aeris, vbi iã oculi discipulorũ non viderent ipsum, dimissa nube ibidẽ subito cælos penetrauit Christus, & c. in Parad. 73. c. 3. H

Nuditas. Dupliciter accipitur, vno modo, vt dicit puram negationẽ, alio modo, vt dicit priuationem. Primo modo, primi homines fuerunt nudi ante peccatum, non tamen secundo modo: quia tunc non indigebant vestibus. Gen. 184. c. 3. I

Nuditas, quam post peccatum senserant primi parẽtes, non fuit ex læsione a continente, sed ex verecundia, & c. Gen. 186. c. 4. G

Nudus. Vocatur Mat. 25. non ille, qui nullum operimentum habet: sed, qui nõ habet vestes ad sufficientiam. Et circa hoc sunt multi gradus. Mat. to. 7. 111. c. 3. K

Nudus dicitur aliquis dupliciter, tam in sacra scriptura, quæ in communi modo loquẽdi: vno modo quando nullas vestes habet, alio modo, quando non habet sufficientem vestem ad tegendum corpus, &c. Primo modo fuerunt nudi primi parentes, in quibus nuditas non erat priuatio: sed negatio, &c. Gen. 154. c. 3. G

Nudos se cognouerunt primi parentes post peccatum: quia ante peccatum non erãt verè nudi, sed bene post: quia vestes non habebant, & illis indigebant, & indigentia erat propter aliquid ignominiosum in corporibus eorum post peccatũ, &c. Gen. 185. c. 2. B

Opus misericordiæ, de induendo nudum, magnæ laudis est in vtroque testamento. Matth. tomo 7. 111. c. 4. K

Nudius. Aduerbium est temporis nihil certũ designans: sed limitatur ex additione termini numeralis, dicendo nudius tertius, nudius quartus, &c. ideſt ante tres dies, ante quatuor dies, &c. Exo. to. 1. 23. c. 2. C

Nudius aduerbium componitur ex nomine & aduerbio, vtroque corrupto scilicet de nũc, & dies, & cum dicitur nudius tertius, & determinat tempus præteritum. Exo. to. 1. 224. c. 4. G

Nudius tertius licet sit aduerbium compositum, significans spatium trium dierum ante. Tamen in sacra scriptura solet poni pro valde magno tempore præterito, & aliquando pro æterno a parte ante. ad Hebr. 13. Iesus Christus ad heri & hodie, ipse & vsque in ſecula. Exo. to. 1. 32. c. 2. D

Nudius tertius aliquando accipitur pro tempore determinato, & significat tres dies præteritos, & aliquando significantem tempus indeterminatum, & potest poni pro magno vel paruo tempore. 1. Reg. to. 1. 167. c. 4. G. & 221. c. 2. A

Nudius tertius in sacris literis multoties accipitur pro aliquanto tempore præterito. 1. Reg. tomo 2. 58. c. 2. D

Numa Pompilius. Secundus Rex Romanorum per hydromantiam dedit legem Romanis, &c. 1. Reg. tom. 2. 160. c. 4. I

Numa Pompilius secundus Rex Romanorum, & legislator finxit se a Nympha Aegeria recepisse leges. Similiter & Licurgus Lacedẽmoniorum legislator ab Apolline & c. Leui. 4. c. 1. D

Numa Pompilius fuit secundus Rex Romanorum, qui astutia quadã dedit leges Romanis. in Defen. 49. c. 2. C

Numa Pompilius, quare vocauerit aquam Nympham Aegeriam. In Defen. 49. c. 2. D

Numa Pompilius fecit primam emendationem in cõputatione temporum apud Latinos, addens ante duos menses vltra decem scilicet Ianuarium & Februarium in Defen 49. col. 2 E. Et illa emendatio fuit per menses, & annos solares, ad quam secuta sunt multa inconuenientia, &c. in Defen. 52. c. 3. F

Numerus. Numeratio. Numerus septẽnarius perfectus est. Leuit. 137. c. 3. A. rare. Cum significet rerum vniuersitatem, & numerũ &c. Leui. 314. c. 4. F

Numeri imparitas ad superstitionem agit, cum numerus, & figura non ponantur esse principia actiua. Num. to. 2. 42. c. 2. A

Numerus centenarius est ꝑfectus. Mat. to. 5. 47. c. 1. D

Deus fecit multoties numerare filios Israel in deserto. Num. to. 1. 3. c. 4. H

Si numerum non sunt computati Aegyptij cum filijs Israel, illi. s. qui cum illis ascenderunt. Nu. to. 1. 5. col. 2. B

Nullus filiorum Israel excludebatur a numeratione, qui haberet annũ supra viginti: sed qui citra, vt probatur. Num. to. 1. 6. c. 1. A

Numeratio vltima filiorum Israel, quæ facta fuit in deserto, quadragesimo anno, de qua. Nu. 26. Varia fuit a numeratione, de qua Num. 1. Nam tunc mortui erant omnes, qui in prima numerati sũt, &c. Et aliquæ tribus crœuerunt in multiplicatione, & aliquæ diminutæ sunt. Nu. to. 1. 9. c. 2. A. In numeratione vero, quæ facta est quadragesimo anno ab exitu de Aegypto inuenti sunt sexcenta & vnũ millia & septingenta & triginta. Nu. to. 1. 10. c. 4. K

Ante duas primas numerationes filiorum Israel, occisi sunt viginti tria millia hominum pro adoratione vituli, nec tamen necessario sic dicendum est. Num. to. 1. 10. c. 3. K. c. 4. F

Filij Israel in illa prima numeratione, de quæ Nu. 1. Non ideo numerati sunt, quia s. intrarent ad bellum, sed quia Deus voluit ordinare castrametationes eorũ per desertum, & leuitæ non sunt numerati, quia non faciebant cum eis vnum populum. vt probatur. Num. to. 1. 11. c. 2. D

Duplex numeratio facta fuit in leuitis, vna adequãdum numerum primogenitorũ, & alia ad distinguendum per officia, in prima numerati sunt ab vno mense & supra. In secunda in quibusdã erat a tricesimo anno, in quibusdam a vigesimo quinto. Num. to. 1. 27. c. 3. G

De taratione numerorum non potest reddi aliqua causa, sicut est de iuribus humanis, q̃. s. dẽtur decẽdies ad appellationem, &c. Num. tom. 1. 181. col. 3. F. Iosue tom. 1. 100. c. 4. H

In sacra scriptura aliquando ponitur numerus certus pro incerto. Nu. to. 1. 204. c. 4. F

Pro numeris proportionandis ponuntur regulæ. s. solidis. i. cubis, & pro planis. Ios. to. 1. 191. c. 4. G

In numeris est prima regula mensuræ, &c. Ios. to. 1. 199. c. 2. C

In numeris positis in scriptura nunquam cadit hyperbole. 4. Reg. 88. c. 3. G

Numerorum constitutio fit per accidens. Mat. to. 2. 7. col. 2. B

In quacumque assignatione numerorum, vt cõmuniter, non potest dari causa sufficiens, sed solum per adaptationem, aut est purè voluntaria, & cæt. Matt. to. 5. 64. c. 2. C

Inter duos numeros cubos necesse est reperiri duos numeros planos, qui se habeant in proportione continua cum duobus cubis. in Parad. 65. c. 3. H

Inter duos numeros quadratos proximos vnicus dũtaxat numerus linealis proportionalis reperitur. in Parad. 65. c. 3. H

Quoties numerabatur populus, vel transibat vigesimum annum, debebat quilibet soluere dimidiũ sicli, &c. Alioquin Deus dimittebat plagam in populũ. Et istam pecuniam de transeuntibus ad numerum colligebant Leuitæ in quolibet loco, & erat pro reparationibus templi, & collectio hæc fuerat a multis annis impedita. s. rempore Athaliæ, &c. 4. Reg. 124. c. 3. G

Numeratio populi aliquando est bona, & de se non est illicita. Exo. to. 2. 97. c. 1. B. Nec Dauid fuit punitus, quia numerauit populum. 2. Reg. 24. Sed quia in malum finem numerauit, s. ad gloriam suam, volens delectari in multitudine plebis, non referendo ista in Deum, cum autem bono fine fit, bona est, vt probatur. s. ad tributa soluenda vel ratione belli. Exo. to. 2. 97. c. 2. A

Duæ fuerunt numerationes populi Hebræorum in deserto. Prima fuit primo anno ab exitu de Aegypto. Num. 1. Secunda fuit anno quadragesimo in vltima mansione. Numer. 26. 1. Regum tom. 1. 7. c. 2. E

In numeratione populi Israel. 2. Reg. 24. Ponuntur octingenta millia de Isral. & 1. Paral. 21. Ponũtur mille millia, & cẽtum millia, sed vnde proueniat ista diuersitatis. 2. Reg. 167. c. 2. D. c. 3. F. Et de tribu Iuda. 2. Reg. 24 Ponuntur quingenta millia. & 1. Paral. 21. Trecenta septuaginta millia, &c. 2. Reg. 167. c. 4. G

In numeratione populi, peccauit Dauid in duobus. 2. Reg. 168. c. 2. E

Numerare aliqua aliqui tenent pro superstitione, putantes, q̃ quando aliqua res numeratur, nunquam vltra crescit, & hanc superstitionem tenẽt multi Hebræi, &c. 1. Paral. 316. c. 3. F

In numeratione populi facta a Dauid numerati sũt viri maiores viginti annis, etiam si essent senio cõfecti, vt probatur. 1. Paral. 234. c. 2. C

In numeratione facta a Dauid non peccauit populus quia populus fortè nõ consensit in illa numeratione, vt probatur 1. Paralip. 235. c. 3. F

Propter populi numerationem Dauid merebatur mori, & ipse esset mortuus principaliter, nisi propter duo, &c. 1. Paral. 236. c. 1. D

In numeratione populi facta a Dauid discordat sũma, quæ ponitur. 1. Paralip. 21. Cum illa, quæ ponitur. 2. Reg. 24. Et ratio discordiæ assignatur. 1. Paralip. 236. c. 4. F

In numeratione populi computabatur tribus Iuda per se, & aliæ tribus simul iunctæ: propter duo. Primo, propter multitudinem. Secundo, propter dignitatem, & c. 1. Paralip. 237. c. 4. G

In numeratione populi dimisit Ioab numerare duas tribus. s. tribum Leui, & tribum Beniamin: non propter causas, quas assignat Nicolaus, sed quia sic venit illi in mentem, &cet. 1. Paral. 238. col. 1. & 2. B.

An propter peccatũ numerationis populi fuerint ẽt occisæ aliquæ mulieres, & paruuli, non cõstat. Põt dici q̃ sic, & similiter põt dici q̃ non 1 Paral. 246. c. 2. D. & col. 3. F. Et ex viris, qui occisi sunt in Israel, aliqui occisi sunt in Ierusalẽ, & c. Sicut in alijs vrbibus, licet pauciores occisi sint in Ierusalem, & c. 1. Paralip. 246. c. 3. K

Numerorum liber. In libro Numerorum agitur de iudicialibus præceptis, aliquas historias contexẽdo, magis tamen ab historijs, quam a præceptis nomẽ sortitus est. Nu. to. 1. 1. B. 214. c. 4. I

Liber Numerorum tres in partes diuiditur. Num. to. 1. 1. B

Liber Nume. sortitus est tria noĩa triplici lingua, nã apud Hebræos dr̃ Vaiedabber. i. locutus est. Sic. n. incipit liber, vt Hebræi consueuerunt numerare, Grecę dicitur Arismot. Et Latinè dr̃ lib. Numer. ex Græca nuncupatione. Num. to 1. 1. B

In li. Num. agitur de numeris, & de euentibus populi, ad terram promissionis procedentis. Nu. to. 1. 2 col. 2. A

In lib. Numerorum solum indicantur dicta & gesta in anno. 2. ab exitu de Aegypto scilicet a primo cap. vsque ad decimum nonum inclusiuè. Et ea q̃ dicta & gesta sunt anno 40. s. a capite vigesimo vsque

Deus

Universidad de Deusto Biblioteca

vſque ad finem libri.Nu.to.1. 2.c.4.H.14.c.1.D
Omnia,quę habentur in libro Nu.a primo capite vſque ad decimum, facta ſunt in monte Synai,a primo die menſis.2.anni.2. ab exitu de Aegypto, vſque ad diem vigeſimum eiuſdem menſis &c. Nu.to.1. 49.c.3.G.77.c.2.A
In li.Nu.agitur præcipue de rebus laicorum populi Iudaici.Nu.to.1. 77.c.2.D
Liber Nu.pro maiori parte ſui hiſtoriam texit,ſimiliter & liber Exo.Ioſu.1. 1.B
Lib.Nu.apud Hebræos vocatur vaiedabber,& ſignificat, locutusque, vel & locutus.1. Regum. to.1. 10.c.3.K

Numiſma. Dicitur a nomo. i. regula, quia valorem rerum regulat ; quare non eſt dicendum quòd numiſma valeat tãtum vel tantum, ſed quòd eſt id, quo res tantum vel tantum valet. Et in qualibet terra danda eſt vna moneta indeterminata.ſ.minor moneta, quæ ſit metrum & menſura aliarum. Et quælibet moneta cuiuscunq; generis,ſiue magna ſiue parua,mẽſurabilis eſt per circulum &c Gen. 285.c.4.I
Numiſma non habet niſi vnicum vſum. ſ. eſſe medium commutationis ex.5.Ethi quia commutationes fieri aliter non poterant &c.Deu.123. col.2.D.Mat.to.7.41.c.2.F.In alijs vero rebus ſiue naturalibus,ſiue artificialibus duo reperiũtur vſus, cum autem pecunia incipit habere alium vſum, vt ſcilicet, manes augeatur per vſum, illicitum eſt,quia vſum rei manentis applicamus rei, quæ habet inſtitutione & fine ſuo,ꝙ per vſum trãſeat & ideo abuſus eſt,& recte vſura vocatur &c. Sic in alijs rebus,ſi eis daremus tres vſus cum ſolos duos vſus habeant &c. Deu. 123.c.2.D

Numularius. Duplici de cauſa ponebantur numularij.Matth. to. 5. 231.c.1.C

Numus. Eſt tanquam menſura & fideiuſſor, & inuentus eſt ad commutationes, vt dicitur.5.Ethic.Mat.to.3. 103.c.1.E

Numidæ. Sunt gentes quædam vagæ in Aphrica, quæ vulgariter dicuntur Alarabes.1.Reg.to.2. 156.c.3.G
Numidas vocat Lucanus gentes quaſdã in Aphrica,quaſi non habẽtes humum, nec domos,& has vocamus nos vulgariter Alarabes.1.Par.79.c.3.F

Nundinę. Nundinas aut forũ fieri in diebus dominicis,prohibitum eſt. vt patet extra de ferijs.c.oẽs dies,&c.Exo. to.1.85.c.3.I

Nuptiæ. Poſſunt vocari cæteri cõcubitus nõ matrimoniales,ſed iniuſte tñ, ꝗa nõ ſecundum legem. Vt patet Inſtitutio. de Nuptijs. §.1. Iuſtas autem nuptias inter ſe ciues Romani contrahuut,qui ſecundum præcepta legum coeunt.Gen. 241.c.2.C
Nuptiæ inter Hebræos celebrañ ſeptem diebus.& ſumptũ eſt ex Gen.29.vbi dr̃,ꝙ Labã cælebrauit nuptias Liæ ſeptẽ diebus. Et ſic habetur Iudi. 14. De Nuptijs Samſonis. 318.c.1.C
Secundæ nuptiæ ſunt de conſilio vel de permiſſione,reſpectu maioris boni. Repudiũ tamen in veteri lege,erat propter malum maius vitandũ &c. Deu. 127.c.4.K
Nuptiæ ſunt bonæ & neceſſarię Mat.to.6.317.c.1.C
Ad gaudium nuptiarum requiruntur cõuiuia propter duo.Nat.to.6. 3.c.4.K
Quòd fęmina nõ dẽat tranſire ad ſecundas nuptias ante expletum annum luctus,ſanxerunt leges humanæ &c.Sed Eccleſia abſoluit tales ab omni pęna legali,vt patet extra de ſecundis nuptijs.ca.cũ ſecundum apoſtolum.1.Reg.to.2. 141.c.3.I
Nuptiarum cælebratio aliquibus temporibus interdr̃,ſ.à ſeptuageſima vſq; ad octauas Paſchę,& tribus hebdomadibus ante feſtũ ſancti Ioãnis Bapt. Et ab Aduentu vſq; poſt Epiphaniã,cuius rei vna cã eſt,ad eleuãdum mentẽ in Deum,ad ſumptionẽ Euchariſtiæ, q̃ ſm antiquos canones tripliciter ſumebañ in quolibet anno,ſ.in Paſcha,in Pentecoſte,& in Natiuitate Domini, & licet nunc diſpenſatũ ſit,vt ſemel in anno ſumañ Euchariſtia, extra de pęni,& rèmiſſio. ca. oĩs vtriuſq; &c.Nõ tñ diſpenſatum eſt in illis tẽporibus,vt celebrentñ nuptiæ,ſed nunc interdicta eſt celebratio nuptiarum,ſicut tunc,vt eccleſia nõ auferret occaſionẽ benefaciendi eis,qui alias poterãt hoc facere, vel ad faciendum inclinarentur, nec tamẽ prędictis temporibus inter dicitur matrimonium Matth. to.2. 182.c.4.G
Nuptiarum præmium eſt, ex duobus vnam carnẽ prolis fieri.Mat.to.5. 81.c.1.A
In nuptijs duo requiruntur,ſ gaudiũ & exultatio,ſecũdum eſt honor. Et ad primum, ꝙ eſt potiſſimũ in nuptijs,requiruntur conuiuia, & hoc. Primo, quia directe cauſant lætitiam carnalem. Secundo,quia indirecte cauſatur gaudium, ex cõuiuio &c Mat.to.6. 3.c.4.K
In quacunque ętate,vltra pubertatem, conceduntur nuptiæ.Mat.to.5. 117.c.3.F
Ad nuptias vocantur mali,vt ibi boni fiant in parabola illa,de qua Mat.22.to.6. 17.c.1.E
Secundæ nuptiæ celebrantur licite in lege Euangelica.Mat.to.5. 117.c.3.F
Circa nuptias erat cõſuetudo in terra Chanaã q in principio celebrationis earũ,venirent ſponſus & ſponſa in locum, in quo nuptiæ erãt cęlebrãdæ, & veniebãt ꝑ noctem. Et puellę occurrebãt cum luminaribus ad honorãdum nuptias. Et occurrẽtes ſpõſo & ſpõſæ,ibant ad locum illum, in quo erant cælebrandæ nuptiæ. Et cũ introiſſent, clauſa debañ ianua. Et interius fiebant cantica,& clauſa ianua, non aperiebatur poſtea alicui, & hoc ſpecialiter erat,quando ſponſus & ſponſa non erãt nuptiæ.Mat. de loco illo,in quo cęlebrãdę erant nuptiæ.Mat. to.7. 1.c.4.G

Nurus. Vocant poetę omnes mulieres adoleſcentes,q̃ viros habẽt.Mat.to.7.1.c.4.K
Nurus aliquando capitur abſolute apud poetas, ſicut & filius.Parod. 4.c.3.F

Nutrimentum. Nutrimenti exhibitio eſt de iure naturali poſitiuo primeuo.Mat.to.3. 39.c.2.C
Nutrimenti opus prę ſupponitur ad opus augmenti.Mat.to.6. 107.c.4.I
Non ſunt ſani nutrimenti quadrupedia, quę non ruminant.Mat.to.4. 133.c.4.K

Nutriri. Aĩal,q̃diu viuit,nutriñ,licet non ſemper augeatur. Mat.to.6. 107.c.3.G

Nutritiua vis. Nutritiuę & augmentatis operatio nõ ẽ humana,ſed bene operatio,ad q̃ mouet concupiſcentia venereorũ,quia eſt operatio indiuidui.Gen.191.c.3.G
Nutritiuã vim & augmentatiuam &c.natura oĩno ſeparauit a rõne, vt ſint aliquid non humanũ,& iõ quaſi in nullo ſunt cõicantes cũ rõne.Et iõ nõ poteſt eſſe earum cum ratione concordia, neque repugnãtia, non ſic eſt de operibus virtutis concupiſcibilis &c.Gen. 291.c.3.H & c.4.F

Nutrix. Interdum melius eſt ꝙ nutrices paruulorum ſint extranee, quã matres eorum.Mat.to.3. 91.c.4.I

Oba

Oba.

OBA, de qua Gen.14. Eſt viculus quidam iuxta Damaſcum ad leuam.i. in terra promiſſionis contra Septemtrionem. Gen. 251.c.1.B

Obdurari. Aliquis obduratur per amiſſionem gratiæ, & niſi Deus cum per gratiam mouentem iterum ad ſtatum boni relictum incitet,manebit durus quaſi lapis, & licet liberum arbitrium maneat tunc ad bonum malũque vertibile,non habet id,quo ad bonum vertatur.Exod.to.1. 27.c.1.E.42.c.1.C

Obduratus. Animus dicĩ obduratus, vel mollis per metaphoram. Exo. tom.1. 26.c.4.G

Obededom Gethæus non erat natione Philiſthinus de vrbe Geth,& conuerſus ad iudaiſmum,vt dicunt nonnulli,ſed erat Hebræus natione, & leuita. vt patet.1.Paral.15.& 16.1.Reg.to.1. 81.c.2.A
Obededom, in cuius domo Dauid poſuit arcam.1. Paralip.13. Leuita erat. Et propter arcam benedictus fuit in proſpero ſtatu omniũ bonorũ Obededom, &c. Quæ quidem benedictio cognoſcebatur in multis.1.Paralip. 153.c.1.C.& c.2.E

Obedientia. Paterna ex duobus eſt, aut ex debito,quo obligamur,aut ex amore,quo ei alligamur.Gen. 316.c.4.F
Sola obedientia ad Chriſti pulſationes iuſtificamur. Mat.to.7. 12.c.4.G
Sola obedientia placet Deo in ſacrificijs,& victima placebat ex adiunctione ad obedientiam & non aliter.Exo.to.1. 70.c.3.E.86.c.4.I
Obedientiam vocat Ariſtoteles iuſtitiam legalem. 5.Ethi.quam dicit omnes virtutes excellere,ſicut Lucifer omnia excedit aſtra,&c. 44.c.4. H.& 45. c.1.B. Differunt tamen iuſtitia legalis & obedientia,quia iuſtitia legalis ad plura ſe extendit. Deut. 44.c.4.K
Solet eſſe obedientia ad Chriſti pulſationes, & eſt melior omnibus virtutibus, & actus ſuus eſt laudabilior actibus omnium virtutum. 1.Reg,to.2. 10.col.2.E
Obedientia poteſt dupliciter accipi, vno modo vt eſt virtus vniuerſalis, alio modo vt eſt virtus ſpecialis. Similiter eſt de inobedientia, quia aliquando accipitur vt eſt vitium particulare. 1.Reg.to.2. 41.c.1.A
Obedientia ex maxima parte coincidit cum iuſtitia legali,de qua Ariſtoteles 5. Ethicorum. Et poteſt vocari iuſtitia legalis.Mat.to.1. 198.c.2.C
Omnis obedientia dicit obligationem, & quando non,diceret ſaltẽ obligationem minoris ad maiorem,&c.Mat.to.1. 198.c.3.I
Quod ex obedientia fit,liberum eſt.Matt.to.4. 191. colum.2.D
Non debetur aureola voto obedientiæ.Matth.to.4. 47.c.4.I

Obediens. Verus obediẽs moras neſcit, nec in agendo deliberat,cum mandatum fuerit.Gen. 261.c.3.I.280.c.3.F
Nemo fuit tam Deo obediens ſicut Chriſtus. Matt. to.4. 215.c.3.H

Obedire. Nllus tenetur alteri obedire in his, quæ notorie mala ſunt.Iud. 96. col.2.D
Quando obediendum ſit dominis, & quando non,
Index Alphonſi Toſtati.

2.Regum. 166.c.1.C
In qpibus teneamur obedire præpoſitis noſtris, & in quibus non.1.Paralip. 235.c.1.A

Obelus Dicitur ſagittæ figura, & dicitur ſtella,& ponebatur ab Origene in illis locis,in quibus aliqua falſa vel ſuperflua videbañ, vt iugulet & confodiat,&c.Gen. 35.c.2.A
Obelus dicitur veru.Ge. 35.c.1.A
De obelis & aſteriſcis, quid ſint, & ad quid Ioſue. to.1. 9.c.1.B

Obiectum Non dat eſſe potentiæ, ſed immutat eam.Mat. to.4.243.c.3.F
Per obiectorum genera,diſtinguntur actuum genera.Mat.to.5. 144.c.3.F
Obiectum facit actus differre ſpecie.Matt.to 6. 165. colum.1.D
Obiectum charitatis eſt Deus.Mat.to.6. 165.c.1.E
Obiecti & ſubiecti comparatio eſt alia & alia. Matt. to.7 216.c.4.K

Oblatio. Oblationum acceptatio non accipitur ex ipſis ſed ex voluntate offerentis.Gen. 282.c.2.A
Oblationes & victimæ non erant faciendæ in deſerto,ſed in terra Chanaan,&c.Exo.t.1. 100.c.2.D
Oblatio,quæ fiebãt de liquidis,vt de vino,& oleo,dicebatur libamen Oblatio de ſimila,dicebatur ſacrificium:oblatio de animalibus vocatur immolatio aut victima, ſiue hoſtia, ſed large accipiẽdo libamen,non ſolum pro liquidorum oblatione, ſed etiam aridorum.Exo.to.2. 32.c.4.G
Oblationes erant duplices in veter. lege, quædã neceſſariæ,& quædam ſpontaneæ,neceſſariæ erant tres.ſ.oblatio primo genitorum,oblatio votorũ, & hoſtia pro peccato,de prima.Exo.22.de ſecunda.Exo.27.de tertia,Leui.4.& 5.&c.Leu. 7.c.3.F
Oblatio dupliciter accipitur: vno modo generaliter,& ſic omnia ſiue viuentia ſiue non, quæ offerebantur,dicebantur oblatio. Alio modo ſpetialiter,& ſic ſignificat ſpontaneam dationem rerũ non viuentium,&c. Quantum tamen ad offerentem, omne, quod offertur, dicitur oblatio. Nec poſſunt diſtingui tria genera ſacrificiorum ex parte offerentis, ſed ex parte ſacerdotis illa cremantis:quia in offerendo,nulla eſt diſtinctio ritus,quę requiritur ad diſtinctionem ſacrificiorum. Sed in ſacerdote immolante, & miniſtrante, qui in varijs ſacrificijs varios ritus obſeruat Leui.9.c.1.B
Oblationes panis ſimilæ,& cęt.de quibus Leuitic.2. dupliciter poſſunt conſiderari,vno modo ſecundum ſe,& ſic ad nullum genus ſacrificiorum pertinent, ſed erant quædam ſigna oblationum. Alio modo prout erant quædam conſequentia, aut partes ſacrificiorum,ſcilicet holocauſtorum, victimarum pacificarum,& earum,quę ex voto, vt patet. Num.15. Et ſic ad genera illorum ſacrificiorum pertinebant.Leui. 16.c.3.I.& c.4.F
Oblatio generalius nomen eſt, quam ſacrificium. Leui. 20.c.4.H
Duplex erat oblatio, quædam, quæ ad ſolos ſacerdotes pertinebat,altera, quæ ad Deum, vel totaliter,vel ſecundum partem. De prima nihil erat, quod eis offerri non poſſet, ſiue eſſet animal, ſiue eſſet de terræ naſcentibus,ſiue aliquid aliud de rebus poſſeſſis,& ſi eſſet animal, non erat diſtinguẽdum,an eſſet mundum,vel immundum, ſicut diſtinguebatur de animalibus, quæ offerebantur Deo:quia mundicia,vel immundicia ſolum erat per reuelationem ad cęremonias, quæ fiebant ad Deum,&c. Leuitic.21.colum.41. De ſecunda oblatione, quæ ad Deum fiebat,vel totaliter vel

Universidad de Deusto Biblioteca

in partem, agitur per sufficientem diuisionem. Leui. 22.c.1.A
In oblatione inuestigandæ zelotypiæ non apponebatur thus, cuius assignatur causa. Leuit. 22.colum.2.E
Oblatio dupliciter accipitur. Num.tom.1. 247.colum.1.C
Inter oblationem & sacrificium quid inter sit. Nu. to.2. 101.c.3.F
Oblationem potest quis licitè facere de re illa, quã quis accipit, & trãsit dominium eius, nisi in acquirendo fuerit peccatum, quare vsurario non licet ex vsura, &c. Similiter neque furi, raptori, simoniaco, vel meretrici, facere oblationem. 1.Parali. 307 c.3.K
In recipiendo oblationes sunt duo. Matth.tomo 7. 68. c.2.A
De oblationibus personalibus, quæ de necessitate offerebantur in vete. testamento, præter alias, quę erant cõmunes, & fiebant in templo pro toto populo, & de oblationibus spontaneis cum voto & sine voto. Mat.to.2. 126.c.2.C
Oblationum acceptatio a Deo non est ex rebus oblatis, sed ex voluntate offerentium. Gen. 228.colum.2.A
Oblationes, quæ fiebãt pro templo, & ad vsus eius, non offerebantur ãd altare, neque dabantur in manus sacerdotum, sed mittebantur in quandã arcam templi, quæ vocabatur Gazophylatiũ, id est, conseruatrix pecuniarum. 4.Regũ 12. De qua etiam Luc.21. Quando autem fiebant oblationes ad vsus sacerdotum, offerebant illas in manus sacerdotum ad altare. Num.5. Mat.to.2. 126.colum.3.F
Oblatio dicitur eleemosyna, quæ datur in cultum Dei. Mat.to.7. 66.c.3.I
Obligare. Non poterat Moyses obligare Iudæos ad aliquid. Matth.to.5.92.colum.3.G
Lex Euãgelica omnes obligat, quia Christus voluit omnes obligari ad illam. Matth.28. Euntes in vniuersum mundum, &c. Exo.to.2. 101.c.4.H
Lex neminem obligat, nisi eos, quibus datur. Matt. tom.6. 192.c.2.D
Ad hoc quòd aliquis obligetur ad aliquid agendũ, non solum requiritur verbum obligatorium ex parte illius, sed etiam quòd ille, cui fit promissio, acceptet eam, &c. Iud. 83.c.4.H
Neminem Deus obligat ad impossibile. Matth.to.7. 70.c.4.I
Obligatio. Obligationes & contractus secũdum leges humanas, habuerunt originem ex iure gentium præter paucas obligationes, quæ inductæ sunt a iure positiuo, & hoc. ff. de iust. & iure. l. ex hoc iure. Leui. 39. colum.3.F
Obligationes de iure naturali sunt, & sic faciens contra eas, facit contra ius naturale. Leuit. 39.colum.3.G
Obligationem non causat cessare ab inferendo malum, quando non est causa inferendi, sed præstat beneficium. Num.to.1. 26 c.2.C
Omnis obligatio recipit commutationem cum religione. Num.to.2. 146.c.1.C
Ad hoc quòd ex obligatione alicuius acquiratur ius alteri, oportet quod ipse sit præsens, & acceptet vel aliquis alius loco eius, per quẽ possit ei acquiri ius. 4. Reg. 229.c.2.D
Ab obligatione, qua quis Deo tenetur, nunquam absoluitur. Mat.to.5. 103.c.3.H
Omnes obligationes, quas nos super nos inducimus, sunt necessariæ ad vitã æternam. Mat.to.5. 130.c.4.G
Obligatio innata recipienti bona, non deducitur in pactum. Mat.to.7. 50.c.1.A
Duplex est obligatio, quædam est spontanea, & altera ex necessitate, obligatio sponte introducta nõ ligat nisi habentem perfectam ætatem, vt scilicet sciat se obligari, & quomodo obligetur: obligatione tamen naturali obligantur etiam illi, qui non sunt capaces rationis, sicut omnes homines obligamur ad Baptismum sub pœna mortis æternæ. 2.Paralip. 205.c.4.D
Duplex est obligatio secundum iura, quædam personalis & quædam realis, personalis respicit personam vel suppositum, realis vero respicit rẽ, quæ non est persona, & ista diuisio nõ est per subiectũ, sed per causam, quia per subiectum omnis obligatio est personalis. Mat.to.1. 198.c.4.G
Christus non poterat propriè obligari, bene tamen impropriè, vt probatur. Mat.to.1. 198.c.3.K
Nulla obligatio manet realiter in ipsa re, tempore, quo a nullo tenetur. Et tamen cum accipitur ab aliquo, non oportet de nouo constitui, quia illa censetur maneret in re, non quidem verè, sed fictione iuris, quia ius fingit manere obligationẽ. Et est vtilis ista fictio, &cæt. Matth. tomo primo. 199.c.1.D
Duplex est obligatio, quędam, quę sponte fit, & quędam, quæ ex necessitate. 2.Paralipom. 205.colum.4.D
Obligatus. Potest aliquis non esse obligatus alteri, & tamẽ quòd alter habeat ius contra ipsum, &c. 4.Reg. 94.c.2.D
Obliuio. Est quidam fons in Archadia, cuius potus generat obliuionem. Ex.to.1. 289.c.1.C
Sola obliuio est medicina miseriarum. Deuter. 172. col.1.E
Quidam homo doctissimus ordinis Minorum, nomine Ioannes Aegidius in territorio Zamorensi, oblitus est totaliter eorum, quæ didicit, præ magna senectute. 3.Reg. 34.c.2.D
Obliuionem causat tempus per accidens. Matth. tomo 7. 217.c.3.H
Obliuio fit per alterationem quandam naturalem factam in sciente. Mat.to.7. 217.c.4.G
Obliuisci. Anima separata cum sit purus actus, non potest obliuisci. Matth. tomo 7. 217.c.4.F
Obolus. Erat minima monetarum apud Iudæos. Leui. 353.c.1.D. Num. tomo 1. 40.c.1.A
Obrizum. Quasi Obradians dicitur, & ideo Obrizum dicitur aurum purum, quia purum magis irradiat. 2.Paral. 37.c.3.I
Obscuritas. Obscuratio solis tempore passionis Christi, non fuit eclypsis, quæ non quia eclypsis accidit in coniunctione, quæ non fuit 15. Luna, &c. Mat.to.1. 190.c.4.D
Obscuritas, siue ęnigma contingit in intellectu creato tripliciter, primo ex conditione intellectus. Secundo ex modo intelligendi. Tertio ex aggregatione carnis, &c. Gen. 176.c.1.C
Obscurum. Obscura redduntur statim intelligibilia multipliciter. Mat. to.6. 184.c.4.F
Obsecrare. Est orare per inuocationem alicuius medi, & cæt. 2. Paralip. 88. c.1. B. & 93.c.2.B. Vt cũ dicimus Christo per passionem & resurrectionem tuam, te rogamus audi nos. Mat.to.3. 167.c.3.I
Obsonium quid sit Gen. 361.c.2.A
Obstetrix. Quomodo poterit cognoscere quòd fœtus exiẽs ab vtero fit masculus, vel fęmella. Exod.to.1. 5.c.4.K
Ex imperitia & culpa obstetricum, homines non habent capita bene disposita in figura, ex quo redundat aliquos esse rudes intellectu, aliquos defectuosos in memoratiua, &c. Exo.to.1. 5.c.4.F
Obstetrices illæ. s. Sephora, & Phua, de quibus Exod. 1. erant de genere Aegyptiorum. Exo.to.1.5.c.4.I
Rex Aegyptiorum mandauit obstetribus, obseruare fœminas Hebræorum Exod.1. Propter quinq; causas, quæ referuntur. Exo.to.1. 6.c.1.A
Obstetricum Aegyptiarũ mendacium, de quo Exo. 1. Fuit mendacium officiosum, quia proderat infantibus, & nulli nocebat, nec est simile de mendacio occultantis furem iudici. Exo.to.1. 6.c.2.D
Obstetrices, de quibus Exo. Dicunt Hebręi fuisse Iocabed, quæ peperit Moysen & Aaron, & Mariam, quam accepit Caleb in coniugem, sed hoc improbatur. Exo.to.1. 6.c.3.F
Circa domos obstetricum, quas dominus illis ædificauit Exo.1. Referuntur variæ opiniones, sed positio Gregorij videtur verisimilior, q. s. Deus ædificauit illis domos. i. locupletauit eas magnis diuitijs apud Aegyptios, &c. Exo.to.1. 6.c.4.K
Quod obstetrices Aegyptiæ saluæ factæ fuerit æternaliter, potest teneri. Exo.to.1. 7 c.1.A
Obstetrices Pharaonis meruerunt a Deo bona temporalia, sicut & Raab, non quidem mentiendo, sed quia bona fecerunt Israelitis. Iosue tomo 1. 41.c.4.H
Mendacium obstetricum Pharaonis valde minoris culpæ fuit, quàm mendacium Raab. vt probatur Ios.to.1.42.c.3.G. 63.c.1.A
Obstinatio. Et finalis impęnitentia prouenit ex peccatis hominum, quia demerentur quòd Deus non concurrat cum eis ad rectè iudicandum de agilibus, & conuertãtur ad bonum. Quæ autem sint peccata, quæ demerẽtur istam cæcitatem, vel quanta, vel quoties repetita nulli puro viatori cognitum est, sed Deus sibi reseruauit. Num.to.1. 214.c.1.E
Homines non obstinantur per quemlibet actũ malum, sicut dęmones. Num.to.1. 224.c.2.E.c.3.F
Obstinatio seu induratio propriè est in malum, sicut confirmatio est in bonum. Ios.to.2. 46.c.4.H
Ad obstinationem duo concurrunt, primum est hominis iniquitas, qua fertur in bonum defectibile. Secundum est gratiæ pulsatricis imperfectio, &c. Ios.to.2. 47.c.3.K
De obstinatione, quæ est species peccati in Spiritum Sanctum. Mat.to.4 22.c.4.K
Obstinatio semper est de futuris, & impęnitentia, vt communiter de præteritis, & cæt. Matth.to.4.23. col.1.A
Obstinatio in damnatis, non est eis culpa, sed pœna. Mat.to.4. 184.c.4.H
Obstinatus. Secundum se solum significat firmum, &c. Ruth. 240.c.3.F
Obstinati alio nomine vocãtur duri in sacris literis. 1.Parad. 57.c.1.C
Ophtalmia. Est quædam passio oculorum, quando sub oculis est quoddã apostema subalbidum, & facit istas species visibiles contrahere quandam subalbedinem & commodo repræsentare, &c. Exo.to.1. 288 c.3.I
Et qui ophtalmiam patiuntur, omnia videntur al-

ba in de Opti.poli. 6.c.2.B
Obtinere Dicitur quis aliquid cum vigorẽ habet super illud, vel victoriam. Exo.to.1. 122.c.2.D
Obuiare. Inter obuiare, & exire obuiã, quid intersit. Mat.to.7. 9 c 2.E
Occasio Est quasi cõtra causam, &c. Gen.37. col.2.A
Qui occasionem damni dat, dãnum fecisse videtur, vt patet extra de iniurijs, & damno facto. c. si culpa tua, &c. Exo.to.1. 233.c.4.K
Dare occasionem ad peccandum est peccatum, sed habere occasionem ad peccandum, non est peccatum, &c. 4.Reg. 86. c.4.H
Occidere. Quintus Fabius Dictator Romanus fecit occidere filium suum Fabium Bocconem, quia fecit singulare certamen cum hoste, &c. Exo.to.1. 189.c.4.G
Quid sit occidere per insidias, & quid per industriã. Exo.to.1. 214.c.4.G
Duplex est modus occidendi voluntariè. Exo.to.1. 214.c.4.H
Referuntur illi, qui occiderũt matres suas. Exo.to.1. 215.c.4.G
Occidi aliquando capitur imperatiuè in sacris literis, & significat quòd talis deberet occidi imperio iudicum, aliquando vero indicatiuè, & significat quòd a Deo occidi deberet, sed hæc differẽtia nõ obseruatur semper. Nu.to.1. 12 c.4 K
Sine iudice potest quis occidi in certis casibus vt patet. 23. quæst. 5. c. cum homo. & C. quando liceat cuique sine iudice se vindicare. l. 1. Deutero. 113. col.4.K
Potest aliquis a principibus & rectoribus politiarũ rectè occidi, etiam si nondum peccasset, si timent illum in futurum mala commissurum, &c. Deut. 113.c.4.G
Nulli licet seipsum occidere, nisi a Deo incitetur. Iudi. 197.c.4.G
Nunquam aliquis capite punitur nisi pro culpa sua. Iudi. 75.c.1.A
Occidere seipsum grauius peccatum est intensiuè, quam facere se occidi ab alio. secundo Regum 4.col.1.E
Quidam gentiles dixerunt, quòd nunquam pater debet occidere filium etiam si esset iudex: sed improbatur. 2.Reg. 79.c.4.K 80.c.1. A
Occidentes seipsos priuantur sepulchris in cimiterijs fidelium, ex constitutione Ecclesiæ. 2.Regum 110.c.2.E
Qui seipsum occidit, iniustum facit, non sibj ipsi: sed ciuitati vel communitati, cuius est pars, & Deo. 2. Regum. 111.c.2.C
Nemo debet occidere aliũ, ne ipse occidatur. 4.Re. 108.c.2.C.
Ad hoc, quòd aliquis occidat alium iuste, requiritur iusta causa, iustus animus & potestas occidendi. 4. Regum. 130.c.2.E
Filij paruuli occiduntur quandoque pro patribus iudicio diuino, non tamen adulti. 4. Regum 140. col.2.A
Nunquam in iudicio Dei occiduntur patres pro filijs. 4.Reg. 140.c.2.D
Nemini licet seipsum occidere, vt probatur 3.Reg. 149.c.2.D.c.3.F
Non licet filio occidere patrem vel matrem pro quantocumq; graui crimine, vt probatur. 3.Reg. 140.c.4 H
Ad hoc, quòd iudex occidat aliquem sine peccato, quid requiratur. 4. Reg. 90 col.3.G

Universidad de Deusto Biblioteca

Manichęi putabant nephas esse occidere plantas. Si militer & gentes putabant de quibusdam arboribus ex multis causis, quæ referuntur. Matth. to. 2. 83. c. 3. G

Occidere pecora nefas esse putauit Pythagoras, cuius causam erroneam assignabat, sicut & Manichęus. Mat. to. 2. 84. c. 1. C

Homines in prima ætate occidebant animalia, nō vt manducarent carnes eorum, sed propter pelles ad vestimenta, vel propter alios vsus. Matthę. to. 2 84. c. 2. E

Occidere homines peccatores licitū est, immo laudabile valde, quando sit sicut fieri debet, vt probatur. Mat. to. 2. 84. c. 4. K

Nulli licet occidere peccatorem quantuncunque malum, nisi habeat ad illud potestatem aliquam publicam, vt probatur. Mat. to. 2. 87. c. 1. D

Non licet hominē occidere, nisi quatenus vita sua est contra legem, vel in damnū rei publicæ. Matt. to. 2. 87. c. 1. D

Potestatem occidendi habent milites in bello iusto. vel a Deo, vel a lege. Similiter se defendētes, & illi, quibus Deus inspirauit, ꝙ se ipsos vel alios occidant, vel quibus ex parte Dei mandatum est. quod si non faciant, peccant exemplum de Michea, &c. Mat. to. 2. 87. c. 1. A

Samuel occidens Agag Regem Amalec. 1. Reg. 15. Non fecit id tanquā persona priuata, sed ex Dei inspiratione: quia propheta erat, &c. Matth. to. 2. 87. c. 3. G

Phinees occidit Zambri coeuntem cum Madianiti de, non auctoritate priuata, sed auctoritate iudicis. s. Moysi. Nu. 25. &c. Matt. to. 2. 87. c. 3. I

Matathias pater Machabęorum occidens Iudęum immolantem super aram idolis. 1. Machab. 1. nō fecit, vt persona priuata, sed vt princeps populi. Matt. to. 2. 87. c. 4. F

An licitum sit alicui occidere alium defendendose ne occidatur ab alio, ita vt non sit reus, saltem in foro conscientiæ, opiniones sunt diuersæ inter doctores: quidam tenent ꝙ sic, quando nō potest se aliter defendere, & huius sententiæ est. S. Tho. 2. 2. quæst 64. artic. 7. Cuius rationes referuntur. Mat. to. 2. 89. c. 3. G. Alij vt Aug. de Anchona, dicit, ꝙ non, cuius fundamenta referuntur. Matth. to. 2. 89. c. 4. F. Et vtraq; istarum opinionum videtur aliqualiter rationabilis Cōmunior tamen positio est, quam sequitur. S. Tho. Et quæ videtur esse rationabilior, vt dicit Auctor. Et talis sic occidens absoluitur in foro seculari, similiter & in foro Ecclesiæ exteriori: quia permittit fieri tale homicidium. Similiter patet extra de homicidio. c. Si perfodiens. & est Aug. Exo. &c. Mat. to. 2. 90. c. 1. A. In foro conscientiæ vel diuino est etiam diuersitas opinionum inter Doct. an. s. erga Deum sit reus homicidij. Et videtur dicendum, ꝙ non, appositis quibusdam condictionibus, de quibus. Matt. to. 2. 90. c. 2. C. Quibus positis, videtur dicendum ꝙ talis non peccet, quia alias sequeretur, ꝙ homo deberet permittere se occidi, quandocunque alius inuaderet eum relinquendose in defensum, quod probatur esse falsum. ibid. 90. c. 4. I. Et tandem respondetur ad fundamenta Augustini de Anchona. ibid. 91. c. 2. A

Cum aliquis occidit alium se defendendo, concurrunt omnia, quæ faciunt licitam occisionē, quæ fit a Repub. quia est iurisdictio, quam talis habet a lege, cum lex tam ecclesiastica, quam secularis approbet istā occisionem. Et hoc sufficit ad hoc, quod sit legitime facta; quia si nō liceret alicui se defendendo, alium occidere, magis læderetur respublica, quam alias lædi posset, propter Respub. licite occidit malefactorē. Mat. to. 2. 91. c. 1. C

Licitum est occidere latronem, qui vult occidere aliquem, vt securius res alterius auferat, & hoc ēt in foro conscientiæ seruato moderamine inculpatæ tutelæ. Secus tamen si latro solum intendat auferre res, & non amplius. Nam tunc licitum est possessori tētare defensionem rerum suarum repellendo latronis violentiam, si potest illas defendere non occidendo latronem. Secus tamen est, si non possit defendere absque occisione latronis. Nam si occidat, reus erit homicidij in foro conscientiæ. Secus vero in foro humano, vt dicitur extra de homicidio. cap. Si perfodiens, &c. Mat. to. 2. 92. c. 3. G

Quod viator occidat latronem, & inuasus inuasorem lex permittit, quæ iusta est in foro suo, vt probatur. Mat. to. 2. 92. c. 4. I

Illicitum est se ipsum occidere ex quacunque causa, vt probatur triplici ratione. Matth. to. 2. 93. colum. 4. G

Occidens aliquē dicendo occide me, reus est homicidij, vt patet de iuuene Amalecita. 2. Reg. 1. Mat. to. 2. 94. c. 1. E

Lex concessit patri occidere filiam in adulterio deprehensam, simul & adulterum. Et hoc permittit lex Iulia de adulterijs, &c. Cum quatuor conditionibus, &c. Mat. to. 2. 95. c. 1. D. & c. 2. A. Et lex non permittit istam occisionem tanquam iustā: sed solum propter iram, quæ frēnari non potest, & hæc causa exprimit. C. de adulterijs. l. gracch. Sed in foro Dei talis occidens peccat, cum hoc faciat ex vindicta. ibidem. 95. c. 3. G

Non licitum est virgini se occidere, ne corrumpatur, vt probatur. Mat. to. 2. 95. c. 4. G

Nulli licet se ipsum occidere pro seruanda salute animæ. Mat. to. 2. 96. c. 3. G

Nulli homini in sacris constituto licitum est aliquē occidere per iustitiæ administrationem, in casu, in quo malefactor occidi posset per eum, qui gerit publicam administrationem. Nam in alijs casibus, non licet alicui habere intentionem occidendi, cum sit persona priuata. Et probatur hoc duplici ratione. Mat. to. 2. 97. c. 3. I

Hominem occidere, nunquam est iustum, nisi quatenus aliqua vtilitas poterit prouenire rei publicæ ex illis occisione, &c. Et si homo malus morti adiudicetur, debet hac intentione fieri, vt non lædat rem publicam. Mat. to. 2. 98. c. 3. G

Occidere innocentem absolute nunq̄ licet: qa non potest cōuenire rei publicæ. Mat. to. 98. c. 3. H

Occisores martyrum peccabant: quia non tenebātur, neq; debebant obedire iudicibus proferentibus sententiam, cum talis sententia intollerabilis habeat errorem. Matt. to. 2. 98. c. 4. I

Occidere iustum, grauius peccatum est, quam occidere peccatorem, considerata grauitate peccati secundum se, vt probatur rationibus sancti Tho. si vero consideretur damnum, quod per peccati occisionis infertur, tunc occidere peccatorem maius damnum est, quam occidere iustum, cum peccator pereat, & iustus saluetur, vt habetur. 24. q. 3. cap. Si habes, &c. Mat. to. 2. 99. c. 1. A

Deus interdū permittit, vt viri boni seueris cruciatibus, & humili morte occidant. Mat. to. 4. 79. c. 3. G

Iudæi multipliciter moti sunt ad occidendū Christum. Mat. to. 6. 12. c. 4. I

Occidere inimicum, fæpe licitum est. Matth. to. 7. 43. colum. 2. C

Occidere paruulos damnatorum, maius peccatum est, quam occidere adultos eorum. Matth. tom. 2. col. 1. E

Communiter dicitur, ꝙ ad præsentiā occisoris sanguis cadaueris effluat, quod vnde proueniat referuntur opiniones, & improbantur. Matt. to. 2. 99. c. 4. I. 100. c. 1. A. Dicendum ergo, ꝙ hoc pōt cōingere ex triplici cā. s. ex Dei puidentia ex dęmonis fallacia, & ex casuali cōtingētia. Ma. to. 2. 100. c. 2. B

Nulli licet se, ipsum occidere, vel mutilare, nisi illud fiat diuino instinctu. Mat. to. 4. 45. c. 3. H

Viros bonos occidi seueris cruciatibus, & morte humili, interdum permittit Deus propter duo, primum, vt eos abundantius in æterna beatitudine coronet, &c. Secundum, vt discamus quā acriter Deus puniet malos in futuro, cum hic eos, quos diligit, tam durè premat, &c. Mat. to. 4. 79. c. 3. G

Ad occidendum viros bonos, hic modus cōiter tenetur. s. imponēdo eis aliquod crimen falsum, qđ procurāt probare per falsos testes, exemplum est de Naboth. 3. Reg. 21. & de Stephano Act. 7. & de Christo Mat. 26. & Marci 14. Mat. to. 4. 79. c. 1. A

Occisio. Cum pro occisione alicuius excommunicantur occisores, excommunicantur etiam illi, qui eū potuerunt a morte liberare, & nō liberauerūt: sic fuit in occisione beati Thomæ Cantuarien. vt patet ext. de homicidio. sicut dignum. 4. Reg. 115. c. 1. E

Occultare Veritatem vel intētionem per verba vel signa exteriora, licitū est, dum tamē nihil falsum exprimat. 1. Reg. to. 2. 18. c. 1. D

Occultum cognoscere. Vnde est, quòd aliqui homines recipiant cognitionem rerum occultarum. Mat. to. 7. 191. c. 4. F

Triplex modus erat Iudæis cognoscendi occultū. s. per sacerdotes, per prophetas & per omnia. 2. Par. 33. c. 1. D

Occupatio. Color rhetoricus fit quando aliquis dicit se non dicere, & dicit se dimittere, & non dimittere. Gen. 16. c. 3. I

Quando sunt duo, quorum vnum est ratio alterius, occupatio circa vnum non remittit occupationem circa alterum, Matth. to. 4. 239. c. 3. G

Ochozias Rex Israel misit cōsulere Beelzebub, propter multa. 4. Re. 4. c. 1. A

Postquam Elias prædixit nuntijs euntibus ad consulendum Beelzebub, Ochoziam moriturum: reuersi sunt ad Regem multis de causis. 4. Regum 1. c. 1. E. c. 2. A

Ochozias rex Iuda filius Ataliæ, habuit tria nomina. s. Ochozias, Ahazias, & Ioathas. 4 Reg. 11 7. c. 1. C. & 1. Paral. 55. c. 4. K

Ociositas: Ociosum. Ociositas multis malis tribuit initium, & fomentum. Leui. 1. B

Multa mala docet ociositas. Mat. to. 4. 27. c. 3. I

Ociositas vitiū est, & vitiorū origo. Ma. 1. 4. 106. c. 4. I

Ociosus. Qui dicantur ociosi iuxta sensum parabolę vineæ. Mat. to. 5. 174. c. 4. K

Ociosum est verbum, quod vtilitate, & ratione caret. Mat. to. 4. 27. c. 3. F

Octauianus. Factus est Imperator annis quadraginta duob. ante Christi nativitatem. Mat. to. 1. 152. c. 3. G

Octauianus Imperator diuisit Regnum Iudæorum in quatuor partes, faciens quatuor Tetrachas. Matt. to. 4. 71. c. 3. F

Octauianus Cæsar mortuus est decimo septimo anno a natiuitate Christi. Mat. to. 6. 23. c. 1. B

Octauianus Cæsar regnauit quinquaginta septē annis, & anno regni eius quadragesimo secundo natus est Christus, & cum mortuus est Octauianus, Christus erat quindecim annorum, &c in Defen. 17. c. 2. D

Octauianus quare dictus sit Augustus. Vnde & oēs Imperatores dicuntur Augusti. 23. c. 1. A

Oculus. Circa oculorum apertionem, de qua Gen. 3. variæ sunt opiniones, quidam dicunt, ꝙ aperti sunt oculi eorū corporales, quasi prius non viderent, & tunc inceperint videre, sed hoc est contra sacrā scripturam. Alij, vt Iosephus, dicunt, ꝙ aperti sunt oculi intellectus incipientes intelligere, cum prius non intelligerent. Sed hoc est ēt falsum. Alij dicunt, ꝙ creauit illos Deus habentes intellectum, & tñ erat ligatus intellectus, vt non possent intelligere, quousq; comederent de ligno: sed hoc est ēt falsum, & absurdum. Alij vt Rabbi Salo. dicunt, ꝙ aperti sunt oculi eorū. s. ad cognoscendum malum & c. Sed hoc etiam est falsum, vt probatur Gen. 183. c. 2. E. Dicendum ergo, ꝙ aperti sunt oculi eorum solum ad cognoscendum esse in eis nuditatem confusibilem. Et oculi ibidem capiuntur pro oculis corporalibus, & non pro intellectus. ibidem. 183. c. 4. F

Oculos aperiri in sacris literis sumitur pro cognoscere aliquid, qđ prius non cognoscebat quis. Et in hoc est differētia: quia qñ accipitur pro cognoscibilibus per intellectum solum, dicit aperiri intellectum. Et pro cognoscibilibus sensu, aperiri oculos, capitur propriè. Qñ verò pro omnibus dicitur, aperiri oculos, dicitur largè, & c. Gen. 183. c. 4. I. Exemplum primi habetur Gen. 3. Cum dicitur, aperientur oculi vestri, ibi oculi, pro intellectu capiuntur. Exemplum secundi habetur Luc. 24. Cum dicitur; Aperti sunt oculi eorū, &c. Scriptura tamen non consueuit hoc dicere, nisi circa illas res, quas aliquis cognoscere poterat, & nō incepit prius cognoscere, &c. Gen. 183. c. 4. K

Quare Gene. 3. dicatur, de oculis primorum parentum, quòd aperti fuerunt. Et nō dictum est, quòd tenebantur prius, ne nudos se viderent, & c. Gen. 185. c. 2. D

Res est in oculo indiuisibiliter. Mat. to. 7. 175. c. 2. E

Oculi aliquorum dicuntur teneri, qui rem coram se positam non vident, aut non cognoscunt, cum illa non sit occulta, &c. 185. c. 4. G

Oculi primorum parentum non sunt dicenti teneri, propterea ꝙ dicitur, ꝙ ante peccatum non videbant se nudos esse: sed bene post, qñ dr̄, ꝙ aperti sunt oculi eorum. Gen. 5. Quæ apertio largè accipienda est, & non propriè, &c. Gen. 185. c. 4. I

Per oculum conuenienter significatur intellectus. Gen. 173. c. 2. C

Deus dicitur habere oculos metaphoricè, quia habet intellectum, qui metaphoricè dicitur oculus. Gen. 202. c. 1. A. Mat. to. 3. 10 c. 3. I

Oculi morientis claudebantur ab illo, quem magis diligebat moriens, dum viueret, apud antiquos. Gen. 386. c. 2. C

Per illos oculos, de quibus Genes. 49. Dicitur, oculi eius pulchriores vino, intelliguntur oculi Christi, similiter, & dentes, vel oculos ad Christum, & dētes ad eius Apostolos referre possumus. Gen. 407. col. 4. G

Oculorum gratiositas in tribus attenditur. Genesi. 407. c. 4. G

Oculo dextero carentes inepti sunt ad bellum, &c. 1. Reg. to. 1. 186. c. 2. B

Universidad de Deusto Biblioteca

Oculus malus quid ſit Mat.to.4. 139.c.1.B
In oculis paret magis ſuperbia, quàm in alijs partibus &c.ſimiliter & alij affectus, vt ira', libido &c. 4.Reg. 191.c.4.H
Sunt quædam gentes monſtruoſæ vnum tantum oculum habentes in fronte, quæ dicuntur cyclopes. Sunt & aliæ quæ oculos habent locatos in humeris, qui & capitis figuram non habent. Parado. 69.c.4.H
In oculo beati duplex eſt qualitas. ſ. perſpicuitas, & lux. Mat.to.4. 243.c.2.A

Odire Deum. Quomodo dicamur nos odire Deum. Exod.tom.1. 167.c.3.I
Vnde proueniat, quòd quis odiat mulierem cognitam a ſe, cum prius eam nimis dilexerat. Matthę. to.5. 90.c.2.E
Dęmones interdum nos odio habent, ſicut hoſtes. Mat.to.7. 276.c.2.E

Odium. Dicitur quædam ira inueterata manens in anima &c. Leui.190. col.3.I
Odium interdum perturbat rectum iudicium. Mat.to.6. 32.c.1.B
Odia ſunt reſtringenda, & fauores ampliandi, vt patet de reg.iur.lib.6.cap.odia reſtringi. Iudi. 214.c.2.D. Mat.to.6. 50.c.1.D
Odium fertur ad duo, & ad vtrumque ſub ratione mali. ſ. in malum, quod vult, & in id, cui vult. Mat.to.2. 101.c.1.B. 107.c.3.I
Odium nũ quam poteſt eſſe bonum: quia eſt de malo, ſub ratione mali, niſi de peccatis: qa in eis nulla eſt ratio boni, quatenus peccata ſunt. Matthæ. to.2. 101.c.3.H
Odium eſt grauius malum, quàm ira, vt probatur. Mat.to.2. 103.c.3.H
Odium ad melancoliam pertinet, ira vero ad choleram. Mat.to.2. 103.c.4.H
Qui odit aliquem, non vult malum illi tanquam retributio ad iuſticia; pertinet: ſed ſolum vult malum, inquantum malum eſt, & nocet illi, cui malum volumus &c. Mat.to.2. 104.c.2.D
Odium quare non dicatur vitium capitale. Matth. to.2. 111.c.2.C
Odium perfectum dicitur, odire iniquitatem: quia ad perfectionẽ pertinet quòd peccata odiamus, & perſonas diligamus, iuxta illud Pſal. iniquitatem odio habui &c. Mat.to.6. 139.c.1.E
Odium non habet determinatam cauſam, nam aliquando procedit ex ira, aliquãdo a ſola triſtitia, vbi nulla ira eſt, & quãdo procedit ab ira, non immediate procedit: ſed a triſtitia, & ob hoc ponitur triſtitia tanquam cauſa propria odij, & nõ ipſa ira, conuenientius tamen ponitur ſub accidia, quàm ſub ira. Mat.to.2. 111.c.1.C
Odium in parentes aliquando eſt pietas in Deum. Mat.to.3. 265.c.3.F
Odij fundamentum non poteſt eſſe virtus. Matth. to.5. 100.c.3.K
De odio, & inuidia demonum in homines. Matthę. to.7. 276.c.2.D
Odium erat tota cauſa, & immediata repudij in lege Moyſi. Mat.to.5. 100.c.3.G
Odium interdum pertinet ad charitatem, ſicut dilectio. Mat.to.6. 139.c.1.E
Odium Dei, ſi daretur, eſſet maximum peccatorũ. Mat.to.6. 203.c.E
Nulla creatura poteſt Deum odio habere, conſiderando ipſum ſub ratione Dei, vel ſummi boni, &c Mat.to.7. 189.c.1.D
Vbi odium eſt, non eſt charitas. Mat.to.5. 63.c.4.F
Odium inimicorum, quatenus eſt contra charitatem, ſemper eſt peccatum mortale, & ideo nunquã fuit licitum. Occidere tamen inimicos ſemper fuit licitum, vt in bello iuſto &c. Mat. tom.7. 43.colum.2.C

Odolam. De qua Gen. 38. quædam terra eſt ſaltuoſa verſus meridiem terræ promiſſionis, in qua latuit Dauid. 1. Reg. 22. Geneſi. 353.c.1.A

Odor. Odorare. Odor ille, de quo Gen. 8. dicitur: Odoratus eſt Dominus odorẽ ſuauitatis, capitur tropicè pro deuotione offerentis: quia, ſcilicet, bono cordis ſacrificium offerebat. Gen. 46.c.3.K
Odor fit per emiſſionem vaporalem, cuiuſdam ſubſtantiæ fumoſæ delicatæ &c. Gen. 199.c.1.B
Odor agri pleni de ſe non eſt ſuauis: ſed per accidẽs, propter abundantiam &c. Gen. 306.c.3.I
Odor cauſatur ex reſolutione calidi agentis in Sicum. Nu.to.1. 131.c.1.C
Odor in beatis non requirit fumalem euaporationem. Mat.to.4. 242.c.3.F
Homo parum odorat. Mat.to.4. 242.c.3.F
Qui odor dicatur Deo ſuauiſſimus. Num. to.2.fol. col.3.I
Odor intentionaliter diffunditur: non tamen negãdum eſt odorem emitti cum fumali euaporatione. Mat.to.4. 242.c.1.D
Quod odor fumalis ſit ſubſtantia corporea probatur Mat.to.4. 242.c.v.C
Odoris ſpecies poteſt eſſe ſine ſubſtantia rei odorantis. Mat.to.4. 248.c.1.D

Odoratiuum Homines ſunt male odoratiui, propter magnam humiditatem cerebri, quo fit vt ſolos magnos odores percipiamus, & in parua diſtantia. Matt.to.4. 242.colum.3.F

Odoratus In odoratu nullum animal præter hominẽ delectatur: ſed odor in alijs animalibus ab homine, ſolum ordinatur ad cibum i. per odorem animalia quærunt cibũ. Ex.3.Ethico.cap.de temperantia. Matth.to.3.98. colum.3.I
Odoratus non erit in patria. Mat.to.4. 235.c.1.D 45.c.3.H
De odoratu. Parado.

Oeconomia. Oeconomicus.
Oeconomia conſtat ex quatuor perſonarum generibus, ſcilicet, viro, vxore, liberis, & ſeruis Nu.to. 1.168.c.3.F. Gen.22.c.2.C
Oeconomia quælibet habet virum vnum, qui eſt oeconomus. 1. deſpenſatiuus, ſiue pater familias. Ioſue.to.2.51.c.3.K
Oeconomicæ cõmunicationis finis Gen. 228.c.4.F
Oeconomia communicatio non eſt ſimplex ſed cõpoſita ex duabus, ſcilicet, ex naturali, & deſpoſita. Gen. 234.c.2.C
Oeconomica communicatio non erit in Paradiſo.
Oedipus vide in Edipus.

Offendere Offendi quid ſit. Matth. to.5.15 co.3.K
Correctio fraterna eſt bona offendentis, & etiam offenſi. Mat.to.5. 45.c.3.G

Offendiculum. Proprie eſt aliquid ante pedes, quod non videntes. i. non aduertẽtes impingimus & cadimus. Ioſ.to.2. 175.c.2.A

Offenſa. Accipit quantitatẽ ab eo, qui offenditur, vt probat Ariſt. 5. Eth. ca. de cõtrapaſſo. Mat.to.1. 22.c.A

Circa offenſam illatam poſuit Chriſtus duo p̃cepta ex parte offenſi, & vnũ ex pte offendẽtis. Ex parte offenſi, primum præceptum eſt, q̃ remittat rãcorem, vel non teneat: ſecũdum eſt, q̃ admoneat offendentem ceſſare a peccato. Ex parte verò offendentis remiſſionem, & reconciliationem petat &c. Mat.to.5. 45.c.3.K
Offenſæ non remittũtur in cęlis. Mat.to.5.66.c.2.B
Offenſa ĩ peccato quid ſit. in Defen.3.c.4.G.9.c.1.B
Offenſa in peccato accipitur dupliciter, vno modo pro eo, quo formaliter aliquis dicitur offendere alium. Et tunc actus malus dicitur offenſa, inquãtum in eo eſt quædã prauitas, vel inæqualitas oppoſita iuri, & debito, ſecundũ q̃ ille offenditur iniuſte, contra quẽ cõmittitur talis actus. Alio mõ capitur pro effectu offenſæ. i. pro quadã indignatione iuſta conſecuta ex parte eius, contra quem cõmittitur ille actus. Offenſa primo mõ non manet trãſeunte actu peccati: quia fundatur in actu poſitiuo, ſicut culpa. & per cõſequens illa tranſit, & deſinit eſſe, tranſeunte actu peccati. Et hoc modo non põt aliquis abſolui ab offenſa Dei, nec ẽt Deus tollit illam, neque remittit, ſicut neq; culpam &c. Secundo modo offenſa manet, tranſeũte actu peccati: quia quandiu manet illa indignatio, dicitur manere peccatum, quia tũc Deus imputat nobis ad pęnam &c. Et huic offenſæ opponitur gratia Dei. Et ab offenſa iſto modo Deus non abſoluit, bene tamen Deus remittit illam, vel tollit. Defen. 3.c.4.G
Quicunque videt offenſas Dei manifeſtas, & non dolet de illis ſaltem in corde ſuo, peccat mortaliter. 4.Reg. 225.c.4.F

Offenſus Duo præcepta poſuit Deus ex parte offenſi, & unum ex parte offendentis. Mat.to.5. 45.c.3.K
Offenſus ab aliquo quid debeat primo facere. Mat.to.5. 45.c.2.C. Quid offendens. ibid.c.2.D

Offerre. Quid liceret Deo offerre in veteri teſtamento. Leui. 22.c.1.C
Offerre, & vouere ſeruant puram libertatem, & iſta inter ſe diſtinguuntur. Mat.to.6. 235.c.1.C
Chriſtus approbauit quoſdam offerentes Eccleſijs. Mat.to.5. 202.c.1.D
Deus indignatur, quando illi res deſpectæ offeruntur. Mat.to.7. 292.c.3.K
Offertorium miſſæ mortuorum declaratur. Gene. 253.c.2.C

Officium. Officiorum, & beneficiorum arrendationes licitæ ſunt, ſi fiant, ſi cut oportet. Mat.to.7. 57.c.3.F
Difficile eſt eſſe pacem inter communicantes in eodem officio. Matt.to.5. 84.c.2.A
Officium Chriſti, ad quod miſſus fuerat, fuit non manducare panem ocioſus, & vacare ſemper doctrinæ, & verbo. Mat.to.5. 240.c.1.C

Og Opinio Rabbi Salomonis circa Og regẽ Baſan improbatur Gen. 250.c.3.K
De magnitudine Og regis Baſan quid dicant Talmudiſtæ, & quomodo expoſitio quorũdam Hebræorũ exponentium illud myſtice nõ quadret. Nu.to.2. 30.c.4.F
De quãtitate, & magnitudine Og multa vana dixerũt Hebræi. Et vt ꝓbat Auctor, lõgitudo eius non erat maior, q̃ lõgitudo duorũ hoĩum mediocriũ, vel duorum hominum & dimidij, & proportionabiliter in latitudine. Deu. 14.c.4.G
Per Og quid moraliter intelligatur. Deu.15.c.1.C
Lectulus ferreus Og regis Baſan habebat nouem cubitos in longitudine, & quatuor in latitudine &c.1.Paralip. 227.c.1.D

Ogdoas. Significat octo, & inde ſumptum eſt hoc nomen octo, & ſignificat nouũ teſtamentum, in quo octaua dies colitur. i. Dominica. Et octaua reſurrectionis generalis rememoratur. Gen. 8.c.1.A

Ogyges. Ab Ogygi regis diluuio Marcus Varro cõtexit hiſtoriã &c. De. 168.c.3.H

Olda. Vxor Sellum fuit prophetiſſa. 4. Reg. 22. Iudi. 6.A

Oleum. Offerebatur Dominò in lucernis. ſ. vt arderẽt intra tabernaculum, & in ſacrificijs, quando fiebant ſacrificia de ſimilia, & in ſartagine, & in ſacrificio farris noui, vt patet Leu. 1. Et generaliter in omni ſacrificio præceptum erat apponi oleũ, vt patet Nu.15. Exo.to.2. 17.c.1.A
Triplex genus olei fluit ex eiſdem baccis oliuæ. Primum eſt quod ſua ſponte fluit de baccis in torculari, nullo præmente, & hoc puriſſimum eſt, nihil habens ſecum admixtum impuritatis materiæ groſſæ &c. Secundum eſt, quod ex ipſis baccis excutitur, ipſas percutiendo maleo, ſiue pilo &c. Et hoc nõ eſt ita purum, ſicut primum. Tertium eſt, quod in torculari prægrandi lapide terente fluit. Sed hoc eſt impurum, cum multũ de amurca illi coniungatur. Primum genus olei deſeruiebat vſui lucernarum tabernaculi. Secundum deſeruiebat libaminibus: quia in ſacrificijs, ſimila, vinum, atque oleum infundebãtur. Vt patet Nu.15. Tertium in ſolos vſus populi conuertebatur. Similiter dicẽdum eſt de triplici genere vini &c. Exod.to.2.53.c.4.F. Sic dicit rabbi Salomon. Sed dictum eius non conſonat literæ: quia loquens oleo lucernarum, dicit q̃ ſit puriſſimum pili cõtuſum, ſad minus pilo tõſum, id eſt, non ſit amurcæ admixtum &c. Exo.to.2.53.c.4.G. & 89.c.4.H
Oleo ſancto, quo vngebantur ſacerdotes, vngebantur & ipſi Reges, quando aſſumebant poteſtarem regiam &c. Exo.to.2. 101.c.1.B
Oleo ſancto, non licet vti: niſi in Eccleſijs in ſacramentis. Exo.to.2. 101.c.1.E
Oleum, quod Deus mandabat offerri. Exn. 35. Erat ad tria. Primo ad fouenda luminaria candelabri. Secundo ad conficiendum vnguentum &c. Tertio ad faciendum thymiama. Exo.to.2.185.c.4.G
In ſacrificijs de ſartagine tripliciter apponebatur oleum. Leui. 19.c.1.E
Oleum, de quo Leuit. 21. cum dicitur: quia oleum ſanctæ vnctionis Dei ſui ſuper eum eſt, intelligitur de oleo non mixto ſanguine arietis. Et illud Leui. 10. Oleum quippe ſanctæ vnctionis ſuper vos eſt, intelligitur de oleo mixto ſanguine arietis, quo aſpergebantur tam minores ſacerdotes, quam ſacerdos magnus. Leui. 228.c.3.H
Tantum olei ponebatur in ſacrificijs ſicut vini. Leuitico. 263.c.3.I
Olei oliuarum tres ſunt conditiones, de quibus. Le. 276.c.1.A
Duplex oleum erat in ſanctuario veteris legis, vnũ pro lucernis, & alterum ad vnctiones. Primum erat ſimplex. Et ſecundum compoſitum. Nume. to.1. 48.c.1.B
Oleum infirmorum, & cathecuminorum. Quod appellatur chriſma, ſolum conficitur in ſedibus Epiſcopalibus, & inde omnes Eccleſiæ minores habent oleum. Nu.to.1. 268.c.3.G
Oleum aliquando efficiebatur immundum ad ſacrificium in veteri lege. Nu.to.2. 111.c.4.F
Olenm in confirmatione, & extrema vnctione, debet eſſe conſecratum. Alioquin non confer-

tur ſacramentum.4.Reg. 88.c.4.H
Oleum,quod erat in lecytho mulieris viduæ, quod per miraculum multiplicatum eſt ad inſtantiam Eliſæi.4.Reg. 4. Multiplicabatur in ipſo lecytho, ita vt adimplerentur omnia vaſa &c.4. Reg. 33. c.2.C.Et Modus creſcendi olei fuit per multiplicationẽ. ibidẽ 33.c. 2. D. Et iſtud miraculum fuit aliquo modo maius, quam, quod fecerat Elias de oleo &c.Et aliquo modo è cõtra. Sed miraculum Eliæ fuit ſimpliciter maius. vt probatur ibidem. 33.c.3.F
Olympus. Eſt mons altiſſimus in macedonia,ita vt cœlum ſuſtinere,& tãgere videatur,ſub quo etiam nubes eſſe dicũtur, de quo Vergilius, & nubes exceſſit olympus. Et diuidit Macedoniã a Tracia:& ꝙ Mediam regionem excedat,oſtẽditur ſigno manifeſto &c.Gen. 87.c.1.D
Philoſophi Olympum aſcendentes, vt ſitus ſtellarum,& curſus earum inſpicerent,deferebant ſpõgias cum aqua, vt aerem redderent ſpiſſiorem: quia alias viuere non valerent, vt dicit Hiſtoria ſcholaſtica.Gen. 87.c.1.E
In Olympo erat ara Ioui conſecrata, & cum ibi literæ fierent in cinere,vel in puluere, quando fiebant ſacrificia,ſequenti anno eædem literæ inueniebantur integræ &c.Gen. 87.c.2.B
De Olympo quid dicat Solinus, refertur. Gene.87. col.2.C
Olympum montẽ ſuperauerunt aquæ diluuij.Gen. 43.c.4.G.87.c.3.H
Olympias. Spatium erat quatuor annorũ, quæ ortum habuit a ludis factis Ioui olympiaco &c.Et hæc olympiades a Pelope auo materno Herculis inchoatæ ſunt in honorẽ Iouis &c.Exo.to.1. 71.c.2.E
Primus annus primæ olympiadis fuit annus ſexcenteſimus ante Chriſti natiuitatem,regnante apud Iudeos rege Ezechia.Exo.to.1. 71.c.3.F
Oliua: Oliuæ abundant multum in terra promiſſionis,in tantum, ꝙ dicebantur vngere pedes in oleo,& hoc maxime in ſorte Aſſer. Deut. 149.c.3.H
Olla nomen Hebræum: Secundum ſuã originem ſignificat eleuationem, & poteſt competere aſcẽſioni,quia per gradus eleuatos fit aſcẽſio. Competit etiam holocauſto, & alijs ſacrificijs: quia manibus ſacerdotum eleuantur coram Domino.2 Paralip. 122.c.4.I
Non erant ollæ caldariæ,& lebetes altaris ſacrificiorum,ad coquendum carnes, ſed offerentes portabant neceſſa,ſecundum victimas, quas offerebãt, ſiue illæ eſſent fictiles,ſiue Aeneæ.Exo tom.2.49. colum.4.F
Omen. Eſt quædam ſpecies ſuperſtitionis, vel augurij ex verbis impertinẽtibus aliorum ad noſtram intentionẽ reducta &c. 3. Reg. 188.c.2.D
Omẽ habitum eſt apud antiqnos pro religione &c. 3.Reg. 188.c.3.F
Omine fundata eſt Roma.3.Reg. 188.c.3.F
Omiſſio. Fuit principiũ peccati primorum parentum.ſ.non cogitare, quod cogitare debeãt.ſ.an appetitus ille honoris eſſet malus,vel bonus &c Gen. 180.c.2.D
Omiſſio,quatenus omiſſio eſt,nõ ſuſcipit magis, & minus:quia eſt priuatio.Mat.to.7. 33.c.1.D
Omiſſio,quæ venit ex obliuione vel ignorãtia;quę non excuſat a toto, redducitur in actum voluntarium omittendi, nõ tamen immediatum &c. Mat.to.7. 233.c.4.I.234.c.1.A
Omittere. Tripliciter põt omittere is, qui eſt obligatus facere aliquid. Mat. to.7. 233.c.3.K.c.4.F
Omnis. Ly omnis, in ſacra ſcriptura,non diſtribuit ſemper vniuerſaliter: ſed aliquando ponitur oẽs pro valde multis. Gene.13. colum.1.E.& 16.colum.2.D.88.col 4.I. Exo.to.1. 167.colum.1.A. Nu.to.2.172.col.3.I.Ioſue.to.2. 155 c.3.H & 160.c.2.C
Omnia capitur pro multis in ſacris literis. Exo.t.1. 55.c.2.C.Paralip.169.c.1.D.Mat.to.3.145.col.3.K. Mat.to.5.61.c.3.H.Mat.to.7. 79.c.1.A
Omnis,& Vniuerſus ſæpe diſtribuunt pro generibus ſingulorum,& acomodè.Ioſ.to.2. 51.c.2.A
Omnipotentia. Dei omnipotentiã non cognouit Ariſtoteles, nec alij philoſophi,vt probatur.Io.to.1.48.c.2.D
Omnipotentia oſtenditur dupliciter, ſcilicet intenſiue,& extenſiue.Mat.to.3. 155.c.4.H
Onan: Filius Iudę differt ab Onã filio Ierameel primogeniti Eſron ex ſecũda vxore, de quo.1.Parali.2.in literis vltimis,quia Onã primogẽitus Iudæ ſcribitur cum litera Nun, & alius cũ litera Mem, vt patet ex Hebræo.1. Par.47.c.4.K
Onicha. De qua Exodo.30.eſt quædam parua oſtreola,vt dicit hiſtoria ſcholaſtica, vel quædam herba aromatica iuxta Papiã.Exod. to.2. 102.c.1.D
Onix. Græcè unguem ſignificat, vnde & lapis quidam onichinus dicitur propter colorem vnguis humani,quem habet,albi rubeiq; coloris mixtim.Gen.14.c.3.H.Exo.to.2. 102.c.4.K
De duobus onichinis lapidibus, in quibus ſculpta erant nomina filiorum Iſrael iuxta ſuas antiquitates in natiuitatibus ſuis.Exo.t.2.61.c.4.I.62.c.1.A
De lapide onichino vide etiam in dictione lapis.& Exo.to.1. 65.c.1.C
Lapis onichinus multos habet effectus noxios, ſi digito portetur,vel collo ſuſpendatur &c. Geneſi. 102.c.4.K
Lapis onichinus inuenitur vel in flumine Phiſon, vel in terra Heuilath. Et eſt vnus de duodecim lapidibus prætioſis,qui ponebant in rationali,Exo. 28.Et eſt albus permixtus rubro ad ſimilitudinẽ vnguis humani, vnde Gręci vnguem appellant onicen: & habet colorẽ ignis venis albis cingentibus. Et etiam onix arabicus nigri coloris albis cingentibus venis,& huius generis ſunt quinque Gen. 102.c.4.I
Onix in Gręco ſignificat vnguem, vnde & lapis quidã pretioſus dr̃ onix,quia habet figuram & colorẽ vnguis humani, & inde deriuatur onichinus. Et multos de iſtis lapidibus dedit Dauid ad neceſſitatem templi.1.Paralip. 334.c.2.C
Onocrotalus. De quo Leui. 11. Auis quędam eſt,quæ vulgariter dicitur grama.Leui. 99.c.2.C.& 109.c.4.K
Onus. Conditio perſonę non tollit onus reale &c.Ruth. 262.c.2.B.
Oola. Nomen viri eſt,ſimiliter & nomen meretricis.1.Patalip. 103.c.F
Opera. Nemo in vanum operas debet expendere.Mat.to.7. 60.c.4.I
Nemo cogitur dare operas ſuas gratis. Mat. tom.7. 63.c.1.C
Operari. In omnibus operãtibus bonum vel malum,tria cõſiderãtur.ſ. æqualitas vel inæqualitas naturalium.Magnitudo ex parte acti eliciti,differentia ex parte conatus &c.Matt. to.7. 226.c.1.E.c.2.A
Deus operatur in inſtanti: & natura operatur ſucceſſiue.Mat.to.5. 210.c.2.A
Non eſt neceſſe operari in via|ſecundum virtutem Mat.to.6. 135.c.2.A
Operans publice poteſt tripliciter ſe habere.Matt. to.6. 174.c.3.K.c.4.F
Circa omnem gratiam,nobis a Deo datã, tenemur aliquid operari Mat.to.7. 114.c.4.F
In operantibus bonum vel malum tria conſiderantur.Mat.to.7. 226.c.1.E
Aliquis dicitur ſemper operans ſecundum aliquã virtutem;quando nunquam contra illam operatur,& ꝙ temporibus cõuenientibus ſemper operetur &c.Mat.to.2. 252.c.1.D
Ad operãdum bonum duo requiruntur: primo vt affectus inclinetur a Deo ad bonum: ſecundo vt ratio inueniat vias congruas ad perficiẽdum bonum virtutis.Mat.to.5. 27.c.2.E.c.3.F
Quòd nullus operetur,niſi vbi eſt, eſt verum ſimpliciter.Mat.to.7. 216.c.4.I
In operantibus ſecundum intellectum talis eſt conditio, ꝙ nunquam operantur ſine fine præſuppoſito Paradox. 10.c.2.C
Operarius. Operarij poſſunt dupliciter accipi.Mat.to.5. 147.c.1.D
Operarij vineæ dicuntur dupliciter.Matt.to.5.173. colum.2.D
Conducere operarios in vineam, dupliciter accipitur.Mat.to.5. 173.c.2.D
Quare omnes homines dicantur operarij vel mercenarij.Mat.to.5. 173.c.3.F
Cogens operarios laborare vltra modum, ita, vt ex hoc incurrãt debilitatem, vel aliquod damnum, peccat mortaliter; & tenetur eis ad diſpendium, quod ſua cauſa incurrant operarij.Et ſic dicendũ eſt de illis,qui conducunt animalia ad opera.Ma. to.3. 91.c.1.C
Per operarios in parabola vineæ poſſunt intelligi omnes homines, & poſſunt intelligi ſoli doctores & prædicatores,vel perſuaſores &c.Ma. to.5. 173.c.2.D
Operatio. Opus Vna operatio bona meretur,ꝙ Deus conſeruetur operantẽ, ne cadat in peccatum,ſed cõſortetur ad aliam bonã opationẽ.Ge.275.c.1.D
Nemo ex vna bona operatione poteſt iudicari virtuoſus.Mat.to.6. 7.c.2.E
Ad operationem bonã duo requiruntur. ſ.verus intellectus,& appetitus rectus.Exo.to.1. 164.c.2.C
Anima eſt operationis principium. Matt.to.6. 69. col.2.E.c.3.F
Operationum tria ſunt genera; primum eſt neceſſariũ,a quo nulla erat abſtinentia in ſabbato nec in alijs feſtis vete.teſta.Secundum erat paratio cibi,& hoc fuit vetitum in ſabbato,& in die propitiationis ſolum.Tertium erat operationum ſeruilium, & iſtud vetebatur in omnibus feſtis Hebræorum,& iſtud genus operationum ſolum vetatur in feſtiuitatibus noui teſta.&c Exo. tom.1. 86.col.4.I
Operationum noſtrarum, fundamentum eſt Chriſtus.Mat.to.7. 245.c.3.F
Tota operatio naturæ humanæ eſt ſub operatione diuina.Mat.to.6. 76.c.1.D
Operatio eſt finis delectationis.Mat.to.6. 122.c.1.A
Operatione fundatur amicitia.Matt.to.6.140.c.3.I
Seruilis operatio poterit eſſe in potẽtijs organicis, ſcilicet motiua,operatiua, & expreſſiua, vt probatur. Exo.to.1.82.c.2.B.& vſque ad quæſt 73.
Operatio dicitur ſeruilis dupliciter, vnomodo qa per ſeruum aliquẽ expediri põt,aut decet, ne dominantis vileſcat ſtatus,vt arare &c. Aiomõ dicitur ſeruilis a fine, pro quo fit, vt fiat propter lucrum &c.Et iſto modo operationes linguæ poſſunt ſeruiles &c Exo.to.1. 82.c.3.K.c.4.F
Corpora noſtra ſunt inſtrumentum bonarum & malarum operationum.Mat.to.7. 268.c.3 G
Omnis operatio reducenda eſt ad aliquod principium operans & dirigens per intellectum. Leui. 158 col.2.C
Operationes noſtræ non ſunt indifferentes:ſed aut bonæ ſunt aut malæ.Mat.to.7. 236.c.3.F
In operationibus malis procedentibus ab eodem habitu,ſemper poſteriores peiores sũt prioribus, cæteris paribus, ſimiliter & de bonis dicendum eſt,vt probatur.Leui. 314.c.4.I
Eſſe aut natura, virtus & operatio per ordinem ſe habent.Mat.to.7. 192.c.4.K
Operatio Dei non eſt cum ſucceſſione &c. Ioſ.to.1. 1.Reg.to.1. 60.c.2.C.215.c.4.I
Dei operatio duplex vna,qua res in eſſe perduxit,altera,qua operatur in gubernatione rerum creatarum Mat.to.7. 85.c.3.F
Operatio dicitur naturalis,quando vtrunque principium eius. ſ. paſſiuum, & efficiens naturale eſt, cum autem vtrunque principium fuerit ſupernaturale,tũc operatio dicitur ſupernaturalis. Et quando principium actiuum eſt ſupernaturale, & paſſiuum naturale, operatio non dicitur pure ſupernaturalis,&c.3.Reg. 173.c.4.H
Operatio eſt a forma ſubſtantiali.Mat.t.7.131.c.4.I
Operationes multiplicantur per interciſionem & interruptionem.Mat.to.2. 16.c.4.I
Operatio cœli eſt propter hominem.Matth.tom.7. 140.c.2.D
Operationis perfectio dependet ex quatuor,primo ex ſuo genere, ſecundo ex principio operatiuo. tertio ex obiecto, quarto ex forma operationis. Mat.to.2. 57.c.2.A
Dupliciter cõparatur operatio, vnomodo ad ſubiectum,&c.alio modo ad obiectum,&c.Matt.to.7. 216.c.3.I
Operatio formæ propriè dictæ eſt dare eſſe. Matth. to.7. 150.c.4.H
Tria opera Dei iã fuerũt patrata in principio mũdi, ſed quartũ.ſ.propagatio,nondũ completũ eſt. Et quintũ erit qñ in vita æterna præcinget ſe Dñs, & tranſiens miniſtrabit beatis,&c.Gene.11.c.1.B
In operibus noſtris eſt duplex neceſſitas,vna ex parte Dei,altera ex parte hominũ & vtrũq; poterat fieri in die ſabbathi in vet.lege.Exo.to.1. 80.c.4.I
Opus ſeruile eſt operatio laborioſa organorũ executiuorum, nulla vrgente cauſa ad humanã vitã nõ immediatè ſuſtinendũ,aut fouẽdũ,cuius diffinitionis declarant particulæ.Exo.to.1. 81.c.4.F
Hoc intereſt inter opus oẽ, qđ prohibebat die ſabbathi in vete.lege,& inter opus ſeruile,quod prohibebatur in alijs feſtis, ꝙ omne opus nihil addit ſuper opus ſeruile, niſi ciborum apparationem. Exo.to.1. 84.c.2.E.& c.3.F
Magna de operibus Dei naſcitur admiratio, cũ ea, quæ paruis laboribus expediri potuiſſent, cum multis conficiantur,&c.Exo.to.1. 65.c.3.G
Opus ſeruile proprie dr̃ illud,quo homo ſeruit homini. poteſt ẽt dici ſeruile illud opus, quo homo ſeruit Deo nõ immediatè, quod dr̃ ꝑ ſacrificia, quæ immediatè applicabantur ad cultum Dei, ſecus tamen de diſpoſitionibus ad ſacrificia, quæ pote-

Universidad de Deusto
Biblioteca

poterant dici opera seruilia. Leui. 262.c.4.G
Pro opere bono tantum erogat Deus, quantum ipsum meretur, & amplius. Leuit. 1308.c.2.D
Opera spiritualia duplicia sunt. Matt.to.5. 22.c.3.H
Quomodo ab operibus legis differant sacramenta nouæ legis. Mat.to.5. 130.c.2.B
Quo modo opera viuorum prosint mortuis: & quo modo non Matt.to 7.13.c.3.K. Viuentes tamen non possunt opera sua mortuis communicare. ibid. 14.c.2.C
Opus bonum est duplex, quoddam procedēs quod antecedit virtutem, & causat virtutem acquisitam siue moralem, &c. Matt.to.5. 145.c.1.E
Per propria opera, & non per aliena datur gradus gloriæ. Mat.to 7. 13.c.4.K
Opera bona malorum sunt duplicia. Matth.tom.7. 103.c.4.K
Opera bona immortali facta prosunt ad supplitiū minus subeundū, quod dupliciter saluatur. Mat. to.7. 104.c.1.D
Quare Christus referet omnia opera misericordiæ ꝫ malos sicut pro bonis. Matth.to.7. 121.c.3.K
Inter nullum opus facere: & non facere opus seruile, quid interfit. Mat.to.6. 289.c.2.D
Opera per se satisfactoria, si fiant pro defunctis, alleuiantur defuncti a pęna, sicut si ipsi viuentes egissent illa. Et hoc intelligendum est non generaliter. Iud. 120.c.1.E.c.2.A
In omnibus operibus nostris debemus ad Deum respicere propter multa. 1. Reg. to. 1. 207.c.3.K
Facere opera bona in publico, non est illicitum, & nihil refert illa facere in publico vel in secreto. Christus tamen dedit regulam ad faciendum bona opera in publico vel in secreto, non ꝫ sit magis illicitum sic vel, sic: quia in hoc datur cautela hominibus, vt non perdant fructus laboris sui, &c. 3. Reg. 166.c.4.K & 167.c.1.A
Agere bona opera in publico, ad vnum prodest. s. ꝫ videntes laudent Deum. Agere vero in occulto prodest ad multa. 3. Reg. 167.c.1.B
Bonum opus quando debeat in occulto fieri, ex cōsilio auctoris. 3. Reg. 167.c.1.D
Opera bona, quæ quis facit, non est malum dicere alteri secundum se. Sed potest esse malum, quatenus ex hoc potest insurgere inanis gloria: nam dicere bona, quæ fecimus, alteri, interdum potest esse bonum, & interdum malum, sed regulariter est malum. Sed quando liceat dicere, & quando non 3. Reg. 167.c.2.B
Quando aliquis infamatur, licitum est illi opera sua bona referre, si propter infamiā sine accusatione proceditur contra eum, &c. 3. Reg. 167.c.3.F
Bona opera, quæ quis egit, potius debet enarrare in articulo mortis, quam alio tempore. 3. Regum. 167.c.3.I
Inter opus seruile prohibitum, & omne opus prohibitum apud Hebræos hoc intererat: quia cum prohibebatur omne opus absolutè, tunc non licebat succendere ignem ad parandum cibos aliquos, sed ex præcedenti die paratos, comedere. Et cum prohibebatur opus seruile, omnia opera erant prohibita, præter ciborum præparationē, & omnia necessaria ad hoc. Exo. 12. &c. 2. Parali. 26.c.4.G. Vnde in omnibus festis ludæorum licebat parare cibos præterquam in sabbatho. ibidē.
Ad perfectam rationem operis boni, requiritur ꝫ agatur bonum & bene 2. Paralip. 144.c.2.E
Quodlibet bonum opus & arduum in deserto est. Matt.to. 218.c.4.F
Bonum opus vnius potest alteri prodesse duplici-
ter. Mat.to.4. 187.c.4.K. & 188.c.1.A
Omnia opera Christi fuerunt satisfactoria pro peccatis nostris, & ista sunt, quæ reseruātur in thesauris Ecclesiæ, quæ dispensantur per prælatos Ecclesiæ nobis in satisfactionem pro debito pœnæ temporalis, &c. Matt.to.1. 221.c.1.A
Opera bona facta in peccato mortali, sunt satisfactoria, siue fiāt pro aliquo onere, quod nobis ipe ctoria, siue fiāt pro aliquo onere, quod nobis ipecialiter incumbit pro obedientia generali, siue legis Christi, siue legis naturalis, non tamen erunt meritoria vitæ æternæ. Meretur tamen per ea aliquis aliquid, quod est minus vita æterna. Et communiter dicitur per quòd illa meretur homo diminutionem pœnæ inferni, & bona temporalia, & ꝫ Deus illustret facientē, vt citius excat a peccato, vnde versus.
Quæ cum peccato fiunt dant bona terræ,
Cor faciunt humile, sublenant tormenta gehennæ.
Quarto quia p illa bona opera assuefit homo ad bonum per generationem boni habitus. Quintum bonum est, quòd diabolus habebit minorem potestatem super ipsum, quanto bona plura fecerit, &cæt. Quantum tamen ad illud, quod dicitur, quod per illa bona opera mereatur homo diminutionem pœnæ gehennæ, Auctor non credit esse verum, vt dicit se ostensurum alibi. Matt.to.2. 131.c.2.D. & 132.c.1.E. & c.2.A
Operatio perfecta est, cessante impedimento. Mat. to.7. 202.c.4.K
Opera bona facta in mortali peccato, sicut tunc, cū fiebant, non erant meritoria vitę æternæ, ita nec postea, charitate adueniente, fiunt meritoria vitæ æternæ, vt probatur. Mat.to.2. 132.c.3.K.c.4.F
Tantum est opus, quantus est ille, cuius nomine fit. Mat.to.5. 14.c.2.A
Opera facta in charitate, per peccatum mortale supueniens, mortificantur: Ezechielis. 18. cum dicitur, Si auerterit se iustus a iustitia sua, & operatus fuerit iniquitatem, omnes iustitiæ eius non recordabuntur, &c. Matt.to.2. 133.c.1.A
Opera bona præterita dicuntur mortificari quantum ad rationem merendi in Dei memoria & reputatione, per illud Ezechie. 18. non erunt in memoria iustitiæ, quas fecit. Mat.t.2.133.c.1.E.c.2.A
Quibusliber operibus bonis conuenit meritorium dupliciter, vno modo ex Dei acceptatione: alio modo ex quadam ęquiualētia naturali. Primum perditur per peccatum mortale sequens, non ramen secundum. Mat.to.2. 133.c.2.C
Opera meritoria vitæ ęternæ, quæ postea per peccatū mortale fuerunt mortificata homo ne posset, per illa assequi vitam æternam, superueniente ti postea gratia, viuificātur, vt iam sint in statu prore, quo facta fuerunt: & dicuntur opera viuentia per analogiam ad viuentē, &c. Matt.t.2.133.c.3.I
Opus bonum factum in secreto ratione vitandæ vanę glorię, assimilatur potioni amarę & medicinali. Mat.to.3. 9.c.3.I
Opera bona, si sint talia, quæ facta publicè impedirentur, vt orare, quando nō tenemur publicè orare, melius fierent in secreto, illa tamen, quæ non impedirentur, melius est, vt publicè fiant, cuiusmodi est dare eleemosynam, & hoc, si non timetur inanis gloria, &c. Mat.to.3. 9.c.4.G
Non facere opera, vt ab hominibus videamur, non est præcepti sed consilij: quia non est peccatum mortale, sed veniale, & sic intelligitur illud Matt. 7. s. attendite ne iustitiam vestram faciatis coram hominibus. Mat.to.3. 10.c.A
Ex opere, quod bonum est ex genere suo, nūquam quis

quis incurrit peccatum, etiam si propter malum finem agat, vt siquis det eleemosynā propter vanam gloriam, non peccat mortaliter, sed perdit fructum eleemosynæ. Matt.to.3. 76.c.2.C
Aliquando abstinendum est ab operibus bonis publicè facientis, & aliqñ non. Mat.to.3. 210c.4.G
Opera satisfactoria dicuntur opera bona & pœnalia, quæ alias necessaria non erant, nisi quis peccasset. Et tunc ad remissionem peccati necessario fiunt, &c. Mat.to.3. 12.c.4.G
Quatuor ex operibus nostris, p sunt defunctis. s. oblationes sacerdotum, preces sanctorum eleemosynę charorum, & iciunia cognatorum. 13.q.2.cap. animæ defunctorum, &c. Mat.to.3. 50.c.1.C
Opus habet rationem meriti ex duobus. s. ex charitate & ex instrumento. Mat.to.4. 40.c.1.E
Opera ex genere bona vel mala, potest homo facere ex natura sua, non tamen opus meritorium, sine gratia adiuncta, contra Pelagium. Nam meritorium dicit efficatiā operis, & non genus eius, dicitur enim meritorius actus, quatenus habet efficatiam excedentem naturalem virtutem. i. inquantum est efficax ad consequendum illud præmium. s. vitam æternam, quod excedit naturæ facultatem, &c. Matt.to.5. 144.c.2.E. & c.3.E
Aliquod opus dicitur dupliciter bonum, vno modo quia procedit a virtute, & ipsa est informatū, & hoc opus excedit facultatem naturæ. i. facultatem rationis, siue illa virtus sit naturalis siue infusa. Aliud est, quod antecedit virtutem acquisitā, & causat illam, & talis operatio disponit etiā ad virtutem infusam, & non fit istud opus, sicut fit a virtuoso, &c. Mat.to.5. 145.c.1.E. & c.2.A
Faciens opera sua in publico potest tripliciter se habere, vno modo vt alij instruant, & Deus in operibus illis laudetur, &c. Secundo modo, vt faciēs huiusmodi opera capiat laudes humanas de operibus illis. Tertio mō, vt faciat opera illa pp Deū, & faciat illa in publico, non ponendo ex hoc aliquem finem sibi, nec bonum nec inane. Primo modo meritorium est. Secundo modo peccatū est saltem veniale, & perdit per hoc merces operis. Tertio modo, nec est meritorium, nec vitupe rabile sic agere in publico, licet opus in se sit bonum, &c. Mat.to.6. 174.c.3.K. & c.4.E
Deus non respicit in nobis habitum operis, per quē operamur, sed intentionem operantis & ipsum opus. Mat.to.4. 41.c.4.H
Opera meritoria non potest quis alteri communicare, nec in hac vita, nec in futura, vt probatur. Matth.to.7. 14.c.1.B
Opera meritoria. s. facta in charitate, magis erūt digna præmio in damnatis, quam opera bona, quę facta sunt in mortali, &c. Mat.to.7. 239.c.1.A
In quolibet bono opere ex genere, facto ex charitate, duo considerantur, primum est, ꝫ fit ex charitate, secundum difficultas vel labor in tali actu, quantum ad primum ille actus est meritorius vitæ æternæ, quantum ad secūdum ille actus est satisfactorius. Mat.to.7. 241.c.3.K.c.4.F
Opera misericordiæ, de quibus Dominus exiget rationem in iudicio, omnia pertinent ad membra eius, quæ sunt pauperes, & non ad ipsum, & cæt. Matth.to.7. 114.c.3.F

Operimentum tabernaculi. Operimento tabernaculi ex cortinis. Exod.to.2 38.c.3.F. & c.4. 39.c.1.2. & 3. De operimento secundo ex fagis. ibidē. 40.c.1.A. & c.2.3. & 4. Et de duobus operimentis, vno expellibus arietinis rubricatis. Et altero expellibus hyacinthinis, & cæt. Exo to.2. 42.c.2.C

Ophir. Insula abundat auro, ita vt montes aureos habere dicatur, ad quam insulam nauigabat quolibet anno Salomō pro auro. Et dicta est sic Ophir nepote Heber ex lactā. Gen. 53. c.3. H. & 1. Paral. 35.c.1.E

Opinari. Cuicumque genti licet facere, sicut opinatur, quando nihil est, per quod conuincatur, male opinari. Mat. to.5. 94.c.4.G

Opinio. Licet sit adhęsio vni parti contradictionis, est, tamen cum formidini alterius. Gen. 12.c.3.H. in Defen. 25.c.1.C
Opinio circa mala non modicum operatur. Exod. tomo 1. 57.c.1.C
Opinio quanto est plurium & maioris auctoritatis, tanto est firmior. Mat.to.9. 60.c.2.D
Quando sunt duæ opiniones, & ad vnam sequitur aliquod inconueniens, & ad aliam non tenenda est illa, ad quam nullum sequitur inconueniens. Ruth. 278.c.2.D
In quo casu opinio præualeat veritate, 1. Reg. to. 1. 98.c.3.G

Oppidum Duplicite accipitur, vno modo proprie pro villa, & isto modo appellātur homines quidam oppidani, id est, villani, & distinguuntur cōtra ciues, alio modo largè, & sic tam villa, quam ciuitas dicitur oppidū, & dicitur oppidum, quasi opem dans. Gen. 3 19. c.3.K

Opponi. Oppositio. Oppositio non fit per effectum, sed per formam. Mat.to.3. 5.c.1.E
Duo opponunt gloriæ corporis. Ma.to.7. 223.c.2.D

Optimates. Optimates alicuius ciuitatis dicuntur illi, qui sunt potētiores & nobiliores. Et maiores natu, dicuntur antiquiores ætate & prudentia. 4. Reg. 105.c.3.H

Optimè natus. Quid sibi velint bene natus, & optimè natus Mat th.to.5. 145.c.3.G

Ora. Sine aspiratione significat extremitatē vel regionem. Exo.to 2. 205.c.3.G

Oraculum. Dicitur respōsum, vt cōiter reperitur in iure canonico, cū Papa loquitur ad aliquē dicēs, petisti super hoc Apostolico oraculo edoceri, i. informari in hoc per responsionem Sūmi Pontificis, vt patet ext. de restispolia. in c. literas, & vocatur oraculū ab orando, qa p operationes acquirit, &c. Exo. to. 2. 26.c.1.D
Oracula Deorum gentilium reddebant semper obscura responsa. Exo to 2. 66.c.3.I
Oraculum aliqñ vocatur responsoriū, siue locus ad rñdendum, qa oraculum pro respōsione accipit, sicut sæpe dr̄ in iure, & in literis Apostolicis vinæ vocis oraculo. i. per responsionē ipsius Summi Pōtificis. Et sic accipitur Nu 7. Cum dr̄, vt cōsuleret oraculū, & propitiatoriū dicebatur oraculū. i. locus ad respondendum, &c. Exo. to 2. 195.c.3.G
Dęmones respondebant in oraculis æquiuocè vel amphibologicè, circa futura pure contingentia, cuius assignatur ratio. Leui. 202. c.1.A
De mō dādi oracula ab Apolline. 2. Paral. 238.c.3.I
Oraculum in vete. testamento tripliciter accipitur, vno modo pro responso, quod voce fit, alio modo pro propitiatorio arcę fęderis, quod erat coopertorium eius. Leui. 16. Et dicebatur oraculum, quia superillud opertorium arcæ, audiebatur diuinū responsum vocaliter. Nu. 7. Tertio mō accipit, pro tota domo sancti sanctorū, &c, Quæ dicebatur oraculū pp multa. 2. Paral. 68.c.2.E. & c.3.F

Oraculum viuæ vocis dicitur responsum, quod fit per vocem.2.Paralip. 59.c.4.K.& 68.c.2.E
Orabant Hebræi capite cooperto, atq; ita in templum intrabant: nos verò contra. Ratio est. Leu. 131.c.2.D.& rel.

Orare. Orans duo semper debet attendere.f. quibus verbis magis humilietur,& quibus in amorem crucifixi pauperis inflametur. Genes. 332.c.1.E
Iudæi, vbicunque essent, orabant contra templum Salomonis.Gen. 395.c.2.E.& c.3.F
Orātes debent se taliter habere in orationibus suis, vt faciant orationes per modum humiliationis meritorium suorum potius, quam per modum cuiusdam iustificationis, melius enim sic oratio concipitur. Domine Deus meus licet omniū beneficiorum indignus sum: quia & pane, quo vescor carere merebar, nec ī hoc aere saluberrimo flatus vitales attrahere: tua tamen immensa benignitate, qua nos caducos & miserabiles redemisti, mihi indigno, talia vel talia concede: quā si dicatur. Tu nosti Domine Deus meus, q dilexerim te in toto corde meo, q in puritate manuū meārum ambulauerim, faciens, quod rectū est in conspectu tuo, ideo mihi talia, vel talia concede. Ge. 332.c.1.D
Modus orandi antiquorum erat per extensionem manuum in cœlum.Exo.to.1 60.c.2.A
Iudæi orabant cōtra Occidentem prupter duo. Et ante datam legem non habebant specialem modum orandi Deum, sed illum post legem acceperunt,&c. Exo.to 1.154.c 1.A. Et nos oramus versus Orientem.2.Paralip. 68.c.3.F
Pharisæi publicè orabant, vt viderentur ab hominibus propter duo.Mat.to 6. 191.c.3.I
Orare pro mortuis est quodammodo de iure naturali & diuino, & maius peccatum est non orare pro mortuis, a quibus recipimus stipenda,& cæt. quam non orare pro viuis, a quibus similiter recipimus stipendia,&c.Exo.to.2. 70.c.1.A
Orans pro peccato.f. vt peccata alterius remittanī, non exauditur. Si tamen oret, vt remittantur sibi peccata, exauditur,&c. Exo.to.2. 80.c.2.D
Nisi Deus mouisset Moysen ad adorandum pro Israelitis, impossibile esset, vt ipse pro eis oraret, & Moysen mouit Deus dupliciter ad orandum, f. interius,& exterius.Exo.to.2. 122.c.4.F
Iudæi orabant capitibus coopertis, nos tamen opposito modo,& assignatur causa diuersitatis. Leuitic. 131.c.2.C.& c.3.F. 226.c.2.D
Qui orare debet, oportet vt abstineat se ab actu matrimoniali.Num.to.1. 158.c.1.D
Cum sumus in aliqua aduersitate, debemus semper orare, quousq; Dei voluntatem cognoscamus. Nom.to.1. 193.c 4.F
Cūm quis videt aliquem in extremo periculo constitutum, tenetur orare pro illo, sed hoc speciale est. Prælati vero tenentur orare generaliter pro subditis,&c.1.Reg.to.1. 201.c.1.C
Orare Dominum, ne puniat viatores delinquētes, bonum est, nisi per Dominum prohibeatur.1.Regum.to.1. 8.c.2.D
Qui orat pro martyre iniuriam facit martyri, extra de celebratio.missarum.cap.cum Marthę.1.Reg. to.2. 8.c.2.E
Qui orat pro eo, quem scit æternaliter esse damnatum, grauiter peccat.1.Reg.to.2. 8.c.2.E
Quantum liceat orare ꝯ hostes.2.Reg. 98.c.4 H
Orare Deū pro vita æterna, adhuc bonū esset illi, q sciret, Deo reuelāte, q habiturus esset sine dubio vitam æternā: quia tunc licet talis oratio esset in modum petitionis, quantum ad formam verborum, esset tñ potius gratiarū actio de certitudine promissi, qtū ad intētionē orātis.4.Re. 191.c.1.C
Talem modum orandi, debet homo frequentare, in quo sentit succendi magis in deuotione: quia oratio ad nihil aliud est, nisi vt cor nostrum eleuetur in Deum 1.Paral. 202.c.2.B
Multa orat Ecclesia, que scit necesse esse fieri, etiam si non oret,&c.1.Paral. 204 c.4.F
In orando quem modum haberent antiquitus viri sancti.2.Paral. 88.c.3.K
Orauit Salomon Dñm q Gentiles orantes in tēplo suo, exaudirentur, & sic orando ipse non peccauit,&c.2.Paral.91.c.4.G. Et exaudiebantur, si deuote & loto corde orarent,&c.ibi. 92.c.1.D
Iudæi existentes extra Ierusalem in terra aliena habebant ex consuetudine orare cōuertentes se cōtra Ierusalem, & exēplum huius patet in Daniele, cum esset in Babylone, nam quotidie tes flectebat genua,& apertis fenestris domus suæ conuertebat vultum contra Ierusalem,& orabat, vt patet Danielis.6.2.Paral. 93.c.2.A
Nulli diuinæ personæ conuenit orare, vt probatur. Mat.to.3. 53.c.4.I
Christo conuenit orare non ratione personæ, sed ratione humanitatis assumptæ,&c. Matthæ.to.3. 54.c.2:A
Sancti, qui sunt in patria, Deum orant, quia competit eis ratio orandi, quæ in duobus consistit. Primo, q orans sit ens rationale, secundo, q non sit omnipotens.i.non habeat omnia, quæ potest desiderare, & hæc duo conueniunt sanctis, & cæt. to.3. 54.c.3.F
Christus, inquantum homo, potest orare: quia ex ea parte minor est Deo,& habet bonum suū a Deo. Et sic petere potest.1.Ioann.2 Si quis peccauerit, aduocatum habemus apud patrem Iesum Christum iustum. Nec tamē dicimus: Christe ora pro nobis: sed, Christe adiuua nos: quia Christus est nomen suppositi,&c.Mat.to.3. 54.c.3.K
Non solum orandum est ad sanctos superiores, sed etiam ad inferiores, vt probaī.Mat.to.3.55.c.2.A
Quare dicamus: Sācte Petre ora pro nobis,& nō dicimus, Anima sancti Petri ora pro nobis.Matth. to.3. 55.c.2.D
Iumenta orare nō possunt, nec nos oramus pro eis, sed pro nobis.Mat.to.3. 55.c.3.K.& c.4 G
Angeli & dæmones possunt orare, licet dęmones nunquam pro se orent, qa sciūt nunq̄ exaudiendos,&c. Nec pro alijs, qa cū sint inuidi, potius vellent oēs perirę æternaliter, q̄ saluare quemquā,& iste est totus conatus eorū, tentando homines, vt, s.cū illis pereant. Angeli tñ boni orāt pro nobis, & p existentibus in Purgatorio Mat.t.3. 56.c.2.B
Angeli boni pro se possunt orare ad istū sensum, q gloria eorū erit pfectior post resurrectionē: quia tunc oīa præterita intelligent in verbo, id est, oēs res q̄ habēt aliquo mō esse. Nunc aūt non intelligunt oīa, sed plura intelligunt superiores, q̄ inferiores,&c.Matth.to.3. 56.c.3.K.& c.4.F
Quando oramus, soli Deo orationis cultum impēdimus, quia ab ipso solo petimus obtinere, quod oramus.Mat.to.3. 56.c.4.I
Orare, vigilare,& videre, sunt nobis necessaria.Mat. to.6. 321.c.3.K
Ecclesia orat pro existentibus in purgatorio. Matt. to.7. 246.c.2.A
Quomodo Ecclesia oret pro defunctis. Matt.to.7. 261.c.3.H

Orare

Orare ad aliquem, dicit quandam excellentiā eius, ad quem oramus,& ista competit eis, qui sunt in patria,& non in alijs, vt probatur. Matt.tom.3. 57.c.2.C
Siquis oraret ad Patrem solum, vel ad filium solū, quasi magis affectus ad vnam personam, quam ad aliam, grauissime peccaret,& ad hæresim pertineret,&c Mat.to.3. 58.c.1.A
Ecclesia aliquando orat dirigendo ad vnam personam, non nominando alias, quia orat pro actu alicuius appropriati alicuius personæ, & non alterius. Vnde quando oratur pro gratia vel charitate, vt in illa oratione. Veni creator Spiritus. Et in illa, nunc Sancte nobis Spiritus,&c. Vel quando oratur ad vnam personam, &c. hoc fit: quia in vnaquaque persona reperitur tota essentia, & perfectio trium.Mat.to.3. 58.c.1.C
Adorādum instituit Deus sanctuarium, & synagogas per singula loca in vete. testa. Et Apostoli in nouo testamento instituerūt Ecclesias, in quibus fideles conueniebant ad orandum vt innuitur.1. Cor.11.& 14.Mat.to.3. 58.c.3 G
Adorandum nihil confert locus directè. Mat.to.3. 59.c.1.D. Ministri tamen Ecclesiæ debent habere loca, vbi in publico orent, vt communitati, p quasi innotescat. Et ad hoc iussit Deus sibi fieri sanctuarium in vete. lege,& postea templum. Ad orationes verò priuatas, sicut non requiritur, vt fiant publicè, vel secretè, ita non determinant sibi aliquem locum. Fuit etiam cōueniens pro orationibus priuatis statuere locum, vbi non solum, ministri Ecclesiæ, sed etiam laici conuenirent ad orandum.f.Ecclesiam, sic ostendit Paulus.1.Cor. 14 Dans modum quomodo viri, quando conueniunt in Ecclesiam, orare debeant. Et referuntur aliquæ causæ, propter quas laicis etiam cōueniat esse locum determinatum ad orandum. Matth. to.3. 59.c.2.B
Orare versus Orientem communis est Ecclesiæ cōsuetudo. Et ideo capita Ecclesiarum constituuntur versus Orientem. Habet autem Ecclesia hāc consuetudinem propter multa. Primo, propter ostensionem diuinæ maiestatis,&c. Secundo pro per paradisum,&c. Tertio propter Christū,&c. qui vocatur Oriens,&c.Mat.to.3. 60.c.1.B
Orare versus Occidentem cæremonia erat veteris legis, sed iam non obseruatur.Mat.to.3.60.c.2.A
Iudæi, quando erant in Sanctuario, orabant versus Occidentem, sed quando erant extra Ierusalem, orabant versus Ierusalem,&c.Mat.to.3.60.c.2.B
Orandus est Deus, vt tota sacra scriptura suadet, & Christus nos in hoc instruit,&c. Multi tamen errores fuere circa hoc. Primus, q res humanæ nō reguntur diuina prouidentia. Sed q temerario casu sine rectore fluctuent. Secundus fuit, quòd omnia ex necessitate accidant. Tertius, quòd res humanæ a Deo gubernentur,& tamen quòd sint contingentes ex variabilitate diuinæ prouidentiæ. Mat.to.3. 60.c.3.F
Non tenemur orare id, quod Deus disposuit nō dare aliquibus: nam omnes tenemur petere vitam æternam,& tamen ad illam multi sunt non peruenturi,&c.Mat.to.3. 61.c.3.H
Quod diuinæ laudes vocaliter dicātur, instituit Ecclesia, vt in Clementi. graui. extra de celebratione missarum, vbi diuinum officium vocat fructū labiorum,&c.Mat.to.3. 62.c.2.B
Oramus vocaliter, vt aliquid notificemus Deo: sed vt per vocalem orationem, nobis ipsis proficiamus in multis.Mat.to.3. 63.c.1.A

Index Alphonsi Tostati.

Oportet semper orare, & non deficere, vt Christus dicit. Lucæ.18. Non quòd debeat oratio semper durare, quantum ad essentiam, siue sit oratio vocalis, siue mentalis: sed quo ad virtutem, vel effectum, inquātum motiuum, quod est vitam æternam habere, ex quo debet fieri oratio, debet durare semper in omnibus operibus nostris. Mat.t.3. 63.c.2.E.& c.3.F
Potest aliquis prolixe orare, & pauca verba loqui, &c.Mat.to.3. 64.c.4.I
Quod formam orandi nobis daret Christus fuit cōueniens,& valde vtile propter multa. Mat.to.3 68.c.3.I
Deus in vete. testamento nō dedit certam formam orandi.i.petendi, bene tamen dedit formā faciendi gratiarum actiones, & laudandi, cuius duplex assignatur causa. Prima, quia oratio est pars contemplationis,& pertinet ad viros cōtemplatiuos anhelantes ad perfectionem. Status vero legis Iudaicæ, fuit status hominum valde imperfectorū, &c. Secūda, quia lex vetus erat temporalis, id est, exterius, vel in cortice sola bona temporalia promittens,&c.Mat to.3. 69.c.1.D
In quolibet opere bono necesse habemus petere auxilium Dei Mat to.3. 71.c.1.B
Orantes tenemur nihil aliud petere, nisi quod sub oratione dominica continetur: quia quidquid aliud petiī, inhoneste & carnaliter petitur. Mat. to.3. 79.c.4.G
Tandiu orandum est: quandiu deuotio durare potest,&c.Mat.to.3. 79.c.4.I
Orantes, & intelligentes, quod orant, frutuosius orant, quam non intelligentes, sic dicitur.1.Cor. 14. Quòd si quis loquitur,& non intelligit, mens sine fructu est. Et oratio dominica deberet simplicibus exponi in vulgari, eo modo, quo possent intelligere.Matt.to.3. 110.c.1.D
Iusti orantes non semper exaudiuntur, vt patet de Samuele orante pro Saule.1.Regū.15.& 16. Nec paulus orans pro se.2.Cor.12. Nec Moyses Deu. 3.Nec Ieremias.Iere.7.Et ideo non est conueniēs signum ad cognoscēdum aliquem esse sanctum, vel peccatorem: Ex auditio in orante: sed quādo ibi agitur de cultu Dei, vt patet de Elia.4. Reg.1. in descensu ignis de cœlo,&c.Mat.t.3.124.c.2.B. & 134.c.2.A
Pro bonis,& iustis est etiam orandum, & hoc tripli ci ratione.Mat to.3. 124.c.4.I
Orare tenemur pro proximis nostris, & talis oratio aliquando exauditur,& aliquando nō Nam malitia illius, pro quo oratur, non permittit orationem ex audiri, vt patet de Iere.7.ca. Similiter de Samuele orāte pro Saule.1.Reg.15.&16. Mat.t.3. 124 c.3 K.& c.4.F
Dñs pręcepit orare: quia multa sunt, q̄ disposuit nō concedere: nisi oratus,&c.Mat to.3. 222.c.2.D
Quilibet tenetur orare pro Ecclesia sancta Dei, & specialiter pro Regibus,& omnibus, qui in sublimitate sunt,&c.Mat.to.3. 222.c.3.H
Consuetudo Christi erat, ire solus ad orandū. Mat. to.4. 83.c.2.A
Christus orabat ante cibum,& post cibum.Mat.t.4. 94.c.4.G
Orandi locus est sulitudo.Mat.to.4. 106.c.1.E
Quisquis in angustia est, orare debet, vt liberetur ab ea.Mat.to.4. 105.c.4.F
Ecclesia orat pro peccatoribus, vt salui fiant per claues.Mat to.4. 173.c.2.C
Orare vocaliter valde prodest hic ad merendum. Mat.to.4. 242.c.3.H

Universidad de Deusto Biblioteca

Orare in monte Matt. 14. est animũ ab infimis euocare, & totum in Deum colligere, &c. Mat. to. 4. 106.c.2.A
Orare crebro bonum est, diu tamẽ in oratione permanere, non est facile. Mat. to. 4. 106.c.4.G
Melius est in occulto vel remoto loco orare quam in alijs partibus. Mat. to 4. 106.c.2.D
Multos simul orantes orantes facilius Deus exaudit, quam vnum, &c. Mat. to. 5. 61.c.4.I
Ad bene orandum requiritur ieiunium. Matt. to. 4. 272 c.1.C
Nihil est potentius homine decenter orante. Matt. to. 4. 272.c.1.D
Dupliciter dicitur, ꝙ Christus orabat. Matt. tom. 4. 106.c.1.A
Orantes aliquando exaudiuntur, & aliquando nõ, sicut experimur Et conditiones, quæ communiter ponuntur ad exauditionem, non sufficiunt: nam sæpè orat quis bonum petens pro se, aut ꝓ alio, & non obtinet. Matth. to. 5. 249.c.2.A
Semper orandum est pro omnibus, quæ volumus a Deo recipere, &c. Mat. to 6. 291.c.2.A
Sancti non orant, neque petunt, nisi quod iustũ est, & Deo placere cognoscunt, & suis precibus impetrendum sciunt Mat. to. 7. 174.c.1.A
Ecclesia non orat pro mortuis, vt ferantur in purgatorium: sed in vitam æternam, quia illos præsupponit esse in Purgatorio, pro quibus orat, cum alias non prodesset illis oratio. & ante mortem Christi orabat Ecclesia, vt deferrentur in sinum Abrahæ. Matt. to. 7. 261.c.3.H
Perfectius oramus, quando mente, & voce, & genuflexione, & lachrymis oramus, quam quando sola mente id facimus, &c. in Parad. 68.c.2.E.c.3.F
Conuenientius oramus voce, quam mente tãtum. Et maxime conuenit imperitis, sic orare: nam isti vix se ipsos intelligunt, si solo intellectu ad Deũ fundant preces, &c in Parad. 68.c.4.F
Oratio. Tres orationes solemnes erant inter Hebræos. s. matutina, quã fecit Abraham, vespertina ante Occasum, quã fecit Isaac. Et oratio nocturna, quam fecit Iacob. Gen. 28 Gen. 293.c.2.D
Error personæ in oratione impedit efficatiam eius, quia in oratione totus effectus est ab intentione nostra, &c. Gene. 308.c.1.D
Tres orationes, seu petitiones notabiles, fuerunt factæ a tribus viris sanctis, vt dicunt Hebræi. Primo Isaac petiuit, vt daretur hominibus aliqua pœna, vt cognoscerent se ipsos, vel vt a malo recederent. Et ideo data est ei caligo oculorum. Secunda a Iacob facta est petitio, vt daretur homini ante mortem aliquis moribus, vt ante mortẽ conuerteretur ad Deum, & ideo Deus dedit morbum ipsi Iacob, ante quem nullus homo ęgrotabat, sed subito moriebatur. Tertiam fecit Ezechias. s. vt homines post morbum sanari possent; quia vt ipsi dicunt, quicunque ægrotabant ante tempora Ezechiæ, in ipsa ægritudine moriebantur. Sed ista fictitia sunt, & fundantur super quadam ignorantia, & errore magno. s. ꝙ ea, quæ in sacro canone scripta non sunt, non fuerunt, &c. quod probatur esse falsum. Ge. 395.c.4.K
Refertur oratio, quam verisimiliter faciebat sacerdos summus intra Sancta Sanctorum, vel ante altare thymiamitis. Exo. to. 2. 96.c.3.K
Orationes iustas virorum iustorũ Deus statuit apud se exaudire. Exo. to. 2. 121.c.4.K
Totius orationis radix est cordis affectio, vt sit meritoria. Exo. to. 2. 123.c.1.A
In oratione vult Deus, ꝙ habeamus confidentiam, ꝙ dabit nobis, quod petierimus: quia sic confidẽdo multum tribuimus ipsius bonitati, & cæt. Et si non confidamus, &c. aliquid eius bonitati detrahimus, &c. Nam disposuit nũquam dare aliquid, nisi confidentibus. Exo. to. 2. 138.c.2.D
Orationes sanctorum sunt verbis succinctæ: sed deuotione amplissimæ. Deu. 48.c.3.K
Orationes debent esse breues, nec Ecclesia facit cõtra hoc in horis canonicis, vt probatur. Deuter. 48.c.4.I
Multum conuenit orationi eleuatio manuum in cœlum. 3. Reg. 75.c.1.C
Oratio. & ieiunium valde disponunt ad prophetiã. 4. Regnm. 27.c.1.A
Orationis meritum nõ est in verbis, sed in directione cordis nostri ad Deum, cum oratio sit ascensio mentis in Deum. Et ideo verba non dicũtur, nisi inquantum seruiunt ad ascensionem mentis in Deum, &c. Et communiter vtilius est homini orare verbo, quã solo corde, &c. 4. Reg. 199.c.3.H
Quid inter sit inter orationem Ezechiæ. 4. Reg. 20. & inter orationem, qaam fecit pharisæus ille de quo Luc. 18. 4. Reg. 199.c.4.F
In oratione nõ debet homo regtlariter referre bona, quæ ipse fecit propter Deũ: quia per talia, quãtum est ex seipsis, non laudatur Deus, sed homo. Et talis fuit oratio illius Pharisæi, de quo Luc. 18. &c. Sed debet referre, q̃ a Deo recepit, & maxime illa, quæ non reddunt ipsum orantem laudabilem, ꝙ si reddunt ipsum laudabilẽ, caueat tunc ipse orans, ne extollatur aduertens ad seipsum: sed consideret solam Dei bonitatẽ, qui talia voluit ei conferre, &c. 1. Paralip. 202.c.2.A. Sic fecit Thethis orans Iouem: sic Lachones apud Athenienses: sic Iacob, quãdo orauit liberari ab Esau. Gene. 32. sic Moyses, & cæt. Exo. 32. 1. Paralipom. 202.c.2.C
Inter orationem, & obsecrationem, quid intersit. 2. Paralip. 83.c.1.E
Orõ vocaĩ iniusta tripliciter. Vno modo ex parte orantis. Alio modo ex parte orationis: quia in ea res mala petiĩ. Tertio modo, ex parte eius, ꝓ quo petiĩ. Primo modo exaudiĩ oratio, si in ea petit iustus, immo aliquid, ꝓ quod ipse petens efficiaĩ iustus, & in vero cor necesse exaudietur: si toto conatu, & in vero corde petat: qa alias dareĩ, ꝙ homo vellet exire a peccato, & nõ posset: qđ est absurdũ: si vero petat malũ, non exaudiĩ: similiter si petat indiferens: quia non mereĩ exaudiri. Similiter dicendum est, si petat bonũ, quod non sit, vt ipse efficiaĩ iustus, non exaudieĩ: quia non meretur exaudiri. Et si aliqua Deus talẽ exaudiat, raro contingit, & ex aliqua causa speciali, &c. Si vero est omnino iniusta, nõ exaudieĩ per modum orationis, licet exaudiatur per modum quærellæ, &c. 2. Paral. 90.c.1.C. Si autẽ ille, qui orat malum ꝯ alterum, nullam habeat causam orandi, licet alter mala mereaĩ, Deus nõ exaudiet orationẽ illius: sed talis orans peccat. Et si illa mala eueniant illi, ꝯ quẽ oraĩ, non eueniẽt ꝓꝓ orationẽ: sed qa euentura erant, et si non oraretur. ibid. 90.c.3.H. Si aũt oret quis pro aliquo, quod est iniustum ex parte illius, pro quo petit. s. ꝙ illud, quod petiĩ non sit malũ. Et etiã ipse orãs sit dispositus ita, vt exaudiri mereaĩ. Et illud bonum, quod petit, nõ mereĩ ille, pro quo petit, tũc est distinctio. Nam vel oratur de malo virando, vel de bono acquirendo. Et tunc dicendum est, ꝙ Deus exaudiet tales orationes. Si autem sit de bono acquirendo, etiam est distinctio, &c. 2. Paral. 91.c.1.C
In oratione sunt petenda illa bona sine conditione, quæ absolutè bona sunt, & nullo modo possunt esse mala, cuiusmodi est vita æterna, virtutes, remissio peccatorum &c. 2. Paralip. 91.c.2.A
Oratio requirit ardorem, & eleuationem mentis in Deum. Matth. to. 1. 217.c.4.G
Quod tempore orationis, cessandum sit à coitu cõiugali in diebus festorum solennium assignãtur causæ. Et magis necessaria est abstinentia a coitu in oratione, quã in ieiunio: quia fructus orationis non est nisi ex hoc, ꝙ mens eleuatur in Deũ, cui eleuationi valde repugnat coitus. Matt. to. 2. 181.c.2.A
Qui in oratione sua excludit aliquos homines viuentes, peccat. Mortuos etiam in generali non licet excludere, nec etiã aliquem in speciali, sed tantum eos, qui sunt in inferno &c. Matth. to. 2. 252.c.4.K
Oratione sanantur pestes animæ, ieiunio vero pestes corporis. Mat. to 3. 16.c.3 K
Oratio prout idem est, quòd postulatio, nõ est actus voluntatis, sed actus intellectus practici. vnde oratio dicitur, quasi oris ratio. Matth. to. 3. fol. 52. col. 4 G
Oratio, secundum Damascenum, est decentium petitio à Deo, &c. Mat. to. 3. fol. 42. col. 4. I. Et ista tangit magis proprie rationem, & essentiam orationis, quàm aliæ definitiones, quæ ab aliis assignantur. ibid. fo. 53. c. 1. D. non tamẽ omnis petitio est oratio. Matth to. 3. 56.c.2.D
Illa orationis definitio, quam ponit Augustinus, scilicet, ꝙ oratio est pius affectus mentis in Deum, qualiter sit intelligẽda, Matt. to. 3 f. 53. c. 1. E. c. 2. F
Definitio orationis, quã ponit Hugo de sancto Victore, s. Oratio est deuotio quædam ex compunctione procedens: qualiter sit intelligenda. Matt. to. 3. 52.c.3.I
Oratio vocalis exterior significat immediate actũ rationis deprecantis. Et mediate significat desiderium tanquam principium suum, quia actus deprecandi est a desiderio, & sic oratio potest vocari desiderium boni. Mat. to. 3. 53.c.3.I
Oratio tẽdit in Deum dupliciter, quasi mota à charitate voluntatis, vno modo, ex parte eius, quod petitur. Et hoc est præcipuũ in oratione, s. vniri Deo, iuxta illud Psal. 26. Vnam petij a Domino, hanc requirã, vt inhabitẽ in domo Domini &c. Alio modo ex parte petentis: quia oportet, quod petens accedat ad Deum, à quo petit, siue loco, siue mente &c. Mat. to. 3. 53.c.4.G
Oratio fit ad Deum non ratione persone, ideſt inquantum est Pater, vel Filius, vel Spiritus Sãctus, sed ratione attributorum essentialium, ideſt inquantum est bonus, omnipotens, & sapiens & c. Mat. to. 3. 53.c.4.I. & fo. 57.c 4.H
Orationes sanctorum in patria prosunt, tam nobis, quam illis, qui sunt in purgatorio. Mat. to. 3. f. 55. col. 1. A
Orationes nostræ exaudiuntur, si fiant in charitate, quia nos possumus mereri, & similiter satisfacere Mat. to. 3. 55.c.1.A
Orationes nostræ non sunt meritoriæ existentibus in Purgatorio, sed solum satisfactoriæ. Mat. to. 3. 55.c.1.B
Ad orationem requiruntur duo. Primo, ꝙ ille, qui orat sit ens rationale. Secundo, ꝙ non sit omnipotens &c. Mat. to. 3. 56.c.2.E
Oratio non solum fit ad Deum, sed etiam ad omnes beatos, siue homines, siue Angelos, sed ad solũ Deũ fit oratio, quasi per eũ implenda; ad alios vero, quasi per ipsos impetrãda. Mat. t. 3. 56.c.4.I
Sancti cognoscunt in verbo orationes mentales, quas ad eos dirigimus, tãquã ad Imperatores &c. Matth. to. 3. 57.c.1.A
Oratio non potest fieri ad eos, qui sunt in mundo vel in Purgatorio, quia nondum habent beatitudinem: potest tamẽ fieri quædam petitio vel supplicatio ad Sanctos, qui sunt in mundo, vt orationibus suis nos adiuuent, non tamen ad existentes in Purgatorio &c. Mat to. 3. 57.c.3.F
Oratio, quia de se est bona, conuenienter fit in publico propter multa. Mat. to. 3. 58.c.2.E
Duplex est oratio, quędam necessaria, quæ fit à ministris Ecclesiæ. Et exhibetur Deo nomine totius communitatis, quibus constituitur victus de cõmunibus expensis, & eleemosynis, l de decimis & primitijs, & oblationibus fideliũ. Et istud obseruatur in nouo testamento, quia Deus sic instituit in illo &c. Et ista oratio debet fieri in publico. Aliæ sunt orationes non necessariæ, vt sunt illæ, quas singuli faciunt. Et de istis dicendũ est, quòd possunt fieri in publico, & in secreto, sicut quilibet viderit sibi expedire, quia aliqui sũt, quibus non est impedimentum in publico orare. Et isti possunt orare in publico. Alij vero sic. Et isti debent in secreto orare, vel quia perdunt attentionem, si orent in publico, vel fructum orationis propter inanem gloriam, quæ subrepit. Et istis consulit Christus. Mat. 6. quòd orent in secreto &c. Matt. to 3. 58.c.3.H
Quod oratio sit vtilis apud Deum, & quòd aliquid efficiat absque mutatione diuinæ dispositionis. Mat. to. 3. 60.c.2 E.c.3.F
Oratio nostra non ordinatur ad immutationem diuinæ dispositionis, sed vt obtineatur nostris precibus, quod Deus precibus obtinẽdum disposuit. Mat. to. 3. 60.c.4.H
Oratio ad Deum facta prodest ad multa. Mat. to. 3. 60.c.4.I
Oratio determinata ministrorum Ecclesiæ, cadit sub præcepto, quia ex statuto Ecclesiæ, tenentur Ecclesiæ ministri orationes certas dicere ab Ecclesia institutas loco ipsius communitatis, cuius vicem gerunt, & de cuius eleemosynis & salariis sustentantur. Et secundum hoc tenentur omnes Ecclesiæ ministri, tam scilicet beneficiati, quã in sacris constituti ad horas canonicas iuxta consuetudinem Ecclesiarum &c. oratio vero indeterminata, quæ est personarum priuatarum, cadit aliquando sub præcepto. & aliquando non: non tamen est determinatum illud tempus, vt in personis, quæ sunt Ecclesiæ ministri, sed videtur, quòd personæ priuatę teneantur ad orandum. Nã illos Ecclesia ad hoc instituit, vt sunt omnia festa solennia, in quibus a laboribus corporalibꝰ abstinendum est &c. Mat. to. 3. 61.c.2.B
Deus non prohibet orare pro his, quæ pertinent ad salutem, vt pro gratia &c. sed manet res libera vsque ad mortem, secus tamẽ aliquãdo pro aliquibus, quæ non pertinet necessario ad salutem nostram, vt patet de Moyse, Deut. 3. Et de Samuele &c. Mat. to. 3. 61.c.4.G
Oratio cõis, quę fit Deo, non sufficit ꝙ solum fiat in mẽte, & in solo cõceptu, sed oportet ꝙ fiat in voce. Et hoc propter multa, s. ꝓpter quinque. Matt. to. 3. fo. 62. c. 1. A. Sed oratio priuata, quæ non est ministrorũ Ecclesię, nõ est necesse ꝙ fiat in voce, sed põt fieri mẽte vel voce, vt voluerimus, & vt visum fuerit magis expedire: tñ orõ priuata cõueniẽter fit in voce ꝓꝓ multa Matt. to. 3. fo. 62. c. 2. B

Universidad de Deusto
Biblioteca

In oratione nullus debet introducere nouitates, vel clamando, vel pectus percutiēdo, vel manus expandendo, quāndo in publico orauerit, vt nō sit alijs scādalo, secus vero si oret in secreto. Mat. to.3. 62 c.2.C.& 63.c.2.A
Oratio vocalis multum mouet affectus tam audiētium, quam ipsius dicentis. Mat.to 3. 62.c.2.D
Oratio sit conuenienter in voce propter simplices & rudes, &c. Mat.to.3. 62.c.3.G
Oratio vocalis valet ad tenendum mentem attentam, &c Mat.to.3. 62 c.4.F
Oratio vocalis vtilis est propter deuotionem, non quidem sequentem, sed præcedentem, &c. Matt. to.3. 62 c.4.H
Oratio vocalis vtilis est propter debitū iustitiæ, &c. Mat.to.3. 62.c.4.I
Oratio vocalis non impedit mentalē, sed adiuuat, quando voces prolatæ significant conceptum. Mat.to 3. 63.c.1.C
In orationibus ministrorum Ecclesię lex posita est, quantum dicere, vel orare debeant, & ideo tantū dicere iustum est, & est medium, quantuncūq; videatur longum. &c. Mat.to.3. 64.c.2 D
Oratio priuata, quæ pro satisfactione iniungitur. dicenda est, siue magna sit, siue parua: quia id tenet quis dicere ex obligatione. Si vero oratio priuata dicenda sit & non ex obligatione, talis oratio poterit esse breuis vel longa. Et si talis oratio fiat principaliter ad satisfaciendū, tunc vtile erit orare prolixe, si autem fiat principaliter, ad merendum talis oratio debet esse deuota, & feruida. Et tunc tamdiu orare bonū est, quandiu feruor excitatur: cum autem feruor non excitatur, sed potius fastidium gignitur, tunc oratio non est vlterius extendenda, &c. Mat.to.3. 64.c.3.H
Multiloquium in oratione prohibitum est, illud, s. quod prouenit ex infidelitate, &c. Mat.to.3.65.c. 1.B. Quod contingit dupliciter: vno modo, quia hoc facit ad plenius notificandum Deo, quæ petit. Alio modo, quando credit per multiloquiū Deum flectere a dispositione sua, &c. Et hæc duo prohibita sunt a Christo. Mat 6 cum dixit, Orantes nolite multum loqui. Et subdit contra primum: Scit enim pater vester, quid opus sit vobis ante quam petatis. Secundum prohibet, cum dicit, sicut Ethnici faciunt, &cæt. Si vero multiloquium non veniat ex infidelitate, & tamen petatur inhonestum, vel inutile, prohibitum est. Si autem petitur, quod petendum est. Et petitur verbis ornatis & compositis, talis, qui petit multiloquus dicitur, etiam si paucis verbis petat, & hoc quando talis ornatus propter seipsum quæritur, vel vt habeat vim suadendi, sicut apud oratores, secus tamen quando id facit vt seipsum magis excitet per talia verba, nam tunc laudabile est, & id dicendum est de melodia, quæ est in cantu ecclesiæ, &c. Mat.to.3. 65.c.1.C.& c.2.A
Multiloquium in oratione aliquando valet ad plenius exprimendum conceptum, aliquādo ad flectendum alios importunitate verborum, aliquādo ad excitandum affectum nostrum, vt deuotio excitetur per verba. Mat.to.3. 65.c.2.D
In oratione, quæ fit per modum laudis, in qua nihil petimus, sed enarramus Dei laudes, vt in Psalmis non est prohibitum multiloquium, &c. Matthæ. to.3. 65.c.3H
De oratione Christi in orto. Luc.22. & Matthæ.26. Mat.to.3. 65.c.3.I
In oratione debent esse pauca verba, & longus affectus, vt per desiderium immoretur homo circa id, quod petit, &c. Mat.to.3. 65.c.3.K
Orationes, quæ sunt Horæ canonicæ, vel diuinum officium, magis pertinēt ad laudes Dei, quam ad orationem, & de diuino officio dicit Bernadus, quòd in diuino officio vsque ad vnam syllabam debitores sumus, &cæt. Matth. tomo 3. 65. colum 4.H
Gentiles putabant, Deos non intelligere orationes suas, nisi verbis vterentur orantes. Matthæ.to 3. 65.c.4.I
Oratio Dominica est excellentissima omnium orationū. Et in ea sapientissime recollecta sunt omnia, quæ petenda, & appetenda sunt, extra quæ, & extra ea, quæ ad ista redduntur, nihil est petendum, neque desiderandum, &c. Matthæ. tomo 3. 66.c.2.D
Orationis dominicę prima petitio est, Sāctificetur nomen tuum, & est de honore diuino, quem primo desiderare debemus, & quod qcdit est quasi prologus. s. Pater noster, qui es in cœlis. Mat.to.3. 66.c.3.F
In oratione dominica, cum dicitur, sanctificetur nomen tuum, non accipitur sanctificari, pro sanctū fieri, sed pro sanctum reputari. Petitur enim, quòd nomen Dei apud omnes gētes honoretur, & omnes reputent illud tāquam sanctum, & excellens. Mat.to 3. 66.c.3.I.& 70.c.2.E
Per illa verba orationis dominicę: Adueniat regnū tuum, precamur, vt Deus faciat nos beatos. i. veniat beatitudo tua in nos, &cæt. Matth. tomo 3. 66 c.4.G
Per illud orationis dominicæ, Fiat voluntas tua, significatur primum, & principale medium ad assequendum regnum Dei. i. beatitudinem, quod est conformare voluntatem nostram diuinæ voluntati i. vt tales simus, quales nos esse iubet. i. da nobis, vt possimus complere voluntatem tuam. Impeditur homo complere voluntatem Dei dupliciter. Vno modo, per hoc, quòd ignorat, quid Deus vult. Alio modo per hoc, quod voluntas hominis non inclinatur ad complendum illam, &c. Mat.to.3.66 c.4.I.& 67.c.1.F. Et ad complendum diuinam voluntatem requiruntur duo. Primo, quòd Deus ostendat nobis id, quod vult. Secundo, quòd inclinet nos ad volendum, quod ipse vult. Mat.to.3. 67.c.1.D
Illa verba orationis dominicæ, sicut in cœlo, & in terra: exponuntur sic. i. sicut voluntas Dei impletur in cœlo, a spiritibus cęlestibus: ita impleatur in terra. i. ab hominibus, qui habitant terram, vel quibus data est terra ad habitandum, &c. Matth. to 3. 67.c.2.A
Orationibus dominicæ quarta petitio est, Panē nostrum super substantialem da nobis hodie, quod potest intelligi de sacramentis. Et præcipuè de Eucharistia, & de cibo id est de sustentatione necessaria, quæ omnia sunt instrumenta ad assequēdum beatitudinem, vt probatur. Matth. tom. 3. 67.c.2.D
Quinta oratio nis dominicæ petitio est: Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Et per hanc significatur illud, per quod beatitudo acquirit indirectè, tanquam per remotionem mali præteriti. i. peccati cōmissi: nam non possumus assequi vitam æternam, vsquequo peccatum sit totaliter dimissum, & quo ad offensam, & quo ad reatum totius pœnæ, &c. Mat.to.3.67.c.3.G. Et p debita debitorū nostrorum, nō intelligit debitū pecuniale, sed debitū iniuriæ, vel peccati contra nos. Mat.to.3. 67.c.3.H
Orationis dominicæ sexta petitio est: Et ne nos inducas in tentationem, quod intelligitur de liberatione mali, quod timetur in proximo committendum propter tentationem, cui petimus non succumbere. Mat.to 3. 67.c.3.K
Orationis dominicæ septima petitio est: Sed libera nos a malo. Et potest intelligi dupliciter, vno modo de malo pœnæ exteriori, alio modo de interiori. i. de fomite: sed melius intelligitur de primo. Matt.to.3. 67 c.4.F
Præter orationem dominicam, licitum est vti alijs orationibus. vt probatur Mat.to.3. 68.c.1.C
Oratio diuiditur in laudes, vel gratiarum actiones, & in petitiones. Primum dicere vel facere Deus non coarctauit: sed qualitercunq; possumus laudare Deū, & quantūcunq; prolixa oratione, &c. Secundum, quod propriè est orare, possumus facere per alias orationes præter dominicam: quia in oratione dominica Deus posuit summariam quandam collectionem eorū, quæ petenda sunt, sub quibus petitionibus comprehenduntur omnia, quæ licitum est à Deo petere. Et posuit Christus ordinem in petendis, quid magis, & principaliter à Deo sit petendum. Et sic dicēdum, q̄ nemini licet aliam orationem facere, quo ad substantiam, quam orationem dominicam. Mat.tom.3. 68.c.2.B
Quodcunq; petatur in aliqua oratione, ad aliquod illorum, quod petitur in oratione dominica refertur. Mat.to.3. 68.c.2.D
Orationibus, quas faciebant Gentiles errabant in duobus, primo, quia petebant res inhonestas, & inanes, &c. Secundo, quia in forma petendi erant multiloqui, &c. Mat.to.3. 68.c.3.G
Christus non obligauit nos ad dicendum orationē dominicam quantum ad verba, sed solum quantum ad sententiam. Mat.to.3. 69 c.1.A
In principio orationis dominicæ, dicitur, Pater noster propter multa. s. propter quatuor, & quare non dicatur Pater meus: sed Pater noster, assignātur tres causæ. Mat.to.3.69.c.3.H. Et dicitur, qui es in cœlis, propter multa ibidem. 70.c.1.D
In oratione dominica nihil petimus, nisi quod per nos facere non possumus ex nobis, vt patet indu to.3. 70.c.4.H
Sex petitiones orationis dominicæ pertinēt ad hominem: quia in eis petit homo bonum pro se ipso, quarum prima est, adueniat regnum tuum. Et hæc petitio communiter exponitur de beatitudine, quæ vocatur regnum Dei. Et præter istam expositionem assignantur aliæ tres. Prima, q̄ per regnum Dei intelligatur tempus, in quo Deus solus regnabit. s. a die iudicij in perpetuum, &c. Secunda. i. fac, q̄ cesset regnum diaboli, & regnum sit super omnes homines, &c. Tertia, q̄ per hæc verba homines petant conseruationem in sanitate, vel bono, quod habent. Matthæ.to.3. 71.c.2.C
In tertia petitione orationis dominicæ, s. fiat voluntas tua sicut in cœlo & in terra. Et in duabus sequentibus petitur id, p quod ad beatitudinē pertinet. Et præcipuum istorum est, q̄ fiat voluntas Dei, & compleatur: & ista petitio potest exponi sex modis. Mat.to.3. 71.c.4 G
Quomodo stet, quòd debeamus orare, vt fiat voluntas Dei, quod quadrupliciter potest intelligi. Vno modo, quòd taliter nobis gratiam cōferat, quòd possit impleri in nobis voluntas antecedens, & sequi. Et similiter voluntas consequens, & beneplaciti: quia multa disposuit Deus futura mediātibus precibus nostris, & propterea necesse est nos orare, vt illa adimpleantur: quia si nunquam oremus, nunquam adimplerētur. Et ideo quomodocunque accipiatur voluntas Dei, necessarium est nobis orare, vt voluntas Dei adimpleat. Alio modo: quia bonum est, quod oramus, etiam si voluntas Dei deficiat in aliquibus, nobis non orantibus: quia per hæc excitamur nos ad Dei voluntatem implendam, &c. Tertio modo: quia voluntis Dei adimplerio: partim est ab ipso, & partim a nobis, &c. Quarto modo, vt. s. Deus adiuuet nos ad faciendum ea, quæ ipse vult, &c. Matt.tom.3. 72.c.2.I.& 73.c.1.A
Tres primæ petitiones orationis dominicæ. s. Sanctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuū. Fiat voluntas tua, &cæt. incipiunt in hoc sęculo. Et complentur in patria: sed quatuor petitiones sequentes, totaliter complentur in presenti sęculo, vt probatur. Mat.to.3. 73.c.1.C
Illa petitio orationis dominicæ, Panem nostrū quotidianum, &c. potest vno modo intelligi de pane sacramenti, scilicet, de Eucharistia. Et alio modo de pane verbi diuini, scilicet prædicationis, sed conuenientius intelligitur de pane materiali, scilicet, de sustētatione in omnibus necessarijs, tam de victu, quam de vestitu, quam de pane sacramētali. Et hoc propter multa, &c. Mat.to.3. 73.c.4.F
Per illud orationis dominicæ Panem nostrum, &c. Innuuntur multa vitia, quæ accedunt circa appetitum & vsum temporalium, &c. Et prædicta peti conuenit omnibus hominibus, vt probatur. Mat.to.3. 73.c4.K.& 74.c.1.A
Oratio fieri debet pro eo, quod desiderandum est, & per nos ipsos haberi non potest, &c. Matt.to.3. 74.c.3 F
Quinta petitio orationis dominicæ, scilicet, dimitte nobis debita nostra, &c. intelligitur de peccatis præteritis, & ista dimissio est ad beatitudinem, sicut remouens prohibens. Et quare peccata dicātur debita. Matth.to.3.74.c.4.F. Et in ista petione innuuntur duo necessaria ad mores. Primum. quòd homo semper maneat in timore quodam & humilitate reputādo se semper debitorē, &c. Secundum, quòd homines debent semper viuere in spe. Nam licet quilibet credat se debitorē, de venia tamen sperare debet, &c. Matth.tom.3. 74.c.4.H
In oratione dominica nemo potest exaudiri, q̄ non dimiserit p̄ximo peccatū. Et hoc ex corde, & q̄ dimittat prius q̄ ipse petat a Deo remissionē peccatorū suorū. Mat.to.3.75.c.1.D. Et debita, q̄ debemus dimittere, p̄ximo, sunt peccata, quę p̄ nos commisit, & non debita pecuniaria. Et debet dimittere odium, quod quis cōcepit p̄ proximum pp aliquam iniuriam illatam, non tn̄ obligatur dimittere prosecutionem iuris, quod habet contra proximum ad condemnationem pp iniuriā illatam: quia hoc potest stare cū charitate. Sic dr̄. 23.q.5.c.officia. Et ca. non est iniquitatis, &c. Difficile tn̄ est, q̄ quis accuset inimicū suū capitaliter, & q̄ seruet charitatem erga eū. Vnde securius est dimittere ipsam iuris prosecutionem, & idem est in damno dato, &c. Matto.3. 75.c.3.F
Quidam dicunt, quòd qui non dimittit debita fratri suo, melius faceret q̄ dicendo orationem dominicam, omittat dicere. Et dimitte nobis, &c. quam quòd dicat. Et alij dicunt, q̄ talis nō debet dicere orationē dominicā: sed vtrunq; istorū improbat. Mat.to.3.75.c.4.K.76.c.1.A. Sed dicendū,

Universidad de Deusto Biblioteca

quòd melius eſt, quòd talis dicat orationem dominicam.vt probatur.ibid. 76.c.1.E
Oratio dominica non fit ab aliquo tanquam a perſona priuata:ſed tanquam a tota Eccleſia, cũ omnes clauſulæ ponantur in plurali,&c. Matt.to.3. 76.c.2.A.& 124 c.1.E
Per illud orationis dominicæ:Et ne nos inducas in tentationem:ſignificatur, quòd Deus non patiatur nos tentationi ſuccumbere. Nam illum intentationem induci patitur, quẽ ſuo auxilio deſerit. Matt.to.3.77.c.1.D. Et per dictam petitionem petimus,vt Deus det nobis perſeuerantiam in bono,quod ſi fecerit, nulla tentatio nobis nocebit,quod Deus facit dupliciter per feruorẽ charitatis, & per illuminationem intellectus, &cæt. Mat.to.3. 77.c.1.E
Per illud orationis dominicæ, ſed libera nos a malo:petimus, vt quidam dicunt, liberari a fomite. Alij dicunt,quòd petimus liberari a diabolo.Sed melius exponitur, quòd petimus liberari ab omni malo,quod eſt extra peccata præterita,& tentationes ad peccata.ſ.de infirmitatibus,aduerſitatibus,& omnibus periculis, & generaliter ab omnibus malis,quæ ab extrinſeco inferuntur. Et ab iſtis Deus liberat quadrupliciter. Primo faciendo,ne aduerſitas nobis ſuperueniat,quod raro facit,&c.Secundo conſolando hominem in aduerſitatibus præſentibus,& grauantibus. Tertio faciendo afflictis tot bona poſt tribulationẽ, vt mala præterita tradant obliuioni, ſicut ſol poſt tempeſtatem,&c. Quarto conuertendo tribulationem,& anguſtiam in bonum hominis, &c.Mat. 77.c.3.F
De ſeptẽ petitionibus orationis dominicæ,& quare ſeptem ſint,& de ſufficientia ipſarum,& ad quid ſingulæ pertineant.Matthę.tom.3. 78. colum.1.A
Inoratione dominica,primo ponuntur bona, quę deſiderantur. Secundo mala, quæ fugiunrur. Et hoc ab illa parte, Dimitte nobis,&c.Matth.to.3. 78.c.1.B
Oratio dominica eſt melior, & nobilior quacunq; alia oratione, in ſexdecim proprietatibus, & excellentijs illius,de quibus vide.Matth.tom 3. 78. c.2.E.& c.3.& 4.
Per orationem dominicam venialia peccata dimittuntur,vt dicit Auguſtinus.Matth.tom.3. 77. colum.3.F
Orationis dominicæ ſex condictiones referuntur. Prima eſt, quòd in præfata oratione continetur quidquid petendum ſit. Secunda,quòd in ea ponuntur petitiones eo ordine, quo petendum eſt. Tertia, quòd illa non ſit ſpecialiter pro orante: ſed pro omnibus, &c. Quarta, quòd iſta oratio cõuenit omnibus hominibus magnis & paruis, doctis & indoctis, &c. Quinta, quòd conuenit homini pro omni tempore. Sexta, quòd in hac oratione ſunt quædam petitiones, quæ pertinẽt partim ad præſens ſeculum,& partim ad futurũ, & aliæ totaliter ad præſens ſeculum. ſ. quatuor vltimæ,&c.Mat.to.3. 79.c.1.E
Ante oĩa ſtandum eſt orationi.Mat.to.5. 229.c.3.F
Ad colligendum herbas medicinales ſunt orationes prohibitæ præter Symbolum,Orationẽ Dominicam,& Aue Maria.Mat.to.6. 177.c.3.K
Orantes nihil aliud petere tenẽtur, niſi illud, quod ſub oratione dominica continẽ, quia quidquid aliud petitur inhoneſte,& carnaliter petiẽ. Matt. to.3. 79.c.4.G
Orationem dominicam tenetur quilibet fidelis ali quando dicere,cum Dominus inſtituerit eam,vt ab omnibus fidelibus diceretur. Et licet alias orationes non teneamur dicere, melius eſt nõ alias interdum dicere,quam orationem dominicam, dum tamen iſtam omnino non omittamus. Et hoc pp duo,quæ referuntur.Mat.to.3. 79.c.4.G
Oratio principaliter inſtituta eſt, vt homo ſeipſum excitet ad deuotionem.Mat.to.3. 79.c.4.H
Nulla oratio eſt fortis niſi illa, quæ fit in ſpiritu humiliatio,& corde contricto.Mat.to.3. 80.c.1.B
Conditiones orationis ſunt quatuor. ſ.pie perſeueranter pro nobis, & quæ ad ſalutem petere. Et iſtarum tres ſignificãtur.Mat.7.Cum dicitur:Petite.ſ.pie,Quęrite.ſ.perſeuerãter, Pulſate.ſ.in vobis,vt patet:quia ſubditur. Et aperiet vobis. Mat. to.3. 122.c.3.G.Et ponuntur iſtæ quatuor conditiones orationis ad remouendum impedimenta,& ad impetrandum,&c.Mat.to.3. 123.c.3.G
Ad hoc,ꝙ per orationem mereamur,ſufficit,quod orans ſit in charitate: non tamen ſufficit hoc ad impetrandum,& quãdo pie oramus, & erramus in petendo.Mat.to.3. 123.c.3.I
Per orationem nõ poteſt mereri peccator, quãdiu eſt in peccato,poteſt tamen impetrare interdum id,quod petit.Et boni interdum non impetrant, quod petunt,vt probatur.Mat.to.3 124.c.1.A
Orationes beatorum in patria valent magis, quam orationes noſtræ in via,etiam ſi ſimus in charitate,& hoc propter duo. Primo, quia illa ſola petunt,quę Deus diſpoſuit euentura, vt cognoſcit in verbo. Secundo,quia impetratio fit ex Dei clementia,quæ eſt magis circa ſibi coniunctos in patria,&c.Mat.to.3. 124.c.1.B
Oratio dominica nõ profertur, vt dicit Cyprianus, nomine vnius perſonæ, ſed nomine totius Eccleſiæ.Et ille,qui non vult dimittere proximo,dicẽs hanc orationem,non mentitur,&c.Matth.to.3. 124.c.1.E
Vt per orationem mereamur,non requiritur,quòd perſeueranter fiat,dummodo ex charitate procedat, bene tamen ad hoc ꝙ ſit impetratoria:nam impetratio dicit conſecutionem. Sed ad conſecutionem quẽdam oportet venire per medium, ne fiat interruptio,&c.Mat.to.125.c.1.B. Sed quare in oratione requiratur perſeuerantia.ibid. 125.c.1.B
Orationes bonorum,ꝙ interdum nõ exaudiant,ſua cauſa potiſſima eſt:quia illi aliqñ petunt aliquid, quod ad ſalutem eorum non pertinet,& hoc ex ignorantia:& tunc Deus nõ concedit, qđ petũt, ſed,quod expedit,&c.Matth.to.3. 125.c.2.B
Nihil dignius Deo offerimus,quam orationem fidelem.Mat.to.3. 134.c.1.C
In oratione duo conſiderantur.ſ.meritum & impetratio.Mereri in oratione dependet ab oráte,ga neceſſe eſt,ꝙ orãs in charitate mereaẽ ꝙ hoc gradũ quẽdã ĩ vita æterna.Impetratio vero depẽdet ex ſola Dei clemẽtia,ꝙ oraẽ,&c.Ma.t.3.173.c.3.H
In oratione requiritur perſeuerantia. Matth. to.4. 144.c.3.F
Nulla opera,apud Iudæos iudicabanẽ meliora oratione,& ieiunio.Mat.to.4. 271.c.1.A
Nihil ſic eleuat hominem in Deum, ſicut oratio. Matt.to.4. 272.c.1.B
Oratio noſtra,quantũcunq; fiat a viris ſanctiſſimis, nunq̃ exaudit, ita vt quod petitur impetret, niſi Deus diſpoſuerit illud facere.Mat.to.3.243.c.2.E
Oratio quibus cõdictionibus exauditur.Matt.to.3. 61.c.4.I
Oratio noſtra pertinet ad minorem. Matth.tom.4. 106.c.1.B
Integris noctib. Chriſtus in oratione pernoctabat. Mat.to.4. 105.c.4.I
Oratio magnum habet fructum,cum attente fit, & ad hoc debet eſſe ſolitaria,&c.Mat.to.4.106.c.2.C
Ad orationem debent recurrere prædicatores para to ſermone,Deo gratias agentes. Mat. to.4. 105. col.4.K
Oratio exigit requiem,& ſilentium.Mat.to.4. 106. col.3.G
Orationis magnus eſt fructus ſi attẽtè fiat. Mat.to.4. 106.c.2.C
Optima eſt coniunctio orationis cum ieiunio, oratio propter ſe,& ieiunium propter orationẽ, &c. Mat.to.4. 272.c.1.D
Quare Chriſtus diu permanebat in oratione. Matt. tomo 4. 107.c.1.B
Vt oratio non exaudiatur a Deo, multa ſolent impedire Mat.to.5. 61.c.4.G
Quomodo angeli dicãtur deferre oratione, noſtras ad Deum.Mat.to.5. 27.c.1.B
Ad impetrandum in oratione alia præter miraculum, non eſt neceſſaria fides,ideſt,confidentia,bene tamen ad miraculum.Mat.to.5. 249.c.3.H
Quæ ſint,quæ hominem impediunt exaudiri in oratione.Mat.to.5. 61.c.4.G
Orationem noſtram Deo vocaliter proponimus, etiam ſi ipſe mẽtem noſtram cognoſcat, propter multa.In Parad. 68.c.2.C
Orationes noſtræ voce emiſſæ,vltra mentem, prouocant ad maiorem,& feruentiorem deuotionẽ, quam ſi ſola mente fiant, vt probatur in Parado. 78.c.4.K
Oratio interior, interdum ſine vocis expreſſione, valde prodeſt,&c.in Paradoxa. 69.c.3.G
Orator. Oratoris finis eſt perſuaſio. Mat. to.5. 142.c.3.G
Orbis. Ab orbe condito vſq; ad Chriſti natiuitatem,fluxerunt quinque mille centum nonaginta nouem anni. Gen. 12.c.4.K Et hoc tenendo numerum annorum ſecundum literã 70. interpretum & ſecundum ꝙ computat Euſebius. Et tamen ſecundum veritatem & literam Hæbraicam, quam Biblia noſtra ſequitur,non fluxerunt niſi, tres mille nongenti ſexagintaduo, &c. Geneſ. 13.c.1.A
Orbita. Orbitarum veſtigia,quę fecerunt currus Pharaonis apud mare rubrum vſque hodie permanent extra aquam & intra,& ab omnibus tranſeuntibus videntur,&c.Exod.to.1. 17.c.1.B
Ordeum. Ad ſerendum hordeum reſpiciendum eſt quòd Sol ſit in libra aut in principio ſcorpionis.Exo.to.1. 77.c.4.K
Ordo. Ordo tanto eſt perfectior quanto deſcendit ad minima.Mat.to.3. 261.c.4.F
Quis ſit ordo reſurgendi a peccatis,Matt.to.5. 154. colum.2.C
Duplex eſt ordo narrandi,quidam naturalis, & quidam artificialis, & iſte ſecũdus ſe piſſimè habetur in ſacris literis, & in alijs hiſtoricis narrationibus, &c.Exo.to.2 91.c.4.I
Ordo naturæ,qui in peccante peruerſus eſt per peccatum, non poteſt niſi per Deum reparari. Matt. tomo 5. 154.c.1.A
In eccleſia olim fuit ordo quidam militum S.Ioannis de Acre,&c. Iof.to.2. 93.c.2.B.132.c.1.A
Ordo principalius inuenitur in rebus, quam in conditione.Mat.to.6. 142.c.4 K.143.c.1.A
Ordo prædeſtinationis a Deo ſeruato. Mat.to.6. 34.c.4.I
Vbi ordo non eſt, charitas eſſe non poteſt.Mat.to.6. 153.c.4.F
In ſacramento ordinis imprimitur character. Exo. tomo 2. 87.c.4.G
In omnibus ordinibus imprimitur character.Mat. tomo 4. 172.c.4.F
Omnes ordines ſubordinantur ordini ſacerdotali, quia illi ſubminiſtrant. Mat.to.4 172.c.4.G
Deſiderare ordines ſacros in ſe in nouo teſtamẽto, non eſt peccarum,&c.Exo.to.2. 212.c.1.B
Ordo ſacerdotalis continentiam habet annexã.Nu. tomo 2. 119.c.1.D.& 155.c.3.K
In quolibet ordine datur aliquod ſignum ſenſibile ipſi, qui ordinatur,per quod ſignificatur, quæ ſit poteſtas illa ſpiritualis, quæ ei traditur. Et iſta ſigna ſunt de neceſſitate collationis ordinis, in tantum,quòd ſi non obſeruarentur, non imprimeretur character Ruth. 279.c.4.F
Per ordinem ſacrum,caſtitatis votum dicitur ſolemnizari, licet votum non emittatur.vt patet extra de voto & voti redemptione lib. 6. c.quòd votũ. Mat.to.2. 157.c.2.C
Ordo de neceſſitate ſacramenti exigit ſexum virilẽ. Mat.to.4. 182.c.3.K
Sacramento ordinis neceſſaria ſunt docere & præeſſe.Mat.to.4. 183.c.1.C
Ordinis poteſtas immediatè datur a Deo. in Defen. 36.c.2.A
Multi non promouentur ad ſacros ordines,& abſq; culpa,vt patet de filijs presbyterorum,& de bigamis,&c.in Paradox. 2.c.4.G
Ordinari. In ordinãdis prælatis Eccleſia ſumpſit quendam actũ a Gentilib &c. Gen. 394.c.1.B
In his, qui incipiunt ordinari ad Dei miniſterium, quare dicatur: Dominus pars hæreditatis meæ, &c.Num.to.1. 255.c.4.I
Quando Epiſcopus ordinat aliquos in epiſcopatu ſuo,ſubmittit eos in adiutores. Matth. to.4.185.
Ordinarius. Ad ordinarium pertinet habere curam de teſtamentorũ cõplexione,&c 3.Reg. 142.c.1.B
Ordinatio. In ordinatione non datur iuriſdictio, ſed tunc, quando datur materia.Mat.to.4. 173.c 1.D
In ordinatione licet non detur ſcientia, quæ eſt habitus concluſionis in intellectu, datur tamen ſciẽtia, quæ eſt poteſtas cognoſcendi, & inquirendi conſcientiam peccatorum, & iſta eſt clauis,& nõ habitus ſcientiæ acquiſitus vel infuſus, & iſta clauis reperitur in omnibus ordinatis.Mat.to.4.174. col.1.B
Oreb mons. Mons Oreb eſt mons Sinai. Exo.to.1. 14.c.3.I.148.c.4.F
Oreb, de quo Exod.17. Cum dicitur,ſuper petram Oreb,non eſt mons Oreb,qui eſt Sinai, ſed alius deſerti ante montem Sinai, ſic dictus, Exo.tomo 1. 148.c.4.F
Fons,quæ erupit de petra Oreb,Dei beneficio, ſpirituali, vſque hodie fluit magno profluxu aquarũ, ita vt tota vallis irrigetur, & terra illa iam facta ſit habitabilis, & vocatur vallis Moyſi, quia ibi Moyſes percuſſit ſilicem, & profluxerunt aquæ. Exo.to.1. 148.c.4.H
Organum. Organica virtus ſubiectiuè eſt in organo, & radicaliter in anima. Exo.to.2. 46.c.2.B
Per nullum organum exercet anima actum intelligendi Mat.to.6. 103.c.3.I
Organorum animalis, quædã ſunt de natura aquæ,

vt oculus, quædam de natura aerea, vt olfactus, & auditus,&c. Exo.to.1. 46.c.3.I

Angeli non habent organa, nec dęmones in corporibus assumptis.& per consequens nec in ipsis sentire possunt.Exo.to.1. 46.c.4.F

Organica potentia solum ponitur passiua & nullo modo actiua.Exo.to.1. 47.c.4.H

In genere organorum principatum tenet manus,& ita manus interdum ponitur pro omnibus organis.Exo.to.1. 60.c.3.F

Inter organa animalium quædam sunt organa motiua,& hæc sunt nerui,& musculi, in quibus reperitur potentia motiua, & ista est principaliter in cruribus ad ambulandum, quædam sunt organa operatiua, vt manus,quæ dicitur organum organorum. 2.de Anima. Alia sunt organa expressiua,vt lingua cum alijs instrumentis vocalibus, & ista sunt organa executiua, quia voluntati obediunt, & in his poterit esse operatio seruilis,vt probatur.Exo.to.1. 82.c.2.B

Quanto aliquod organum est subiectū alicuius virtutis magis spiritualis,necesse est,vt tanto sit tenerius,&c Exod.to.1.174.c.2.E. Et hinc est,ꝙ citius fatigamur, considerando aut studendo,quam videndo,vel audiendo,&c. Exo.to.1. 174.c.3.F

Virtus organica est in organo, & organum dicitur quædam pars corporis dissimilis reliquis in figura,& complexione,quemadmodum sunt oculus, nasus,pedes,& lingua,&c. Vnde corpora homogenea nullo modo sunt organica. Et omnes partes corporum homogeneorum sunt infatigabiles.Exo.to.1. 174.c.3.K

In potentia & organo reperitur aliqua conformitas vel similitudo ad suum obiectum. 1.Reg.to.2. 27.c.2.B

Sola organica virtus est fatigabilis. Exod.to.1. 174. col.4.G

Organa sunt instrumenta quædam, per quæ anima operatur, & tot sunt organa,quot sunt potentiæ operatiuæ,& actiones ipsius animę,& quanto anima est perfectior tanto habet plura organa. Exo. to.1. 272.c.1.A

Organum corporis dicit quandam partem integralem corporis determinatam in quantitate,& figura,&c.Ios.to.1. 61.c.1.A

Organum nomen Græcum est,significans id,quod, instrumentum apud nos. 1.Paralip. 168.c.1.A

Per corruptionem organi corrūpitur sensus. Matt. tom.3. 165.c.4.F

Organa sentiendi immutātur a rebus, quæ sunt extra animam,dupliciter,vno modo immutatione materiali,alio modo immutatione spirituali,&c. Mat.to.3. 247 c.3.F

Quare organa solum polsentur in Ecclesia. 2. Reg. 3.5.c.4.G

Vnde organorum vsus venerit in diuinis officijs. in Paradoxa. 69.c.2.D

Organizatio. De modo,quo fiat organizatio corporis humani in vtero matris.in Paradoxa. 5.c.4.G

Orgia Bacchi. Orgia Bacchi dicebantur festiuitates, quæ Baccho fiebant.1.Paralip. 16.c.2.c

Oriens,& Occidens. Oriens,& Occidens dupliciter accipiuntur,vno modo relatiuè,& sic idem punctum potest dici Oriens,& Occidens:in ordine ad aliud & aliud.Alio modo absolutè pro parte illa, quæ propinquior est ortui Solis, vel occasui,cuiusmodi est Hispania.Et secundo modo accipiendo est distinctio,quia vno modo capitur strictè secundum Astrologos pro vero Oriente, & Occidente.Et tunc Oriens,& Occidens sunt puncta fixa, & distat Oriens ab Occidente per totum diametrum cœli, & est spatium dierum duodecim, & tunc Oriens, & Occidens non sunt puncta signata in terra habitabili,sed in mari,tam ex parte ortus,quæ ex parte Occasus.Et iste modus est necessarius apud Astrologos.Et ipsi Soli vtuntur eo, ad inueniendas longitudines ciuitatum ad inuicem, per habitudinem ad Orientem & Occidentem, per arcus interceptos inter Meridianos eorum. Accipitur etiam minus strictè, pro puncto in principio terræ habitabilis ex parte ortus Solis,& Occidens,similiter contra Occasum, & illo modo etiam vtuntur Astrologi,&c. Alio modo accipiuntur minus strictè, pro terra vltima habitabili cōtra ortum Solis scilicet,pro India,& Occidens pro puncto in principio terræ habitabilis, scilicet,pro Hispania. Alio modo & vltimo accipitur Oriens pro terra, quæ multum elongata est ab alia contra ortum Solis,&c.Contra Occasum Solis. Et iste modus est vsitatissimus,& sic capitur in sacra scriptura.Gen. 91.c.4.I

Oriens tripliciter dicitur.Num.to.2. 58.c.3.K.c.4.F

Oriens est pars anterior cœli.Iosue to.1. 146.c.2.C

Oriens, & Occidens, si proprijssimè capiantur,nullus est locus,qui sic dicatur, quia non est locus in quo non fit punctus, Orientalis & Occidentalis alicuius Orizontis. Alio modo Oriens potest capi largè, & tunc vel absolute vel respectiuè, &c. Mat.to.1. 107.c.2.C

Oriens & Occidens dupliciter accipiuntur. Matth. tomo 3. 138.c.3.F

Orientale. Aliqua terra dicitur Orientalis dupliciter,vno modo simpliciter,& alio modo respectiuè,&c. Gen. 283.c.4.G

Origenes. Origenes natione Græcus, de Achaia prouincia.Sub Seuero periit anno a Natiuitate Christi ferè ducentesimo, qui & Adamantius dicebatur, diuini quidem ingenij, de quo Iustinus dicebatur, diuini quidem ingenij, de quo Eusebius li.5. Etymo. Septem millia librorum scripsit,fuit in omnibus artibus liberalibus, & naturalib.eruditissimus,sed præcipuè in sacra scriptura, hębraicam linguā didicit, vt veritatem sacræ scripturæ acutius inuestigaret. Gen.35.c.1.B. Ios. to.1.9.c.1.A.& 1.Paral. 23.c.3.K

Origenes in scribenda Biblia sic se habuit quòd veritatem Hębraicam primo poneret vertendo in linguam Græcam.Deinde septuaginta interpretum translationē.Tertio Theodotionis,& Aquilæ & Symachi translationem, post quintam,sextam, & septimam æditionem,cum magno labore coniunxit, quas omnes translationes in quolibet fol. libri margini per septem distinctas colūnelas locauit,distinguens istas translationes asterisco,& obelo,vt obelo superflua confodiat,& quæ minus dicta sunt,asterisco quasi illuminet. Et ita illa Biblia Origenis erat magna, sic vt in vna Biblia septem Bibliæ essent coniunctæ,&c. Gen.35. col.1.C

Origenes errauit circa Paradisum terrestrē,dicēs,illud debere intelligi de Paradiso spirituali, i.de Ecclesia,eo quòd nesciebatur,vbi esset Paradisus terrestris.Gen. 83.c.4.F

Origenes improbatur circa illud Nu.14.Feriam igitur eos pestilentia.Nu.to.1. 208.c.2.D

Origenes & Empedocles posuerunt in mundo circulationes. Mat.to.7. 137.c.3.H

De Origene viro clarissimo. 1.Paral. 9 c.4.I

De modo, quem Origenes habuerit ad inquirendū veritatem scripturæ vete. testam.& quod modus ille non fuit sufficiens,ad inquirendum,quod pertinebat.1.Paralip. 10.c.1.& 2

Origenis sententia de tentatione Christi, improbatur.Mat.to 2. 227.c.1.E

Origenes abscidit sibi genitalia, vt liberius posset prædicare in occulto: tempore persecutionis Ecclesiæ,vt securè posset esse cum fęminis,qui tamen postea apud Cæsaream factus est sacerdos. Matt. tom.2. 195.c.2.B

Originale peccatum. De originali peccato, vide in dictione,Peccatum originale.

Originalis iustitia. De originali iustitia, vide in dictione,Peccatum originale.

Ornamentum. Sacerdotalia ornamenta quę,& quot fuerint in veteri testamento. Exo.to.2. 54.c.4.H

Ornan Iebusęus,vide Hornan.

Ornatus. Ad ornatum rerum distinctarū, de quo a die quarta incæpit Deus agere,vt habetur Gen.1.Non pertinēt arbores,& herbe,sed ad distinctionem, quia videntur esse quædam partes terræ, cum firmiter adhæreant terræ cum radicibus suis,&c.Gen. 7.c.2.B

Ornatus propriè pertinet ad aliquid extrinsecū adueniens,sicut sunt animalia bruta,& homines, aues,& pisces. Omnia enim hæc elementis suis superaddita,sunt per se mota,similiter & stellæ errantes, eo quòd habent per se morum distinctum a motu orbium suorū, sicut aues a motu aeris, sed non tantum. Astra tamen octauæ sphęræ, nō ita videtur quòd pertineant ad ornatum, quia fixa sunt,nec videntur moueri motu distincto contra ordinem firmamenti sui,&c.Gen. 7.c.2.B

De ornatu cęlesti agitur die quarta,& de ornatu elementorum die quinta.Gen. 7.c.4.I

De ornatu mulierum,vide in dictione Mulier.

Ornatus nominat studium aliquale apparatus exteioris, q̄ poterit esse ad hoc, ne quis vilis appareat, vel vt pulcher videatur. Primo modo ornatus est cuilibet necessarius. Secundo modo regulariter tantus est necessarius,&c.Matth.to.3.277.c.1.A. Et considerandā sunt ad tria ad hunc ornatum. Primum est debitus finis.Secundum status conditionis. Tertium honestas ornatus,&c.Matth. to.3. 277. col.1.B

Ornatus debet competere conditioni personæ secundam communem consuetudinem,&c. Mat. tom.3. 277.c.3.F

Oroscopium. Augusti.in lib.5.de Ciuitate improbat Oroscopium. i. inquirendis ascendentibus, & septē domibus cęli, ad sciendum conditionem,& statum eorum,qui nascuntur,&c. Leui.20.c.3.I.Sed de his iudicare,nec est secundum naturam,neque to liciter contra naturam, & catholicam religionē, vt probatur ibidem. 203. c.1.C. Et de his,quæ secundum naturam sunt, bene poterit quis iudicare,& scibidem 203.c.1.C.Cauendum tamen est ne quis imitatur his iudicijs, quia poterit frequenter falli,&c. Sed præfata iudicia tenebunt mediū inter possibile & necessarium, vt ait Ptolomæus, & scibidem 203.c.2.D. Non poterit tamen iudicare quis de his, quæ partim pendent a natura, & partim a fortuna,nec in his, quæ toraliter a fortuna dependent,vt ponuntur exempla ibidem 203.col.2.E

Orosius. Hispanus scripsit librū de Ormesta, ad petitionē Aug.Mat.3.251.c.3.H

Orpheus. Orphei fabula refertur.Genes. 28. col.1.E

Orpheus peccato sodomorū infectus, docuit Thraces concubitum masculorum, de quo Ouidius lib.10 Metamorph. sic ait

Ille tamen Thracum populis fuit auctor amorem.
In teneros mutare mares, citraque inuentam,
Aetatis breue ver, & primos carpere flores.

Gen. 267.c.2.D

Os, Ossa duodecim Patriarcharum, qui mortui sunt in Aegypto,ducta fuerunt in terrā Chanaan in exitu de Aegypto,vt ibi sepellirentur, vt multi volunt. Licet de Solis ossibus Ioseph sacra scriptura veteris testamenti faciat mentionē. Sed Actuū 7. Habetur quòd ascendit Iacob in Aegyptum, & defunctus ipse & patres nostri translati sunt in Sichem,& positi sunt in sepulchro, quod emit Abraham.Gen. 386.c.3.H

Ossa aliorum Patriarcharum, & si videatur nō fuisse portata ab Hebræis in exitu de Aegypto, sicut ossa Ioseph:auctor tamen tenet quòd sic. Exodo tomo 1. 106.c.2.D

Ossa Ioseph qualiter fuerint inuenta a Moyse,varie opinantur Hebræi.Exo.to.1. 105.c.3.I

Ossa mortuorum consueuerunt antiquitus cremari in quibusdam terris,ad purificādum aerem pestiferum, & animalib venenosa, & loco illorum fiunt:nuncignes de alij rebus 4.Reg. 263.c.2.C

Ossa excommunicatorum, si cognoscantur,ex humana sunt 4.Reg. 236.c.3.F

Ossa. Aliquando est nomen viri 1.Paralip.4.Et aliquando nomen loci,in sorte Asser.Ios. 19.& 1.Paralip. 60.c.1.C

Osanna. Quid dicunt esse interiectionem, precantis, alij quòd est est vna dictio composita ex integro,& corrupto,alij, vt Hieronymus quòd est vna dictio simplex, & significat salua,vel saluifica,& ista est vera interpretatio, & ita Iudæi petebant se saluari per Iesum Christū. Et ad hanc debent reduci duæ aliæ expositiones, &c Mat.to.5. 222.c.3.H

Osculum. Ius erat primogenituræ. Genes. 306.c.3.H

Osculum datur in collatione gradus magistralis aut doctoralis,tanquam insigniū inter cætera.1.Reg. tomo 1. 172.c.2.C

Osee Propheta. Pater Osee Prophetæ dicebatur Vocri.Et Pater Osee Regis vocabatur Hela, & Osee Propheta fuit ante tēpora Osee Regis, &c. Gen.20.c.4.F

Osee aliquando loquitur contra Iudam,& aliquando contra Regnum Israel. Gen. 21.c.1.B

Multa verba Osee Prophetę exponunt Gē. 21.c.2.E

Osee accedens ad mulierem fornicariam, &c.Non peccauit, quia Deus, qui est auctor matrimonij, copulauit eos matrimonialiter. Exo.to.1.188.c.1.B

De Osee Propheta, & quo tempore prophetauit, 4.Regum. 155.c.1.C

Osee Prophetā dicūt fuisse de tribu Isachar:& huius opinionis sunt Hieronymus Historia Scholastica,& Epiphanius Historiographus.Sed Hebręi.& Nicolaus de Lyra,dīnt fuisse de tribu Rubē,sed qđ istorū sit verū,nō apparet.Sed qa Hieronymus tenet primū,vr ei potius assentiendum. Si quis vero firmiori testimonio potuerit secundum probare ei insistemus. 1.Paralip. 78.c.2.C

Ostentum. Ostenta dicuntur signa probantia diuinam potestatem, & intelligentia

gentia pœnam, & dicuntur sic ad ostendendum, quia ostendunt se esse a Deo, qa a nullo alio talia fieri possunt. Exo.to.1. 40.c.2.E.c.3.E. & 69.c.2.D

Othoniel. Inter Othonielem & Axam filiã Caleb fratris sui fuit matrimonium illicitum ex se, licitum tamen ex dispensatione. Ios.to.2. 96.c.4.H

Othoniel frater Caleb natus est in deserto. Iudi. 28. col.4.K

Ouidius. Credidit mundum æternum ex parte principij materialis. Et habuisse principium quantum ad distinctiones formarũ pro constitutione specierum, &c. Deu. 170.c.3.I

Ouidius vr esse Platonicus, & ex parte redolet Anaxagorę & Empedoclis sententiam. Deu. 170.c.4.I

Ouidius cum Platone sentit ponens cœlum de natura ignis, & mirabile est, qꝫ omnes poetæ, qui fuerunt ante Aristotelem, posuerunt cœlum esse ignem cũ Platone, & astra esse purissimos ignes, quæ dicebant cibari aquis Oceani, sicut ignis in humido vnctuoso olei & seppi fouetur, &c. Deu. 171.c.1.B

Ouidius potuit cognoscere a Iudæis, qui tunc erant Romæ, & in Italia aliquas veritates. Deuter. 171. col.1.E

Ouidius sentit, qꝫ Deus formauerit hoiem quantũ ad animam de substantia sua. Deu. 178.c.2.E.c.3.F

Ouis. Oues errantes domus Israel peccatores sunt. Mat.to.4. 143.c.3.F

Ouis significat Christi innocentiam. Gen. 254.c.2.B

Quare per vnam ouem genus humanum significetur. Mat.to.5. 38.c.1.A

Ex ouibus plures partes cremabantur in sacrificio pacifico, quam de bobus. Leui. 24.c.4.K

Quare boni vocentur oues, & mali hædi. Mat.to.7. 80.c.3.I

Si de ouibus quis offerre vellet holocaustum, oportebat offerre agnum anniculum. Leui. 25.c.1.A

Ouum. Oua communiter vocantur lac auiũ. Exod.to.1. 266.c.2.E

In ouis est semen auis, sed illud non excitatur nisi calore naturali auis digerente & excitante virtutem feminis: sicut vis formatiua in semine viri se habet ad menstruum muliebre, formando & digerendo illud. Deu. 115.c.1.B

Oza. Mortuus est tangens arcam Domini, quia peccauit in duobus. Primo, quia tetigit arcam inhonestę, &c. Secundo quia portauit arcã super plaustrum, cum debuisset portare eam super humeros. &c.2.Reg. 36.c.3.G

Oza mortuus est, quia tetigit arcam, cum esset immundus, vel quia tetigit eam irreuerenter. 1. Par. 149.c.3.G

Causa mortis Ozę principalis non fuit, quia posuit eam supra plaustrum, sed quia tetigit illam, vt dicitur. 1. Paralip. 13. Fuit tamen causa minus principalis, cum deberet eam humeris portare, &cæt. 1. Paralip. 149.c.3.I

Mors Ozę, qualicunq; fuerit, fuit subitanea, & vr dicendum, qꝫ fuerit per ignem, potius quam p aliũ modum. 1. Paralip. 151.c.2.C. Et fuit mortuus coram arca propter duo. Primo, vt moreretur statim vt peccauit, &c. Secundo, vt puniretur in eo, in quo deliquerat, &c. 1. Paral. 151.c.2.D

Propter mortẽ Ozę fuit Dauid nimis contristatus, propter multa. 1. Paral. 151.c.4.F

Ozias. Ozias non cæpit regnare, ideſt, administrare Regnum vsque ad annum vigesimumseptimum Ieroboam Regis Israel: quia quando mortuus fuit pater eius Amasias, mansit ipse paruulus duorum annorum, & collata est illi administratio Regni anno decimosexto ætatis suæ, & tunc erat vigesimusseptimus Regni Ieroboam Regis Israel, &c.4.Reg. 147.c.2.D

Ozias allo nomine dicebatur Azarias. 4. Reg. 147. colum.1.D

De peccato Oziæ Regis Iuda, & de punitione eius per lepram. 4. Reg. 148.c.4.H

Tempore Oziæ regis Iuda fuerunt multi prophetę, scilicet, Isaias, Osee, Amos, Ioel, Abdias, & Ionas. 4. Reg. 149.c.2.E

Ozias Rex Iuda nunquam declinauit ad Idola, licet peccauerit volẽdo offerre Thymiama, &c.4.Reg. 149.c.2.E

Ozias fuit cultor Dei, quia erudiuit eum Zacharias Propheta. 4. Reg. 149.c.2.E

Ozias fuit valde bellicosus, & multas victorias habuit de Philisthinis, & Arabib⁹, & Amonitis, quos redegit in tributarios, & post hæc habuit magnã reipublicæ curam, & fuit agriculturæ deditus, & alendis pecoribus, &c.4.Regum. 149.colum.2.E. col.3.F

Gesta Oziæ Regis Iuda scripta sunt copiosè per Isaiam Prophetam, vt dicitur. 2. Paralip. 36. 4. Reg. 149.c.4.K

Ozias Rex Iuda, cum esset laicus, voluit ministrare Deo in templo, vt acciperet sibi opinionem sanctitatis, & potius tentauit facere hoc ex desiderio honoris, quam pecuniarum, vt patet. 2. Paral. 26. Vbi dicitur, quòd cum roboratus esset, eleuatum est cor eius in introitum ipsius, & idem dicit Iosephus 9. lib. antiquit. 4. Reg. 148.c.4.F

Ordo in peccato Oziæ fuit, quòd in solennitate generali propitiationis indutus est stola sacerdotali: & intrauit in templum volens offerre Thymiama, super altare aureum, quod erat in prima parte templi. 4. Reg. 148.c.4.H

P. litera.

LITERA, in lingua Hebræa non exprimitur, sed loco eius ponitur litera f. Matth. to.3. 228.c.4.H

Pacificus. Pacifici, de quibus Matt.5. Describuntur. Mat.to.2. 5.c.2.D

Pactum. Pactum Dei, quod fecit irritũ puer, qui non esset circunciſus, de quo Genes.17. Est pactum, quod Deus cum Adam in Paradiso pepigit dicẽs: Quacumq; die comederis, morte moreris. Et tunc est sensus, qꝫ oẽs hoies pro peccato primi parentis obligati sunt ad mortẽ æternam, iuxta illud ad Roma. 5. Omnes in Adã peccauerunt. Quare necesse est secundum istam obligationem hoies mori morte æterna, nisi per aliquẽ modum absoluantur, .s. vel per circunciſionem, &c. Et pactum irritum facere est non accipere remedium institutum ad liberandum a culpa primi pacti irritati, & hoc est non circuncidi. Si quis autem contendere velit, quòd istud pactum sit pactum circunciſionis, quærat aliquem modum, per quem ille paruulus propriè dicatur irritum fecisse pactum, quia non potest dici, quòd ille irritam fecerit circunciſionem, sed in illo facta fuit irrita circunciſio, scilicet, quòd illi, qui eum circuncidere tenebantur, non curauerunt. Gen. 261.colum.1.B 37.c.2.A

In pacto semper aliquæ conditiones seruandæ ponuntur. Exo.to.1.

Pactum de quo Exo. 19. scilicet, Si custodieritis pactum meum &c. Est conuentio inter partes, pace dictum. Exo.to.1. 155.c.1.E

In pacti confirmatione antiquitus occidebatur animal, & ponebantur partes illius seiunctæ, & ipsi pacisscentes transibant inter diuisiones, significantes per hoc qꝫ sicut animal diuidebatur, ita diuidi deberet, qui pactum innitum violaret, de hoc Orosius in tertio lib. de Ormesta mundi in fine. Et talis confirmatio dicebatur fœdus a fœda porca, quę occidebatur & diuidebatur, &c. Exo.to.2. fo.7.c.4.I. Similiter quando fiebat pactum cum Deo. 1. Reg. to.1. 186.c.1.E.c.2.A

Pactum semel fractum, non habet vires, nisi consensu partium reintegretur &c. Leuit. 320.c.4.G

Duo pacta habuit Deus cum Iudæis, vnum iniuit cum Abraham. Gen. 15.17. & 22. Alterum cum ipsis Iudæis in monte Sinai &c. Leuit. fol. 321. col.3.F

Pactum est inter partes conuentum, atque vtriusq; consensu firmatum, in quo, quid vtraque pars facere debeat. Leuit. 322.c.3.H

Pactum Dei cum Iudæis principaliter vocatur illud, quod continebatur in duabus tabulis lapideis. Deuter. 47.c.1.C

Pacta Dei de beneficiis conferendis, aut pœnis infligendis: quanquam simpliciter proponantur, intelligi debent cum cõditione. Si res manserit in eodem statu &c. Ios.to.1. 91.c.2.D

Pactum Israelitarum cum Deo initum, ex duobus habebat vigorem. Ios.to.2. 176.c.1.A

Pactum initum inter Deum & aliquem, si sit conditionale, & conditio adimpleatur, tunc Deus seruat pactum, siue ille, cui fit pactum, sit bonus siue non, dum tamen conditio illa sit compassibilis malitiæ. Si autem conditio nõ adimpleatur, tunc non custoditur pactum. Si autem pactum sit absque conditione expressa vel subintellecta necesse est, quòd adimpleatur &c. 2. Paralip. f.83. c.3.G

Pactum salis, dicebatur sic, apud Hebræos, quãdo. s. erat perpetuũ, quia sal est perpetuum, siue in bonum, siue in malum. 2. Paralip. 174.c.1.B

Palantes. Idem est, quod diuagãtes. Iudicum. 212.c.1.E

Palata. Dicitur massa de ficubus quæ redacta est in modum casei, & illa massa comprimitur inter tabulas, & ideo vocatur palata a palis quibus comprimitur. 1. Paralip. f.142.c.1.B

Palęsthina. Terra Iudæorum dicitur Palesthina, de qua Quidius lib. de Arte amandi, terra Palęsthinæ septimo culta viro, i. a Iudæo, qui dicitur septimus vir, ideſt vir colens septimum diem, s. Sabbatum. Gen. 6.c.4.I

Palesthina dicitur quasi Philisthina: quia Iudæi nõ ponentes F. in principio ditionum pro F. ponũt P. super Gene. 6.c.4.I

Palesthina habet ab Occidente mare Mediterraneum, & ab Aquilone Phiniitiam, ideſt, Tyrum, & Sidonem ciuitates. Et sunt in Palesthina quinque ciuitates principales, scilicet, Gaza, Azotus, Ascharon, Ascalon, Geth, & Gerara. Aliqui sunt, qui non faciunt distinctionem inter Iudæam, & Palesthinam. Et sic accipitur communiter Palesthina. Gen. 6.c.4.I

Tres sunt Palesthinæ, quæ sunt prouinciæ magnæ Syriæ, in quarum prima Ierusalem est metropolis Mat.to.1. 271.c.3.K.c.4.F

Palesthina non sunt tecta domorum acuta, sed plana, & æqualia. Mat.to.3. 254.c.2.E

Palęsthini. Quos Greci Palesthinos appellãt, Hebræi vocãt Philisthinos, quia vbi nos ponimus prolationem, & vim huius literæ F. in principio, Hebræi ponunt P. & idem est in medio. Ios.to.1. 18.c.3.G.1.Paral.9.c 3.H

Palesthinis, & Syris familiare est cum parabolis loqui. Mat.to.5. 66.c.1.D

Pallas Seu Minerua Dea facta est, quia plures artes inuenit in Africa apud Tritouidẽ lacum. Exo.to.1. 158.c.1.D

Pallium. Quo cooperuit se Rebecca. Gen.24. Erat secundũ quosdã, genus quoddam ornatus cooperiens caput. quod secundum Iosephum vocatur teustrum, & est genus Arabici vestimenti &c. Gregorius tamen dicit, quòd præ verecundia cooperuit se. Gen. 293 c.3.H

Pallor. Pallorem, timorem, & febrem coluit, vt deos, Hostilius tertius rex Romanorũ, ne ei nocerẽt in bello, quod cõtra se in fraudem verti vidit Albanos. Exo to.1.158.c.1.E.170.c.1.A

Palma. Palmæ Aegypti sunt admirandę conditionis, nam earum fructus ante maturitatem sitim tollunt. Et si maturi sint sensum tollunt, motũ impediunt, linguam retardant &c. Exo.to.1.109.c.4.G.Leui.88.c.3.F.Nu.t.168.c.3.K

Palmira ciuitas. Quam ædificauit Salomon in deserto, magis est terræ Chanaan Septentrionalis, quam sit Euphrates, vt dicit Iosephus 8. Antiqui. Et desertum illud à nullo erat occupatum, eo quòd carebat aquis ad bibendum. nam est inter Eufratem & Syriam superiorem. In loco tamen vbi fuit ædificata Palmiria magna erat aquarum copia. Et ideo Salomon inueniens regionem illam a nullo occupatam, occupauit illam, & construxit magnam quandam ciuitatem, quę Hebraice dicta est Thamur. Græce vero Palmira. 2. Paralip. 113. col.3.H

Palpabile. Omne palpabile est tangibile est sed nõ ecõtra, vt patet de aere &c. Nam palpabile addit supra tãgibile, qꝫ resistit tangenti, ne ipsum diuidat &c. Mat.to.4. 251.c.1.D

Pamachius. Pamachi filij Paulinę sororis Paulæ refertur historia. Ios.t.1. 11.c.2.A

Pamphilus. Pãphilus martyr fuit, & presbyter, Eusebij Cęsariensis episcopi amicus de quo. 1. Paral. 9.c.4.G

Pandion rex Athenienſium.

De Pandione rege Athenienſiũ. Exo.to.1.117.c.4.K 118.c.1.A

Pandum. Dicitur curuum, & repandum, val de curuum. 2. Paral. 51.c.3.F

Panis. Nomine, de quo Ge.3. vescęris pane tuo, intelligimus omne, quod quærimus, & necessarium est nobis, aut conueniens: nam omnis cibus nomine panis intelligitur &c. Gen. 23. c.3.G.& 377.c.2.A

In quinque panum miraculo de quo Ioan.6. fiebat continua appositio materię inuisibiliter, quę cõuertebatur in panem, erat enim materia visibilis, cum esset corporea: sed erat inuisibiliter apposita &c. Gen. 149.c.1.C

Magis de pane est in parte Aquilonari mundi, qꝫ in Meridiana, & ideo mensa propositionis ponebatur in parte Aquilonari tabernaculi. Exo t.2.33.c.1.I

Consuetudo erat apud Iudęos, qꝫ si in aliqua domo coqueretur panis, daretur vnus vel offerretur sacerdotib⁹, vt habetur Nu.15. super Leui.18.c.4.K

Omnia, quæ de panibus offerebantur Domino, debebant esse de simila, &c. Leui. 19.c.1.D

Panes, quos sacerdotes faciebãt de simila oblata Domino, & illius vna pars cremabatur in altari, non debebant fermentari ad vsum sacerdotum, vt patet Leui. 5. & 6. & Leui. 50.c.1.D

Panes fermentatos non licebat offerri super altare, bene tamen si offerrentur sacerdotibus ad comedendum, &c. Leuit. 56.c.4.G

Panem interdum vocat scriptura omne comestibile. Leuit. 232.c.4.F

Panis oblatus in consecratione sacerdotum, totus cremabatur super altari: nec aliquis comedebat de eo. Leuit 6. & Leuit. 244.c.1.E

Panes in sacris literis aliquando accipiuntur pro sacrificiorũ carnibus, & omnibus comestibilibus, quæ offerebantur, &c. Leu. 251.c.2.A & 254.c.1.C

Inter panes, polenta, & pultes quid intersit. Leuit. 263.c.3.K

Panis quare dicatur baculus Leuit. 26. & Leuit. 316. colum. 2.D

Panes formati, & cocti ilico durescunt in terra Chanaan, & in terra Aegypti, & in magna parte Asiæ in terris calidis valde. in 3. vel 2. climate propter caliditatem regionis, & ideo coguntur quasi quotidie formare panes, &c. Iud. 58.c.1.A

Nomine panis in sacris literis intelligitur omne, qđ potest comedi. Iudi. 136.c.3.I. & 4. Reg. 263.c.1.C

Duplices panes offerebantur a sacerdotibus in vetes. testam. quidam extra Sanctuarium, vt panes primitiarum, alij vero in Sanctuario, vt panes libamentorum, & sacrificiorum, de primis habetur Nu. 15. De quibus licebat Leuitis vesci, similiter & laicis. Panes vero secũdi dupliciter offerebantur. Vno modo in forma panis. s. pasta cocta in clibano, vel frixa in sartagine. Alio modo in farina nõ dum cõmixta, sed cospersa oleo: & de hac farina non poterant comedere Leuitæ, sed solum masculi de genere sacerdotũ. Leuit. 6. Nec de primis licebat Leuitis comedere, &c. 1. Reg. to. 2. 84.c.4.G

Panis sanctus erat duplex. s. panis propositionis, & qui proueniebat sacerdotibus ex sacrificijs, &c. 1. Reg to. 2. 86.c.1.C

Quinque panes in miraculo Christi multiplicati sũt per intus susceptionem, & non per iuxta positionem, quemadmodum res animatæ, cum augmẽtantur, similiter & farina in hydria, & oleum in lecytho viduæ Sareptanæ, &c. 3. Reg. 160.c.2.E. col. 3.F. & Mat. to. 4. 95. col. 4 H & 96.c.1. & 2. Et talis multiplicatio facta est in instanti. Matth. to. 4. 96. colum. 2.C

Panis quare dicatur cœlestis. 3. Reg. 176.c.4.I

Panis ille subcineritius datus Eliæ, non habuit virtutem conseruandi Eliam illis quadraginta diebus & vltra: quia fuerit formatus manibus vel virtute angelorum, vt dicit August. sed propter Dei voluntatem. 3. Reg. 178.c.2.B

Diuersa genera panium fiebant in Sanctuario ad offerendum cum sacrificijs, videlicet lagana, coliridæ, & panes de simila perfundebantur oleo, & hoc præcipuè fiebat in sacrificijs pacificis, &cæt. 1. Paralip. 115.c.3.I

Panis tribulationis dicitur, quando tam modicus est, cp homo comedens tribulatur. 2. Par. 248.c.4.I

Nomine panis multoties intelligitur cibus & potus in sacris literis. Mat. to. 3. 73 c.3.I. & Mat. to. 4. 121. colum 1.A

In pane made facto aqua, vel vino vel in terra made facta aqua, non sunt duo corpora simul, &c. Mat. to 4. 247.c.2.A. & Mat. to. 7. 131 c.4.K

In reliquijs ex quinque panibus duo magna ostensa sunt. Mat. to. 4. 100.c.2.E

Panis in sacris literis, sæpe accipitur non pro solo pane, sed pro quolibet pertinente ad sustentationẽ, vnde & mel vocatur panis. 1. Reg. 14. Cum dicitur maledictis vir, qui manducauerit panem vsque ad vesperum, &c. Mat. to. 6. 235.c.2.C

Quare fragmenta Exo. 5. panibus Christus non dederit turbis: sed Apostolis. Mat. to. 4. 101.c.1.C

Panis azymus. Panes azymos comedunt nũc Iudæi octo diebus, ad vitandum dubium, quia decima quarta Luna primi mensis debent incipere, & continuare per septem dies, &c. Deut. 86.c.4.K

In commixtione panis azymi non apponitur fermentum, neque Sal. Deut. 87.c.1.A

De panibus azymis, videt dictione. Azymus panis.

Panem propositionis Erant duodecim, in memoriam duodecim tribus Israel, de quibus Leui. 24. Et ponebantur isti panes in duobus ordinib. Sex in vno ordine, & sex in altero. Exo. to. 2. 32.c.4.H. Vel melius dicendum, quòd sex panes ponebantur in vno cumulo, & sex in altero, & super quemlibet cumulum ponebatur vnum vas thuris lucidissimi, vt probatur. Exo. to. 2. 32.c.4. I. & Numer. tomo 1. 48.c.2.A

Panes propositionis conficiebant sacerdotes ex farina delicatissima, quam filij Israel offerebant, & confectos ponebant ipsi sacerdotes coram Domino, & quilibet panis istorum habebat duas decimas ephi, &, per singula sabbatha mutabãtur, scilicet, quòd in die Veneris post meridiem tollebantur illi panes de mensa, & ponebãtur alij duodecim recentes, & sic consequenter, vt patet Leuit. Exo. to. 2. 32.c.4.K. & 186.c.2.D

Panes propositionis erant sancti, quos non licebat comedere, nisi solis sacerdotibus, vt patet Leuitici 24. & 1. Regum 21. & Matt. 12. Et erant duodecim in memoriam duodecim tribuum Israel, & ponebantur in tabernaculo coram Domino, id. est, coram sancta sanctorum, vt Deus videns illos panes, recordaretur eorum iuxta modum humanum, &c. Et erant panes in memoriam illius præcipui beneficij scilicet conseruationis, quæ fit per panem. Eccl. 29. Initium vitæ hominis panis, & aqua. Et propterea ista oblatio erat continua. Et ceteræ erant interpollatæ, &c. Exo. to. 2. 33.c.1.F.

Panes propositionis dicebantur sic, quia ponebantur coram Dño per singula sabbatha, & dicuntur in Hebreo panes facierum, cuius duplex assignatur ratio. Exo. to. 2. 33.c.1.H. & 208 c.3.I. & 278.c.2.G

Panes propositionis non coquebantur in clibano, sicut panes vulgares: sed in quibusdam vasis ferreis, vel aureis ad ignem: quemadmodum fiunt nunc hostiæ, & illa vasa in vtraque eandem similitudinem exprimebant, & tales erant infra sicut supra, & ideo vtrobique facies habebant. Panes vero nostri non nisi vnicam faciem habent: sic dicit Rab. Salo. &c. Exo. to. 2. 33.c.2.F

De panibus propositionis refertur opinio Iosephi Exo. to. 2. 33.c.2.G

Panes propositionis non debebant comedere sacerdotes eo tempore, quo cum vxoribus miscebantur, vt colligitur Exo. 1. Reg. 21. Exo. to. 2. 73. c.3.I

De panibus propositionis, qualiter pararentur, & quomodo a solis sacerdotibus mundis essent comedendi. Leuit. 228. colum. 2. B. Ad quos confi-

Ad

ciendos filij Israel dabant farinam. Leuit. 232.

Ad panes propositionis confidendos filij Israel dabãt similam, de iure magis, quàm per modũ eleemosynæ, & quilibet illorum panum habebat ex simila duas decimas ephi. i. duo gomor. Leui. 277.c.1.B Matth. tom. 4. 4.c.2.B

Panes propositionis sanctiores erãt, quam alij panes, quos Israelitæ offerebant, & hoc ex multis. Leui. 277.c.2 D. Matt. to. 4. 5.c.1.D

Panes propositionis parabant, & coquebant sacerdotes, & non Leuitæ, vt aliqui dicunt, Leuitæ tamen dabant eis similam, ex qua panes efficerent. Et similiter dicendum est de simila, quæ frigebatur, & laganis, qua frigebant sacerdotes, vt patet 1. Paral. 23. cum dicitur, cp sacerdotes erant super sacrificiũ similæ. Leui. 277.c.4.k

Super panes propositionis ponebatur thus, de quo nihil cremabatur in altari thimiamatis, vt falso quidam affirmant, & probatur Leui. 278.c.3.I

De panibus propositionis non licebat laicis comedere, bene tamen sacerdotibus, & filijs eorum masculis. Alij tamen dicunt, cp licebat etiam filiabus sacerdotum comedere de illis: sed non reliquæ familiæ, quod tamẽ improbatur. Leui. 279.c.3.k. & 4.G. Alij dicunt, quòd licebat comedere de illis toti familiæ sacerdotum, dum tamen essent mundi: sed nec hoc est verum. Dicendum ergo, cp solis filijs masculis sacerdotum licebat comedere de his panibus præter sacerdotes, vt probatur Leu. 280.c.1.B 1. Reg. to. 2. 86.c.3.H

Duodecim panes propositionis semper ponebantur super mensam, etiam postquam duodecim tribus idolatrarunt cum Ieroboam. Leui. 280.c.3.H. Matt. to. 4. 4.c.3.F

Panes propositionis appellant Hebræi panes facierũ: quia sic eos vocat lingua Hebræa, cuius causam dicunt esse, quia illi panes habebant duas facies, proterea, quia formabantur in quibusdam vasis aureis positis ad ignem, &c. Sed hoc improbatur. Nume. tom. 1 87.c.3.H. Dicendum igitur, quòd dicebantur panes facierum, quia positi erant coram facie domini, &c. ibidem. 87.c.3.k. 1. Reg. tomo 2. 86.c.2.B. 2. Paral. 21.c.1.E.c.2.A. Matt. to. 4 4.c.2.C Et ponebantur illi panes coram domino propter munditia, ibidem. 2. Paralip. 21.c.2.C. Matth. tomo 4. 6.c.2.D

Quomodo licitũ fuerit Dauid comedere panes propositionis. 2. Reg. to. 2. 85.c.2.C

De panibus propositionis, qui essent, & quomodo fierent. 1. Reg. to. 2. 86.c.1.E.c.2.A

Panes propositionis coquebantur die sabbati, vt poterentur calidi coram Domino. 1. Regum, tom. 2. 6.c.1.E.c.2.A

Quibus panes propositionis fierent, & ad quid offerrentur. 1. Paral. 275.c.4.k.276.c.1.A

De panibus propositionis. 1. Paral. 115.c.4.G

De panum propositionis ministratione, & a quibus eorum esset comedi. 2. Paralip. 21.c.1.A. Matth. tomo 4. 4.c.2.A

Panes propositionis debebant esse æquales, & duodecim: & poni in mensa propositionis, quæ erat ad Aquilonem, & poni debebant seni, & seni, & manebant per septem dies, &c. 2. Paralip. 21.c.3.F. Matth. tom. 4. 4.c.3.k.c 4.F. Et debebant formari a sacerdotibus, nec debebant illos tangere mulieres, nec laici, & farinam ad conficiendos illos panes debebant dare Israelitæ laici. Et a solis sacerdotibus erant comedendi, postquam tollebantur a mensa propositionis, ibidem 21.c.4.H. Matt. tomo 4. 5.c.1.D

Panes propositionis manebant super mensam septem diebus, & in sabbato tollebantur, & ponebantur alij duodecim, cuius assignatur ratio. Matthæ. tomo 4. 5.c.4.I

Panes propositionis dedisset Abimelech ipsi Dauid, & pueris eius, etiam si non essent mundi a mulieribus, si vidisset eos in extrema necessitate famis, vt probatur Matth. tom. quarto. 5.c.3.K. Imo etiam tolleret panes qui erant coram Domino, si esset extrema necessitas. Et tunc habebat restituere alios duodecim panes in mensa. Matth. tom. quarto. 6. c.1.A.

Papa. Altiorem statum tenet, quàm Moyses suo tempore tenuerit: quia Moyses gerebat vicem Dei super populum Hebræum, Papa autem super omnes homines. Et potest absoluere, & ligare plenissimè ex ptãte clauium, quę apud eum totaliter est. Et in hoc excedunt sacerdotes nostri temporis sacerdotes vete. legis & propheras. nam quilibet sacerdos simplex huius temporis est maior quàm Moyses quantum ad hoc, qui erat eximius prophetarum, & maior quàm Aaron, qui erat summus sacerdos &c. Exod. tomo primo. 152.c.3.F

Papa vocatus est ad plenitudinem potestatis. ceteri vero episcopi in partem sollicitudinis, vt patet in cap. cleros. 21. dist. Exo. to. 1. 151.c 3.H

Papa errat aliquando in sententiando: quia nõ cognoscit omnia, licèt dicatur habere omnia iura in scrinio sui pectoris, vt patet in 6. de rescriptis, in cap. licet Romanus, &c. Et sicut contingit eum peccare mortaliter perdendo charitatem, ita cõtingit eum perdere rectum iudicium quantum ad aliquid. Exo. tom. 1. 152.c.3.I

Papæ consecratio fit per episcopum Hostiẽ. Exod. tom. 2. 84.c.3.H

Papa cum eligitur a Cardinalibus, a tota Ecclesia eligitur. Num. to. 1. 227.c.3.G

Papæ potestas originatur a potestate Ecclesiæ, vt probatur. Num. to. 1. 227.c.3.H

Papa asserit se nabere iudicium in omni potestate, in ca. per venerabilem, extra qui filij sunt legitimi. licèt non semper se intromittat, ne iuri præiudicet alieno. Dent. 93.c.1.A

Papa non potest se ipsum absoluere. Iosue tomo 1. 83.c.4.I

Papa non potest dispensare inter ascendentes & descendentes, vt contrahant matrimonium. Bene tamen in omnibus gradibus consanguinitatis & affinitatis, sed in primo gradu, non nisi cum maxima necessitate. 1. Reg. to. 1. 132.c.3.G

Papa non potest dispensare in his, quæ dixit Christus, & in illis, qnæ Apostoli dixerunt ex mandato Dei: similiter nec in illis, quæ non dixit Christus, nec Apostoli apertè. Et Doctores sacræ Scripturæ subtiliter inquirentes, ostendunt ea fuisse ex intentione Christi, vt patet 25. quæst. prima, sunt quidam. Et hoc intelligendum est in his, quæ continent doctrinam moralem: secus tamen si ceremonialem. 1. Reg. tom. 1. 133.c.3.H

Aliqua sunt, in quibus Papa potest dispensare: sed nõ expedit, quòd dispenset. primo Regum, tomo 1. 134.c.1.E

Nõ est necesse verum esse, quod Papa asserit, vt probatur 1. Re. t. 1. 134.c.3.F. Mat. to. 5. 112.c.2.D.c.3.F

Dare alicui maiorem scientiã, quàm Papæ non inconuenit, sed inconuenit dare alicui maiorem potestatem quàm Papæ. 1. Reg. to. 1. 134.c.3.G

Non est inconueniens, cp Papa erret asserẽdo aliquid: sed nec ex hoc sequitur, quòd ius erret, &c. ut probatur 1. Reg. to. 1. 46.c.2.D

Ad papam in nouo test.& ad summum sacerdotē, & iudices vete.testamenti pertinebat definire in omnibus,in quib.lex non definierat.Mat.to.4.23.c.3.H

Circa ea,quæ sunt iurisdictionis, magis standū est Papæ,quam alicui viuenti, sed quantum ad determinationem veritatis, etiam in sacra scriptura magis standum est dictis Doctorum virorum, quàm dictis Papæ.1.Reg.to.1. 134.c.2.K

In inuenienda veritate,& definienda,non oportet stare definitioni Papæ potius,quam doctoribus,secus tamen quo ad coertionem ad tenendum id, quod determinatum fuerit,vt verum.1.Regum, tom.1. 134.c.4.G.246.c.3.F

Papa potest aliquando deponere reges.3.Regum. 104.c.4.G

Quando aliquis constituitur in summum Pontificē, mutatur illi nomen propter multa. Primò, quia tunc gerit vices Dei in terris, cum prius esset persona priuata. Secundò, quia tunc efficitur successor Petri, cui Deus mutauit nomen, &c. Tertiò, quia poterat habere nomen turpe a prima impositione.4.Reg. 249.c.1.E,c.2.A

Ad Papam,& Cōcilium generale pertinet magis declaratio legis,quam adaliquem hominem, eo q̄ Papa sit caput Ecclesiæ.Et Concilium generale repræsentat totam Ecclesiam vniuersalem.2.Paralip. 105.c.2.E

Papa potest esse hæreticus, vt patet de Liberio, & de Ioanne vigesimosecundo. Concilium tamen non potest errare in fide, nec in moribus, vt probatur Matth.tom.1.7.c.4.G. Patet etiam de Gregorio iuniore, qui errauit circa matrimonium, vt patet in dicto eius.32.qō.7.cap.proposuisti. Matth tomo 5. c.2. E. 112.c.3.E

Papa est filius Ecclesiæ.Matt.to.1. 15.c.1.B

Papa potest dispensare contra aliqua dicta Apostolorum,licèt non contra omnia. Matt.to.1. 24.c.3 G

Ad papam propria superscriptio,& quam tota Ecclesia seruat, est illa Hieronymi in prologo secundo. Matt.scilicet Beatissimo Papæ Damaso. Matt.to.1. 32.c.4.Et hoc nomen, beatissimus, conuenit Papæ ratione status,ibid. 33.c.3.I

Papa potest reualidare ea,quæ de facto aliquid sunt,licèt de iure nulla sint.Matt.to.1. 187.c.E

Papam dispensare in homicidio stat dupliciter. Vno modo in homicidio faciendo,in facto,dupliciter. Vno modo absoluendo a peccato homicidij,& constat quòd sic. Alio modo in irregularitate contracta ex homicidio, dispensando:vt possit talis ascendere ad sacros ordines,vel ministrare in susceptis,& istud est propriè dispensare in homicidio, & in hoc Papa dispensat cum difficultate: quia est contrarium iuri, vt patet in decretis.50.distin.cap.miror.in homicidio vero faciendo potest dispensare, quòd aliquis occidat alium sine culpa,scilicet in casibus, in quibus homicidium licitum est de iure naturali, tribuendo illi potestatem occidēdi malefactorē &c. Et explicantur sex casus, in quibus licitum est homicidium.Matt.to.2. 87.c.4.k.& 88.c.1.A

Papa potest dispensare in omni illo,quod est extra legem naturæ,& diuinam.Matt.to.2. 88.c.7.A

Papa potest dispensare in his, quæ ordinata sunt ab Apostolis, si non sint de iure naturali, vel non pertineant ad doctrinam Christi. Matth.to.secundo. 88.c.1.B

Papæ peccatum poterit fraterne corripere quicunq; illud cognouerit.Matt.to.5. 41.c.3.k

Papa est maior qualibet Ecclesia particulari. Matthæ. tom.5. 56.c.3.H

Papa est præcipuus filius Ecclesiæ vniuersalis.Matth. 56.c.3.B tom.5.

Papa committit symoniam vendens res sacras, non tamen incurrit pœnas simoniacorum.Matth.to.3. 15.c.4.k

Papa non potest dispensare cum monacho, vt proprium habeat, cum repugnet essentiali voto religionis, vt patet extra de statu monachorum, cap. cum ad monasterium.§.nec existimet. Matt.to.3. 42.c.2.C

Papa licèt sit vniuersalis prælatus, non tamen est prælatus propriè immediatus omnium hominum,accipiendo prælatum immediatum pro illo,qui non habet sub se alios prælatos directè subiectos: licèt sit immediatus prelatus,ideſt, potens vti clauе immediatè super quemlibet hominem. Et ideo Papa non se habet omnino immediatè ad omnes homines fideles, sicut episcopus ad omnes de suo episcopatu : quia episcopus nullos habet sub se habentes ordinariam iurisdictionem : sed curati omnes sunt commissarij.Matt.to.4. 186.c.1.C

Papa potest per Ecclesiam deponi, & coudemnari, si sit hæreticus.Matt.to.4. 169.c.4.G

Papa non potest expoliare Purgatorium pro suo arbitrio.Matt.to.4. 188.c.4.H

Papa non potest seipsum absoluere:sed necesse est, q̄ absoluatur a subdito suo.Matt.to.4. 178.c.2.A

Crimen papæ defertur ad ecclesiam vniuersalē per denunciationem in correctione fraterna,& nō solum in crimine hęresis, sed etiam in spectantibus ad mores.Matt.to.5. 56.c.3.I

Papa videtur peccare si dispensęt non attendendo ad bonum publicum.Matt.to.6. 36.c.3.H

Papa ideo non percipit decimas ecclesiarum:quia ipse habet alios redditus &c. posset tamen, si esset necesse. Matt.to.6. 220.c.4.I

Papa nihil potest cōtra ius diuinum: sed tenetur illud defendere vsque ad sanguinem. 25.qō.1.cap.sunt quidam.Matt.tom.6. 222.c.4.

Papa potest facere generalem constitutionem, q̄ nullus laicus soluat decimas; dum tamen relinqueret ministris Ecclesiæ congruam sustentationē. Matt.to.6.223.c.1.B.& potest priuilegiare quos voluerit de non solnendis decimis personalibus,sed malefaceret sic dispensando.Matt.to.6. 222.c.3.F

Dicere,q̄ papa potest absoluere a culpa & pœna, est falsum iuxta rigorē terminorū, licèt iuxta sensum quem aliqui per ista uerba prętendunt, verum sit, quia sic absoluere a culpa, & pœna: est absoluere plenariè,&c.in Defen. 3.c.1.B

De potestate papæ,quo ad concedendas indulgentias, vide in Defen. 3.c.2.B

Papæ potestas ad plns se extendit,quàm ad plenariam indulgentium peccatorum,sed non potest eam rotam ex defectu materię.in Defen. 3.c.2.C

Papa potest errare,non solum circa accidentia, & particularia facta humana, &c. sed etiam circa fidem potest ignorare,& errare,& effici hęreticus.sic patet in decretis.40.distinc.cap.si papa. vbi dicitur, q̄ si papa reperiatur a fide deuius, deponi'ur, &patet exemplis de Marcellino,qui thurificauit idolis.19. dist.cap.nunc autem.& de papa Liberio qui factus est Arrianus. Et de Ioanne vigesimosecundo, qui tenuit hęresim circa visionem beatificam : quam postea coactus est publicè reuocare, vt patet in gestis pontificum,&c.in Defen. 27.c.2.E

Stat, quòd papa damnet aliquam propositionem tanq̄ hęreticam,vel aliquem authorem. Et tamen q̄ sic damnando erret,&c.in Defen. 27.c.2.E

Papa est indeterminatę potestatis, & potest abso-

uere quemlibet in quocunque casu. Matth.tom.5. 60.c.1.E.

Quòd Papa dicatur in plenitudinem potestatis, & cętetum partem solicitudinis, quomodo habeat intelligi.Matt.tom.5. 60.c.1.E.c.2.A

Papa non potest immutare aliquam legem Christi, neque dispensare circa eam.Matt.to.6. 210.c.4.G

Papa non recipit decimas Ecclesiarum:quia ipse alios redditus habet.Matt.to.6.220.c.4.k.Potest tamē nō solum decimas, sed & alia quęcunq; iura Ecclesiarum accipere propter aliquam necessitatem, durante illa,ibid. c.4.I

Papa suscipit iurisdictionis potestatem a Deo, vel ab Ecclesia ipsius Papę matre, nam Papa est Ecclesię filius,vel membrum,&c.in Defen. 36.c.4.H

Papa omnia potest prętерquam in duobus casibus,primus est:si agat in manifestum damnum,& decolorationem status ecclesię vniuersalis:nam quantum ad hoc nihil potest.2.Corin.13. data est nobis potestas in cōstructionem, & non in destructionē,&c. secundus est, quando intētio Papæ se fundat super falsitatē:quia intentio ipsius se debet fundare supra veritatem. 2.Cor.13. contra veritatem nihil possumus.oēs alij ministri Ecclesiæ sicut habent ptātem per leges Ecclesiasticas, ita habent iurisdictionem limitatam per illas,&c.in Defen. 36.c.4.I

Papa potest priuilegiare, quos voluerit,de non prestādis decimis personalibus:sed male faceret sic dispēsando.Matth.to.4. 222.c.3.F

Papæ crimina possunt denunciari in concilio generali,vt ostenditur.in Defen. 39.c.1.B

Papa pōt concedere decimas laico ad tempus, vel in perpetuum,sed male faceret.Matt.to.6. 222.c.3.k

Canonistę dicunt,q̄ Papa non potest denunciari,nisi in illo crimine,de quo potest accusari,vel iudicari, vel deponi. Et quòd tunc debet fieri per generale concilium.in Defen. 39.c.1.C

Papa non potest in ea,quæ sunt de iure diuino,neque cum causa,neque sine causa.Mat.to.6. 223.c.1.C

In Papa est tota authoritas determinandi Contra clericos concubinarios. 3.c.3.K

Papatus. Addidit potestatem.Et potestas est ad aliquid iubendum, & statuendum: sed non ad aliquid verius dicendum.1.Reg. tom.1. 147.c.1.E

Papilio. Significat principaliter quandam aniculam : sed secundario significat tentorium factum de pellibus, aut pannis, & dicitur sic:quia ad formam illius auis formatum est, vt ait Isidorus.Exo.to.2. 153.c.1.D

Papula. Papulæ,de quibus Leui.22. dicuntur quidam carnis tumores,&c.vel secundum quosdam dicuntur maculæ cuiusdam scabiei pessimæ: sed primum videtur magis conforme literæ Hebraicæ. Leui. 249.c.3.F

Par. In parem non habet imperium.Matth.to.6. 227.c.4.I

Parabola. Secundum Hieronymum est rerum natura discrepantium sub aliqua similitudine facta comparatio. Matth. to.4. 51.c.2.E.c.3.F.& fo.51.c.1.B

Parabolæ aliquando ponebantur, vt audientes non plenè intelligetent.Matt.13.Interdum verò, vt sensus earum gratius, & attentius caperetur. 2. Reg. 68.c.2.B

Parabola cardi ad cedrum est viri debilis ad fortem. 4.Regum. 141.c.1.C

Parabola dicitur propositio quædam vniuersalis pertinens ad mores regulandos.3.Reg. 42.c.4.H

Parabola dupliciter accipitur. Vno modo pro quadā figurata locutione, & sic Christus loquebatur in parabolis,&c. Alio modo pro communi sententia,quæ est documentum vniuersale,& sic parabola dicitur prouerbium, & sic liber Prouerbiorum dicitur liber parabolarum Salomonis. Et tamē ibi non ponuntur aliquæ figuratæ locutiones: sed solum ponuntur sententiæ quædam vniuersales circa moralia. Et ita quodcunque dictum commune in moralibus vocatur parabola.2.Paral. 108.c.3.H

Parabolis, & metaphoris vtitur conuenienter sacra scriptura,vt probatur Matt. to.4. 52.c.2.C

In parabola est similitudo,& comparatio. in metaphora verò solum similitudo, & non comparatio. Matth.tom.4. 52.c.2.D

Parabolis, & metaphoris vtitur sacra scriptura propter duo. Primò ratione diuinæ sublimitatis,&c. Secundò specialiter propter rudes. Matth.tomo 4. 52.c.3.F

In quacunque prædicatione, Christus semper dicebat aliquā parabolam,propter vtilitatem turbæ audientis.Matt.to.4. 252.c.4.H.& 59.c.3.F

Parabola ad duo confert. Primò ad manifestandum aliquid. Secundò, vt magis memoriæ infigatur. Matth.tom.4. 53.c.2.D

Parabolæ seminatoris expositionem,de qua Matt.13. quæsierunt discipuli Christi finito sermone,quem fecit in naui.Matt.to.4. 83.c.1.D

Parabola,quando ponitur sine expositione,est ad occultandum,sed cum illi adiungitur expositio, est ad manifestandum.Matt.to.4. 53.c.3.F

In parabola seminantis ostenditur primus status Ecclesiæ, qui fuit Christo prædicante & Apostolis. Nam totum illud fuit tempus plantandi fidem per prædicationem,&c.Et per parabolam zizaniorum significatur secundus status Ecclesiæ, qui fuit immediatè post Apostolos, in quo insurrexerunt hæretici,&c.Et exponitur parabola zizaniorum.Matthæ.tom.4. 57.c.2.B

Per parabolam synapis significatur tertius status Ecclesiæ sub sanctis Doctoribus, & exponitur parabola. Matt.to.4. 57.c.4.I

Parabola de fermento in tribus satis farinæ absconditо, de qua Matth.13.exponitur variè. Matth.to.4. 58.c.3.G. Et tandem assignatur sensus literalis Parabolę, ibidem. 58.c.4.I

Omnes parabolas exponebat Christ' discipulis suis, vt habetur Matth.4.cùm dicitur : Seorsum autem disserebat illis omnia.Matt.to.4. 61.c.2.B

Parabola zizaniorum, licèt de omnibus posit intelligi, tamen de solis hæreticis præcipuè habet intelligi, vt dicunt Chrysostomus, & Augustinus. Matt.tom.4. 61.c.3.G

Parabola zizaniorum sic fuit ad literam.Matt.tom.4. 61. c.4.G

Parabola thesauri absconditi,de qua Matth.13. variè exponitur.Matt.to.4. 63.c.1.D

Non oportet quòd singulæ parabolarum partes applicentur rebus signatis, sed satis est, quòd aliquæ earum applicentur, aliæ verò sunt, vel propter ornatum parabolæ, vel vt verisimile videatur. Matt. tomo4. 63.c.2.A

Parabola sagenæ exponitur. Matthæ. to. 4.64.c.3.F

Parabola sagenæ in quo differat a parabola zizaniorum.Matt.to.4. 65.c.1.G

Universidad de Deusto Biblioteca

Familiare est Syris & Palestinis in parabolis loqui. Matth.to.5. 66.c.1.D

Parabola multum differt ab exemplo, quia in parabolis nunquam est idem sensus, quem foris verba faciunt &c. in exẽplis vero idem est sensus, qui in verbis apparet &c. Secundò differt quia parabolæ hñt sensum per se, qui non adducitur in confirmationem, vel concordiam alterius. Exemplũ verò non habet sensum per se, sed semper trahitur in concordiam, & cõfirmationem alterius sententiæ, quæ intẽditur, sed interdum vnum capitur pro alio. Matt.to.5. 65.c.4.I

Parabola vineæ, de qua Matth.20. posita est ad confirmandum id, quod in fine capitis deciminoni dictum erat. s. multi erunt nouissimi primi, & primi nouissimi. Matth.tom.5.172.c.4.H. Et inducitur ad ostendendum, quòd non secundum ordinem temporis erit ordo, vel gradus meritorum, sed ꝙ vltimi possunt esse primi, vel potiores in meritis, &c. vt patet ex conclusione Christi, & magis videtur facere ad propositum Christi, æqualitas denarij, quàm ordo processionis in solutione: licèt vtrũque faciat ad propositum. Matt.to.5. 178.c.1.A

De applicatione parabolæ vineę iuxta aliũ sensum. Matth.tom.5. 181.c.2.D

Quando ponitur aliqua parabola, non oportet applicare singulas partes parabolæ ad rem signatã, sed satis est applicare illud, quod est ad propositũ, & propter quod inducta est parabola, vt patet in parabola vineæ. Matth.20. quæ non fuit inducta, nisi ad ostendendum, ꝙ multi nouissimi erunt primi, & primi nouissimi. Et ideo satis est applicare illã partem, in qua dicitur, quòd vltimis data est primo merces, & quòd æqualiter datũ est eis, & primis, cętera autem ponuntur, vt parabola appareat verisimilis. Matth.tom.5.173.c.3.K & 174.c.2.E, & 176.c.4.I

Per parabolam vineæ. Matth.20. conuenienter significatur retributio vitæ æternæ; quia Christus induxit illam ad ostendendum illud. Secundò, quia litera dicit: Simile est regnum cęlorum homini patrifamilias, i. similis est status vitæ æternæ quãtum ad retributionẽ mercedis, quam paterfamilias fecit operarijs, non tñ est totalis similitudo. Primò, quia quibusdam datũ est ex sola iustitia, alijs verò ex liberalitate vltra debitum iustitiæ circa vitã ęternã, aut cum oĩbus agitur ex gr̃a aut ex iustitia. Secundò, quia cultores vineę æquale pretium receperunt, quocunq; tp̃e laborarent, & quantuncunque, quia singuli singulos denarios, sed in vita ęterna nõ recipiunt oẽs æqualẽ gloriam. Tertiò, quia in uita æterna seruatur proportio meritorum &c. Et hoc siue per horas diuersas conductionis significentur ætates diuersę sęculi, siue ętates eiusdẽ hominis. Facit tñ ad propositum vitę ęternę hęc parabola cũ retributione vitę ęternę; quia sicut omnibus operarijs quocunq; tp̃e uenerunt, datus est denarius, ita omnibus colentibus Deum, quocunque tempore colant, & incipiant, dum tñ in cultu Dei finiant dies suos, datur vita ęterna. i. visio diuinę essentię, siue sint magna merita, siue parua, omnibus r̃ndet visio Dei. Sunt tamẽ inęquales quantum ad gradum visionis & glorię, quod non contingit in operariorum solutione. Matth. tom.5. 178.c.3.k.c.4.F.

Tota litera parabolę vineę. Matt.20. ab illa parte, cũ sero factum esset, vsq; in finẽ, põt exponi de aduẽtu Christi, Et de murmuratione Iudæorũ conuersorum ad fidem contra patrẽfamilias, ꝙ reciperet gẽtes ad fidem, & pares illos faceret in prelationibus, & dignitatibus spiritualibus. Matthæ. tom.5 182.c.1. E.c.2.A

Parabola vineæ, de qua Matth.20. incitat eos, qui tota vita seruientes vanitatibus seculi, ad finem volunt adhærere Deo, ne desperent, se ex hoc posse consequi fructum, quia poterunt illis ęquales fieri, quia a principio iuuentutis colere cęperunt, & permanserunt. Eos quoq; iuuat, qui aliquando coluerunt, & postea cadentes abierũt retrorsum, nam si aliquando redeant, non est illis desperandũ, sic dicit Chrysostomus, Matt.to.5. 182.c.4.K

Secundum consuetudinẽ scripturæ tam noui, q̃ veteris, quando Deus vult, ꝙ aliquis cõtra seipsum sententiam ferat, proponit parabolam, ex qua ille iudicans, vt rationi consequens videtur, seipsum accusat. Matt.tom.5. 260.c.2.A

Parabolam vineæ locatę agricolis, de qua Matth.21. proposuit Christus principibus sacerdotũ &c. propter duo. Matt.to.5.263.c.4.I. Et de istius parabolæ applicatione in spetiali, vide ibid. 267.c.1.A

Quare tot parabolæ de eadem vinea ponantur. Matt. tom.5. 268.c.3.H

Exponitur parabola hominis regis, qui voluit ponere rationem cum seruis suis. Matth.to.5.65.c.1.C vsque ad fo.69.

In parabola de nuptijs, qui dicantur vocati, & qui electi. Matt.to.6. 18.c.1.A

Illa parabola, quæ ponitur Matth.22. de rege, qui fecit nuptias filio suo, &c. Non est eadẽ parabola, quam refert Luc.cap.14. vt probatur Matth. to.6.2.c.4.k. 3.c.1.&2. Et per regnum cęlorum ibi intelligitur Ecclesia militans, vt probatur. Matt.to.6. 3.c.3.I

Inter parabolam & metaphoram, quid intersit. Matt. tom.4. 52.c.2.G

In illa parabola, de qua Luc.14. ponuntur tria per ordinem. s. innitare, vocare, & compellere. Matt.tom.6. 7.c.1.E

Applicatio parabolæ de rege faciẽte nuptias filio suo de qua Matt.22. refertur in generali. Matth.tom.6. 9.c.2.A. Et postea in speciali. a fo. 9.c.2.D. vsque ad quæst.69. inclusiuè.

Parabola potest dupliciter accipi, uno modo propter rationem facta sub tali cortice verborum, quę faciunt illum sensum, quem prætendit proferens, ut contigit sępe in prophetis, &c.

Alio modo accipitur pro qualibet similitudine, & tales magis inducuntur in probationes, quàm vt similitudines, uel parabolæ. Secundo modo accipitur illud Matth.24. Scilicet illud autem scitote quoniam &c. Et non primo modo. Matthæ. tomo6. 221.c.3.F

Parabola decem virginum, de qua Mat.25. exponitur in sensu parabolico ad corticem literę. Matth.to.7. a fo.1. vsq; ad fo.6.c.3.F. Deinde exponitur in sensu a fo.6. vsq; ad 12. in quo Christus illam induxit. ibi. a fo.6. vsq; ad vigilantiam 6.c.4.H

Tota parabola de decem virginibus ad vigilantiam pertinet. Matt.to.7.

Tres parabolę, scilicet, de patrefamilias vigilante, ne fur suffodiat domum suam, & de seruo dispensatore constituto a patre familias, de quibus Matt.24. Et parabola de decem virginibus, de qua Matt.25. persuadent nos ad vigilandum, primę duę, quia nescimus diem iudicij neq; mortis, tertia, quia nescimus horam. Matt.to.7. 7.c.1.A

Conueniens fuit, ut sub diuersis parabolis Chrs commendaret vigilantiam. Matt.to.7. 7.c.1.B

In expositionibus parabolarum, non oportet singulas partes esse significatiuas, sed solum illas, quæ faciunt ad intentionem utentis parabola, nec tamen propter hoc cęteræ partes dicuntur superuacuæ, sed sunt necessariæ. Et ponunt Doctores exemplum in aratro, &c. Matt.tom.7. 8.c.4.F. Nec oportet, quòd quælibet pars parabolæ, seu figuræ applicetur, ibid. 288.c.2.E.c.1.F

Parabola talentorum competit statui prælatorum. Matth.to.7. 26.c.1.D

Parabola Domini tradentis seruis talenta. Matth.25. posita fuit ad ostendẽdum modum rationis, quæ in die iudicij exigenda est. Et intelligitur de omnibus hominibus, quantum ad ea dona, quæ Dominus illis commisit, de quibus exiget rationem in iudicio. Matt.to.7. 27.c.1.A

Paradisus dicitur, quasi parans Dei visum, in quo visu est totalis delectatio, & hinc est ꝙ locus habitationis Adæ in statu innocentiæ, sic dicebatur per analogiam. Gen. 12.c.4.F

Paradisus terrestris est locus amęnissimus in partib. Orientis, sed ignoratur in qua parte Orientis sit. Aliqui dicunt, ꝙ non sit sub æquinoctiali, propter magnum Solis ardorem, sed ad partem Septentrionalem post tropicum æstiualem Cancri. Et huic videtur concordare, quia flumina, quæ egrediuntur de Paradiso, intrant terram nobis cognitam, s. Indiam, & Armeniam per partem Septentrionalem. Alij dicunt, ꝙ sit sub æquinoctiali, &c. Sed magis placet prima opinio. Gen. 12.c.4.F

Paradisi terrestris amœnitas describitur. Genesis. 12.c.4.I

De Paradisi terrestris situ. Gen. 13.c.1.D

E fonte Paradisi terrestris, authore Isidoro, & Basilio, fluunt aquæ abundantissimæ, quæ propter loci altitudinem faciunt magnum fragorem, a quo aliquæ gentes, quæ per aliquam distantiam a Paradiso terrestri habitant in locis secretissimis, efficiuntur surdæ. Et omnes nascentes ex illis naturaliter surdi generantur. Et a descensu Paradisi in planitie magnæ lacus ex aqua fluenti efficiuntur, quæ in quatuor flumina distinguuntur. Genes. 13.c.1.E

Paradisus terrestris creditur esse magnæ latitudinis, quia ibi omnes homines erant victuri, licèt post aliquas generationes essent trãsferendi, vt quidam dicunt, & volunt quòd in ambitu habeat centum leucas, & in longum, quasi triginta leucas, vel paulo plus. Gen. 13.c.2.C

In Paradiso terrestri erat lignum vitæ sic dictũ ab effectu, quia comedentibus vitæ diuturnitatẽ præstabat, vel sic dictum, quia comestũ sæpius, hominem firmaret, ita vt nulla anxietate, vel infirmitate, vel senio in deterius occasum, vel in mortem laberetur. Gen. 13.c.2.D

In Paradiso sunt aues armonijs mirabilibus cõcinentes, & aliqua alia animalia pulchra visu, in quibus Enoch & Helias ibidem quiescentes delectantur. Genes. 13.c.4.K

De Paradisi fonte duæ referuntur opiniones, quarũ vna est Isidori & Basilij in Exameron, cui concordat Abulen. Gen. 13.c.4.k.& 14.c.1.A

Strabus, & Rabanus, cum dicunt ꝙ Paradisus pertingit globum lunarem, intelligendum est. i. principium supremę regionis aeris, nã dictum illorum, vt iacet, falsum est, vt probatur Gen.14.c.1.C. Et cõmuniter dicitur, quòd in Paradiso terrestri est murus igneus. ibi.14.c.2.B.& 85.c.4.H. & 86.c.1.& 2.

In Paradiso non esset cõmunicatio ęconomica, nec politica, quia in qualibet istarum est principatus, & subiectio, iudex, & lex, sed sola esset communicatio maris & fœminæ ad generationem. Genes. 82.c.2.B

Doctores dicunt Cayn & Abel genitos esse in Paradiso, sed oppositum dicunt omnes Doctores catholici. Gen. 25.c.3.G.& 30.c.2.A

Aquæ diluuij non inundauerunt Paradisum terrestrem, vt probatur Gen.42.c.4.I.88.c.3.k. Matthæ. to.7. recitantur tres opiniones, sed 1.& 2. est verisimilior, scilicet, ꝙ non inundauerunt. 129.c.4.I

De Paradiso tres sunt generales sententiæ, aliqui cõcedunt tantùm esse Paradisum corporalem. Alij tantùm spiritualem. Alij corporalem & spiritualem. Gen.81.c.4.k. Prima positio posset admitti sub hoc nomine Paradisus in sacris litteris, secus tamen est si accipiatur in tota sua generalitate, ut sumitur a Doctoribus, qui Paradisum vocant vitã beatam, ibidem 81.c.4.k.& 82.c.1.A. Secunda positio est Origenis, quam ostendit esse falsam Epiphanius Episcopus Cyprieñ. &c. ibidem. 82.c.1.B. fo. 95.c.4.H. Sed tertia opinio tenenda est: nam Paradisus capitur propriè pro loco corporali, & largè prout in communi locutione nostra accipimus, accipitur pro loco non corporali, sed spirituali, s. pro quiete beata, quæ metaphoricè dicitur Paradisus, ibid. 82.c.2.A

Paradisus Græcè, significat hortum Latinę. Genes. 82.c.2.B

Paradisus apud Hebræos non dicitur hortus absolutè, sed hortus deliciarum. s. Gan eden. quia Gan significat hortum, & eden delitias. Gen.82.c.2.C. & 91.c.2.D. Matt.tom,7. 129.c.4.F

In paradiso terrestri est aquarũ salubrium copia, & arborum omnis generis fructuum. Gen 83.c.2.D

In Paradiso non erant animalia saltem quadrupedia aut reptilia, & de auibus dubium est, sed bene potest concedi, ꝙ sic, similiter & pisces in aquis. Gen. 82.c.3.F.& fo.89.c.2.B

Quod Paradisus non sit insulæ fortunatæ, vt quidam falso arbitrantur, probatur. Gen. 84.c.2.B

Paradisus terrestris situs est in parte Orientali in aliqua parte Asiæ, quod probatur tã assertione omnium scriptorum, & præcipuè sacræ scripturæ, q̃ ex quatuor fluminibus quæ fluunt ab Asia, & præcipuè hoc constat de Gange, quod est in India. Genes. 84.c.2.E

De Paradiso terrestri dicunt Beda & Strabus, quòd est locus in Oriente positus interiecto Oceano, & montibus appositis a regionibus, quas homines incolunt, secretus & remotissimus. Et paradisi flumina possunt bene ad terram nostram uenire, licèt interiaceat Oceanus, per quosdam occultos subterraneos meatus, vt patet de aliquibus fluminibus, quæ alibi orta, ad alias terras, interfuso mari, per subterraneos meatus procedunt, vt constat de Alpheo flumine, quod in regionibus Elidis, & Pisæ in terra absorbetur, & in insula Ortigia renascitur, vbi demum terra mergitur, & per longos tractus maris Ionij vsque in Siciliam per profundas terræ cauernas deuehitur, & rursus in Sicilia apud ciuitatem Syracusas oritur, ut Ouidius testatur libro quinto Metamorph. & Virgil. libro septimo Bucolicorum Egloga vltima. Genes. 84.c.3.H

Duo flumina paradisi, scilicet Tygris & Eufrates nõ manifestantur vsq; ad Armeniam, ubi de uno fonte ambo soluuntur, & statim diuidũtur, ut Boetius & Salustius, authores certissimi, probant. Et Nilus multis in locis absorbetur a terra, & ortus eius vsque nunc inueniri non potuit. Gen. 84.c.3.k

Quidam dicunt paradisum terrestrem esse in terra continente, & non in insula, sed nullus illuc adijt propter multa impedimenta, deserta inaccessibilia, montes excelsos, serpentes, & diuersa genera bestiarum.

Universidad de Deusto
Biblioteca

bestiarum. Genes. 84.c.4.F
Paradisum terrestrem esse locum accessibilem, dicunt quidam, sed homines illuc nunquam accedere dicunt, quia & locum nesciunt, & viam ignorant &c. Et hoc fauet positioni illorum qui dicũt (quorũ vnus est S.Tho.) Paradisum esse sub æquinoctiali, &c. Gen. 84.c.4.k
Ad paradisum terrestrem non possunt homines venire ascendendo per illa quatuor flumina, vel per aliquod illorum, nam nullum flumẽ illorum continuo cursu fuit super terram, sed in multis locis absorbentur a terra, & alibi postea renascuntur, Genes. 85.c.1.B
Paradisi terrestris locum cognitum esse, dicunt quidam, & populos habitare non longè ab illo, sed illuc peruenire non posse dicunt propter fragorem casus aquarum, & huius opinionis est Basilius & Ambrosius. 85.c.1.C
De paradiso terrestri, quid dicat Historia scholastica, quid Damascenus, & quid Augustinus. Genes. 85.c.2.B
De paradisi magnitudine, nihil habetur in sacra Scriptura, ideo Doctores de hoc nihil definiunt, &c. potest tamen dici, quòd sit locus satis magnus, ex quo in illo sunt arbores omnium generum. Gen. 85.c.2.D
Circa paradisi terrestris altitudinem, est communis opinio, quòd sit in loco valde excelso. & variè a variis ponitur. Gen. 85.c.3.I 86.c.3.G
Paradisus ponenda est in loco excelso, sed altitudinis quantitatem definire nescimus, quia neque sacra Scriptura ponit, neque ratio illud conuincit, neq; quis vnquam nostrum experimento didicit, sed credimus esse statutũ super aerem caliginosum mediæ regionis, & ita tenet Alexander de Ales, & videtur ista positio satis rationabilis, &c. Genes. 86.c.4.I
Dicere possumus, quòd paradisus terrestris altior sit cæteris montibus terræ quindecim cubitis, & sic diceremus aquas diluuij non inũdasse paradisum, Genes. 80.c.1.A. Possumus etiam dicere, quòd supra altitudinem paradisi terrestris inundauerunt aquæ diluuij quindecim cubitis, sed non intrauerunt in paradisum, sed steterunt sicut muri circundantes illam, quemadmodum contigit in mari rubro, & in Iordane, & hoc videtur verisimilius. Genesin. 89.c.1.B
Paradisus comburetur per generalem conflagrationem. Genes. 89.c.1.D. Matth. tom.7. 129.c.3.k. c.4.F
Paradisi qualitas, & excellentia describitur. Genes. 89.c.3.I
Paradisi salubritas, vnde proueniat. Gen. 90.c.1.E
Quare Deꝰ fecerit paradisum terrestrẽ. Ge. 92.c.3.H. Paradisum creari a Deo, fuit conueniens, ẽt si illã non esset hõ assecuturus. vt probat Gen. 90.c.4.k
Hoc nomen paradisus proprius dicitur de terrestri, quàm de cœlesti, de quo per metaphoram dicitur. Gen. 91.c.1.E
Cur voluerit Deus paradisum esse iocum primo datum homini. Gen. 91.c.2.A
In Paradiso non ideo formata fuit mulier, quia dignior, sed quia fuit de latere viri formata existẽtis in Paradiso. Gen. 92.c.4.k
De Paradiso loquens scriptura. Genes. 2. quare dixit, produxit Deus omne lignum pulchrum visu, & ad vescendum suaue. Gen. 94.c.1.D
In Paradiso facturus esset homo vitã sẽlicem, si non peccasset, ita vt nihil cuperet, quod nõ haberet, & nihil adesset, quod contristaret. Genes. 94.c.3.G.
In Paradiso sunt ligna tam fructifera, quàm non fructifera, & huius assignantur causæ, & obiectiones in oppositum soluuntur. Gen. 94.c.4.I
Quare Gen. 2. tantum fiat mentio de duobus lignis Paradisi, scilicet, de ligno scientiæ, &c. de ligno vitæ. Genes. 95.c.2.E
Paradisus terrestris potest mysticè intelligi, vt explicat Augustinus. Gen. 95.c.4.G
Paradisus est locus nobis valde secretus, qui & in cognitionem hominum non uenit, nisi quantum sacra scriptura reuelauit, & vt istud, quod reuelauit, fiat credibilius, Moyses posuit ꝓ signo, ꝙ illa quatuor flumina exeant de illa, ponendo conditiones eorum, & aliud signum, ꝙ scilicet est ad Orientẽ. Et constat illa flumina venire ex parte Orientis habitatorib. Asiæ, & maximè Iudæis, quibus Moyses ista loquebatur. Gen. 102.c.1.C
In Paradiso prouidit homo dupliciter contra uerecundiam. Matt.to.7. 111.c.2.B
In Paradiso terrestri, semel solum posuit Deus Adã, licèt alicui videatur ꝙ bis, quia Gen. 2. dr, tulit Deꝰ hominem, & posuit eum in Paradiso. Et ante hoc dicitur, plantauerat Deus Paradisum voluptatis, in qua posuit hominem, sed hæc ad vnam tãtum positionem referri debent, vt probatur. Nam vnius scriptura anticipatione, & recapitulatione. Genes. 206. c.4.k
Quòd in Paradiso Deus posuerit hominem, vt operaretur, & custodiret illam. Gen. 2. potest tripliciter intelligi. Gen. 107.c.2.D
Quòd Paradisum coleret homo, prodesset ad tria primo, vt per hoc terra Paradisi efficeretur melior. Secundò ad tollendum otium. Tertiò ad acuẽdum hominem in contemplationem Dei per opus agriculturæ. Gen. 107.c.3.F 107.c.4.F
Per Paradisi custodiam ab homine, intelligitur possessio eius ab homine, & non capitur pro vigilantia contra inuasores, quia nullus erat inuasor. Gen. 107.c.4.H
In Paradiso nõ essent hoĩes carnes manducaturi, sed solũ fructus arborũ, & herbas si vellent, mãducare licebat, quia nihil vetitũ erat, nisi arbor sciẽ, &c. Et tam fructus ꝙ herbas comederent crudos. Et non coquerent aliquid, nec pararent. Gen. 113.c.4.I
In Paradiso erant, & futuræ erant omnes delitiæ corporales, quæ appeti possent ab eo, qui rectam voluntatem haberet. Gen. 113.c.4.F
Quare in paradiso adducta fuerint animalia ad Ada. Genes. 136.c.1.A
Paradisus erat locus temperatissimus, vbi nec erat excessus frigoris, nec caloris, Gen. 186.c.4.k
In Paradiso non erant animalia, sed solus homo, ut dicit Damascenus. Gen. 201.c.4.k
Si primus homo non peccasset, non esset in paradiso, nisi communicatio naturalis. Gen. 228.c.3.I
In Paradiso vxor non peteret debitum, bene tamen vir, ut probatur Gen. 231.c.4.H
Paradisi flumina nascuntur ab Oriente versus Septentrionem. Gen. 295.c.4.H
A paradiso expulsi sunt primi parẽtes per Angelos, & ducti sunt ad vallem Hebron. Gen. 24.c.2.A
Peccatum primorum parentum in Paradiso, demonstrat necessitatẽ Messiæ redimentis, ad quem tota sacra scriptura principaliter tendit. Gen. 25.c.2.A
Primi parentes virgines egressi sunt de Paradiso, deinde

deinde anno decimo quinto vitę Adam, natus est Cain, & soror eius Calmena, & forte tanto tempore à copula vacauerunt, quia plorabant peccatum, & amissionem paradisi &c. hoc ait Methodius martir. Gene. 25.c.2.E. Sed hoc non videtur verum. 26.c.1.A
Paradisus distinguitur in cœlestem, & terrestrem, tamen istud nomen, Paradisus, magis conuenit terrestri, quia paradisus significat locum delitiarum. Mat.to.7. 266.c.2.A
Non est locus in toto sacro canone, vbi paradisus capiatur pro cœlesti, sed ꝓ terrestri. 4. Reg. 10.c.1.C. Et dicit Autor pro cęlesti, quia illud Luc. 23. hodie mecum eris in paradiso, nõ intelligitur de Paradiso terrestri, neque de cęlo.
Paradisum, & infernum fingebant gentiles pro vero asserentes, ad reformandos mores hominum. Matt.to.6. 43.c.3.I
Paradisus terrestris describitur in Parad. 119.c.1.A
Cœlum empyreum non dicitur paradisus ex aliqua conditione illius cęli, sed quoniam ibi Deus se notum reddit, & non alibi. In Parado. 120.c.1.A
Lymbus patrum fuit paradisus per quadraginta horas, in Paradox. 120.c.1.B. Matthæ. tom. quinto. 36.c.1.C
Paradisi gloria cępit esse in cœlo empyreo in Angelis bonis ab exordio mundi, & bonis hominibus in die Ascensionis Domini nostri. In Paradox. 120.c.2.B
Quomodo intelligatur, quod animæ beatæ portentur ab Angelis in paradisum. Matth. to. septimo. 279.c.4.I

Paradoxa. Paradoxæ propositiones, dicuntur admirabiles, sed quare dicantur propositiones admirabiles, In Parado. 2.c. 2.D. Et quia illæ quinque propositiones, quas regina Hispaniæ vxor Ioanis regis Castellæ. 2. huius nominis misit ad Autorem, erãt huiusmodi, ideo Autor vocauit illas Paradoxas figuratas. ibidem. 2.c.3.F

Prima paradoxa. Prima Paradoxa sic habet: Fuit vas quoddam clausum, & non clausum: paruum, & non paruum; luminosum, & non luminosum; vacuum, & non vacuum; mundum, & non mundum. Parado. 2.c.3.I. Quam quidem Paradoxam quo ad singulas partes exponit Autor de Domina nostra. 2.c.3.I. vsque ad 21.c.4.G

Secunda Paradoxa. Parado. 2. sic habet: Fuit vnus leo, qui videbatur, & non videbatur; qui audiebatur, & non audiebatur; qui tenebatur, & nõ tenebatur; qui cognoscebatur, & erat incognitus. In Parad. 21.c.4.K. Et hanc probat Autor de Christo. Et primam partem. s. Leo, qui videbatur exponitur in Parad. 22.c.1.B. vsq; ad 32.3. H. Secundã partẽ. s. Leo, qui non videbatur, expo. Autor ibid. 32.c.4.I. Tertiam partem. s. Leo, qui audiebatur, expo. Autor. ibi. 35.c.1.A. Quartam partem. s. qui non audiebatur. exponit Autor. ibi. 35.c.2.E. Quinta pars. s. Leo, qui tangebatur. exponi. ibid. 35.c.4.I Sexta pars. s. Leo, qui non tangebat. expo. ibid. 36. c.2.C. Septima pars. s. qui cognoscebatur. exponi. ibid. 36.c.4.H. Octaua pars. s. qui non cognoscebatur. expo. ibi. 37.c.2.B. Nona pars. s. qui tenebatur. expo. ibid. 37.c.3.H. Decima pars. s. qui non tenebatur. expo. ibid. 39.c.1.E

Tertia Paradoxa. Sic habet: Fuit q-dam agnus tonsus, & non tonsus; verberatus, & non verberatus; agnus, qui clamabat, & non clamabat; agnus, qui patiebatur, & non patiebatur; agnus, qui mortuus est, & non mortuus est. Cuius prima pars. s. fuit agnus tonsus. exponitur in Parad. Secunda pars. s. Agnus non tonsus. exponitur. ibid. 40.c.3.I. Tertia pars. s. Agnus vulneratus. exponi. ibid. 40.c.4.H. Quarta pars. s. Agnus non vulneratus, exponitur. ibid. 41.c.4.I. Quinta pars. s. Agnus, qui clamabat. exponitur. ibid. 42.c.1.C. Sexta pars. s. Agnus, qui non clamabat, exponitur. ibid. 42.c.3.I. Septima pars. s. Agnus, qui patiebatur, exponi. ibi. 43.c.1.A. vsque ad 47.c.2.B. Octaua pars. s. Agnus, qui non patiebatur, expo. ibi. 47.c.2.D. Nona pars. s. Agnº, qui mortuus est, exponitur. ibi. 47.c.3.G. vsque ad 50.c.4.K. Decima pars. s. Agnus, qui non mortuus est, exponitur. ibid. 50.c.4.K. 51.c.1.& 2.

Quarta Paradoxa. Quarta Parado. sic habet: Fuit positus serpens, qui iacuit, & non iacuit; qui mouebatur, & non mouebatur; qui audiebat, & non audiebat; ꝙ vidit, & non vidit. Parad. 51.c.4.F. Et hanc paradoxã exponit Auctor de Christo, cuius prima pars. s. Serpens, qui iacuit, exponitur. ibid. 60.c.2.D. Secunda pars. s. Serpens, qui non iacuit, exponi. ibid. 61.c.4.G. Tertia pars. s. Serpens, qui mouebatur, exponi. ibi. 61.c.4.I. Quarta pars. s. Serpens, qui non mouebatur, exponi. ibid. 62.c.2.E.c. 3.F. vsque ad 66.c.4. Quinta pars. s. Serpens, qui audiuit, exponi. ibid. 66.c.4.H. Sexta pars. s. Serpens, ꝙ non audiuit, expo. ibid. 67.c.3.H. Septima pars. s. Serpens, qui vidit, expo. ibi. 69.c.3.K. Octaua pars. s. Serpens, qui non vidit, expon. in Parad. 70.c.1.C. Nona pars. s. Serpens, qui sentiebat, exponi. in Parad. 70.c.4.H. Decima pars. s. Serpens, qui non sentiebat, exponi. ibi. 71.c.1.D

Quinta Paradoxa. Quinta Parado. sic habet: Fuit aquila, quæ volauit, & nõ volauit; venit ad locum, a quo nunquam recessit; quæ quieuit, & non quieuit; quæ renouabatur, & nũquam renouabatur; quæ gaudebat, & non gaudebat, quæ honorabatur, & non honorabatur. in Parad. 71.c.2.D. Cuius prima pars. s. Aquila, quæ volauit. exponitur. 71.c. 2.E. vsque ad Secunda pars. s. Aquila, quæ non volauit, expo. ibi. 126.c.4.K. 127.c.2.A. Tertia pars. s. quæ venit in locum, à quo nunquam recessit, exponi. ibi. 127.c.4.k. Quarta pars. s. ad locum, a quo nunquam recessit exponi. ibid. 128.c.1.E. Quinta pars. s. quæ quieuit, exponi. ibid. 128.c.4.G. Sexta pars, s. Aquila, quæ non quieuit, exponi. ibid. 129. c.2.B. Septima pars. s. Aquila, quæ renouabatur, exponi. ibid. 129.c.2.E. Octaua pars. s. Aquila, quæ nõ renouabatur, expo. ibi. 130.c.2.A. Nona pars. s. Aquila, quæ gaudebat, exponi. ibid. 130.c.3.I. Decima pars. s. Aquila, quę non gaudebat, exponitur ibid. 131.c.3.K. Vndecima pars. s. Aquila, quæ honorabatur, exponitur ibid. 132.c.D. Duodecima pars. s. Aquila, quæ non honorabatur, exponi. ibi. 133.c.2.A

Parafernale. Parafernalia dicunt illa, quæ vxor habet vltra dotem, & in illa habet vxor plenum ius, & administrationem, etiam inuito viro. Mat.to.3. 34.c.2.A. Et ista bona parafernalia, sunt apud causas gentes, sed cõmunis consuetudo est, quod quicquid vxor habet, quando in matrimonium assumitus, siue sit proprie dos, siue non, computetur nomine dotis. Matt.to.3. 34.c.2.C

Paralipomenon. Libros Paralipomenon scripsit Esdras

Universidad de Deusto Biblioteca

dras, & ponuntur inter agiographa. super Gen. 28.c.2.F
Paralipomenon græcum nomen, vel participium est, & genitiuus pluralis numeri. Et idem significat quod prætermissorum, vel relictorum, quia, q̃ in libris Regum tacita, vel decurtata fuerunt, in illo exprimuntur. Sed non ponuntur omnia, quæ in libris Reg. quia non fuit intentio auctoris huius libri, historiam ad plenum retexere, sed, quæ relicta fuerant declarare, & componitur de para, qđ est seorsum, & lipo verbo græco, quod significat relinquere, vel seorsum relictorum. Gene. 28.c.4. G. Nu. to. 279. c. 1. B. Ruth. 287. c. 2. G, 1. Reg. to. 1. 1. c. 2. E
Liber Paralipomenon totam historiam breuiter percurrit, a mundi origine vsque ad captiuitatem Babylonicam. Gen. 28. c. 4. H. 1. Paralipo. B.
In libro Parali. plura nomina propria ponuntur, q̃ in aliquo alio libro, quia ista relicta fuerant in aliis libris. Gen. 28. c. 4. I
Liber Paralipome. valet multum ad intelligendas genealogias, quas describunt Matt. Lucas. Matth. via compositiua. s. ab Abraham vsque ad Christũ: Et Lucas modo resoluto, s. a Christo vsq; ad Adã & Deum. Gen. 28. c. 4 K
In libro Paralipome. continentur omnes generationes ab Adam vsque ad captiuitatem Babylonis, vt sic videatur creatio mundi. Deut. 168. c. 3. k
Paralipo. Græce, hebraice dicitur, debraiamin, & sic dicitur a nobis corrupto vocabulo, cum deberet dici, diureiamin, qđ interpretatur, verba dierum, & potest melius vocari cronicõ sacræ scripturæ, id est, continens historiam sacræ scripturæ, s. ab exordio mundi conditi vsque ad captiuitatem Babylonis. 1. Reg. to. 1. 14. co. 1. D
In libris Paralipo. fit suppletio eorum, quæ omissa sunt in libris Reg. de regibus Iuda, potius quã de regibus Israel, imò nihil omnino dicitur, quod pertineat ad reges Israel, nisi illud simul pertineat ad reges Iuda. 4. Regum. 139. c. 1 B. super primo Paralipo. 3. A
Liber Paralip. apud Hebræos dicitur debreiamin, vt Hierony. in quodam prologo: secundum tamen Hebræi sermonis sentẽtiam diureamin appellat, & interpretatur verba dierum, quia, diura, in Hebræo, latine significat verbum, & iamin, significat diem, hoc est historiæ, quæ acciderunt in diebus regum, more sacræ scripturæ, in qua res gestę dicuntur verba. Græcè vero dicitur Paralipom. & conuenientius, quia est participium præteriti temporis, & est genitiuus pluralis numeri, & significat, relictorum, quia in li. Paralip. agitur de relictis in aliis libris historialibus sacræ scripturæ. Et aliquando appellatur chronicon scripturæ sacræ. 1. Paralip. 1. A. & 1. B. & 15. c. 3. K. & 157. c. 1. C. sic appellat eum Hieronymus. primo Paralipomenon. 22. c. 3. G
Liber Paralipome. posterior est quinque lib. Moysi tempore, & autoritate, similiter libris Iosue. Iudic. & Ruth. & libris Regũ, vt probatur. 1. Parali. 2. B
In lib. paralip. sæpe allegatur quartus lib. Reg. 1. Paralipo. A
Finis paralipo. & principium Esdræ idem sunt. 1. Paralipo. B
Inter paralip, nõ est liber verborum dierum, de quo sæpe fit mentio in lib. Reg. sed dicendum, quòd ille liber fuit scriptus priusquam liber paralipo. & quam liber Regum. 1. Paralip. 2. B
In lib. paralip. sæpe allegatur liber verborum dierũ, tam dierum Regum Israel, quam dierum Regũ Iuda. primo paralipom. 3. A
Falluntur, qui dicunt, quòd Isaias scripserit librum paralipo. vt probatur. 1. Paralip. 3. B. Falluntur etiã qui dicunt, quòd Hieremias fuerit Autor illius, & hoc communiter tenetur. Et nos quoque, ait Autor, idem diximus aliquando referendo aliorum opinionem, sed dicendum, quod nec; Hieremias potuit scribere lib. Paralip. vt probatur. 1 Paralip. 4. A. & 4. B. dicendum igitur, quòd fuit scriptus ab Esdra. vt probatur. 1 Paralip. 4. B
Liber paralip. fuit necessarius ad supplendum quosdam defectus aliorũ librorum, propter breuitatẽ, & obscuritatem eorum. Et expo. histo. totius sacræ scripturæ vsque ad tempus Esdrę primo Paralipom. 4. B.
Liber paralipo. est tantæ vtilitatis, quòd sine illo nihil scire possumus in aliis lib. scripturæ, & in lib. noui testa. vt ait Hierony. 1. Paralip. 4. B. & 5. A
In libro Paralip. non suppletur lib. legis neque prophetarum, neque libri sapientiales, nec libri continentes laudes: quia illi non possunt suppleri. primo Paralipo. 5. B
Liber paralip. non est diuisus in duos: sed est vnus, sicut liber Gen. Græci tamen diuiserunt illum in duos. vt ait Hieronym. in prologo galeato. primo Paralipo. 6. B
Liber paralipom. poterat diuidi in duos libros aliter quã diuisus est: quia in libro Paralip. tractant̃ duo, scilicet deriuatio progenierum, & suppletio historiarum omissarum. Primum continetur a principio vsque ad cap. 10. Secundum ab ipso cap. vsque ad finem primi libri, & in toto 2. Paralip. quia tamen si sic diuideretur primus liber esset valde paruus, & secundus valde magnus. s. continens quinquaginta sex cap. Et ideo diuisus est sic, ponendo in primo omnia gesta, quæ cõtinentur a principio vsque ad regni Dauid. Reliqua autem, à principio regni Salomonis vsque ad finem aliorum regũ, sunt in secundo libro. 1 Paralip. 6. B
Quare Hieronym. præmiserit duos prologos libro Paralip. 1. Paralip. 17. c. 1. B
Prologus secundus libri Paralip. qui incipit, Eusebius Hieronymus Domoni, & Rogatiano &c. Hieronymi est, non tamen erat necessarius illi libro Paralip. quem trãstulit, quia in eo solùm agitur de emendatione translationis 70. interpretum &c. vtile tamen fuit, vt præponeretur illi. 1. Paralipo. 17. c. 2. B. Sed deberet præponi secundus prologus primo ibid. 17. c. 3. H
In primo lib. Paralip. ponuntur continuationes progenierum, quę non ponuntur in aliis libris scripturæ. 1. Paralip. 21. c. 2. B
Liber Paralip. quãuis suppleat defectus librorũ omnium præcedetium, non tamen supplet defectus historiæ in aliquo lib. nisi in libris Regum, in aliis verò solum supplet defectus continuationis generationum. 1. Paralipom. 21. c. 3 H. Et non supplentur defectus Regum Israel. sed tantum Regum Iuda, nec fit aliqua mentio Regum Israel: nisi ali quando incidentaliter, inquantum gesta Regum Iuda sunt conmixta cum gestis aliquorum Regũ Israel, & non possunt narrari sine illis. 1. Paralipo. 21. c. 4. H
Plurimi Hebræorum tenent Paralipo. esse librum verborum dierum Regum Iuda, & omnes ferè de nostris idem tenent: sed multum aberrant. 1. Paralipo. 22. c. 1. A. dicendum tamen, quòd liber ille verborum dierum &c. fuit aliquis magnus liber in quo scribebantur omnia gesta magna, vel parua Regum Iuda particulatim. Et ille liber nõ habetur in sacra scriptura, & fuit prior quam liber Regum &cæt. primo Paralipom. 22. c. 1. B
In libro Paralipo. narrantur aliquæ historiæ, quæ in libris Regum non habentur, de quibus. 1. Paralip. 22. c. 4. k
Autor libri Paralip. videns in quibusdam aliis libris scripturæ multa insurgere dubia, voluit, quã breuius potuit, & sicut Spiritus sanctus dictauit illi, auferre illa dubia, quæ, scilicet, insurgebant ex duobus. Primò ex historiarum detruncatione. Secundò ex non continuatione genealogiarum illarum personarum, de quibus agebatur in historiis, sed tacitis quibusdam personis de cõtinuatione genealogiæ, ad quas historiæ principaliter non pertinebant, agebatur de aliis, ad quas pertinebãt historiæ. Et ideo Esdras voluit in dicto libro auferre vtrunque dubium. Et suppletio historiarum incipit a capite decimo primi libri, & durat per totum primum librum & sequentem. Continuatio vero progenierum incipit a principio primi libri, vsque ad caput decimum exclusiuè. 1. Paralip. 17. c. 1. A
In libro Paralipom. non fit mentio de omnibus viris omnium tribuum, qui fuerunt a principio illarum vsque ad tempus Esdræ: sed de valde paucis propter duo. Primò: quia in multis libris scripturæ causatur obscuritas historiæ propter hoc, q̃ generationes illorum, de quibus agitur in historia, sunt ignotæ. Et ideo Esdras intendit principaliter enarrare in dicto libro historias progenierum illorum, de quibus in aliis agitur, & non ponuntur generationes illorum continuatæ. Secundò quia intendit Esdras mentionem facere de aliquibus viris famosis, de quibus nihil erat dictum in aliis locis scripturæ. Et sic putandum est, quòd fere omnes, quorum progenies ponũtur in dicto libro, fuerunt viri famosi temporibus suis. 1. Paral. 66. c. 3. l. & c. 4. F
Quare in libro Paralip. Esdras non faciat mẽtionem de Genealogijs duarum tribuum, s. de Dan, & Zabulon. 1. Paralipo. 97. c. 2. A
In libro Paralip. duo intendebantur præcipua. s. enarrare generationes, continuando illas, quæ nõ fuerunt in aliis libris continuatæ, & historias temporum amissas ponere, & alibi positas repetẽdo supplere. Primum expletur a principio primi libri vsque ad finem noni capi. Secundum vult incipere Esdras a regno, & morte Saulis. primo Paralipo. 167. c. 2. A. & c. 3. F
Liber Paralipom. fuit scriptus tempore Babylonicæ captiuitatis, vt satis patet ex eo, quòd in eo tractentur historiæ illius temporis. Iosue tom. secundo. 153. c. 3. H
In libris Paralipom. nihil continetur eorum, quæ habentur in primo lib. Reg. & alia etiam gesta, quæ habentur in 2. 3. & 4. lib. Reg. plenius continentur in illis, quam in lib. Paralipom. quia liber Paralipo. solum est introductus ad supplendum quædam, quæ non habentur plene in libris Regũ. secundo Paralipo. 2. B
In lib. Paralipom. non agitur de statu regni Iuda, & Israel, sicut in lib. Regum. Sed tantum de statu regni Iuda. 2. Paralip. 2. A. Et si ponuntur aliquæ particulæ historiarum regum Israel, non ponuntur, nisi prout pertinent ad reges Iuda. vt prob. 2. Paral. 2. A
Paralip. scripti sunt ad supplendum multa, quæ fuerũt omissa in li. Reg. Mat. to. 3. 167. c. 2. E. c. 3. F

Paralysis. Contra Paralysim membrorum imminentem, multum valet amplexus mulieris, & maxime iuuenculæ. 3. Reg. 5. c. 1. B
Paralyticus. Græcè, Latinè dicitur dissolutus. Matt. to. 1. 268. c. 4. I
Illi paralitico, de quo Matt. 9. duo beneficia contulit Christus. s. peccatorum remissionem, & sanationem ab infirmitate &c. super Matth. tom. tertio. 187. c. 1. B
Paraphrastes. Dicitur, qui transit verbũ ex verbo, ita quòd nihil de verbis erratum sit. 1. Reg. to. 1. 17. c. 3. k. c. 4. F
Parasceue. In die Parasceue maius beneficium collatum est generi humano, quã in die Natiuitatis Christi, Resurrectionis, & Ascensionis: quia tunc per passionẽ Christi redemptum est. Et tamen dies Parasceue nihil solemnitatis habet, cùm in ipsa quotidiani ornatus, & tegmina ab altaribus adimantur &c. Et assignatur causa. Exo. to. 2. 62. c. 3. K. c. 4. F
Parasceue nomẽ Hebræum est, & interpretatur dies veneris. In Defen. 12. c. 4. k
Parcere. Peccanti, quo ad rancorem, semper fuit licitum, non tamen quantũ ad pœnam taxatam a lege, vel a Deo. Matt. tom. 5. 98. c. 4. H
Parentes: Patres. Quod pro parentũ peccatis filij puniri non debeant in iudiciis humanis, præcepit Deus, sed isti legi non est Deus obligatus, & ponũtur exempla. Gene. 221. c. 1. B
Parentes quare magis diligant filios suos, quàm filij parentes. Gen. 297. c. 4. G. 320. c. 3. F
Quomodo pro parentibus puniantur filij. Et quomodo puniat Deus aliquem vsque ad tertiam, & quartam generationem. Exod. tom. primo. 167. c. 2. A
A parentibus tria recipimus, scilicet esse per generationem, & huic respondere debemus per honorem, & gratiarum actiones &c. Secundo accipimus eruditionem in moribus, & huic respondere debemus per obedientiam in mandatis. Tertiò accipimus necessaria ad vitam, cùm ea per nos acquirere non poteramus, retribuamus & nos eadem illis, cùm ipsi acquirere, & laborare nõ possunt. Exo. to. 1. 175. c. 2. B
Iudæi erant crudeles in parentes. Et ideo in præcepto de honorandis parentibus, Deus adiecit præmium dicens Exod. 20. vt sis longęuus super terram. Et quomodo istud intelligatur. Exo. tom. 1. 176. c. 4. H. Et ista ꝓmissio specialis fuit ad Iudęos, vt patet ex verbis sequentibus. s. quam Dominus Deus tuus dabit tibi. ibid. 177. c. 1. A
Parentum nomine omnes proximi intelliguntur largè. & omnes populi. Et nomine honoris intelliguntur omnia opera pietatis, Exo. tom. primo. 177. c. 1. D
Parentes dicuntur esse duo principia totius boni: qa, scilicet dederunt esse per generationem. & mores per eruditionem, augmentum, & nutrimentum per educationem. Exo. to. 1. 215. c. 3. G
Parentes in secundo gradu post Deum tenere, & honorare debemus. Exod. to. 1. 215. c. 3. H
Contra parentum occisionem, nec Solon legislator Athenięnsium, nec Romani postea, q̃ Solonis legibus duas tabulas addiderunt, non tuletunt legem, putantes quòd nunquam tale fieri contingeret. Exod. to. 1. 215. c. 3. I
Parentes quomodo sint timendi, iuxta illud Leui.

19. vnuſquiſque patrem vel matrē ſuam timeat. vide Leui. 186.c.1.B
Parentibus indigentibus debemus prouidere in neceſſarijs, & abundantius, quam nobis 9. Ethi. cap. 2. Leui. Mat. to. 6. 30.c.2.D.204.c.4.H
Parentibus debemus amorem, & honorem, & filijs amorem tantum. Leui. 218.c.3.G
Parentum peccata, quare Deus potius puniat vſque ad quartam generationem, quam vſque ad alias. vide Num. to. 1. 203.c.3.F
Pro peccatis parentum nunquam Deus infligit filijs mortem ſpiritualem, nec gehennæ, bene tamen corporalem. Deu. 130.c.2.E.c.3.F
Pro peccatis parentum filij non occiduntur ſecundum legem diuinam, nec etiam pro crimine læſæ maieſtatis &c. vt patet de Rege Amaſia, qui occidit occiſores patris ſui, ſed non filios. Leuitic. 330.c.1.E
Parentibus debetur honor ſepulchri. Leui. 218.c.3.I
Parentibus in vete. teſta. maior erat poteſtas ſupra filios ſuos non emancipatos, quam in nouo. Num. to. 2. 124.c.3.K
Quod peccata parentum Deus puniat in filios vſque in quartam generationem, & faciat miſericordiā in multa millia, vt dicitur Deu. 5. intelligendum eſt, non, vt aliqui dicunt, de filijs, & nepotibus, qui ſunt mali, ſicut patres: ſed intelligitur de ipſis filijs bene vel male agētibus, vt ſi pater male agat, Deus punit eum & filios ſuos vſque in quartā generationem ad maiorem triſtitiam patris. Deut. 26.c.1.C
Parentes boni merentur miſericordiam pro filijs vſque in mille generationes. Exo. 34. Deu. 26.c.2.C
Si parentes perſuaderent filijs, vt idolatrarent, filij non poterant, neque debebant accuſare parentes, vt probatur Deut. 75.c.3.F.179.c.4.F. Sed tunc filius deberet diſſuadere parentibus, vt recederent a tali crimine, quod ſi nollent, deberent filij recedere ab ipſis parentibus, nō tamen deberet prodere eos. Et idem dicendum, ſi filius Chriſtianus haberet patrem Chriſtianum: ſed occulte Arrianum, vel Manicheū, vel vtcunque hæreticū. Deu. 75.c.4.H
Credenti in Chriſtum neceſſe eſt, vt recedat a parentibus ſolicitantibus eum ad hæreſim. Matt. tom. 5. 168.c.2.B
Parentes quomodo magis diligēdi ſint, quam vxor, & vxor, quam parentes. vide Deu. 76.c.2.A
Tenemur magis diligere parentes, quam filios, & ſecundum rationem, & ſecundum naturam. Deuter. 76.c.2.D
Nihil eſt maioris reuerentiæ & honoris quam nomen paternum, poſt nomen Dei. Deuteronom. 75.c.4.G
Parētibus nihil præſtitit filius: ſed ipſe recepit ab eis. Mat. to. 6. 150.c.4.I
Patres in ſacra ſcriptura vocantur aſcendentes, vt patres, aui, & proaui, vt patet extra de regulis iuris cap. nam & Rex Nabuchodonoſor. Sed ibi dicitur in gloſſa, quòd ſecundum leges, vt habetur. ff. de gradibus. in aſcendentibus, omnes vocantur parētes ſiue patres vſque ad tritauum, & deinceps vocantur maiores. In deſcendentibus omnes vocantur filij, vſque ad ter nepotem, deinde vocantur minores. Sed in ſacris literis non ſeruatur hoc. Nam Chriſtus vocatur filius Abrahæ, & Dauid. Deut. 171.c.3.I
Parentibus debetur honor, non ſolum in verbo, & cęremonijs honoris: ſed etiam in ſubſidijs, & adiutorio ad vitam. Mat. 15. Mat. to. 1. 33.c.3.G
Parentes tenemur magis honorare, quam ſtudioſos viros. Matth. to. 6. 30.c.3.F
Parentes non poſſunt prohibere ne filij ſui exequantur conceptum, & propoſitum melioris vitæ. Et ſi prohibuerint, non eſt eis obediēdum. Mat. to. 1. 268.c.2.D
Parentes, qui tempore Chriſti nolebant credere, deſerendi erant a filijs credētibus dupliciter. Mat. to. 5. 168.c.4.I
Parentum honor conſiſtit in ſubueniendo eis in neceſſarijs, in quibus magis oportet prouidere eis, quā nobis ipſis. Matt. to. 3. 18.c.2.C & 39.c.2.D. & to. 6. 30.c.2.D
Filij tenentur parentibus ad multa. Matth. tom. 5. 168.c.3.G
Parentes ex ordine naturæ tenentur filijs magis benefacere, quam a filijs bona ſperare, filij autem debent magis diligere parentes, quam quod a parentibus diligantur, vel diligi velint, vt probatur Mat. to. 3. 38.c.4.k 39.c.1.A
Filij debēt deſerere parentes, & intrare religionem, ſi cupiunt intrare, etiam ſi parentes valde affligātur de receſſu filiorum ad religionem, vt dicit Hieronymus in epiſtola ad Ruſticum monachum: Si autem parentes ſint in extrema neceſſitate, tunc non debent dimittere parentes, vel ſi non ſint in extrema neceſſitate, credatur tamen, & expectetur veriſimiliter ventura. Et eſt extrema neceſſitas, quando nemo alius ſit, qui prouidere poſſet, aut vellet. Si autem filio intrante religionem, non ſperatur, quod parentes erunt in extrema neceſſitas, poteſt tūc intrare religionem, etiam ſi poſtea in paupertate viuant, & anguſtiorē vitam ducant, quam præſente filio. Mat. to. 3. 153.c.2.D
Parentibus obediendum eſt, quando eorum mandata non repugnant legi Dei. Mat. to. 3. 265.c.2.E
Odium in parentes aliquando eſt pietas in Deū. Mat. to. 3. 265.c.3.F
Parentes nobis in fide aduerſantes, non licet odio habere: ſed econtrario, perſecutionem ab illis ſuſcitatam patienter ſuſtinere. Mat. to. 3. 265.c.4.F
Debitum parentibus eſt, ꝙ a filijs nutriantur. Mat. to. 4. 126.c.4.F
Parentibus ſubueniendum eſt abundanter in cibis. Mat. to. 4. 126.c.4.G
Si parentes paucis indigeant, & filij magna dare poſſint, non tenentur illa dare, ſed tantum neceſſaria. Mat. to. 4. 128.c.1.C
Parētibus debitum omni Eleemoſynæ præponitur cęteris paribus. Mat. to. 4. 128.c.1.D
Tria a parentibus recipimus 8. Ethic. ſcilicet eſſe, nutrimentum, & doctrinam. Mat. to. 5. 81.c.4.I
Parentes quo modo ſint honorandi. Matth. tom. 6. 30.c.2.C
Parentum honor ſtat in prouidendo eis in neceſſarijs ad vitam, & in obediendo eis, & in reuerendo eis, tanquam maioribus, & tanquam alicui rei diuinæ ſuper nos. Mat. to. 6. 30.c.2.E
Magis tenemur honorare parentes, quā virum virtuoſum, quantum ad tria. Primò, quia parentes honorantur, vt dij quidam. Secundò, quia parentibus non poteſt tantus honor impendi quantus debitus ſit illis &c. Tertiò, quia firmius, & permanentius debetur honor parentibus, quam viris virtuoſis. Mat. to. 6. 30.c.3.F
Quare quædam animalia magis inclinentur ad beneficiendum parentibus, quam homines. vide Mat. to. 6. 151.c.2.D
Parentes poſſunt accuſare filios propter aliquod crimen, non tamen econtra. Mat. to. 6. 150.c.3.G
Ad parentes pertinet theſurizare pro filijs. Mat. to. 5 93.c.2.E
Parentes tam affectu naturali, quam charitate, magis diliguntura filijs, quam e contra, conſiderando gradus dilectionis ex parte obiecti, ſecus tamen ſi conſiderentur ex parte diligētis. Mat. to. 6. 151.c.1.D.
Quod homo debeat dimittere parentes propter vxorem, quomodo habeat intelligi. vide Mat. tom. 6. 152.c.3.F
Parentes & filij diuerſimode comparantur. ita vt aliquo modo magis diligantur filij, & aliquo modo magis parentes. Mat. to. 6. 151.c.2.A
Parentes poſſunt dupliciter conſiderari. Vno modo, vt pater, & mater, & tunc magis eſt diligendus pater, quam mater. Alio modo, vt ſunt quædam particulares perſonæ, & tunc interdum poteſt pater magis diligi, & interdum magis mater. Matt. to. 6. 151.c.4.H
Parentes nō dimittuntur quo ad omnia propter vxorem: ſed ſolum quantum ad actus cohabitationis & copulæ carnalis. Mat. to. 6. 152.c.3.F
De parentibus. vide indictione Patres.
Parentes primi. Primorum parentum genitalia exarſerunt ſecundum concupiſcentiam venereamin die, qua creati ſunt. Gen. 16.c.2.A
In primis parentibus non erant aliquę concupiſcentiæ, aut paſſiones inſurgentes contra rationem ante peccatum. Gen. 170.c.3.H
Primorum parentum peccatum fuit omiſſio quędā ſcilicet non cogitare, quod cogitare debebant, ſcilicet an appetitus ille honoris eſſet bonus vel malus. Gen. 180.c.2.D
Quare primi parētes fecerint ſibi perizomata. vide. Gen. 188.c.3.F
Sicut propter primorum parentum peccatum induxit Deus deordinationem in vim concupiſcibilē venereorum, ita induxit in alijs viribus irrationali bus, licet magis apparuit in organo concupiſcibilis. Gen. 197.c.1.A
Ad primos parentes Deus venit poſtquam peccauerunt, propter quinque. primo ad oſtendendum eis peccatum ſuum. ſecundo ad denunciandum eis pęnas. tertio ad redarguendum eos de peccato. quarto ad eiiciendum eos de paradiſo. Quinto ad dandum eis veſtes: ſed quare non venerit ad eos ſtatim, aſſignantur rationes. ſuper Gene. 197.c.4.F
Quare Deus voluerit de longinquo audiri a primis parentibus poſt peccatum. Gen. 201.c.1.C
Primi parentes, ſtatim quod peccauerunt: non mortui ſunt. primò, quia eſſet directè contra intentionem Dei &c. ſecundò, quia habuerunt aliquam excuſationem in peccato. Et ideo debuerunt habere alleuiationem in pœna per dilationem pœnæ. Et hoc facere pertinebat ad Deum. primo, quia ipſe nouerat facilitatem eorum ad peccandum. Et iſta eſt cauſa, vt Deus miſereatur noſtri. ſecūdo: ꝙa ipſe permiſit eos tentari ab extra. Gen. 224.c.4.G
Primi parentes, vt dicit Ioſephus, non erubeſcebant de ſua nuditate ante peccatum: quia erant ſicut paruli carentes vſu rationis: ſed falſum dicit. fuit ergo erubeſcentia ex condictione ſtatus iuſtitiæ originalis. Gen. 17.c.3.K
Primi parentes electi ſunt de Paradiſo poſt meridiē hora decima diei, vt aliqui dicunt. Gen. 20.c.2.E
Primi parentes abſconderunt ſe ex verecundia ingra titudinis, & propter nuditatem, quam nouiter ſenſerant. Gen. 20.c.3.I
Primos parentes Deus prius interrogauit, quam condemnauit, ſeruans ordinem iudiciarium. Gene. 20.c.4.H
Parere Mulieres Hebrææ in Aegypto pariebant interdum geminos, interdum tres, interdum quatuor &c. vſque ad ſex, nec hoc abſurdum eſt, cum Auguſt. 18. de Ciui. ca. 6. dicat iſtam multiplicationem fuiſſe ſupernaturalem, ꝙ intelligendū eſt in mulieribus parentibus plures fętus vno partu. Exo. to. 1. 3.c.3.F
Pariens maſculum immunda erat ſeptem diebus to tali immundicia, & triginta tribus aliis diebus minori quadam immundicia &cęt. ſuper Leuitic. 120.c.4.H
Inter parere, & parturire quid interſit. Leuit. 124.c.2. A. Et parturire accipitur pro parere, capiendo large, vt patet Leui. 12. cum dicitur, hęc eſt lex partu rientis. Leui. 124.c.2.A
Pariendi triplex eſt terminus. ſ. ad nouem mēſes, ad ſeptem, & ad plus quā nouem. ita quod iſtæ tres moræ differunt taliter, quod non contingit anteriorari, vel poſteriorari. 2. Reg. 66.c.1.E
Partes. Vno partu poteſt mulier parere ſeptē fœtus, cum totidem ſint cellulæ matricis. Exo. to. 1. 3.c.3.G
Maſculi in partu naſcuntur ore prono, & oculis depreſſis in terram. Fœminæ vero econtra. ſ. oculis ſuſpicientibus in cęlum. Exo. to. 1. 5.c.4.k
Maſculos enecari in partu, & fœminas reſeruari, mā dauit Rex Aegypti obſtetricibus, ꝓpter quinque. Exo. to. 1. 6.c.1.A
Partus ſecundum leges humanas, & diuinas ſequit̄ ventrem. Exod. to. 1. 206.c.4.H. 207.c.3.G
Partus ſequitur ventrem quantum ad honores, & libertates. Leui. 302.c.4.G
Tempore partus rumpitur pellis Secundina, & exit fœtus de vtero. 4. Reg. 188:c.3.F
In partu pereclitantur puellæ paruæ ætatis, & ideo non deberent tales matrimonio copulari propter hoc, & propter alia multa inconuenientia, quæ ſequuntur, vt ait Ariſtote. 7. Politico. In Paradox. 11.c.3.H
Quod in partu Domina noſtra ipſa maneret virgo tantum miraculum fuit, ſicut cum concepit ſine ſemine virili. ſuper ecce virgo. 2.c.4.I
Paropſis. Inter paropſidem, & calicem quid interſit. Mat. to. 6. 238.c.3.k
Parricida Quomodo puniatur ſecūdum leges humanas. Deuteronom. 132.c.3.K
Parrochia Dupliciter accipitur, vno modo, reſpectu perſonę recipientis ſacramenta in ea. Alio modo pro loco, in quo ſita ſunt prædia ratione perſonæ. Matthæ. tom. ſexto. 226.c.1.A
Ad Eccleſiam parochialem pertinent omnes decimæ, in cuius parrochia prædia ſunt ſita. Mat. to. 6. 225.c.4.k
Parrochianus. Parrochiani poſſunt excommunicari, ſi non pareant canonicis inſtitutis 19. diſtinct. cap. nulli. Contra cleri. concubina. 2.c.1.D
Pars. Scriptura ſolet interdum accipere partem pro toto. Mat. to. 5. 81.c.1.D
Inter partes, quę dicuntur ſecundum ſpeciem, & partes, quæ dicuntur ſecundum materiam, hoc inter eſt, dimiſſis cæteris opinionibus, quod partes ſecundum ſpeciem ſunt omnes partes, inquantum habent

Universidad de Deusto Biblioteca

habent magnitudinem, & ſitũ, & figurã in corpore, partes autem ſecundum materiam dicũtur, inquantum habent materiam, ſecundum quam ſubiiciuntur formæ ſpeciei, & ſitui, & magnitudini, & figuræ. Matt.to.6. 114.c.3.F

Omnes partes augmenti ſunt partes ſecundum ſpeciem. Matth.to.6. 114.c.3.K

In homine ſunt partes diuerſæ dupliciter. Matt.to.6. 99.c.3.F

Duplices ſunt partes, quæ proueniunt ex alimento, quædam ſunt ad augmentum, & quædam ad reſtaurationem deperditi. Primæ ſunt ſecundũ ſpeciem: ſecundæ verò ſm materiã; quia non competis eis aliquid de ſpecie, vt ſint. Matt.to.6. 114.c.4.F

Quæ ſint partes accidentales corporis. Matt. tom. 6. 99.c.4.G

Solæ partes ſecundum ſpeciem reſurgent. Mat.to.6. 114.c.4.I

Duo ſunt, quæ tollunt partium identitatem in reſurgentibus. Matt.to.6. 102.c.1.B

Pars non ponit in numerum contra totum, bene tamen contra partem. Matthæ.to. ſexto. 138.c.4.H. 141.c.2.A

Quælibet pars magis tendit ad cõſeruationẽ totius, quam ſui. Matt.to.6. 143.c.4.G

Parthi. De origine Scytarum ſunt, fuerunt. n. eorum exules, nam Parthi lingua Scythica exules ſonat, & Parthia coniuncta eſt Aſſyriæ: ſed magis Orientalis, habet enim ad auſtrũ mare Rubrum, & ad Septentrionem mare Hyrcanum, & diuiſi ſunt in viginti duas gentes, ſeu regna, quorum vndecim incipiunt ab Armenico limite, & Caſpio littore, reliqua vndecim habent ab ortu ſolis, varios arrianoſq; Carmaniam; a meridie Medos, ab Occidente, & Septentrione Hyrcanos. Gen. 6.c.3.H

Particulariter dicta. Ea, quæ particulariter dicuntur, oportet multum explicari. Matt.tom.3. 279.c.4.K

Parturio verbum quomodo differat à Pario. Leuit. 124.c.2.A

Parturientis dolor non fuiſſet in paradiſo terreſtri. Gen. 22.c.2,B

Paruath In Hebræo ſignificat eſedram. 1. Paralipo. 296.c.4.K

Parui penſio. Tres ſpecies paruipenſionis ponuntur ab Ariſtote. 2. Rethoricorum. ſ. deſpectus, epireaſmus, ideſt impedimentum conſequendi propriam voluntatẽ, & contumeliatio. Et ad iſta tria poſſunt reduci in ſpeciali omnia motiua iræ. Et iſta ad paruipenſionem immediate reducuntur. Mat.to.2. 105.c.2.A & 118.c.2.C

Paruipenſio eſt proprium motiuum iræ. Matth.to.2. 105.c.1.E

Paruulus. Generaliter omnes paruuli, qui moriuntur ante vſum rationis ſine Baptiſmo, ideo ſic mori permittuntur: quia Deus præſciebat eos malos futuros, ſi vixiſſent, quos neſciebat abſolute futuros malos: quia præſcientia, aut prædeſtinatio falli non poteſt. Nec tamen in lymbo puniuntur propter peccata, quæ facturi eſſent: ſed propter peccatum originale, quod contraxerunt. Gen. 271.c.1.E. 264.c.4.F

Omnes paruulos Sodomorum periiſſe, concedendum eſt, aliquos ſolum pœna damni, aliquos vltra hoc pœna ſenſus. Gen. 271.c.1.C

Paruuli in peccato originali morientes an damnentur. Gen. 264.c.4.G

Bonum eſt, quod paruuli audiant legem Dei. Deut. 164.c.4.I

Paruulos iacere in eodem lecto cum parentibus, vetuerunt iura, vt habetur in decretis. 2.q.5.cap. conſulit. 3. Reg. 36.c.4.K

Paruuli, iuxta Chriſti doctrinam, in quo ſunt imitandi. Mat.to.5. 5.c.2.C

Paruuli in peccato originali decedentes, in die iudicij reſurgent: ſed non euigilabunt. Matth.tom.6. 74.c.2.D

Paruulorum animæ quomodo veniãt in Lymbum ſuum. Matth. to. 7. 251.c.4.H. In quo manebunt ſemper. ibid. 251.c.4.H. in quo ſunt perpetuæ tenebræ. ibid. 251.c.3.G

De reſumptione animarum paruulorum, qui ſunt in Lymbo, in die Iudicij. Matt.to.7. 238.c.2.A

De paruulorum exiſtẽtium in Lymbo cognitione. Matt.to.7. 238.c.2.D. Et de eorum duplici carentia. ibid. 232.c.4.K

De pœna paruulorum in Lymbo. Matt,to.7. 124.c.2.I. ad quam pœnam duo requiruntur. ibidem. 234.c.3.K

Paſcere. Tempore antiquo filię magnorum virorum paſcebant greges. Exo. tom. 1. 13.c.1.G

Paſcere greges honorabilis erat occupatio tempore patriarcharum. Exo to.1. 13.c.G

In teſta. vet. licebat Leuitis paſcere greges. Mat.to.6. 219.c.1.E

Paſcere pauperes delicate, & immoderate, peccatũ eſt. Matt.to.3. 268.c.1.D

Chriſtus pauit turbas plus quam ſemel, & conuenienter. Primò ad oſtendendum poteſtatem excellentiæ. Secundò propter neceſſitatem occurrentem. Matt.to.4. 149.c.4.K. 150.c.1.A

Paſcua Dicuntur quæcunque loca herboſa, vbi pecora paſci poſſunt, fœnũ autem dicitur herba longa, quæ meti poteſt falce. Matt.to.6. 213.c.1.D

De paſcuis, venationibus, & piſcationibus datur decima. Matt.to.6. 216.c.4.H

Paſtor. Contentio inter paſtores Abrahæ, & Loth, de qua Gene. 13. fuit propter aquas, & paſcua gregum. ſuper Gene. 72.c.3.G. & 75.c.1.E

Paſtoribus proprium eſt in agris manere, de loco ad locum pro paſcuis mutari, & habitare in tentoriis vel tabernaculis. Gen. 74.c.3.F

Paſtores ouium deteſtabantur Aegyptij: quia macta bant arietes, & oues ad comedendum, quos pro diis venerabantur. Exo.to.1. 54.c.2.D

Non eſt bona paſtoris excuſatio, ſi lupus ouem comedat, dicere; neſciui, vt ait Gregori. in Regiſtro. Et habetur extra de reg. iur. capit. quamuis cauſæ. Exo.to.2. 135.c.4.H. Matt.to.2. 244.c.3.G

Proprius actus paſtoris eſt vigilare ſuper gregem ſuum. Matt.to.1. 8.c.1.D

Paſtor ſeu rector animarum peccat, quando ſcelera non obiurgat, vt ait Greg. in paſtorali. & habetur. 43. diſt. cap. Epheſiis. Mat.to 6. 224.c.3.I

Paſtor noſter, & princeps paſtorũ eſt Chriſtus. Matt.to.4. 84.c.1.D

Status Paſtorum, & doctorum durabit in Eccleſia vſque ad finem ſeculi. Mat.to.5. 174.c.1.E

Paſtorum filij quare efficiantur grandes corpore, & viribus, & non ſic filij agricolarum magnis laboribus attritorum. vide inde Opti. Politia. 6.c.2.C

Paſcha. Paſchæ celebrationem prędixit Moyſes filiis Iſrael ad minus per ſex dies prius quam vltimam plagam primogenitorum diceret

Nõ poterant apud Hebręos comedere Paſcha, qui contactu cadaueris humani polluerẽtur, vt patet Num. 9. bene tamen in ſequenti menſe, decima quarta menſis; ſimiliter dicendum eſt de pollutis quacunque alia immundicia: ſi tunc contingeret. Leui. 105.c.3.F

Paſcha obſeruatum eſt a Iudæis in monte Sinai, vt habetur Nu. 9. Leui. 235.c.1.B

Paſcha noſtrum maxime anticipatum, contigit die 21. Martij. Et tardiſsimum, quod poteſt eſſe, cõtingit die viſieſima quinta Aprilis. Leu. 268.c.3.F

Nos facimus paſcha noſtrum inter decimam quartam lunam, & vigeſimam primam. ſuper Leuit. 268.c.2.C

Ad Paſchæ inuentionẽ Eccleſia ſeruat ciclos. Leuit. 268.c.2.C

Paſcha Iudæorum ſemper celebratur iuxta æquinoctium vernale, ſcilicet ab introitu ſolis in Arietẽ. Matt.to.4. 30.c.4.K

Paſcha Iudæorum ſolet eſſe vel ad finem Martij, vel principium Aprilis, vel quaſi. Matth.tom.quarto. 85.c.3.I

Paſcha eſt nomen hebræum, & non græcum, & dicitur apud Hebræ. phaſe, quod ſignificat trãſitum. Matt.tom.7. 282.c.1.E.c.2.F. Et iſte tranſitus poteſt tripliciter accipi. ibid. c.4.K

Paſcha dupliciter accipitur: vno modo pro quodam die feſto, aliquando pro Agno paſchali. Mat.to.5. 282.c.2.F. ſecundo modo capitur Mat.26. cùm dicitur: Scitis, quia poſt biduum Paſcha fiet. Matth. to.7. 282.c.3.F

Paſchę cærimoniæ conſiſtebant ſolum in vna cœna. in Defenſo. 14.c.2.A

Euangeliſtæ interdum non faciunt differentiam inter Paſcha, & Azima: ſicut fit in veteri teſtamento, vt Patet Leui. 23. Sed pro eodem accipiunt, vt patet Marci 14. cùm dicitur, erat Paſcha, & azima poſt biduum, & Lucæ. 22. Appropinquabat dies feſtus azimorum, quod dicitur Paſcha. in Defen. 14.c.2.E

Paſcha aliquando accipitur pro carnibus ſacrificiorum, quas comedebant in ſeptem diebus Paſchalibus, ſiue ſeptem diebus azimorum. Et ſic intelligitur illud Ioan. 18. noluerunt intrare in prætorium, vt non contaminarentur: ſed manducarẽt Paſcha. vt probatur in Defenſo. 14.c.2.E.c.3.F. patet etiam hoc Deuter. 16. vbi dicitur, immolabis Domino Deo tuo phaſe de bobus, & ouibus. in Defenſo. 14.c.4.F

Paſcha aliquando capitur pro feſto azimorum, q̃ incipiebat die decima quinta menſis primi, & durabat ſeptem diebus. Et habebat duos dies ſolẽnes, in quibus ceſſabatur ab omni opere ſeruili Exod. 12. Et dies decimus quartus, licèt poſſet vocari Paſcha propter agnum paſchalem: Sed non poterat proprie vocari feſtum, bene tamen dies decimus quintus dicebatur dies feſtus Paſchæ. in Defenſ. 14.c.4.H

Paſcha non erat proprie feſtum: quia non vacabatur illa die a laboribus: ſed licebat fieri omnia opera prophana, quæ fiebant in diebus profeſtis, nec erat differentia aliqua inter iſtum diem, & alios dies prophanos: niſi quòd in iſto comedebatur agnus paſchalis ad veſperum, & in aliis non, &c. in Defenſo. 16.c.2.C

Paſcha mãducabatur in loco, vbi erat ſanctuarium. Matth.to.5. 239.c.4.H

Vbi diſcipuli ante mortem Chriſti dixerũt Chriſto, vbi vis paremus tibi comedere Paſcha? Matt. to.5. 239.c.4.H

Feſtum Paſchæ Deus inſtituit. Matth.tom.ſeptimo. 282.c.4.I

Præcipua cauſa inſtitutionis paſchæ fuit trãſitus Angeli percutientis ſaltantis de domo vnius Aegyptij in domum alterius &c. Matth. tom. ſeptimo. 283.c.2.F

Conſuetum erat Iudæis, vt quolibet anno tempore paſchæ aſcenderent in Ieruſalem per ſeptem, vel octo dies ante feſtum. Matt.to.7. 301.c.2.E,c.3.F

Paſcha Iudęorum communiter eſt circa finẽ Martij, vel iuxta principium Aprilis. In Defenſorio. 17.c.4

Paſchaſius Exiſtens in purgatorio miraculum fecit ex deuotione orantis ad Deum, non tamen ex Paſchaſij oratione. Mart.to.3. 57.c.3.H

Paſſer. Paſſeres abundant valde in terra Chanaan. Matt.to.3. 255.c.3.K

Paſsio Licèt non poſsit cogere intellectum, & voluntatem, nec directè diminuere eorum libertatem, poteſt tamen indirectè diminuere: ita vt intellectus praue iudicet ad inſtãtiam paſsionis vrgẽtis, & voluntas peruerſe eligat. Leui. 30.c.4.F

Nulla paſsio eſt vehemẽtior amore illo, quo ad libidinem prouocamur. 2. Reg. 83.c.4.I

Paſsionem cohercere in conſpectu rei delectabilis, magnæ virtutis eſt. 1. Paralip. 129.c.1.C

In Chriſto non fuerunt paſsiones. Matth.to.primo. 217.c.1.D

Eſſe paſsionis, & ſi dependeat a ſubiecto, & ab obiecto, tamẽ ratio propriè paſsionis accipitur ab obiecto: quia potentia eſt ad multum generale, cùm in eadem potentia ſint multæ paſsiones. Et ſecundum hoc conſiderari poteſt magnitudo, vel grauitas paſsionis. Matt.to.2. 103.c.3.G

Paſsio poteſt turbare rationem circa eligibile: ſed non circa exiſtere: ſeu circa naturam rei. Mat.to.5. 273.c.2.E

Paſsiones appetitus quomodo cauſentur, Mat.to.2. 107.c.1.B

Duplex eſt modus paſsionis. Mat.to.7. 147.c.4.F

Per omnes paſsiones impeditur ratio in actu ſuo, ſed per iram præcipue. ſuper Matth. tom. ſecundo. 108.c.1.B

Nulla eſt magis fortis paſsio in hominibus: quam concupiſcentia venereorum. Mat.to.5. 137.c.1.E

In paſsionibus poteſt dupliciter inueniri malũ, vno modo, ſecundum ſpeciem paſsionis, quę ſumitur ab obiecto, nam paſsio dicitur mala, quando obiectum ſecundum ſuam rationem dicit aliquid malũ, vt inuidia &c. Alio modo ex quantitate ipſius paſsionis, ſcilicet, ex abundantia, & ex deffectu, vt in delectationibus tactus, & guſtus, & in triſtitiis. Matt.to.2. 108.c.2.A

Chriſtus accepit paſsiones noſtras præter peccatũ. Mat.to.5. 240.c.4.G

Circa paſsiones aliter locuti ſunt Stoici, & aliter Peripatetici, nam Stoici voluerunt auferre omnes paſsiones di. Omnes paſsiones eſſe quoſdam effectus exiſtentes præter ordinem rationis &c. Peripatetici verò dixerunt, paſsiones non eſſe malas, ſed exceſſus, & defectus in illis. Et ſic quodammodo concordant in ſententia, quia Stoici ipſas paſsiones, prout ſunt a ratione regulatæ, nolunt vocare paſsiones, ſed prout excedunt regulas rationis in plus vel minus, & tunc verum eſt, quod omnes ſunt malæ: poſitio tamẽ Peripateticorum eſt rationabilior. Matth.tom.ſecundo. 108.c.2.D, & 123.c.3.K.c.4.F

Universidad de Deusto Biblioteca

In beatis nulla consurgit passio nisi recta. Mat.to.7. 222.c.3.I

Passio absolute accepta nec est laudabilis, neque vituperalis, sed laudabilis est, secundum quod regulata est a ratione, & potest esse meritum, secundū vero quod recedit à ratione dicitur vituperabilis. Matt.to.2. 109.c.4.G

Quod darentur motus passionum, tanquam instrumenta rationis, fuit bene ordinatum. Matth.to.2. 112.c.2.D

Passio spiritualis recipitur in aliquo spiritualiter, id est non per modum materiæ, sed modo spirituali, secundum modum intentionis: sicut recipitur similitudo albedinis in aere, vel pupilla, quæ est organum visionis. Mat.to.7. 147.c.4.G

Sunt aliquæ passiones, quæ habent vnicum obiectū, vt sunt amor concupiscentiæ, delectatio, fuga, & similes: aliæ sunt, quæ habent duo, vt odium, inuidia, ira, & amor amicitiæ. super Matt.to.secundo. 117.c.3.I

Quid sit passio proprie dicta secundum Damascenū. Mat.to.4. 235.c.3.I

Passionum conditio est, quod interdum per accidēs sibi repugnant, quia scilicet non possumus habere, quod per vnam desideramus, quin aliam abliciamus, vt si quis habeat iram & amorem, & non possit frui amato, nisi remittat desiderium vindictæ, si fuerit: maior amor, quam ira, vt amato fruatur, si autem fuerit maior ira, quam amor, peribit amor, vt vindictam sumat. Mat.to.4. 78.c.2.C

Qui transeunt de vna passione in oppositam nō possunt illam vultu vel verbis faciliter exprimere. Ma. to.4. 110.c.4.F

Passio dupliciter accipit, vno modo large, & sic omne recipere dicitur pati. Alio modo stricte, & sic passio est motus contra naturam: Et isto secundo mō corpora beatorum nō erūt passibilia, sed causa huius impassibilitatis non assignatur eodē modo ab omnibus. Mat.to.4. 135.c.3.H

Passiones, cùm inchoant, facile compescuntur, sed non cum auctę sunt. Matt.tom.5. 4 c.2.D

Duplex est passio ab extra. s. per influentiam, & per violentiam. Matt.to.4. 257.c.2.D

Duplex passio est, quæ dicit solum recipere, altera, quæ fit per mutationem præter naturam. Matth. to.4. 238.c.3.I

Passiones partis sensitiuæ non sunt materia moralis virtutis, aut vitij, nisi inquantum pertinent ad rationem, scilicet quòd sint volitæ. Mat.to.septimo. 20.c.3.K.c.4.F

Omnis passio fit per victoriam agētis supra passum. Matt.to.4. 23.c.1.A

Passionis duplex est modus. s. materialis, & spiritualis, secūdum quod potest aliquid recipi ab aliquo materialiter, & spiritualiter, idest nō per modum materiæ, vt similitudo albedinis, quando recipitur in aere, vel in pupilla. Matt.to.7. 147.c.4.F

Passiones partis sensitiuæ non fuerunt in Christo, bene tamen aliqui motus partis illius, qui insurgebant ipso volente, & iubente, sed non ipso nolente. In Parado. 38.c.1.B

Duplices sunt passiones: quædam, quæ a sola imaginatione habent originem, & aliæ, quæ realiter ab aliquo agēte extrinseco infliguntur. In Parad. 43.c.1.C

Passiones, quæ in hominibus causantur, necessario solent euenire, scilicet, vel ex conditione humanæ naturæ, aut ex conditione indiuidui, ob malitiam, aut deordinationem conditionis. primas habuit Christus, non tamen secundas. In Parado. 43.c.4.F. & ponuntur exempla de fame. ibid. 44 c.1.A. Et de frigore, & æstu. 44.c.2.B. Et de lassitudine. 44.c.3.F

Inter passiones duæ tantum sunt laudabiles, scilicet, verecundia, & nemesis. secundo Ethico. cap.4. In Parado. 79.c.3.I

Passio Christi. Ex passionis Christi meritis Deus condonat peccatis nostris. Et hoc non est misereri, sed iuste agere, est tamen maxima misericordia, quia voluit mori pro nobis, & passionis suæ merita cuilibet communicare, vt probatur Exo.to.secūdo. 167.c.2.E

Passionis Christi meritum sufficiens fuit ad redimē dum peccata dęmonum, sed illi non sunt redempti, quia secundum altissimum Dei iudicium nō decuit eos redimi &c. super Exod.tom.secundo. 167.c.3.G

Passio Christi ex parte sui fuit voluntaria. Matth. to.4 191.c.2.B. similiter, & ex parte Iudæorum libera. ibid.c.2.D. & fuit similiter necessaria. ibid. c.2.E

Passio Christi fuit voluntaria, & non necessaria, tam ex parte Christi patientis, quàm ex parte Iudæorum ipsum occidentium, vt probatur Matt. to.4 191.c.2.B. potest tamen dici necessaria, in quantū Deus volebat eam, & statuerat sic fieri, fuerat.n. prænunciatum per prophetas. ibid. 191.c.2.E

Christus in passione sua dixit se esse Deum manifeste, & non prius, ne impediretur passio sua. Mat. to.4. 190.c.3.H

Propter Christi mortē corruit Ierusalem. Mat.to.4 191.c.2.D

Ex lege statuta impossibile est alicui fieri plenam remissionem omnium peccatorum, & pęnarum ante Christi passionem, ita vt si illi mori cōtingeret ante illius passionem, mox cœlum euolaret. Parado. 115.c.2.A. Etiam si matri suæ hoc cōtingeret. ibid. 118.c.1.C

Passionem suam pluries prędixit Christus discipulis suis, multis de causis. super Matth.to.quarto. 272.c.2 E.c.3.F

Ante Christi passionem discipuli eius non credidерunt illum esse Deum. Matt.to.5. 245.c.4.F

Passionem, & resurrectionem suam, quare Christus toties significauerit discipulis, prius quam fieret. Matt.to.6. 182.c.4.I

Passio Christi dicitur calix metaphoricè: quia sicut in calice dantur nobis ad bibendum aliqua valde amara, & prouocantia horrorem, ita est de passione, & morte. Mat.to.5. 195.c.3.F

Passio Christi quomodo dicatur esse infiniti meriti. Parado. 114.c.2.C

Passionem suam dixit Christus discipulis suis secrete propter multa. Mat.to.5. 184.c.2.B

Passio Christi aliquid habet in se, quod meretur remissionem omnium peccatorum, & adhuc amplius, cum contineat meritum infinitum. Parad. 114 c.2.E

Passiuum. Potest tripliciter immutari, scilicet materialiter, & spiritualiter tantum. terliter simul aliomodo spiritualiter tantum. Matt.to.quartiomodo materialiter tantum. 238.c.4.H

Si passiuum sit aptum immutari ab agente materiali, & spirituali immutatione, semper materialis spiritualem præcedit. Matt.to.4. 238.c.4.I

Pater. Patris ad filium maior est amor secundum naturam, quam viri ad vxorem. Gen. 234.c.3.K

Potestas patris ad filium non est illa, quam iura vocant patriam potestatem, vt aliqui dicūt, propter multa. Gen.241.c.2.B. sed dicēdum quod iustum paternum solum est patris ad filiū, & aliquo mō matris ad filium, sed non ita proprie, quia illa non statuit legem, sed vir. Gen. 241.c.3.G

Pater quantum possit amare filium. Gen. 315.c.2.k & 316.c.4.F

Pater assimilatur Soli, & non Lunæ. Gen. 350.c.1.A

Quod aliquis scienter patrem suum occiderit, non reperitur in historijs autenticis, secus tamen nescienter. vt patet de Aedippo. Exod. tom.primo. 215.c.4.G

Pater & mater nomina sunt magnæ dulcedinis, vt dicit Philosophus 2.Politi.c.1. Exod. tom.primo. 216.c.2.E

Pecus ad filium est principatus regalis, & non tyrannicus, sed apud Persas est sicut principatus domini ad seruum. Mat.to.2. 79.c.2.B

Paterna cura, in quo differat a cura principis alicuius politiæ. Num.to.1. 132.c.4.I

Pater moriens relinquens filium, & si realiter moriatur, quodammodo dicitur non mori. Nu.tom.1. 237.c.1.A

Pater secundum ordinem charitatis magis tenetur filijs quam alicui alteri, qui non sit pater vel mater ipsius. Iudicum. 196.c.1.C

Pater non debet occidere filium suum etiam si sit iudex, vt quidam Gentiles dixerunt, sed hoc improbatur. 2.Reg. 79.c.4.K 80.c.1.A

Patrem vel matrē occidere non licet filio, pro quantumcunque graui crimine. super tertium Reg. 140.c.4.H

Pro patris peccato non occiduntur filij magni, nisi ipsimet demereantur, secus tamen si sint paruuli. 3.Reg. 152.c.3.H

Inter patrem legalem & naturalem quid interfit. Mat.to.1. 84.c.2.E

Diabolus quomodo dicatur pater omnium peccatorum, & ipsi filij eius. super Matth.tom.primo. 246.c.1.B

Pater impregnauit filiam suam vtroque dormiente, vt dicit. S.Tho. in quodam Quolibet. super Gen. 272.c.3.H

Lex iulia de adulterijs permittit patri occidere filiā deprehensam in adulterio, seruatis quatuor conditionibus, non tamen permittit hoc lex diuina. Ideo talis est reus homicidij, super Matt.to.2. 95.c.1.D.c.2.A. Et præfata lex non permittit idē vxor circa vxorem: multæ tamen leges gentium id concedunt viris, imo magis marito, quam paribidem. 95.c.3.G

Secundum leges humanas pater potest vendere filium pro alimentis in necessitate famis. Matt.to. 339.c.1.B. Et tenetur filius liberare patrem fame deficientem, potius quam seipsum. Et exponere se morti pro patre, ad quod tamen non tenetur pater pro filio. ibidem. 39.c.1.C

Filius non tenetur obedire filius in his tantum, quæ repugnant statui fidei, & inducunt contumeliam Creatoris 1.Cor.7. Et extra de diuortijs ca.gaudemus. Mat.to.3. 39.c.2.E

Pater nomen amoris est & dulcedinis. 2. Politi. ca. 1. Matth.to.3. 66.c.3.G 69.c.4.F

Pater tenetur prouidere filius in necessarijs, nisi pater vellet occidere filiū, vel conaretur filium peruertere ad infidelitatem, & crederet se non posse resistere. Secus tamen si posset resistere, & pater esset magna inopia, nam tunc debet illi prouidere, parce tamen, vt det ei panem tribulationis, & aquam angustiæ. Mat.to.3. 153.c.1.C

Pater absolute tenetur prouidere filijs, nec potest aliqualiter excusari ab hoc debito. non tamen tenetur absolute thesaurizare filijs, sed de æquitate, filij vero obligantur patribus secundum rationem, non tamen secundum naturam. Matth.tomo 3. 153.c.4.I

Pater ex charitate & amore naturali magis diligit filium, quam filius patrem: & filius ex amore naturali & charitate magis patrem quam pater filiū: diuersimode tamen, secundum quod amor considerатur proprie quasi ad alterum, aut quasi ad aliquid sui: simpliciter tamen dici potest, quòd parentes magis ament filios, quam econtra. Mat. to.6. 151.c.2.E.c.3.F

Pater magis diligit filium quā econtra. propter multa, quæ adducit Philosophus 8.Ethi. Matth.to.6. 150.c.4.G

Amor naturalis patris erga filium, penes quid attenditur. Mat.to.6. 151.c.2.B

Pater nūquam debet vocare filium suum dominū, etiam si filius eius sit rex, & ipse sit rusticus, imò dato quod filius faceret patrem suum Regē. Mat. to.6. 164.c.4.I

Patres non puniuntur pro filijs, nec econtra, quantū ad peccatum personale, licèt peccatum præcedentium maneat in posterioribus, vt in populo, licèt non, vt in personis priuatis: vel dicendum quod patres non puniuntur pro filijs, accipiendo proprie peccatum filiorum, scilicet pro eo quod filij faciunt, eo quod peccata non ascendunt sed descendunt, nisi sic accipiatur, quod puniuntur patres pro peccatis filiorum, quia scilicet omiserunt eos corrigere, vt Heli.1.Reg.3.& 4. & extra de symo.ca.heli. Mat.to.6. 251.c.2.D

Pro peccato patris nunquam punitur filius, si filius non meruit totam illam pœnam. Matth.tom.6. 251.c.2.E

Pro peccatis patrum quod non punirentur filij nec econtra mandauit Deus. Mat.to.6. 251.c.3.F

Pater & Filius in diuinis non constituuntur in esse suppositali per relationes ad Spiritum Sanctum. Mat.to.4. 169.c.1.A

Pater in diuinis non loquitur, & ideo quando dicitur in Psal. Dixit Dominus, scilicet, Pater, Domino meo, idest Filio, dicitur hoc ad ostendendum veritatem rerum. Mat.to.6. 162.c.2.B

Pater in diuinis potest homo vocari. Matth. tomo.4. 61.c.4.F

Hoc nomen pater dicitur quodammodo analogice de Deo & de homine. Mat.tom.6. 186.c.3.G

Pater & filius in diuinis non differunt in aliquo absoluto, quia tunc essent duo dij. Matthę. tomo.3. 288.c.2.A

Dicitur quod Pater in diuinis non reuelat filium, sed bene Filius reuelat Patrem, propter tria. Mat. to.3. 289.c.2.A

Quomodo tota deitas possit dici Pater Christi. Mat. to.4. 268.c.4.H

Pater aliquando capitur pro persona Filij, ita enim cantat Ecclesia, o Pater sanctissime, qui mundum redemisti tuo fuso sanguine. Matthę. tomo.6. 313.c.1.C

Quomodo Pater dedit filio omne iudicium facere. Mat. to.7. 109.c.1.A

Deus in veteri testamento vocabatur dominus, sed in nouo vocatur pater. super Matæh. to. quinto. 258.c.3.I

Pater cęlestis nonnunquam vocatur homo in sacris litteris. Matth.to.5. 66.c.2.D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Patres. Consuetudo est sacræ scripturæ vocare omnes superiores patres, & omnes inferiores filios, vt patet extra de verborum significa.cap.nam & rex Nabuchodonosor. Gene. 386.c.3.k. & 395.c.2.B. Leuit.218.c.4.I. Deutero. 171.c.3.I. 2.Reg. 56.c.4.I

Patres solent loqui cum filiis in fine vitæ, vel cum morti proximi sunt, instruentes eos in moribus. Sic fecit Moyses, Thobias, Samuel, & Christus. r. n.Gen. 401.c.1.C. Et hoc propter duo. 1. Paralip. 326.c.1.E

Patres possunt dici maiores, & domini, & subditorũ curam gerere debent. Et sic vocantur Senatores Romani, patres conscripti. Gen. 336.c.3.H

Patres, apud Hebræos, debebant instruere filios circa cerimonias legis. Exo.to.1. 99.c.2.E

Patres valde desiderant cognoscere filios. Mat.to.5. 89.c.4.H

Patres in sacris litteris dicuntur auus, & proauus, vt patet extra de verborum significatione. in capit. nam & Nabuchodonosor. Leu.189.c.1.D.4.Reg. 92.c.3.I. & 95.c.1.D

Patres non puniũtur pro filiis etiam iudicio diuino. 6. Reg.140.c.1.B. nec econtra. Matth.tom.sexto. 251.c.3.F

Cetera de patribus, vide in dictione, parentes.

Pater familias. Patres familias tenẽtur docere filios suos, & domum suam timere Deum, quod si faciant, multum merentur. Gen. 264.c.3.F

Pater familias est ille, q domui præest, scilicet, caput, vel princeps in communicatione œconomica. Mat.to.5. 173.c.1.D

Pater familias dicitur homo, qui habet domum, & familiam, etiam, si non habeat filios, quem Aristoteles vocat rectorem œconomiæ. Matth. tom. 5. 263.c.2.A. Mat.to.6. 320.c.1.B

Paternitas. Paternitatis ius nõ tollitur per disparem cultum sicut matrimonium; & ideo quandocunque conuertitur filius, recuperat ius successionis paternæ. 1. Rem. tom.1. 113.c.1.A

Paternum iustum. De paterno iusto, & quomodo differat a patria potestate. Gen. 241.c.2.B

Paternum iustum secundum Aristotelem quinto Ethico. est de iure naturali, inquantum filius est pars patris. Et est ad omnem filium tam legitimum, quàm non legitimum, & non extenditur nisi ad filios, quia non ad nepotes &c. Et distinguit inter masculum, & fœminam, & non durat, nisi quandiu filij sunt paruuli. Gen. 241.c.2.D

Pati. Corpus sine anima non patitur pro malis præteritis. Mat.to.6. 72.c.4.I

Melius est omnia mala pati, quam malo consentire. Mat.to.5. 49.c.4.H

Quomodo anima patiatur, super Matt.to.septimo. 274.c.3.K

Assimilatio patientis ad agens contingit dupliciter. Matt.to.7. 274.c.3.k.c.4.F

Omne patiens secundum naturam suam est extensum. Iosue to.1. 61.c.1.B

Patiens dicitur Deus inquantum offensas illatas tollerat. Exo.to.2. 166.c.4.k

Nunquam aliqui patiuntur aliquid, quod non mereantur pati. Si ergo aliquis fuerit, qui nihil omnino pati mereatur, etiam si totus mũdus conetur, non valebit eum lædere, nisi forte Deus permiserit eum pati aliqua, quia expedit illi, vt magis mereatur. 1. Reg. to.2. 105.c.3.G

Omne agens in agendo patitur. Matth. to.septimo. 144.c.2.A

Patibulum. In patibulis, & cimiterijs mortuorum quare aliquando appareant faculæ ardentes, & de nocte solum. Ali quando magnæ, & aliquando paruæ. Leuitic.73. c. 1. D. Et quare non videantur multum eleuatæ a terra, & quare non appareant tempore frigido hiemis, aut magnarum pluuiarum, sed tempore veris, aut magis tẽpore æstatis. Et quare non fiant super omnia sepulchra, sed super sepulchra eorũ, qui aliqualiter pingues erant, & carnosi, & quorũ cadauera a paruo tẽpore sepulta sunt &c. Et quomodo hæ faculæ in nauibus contingant, & quomodo illę faculæ non sunt sufficientes ad combu rendum. Leui. 73.c.2.C

Patientia Vtitur malis ad bonum, sicut cęteræ virtutes vtuntur bonis ad bonum. Matth.to.3. 77.c.4.K

Patientia docet non murmurare in aduersis. Matth. to.3. 248.c.1.A

Patientia sine aduersis non contingit. Matt.tom.4. 107.c.2.B

Patientia non reddit vitam nostram perfectam simpliciter, nec opus eius est perfectum, quatenus est opus eius, sed in ordine ad charitatẽ, scilicet, quatenus patientia procedit a charitate, quia ex abundantia charitatis tolerat quis aduersa. Mat.tom.5. 133.c.4.K

Patria Dicitur locus naturalis a patre dictus, quia ille conseruatiuus est, & effectiuus ad generationem, vt pater, per influentiam receptam in eo a corporibus cœlestibus, & ideo pater vocatur genus a Porphirio. Gen. 323.c.4.G

In patria omnes beati intelligent omnes res naturales, alias non essent beati. Gen. 30.c.4.K

In patria mori omnes desiderant. Gen. 386.c.2.B

In patria manebit scientia sacrarum literarum, ad istum sensum: quòd ea, quæ per sacram scripturam scimus, in patria experiemur: cęteræ artes, & scientiæ manebunt quo ad habitum, & in actu perfectiori, & acutiori. Gen. 31.c.2.D

Amor patriæ tenerrimus est, & tenacissimus. Num. to.1. 117.c.2.B

In patria nullum erit præceptum. Matth.tom.sexto. 135.c.3.F

Patria potestas. Patria potestas est de iure ciuili, quia legislator egit de patria potestate inter ea, quę pertinẽt ad ius ciuile, postquam egit de iure naturali, & de iure gentium. Et ad huc de quibusdam aliis pertinentibus ad ius ciuile, quod est ius scriptum. Gen. 241.c.2.C

Patria potestas, quam sic vocant iuristæ, non est ad omnem filium, sed solùm ad legitime natos, ideo sapiens fuit, quia electus erat. super Gen. Institut. de patria potestate capit. primo. Gene. 241.c.2.C

Patria potestas, quam sic iura dicunt, non reperitur inter omnes homines, sed solùm inter Romanos, ideſt, inter eos, qui iure Romano coeunt, vt patet institutio. de patria potestate. §. ius autem. Gene. 241.c.2.D

Patria potestas, quæ est secundum leges, non solum extenditur ad filios, sed etiam ad nepotes, & cęteros descendentes per filios, vt patet. institutione. de patria potestate. §. Qui igitur &cæt. Genesi. 241.c.2.E

Patria potestas distinguit inter masculum, & fœminam, scilicet, q nepos ex filio sit in potestate aui. Et nepos ex filia non, vt patet instituta de patria potestate §.vlt. Gen. 241.c.2.E

Patria potestas durat per filios tam paruos, quã magnos, quia a patria potestate liberantur per emancipationem. Gen. 241.c.3.F

Patria potestas extenditur ad certos casus de quibus in glosa. institu. de patria potestate. super Gene. 241.c.3.G

Patriarcha. Patriarchæ accipiebant vxores de sua progenie, ad vitandũ Idolatriam, quæ tunc vigebat in terris. Genes. 58.c.3.F

Patriarcharum occupatio erat circa pascua ouium. Gen. 69.c.2.C

Patriarcharum mos erat sepellire vxores suas apud se. Gen. 284.c.2.E

Duodecim Patriarcharum ossa, ducta sunt, vt aliqui volunt, in terram Chanaam, in exitu de Aegypto. Et hoc videtur verũ ex verbis Stephani Act. 7.Gen. 386.c.3.G

Testamenta, quæ duodecim Patriarchæ fecerunt, referuntur, & quod reperta fuerunt in quibusdam græcis voluminibus. super Exod. tom. primo. 1.c.3.I

De Patriarcharum iuramento sub fęmore. Genes. 359.c.1.D

Patronus. Præsentans aliquem indignum scienter, priuatur iure præsentandi pro illa vice. Iud. 85.c.1.A

Patronus turpitudinis est, qui cælat crimen vxoris. Mat.to.5. 103.c.3.k

Patronatus. Ius patronat' vẽdi potest indirectè, vt patet extra de iure patronatus.in cap.ex litteris. Et de re iudicata ca. Cùm Bertoldus. Gen. 284.c.4.G

Paucum. Qui pauca possidet, pauca cupit: & qui multa possidet, maiora cupit. Mat.to.5. 141.c.4.H

Paula. Paulæ matris Eustochij refertur historia ex Hiero. Iosue to.1.10.c.2.E.c.3.F

Paulus. Paulus quare dicatur vas electionis. Gen. 7.c.3.I

Paulus futurus prædicator gentium, instruẽdus erat in nouo, & veteri testamento, quæ quidem testamenta significantur per hebdoadem, & ogdoadẽ. Gen. 8.c.1.A

Paulus ad pedes Gamalielis audiuit vetus testamentum, & nouum a Christo reuelante suscepit. Gen. 8.c.1.B

Paulus doctor gentium dicitur, vt patet. 2. ad Timo. 1. quia omnibus gentibus predicabat. vt habetur ad Roma. 1, cùm dicitur Græcis, Barbaris sapientibus debitor sum. Gen. 8.c.1.C

Paulus forte non fuit electus, quia sapiens erat, sed ideo sapiens fuit, quia electus erat. super Gen. 10.c.4.k

Quando Paulus venit predicare Corinthiis, non venit in sublimitate sermonis, aut humanæ sapiẽtiæ &c. Et ideo aliqui corinthiorum ipsum neglexerunt dicentes Paulum esse insipiẽtem, quia eis solas historias prędicabat, quare excusat se de hoc 2. Corint. 11. dicens. Existimo me nihil minus fecisse a magnis Apostolis, nam si imperitus sum sermone. Gen. 11.c.3.G

Paulus a Seneca in quadam epistola reprehenditur, quod cum tantam sapientiam scribat, non exornet eam coloribus rhetoricis. super Genesim. 11.c.3.I

Paulus quomodo fuerit eleuatus ad videndam diuinam essentiam. 2. Paralip. 11.c.2.C

Paulus quando putauerit se scribere sapientiam, & quando non. Gen. 12.c.3.I

Paulus discessit a Barnaba occasione cuiusdã Ioannis cognomento Marci. Actu. vndecimo. Genes, 78.c.4.G

Paulus promisit se venturum in Hispaniam ad Ro. 15. sed an venerit nescitur Gratian. tenet q non. Sed Isidorus, Lucas Tuden. & Ioan. Egidius Zamoren. tenent quòd sic. Gen. 336.c.1.A

Paulus, cum raptus fuit ad videndum diuinam essentiam, ita priuatus fuit omnibus sensibus, & actu animæ circa corpus, vt nesciuerit an in corpore, an extra corpus fuerit, vt patet 2. Corinth. 12. & Act.9. Exod.to.1. 66.c.2.E.c.3.F

Paulus terribiliter cruciabatur a concupiscentia venereorum, intantum, vt exclamaret dicens, infælix homo &c. ad Rom.7. Exod.to.1. 89.c.3.k

Paulus non fuit beatus, similiter nec Moyses in visione diuinę essentiæ, vt probatur Exod.to.secundo. 160.c.4.F

Paulus, quando communicabat gẽtibus, sequebatur ritus eorum, vt magis eis posset persuadere, similiter & Petrus. Leui.

Paulus obseruauit votum Nazareorum per septem dies, vt ostẽderet se obseruare legem Moysi. Leu. 326.c.4.F

Paulus fuit propheta, vt probatur Num. to. primo. 165.c.1.D

Paulus quinquies flagellatus est a Iudæis. 1. Cori. 11. Deut. 133.c.1.C

Modus loquendi Pauli qualis sit, quando distinguit aliquid esse de præcepto, & aliquid de consilio. 1. Reg.to.1. 124.c.2.B

Paulus Apostolus quando absolute præcipit, vel vetat aliquid, ex sententia Christi præcipit illud, vel vetat, nec addit Dominus iubet, vel ego iubeo. 1.Reg.to.1. 124.c.2.E.c.3.F

Paulus Apostolus aliqua dicit, quæ sunt de pcepto, & aliqua, quæ de consilio. Et aliqua, per indulgentiam, & per permissionem. 1.Corinth.7. 1.Regũ. tom.1. 124.c.3.k

Paulus Apostolus quare sub eadem forma non posuerit consilium de virginitate, & consilium de recedendo ab infideli coniuge, nam de primo dicit, præceptum Domini non habeo &c. & de secundo dicit, ego dico non Dominus. 1. Regum.to.1. 126.c.4.K.127.c.1.A

Paulus Apostolus diuersimode loquitur, cum præcipit, consulit, & admonet. Reg.to.1. 127.c.4.F

Paulus promisit se venturum in Hispaniam, & tamẽ post non venit in illam, quia cum vellet venire, occisus est Romæ, vel Spiritus sanctus dictauit ei aliquid aliud faciendum. super tertio Regum. 168.c.1.D

Paulus fuit excellentior omnibus aliis Apostolis in doctrina, non tamen in potestate. tertio Regum. 186.c.1.A

Paulus quomodo fuerit eleuatus ad videndum diuinam essentiam. 2. Paralip. 11.c.2.C

Paulus poterat exercere opera iurisdictionis in eos, apud quos prædicabat puniendo delinquentes. 2. Paralipom. 90.c.4.k

Paulus omnes fere epistolas suas scripsit ad tollendũ multa dubia, & errores, qui in primitiua Ecclesia nascebantur. Mat.to.1. 23.c.2.A

Paulus non accepit aliquam determinatam prouinciam ad prædicandum, sed accepit totum mundum ad prædicandum, & ideo dicitur Doctor gẽtium. primæ ad Timot. 2. & ob hoc prædicabat in sortibus aliorum Apostolorum. Matt.to.primo. 28.c.2.B

Universidad de Deusto Biblioteca

Paulum non vidisse Deū per essentiam, sed per quandam eminentissimam contemplationem, dicunt quidam. Communius tamen tenetur q̄ viderit Deum per essentiam. Mat.to.2. 41.c.3.H

Paulus, & Barnabas ad aliud genus Apostolatus pertinent, quam alij duodecim, & assignatur triplex differentia. Matt.to.3. 227.c.1.A

Paulus fuit organum Dei in eo loquētis. Matt. to.4. 138.c.3.K

De correctione, qua Paulus correxit Petrum. Matt. tom.5. 42.c.2.B

Paulus erat inferior Petro. Mat.to.5. 42.c.2.D

Quomodo Paulus in conuersione sua fuerit excitatus a Christo vt conuerteretur. Matth.to.quinto. 155.c.4.G

Prælati Ecclesiæ tempore Pauli nullam exercebant iurisdictionem cū coertione. Mat.to.5.202.c.3.H

Quibus cautelis vsus fuerit Paulus. Matth.to. quinto. 253.c.2.E

Paulus in omni epistola apponit salutationem. Mat. tom.6. 181.c.1.F

De electione, qua Paulus electus est ad Apostolatū Matt.to.6. 245.c.1.B

Philosophi Athenienses irridebant Paulū prædicantem. Mat.to.6. 268.c.4.F

De Pauli purificatione, & comprehensione eius a Iudæis. Mat.to.6. 271.c.2.C

Iudæi conati sunt interficere Paulum prædicantem in Achaia. Mat.to.6. 274.c.3.G

Paulus, & Petrus occisi sunt Romæ a Nerone, anno trigesimo sexto post Christi passionem. Mat. to.6. 268.c.2.D.& 274.c.4.G

Paulus prædicauit in Hispania, vt tenet Nicolaus de Lyra &c. sed oppositum tenet August. & Origenes. Mat.to.6. 280.c.3.F. oppositum dicit supra. 3. Reg. 168.c.1.D. sed dicendum, quod hoc dixit secundum varias opiniones.

Paulus primus eremi. Paulus primus Eremita vixit apud Rameſſem Aegypti aliquo tempore, similiter & Antonius, quæ nunc vocat Thebæ. Num.to.2. 177.c.2.C

Causa quare Paulus eremita petierit desertum, assignatur. Mat.to.7. 18.c.4.G

Pauor Reddit hominem stupidum, ita vt immobilis fiat. Exo.to.1. 122.c.3.H

Pauoris maximi causa est ignorātia. Ruth.253.c.3.F

Pauper. Pauperes Iudæorū in aliquibus tantum soluebant, sicut diuites, & in aliquibus non. Leui. 139.c.1.E

Iudæi circa pauperes erant crudeles, & ideo mouebat eos Deus ad pietatem multis modis. Leuitic. 267.c.1.A

Inter pauperem, & egenum, quid interſit. 1. Regum. tom.1. 35.c.2.E

Pauperes non solum inuitandi sunt, sed etiam cogēdi. 4. Reg. 33.c.4.K.& 52.c.3.H

Pauperes quomodo sint ipse Christus. Matth.to.7. 116.c.4 F

Pauperes cur vocentur fratres Christi. Matt. tom.7. 116.c.4 G. & 117.c.1.A

Pauperes pascere delicate immoderatum est, & peccatum veniale. 25. dist. §. criminis. Et Augustinus super Epistolam ad Corint. & 86. dist. cap. nō satis. Mat.to.3. 268.c.1.D. 111.c.3.F

Si alicui, qui est pauper, comendatur pecunia, vt eam distribuat in vius pauperum, licebit illi tollere aliquid pro se, sicut & cęteris pauperib⁹ donat. Ita tenet beatus Thomas in Quolibetis. Matthæ. to.4. 277.c.4.I

Pauperis nomine includuntur loca pia, vt Ecclesiæ, & Monasteria. Et specialiter ipsi pauperes. Matth. tom.5. 139.c.2.C

Pauperes spiritu sunt, qui sponte abrenunciauerunt rebus huius seculi, quas possidere poterant, faciēdo se pauperes. Mat.to.5. 139.c.4.F

Difficilius est diuiti ad perfectionem ascendere, quā pauperi, Matt.to.5. 141.c.4.I

Decimæ dicuntur esse pauperum, nō quod suæ sint, sed quia debent illas clerici pauperibus ministrare. Et sic pauperū sunt, quia pro illis sunt, sed nullum ius habent in illas ipsi pauperes, neque competit eis actio aduersus clericos nolentes dare illis eleemosinam de decimis. Matt.to.6. 221.c.3.F

Alere pauperes pertinet ad prælatos. Matt.to.sexto. 328.c.1.E.

Pauperes sunt meritorum venditores. matt.tom.7. 14.c.4.I

Bona, quę pauperibus dantur, Deo dantur, Mat.to.7. 97.c.3.I

Pauperum dignitas refertur. Matt.tom.7. 117.c.1.A. 24.c.1.D

Paupertas. Qui in totali paupertate ꝓposuit seruire Deo, abrenunciando seculo, potius debet illud exequi, quam acceptare magnos reditus cum intentione, vt possit multū prodesse pauperibus, etiā si sciat quod si illos non acceptauerit, obtinebit eos homo pessimus, qui illos in vsus pessimos deuastabit. Gen. 32.c.3.H

Qui vult ad paupertatis religionem transire, si ꝓpter hoc res suas dimittat perdi, vel quia detinentur ab aliis, & non vult contendere; vel quia ex gūt moram dilationis ad eas vendendum, magis acceptus erit Deo si illas dimittat &c. quam si adveniendum, & contendendum expectet. Et deinde multis milibus in cibos pauperum distributis, ad habitum transeat paupertatis. Gen. 32.c.4.F

Paupertas spiritus est virtus, per quam homo bene se habet ad bona fortunæ, quæ concupiscunt, vt sunt diuitiæ, honores, potestas, fama &c. Sed paupertas spiritus, quæ beatitudo dicitur, facit hoc excellentius: quia facit hominem omnia bona fortunæ prorsus contemnere, etiā a se abijcere quātum possibile est, vt liberius diuinæ contemplationi inhęrere possit. Matt.to.2. 4.c.2.D

Paupertas absolute sumpta, non dicit aliquod excellens: sed paupertas spiritus, quæ est paupertas voluntarie sumpta, quæ a spiritu venit, & non arebus, & hoc desiderio sequendi Christum. Matth. to.2. 4.c.2.E

Paupertas spiritus, de qua Mat.5. non est, vt quidam putant, quando quis diues est in rebus, & tamen non amat, quod possidet: sed magis erogat. & fie in spiritu pauper est: sed est abdicatio rerum exteriorum voluntarie sumpta. Mat.to.2. 4.c.2.E

Paupertati non debetur aureola, sed iudiciaria potestas. Matt.to,4. 47.c.4.H

Paupertati voluntariæ conuenit iudiciaria potestas in die iudicij propter tria. Matt. to. 5. 165.c.3.K

Paupertas est valde periculosa. matt.to.7. 47.c.4.I

Paupertas disponit multum ad disciplinam. Matth. to.5. 165.c.4.I

Pausa. Pausæ in sacra scriptura distinguuntur per puncta, nam per diuersa puncta scimus quomodo pausandum sit diuersimode. Sunt autē puncta pausæ per quatuor. s. p virgulā, comam, colum, periodum. 1. Paralipo. 15.c.4.E

Pauus. Paui, elephantes, & simiæ non gignuntur in magna quantitate: nili in terris caldis. 2. Paralip. 131.c.1.E

Pax Magna erat inter animalia in arca Noe. Ge. 38.c.4.K.

Pax iconomica consistit in bona habitudine rectoris iconomici ad subditos. Gen. 319.c.3.k

Pax est tranquillitas quædam, quæ dicit completionem desiderij. Leui. 23.c.2.A

Pax efficit homines dominos rerum suarum &c. Et bellum omnia inquieta reddit. Leu. 309.c.4.I

Pax est tranquillitas animi, cùm nullis infestationibus agitamur. Nu.to.1. 76.c.3.G

Inter pacem offerre, & pactum pacis quid inter fit. Deu. 108.c.1.E

Pax solum tollit aduersitates in alterutrum, sed non dicit obligationem ad cōpugnandum. Iosue to.1. 161.c.2.B.

Inter pacem, & quietem quid interſit. Iosue to.2. 157.c.4.G

Pax secundum Augustinum. 19. de Ciuita. dicit tranquillitatem ordinis omnium rerum, quod exponitur Mat.to.2. 18.c.1.E c.2.A

In salutatione pacis imprecantur multa bona. Matt. to.3. 243.c.1.D

Pax tranquillitas quædam est, secundum quam non impeditur quis in operatione sua. Et iudicat pax bona, quando est respectu boni, quod quis consequitur, ablatis impedimentis per pacem. Si autem pax non affert impedimentum ad agenda mala, quæ cupimus, pax mala est. Matth. tom. tertio. 264.c.4.F

Difficile est esse pacem inter communicantes in eodem officio. Mat.to.5. 84.c.2.A

Pax iconomica consistit in bona habitudine rectoris iconomici. Mat.to.5. 89.c.3.G

Pacificus. Describuntur pacifici, de quibus Mat.5. Mat.to.2. 5.c.2.D

Paxillus Est diminutiuum, de palus, & significat, quod vulgariter dicitur estaca. Exodo.to.2. 202.c.1.E

Paxillis æneis religabantur tam cortina atrij, quam coopertoria tabernaculi. Exo.to.2. 202.c.1.E

Peccare. Homines non peccant ex mera libertate nullo interius inclinante: nec exterius suggerente: nam si sic peccarent, deberent totaliter puniri, vt mali angeli. Gene. 46.c.4.H

Ad peccandum Deus non solum non cogit: sed nec inclinat. Gen. 232.c.4.H

Peccare contra naturam stat tripliciter, vno modo ideſt cōtra intentionem, & speciem naturæ, vt est sodomia. alio modo, ideſt contra ordinem naturę &c, tertio modo, ideſt contra modum naturę qa vnica est vnius. istorum primus & secundus modus sunt indispensabiles: quia semper mali. tertius vero dispensabilis: quia compatitur secum rectū finem. Et ideo ex dispensatione licuit sanctis patriarchis plures habere vxores. Gen. 317.c.1.A

Qui peccat necesse est, q̄ sit ignorans, quādo peccat: nam si non efficeretur ignorans, non posset peccare. Gen. 166. c.3.H & per totam 4.c.

Sicut ille, qui peccat, per illam malam operationem demeretur, ne a Deo adiuuetur, & quod cadat in aliud peccatum, ita vna bona operatio meretur, quod Deus conseruet operantem, ne cadat in peccatum, sed cōfortetur ad aliam bonam operationem. Gen. 275.c.1.D

Peccantibus tollet Deus dare gratiam suam motricē Exo.to.1. 27.c.1.E

Multi peccantes semper efficiuntur peiores: quia debita nō cohercentur, vt ait Gregor. & habetur de vita & honestate Clericorum. in cap. vt mares Gene. 372.c.1.B

Toties quis potest peccare, quòd illi Deus gratiam suam non conferat. Exo.to.1.27.c.2.D. Sed quantus sit numerus peccatorum, ex quibus promeretur aliquis, vt gratia Dei illi non conferatur, aut quanta sint, aut quoties repetita, humanæ cognitioni non subest. Exod.to.1. 27.c.2.E

Ad peccandum magis inclinamur per concupiscibilem, quàm per irascibilem. Exod. to.1. 186.c.4.F

Non dicuntur peccare aliqui per passionem, quotiescūque aliqua passio interuenit in peccato nostro, aut ipsum actum præcedit: sed quando interuenit passio fortiter impellens, cuiusmodi est ira, vel delectatio gustus, & tactus. Leui. 40.c.3.H

Peccare nemo debet, ne alius peccet Ge. 268.c.1.D

Qui peccat in vno, factus est omnium reus, vt habetur extra de regu. iuris. capitu. defleat. Leuitic. 323.c.1.D

Peccantes in sola priuatione, solū priuatiue puniuntur, & peccantes positiue, & priuatiue puniuntur vtroque modo. Iosue to.1. 112.c.4.F

Israelitæ peccauerunt occidendo paruulos & vxores Beniamin Iudi.20. Iudi. 213.c.4.H

Quando quis agit quantum in se est, vt sciat, si peccat, & non potest scire: tunc ille actus non erit illi imputabilis, etiam si agat id, quod in se est malū. 1. Reg.to.1. 60.c.1.D

Qui peccat contra Deum, tenetur ei ad aliquid, siue sit Gērilis, siue Hebræus, vt probatur. 1. Reg.to.1. 67.c.4.G

Peccare non dicit aliquid positiuum, sed deficientiā 2. Reg. 70.c.2.D

In duobus peccauit Dauid, quando numerauit Populum 2. Reg. 168.c.2, E.c,3.F

Nemo debet peccare, vel iniuste agere propter regis mandatum, vel alicuius alterius: sed potius debet mori. 4. Reg. 5.c.1,B

Habere occasionem ad peccandum non est peccatum, bene tamen dare occasionem. 4. Regum. 86.c.4.H

Quanto peccat homo non agendo prudentia humana. 4. Reg. 159.c.1.B

Omnis peccās in aliquo actu detestabili, vellet alios sibi similes esse, vt per aliorum frequentationem sua inhonestas cęletur. 2. Paralip. 159.c.4.I

Quando peccamus, intellectus, & voluntas caro sūt, & non manet in nobis spiritus vllus. Matth.to.1. 249.c.2.B

Licitum est, vt quidam dicunt, quòd aliquis peccet venialiter, vt impediat alium, ne peccet mortaliter: sed hoc iuxta sanctum Tho, includit contradictionem: quia ex hoc ipso quod dicitur peccatum esse, ponitur esse quid indebitum: quia aliàs peccatum non esset, sed debet dici, quod id, quod aliàs esset peccatum veniale factum sine causa, factum tamen cum causa erit licitum, & sic nullum peccatum erit: quia pro pietate fit. Et tamen quādiu manet peccatum veniale, nunquam illud habet fieri pro aliqua re, Sicut verbū iocosum, quod esset ociosum, est peccatum veniale: si tamen illud idem verbum ociosum dicatur ad consolationē alicuius, vel ad aliquam piam vtilitatem, nō erit veniale. Mat.to.2. 190.c.3.F

Melius est peccantes puniri publice, quam in occulto, licet puniendo in occulto, possent manere crimina in occulto: quia maior est timor incussus per pœnam, quam promitas ad peccandum incussa vel causata per exemplum culpæ. Matth.to.2. 236.c.4.F

Peccare contingit infinitis modis, scilicet per defectum

Universidad de Deusto
Biblioteca

ctum cuiuscunque circunstantiæ actus: sed bene agere non contingit, nisi vno modo, scilicet cõcurrentibus omnibus circunstantijs ex secũdo Ethic. Matth.tom.3. 1.c.3.k
Peccans duo agit, primo, quòd Deum cõtra se prouocat, agens contra legem amicitiæ, & alterum magis, quam ipsum amat. propter quod dicitur incurrere offensam. Et etiam ideo ius debitum aufert, quatenus non vult manere sub lege sibi constituta a Deo. Et sic committit contra iustitiam, & fit debitor pœnæ. Matth.to. 3. 75.c.3.A.
Peccatum tollitur per contritionem, & obligatio ad pœnam per satisfactionem. ibid.B
Peccare contra attributum personæ quid sit. Matth. tom.4. 20.c.3.G
Quanto quis peccat pro minore re, tãto arguitur magis prauus: quia a minori motiuo incitatur. Matth. tom. 4. 111.c.2.B
Nullo modo tenetur quis peccare, vt peccatum alterius vitet. Matt.to.5. 21.c.2.B
Peccanti parcere quo ad rancorem, semper fuit licitum, non tamen quantum ad pœnam taxatam a lege, vel a Deo. Matt.to.5. 93.c.4.H
Non potest quis peccare contra hominem, quin peccet contra Deum, licèt bene econtra. Matth.to.5. 108.c.3.k
Auferre proximo occasionem peccandi, ad charitatẽ pertinet. Matth.to.4. 81.c.3.H
Quandocunq; aliquis peccat, siue in Deum, siue in aliquem hominem, peccat in quemcunq; hominẽ, & ideo quilibet potest corrigere delinquentẽ, tanquam in eum peccauerit, iuxta dictum Christi, si peccauerit in te. Matt.to.5. 45.c.4.k
Non semper, qui peccat mortaliter, agit directè contra charitatem. Matt.to.5. 48.c.3.I
Vtilius est communitati, ꝙ manẽte fama integra peccantis, ipse emendetur. Matt.to.5. 52.c.1.D
Post famam perditam quidam homines pro nihilo habent peccare. Matt.to.5. 54.c.1.A
Magis incitant ad peccandum peccata viuentium, quàm mortuorum. Matt.to.5. 54.c.1.C
Non peccamus in eo, quod vitare nescimus. Matthæ. tom.5. 87.c.2.E
Ideo soli homines peccant: quia illi soli secundum rationem agere debent. alia vero deficiunt: sed non peccant, etiam homo non peccat, quandocunque deficit, cum contingat eũ deficere circa perfectiones corporis. Matt.to.5. 247.c.1.A
Facilius est peccare, quàm bene agere: quia vtrunque est naturale. Matt.to.5. 146.c.4.I
De causis, quibus mouetur homo ad peccandum. Matt.to.5. 152.c.3.F
Homo peccans in multa mala incidit, quæ ad tria reduci possunt. Matt.to.5. 154.c.1.C
Ordo naturæ, qui in peccante peruersus est per peccatum, non potest, nisi per Deum reparari. Matth. tom.5. 154.c.2.A
Quomodocunq; quis peccet, semper peccat in Deũ. Matt.tom.5. 179.c.3.K
Quare magis peccent prædicantes, quàm cæteri. Mat. tom.6. 172.c.1.C
Populus per accidens peccat. Matt.to.6. 250.c.4.G
Non peccantes nullo modo puniendi sunt. Matthæ. tom.6. 250.c.4.F
Non necesse est, ꝙ quando homo peccat, quòd statim puniatur. Matth.to.6. 250.c.2.E
Peccans coram omnibus, arguẽdus est coram omnibus. Matth.to.5. 50.c.4.I
In actu peccandi non locus est pœnitentiæ. Matthæ. tom.6, 331.c.1.C
Homo dupliciter peccat, aut committendo mala, aut omittendo bona necessaria. Matthæ. tomo 7. 40.c.3.F
Peccare, & liberari a peccato competunt homini: tamen non est necesse, ꝙ competant ei pro eodẽ instanti. Matth.to.7. 255.c.2.B
Peccare mortaliter, vel venialiter solum contingit in viuente, & tamẽ liberari de peccato contingit post vitam. Matt.to.7. 255.c.2.B
Post mortem nemo potest peccare mortaliter, nec venialiter. Matt.to.7. 355.c.2.B
Peccare, & mereri est hominis, & non animę tãtum, neque corporis. Matt.to.7. 273.c.3.G
Grauius peccat vxor adulterans, quàm vir, vt probatur Matt.to.5. 108.c.2.D
Peccare est magis naturale rei, quàm agere secũdum rationem: quia peccare est deficere a bono, quod conuenit vnicuique rei secũdum suam naturam, quatenus vnaquęque res creata secundum suã naturam non habet esse nisi ab alio, & in se considerata est nihil. Ideo sicut a seipsa non est ens, ita cadit in non esse, nisi ab alio conseruetur: sicut ab alio accepit esse. Matt.to.5. 146.c.3.k.c.4.F
Causa communiter quare peccamus, est propterea ꝙ occurrunt nobis talia quædã subitanea, quæ longum consilium non patiuntur, vt in venereis, & in ira. Matt.tom.5. 152.c.1.B. Et ideo raro accidit posse resistere ex sola deliberatione: sed resistimus, quando habemus habitum contrarium, aut dispositionem, vel præconceptionem finis. Et hoc præcipuè: quia priusquam in nobis insurgãt passiones, non sunt in nobis præmeditationes. Matth.tom.5. 152.c.1.C
Peccare accipitur dupliciter, vno modo pro habere peccatum, alio modo pro committere peccatum. Matt.tom.5. 152.c.3.k
Peccando amittit homo multa bona, & incurrit multa detrimenta, quæ ad tria reducuntur. Primum est macula, quatenus anima priuatur decore ex deformitate peccati. Secundum est corruptio naturalis boni, quatenꝰ natura hominis deordinatur per voluntatem Deo non subiectam. Tertium est reatus pœnæ æternæ, quem quis incurrit, quando peccat. Matt.tom.5. 154.c.1.D
Inducere aliquem ad peccandum, nullo modo licet, vt tamen peccato alterius ad aliquod bonum, licitum est. Matt.to.7. 63.c.2.B

Peccator. Secundum diuersitatem peccatorum, & peccantium, debebat fieri diuersa immolatio in veteri testamento. Nu.to.1. 60.c.1.A
Peccatorem interdum Deus non punit statim, referuans ad alia tempora puniendum. Num.tomo 1. §26.c.3.H
Per peccatores Deus punit alios peccatores. Iudi. 184.c.1.B
Peccatores cur Deus statim non omnes punit. Gene. 264.c.1.B
Peccatores Deus non exaudiet ad facienda miracula, si miracula debeant fieri in fauorem eorum. Saultem in fauorem aliorum, interdum exaudit. Iudic. 63.c.2.D
Maximum beneficium, quod Deus potest facere peccatori in hoc mundo, est mouere in eo spiritum compunctionis. Iudi. 89.c.4.H
Peccantem defendere, æqualis culpæ est cum principaliter peccante, & aliquando maioris. Iudic. 203.c.4.k
In peccatoribus sunt duo consideranda, scilicet natura, & malitia. secundum primum sunt ex charitate dilẽ-

te diligendi; secundum secundum sunt odiendi. Matth.to.6. 139.c.1.D
Quomodo omnium peccatorum diabolus dicatur pater, & ipsi dicantur filij eius. Matt.to.1.246.c.1.B
Peccatores, quandiu sunt in peccatis, non possunt proximos bene corrigere: Et hoc si peccata eorũ sint notoria. Nam si sint occulta, debet occultè pœnitere de suis peccatis, & tunc poterunt arguere, & accusare proximum bono zelo. Matthæ. tomo 3. 118.c.2.A
Qui se peccatorem non confitetur, Deum vituperat, ac mendacem facit. Matt.to.3. 287.c.2.C
Pro peccatoribus orat Ecclesia, vt salui fiant. Matthæ. tom.4. 173.c.2.C
Peccator in aliquo casu potest corrigere peccatorem. Matth.to.5. 43.c.3.I
Peccatores in inferno nunquam soluent partem minimam debiti. Matt.to.5. 67.c.4.F
Deus dicitur ignorare peccatores, quando non approbat facta eorum. Matt.to.7. 16.c.1.A
Peccator, adhuc existens in peccato, potest interdum impetrare, quod petit. Et iustus non aliquando, vt probatur Matt.to.3. 123.c.4.I
Nulli peccatori denegãda est doctrina, quæ ad vitam dirigit. Matt.to.4. 53.c.3.I
In peccatoribus est quadruplex gradus. Nam quidã palàm peccant, & de peccatis gloriantur. Et isti sunt pessimi, &c. Secundus gradus est eorum, qui publicè peccant, nec curant abscondere peccata, quia neminem timent, nec erubescunt, non tamẽ gloriantur in peccatis suis, &c. Tertius est eorum, qui peccant, & abscondunt, vt non infamentur. Et isti sunt in minimo gradu malitiæ. Quartus est eorum, qui peccant, & abscondunt, & insuper bonã habere volunt, ad quod cum bonitatem veram non habeant, habitum falsum bonitatis ostẽdunt. Et isti vocantur hipocritæ. Mat. to.4. 130.c.3.H
Peccatori licitum est tegere peccata, sed non prętendere sanctitatem. Matt.to 4. 130.c.4.H
Peccator existens in articulo necessitatis: si confiteri non possit, & ostendat signa contritionis, debet haberi tanquam suscipiens sacramentum. Et tamen absolui non debet. Matt.to.4. 180.c.3.k
Deus dicitur ignorare peccatores. Matthæ. tomo 7. 16.c.1.A
Peccatores, quantuncunque mali, diligendi sunt ex charitate, quatenus homines sunt. Matthæ. tom.6, 139.c.1.C
Peccatores non amant seipsos: quia non amant animam suam. Psal. 10. qui diligit iniquitatem, odit animam suam. Matt.to.6. 139.c.3.I
Circa peccatores assuetos ad peccandum, non est opus leui admonitione, sed graui. Matthæ. tomo 4. 240.c.1.B

Peccatum. In omni peccato includitur superbia, tanquam prima origo. Genes. 21.c.1.D
Peccatum aliquando dicitur incentiuum ad peccandum, iuxta illud Gen.4. sub te erit appetitus eius, id est sub potestate tua erit incentiuũ ad peccandum, &c. Genes. 26.c.3.I
Tria sunt peccata, quę maximè ad Deum clamare dicuntur, scilicet occisio innocentis, vitium sodomiticum, & retentio mercedis operariorum. Genes. 27.c.2.E. & 75.c.4.D. Deu. 130.c.1.E
Peccata, quæ ex passione fiunt, non vocantur malitiæ ex 7 Ethic. Et propterea incontinentia malitia non est. Genes. 36.c.1.C
Peccatum sodomitarum quatuor ciuitates subuersæ sunt, scilicet Sodoma, Gomorrha, Adama, & Seboim. Sodoma tamen erat maior ciuitas inter illas. Gen. 75.c.4.E
Peccatum, in quo sensu dicatur necessariũ iuxta Gregorium. Gen. 128.c.3.F
Peccata facta Deus non punit statim, nisi rarissimè. Et quæ statim punit, non propter punitos, sed propter aspicientes ponit, vt hoc viso emendentur, nisi fortè malitia facientis iam completa sit. Et ponuntur exempla. Gen. 264.c.1.D
Vnius peccati punitionem temporalem commutare solet Deus in punitionẽ alterius peccati, quam commutationem iudices humani facere non possunt. Genes. 274.c.3.H
Peccata tanto sunt grauiora, quanto maiori tempore infęlicem animam detinent alligatam, vt habetur extra de consuetu. cap. cum tanto. Gen. 316.c.3.H. 1. Paralip. 338.c.3.k
Potius omnia mala pati debemus, quam peccato cõsentiire, vt patet in decretis, &c. 31.qõ.5.cap. ita ne. Et extra quod vi metusve causa fiunt. in cap. sacris. Genes. 316.c.4.G
Omne peccatum aut fit contra naturam, aut contra mores, aut contra legem. Gen. 316.c.4.k
Omnium peccatorum minimum peius est secũdum speciem omni pœna etiam gehennæ, & omnium malorum pessimum, vt probatur Gen. 399.c.1.C
Peccatum dicitur, quod est contra legem. Nam peccatum est voluntaria transgressio legis, siue diuinæ, siue humanę, siue in multo, siue in pauco. Gen. 415.c. 2.D
In quocunque peccato, quod committimus, volumus non subijci præcepto Dei. Gen. 211.c.2.A
Ad peccati detestationem Deus interdum iubet fieri mala rebus inanimatis, & ipse etiam facit illud non iubendo, & ponuntur exempla. Gen. 214.c.4.k
Quod pro peccatis parentum filij puniri non debeãt in iudicijs humanis, præcepit Deus, sed isti legi non obligatur Deus. Et ponuntur exempla. Gen. 221.c.1.B
Peccatum nonnunquam dicitur, non actio mala voluntaria: sed res, quæ per peccatum fit, vt vitulus, quem fecerũt filij Israel, dicitur peccatum Deu. 9. cum dicitur peccatum vestrum. Exo. tom. primo. 116.c.2.D
De peccato molliciei non curauerunt leges humanę propter duo. Exo.to.1. 177.c.3.H
Peccata adulterij, bestialitatis, sodomiæ, incestus, raptus, stupri, manifestam habent iniustitiam. & ideo a legibus humanis puniuntur: sed non fornicatio simplex, licet sit peccatum. Exod. tomo 1. 178.c.2.F.& c.3.G
De peccato dicentis falsum testimonium, & de illius grauitate. Exo.to.1. 179.c.4.I
Peccatum non solum consistit in actu exteriori, sed etiam in interiori, & propriùs in interiori, quam in exteriori: imò in exteriori non reperitur peccatum, nisi secundum comparationem ad actum interiorem, vt multis probatur. Exod. tomo primo. 181.c.2.B
Peccatorum pœnæ suos debent tenere actores, vt patet, extra de his, quæ fiunt a maiori parte. cap. quæsiuit. patet etiam hoc ex Exod. 22. de boue cornupeta &c. Exo.to.1. 218.c.2.D
Peccatum, nihil est, cum formaliter sit culpa, quæ nihil aliud est, quàm carentia debitarum circunstantiarum in actu, &c. Exo.to.1. 291.c.3.I
Deus dicitur peccatum odio habere: quia nollet, ꝙ in actu nostro esset defectus circunstantiarum debitarum inesse. Exo.to.1. 291.c.3.K
In quolibet peccato prohibito aliqua lege, duplex in-

iuria committitur, si sit talis actus, qui in aliquam personam possit dirigi, &c. Exo. to. 1. 269. c. 1. D

Peccata quædam quomodo dicantur esse in Deum, & quædam in proximum. Exo. to. 1. 296. c. 2. E

Quod peccata nostra Deus remittat propter passionē filij sui, non est actus misericordiæ, sed iustitiæ, &c. Exo. tom. 2. 167. c. 2. E

Pro maioribus peccatis maiora offerebātur sacrificia in vet. lege. Exo. to. 2. 74. c. 4. F

Quodlibet peccatum est quodam modo iniuria infinita. Exo. to. 2. 77. c. 2. E

In omnibus peccatis hoc est generale, q̄ homo auertens se a Deo fruatur bonis, ad quæ se conuertit, cū illa non ordinentur in supremum finem. Et si forte sit aliquod peccatum, cuius actus non sit fruitio, vt in periurio, mendacio, &c. Est tamen fruitio circa finem illius actus peccati, &c. Exod. to. secundo. 103. c. 4. k. 104. c. 1. A

Grauitas peccati Hebræorum in adoratione vituli refertur. Exo. tom. 2. 21. c. 2. D

In peccato, quod est actus, reperiuntur quinque, scilicet peccatum, culpa, macula, reatus, & pœna: peccatum dicitur actus positiuus, in quo fundatur ratio mali, & omnia bona sunt in peccato omissionis, præter hoc, quòd peccatum & culpa coincidunt, vel pro peccato pone actum peccati. Et actus peccati de se non est malus. Exo. tom. 2. 144. c. 3. F. Culpa verò est quædam deuiatio a debita rectitudine. ibidem. 144. c. 3. H. Ad cuius declararionem Author tractat de circunstantijs actus. Exo. tom. 2. 144. c. 3. I. & 145. c. 1. & 2. Et postea declarat quid sit culpa. Exo. tom. 2. 145. c. 3. k. De reatu. vide ibidem. 146. c. 2. C. De pœna peccati. vide ibid. 146. c. 3. H

In pœna, quæ debetur peccato mortali, est intensio, & extensio, quo ad extensionem non est dare magis & minus: sed quo ad intensionem. Exod. tom. 2. 146. c. 4. k. 145. c. 1. A

Omnes errores, qui fiunt, dicuntur peccata, siue sint magni, siue parui, siue contra Deum, siue contra proximum. Exo. to. 2. 167. c. 4. H

Peccatum, propriè capiendo, scilicet pro culpa, non dicit aliquid positiuum: sed est quædam priuatio debitę rectitudinis actus in circunstantijs, &c. Leui. 167. c. 2. C

Peccatum nō dicitur ex malitia, quòd ex mala uoluntate, & perfecto odio oriatur: quia aliàs nullum esset peccatum mortale actuale, quod non esset peccatum ex malitia, vt probatur Leui. 30. c. 1. B. Sed peccatum ex malitia consistit in hoc, quòd cum aliquis peccat, ideo peccat, vt alteri malum agat: vt si quis alteri inuideat, & eum aut bona sua demoliri conetur, &c. vnde peccata, quæ facimus, non vt alijs noceamus, sed vt nobis aliquod bonum acquiramus, non dicuntur fieri ex malitia, & ponuntur exempla. Leui. 30. c. 2. A. Potest etiam peccatum ex malitia strictius accipi: secundum quod differt a peccato secundum ignorantiam, & a peccato secundum passionem, pro illo peccato, cuius sunt tantum duo principia, scilicet intellectus & voluntas. Et non præcedit aliquid aliud ad mouendum ista. ibid. 30. c. 2. B

Nullum peccatum, cęteris paribus, est æquale peccato secundum malitiam. Leui. 30. c. 3. F

Peccatum secundum passionem, nō sic dicitur: quia a sola passione sit, vt probatur Leui. 30. c. 3. I. Sed est illud, quod quanuis ex intellectu, & uoluntate principiatur, passionem tamen habet pro quodam principio primo, &c. vt probatur exemplis. Leui. 30. c. 3. K.

Peccatum secundum passionem differt a peccato secundum malitiam: quia peccati secundum malitiam tantum intellectus, & uoluntas sunt principia. Et peccatum secundum passionem, habet præter hæc, passionem pro principio. Et propterea peccatum secundum malitiam est magis uoluntarium, & grauius, ipso peccato secundum passionē. Leui. 30. c. 3. k

Peccatum secundum passionem denominatur sic potius quam secundum voluntatem: quia in illo passio est maximè principium. Leui. 30. c. 4. H

Peccatum secundum negligentiam reducitur aliquo modo ad peccatum secūdum passionem: quia qui peccat secundum mollitiem, quę est quædā passio, cum negligat facere, quod tenetur facere, eo quod est sibi afflictiuum, &c. Leui. 41. c. 1. B. non vocatur tamen secundum passionem: quia non peccat in agendo, quod requiritur ad peccatum secundum passionem, sed in omittendo. Quælibet autē passio determinat sibi aliquem actum. peccatum secundum passionem fit directè ab ipsa passione, & est passionis actus, peccatum verò secundum negligentiam, non est directè ab ipsa passione, nec est actus passionis. Leui. 31. c. 1. E. & c. 2. A

Peccatum secundum ignorantiam duplex est ex tertio Ethic. quoddam per ignorantiam, & aliud propter ignorantiam. Primum est, quando ipsa ignorantia non se habet, vt causa, vel vt occasio actus mali, sed vt concomitans ipsum. peccatum verò propter ignorantiam est, quando ipsa ignorantia est causa, uel occasio actus peccati. Est enim ignorantia concomitans omne peccatum actuale. Et impossibile est, quòd sit aliquod peccatum, quod non sit per ignorantiam, ut probatur Leui. 31. c. 2. B

Inter peccata nullum est habens minus de grauitate, quàm peccatum per ignorantiam. Leui. 32. c. 1. B

Cum omne peccatum concomitetur ignorantia. & uolūtas sequatur necessario determinationem intellectus, propterea peccare dicitur, quia præcessit aliquid, quod facit ignorantiam esse voluntariam, vt probatur Leui. 32. c. 1. C

Omne peccatum, qualecunque sit, est peccatū omissionis secundum originem suam, vt probatur, quia nunquam intellectus malè iudicaret, nec voluntas malè eligeret, nisi a principio, insurgēre passione, omitterent id excludere, quod facere tendantur. Nos autem, cum peccata per commissionem distinguimus, non respicimus originem peccatorū: sed id, in quo consummatur actio peccati. Et quia quamuis omne peccatum originem accipiat per omissionem, consummatur tamen per commissionem, & aliquando per omisionem: & ideo aliqua peccata committendo, & aliqua omittendo facimus, & hoc, excepto peccato per ignorantiam, in actu nulla est omissio, sed fuit in alio, qui fuit causa ignorandi. Leui. 32. c. 2. A

Peccati magnitudo intensiuè attēditur, secundum q̄ in seipso est magis aut minus voluntarium, vel secundum quod est includens maiorem deformitatem circunstantiarum, vel maiorem aut minorem ingratitudinem. Extensiuè verò secundum quòd ad plures peccatum illud extenditur, vel secūdum q̄ pluribus damna inferuntur ex eo. Leui. 33. c. 1. & 37. c. 3. I

Peccatum summi sacerdotis in veteri lege erat maius intensiuè & extensiuè peccato populi, & priuatarum personarum, vt probatur Leui. 33. c. 3. I

Peccatum Principis publicū maius est extensiuè peccato cuiuscunq; alterius personæ particularis, dempto Summo Pontifice, vt probatur Leui. 37. c. 3. K

Pro peccato Principis debebat offerri hircus, & non capra, quæ poterat offerri pro peccato alterius priuatæ personæ. Leui. 37. c. 4. K

Omne peccatum, quod non est secundum ignorantiam, fit cū aliqua passione, nec propterea omne tale debet dici peccatum secundum passionem. Bene tamen vbi interuenit passio fortiter impellens, scilicet, ira, uel delectatio: sed si passiones sint inueteratæ, vt odium, tunc, qui ex his peccat, magis dicitur peccare secundum malitiam, quam secundum passionem. Leui. 40. c. 3. I

Peccata, quæ erant directè contra proximum, nunquam expiabantur per aliquod sacrificium, sed per tolerantiam pœnarum in veteri lege. Leui. 41. c. 2. B

Omne peccatum factum contra Deum in veteri lege, si magnum erat illud, vt idolatriā, vel violatio sabbati, non expiabatur per sacrificium: sed peccans moriebatur, de idolatria patet Deu. 13. & 17. De secundo vero Exod 35. & Nu. 15. Secus si non esset ualde magnum peccatum, vt violatio alicuius circunstantiæ obseruandæ, &c. Leui. 41. c. 2. C

Omnia peccata remittit Deus ad primū actum contritionis. Leui. 46. c. 2. A

Non est aliquod peccatum, quod ad sui remissionem requirat plus, quàm vnum actum contritionis. Leui. 46. c. 2. A

Peccatum diminuit nostri arbitrij facultatem: licèt omnino tollere non possit, vt probatur Leui. 46. c. 2. B

Peccata facta contra prima tria præcepta Decalogi, puniebantur pœna mortis, similiter & peccata facta contra præcepta cęrimonialia, si ex superbia fierent. Leui. 47. c. 1 B

Pro peccato, in foro diuino vete. testamen. dabantur pœnæ partim temporales, & partim spirituales. Leui. 47. c. 4. F

Peccatum contra proximum non est peccatū, quia contra proximum, sed quia contra Deum, contra proximum dicitur offensa, damnum, vel iniuria. Leui. 47. c. 4. G

Peccatum differt a delicto, quia peccatum consistit in commissione, delictum verò in omissione, &c. Leui. 54. c. 2. k

Secundum peccatorum inæqualitatem, fiebat diuersitas in cęrimonijs sanguinis. Leui. 66. c. 2. B

Laudabile est pro peccatis confessis dolere, postulando a Deo remissionem, propter incertitudinem remissionis ex defectu nostro. Leui. 71. c. 1. D

Contra aliquod peccatum maius erat in vete. lege, tanto pro eo fiebant in sacrificio maiores expiationes, & hoc cognoscebatur ex pluralitate cęrimonialium factarum in sanguine, & maior expiatio pro peccato determinato, quàm pro peccato in generali. Leui. 75. c. 1. E

Quocunq; peccato mortali, iustè infligitur pœna mortis temporalis, nec in punitione fit conueniēs comparatio a legibus humanis ad diuinas, vt probatur Leui. 82. c. 1, A. per totam quæst.

Omnia peccata, quæ in Deū fiunt, sunt maiora a maioris peccatis, quæ fiunt cōtra legislatores, vt probatur Leui. 82. c. 4. F

Omnia peccata contra quamlibet legem sunt multū punienda, ne posteris detur contemnēdi facilitas, & ob hoc Deus nunc non punit peccata, sicut in primordio mundi puniebat, & in primordio legis scriptæ, & in primordio legis euangelicæ in Ecclesia primitiua. Leui. 83. c. 2. C

Peccatis sacerdotum nonnunquam populus punitur, & econtra: sicut pro peccato principis. 86. c. 4. G

Pro peccatorum remissione, de quibus sumus contriti, &c. non inconuenit orare: quia non debemus nobis promittere certitudinem remissionis: sed magis timere an fuerit aliquis defectus, vel obstaculum. Leui. 122. c. 3. H

Pro peccato in generali aliquando offerebatur sacrificium in vet. lege. Leui. 122. c. 3. I

Pro peccato sacerdotis, quare vitulum offerretur. Leui. 155. c. 3. G

Quomodo dicatur terra pollui per peccata. Leui. 184. c. 1. E

Peccata aliorum, duodecim modis inhoneste reuelamus. Leui. 185. c. 1. A

Peccatum potest esse generaliter maius, vel minus ex multis. Leui. 209. c. 3. I

Aliquod peccatum erat minus graue alio, qđ Deus mandabat punire grauius, quàm aliud magis graue, vt patet Leui. 20. de cognoscente matrem & filiam, respectu cognoscentis matrem suam, vel sororem suam. Et hoc fiebat propter promptitudinem, & assuefactionem. Leui. 224. c. 4. H. Similiter patet in filia sacerdotis fornicaria, quæ comburebatur. Si tamen coniugata esset, & fornicaretur, lapidabatur, &c. Et assignatur causa, ibidem. 224. c. 4. H

Peccatum aliquando accipitur pro pœna peccati, vt patet Leui. 22. cum dicitur, vt non subiaceant peccato. Leui. 240. c. 3. H 282. c. 4. G

Pro eodem peccato non potest aliquis puniri multoties, & perfectè, si accipiatur peccatum formaliter. Bene tamen si accipiatur materialiter. Et punitiones posteriores sunt maiores, quàm priores. & ponitur exemplum. Leui. 314. c. 4. H

In peccatorum operationibus procedentibus ab eodem habitu, regula est, quòd semper posteriores sunt peiores prioribus, cęteris paribus. Et similiter in operationibus bonis, quòd posteriores sunt meliores prioribus, &c. vt probatur Leui. 214. c. 4. I

Pro peccatis parentum filij non occidebantur secundum legem diuinam, etiam nec pro crimine læsæ maiestatis, vt patet de Amasia, qui interfecit interfectores patris sui, non tamen filios eorum. leges tamen humanæ aliquas pœnas infligunt filiis pro peccatis parentum, similiter & iura canonica, vt patet extra de filijs presbyterorum per totum. Leui. 320. c. 1. E. & c. 2. A

Secundum diuersitatem peccatorum, & peccantiū, debebat fieri diuersa immolatio in lege vcte. Nu. tomo 1. 60. c. 1. A

Peccata aqua deleri putarunt antiqui. Exod. tomo 1. 53. c. 2. B

Peccata sunt quædam sordes animæ, sed præcipuè peccata fornicationis, quæ polluunt corpus & animam. Nu. to. 1. 63. c. 2. A

Quoties in vete. testam. fit mentio de peccato, quidam putant illud esse peccatum propriè dictum, nescientes consuetudinem vete. testamenti, sed si de nouo testamento loquerentur verum dicerēt, in veteri testamento aliquando accipitur peccatū pro uero peccato, aliquando pro offensa Dei, faciendo contra aliquam de cęrimonijs legis Dei, vel omittendo facere, &c. Tertio modo pro ipsa re materiali in qua committitur peccatum, vt homo occisus iniustè &c. Quarto modo pro immunditia quadam legali. Nu. to. 1. 72. c. 1. C. 90. c. 1. A

Imponere peccatum dupliciter contingit. Nu. to. 1. 69. c. 3. F

Peccata parentum, qnare Deus potius pniat in quartam generationem, qnàm ad alias. Num. tomo 1. 203. c. 3. F

Pena correspondet peccato secundum magnitudinem peccati. Et magnitudo non attenditur secundum durationem, sed penes durationem prauæ voluntatis. Nu. to. 1. 211. c. 4. F

Peccata sunt grauiora ex materia, vel obiecto. Nnm. tomo 1. 211. c. 4. G

Ad peccati grauitatem nihil agit maius, vel minus tempus secundum se, nisi ex aliqua particulari circunstantia. Num. to. 1. 212. c. 1. A

Peccata demonum & damnatorum non possunt remitti, quia non possunt conteri de peccatis, vt probatur Num. to. 1. 223. c. 4. k. 224. c. 1. A

Omne peccatum est voluntarium directè, vel per æquipollentiam, vt patet in peccatis per ignorantiã iuris, vel per ignorantiam affectatam. Num. to. 1. 225. c. 1. E. c. 2. A

In omnibus peccatis est contemptus Dei largè. Nu. tom. 1. 226. c. 1. C

Propter grauitatem peccati Dathan & Abyron, filij eorum absorpti sunt. Nu. to. 1. 336. c. 2. B

Inter peccatum & delictũ hoc interest, quia peccatũ est, cum aliquis offendit Deum vel proximũ cõmittendo aliquid, delictum verò, cum omittimus facere, quod tenemur. Nu. to. 1. 247. c. 3. K. 4. Reg. 124. c. 2. C. 2. Paral. 24. c. 3. k. c. 4. F

Peccatum in vet. testam. non semper capitur pro peccato propriè, sed multoties capitur pro immunditia corporali. Nu. to. 1. 265. c. 2. B. & 267. c. 4. G

Circa peccatum Moysi & Aaron in percussione petræ, de quo Nu. 20. recitantur variæ opiniones, & improbantur. Nu. to. 2. 4. c. 3. k. Et tãdem Author assentit illi opinioni, quę dicit ꝙ ideo peccauerũt, quia deuiauerunt a forma mandati Dei. Mandauerat enim Deus quòd loquerentur ad petram, ipsi autem relicto hoc cęperunt increpare multitudinem. Nu. to. 2. 5. c. 1. A

Nullum est peccatum, cui non correspõdeat aliqua pena ſm magis & minus. Nu. to. 2. 6. c. 2. D

Per vnum peccatorum ad Deũ clamantiũ. ſ. per effusionẽ sanguinis innocẽtis, terra spãlius polluitur, quàm per sodomiam, & per retentionem mercedis operariorum. Nu. to. 2. 200. c. 4. I

Inter peccatum Moysi, & Aarõ, & Marię sororis eorum, quid interfit. Deut. 11. c. 4. H

Pro peccatis Deus dat duplices pœnas, quasdam corporales, & quasdam spirituales. Deut. 13. c. 1 E.

Per aliqua peccata multoties iterata merẽtur homines, ne Deus cum illis concurrat ad resurgendum a peccatis. Deut. 13. c. 2. A

Maioritas & minoritas in peccatis est secundum gradus. Deut. 21. c. 3. k

Peccatum quando dicatur consummatũ, & quando non, non est nobis notum. Deut. 22. c. 3. H

Quod peccata patrum Deus puniat in filios vsque in quartam generationem, & faciat misericordiam in multa millia, vt dicitur Deu. 5. non est intelligẽdũ, vt aliqui dicunt, de filijs & nepotibus, qui sunt mali, sicut patres, vt probatur Deut. 26. c. 1. C. Sed intelligitur de ipsis filijs bene vel malè agentibus, vt si pater male agat, Deus punit eũ & filios suos vsque ad quartam generationem ad maiorem tristitiam patris. Deu. 26. c. 2. C

Peccatum non punit Deus statim, vt peccamus, quia expectat nos, vt misereatur nostri. Deu. 47. c. 2. D

Peccata posse dilui per aquã credidit gentilitas. Et id visus est credere Pylatus, & hunc errorem hñt nũc Sarraceni, habentes fontes in templis suis, &c. Sed hoc esse primo contra naturalem philosophiam, secundo cõtra fidem catholicam, probatur Deu. 310. c. 4. I. 111. c. 1. A

Qui manifesto peccato desunt obuiare, non carent scrupulo societatis occultæ, ext. de homicidio. ca. sicut dignum. Deu. 27. c. 2. D

Peccata illa, quæ sunt circa transgressionem vis rationalis, quotidie vel sępe memorari, non est aliquod periculum, cuiusmodi sunt illa, quæ fiunt in tali materia, circa quam nec intendit irascibilis, neque concupiscibilis. Nec est materia nobis cõis cũ brutis, vt circa amorem Dei, & cultum eius, circa honorem parentum, circa desiderium sciendi, circa appetitum famæ & honoris, &c. Deute. 45. c. 2. B. Et ponuntur quatuor regulæ, quando contingat periculum reminiscendi peccatorum, & qñ non. Prima est de illis, quæ sunt in transgressione visrationalis, & talia memorari, non est periculũ. Scda ꝙ memorari peccata, quæ pertinent ad irascibilẽ, nunquam est periculosum, sed semper vtile. Circa verò materiam concupiscibilis ad res corporales, distinguendum; nam vel est ad res vtiles, & sic est tertia regula, ꝙ vtile est, & nõ nociuum memorari peccata. Vel ad res delectabiles, & sic est quarta regula, ꝙ memoria peccatorum est periculosa; quia facilè per talem memoriam potest incidere in priora peccata ille, qui memoratur, si sit potẽs, aut iuuenis; & ideo illis, qui adhuc fortiores stimulos sentiunt, licèt de malis præteritis pœnitere incipiant, melius esset ista peccata non reducere ad memoriam; & si velint dolere de malis cõmissis, doleant de alijs malis, & non de istis pro tunc. Deut. 45. c. 2. B

Propter peccata parentum nunquam Deus infligit filijs mortem spiritualem, neq; gehennæ, vt probatur. Deut. 130. c. 2. D. Bene tamen mortem corporalem, nec debet videri inconueniens, vt probatur ibidem. 130. c. 3. F. Aliqui tamen dixerunt, ꝙ aliquando licitum est, ꝙ homines occidant filios propter peccata parentum, considerando mortẽ non vt pœnam, sed vt medelam, quorum fundamenta referuntur, sed probatur hoc esse falsum Deut. 130. c. 1. K. c. 4. F

Peccatum dicitur consummatum in tribus. ſ. in corde, ore, & opere. Deu. 174. c. 2. D

Qui pro peccatis pœnam patienter sustinet, eorum remissionem consequitur. Iosue to. 1. 13. c. 2. E

Deus aliquando mouet hoiem ad aliquod peccatũ, ne incidat in peccata grauiora: sic mouit Raab ad mentiendum. Iosue to. 1. 41. c. 3. k

Quando peccatũ sit, uti prudentia humana, & quando non. Iosue to. 1. 34. c. 2. D

Quomodo pro peccato vnius aliquãdo puniatur tota communitas, etiam si non fuit ei in hoc. Iosue tom. 1. 109. c. 1. C

Absolutè iustum est, ꝙ nullus pro peccato alterius puniatur, sed quilibet pro suo, & hoc obseruat tã homo in iudicio suo humano, quàm Deus in suo iudicio. Iosue to. 1. 111. c. 1. A

Peccatum cõsistit in duobus, ſ. in electione interiori, & in executione exteriore. Iosue to. 1. 112. c. 4. H

Peccatum commissionis est positiuum ex omni parte. Iosue to. 1. 113. c. 1. A

Oẽ peccatum hominis adulti habet aliquid positiuum, qualitercunque fiat. Iosue to. 1. 113. c. 1. B

Oẽ peccatũ omissionis dicit aliqd positiuũ ex parte electionis, sed ex parte exteriorum potentiarum executiuarum cõsistit ipriuatione. Ios. to. 1. 112. c. 4. k 113. c. 1. A

Peccatum omissionis licèt sit medium inter peccatũ originale, & peccatum commissionis, non datur tamen pro peccato omissionis pœna media, vt probatur Iosue to. 1. 113. c. 1. C

Peccata commissa in principio alicuius legis datæ, solet Deus grauissimè punire, posteà vero nõ tantum. Iosue tom. 1. 139. c. 4. G

Peccati grauitas non iudicatur secundum quantitatem rei, in quam delinquitur, sed iuxta conditionem eius, in quem delinquitur. Iosue to. 1. 139. c. A

Quanto peccatum pluries iteratur, tanto est maior contumacia, & pœna maior infligẽda, quod de futuro seculo intelligendum est. Et non de præsenti. Iudi. 30. c. 4. F.

Quamuis Deus remittat peccata quantum ad culpã omnibus ad se conuersis, tamen interdum nõ remittit quantum ad pœnam, etiam si multum oraverimus, vel fecerimus alia opera bona, & ponuntur exempla. 1. Reg. tom. 1. 70. c. 3. F

Nullum peccatum est grauius infidelitate. 1. Reg. tom. 1. 117. c. 1. C

Multitudinis peccato parcitur, vt habetur. in cap. latores. extra de cle. ministrãti. 1. Reg. to. 1. 226. c. 3. H

Alia peccata præter idolatriã sunt contra Deum, tãquam contra legis latorem. 1. Reg. to. 2. 10. c. 4. F

Peccatum ideo peccatum est, quia per illud Deus offenditur. Et illud, per quod Deus magis offenditur, maius peccatum est. 1. Reg. to. 2. 10. c. 4. F

Peccatum non est, nisi in eo, qui directe causam prebet, vel quia propter cuius culpam aliquod malum sequitur. 1. Reg. tom. 2. 106. c. 4. I

Peccatum tantum esse in operatione exteriore, & non in consensu credidit Iosephus. 1. Reg. tom. 2. 128. c. 1. A

Peccatum per se est in consensu, & per accidens in opere. 1. Regum. tom. 2. 128. c. 1. C

Ad peccatum mortale requiritur plena deliberatio, & deliberatio non est plena ad peccandum, quando præsente obiecto, potuit aliquis transgredi, & non est trangressus, secus tamen est, quando quis deliberat in absentia obiecti, quia si quis tunc consenserit fornicari, & postea non consentit, peccauit, et plenus fuit consensus, sed impedita est executio propter absentiam obiecti. 1. Reg. tom. 2. 128. c. 1. E

Peccatum Dauid dicitur fuisse translatum quantum ad pœnam. 2. Reg. 12. ad istum sensum, ꝙ Dauid merebatur mori in persona propria secundum leges humanas, & iudicium Dei, quia occiderat Vriam, quia tamen confessus est peccatum, Deus transtulit pœnam in posteros eius. 2. Reg. 171. c. 2. C. & c. 3. & 4.

Quando pecsatum possit remitti sine pœna & quando non. vide 2. Regum. 115. c. 3. G

Non est peccatum mortale omne id, ex quo potest sequi scandalum, si fiat, sed solum quando actualiter incipit esse scandalum. 2. Regum. 118. c. 2. A

Peccatum uocatur pœna dupliciter. 2. Reg. 164. c. 2. B

Nullus punitur à Deo temporaliter, nisi propter peccatum mortale. 3. Regum. 79. c. 2. D

Propter alterius peccata potest quis excæcari, & induri, vt incidat in aliquod malum temporale, quod non sit peccatum, sed tantum pœna, non tamen in eum mortale. 3. Reg. 109. c. 1. D

Propter peccatis patris non occiduntur filij magni, nisi ipsi demereantur, secus tñ, si sint paruuli. 3. Reg. 152. c. 3. H

Peccatum originale tollebatur à paruulis gentilibus per fidẽ parentum vel alterius eorum quando ipsi erãt fideles recte sentiẽtes de Deo. 3. Reg. 163. c. H

Peccatum Hieroboam fuit maius peccatis Salomonis in multis. 3. Reg. 129. c. 3. B

Peccatum Hieroboam fuit maius quam peccatum omnium teg. Israel & Iuda, qui post ipsum fuerũt, & quam peccatum Adæ. Et magis peccauit, quãquilibet homo pręcedens ipsum. 3. Reg. 130. c. 1. B

Peccata nascuntur & remittuntur ex causis oppositis. 4. Reg. 20. c. 2. B

In quolibet peccato mortali, quod fit per actum nostrum, duo sunt, ſ. priuatio debitæ rectitudinis. secundum est actus positiuus inordinatus. & hoc est verum tam in peccato omissionis quàm commissionis. 4. Regum. 45. c. 3. k

Solum pro peccato Deus infligit pœnam. 4. Regum 198. c. 3. I

Nunquam pro solis peccatis regis punitur populus, vel econtra. 4. Reg. 214. c. 2. E

Peccata tanto sunt grauiora, quanto diutius infelicẽ animam detinent alligatam. 4. Reg. 218. c. 3. F

Aliquis actus dupliciter potest esse peccatum, vel qa actus secundũ se est malꝰ, ſ. ex genere suo, vel ex circunstantijs, vel propter legem vetantem, quã, qui condidit, potuit condere. 1. Paral. 42. c. 3. H

Vnum peccatum interdum est causa alterius. 1. Paralipom. 149. c. 3. k

Pro peccato idolatriæ multo magis puniebantur Israelitæ, quàm cęteræ gentes. 1. Paral. 182. c. 4. I

Nullus punitur, nisi propter peccatum, quod aliquo modo est suum. 1. Paral. 233. c. 3. I

Quomodo sit intelligendum illud dictum Gregorij, ꝙ pro peccato regis, punitur aliquando populus, & econtra. 1. Paralip. 235. c. 4. H

Quædam peccata fiebant in lege vet. contra pręcepta cęrimonialia, & quædam contra iudicialia, & alia contra moralia. Et ista distinguebantur, sicut ipsa præcepta. 2. Paral. 24. c. 4. F

Pro peccato scienter facto cõtra cęrimonialia per cõtemptum & superbiam, non erat offerendum aliquod sacrificium. Num. 15. nam qui sic peccaret, si publicè ageret, lapidandus erat, si vero occultè, puniebanꝰ a Deo, nisi resipisceret. 2. Paral. 24. c. 4. F

Quomodo peccatum summi sacerdotis expiaretur per peccatum. 2. Paral. 25. c. 1. A

De expiatione peccati totius populi per sacrificium. 2. Paralipom. 25. c. 1. B

De expiatione peccati principis rerræ per sacrificiũ. 2. Paralipom. 25. c. 1. B

De expiatione peccati alicuius personæ priuatæ contra cęrimonialia per sacrificium. secundo Paralip. 25. c. 1. C

De expiatione peccati contra proximum per sacrificium. 2. Paralip. 25. c. 1. D

Peccata maiorum solent facilè trahi in exemplum a subditis, propter duo. primo, quia peccatũ quod princeps facit, in subditis est impunitum, vt seipsum non increpet, alios puniendo, &c. secundo, quia multi illa frequẽtant, vt in hoc adulẽtur principi. 2. Paralip. 159. c. 4. G

Non est aliquod tempus, vel instans, in quo non teneamur recedere de peccatis, saltem per contritionem, & istud peccatum omissionis semper durat in peccatore, quousque doleat de peccato, non tamen est intelligendum, quòd in quacunque parti cula temporis, in quam peccans potest conuerti, & non conuertitur peccet nouiter, sed idem peccatum omissionis est totum a principio vsque ad finem, differt tamen in grauitate, quia quãto maiori tempore steterit quis in peccato, tãto grauius peccat, si non doluerit. 2. Paral. 220. c. 4. H

Peccata nostra sunt quodam modo a dęmone, & alio modo quædam sunt a dęmone, & quædam non, vt probatur Matt. to. 1. 245. c. 4. I

In peccato commissionis semper ponitur auersio & conuersio. Matt. to. 2. 109. c. 1. D

Universidad de Deusto Biblioteca

Peccatū in quacūq; sit materia,& cuiuscūq; potētię, contra naturā hoīs est, quia contra rationē, quæ est de natura hominis. Matt. to.2. 110.c.1.A

Septē peccata mortalia dicunt capitalia, quia sunt septē capita peccatorū mortalium: quæ sub se cōtinent multa alia peccata, & sunt origo eorum,& ponuntur tres conditiones peccati capitalis. Matt. tom. 2. 110.c.4.k.111,c,1.A.142.c.4.H

Peccatū cōsistere in solo actu exteriori credidit Iosephus, & multi Iudæi tēpore Christi, qui errauerūt nō cōsiderantes hoīem secundum suam proprietatē, sed solum sicut politicus vel legista, qui solum considerat de actibus exterioribus, sed falsum dicit Iosephus, vt probat Mat.to,2.137.c.2.D

Inter species vel partes peccati capitalis & filias eius quid intersit, Matt. to. 2. 146.c.3.F

Peccatum dicitur mortale dupliciter, vno modo secundum speciem suam, & hoc modo, oscula, amplexus, & tactus corporū, quos impudicos vocamus, secundum suam rationem non sunt peccatum mortale; quia ista possunt fieri absque libidine &c. Alio modo ex sua causa, vt si quis ieiunaret, vel daret eleemosinam, vt propter hoc faueret hęreticis, sic oscula, tactus impudici &c. ratione consensus in delectationem libidinosam, quæ potest esse sine actu illius peccati, possunt etiam fieri sine peccato mortali, quia, scilicet ipse actus venereus est licitus, vt in vxore, nisi in tali coitu esset viri magna deordinatio. Matt.to.2. 155.c.2.A

In quocunque genere peccati, & maxime in illo, quod habet ortum ex concupiscentia, magis peccat vir q̄ fęmina, cæteris parib⁹. Mat.to.2.171.c.4.k

Maius peccatū est mentiri promittendo, quam mentiri asserendo. Matt.to.2. 213.c.4.G

Quomodo intelligi debeat, q̄ peccata, quæ sunt contra Deum, sint maiora ex genere, quàm peccata quæ sunt contra proximum. Matt.to.2.224.c.2.D c.2.F

Aliqua peccata mortalia puniuntur hic, sed non omnia, quia pœnæ in præsenti sunt magis medicinales, q̄ afflictiuæ, ideo pro illis peccatis pœna mortis infliguntur, quę in grauem aliorum perniciem cedunt. Matt.to.2. 236, c. 3. G

Lex humana non potest omnino punire peccata, quia non possunt inuenire tot differentias pœnarum in acerbitate, quot sunt differentiæ peccatorum in magnitudine, & qñ posset hoc, differentiam tamen grauitatis in pœnis scire non posset. Matt. to. 2. 236.c.3.I

De peccato cōmunitatis, an sit puniēdum vel remittendum. Matt.to.2. 239.c.4.I. 240.c.1.A

Personæ, pro quarum peccatis puniuntur filij, sunt quindecim, perueniendo vsq; ad quartam generationem inclusiue. Mat. to.2. 239.c.3.I.c.4.F

Peccatum principis puniēdū est, qñ pōt puniri absq; scandalo multitudinis, alias vero tolerabitur. Et hoc verum est nisi peccatum principis esset tale, q̄ spiritualiter & temporaliter magis noceret multitudini, quam scandalum, quod poterat sequi puniendo illud, vt si exempli gratia conaretur subditos sibi cōuertere ad ritus infidelium, vel si vellet subijcere gentē, suam hostibus, nam talia non sunt permittenda, sed cum quantocūq; scandalo princeps venit puniendus, vel saltem cohibendus ne hoc facere posit, in illis vero, quæ non important tale scandalum, princeps interdum non punitur, sed puniuntur subditi eius. extra de sponsali, c. nō est nobis. ibid. de episco. extra de offi. deleg. sane q.&c.p.&,g. per litteras. Si tñ per tales pœnas nō corrigunt principes, procedāt ad vlteriores, ita vt ipsimet puniant. Mat.to.2. 240.c.4.K.241.c.1.A

Peccatum principis,& peccatum personæ priuatæ, si sint æqualia, puniuntur æqualiter in alio sęculo nulla habita cōsideratione ad dīam status, & cęteris paribus, peccatum principis magis punietur, quia eius peccatum est etiam peccati exemplum, et remissio virtutis iudiciariæ, quia qui peccat nō potest efficaciter alios arguere in eo, in quo peccat. Matt,to.2. 241.c.2.A

Peccatum principis in foro conscientiæ æqualiter est puniendum cum peccato personæ priuatæ, nisi inquantum pœnitentia est arbitraria, & potest sacerdos imponere quod voluerit. de pœn. dist.1.c, mensuram. non tamen debet attendere ad personam, sed ad peccatum, & sic cet.pari, magis sunt puniendi principes. Matt, to.2. 241.c.2.D

In foro contentioso semper defertur principibus & prælatis in peccatis, quia non fit contra eos talis in litteris processus sicut cōtra alios propter honorem dignitatis, vt patet extra de sponsali.c,non est nobis &c. & extra de iudi, c.nouit. Et hoc verum est a principio, quando non apparet contumacia eorum, nam si appareat, puniuntur sicut cæteri, vt colligitur extra de officio delegati c.sane.& c.pastoralis. Si autem quæratur de pœna imponenda pro peccato iam cōmisso, est distinctio, quia sunt quędam peccata, quę respectu maiorum sunt peccata, & non respectu minorum, vel saltem non ita proprie &c. Alia sunt peccata respectu minorum, & non respectu maiorū, licet maiores aliquo modo in eis possint delinquere. Alia sunt æqualiter communia maioribus & minoribus, vt adulterium &c. In primo casu magis peccant maiores, vt dimittere arma in bello, & fugere. In secūdo casu magis peccāt minores q̄ maiores &c. In tertio casu, aliqua sunt delicta cōmunia oībus, q̄ tñ respectu maiorū sunt maiora, alia, quæ econtra. Exemplū primi, vt si pater carnalis vel spiritualis cognoscat filiā carnalē vel spiritualē, magis peccat q̄ filia &c. Et de iudice inferēte vim vel oppressionē, qa indiguū est, vt inde proueniat iniuria, vndeiura nascūtur. extra de accusa. c. qualiter & qñ. & C.q

punitione. Matt, to.2. 241.c.3.F

Quòd ex peccatis prelatorū efficiat populus malus, multipliciter intelligitur. Matt.to.2. 244.c.2.A

Pro peccato Dauid in numeratione populi non fuit punitus populus, sed qui puniti sunt, alias erāt puniendi pro peccatis suis, sed voluit Deus tunc punire, vt in vna punitione essent duæ pœnæ. s. populus qui puniebatur pro peccato suo, & Dauid, qui puniebatur pro punitione populi, qa mors populi erat pœna principis &c. sic dicitur 1.q.4.c. Dauid. Matt, to. 2. 244.c.4.F

Pro peccato temporali Deus nō dat pœnā æternā, sed pro peccato æterno. Matt. to.3. 116.c.4.G

Peccata grauia dicuntur, quæ cum magna difficultate expiari possunt, & de illis satisfieri; leuia vero dicuntur illa, quæ possunt faciliter expiari. 25, dist.c.criminis. Matt.to.3. 117.c.4.F

Quando Christus ostendere vult aliquod peccatum esse magnum, incipit a contumelia. Matt, to.3. 118. c.1.B

Sine propria confidentia non possunt peccata remitti in adulto, vt probatur Matthę. tom. 3. 180. c.3.H

Aliqui merentur assequi contritionem de peccatis precibus aliquorum sanctorum Matth. tom.3. 180. c.4.G

Ad peccati remissionem omnimodam duo sunt necessaria, primum est detestatio præteriti peccati. secundum est satisfactio pro illo. primum istorū non potest suppleri per aliquid aliud, nec etiam per aliam personam, nisi per peccantem. secundum vero potest suppleri per aliquid alterum; vel per actū alterius personæ &c. Mat.to.3. 182.c.1.B

Christus remittebat peccata sine satisfactione, vt proba. Mat.to.3. 180.c.1.D

Peccata dimittere non est potestatis, sed præsupponit potestatem. Matt.to.3. 185.c.1.A

Peccata dimittere non est miraculum, licet pertineat ad illum, qui solus potest facere miraculum, intelligendo de peccatorum remissione in generali, quia aliqua peccata potest dimittere, scilicet illa, q̄ fiunt cōtra ipsum hoīem, vel intelligēdo de remissione integra peccati. Matt.to.3. 185.c.1.C

Peccata in adulto non possunt remitti sine fide propria, vt probatur Matt. to. 3. 180. c. 3. I. Iuuat tamen fides aliena ad remissionem peccatorum, non quidem quòd per illam dimittantur peccata, sed quia interdum per meritum fidei aliquorum, Deus dat fidem aliquibus infidelibus, qui aliàs illam habituri non essent, nisi precibus sanctorum adiuuarentur, quia multa sunt a Deo prædestinata obtinenda non nisi precibus Sanctorum. Matt. to.3. 180.c.4.G

Ignorantia potest se habere ad peccatum dupliciter, vno modo vt præcedens, alio modo, vt cōcomitās, primo modo ignorantia est causa peccati, & causat inuoluntarium, & sic non omne peccatū est ex ignorantia, bene tamen secundo modo, de qua dicitur: omne peccans est ignorans, ideſt peccat per ignorantiā, & non propter ignorantiam. Matt.to.4. 21.c.1.A

Nullum peccatum est irremissibile, de quo quis vult pœnitere. Matt.to.4. 19.c.2.E

Nullum peccatum est contrà vnam personam, quin sit contra alias Matt.to.4. 20.c.2.D

Peccatum dicitur dupliciter contra aliquam personam: vno modo, quia peccatur contra illam personam: alio modo quia peccatur contra attributum illius personæ. Matt.to.4. 20.c.3.F

Peccatum ex deliberatione dupliciter potest accidere. Matt.to.4. 21.c.2.E

Quando a peccatis absoluimur, accipimus realiter aliquid de meritis & passione Christi. Matt. to. 4. 172.c.2.A

Christus poterat, eo viuente, remittere peccata non imponendo pœnitentiam. Matt.to.4. 172.c.2.C

Peccatum, vt dicit Aristoteles. 5. Ethi. tripliciter cōmittitur, scilicet, ex ignorantia, ex passione, & ex electione, & declarantur hæc per singula. Matt. to.4. 20.c.3.H

Omne peccatum prouenit ex corruptione naturæ. Matt.to.4. 20.c.4.k

Peccatum, quod habet determinatum obiectum, est determinatum genus vel species peccati. Matt. tom.4. 21.c.3.G

Omne peccatum potest ignorantia se habere dupliciter. Matt. to.4. 21.c.1.A

Peccatum ex infirmitate non dicit aliquo modo speciale genus, quia infirmitas & ignorantia, ex quibus procedit peccatum, non sunt aliquod peccatum, sed solum pœna, quæ tamen est causa peccati, specie cōstituit aliqd genus peccati, quia genus in peccato accipitur ex obiecto, & nō est causa. Et idē est in genere actus virtutis. Mat.to.4. 21.c.4.H

Peccatum potest dupliciter dici irremissibile, vno modo ex genere suo, & sic est peccatū in Spiritū sanctū irremissibile, alio modo ex parte peccantis, & tale est peccatum mortale, in quo finitur via. Matt. tom.4. 24.c.2.D

Omne peccatum in Angelo quare dicatur irremissibile. Matt. to.4. 24.c.2.D

Peccatū dupliciter est ex electione, vno modo quia est ex habitu, qui est electiu⁹: Alio modo quia est ex voluntate nuda non impulsa a passione, nec ab ignorantia, sed ex consideratione finis. Mat. to.4. 24.c.4.K

Peccata remittere, soli Deo cōuenit. Mat.t.4 81.c.4.I

Sicut p̄ peccato interdū Deus aufert vitā æternā homini, ita & interdū aufert ea, per quæ posset homo vitā æternā habere, cuiusmodi sunt rectū iudiciū, & bonū dīsideriū circa agēda. Mat.t.4. 55.c.1.B

Peccatorū nostrorū remisio vere dependet a Christo per modū meriti. Matt.to.4. 172.c.2.A

In peccato saltē commissionis sunt hæc. s. actus peccati, culpa, macula, offensa, reatus, pronitas ad malum derelicta ex peccato, tenebra, & pœna. Matt. tom. 4. 174.c.4.F

Pro singulis peccatis aliqui canones statueruut pœnas, licet non omnino distincte, imposuerunt pro quolibet peccato pœnitentiam septem annorū, & aliqñ maiorē &c. 33.q.2.c.hoc ipsum. & c. hoc q̄q. & 22. q. 1.c. prædicandū, & illa septēnis pœna non fuit taxata, quia tanta pœna debeatur homini in Purgatorio, vt probatur ibid. 179.c. 2. D. sed propter multa quæ referuntur. ibid. 179. c.2.E. Et ab ista regula excipiuntur aliqui casus, in quibus propter peccantis dignitatē, vel criminis enormitatē imponitur maior pœnitentia, aliqñ ex varijs causis imponitur minor, & ponuntur exempla. Mat.to. 4. 179.c.4.F. Sed iā non standū est canonibus antiquis, sed pro arbitrio sacerdotū, tam quo ad tēpus, q̄ quo ad asperitatem pœnæ, vt dicit Leo Papa. & Hierony. 26.q.7.c. tempora plenitudinis &c. Et assignatur ratio. ibid. 180.c.1.B

Peccatum mortale quantū ad aliquid est simile morti, & quātū ad aliquid est simile ęgritudini. primū est inquātū separat a Deo. f'm vero inquātū remanet posibilitas redeūdi ad vitā. Mat.to.4.171.c.1.B

Solum peccatum impedit introitum ad beatitudinem. Mat.to.4. 171. c.3.F

Cum peccatum non dicat positiuum aliqd sed priuatiuum, sumenda est ratio specialis peccati iuxta spetialem modum priuationis. Mat.to.5.18.c.3.H

Peccatorum pœnæ sunt tanquam medicinæ. Matt tom. 5. 23. c.1.C.

Corrigere peccatum quatenus est aliorum nociuū, est actus iustitiæ. Mat.to.5. 39.c.3.I

A peccatis solui fructuosius est, quàm Eucharistiā sumere. Matt.to.4. 186.c.4.H

Peccatū dicitur manere dupliciter, vno modo quo ad actum, alio modo, quo ad reatum. Matt. to. 5. 40. c.4 I. Et quantum ad actum peccatum dicitur manere dupliciter, scilicet per iterationē, & per cōtinuationē, vel durationem eius. ibid. 40. c.4.K

Peccatum dupliciter transit, scilicet quantum ad maculam, vel quantum ad totum reatum pœnę, primo modo peccatum transit per contritionem, etiam si nihil vltra sequatur, nam macula deletur, & reatus mortis æternæ. secundo modo transit, quando peccator dolet, & plene satisfacit. Matt. tom. 5. 40.c.4.I

Ad perfectam viam liberandi a peccato Christus dedit tres modos circa peccata, quæ committunt homines in alterutrū, vnus est, vt qui offensus est, remittat offendenti, ex toto corde. Matt. 18. secūdus est vt offendens petat remissionē, & reconcilietur

Universidad de Deusto
Biblioteca

cilieť offenſo. Mat.5. Si offers munus tuum ad altare, &c. Tertius, vt offenſus corrigat offendentem fraternaliter, & oēs tres ſunt neceſſarij ad perfectā remiſsionem peccati. Matt.to.5. 45.c.2.B
Maius peccatu m eſt, cęteris paribus, denudare peccata viuentium, q̄ mortuorum. Matt.to.5. 53.c.4.I
Maius peccatum eſt reuelare peccata magis noti, q̄ minus noti, cęteris paribus. Matt.tom.5. 54.c.1.C
Peccatum, poſtquam dimiſſum eſt, nunquā redit accipiēdo proprie redire, quia nec quantū ad culpā, maculā, vel reatū, nec quautum ad pœnā: nam in pctō non ſunt plura, & quæcunq; alia ponant̄, reducuntur ad iſta, vt tenebra, & offenſa: ſed q̄ non redeat quantum ad quodcunq; iſtorum probatur per ſingula. Mat.to.5.69.c.2.B. Et licèr nō propriè redeant, nō tñ pōt oino negari illa redire, cū multæ authoritates tam ſacræ ſcripturæ q̄ ēt ſanctorū, videantur hoc ſonare. Sed qualiter diçātur redire, referūtur opiniones & improbantur, ibi. 69.c.3.F. Dicendum igitur, q̄ peccata redire dñr, non quantum ad ſe, quod eſt redire quantū ad actū, vel culpam, maculam, reatum, aut pœnam. Sed redeunt pctā remiſſa, quantum ad effectum ſuum, quia ex peccatis, ēt poſtquā illa remiſſa fuerāt, relinquitur aliquid in ſequētib. peccatis. Ex eo. n. q̄ hō per peccatum offendit Deum, poſtquā remiſſionē præcedentium peccatorum accepit, actus ſequens peccati incurrit quandā deformitatē ingratitudinis, quia grauius reputatur pctm̄, quod quis facit, poſt quam accepit remiſsionē, quam prius: ſicut grauiꝰ peccat, qui offendit illū, a quo beneficia ſuſcepit, q̄ qui offendit illum, a quo nulla recepit beneficia, & quia remiſſio peccatorū eſt beneficiū quoddam, quod a Deo recipimus vltra cętera beneficia, magis ingratus eſt, qui poſt remiſsionē peccatorum peccat, quàm qui prius, & iſta deformitas ingratitudinis addit aliquam magnitudinem in peccato. Et quātum ad hoc redeunt peccata dimiſſa, quia ſi illa nō prœceſsiſſent, nō eſſet iſta ingratitudo, vel magnitudo peccati. Matt.to.5. 70 c.1.A
Cum quæritur an peccata dimiſſa redeant, tota difficultas eſt quantum ad quid. Matt.to.5. 69.c.2.B
Culpa in peccato dicit priuationem debitæ rectitudinis in actu, quando caret debitis circunſtantijs, & macula dicit priuationem gratiæ, per cuius carentiam anima redditur deformis. Mat.to.5.69.c.2.C
Reatus in peccato dicit obligationem ad mortē æternam. Matt.to.5. 69.c.2.D
Peccatorum mortalium grauitas inter ſe non eſt æqualis. Matth.to.4. 179.c.2.E.c.3.F
Pro quolibet peccato mortali ſtatuit Eccleſia ſeptenem pœnitentiam, ſuper quo vide pulchras miſticas cauſas. Matt.to.5. 179.c.3.H
Peccatum Petri Chriſtum rep̄hendentis, fuit ex ignorantia & amore. Matt.to.4. 192.c.4.H
Ex illo exemplo diſpenſatoris, de quo Matt. 18. dr̄ q̄ non dimiſit conſeruo ſuo, &c. non ſequitur pctā redire, ſed illud, ſic faciet vobis pater meus cœleſtis, ſi non remiſeritis &c. intelligitur ſic. i. ſicut rex tradidit diſpenſatorem tortoribus, donec ſolueret vniuerſum debitum, ita Deus tradet vos in pœnas æternas, ſi non remiſeritis. Et inde non ſequitur, q̄ peccata redeant, cum Chriſtus hoc non exprimat, & ſi dicatur quòd in diſpēſatore ita fuit quòd debita dimiſſa redierunt, dicendum q̄ nō oportet applicari omnes partes illius exempli, quia tunc oportet dicere, quòd filij & vxor peccatoris vendantur. Item quia tunc oportet quod peccata dimiſſa per ſequentem culpam redirent, ac ſi nunquam fuiſſent dimiſſa, vel ſaltem tota pœna pro eis debita rediret, quod nemo credit eſſe verum, iō ſatis eſt applicare vnam partem, ſ. quantum ad pœnā ęter nam, quæ dabitur non remittentibus offenſas, nō autem quantum ad debitum peccatorum remiſſorum, poteſt ēt aliter dici, verum eſſe quòd Chriſtus voluit peccata redire, ſicut redierunt debita diſpenſatoris, non tamen quòd redeant in ſeipſis, ſed quantum ad deformitatem ingratitudinis. Matth.tom.5. 70.c.1.C
In iterante peccatum dimiſſum non tollitur quin remiſsio ſemel facta maneat, ſed qa ita indiſpoſitus eſt per amiſsionem gratiæ ad habendam vitam ęternam, ſicut ſi nunquam habuiſſet remiſsionē de peccatis præteritis. Matt.to.5. 70.c.1.E
Peccatum non ſolum mortificatur per pœnitentiam, ſed etiam moritur, ita vt non vltra relurgat: opera tamen bona per pctm̄ ſequēs non moriuntur, ſed mortificantur; nam ſi morerentur, nunquam reuiuiſcerent. Mortificantur tamen quātum ad illum, cuius erant, quia impeditur a conſecutione effectus ipſorum, & ſic pœnitentia magis potens eſt in deſtruendo omnia peccata, quàm peccata in mortificando bona opera præcedentia, & in impedendo gratiam, cuius aſsignatur ratio. Matth.tomo 5. 70.c.3.G
Omne peccatum dicit indebitum, & eſt ratio communis peccati. Matt.to.5. 71.c.2.A
Ad hoc q̄ peccatum dicatur generale, nō ſolum requiritur, quòd inueniatur in omni peccato, ſed ēr, quòd inueniatur ſine peccatis per ſe, nā ſi aliquando inueniatur per ſe, tunc oportet quòd habeat rationem ſpetialem, & tunc licèt inueniatur in alijs, non erit aliquid commune, ſed inuenitur in illis ſecundum rationem particularem, quā accidit inueniri in multis. Et ita eſt de ingratitudine, nam per accidens inuenitur in omnibus peccatis. Matthæ. 71.c.2.E.c.3.F tom.5.
In peccato contra hominem interdum inuenitur circunſtantia ingratitudinis, & interdum non. Matt. 71.c.2.F tom.5.
Non eſt eadem quantitas peccatorum remiſsorum, & beneficii remiſsionis. Et ita nec ingratitudo eſt æqualis peccato remiſſo ſecundum quantitatem abſolutam. Matt.to.5. 72.c.3.G
Quoties aliquis peccat recidiuans, toties omnia peccata præterita, etiam dimiſſa, & millies dimiſſa redeunt per ingratitudinem. Mat.to.5. 72.c.3.F
Reatus peccati hominis recidiuantis, quantum ad ip ſum peccatum, conſideratur ex genere peccati, q̄ tum verò ad circunſtantiam ingratitudinis, p̄ qua reſpondet aliquid in pœna, commenſuratur ſecundum peccatorum dimiſſorum quantitatem, non quidem abſolutam, ſed ſecundum quantitatem proportionis. i. quòd quanto plura, aut maiora fuerint peccata remiſſa, tanto eſt maior reatus peccati ſequentis quantum ad grauitatem ingratitudinis. Matt.tom.5. 72.c.3.G
Quatuor ſunt peccata, per q̄ę peccata remiſſa dicuntur ſpecialiter redire: quia militant contra remedia remiſsionis peccatorum, quæ ſuut fides, gratia, pœnitentia. Contra ſecundum militat odium fraternum. contra primum quidem eſt apoſtaſia in fide; cōtra tertium ſunt duo peccata, ſcilicet cōtemptus pœnitentiæ faciendæ, & dolere quòd pœnitentiam fecerimus aliquando, vt patet in verſu. Fratres odit, apoſtata fit, contemnitq; fateri, pœnituiſſe piget, priſtina culpa redit. Matth. tomo 5. 73.c.3.H
Non ſunt tres peccatorum remiſsiones, licèt ſint tres perſonæ diuinæ. Matt.to.4. 174.c.3.H

In peccato ſunt octo, ſcilicet actus peccati, culpa, macula, offenſa, reatus, pronitas ad malum derelicta ex peccato, tenebra, pœna. Mat.to.4. 174.c.4.F
Vnum peccatum non ſequitur ex aliquo directè, ſed eſt diſpoſitio quædam: quia cū homo magis perſeuerauerit in malo, fit pigrior ad bonum, & ad malum pronior. Mat.to.5. 74.c.4.G
Oē peccatum mortale dicitur fornicatio ſpiritualis latgè, ſed hæreſis propriè. Mat.to.5. 104.c.4.G
Non concluditur vnum peccatum eſſe grauius alio, vel æquale: quia lex humana æqualiter puniat illa, vel magis vnum, quam aliud: quia æqualitas pœnæ in iudicio humano, non arguit æqualitatē peccati, bene tñ in iudicio diuino. Mat.to.5. 108.c.4.H
Hoīem poſſe vitare peccatū dñt quidam, & hoc ſm ſuam naturalem virtutem, & ex cōditione ſuę naturæ: ſed quod per peccatum ſequens intantū illa virtus mutata eſt, q̄ hō in peecato exiſtens, peccatum vitare non poſſit: ſed q̄ in aliud peccatū præcipitetur, niſi per gratiam liberetur. Et dñt, q̄ homo in gratia exiſtens, pōt hoc, vel illud peccatum euitare, non tamen omnia, ſicut de peccatis venialibus. Sed iſti dñt multa falſa. Primum, q̄ exiſtens in peccato incidit in aliud neceſſario: quia tollit libertatē arbitrij quia licet peccatū debilitetur natura, & quodāmodo diminuatur, & infirmetur, nō tñ tollitur ptās fugiendi peccatum: ſed, q̄ illud peccatum, quod prius facilè vitare poterat, poſtea vitet difficulter. Secundum falſum eſt, q̄ exiſtēs in mortali peccato, pōt vitare hoc, vel illud mortale peccatum, & quodlibet ſignatum, non tamē omnia, ſicut de venialibus: quia non eſt ſimile de venialibus, & mortalibus. Primò, quia homo neſcit omnia uenialia. Secundò, quia hoc accidit pp primos motus, &c. Tertium falſum eſt, quia. ſ. homo manens in peccato mortali, poteſt aliquanto tempore vitare peccatum aliud mortale: ſed nō diu: quia liberum arbitrium potens aliquanto tempore vitare mortale, poterit ſemper reſiſtere. Matth.to.5. 151.c.1.E.c.2.A
Quod peccatum poſſit vitari ab homine, poteſt dupliciter intelligi, aut de peccato cōmiſſo, & iſtud non poteſt ſine gratia, nec quantū ad maculā, nec quantum ad reatū pœnæ æternæ, &c. aut de peccato committēdo, & dicendū, q̄ illud poteſt homo vitare ſine gratia gratū faciente. Secus tñ ſi accipiatur gratia pro voluntate Dei, quæ mouet nos gratis ad bona, & cooperatur nobis ad illa. In ſtatu vero naturæ corruptæ indiget homo gra habituali ſanante naturā ad vitandum oē peccatum. Et iſta ſanatio, primo fit in appetitu rationali, in quo poteſt homo fieri perfectus in hac vita per gram habitualem, atq; actualem. Secundo in appetitu ſenſitiuo, in quo non fit homo perfectus: ſed manet adhuc rebellio appetitus. ad Ro.7. Ego ipſe mente ſeruio legi Dei, carne aūt legi peccati. Et ideo homo manens in gratia, poteſt vitare oē peccatum, quod eſt in ratione. i. quod cauſatur per conſenſum, non tñ vitare poteſt omne peccatum mortale manens ſine gratia. Et etiam in gratia manens, non poteſt vitare omnia, ſed bene ſingula, niſi ex priuilegio ſpeciali, q̄ rariſsimis conceditur. Mat.to.5.151.c.2.E.c.3.F. Opinio Authoris eſt, q̄ cadentem in peccatum mortale, non contingit diu manere abſq; hoc, q̄ non labatur in aliud mortale, niſi per gratiam a priori peccato fuerit ſanatus, vt probatur Mat.t.5. 151.c.4.F. Et q̄ maneat ad paucū tempus, & non ad multū, non ideo fit, quia aliquib. tentationibus reſiſtere poſsit, & non omnibus, vel non multis: ſed quia nulli aptus eſt reſiſtere. Et quia non diu ſtat homo ſine hoc, q̄ inſurgant tentationes, ſed per paucum tempus: ideo per paucum tempus poteſt manere, & non diu, gn nouiter peccet, & ſem per peccaret, ſi ſemper inſurgerent concupiſcētiæ ad mala. Matt.to.5.152.c.2.B. Et iſta opinio poteſt ſtare cum præcedente, ſic quòd exiſtēs in peccato mortali, nullum peccatū mortale euitabit, cuius concupiſcētia in eo conſurgit, & tamen poteſt eui tare ſingula. Et oīa iſta ſic ſtant. Et aliud eſt, quòd liberum arbitrium exiſtentis in peccato, poſsit ſe determinare ad hoc, vel ad illud. Et aliud, q̄ ſe determinet potius ad hoc, q̄ ad illud. Nā ad vtrunque pōt ſe determinare, & tamē nō ſe determinat niſi ad vnum. Et ad. 1. ſufficit natura liberi arbitrij. Ad ſm vero, non ſufficit hoc: ſed oportet ponere aliquam cauſam. ſ. qa hoc vr̄ melius, quam illud, vel aliquid propter quod magis placeat, &c. licèt iſtæ cauſę non ſint neceſſariæ ad determinādū: ſed mouent aliquo modo. Mat.to.5. 152.c.2.D.c.3.& 4.
Exiſtens in mortali peccato hēt triplex motiuum ad peccandum de nouo, ſi inſurgat paſsio, & non hēt motiuum ad bonū oppoſitum. Et ideo nō reſiſtit peccato. Mat.to.5.152.c.2.E.c.3.F. Poteſt tamē talis redire ad gratiam per duo. ſ. per impulſum diuinū: quia Deus ſemper impellit, aut tangit aliquo modo cor noſtrum pulſando ad bonum Apoc.3. Ego ſto ad oſtium, & pulſo, &c. Et per naturalē quandā vim, faciendo, quod in ſe eſt: quia licet nemo poſſit reducere ſe ad gram, quam perdidit, poteſt tamen facere quod in ſe eſt. Et tunc Deus cōcurrit, & donat gratiam. Sed cōius eſt pulſatio Dei efficax, qua ſe cognoſcat eſſe in peccato, & velit recedere ab illo, & eſſe in bono ſtatu, & cū hoc voluerit, faciendo quod in ſe eſt, Deus dat illi formatum ſpiritum compunctionis. Et ita dat illi gratiā, qua gratus efficiatur. matth.to.5. 152.c.3.H
Quando dicitur, q̄ exiſtēs in peccato mortali, nō poteſt euitare aliquod pctm̄ mortale, non intelligit ſic q̄ incidat in quodcunque, cuius tentatio inſurrexerit ab intra, vel extra, quia hoc falſum eſt, vt probatur Matt.to.5.153.c.1.C. Sed intelligitur quantum ad illa peccata, quæ ſunt circa obiecta, quę ab omnibus appetuntur, vt circa iram, libidinem, honoris, & diuitiarum deſiderium, ad quæ in ſingulis hominibus adiuuat naturalis inclinatio, tunc enim, qui eſt in peccato mortali naturaliter vincitura talibus tentationibus, &c. Nec etiam circa talia ſuperatur ſemper ille, qui eſt in mortali peccato: quia poteſt habere habitum fortē virtutis moralis circa obiectum, circa quod tentatur, & tunc reſiſtit peccato, licet nō meritoriè. Sed intelligendum eſt de peccatis illis, in quæ quis ſemel incidit. Matth.to.5. 153.c.1.E.c.2.A
Quis poteſt a peccato reſurgere dupliciter, vno modo ceſſando ab actu peccati, alio modo per quandam reparationem redendo ad omnia illa, quæ per peccatum amiſit, primo modo poteſt quis reſurgere a peccato, ſine auxilio gratiæ. Et hoc ſiue ceſſet ab actu continuo peccati, cuiuſmodi eſt detentio rei alienæ, ſiue ab actu interpollato, cuiuſmodi eſt fornicatio. Et hoc accipiendo gratiam pro habitu infuſo, &c. Secus autem pro gratia, quæ eſt voluntas Dei mouens nos gratis, & cooperans. Secundo modo nemo poteſt reſurgere a peccato ſine gratia habituali infuſa, vt probatur Matt.to.5. 153.c.4 K.& 154.c.1.A
Manenti in peccato mortali, eſt quaſi naturale peccare mortaliter de nouo, quouſq; ſanetur per gratiam, facere autem bonum eſt difficile, ideſt quaſi contra naturam. Matt.to.5. 151.c.4.H

Pro peccato populi ipsi priuati nunquam tollerāt ali quam pœnam: nisi quantam ipsi meruerunt per actum proprium: quia populus non potest peccare, nisi per accidens, cum non sit ens per se, sed per accidens. Matt.to.6. 250.c.3.F

Pro peccato filiorum non puniuntur parentes quantum ad peccatum personale, & accipiēdo propriè peccatum filiorum, s. pro eo, quod filij faciūt, &c. Matt.to.6. 251.c.2.D

Peccatum alicuius dupliciter consideratur. Matthæ. tom.5. 39.c.3.F

Peccatum postquam factum est, dupliciter manet. Matt.to.5.40.c.4.I. & quantum ad actum dupliciter manet ibid. 40.c.4.k

Peccatum quod transit, dupliciter transit. Matt.to.5. 41.c.1.B

Quid sit peccatum. Matt.to.5. 43.c.2.E

Per peccatum præcedens peccatoris affertur impedimentum correctioni fraternæ in tribus. Matthæ. tom.5. 43.c.3.k.c.4.E

Infidelis vnicum peccatum cōmittit contra fidem, s. nolle eam suscipere. Matt.to.5. 44.c.3.k.c.4.F

Christus dedit tres modos liberādi homes a peccatis, quæ in alterutrum committūt. Matt.to.5.45.c.2.B

Ex peccato duplex eminet periculum. Matth.tom.5. 51.c.1.B

Quando peccatum alicuius potest emendari, conseruata totaliter fama eiusdem debet seruari. Matth. tom.5. 52.c.4.H

Nullum peccatum est referre peccata mortuorum, aut viuentium, qui non sunt nobis noti. Matt.to.5. 53.c.2.B. Secus tamen si sint nobis noti. ibidē. D. Cōtingit, q̄ sit charitatis referre crimina mortuorum, qui sunt nobis noti. ibid. 53.c.3.F

Peccata aliena ex solatio referre non semper est mortale. Matt.to.5. 53.c.3.I

Deterius est peccata viuentium reuelare, quàm peccata mortuorum, personis existentibus æqualibus. Matt.to.5. 53.c.4.I

Peccata viuentium magis incitant ad peccandum, q̄ peccata mortuorum. Matt.to.5. 54.c.1.C

Maius peccatum est auferre vnum denarium pauperi, quam diuiti. Matt.to.5. 54.c.1.E

Remissio peccatorum, & pœnarum, siue inferni, siue Purgatorij, fit principaliter a Deo. Matth.tomo 5. 60.c.4.I

Homo potest per se ipsum in peccata cadere, sed non potest per se ipsum a peccatis resurgere. Matt. tom.5. 66.c.4.H

Peccatū dimissum si rediret aliquo ex quinque modis rediret, scilicet quantum ad actum, quātum ad culpam, quantum ad reatum, quantum ad pœnā, vel quantum ad maculā: sed non redit aliquo istorum modorum. Matth.to.5.69.c.2.B. Dicendum ergo, quòd redit quantum ad effectum, ibidem. 70.c.1.A

Peccatum contra proximum, est peccatum contra Deum. Matt.to.6. 203.c.4.H

Peccata meretricis tripliciter distinguuntur. Matth. tom.6. 218.c.1.E

Quo sequebat peccatū Iudæorum in missione Apostolorum ad prædicandum. Matt.to.6. 241.c.1.D

Pro eodem peccato Deus non dat bis pœnam. Mat. tom.6. 249.c.4.I

Quilibet pro peccato suo punitur. Mat.t.6.250.c.2.D

Multa peccata grauia commisit populus Iudęorum. Matt.to.6. 250.c.3.H

Omne peccatum est voluntarium, & consistit in aliqua actione. Matt.to.6. 285.c.1.C

Pro magno peccato grauissima pœna danda est. Matth. tom.6. 291.c.4.G

Peccatum in re multum addit ad peccatum in mente. Matt.to.7. 64.c.3.I

Quicunque habuerit peccatum mortale in die iudicii damnabitur. Matt.to.7. 90.c.4.H

De peccatis, quæ penitus non tolluntur. Matth.to.7. 101.c.1.B

Bona facta in peccato mortali, sunt mortua, & non redibunt. Matt.to.7. 101.c.3.D

Per peccatum mortale sunt homines obligati ad pœnam æternam. Matt.to.7. 101.c.4.I

Nobis viuentibus incerta est peccatorum remissio. Matt.to.7. 102.c.1.A

Bona in mortali facta prosunt ad minus supplicium subeundum, quod dupliciter saluatur. Matt.to.7. 104.c.2.D

Peccata iam confessa publicabuntur in iudicio. Matt. tom.7. 105.c.4.I

Ad remissionem peccatorum, mortalium, quid requiratur. Matt.to.7. 135.c.3.I

Secundum peccatorum conditiones considerantur pœnarum acerbitas. Matt.to.7. 136.c.2.C

Propter peccatum, determinatum est, vt homo moreretur. Matt.to.7. 140.c.3.k

Qui de peccato recordatur dupliciter pungi potest. Matt.to,7. 225.c.2.G

Pœna est malum pro peccato. Matt.to.7. 232.c.3.I

Peccata mortalia tolli nequeunt post hanc vitam. Matth.tom.7. 239.c.2.D

Quando accidat liberari a peccato, & peccare. Matt. tom.7. 255.c.2.B

In peccato remittendo considerantur duo. s. pœna, & culpa. Matt.to.7. 255.c.2.D

In peccato considerantur duo. s. permansio in peccato, & affectio ad illud. Matt.to.7. 258.c.1.B

Inter peccatum mortale, & veniale, quid interfit. Matt.to.7. 258.c.1.D

Cuilibet peccato correspondet suæ pœnæ acerbitas, & diuturnitas. Matt.to.7. 258.c.3.H

Circunstantiæ aggrauant peccata. Matth. tomo 7. 358.c.4. G

Peccati grauitatem auget dignitas illius, in quē peccatur. Matth.to.7. 372.c.1.E

Quomodo debet intelligi, q̄ proportionabiliter secundum magnitudinem peccatorum est magnitudo reatus sequentis. Matt.to.5. 72.c.3.G

Peccata dimissa, nec redeunt in primo peccato, quod quis committit: sed nec in omnibus vicibus, quando peccatum aliquod de nouo committitur. Matthæ. tom.5. 72.c.3.k

Quoties quis peccat, toties peccata prius remissa per totam vitam, etiam si millies fuerint remissa, redire dicuntur: sed nota quomodo. Matth.tom.5. 72.c.4.F

Quando peccatum mortale committitur, omnia peccata venialia prius dimissa redeunt. Matt.to.5. 73.c.1.C

Peccatorum recordatio, quando est bona, & quando periculosa. Deut. 45.c.2.A

Peccatorum remissio, quibus attribuatur. Matt.to.5. 73.c.3.H

Lex humana non punit oīa peccata: sed illa tantum, quibus punitis, potest stare respublica. Matth.to.5. 109.c.3.I

Peccatum est in volendo, dato, q̄ non sequatur effectus. Matt.to.5. 120.c.4.I

De peccatis hominum post infantiam. Matth.to.5. 132.c.3.H

Maius peccatum est homicidium, quàm adulterium, & adulterium maius, quàm furtum, & falsum testimonium. Matth. tom.6. 129.c.3.H

Peccatum vitare potest dupliciter intelligi. Matthæ. tom.5. 151.c.2.E

In statu naturæ lapsæ ad vitandum omne peccatum indiget hō gratia habituali. Mat.to.5. 151.c.3.G

Naturale quasi est homini manenti in peccato mortali in aliud peccatum detrudi: Matthæ. tomo 5. 151.c.4.F

Qui est in peccato mortali, est inclinatus, & dispositus ad malum. Matt.to.5. 151.c.4.I

De modo, quo in peccata præcipitamur. Matt.to.5. 152.c.1.E

Quædam peccata sunt, quæ quis valde horret, nō ob id, quod sint contra Deum: sed quia dispositus est ad ea fugiendum. Mat.to.5. 153.c.1.C

Qui est in peccato mortali faciliter vincitur ab ira, & libidine. Matth.to.5. 153.c.1.E

Per peccatum mortale non pereūt habitus morales generari per assuetudinem. Matt.to.5. 153.c.2.B

A peccato resurgere potest dupliciter intelligi. Mat. tom.5. 153.c.4.K

Quis sit ordo resurgendi a peccatis. Matthæ. tomo 5. 153.c.4.k. 154.c.1.A

Natura humana deficiens a sua integritate per actū peccati, habet duo impedimenta ad se reducendum. Matt.tom.5. 154.c.3.G

Confessores quærentes de peccatorum modis, grauiter errant. Matt.to.5. 187.c.2.B

Genus peccati Iacobi, & Ioannis fuit superbia. sed an mortalis, vel venialis, non constat. Magis tamen tenendum est, q̄ fuerit venialis. Mat.to.5.193.c.4.H

Exultatio, & alleuiatio in peccato, quid sint. Matth. tom.5. 277.c.4.F

Penes dationem potest esse peccatum. Matt.tom.6. 73.c.3.H

Omnia peccata actualia potest homo vitare gratia Dei adiutus. Mat.to.6. 88.c.4.H

Quod sit peccatum, quod maximè in doctoribus reperitur. Matt.to.6. 190.c.2.B

Pro peccato patris nunquam punitur filius, si filius non meruit totam illam pœnam per actum suū, quæ sibi datur, interdum vero filius meruit pœnam, & Deus non erat illi daturus eam, nisi patres, vel progenitores sui multum peccassent &c. & quia peccauerunt, datur. Et tunc filius patitur non solum pro peccato suo: sed etiā pro peccatis progenitorum, licèt per solum peccatum suum mereatur totam illam pœnam. Matt.to.6.251.c.2.E

Quod pro peccatis patrum non punirentur filii, neq; q̄ peccatis filiorū patres: & hoc iudicio humano mandauit Dominus, Secus tamen est in diuino iudicio, & assignatur causa. Matt.to.4. 251.c.3.F

Omne peccatum mortale facit abulum, qui cōsistit in fruitione creaturæ, quàm tunc plus amamus, quàm Deum. Matt.to.7. 43.c.1.E.c.2.A

Quare peccato pro pœna sua non respondent admihi ratio ipsius peccatoris. Matt.to.7. 172.c.1.C

Peccatorum pœnæ tantum differunt inter se, quantū inter se differunt peccata. Mat.to.7. 248.c.3.I

Peccati mortalis pœna non per se, aut directè infinita. Matt.tom.7. 248.c.3.I

Peccatum omissionis necesse est, vt reducatur ad aliquem actum voluntarium peccantis. Matth.to.7. 33.c.4.F

Plus in peccato omissionis, quàm commissionis datur conuersio, & auersio. Matt.to.7. 234.c.2.F

Peccato mortali deberur per accidens pœna æterna. Matt.tom.7. 259.c.2.B

De peccatorum remissionē probatur multis rationibus. in Defen. 1.c.4.G

Si peccatorum remissio non esset, vana esset fides nostra. in Defen. 1.c.4.G

Si peccatorum remissio non esset, nulla gens æqualiter nobis insaniret. in Defen. 1.c.4.H

Negare remissionē peccatorum deterius est, quam negare quascunq; alias partes sacræ scripturæ propter duo, &c. in Defen. 2.c.1.C

In quolibet peccato commissionis sunt octo, scilicet, actus, culpa, offensa, macula, tenebra, reatus, pœna, pronitas ad malum, de quibus vide in Defensorio 3.c.3.G. Et a quibusdam istorum octo absoluimur. Et alia sunt, quæ dimittuntur vel tolluntur. Et alia, a quibus nec absoluimur, nec tollūtur a nobis: sed per se cessant. Et absolutione, aut remissione non indigent, imò nec illam suscipere possunt, & huiusmodi sunt actus peccati positiuus, culpa, & offensa. Macula verò tollitur p gratiam, sicut offensa, vel indignatio. Et a macula etiā non absoluitur peccator: sed cessat, vel tollitur, & abstergitur aduenientegratia. Tenebra in peccato non distinguitur a macula: sed solùm per diuersam rationem &c. A tenebra hac nō dicitur absolui aliquis: sed dicitur auferri tenebra, vel ab ea liberari, vel curari, vel mundari, vel pelli. A reatu verò, qui dicit obligationem ad pœnam, & in essendo procedit a culpa. & in conseruando a macula. Est id a quo absoluitur peccator. in Defen.4.c.2.D

Pœna vero, quę, proprie nō dicitur esse in peccato: sed pro peccato, proprie loquendo, non tollitur, nec dimittitur, nec aufertur, nec ab ea quis absolutur, siue per Deum, siue per sacerdotem: quia non pōt tolli, neq; dimitti, nisi id, quod est, nec potest quis absolui, nisi ab eo, quod est. Et tamen quando hō ad Deum conuertitur, aut per sacerdotē in foro penitentiali absoluitur, nulla pœna pro peccato inflicta est, siue æterna, siue temporalis. in Defen. 6.c.1.A. Pronitas verò ad malum est habitus, vel dispositio ex peccato actuali procedens. Et ista non tollitur, nec per sacramenta, neq; per actus ministrorum, neque Deus tollit illam quatenus operatur in sacramentis modo communi, vt probatur ibidem. 6.c.1.D

Per peccatum efficitur peccator reus triplicis pœnæ secundum, quod homo pręuaricator tres ordines, quibus subijcitur, scilicet, ordinem rationis, similiter ordinem iconomicum, siue politicum, & ordinem vniuersalē diuini regiminis &c. Pro primo est cōsciētiæ remorsus &c. in Defen. 6.c.1.B

Cum quis a peccato absoluitur, uūquā scriptura vtitur hoc modo loquendi, scilicet q̄ talis absoluitur a culpa: sed dicitur peccatum dimitti, auferri, remitti, tolli, deleri, relaxari, donari. in Defenso. 7.c.4.G

Peccatum apud antiquos non distinguebatur in tot partes, sicut nunc, & non quia illæ partes non essent: sed quia a priori seculo non considerabantur in Defen. 7.c.1.C

Peccatum ab antiquis distinctum est per pœnam & culpam: quia peccatnm est malum, quòd vel est culpæ, vel pœnæ. Et isto modo culpa includit omnia, quę sunt in peccato, pręter pœnam. Et vt sic culpa est uoluntaria, & pœna inuoluntaria, quam nō agimus, sed patimur. Nec ēt directè ex nostris actibus sequitur: sed solum per Dei ordinationē volētis ordinare culpā pœnā. Et isto modo accipiendo culpā concedendum est, q̄ Deus absoluit a culpa, & similiter sacerdos, &c. in Defen. 7.c.1.D. Si vero culpa accipiatur, vt distincta est ab aliis septem, non est verum, q̄ hō absoluatur a culpa. imò nec est positi-

est possibile, sed includit cõtradictionem. Et sic est verum, q̃ Deus non absoluit a culpa, nec aliquis sacerdos absoluere potest. ibid. 7.c.2.C

Illa octo, quæ sunt in peccato. s. actus peccati, culpa, offensa, &c. non sunt ab Authore inuenta: sed a veteribus, & modernis dicta, & præcipuè a S. Thoma, &c. in Defen. 7.c.2.C

Cũ remittitur peccatum, oĩa ipsum concomitantia, vel tollunt, vel desinũt esse p se. in Defen. 7.c.2.C

De peccato hæresis, qualiter sit hæreticus corrigendus, Apostolus ponit quandam regulam ad Titũ vltimo dicens hæreticum hominem post primam, & secundam admonitionem deuita, subuersus est enim. in Defen. 39.c.3.F

Peccatorum inæqualitatem ponunt Peripatetici, & Stoici æqualitatem: sed aberrant Stoici, vt probatur in Parad. 112.c.2.B

Peccatum originale.

Sine peccato originali esse conceptam beatam Virginem toto animo confiteor, inquit Author, licèt oppositum dicere non videatur magnus error, nisi pertinaciter dicatur. Gen. 17.c.3.k

Peccatum originale nos incurrimus, non quia patres nostri proximi illud habuerũt, sed quia Adã: quia dato, q̃ aliquis homo conceptus esset sine originali, & ille filium gigneret, & pater nunquam peccaret neque venialiter, neq; mortaliter, ille filius genitus ab eo nasceretur in peccato originali, nisi Deus spãli priuilegio præseruaret eum: quia peccatum originale non contrahitur ex peccato parentis immediati: quia quæ personalia sunt, non transeunt in prolem. Nam si peccatum transiret, similiter transiret & gratia. Cen. 93.c.1.E

Cum de peccato originali loquimur, non dicemus, q̃ prouenit in nobis ex peccato primorum parentum, sed solum ex peccato primi parentis. s. Adæ, quasi nihil fecerit peccatum Euę ad peccatum nostrum originale, cum Apostolus nõ dicat nos peccasse in Eua, sed solum in Adã. Similiter dicemus, q̃ peccatum Adæ est nobis causa omnium malorum, & non peccatum Euæ. Gen. 93.c.2.B

In peccatum originale incideremus, si Adã peccasset, & non Eua. Gen. 93.c.2.C

Non incurreremus peccatum originale, si Eua peccasset, & non Adam. Gen. 93.c.2.C

Peccatum Adæ ostenditur esse magnum ex leuitate prohibitionis: quia solum vnam arborem vetuerat, cęteris omnib. concessis Gen. 109.c.4.I

Per peccatũ Adę intrauit mors in mundum, iuxta illud ad Ro. 5. &c. Et non per peccatum Euæ, licèt Eua prius peccasset. Gen. 142.c.4.H

Principium peccati primorum parentum fuit omissio quædam. s. non cogitare, quod cogitare debebant. s. an appetitus ille honoris, esset malus, vel bonus. Gen. 180.c.2.D

Vnicum tantum peccatum contraximus ab Adam. Genes. 200.c.1.C

Peccatum originale in gentib. remittebatur per primam eorũ bonam operationem in charitate: quia charitas de natura sua destruit oẽ malum, & vnit Deo, iuxta illud, charitas operit multitudinem peccatorum. Gen. 260.c.1.E. Et paruuli gentilium morientes siue actu liberi arbitrij: quia non potuerũt habere aliquem actum bonum, per quem illa macula, & reatus tolleretur, morientes descendebant ad Limbum puerorum, qui sine sensuali pœna, æternas tenebras patiuntur, nõ solum quantum ad locum, in quo sunt: sed maximè quantum ad animæ cognitionem: quia Deum non videbunt, nec lætabuntur in eo. Gen. 260.c.2.A

Peccatum originale sine sacramẽti Baptismatis perceptione, non abstergitur in pueris, sicut in vet. testamento, sine circuncisione. Leui. 10.c.2.C

De peccato originali nec est conterendum, neq; paruuli ex se peccauerunt. Sed peccatum deriuatũ est in eos. Leui. 10.c.3.F

Peccatum originale tollebatur in paruulis gẽtilium per fidem parentum, vel alterius eorum quando ipsi erant fideles, rectè sentientes de Deo. 3. Reg. 103.c.3.H

Peccatum originale est defectus inuentus in origine alicuius. Matt. to. 7. 234.c.2.C

Peccatum originale potest tolli per actum propriũ, vel alienum, & non potest, nisi per gratiam. Matt. tomo 7. 236.c.3.k

Peccatũ originale masculorum apud Hebrẽos tollebatur per Circuncisionem. Matt. to. 7. 237.c.1.B

Peccatum verò fęminarum tollebatur per fidem parẽtum, vel cognatorum, vel populi Iudæorum, in quorũ Ecclesia nascebantur &c. Et apud Iudæos erat melior conditio fęminarum, quam virorum, quandiu durauit ille status. Mat. to. 7. 237.c.A

Peccatum originale per commissum iterum mortale, redit. Matt. to. 5. 73.c.2.A

Peccatũ originale, quare sic dicatur, & de pœna eius. Matt. to. 7. 234.c.2.C

Per quid tollatur peccatum originale. Matth. tom. 7. 237.c.1.B

Peccatum originale paruulorũ apud gẽtiles fideles, s. qui credebant vnum Deum esse, & non colebãt idola, delebatur per fidem parentum. Et saluabantur tam fęminæ, quàm masculi in fide parentum, sicut fęminæ Iudæorum. Paruuli autẽ filij infideliũ gentiliũ non poterãt a peccato originali liberari ante annos discretionis eorum. Matth. to. 7. 237.c.2.E.c.3.F

Decedentes in peccato mortali, & originali, non habent plus de pœna, quàm si cum solo mortali decederent. Matt. to. 7. 238.c.1.A

Peccatũ originale est mortale, licèt nõ sit actuale. Et iõ hẽt deleri per charitatem. Matt. to. 7. 237.c.3.I

Peccatũ originale hẽt triplicem statum: qa aliq̃n accipitur f̃m se. Et aliq̃n f̃m id, q̃d consequitur illud. Et primo modo subdiuiditur: quia aliq̃n accipitur vt est infectiuũ, quia est culpa quædã. Et culpa dupliciter inficit, s. personaliter, & quantum ad naturam, &c. Et ita duplex est expiatio peccati originalis, scilicet, expiatio personalis, & expiatio naturæ. Matth. tom. 7. 263.c.2.A

Non põt quis decedere cũ solo originali, & veniali: sed necesse est, q̃ decedat simul in mortali actuali per commissionem, vel omissionem. Matth. to. 7. 266.c.2.E.c.3.F. Et si esset possibile decedere cum solo originali, & veniali, talis puniretur ęternaliter de per accidens pro veniali. Matt. tom. 7. 266.c.3.G

Peccatum originale in fide parentum expiabatur in paruulis in lege naturę, & in magnis per sacrificia, & per quoscunq; alios actus cuiuscũq; oblationis cęrimonialis & laudis diuinæ, & orationũ, aut ieiuniorum, aut quaruncunq; cęrimoniarum in Deũ tendẽtium. Et per quencunq; actum in charitate, vt per contritionem. in Parado. 101.c.2.B

Peccatum originale contrahunt omnes descendentes ab Adam per propagationem seminalem: nisi ex Dei dispẽsatione, vt de beata Virgine creditur. in Parado. 105.c.1.B

Qualiter a peccato originali mundarentur fœminæ in lege Moysi. vide in Parad. 105.c.3.F. Matth. to. 7. 237.c.2.A

Omnes in peccato originali moriuntur præter Christianos post Euangelij publicationem. in Parado. 105.c.3.I

Peccatum originale non fit per actum, sed contrahitur per originem. Matt. to. 5. 70.c.4.F

Quia peccatum originale est tantũ priuatio, &c. ideo illi sola pœna damni correspondet, quæ est priuatio. in Parad. 106.c.2.E

De peccati originalis duplici expiatione. Matt. to. 7. 263.c.3.G

Cum pro peccato originali & actuali non esset plenè satisfactum ex parte mediatoris ante eius passionem, & mortem: ideo in Limbo patrum existentes patiebantur pœnam aliquam, s. priuationẽ visionis diuinæ. in Parad. 110. c. 3. G. Et æqualem pœnam priuationis visionis diuinæ patiebantur omnes ibi existentes. in Parad. 111.c.3.K.c.4.F

Nullum peccatum originale est alio maius, vt probatur in Parad. 112.c.4.F

Peccatum originale apud gentiles, poterat deleri per contritionem ante Christi mortem. Et similiter tempore Circuncisionis, & tempore gratię, vt probatur in Parad. 112.c.4.I

Originale peccatum quomodo tolleretur ante legem Christi. Matt. to. 7. 237.c.1.B

Ante Christi aduentum nullus erat totaliter expiatus ab originali peccato. Matt. to. 7. 263.c.4.F

Proculpa originali detinebãtur sancti patres in Limbo ante Christi mortem. Mat. to. 7. 263.c.4.I

Originale peccatum tollitur per gratiam infusam. Matth. to. 7. 266.c.3.G

Peccatum originale in vete. testamento magis tollebatur per fidem, quam per Circũcisionem, vt probatur in Parad. 114.c.1.B

Peccatũ in Spiritum Sanctũ,

si proprijssimè sumatur, excludit oẽm contritionem, & dolorem de peccatis. Et istud est vnicum, scilicet finalis impœnitentia. Et dicitur peccatũ in Spiritũ Sanctum f̃m attributionẽ. Leui. 45.c.4.G. Et sic nullus est in tali peccato, nisi cum iam mortuus est, aut moritur, ibid. 45.c.4.I

Peccatum in Spiritum Sanctum dicitur irremissibile, i. difficulter remissibile, non ex parte Dei, sed ex parte nostra, vt probatur Leui. 45.c.4.I

Peccatum in Spiritum Sanctum propriè dictũ, non potest remitti: quia illud est solum obstinatio, seu finalis impœnitentia. Alia sunt peccata in Spiritum Sanctum largè dicta, vt blasphemia, &c. Et ista remissibilia sunt in hoc seculo. Nu. to. 1. 225.c.1.A

Peccatum in Spiritum Sanctum dicitur irremissibile, quia est contra bonitatem Dei, &c. 1. Paralip. 29.c.4.k

Peccatum & blasphemia, quomodo differant. Matt. tom. 4. 19.c.2.A

Peccatum in Spiritum Sanctum credidit Origenes esse omne peccatum, quod committitur ab homine post Baptismum, vt refert Athanasius. Sed hoc est erroneum, vt probatur Matt. to. 4. 20.c.1.A. Alij, vt Theonostus, dicunt, q̃ peccatum in Spiritum Sanctum est illud, quod soli viri perfecti post Baptismum committunt, & hoc etiam est erroneum, vt probatur ibid. 20.c.1.D. Quid autem sit peccatum in Spiritum Sanctum ostendit Author ibidem. 20.c.2.B

Peccatum in Spiritum Sãctum dupliciter accipitur, & hoc q̃n peccatum in Spiritum Sanctum distinguitur contra peccatum in filiũ hominis. Et filius hominis accipitur dupliciter, vno modo pro persona Christi, quæ est Deus & hõ. Alio modo pro sola deitate. Similiter Spiritus Sanctus accipitur dupliciter. Vno modo pro sola deitate, & alio modo pro persona. Matt. to. 4. 20.c.2.B

Nullum peccatum est irremissibile, de quo quis vult pœnitere. Matth. to. 4. 19.c.2.E

Peccare in aliquam personã Trinitatis accipitur dupliciter. Matth. to. 4. 20.c.3.F

Peccare in Spiritum Sanctum quomodo accipiatur a doctoribus. Matt. to. 4. 20.c.3.F

Peccatum Phariseorum dicentium Christũ eiicere dęmonia in Beelzebub. Matth. 12. quo dicatur esse peccatum in Spiritum Sanctum. Et refertur opinio Nicolai de Lyra, & cõfutatur. Mat. t. 4 20.c.4.k

Sed dicendũ, q̃ Christus dixit illud esse peccatũ in Spiritum Sanctum, quia nõ solũ de ipso Christo, sed etiã de quocunque alio faciente miracula, si diceret q̃ faciebat illa virtute dęmonis, erat peccatũ contra Spiritum Sanctũ, quia miraculũ, p quẽcunque fiat, non põt esse, nisi a Deo, & ita est impugnatio veritatis agnitæ, quia notũ erat, q̃ miracula illa non poterãt fieri, nisi in virtute Dei. Et qa credere nolebant, nec redarguere poterãt, calũnia bantur, vt dicit Hieronymus. Mat. to. 4. 20.c.4.I

De peccãtibus pctõ cõtra Spũm sanctum nõ est omnino desperandũ, licèt curatio eorũ sit difficilior, quàm cęterorũ peccatorum. Matt. to. 4. 21.c.1.C

Peccatum in Spiritum Sanctum est determinatũ genus peccati, tum quia distinguitur contra peccatũ in filium, tum etiam quia est contra attributum Spiritus Sancti, tum demum quia dicitur irremissibile. Matt. to. 4. 21.c.2.D

Peccatum in Spiritum Sanctum dr̃, quod est ex certa malitia, vel industria, siue electione, qd̃ idem est. Et q̃ quis ex certa deliberatione actum peccati eligat, non impulsus aliqua passione, põt contingere dupliciter, aut per aliquod positiuum, aut per priuatiuum eius, qd̃ a peccato retrahebat, primo mõ contingit, qñ aliquis peccat ex solo habitu vitij, nõ impulsus aliqua ignorantia, vel passione, & ille habitus dr̃ malitia. 7. Ethi. ca. 1. Et hoc quia per illum habitum inclinamur ad actum malum, qui dr̃ malus, non quantum ad id, quod est. Sed quantum ad rectitudinem circunstantiæ, qua caret, & illa priuatio rectitudinis est malum in actu. Accipiẽdo isto primo modo peccare ex malitia, non est nouum genus peccati, sed ex circunstantia, bene tamen secundo modo. Matt. to. 4. 21.c.2.E.c.3.F

In quolibet pctõ in Spiritum Sanctum sunt semper duo peccata, & primum illorum est semper peccatum in Spiritum Sanctum, & hẽt spãle obiectũ. Scdm dr̃ pctm in Spũm sanctum largè, put solum oritur a primo, vt si qs pp hoc q̃ contẽnit premiũ futurum, & pœnas futuras, eligit fornicari, vel furari, primum peccatum est contẽptus prẽmij ęterni, & pœnarum futurarum. secundum est electio furandi, vel fornicandi. Mat. to. 4. 21.c.3.H. Et cõtemnere pœnas æternas, & prẽmia futura, contingit dupliciter, vno modo, non credens illa esse futura, vt fruatur delectatione præsentis seculi. Et hoc est infidelitas &c. Secundo modo q̃ credens illa esse futura contemnat illa abijciens ipẽ, & non rem illorum a se pp amorem pũtium: secundo contẽptus dicitur pctm in Spiritum Sanctum proprie. Matt. tom. 4. 21.c.3.K.c.4.F

Quòd peccatum sit ex certa malitia, vel industria nõ facit, q̃ peccatum in Spiritum Sãctum sit nouum genus peccati, qa genus in peccato accipitur ex obiecto, & non ex causa, sed ex circunstãtia, s. inquantum illud peccatum, quod est ex industria, seu malitia, accipit spãle obiectum. s. ea, quę poterãt distra

here

Universidad de Navarra Biblioteca

here hoiem a peccando, tunc est determinatū genus peccati, quod dr in Spiritu Sācto ex certa malitia. Nec est verum q̄ oē pctm̄ ex certa malitia sit pctm̄ in Spiritum sanctum. Sed solum illud, cui est determinatum & spāle obiectū. s. ea quæ poterant distrahere a peccando, contra quæ peccare ex contemptu, est peccatum in Spiritum sanctum, idest, ipse contemptus, vel desperatio, obstinatio, & impœnitentia, sunt propriæ peccatum in Spiritū sanctum. Matth. tom. 4. 21.c.4.H
Peccatum in Spiritum sanctum, quare dicat irremissibile. Matt. to. 4. 23.c.4.k
Soli peccato in Spiritum sanctum conuenit quòd ponatur gratiæ per se & directè, quando. s. aliquis despicit gratiam actualiter, vel aliquid ad gratiam pertinens. Matt. to. 4. 22.c.1.A
Peccatum in Spiritum sanctum dicitur specialiter ad mortem. Matt. to. 4. 22.c.1.B
Peccati in Spiritum sanctum assignantur sex species, scilicet desperatio, præsumptio, impœnitentia, obstinatio, impugnatio veritatis agnitæ, & inuidentia, vt patet ex multis authoritatibus sanctorum, quas inducit Magister in 2. dist. 43. desperatio. s. nō illa, quæ prouenit ex infidelitate, sed illa, qua desperatur de fidelitate credita, qđ potest dupliciter fieri, vno modo, quādo quis præponit pnītia futuris. Secundò, qñ putat quis q̄ non pōr viuere tota vita s̄m virtutem, & propterea desperat. Matth. to. 4. 22.c.1.E. præsumptio est superabundans, & inordinata spes, &c. de qua vide ibid. 22.c.3.k. de impœnitentia, obstinatione, impugnatione veritatis agnitæ, & de inuidentia. vide ibid. 22.c.4.G. & 23.c.1.A. & de sufficientia istarum specierum. ibid. 23.c.1.E
Peccatum in Spiritum sācta repugnat directè principio remissionis peccati, s. ipsi bonitati, vel gratię, per quam peccata remittuntur, quatenus quis illā impugnat, vel non vult esse particeps illius. Matth. tom. 4. 22.c.3.G
Peccatum in Spiritum sanctum propriè dictum non potest remitti, quia illud est solum obstinatio, seu finalis impœnitentia, alia sunt peccata in Spiritum Sanctum largè dicta, vt blasphemia, &c. Et ista remissibilia sunt in hoc seculo. Nu. to. 1. 225.c.1.A
Peccatum in Spiritum sanctum, propriè loquendo, consistit in actu voluntatis abijcientis id, per quod homo a peccato retrahitur. Matt. to. 4. 23.c.1.E
Peccatum in Spiritum sanctum iuxta expositionem illius Matt. 12. non remittitur. s. sine pœnitētia, remittitur tñ cum pœnitētia, est expositio Theophilacti. Accipiendo tñ pctm̄ in Spiritum sanctum, vt accipitur cōiter, circa illius irremissionem referuntur opiniones, quarum prima improbatur. Et scđa non satisfacit litteræ. Matt. 12. vbi dr q̄ non remittetur, nec in hoc seculo, nec in futuro: nam ibi negatur actus, & non aufertur potentia, vt remittat. Et Marci 3. cum dicitur, qui blasphemauerit in Spiritum sanctum, non habet remissionem in æternum, & consequenter ponitur determinatio Authoris. Matt. to. 4. 24.c.1.C
Peccatum in Spiritum sanctum esse irremissibile dñt Hieronymus, Augustinus, & Beda, eo q̄ nunquā remittatur. Sed istud est nimis durum, vt probatur Mat. to. 4. 24.c.2.E.c.3.F. Et Augustinus correxit se in lib. Retracta. & patet 2. Sent. dist. 43. dic. Quod quidem non confirmaui, qm̄ hoc putare mihi dixi, sed tñ addendum fuit, si in hac sceleratę mentis peruersitate finierit hanc vitam, ibid. 24.c.3.G
Peccatum in Spiritum sanctum potest aliquis cōmittere in primo actu peccandi, semper tñ vel cōmuniter orit ex alijs peccatis, quia, vt cōmuniter, peccata in spiritum sunt ex quodam contemptu. Et tñ contemptus non est in principio, sed in processu peccatorum. Prouer. 18. Impius, cū in profundum malorum venerit, contemnit. Matt. to. 4: 24.c.4.G
Peccatum Adæ, & peccatum primi Angeli potuit esse pctm̄ in Patrem, & peccatum ī Filium, & aliquo modo peccatum in Spiritum sanctum. Matt. to. 4. 25.c.2.C
Peccatum Adæ in genere fuit superbia, & ex circunstantia fuit in filium, s. ex ignorantia accepta negatiuè. Matt. to. 4. 25.c.3.G
Peccatum Angeli nō fuit in Spiritum sanctum, licèt fuerit irremissibile, non quidem ex genere peccati, sed ex statu peccantis. Matt. to. 4. 25.c.3.H
Peccatum diaboli nunc est peccatum in Spiritum sanctum. Matth. to. 4. 25.c.3.I
Peccatum Angeli non fuit in Patrem. Matth. tom. 4. 25.c.3.k
Peccata in Spiritum sanctum dicunt potius irremissibilia, quàm alia, quia directè repugnant principio remissionis. Matt. to. 5. 73.c.3.H

Peccatum veniale.

De peccatis venialibus reddetur ratio in die iudicij. s. de omni verbo otioso. Mat. 12. Nu. to. 2. 9.c.3.F
Cum peccato veniali stat meritum. 1. Reg. tomo 2. 62.c.4.G
Peccata venialia tolluntur per indulgentias. 4. Reg. 20.c.1.A
Ad peccatorum venialium remissionem, quantum ad pœnam, non prodest aqua benedicta per constitutionem Ecclesiæ. 4. Reg. 20.c.1.C
Peccatum veniale non potest remitti per constitutionem Ecclesię. vt probatur. 4. Reg. 20.c.1.B
Inter ueniale peccatum, & mortale, quid interfit. Matth. to. 7. 258.c.1.D
Peccata venialia non remittuntur per asperionem aquæ benedictæ, & per alios septem vel octo modos communiter assignatos a Doctoribus, propter aliquam conditionem specialem istorum actuum, sed propter magnam deuotionem & ardorē illorum, qui actus illos faciunt. 4. Reg. 20.c.2.B
Peccatum veniale non repugnat charitati, sed feruori charitatis. 4. Reg. 20.c.2.B
Ad hoc q̄ peccatum ueniale tollatur, necesse est renasci feruorem charitatis. 4. Reg. 20.c.2.B
Ad delendum peccata venialia, non solum sunt octo modi, sed infiniti, vt probatur 4. Reg. 20.c.2.C. potest tñ dici q̄ omnes modi remittendi pctm̄ venialia reducuntur ad illa octo, quæ communiter pōnuntur, ibid. 20.c.2.E
Inter pctā venialia sunt gradus, iuxta illud. 1. Cor. 3. Si quis superædificat lignum, fœnum & stipulam. Matth, tom. 2. 179.c.4.H
Per peccatum veniale nullus potest mereri, licèt possit quis mereri vitam æternam, & peccare venialiter, nō tamen præcisè in eodem actu, vt probatur exemplo. Matt. to. 3. 6.c.1.A
Potest concedi, quòd per pctm̄ veniale possit qs mereri bona temporalia. Matt. to. 3. 6.c.1.B
Vitare peccatum veniale non est præcepti, sed consilij. Matt. to. 3. 10.c.1.A
Peccatum ueniale potest dimitti post mortem, non tamen mortale, vt probatur Mat. to. 4. 23.c.4.I. Sed per quæ tollatur. Matt. tom. 5. 247.c.3.k. Et quādo post mortem tollatur. Matth. to. 7. 254.c.4.k. nam dupliciter remittitur, ibid. 255.c.1.B
Pctm̄ veniale non facit auersionem a Deo, sed solū conuersionem aliqualem ad creaturā, quæ quidem conuersio pōt stare sine auersione a Deo, quia nō fruitur creatura, nec talis conuersio est prohibita a Deo per præcepta, licèt sit dissuasa per consilia. Mat thæ. tom. 4. 26.c.1.B
Remissi venialis remissione. Mat. to. 7. 254.c.2.E.c.3.F
Impetis venialib. vtilis est pnīa, nō tñ necessaria, sed solum pro mortalibus. Matt. tom. 4. 26.c.1.C
Gravitas peccati venialis tripliciter accidit. Matthæ. tom. 7. 258.c.1.E.c.2.A
Ad peccatis venialibus nō requiritur contritio actua lis, nec virtualis, sed sola interpretatiua sufficit, scilicet, facere actum feruentem charitatis propter Deum. Matt. to. 4. 26.c.1.D
Peccata venialia, in quo cōsistant. Mat. to. 7. 258.c.2.C
Quia venialia nemo tenetur cōfiteri, ēt si nulla hēat mortalia, quia lex de confitendo solum data est de mortalibus. Et tūc talis tenetur se præsentari sacerdoti, & dicere nō sum conscius mihi alicuius mortalis, & tamen propter hoc non assero me nō peccasse aliquando mortaliter. Matt. to. 4. 26.c.2.A
Propeccatis venialibus non requiritur actualis satisfactio, nec etiam propositum satisfaciendi, & tamen si homo non satisfecerit in præsenti, cogetur satisfacere in futuro. Matt. to. 4. 26.c.3.F
Peccata venialia impediunt remissionem pctōrum, licèt gratiam non tollant. Matt, to. 4. 132.c.1.A
Peccata venialia non tolluntur sine mortalibus, & hinc est, q̄ peccato veniali in inferno, respōdet pœna æterna. Mat. to. 5. 70.c.2.D. Pœna tamen temporalis quam alias debebat peccator, &c. bene tollitur in inferno, quia illa pœna non habet secū culpam aliquam. Matth. tom. 5. 70.c.2.D
Ad peccati venialis remissione. vid. in dic. Remissio.
Peccata venialia redeunt sicut mortalia per ingratitudinem, non tamen per tantam, & quando cōmittuntur mortalia, redeunt tam mortalia, quàm venialia, quando vero sola venialia committuntur, non redeunt, vt probatur Matt. to. 5. 73.c.1.B
Peccatum veniale, cū non tollat grām, non causat ingratitudinē, vt quis vocetur simpliciter ingratus, idest, gratia carens, sed est aliquo modo ingratus, inquantum cessat aliqualiter a gratiarū actione, qa sinō aduerteret ad Dei beneficia, nunq̄ eū offenderet mortaliter, neq; venialiter. Mat. t. 5. 73.c.1.D
Peccato veniali non debetur pœna æterna s̄m se, neq; locus inferni: sed per accidens. Matt. to. 5. 70.c.2.E
Peccatum veniale tollitur per gratiā superuenientē, & ipsum non tollit gratiam. Matt. to. 5. 73.c.1.B
Pctm̄ veniale non tollitur sine grā. Mat. to. 5. 73.c.1.E
Peccatum veniale, quādo redit, addit ingratitudinē, non tñ quando committitur. Matt. to. 5. 73.c.1.E
Quia pctm̄ est veniale de se, quod si fiat ad vitandū scandalum proximorum, vel propter aliā causam bonam, non erit veniale, sed potius bonus actus, vt patet de verbo otioso. Matt. to. 5. 21.c.4.I
Peccata venialia intelliguntur per lignum, fœnum, & stipulam secundum Apostolum. 1. Cor. 3. Matth. tom. 7. 246.c.3.K
Venialia pctā ædificantur supra fundamentū, &c. id est, iuxta fundamentum. Matt, to. 7. 247.c.2.B
Peccatum veniale, manēs post mortē, adiunctū mortali, nunquā pōt dimitti quantum ad culpam, sed reddebit illi pœna æterna. Si verò remaneat quātum ad reatum pœnæ, & non quo ad culpam, licèt aliqui dicunt, q̄ talis pœna erit temporalis, Author videtur dicere q̄ erit æterna. Mat. to. 7. 248.c.2.D
Peccata venialia non posse remitti post hanc vitam, dixerunt quidam, quod tamen improbatur, & ratio falla vnde procedit, Matth. to. 7. 252.c.4.G. Et tenendum q̄ peccatū veniale dimittitur post mortem quo ad culpā, sed de modo dimittendi referunt opiniones quædam, & improbantur. ibi. 253.c.3.k. c.4.F. Nec uenialia; quæ remittūtur in uita, ex hoc solo remittuntur, quo quis cessat a continuatione ipsorum, vel ab actuali complacentia, vt quidā dicūt, sed requiritur aliquod positiuū. ibi. 253.c.4.H. Nec post mortem delētur venialia per modū meriti vel satisfactionis. ibid. 254.c.1.E.c.2.A. Sed remittuntur uenialia, quo ad pœnam, per pœnæ tollerantiam in Purgatorio, & culpa venialis per actum, quo quis se spontè subijcit illi pœnæ purgatoriæ tolerandæ, inquantum a Deo est uolita ad expiationem peccati. Nec talis actus est meritorius, sed similis meritorio, inquantum Deus acceptat illum ad remissionē culpę venialis, quod alias non poterat remitti. ibi. 254.c.3.F. Et remissio uenialis quantum ad culpam videtur, quòd fiat in instanti mortis, & quantum ad pœnam, per paruam, aut magnam successionem. ibid. 255.c.1.B
Peccata venialia tolluntur benedictione episcopali, aquæ benedictæ asperſione, tunsione pectoris, confessione generali, oratione dominica, feruore charitatis. Et hoc si habens uenialia sit in charitate. Matth. tom. 7. 253.c.4.K
A peccato veniali non resurgimus simpliciter per illud, quod est post mortem, sed per charitatē, quæ habita est in vita, & manet post mortem, & cum illa est actus voluntatis tolerandi, s. pœnam, quam Deus acceptat ad remissionem peccati uenialis, & tamen no est iste actus meritorius simpliciter, qualis est actus, per quem resurgimus, sed hoc hēt ex actib. vitæ, idest, per merita vitæ meruit ille, vt per voluntariam tolerantiā pœnæ post mortē resurgeret a peccato veniali. Matt. to. 7. 253.c.4.G
Peccata venialia non faciunt statum, sed peccatum mortale & gratia. Matt. to. 7. 254.c.1.B
Non potest homo vitare omnia peccata venialia sine speciali Dei gratia. Matt. to. 5. 151.c.1.C
Nemo manebit cum peccato veniali in vita æterna. Matt. to. 6. 135.c.1.D
De modo remittēdi peccata venialia post mortem. Matt. tom. 7. 252.c.3.K.c.4.F
In instanti mortis remittuntur venialia. Matth. to. 7. 253.c.1.A
Omnia venialia morientis in charitate, remittuntur in hac vita. Matt. to. 7. 253.c.2.A
In peccato veniali duo considerantur, scilicet, culpa. Matt. tom. 7. 256.c.3.k.c.4.F
Nullus opinatus est, q̄ omnia venialia remittantur alicui post mortem: sed bene aliqua. Matth. to. 6. 253.c.2.A
Quædam peccata venialia sunt aliis grauiora, & ista grauitas potest dupliciter accidere, uno modo ex duratione in assuetudine in peccato, vel in cōplacentia eius. Alio modo ex genere peccati, &c. tertio modo ex maiore affectione. Matthæ. tom. 7. 258.c.1.E.c.2.A
Veniale peccatum non tollit gratiam. Matth. tom. 7. 253.c.2.B
Peccatum veniale contingit fieri circa oīa genera, circa quæ cōtingit fieri mortale. Mat. to. 7. 258.c.2.A
Peccata venialia consistunt in quadam adhęsione inordinata ad creaturā, qua tamen non fruitur quis, vt Deo, nec auertitur a Deo. Mat. to. 7. 258.c.2.C

Pecten, Pectines pisces sunt, qui idiomate Hispano dicuntur lēguados. Gen. 4.c.2.C

Pectus Diaboli superbia est, super quam graditur. Gen. 21.c.1.C

Pectusculum eleuati.

De pectusculo eleuationis, de quo Exo. 29. Et quare sic di-

Universidad de Deusto
Biblioteca

sic diceretur. Exo.tom.2. 83.c.4.k.84.c.1.A

Peculium. Peculium dicitur pecunia, quã habet filius familias, extra id, qđ habet in hæreditate paterna. Et in hac pecunia potest facere quicquid voluerit. Et vocatur talis pecunia castrensis, vel quasi castrensis, ista autem specialis est filio familias respectu bonorum quæ habet in hæreditate paterna, quæ sunt multum generalia, cum sint communia ei cum cęteris cohæredibus. Exo.to.1. 155.c.2.B

Peculium dicitur spetialis pecunia, quam filius familias nondum emãcipatus possidet, & talis pecunia vocatur castrensis, vel quasi castrensis, vt iura humana appellant. Deu. 79.c.4.k

Peculium castrense vocatur stipendium militis, vel quæcunq; alia lucra militaria, quæ ex castris habẽtur. 1. Paral. 221.c.4.k

Triplex est peculium, primum dicitur castrense, vel quasi castrense, secundum profectitium, tertiũ dr̃ aduẽtitium, quæ declarãtur per singula, in primo peculio habet filius familias plenum ius, nam censetur quantum ad hoc pater familias. ff. ad Maced. l. 1. §. vlt. & l. 2. & C. de inoff. testa. l. vltima, non tamen in peculio profectitio, nec in aduentitio, quãuis in isto habeat proprietatem, quia vsufructus & administratio est solius patris. Matt.to.3. 34.c.4.G. De his vide extensius. Nu.to.2. 144.c.1.C

Pecunia. Quare Hebræi non petierint pecuniam ab Aegyptijs. Exo. tomo 1. 67.c.1.C.c.2.A

Pecunia dupliciter accipitur. Exo.to.1. 219.c.4.I

Quæ pecunia dicatur peculium. Exo.to.1. 155.c.2.B

Pecunia est medium fideiussor pro omnibus. Matth. tom.5. 139.c.3.G

Pecunia non est, f̃m se, necessaria hominibus. Matt. to.5. 139.c.3.G. Imo de se pecunia sterilis est: & iõ de lucro pecuniæ nihil resistit uir vsurarius, etiã in foro conscientiæ. Matth. to.7. 72.c.2.D

Pecunia non dicitur supellex, quia non habet certũ vsum, deinde quia facta est a rege, vel a cõitate, & non potest facere eam quicunq; possidẽs eam, sicut põt facere de alijs supellectilibus. Exo.tom.2. 100.c.1.E

Pecunia non potest emi, bene tamen commutari. Leui. 346.c.3.k

Pecunia nõ habet, nisi vnicum vsum, s. esse medium cõmutationis, aliæ verò res siue naturales, siue artificiales habent duos vsus, &c. Et cũ pecuniæ dantur duo vsus, cõmittitur vsura. Deu. 123.c.2.B

Qui pro vsu pecuniæ accipit pretium, constituit pecuniam, non tanquam medium commutationis, sed tanquam alterum extremum cõmutabile, & hoc videtur esse contra intentionem pecunię, ad quam instituta est. Deut. 124.c.2.A

Difficile est homini acquirere pecunias sine peccato, & difficile est administrare illas sine peccato. 3. Regum. 92.c.4.H

Pecuniam, aurum, vel argentum sæpè faciunt sancti. 4. Regum. 31.c.2.B

Omnis pecunia, quæ veniebat in templum, mitteba tur in Gazophylatium pro reparationib. templi, præter pecuniam, quæ offerebatur pro peccato, & pro delicto, quia istæ duæ pecuniæ pertinebant ad ius sacerdotum. 4. Reg. 124.c.2.E

Pecuniæ nunquam fulgent, nisi cum expenduntur. 2. Paralipo. 16.c.1.A

Pecuniæ in se malę non sunt, sed potius vsus earũ est necessarius, & sine illis ciuitas non conseruatur. Multitudo tñ pecuniarũ est mala p accidẽs, & ista accidentia pũt esse mala. 2. Paral. 16.c.1.E.c.2.A

Pecuniæ in se nec sunt bonæ nec malæ, sed sunt vtiles, & ideo sunt materia vltij, & virtutis, sicut nobis placuerit uti illis, nã si illicito modo acquirant, peccatum est, similiter si illicitum aliquid fiat, ne post quam acquisitæ sint perdantur, difficile tñ est illas acquirere sine peccato. 1. ad Timo. 6. qui volunt diuites fieri. 2. Paral. 134.c.3.G

Pecunia non ponitur inter necessaria uitæ. Mat.to.3. 274.c.3.k

Pecuniam seruare non est illicitum, nisi qñ est illicitum illam congregare. Matt.to.4. 64.c.2.D

Pecuniam Christi Iudas portabat in loculis. Matthæ. tom.4. 2.c.4.H

Pecunia, quam Iudas in loculis habebat, Christi bona erant, quæ ei donabantur, quia dicitur Luc. 8. & Marci. 15. ꝙ mulieres, quæ venerunt cum eo a Galilęa ministrabant ei, i. dabant ei expensas, & dabant illas Iudę dispensatori Christi, qui reseruabat pecuniam in loculis. Matt.to.4. 277.c.4.H

Pecunia secundum Arist. 5. Ethi. principaliter est inuenta, ut medium commutandi, & ideo proprius usus pecuniæ & principalis est ipsa consumptio eius, uel distractio, f̃m ꝙ in commutatione expenditur, & propterea illicitum est secundum se pro vsu pecuniæ accommodatæ accipere pretiũ, quod dicitur vsura. Et quod dicitur de usu pecuniæ, uel monetæ, intelligendum est etiam de alijs, quę unicum tantum usum habent. Matt. tom. 7. 41.c.2.A. & 76.c.2.E

Sola pecunia habet vnicum usum. Matthæ. tomo 7. 41.c.2.C

Interdum pro vsu pecuniæ potest aliquid accipi, sed tunc nõ pertinet ad mutuum, sed ad locationem. Matthæ. tom. 7. 41.c.3.G

Pecuniam vocat Aristot. 4. Ethic. cap. de liberalitate, omnia, quæ pro pecunia haberi possunt, quia omnia illa mensurantur pecunia, sic dicitur. 1. qõ. cap. quicquid ideſt, totum, quod homines possident, pecunia est. matth. to.7. 49.c.3.k

De pecunia, apud Hispanos, quæ dicitur alba, uide in dictione Alba, & ibid. uide de pecunia, quæ dicebatur Coronatus, & in dictione, Coronatus.

Pecus. Pecora olim erant diuitiæ antiquorum. Exo.tom.1. 25.c.4.H

Inter pecora & pecudes non facit dr̃iam sacra scriptura, licèt bene inter pecora & armenta. Leui. 8.c.3.E

Pecora in sacra scriptura tripliciter accipiuntur, uno modo pro omnibus animalibus magnis comestibilibus: alio modo pro solis ouibus & capris. Tertio modo pro solis ouibus. Leui. 39.c.1.D

Pecora communiter uocantur animalia magna, & pecudes animalia parua. Deut. 68.c.3.G

Pecora occidi uetabat Pythagoras. mat.to.2. 84.c.1.C

Pedites. Dicuntur uiri parati ad bellum, sa uigesimo anno usque ad sexagesimũ, ut patet Nu.1. Exo.to.1. 149.c.1.D

Pedites debent habere leuiorem armaturam. Iosue tom.1. 74.c.1.E

Pelagius. Putabat hominem sine gratia per propria opera posse a peccatis præteritis se absoluere satisfaciendo pro illis, quod falsum est. Matt.to.5. 151.c.3.F. Dixit etiam quòd potest homo sine gratia adimplere præcepta, ibid. 149.c.3.K

Pelagiani. Ampliantes facultatem liberi arbitrij, dicunt quòd liberum arbitrium de se non est determinatum ad aliquod oppus, sed ex ipso pendet determinatio cuiuscunque operis. Et ideo per liberum arbitrium potest homo in bonum opus absq; gratia addita. Et etiã dicunt,

cunt quòd potest in opus meritorium per se sine gratia. Et asserebant quatuor propositiones erroneas. Primam quòd sine gratia potest homo facere bonum, & legem Dei adimplere, licet per gratiam adiuuetur ad facilius agendum &c. Secundam quòd non oportebat orare pro fidelibus, vt essent boni vel meliores, neq; pro infidelibus vt conuertantur, cum homines ex seipsis possint & non ex alio. Tertiam quòd homo ex proprijs actibus gratiã Dei meretur. Quartam quòd homo nascitur sine peccato originali. Hæc refert Magister. 2. Sententia. distin. 28. primum horum impugnatur ab autore. Matt.to.5. 144.c.2.D

Pellex. Dicitur illa, quæ est concubina alicuius viri habentis vxorem. Leuit. 182. col. 1.B

Pellicatus. Pellicatus dicitur status mulieris pellicis. Leui. 182.c.1.C

Pellis. Pelles rubricatę, de quibus Exo.25. erant ad faciendum tertium cooperimentum tabernaculi. Exod.to.2. 15.c.4.I

Pelles hyacinthinæ, de quibus Exod.25. erant pelles de magnis bobus, de quibus factum erat quartum coopertorium tabernaculi &c. Exodo tomo 2. 15.c.4.I

Pelliceus.

Pelliceæ tunicæ, de quibns Gen. 3. tunicas pelliceas &c. Ex animalibus mortuis factæ sunt, & non creatæ. Genes. 23.c.4.K

Pęna. Pœna correlatiue dicitur ad peccatum & culpam. Gen. 214.c.3.K

Pœnæ inflictio aliquam malitiam præsupponit, à qua ista pœnæ inflictio sit. Gen. 283.c.1.A

Semini, apud Iudæos, dabatur pęna mortis pro simplici furto. Exo.22. 1. Reg. to.1. 194.c.1.B.4. Reg. 31.c.4.F

Iudices humani non possunt æquales pœnas distribuere, quia nesciunt culparum quantitates, secus tamen est de Deo. Exo.to.1. 57.c.1.D

Pœnæ aliquando infliguntur tam bonis quàm malis, aliquando per Angelos bonos, & aliquando per malos, vt ait Dionysius in 4. de Diuinis nominibus, cuius assignatur ratio. Exod. tomo 1. 39.c.1.B

Talis pęna semper danda est ei, qui immediate exhibuit causam mali. ff. ad l. Aquiliam, qui occidit. 4. penult. Et extra de iniurijs & damno dato. c. si culpa tua. & ff. ad legem Corneliam, nihil interest. Exo.to.1. 226.c.2.C

Quanquam consueuit imponi pęna pecuniaria cum capitali, nisi in valde paucis casibus, vt in casu hæresis in pertinacibus, vt habetur in c. ad abolendam, iuncto capitulo vergentis, extra de hæreticis. Similiter & in committentibus crimen læsæ maiestatis. in l. si quis. Et extra de hæreticis. c. vergentis. Exod.to.1. 236.c.3.I

Pœna, peccato mortali debita, est extensio & intensio. Et quantum ad extensionem non est magis & minus, sed bene quantum ad intensionem. Exod.to.2. 146.c.4.k. Et sic si Deus aliquẽ, qui vltimate damnandus est, in præsenti magnis pœnis afficiat, quantitas istarum pœnarum minuetur in intentione pœnæ, quam in inferno tolerare debebit, licet aliquando ista pœna temporalis faciat augmentum maioris pœnæ in inferno, quando patienter sustinetur, & nomen Dei blasphema tur. Exo.to.2. 147.c.1.B

Pœna quæ directe venit pro peccato mortali, est pœna æterna. Et pœna temporalis, non nisi indirecte, scilicet, ex commutatione debita pro peccato; vt purgatoria vel temporalis, quæ non datur directe vt pœna peccati, sed vt admonitio quædam. Exod.to.2. 147.c.1.C

Pœna temporalis quandoque datur, vt principium pœnæ æternæ. Exo.to.2. 147.c.1.D

Omnes pœnę a Deo datę hominibus in statu morientium, sunt ad vltionem, & non ad emendationem. in punitionibus vero legum humanarum dicendum quòd omnes infliguntur ad correctionem. Leui. 82.c.1.D

Tot genera pœnarum habet Deus, quot sunt diuersitates peccatorum. Leuit. 82.c.2.E

Nullam pœnam ordinauit Christus in nouo testamento, sed dimisit disponendas per eos, qui præsunt Ecclesię. Matt.to.5. 57.c.1.A

Pœna correspõdet peccato secundũ magnitudinem peccati, quę magnitudo non attenditur secundũ durationem, sed penes durationem prauę voluntatis. Nu.to.1. 211.c.4.F

Qui pœnam patienter sustinent pro peccatis, remissionem eorum consequuntur. Ios.to.1. 13.c.2.E

Pœna, quam quis voluntarie sustinet, non proprie dicitur pœna. Ios.to.1. 109.c.3.I

Pœna Purgatorij maior est quacunque pœna tẽporali huius mundi, vt dicit Augustꝰ. & habetur. 25. dist. c. quod in aliud. Ios.to.1. 112.c.1.C

In pœna Deus obseruat duo. s. similitudinem & quantitatem. 2. Reg. 69.c.4.I

Pœna, quę sine iurisdictione infertur, iniuste infertur. 2. Reg. 101.c.4.H

Pœnam gratanter suscipiens, non solum satisfacit, sed etiam meretur. 2. Reg. 103.c.2.E

Pœna potest remitti pro aliquo magno bono. 2. Reg. 136.c.1.B. c.2.A

Maior pœna pro delictis maioribus cur danda. Exod. to.1. 229.c.1.D

Pœnas quandoq; Deus iustis infligit, vt meliores fiãt, vel vt in malum non decidant. Ios.to.1. 133.c.4.k

Deus non infligit alicui pœnam nisi pro peccato. 4 Reg. 198.c.3.I

Deꝰ vult vt pœna correspõdeat culpę. 4. Reg. 59.c.4.G

Ad hoc ꝙ pœna iuste infligatur, requiritur primo iurisdictio sufficiens. & recta intentio, & iustitia. 4. Reg. 246.c.2.C

Deus non semper infligit maiores pœnas temporales pro maioribus peccatis. 4. Reg. 150. c. 4. I. 163. c. 4.k

De ratione pœnę est, ꝙ sit contraria voluntati, & ꝙ sit pro aliqua culpa, & quòd sit afflictiua. Matth. tom. 2. 103.c.4.I

Octo sunt genera pœnarum, quę per leges dantur, scilicet mors, verbera, talio, seruitus, vincula, exilium, damnum, ignominia, per quas auferuntur omnia bona humana, scilicet, vita, incolumitas corporis, libertas sui, & bona exteriora, vt diuitię, honor, gloria, & naturalis patria. Et omnia ista genera pœnarum ponuntur in lege veteri. Matt.to.2. 236. c.2.E

Quo ad pœnas aliquando defertur principibus & magnis viris. Et propter scandalum, & aliquãdo propter dignitatem status. Matt. to.2. 241.c.1.D

Pœnę legum humanarum non obligant in foro conscientię, scilicet pœnitentię, licet ipsę leges obligẽt in foro conscientię vt probatur Matth. tom. 3. 27. c. 4.I

Pœna non respondet delictis per æqualitatem durationis secundũ iura humana, sic etiam in iudicio Dei nõ debet fieri commensuratio pœnarum per æqualitatem temporis, quo peccatum durauit, vt

Universidad de Deusto Biblioteca

dicit August. 21. de Ciui. Nec debet cõmensurari pena magnitudine delectationis, sed pena commensuratur peccati magnitudine, & magnitudo peccati offensa, & magnitudo offensæ non accipitur solum ex ipso nocumẽto, quod exterius fit, sed præcipuè ex habitudine personæ, quæ offensa est, vt dicitur. 5. Ethi. Matt. to. 3. 115.c.4.I

Malitia aliquando capitur pro pena, secundum modum hebraicum. Matt. to. 3. 110.c.3.I

Pena temporalis post mortem dimittitur. Mat. to. 4. 25. c. 4. k

Deus directe potest infligere penam, eamque dimittere. Matt. to. 4. 178.c.1.E

Melius est pœnam a sacerdote iniũctã hic suscipere, quam totam in futuram vitam differre. Mat. to. 4. 178. c. 3. F

Nulla pena huius seculi, quantumcunque magna est equalis alicui pœnæ alterius seculi. Matt. to. 5. 13. c. 4. H

Pœnam imponere est iurisdictionis. 33. q. 2. §. in hoc Matt. to. 5. 106. c. 4. G

Pœna solet remitti multitudini, vel attenuari secundum iura. Matt. to. 5. 21. c. 4. F

Pœna malè agentibus propter duo datur. Deut. 95. col. 1. B

Pœnæ peccatorum sunt tanquam medicinæ. Matth. to. 5. 23. c. 1. C

Pro peccato populi nullam penam patiuntur ipsi priuati, nisi quantam ipsi meruerunt per actum proprium. Matt. to. 6. 250. c. 4. F

Eandem penam potest quis mereri ex diuersis causis. Matt. to. 6. 251. c. 1. B

In pœnæ toleratione vel punitione sunt tres gradus, nam quidam eam tolerant & subeunt. Alij non subeunt, neque prouocant sibi dura, & tamen cũ inflicta fuerint, sustinent ea voluntarie, Alij sunt, qui cum puniuntur, impatienter se habent. Matt. tom. 7. 136. c. 1. A

In pena considerantur duo. s. quantitas acerbitatis, & quantitas durationis. Matt. to. 7. 170. c. 4. G

Pena peccati mortalis post hanc vitam, non est æterna de per se, sed de per accidens. Matth. tom. 7. 171. c. 3. F

Per penã æternam datã damnatis corriguntur multi nunc, cum denunciatur. Matt. to. 7. 171. c. 4. H

Pœnæ non sunt a Deo volitæ per se, sed inquantum sunt vtiles in duobus, primo ad hoc q̃ in eis diuina iustitia obseruetur, quæ secundum se ipsam est Deo accepta & volita &c. Secundo ꝓpter electos, vt de eis electi gaudeant, dum in eis diuinam iustitiam cõtemplantur, & dum hæc se euasisse cognoscunt. Matt. to. 7. 172. c. 1. A

Pena de per accidens respondet animę simpliciter sumptæ. Anima tñ accepta, vt est infecta peccato, illi non respondet pena de per accidens, sed de per se. Matt. to. 7. 172. c. 2. B

Annichilationis pena quare non respondeat peccatori pro peccato. Matt. to. 7. 172. c. 1. B

Pena damnatorum in inferno erit absq; dubio æterna. Multi tñ errauerunt circa hoc: nam quidã dixerunt nullam penam esse futurã æternam, tam hominum, q̃ dæmonum, sic dixit Origenes &c. Alij dixerunt q̃ æternitas pœnarũ solum erit circa dæmones, sed nõ circa homines, sed q̃ hoc sit erroneum probatur. Matt. to. 7. 172. c. 1. E. c. 2. A. Et multi aliorum errores referuntur. ibid. 172. c. 4. H

Pœnæ damnatorum sunt multiplices, vt constat ex sacris litteris. Matt. to. 7. 174. c. 2. A

Pena damni in paruulis decedentibus sine Baptismo, mitissima est, vt probatur Mat. to. 7. 223. c. 3. H

Pena est malum pro peccato inflictum. Et ideo reb⁹ non potentibus peccare, non accidit pœna. Matt. to. 7. 249. c. 4. F

Cum pena diuiditur in penam damni, & penam sensus, per sensum intelligitur omnis cognitio, siue sensitiua, siue intellectiua. Matt. to. 7. 232. c. 4. F

Et hæc diuisio pœnæ in penam damni, & penam sensus, est prima eius diuisio. Matt. to. 7. 239. c. 2. E

Remissio pœnarum, siue tàm inferni, quàm purgatorij, similiter & remissio peccatorum fit principaliter a Deo. Matt. to. 5. 60. c. 4. I

In inferno est pœna æterna. Matt. to. 5. 69. c. 1. E

Debitum pœnæ non constituit aliquem extra charitatem. Mat. to. 5. 74. c. 2. B

In iudicio diuino est proportio in pœnis. Matth. to. 5. 108. c. 4. K

Pena, & præmium non conueniunt animæ proprijs. sime, & directe. Matt. to. 6. 73. c. 1. C

Deus non infert pœnas bonis, sed malis. Matth. to. 6. 84. c. 1. D

Pena duplex. Matt. to. 6. 214. c. 1. E

Deus non dat bis penam pro eodem peccato. Matt. tom. 6. 249. c. 4. I

Grauissima pena danda est pro magno peccato. Matt. to. 6. 291. c. 4. G

Deus penam, aut præmium dat sic, vel sic facientibus. Mat. to. 6. 333. c. 2. B

Duplex pena datur seruo malo. Mat. to. 6. 333. c. 2. D

Pena vsuræ, & vsura differunt. Matt. to. 7. 51. c. 1. D

Tres sunt vsuriorum pœnæ in concilio Lateranẽsi. statutæ. Matt. to. 7. 65. c. 2. B

Pro cuiusq; actibus debetur ei pena, vel gloria in corpore, & anima. Matt. to. 7. 86. c. 2. A

Qualis sit pena hominum damnatorum. Matt. to. 7. 92. c. 3. k

Pena & gaudium pro bonis, & malis distribuitur. Matt. to. 7. 119. c. 2. A

Omnis pena duo concernit. s. damnum & triſtitiam, primum est materiale, secundum formale. Exod. tom. 2. 57. c. 1. B

In plagis Egypti maiores pœnas patiebantur illi, qui magis peccabant. Exo. to. 1. 56. c. 4. G

In pœnæ toleratione tres sunt gradus. Matth. tom. 7. 136. c. 1. A

Pœnarum acerbitas secundum peccatorũ conditiones consideratur. Matt. to. 7. 136. c. 2. C

De modo pœnæ, quam patiuntur damnati. Matth. tom. 7. 162. c. 1. A

Animabus purgandis respondet determinata quantitas pœnæ pro omnibus peccatis. Matth. tom. 7. 168. c. 4. F

Quomodo æternæ pœnæ sint vtiles. Matth. tom. 7. 172. c. 1. A

De pœnis inferni præter ignem. Matt. to. 7. 174. c. 2. A

An apud inferos sint simul pœnæ contrariæ, vel non. Matt. to. 7. 174. c. 2. E. c. 3. F

Damnatorum pœnas cognoscunt beati in verbo. Matt. to. 7. 221. c. 2. A

De duplici damnatorum pœna. Mat. to. 7. 221. c. 1. A

De pœna damni, & sensus. Matt. to. 7. 223. c. 2. E. c. 3. F. Et istæ duæ pœnæ non sunt equales in damnatis. ibid. 224. c. 2. A. Et duplex est carentia inequalis damnatorum. ibid. 224. c. 2. B

Tres sunt causæ inæqualitatis pœnarum damnatorum. Matt. to. 7. 226. c. 4. k

De pena paruulorum in Lymbo. Matth. tom. 7. 224. c. 3. H

Ad pœnam paruulorum in Lymbo duo requiruntur. Matt. to. 7. 235. c. 3. K. c. 4. F

Pena est malum pro peccato. Matt. to. 7. 232. c. 4. H

Quid sit pena dãni, & qd pœnas sẽs⁹. Mat. to. 7. 232. c. 4. H

Pœna læsionis dupliciter apprehenditur. Matth. to. 7. 232. c. 4. G

Pœna inferni multum habet de cogitatione, quare si damnati possent non cogitare de malo, quod patiũtur, nõ essent miseri. Mat. to. 7. 235. c. 1. E. c. 2. A

Non est pœna viuentibus, non videre Deum. Matt. tom. 7. 239. c. 4. F

In purgatorio est duplex pœna. Matt. to. 7. 240. c. 3. H

Pœna dãnatorum & gloria beatorũ potest augeri vsque ad diem iudicij. Matt. to. 7. 174. c. 3. F

Pœna satisfactoria debet esse directe volita. Matt. to. 7. 241. c. 4. F

Pœna damnatorum semper erit in igne. Matth. to. 7. 242. c. 4. H

Quare inferni pœna multis nominibus nuncupetur. Matt. to. 7. 249. c. 1. E

Pœna purgatoria sufficit ad expiandum omnem reatum pœnæ. Matt. to. 7. 256. c. 4. G

Pœna purgatoria est necessaria ad remissionem reatus pœnarum nobis debitarũ. Mat. to. 7. 257. c. 1. C

Pœna mortis dupliciter sumitur. Mat. to. 7. 257. c. 2. D

Omnis pœna data a Deo est iusta. Matth. tom. 7. 257. c. 4. I

Diuturnitas pœnæ potest mutari in acerbitatem, & contra. Matt. to. 7. 257. c. 4. K

In gehenna est perpetua pœna ignis. Matth. tom. 7. 264. c. 3. F

Pœna sensus est duplex, scilicet, temporalis, & æterna. Matt. to. 7. 266. c. 3. k

Ad pœnam, vel ad beatitudinem nõ confert realiter locus, agendo. s. in animam. Mat. to. 7. 271. c. 3. I

Quare animæ solæ sustineant pœnam purgatoriam. Matt. to. 7. 273. c. 3. k

Pœna est solius sentientis. Matt. to. 7. 274. c. 1. B

Duplex erit principium sentiendi pœnam homini damnato post resurrectionẽ. Matt. to. 7. 274. c. 1. B

Cuilibet damnato augetur pœna ex aduentu alterius damnati. Matt. to. 7. 275. c. 2. E

De pœna & coitu illegitimo apud Hebræos. Matth. tom. 7. 304. c. 3. H

Pœna damni maior est in damnatis, quam in existentibus in Purgatorio, vt probatur. Matth. tom. 7. 239. c. 4. H

Pœna sensus, & pœna damni, quæ sunt in Purgatorio maiores sunt, quàm quælibet pœna huius vitæ. Matt. to. 7. 240. c. 3. F

Pœnæ peccatorum tantum differunt inter se, quantum inter se differunt peccata. Mat. to. 7. 248. c. 3. H

Ignis Purgatorij prodest ad tollendum reatum pœnæ, vt probatur. Matt. to. 7. 256. c. 3. G

Pœna purgatoria sufficit ad expiandum omnem reatum pœnæ, vt probatur. Matt. to. 7. 256. c. 4. F

Pœna purgatoria est necessaria pro quibusdam, ad remissionem reatus pœnarum nobis debitarum. vt probatur. Matt. to. 7. 257. c. 1. B

Pœna peccati quid sit. vide in Defen. 4. c. 2. A

Triplicis pœnæ reus est peccator per peccatum, secundum q̃ præuaricantur tres ordines, quibus subiicitur &c. in Defen. 6. c. 1. B

Pœna peccati nõ potest quis absolui propter duo. Primo, quia quando quis absoluitur, tunc nec est pœna debita peccato æterna, vel temporalis &c. Secundo, quia pœna non dicit rationem vinculi. in Defen. 8. c. 1. A

Omnis pœna semper datur pro crimine, vt dicunt aliqui: sed hoc improbatur ab Autore. in Parado. 12. c. 3. G. Sed dicendum, q̃ aliquibus infligitur pœna sine culpa, vt probatur iure diuino, iure catholico, & iure ciuili. ibid. 12. c. 4. F

Pœna damni quare sic dicatur. vide in Para. 12. c. 2. D

Omnis pœna est medicinalis. ex. 4. Ethico. Et notatur in c. cum medicinalis. de sen. excommunica. lib. 6. Contra clericos concubinarios. 2. c. 2. B

Pendere cartulas.

Circa cartulas pendentes, quæ vulgariter dicuntur nominas, tria considerantur. Matt. to. 6. 176. c. 4. G

Pœnale.

Pœnalia sunt restringenda, & fauorabilia amplianda. Ruth. 273. c. 3. k

Quæ naturalia sunt, non sunt pœnalia. 4. Regum 198. c. 4. G

Pœnitentia

Sacramentum, se extendit ad culpam, prout est sacramẽtum in proposito, licet non in actu. In actu quoq; prodest ad remissionem culpæ: si aliquis non existente contritione sufficiente, aut debita, accedit ad confessionem, & se subijcit clauibus, ex vi sacramenti disponitur sæpe, vt habeat perfectam contritionem, & ita remittuntur peccata. Leuit. 10. c. 1. E

In pœnitentia perceptio sacramentalis habet necessitatem indirectã ex sola lege ad hoc cogente. Leui. 10. c. 2. B

Pœnitentia solemnis non imponitur sacerdotibus in Ecclesia, ne vituperetur ministerium eorum in eis. Num. to. 1. 162. c. 1. D

Nemo potest agere pœnitentiam dum manet in aliquo peccato mortali. Et si illam agat, talis erit falsa pœnitentia. Matt. to. 4. 180. c. 4. H

Pœnitentia magis potens est ad destruendum omnia peccata præcedentia, quã peccata in mortificando bona opera precedentia. Mat. to. 5. 70. c. 3. H

Licet vera pœnitentia non semper proficit quo ad pœnam temporalem, proficit tamen semper quo ad culpam. 1. Reg. to. 2. 12. c. 3. G

Donum pœnitentiæ quid sit, & quid donum innocentiæ. Mat. to. 5. 71. c. 4. H

Pœnitentia est dolor de peccatis propter hoc, q̃ Deũ offendimus, & nõ est alia causa principalis. 3. Reg. 195. 2. C

Pœnitẽtia quatuor modis accipitur. 4. Reg. 167. c. 4. H

Pœnitentia continet duo. s. a peccato recedere dolendo de illo, & aliquam pœnam pro illo subire. Mat. to. 1. 167. c. 2. A

Pœnitentiæ sacramentum nõ erat tempore Ioannis Baptistæ; bene tamen erat pœnitentia. Matt. to. 1. 184. c. 2. A

Pœnitentiæ virtus propriè pertinet ad iustitiam. Mat. tom. 1. 184. c. 2. D

Pœnitentiæ sacramentum habet tres partes materiales, scilicet contritionem, confessionem, & satisfactionem: sed formalis pars est absolutio sacramentalis. Matt. to. 1. 184. c. 3. F

In pœnitentia virtute præcipuum est contritio. Matt. tom. 1. 184. c. 3. G

De pœnitentia, sub ratione pœnitentiæ, nihil tradiderunt philosophi morales, cuius assignatur ratio. Matt. to. 1. 184. c. 3. H

Pœnitentiæ sacramentum non fuit in vete. testamen. nec confessio sacramentalis, vt probatur. Matth. tom. 1. 184. c. 4. k. 185. c. 1. A

Pœnitentia posita a sacerdote debet esse certa, & taxata, vt sciat pœnitens ad quid sit obligatus. Matt. tom. 1. 186. c. 2. A

Pœnitentiæ fructus sunt detestari peccata, & nunquã ad illa redire, & pro peccatis aliqua opera satisfactoria facere. Matt. to. 1. 188. c. 4. H

Pœnitentia vt est virtus, quomodo differat a pœnitentia, vt est sacramentum. Matt. to. 2. 184. c. 2. B

Universidad de Deusto Biblioteca

Quare Deus in nouo testamẽto expectet magis peccatores, q̃ in veteri. Mat.to.1. 197.c.2.E.c.3.F

Pœnitentiam, & appropinquationem ad regnum cœlorum semper prædicauit Christus vsque ad mortem. Matt.to.1. 261.c.1.D

In pœnitentia homo est velut duo homines puniendo per partem rationalem, partem sensitiuam rebellantem contra ipsum. Matt. to.2. 104.c.3.I

Pœnitentia, vel Baptismus requiritur ad delendam maculam peccati. Matt.to.4. 175.c.4.I

In pœnitentia contingit aliquem puniri, non solum pœna temporali, sed etiam subtractione bonorũ, sicut in foro seculari. Matt. to.3. 12.c.4.G

Pœnitentię sacramentum est necessarium, supposito, q̃ quis habeat peccatum &c. Et istud sacramentũ non est denegandum hominibus quantumcunq; pessimis. Matt. to.3. 119.c.2.D

Pœnitentiæ impositio nõ est de necessitate sacramenti pœnitentiæ. Matt.to.3. 182.c.2.A

Agẽda pœnitẽtiæ mẽsura tã quantũ ad tẽpus, q̃ quãtũ ad alperitatẽ, sunt in arbitrio discreti sacerdotis diuino instinctu regulari. Matt.to.4. 180.c.1.A. Et hoc arbitrium intelligitur dupliciter ibidem. B.

In pœnitentia debẽt esse duo. s. humiliatio spiritus, & afflictio carnis. Matt.to.3. 285.c.3.I

Pœnitẽtia habet partes materiales, & formales. Matt. tom.3. 182.c.2.B

Pœnitẽtia est in viris iustis, etiã si nunq̃ peccauerint mortaliter, cum sit vna de virtutibus infusis, & existente charitate, semper manet. Et cum illo habitu potest stare propositum pœnitendi, si aliquãdo peccauerint. Matt.to.4. 25.c.1.C

Tria sunt in pœnitentia ex parte peccatoris, scilicet conteri, cõfiteri, & satisfacere. Matt.to.4. 26.c.1.D

Pœnitentia dicitur martyrium propter similitudinẽ. Matt. to.4. 45.c.3.H

In sacramento pœnitẽtiæ requiritur actus pœnitentis, & sic putatur efficacia esse ex actibus pœnitẽtis, & nõ ex virtute clauium, & tamen propter hoc non est minoris efficaciæ sacramentũ pœnitentiæ auferendo peccatũ quam baptismus, in quo, vt communiter, non requiritur actus aliquis ex parte suscipientis. Matt.to.4. 175.c.2.C

Quomodo in foro pœnitentiæ sit competens iudex. Matt. to.4. 173.c.4.H

Pœnitentiæ sacramentum semper exigit præparationem præcedentem. Matt.to.4. 176.c.2.E

Tota virtus sacramenti pœnitentiæ est ex parte ministri. Matt. to.4. 175.c.2.B

Per pœnitentiam non mutatur homo in aliam vitã, quia pœnitentia non est regeneratio, sed ægritudinis curatio. Et ideo ex virtute clauium, quę operantur sacramento pœnitentiæ, non tollitur tota pœna peccato debita: sed pars eius pœnæ, ad quam manserat peccator obligatus post remissionem peccati per contritionem. Matt.to.4. 176.c.3.H

Sacramentum Pœnitentiæ, & Baptismi conueniunt in effectu. Matt.to.4. 175.c.2.B

Pœnitentiæ nunc sunt arbitrariæ, quo ad tantam, talẽ, vel talem pœnam imponere. Matt.to.4. 179 c.2.D. Et colligitur de pœnit. & remissio. c. quæsitum. Et c. Deus. & c. officij. Matt.to.4. 180.c.2.C

Pœnitentia periurij, adulterij, & homicidij septennis solet esse. Matt. to. 4. 179.c.4.F

Pœnitentia nunquam imponenda est contra voluntatem pœnitentis. Matt.to.4. 180.c.2.E

Sine pœnitentia sunt gratiæ, & vocationes. Mat.to.5. 182. c.2.E

Pœnitentia falsa quid sit. Matt.to.4. 180.c.4.G

Pœnitentiæ locus est in actu ipso peccandi. Matth. tom.6. 331.c.1.C

Per pœnitentiam iniunctam, tollitur per modum recompensationis pœna æquiualens purgatoria, aut aliquid plus. Cũ ista sit sponte tollerata, & illa non. Quod autem residuum est, quod interdum valde multum est, manet in purgatorio expiandum, vel hic per opera satisfactoria, sponte facta, explendum. Matt.to.4. 181.c.3.F

In iniungenda pœnitentia, vbi non est restitutio, vel debitum speciale alicui, confessores non debent se graues ostendere confitentibus: sed sequi conditionẽ pœnitẽtis. Et si ille vult pro magnis peccatis paruam sibi imponi satisfactionem, parua est imponenda. Matt.to.6. 173.c.4.H

Damnati possunt habere pœnitẽtiam: sed infructuosam. Matt. to.7. 15.c.4.F

Per pœnitentiã potest reparari omnis virtus, quo ad formale, quod se tenet ex parte electionis, non tamen quo ad materiale. Matt.to.7. 23.c.1.D

Maius est donum innocentię conseruatæ ex parte sui, quam donum pœnitentiæ. Matt. to.5. 72.c.1.A

Pœnitentiæ sunt arbitrariæ super eo, quod est debitum Deo, & non super eo, quod est debitum proximo &c. in Defen. 37.c.3.H

Pœnitentiam decem annorum debebat agere presbyter committens fornicationem, & duodecim annorum, si cognosceret filiam spiritualem, & cognoscens monialem, similiter decem annorum. Matt.to.4. 179.c.4.G

Pœnitere. Congruum fuit, vt tẽpus pœnitentiationis ad agendam pœnitentiam. Leuit. 15. col. 3. F
di saltem semel in anno, statuerentur ab Ecclesia, propterea, quia homines refugiũt facere pœnitentiam, sicut Iudæis erat dies propi-

Pœnitere de peccato dupliciter se habet. Matth.to.7, 182. c. 2.B

Pœnitere in cilicio, & cinere fuit modus pœnitendi apud antiquos. Matt.to.3. 285.c.3.K

Quis dicatur pœnitens. Matt.to.5. 71.c.4.F

Pœnitenti melius est hic pœnitentiam agere, quam in futuro: quia pœna sponte tolerata est meritoria, qualis non est pœna futuri seculi. Matth. tom. 4. 180.c.2.D

Contra pœnitentis voluntatem, non est imponenda pœnitentia. Matt.to 4. 180.c.2.E

Pœnitens magis tenetur Deo, quam innocens. Matt. tom. 5. 71.c.4.I

Pœnitere de peccato stat dupliciter. Vno modo per se. s. abominare peccatum, quatenus peccatum est. Alio modo de per accidẽs. Et est detestari peccatum, non ea ratione, qua peccatum est: sed quatenus est causa pœnæ ipsi peccanti, vel alicuius alterius mali: primam pœnitudinem non habent damnati, sed secundam. Matt.to.7. 182.c.2.F

In vere pœnitentibus, & dignis venia in duobus manifestatur. s. in voce, & in opere. Gen. 415.c.3.H

Modus pœnitendi apud antiquos erat in cinere, & cilicio. Matt.to.3. 285.c.3.K

Nullum peccatũ est irremissibile, de quo quis ruit pœnitere. Matt. to.4. 19.c.2.E

Penetratiuum. Esse penetratiuum conuenit proprie corpori ex duobus. Matt.to.4. 243.c.4.H

Penna. Pennæ aquilæ corrodũt pennas aliarũ auiũ, si simul sint, sicut chordæ exintestinis luporum corrodunt chordas ex intestinis ouium. Leui. 108.c.1.D

Pennula. Pennulæ dicuntur a penis, q̃d est acutum. Leuit. 97.c.3.I

Pentapolis. Terræ promissionis est orientalior cæteris partibus. Gen. 75.c.4.A

Pentateuchus. Dicitur a pẽta, quod est quinque, & teuchos, q̃d est volumen, quasi quinque volumina. Gen. 19. c.1.A. Iosue to.1. 3.c.3.F

Pentateuchus est maioris authoritatis cæteris libris vete. testa. Gen. 19.c.1.A

Pentateuchum transtulit Hieronymus ex hebræo in latinum precibus cuiusdam Desiderij Episcopi. Gen. 33.c.3.H

Ordo librorũ Pentateuchi designatur. Gen. 1.c.3.F.

Pentateuchum scripsit Moyses, cum esset in deserto, post exitum de Aegypto. Gen. 92.c.2.B

Pentateuchum transtulit Anchelos lingua chaldaica, & ista translatio nõ est magnæ autoritatis apud Hebræos Gen. 406. c.1.E

Liber, qui græce dicit Pẽtateuchus, & hebraicè humas. i. quinarius, continet s̃m hebræos quinq; distinctiones principales, & quinquaginta tres minores, quas vulgariter cedet vocant. Exo. tom.1. 1.c.1.A

Pentateuchi maior pars non est abolita. Exo. to. 1. 253.c.3.F

Pentecostes: Solum festũ Pentecostes dicebatur festũ hebdomadarum: quia solũ fiebat per cõputationem hebdomadarum, & durabat per diem tantũ, vt patet Leuit.16. Exo.to.2. 178.c.1.C. Et in hac festiuitate offerebantur duo panes tritici de nouo tritico, prius quàm aliquis de tritico illius anni comederet, vt patet Leui.23. Exo.to.2. 178.c.1.E

Festum Pentecostes, vt aliqui dicũt, fuit datum propter legislationem, quã dicunt fuisse die quinquagesimã post exitum de Egypto. Leui. 260.c.2.B.& 263.c.4.k

Die Pẽtecostes offerebat quilibet de populo duos panes de simila coctos fermentatos, qui cedebant in vsus sacerdotum. Ieui. 262.c.2.D

Festum Pentecostes numerabatur, q̃ esset quinquagesimus dies, nõ computando primam diem azimorum, sed secundã: secundũ tñ Christianos festum Pentecostes numeratur ab ipso die Paschę, computando ipsum & diem Paschę, & diem Pentecostes. Leui. 264.c.1.A

Festo Pentecostes erant tria, sicut in festo azimorum. Primũ erat vacatio a laboribus. secundum oblatio panũ. tertium oblatio animaliũ. non erat tñ nisi vnica dies obseruationis. Leui. 264. c. 2. A.

Ad oblationem duorum panũ, quilibet pater familias obligabatur, nec oportebat portare de longinquis: sed in loco Sanctuarij reperiebant panes ad emendũ, vt offerrent. ibid. 264 c.2.E. Et quilibet illorum duorum panum debebat habere vnã decimam ephi. s. gomor vnũ. ibid. 264.c.3.G.

Et præfati panes distribuebãtur inter omnes sacerdotes æqualiter, præter quam panes, quos tunc eleuabat sacerdos cum carnibus agnorũ, nã non eleuabat: sed vnum vel duos. Et reliqui panes erant in modum primitiarũ, neq; circa illos fiebãt aliquæ cæremoniæ. Et ideo diuidebantur inter sacerdotes, & sic etiam dicendum est de primitijs frugum nouarum, quæ offerebantur secundo die azimorũ. Nam multi manipuli offerebantur. Et circa vnum fiebant cęremonię consecrationis eleuando corã Dño. Et terendo spicas &c. Alij autẽ manipuli diuidebantur æqualiter inter sacerdotes. Leui. 266.c.3.I. & c.4.F

Festo Pẽtecostes Iudæorũ, & de cęremonijs eius. 2. Paral. 26. c 1. D. Et de causis institutionis eius, & quare dicatur festum hebdomadarum, & primitiarum. ibid. 27.c.2.D.

Festũ Pentec. nõ videt institutũ ob dationẽ legis: sed ob honorẽ primitiarũ. 2. Paral. 27.c.3.F

Per accidens. Qũo intelligat, q̃d omne per accidens, reducitur ad per se. Matt. tom.5. 12.c.1.D

Percutere. Multoties capit pro occidere ĩ sacris literis. Exo.t.1. 213.c.2.A

Angeli, qui percusserunt primogenita hebræorum, fuerunt plures. Exo.to.1. 68.c.2 C

Percutere in historijs aliquando capitur pro occidere, & aliquando pro vulnerare, sed sæpius capitur pro occidere. Leui. 283.c.4.I

Perdere. Multa perduntur duplici de causa. 4 Reg. 125.c.3.G

Deterius est acquisita perdere, quam non acquisita, non acquirere. Matt.to.5. 13.c.4.G

Perdere, est dare aliquid habẽti. Mat.to.5. 139.c.2.B

Perdere dupliciter accipitur. Mat. to.4. 196.c.2.B

Peregrinari. Licebat Leuitis in Israel, vt peregrinarentur. Iud. 176.c.1.D.c.2 A

Peregrinari Iudæos per terram gentium, erat inconueniens propter multa. 4. Reg. 96.c.3.H

Omnes homines perfecti peregrinantur a Dño, dũ viuunt in præsenti vita. 1. Paralip. 338.c.1.A

Qũ viuimus, peregrinamur a Dño. Mat.t.7. 96.c.3.H

Deus potest dici peregrinari tripliciter. Matt. tom.7. 32.c.1.E. c.2.A

Perdix. Dedalus ex inuidia peremit Perdicẽ filium sororis suæ. Mat.to.7. 183.c.2.E c.3.F

Peregrinatio. Duplex est peregrinatio, quædã spontanea, & quædam necessaria. Matt. to.3. 90.c.2.B

Peregrinus. Peregrini nõ solũ sunt vocandi: sed cũ instantia trahendi, excepto Loth, & duorum discipulorum euntiũ in Emaus, qui coegerũt Christum manere. Luc. 24. Genesis. 267.c.1.A

Peregrinus dicitur, qui peregre transit per aliquam regionẽ, vel qui de alio loco est, & in iudicio comparet extra locum suum. Deu.5.c.4.I. Et peregrini dicuntur, qui nati extra aliquã regionem, postea ad illam veniunt. Deut. 5.c.4.I

Peregrinus dicitur, qui transit, & non est mansurus semper in loco. 1. Paralip. 337.c.4.I

Perfectio. In rebus naturalibus viuentibus attenditur in duobus. Primo q̃ ipsa res habet in se determinatã quantitatẽ, figurã & robur, quæ conueniunt naturæ suæ. Et istę sunt perfectiones indiuiduales, quæ conueniunt indiuiduo in se. Alia est indiuidui perfectio comparati ad speciem, s̃m q̃d indiuiduũ agit ad conseruationem naturæ specificæ, quę quidẽ conseruatio fit per generationem. Gen. 16.c.1.D

Perfectio specifica nõ reperit æqualiter in oĩbus indiuiduis eiusdẽ speciei, sed essentia speciei inuenit æqualiter, qa cõsistit in indiuisibili. Gen.102.c.3.k

Perfectio dicit gradum magnum puritatis, & incontaminationis. Deu. 179.c.2.B

Inter perfectionem, & integritatem, quid interfit. 2. Paralip. 206.c.1.B

Perfectio nõ ꝓuenit hoĩ ꝓ hoc, q̃d dat ei Spũs Sanctus ad remissionẽ peccatorũ suorũ: sed ꝓ hoc, q̃d dat eiad plenitudinẽ gratiarũ. Mat.to.1 163.c.3.H

Perfectionis infimus gradus est declinare a vitijs. Matt. to.1. 172.c.3 I

Ad hoc, quod aliquis homo sit perfectus naturaliter

Universidad de Deusto Biblioteca

tria requiruntur, quæ omnia pertinent ad corpus Christi mysticum. Matt. to. 1. 9. c. 2. B

Perfectio alicuius rei dr dupliciter. vno modo vt rei habētis spēm. i. iā existētis in specie. alio modo, vt pfectio rei ad habēdā speciem. Mat. to. 2. 21. c. 2. E

Sicut duplex est perfectio. s. intrinseca, & extrinseca. ita duplex est imperfectio. Matt. to. 4. 252. c. 2. C

Aliquid potest dupliciter pertinere ad perfectionē alicuius rei. vno modo ad constituendū essentiam rei. alio modo ad bene esse suū. Matt. to. 2. 47. c. 4. k

Perfectio operationis dependet ex quatuor, primo ex suo genere, secundo ex principio operatiuo, tertio ex obiecto, quarto ex forma operationis. Mat. tom. 2. 57 c. 2. A

Perfectio nostra consistit in actu charitatis. ad Colos. 3. super omnia charitatem habete, quæ est vinculum perfectionis. i. vinciens vel ligans omnes virtutes in quandam perfectam virtutē &c. 1. Ioan. 4. qui manet in charitate, in Deo manet. Matt. to. 5. 133. c. 3. K. c. 4. F

Perfectio simpliciter & secundum quid reperitur in vita christiana, & perfectio simpliciter est illa, secundum quam vita humana consistit in esse suo spirituali, & perfectio secundum quid consistit in eo quod adiacet vitæ, & non pertinet ad esse vitæ. Et vita consistit in esse suo spirituali, qñ coniungitur Deo per charitatem, cæteræ autem virtutes adiacent vitæ christianæ. i. ipsam exornant. Matt. tom. 5. 133. c. 4. H

Perfectio secundū charitatē potest esse in via; non tñ vt perfectio charitatis dicat totalitatem simpliciter. s. tam ex parte diligentis, quam ex parte diligibilis. Et hanc solus Deus habet. Nec prout dicit totalitatem absolutam ex parte diligentis: sed quantum ad hoc, vt excludantur totaliter omnia, quæ repugnant motui dilectionis in Deum & proximum, scilicet tollendo principaliter cupiditatem, & quasdam passiones &c. Et ista habebitur in futuro. Et hoc etiam potest haberi dupliciter. primo inquantū ab affectu hominis excluditur omne illud, qđ charitati contrariatur, vt est peccatū mortale: secundo modo inquantum ab affectu hominis excluditur non solū illud, quod est charitati contrarium, sed etiā omne illud quod impedit ne affectus mentis totaliter dirigatur in Deum. Et ista est perfectio, de qua Matt. 19. cum dicitur: Si vis perfectus esse, vade, vende. Matt. to. 5. 134. c. 1. A

Perfectionis instrumenta sunt ieiunia, vigiliæ, meditatio scripturarum, nuditas, atq; priuatio omniū facultatū, vt dicit Abbas Moyses in collationibus patrū, nō tñ sunt perfectio. Matt, to. 5. 135. c. 1. E

Difficilius est diuiti ascendere ad perfectionē, quam pauperi. Matt. to. 5. 141. c. 4. I

Aliquid est perfectionis in Deo, quod nō est in creaturis. Matt. to. 6. 73. c. 3. H

Triplex est genus perfectionis. Matt. to. 6. 103. c. 3. G

Duplex est hominis perfectio. Matt. to. 6. 121. c. 1. B

Duplex est vniuersi perfectio. Matt. to. 7. 145. c. 1. E

In Deo est omnis perfectio rerum inferiorum per vnitatem, & distinctionem substantiæ suæ. Matt. tom. 7. 209. c. 2. C

Perfectio charitatis in via, proprie est in dilectione Dei. Et potest esse perfectio circa dilectionē proximi, sicut circa dilectionem Dei; vna, sine qua charitas esse non potest: altera, sine qua potest inueniri charitas proximi, quæ tripliciter attenditur. Primo secundum extensionē dilectionis. Secūdo quantum ad intentionem. Tertio quātum ad effectum dilectionis. Matt. to. 5. 134. c. 2. C

Dupliciter dicitur perfectio cōsistere in aliquo. Vno modo secundū se & essentialiter. Alio modo secundario & accidentaliter. Primo modo consistit perfectio vitę christianę in charitate. Et principaliter secundū dilectionē Dei, & secundario s'm dilectionē proximi, de quibus dantur duo præcepta, quæ sunt principalia in tota lege, s. de dilectione Dei, & proximi. Et ista charitas prout cadit sub præcepto, non habet determinatā mensurā, vt patet ex forma præcepti, s. diliges Dñm Deum tuum ex toto corde tuo &c. Et ratio est, quia finis omnium præceptorum est charitas &c. Et in præcepto charitatis est præceptum, & etiā charitas, quę est finis præceptorū. Et vtrūq; signatū est in præcepto charitatis, scilicet, diliges Dñm Deum tuū ex toto corde tuo &c. Et inquantū est finis conuenit sibi intendi sine mensura, & inquantū præceptū est, conuenit obligare &c. Et ita istud præceptū non obligat ad quantū dicit: qa aliquid ponitur ibi ad obligandū inquantū præceptū est. s. diliges Dñm Deū tuū. Et aliqd ad ostendendū inquantū finis est. s. ex toto corde &c. Ad rationē finis pertinet: quia notat intentionem amoris, quāta sit possibilis, & ita ostenditur ad quid conandum sit. Et tñ non ponitur sub necessitate, quantū conemur: sed quomodocūq; reperiatur, cp diligimus Deū, & proximū: facimus id, quod est de necessitate præcepti: quia in charitate ordo est de necessitate. & ista est, vt quiddam prius & magis ametur. s. Deus plus quā quæcunq; alia, etiam si non ametur ex toto corde &c. quod est ad perfectionem pertinens. Et ad hunc gradum dilectionis Dei super omnia oēs tenentur: sed in quanto gradu eū super oīa diligant, non est sub necessitate præcepti. Ita quod perfectio charitatis est in præcepto. s. vt ostensa, vel declarata per verba præcepti. s. quantū bonum sit, ad quod nos niti oportet, vt diligēdo perueniamus. & non cadit sub obligatione præcepti: quia quantū ad id non habet virtutē præcepti obligantis. sed magis vim doctrinæ, vel admonitionis. Mat. to. 5. 134. c. 3. H. c. 4. F. Secundario vero modo, & instrumentaliter perfectio charitatis consistit in consilijs, vt probatur. Matt. to. 5. 135. c. 1. D

Perfectio non consistit aliquo modo in venditione possessorum, proprie loquēdo: sed in actu charitatis. In actibus vero consiliorum non consistit perfectio: sed pfectionis dispositio. Mat. 1. 5. 136. c. 3. F

Ad perfectionem pertinet abstinere omnino a venereis, & ita excellenter, cp neceam seruari, vel teneri Christus admonuit: sed solum ostendit, quādo dixit Mat. 19. non omnes hoc capiunt. Mat. tom. 5. 137. c. 2. C

Ad perfectionem, quæ est supra præcepta, nemo tenetur nisi ex voto tacito, vel expresso, aut ex conditione status sui. Matt. to. 5. 256. c. 1. B

Perfectio, & nobilitas in rebus non accipitur pro accedere ad Deum secundum similitudinem vnionis, sed proportionis cuiusdā. Mat. to. 6. 73. c. 4. G

Perfectionis vinculum est charitas, & perfectio simpliciter vitæ christianę est in charitate. Matt. to. 5. 133. c. 4. F. 134. c. 4. F. Et perfectio charitatis potest haberi dupliciter ibid. c. 2. C. Et perfectio attendi potest penes dilectionem proximi. ibid. c. 2. C

Perfectio dupliciter dicitur cōsistere in aliquo. Matt. tom. 5. 134. c. 3. I

Perfectio cōsistit in p̄ceptis, & nō in cōsilijs, nisi secundario, & instrumētaliter. Mat. to. 5. 135. c. 1. B

Perfectus. Viri perfecti habēt Christiamorem contra omnes tentationes pro defensione: sic enim ait Apost. Oia vt stercora reputaui, vt Christum lucrifacerē. Gen. 33. c. 2. A

Neminem efficit perfectum solius legis obseruantia. Mat. 19. 2. Parali. 206. c. 1. B

Deus est perfectus, quia est immobilis. Matt. tom. 7. 142. c. 4. k

Qui perfectus est, non solum debet vitare ea, quæ mala sunt: sed etiam ea, ex quibus malum sequi potest. Matth. to. 2. 247. c. 2. C

Quilibet homo quādiu est homo aliquos defectus incurrit. Matt. to. 5. 7. c. 4. H. Et potest se humiliari in corde suo cuilibet homini secundum veritatem. ibidem. 4. I

Omnibus perfectis licitum est petere res suas iudicialiter: sed non conuenit eis absque detrimento perfectionis: nisi in quinque casibus. Matt. tom. 5. 25. c. 1. D

Aliquis dr perfectus dupliciter. Mat. to. 5. 133. c. 4. H

Homo potest esse perfectus in via, nam omnia mandata, exhortationes, & suasiones sacrę scripturę dātur pro statu viæ. Et capitur perfectio non simpliciter: quia sic solus Deus est perfectus, nec de perfectione in essendo: sed de perfectione in operando. Mat. to. 5. 133. c. 2. C

Aliqui sunt perfecti, qui non sunt in statu perfectionis, sicut aliqui sunt in statu perfectionis, qui non sunt perfecti, vt sunt multi religiosi & prælati. Matt. to. 5. 135. c. 4. F

Homo potest fieri perfectus in hac vita in appetitu rationali per gratiā habitualem, non tamen in appetitu sensitiuo: sed manet adhuc appetitus. Et hęc distinguit Apostolus ad Rom. 7. cum dicit: Ego ipse mente seruio legi Dei, carne autem legi peccati. Mat. to. 5. 151. c. 3. G

Perfectos nemo contemnit, imo impossibile est, cp quis contemnat perfectum, quem perfectum existimat. Mat. to. 5. 26. c. 1. D

Perfectum. In qualibet specie est aliquid perfectum, & aliquid imperfectum. Mat. to. 5. 133. c. 3. F

Perfectum dicitur dupliciter, scilicet, simpliciter & secundum quid. Matt. to. 5. 6. c. 2. C

Perfecto nihil deficere dupliciter contingit. Matth. tom. 6. 135. c. 1. E

Periculum. In periculis positi semper debent agere ad sui liberationem id, quod possunt iuxta viam humanam sine peccato mortali. Et quando nihil vltra possunt, tum residuum cōmittere debent diuinæ dispositioni, sine Dei tētatione, vt fecit Abraham volens intrare terram Aegypti Gen. 12. Gen. 68. c. 1. B. 335. c. 2. C

Vbi maius periculum vertitur, ibi cautius est agendū, vt patet de electio. in 6. c. vbi maius. Exo. to. 1. 147. c. 4. I

Quamuis periculum a pereundo dicatur, non tamē est illud, in quo quis perijt, sed in quo timetur cp aliquis pereat, aut verisimile est quòd pereat. Iudi. 44. c. 4. I

Periculum dupliciter se habet. Nu. to. 2. 132. c. 3. G

Omnes actus fortitudinis, vt communiter sunt periculā. Iudi. 44. c. 4. I

Exponens se periculo, quando peccet, & quando non. Reg. to. 1. 213. c. 3. I

Duplex periculum imminet ex peccato. s. circa constantiam: & circa famam. Matt. to. 5. 51. c. 1. B

Pericula fugere debemus, quando non est necesse illa sustinere, siue qñ sine iniuria diuini honoris, & debiti nri. fugere possumus. Mat. to. 1. 258. c. 3. I. vbi autem salus æterna aliud suadeat, non solum pericula sustinenda, sed etiam inquirenda sunt. Matt. tom. 1. 233. c. 3. K

Periodus Vitæ humanę varia est secūdū varietatē tpum. 1. Reg. t. 2. 126. c. 1. D

Periodus vitæ hominis ex quo habeat terminari. Matt. to. 6. 112. c. 1. D

Periodi indiuiduorum speciei humanæ variæ sunt s'm varietatē cōplexionū. 1. Reg. to. 2. 126. c. 1. D

Certa periodus magnitudinis danda est in qualibet specie, ad hoc cp informetur materia per formam illius speciei &c. in de statu animarum. 6. c. 4. F

Perendie. Est dies sequens post cras, & est aduerbiū temporis significās tēpus futurum, & est compositum de per & vnus. a. um. & dies. i. per vnam diē. Et inde dicitur perendino. as. i. morari per vnā diē, vel dicitur perendie quasi perēpta vna die. i. finita. 1. Reg. to. 2. 75. c. 2. D

Perire de populo.

Perire de populo in sacris litteris accipitur pro mori. Leui. 58. c. 4. G. Et multum differt cum dicitur, occidetur, vel occidatur. Leui. 58. c. 4. I

Peritus. Periti homines varijs nominibus nuncupantur a varijs gentibus. Matt. tom. 6. 123. c. 2. D

Periurium. In periurio dupliciter aliqs dr nocere Deo. Leui. 188. c. 4. H

Committens periurium in Templo corā altari Domini moriebatur, vel eueniebat illi aliqua magna pœna, vt patet 3. Reg. 8. in oratione Salomonis. Num. to. 1. 63. c. 3. C

Periurium magis est in intentione, quàm in operatione. 1. Reg. to. 2. 58. c. 1. B

Periurium est mendacium iuramento firmatum, idest, mendacium in iuramento, vt probatur. Mat. tom. 2. 221. c. 1. C

Periurium, si proprie sumatur, non est seruandum, vel saltē nō est necesse seruari. Mat. to. 2. 221. c. 4. H

Periurium tripliciter committitur in iuramento assertorio, scilicet, cū quis iurando loquitur falsum, cum intentione fallendi, vel cū iurando loquitur falsum sine intentione fallendi, vel cum loquitur verum cum intentione fallendi. Et secūdum hoc sunt tres modi. Primus, cum quis errat, putans verum esse, quod falsum est. Et tanquam verum illud iurat indiscrete asserens. Secundus cum putat aliquid esse falsum, quod tamen est verum, & ipse iurat tāquam verum &c. Tertius cum scit aliquid esse falsum, & ita falsum esse sicut iurat, & pro vero iurat. Et habentur isti tres modi. 22. q. 2. c. homines. Mat. to. 2. 221. c. 3. I

Tres modi periurij committuntur in iuramento promissorio, primus, cum quis iurat se facturum aliquod illicitum, vel inhonestum. Secundus cū iurat se facturum vel dicturum aliquid licitum, & hoc cum solemnitate absque necessitate, & indiscrete &c. Tertius in iuramentis quotidianis, quæ fiunt sine solemnitate ex incursu verborum, & quadam leuitate, & mala consuetudine, sed de re licita: duo tamen modi istorum, scilicet, secundus & tertius, non solent vocari communiter periuria, cū nō sint seruanda, sed vocātur largissime per iuria. Primus tamen modus subdiuiditur, quia iurare illicitum potest stare tripliciter, vno modo, quod est in se illicitum. Secundo modo, quod nō est in se illicitum, est tamen impedimentum perfectionis vel maioris boni. Tertio modo quando iuratur aliquid, quod in se licitum est, sed postea ex aliqua causa emergente fit illicitum nociuum vel impossibile. Et tale iuramentum seruandum non est. Et primus modus adhuc subdiuiditur, qa aut cognoscebatur esse illicitum a principio, aut non.

non. Et vtroq; modo non debet seruari &c. Si secundo modo, aut fuit ignorantia iuris aut facti. si iuris, nõ excusat, si facti excusat. Et de his ponuntur exempla.22.q.4.§.illicitum.Mat.to.2.221.c.4.I 222.c.1.A

Tres sunt modi periurij assertorij, primus cum quis credit verum esse, quod falsum est, & temere ac indiscrete iurat. secũdus cum scit vel putat falsum esse aliquid, & ita est, & tamen iurat illud pro vero. Tertius cum putat aliquid esse falsum, qđ verũ est. Et ipse iurat tanquã verũ. Primum est veniale, & duo vltimi sunt mortalia. sed primum ipsorum vltimorum grauius est. Mat.to.2. 222.c.3.I

Tres sunt modi periurij promissorij. Primus cum iurat quis se facturum aliquid, quod est illicitum. secundus, cum iurat se facturum vel dicturum aliquid, quod est licitum, & hoc cum solemnitate & absque necessitate & indiscrete. Tertius est in iuramẽtis quotidianis sine solemnitate ex quadam leuitate, dum tamen licitum iuretur. His tribus modis dicitur q iurans statim est periurus, vt patet.22.q.4.c.qui sacramento. Et dicitur q primum est mortale, nullo modo seruandum. 22. q. 4.c.in malis &c. Secundum similiter est mortale, sed minus graue, & omnino seruandum. 22. q.4.c.si aliquid. Tertium est veniale.25.distin. §.criminis. Et etiam seruandum est, si seruari potest. Matt.to.2. 222. c.3. k. Et aliter distinguuntur quatuor periuria.22.q.2.§.quod autem periurium. in gloss. Primum est si aliquis falsum iuret ignorãter, & dicat q tale nullo modo est peccatum. 22.q.2.c.beatus. loquendo de ignorantia in iuramento promissorio &c. secundum est quando iuratur falsum, & scitur esse falsum, & iuratur tanquam verum, & hoc semper est mortale. Tertium est qñ periuriũ est indiscretũ iuramentnm. Et istud aliqñ est mortale, & aliqñ veniale. 22. q.4.c.qui sacramento. & 25.dist.§.criminis. Quartum est transgressio iuramenti, & talis transgressio aliquando est peccatũ, & aliquando non.22.q.4.c.in malis.& c.si aliquid. Matt.tom.2. 222.c.4.F

Periurium in iuramento assertorio, aut fit ab illo, qui non est suæ mentis cõpos, & tale non est peccatum, nisi in talem statum sua inciderit culpa. si vero fit ab eo, qui est suæ mẽtis compos, tunc aut fit ignoranter aut scienter. Si primum, dupliciter, vno modo si putet aliquid esse verum, & iuret pro vero, cum sit falsum. Et tunc aut est in præiudiciũ alicuius; vtpote si fiat in iudicio, aut non. Si primum, est peccatum mortale, vt probatur. Si secundum distinguit Raimundus, quia aut est ignorantia iuris, vel facti: si iuris, dicit illud esse peccatum, si facti, tunc aut adhibuit diligentiam, quã debuerat, vt sciret &c. & sic est veniale. Si vero nullam adhibuit, sed est ignorantia crassa, tale dicit esse mortale: sed ignorantia facti non crassa vult sanctus Thomas q aliquo modo sit peccatum mortale, nõ assertiue, sed de credulitate, & sic potest relinqui sub dubio, an sit veniale vel mortale, & satis potest dici q mortale. Et S.Tho.2.2.q.98.art.3. tenet q omne periurium ex genere suo sit mortale, nam vel putat esse falsum, & asserit illud esse verum, credens esse falsum, & habens intentionem fallendi, & sic semper est mortale.22.q.2.c.homines. Et hoc secundo modo cum quis iurat esse verum illud, quod verum est, & tamen putat esse falsum. Tale iurare, quantum ad iura humana, non reputatur esse periurium, nec punitur etiam si constet. Et hoc siue in iudicio, siue extra iurauerit, in foro tamen Dei est peccatum mortale & periurium, & grauius q̃ iurare falsum, quod verum putabatur, cæteris paribus, nisi de per accidẽs. si autẽ aliquis scienter iuret falsum, tũc, aut egit per quãdam violentiam, scilicet, timore pœnarũ, aut sponte. Et vtroq; modo est peccatum, secundo modo grauius est. 22. q. 5. c. qui cõpulsus. & 33.q.5.c.ita ne. Si autem scienter & spontanee falsum iurauerit, grauius peccat, quã cæteri. Matt.to.2.222.c.4.I. 223.c.1.A

Periurium in iuramentis promissorijs fit tripliciter, quia aut iuratur illicitum in se, & tale de se apparens, aut iuratur, quod de se non est illicitum, & tamen impedit perfectum charitatis & viam perfectionis, aut iuratur quod nec de se est malũ, nec apparet esse occasio mali, vel impedimentũ maioris boni, & tamen postea propter aliquod emergens efficitur malum. Si primo modo. Aut iurans scit illud esse malum, sicut tale in se est, tunc est periurium valde graue. &c. Si vero ignorat, aut ex ignorãtia iuris, vel facti, si iuris non excusat &c. si facti, aut est crassa, aut probabilis, si crassa, non excusat, si probabilis, & valde verisimilis, non est periurium proprie dictum, sed postea quando agnoscit malum esse, quod iuratum est: exemplum est in iuramento Gabaonitis facto a Iosue. 20.q.4.c. innocens. & §.illicitum. Et quidam dicunt, q tale est periurium a principio, alij dicunt q non. Sed quando cognoscit illud esse malum, & seruare vult, & hoc est rectius dictum. In secundo casu, quãdo quis iurat id, quod impedit viam perfectionis, vt nõ intrare religionem &c. periuriũ est mox vt iuratur, & peccatum mortale, & non obligatur seruare iuramentum, & siue seruet, siue non, periurus est in hoc, quod iurauit, 22.q.4. §.illicitũ &c. In tertio casu nõ est periurium a principio, neque peccatum, sed cũ apparuerit q vergit in deteriorẽ exitũ, si iurans velit hoc seruare, periurium est & peccatũ, vt ponit iuramẽtum Herodis. Ponit alios duos modos periurij Raimundus, vnus est quando iuratur aliquid illicitum cum solẽnitate, & sine necessitate. alius est cum iuratur aliquid licitum sine necessitate & solennitate ex quadam leuitate, & incursu verborum. sed isti non sunt modi periurij, vt probatut. Mat.to.2. 223.c.2.B

An periuriũ sit grauius peccatum, q̃ homicidium, sunt opiniones. Sanctus Thomas dicit q sic. Alij dicunt oppositum, vt iuristæ antiqui communiter &c. Sed dicendum videtur q ex genere periurium sit grauius peccatum q̃ homicidiũ, ex feritate tamen animi, & commotione & maiore deordinatione rationis in homicidio, q̃ in periurio, apparet q homicidium sit grauius peccatum simpliciter, & hoc cæteris paribus, & vt communiter licet ex genere periurium sit grauius, & tamen hoc nõ facit ipsum esse grauius absolute, quia alia sunt, quæ concomitantur homicidium, quæ faciunt illud esse grauius periurio. Mat.to.2. 224.c.2.B

Secundum S. Thom. in quotli. quæst. in 18. periurium grauius est, q̃ adulterium & homicidium grauius adulterio. Alij dicunt, q maius est adulterium 22. q.7.c.quid in omnibus & c.non solum. Alij quòd periurium & adulterium sunt æqualia, scilicet, glos. extra de iudi. c. ac si clerici &c. & 22. q.1.c. prædicandum, sed standum videtur in positione Sancti Thomæ, capiendo adulterium strictè, quamuis eius opinio non habeat fundamentum contra aliquam opinionem. Et intelligitur opinio Sancti Thomæ de periurio voluntario in iuramento assertorio, & maxime in rebus, quæ non sunt indifferentes, sed pertinent ad aliquam vtilitatem, similiter & de iuramento promissorio, quando iurans sponte venit contra iuramentum, quod licite fecerat de rebus bonis non indiferentibus, nam multi sunt modi periurij minoris grauitatis quam sit adulterium. Mat.to.2. 225.c.3.F

Periurus. Periuri pœna, si cõuictus sit, est infamia.22.quest.5.cap. Si quis conuictus. licet aliquando periurus non dicatur infamis, ipso iure, sed per sententiam, sicut, qui periurus est in iuramento assertorio. Extra de exceptionibus cap. denique. Et de ordine cognitiouum. cap. cum dilectus, qui autem est periurus in iuramẽto promissorio cum solennitate facto super re licita, in qua quis obligat se dare aliquid proximo, ipso iure est infamis, extra de iure iurando cap. q̃rellam & 6. quest.1.cap. infames. Et ista est pœna generalis, Sed loquendo de pœna speciali tripliciter punitur, scilicet, in triplici foro, scilicet, ciuili, canonico, & foro conscientiæ. In ciuili, si iuret per iuramenta vetita, vt per capillos dei &c. Quæ sunt blasphemiæ 22.quest.1.cap. si quis per capillũ &c. Quando hoc facit ex consuetudine, & nõ vult corrigi, talis punitur capitaliter, vt in auctenti. vt non luxurientur homines contra naturam. collatione 6.§. Et quoniam quidam. si vero semel aut raro, punitur ad arbitrium iudicis leuius tamẽ. Argu. ff. de iure deliberãdi.l.1. exrta de officio delegati c. de causis. Si autem iurauit per iuramenta licita, & iurauit vt testis. Et de periurio conuincitur, durante iudicio, potest eum iudex punire pœna extraordinaria. C. de testibus.l. nullum, finita vero causa potest accusari lege cornelia de falsis ff. ad legem corneliam de falsis lege prima. Et pęna ista erit in teste, etiam si ex falso testimonio suo non fuerit condemnatus ille, contra quem testificauit &c. Et quia testis falsidicus tribus personis est obnoxius, scilicet, Deo, iudici, & parti, tripliciter punietur, quia contra Deum, punietur pęna septennij, quia contra iudicem, infamabitur, & verberibus castigabitur, & quia proximũ læsit, punietur iuxta modum læsionis. Et in lege vete. puniebatur pœna talionis. Si autem qui iurauit non erat testis, & iurauit motus quodam calore animi, talis non punitur secundũ leges, sed solũ Deum habet vltorẽ. Si autẽ iurauit ex deliberatione, & assertorie, sed non in præiudicium alicuius, talis solũ Deũ habet vltorem. Si vero promissorie iurauit, tunc aut periurat ex causa incerta legibus, & tunc non punitur, vt patet. ff. qui satis dare coguntur.l.fi. Si ex alia causa, & non acquiratur ius alicui, non punitur per leges. si vero acquiratur & sufficienter, tunc punietur secundum formam legis, si quis maior. C. de transa. Si vero non sufficienter, non punietur per legem. ff. de pact.l. iuris gen.§. & generaliter. Et istæ sunt pœnę de iure ciuili pro periurio, Mat. to.2.226.c.1.C.c.2.A. Sed si quæratur de pœnis periuri, in foro canonico contentioso, tunc aut obijcitur alicui periurium p̃ modum exceptionis, & tũc nõ punitur aliqua pęna nisi q repellitur ab eo, quod volebat adipisci &c. extra de ordi. cogni. c. Cum dilectus.§. fi. Si vero obijciatur per modum petitionis, aut accusationis, potest puniri corporaliter & priuari beneficijs, & hoc siue per modum accusationis, siue denũciationis, siue inquisitionis inueniatur periurium. extra de iure iu. c. quærelam & 3. q.7.c. sicut. Et de fideiusso. c. peruenit. Et de pig. c.1. Et si non periurauit, sed incitauit alios ad periurãdum, priuatur communione corporis Christi vsque ad finem vitæ, & in exitu dabitur sibi communio, 22.q.5.c. si quis conuictus, Mat.to.2.226.c.2.D. Si vero quæritur de pœnis in foro conscientiæ. Matth.to.2. 226.c.3.F

Periurus non potest amplius testificari. Matth.to.7 76.c.2.A

Sciens aliquem esse piurum, periurio iam facto, nõ tenetur hoc denunciare, sed prælati tenentur ad hoc tam Ecclesiastici, q̃ seculares ex pręcepto, cęteri autem tenentur ex consilio &c. Si autem nõ commissit realiter periurium, sed est propinquus ad committendum, tunc sciens hoc, debet reuelare talibus personis, quæ possint prodesse, & non obesse, siue eum corrigendo, siue Deum pro ipso orando. Mat.to.2. 231.c.1.E

Periurus non potest testificari, quantumcumque de periurio egerit pœnitentiam, extra de testibus c. ex parte ade. & c. non debet. Mat.to.7. 76.c.2.A

Perire. Deterius est q vnus fidelium pereat, quam quòd mille de infidelibus nõ conuertantur. Mat.to.5. 13.c.3.F

Perizomata. Perizomata, quæ fecerunt sibi primi parentes, fuerũt ex folijs ficus, sed quare de illis, quidam dicũt, quòd hoc fuit, quia ficus fuit arbor, in qua peccauerunt, sed improbatur hoc. Gen. 188.c.4.F. Alij dicũt quod ideo de folijs ficus &c. ad designandũ passionem, quæ eis aduenerat, sed hoc etiam refellitur. Gen.188.c.4.I. Dicendum ergo quod ideo illa folia acceperunt, vel quia illa arbor erat proximior illis, vel quia eius folia erant apta ad cooperiendum, quia magna & ampla. Gen. 189.c.1.A. Sed quomodo consuerint illa, quia nec acus erat neque filum, dicendum quòd in vimine aliquo flexibili, quòd haberet virtutem acus, & fili. ibidem. 189.c.1.D

De perizomatis, quæ fecerunt sibi primi parentes, fecit mẽtionem scriptura propter multas causas. Gen. 189.c.2.C

Perizomata sunt quædam subcinctoria, quibus teguntur partes inferiores sub vmbilico, & pertingunt vsque ad aliquantam partem crurum. Mat to.7. 111.c.2.C

Permanere. Cum dicitur quod res permanentes sunt, quæ habent totum esse simul, ly esse accipitur pro essentia vel substantia ipsarum, & non pro toto esse rei. Iosue to.2. 13.c.4.H

Permittere permitti. Quod non p̃mittitur alicui vno modo, non debet permitti ei alio modo, & est regula iuris. Iudi. 133.c.4.G

Aliud est permittere non puniendo, & aliud est permittere fieri aliquid statuendo, primo modo ex permissione non iudicatur aliquid esse illicitum, secundo modo licitum esse ostẽditur. 1.Reg.to.1. 142.c.2.B

Non permittit Deus fieri mala sine causa. Et non p̃mittere fit dupliciter, vno modo compescendo potestatem aliquorum, alio modo cohibendo voluntatem; ne velit mala facere. 4.Reg. 219.c.1.A

Quod ad duritiem cordis permittitur, malum est. Mat.to.5. 96.c.2.D

Permittit aliquando Deus, vt quis faciat aliquid, per quod puniatur, vt bellum. 1.Parilp. 160.c.4.K

Quare Iudęi permiserint Christum predicare Euangelium, cùm ipse esset Iudęus. Mat.to.3.218.c.4.H 219.c.1.A

Nihil permisit Deus in veteri testamẽto, quod esset peccatum mortale. Mat to.7. 43.c.1.D.c.2.A

Permissio. Est duplex, quædam de minori bono respectu maioris, sicut & matrimonium respectu virginitatis, vt habetur 1.Corinth.7. vnus quisque vir suã vxorem habeat propter

Universidad de Deusto Biblioteca

propter fornicationem.Deu. 95.c.1.D
Permissio est in illis, quę mala sunt, & nulla ratione excusantur, neque excusari possunt. Et tamen Deus non punit illa in lege, vt patet de meretricibus & multis alijs.2.Paralip. 86.c.4.F
Permissio dupliciter accipitur, s. largè & strictè, large pro eodem capiuntur, concessio & permissio, sed non est rectè dictum, quia in concessione cōuenit aliqua autoritas, quæ facit actum licitum, scilicet, autoritas concedentis, sed in permissione nullius autoritas intercidit. sed solum negatio punitionis vel prohibitionis, quia nullus tale factum punit, nec prohibet.2.Paralip. 86.c.4.F
Inter permissionem mandatum & concessionem, quid intersit. Mat. to.5. 92.c.1.C
Permissio est de minoribus malis in respectu ad maiora mala.Mat.to.5. 92.c.1.C
Quadruplex est permissionis species. prima per priuationem præceptionis. secūda per priuationem prohibitionis. tertia ꝑ priuationem cohibitionis. quarta per priuationem punitionis.Matt.tom.5. 95.c.4.H
Permissio libelli repudij nō est priuatio punitionis, vt quidam dicunt, & probatur Mat.to.5.96.c.4.F Sed est interpositio autoritatis eius, q legi preest, ad hoc quod id, quod aliàs esset illicitum, posset licite fieri, & similiter dicendum est de vsuris ad extraneos in lege Moysi, & de prosecutione vindictæ. Mat.to.5. 96.c.4.H

Permissum. Illud, quod permissum est Iudæis, erat apud gentes, vt dare libellum repudij, exquirere vindictam, dare ad vsuras, sed hoc extraneis, & non proximis de gente sua.Deu.23.Mat.to.5. 95.c.2.B
Multa permissa erant in veteri testamento, quæ in nouo prohibita sunt. Et hoc propter imperfectionem populi Iudæorum, vt lex zelotypię, libellus repudij, & vsura ad gentes, & ad conuersos ex gētibus.Nu.to.1. 62.c.1.A

Permutatio. In permutationis contractu quomodo accidat vsura, Mat.to.7. 49.c.1.A

Perplexitas. Nemo potest vnquam esse in perplexitate. Nam perplexitas est; quando quis prius quā aliquid faciat, est taliter impeditus, vel illaqueatus, vt ad quamcumque partem tendat, non possit mortale peccatum effugere. Mat.to.2. 203.c.3.I

Persę Gentes sunt in latere Septemptrionali, à Perseo Iouis & Danaes filio sic dictę. Gen. 5.c.3.K
Persæ colebant ignem pro Deo.Gen. 57.c.2.D
Apud Persas mulieres etiam procedunt ad bella Gen. 242.c.4.k

Persecutio. Fugienda est, vt dicitur Matt. 10. propter multa Mat.to.3. 252.c.2.C
Persecutio quando sit fugienda, & quando nō.Mat. to.5. 186.c.1.D c.2.A
In persecutione pro fidei defensione quid agendū sit.Mat.to.5. 22.c.1.D
Persecutionum tempus aliquando declinabat Christus.Mat.to.5. 227.c.4.k
De persecutionibus Apostolorum.Matth.tomo.6. 274.c.2.E
Persecutio dicitur magna ex magna iniquitate inferentium.Mat.to.6. 277.c.3.G
Inter omnes persecutionum angustias, fides Christi valuit. Mat.to.6. 279.c.3.G
Inimicorum ꝑsecutio prohibita est in lege Christi. Mat.to.7. 46.c.3.k
De inimicorum persecutione.Mat.to.7. 46.c.1.C

Persequi Christum. Pharisei magis persequebantur Christum quam Sacerdotes, & cęteri Iudæi.Mat.to.6. 19.c.2.C

Persecutor. Persecutores fugere debem' quando sine præiudicio legis Dei, & honore eius, potest esse fuga.Mat.to.4. 81.c.3.H

Per se notum. Est Deum esse, non tamē Deum primam causam esse, Exodi. to.1.39.c.3.F. Et Deum esse est per se notum quantum ad se. Exodi.to.1. 31.c.3.H
Aliquid esse per se notum stat dupliciter. Exo.to.1. 31.c.2.B
Duplex est per se notum, scilicet, quo ad nos, & simpliciter. Exo.to.1. 183.c.4.k
Sicut illę propositiones sunt per se notissimæ in speculatiuis, quæ fundantur super istum terminum Ens, ita in practicis, illæ quæ fundātur super istud terminum, bonum. Exod.to.1. 184.c.1.A

Perseuerantia Multis datur gratia, quibus non datur perseuerantia in bono opere vsque ad finem. Mat.tom.5. 157.c.3.I
Perseuerantia accipitur dupliciter, vno modo pro proposito perseuerādi in bono incæpto vsque ad finem. Alio modo pro duratione actuali in actibus virtutum vsque ad mortem: primo modo est specialis virtus, quia habet determinatum obiectum: secundo modo non est virtus, sed circunstātia aliarum virtutum.Mat.to.4. 23.c.2.E
Perseuerantia tripliciter accipitur, vno modo pro habitu mentis, per quem ipsa firmiter stat & manet. Ne remoueatur ab eo, quod est secundum virtutem, per tristitias & difficultates irruentes &c. Secundo modo accipitur pro habitu, secūdum quē homo habet propositum perseuerandi in bono opere vsque ad finem. Et vtroque istorum modorum perseuerātia infunditur cum gratia, sicut & continentia, & omnes aliæ virtutes, & manet quamdiu gratia manet. Tertio modo accipitur pro continuatione quadam in bono opere vsque ad finem; & isto modo non est habitus, sed duratio habituum manentium in homine. Et homo constitutus ad habendum istam perseuerantiam indiget non gratia vel dono habituali, sed diuino auxilio ipsum dirigente contra tentationum impulsus, mouendo ipsum ad bene agendum, & dirigendo contra tentationes, ne in eas incidat, & peruigilem reddendo, ne inopinatus in tentationes aliquas præcipitetur. Primā & secundā perseuerantiam non oportet, vt petat a Deo existens in gratia &c. Tertiā verò perseuerantiā debemus sēper petere à Deo. Et hoc est, quod innuitur in illa petitione dominica: Et ne nos inducas in tētationem, Mat.to.5.157.c.2.C. Et ista perseuerantia tertio mō accepta, q̄ est actualis continuatio in bono quotidie datur ꝑ partes, s'm ꝙ à tentationibus liberamur, ne incidamus in peccatū, & perdamus gratiam semel acceptam. Mat.to.5. 158.c.1.A
Ad perseuerādū in gratia accepta, egemus vltra gratiā, auxilio diuino. Mat.to.5. 157.c.2.B.c.3.&4.

Perseuerare. Homines in statu naturæ lapsæ recipiunt donū, per ꝙ perseuerare possint in bono Mat.to.5. 158.c.1.B
Homo perseuerans in malo, pigrior fit ad bonum. Mat.to.5. 74.c.4.H
Perseuerātes in malo dupliciter trahi possunt ad bonum. s. per timorem & amorem. Leu. 253.c.1.G

Perseus. A Perseo Iouis & Daphnes filio, dicta est Persia, quædam prouintia, quam bello subiugauit. Exo.to.1. 117.c.4.G
De Perseo & Andromeda historia est, non fabula. Exo.to.1. 117.c.4.H
Ossa costarū illius belluæ, q̄ interfecit Perseus, erant quadraginta pedum in longitudine. Exod.tom.1. 117.c.4.I.
Perseus fuit tēpore Othonielis Iudicis. Iudi.36.c.2.E

Persius poeta. Illi Persij satyrici versus in sexta satyra. s. Cor iubet hoc Enni postquā deseruit esse Meonides quintus pauone ex Pythagoreo Exponuntur in Parad. 88.c.2.E.c.3.F de Statu animarum. 5.c.1.B

Persona Intrat pro circunstantia actus moralis, non capiendo personam simpliciter. Sed referendo personam ad conditionē personæ meritoriam vel demeritoriam, pertinentem vel impertinentem. Deu. 6.c.3.I
De personarum acceptione, vide in dictione, Acceptio personarum.
Personarum mutatio sæpe reperitur in sacra scriptura, vt in Psal.3. Domini est salus, & super populum tuum benedictio tua. Et talis mutatio non admittit in sacris literis absque necessitate. Deu.85.c.4.k
Personæ, pro quarū peccatis puniuntur descendētes vsque ad quartā generationē inclusiue, sunt quindecim. Mat.to.2. 329.c.3.K.c.4.F
Circa personarum acceptionem cognoscendā assignantur duæ regulæ. Exod.to.1. 244.c.3.k.c.4.F
Personarū acceptio quomodo non sit in Deo. Leu. 328.c.2.B

Persona diuina.
Inter personas diuinas nō est aliqua locutio, & a fortiori nec locutio vocalis. Gen. 131.c.1.C
Deus non beatificat nos, vt persona, sed vt essentia. Mat.to.5. 176.c.4.F
Nulla persona diuina recipit aliquid ab alia respectu creaturarum. Mat.to.4. 31.c.4.I
Si aliqua diuinarum personarum, vt puta verbum, solum corpus Iesu assumpsisset, tūc illud corpus nequiuisset moueri, cibū sumere, aut potū nisi aliqs Angelus illud corpus mouisset. Parad. 34.c.4.H
Si vni personæ diuinæ addatur dictio exclusiua respectu termini essentialis, non excludit reliquas, secus tamen si addatur respectu termini notionalis. Math.to.3. 289.c.1.A
Filius in diuinis dicitur reuelare Patrem, sed Pater non filium propter tria. Mat.to.3. 289.c.1.E c.2.F
Licet sint tres personæ diuinæ, non tamen sunt tres remissiones peccatorum. Mat.to.4. 174.c.3.H
De personarum diuinarum distinctione. Mat.to.6. 161.c.3.k c.4.F

Perspicatior. ꝙ aliqui homines sint perspicatiores & subtiliores alijs, in causa est capacitas maior corporis in aliquibus, quàm in alijs. Mat.to.7. 33.c.4.F

Persuadere. Persuadentes maiore pœna puniuntur, q̄ agentes, vt patet in decretis.86.distin.cap.tanta. Et hoc, qa persuadere interdū plus est, q̄ compellere. ff. de seruo corrupto. l.1.ff. persuadere.2.Reg.163.c.2.E.c.3.F
Persuadetur quis, quādo ex verbis eius necessario concluditur intentū, q̄ quando suadens format rationē, & infert conclusionem. Mat.to.4. 176.c.1.E

Perturbare. Duas causas posuit Deus rectum iudiciū perturbātes. s. acceptionem personarū & ignorantiam æqui iuris. Mat.to.6.32.c.1.B similiter etiā & odium, qd̄ rectum iudicium interdum perturbat. B

Perturbatio: Est in illis, q̄ subito agimus. Iudic. 194.c.4.H

Peruersitas. Dicit præuaricationem morum. Mat.to.4. 264.c.3.K

Pes: Antiquus mos erat nō intrare in sancta loca pedibus calciatis. Et sic faciebant Iudæi post admonitionē angelicā, nunc faciunt Sarraceni: & gentiles istum etiā modum tenuerunt, vt patet.1.Reg.cap.5.Exo.to.1. 17.c.3.F
Nudis pedibus ambulabat Iesus & discipuli eius. Exo.to.1. 202.c.3.K
Pedes significāt affectiones, manus aūt operationes in sacris litteris. Exo.to.2. 215.c.3.G Leu.63.c.4.H

Pestis. Quomodo sit fugiēda. Gen. 250.c.3.F 269.c.2.E
De peste naturali & supranaturali.2.Reg. 170.c.3.H
Quare Dauid potius elegerit pestē ꝑ peccato numerationis populi, q̄.2.Reg.170.c.3.k. Mat.to,7.47. c.4.H. Et dimissis opinionibus dicendū ꝙ ista pestis durauit tribus diebus, vt probatur.2.Reg.171. c.1.B. Et prædicta peste mortui sunt septuaginta millia virorū, non ꝑ peccato Dauid, sed pro alijs peccatis, q̄ ipse populus egerat. 171.c.2.B. Et Dauid nō fuit punitus peste ꝑ suo peccato, sed propter magnam eius cōtritionē, qua meruit sibi remitti pęnam pro tunc.171.c.3.F. Et propriè loquēdo populus punitus fuit pro peccato suo, & non ꝑ peccato suo, & nō pro peccato Dauid, sed Dauid punitus est in hoc, ꝙ populus perijt.2.Reg.171.c. 4.F. Et percutiens hac peste fuit Angelus bonus, & rationabilius dicitur ꝙ fuerit vnus Angelus, q peste ꝑcusserit q̄ plures.172.c.1.D.c.2.A Sed modus, quo Angelus ille percutiebat, erat applicando aliquod corporeum nimis pestiferum. ibidē. 172.c.2.E
Pestis potius prouenit ex abundantia terræ nascentium, quàm ex fame.2.Paral. 89.c.1.C
Tempore pestis quādo liceat prælatis fugere, & quādo non.Mat.to.3. 252.c.4.k.253.c.1.A
Pestis causatur ex aeris nocumento, & bonum est fugere a locis peste infectis.Mat.to.6. 271.c.4.H
Pestis proprie est per corruptionem aeris in Parad. 55.c.3.G
Pestis qūo causetur, in Paradox 55.c.3.H. Et qūo aliquos perimat & aliquos non ibidem.55. c.4.I
Pestē an teneamur fugere, & quādo.Gen.250.c.3.F
Pestem vocare solemus morbum epidimiæ, eo ꝙ subito omnia depascat, & difficile sit ei remedium adhibere: hunc aūt morbum Deus prænunciat: qa est velut quidā gladius, aut mors a foris illata, & non est computandus inter alios morbos: quia alij paucos, & tarde interimūt. Mat. t.6.271.c.4.G
Tempore pestis plures e paruulis, q̄ ex prouectę ætatis, vel senibus moriuntur.in Parad. 57.c.2.A

Petere. Designatur modus quo debemus petere a dominis, & a quocunq; alio. Exo.to.1. 50.c.1.A
Nō malum est petere, quod Deus nobis promittit. Mat.to.5. 193.c.1.E
Qualiter petēdum sit ab auaro, & qualiter a liberali & magnifico.Deu. 17.c.2.D
Non est petendum regulariter malum contra malos: sed bonū ꝑ bonis, & malis. Et dicit̄ regulariter, qa aliq̄n licet petere malum pęnæ pro malis, vt conuertantur.3.Reg. 154.c.4.G
Qui petit confidenter nullo modo hæsitans, certissime obtinebit.Mat.to.4. 268.c.2.E

A peten-

Universidad de Deusto
Biblioteca

A petentibus aliquid a Christo, ipse regulariter petebat fidē, uel laudabat in ipsis. Mat. to. 1. 272. c. 3. H
Curiose petentes Deus non exaudit. Mat. to. 4. 153. c. 3. H. 155. c. 1. B
Quod a Deo petimus, debemus instāter petere. Mat. to. 3. 215. c. 1. D
Quicquid fideles a Deo petierint ex fide, impetrabunt. Mat. to. 5. 240. c. 2. B
Licitum est petere, quod licitum est appetere. Matt. to. 3. 78. c. 3. I. 73. c. 3. I
Deus interdū supplet fidei defectū in petēdo, & sic meretur accipere, quod petit. Mat. to. 4. 120. c. 2. E

Petitio. Petitio vocalis dupliciter accipitur. Vno mō propriè, vt cū dr, da mihi hoc vel illud. Alio mō interpretatiue, vt siquis porrigat alteri manū, vel necessitates suas exponat, dr petere: qa p hoc significat petere. Sic est duplex petitio interior vna propria, q̄ est actus rationis, quo petimus a Deo cōpleri desideriū nostrū: sed petitio nostra interior interpretatiue est recogitatio necessitatū, & directio spei in Deū. Et indicatio desiderij, & humiliatio spiritus, hęc oīa ostendūt hominē orare, licet ipsa non sint realiter orationes. Mat. to. 3. 53. c. 2. B

Petra. Cum Moyses & Aaron fecerunt fluere aquas de petra, dixerūt quædam verba, quæ non ponuntur in textu. Nu. to. 2. 3. c. 4. G
Illa petra, supra Christ⁹ ędificauit Ecclesiā suā, est fides, potius, q̄ ipse Christus. Matt. to. 4. 170. c. 1. D

Petrus. Petro capiti Apostolorū cōcessæ fuerunt claues specialiter, & eminenter. Gene. 6. c. 4. H
Petro dedit Christus claues regni cœlorū, & nō Matri suæ, extra de pœni. & remissi. capi. noua quædā. Leuit. 280. c. 2. E
Petro magis profuit negasse Christum, quàm non negasse. Deu. 45. c. 1. D
Petrus aut fuit maior omnibus alijs Apostolis, aut saltem æqualis. 1. Reg. tom. 1. 133. c. 4 F
Quare ad Petri prænūtiationē mortui fuerint Ananias & Saphira immediate. Act. 5. 4. Reg. 7. c. 3. I
Petri miracula maiora erant, q̄ miracula aliorū Apostolorum. 4. Reg. 137. c. 4. K
Petrus nō orauit vt morerentⁿ Ananias, & Saphira: sed p̄nunciauit mortē illorum. 2. Paralip. 91. c. 1. B
Petrus fuit primus eorum, qui a Christo vocati sunt. Mat. 4. Matt. to. 1. 55. c. 4. K
Ecclesia non est supra Petrum ędificata. Matt. to. 4. 169. c. 3. k. c. 4. F
Petri fides dupliciter accipitur. Vno mō, p fide personali. Et isto mō fides Petri perijt in passione Christi. Alio modo p confessione fidei per Petrū. Et ista nec perijt, neque deficere potest Mat. to. 4. 169. c. 4. I
Quomodo ad Petrum pertinebat aliquo modo solutio didramatis. Mat. to. 4. 276. c. 3. G
Qūo Petrus, Andreas, & alij ad vnam Christi vocem sequuti fuerint eū, varij vario mō dicunt, quidam dicunt, q̄ hoc fecerunt incitati magnitudine promissorū. quod ab autore refellitur. vt patet Mat. to. 1. 263. c. 4. F dicēdū ergo vno modo, q̄ fecerunt id, nō propter retributionē, sed propter desideriū bonorū operū. Vel q̄ hoc fecerunt tantū, vt obedirent præcepto: sed hoc nō videtur verū. Tertio q̄ hoc fecerunt secūdū magnā eorū virtutem &c. Quarto q̄ Christus immutauit voluntatē eorum ad prompte obediendū. Et hoc videt rationabile. Quinto q̄ moti sunt propter miracula Christi, q̄ viderunt. Sexto quod ideo obedierūt: qa non erat nouū tunc, vt vocarentⁿ a Christo. Nā prius fuerūt vocati, & venerunt. Septimo dici potest, q̄ ideo obedierūt qa sciebant ipsum esse Messiam. Mat. to. 1. 263. c. 4. F. Et tenebantur illi vocatia Christo obedire: qa cognoscebāt ipsum esse Messiā. Ioan. 1. Et quia sæpe viderāt facere miracula. Mat. to. 1. 264. c. 3. I
Petrus, & Andreas quomō crediderint, q̄ poterant fieri piscatores hominum, Matth. 4. Mat. to. 1. 263. c. 2. E c. 3. F
Petrus aliquādo vocat Symon solū. Marci. 1. & Luc. 4. Aliquādo Petrus. Aliquādo Cephas. ad Gal. & Ioan. 1. Vocat etiā Symon Ioannis. Ioan. 21. Et vocatur Symon Bariona, quod idē est. Mat. 16. Et vocatur Symon Petrus. Et quare sic tot nominibus vocet, assignātur causæ. Mat. to. 3. 228. c. 3. F. c. 4. F
Petrus non est nomen Hebręum, neque Syrum, sed aliqualiter Latinū, & aliqualiter Græcum, nec sic eum vocauit Christus: sed Cephas, cuius interpretatio est Petrus. Et Cephas est nomen Syrum. Mat. to. 3. 228. c. 3. k c. 4. F Et Petri nomen erat Syrum ab origine. Mat. to. 3. 228. c. 4. I Mat. to. 4. 169. c. 1. D. c. 2. & c. 3.
Petro impositum est nomen nouū. s. Cephas. cum prius vocaretur Symon, & hoc non tollendo antiquum propter duo. Primo ad significandū fore ab alio apostolo dicto Symō. Mat. to. 3. 229. c. 2. A
Petrus in omnibus erat cōfidentior cœteris Apostolis. Mat. to. 4. 111. c. 3 k
Nullus discipulorū Christi erat ita paratus ad moriēdū p Iesu sicut Petrus. Mat. to. 4. 111. c. 4. F
Petrus ex magno amore circa Christum petijt, q̄ iuberetur ambulare super aquas. Mat. 14. necin hoc peccauit. Mat. to. 112. c. 1. B Et Petrus petiuit hoc ex magna fide. Nam fides eius fuit plena ex omni parte, vt probat Mat. to. 4. 112. c. 1. D. Quod non fecerunt alij discipuli ex defectu fidei, & ardoris erga Christum. Matt. to. 4. 112. c. 2. C. Sed quare Mat. 14. petierit ire ad Iesum sup aquas, & Ioan. 21. Ipse iuit ad Iesum natando. ibidem. 112. c. 3. F. Et iussit Iesus Petro venire ad se super aquas propter multa. ibid. 112. c. 3 K. c. 4 F
Petri quæstio, de qua Mat. 13. s. quoties in me peccauerit frater meus, dimittam ei, &c. tripliciter intelligitur. Mat. to. 5. 63. c. 2. C
Petrus dicitur clauiger regni cęlorum, quod officiū Iacobus, & Ioannes non putabant esse magnum in regno Christi. Mat. to. 5. 192. c. 1. A
Petrus vocatus est a Christo sic, scilicet a petra confessionis suæ. Mat. to. 5. 192. c. 1. E
Petro optime commisit Christus Ecclesiam suam, & Matrem suam Ioanni. Mat. to. 6. 34. c. 3. G
Petrus prius q̄ Christum sequeretur, nesciebat literas. Mat. to. 6. 245. c. 3. F
Petrus scripsit prouincijs dispersionis Iudæorū. 1. Petro 1. Et hoc fuit ante euersionē Hierusalem, vt probatur. Mat. to. 6. 253. c. 3. H
Petrus & Paulus occisi sunt Romæ a Nerone. Mat. to. 6. 253. c. 3. H. Et fuit hoc anno a Christi morte trigesimo sexto. Mat. to. 6. 274. c. 4. G
Viuente Petro p̄dicata est fides Christi p totū orbē, vt dicit Nicolaus de lyra. Mat. to. 6. 280. c. 3. G
Petrus in omnibus fidei ardentissimus inueniebatur. Mat. to. 4. 112. c. 2. A
Petrū ambulantē super aquas Deus sustinebat manū tibusaquis in sua natura. Mat. to. 4. 113. c. 1. C
Si Petrus inoffensus super aquas ambulasset, nō apparet differētia inter Christi ambulationē & Petri. Mat. to. 4. 113. c. 4. F
Petrus potuit tripliciter ambulare super aquas, inter quos

quos modos primus est verisimilior. Matth. to. 4. 113. c. 1. A
Petrus vix per modicum tempus poterat a Christo separari. Mat. to. 4. 112. c. 2. D
Causa submersionis ī Petro fuit timor, nec submersio fuit causa timoris. Mat. to. 4. 113. c. 2. B Et non cepit timere quando è naui intrauit in aquam: sed quando vidit ventum validum surgere. ibid. c. 2. E. Et Christus permisit Petrum submergi propter multa. Mat. to. 4. 113. c. 3. G
Submersio Petri docet nos non quærere maiora nobis. Mat. to. 4. 113. c. 3. H
Petrus cepit mergi, & non plenè mersus est propter multa. Mat. to. 4. 114. c. 2 C. Et cum mergi cepit, clamauit dicens: Domine saluum me fac. Clamauit quidem non ex solo timore, vt cæteri discipuli: sed ex fide etiam, vt probatur ex multis. ibidē. 114. c. 3. F. Et Christus ad Petrum liberandum extendit manum propter multa. ibidem 114. c. 4. F. Nec ad Petrum liberandum Christus fecit ventū validum cessare propter multa. ibidem 114. c. 4. H Et liberans Petrum dixit ei: Modicæ fidei quare dubitasti propter multa. Matt. to. 4. 114. col. 4. K. 115. col. 1. A
Cum Petrus cepit submergi, clamauit non solum ex timore, sed ex fide. Mat. to. 4. 114. c. 3. F
Petri successores sunt maiores in potestate omnibus episcopis, & prælatis Ecclesiæ secundum istū Doctorem. Mat. to. 4. 185. c. 2. E
Petrus an noīe omnium dixerit: Tu es Christus, & c. Non constat, tamen magis consonat literæ, quòd nomine suo dixerit. Mat. to. 4. 166. c. 2. D
Petrus habuit sex nomina. s. Simon, Petrus, Cephas, Simon Ioannis, Simon Bariona, Simon Petrus, Mat. to. 4. 168. c. 1. C
Hoc nomen Petrus non fuit impositū Petro a Christo. Mat. to. 4. 169. c. 2. A
Petri excellentiæ referuntur. Matt. to. 4. 169. c. 4. K. 170. c. 1. F
De correctione, qua Petrum correxit Paulus. Matt. to. 5. 42. c. 2. B
Petrus natus fuit in Bethsaida, & habuit domicilium in Capharnaum, & c. Mat. to. 4. 279. c. 2. B
Secretum Petri Christum reprehendentis fuit ex ignorantia, & amore Mat. to. 4. 192. c. 4 H
Neque Petrus, neque Paulus habuerunt potestatem cohercitiuam, & c. Mat. to. 5. 204. 1. B
Petri priuilegia referuntur. Mat. to. 4. 201. c. 2. D
Petrus & Paulus occisi sunt anno trigesimosexto post Christi passionem. Mat. to. 6. 274 c. 4. G
Petrus habuit ardentissimum amorem erga Christum, cuius referuntur signa. Mat. to. 4. 201. c. 4 G

Phaeton Fabula Phaetontis, de qua. 2. Metamorph. vnde habuerit ortum. Exo. tomo 1. 117. c. 2. D

Phaleg Filius Heber, sic ab euentu dictus est, eo q̄ tunc temporis facta fuerit diuisio in terra, quæ ante habebat vnā linguam, & tunc habuit septuaginta duas. Et dicunt Hebræi, q̄ Heber habuit spiritū prophetiæ: quia sciuit imponere nomen filio suo, ab euentu futuro: nam Phaleg Hebræo diuisionem sonat. Vel dicendū, quòd nomen Phaleg natus est facta iam diuisionem linguarū. Gen. 53. c. 3. F. & 1. Paral. 34. c. 3. K. & c. 4 F
Phaleg viuebant homines quintos annos. Et post eius natiuitatem, non nisi vsque ad ducentos quinquaginta, & fuit ætas diuisa per medium. Gen. 53. c. 3 G
Phaleg vixit ducentos triginta nouem annos. Gen. 11. & mortuus est anno quadragesimo octauo vitæ Abrahæ. Gen. 57. c. 2. B. 1. Paral. 35. c. 3. I

Phanaticus. Phanaticos vocat Aug. illos, q̄ in phanis. i. tēplis idolorū, a demonibus implebantur, hoc apud Gentiles erat, & maximè in tēplo Apollinis: quia Apollo apud veteres habebat, vt Deus diuinationis, & hoc potissimè in tēplo Delphico, in quo intrabat fœmina, sacerdos, & virgo. Ibique a demone arrepta, rīdebat ad illa dubia, q̄ pponebant, & c. Ge. 163. c. 3. G
Phanatici non vexantur a demonibus: sed loquuntur demones per eos, & c. Gen. 163. c. 3. I
Inter phanaticum, & energuminum quid interfit. Gen. 163. c. 3. H

Phantasia. Phantastica potentia toti naturæ corporali dominatur, & operationes eius fortiores sunt in somno, & quam in vigilia. Leui. 144. c. 1. D
Phantasia est organum, vbi imagines rerum reseruātur, quæ solam rerum effigiem habent. Et nō substantiam vel naturam. Mat. to. 4. 109. c. 2. A
Phantasia est media cellula capitis. 2. Par. 247. c. 3. G
Super phantasiam possunt influere corpora cœlestia, vt probatur. Leui. 203. c. 1. D
Phantasia est præcipuum organorum seruientium intellectui. Ecce virgo, & c. 7 c. 1. E. c. 2. A
Organum phantasiæ quomodo possit bene disponi. Ecce virgo, & c. 7. c. 2. B

Phantasma. Est obiectū intellectus, sicut color visus, & intellectus indiget phantasmate dupliciter. Vno mō in accipiendo scientiā a rebus. Alio modo in circumponendo phantasmatibus id, quod circa se habet, & c. Gen. 178. c. 2 E Et intellectus Adæ non indigebat phātasmate, nisi secundo modo ibidem 178. c. 3 H
Phantasma est spēs sensibilis seruata in aliqua potētia organica, aut organo interiori, ad qd se cōuertit intellectus, & tunc virtute intellectus agentis, fit spēs intelligibilis in intellectu possibili, quæ nō est materialis sicut phantasma, & c. Gen. 178. c. 3. F
Sine phantasmate potest in nobis acquiri scientia, aut cognitio, in casu, quòd detur homini a Deo cognitio habitualis. & c. Gen. 178. c. 3. G
Manente vsu phantasmatum, nunquam posset homo beatificari per ipsum. Mat. to. 4. 232. c. 4 G
In anima separata non remanet phantasma. Matt. tomo 7. 210. c. 3. K
Phantasma in actu intelligendi est sicut terminus a quo. Mat. to. 7. 195. c. 3. K

Phanuel. Aliquando est nomen loci, & aliquādo viri. 1. Paral. 105. c. 2. E

Pharan. De qua Genes. 14. Cum dicitur: Vsque ad campestria Pharan, quæ est magna quædam solitudo in Arabia in itinere, quo venerunt Israelitæ de Aegypto, quam intrauerūt post mansionem, quæ dicitur Sepulchra concupiscentiæ, & Asseroth, vt patet. Nume. 13. Et in hac solitudine filij Israel fecerunt mansiones viginti, & c. Gen. 249. c. 4. K
Pharan dr Cades, locus, in quo est fons erumpens de petra, quę vocatur aquæ contradictionis: quia ibi Moyses & Aaron contradixerunt volūtati Dei, nō obseruando modū p̄cepti eius. Gen. 259. c. 4. F

Pharao. Præcepit suffocari masculos Hebræorum, propterea, vt dicit Iosephus, q̄ quidam scriba sacrorum dixerat Pharaoni, quendam infantem de Hebręis nasciturū esse, q̄ regnū

Aegypti esset humiliaturus, qui virtute rascederet vniuersos. Et ideo sicut Herodes, &c. Ita Pharao, &c. Exo. to. 1. 7. c. 3. I

Cor Pharaonis dictum est indurari propterea ꝙ tãtis signis visis, quæ solus Deus agere poterat, non assentiebat, vel si ad modicum, præmentibus angustijs, assentiebat, mox re diuiua pertinacia, resumptis viribus dissentiebat, vt nequaquã quod petereturimpleret. Exo. to. 1. 26. c. 4. G

Pharaonis cor dr̃ Deus indurare, non quidẽ malitiã apponendo: sed suam gratiã nõ apponendo, aut appositam non conseruando: quia gratia Dei dr̃ quid mollificatiuum animi, qua deficiente, anima nostra reddit̃ dura, & immobilis, & radicatur in malo, &c. Exo. to. 1. 26. c. 4. I

Deus dr̃ indurare cor Pharaonis, ꝓp non appositionem gratiæ in pœnã multorum, & magnorũ scelerum præteritorum. Et ob hoc prænunciauit Pharaonem nunquam auditurum vocem Moysi. Exo. to. 1. 27. c. 3 F. 40. c. 2. D

Pharaonem habuisse pro consiliarijs Iob, Balaam, & Iethro sacerdotem Madian, dicũt Hebræi: sed probatur esse falsum. Exo. to. 1. 12. c. 4. B

Ad Pharaonem non intrauerũt seniores Israel, sed solum Moyses & Aaron. Et si oppositum dicat Nicolaus. Exo. to. 1. 30. c. 1. C

Pharao in prima plaga, quando aquæ versæ sunt in sanguinem, mandauit, vt dicit Iosephus, ꝙ Hebræi recederent, cum tamen aqua fluminis ad naturam suam reddijt, sententiam permutauit: sed hoc non videt̃ multum probabile Auctori. Exo. to. 1. 43. c. 4. I

Pharao quare petijt a Moyse, vt cras oraret pro eo ad auferendas ranas, & non petijt, vt die illa oraret. Exo. 8. Exo. to. 1. 51. c. 3. G

Pharao affligebatur durius cæteris, similiter & qui de Aegyptijs grauius peccabant, durius affligebãtur. Exo. to. 1. 56. c. 4. F

Deus propter duo puniebat Pharaonem. Primo qa Iudæos grauiter affligebat. Secũdo, vt cognosceret Deum Hebræorum esse verum Deum. Exo. to. 1. 57. c. 2. D

Deus nec indurauit Pharaonem, nec indurari permisit, vt in eo suam magnitudinem demonstraret, sed est sensus: Ego nõ te induraui, nec seruos tuos, &c. Exo. to. 1. 60. c. 4. H

Seruorum Pharaonis, quidam erant obstinati, & qdam non. Exo. to. 1. 61. c. 3. K

Pharao timebat occidere Moysen. Exo. t. 1. 61. c. 2. D

Pharao jn persecutione Iudæorum duxit exercitum magnum. s. ducentorum millium peditum armatorum, & quinquaginta millium equitum, & præter hoc, sexcentos currus electos, trecẽtos suos, & trecẽtos, quos recepit ab Aegyptijs. Exo. to. 1. 114. c. 1. C

Pharao erat nomen cõmune regum Aegypti apud Agyptios, vt istud nomẽ Rex, vel Imperator. Nã vltra hoc nomen, habebant nomina propria. Rarissime tamen exprimuntur nomina propria ipsorum, &c. 4. Reg. 241. c. 3. G

Phares Interpretatur diuisio, vt patet. Danie. 5. vbi dr̃: Manetelel, Phares, i. numerauit, appendit, & diuisit, &c. Gen. 356. c. 2. C

Phares filius fuit Iudæ, qui quidem Phares non potuit habere illos duos filios, de quibus. Gene. 46. qñ intrauit Aegyptum: sed illud dicitur per anticipatione; &c. Sed fit mentio de eis ꝓp dignitatẽ primogenituræ tribus regiæ. Gen. 387. c. 4. I

Phares interpretatur diuisio. 1. Paral. 42. c. 4. K. Similiter interpretatur rumpens, vel diuidens: quia p eum diuisa est materia. Gen. 38. 1. Para. 314. c. 4. K

Phares reputatus est pro primogenito, Her, primogeniti Iudæ, qui decessit sine liberis. Et ideo primogeniti descendentes a Phares erant principes in tribu Iuda, &c. 1. Paralip. 315. c. 1. A

Pharisæi. Pharisæorum argumenta reperiuntur fundata in lege sine quãtum ad intellectum, siue quantum ad apparẽtiam, vt patet ex toto processu Euangelij, vt Christũ insoluiliter concluderent. Sed mentita est iniquitas sibi, &c. Deut. 126. c. 1. A

Pharisæi inceperunt tempore Ioãnis Hyrcani filij Simonis Machabæi. Iud. 134. c. 1. B

Pharisæi tenent quædam gubernari fato, & quædã non, & multa alia. Mat. to. 1. 190 c. 4. G

De Pharisæorum principibus fuit Nicomedemus. Mat. to. 5. 77. c. 1. D

Circa scripturæ sacræ intelligentiam Christus mordet Pharisæos propter quatuor. Mat. t. 5. 79. c. 2. D

Pharisæi cornuto argumento nitebantur reddere Christum perplexum. Mat. to. 5. 92. c. 1. A

Multi Pharisæi erant boni, & Christo deuoti. Matt. to. 5. 238. c. 1. C

De Pharisæorum ambitione. Mat. to. 5. 236. c. 4. K

Pharisæi magis persequebantur Christum, quam sacerdotes, & cęteri Iudęi. Mat. to. 6. 19. c. 2. D

Pharisæi supra cęteros omnes persequebãtur Christum. Mat. to. 3. 197. c. 3. H. Et scribæ erant eorum consortes. Mat. to. 3. 194. c. 1. A

Pharisęi Christum odio habebant propter multa, quæ referuntur. Matth. to 3. 217. c. 3. K. 4. F. Sed quem modum haberent in detrahendo Cristũ. ibidem. 217. c. 4. F

Pharisæi licet confiterentur beatitudinem finalem contra Sadduceos, nõ tamen erant omnino certi de ea: quia alias repulissent Sadducęos tãquam hæreticos pernitiosos, &c. Mat. to. 3. 236. c. 4. G

Pharisæi persequebantur Christum propter multa. Mat. to. 4. 10. c. 3. F

Pharisæorum persecutiones Christus multoties fugiebat propter multa. Mat. to. 4. 10. c. 4. H

Pharisæi potius vellent carere Messia, quam quòd Iesus Nazarenus esset Messias, ex odio Matt. to. 4. 13. c. 1. D

Duo præcipua mala dicebant Pharisæi de Christo. Mat. to. 4. 13. c. 2. A

Pharisæi putabant totum bonum esse in ostendendo exteriorem munditiam, & apparatum, de mẽte autem non curabant. Mat. to. 4. 121. c. 3. G. Credebant exteriorem immunditiam animam maculare. ibid. 125. c. 3. K

Multi ex Pharisæis diligebant Christum, & veniebant ad eum, vt audirẽt doctrinam eius, & multi, vt caperent eum in sermone, &c. Matth. to. 4. 121. c. 4. F

Pharisęi putabant exteriorem immunditiam animam maculare. Mat. to. 4. 125. c. 3. K

Pharisęi & scribę interdum arguebant Christum, & discipulos eius de aliquo, quod non erat peccatum. Et interdum quasi peccantes arguebãt, &c. Mat. to. 4. 123. c. 1. D 126. c. 1. B

De pharisaica auaritia. Mat. to. 4. 128. c. 3. I

Pharisæos Christus vocabat hypocritas. Matth. 15. propter multa. Mat. to. 4. 128. c. 3. I

Pharisęi tripliciter Deum offendebant docentes doctrinas hominum, & non Dei. Matthæ. tom. 4. 129. c. 3. F

Pharisęi ieiunabãt bis in hebdomada, vt patet. Luc. 18. de illo Pharisæo, qui dicebat, ieiuno bis in sabbatho. i. in hebdomada. Mat. to. 4. 129. c. 4. G

Pharisæi, & scribæ dicebantur propriè hypocritæ. Matt. to. 4. 130. c. 1. C

Pharisæi & Sadduceı erant fide, & moribus discordes. Mat. to. 4. 153. c. 3. I

Aliqui Pharisæi veniebant ad Christum bono animo, sed pauci erant. Mat. to. 5. 77. c. 1. D

Pharisæi multoties tentabant Christũ propter duo. Primo an possent Christum superare argumentis. Secundo, vt eum confunderent, & auerterẽt populum ab eo, &c. Mat. to. 5. 77. c. 2. D

Pharisæos sæpè mordebat Christus quo ad intellectum scripturæ, & hoc propter multa. Mat. to. 5. 79. c. 2. D

Pharisæi non erant ante captiuitatem Babylonis: sed multo tempore post. s. quando Machabæi floruerunt. Nam tunc primum agit de eis mentionem Iosephus in lib. Antiquitatum. Matth. to. 5. 259. c. 4. G

Pharisæi non credebant resurrectionem mortuorum tanquam articulum fidei, sed velut opinionem. Et opinabantur sic propter multa. Mat. t. 6. 42. c. 2. E

Pharisæi & Sadducæi, licet inter sese essent contrarij, tamen contra Christum concordabant ad inuicem. Mat. to. 6. 123. c. 1. E

Pharisæi & Scribæ per totam terram Iudæorum diperssi erant docentes populum. Matth. tomo 4. 121. c. 2. B

Pharisæi, quare volebant tenere Christum tentando eum in aliquo. Mat. to. 6. 19. c. 4. F

Pharisæorum discipuli habebant aliquas cæremonias speciales, quæ ostenderent eos religiosiores cæteris de populo. Mat. to. 6. 20. c. 3. I

Quare Christus vocauerit Pharisæos hypocritas. Mat. 22. Matth. to 6. 23. c. 3. I

Inter pharisæos, & Sadducæos tempore Pauli fuit contentio. Matth. to. 6. 43. c. 2. A

Pharisæorum, & Scribarum iniquitates manifestabantur a Christo. Matt. to. 6. 168. c. 2. D. Et prodebat hoc discipulis Christi. ibid. 168. c. 3. G

Christus solos Pharisęos & Scribas ĩcrepabat. Mat. to. 6. 170. c. 2. C

In Pharisæis & Scribis erat bona doctrina, & vita peruersa. Mat. to. 6. 171. c. 2. A

De duplici pharisæorum & Scribarum iniquitate. Mat. to. 6. 172. c. 3. H

Pharisæi & Scribæ erant seniores, illi, quos Christus redarguebat. Mat. to. 6. 173. c. 2. B

Pharisæorum & scribarum ambitio significat̃ cum Matt. 23. dicitur: Amant primos accubitus in cęnis, & primas cathedras in synagogis. Matt. to. 6. 174. c. 2. A

Pharisæos quare interdum Christus vocabat hypocritas, & interdum cæcos. Mat. to. 6. 190 c. 4. H

Pharisæos & Scribas increpauit Christus de multis vitijs, cũ Mat. 23. dixit: væ vobis, qui deuoratis domos viduarum, &c. Mat. to. 6. 191. c. 1. A

Quomodo Pharisæi accipiebant facultates viduarum. Mat. to. 6. 191. c. 1. D

Pharisæi publicè orabant, vt viderentur ab hominibus, propter duo. Mat. to. 6. 191. c. 3. I

In quo consistebat Pharisæorum increpatio. Mat. to. 6. 191. c. 4. K

Pharisæi duplex iudiciũ accepturi. Mat. t. 6. 192. c. 2. B

Iniquitas magna pharisæorum erat ĩ duobus. Matt. to. 6. 192. c. 4. I

De pharisæorũ duplici lucro. Mat. to. 6. 194. c. 3. I

Pharisęi corrumpebant doctrinæ veritatem per falsitatem. Mat. to. 6. 196. c. 1. D

Quare pharisęos, & Scribas vocabat Christus duces cæcos. Mat. to. 6. 196. c. 1. D. c. 4. F. & 199. c. 2. D

Pharisæi erant deteriores patribus suis, vt Christus ostendit. Mat. to. 6.

Quidam pharisæorum erant scribæ, & si non omnes. Mat. to. 6. 123. c. 2. C. & 155. c. 4. F

De pharisæorũ vita & doctrina. Mat. to. 6. 168. c. 2. C

Pharisæi, & Scribæ mouebantur ex duobus. s. hypocrisi. & inani gloria: per hypocrisim volebant reputari boni, cum non essent: & ad hoc exercebãt exteriores actus, vt crederentur esse boni, cũ non essent. Et ex hac parte peccabant mortaliter, & ex inani gloria peccabãt: quia semper inanis gloria est peccatum, sed non est necesse, ꝙ semper sit peccatum mortale. Mat. to. 6. 174. c. 3. H

Pharisęi ponebãt in fimbris spinas accutissimas, vt quando ambularent, vel sederent, pungerentur ab illis, quod faciebant. Primo ad ostendendum austeritatem vitæ suę. Secundo, vt viderentur ob seruare præceptum plenius quantum ad intentionem, quam cæteri, &c. Mat. to. 6. 179. c. 3. H

pharisæi portantes fimbrias, & vittas hyacinthinas, non peccabant in portando: sed in magnificiendo, vel dilatando. Mat. to. 6. 179. c. 4. H

Pharisæi cupiebant primos accubitus in cęnis, idest propter superbiam. Secundo, ex gulositate, & cę. sic appetentes peccabant. Mat. to 6. 180. c. 2. B

Phase Fuit immolatio Hebręorum Exo. to. 1. 70. c. 1. D

In obseruatione phase aliqua fuerũt mutata intra ipsum tempus Iudæorũ, &c. Exo. to. 1. 70. c. 1. D

Sed in phase celebratum est in deserto, in monte Sinai. Mat. to. 7. 296. c. 1. D

Obseruatio phase dicta est Moysi a Deo. 3. vel. 4. die mensis primi, vt esset locus illud notificandi populo Israel, vt pararent, quæ mãdabat Dominus. Exo. to. 1. 72. c. 2. A

Duplex est causa phase in agno paschali. Matt. to. 7. 283. c. 4. F

Phase posse fieri de bobus dicunt aliqui Iudæi, iuxta illud. Deu. 16. Immolabis Domino phase de ouibus, & de bobus: sed probat̃, ꝙ solum de agnis vel hędulis. Nec illud Deu. 16. Loquitur de immolatione phase, quam quilibet facere debebat: sed de hostijs pacificis, quas populus infestiuitatibus & offerebat. vt patet de. 12. istis. 14. &c. Exo. to. 1. 72. colum. 3. F

De duplici impedimento penes regulam immolationis phase. Mat. to. 7. 284. c. 2. E

Phase erat cęremonia in recordationem exitus de Aegypto. Exo. to. 1. 72 c. 3. K. c. 4. F

De viginti ttibus cęremonijs phase. Matth. tom. 7. 284. c. 4. F

Phase vocatur sacrificium Domini. Nu. 9. Exo. to. 1. 75. c. 4. I

Phase dupliciter accipit̃. Mat. to. 7. 285. c. 3. F

Non licebat immolari phase in qualibet vrbe: sed solum in loco, vbi esset tabernaculum Dñi, &cę. Deut. 16. Exo. to. 1. 76. c. 1. B

Phase dicit̃ trãsitus, vt dicit Abben Ezra. i. intermissio, vel saltus, vt cum aliquis saltat, tangit quasdã partes terræ. Et alias in medio relinquit intactas, &c. Exo. to. 1. 79. c. 1. A

Quod nos corrupte dicimus phase, in Hebræo dicitur Peza, & dicitur sic de Perizea. i. olando. Nam sicut olandus figit quendam pedẽ, & alterũ non, & sic discontinuatur eius motus, sic Angelus exterminator faciebat: qa quandã domũ percutiebat, & alteram non, &c. Exo. to. 1. 79. c. 1. A

Si aliquis Iudæus habitans in terra ꝓmissionis esset extra illam negociando, ita vt non posset venire

Universidad de Deusto Biblioteca

ad locum Sanctuarij,non immolabat phase: sed in secundo mense 14.mensis ad vesperam immolabat, si posset redire eo tempore ad terram suā, vt patet. Nume.9.homo,qui fuerit mundus,&c. Exo.to.1. 87.c.2.E

Iudæi non obligabātur celebrare phase in deserto. Et ita in quadraginta annis, quibus fuerunt filij Israel in deserto,nunquam fecerūt aliquod phase: nisi illud, quod celebrauerunt secundo anno exitus de Aegypto in mōte Sinai, vt habetur. Nu.9. Et hoc quia tunc non mouebantur per diuersas partes deserti,sicut ante & post:qa in monte Sinai mansit populus quasi per annum,vt probatur.Et dicendum, ꝙ prædicta celebratio phase non fuit facta tunc ex vi mandati,quod ponitur. Exo.12.Sed ex mandato speciali,vt patet. Nu.9. Exo to.1.90.c.1.D.10.c.1.D. Num.to.1.98.c.1.A

Ad phase non tenebantur Iudæi,nisi quando quiete possederūt terrant Chanaā Exo.t.1.101.c.1.A

Phase erat primum festum inter omnia festa Iudęorum. Et quantum ad tempus,& quantum ad cæremonias,&c.Leui. 258.c.3.H

Phase non dr̄ sic, vt quidā putant, pp liberationem Iudęorū de Aegypto:sed quia transiuit Dn̄s percutiens primogenita,&c. Et dimisit domos Hebręorum,&c.Leu. 258.c.4.I

In festo phase fiebant multæ cęremoniæ, quæ referuntur.Leui. 258.c.4.K

In festo phase significabant duo magna beneficia. Et ideo fiebant ibi duplices cęremonię,ad significationem istorum, primum fuit liberatio Iudęorum in morte primogenitorum. Secundum fuit egressio ipsorū de Aegypto. Ad primū significandū erat immolatio agni paschalis,&c.Et ad significandū secundū comedebant azyma. Et sic erāt æquiualenter duo festa Leuit. 259.c.1.D

Phase celebrandum erat decima quarta die mensis primi ad vesperū.i.ad solis occasum,sic dr̄.Deut. 16.Et per vesperum intelligit solis occasus.Quare Iudæi dicentes, ꝑ agnus poterat immolari decimaquarta die mensis,post meridiem, errant,vt probatur.Leui. 271.c.1.C

Festū phase,& festū azymorū,duæ erant festiuitates distinctę secundum dies, & s̄m causas,& ritus obseruationē,&c Nu.to.4.98.c.3.I.Iosue t.1.96.c.1.B

Phase fiebat in memorā liberationis primo genitorū Hebręorum. Festū vero azymorum fiebat in memoriam egressionis festinatę ex Aegypto.Nume.to.1. 98.c.4 G 103.c.3 G

Iudęi obseruarunt phase in monte Sinai,non tamē dies azymorum,&c. 98.c.4.H

Phase non celebrabāt nisi in loco, vbi erat sanctuariū,vt patet.Deu.6.Nu.to.1.100.c.4.I.Quia erat sacrificiū.Iosue.to.1.86.c.2 C.1.Reg.to.2.184.c.2.C

A phase celebrando in mense primo, excusabant, qui longe a terra Chanaā peregrinabant,qui deberent redire mense secundo decima quarta die mensis ad celebrandum, nisi ex casu excusarent. Et tunc toto illo anno non poterant celebrare. Num.to.1. 101.c.1.E.c.2.A

Qui secundo mense die decima quarta illius non celebraret phase,debebat,ex sententia Augustin. celebrare. Tertio mense decimaquarta mensis, & qui in tertio non poterat, debebat in quarto, & sic consequenter,vel ꝙ non incurrebat culpā, si non celebraret: sed hoc non potest teneri, quo ad primam partem disiunctiuæ. Nume.to.1.101. c.3.K.& c.4.F

Non oīa,quę in celebratione phase obseruabant in Aegypto,obseruauerunt postea Iudæi,sed tm̄ ea, quæ propriè pertinebant ad phase. Nam aliqua in Aegypto obseruata fuerunt, quæ non erāt cęremonialia phase.Nu.to.1. 103.c.2.C

In die phase nemo Iudæorum,ex voto vel deuotione,poterat abstinere a carnibus. Nec est simile de Natiuitate Dn̄i in Ecclesia,vt habet extra de obseru.ieiuni. ca. vltimo. Si festum accidat in sexta feria,quia hoc est quasi priuilegium,& cuilibet licet renunciare priuilegio, sed in die phase comedere carnes erat ex p̄cepto, nisi haberet aliquam de causis excusantibus:& ideo nec ex voto,nec ex deuotione licebat facere contrarium. Nume.to.1. 103.c.4.H

Iudæi non celebrabant phase tanquam ipsi sui cepissent beneficiū liberationis de Aegypto.Sed qa erant q̄dā partes populi Dei,& hac de causa obligabantur conuersi ad Iudaismum,similiter & ad redemptiionē primogenitorū.Nu.to.1.105.c.1.D

Celebritas phase non poterat anticipari, vel posteriorari,nisi ex duob⁹ causis,&c. Iosue t.1.96.c.1.C. Primo qn̄ aliquis erat immūdus primo mēse. 14. mensis. secundo quando erat tunc peregrinus. Mat.to.7. 284.c.1.D.283.c.3.F

Non erat de necessitate celebrationis phase, ꝙ comederent azyma, sed ꝙ non comederentur fermentata. Iosue to.1. 96.c.2.B

Nemo ante horā nonā,nec post vndecimā immolabat phase,vt ait Iosephus.1.Reg to.1.225.c.1.A

De phase,qd̄ fecit Iosias rex Iuda.4.Reg. 239.c.2.C

Circa festū phase duę occurrebat festiuitates simul, s.phase & azymorum,de quorū festorū obseruatione & causis.2.Paralip. 27.c.1.E.c.2.F

De phase & cęremonijs,quæ fiebant in ipsa solennitate.2.Paralip. 26.c.1.A

Quod nos dicimus phase Hebræi dicunt peza, & significat transitum, qui potest tripliciter accipi. Mat.to.7. 281.c.3.I

De phase & causa institutionis eius,simul & de obligatione primogenitorum.Mat.to.7.282.c.4.F.Et pro liberatione primo genitorum Israel in Aegypto fuerunt duę cęremonię institutę.s.immolatio agni, & oblatio vel redēptio primogenitorū. Et pro vtraq; assignatur tempus.Nam commutatio vel oblatio primogenitorū fiebant post vnū mensem a natiuitate ipsorum.Nu.18. Nec est intelligum, ꝙ in fine mensis fieret ista oblatio, sed quæ redimenda erant,poterant toto mense redimi,dum tamen vltra non differretur. Et quæ offerebantur, debebant non ante octauam diē differri Leuit.23.s.bos,ouis,& capra.Exo.22.Tēpus celebrationis phase debebat esse decima quarta luna mensis primi ad vesperā.Et decima die mensis primi tollebatur agnus,& seruabatur vsque in decimam quartam mensis primi.Sed hoc fuit seruatum prima vice, nec oportuit seruari postea, sed satis erat,vt adducerent agnum quandocūq; vellent, dum tamen die decimaquarta immolaretur.Leu.23.&c.Mat.to.7. 284.c.1.B

Immolatio phase prima vice facta est in domibus Hebræorum, postea vero tenebantur illud celebrare in domo spetiali. s.in terra promissionis. Nu.9. Et solū in loco vbi erat Sanctuarium. Deu.26.&c.Mat.to.7. 284.c.3.F

In celebratione phase seruabantur viginti tres cęremonię,de quibus per singulas.Mat.to.7. 284.c.4.F.vsq; ad fol.308. quod est finis septimi tomi super Mattheum.

Prima cęremonia in celebratione phase erat, ꝙ illud animal immolandum in phase esset agnus,& si qui essent, qui agnos habere non possent, saltē immolarent hædos eo modo,quo immolabant agnos.Mat.to.7.284 c.4.K.285.c.1.A. Et causa huius cæremoniæ, quòd esset agnus animal immolandum, erat duplex.Prima ex parte temporis illius,&c.Quo primo facta est illa immolatio.Secūda & præcipua fuit propter rerum futurarum significationem,&c.Mat.to.7. 285.c.3.K.c.4.F

Secunda phase cæremonia erat, vt agnus immolandus esse anniculus, non sic, quòd annum haberet integrum, sed quòd annum non excederet,dum tamen non esset ante octauam diem,quòd similiter intelligendum est de hædo, quando accipiebatur loco agni.Et causa huius cęremonię erat multiplex. Mat.to.7. 286 c.1.B

Tertia cæremonia phase erat, ꝙ agnus ille vel hędus deberet esse immaculatus, i. ꝙ nullam maculam haberet,non in vellere,sed in corpore,& maculę designantur Leui.22.&c.Mat.to.7. 286.c.A

Quarta phase cæremonia erat, quòd sanguine agni erant rubricandi postes & superliminaria domorum,in quibus comederetur agnus. Exod.12. Et huius cæremoniæ multiplex fuit causa. Prima fuit liberatio Israelitarum. Secunda fuit ex parte Christi:nam per sanguinē Christi agni immaculati liberamur a morte,& a Diabolo,&c. Et ista cæremonia non fuit obseruata nisi tantum semel,s. in Aegypto,&c.Mat.to.7. 286.c.3.H

Quinta phase cæremonia erat,quòd carnes agni assarentur Exo.12. Per quod significatur modus sumendi Eucharistiam. Mat.to.7. 287.c 1.B

Sexta phase cęremonia erat, ꝙ agnus immularetur decima quarta mensis primi. Exo.12. & Leui.13. & Num.9.Et non solum hoc,sed ad vesperum immolabatur, & assignantur causæ literales primi. Mat.to.7.287. col.2.B. Et per vesperum significatur Solis occasus cuius etiam assignantur causæ. Mat.to.7. 283.c.3.G

Septima phase cæremonia erat, ꝙ agnus immolandus erat in loco Sanctuarij,& comedendus in loco Sanctuarij. Et hoc seruatum in terra Chanaā. Nam in Aegypto non fuit seruatum, quia tunc nec erat Sanctuarium,nec etiam, si esset,seruaretur.Sed tunc fiebat immolatio apud singulas portas in limine cuiusque, & recipiebatur sanguis in aliquo vase, de quo aspergebāt statim porta, &c. Mat.to.7. 287.c.4.I

Octaua phase cæremonia erat, ꝙ adeps agni crematur coram Domino in altari, nec hoc seruatū fuit in Aegypto,&c.Mat.to.7.288.c.1.E. Sed quomodo hæc cæremonia applicetur Christo. Matt.tom.7. 288.c.2.E.c.3.F

In primo phase in Aegypto celebrato,filij Israel comederūt adipem agnorum, sed postea non,quia vetitum fuit eis comedere adipem.Mat.to.7.291. col.4.I

Nona phase cæremonia fuit, ꝙ agnus deberet comedi totus, s. caput pedes & intestina,& debet intelligi de eis, quæ comedi poterant,& de se erant comestibilia:nam ossa & pelles non sunt comestibilia, aliqua tamen erant comestibilia,quæ nō sumebantur, vt medullæ ossium, & totū cerebrū,quia quia ad hoc deberent frangi,& assignatur causa literalis,quare comedenda essent omnia,&c.Similiter & causa mystica ex parte Eucharistiæ, &cæt. Mat.to.7. 291.c.1.E.c.2.A

Decima phase cæremonia erat, ꝙ nihil remaneret vsque in sequentem diē de carnibus agni. Et hoc semper obseruatum fuit ēt prima vice, cuius assignatur multiplex causa literalis. Mat. to 7.291.c.3.H. Et similiter causa mystica ex parte Christi.

Mat.to.7. 291.c.3.K.c 4.F

Vndecima phase cæremonia erat, ꝙ si quid de agno superesset, igne combureretur,& per residuū intelliguntur carnes & ossa, sed ossa illius nudata carnibus abijcienda erant integra, quasi iam non pertinerent ad rem sacram, nec erat vlla cura an a bestijs frangerentur & deuorarentur. Mat.to.7. Et tam in Aegypto q̄ postea seruata fuit ista cæremonia.Et dicendum videtur, ꝙ ea nocte, qua comedebatur agnus, residua cremanda erant, & nō sequenti die,vt probatur Mat to.7. 292.c.1 E. Et carnes illæ residuæ cremabantur non propter sacrificium, vt probatur.ibi.292.c.3.I Sed qa agnus paschalis erat sacrificium,&c. Secundo fiebat pp honorem Dei,&c.ibid.c.4.H. Sed quomodo hoc applicetur Christo.ibid. 292.c.4.K

Duodecima phase cęremonia erat, ꝙ comedentes agnum,accingerent lumbos Exo.12. Et hoc literaliter propter duo Primo,ad ostendendum festinationem comedentium,&c. Secundo ad commemorandum,& cōmouendum Iudęos, vt omnia haberent parata,quando comederent.s.ad recedendum. Et ponitur alia causa mystica in Eucharistiæ sumptione,&c.Mat.to.7. 293.c.1.A

Decima tertia phase cæremonia, erat ꝙ comedentes tam viri,quam mulieres, tenerent baculos in manu, cuius, assignatur causa literalis. Similiter & mystica in sumptione Eucharistię, nec iubebātur tenere baculos ad se appodiandum, vt aliqui dicunt Mat.to.7 293.c.2.C.Sed dicendum, ꝙ baculi ad puo proderant itinerantibus.ibidē. 293.c.4.F.Et assignatur causa mystica in sumptione Eucharistiæ,nam per baculum significatur fidei fundamentum. Secundo conditio Eucharistię. Mat.to.7. 293.c.3.G

Decimaquarta phase cęremonia erat, ꝙ comedētes portarent calciamenta in pedibus,id est, ꝙ haberent illa,qn̄ comederent.Exo.12 Et istud semper obseruatum fuit, & causa literalis fuit celeritas ad itinerandum,&c. Et causa mystica est circa sumentes Eucharistiam,&c.Mat.to.7. 294.c.1.B

Decimaquinta phase cęremonia erat, ꝙ comederēt agnū cū azymis.Exo.12.cuius assignat̄ multiplex causa literalis.Et ista cęremonia era p̄cipua inter oēs cęremonias agni.Mat.t.7.264.c.2.C. Et causa mystica est respectu sumētiū Euchar. & ēt qa Ecclesia in azymis conficit. Mat.to 7. 294 c.3.G

Decimasexta cæremonia phase erat ꝙ comederet agnus eum lactucis agrestibus, cuius assignantur multæ causæ, similiter & causa mystica in sumptione Eucharistiæ,&c.Mat.to.7. 294.c.3.I

Decimaseptima cęremonia phase erat, ꝙ comederēt festinātér, & causa erat festinatio ad exitū de Aegypto,&c. Et causa mystica,quo ad sumptionem Eucharistiæ.Mat.to.7. 295.c.1.C

Primā phase celebrationē in Aegypto fecerūt soli filij Israel:qa tunc non fuerāt cōuersi aliqui gētiliū ad ritū iudaicū,cū in Aegypto nō haberēt tūc aliq̄ legē aut ritū,& pp multa alia,&c. Matt.to.7. 295.c.2.D. Secunda celebratio fuit in monte Sinai anno secundo ab exitu de Aegypto.Nu.7. Et hanc celebrationē fecerūt Israelitæ & cōuersi ad Iudaismum,&c.Mat.to.7. 296.c.1.D

Decimaoctaua cęremonia phase erat, ꝙ oēs Israelitæ tenebant ipsū celebrare,nisi quis esset impeditus,vel pp peregrinationē, vel pp immunditiam &c.Mat.to.7.295.c.2.C.296.c.2.D. Nec gētilibus licebat celebrare phase,serui vero emptitij cogebantur celebrare illud,& ad hoc etiam cogebantur celebrare circuncidi.ibid. 296.c.2.E.c.3.& 4.

Conuerſi ex gentilitate ad Iudaiſmum non poterant celebrare phaſæ, niſi ſe & maſculos ſuos circuncideret prius. Exo. 12. Et tenebantur celebrare phaſe ſub tanta diſtrictione legis, ſub quanta Iſraelitę. Num. 9. & Mat. to. 7. 297. c. 1. A

Decimanona cęremonia phaſe erat quòd non permitteretur alienigenis. i. non circuncilis cęremonias agni Paſchalis. Exo. 12. &c. Soli tamen ſerui Iudæorum poterant compelli ad circuncisionē ipſis inuitis, non autem alij, &c. Matt. to. 7. 297. c. 2. B. In lege tamen Chriſti non poſſunt ſerui compelli ad baptiſmum, &c. Et aſſignantur cauſæ diſcriminis. Mat. ro. 7. 297. c. 4. I

Vigeſima cęremonia phaſe erat quòd comedentes agnum, nullum os eius confringerent, ſed omnia integra relinquerent. Exod. 12. Et aſſignatur duplex cauſa, vna literalis & alia ſimiliter ex parte Dei. Mat. to. 7. 298. col. 3. F. Et hęc cęremonia fuit ſemper ſeruata. Mat. to. 7. 298. c. 3. K. c. 4. E

Vigeſimaprima cęremonia phaſe erat quòd agnus comedēdus erat in vnica domo. Nec aliquid mittendum erat foras, & hęc cęremonia fuit ſemper ſeruata. Matt. to. 7. 297. c. 3. K. c. 4. F. Nec in domo quantumcunq; magna erat immolandus niſi vnicus agnus, & aliqua domus erat, in qua nō immolabātur agnus. Et ſic domus illa manebat in Aegypto intincta ſanguine, nec in ea manebat aliquis, quem angelus percuſſor poſſet occidere, quia illi de domo illa debebant manere in domo, in qua comedebant agnum tota nocte. Exo. 12. Mat. to. 7. 297. c. 1. D. Et huius cęremonię aſſignatur cauſa quātum ad Chriſtum, quia ſicut agnus intra vnā domum æditur, ſic Chriſtus intra vnam domum Eccleſiæ debet ſumi, &c. Mat. to 7. 299. c. 4. I

Vigeſimaſecunda cęremonia phaſe erat, quòd quādo immolaretur agnus, in domo illa non eſſet aliquod fermentatum. Exo. 23. Cum dicitur. Nō immolabis ſuper fermēto ſanguinem victimę tuę. & Exod. 34. Non immolabis ſuper fermento ſanguinem hoſtiæ meæ, poterat tamen comedi fermentatum in quacumque domo Iudæorum vſque ad meridiem, & poſt meridiem dabant omne fermentatum, quod in domibus erat, beſtijs vel gentilibus, quibus licebat illud comedere, cuius aſſignatur cauſa literalis & myſtica. Matth. to. 7. 300. col. 1. A

Vigeſimatertia cęremonia phaſe erat, q manducātes agnum eſſent mundi, nam immundi vetabantur manducare. Num. 9. Et duplex erat immunditia, ſ. realis & legalis, & vtraq; arcebat ab eſu agni &c. Mat. to. 7. 300. c. 2. B

Phaſe poterant celebrare immundi immunditia legali, quæ durabat vſq; ad Solis occaſum, non tamen quę per ſeptem dies durabat, niſi dies phaſe eſſet, in quo poſſet expiari. Et ſic venientes ex alijs locis celebrare phaſę, procurabant venire per ſeptem vel octo dies ante in Ieruſalem, &c. Mat. to. 7. 301. c. 2. A

Phaſe non poterant manducare mulieres parientes per quadraginta dies, quæ parerent maſculos, & per octuaginta, quæ paterent fœminas, & cæt. Mat. to. 7. 301. c. 3. G

Non manducabant phaſe patientes immunditiam naturalem, ſ. lepram, fluxum ſeminis, & ſanguinis extra tēpus menſtruorum, quamdiu manebāt in hac immunditia, &c. Mat. to. 7. 301. c. 4. F

Feſtum phaſe, & feſtum azymorum differūt, in quatuor, ſ. in ordine temporis, in diuturnitate, in cauſa, in cęrimonijs. in Defen. 11. c. 2. D

Chriſtus eſt phaſe noſtrum. Mat. to. 7. 285. c. 4. G

Quomodo phaſe fieri poterat in Sanctuario. Matt. to. 7. 288. c. 1. B

Quare Iſraelitæ tenebantur celebrare phaſe. Matt. to. 7. 296. c. 2. E

Feſtum phaſe & azymorum coincidebant. Matth. to. 7. 300. c. 1. E

Lex de celebrando phaſe data eſt poſt principium menſis primi. Mat. to. 7. 296. c. 1. B

Feſtum phaſe, apud Iudæos, durabat a veſpere decimæquartæ diei primi menſis, cum nocte ſequenti. Et feſtum azymorum a decimaquinta, vſque ad vigeſimamprimam incluſiuè. in Defenſo. 11. col. 2. D

Feſtum phaſe fuit in memoriā præſeruationis Hebræorum ab angelo percutiente. in Def. 11. c. 3. E

Feſtum phaſe vocabatur Paſcha, & in Hebræo, peza. ideſt, tranſitus. in Def. 11. c. 3. G

Feſtum phaſe & azymorum vocabatur ab Euangeliſtis tum Paſcha, tum azyma, propter continuationem vtriuſque feſti, quia inter vnum & aliud nullus intercidebat dies. in Def. 11. c. 4. H

Phaſe ex multis cauſis poterat anticipari, licet bene poſſet ex aliquibus cauſis poſteriorari, vt probatur. in Defen. 13. c. 4. F. Et duæ erant cauſæ. ſ. immunditia, peregrinatio, & non niſi vſq; ad 14. Lunam ſecundi menſis. Num. 9. ibid. 14. c. 1. E

Phaſæ celebrauit Dominus decimaquarta Luna, quando. 1. ſecūdum legem celebrandum erat, ait Chryſoſto. vt refert S. Thom. ſed Iudæi occupati procurationem mortis Chriſti, diſtulerunt celebrare phaſe in diem ſequentem, qñ Chriſtus mortuus eſt, & ſic verificatur illud Ioan. 18. Et non introierunt prætorium, ne contaminarentur, ſed manducarent Paſcha. Sed hoc eſt falſum, vt probatur multir rationibus. in Defen. 14. c. 4. D

Phaſga Hebraicè nomen appellatiuum ſignificans collem, de quo Deut. 34. & Deu. 1. c. 1. B 182. c. D. & Ioſ.

De Phaſga monte, vide in dictione, Abarim.

Phœbus. Phœbo immolabatur equus apud gentes. Exo. to. 1. 54. c. 1. B

Phębus habitus eſt pro Deo propter auguria. Exod. tom. 1. 158 c. 4. D

Phœnitia. Phęnitia intra Syriam cōtinetur, & dicta eſt ſic a Phęnice rege quodā Agenoris filij Tyri conditore, & fratre Cadmi Thebarum Græcarum conditore. Gen. 6. c. 4. F

Phiala. Circa phialas, de quibus Exo. 25. Refertur ſententia Magiſtri in Hiſtoria Scholaſtica, & improbatur. Exo. to. 2. 32. c. 3. I 32. c. 3. F

De phialis. Exo. to. 2.

Phiala argentea, de qua Num. 7. Erat vas vinarium, de cuius figura ſunt opiniones. Nu. to 1. 83. c. 3. F

Philateria. Dicitur a philaxę, quod eſt obſeruare, & thorah, quod eſt lex, qua ſi legis cuſtodia. Ex. to. 1. 99. c 3. I Nu. t. 1. 228. c. 4. G

Deus non præcepit philaterias pendere ante oculos, vt probatur. Mat. to. 6. 175. c 2. B

In philaterijs ſolum duo præcepta ſcribebantur, Primum credere quod vnus Deus eſt, quòd fidē reſpicit. Secundum erat, diliges Dominum Deū tuum, &c. Quod habetur Deuter. 6. Et Iudæi moderni, qui aliqualiter imitantur facta antiquorū, iſta ſola ſcribunt in chartis, & non totum Decalogum. Matth. to 6. 175. colum. 1. D. Et Iudæi non obligantur iſta portare in fronte, ſed Phariſæi ex prauo intellectu, ſacræ ſcripturæ, & ex curioſitate faciebant hoc. Nec Iudæi noſtri temporis illud faciunt, ſed ponunt illas chartulas in concauitatibus portarum vel poſtium domus, &cæt. Mat. to. 6. 175. c. 1. E. c. 2. & 3. F. Et prædicta philateria non portabant omnes Iudæi, ſed Phariſæi, vt creditur, & aliqui alij Iudęi. ibid. 175. c. 4. F. Nec etiam Chriſtus portabat, vt probatur. ibid. 175. c. 4. I. Et videtur dicendum, q Phariſæi & ſcribæ, portādo philateria, non peccabant. ibi. 176. c. 2. A

Philateria erant quædam paruæ chartæ, in quibus ſcribebatur decalogus, & has chartas ponebant Phariſæi in fronte pendētes in modum coronæ, quæ forte partem anteriorem & poſteriorē occupabant, & dicuntur ſic aphilaxe, quod eſt ſeruare, & Thorah, qd eſt lex, quaſi ſeruatio legis, &c. Et iſtas chartulas tam Phariſæi, quam alij portabant. Mat. to. 6. 174 c. 4. K. & 179. c. 2. A

Dilatare philateria eſt illa facere maiora, quam cæteri Iudæi faciebant, & hoc faciebant Phariſęi, vt viderentur ab hominibus, ſimiliter ex hypocriſi, & ſic peccabant dilatando illa. Mat. t. 6. 176. c. 3. G

Philemon, Ad quem ſcripſit Paulus, erat vir Coloſſenſis literatus & honeſtus, non tamen eccleſiaſtico ordine prædītus, a quo Oneſimus ſeruus aufugerat ad Apoſtolū, a quo & baptizatus eſt, pro quo ſcribit Apoſtolus, ne moleſte ferret abſentiam Oneſini. Geneſ. 29. c. 4. H

Philippus De quo Actuum. 8. Dicitur: Ecce vir Aethiops eunuchus interrogātur a Philippo, non fuit ille Apoſtolus, qui dixit Chriſto: Domine oſtende nobis Patrē, &c. Sed vnus de ſeptem Diaconibus, qui miniſtrabāt in quotidiano menſæ miniſterio, de quo. Actu. 6. Gen. 14. c. 1. C

Philippus, qui baptizauit Samaritanos, erat diſcipulus Chriſti, non Apoſtolus, erat tamē Diaconus. Mat. to. 1. 182. c. 2. B

Philippi vocatio fuit leuis vocatio, &c. Mat. tom. 3. 190. c. 2. C

De Philippo Apoſtolo. Matt. to. 3. 230. c. 1. D

Philiſthini Quaſi Palęſthini dicuntur, a Palæſthina terra, in qua habitant, &c. Gene. 52 c. 3. F

Philiſthini quibuſdam populis ignotis deſcendunt, &c. Gen. 52. c. 3. F

Philiſthini deſcendunt, vt dicunt quidam Hebræi, de Phetruſin, & Casluim, qui commutabant ad inuicem ſuarum vxorum concubitum, & ex tali commiſtione dicūt Philiſthinos procreatos, ſed hoc non videtur verum. Gen. 52. c. 3. G

Terra Philiſthinorum eſt pars terræ Chanaan. Exo. to. 1. 103. c. 1. C

Apud Philiſthinos erant multi dij famoſi ſaltē tres, ſ. Beelzebub, Aſtaroth, & Dagon, & cæ. Iudicum. 166. c. 2. B

Philiſthijm deſcēdūt de Phetruſin & Casluim filijs Meſraim, ſecundo filio Cham. 1. Paralip. 31. c. 4. F. Et non de origine Chananæorum. Sed quare cōputari ſint inter Chananæos. 1. Paralip. 32. c. 4. H. Alibi tamen Auctor dicit eſſe Chananæos. ſ. 1. Paralipom. 206. c. 2. C

Tota terra Philiſthinorum diuiſa erat per quinque ciuitates, quæ erant metropoles. ſ. Acharon, Gaza, Aſcalon, Azotum, & Geth. 1. Parali. 137. c. 1. E. & c. 2. A. 1. 7. c. 1. A. 205. c. 4. F

Philo Iudæus Librum Sapientiæ concinauit Mat. to. 6. 271. c. 1. A

Philomena Fabula de Progne & Philomena, vnde habuerit originē. Exodo to. 1. 118. c. 1. A

Philoſophia Nomen Philoſophiæ a Pythagora exortum eſt: nā interrogatus, quem ſe profiteretur, Philoſophum, id eſt, amatorem ſapientiæ ſe eſſe dixit, vt refert Auguſt. lib. 8. de Ciuita. cap. Gene. 5. c. 3. F

Philoſophia non contrauenit theologiæ: nam illud, quod ſecundum vnam ſciētiam verum eſt. Neceſſe eſt verum eſſe in alia: quia verum vero conſonat, &c. Gen. 12. c. 2. D

Non contrauenit philoſophiæ naturali, mortuos ſuſcitari. Gene. 12. c. 2. D

Philoſophia naturalis ſolum conſideratum origine, motu, & condictione rerum corporearum, vſque ad orbes cœleſtes attingens Sed de ſubſtantijs ſeparatis nihil agens: quia de mouentibus nō motis non eſt phyſica conſideratio, & philoſophiæ naturalis præcipuus præceptor fuit Ariſtoteles, &c. Gen. 150. c. 2. C

Philoſophia mortalis ſolū de actionibus humanis tractat, mores dirigit, vitia corrigit, animam ornat, virtutes prædicat, vitia reprobat, bonum informat, &c. Gen. 15. c. 2. D

Philoſophiæ moralis tot fuere præceptores, quot fuere philoſophi. Sed præcipuè Socrates, Plato, Ariſtotiles, & Seneca Gen. 15. c. 2. D

Philoſophia nullum falſum aſſerit, neq; verum aliquod negat, licet nō omnia vera cognoſcat. Exo. to. 1. 280. c. 4. H

Philoſophus. Philoſophi reputantē principes huius ſeculi. Ge. 12. c. 4. F

Ex philoſophis gentilibus aliquos fuiſſe ſaluos probabiliter credendum eſt, ſi eorum hiſtorijs fidem damus, vt fuerūt Socrates, Plato, Ariſtoteles & c. in Parado. 108. c. 4. K

Philoſophi Athenienſes irridebant Paulum prædicantem, &c. Mat. to. 6. 268. c. 4. F

Philoſophus Græcè amator ſapientię ſonat, & hoc nomen a Pythagora ortum habuit, vt dicit Aug, lib. 8. De Ciui. Gen. 15. c. 2. C

Philoſophi ponentes chaos i. in quolibet omnia eſſe dicentes, vt Anaxagoras, & Anaximāder, quo modo reſponderent ad argumenta de infinitate partium. Exo. to. 1. 277. c. 2. A

Multos ex philoſophis Auguſtinus credidit eſſe ſaluos. 4 Reg. 54. c. 1. C

Multa concedunt philoſophi in naturalibus non repugnare fieri, quę nunquam erunt futura: quia non credunt eſſe potentiam aliquam tantæ virtutis, quę talia poſſit efficere. in de ſtatu animarū. 3. c. 1. A

Philoſophorum Cynicorum, quorū Diogenes fuit princeps, turpitudo refertur. Deut. 36. c. 3. G. 2. Regum. 104. c. 4. K

Philoſtoricus Dicitur a philos, quod eſt amor & hiſtoria, quaſi dili gens hiſtorias narrādo omnia regna mundi principalia. ſ. a tempore Nabuchodonoſor vſq; ad finem mundi. Gen. 27. c. 3. I

Philoſtratus. Philoſophus fuit & hoſtoricus, nam fecit hiſtoriam de geſtis virorum illuſtrum. Gen. 7. c. 2. E

Phinees Hebræi inſani dicūt, q Phinees erat Angelus incarnatus. Iud. 17. c. 4. I

De Phinees filio Eleazari ſacerdotis 1. Paral 93 c. 4. I

Phyſicorum. Liber Phyſicorum ſic appelatur vulgariter, cum deberet vocari liber de naturali inquiſitione. in Para. 2. c. 4. F

Phiſon. Fluuius a gentilibus dicitur Ganges, & fluit de paradiſo terreſtri. & eſt in media fronte Orientis. in oſtijs Oceani Indici, & habet latitudinem quaſi mediæ leucæ, qui ēt habet decem

Universidad de Deusto
Biblioteca

decem magna flumina coniuncta.Gen. 7.c.4.I
Phiſon interpretatur mutatio oris, vel abundantia Gen. 14.c.2.D
Phiſon vocatur Ganges in India,a Gangeto rege terræ Heuilath. Et eſt maximus inter oĩa flumina Indiæ, & habet in latitudine aliquando quinquaginta ſtadia, & in altitudine viginti, vt patet 13.De proprietatibus rerum &c.Gen. 14.c.2.D
Phiſon nomen eſt primi fluminis Paradiſi, & eſt nomen Hebræum ſignificans mutationem oris ſiue vultus. Et iſtud nomen non eſt in vſu, nec nomina aliorum triũ fluminum,ſed alia nomina, quæ poſtea a Græcis fuerunt impoſita,ipſi enim tanq̃ curam agentes de vniuerſa republica mundi impoſuerunt nomina omnibus rebus, ſcilicet prouinciis fluminibus, montibus, & plurimis vrbibus &c. Et dictum eſt ſic flumen hoc a proprietate,quia Phiſon ſæpe mutat vultum, tam in colore,quia alicubi clarus,& alicubi turbidus appareret,quam etiam in ſenſu, quia alicubi frigidus,& alicubi calidus. Interpretatur etiam abundantia, quia abundat in piſcibus,inueniuntur ibi anguillæ triginta pedum in longitudine. Interpretatur etiam, ſecundum alios, caterua &c. quia decem magna flumina intrant in illum. Geneſ. fol.102. col.2 B
Phiſon alio nomine dicitur Ganges,ſic etiam Græci appellant. Et accepit nomen hoc à Gangeto Indorum rege, quem regnaſſe dicunt in terra Heuilath,quam fluuius iſte circuit &c. Gen. 102. col.2.D.
Phiſon inũdationem ſignificat, quia eductus in Indiam pelago late diffunditur, quod Geta nuncupatur a Græcis, hæc Ioſephus primo Antiquitatum. Gen. 202.c.2.E
Phiſon, qui & Ganges dicitur eſt maximus fluuius inter omnia flumina Indiæ, cuius minima latitudo,vt dicit Solinus, eſt octo millium paſſuum, & maxima eſt viginti millium paſſuum & altitudo, vbi vadoſiſſimus eſt, menſuram habet centum peduum. Gen. 102.c.2.E
Phiſon, qui & Ganges dicitur, oritur ſecundum q̃ ſenſu videtur, in locis Caucaſi montis, vt aſſerit Hiſtoria ſcholaſtica &c. Alij vt Solinus, aiunt ipſum ex incertis fontibus naſci, vt Paulus Oroſius,quòd à Scythicis montibus ortum habeat,ſ. inter Dacas & Partienas & Sacarrancas in monte,qui Oſtobares dicitur.Sed omniũ iſtorum eadẽ eſt ſententia.&c.Gen. 105.c.1.D
Phiſon,qui & Ganges dicitur,naſcitur ex illa parte Caucaſi montis,quæ vocatur mons Scythicus à Scythis prope habitantibus a parte ſiniſtra. Gen. 105.c.3.H
Deſcribitur ſitus, quem facit Phiſon, inde curſu ſuo &c.Gen. 105.c.3.H
Phiſon fluuius per ſolam Indiam decurrit & facit quandam inſulam populoſiſſimam gentem continentem &c.Gene. 105.c.3.I
Iuxta fontem Phiſon fluminis ſunt habitatores nullo cibo indigentes,vt ait Solinus,ſed ſolo odore pomorum ſuſtentantur, quæ in ſyluis iuxta naſcuntur. Et ſi extra illa loca peregre proficiſcuntur,poma illa deferunt, quòd ſi forte tetriorem ſpiritum traxerint, moriuntur &c. Geneſ. 105.c.3.I
Python. Pythones dicuntur ſpiritus exiſtentes in ventre hominum faciẽtes eos loqui. Et aliquando dicuntur dæmones venientes ad reſpondendum alicui, factis quibuſdam cæremoniis,ſed primus modus eſt cõuenientior. Leuit. 208.c.2.B
Pythones dicuntur a Pythone ſerpente &c. Leuit. 213.c.3.F
Python vno modo ſignificat dæmonem familiarẽ, alio modo dęmonem, qui intra hominẽ loquit, quo mouẽte,homo ille aliqua futura prædicit,& talis homo dicitur Pythonicus vel Pythoniſſa,vt patet Act.16.Et dicebantur Pythones ab Apolline,qui Pythius à Pythone ſerpente dicebatur &c. Deut. 101.c.3.F
De Pythonibus ſeu ventriloquis. 1.Regum tom.2. 49.c.1.D
Python dicitur ſpiritus nequam, qui adducitur per inuocationem vel alias ad reſpondendum de aliquibus dubiis &c. 1.Reg.to.2. 160.c.3.I. Sed quare ſic dicantur.ibid. 161.c.2.A
Ille proprie Pythonem habere dicitur, qui habet ſpiritum familiarem incluſum in aliquo vaſe vitreo habente aquam,quem profitetur tenere intuitum, ſed falſum eſt. Et iſte reſpondet ad omnia,de quibus fuerit inquiſitus ab eo,qui eum habet. Et iſtud pertinet ad hidromantiã &c.1.Reg. to.2. 160.c.4.G
Pythones habere dicuntur, qui conuocant dæmones facto circulo vel quibuſdam characteribus, & dæmones venientes reſpondent. 1. Reg. to.2. 160.c.4.K
Dæmones reſpondentes de occultis vocantur Pythones per comparationem quandam ad modũ famoſum reſpondendi inter Gẽtiles, apud quos nullus deorum ſuorum erat, qui famoſius reſpõderet ad omnia quæſita, quàm Apollo, qui quia occidit maximum quendam ſerpentem, cui nomen erat Python in monte Parnaſo. 1.Metam. propter victoriam vocatus eſt Pythius, & quia ip ſe erat princeps inter dæmones reſpondentes de occultis,ideo dæmones ſic reſpondentes vocati ſunt Pythonici.1.Reg.to.2. 161.c.1.B
Pythones vocantur illi,qui habent ſpiritus familiares, vel homines inuocantes dæmones, qui ad dubia reſpondent,& dęmones reſpondentes dicuntur proprie Pythones. Et homines illos habẽtes dicuntur Pythonici.4.Reg. 212.c.3.F. 240.c.1.E
Pythonali aliquando eſt nomen viri, & aliquando nomen ciuitatis. 1.Paral. 107.c.2.A. 118.c.1.A

Pythonicus.

Dicuntur large quicunque habet ſpiritum nequã, per quem ſcire poſſint aliqua occulta, ſiue illa ſint pręterita,ſine preſentia,ſiue futura,& ad hoc reſpondent Pythones vel verbis, vel ſignis, vel motibus corporalibus,quod multis modis cõtingit.1.Reg.to.2. 60.c.3.K.c.4.F.& 64.c.3.G
Pythoniſſa. Pythoniſſa,de qua 1.Reg.28.habebat dæmonem familiarem, qui reſpondit ei ad quæſita.1.Reg.to.2. 64.c.3.K
Phrygia. In Phrigia fuit Troia.1.Paralipo.30. c.1.B
Phryges. Phryges deſcendunt a Thogorma filio tertio Aſſenem primo filio Iapheth.1.Paralip. 30.c.1.B
Phut. A Phut tertio filio Cham, deſcẽdunt Libyes populi,habitantes in parte meridiana orbis,quę eſt in Aphrica, & eſt valde calida & arenoſa, plena ſerpentibus, apud Aethiopes & Aegyptios.Gen. 51.c.3.G
Putiphar. De illo Putiphare,cuius filiam nomine Aſenez duxit Ioſeph, ſunt opiniones: nam quidam dicunt, illum non eſſe, qui emit Ioſeph ab Iſmahelitis &c. Hieronymus tamen tenet quòd fuit illemet, qui emit Ioſeph, & hoc tenet in lib.de Hebraicis quęſtionibus. Et hocidem tenet Rab. Salomon. Et dicunt, quòd iſte primo fuit princeps militum, & poſtea effectus eſt ſacerdos,& aſſignatur ratio. Geneſ. 367. col.4.F
Piaculum. Quatuor ſignificat.ſ.culpam, remedium, maculam, & ablutionem.Leui.176.c.1.C & 200.c.4.I. Iudi.201.c.3.G 2.Reg. 142.c.4.F
Picea. Picea in Hebræo ſignificat claudum. 2. Paral. 27.c.1.E
Pietas. Opera pietatis ſpiritualia, & corporalia reducuntur ad pręceptum quartum de honore parentum.Exo.to.1. 176.c.3.F
Ad pietatem erga ſe inuicem inuitauit Dominus Iudęos,quia crudeles erant,iubẽs, vt pij eſſent circa animalia bruta.Leuit. 254.c.3.F
Pietas dicitur latria, vel cultus diuinus, vt dicitur 3.Senten diſtin.9. Et impietas è contrario.Leuit. 187.c.3.F
Pietas dicitur quędam teneritudo, qua quis mouetur ad id,quod amat &c. 3.Reg. 37.c.2.B
Pietas ſæpe ſignificat cultum diuinũ, ſiue amorem ad Deum.3.Senten.diſtin.6.Et apud antiquos ſcriptores tria ſignificat, ſcilicet amorem ad Deum, quem vocant religionem, & amorem ad parentes,& ad patriam.Matth.to.1. 33.c.4.K
Pietas proprie ad diuinum cultum pertinet,ſed large capiendo, eleemoſyna dicitur pietas. Matth. to.3. 12.c.1.B
Pygmęi. Quinto anno generat, & octauo ſenęſcunt. Gene. 33.c.4.K
Pigmentum. Generaliter eſt quęlibet herba aromatica. Exo. tomo 2. 102.c.2.C
Pignus. Quare gener non cogatur computare fructus pignoris in ſortem dotis nurande.Mat.to.7. 54.c.3.K.c.4.F
Non licet eccleſiaſticis recipere decimas in pignus, niſi fuerint Eccleſię. Mat.to.6. 224.c.1.A
Pilatus. Quare Pilatus ſcripſerit titulũ Crucis tribus linguis.Nu.to.1. 264.c.3.F
Pilati mors refertur. Mat.to.6. 271.c.1.B
Pilatus introduxit ligna militaria in Ieruſalẽ inſciis Iudæis. Mat.to.6. 270.c.3.K.c.4.F
Pilatus erat præſes Iudęę & Ieruſalem &c. Matth. to.6. 21.c.1.C
Pilatus de Corbona Iudæorum accepit pecuniam, vt faceret aquæductum in vrbem Ieruſalem de torrente duorum millium pedum ſpatio. Matt. to.6. 270.c.4.G
Pili. Quomodo generentur in hominibus.Gene. 297.c.1.D
Pili caprarum, de quibus Exo.25. erant ad facienda ſaga cilicina,de quibus Exo. 26. Exo. tomo 2. 15. c.4.H
Pili ſunt quędam fumoſitates terreſtres, quæ oriuntur ex cute. Leuit.126.c.1.D. Et ſortiuntur colorem iuxta conditionem carnis, ex qua ortum habent &c.Leuit. 127.c.2.D
Pilorum pilorum circa mẽbra genitalia arguit in homine pubertatem &c.Mat.to.2. 185.c.1.E
Pilum. Multa ſignificat pilum,nam dicitur aliquando à pellendo: quia in hoſtem pel itur,ſignificat etiam forcipes,quibus pili pannorum tondentur, iuxta illud à tractu pili multi uere pili. Tertio ſignificat percuſſorium.Sic dicitur Prouerb.27.Si contuderis ſtultum,quaſi ritanas de ſuper terente pilo. & Exo.27.puriſſimum pilo contuſum. ſuper Exodum tomo 2. f.53. col.4.I
Pinaculum. Templi de quo Matth.4. erat pulpitum quoddam &c. Deu. 164.c.4.I
Pinacula Templi non erant illa, quæ Rabanus Glo. ordi & Hiſto.ſcholaſti.dicunt &c.3.Reg 53.c.1.B
Pinaculum eſt ſummitas vel altitudo, & pinaculũ templi non erat cathedra vel pulpitum in templo, vt aliqui dicunt, ſed altitudo maxima templi.ſ.paries aliquis vel mœnia erecta ſuper tectum templi,de quo loco poſſet Chriſtus videri ab omnibus,qui erant in ciuitate. Matth.tomo 1. 232. col.1.D. Oppoſitum dicit. ſuper Deutero. vt patet ſupra. Sed dicendum quòd tunc videbatur ſic dicendum.& ſuper Matthæum mutauit ſententiam.
Quod de pinaculo ſe Chriſtus præcipitaret quare diabolus ſuaſerit. Mat.to.1. 234.c.1.D
Pindarus. Floruit ſũ. Xerxe rege Perſarum anno ab orbe condito quater milleſimo ſeptingenteſimo vigeſimo. Geneſ. fol.27. col.4 K
Pindari mortem narrat Valerius Maximus lib.9.de mortibus non vulgaribus. Gene. 28 c.1.A
Pirata. Piratæ dicuntur à pira & rate, &c. Gen. 4.c.3.K
Pyromantia. Significat diuinationem factã in igne vel in rebus ignitis.1.Reg.to.2. 160 c.3.F
Piſcatio. De piſcationibus, paſcuis & venationibus datur decima. Matth. to.6. 216.c.4.I
Ars piſcatoria dupliciter accipitur. Matth.tomo 6. 230.c.3.H
Piſcis. Piſces ideo dicuntur de aqua producti: quia aqua magis dominatur in complexione eorum. Et ideo non ſunt tanti nutrimenti & confortationis, ſicut carnes animalium, quæ extra terram naſcuntur, & hæc eſt cauſa, quare ieiunantibus licitum ſit comedere piſces, & non carnes. Gene. 7.c.4.K
Centum viginti ſpecies piſcium ſunt cognitæ &c. Gen. 8 c.2.A
Piſcibus non impoſuit nomina Adam, ſed ſoluni greſſibilibus,& volatilibus &c. Gene. 16.c.1.B. & 135.c.4 F
Piſces quare non fuerint mortui in diluuio ſicut animantia terræ.Gen. 37.c.2.A.& 39 c.1 A
Piſces etiam dicuntur caro large iuxta illud. 1.Cor. 15. Omnis caro non eſt eadem caro, ſed alia piſcium,alia volatilium &c. Gene. 39.c.1.A.& 43. col.3.G
Quod piſces ſemper comederint alios piſces etiam in prima ætate,videtur veriſimilius quam oppoſitum: ſecus tamen de animalibus terreſtribus. Gen. 122.c.4.G
Piſces & aues ſunt leuioris digeſtionis, quàm cætera animalia, cæteris paribus. Et hoc oſtenditur ex hoc,quod corporum piſcium &c. non eſt tanta ſoliditas,ſicut aliorum &c.Gene. 134.c.2.E
In Hebræo non reperiuntur nomina piſcium, niſi nomen commune piſcis. Bene tamen multa nomina auium,& animalium terreſtriũ,& hoc ideo quia ab Adam non fuerunt nomina impoſita piſcibus.Gen. 135.c.4.K
Piſces magis multiplicantur, & in maiori numero ſunt,q̃ aliquod genus animalium.Gen.399.c.2.D
Piſces ſale conditi ſaniores ſunt piſcibus recenter eductis de mari. Leui. 97.c.2.E

Universidad de Deusto
Biblioteca

Piſces habentes ſcamas, & pennulas ſunt ſaniores: quia ſiccioris ſunt complexionis,& magis temperatæ,&c Leui. 97.c.2.E
Piſces eodem modo ſe habent ad aquas, ſicut animalia quadrupedia,& volatilia reſpirantia, ad aerem. Leuit. 97.c.4.I
Piſces non ſpirãt, ſed aqua eſt eis, ſicut aer attractus eſt alijs animalibus ad pulmonem propter cordis calorem Ioſ.to.1. 209.c.3.F
Piſcibus vtebantur, vt communiter, diſcipuli Domini propter multa. Mat.to.4. 41.c.1.C
Piſcina. De piſcina probatica. 2. Paralip. 53. col.2.B
Pythagoras. De Samo inſula oriundus, tẽpore Cambyſis Regis floruit, ſub anno ab orbe condito quater milleſimo, dẽptis quinquagintaocto annis, iuxta Euſebium lib. Chronicorum. Sed iuxta veritatem Hebraicam ſub anno ferme ter milleſimoquingenteſimoſexageſimo. Gen. 3.c.4.K
Pythagoras Aegyptum petijt cupiditate honeſtatis percipiendæ,& cæt. De quo quid referat Valerius Maximus, & quid Auguſt. lib.8.de Ciuit.& quid Seneca ad Lucillum,& quid Lactantius lib.de natura Deorum, lib.3.c.18.Gen. 4.c.1.A
Pythagoras credidit animas hominum migraſſe in corpora beſtiarum, credidit non eſſe Infernum, neque pœnas poſt mortem, dixit etiam ſe fuiſſe militem Euphorbũ in bello Troiano mortuum a rege Menelao,&c. Gen.4.col.1.B. & Exod.to.1. 105.c.4.K
Pythagoram fuiſſe Muſicæ inuentorem dicunt Græci. Gen. 28.c.4.H
Pythagoras non ſuſtinuit ſe ſapientem vocari: ſed Phyloſophum ſeipſum nuncupauit, vt ait Aug. 3.lib.de Ciui.c.2.Exo.to.1. 41.c.3.G
Pythagoras Deos eſſe negauit,& Dyagoras dubitauit. Exo.to.1. 116.c.3.H
Pythagoras credidit animas hominum eſſe immortales,& quòd in alia corpora tranſibant poſt mortem, vt recitat Ouidius lib.15.Metamorph. & dixit ſe fuiſſe olim militem nomine Euphorbum, &c. Exo.to.1.279 c.2.D. Sed dictum Pythagoræ improbatur. Exo.to.1. 282.c.1.C
Pythagoras prohibuit comedere carnes propterea, quia fortaſſe in animali occiſo erat anima humana. Exo.to.1. 279.c.2.E
Pythagoras dicebat, quòd quãdocumque intrabat anima in aliquod corpus nouum, obliuiſcebatur ſui,& omnium, quę egerat in priore corpore,&c. Exo.to.1. 279. c.2.E
Pythagoras moritur tempore, quo reædificatũ eſt templum Ieruſalem per Zorobabel, &c. Mat.tomo 1. 146.c.1.C
Pythagoras poſuit animarum immortalitatem, pœnarum tamen inflictionem excluſit propter continuam earum demigrationem per corpora. in Parad. 88.c.2.D
Solus Pythagoras tenuit demigrationem animarũ. in Parado.88.c.2.C. Sed eius opinio improbatur. ibid. 88.c.3.G
Pythagoras animæ immortalitatem poſuit: ſed negauit eiuſdem præmia vel pœnas. Sed dixit animas continua demigratione per corpora labi, ali quando in corpora humana, & aliquando in corpora brutorum, propter quod Pythagoras abſtinebat a carnibus,&c. Inde Statu animalium, &c. 4.c.4. G. Sed hæc opinio improbatur ibidem.4.c.4.K.& 5.c.1.A
Pythagoræ,& Empedoclis ſentẽtiam de reditu animarum. Mat.to 6. 90.c.3.F
Pythagoras dixit animas eſſe immortales. Mat.to.6. 90.col.3.H
Pythagoras quare ſecutus ſit frugalitatem. Matth. tomo 6. 90.c.3.K
Prima radix erroris Pythagoræ fuit: quia putauit animam non vniri eſſentialiter corpori dando eſſe, ſicut vnitur forma materię, ſed accidentaliter, ſicut motor mobili, vel vt veſtimentum corpori. Secundo, quia ponebat intellectum non differre a ſenſui niſi accidentaliter, & quaſi per magis & minus, & non ſecundum ſpeciem, & naturam. Mat.to.6. 90.c.4.H
Pythagoras dixit animam ſuam prioribus ſeculis fuiſſe in alijs, & deinde ad eũ perueniſſe, & ad hoc citantur verſus Ouid.15. Metamorph. De Statu animarum,&c. 4.c.4.H
Pythagorici. Ponentes animas immortales, errauerunt in redditu ipſarum ad corpus dicentes animas rurſum vniri corporibus per modũ generationis naturaliter &c. Secundo errauerunt: quia dicebant animam non coniungi eidem corpori, cui prius, ſed alteri, & aliquando corpori non eiuſdem ſpeciei. Et ob hoc Pythagoras ſecutus eſt frugalitatem, nec manducans carnes, neq; piſces, & ad hoc oẽs homines inuitabat,&c. Sed hoc ĩprobat̃,&c. Mat.t.6.90.c.3.F
Python. Vide ſuperius.
Placere Deo. Melius eſt aliquid agere, vt placeamus Deos, quam vt habeamus vitam æternam. Mat.to.5. 121.c.2.B
Plaga. In plagis generaliter maior dolor eſt in die tertia, quam in prima, & ſecunda diebus. Gen. 339.c.2.E
Decem plagæ Aegypti notantur iſtis verſibus.
Prima rubens vnda, tabes, Ranæque ſecunda.
Inde culex triſtis, poſt muſca nocentior iſtis.
Quinta pecus ſtrauit. Veſicas ſexta creauit;
Pœnæ ſubit grando, poſt brucus dente nephando.
Nona tenet ſolem primam necat vltima prolem.
Exod.to.1. 50.c.1.C
Plaga ſecunda ſcilicet ranarum reſpondet culpæ interfectionis puerorum Hebręorum,&c. Exo.to.1. 50.col.1.D
Plaga tertia de cyniphicibus reſpondet culpæ Aegyptiorum, qua oppreſſerant Hebræos duris laboribus terræ & luti,&c. Exo.to.1. 52.c.1.E.c.2.A
Quartam plagã fuiſſe pediculos, & non cyniphes dicunt Iudæi,&c. Exo.to.1. 52.c.2.E
Quinta plaga ſolum animalia, quæ erant in agro, perierunt,& non omnia. Nam omnia capitur pro multis. Exo. 9. Secundum morem ſacræ ſcripturæ. Exo to.1. 55.c.2.B
Sexta plaga euenit Aegyptijs ſecundum reſponden tiam pœnæ, quam ipſi infligebant Hebræis: quia non ſolum puniebant Hebræos, ſed etiam eorum animalia, necabant grauiſſimis oneribus. Exo.to.1. 55.c.3.F
In ſeptima plaga iubetur aſſumi cinis de camino, ad indicandum duo. Primo ad ſignificandum effectum ſcilicet veſicas turgentes, quæ poſtea nataſunt,&c. Secundo ad ſignificandum cauſam, quare plaga illa fuerit inflicta ſcilicet ad correſpondentiam afflictionis Iudęorum in de coctione laterum &c. Exo.to.1. 55.c.4.G
Aegyptij magis & minus cruciabantur in plagis ſecundum quod magis vel minus peccauerũt, &c. Exo.to.1. 56.c.4.G
Plaga grandinis reſpondet afflictioni, quam Aegyptij

ꝓijintulerunt Hebræis, cogentes eos ſtipulas colligere per vniuerſam Aegyptum, non minuẽtes numerum laterum. Exo.to.1. 59.c.3.G
Plaga grandinis facta eſt mẽſe Februario. Exo.to.1. 60.c.1.D
Plagarum Aegypti cauſa finalis erat demerita Pharaonis & ſeruorum ſuorum, & Deus etiam ordinabat illas in laudem ſuam, ſi vt nomen eius enaretur in multas generationes, iſtud tamen erat finis minus principalis. Exo.to.1. 61.c.1.B
Quare Deus tot plagas voluit inferre Aegyptiis, cũ breuius potuiſſet expedire &c. Exo.to.1. 65.c.3.F
Plaga vltima, de qua Exod.12. reſpondet culpæ Aegyptiorum, qua paruulos Hebræorum occidebant in flumine. Exo.to.1. 77.c.1.A
Circa numerum plagarum Aegypti improbatur ſententia Magiſtri hiſtoriæ ſcholaſticæ dicentem fuiſſe plures quam decem, & fuiſſe tot, quot ponuntur dies Aegyptiaci in calendis noſtris, qui in quolibet menſe ponuntur duo. Exodi tomo 1. 77.c.1.B
Plaga decima occiſionis primogenitorum Aegyptiorum fuit facta per Angelos malos, vt videtur colligi ex Pſal.77. dicens: Miſit in eos iram ſuam immiſſiones per Angelos malos &c. Exo.to.1. 90.c.1.A
De plagis illatis Aegyptiis auctores gẽtilium aliter fabulabãtur, quàm veritas ſacræ ſcripturæ dicat. Et iſtæ plagæ fuerunt inflictę anno octingenteſimo quinto ante Vrbem conditam, qui eſt annus milleſimus quingenteſimus quadrageſimus ſeptimus ante Chriſtum natum. Exo.to.1. 117.c.1.E
Quædam plagę earum, quę fuerunt datę Aegyptijs, fuerunt naturales in aliquo, & in aliquo ſupra naturales. Leuit. 26.c.2.C
De plagis, quas Chriſtus ſuſtulit in paſſione ſua. Paradoxa. 41.c.3.G
Planeta. Vel aliquod corpus cœleſte non poteſt influere in aliquam partem mũdi, quam non reſpicit, vnde Planeta, qui eſt ſuper Angulum terrę, nõ poteſt influere aliquid in medio Orizontis noſtri, vel cuiuslibet, qui ſupponitur angulo medij cœli, cuius aſſignatur ratio. Gene. 40.c.4.H
Impoſſibile eſt aliquorum planetarum coniunctionem vel aſpectum cœli eſſe ſimul ſuper vniuerſam terram. Et ideo impoſſibile eſt fieri diluuiũ vniuerſale naturaliter. Gen. 40.c.4.I
Planetis principalior eſt influẽtia in hæc inferiora, quam ab aliis aſtris fixis: & hoc, quia habent latitudinem in motu ſuo, declinando aliquãdo ad ſeptemtrionem, & aliquando ad Auſtrum, quæ quidem contemperat elementa, & res elementatas tam viuentes, quam non viuentes: & conſeruat eas in ſua armonia. Leuit. 161.c.3.H.& 257. col.2.E
Septem Planetæ ſic ſe habent, quòd vnus dominatur principaliter in vna,& alius in alia, & per iſtũ modum euenit, vt vnus planeta dominetur in prima hora vnius diei: & alius in prima hora ſequentis &c. in die dominica dominatur Sol, in die Lunæ Luna, in die Martis Mars, in die Mercurius &c. Leuit. 257.c.2.E.& c.3.F
Planeta nõ dicitur humidus vel ſiccus formaliter, ſed effectiue. Leuit. 195.c.3.I
Planetas non eſſe infixos orbi euidẽtiſſima concluſio eſt apud Aſtronomos, & probatur hoc per epicielos: quia eleuantur, & deprimuntur, diriguntur,& retrogradantur ſecundum illos. Ioſue 10.1. 182.c.1.E.c.2.B
Quilibet Planeta eſt in medio ſui cœli. Ioſue to.1. 187.c.4.G
Latitudo declinationis, motus planetarum fuit neceſſaria ad conſeruandum genita, & continuandum generationem, & corruptionem &c. Ioſue to.1. 188 c.3.F
Omnes orbes planetarum quanto ſunt ſuperiores, & magis coniuncti primo mobili, tanto magis rapiuntur, & tardius mouentur motu ſuo &c. Ioſue to.1. 200.c.3.B
Ex planetis naturaliter pendet vita animantium,& propter hoc ſeptem planetis aſcribimus ſeptem dies, appellantes eos ex planetarum nominibus. 2.Paral. 23.c.1.D
Planetæ licet ſint meridiani, vel ſeptẽrionales reſpectu cœli: tamen reſpectu noſtri ſunt ſemper meridiani 2.Paral. 23 c.2.B
Motus ſeptem planetarũ eſt nobis meridianus, eo ꝙ habitantes in parte Septemtrionali habemus ſpheram obliquam. Mat.to 4. 4.c.4.F
Tres ſolum planetæ faciunt vmbram, ſcilicet, Sol, Luna,& Venus. Defen. 49 c.4.H
Plangere Quomodo differat à flere. Ge. 284. col.3.H
Planctus Chriſti. Planctu inchoauit Chriſtus vitã ſuam. Parado. 35.c.1.D
Plaſtes. Venit a pſalmo, as, quod eſt formo, vel compono, vel fingo. Gen. 8.c.4.F
Plato. De Platone referũtur verba Valerij Maximi lib.8.cap.1. Et verba Iuſtini,& Apuleij,& Senecæ Gen. 4.c.1.E.c.2.A
Plato cenſuit poetas ex vrbe pellendos. Gene.fo.4. col.2.E
Quidam emit Platonem octo ſeſtertiis à Dioniſio tyranno, vt eum liberum permitteret. vt refert Seneca, contra quem magna ira mouetur Seneca, qui tantum philoſophum tam paruo precio comparaſſet. Gen. 4.c.4.K
Platonem dixiſſe totum primum caput Ioannis, vſque ad illam partem, Fuit homo miſſus à Deo quidam dicunt ex mẽte. Augu. Sed nõ inuenitur vbi. Gen. 12.c.1.G
In Platonis libro, qui Thimęus dicitur, habentur illa verba, quæ recitãtur Gen.1. In principio creauit Deus cœlum & terram &c. Et quædam alia, de Exo, vt, Ego ſum, qui ſum. licet aliqualiter differant, refert Auguſt.7. de Ciui. Dei. Geneſim. 12.c.1.C
Plato inter philoſophos obtinet principatum, & nullum in diuinis parem habuit. Gen. 12.c.1.D
Contra defendentes Platonem dicentem, quòd anima coniuncta quantum eſt de ſe, poteſt intelligere per ſpecies inditas, & concreatas, & tamen nõ intelligit, dum eſt in corpore, quia impeditur a corpore. Matth.to.7. 189.c.3.K
Plato poſuit ſpecies, ideſt, quidditates rerum ſubſiſtentes ſeparatas, & actu inteligibiles, id eſt non indigentes aliqua operatione prævia intellectus agentis, ſicut indiget phantaſma ad hoc, quod fiat intelligibile,&c. Et has ſpecies ſubſiſtentes Plato vocat ideas. Mat.to.7.190.c.2.D. Sed improbatur hoc ab Auctore. ibid. 190.c.4.F
Plato videbatur aſſerere duos deos, ponebat enim Noim,& Trigaton,& animam mundi,& Noim vocabat Patrem, & Trigaton intellectum primum, ideſt filium, qui intellectus vel ſapientia Patris dicitur,& animam mundi Spiritum Sanctum, qui omnia replet, ſicut anima hominis totum ipſum hominẽ informare dicitur: ſed Plato magis

Universidad de Deusto
Biblioteca

magis videtur velle animam mundi esse quandã vim creatam generatiuam, & gubernatiuã. Nec Plato in his intelligebat vnam essentiam: sed potius credebat esse tres deos, siue tria, vt ait. Augu. super epistolam ad Colossen. Et hoc dogma Platonicum Ptolemæus repudiauit. Gene. 36. colum. 2. D

Plato non potuit scire Genesim: quia tempore suo nondum erãt trãslata Biblia in linguam Græcã, sed post fere per octoginta annos. Et nunquam iuit in Iudeam: sed in Aegyptum, vbi forte ab aliquo Iudeo aliquid potuit audire. Quomodocunque tamen ipse Plato audiuit primum Genesis. Nam ideo in Timeo dixit, q̃ Deus in principio rerum posuerat duo elementa. s. terram & ignẽ: quia Plato, & omnes ipsum sequentes vocant cælum, ignem, & stellas purioremignem dicunt. Et Lunam dicunt esse in inferiori pte ignis coniunctam regioni aeris. Deinde dicit, q̃ Deus coniunxit ista duo elementa. s. terram, & ignem per duo media. s. per aerem, & aquam. Et quando dicitur: Spiritus Domini ferebatur super aquas, intelligitur sic. i. aer erat sup aquas. Ge. 2. c. 4, K, & 3. c. 1. A

Platonem esse saluum in lege naturę, multi dicunt, &c, Gen. 11. c. 2. D

Plato dixit arborem sciendi bonum, & malum esse hominem: quia nõ putauit esse talem arborem, &c. Gen. 13. c. 4. H

Platonem secuti sunt multi ex theologis antiquis, patet de Aug. in lib. Geneseos ad literam, qui posuit cœlum, seu firmamentũ esse de natura ignis, sic refert Magister. 2. Senten. distin. 14. Gen. 86. colum. 3. G

Plato dixit hominem esse animam in corpore viuẽtem, &c. Exo. to. 1. 44. c. 4. K. Sed ista definitio hominis improbat. Leui. 16. c. 4. I. In Parad. 23. c. 3. K. Et dixit corpus hominis non esse partem hominis, sed vestimentum hominis. Mat. to. 6. 186. colum. 2. A

Platonem & multos alios de philosophis, qui ad vnguem vitia correxerunt, fuisse saluos tenet Aug. 4 Reg. 54. c. 1. C

Plato in ordinatione suæ politię tradidit legem, vt homines per exercitium fierent ambi dextri. 1. Parali. 132. c. 2. B

Plato floruit tempore Darij Nothi ante Christi nativitatem annis quatuor centum, &c. Matth. to. 1. 146. c. 4. K

Plato non peccauit seruando virginitatem perpetuam, nec ipse credidit se peccasse: sed ideo sacrificauit, vt assentiret opinioni erroneæ aliorum eis honorem deferens quasi peccasset seruando virginitatem. Mat. to. 7. 22. c. 2. B

Plato opinatus est animam hominis non esse velut formam, quæ est altera pars compositi, sed Deus coniunxit eam corpori, vt substantiam perfectã, vt motorem mobilis, vt nautam naui, &c. Matt. to. 7. 152. c. 3. I

Plato posuit triplicem prouidentiam, &c. Matt. t. 3. 260. c. 4. K

Refertur opinio Platonis de Anima. Matthæ. to. 7. 273. c. 4. H. Mat. to. 6. 186. c. 2. A

Illud dictum Platonis, q̃. s. nostrum scire sit quoddam reminisci, improbatur: quia tenet animam humanã esse plenã scientia, & virtutibus, priusq̃ infundatur in corpus Exo. to. 1. 282. c. 2. B. In Parado. 89. colu. 4. G. In De Statu animarum, &cæt. 6. c. 2. B

Quid Plato senserit de animabus humanis. in Para. 91. c. 2. D

Plato posuit tres spirituũ naturas. in Parad. 91. c. 3. I

Plato in Timęo tenuit Dei bonitatem esse causam creationis mundi. De Beata Tri. 4. c. 3. I

Licet Plato non fuerit plene Pythagoricus: Pythagoræ tamen positionem in quibusdam imitatus est. in De Statu animarum, &c. 7. c. 3. H

Plato dixit animas humanas in astrorum corporibus fuisse, & inde in corpora nostra deriuatas in quandam quasi pœnam, & post exitum a corporibus iterum ad astra redire. Rursus autẽ ad alia corpora, &c. sic, vt infinita fiat circulatio: quod tamen sic improbatur, vt Pythagoræ positio. in De Statu animarum, &c. 7. c. 1. I

De Platonis, & Socratis politia. vide in dictione, Politia.

Platonici. August. in 7. Confessionum, ait se legisse in Platonicorum libris, & si non his verbis, &c. s. In principio erat verbum. vsq; ad illam partem, Et tenebræ eam non comprehenderunt. Item q̃ omnis anima testimoniũ perhibeat de lumine, non tamen est ipsa lumen. Deus enim est lumen, quod illuminat omnẽ hominem venientem in hunc mundum. Et q̃ in mundo erat, & mundus per ipsum factus est, & mundus eum non cognouit. Item dicit. ibidem. se legisse, q̃ verbum Deus, non ex carne, nec ex sanguine, non ex voluntate viri, nec ex voluntate carnis: sed ex Deo natus est. Sed dicendum, q̃ ista cognouerit Plato valde confuse, nec ad eundem intellectum totaliter, ad quem Ioannes loquebatur. vt probatur. Gen. 12. c. 1. E. & c. 2. A

Platonicorum opinio de dęmonibus refertur. Mat. to. 7. 86. c. 2. E

Platonici negant ignem esse ante Lunam. Genes. 112. c. 3. G

Platonici & alij multi philosophi dixerunt aerem, & ignem esse materiam cœlestium corporũ, &c. Exo. to. 2. 146. c. 2. D

Plaustrum Dicitur curus a plaudendo dictus, eo quòd mittit sonitum, quando mouetur. 1. Paral. 192. c. 3. K

Pleonasmus. Pleonasmo figura multoties vtitur scriptura sacra. Leuiti. 73. c. 4. I

Plorare Plorans super mortuos, in vete. lege quando incurreret immunditiam, & quando non. 2. Reg. 85. c. 2. E

Plorare super mortuo est rationabile, & valde piũ. 2. Reg. 85. c. 4. H

Plorare pro mortuis dupliciter accipitur. 2. Regũ.

Pluere. Pluuia. Non pluit in terra Chanaan tempore messis tri ticeæ, nisi miraculosè. 1. Reg. to. 1. 199 c. 3. H

Qualiter pluuia faciat germinare. Deuteronom. 56. colum. 2 B

Pluuia fit ex humida exalatione faciliter conuertibili. 1. Reg. to. 1. 199. c. 4. I

Pluuia quid sit, & quomodo caufetur. 2. Paralipo. 88. c. 2. E

Sola pluuia inter omnia metheorologica est in aliqua specie, scilicet in specie aquæ: cætera autem sunt in illa specie cuius sunt materiæ, sicut glacies, nix, & geln, sunt species aquæ, & sic de aliis. Matt. to. 1. 113. c. 1. A

Quod pluuia sit magnum beneficium, quod Deus nobis præstat, probatur ex multis. Matt. tomo 2. 256. c. 3. F

Pluuia datur hominibus, & aufertur non nũquam in pœnam peccati. Deutero no. 11. Si obedieritis mandatis Domini &c. Dabit pluuiam terræ vestræ temporaneam, & serotinam &c. Mat. to. 2. 256. c. 4. F

Futurarum pluuiarum signum in terra Iudæorum fiebat per nubes ascendentes ab Occasu, siue de mari, quod idem est &c. Matth. to. 4. f. 154. col. 3. H

Quomodo in Christo erunt signa pluuiæ, & quomodo fuerint signa serenitatis. Matth. tomo 4. 155. c. 2. A

Pluma. Significat acum &c. Exodi tomo 2. 38. c. 4. F

Plumarius. Plumarium.

Inter plumarios, & polymitarios quid interfit. Exo. to. 2. 189. c. 4. G. & 191. c. 1. D. & 194. c. 2. A

Plumarium opus, est opus textorum. Exo. tomo 2. 38. c. 4. F

Plura. Tres sunt modi inueniẽdi aliquid in pluribus. Mat. to. 6. 73. c. 3. F

Pluralitas. Vitãda est in matrimonio in vtroque sexu. Mat. to. 5. 85. c. 3. F. Imo reprobata est, tanquam fidei Christianæ inimica. Mat. to. 5. 111. c. 3. I

Plusquam propheta.

Quare Ioannes Baptista vocatus fuerit plusquam propheta. Mat. to. 6. 11. c. 3. G

Discipuli Christi erant plusquam prophetæ. Matth. to. 6. 242. c. 1. B

Pluto. Sub Plutone Deo inferorum magnum populum cõstituebant poetæ, similiter, & in campis Elisiis, vbi erant viri virtuosi &c. Exo. to. 2. 158. c. 3. F

Podagra. Solet afficere viros potentes, & delitiosos circa senectutem propter indigestionem quarundam superfluitatum, pauperes tamen & laborantes in exercitijs corporabus raro sustinent passionem podagræ. 2. Paral. 217. c. 4. K. & 219. c. 3. G

Podagra, vt in plurimum, euenit circa senectutem, & raro in iuuentute. 2. Paral. 219. c. 3. H

Podagra, quæ euenit Asa regi Iuda, poterat venire alli naturaliter. 2. Paral. 219. c. 3. G. Dicendum q̃ alli acciderit supernaturaliter à Deo infligente. Ibidem. 219. c. 4. F

Poema. Poetria.

Poema est illud, quod componitur arte poetica, & Poetria est ars componendi carmina. vnde Ebrardus: Arte poetria fungor, sed fingo poema. Ge. 16. c. 2. B

Pœnitentia. Vide Penitantia.

Poeta. Poetæ distinguentes seculũ per quatuor ætates &c. loquuntur contra sacrã scripturam. Gen. 104. c. 1. E

Poetæ inceperunt tempore belli Troiani. Nam tunc Museus, Linus, & Amphion claruerunt in arte musica, & paulo post Orpheus, & Homerus. Et inuenerunt pugnas, & figmenta deorum. Nu. to. 1. 201. c. 4. I

Ista mentiuntur poetæ de loco inferni. Mat. to. 7. 366. c. 1. A

Multorum poetarũ fuit opinio, quòd vnicus esset Deus, qui vocatur Iupiter. Et q̃ iste propter diuersas proprietates varia habebat nomina, & varia sortiebatur simulachra, &c. Iudium. fol. 32. col. 2. E

Quare poetæ dicãt infernum habere portas & vias,

Mat. to. 7. 166. c. 1. E

Poetæ interdum nominant metra sua ab instrumentis, quibus canebantur, sic dicuntur versus lyrici, eo quòd cum lyra canebantur, & ipsi poetæ vocantur etiam lyrici ex eadem causa, vt Horatius &c. 1. Paral. 170. c. 2. D

Polenta. Vocatur multitudo granorum excussorũ despicis, & purgatorum ad comedendum, & super Ruth. 246. c. 1. E

Polenta erat cibus factus de granis coctis leuiter ad ignem, cum nondum sint totaliter maturi &c. 2. Reg. 113. c. 3. G

Polenta dicuntur spicæ decorticatæ. 4. Regum. 48. c. 1. D

Polentius hæreticus. Asseruit duo. Primum erat malũ esse, & contra mandatum Christi, quòd conuerso altero coniugum infidelium ad fidem, maneant ambo in coniugio. Secundum, quòd Apostolus illud asseruit, mandans, quòd manerent copulati, quæ sunt duo incompatibilia, sed in vtroque falsum dicit. primo Regum tomo primo. fo. 124. col. 1. D

Polentius dixit, conuersos ad fidem manere debere cum coniugibus infidelibus esse contra doctrinã veteris testamenti: sed mentitur. 1. Regum to. 1. 128. c. 1. D. Similiter mentitur dicens, quòd Apostolus iusserat coniugibus fidelibus manere cum infidelibus, & quòd nullo modo recederent ab eis, &c. primo Regum tomo primo. folio 128. col. 4. K

Polymitarius. Polymitarij dicuntur, qui pannos diuersis coloribus fingunt, vt patet. 2. Reg. 21. de illo, qui vocatur polymitarius &c. Exo. to. 2. 60. c. 3. I. & 189. c. 4. G. & 194. c. 2. A

Polymitarium opus, est opus pictorum: quia operantur super ponendo plures colores. Exo. to. 2. 38. col. 4. F. Et polymitum dicitur opus plurium colorum, &c. Exodi tomo secundo. folio 60. col. 3. I

Polymitum. Dicitur à polis, quod est pluralitas, & mithos, quod est gutta, quasi pluralitas guttarũ vel tincturarum. 2. Reg. 79. c. 1. A

Vestis polymita est vestis varię tincturę, &c. 1. Paral. 229. c. 4. K

Politia. Fuit ante diluuium. Genesim. fol. 51. col. 4. K

In quacunque politia oportet esse per se sufficientiam ad vitam, ex primo Polit. quod non contingit nisi vbi sunt omnia officia & omnes ministrationes necessariæ ad viuere, & ad bene viuere in communitate. Gen. 74. c. 2. D

Sicut politia est duplex, scilicet diuina & humana, sic oportet esse duo genera legum, scilicet, diuinarum & humanarum. Exodi tomo primo. 185. c. 3. F

Politiarũ & principatuum, quidam sunt boni simpliciter, & quidam sunt boni huic vel illi genti &c. Exo. to. 1. 204. c. 2. A

In politijs nihil magis necessarium quàm iudex ex 3. Politic. Exo. tom. 2. 11. c. 3. G. Matth. to. 6. 183. col. 3. H

Politia, ablata iustitia, non est nisi quædam publica latrocinia &c. Leuit. 205. c. 4. I

In politiis rectissimis debet esse vnus regens, vel multitudo regẽtium subordinatorum ad vnum, vt ait Aristoteles. 3. 4. & 5. Politic. Num. tomo 1. 46. c. 4. K

In politia magis necessarium est distributiuum iustitiæ quam panis. s. iudex quam panis. ex primo Polit. Nu. to. 1. 58. c. 2. A. 1. Reg. to. 2. 6. c. 2. A

Politia dicit habitudinem plurium, qui conueniũt ad simul manendum, & hoc quantum ad superioritatem, inferioritatem & æqualitatem. Num. to. 1. 119. c. 3. P

Politia est magis necessaria quam lex, & est prior lege naturaliter, & c. Nu. to. 1. 119 c. 3. G

Politiam Hebræorum ordinauit Iethro. Nu. to. 1. 119. c. 3. G

Politiæ finis est abundantia in necessarijs ad vitam. Nu. to. 2. 73: c. 4. G

In politia humana non consideratur meritum vel demeritum semper, vt sic æqualiter puniat quis, sed pax & politiæ bonus status. Deu. 6. c. 1. D

Politiarum duo sunt fines architectonici. s. abundãtia necessariorum ad vitam, & completio naturalis desiderij. Deut. 19. c. 2. D

Tres sunt bonæ politiæ. s. Monarchia regalis & aristocratica, & timocratica, & tres aliæ malæ. s. tyrannica, oligarchica, & democratica. Ethic. & 3. Politic. Et inter bonas melior est monarchia regalis, & c. Deu. 95. c. 2. A

Status politici magna pars est honore deorum, vt dicit Aristoteles. 8. Ethic. & 7. Politic. 98. c. 4. F

Politiarum principes & rectores aliquando occidunt eos, qui nondum peccauerũt, & bene agũt, quando timent ne in futurum mala committãt, vel ne magnum scãdalum nascatur, & hoc quia politia magis intendit bonum commune, quam bonum vnius. Deut. 113. c. 4. G

Ad politiæ statum seruandum multa mala fiunt, vt torquere innocentem propter alicuius criminis præsumptionem, ita vt aliquando contingat, vt aliquis duros timens cruciatus, mala, quę non egit se egisse fatetur, vt breui mortis compendio diutornos effugiat cruciatos. De hoc Aug. li. 19. de Ciui. Deuter. 131. c. 1. E

Politia non est propter legem, sed lex propter politiam. Iudi. 215. c. 4. F. & 223. c. 4. I

Politiarum lex sunt genera. Iudi. 7. A

Tres politias bonas distinguit Aristoteles & tres peruersitates politiarum. Tres bonæ sunt. s. regalis, aristocratica, & timocratica: tres vero malæ sũt. s. tyrannica, obligarchica & democratica: & primarum trium regalem dicit optimam, pessimã verò tyrannicam. 8. Ethic. & 3. Politi. 1. Reg. to. 1. 87. c. 2. C

De politia Hebræorum ab initio vsque ad Christi mortem, primo in generali, & deinde in spetiali. 1. Reg. to. 1. 2. c. 3. F. Et a Christi morte vsque ad destructionem Ierusalem per Romanos. 2. Parali. 148. c. 4. F

De duplici consideratione politię. 3. Regum. 33. c. 1. E. & c. 2. A

In rectis politijs primi delinquentes contra legem nouiter positam, grauius puniuntur quam postea. & c. 4. Reg. 59. c. 2. A

Rector politiæ non est pars eius, sed est super politiam. 1. Paralip. 327. c. 2. E

Lex alicuius politiæ dicitur æterna, ad istum sensum, quod durabit quantum politia durabit. 1. Paralipom. 275. c. 1. C

Politia regalis, secundum naturam suam vel genus, melior est omnibus alijs politijs, quamuis nulla sit periculosior, & c. 1. Reg. to. 1. 87. c. 3. F

Politiæ finis est per se sufficientia. Matth. tom. 2. 93. colum. 1. C

Finis politię est tranquillitas & abundans status ciuium, & c. Matt. to. 2. 138. c. 3. G. c. 4. F

Ad statum politicum non requiritur aliqua virtus propriè, nisi iustitia: nam ipsa sola politiam conseruat. 5. Ethic. vt probatur. Matth. tom. 3. 19. colum. 2. D

Sicut cuilibet politiæ non conuenit optimus principatus, ita neque leges optimæ. in Defen. 51. colum 4. F

Inter politias nulla melior est, quam illa, quæ regitur principatu monarchico, quia iste principatus est simpliciter bonus, & conuenit naturę: nam. 12. Metaphi. dicitur mala est pluralitas principũ. & 8. Ethi. & 3. Politi. in Defen. 31. c. 3. I

Socrates & Plato statuẽtes in politia sua, quòd vxores & possessiones deberent esse cõmunes, an statuerint aliquid iustum, vel non. Et factis argumẽtis ad vtramque partem. in De Opt. Polit. 3. c. 4. I. Auctor postea ponit conclusiones sex ad determinandum quæstionem. Prima conclusio, Legislator, volens condere politiam, non debet ponere optimam politiam, nec optimas leges. De Opti. Politi. 4. c. 1. D. Pars secunda probatur ibidẽ. 4. c. 3. G. Secunda cõclusio. Volens ordinare perfectam politiam oportet, quòd consideret tempora generandi, quæ probatur in De Opti. Polit. 5. col. 1. E. Tertia conclusio, Politicus pro curanis perfectas facere proles, debet considerare occupationes gignentium: quæ probatur in De Optim. Politi. 6. c. 1. A. Quarta conclusio, Si prolis perfectio a gignentibus requiratur, necesse est, vt de loco, & de loci positione nimium laboretur: quę probatur. in De Opti. Polit. 6. c. 2. E. Quinta conclusio, Quamuis in eodem viro conueniens esse possit vxorum pluralitas, in eadem tamen fœmina toti rationi dissonat virorũ diuersitas. in De Opt. Politic. 7. c. 2. B. Communitatem vxorum, in politia Socratis & Platonis non capit natura, nec vlla vis rationis, quę probatur. in De Optim. Polit. 8 c. 3 F

Inter politiam & legem hoc interest, quòd politia est quidam ordo, secundum quem debent connire ciues ad constituendum ciuitatem, lex vero dicitur quędam regula, quæ imponitur ipsis, cũ iam sunt ciues. in De Opti. Polit. 4. c. 1. D

Politia duplex, quædam bona, & quędam mala. ex. 3. Polit. Et politię bonę sunt tres scilicet, monarchica, regalis, aristocratica & timocratica, & politię malę sunt totidem. s. monarchica tyrannica, oligarchica, & democratica. in De Opti. Pol. 4. c. 1. E. & c. 2. A

Politia monarchica regia est illa, cui vnus dominatur, & ille est rex. in De Opti. Polit. 4. c. 2. A. Et ista est inter omnes, Aristoteli tamen non placet ista politia, quia principatus monarchicus est periculosus, & c. in De Opt. polit. 4. c. 2. D

Politia aristocratica est, cum plures dominantur, & dominia dantur secundum regulam virtutis, maiora vel minora. in De Opti. Poli. 4. c. 2. C

Politia timocratica est media inter obligarchicam, & democraticam, & c. in De Opti. Polit. 4. colum. 2. B

Politia Monarchica, tyrannica est illa, in qua vnus tantum principatur, non consequẽs iustas leges, sed suam voluntatem, & cæt. in De. Opti. Polit. 4. col 2. B

Politia obligarghica est illa, in qua dominantur aliqui solum, quia potentes sunt, aut diuites, de qua quarto Politi. capit. quinto. in De Optim. politia. 4. c. 2. B

Politia democratica est, quando totus populus imperat, siue pauperes, siue simplices, & quicunque sine per sortes aut tempora, de qua secundo Politicorum. cap. 3. & in quarto cap. 5. In de Optima poli. 4. c. 2. E. Et hanc dicit Aristoteles conuenien tem esse ciuitatibus & c. ibid. 4. c. 2. E

Volens ordinare perfectam politiam, oportet vt tempora generandi consideret & c. In de Optima politia. 5. c. 1. E

Politica communicatio.

Politica communicatio est propter non per se sufficientiam omnium, quæ ad vitam pertinẽt & c. Et ista non fuisset in paradiso, si Adam non peccasset. Genes. 229. c. 1. B

Politica cõmunicatio cõstat ex multis cõmunicationibus. s. ex despotica, œconomica, & homogalactica, & sequitur vnitas loci, & legis, & iudicis & c. Gen. 240. c. 1. B

Prima causa politicæ communicationis est necessitas rerum necessariarum, vt patet ex 1. 3. & 7. Politico. Gen. 306. c. 4. G

Maximum bonum politicum est pars ciuitatis. Ge. 238. c. 3. I

Circa politicam congregationem prima negociatio est de habitudine principis, an vnus vel multi debeant esse & c. Nume. to. 1. 2. c. 2. C

Politicus. Procurans perfectas facere proles oportet vt gignentium considerer occupationes & labores. In de Opti. polit. 6. c. 1. A

Pollex. A pollendo vel excellendo dicitur. Leuitici. 68. c. 1. A

Polluere. In sacris literis aliquando capitur p contemnere. Leuit. 255. c. 1. B

Pollutio nocturna.

Pollutione nocturna dæmon se succubum facit, corpore de aere figurato, & in vase genitali virile semen receptat, seruans ne aliqui spiritus exalẽt, vt sit aptum ad generationem, deinde sexu trãsmutato, in virum se transformat. Et cum fœminæ in somniis fauore libidinis excitatas esse perspexerint, eis commiscentur virile semen, quod concepserunt emittentes. & isto modo dicunt Merlinum Vatem in partibus Anglicanis ex cuiusdam pastoris semine per dæmonem succubum receptum, & deinde in aluum matris per eũdem dæmonem incubum emisso, generatum. Gene. 35. c. 1. E

Quidam homines tempore, quo ieiunant, patiantur potius pollutionem nocturnam, quàm alias, & maxime si tunc aquam biberint, quàm si vinum, & maxime etiam si illam biberint paulo ante cubitum, & præcipue, si calida fuerit. Quare si biberint, potius bibant vinum quàm aquam. Leuitici. 144. c. 3. G

Apud Iudæos nocturnam pollutionem incurrebat, egrediebatur extra castra, & non reuertebatur prius quàm ad vesperam lauaretur aqua. Et post Solis occasum reuertebatur in castra, vt patet Deut. 23. Et si pollutus esset in coitu etiam cum vxore, prohibitus erat ab ingressu Sanctuarij, sicut, qui cum adultera. Quare in hoc aberrat Nicolaus dicẽs, p ideo accedentes ad vxores erãt immundi, propterea quia ibi est quędam inordinata concupiscentia, secundum quam causatur immunditia, dicendum p non propter hoc, sed quia fœditas, fm q vitabantur ab ingressu Sãctuarij, erat quædã irregularitas corporalis nullo mõ pertinens ad animã & c. Leuit. 147. c. 1. D. & c. 2. A

Et aliqui dicunt, p lotio ista debet fieri, si talis deberet ingredi Sanctuarium, & p illi tantum erãt immundi respectu ingressus Sanctuarij, quod tñ ab Auctore improbatur. ibid 147. c. 2. D. Quare dicendum, p hæc immunditia in coitu obligat ad immediatam emundationem, s. eadem die. ibid. 147. c. 3. H

Pollutio nocturna compellebat hominem exire de castris, & manebat extra castra vsque ad Solis occasum, & lauans carnem suam regrediebatur in castra. Num. to. 1. 267. c. 2. B

De pollutione nocturna. Deut. 221. c. 1. C

Pollutio nocturna ex quibus causis nascatur, & qñ per eandem sit abstinendum à sumptione Eucharistiæ. 1. Reg. to. 2. 88. c. 1. B

Pollutio nocturna aliquomodo potest esse peccatum, & aliquando sine peccato, quia potest considerari tripliciter, vno modo fm se, alio modo p comparationem ad suam causam: si primum, nõ habet rationem peccati. Matth. to. 2. 184 c. 4 I. Si autem consideretur secũdo modo, potest esse tripliciter. Vno modo, cum humor seminis superabundat in corpore. Et tunc facile est pulsare ad exitum & solui. Vel cũ facta est resolutio per nimiam calefactionem corporis, vel per quancunque aliam commotionem somniat dormiẽs ea, quę pertinent ad expulsionẽ huius humoris abũdantis, vel resoluti & c. Tunc si causa istius multitudinis humoris, vel resolutionis sit culpabilis, ipsa emissio, quæ fit in somnio, erit culpabilis. Et si non, non. Mat. to. 2 185. c. 1. A. Secundo pollutio nocturna prouenit ab interiori. s. ab ipsa cogitatione præcedente, siue speculatiua, siue practica & c. Mat. to. 2. 185. c. 2. D. Tertio potest prouenire a causa spirituali, & extrinseca, s. a dęmone, & ista aliquando est peccatum & aliquando non, ibid. 185. c. 3. H. Interdum pollutio nocturna procedit ex sola infirmitate. ibid. 185. c. 4. K

Pollutio nocturnam possunt dæmones causare, sed quomodo. Mat. to. 2. 185. c. 3. H

Pollutionem nocturnam patiuntur multoties, qui bibũt aquam solam ante cubitum, potius quam bibentes vinum temperatum, & magis si aqua sit tepida, quàm si sit frigida. Mat. to. 2. 186. c. 1. B

Pollutio nocturna, quando venit ex cogitatione præcedente, potest quinque modis considerari, & comparando pollutionem ad præcedentem cogitationem est culpabilis, quia oritur ex radice culpabili, scilicet ex cogitatione libidinosa, cui tripliciter est cõtinua per modum cogitationis, affectionis & delectationis, vt probatur per singula. Mat. to. 2. 186. c. 1. D

Pollutio nocturna nunquam potest esse peccatum, nisi causa eius fuerit peccatum, & inquantũ continuatur actus dormientis cum vigilante, continuatur peccatum dormientis cum peccato vigilantis, idest, vt hoc sit peccatum propter illud, & fit vnum peccatũ ex cogitatione & pollutione. Et non committitur illud peccatũ, quando homo polluitur, sed quando cogitauit in vigilia, sic ebrius culpatur de homicidio. Sic Loth de incestu. Mat. to. 2. 186. c. 1. E. & 187. c. 3. K. & c. 4. F

Ecclesia orat nos liberari à qualibet pollutione nocturna, dicens, Ne polluantur corpora: quia licet non omnis sit mala & culpabilis, nulla tamẽ est, quæ non causet hebetudinem mẽtis, si sentiatur, & præstat homini occasionem ad peccandum in venereis propter desiderium ex parte delectationis Mat. to. 2. 187. c. 4. G,

Pollutio nocturna non est omnino inuoluntaria, quia

Universidad de Deusto Biblioteca

quia licet non sit voluntaria voluntate concomitante,est tamen voluntaria voluntate precedente, inquantum causa pollutionis fuit cogitatio vel crapula,&c.Mat.to.2. 187.c.4.K

Pollutio ex ægritudine contingit, quando quis patitur dissolutionem seminis sine aliquo impetu & delectatione,& fluit per singulas horas. Et adhæret ille humor fœdus & contractus carni,vt dicitur.Leui.15. Et ista ægritudo est pessima & turpis.Et contingit homines sæpè ex illa mori, nec est peccatum,sed est pœna peccati, sicut & quæliber alia ægritudo.Et in veteri lege, qui patiebant hunc fluxum ejiciebantur de castris, & manebāt foris sicut leprosi,quousq; sanarentur, vel morerentur.Leu.15.& Nu.5.Mat.t.2. 188.c.3.K.c.4.F

Pollutio,quæ per modum coitus est,si sit in vigilia, est peccatum mortale, etiam si non sit ibi mollicies:quia contingit ex vehementi desiderio venereorum.Mat.to.2. 188.c.4.G

Pollutio nocturna aliqñdo est peccatum, & aliqñ non,vt distinguit Gregorius, & habetur.6.dist.c. testamentum.s. qñ aliqñ accidit ex crapula, aliqñ ex superfluitate seminis, aliquando ex infirmitate,& de hac pollutione, dicit non esse timēdum: quia magis dolendum est,illam animam pertulisse,quam feciſſe.Et hæc superfluitas seminis intelligitur de illa,quæ fit sine crapula.Nā ex illa,quæ fit ex crapula incurrit animus aliquem reatū, leuem tamen, pp quem non impeditur suscipere Eucharistiam, impeditur tamen missam celebrare,nisi forte necessitas vrgeat, vt quia est dies festus,ī quo oporteat celebrare, vel qa nullus alius haberi potest.Si autem fiat ex cogitatione precedente somnium, talis pollutio impedit a celebratione & a sumptione Eucharistię.Et tamen istud peccatum aliquando est veniale,vt quādo in cogitatione delectatus fuit, sed non peruenit ad cōsensum,qñ si peruenit mortale est. Si vero diabolus suggessit,sed nec delectatus est,nec consensit, nullum peccatum est.Sic dicit Glo.dist.6.§.Quia vero,&c.Mat.to.2. 188.c.4.G

Ad cognoscendum qñ pollutio nocturna sit peccatum,& quando impedit a sumptione Eucharistię,dicit sanctus Tho. quòd potest pollutio cōsiderari quantum ad causam, vel quantum ad modum:quantum ad causam tripliciter, vel a causa spirituali.s.cogitatione præcedēte,cuius reliquię manent in dormiente,vel a causa extrinseca spirituali.s.a dęmone, vel a causa intrinseca corporali.s.a superfluitate ciborum, vel a superfluitate naturæ, aut ab infirmitate: & vna istarum est infirmitati subiecta.s.superfluitas ciborum,aliæ vero non. Quantum ad modum distinguitur: quia aliqua pollutio venit cum cogitatione præcedēte,& alia sine cogitatione. In illa, quæ venit sine cogitatione nullum est peccatum, sed solum est corporalis passio,&c.Mat.to.2. 189.c.1.C

In causa pollutionis potest inueniri peccatum, vt si præcessit cogitatio de rebus turpibus non procedendo ad delectationem nec consensum, sicut in disputante, vel exponente de venereis: nā necesse est,qp prius illa cogiter,& ex cogitatione relinquat vestigia quædam in imaginatione,ex quibus in dormiente potest sequi pollutio. Aliquando vero inuenitur peccatum veniale, vt cum cogitatiōnem precedentem sequuta est delectatio, sed non peruenit ad consensum. Aliquando inuenitur mortale, cum cogitatio peruenit ad consensum. Et quia difficile est iudicare, quando cogitatio peruenit ad consensum, & quando non, cum nullus effectus exterior sequatur, debet attendi si in somnio ipso, in quo sequuta est pollutio, anima videbatur consentire, aut dissentire. Si consentire sequitur, quòd in cogitatione non fuit consensus in pollutione: Et sic consentire, sequitur quod in vigilando precesserit consensus: quia in somnio potest exprimi consensus, cum non fuerit. Quòd si cogitans de causa pollutionis,inueniat cōsensum fuisse causam, non debet accedere ad Missæ celebrationē, neq; sumere Eucharistiam, nisi vrgeat necessitas, vel immineat scandalum,si non fiat. Si tamē non affuit consensus, tunc illa pollutio secundum se non impedit a sacramenti sumptione,nec a celebratione,non tamen debet celebrare: nisi vrgeat necessitas aliqua:quia alias committit irreuerentiam quandam in celebratione:qp si faciat sine necessitate,aut scandalo, tunc non peccabit mortaliter,sed venialiter. Si vero ex illusione dęmonis fiat pollutio, potest tunc distingui: nam potest in nobis precedere causa illusionis, cum.s. quis indeuotus iuit ad dormiendum, & non præmuniuit se contra dęmonum insidias, quasi hoc indigens.Et tūc idem est iudicium,sicut quando pollutio prouenit ex cogitatione precedente. Si talis dęmon præmuniuit se,&c.Et tamē ex nequitia dęmonis sequuta sit pollutio,tunc non debet cessare a communione, exemplo cuiusdā Monachi, de quo in Collationibus patrum.Si autem ex crapula sequatur pollutio, idem est iudicium, sicut de pollutione,quæ sequuta est ex turpi cogitatione, nisi qp non est ita facile peccare mortaliter in sumptione cibi,sicut in cogitatione turpi. Similiter, quia pollutio, quæ accidit ex turpi cogitatione,semper fit cum somnio & imaginatione:quæ autem fit ex cibo & potu, potest fieri sine imaginatione & somnio,ita vt non sentiatur.Pollutio vero,quæ accidit ex dispositione naturæ,non est signum alicuius peccati:& talis patiens pollutionem non impeditur a sumptione Eucharistiæ,& a celebratione,sed laudandus est, si propter reuerentiam abstineat.Mat.to.2. 189 c.1.E.& c.2.A

In pollutionibus nocturnis, quia non potest facile ter causa distingui,à qua proueniant, tutius est sē per abstinere a sumptione Eucharistiæ,nisi necessitas sit, aut scandalum sequatur.ille vero,qui propter pollutionem abstinere vult, debet abstinere per viginti quatuor horas, quia tanto tempore natura deordinata per immunditiam carnis & hebetationem mentis, reddit ad priorē ordinē, vt dicit Albertus Mag. & s.Tho. Mat.to.2. 189. c.2.E.& c.3.F

Pollutionis nocturnę triplex modus assignatur, q̄dam est,quæ prouenit ex cogitatione præcedente, alia, quæ cum cogitatione & imaginatione concomitante, sed non precedente, alia sine cogitatione precedente & sine concomitante: prima semp in somno habet cōcomitantē cogitationē seu imaginationē Et cogitatio si fuit spectatiua,nō est peccatū pollutio, nec quantū ad se, nec quantū ad causam.si vero cogitatio fuit practica,i.quia per eam ordinatur homo ad agendū venerea,vel euitandum,potest esse tripliciter, vt distinguit,dist.6.capit.testamentum,scilicet,vel a sola suggestione dęmonis absque delectatione, vel cum delectatione absq; consensu. Si primo modo,nullum est peccatum. Si secundo modo, erit peccatū veniale. Si tertiomodo,est mortale q̄tū ad causam suā.Pollutio,quę habet cogitatio nē concomitantē,sed nō precedentē,talis imaginatio,vt cōmuniter, prouenit ex dæmonis illusione,cum non sit relicta ex aliquibus præcedentibus cogitationibus,potest tamen interdum naturaliter prouenire,scilicet, ex abundantia seminis:quia tunc ex dispositione naturæ mouentur phantasmata significantia seminis effusionem, sicut in aliis superfluitatibus contingit,vt in ægritudinibus, vt dicit Aristo.lib. de Somno & vigilia. sicilli, in quibus flegma dulce descendit ad linguam, somniant se comedere dulcia, & talis pollutio nec est peccatum,mortale, nec veniale nisi inquantum refertur ad causam pollutionis, &c. Causat tamen quandam mentis hebetudinem, & dicitur mentis hebetudo, quando quis remisse tendit in aliquid, & non ex toto conatu. & circa diuina proprie dicitur hebetudo indeuotio quædam. Tertio, scilicet, quando pollutio non habuit cogitationem præcedentem, neque concomitantem, & tamen respicienda est causa, a qua procedit,quia potest ex infirmitate prouenire,quæ vocatur debilitas veritatis contentiuę, & ista est sine peccato mortali & veniali:quia causa non est in potestate nostra, & talis pollutio solum causat immunditiam corporalem, nisi forte dęmon se ingerat per noctem immittendo nobis cogitationes, videns quòd sumus faciles ad pollutionem propter infirmitatem carnis &c. Aliquando prouenit pollutio ex superfluitate, quia multum semen collectum est in vasis seminariis ex longo tempore &c. Et ista non est peccatum mortale, nec veniale, nec est vllo modo timenda.6.dist. cap.testamentum. & cap. non est peccatum. Solum tamen facit mentis hebetudinem. Aliquando causatur hebetudo ex crapula & hebrietate, & ista est aliqualiter culpabilis, quia crapula potest esse peccatum veniale, & aliquando mortale. Et sic iudicabitur de pollutione sequenti, & saltem erit semper peccatum veniale. Et ista pollutio potest fieri cum cogitatione concomitante vel sine illa &c. Et in omni pollutione debet homo cauere a susceptione Eucharistiæ, si eam vult omnino digne suscipere, nisi necessitas fuerit,vel scandalum, si non sumatur. Mat.to.2. 189.c.3.F.& c.4.

Propter pollutionem magis abstinendum est a susceptione Eucharistiæ, quam propter peccatum veniale.Mat.to.2. 190.c.2.B

Pollutionis immunditia potest tripliciter considerari,vno modo in se. Alio modo quantum ad radicem & causam. Tertio modo quantum ad effectum. Primo modo non est culpa,sed passio.Secundo modo potest esse grauior, quàm cætera venialia,quia sumit originem a libidine desiderij cogitationis, in quibus interdum est peccatum mortale,vt si in vigilantibus sequatur consensus. Et dato quòd non sequatur,grauior est illa vehementia desiderij venerei. Tertio modo,scilicet; quoad effectum, pollutio deterior est quolibet veniali, quia causat mentis hebetudinem & inclinationem ad venerea, quod non faciunt alia venialia. Mat.to.2. 190.c.4.E

Pollutio nocturna exit aliquādo de ventre & mense.Mat.to.2. 191.c.1.D

Pollutionem nocturnam non perditur virgitas &c.Mat.to.2. 191.c.3.H

In pollutione nocturna,maior reputabatur immūditia in veteri lege,quantum in quocūque coitu, quia per illam debebat homo exire de castris, & manere tota die extra castra, & per occasum solis redibat. Deut.23.Qui vero per coitum non iu-

bebatur ire extra castra, sed solum lauare carnē suam, & vestem, quam habuit tempore coitus. Leuit.15.Mat.to.7. 304.c.3 K.& c.4.F

Quare ieiunantibus potius accidat pollutio nocturna,si non sint nimis debilitati,quam non ieiunantibus &c. In Paradoxa. 10.c.1.E

Polus Arcticus eleuatur in ciuitate Salmantica per quadraginta & vnum gradum & per decem nouem minuta. Ge. 249.c.2.A.& 313.c.3.I.Exo.to.1.269.c.2.D. In de Opti.poli.7.c.1.C

Polus Arcticus occultatur aliquando quasi totus Carmanis & Orestis populis, qui venerunt in auxilium Pompei.Gen. 249.c.2.A

Polus Arcticus eleuatur super Ierusalem triginta duobus gradibus,& per consequens multum appropinquat ad æquinoctialem. Gen. 337.c.2.B

His,qui sunt sub Polis Sol occultatur per mediam partem anni, quę est a Libra vsque ad Arietem, in signis,s.Septemtrionalibus apparet Sol: nā tūc eleuatur supra Orizōtem: sed est illa eleuatio ita modica, ac si nulla foret. Nam tāta est quanta est declinatio capitis Cancri a linea æquinoctiali,& hoc in maiore eleuatione &c.Exo.to.1.269.c.1.E & c.2.A

Necesse est vt sub Polis sit maxima frigiditas & siccitas. Exo.to.1. 269.c.2.B

Poli maxima eleuatio a terra est per nonaginta gradus, & ibi maria & flumina sunt totaliter gelida. Exo.to.1. 269.c.2.D

In Polo Antarctico eadem & consimilia contingūt sicut in Polo Arctico.s.tanta frigiditas,& aquarū congelatio.Exo.to.1. 269.c.2.E

Sub Polis nulla est generatio,nec sunt pisces. Exodi to.1. 269.c.3.G.& 290.c.1.B

Si Poli primi mobilis essent Poli Zodiaci & planetarum,multa inconuenientia sequerentur, quæ sequuntur,si solus motus naturalis esset sine motu raptus.Exo.to.1. 270.c.2.A

Quantum Polus Arcticus mundi distat a Polis Arcticis planetarum, tanta est declinatio & latitudo motus ipsorum ab æquinoctiali versus Septētrionem &c.Ios.to.1. 187.c.4.G

Sub vtroque Polorum impossibile est fieri generationem.In de Opti.poli. 6.c.4.K.& 7.c.1.A

Sub Polis non possunt esse herbæ, neque fontes. In de Opti.poli. 7.c.1.E.

Sub Polis est maior frigiditas, quā in toto orbe. In de Opti.poli. 7.c.1.E.c.2.A

Pompeius. In Pompei adiutorium contra Iulium Cæsarem venerūt gentes de extremis partibus orbis, vt dicit Lucanus lib.3. Gen. 249.c.1.E

Pompeius,superato templo Ierusalem, intrauit in illud,sed nihil de vasis eius abstulit.3.Regū.135.c.1.A

Pompeius tenens hostiliter vrbē Ierusalē, introiuit in Templū, & in Sancta Sanctorū, & in loca thesaurorum, & tamē nihil de thesauris accepit, sed solum considerauit loca templi,vt ait Ioseph.14. Antiq.2 Paralip.165.c.3.K. Quia tamen visis illis, quæ erant in templo nimis contempsit ea, factus est postea infœlix(cum prius esset in omnibus fœlicissimus) vsquequo mortuus est, vt dicit Lucas Tudensis.2.Paral. 165.c.3.K.& c.4.F

Pompeius solet vocari magnus per excellentiā &c. Mat.to.1. 6.c.4.K

Pōpeius fecit Iudæos tributarios Romanis, & prophanauit Templum.Mat.to.6. 21.c.4.K

Pomum. Tria significat, scilicet, fructū, qui vocatur malum,id est,rotundum,

Universidad de Deusto Biblioteca

& fructum non habentem textam vt prium &c. Tertio significat omnem fructum, & isto modo accipitur Gen.1.cum dicitur, & lignum pomiferum, idest lignum vel arbor faciens fructum. Ge. 6.c.3.K.c.4.F.Exo.to.1.63.c.2.E. Leuit.309.c.3.G & 194.c.2.E.Deut.109.c.4.I

Liber de pomo & morte non est Aristotelis, licet illi ascribatur, in Parad.86.c.4.K. In De Statu animarum. 3.c.3.F

Pontifex. Hoc nomen pontifex a proprietate Latini sermonis ductum est: nam in Hebræo semper ponitur sacerdos magnus, & põtifex in vsu Latinorum episcopum significat. Et dicitur sic quasi pontem faciens &c. Leuit. 225.c.3.F

De ordine Summorum Pontificum veteris testamenti & successione, tam de domo Eleazari quã de domo Ithamar. 1.Reg.to.1. 45.c.3.F

Cathalogus pontificum, de domo Ithamar assignatur.1.Reg.to.1. 214.c.4.I.205.c.1.A

De Pontifice Summo veteris testamenti, vide in dictione Sacerdos Summus.

Pontifices vel magni sacerdotes, qui fuerunt a principio veteris testamenti vsque ad tempus Esdræ referuntur, super primi Paralipo. 87.c.1.D.c.2.A

Populus. Primus populus post diluuium fuit in Armenia.Gen. 49.c.4.F

Multi populi dicuntur aborigines, quasi originem suam nescientes, sic quidam Itali dicuntur aborigines Gen. 51.c.3.I

Inter populum & gentem quid interfit. Genes. 399.c.3.H

Populum faciunt decem homines secũdum leges humanas.Genes. 413.c.2.B

Quando debeamus assentire toti populo, & quando non.Exo.to.1. 244.c.1.B

Scriptura nonnunquam appellat populum congregationem animarum bonarum in lymbo, vt patet Gen.25. Cum dicitur appositusque est ad populum suum. Sic de Isaac dicitur Gen.35.sic de Iacob Gene.49. Exo.to.1 158.c.3.G. Leuit.175. col.2 A

Totus populus intelligitur interdum nomine principum, & maiorum populi. Et nomine totius populi soli seniores & nobiliores in populo. Leuitici. 74.c.2.B

In populo debent esse tres hominum ordines, scilicet, agricolæ, bellatores & oratores. Nume.to.1. 2.c.2.E

In duobus casibus deuoluebatur ad populum potestas puniendi scelera in lege veteri. Primus erat, quando iudex erat negligens in puniẽdo, vel forte fauebat peccãtibus, &c. Secundus erat ex mandato iudicis &c. Iudicum. 202.c.1.C

Licet populus non sit positus iudex regis, habet tamen maiorem potestatem supra regem, quàm rex supra populum &c. 1 Reg.to.2. 171.c.3.F

Populus, rex, vel prælatus habent inter se quandam vnitatem, & hinc est, quòd aliquando peccatum populi computatur peccatum regis & è contra. 2.Regum. 164.c.4.G

Fallax fæpe est sententia populi. Matthæi tomo 4. 163.c.1.C

Ad hoc quòd aliqui sint populus, oportet quòd cõmunicent in duobus, scilicet, in vnitate legis & loci. Et ista duo requiruntur ad hoc quòd aliqui sint ciues ex 3.Poli.&c.1.Paralip. 204.c.1.E

Non dicitur idem populus si diuersas habet legislationes, etiam si in diuersis temporibus diuersas leges accipiat &c.Mat.to.1. 161.c.3.G

Populus per accidens peccat. Matthæi tomo 6. 250.c.4.F

Populus quomodo dicatur puniri. Matth. tom.6. 250.c.4.G

Populus gaudet mutare dominos. Matth.tomo 7. 296.c.1.E

Populus Iudæorum quare dicatur populus maior, Matth.to.5. 259.c.3.K

Illud Gregorij, secundum merita populorum disponitur vita rectorum &c. quomodo debeat intelligi. Matth.to.2. 244.c.1.D

Nunquam punitur populus pro peccatis prælati, nec è contra, saltem illa punitione, quę fit a Deo, aliquando peccante solo prælato dicitur populus puniri pro peccato eius, non quidem quia puniatur, sed quia non expectatur &c. Matth.to.2. 244.c.3.I

Inter populum & sacerdotes hoc interesse debet, q populus vocatur asina, & sacerdos, ppheta, quod si laici æquales fuerint clericis in virtute, vel laici excesserint clericos, dicitur asina corrigere prophetam, extra de hæreticis, c.cum ex iniũcto &c. Mat.to.3. 45.c.1.C.& c.2.A

Nunquam priuatæ personæ tolerant aliquam pœnam pro peccatis populi, nisi quantam ipsi meruerunt per actum proprium, quia populus non potest peccare nisi per accidens, cum non sit ens per se, sed per accidens &c. Matt.to.6. 250.c.4.F

Populus pluraſingit, quàm poetæ. In de Statu animarum &c. 12.c.4.H

Porcus. Quare duo millia porcorum permisit Christus suffocari à dæmone. Marci 5. Gen. 214.c.3.D. Sed quare hoc. Matth.to.5. 247.c.2.D

Porcus immolabatur Cereri. Exo.to.1. 54.c.2.B

Porcus significat luxuriosum. Leui. 95.c.2.D

De porco & eius proprietatibus, vide super Leuit. 107.c.2.D

Porcus magis seruat hominis anathomiam, quam quodlibet aliud animal, & simia ab extra. 2.Paralip. 131.c.1.A

Porcus dicitur quasi spurcus, eo quòd in spurcitiis delectetur. Mat.to.3. 174.c.2.B

Porci, de quibus Mat.8. potuerunt esse inter Iudæos multis de causis, quæ referuntur. Matth. tomo 1. 175.c.1.D.& c.2.A

Porci optime pascuntur, & impinguantur in montibus Mat.to.3. 175.c.1.E

Quod porci præcipitarentur a dæmonibus in mare, & non aliter occidi, fuit conueniens. Similiter quòd totus grex porcorum præcipitaretur &c. Mat.to.3. 175.c.4.K.176.c.1.A

Porcorum pastores fugerunt propter multa. Matt. to.3. 176.c.3.G

Cum porcorum præcipitationem audiuit tota ciuitas, exiuit obuiam Christo. Primo vt certificarentur de illa re. Secundo vt Christum viderẽt. Nam admiratione stupefacti desiderabant illum videre. Matth.to.3. 176.c.3.K.& col.4.F. Et rogauerũt eum, vt de regione recederet propter multa ibidem. 170.c.4.H. Nec tamẽ propter hoc puniuit eos Christus propter multa. 177.c.3.K.& c.4.A. Et Christus venit ad regionem illam propter multa, scilicet ad sanandum illos arreptitios. Et ad notificandum se illi regioni &c. Mat. to.3. 177.c.2.D

Porphyrion. Auis est Aegyptia, quæ Pelicanus dicitur. & duplex, quædam aquatica, & quædam terrestris. Leuit.699. col.2.D

De porphyrione, & eius proprietatibus. Leuit. 110. colum.1.B

Porphyrius. Porphyrij error refert, qui dicebat Christum nõ esse Deũ, nec ipse prędicauit se esse Deũ, sed discipuli eius hoc prędicauerunt, vt ipsum honorarent. Matt. to.1. 28.c.3.H

Porphyrius, & alij credebãt deos esse animalia. Mato.4. 236.c.2.E

Porphyrius persecutus est Christianum nomen tam quam valde odiosum. Mat.to.6. 293.c.1.C

Error Porphyrij de duratione legis euãgelicę refertur. Mat.to.6. 84.c.3.K.c.4.F

Porta. Portas Ecclesię Sancti Iacobi in Compostella tulit in Cordubam rex quidam Agarenus. Et vsq; hodie porta illa maior sancti Iacobi sine valuis manet. Iud. 157.c.3.H

Quęre poetę dicant infernũ habere portas, & vias. Mat.to.7. 166.c.1.E

Porta inferni est in regione Laconica, vt Ouidius opinatur. Mat.to.7. 166.c.2.A

Illud, quod cantat Ecclesia. s. Attollite portas principes vestras, quomodo exponatur. Matth. to.7. 166.c.2.B

Quando dicitur, quòd infernus habet portas, & cęt. non est intelligendum, vt verba sonant: sed metaphoricè, vel publicè. Mat.to.7. 166.c.2.D

Portę dicuntur apertiones domorum, i. loca, in quibus non sunt parietes. Ostia vero dicuntur ipsa ligna, quibus clauditur domus. s. ianuę. 1. Reg. t.2. 92.c.4.G

De porta speciosa tẽpli. 4.Reg. 154.c.4.K.155.c.1.A

Portę inferi possunt vocari hęretici, vel infideles, & tyranni. Mat.to.4. 161.c.2.C. Mat.to.7. 166.c.2.E

De portis inferi. Matt.to.4. 170.c.3.K.& c.4.F

Portare iniquitatem Suam in sacris literis, est habere pœnam pro iniquitate sua. Leuit. 187.c.3.G

Portentum. Inter portenta & signa quid interfit. Ioſue.to.2. 180.c.3.K

Porticus templi. Altitudo erat centum cubitorum. 2.Paralip. 47.colum.3.H

Portio virilis Dicitur æqualis, quia hereditas paterna. Cum inter liberos æquali sorte diuidit, virilis portio est, & cę. Gene. 34.c.3.H

Portio superior, & inferior. De portione superiore, & inferiore, & specialiter in Christo. Mat.to.1. 224.c.2.D

Portus Iope. Desitu portus Iope. Matth. to.5. 248.c.4.I

Positio Differentię positionum animaliũ cõtrahunt aliquas speciales conditiones propter aliquas virtutes absolutas, quę sunt in ipsa animalia. Et hoc est in quolibet animali ad se ipsum, & non ad alterum. Leu. 198.c.2.B

Positiuus Aliquando accipitur pro compa ratiuo, & illud declarat istud adverbium, quam. Mat.to.5. 15.c.4.F

Possidere Qui pauca possidet, pauca cupit, & qui multa possidet, cupit maio ra. Mat.to.5. 141.c.4.H

Possidentes bona ista temporalia, magis debent dici œconomici, procuratores, commodatarij, seu precarij, idest recipientes a Deo commodatum, vel precaria, licet magis propriè possit dici precarium, quam commodatarium, &cæt. Exod.to.1. 198.c.1.E.& c.2.A

Possessio Si seruus eiecit aliquem de possessione alicuius rei, Dominus tenetur saltem noxialiter, vt patet. ff. de vi & vi armata.l.§.sed & si cũ quis.& §.sequenti. Exo.to.1. 226.c.3.G

Per possessiones cognoscebantur tribus, & familiæ apud Hebrços. vt probatur. Leui. 292.c.1.E.c.2.A

Quod non possent ciues vendere possessiones suas, nisi ob aliquod magnum infortunium. s. ne possessiones alicuius ciuitatis ad paucos. Et diuites deuenirent, instituerunt quidam legislatores vt patet.2.Polit.Leuitic. 297.c.3.F

Si possessionem venditam consanguineus venditoris redimeret, primus venditor non poterat iam redimere possessionẽ suam a cõsanguineo apud Hebrços vsq; ad annum iubilei. Leui. 298.c.2.A

Qui possessionem suam vendiderat apud Hebræos, & vellet eam redimere ab emptore, qui deberet facere. Leui. 298.c.3.K

Quilibet in possessione sua defendendus est iudicio humano, donec probetur eum non legitime possidere, &c. Ioſue to.2. 11.c.2.D

Templum Hebrçorum non poterat habere possessiones immobiles. 1.Paral. 309.c.3.F

Possessio duo significat, vno modo significat tenentiam rei in pace, alio modo significat quasi ius hereditarium. Mat.to.7. 109.c.4.G

Possessio dicitur quasi pedum positio, &cęt. Matth. to.7. 109.c.4.G

Possessor malefidei Incipit esse, qui bona fide accepit rem à debitore, & cõstat illi rem illam, quam accepit a debitore, esse raptam. Iudic. 113.c.1.B

Possessum In amore rerum possessarũ est triplex modus. Matt.to.5. 140. colum.4.I

Rerum possessarum amor, quando sit peccatum, & quando non. Matth.to.5. 141.c.1.A

Res possessa dupliciter potest deseri. Matt.to.5. 166. c.4.K 167.c.1.A

Posſibile Apud Deum omnia sunt possibilia, exponitur. Mat.to.5. 143.c.2.C

Posterius Ad posteriora solem trahi priora ex aliqua causa: sed non posteriora ad priora. Mat.to.6. 200.c.1.A

Posteriora non existunt sine prioribus. Matth.to.7. 150.c.3.K

Posteriorum liber. Illud primi Posteriorũ, Omnis doctrina, & omnes disciplina ex prçexistenti fit cognitione, quomodo sit intelligendum. in Defen. 26.c.1.E

Postliminium Propriè est redditus de captiuitate. Ioſue.to.1. 11. colum.1.D

Postquàm Aduerbium, nunquam stat cũ vna oratione, sed necessario secundam infert sub eodem contextu, sicut relatiuum, quod cum antecedente non pertinet ad eãdem orationẽ: sed ad diuersas, &c. Ex.to.1. 144 c.2.B

Potare Est bibere. epotare verò est totaliter bibere. Mat.to.1. 60.c.1.B

Potus Licet aliquo modo nutriat, non tñ ordinat ad nutriendum: sed potius ab bonam dispositionem nutrimenti & membrorum refrigerationem, &c. Mat.to.3. 97.c.4.G

Potentia Absoluta est prima & propria passio materiæ primę, & in qualibet materia sũt ifinitæ potẽtię pticulares respectiuæ ad pticulares, & dterminatas formas. Ge.8.c.4.G

Quan-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quanto aliqua potentia est maior, tanto pluribus modis potest in suum effectum. Matth. to. 5. 110. colum. 4. K

Nomine potentiæ importatur relatio ad actū. Mat. tom. 6. 94. c. 4. K

Aliqua sunt in potentia ad aliquam formam vel figuram, & tamen nullam dispositionem habent ad illam, vt materia ferri ad formam hominis. Genes. 8. c. 4. G

Potentia Dei vocatur manus valida. Exo. 3. Quia sicut nos per manum fortem fortiter operamur, sic Deus per magnam suam potentiam operatur quantum vult. Exo. to. 1. 20. c. 2. D

Variatis potentijs sensitiuis, non variatur animal. Mat. to. 6. 98. c. 4. I

Potentiæ executiuæ, quę dicantur. Exo. tom. 1. 81. colum. 4. G

Quod vna potentia in suo actu remittatur, quando alia vehementer operatur, vnde proueniat Matt. tomo 4. 239. c. 3. K. c. 4. F

Potentiæ naturales actiuæ, vt digestiua, attractiua, expulsiua, motiua, &c. Non sunt potentiæ executiuæ, &c. Exo. to. 1. 81. c. 4. I

Potentia semper habet ordinem ad aliud, respectu cuius est potentia. Mat. to. 4. 240. c. 2. C

Potentiæ naturales actiuæ quales sunt digestiua, expulsiua, &c. Licet in quibusdam corporis partibus actus suos demonstrent, tamen determinata corpora non habent, sed sunt in toto corpore. Digestiua namque potentia licet in stomaco, & epate magis appareat, tam ēin toto corpore est. Exo. tomo 1. 81. c. 4. K

Potentiarum, quæ sunt animales, quædam est motiua: & hæc est in neruis & musculis, quædam est operatiua, vt manus, alia est expressiua, vt lingua cum alijs instrumentis vocalibus, de quibus. 2. de Anima. &c. Exo. to. 1. 82. c. 2. B

Potentiæ passiuæ non sunt fatigabiles per se, sed per accidens: quia scilicet sunt in organis quæ sunt teneræ complexionis. Et vis armonica continens totam armoniam organi ad potentiam, & quodam modo est actiua. Et quia valde fragilis, & cær. Exo. to. 1. 173. c. 4. H

Triplex est potentia operatiua in homine non organica scilicet rationalis, concupiscibilis, & irascibilis. Exo. to. 1. 175. c. 1. A

Potentia fatigabilis est potentia finita corporea actiua, & organica. Exo. to. 1. 250. c. 4. I

Potentiæ sensitiuæ non manent formaliter, neque realiter in anima separata quantum ad esse suum: sed quantum ad aliquid per modum, quo principiata manent in suis principijs. Mat. to. 7. 151. c. 2. E. col. 3. F

In potentia, & organo reperitur aliqua conformitas, vel similitudo ad suum obiectum. 1. Reg. to. 2. 27. c. 2. C

Potentia & habitus differunt, & habitus non potest esse sine potentia. Mat. to. 7. 161. c. 4. F

Potentia Dei dupliciter ostenditur, vno modo ex magnitudine rei, quæ fit &c. Alio modo ex diuersitate rerum operatarum, &c. 3. Reg. 178. c. 3. F

Potentiæ sensitiuæ dupliciter accipiuntur. Matth. tomo 7. 152. c. 1. E

Tanta est alicuius potentiæ virtus, quanta est extensio effectuum possibilium produci ab illa. Matth. tomo 2. 33. c. 3. G

Potentia rationalis, cum dicitur 9. Metaph. quod valet ad oppositа, intelligendum est quantum ad illa, quæ naturaliter non sunt ei impressa, &c. Mat. tomo 2. 53. c. 2. B

Duæ potentiæ rationales ponuntur in parte rationali. Mat. to. 7. 196. c. 2. C

Potentiarum, quædam sunt actiuæ, & quædam passiuæ, &c. in Parad. 45. c. 1. A

Potentiæ actiuæ sunt illæ, quæ immutant obiecta, & ab obiectis non immutantur, vt sunt potentia digestiua, expulsiua, & generatiua, &cęt. in Parad. 45. c. 1. A

Potētia passiua duplex scilicet, libera, & ligata. Mat. tomo 4. 236. c. 3. G

Potentiæ sensitiuæ exteriores non sunt fatigabiles: quia sunt potentiæ passiuæ, &c. in Parad. 45. c. 1. C. Similiter & potentię interiores sensitiuæ, quę intra craneum habent organa. in Parad. 45. c. 1. E

Potentiæ non dat esse obiectum, sed immutat eam. to. 4. 243. c. 3. F

Duo tantum genera potentiarum fatigabilium sūt in animalibus scilicet potentiæ motiuæ, & potentiæ vocum formatiuæ. Potētia motiua est in musculis crurium. Et potentia operatiua est in musculis manuum, & brachiorum. Potentia vero interpretatiua est in vocalibus ornagis, &c. in Parad. 46. c. 1. C

De conditionibus potentiæ fatigabilis. in Parado. 46. col. 2. A

Potentiæ actiuæ sunt illæ, quæ obiectum suū transmutant, & ab eo minimè transmutātur. in Parad. 46. col. 2. A

Potentia gignendi aliquis caret simpliciter, qui scilicet nullum potest gignere, & aliquis respectu alicuius, &c. Mat. to. 6. 47. c. 4. H

De colligantia inter potentias sensitiuas, & rationales. in Parad. 49. c. 1. B

Potentialitas. Est proprietas, quę consequitur naturam creatam. Iosue tomo 2. 23. c. 4. F

Potestas. Solius Dei potestas immensa. Matt. tomo 7. 93. c. 4. F

Omnis potestas consortē habere recusat. Mat. to. 5. 89. col. 3. G

Potestas, quam dedit Christus Ecclesiæ, est sub certa forma scilicet ad construendū, & non ad destruendum, & non ad destruendum. 2. Corin. 10. & c. 13. Mat. to. 2. 78. c. 2. B

Potestas ligandi, & soluendi potest dupliciter accipi scilicet largè, & propriè. Mat. to. 5. 58. c. 2. A

Potestas cohercitiua nō fuit apud Christianos in Ecclesia primitiua, per quam cogerentur homines ad bonum per pœnas a lege, vel arbitrarias, quando desunt pœnæ legales. Et hoc siue in foro seculari, siue ecclesiastico, vt probatur. Mat. to. 5. 202. c. 2. A. Sed post pacem Ecclesiæ, Ecclesia, & prælati habent potestatem cohercitiuam, vt probatur. ibidem 202. c. 4. F

De duplici potestate Ecclesiæ. s. ordinis, & iurisdictionis. in Defen. 36. c. 1. D

Potestas ordinis in Ecclesia respicit actum, & non subditos, & potestas iurisdictionis respicit subditos, & potestas iurisdictionis respicit subditos. Et sub alijs verbis dicitur, quòd potestas ordinis respicit corpus Christi verū, & potestas iurisdictionis, corpus Christi mysticum. Et vtraque potestas est a Christo immediate. in Defen. 36. c. 2. D

In Ecclesia post pacem fuerunt duæ potestates cohertiuæ inter Christianos, quędam seculares, & alteræ ecclesiastica. Mat. to. 5. 203. c. 2. D. c. 3. F

De potestate prædicandi apud Iudæos. Mat. tom. 5. 252. c. 3. F

Potus Et cibus ad duo prosunt in vita scilicet ad restaurationē deperditi, & ad augmē-tum,

tum, vt perueniatur ad debitam quantitatē. Mat. tomo 6. 114. c. 4. F

Per potum & cibum & alia vitæ necessaria conseruatur natura. Mat. to. 6. 148. c. 1. A

Potum dare sitienti, dicitur opus misericordiæ tripliciter. Mat. to. 7. 110. c. 4. G

Practicum. In practicis dupliciter contingit errare, & in speculatiuis vno modo tantum. Exo. to. 1. 184. c. 1. E

Præbenda. Quod aliquis habeat expectatiuam ad præbendam determinatam, quam alius possidet, non permiserunt iura canonica, extra de concessio. præbendæ non vacantis per totum. Ios. to. 2. 142. c. 4. G

Precarium. Precibus acquiritur. Exod. to. 1. 189. c. 2. D

Dę precario, & commodato. Mat. to. 7. 49. c. 1. B

Precarium non concluditur ad tempus determinatum. vt patet extra de precarijs. c. præcarium. Et præcarium extinguitur morte eius, cui commissum est. Et posteris nostris Deus de rebus illis nouum precarium facit, &c. Exo. to. 1. 189. c. 2. B

Præceptum. Inter præceptum, & mandata propriè sę extendunt ad præcepta Decalogi. Mandata autem sunt omnia, siue cæremonialia, siue iudicialia, siue quæcumque. Exo. tomo 1. 127. colum. 1. B

Præceptum affirmatiuum habuerunt primi parentes in statu innocentiæ, vt comederent, &c. Quia ibi non erat fames, nec sitis, nec inclinatio naturalis ad sumendum cibum. Et ideo vt conseruarentur per cibum, præceptum est eis, &c. Habuerunt etiam præceptum negatiuum, vt non comederēt de ligno scientiæ boni, & mali, & ad exercitandū eos circa obedientiam. Gen. 15. c. 3. G

Præcepta sunt triplicia. Mat. to. 6. 131. c. 2. B

Præceptum Dei est loco compulsionis ad bonū in natura rationali. Et prohibitio est loco compulsionis ad non agendum malum, vel impediendo ne fiat in eadem natura. Gen. 127. c. 3. F

Sub præcepto non cadunt ardua, sed sub consilio. Mat. to. 7. 116. c. 1. A

Præcepta noui testamenti difficilia sunt ex re, quæ præcipitur: & sunt magis grauia quam ea, quę expressa erāt in veteri testamento, vt est dilectio inimici, &c. Gen. 128. c. 1. D

Præceptum de non comedendo de ligno vetito, dicant aliqui, quòd fuit soli Adæ datum personaliter, & quòd ille postea dedit vxori suæ Heuæ. Potest etiam dici, quòd Deus, formata Heua, repetiit præceptum ambobus, &c. Gen. 170. col. 1. B. 225. col. 1. A

Dę præcepta Dei habet homo regi. Mat. to. 6. 173. colum. 2. E

Præceptum est de eo, quod quis non esset facturus, si non præciperetur. Gen. 234. c. 3. K

Præceptum continet rationem debiti scilicet quòd illud sit tale, ad quod naturaliter teneamur. Exo. tom. 1. 187. c. 4. H

Præcepta Dei quare dicantur viæ Domini. 3. Reg. 16. col. 1. E

Inter præcepta diuina, & humana assignatur differentia quo ad obseruationem. 3. Reg. 116. c. 3. H

Præcepta directioni hominis ad seipsum quare non sint data præcepta. Exo. to. 1. 185. c. 4. H

Præceptorum vitam humanam regulantium, quatuor sunt genera. Exo. to. 1. 194. col. 3. & 203. c. 2. E

Et præcepta secundi generis sunt determinationes præceptorum primi generis. Et præcepta tertij generis, & quarti sunt determinationes præceptorum secundi generis. Exod. to. 1. 194. col. 3. H. 203. col. 2. E

In præceptis, secundum seipsa non potest assignari ordo, puantum ad prioritatem, & posterioritatē, nisi ex historijs adiunctis. Neque potest propriè cognosci de historijs, quem ordinem habeant ad præcepta, vel præcepta ad historias secundum ordinem temporis: sed solum de historia ad historiam, cum ipsæ sint de gestis temporalibus. Num. tomo 1. 215. c. 1. A

Fundametum obseruationis præceptorum, & principium motiuum est timor Dei in viris imperfectis. Sed in viris perfectis est amor Dei. Deutero. 31. col. 2. A

Præcepta debēt esse in intellectu, & voluntate. Deu. 56. col. 4 F

Inter præcepta custodire, & facere qd inter sit. Deu. 57. col. 1. E

In præceptis non habet locum metaphora. Ios. to. 1. 140. col. 3. H

Quædam præcepta pro tempore, quædam pro certis causis, & quædam pro certis personis data sūt, vt innuitur in decretis distin. 20. per totum. Iudi. 76 col. 4. I

Præceptum alicuius priuati, aut affirmatio vel negatio non constituit ius, vel tollit ius alterius, vel factum illius super Iud. 437. c. 1. B

Præceptum iteratum causat maiorem obligationē, sicut & votum. Iud. 133. c. 1. C

Quid interfit inter præceptum, & consilium, & admonitionem. Et quomodo Apostolus discernat inter huiusmodi. in locutione sua. 1. Reg. tomo 1. 127. col. 3. H

Si dentur præcepta, quæ non obligant secundū naturam, sed sunt pure positiua, si vnum est dispensabile, & omnia sunt dispensabilia, &c. 1. Regum tomo 2. 87. c. 3. K

Inter præceptum, concessionem, & permissionem quid interfit. 2. Paral. 86. c. 3. H

Præcepta, vel prohibitiones personales non extenduntur ad posteros. 2. Paral. 172. c. 4. I

Omne præceptum importat obligationem sicut dicit regula iuris scilicet quicquid præcipitur, imperatur. Et quidquid imperatur necesse est fieri. Mat. tomo 1. 198. c. 3. K

Nullum præceptum potest obligare contra Deum, cum ipse sit supremus. Mat. to. 1. 268. c. 2. C

Præceptum non dicitur indispensabile, quia præceptum Dei sit, vel propter magnam potentiam cō dentis: sed quia tale est secundum naturam, & cōtra illud rectè fieri nequit. Si autem dentur præcepta, quæ non obligent secundum naturam, sed sint pure positiua, si vnum est dispensabile, omnia talia sunt dispensabilia: quia non sunt ex maiore potestate omnia simul, quam vnum eorum, quamuis rationabilius sit dispensari in vno solo, quam in omnibus. Mat. to. 4. 5. c. 4. G

Præceptum de crescendo, & multiplicando. Gen. 1. Non obligat quemlibet particulariter: sed totam multitudinem, vt probatur. Mat. to. 7. 21. c. 4. F

Præcepta dantur nobis secundum conditionem nostram scilicet seruando libertatem arbi. Matt. tomo 5. 48. c. 4. G

Præceptum de multiplicando, quando obligauerit, & quando non. Matth. tomo 5. 82. colum. 4. K. & 83 col. 1. A

Omnia præcepta legis sunt vnum, & multa. Matth. tomo 6. 162. c. 2. A

De ratione prędepti est, quòd imqortet ordinem ad finem

Universidad de Deusto Biblioteca

finem,inquantùm illud, quod præcipitur,est necessarium,vel conueniens ad finem,&c.Mat.to.6. 126.c.2.A
Aliquod præceptum pôteſt vocari magnum multipliciter.Mat.to.6. 127.c.2.E.c.3.F
Nullum præceptum erit in patria.Mat.tomo 6.135. col.3 F

Præceptum iuris naturæ. Fundatur ſuper inclinationibus naturalibus rerum,inter quas eſt ordo,&c.Exo.to.1. 31.c.3.F
Iſta duo præcepta ſunt iuris naturę ſcilicet quòd bonum debeamus facere,& velle, & malum debeamus fugere,&c.Exo to.1. 31.c.2.E.c.3.F
Præceptum iuris naturalis eſt vim vi repellere, licet Legiſtæ ponant illud ſub iure gentium,quod pertinet ad ſolos homines,vt patet.ff de iuſtitia & iure.in l.vl vim.Magis tamen videtur ſub lege naturæ ponendum, etiam ſecundum eorum poſitionem,quia natura docuit cętera animalia hoc ius: quia & hoc rebus inanimatis conueniat.Poteſt tamen dici ſpecialiter pertinere ad ius gentium: qa oportet eſſe cum moderamine inculpatæ tutelæ, quod ſolis rationem habentibus conuenit,&cęt. Exo.to.1. 31.c.3.F
Præcepta naturalia ſunt valde multa, nec poſſunt comprehendi aliqua lege:ſed tot ſunt,quot ratio noſtra iudicat eſſe obligationes inditas a natura ſibi ſine aliquo legislatore. Et poteſt dici generaliter,quòd ſunt de iure naturali omnia, quæ conſcientia noſtra dictat nobis eſſe facienda nulla lege poſita.Leui. 188.c.1.D
In præceptis iuris naturalis nulla pœna ponitur in veteri lege, vt patet in præceptis Decalogi, & in omnibus alijs præceptis moralibus. Iudicialibus vero apponuntur pœnæ.Et etiam in cæremonialibus,ſi omitterentur,cuius aſſignatur ratio.Mat.to.2. 138.c.4.I
Omnia præcepta iutis naturæ ſunt præcepta legis Chriſti,tanquam propria præcepta eius:quia omne,quod ratio dictat obſeruandum, Chriſtus voluit obſeruari, & poſuit pœnam æternam omnibus tranſgreſſoribus. Sed iſta pęna non datur homini quamdiu viuit in hac vita, ſed annunciatur tanquam infligenda poſt hanc vitam poſtquam homo deſierit eſſe ſub lege.Et ideo fuit quædam denunciatio, ne hominęs temere peccarent, putantes ſe impunè euaſuros.Pronunciatur ergo,vt timeant,& caueant.Mat.to.2. 139.c.1.E
Præcepta legis naturæ prima per nullam conſuetudinem tolluntur.Mat.to.5. 84.c.2.D
Prima præcepta iuris naturę nulla lege,ea firmante, obſeruantur.Mat.to.5. 84.c.3.F
Quæ ſint præcepta iuris naturalis.Mat.tomo 5. 84. colum.2.C
Sola præcepta iuris naturæ poſuit Chriſtus,quæ cũ eſſent quodam modo offuſcata propter conſuetudinem peccandi in ratione hominis, & quodã modo deleta, voluit Deus in lege vete. quædam eorum exprimere.Et ſic dedit Decalogum.Chriſtus vero voluit declarare aliqua, quæ iam venerant in dubium ipſis Iudęis,& errabant circa illa, vt patet Matt.5. Et quia ſi vellet procedere applicando particulariter inter omnia præcepta iuris naturalis, nunquam finiret ſermonem, ideo voluit de reliquis præceptis iuris naturalis regulam dam dare generalem: dicens, omnia ergo quæcumque vultis, vt faciant vobis homines,vos facite illis,&c.Mat.to.3. 125.c.3.K.c.4.F
Præcepta iuris naturalis obligant omnes,ſi concernant bonum alicuius,vt vnius,quæ vero concernunt bonum multitudinis,non obligant quemli bet determinatè, Immo neminem obligant:niſi eum,quem rector communitatis obligauerit, de ſignando illum. Et ob hoc ab exordio mundi ipſe Deus,qui erat rector totius creaturæ,iuſſit hominibus,vt vacarent proli,dicęs:Creſcite,& multiplicamini, & replete terram. Geneſ.9. Et illud prędceptum,quia datum eſt ad ſupplendum hominum paucitatem, erat quaſi tęporale præceptum Et tamdiu durauit, quamdiu fuit paucitas hominum,&c. Mat.to.5. 82.c.4.G
Præceptis iuris naturalis, non poteſt præiudicare conſuetudo,nec in illis cadit præſcriptio. Beneta men in ſecundis,&c.Mat.to.5. 84.c.2.D
Præcepta iuris naturalis ſunt duplicia,quędam ſunt prima,illa ſcilicet quæ ſunt veluti principia naturalis dognitionis circa directionem actionum.Et ſunt talia, quòd ſine aliqua deductione ſunt per ſe cognita,vt nulli eſſe nocendum ſine cauſa,non eſſe hominem occidendum & ſimilia, quæ mox audita quilibet approbat:licet inter hæc quędam ſint magis nota, quam alia, & magis vniuerſalia. Alia vero ſunt præcepta iuris naturalis ſecundaria, illa.ſ.quæ ſunt de dictamine rõnis,etiam nulla exiſtente lege poſita. Et tamen ſunt talia, quæ non ſunt per ſe nota. Neque quilibet audiens ſtatim illa approbabit,ſed præſuppoſitis primis principijs iuris naturalis deducentur ab illis per actũ rationis, non. ſumendo vim probationis aliunde exterius: ſed ſolum ab ipſa ratione. Et quia ratio naturaliter nobis ineſt,quidquid eſt de ſolo dictamine rationis,eſt naturale, large accipiendo. In primis iuris naturalis præceptis non cadit diſpenſatio,quia ſunt, vt ſemper exiſtentia. Et hoc niſi per cauſam ſupranaturalem, neque per illam fit ſæpe,ſed raro.Et non vbique ſed ſpecialiter quantum ad aliquas perſonas, vt circa homicidium innocentis in Abraham, licet non fuerit diſpenſatio facta propter ipſum:ſed propter aliquod myſterium,quod ad Dei laudem pertinebat,ſic de cõmodato non reſtituendo in filijs Iſrael,&c.Exod. 3.& 11.In ſecundis vero prędceptis iuris naturę poterit fieri diſpenſatio per aliquem citra Deum.Et illa diſpenſatio poterit extendi ad omnes, &cæt. Mat.to.5.94. c.2. C. Et de diſpenſatione circa illa ibidem c.2.D
Præcepta iuris naturæ,vel determinationes eius ſũt duplices.Prima prędceptа ſunt illa,ſecundum quę ordinatur res in finem ſuum. Et omne,quod impedit peruentionem ad finem,eſt cõtra huiuſmodi præcepta, &c.Secunda præcepta ſunt illa,quæ iubent faciliorem peruentionem in finem,& tollunt ea,non,quæ impediunt peruentionem in fidem,ſed quæ faciunt eam difficilem.Et de hoc ſecundo genere ſunt multa præcepta iuris naturalis:ſed iſta non habent vim coactiuam.Nam omnia ferè honeſta,quæ ratio iudicat eſſe bona ad pueniendum ad finem virtutis,ſunt de iure naturali hoc modo,&c. Et omnia, quibus exiſtentibus, tardius peruenitur ad finem virtutis, &c. Dicuntur eſſe contra ius naturate,&c. Sed nec affirmati ua habent vim obligandi ad agendum, neque negatiua ad non agendum ſub peccato:niſi lege,aut conſuetudine inceperint habere vim obligandi. Nam tũc obligant, vt eſt de inſeparabilitate matrimonij. Et de non habendis pluribus vxoribus, & de prohibitione gradum parentalium quantũ ad matrimonium,ſic eſt etiam de vſura,Ma.to.7. 44.col.2.E.c.3.F

Nec

Deus in lege veteri vetuit omnia,quæ erant cõtra ſecunda præcepta iuris naturæ propter duo. Primo quia apud Gẽtiles non erat obſeruatio tantum præceptorum,& Iudæi aſſuefacti erant legibus gentilium, &c. vt de vxorum pluralitate,de libellis repudij. Et graduum cognationis prohibitio non erat apud Gentiles: ſimiliter nec vſuræ prohibitio,ſicut nec apud leges ciuiles. Et in omnibus Deus temperauit aliquid,cum dedit legem Iudæis. Sed de proſecutione inimicorum Deus conceſſit aliquid Iudęis plus quam leges Gẽtiliũ habent,vt ſcilicet quòd cognatus,vel frater alicuius occiſi poſſet ꝓpria manu interficere occiſorem, etiam non conſtito,an caſu occidiſſet eum, vel forte ſe deffendendo,vel alio modo. Numer. 35.&c.Cuius aſſignatur ratio.Et inter omnes Dei permiſſiones nulla fuit maior, quam iſta.Et tamẽ cum Deus dedit hanc legem,permiſſum erat tũc illud gentibus. Sed poſtea procedente tempore correctum eſt hoc per leges,&c. Mat.to.7.45.col. 4.G.Et Deus arctauit Iudæos, non concedendo eis aliqua,quę Gentiles faciebant.Ita etiam arcta ſit obligando eos ad faciendum quædam, quæ non faciebant Gẽtiles, &c.Et ſi Deus non vetuit Iudæis omne, quod eſt contra ius naturæ aliquo modo,fuit propter illorum imperfectionem &c. Et illa imperfectio vocatur a Chriſto duritia cordis. Et conuenienter data eſt lex Iudæis, vt eſſet medium aliquod inter habitudinem Gentilium, & legem Chriſti,&c.Mat.to.7. 46.c.2.B

Præceptum morale. Per præcepta affirmatiua legis p̃ ſignantur actus virtutum,& per negatiua vitãtur actus vitiorum.Mat.to.5. 47.c.2.B
Præcepta moralia dantur ad directionem naturæ obſcurate,& deuiantis a rectitudine,&c.Exo.to.1. 165.c.4.H
Præceptorum moralium tranſgreſſio maior eſt,qnã tranſgreſſio cæremonialium,& iudicialium.Leu. 17.col.4.H
Præceptorum moralium obſeruationes, & ſacramentales obſeruationes,quæ principaliter intenduntur in nouo teſtamento,non ſunt promerito ſic,vt aliquis viuat in eis vita temporali,vt Iudęi obſeruantes legalia præcepta, & cæremonialia. Leui.18. Sunt tamen promeritoriæ vitæ æternæ, & vitæ gratiæ.Leui. 129.c.1.E
Præcepta moralia ſemper obligauerunt,&c. Ioſue tomo 1. 83.c.4.K.84.c.1.A
In obſeruatione prędceptorum moralium nulla neceſſitas põt abſoluere aliquem,&c.4.Re. 70.c.1.A
Hæc præcepta dicuntur moralia, & non omnia propter duo.Primo,quia ſunt per ſe talia,&c. Secundo,quia vbique ſunt ad dirigendos mores,qa ſunt de iure naturali,&c.Mat.t.6.126 c.3.K. c.4.F
Alia ſunt præcepta moralia,quæ non ſunt in Decalogo, licet ad illum aliquo modo reducantur, &c.Mat.to.6. 127.c.1.C
Præcepta moralia in omni loco obligant. Deut. 19. tomo.2.A
Hæc prędceptа poſſunt dupliciter vocari moralia Mat.to.6. 126.c.3.K
Quędam præcepta quomodo ſunt vnum, & multa. Mat.to.6. 126.c.1.A

Præceptum Decalogi. Primum prędceptum primæ tabulæ ſecundum Iudæos eſt: Ego ſum Dominus Et ne ſint vndecim præcepta de duobus vltimis faciunt vnum ſcilicet. Non concupiſcere rem proximi. Et non concupiſcere rem eius.

Et in prima tabula ponunt quinquæ præcepta.Et in ſecunda alia quinque. In prima ponunt præcepta affirmatiua,ſiue pertinentia ad Deum,ſiue nõ pertinentia,& negatiua pertinentia ad Deum, vt iſtud: Ego ſum Dominus Deus tuus.Secundum: Non habebit Deos alienos coram me. Tertium: Non aſſumes nomen Dei in vanum.Quartũ:Memento,vt diem ſabbathi ſanctifices.Quintũ: Honora patrem tuum,& matrem,&c.Et in ſecunda tabula copulant omnia remanentia,quæ ſunt negatiua.Sed nos aliter tabulas iſtas ordinamus. Nã in prima ponimus præcepta pertinentia ad Deũ. Et ſunt tria. Primum eſt non habebis Deos alienos. Secundum: Non aſſumes nomen Dei, &c. Tertium:Memento,vt diem ſabbathi ſanctifices, &cæt.In ſecunda tabula ponimus ſeptem præcepta, quæ ad proximum pertinent. Iudæi tamen in aſſignatione tabularum errant in duobus. Primo, quia in prima tabula ponunt vnum tanquã præceptum, quod non eſt præceptum.Secundo, quia in ſecunda tabula faciunt de duobus præceptis vnum,&c.Exo to.1. 164.c.3.K.c.4.F
Cultus Dei continet in ſe plura præcepta. Exo.to.1. 165 c.1.A
Præceptum de cultu Dei non eſt vnum de præceptis Decalogi,ſed quodam principium in agibilibus, ex quo inferuntur multa præcepta in Decalogo, &c. Exo.to.1. 165.c.1.A
Primum præceptum legis Decalogi eſt, diliges Dominum Deum tuum,&c.Mat.to.6. 129.c.3.I
Per illud præceptum:Non habebis Deos alienos,prohibetur omnis idolatria,ſiue cũ imagine, ſiue prę ter imaginem,&c. Sed melius videtur dicendum ſecundum catholicos doctores, ꝙ ſolum prohibetur cultus falſorum Deorum ſine imaginibus. Et per illud: Non facies tibi ſculptile,vetatur idolatria in imaginib.&c.Exo.to.1. 166.c.1.A
Secundũ prędceptũ Decalogi.ſ.non aſſumes nomen Dei tui,&c.Intelligitur de noĩe,quod ſignificat ipſum per modũ ſubſtantiæ vel eſſentiæ diuinæ, & non de nominibus attributalibus,&c. niſi accipiãtur cum tali connotatione,quod ſoli Deo conueniant. Similiter intelligitur de nominibus Redẽptoris noſtri ſcilicet Ieſus Chriſtus, quia iſta nomina Dei ſunt. Exo.to.1. 168.c.1.C
Contra ſecundum prędceptum agimus,qñ irreuerẽter nominamus,&c. Hoc nomen Ieſus, & Chriſtus.Exod.to.1.168.c.1.E.Et ſimiliter quando nomen Virginis Beatiſſimæ, & nomina Apoſtolorum & cæterorum,quos Eccleſia canonizauit.Et ſi non directè, bene tamen per quandam connexionem,&c.Exo.to.1. 168.c.3.G
Omnia præcepta Decalogi ſunt purè moralia ideſt iuris naturalis, præter quam tertium præceptum de obſeruatione ſabbathi, quod eſt partim morale, & partim legale ſiue cæremoniale. Exod.to.1. 170.c.3.G
Hebræi dicunt, quòd in ſecundo præcepto prohibetur nominato nominis tetragrammaton, quia dicunt,quòd nullus niſi ſacerdos debet ipſum nominare,& hoc non vbique, ſed ſolum in templo, ſiue in tabernaculo,quod improbatur ab Auctore. Exo.to.1. 168.c.3.K
Præceptorum,quæ ponuntur in ſecunda tabula,aſſignatur ſufficiẽtia penes tres homines vires operatiuas, quæ non ſunt organicæ ſcilicet rationalis, iraſcibilis,& concupiſcibilis.Exod.tomo 1.75.colum.1.A
Per quartum præceptum Decalogi ſcilicet honora patrem,&c.noĩe patris, nõ ſolũ naturales parres intelli-

Universidad de Deusto
Biblioteca

intelliguntur, sed etiam aliæ personę, quæ solent vocari patres, Deus vocatur pater per creationē & gubernationem. Deut. 32. & Mat. 6. cum dicit, Pater noster, &c. Sed de honore huius tāti Patris agitur in tribus præceptis primę tabulę. Vocatur etiam pater quilibet senex. Leui. 19. coram capite cano cōsurge, &c. Et hoc intelligitur de senibus honestis atque virtuosis, iuxta illud Eccl. 10. Cani sunt sunt sensus hominum, &c. Alij sunt patres, qui curam nostri gerunt, cuiusmodi sunt Domini spirituales & temporales, & istis debetur honor & sustentatio de bono publico. Exo. tom. 1. 175. c 4. K. & 176. c. 1. A

In solo quarto præcepto de honorandis parētibus, quare assignetur spetialiter retributio. s. vitę diuturnitas. Exo. 20 vt sis longęuus super terram. Et quomodo sit intelligendum. Exo. to. 1. 176 c. 3. H

Per præceptum de honorādo parentes intelligitur omne beneficium, quod tenemur alicui exhibere. Mat. to. 5. 47. c 4. G

Præcepta negatiua sūt maioris obligationis, & grauioris transgressionis, quam affirmatiua circa ꝓximum, &c. Exo. to. 1. 177. c. 1. D

Præceptorum negatiuorum secundæ tabulæ ordo est iuxta ordinem nocumentorum. Exo. tom. 1. 179. c. 2. A

Omne præceptum affirmatiuum includit in se negatiuum, & resoluitur in negatiuum pro tempore, quo obligat affirmationem. Mat. to. 3. 19. c. 4. F

Per illud secundum præceptū secundę tabulę: Non occides, vetatur non solum occisio, sed etiā quęlibet membri mutilatio, aut sanguinis effusio, vel qualiscunque facta percussio: quæ sit via ad mortem, vel quomodocunq; facta percussio: quæ sit via ad mortem, vel quomodocunque se habeāt. Nam omnia, quæ pertinent ad idem genus reducuntur ad idem præceptum, licet Rab. Salomon dicat, ꝙ illo præcepto solū vetet occisio, & mutilatio, &c in præceptis iudicialibus quod improbatur ab auctore. Exo. to. 1. 177. c. 2. A

Tertium præceptum secundæ tabulæ. s. Non furaberis, debet intelligi, vt dicit Rabb Salo. de furto hominis tm̄, sed falsum dicit. Exod. t. 1. 179 c. 2. B

In tertio præcepto. s. Non furaberis, prohibetur omnis contrectatio rei alienæ. s. furtum, rapina, vel violentia extorsio indebita, &c. Exo. tom. 2 179. colum. 2. E

Contra illud, præceptum: Non loqueris cōtra proximum tuum falsum testimonium, non agit peccans dicendo verum testimonium, quia ad aliud genus pertinet. Exo. to. 1. 179 c. 3. K. c. 4. F

Contra præceptum de nō dicendo falsum testimonium, agit, qui solum in iudicio dicit falsum testimonium, vt dicit Rab. Salom. sed falsum dicit, vt probatur. Exo. to. 1. 180. c. 1. C

Quare in Decalogo non dentur aliqua præcepta ad dirigendum actum interiorem irascibilis: sicut dantur ad dirigendum actum interiorem concupiscibilis. Exo. to. 1. 180. c. 3 K

Ad vnum præceptum pertinet non concupiscere domum proximi, & vxorem eius, dicūt Hebręi, sed male dicunt, immo duo sunt præcepta distincta. Exo. to 1. 181. c. 1. B

Præcepta primę tabulę regulant hominem in dilectione Dei: & præcepta secundę tabulæ in dilectione proximi. Mat. to. 5. 128. c 4. F

Per illud præceptum non desiderabis vxorem proximi tui, dicunt Hebręi, non prohiberi solam cōcupiscentiam prout est in actu voluntatis, aut in motu passionali partis affectiuę, sed in quibusdā interioribus indicijs sine perpetratione adulterij, vt si quis osculetur vxorem proximi, &c. Et. id tenet etiam Iosephus, & ex hoc dicto Hebręorum quidam nostrorum dicunt, ꝙ lex vetus solum vetabat manum, & non animum. Exo. to. 1. 181. c. 1. E

Præcepta moralia oportuit esse in lege vete. vt probatur. Exo. to. 1. 183. c. 3. G

Præcepta moralia quomodo sine gratia non valeāt adimpleri. Mat. to. 5. 149. c. 3. F

Præcepta Decalogi possunt dici conclusiones deductæ ex propositionibus primis praticis per se notis, &c. Exo. to. 1. 184. c. 2. A

In præceptis Decalogi quare fiat mentio de custodia sabbathi, & non de alijs sacrificijs & solennitatibus, &c. Exo. to. 1. 186. c. 1. B

Per præcepta Decalogi ordinātur vires, quam sunt in homine. s. rationalis & cōcupiscibilis & irascibilis. Mat. to. 5. 128. c. 4. F

Præcepta negatiua obligant semper & ad semper. Mat. to. 5. 47. c. 2. C

Præcepta Decalogi non sunt de his, quæ sunt sub prima regula dirigente actiones humanas, sed de his, quā sunt sub secūda regula. Exo. t. 1. 184. c. 3. F

Ad præcepta Decalogi omnia præcepta moralia reducuntur, quædam vt principia ad conclusiones, illa, quæ sunt priora, & quædam vt conclusiones ad principia, &c. Exo. to. 2. 185. c. 1. B

Ad præcepta Decalogi reducuntur duo illa pceptа dilectionis, non tanquam conclusiones ad principia, sed tanq̄ principia ad cōclusiones: ga sunt tanq̄ duo principia p se nota, ex qbus inferuntur ꝑticulatim oīa pcepta Decalogi. Exo t. 1. 185. c. 1. B

Præcepta Decalogi sunt de solis actibus iustitiæ. Exo. to. 1. 185. c. 1. E

In pceptis Decalogi, quare deī filijs pceptū de amore parentū, & non deī pceptū ipsis parentibus de amore filiorū. Exod. to. 1. 186. c. 2. B

Præceptum de amore parentum ad filios intelligitur, & reducitur ad præceptum de amore filiorū ad parentes. Exo. to. 1. 186. c. 2. D

In præceptis Decalogi quare non prohibeatur blasphemia, & corruptio sacræ scripturę, sicut prohibetur periurium & inane iuramentum. Exod. to. 1. 186. c. 1. D

In præceptis Decalogi quare non facta sit mentio de alijs actibus cordis, sicut facta fuit mentio de actibus concupiscentiæ, &c Exo. to. 1. 186. c. 2. D

In illo præcepto, non occides intelligitur, indebitè vel iniustè. Exo. to. 1. 187. c. 4. H

Præcepta Decalogi, quantum ad rationem iustitiæ manifestè: quam exprimunt, sunt indispensabilia. s. ꝙ non potest dispensari, vt liceat, indebitè accipere res alienas &c. quantū tm̄ ad applicationem ad actus particulares. s. vt iste actus sit homicidiū, & ille furtū, &c. aliquo modo mutabile est, non dispensauit Deus cum Abraham, nec cū Oseę, & c. sed declarauit tales actus nō esse furtū aut homicidium, &c. Exo to. 1. 188. c. 1. C

Quare Deus voce propria dederit populo Israel pcepta Decalogi. Exo. to. 1. 190. c. 4. F

Inter omnia præcepta, quę dedit Deus, præcipuum est de veritate Dei. s. illum esse verum Deum & nullum alium. Exo. to. 1. 195 c. 1. E

Præcepta Decalogi non habent spetialem obligationem ex datione, sed ex naturali dictamine rationis. Exo. to. 1. 203. c. 3. G

Præcepta Decalogi sunt propositiones notiores in actionibus, quā alique alię leges positę. Exo. to. 2. 2. c. 1. B

Præcepta Decalogi sunt naturalia ab instinctu rationis practicæ, cum sint quædam principia in ratione practica, aut quædam conclusiones immediatæ elicitæ a principio rationis practicæ. Exod. to. 2. 3. c. 3. D

Præcepta Decalogi scripta esse in duabus tabulis absque eorum expositione, probatur contra tenentes oppositum. Exo. to. 2. 126. c. 3. H. & c. 4. F

Præcepta Decalogi scripta sunt in tabulis, ad reddēdum testimonium, ꝙ Deus dedisset legem. Exo. to. 2. 127. c. 1. E

Ista vltima præcepta Decalogi. s. Nō concupisces rem proximi tui, &c. non posse includi sub vno præcepto, sicut male dixit Rab. Salom. Exo. to. 2. 128. c. 2. C. c. 3. F

Ad præcepta Decalogi moralia tenetur homo naturaliter, & obligant quemlibet, sine aliqua spetiali datione, licet forte magis obligarēt Iudęos post datione dictorum præceptorum, quā antedationem. Exo. to. 2. 181. c. 2. D

Præcepta Decalogi sunt naturalia, & insunt nobis a natura in principijs rationis practicæ, & omnes obligant. Leu. 3. c. 2. B

Præcepta Decalogi non continent ius omne naturale, sed sunt quasi decem conclusiones manifestissimæ in iure naturali, illatæ immediate ex primis principijs iuris naturalis, ex qbus adhuc possunt sequi multæ aliæ conclusiones iuris naturalis magis particulares. Leu. 188. c. 2. B

In præceptis suis negatiuis Deus vetat duo, scea q̄ mala sunt, & ea quæ falsa: de falsis tamen nō est tanta cura Deo, quoniam falsum repugnat veritati, quæ pertinet ad intellectum speculatiuū, & intellectus speculatiuus per se non pertinet ad Deum, nec ordinatur ad ipsum, nisi quantum ad quædam pauca, q̄ de se Dens credi iubet. Intellectus vero practicus, & voluntas quantum ad omnes operationes suas diriguntur ad Deum. Leui. 201. c. 3. K. Et aliquando ea, quæ mala non sunt, tanquam mala prohibentur. Et ea, quæ falsa nō sunt, tanquam si essent falsa, & hoc quia habent aliquam coniunctionem cum malis aut falsis, vt non esse iurandum, aut bibendum vinum nō sobrię, &c. Leu. 201. c. 4. G. Ad quæ multæ sunt auctoritates, quæ exponuntur extra de iure iurando. c. 4. & si Christus. Leu. 201. c. 4. G

In præceptis Decalogi qualis sit coordinatio, ostenditur. Leui. 306. c. 2. D

Præcepta Decalogi non erant significatiua, sed tātū cęremonialia, & iudicialia. Deu. 24. c. 4. K. 25. c. 1. A

Præcepta Decalogi ideo sunt pcepta, quia id, quod per se malum est, prohibent, vel quia, quod bonū necessarium est, dicunt &c. Deute. 25. c. 1. A

Præcepta Decalogi non sunt ordinata secundū ordinem grauitatis in transgressione, sed secūdum q̄ pertinent ad Deum vel ad proximum. Deute. 25. col. 2. B

In decem præcepta Decalogi sunt vt decem prędicamenta. Deute. 25. c. 2. B

Præcepta Decalogi, secundum originem iuris naturalis, sunt decem conclusiones explicitæ, in quibus omnes aliæ iuris naturalis partes implicitæ sunt &c. Deute. 25. c. 2. C

In decem præcepta Decolagi assimilantur numero denario, qui est radix omnium numerorū. Deuteron. 25. c. 2. C

In decem præcepta sunt sicut nouem orbes vt dicit Esdras Ezra, ita ꝙ primū præceptum non assimilatur alicui orbi propter immutabilitatem diuinæ sentiæ, licet possit cœlo empyreo comparari, sed Iudæi non cognoscunt istud cœlum, &c. Deute. 25. c. 2. D

Præcepta affirmatiua Decalogi licet semper obligent, non obligant tamen ad semper, sed pro loco & tempore, & secundum alias circunstantias determinatas. Mat. to. 3. 18. c. 2. C

Hebręi dicunt, ꝙ primum præceptum Decalogi sit: Ego Dominus Deus tuus. Qui sic dicentes, necessario habēt dicere, ꝙ in isto primo præcepto prę cipiatur cultus Dei, & in secundo prohibeatur cultus idolorum. Sed nos dicimus, quòd illud nō est pceptum, sed quoddam assumptū ad præceptum, quia hic prohibetur cultus idolorum, & causa subdit, quia ego sum Dominus Deus tuus, idest verus Deus. Deuter. 25. c. 4. G

In præcepto de obseruatione sabbathi est aliquod morale, & aliquod cęremoniale. Deute. 26. c. 3. K

Præcepta Decalogi dicuntur propriè testimonia, quia per illa inter Deum & hominem positum est firmamentum. Alia vero præcepta dicuntur largo modo testimonia. Deute. 33. c. 4. K

Præceptum illud, scilicet: Diliges Dominū Deum tuum ex toto corde tuo &c. de quo Deut. 6. non potest adimpleri in ista vita, tam ex parte naturę, quam ex parte obiecti diuini intelligibilis vt probatur Deute. 31. c. 3. I. Nec hoc præceptum est, sed diligere Deum ex corde, anima, & fortitudine, non tamē ex toto corde &c. Ponitur tamē hoc præceptum sub his verbis ex toto corde &c. vt si totum non compleamus, saltem adimplere desideremus, vel sciamus nihil supra Deum vel æqualiter Deo esse amandum: quia quod per superabundantiam dicitur, vni soli conuenit. Deuteron. 32. c. 1. B

Præcepta moralia maioris erāt obligationis, quam cæremonialia & iudicialia, & grauior transgressio ex duplici obligatione. Deute. 40. c. 4. K 41. col. 1. A

Contraueniens præceptis primæ tabulæ peccat in Deum dupliciter. Primo, vt in legislatorem. Secundo, vt in ꝓsonam singularem. Sed contraueniens præceptis secundæ tabulæ, peccat in Deū. vt in legislatorem tantum. Iosue to. 1. 136. c. 2. B

Præceptū primū Decalogi, ꝙ magis fuerit negatiuū q̄ affirmatiuū. s. nō habebis deos alienos, & habebis me ī Deū, iō est: qa magis obligamur nō colere deos alienos, q̄ colere Deū verū. 4. Re. 53. c. 4. F

In præceptis moralibus non potest fieri coactio, sed potius est moriendum, quam talia facere & nulla admittitur excusatio. 4. Reg. 70. c. 1. B

Per verba secūdi pcepti Decalogi. s. Nō assumes nomē Dñi Dei tui in vanū; nō solū sic prohibet nomē Dñi, sed opera Dei scripta in lege: qa si qs illa enarrauerit indigne, peccat iuxta illud. ps 49. Peccatori dixit Deus, quare enarras iustitias meas, & assumis testamentū meū ꝓ os tuū. 2. Par. 191. c. 4. I

Quidā Iudęi crediderūt, ꝙ in pceptis negatiuis Decalogi sola exteriora opera prohibeant, & nō interiora, nec assumi affectiones, contra quos Christus. Mat. 5. audistis inquit, quia dictū est antiquis, non occides. Mat. to. 2. 82. c. 3. I

Circa illud pceptum, Nō concupisces vxorem proximi tui, Iudæi intelligabant ablationē vxoris ꝓximi, sine cōmistione, qa illud auferre erat ex cōcupiscētia, ita dicit Aug. in lib contra Faustū, vel intelligebant p concupiscere signa exteriora cōcupiscētis, vt osculari & amplecti, & tangere impudice, & sic exponebāt, Nō cōcupisces, & c. i. nō facies signa cōcupiscentis: & ita Nicolaus de Lyra dicit, & cōiter asserīt, & ita dicebant, ꝙ lex nō

Universidad de Deusto Biblioteca

prohibebat actū interiorē. Mat.to.2.139.c.4.H. Et ideo Christus ad vitandum hunc errorem dixit, omnis qui viderit mulierem ad concupiscendū eam &. Mat.5. Et ad ostendendum, ꝙ non solum concupiscentia vxoris alienæ erat peccatum, sed etiam concupiscentia cuiuscunq; mulieris non suæ, quod tamen non apparebat expresse ex præcepto, cum solum prohibebatur concupiscentia vxoris proximi. Mat.to.2. 139.c.4.K. & 149.c.1.A

Præcepta primæ tabulæ ex genere suo sunt minus dispensabilia, & magis obligatoria, qa sunt circa Deū, & tñ aliqua peccata facta ꝫ p̄cepta secundæ tabulæ sunt grauiora, vt nō obseruare diē sabbathi leuius pctm̄ est q̄ homicidiū. Mat.t.2.224.c.3.F

Præcepta Decalogi, licet nō sint meritoria vitæ ęternæ, sunt tamen necessaria ad vitam æternā, quia sine illis non habeē vita æterna. Lex vero Moysi nec fuit meritoria vitæ æternæ, nec necessaria ad vitam æternam. Mat.to.5. 130.c.2.E.c.3.F

Præcepta Decalogi, & ea, q̄ ad Decalogum ptinent sunt simpliciter necessaria ad vitā æternā consequendā: quia illud est simpliciter necessariū ad vitā æternam, sine cuius obseruatione nullomodo poterat haberi vita æterna, nec potuit neq; vnq̄ poterit. Cætera aūt. s. cæremonialia, & iudicialia q̄ nos nūc obseruamus, ex institutione Ecclesiæ, & principū sæculi non obligant, nisi quia instituta sunt. Et possunt etiam reuocari. Si autem nunquam instituerentur, vel cessarent, non essent necessaria ad vitam æternam. Sed illa sunt simpliciter necessaria, quam etiā si nō instituerent, obligarent. Et postquam semel obligant, reuocari nō possunt, & ista vel sunt in Decalogo, vel reducuntur ad ipsum. Mat.to.5. 139.c.4.H

Præcep. 2. tab. sunt 7. vnū affirmatiuū & 6. negatiua. Mat.to.5. 128.c.2.A

In præceptis Decalogi non ponuntur oīa expresse, q̄ sunt de iure naturali, vt obseruent̄, sed sub isto verbo, diliges proximū tuū, sicut te ipsum, quod non est speciale p̄ceptū Decalogi includunt̄ oīa, q̄ reducunt̄ ad catalogū. Et q̄ obseruāda sunt de iure naturæ tā ad Deū, q̄ ad proximū. Et ista, ad q̄ de iure naturæ obligamur, & q̄ sunt simpliciter necessaria, ponunt̄ tripliciter. Vno modo in generali, alio modo in particulari, tertio modo per cōclusiones determinatas, datas vniuersaliter, & nō specialiter circa singula, & primo dr̄ ad Rom. 13. qui diligit proximū, legē adimplebit. Et illud tota lex ī vno sermone instauratur, diliges proximū tuū. Et illud. Mat. 22. Diliges Dñm Deū tuū, & proximū tuū sicut te ipsum. De secundo non potest dari certa regula, sed sola ratio est, q̄ dictat de his, q̄ euenerint ī particulari. De tertio modo sunt, quæ ponunt̄ in Decalogo. s. decem conclusiones generales, de his, in quibus tenemur Deo & proximo, &c. Mat.to.5. 130.c.4.I.131.c.1.A

Præter præcepta Decalogi, quæ ponunt̄. Matt. 19. s. quatuor negatiua, Marcus in ca. 10. refert aliud. s. Ne fraudem feceris. Et tenendū est, ꝙ Christus illud dixerit, licet illud non referatur ab alijs, scilicet, a Matthæo a Luca, & reducitur ad illud, Ne furtum facias. Mat.to.5. 131.c.2.B

Præceptum de dilectione Dei, potest adimpleri sine charitate & gratia, put est habitus infusus, & hoc quantū ad substantiā operis, & quantū sufficit ad satisfaciendum legi: non tamen, vt est meritoriū vitæ æternæ, & quantum ad substantiam operis. Nemo potest adimplere, sine diuino auxilio i. nisi Deus moueat & cooperet̄. Mat.to.5. 150.c.4.H

In p̄ceptis legis actus virtutis cadit directè sub p̄ceptō, q̄tum ad substantiā operis. i. ipsa res imperata in se ipsa, non considerando dispositionē, vel intētionē faciētis. Et q̄tū ad ista potest homo adimplere p̄cepta legis p liberū arbi. s. q̄tum ad substātiā actus, & hoc sine dono gratiæ gratis datæ vel gratum facientis, q̄ sunt dona infusa, &c. Sed q̄tū ad intentionē legislatoris, q̄ est, vt non solū opus fiat, sed vt oīa, q̄ facimus ex charitate faciamus, nō possumus sine gratia gratū faciente adimplere. Sine gratia tñ prima, q̄ est Deus mouens nos gratis, non possumus adimplere aliqua p̄cepta ēt quo ad substantiā actus: qa oportet, vt Deus p̄ueniat, vt mouens nostrā volūtatē ad volendū implere, & ad cogitandū de adimpletione, priusquā adimpleamns, & velimus adimplere. Et in hoc erauit Pelagius, qui credidit p̄cepta Dei adimpleri posse sine gratia Dei q̄cunq;, & sine dono gratuito, & sine Dei volūtate nos gratis mouente, & sine oī motu ab extra, sed p solū liberū arbi. qđ falsum est &c. Mat to. 5. 149. c. 3. F. Et ad dictū sancti Tho. dicentis, ꝙ homo in statu naturæ integræ licet potuisset adimplere oīa & singula mādata, quantū ad substantiā operis sine oī gratia, q̄ est donū ifusum, siue gratis datū, siue gratuitū adimplere omnia præcepta. ibid. 150.c.3.H. Et ad adimplendum præcepta ad intentionem præcipiētis, præter illa duo requiritur habitus infusus gratiæ gratum facientis. ibid. 150.c.4.G

Præceptū de dilectione Dei dr̄ maximū inter præcepta moralia, & istud præceptū non est in Decalogo: & licet timere Deū sit laudabile, non est tñ meritoriū, sed diligere, & iō p̄ceptū de timendo Deum non est magnum. Matth. to.6. 128.c.1.B

Illud p̄ceptum, de quo Mat. 22. Diliges proximum tuū, &c. nō habetur in leg. vet. sub hoc tenore verborum. habetur tamen. Leu. 19. quantum ad sententiam. i. diliges amicum tuum sicut te ipsum, nam amicus & proximus interdum accipiuntur pro eodem, & eodem cap. dicitur. Si habitauerit aduena ī terra vestra, ne exprobretis ei, sed sit inter vos quasi indigena, & diligetis eum quasi vos metipsos. Mat. to.6. 128 c.4.K

Præceptum de dilectione proximi dicitur. 2. præceptum. s. in dignitate: quia post istud de dilectione Dei, non est aliud maius, neque æquale huic, vt probatur Matt. to.6. 130. c. 1. A. Et ponitur in eo hæc determinatio sicut te ipsum propter multa. Et, sicut, non dicit æqualitatem, sed similitudinē, quæ accipitur in fine dilectionis, & in rebus quæ per dilectionē exibentur, &c. Mat.t.6. 130.c.2.D

De dilectione Dei & proximi sunt duo præcepta, & non propter diuersitatem diligibilium, sed propter diuersum modum diligendi: nam diligimus proximum non propter se, sed propter Deum, & Deum propter se, & ex toto corde, &c. Matth. to.6. 130.c.4.K. 131.c.1.A. Et in his pēdet vniuersa lex, quod debet intelligi vel per modum finis, ꝙ omnia contenta in lege & prophetis, ordinātur ad finem dilectionis Dei & proximi: vel de p̄ceptis solis inclusis in lege & in prophetis expresse & particulariter quæ continentur implicitè in his duobus. Matth. to.6. 131.c.2.A. Et quando dicitur quòd tota lex est in dilectione proximi, nō propriè dicitur, sed quia dilectio proximi includit dilectionem Dei, &c. ibid. 131.c 3.H

Præceptum dilectionis Dei cum illis modificationibus. s. ex toto corde, &c. non potest seruari in via. vt nihil desit de his, q̄ non potest expendere in amore, quin totū in dilectione eius ponat. Adimpletur tñ in via, vt dictio totaliter dicat totalitatem, secundum quam totum illud, quod tenetur ponere in dilectione Dei, ponat nihil subtrahendo. Mat. to.6. 135.c.1.D

Præcepto de dilectione Dei sunt duo, vnum ad qđ obligat, & aliud, quod ostendit: obligat ad diligēdum Deum ex toto corde, &c. secundum totalitatem secundam, secundum quam homo ponit totum illud, quod tenetur ponere in dilectione Dei nihil subtrahendo, nec contra faciendo. Ostendit autem aliam totalitatem, & istam dupliciter: vno modo pro futuro. s. pro vita æterna, ad quā inuitat vt nitamur ad habendū. Secūdo ponitur, vt quilibet niteretur quantum posset aut vellet, cum multum nitendo, non possit errare. Mat.to.6. 135.c.3.F

Per omnia præcepta moralia tria sunt, quæ ad Deum dirigunt. s. non habere deos alienos, non sumere nomen Dei in vanum, colere sabbatha. & omnia, quæ pertinēt ad modum colendi Deū sunt cæremonialia. Et fides est maior oībus eorū, q̄ tinēt ad Deū rōne fūdamēti. Ma.t.6.203.c.1.C

Inter præcepta Dei moralia, iudicialia, & cæremonialia & testimonia qđ interfit. 3. Reg. 16.c.3.G

Præcepta dant nobis secundū conditionē nostrā. s. seruando libertatem arbi. Mat.to.5. 48.c.4.G

Præceptum de multiplicando, quando obligauerit, & quando non vide. Mat.to.5. 82.c.4.G

De ratione præcepti est, ꝙ importet ordinem ad fin̄, inquantū illud, quod p̄cipitur est necessarium vel cōueniens ad finē, &c. Mat.to.6. 126.c.2.A

Illud præceptū erit in patria. Mat.to.6. 135.c.3.F

Præceptum Dei. Præceptū Dei qualiter possimus in somno meditari. Deut. 32 c.1.E.c.2.A

Præcepta Dei sicut p verba plana ponunt̄, ita & iuxta verba plana debēt adimpleri. Ios. to.1.140 c.3.H

Præcepta Dei quare dicantur vię Domini. 3. Regū. 16.c.1.E

In preceptis consistit perfectio charitatis, & non in consilijs, nisi secundario & instrumētaliter. Mat. to.5. 135.c.1.B

Aliqua sunt p̄cepta Dei, q̄ ad solū vnum statū hominum ptinent: nam tam in noua, quam in vetere lege dantur q̄dam p̄cepta sacerdotibus & episcopis, q̄ nō obligant alios hoīes, &c. Ma.t.5.49.c.1.D

Illud, qđ dicit. s. Thom. 1.2.q.109. ꝙ nemo potest adimplere oīa p̄cepta legis, quantū ad substantiā operis, sine dono gratuito, intelligendū est, ꝙ non potest faciliter, vel non sine magna difficultate, bene tamen cum magna difficultate: & apposito toto conatu, &c. Matth. to.5. 149.c.4.G

Contra nulla præcepta Dei habet locū præscriptio, nec consuetudo q̄tumuis longeua, nec dispensatio per papam, &c. Mat.to.6. 210.c.4.G

Præceptum veteris testamen.

Lex Moysi in præcipiendo bonum circa aliqua excedit legem Christi. Mat.to.7. 46.c.4.F

Series p̄ceptorum vete. testamēti: intres partes scinditur. s. in præcepta moralia, cæremonialia, & iudicialia, &c. Nu.to.1.1. Paral. 263.c.4.I. Matt. to.6. 127. c.2.A. in De Opt. polit. 4.c.4.G. Ad prima & vltima obligabant̄ Iudæi in deserto. ad cæremonialia vero non nisi in paucis. s. ad illa, q̄ nullum habebant impedimentum in deserto, vt seruarētur. Num. to.1. 58.c.1.B.& 215.c.2.B

Præcepta, quæ propriè pertinebant ad veter. legē. s. cæremonialia & iudicialia, faciebant hominem viuere in cis. i. per opera eorum merebā homo, vt daretur ei vita & tranquillitas ab hostibus, præcepta vero noui testamēti, quorum finis christus est ad Rom. 10. faciunt hominem simpliciter viuere. Deut. 18.c.2.E.c.3.F

In custodia præceptorum vet. testa. duo bona dabā tur Iudæis, scilicet, longitudo vitæ, & multiplicatio in posteris. Sed in custodia præceptorum nouæ legis, merentur homines vitam æternā. Deut. 39.c.3.I

Omnia præcepta affirmatiua & negatiua veteris legis erant in vniuersum sex centū tredecim. Deut. 142.c.4.I. Ruth. 241.c.2.E

Dominus præcepta sua commendauit multum Iudæis, vt opere complerent, propter duo. Primo: quia illi erant multum pigri, & in assueti iugo legis. Secūdo, quia hoc debebat fieri propter Deū, & ex mandato Dei, &c. Deut. 39.c.3.F

Tres sunt species præceptorum vete. leg. Matt. to.6. 126.c.3.I

Præcepta cæremonialia & iudicialia non manent in nouo testamento, habentia aliquā obligationem, nisi inquantum est institutio facta ab Eccle sia, vel a dominis temporalibus. Deut. 114.c.2.A

Oīa præcepta vete. testam. seruabant̄ in deserto, nisi, quæ obseruari nō poterant. Iosue. to.1.84.c.1.C

Multa præcepta vete. testa erant in alijs libris Moysi, quæ non erant in Deut. Ios. to.2. 173.c.4.I

Præcepta vete. testa. q̄ matrimoniū concernunt ad cæremonialia pertinent. 1. Reg. to.1. 114.c.2.A

Præcepta iudicialia & cæremonialia veter. testam. iam cessauerunt omnino, ita vt non obligāt &c. 1. Reg. to.1. 128.c.1.E

Præceptum cæremoniale de immolando in vno loco, dispensabile erat. Exo. to.1. 196.c.3.F

Præcepta cæremonialia nō solū nō obligāt, immo nullo modo sunt seruanda. Exo. to.1. 203.c.3.I

Universidad de Deusto Biblioteca

Inter pręcepta cęremonialia, quædã ſunt quæ non tangunt directè ſignificationem Chriſti venturi, ſed munditiam populi illius & ſanitatem, & iſta ſi quis ſeruaret ob conſiderationem ſanitatis, aut aliam cauſam, non aduertendo aliquomodo, ꝙ iſta data fuerint & oportebat ſeruari, non peccaret, vt non comedere porcum, anguillam, & cæt. Exo.to.1. 203.c.4.F
Aliqua ſunt pręcepta cęremonialia, quę nunc nullomodo ſeruare licet, vt circuncifio, immolatio, & obſeruatio azymorũ, vt probatur. Exo. to.1. 203.c.4.G
Pręcepta cęremonialia & iudicialia ſunt determinationes pręceptorum Decalogi. Exod.tomo 2. 1.c.4.H
Pręcepta cęremonialia & iudicialia ſuſcipiunt auctoritatem ex legislatione pręceptorum Decalogi. Exo.to.2. 2.c.1.B
Pręcepta cęremonialia & iudicialia data fuerunt poſt pręcepta Decalogi. Exo.to.2. 2.c.1.C
Pręcepta cęremonialia, & iudicialia, de quibus. Exodi 21.22.& 23.capit. totus populus audiuit ab ore ipſius Moyſi, Deo extendente vocem eius per miraculum ad aures omnium, &c. Exo.to.2. 4.c.3.I
Quę ſint pręcepta cęremonialia in veter.lege. Mat. to.6. 126.c.3.I
Pręcepta cęremonialia & iudicialia vete.teſtam. ad duos fines ordinabantur a Deo. ſ. ad ſignificandũ ſtatum legis gratiæ, & ad dirigendum ipſum populum in Deum eo modo, quo ſecũdum imperfectionem illius temporis dirigi poterat. Et ſic non oportet, quòd omnia pręcepta tam cęremonialia quam iudicialia ſint ſignificatiua ſtatus legis nouæ futurę, & ſecundum iſtos duos fines intentos ab ipſo datore legis, oriuntur duo modi exponendi vetus teſta. qui ſunt proprij. ſ. intenti a litera: vnus eſt, qui notatur ſecundum rationes literales, nõ prout ſunt ſignificatiuę alterius, ſed prout in litera continentur. Alius eſt ſecundum, ꝙ litera eſt ſignificatiua eorum, quæ poſtea futura erant. Exo.to.2. 18.c.4.G
Per præcepta cęremonialia factus eſt Iſrael populus Dei ſpetialius, quam per moralia. Exo.tom.2. 181.c.2.D
Per pręcepta cęremonialia & iudicialia potius pepigit Deus fœdus cum Iudęis, quã per pręcepta Decalogi, & magis per pręcepta cęremonialia, quam per iudicialia. Leu. 3.c.2.B
De pręceptis cęremonialibus fecit Moyſes vnum librum. ſ. Leuiticum, ſed non de iudicialibus, ſed ea ſparſim in alijs libris in ſerui. Leu. 3.c.3.I
Pręcepta cęremonialia dedit Deus Moyſi in tabernaculo. Leu. 4.c.1.A
Omnia pręcepta cæremonialia, quæ ſcripta ſunt in Leuitico, data ſunt Moyſi in monte Sinai, vt patet Leuit.26.& 27. Leuit.6.col.1.A. Et hoc vel in menſe primo, vel in menſe ſecundo ante diẽ vigeſimam eiuſdem.ibid. 6.c.3.G. ſ. in quadraginta nouem diebus: vel in quinquaginta. ſ. triginta diebus menſis primi anni ſecundi, & viginti diebus menſis ſequentis.ibid. 6.c.3.H
Omnia præcepta cęremonialia & iudicialia ſunt quædam determinationes præceptorum Decalogi. Leuit. 5.c.4.K.& 6.c.1.A. 178.c.3.K
Pręceptum pure cęremoniale non habet aliquam cauſam præter voluntatem pręcipientis. Leuiti. 67.c.4.K
Pręcepta cęremonialia & iudicialia cũ executione ſua, conſiderantũ dupliciter, ſ. aut q̃tũ ad intentionẽ faciẽtis, aut q̃tũ ad genus actus, primo modo ſunt meritoria vitę ęternę, ſi fiant in charitate, ſecũdo modo non. Et iſto modo conſueuimus cõparare obſeruationẽ vete.teſtam. ad ſacramenta nouę legis: dicens, ꝙ ſacramẽta nouę legis ex genere ſuo conferunt gratiã, ſi non ponatũ obex: cęremonialia vero veteris leg. non. Leu. 178.c.4.I
Pręcepta cęremonialia magis obligabant poſteros eorum, quibus data ſunt, quam ipſos. Met. vt probatur. Leu. 235.c.1.C
Pręcepta cęremonialia potiſſimè circa ſacrificia, q̃ requirebant aliquam diſpoſitionem, non obligauerunt ſemper, quia non ſemꝑ poterant eſſe animalia ad volũtatẽ offerentiũ, &c. Leu. 262.c.3.F
Præcepta cęremonialia vocantur propriè leges, cũ ſint circa pure poſitiuum. Leu. 313.c.2.A
Pręcepta cæremonialia non obligant in extrema neceſſitate, ſecus tñ moralia. 4.Reg. 69.c.2.D
Per pręcepta cæremonialia, quæ alio nomine legalia, ſiue legitima dicuntur, dicitur populus Hebræorum Deo ſpetialius fœderatus eſſe, quam per præcepta moralia & iudicialia. Nu.to.1. 1.B
Ad præceptũ cæremoniale de fimbrijs in veſtibus, & vittis hyacinthinis erant obligati omnes Iudæi nõ tñ in deſerto. Nu.t.1. 228.c.4.K. 229.c.1.A
Nulla præcepta cæremonialia, neq; iudicialia ſunt de lege Chriſti, licet in ea ſit poteſtas cõdendi cæremonialia, & iudicialia, &c. Mat.to.6. 127.c.1.2.
Præcepta cæremonialia principaliter inſtituta erãt ad aliquid ſignificandum in futurum, &c. Matth. to.6. 211.c.1.A
Inter præcepta cæremonialia & iudicialia, hoc intereſt, quia obſeruare cæremonialia tempore noui teſtamenti illicitum eſt, iudicialia vero, & ſi nõ obligẽt tempore gratiæ, poſſunt tamẽ obſeruari abſq; peccato, & ad eorum obſeruantiam aliqui obligantur, ſi eorum auctoritate ſtatuantur, quorũ condere legem. Mat.to.6. 211.c.1.B

Pręceptum iudiciale vet.teſt.

Quare nunc non obſeruẽt Iudæi præcepta iudicialia. Exo.to.1. 95.c.3.I
Præcepta iudicialia, & cæremonialia cũ non ſint a natura: ſed a ſola voluntate legiſlatoris, & populi ſuſcipientis, nunquam obligant, ante quam dentur. Exo.to.1. 177.c.2.B
Qui ſeruaret p̃cepta iudicialia dicens, illa obligare vſq; nunc, idem eſt, ac ſi diceret, ꝙ ſtatus vete.teſtam. maneret. Secus ſi illa obſeruaret, vt cõueniẽtia politijs noſtri tp̃is, nõ tanq̃ obligatoria: ſed q̃a nos illa nouiter ſtatueremus, & eis vim obligandi tribueremus. Et iſto modo Eccleſia approbauit quaſdam leges iſtarum, & ſtatuit eas ſeruari, vt patet extra de homicidio. & extra de adulterijs & ſtupro. & de iniurijs & dãno dato, &c. Exo. to.1. 203.c.4.K.& 236.c.2.B
Præcepta iudicialia, q̃ Deus dedit, quare nõ obſeruẽtur in oĩbus politijs, cũ fuerit prudẽtiſſimus legiſlator, immo ipſa pura prudẽtia, & impoſſibile ſit ipſum errare. Exo.to.1. 204.c.1.E.& c.2.D
Præcepta iudicialia, q̃ Deus dedit populo Iudęorũ, nõ erant ſimpliciter bona, cũ ille populus nõ eſſet bonus ſimpliciter, nec diſpoſitus ad hoc, diſpoſitione propinqua: ſed erãt talia, qualia cõueniebant illi populo, &c. Exo.to.1. 204.c.3.I
In præceptis iudicialibus duo erant. ſ. prodeſſe aliicui, & obedire legislatori. Leu. 3.c.3.H
Præcepta iudicialia conſiſtunt in directione proximi ad proximum. Leu. 321.c.2.B
Aliqua præcepta iudicialia veteris legis ſeruantur nunc in Eccleſia Chriſti, non quaſi obligẽt ex prima inſtitutione, quam habuerunt a Deo: ſed ex noua iuſtitutione eccleſiæ Leuit. 345.c.4 G
Pręcepta iudicialia, & cęremonialia veteris teſtamenti iam ceſſauerunt omnino, ita vt non obligent, &c. 1 Reg.to.1. 128.c.1.E
Præcepta iudicialia veteris teſtamenti omnia ceſſauerunt, & ſi Eccleſia inſtituit quędam eorum ſeruari, & obſeruentur, vt patet extra de furtis, & adulte. & de ſtupro, & de iniuria, & damno dato, quæ habentur. Exo.21.& 22.& ibi obſeruantur, non quia in vete. lege eſſent ſtatuta, ſed quia Eccleſia de nouo canonizauit ea. 1.Re.t.1. 128.c.2.A
Pręcepta iudicialia, & cęremonialia proprie pertinent ad legem Moyſi. Mat.to.5. 128.c.3.K

Præceptum Chriſti.

Præcepta a Chriſto tradita ſunt de iure naturali. Mat.to.1. 23.c.3.H. In quibus licet Chriſtus poſſit diſpenſare: non tamen fiet talis diſpenſatio. vt ꝓbatur. Mat.to.1. 24.c.2.A
Duo pręcepta poſuit Chriſtus ex parte offenſi, & vnum ex parte offendentis. Matth.to.5. 45.c.3.K
Sola pręcepta iuris naturę poſuit Chriſtus, quæ cũ eſſent quodam modo offuſcata propter conſuetudinem peccandi in ratione hominis, & quodã modo deleta, voluit Deus in lege vete. quædam eorum exprimere, & ſic dedit Decalogum. Chriſtus vero voluit dare & declarare aliqua, quæ Iudæis iam venerant in dubium, & errabant circa illa, vt patet. Matth.5. Et quia ſi vellet procedere particulariter applicando inter omnia pręcepta iuris naturalis, nunquam finiret ſermonem, ideo voluit de cæteris pręceptis iuris naturalis regulã quandam generalem dare, dicens: Omnia quæcunque vultis, vt faciant vobis homines, & vos facite illis, &c. Mat.t.3. 125.c.3.K.& c.4.F
Præcepta Chriſti habent duas cõdictiones legis naturæ. Prima, ꝙ ſunt indiſpenſabilia. Secunda, ꝙ ſunt æterna. Mat.to 3. 88.c.2.E
Quod pręceptum charitatis non obliget ad quantum dicit, probatur. Mat.to.5. 134.c.4.K
Præcepta Chriſti obligant omnes, id eſt, obligãtur omnes, vt ſe ſubdant legi Chriſti, in qua ſunt illa pręcepta, vt per illa poſtea regantur. Et tamen prius quam illam ſuſcipiant, non peccant in trãſgreſſione cuiuſlibet pręcepti, &c. i. non committunt tot peccata, quot ſunt omiſſiones, aut tranſgreſſiones: ſed vnicum eſt peccatum illorum cõtra legem Chriſti: quia. ſ. illam nõ ſuſcipiunt, &c. Matt.to.5. 43 c.3.K
Charitatis perfectio non cadit ſub pręcepto. Matt. to.5. 135.c.1.B
Duo pręcepta poſuit Chriſtus in offenſa illata, vnũ ex parte offendentis, & duo ex parte offenſi. Mat. to.5. 45.c.4.K
Nulla pręcepta cęremonialia, vel iudicialia ſunt de lege Chriſti, licet in ea ſit poteſtas condendi cęremonialia, & iudicialia. Mat.to.6. 117.c.1.& 2.
De pręceptis iudicialibus in lege Chriſti. Matt.to.6. 127.c.2.A
In lege Chriſti non ſolum obſeruant omnia pręcepta prima iuris naturę: ſed etiam ſecunda, & cæt. Mat.to.7. 46.c.3.G

Præceptum poſitiuum.

Pręcepta iuris poſitiui ſunt diſpenſabilia quo ad tenorem ſuum: quia interdum non concordant cum intentione condentis ea, quæ eſt facere ciues eſſe bonos per leges, & deducere eos ad virtutes. Ideo, quando non dirigit in bonum: ſed eſt occaſio mali non eſt ſeruanda: quia hoc potius eſſet agere contra legem, ſicut dicitur. ff. de ll. l. contra legem. & l. fraus. Et de regulis iu. lib.6 in regula, certum. Et iſta diſpenſatio non committitur cuilibet, propter duo. Primo quia quilibet non iudicaret bene. ſ. an conueniens eſſet ſeruare legem, an non &c. Secundo, quia lex habet iuriſdictionem quandam. Et ideo ad ſolos habentes iuriſdictionem pertinet, &c. Matth. tomo tertio. 88.c.1.A

Præcipere

Deus non præcipit aliquid, vbi non ſubeſt cauſa aliqua honeſta mandandi, ſicut quando præcepit filijs Iſrael capere ab Aegyptijs, &c. Et patri occidere filium, & è contra. ſ. in caſu idolatræ. Deute.13. Secus de fornicatione, &c. Gen.21.c.2.B. Oppoſitum dicit Auctor. Deut. 75.c.2.B.& c.3.
Hoc verbum pręcipio interdum ſignificat admonere, & interdum docere. Exo.to.2. 53.c.3.I. Leu. 275.c.1.E
Deus aliquando pręcipit aliquid fieri, quod ſi ipſe non pręciperet, eſſet abominabile peccatũ, cuiuſmodi fuit Abrahæ volitio, qua voluit ſacrificare filium, &c. Exo.to.2. 97.c.1.D

Preces ſanctorum.

Precibus Sanctorum multi liberantur, ne peccent, qui peccarent, ſi non interuenirent illæ preces. 2. Regum. 72.c.1.A
Quare precibus vocalibus Deum oremus, cum ille abſque illis cognoſcat id, quod mente geſtamus. in Parad. 68.c.2.D

Prædeſtinare.

Quæ prædeſtinantur. Sic pręдеſtinantur, vt ſanctorum precibus impleantur. Exo.to.1. 122.c.3.H
Sicut Deus pręԁeſtinauit aliquid facturum eſſe, ita pręԁeſtinauit, vel diſpoſuit de medijs, per quę ad illud perueniatur. Et ponitur exemplam. Matth. tom.3. 54.c.4.H

Prædeſtinatio

In nulla materia periculoſius erratur, quam in pręԁeſtinationis materia. Et eligerẽ, inquit Auctor, magis contra totius fidei veritatem peruerſè ſentire, & in hac nõ errare, quam in omnibus rectè iudicando, in hac ſola deuiare: quia ex nulla ſpeculatiua cognitione tãtum finis noſter ſtatuitur, & operationes diriguntur, quàm ex ſcientia pręԁeſtinationis, & ideo ſatius iudico, ĩquit Auctor, multis, immo omnibus pręter quoſdam paucos, quibus a Deo ſpecialiter cõceſſum eſt, in hac materia aliquid ventilare. Gen. 269.c.3.G
Ex pręԁeſtinatione ſaluatio vel ꝑditio noſtra exordium ſumit, &c. Gen. 269.c.3.G
Licet in p̃deſtinatione Dei non ſit prioritas, bene tñ eſt ordo ſecundum rationem. Mat.to.6. 35.c.1.E
De ordine pręԁeſtinationis a Deo ſeruato. Mat.t.6. 34.c.4.H
Nulla pręԁeſtinatio fit cõditionaliter verbi gratia, ſi tale, vel tale bonũ fecerit pręԁeſtinatus: q̃a ſic oẽs eſſent pręԁeſtinati, &c. Sed abſolutè fit tã de fine, quam de medijs, &c. Gen. 296.c.2.B
Pręԁeſtinatio glorię, & meritorum non cadit ſub meritis, &c. Gen. 296.c.1.E
Deus pręԁeſtinans finem alicui, pręԁeſtinat & ea, quæ ſunt ad finem, &c. Gen. 296.c.1.D
Ad pręԁeſtinationem, vel pręordinationem pertinet vocatio, iuxta illud ad Rom.8. Quos pręԁeſtinauit, hos vocauit, &c. Exo.to.2. 107.c.1.E
Circa materiam pręԁeſtinationis, Auctor dat bonum conſilium, &c. Deu. 30.c.2.A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prædestinatio an sit conditionalis, au absoluta. Gen. 296 c.2.B
Prædestinatio quomodo fiat. Gen. 296.c.2.D
Qui in materia prædestinationis, & præscientię vulgariter loquuntur, maximum patiuntur dubiũ, quorum argumenta referuntur. Ios. tomo 2. 11. col. 4. Quæ quidem argumenta aliqui nituntur soluere, sed male, vt probatur ibidem 11.col.4.K. 12.c.1.A. Et tandem subiungitur solutio Auctoris ibidem 12.c.1.H
Licet Dei prædestinationes firmæ sint, vult tamen Deus, quod non nisi precibus sanctorum obtineantur, vt ait Gregorius. 3. Reg. 10 c.1.D
Prædestinatio, & præscientia quomodo stent cum libero arbitrio. Mat.to.5. 14.c.4.F
Prædestinatio, & præscientia non præcedunt operationes nostras, neque mortem: & ideo omnia manent libera. Nec etiam sunt post mortem nostrã: quia vtrumque repugnat ex natura æternitatis. Nã sicut si esset prædestinatio ante actus nostros, diceretur esset præterita. Et ita præteriret aliquid in æternitate, & esse desineret, quod falsum est. Ita si prædestinatio esset post mortem nostram, & non antea. Esset tunc verum dicere, quòd prædestinatio, &c. esset futura, quod etiam est cõtra naturam æternitatis, quia illi non aduenit aliqd', quod prius non fuerit, &c. Mat.to.5. 14.c.4.I
Verum est, quòd est prædestinatio, & tamen nec est præterita, neque futura. Nec est in isto instãti, quo sumus: quia sicut esse præteritum, est præterijsse, & iam non esse: & esse futurum, est nondum esse, quorum vtrumque Deo repugnat: ita esse in isto instanti nostro est nõ fuisse ante hoc, nec post hoc futurum esse. Et hoc etiam repugnat æternitati. Prædestinatio ergo quia est cognitio entis æterni, vere est: non tamen est præterita, neque futura, neque præsens in nostro nunc, quia tunc aliquando esset præterita, & aliquando futura: sed est in nunc æternitatis, quod coexistit omni nũc nostro, cum sit verum, quòd semper est, non coexistit tamen per modum coextensi, sicut coextenduntur duo quanta æqualis, &c. Mat.to.5.14.col. 4.K. & 15.c.1.A
Prædestinatio, & præscientia semper sunt. Et non imponunt necessitatem, nec imponere possunt: quia non præcedunt. Tota ergo dubitatio in his prouenit, quia homines cõmuniter ignorãt modum cognoscendi Dei, ponentes in Deo cognitiones, effluentes sicut in nobis, quod falsum est, cum sit magna imperfectio. Mat.to.5. 15.c.1.B
Prædestinatio, & præscientia non præcedunt actus nostros. Mat.to.5. 31.c.2.D
In prædestinatione, præscientia, & reprobatione non fit alicui præiudicium, &c. Mat. tomo 5.180. colum 1.C
In prædestinatione tenet Deus hunc ordinem, non enim Deus præeligit aliquos ad vitam æternam: quia prænouit illos futuros bonos: sed quia ex liberalitate sua elegit aliquos ad vitam, & confert illis, quòd sint boni, vt possint illam obtinere, &c. Mat.to.6. 34.c.4.H
Inter prædestinationem, & reprobationem quid interlit. Mat.to.7. 118.c.4.H

Prædestinatus. Prædestinatis omnia cooperantur in bonum. Exo. tom. 1. 57 c.4.K
Prædestinatis Deus præordinauit aliquod bonum tribuens causalitatem, & medium disponẽdo ad illud bonum: præscitos vero non ordinauit ad pęnam æternam, sed solum præcognouit, quòd illam habituri essent, quia demerita eorũ hoc exigerent, &c. Exo to. 1. 60.c.4.I
De prædestinatis, & præscitis. Exo.to.2.139.col.2.E. col.3.F
Tota prædestinatorum vita est ex Dei gratia: quia ex gratia, prius quam sint, eliguntur. Deuteron. 30.c.1.C
Cum prędestinatorum numerus completus fuerit, cessabit mundus in hoc statu, vt probatur. Matth. tom.1. 8.c.2.E. & c.3.F
Prædestinati vocantur sancti, quia Deus sanctificauit illos prædestinando. ad Rom.8. Quos prædestinauit, &c. Mat.to.3. 222.c.1.E
Omnia, quæcumq; facit Deus hominibus, facit propter prædestinatos. Mat.to.3. 243.c.3.H
Non est concedendum de rigore sermonis, quòd aliquis homo viuens, sit iam prædestinatus, aut præscitus: quia prædestinatus, & prędscitus sunt participia præteriti temporis, quæ significant prædestinationem, & reprobationem prędterijsse pro illo instanti, in quo de aliquo asseritur, quòd sit prædestinatus aut præscitus. Et tamẽ falsum est: quia prædestinatio, & reprobatio nihil dicũt in nobis: sed solum in diuina cognitione, & tamen in diuina cognitione nihil est præteritum pro isto nunc nostro, quia cognitio Dei habet esse in æternitate, sicut essentia sua, & tamen ęternitati nihil elabitur, quod sit præteritum. Et ideo illa cognitio, qua dicitur Deus aliquem prædestinare, &c. Non est præterita pro isto nũc, & ideo de rigore sermonis non est verum, quòd iste sit prædestinatus, aut præscitus. Et sicut nũc non est verum, ita nec erit verum aliquo tempore vitæ huius hominis, cum æternitati nihil prætereat, & ideo ante mortem istius nunquam erit verum dicere, quòd iste est prædestinatus vel præscitus, &cæt. Mat.to.5. 14. colu M.4.F

Prædicamentum. In prædicamento non ponitur mare ria directè. Mat.to.6. 73.c.3.K

Prædicare. Qui publicè prædicant, tenẽtur scire vtrumque testamentũ, &c. Gen. 10.c.3.G
Multa sunt verba, quæ non sunt prædicanda. Iosue tom.2. 39 c.1.B
Prædicantes propter vẽtrem satiandum, vel ad quęstum pecuniarium, non prædicant legem, & crucem Christi: sed potius eam dehonorant, & sunt inimici eius. Ad Philip.3. scilicet: Multi enim ambulant, quos sæpe dicebam vobis, nunc autem & flens dico, inimicos crucis Christi, quorum finis interitus, & quorum Deus venter est, &c.3.Reg. 127.c.4.G
Prædicare, & docere in vet. testamento conueniebat sacerdotibus leuitis, & laicis, vt probatur 2. Paral.199.c 1.D. Sed docere populum quantum ad quæstiones, quæ erant purè dubia legis, solis sacerdotibus competebat. ibidem.c.1.E. Potest etiã dici, quòd prædicare quantum ad obligationẽ cõpetebat simpliciter, & eminenter solis sacerdotibus: sed leuitis, & laicis licebat, sed non obligabatur prædicare. ibid. 199.c.2.E.c.3.F.130.c.2.D
Prædicatio in vete. testamento poterat fieri in omni loco: sed specialiter in Synagogis: sed qualis esset modus pdicandi in Synagogis. 2. Par. 199.c.3.G
In veteri testamento prædicabant tam laici, quam sacerdotes, & leuitæ, vt patet de Christo Redemptore nostro, qui erat de tribu Iuda, &cæt. Patet etiam de Paulo, qui erat de tribu Beniamin. 2. Paralip. 130.c.2.C

Christus semper prædicauit pœnitentiam, & appropinquationem regni cęlorum vsque ad mortem suam propter multa. Matth. to.1. 261.c.1.D col.2.A
In missione Apostolorum ad prædicandum secutum est peccatum Iudæorum. Mat.to.6.fol.243. col.1.D
Christus nõ prædicauit publicè tempore, quo Ioannes Baptista prædicabat: bene tamen postquam fuit incarceratus, vt probatur ex multis &c. Mat. to.1. 256.c.3.K
Christus nõ prædicauit hoc modo prædicandi, quo vtimur nos nunc, sumendo thema, ad cuius propositũ omnia prosequimur: immo iste modus nõ fuit apud antiquos doctores sacræ scripturæ, sed vtebantur oratione soluta, dicẽtes quidquid vellẽt, siue per modum expositionis, sicut in homilijs, siue per modum orationis, vt patet in sermonibus Sanctorum. Mat.to.1. 261.c.3.F
Ad prædicandum mitti non debent, qui non habẽt charitatem &c. Mat.to.1. 264.c.4.I
Prædicans magis peccat, quam cæteri propter sex, quę referuntur. Mat. to.6. 172.c.1.C.& c.2.A
Infames non debent prædicare iuxta illud Psal.49. Peccatori dixit Deus, quare tu enarras iustitias meas &c. Mat.to.2. 247.c.1.D
Quando sit prædicandum infidelibus, & quãdo nõ, & quæ sint illis prius prædicanda, & quæ posteius. Matth.to.3. 119.c.4.H. & 120.c.1.& 2.& 3.
Christus in Synagogis prædicabat propter multa. Mat.to.3. 218.c.3.H
Prædicari Euangelium per totum orbem potest dupliciter intelligi. Mat.6. 180.c.3.H
Quare Iudæi permitterent Christo prædicare Euangelium, cum ipse esse de tribu Iuda. Matth. to.3. 218.c.4.H
Nunquam Christus nec Apostoli eius prædicauerunt aliquid, quod pertineret ad legem Moysi, licet ipsam obseruarent &c. Mat.to.3. 236.c.4.H
Contemporanei Apostolorum, qui fidem prædicauerunt, non habuerunt scientiam ex reuelatione, sed ex doctrina & studio. Matthæi tomo 3. 250.c.2.E
Prædicare proprie est de his, quę ad mores pertinẽt. Mat.to.3. 269.c.1.D
Prædicantibus non reuelatur regulariter quid sint prædicaturi &c. Mat.to.3. 250.c.3.K
Si alicui dicatur, quòd non prædicet verbum Dei, & non consentiens moriatur, martir erit. Matth. to.4. 80.c.2.A
Multa eorum, quæ Christus prædicauit, plus nũc proficiunt, quàm tunc, quando ille ipsa prædicabat. Mat.to.4. 54.c.4.G
Ad hoc hoc, quòd quis prædicaret in veteri testamento duo requirebantur. Primum, quòd haberet scientiam ad docendum. Secundum, quòd acciperet potestatem ab eo, qui præerat Synagogæ, & in qua fiebat prædicatio. Matth. tomo 6. 189.c.3.G
Prædicandi potestas, apud Iudæos, concedebatur aliquibus personis, & non aliis, & conuenienter quidem &c. Mat.to.5. 252.c.3.F
Christus non est dedignatus prædicare in locis parcis. Mat.to.4. 67.c.1.C
Christus, & Ioannes prædicauerunt anno 15. Tyberij Cæsaris, & prædicauit Christus, per triennium. Mat.to.6. 23.c.1.B
Christo nõ competebat prędicare, si esset purus homo. Mat.to.5. 52.c.3.I
Prędicandi potestas, apud Iudæos, concedebatur aliquibus personis, & conuenienter quidem &c. Et ideo iura nostra in hoc prouiderunt, ne laici prædicẽt, extra de hęreticis. cap. cum ex iniuncto. sed personę, quibus apud Iudęos erat concessa prædicandi potestas, non constat, quę essent, creditur tamen, quòd essent sacerdotes, vt patet Aggæi 2. interroga sacerdotes &c. & Malachiæ 2. Labia sacerdotis custodient sciẽtiam &c. Et creditur hoc esse cõcessum non omnibus, sed idoneis &c. Mat. to.5. 252.c.3.F
Officium prędicandi apud Iudęos non erat tam arctatum, sicut nunc in nouo testamento, in quo nõ permittitur laicis prędicare extra de hęr. cap. cum ex iniuncto, nec clericis, nisi oues habeant. Aliqui vero accipiunt officium prędicãdi ab eo, qui præest spiritualiter eis, quibus prædicandum est vel à iure: sed in veteri testamento nõ erat sic: quia tunc licebat laicis prędicare, dum tamen haberent scientiam docendi, & haberent potestatẽ ab eo, qui prędrat Synagõgę illi, in qua prędicatio fieri deberet. Et hoc nisi putaretur quis habere auctoritatem à Deo, idest ab eo missus, vt erant propheræ, quia tunc non petebatur aliqua auctoritas ab homine &c. Mat.to.6. 169.c.3.F
Quomodo intelligatur illud Matt.24. Prędicabitur Euangelium in testimonium omnibus gentibus. Mat.to.6. 171.c.4.H
Prędicantes aliquid agendum, quod tamen ipsi nõ agunt, qui prędicãt, si quod prædicant, cadit sub necessitate, ipsi peccant: si autem sit supererogationis suadere illa, tunc non peccant, non faciendo illa, conrenti obseruare mandata, illi tamen est verecundia &c. Mat.to.6. 171.c.4.G
Prędicantes verbum Dei, si impediãtur & propter hoc, vt non cessent, mortem subeant, martyres sunt. Mat.to.4. 80 c.2.A
Prędicans ea, quæ necessaria sunt, & contra faciens, peccat grauius, cæteris paribus, quàm contra faciens, & non prædicans. Mat.to.6. 172.c.1.B
Viuente Petro prędicata est fides Christi per totum orbem, vt tenet Nicolaus de Lyra. Matth. tom.6. 180.c.3.G
Paulus prędicauit in Hispania. Matth. tomo 6. 180. col.3.F

Prædicatio. Ad prædicationis officium circa gentes fuerũt obligati Apostoli, & alij assignati ad tale officium in primitiua Ecclesia. Et postquam Euangelium denũciatum est per totum orbem, & omnes gentes audierunt nomen Christi, non manet iam obligatio nobis ad hoc, quòd discurramus per orbem prędicando Euangeliũ gentibus. Si quis tamen illud faceret, mereretur nimis. Si quis tamen videret infideles promptos ad credẽdum, si esset, qui eis prædicaret, & ipse esset instructus in fide, teneretur eis declarare fidem Christi, vel per modum publicę prędicationis, vel per modum consilij particularis, & suasionis: quia alias subtraheret proximo auxilium debitum, quod tamen peius est, quàm si illi subtraheret cibum tempore necessitatis. 1. Paral. 181.c.1.A. Et in tali casu Iudæus etiã tenebatur tempore suæ legis prædicare, vel suadere gentili. Non tamen cum tanta obligatione, sicut nos obligamur, cũ sine lege euangelica non sit salus alicui &c. ibidem. 181.c.2.A
Prędicatio in prędatis est debitum spirituale determinatum, & ideo reddẽdum est, etiam si non videatur profectus ex illo. Mat.to.5. 50.c.1.C
Christi prædicatio sumpsit exordium in Capharnaum. Mat.to.1. 255.c.4.F

Universidad de Deusto
Biblioteca

Initium prædicationis Christi fuit a pœnitentia, quemadmodum & initium prædicationis Ioannis Baptistæ propter multa. Mat.to.1. 260.c.1.B
Et prædicatio Christi cepit in Galilæa. Mat.to.5. 75.c.3.F
Christus in principio prædicationis suæ annunciauit pœnitentiam propter multa. Matth.tom.1. 260.c.2.C. Et fuit prædicanda pœnitentia, potius quam iustitia propter multa, quemadmodum & regnum cœlorum de propinquo esse. Mat.to.1. 260.c.3.F
Christus inchoauit prædicationem suam in Galilæa, quia de Galilea suos discipulos ahgregaturus erat. Mat.to.1. 261.c.3.K
Fieri predicationes in occulto prohibitum est. extra de hereticis.cap.ex iniuncto &c. Matth.to.1. 269.c.4.G
Prædicatio Christi durauit per tres annos cum dimidio. Mat.to.6. 85.c.1.A
Prædicatio nominis Christi erat Iudæis valde odiosa, quia per illam apparebat ignominia Iudæorum &c. Mat.to.6. 13.c.1.E
Prædicatio potest capi dupliciter. vno modo quantum ad se ipsam, vel quātum ad effectū suū &c. Mat.to.6. 15.c.4.F
Effectus prædicationis est, conuertere populum ad Deum &c. Mat.to.6. 13.c.4.H
Prædicatio Pauli in Synagoga, de qua Actuum 13. vt cōmuniter erat aliqua expositio legis Moysi, sicut & nunc prædicatores prædicando exponunt Christi doctrinam. Mat.to.6 168.c.4.I
Prædicationis officium nemini ex necessitate imponitur. Et ideo non est necesse, quòd nobis fiat reuelatio: quia possumus addiscere, & qui docti fuerint, poterunt prædicare. Apostolis vero incumbebat necessitas prædicandi. Nobis autem non nisi Ecclesia iniunxerit expresse, vel ex officio imposito. Et Ecclesia non imponit, vel non imponere debet, nisi viris peritis, qui sine reuelatione aliqua prædicare possint. Matth. to.3. 250. col.3.G. Interdum tamen reuelat Dominus aliquibus, sed hoc non est regulariter. Si tamen cōtingat nos ante præsides, vel reges duci, dabit nobis Deus quid respondeamus. Matth. to.3. 250. col.3.K.& c.4.F
Ex prædicatione Euangelij necesse est sequi discordiam. Mat.to.3. 264.c.3.F
Christus nō debuit cessare à prædicatioue vsque ad mortem suam, quia si cessasset non occideretur, propter hoc enim occisus est, quia quotidie grauiora contra Pharisæos, & principes sacerdotū, & scribas prædicabat, & miracula faciebat, & propter multa alia. Mat.to.3. 269.c.2.A
Prædicationes occultas prohibet Ecclesia, ne fiant conuenticula, & sectæ contra Christum. Matth. to.3. 218.c.4.F
Post prædicationes Christus sanabat ægritudines, Mat.to.3. 219.c.2.D
In quacunque prædicatione Christus semper dicebat aliquam parabolam. Marc.4. & hoc propter vtilitatem turbæ audientis. Mat.to.4. fo.52.c.4.H & 59 c.2.D.& c.3.F
Prædicatio euangelica potest dici sagena, &c. Matt. to.4. 64.c.3.H
Prædicatio Euangelij est thesaurus in agro absconditus Mat.to.4. 63.c.1.E
Prædicatio Christi cœpit in Galilæa in finibus Zabulon, in vrbe Capharnaum. Et incepit in Iudæa prædicare, & miracula facere ab illo tempore, de quo dicitur Matth.19. Cum consummasset Iesus sermones hos, migrauit à Galilæa, & venit in fines Iudææ trans Iordanem. Mat.to.5. 75.c.3.F
Venerat enim prius in Iudæam, sed propter emulationem Iudæorum, & specialiter Pharisæorum reliquit Iudæam. Ioan.4 &c. ibidem. fo.75 c.3.K
Veniebat etiam in Iudæam in festiuitatibus, in quibus Iudæi solebant ascendere in templum, & maxime in festo Azymorum. Et tunc prædicabat, & faciebat miracula, de quibus nihil habetur apud Matthæum, tangit tamen illa Ioannes cap.2.3.& 5. Mat.to.5. 75.c.4.I
Prædicatio Christi durauit tribus annis cum dimidio, vt cōmuniter dicitur. Et est satis propinquū veritati. Mat.to.6. 85.c.1.A
Christi prædicatio erat contra Iudæorum intentionem. Mat.to.6. 246.c.4.G
Per prædicationem de vna persona diuina in essentialibus non excluditur alia &c. Matth.to.6.187. col.4.H

Prædicator. Prædicator debet esse instructus in doctrina sacræ scripturę ad expugnandos hostes fidei &c. Gen.f.9.c.1.E & c.2.A

Prædicator bonus prius debet agere, quam docere, quia cepit Iesus facere, & docere. Act.1. Exo.to.1. 28.c.1.A
Verba prædicatorum non debent contemnere audire viri etiam sapientes &c. Iosue to.1. 20.c.4.I
Prædicator euangelicus quomodo debeat exaltare vocem suam sicut tubam. Iosue to.1. 121.c.2.B
Prædicatores interdum redarguunt generaliter aliqua peccata, quę in populo non sunt. 1.Reg.to.1. 81.c.4.H
Prædicatores malę vitę peccant prędicando. 1.Reto 1. 187.c.1.G
Prædicator interdū debet suadere populo alliciendo. Et interdum ad verecundiam inducendo. Et ad alios affectus passionales, sicut magis viderit expedire &c.4.Reg. 25.c.4.G
Prædicatores in veteri testamento dicebantur prophetę.4.Reg. 25.c.4.I
Sacerdoti magno, in veteri lege, conueniebat constituere prædicatores. Mat.to.5. 52.c.3.H
Iudęi persequebantur omnes prædicatores prædicantes in nomine Christi. Mat. to.6. 74.c.3.I
Prædicatoribus tenentur prouidere populi, quibus prædicant, ad sustentationē, & non ad hoc, quod ditentur, quia tūc Euangeliū esset propter quæstum: sustentatio tñ debet esse propter Euāgeliū, ideo Apostolus illos increpat valde, qui prædicāt ad abundantiam ventris, & diuitiarum, vt colligitur. 1.Cor.9.& ad Philip.3 4.Reg. 75.c.2.B
Prædicatores erāt magis necessarij apud Israelitas, quam nunc sint in Ecclesia Christi, eo q̄ tūc erat vnicum templum in toto Israel &c. 1.Paralipo. 309.c.2.C
Prædicatores sunt valde vtiles Ecclesiæ. 2.Paralipo. 23c.c.1.B
Prædicatores, quos misit Asa ad prædicandum per totam tribum Iuda, deferebant secum librum legis. 2.Paral. 17. propter multa. 2.Paral. 231.c.1.B
Prædicatoris conditiones referuntur. Matth. to.1. 217.c.2.E
Prædicator non debet esse multum familiaris populo: nam alias verbum eius contemnetur &c. Mat.to.1. 217.c.2.E.c.3.F
Quare prædicatores debeant ieiunare. Matth. to.1. 220.c.4.F
Prædicatores dicuntur piscatores mystice, & pręcipue Apostoli, cuius assignat rō. Mat.t.1.263.c.2.B
Prædicatores non debent semper manere in eadem ciuitate, vel loco exemplo Christi. Mat.to.1. 269. c.1.C. Nec debent esse acceptatores personarum. Mat.to.1. 270.c.1.A
Prædicator non debet semper esse cum turba, nec semper ab illa sequestari. Mat.to.3. 147.c.3.I
Prædicatores dicuntur operarij vel messores. Mat. 10.& Mat. tomo 3. 219.c.4.K
Omnes prędicatores possunt dici seminatores. Mat. tomo 3. 221.c.4.F
Qui sint illi prædicatores, quos mittit Christus, & qui non. Mat.to.3. 222.c.1.D
Maximæ excellentiæ est esse prædicatorem, vt patet extra de hæreticis. capite, ex iniuncto. Matth. tomo 3. 222. c.2.E
Quare prędicantes inter infideles nunc non faciant miracula. Mat.to.3. 225.c.3.F
Prædicatores vete. testam. docebant abstinendum esse a vitijs & virtuosè viuendum, nō tamen prędicabant regnum cœlorum, quia nec lex, neque prophetæ istud expresè promittebant obseruatoribus suis. Prędicatoribus vero noui testamenti prędceptum est prędicare regnum cœlorum. Et in hoc differebant discipuli Christi a prædicatoribus vete. testam. &c. Mat.to.3. 236.c.4.F
Christus, qui fuit summus prædicator, vix quartam partem eorū, quibus prædicauit, conuertit. Mat. tomo 4. 54.c.1.E
Quod prædicatores non moueri debeant a cupiditate ad prædicandum, patet ex illo. Mat. 10. Gratis accepistis, gratis & date. Mat.to.3. 238.c.2.A
Prædicatores sustentationem necessitatis a populo accipiunt, mercedem dispensationis a Deo. Mat. tomo 3. 240.c.1.D
Prædicator non debet cessare a prædicatiene, etiam si videat, quòd verba sua non recipiantur ab omnibus: si tamen ab aliquibus recipiantur. Matth. tom.4. 54.c.1.E.c.2.A
Prædicantes repellere, & persequi, maius peccatum est, quam peccatum Sodomorum. Mat.to.3.246. colum.4.H
Prædicator post prædicationem debet recurrere ad Deum, gratias agens illi, si quid boni verbo suo factum sit, &c. Mat.to.4. 105.c.4.K
Prædicatores debent nonnunquam turbas declinare, vt vacare possint literis sacris & orationibus. Mat.to.4. 82.c.3.G
Prædicatoribus prædicando licitum est exprimere peccata alicuius status hominum. Et illos de illo statu arguere, absque alicuius hominis expressione, quasi omnes sic arguantur: & in tali sermone nemo arguitur, nisi qui redargutione dignus est. Mat.to.4. 128.c.4.H
Prædicatores quomodo dicātur Christi adiutores. in Defen. 26.c.2.E
De prædicatoribus. vide supra in dictione, Prædicare.

Præeminentia Petri.

De præeminentia, quę data est Petro a Christo. Mat. tomo 3. 210.c.2.C

Præfatio. Dicitur a præfor, præfaris, quod est ante loqui, vel dicere. Gen.33.c.3.G

Præfectus Dicitur, quicumq; præficitur alicui officio, vel dignitati, aut admi nistrationi. 1.Paral. 311.c.1.D

Præfiguratio Christi. Non fuit ab æterno: sed a sacra Scriptura in tempore facta est, & cæt. Genes. 13.c.1.C

Christus in quibus fuerit prefiguratus. Genes. 13. colum.1.D

Prægnans. Prægnantibus solet accidere carnis humiliatio, suffosio oculorū, fastidia cibi, & potus, & grauitas motus, &c. Sed ista non eueniunt in principio fecunditatis: sed postquam inceperit aliqualiter turgere, venter. sed ante hæc potest esse certissimum signum imprægnationis, si post quatuor, vel quinque dies non veniant mēstrua, quæ solent euenire. 2. Reg. 64.c.4.E

Pręgnantes non debent duris laboribus studere, qa alias faciliter patientur aborsum, &c. inde Opti. poli. 6.c.2.D

Præiudicium. Nemo potest alteri facere prejudicium sine eius consensu, vel culpa, aut etiam causa. 1.Reg.tomo 1. 110.c.4.F

Prælatura. Prelaturam, vel dignitatem optare non licet, & multo fortius nec petere. Leui. 62.c.4.H

Status prelaturę nulli fœminę concessus est, tam in vete. testam. quam in nouo. sic habetur. extra de pœniten. ex remissio. cap. noua quędam. Numer. tomo 1. 67.c.4.K

Prælatus. Prelati tenentur scire totam legē: quia in sua consecratione profitentur se scire vtrumque testamentum, &c. Gen. 10. colum. 3.

Prælatis, si sint in terris malorum hominum vexantium eos, & Ecclesias suas, & si nullo modo de eis iustitiam habere pñt, vt puta, quia sunt infideles, licitū est de suis, & Ecclesiarum redditib. dare illis, ne Ecclesias totaliter destruant. Si tñ vellent omnia bona, & iura Ecclesię vendicare sibi, nullomō debent consentire, sed magis se morti exponere, si quid possunt agere resistendo, & Deum orare, vt defendat Ecclesiam suam, quando humana diligenti a custodiri nō potest. Sicut habetur. 2. Macha. 3. De onia sacerdote, &c. Si vero non sic posset facere Prælatus custodiens bona Ecclesiæ, sed tales essent tres, quæ faciliter possent distribui sine magna distractione, posset tunc omnes eas date pauperibus, se totaliter ad martyrium disponēdo, sicut beatus Laurentius fecit: sed in hoc magna prudentia habenda est, quia iste fuit casus satis specialis. Gen. 332.c.4.F
In ordinandis Prælatis Ecclesia sumpsit quendam actum a Gentilibus. Gen. 394.c.1.B
Prælati seruare debent tempora correctionis. Exo. tomo 1. 34.c.2.B
Prelatus qualiter se debeat habere circa infirmos & imbecilles. Num.to.1. 133.c.2.A
Prælatus procurator est, non dominus. Num. to. 2. 154.c.1.E
Prælatus non solum debet esse vir bonus, sed debet habere zelum, & vim coercendi, & rectitudinem diligentis disciplinæ in alios. Iosue tomo 1. 20. colum. 1.A
Prælatus tenetur pro alienis sicut pro suis, vt patet de Heli. 1.Reg.4.& extra de simo. c.Heli. Ios.to.1. 20.col.1.B
Prælatorum & rectorum vita curarum plena est. Iudi. 87.c.2.C
Prælatus vel iudex ecclesiasticus nūquam debet cessare ab inferendo pœnas per censuras suas, quando consideratis omnibus circunstantijs, ratio illud exposcat, etiam si reges sint, & viri potentes, contra quos procedit, &c. Iud. 207.c.3.K.& c.4.F
Quòd Prælati quolibet anno visitarent suam prouinciam,

Universidad de Deusto
Biblioteca

uinciam, habuit aliquale exordium ex Samuele. 1.Reg.to.1. 84.c.4.I
Prelati tenentur generaliter orare pro subditis suis, & agere diligenter curam eorum. 1.Reg.tomo 1. 201.c.1.D
Prælati obligantur ad duo, primo ad reddendum rationem de omnibus, quæ credimus & speramus. Secundo tenentur improbare omnem hæresim, vel positionem, quæ est contra fidem catholicam 1.Reg.to.2. 129.c.4.F
Prælati non debent aliqua facere, quibus minuatur eorum grauitas, & opinio, &c.2.Reg. 83.c.3.I
Prælati quãdo peccant dignitates suscipiendo. Exo. tomo 1. 148.c.1.C
Prælati de rebus proprijs curare non debent. Exod. to.1. 176.c.2.B
Prælati curantes magis res suas, quàm communitatis tyranni sunt. Exo.to.1. 176.c.2.E
Prælatus ex officio cogitur multos labores, & pœnas sustinere, ne subditi incidant in peccatũ mortale. Gen. 267.c.4.I
In Prælatis qualis debeat esse humilitas. 2.Regum. 38.c.3.K
Quòd Prælati remittant iniurias, quando sit perfectionis, & quando non. 4.Reg. 68.c.2.A
Prælati, & si sint domini collationum, quis faciunt, prohibetur tamen illas vendere, de iure. 4.Reg. 74.col.4.G
Prælato tenetur subditus, & seruus domino, sicut filius patri, &c.4.Reg. 319.c.2.B
Prelati existentes in peccato mortali non perdunt iurisdictionem, licet Ecclesia possit illam tollere in casu rationabili, & iure determinato, &c.1.Paralip. 235.c.1.B
Prælatus ex officio potest maledicere, &c. 2.Paral. 90.c.4.K
Prelati succedũt Apostolis, quos debent imitari in quatuor. Mat.to.2. 71.c.4 K.& 72.c.1.A
Prima virtus Prelati debet esse prudentia, Mat.to.2. 72.c.1.C
Nota regulam pro Prelatis Ecclesię. Mat.to.5. 200. colum.4.I
Prelati dicuntur sal, quia eis conueniunt proprietatis salis. Mat.to.2. 72.c.3.I
Quod Prelati debeant excedere alios in scripturis sanctis intelligendis significatur per illud Mat.5. Vos estis lux mundi. Mat.to.2. 72.c.4.H
Prelatus debet esse constans ad reprimendos lupos oppressores ouium, iuxta illud Mat.5. Non potest abscondi ciuitas supra montem posita. Mat.to.2. 73.c.1.A
In Prelatis debet esse sanctitas vitę ostendenda per exemplum, quod significatur per illud Mat.5. Neque accendent lucernam, &c. Matth.tomo 2. 73. colum.1.E
Prelati vita significatur in labro ęneo facto de speculis Exo.38.& Mat.to.2. 73.c.2.B
Non sufficit Prelato quòd ipse non faciat contra legem, sed quòd puniat violatorem eius. vt patet extra de simo.cap.licet Heli. Mat.to.2. 109.c.3.H
Illud Grego. quòd ex peccato Prelatorum efficitur populus malus, multipliciter intelligitur. Matth. tomo 2. 244.c.1.D
Prelatus ponitur vt speculum & lux subditorum. Mat.5.cum dicitur: Vos estis lux mundi. & 1. Pet. 5. Non dominantes in clero, sed forma facti gregis, &c. Mat.to.2. 244.c.2.E
Pro prælati peccatis non ponitur populus nec è cõtra, saltem illa punitione, quę fit a Deo. Aliquando, peccante solo prelato dicitur puniri populus, non quidem quia puniatur, sed quia non expectetur, &c. Mat.to.2. 244.c.3.H
Quando licitum sit prelatis fugere propter persecutionem, & quando non, etiam tẽpore pestis. Mat. tomo 3. 252.c.4.F.& 253.c.1.A
Prelati duplicia sunt opera, quędã, quę ipsi faciunt, vt prælati, alia, quę faciunt, vt homines boni, &c. Mat. to.3. 9.c.2.B
Prelatus, si deliquerit contra subditum, nõ cogitur ab eo petere veniam, ne regendi frangatur auctoritas, vt patet. 86.dist.c.quam necessitas, &c. Mat. tomo 3. 31.c.3.F
De mandato prælati debet subditus abstinere a bono, quod non est necessarium, &c. Matth. tomo 3. 35.c.4.I
Prælatis & pdicatoribus debita est eleemosyna, & iure suo petunt illam, quare magis dicitur sustentatio, quam eleemosyna. 42.distinctio.cap. Quiescamus, &c. Mat.to.3. 239.c.3.K.243.c.4.F
Ad prælatum pertinet se habere patienter ad subditos. Mat.to.3. 248.c.1.B
Prælatus habet duo officia, scilicet, docere & corrigere delinquẽtes, & ab vtroque potest interdum desistere propter scandalum, &c. Matth. tomo 4. 136.c.1.I
Prælatus, inquantum prælatus, non debet se humiliare subdito, etiam in corde, &c. Mat.to.5.8.c.1.C. Neque ab eo veniam petere tenetur, etiam si illũ iniustè punierit. ibidem. c.2.A
Quilibet homo in prælatione constitutus duos angelos directores. Mat.to.5. 28.c.2.A
Ad solos prælatos pertinet correctio iudicialis, & fraterna correctio ad omnes, magis tamen ad prælatos, quam ad cæteros. Mat.to.5. 49.c.1.E
Prælatorum quatuor sunt virtutes præcipuè, scilicet, feruor ad continuè laborandum in agro Domini, vigor ad exponendum, se martyrio progrege sibi commisso, humilitatis tenor, etiam in statu excelso, pietatis dulcor, continuè benefaciendo subditis. Mat.to.5. 171.c.4.F
Prælatus dans beneficia, quæ non sunt eius, sed Ecclesiæ, indignis, vel dans aliquibus plus quam mereantur, peccat, offendit enim Ecclesiam & eos qui in Ecclesia sunt, vel esse possunt, &c. Ma.to.5. 179.c.2.E
Prælatus conferens beneficium suo cognato æqualiter idoneo cum alio, cui potest prouidere, non peccat, vt probatur. Mat.to.6.34.col.1. C. Et hoc nisi ex tali collatione oriatur scãdalum, idest, prana suspitio contra prælatum, quòd sit carnalis, vel putetur probabiliter quòd hoc trahetur ab alijs in exemplum, &c. Mat.to.6.34.c.1.E. Si autem cognatus prelati non sit æqualiter idoneus cum extraneo, licet sit sufficiens, & beneficium sit curatum, tunc peccat prælatus dando illud cognato suo minus digno, omisso meliore, & magis idoneo. Et aliqnomodo pertinet ad personarum acceptionem, & huiusmodi prælatos, sic prouidentes, redarguit Hiero. vt habetur. 4. quæst. 1. c. Moyses. Mat.to 6.34.colum.2.C. Si autem beneficium aut dignitas sit sine cura animaum, non est facile dicendum quòd peccet prælatus dans cognato, omisso meliore, & hoc seruatis cettis circunstantijs, &c. Mat to.6. 34.c.2.E
Prælatus debet principaliter procurare bonum spirituale, quod cõsistit in animarum salute. Et istud est multiplex. Primum est doctrina Saluatoris. Secundum est pax cleri & subditorum. Tertium est vitiorum correctio. Mat.to.4. 35.c.4.I
Prælati, licet consueuerunt cognatis suis prouidere beneficia ecclesiastica, non propterea tollitur peccatum, & acceptio personarum, quia contra legẽ Dei & naturalem nunquam fit præscriptio, intelligendo hoc de cõsanguineis indignis, vel minus dignis. Mat.to.6. 36.c.1.E
Ad prælatorum electionẽ multa de iure requiruntur, tam ex parte electorum, quàm ex parte eligẽdi, quàm etiam ex forma electionis, & cæteris circunstantiis. Et considerando ea, quæ sunt ex parte eligendi seruãda, si aliquod eorum desit in electo, scientibus electoribus, est acceptio personæ, & peccant mortaliter: quia ei dant aliquod bonũ præter proportionem dignitatis, &c. Matth. to.6. 37.c.2.B
Eligere in Prelatũ minus bonum, omisso meliore, est accepto personarum, si secundum formam electionum, iubetur eligi in rectorem vel gubernatorem melior, & magis idoneus. Et si expresse non caueatur hoc, reddit ad formam & dispositionem iuris communis. Mat.to.6. 37.c.1.C
Circa vero electiones Episcoporum & Abbatũ, quæ regulantur iure communi, est duplex opinio, tam apud iure communi, est duplex opinio, tam apud Iuristas, quam apud Thelogos. Primonum opinionem ponit glo. 4. q.1.cap. licet ergo, Quidam dicunt, ꝙ semper debet eligi melior, & potest minor pars eligentium appellare contra maiorem partem eligendum. Alij dicunt, quòd qui eligunt aliquem de aliena Ecclesia, debent eligere meliorem, si autem de sua eligant, sufficit, ꝙ eligant bonum, & conformiter ad prædicta opinantur Theologi. Sed dicendum, quòd non est difficile vtranque opinionem sustinere. Et in sententia vna opinio nõ differt multũ ab altera &c. Mat.to.6. 37.c.1.C.& c.2.& 3.
De intentione iuris est, ꝙ eligatur bonus prælatus secundum certas conditiones, & etiam quòd in his accipiatur, qui potuerit excellentior inueniri, saltem intra corpus Ecclesiæ, sine difficultate, alias electio esset inualida, & tamen si non eligeretur melior, cum possit haberi, & eligatur bonus, ꝙ non cassetur electio. Mat.to.6. 37.c.3.I
Dormodo, quo corrigendi sunt Prælati à subditis, Mat.to.5. 42.c.1 E.c.2.A
Quod aliquis putet se meliorem Prelato potest dupliciter contingere. Mat.to.5. 42.c.2.E
Ad Prælatus pertinet dupliciter corrigere. Mat.t.5. 42.c.1.C
In Prælatis prædicatio est debitum spirituale determinatum, & ideo reddendum est, etiam si non valeatur profectus ex illo. Mat.to.5. 50.c.1.C
Prælatus non habet potestatem in his quæ sunt contra Deum, sed in his, quæ sunt secundum Deum, vnde si Prælatus præciperet alicui specialiter vel omnibus de communitate, quòd dicãt sibi quidquid sciunt corrigendum esse circa omnes personas communitatis, vel specialiter circa aliquam, intelligendum est dictum sano modo, scilicet eo modo, quo potest stare, non agendo contra præceptum Christi de correctione fraterna. Matth. to.5. 52.c.2.A
In omni casu, quo iudex sæcularis vel ecclesiasticus in foro contentioso potest per iuramentum cogere aliquos ad dicendum veritatem, siue per viã inquisitionis, denunciationis, siue accusationis, potest Prælatus mandare religioso, vt dicat sibi veritatem circa ea, quæ petit. Mat.to.5. 52.c.2.C
Prælati & religiosi non obligãtur esse perfectos, sed obligantur tendere ad perfectionem. Matth.to.5. 136.c.1.A
Prælatorum virtutes præcipuæ sunt quatuor. Mat. to.5. 171.c.4.F
Prælatus, si det beneficia aliquibus plusquam mereantur pr. peccat. Matth.to.5. 179.c.2.E
Tertia virtus Prælati est humilitas. Matth.to.5.188. col.3.G
Pro Eccle Prelatis, nota regulam. Mat.to.5. fo.200. col.4.I
Prelatis duo conueniunt, scilicet, solicitudo & sanctitas. Mat.to.5. 200.c.4.I
Prelati Ecclesia tempore Pauli nunquam iurisdictionem exercebant cum coertione. Matth.to.5. 202.c.3.H
Conueniens est quòd Prelati Ecclesię habeant modo potestatem coercendi. Mat.to.5. 202.c.4.F
Prelatis ecclesiæ data est potestas in cõstructionem, & non in destructionem. Mat.to.5. 203.c.2.A
Malis Prelatis, & principibus malis non est maledicendum. Mat.to.6. 30.c.1.B
Prelatus magis tenetur dare beneficium cognato, quàm extraneo, cæteris paribus. Matth. tomo 6. 34.c.1.C
Prælatus dicitur vtilis Ecclesię inquantum institutus est ad bonum commune. Et hoc consistit in animarum salute, quæ intenditur per ecclesiasticam administrationem, & cõgregationem. Mat. to.6. 35.c.4.I
De Iuristarum duplici opinione in electio Prelatorum, & similiter de opinione Theologorũ. Matt. to.6.37.c.2.C. Et de concordantia eorundem. ibi. 37.c.2.E.& c.3.F
Quilibet Prælatus tenetur melior esse quam subditus. Mat.to.6. 38.c.2.C
Prælatos bonos inuenire ratum est, & difficile &c. Mat.to.6. 326.c.4.H
Quare Prælati vocentur serui seruorum. Mat.to.6. 327.c.2.C
Quales oporteat esse Prælatos. Matthæi tomo 6. 327.c.2.E
In Prælato debet esse prudentia & fidelitas. Matth. to.6. 327.c.3.G
Prælati non sunt ab hominibus cõstituti, sed à Deo. Mat.to.6. 327.c.4.G
Quæ sit familia, supra quam Prælati constituuntur. Matth.to.6. 327.c.2.G
Cibus, quem Prælatus debet dare, in multis est. Mat. to.6. 327.c.4.K
Ad Prælatos pertinet alere paupere. Matt.to.6. 328. col.1.E
Omnis bonus Prælatus est doctor. Matth.to.6. 329. col.1.D
Ad sola tria obligatur prælatus per se ex præcepto, scilicet, vacare lectioni, orationi, & doctrinæ. Mat.to.6. 329.c.1.D
Ad quid dixit Christus Prelatos constitui super omnia bona. Mat.to 6. 329.c.1.E.c.2.A
Prælatus dicitur dupliciter manducare cum ebriosis. Matth.to.6. 330.c.3.G
Prælatus manducans de redditibus cum ebriosis quadrupliciter peccat Mat.to.6. 330.c.4.G
Omnis malus Prælatus infideliter ministrat. Matth. to.6. 331.c.4.F
Prælati dupliciter sigillant. Mat.to.7. 76.c.2.A
In electione Prælati ex his, qui sunt in Ecclesia, vbi est dignitas illa, potest contingere acceptio personarum. Mat.to.6. 38.c.3.F
In Prælatis & prædicatoribus non solum est vituperabile agere contra legem, sed etiam custodita lege tota, si minores sint laicis in sanctitate: nam increpatione dignus est, qui præcedit dignitate, si non

si non precedat sanctitate. dist. 4. cap. denique &c. Mat. to. 6. 172. c. 3. H

Prælati Ecclesiæ debent habere curam spirituatualium bonorum colligendorum, & ideo Apostolus noluit vti potestate sibi a Domino tradita, vt acciperet stipendia victus ab his, quibus Euangelium prædicabat, ne daret aliquod impedimentum Euangelio Christi. Mat. to. 6. 224. c. 4. F

Boni Prælati habent aureolam, & præter aureolam aliquid excellentius in præmio essentiali. Matth. to. 6. 329. c. 1. E

In Prælatis non est inæqualitas, licet vnus habeat plures oues, quàm alius, quod per accidens est: nō tamen vnus habere plura onera, quàm alius, omnia ergo, quę vnus prelatus tenetur erga subditos facere, tenentur, & alij circa suos. Matth. tomo 7. 27. c. 1. C

Prelati Ecclesiæ non habent potestatem puniendi omnes delinquentes contra legem euāgelicam, Defen. 36. c. 1. B. Sed soli sacerdotes, inquantum possunt in foro conscientiæ sunt executores legis Euangelicæ. Defen. 37. c. 1. C

Omnes Prælati Ecclesiæ, præter Papam, habent iurisdictionem limitatam per canones Ecclesiæ, licet origo iurisdictionis veniat a lege Euangelica &c. In Defen. 36. c. 4. K. & 37. c. 1. A

Reliqua de Prælatis, vide in dictione Episcopus.

Præmium. Præmia bonorum conueniente significantur per stellas &c. Gene. 253. c. 1. E

Gradus præmiorum sunt secundum gradus meritorium. Mat. to. 6. 328. c. 4. H

Deus solet dare aliquod premium alicui propterea q facturus est aliquod bonum, etiam antequam faciat. Gen. 264. c. 3. K. c. 1. F

De præmio essentiali & accidentali. Matth. to 4. 39. c. 4 F. & 40. c. 1. & 2.

Præmium essentiale quare per metaphoram dicatur corona, & præmium accidentale aureola. Matth. to. 4. 39. c. 4. K

Præmio essentiali potest aliquid addi dupliciter, vno modo ex conditione naturæ, quæ præmiatur, alio modo ex ratione operis meritorij &c. Mat. to. 4. 40. c. 1. D

Præmium accidentale est gaudium de ipsa bonitate actus. Mat, to 4. 40. c. 4. I

Diuersa præmia conuenire possunt eidem operi ex diuersis, quæ sunt in opere. Mat. to. 4. 41. c. 3. F

Præmium essentiale habent paruuli in Baptismo decedentes & non præmium accidentale. Mat. to. 4. 40. c. 4. K

Per præmium accidētale, absolute sumptum, intelligitur aureola. Mat. to. 4. 41. c. 3. H

Duplex præmium accidentale, quoddam dicitur aureola, sed alterum est in nominatū. Matt. to. 4, 41. c. 3. H

Tam præmium accidentale, quàm essentiale intrinsecum est beatis. Mat. to. 4. 252. c. 4. F

Tria præmia cōueniunt virginitati, s. aurea, aureola & fructus. Mat. to. 4. 41. c. 3. F

Præmium nuptiarum est ex duobus fieri vnam carnem, s. prolis. Mat. to. 5. 81. c. 1. A

Præmium & pœna non conueniunt animæ proprijssime, & directe. Mat. to. 6. 73. c. 1. C

Præmium aut pœnam Deus dat sic vel sic facientibus. Mat. to 6. 323. c. 2 B

Præmium dicitur, quod redditur alicui in bonum eius. Mat. to. 6. 144 c. 4. G

Præmium essentiale consistit in visione Dei, præmium vero accidētale in quodam bono creato. Et præmium essentiale respicit radicem merendi, quæ est charitas, accidentale vero respicit genus virtutis & statum. Mat. to. 7. 25. c. 3. I

Præmiare. Qualiter intelligendū sit, q̄ Deus præmiet vltra condignum. Gen. 10. c. 2. B

Quòd aliquis aliquomodo puniatur nūc à Deo pro futuro merito, non inconuenit, secus tamen est de pœna pro demerito, &c. Gen. 282. c. 4. I

Prænosticum. Methodij martyris refertur, quod adimpletum est in Hispania tempore Regis Roderici. Gene. 258. col. 4. G

Prænunciare. Deus prēnunciat aliquid dupliciter: vno modo secūdū eius firmam dispositionē, & tale non potest euenire. Alia vero prēnunciat secundum dispositionem & exigentiam meritorum, illorum, s. pro quibus, vel contra quos fit prænunciatio, & ista possunt mutari &c. 4. Reg. 115. c. 3. F

Prænunciatio. De prēnunciatione bonorum & malorum à Deo. Mat. to. 6. 83. c. 4. F

Præordinare. Sicut Deus prēordinauit aliquem ad pēnas, sciens eum peccaturum, & finiturum sic, ita aliquem ad bonum præordinauit, sciens eum bene finiturum: differt tamen, quia ille qui male finiturus est, nullam habet causalitatem a Deo ad hoc directā: qui autem bene finiturus est, nō bene finiret, nisi quia Deus ex mera gratia eū in bono conseruare vult, causando directe &c. iuxta illud Ioan. 15. sine me nihil potestis facere. Gen. 282. c. 4. H

Præponere. Aliquid Deo, est peccatū mortale. 143. c. 1. B

Præpositio. Prępositiones absolutę à casua libus, quibus deseruiunt, aduerbia iudicantur, vt ait Priscianus. Gen. 269. c. 3. I

Præpositus. In quibus teneamur obedire præpositis nostris, & in quibus non. 1. Paral. 235. c. 1. A

Præpositi & iudices, de quibus. 1. Paral. 26. non erant omnino ijdem, licet esset magna similitudo in officio. 1. Paral. 308 c. 4. G. Et de præpositis fuerunt humero quatuor millia quadringenti. Et de iudicibus mille sexcenti. ibidem. 309. c. 1. B. Et de iudicibus, & eorum officio. 1. Paralip. 309. c. 2. B. Et de officio præpositorum. ibid. 309. c. 3. F

Illi præpositi, qui erāt numero tres mille & sexcenti, qui præerant octoginta millibus lapidum cæsoribus, & septuaginta millibus portitoribus &c. de quibus 2. Paralip. 2. erant de proselytis, ita quòd omnes tam prępositi quàm cęteri proselyti erant numero centum quinquaginta tria millia sexcenti. 2. Paral. 36. c. 3. K

Præputium. Quid præster. Gene. folio 260. c. 3. G

Prępucium capitur dupliciter, s. propriè, & metaphoricè. Leuit. 194. c. 3. G

Prępucia arborum quare Deus mandauerit abscidere. Leuit. 19. Leuit. 194. c. 3. K

Prępucia circuncisa sepeliunt nunc in arena Iudęi moderni, vt ibi desiccentur, & deficiant resoluta. Iosue to. 1. 89. c. 1. C

Presbyter. Presbyterorum filij non possunt promoueri ad sacros ordines. Iu. Parado. 12. c. 4. G

Presbyterium. Presbyterorum coniunctionem significat, quoniam pauciores tribus esse non possunt in consecratione

cratione Episcopi, &c. Gen. 9. c. 3. H

Præscientia. Præscientiæ diuinæ non sunt causæ res, quę fiunt, sed potius è contra, retenta semper liberi arbitrij facultate. Gen. 250. c. 3. I

Præscientia Dei non ponit necessitatem in rebus, vt probatur. Ios. to. 2. 43. c. 3. H

Præscientia & prædestinatio sunt nomina impropria secundum rudem modum loquendi vulgarium, quia cognitio Dei est simplex sine aliqua cō notatione subsecutionis, vel antecessionis, & cęt. Ios. to. 2. 45. c. 3. G

Præscitus. Ad esse præscitum nihil requiritur, nisi finalis impęnitentia. Mat. tomo 5. 31. c. 2. E

Præsciti ita habent angelos custodes, sicut prædestinati. vt probatur. Mat. to. 5. 31. c. 2. D

Præsciti cur bonis fruantur in hac vita. Gen. 264. col. 4. F

Præscribere. Non est præscribere, quod qs breui tempore, sed quòd teneat eam quasi iure fio, non ex concessione alterius, nec etiam illo impediente, vel reclamante. Sed per negligentiā illius, qui aut nescit rem suam ab alio possideri, vel scit, & negligenter tacet. Quando tamen quis concedit alteri rem suam gratis tenēdam vsque ad certum tempus vel sine limitatione temporis, etiam si per mille annos, talis non præscriberet, quia non tenet eam iure suo, vel quasi suam, sed ex alterius concessione. 1. Paralip. 68. colum. 4. K. & 69. c. 1. A

Laicus non potest præscribere decimas, quantocūque tempore detentet, &cæt. Matt. tomo 6. 225. col. 2. E. & c. 3. F

Ad præscribendum contra ius commune sufficit bona fides, sed requiritur titulus. vt habetur de restitu. spoliato. cap. ad decimas. Et de præscriptio. cap. episcopum lib. 6. Nam ibi est regula quòd si ius commune facit contra præscribentem, non sufficit ei bona fides. Sed titulum ostendere cogitur. Si vero non sit ius commune contra præscribentem, sufficit ei bona fides. Matth. tom. 6. 225. colum. 4. F

Præscriptio. Iure præscriptionis non potest quis inter Iudæos aliquod immobile acquirere, sicut fit inter nos, & inter plurimos gentium, vt probatur. Leuit. 299. colum. 2. A

Contra aliquem præscribitur, si intra tempus præscriptionis non interrumpit. Et finitur præscriptio, nisi forte causa legitima excusauerit interrumpentem, scilicet quia non potuit, vel timuit tali timore, qui poterat cadere in virum constantem. Iud. 114. c. 3. H

Ad præscriptionē requiritur possessio pacifica. Iud. 114. c. 4. F

Interruptio legitimè facta tollit quantum ad prius, ex præscriptione, sed non impedit, quin manente possessione, possit de nouo inchoari præscript. Iudi. 114. c. 4. K

Possessor malę fidei, nullo tempore prescribit extra de præscrip. c. vigilanti. Et de reg. iuris. lib. 6. in regula possessor. Iud. 115. c. 2. D. Et est mala fides, quā do possessor habet conscientiam rei alienæ. Iud. 115. col. 3. F

Secundum leges ciuiles præscriptio longi temporis fiat cum mala fide. Iud. 115. c. 3. G

Præscriptio malæ fidei per longum tempus inter omnes gentes erat approbata tēpore Iephte. Iud. 115. col. 4. G

Præscript. non currit nisi in re aliena, quę nostra esse putatur. Iud. 115. c. 3. G

Præscriptio a Ioanne Monacho glossatore Decreti, sic definitur 16. quæst. 3. in summa, scilicet. Præscriptio est exceptio ex tempore substantiam capiēs. In qua definitione ponuntur duo. s. effectus præscriptionis & causa. Sed ista est descriptio, & non definitio, &c. Iud. 121. c. 4. G

Duplex effectus consueuit sequi ad præscriptionē scilicet exceptio, & acquisitio dominij. Primus est necessario annexus, sed non secundus. Iudicum 121. col. 4. G

Præscriptio definitur sic a Ioanne Andrea. Præscriptio est ius quoddam ex tempore congruens, auctoritatis vim capiens, pœnam negligentibus inferens, & finem litibus imponens. Iud 122. c. 1. B

Præscriptio definitur a Doctore sic, præscriptio est ius ex labente tempore constans, quo quis ex negligentia alterius ius habet in re, iniqua prius nullum habebat. Quæ exponitur per singula. Iud. 122. colum. 1. D

In præscribendo semper sunt duo, scilicet ipsa præscriptio, & ius causatum ex præscriptione. Iudic. 122. c. 1. E

Præscriptio non consistit post lapsum temporis, sed semper dum tempus labitur, effectus tamen præscriptionis est in instāti lapsus temporis, & c. Iud. 122. c. 1. E

Præscriptio & exceptio, de causata se habent sicut motus & motum esse, & sicut magnitudo & punctum terminans, & alteratio & generatio. Iudic. 122. c. 2. A

Quidam putant quòd præscriptio non sit nisi completo tempore, eo quòd si interrumpatur nihil est, sed illi grossè accipiunt, quia exceptio causata per præscriptionem est finito tempore, & tamen præscriptio semper est ante tempus finitum, nesciunt isti distinguere inter præscriptionem, & effectum eius. Iud. 122. c. 2. A

Inter præscriptionem & effectum eius, quid interest. Iud. 122. c. 2. B

Quidam dicunt præscriptionem esse contra ius naturale, sed falsum, vt probatur Iud. 122. c. 2. E

Quòd præscriptio sit rationabiliter introducta, probatur per quatuor rationes Scoti, & Francisci de Maironis. 4. Sent. dist. 16. Iud. 123. c. 1. C

Quòd præscriptio concordet iuri naturali, adducūtur quatuor rationes fratris Gerardi de Senis Augustinen. Et Ioannis Andreæ in regula, possessor in Mercuriali. Iud. 122. c. 4. I. Sed prædictæ rationes ex parte concludunt, & ex parte sunt calūniabiles. Iud. 123. c. 1. A

De præscriptione decimarum, & quantum valeat. Mat. tomo 6. 229. c. 2. E. c. 3. F

Præscriptionem esse contra ius naturæ, vel concordare illi, potest tripliciter intelligi. Vno modo quòd ipsa sit aliqua de regulis naturæ, & hoc modo non propriè diceretur præscriptionem concordare iure naturali, sed esse de iure naturali. Secundo modo, vt licet non sit aliqua iuris naturalis, sit tamen aliquid directè inclusum, & necessario ex iure naturę, non obuiante ei alia regula iuris naturę in superficie vel in re: & sic concordat legi naturæ, plus punire latronem, quam furem, &c. Tertio modo, quando est ad concordandum regulas iuris naturalis, & tamen aliquid est, quod saltē in superficie repugnat ei de regu. iuris naturalis, & isto modo prescriptio cōcordat iuri naturali, & nō primo, nec secundo modo. Tertio

Universidad de Deusto
Biblioteca

modo cõcordat prẽscriptio iuri naturali, immo est de necessario intellectu illius. Iudic.123.c.1.E col.2.A

Secundo canones solum præscribitur cum bona fide, extra de præscript.cap.vigilanti.& de regulis iuris in 6.in regula possessor, secundom tamen leges prẽscribitur etiam cum mala fide. C. de præscrip.30.annorum.l.1. & l.omnes. & l.cum notissimi. & extra de prẽscript.c. vigilanti. Iudic. 123. col.2.E

Prẽscriptio malæ fidei si consideretur quantum ad intentionem iuris ciuilis, concordat iuri naturali,scilicet, per ipsam punire hominum negligentiam,quę vertitur in damnum publicum, & imponere finem litibus &c. Ex parte tamen prẽscribentis iniusta est, quia ipse intendit per prẽscriptionem vsurpare rem alienam, & ex hac parte dissonat regulæ naturę, scilicet, quod tibi non vis,alteri non feceris &c. Iudic. 123.c.3.F

Prẽscriptio malę fidei partim est iniusta, & partim iniqua ex intentione iuris. Sed contra ipsum negligentem iusta est, sed ex parte prẽscribentis iniusta.Et ideo ista prẽscriptio non est a iure totaliter introducta cõtra eum, in quem prẽscribitur, & sic est bona, & partim est permissa, scilicet, ex parte prẽscribentis. Et quantum ad hoc pertinet ad leges,& nõ ad canones, vt probatur super Iudi. 123.c.3.G

Ius ciuile non introducit prẽscriptionem cum mala fide iubens: introducit tamen ius tribuens & permittens.Iudi. 124.c.1.B

Prẽscriptio malę fidei fit in maiori tempore, quàm prẽscriptio bonę fidei.Iudic. 124.c.2.A

Prẽscriptio malę fidei inducit duo,scilicet,quòd aliquis iuste perdat,& aliquis iniuste acquirat.Iudic. 124.c.2.B

Ius ciuile, si vellet iustum simpliciter, tolleret prẽscriptionem cum mala fide, & posset alio modo punire negligentes &c.Iudi. 124.c.2.A

Prẽscriptor cum mala fide non potest propriè vocari fur vel raptor, bene tamen quo ad Deum. Iudic. 124.c.3.K

Prẽscribens cum mala fide non habet peccatum in accipiendo, sed in detentando, &c. Iudicum. 124.c.4.F

Mala fides superueniens, completa præscriptione, non vicit eam, nec tenetur restituere, vt auctor probat. Et est opinio iuristarũ,& sancti Thomæ. Iudi. 125.c.2.A

Præscriptio introducta est propter negligentiam hominum desidiosorum, qui res suas perdi sinebant, & permissum est, vt quod vnus desineret possidere,alius si possideret per longum tempus, suum efficeret, vt patet extra de præscriptionib. cap.vigilanti.1.Reg.to.1. 156.c.4.F

Præscriptio non habebat locũ apud Iudæos.4.Reg. 87.c.1.C

Præscriptio fit contra potentem occurrere rebus suis, sed negligentem, cum propter negligẽtiam sit introducta præscriptio,extra de præscrip.cap. vigilanti &c.4.Reg. 93.c.4.K

Præscriptio introducta est de iure positiuo, & non de iure naturali vel gentium, ideo solum obtinet in gente illa, in qua est præscriptio tanquam lex. Quando tamen sunt duæ gentes,quarum vna nõ est subiecta alteri,nec ambę vni domino, non potest vna cõtra aliam allegare legem positiuã, &c. 4.Reg. 94.c.1.A

Præscriptio non procedit sine possessione,vt patet extra de regulis iuris in 6. cap. sine possessione. 1.Paral.69.c.1.B.Matth.to.6.225.c.3.F

Præscriptio longi temporis, etiam sine titulo vero, vel colorato dat ius possidenti, vt patet extra de prẽscriptionibus.lib.6.cap.Episcopum.1.Paralip. 69.c.1.C

Præscriptio longissima procedebat antiquitus,non non solum sine titulo, sed etiam sine bona fide: vt patet in defensione,quam fecit Iephte contra regem Amon. Iudic.11.1.Paral. 69.c.1.C

In præscriptionibus etiam parui temporis non requiritur titulus, sed sola bona fides, nisi ius commune faciat contra præscriptionem, & præscriptio sit contra Ecclesiam, vt patet extra de præscriptionibus.cap si diligenti. Et eodem titulo in 6.cap episcopum.1. Paral. 69.c.1.D

In veteri testamento nulla præscriptio procedebat cum titulo vel sine titulo, siue longi temporis,siue breuis: quia impossibile erat, vt aliquis haberet bonam fidem in possidendo, quæ requiritur ad præscriptionem, etiam quia lex ipsa veteris testamẽti,vetabat præscriptionem, quæ est in rebus immobilibus, licet non vitaret vsucapionem,quæ est in rebus mobilibus.1.Paral.69.c.1.D

Præscriptio non cadit in matrimonio. 33.q.5.cap. quod Deo sic. Mat.to.2. 247.c.1.B

Præscriptio non cadit cõtra Dei prẽcepta, nec etiã consuetudo &c.Mat.to.6. 210.c.4.G

Præsens Dicitur,quasi præsentibus ens.Exodi to.1. 263.c.4.F

Prẽsens non est de natura temporis propter duo.Iosue to.2. 20.c.2.D

Cuilibet rei est vnicum prẽsens.Iosue to.2.21.c.1.B

Præsentia. Cuius præsentia est causa ægritudinis,eius absentia erit causa sanitatis,& è contra.1.Reg.to.1. 68.c.4.G

Præsumere. Quilibet præsumitur bonꝰ nisi probetur contrarium. de præsumpt.cap.vltimo.& probatio nõ fit ex præsumptione leuissima. Mat.to.3. 117.c.2.B

Præsumptio. Probatio per prẽsumptiones est probatio imperfecta, & procedit, vt in plurimum, non tamen necessario. Deut. 105.c.3.K.c.4.F

Propter criminis prẽsumptionem multa fiunt mala in politia humana &c. Deuteronomij, 131. col.1.E

Præsumptio non est probatio nisi in defectu, & per modum adminiculi. Ruth. 256.c.4.K

Non ex quacunque præsumptione potest procedi ad condemnandum aliquem, sed solum ex illa, quæ est violenta, &c. primo Paralipo. fol.218. col.1.A

Præsumptiones leuissimæ vidẽtur violentæ volentibus malignari. Matthei tomo primo. fol.139. col.3.H

Prẽsumptio ex signis leuibus potest causari tripliciter, vel habet tres gradus, primus est, quando ex leuibus signis alicuius mali incipit quis dubitare de bonitate proximi,quem prius credebat bonũ. Et hoc est peccatum veniale &c. Secundus gradus est,quando quis ex leuibus signis alicuius mali tenet firmiter in animo, quòd proximus suus malus est. Et hoc est peccatum mortale. Tertius gradus est, quando ex leuibus signis, non solum firmiter tenet proximum esse malum: sed etiam procedit ad punitionem. Et hoc est grauius,& semper est peccatum mortale, &c. Mat. to.3. 116.c.3.x.& c.4.F

Ex præsumptione violenta iura ferũt sententiam, vt colligitur extra de prẽsumptionibus.c.afferre.

Matth.tomo 3. 116.c.3.K

De præsumptione, quæ est species peccati in Spiritum Sanctum.Mat.to.4. 22.c.3.K

Præteritio Et futuritio sunt semper præsentes,licet res, quæ fuit, vel futura est, non sit præsens. Et impossibile est futuritionem non esse futuram.Et præteritionem non esse præteritam.Ios.to 2. 34 c.3.H

Præteritum. Non est præteritum imperfectum apud Hebræos:sed solũ sunt tria tempora,&c 4.Reg. 25.c.1.B

Præteritorum notorum notitia potest esse ad tristitiam ex duobus.Mat.to 7. 217.c.2.A

Præteritis præsumitur circa futura,extra de præsumptioni.cap.scribam. & c.ex studijs.Mat.to.2. 210.c.3.F

Pretium. Redemptionis primogenitorũ dabatur leuitis ad sustentationem, cũ ipsi essent applicati Deo, loco omnium primogenitorum Israel,vt dicitur Nume.3.Exo.to.1. 100. colum.2.A

Præuaricari Propriè dicitur quis, quando ab eo,quod pepigerat, recedit. Ios.to.2. 166.c.3.K

Præuaricatio. Aliud est esse reum præuaricationis,& aliud esse sub peccato Ios.to.1. 109.c.1.A

Præuaricari est propriè falsare, &c.Ios.tomo 1.121. colum.4.H

Præuarications humanæ talis solet esse modus, qđ illi, qui fuerunt Dei cultores, & boni, quamdiu fuerũt in minori statu, prouecti iam in magnum statum, Deum contemnant.2.Paralip. 154.colum.3.K

Priapus Propter magnitudinem virilis membri receptus est inter Deos, qui propter eandem magnitudinem ab Helesponto insula exulauerat.Gen. 260.c.3.I

Priapo apud veteres immolabatur asinus, Cereri porcus,Veneri anser, Phœbo equus,Dianæ viscera canis, de quibus & multis alijs vanitatibus Gẽtilium,Ouidius lib.primo Fastorũ egit. Exo. to.1. 201.c.4.F.& 202.c.4.H

Sacrificijs Priapi sacerdos in gradibus altaris confitens, verenda toti populo demonstrabat inciso vana sacra Priapi, quæ in deordinatissimis coitibus celebrabantur,&cęt. Exod.tom.1. 177. colum.3.H

Priapus Deus gentium apud quosdam dicebatur Belphegor. Et hunc volunt esse, cui Moabitides, & Madianitides puellæ induxerunt Hebræos, vt sacrificarent,&c.Exo.to.1. 202.c.4.F

Priapus secundum veritatem fuit vir quidã in Helleponto insula in finibus Europæ, qui insolita magnitudine membri genitalis cæteros viros admirabiliter excedebat,quem viri illius insulæ tanquam patriæ destructorem, & infamatorem in exitium tradiderunt, quem Græcia libentissimè suscepit, & illum impudicæ matronæ monstruosæ delectatæ Deum communi consensu vocauerunt,&c. Exo.to.1. 202.c.4.F

Priapo multa sacra statuerunt gentes. Exo.tomo 1. 202.c.4.H

Priapi cultus fuit apud Iudæos, nam in montibus colebatur, & inter densas arbores,&c.Exod.to.1. 103.c.1.B.& Num.to.2. 163.c.4.H

Priapi simulachrum turpissimũ confregit Asa Rex. 3.Reg.15.& Num.to.2. 182.c.3.G

Priapi sacrificijs turpissimis.Deu. 36.colum.2.K

Priapo colum.3.F

De Priapo,& cultu eius.tertio Regum. fol.139.colum.2.B

Priapi simulachrum appellatur turpissimũ. 3.Reg. 15.multis de causis.3.Reg. 139.c.4.I

De Priapo Deo Gentilium quis fuerit,&c. 2.Paral. 206.c.3.F

Similiter & de locis,in quibus colebatur.ibid. 206. c.3.K.& Ios.to.2. 28.c.2.E

Primatus. Qualis esset in Ecclesia primitiua. Matthæi tomo quinto. 200. colum.3.I

Primatum Ecclesiæ cupere,nec iustum est nec vtile. Mat.to.5. 204.c.4.K

Primatum spiritualem sub lege Christi nos appetimus nunc:quia est nunc sicut primatus Gentiliũ, vel primatus secularis. Et ideo est concupiscibilis sicut ille,&c Mat.to.5. 201.c.1.B

Nemo debet cõcupiscere primatum in regno Dei. Mat.to.5. 199.c.4.F

Primatus Ecclesiæ fugientem se desiderat, & desiderantem horrei.Mat.to.5. 204.c.4.I

Primitiæ. Primitiarum, & decimarum solutio ad duo proficiebat. Exod. to.1. 241.c.3.K

Primitię pertinebant ad solum ius sacerdotum.Numer.18.Et leuitæ nihil communicabant eis,de solis primitijs:sed de solis decimis alebantur, vt patet Num.18 & Exo.to.1. 266.c.1.B

Primitiæ ferebantur in locum Sanctuarij, vbi erat summus sacerdos, & alij, qui eo tempore seruiebant. Et distribuebant omnibus alijs prout illis competebat iuxta illud Malachiæ 3. Inferte omnem decimam in horreum meum,&c. Exo.to.1. 266.c.1.C

Primitiæ dicuntur dupliciter. Exo.to.2.84.col.2.A. Num.to.1. 60.c.2.B

Triplex genus primitiarum soluebatur apud Hebręos, apud nos vero non nisi vnum, id scilicet quod transit in ius sacerdotum. Primum genus primitiarum apud Hebræos erat in spicis hordeaceis in festo Azymorum. Secundum, in festo Pentecostes scilicet duos panes triticeos, priusquam homines inciperent comedere de panibus illius anni. Tertium in festo Tabernaculorum scilicet de omnibus fructibus.Et dabantur secundum voluntatem dantium: nam aliqui dabant plus,& aliqui minus. Et qui minus dabant,dabãt sexagesimam partem fructuũ:qui verò plus, quadragesimam,vt patet extra de decimis. capit.primo. Et Hieronymus super Ezechielem. Et istæ primitiæ cædebant totaliter in ius sacerdotum, sicut decimæ in ius leuitarum, vt patet Num.18. Et loco istarum primitiarum tertij generis succedunt nostræ primitiæ, loco autem primarum,& secundarum succedunt oblationes. Exo.tomo 2. 180.colum.4.G.& 185.col.2.D.& Leui 21.c.3.H. Num.to.1.70.c.2.D.& Deut. 62 c.1.C

Hoc nomen primitia accipitur dupliciter,vt descẽdit ab hac dictione, primus, quæ significat duo.s. prẽcessionem temporis vel dignitatis.Primo modo, dicuntur primitiæ frugum, & omnium fructuum terræ,&c.Secundo modo accipitur. Exo. 35.cum dicitur:separate apud vos primitias.Exo. tomo 2. 185.c.2.D

Primitiæ dabantur in festo Azymorũ de spicis hordeaceis. Et non dabantur de qualibet domo istæ primitiæ:sed portabatur vnicus manipulus, loco totius multitudinis. Exo.to.2. 185.c.2.E

Primitiæ dicuntur dupliciter. Leuitic. fol.10.colnm.2.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Similiter & primitiæ de segetibus erant duplices. Leuit. 21.c.2.B

Quomodo Christus dicatur primitiæ dormientiũ, vel primogenitus mortuorum. Matth. tomo 6. 82.c.1.A

Primitiæ multipliciter accipiuntur, quemadmodũ & primum. Mat.to.6. 233.c.4.H

Illa, quæ offerebantur in veteri lege ad constructionem Sanctuarij, vocabantur primitiæ; quia erant quædã dona separata, & electa de cæteris rebus eiusdem modi, quas homines possidebãt ad dandum eas Deo. Exo.35. Mat.to.6. 234.c.3.G

Primitiæ dupliciter accipiuntur. Vno modo propriè, & sic primitiæ de fructibus, & cibis sunt primitiæ. Aliæ erant primitiæ largè, id est, quælibet dona specialia & electa. Matthæi tomo sexto. 235.c.3.K

De primitiis fructuum arborũ nihil dabatur Deo, quia vt dicunt Hebræi, fructus arborum computantur sub nomine mellis, qui solum cedebant in ius sacerdotum. Leuit. 195.c.1.A

Primitiæ dupliciter accipiuntur. Vno modo pro ipsis, quæ soluuntur de fructibus. Et istæ sunt triplices, quędam soluebantur in festo Azymorum in principio messis hordeaceæ, quando offerebatur Domino fasciculus spicarum. Leuit.23. Et de istis aliquid cremabatur super altare, & aliquid transibat in ius sacerdotum. Leuit.2.& 23. Aliæ erant primitiæ messis triticeæ, & soluebantur in festo Pentecostes, scilicet, de qualibet domo duo panes triticei, & de his aliquid ad sacerdotẽ pertinebat, & aliquid ad Deum. Aliæ primitiæ erãt de omnibus fructibus, & soluebantur in mense Septembri, cum colligerentur omnes fructus in area, & torculari. Et tunc soluebantur integræ primitiæ. aliqui sexagesimam partem fructuum, offerentes & aliqui quadragesimam. Et de istis primitiis nihil Deo proueniebat, sed solis sacerdotibus. Alio & secundo modo accipiuntur primitiæ pro bonis omnibus electis, quæ separabantur pro Deo ad offerendum. Et primitiæ dicuntur a primus, a, um, quod præcessionem temporis vel dignitatem significat. Primo modo sunt primitiæ, de quibus supra. Secundo modo dicuntur illa, quæ sunt electa de aliquibus rebus, tanquam meliora, vt Deo offerrentur. Et iste modus communis est in sacra scriptura, vt patet Exo.23. cum dicitur loquere filiis Israel, vt tollãt mihi primitias ab omni homine &c. Et Exo. 35. Cum dicitur: Separate apud vos primitias Domino &c. Et Nu.18. Ecce dedi tibi custodiam primitiarum, &c. Et in eodem cap. primitias autem, quas vouerint &c Primitiæ etiam dicebantur oblationes in sacrificium Leuit.7. Cum dicitur, Pectusculum autem erit Aaron, & filiorum eius. Armus quoque dexter de pacificorum hostiis, cedet in primitias sacerdotis. Et de his intelligitur illud Leuit.22. cum dicitur: De primitiis non vescentur, &c. Leuit. 243.c.1.E.& c.2.A. Primitiæ etiam vocantur decima pars decimarum, quam Leuitæ soluebant Sacerdoti magno. Nume. 18. Leuit. 243.c.2.E

Apud Hebræos erant tria genera primitiarũ: quędam erant generales: aliæ autem ex deuotione solum ipsorum offerentium dabantur, vt in secunda die Azymorum manipuli. Secundum genus primitiarum erat oblatio panũ in festo Pentecostes, in quo quilibet offerebat duos panes de simila coctos infermentatos, qui cedebant in ius sacerdotum, & istæ erant generales primitiæ, quia compellebantur ad hoc offerendum. Tertium genus erat ex omnibus fructibus, vt ex hordeo, frumento, vino, oleo &c. Et istæ erant proprie primitiæ, & erat sexagesima pars, vel mediũ inter quadragesimam, & sexagesimam, vt declarat Hieronymus super Ezechielem. Et habetur etiam extra de decimis. in cap.1. Et portabantur istæ primitiæ in locum, quem Dominus elegisset &c. Leuit. 262.c.2.C.& 288.c.4.F

Primitiæ soluebantur in septimo anno remissionis, vt probatur super Leuiticum. 288.c.4.I. Non tamen soluebantur decimæ. Super Leuiticum. 289 c.2.B

Primitiæ dabantur de omnibus illis, de quibus dabantur decimæ &c. Super Leuiticum. fol.340. col.2.E

Primitiæ fructuum cedebant in ius sacerdotum, vt habetur Nu.18. Leuit. 240 c.2.E. Nume.to.1. 61.col.1.A

Primitię erant pro sacerdotibus minoribus. Num. to.1. 220.c.4.F

Aliæ primitiæ erant, quæ ad cibos sacerdotum pertinebant. Et non poterãt transferri ad alios vsus. Aliæ erant, quæ ad omnes vsus transferri poterunt, vendi, & commutari, & aliquid aliud inde emi &c. Nu.to 1. 250.c.3.I

Circa primitias sequenda est consuetudo locorum, & voluntas offerentium, &c. Deuteronom. 66. c.1.C.& 100.c.2.C

Qui apud Hebræos pro primitijs dabat quadragesimam partem fructuum, plurimum dabat, qui vero sexagesimam, parum, qui autem inter quadragesimam, & sexagesimam, mediocriter dabat. Deuter. 66.c.1.C

Vbicunque in textu nostro habemus primitias, in Hebræo ponitur quædam dictio, quæ significat segregationem, seu electionem, &c. Deuteronom. 68.c.4.H

Primitiæ ciborum maximè dandæ erant sacerdotibus Mat.to.6. 235.c.4.F

Primitias & decimas non soluebant Iudæi sacerdotibus, nec leuitis in Babylone. 4.Regum. colum.2.B 261.

Primitiæ fructuum cedebant in ius sacerdotum vet. testam. Mat.to.6. 235.c.3.K

Primitiæ sunt prima fructuum obuentio, siue pars Domino offerenda, & dicuntur a quadam primitate. Et sicut cõtingit primitatem multipliciter accipi, ita & primitiæ multipliciter accipiuntur, &c. Mat.to.6. 233.c.4.G

Primitiæ in veteri testamen. debitæ erant. Leui.23. Quantum ad manipulos spicarũ & Nu.18. Quantum ad primitias, quæ dabantur sacerdotibus. Et non solum erant debitæ: sed etiam præceptum erat, ne diu retinerentur: sed cito offerrent. Exo. 22.& 23. Mat.to.6. 234.c.1.C

Primitiæ erant ante vetus testamentum, &c. Matth. to.6. 234.c.4.D

Primitiæ, q̃ dabantur in vete. testam. erant multiplices: quædam de terræ fructibus, aliæ de auro & argento, & aliæ de cibis, & aliæ de fructibus rerũ nostrarum. Mat.to.6. 234.c.2.B

Primitiæ pecorum dabantur in vete. testam. Nam de ducẽtis arietibus dabatur vnus, vt dicitur Ezechielss.45. Sic etiam apud nos. Nam primitiæ in nouo testamen. veniunt ex consuetudine veteris testam. & c. Mat.to.6. 234.c.4.G

Duo genera primitiarum erant in vet. testam. in ius perpetuum. s. primitiæ de fructibus, & primitiæ de cibis. Primitiæ de fructibus erant dandæ quolibet anno, sicut decimæ, quia de primis nouis fructibus dabantur primitię, prius quã darentur decimæ. Similiter de pecoribus. De primitijs ciborũ dicitur, quòd de omnibus cibis tam compositis, quam simplicibus dabantur primitiæ. Nec ad dãdum istas primitias, erat limitatum tempus, nec expediebat, vt sic, qui erant potentes, & deuoti, incitarentur ad sæpius agendum, quam lex alias esset præceptura. Et qui pauperes, neque tam deuoti, non peccarent tanquam contemptores legis raro dando: sed quandocumque darent bene agerent: dum tamen non desisterent a dando in contemptum. Et satisfaciebant legi. Mat. to.6. 235.c.3.E.& c.2.A

Primitiæ dabantur Deo multis de causis in vete. testamento. Mat.to.6. 235.c.3.G

Quomodo primitiæ, & decimæ dicantur esse debita de iure diuino. Mat.to.6. 236.c.4.H

Primitiæ fructuum in vet. testam. largè accipiendo, dabantur Deo, & cedebant in ius sacerdotum, & nihil de illis dabant in vsus Sanctuarij, neq; quidquam de illis cremabatur in alteri. Nu.18.&c. De primitijs vero ciborũ, non ita constat quibus dandæ essent: sed dicendum, q̃ dandæ erant sacerdotibus Ezech.44. Primitiua ciborum vestrorum dabitis sacerdoti, &c. Poterãt etiam dare leuitis, qui pauperes erant. Et ita vtrisq; dari poterant: sed directè debebantur sacerdotibus. Accipiendo tamẽ primitias largè pro donis oblatis Dño, si erant res pertinentes ad sacrificium, cremabatur aliquid in altari, & reliquum cedebat in ius sacerdotis. &c. Si autem non erant res pertinentes ad sacrificiũ, vt mel, & panis fermentatus, pecunia, vestes, fructus arborum, & similia, cedebant in ius sacerdotum. Num. 5.& 18. Aliquæ vero primitię erãt pro præ, quarum pars cremabatur in altari, vt panis primitiarum, & manipulus spicarũ, Leuit. 23. &c. Mat.to.6. 235.c.3.K.c.4.F

De primitijs ciborum non erat determinata mensura, sicut nec determinatum tempus in vete. test. Sed poterant dare, quando vellent, & quantum vellent: sed de primitijs fructuum erat quoddam ius, quod de necessitate reddendum erat, ne esset controuersia inter sacerdotes & populũ. Doctores vero legis definierunt limitandam esse primitias inter sexaginta, & quadraginta, vt qui minus daret, daret vnum de sexaginta, qui vero plus, daret de quadraginta vnum. Sed cũ postea auaritia sacerdotum crescceret, & vellẽt cogere populum ad plus dandum, definiuit Deus per Ezechielem 45. Quantum ad messes vinum & oleum, vt darẽt vnum de sexaginta. Et de pecoribus, de ducentis vnum, &cæt. Matth. tom.6. 236.colum.1.E.& colum.2.A

Primitiæ vocãtur omnia, quę de primis sunt. 4.Reg. 38.c.2.B

Primitiæ dandæ sunt nunc de præcepto, non ex iure diuino: sed ex iure canonico, ex mandato Alexandri 32. distinct. cap. præter hæc, &c. Mat.to.6. 236.c.3.G

Primitiæ nunc debentur ex solis fructibus, & ratione prædiorum. Mat.to.6. 236.c.3.I

Primitias tenentur soluere laici, & non clerici, etiã de prophanis prædijs non annexis beneficio. Et hoc nisi consuetudo aliud haberet, &c. Mat. to.6. 237.c.1.B

Quod ad primitias soluendas non teneantur religiosi probatur Mat.to.6. 237.c.2.C

Primitiæ magis videntur dandæ Ecclesiæ, in qua dens audit diuina, quam illi, in cuius parrochia est prædium, &c. Mat.to.6. 237.c.3.F

Quantum dandum sit pro primitijs, standum est cõsuetudini. Et si de quantitate non sit sibi consuetudo, recurratur ad vicinas Ecclesias Et si sint variæ consuetudines, illa magis tenenda est, quæ magis accedit ad mediocritatem. 10.quæst.2.cap. hoc ius. Et dicit Hostien. & Henricus extra de decimis. cap.1. Quod ista varietas consuetudinis attendenda est inter quadraginta, & sexaginta. Et idem tenet Beatus Thom. secunda secundæ. quæstio.86. articul. vltimo ad vltimum. Sed hoc non videtur, vt probatur Matth. tomo 6. 237. colum.4.I

Primitię soluuntur in nouo testamento, quia ab Ecclesia impositæ fuerunt. Et causæ huius impositionis assignantur. Mat.to.6. 238.c.1.E

Quare Christus dicatur primitiæ resurgentium. 1. Cor.15. Mat.to.6. 233.c.4.I

Primitias esse aliquo modo pe lege naturæ dicit Sãctus Thomas secunda secundę quæst.86. Sed non videtur, vt probatur Mat. to.6. 238.c.2.C

Multiplex causa fuit Iudæis, vt darẽt primitias. Mat. tomo 6. 238.c.2.D

Primogenitus.

Primogenitus secundum legem Moysi habebat duplum de bonis paternis, quam quilibet aliorum fratrum Deu.21. Gen.70. colum.4.F.& Leui. 225. colum.3.H

Israel quare dicatur primogenitus Dei, Exo.4. Exo. tomo 1. 27.c.3.H

Liberatio primogenitorum Hebræorum a morte, quæ inferebatur per angelum exterminatorem, significatur totaliter, & principaliter in futuris generationibus per redemptionem primogenitorum. Exo.13 cum dicitur: Cumq; interrogauerit te filius tuus, &c. Exo.to.1. 76.c.4.I

Primogeniti Aegyptiorum, qui mortui sunt in decima plaga, non solum fuerunt filij familias, qui sunt sub custodia patrum suorum, & primo nati: sed omnes homines in Aegypto, siue senes siue iuuenes, siue habentes tunc patres, siue non, qui apud patres suos primogeniti fuerunt. Exo.to.1. 91.c.3.H

Ad primogenitorum sanctificationem non obligabantur Iudæi vsque quo intrarent terram Chanaan. Et ibi pacificè morarentur, expulsis hostibus, &c Exo.to.1. 100.c.1.C

Precium redemptionis primogenitorum dabatur leuitis ad sustentationem, cum ipsi essent applicati Deo loco omnium primogenitorum Israel. Num.3. Exo.to.1. 100.c.2.A

Quomodo sit intelligendum illud, quòd primogenitus debebat appellari nomine defuncti in suscitatione seminis. Mat.to.6. 58.c.4.G

Sanguis & adipes ex primogenitis pecorum ad Deũ attinebat, tam lege speciali, quam generali. Leui. 7. Nu.18.& Exo.to.1. 102.c.2.B

Primogeniti erant sacerdotes ante legem scriptam Exo.tomo 1. 141.c.4.F

Pro primogenitis Hebræorum fiebat duplex cæremonia. Mat.to.7. 297.c.1.D

Primogenita tam hominum, quam pecorum, quæ Deus percussit in terra Aegypti, solum fuerunt primogenita masculina, omnibus fœmininis reseruatis. Et propterea omnia masculina mandauit Deus sibi offerri, &cætera Exod.tomo 2. 176. colum.1.C

Et ob hoc sola primogenita in Hebræis salua esse dicuntur ibid. 176.c.4.H

Primogenitos Aegyptiorum quare magis percusserit Deus, quam alios. Exo. to. 2. 177. c. 3. F

Primogeniti quare maius precium soluebant, quã transeuntes ad numerum. Leuit. 331. c. 1. E

Primogeniti æquali precio redimebantur, sicut qui vouebantur, cum essent eiusdẽ ætatis, & assignatur causa. Leuit. 332. c. 4. H

Primogeniti redimebãtur, quãdo erant vnius mensis. Leuit. 328 c. 3. G. Nullus primogenitorum redimebatur ante mensem. Nu. to. 1. 52. c. 4. I

Animalia primogenita licebat commutari, si essent immunda, datis mundis etiam minoris valoris, non tamen in votis, nec est in causa, quòd vota pertinerent ad sacerdotes, & primogenita ad Deum. Leuit. 343. c. 2. A. Et animalia munda in primogenitis non redimebãtur, sed immolabantur, cuius assignatur causa. ibid. 343. c. 2. B

In redemptione animalium primogenitorum, aliquando addebatur quinta pars, si animalia essent immũda per accidens, & non si simpliciter essent immolabilia. Leuit. 350 c. 4. F

Primogenita animalia immũda per accidens, si nõ redimebantur, manere poterãt apud sacerdotes, si nollent vendere. Leuit. 350 c. 4. H. Similiter dicendum est de immundis simpliciter quo ad immolationem. ibidem. 351. c. 2. A

Primogenita voueri non poterant &c. Leuit. 353. col. 2. B. Quatenus, scilicet ad Deum pertinebãt: secus cum desinunt pertinere. Leuit. 353. c. 2. D

Primogenita ad Deum pertinebant non solum iure diuino, sed etiam iure gentium. Leuit. fo. 353. col. 2 B

Homo primogenitus non pertinebat totaliter ad Deum, & ideo poterat totaliter voueri. Primogenita vero animalium immolabilium totaliter pertinebant ad Deum, quia debebant immolari. Leuit. 354. c. 1. A

Animalia non immolabilia, non redimebantur: poterant tamen voueri. Leuit. 354. c. 1. E

Primogenita Hebræorum erant serui Dei etiam ex iure gentium. Nu. to. 1. 21. c 4. H

Primogeniti in nobis non sunt magis Deo obligati, quam cæteri. Nu. to. 1. 21. c. 4. I

Ad redemptionem primogenitorum tenebantur conuersi ex Iudaismo, ex omnibus gentibus eorum, scilicet primogenitorum, quos habuerunt post conuersionem ad Iudaismum. Nume. to. 1. 22. c. 1. C. & 92. c. 2. C

Quod tribus Leui esset in loco primogenitorum, non accepit secũdum carnem, sed ex Dei proposito. Nu. to. 1. 23. c. 1. E

Primogeniti omnium tribuum non debuerunt accipi in ministros Dei, nec etiam aliqui alij, qui essent ex diuersis tribubus, sed aliqua vna tribus debuit tota applicari ad cultum Dei. Num. to. 1. 23. c. 4. I. Et ista tribus debuit esse tribus Leui. ibi. 24. c. 1. E. & c. 2. & 3. F

Primogenita Aegyptiorum per angelos malos interfecta sunt. Nu. to. 1. 26. c. 2. D

Loco primogenitorum filiorum Israel assumpta fuit tribus Leuitica, & huius præcipua causa fuit paruitas illius tribus, quia erat minor omnibus, & facilius poterat sustentari ab aliis, quam quæcunque alia tribus Nu. to. 1. 25. c. 1. C. Secũda causa fuit, quòd de omnibus tribubus prænũciatum fuit, quòd aliquid essent possessuræ. Gene. 48. & 49. de tribu Leui non habetur, quòd esset aliquid possessura &c. ibid. 25. c. 3. H

Primogenita Hebræorum quomodo dicantur esse Dei. Num. to. 1. 26. c. 1. D. & c. 2. A

Assignatur causa quare Deus Hebræorum voluerit, vt primogeniti Hebræorum applicarentur sibi. Nu. to. 1. 27. c. 1. D. & c. 2. A

In liberatione primogenitorum Hebræorum in Aegypto, fuerunt duo beneficia præstita &c. Nu. to. 1. 27. c. 2. B

Primogenita Aegyptiorum occisa sunt, quia Aegyptij necabãt in flumine infantes Iudæorum &c. Nume. to. 1. 28. c. 2. A. 92. c. 2. E

Primogeniti descendentes ab aliis, qui non fuerunt primogeniti in terra Aegypti etiam redimebantur, cuius assignatur causa. Nume. to. 1. 36. c. 1. A

Primogenita pecorum Israelitarum non transibãt in ius Leuitarum in deserto, sed ipsa pecora Leuitarum erant pro pecoribus Israelitarum &c. super Nume. to. 1. fo. 36. col. 2. D. Nec fuerunt computata primogenita pecorum Israelitarum, neque pecora Leuitarum, an essent plura &c. Nu. to. 1. 36. c. 4. F

Leuitæ non offerebãt Deo primogenita pecorum suorum, sicut alij populares, sed sibi reseruabant. Nu. to. 1. 37. c. 1. C

Redemptio primogenitorum non vltra facta est in deserto, postquam facta est in monte Sinai. Nu. to. 1. fo 37. c. 2. A. Sed quare ibi facta sit. ibidem. 37. c. 2. D

Facta commutatione Leuitarum pro primogenitis in deserto, voluit Deus, vt postea redimerentur primogeniti, qui nascerentur. Et facta commutatione pecorum pro pecoribus, voluit sibi offerri primogenita, quæ nascerentur postea, cuius assignatur causa. Nume. tomo 1. 37. c. 4. K. & 38. c. 1. A

Primogeniti, qui superexcreuerunt ad numerum Leuitarum fuerunt ducenti septuaginta tres, qui sorte distincti sunt, &c. Numeri tomo primo. 40. c. 1. D

Primogenitorum redemptio non seruata est in deserto, sicut nec aliæ cęremonię fuerunt seruatæ præterquam in monte Sinai &c. Nume. tom. 1. 52. c. 4. I

Primogeniti erant Deo dicati ad ministrandum, vel dare alios ministros loco sui, priusquam Leuitæ Deo applicarentur loco omnium primogenitorum. Nam postea non dabant ex Leuitis ministros loco sui, sed quinque siclos pro quolibet. Nu. to. 1. 92. c. 3. F

Primogeniti Hebręorum ante exitum de Aegypto, non erant obligati Deo ministrare: bene tamen postea. Super Nume. tomo primo. fol. 92. col. 3. F

Quæ primogenita redimerẽtur in veteri testamento. Nu. to. 1. 252. c. 3. K. & c. 4. F

Quare primogeniti redimerentur quadragesimo die, cum in lege Moysi non explicetur. Nume. to. 1. 253. c. 1. C

De iuribus primogenitorum. Num. to. 2. 93. c. 2. A. Et quomodo filiæ non gaudebant istis iuribus, quamuis succederent in bonis patris, non existente filio inter Hebręos. Nume. to. 2. 93. c. 3. G & 204. c. 3. G

Primogenitum solet scriptura vocare non solum, post quem alij nati sunt, sed cum etiam, ante quem nemo natus est, etiam si post eum nemo natus fuerit. Super Iosue tomo secundo. fo. 107. col. 3. F

Primogeniti virorum nobilium, maxime regum, succedunt patribus vniuersaliter. Et alij fratres nihil habent, nisi quædã bona in modũ legatorũ, & non

& non vt hæredes succedentes patri ab intestato. 2. Reg. 57. c 2. E

Quomodo intelligendum est, quòd apud Iudæos primogeniti deberent habere duplam portionẽ, ad quemlibet fratrum suorum. 3. Regum 11. col. 3. K. col. 4. F

Ius regnandi, apud Iudæos, non pertinebat ad primogenitum, etiam si non peccasset: sed solũ pertinebat ad eum duplicitas possessionis in rebus diuisibilibus, &c. 3 Reg. 11. c. 4. I

Ius sacrificandi non pertinebat ab antiquo ad solos primogenitos: sed etiam pertinebat hoc ad minores, quia quicumque volebat, offerebat Domino holocaustum, & ipse erat minister: quia nulli erat hoc interdictum. Et licet hoc liceret omnibus apud antiquos, tamen, quia offerre erat dignitas, quando aliqui offerebant loco communitatis, eligebantur de primogenitis, eo quòd vniuersaliter dabatur eis maior honor, quam alijs. 1. Paral. 75. colum. 4. F

Quomodo primogeniti Aegypti fuerint percussi ab angelo. 1. Paral. 243. c. 4. G

Primogeniti, secundum omnes gentes, aut saltem secundum plurimas, habebant dignitatem supra cæteros fratres. Et hoc tam inter homines plebeios, quam inter homines magnos. Vnde si aliqua dignitas vel honor proueniret iure hæreditario, quæ diuidi non posset, soli primogenito proueniebat. Et sic erat in dominijs terrarum, & iure regnandi. Et hoc vsque ad nos peruenit. 2. Paralip. 157. c. 4. F

Primogeniti in veteri testamento gaudebant multiplici iure, &c. 2. Paral. 157. c. 4. G

Primogenitus aliquando importat relationem, aliquando est nomen absolutum, &c. Mat. to 1. 98. colum. 4. K

Primogeniti in Israel habebant specialem subiectionem seruitutis ad Deum supra totum populum, vt probatur. Mat. to 6. 206. c. 3. I. c. 4. F

Pro primogenitorum Israel liberatione in Aegypto, fuerunt duæ cæremoniæ scilicet immolatio agni, & oblatio vel redemptio primogenitorum. Et pro vtraque assignauit Deus tempus, &c. Mat. tomo 7. 284. c. 1. B

Ille terminus primogenitus licet sit terminus relatiuus, aliquando tamen est terminus absolutus, significans simpliciter filium, non imporrando aliquem alium respectum prioritatis, aut posteriori tatis, &c. in Parad. 3. c. 4. F

Primogenitus in sacris literis dicitur ille, qui primũ de materna erumpit vulua, siue alius post eum sequatur, siue non, vt patet in multis testimonijs scripturæ, ex quibus concluditur error Heluidij. in Parado. 3 col. 4. H. Et probatur similiter extra de verborum significarionibus. cap. Ioseph autẽ vbi dicitur: Ioseph autem nõ cognouit Mariam donec peperit ei filium suum primogenitum. Ex hoc loco multo peruerse suspicati sunt Mariam alios filios habuisse. Cum mos sit sanctarum scripturarum illum primogenitum appellare, quem nemo præcessit. Et non solum eum, post quẽ alij nati sunt. in Parado. 4. c. 3. I

Primogenitura. Primogenituram multipliciter mutatam legimus scilicet Iapheth in Sem, Esau ĩ Iacob, & Ruben in Iudam, & Ioseph. Gen. 251. c. 4. F

Iura primogenituræ, quam Iacob optauit, multa erant. Et præcipuè octo, quæ referuntur. Genes. 297. c. 4. K. & 298. c. 1. A

Iacob emens primogenituram ab Esau non peccauit, vt probatur. Gen. 298. c. 2. C

Osculum erat ius primogenituræ. Gen. 306. c. 3. H

Ius primogenituræ quare translatum fuerit a Ruben, & post eum a Simeon, & Leui, & datum sit Iudæ Gen. 396. c. 3 K. c. 4. F

Iura primogenituræ semper fuerunt seruata apud Hebræos tam parui status, quam magni. Deuter. 112. c. 4. F

Iura primogenituræ erant multa apud antiquos. Primum, quòd primigeniti erant sacerdotes. Secundum, quòd veste preciosa vtebantur. Tertium, quòd morientes patres benedicebãtur ab eo. Quartum, quod duplices partes hereditatis recipiebãt. Quintum, quòd ad cultũ Dei segregabantur. Sextum, quòd prius sedebant, & in nobiliori loco mensę, deinde alij secundum natiuitatis ætatem. Deut. 112. c. 4 K. & 113. c. 1. F

Ius primogenituræ, quod erat in Ruben, solum trã siuit in Ioseph, nec Ruben habebat ius ad regnũ, quod transiret in Iudam, &c. 3 Reg. 12. c. 1. B

In iure primogenituræ secundum consuetudinem antiquitatis, & vete. testamen. multa continebancur scilicet septem, quę referuntur. 1. Paralip. 73. colum. 3. K

Non erat de iure primogenituræ, quòd acciperẽtur reges de primogenitis etiam ex electione hominum. Sed magis pendebat ex potestate patrum designare, quem vellent filiorum suorum esse regẽ, vt probatur 1. Paral. 74. c. 1. C

Licet primogenitus iure primogenituræ non competiuerit principatus regius semper. tamen aliquis principatus, saltem honoris, competebat cui libet primogenito inter fratres suos. Et hoc siue ante vetus testamentum secundum consuetudinem omnium gentium, siue in vete. testa. 1. Paral. 74. c. 3. F

De iure primogenituræ, post datam legem, fuit duplicitas sortis in vete. testamento. Et hoc non solum in viris nobilibus, inter quos, apud nos, seruatur ius primogenituræ: sed etiam inter quoscumque, vt patet Deut. 2. & 1. Paral. 74 c. 3. K. Sed ante datam legem non apparet, quòd ista duplicitas hereditatis competeret primogenito, non est tamen dubium quin plus de hereditate patris compereret primogenito, quam alijs. tamen an istud esset duplum. vel in aliqua alia quantitate, nõ apparet, cum Gen. 49. Solum dixerit Iacob filio suo Ruben, ꝙ erat maior imperio, & prior in donis, quę suscipere debebat ex hereditate paterna, quã alij filij. Satis tũ videtur dicendum, ꝙ esset duplicitas sortis de iure primogenituræ, vt est opinio cõmunis, sed mihi videtur, dicit Auctor, ꝙ primogenito ante datam legem Moysi, non competebat determinatè duplicitas sortis, sed aliqd super fratres suos, quantum tamen illud esset pendebat ex voluntate patris. vt probatur. 1. Paral. 74. c. 4. F

Ius primogenituræ indiuisibile est, & vni tantum conuenit. 1. Paral. 75 c. 1. B

Iura primogenituræ, quę pertinebant ad Ruben, data sunt Ioseph, & filijs suis succedentibus sibi, quę cumq; illa fuerint, siue multa siue pauca, vnde absolutè verum est, quòd iura primogenituræ, trãslata sunt omnino in Ioseph. 1. Paral. 5. c. 2. D

Inter iura primogenituræ, quędam pertinuerunt ex necessitate, quę in lege non fuerunt mutata, sed potius per legem confirmata, alia pertinebant ad primogenituram ex quadam ratione leui vel cõsuetudine, quorum quędam sunt mutata in lege, & alia fuerunt omissa, &c. Solum tamen mansit, tãquam de necessitate ipsa duplicitas sortis Deu.

21. Cætera autem, vt benedici a patre principaliter, & vestiri vestibus honorabilioribus, &c. accidentarium erat, &c. 1. Paral. 35. c. 2. E. c. 3. F

Ius primogenituræ quo ad duplicem sortem collatum est Ioseph, & Iudæ quo ad ius principandi, dicit Nicolaus, sed dicendum, q̃ nulla pars iuris primogenituræ collata est filijs Iudæ, propriè loquendo, sed totum ius collatum est filijs Ioseph, vt patet. 1. Paral. 76. c. 1. E

Ius primogenituræ, Iacob auferens a Ruben, dedit illud Ioseph, potius quam alicui alteri filiorũ suorum: quia hoc fuit rationabilius, tã ex parte sua, quam ex parte filiorum suorum, & non propter rationẽm, quam aliqui assignant, &c. dimissa ratione, quæ sumitur ex Dei voluntate. 1. Paralipo. 76. c. 2. E

Illa, quæ sunt de iure primogenituræ non possunt alienari. 1. Par. 198. c. 4. F

In principio regum Iudæorum non pertinebat iuri primogenituræ determinatè succedere in principatum, sicut succederẽ in duplici sorte hæreditatis. Et quia principatus regnatiuus est maximus principatus, nõ pertinebat directè ad ius primogenituræ, nec videbatur iniuria, si aliquis primogenitus non sortiretur principatum regnatiuum: & tamen erat inconueniens, si primogeniti non sortiretur duplicem partem hæreditatis. 2. Paralip. 158. c. 1. C. Postea autem succedente tẽpore, factum est inter Iudæos, sicut inter alias gẽtes. s. q̃ primogeniti succederent in regno 2. Para. 158. c. 2. C

Princeps. Pro principis peccato non solum ipse, sed & populus, & maximè familiares sui puniuntur aliquando, & hoc ex duplici causa. Altera, quòd peccatum principis est aliquo modo subditorum, si sit publicum: altera verò quòd populus aliqualiter est res principis, &c. Gen. 275. c. 2. C

Principis peccatum redundat aliquãdo in punitionem subpitorum, & cæt. Exod. tomo primo. 53. colum. 2. E

Potestas eligendi principem semper manere debet apud totum populum, & potestas corrigendi eũ, secundum politiam Solonis. Exo. tomo primo. 151. c. 1. E

Principes & prelati nõ debent curare de bonis suis, sed de bonis totius communitatis, conseruando statum politicum. Exo. to. 1. 176. c. 2. B

Princeps aut prelatus, qui magis vacat vtilitati suę, quam distributioni iusti politici, non est princeps aut prælatus, vt ait Philoso. 5. Ethi. Sed tyrannus, quæ satis dura definitio est nostris principibus & prælatis. Exo. to. 1. 176. c. 2. E

Principibus & prælatis debemus omnia, quæ debemus patri & matri carnalibus. Exo. tomo primo. 176 c. 2. E

Principes tenentur subditi multum honorare, etiã principes mortuos. 5. Ethic. 220. c. 2. C

Principum oblatio in erectionem tabernaculi, præcessit eorum numerationem vno mense. Nu. t. 2. 83. c. 4. H

Principes filiorum Israel obtulerũt dona sua singulis diebus in dedicatione tabernaculi, & fuit ordo offerendi pœnes ordinem vexillorum. Num. to. 1. 82. c. 1. B

Principes vocantur patres. Gen. 336. c. 3. H

Princeps nullam obediẽtiam habet, vt paret Instit. quibus medis testam. infirmantur. §. vlti. Deuter. 45. c. 1. C

Apostoli post aduentum Spiritus Sancti cęperunt esse principes Ecclesiarum, & alij multi post eos. Nat. to. 5. 200. c. 3. I

Principes, in Ecclesia primitiua, non regebant dedu cendo ad bonũ per pœnas & verbera: sed exhortando. Mat. to. 5. 202. c. 2. A

Principes & rectores politiarũ, aliquando occidunt eos, qui nondum peccauerunt & bene agunt: qa timent, ne in futurum mala cõmitant, vel ne magnum scandalum nascatur: & hoc, quia politia magis intendit bonum commune, quam bonũ vnius. Deut. 113. c. 4. G

Princepes eminenter continent populũ. Iosue. to. 1. 33. c. 1. E

Principis contemptus, in quocunq; fuerit, est morte plectendus. Iosue to. 1. 33. c. 3. I

Princeps non est pars ciuitatis, sed caput. Iosue. to. 1. 100. c. 2. A

Principes in sacris literis aliquando dicuntur hi, q̃ sunt sacerdotes, & aliquando hi, qui sunt Pontifices, similiter & qui sunt legislatores. 1. Reg. to. 2. 178. c. 4. K

Principi debetur magna portio de præda. 1. Regũ. to 2. 184. c. 3. I

Pro principis maledictione erat inferenda pęna capitalis. 3. Reg. 192. c. 2. E

Principis mandatum quando teneamur ex equi, & quando non. 3. Regum. 193. co. 1. A. mandatum, inquam de occisione alicuius.

Principum curias debent fugere viri religiosi, si nõ possunt ibi manere absque hoc quòd cadant a rigore virtutis: quòd si possunt, hoc debet esse ad expediendum negotia miserabilium personarũ, quæ alias peritura essent, & pro bono publico. Et pro alijs causis pijssimis. 4. Reg. 35. c. 4. G

Dupliciter aliqui fiebant principes in lege vete. quibus nõ veniebat principatus directè, vno modo ex Dei electione, &c. Alio modo ex electione paterna. 1. Paral. 43. c. 3. K

Quomodo habeat intelligi, quòd principes descenderunt de tribu Iuda propter fortitudinem. 1. Paralip. 5. 1. Par. 77. c. 2. A

Si princeps eligatur pro pace, præcipuum quod in eo requiritur est prudentia: si autem pro bello, eligendus est vir animosus, & confidens erga terribilia, quamuis in eo non sit prudentia grandis, potiusquam vir prudẽtissimus, & vir timidis nimis, & c. 1. Paral. 77. c. 2. B

Principibus sacerdotum dixit Christus. Matth. 21. q̃ erant meretricibus viliores, propter tria. Mat. t. 5. 261. c. 2. B

Principis excellentia est propter excellentiam subditorum, &c. 1. Paral. 199. c. 2. E

Duo principes sacerdotum erant, apud Iudæos alter de familia Eleazar, & alter de familia Ithamar, & non erat nisi vnicus Pontifex. Matt. to. 5. 251. c. 3. H

Congregatio principum, quã fecit Dauid, de qua. 1. Paralip. 28. fuit facta propter multa. 1. Paralipo. 320. c. 4. F. Similiter & congregatio filiorum Dauid facta fuit tunc multis de causis. ibidem. 320. colum. 4. G

Principem primæ turmę, ex duodecim turmis, qua rum quælibet erat viginti quatuor millium viro rum, præfecit alijs vndecim principibus aliarum vndecim turmarum, eo quòd esset princeps primæ turmæ, & quia erat de progenie Phares. 1. Palralip. 313. c. 1. E. c. 2. A

In principe multum laudatur animositas & prudẽtia. 2. Paral. 155. c. 2. C

Inter principes spirituales & seculares quid iterfit. Mat. to. 5. 201. c. 1. C

Principibus & prælatis non est maledicendũ. Matt. to. 6. 30. c. 1. B

Principes dicuntur, quasi prima capientes. Mat. t. 6. 18. c. 4. I

Dæmones post diem iudicij non habebunt principem. Mat. to. 7. 120. c. 3. H

De principibus tribuum & eorum præeminentia. 2. Paral. 63. c. 3. F

De principibus familiarum & eorum præeminentia. 2. Paral. 63. c. 4. F

Principes sacerdotum & Pontifices apud Euangelistas, qui sint, cum vnicus esset princeps sacerdotum, Pontifex, & sacerdos magnus. Matt. tom. 1. 118. c. 4. H. & 119. c. 1. A

Christus dupliciter allocutus principibus sacerdotum, dupliciter assecutus est intentum suũ. Matt. to. 5. 252. c. 4. H

Principis peccatum quomodo sit puniẽdum Matt. to. 2. 240. c 4. K. & 241. c. 1. A

Principibus & magnis viris defertur quo ad pœnas & c. aliquando propter scandalum, & aliquando propter dignitatem status, &c. Matt. to. secundo. 241. c. 1. D

De principis punitione in dictione, Puniri, & in dictione, Peccatum.

In veter. testamẽ. consuetum fuit scribere Principũ nomina, propter honorem eorum. Mat. tomo 3. 227. c. 2. D

Principes Synagogę dicebantur illi, qui præerãt domui, quæ dicebatur Synagoga, dirigendo ea, quæ fiebant in ea, vel erant principes populorum tanquam rectores, vel dignitatem habentes in populo. Mat. to. 3. 202. c. 3. K. c. 4. F

Principes Iudæorum & Pharisæi quomodo cognouerunt Christum. Mat. to. 5. 276. c. 2. E

Principes sacerdotum dicebanẽ, qui præcipui erant inter eos. Mat. to. 5. 250. c. 4. G. Et erant duo, vnus, q̃ erat summus in tota familia domus Ithamar, s. super octo sortes. Et alius, qui erat summus in domo Eleazar super decem & sex sortes. 1. Para. 24. Et isti erant principes sacerdotum, quia super quemlibet eorum nemo alius sacerdos erat. Et tali modo solet communiter accipi in Euãgelio, cum dicitur, principes sacerdotum. Aliomodo sumitur princeps sacerdotum pro quolibet, qui primatum gerit super aliquos sacerdotes, & isti erant multi saltem viginti quatuor. 1. Parali. 24. Sed primo modo accipitur. Mat. 21. cum dicitur, accesserunt ad eum docentem principes sacerdotum, &c. Mat. to. 5. 251. c. 3. G

Bonus princeps in his, quę ad seipsum sunt, debet esse grauior iudex, in subditis vero mãsuetus. Mat. to. 6. 172. c. 3. H

Duos principes sacerdotum statuit Dauid. s. Abiathar & Sadoc. vnum de domo Eleazar, & alium de domo Ithamar. 1. Paralipom. Matth. tomo 6. 280. c. 4. K

Principum nulla virtus clarior est, quam de fide catholica rectè sentire, cunctosque errores in fide militantes, tam verbo, quam opere deuitare, sic scribit Ioãnes Papa in epistola, quam Iustiniano Imperatori direxit, & habetur. C. de summa Trinitate & fide catholica. l. inter claras, &c. in Para. 57. c. 4. H

De principis peccato. in dictione. Peccatum.

Principatus. Omnis principat⁹ habet vim coercendi subditũ in aliquo. Gene. 233. c. 2. B

Principatus politicus est, quem exercet princeps politiæ super ciues, qui sunt partes politiæ. Genes. 233. c. 2. B

Inter principatum politicum & despoticũ mediãt principatus paternus ad filios, & œconomicus, q̃ est viri ad vxorem & ad cęteros, qui sunt partes eiusdem œconomiæ, in politico est minima potestas, & maxima libertas. Gen. 233. c. 2. B

Principatus despoticus est maximè habens de principatu, quia maxime coercet, & maximã habet libertatem in iubendo. Gen. 233. c 2. E. & c. 3 H

In principatu politico est simpliciter iustum tã inter subditos, quam inter ciues & rectorem: ĩ alijs non est iustum simpliciter, neque iustum politicum: nam simpliciter iustum est iustum politicũ. Gen. 233. c. 3. K. & c. 4. F

Principatus paternus magis accedit ad principatũ despoticum, quam principatus œconomicus ad vxorem, qui magis accedit ad politicum. Gene. 233 c. 4. F

Principatus & subiectio nõ est nisi vbi est communicatio. Gen. 239. c. 4. F

Principatus & subiectio non erit inter damnatos: quia inter eos nulla erit communitas. Gen. 240. colum. 2. B

Principatus democraticus, qui fit per sortẽ, est vnus de tribus malis principatibus. Exo. tomo primo. 150. c. 4. F

Principatus aristocraticus est p electionem, qui dicitur principatus secundum virtutem: & pertinet etiam ad principatum monarchicum, qui vocatur regalis, qui est interdum per electionem, &c. Exo. to. 1. 150. c. 4. G

Principatus Israeliticus, ante electionem iudicum, fuit principatus pure monarchicus. s. sub Moyse, qui absolutè præerat Israeli in omnibus tã spiritualibus quam temporalibus, vt patet. Exo. 18. & Nu. 11. sed post electionem Iudicum fuit monarchicus, non pure monarchicus. Exod. tom. 1. 150. c. 4. H

Quis nã sit melior principatus regalis, seu monarchicus, an democraticus. Deut. 95. c. 2. A

Principatus monarchicus est duplex, quidam pure monarchicus, qui est, quando vnus solus dominatur, & iudicat, & nullum habet sub ordinatum: alter est non pure monarchicus. s. quando vnus solus dominatur, & habet subordinatos. Et talis est principatus regalis nunc, quia rex habet multos iudices subordinatos. Exo. to. 1. 150. c. 4. I

Principatus iudicum in Israel fuit principatus aristocraticus Exo. to. 1. 151. c. 1. A

Dictum Biantis est, quòd principatus ostendit virũ, quod quomodo habeat intelligi. Exo. to. 1. 176. c. 2. B. & 137 c. 2. B

Principatuum & politiarũ quidam sunt boni simppliciter, quidam vero sunt mali huic vel illi gẽti, &c. Exo. to. 1. 204. c. 2. A

Principatus monarchicus secũdum se optimus est, quia magis assimilatur optimo principatui naturali, sed non est multum cõueniens politijs: quia est periculosus, vt declarat Aristoteles in fine tertij Politicorum: post hunc principatus aristocraticus est optimus. Cum. s. cõmunitas regitur per multos & virtuosos, &c. Sed iste principatus nõ conuenit cuilibet politiæ, cum sit multum seditiosus, &c. Et concludit Aristoteles, quòd principatus democraticus est bonus politiæ: quia est principatus popularis. i. in quo homines de populo æqualiter dominari possunt. Et sic ad inuicem non inuidebunt, & sicut est de politia, ita est de legibus. Exo. to. 1. 204. c. 2 B

Universidad de Deusto Biblioteca

Tria aduenerunt principatui abundanter. ſ. honor, diuitiæ, & imperium poſt Eccleſiam primitiuã, quæ non fuerũt in Eccleſia primitiua. Matt. to. 5. 201. c. 1. E. & c. 2. 3. & 4.

Nullus ſtatus poteſt eſſe ſine principatu. Matt. to. 6. 188. c. 1. D

Nomen principatus inter dæmones nobis ignotũ eſt. Mat. to. 7. 119. c. 4. K. 120. c. 1. A

Principatum indignè ſuſcipiens eſt priuandus. Iud. 88. c. 4. F

Principatus paternus eſt principatus regalis, & non tyrannicus. Apud Perſas verò pater ſe habet ad filium ſicut Dominus ad ſeruum. Exo. to. ſecundo. 76. col. 3. G

Principatus non pertinet ad iura primogenituræ directè, ſed duplicitas poſſeſſionis. Nume. tom. 1. 24. c. 4. K

Principatus maximi in veteri teſtam. ſ. ſacerdotalis & regius, non fuerunt per electionem populi: nã principatus monarchicus minus periculoſus eſt per ſucceſſionem, quam per electionem. Nume. to. 2. 96. c. 3. 1. & c. 4. F

Nullus principatus magis expedit pro bello, quam monarchicus, licet in ciuitate magis conueniat principatus ariſtocraticus, vel democraticus, vt bene experti ſunt Romani. Nume. tom. ſecundo. 97. c. 2. E

De duplici modo vſurpandi principatum. ſ. directo & indirecto. Deut. 94. c. 1. C

Super principatu monarchico fuerunt ſemper Iudæi a die, qua exierunt de Aegypto. Deuterono. 95. c. 3. G

Principatus monarchicus approbatus eſt a Deo. Ioſuæ to. 1. 59. c. 3. K

Principatuum & politiarum ſex ſunt genera. ſ. monarchicum, ſiue regale, ariſtocraticum, thimocraticum, tyrannicum, oligarchicum, democraticum, quorum tria prima genera ſunt bona, & tria ſecunda ſunt corrupta, vt dicit Ariſtoteles. 8. Ethi. Iud. 7. A

Ad principatum, ſecundum iudicium humanum, requiritur homo reuerendus, quod ex magnitudine & decore corporis cognoſcitur. 1. Reg. to. 2. 21. c 4. K

In principatibus nunquam debet aliquis mutari, dum bene regit, immo etiam ſi non ſit totaliter vtilis, dum tamen non ſit nimis pernitioſus, etiã ſi illum poſſet mutare politia, & idem dicẽdum eſt de legibus 1. Reg. to. 1. 192. c 2. E. c. 3. F

Omnis principatus monarchicus, fere redactus eſt in tyrannicum. 4. Reg. 120. c. 3. H

De principatibus Iudæorum, regibus, &c. Et quo tẽpore durauerunt. Mat. t. 1. 80. c 4. F

Principatus Moyſi, Ioſue, & Iudicum, durauerunt quaſi annis quatuor cẽtum viginti. vt probatur. Mat. to. 1. 80. c. 4. G

In principatu eorum, qui liberi ſunt, non permittimus dominari hominem, ſed rationes, dicit Ariſtoteles. Mat. to. 5. 199. c. 4. I

Inter bonum & malum principatum quid inter ſit. Mat. to. 5. 201. c. 1. A

Principatus Chriſti nõ habet aliquam excellentiã, ſecundum quam debeat appeti. Nam non eſt ille dominandi principatus, ſed diligendi, & non habet dominationem, ſed ſubditorum ſollicitudinem. Mat. to. 5. 200. c. 1. A

Inter principatus politicos tres ſunt boni. ſ. regalis. ariſtocraticus, & timocraticus, & tres mali. ſ. tyrãnicus, oligarchicus, & democraticus ex 3. Politi. Mat. to. 5. 200. c. 2. A

Ad ordinem principatus pertinet cuſtodia totius generis humani. Mat. to. 5. 27. c. 4. K

In principatu ſeculari, quantumcunque iuſto, omnia ſunt contraria principatui ſpirituali. Matth. to. 5. 200 c 4. K

In principatu ſeculari quantumcunque iuſto, tria ſunt, quæ faciunt eum concupiſcibilem. ſ. poteſtas coerciua, diuitiæ, honor vel imperiũ. Et omnia illa tria negabantur in in principatu Eccleſiaſtico eo tempore, quo Chriſtus illum inſtituit. Et ſic manſit in Eccleſia primitiua, &c. Poſtea vero omnia prædicta aduenerũt principatui Eccleſiaſtico, vt iam videatur regalis, immo regali maior. primum iſtorum aduenit Eccleſiæ per accidens ex deuotione plebis. Secundum ab ipſa Eccleſia inſtitutum eſt. Tertium ſequitur ad duo præcedẽtia. Primum eſt diuitiæ Eccleſiæ. Secũdum poteſtas coerciua. Tertiũ eſt honor excellentia & imperium. de primo quia Chriſtus inſtituit Apoſtolos principes Eccleſiarum, qui inopes erant, quibus nec Chriſtus dedit diuitias, nec etiã vnde haberent illas, quod fuit conueniens propter multa. Mat. to 5. 201. c. 1. E. & c. 2. & 3. Sed poſtea data pace Eccleſiæ, cẽperunt diuites fieri prælati, &c. Neque obſtabant illa, quæ nunc obſtant, & cẽt. vt probatur. Mat. to. 5. 201. c. 4. F. Secundum. ſ. poteſtas coerciua, non fuit in Eccleſia primitiua, cogẽdo homines ad bonum per pœnas impoſitas a lege, vel per pœnas arbitrarias, quando deſunt pœnæ legales, ſed exhortatio, vt probatur. Mat. t. 5. 202. c. 2. A. Sed nunc Eccleſia poſt pacem habet hanc poteſtatem coerciuam, & rectè, vt probat. Mat. to. 5. 202. c. 4. F

In Eccleſia primitiua omnes fugiebant principatũ. Mat. to. 5. 200. c. 3. K

Sine principatu non poteſt manere aliquis. Matth. to. 6. 188. c. 1. D

Eccleſiæ principatum concupiſcere, nec vtile eſt; neque iuſtum. Mat. to. 5. 200. c. 4. F

Principatus tunc eſt dignior & maior, quanto nobiliores & excellentiores ſubiecti ſunt ei. ex 1. Politic. 3. in Parad. 132. c. 3. G

De principatus eccleſiaſtici conditionibus. Matth. tomo 5. 200. c. 4. G

Principium Illa, quæ ſunt principia eſſendi, ſunt etiã principia cognoſcendi. Gen. 1. c. 4. G

Principia rerum ad reddẽdum operationes earum conuenientes ſuo fini, naturalia ſunt. Matth. t. 5. 83. c. 3. I

Principia humanorum actuum ſunt tria. ſ. intellectus, appetitus & ſenſus, ex. 6. Ethic. Exo. tomo 1. 222. c. 1. B

Principia habentur per acquiſitionem, ſicut & concluſiones. Exo. to. 1. 284. c. 1. D

Quædam propoſitiones vocantur principia propter duo. Primo, quia naturaliter illa ĩtelligimus, &c. Secundo, quia iſta ſunt quędam manuductiones ad intelligentiam omnium aliarum complexionum, quæ non ſunt ita notæ. Exo. to. 1. 287. c. 3. I

Illud eſt maxime principium, a quo incipit cauſali tas rei, &c. Leu. 30 c 4. H

Deus eſt principium & finis omnium. Matt. tom. 5. 148. c. 3. K

De principijs ſcientiæ ſpeculatiuę & practicę. Deuteronom. 30. c. 3. I.

Prima principia ſunt inſtrumenta intellectus agentis, vt dicit Commentator. 3. de Anima, &cæt. Mat. to. 5. 147. c. 3. F

Vbicunque inuenitur aliquod principium, attenditur ordo ſecũdum habitudinem ad illud. Matt. tom. 6. 147. c. 1. E

Priuare Sæpè Deus priuat nos illis bonis, quibus cum priuare volumus, &c. 4. Re. 76. c. 4. K

Priuatio. Eſſe cum priuatione nihil aliud eſt quam eſſe formam, quæ requirit in materia ad ſuam vnionem diſpoſitiones qualitatum contrarium, ſecundum quas agendo & patiendo deperditur forma: & quia forma cœleſtis non requirit diſpoſitionem qualitatum habentium contrarium, & ideo non habet priuationẽ, neque potentiam. Gen. 2. c. 2. D

Priuatio ſecundum naturam redducitur in ſuum habitum, cum ſecundum ſe non ſit cognoſcibilis. Leui. 188 c. 2. D

Peccantes in ſola priuatione ſolum priuatiuè puniuntur, & peccantes poſitiuè & priuatiuè vtroque modo puniuntur. Ioſue. to. 1. 112. c. 4. F

Priuationes nõ ſunt in genere per ſe, cum nihil ponant, ſed ſpecificantur. i. redduntur ad genus vel ſpeciẽ per habitus oppoſitos, quos priuant. Mat. to. 4. 131. c. 1. C

Priuationes & negationes aliquo modo dicuntur entia, & iſto modo poſſunt ſuſcipere magis vel minus: & aliquo modo dicuntur non entia, & alio modo non ſuſcipiunt. Mat. to. 4. 238. c. 1. C

Priuilegium. Nemo creditur habere priuilegium, niſi illud oſtenderit. Leui. 346. c. 4. I

Nemo cõſequitur priuilegium vel immunitatem aliquam, delinquendo. Mat. to. 5. 110. c. 3. I

Priuilegium non deſtruit ius commune, ſed eſt præter intentionem legis, cum ſit lex priuata. Ioſue. to. 1. 72. c. 4. G

Duo priuilegia dantur leproſis, de quibus. Matt. t. 6. 228. c. 1. A

Aliquam recurrendum eſt ad priuilegia, exiſtente iure communi. Iud. 56. c. 4. G

Quare Innocentius reſtrinxerit priuilegiũ religiorum de decimis. Mat. to. 6. 228. c. 3. G

De priuilegio decimarum. Mat. to. 6. 229. c. 3. F

Prius. Et poſterius ſunt proprietates temporis. ex. 4. Phiſyc. Ioſue to. 2. 30. c. 2. C

Quæ prioribus poſteriora non exiſtunt. Matt. to. 7. 150. c. 3. K

Prægra ſolent trahi ad poſteriora ex aliqua cauſa, ſed non è contra. Mat. to. 6. 200. c. 1. A

Probatio. Probationes a priori Ariſtoteles rationes a poſteriori vocat demonſtrationes, & probabilia ſolidior probatio eſt, quam confeſſio partis aduerſæ, ſi fiat deliberato animo. Nume. tom. 1. 66. c. 1. C

Probatio per præſumptionem eſt probatio imperfecta, & procedit vt in plurimum, non tamen ne ceſſario, &c. Deut. 105. c. 3. K. & c. 4. F

Ad probationem nec ſufficit teſtis, neque requirun tur valde multi, tam ſecũdum iura diuina, quam ſecundum iura humana. Deu. 106. c. 4. G

Probatio ſemper debet fieri ex his, quæ apparent respondenti, ſiue illa ſint ſimpliciter probatiua, ſi ne non. Ioſue. to. 2. 178. c. 2. C

Probationibus contra aliquem poſſumus vti præmiſſis ſimpliciter veris, vel his, quæ apparent respondenti, &c. Iudic. 113. c. 3. I

Modus probationum generibus vtuntur homines ex eo, quòd non cognoſcunt cor, quòd ſi cognoſcerent non vterentur illis. 2. Paralip. 89. c. 3. I

Probatio indirecta quid ſit. Mat. to. 4. 204. c. 4. I

Probationum multiplicatio circa eandem rem, facit maiorem confirmationẽ. Mat. to. 4. 224. c. 2. D

Probationes debent eſſe clariſſimè ad hoc, quod aliquis in criminalibus conuincatur, &c. & vt dicunt iura, luce clariores. 2. Para. 250. c 3. G

In probationibus iudicialibus aliquando per id, qđ falſum eſt, probatur aliquid ſicut per quaſdã præſumptiones, quas iura vocãt violentas, & p alias, quæ vocantur præſumptiones iuris, & de iure, cõtra quas iura non admittunt probationem, & in omnibus illis poteſt ſubeſſe falſum: nam cum iura reputant eas conuenientes, ſufficiunt. Sic etiã aliquid in iudicio interdum probatur per falſos teſtes, & quia non conſtat eos eſſe falſos, recipitur probatio eorum, tanquam firmiſſima, & interdũ probatur aliquid per veros teſtes, quibus, ſi obijciantur quædam exceptiones de iure, non tenet eorum teſtimonium. Mat. to. 1. 166. c. 2. A

Ad probationem melius eſt arguere ex his, quæ videntur reſpondenti, quam ex ſimpliciter notis, quæ fortè non videntur ei talia eſſe, & cæt. Matt. to. 3. 186. c. 1. B

Probatio ſemper procedit ex notioribus, vt patet. 1. Poſterio. Mat. to. 4. 51. c. 3. K

Probatio ſemper vult deducere aliquod certum. Mat. to. 4. 51. c 3. K

Probatio debet procedere ex notis reſpõdenti, vel, quæ ille habet tanquam nota. Matth. to. 5. fo. 79. col. 2. B

De duplici probatione, ſcilicet, indirecta, & directa, vide in Defen. 40. c. 1. A

Problema Semper importat dubitationẽ. Iudi. 145. c. 2. D

Procella Aliquando ſumitur pro commotione fluctuum in mari, aliquando vero pro magnitudine ventorum. Pſal. 10 Spiritus procellarum &c. & Pſal. 148. Spiritus procellarum, qui faciunt verbum eius &c. Matth. to. 3. 155. c. 1. B

Proceſsio Candelarum vnde orta. Exo. to. 1. 71. c. 1. D

Proceſſus in infinitum.

Non eſt dandus proceſſus in infinitum in rebus, in aliquo genere cauſalitatis, efficientis, materialis, formalis vel finalis. Exo. to 1. 30. c. 3. K. & c 4 F

Prodigalitas Eſt peccatum, & forte mortale & maxime in eccleſiaſticis perſonis, quorum bona magis ſunt obligata pauperibus quam bona ſecularium. Matth. to. 6. 33. c. 3. I

Prodigium. Quoddam apparuit ſupra Ieruſalem ad inſtar gladij, vt refert Ioſephus. Mat. to. 6. 269. c. 2. E

Prodigia dicuntur quaſi procul a digitis, ideſt à poteſtate noſtra operatiua. Mat. to. 6. 294. c. 3. K

Inter ſigna & prodigia quid interſit. Matth. tom. 6. 294. c. 3. K. & c. 4. F

Proditor patriæ.

Proditoribus patriæ iuſte infligitur mors. Ioſ. to. 1. 42. c. 4. K

Productio. In omni productione Dei duo ſunt, ſcilicet, actio, quæ ſe tenet ex parte agentis, & factio, quæ ſe tenet ex parte eius, quod fit. Exo. to. 1. 274. c. 3. K

Productile profeſsio.

Productile dicitur illud, quod per malleationẽ extenditur ex alia re, & ſemper manet continuatũ illi

Universidad de Deusto Biblioteca

illi &c.Exo.to.2. 29.c.1.D.& 117.c.3.F
Professio non ligat nisi profitentem, quia nō potest in prę iudicium alicuius alterius. 1.Regum.to.1. 107.c.1.A

Progenies Hebræorum.
Progenies Hebræorum continuabatur per possessionem,& non per posterioritatem.Iudi. 224. colum.1.E
Esdras in narrando progenies tribuum Israel sequitur ordinem continuitatis habitationis tribuū.1. Paralip.. 80.c.4.F

Prognes Fabula de Progne & Philomena, vnde habuerit ortum.Exo.tomo1. 118.c.1.A

Proœmium Dicitur a prothos Græcè, qđ est primum,& hęmi,quòd est seruatio vel modulatio:& sic Aristoteles.3. Rhetoricorum, proœmium,inquit, est orationis principium,sicut prologus in poesi, & in fistulatione præludium.Gen. 33.c.4.G

Prohibere Aliquid prohibetur vt malum, & potest esse malum dupliciter, vno modo quòd secundum se ipsum sit malum, alio modo propter malum,quod potest sequi ex illo,& ista distinctio habetur extra de iureiurando.cap.& si Christus.Mat.to.2. 200.c.1.A

Prohibitio Quæ data est Adæ de non comedendo de ligno scientię boni & mali,& c.non obligaret descendētes ab Adā in paradiso, si non peccaret: quia istud mandatū fuit datum Adæ ex modo præcipiendi,&c.Gen. 128.co 3.K.& col.4.F. Si tamen illud præceptum esset de iure naturæ, obligaret omnes descendentes,quemadmodū præcepta Decalogi data fuerunt Iudæis,& tamen omnes homines obligant, immo priusquam darentur obligabant, quia ius naturæ semper & vbique est.5:Ethi.ibi.128.c.4.F. Et si Adam haberet descendentes in paradiso, non est certum,si ad eos extenderetur præceptū, aliqui dicunt q̄ non, & aliqui q̄ sic, & vtriq; habent colorem,videtur tamen q̄ sub præcepto viuerent,siue sub isto,siue sub alio.Gen. 128.c.4.H

Prohibitum Aliqua sunt prohibita in lege veteri,quorum transgressio non punitur,vel saltem transgressionis pœna non exprimitur,vt tenere seruum Iudęum vltra septem annos,& vendere ancillam,quam Dominus eius cognouisset,vel filius eius. Exod. 21.& Deuter.21.Mat.to.5. 96.c.4.G

Proh pudor. Hæc dictio, Proh pudor, magnam confusionem & horrorem significat.& cōponitur de proh, interiectione de testādi vel ab horēdi,& pudor.Ge. 16.c.2.E

Proles. Prolis nobilitas est a nobilitate paterna. Gen. 320.c.2.D
Natura non solum intendit generationem,sed etiā prolis educationem.Mat.to.5. 81.c.4.H
Præceptum de vacando proli, ad quid datum fuerit.Matth.to.5.82.co.4.I. sed quando obligauerit. ibidem. c.4.K
Matrimonium habet pro fine principali prolis procreationem,similiter & prolis educationē.Matt. to.5. 84.c.1.B &52.c.2.B
Bonum prolis in matrimonio maius est quam bonum fidei.Mat.to.5. 87.c.1.B
Apud Hebræos creditum erat antiquitus fœlicitatem consistere in multitudine prolis. Matt. to.6. 290.c.4.H
Prolis procreatio,& educatio est de iure naturali,tā in hominibus, quam in animalibus. Et etiam tā in paradiso, quam hic. Sed in executione copulę ad procreationem filiorum differunt tripliciter, aliter in hominibus secundum statum ante peccatum,& alter post peccatum. Inter bruta nō est imperans, & imperatum ad copulam: etiam nō est inter ea habitudo vnius ad vnum, sed cuiuslibet ad quodlibet in eadē specię, & ista duo sunt in hominibus per contrarium,&c.Ge.230.c.4.G. De secunda differentia. s. q̄ in brutis non est determinatio vnius ad vnum, nec seruantur aliqua iura attinētiæ,in hominibus tñ sic.Ge. 231.c.2.D
Ad vacandum proli rector non obligat aliquos, cū omnes sponte vacent proli,nullo iubente. Si tamen interdum tantus esset defectus ciuium,paris volentibus vacare proli, certum est ad rectorem vrbis pertinere,vt inducat homines ad agendum hoc. Sic enim aliquando tantus defectus virorū fuit Romæ propter clades bellicas q̄ decreto publico, proletarij designati sunt, qui vocabantur proletarij:quia eius officium erat vacare proli ex publico decreto.Mat.to.5. 82.c.4.F

Proletarius. De proletarijs. Matth. tom.5. 82.c.4.G

Prologus. Qui toti Bibliæ præficitur,nō ponitur a Hieronymo inter prologos,sed a quibusdā præpositus est.Gen. 33.c.3.G
In prologis librorum Bibliæ,quid declaretur. Gen. 33.c.4.F
Prologos præposuit Hieronymus omnibus libris Bibliæ,quos transtulit ex hebræo in latinum.Ge. 33.c.3.F
Prologus, proœmiū, argumentum, & præfatio idē significant.s.quandam prælocutionem sequentis operis declaratiuam.Gen. 33.c.4.F
Prologus dicitur a prothos grecè, quod est primū latine,& logos sermo, quasi primus sermo,quia ante totum opus ponitur.Gen. 33.c.4.F
In duobus libris sacræ scripturæ reperiuntur duo prologi ab auctoribus librorum æditi.i.in Euangelio Lucæ,qui incipit sic, quoniam quidē multi,& durat vsque ad illam partem fuit in diebus Herodis,& c.Et in Apocalypsi,qui incipit,Apocalypsis Iesu Christi. Et durat vsque ad illam partē, Ioannes septem Ecclesijs.Gen. 33.c.4.F
Quid Hieronymus prætendat in prologis super libros sacræ scripturæ.Iosue.to.1. 3.c.1.C
Prologus galeatus Hieronymi potest esse prologus omnium librorum veteris testamenti,in quo, quæ sit intentio Hieronymi.primo Regum. 4. colum.1.C
Prologi,quos præfecit Hieronym.libris sacrę scripturæ, sunt epistolæ, quas mittebat ad illos,ad quorum petitiones libros scribebat. Et deinde istas epistolas præponebat principio librorum translatorum,&cæt. 1.Paralipomenon.folio. 7. colum.2.C
Prologus est principium quoddam,quod præmittitur in principio operis,vt ait Aristo.3.Rhetoricorum.1.Paral. 7.c.3.G
Prologi,qui ponuntur in principio librorum sacrę scripturæ,sunt vtiles ad multa. 1.Paralipomenō. 7.c.3.I
Prologi, quos prępefecit Hieronym. libris sacræ scripturæ,principaliter facti sunt ad respondendum çmulis.1.Paral. 7.c.4.F
Hieronymus aliquando apponit duos prologos eidem libro,vt libro.Gen.& libro Iob,&c.& libro. Paralipom.1.Paral. 16.c.4.G
Prologus secundus, quem præfecit Hieronymus libro

libro Paralip. non est necessarius illi libro, quem transtulit. Vtile tamen fuit vt præponeretur illi 1.Paral.17.c.2.B. Et secundus Prologus debet præponi primo. ibid. 17.c.3.G
Hollus Prologus ponitur in libris Bibliæ communiter,qui non sit Hieronymi,vt probatur Mat.to.1. 26.c.2.

Prometheus. Frater Athlantis,&c.Fuit ab orbe condito anno ferè bis millesimo trecentesimo.Gen. 356.c.2.E
De Prometheo homines formante de luto.in Par. 92.c.1.C

Promissio. Promissiones rerum temporalium,quare magis fierent a Deo in vet.testamento,quam in lege noua Gen. 253. colum.2.B
In promissionibus rerum temporalium, quæ multoties fiunt a Deo in vete.testamento bona spiritualia non cadunt sub sensu mistico: sed sub litterali.Similiter & bona temporalia,&c.Et licet sint sensus di.sparati, tamē sunt subordinati,&c. Gen. 253.c.2.D & 306.c.4.K
Promissio Dei,iuramento firmata,firmior videtur, quam ea, quæ sine iuramento fit. Et ideo dicunt Doctores nostri,quòd quamuis aliqua,quæ Deus simpliciter promisit,mutata inueniantur, tamen ea,quæ iuramento firmata sunt, nunquam repetimus non fuisse completa, hoc tamen non ideo est, quia Deus magis obligetur per iuramentum, quam sine illo,sed aliquando dicit aliqua, non determinando ea iuxta scientiam suam altissimam: sed secundum conditionem causalitatis rerū inferiorum. Et tunc mutantur qñq; ad mutationē causarum inferiorum,&c.Gen. 282.c.3.H
Deus in omnibus promissionibus suis tenet veritatem,& si non seruat,propterea est,quia conditionalis fuit promissio,vt patet de promissione facta domui Heli.1.Reg.2.cum dicitur: Loquens,locutus sum,vt domus tua,& domus patris tui ministraret in conspectu meo vsque in sempiternum, &c.Exo.to.2. 167.c.1.A
In promissione generali non veniunt ea, quæ quis non effet in specie verissimili concessurus, vt patet extra de regulis iur.in regula sexta, in generali concessione,&c.Exo to.2. 3.c.2.A
Promissiones Dei de faciendo bonum, vel malum alicui,intelliguntur semper conditionaliter,licet non apponatur conditio,&c. Ios. to.1.126.c.2.E. & Iud.18.c.3.K.c.4.F.Et intelliguntur sic,scilicet, si permanserint illi, quibus fiunt in eodem statu, &c.1.Reg.1. 44.c.4.H
Promissiones de Christo, licet non fuerint factæ Gētilibus, sed Iudæis, magis tamen completæ fuerunt in gentibus,quam in Iudæis.Mat.to.1. 109. colum.3.K
Ad veritatem promissionis factæ per verbum simplex, sufficit, quod promittens in mente habeat ad quod dicit se facturum. Vnde si postea interueniat aliquod impedimentum, ita vt nō possit impleri,vel aliquid aliud, ppter quod appareat melius esse aliud facere,quam illud, & non fiat, non propter hoc promissio erit falsa. Et hoc debet intelligi. nisi promissio facta sit specialiter ad alicuius vtilitatem,quia tunc non licebit immolari illud:nisi ex voluntate illius, cui facta est promissio &c.Mat.to.2. 205.c.2.D
Legendo aliqua contraria sunt ꝓmissa, & ambo sint iusta, primū seruandum est. Similiter si primum fuit promissum,& secundum iuratum, primū seruandū est de rigore,&c.Mat.to.2.230.c.3.H. c.4.F

Promissum male.
In male promissionis rescindenda est fides iuxta regulam Isidori.4.Reg. 70.c.3.H

Promittere. Quādo Deus promittit nobis aliquid,non est maioris firmitatis,quòd illud promittat cum iuramento,aut duplici promissione,quam simplici,& sine iuramento,quo ad illum, bene tamen quo ad nos. Genes. 366.c.2.C
Non est malum petere,quod Deus nobis promittit Mat.to.5. 193.c.1.E
Aliquando Deus promittit nobis aliqua siue bona, siue mala.Et promissio debet intelligi conditionaliter scilicet si fuerit idem status, qui est, quando talia publicantur,qui status si non manserit, promissio etiam mutatur,vt habetur Iere.18.cum dicitur:Repente loquar,&c.Gen. 366.c.2.D

Pronitas ad malum. In peccato quid sit. in Defens. 2. colum.2.B
Pronitatem ad malum non tollit Deus regulariter per sacramenta,propter duo.Primo,quia Deus iustificans hominem tollit per gratiam id, quod secutum est ex actu peccati.s.maculam, offensam, reatum,& tenebras interiores, & c. Sed pronitas ad peccandum non causatur ex actu peccati, quatenus peccatum est: sed causatur naturaliter,&c. Secundo, quia homo iustificatur per infusionem gratiæ.Et ideo necesse est, quòd omnia,quæ repugnant gratiæ formaliter & secuta sunt ex peccato,tollantur tunc &c. in Defen. 6.c.2.B
Pronitas ad malum aliquando tollitur, non collata gratia. in Defen. 6.c.4.H

Pronomen. Hic,hæc, hoc sæpè demonstrat non rem, quæ visui subijcitur: sed aliquid simile illi,vt cum dicimus: Hæc herba crescit in horto meo.i.similis isti.Exo.tomo 1.79. colum.3.K
De diuinis melius possumus concedere pronomina in plurali,quam nomina, vt probatur in de Trin. 4.col.1.C

Propagare. Modus propagandi,ad quem natura inclinat,non est idem omnibus animalibus: sed vnicuique secundum suam speciem.Mat.to.5. 82.c.1.B

Propago. Propagines,de quibus Gen.40.Sunt rami,qui sunt in vitibus,vel palmites.Et dicuntur a propagando.i.extendendo,quia se extendunt,& multiplicant.Gen. 360.c.1.C

Profanum. Res profana dicitur, quæ nullo modo pertinet ad sacrum ministerium. Leui. 187.c.3.F

Propheta. Quidā prophetarū ornatius locuti sunt,q̄ alij.Nā ꝓphetæ,& sacri scriptores sic differunt in stillo dicendi, sicut differebant in conuersatione loquēdi,&c.Gen.11.c.3.H
Proprium est prophetæ habere intelligentiam verborum,quæ loquitur,quam si non habeat,nō erit propheta: etiam si supranaturaliter illa dixerint, &c.Gen. 12.c.2.A.384.c.3.G

Prophetarum principalis intentio est prænunciare Messiam,&c.Gen. 13.c.2.C
Prophetæ locuti sunt Spiritu Sãcto dictante. Mat. tomo 6. 158.c.4.F
Duodecim prophetæ ponuntur in secundo ordine librorum sacræ scripturæ post tres maiores prophetas,vt patet in Prologo galeato,&c.Gene. 20. colum.4.K
Propheræ aliquando verbis, aliquando rebus prophetabant, vt Isaias ambulans nudus. Isa. 20. Et Ieremias cathenas ligneas portans super collũ. Ierem.27.Gen.21.c.1.A.& 294.c.2.B. & 296.c.4.F. & 271.c.3.H
Prophetæ cognitionem accipiũt per aliquid, quod Deus influit eis,&c.Gen. 175.c.2.B
Aliquis potest dici propheta dupliciter. Vno modo ille, cui aliqua reuelantur a Deo hominibus publicanda. Et sic nos communiter propheram vocamus. Alio modo ille, qui accipit a Deo aliquas reuelationes,& cum Deo loquitur,licet nihil eorum,quæ accipit a Deo,hominibus denunciet,vt fuit Abraham,& Maria soror Moysi,& Aaron. Gen.275.c.2.A.& 294.c.4.H.Exo.to.1. 124.c.1.E
Multis prophetis consueuit fieri reuelatio de nocte. &c. Gen. 278.c.1.B
Ad cognoscẽdum aliquem non esse prophetam in aliquo casu, pro signo est,si ea,quæ prædixit, non euenerunt,vel non eo tempore,vel non totaliter &c.Gen. 394.c.4.K
Dupliciter quis vocatur propheta. Vno modo,quia Deus cum eo loquitur,vel ei se reuelat. Secundo, quia reuelat ei aliquam veritatem, siue futuram contingentem,siue præsentem,siue præteritã, cuius cognitio est impossibilis sine diuina reuelatione.Gen. 294.c.4.H
Prophetæ omnes prophetarunt ad dies Messiæ, vt dicunt omnes Doctores Hebræorum, &c. Gen. 401.c.2.E
Ionathas transtulit prophetas maiores, & minores ex Hebræo in linguam Chaldaicam,quæ translatio tantæ est auctoritatis,vt apud Hebræos nullus audeat,nec in minimo obuiare.Gen. 406.c.1.D
Inter prophetam,& interpretem quid interfit.Gen. 36.c.4.I
Prophetæ vocantur omnes, quibus Deus loquitur. Exo.to.1. 29.c.1.A
Propheta accipitur quatuor modis.Mat.to.5. 226. c.1.E.c.2.A
Quare turbæ vocabant Christum prophetam. Mat. tomo 5. 226.c.2.B
Omnes prophetæ locuti sunt absc̃ditè de Christo. to.6. 11.c.1.E
Quando prophetæ bona,vel mala annunciant,non definiunt tempora.Mat.to.6. 84.c.1.E
Qui dicantur prophetæ maiores, & qui minores. Mat.to.6. 130.c.3.K
Prophetæ aliquando erant viri peccatores & pessimi.Mat.to.6. 158.c.3.G
Quandocumque aliquis propheta dicit,Hæc dicit Dominus,illa,quæ dicit, cognouit sola eleuatione intellectus per lumen supernaturale. Quando vero dicit: Ego vidi tale, vel tale: illudcognouit solum visione imaginaria,&c.Exo.to.1.66.c.3.K
Prophetæ aliqñ loquuntur ex spiritu suo, & postea Deus mandat oppositum.Exo.to.1. 66.c.1.A
Omnes prophetæ, vt aiunt Hebræi,prophetauerũt ad tempus Messiæ. Et hoc significat Apostolus.1ª Corin.10.dist. Omnia contingebant eis in figura. & 2.Corin.3.& 4.Exo.to.1. 70.c.1.B
Maximus prophetarum fuit Moyses, vt patet Deu. vltimo.& Exo.to.1. 70.c.1.B
Propheta aliquando capitur pro interprete. Exo.6. cum dicitur: Et Aaron frater tuus erit propheta tuus. Exo.to.1. 40.c.2.B
Prophetæ non solũ loquebantur id, quod Deus eis dictabat: sed etiam dato, q̃ vellent loqui aliquid aliud,quam Deus mandaret, non poterant,patet de Balaam.Num.22.Leui. 4.c.2.E
Deus dupliciter apparebat prophetis, & loquebat, vno modo in visione reali,& vera locutione. Alio modo in visione imaginaria,&cæt. Leuitico 4.c.43.H
Aliqui fuerunt prophetæ,quibus Dominus ad quãcumque consultationem respondebat,cuiusmodi fuit Moyses,& septuaginta seniores:& alij,quibus non respondebat Deus: sed quando volebat. Num.to.1. 147.c.4.I.& 148.c.1.A
Potest teneri, q̃ in potestate prophetæ non sit cessare a prophetando, potest etiam teneri,& verius, q̃ in potestate prophetæ sit cessare a prophetando. Et licet in potestate alicuius prophetæ non sit prophetare quando voluerit,est tamen in eius potestate cessare a prophetando,quando voluerit,vt probatur Num.to.1.151.c.1.A. Nec cõtra hoc est argumentum de Saule prophetãte etiam ipso inuito.1.Reg 19.&c.Nu.to.1. 151.c.2.C
Aliquem propheram nũquam cessare prophetare, potest multipliciter intelligi. Nu.to.1. 149.c.3.H
Aliquem prophetam esse maiorem propheta alio propheta, potest intelligi dupliciter scilicet vel quantum ad ea,quæ reuelat,vel quantum ad modum cognoscendi illa. Primo modo Moyses non fuit excellentior cæteris prophetis. Bene tamen secundo modo.Num.to.1. 163.c.1.E.c.2.A
Quod Paulus fuerit propheta,probatur. Num.to.1. 165.c.1.D
Quotiescumque pater alicuius prophetæ exprimitur in sacris literis,dicendum, q̃ patet eius fuit ẽt propheta, quod intelligendum est de prophetis Hebræorum. Et non oportet illud extendere ad prophetas ex gentibus, cuiusmodi fuit Balaam. Num.to.2. 52.c.2.B
Tempora frequentissimè mutantur in prophetis. Deuter. 10.c.2.A
Prophetæ duos gradus habent.Nã aliqui suscipiunt reuelationem a Deo in vigilia, & aliqui ĩ somno. Deut. 72.c.3.H
Scriptura vocat Christum prophetam, iuxta hominum opinionem:sed non erat propriè propheta. Deut. 103.c.1.E
Aliquem esse prophetam credebant Iudæi: quia dicebat se missum a Deo, & hoc confirmabat miraculorum operatione.Deu. 103.c.1.B
Ad cognoscendum aliquem esse falsum prophetã, ponuntur duę regulæ.Prima q̃ non dicat aliquid contra cultum Dei,vel quòd non dicat, vel mandet contra legem Dei.Secunda,si dixit signum aliquod,& tamen non euenit sicut dixit, &c. Deut. 103.c.3.K.c.4.F
Post tempora Esdrę non surrexit prophetain Israel &c.Deut. 184.c.2.A
Quando aliquis propheta, vel alius homo,ad quem Deus loquitur, vult agere aliquid humana dispositione,in qua Deum rectorem sibi esse credit. Et ideo illud non placet, statim Deus corrigit illud, per ipsummet prophetam,vel per aliquem alium Ios.to.1. 23.c.3.K
Prophetarum quidam præmittebant signa ad confirmationem eorum,quę dicebant,& quidam nõ &c.Ios.to.1. 61.c.4.F

Propheta nullo modo confirmabat dicta sua per signum præcedens verba prophetę: sed per signũ sequens.Ios.to.1. 61.c.4.G
Prophetæ mendacium aliquando potest redundare in diminutionem honoris diuini, & aliquando non,& ponuntur exempla.Ios.to.1. 62.c.4.F
Multi prophetæ fuerunt non famosi, qui nec scripta reliquerunt,nec nomina eorum expressit scriptura.Iud. 54.c.1.A
Non tenemur credere aliquem esse prophetam,nisi id probet. Et dato quòd id credamus, non tenemur credere eum vera dicere: quia prophetæ aliquando loquuntur non propheticè,&c. Iud. 56. colum.1.C
Prophetæ mutant tempora ex multis causis. Iudic. 185.c.1.C
Omnes ferè prophetæ minores fuerunt ante tẽpora Ieremiæ, & Ezechielis,præter Malachiam, & Zachariam,& Aggęum,qui ponuntur tanquã ex tremi, & fuerunt post captiuitatem Babylonicã. 1.Reg.to.1. 11.c.4.K.12.c.1.A
Prophetæ tripliciter dicũtur.s.officio,gratia,& missione.1.Reg.to.1. 12.c.2.C
Ad esse prophetam Domini non solum requiritur interdum verum dicere, sed nunquam mentiri. Nam propheta Dei circa veritatem inquirendã se habet in comparatione ad maledicos, vel astrologos,sicut se habet scientia differẽtiatiua ad opinionem,&c.1.Reg.to.1. 161.c.1.A
Prophetis Dei non licet aliquid exigere pro diuinatione,neque recipere.1.Reg.to.1.162 c.1.C. Possunt tamen aliquid sponte oblatum recipere ab inquirentibus, dum tamen illi non dent ex hac causa.Et prophetæ non recipiant tanquã in mercedem:sed alias tanquam gratis oblatum,& ad sustentationem suam,&c.1.Reg.to.1. 162.c.4.F
Prophetæ olim vocabantur videntes. 1.Reg.tom 1. 163.c.1.D.& 2. Reg. 98.c.1.D
Aliquando vngebatur aliquis, vt esset propheta, vt patet de Eliseo, qui vnctus est ab Elia. 3. Reg.9. &c.1.Reg.to.1. 165.c.3.F
Deus poterat prophetis loqui quadrupliciter.1. Regum to.1. 166.c.3.K
Prophetis loquebatur Deus in vigilia,vt communiter, immutando eorum intellectum.1.Reg.to.1. 167.c.2.D
Prophetæ Deum consulebant tripliciter, vt eis daret spiritum propheticum.Mat.to.6. 158.c.4.K
Quomodo cognoscebatur prophetam loqui ex parte Dei.Matt.to.6.159.c.2.C. Et ponuntur regula ibidem. c.2.E.c.3.F
Sapientum condito circa prophetas refertur. Mat. tomo 6. 241.c.2.E
Dicitur propheta, propriè loquendo,qui a Deo recipit reuelationem,& eleuatur lumine supernaturali,ad aliquid intelligendum, quod alij intelligere nequeunt. Et iste cognoscit abscondita, siue præterita,siue futura,& scit de illis respõdere,&c. 1.Reg.to.1. 175.c.2.E
Quando scriptura dicit, q̃ erant multi prophetæ simul,aut quòd erant prophetãtes, &c. De quibus intelligatur.1.Reg.to.1. 76.c.1.C
De signo, quod Deus dedit Iudæis ad cognoscendũ, quis esset verus propheta.1.Reg.to.1.194.c.4.F. & 196.c.4.K
Deus poterat quinque modis reuelare se prophetis. 1.Reg to.1. 229.c.1.D
Prophetis multipliciter poterat fieri reuelatio. 1. Reg.to.2. 7.c.4.F
Multa Deus interdum dicebat indeterminatè per prophetas, quæ tamen intelligebantur secundũ comminationem,&c.1.Reg.to.2. 8.c.2.A
Prophetæ voluit Deus, vt aliquando solis verbis prophetarent, & aliquando voluit, vt præmitterent aliqua signa ex operibus eorum, quibus significaretur id,qđ dicturi erant,&c.1 Reg.to.2. 13.c.2.E
Propheræ interdum nesciunt,an ea,quæ prophetãt, comminatoriè an diffinitiuè dicãtur.1.Reg.to.2. 14.col.2.E
Prophetarum dictis maior certitudo adhibenda est, quam his,quæ nos videmus,&c. 1. Reg tomo 2. 52.col.1.E
Omnes libri veteris testamenti,qui ponuntur in primo, & secundo ordine canonis in Prologo galeato,fuerũt per prophetas scripti,&c. Similiter oẽs libri noui testa.&c.1.Reg.to.2. 52.c.1.C
Non semper quod prophetę volebant prophetare, prophetabant,vt probatur inductiuè.1.Reg.to.2. 66. c.4.G
Prophetæ consulebant Dominum orando, &c.1. Reg.to.2. 100.c.4.H
Prophetæ nominati in scriptura inceperunt a Samuele, &c.1.Reg.to.1. 192.c.4.K
Multa per prophetas dicta sunt, quæ non fuerunt scripta.Et de illis non constat 2. Reg. 19 c.3.G.& 28.c.1.A
Inter prophetas nullus est sapientior alio.1.Regum 41.col.3.G
Propheta loquens propheticè,nunquã potest mentiri.2.Reg. 41.c.4.H
Quomodo adhibeatur fides prophetis in veteri test. 2. Regum 41.c.4.K.42.c.1.A
Ad hoc, quòd alicui prophetæ deberent Israelitæ assentire,debebat habere vnum de duobus, &c.2. Regum 41.c.4.K.42.c.1.A
Prophetis consueuerat Deus loqui quadrupliciter. 2.Regum 71.c.1.C
Prophetarum dicta malum prænunciantia potius tenere debemus esse dicta comminatoriè, quam definitiuè.1.Reg. 72.c.4.H
Prophetarum modus in vete. testa. erat magis prophetare in rebus,q̃ in verbis,&c. 3 Reg.103.c.2.C
Nullus potest esse propheta dęmonum, quia ille dicitur propheta, qui recipit a Deo reuelationẽ abscõditorum,&c.3 Reg. 117.c.4.H
Prophetæ Ecclesiæ primitiuæ cognoscebant secreta cordium.Mat.to.6. 244.c.4.H
Agabus fuit propheta in Ecclesia primitiua. Matth. tomo 6. 245.c.1.B
Prophetis poterat Deus reuelare aliquid quinq; modis.3.Reg. 118.c.4.G.156.c.2.A
Ad hoc, quòd aliquis dicatur esse propheta, oportet, quòd intelligat prophetiam in sensu literali, &c.3.Reg. 119.c.3.G
Propheta, qui occisus est a Leone.3.Reg.13.Saluus esse creditur, immo q̃ statim euolauerit ad Lymbũ Sanctorum absq; Purgatoriũ.3.Reg.122.c.1.A
Prophetæ,& sacerdotes vete.legis suscipientes munera,quando prophetabant,communiter nõ peccabant,nec committebatur simonia,vt probatur 3.Reg. 127.c.2.B
De prophetis malis, qui prophetabant pro pretio. 3.Reg. 127 c.4.I
Prophetarum filij,vt communiter,erant prophetæ. 3.Regum 146.c.3.G
Multi prophetæ occisi sunt a regibus Israel,& Iuda. 3.Regum 147.c.2.E
Propheta dicitur aliquis dupliciter. Vno modo a reuelatione absconditorum. Alio modo a prophetando.i.canendo, vel laudando, sicut filij Asaph,

Universidad de Deusto
Biblioteca

& Eman, & Iditum dicebantur prophetare in cytharis,& lyris.1.Paral.25.3.Reg. 168.c.4.I
Propheta dicitur aliquis dupliciter. Vno modo propriè, & est ille, cui reuelatur aliqua veritas supra naturaliter, eo modo, quo non cognoscitur ab alijs hominibus. Alio modo largè, qui.s. reuelat aliqua abscondita, quæ sciri non possunt modo naturali, quomodocumque illa cognoscat. Et tunc siue illi, qui a Deo illuminantur, siue qui a dæmonibus per artes nepharias dicuntur prophetæ isto modo.3.Reg. 198.c.1.E.c 2.A
Prophetis aliquādo Deus reuelabat, prius quam ab alijs interrogarentur, & aliquando post, & aliquādo tunc. 3.Reg. 199 c.1.D
Prophetis reuelabat Deus aliquid multis modis. 3. Regum 200.c.3.G
Propheta dicitur, qui laudat Deum.4.Reg.10.c 4.H
Licet prophetæ intelligant ea, quæ Deus loquitur ad eos, non tamen oporter, ꝙ ipsi sciant semper, an ea, quæ Deus prænunciat per eos, inuariabiliter sic eueniant, vel sint aliquo modo inuariabilia, vt probatur.4.Reg. 200.c.4.H
Quandocumque prophetæ dicunt aliquod malum contra aliquam gentem, sic illud prænunciant, onus vel pondus Domini supra talem gentē, &c. 4.Regum 214.c.3.K
Quando aliquis propheta dicitur prophetasse sub diuersis regibus, non solum intelligitur sub illis regibus, sub quibus reuelatio ꝓphetica facta est: sed sub omnibus illis, quorum tempore vixit ille propheta, post quam incepit prophetare, vt probatur.4. Reg. 216.c.2.D
Multa prophetarum collegia erant tempore Eliæ, & Elisei. Et specialiter in tribus.s.in Iericho, Bethel, & Galgala, & Eliseus post raptum Elię fuit princeps propheratum. Et habitabat in istis locis discurrendo, &c.4.Reg. 17.c.4.G
De prophetis, qui interdum rapiebantur in estasim. 4.Reg. 13.c.2.D
Quare Deus audiebat cito prophetas orantes publicè, & tardius, cum orarent in secreto. 4 Reg. 27. colum.1.D
Apostoli excesserunt multo prophetas vete. testa. in faciendis miraculis, &c.4.Reg. 43.c.2.E
Propheta pōt accipere munera illicitè multis modis.4.Reg. 52.c.4.I
Ad hoc, quod aliquis sit propheta oportet, quòd intelligat ea, quæ dicit. Et tamen istud intelligere stat tripliciter. Primo, ꝙ intelligat verba reuelationis, siue illa dicantur in sensu hiſtorico, siue parabolico, & vltra non intelligat, nisi quantum per illa verba intelligi potest. Secundo, quod intelligat reuelationem semper in sensu hiſtorico, & nihil vltra. Tertio, quòd præter hoc intelligat quidquid Deus per illa verba intendit significare, licet verba illa hoc non significent secundum se Primum est intelligere verba prophetiæ, & non prophetiā. Secundum est intelligere verum sensum prophetiæ. Tertium est intelligere plusquam per prophetiam significetur. Primum non facit aliquem esse prophetam. Secundum sic. Tertium facit abundantissimum prophetam, & cæt.4.Regum. 75. colum.2.C.
Quomodo quis tenetur credere prophetæ loquenti, & quomodo angelis.4.Reg. 76 c.3.F
Quandocumque in principio alicuius libri alicuius prophetæ non fit mentio sub quibus regibus prophetauerit, intelligendum ꝙ prophetauerit sub illis regibus, sub quibus prophetauit propheta, qui ei præponitur, & hæc est regula Hebræorum, quā seruat Hierony in Prologis suis. 4.Reg.85.c.3.G. 155.c.1.E.c.2.A
Prophetæ minores tenent inter se ordinem, quem habuerunt temporibus propherandi, &c.4.Reg. 85.c.3.H.& 96.c.2.C 155.c.1.E.c 2.A
Inter propheras duplex erat modus propherandi, quidā in verbis, & alter in verbis, & rebus simul. Primus erat vsitatus. Et secundus sæpè fiebat.4. Reg.134.c.4.F. Et quando Deus volebat prænunciare aliquam rem magnam, ad quam deberent attendere Israelitæ, faciebat illam prænunciari in signis, vt sic magis aduerterent, &c.ibid. 134.c.4.I
Prophetas Deus mouebat diuersimodè, aliquando reuelando eis aliqua misteria perfectè, & aliquando imperfectè, &c.4.Reg. 136.c.1.B
Quando pater auus alicuius prophetæ nominatur, ille etiam fuit propheta. 4 Reg.145.c.2.D. & 198. c.1.H Sic dicit Hiero. in quodam Prologo super prophetas minores, qui incipit: Tradunt Hebræi, &c.2.Paral. 198.c.3.K. & 215.c.4.G
Prophetæ contemporanei regi Oziæ, & filio eius Ioathan, fuerunt Oseę, Isaias, Ioel, Amos, Abdias, Ionas, Micheas, & Abacuch.4.Reg. 155.c.1.G
Propheta olim vocabatur videns, &c.4. Reg.163.c. 3.G.& 1. Paral. 158.c.2.E.& c.3.F
Prophetis nō obligabatur populus credere, nisi præ mitteretur aliquod signum.4.Reg. 194.c.3.G
Omnes prophetæ tam maiores, quam minores fuerunt tempore regum.4. Reg. 264.c.1.A
Propheta post quam incipiebat prophetare, dicebatur prophetasse sub omnibus illis regibus, sub quibus postea vixit, &c.1.Paral. 3.B
In prophetis minoribus, quando aliquis est, in cuius titulo non ponitur nomen alicuius regis, ille dicitur prophetasse eisdem diebus, quibus propheta proximo præcedens, in cuius titulus ponūtur reges, sub quibus prophetauit. Et ista regula ponit a Hiero in Prologo super Ioelem, qui incipit: Sanctus Ioel, &c.1.Paral. 39.c.3.H
In prophetis hoc est cōmune, ꝙ omnia, quæ faciūt excusantur a nobis, eo ꝙ potamus, quòd instinctu Dei egerint illa, cū De⁹ loquat eis.1.Par.144.c.4.G
Propheta capitur dupliciter. Vno modo propriè, & sic Dauid non fuit propheta. Alio modo largè, & sic fuit excellentior omnium prophetarum illius modi, vt probatur. 1.Paral. 192.c.3.K
Propheta propriè dictus nunquam consulebat aliū prophetam in re dubia: sed ipsemet quærebat a Domino.1.Paral. 192.c.3.E
Quinque modis Deus loquebat prophetis 1. Paral. 194.c.2.C.& 2.Par. 243.c.1.A
Prophetæ possunt mentiri, sed non quando habent spiritum propheticum.1.Paral. 194.c.3.K
Prophetæ non omnia sciunt, sed solum ea, quę illis declarantur a Domino. Nec illa sciunt omni tempore, sed eo solum tempore, quo illustrantur, vt patet discurrendo. 1.Par. 239.c.4.H
Ad aliquem prophetā poterat fieri sermo Dei multipliciter.2.Paral. 150.c.4.F
Quatuor ꝓphetæ dñr majores, ꝙa magnos, respectu aliorum, confecerunt libros.2.Paral. 214.c.4.I
Prophetis inquirentibus a Deo aliquod dubiū, aliquando Deus respondebat statim. Et aliquando post aliquot dies, &c.2.Paral. 235.c.3.D.c.4.F
Ad differentiam prophetarum non pertinet voluntas, &c.2.Paral. 241.c.1.D
Propheta dupliciter accipitur. Vno modo propriè, & sic illi dicuntur prophetæ, quibus reuelatur aliqua veritas supranaturaliter eo modo, quo nō cognoscitur ab alijs hominib. Et quantū ad hoc non est

est aliqua differentia in prophetis, &c. Alio modo large pro eo, qui reuelat aliqua abscondita, q̄ sciri non possunt modo naturali, quomodocunque illa cognoscat. Et sic, qui à dæmone instruit, vel ab eo mouetur, vt loquatur, &c. dicitur ꝓphetа.2.Paralipom. 241.c.1.E & c.2.A
De prophetis Baal, & quomodo locutus sit eis spiritus mendax.2.Paral. 243.c.2.C
Prophetæ aliquando indicabant ea, quæ sibi reuelata erāt solum per verba, & interdū per verba, & signa exteriora accōmodata ad expressius repræsentandū ea, q̄ dicebant, &c.2.Par.243.c.3.K.c.4.F
Circa prophetas est regula generalis. ꝙ quando aliquis propheta dicit: Vidi tale vel tale, intelligitur de visione imaginaria, &c.2.Paralip.246.c.2.A. Et ista visio imaginaria poterat fieri in somnijs, similiter & in vigilia.2.Parali.246.c.2.D. Et quando prophetæ sic vident, bene sciunt, ꝙ vident imaginarie, & non realiter 2.Paral. 247.c.2.F
Prophetas falso prophetantes iusserat Deus occidi. Deu.18.2.Pera. 250.c.2.A
Cum Deus reuelat prophetis aliqua ꝓspera vel aduersa, interdum reuelat eis, an sententia illa mutabitur, mutato statu eorum, pro quibus, vel contra quos prophetatur, vel non mutato, interdum nihil reuelat. Si primo modo contingat, prophetæ sunt certi, ꝙ non mutabitur sententia. Et ponuntur exempla. Si secundo modo fiat, manet dubium, an Deus mutabit illam sententiā, an nō. 2.Paralip. 250.c.4.H
Ad esse prophetam extrinsecum, & accidentale est, ꝙ talis idola, &c.2.Paral. 252.c.3.G
Ad hoc, ꝙ aliquis sit propheta proprijssimè, tria requiruntur, vt dicit sanctus Tho. secunda secūdæ. q.171.arti.1. Primum est cognitio. Secundum est annunciatio eorum, quæ sibi reuelata sunt. Tertium est operatio miraculorum. Mat.to.1.103.c. 1.A. Potest tamen quis vocari propheta ille. 1. Cui facta est reuelatio quocunq; modo, præsupposito, ꝙ intelligat. Et ꝙ reuelatum sit ad multā vtilitatem, vt patet de Abraam.Gen.20. Nec miraculorum operatio requiritur ad esse prophetā, vt probatur.Mat.to.1. 103.c.2.C
Prophetæ non minus certificantur per interiorem mentis illustrationem, quā certificantur alij homines per exteriora signa.Mat.to.1. 123.c.4.K
Prophetę tria dixerunt de Christo principaliter. Primum, ꝙ futurus esset legislator. Secundum, ꝙ futurus esset Redemptor noster. Tertium, ꝙ futurus esset destructor mortis per gloriam resurrectionis, &c.Mat.to.1. 254.c.1.C
Prophetis non tenebantur credere Iudæi de aliquo futuro, nisi aliquod miraculū ostenderent ad cōfirmationem illius. vt patet. Deut.13.Mat.tom.1. 270.c.4.H.& 271.c.1.E.& c.2.A
Multi prophetæ occisi sunt a Iudęis. Matth. tom.2. 5.c.4.K
Prophetæ quadrupliciter dicuntur. Matth. tomo 2. 75.c.1.A
Quando prophetæ vacabant actui coniugali, nō recipiebant reuelationes a Spiritu Sancto, vt dicit Hieronymus. Mat.to.& 32.q.2.ca.connubia, &c. Mat.to.2. 181.c.2.E.& c.3.F
Ad hoc, ꝙ aliquis propheta in veter. testa. probaret dictum suum esse verū, oportebat, ꝙ faceret miraculum postquam illud dixisset. Nam alias non credebatur ei, vt patet. Deu.13.Mat.t.3.133.c.4.F. 215.c.4.H.& 278 c.2.B
Quomodo Deus dicatur loqui in prophetis. Matt. to.3. 251.c.1.D
Multi fuere prophetę, q̄ nulla mirabilia fecerūt. Nā miracula facere non est de ratione prophetię, est tamen necessarium ad probandum aliquem esse prophetam: si negetur, &c. Mat.to.3. 278.c.2.B
Quanto aliquis ꝓpheta plura cognoscebat de Messia, tanto erat excellentior. Et quanto illa apertius cognoscebat, tanto erat in gradu propheticо maior, cuiusmodi fuit Ioannes Baptista, & cæ. Mat.to.3. 281.c.1.C
Prophetam vocauit se Dominus. Matth.13. cum dixit: Non est propheta sine honore, nisi in patria sua, & in domo sua. Et hoc propter multa. Matt. to.4. 69.c.3.H
Propheta, & quicunque habens probitatem aliquā est minoris honoris in patria sua, quam alibi propter multa. Mat.to.4. 69.c.4.G
Prophetis nemo tenetur fidem dare, nisi signa dēt, vt innuitur. Deu.13.& 18. Mat.to.4. 155.c.3.K
Prophetas Deus aliquando mittebat ad gentes ad benefaciendū eis, & non ad Iudæos propter indignitatem eorum, vt dicitur. Lucæ.4 .s. multæ viduæ erant in Israel, &c. Et tamen ad nullam earum missus est Elias, nisi in Sareptā Sidoniæ, &c. Mat.to.4. 141.c.1.E
Omnibus prophetis competere poterat officium baptizandi. Mat.to.4. 163.c.4.K
Nullus propheta missus est ad Iudæos post Christū, neque mittetur. Multi tamen post Christum fuerunt prophetæ in Ecclesia eius, & semper manebunt in ea aliqui vsque ad finem sęculi. ad Ephe. 4.Mat.to.5. 268.c.1.E
Post omnes prophetas misit Deus Filium suum, & assignantur rationes. Mat.to.5. 268.c.2.A
Propheta tanto excellentior erat, quanto plura & apertiora de Messia dicebat, vel ad illum apertius deducebat, & ista est causa quare Ioann. Bapt. dicitur plusquam propheta, &c. Mat.to.6. 11.c.3.G
Prophetæ, ex quo erant hoīes, & non erant confirmati in gratia, poterant errare in dictis suis, interdum volentes mentiri, & interdum non intelligentes veritatem rerum, &c. Secūdo ꝓphetæ interdū erant hoīes peccatores, & pessimi, vt Balaā & Caiphas, &c. Tertio ꝙa aliqñ peccabant ex humana fragilitate, licet raro, &c. Quarto ꝙa ꝓphetæ viri sancti ĩterdū ignorabāt veritates rerū, &c. Quinto, ꝙ qñ loquebanť aliqua, vt ꝓphetę, loquebanť illa ꝑ Spūm S. nec poterāt falsū dicere. Sexto, ꝙ spiritus ꝓpheticus nō semp inest prophetis, sed aliqñ inest & aliqñ nō. Qñ loquit prophetia sine spiritu ꝓphetico, interdum errat. Et dicit cōtra id, quod ipsemet postea asserit per spiritū propheticum, &c. Mat.to.6. 158.c.3.F
Nullus prophetarū vete. testa. fecit tot & tanta miracula sicut Elisæus. Mat.to.4. 164.c.3.F
Ad cognoscendum quando propheta loquatur ex parte Dei, ponunt regulæ. Matth.to.6. 159.c.2.C
Oēs ꝓpheręꝑ modū futuri & absc̄oditi prędixerūt de Chr̄o, & ad illū incitauerūt. Mat.to.6.11.c.1.E
In prophetis est infusio prophetiæ actualis & transiens, non sicut in Salomone sapientia, quæ fuit habitualiter infusa, & māsit per totam vitā eius. Mat.t.6. 184.c.3.I
Prophetas mortuos honorabant Iudæi, & viuos ꝑsequebantur, & occidebant. Matth.tomo sexto. 241.c.2.C
Prophetam nemo potest mittere nisi Deus. Matth. to.6. 243.c.2.B
Plures prophetæ erant in nouo testam. nec Ecclesia primitiua, quam in vet. testa. nam tunc rari erāt, vt dicitur.1.Reg.&c. Mat.to.6. 245.c.1.D

Universidad de Deusto Biblioteca

Quomodo Deus in veter. testam. responderet variè per prophetas ad dubia, in Defen. 29.c.4.H
Prophetas habuit Ecclesia primitiua propter eius teneritudinem & nouitatem fidelium, sed cessauerunt postquam Ecclesia erat iam radicata in Defens. 34.c.2.B
Quare Iudæorum prophetæ cessauerint multo tempore ante Christi aduentum, vide in Defen. 30. colum.3 K
Prophetę plura in parabolis, quam sine parabolis loquebantur. Ecce virgo. &c. 6.c.4.G

Prophetare. Est dicere aliquod occultũ qđ alij homines nesciunt. Et hoc siue per modum enunciationis, siue per modũ laudis, & hoc siue sit a Deo, siue ab alio spiritu. Sed accipiendo prophetiam strictæ. s. prout ad Deũ pertinet, dupliciter contingit prophetare. Vno modo per modum denunciationis, & alio modo per modum laudis, & per modum laudis stat dupliciter, &c. 1. Reg. to. 2. 65.c.4.F
Leuitæ, canentes cantionem Dei, dicebantur prophetare. 1. Paral. 290. c.3.I
Laudare Deum est prophetare, & qui laudat Deum propheta dicitur. 4. Reg. 10.c.4.H
Prophetare multipliciter accipitur, vno modo pro prædicare, alio modo pro dicere aliqua occulta sacræ scripturæ, licet nõ per modum prædicationis. 1. Paral. 25. &c. Et omnes illi erant Doctores. Tertio modo pro prophetiam dicere a propheta, cuius cor mouet Deus per reuelationem aliquorum, quæ proferat ad laudem Dei, cuiusmodi fuit Saul. 1. Reg. 10. Alio modo reuelando aliqua futura, quę prænũciet, & hoc modo solemus communiter vocare prophetas. Et vtroque istorum modorum potest aliquis esse propheta existens in peccato mortali, vt patet de Saule & de Caypha Ioan. 11. & de Balaam. Numer. 22. & 24. Mat. to. 3. 130.c.1.B

Prophetatum. Res prophetata non est ꝓpter prophetam, sed è contra. vt cũ dicitur, vt adimpleretur, &c. Sensus est idest tũc adimpletum est, &c. Et sic ly, vt tenetur concomitanter & non causaliter. Mat. to. 1. 254. colum 4.F

Prophetia. Non est de necessitate prophetię veræ, quod in ea futura, sed sufficit ꝙ dicantur siue pręterita siue pręsentia, siue futura, quæ nullo modo siue diuina reuelatione, cognosci põt. Nam Moyses fuit prophetia scribens rerũ creationẽ & modũ, cõiore tñ modo dicũtur prophetæ, qui futura prædicunt. Gen. 36.c.4.K
Propheticum lumen cuius sit conditionis ostenditur. Gen. 371.c.3.K
Prophetię spiritus non est gratia continua sed ad tẽpus, secundum ꝙ Deus variis temporibus tangit corda prophetarum, vt patet de Nathã, Heliseo, &c. Gen 306.c.2.D
Prophetia fit per diuinã apparitionem, quæ fit multis modis, &c. Exo. to. 1. 66.c.1.D
Spiritus prophetię est raptim trãsiens, nã est impressio luminis siue eleuatio ad cognoscendũ entia diuina, & ista eleuatio est raptim transiens, sicut sũt actus nostri. Exo. to. 2. 56.c.2.D. 57.c.4.H Nec manet in intellectu per modũ habitus, &c. Nu. to. 1. 137.c.2.E.c.3.F.& 149.c.4.I. Et postquam trãsierit non est in potestate prophetæ ꝙ aliquid intelligat prophetice, quousq; Deus iterum illustret illum &c Num. to. 1. 149.c.4.K
Spiritus prupheticus datus est Danieli, cum adhuc esset puer, & Ioanni Baptistæ in vtero matris. Nu. tomo 1. 138 c.2.B
Prophetia est tam de præsentibus quam de præteritis & futuris, vt dicit Greg. Ezec. Nu. t. 1. 145 c.4.K
Spiritus propheticus mouet hoĩem ẽt inuitũ ad loquẽdum ẽt contra ea, q̃ vult vt patet de Balaã, patet ẽt ĩ Heldad & Medad. Nu. 11. Nu. t. 1. 146.c.3.G
Prophetia intellectionem præsupponit. Num. to. 1. 165.c.2 C & 166.c.3.I
Prophetia põt fieri per solam immutationem intellectus, sine aliquo signo visibili apparenti, & sine aliqua locutione & sine imaginib. aliquibus causatis in phãntasia, &c Nu. to. 1. 165.c.2.D
Prophetię sunt tres gradus ex parte modi, qui se tenet ex fortiori immutatione potentię intellectiuę, siue pp potẽtiæ maiorem dispositionem, siue ex fortiori impressione obiecti. Primus gradus est in estasi vel somno. Et iste est infimus gradus. Nu. to. 1. 167.c.4 H. Secundus gradus est, qñ aliquis in vigilia per spẽm visibilem vel audibilem in sensibus factã mediante lumine super naturali aliqua occulta cognoscit. Inter istos duos gradus ponit reuelatio, q̃ est in somno, quia aliquo modo excedit illã, quæ est in raptu, & exceditur ab ea, quę est in vigilia. Tertius gradus est in eis, q̃ per solã spẽm intelligibilem in vigilia sine aliqua sensationein visu vel auditu, neq; per aliquam impressionem speciei in sensibus interioribus, fit, & iste est maior gradus. Assignantur etiam tres alij gradus prophetię secundum dignitatem potentiarum, per quas cognoscitur, & c Num. to. 1. 167.c.2.A
Prophetia est reuelatio veritatis, quę naturaliter cognosci non potest. Num. to. 2. 33.c.1.A
Prophetię liber dupliciter accipiẽ. Ma. t. 6. 130.c.3.K
Prophetia donũ est Spiritus Sãcti. Mat. t 6. 244.c.2.C
Omnis prophetiça comminatio absolutè facta resoluitur in conditionalem, vt fuit ista, morieris, & non viues, de qua 4. Reg. 20 i. tua peccata deposcũt te mori, quod sequetur nisi conuertatis. Nu. tomo 2. 46.c.4.H
Quando prophetia denũcietur secundum Dei sciẽtiam, &c. Vel secundum aliquid, quod est in creatura, & mutabiliter, non est certum. Potest tñ dari aliqualis cognitio. Et ad hoc ponit Auctor sex regulas. Num. to. 2. 46.c.4.I
Modus prophetice reuelationis erat quadruplex. Num. tom. 2. 49 c.2.E
Prophetia non magis determinatur ad futurũ quã ad pręsens, quam ad pręteritum, sed oĩs veritas q̃ humano modo cognosci non põt, & diuinitus reuelatur vocatur prophetia, quamuis futurum sit magis de ratione prophetię. Nu. to. 2. 62.c.5.H
Duplex est prophetia. s. prędestinationis, & cõminationis in suis causis particularibus, licet aliter sit in intellectu diuino, nec ĩ hoc est aliqua fictio vel falsitas, & licet non dicat secundum ꝙ est in intellectu suo determinatum; dicit tñ secundum ꝙ est in intellectu suo cognitum a cã particulari dependere, licet ipse cognoscat futurã causę mutationem: ideo non sequitur idem ordo efficiendi, & ista talis prophetia, vocatur prophetia comminationis, quia non sic fiet, sed sic futurum Deus comminatur: & de hac dicitur cõiter si noueris mutare vitam, nouit Deus mutare sententiam, &cęt. Deuter. 104 c.1.E.c.2.A
Sunt quędam materię, circa quas nunq̃ datur prophetia, nisi scđm diuinã prędestinationẽ, & tunc si non euenerit, sicut propheta dixit, perspicuum est ipsum esse falsum prodhetam. Si autẽ sit materia, in qua potest dari prophetia, tã scđm Dei prędestinationem, quam scđm causarũ cõnexionẽ, tunc non potest esse certa cognitio. possunt tamen esse multæ præsumptiones verisimiles &c. Deuter. 104.c.3.G
Propheticus spiritus parum differt ab excellenti ingenio. Iudi. 68.c.2.D
Quare in prophetis sint interdum multa obscura, 1. Reg. to. 1. 84.c.1.E
Prophetia est rerum euẽtus immobili veritate pręnuncians. 1. Reg. to. 1. 12.c.1.B
Prophetia tripliciter accipitur, scilicet, largissimè, largè & propriè. 1. Reg. to. 1. 12.c.1.E
Propheticus liber dicitur dupliciter, scilicet, vel quia à propheta scriptus, vel quia stilum habet propheticum. 1. Reg. to. 1. 12.c.2.E
Respectu luminis prophetici nõ est nobis libertas. 1. Reg. to. 1. 176.c.4.I
Prophetia dupliciter accipitur, vno modò proprie, pro lumine quodam, per quod aliquis cognoscit, quæ abscondita sunt, siue sint futura, siue non, aliquando capitur pro scientia, per quam aliqui viri valde sapientes in veteri testamento faciebãt cantica, & psalmos, quos alij nesciebant facere. Primo modo est a iquid supernaturale, secundo modo potest dupliciter contingere, scilicet, vel scientia acquisita, vel infusa. 1. Regum tomo 1. 177.c.2.D
Quando sunt duæ prophetiæ, quarum vna est secundum firmam præscientiam, & alia secũdum merita rerum, possunt stare simul quantumcunque videantur contrariæ, eo quòd vna intelligitur conditionaliter, & altera sine conditione, in vna est immutabilis status, & in alia mutabilis. Si tamen sint duæ prophetiæ & ambæ intelligantur secundum firmam præscientiam. Et habent aliquam contrarietatem, non possunt stare, nisi forte vna earum sit conditionalis, quia tunc illa resoluitur in prophetiam, quæ est secundum merita rerum. Et conditio illa nunquam aduenit, & ponitur exemplum de regno tribus Iuda, & de regno Saulis. 1. Reg. to. 1. 209 c.1.B
Spiritus propheticus non est habitus, sed lumen quoddam raptim transiens per modum actus. 1. Reg. to. 2. 23.c.2.D. 2. Reg. & 41.c.3.H. 3. Regum 34.c.3.G. 4. Reg. 13.c.1.A
Prophetia dicitur cognitio quædam de his, quæ nullo modo possunt naturaliter cognosci. 1. Reg. to. 2. 48.c.4 H
Excellentia prophetiæ consistit in duobus, scilicet, vel in perfectione materiæ, de qua est, vel in conditione modi reuelandi, & hæc duo sunt in prophetia Dauid. 2. Reg. 154.c.2.B
Duplex est reuelatio prophetica secundum Nicolaum, quædã, quæ per illustrationem intellectus solum, sine impressione in phantasia. Alia vero per impressionem imaginis in phãtasia, super quã intellectus se cõuertat, & intelligat id, quod Deꝰ reuelare vult. Primus modus est ꝑfectior, & talis fuit in Dauid. 2. Reg. 155.c.1.C
Prophetia nullum potest obligare, cum ipsa non sit præceptum de agendo, vel non agendo. 3. Reg. 111.c.3.F & 123.c.3.H
Quando dubium est de prophetia an sit secundum firmam Dei sententiam, vel secũdum merita nostra, licitum est prophetæ orare in contrariũ. Sed cum cognitum est, quòd illud sit secundum firmam Dei sententiam, non licet in contrarium orare. 3. Reg. 120 c.4.H
Prophetiam non complet Deus propter hoc quòd prænunciat illam contra aliquem, sed quia ille demeretur, vt non compleatur, & ideo peccata sunt causa poenæ, & non prenũciatio Dei. 3. Reg 147.c.2.D
In prophetia duo requiruntur, primum est ꝙ Deus illustret intellectum prophetæ, secundum est dispositio quędam ex parte hominis, vt promptior sit ad recipiendum id, quod Deus influit. Et ista dispositio est duplex, vna per modum incitationis Dei ad hoc, vt det spiritum propheticum. Alia per modum dispositionis interioris ad hoc, quòd quando venerit anima nostra possit sentire motus eius. 4 Reg. 26.c.4.D
De quinque modis propheticæ reuelationis. 4 Reg. 189.c.1.C.& 201.c.1.C.& 225.c.2.B
Ad prophetiam valde disponunt oratio & ieiuniũ. 4. Reg. 189.c.1.A
Quando prophetia possit mutari, & quando non. 4. Reg. 200 c.2.D
Non esset bonum quòd omnes prophetiæ essent secundum firmam Dei scientiam, quia sicut essent, omnino inuariabiles, & tolleretur locus maioris meriti, & interdũ daretur locus peccãdi, immo melius est prophetiam esse mutabilem, quàm immutabilem. 4. Reg. 200.c.3.I
Prophetiæ, quæ sunt de rebus, secundum quòd sunt in casu naturali, aut in merito, vel demerito nostro, viliores sunt, & hoc quando prophetiæ dicuntur ad illos, quorum interest, siue ad bonum, siue ad malum, quia tũc est locus incitationis ad bonum per tales prophetias. Secus tamen si prenunciaretur vni genti bonum vel malum, quod esset euenturum alteri genti &c. Nam tunc melius quòd prophetia sit secundum Dei certam præscientiam, &c. 4. Reg. 200.c.4.F
Prophetiæ non sunt causæ necessariæ, vt aliquid eueniat, sed potius è contrario. 4. Reg. 254.c.3.H
Prophetia dupliciter accipitur, vno modo propriè, scilicet, pro quodã spiritu vel illuminatione intellectus facta à Deo supernaturaliter ad intelligendum occulta, siue sint præterita siue futura, quę naturaliter sciri non possunt. Alio modo large pro omni laude diuina, & sic illi, qui componebant psalmos diuinæ laudis, dicebãtur prophetæ. Et cantando illos dicebantur prophetare, &c. Sed quomodo hęc differant inter sese. 1. Paralip. 170.c.3.F
Prophetię, quę sunt comminationis & promissionis, sępe mutantur, mutatis meritis illorum, ad quos diriguntur. Iere. 8. &c. 1. Paral. 244.c.3.F
Prophetia nunquam est mandatum de agendo vel non agendo, sed est prenunciatio quędã de euentu rerum, & ideo neminem obligat. Mandatum vero solum est ad agendum vel non agendũ &c. 2. Paral. 143.c.2.F
Prophetia Azarię prophetę, quam prenunciauit Asa regi Iuda, quadrupliciter exponitur, sed omnes quatuor expositiones impugnantur. 2. Paral. a fol. 194.c.2.G. vsque ad fol. 197.c.3.I. Et tandem assignatur ab Auctore quinta expositio, quę vera est. Ibidem. 197.c.3.K.& c.4.F
Verba prophetę Azarię referuntur, prout habentur apud Hebręos, scilicet iuxta corticem literę. 2. Paral. 197.c.1.A
Deus interdum concedit prophetię donum, tam bonis, quàm malis. 2. Paral. 252.c.2.D.& c.3.F
Prophetica reuelatio, aut quęcunque alia facta à Deo, contingit fieri quinque modis. Matt. to. 1. 102.c.1.A
De ratione prophetię non est prenunciare futura, sed omnis cognitio, quę non potest haberi naturaliter, & habetur per reuelationem, constituit prophe-

Universidad de Deusto
Biblioteca

prophetam,nam aliqui ſunt prophetæ de preterito,& aliqui de preſenti,&c.Mat.to.3.278.c 2.B
Prophetiæ lumen eſt cognitio prophetica, quæ vt in plurimorum eſt de futuris contingẽtibus,quę per reuelationem cognoſcuntur. Matth. tom.5. 147.c.3.F
Veritas prophetiæ probatur per miracula affirmatiuè,& non ſolum negatiuè, vt quidam dicunt, & probatur. Mat.to.6. 295.c.1.A
In prophetijs frequenter mutantur tempora, quia Deus voluit,vt ſic prophetæ loquerentur. Ecce virgo,&c. 5.c.4.I

Propheticus Spiritus quid ſit. Exod. to.2. 6.c.2.C

Prophetalis liber.

Libri prophetales dicuntur eſſe.8.ſcilicet,Ioſue,Iudicũ, Samuel. & Liber Regũ, Eſaias, Ieremias & Ezechiel, & liber duodecim prophetarũ. Ioſue. to.1. 4.c.3.K
Prophetalis liber dicitur dupliciter,vel qa a prophe ta ſcriptus,vel quia ſtilum habet propheticum.1. Reg.to.1. 12.c.2.E
Libri prophetales accipiuntur tripliciter vno modo pro libris prophetæ, in quo ſunt ſcriptæ reuelationes propheticę.Secundo modo pro libro, q a propheta ſcriptus eſt,quidquid illud ſit,qđ ſcribitur tertio modo pro omnibus libris, qui non ſunt legales,ſiue ſint ꝓphetales ſiue hagiographi. Mat to.6. 130 c.3.K.& c.4.F

Prophetiſſa Septem mulieres fuiſſe prophetiſſas dicunt Hebræi.ſcilicet,Mariam ſororem Moyſi Deboram, Annam matrem Samuelis, Abigail,& mulierem,quæ locuta eſt ad Ioab,dicens: Qui interrogant,interrogent in Abela. Sexta fuit Odola vxor Sellum, & vxor Iſaiæ.1.Reg.to.2. 138.c.4.G

Propitiatio. In die Propitiationis nihil comedunt Iudæi aut bibunt,ſed tota die orationi & lectioni vacant. Exod.tom.1. 84.c.2.D
Dies propitiationis fuit cæremonialis obſeruatio, quæ magis accedebat ad conformitatẽ legis Euãgeliçæ,& ritum noui teſtamenti,quoniam in die propitiationis fiebat remiſſio vera peccatorum, & per nullam aliarum ceremoniarũ ita directè & efficaciter inducebantur homines ad remiſſionem peccatorum.Leu. 152.c.3.F
Dies propitiationis,ideo fiebat, vt dicunt aliqui Iudæorum, eo quòd Deus illa die ſederet ad diſtribuendum fatalia,ſed hoc improbatur. Leui.151. co.2.A. Neque fiebat in memoriam remiſſionis peccati de fabricatione vituli, &c. vt alij dicunt. ibidem.151.c.4.I. Nec etiam fiebat, vt in illa die omnes negligentiæ & immunditiæ,quæ contractæ fuerant per annum delerentur,& cæ. vt dicit Nicolaus.vt probatur ibidem.152.c.2.B Sed dicẽdum, ꝙ ideo inſtituta eſt hæc feſtiuitas, vt in ea expiarentur hominum peccata, & quantum ad culpam & quantum ad pœnam, eo ꝙ ſecũdum leges huius diei inducebantur homines ad dolendum de peccatis ſuis, cum omnes deberent affligi in illa die.ibid. 152.c.2.C
In die propitiationis Iudæi nihil comedebant, vel bibebant,nec ad vxores accedebant, & nudis pedibus ambulabant, & multa faciebant ſacrificia. Leui. 152.c.2.E
In die propitiationis pro quibus peccatis ſacerdotes offerrent ſacrificia, dicitur vno modo, ꝙ pro peccatis tantum ignorantiæ iuxta illud ad Hebr. 9.Pro ſua,& populi ignorantia. Leu.155.co.4.G. Sed melius videtur dicendũ,ꝙ pro omnibus peccatis ſiue per ignorantiam, ſiue per malitiam. Et ad Apoſtolum dicendum,ꝙ largè capit ibi ignorantiam,quia in omnibus peccatis cadit ignorantia,iuxta illud. Ethi.3.omnis peccans eſt ignorãs. Leuit. 155.c.4.K
In die propitiationis ſacerdos magnus nõ vtebatur veſtibus pontificalibus,cum intraret Sancta Sanctorum,ſed ſolis quatuor veſtibus,quibus minores ſacerdotes vtebantur, cuius aſſignatur cauſa. Leui. 126.c.3.I
Quis ordo teneretur in omnibus in die propitiationis.Leu. 157.c.3.F
Deſcribitur totius ritus ordo, qui tenebatur in die propitiationis,in omnibus.Leu. 169.c.1.B
In die propitiationis, qui cremabant carnes vituli & hirci immolatorũ extra caſtra, prius debebat lauare carnem ſuam & veſtes quam intraret caſtra.Leu. 170.c.1.D
Dies propitiationis quomodo inueniretur apud Iudæos in quolibet anno.Leu. 170.c.3.G
Propitiationis feſtum quare celebraretur in menſe Septembris.Leu. 170.c.3.K
Dies propitiationis & ſabbathum excedebant cætera alia feſta,quoniã in illis nihil fieri licebat,nec etiam parare cibos.&c.Leu. 170.c.4.H.260.c.2.D
Feſtum propitiationis non fuit celebratum in deſerto.Leui.228.c.1.E.Nu.to.2. 74.c.2.E
Propitiationis feſtum nunquam celebrauerunt Iudæi tempore, quo durauerunt bella contra Chanæos Nu.to.2. 99.c.1.B
De die propitiationis agitur in tribus locis,ſcilicet. Leu.16.23.& Nu.29.ſed diuerſimodè,&c.Nume. to.2. 114.c.2.E
Dies propitiationis non poterat eſſe decima noſtri Septembris.Nu.to.2. 114.c.3.H
In die propitiationis qualiter nunc ſe affligant Iudæi.Nu.to.2. 114.c.3.I
Quo ordine celebrarentur ſacrificia in die propitiationis.Num.to.2. 114.c.4.I
In die propitiationis fiebant triplices cæremoniæ, quædam pertinebãt ad vacationem a laboribus. Aliæ ad ieiunia. Tertiæ ad ſacrificia, &c.1.Regũ. to.1. 61.c.4.H
De feſto propitiationis.1.Paral. 328.c.2.B
De feſto propitiationis, & de cæremonijs, quæ fiebant in illo.2.Paralip. 27.c.4.I
De ſuperſtitione in ſanorum Iudæorum, quam faciunt in die propitiationis fundentium ſanguinem alicuius animalis ſuper capita filiorum ſuorum.2. Paral. 28.c.1.A

Propitiatorium. Totum propitiatorium erat de auro puriſſimo abſque ligno, propter excellentiam Dei ſedentis:nam ſedes Dei dicebatur iuxta illud. ꝓſedentis:nam ſedes Dei dicebatur iuxta illud. ꝓs. 79. Qui ſedes ſuper cherubim.i.in medio cherubim ſuper propitiatorium arcæ. Et clarius ponitur.2.Reg.6. cum dicitur, adduxerunt arcã, &c. Exo.to.2. 24.c.1.A
Circa propitiatorium, de quo Exod. 25. recitantur opiniones,prima eſt eorum,qui dicũt,quòd propitiatorium non erat opertorium arcæ:ſed quędam tabula aurea poſita vltra coopertoriũ arcæ inter duos cherubim, quaſi ipſi cherubim teneant eam in manibus. Et referuntur fundamẽta huius opinionis.Exo.to.2.24.c.1.D. Alij dicũt propitiatorium eſſe coopertoriũ arcæ, vt Rabbi Salomon.& Rab.Aben Ezra,qui rationabilius loquuntur,cũ quibus conſentit Auctor, & huius opinionis reſeruntur fundamenta. Exo.tomo 2. 24.c.1.E. Et tandem reſpondetur ad fundamenta primæ opinionis. ibidem. 24.c.2.E. 195.c.3.K. Num.85.c.3.K.c.4.F
Propitiatorium appellatur oraculum.Exo.25.cum dicitur,ex vtraque parte oraculi.Exo.to.26.c.1.D Leuit.16.duplici de cauſa. Leuit. 155.c.2.C
Propitiatorium non erat vera ſedes Dei, ſed ſolum metaphoricè: nam ex eo quòd vox Dei audiebatur,dicebatur ſedes Dei, quia ibi videbatur ſedere &c.Exo.to 2. 27.c.1.B
Intra propitiatorium iacebat corpus quoddam formatum ex aere denſo,in quo loquebatur Angelus formans voces,quæ audiebantur in propitiatorio,& propter hoc mandabat Deus vt eſſet locus ille ſine lumine, nec ſacerdos ibi intrare, vbi erat propitiatorium, niſi prius acciperet thuribulum cum thymiamate,vt exalaret vapor eius, & operiret cuncta, quæ intus erant, ne moreretur ſacerdos videns &c. Exo.to.2. 33.c.3.E.& 103. col.3.G
Propitiatorium quare ſic dicatur, & quare etiam dicatur oraculum.Exo.37. Exo.to.2. 195.c.3.G
In propitiatorio erat corpus quoddam aereum humanæ ſimilitudinis, per quod Angelus reſpondebat,& hoc corpus non videbat Sacerdos Magnus,licet vocem audiret. Moyſes tamen videbat illud & audiebat,& intrabat in propitiatoriũ quotieſcunque volebat,vt habetur Num. 7. Nec quando ibidem intrabat,portabat thymiama ante ſe,ſicut portabat Summus Sacerdos &c. Leui. 153.c.2.E. Et aſſignatur cauſa. Leuit. ibid.col.3. &.4.
Propitiatorium deſcribitur,& quòd erat coopertorium arcæ, vt dicitur Leuit.16. cum dicitur,quo tegitur arca. Leuit. 154.c.2.E
Propitiatorium dicebatur ſabellum pedum Dei,& illud erat coopertorium arcæ fœderis. 1.Paralip. 322.c.3.H

Proportio. Præſupponit determinationẽ, cum ſit certitudo habitudinis. Num.to.1. 223.c.4.H. Itaque proportio ſemper dicit habitudinem determinatam. 1.Regũ. to.1. 115.c.4.F

Propoſitio. Propoſitiones negatiuæ veræ apud nos ab æterno ſunt vere. Iud. 45.c.3.I
Propoſitio per ſe nota. Gen. 31.c.2.C
Omnis propoſitio ſiue neceſſaria ſiue contingens, ſiue affirmatiua ſiue negatiua,quæ ſemel eſt vera, ſemper eſt vera referendo ad idem tempus. In Defen. 26.c.4.F
Quæ dicantur propoſitiones admirabiles. Parado. 2.c.2.C
Quæ dicatur propoſitio per ſe nota. Matth.tom.1. 270.c.3.K

Proprietas. Rerum verius eſt apud Deum, quàm apud homines.Exo.to.1. 20.c.4.K

Propter. Propter in illa propoſitione Philoſophi.1.Poſte propter vnumquodq; tale,ec illud magis, dicit cauſam finalem & non formalem &c.Mat to.6. 137.c.1.B

Proſelytus. Dicuntur cõuerſi ad Iudaiſmũ. Gen.29 c.1.C. Sed iſtud nomen non eſt vſitatum apud antiquos, nec eſt in libris Moyſi,poſtea autem inoleuit,& primum inuenitur in lib. Paralip. Thob.& Ezechielis,& deinde in nouo teſtamento.Mat.to.6. 193.c.1.B
Proſelytis ſeruabatur æqualitas apud Hebręos,præterquam in honoribus, quia honores non debebantur conuerſis ex gentilitate,ſ.vt eſſent principes populi, vel haberent aliquam excellentiam, ſicut illi,qui ex Hebræis nati eſſent. Et hoc obſeruabatur in rectis politijs,in quibus nõ dantur honores aduenis,niſi indigenis, cæteris paribus, niſi in aliquo caſu ad tollendum diſſenſiones,& factiones ciuium. Et idem obſeruatur in Eccleſia, quia Epiſcopatus non debet dari neophitis,vt patet ad Titum 1.&c. Exo.to.1. 97.c.2.D
Proſelyti æquales erant Iudæis in obligationibus legis,ſed non in multis priuilegijs conceſſis naturalibus Iudæis,quæ referuntur. Num.to.2. 195. col.2.A
Quare proſelyti magis laborauerunt in templi ædificatione,quàm Iudæi. 2.Paralip.36 c.2.A. Et de Iſraelitis numerati ſunt triginta millia ad cedenda ligna, quorum decem millia cedebant vno mẽſe,& alia decem millia oho menſe,& alia alio, ita,vt quælibet decem millia quieſcerẽt duobus menſibus &c. 2.Paral. 36.c.2.D
Proſelytus ſignificat hominem conuerſum de gentilitate ad Iudaiſmum, & tales vocabãtur etiam aduenæ & peregrini in lege Moyſi. Matth. to.6. 192.c.4.K. & 193.c.1.A. Et aliquando vocantur coloni ibid. 193.c.1.B. Et tales cõuertebantur ad legem Moyſi ex multis cauſis. ibidẽ. 193.c.1.E.& col.2.A
Conuerſi ad Iudaiſmũ omnia legalia obſeruabãt. Matth.to.6. 290.c.1.D
Valde pauci proſelyti erant, id eſt, conuerſi ad Iudaiſmum. Et quando dicitur. 2 Paralipo.2. quòd tempore Salomonis proſelytorum erãt centum quinquaginta tria millia millia virorum, & ſexcenti,&c. Dicendum quòd illi non erant proſelyti, qui de gentilitate conuerſi eſſent, ſed erant tales ipſi,& quotquot ex eis nati eſſent poſt conuerſionem,ſic contingere poterant tẽpore Chriſti,non tamen quòd tunc de nouo conuerterentur. Et quòd pauci conuerterentur primo in cauſa erat iniquitas Phariſæorum, & Scribarum. Secundò, quia Chriſtus volebat quòd pauci tunc conuerterentur &c. Mat.to.6.194.c.2.A. Et duo mouebant Phariſęos ad tam laborioſam conuerſionem proſelytorum, primum erat inanis gloria,ſecundũ cupiditas lucri, quod dupliciter proueniebat.Mat.to.6. 194.c.3.H

Proſperitas. Quomodo quis ſe debeat habere ad proſperitates & aduerſitates animorum. Matth.to.6. 145.c.4.K.& 146. col.1.A
Proſperitas facit homines obliuiſci amicorum. Gen. 362.c.1.A
Magna proſperitas eleuat hominẽ ſupra ſeipſum, vt non ſolum Deum non timeat, ſed etiam ſemetipſum Deum faciat, vt probatur exemplis. Deut. 41.c.3.H
De proſperitate malorum breui.1.Paral. 263.c.3.H
Proſper euentus reddit homines incautos & elatos. Mat.to.4. 114.c.1.A

Proſtibulum. Dicitur meretrix viliter expoſita ad omnes de populo. Leuit. 121.c.4.G

Prouerbium. Dicitur verbum valde commune, quod ab omnibus recitatur &c.Gen. 52.c.1.E
In libris Prouerbiorum ſapientia accipitur pro prudentia.Mat.to.6. 244.c.2.E
Prouerbium eſt moralis inſtructio, & notabilis, & dicitur quaſi procul à verbo &c. Deut 149 c.3.F

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prouerbia vel auctoritates aliquorum possunt allegari tripliciter in sacra scriptura. s. vel ad confutandum eas, vel ad referendum, vel ad probandū per eas. 1. Reg. to. 2. 119. c. 2. D
Prouerbium vulgare erat apud Israelitas. s. quomodo Deus miserebitur ei, qui occidit pastorem, & comedit ouem. 2 Reg. 106. c. 1. A
Prouerbiū vocatur propositio vniuersalis, quæ ab omnibus inducitur. 3. Reg. 83. c. 1. C
Prouerbiorum vltimum caput per versus describitur. Et habet vnum alphabetum completum ab eo loco, in quo ait, Mulierem fortem quis inuenietur. 1. Reg. to. 1. 9. c. 2. A

Prouidentia. Circa Dei prouidētiam fuerūt opiniones apud philosophos Exo. to. 1. 31. c. 3. K
Prouidētiæ regula est, vt mortalia & variabilia per immortalia & inuariabilia regulentur: sicut omnia corpora per substantias spirituales. Mat. to. 5. 26. c 3. I
Esse prouidentiam futurorum, & nihil efficere, includit contradictionem. Ios. to. 2. 44. c. 2. A
Si Deus prouidentiæ executionem exequeretur p se, multa superuacua essent in vniuerso, nec posset tam abundanter eius bonitas ostendi. Matth. to. 5. 26. c. 4. G
Per prouidentiam Deus dirigit omnia in bonum. Mat. to. 3. 256 c. 1. B
Prouidentia est ad conferendum ea, quę promouēt ad finem, & ad remouendum ea, quæ impediunt a fine. Mat. to. 5. 29. c. 1. D
Quòd prouidentia conueniat probatur. Matt to. 3. 256 c 1. D. & c. 2. A
Nunquam aliquid deseritur totaliter a diuina prouidentia. Mat. to. 5. 33. c. 3. G
Prouidentia dicit ordinem in finem, & est prudentiæ pars, inquantum prudenter cōiectat quis de futuris, & ordinat res ad finem suū, qui habet aliquam rationem futuri, quatenus res non sunt illum assecutæ, &c. Mat to. 3. 256 c. 2. A
Prouidentia non est proprie consiliatiua, sed præceptiua, &c. Mat. to. 3. 256. c. 2. C
Illa, de quibus est prouidentia sunt tēporalia & mutabilia, saltem aliqua eorum, &c. Matth tomo 3. 256. c. 2 D
Prouidentia fundatur solum in scientia practica. Mat. to. 3. 256. c. 3. H. c. 4. F
Diuina prouidentia statuit, vt corpora inferiora regantur per superiora. Mat. to. 6. 81. c. 1. C
Prouidentia & dispositio non differunt, nisi secundum habitudinem ad rem & ad finem. Mat. to. 3. 256. c. 4 F
Ex diuina prouidentia prouenit, vt vexemur a dæmonibus. Mat. to. 7. 366 c. 2. B
Prouidentia & fatum non differunt solum per diuersam habitudinem, sed etiam per essentiam. Mat. to. 3. 257. c. 1. C
Circa prouidentiam fuit multiplex error, quibusdā dicentibus, nullius rei esse prouidentiam in toto vniuerso, sed quòd omnia casu contingebant, ex quorum numero fuit Democritus. Alij vero dixerunt, quòd erat prouidentia, sed nō ad omnia, sed solum ad incorruptibilia, vt ad cœlos, & cæt. Iob. 22. Circa cardines cœli ambulat, & quæ nostra sunt non considerat. Alij magis extendentes prouidentiam dixerunt, q̄ erat solum prouidentia de generibus & speciebus, non tamen de indiuiduis, nisi sint necessaria & incorruptibilia, & huius opinionis fuit Aristotel. vt ait Comment. 11. Meraphi. Et ista opinio est impia, qa tollit a Deo prouidentiam & cognitionem de operibus humanis. Alij, vt Rab. Moyses, dicit in Deo esse prouidentiam de generibus speciebus & indiuiduis necessarijs, & insuper de indiuiduis humanis, sed isti tollunt a Deo prouidentiam omnium indiuiduorum generabilium & corruptibilium, præter quam indiuiduorum hominum, quod est error, vt probatur. Mat. to. 3. 257. c 2. C. Necesse est ergo haberi prouidentiam non solum de indiuiduis, sed etiam de omnibus accidentibus circa ipsa indiuidua, qualiacunque sint, vt probatur. Mat. t. 7. 257. c. 4. I. & 259. c. 1. D. & 260. c. 2. C
Prouidentia dicit solam rationem ordinis secundū q̄ conferrur rei id, per quod manet in ordine illo, & non impediatur. Mat. to. 3. 157. c. 3. I
Deus habet prouidentiam de brutis, non tamen talem, qualem de hominibus, vt probatur. Mat. t. 3. 258. c. 2. B. & per totam quæst.
Prouidentia non excludit operationem causarum secundarum, sed potius per eas gubernat, id qd̄ g se secundarum, sed potius per eas gubernat, id qd̄ g se prouidit, illæ tamen sunt potentes deficere. Mat. to. 3. 259. c. 1. E
Sub prouidentia cadunt mala, & ordinatur quodlibet malum ad aliquod bonum, quod maius est, q̄ defectus boni, quem inducit malū. Et ita ipsum malum est quodammodo bonum. Mat. tomo 3. 259. c. 4 G
Prouidentia præsupponit præuidentiam futurorū &c. Mat. to. 3. 260. c. 3. F
Plato posuit triplicem prouidētiam, primam summi Dei, secūdam, qua prouidetur singulariter de indiuiduis animalium, planetarum, & tertiam rerum humanarum. Et dicit quòd secunda & tertia prouidentia dependet a prima, &c Et ista opinio consonat fidei aliquantul, & discordat similiter. Mat. to 3. 260. c. 4 K. & 261. c. 1. A
Deus habet prouidentiam de omnibus immediatè, & per se. Mat. to. 3. 261. c. 1. C
Prouidentia, per quam res conseruantur in esse, est solius Dei Mat. to. 7. 211. c. 4 G
Ad hoc, quòd de rebus sit prouidentia, multa requiruntur. Primum est institutio ordinis s. rei ad rem, & ad finem. Et hæc vocatur dispositio. Secūdum est, quòd detur rei ea, quæ conferunt sibi ad finem, vt adinuetur per ea ad consequendum illum. Et vt non impediatur in ordine ei assignato. Et ex cogitatio istorum vocatur proprie prouidentia. Tertium est, quòd ista tradantur executioni: quia alias nihil prodesset tota rei excogitatio. Prima duo facit Deus per se. Tertium vero facit per causas secundas. Et istud vocatur gubernatio, quæ est explicatio prouidēdiæ, & ratio est. Quia prima duo possunt esse æterna. Tertium vero necesse est esse in tēpore, & cum successione. Et hoc non conuenit Deo: sed per causas secundas illud facit. Et hoc est mediate facere. Prima vero duo immediatè, vt probatur. Matt. tomo 3. 261. c. 1. C. & c. 2. A
Prouidentia Dei aliter se habet ad homines, & aliter ad alias creaturas corruptibiles. Matt. tomo 5. 28. c. 2. E
Prouidentiæ executio in aliquibus fit a Deo immediatè, & per se. Sin his, quæ a solo Deo fieri possunt, vt creare seculum, suscitare mortuos, & generaliter quodlibet miraculum facere. Alia vero opera, quæ sunt minoris potestatis, per ministros exequitur secundum proportionem virtutis eorum, quibuslibet committens ea, quę non excedunt potestatem eorum, &c. Matt. to. 3. 261. c. 4. G. Et breuiter executio diuinæ prouidentiæ generaliter fit per omnia, quæ habent virtutem operatiuam in vniuerso, vt probatur discurendo per singula. Mat. to. 3. 262. c. 1. B
Prouidentia Dei non ponit in rebus prouisis necessitatem, neque tollit a rebus prouisis contingentiam, neque arbitrij libertatem, neque casum, & fortunam: vt probatur. Matth. tomo tertio. fol. 262. c. 2. D
Prouidentia est ad conferēdum ea, quę promouēt ad finem, & ad remouendum ea, quæ impediunt a fine. Mat. to. 5. 29 c 1. D
Prouidentia conseruat in rebus prouisis perfectionem. Mat. to 3. 262. c. 3. G
Per prouidentiam non tollitur casus, & fortuna, vt probatur. Mat. to. 3. 262. c. 4. H
Prouidentia duo solum agit ad rem ipsam. Mat. t. 3. 263. c. 1. A
Prouidentia sic dirigit res, vt necessaria in suum finem necessario ferantur, & casualia casualiter, & libera libere, & contingentia contingenter. Mat. to. 3. 263. c. 1. A
Prouidentia nō præcedit tempore res prouisas, nec præcedere potest, neque subsequitur, sed coexistit. Et tunc verum est, quòd omne prouisum infallibiliter eueniet. Et non potest mutari, & tamen nō est verū de aliqua re prouisa, ante quam fiat, quòd illa necessario euētura sit propter prouidentiam, quia ad hoc oportebat, quòd prouidētia de re esset prius quam res esset, & tunc verum est, quòd necessitatem imponeret, vel ipsa posset frustrari, &c. Mat. to. 3. 263. c. 1. C
Regula prouidentiæ est, vt mortalia, & variabilia p immortalia, & inuariabilia regulentur, sicut omnia corporalia per substātias spirituales. Mat. t. 5. 26. c. 3. I

Prouidere. Deus prouidet per se omnia: sed non exequitur per se oīa. Matt. to. 5. 26. c. 4. I. Nam si Deus prouidentiæ executionem exequeretur per se, multa superuacanea essent in vniuerso. ibid. c. 4 G. Nec posset ostendi tam abundanter eius bonitas. ibid. I

Prouidus Dicitur, qui bene coniectat de cō ferentibus ad finem, & præter, prouidentiam dicit quandam sollicitudinem, scilicet, quòd Deus curam habeat de rebus, vt teneāt illum ordinem inuariabiliter, quē ipse dedit eis. Mat. to 3. 257. c. 4 G
Prouidentis imperfectio non est, quòd defectus aliquis accidat in rebus prouisis, quando defectus nō prouenit a prouidente: sed ab aliquo exequēte. &c. Mat. to. 3. 259 c. 1. E

Prouincia. Quatuor prouinciarum tributa consumpsit Caius Cęsar in vna cœna, vt refert Seneca Gen. 32 c. 2. C
Vna prouincia interdum est in aliqua prouincia, & magnæ prouinciæ diuiduntur per paruas, &c. 2. Paralip. 114. c. 3. I

Proximus. Quilibet homo vocatur proximus, quem naturæ cōmunitas nobis participem fecit. Exo. tomo 1. 214 c. 4. I. & 217. c. 1. A
Quòd omnis homo sit proximus noster probatur ex illo. Exo. 18. Cum vxore proximi tui non coibis, &c. Leu. 183. c. 1. A
Homo potest in presenti vita omnes proximos actualiter diligere. Mat. to. 5. 134 c. 2. B
Proximi offensio in vetc. lege non tollebatur per sacrificium Nu. to. 1. 121. c. 2. E
Quomodo quis ordinetur ad proximum suū. Mat. 105. 131. c. 1. A
Multa peccata, quæ sunt directè contra proximū, maiora sunt, quam aliqua, quæ sunt directè contra Deum. Sicut homicidium est maius peccatū, quam non colere diem festum, vel assumere interdum nomen Dei in vanum. Matthæ. tomo 2. 207. c. 4. F
Homn communicat proximo dupliciter. Matt. t. 6. 202. c. 4. K
Peccatum contra proximum est contra Deū. Mat. to. 6. 203. c 4. K
Penes dilectionem proximi potest dupliciter attendi perfectio Mat. to. 5. 134. c. 2. C
In dilectione proximi est tota lex. Mat. to. 6. 131. c. 3. K & c. 4. F
Quomodo proximi sint diligendi gradualiter. Mat. to. 6. 148. c. 2. A
Quomodo sit verum, quòd in his quæ pertinent ad proximū iustitia, & misericordia sint præcipua. Mat. to. 6. 203. c. 3. F
Pro proximo quid mali sustinere, aut quid pati debeamus. Gen. 298 c. 1. A
Proximus est omnis homo viuens, siue amicus, siue inimicus. Et omnis homo mortuus decedens in charitate. Et angeli boni proximi sunt, & cōserui nostri. Apoc. 19. & 22. & probatur hoc per singulos prædictorum. Mat. to. 2. 249. c. 1 C. Et similiter Christus inquantum homo. ibid. c. 2. C
Ad rationem proximi sufficit, quòd vnus alteri beneficiat, etiam si ab eo bonum non recipiat, neq; sit recepturus. Mat. to. 2. 249. c. 2. A
Existentes in Purgatorio proximi nostri dicuntur: quia illis possumus bene facere, licet non possimus ab eis recipere bonum: quia quandiu sunt in Purgatorio, non possunt pro nobis orare, nec etiam pro se ipsis. Mat. to 2. 249. c. 2. B
Proximus quadrupliciter accipitur, vt dicit Magister. 3 Senten. distin. 28. Vno modo pro conditione primæ natiuitatis, vt sunt omnes homines. Secundo modo, spe conuersionis, vt infideles. Tertio propinquitate cognationis, vt consanguinei. Quarto ratione beneficij exhibiti. vt sunt omnes homines, quibus possumus bene facere, & a quibus possum⁹ beneficia recipere, iuxta illud. Luc. 10. in parabola hominis, qui incidit in latrones. Sed nullus istorum modorum conuenit omnino illi propositioni. Mat. 5. s. Diliges proximum tuum, vbi proximus accipitur magis largè, quam aliquo prędictorum modorum. Nam proximus est ille, qui ex charitate diligēdus est præter Deū, qui potest tēdere in Deum modo perfectissimo, qui est tendere in Deum beatificantem, &c. Mat. to 2. 248. c. 4. I
Proximus solus vocatur, qui à nobis distinctus est. Nam corpus nostrum non rectè dicitur proximus, neque quisquam proximus sibi est, vt significatur. Matth. 22. cum dicitur: Diliges proximum tuum sicut te ipsum Mat. to. 2. 248. c. 4. H
Quilibet tenetur bono exemplo proximum suum ædificare. Mat. to. 5. 21. c. 1. C
Iste terminus, proximus, aliquando capitur absolutè, & non comparatiuè, vt patet in. ff. nouis. titu. de verborum significa. l proximus vbi dicit. Proximus est, quem nemo antecedit. Et in cap. proximi. vbi dicitur proximi appellatione, etiam ille continetur, qui solus est, in Parad. 4 c. 3. H

Proximitas. De proximitatis gradibus & obligatione. Ex. t. 1. 179 c. 3. H

Prudentia. Ad prudentiam apti non sunt iuuenes, neque senes nimis. Exo. to. 1. 19. c. 4. G

Universidad de Deusto
Biblioteca

Prudentia quomodo differat a ſapientia. Exo.to.1. 4.c.3.K.2.Paralip. 33.c.1.C
Prudẽtia partem à natura, & partem ab acquiſitione conſequitur. ex 6.Etbico. Leuitici. fol.330. c.1.D
Prudentia concurrit cum qualibet virtute morali, licet a qualibet diſtinguatur. Matthæi tomo 5. 39.c.4.F
Humanæ prudentiæ debent homines ſemper iniri, & non committere ſe totaliter diuino regimini, niſi in rebus, ad quas non attingit humana prudentia, vel in quibus Deus iuſſit, vt nos totaliter permitteremus illius regimini. Nume. tomo 2. 171.c.3.G
Quomodo intelligendum ſit, quòd actus factus à prudentia ad finem alicuius virtutis non ſit principaliter ipſius prudentiæ, ſed ipſius virtutis moralis, ad cuius finem fit. Matthæi tomo quinto. 39.c.4.K
Vti humana prudentia, quando ſit peccatũ, & quando non. Ioſue to.1. 34.c.2.C
Prudentia non eſt iuuenum, licet ipſorum poſſit eſſe ſapientia. Mat.to.7. 204.c.1.B
Quælibet prudentia, & aſtutia laudabilis eſt, licet opus per eas factum non ſemper ſit laudabile. Mat.to.4. 180.c.3.G
Prudentia habet duos actus. Matthei tomo quinto. 40.c.1.B
Actus directus a prudentia nunquam eſt actus eius. Mat.to.5. 40.c.2.A
Quomodo prudentia auferat negligentiam. Mat. to.5. 40.c.2.A
Quomodo prudentia auferat negligentiam. Matth. to.6. 327.c.2.B
Quid dicatur prudentia ſecundum Ariſtotelem. Mat.to.7. 2.c.4.I
Prudentia eſt regulatiua omnium eorum, quæ pertinent ad totam vitam. ex 6.Ethic. 1.Reg. tom.2. 25.c.2.B
Prudentia, & fidelitas debet eſſe in Prælato. Matth. to.6. 327.c.3.G
Nunquam poteſt eſſe prudẽtia ſine morali virtute, nec virtus moralis ſine prudentia. ex 6.Ethico.in fine. 2.Reg. 77.c.1.B
Quando non ſit vtendũ prudentia humana 4.Reg. 159.c.1.A
Prudentia eſt potiſſimum, quod requiritur in Principe. 1.Paral. 77.c.1.E
Prudentia eſt habitus cum recta ratione actiuus. 1.Paralip.296.c.2.E.2 Paralip. 9.c.4.F
Ad prudentiam quid attineat. Matthei tomo 6. 328.c.2.E
Prudentia per experientias gignitur, &c.2.Paralipo. 142.c.2.C
Sine prudentia parum prodeſt fidelitas. Matth.to.6. 328.c.3.I
Prudentia eſt magis neceſſaria, & vtilior regi, quàm cæterę virtutes. 2.Paralip. 158.c.2.E
In agentibus ſecundum prudentiam bonum eligitur. Matth.to.7. 6.c.1.C
Prudentia eſt quaſi cõſiliarius virtutum moralium. Matth.to.2. 23.c.4.K
Prudentia, & imprudentia ſunt circa media peruenienda. Mat.to.7. 10.c.1.B
Prudentia debet eſſe propria virtus Prælati. Matth. to.2. 72.c.1.B
Prudentia non eſt ſine virtute, & quæ eſt ſine virtute, aſtutia dicitur, non prudentia. Matth.tom.2. 140.c.4.F
Prudentia ex 6.Ethic.eſt habitus iudicatiuus, & conſiliatiuus cũ recta ratione circa ea, quæ ad totam vitam pertinent. Matth.to.2. 166.c.4.H
Prudentia ſufficienter dirigit actus noſtros in bonũ proprium naturæ humanæ, ideſt quod non excedit facultatem naturæ humanæ, quod eſt fœlicitas, quæ habetur in via: non tamen ad bonum ſupernaturale, quia non cognoſcit illud, cum hoc pertineat ad finem. Matth.to.3. 104.c.3.G
De prudentia, quam Apoſtoli habituri erant, cum irent ad prædicandum. Matth.to.3.248.c.2.B. Et vterentur prudentia humana in eis, in quibus illa ſufficiebat. Cætera vero relinquentes. Mat.to.3. 248.c.3.H
Simplicitas abſque prudentia facile decipitur. Mat. to.3. 249.c.1.E
De prudentia ſerpentum. Matth.to.3. 248.c.3.K.& col.1.F
Prudentia, cum vtitur ad malum aſtutia eſt. Matth. to.3. 249.c.1.C
Prudentia eſt, quæ regulat omnes actus virtutis, ita vt non ſit in illis maius, vel minus, ſed in medio Mat.to.3. 268.c.1.D
Prudentia naturalis, quam habebant Apoſtoli, erat habenda in multis. Mat.to.3. 248.c.2.C
Prudentia diſtinguitur a qualibet virtute morali, quia prudentia ſolum indicat inquirendo, & definiendo, ſed moralis virtus ſolum eligit. Matth. to.5. 39.c.4.G
Conſilium non eſt actus prodentiæ, prout venit de conſulere, ſed prout venit de conſiliari. Nam conſiliari inueſtigatio quædam eſt. 3.Ethic. Et tale conſilium non eſt in fraterna correctione. Conſilium vero, vt venit de conſulere ſignificat admonitionem ad agendum aliquid, vel cellandum. Et tunc conſilium eſt actus charitatis &c. Mat.to.5. 39.c.4.G
Quid ſit prudenter agere. vide ſuper Matth. tom.6. 327.c.2.D
Prudentia habet actum elicitum, & actum directũ, vel regulatum. Actus elicitus eſt ſolius prudentiæ, & principaliter eius, ideſt actus principalis eius. Actus regulatus a prudentia, non eſt a prudentia elicitiuè, ſed directiuè. Et ideo talis dicitur actus virtutis moralis, & non prudentiæ. Matth. to 5. 40.c.2.B
Prudentia nõ eſt de fine, ſed de ordinatione eorum, quæ ſunt ad finem &c. Matthæi tomo ſeptimo. 10.c.1.B

Prudens. Quid dicatur prudens. Matth.to.6. 227.c.2.E
Inter prudentes, & ſapientes quid interſit. Matth. to.3. 287.c.1.E.& c.2.E
Prudens proprie non ſolum dicitur ſciens, ſed qui taliter eſt diſpoſitus, quòd poſſit operari ea, quæ ſcit. ex 7.Ethic.Exo.to.1. 250.c.1.B
Quomodo ſeruus prudens, & fidelis dicatur beatus. Matt.6. 328.c.4.K
Difficile eſt iuuenes eſſe prudentes. 3.Regum. 107. col.1.C

Pſallere. Eſt cantare in vaſis muſicis, & inde dicitur pſalterium vas muſicum decem chordarum. 1.Paral. 179.c.4.K

Pſalmus. Centeſimus decimus octauus, qui incipit, Beati immaculati in via, vſque ad illum verſum, Ad Dominum cum tribularer, diuiditur per vigintiduos octonarios, quorum quilibet continet octo verſus. Gene. 10.c.3.H
In primo Pſalmo ponit Dauid conditiones boni viri &c. Gen. 10.c.3.H
In Pſalmo nono, qui incipit: Confitebor tibi. Cui incert. Pro occultis filij, dicuntur aliqua ſecreta de filio. f. Chriſto ſcilicet de poteſtate Eccleſiæ, & de aduentu Antichriſti, & de finali iudicio. Gen. 12. volum. 4.K
Pſalmi quindecim dicuntur canticum graduum: quia in magnis feſtis aſcendebant Leuitæ p quindecim gradus, per quos aſcendebatur ad templũ, in quolibet gradu cantabant vnum pſalmũ. Gen. 12.col.1.B
Pſalmo 103. Vbi nos habemus extendens cælum ſicut pellem, alia translatio habet extendens cœlum ſicut cœnacula. Gen. 38.c.3.K
Pſalmi pœnitentiales quare ſint tantum ſeptẽ. Gen. 99.c.4.I
Pſalmo ſeptimo, vbi litera noſtra dicit de Deo: Nun quid iraſcitur per ſingulos dies. In Hebræo habetur: Deus iraſcitur per ſingulos dies. Sed in idem reddit: quia interrogatiuè debet legitur litera He braica. Num.to.2. 44.c.2.A
Quoſdam Pſalmos fecit Dauid, ſed non omnes. 1. Reg.to.2. 12.c.3.G
Decem Auctores feruntur eſſe Pſalmorum. 1.Reg. tomo 1. 12.c.3.G
Quinq; Pſalmos edidit Dauid prius quam regnaret 1.Reg.to.2. 23.c.1.D
Pſalmum 33. qui incipit: Benedicam Dominum in omni tempore, fecit Dauid, quando mutauit vultum coram rege Abimelech, & receſſit. 1.Regum tomo 2. 93.c.3.K
Pſalmum, qui incipit: Credidi propter quod loquutus ſum, &c. fecit Dauid, quando cognouit, quòd ſeruus Hiſboſeth ſibi mentitus eſſet, &c 1.Regũ tomo 2. 118.c.2.C
Pſalmus, qui incipit: Domine quid multiplicati ſũt. Quando fuerit compoſitus a Dauid. 2. Reg. 106. volum. 1. A
Pſalmi quorundam Pſalmorum, vbi nos habemus, Fiat fiat. in Hebræo dicitur: Amen amen. 3.Reg. 15 col.3.F
Pſalmorum præcipua materia ſunt Dei mirabilia. 1.Paral. 179.c.4.K.& 180.c.1.A
Pſalmi dicũtur laudes diuinæ, factæ propter aliquas cauſas ſpeciales, &c.1.Paral. 180.c.3.I
In quolibet Pſalmo eſt titulus ſignificans cauſam finis, vel materiam, vel tempus, quo factus eſt. 1. Paral. 180.c.3.K
Pſalmus 104. qui incipit: Confitemini Domino, & invocate nomen eius, exponitur. 1.Par. 179.c.3.G. & c.4.I.& 182.c.3.K.& 182.c.1.D
Pſalmus 95. qui incipit: Cantate Domino canticum nouum, cantate Domino omnis. exponitur. 1.Paralip. 183.c.4.G vſque ad 186
Pſalmorum multi fuerunt Auctores. ſ. Eman, Ethã, & Idithum, filij Core Aſaph, Moyſes, Dauid, & alij. vt patet ex vera interpretatione titulorum Pſalmorum. Dauid vero plures edidit Pſalmos, quam aliquis aliorum Auctorum, immo quam omnes alij ſimul. Et ob hoc dicitur propheta abſolutè. i. per excellentiam: quia in canendo, & in compoſitione Pſalmorum, ipſe fuit maior omni populo Iſraelitis. Mat.to.6. 160.c.3.H
Pſalmus 109. intelligitur in veritate de Chriſto, vt probatur. Mat.to.6.160.c.3.K. In Parad.3.c.3.G. Quidam tamen Iudæorum dicunt illum Pſalmũ non intelligi de Chriſto, dicentes, quòd illa verba: Dixit Dominus Domino meo, &cæt. dicta ſunt in perſona Eliezer Damaſci. Geneſ. 17. Sed quòd iſti aberrent, probatur Mat. to.6. 160.col.4.F
Pſalterium. Seu Pſalmorum præcipuus liber eſt inter libr. hagiographos Gen. 27.c.4.H
Pſalterij verſus, & ſi in noſtra lingua ſine metrorum lege procedant, apud Hebræos tamen verſus metrici ſunt ex pedibus lyricis: iuxta illud:
Pſalterium lyrici compoſuere pedes.
Et dicuntur pedes lyrici, quia ad lyram concinentem dicebantur, ſcilicet citharis, organis, & muſicis inſtrumentis, &c. Gen. 27.c.4.H
Pſalterium decacordum habet decẽ cordas, & pulſatur a parte inferiore, & reddit ſonum a ſuperiore. & Hebraicè vocatur nablum, & pſalteriũ Græcè organa. Gen. 28.c.1.D
Intentio Dauid in libro Pſalmorum fuit Deus laudare, & omnes creaturas, non ſolum rationales: ſed etiam non ſentientes ad Dei laudem conuocare. Iud. 1.B
Liber Pſalmorum quinq; ſectionibus diſtribuitur. Prima ſectio finitur in Pſalmo, qui incipit: Beatus, qui intelligit: Deus iudicium tuũ regi da, &c. Tertia in Pſalmo: Miſericordias Domini &cæt. Quarta in Pſalmo: Confitemini. Quinta in Pſalmo: Laudate Dominum de cœlis, &c.1 Reg.to.1. 13.c.2.E.& c.3.F
Pſalterium dicitur vas muſicum decem cordarum. 1.Paral. 179.c.4.K
Pſalterium poteſt poni inter libros prophetales, & ſapientiales. Iudei tamen, & Hieronymus non ponunt illud inter prophetales. Sed in tertio ordine ſcilicet inter hagiographos, vt patet in Prologo galeato Mat.to.1. 3.c.3.I
Pſalmorũ liber habetur inter ſacras ſcripturas. Nã tres ordines ponunt Iudæi in canone librorũ ſuorum, ſcilicet libros legis, libro prophetales, & hagiographos. & inter hagiographos ponitur liber liber Pſalmorum. Et hunc ordinem deſignauit Chriſtus. Luc.24. Cum dixit, oportet impleri omnia, quæ ſcripta ſunt de me, in lege Moyſi & prophetis, & Pſalmis. Mat.to.6. 169.c.4.G

Pſeudochriſtus. Ante Chriſti aduẽtum venerunt quidã dicens ſeſe eſſe Meſſias. ſ. Theodas, & Iudas Galilæus, & poſt mortem Chriſti venerunt alij ſcilicet Caphedon, & alius Theodas, & vir quidam Aegyptius. Mat.to.6. 276.c.2.E.& c.3.F
Pſeudochriſti, & Pſeudoprophetæ erant Magi. Mat. tomo 6. 294.c.4.I

Pſeudoprophetæ. Et dæmones non faciunt miracula. Mat. to.6.294.c.4.G. Erant tamen Magi ibid.I

Pſilli populi. Aethyopiæ a nullo ſerpente lęduntur. in de Opti. pol. 2.col.2.C

Ptolemæus. Cognomẽto Philadelphus rex Aegypti ſacræ ſcripturę ardentiſſimus amator fuit anno ab orbe cõdito quater milleſimononageſimo paulo ante tpora Machabęorũ. Hic libertati donauit plusq; cẽtũ millia Iudęorũ, qui in regno ſuo ſeruiebant, dans pro quolibet dñis eorum centum viginti dragmas argẽti. Hic rogauit Eleazarũ ſacerdotẽ per literas, vt mitteret ei viros ſeniores, q ei Biblia interpretarẽtur de Hebręo in Gręcum. Et Eleazarus miſit ad eũ ſeptuaginta viros eruditos. &c. Gen. 36.c.1.E.c.2.A
Ptolemæus Philadelphus erat vnius Dei cultor, licet Gentilis. Et ſic multi Gẽtiles faciebãt, qui videntes

Universidad de Deusto
Biblioteca

dentes idola esse inutilia, vnum Deum cęli credebant. Et in hac fide saluabantur,&c.Gen 36.c.2.B

Ptolemæus Philadelphus doctrinam Platonicam repudiabat: quia videbatur asserere tres Deos Genes. 36.c.2.E

Ptolemæi Philadelphi epistola ad Eleazarum principem sacerdotum. Et eiusdem Eleazari ad regem responsio referuntur. 1.Paral. 11.c.2 B

Ptolemæi Philadelphi refertur historia. Matth.to.1. 147.c.4.H

Ptolemæus astrologus dicitur fabricasse astrolabiū in ciuitate Arin, quæ est sub Aequinoctiali. Gen. 12.col.4.H

Ptolemæus astrologus fuit Aegyptius ex Alexandria.3.Reg. 33.c.2.C.& 42.c.3.I

Puber. Puberes dicti sunt sic a pudendis: quia pudenda sunt, quæ primo lanuginem ferunt,&c.Mat.to.1. 99.c.1.K

Pubertas. Dicitur in puero vel puella, quando sunt potentes ad coeundum,& generādum. Et ista ætas non est eadem apud omnes. Nam quidam pueri fiūt puberes prius quam alij. Et quædam puellæ cito pubescunt. Et in iure assignatur ætas duodecim annorum perfectorū pro pubertate in puellis. Et sic assignantur ab Hebræis, vt sit annus duodecimus perfectus. Et incipiat decimus tertius,&c. Exo.to.1. 212.c 3.I

Pubertas dicitur a pube.i.a barba circa membra genitalia, vt patet extra de spon.impube. c.puberes. Et ortus illorum pilorum est pubertatis signum: quia puberes illos vocamus, qui possunt generare, & tempus hoc in masculis est annus quatuordecimus, & in fœminis duodecimus, &c.Leuit. 119.c.4.G. Sed quare sit, vide ibidem 119.c.3.H. 122.c.1.C

In quacumque ætate vltra pubertatem nuptiæ cōceduntur.Mat.to.5. 117.c.3.F

Tempus pubertatis in masculis secundum iura est tempus quatuordecim annorum. Et tunc dicunt esse aptos ad matrimonium. Et tamen adhuc in quibusdam pubertas præuenit tempus illud &c. 4.Reg.174.c.3.H & 218.c.1.C. Et pubertatis signū est ortus pilorum circa membra genitalia, & cæt. Mat.to.2. 185.c.1.E

Publicanus. Vnde dicatur. Matt.to.1.59 c.1.B. Et est ille, qui redditus fisci, vel publicos redditus conducit,& colligit, & cæt. Mat.to.1.65.col.3.I. Et hoc officium vix exerceri potest sine peccato,&c.Mat.to.2. 248.c.3.G

Publicanus dicitur publicus peccator, & ethnicus dicitur Gentilis Mat.to.5. 56.c.4.G

Publicani dicuntur, qui solum lucra sectantur, & exigunt vectigalia per negotiationes, & per fraudes,& furta, scelera, atque periuria. Matth.tom.5. 56.c.4.G

Publicè fieri. Quæ publicè fiunt, corā Deo fieri dicuntur.2.Regum.145. colum.3.G

Publicius Maleolus, Qui matrē occidit, adiuuantibus seruis, anno ab Vrbe condita sexcentesimo quadragesimosecundo, qui fuit centesimus ante Christi incarnationem, adiudicatus est in cçuleū poni insutus corio bouis, cum quo positus est gallus, simia, vipera, & canis. De hoc Paulus Orosius lib.5. de Ormesta mundi, & Tullius in fine lib. 1. Rhetoricæ nouæ.& ff de parricidijs. in l. 1. Exod. tomo 1. 215.c.3.K

Pudenda. De pudēdis verecundamur: quia illæ partes magis repugnant impe rio volutnatis,&c.Gen. 20.c.2.B

Puer. Nec odit, nec malitiosè operatur. Mat.tomo 5. 124.c.1.D

Puer in vtero matris habet angelicam custodiam. Mat.to.5. 32.c.4.F

Pueri, qui in tenera ætate coire incipiunt, eorum statura corporis, robur, & pulchritudo destruitur. Leui. 194.c.4.F

Pueri corpus magis participat virtutem speciei humanæ, quam corpus viri. Mat.to.6. 111.c.2.E

Puer in scriptura sacra non solet, vt communiter, significare ætatem: sed sæpè significat famulatum, vel seruitutem, vt probatur. Mat.to.4. 9.c.2.D

Virtus conseruatiua speciei perfectior est in pueris, quam in iuuenibus. Mat.to.4. 118.c.3.H

Pueri secundum morem Hębraicum dicuntur omnes seruitores, cuiuscumq; sint ætatis. Et aliquando filij vocantur pueri. Isa. 7. Ego & pueri, quos donauit mihi Dominus. Et viri robusti vocantur aliquando pueri.2.Reg.2. surgant pueri,& ludant &c.Mat.to.4. 71.c.1.A.90.c.3.K

Puer in scriptura, vt communiter non solet significare ætatem, sed sæpius famulatum, vel seruitutem,&c.Mat.to.4. 9.c.2.D

Puer multipliciter accipitur. Semper tamē capitur pro puero ætate, nisi aliquid adijciatur, ratione cuius pro alio accipiatur. Mat.to.5. 222.c.1.C

Pueritia. Omnia, quæ sunt a pueritia faciunt fortissimam impressionē, siue quantum ad mores, siue quantum ad intellectum, siue quantum ad naturam Mat.to.2. 168.c.1.D

Puerpera. Puerperæ propter fluxum sanguinis immundę erant, quem fluxum ... fuisse in Domina nostra, satis potest dici sine eius prçiudicio, sic.s.q in ipsa fuit id, propter quod lex purificationis data fuit, quam legem ipsa debuit rationabiliter obseruare,&c. Leui. 112.c.E

Puella. Deflorata vilipenpitur ad hominibus, ex opinione,& desiderio,&c.Exod.to.1. 204.c.3.F

Puellam Hebræam vendere alicui Gentili, pluribus de causis, erat prohibitum. Immo nec alicui viro de genere Gentilium, qui haberet ritum Iudæorum. Leui.25.&c.Exo.to.1. 209.c.4.K.210.c.1.F

Emens puellā Hebræam ad duo poterat emere, vel vt duceret eam in vxorem, vel vt copularet filio suo.Exo.to.1. 210.c.2.D & 211.c.3.H

Quando Dominus puellæ Hebreæ emptæ tenetur dare nuptias, vestimenta, & precium pudicitiæ, refertur casus. Exo.to.1. 210.c.4.K

Puellæ venditæ multipliciter poterant redimi, vt dicunt quidam: sed quartus modus eorum non placet. Exo.to.1. 212.c.2.C

Puella, nomen est ætatis, & pudicitiæ, vel virginitatis. Aliquando tamen dicit solam ætatem, & aliquando pro ætate,& virginitate capitur. Leui. 229.col.4.F

De puella, quæ arrepta a dęmone loquebatur Hebraicè.1.Reg to.2. 49.col.1.A

Puella paruæ ætatis,& mulier inueterata, quare concipere non possint. in Parad. 10.c.3.H

Pugna. Aliquando pugna Dei supplebat omnem pugnam Iudæorum. Et aliquādo dabat illis victoriam, non faciens ipse omnia: sed adiuuans ipsos,&c.Iud. 44.c.4.K

Tres sunt pugnæ priuilegiatæ,&c.Mat.t.4 47.c.2.D

Pugnare Viros viribus contra fęminas, quare sit verecūdū.Exo.t.1. 216.c.3.H

Deus pugnabat pro Israelitis tripliciter. Iosue.to.2. 173.c.1.D

Refe-

Referunt vndecim modi, quibus Deus pugnauit contra Israelitarum hostes,& tradidit illos in manibus eorum.1.Reg.to.1. 109.c.3.I.c.4.F

Deus potest multis modis facere ne vnus homo pugnet contra alterum.2.Paralipomenon. 187. col.4.G

Clericis non licet pugnare.1.ad Timoth.3. oportet Episcopum non esse percussorem. Et hoc idē de presbyteris,& omnibus ecclesiasticis intelligitur. Mat.to.3. 31.c.2.D

Pulchritudo Hominis in quo consistat.1. Reg.to.2. 22.c.4.H

Pulchritudo naturaliter trahit ad dilectionē 3.Reg. 7.c.2.B

Pulchritudo mulieris solet multum afficere, & illaquære, immo in seruitutem redigere animos viriles,&c.2.Paralip. 156.c.3 G

Pulchritudo rerum est in eadem distinctione, & disparitate,&c.Mat.to.3. 259.c.2.D

Corporis pulchritudo est magna indoles bonitatis eius, cuius est pulchritudo. in Parad. 20.colu.4.K. 21.c.1.A

Propter pulchritudinem an liceat matrimoniū cōtrahere.Gen. 315.c.1.A

Pulchritudinem vult Deus in rebus suis, vt apparet in multis.Exo.to.2. 54.c.3.G

Pulchrum Inter pulchrum & decorū quid intersit.2.Reg. 89.c.2.B

Pulegium Apud Indos preciosius est pipere, vt ait Hieronymus, & habetur in decretis 93.dist.cap. legimus. Et hoc ideo est: quia Indi habundant pipere, & pulegium rarum est 2 Paralip. 132 c.4.F

Pullus. Quid per pullum, & quid per asinam, de quibus Ma.21.significetur, Mat.t.5. 215.c.2.A

Quod Christus super pullum equitauerit, probatū. Mat.to.5.215.c.3.I. Sed quare sic voluerit intrare in Ierusalem.ibid. 219 c.4 H

Pulmentum Dicitur omnis cibus pręter panem.Gen. 304.c.3.H

Pulmentum in sacris literis significat omne genus ciborum. Et aliquādo sumitur pro solis panibus, vt patet.Nu.15.Nu.to.1. 220.c.2.D.221.c.1.B

Pulmentum dicitur quicunque cibus confectus, & maxime factus ex farina: quia pulmentum a pultibus dicitur.2.Reg 77.c.2.E.Mat.to.6.235.c.2 C

Pulmentum est nomen generale ad omnes cibos, & proprie conuenit illis cibis, qui non sunt simplices: sed fiunt per decoctionem,& mistionem. Aliquando simplices, vt panes vocantur pulmēta,&c 4.Reg. 47.c.3.H

Pulsare. Pulsatio.

Quosdam Deus magis pulsat, & quosdam minus: nec tamen propter hoc est iniustus, quòd si fortiter pulset corda nostra, non possumus ei non aperire.Mat.to.7. 13.c.2.B

Per solam obedientiam ad Christi pulsationes iustificamur.Mat.to.7. 12.c.2.B

Puluis Est principalis materia animalium.Ge. 23.c.4 I

Punctum. Puncta copulantia partes continui non sunt entia realia: sed solum sunt per intellectum nostrum,&c.Exo.to.1. 68.c.1.A

Punctum quomodo dicatur indiuisibile.Matt.to 6. 196.c.2.F

Punctum terminans magnitudinem, res quædā est, non tamen punctum continuans,&c. Exo.to 1.

Index Alphonsi Tostati.

68.c.1.C

Punctum quomodo dicatur esse in linea. Exo. to.2. 195.c.4.K

Punctum nunquam est sine magnitudine, & habet positionem in ea,&c.3.Reg. 75.c.4.G

Pungi. Qui recordatur de peccato, dupliciter pungi potest. Matthæi tomo septimo. 225.c.3.H

Punire Illud Naum.1. Non punit Deus bis in id ipsum, intelligitur, si quælibet pœna sit æqualis delicto,&c.Exo tomo primo. 50. colum.1.D

Lex humana non punit nisi illa peccata, quibus punitis, potest stare res publicè. Matt.tomo quinto. 109.c.3.I

Si omnes homines essent iusti, Deus neminem puniret, vt in punitione manifestaretur potestas eius, &c. Exo.to.1. 61.c.1.D

Puniuntur subditi quandoque pro delicto superioris.Gen. 275.c.2.C

Aliquando non puniuntur Domini directè, & punitur populus. Et hoc obseruat Ecclesia, vt pro peccato dominorum, terras eorum subijciāt interdicto, vt patet extra de sponsali. & matrimonio.cap. Non est vobis. Exo.tomo primo. 53. col.3.F

Lex humana ecclesiastica punit omne genus adulterij & æquali pœna. Matth.to 5. 109.col.4.K

Quilibet p peccato suo punitū. Matt.to 6. 250.c.2.I

Qūo populus dicatur puniri. Mat.to.6. 250.c.4.G

Nullo mopo puniendi sunt non peccantes. Matth. to.6. 251.c.3.F

Qūo puniatur filij pro parentibus, & quomodo puniat Deus aliquem vsque ad tertiam & quartam generationem. Exo.to.1. 167.c.2.A

Puniendus pro aliquo crimine, debet cōuinci, vel p facti notorietatē, qđ nulla potest tergiuersatione celari, vel p confessionē suam, vel p testes, vel per quēcumque modum; dum tñ sufficienter probetur. Nā in criminalibus debent esse testes luce clariores, vt patet extrà de probationibus in ca.finali. Et in lege sciant cuncti.ca. probationibus. Exo. to.1. 216.c.2.B

Non sunt ęqualiter puniendi, qui non sunt in ęquali dignitate, vt est exemplum de diacono presbytero venatoribus, extra de Cleri.venato c.Episcopum,&c.Num.to.1. 173.c.3.G

Qūo pro peccato vnius aliquando puniatur tota communitas. Iosue to.1. 109.c.1.C

Quòd aliqñ Deus puniat vnū pro peccato alterius, assignantū sex causæ ab Augustino, quæ referuntū. Iosue to.1.109.c.2.H. Quæ qualiter debeant intelligi, vt veræ sint. Iosue to.1. 109.c.4.I

Deus nūquam punit alquem pro peccato alterius, loquendo de pęna, q̄ infligitur à Deo, secus tñ de pęnis consequentibus conditionem naturæ, vt sunt fames, sitis,&c. Et loquendo de pœnis propriæ dictis. Iosue to.1. 109.c.3.K

Absolutè iustum est, vt nullus pro peccato alterius puniatur, sed quilibet pro peccato suo, & hoc tā in iudicio humano, quam diuino obseruatur. Iosue to.1. 111.c.1.A

Peccantes sola priuatione, sola priuatione puniuntur,& peccantes positiuè & priuatiuè, vtroq; modo puniuntur Iosue.to.1. 112.c.3.I

Deus solet punire peccata grauissimè in principio alicuius legis datæ ab ipso, postea verò non sic. Iosue.to.1. 139.4.F

Nunquam quis capite punitur, nisi pro culpa sua. Iudi. 75.c.1.A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Aliqui sunt casus, in quibus punitur aliquis sine culpa,& perdit priuilegium suum, quos notat glo.in decretis distin.22. cap.renouantes. Iudicum.75. col.1.A
Per peccatores Deus punit interdum alios peccatores. Iudic. 184.c.1.B
Decem modi punitionis erant in veteri testamento pro peccato multitudinis. Iudicum. fol.220. col.2.C
Non inconuenit quòd interdum aliquis peccans non puniatur in eo,in quo deliquit,si ex punitione eius proueniat magnum damnum rei publicæ. Ruth. 266.c.2.C
Nullus punitur a Deo temporaliter nisi pro peccato mortali.3.Reg. 79.c.2.E
Non puniuntur patres pro filiis,etiam in diuino iudicio,vt probatur.4.Regum. 140.c.2.E
Nunquam punitur populus pro solis peccatis regis,vel è contra.4.Reg. 214.c.3.F
Nunquam puuitur aliquis, nisi propter peccatum, quod aliquomodo est suum &c. 1.Paralipo. 235. col.3.K
Patres non puniuntur pro filiis,nec è contra. Mat. to.6. 251.c.3.F
Impugnatur fabula vulgariū dicentium, quòd animæ non puniuntur in noctibus sabbathorum, nec in die Natalis domini.Matth.tomo septimo. 161.c.3.F
Quomodo intelligendum sit illud, scilicet, quòd aliquando puniatur populus pro peccato regis & è contra. 1.Paralip. 235.c.3.I
Personæ, pro quarum peccatis puniantur filij sunt quindecim perueuiendo vsque ad quartam generationem inclusiuè &c. Matth. tomo secūdo. 239.c.4.K
Quare aliqua peccata puniantur hic,& non omnia. Matth.to.2. 236.c.3.K
Quare lex humana non possit iustè omnino punire peccata. Mat.to.2. 236.c.3.K
Quando peccatum principis puniēdum sit, & quando non. Matth.to.2. 241.c.1.A
Principis peccatum,& peccatum personæ priuatæ, si sint æqualia, punientur æqualiter à Deo in alio sæculo, & si inæqualia, inæqualiter, non habita conditione ad differentiam status: & cæteris paribus principis peccatum magis punietur. Mat. to.2. 241.c.1.E
In præsenti sæculo peccatum principis æqualiter puniendum est cum peccato personę priuatæ in foro conscientiæ, nisi præsentia esset arbitraria. Matth.to.2. 241.c.2.C
In foro contentioso non puniuntur principes, sed illis semper defertur similiter & prælatis propter honorem dignitatis &c. Et hoc verum est à principio,quando non apparet eorum contumacia. Nam si appareat,puniuntur sicut cæteri &c.Mat. to.2. 241.c.3.F
Quamuis regulariter vnus non puniatur pro alio, sed quilibet pro se, cùm peccata debeant tenere suos auctores, extra de his quæ fiunt à ma. par cap.quæsiuit; interdum tamen vnus pro alio punitur,non pœna æterna, sed aliis pœnis non spiritualibus:quia pœna spiritualis pertinet ad animam,secundum quam quiliber est liber,bene tamen pœnis temporalibus, eo ꝙ quātū ad esse corporale, vel temporale non est quilibet liber, sed aliquo modo dependet ab aliis:& quia tripliciter potest se habere vnus ad alterum in quadam dependentia,ideo triplici ratione vnus punitur pro alio. Primò inquātum vnus homo est res alterius tēporaliter, vt filius est res patris, & seruus est res domini. Secundo inquantum peccatum vnius deriuatur in alterū per imitationem quandā &c. Tertio ad commendandum vnitatem societatis humanæ,quia omnes homines sunt quodammodo vnū, & sic quiliber homo debet esse solicitus de alio,quia vnicuique mandauit Deus de proximo suo: Ecclesiast.17. Quòd si negligenter se habeant,videntur & ipsi peccare &c.Mat.to.2.Et punitio vnius pro altero, aut fit à Deo. Et sic potest homini inferri quodcunque genus pœnæ,& hoc temporali punitione, & aliquando sine peccato suo, & aliquando pro peccatis suis & aliorum. Exemplum,primi de filio paruulo.Exēplū secundi de filio adulto,imitāte patrem in peccatis. Et pœna sic à Deo data prodest ad multa, & hoc in illis,qui non imitantur peccata patris. Matt.to.2. 242.c 2.E
Interdum vnus punitur pro alio: quia non possunt conuenienter quidam puniri, qui peccauerunt, nisi cum eis puniantur alij propter vnitatem & simultatem vitæ; vt de Iona; Ionæ primo. Et 1.quæst.4. cap.populus, & de Achor: Iosue 7. Et quancunque aliam pœnā corporalem potest Deꝰ inferre vni pro peccato alterius, vt pœnam lepræ in filiis Giezi, & aliquando seruitutem pro peccato patris,& sic de aliis.Matthæi tomo secundo. 242.c.4.F
Vnus non punitur pro alio à iure, vel ab homine, pœna corporali,quia istæ sunt pœnæ personales, quæ à iure non sunt inferēdæ; bene tamē à Deo. Mat.to.2.242.c.4.H. Pœna tamen reali,quæ consistit in his, quæ pertinent ad hominem, vt sunt bona fortunæ,s.diuitiæ,honores,potentia,gloria, libertas, &c. potest vnus pro alio puniri,vt filij hæreticorum,& eorum, qui committum crimē læsæ maiestatis,extrà de hæreticis in cap.vergentis &c.Et hoc de iure ad detestationem criminis. Et eadem ratio vt in plurimum est, quia Deus punit filios pro patribus.Pœna etiam canonica non punitur aliquādo vnus pro alio, vt est excommunicatio,quia est pœna personalis,sed quilibet pro suo peccato,vt patet. 24 quæst.3. cap.si habes. & extrà,de his, quæ fiūt a maiore parte capit.cum nec è contra. Saltem illa punitione, quæ à Deo fuit. Idem dicendum est de suspensione, depositione,& degradatione.Pœna tamē interdicti punitur vnus aliquando pro alio, quod maximē fit pro peccatis præsidentium, vt pro peccato regis vel episcopi &c. extra, de sponsali. capit. non est nobis.Et extra,de officio delegati,capit.Sanè &c. Et pœna priuationis offerēdi, vt tota, familia pro domino. 17.q.4. cap.Minor. Pœna etiam inhabilitationis ad ordines, punitur vir,ꝓ peccato vxoris, quæ adulterata est, viro non sciente, si postea cognoscit eam, non potest promoueri ad sacros ordines.34.dist.cap.si laici.Et pœna simoniæ,vt filius obtinet ecclesiam per simoniam parētum, etiam ipso nesciente, perdit ecclesiam, quia non potest eam retinere extra de simonia cap.de regularibus. & duobus capitibus sequentibus. Et hoc ideo est in prædictis, quia in illis pœnæ non dantur semper vt pœnæ, sed vt medicinæ, aut curatiuæ, aut præseruatiuæ, quando autem infertur pœna, vt pœna, nunquā punitur vnus pro peccato alterius, sed pro suo. Matth.to.2. 242.c.4.& & seq.
Regulariter non punitur aliquis sine culpa, siue a Deo, siue ab hominibus, nisi in certis casibus, extra de constitu.cap.cognoscētes. & 56.distin.cap. satis peruersum.Nūquā tamē sine causa,vt expo. in

in decretali quando falsum,vt lite non contestata. Et fit hoc aliquando, in pœna inflicta à iure, in pœnis verò à Deo inflictis similiter, vt patet in filijs Sodomorum,&c.Gen.19.Et in filijs Dathan & Abiron:Nume.16. Et in paruulis Chananæorum,Deuteronom.20. Et in ciuitatibus Israel,in quibus colerentur idola.Deuteronom.13. Et in paruulis Madianitarum. Nume.31. Et paruulis Amalecitarum.1.Reg.15. Et in his videntur esse duæ causæ,vna propter detestationem criminis, alia propter peccatum parentum. Tertiò solet Deꝰ punire aliquos,vt meliores efficiat, patet de Iob.Quartò vt innotescat gloria Dei, vt in cæco nato.Ioannis.9. Quintò ad custodiam virtutum, vt in Paulo.2.Corint.12.Sextò ad purgationem, vt in Maria sorore Moysi:Num.12. Sed ibi pœna fuit pro culpa. Septimo, vt præsens pœna contineatur æternæ,vt in Herode.Act.12.Et hic similiter est pœna pro culpa. Et ideo quinque modi præcedentes pertinent ad propositum, quia in eis est pœna sine culpa:non tamen sine causa. Et istos quinque modos communes ponit beda in homelia,& Magister 4.Sentē.distin.15.Matt.to.2. 243.c.4.I
De iure humano punitur quis aliquando sine culpa,scilicet in sex casibus, qui cōprehenduntur hoc versu.

Paupertas, odium, vitium, fauor, & scelus,
Ordo, personas spoliant, & loca iure suo.

Et exponuntur per singulos. Et ad istos reducuntur alij casus,&c.Mat.to.2. 243.c.3.G
De modo puniēdi malefactores apud Iudæos.Mat. to.4. 197.c.1.C
Melius est hominem innocentem puniri,quam male meritum verberari.Parad. 35.c.4.H
Deus ex quinq; causis solet punire homines in hac vita,vt patet his versibus.

Vt probet, aut damnet, aut expiet, aut mereatur,
Vt pateat Christi gloria, pœna datur.

Et exponuntur.Mat.to.2. 243.c.4.K
Aliquando puniuntur subditi pro peccatis prælatorum,& hoc tam à Deo,quam à iure,vt probatur. Mat.to.2. 244.c.1.C
Nunquam punitur populus pro peccatis prælati, nec è contra. Saltem illa punitione, quæ à Deo fit. Et aliquando peccante solo prælato, dicitur puniri populus propter peccatum eius, non quidem,quia puniatur,sed quia non expectetur,&c. Mat.to.2. 244.c.3.I
Punitio ad correctionem solum datur illis, qui mali sunt,vt boni fiant.Leu. 82.c.1.C
Defertur ordo punitionis Iudæorum a Deo pro peccatis eorum.Leu. 315.c.1.C
Punitiones semper fiunt per similia.4.Regum. 59. colum.4.K
Ex punitione,quam Deus facit in hoc sęculo maiore vel minore, non sumitur argumētum ad prouidendum maiora vel minora peccata delinquentium,bene tamen in alio sęculo valet argumentum,sicut & de præmio,&c.Leu. 319.c.4.F
Punitio quadraginta annorum,qua Iudæi sunt puniti in deserto,fuit ad multa bona. Deuteronom. 40.c.1.B
Deus nunquam punit directè nisi propter peccatū, & hoc maximè,quādo punit populum vel communitatem,secus tamen contingit,quādo in particulari persona fit punitio, vt patet de cæco nato.Ioannis 9.Deuter. 39.c.4.K
Punitio malorum in hac vita multa bona operatur, &c.Deuter. 76.c.2.K
Punitio malorum quando mitiganda,aut omninò tollenda.Mat.to.2. 240.c.3.K
De diuersa punitione criminum in veteri testamēto.Deuter. 131.c.4.K
A punitione malorum cessandum est, quando puniri non possunt, sine magno damno bonorum. to.4. 136.c.3.K
Pupillus Manet sub tutoribus & curatoribus vsque ad tempus præfinitum à lege.1.Reg.to.2. 12.c.1.C
Cum pupillis potest iudex tripliciter se habere in iudicando.Mat.to.6. 32.c.3.F
Purgare Inter corpora, ignis & aqua habent vim purgandi.Mat.to.7. 239.c.3.F
Aer quomodo purgabitur in die iudicij: & quomodo purgabitur tota sphęra aeris. Matth. tomo 7. 128.c.4.H
Paradisus terrestris purgabitur igne purgationis in die iudicij.Mat.to.7.129.c.4.F. Et dicitur paradisus hoc est hortus amænus, vel hortus delitiarū. ibidem.
Qui sunt,qui purgantur pœna purgatoria.Mat.t.7. 249.c.3.H
Purgatio Seu mundatio erat duplex,quędā naturalis, & quædam cæremonialis.Et hæc secunda præsupponebat primam, &c. Leuitic. 136.c.3.H
Inter purgationes speciales, Iudæi faciebant vnam generalem pro omnibus in decima die mensis Septembris in quolibet anno. Et in præfata die fiebant multa sacrificia tam pro populo,quā pro ipsis met sacerdotibus:& in hac die omnes Israelitæ ieiunabant nihil comedentes, vel bibentes vsque ad solis occasum.Et dicebant Iudæi,quòd Dominus in præfata die sedebat ad remittēdum peccata, & ad iudicandum fatalia distribuendo vnicuique homini,quod ei deberet euenire in illo anno.Et ob hoc se affligebant Iudęi in illa die. Sed hæc ridicula sunt & absurda, vt probatur. Leuitic. 151.c.1.E
Purgatio per ignem quomodo fiet. Matth.tomo 7. 124.c.2.C
Ad quid fiet purgatio mundi in die iudicij. Mat.t.7. 125.c.3.G
Duplex fit purgatio in die iudicij. Matthæ. tomo 7. 128.c.1.E
Purgatio cœlorum qualis erit. Matth.tomo.7. 25. colum.3.I
Purgatio, quæ fiet in die iudicij in corporibus, fiet dupliciter.Mat.to.7. 128.c.4.G
Purgationis ignis non ascendet vsque ad sumitatē aeris.Mat.to.7. 129.c.1.A

Purgatio vulgaris.

Purgatio vulgaris dicitur, quando inquiritur veritas rei, non modo iuridico per probationes, sed per quædam alia experimenta, & talis purgatio illicita est, & qui cogit ad hoc peccat. Num.to.1. 63.c.2.B
Purgatio vulgaris habet tres gradus,& c.3. Regum. 77.c.1.E
Omnem purgationem, in qua Deus tentatur, vetuit ecclesia,vt patet extra de purgatione vulgari.capitu Dilecti filij,& 2.quæst.5.ca. sæpè contingit,&c.3.Reg. 77.c.2.A
Purgationes vulgares, qualescunque sint, in tātum sunt reprobatæ,quòd sententia lata per eas, non tenet, sed restituitur læsus. extrà, de purgatione vulgari.capit.significantibus.3.Regum.77.c.2.C. Mat.to.2. 220.c.1.E

Universidad de Deusto Biblioteca

Ad purgationem vulgarem pertinent omnes probationes illæ,quæ vel incertę sunt: vel periculosę,vel expectant aliquid a Deo, quia Deus tentatur in talibus.3 Reg. 77.c.2.C

Deus concessit Israelitis aliquid, quod erat purgatio vulgaris,cuiusmodi erat probatio zelotipiæ, & furare in templo Salomonis, & coram altari, &c.2.Paralip. 86.c.4.I

Omnem purgationem,in qua tētatur Deus, vetuit ecclesia,vt patet extra de probatione vulgari.ca. Dilecti filij, & alias etiam minores,quibus Deus videtur minus tentari,&c.2.Paralip 87.c 3.K. Et sententia lata virtute talium purgationum, non tenet, sed restituitur læsus, extra de purgatione vulgari.cap.significantibus,&c. 2. Paralipomen. 87.c.3.K

Generaliter omnes illæ probationes,quæ vel incertæ sunt, vel periculosæ, vel expectant aliquid a Deo, pertinent ad purgationem vulgarem: quia Deus tentatur in talibus. secundo Paralipomen. 87.c.4.K

In purgatione vulgari tres sunt gradus, primus est, quando sumitur talis modus probandi, in quo necesse est periclitari,tam innocens,quā nocens, nisi à Deo miraculosè liberentur, vt in ferro cādenti,aqua feruenti,transitu per ignem, & similibus. Et ista est valde illicita inter omnes alias, vt patet 2.q.5.ca.Mennam.& ca.consuluit, & extra de purgatione vulgari.cap.dilecti filij. Secundus gradus est, quòd per illam non potest cognosci quis nocens, & quis innocens,& tamen est talis, quòd ab illa tam nocens, quam innocens potest sine peccato liberari,&c. vt probatio per duellū, in quo innocēs potest succumbere,si sit debilior, vt pater.2 quæst.5.cap.Monomachiam. Et extra de purgatione vulgari cap.Cum suscepti.& cap. significantibus, & ista purgatio non est ita mala sicut prima. Tertius gradus est in purgatione illa,per quam inuenitur delictum sufficienter: & tamen ad inueniendum illud tentatur Deus,vel saltem fit aliquid,per quod videtur Deus tentari, vt delinquens inueniatur,cuius modi erant aquę amarissimæ,de quibus Nu.5. Et iurantes in templo Salomonis: sic etiam est de iurantibus super altaria, vel supra corpora sanctorum, vel super euāgelia,super quibus falsè iurantes credunt certissimè puniendi à Deo. Ecclesia tamen vetuit omnem probationem,in qua tentatur Deus, extra de purgatione vulgari.capi cum dilecti, sicut antiquitus constitutum erat, quòd quādo abbas daret Eucharistiam monachis circa furta facta in monasterijs, dicebat: Corpus Domini sit tibi ad probationem hodie.2.quæst.5.cap. sæpè contingit. Sed ista probatio olim introducta,postea reprobata est Ecclesiæ auctoritate, vt dicit glos. &c.Mat.to.2.2.Paral. 87.c.2.E

Quando purgatio vulgaris non est periculosa nisi illi,qui nocens est,tunc,qui conscius est suę innocentiæ,potest subire talem purgationē,si videat, quòd alias euenient multa scandala,&c.Mat.t.2. 220.c.2.B

Purgatio mundi.

De purgatione mundi in fine sæculi.Mat.to.7. 123. c.1.D. Et illa purgatio fiet per ignem, vt probat. ibidem. 124 c.1.E

Purgatio in fine sæculi fiet dupliciter, vno modo p depositionem omnium dispositionum repugnātium nouitati gloriæ. Alio modo per separationem mistionis,secundum quam tollitur omne, quod alienum est à substantia. Primo modo erit purgatio in omnibus corporibus, similiter & secundo modo, vbi erit quid alienum à substantia. Et sic aqua purgabitur ab igne,&c.Mat.to.7.128. c.1.D.Primo modo tota sphęra aeris purgabitur, secundo modo aliquid eius purgabitur, sed non tota sphæra.ibid. 128.c.4.H

Confutatur positio quorundam dicentium purgationem fiendam solum in die iudicij per ignē cōflagrationis.Mat.to.7. 244.c.1.B

Purgatorium.

In purgatorio non punitur animæ à malis angelis, nec a bonis,immo à bonis consolantur, & reuelant eis aliqua de bonis, quę fiunt in hoc sæculo pro eis,vt inde citius liberentur. Reuelant etiam prosperitates suorum,saltem virtutes eorū,quos in hoc sæculo dilexerunt,sed illæ animæ puniuntur à Deo,&c.Exo.to.1. 88.c.4.K

Purgatorij pœna non est directè pro peccato. Sed ex relaxatione,&c.Exo.to.2. 146.c.3.H

Existentes in purgatorio puniuntur,non ad emendationem,sed ad vltionem.Leu. 82.c.1.B

In purgatorio non est timor seruilis,quia ibi futurū bonum expectatur.Deu. 165.c.1.E

Purgatorij pœna maior est quacumque pœna temporali huius mundi,vt dicitur Augustinus,& habetur.25.distin.cap.Qui in aliud.Iosue to.1. 112. c.1.C.Mat.to.7. 256.c.4.F

Quomodo intelligitur,quòd de purgatorio nō possit quis exire, quousque soluat omnes pœnas.3. Reg. 161.c.2.A

Licitum est orare,ꝙ aliquis sit in purgatorio,&c.3. Regum. 154.c.4.I

In purgatio non puniuntur animæ per ministros, sed Deus succendit illum ignem, vt dicit sanctus Thom 4.sent.distin.21.secundo Paralipomenon. 248.c.3.F

Existentes in purgatorio dicuntur proximi nostri: quia illis possumus bene facere,licèt nō possimus ab eis recipere bonum: quia quandiu sunt in purgatorio, non possunt pro nobis orare, nec etiam pro seipsis.Mat.to.2. 249.c.2.B

Illi,qui sunt in purgatorio,sunt maiores nobis,quātùm ad certitudinem de sua beatitudine, & quātùm ad impeccabilitatem: sunt tamē inferiores nobis quantùm ad pœnas,quas patiuntur. Et sic non sunt in statu orandi pro se: neque pro aliis, sed potius,vt oretur pro eis.Et ratio est: quia ipsi non sunt in statu merendi,cum nō sint viatores, nec oratio sua esset satisfactoria: quia modus satisfaciendi est illi determinatus per pœnas, quas patiuntur.Mat.to.3. 44.c.4.K

In purgatorio non est propriè mereri,neque satisfacere, sed est solum soluere. Matth.tomo quarto. 178 c.3.G

Quare in purgatorio sola anima patiatur.Mat.t.7. 72 c.3.K

Aliqui dixerunt purgatorium non esse vnum locū, sed quòd quilibet punit, vbi peccauerat: sed hoc est falsum.Mat.to.7.168 c.3.G. Nec est verum,ꝙ purgatorium sit in aere caliginoso supra nos,vt alij dicunt. ibidē 168.c.4.I. Sed dicendum,quòd purgatorium de lege communi est in concauitate terrę iuxta centrum circa locum damnatorū, &c.Ex speciali tamen Dei dispensatione non est tantū vnus locus purgatorius,sed plures. Et hoc contingit ad eruditionem viuentium,& ad vtilitatem ipsarum animarum patientium,&c.Mat. to.7. 169.c.1.C

Quòd post mortem sit purgatorium. Mat.tomo 7. 238.c.3.F.

238.c.3.F.Et est duplex,scilicet,ordinarium & extraordinarium,&c.Mat.to.7. 270.c.1.A

In corporalibus duo sunt purgatoria, scilicet ignis, & aqua,sed magis ignis,&c.Matth.tomo 7. 239. colum.3.F

In purgatorio est pęna sensus, & pœna damni per accidens,&c.Mat.to.7. 139.c.2.E

Existentes in purgatorio sciunt se per illam pœnā, quam patiuntur,purgādos esse. Et ideo illa est aliquo modo volita ab eis, quia sciunt, quòd nullo modo possunt peruenire ad beatitudinem, nisi illam sustineant. Et ideo voluntariè sustinent,sicut voluntariè sustinetur mors, eo quòd sine morte non possumus peruenire ad vitam æternam,&c. Mat.to.7. 241 c.2.B

Existentes in purgatorio non torquentur per demones, neque per angelos,sed a solo Deo. Et idem fiet circa damnatos post iudicium, &c.Mat.to.7. 241.c.4.I

In purgatorio purgātur animæ, sed non satisfaciūt, quia in purgatione tollitur malum,sed non augetur bonum, in satisfactione vero vtrumque fit. Mat.to.7. 243.c.3.H

Vnde in vita non datur propriè purgatio, sed post mortem.Nam in uita,si pœnæ inferuntur bonis, proficiunt per eas ad maius bonum per meritum spontaneæ patientiæ,&c. Si verò inferant malis, neque purgatio fit, neq; satisfactio, quia mali cū puniuntur,deteriores efficiuntur,&c. Mat. to.7. 243.c.3.I

Purgatorium dupliciter accipitur. Matth. tomo 7. 167.c.3.H

Purgatorij locus dupliciter consideratur, scilicet de lege communi vel de dispensatione speciali Dei. Et secundo modo multa possunt esse loca purgatorij,sed non primo modo.Mat.to.7.169.c.B. Et secundo modo quædam animæ puniuntur in locis in quibus peccauerunt. ibidem

Desitu loci purgatorij.Mat.to.7. 170. c.1.B

Purgatorij locus nec est cœlum empyreum,neq; gehenna neque Lymbus puerorum,neque sinus Abrahæ sed alius locus ab istis distinctus. Mat.to.7. 239.c.2.B

Qui purgatorium negat,contra Dei iustitiam loquitur.Mat.to.7. 238 c.3.H

Existentes in purgatorio,& gehenna qualē habeant tristitiam.Mat.to.7. 240.c.2.A

In purgatorio est duplex pœna Matth.tomo 7.240. colum.3.B

Existentes in purgatorio non torquentur a demonibus,nec ab angelis beatis.Mat.to.7. 241.c.4.G

Existentes in purgatorio a solo Deo torquentur. Mat.to.7. 243.c.1.B

Dęmones assistunt animabus,quæ sunt in purgatorio,non tamen eas torquent.Mat.to.7. 243.c.2.E

In purgatorio tollitur malum, sed non augetur bonum.Mat.to.7. 243.c.3.G

De necessitate ponendi purgatorium. Mat.tomo 7. 244.c.1.A

Purgatorium elicitur ex illo Apostoli. 1. Corin. 3. Si cuius opus arserit, detrimentum patietur, &c. Mat.to.7. 245.c.4.F

Ecclesia orat pro existentibus in purgatorio. Matt. tomo 7. 246.c.2.A

Nullus,vt communiter,liberatur a purgatorio,quia nullus explet pœnitentiam debitam pro peccatis scilicet illam,quæ a Deo taxatur. Matth.tomo 7. 246.c.1.B

Quare aliqui negent purgatorium.Matth.to.7. 246. c.2.C

In purgatorio quare non ponatur vermis, neque aquæ niuium,neq; fletus,& stridor dentium.Mat. tom.7. 249.c.2.A

In purgatorio sunt tenebræ Mat.to.7. 249.c.3.F

Qui sint,qui purgantur pœna purgatoria. Matt.to.7. 249 c.3.G

Expiati per purgatorium ante mortem Christi,trāsibant ad sinum Abrahæ.Mat.to.7. 250 c.3 F

Expiati per purgatorium,ante mortem Christi,trāsibant ad sinum Abrahæ.Mat.to.7. 250.c.3.F

Purgatorium durabit vsque ad diem iuditij.Matth. tomo 7. 250 c.4.K

Mansio in purgatorio non dicit statum.Matth.to.7. 255.c.3.H

Existentes in purgatorio,aliquando merentur.Mat. tomo 7. 256.c.1.B

Pœna purgatoria sufficit ad expiandum omnē reatum pœnæ.Mat.to.7. 256.c.4 G

Facilius expiatur pœna reatus in purgatorio,quam alibi,propter duo.Mat.to.7. 256.c.4.K

Pœna purgatoria est necessaria ad remissionem reatus pœnarum nobis debitarum. Matth.tomo 7. 257.c.1.A

Quare vnus existentium in purgatorio citius liberetur per suffragia ecclesiæ,quam alius.Matth.to.7. 299.c.1.D

Quare solæ animæ sustineant pœnam purgatoriā. Mat.to.7. 273.c.2.A

Animam separata non suffert pęnam purgatoriam pro corpore.Mat.to.7. 273.c.4.G

Quomodo animæ eant ad purgatorium.Matt.to.7. 279 c.4.F

Anima spontè vadit ad purgatorium.Mat.tomo 7. 279.c.4.H

Angeli committantur animas euntes in purgatorium. Mat.to 7. 279.c.4.I

In purgatorio puniuntur, qui decesserunt in peccatis venialibus,vel in aliquo onere inexpletæ satisfactionis, & ex hoc apparet necessitas ponendi locum purgatorium. Et purgatoriū fieri post mortem,&c.Mat.to.7. 244.c.1.A.& 249.c.3.G

In purgatorio est propriè pœna ignis. Et non videtur, quòd sit ibi alia pœna ponenda earum, quæ sunt in inferno,&c.Mat.to.7. 248.c 4.H

In purgatorio non est pœna vermis, nec aquæ niuium,neque fletus & stridor dentium,bene tamē tenebra,&c.Mat.to.7. 249.c.2.A

Ignis purgatorij incępit esse ab exordio mundi, sed ignis illius pœna & afflictio cæpit esse,cum homines cęperunt mori,cum quodam reatu pœnæ sine culpa mortali, sed quis fuerit primus, qui istā pœnam cæpit pati, non constat. Matth. tomo 7. 249.c.4.K

Ad purgatorium descendebant de omnibus gentibus aliqui vsque quo lex Christi fuit sufficienter promulgata: nam ex tunc soli Christiani possūt descendere in purgatorium, &c. Mat.to.7.250.c. 1.B.Et explentes pœnam purgatoriam, ante passionem Christi recipiebantur in Lymbo patrum, sed post Christi passionem recipiūtur in cęlo, &c. Mat.to.7. 250.c.2.C

Purgatorium durabit vsque ad finem mundi,&cęt. Mat.to.7. 250.c.3.I

Existentes in purgatorio sunt partim in via, & partim non. Mat.to.7. 256.c.1.A

Pœna ignis purgatorij prodest ad tollendum reatū pœnæ,vt probatur. Mat.to.7. 256.c.3.F

Pœna purgatorij est necessaria pro quibusdam ad remissionem reatus pęnarum nobis debitarum, vt probatur.Mat.to.7. 257.c.1.A

In

Universidad de Deusto Biblioteca

In purgatorio non manent omnes animæ æquali tẽpore,sed aliquæ plus & aliquæ minus. Et Deus temperat diuturnitatem in acerbitate,sicut ei placet,& ipse nouit,&c.Mat.to.7. 257.c.4.F

In purgatorio quare solæ animę puniantur sine coporibus.Mat.to.7. 277.c.3.F

Nec est inconueniens,quòd sola anima sustineat pęnam purgatoriam, non quasi pars hominis,sed quasi habens totum esse hominis.ibidem 273. colum.2.A

In purgatorio, animæ à solo Deo torquentur, nec illas vident dęmones torquæri,&c.Paradox. 59. c.1.E.& 85.c.1.A

Certa beatitudinis spes lætificat existentes in purgatorio.Parad. 84.c.2.C

In purgatorio tanta est cruciatum immanitas,vt ab inferorum qualitate modicum aut nihil distet, differunt tamen ex duratione, & ex certa spe futuræ beatitudinis.Parad. 84.c.2.D

Existentes in purgatorio multipliciter bonorũ angelorum consolationibus recreantur,&c. Parad. 84.c.4.F

Inter purgatorij pęnas & inferni,quid interfit.Para. 84.c.4.G

Aliqui existentes in purgatorio atrociores pœnas sentiunt,quam aliqui existẽtes in inferno. Parad. 84.c.4.G

Ad locum purgatorij ducuntur animæ ab angelis bonis, & non a dęmonibus. Paradoxa. 85.colum.2.E

Dandus est vnus & certus purgatorij locus, sicut datur vnus inferni locus, vsque ad diem vniuersalis iudicij. Accedit tamen cum hoc, vt quædam animæ in varijs locis purgatoria pœna crucientur,quod contingit propter multa. Primò vt in illis locis crucientur, in quibus peccauerunt. Secundo, vt ab aliquibus videri, aut audiri queant,qui eos cognouerunt, vt stimulentur ad fugienda huiusmodi peccata,ne incidant in talia tormentorum genera,aut vt inde exponant aliquibus statum suum,vt remedia velocioris liberationis inquirant. De his multa Gregorius in 4. Dialogorum,& c.Parad. 100 c.2.B

Purgatorij locus & infernus contermini sunt in terræ profunditate Parad 100. c.3.I

Purgatorij locus supra infernum damnatorum est, in quo multiplicitas pœnarum est, sed præcipua est in igne.Et in hoc loco nulli sunt dęmones.Parado. 101.c.1.A

In descensus Christi ad inferos,nullos a purgatorio liberauit,&c.Parad. 104 c.4.F

Existentes in purgatorio iuxta diem iudicij tantùm cruciabuntur illo paruo tempore,quantùm cruciandi essent in magno tempore, si non esset de ppinquo dies iudicij.Parad. 104.c.4.K

Purificatio. In purificatione manebat mulier pariens masculum quadraginta diebus,& hoc pure cęremonialiter. Et non ex ratione naturali, bene tamen ad ea, quæ fiunt secũdum naturam,scilicet,ad formationem corporis viri per quadraginta dies,&c. Leui.121. col. 3.F. Et ad formationem corporis fœminæ per octoginta dies, cuius causa refertur. Lenit. 121. colum.4.K

Quando in purificatione præcipitur offerri turtur vel pullus columbæ pro peccato, per peccatum non debet intelligi peccatum in coitu, quia nullum tale est in coniugatis.Leui.122.c.2.E. Nec debet intelligi peccatum originale fœtus, vt aliqui dicunt.ibidem.Sed dicendum quòd fiebat pp peccato in generali illius mulieris, vt Deꝰ remitteret pœnas debitas pro peccatis suis,& cęt.Leuit.122. col.3.H. Sed melius videtur dicendum, quòd fieret pro peccato.i.pro immunditia legali ibidem 123.c.4.G

Purificatio a pollutione nocturna seruabatur in deserto:quia qui erat sic pollutus, iubebatur dilucu lo exire castre,& non reuerti ad illa vsque post Solis occasum Deut.23.Leui. 228.c.1.E

In tempore purificationis non se præsentauit mater Samuelis coram Domino:quia ipsa non obligabatur ad purificationem, &c. Quia erat mater leuitæ.1.Reg.to.1. 32.c.3.H

Quare nunc non obseruent Iudæi purificationis legem.Leuit. 111.c.4.I

A purificationis lege,de qua Leuit 12. Non fuit exẽpta beatissima Virgo per illam particulam,fi pro semine &c.Leuit. 111.c.4.H

A purificationis lege,an de facto fuerit exẽpta beatissima Virgo,vel fuerit obligata,non constat, tamen secundum tenorem legis, dicendum quod fuerit obligata,vt probatur.Leuit. 113.c.1.A

Multis purificationibus immunditiarum potuit esse subiecta beatissima Virgo,& de facto fuit absque peccato.Leui. 113.c.4.K

Minor purificatio,quę erat in vete lege,fiebat per aquas lustrationis, & ideo ĩ omnibus alijs debebat ipsa præcedere.Num.to.1. 266.c.3.I

Quando aliquibus indicitur purgatio super crimine obiecto,de quo sunt infamati,debet stari iuramento eorum,& compelluntur iurare super reliquias Sanctorum,vel super sepulchra eorum,aut super altaria, vt patet in Decretis. 2.q.4.cap.hoc autem proprium.& in c.me nam,&c.4.Reg. 261. colum.2.D

Purificationes mulierum non fiebant tẽpore,quo Iudæi erant in Babylone.4.Reg. 261.c.2.D

Quare in die purificationis Virginis Gloriosæ ecclesia instituerit festum candelarum. 1. Paralipo. 277.c.4.H

Purificatio Nazareorum erat votiua.Matth. tom.6. 290.c.2.B

De Pauli purificatione, & comprehensione eius a Iudæis.Mat.to.6 271.c.2.C

Purpura. Est genus lini tincti quodam colore, qui rubeus est, non totaliter, sed aliqualiter declinans ad nigredinem, vel ad albedinem, sic, scilicet,quòd super tinctura aliquã leuem detur fortis tinctura rubea, & prior color faciet istum. Secundum degenerare a perfecta rubedine,& hoc vocamus purpuram,& potest hoc reperiri in lana,& in lino.Fuit autem purpura ad faciendum cortinas tabernaculi. Fuit etiam ad faciendum velum, quod pendebat ad introitum sanctorum, & ad faciendum tentorium, quod pendebat in introitu tabernaculi. Fuit etiam ad faciendum tentoria in circuitu columnarum atrij. Fuit etiam ad faciendum Ephod,siue superhumerale, & ad faciendum rationale, & ad faciendum mala punica.& cætera. Exodo tomo 2. 15.col.2.E

Et in Hebræo purpura dicitur argonia. Et est color rubeus, declinans ad nigredinem, quemadmodum color sanguinis, & color rosarum,ibidem 185.col.3.H

Purpura est color rubeus, qui vulgariter dicitur renado.Num.to.1. 45.c.1.A

Purpureus. Color est color rubeus declinans aliqualiter ad nigrum. 2. Paralip. 31.c.1.A

Purum Quadrupliciter dicitur. Exo. tom.2. 102.c.2.D

Quanto aliquid est magis purum per separationẽ impuritatum ab eo,tanto illud est melius, & nobilius.Leuit. 117.c.2.E

Puteus. Videntis,& viuentis puteus, de quo Genesis 25. non est puteus Bersabee, Gen. 295.c.3.G

Putrefactio. Ex putrefactione generantur sex animalium genera, &cęt. Gene. 10.c.4.I

Quadragesima.

QVADRAGESIMA præcedit festum Resurrectionis propter duo. Mat.to.3. 201.c.1.B

Quadragesimæ ieiunium,nõ prouenit ex aliquo mandato Christi, sed ex statuto Ecclesię; habuit tamen illud causas pendentes ex facto Christi,quę referũtur.Mat.to.1. 225.c.2.E

Quadragesima non fuit instituta a Christo,sed à Petro post Christi mortem longo tempore. Matth. to.4. 91.c.1.A

De Quadragesima in dictione Ieiunium.

Quadraginta Anni quibus morati sunt filij Israel in deserto,magis fuit vtilitatis,quam pœnalitatis inductiuum. Num me.to.1. 211.c.1.A

Quare filij Israel steterint quadraginta annis in deserto.Exo.to.1. 252.c.1.A

Quadraginta annorum punitio,qua Iudęi fuerunt puniti in deserto,fuit ad multa bona. Deuteron. 40.c.1.A

Quadratum. Ad quadrati mensuram castrametabantur Israelitę in deserto, & in medio eorum ambulabat tabernaculum.Exo.to.1. 196.c.3.H

Quadrati figuræ assimilatur homo virtuosus, vt dicitur in fine.1.Ethi.Exo.to.2. 46.c.2.D

Quadriga Aliquando accipit pro quatuor equis,& non pro plaustro, vt patet.2.Paralipo.1.cùm dicitur quadriga equorum sexcentis argenteis. Et aliquando accipitur pro plaustro, quod trahebant quatuor equi, sicut biga,& triga &c.2.Paral. 13.c.3.H

Quadrupes. Animalium quadrupedum erant decem species mundæ Iudæis ad comedendum,vt habetur. Deuter.14. Et ad offerendum non nisi tres.Leu. 135.c.1.C

Qualitas. Qualitatum quadruplex est operatio.Mat.to.4. 236.c.4.I

Quæ qualitates oppositæ intentionaliter possunt inesse eidem:non tamen qualitates, quæ oppositæ sunt secundum esse naturale, vel materiale. Mat.to.7. 175.c.3.I

Nulla res potest a qualitatibus oppositis æqualiter simul alterari.Mat.to.7. 175.c.3.K

Sine armonia qualitatum primarum non viuit animal.Mat.to.7. 176.c.2.D

Datis quatuor qualitatibus, necesse est esse quatuor quatuor elementa,nec plura,neque pautiora.Iosue.to.1. 194.c.3.H

Qualitates tangibiles,quæ sint.Mat.to.4. 235.c.1.C

Nulla qualitatum operatio erit post resurrectionẽ ad corruptionem corporis: quia anima propter dominium,quod habebit supra corpus,ligabit illas.Mat.to.4. 236.c.3.K

Quantitas Non ponitur principium operatiuum,neque passiuum.Leu. 196.c.4.F

Quantitas interminata æqualiter conuenit omnibus elementis.Mat.to.6. 92.c.3.F

Quantitas à quibusdam sic definitur: Quantitas est ens,quo aliquid est mensurabile, vel mensurans. Leu. 206.c.1.C

Corpora humana habent determinatam quantitatem.Mat.to.4. 250.c.3.I

Sicut quantitas se habet in corporibus,ita simplicitas in spiritibus.2.Paral. 30 c.3.I

Quantitas propria corporis efficitur minor se ipsa dupliciter.Mat.to.4. 250.c.3.F

Non est eadẽ quantitas beneficij remissionis, & peccati remissi.Mat.to.5. 72.c.3.F

Omnis quantitas continua dicitur magna, nec sic magnum recipit comparationem,&c. in Parad. 16.c.1.C

Quantitas prima sui diuisione diuiditur in continuum,& discretum. Et existentibus sub primo membro cõuenit hæc generalis proprietas, quæ est magnum esse, & existentibus sub secundo cõuenit hæc.s.multum esse,&c.in Parad. 16.c.1.D

Quatuor. Quodlibet de quatuor elemẽtis, de quatuor temporibus, de quatuor humoribus necessario habet solidam contrarietatem ad vnum, & simplicem ad duo sui generis.Iosue to.1 194.c.2.E

Queduſim In hebræo significat sanctificationes.Iud. 187.c.2.E

Quærere Deum. Querendus est Deus à nobis, nõ localiter, sed spiritualiter.Et qui sic quærit eum,inuenit.1. Paralip. 327.c.1.D

Quærere Deum in ægritudine potest dupliciter accipi.Vno modo pro placere ei, & petere remissionem peccatorum. Alio modo pro quærere remedium contra ægritudinem corporis ab eo, vt ipse saniratem tribuat. Accipiendo primo modo,dicendum est,quòd peccatum est non quærere Deum in ægritudine.2.Paral.221.c.1.B. Secundo modo accipiendo dicendum est, quòd non obligatur homo quærere Deum in ægritudine propter duo,&c.2.Paral. 221.c.2.E

Quæstio. Ad quæstiones Christo ꝓpositas, semper ipse respondebat directè: nisi ex apertione veritatis sequeretur malum, & inconueniens, vt probatur exemplis. Matt.to.5. 78.c.2.E

Quæstio,vt habeat colorem aliquem, debet fieri de re,quæ prima facie dubitationem habet,&c.Ma. tomo 5. 254.c.4.I

Quæstio fundamentalis,quę ab Auctore discutitur in lib.de Statu animarum post mortem, talis est; Vtrum eis, qui per mortem ab hac luce decesserunt,aliqua bona. vel mala animalibus eorũ perferenda maneant post mortem.De Statu animarum.2.c.2.D. Ad quam respondet Auctor per septem conclusiones, quas probat in toto illo libello.& referuntur in dictione,Conclusio.

In libello de optima politia Auctor quęrit primo, de his,qui ciuitates primo constituerũt. Aut quo modo illæ fuerint primo constitutæ, ad quam respondet. Primo iuxta tenentes mundum fuisse ab æterno. Secundo iuxta tenentes oppositum, de quorum numero est Ouidius,&c. Et vtrãque improbat Auctor.De Opti.poli.1 c.2 B.Et tandẽ respondet iuxta veritatẽ fidei.ibi.3.c.1.C. Posſea ꝙrit an in bona politia,mulieres deberent esse cõmunes,

munes,vt dixit Plato,& Socrates,qnã ad vtranq; partem difficultat.ibi.3.c.4.K. Quam absoluit ponendo sex conclusiones.4.c.2.A.vsq; ad finem libri.quas.in dictione.Politia.

Quidditas Esse,& indiuiduum distinguũtur ĩ rebus materialibus: sed in substãtijs separatis,distinguunt̃ esse,& quidditas; non tamen indiuiduum: sed in Deo omnia ista sunt vnum,&c.Mat.to.7. 199.c.4.G

In Deo quidditas,indiuiduum,& esse sunt penitus idem.Mat to.7.200.c.1.A.Et speciale in Deo est, non distingui in eo quidditatem & esse,ibid.

Quies Duobus modis accipitur. Vno modo pro delectatione vel gaudio.Alio modo,& propriè,pro cessatione à motu,& idem est, quod vacatio ab operibus. Leui.270.c.4.F.Parad. 129.c.2.C

Inter quietem,& pacem quid interfit.Iosue tom.2. 157.c.4.G

Quiescere. Aliquando significat cessare à motu, maximè à locali aliquãdo significat delectari,siue secundum rationem, siue secundum sensitinam virtutem,&c. Parado. 128.c.4.I

Quinque. Reperiunt̃ nominati, prius q̃nati,primus fuit Ismahel.Genes.16.

Secundus Isaac. Gen.17. Tertius Iosias.3.Regũ 13.

Quartus Iãnes Baptista.Lucæ 1.Quintus Christus. Mat.1.& Luc.1.Et istæ p̃nuntiationes factæ fuerũt ex causa speciali.s.propter aliqua priuilegia, vel excellẽtias quæ in istis apparere deberẽt,&c. Mat.to.1. 103.c.3.I

Quod quid est. Qũo quod quid est dicatur esse obiectum intel lectus.Iosue to.2. 37.c.2.A

Raab.

RAAB capta est in vxorem à Salomone,cũ esset mulier Chananæa, nec occisa est propter pactũ, quod interposuit cũ exploratoribus Hebræorum:Iosue.2.& pp beneficiũ, quod toti populo egit,datus est sibi locus optimus in medio Israel.Iosue. Num.to.2. 205.c.3.F

Raab non fuisse meretricem, sed hospitalariam tũ dicit Nicolaus:sed dicendũ, q̃ vel erat actu meretrix,vel fuerat prius.Iosue.to.1.37.c.2.D. Nec est dicẽdũ,q̃ fuerit meretrix publicè prostituta: sed solũ fornicaria aliquibus se commiscens, & erat de magno genere inter Ierichontinos ibid.

Raab mota est a Deo specialiter ad occultandũ exploratores.Iosue.to.1. 40.c.1.D

Raab prius abscondit exploratores,quam respõderet nuncijs regis Iericho.Iosue.to.1. 40.c.3.I

Raab non meruit propriè.s.vitam æternã excusando exploratores à morte,meruit tñ aliquod prẽmiũ temporale, non quidem mentiendo, sed qa bene fecit Israelitis.Similiter dicendum de obstetricibus Pharaonis,&c.Iosue to 1. 41.c.1.A

Mendacium Raab officiosum fuit leuissimæ culpę. Iosue to.1. 42.c.2.D

Raab mẽtiendo,grauius peccauit venialiter, quam obstetrices Pharaonis.Iosue to.1. 42.c.4.F

Raab tria fecit. Primũ,q̃ exploratores Iudæorum liberare voluit. Secundum,q̃ ad illos liberandos mẽrita est. Tertium,q̃ per artificia sua eos a morte liberauit.Ios.to.1. 43.c.2.D

Raab valde grauiter peccasset abscondendo exploratores, & dando eis modum, vt redirent ad castra Israelitarum,& prodendo patriam: nisi multa inciderent,quæ ipsam a peccato liberarẽt. Prium,quia ipsa clarissimè cognoscebat illos esse viros de exercitu Domini,& quod Deus volebat dare terram istam in manu eorum,& ideo voluit cooperari eis,vt non repugnaret menti diuinæ, &c.Iosue to.1. 43.c.3.F

Si Raab Deus solum notificaret, q̃ vrbs Iericho esset tradenda in manibus Iudæorum non propter rea tenebatur ad tradẽdum illam vrbem Iudęis, & si propter hoc cooperaretur Iudæis,peccasset grauiter,&c.Iosue to.1. 45.c.1.C

Licet Deus non mãdauerit Raab, q̃ occultaret exploratores Hebręorum: fuit tamen mota à Deo ad hoc faciendum,&c.Iosue to.1. 45.c.1.C

Raab excusatur:quia cum nõ posset succurrere patriæ cadenti, succurrit tamen sibi ipsi. Iosue to.1. 47.c.1.A

Raab licitè ducta est in vxorem Salmonis. Iosue to.1. 118.c.1.D

Iosue iustè dimisit incolumes liberos Raab & cognatos eius in Israel similiter & Gabaonitas iustè seruituti subiecit,&c.Iosue.to.1. 167.c.2.C

Licet Raab modo humano per coniecturas potuit cognoscere,q̃ Deus esset traditurus terram Chananæorum in manus Hebræorum.Tamen verisimilius dicitur, q̃ diuino afflata spiritu istud cognouerit,& dixerit,&c.Iosue to.1. 47.c.1.B

Raab,vt dicit Rabbi Salomon,incepit meretricari anno decimo suæ ætatis,illo.s.quo Israelitæ exierunt de Aegypto,& multa alia pudenda dicit,& falsa.Iosue to.1. 48.c.1.E

Raab magis peccauit mentiendo,quam obstetrices Pharaonis.1.Reg.to.2. 63.c.1.A

Raab minus peccauit extensiuè mentiendo, quam Michol:sed intensiuè,minus peccauit Michol.1. Reg.to.2. 63.c.2.E

Raab,& omnes, qui confugerunt in domum eius, liberati sunt à morte, quia ad hoc se obligauerũt exploratores. Iosue 2.Et illud postea obseruauerunt Israelitæ,vt patet Iosue 6.Mat.to.1.74.c.3.K

Raab priusquam communicaret cum Iudæis, credidit in Deum Hebræorum.Iosue 2. Mat.tom.1. 74.c.4.G

Rabbi Salomon Aberrauit circa illud Leuit.1.Sãguinem eius fundentes per altaris circuitum.Leuit. 11.c.3.K

Rab.Salomon aberrauit circa illud Leuit.10.Interhæc hircum,qui oblatus fuerat pro peccato,&c. dicẽs q̃ illa die,qua mortui sunt Nadab,& Abiu fuerunt tres hirci immolati,& c.Leu. 91.c.3.F

Rab.Salomon improbatur dicẽs,q̃ Nadab,& Abiu perierunt incendio,similiter & iudices constituti in populo,quia,scilicet, viderunt Dñm in monte Sinai in igne,&c.Nu.to.1. 127.c.3.G

Rab.Salomon.& aliorum sententia refutatur circa illud.Num.12. Locuta est Maria,& Aaron cõtra Moysen propter vxorem suam Aethiopissam. Nume.to.1.159.c.3.F. Et tandem ponitur sentẽtia auctoris.ibid. 160.c.1.E

Rab.Salom.impugnatur circa vocationem Moysi, Aaron,& Mariæ ad tabernaculum fœderis. Nu. 12.Nu.to.1. 162.c.1.E

Rabbi Salomon.improbatur dicens, quòd omnes, qui mortui sunt in deserto propter peccatũ murmurationis in Cades Barne.Num.14.Fuerunt ad minus sexaginta annorum. Nu.to.1. 212.c.3.K

Dictum

Rab.Salomon ait fratres Ioseph postquàm eũ vendiderunt pœnitentia ducti nunquàm vinum bibisse vsque dum Ioseph in Aegypto viderunt. Gen. 377.c.4.H

Dictum Rab. Salo. de angelo mortis &c. improbatur,vt ridiculum. Nu.to.to.1. 239.c.3.K

Rab.Salo.deceptus est circa nubem &c. Num.to.2. 13.c.1.A

Rab.Salomon improbatur dicẽs, quòd præda,quã fecit rex Arad in Israel, de qua Nu.21. fuerit vna ancilla Aegyptia.Nu.to.2. 14.c.1.A

Rabbi Salomon improbatur dicens, quòd Deus quotidie habet vnã horã, in qua irascitur malis. Nu.to.2. 44.c.1.E

Rabbi Salomon expositio improbatur circa illud Num.24.dixit homo, cuius obturatus est oculus, similiter & expositio Aben Ezra, & ponitur vera expositio.Nu.to.2. 52.c.2.C

Rabbi Salomon,& Rabbi Mose Adarsan confutantur in assignatione: quare scriptura Nu.26.nõ narrauit omnes familias Beniamin. Num.to.2.fo.79. col.1.B

Rabbi Salomon decipitur in concordantia tertij capitis Nume. cum 26. Quia in tertio ponuntur octo familiæ Leuitarum,& in vigesimo sexto solum quinque. Et tandem ponitur ratio auctoris. Nu.to.2. 82.c.4.K

Rabbi Salomon improbatur dicens quòd Moyses non iuit contra Madianitas: quia fuerunt inter eos nutritus.Nu.to.2. 158.c.1.A

Rabbi Salomon improbatur dicens, quod iuerunt contra Madianitas trigintasex millia virorum duodecim millia ad pugnandum, & duodecim millia ad orandum,& duodecim millia ad custodiendum sarcinas bellatorum: cum tamen Nu. 31.dicat textus, quòd solũ duodecim millia iuerunt.Num.to.2. 158.c.3.G

Rabbi Salomonis improbatur sententia circa bellum filiorum Israel contrę Madianitas, de quo habetur.Ios.33.Nu.to.2. 159.c.1.E

Dictum Rabbi Salomonis improbatur dicẽs quòd Beelephõ.de quo Nu.16. erat canis quidã æreus, qui clamabat, quando fugeret aliquis de Israelitis &c.Nu.to.2. 178.c.1.A

Rabbi Salomon dicit,quòd castra Iudæorum durabant per duodecim milliaria cum figebantur,sed non videtur verisimile.Num.to.2. 181.c.3.K

Rabbi Salomon improbatur dicẽs,quòd ideo Moyses ignorauit respõsiones ad aliquas quæstiones: quia gloriatus fuerat se respõdere in magnis quęstionibus &c. Deut. 6.c.4.K

Rabbi Salomon confutatur dicens illud Deuter.2. Hodie incipiã mittere terrorem in populos, qui habitant sub cœlo, quòd in victoria cõtra Seon, & Og stetit Sol.Deut. 11.c.2.E

Rab.Salomon improbatur dicens illa verba Moysi Deutero.11. Et montem istum egregium: Libanum &c.debere intelligi, quòd petiuit videre Ierusalem,& templum &c. Deut. 17.c.3.F

Rab.Salomon improbatur circa concordantiam illius.Exo.20.Memẽto,vt diem Sabbathi obserues. cum illo Deut.5.obserua diem Sabbathi,dicẽs, q̃ vox Dei erat vna,& duo resonabat &c.Deutero. 25.c.4.I

Rab.Salomon improbatur dicens,quòd Deus appa ruit super mare Rubrum quasi vir pugnator contra Aegyptios, & in datione legis apparuit,vt sedens in trono,capite & barba canis. Deute. 33.c.3.F

Rab.Salomon improbatur circa illud Deut.10. In Mosera,vbi Mortuus est Aaron,& sepultus.Deut. 50.c.3.F

Rab.Salom.& Aben Ezra improbantur circa illud Deut.10. Eo tempore separauit tribum Leui, vt portaret arcam fœderis Domini.Deut. 50.c.4.I

Rab Salo.improbatur dicens, quòd cum filij Israel essent in deserto, quilibet offerebat voluntarias oblationes, vbi veller, siue in tabernaculo, siue extra. Victimas verò,quas ex necessitate offerre debebat, debebat in atrio tabernaculi offerre. Deutero. 62.c.4.F

Rab. Salomon improbatur dicens ad illud præceptum Deute.22.s. Si videris asinum fratris tui &c. non semper obligari sacerdotes.Deu. 114.c.4.F

Rab.Salo.& Aben Ezra improbantur circa expositionem illius Deutero.25.s. Spuet in faciem eius. Deut. 134.c.4.F

Rab.Salomon improbatur circa illud Deutero.27. De maledictionibus, & bñdictionibus in monte Garizim,& Hebal. Deut. 144.c.3.H

Rab. Salomon improbatur circa illud Iudi 6.s.Fecerunt Israel malum in conspectu domini &c. Iudic. 52.c.1.E

Rab.Salomon & aliorum opinio improbatur circa Iephte. Iudi. 118.c.2.B

Rab. Salomon aberrauit dicens, Abesan iudicem fuisse Booz Iudi. 128.c.1.E

Rab.Salomon improbatur dicens, quòd arca testamenti volauit super aquas Iordanis portans secum portitores suos, &c. Iosue to.1. 75.c.3.F

Rab.Salomon improbatur circa illud Iosue 7.s.Sic & sic feci. Iosue to 1. 136 c.3.F

Rabbi Salomon improbatur dicens, quòd omnes reges terræ habebant palatia in vrbe Iericho. Iosue to.1. 136.c.4.G

Rab.Salomõ improbatur circa illud Iosue 8.s.Tũc ædificauit Iosue altare Domino Deo &c. dicens ibi esse mutationem ordinis, &c. Iosue tomo 1. 152.c.2.D

Rab. Salomõ improbatur circa illud Iosue 10.s.Sol tace contra Gabaon dicens, q̃ sol qualibet hora canit aliquid in laudem Dei, & quia tũc canebat, iussit Iosue,quòd taceret à cantu. Iosue tomo 1. 180.c.3.F

Rab.Salomon improbatur, dicens sanctuariũ fuisse in tribus ciuitatibus solum,& omnes has fuisse de tribu Beniamin.s.Silo,Nobe,& Ierusalem. Iosue to.2. 115.c.4.K

Rab Salom. confutatur circa illud Iosue 24. subter quercum, quæ erat in sanctuario Domini. Iosue to 2. 188.c.4.F

Rab.Salo.improbatur circa illos sex modios,quos dedit Booz Ruth.Ruth. 257.c.3.F

Rab.Salo.in multis insaniuit,& circa quãtumcunque considerationem speculatiuam fuit nimis insipiens.3.Reg. 35.c.3.G

Rab.Salom.& alij Iudæi sunt imperiti circa gentiũ historias,& ritus cum nihil de libris poeticis, aut historiis gentium legant.4.Reg. 233.c.4.H

Rab.Aben Ezra improbatur dicens, quòd ex fornicatione solum præsumpta vir poterat repellere vxorem.Deuter. 125.c.3.K

De Rab.Aben Ezra vide in dictione, Rab.Sal.

Rab.Kimhi. Expositio refertur circa illud Iosue 2. Vt quemadmodum ego feci vobiscũ misericordiam: ita & vos cum domo patris mei.Ios.to.1. 49.c.2.A

Rab. Kimhi est de valde nouis, vel modernis inter Hebræos Rabbinos. Ios.to.2. 154.c.2.A

Rabsaces.

Universidad de Deusto Biblioteca

Rabsaces. Quem Senacherib rex misit ex Lachis ciuitate Iuda ad Ezechiã, Hebræi dicunt, ꝙ erat Hebræus natione, &c. Sed melius dr̄, ꝙ esset de Assyrijs, & vnus de magnis principibus regis Assyriorum, &c.4. Reg. 182.c.4 G

Viri missi ab Ezechia rege Iuda, rogauerunt Rabsacem, vt nõ loqueretur Hebraicè: sed Syriacè propter duo, &c 4. Reg. 185 c.1 E

Racha De quo 1. Parali 4. erat Dauid, vt dicũt glossa ordinar. & Rabanus, sed fallunt. 1. Paralip. 61 c.4.F

Racha, dictio Hebræa est, nihil significans per modum conceptus: sed solum per modum affectus: sicut sunt interiectiones apud nos, licet potest ẽt significare hominem vanũ, & sine cerebro. Matt. to 2. 122.c.3 I

De Racha referunt opiniones variç, sed dicẽdũ est, ꝙ Racha accipit pro interiectione secundũ Augustinum, & Gregorium. Mat.to.2. 122.c.3.I

Rachel Copulata fuit Iacob in principio secũdi septenij, quo seruiuit pro ea Laban, & ideo errant, dicente Hieronymo, illi, qui dicunt post hebdomadam annorum Rachel copulatã esse Iacob. s. ꝙ primo seruiuit Iacob alios septem annos prius quam daretur ei Rachel, qđ quidam tenuerũt: sed litera eos reprehendit, &c. Gene. 318.c.4.K

Rachel quare furata fuerit idola patris sui Laban, assignantur rationes. Gen. 327.c.4.G

Rachel nõ est sepulta in spelunca duplici: sed iuxta Bethlehem in via, in qua mortua est verno tempore. Et hoc designatur. Gen.35. vbi dr̄: Veni verno tpe. Et hanc causam reddidit Iacob, vt habet. Gen.49 Ge.342.c.2.C. Et Iudæi assignant quasdã alias causas fictitias. Gen. 397.c.2.E

Sepulchrum Rachel fuit factum a Iacob, & habet. 12. Lapides magnos in memoriam duodecim filiorum Israel, & extremitate titulus in pyramidem acuitur, quod vsq; hodie videtur a peregrinis nostris. Gen. 343.c.1.C

Rachel prius mortua fuit, quã Isaac, & etiam ante venditionem Ioseph. Gene. 349.c.3.I

Rachel pp duo specialiter fuit vxor Iacob. Primo, quia ipsam solum absolutè accepit, & totaliter spontaneus, nec aliam intendens accipere, &cęt. Secundò, quia illam solam plus alijs omnibus simul, diligebat, &c. Gen. 381.c.3.G

Radamantus. Radamanti sentẽtia dicẽtis, ꝙ perfecta iustitia, qñ quis recipit, q̃ egit, intelligit esse verũ tñ in vno casu. s. cùm sit commutatio in actionibus, & personæ sunt æquales: secus si sunt inæquales. Exod. to.1. 223.c.1.E

Radere Iudæis non licebat, regulariter radere quidq̃ in corpore suo, vt patet Leuit.19. & Ezechiel.44 Erant tñ aliqui speciales casus quibus radebant, non quia ipsi vellent: sed qa lex hoc iubebat, vt in leprosorũ emũdatione Leuitic.14. & Nazaræi, q polluebant ante finitũ votũ, & cum votum finiebatur, &c Nu.t.1. 74.c.3.I

Radius. Radij generatio est instãtanea: & etiã lux diffundit ĩ instãti. Ios.t.2. 30 c.4.I

Radius solis non est nisi quandiu gignitur. Matth. to.7. 132.c.4.H

Duplices sunt radij solis, & cuiuslibet astri s. direct⁹ vel incidens, & radius obliquus seu reflexus, per secundos eleuant vapores a terra, & non per primos. Parado.97.c.2.D. De Statu animarum, &c. De Opti.poli.6.c.4.K. Exo to.1. 269.c.1.D

Radij solares vnde est, quòd contrahant quandam rubedinem. 4. Regum. 29 c.1.A

Radix De triplice radice mali iudicij. Matth. to.3. 116.c.3.F

Ragau Seu reu vixit annos ducentos triginta septem. Gen.11.1.Para. 35.c.3.K

Raguel De quo Exo.2. dicitur Iethro alio nomine, & alio dicitur Obab, siue Houai. Exo.to.1. 13 c.1.E

Rama Est nomen Hebræum, & potest esse appellatiuum, & tunc significat excelsũ, & potest esse proprium vrbis, quæ est in tribu Beniamin, primo modo accipitur Iere.13. & 31. & Threnorum 1. & Mat.2. Mat.to.1. 134.c.2.C

Ramatha De qua 1. Reg.7. Vocata est postea Arimathia, de qua dicit̃ fuisse Ioseph nobilis decurio, qui dedit sepulchrum pro corpore Redemptoris nostri in tumulo suo nouo Marci.15. 1. Reg.to.1. 30 c.2.B

Ramęi Populi descendũt a Regma filio Chus. 1. Paralip. 31.c.1.D

Ramesse. Ramessis nomen ciuitatis est ĩ terra Gessen, q̃ Iudæi construxerunt, cogẽtibus Aegyptijs, vt patet. Exo.1. Ge.392.c.3.F

Ramesses varia nomina assignantur. Exo.tomo 1. 5 c.1.B

Ramesses est q̃dam ciuitas q̃ postea Thebæ, vel Thebea dicta fuit, de qua fuit beatus Mauritius princeps legionis Thebeæ, quẽ cũ suis militibus occidit Maximianus Imperator sup Rhodanũ flumẽ Franciæ propè ciuitatẽ Auinionensem, &c. Exo. t.1.93.c.2 C. Et apud istã ciuitatẽ vixit aliquo tpe Paul⁹ prim⁹ eremita, & Anton. Nu.t.2.177.c.2.A

Ramus. Rami, quibus turbæ exierunt obuiã Christo, erant de oliuis, & palmis. Mat.to.5. 221.c.4.H

Rana Hebræi dicũt, ꝙ ranæ intrauerũt in corpora Aegyptiorũ, cum data est illis plaga ranarum: sed falsum est. Exo.to.1. 50.c.2.A

Ranæ aductæ sunt ministerio angelorũ ex fluminibus vsq; ad soliũ Pharaonis, &c. Exo.t.1.50.c.3.G

Populi quidam dicti Auianatæ habitãtes apud Grçciam, tanta ranarum, & muriũ multitudine sunt vexati, ꝙ sedes suas dimiserunt, & alias q̃sierunt in finibus Macedoniæ, vt refert Paulus Orosius, &c. Exo.to.1. 51.c.3.F

Rancor Qñ teneatur quis declarare alteri rãcorem suum in vultu, & quando lic faciendo agat illicitè. Leuitic. 190 c.3.F

Homo tenetur remittere rancorẽ, quem habet circa proximum etiã si non petat: Deus tamen non remittit alicui offensam: nisi petat, &c.2. Regum. 126.c.1.C

Rancor dr̄ propriè desiderium tribuendi malum p malo nobis illato. 2. Reg. 126.c.2.A

Raphaim De quibus. Genes.14. lingua Hebræa dicunt̃ magni gigantes & maiores corpore, quam Enacim gigantes, de quibus. Nu.13. & Ios.15. Et isti Raphaim erant in terra dicta Astaroth Carnaim, & hos percussit Codorlaomor rex, ante quam veniret ad reges Sodomorũ: qa inimici eius erãt, &c Gen. 249.c.3.K

Raphaim dicunt̃ gigantes, nõ quicunq;, sed q erant valde magni. Nam alij cõmuniter dicuntur Enacim in Hebræo. Iosue to.2. 92.c.1.E

Raphidim. Mansio Hebræorum in Raphidim modicum distabat a monte Sinai. Exo.to.1. 137.c.2.D

Rapina Est violentia ablatio rerum, præsente Domino, & defendere non potente. Leuit. 188.c.3.F

Rapina

Rapina maiorem dolorem causat quam furtum. Deut. 149.c.2.A

Inter rapinam furtum & vsuram quid interest. Iud. 114 c.3.H

De ratione rapinæ sunt tria. Iud. 124.c.3.K

Raptor Qui bellãdo bello iusto, accipit rem raptam ab alio raptore, nulli tenetur ad restitutionem: quia non succedit iuri alieno, cum non succedat in iure raptoris: sed constituit sibi nouum ius, cum iustè pugnando contra primum raptorem, possit accipere res illius, & sic q̃quam illæ fuerint res alterius: & primus raptor eas iniustè teneret, secundus raptor eas iustè tenebit: secus autem, si quis emerit à raptore in bello iniusto, vel donatum acceperit, vel per successionem vniuersalem, vel legatum, &c. 1. Reg.to.2. 182.c.1.B

Si esset raptor alicuius sanctimonialis, nihil ad legẽ Moysi quia in illa lege non erant sanctimoniales, &c. Mat.to 2. 161.c.4.F

De raptorum pœna secundum canones. Mat.to.2. 162.c.4.I

Raptor, si sit clericus in sacris, secundum canones degradatur 36. quæst.2. c.eos. & cap. de puellis. si autem sit laicus anathematizatur. Matth. tomo 2. 161.c.4 H

Raptoris pœnæ, quę ponuntur in legibus ciuilibus, habent locum de iure canonico præter pœnam capitis, quia manent leges in suo vigore, etiam in foro ecclesiastico, cum non repugnent iuri canonico, scilicet, quòd raptor & fautores perdãt omnia bona, &c. vt C. de raptu virginum. l. vnica. §. Sin autem. Et si ipsa consensit, & non parentes, applicantur bona illorum parentibus puellæ, arg. c. de raptoribus. 36.q.1. Mat.to 2. 162.c.4.K

Raptori iura antiqua canonica imponunt tres pœnas diuersas; nam secundum quædam iura efficitur seruus raptæ, vel parentum eius, nisi se redemerit 36. quæst.1. cap. de raptoribus. Et alia iura iubent, vt anathematizetur 36. quæst.1. capi. eos, & cap. de puellis. & cap. si quis virginem. & capit. nullus. Alia iura imponunt publicam pœnam agere, & duæ istarum habent locum simul, sed nõ omnes, &c. Nam in raptu considerantur duo. Primum est ipsa immanitas criminis, & per hoc imponitur pœna anathematis, vel pœnitentiæ publicæ, tamen in optione raptoris est, quam pęnã vult sustinere. Secundum est iniuria facta puellę, vel parentibus, &cęt. Et sic efficitur seruus, vel se ipsum redimet, & hoc idem intelligendum est de fautoribus. &c. Et quando rapta est ingenua; nam si fuerit ancilla vel libertina, tunc raptor & fautores non perdunt bona: sed anathematizantur. Alia pœna secundum antiquos canones dabatur raptori, scilicet, quòd rapta non posset cõtrahere cum raptore. 36. quæst.1. cap. de puellis. & c. [illegible]antem. & capit. placuit. Sed iam abrogatum est nunc, quia, si rapta consentiat in raptorem, valet matrimonium, extrà de raptoribus cap. accedẽs. & tunc rapta habebit bona raptoris in fauorem matrimonij, & iam abrogata est illa lex, de raptu virginum. l. vnica. §. sin autem ingenuam. Idem dicendum est de raptu viduæ, quod de raptu virginum secundum iura canonica. Si autem rapta sit sponsa alterius, vel coniugata, punitur raptor duplici pœna, scilicet, pœna raptus & pœna adulterij secundum iura canonica, & hoc si ipsa non consensit raptori; nam tunc bona raptoris & fautorum applicabuntur illi coniugatæ: sed si ipsa cõsensit, applicabũtur viro eius, & ipsa erit rea adulterij, & raptor efficitur seruus viri eius, sin autem raptor sit sponsus raptæ non punietur in aliquo, secundum iura canonica, quia non reputatur raptus. Mat.to.2. 163.c.1.B

Raptus quotuplex Mat.to.2. 160.c.3.F

Raptus quid sit Gen. 140 c.4.I

In raptu cur homo nullum sensum habet. Exo.to.1. 66 c.2.D

Raptus Pueri, vel cuiuscumq; viri ad abusum, si raptores sint clerici eijciuntur à clero, idest, deponuntur: & priuantur beneficijs ecclesiasticis, & insuper includuntur in monasteria arcta ad pœnitentiam agendam. Si autem fuerint laici excommunicantur, & a cœtu fidelium omnino fiunt alieni extrà, de excessibus prælatorum c. clerici. Et ratione raptus grauiores pœnæ sunt imponendæ, quæ non sunt statutæ a iure. Iudex tamen exquiret eas & imponet. Mat.tom.2. 163. col.4.F

Raptus est species luxuriæ, & conuenit aliquo modo cum stupro; raptus tamen semper dicit violẽtiam, quam qui facit propter stuprum facit, & ita semper raptus est cum stupro. Aliquando raptus capitur largè, scilicet, pro omni violenta ablatione mulierum de domo propria: siue sit mulier in potestate patris, & sit virgo: siue sit mulier, quæ in nullius potestate est, & non sit virgo, sicut vidua; siue sit in potestate alicuius superioris constituta in loco sacro; sicut monialis; siue in potestate Domini constituta, sicut ancilla: & siue sit puer: Et sic accipitur raptus 26. quæst.2. cap. raptores, & cap. Si quis non dicam. & cap. si quis virginem. & in Authentica de mulieribus, quæ proprijs raptoribus nubunt. § sancimus. collatio.9. & isto modo est raptus sine stupro, quia stuprum semper est in virginem. Mat.to.2. 159 c.1.A

Raptus aliquando vocatur stuprum, eo quòd concurrat cum stupro; & tamen raptus non est tunc solum stuprum, qui raptus addit semper violentiam, quam nũquam importat stuprum: & sæpè raptus differt a stupro, quando, scilicet, vidua vel vel corrupta rapitur. Mat.to.2. 159.c.2.A

Raptum propriæ non committit sponsus rapiens sponsam, si sponsalia sint per verba de præsenti, peccat tamen. Si autem sponsalia sunt de futuro ita, vt ipsa possit accipere aliũ virum, secus est. Raptus tamen propriæ est, quando ea, quæ rapitur non est spõsa nec vxor. 36.q.1.c. lex illa. Mat.to.2. 159 c.2.C

Raptus in coitu tripliciter capitur, vno modo largissimè, scilicet, pro omni illicito coitu, sic communiter Doctores Iuristæ accipiunt, vt Ostiensis in Summa titulo, de Raptoribus, & 36. quæstio prima capit. raptus quoque. Et isto modo non potest assignari pœna raptus. Secundo modo accipitur largè, .s. pro coitu, in quo interuenit violentia siue sit adulterium, siue non. Tertio modo propriè pro coitu cum virgine desponsata, aut copulata, aut sanctimoniali, & ad hunc concurrere debent duo. Primum, ꝙ raptor ideo rapiat puellã, vt postquam cognouerit, accipiat eam in vxorẽ: nam si secus fiat, dicetur violentia: non tamen raptus tertio modo. vt patet 36 quæstione prima. §. cum ergo. Secundum est, quòd non interuenerint aliqua sponsalia de præsenti cũ puella: nam tũc non erit raptus cum sit vxor illius, vt dicitur extra de raptoribus cap. cum causa. & hoc est verum secundum canones & iura moderna: nam secundum leges etiam in sponsa propria comittitur raptus: si eam inuitam: aut saltem, inuitis pa-

Universidad de Deusto Biblioteca

rentibus de domo ipsorum adduxerit & cognouerit.capit.de raptu virginum.l.vnica ad mediũ. Sed quia hic canon repugnat legi, standum in canone,extra de raptoribus cap.cum causa in glos. Mat.to.2. 160 c.1.A

Hæc supradicta de raptu virginum intelligũtur de illis,quæ liberæ sunt:secus si ancillę quantuncũque nobiles.Mat.to.2. 161.c.4.I

Si raptus sit puellæ non desponsatæ puniebatur raptor in lege veteri tripliciter. Primo, ꝙ acciperet eam in vxorem,etiam si esset minoris dignitatis, quam vir, & hoc si pater dare vellet eam in vxorem.Exo.22.Secundò,quòd non poterat eam repudiare tota vita sua, & ista erat magna pœna, quia priuilegium immo lex erat omnibus, quòd possent repudiare vxores quomodocunque eis placeret Deuter. 24. Quòd ergo priuaretur quis hoc priuilegio magna pœna erat inter Iudæos. Tertiò,quòd ipse raptor daret patri puellæ.50.siclos argenteos pro iniuria, quam intulerat puellæ:& per consequens patri eius violẽter congnoscendo filiam eius,vt patet Deute.22.s. si inuenerit puellam vir virginem,quæ non habeat sponsum:& appręhendens concubuerit cum ea dabit patri puellæ.50.siclos argenteos: & habebit eam in vxorem: quia humiliauit eam : nec poterit dimittere eam cunctis diebus vitæ suæ.Et ita patet ꝙ lex illa intelligitur de raptu,& non de stupro: quia alias superflueret illa, quæ habetur. Exo.22. cum ambo essent de stupro. Tertiò , quia verba vtrobiq; faciunt diuersitatem.Nam Exo 22. dicitur,ꝙ si seduxerit; vbi significatur consensus, & tollitur violentia:sed Deu.22.dicitur, Appręhendens concubuerit cum ea & significat violentiã pertinentem ad raptum. Quartò, quia vtrobiq; ponuntur pœnæ diuersę:nam maiores pęnæ ponuntur Deut.22.quã Exo.22.Quòd si pater puellæ nollet dare eam in vxorem tunc tenebitur ipsam dotare iuxta consuetudinem patriæ, & hæc intelligenda sunt si non violenter abduxisset eã de domo parentum , sed in agro inuenisset eam, &c.Nam si de domo parentum maiorem pœnã merebatur: & fortè capitalem : & si non esset capitalis,condemnabatur parentibus dare plusquè quinquaginta siclos:& tñ quidquid esset,non ponit expressa pęna ĩ lege Moysi.Mat t.2.160.c.4.H

Si verò propriam sponsam raperet , & educeret eã de domo parentum,eis inuitis,& fortè ille nõ diceretur propriè raptus ẜm iura canonica , extra de raptoribus ca.cum causa,sed benè secundum leges: & fortè secundum Iudæos,licet nõ habeatur expresse in lege veteri. ibid.

Si aũt puella esset desponsata alteri per verba de p̃senti, idẽ est ꝙ in coniugata , & talis puniebatur pœna adulterij.s.lapidatione.Leu.20. & Deuter. 22.&c.ibid. 161.c.2.A

Si esset raptus viduæ, non est quid expressum in lege Moysi:qa hoc rarum esset,nã puellæ sunt,quę potius rapiunt;& ideo potest dici, ꝙ idem iudicaret apud Iudæos,qđ apud Gentes circa hoc, quia in multis circa foralia Iudæi sequebant leges Gẽtium,sed non circa cęremonialia. Deuteron.22. Possumus tñ dicere , ꝙ si talis vidua mansit sine prole, & priusq̃ requireret fratres , vel cognatos viri sui defuncti,&c.rapta esset,raptor lapidabat, qa istæ non poterant esse vxores raptorũ, qa illæ tũc nõ erant sui iuris quousq; cognati viri defuncti nollent eã habere in vxorem . Si aũt vidua talis non esset eiusmodi,vr̃ dicendum,ꝙ raptor ille teneret eam accipere in vxorem ad similitudinẽ virginum oppressarum, si illa vellet eum accipere, & non poterat eã repudiare in vita sua. Deut. 22.& de 50 siclis soluendis patri viduæ,non vr̃ ratio ita manifesta sicut in virgine,eo ꝙ ista erat in potestate patris, &c. Si aũt nollet eum accipere in virum,vr̃,ꝙ raptor esset capite puniendus; vel commutare pœnam in pecuniam.si mulier vellet, & dare debebat quidquid esset postulatum, vt est exemplum. Exo.21. De domino bouis cornupetæ,&c.Mat.to.2. 161.c.3.F

Si raptus esset pueri ad stuprũ,id est ad abusum,erat nefas abhominabile , quod vocatur, vitium Sodomiticũ,& raptor puniebaĩ pœna capitis, puer autem non,si vi oppressus esset. Leuit.19. Matth. to.2. 162.c.1.A

Raptus secundum legem ciuilem committi dicitur in virgine, vidua,& sanctimoniali.cap.de raptu virginum viduæ & sanctimonialis, in rubro & nigro, interdum tamen raptus dicitur puerorum ad abusum & coniugatarum : licet non sit hoc ita solitum.Mat.to.2. 162.c.1.D

Raptus potest committi in qualibet muliere si sit honesta & non seruiat libidini multorum: nam in huiusmodi non committitur raptus, vt colligiĩ.c.de raptu virginum.l.vnica,& de furtis lege, verum est,&c Mat.to.2. 162.c.1.B

Raptus proprissimè dicitur in puella virgine, quæ de domo paterna vel tutorum abducitur, vt cognoscatur,& cognita in vxorem habeatur. 36.q. 1. §. cum ergo, & si talis puella est libera reputatur graue delictum:quia ablata est virginitas,quæ reparari non potest.cap.de raptu virgi.l.vnica:& tales raptores damnantur morte. Matth. tomo 2. 162.c.1.B

In raptu potest aliquando committi violentia tripliciter. Primo contra solam virginem non habentem parentes: tutores vel curatores: aut si habeat, hi , in quorum potestate erat consenserunt raptori.Secundo potest fieri violentia solis parentibus:aut illis,in quorum potestate virgo est, & si illa consensit raptori & ad hoc operam dedit. Tertiò si vtrisq; infert violentiam.s.tam ipsi virgini quàm parentibus Si puella rapta sit libera & ingenua,inuita ipsa, vel ipsa & parẽtibus, raptor secundum legem ciuilem,punitur pœna capitis, & omnia bona raptoris mobilia & immobilia et semouentia applicantur raptæ , vt inde dotetur, cap.de raptu virginum.l.vnica. §.si autem puella in genua . Si autem virgo consensit in raptum, raptor punitur pœna capitis,& bona ipsius applicantur parentibus puellæ, quibus est facta vis, vt quidam putant.Et modus pœnæ erat,quòd poterat raptor à parentibus vel cognatis puellæ, in flagrante delicto , occidi impune : sed cessante delicto,per iudices erat exercenda vindicta in raptores, & in eos,qui auxilium & fauorem præstiterunt tempore raptus , nam eadem pœna puniebantur . Cæteri autem ministri huius scęleris puniebantur tantum pœna capitis, & hoc intelligitur,si tales essent liberi:nam,si serui essent, cõburebantur . Tenentur tamen parentes puellæ raptæ persequi raptorem & fautores ad hoc vt sustineant tales pœnas. Si autem negligentes fuerint, vel remiserint hunc dolorem , deportationis pœna plectuntur: puella tamen rapta poterit nubere,cui vellet,sed non raptori, cui si nuberet sine licentia parentum, non habebatur tamquam matrimonium in lege ciuili.Secundum tamen ius canonicũ sic, & tũc puella p̃debat bona raptoris,&c. De hoc ĩ Authẽtica de mulieribus, quæ proprijs raptoribus nupserunt. §. sancimus. Colla.9. Et quando raptores condemnarentur, nõ relinquębatur eis appellationis locus,nec audiuntur appellantes.cap. de raptu virginũ l. vnica.§.sin aũt post cõmissum. Quod si rapta sit ancilla vel libertina,raptor capite punitur,bona tñ eius non applicantur puellæ eodem. §.si autẽ rapta sit vidua, & sit ingenua, omnino sicut de virgine rapta dicendum est. Si autem ancilla vel libertina, idem sicut de ancilla vel libertina virgine dicendum est:& idem dicendũ si rapta sit sanctimonialis quo ad pœnas, siuè sit virgo siuè fuerit vidua. Si autem rapta sit virgo desponsata vel coniugata , raptor punitur pœna raptus virginis non desponsatæ:& pœna adulterij sicut punitur raptor virginis non nuptæ & fautores,&c.Et eadem punitur secundum leges ciuiles raptor , qui est sponsus raptæ, si illa non consensit nec parentes eius.Sed iste rigor hodie non tenet:sed temperatur iure canonico,ꝙ.s.istud crimen sponsi non dicatur raptus extra de raptoribus.cap.cum causa.Mat.to.2. 162.c.1.B.& seq.

Si raptus sit puer ad abusum siue sit maioris ętatis, si fuerit ingenuus puer,raptor maioribus supplicijs punietur.s.vt ĩclusus fame & verberibus puniretur.ff.de vi.publi.l.qui ceptu.& l.& cum qui. Si autem sit seruus aut libertinus,non puniĩ pręedictis pœnis,&c.Mat.to.2. 162.c.4.F

Raqua In Hebræo idẽ est quod tener. Gene. 367.c.3.F

Raritas. Nulla raritas est maior raritate ignis. Mat.to.6. 106.c.4.F

Rarum Naturale est Rariora cedere densoribus.Mat.to.7. 130.c.4.K

Ratio. Rationi repugnant oẽs partes aĩæ inferiores.s.concupiscibilis & irascibilis,ita vt ferantĩ in aliud:q̃ ratio vellit, exemplum est in paraliticis,&c.Gen. 190.c.1.A

Rationi repugnare non est nõ obedire ei,sed habere motũ contrarium ad illã,&c. Gene. 191.c.3.I

Quidquid est de dictamine rationis in homine, est de iure naturali.Mat.to.5. 84.c.4.F

Rationi non obedire in his, quæ ad rationem non pertinent,nõ est aliqua repugnantia:& ideo neq; turpitudo,&c.Gen. 191.c.4.F

Gratia ordinat rationem in Deũ.Mat.t.5. 151.c.4 G

Ratio est principium omnium humanarum operationum,&c.Gen. 192.c.1.E

Qui ratione superatus est ab aliquo,tripliciter se habet.Mat.to.6. 122.c.4.K

Quod rationi aduersetur concupiscibilis & irascibilis siue sensualitas, potest dici,ꝙ naturaliter contingat & non diuinitus,&c Gen. 195.c.4.F

Ratio naturalis non determinat numerum. Matt. to.6. 206.c.1.A

Naturale est moueri oẽs partes executiuas, id est, omnia membra ad imperium rationis,& moueri contra rationem esset cõtra naturam, &c. Ge. 195.c.4.H

Concordare cum ratione vires irrationabiles irascibilis & concupiscibilis, non poterat fieri nisi p aliquod agens , quod sit superius vtrisq; viribus, & durabit subordinatio quamdiu illud agens cõseruauerit illam habitudinẽ, &c. Et ẹst simile de aqua,quæ per ignem calefit,&c.Gen. 196 c.1.A

Ratio,secundũ ꝙ est speculatiua,habet duos actus, primus est componere & diuidere, & iste actus p̃tinet ad orationem,iuxta considerationem dialectici, secundus est discurrere de vno ad aliud causa notificicandi : & ideo procedimus de notis ad ignota,& sic consideratur ratio apud rhetoricos, &c.Mat.to.3. 52.c.4.F

Omne malum repugnat rationi. Matt.to.septimo. 41.c.4 G

Recta ratio dicitur esse mensura moralium operationum,&c.Mat.to.3. 64.c.2.E

Ratio circa moralia,non adiuncta aliqua experientia,cito deficit.Mat.to.7. 182.c.4.H

Ad rationem pertinet dirigere intentionem in vltimum finem nõ quidem ad se solam sine habitu , &c.Mat.to.3. 104.c.3 F

Rationis rectitudo non peruertitur per delectationem carnis,nisi quando illa est illicita. Mat. to.4. 42.c.3.G

Rationis ordo est maximè in ipso fine.Matt.tom.5. 8.c.4.K

Ratio & intellectus semp deprecatur ad optima.1. & 9.Ethi.&c.De Statu animarum. 4.c.1.C

Quòd expensarum rõ petatur, non improbat Aris. 4.Ethi.sed improbat nimiam diligentiam in ponendo rationem.4.Reg. 127 c.4.K

Tenetur quis rationem petere in rebus alienis,si ministrationem,quæ ad eum pertinet, alteri cõmittat.4.Reg. 128 c.1.A

Ratiocinari Est actus intellectus.Matt.t.7. 150.c.4.I

Rationalis Affectus describitur. Leui. 185. col 3.H

In parte rationali duæ sunt potẽtiæ distinctæ. Mat. to.7. 197 c.1.B

Rationalis vis regulat & regulatur:quia habet duas partes.s.intellectum,qui regulat,& voluntatem, quæ regulatur:& hoc vel respectu Dei quantũ.s. ad cultum sibi debitum specialiter,&c. vel respectu proximi.Deut. 27.c.3.K

Rationalis creatura differt ab intellectuali in cognitione non ex parte obiecti , sed in modo intelligendi Mat.to.2. 50.c.2.C

Rationale Summi sacerdotis veteris legis describitur. Exo t.2.17.c.4.H.Et dicebatur rationale:quia,cum illud induebat sacerdos,poterat inquirere veritatem de quocumque vellet,& respondebatur ei,vt patet de Abiathar.&c.Exo.to.2. 17.c.4 F

In rationali summi sacerdotis veteris legis:Erat intra suam duplicitatem, id est , intra pannum duplicatum eius , doctrina & veritas , vt dicit litera nostra,& vt dicit litera Hebraica,vrin & tumin , sed ad idem redit.Exo.tomo 2.56.col.4.F. Hanc doctrinam & veritatem Iosephus dicit esse quẽdam splendorem procedentem de lapidibus illis præciosis,qui dicebat Deum esse placatum, ꝙ sicut summus sacerdos petebat, ita in effectu cõpleretur:quando vero non procedebat fulgor,significabatur responsum non esse secundum voluntatem ipsius sacerdotis, vel secundum formã petitionis suæ. Et istum splendorem , dicit Iosephus cessasse per ducentos annos antequam ipse inciperet scribere librum Antiquitatum sub Tito & Vespesiano,& quasi per centũ viginti quinque,aut centum triginta annos ante Christi natiuitatem. Rabbi Salomon dicit, quòd ista doctrina & veritas erat nomen Dei tetragrammatõt , quod erat in rationali , & virtute illius manifestabantur veritates rerum inquisitarum Exo. to.2. 56.c.4.K

Quomodo rationale cohęreret super humerali Exo.to.2. 63.c.2.C.

Rationale qualiter vocetur secũdum Latinos Græcos & Hebræos.Exo.to.2. 63.c.3.G

Universidad de Deusto
Biblioteca

In rationali erat plicatura pāni,sed quare.Exo.to.2. 63.c.4.F
Intra rationale, secundum Aben Ezra, erant duæ laminæ, quarum vna erat argentea, & altera aurea factæ ad modum astrolabij &c. quod improbatur.Exo.to.2.64.c.1.A Quædam glossa Hebrea dicit, q̄ in illis laminis erāt scripta nomina duodecim tribuum, & cum quolibet nomine tribus erat scriptum nomen vnius stellæ, vel vnius constellationis, aut angeli, & sic continuabatur memoria illius tribus apud Deum &c. quod improbatur.Exo.to.2. 64.c.1.E
Rationale & superhumerale sic erant vnita, vt à se inuicem separari nequirent.Exo.to.2. 66.c.1.C
De rationali.Exo.to.2. 205.c.4.
Rationale dicitur legion Græcè & Hebraicè pectorale &c.Exo.to.2. 205.c.4.K
Rationale iudicij dicebatur sic, quia in eo iudicabatur id,quod erat absconditum.Ios.to.1. 163.c.3.I
Fulgor lapidum in rationali cessauit antè Christi natiuitatem quasi triginta annis, vt colligitur ex his,quæ refert Iosephus.1.Reg.to.2. 109.c.2.A
De forma rationalis positi in Ephod. 1.Reg tom.2. 110.c.4.F
Rationale vocabatur rationale iudicij, quia per ipsum iudicabantur omnia dubia &c. 1.Reg. to.2. 111.c.4.F
De rationali & Ephod simul coniunctis. 1.Paralip. 158.c.1.E

Razias. Raziæ exemplum de quo 2. Machab. 14.non est imitandum. Matth.to.2.92. col.4.K

Reatus peccati.

Reatus peccati,qui est quēdā obligatio,innascitur à culpa,& est quid positiuum & respectiuum,scilicet,obligatum esse hominem morti æternæ.Statim enim, vt aliquis commisit peccatum,obnoxius est morti æternæ, & assimilatur excommunicationi latæ sententię &c.Exodi tomo secūdo. 146.c.2.C
A reatu absoluitur homo à Deo per contritionē, & à sacerdote per sacramentum pœnitētiæ,quia est quid positiuum & vinculum.Exodi to.2. 146. col.3.F
Reatus in peccato dicit obligationem ad mortem æternam. Mat.to.5. 69.c.2.E
Reatus dicitur obligatio ad ad pœnam: & quia pœna datur directè pro peccato, & ideo quātum est peccatum,tanta est obligatio ad pœnam.Matth. to 5. 72.c.2.B
Quòd Reatus peccati hominis recidiuātis non surgat tantus secundum quantitatem absolutam, quantus erat reatus pecccaorum remissorum,nō est verum, quantum ad totum reatum peccati, sed solum quantum ad magnitudinem,quam facit circunstantia ingratitudinis in reatu &c. Mat. to.5. 72.c.3.H
Reatus peccati hominis recidiuantis consideratur genere peccati,quantùm ad ipsum peccatū,quantùm verò ad circunstantiam ingratitudinis, pro qua respondet aliquid in pœna, commensuratur secūdum peccatorum dimissorum quātitatem. Non quidē ſm quātitatem absolutā eorū,sed ſm quantitatē proportionis,i.q̄ quāto plura aut maiora fuerint peccata remissa,tāto est maior reatus peccati sequentis quantum ad grauitatem ingratitudinis.Mat.to.5. 72.c.4.G
De reatu peccati,quid sit.Defen. 4.c.2.A
Reatus manet post peccatū, & sic dicitur cōiter, q̄ peccatum transit actu, & manet reatu; & reatus iste aliquando vocatur reatus culpæ: & interdū reatus pœnæ,& aliquādo reatus maculæ,inquantum aliquo modo causatur per maculam. Defe. 5.c.1.C
Reatus habet duas causas, scilicet, propinquam & remotam,propinqua est defectus seu macula,remota vero est actus peccati &c. Et reatus capitur tripliciter, vnomodo pro obligatione ad pœnam, alio modo pro culpa, tertio modo pro pœna. Defen. 5.c.1.C
Causa in efficiendo reatum peccati, vel in creando est culpa, & causa in conseruando est sola macula &c. Defen. 5.c.3.K
A solo reatu pœnæ, siue æternæ siue temporalis,fit absolutio,sed non à culpa. Defen. 5.c.4.K
Reatus propriè dicit rationem vinculi, cum nihil aliud sit,quàm obligatio ad pœnā. Defen.8.c.1.B
Reatus dicitur à reo. Defen. 9.c.1.C

Rebecca Non peccauit consulendo Iacob, vt surriperet benedictionem: quia licet Esau esset primogenitus secūdum carnem, sciebat tamen,quòd Deus mutauerat ius primogenituræ ab Esau in Iacob, & ita hoc potuit Rebecca procurare &c. Gen. 304.c.4.K

De pallio,quo se cooperuit Rebecca. 293.c.3.F

Rebellare Deo proprie est, cùm homo non vult subijci Deo, sed viuere iure proprio.Nu.to 1. 226.c.2.B

Rebellio. Quæ fuerint causæ propinquæ & remotæ rebellionis Iudęorum cōtra Romanos.Mat.to.6. 286.c.1.G

Rebla. De qua Nu.34.est illa, quæ nunc dicitur Antiochia.Nu to.2. 185.c.3.F

Recapitulatio Est, quandocūque aliquid describitur fieri postquam factum est, & in sic describendo non tenetur ordo naturalis. Leuit. 62.c.4.F

Recedere. Aliquem recedere ab eo, quod fecit,stat dupliciter.1.Re.1.24.c.1.B

Receptaculum. Quinque sunt animarū receptacula. Mat.to.7. 250. col.3.K. dupliciter considerantur. ibidem. 261.c.4.H
Animæ exeūt ad duo ex receptaculis,aut ad suam vtilitatem,aut ad nostrā.Mat.to.7. 270.c.4.I

Receptio. Recipere.

Receptio alicuius rei fit secundum naturam rei recipientis Exo.to.1. 285.c.1.B
Recipiens denominatur à forma recepta.Mat to.7. 147.c.4.F

Rechabitæ Erant viri religiosi, in veteri testamento, sicut nunc sunt monachi: & isti erant de tribu Iuda; nam dicebantur sic à Rechab,q̄ fuit de stirpe Caleb,filij Efron. Et iste Rechab non instituit aliquam obseruantiā specialem, sed filius eius Ionadab Ierem.35. sed propter honorem patris voluit Ionadab,quòd sequaces sui potius vocarentur Rechabitæ à nomine patris sui quam a nomine suo. 1. Paralipo. 52.c.3.I
De rechabitarum religione.1.Paral. 52.c.3.K

Recidiuare. In recidiuante nō propriæ remittuntur peccata iam dimissa per pœnitentiam,nisi secundum quandam deformitatem ingratitudinis,quia grauius reputatur peccatum, quod quis facit postquam accepit remissionem,quam prius &c. Matthæi tomo quinto. 69.c.4.K

Recidiuans non est reus tantæ pœnæ, quantam merebatur per peccata præcedentia ante remissionem.Mat.to.5. 72.c.2.B
Peccati reatus hominis recidiuantis non surgit tantus secundum quantitatem absolutam, quantus erat reatus peccatorum remissorum, sed redit equalis ſm proportionalitatem.Mat.5.72.c.3.F
Recidiuās non solum est reus ingratitudinis in primo peccato recidiui,sed in omnibus alijs sequentibus,&c.Mat.to.5. 72.c.4.F
Quotiescunque aliquis recidiuat toties per ingratitudinem redeunt omnia peccata prius commissa,& dimissa,&c.Mat.to.5. 72.c.4.G
Peccati reatus hominis recidiuantis,quātum ad ipsum peccatum, consideratur ex genere peccati. Quantum verò ad circunstantiā ingratitudinis, pro qua respondet aliquid in pœna, commensuratur secundum peccatorum dimissorum quantitatem,non tamen secundum quantitatem absolutam illorum: sed secundum quantitatē proportionis,id est, q̄ quanto plura aut maiora fuerint peccata remissa, tanto est maior reatus peccati sequentis quantum ad grauitatem ingratitudinis.Mat.to.5. 72.c.4.G
Recidiuans non tenetur confiteri peccata remissa, cum non redeant in seipsis, & hoc eriam si ante recidiuum non adimpleuerit satisfactionē iniunctam: sed solum tenetur confiteri peccatū, quod nouiter egit: & facere satisfactionem,quā omisit: sed non tenetur ad aliquam maiorem satisfactionem,cum per recidiuum non crescat reatus præcedentium peccatorum, qui deletus est, sed solum sit maior reatus istius noui peccati, q̄ alias fieret: si non præcessisset aliqua remissio peccatorum præcedentium,&c.Mat.t.5.74.c.2.B. Potest tñ,quamuis non teneatur,confiteri aliqua peccata remissa,& expedit,vt sciat sacerdos imponere satisfactionem conuenientem,quia alius modus satisfactionis cōuenit ei,qui sæpè labitur, quam ei qui semel sicut de lapsu carnis, &c. Matt.to.5. 74.c.3.H

Recidiuatio In recidiuatione peccatur per ingratitudinem: nō quidem per illam,quæ est speciale peccatū, sed quæ est circunstantia aggrauans.Mat.to.5. 71.c.2.B

Recidiuum In recidiuo aliquo modo manet quantitas peccatorum remissorum, & aliquo modo non.Mat.to.quinto. 71.c.3.F

Recipi Illud Aristotelis; Omne quod recipitur ad modum recipientis recipitur, debet intelligi,non quo ad omnes modos essendi ipsius recipientis,sed solum qnantū ad modos illos,in quibus comparant recipiens, & receptū sub ratione recipiētis & recepti.Ma.t.7.95.c.3.G

Recitare Beneficiatus & ordinatus tenētur recitare de iure diuino: quid autē vel quantum, hoc est de iure humano. Exo.to.2. 70.c.2.C

Reconciliari. Reconciliatio.

Reconciliationem iubet Christus fieri Mat.cap.V a de reconciliari fratri tuo, vt non pereant opera nostra bona,quę pereūt, si fiunt in peccato mortali,quia non sunt meritoria vitæ æternæ,&cæt. Mat.to.2. 127.c.2.C
Reconciliari proximo simpliciter præceptum est, reconciliari tñ ei,qñ offerimus munera ad altare, consiliū est,vt.s.opera nostra sint accepta: & isto modo potest vocari reconciliatio de necessitate conditionata,& tamen alias non est de necessitate,nec præceptum.Mat.to.2. 127.c.3.H
Reconciliatio debet fieri ante quęcumq; bona opera in eo, cui necessaria est, & posuit Christus exēplum in hoc de oblatione mulieris, &c. potius q̄ in aliquo alio propter multa,q̄ referuntur. Matt. to.2. 128.c.1.A
Reconciliatio non potest reformare actus præcedētes,vt sint meritorij, si alias non erant meritorij. Mat.to.2. 128.c.1.E
Reconciliatio,de qua Mat.5.Vade ſ.recōciliari fratri tuo,&c.facienda est realiter,& vocaliter petēda, nisi impossibilitas obsteț:& non sufficit illa, q̄ sola animo fit in peccato contra proximū Matt. to.2. 128.c.3.G
Interim q̄ fiebat illa reconciliatio,de qua Matth.5. Nō licebat sacerdotibus suscipere munus relictū iuxta altare in vsus suos,nec illud offerre. Et prædicta reconciliatio debet fieri, qñ potest haberi ꝓximus, cui facta est offēnsa: nā si non, vel oporteret multū immolari q̄rendo eū ad hoc: nā tūc sufficit,vt proponat reconciliari q̄ citius habuerit oportunitatem,&c.Mat.to.2. 128.c.4.F
Reconciliatio potissimè fit,vt proximi reducantur ad mutuam charitatem,vt cesset in eis omnis discordia & inimicitia.Mat.to.2. 128.c.4.F
Ad illā reconciliationem,de qua Matt.5. obligātur illi,qui offensam intulerunt, quantū ad oēs illos, qui vocantur fratres, cuiusmodi sunt omnes homines.Mat.to.2. 129.c.3.G
Non tenemur reconciliari inimici,contra quos iustam causam pugnandi habemus: quia illis iustè optamus malum.Mat.to.2. 130.c.1.A
Hir potest reconciliari sibi vxorem fornicaria, etiā inuitā,quando voluerit.Mat.to.5. 110.c.4.H
Ad reconciliationem petendam tenemur eis,quos iniustè læsimus,præterquā ꝑlati, & Dñi, ad quos ꝑtinet ex officio corrigere: si in verbis, vel factis subditos suos excessiuè læserint,ipsos corrigēdo. Nā tunc à solo Deo veniam petent, vt habetur. 86.dist.ca.qñ necessitas & hoc intelligitur, si bono aīo corripiens excessiuè læserit, & illa ira dr̄ peccatum veniale tunc,vt innuitur.33.q.4.c.Qui peccat &c.Secus tñ si malo animo moueretur. ſ. ad nocendum.Nam tunc tenetur subdito reconsiliari,&c.Mat.to.2. 130.c.1.B
Recōciliatio fieri potest ꝑ se, vel ꝑ alterū, si ille, qui offendit alterum, habet animum ad reconciliationem,dolens de offensa illata,&c.Mat.tomo 2. 130.c.1.E
Non tenemur reconciliari ꝓximo de iniuria solo aīo propositā ꝺ eum, sed a solo Deo petenda est venia,immo malā esset a ꝓximo petere veniā in illo casu.Matt.to.2.130.c.2.E. Si aūt offensa sit in facto,vel in voce:re,vel signo exteriori,vel in dānis illatis,reconciliatio fienda est: sed de modo reconciliationis, vide p singula. Et cauendū, q̄ fiat conuenienti tpe, & q̄ non fiat de rebus illis, quæ nullo mō sunt notæ ipsi læso.Mat.t.2, 130.c.3.H

Recompensare Beneficium susceptum stat dupliciter. Vno modo ex debito iustitię,ad quod aliquis ex certo pacto potest se obligare determinatè; & hoc debitum attenditur secundum quantitatem beneficij, quod quis accipit,&c. Alio modo ex debito amicitię,vel virtutis,& tunc magis consideratur quantitas affectus,quam rei datæ. Et pro tali beneficio non competit obligatio ciuilis, quæ ad pactam pertinea propter multa. Matth.tomo 7. 50.c.1.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Recordari Dicitur Deus per tropum, vt gene. 8. cum dicitur: Recordatus autem Dominus Noe &c. scilicet liberando eum ab aquis diluuij. Gen. 43.c.3.H

Deum recordari qualiter sit intelligendum. Exodi to. 1. 14.c.1.D

Qui recordatur de peccato dupliciter potest pungi Mat.to.7. 225.c.3.H

Recordari quomodo animæ separatæ insit. Matth. to.7. 196.c.4.F

Rectitudo Voluntatis in damnatis nulla est. Matth.to.7. 224.c.4.K

Rector Politiæ non est pars eius, sed est supra politiam &c.1.Paral. 327.c.2.E

Rectores ciuitatum habent pro bono proprio bonum commune. Mat.to.5. 86.c.1.D

Optimis rectoribus debetur honor in præmium bonæ gubernationis. Mat.to.5. 200.c.2.E

Redargutio. Homines illi molestè ferunt nimis redargutionem, vel reprehẽsionem, qui aliquo tempore iustè vixerũt: potius quam illi, qui fuerunt valde impij, cuius assignatur causa. 2. Paral. 218.c.3.G

Reddere. Dupliciter redditur alicui, quod suum est. Mat.to.5. 21.c.3.F

Quare Christus dixerit: Reddite, quæ sunt Cæsaris, Cæsari: & non dixerit: Date, &c. Matth. to.6. 24.c.3.K

Redditus Ecclesiarum.

Cathedralium ecclesiarum redditus diuiduntur in duas partes, s. in præbendam grossam, & in distributiones quotidianas, &c. 1. Paral. 190.c.1.C

Redimere. Apud Hebræos non poterat extraneus redimere rem immobilem emptam ab alio extraneo vẽditore. Ruth. 262.c.4.F

Magis propinquus poterat redimere rẽ emptã &c. & non minus propinquus, quando agebatur iure propinquitatis, & non alias. Ruth. 263.c.3.F

Redemptio. Prẽcium redẽptionis primogenitorum dabatur Leuitis ad sustentationem, cum ipsi essent applicati Deo loco omniũ primogenitorum Israel, vt dicitur Num.3. Exo.to.1. 100.c.2.A

Redemptionem, & ablutionem significat sanguis ille Christi, qui de corpore illius mortuo exiuit, sed redemptionem non fecit ille sanguis, sed sanguis, qui de corpore viuo Christi exiuit. Gen.139. col.4.K

Ad redemptionem captiuorũ etiam vasa sacra possunt vendi, vt habetur. 12.q.2. cap. aurum. Matt. to.3. 41.c.1.C

Pro redemptione captiuorũ tenetur ecclesia vendere vasa, etiam consecrata, quãdo aliter redimi non possunt. Similiter quando pauperes fame pereunt. 12.q.2.cap. aurũ &c. Mat.to.4. 128.c.2.C

Redemptor. Nullus purus homo poterat esse redemptor mundi. licet Rab. Sal. 3. Reg. 22. dicat, quod aliquis homo poterat satisfacere pro peccatis aliorum tolerando pœnam, & q̃ per hoc tollet peccata eorum, sed falsum dicit. Matth. to.1. 169.c.3.F

Redire. Si peccarum dimissum rediret, rediret eliquo de quinque modis. s. vel quantum ad actum, vel quantum ad culpam, vel quantum ad reatum, vel quantum ad pœnã, vel quantum ad maculam. Sed non reddit aliquo istorum modorum. Mat.to.5. 69.c.2.A. Dicẽdum ergo, q̃ redit quantum ad effectum &c. ibid.

Reficere. Christus reficit nos quatuor modis. Mat.to.3. 289.c.3.H

Reflexio. Actus qui ad solũ intellectũ pertinet. Mat.to.3. 56.c.1.A

Refluxum. Actum reflexum solus intellectus habet. Mat.t.4. 240.c.3.I

Refrigescere. Charitas multorũ quo refrigescet. Mat.to.6. 278.c.4.H

Refrigeratio Quid sit, & quomodo secundum metaphoram dicatur. Exo.to.1. 252.c.3.K

Refugium. De refugij vrbibus vide in dictione, Vrbs refugij. Ciuitas refugij.

De refugij vrbibus, & qualiter assignandæ erant in terra Chanaan. Deut. 105.c.1.B

Regere bene Est multum honorabile. Mat.to.5. 200.c.2.E

Regimen Naturæ optimũ est. 12. Metaph. Matth.to.5. 89.c.3.I

Regina. De regina vide post dictionem Rex.

Regio. In qualibet regione idem est latitudo regionis, & distantia Zenith ab æquinoctiali, quod est eleuatio poli &c. Exo.to.2. 47.c.2.E

Regma. Habuit filios Saba, & Dadan, qui vbi habitauerint, nescitur. Gen. 51.c.3.I

Regnare. Reperies post dictionem, Rex.

Regnum. De regno, & de regno Dei, & de regno cœlorum, & de regno Christi, vide post dictionem, Rex, & cætera, quæ a Regederiuantur.

Regula. Regulæ quædam pulchræ ponuntur ad cognoscendum, quæ sint illa, quæ Iudæi nunc obseruant his, quæ in lege præcipiuntur, & quæ non. Exo.to.1. 95.c.1.E

Nota regulã p prælatis ecclesiæ. Mat.to.5. 260.c.4.F

Quatuor sunt regulę in agibilibus dirigentes actiones humanas. Exo.to.1. 184.c.1.E

Regula generalis est, q̃ nihil eorum, quæ Deus nobis supernaturaliter tribuit, vel infundit, auferat à nobis. Exo.to.2. 57.c.2.A

Illa regula topica: Quando vnum est tale propter aliud &c. intelligitur aliquando formaliter, & aliquando efficiẽter, seu virtualiter &c. Leui. 181. col.4.F

Quatuor regulæ ponuntur distinguentes iura sacerdotum. Leuit. 55.c.3.G

Nota pulchram regulam ad cognoscendum, quando sit acceptio personarum. Mat.to.6. 27.c.3.H

Sex regulę ponuntur ab Auctore ad cognoscendũ, quando aliqua prophetia sit secundum scientiã, & immutabilitatem Dei, & quando non. Num. to.2. 46.c.4.H

Nota quinque regulas circa dispẽsationes spirituales. Mat.to.6. 36.c.3.G

Septem regulas dedit Ticonius de modo exponendi sacram scripturam. Nu.to.2. 50.c.2.B

Referuntur duæ regulæ, apud Hebræos, circa hæreditariam successionem. Nu.to.2. 94.c.3.K

Regula erat inter Hebræos, quod quando aliquis loquebatur, & simul apparebat, talis vocaretur angelus, & non Deus. Si autem loqueretur, & nõ appareret, vocabatur Deus &c. 2. Paralipomen. 11.c.3.F

De tribus regulis actionum humanarum. Matth. to.5. 84.c.1.A

Relatio. Vita habet triplicem relationem, ad habentẽ charitatẽ. Mat.t.6. 138.c.3.F

Rela-

Relatiuum. Nomina relatiua, secundũ morem sacræ scripturæ, & secundum modum poeticum, aliquãdo ponuntur nõ positis suis correlatiuis, vt Cant.2. cum dicitur: Sicut malus inter ligna siluarum, sic dilectus meus inter filios, &c. Deu. 158.c.4.G

Religio. Si vir nobilis fuerit ingressus aliquã religionem, non licet ei de nobilitate sua gloriari. Mat.to.5. 167.c.3.I

Religio dicitur aliquis modus specialis colẽdi Deũ verum, siue falsos Deos, & dicitur a religando, qa religant se homines tali modo viuendi, & colendi Deum. Exo.to.1. 90.c.2.E

Religio dr̃ propriè aliqua cęremonialis obseruatio in Deum solum tendens, &c. Leui. 62.c.1.D

Lex Dei in veteri testamento nullam religionem approbabat, in qua teneretur continentia carnis. Leuit. 328.c.1.D

Nullus coniugatorum potest intrare religionem: ni si alter introeat, & hoc nisi volens remanere in se culo talis esset, de quo nulla præsumptio inconti nentiæ propter ætatis prouectionem haberetur: de his per totum habetur extra de conuersione coniugatorum, & c. Leuit. 328.c.3.F

Religio in sacris literis aliquando accipitur pro cæremonia. Num.to.1. 261.c.4.F

Alter coniugum potest intrare religionem inuito alio, si alius fornicatus fuerit. 1. Re.to.1. 104.c.3.H

Alter coniugum fidelis licitè intrat religionem, altero manente in infidelitate: & ideo, siue professio sit emissa, siue non, non reuocabitur, quando ille, qui remansit in infidelitate, conuertatur ad fidem. 1. Reg.to.1. 107.c.1.E

Religionis mutationem status mutatio consequitur. Gen. 253.c.4.H

Deliberans intrare religionem, non debet immorari circa res suas, pluris vendendas, nec alias: sed citò intrare, ne sequatur impedimentum aliquod. Nam tunc fortè esset melius immorari ad disponendum res, &c. Mat.to.3. 42.c.2.A

Quando licitum sit intrare religionem, etiam inuitis parentibus, & quando non. Mat.t.3. 153.c.2.E

Pater non potest deserere filios suos, si sint paruuli, & intrare religionem. Secus tamen si sint adulti, &c. Mat.to.3. 153.c.3.K

Quando quis, relictis parentibus, debeat introire religionem, & quando non. Mat.to.5. 22.c.4.K

Proponens intrare religionem, & vendere ea, quæ possidet, melius est cito vẽdere, & paucas eleemosynas facere, quam magnas diu manendo extra religionem: & melius est omnia simul dare pauperibus, & transire ad religionem, quam manendo in sęculo quotidie facere eleemosynas, & c. Mat. to.5. 137.c.3.H

Religiosus. Religiosis non sunt licita litigia. Mat.to.6. 481.c.3.G

Religiosi diuersorum habituum concurrentes ad conuersionem Liuoniensium, iussi sunt conuenire in vnam vestem superiorem extra de vit. & hon. cler. c. Deus qui. & hoc ad vitandum scandalum Liuoniensium, &c. 1. Reg.to.1. 137.c.1.B

Religiosi qui dicantur. Mat.to.3, 84.c.2.D

Religiosos decet vestem grossam asperam, & vilem. Mat.to.3. 276.c.2.E

Religiosi possunt sanctitatem simulare absq; hypocrisi. Mat.to.4. 130.c.4.I

Religiosi consuetudo erat apud viros religiosos veteris testamẽti, vt nõ permitterent ad se fęminas accedere, ideo Pharisęus murmurabat de Christo, q̃ Magdalena osculabatur pedes eius. 4. Reg. 40.c.4.K

Religiosis viris periculosum est in principio, curijs principũ esse: quia diuturna cõicatio in talibus locis difficillima est viro virtuoso desideranti tranquillitarem cordis, & castigare vitia ad vnguem: immo vtilius est ipsis abstinere à fructu copioso, quem fortè possent inducere in talibus curijs. Si quis tñ religiosus vir publicę vtilitati insudãs, nec declinans à rigore virtutis possit manere in his curijs, non increpo, inquit Auctor, sed potius laudo, & approbo nimis, & c. 4. Reg. 35.c.3.K

Religiosi abstinentes esse debent. Gen. 16.c.4.H

Religiosis prohibetur ludere ludo taxillorũ, & alearum immo, & interesse ludentibus talis ludis. Et fiũt viles, & repelluntur a dignitatib. Ma.t.3. 32.c.3.F

Quando religioso possit præcipere prælatus eius, vt sibi dicat veritatem circa ea, quæ petit, Mat.to.5. 52.c.2.A

Religiosorum virtutes sunt cõtinentia, obedientia, & paupertas volũtaria, quæ designantur Mat. 19. cũ dicitur: Et accesserunt, & c. Mat.t.5. 77.c.1.A

Religiosi, & prælati nõ obligant esse perfectos, sed obligantur tẽdere ad pfectionẽ. Ma.t.5. 136.c.1.A

Ius commune dupliciter obstat religiosis soluere decimas. Mat.to.6. 226.c.1.A

Quomodo sit intelligendum religiosos esse priuilegiatos super noualibus. Mat.to.6. 228.c.1.E

Quare innocentius tertius restrinxerit priuilegium religiosorum de decimis. Mat.to.6. 228.c.3.G

Omnibus religiosis concessum est retinere sibi decimas de noualibus illis, quæ proprijs manibus colunt. Mat.to.6. 229.c.3.F

Quid religiosum sit, quid ve sacrum, quo ad cadauer humanum. Mat.to.7. 113.c.4.F

Religiositas. Ad religiositatem cõuenit fugere sęculi communicationẽ. 4. Reg. 6.c.4.H

Reliquiæ. In numero reliquiarum ex quinque panibus, duo magna offensa sunt. Mat.to.4. 100.c.2.E

Sed quare non dederit illas turbis, sed apostolis ibid. 101.c.2.C

Reliquiæ factæ ex corporibus vocãtur cineres. Mat. lomo 6. 89.c.2.E

Reliquiæ sanctorum ex se ipsis nullam virtutem habent, sicut nec verba sacra prolata, aut scripta: sed efficatia illorum est est reuerentia, quam illis impẽdimus propter Deum, vel potius ex reuerẽtia, q̃ impendimus Deo in illis, &c. Mat.to.6. 178.c.2.B

Remedium. Semper debet præcedere dãnũ: sic enim ait Ouidius 1. de Remedio amoris.

Principiis obsta, serò medicina paratur.
Cum mala per longas conualuere moras.

Gen. 67.c.4.F

Remissio. Annus septimus remissionis, & annus iubilęi apud Iudæos, quare nunc non obseruentur. Exo.to.1. 95.c.2.E

Omnis remissio, & gratia, q̃ in nobis est, descendit à capite nostro Christo. Mat.to.4. 172.c.4.K

Remissionem peccatorum esse multis probatur rationibus. Defens. 1.c.4.F

Non sunt tres remissiones peccatorũ, licet sint tres personæ diuinæ. Mat.to.4. 174.c.3.H

Remissio peccatorũ, & pœnarũ siue inferni, siue purgatorij, fit principaliter à Deo. Mat.to.5. 60.c.4.K

Quibus tribuatur peccatorum remissio. Matt.to.5. 73.c.3.H

Remissio peccatorum incerta est nobis viuentibus. Mat.to.7. 102.c.1.A

Ad remissionem peccatorum mortalium non requiritur

Universidad de Deusto
Biblioteca

quiritur nisi motus liberi arbitrij, qui est in instanti. Mat. to. 7. 135. c. 3. I
Initium remissionis omnium peccatorum est charitas. Mat. to. 7. 252. c. 1. C
Remissio peccatorum venialium post mortem nō fit per aliquem actum meritorium, aut satisfactorium: quia nullus talis est post mortem, sed remittuntur per actum voluntatis, quo quis se spōtè subijcit pœnæ purgatoriæ tolerandæ, inquantum à Deo volita est ad expiationem peccati, & ille actus licet non sit meritorius, est tamē similis actui meritorio, inquantum Deus acceptat illum ad remissionem culpæ, vel peccati venialis, quod alias non poterat remitti. Mat. to. 7. 254. c. 2. E

Remittere. Peccatum veniale dupliciter remittitur. s. quoad pœnā, & quo ad culpam post mortem. Mat. to. 7. 255. c. 1. B
In cœlo non remittuntur offensæ. Mat. t. 5. 66. c. 2 B
Remittere peccata est non imputare illa ad pœnam. Leui. 151. c. 2. E
Remittere culpa per solam contritionem, 2. Paral. 25. c. 3. G

Remon. Interdum est nomen ciuitatis, & interdum cuiusdam lapidis, & aliquando est nomen idoli. 1. Paral. 69. c. 2. A

Ren Duo significat. Nam aliquādo significat renunculum, & c. Et interdum significat lumbos. Exo. to. 2. 78 c. 2. A

Renouari. Renouatio.

Renouari dupliciter accipitur, & c. Parad. 129. c. 2. E
Renouatio est in ea re, quæ aliquid nouiter recipit, quod prius non habebat, & c. Parad. 130. c. 2. E

Renunciare. Renunciaturum sęculo, duo sunt, quę retardāt. s. timor penuriæ, & amor pecuniæ, & c. Gen. 32. c. 1. A
Qui propter Christum renunciant suis, vbique habent. Gen. 32. c. 2. A
Filius in vete. lege non poterat renunciare hæreditati paternæ saltem rebus immobilibus. Secus tamen in noua lege. 4. Reg. 32. c. 1. A
Qui renunciant omnibus rebus suis, & sęculo, & in paupertatis habitu Deo seruire desiderant, multū Deo dant, quia se totos dant, & voluntatem suā, quæ maior est toto mundo. & c. Gen. 32. c. 3. K

Repentinum. In repentinis mouetur homo secūdum habitum, vel secundum finem iam præconceptum. 3. Ethic. & ideo in repentinis cognoscitur quis habere habitum. Mat. to. 5. 151. c. 4. K

Repertorium. Non vocatur eodem nomine, quo vocatur liber principalis. Ios. to. 1. 154. c. 4. I

Repetere. Non repetere ablata præcipuum est. Lucæ c. 6. Et hoc secundū præparationem animi. Nam tenetur esse paratus nō repetere sua in casu, in quo exigat necessitas fidei, aut debitum charitatis, & c. Mat. to. 5. 52 c. 3. F

Repetitio. Frequenter eiusdem rei fit repetitio propter duo. Primò, vt aliquid superaddit. Secundò, vt magis memoriæ cōmendetur. Et ideo non fit repetitio, nisi eorum, q̄ erant valde specialia, & quæ Deus volebat multum custodiri, cuiusmodi erant abstinentia à cultu idolorum, & sabbathum, & c. Exo. to. 1. 95. c. 4. I
Repetitio, aut aliqua alia actio non conuenit cōtra id, qđ factum est auctoritate iuris. Ma. t. 3. 25. c. 4. K
A repetitione rerum suarum non tenetur quis cessare pp malitiosum scādalum. Et in casu tenetur non cessare à tali repetitione. Mat. to. 5. 24. c. 1. E

Repletio. De qua Genes. 9. & replete terram, est habitatio satis populosa. Genes. 47. c. 4. G

Reprehensio. Homines illi, qui aliquo tēpore iustè vixerunt, magis molestè ferunt reprehensionem, vel redargutionem, quam illi, qui fuerunt valdè impij, cuius assignatur causa. 2 Paralip. 218. c. 3. H

Reprehensor. Vbi non est reprehensor scurius accedit tentator, ait Bernardus, contra Cleri. concubinarios. 7. c. 3. G

Reprobus. Multo maior est numerus reprobatur, quam saluandorum, vt probatur. Mat. to. 7. 10. c. 3. F

Reptile. Dicitur animal, quod plures pedes habet valde paruos, super quos non eleuatur, vel quod nullos pedes habet, & talia morātur in aquis, vt communiter, aliqua tamen sunt in terra, vt serpentes parui, & vermes: in aqua tamen omnes pisces reptilia dicuntur, & c. Gen. 8. c. 1. A & c. 3. I
In reptilibus vniuersaliter erat immunditia, siue illa quis tangeret viua: siue mortua, & ad emundationē semper debebat aspergi aquis lustrationis, & c. Leui. 102. c. 4. F. Et hoc propterea, quia omnia reptilia sunt quodam modo venenosa. ibidem. 105. c. 1. C. & 106. c. 2. A

Repudiare. Fœmina in nulla politia habet potestatem repudiandi virum. Iudic. 149. c. 1. A
Qui repudiabat vxorem in lege vete. non peccabat mortaliter. 1. Reg. to. 1. 142. c. 1. A
Repudiare vxorem, siue esset per se licitum, siue nō, constat, quod post illam concessionem non fuit Iudæis peccatum repudiare vxores, & sicut sine peccato eas repudiabant, ita licitè accipiebant alias, & repudiatæ licitè transibant ad alios. 1. Reg. tom. 1. 143. c. 1. B
Gentiles nō peccabant repudiando vxores, aut habendo vxorū pluralitatem. 1. Reg. to. 1. 143. c. 3. H
Nunquam viri iusti repudiabant vxores suas sine causa: licet possent. Nam videbatur valdè iniustū repudiare vxorem sine aliqua cā. 2. Reg. 18. c. 3. G
Conueniens, immo quasi necessarium fuit ponere Iudæis legem de repudiādo vxores propter multa. Mat. to. 5. 95. c. 2. E
An Iudæi peccarent repudiando vxores, duæ sunt opiniones; quidam dicunt, q̄ sic. Et qñ dī, q̄ erat permissum in lege, ergo licitū n, egant consequentiā, dicentes, q̄ non omne permissum facit rē licitam, q̄ permittit, & ob hoc distinguunt quatuor permissionis spēs. Prima est per priuationē præceptionis Secūda p priuationem prohibitionis. Tertia p priuationem cohibitionis. Quarta per priuationem punitionis. Et isto quarto modo, vt ipsi dicunt, dicitur esse permissus libellus repudij, quia non puniebatur repudians vxorem, & malū erat repudiare illam, & c. Et peccatum mortale. Mat. to. 5. 95. c. 4. F. Et tenentes primam opinionem respondent ad rationes pro secunda. ibid 96. c. 1. A. Sed præfata argumenta si probant, quòd libellus repudij licitus esset in se ipso, non valent, aut probant, quòd licebat Iudæis repudiare vxores, id est, quòd non peccabant repudiando. Et sic bene probāt: quia talis libellus erat licitus, postquam erat permihus, & non peccabant repudiantes. Et prima opinio est irrationalis, scilicet, quòd peccaret repudiando, cum vterentur priuilegio illis concesso, vt probatur ibidem 96. c. 2. G
Et ita dicendum, q̄ repudiare in se malum erat, & non

non licebat saltem omni tempore sine dispensatione, vel permissione Dei. Et istam fecit Deus, vt auferret Iudęis occasionem peccādi in grauibus. Et per istam permissionem fecit licitum, qđ alias erat illicitum, & hoc Deus voluit, & c. Matt. to. 5. 96. c. 3. H
Quod Abraham repudiaret Agar, licitum fuit: Ge. 21. Et non solum licitum: immo necessarum iubente Deo. Mat. to. 5. 96. c. 2. C
Iudæi, qui nunc repudiant vxores, peccant mortaliter. Mat. to. 5. 102. c. 3. G
Mulieri in lege veteris nō licebat repudiare virum. Mat. to. 5. 98 c. 1. A
Repudianti vxorem non licebat eam amplius suscipere. Deuter. 24. Mat. to. 5. 98 c. 3. F
Non poterant Iudæi, vt dicit Aben Ezra, repudiare vxorem, nisi pp fornicationem, etiam præsumptā: vt si præsumit vir, vel quia fortè vidit, & non potest testibus probare adulterium, repudiabat eam: sed hæc opinio stare non potest, quia necesse est ponere multas causas repudij, vel omnem causam esse sufficientem. Mat. t. 5. 99. c. 2. E. Thalmudistæ verò dicunt, q̄ non licebat omni ex causa repudiare vxorem: sed solum pp fœditatem aliquam, & dicunt, q̄ aut illa fœditas, vel causa erat ante matrimonium, vel post. Si ante, aut erat occulta, aut apparens: si occulta, poterat mulier repudiari: sed si erat apparens, nō. Si verò esset post matrimonium, nunquam fiebat repudium, nisi propter fornicationem. Sed nec istorum sententia vera est. ibid. 99. c. 4. H. Sed causa erat odiū permanēs, cuius odij multæ poterant esse causæ, nec illæ causæ erant determinatæ: sed oēs quotquot mouere possent Iudæos ad odium vxorum suarum. Et hoc apparet esse necessarium. Et ita est verum, q̄ licebat dari repudium ex quacunque causa: sicut quæsierunt Pharisæi à Christo, & quācunque voluntaria esset causa licebat hoc, & istud consonat dictis Hieronymi, & c. Matth. t. 5. 100. c. 1. A. Sed apud Gentes secundum leges humanas erant certę causę ad hoc, q̄ vir repudiaret vxorem, & vxor virum. cap. de repudijs. l. consensum, & c. ibid. 100 c. 2. C
Ad repudiandum vxorem in lege Moysi sufficiebat odium, ex quacunq; causa illud proueniret, nec oportebat causam illam exprimi. Matt. tomo 5. 100. c. 3. K
Apud gentiles forma repudiandi erat diuersa: quia aliter repudiabatur vxor, & aliter sponsa, vxor repudiabatur sub his verbis: Res tuas tibi habero. Vel aliter: Res tuas tibi agito. Sponsa verò p hæc verba: Conditionem tua non vtar. Et hoc, siue vir, siue mulier repudiaret, vt patet. ff de diuortijs, & repudij. l. diuortium. De forma vero libelli repudij apud Iudæos, non constat cū hoc non expręssa sit scriptura. Iosephus tū quarto de Antiquitatibus, dicit quod in libello repudij cōtinebatur, q̄ vir promittebat nunquam cum illa conuenturum, & c. Mat. to. 5. 101. c. 2. E
De forma repudiandi apud Hebræos. Matth. to. 5. 101. c. 3. F
Secundum legem Iudęorum non licebat repudiare sponsam, siue esset sponsa de futuro, siue de pręsenti, sed vxorem iam traductam, & cognitā, vt patet Deut. 24. & c. Mat t. 5. 101. c. 3. G. 1. Reg. to. 2. 54. c. 1. E. Mat. to. 1. 91. c. 4. F
Apud Hebræos quidam priuabantur iure repudiādi vxores. Mat. to. 5. 95. c. 1. E
Repudiare vxores quocunq; tępore est contra prima præcepta iuris naturalis. Mat. to. 5. 95. c. 2. C

Nō licebat oībus viris Iudęis repudiare vxores suas. Nā duo excipiebantur. s. infamantes vxores suas, & dicentes se non inuenisse eas virgines, & dormiens in agro cum virgine nondum desponsata Deutero. 12. vbi dicitur, q̄ si vir odio habens vxorem imposuit nomen pessimum, & c. Deut. 2. habetur Deut. Mat to. 5. 101. c. 4 F
Christi lex Mat 19 de non repudiando vxores, non obligabat pro tunc: sed post Christi passionem, facta publicatione euāgelij, & c. Mat. t. 5. 102. c. 2. C
Si Iudæus nunc repudiaret vxorem, & illa transiret ad alterum virum, & ipsa transeat ad fidē, & velit habere primum virum, cogetur recipere eam & c. vt patet extra de diuortijs. capit. Gaudemus. Mat. t. 5. 104. c. 1 B
Repudiari non poterat sponsa nondum cognita, vt colligitur. Deut. 24. Mat. to. 6. 48. c. 2. B
Repudians non tenebatur probare aliquā causam, immo nec causam exprimere: nec causam exprimebat: sed solum scriptum dabat, per quod repudiabat illam, & q̄ dabat ei licentiam contrahendi cum alio, & c. Mat. to. 6. 59. c. 1. A
In aliquibus casibus non poterat vir repudiare vxorem. Mat. to. 6. 59. c. 2. B

Repudiata. Repudiatæ erant viles, saltem secundum opinionem, quia repudiabantur propter aliquam fœditatem Deut. 24. siue in moribus, siue ī corpore Leui. 223. c. 2. A
Mulieri repudiatæ, iuxta vnam opinionem, non licebat accipere alium virum: sicut nec vir poterat ducere aliam vxorem absq; peccato, & c. Sed iuxta aliam opinionem, q̄ tenenda est, dicendum, q̄ licebat absq; peccato, sicut & viro licebat dare libellum repudij, & c. Mat. to. 5. 97. c. 2. D. & c.
Mulieres repudiatas non poterant ducere sacerdotes: non quia illæ non possent accipere viros, sed quia sacerdotes debebant habere mulieres honorabiles, & sic non accipiebant viduas in vxores, nec meretrices. s. summi sacerdotes. Minores verò sacerdotes repudiatas, nec meretrices. Matth. to. 5. 97. c. 3. I
Ex vxore repudiata non poterat alicui suscitari semen. Mat. to 6. 48. c. 4. K
Repudiatam non poterat vir ad se reuocare ppter multa. Matt. t. 5. 99. c. 1. A. Nisi fortè quando mulier repudiata non accepisset alium virum, & ipse aliam. ibid. 98. c. 3. H

Repudium. Libellum repudij non permisit Moyses, sed Deus: nō n. habebat tantam auctoritatē Moyses, vt aliquid malum simpliciter fieri permitteret: nisi dicatur, q̄ permisit hoc tanquam minister: quia legē à Deo datam ipse adducebat ad populum, legebat, & explanabat, & obseruari compellebat, & illi, qui repudiabant vxores, non peccabant mortaliter: qa lex diuina hoc permittebat, & Deus potest facere id, quod vno modo est illicitum, q̄ ex mandato suo fiat licitū, Nicola⁹ tñ de Lyra dicit, q̄ hoc non consonat intentioni Christi. Mat. 19. & ideo dicit, q̄ repudiū permittebat in lege: ita q̄ nō puniebatur, sed non pp hoc efficiebatur licitū, & c. Sed contra est, q̄ Christus. Mat. 19 dicit: Si quis dimiserit vxorem, & aliā superduxerit, mœchat: q nō loquebatur de præteritis factis: sed de futuris. Ideo non intendebat dicere, q̄ omnes, qui vxores dimiserant tempore præterito, & alias superinduxerant, fornicabantur: sed quicūq; talia post hoc facerent, & hoc quia Christus incipiebat cōdere legem nouam, & veterē abolere, & improbatur opinio Nicolai. Gen. 268. c. 2. D

Universidad de Deusto Biblioteca

Repudiantem vxorem suã lex diuina, non solum, nõ puniebat: sed etiam dicit, quòd vir potest vxorem repudiare. Gen. 268.c.3.G

Repudium non licebat vxori dare contra virum in lege veteri: bene tamen ècõtra. Nu.t.2.126.c.2.E

Repudium non poterat fieri ante consummationẽ matrimonij per copulam carnalem. Num. to.2. 126.c 3 K

Dans libellum repudij, & dans ad vsuram in lege vete non peccabant, peccabat tamen cognatus hominis occisi ab aliquo, si occisorem occideret ex odio concepto, & c Num.to.2. 197.c.3.H

Libellum repudij nõ poterat vir dare vxori ex quacumq; causa, vt dicunt Thalmudistę, sed non placet eorum sententia. Deut. 125.c.4.G

Quòd libellus repudij dandus esset mulieri repudiatæ, præceptum erat: sed illam repudiare solũ erat permissum, & dare huiusmodi libellum, in fauorem cedebat vxoris: quia in libello scribebatur, ꝙ vir dimittebat eam promittens nunquã amplius cum ea matrimonialiter conuenturum: & ideo quòd haberet licentiam contrahendi cum alio & historia Scholastica dicit quòd in illo libello ponebatur iuramentum de non conueniendo cum ea matrimonialiter, & quòd ponebatur similiter causa, propter quam vir abijciebat illam, & legebatur coram sacerdotibus: sed hoc fortè non est verum. Deut. 126.c.1.B

Ex solo odio poterat vxor repudiari. Deutero. 126. colum.1.E

Cum vir repudiabat vxorem, dabat illi bona dotalia & partem bonorum de communi acquisitorum & omnia, quæ sui iuris erant: Et si qui filij essent vtriusque alebantur apud patrem, seu apud matrem, iuxta ætatem filiorum. Nam si patrui essent, indigentes solatio materno apud matrẽ nutriebantur, si verò maioris ætatis apud patrem; sic enim nunc mandant iura ecclesiastica, quãdo fit diuortium inter virum & vxorem, si puer sit in anno tertio, vel infra, debet apud matrem educari, & si super annum tertium debet nutriri apud patrem, vt patet extrà de cõuersione infidelium. c. ex literis. Secus tamen si fiat diuortium inter eos, qui ante erant infideles, & vnus eorum conuertitur ad fidem Christi, quia tunc filij ante annos discretionis sequuntur eum, qui conuertitur ad fidem, & hoc in fauorem fidei, vt constat ex eodem cap. &c. Deut. 126.c.2.A

Repudium dupliciter accipitur: vno modo quantũ ad thorum vel cohabitationẽ ex fornicatione, ita quòd neuter possit alteri copulari: & hoc licitum est, quia Christus illud licitè fieri dixit Mat.9. Alio modo strictè, quando, scilicet, quo ad vinculum fit, & hoc non est licitum. Deut. 126.c.3.F

Repudium magis repugnat matrimonio, quam pluralitas vxorum. Deut. 127 col.4.G. & Matth. to.5. 96.c.2.B

Quando libellus repudij dabatur in veteri testamẽto, licitè dabatur: & tamen nondum erat matrimonium solutum: sed licitum erat soluere illud, quando vellet. 1.Reg.to.1. 120.c.4.I

Aliqui dixerunt repudium esse licitũ apud Iudęos, ita vt non puniretur repudians: sed non quòd peccaret. 1.Reg.to.1. 142.c.2.C. Sed ista positio falsa est, vt probatur. ibidem

Ad proferendum sentẽtiam repudij interueniebat sacerdos, vt dicit Innocentius, & dicebat, Deus permittit vt vxorem tuam dimittas, sed non sine peccato tuo, sed falsum dicit Innocentius, vt probatur. 1.Reg.to.1. 143.c.1.A

Ad dandum repudium nullus erat determinatus casus, sed secundum voluntatem viri quandocumque vellet, dimittebatur vxor. 1 Reg.tom.1. 143. colum.1.E

Iudæus dans libellum repudij nõ peccabat, &c. Nec dans ad vsuras gentibus vel conuersis ad Iudaismum, & hoc, quia ista concessa erant Iudæis a lege, vt probatur. 2.Paral. 86.c.3.K

Libelli repudij vsus erat apud gentes. Mat.to.2. 151. colum.3.I

Vxores poterant Iudæi repudiare, etiam si nullam aliam causam haberent, nisi quòd non placerent eis, vt patet Deu.34. & Malach.2. Excepto, nisi vir eam defloraret, priusquam acciperet in coniugẽ, vt habetur Exod.22. & Deut.22. Matth.tomo 2. 158.c 2.B

Repudij libellus erat quædam parua carta, per quã vir ostendebat, ꝙ abijciebat vxorem à se, & ꝙ hoc licebat alteri viro nubere: & si fornicaretur non iudicabatur adultera, quia erat iã quasi vidua. Si autem sine libello mulier recederet, etiam si vir eam dimisisset, poterat eam accusare, & ipsa non haberet defensionem: quia constabat illam fuisse vxorem illius, & non cõstabat ab eo fuisse dimissam, &c. Mat.to.2. 195.c.4.K

Iudæi pro quacumque causa repudiabant vxores; immo sine causa, scilicet, quòd tantum displiceret eis. Mat.to.2.196.c.1.A. Christus verò solum excepit causam fornicationis ad dimittendum vxorem Matt. 5. Et hoc quantum ad thorum, & mutuam cohabitationem, & non quantum ad vinculum, & hoc in nouo testamento, in veteri tamen, quo ad vinculum etiam, ibid. 196 c.1.C

Repudij libellus est præter naturam & præter legẽ, præter naturam quidem, quia vna caro diuiditur, præter legem vero, quia a Deo copulante, & iubente non diuidi, vxor diuiditur. Matth.tomo 5. 81.c.2.B

Repudij libellus non fuit datus Iudæis tanquam bonus, sed tanquam malus, scilicet, ad euitãdum pecius videlicet mala, quæ sequi poterant, ex duritia cordis Iudæorum, qui habebant cor & passiones indomitas. &c. Mat.to.5. 92.c.2.B

Repudij libellus fuit aliquando licitus ex dispensatione, cum aliquando fuerit sine peccato; & talis dispensatio est in lege naturali, cum inseparabilitas matrimonij, contra quam fit, sit aliquo modo lege naturæ. Mat.to.5. 94.c.1.C

Pertinet tamen ista inseparabilitas ad præcepta iuris naturæ, eo quòd non est necessaria ad procreationem & educationem prolis, quasi sine illa non possit fieri educatio & procreatio, sed ordinatur ad ista, ad hoc quòd melius fiant. Et tamẽ ablata separabilitate fit procreatio & educatio, licet non ita conuenienter, sicut stante inseparabilitate, &c. Et ideo potest cadere dispensatio in illa per aliquem citra Deum; & tũ dicendum, ꝙ non accipitur propriè dispensatio, prout dispensatio dicit potestatem supra legem, sed largè, prout dispensare idem est, ꝙ non obseruare, & non obseruando non peccare, &c. Quod habebat locum circa inseparabilitatem, cùm esset de præceptis secũdis iuris naturæ, quę licet sint de dictamine rõnis: tũ non est locus opinioni circa talia, & cuicumq; genti licet facere prout opinatur, qñ nihil est per quod conuincatur malè opinari; & ideo talia nõ obligant ad mortale, quousque per legem diuinam, aut positiuam, aut per consuetudinem firmata fuerint. Et ideo ante legem Christi licuit dari libellum repudij maximè gentibus sine aliqua dispensatione propriè dicta, solum per hoc, quòd nesciebant se obligatos ad inseparabilitatem matrimonij. Mat.to.5. 94.c.3.G

Repudij libellus, licet possit esse in matrimonio, tamen de primis præceptis naturæ est, tamdiu commanere coniuges, quousque proles sit sufficienter educata & instructa. Quòd autem postea commaneant, nõ est de necessitate boni prolis: & ideo libellus repudij pro aliquo tempore licuit, &c. & aliquando non. Mat.to.5.94.c.4.I. Et hoc apud Gẽtes: secus tamen apud Iudæos, qui in quocumque tempore poterant repudiare vxores. ibidem 95. colum.2.C

Repudij libellum poterant Iudæi vxoribus dare ex permissione & priuilegio, qua permissione & priuilegio interdum priuabantur Iudæi, in casu, quo quis defloraret virginem in agro, quæ non esset desponsata; nã cogebatur illam accipere in vxorem, & nõ poterat eam dimittere tota vita. Deut. 22. Similiter & ille, qui infamabat propriam vxorem, &c. Mat.to.5. 95.c.1.D

Repudium erat apud Gentes: nam leges humanę ex præsse ponunt repudium, & modum repudiandi, & cap. de repudijs. Nec Iudæis concessum fuisset repudium nisi apud Gentes esse repudium, quando data est lex Moysi, vnde omnia mala, quæ permissa fuerunt Iudęis, erant apud Gentes, &c. Mat. tomo 5. 95.c.2.A

Repudij libellus directius est contra matrimonium quam pluralitas vxorum. Mat.to.5. 96.c.2.B

Libellus repudij non est nunc licitus. Mat.to.5. 95. col.3.F. Neque dissoluit matrimonium. ibid. 102. colum.4.F

Legis illicitus est libellus repudij, quam vxorũ pluralitas. Mat.to.5.96.c.2.B. Deut. 127.c.4.G

Causa immediata repudij est odium. Mat.to.5. 100. colum.1.D

Repudij libellus est permissus, non solum per priuationem punitionis, sicut concubinatus & meretricium in lege veteri. sed vltra erat licitus, quia lateris legis expressus: sicut datio ad vsuram, & vindicta. Mat.to.5. 96.c.4.F

Libelli repudij permissio, & datio ad vsuram extraneis, & prosecutio punitionis, nõ erant permissę, vt quidam dicunt, & probatur. Mat.to.5.96 c.4 F. Sed erat interpositio auctoritatis eius, qui legi præest, ad hoc quòd id, quod alias esset illicitum, possit licitè fieri. ibid. 96.c.4.H

Libelli repudij ponitur expressa permissio, & nõ pluralitatis vxorem; quia primum videtur magis esse contra ius naturale, quàm secundũ, &c. Et aliquo modo exprimitur etiam pluralitatis vxorum per missio Deut. 21. Si vir habuerit vxores duas vnã dilectam & aliam odiosam, &c. Matth. tomo 5. 97.c.1.A

Repudium publicè fiebat ita vt in notitiam omniũ veniret. Mat.to.5. 97.c.4.K

Repudij causa erat odium, & timor de vxoricidio, quod ex odio sequitur. Mat.to.5. 98 c.1.C

Repudium non permittitur in lege Christi, bene tamen diuortium, propter solam fornicationem, & hoc tam fęminis quam viris. Ma.to.5 98 c.2.A

Repudium & diuortium reperiebantur apud Gentes, & fit differentia secundum leges humanas inter hæc, quia repudium vocant separationem sponsalium, diuortium vero separationem matrimonij. Et non erat apud Gentiles separatio quãtum ad thorum & mutua obsequia, manente viuculo matrimonij, sicut fit inter nos: quia tunc cogerentur ambo coniuges castè viuere, quod nunquàm erat apud Gentes: sed quandocumque fiebat inter eos separatio, fiebat quantum ad vinculũ; & licebat post diuortium, & repudium transire ad alterum matrimonium; licebat virum repudiare vxorem, & vxor virũ; & generaliter licebat vxoribus viros repudiare, si erant liberæ: si autem patronus acciperet liberam in vxorem, non poterat liberta repudiare patronum, nisi ex causa criminis commissi manumissa esset, vt patet. ff de diuorti. & repu. l. patrono & per totum titulum, & C. de repudijs per totum titulum, & tamen assignantur certæ causæ ad repudiandum. Mat. to.5. 98 c.2.B

Odium non esse sufficientem causam repudij, dupliciter apparet. Mat.to.5. 99 c.2.B

Circa repudium duo erant permissa, & duo præcepta. Primum permissum erat repellere vxorem. Secundum accipere aliam: & illa virum aliũ, primum præceptum erat libellum dare in manu repudiatæ. Secundum erat quòd vir repudians non haberet illam postea. Sed circa hoc sunt opiniones, vna, quæ tenet, quòd nullo modo repudiata poterat redire ad repudiantem; alia, quòd in aliquo casu posset, scilicet, quando repudiata nõ acciperet virum, & repudians etiã pœniteret, prius quam acciperet aliam vxorẽ, quia erat quasi res integra, poterat reducere vxorem ad se. Vel dato ꝙ vir duceret aliam vxorem, si vxor repudiata non acciperet alium virum, posset eam recipere: secus si illa transisset ad alium virum siue ille eam repudiaret: & ita maneret soluta, vel fortè moreretur, non poterat iam accipere eam primus vir: quia lex repugnabat in his casibus, nec prima opinio videtur rationalis. Mat.to.5. 98.c.3.G

Circa repudium concedendum, non consideratur ius, sed duritia cordis: nam causa immediata repudij erat timor de vxoricidio, & hoc Christus innuit, cum dixit; Ad duritiam cordis vestri libellus repudij datus est, ideſt, Deus permisit illum dari, &c. Et causa proximior erat odium, ex quo moueretur vir ad occidendum vxorem, & ideo odiũ erat sola causa repudiandi, & hoc innuitur Malachiæ 2. Custodite spiritum vestrum, vxorem adolescentiæ tuæ noli despicere, cum odio habueris dimitte, & ita dat regulam, ꝙ pro quocumq. odio illam abijciat, s. si est odium perseuerans, secus si odiũ leue sit & transiens, &c. Mat.to.5.100.c 1.A

Libellus repudij dabat̃ tam apud Iudęos q̃ apud Gẽtes, qñ fiebat repudium, de Iudæis patet Deut.24. de Gentibus vero. C. de repudijs, l. licet libellus, & causa erat, vt cõstat de repudio p libellum, & non infamaret̃ mulier &c. Scdò, vt mulier inueniret virũ. Tertiò ad hoc ꝙ vir non possit repetere mulierẽ illã vltra reducẽdo ad se, &c. Quartò ad hoc ꝙ vir nõ posset illã accusare de adulterio, &c. Quĩtò ad impediẽdũ repudiũ, &c. Ma.to.5. 100.c.4.H

Repudij libellus non poterat scribi nisi a sacerdotibus, vt aiunt. Mat.to.5. 101.c.1.A

Apud Gentes in libello repudij non solum assignabantur causæ, sed etiam iudicialiter probabãtur, vt patet. C de repudijs. l. cõsensu. Sed in libello repudij Iudæorũ nullæ causæ exprimebantur. Mat. tomo 5. 101.c.1.D

Causa prima, pp quam dabatur libellus repudij vxori repudiatæ, erat, vt constaret de repudio p libellũ, & non infamaret̃ mulier, &c. Ma.t.5.100.c.4.H

Inter repudium & diuortium quid interſit, & vnde sic dicantur. Mat.to.5. 103.c.1.D

In libello repudij scribebatur iuramentum de nunquam conueniendo cum ea matrimonialiter, & causa

causa etiam quare abijciebatur, & legebatur coram sacerdotibus, vt dicit Magister historiæ scholasticæ; non est tamen multum curandum de illo, cum nec ratio hoc suadeat, nec ex litera colligatur nec Iosephus illud tetigit, sed dicendum q̃ conueniebat repudio Iudæorum causas eius taceri &c. Mat. to. 5. 101. c. 2. A

Repudij libellus poterat licite fieri ex quacunque causa, vt dicit Ioseph. li. 4. Anti. Mat. t. 5. 101. c. 2. B

Repudiū, quod nunc fit inter Iudæos non est licitū, nec dissoluit matrimoniū &c. Mat. to. 5. 102. c. 4. F

Repudium dicitur quasi repullium, quia repellebatur &c. Diuortium verò à diuertendo, ideſt recedendo, quia vnus coniugum ab alio recedit, vel dicitur sic à diuersitate &c. Mat. to. 5. 103. c. 1. D

Iudæis licebat dare libellum repudij sine auctoritate iudicis, solum propria auctoritate nulla causa probata vel expressa; ideo liceret Ioseph occulte dimittere Mariam. Mat. to. 5. 107. c. 2. E

Permissionis libelli repudij vna causa fuit duricies cordis, & tamen causa potissima fuit, quia ista lex erat apud Gētes, q̃ possent repudiare vxores &c. Mat. to. 6. 59. c. 3. H

De repudio, vide etiã in dictione, Libellus repudij.

Reputari. Est verbum iuris, & significat id, quod ius confert, etiam si natura non contulisset; & est, quòd nō legitimus habeat pro legitimo &c. 1. Reg. to. 1. 138. c. 2. B

Requies Post labores, dulcior. Exodi tomo 1. 32. c. 4. K

Res Non dicuntur contingentes vel necessariæ, pro eo tempore, quo sunt, sed antequã sint. Ios. to. 2. 12 c. 4. G

Res non potuerunt a Deo creari, quæ non essent compositæ ex actu & potentia. Ios. to. 2. 23. c. 1. C

Quamuis res potuerint produci habentes totū suū esse simul: non tamen fuit conueniens, nec pertinebat ad ad bonitatem diuinam sic produci, vt probatur super Iosue to 2. 25. c. 2. A

Res creata nō potest habere aliquam perfectionem totã simul, quæ æquiualeat omnibus perfectionibus, quæ per motum aut successionem aliquã acquiriri poterant in ipsa, Ios. to. 2. 27. c. 2. E

Res Deo quomodo sint præsentes tam præteritæ, q̃ futuræ. Ios. to. 2. 33. c. 2. E

Res extrinsecæ non faciũt hominem dignũ aliquo honore vel aliquo bono &c. Mat. to. 6 27. c. 3. K

Res duplices sunt quædam, quarum vsus est ipsarũ rerum consumptio, vt vsus vini panis &c. Et cuicunque cõceditur res huiusmodi, cõceditur etiã ipsa res, quantum ad substantiam suam, & in tali transfertur dominium per mutuum: Aliæ sunt res, quarum vsus non est ipsarum rerum consumptio vt domus & equus, &c. & in talibus potest vtrunque seorsum concedi, & accipere precium pro vsu domus &c. Mat. to. 7. 41. c. 2. A

Omnes res siue naturales siue artificiales habent duos vsus præter pecuniã &c. Mat. to 7. 41. c. 2. B

Resina Est quidam succus fluẽs de arboribus, quæ vocãtur ferulæ, & ipse succus vocatur Galbanum: licet generaliter accipiatur pro omni succo cuiuslibet arboris. Gen. 250. c. 4 F. & 375. c. 4. F

Resina multum prodest vulneribus: quia est consolidatiua, & inductiua corij. vt dicit Iere. 8. Nunquid non est resina in Galaad? &c. Gen. 375. c. 4. F

Resolui. Naturale est corpori humano continue resolui. Mat. to. 4. 108. c. 2. E

Resolutio. De corporum resolutione referũtur tres opi. Mat. to. 6. 89. c. 4. K

Resolutio seminis fit dupliciter. Mat. to. 7. 17. c. 1. A

Respublica Debet habere sẽper aliquos, qui armorum peritiam & cõsuetudinem habeant. 1. Reg. to. 1. 93. c. 1. A

Respondere. In sacris literis, aliquando accipitur p̃ loqui aliquid, interdum pro incipere loqui. Mat. to. 4. 137. c. 2. C Et patet etiam in nouo testamento, vt Mat. 15. cũ dicitur: Respõdens autem Petrus, & Marci 11. cũ dicitur: Et respõdẽs dixit ficulneæ &c. & Mat. 22. cum dicitur: Et respondens Iesus dixit &c. Matt. to. 6. 2. c. 4. F. & 155. c. 1. B

Respondendo interrogantibus ex ignorãtia primo debemus ponere rationem, & postea auctoritatẽ subiungere, sed calumnioſe interrogantibus debet fieri è conuerso &c. Mat. to. 6. 68. c. 4. I

Christus vario modo respondebat quæstionibus illi positis &c. Mat. to. 6. 125. c. 4. G

Restituere. Quilibet restituere tenetur id, quod quis recepit, & nõ potest facere esse suum, illi, scilicet, a quo recepit vel alteri: & ponuntur nouem conclusiones. 1. Regum to. 1. 193. c. 2 A

Nolle restituere non reducit prædecessorem ad crimen vsurarum, de quo ille doluit priusquã decederet &c. Matth. to. 7. 67 c. 3. I

Non potest aliquis restitui in eo, quod ad ipsum nullo modo pertinet. 1. Reg. to. 1. 119. c. 4. K

In veteri testamento, si quis aliquid deberet, & non esset dominus rei cui daret, tenebatur restituere sacerdoti. Nu. 5. 1 Reg. to. 2. 86. c. 4. G

Raptor, qui bello iusto accipit rem raptam ab alio raptore, non tenetur ad restitutionem; quia non succedit iuri alieno, cum nõ succedat in iure primi raptoris, sed cõstituit sibi nouum ius, cùm pugnando iustè contra primum raptorem, posſit accipere illius, & sic q̃q̃ illæ fuerint alicuius alterius, & primus raptor iniustè eas teneret, secũdus raptor tenebit eas iustè: secus autem, si quis emeret a raptore in bello iniusto, vel donatum acceperit, vel per successionem vniuersalem aut legatum &c. 1. Reg. to. 2. 182. c. 1. E

Restitutio. Eorum, quæ domino sanctificata erant, & ad ipsum pertinebant, si a laicis vsurparentur, fiebat restitutio, & insuper quintam partem dabat in pecuniis, & illa ad sacerdotum iura pertinebant. Leui. 45. c. 1. C

Restitutionem potest aliquis iustè petere siue iudicialiter, siue alias, maximæ si nõ solum habet ius possessionis sed etiam tituli. 4. Reg. 94 c. 2. B

Si meretrix vel quæcunque mulier fornicaria recepit aliquid a clerico ex bonis, qnæ habet in intuitu ecclesiæ, non tenetur ad restitutionem iuxta veram opinionem: secus tamen si ille clericus esset regularis, vel monachus &c. nam tũc tenetur ad restitutionem &c. Mat. to. 3. 22. c. 1. A. & sequ. Si autem ille, a quo meretrix accipit aliquid, erat secularis, non tamẽ sui iuris, vt filius familias vel seruus, tunc tenetur ad restitutionem illi, si in cuius potestate est: nisi talibus conueniat administratio, vt si filius familias habeat peculiũ castrense, vel quasi castrense, vel si seruus habeat aliquid ex permissione domini &c. Si autẽ ille sit sui iuris tunc illa mulier non tenetur ad restitutionẽ &c. ibid. 22. c. 3 F

Meretrix tenetur restituere illam pecuniam, quam recepit a monacho habente certam pecuniam a monasterio ad studendũ pro sustẽtatione sua &c. Mat. to. 3. 22. c. 3. H

Si homo aliquis acceperit aliquid a muliere fornicaria,

caria, quando teneatur ad restitutionem, & quãdo non. Mat. to. 3. 22. c. 4. K. Nam si illa non sit sui iuris, vel sit coniugata, siue illud dederit de bonis viri sui, siue de bonis communibus, siue de dotalibus, tenetur ad restitutionem, secus autẽ si illud sit de bonis parafernalibus, ibid.

Restitutio damni de iure naturali est, sicut restitutio rei furtiuæ. Mat. to 3. 27. c. 4. F

Turpiter accepta non est necesse, vt restituantur fisco: nec personę, in cuius præiudicium data sunt, in casu. t. in quo dans turpiter dedit, & non conuenit sibi reperitio. Secus tamen si competat, vt in vsura & in simonia, vt patet extra de simonia capitul. De hoc. & cap. Audiuimus, &c. Matt. t. 3. 27. c. 4. F

Realis restitutio non est de iure naturali, &c. Matt. to. 7. 73. c. 3. G

Vsurarius tenetur restituere vsuram ei, à quo accepit. Mat. to. 3. 28. c. 2. D

Meretrix, si extorqueat ab aliquo fornicatore, plus quam id, quod ex consuetudine accipere solet, tenetur restituere illi fornicatori. Matth. tomo 3. 29. c. 2. D

Ad hoc q̃ aliquis teneatur ad restitutionem rei inuentę, duo requiruntur, scilicet, q̃ res non habeatur pro derelicto, vel quod Dominũ habeat: vel habere putetur: & deficiente altero istorum res efficitur inuentoris, &c. Mat. to. 4. 278. c. 2. D

Resurgere à peccato.

Deus multos permittit cadere, vt ad meliora resurgant, &c. Exo. to. 1. 57. c. 4. H

Nemo potest per seipsum à peccatis resurgere: licet possit per se ipsum in peccata cadere. Matt. to. 5. & to. 7. 12. c. 2. B

De ordine resurgẽdi à peccatis. Mat. to. 5. 154. c. 2. C

Natura humana deficiens à tua integritate per actũ peccati, habet duo impedimenta ad reducendũ se in gratiam. Mat. to. 5. 154. c. 3. G

Resurgere à peccato contingit dupliciter, vno modo cessando ab actu peccati, alio modo recuperãdo illa, q̃ per peccatum amissa sunt. Primo modo potest resurgere sine gratia, quæ est habitus infusus: sed non secundo modo. Mat. to. 5. 153. c. 4. K

Resurgere à morte.

Quod beata Virgo resurrexerit, non est de articulis fidei: nec est ẽt aliquid definitum per Ecclesiã, vt teneri debeat: ideo licitum est cuilibet opinari, sicut voluerit, nec rationes, quæ fiunt cõuincunt: rationabilius tamẽ est tenere q̃ sic: quia communiter tenetur: si quis tamen contrarium asserat, non contendimus. Mat. to. 6. 81. c. 3. H

Non est asserendum Ioannem Euangelistam resurrexisse. Mat. to. 6. 81. c. 3. K

Multorum resurgentium corpora in figura & statura mutabitur. Mat. to 4. 72. c. 4. G

Omnes, qui transibunt in statum resurgẽtium siue in bonum siue in malum prius morientur, nec est aliquis, qui semel vixerit, quin moriatur, prius q̃ transeat ad illum statum. Mat. to. 6. 88. col. 2. A. Et ista sententia est securior, (quam sentẽtia Hiero. dicit in Epistola ad Marcellam, s. quosdam in fine seculi, adueniente Christo, non esse morituros, sed viuos repertos, in immortalitatem repente mutandos) & hoc propter tria. Primo, quia magis consonat diuinæ iustitiæ. Secundo, quia magis concordat diuinæ scripturæ, &c. Tertio, quia magis concordat ordini naturæ, &c. Mat. tom. 6. 88. c. 2. D

In resurgentibus manebit eadem forma corporeitatis, quæ est forma essentialis, non tamen illa q̃ est forma accidentalis. Mat. to. 6. 94 c. 3. H

Similiter dicendum est de forma mixtionis substantiali & accidentali. ibid. 95. c. 2. D. Similiter & de anima sensitiua, & vegetatiua, essentiali, & accidentali. ibid.

Non resurgent humiditates, quæ totaliter sunt in via transeundi de forma in formam, aliæ vero, quæ habent aliquam consistentiam resurgent. Mat. to 6. 102. c. 4. G

Qualiter in resurgentibus maneat veritas humanæ naturæ, & respondetur iuxta tres opiniones. Et primo, secũdum illam, quæ tenet, quòd nihil incipit esse de nouo de veritate humanæ naturæ, sed id tantum est de veritate naturę humanę, q̃d fuit in institutione humanæ naturæ, scilicet corpus Adæ: & ista opinio habet dicere quòd in resurgentibus, solum erit id, quod fuit de veritate humanæ naturæ: & nihil aliud, licet dum viuunt in hoc mundo, aliquid sit in eis, quod non est de veritate humanæ naturæ: & dicunt isti, quòd id, quod ex nutrimento aduenit, est ad conseruationem eius, quod est de veritate humanæ naturæ, vt consumptioni eius resistat impediendo illam, sicut quando plumbũ adiungimus auro ad liquefactionem, &c Mat. to 6. 105. c. 1. A

Sed isti erant in fundamento suo: quia falsum est, scilicet, in modo augmentationis & nutritionis factæ in homine, vt probatur, ibid. 105. col. 2. B. Et ista ponit tres modos ad sui defensionẽ, quorum quilibet est inconueniens, sicut & ipsa positio. Primus est quod talis augmentatio fit miraculosè, sed hoc improbatur. ibidem. Secundus modus est, quòd in corpore humano est multũ de quinta essentia, &c. Et iste modus habet duas falsitates: prima quòd corpus quintæ essentiæ veniat in compositionem: secunda quòd multiplicatio corporis humani fit per modum, quo multiplicatur lux solis, ibidem.

Tertius modus est quòd materia prima, quantum in se est, caret omni quantitate & forma, ergo æqualiter se habet ad recipiendas omnes quantitates, sicut ad recipiendum omnes formas, &cęt. Et ita illud paruum de materia, quod est in homine ex semine, potest recipere: non solum quantitatem maximam, ad quam homo peruenit, sed etiam quamcunq; aliam, & ita non erit opus q̃ recipiat plus plus de materia, &cęt. Sed hoc non potest stare. ibidem.

Secunda opinio tenet, aliquid esse in corpore humano, quod manet in eo fixum per totam vitam secundum determinatam partem materię, & in illo dicunt existere principaliter veritatem naturæ humanæ, & aliud est, quod semper fluit, & refluit, ideſt aduenit, & consumitur, scilicet, illud, quod ex cibo generatum est: & istud humidũ cibale, non solum est ad fomentum caloris naturalis. i. vt in eo foueatur & agat, & nõ consumat humidum radicale, vt dicebat prima opinio: sed ẽt est augmentum quantitatis, & portio permanẽs per totam vitam, diffunditur per totũ corpus. Et similiter istud, q̃d est aduenies & recedẽs ad modũ, qui fit in mistione vini & aquæ, & genitũ ex alimento est de veritate naturæ humanæ, quod prima opinio negabat, & hoc secũdario: & huius opinionis fuit Alexander commentator Aristotelis, vt dicit Auerois in libro de Generatione: & secundum istam opinionem dicẽdum est, quòd in resurrectione redeat totum, quod mansit fixũ:

Universidad de Deusto
Biblioteca

& aliquid ex eo, quod ſecundario fuit de veritate naturæ humanæ. ſ. quātum eſt neceſſarium ad ſeruandum debitam quantitatem, &c. Mat. to. 6. 107. c. 1. E. Sed hæc opini improbatur. ibid.
Tertia opinio, ſcilicet, Auerois ī primo de Generatione eſt, ꝙ non poteſt aliquid ſignatum accipi de corpore humano, quod ſit fixū & permanens per totam vitam, ſed quælibet pars, quo ad materiam fluit & refluit, licet id, quod eſt formæ ſemper maneat: quia ſicut materiale fluit, ita & formale, ſed debet intelligi, vt vera ſit, ꝙ forma & ſpecies manet ſic, ꝙ licet corrumpatur pars formæ carnis, quę correſpondet particulæ materię, quæ fluit, tamen forma carnis manet eadem numero, eo ꝙ caro eſt quid homogeneum & continuum, & ideo totius carnis eſt eadem forma, &c. Et iſta opinio tertia idem ponit penitus de veritate naturæ humanæ, in reſurgentibus, quod ponit ſecunda opinio, ſed non eadem ratione, &c. ibid. 108. c. 3. I
Nunquā totæ carnes reſurgent in comedente, &c. Quia ſemper aliquæ partes ibi manent, quæ fuerunt in ſemine, & tamen illæ maxime pertinent ad veritatē humanæ naturæ: ergo non reſurgent in comedente: quia non poteſt accidere ꝙ in aliquo homine quantumcunq; viuat, ꝙ fluant omnes partes, quæ materialiter fuerunt in ſemine & maneant ſolæ illæ, quæ venerunt per alimentum, etiam quia ſi omnes illæ fluerent, non eſſet idem homo numero: illæ autem partes, quæ fuerunt in ſemine, perfectiſſimè participauerunt veritatem ſpeciei: & ideo maximè pertinent ad, veritatem naturæ humanæ: & ideo illæ non ęqualiter poſſunt pertinere ad comedentem, ſicut ad eum cuius prius fuerunt. Mat. to. 6. 111. c. 3. I
Non oportet, ꝙ in quolibet homine, reſurgat totū id, quod fuit de materia in membris eius: immo nec eſt poſſibile reſurgere, vt probatur ꝓ omnes tres poſitiones vel opiniones, quæ loquuntur circa id, quod eſt de veritate naturæ humanæ. Mat. to. 6. 113. c. 3. H
Solum partes ſecundum ſpeciem reſurgent, id eſt, omnia membra corporis: & quidquid in illis ad magnitudinem pertinet ætatis triginta annorū, vel quam habiturus eſſet, ſi ad illam peruenirent, ſed non reſurgent partes, quæ ad ſolum reſtaurationem pertinuerunt, & ideo non reſurget qdquid naturaliter fuit in corpore humano, vt probatur iuxta tres opiniones, quarum prima & tertia ſunt veriſſimiliores quam ſecunda, & prima eſt rationabilior, quàm tertia & communior, & ideo tenenda. Mat. to. 6. 114. c. 4. I
Non reſurget in homine quidquid fuit in ipſo de veritate naturæ humanæ, prout eſſe de veritate humanę naturę, idem ſit, ꝙ eſſe informatum anima rationali, &c. Mat. to. 6. 117. c. 3. H
Reſurgentes reſurgent in eadem ætate. ſ. in iuuētute perfecta, quæ eſt in anno trigeſimo aut parū plus. Mat. to. 6. 117. c. 4. K
In eadem ætate reſurgent: omnes, capiendo ætatē, non pro numero annorum vel temporis, ſed ꝓ conditione corporis quantum ad robur, ſanitatem & cæteras operationes ſecundum competē tiam ad ætatem. Mat. to 6. 118. c. 1. C
Omnium reſurgentium non erit eadē ſtatuta corporis. Mat. t. 6. 119. c. 1. A
Pueri reſurgent in eadem magnitudine, quam habuiſſent, ſi vixiſſent vſque ad ætatem perfectam, &c. Mat. to. 6. 119. c. 2. C
In reſurgentibus, ſiue beatis ſiue damnatis, non erit actus vitæ animalis, vt probatur. Matth. tomo 8. 121. c. 1 C.
Reſurgentium corpora erunt immortalia, ſed non per appoſitionem alicuius qualitatis, quæ reddat ea immortalia, ſed per ceſſationem omnis corruptiui & perducētis ad mortem tam interius quā exterius. Mat. to. 7. 272. c. 3. I
Quare bruta non reſurgent ſicut homines. Matthæ. to. 6. 41. c. 2. A
Reſurgere dupliciter accipitur vno modo ꝓpriè, alio modo pro tranſitu ad ſtatum reſurgentium. ſ. ad habendam gloriam corporis, &c. Mat. to. 6. 88 c. 2. B
In homine reſurgente omnia redeunt eadē. Mat. to. 6. 94. c. 3. F
In reſurgentibus ſunt duo, quæ tollunt partiū identitatem. Mat. to. 6. 102. c. 1. A
Carnes humanæ comeſtæ quomodo & in quibus reſurgent. id Mat. to. 6. 111. c. 1. B
In corporibus reſurgentium tam damnatorū, quā beatorū nullus erit defectus. Mat. t 6. 116. c. 4. K
Chriſtus reſurrexit in ætate 32. annorum & trium menſium: ſed parum addendum eſt, & illa ætate reſurgent homines. Mat. to. 6. 117. c. 4. K
Boni reſurgentes habebunt corpora impoſſibilia, & immortalia. Mat. to. 7. 134. c. 3. F
Damnati reſurgent in corporibus ponderoſis, qualia ſunt, quæ nunc habemus. Matth. to. ſeptimo. 80. c. 2. E

Reſurrectio. Chriſtus poſt reſurrectione, noluit ſolum cognoſci ꝓ ſolam vocem, ſed per alia ſigna, &c. Matth. tom 4. 11. c. 3. F

In reſurrectione erit diſtinctio ſexus, quamuis nulla ſit futura à generatio. Gen. 238. c. 1. D
Reſurrectionis Chriſti teſtimonium firmiſſimum fuit apparitio illius diſcipulis ſuis. Matt. tomo 4. 223. c. 2. A
In reſurrectione, ſicut non erit peccatum, ita nec erit verecundia de verendis, manente diſtinctione ſexus, &c. Gen. 237. c. 4. I
Poſt reſurrectionē nulla qualitatum operatio manebit ad corruptionē corporis: quia anima propter dominium, quod habebit ſupra corpus, ligabit illas. Mat. to. 4. 236. c. 3. K
In reſurrectione non manebit ſubiectio fœminæ ad virum, &c. Gen. 239. c. 4. F
Reſurrectionem mortuorum quomodo poſſint defendere catholici. vide ſuper Exod. to. primo. 281. c. 1. K
Reſurrectionis generalis articulus, problematicus erat apud Iudæos. Mat. to. 4. 205. c. 1 D
Reſurrectionis fides explicita manſit in ſola beata Virgine, ſcilicet, quòd filius ſuus erat Meſſias, & quòd poſt mortem erat reſurrecturus tertia die.
Nam loquendo de fide implicita: multi alij fidem habuerunt reſurrectionis tunc, &c. Matth. to. 1. 10. c. 4. F & ſeq.
Generalis reſurrectio mortuorum nō parebat ſufficienter per ſuſcitationes mortuorū, quas Chriſtus fecit. Mat. to. 4. 205. c. 2. C
Reſurrectionem negare non erat apud Iudęos peccatum: eo ꝙ non putabant illam contineri in lege Dei, & in ſacris literis: ſed habebāt tanquā problema neutrum, &c. Mat. to. 6. 42. c. 2. F
In reſurrectione omnia erunt integra præcipuè in beatis. Mat. to. 5. 15. c. 4. H
Reſurrectionem non tenebant Phariſæi tanquam articulum fidei: ſed velut opinionem, & ſic opinabantur propter multa, &c. Mat. to. 6. 42. c. 3. F

Nihil eſt, quod magis a malo arceat, & ad bonū inducat: quam fides de immortalitate, & reſurrectione mortuorum, &c. Mat. to. 6. 43. c. 3. H
In reſurrectione generali non erit copula carnalis propter multa. Mat. to. 6. 67. c. 2. E
Referuntur variæ opiniones negantiū reſurrectionem mortuorum. Matt. to. 6. 71. c. 2. A. Et poſtea Auctor oſtendit, quod de neceſſitate fidei, ponēda ſit reſurrectio mortuorum, ibi. 71. c. 4. K. Et reſpondet ad argumenta in oppoſitum, ibid. 72. col. 2. B
Reſurrectionis præcipua cauſa eſt, vt homines recipiant præmia, aut pœnas ſufficienter pro his, quæ geſſerunt. Mat. to. 6. 72. c. 2. E
Reſurrectio erit generalis, ita vt quicunq; homo, q fuit, & aliquando vixit, & mortuus eſt, debeat reſurgere. Mat. to 6. 74. c. 1. E
Reſurrectio generalis non erit naturalis, ſed miraculoſa: niſi accipiatur naturale large, & ſecundū quid. Mat. to. 6. 74. c. 4. F
Reſurrectionis principium non poteſt eſſe natura, quamuis reſurrectio terminetur ad vitam, quæ eſt naturalis, id eſt, poterat aliter haberi naturaliter, ſcilicet, per generationem, &c. Matth. to. 6. 75. c. 2. A
Rationes Gregorij adductæ ex naturalibus nō probant reſurrectionem: ſed adminiculātur, & ſuadent. Mat. to. 6. 75. c. 4. F
Reſurrectio non eſt contra naturam, immo naturam perficit, &c. Mat. to. 6. 75. c. 4. I
Reſurrectio Chriſti fuit cauſa noſtræ & omnium reſurrectionis aliquo modo, vt probatur. Matth. tomo 6. 75. colum. 3. F. Cauſa, inquam, non ſicut calor ignis eſt cauſa caloris in generato, & eſt directè principium illius actionis. Sed ſicut homo albus generat hominem album. ſ. quòd ipſa reſurrectio Chriſti non ſuſcitet nos, vel nō ſit principium, quo nos ſuſcitamur. Ipſum tamen, qđ in Chriſto eſt, qui eſt cauſa vniuoca noſtræ reſurrectionis, agit ad noſtram reſurrectionem, ſcilicet, virtus diuinitatis, &cæt. Matth. tomo ſexto. 76. c. 4. F
Ad noſtram reſurrectionē aliquo modo aget vox tubæ nouiſſimæ. ſ. capiendo agere largè, prout eſt agere ad quoſdam apparatus, vel ſolennitatē reſurrectionis, &cæt. Matth. to. ſexto. 77. col. 2. D
In reſurrectione generali angeli cooperabuntur aliquid, miniſtrantes: quia colligent cineres, & diſponent illos. Infuſio autem animæ, & reunio eius ad corpus non fiet per angelos: ſed per Deū, &c. Mat to. 6. 78. c. 2. A
Ad probandum reſurrectionem generalem eſſe futuram, multæ ſunt ſuaſiones, nulla tamē eſt probatio ſolida, quæ ſimpliciter concludat: & ideo quantuncunque aliqua ſuaſio videatur cōclude re, ſemper tamen dubitatio manet. Et ideo nullus de philoſophis tenuit poſitionem de reſurrectione, neqne opinionem ſaltem. Et tamen ſi alia ratio valeret, eſſet iſta: Anima hominis eſt immortalis, & incorruptibilis: ergo nō manebit in æternum extra corpus, cùm eſſet ei violētum manere extra corpus: ſed redditio illa in corpus eſt reſurrectio: ergo illa ponenda eſt. Et tamen iſta ratio adhuc non concludit, &c. Mat. tomo 6. 78. c. 2. B
Reſurrectionem eſſe futuram nos non tenemus, vt naturaliter probatam: ſed ex fide creditam, cum ſit vnus de articulis fidei. Mat. to. 6. 79. c. 1. B
Reſurrectio paſſiuè capta eſt naturalis, prout naturale opponit violento: qa tertius eius eſt vita, vel anima. Si tñ naturale opponat ſupranaturali, tūc dicendum eſt, ꝙ reſurrectio non eſt naturalis. Si autem reſurrectio capiatur actiuè, non erit violēta: quia violentum non inuenitur in actione, ſed ſolum in paſſione: non tamen dicitur naturalis, ſed ſupranaturalis: quia in actione, naturale opponitur ſupranaturali, & libero: ſicut in paſſione opponit violento, &c. Mat. tom. 6. 80. co. 2. D
Reſurrectio generalis differenda eſt vſque ad finem ſæculi, & aſſignantur cauſę. Mat. t. 6. 80. c. 4. K
Reſurrectionem ſuam non debuit Chriſtus differre vſque ad finem ſęculi propter multa, &c. Mat. to 6. 81. c. 1. 2. A
Dies reſurrectionis generalis latet homines, ſimiliter & angelos Mat. to. 6. 82. c. 2. D. Quia nec ſcitur ex ſcripturis, neq; per rationes, nec per reuelationem, ibidem. Nec expedit reuelari, ibidem. 83. col. 2 D.
Quidam dicunt reſurrectionem eſſe futuram: ſed an de die erit, vel de nocte. Matt. t. 6. 85. colu. 2. C. Sed probabilius dī, ꝙ erit in crepuſculo matutino in fine eius. ſ. ſole exiſtente in horizonte Oriētali, & Luna in horizonte Occidentali, ibidē. Et hoc reſpectu Ieruſalem, & vallis Ioſaphath, ibid. 85. c. 4 G
In die quinta Aprilis reſurrexit Chriſtus, & tunc erat 17. Luna Mat. to. 6. 86. c. 1. A
In iſtāti reſurrectionis generalis, neq; erit dies, neq; nox: qa non erit tempus tunc propter motus ceſſationem, &c. Mat. to 6. 85. c. 4. I
Reſurrectio generalis fiet illa hora, qua facta eſt Chriſti reſurrectio. Mat. to. 6. 86. c. 1. A
Illa, q̄ operabant angeli in reſurrectione, fient ab eis in tpe imperceptibili, vel in momento, & in inſtanti terminante illud paruum tempus, operabitur Deus reſurrectionem, &c. Mat. t. 6. 86. c. 2. E
In die reſurrectionis collectio cinerū, vel puluerū fiet miniſterio angelorum, deducendo eos in valem Ioſaphat, vbi futura eſt mortuorum reſurrectio, vt ibi oīa corpora formentur, & ibi oēs homines reſurgant. Matt. to. 6. 86. c. 3. F. Et angeli nō ſolum colligent pulueres: ſed etiam diuident, & reſoluent, ibid. Poſt hæc ſequet formatio corporum, & illa fiet à Deo in inſtanti immediatè, ibi. 87. colu. 1. C. Et fiet infuſio animarum in eodem inſtanti, in quo fiet formatio. corporum. Mat. t. 6. 87. c. 3. F
Reſurrectio omniū erit a cineribus, niſi alicui fortè ex priuilegio ſpeciali conceſſum ſit reſurgere ſine in cineratione, &cæt. Matth. tomo ſexto. 89. col. 1. A
Reſurrectio Chriſti eſt exēplar noſtræ reſurrectionis, non quo ad terminum a quo, ſed quo adt erminum ad quem, &cæt. Matth. tomo ſexto. 89. col. 2. A
In reſurrectione idem corpus numero aſſumetur. Iob. 19. Et in carne mea videbo Deum, &cęt. Et in hoc errauerunt aliqui philoſophi, & aliqui ēt hæretici, &c. Mat. to. 6. 90. c 2. E
Reſurrectionis neceſſitas eſt, vt homo conſequatur finem ſuum vltimum, propter quem creatus eſt: quod in hac vita non poteſt conſequi, nec etiam in vita animæ ſeparatæ, &c. Mat. t. 6. 94 c. 2. C
Qui ponunt plures formas ſubſtantiales in homine, dicūt oēs corrumpi, & ad nihilari p̄ter animā rationalem, & ꝙ Deus ꝓ miraculum producet il laſmet numero in reſurrectione generali. Matt. to. 6. 95. c. 3. K
Reſurrectionem brutorum non eſſe poſſibilem, dicit Auctor, ita, vt redeāt eadē bruta numero, qa repu-

Universidad de Deusto Biblioteca

repugnat ex natura rei, q̃ simpliciter ad nihilatum possit redire idem numero. Matth.tomo 6. 95.c.4.H

In resurrectione nõ erit eadem risibilitas numero, quæ præfuit, sed alia. Mat to.6. 96.c.4.A

In resurrectione, materia vnius partis organicę, vel etherogeneæ, non transibit ad materiã alterius partis, similiter decentius est, q̃ etiam in materia vnius partis seruetur decentia situs in partibus materiæ, potest tamen variari situs. Mat.tomo 6. 100.c.1.A

In resurrectione resurgent omnia membra, quia omnia illa sunt non solum de pulchritudine, sed etiam de integritate resurgentium, vt probatur. Mat.to 6. 10.c.3.G

In resurrectione resurgent homines cum membris genitalibus ad perfectionem, & integritatem essendi, & ad ostentionem diuinæ sapientiæ: similiter resurgent cum intestinis: quia fuerunt de integritate corporis humani, nec erunt vacua, nec plena immunditijs, sed quibusdam nobilibus humiditatibus, quæ sunt connaturales in testinis, vt semper in eis, maneant: similiter resurgent cum membris illis, quæ hic abscissa sunt propter delicta, &c. Mat.to.6.101.c.1.A. Resurgent etiã mẽbra, quibus aliqui caruerunt hic totaliter, vel illa incompleta habuerunt, & probatur ibid.

In resurrectione resurgent omnes humores, q̃ sunt de integritate hominis: sed non resurget vrina, neque feces, neque semen. Resurgent tamẽ quatuor humores, scilicet sanguis, &c. Resurge etiã quædam humiditas, quę est de albata, & incorporata membris, quæ vocatur glutem. Mat.tom.6. 102.c.2.B

In resurrectione, qualis erit ordo partium in eodẽ homine. Mat.to.6. 111.c.3.F

Illud magis pertinet ad resurrectionem, quod perfectius participauit virtutem speciei. Matth.to.6. 111.c.3.H

In resurrectione omne, partes embrionis comesti pertinent ad embrionem animatum. Et ideo resurgent cum embrione comesto, qui fuit animatus. Mat.to.6. 113.c.1.A

In resurrectione nõ manebunt aliqui defectus, vel monstruositates in corporibus resurgẽtium tam beatorum, quam damnatorum, &c. Matth.to.6. 116.c.4.G

In resurrectione, nunquam materia vnius membri transit ad aliud ad suplendum quod illi deest. Secus tamen est de capillis, & vnguibus. Nam ex illorum materia potest suppleri, quod defuit alijs partibus si non est vnde suppleatur, de particulis, quæ fluxerunt de ipsis membris, &c. Mat.tom.6. 116.c.4.K

In resurrectione omnes dimensiones terminatæ, q̃ erant in viuente, redibunt Aeędem: vel similes. Et ideo manet eadẽ totalitas corporis, quæ prius erat. Mat.to.6. 117.c.3.F

In resurrectione, quantitas corporum resurgentiũ respondebit virtuti formatiuæ: quæ fuit in corporæ cuiuslibet, &c. Mat.to.6. 119.c.3.F

In resurrectione: fœminæ non efficientur viri, vt probatur. Mat.to.6. 119.c.4.F

Resurrectio generalis futura est ꝓpter multa. Mat. to.7. 274.c.2.B

In resurrectione generali qũo homines erunt sicut angeli Dei. Mat.to.5. 166.c.4.F

Christus dixit passionem suam, & resurrectionem suam secretè discipulis suis propter multa. Mat. to.5. 184.c.2.B

Refertur falsa antiquorum philosophorũ opinio contra resurrectionem. Mat.to.6. 41.c.1.E

Ad quem motum pertineat resurrectio. Matt.to.6. 75.c.2.A

Natura non est principium resurrectionis. Mat.t.6. 75.c.2.B. Sed virtus diuina est causa omnis resurrectionis. ibid. 77.c.1.E

Resurrectionis principium non est naturale, licet eius terminus sit naturalis. Mat.to 6. 79.c.4.K

In resurrectione consistit bonũ, in quod tendimus. Mat.to.6. 45.c.4.G

Circa horam resurrectionis sunt variæ opiniones. Nam Cassiodorus dicit, q̃ erit in media nocte. Et Auctor, q̃ erit in crepusculo matutino. Mat.to.6. 85.c.3.H

In resurrectione erunt tria principalia. Mat.tom.6. 86.c.3.F

Quo saluetur resurrectio secũdum opinionem eorum, qui ponunt plures formas substantiales in composito. Mat.to.6. 95.c.3.H

Beatus Sylvester resuscitauit taurum. Mat.tom.6. 95.c.4.F

Quomodo partes materiæ redeant in resurrectione. Mat.to.6. 107.c.3.F

Christus suam resurrectionem nõ manifestauit toti populo, sed testibus præordinatis. Matth.to.6. 167.c.1

Variæ crãt apud Iudęos opiniones de resurrectione, de animalibus, & de angelis. Matthæ. tomo 6. 167.c.1.D

Necessaria fuit discipulorum Christi dubitatio de ipsius resurrectione. Matthæi tomo sexto. 264. col.1.C

Resurrectio bonorum, & malorum simul erit in ictu oculi. Mat.to.7. 134.c.3.G

Resurrectio mortuorum, & iustificatio peccatoris fit à Deo immediatè. Matthæi tomo septimo. 211.c.4.F

Cognitio per species influxas manebit in animab⁹ post resurrectionem, saltem in beatis. Et de damnatis idem potest concedi, sed non est ita manifestum. Mat.to.7. 212.c.3.F

Exacta resurrectione generali, nullus erit appetit⁹ in tactu, & in gustu tam in damnatis, quã in beatis. Mat.to.7. 229.c.4.I

Quare post resurrectionem non appetent homines id quod nunc Mat.to.7. 239.c.1.A

In resurrectione non manebit in hominibus eadẽ complexio, cum eisdem accidentibus, quæ prius erant. Mat.to.7. 130.c.1.G

In resurrectione erunt corpora impassibilia. Mat. to.7. 251.c.3.G

Ad quid futura sit resurrectio generalis. Matt.to.7. 273.c.1.B

Quare non statim post mortem fiat resurrectio. Matt.to.7. 272.c.3.G

Resurrectionem accelerare in corporibus honor quidam est. Mat.to.7. 274.c.3.H

De resurrectionis dominicæ argumentis. Parado. 81.c.1.E

In die resurrectionis dominicæ Christus apparuit discipulis suis nudus. Parad. 82.c.1.A

Christi resurrectionis futurę sola mater eius habuit inconcussam fidem, &c. Parad. 82.c.3.F

Resurrectio mortuorum à nullo philosophorum negatur, tanquam repugnans naturæ: quia nullũ principio naturæ repugnat, sed quia nullũ agens est, secundum naturam, quod tantæ sit virtutis, vt resurrectionem mortuorum causet, &c. De Statu animarum. 3.c.1.A

Retribuere. Retribuens hoc onus habet, s. plura dare quàm receperit, vt colligitur 5.& 9.Ethic.2.Paral. 124.c.3.I

Reu. Vixit annos ducentos triginta nouem, & mortuus est anno septuagesimo octauo vitæ Abrahæ, s. tertio anno postquã intrauit Abraham in terram Chanaan &c. Gen.57.c.2.C. Et tẽporeistius Reu iuit Nemrod ad Persas, & docuit illos colere ignem &c. 57.c.4.F.

Reuelare. Deus reuelat viam salutis oranti hoc, mittẽdo doctorem, seu alias. Mat.to.5. 276.c.4.I

Multa abscondita reuelantur purgatis animis, quæ non reuelantur pollutis &c. Gen. 14.c.1.E

Deus solus reuelat altissima. Mat.to. 244.c.4.K

Reuelare inhoneste aliorum vitia duodecim modis contingit. Leuit. 185.c.1.A

Iudicij tempora Deus nulli vult reuelare: cum sibi soli reseruet. Mat.to.6. 260.c.3.F

In die iudicij reuelabit Deus omnia, quæ abscondita sunt. Mat.to.7. 86.c.4.F

Reuelare aliquid maximè conuenit verbo diuino. Mat.to.4. 168.c.4.G

Inter reuelare, & inspirare proprie, quid intersit. Iosue to.1. 168.c.2.A

Dicitur, quòd filius in diuinis reuelat patrem, & pater non filium propter tria. Mat.to.3. 289.c.2.A

Quinquẽ modis poterat Deus reuelare aliquid prophetis. 3. Reg. 118.c.4.F

Reuelatio. Quomodo Deus reuelabitur in die iudicij. Mat.to.7. 245.c.2.B

Reuelatio, & diuina secreta non sunt passim hominibus reuelanda, sed pro loco, & tempore, aut speciali Dei mandato. Exo.to.1. 25.c.3.F

Reuelatio diuina an imponat necessitatem actibus nostris. Iosue to.2. 46.c.1.A

Contingit aliquando reuelationem fieri de re iam facta, postquam iam facta est, & ponuntur exempla. Ios.to.1. 169.c.3.G

Quod aliquis intelligat reuelationem, quæ à Deo fit, fiat tripliciter. Vno modo, quòd intelligat illam in sensu parabolico, & non in literali, vel historico. Secundò, quod intelligat in sensu historico: non tamen totum, quod Deus intendit significare, sed solum id, quod potest colligi ex verbis in vero sensu intellectis. Tertiò, quòd vltra hoc intelligat omnia, quæ Deus vult intelligi per illa verba. Primus intellectus non constituit prophetiam: bene tamen secundus, & tertius. 3. Reg. 119.c.3.F.

Reuelatio alicuius rei a Deo fieri potest multiplicitter. 2. Paral. 150.c.4.F

Reuelationis prophetalis sunt quatuor modi. 2. Paralip. 164.c.1.C

Reuelatio prophetalis seu quæcunque alia fit quinque modis. primo apparẽte angelo in forma humana. secundo per vocis auditum tantũ. tertio per immutationem phãtasiæ, quæ communiter fit in somniis. quarto per immutationem solius intellectus. quinto per estasim in vigilia. Mat.t.1. 102.c.1.A

Reuelationes, quæ fiunt angelis à Deo, quomodo fiant. Mat.to.4. 239.c.2.A

Reuerentia. Ad timorem pertinet, & non ad quemlibet, sed ad sanctum. Exo.to.1. 161.c.2.E

Reuerentia in Deum pars præcipua est cultus Dei. Exo.to.2. 72.c.4.K

Quod bonum sit reuerẽtia. Matthæi tomo quarto. 233.c.1.E

Est autem reuerentia resilire in propriam paruitatem, considerata alicuius magnitudine &c. Exo. to 2. 164.c.4.H. Mat.to.6.142.c.2.E

Deo non tenemur vbique exhibere reuerentiam, sed vbi nobis in aliquo signo specialiter demonstratur, vt in tẽplis, & aliis oratorijs, & vbi aliqua vox, aut effigies Dei in corpore cernitur &c. Exo. to 2. 164.c.4.K

Deo debemus exhibere magnam reuerentiam in loco, vbi est corpus eius sacratissimum &c. Exo. to.2. 165.c.2.E

Reus. Dupliciter quis est reus: vno modo non diligendo. secundo modo non impendendo ea, quæ sunt impendenda &c. Matth. to.6. 142.c.2.E

Reus conuictus de aliquo facto, admittitur ad excusandam causam, vel qualitatem facti. Gen.206.

Licitum est reo fugere a iudice, etiam postquam captus est. Non tamen licet se defendere à iudice, pugnando contra eum, vel cõtra ministros eius. Iudi. 209.c.2.A

Rex. Tota Regum Iuda successio a Roboã claditur inter Salomonem, & Ieconiam, & successio Regum Israel inter Ieroboam, & Osee. Gene. 20.c.4.F

Deus est Rex absolutè, cæteri autem cum additione. Mat.to.6. 266.c.1.C

Primus Rex post diluuiũ fuit Nẽrod. Gen. 51.c.4.G

Quod fuerint sex reges ante diluuium in illa ciuitate, quam condidit Cain, dicit Augustinus. 15. de Ciuitate. capi. 20. quorum primus fuit Cain. & q̃ omnes illi, qui nominantur. Gen.4. fuerint reges per successionem. Gen. 52.c.1.A

Triginta, & vnum reges interfecit Iosue in satis modica terra. Iosue 12. Gen. 249.c.2.B

In tempore regis Roderici ad impletum est in Hispania prænosticum quoddam Methodij martyris. Gen. 258.c.4.G

Quidam Rex Barbarus genuit sexcentos filios, vt refert Franciscus Petrarca in li. de Prospera, & aduersa fortuna. Gen. 320.c.1.E.4. Reg. 105. col. 4. F. Mat.to.5. 89.c.4.K

Semper fuerunt reges in Israel de triba Iuda à tempore Dauid vsque ad Sedeciam, qui ductus fuit in Babylonem, & exoculatus est: & etiam post, vsq; ad Herodem partim de domo Iuda, & partim de domo Leui. Fuerunt etiam reges de tribu Ephraim, vt Ieroboam, & successores eius, q̃ durauerunt vsq; ad Salmanasar, qui transtulit Israelitas in terram Medorum, &c. Gen. 341.c.4.K

Iura, q̃ sunt in fauorem regum, nunquam abolent ex ipsorum industria, quæ, si in fauorem communitatũ essent, cito abolerentur. Gen. 294.c.3.F

Rex Aegypti, q̃ primo afflixit Iudæos dicebat Mẽpheres quintus ex Pharaonibus, sub quo mortu⁹ fuit Ioseph, vt dicit Vincentius lib. 1. speculi historiarum. Sed fallitur Vincentius, & contra dicit textui. 1. cap. Exo. Dicendum ergo, quòd dicebatur Armonophis octau⁹ a Nefrem, sub quo Ioseph factus fuit præfectus Aegypti, sic dicit Iosephus. Exo.to.1. 4.c.1.D

Regem præcedit vexillum loco, sed non tempore. Mat.to.6. 303.c.2.B

Regia potestas in Aegypto, diuidebatur p certas dimos regni. s. per Diapolitanos, per Thæbeos, & per pastores, &c. Exo.to.1. 3.c.4.K

Reges vt plurimum modicum viuunt iuxta illud Ecclesiastes. 10. Omnis potentatus vita breuis. Exo.to.1. 4.c.2.B

De regibus, qui diuersis partibus regnauerunt tem,

pore,quo natus est Moyses. Exod.tomo primo. 14.c.2.A
Reges magis affligit tribulatio propterea,quia sunt nimis delicate enutriti,quam alios. Exo.tomo 1. 56.c.4.F
Propter delictum regis subditorum ,bona possunt auferri.Exo.to.1. 21.c.3.F
Rex quidam Aegypti in superbiam elatus dixit , ꝙ creauerat seipsum.Exo.to.1. 57.c.3.F
Inconstantia in rege est valde vituperabilis.Exo.t.1. 51 c.4.K
Rex hebræorum tenebatur scire librum Deuter.Sacerdotes vero totam legem , & quæstiones legis , vt patet Deuter.17.Exo.to.2. 74.c.4.H
Rex non tenebatur scire totam legem, sed tantum Deute.vt patet Deut.17.Leui. 3.c.4.H
Reges,qui venerunt adorare Christum natum erāt de Mesopotamiæ partibus,& Mesopotamia dicitur oriens respectu Ieruſalem Nume.tomo 2.58. col.4.F
Rex iuxta philosophum 8.Ethic.est ille,qui in omnibus sufficiens est, bonum suum non appetens , sed quod subditorum . Tyrannus autem è contrario. Sacra verò scriptura non accipit sic regē , sed solum pro eo,qui accipit iura regalia,siue bonus siue malus sit , & isto modo magis est esse regem:quam esse monarcham,&c. Deuteronom. 95.c.3.K
Iudęi petentes regem,non peccarent,si simpliciter peterent. Peccauerūt tamen petentes regem iuxta conditiones gentium.Deuter. 95.c.4 F
Iudæi non poterant eligere regem de conuersis ad Iudaismum ex gentilitate,vt probatur.Deutero. 96.c.2.C
Regi licitum est congregare diuitias de redditibus suis:immo bonum,& melius,quam non congregare:nec hoc vetatur per illud Deut. 17. Nec auri,& argenti immensa pōdera,&c.Deu. 97.c.2.A
Regi multum prodest lectio,sacræ scripturæ.Deut. 98.c.2.A
Regem appellat sacra scriptura fratrem suorū subditorum,& Aristoteles vocat patrem.8.Ethicor. Deuteronom. 98.c.2.B
Reges possunt quidquid lex non prohibet , iudices vero possunt quidquid lex iubet.Iud. 77 c.3.F
Reges,si bene regunt,non debent intendere vtilitatibus suis,sed subditorum , alioquin tyrāni sunt: & non reges.8.Ethi.Iudi. 88.c.3.F
Super regem non habent subditi potestatem directè iudicandi eum.Si tamen permaneat in peccato,& sit tale,in quo nimis lædatur regnum:vel timetur, quòd Deus irascetur contra populū permittentem regem manere in peccato illo,si populus legitimè admonuerit eum , potest illi subtrahere obedientiam : non tamen procedere rectè ad infligēdum pœnam corporalem,vel alias, pugnando contra ipsum,nisi fortè rex ad defendendum obedientiam pugnet contra subditos. Nam sic bene poterunt contra ipsum pugnare defendendo se,non aggredientes.Iudi. 93.c.3.F
Primus rex Italiæ fuit Ianus,&c.Iud. 129.c.1.B
Rex quidam agarenus tullit valuas portæ maioris sancti Iacobi in Compostella , & fecit portare in Cordubam,& vsq; hodie porta illa maior ecclesiæ sancti Iacobi sine valuis manet, &cæt. Iudic. 157.c.3.H
Regem petierunt Israelitæ ex multis causis. 1.Reg. tomo 1. 86.c.3.I
Quòd regem peterent Israelitæ occasio fuit,& non causa iniquitas filiorum Samuelis.1. Reg.tom.1. 86.c.4.G.Et petierunt a Samuele dicentes. Cōstitue nobis regem, vt iudicet nos. Et ipsi non constituerunt per se,pp duo.ibidem.Et displicuit iste sermo Samuelis propter multa ibid. 87.c.1.C
Deos noluit, vt Israelitæ constituerent sibi regem: nisi quem Deus elegisset , & hoc propter multa, &c.1.Reg.to.1. 89.c.4.K
Quod Deus deberet eligere regem Israelitarū iuxta illud Deu.17.non potest intelli,nisi aut de primo rege eligendo,vel ꝙ omnes deberent eligi a Deo, quidam tenent primum,ibid.90.c.2.A. Secundū etiam potest teneri.ibidem.
Iura regū non sunt illa,q̄ habentur.1. Reg.8.quia illa ponuntur ibi tanquam mala,quæ poterant iacere reges super subditos propter magnitudinē potestatis.1.Reg.to.1. 92.c.4.F
Rex potest militiæ suæ ascribere quoscunq; regni sui,seruatis duobus.Primò,ꝙ non repugnet prosessioni personæ. Secundò , ꝙ prouideatur ei de sufficienti salario , si sit necessitas militandi de presenti.s.ꝙ hostis instat, & anteqpam sit necessitas, vt sint militantes, & eruditi ad bellum, priusquā hostilis necessitas ingruat,&c.1.Reg.t.1.92.c.4.H
Reges possunt imponere subditis tributa moderata pro eorum sustentatione cum consensu subditorum,& debet esse manifesta necessitas. 1. Reg. to.1. 156.c.3.F
Verus rex,cum sit persona publica,debet principalius intendere vtilitatem populi,quam suam. Et ideo populus debet prouidere ei de necessarijs secundum statum,& honorem regalem,habito respectu ad paucitatem, & pluralitatem subditorū &c.1.Reg.to 1. 156 c.3.I
Ad regis necessitates non licet regulariter imponere decimas. Si tamen interdum venerint aliquæ necessitates magnæ , & rationabiles , licebit regi decimam imponere,consentientibus subditis,p tempore illo,quo in necessitate est.Postea autem non licet.Et dato,quod ista necessitas duraret per multa tempora s.vt per plures quam quadraginta,vel quinquaginta annos,& postea cessaret,successores primi talis regis non poterūt se iustè tuc ptio nihil iuuaret,&c.1.Reg.to.1. 156.c.3.K
Regum Israel vnctio fiebat in capite ex oleo sacro propter magnam dignitatē, & vt significaretur, ꝙ instituebātur principes per Deum , vt patet de Azahel,quem vngit Elias super Syriā. 3. Reg. & de Iehu,qui vnctus est ab vno de filijs prophetarum super Israel.4.Reg.9.1.Reg.to.1. 165.c.2.C
Israelitis non licebat constituere regem super se.Licebat tñ eis petere regem,&c.1.Reg.t.1.87.c.4.H. Peccauerunt tamen, cū petierunt,ex multis ibi. 88.c.1.E
Regalis principat⁹ est maior inter omnes status hominum.1.Reg.to.1. 88.c.4.K
Licebat Israelitis petere regem , quando iam essent in terra Chanaan,& pacificè possiderent illā,&c. 1.Reg.to.1. 89.c.2.D
Vnctio Saulis in regem facta fuit oleo sacro, quo vngebatur summus sacerdos,vt est cōmunis positio,quam ego quoq;, inquit auctor, cum cæteris profero:sed verius uidetur,ꝙ vnctio regū fieret cum oleo communi,vt probatur.1.Reg.to.1. 171.c.4.H
Reges interdum vngebantur sacro oleo,& interdū oleo communi.1.Reg.to.1.172.c.1.D. Et ponuntur exempla.ibid.to.2. 17.c.1.A
Regum vnctio habebat aliquam similitudinem cū vnctione magni sacerdotis, & aliquam dissimilitudinem, tudinem,&c.1.Reg.to.1. 172.c.2.E
Israelitæ perendo regem super se, peccauerunt, vt probatur.1.Reg.to.1. 87.c.2.B
Quando reges vngebātur per summos sacerdotes, & quando per prophetas.1.Reg.to.1. 172.c.3.G. Nam qnando erat cognitum, qui esset futurus rex,talis vngebatur per summum sacerdotem,& quando non,per prophetas, ibidem.
In regis coronatione collocabatur futurus rex super sedem regis, & ponebatur diadema in capite eius. Deinde sacerdos magnus fundebat oleum super caput illius, & ponebatur in manibus eius liber legis Moysi.s.Deu. & promittebat rex seruare legem illam.Deinde clamabat totus populus: Viuat rex,& imprecabantur regi alia bona.Dein de ad solennitatem huius vnctionis fiebant sacrificia magna Deo de omni generatione sacrificiorum. Et populus faciebat omnia genera exultationis,quæcunque dicebat fieri pro rege nouiter instituto,&c.1.Reg.to.1. 173.c.1.E
Deus potest dici rex dupliciter.Vno modo generaliter per vniuersalem prouidentiam,&cæt. Alio modo specialiter respectu populi Hebræorum.1. Reg.to.1. 198.c.1.E
Quamquam rex debet deponi,nisi sit penitus intolerabilis.1.Reg.to.2. 11.c.4.G
Supra regem,maiorem potestatem habet populus, quam rex supra populum. 1. Regum , tomo 2. 171.c.3.F
Regum vnctio fiebat per sacerdotes in veteris testamento : quia talis vnctio erat aliquid sacrum, & hoc quando erat notum quis esset vngendus in regem:sed quādo erat ignotum,quem Deus vellet vngi in regem : tūc fiebat vnctio per aliquem prophetam.2.Reg. 9.c.3.I
Reges antiquitus coronabantur apud fontes, & arbores.3.Reg. 8.c.4.G.& 12.c.3.F
In regum Israel coronatione solenni fiebant quædam cæremoniæ,quæ referuntur.3.Regum. 12. c.3.H
Vngere Reges directè pertinebat ad sacerdotes, & interdum fiebat per prophetas in defectu sacerdotum : similiter quando fiebat vnctio occulta, &c.3.Reg. 12.c.4.K
Rex non potest nunc abdicare a se regnum. 3.Reg. 13.c.2.D
Regius principatus est per annos,apud aliquas gentes ita,vt regnantes desinant regnare expleto tēpore suo.3.Reg. 13.c.2.I
Omnes reges Aegypti vocabant Pharaones.3.Reg. 28.c.4.K
Reges possunt deponi in multis casibus,siue per Papam,siue ab Episcopis regnicolis,&c. 3.Regum. 104.c.4.G
Regem suum poterant deponere Israelitæ propter idolatriam.3.Reg. 104.c.4.H
Reges Aegypti mutabantur iuxta prosapias diuersas:nam quodam tempore regnabāt viri de vna prosapia,& alio tempore de alia,&c.3.Reg. 105. col.4.G.2.Paral. 160.c.3.K
Rex nō est Dominus : sed procurator subditorum. 3.Reg. 106.c.4.H
Rex non debet deponi pro quacumque iniustitia : sed quando nimis grauat subditos.3.Reg. 106. col.4.I
Rex quidam Aegypti nomine Sisach fecit statuas quasdam Iudæorum,quas reliquit in terra Israel habentes genitalia fœminea , cum reliqua effigies esset virilis:& fecit hoc ad irridendum Hebræos, &c.3.Reg. 134.c.4.K.& 183.c.3.G
In assignatione annorum regum Iuda & Israel est maxima perturbatio,& c. Propter duo,&c. 3.Re. 147.c.3 G
Potius debet quis mori , quam pro mandato regis vel alterius iniustè agere.4.Reg. 5.c.1.B
In Regum Israel coronatione seruabantur.7. cęremoniæ,de quibus.4.Reg. 99.c.2.D
Rex in veteri testamento habebat iurisdictionem super sacerdotes:& poterat eos occidere pro crimine,& priuare eos officijs & dignitatibus,etiam spiritualibus.4.Reg. 125.c.4.F
Regum potestas , in veteri testamento , fuit maior quam potestas Iosue.4.Reg. 125.c.4.G
Regum Israel tempora aliquando computantur p tempora Regum Iuda,& è contra.4.Reg. 130.c. 4.I.& 133.c.1.D
Ad concordandum durationes Regum vel principium in scriptura sacra Nicolaus assignat.5.modos,& in quarto fallitur.3.Reg. 138.c.1.C
Inter reges Syrorum nulli magis venerabantur a Syris: q̄ Benadab primus:& Azael , qui successit ei,de quibus Iosephus 9.Antiq.4.Reg. 131.c.3.F
Regum Iuda ponuntur nomina matrum , sed non Regum Israel , sed solum nomina patrum : quia scriptura non describit cum tanta diligentia historiam Regum Israel,sicut Regū Iuda: nam prophetæ,scribentes libros regum,maiorem mētionem fecerunt de regno Iuda : q̄ de regno Israel , quod factum est propter multa 4.Reg.139.c.1.D
Reges Iuda erant in triplici differētia: quidam omnino mali sicut Manasse,& Amon.& Achā. De Acham.4.Reg.16.De Manasse & Amon.4.Reg. 21.Alij erant boni omnino, sicut Ezechias & Iosias,alij erant boni sed non oīno,sicut Ioas Amasias & Ozias:primi non comparantur ad Dauid, secundi comparantur omnino:tertij comparantur,sed non omnino,&c.4.Reg. 175.c.1.D
Reges possunt, de licentia prelatorum, accipere de thesauris ecclesiæ,quando sunt in magna necessitate,data tamen cautione de soluendo illud ecclesiæ,ita vt ecclesia semper maneat indemnis,& hoc verum est,nisi sint vasa sacra illa,quę accipiūtur : quia ista nō debēt trahi ad aliquem vsum profanum ex quacumq; necessitate: sed potius deberent destrui & reduci in massam auri & argenti. Et si esset extrema necessitas, poterant sic dari. 4.Reg. 182.c.2.C
Reges Assyriorum combusserunt omnes deos Gētium , quas subiecerunt sibi, quod poterat fieri propter multa.4.Reg. 191.c.2.A
Pro solis peccatis regis nunquam punitur populus: nec è contra,&c.4.Reg. 214.c.3.F
Rex est pastor populorum & patet,quarto Regum. 219.c.2.C
Rex in veteri testamento habebat iurisdictionem supra summum sacerdotem in omnibus tam ciuilibus quam criminalibus, vsque ad sanguinis effusionem.4.Reg. 232.c.3.K
Viginti tres reges fuerunt in Iuda , computando a Saul vsq; ad captiuitatem Babylonis.4.Reg.262. c.2.B. Et de durationeeorum,qui duraueruntannis 515.ibid.
Plures fuerunt Reges in Israel, quam in Iuda : quia in Israel viuebant Reges pauciore tempore,quā in Iuda,&c.1.Paralip. 21.c.4.G
Reges Iuda non descenderunt ab ipso Iuda directè per lineā primogenitorum , sed aliqñ per minores,vt patet:quia non descendunt per Ieramehel primogenitum Esron. Sed per Ram, qui dicitur Aram Mat. 1. filium ſm Esron, similiter patet in Da-

Universidad de Deusto Biblioteca

Dauid,qui fuit minimus fratrum suorum: & Salomon fuit minimus filius Dauid. 1. Paralip. 43. col.2.E

Rex debet semper esse in magna grauitate,& maturitate.1.Paral. 174.c.4.K

Rex,quando est malus,meretur habere populū malum, vel quòd insurgat contra regem suum,& c. vt patet de Amasia rege Iuda,& ècontra quando populus est malus meretur habere regē malum, &c. 1.Paral. 199.c.3.G

Rex aliquando meretur pro populo, & ècontra. 1. Paral. 199.c.3.H

Quomodo intelligendum sit,quòd pro regis peccato aliquando puniatur populus,& ècōtra.1.Para. 235.c.3.K

Rex est sicut pastor,qui curam habet de gregibus:ita etiam rex curam habet de subditis,& ita Aristot. 8.Ethic.vocat regem pastorem,&c.1.Paral. 123. col.2.E

Esse regem, non erat ius primogenituræ in vete. testamento:sed Dei electione: vel patrum respectu filiorum suorum.1.Paral. 74.c.1.A

Licet principatus regius non competiuerit primogenitis semper iure primogenituræ: tamen aliqs principatus saltem honoris competebat cuilibet primogenito inter fratres suos: & hoc siue ante vetus testamentum secundum consuetudinem omnium gentium,siue in veteri testamento.1.Paralip. 74.c.2.E

Reges Idumæorum,de quibus fit mentio. 1.Paral.1. & in Gen. succedebant per electionem vel p sortes,& non per successionem filiorum ad patres:& ponūtur ibi nomina ciuitatum,ex quibus habuerunt ortum,& c. 1.Paral. 39.c.2.E

Reges Idumæorum, quos refert Moyses,& habentur.1.Paral.1.duraverunt vsque ad Saulem,& incipientibus regibus in Israel cessauerunt reges Edom:& inceperunt duces,& Adad vltimus regū Idumeæ fuit pater Adad, qui fuit in Aegyptum, cuius patrem occidit Dauid,& tempore Dauid occiso vltimo rege:inceperunt esse duces in Edō: & isti fuerunt quamdiu Idumæi fuerunt subiecti regno Iuda scilicet vsque ad tempus Ioram regis Iuda. 1. Paralip.40.c.3. K. Et de istis ducibus & regibus scripsit Moyses,vt propheta,& non vt historiographus, ex quo multi eorū fuerunt post Moysem. Vel dicendum quòd Moyses non scripsit illa, quæ habentur Gen. 36. Sed Esdras,qui scripsit omnes libros Regum combustos in captiuitate Babylonis addens quædā in multis libris scripturæ:& ipse addidit totum quod dicitur Gen. 36.& Deut.vlt.& in quibusdam alijs locis.: & tunc non est incōueniens aliquod: quia Esdras fuit post omnia ista.1.Paral.41.c.1.A.Sed quare solum scribatur de principatu regum, & ducum Idumæorū. vide ibid. 41.c.1.C

Et non fuit continuatus principatus Idumęorū vlterius,nisi vsq; ad tempus Ioram regis Iuda; quia ex illo tpe nō curat scriptura narrare de statu Idumęorū:qa non fuerūt postea aliqua bella vel cōiciationes inter Israelitas & Idumęos, &c. ibid.

Et duces quindecim,qui fuerunt post reges,fuerunt non simul:sed successiuè,ibid. 41.c.3.F

Quatuor reges Assyriorū fuerunt, qui persecuti sūt Israelitas. Primus fuit Phul,& iste regnauit tēpore Oziæ regis Iuda,& Manassę regis Israel.Secundus fuit,Theglatphalasar,q̄ successit Phul tēpore Ioathan regis Iuda: & Phacęe regis Israel: & iste transtulit duas tribus & dimidiam in Assyrios,& insuper tribū Nephtali,& Galileam.Tertius fuit Salmanasar tempore Osee regis Israel,& tempore Ezechię regis Iuda,qui transtulit omnes tribus Israel,cum rege suo.Quartus fuit Senacherib,qui successit Salmanasar,& c.1.Paral. 86.c.1.A

Regi nihil magis conuenit,quam potentia. 2.Paral. 15.c.4 K

Rex positus est ad procurandū vtilitatem subditorū,& non suam. 8.Ethi. & si secus agat,nō est rex: sed tyrannus, & deponi meretur & hoc dummodo imponat magnū grauamen : vel efficiatur incorrigibilis,& c.2. Paral. 139.c.4 K

Rex non debet deponi pro quocunq; crimine, sed pro magno crimine.2.Paral. 140.c.1.A

Reges non sunt vere Domini, sed rectores;ideo inter eos & subditos est aliquod iustum politicum, 2.Paral. 140.c.1.B

Regi magis necessaria & vtilior est prudentia:quàm cęterę virtutes.2.Paral. 185.c.2.E

Animositas etiam est necessaria principi, siue tempore belli & c. ibidem

Reges Hebręorū, per solam vnctionem,efficiebant reges:nec ante illam vnctionem erant reges, licet haberent ius ad regnum.2.Paral. 138.c.1.A

Matres regū Iuda nominantur in libris regum,& in libro Paralip. & non nominantur matres regum Israel, quod factum est propter differentiam dignitatis,& c.2.Paral. 170.c.2.E

Quare Mat. 25. loquens in iudicio, vocet Christum regem. Mat.to.7. 107.c.1.A

De regibus Iudęorū,& quanto tempore duraverūt, incipiendo à Moyse.Mar.to.1. 80.col.4.E

Reges Iudæorū,computando a Saul vsq; ad captiuitatē Babylonis, fuerunt numero viginti tres,quorū duo primi, scilicet Saul & Isboseth filius eius de tribu Beniamin fuerūt:tertius verò Dauid, de tribu Iuda,& 20.alij sequentes.Mat.to.1. 80.c.4.K

In terra Chanaan fuerunt pluſquam 40. Reges,qui Iudæi occupauerunt eam.Mat.to.4. 71.c.3.H

In vnctione regum significat̄,q̄ accipiunt potestatē legitimè à Deo in tpalib.& c.Mat.to.4. 182.c.4.K

Regum filij dupliciter sunt liberi. Mat. tom.4. 276. col.4.K

Regum lib. In ordine prophetaliū tertius est:& iste liber diuisus est, quia duo primi lib. dicuntur Samuelis: quia illos scripsit Samuel,vt Hieronymus dicit & Iudęi:tertius & quartus dicuntur libri regum, & Hębraicę Malachim.1,Regum,& hos scripsit Ieremias Prophe ta : quia in eadem Historia scilicet in Babylonica irruptione ciuitatis sanctæ & captiuitate,lib.4.Regum & lib.Ieremiæ terminantur.Gen. 20.c.2.F

Quatuor libros Regum scripsit Ieremias. Iudi. 171. col.4.K

Librum Regum, more Latino non accipimus tanquam plures libros: sed tanquam vnum,qui tractat de regibus:sed diuidimus hunc in plures particulas distinctas : Hebræi vero diuidunt hunc librum non sicut nos,sed in duas partes,quarū prima incipit ab exordio primi lib.& continuatur vsque ad finem secundi : & hanc partem appellāt librum Samuelis . Secunda est ab initio tertij vsq; ad finem quarti : & hanc vocant Malachin.1.Regum. 1. Reg. to.1.2.c.4.F. & melius dicitur Malachim:quam Malacoth.i.regnorum.ibidem 3.col. 1.D.& 11.c.2.E

Librum Regum non Samuel neque Dauid,sed Isaias vel Ieremias.1.Reg.to.1. 3.c.1.D

Sed melius dicitus quòd a Ieremia scriptum sit,quā ab Isaia.ibidem. 11.c.3.F

Quòd libri Regum scriberentur de sacra scriptura, fuit conueniens,vt ostenditur. 1. Regum tom 1. 3.col.2.E

Libri Regum materia est ipsa temporalis successio regum Iuda & Israel,& c.1 Reg. 19.c.4.K

Duo primi lib. Reg.scripti sunt per Isaiam vel Ieremiam.1.Reg.to.2. 153.c.2.G

Regum libri,quare legantur in ecclesia. 2. lib.Regū. 157.c.2.A

Et primo & 2. libro Regum Hebræi faciunt vnum librum,quem appellant librum Samuelis,sed nos illum in duos diuidimus & satis cōgrue. vt prob. 2.Reg.1.A.& 4.Reg. 1. A

Regum libros, in duos tantum libros diuidunt Hebræi,cuius diuisionis assignatur causa.3.Reg. 2.A

Et primum appellant librum Samuelis, cuius appellationis varias causas assignant varij, quibusdam dicentibus, quòd ideo sic appellatur, quia illum scripsit Samuel, alijs:quòd Samuel scripsit vsque ad 24.c.eius scilicet vsque ad mortem suam,& q̄ reliquum scripsit Dauid : sed dicendum quòd isti falluntur.3. Reg. 2.A

Dicendum ergo, q̄ prædicti libri non habuerunt diuersos scriptores,sed q̄ omnes fuerunt scripti ab Isaia,vel Ieremia : & melius dicitur, q̄ à Ieremia: eo q̄ Isaias nō vidit captiuitatem Babylonicam, in qua finiūtur libri Regum : sed mortuus est sub Manasses filio regis Ezechię.Dicitur tamen lib.Samuelis à materia, de qua agitur: quia in principio agitur de Samuele, & c.Secundus vocatur Melachim.1.Regum.Potius quā Malachoth 1.Regnorum,vt dicit Hieronymus in Prologo Galeato,tamen melius videtur,quòd dicantur Malachot. 1. Regnorum , vt probatur ibidem. Latini tamen omnes quatuor libros appellant, libros Regum, quia in illis de regibus agitur: & Historia Samuelis est velut præludium,sed quare Latini diuidant in quatuor partes. ibid.

In Regum libris, quare non scripserit Ieremias gesta omnium Regum complere, non remittendo ad alios libros.3.Reg. 135.c.4.F

Liber Regum Iuda erat quid copulatum multis libris prophetarum,& c.4.Reg. 150.c.1.A

In libris Regum solum describitur historia, vsque ad captiuitatem Babylonis,& in libro Paralip.vsque ad redditum de captiuitate, &cætera. 1. Paralip. 2.B

Libros Regum scripsit Ieremias, licet duo illorum primi ab Hebræis appellentur libri Samuelis:sed nihil ipsorum scripsit Samuel,& c.1. Paralip. 344. col.4.K

Regum libri & lib.Paralib.licet fuerint scripti a prophetis: non tamen procedebant vt prophetales, idest velut scripti a prophetis,& cæt. Sed vt libri scripti a sapientibus : nam scriptores istorum librorum vtuntur testimonijs aliorum,& c.2. Para. 72.c.1.A

Regum Israel & Iuda historiæ, scriptæ sunt in duobus libris, quorum vnus erat Regum Iuda, & alter Regum Israel, qui sæpè citatur in libris Regū, & in libris Paral. præter hos fuit vnus alius liber, in quo scripta erant simul gesta Regum Iuda & Israel.2.Paral. 219 c.2.E

Regum libris Regum & in lib. Paralip. nominantur matres Regum Iuda:& non Regum Israel, quod factum est propter differentiam dignitatis, & cæt.2. Paralip. 170.c.2.E

Regum lib.j. In primo libro Regum texitur historia Samuelis:quia ip se fuit occasio introducendi reges inter Hebręos &c.1.Reg.to.1. 3.c.1.A

Regum lib.ij. Secundi libri Reg. intentio est describere historiam Da[illegible] posteritatis eius,& c.2.Reg 1.B

Regum lib.iij. In tertio libro Regum ponitur historia Salomonis tā quam prǽambulum ad diuisionem regnorū postea factam propter peccatum Salomonis,& cæt. 3.Reg.2.B. Et ponitur in principio quædam pars historiæ Dauid, tanquam prǽambulum ad Salomonem.

Regum lib.iiij. Regum liber quartus, in duo diuiditur : nā primo agitur de peccatis Israelitarum & eorum desolatione. Secundo de peccatis virorum regni Iuda, & eorum captiuatione. De primo agitur a principio libri vsque ad cap. 17. inclusiuè:& de secūdo, a c.18.vsque ad finem libri.4 Reg. 2.c.2.A

Regina. Reginarum Aethiopæ nomen commune erat Candax, sicut Pharao Regum Aegypti. Gen. 14.c.2.E

Regina Saba non fuit quædam Regina Aegypti & Aethiopæ,quæ successit triginta tribus Pharaonibus, vt tenet Iosephus, sed dicendum v.detur,q̄ illa fuit Regina Aethiopæ, nam & Saba ciuitas quędam est Aethiopæ.3.Reg. 88.c.2 C

Regnare. Dupliciter accipitur, vno modo p habere statum regalem scilicet maiestatē,cultum,gloriam & honorem, & isto modo omnes beati regnabunt in vita æterna. Alio modo accipitur pro gubernare,& illo modo non regnabunt.Mat.to 7. 109.c.3.K

Deus potest regnare super aliquos,sup quos regnat homo : eo q̄ aliter regnat Deus & aliter regnat homo:duo tamen homines non possunt regnare super eosdem homines, quia eorum regnare est eodem modo.1.Paral. 338.c.4.I

Dauid & Salomon regnauerunt super duodecim tribubus.Mat.to.5. 223.c.1.B

Discipuli Christi putabant Christum temporaliter regnaturum.Mat.to 6. 260.c.2.E

Regnum. In Babylone & terra Senaar fuit primum regnum,vbi sunt ciuitates,quæ nominantur.Gen.10.Gen. 52.c.1.C

Regnum Assyriorum fuit primum regnum mundi, dicunt historiographi gentium, cuius principium fuit in Babylone,per Nemrod regem.Gen. 52.c.1.C

Inter regnum & gentem quid interest. Matth. to 6. 270.c.1.A

Regnum esse paratum a constitutione mundi, dupliciter intelligitur.Mat.to.7. 109.c.4.K

Regnum beatitudinem significat.Mat.to.7.110 col. 2.B.& 18.c.4.G

Regnorum ablationes & captiuationes, & mutationes vt communiter in sacra scriptura designant̄ per aliqua signa & non solum in voce prophetica.1.Reg.to.2. 13.c.3.F

Regni Saulis ablatio significata est per abscisionem pallij Samuelis à Saule.1.Regum 15.& 1.Reg.to.2. 13.c.3.F

Duplex fuit causa ruinæ regnorum Iuda, & Israel 4.Reg. 3.c.1.C

Regnum Iudæorum reddit tempore Aristoboli, & fuit annis 475. Postquam defierat regnum Iudęorum, ducto Sedecia in captiuitatem Babylonis. 1.Paral. 96.c.1.A

In regno Israel non succedebat mulier. 1. Paralip. 140.c.2.C

In quolibet regno interdictum est vendere hostibus arma.1.Paral. 208.c.4.F

Universidad de Deusto Biblioteca

Regnum Israel dicebatur regnū Domini, eo quòd specialiter pertinebat ad eum, tam ex parte populi, quam ex parte terræ, &c. 1. Paral. 324. c. 2. E

Regnum possidere, dupliciter accipitur: vno modo pro habere ius regni vel regnādi. Alio modo pro esse in regno pacificè, & c. Mat. to. 7. 109. c. 2. E

Regnum dicitur confirmari, quādo rex nouus, qui non habet adhuc securè regnum, incipit illud habere securè, id est, firmiter: & ista firmitas est respectu duorum, scilicet, respectu subditorum; & respectu hostiū, de subditis quidem quòd perfectè obediant: & de hostibus, quòd nocere nō possint. 2. Paralip. 228. c. 3. F

Regnum Iuda durauit maiori tempore, quam regnum Israel, nam regnum Israel finitum est anno 6. Ezechiæ. 4. Regum 17. qui fuit 15. rex Iuda, & durauit regnum Iuda, computando à Dauid vsque ad vltimum annum Sedeciæ annis 515. vel quasi. Mat. to. 1. 81. c. 1. D

Et hoc computando quadraginta annos sub Saule, in quibus computantur tempora Samuelis, qui præfuit necessario plusquam 20. annis: & ita erāt anni regum Iuda 493. Mat. to. 1. 81. c. 2. A

Regnum de stirpe Dauid finitum est in transmigratione Babylonis, nec postea fuit rex de stirpe Dauid: & cessauit illud regnum de stirpe Dauid ab orbe condito 3362. & ante Christi natiuitatē annis 601. Mat. to. 1. 144. c. 1. E

Regnum Israel scilicet tribuum cēpit tempore Roboam, & fuit istud regnum semper pessimum, & fundatū super iniquitate: quia omnes reges eius coluerunt idola, & non erant ibi reges de aliqua vna familia vel tribu: sed aliquando de vna, aliquando de alia: Sed non fuit sic in regno Iuda, & regnum Israel durauit vsq; ad 6. annum regis Ezechię 4. Regum 17. Nam illo anno ducti sunt Israelitæ captiui in Assyrios, vbi manent hodie, & sic fuerunt solum 13. reges de regno Iuda, eo tempore quo permāsit regnum Israel, & in regno Israel fuerunt reges 19. Mat. to. 1. 81. c. 2. C

Regnum Israel durauit annis quasi 260. Matth. to. 1. 81. c. 4. F

Non solum regna, quæ iustè habentur, a Deo dantur: sed quæ iniustè, vt probatur contra quosdam dicentes quòd regna, quæ iniustè habentur sunt a dęmone. Mat. to. 1. 240. c. 1. B

Regnum, prout dicit multitudinem gubernatam, sic definit Dionysius lib. de Diuinis nominibus, c. 12. Regnum est omnis finis & ornatus, & legis, & ordinis distributio. Mat. to. 2. 18. c. 4. I

Regnum importat perfectionem in præsidēte. Mat. tomo 2. 18. c. 4. K

Aliqua regna sunt, quæ non habent Imperatorem superiorem, vt rex Hispaniæ: & ideo talia regna, non tenentur ad obseruādum iura ciuilia ab Imperatoribus condita, nisi ipsi de nouo illa sibi instituant. Mat. to. 3. 33. c. 3. F

Regnum dicit excellentissimum principatū in quadam coordinatione præsidentis, & subiectorum ad vnum finem beatitudinis politicæ. Mat. tom. 4. 15. c. 4. F

Regnum Iudæorum fuit florentissimum tempore Dauid & Salomonis. Mat. to. 5. 4. c. 2. B

Regnum dupliciter accipitur, vno modo pro iure regnandi, alio modo pro illo, in quo regnat. Mat. tomo 7. 109. c. 2. E

Regnum possidere accipitur dupliciter, vno modo pro habere ius regni, vel regnandi. Alio modo, p esse in regno pacificè: & aliquid eius habere: & lucra de illo capere, & bona sua ibi habere, primo modo vnius regni vnicus est rex; secundo modo omnes habitatores illius regni dicuntur habere illud regnum. Primo modo solus Deus est rex in regno cęlorum, & secūdo modo, omnes beati, &c. Mat. to. 7. 109. c. 3. F

Regnum Dei Non in sublimitate graduum sed in amplitudine charitatis acquiritur, vt patet extra de temporibus ordinandorū. c. ad aures. Nu. to. 2. 133. c. 1. E

Nemo in regno Dei debet concupiscere primarum Mat. to. 5. 199. c. 4. F

Regnū Dei dupliciter accipitur, vno modo est aggregatio eorum, qui per fidem ambulant: & sic ecclesia militans dicitur regnum Dei: alio modo est collegium eorū, qui iam in ipso fine stabiliti sunt: & sic ecclesia triumphans dicitur regnum Dei. Mat. to. 2. 18. c. 4. F

Regnum Dei quærere est cogitare de illo: quia alias non esset distinctio inter quærere regnum & quærere iustitiam eius, &c. Mat. to. 3. 109. c. 1. E

Regnum Dei semper quærendum est, ideſt dēt præsupponi in omnibus actibus nostris: nullus enim debet esse actus noster, quem nō teneamur actualiter vel habitualiter referre in vitam æternā, &c. Mat. to. 3. 109. c. 3. G

Ad regnum recipere, est soluere, & regno excludere est ligare, &c. Mat. to. 4. 173. c. 1. C

Regnum cœlorum.

Regnum cœlorum per solam Christi mortem datur, & per solam ipsam appropinquat. Mat. to. 1. 260. c. 4. I

Nulla maior dignitas vel honor, quam possidere regnum cœlorum. Mat. to. 5. 123. c. 2. A

Regnum cœlorum multipliciter capitur, vno modo pro ecclesia militante: alio modo pro ecclesia triumphante: alio modo pro tempore resurrectionis generalis, & in Euangelio in eodem contextu non accipitur. Mat. to. 2. 82. c. 2. B

Regnum cœlorum propriè simile est homini regi, qui fecit nuptias filio suo, &c. Mat. 22. & Ma. to. 6. 9. col. 3. K

Regnum cœlorū quintupliciter accipitur, vno modo pro ecclesia militante, secūdo pro æterna beatitudine, tertio pro lege Moysi, siue pro intellectu eius, aut pro statu illius legis. Quarto pro Euangelio vel statu noui testamenti. Quinto pro Christo, &c. Mat. to. 3. 235. c. 3. H. Et secundo modo istorū accipitur Matt. 10. Cum dicitur prædicate: quia appropinquauit regnum cœlorum: & non aliquo aliorum modorum, vt probatur. ibidem

Regno cœlorum nihil est præciosius. Matt. tom. 5. 9. col. 2. E

Oppositum regni cœlorum, est infernus. Matt. to. 7. 178. c. 1. D

De metaphora vini in regno cœlorum. Matth. to. 6. 121. c. 3. G

Regnum cœlorum dupliciter accipitur vno modo propriè pro vita æterna; altero modo impropriè pro sacra scriptura. Mat. to. 6. 189. c. 4. K

Regnum cœlorum in parabola regis, qui fecit nuptias filio suo, capitur pro ecclesia militante. Mat. tomo 6. 3. c. 3. H

Regnum cęlorum capitur quadrupliciter vel quintupliciter in sacris literis. Mat. to. 6. 189. c. 4. I. Mat. tomo 7. 7. c. 3. G

Claudere regnum cœlorum capitur multipliciter. Mat. to. 6 190. col. 1. D

Doctrina regni cœlorum dicitur dupliciter. Matth. tomo 6. 179. c. 4. K

Regnum Christi Non erat nisi spirituale. Mat. to 5. 193. c. 1. 1. & 194. c. 4. F

Regnum Messiæ credebant Iudæi futurum esse vltimum regnorum. Mat. to 6. 61. c. 2. E

Regalis politia Secundum naturam suā vel genus, melior est omnibus alijs politijs, nulla tamen est periculosior. 1. Reg. to. 1. 97. c. 3. F

Reuelationes diuinorum passim omnibus nō sunt faciendæ. Exo. to 1. 25. c. 3. F

Rhamnus Est arbor spinosa & inutilis & sic ca, quæ facili motu calorem concipit & ignem. Iud. 87. c. 4. F

Rhetor. Rhetorum modus, & cōditio est multiplicare eandem sententiam per verba varia ad causandum vberiorem persuasionē, 280. c. 2. B

Rhetorum finis & actus est suasio, & c. Num. tom. 1. 501. c. 1. B

Rhetorica Assecutiua est Dialecticæ. Gen. 1. B

Rhetorica, cuius finis est persuadere, magis vocalis est, quam Dialecticæ: quia in solis mentalibus termi nis tota Dialecticæ ratio consistere potest, rhetorica autem verbis indiget, vt alteri persuadeat. Genes. 15. c. 1. C

Inter rhetoricam & grammaticam quid inter sit. Gen. 15. c. 1. D

Rhetorica grammaticam præsupponit, vt pulchrū non sit sine recto. Gen. 15. c. 2. A

Rhetorica in negotijs ciuilibus copiosa est, & iocunda, de qua Alani carmina referruntur. Genes. 15. col. 2. C

Rhetoricæ quatuor præcipuos præceptores habemus, scilicet, Gorgiam, Aristotelem, Tullium, & Quintilianum. Gen. 15. c. 2. C

Rhinoceros Est animal fortissimum & impetuosissimum, quem omnia animalia timent: & leones se abscondunt, viso illo. Num. to. 2. 48. c. 4. H. & 53. c. 4. G

Rhinocerotis ferocitas describitur, & modus, quo a leone occiditur. Deuter. 180. c. 4. F

Rhodus Nomen ciuitatis est insulæ, quā Cecrops cōdidit: & est prima de Cicladibus ab Oriente, quæ cum conderetur rosæ capitum inuentum est, a qua Rhodos dicta Genes. 3. col. 2. C

Rinocorula Fluuius diuidit terram Philisthijm à terra Arabū & aliarum gentium versus Aegyptum 3. Reg. 41. c. 1. C

Risus Abrahæ, de quo Gen. 17. Non fuit irrisio difidentis: sed exultatio congaudentis, &c. Gen. 261. c. 2. B

Ritus. De ritu antiquorum in cibis sumendis. Mat. to. 6. 2. c. 1. D

Ritus consecrandi summum sacerdotem in veteri testamento. Exo. to. 2. 71. c. 2. D

Ritum Iudaicum tenentes diuidebantur in duo, scilicet, in filios Israel & in aduenas, & filij istorum semper vocabantur aduenæ, & non filij Israel. Mat. to. 6 194. c. 2. B

Riuus A ruendo dicitur. Exodo tomo 1. 42. colum. 4. K

Rixa Est contentio realis: sicut iurgium contentio vocalis. Exo. to. 1. 216. c. 3. G

Roboam. Tota regum Iuda successio a Roboam clauditur inter Salomonē & Ieconiam, & successio regum Israel inter Ieroboam & Osee. Gen. 20. c. 4. F

Roboam peccauit dure respondens populo, &c. 3. Regum. 107. c. 3. G

Roboam quomodo propter peccata patris fuerit excæcatus: & quomodo non. 3 Reg. 109. c. 1. D

Tempore Roboam, erant in regno suo publica lupanaria virorū epheborum, quæ abstulit Assa nepos Dauid occidendo illos, & sub pœna mortis interdicendo talia fieri, &c. 3. Reg. 138. c. 4. F

Roboam filius Salomonis habuit 18. vxores & 60. concubinas: & genuit filios 28. & filias 60. & cæt. 1. Paral. 55. c. 3. K

Roboam erat quadraginta vnius annorum, cum cepit regnare. 3. Reg. 14. 2. Paral. 140 c. 4 H

Iuuenes consuluerunt Roboam respondere stulte, vt respondit, propter multa. 2. Paral. 141. c. 3. F

Sed quare assensit eis Roboam. ibidem

Et Roboam peccauit, dure respondendo populo; & fuit stultus valde, vt patet Ecclesiastici 41. &c. ibi.

Et potest dici, quòd populus peccauit recedendo a Roboam, &c. Sed dicendum & melius, q̄ nō peccauerunt Israelitæ recedendo a Roboam. ibid.

Et hoc propter dura verba, & iustum timorem. 2. Paralip. 145. c. 3. H

Et non poterant illæ decem tribus licitè recedere a Roboam, si ipse nō fecisset aliquod dignum diuisione regni, & in præiudicio earū. Et duæ tribus, quæ manserunt cum Roboam, poterant ēt licitè ab eo recedere, sicut cęteræ decē. 2. Para. 143. c. 2. E

Et Roboam misit Aduram ad decem tribus, nō ad petendum tributa ab eis. Sed solum ad reconciliādum populum cum Roboam, & reducēdum ad ipsum. Et si Aduram iuit persuadere Israelitis redire ad Roboam, peccauerunt Israelitæ ipsum lapidando, similiter peccarēt, si lapidarent eū, quia peteret tributa, sine priori admonitione vt desisteret. 2. Paralip. 144. c. 1. A

Et non tenebantur decem tribus, ad petitionē Aduram, redire ad vnionem regni. vt probatur. ibidē.

Et Israelitę si redirent ad Roboam, priusquam constituerent Ieroboam in regem, magis mererentur, vt probatur ex multis. Nec licitum erat Israelitis lapidare vel occidere Aduram. Et Israelitæ recedentes a Roboam, poterant licitè manere sine rege, vt probatur. 2. Paral. 145. c. 3. K

Et populus poterat accipere alium in regem, & nō Ieroboam ibid. Sed quare solum duæ tribus permanserunt cum Roboam, ibidem. 147. c. 3. F

Et mansit cum Roboam tribus Iuda: quia Roboam erat de eadem tribu: sed tribus Beniamin sociata est tribui Iuda potius quam alia propter multa. 2. Paral. 148. c. 1. B

Roboam habuit 18. vxores, sed scriptura solas tres nominat, scilicet, Maalach, Abigail, & Maacha: & & volēs nominare Maacham matrem Abiæ, qui fuit rex Iuda, voluit primo nominare duas vxores Roboā præcedentes, scilicet, Maalach & Abigail propter duo, &c. 2. Paral. 155. c. 4. F

Cum Roboam habuerit 28. filios, & 60. filias, cur ex filijs nominantur solum septem. 2. Paral. 11. 2. Paralip. 156. c. 1. E

Roboam non peccauit constituendo in regem filiū suum Abiam, cum ipse non esset primogenitus, vt probatur. 2. Paralip. 157. c. 4. F

Et ad eligendum Abiam in regem habuit tres causas, vel motiua, quæ habentur 2. Paralip. 11. Primum fuit, quia erat cæteris fratribus prudentior. Secūdum quia animosior. Tertiū quia Roboam diligebat matrem Abiæ super alias omnes vxores. 2. Paral. 158 c. 2. D

Roboam, ante mortem suam, constituit Abiam filium

Universidad de Deusto Biblioteca

lium suum in regem,quæ quidem constitutio potuit dupliciter.2.Paral. 159.c.1.E
Roboam finiuit dies suos in malo, scilicet in idolatria:& in multis alijs malis.2.Paralipom. 168.colum.4.F
Cum Roboam pugnaret aduersus Ieroboam vt dicitur 2.Paralip.12.potest teneri, quòd peccauerit, & potest teneri quòd non.2.Paral. 169.c.2.A

Robur. Esse spirituale potest multipliciter intelligi.Iud. 147.c.2.D
Robur corporis datur nobis per cibum. Matt.to.4. 98.c.2.C

Rodericus Rex.

Roderici regis tempore ad impletum est in Hispania prognosticon Methodij martyris.Gen. 258. colum.4.G

Roma. Romæ nomen vetuerunt Dij publica ri,dicunt Gentiles, & Valerius Soranus, quia illud semel publicauit, morti traditus est,Leui. 282.c.1.B
Roma dicitur ciuitas per excellentiam, vt habetur Instit. de iure naturali gentium & ciuili, Nu.to.2. 59.c.3.F
Anno quinto post Christi mortem Senatus Romanus iussit Christianos ab vrbe pelli. Matth.tom.6. 370.c.4.K
Vrbis Romæ tempore Ciceronis non erat cognitum vltra caucasum montem. Ios. tomo 1. 121. c.1.C.3.Reg.91.c.2.E.& 1.Paral. 162.c.4.H
Roma quodam omine fundata est.3.Regum 188. colum.3.F

Romanus.

Roma cur patria communis dicatur. Matth. to. 3. 178.c.3.G
Romanus dicitur quilibet Italicus propter singularem excellentiam vrbis Romæ,vt patet. ff.ad municipal. Roma Mat.to.3. 178.c.3.G
Romanorum origo ex multis est,partim ex Archadibus, partim ex Græcis,& maximè ex Troianis, &c.Gen. 51.c.2.D
Primi Romanorum dicti sunt ab Origenes,& in Hebræo Cethim.Nam Num.24.vbi nos legimus:Venient in trieribus de Italia: in Hebræo dicitur de Cethim.Cethim enim fuit pro nepos Noe, filius Iauan,filij Iapheth,de quo Gen.10.Gen. 51.c.3.C
Romanorum casus tres rationes assignat Lucanus. Primam appellat fatalem dispositionem. Secundam inuidiam magnitudinis. Tertia est,quia res magnę nullo etiam impellente concidunt,&cęt. Exod.tomo 1. 123.c.2.A
Romanos vocat Vergilius domũ Assaraci 6. Aeneidos; quia descendunt ab Assaraco per Aeneam, & Aeneas ab Anchise, & Anchises ab Assaraco. Exod.to 1. 154.c.2.E
Romani habent exordium à Troianis, vt Salustius dicit ī primo Catilinarij. Vel,si vlteriora exordia ressumamus,ab Archadibus, &c.Nam Achades, qui & Græci terram primo inhabitauerunt,vt ait Vergilius 9. AEneidos,& Solinus in Polyhistor. quare Iudæi falsos illos Idumæos vocant. Num. tomo 2. 59.c.1.E
Romani solebant reges,& principes hostium in bello captos, post triumphum interficere apud Capitolium, si potuissent viui capi. Iudicum 48.colum.1.E
Romani sola armorum exercitatione vicerunt omnes gentes.1.Reg.to.1. 93.c.1.A
Romani adducebant viros clarissimos ex omni terra ad vrbem suam, &c.1.Reg.to.1. 221.c.2.E
De amicitia Iudæorum cum Romanis.Matth.to.6. 21.c.4.K
Quare Romani faciebant statuas æreas viris excellentibus.1.Reg.to.2. 8.c.4.K
Romani, quando mittebant aliquem ad pugnandũ contra hostes, talis,postquam rediret in vrbẽ,per aliquam certam distantiam, habebat deponere exercitum,ne porentia fultus, posset in vrbẽ mouere seditionem.Et ista fuit vna de causis belli inter Cæsarem, & Pompeium: quia Senatus iussit Cæsari deponere exercitum, ipse autem timens factionem contra se in vrbe, noluit deponere. 2. Regum 136.c.3.E
Romani,vt ait Vegetius, non vicerunt cæteras gentes multitudine,quia multo plures erant barbari: nec etiam fortitudine: quia robustiores erant Hispani:sed doctrina militari: & armorum exercitatione vicerunt.1.Paral. 77.c.1.E
Romani deleuerunt Ierusalem.Mat.to.6.157.c.4.G. Sed quo tempore.vide ibidem.Similiter quare destruxerunt templum.vide ibid.& 258.c.1.E
Romani acceperunt leges a Græcis mittentes decẽ viros in Athenas, qui leges a Solone legislatore datas, de Græco sermone in Latinum transferentes, decem tabulis exposuerunt. Et vulgariter leges istæ dicuntur leges decem tabularum,& quia ista legislatio visa est Romanis incõplera, postea addiderunt duas tabulas legum, de quibus habetur latissimè. ff. de origine iuris. in l. necessarium. de Optima poli. 4.c.4.K

Romana Ecclesia.

A pud Romanam Ecclesiam, & aliquas alias fuit olim consuetudo,quòd postquam quis cognoscebat vxorem propriam, non intrabat Ecclesiam, vsque quo lauaret corpus,vt habetur 33. quæst.5. c. vir cum propria vxore.Sed hoc abijt post in dissuetudinem: quia erat simile cæremonijs Iudaicis.Mat.to.2. 192.c.4.G

Romulus. Romuli mater viua sepulta est. De Statu ani. 8.c.2.D
Romulus computatur à Gentibus inter Semideos, &c.De Statu animarum,&c. 8.c.2.D

Ros. Roris sapor est malus,& comburens.Exod. tomo 1. 130.c.4.I

Rota. Rotarum signa curuum Pharaonis, idest, orbitæ vsque hodie manent in viuis arenis,ac si nouiter essent impressa,&cæt.Exod.to.1. 117.c.2.B

Ruben. In Hebræo, quasi reuben interpretatur filius visionis. Et assignatur ratio quare sic fuerit vocatus.Gen. 318.c.2.D
Ruben nesciuit venditionem Ioseph:quia non aderat,neque voluerunt ei alij fratres indicare. Gen. 351.c.1.D
Quare Ruben vocetur a Iacob principium doloris mei.Gen.49.& Gen. 402.c.1.A
Ruben quare dicatur prior in donis.Gen.49.Et quare dicatur maior in imperio. Gen. 402.c.1.G
Ruben quare dicatur, effusus sicut aqua. Gen. 402. col.2.A
Quare dictum sit Ruben: Non crescas,&c.Gen.402. colum.2.E
Quare Moyses benedixerit Ruben in cathalogo benedictionum,Deuter.33.dicens: Viuat Ruben,& non moriatur.Gen. 402.c.3.G

Rubenitæ. Nihil acceperũt de regno Og regis Basan: sed neque totam terrã regni Seon. Sed quandam eius particulam accepit tribus gad.Iosue to.2. 70.c.3.I

Rubigo Est, cum teneræ fruges noxio rore perfunduntur,& vertuntur calami & spica in ruborem. Et deinde marcescentibus radicibus, putrefiunt: & ista impressio vocatur vredo.Gen.4.Gen. 21.c.4.F
Rubigo causatur ab aeris intemperie in fructibus, & in frugibus,vt interius vermibus corrodãtur, & marcescentes ante debitum tempus deficiãt. Deuteron. 149.c.4.F

Rubus. In rubo, de quo Exod. 3. Erat verus ignis.Exo.to.1. 16.c.1.A
Sed quare Deus voluerit apparere in Rubo, & in igne:assignatur ratio.ibid. Et illius ignis actio suspendebatur a Deo, sicut suspendit actionẽ ignis trium puerorũ.Danielis.3.&c. Et ille ignis erat à solo Deo, conuertendo. s. aerem, rubo propinquum,subito in ignem. Et ipsum productum cõseruando.ibid. 16.c.4.H
Rubus ardens, & non conbustus significabat, & erat signum liberationis Iudæorum.Exo tom.1. 17.c.1.C

Rudis. Rudes sensibili exemplo ad intelligendum eruditũ tur:sed docti verbis.Matt. 10.5. 4.c.4.K

Ruere in faciem Potest dupliciter cõtingere.s.vel ex timore,vel ex reuerentia.Leu. 80.c.1.E

Ruminare. In animalibus, est signum bonę complexionis,& mũdę,&c. Leu. 96.c.1.A

Rursum, vel rursus.

Ista dictio rursum, vel rursus est aduerbium iterandi.Et iteratio est quãdo vnus actus factus fuit, & illo finito,iterum alius factus est. Exo.tom.2.121. col.3.G

Rusticus. Rustici excusantur ab ignorãtia iuris,vt patet.cap.de iuris,& facti ignorantia.l.2.& l.cum quis.Gen. 317.c.4.K

Ruth. De libro Ruth.Gen. 20.c.2.A
Quod Ruth,& Orphã Moabitidas duxerint in vxores Chelion,& Maalon,excusantur ipsi. Exo.t.2. 174.c.2.E
Historia Ruth contigisse sub Heli sacerdote, dicũt multi, similiter & Iosephus: sed videtur, q̃ multo prius. s. tempore Abesan iudicis fuerit, vt dicunt Hebræi, dicunt etiam Abesan fuisse Booz, sed non probant.Ruth. 234.c.1.E
Ruth quare dixerit Noemi tot verba.s.quocunque perrexeris,&c.Ruth.1. 241.c.3.H
Ruth nudam se posuit ad pedes Booz,&cæt. Ruth. 252.c.3.F
Ruth succedebat in bonis Maalon, quandiu apta est ter suscitare semen ex aliquo propinquo Maalõ, &c.Ruth. 264.c.4.H
Ruth non soluit calciamentum de pede cognati Booz,nec expuit in faciem eius,&c.quia illa pęna legis solum dabatur fratribus defuncti. Deut. 25.&c.Ruth. 279.c.4.G.
Scriptor libri Ruth creditur esse Samuel.Ruth.285. col.2.B
Historia Ruth fuit tempore Gedeonis, & non tpe Heli,nec tempore Besan.Ruth. 286.c.2.B
Liber Ruth dicitur pars quædam,per apocopẽ, desisa de libro iudicum: quia in diebus vnius iudicis gesta eius narrantur,&c.1.Reg.to.1. 2.A
Liber Ruth,& si post librum iudicum in codicibus nostris ponatur, pertinet tamen ad librum iudicum,& est vltima pars eius per apocopem desisa ab eo:quia tamen de quodam speciali euẽtu fuit, confectus est libellus per se.1.Reg to 1. 3 c.2.E
Ruth nominatur in Genealogiam Christi propter multa. Primum ad ostendendum Dei misericordiam. Secundo propter virtutem eius.Tertio ad concordandum progeniem Christi cũ sacra scriptura loquente de Messia,&c Matth.tomo 1. 75. colum.2.A

Saba.

SABA filio Chus,filij primi Chã veniunt Sabæi, qui sunt in Arabia, inter quos thura multa nascuntur. Gen. 51.c.3.G
Saba abundat multũ in thure.1.Par. 31.c.1.B
Saba ciuitas est AEthiopiæ caput,& sedes illius Reginæ Saba, quæ venit ad Salomonem.2.Paral. 122.c.1.D
Regina Saba admirata est de omnibus, apud Salomonem, & præcipuè de tribus, vt dicit Iosephus 8.Antiqui Primo de domo saltus Libani. Secundo de fabrica templi cum ordine ministrantium. Tertio de ordine,& distinctione seruientium Salomoni.&c.2.Paralip. 122.c.3.K
Regina Saba,quæ fuerit, variæ sunt opiniones, quidam dicunt quòd fuerit Regina totius Aphrifæ, & AEthiopię & AEgypti,quę dicebatur Nichaula,quam Iosephus 8.Antiquita. dicit fuisse Reginam AEgypti Sed dicendum,quòd ista Nichaula non fuit Regina Saba,illa.s.quæ venit ad Salomonem.3.Reg.88.c.2.D.& 2.Paral. 124.c.4.F
Sed Regina Saba erat Regina AEthiopiæ, & vocatur sic a quadam ciuitate AEthiopiæ dicta Saba. Et non a prouincia,quæ dicitur Sabea,& denominatur a Saba, quia illa ciuitas erat Metropolis regni sui,&c.3.Reg.88.c.3.F.& 2.Paral. 125.c.1.A
Et ista Regina dicitur venisse ad Salomonem in nomine Domini.2. Paralip.9. Quod potest dupliciter intelligi.2.Paral. 125.c.1.D
Sed quare admirata sit de sacrificijs Salomonis.ibid.
Saba aliquando est nomen ciuitatis, & aliquando regionis. Et prout regio est,dicit quandam partẽ terræ Arabicæ,quæ longè distat à Ierusalem versus Orientem. Et denominata fuit sic a quodam filiorum Cham nomine Saba Gen.10.Et Saba regio describitur 2.Paralip. 124.c.4.F

Sabbatha. A sabbatha filio Chus filij Cham descendunt Sabathęi.Gen. 51.colum.3.I

Sabbathum. Dies sabbathi applicatus est ad Dei cultum.i. vt homines in eo quiescerent a laboribus, vel operationibus. Et magis propriè Deo vacarent, quam alijs diebus, vt in illo septimo die,in quo Deus quieuit à creando noua, ipsi cessarent ab operando,contẽplando beneficia creationis in sex diebus facta, &cæt.Et hoc considerantes prorumperent in gratiarum actiones pro tantis beneficijs, &cæt. Gen. 11.c.1.E
De sabbathi obseruatione non datum est prẽceptũ a principio mũdi,sed datum est post per Moysen, &c Gen. 11.c.2.A
Quod sabbathi præceptum non fuerit morale, sed cæremoniale,ex hoc constat, quia omnia præcepta, quæ scripea sunt in canone Bibliæ, obseruamus,nisi ea,q̃ sunt cęremonialia, vel iudicialia veteris testamenti,sed sabbathũ nõ obseruamus,er-

Universidad de Deusto
Biblioteca

go tale præceptum erat cæremoniale veteris testamenti,& per cõsequens non pertinebat ad cliquam gẽtem,neque fuit custoditum a principio. Genes. 11.c.2.E

Die sabbathi non licebat Iudæis itinerare.Mat.to.5. 228.c.4.H

Dies sabbathi districtioris obseruationis erat apud Iudæos,quam cætera festa etiam paschalia. Exo. tomo 1. 80.c.4.G

Opera, quæ in sabbatho fieri poterant, referuntur. Exo to.1. 80.c.4.H

Curationes à medicis factæ in sabbatho poterant esse magis licitæ,quam curationes factæ à Christo, in aliquo casu; non respectu personæ curantis, sed attendendo genus actus scilicet in hoc, quod est non soluere sabbathum: quia tanto aliqua operatio minus soluebat sabbathum, quanto magis erat necessaria:sed aliquę curationes factę à medicis,poterant esse magis necessariæ,quã aliquæ curationes factæ à Christo scilicet quantum ad ipsum, qui curabatur, vt patet ex exẽplis in Euangelio positis,&c. Exo.to.1. 81.c.1.E

In sabbatho licitum est bellum agere, cum hostes premunt,nõ tamen licebat aggredi;quamuis circa hoc apud Hebræos fuerit dubium, & magnis temporibus mansit hoc indeterminatum. Nam tempore Matthathiæ multi Iudæi interfecti sunt ab hostibus in die sabbathi: quia noluerunt se defendere,vt patet.1.Mach.2.Sed ipse Matthathias, qui tunc erat summus sacerdos, cum aliorum cõsensu determinauit licitum esse defendere ab inferentibus bellum in diebus sabbathorum,& illis resistere.Et sic factum est. De his habetur extra de regulis iuris, quod licitum non est. Gen.11.c.3.I. 2.Reg.to.2. 33.c.2.E

Sicut in sabbatho licitum est homini pro personæ propriæ necessitatibus, vel alterius proximi aliquid facere. Ita licitum est pro necessitatibus rerum suarum & ponuntur exempla.Et hoc determinauit Christus Luc.13.Quod iumenta ducerẽtur ad aquam.& Luc.14.de boue,& asino, qui cecidit in foueam,&c.Exo.to.1. 81.c.2.E

In die sabbathi licitum erat facere opera necessaria, tam ad personas, quam ad res possessas opera,inquam,necessaria scilicet ea,quæ sunt ad euitandũ manifestum periculum,& nõ ea,quæ sunt ad manifestum lucrum,&c.Exo.to 1. 81.c.3.F

Necessitas perdendarum rerum absoluta excusat operantem in sabbatho,non tamen necessitas indirecta, & conditionata. Et ponuntur exempla. Exo.to.1. 81.c.3.G

In die sabbathi solùm poterant Hebræi ambulare indirectum iter mille passuum. Et hoc creditur esse traditum ab antiquis Iudæis, & fortè ab ipso Moyse,vel ab aliquo alio propheta,&c.ad tollendum cauillationes.Exo.to 1. 82.c.3.F

In sabbatho erat prohibitum omne opus.Exo.20 & 31.& Leui 23.Exo.to.1. 84.c.2.A

Sabbathi obseruatio in hoc differebat ab aliorum festorum obseruatione, quia in sabbatho non licebat parare cibos,si præparatio esset morosa, vt accendere ignem,coquere aliquid,vel torrere;secus si esset leuis, vt ciborum coctorum dispositio in vasculis mensæ,& appositio panum,& similia. De leui præparatione patet Mat. 12. de apostolis spicas euellentibus, &cet. Et hoc intelligendum est,nisi necessitas compelleret in casu, in quo aliquis Iudæus esset in aliquo loco, in quo nihil ei occurreret, nisi pisces crudi, vel carnes crudæ,& passus esset famem ex die præcedente: ita quòd illo die transigere crederet se non posse sine cibo, 84.c.3.H &c.Exo.to.1.

Iudæi non credunt frangere sabbathum: si vinum vendant in sabbatho, cessantes ab alijs emptionibus,& venditionibus.Exo.to.1. 85.c.4.B

In sabbatho licebat incendere ignem in templo,p sacrificijs,occidere animalia & excoriare,&c.Sed ista non erant opera seruilia, cum ad cultum Dei essent.Exo.to.1. 86.c.3.K

Sabbathum, & dies propitiationis tenebant primũ gradum obseruationum festorum. Exo.to.1. 86. c.4.K.& 252.c.2.D

Quomodo intelligat, quòd in sabbatho debeat homo manere apud semetipsum;vt dicitur Exo.16. 135.c.1.E & Exo.to.1.

Sabbathi obseruatio pertinet ad cultum latrię.Exo. tomo 1. 169.c.4.F

Præceptũ de obseruatione sabbathi est aliquomodo cęremoniale.Exo.to.1.169.c.4.G & Exo.to.2. 110.c.2.C

Sabbathum,& non alium diem Deus mandauit custodiri,vt Hebræi quidam dicunt,propterea, quia le dies est sub influentia Saturni, qui malus est: & ideo in illo die non expedit aliquid incipere:sed hoc falsum est,vt probatur Exo.to.1. 169.c.4.K

Sicut dies sabbathi interpretatur dies quietis,sic nos possumus diem Dominicam vocare diem sabbathi.i.diem quietis.Exo.to.1. 170.c.1.B

Præceptum de obseruatione sabbathi,prout sabbathum significat diem septimam hebdomadæ,partim est morale, & partim cæremoniale. Morale quidem est,prout principaliter mores dirigit &c. Cæremoniale vero, prout aliquas determinationes voluntarias habet non insulgentes ex natura rei, de quibus non magis refert sic, quam sic esse. Nam quòd vacatio à laboribus fiat in aliqua die ad laudandum Deum,& contemplandum bonitatem, & beneficia eius, naturaliter insitum est, cum naturaliter obligemur. Est autem cęremoniale,quòd ista vacatio fiat die septimo, & non in primo die,aut secundo,&c.Exo.to.1. 170.c.1.C

Sabbatha Iudæorum deridebat Seneca dicens,eos septimam partem ætatis inutiliter amittere,eo quòd de septem in septem dies ab omnibus operibus generalem facerent vacationem. Et de his Aug.lib.6.de Ciui.c.13.Exo.to.1. 170.c.2.C

Nulla gens nisi Iudæi seruauerunt sabbathum in honorẽ Dei. Vnde Ouidius 1. de Arte amãdi sic ait:

Terra Palæſthinæ ſeptima culta viro. 170.c.2.C

Exo.to.1.

Præceptum de obseruatione sabbathi est æquiualenter duo præcepta, unũ morale, & aliud cæremoniale:sed cęremoniale scilicet dies septima,mutatum est in lege nostra,cuius assignatur ratio. Exo. to.1.170 c.3.G.& Deut. 26.c.3.K

Sabbathum mutatum est in diem Dominicã a principio ecclesiæ primitiuæ.Exo.to.1. 170.c.4.I

Præceptum de obseruatione sabbathi non solum est cæremoniale, quòd.s.fiat die septima,magis q̃ in alijs diebus:sed etiam, quòd in qualibet hebdomada semel fiat. Item quòd obseruatio eius duret p viginti quatuor horas scilicet, A vespera in vesperam celebrabitis sabbatha vestra. Leuit. 23. Itẽ quia ab omnibus operibus in illa die abstinuerunt,& serui,& iumenta. Et ex his cæremonialibus,quædã mãserunt sub lege noua,& quędã nõ, cuius assignatur ratio:sed non mansit id,quod totaliter est cæremoniale. Exo to.1. 171.c.1.A

Actus sabbathi,& festorum sunt vacare diuinis laudibus in psalmis,& hymnis, & canticis spiritualibus.

bus:vel contemplari Dei bonitatem,magnitudinẽ,& beneficia suæ largitatis nobis exhibita. Vnde multum decipiuntur, qui putãt festiuitates esse institutas ad solam quietem corporũ. Et si corporaliter quieuerint, dato quòd diuinis laudibus nunquam vacent se satisfecisse arbitrantur,quod erroris plenum est.Exo.to.o. 172. c.1.B

In sabbatho vetitum erat Iudæis conducere iumenta Gẽtilibus, vel accommodare ad laborandum; sed debebant permittere quiescere,sicut ipsi quiescebant.Exo.to.1. 173. c 1.E

In quiete sabbathi erat duplex bonum. Primũ,quia exhibebant Deo debitum famulatum,&c.Secundum est, quia confitebantur Deum esse creatorẽ, & infinitum.Similiter & nos duo bona habemus in obseruatione diei Dominicæ. Primum exhibẽdo Deo debitum famulatum. Secundum est memorari resurrectionis Christi factæ die Dominica.Exo.to.1. 173.c.2.E

In sabbathi sanctificatione, & custodia significabatur quies Dei post creationem in septimo die: significabatur etiam quies nostra in Deo,consummatis omnibus laboribus huius sęculi post mortem carnis. Significabatur etiam quies nostra in Deo per gratiam in præsenti, cum anima deuota fertur in dilectum suum hic in via, & quiescit in eo,&c.Exo.to.1. 186. c.1.D

Sabbathũ fuit prima dies simpliciter, in qua vel potius cum qua creatus est mundus. Exo.to.1. 252. colum.3.F

Sabbathi obseruatio erat cessatio a labore, vt maior esset vacatio cultui diuino.Exo.to 2. 110.c.1.D

De sabbathi obseruatione agitur Exo.31. Incidenta liter duabus de causis. Prima ad excludendum popularium opinionem. Secunda ad omissorũ suppletionem scilicet ad infligendum pęnam transgressoribus.Exo.to.2. 110.c.2.A

In die sabbathi immolabantur quatuor agni in holocaustum,duo mane,& duo vesperi,vt patet Numer.28. Cum alijs diebus duo tantum mandaren tur immolari,&c.Exo.to.2. 110.c.2.A

Deus noluit, vt artifices tabernaculi in die sabbathi aliquid operarentur,&c.Exo.to.2. 110.c.2.A

Iudæis sabbatha obseruantibus multa bona Deus exhibebat.Et non obseruantes tradebat in erumnas.Isa.58.Exo.to.2. 111.c.1.A

A sabbatho Iudæi vocati sunt septimi:vnde Ouid.1. lib.de arte amandi, sic ait.

Terra Palæſtinæ ſeptimo culta viro.

Similiter & Seneca,&c Exod.to.2. 111.c.1.E

Sabbathum erat sanctum Deo,& sanctum Israelitis Exo.to.2. 111.c.2.A

Sabbathi violator adiudicabatur morti a Deo Exo. 31.Et genus mortis declaratur a Deo. Numer.15. Exo.to 2. 111.c.2.E

Sabbathum nomen Hebræum est, & interpretatur quies.Errant ergo,qui dicuot sabbathum à Saturno dictum,sicut & cæteri dies a planetis sortiuntur nomina ab aliis planetis,in hoc benedicentes, quòd diei nomen sortiatur ab illo planeta,qui prima illius diei hora regnauerit,&c. Exo.to.2. 111. col.3.F

Quare sabbatum mandauerit Deus potius obseruari,quam alios dies ex sententia Iudæorum. Exod. tom.2. 111.c.3.H

A parare in sabbatho non esse dispensabile,similiter ne quam metere,dixerunt quidam Iudæi iuxta illud Exo.34.Sex diebus operaberis,& septimo cessabis arare,& metere. Sed hoc est falsum,vt deducitur ex Luc.13.& 14.cap.& Exo.to.2. 178.c.1.A

Sabbathum dicitur quies Domini Exo.35.Vel quia Ddus requieuit in illa die ab omni opere, quod patrarat,& ob hoc nos quiescere debemus;vel q̃ requiem illies diei debemus nos applicare Domino,&c.Exo.to.2. 184.c.4.K

In sabbatho non licebat succendere ignem. Exodo 33.Quod intelligendum est ad parandos cibos, vt dicit Rab.Aben Ezra.Secus tamen ad se calefaciẽdum,si frigus vigeret.Et propter hoc alij Rabbini voluent ipsum pronunciare hæreticum,&c.Exo. to.2.185.c.1.B.De Beata Trini. 4.c.2.D

In sabbatho multa licitum erat fieri in Sanctuario, quæ non licebat in alio loco.Exo.to.2. 185.c.1.B

Septima dies dicitur sabbatum, apud Iudæos,propterea quia in illa requieuit Deus ab omni opere, quod patrarat, &c.Nos verò quia corpus Domini requieuit in illa in sepulchro,& sabbathum, secundum interpretationem Hebræam, requies dicitur.Leui. 255.c.3.H

Quæ in sabbatho licitè fieri possent, referuntur. Et breuiter dicendum, quòd omne opus necessariũ fiebat in sabbatho, & quodlibet aliud,quo omisso magna rerum perditio sequeretur, &c. Leuit. 255.c.3.I

Sabbathum,& dies propitionis,æqualis erant obseruationis in vacatione ab operibus.Leuit.255.colum.4.G

Sabbathum violabatur in Sanctuario materialiter: sed non formaliter.Leui. 256. c.1.D

Sabbathum strictioris erat obseruationis,quam prima,& vltima dies Azymorum:quia in illis opera tantum seruilia prohibebantur,in sabbatho verò præter hæc multa alia.Similiter & in die Propitiationis: quia non licebat in istis parare cibos, nec ignem accẽdere, quæ tamen in alijs festiuitatibus licebant,vt patet Exo.12.cum dicitur: Nihil operis facietis in eis, exceptis his, quæ ad vescendum pertinent,quod præcedentibus,& subsequentib. intelligendum est.Leui. 260.c.1.A

In deserto obseruabatur sabbathum,in quo tamen aliæ cęremoniæ non erant sub obligatione: nec obseruabantur,vt patet Deut.12.Leui. 261.c.3.F

Præceptum de obseruatione sabbathi datum,priusquam filij Israel prouenirent ad montem Sinai.s. in deserto Sin. Et ista mansio fuit ante mansionẽ Sinai per tres mãsiones,scilicet malus,Daphca,& Raphidim.Num.33.& ibi datum est primo manna.Exo.16.Num.to.1. 98.c.3.F

In die sabbathi Iudæi faciebant iter, cum columna nubis moueretur,vt ipsi Iudæi concedunt. Num. tomo 1. 99.c.2.A

Licet sabbathum obligaret in deserto. Non tamen obligabat secũdum omnes suas cęremonias,&c. Num.to.1. 227.c.1.A

Sabbathum dicitur requies,non a requie corporali, sed a spirituali nomen accipit.Deutero. 27.colum.1.A

Dies sabbathi mutatus est in lege noua in diem Dominicam, & hoc in significationem resurrectionis: quia opera recreationis magis attendimus nos, quam opera creationis:immo opera creationis in sacris literis ponũtur propter opera recreationis:ad Rom.15.Quæcumque scripta sunt, &c. Deut. 26.c.4.F

Sabbathi obseruatio non erat præceptum purè de lege naturæ. Nam propter Deum abstinere ab alijs operibus, vt Deo vacemus, est de iure naturali: quòd autem in tali vel tali die, aut toties, est purè de iure positiuo, &cætera.. 1. Reg. tomo 1. 131.c.4.G

Universidad de Deusto Biblioteca

In diebus sabbathi consueuerunt Iudæi in synagogis suis legere duas lectiones.s.de lege & prophetis.4.Reg. 38.c.3.F
In sabbatho poterant Hebræi ambulare mille passus eundo,& mille redeundo causa solatij, vel ad aliquam causam piam, dum tamen non irent ad expedienda negotia,&c.4.Reg. 39.c.1.C
De causis institutionis obseruationis sabbathi. 2.Paralip. 26.c.4.K
Quolibet sabbatho immolabantur saltem quatuor agni anniculi in iuge sacrificium,duo in mane,& duo in vesperi.Num.28.præter alia sacrificia spōtanea,&c. Mat.to.4. 1.c.4.I
Sabbathum violauerūt materialiter discipuli Christi vellentes spicas,&c.Matth.12.Sicut sacerdotes violabant sabbathum in templo.s.materialiter, &c.non tamen formaliter.Mat.to.4. 2.c.3.F
Nulla festiuitas, apud Iudeos fuit tantæ obseruationis,sicut sabbathum. Mat.to.4. 3.c.4.K
Sabbatho spicas fricare,& grana excutere,& comedere,non erat licitum discipulis Christi, sed illud fecit licitum fames.Mat.to.4. 4.c.2.E
Sabbatho non erat licita etiam lenis paratio ciborū, sed solum dispositio ipsorum, vt educere eos de repositorijs suis, & in mensa disponere in vasculis mensæ,&c.Mat.to.4. 4.c.3.F
Christus,curando in sabbatho, non faciebat contra legem.Primò,quia non erat legi subditus.Secundò,quia, etiam dato,quòd vellet seruare legem secundum totum suum rigorem,non agebat cōtra legem in curationibus,&c.Mat.to.4. 8.c.3.G
Deus nollebat,vt Iudæi occuparentur in aliquo die sabbathi. Mat.to.4. 8.c.3.F
In sabbatho vetabantur opera, quæ erant propter homines, nisi essent necessaria, quæ tamen erant propter Deum, licèt essent laboriosa, & magnæ occupationis,licita erant;non tamen propter necessitatem, sed inquantum erant ad laudem Dei, cuiusmodi erant curationes factæ a Christo.Mat. tomo 4. 8.c.3.G
Quomodo in sabbatho esset licita curatio medicorum,& quomodo non.Mat.to.4. 8.c.3 I
Christus in sabbatho curabat aliquos, cum posset illos alijs diebus curare,propter multa.Mat.tom.4. 8.col.4.K
Sabbathū incipiebat in crepusculo vespertino dici Veneris.Mat.to.4. 31. c 1.C
Illud sabbathum,quod contingebat in diebus Azymorum, vocabatur dies magnus sabbathi.Ioan. 19. Non quo ad vacationem a laboribus, sed quo quo ad augmentum sacrificiorum. Defen.15.colum.1.B
Sabbathum, quod contigit intra festum Azymorū post Christi mortem, fuit dies tertius Azymorū secundum computationem Euangelistarum, & fuit dies, secundus Azymorum secundum computationem Hebræorum,&cæt.Defenso. 15.colum.1.E
Et in sabbatho illo non permisissent Iudæi occidi Christum,neque latrones, permisissent tamen occidi in prima die Azymorum, quia illa non erat ita celebris, sicut quicunque dies sabbathi, etiam extra festum Azymorum,&cæt. Def. 15.c 2.E
Saue. De quo Gen.14.dicit̄,in Saue Cariathaim, planiciem significat,& ista planicies est ante Cariathaim,in qua ceciderūt bello Emim Genes. 249.c.4.G
Sabei. Vel potius Sabatheni, qui secundū Græcos Vstabarri dicuntur,descendunt à Sabatha tertio filio Chus.1.Paral. 31.c.1.A

Sacerdotes veteris testamenti.

Aliqui ante datam legem vocabātur sacerdotes, vt constat de Melchisedech, Gen. 14.& Exod.15.de quibusdam.Et hoc tam inter Israelitas, quam inter Gentiles.Gen. 70.c.2.E
Non omnes homines erant sacerdotes ante legem: sed determinati, & illi erant maioris dignitatis, Gen.70.c.3.G Sed qui essent isti sacerdotes dubiū est. Aliqui dicunt,quòd soli primogeniti erant sacerdotes:sed hoc etiam non constat,nec est verisimile.ibid. 70. c.3.I
Sacerdotes ante legem conducebantur preciō. Et simile patet Iud.17.Vbi dicitur,quòd Michas quę siuit a quodam Leuita, vnde esset & volēdo eum sibi facere sacerdotē,dixit:mane apud me, & esto mihi parens,atque sacerdos; daboque tibi per annos singulos decem argenteos, & vestem duplicem, & quæ ad victum sunt necessaria, &c.Gen. 70.c 4.F
Sacerdores in vete.testamenti non poterant accipere in vxores mulieres repudiatas, neque viduas, neque meretrices.Mat.to.5. 97.c.3.I
Sacerdos, qui introduxit cultum Samaritanorum, non dedit eis plures libros sacros, quam libros Moysi.Mat.to 6. 44.c.3.F
Sacerdotum iura in vete.testa.erant primitiæ,oblationes,sacrificia, vota,& redemptiones primogenitorum Mat.to.6. 221.c.1.A
Inter sacerdotes gentium erant præeminentiæ,& dignitatis ordo,&c.Nam aliqui erant flamines,alij archiflamines, & alij protoflamines:& abhis antiquis Gentilium distinctionibus in ministris, ordo ecclesiasticus,apud nos, quendam discretionis modum assumpsit,in patriarchas, Metropolitanos,episcopos,& simplices sacerdores,vt ait Isidorus, & Magister Sent.refert in 4. dist. Gen.394. colum.1.A
Sacerdotes Gentilium habebant certos redditus ad sustentationem ex horreis publicis,ideſt de frugibus communitatum,sicut nunc ex decimis, quæ sunt datæ à tota communitate, sacerdotes sustentantur;ita tunc,licet decimæ non darent. In quantumlibet tamen communitate statuebantur horrea frumentorum de bonis communitatis.et ex illis tradebatur sustentatio conueniens sacerdotibus, etiam inter ipsos Gentiles. Nam specialiter omnes de populo soluebant quædam tributa sacerdotibus, qui erant personæ publicæ, & illa erant quasi decimæ nostræ, vel aliquid simile,&c.Gen. 394.c.1.B.& Deut.99 c.1.B.& 1.Reg.to.1.62 c.2.E
Sacerdotes erāt primogeniti in qualibet tribu,anteqū Deus spāliter segregaret leuitas ad sacerdotiū, vt patet.Exo.24.Gen.402.c.2.C.Exo.t.1.141.c.4.F
Sacerdos aliqñ accipitur pro principe, vel potente, & sic filij Dauid dicuntur sacerdotes.2.Reg.8.Alias quādo vero,& communiter accipitur pro eo,qui facit sacra dijs, vel Deo vero. Et isto modo Iethro erat sacerdos.Exo to.1. 142.c.2.D
Sacerdotes illi,de q̄bus Exo 19.dī:Sacerdotes verò,q̄ accendunt,&c.Fuerunt illi, vt quidā dicunt,q̄ postea creati sunt sacerdotes,& q̄ scriptura loquitur ibi p̄ anticipationē:sed ipsi falsum dīt in hoc:quia re dicendū,q̄ accipiunt ibi sacerdotes pro primogenitis principū tribuum,&c.Exo.to.1.163.c.2.A
Supra sacerdotes veteris legis habebat rex potestatē ipsos occidendi inuentos in delictis Et quemcunque laicum: neque pœnæ sacerdotum distinguebantur a pœnis laicorum, & cætera. Etiam quantum ad causas forales non erant distincti iudices, qui

qui cognoscerent causas laicorum, & sacerdotū, &c.Exo.to.1. 205.c.2.A
Cum sacerdotes vete.legis vestirentur ephod & inquirere vellent aliquid a Deo, respondebat Deus dato,quòd non starent in tabernaculo, nec starēt coram arca, vt patet.1.Regum 23. Exod.tomo 1. 161.c 3.F
Sacerdotes erant distributi in viginti quatuor sortes,vel vices &c vt patet.1.Paral.25.& Luc.1.Exo. to.1.266.c.1.B.Ios.to.1. 173. c.3.F
In vet.lege solus sacerdos,qni erat de genere Aarō, poterat sacrificare.Exo.to.2. 20.c.3.G
Sacerdos minores in lege veteris,nunquam intrabant in Sancta sanctorum,nisi quando mouenda essent castra: quia tūc intrabat sacerdos magnus, & cum eo aliqui de sacerdotibus minoribus: & regebant aream, vt traderent eam leuitis. Nu.4. Exo.to.2. 33.c.2.E
Sacerdotum ornamenta fuisse nouem, significatur in textu Exo. 28. Sed Iosephus ponit decem, quæ omnia conueniebant summo sacerdoti. Et quatuor eorum sacerdotibus minoribus,&cæt. Quæ omnia suo ordine explicantur. Exo.to.2.54.c.4.F
1.Reg.to.2. 104.c.4.I.& 2.Paral. 32.c. 2.E
Primum sacerdotum ornamentum erant fęmoralia linea vsque ad renes,sine quibus non poterant ministrare in tabernaculo,nec extra tabernaculū in altari holocaustorum. Et si sine illis ministrare præsumerent,moriebantur,vt patet Exo. 28. Secundum erat baltheus. Quartum erat thiara siue mitra de byſſo.Et ista quatuor ornamenta conueniebant tam summo sacerdoti,quam minoribus. Exod.to.2. 54.col.4.C. Præter hæc quatuor erant sex alia, quæ conueniebant soli summo sacerdoti, quorum primum erat tunica quædam tota hyacinthina,ideſt,de filijs hyacinthini coloris texta.Nec aliqua varietas erat in ea,quam dicit Iosephus habuisse in extremitate manicarum texturas diuersorum colorum fortitur intextas, ne facilè rumperentur, in quibus erant quidam parui lapides pretiosi intertexti,ora autem inferior,circa pedes sacerdotis erat tota plena tintinabulis & malis punicis, &c. Secundum ornamentum erat superhumerale,quod alio nomine dicitur ephod secundum literam Hębraicam, quod & describitur.Tertium erat rationale, quod etiam describitur. Quartum erat quoddam cingulum de filijs aureis & purpureis,coccineis,hyacinthinis,& byſſinis,&c.Quintum erat mitra hyacinthina,& hāc tenebat summus sacerdos super thiaram lineam. Sextum erat lamina aurea posita in fronte sacerdotis,in qua scriptum erat nomen Dei tetragrāmaton,quæ secundum Iosephum, facta erat qua si semicirculus ab aure in aurem,& erat ligata mitræ hyacinthinæ quibusdam filijs hyacinthinis. Sed secundum Rabbi Salomon, coniungebatur alteri semicirculo aurco facto in mitra hyacinthina a parte posteriore capitis, & hoc videtur verū. Tunica linea erat sicut alba nostrorum sacerdotum,& Baltheus erat sicut cingulum super albā, nisi quòd nostrum est de lino, & illud erat de multiplici colore, tunica hyacinthina erat sicut alba, & mitra fortè erat aliqualiter talis sicut mitra episcoporum nostrorum, & cingulum supra tunicā hyacinthinam erat sicut cingulum, quo cingitur alba,&c.Exo.to.2. 55.c.2.E
Sacerdotes non induebantur vestimentis sacris ad omnia ministeria,vt probatur,Exodo tom. 2. 59. colum.3.F
Sacerdotes non portabant vestes sacras extra Sanctuarium, etiam si aliqua ministeria ad solos sacerdotes pertinentia foris exerceri deberent. Exo.to.2. 60. c 2.A
Voluit Dominus, vt sacerdotes ministrarent in vestibus preciosis, primò, vt ipsi in magna reuerentia haberentur à popularibus, saltem propter apparatum,& honorato sacerdote,ministeriū quoque honoraretur ipsius.Et sic redundabat hoc ad magnum honorem & reuerentiam Dei. Exodo tomo 2. 70.c.3.H
In sacerdotis consecratione aries ille, qui immolabatur in victimas pacificas,dicebatur aries consecrationis Exo.29. Et cum sanguine illius fiebat ritus consecrationis.Exo.to.2. 86.c.3.H
Consecrandi in sacerdotes in veteri lege, prius toto corpore lauabantur:& lotio manuum & pedum, de qua Exo. 30. intelligitur de lotione illa,quam quotidie facere deberent sacerdotes ministraturi, qui iam toto corpore abluti,induebantur vestibus sacris, in quo significatur, quòd qui vestibus sacerdotalis ministrationis induitur, mundus esse debet ab omnibus iniquinamētis,&c. Exo.to.2. 75.c.4.F
Consecrandi in sacerdotes ponebant manus super capita animalium, quæ offerebant, propter duo. Primò propter ab renunciationem proprietatis. Secundò ad significandum, quòd ista impositio manuum erat quasi quædam imprecatio,& præcipuè in illa immolatione, quæ erat pro peccato, quasi impręcando, quòd Deus transferret pœnā debitam peccatis illorum in caput illius animalis immolandi,&c.Exo.to.2. 76.c.4.K
Quilibet sacerdos veteris legis tam maior quam minor,cum deberet ministrare,accedebat primò ad labrum æneum, quod erat altare holocaustorū, & ostiū tabernaculi, & lauabat pedes & manus; & deinde accipiebat vestes sacras necessarias administrationem suam;vt patet Exod.30. tomo 2. 72.c.3.I
Et postea vestiebatur in atrio. Exo.to.2. 86.col.3.G. & 99.c 1.E.& 216.c.4.I
Sacerdos vete.legis, qui in ministratione erraret nō obseruando ritum cæremoniarum, &c. occidebatur a Deo. Exo.to.2. 72.c.4.F
Vestes vulgares sacerdotis ministrantis debebant regi à vestibus sacris, ita vt nihil earum appareret. Exod.to.2. 73.c.1.E
Sacerdotes debent omnino abstinere à fornicatione.Exo.to.2. 73.c.3.H
Sacerdotes vete. legis non debebant comedere panes propositionis eo tempore, quo cū vxoribus miscebantur,vt colligitur ex eo,quod habetur.1. Reg.21.& Exo.to.2. 73.c.3.K
Quid sibi velit, quòd in sacerdotis vete legis consecratione,certæ partes illius tingerentur sanguine arietis immolati, vt scilicet quòd sanguine hostię pacificæ tingeretur extremum auris dextræ, & pollices manuum eius,& pollex pedis dextri, &c. Exo.to.2. 82.c.1.B
Sacerdotum minorum consecratio fiebat per maiores,&c.Exo.to.2. 84.c.3.F
Sacerdos, qui immundus esset per tactum mortui, vel alias: & tangebat vas aliquod sanctum tabernaculi,moriebatur,nisi prius lauaretur,& si laicus esset, & videret aliquod vas nudum ex his, quæ erant in tabernaculo, moriebatur. Exodo tom.2. 85.c.3.K
Sacerdotum consecratio inchoata fuit illo die,quo erectum est tabernaculum: nam illa consecratio præsupponebat erectionem tabernaculi,cū intra

Universidad de Deusto
Biblioteca

illud obsecratio illa fieret. Exo. to. 2. 211. c. 2. A
Sacerdotes vete. legis quare magis lauauerint manus & pedes, quam alias partes corporis, duplex assignatur ratio scilicet literalis, & mistica. Exod. tomo 2. 215. c. 2. B
Sacerdos vete. leg. ministrare non poterat in die illa, qua illi accidisset pollutio. Deut. 33. Exod. to. 2. 215. c. 2. C
Summus sacerdos quomodo consecrabatur. Exod. tomo 2. 71. c. 2. D
Sacerdotum ministeria in vete. lege erant quatuor, vnum erat intrare in Sancta sanctorum ad expiãdum in sanguine, vt habetur Leui. 16. Et hæc soli summo sacerdoti licebat, Leuit. 16. & ad Hebr. 9. Secundum erat incendere lucernas candelabri. Exo. 27. & 30. & Leui 24. Tertiũ erat offerre Thimiama coram Domino: Exod. 30. Quartum facere sacrificia, vt patet ex toto Leuitico. Et hæc tria ministeria vltima, communia erant tam summo sacerdoti, quam minoribus, vt probatur. Leui. 11. col. 2. E
Sacerdotes vete. legis ministrantes sacerdoti immolanti, habebant se sicut diaconus & subdiaconus in noua lege, qui licet sint sacerdotes, ministrant tamen celebranti, &c Leui. 13. c. 3. I
Sacerdotes ministrantes sacerdoti immolanti, offerebant sanguinem, & effundebant super parietes altaris, & accipiebant partes animalis immolati concissas, & offerebant sacerdoti, vt adoleret super altare. Leui. 14. c. 3. I
Omnes sacerdotes vete. legis distinxit Dauid in viginti quatuor sortes, & quælibet earum seruiebat tempore suo. 1. Paralip. 24. Et cum alicui diuisioni veniebat sors, vt ministraret certo tempore, ponebatur sors vt constaret quis esset ministraturus inter eos omnes, qui pertinebãt ad illam sortem sic patet de Zacharia patre Ioan. Baptistę. Lucę 1. 18. c. 1. B. & 88. c. 3. H. & 279. c. 1. C
Sacerdos vet. legis tenebatur orare pro offerente sacrificium pro peccato, pro ipso peccato, vt Deus remitteret, & pro peccante, vt Deus conseruaret illum, ne incideret in alia peccata, &c. Leuit. 42. col. 4. K
Sacerdotes vete. legis nihil habebant in decimis: sed decimæ ad alios leuitas pertinebant. Ex quibus decimis sacerdos magnus decimam partem habebat. Num. 18. Leui. 45. col. 3. F. Num. tomo 1. 60. col. 4. I
Notantur quatuor regulæ iura sacerdotum distinguentes. Leui. 55. c. 3. G
Vnus sacerdos poterat alteri sacerdoti tribuere partem sacrificiorum, quæ ei in ius cedebat, similiter & laici, &c. Leui. 58. c. 3. H
In sacerdotum veteris legis consecratione quare præceperit Deus congregari omnem cætũ Israel ad ostium tabernaculi. Leui. 63. c. 2. C
Sacerdotes ante eorum consecrationem toto corpore lauabantur, sed in quotidianis ministrationibus non nisi manus & pedes lauabant Exo. 30. cuius lotionis assignatur duplex causa. s. literalis & mistica. Leui. 63. c. 3. H. & 157. c. 2. D. Iosue tom. 1. 170. c. 4. G
Sacerdotes non intrabant loca sancta, nisi nudis pedibus, &c. Leui. 63. c. 4. G
In prima sacerdotum consecratione, cremabantur carnes vituli immolati pro peccato extra castra, duplici de causa. Prima, vt fieret differentia a sacrificio quod fiebat pro peccato popularium. Secundo quia non erant tunc sacerdotes, quibus comterent carnes illæ, &c. Leui. 66. c. 4. H
An sacerdotes deberent sepelliri vestibus suis sacerdotalibus, non constat. Constat tamen de Nadab, & Abiu, quòd si fuerint sepulti. De summo tamẽ sacerdote constat quòd non debebat sic sepelliri. Leuit. 85. c. 4. K
Sacerdotibos veteris legis, illicitum erat nudare capita: & scindere vestes, cuius assignatur causa. Leuitic. 86. c. 2. B
Pro peccatis sacerdotum nonnumquam populus punitur, & è contra sicut pro peccatis principis. Leui. 86. c. 4. F
Sacerdori ministrãti non licebat bibere vinum, &c. Leui. 10 Leui. 88. c. 3. G. & 1. Paral. 52. c. 4. K
In sacerdotum consecratione quare facta fuerit aspersio sanguinis immixti oleo vnctionis super caput Aaron & filiorum eius. Leui. 69. c. 1. A
In sacerdotibus minoribus duæ fiebant vnctiones, quarum prima erat tinctio in solo sanguine, & oleo super ipsos indutos vestibus sacerdotalibus. Et secunda erat aspersio &c Sed in sacerdote magno fiebant. Leui. 69. c. 3. F. & Nu. to. 1. 18. c. 4. K
Sacerdotes consecrandi cum puer septem dies non deberent exire Sanctuarium, ex præcepto Domini. Leui. 8. Purgabant ventrem in vasis ad hoc ministerium immundum deputatis, quæ postea efferebantur extra castra, &c. Leuit. 70. c. 4. I. Et horũ septem dierum tropologia applicatur ad Pontifices & sacerdotes legis Christi. Leui. 71. c. 1. B
Sacerdotes exercebant in Sanctuario quatuor genera ministrationum. Primum in sacrificijs. Secundum in mensa propositionis. Tertium in candelabro. Quartum in altari Thymiamatis, &c. Leuit. 88. c. 4. K. & 233. c. 1. D. & Num. to. 1. 11. c. 4. K. & 19. colum. 4. H
Sacerdos vete. legis, quotiescumq; offerebat sacrificium pro aliquo, orabat pro illo Leui. 146. c. 4. K. & 150. c. 4. F
Socerdotibus minoribus prohibitum erat contingere mortuum, &c. Nisi in sex casibus, vt patet Leu. 27. Summo tamẽ sacerdoti prohibitum erat simpliciter. Leui. 147. c. 3. K. 217. c. 2. A. & 228. c. 2. B
Pro sacerdotum peccatis offerebatur vitulus, cuius assignatur causa. Leuit. 155. c. 3. K
Sacerdoti non licebat contaminari in morte filiæ cognitæ matrimonialiter, etiam si coniugata esset alteri sacerdoti, & mater eius & vxores aliorum sacerdotum, & sorores eius, &c. habebant curam funeris, immo quando non licebat alicui personæ honorare mortuos suos, magis honorabantur funera eorum ab alijs, &c. Sic Deus iussit fieri in morte Nadab & Abiu. Leui. 10. & Leuit. 219. c. 4. K
Sacerdotis filia nupta vel vidua non poterat vesci de sanctificatis. Leui. 220. c. 1. E
Quòd sacerdoti non liceret contaminari in morte vxoris suæ, vt probatur contra opinionem quorundam Hebræorum dicentium quòd licit in aliquo casu. Leui. 221. c. 1. B
Sacerdotes non debebant accipere in vxores mulieres repudiatas, vt probatur. Leui. 223. c. 2. B
Sacerdotes dicebantur consecrati, quando per consecrationem accipiebant potestatem ministrandi, sicut nostri sacerdotes per ordinẽs. Leuit. 223. col. 3. G
De sacerdotis filia stuprata. Leuiticum 223. colum. 4. F
Omnes sacerdotum filij erant sacerdotes, nisi esset impedimentum. Num. to. 1. 230. c. 4. I
Sacerdotes idolorum deflorabãt virgines præterea concubitus Deorum. Leui. 260. c. 3. K
Sacerdo-

Sacerdotibus veteris testamenti, debebant esse sine macula notabili in corpore. Leui. 21. Et hoc propter horrorem & periculum & scãdalum populi & propter significationẽ, & hoc seruat Ecclesia, vt habeẽ extra de corpo. vitia. & de cleri egro. per totum. Et etiam in nouo testamento, multi excluduntur propter significationem, ne sint sacerdotes, vt bigami: nam bigamia significat vnitatem Christi & Ecclesiæ esse diuisam, quoniam isti diuiserunt carnem suam in plures ad Titũ. 1. & extra de biga. per totum, &c. Leu. 231. c. 1. C
Sacerdos veteris testamenti, qui præ senectute vel alias caligabat, non amouebatur a suo officio, sed dabatur coadiutor, si prius esset satis videns, vt patet de Eli. 1. Reg 2. Et Iosephus dicit, ꝙ Phinees supplebat vices patris ī summo sacerdotio, & simile contingit nunc in Episcopis, quibus dãtur coadiutores, &c. Leuit. 231. c 2. A. Simili modo dicendum est de claudis, &c. si postquam essent sacerdotes fierent claudi, &c. Si tamen prius essent claudi, quam essent sacerdotes, non poterãt ministrare, sicut nec cæci sed alius frater eius, ipsi tamen alebantur de redditibus sacerdotum, sicut cęteri habentes huiusmodi maculas Leuit. 231. c. 2. D
Sacerdotes dicebantur illi, qui maculati essent illis maculis, de quibus Leuiti. 21. & similiter filij sacerdotum. Leui. 232. c. 2 H
Sacerdotes habebant se habere dupliciter circa sacra. Primo in accessu ad ea, non omittendo aliquam de cęremonijs, quæ facere tenebantur. Secundo vt mũdi essent cum deberent gustare res sacras. Leuit. 235. c. 4. K
Vxoribus sacerdotum licitum erat comedere de sanctificatis. Leuit. 242. c. 4. I
Sacerdotis filia vidua, quę nupserat viro alterius familiæ, si actu haberet filios, non poterat redire ad domum patris, vt puella, & vesci de sanctificatis, secus tamen si habuisset filios, & fuissent mortui, priusquam filioi relinquerẽt ipsi. Leu. 244. c. 1. A. Si tamen repudiata esset, licet filios habetet, rediebat ad familiam patris, & poterat manducare de sanctificatis, vt probatur. Leui ibid. Et hoc quantumcunque postea pater filiorum moreretur, vt probatur. ibid. 244. c. 4. G
Sacerdotes erant pauperes nihil habentes vnde viuerent, nisi ex iuribus, quæ Deus eis contulit de oblationibus Israelitarum, vt patet Iosue 13. & Deut. 18. Leu. 277. c. 1. E
Sacervos dicitur cohen in lingua Hebræa & est dictio solum masculini generis, sed apud Latinos est communis generis Leu. 280. c. 2. D
Sacerdos vel leuita quomodo potuerant se ipsos vouere Domino. Leu. 324. c. 2. D
Sacerdoti fuit commissa taxatio precij rerum voto oblatarum, &c. Leu. 344. c. 3. F
Aliqui sacerdotes veteris legis ibant ad bellum, nõ ad pugnandum, sed ad confortandum bellatores, vt patet Deut. 20. cum dicitur: Appropinqua autem prælio, &c. stabit sacerdos, & cæt. Et isto modo se habent sacerdotes nostri temporis, quã do bella sunt inita, ad confortandum, prædicandum & ad audiendum confessiones. Et tempore necessitatis in veteri lege pugnabant etiam ipsi sacerdotes, immo ipse sacerdos magnus, vt patet de Machabęis. Nu. to. 1. 11. c. 1. B
Sacerdotibus veteris legis licebat pugnare, non tamen erat officium ipsorum, sed laicorum. Sacerdotibus vero legis Christi hoc vetitum est de iure diuino. 1. ad Tim. 3. cum dicitur. Oportet Episcopum esse non percussorem, idest, non effusorem sanguinis, & quod de Episcopo dicitur, de omnibus in sacris ordinibus constitutis intelligę, &c. Nu. to. 1. 11. c. 1. D
Sacerdotes computabãtur inter leuitas quo ad numerum, non tamen quo ad officium. Num. to. 1. 31. c. 2. B
Sacerdotes veteris legis in omnibus computationibus pertinebant ad numerum caathitarum, vsquequo facta est distinctio tempore Dauid ipse enim ordinauit sacerdotes in sortes suas, & leuitas per se, &c. Nu. to. 1. 31. c. 3. F
Sacerdotes veteris legis, in qua ętate deberent consecrari, non habetur in vetere lege, &c. Filius tamen Hircani ministrauit in Summo Sacerdotio anno ætatis eius 18. vt dicit Iosephus. Nu. to. 1. 54. c. 1. A
Omnia iura sacerdotum erant communia omnibus sacerdotibus, præter ea quæ proueniebãt de sacrificiis: nam sacerdos immolans habebat integraliter omnia iura, quæ, prouenichant ex sacrificijs, quorum cęremonias ipse complebat Leui. 6. & 7. Nu. to. 1. 61. c. 3 G
De sacerdotum veteris legis consecratione. Nume. to. 1. 61. c. 4. H
Sacerdotum veteris legis ministratio incepit octaua die mensis primi anni secũdi ab exitu de AEgypto. Nu. to. 1. 87. c. 2. B
Sacerdotes veteris legis, postquam consecrati sunt filij ab eis descendentes debebant cõsecrari similiter & leuitę. Et falsum est, quod quidam dicit, scilicet, quòd filij sacerdotum & filij leuitarum, absque consecratione ipsorũ, poterant ministrare in suis officijs Nu. to. 1. 91. c. 3. G
Per sacerdotes fiebant omnia, quæ erant immediatè de ministrationibus sacerdotalibns, &c. Similiter & ministrationes, quę erant immediatà accessoriæ, vt collectio cinerum altaris. Et idem dicendum de cæremonijs circa Nazareos, & Zelotypiam, & generaliter omnis ministratio. quæ erat intra tabernaculum, pertinebat ad sacerdotes. Num. to. 1. 245. c. 3. F
Ad sacerdotes non pertinebant illa, quæ sanctificabantur Domino, &c Nu. to. 1. 246 c. 4. F
Sacerdotes habebãt duplex ius pro peccato, vnum in sacrificio, alterum in re, quæ dabatur in restitutionem, siue in damnum illatum, siue quintam parrem super damnum. Numero tomo primo. 247. c. 3. F
Quando sacerdotes erant pauci, & sacrificia facienda plurima, poterant leuitæ adiuuare eos ad officia sacerdotalia, vt patet 2. Paralipom. 29. vbi dicitur, sacerdotes autem pauci erant, &c. Nu. to. 1. 78. c. 1. E. Iosue to. 1. 58. c. 1. B
De diuersis iuribus sacerdotum, quãtum ad comedentes, quæ diuersitas non erat in iuribus leuitarum. Nu. to. 1. 256. c. 3. K
Inter omnes gẽtes semper fuit hoc statutum, vt ponerent aliquos sacerdotes, qui pręcipuè haberẽt curam diuini cultus. Et hoc ab antiquissimus tẽporibus obseruatum est: etiam antequam Deus dedisset legem hebræis, &cæt. Deuteronom. 98. c. 4. G
Oportuit dari aliquos sacerdotes vel ministros, ad hoc determinatos, vt solum curarent de ministerio Dei, & hoc principaliter propter tria, &cæt. Deuteron. 98 c 4. H
Apud Gentiles dabat sacerdotibus victus & oĩa ad victum necessaria de publicis expensis, & c. Deut. 99. c. 1. B. 1. Reg. to. 1. 67. c. 2. C

De iuri-

Universidad de Deusto Biblioteca

De iuribus ſacerdotum veter.lege.Deuter.99.c.3.I. Ioſue to.2.149.c.1.D.1.Reg to.2.86.c.4.G.Nu.t.1. 60.c.1.A.& c.4.F.Leuit.234.c.1.D.& 266.col.1.E. Mat.to.6. 209.c.3.H
Quare ad ſacerdotes veteris legis incumbebat iudicare mundiciam vel immundiciam a lepra, vel ab omnibus alijs pollutionibus.Deuter.110.c.3.F
Hoc nomen ſacerdos æquiuocum eſt ad ſacerdotē in altari miniſtrantem, & ad virum potētē: nam 2.Regū.8.filij Dauid dicebantur ſacerdotes,ideſt principes.Deut.143.c.3.K.Ioſue to.1. 56.c.1.B
Sacerdotes dicuntur quaſi ſacra dicentes,aut docētes,&c.Deuter. 143.c.3.K
Sacerdotes leguntur ter vel quater portaſſe arcam Domini fœderis.Ioſ.to.1. 56.c.3.F
Sacerdotes in veteris teſtamento poterant occidi à rege,cum delinquerent,&c.Ioſue to.1. 59.c.2.E
Sacerdos,quando conſulebat Dominum, applicabat Ephod & rationale, & ibi cōſulebat. Ioſ.t.1. 163.c.3.I
Sacerdotibus & leuitis fuerant aſſignatæ in terra ꝑmiſſionis quadraginta octo ciuitates. Ioſue to.1. 173.c.3.F
Aliqui de ſacerdotibus & leuitis poterant vouere vt manerent in ſanctuario tota vita ſua, &c. Ioſ. to.1. 173.c.3.H
An ſacerdotes & leuitæ pugnauerint contra Chananæos ſub Ioſue,nihil habetur certi, ſed veriſimilius eſt,ꝙ ſic,propter duo. Primo quia Iſraelitis erant multum neceſſarij multi bellatores. Secundo, quia erat illicitum ſacerdotibus & leuitis pugnare,&c.Ioſ.to.2. 6.c.2.A
De ordine ſacerdotum veteris legis. Ioſue tomo 2. 69.c.2.D
Sacerdotum ſtatus in veteri teſtamento, non erat excellentior ſtatu regali, ſed ſacerdotes iudicabātur per reges.Ioſ.to.2. 78.c.4.K
Sacerdotibus veteris teſtamenti non fuerūt aſſignatæ vrbes,præterquā in tribu Iuda.Iud.176.c.1.A. Et in tribu Simeon & Beniamin. Ioſ.21. in alijs vero tribubus habuerunt poſſeſſionem alij leuitæ.1.Paralip. 92.c.2.D
Filiæ ſacerdotum veteris legis,quando poterant comedere de cibis conſecratis,& quando non.Iud. 221.c.3.G
Sacerdotes veteris leg. ibant ad bellum ad præmonendum exercitum, ſecundum ea, quæ habētur Deut.20. Et poterant etiā pugnare,neque in hoc erant irregulares,ſicut eſſent ſacerdotes nouę legis.1.Reg.to.1. 55.c.4.F
Sacerdotes,tam apud Gentiles,quā apud Hebręos, erant cæteris de populo peritiores, eò ꝙ ipſi magis vacabant ſapientiæ,quam cæteri,& cæ.1.Reg. to.1. 67.c.2.C
Debitum,quod aliquis debebat,dandum erat ſacerdoti, ſi non eſſet Dominus,cui daret Nu.5. 1.Re. to.2. 86.c.4.G
Sacerdotibus Dominum cōſulentibus poterat Dominus reſpondere dupliciter. Vno modo per ſolam intellectus immutationem,&c. Alio modo per vocem, quam aliquis angelus formabat, &c. 1.Reg.to.2. 164.c.2.E
Sacerdos largè, aliquando capitur pro principe, vt patet. 1.Paralip. 18. Et ſacerdotes etiam dicuntur illi, qui ſunt principes ſeculares & legiſlatores, propter ſacras leges quas dant, vt patet. ff.de iuſti.& iure.l.1.Et interdum ipſi principes vocantur pontifices,vt patet in decretis diſt.10.c.de capitulis &c.1.Reg.to.1.179.c.1.A.2.Regum. 139. c.2.D.& 1.Paral. 215.c.3.F
Sacerdotes veteris legis ibant ad bellum, & nō incurrebant irregularitatem propter effuſionem ſanguinis,&c.2.Reg.4.c.4.F.4.Reg. 121.c.4.F
Sacerdotes in veteris lege ſubditi erant iuriſdictioni laicæ,quia tunc non erant duæ iuriſdictiones ſicut nunc.3.Reg. 23.c.2.B
Sacerdotes idolorum conſtituit Ieroboā certo modo.3.Reg. 124.c.4.I
Sacerdos miſſus ad Samaritanos ex his,qui adducti ſunt captiui in Aſſyrios, non erat de genere Aaron, ſed erat de illis, quos conſtituerat ſibi Ieroboam. Et iſte ſacerdos docuit eos colere verum Deum.4.Reg. 169.c.4.F
De viginti quatuor ſortibus ſacerdotum veteris legis,in quas diuiſit Dauid omnes ſacerdotes.4.Regum. 230.c.4.F
Solis Sacerdotibus veteris teſtamē. conceſſum erat canere tubis ſacris.1.Paralipo. 271.c.1.D
Sacerdotes tempore Dauid diuiſi ſunt in viginti quatuor ſortes,& prima ſors illarum fuit Ioarib.1.Paralipo. 110.c.4.K
Sacerdotes & Leuitæ,quibus ex vice ſua,conueniebat miniſtrare,manebāt tota ſua hebdomada in exedris templi, nocte ac die miniſtrantes in officijs ſuis.1.Paralip.116.c.2.C. Et hoc tam propter neceſſitatem miniſtrationis,quam propter puritatem ab immunditijs, &c. ibidem.
Sacerdotum vnica tantum erat familia,ſ.Aaronitarum. Aliorum vero Leuitarum erant plures familiæ.1.Paralipo. 164.c.4.K
Si Sacerdos incurrat irregularitatem, priuatur officio celebrandi,& quocumque alio ſacro.1.Paralipom. 260.c.1.C
De ſacerdotum vete.leg.miniſtrationibus.1.Parali. 269.c.2.B.& 272.c.1.D
Ad ſacerdotes pertinebat præparare ſimiliam pro ſacrificio iuxta diuerſum ritum ſacrificiorum leuitæ vero cuſtodiebant eam.1.Paralip.276.c.2.C
Quomodo ſacerdotes fuerint diuiſi in viginti quatuor partes per ſortes ad miniſtrandum.1.Parali. 284.c.2.A.Et demonſtrandi.ibidē.285.c.2.A. Et quomodo iſtæ ſortes permanſerint ſemper impermixtæ.ibid.286.c.1.A. 2.Paralip. 74.c.2.A
Sacerdotum & leuitarum diuiſiones factæ ſunt ꝑ Dauid,& dedit illas Salomoni in ſcriptis,qui poſtea mādauit illud executioni.Nam tempore Dauid non cœperunt miniſtrare ſacerdotes & leuitæ,ſed tempore Salomonis. 1. Paralip.333.c.4.I. 2.Paralip. 74.c.2.D
Quicumque filius ſacerdotis erat ſacerdos per hoc ſolum,ꝙ eſſet filius ſacerdotis, &c. 2.Paralipom. 22.c.1.D.
Sacerdotes poterant miniſtrare in omnibus,in quibus leuitæ,ſed non è contra. Raro tamen ſacerdotes miniſtrabant in officio leuitarum.2.Parali. 65.c.4.K
De officijs ſeu miniſtrationibus ſacerdotum veteris legis. 2.Paralipo. 105.c.1.E
Soli ſacerdotes, qui miniſtrabant actualiter, habebant prouentus quotidianos ſanctuarij,&c.2.Paralipom. 74.c.2.E
Sacerdotes & leuitæ habitantes in terra decem tribuum, videntes,ꝙ Ieroboam feciſſet vitulos, & incepiſſet idolatrare, relicta terra illa, venerunt in terram Iuda propter multa.2.Parali.152.c.2.B Sed quomodo omnes ſacerdotes & leuitæ, cum eſſent multi, poſſent manere in terra Iuda, dicitur ꝙ tripliciter poſſet contingere.&c.Sed ſecūdus modus eſt conueniens,ſcilicet, ꝙ habitarent inter iſraelitas laicos mixtim.ibid. Et illud 2. Paralipo.10. ſ. eo ꝙ abieciſſet eos Ieroboam, & poſteri eius,ne ſacerdotio Domini fungerentur, poteſt dupliciter intelligi. Sed ſecundus ſenſus eſt melior,ſcilicet,quòd iſtud ſit verbum ſcriptoris, & non quid ꝑtinēs ad cauſam motiuam receſſus ſacerdotum & leuitarum de terra Iſrael.2. Paral. 153.c.1.E
Sacerdotibus veteris teſtam. nō erat illicitū vacare militiæ,& effundere ſanguinem,ſicut nunc eſt illicitum ꝑꝑ irregularitatem, quæ inducta eſt ī nouo teſtamento,&c.2.Paral. 161.c.1.A
Principes ſacerdotum & Pōtifices, de quibus apud Euangeliſtas,qui dicantur: cū non eſſet niſi vnus ſummus ſacerdos,& Pōtifex.Mat.t.1. 119.c.1.D
Sacerdotes veteris teſtamenti, nullas habebant claues.Mat.to.1.186.c.3.F.Mat.to.4. 181.c.4.H
Sacerdotes veteris teſtamenti,non habebant characterem ordinis,ſed tm̄ poteſtatem faciendi miniſtrationes,quas nulli alteri facere licebat ſub pœna mortis.Mat.to.1. 186.c.3.K
Filij ſacerdotum veteris teſtamenti eo ipſo ꝙ naſcebant, aſſequebant ius ſacerdotij,non tñ miniſtrabant niſi poſt conſecrationem: & ſi tales dicātur ſacerdotes,debet intelligi,ideſt, nati de progenie ſacerdotali. Exo.29.Mat.to.1.187.c.2.D.Mat.t.4. 5.c.3.F
Sacerdoti miniſtranti holocauſtū proueniebat ſolū pellis animalis immolati,& de hoſtia pacifica, pectuſculum & armum dextrum,& de ſacrificio pro peccato & pro delicto alia iura,vt patet Leu. 5.& 6.Mat.to.4. 4.c.1.E
Vices ſacerdotum,ad miniſtrandū in templo mutabant à ſabbatho in ſabbathū, & erāt viginti quatuor ſortes,vt patet.1.Para.24. Nam q̄libet iſtarū ſortium miniſtrabat vna Hebdomada, incipiens in ſabbatho,& finiens in alio ſabbatho,vt colligitur.4.Reg.11.& 2.Paral.24 Mat.to.4. 5.c.1.A
Solis ſacerdotibus veteri teſtamenti,contulit Deus auctoritatem benedicendi, & hoc per excellentiam conuenit ſacerdotibus noui teſtamenti, & manus impoſitio.Mat.to.5. 122.c.4.G
Sacerdotes veteris legis eo tp̄e, quo miniſtrabāt in templo,non egrediebantur de circuitu tēpli, ſed manebant ibi in cuſtodijs,vt colligiī.1.Paral.9.& 2.Paralip.22.& 23.&4 Reg.11.Et hoc fiebat vt ſacerdotes,eo tp̄e,nō poſſent diuertere ad alias occupationes,& potiſſimè, vt non miſcerent vxoribus ſuis,& idē colligitur Luc.1.de Zacharia &c. Mat.to.5. 212.c.4.D
Per ſacerdotes reſpondebat Deus ad dubia in vete. teſtamento tripliciter,&c.Defenſ. 30.c.1.D

Sacerdos magnus.

Summi ſacerdotes veteris teſtamenti ſumebāt vxores de tribu regia de filiabus regum, vel de cognatione regali,vt patet in Aaron, qui accepit ī vxorem Eliſabeth filiam Aminadab ſororē Naaſon. Erat autem Aminadab princeps in tribu Iuda,& Poſt eum Naaſon filius eius,vt patet.Nu.2. Et tp̄e regum Iuda ēt fiebat hoc,vt patet 4. Reg.11. vbi dr ꝙ Ioſabeth ſoror Ochoziæ regis fuit vxor Ioiadæ Principis ſacerdotum.Gen.405.c.2.E.Matt. to.6. 221.c.1.C
Summus ſacerdos non poterat habere in vxorem, niſi virginem & de magno genere. Leui.21.Exo. to.1. 237.c.1.A
Sacerdote ſummo nullus erat ditior in Iſrael, p̄ter regem.Mat.to.6. 208.c.2.A
Quare in veteri teſtamento ſtatutū fuerit dare decimas ſummo ſacerdoti:& non in nouo. Matth. to.6. 221.c.1.A
De ſummi ſacerdotis ornamētis.Exo.to.2.55.c.1.A
In ſummi ſacerdotis indumentis, ponitur ordo in induendo,&c.Exo.to.2. 58.c.4.F
Sacerdos magnus, cum intraret in ſancta ſanctorū in die Propitiationis, & liber exibat,tanquam à morte liberatus, faciebat magnum conuiuium amicis ſuis,&c.Exo.to.2. 10.c.2.E
Magni ſacerdotis veſtes fortis cōparebāt.ſ.in atrio tabernaculi,in quod vulgares ad offerenda ſacrificia introibant. Et illi,q̄ fortis aſtabant,videbant ea,q̄ erant in atrio per cortinas reticulatas.Exod. to.2.61.c.4.G. Et in atrio induebātur ſacerdotes poſt lotionem,&c.Exo.to.2. 86.c.3.G
Summus ſacerdos appropinquabat multum ad Deum.Mat.to.6. 248.c.4.K
Sacerdos magnus, cum intrabat in ſanctam ſanctorum in die Expiationis,non induebatur veſtibus precioſis.ſ.ſup humerali.rationali,& tunica hyacinthina,lamina aurea,& mitra hyacinthina;ſed ſolum quatuor veſtibus minorum ſacerdotum, ſ.fœmoralibus,tunica linea ſtricta cingulo,& cidari linea,vt patet Leu.16.cuius aſſignatur cauſa reſpondendo ad quædam argumenta. Exo.to.2. 62.c.3.G 66.c.2.A.c.3.G.& 205.c.3.F
Sacerdos magnus induebatur veſtibus precioſis coram Domino, ideſt, coram altari holocauſtorū, & coram altari thimiamatis,&c. Exo.to ſecūdo. 63.c.1.A
Sacerdotis magni,ſimiliter & minorum ſacerdotū tres erant miniſtrationes in tabernaculo exteriori ſ.adolere thymiama in aurora cuiuslibet diei, vt patet Exo.30. Secunda erat accēdere lucernas candelabri.Exo.27.& Leuiti.24 & 30.Tertia erat ponere panes propoſitionis. Leu.24. Et quando ſacerdos magnus miniſtrabat aliquod iſtorum, vtebatur veſtibus ſacris.Exo.to 2. 66.c.2.A
Sacerdos magnus, priſuquā ingrederetur ſanctuarium,veſtiebatur veſtibus ſacris in atrio ſanctuarij &c.Exo to.2. 66.c.2.D
Sacerdos magnus Obuiam exiens Alexādro extra ciuitatem Ieruſalem veſtitus omnibus veſtibus ſacris, non fregit præceptum illud Exo.28. eo ꝙ vteretur veſtibus illis extra ſanctuariū,&c. Exod. to.2. 68.c.4.F
In lamina illa, quam geſtabat ſummus ſacerdos in frōte,ſcriptū erat literis hebraicis, codes la Adonai.i.ſanctitas ad Dominum.Exo.to.2. 69.c.3.G
Sacerdos magnus habebat cidarim ad honeſtatem. Minores tamen ſacerdotes ad neceſſitatem quodam modo,&c.Exo.to.2. 73.c.2.B
Sacerdos magnus vngebatur in capite: quia caput poteſtatem notat, quam habebat magnus ſacerdos ad minores, a quo in ipſos poteſtas miniſtrandi deriuabatur. Sed an ſacerdotes minores vngerentur in capite, an in manibus fortè dici poteſt, ꝙ conſecratio iſtorū fiebat, ſicut nunc fit cōſecratio Epiſcoporū,& minorū ſacerdotū. Nā Epiſcopi in manibus,& in capite vngunt, & minores in manibus ſolū: q̄a Ep̄i habent poteſtatem, & executionē. Minores vero ſolā miniſtrationem. Nā auctoritate carent, vt habetur extra de ſacra vnctione.c.vnico Exo.to 2. 76.c.2.B
Quomodo ſacerdos ſummus vngeretur non habetur expreſsè in ſacris literis: ſed videtur, ꝙ oleū ſanctum funderetur ſuper caput eius, & flueret per capillos,ex quibus aliquæ guttæ deſtillabantur ſuper veſtes ſacras eius, vt colligitur ex Pſal. 133. Sicut vnguentum in capite,&c.Exo.tom.2. 76.c.2.C

Universidad de Deusto
Biblioteca

Sacerdos magnus in die expiationis prius orabat p peccatis suis, offerēs pro eis hostias, & postea orabat pro peccatis populi, &c. Exo.t.2.80.c.2.A. Et intrabat gemēs & afflicto corde p peccatis suis, & totius populi, &c. Exo.to.2. 205.c.3.F
Summi sacerdotis consecratio propriè consistebat in vnctione capitis, & manuum, & minorum sacerdotum consecratio in aspersione olei sancti, &c Exo.to 2. 87.c.4.H
In quolibet septem dierum cōsecrationis sacerdotū immolabatur vitulus pro peccato, & hostia pacifica: sed non holocaustum, sicut prima die, contra Nicolai sententiam Iosephus tamen dicit, q quolibet illorum septem dierum fiebant omnia, quæ in primo die, cuius sententia nō placet. Exo.to.2. 88.c.3.F
Summi sacerdotes non erant de vice Abia, de qua fuit Zacharias pater Ioannis Baptistæ, vt patet. 1. Paral.24. Exo.to.2. 94.c.4.K
Summus sacerdos ministrabat, quādo volebat: sed minores sacerdotes non: sed secundū vices suas, &c. Exo.to.2. 94.c.4.K
Sacerdotes magnus consecrabat à minoribus. Exo to.2. 84.c.3.G
Sacerdos magnus vtebatur vestibus sacris per septē dies continuos consecrationis suæ Exo.to.2. 85. c.1.A. Sed ista solennitas septem dierum nō fuit seruata in consecratione eleazari filij Aaron, vrgente tēporis necessitate, &c. Exo.to.2. 85.c.1.C. Sed speciali quodam modo ex volūtate Dei fuit factus summus sacerdos, &c. ibid 86.c.2.A
Summus sacerdos prius quam esset summus sacerdos, erat sacerdos minor. Exo.to.2. 86.c.1.B
Summus sacerdos tria habebat specialiter vltra minores sacerdotes. s. capitis vnctionem, & manuū specialem consecrationem, & susceptionem vestium pontificalium. Exo.to.2. 86.c.1.C
Summus sacerdos quadruplicem ministrationem faciebat in sanctuario. s. in mensa propositionis ponendo panes, & tollent per singula sabbatha. Leu.24. Secunda erat in candelabro, parando lucernas in mane & vesperi. Exo.27. & Leuitic.24. Tertia in altari thymiamatis, ponendo incēsum. Exo.30. Quarta, q semel in anno in die propitiationis intrabat in sancta sanctorum ad aspergendum sanguinem coram propitiatorio, & tingendo sanguine cornua altaris thymiamatis. Exodi. 30. & Leu.16. Et istarum ministrationum tres primæ erant communes sacerdotibus minoribus, & summo sacerdoti. Et quarta soli summo sacerdoti. Immo quando solus summus sacerdos erat in sancta sanctorum. Nullus alius sacerdos debebat esse in tabernaculo. Leu.16. & ad Hebr.9. Et tria prima ministeria exercebat summus sacerdos cum vestibus Pontificalibus, & similiter ministerium in altari holocaustorum: sed quartum exercebat solis vestibus minoris sacerdotis. Leu. 16. Exo.to.2. 86.c.3.F
Refertur oratio, quam verisimiliter faciebat summus sacerdos in die propitiationis pro se, & pro populo. Exo.to.2. 96.c.3.K
Summi sacerdotis peccatum grauius erat, & intensiuè, & extensiuè peccato principis, & populi, & particularium personarum, vt probatur. Leuiti. 33.c.3.K
Sacerdos magnus qualiter a minoribus differret in vnctione. Leui.34.col.1.D. Nume.tomo primo. 199.c.1.B
Sacerdos magnus, cum offerret vitulum pro peccato, non explebat cæremonias aliquas sacrificij: sed solum offerebat victimam, vt vnus de populariibus: quia offerens & oblationes suscipiens sēper differre debebant, &c. Et hoc excepto die expiationis vbi pro se, domo sua, & toto populo offerebat. Leu.16. Leu. 34.c.3.H
Solus summus sacerdos offerebat sacrificium pro toto populo ad significandum immolationem Christi in cruce, qui passus est pro toto genere humano. Et quoniam Christus erat summus sacerdos, debuit summus sacerdos pro toto populo sacrificium immolare. ad Heb.12 quorum enim animalium, &c. Leu. 57.c.1.E
Cuiuslibet magni sacerdotis solēnitas durabat per septem dies. Leu. 51.c.2.B
Sacerdoti magno succedebat primogenitus illius, nisi aliquam maculam haberet, quæ priuaret eū iure sacerdotij, &c. Leu. 52.c.A
Sacerdotis magni potissima consecratio erat in oleo effuso super caput eius, &c. Et in hoc ab alijs minoribus sacerdotibus, qui solum consecrabātur per aspersionē sanguinis sacrificij admixti oleo super eos, & vestes eorum, &cæt. Leuitich. 65. col.2.D
Nullus summus sacerdos p terat facere exequias alicuius mortui, vel astare funeri, vel tangere cadauer. Leui.21. Leu.83.c.4 K. Minoribus tamen sacerdotibus licebat hoc in sex casibus. Et hoc, dummodo non esset recenter consecratus, & cē. ibidem.86.c.3.K. & 147.c.4.F. Et assignantur tres causæ ad hoc. ibid.217.c.3.H.228.col.2.B. & 240. col.4 G
Summus sacerdos, quando intrabat sancta sanctorum, non induebatur veste hyacinthina: sed rantum quatuor vestibus lineis. s. femoralibus, alba, cidarim, & baltheo. Leu.155.c.2.D. Et circa hoc confutatur opinio Rabbi Salom. Et causa, quare vestibus precioſis non indueretur, erat temporis conditio. i. dies afflictionis. Leu.168.c.2.B. Et facta expiatione, induebatur vestibus pontificalibus, ibidem. 169.c.2.D
Sacerdos magnus ī die expiationis, prius offerebat sacrificium pro peccato suo, quam pro peccato populi, vt Deus acceptaret preces eius, &c. Leui. 155.c.3.I
Sacerdos magnus ī die expiationis duo gerebat officia. Primum in ordine ad expiationem aspergēdo sanguinem intra sancta sanctorum. Secundū in executione holocaustorum, ad primū inducebatur quatuor vestibus minoribus tantum, quibus & alij sacerdotes, in holocaustis vero induebatur vestibus pontificalibus, &c Leu.156 c.1.E. Et pro primo redditur causa: quia erat dies afflictionis, in qua debebat orare pro peccatis suis, & aliorū. Et ponitur analogia ad hoc ibid. 156.c.4.K
Cum dī Leu.16. q sacerdos magnus in die propitiationis orabat pro se, & pro domo sua, per domū suam, intelligitur tota familia tam sacerdotum, quàm leuitarum. Leui. 157.c.4.F
Sacerdos magnus intra sancta sanctorū porrabat ante se thuribulum fumans, & sanguinem virguli, & hirci commistum in craterula. Et aspergebat septies digito contra propitiatorium, nec guttæ sanguinis tingebant ipsum propitiatorij: sed terram ante propitiatorium, &cæt. Leu. 161. col.3.F
Quando sacerdos magnus ingrediebat sancta sanctorum, nullus debebat esse intra tabernaculum, cuius reddit causam Nicolaus: sed improbatur. Leuitic.163.c.4.I. Et postea auctor assignat causam veram. ibidem.

Sacer-

Sacerdos magnus, expleta expiatione, ponebat vestimenta, quibus illa celebrauerat quia debebat lauari toto corpore. Et iterū resumebat ea. Leui. 168.c.3.I. Et lauabat se, non quia incurrerat aliquam immundiciam, siue realem, siue secūdum opinionem: sed propter significationem, q sacerdos tūc expiaret se pro peccato suo, & totius populi, vt iniquitates eorum remitterentur. Et facta expiatione, cùm procederet sacerdos ad alia noua ministeria, quæ non pertinebant ad expiationem, lauabat carnem suam, vt significaretur, q ipse, & omnes alij, pro quibus expiauerat, erāt mundi ab iniquitatibus, sicut homo, qui lauatur aquis viuentibus, mundus efficiebatur a sordibus corporalibus. Leuit. 168.c.4.H. 127.c.1.A
Sacerdos magnus non poterat accipere in vxorem mulierem viduam: sed puellas virgines. Leuitic. 221.c.4.I
Sacerdos magnus non poterat accipere vxorē nisi de magno genere, puta regali. Leuiti. 221.c.4.I. & 230.c.2.E
In sacerdotibus magnis successio facienda erat secundum ius primogenituræ. Leui.225.c.3.G. Et hoc nisi Deus aliter voluisset ex aliqua causa speciali, vt patet de Heli. 1. Reg. 2. Leu. 230.c.4.H
Sacerdos magnus differebat à minoribus in tribus, & in duobus concordabat, &c. Leu. 225.c.4.G
Sacerdos magnus non debebat caput suum nudare. Le.21. Quod intelligendum est de pillando ipsum, plangendo super mortuo. Leu. 226.c.2.C
De quodam magno sacerdote refert Iosephus, q cum pridie ante diem expiationis passus esset pollutionem nocturnam, non ausus est introire in sancta sanctorum: sed constitutus fuit vnus alius statim in summum sacerdotem, qui introiuit ipsa die in sancta sanctorum. Leui. 227.c.1.A. Qui dicebatur Matthias, qui & fuit tempore Christi. 1. Paralip. 116.c.4.H
Summo sacerdoti præceptum erat, vt duceret virginem in vxorem. Et licet propter tria velint viri habere vxores virgines: tamē propter tertium illorum, sic Deus voluit. Leui. 229.c.3.F. Et si sacerdos magnus acciperet aliquam puellam in vxorem, & eam nō reperisset virginem, debebat eam dimittere, & accipere aliam in vxorē, & prima erat comburenda: si esset filia sacerdotis. Et si esset de populo, lapidanda. Si ipse sacerdos magnus procederet contra eam per modum accusationis, & probaretur. Poterat tamē eam alio modo repellere, repudiando illam: quia. s. non inueniret gratiam in oculis suis propter aliquam fœditatem. Et hanc non tenebatur exprimere vir, neque probare, vt habetur Deuterono. 24. Leuit.
Sacerdos magnus accipere poterat vxorem de tribu Iuda, sic patet de Aaron, qui duxit vxorē Elisabeth filiam Aminadab sororem Naason, qui erat princeps de tribu Iuda. Nume.6. & Matth.1. Sed hoc non concludit: quia accepit eam existēs in Aegypto. Nec ex hoc concluditur, q tribus regalis, & sacerdotalis essent coniunctæ. Leui. 230. c.1.D. Dicendum ergo, quòd sacerdotes magni semper accipiebāt vxores de magno genere: sed an illæ essent de tribu Iuda, vel de alia tribu, non constat. Ex alio tamen loco posset probari, q tribus sacerdotalis, & regalis commiscerentur, scilicet, ex.4 Reg.11 vbi habetur, q Ioiadas sacerdos magnus accepit in vxorem Iosabam filiam regis Ioram. Non constat tamen, q talis contractus matrimoniales filiarum regum cum magnis sacerdotibus fierent frequenter. Satis tamen ratio bile videtur, q sic, quoniam summi sacerdotes erant viri potentes habentes magnos redditus, & honorem &c. Leu. 230.c.2.E
Sacerdos magnus non immolabat quotidie: sed sacerdotes minores faciebant sacraficia, & alia ministeria, sacerdos vero magnus faciebat, quando volebat. Num.to.1. 33.c.3.G
Sacerdos summus in veteri lege habebat duplicia iura, quædam, quæ erant communia ei cum alijs sacerdotibus, alia propria, quæ erant decima decimarum, quæ proueniebant leuitis, de quibus. Nu.18. Nu.to.1.257.c.1.C. Aaron nihil huiusmodi iurium percepit: quia mortuus est in deserto, vbi hæc non soluebantur: sed Eleazar filius eius fuit primus, qui recepit. ibid.
Summus sacerdos, sumendo decimam partem decimarum leuitarum, sumebat centesimam partem omnium fructuum totius Israel. Num.to.1. 257.c.2.D. Quia voluit Deus summum sacerdotem facere magnum virū, & magni status. Matt. to.6. 208.c.1.E
Summus sacerdos interdum contaminabatur necessario. interdum volens. Nu.to.1. 263.c.3.I
Summus sacerdos in veteris testamen. habebat nouem ornamenta, & minores sacerdotes solum quatuor eorum. Nu.to.2. 11.c.3.G
Summus sacerdos in duobus casibus exiuit extra sanctuariū vestitus vestibus pontificalibus, vnus fuit in morte Aaron. Num.20. Alius quando venit in occursum Alexandri venientis ad destruēdam Ierusalem, &c. Nu.to.2. 11.c.3.I
De summi sacerdotis redditibus, & honore. Num. to.2. 68.c.3.I
Sacerdotes summi, in veteri testam. erant sub regibus. Nunc autem, non sic: sed omnis sęcularis potestas obedit summo pontifici. Nume.to.2. 100. col.2.C
Postquam quis consecrabatur in summum sacerdotem, non licebat illi exire ad mortuum, neque super patrem & matrem: bene tamen ante consecrationem. Ios.to.2. 191.c.1.D
De ordine magnorum sacerdotum tam de domo Eleazari, quam de domo Ithamar. 1. Reg. tom. 1. 45.c.3.F
Sacerdos magnus nunquam poterat aliquid inquirere à Domino sine vestibus sacerdotalibus. 1. Regum to.1. 183.c.1.E
Sacerdos magnus, quādo Deum consulebat extra sanctuarium, oportebat, q esset indutus rationali, & Ephod, &c. 1. Reg.to.1. 229.c.2.A
Sacerdos magnus dupliciter consulebat Dominū. Vno modo intrando in sancta sanctorum semel in anno. Alio modo induendo se Ephod, &c. 1. Reg.to.2. 101.c.1.A
Tpe Dauid, qūo fuerint duo summi sacerdotes. s. Abiathar, & Sadoc. 2. Reg. 54.c.2.A
Et hoc fuit ex Dei dispensatione, qui voluit duos esse æmulos in summo sacerdotio tempore Sadoc: sed postea priuatus est Abiathar summo sacerdotio per Salomonem, & incepit esse summus sacerdos solus Sadoc. 2. Reg. 55.c.1.B
Semper fuit vnicus summus sacerdos, nisi tempore Dauid: & hoc per totam vitam summi sacerdotis. Postea verò, dominantibus Romanis, nequitia Hebræorum, & auaritia Romanorū, summum sacerdotium cępit esse venale. s. per singulos annos, vt patet de Ana, & Caipha. Matt.26. & Ioan.11. & c.2. Reg. 55.c.1.D
A summi sacerdotis sententia, in veter. testam. non licebat appellare. 4 Reg. 121.c.4.K

Pro

Universidad de Deusto Biblioteca

Pro summi sacerdotis peccato, tanta imponebatur pœnitentia in solutione sacrificiorum: sicut pro peccato totius populi si nul, vt patet Leuiti 4. eo quod illo errante, totus populus errabat. 1. Paral. 19. col. 2. E

De summorum sacerdotum successione in veter. testa. 1. Paralipo. 93. c. 4. F

Sacerdotes summi a principio descendebant de stirpe Aaron per lineam rectam, nec vnus, substituebatur, donec alius decederet. Et hoc durauit vsque ad tempora Machabæorum. 1. Paral. 96. c. 4. F

Vestis præcipua summi sacerdotis erat Ephod cum rationali, quam nullus minorū sacerdotum poterat indui. 1. Paralip. 123. c. 1. D

Si manerent duo summi sacerdotes iuxta ordinationem Dauid: qualiter se haberent inter se. 1. Paralipom. 283. c. 4. F

Duo summi sacerdotes fuerunt simul tempore Dauid, & non amplius, scilicet Abiathar, & Sadoc. 1. Paralip. 281. c. 4. I. Et pro Abiathar ministrabat Achimelech filius eius. Quando Dauid diuisit sacerdotes, in decem & sex sortes de domo Eleazar, & in octo de domo Ithamar: quia forte Abiathar tunc erat occupatus circa multa alia, & non poterat ministrare. 1. Paralip. 281. c. 3. H

Et Dauid prius quam a Deo acciperet potestatem ordinandi sacerdotes ad diuinum ministerium. Similiter & leuitas, toleraui esse duos summos sacerdotes, scilicet Sadoc, & Abiathar: quia vterque videbatur habere ius ad summū sacerdotiū, nec in hoc peccauit. Et sic, quando ordinauit sacerdotes, non ausus est auferre sacerdotium a filijs istorum; maximè quia voluntate Dei facta est ista ordinatio de duobus summis sacerdotibus, sicut de omnibus alijs, quę pertinent ad sacerdotes, & leuitas. 1. Paralip. 23. 1. Paralip. 282. c. 1. D

Nicolaus tamen dicit, quòd per illam ordinationē, quam fecit Dauid, non intelligitur, q̄ essent duo summi sacerdotes, sed q̄ essent solum duo principes duarum familiarum sacerdotalium, & alter eorum, scilicet Sadoc esset summus sacerdos. Sed dicendum, quòd ambo erant summi sacerdotes. 1. Paralip. 282. c. 4.

Et tempore Saul post occisionem Abimelech, & aliorum sacerdotum in Nobe Sadoch ministrabat in die propitiationis. Similiter & tempore, quo Isbosseth regnauit, sed postea quando vterq; erat cum Dauid, dicendum, q̄ solus Sadoch ministrabat, vt probatur. 1. Paral. 283. c. 1. A

Sed postquam ordinatio sacerdotum facta est per Dauid in viginti quatuor sortes, & duos pontifices, aliter ministrandum erat. Secundum mutationem sortium de domo Ithamar in domum Eleazar & econtra. ibidem 183. cap. 2. B

Et ordinatio ista sacerdotum, & leuitarum nō erat inchoanda vsque ad templum Salomonis completum. ibidem

Et ordinatio sacerdotū maiorum, scilicet, vt essent duo summi sacerdotes, non mansit aliquo tempore, neq; cœpit aliquo tēpore seruari, licet semper mansit distinctio domus Ithamar a domo Eleazar. Et duo principes istarum domorum. ibid.

Semper tamē mansit ordinatio sacerdotum minorum, & leuitarum vsque ad destructionem Ierusalem per Romanos. ibid. 183. c. 3. H

Summum sacerdotium, & omnes dignitates tam ecclesiasticæ quam seculares erant per successionem, & primogenitus succedebat. Et si summus sacerdos non habebat filium, succedebat ille, qui erat magis propinquus ex parte patris. Nam cognati mris nō succedebant & c. 1. Paral 284. c. 1. A

Soli summo sacerdoti vete. testam. licebat semel in anno cum thymiamate intrare in Sācta Sanctorum, & nulli alij, nisi Moysi tempore suo, qui quoties volebat, intrabat, & sine thymiamate. 2. Paralipom. 69. c. 3. C

In vete. lege non erat nisi vnicus summus sacerdos, vt probatur. Matth. to. 1. 118. c. 2. D

Sacerdos magnus tam in veteri quam in noua lege, habet multa nomina. s. pontifex, sacerdos magnus, sacerdos maximus, summus sacerdos, princeps sacerdotum. Matth. to. 1. 118. c. 4. H

Summi sacerdotes post captiuitatem Babylonis erant communiter fere principes inter Iudæos, vsq; ad aduentum Christi. Matt. to. 2. 87. c. 4. G

Sacerdoti maximo in lege veteri non licebat pollui super mortuo; minoribus tamen licebat. Et hoc solum quando mortuus erat pater, vel mater, filius, vel filia, frater, vel soror, quæ esset virgo. In alijs tamen non licebat. Leuit. 21. Et intelligitur, q̄ licebat &c. extra tempus cōsecrationis ipsorum, quod erat per tempus septem, vel octo dierum, vt patet Leuit. 10 Matth. to. 3. f. 151. c. 4. F

De potestate summi sacerdotis veteris testamenti. Matth. to 4. 182. c. 1. E

Omnes sacerdotes summi veteris testamenti fuerunt numero octoginta duo, quorū primus fuit Aaron, & vltimus fuit Phinasus, qui fuit tempore belli Iudaici contra Romanos, de quibus, & eorum successione. 1. Paral. 93. c. 4. F

Duos principes sacerdotum statuit Dauid vnum de domo Eleazar, & alium de domo Ithamar. 1. Paralipo. 24. Et sic semper futurum erat. Vnde & tempore Christi multi vocabantur principes sacerdotum. Matt. 21. &c. Matt. to 6. 180. c. 4. K

Ad summum sacerdotem veteris legis, & ad iudices spectabat definire in omnibus, de quibus lex non definierat & c. Matth. to. 4. 123. c. 3. G

Sacerdos noui testamenti.

Quilibet sacerdos huius temporis est perfectioris status, quam fuit Moyses, qui fuit eximius Prophetarum, & quam Aaron, qui fuit summus sacerdos. Et hoc quo ad potestatem soluendi, & ligandi & c. Exod. to. 1. 152. c. 3. F

Quilibet sacerdos simplex potest absoluere a pœna, & auctoritate clauium sibi tradita in collatione sacerdotij, subditum sibi cōfitentem &c. Exo. to. 1. 152. c. 3. G

Quia plures sunt nunc sacerdotes, vilipenduntur, qui si essent pauci valde, & honorabiliores essent, & sacrificium nostrum magis reputaretur, saltē a simplicibus, qui dignitatem Dei non percipiūt in seipsa, sed ex quibusdam valde extrinsecis.

Maius tamen est bonum, quod habetur ex sacerdotum pluralitate, dum tamen ipsi viles non sint, quam contemptus, qui nascitur ex eorum pluralitate & c. Exo. to. 2. 20. c. 3. H

Sacerdotū filij non possunt sine dispensatione promoueri ad sacros ordines: neque promoueri ad beneficium, quod immediate habuit pater, vt patet de filijs presbyterorum per totum. Num. to. 1. 10. c. 3. F

Sacerdotes noui testamenti aliquando habuerunt vxores Num. to. 2.

Sacerdos, cui non incumbit cura, vel necessitas celebrandi, pōt mercede conductus manere apud aliquem, & q̄ oret pro ipso quotidie celebrādo, vel toties in hebdomada. Et licitum est taxare precium pro sustentatione totius anni, & acceptare abundantiorem victum, quem alius dederit. Et non acceptare conuentionem alterius, qui dat minorem, tamen non licet ei taxare precium pro vna missa, aut plus petere, quam offeratur, & c. Iudic. 129. c. 1. G

Sacerdos incurrat irregularitatem, priuatur officio celebrandi, & quocunque alio sacramento. 1. Paralip. 260. c. 1. C

Sacerdotes noui testamenti habetur vnicum characterem sacerdotalem, vel vnicam potestatem secundum subiectum, vt quidam dicunt, cuius sunt duo actus, vnus super corpus Christi verū. Alius super mysticum. Alij dicunt, quod sicut sunt duo actus, ita sunt duo characteres, siue duæ potestates, quæ nō simul imprimunt sacerdoti in ordinatione sua, sed diuerso tpe in traditione diuersarū rerum facta ipsi ordinando episcopo, & c Matth. tomo 1. 186. c. 3. K

Sacerdos non baptizatus debet baptizari. Et iterum ordinari. extra de presbytero non baptizato. c. 1. &c. Mat. to. 1. 187. c. 1. C

Sacerdotibus, & quibuscunq; in sacris ordinibus cōstitutis, non licet quemquā occidere per iustitiæ administrationem in casu, in quo malefactor occidi poterat per eum, qui gerit publicam administrationem. Mat. to. 2. 97. c. 3. I

Non est in arbitrio sacerdotis quantum soluat, vel relinquat de culpa. Mat. to. 4. 197. c. 1. A

Sacerdos potest in culpā indirectè dupliciter. Matt. tomo 4. 178. c. 4. K

Causa sanguinis prohibita est sacerdotibus, & clericis, vt non possint eam pronunciare, neque dictare, neque esse notarios eius, nec aduocare in illa, vt habetur extra de cleric. vel mo. capit. sententia sanguinis. Sed committere possunt iurisdictiones laicis, &c. Mat. to. 2. 98. c. 3. C

Sacerdoti leproso interdicitur facultas celebrandi. extra de clerico ægrotante, vel debilitato. c. de reoribus. & cap. tua nos, & hoc propter scandalū, &c. Si tamen ex deuotione vult celebrare in occulto, liceret facere. Non tamen ordinabitur in sacris, si fuerit leprosus. Mat. t. 2. c. 3. K. & 195. c. 1. A

Inter sacerdotes, & populum hoc interesse debet, q̄ populus vocetur asina, & sacerdos vocetur propheta. Et si sacerdos, & laici fuerint æquales in virtute, vel laici excesserint clericos, dicit asina corripere prophetam. extra de hęreticis. c. ex iniuncto, &c. Mat. to 3. 45. c. 1. C

Sacerdotibus mundus est plenus, sed in lege Domini rarus valde inuenitur operator. Mat. to. 3. 222. volum 1. B

Quomodo sacerdos in foro pœnitentiæ sit competens iudex. Mat. to. 4. 173 c. 4. H

Est in potestate sacerdotis absoluere à tanta, vel tanta pœna: sed tātum soluit, quātum Deus vult absolui per claues: quod quantū sit, sacerdos ignorans, loquendo de absolutione quotidiana. Nam certus est de concessione indulgentiarum. Similiter quantum ad ligare ad istam pœnam sacerdos non habet etiam arbitrium: quia nescit quantam pœnam relinquat, à qua non absoluit, & in quali &c. Mat. to. 4. 179. c. 2. A

Quomodo sacerdos impediat intrare in vitam æternam. Mat. to. 4. 178. c. 3. C

Vna pœnam, quam sacerdos imponit pœnitenti, sunt duo. Vnum est imponere, vel non imponere aliquam pœnam pœnitenti. Et hoc non est in arbitrio sacerdotis, sed tenetur imponere pœnitentiam aliquam, & c. Quod si ex obliuione, vel per inaduertentiā sacerdos omisit pœnitentiam imponere, talis nec peccat mortaliter, neq; minuit effectus clauium. Secus si sciēter omisit. Nā si pœnitens dispositus erat subire aliquam pœnitentiā, quidam putant, q̄ effectus clauium non minuatur, non tñ ita plene, sicut si pœnitē ia illi imponeretur. Sed quo ad tantam, vel tantam pœnam imponere, & talem, vel talem. In hoc solo est arbitrium sacerdotis, &c. Matth. tom 4. 179. col. 2. C

Sacerdos nunquam debet imponere pœnitentiam, nisi de voluntate pœnitentis, & nunquam contra ipsius voluntatem. Mat. to. 4. 180. c. 2. E

Nam subest arbitrio sacerdotis quantū clauis agat ad culpæ remissionem. Mat. to 4. 179. c. 1. A

Sacerdos in absolutione sacramentali quotidiana non potest dispensare circa pœnam purgatoriā, nec est in potestate sua, q̄ tāta, vel tanta tollatur: sed per claues tollitur, quantum Deus vult tolli. Et nescit sacerdos quanta tollatur. Per pœnitentiam enim impositam tollitur per modum recompensationis pœna æquiualens purgatoria: aut aliquid plus: cum ista sit sponte tolerata, & illa non. Quod autem residuum est, quod interdū valde multum est, manet in purgatorio expiandum, vel hic per opera satisfactoria sponte facta ad implendum. Mat. to. 4. 181. c. 2. E

In pœna, quam sacerdos imponit pœnitenti, sunt duo, &c Mat. to. 4. 179. c. 2. B

Sacerdos vsum clauium applicat ad confitentem, & illæ ci proficiunt, quantum Deus vult. Matth. to. 4. 179. c. 1. D

Non est in potestate sacerdotis imponere, vel non imponere pœnitentiam, sed tenetur semper aliquam imponere. Nam alias peccat mortaliter, si scienter id faciat. Secus tamen si per obliuionem, vel inaduertentiam illud agat. Matth. to. 4. 179. c. 2. A

In arbitrio sacerdotis est imponere tantam, vel tantam pœnitentiam: talem, vel talem. Matth. to. 4. 179 c. 2. D. Et hoc arbitrium potest intelligi dupliciter, ibid. 180. c. 1. C

Ad quid prudentis sacerdotis arbitrium debeat tēdere circa impositionem pœnitentiæ. Mat. to. 4. 180. c. 2. D

Sacerdos, quanto minorem pœnam imponit confitenti, tanto deterius est confitenti, &c. Secus autem est in concessionibus indulgentiarum: quantum prodesse debeant, &c. vt cum dicitur plenaria remissio, vel quarta, aut quinta pars peccatorum, id est pœnæ debitæ pro peccatis, &c. Matth. to. 4. 181. c. 3. D

Non licet sacerdotibus dimittere peccata, non imposita aliqua pœnitentia, licet hoc Christus fecerit. Mat. to. 4. 180. c. 3. H

Sacerdos non potest absoluere, nisi confitētem sub pœna mortalis peccati. Matth. to. 4. 180. col. 3. I

Sacerdoti maximè necessaria est discretio, vt sciat, quos ligare, & soluere debeat, & in quibus casibus. Mat. to. 4. 180. c 4. K

Sacerdos quantuncumque malus potest absoluere, & ligare. Mat. to. 4. 183. c. 2. D

Si mali sacerdotes non haberent claues, nullus esset tutus in conscientia. Matt. to. 4. 184. c. 1. D

Sacerdotes secularibus quantum præstare debeāt. Mat. to. 3. 45. c. 1. C

Sacerdotes tā mali, q̄ boni, hñt vsum clauium: verum tñ de necessitate p̄cepti, & de honestate, debēt illi esse iusti, p̄ quos alij iustificantur. Et ideo ī peccato mortali existens, si ministret sacrm pœnitentiæ, & alia sacra, peccat mortaliter, p̄ter baptismū in articulo necessitatis. Matt. to. 4. 184. c. 2. A

Universidad de Deusto Biblioteca

Sacerdos malus intercedens pro aliquo, solũ vt persona particularis, & priuata, non prodest illi intercessio. Secus tamen si nomine Ecclesiæ intercedat, idest, in persona Ecclesiæ. Intercessio tamẽ sacerdotis, quando fit pro populo subiecto, siue nomine Ecclesiæ, siue vt persona priuata intercedat, semper prodest in aliquo: sed pro, extraneis non prodest, si sacerdos sit malus. Matth. tomo 4. 184.c.3.H

Sacerdotes hæretici, schismatici, excommunicati, degradati, depositi, vel suspensi, licet habeant potestatem clauium quantum ad essentiam. Nõ tamen quantum ad vsum. Matth. to. quarto. 184. c.3.K

Quilibet sacerdos non potest indistinctè exercere vsum clauium in omnes homines præter quam in articulo necessitatis. Mat. to. 4. 185.c.1.E

Sacerdos simplex regulariter non habet iurisdictionem imponendi pœnitentiam solennem, sed remittendum est ad superiorem. Similiter nec habet iurisdictionem super excommunicatos, &c. Similiter nec supra irregularitatem: neque supra incendarios: neque supra consuetudinarios, &c. Mat. to. 4. 186.c.1.E

Quando sacerdos est in eodem peccato cum subdito, vel subdita sua, quid tunc agendum sit. Matt. to. 4. 186.c.2.A. Nam si tales absoluat, absolutio valida est: peccat tamen ipse. ibidem.

Sacerdos non debet audire confessionem illius mulieris, cum qua rem habuit: si ambo existũt in peccato: sed remittere ad alium. Et ipsa non debet confiteri: etiam si ipse vellet, sed alterij, si posset ex iure, vel petere licentiam ab eo, &c. Quia confiteri illi, nec est honestum, neque tutum propter multa. Mat. to. 4. 186.c.2.C

Simplex sacerdos à nulla excommunicatione absoluere potest. Mat. to. 4. 186.c.3.I

Quilibet sacerdos posset licitè vti claue ordinis ligando, & soluendo quãtum ad omnes homines, & in omni peccato, cũ lex Christi nõ vetet hoc. Ecclesia tamen limitauit potestatem istam, tam quantum ad subditos, quam quantum ad ea, in quibus est ligare, & absoluere. Et tamen non extenditur clauis ad plures vel ad maiora quam ad ea, quæ per Ecclesiam diffiniuntur. Et hoc potuit facere Ecclesia, &c. Mat. to. 5. 60.c.1.B

Sacerdotes carnales solliciti sunt, nõ quomodo populus viuat sine peccato: sed aspiciunt, quid in ecclesia offeratur. Et hoc æstimant sacerdotij sui lucrum. Mat. to. 5. 265.c.4.F

Sacerdotes licet in susceptione ordinis duplicẽ suscipiant potestatem. s. ordinis, & iurisdictionis: tamen quia arctata est ab Ecclesia potestas iurisdictionis, non potest vti ea, nisi super materiam sibi concessam ab ordinante, vel à prælato habente potestatem, &c. Defen. 37.c.1.A

Soli sacerdotes, habentes iurisdictionem fori conscientiæ, sunt executores legis euangelicæ quantum ad totam suam latitudinem. &c. Defen. 37. col.1.C

Sacerdotes vocantur vasa tabernaculi à Gregorio super illo Luc. 10. Designauit Dominus & alios septuaginta discipulos. Parad. 2.c.4.G

Cùm sacerdos secundum morem ecclesiæ consecrat, necessarium est eum bis consecrare totum Christum. Parado. 26.c.4.H

Quandiu sacetdos peccator ab ecclesia toleratur, recipiens ab eo sacramenta, non peccat, nec cõmunicat eius peccato. Contra Clericos concub. 3.c.3.F.

Sacerdos cæcus populum cæcum ad foueam deducit, vt in cap. cum sit. de æta. & qualita. & Isai. 5. Propterea populus est in captiuitatẽ: quia ignorauit legem, &c. Contra Cleri. concubin. 7.c.3.I

Sacerdotes ex commisso sibi beneficio, populũ debent illuminare, & docere secundum sentẽtiam Dionysij. in 1. de Ecclesiastic Hierar. Contra Clericos. concub. 7.c.3.K

Propter flagitiosas sacerdotum vitas hodie clerus contemnitur. Contra Cleric. concub. 8.c.1.A

Sacerdotes cõcubinarios publicos firmiter teneo, inquit auctor, inimicos esse Christi, & sancti spiritus contemptores, &cet. Contra Cleric. concub. 8.c.1.B

Qui sacerdotis vitam malam agnoscit, & eum pro se celebrare facit, fit eiusdem peccati cõsors: nec non & pœnę particeps. Contra Cleric. concub. 8.c.1.D

Consulit auctor, vt nullus faciat Missas celebrare, nec sacrificia, nec alia diuina officia, siue pro viuis, siue pro defunctis per sacerdotes publicos cõcubinarios: quia ipsi benedicunt, & Deus maledicit. Malachiæ. 2. Maledicam benedictionibus vestris, &c. Contra Cleric. concubin. 8.c.3.F

Qui sacerdotem publicrm concubinarium inuitat ad celebrandum, si alias non erat ipse celebraturus, peccat mortaliter. Contra Cleric. concubin. 8.c.3.H

Prouidendum esset cum summo zelo, & studio religionis Christianę, & profectu animarum, quòd sacerdotes publici concubinarij, vel se emendarent, vel omnino amouerentur à tanto sacerdotio, quo indignè vtuntur, &c. Contra Cler. cõcubin. 8.c.3.K

Vtilius multo foret, quòd esset vnicus sacerdos in tota vna ciuitate, qui non esset in peccato mortali, quam tanta ministrorum inutilium multitudo, &c. Contra Cleric. concub. 8.c.4.F

Qui sacerdotes publicos concubinarios non corrigunt, cum ad eos spectet illos c rrigere, nõ sunt excusati à peccato apud Deum, vel nisi loco eorum alios substituant, &c. Contra Cleric. concubin. 8.c.4.H

Sacerdotium. Sacerdotalis dignitas magno honore erat apud Aegyptios, ita vt reges darent sacerdotibus terras, & constituerent eis cibaria de communitatibus, sic vt ipsi nullo modo cogerentur ad alias negociationes, in quo reges & Domini nostri temporis exprobabiles redduntur, qui non solum ecclesijs, existente verò sacroq; deitatis cultu, qui apud Gentiles non viguit, bona non conferunt: sed etiam ab antiquorũ deuotione collata, auferunt ministris ecclesiasticis, exactiones, extorsiones, quę partim publicas partim priuatas imponentes, vt abominandum est, vt filij subijciant seruituti patres suos, &c. Gen. 394.c.1.D

Sacerdotium secundum se includit potestatem immolandi, & offerendi victimas Deo, sed per accidens dicit redditus, vel pensionem. Gen. 402. col.2.A

Sacerdotium meruerunt leuitæ per hoc quòd se iunxerunt Moysi, & interfecerunt viginti tria millia, vt habetur Exo. 32. Exo. tom. primo. 163. col.1.E

Ius sacerdotij pertinebat ad primogenitos etiam apud Israelitas, priusquam Deus assumeret Leuitas ad suum ministerium, &cet. Exo. to. secundo. 7 c.1.B

In summo sacerdotio vet. test. succedebat filius patri suo, & hoc erat generale: nisi Deus ex aliquo peccato mutaret illud, sicut transtulit sacerdotium de domo Heli ad Sadoc, vt colligitur. 1. Re. 2. & 1. Paralip. 24. semper tamen mansit in domo Aaron, quia Sadoc etiam dẽ domo Aaron, &cet. Exo. to. 2. 86.c.2.B

Sacerdotia erant venalia paulo ante Christi aduentum. Leui. 52.c.1.E

Summum sacerdotium fuit datum Aaron & non Moysi, quia Aaron erat primogenitus, & maior tribus annis Moyse. Leui. 153.c.1.A

Ad sacerdotium veteris testamenti strictius cauebãtur deformitates corporeæ, quam in nouo, cuius quæ assignantur causæ. Prima, vt incitarentur Iudęi ad cultum Dei, &c. Secunda vt haberentur in reuerentia sacrificia veteris testam. &c. Leui. 231. col.3.I

De sacerdotio filiorũ magni, sacerdotis in vete. test. & de sacerdotio minorum sacerdotum. Nu. to. 2. 10.c.2.B

Summum sacerdotium in vete. test. non recessit a linea Phinees, vsque ad paucum tempus ante Christi natiuitatem: & dicũt quidam quòd mutatum est summum sacerdotium a domo Heli ad domũ Samuelis, sed falsum est, vt probatur. Num. to. 2. 69.c.2.C

Iam Samuel fuit Leuita & iudex, nec Heli fuit de linea Phinees, sed de linea Ithamar, & postea rediit sacerdotium ad Sadoc de linea Phinees, & sic consequenter &c. Num. to. 2. 70.c.2.B

Sacerdotium fuit inter Gentiles, & inter Hebræos, tamen neutrum fuit propriè sacerdotium, quia non imprimebat characterem, &c. Matt. tomo 4. 182.c.1.B

Sacerdotij ordinem recipiens, recipit claues ligandi & soluendi quantum ad habitum siue potestatẽ, sed non quantum ad exercitium: quia non distribuitur ei materia, in quam exercere possit, & si audiat confessionem absoluit in casu; peccat tamen mortaliter, intromittens se in vetitum, &c. Et similitudo est in matrimonio Iacob cum Rachel, in quo interdicta fuit copula carnalis per septennium ex pacto. Similiter & potestas petendi debitum. Gen. 316.c.1.A

Sacerdotio in nouo testamento excludit lepra, & qui ordinatus est suspendit, vt patet extra de cler. per totum in vete. vero test. non solum hoc, sed et extra castra. Et in vete. test. excludebat a sacerdotio iugis scabies, non tamen in nouo: nisi esset patens in locis, in quibus causaret horrorem, &c. Leui. 232.c.1.A

Sacerdotio non impedit impetigo in nouo testamento, sed in vet. impediebat. Leui. 232.c.1.A

Sacerdotio non impedit hernia in nouo testamento: bene tamen in veteri, &c. Leuit. 232.c.1.B

Sacerdotalis.

Sacerdotales vestes, in veteri testamento aspergebãtur sanguine & oleo sancto ad mixtis: vt habetur Exo. 29. cuius assignatur causa. Exo. to. 2. 82.c.3.F

De numero & ordine vestium sacerdotalium vetes. testam. vide in dictione Sacerdos. & Exo. to. 54.c. 3.G. & Leui. 63.c.4.K

Vestibus sacerdotalibus in veter. testamento non induebatur sacerdotes ad omnia ministeria, vt probatur. Exo. t. 2. Immo non portabant vestes sacerdotales extra Sanctuarium, etiam si aliqua ministeria, ad solos sacerdotes pertinentia, foris exercerent, deberent. Exo. to. 2. 60.c.2.A

Sacerdotalis administratio in ministris veteris testamenti proueniebat iure hæreditario, ac si iam ordinati essent: in nouo testamento non sic, sed solum ex ordinatione: ideo in nobis est duplex prohibitio, scilicet quòd non ordinemur, & cp ordinati non ministremus. Leui. 232.c.1.E

A sacerdotali administratione repellebant maculæ in veteri testamento, sed non prohibebant ab ingressu Sanctuarij: immo necesse habebant aliquãdo intrare Sanctuarium ad comedendum de his, quæ offerebantur. Et non poterant comedi nisi in Sanctuario. Interdicebantur tamen introire in tabernaculum. Leui. 232.c.2.A

Sacerdotalia officia & leuitica in veteri testamento cõsequebantur progeniem, quia licebat sacerdotibus & leuitis habere vxores, secus tamen est nũc 1. Paralip. 113.c.4.I

Sacerdotalis iurisdictio ad absoluendum & ligandũ accidentaliter adhæret ordini sacerdotali. Cõtra Cleric. concub. 4.c.3.G

Sacerdotalis status in veteri testamento, non erat excellentior statu regali, sed sacerdotes iudicabãtur per reges. Ios. to. 2. 78.c.4.K

Sacramentum. In quo differant sacramẽta nouę legis ab operibus legis. Mat. to. 5. 130.c.2.B

In sacramentis legis Euangelicæ ex natura sacramẽti datur gratia exercitanti se illis. Gen. 268.c.4.F

Omnia sacramenta habent efficatiam ex passione Christi viuentis, & non mortui. Gen. 139.c.4.K

In omnibus sacramentis, vbi materia habet aliquã virtutem, vel forma verborum, tunc non requiritur personæ determinatio q̃ intendebat agens, quia ipse actus de se validat, vt patet in baptismo & ordine. Gen. 308.c.1.B

Sacramentorum nouæ legis obseruationes nõ sunt ædem apud omnes ecclesias. Essentialia tamen & principales solennitates ædem manent. Exo. tomo 1. 70.c.1.E

Sacramenta imprimentia characterem non sunt iterabilia, vt sunt baptismus, confirmatio, ordo, alia vero sunt iterabilia. Exodo tomo 6. fol. 212. colum. 2.E

Tota virtus in sacramentis est Christi: sed ministerium eorum nostrum est. Matth. tomo 6. fol. 327. colum. 1.E

In omnibus sacramentis tam veteris, quam noui testamenti, hoc generale est, quòd nullum sacramẽtum potest culpam tollere, nisi accedens ad sacramentum, fuerit prius culpa mundatus, & hoc in adultis tantum. Et requiritur propositum suscipiendi sacramentum necessitatis in nouo testamẽto, non tamen in veteri. Leuit. 10.c.1.B

Sacramentum est cibus spiritualis. Matth. tomo 6. 328.c.1.A

Sacramentum pœnitentiæ extendit se ad culpam, quatenus est sacramentum in proposito habitũ, licet non in actu; in actu quoque prodest ad remissionem culpæ, si aliquis non existente contritione sufficiente aut debita, accedit ad confessionem, & se subijcit clauibus, ex vi sacramenti disponitur sæpe, vt habeat perfectam contritionẽ, & ita remittantur peccata, &cætera. Leuiticum 10.c.1.B

Sacramentorum perceptiones per se, culpam non diluunt. Leui. 10.c.1.B

Inter sacramenta noui & veteri testa. hoc interest: primò, cp & si, sacramenta noui & veteris testamenti nõ valeant directè ad remissionem culpę, sacramẽta tamen noui testamenti indirectè sunt

necessaria ad culpæ remissionem,vel in actu, vel in proposito percipiendi. In veteri testamento nō sic,nisi circuncisio circa paruulos. Interest secundo in efficacia, quia sacramenta noui testam. semper tollunt directè,vel indirectè culpam venialem,vel mortalem,aut ad gratiam conferendam , vel præexistentem augendam,non autem sic in sacramentis veteris testamenti. Tertiò interest,quia per sacramenta noui testamenti semper ex natura illorum remittitur pœna debita ꝓ peccato in totum,aut in partem,&c. Nō autem sic per sacramenta veteris testam. Interest quartò , quia sacramenta noui testamenti proficiuut ex intentione eius,qui suscipit, si est in charitate, & ex natura sua conferūt gratiam , si non ponat obicem,non autem sic in sacramentis vete.legis, &c.Leuit. 253.c.3.F

Sacramenta veteris leg tripliciter dici poterāt maiora alijs, vel propter efficatiam vel propter exigentiam plurium cęremoniarum, &c. vel ꝓter excellentiam rerum significatarum.Leui. 253. col.3.G

Sacramentorum verba nullam habent efficatiam secundum se,&c.1.Reg.to.2. 111.c.4.H

Tota virtus sacramenti pœnitētiæ est ex parte ministri,&c.Mat.to.4. 175.c.2.A

Sacramentum pœnitentiæ & baptismi conueniūt in effectu,&c.Mat.to.4. 175.c.2.B

Differentia inter Sacramentum Baptismi,& Pœnitentiæ.Mat.to.4. 178.c.3.G

Sacramentum pœnitentiæ non delet maculā peccati realiter.Mat.to.4. 175.c.4.I

In omni Sacramento quod percipitur ab adultis requiritur prꝛparatio.Mat.to.4. 176.c.1.A

Ecclesia non potest facere sacramentū aliquod prꝛter illa,quæ Christus fecit.4.Reg. 20.c.2.A

In Sacramento extremæ vnctionis tanguntur omnia organa quinq; sensuum.4.Reg.51.c.1.D. Et non iteratur durante eodem morbo. Matt.to.4. 177.c4.F

Inter sacramenta nouæ legis, & cæremonias veteris hoc interest, ꝙ sacramenta nouæ legis sunt in seipsis promeritoria ad remissionem pœnæ in illis,qui non ponunt obicē Sacramenta verò vet. legem non,sed solum ex deuotione offerentis.2. Paralip. 24.c.3.H

Sacramentū pęnitentię non erat tpe Ioannis Bapt. benè tamen pœnitentia.Mat.to.1. 184.c.2.A

Sacramenta potius disponunt ad gratiam, quam ꝙ ipsam conferant.Mat.to.4. 182.c.2.C

Sacramenta non agunt per se ad remissionem peccatorum tanquam principale agens: immo nec tanquam instrumentum,vt attingat ipsum passum.Mat.to.4. 182.c.2.C

Sacramenta non sunt danda infidelibus, vsquequo facti sint fideles,& baptismum susceperint.Mat.to.3. 119.c.1.A

Quæ sacramenta sint danda, vel de neganda porcis,hominibus.Mat.to.3. 119.c.2.B

Omnia sacramenta ordinantur ad Eucharistiam. Mat.to.3. 275.c.2.C

Sacramento potuit Christus, inquantum homo, instituere, per quę remitterentur peccata nostra, quod pertinet ad superabundantem gratiam , & super effltem.Mat.to 4. 172.c.2.B

In sacramentis contingit tripliciter sanctificatio; interdum ex parte ministri & materiæ simul, sicut in Confirmatione & Eucharistia: interdum ex parte solus materiæ,vt in Baptismo; aliquando verò in solo ministro, vt in sacramento pœnitentiæ,&c.Mat.to.4. 175.c.2.A

Ministrans sacramenta in peccato mortali,præterquam in articulo necessitatis,peccat mortaliter, &c.Mat.to.4. 184.c.2.A

In oībus sacramentis conferī gratia; in quibusdam de nouo,vt in baptismo & in pęnitentia: in alijs verò præexistens augetur,&c.Matth.tom 4.186. col.4.I

Sacramenta nouę legis differunt ab operationibus legis Moysi, quia illa ex opere operato cōferunt gratiam,istè verò non,sed solum bona temporalia promerebantur.Mat.to.5. 130.c.2.B

In sacramentorum significationibus potius attenditur id,quod foris est,quam,quod intus,& ratio est,quia oīa sacramēta sunt signa. Et accipitur in eis ratio significandi ex eo , quod sensibile est: & hinc est,ꝙ ille dicitur bigamus, qui contraxit cū violenter corrupta,&c.Mat.to.7. 21.c.2.A

Nullum est tam efficax sacramentum , quod per se possit peccata dissoluere. Sed hoc habent sacramenta à passione saluatoris.Parado. 113.c4.K

Cum dicitur , ꝙ per sacramenta nouæ legis omnia peccata delentur , sensus est , ꝙ sacramenta sunt instrumenta,quibus materia passionis Christi nobis communicantur,&c.Parad. 114.c.2.E

Qui sacramenta recipit à sacerdote peccatore,non peccat, nec communicat eius peccato , quandiu ipse sacerdos ab Ecclesia toleratur.Contra Cleri. concu. 3.c.3.F

Nemo potest sibi ipsi conferre sacramenta legis nouæ,sicut nec seipsum absoluere,etiam si sit Papa: secus tamen erat in veteris leg. vbi quis poterat seipsum circuncidere.Ios.to.1.88.c.4.I.Mat.to.4. 187.c.1.B

Sacramentale. Verba sacramentalia nō habent ex se efficatiam.1. Reg.to.1. 217.c.2.E

In sacramentali absolutione duplex potestas requiritur.s. potestas ordinis & iurisdictionis. Prima est æqualiter in omnibus sacerdotibus, non secūda.Mat.to.4. 185.c.2.C

Sacrificare. Non sacrificare alicui, nili Deo vero, magis naturale est, quam sacrificare Deo , quia sacrificare Deo vero nō est necessarium ad salutem ęternam, esset tamen necessarium,si esset de iure naturali,prout ius naturale dicit dictamen rectè rationis , sine aliqua legis positione,&c.Gen. 36.c.4.I

Sicut omnia loca sacrificandi interdixit Deus ad vitandum idolatriam,ita voluit determinatos esse ministros,&c.Gen. 71.c.3.F

Prꝛceptum,de sacrificando in vno loco,dispensabile erat.Exo.to.1. 196.c.3.F

Quòd nulli sacrificaretur nisi Deo vero, vel credito Deo verò , omnis humana tenuit opinio, &c. Exo.to.2.20.c.2.K.Leu. 3.c.3.K

Aliqui viri sancti sacrificauerūt extra sanctuarium vt Dauid,& Manue pater Sāsonis,Elias,Samuel, &c.Leui. 174.c.1.D

In varijs locis sacrificabant Gentes dijs suis. Leuiti. 172.c.4.F

Gentes poterant sacrificare Deo vero, vbicumque animalibus, dum tamē essent munda,& sub quibuscunque cęremonijs,&c.1.Paralip.186.co.3.K. Sed non poterant offerre sacrificia in sanctuario Iudæorum,&c. vt probatur ibidem. folio. 183. col.3.F

Sacrificium. Signum acceptationis sacrificiorum, erat inflāmatio sacrificij apud antiquos.Gen. 26.c.3.F Oi-

Nihil est,quod Deo tam propriè conueniat, sicut sacrificium.Nam sacrificium tantæ dignitatis extitit ab antiquo,vt nullus vnquam hominem, quātumcunque errauerit,alicui alteri obtulerit sacrificium,nisi ei,quem Deum esse putabat,&c. Gen. 46.c.3.G.& 69.c.3.H

Solum tria genera pecorum offerri debebant in sacrificium.i. Aries,Taurus,& Hircus.Et de volatilibus duo tantum.s.turtures,aut duo pulli columbarum,&c.Gen 46.c.3.G.& Exo.to.1. 195.c.3.F Mat.to.5.230.c.4 H.Mat.to.6.200.col.3.F.Et libamenta erant quinque,scilicet simila,vinum oleū, sal & thus. ibidem

Sacrificium obtulit Samuel in multis locis, etiā vbi non erat sanctuarium,&c. vbi & erexit altare , ut in Masphat,& in Ramatha.1.Reg.7.Et in Bethlehē, quando vnxit Dauid in regem.1.Reg.16. & Gen. 70.c.1.C

Offerre Deo sacrificium omnibus erat licitum ante legem,quia non erat vetitum, immo erat tunc bonum de se , vt est exemplum in Cain & Abel. Gen.4. Et de Abrahā & in Noe. Gen.8. postea in lege solis sacerdotibus datum Gen. 70.c.2.D

De locis sacrificiorum , & de facientibus sacrificiū, fuerunt datæ duæ determinationes in lege, quæ prius non erant.s. ꝙ non offerrentur in multis locis.Secunda,ꝙ non in multis altaribus. De prima habetur Deut.12.& 16.& Leui.17.& Ios.22.De secunda.Exo.27.Gen. 71.c.1.B

Quòd Deus in lege Moysi determinauit loca offerēdi,& ministros in sacrificij , ita determinauit omnes ritus colendi ipsum , de quibus est totus liber Leuiticus.Sed quantum ad sacrificia,distinxit tres species, holocaustū , hostiam pacificam, & hostiā pro peccato , & sub his alias species subdistinxit , de quorum sacrificiorum omnibus cæremonijs habetur a 1. cap. Leuit. vsque ad 8. Gen. 71.colum.3.K

Illud,quod fecit Abraham Gen.15. Non fuit sacrificium , sed per illud fiebat fœdus inter Deum & Abraham,&c.& assignātur rationes . Gen.71.colum .4 H

Quas cęremonias tenuerit Abrahā in sacrificijs , nō constat, credendum tamen est ꝙ tenuerit aliquis, quis sancti viri , & cultores Dei tenebant , edocti ab Adam per successionem temporis,&c. Genes. 72.c.1.A

Sacrificia , quæ in lege naturæ offerebant homines Deo ante diluuium,fuerunt holocausta,ut creditur.Gen. 72.c.1.B

Adipes principaliter pertinebant ad rationem sacrificij,&c.Gen. 72.c.C

Sacrificia pacifica fuerunt tempore Iacob , non satis constat,credendum tamen est,ꝙ sic:nam talia videntur fuisse, quæ Iacob obtulit in monte Galaad.Gen.31.Gen. 72.c.2.C

Sacrificium,quare magis fieret de vaccis,capris,arietibus,turturibus & columbis , quam de alijs, assignantur ratio mystica, &allegorica. Gen.254.colum.2.F

De carnibus sacrificiorum & agni paschalis soli mūdi comedebant.Exo.to.1. 76.c.1.A

Sacrificia non poterant offerri aut immolari extra tabernaculum pœna capitis,ut patet Leuitic. 17. Exo.to.1. 87.c.2.C

Sacrificium est actus maximè protestatiuus deitatis Exod.to.1. 145.c.4.H

Sacrificiorum tria genera distincta ponūtur in principio Leuit.scilicet holocaustum , quod fiebat ad solam laudem Dei simpliciter , hostiæ verò pacificæ fiebant tanquam gratiarum actiones pro pace recepta, aut quolibet alio bono . Victima pro peccato erat, quando aliquis peccabat contra ea, quæ scripta erant in lege per ignorantiam , aut per aliqualem negligentiam,&c. In holocausto omnes carnes & adipes cum omasis cremabantur.Leuit.1. In hostia verò pacifica,pars cremabatur Deo,& pars dabatur sacerdoti,& pars reseruabatur pro ipso offerente.Exod.to.1. 145.c.4.I.& Gen.254.c.1.C

Sacrificia pro peccato solum fiebant in illis, qui totaliter erant subiecti ritui Iudaiço.Exo.to.1. 145. col.4.K

Sacrificia sunt maior pars cultus diuini exterioris. Exo.to.1. 195.c.3.F

Circa animalia , quæ offerebantur in sacrificiū Deo in veteri testa. talis erat lex, ut ante octo dies suæ natiuitatis nullum animal immolaretur,sed post octo dies , & in octauo poterat etiam immolari , & ita erat de agno paschali , dum tamen esset natus citra annum.Mat.to.7. 286.c.1.B

Animalia, quæ offerenda erant Deo in sacrificium, debebant esse immaculata , quia non offerebātur ei propter indigentiam , &c.sed propter honorē, &c.Mat.to 7. 286.c.3.F

In sacrificijs tria genera quadrupedum immolabantur scilicet oues , boues , & capræ. Et duo genera auium scilicet turtures & columbæ,&c.Exo.to.1. 195.c.3.F

Sacrificia ideo mandabat Deus in vno loco offerri, vt vitaretur idolatria . Exodo tomo 1. 196. colum.2.A

Sacrificia licebat offerre vbi erat arca Domini , sed rationabilius vbi erat tabernaculum, si seiunctū esset ab ab arca. Exo.to.1. 198.c.2.A

Quotidie fiebat sacrificium agni matutini & vespertini.Num.21.Exo.to.1. 261.c.3.K

Deus voluit ne in aliquo sacrificio poneretur mel. Leui.2.Exo.to.2. 16.c.4.I

Sacrificij genus erat illuminatio lucernarum intra tabernaculum.Exo.to.2. 16.c.4.H

Generaliter in omni sacrificio iussum est apponi oleum,vt patet Num. 15. Sed specialiter in sacrificio,quod fiebat de simila , & in sartagine, & in sacrificio farris noui,vt patet Leuit.1.Exod.tom.2. 16.c.4.K

Sacrificia vet. leg assimilantur poeticis narrationibus.Exo.to.2. 20.c.3.I

In quolibet sacrificio pro libamēto debebat in fundi certa mensura vini, & alia certa mensura olei, & tam vinum , quam oleum experiri debebat in certis vasis, an essent talia qualia in sacrificijs acceptari deberent,an non:& si non essent talia,&cęt. abijciebantur,&c.Exo.to.2. 32.c.2.B

In sacrificijs vet. leg. sola obedientia placebat Deo, & reddebat actum gratum Deo : nam melior est obedientia quam victimæ: nam victimæ ex adiūctione ad obedientiam placent , & absq; illa abominabiles sunt Deo , vt patet de sacrificijs Saulis. 1.Reg.15.Et ex opposito de Abraham.Exod.to.2. 70.c.3.K.& 86.c.4.K

Sacrificiorum genera erant tria,scilicet holocaustū, pro peccato,& hostia pacifica.Et omnia hæc offerebantur in consecratione sacerdotis,quia solennitas erat magna scilicet vitulus ꝓ peccato , vnus aries in holocaustum,& alius vt victima pacifica, &cæt. Exo.to.1. 196.c.1.A. & to.2.75. col.1.A. & Deut.61.c.4.I

In sacrificijs vete.leg.nunquam apponebatur fermētum.Leui.2.Exo.to.2. 75.c.1.E

Sacrificiorum sanguis effundebatur super parietes altaris, & quia non poterat ibi sanguis detineri, fluebat per parietes ad basim altaris, &c. Exo.to. 2. 79.c.3.F. In holocaustis vero ex ouibus & capris effundebatur sanguis sup altare, & inde fluebat ad basim altaris per parietes eius, sed non sic de sanguine ex bobus, &c. Exo.to.2. 79.c.3.G

In omni sacrificio fiebat expiatio peccatorum, directè tamen in sacrificio pro peccato, quia finis erat in hoc, vt peccata remitterentur. Alia autē sacrificia fiebant directè ad laudem & honorem Dei, &c. Aliquo tamen modo fiebēt ad expiationem, &c. Exo.to.2. 80.c.1.G

Ex sacrificijs combustis non ex halabat aliquis fætor, vel malus odor, & hoc supranaturaliter fiebat. Exo.to.2. 93.c.3.I

Sacrificia dupliciter fiebant, quædam. s. pro singularibus personis, & quædam pro tota populi communitate. Prima fiebat ex sumptibus ipsarū personarum, quia quilibet offerebat, quod volebat. Alia fiebant ex sumptibus communitatis: nā qui libet de populo aliquid impendebat, vt sic participaret fructum sacrificiorum, & orationum sacerdotalium. Exo.to.2. 96.c.4.K

In sacrificijs spontaneis benè licebat immolare animalia fœminini generis, nisi fieret ex aliqua significatione, &c. Exo.to.2. 176.c.1.A. In holocaustis verò nō nisi masculini generis offerre licebat Leuitic.1. In sacrificijs pro peccato, & in pacificis interdum licebat offerre fœmellas. Exo. tom 2. 176.c.1.B

In omni sacrificio erat ponenda certa pars similæ, &c. Exo.to.2. 210.c.1.E

Sacrificia non ex seipsis, sed ex offerentium deuotione propter eum, qui mandabat ipsa fieri, acceptа erant. Leui. 2.A.& 42.c.4.G.& 317.c.4.G

Sacrificia fuerunt instituta propter quatuor inductiua principalia. s. propter laudem Dei, propter separationem Iudæorum ab idolatria, propter profugationem ociositatis, & propter agni immolandi significationem, &c. Leu. 2.A

Sacrificium nulli vnquam impensum est, nisi ei, qui verus Deus erat, vel reputatus verus Deus. Leui. 3.c.3.K

Sacrificiorum aliqua immolabantur ex vera deuotione, alia propter beneficij impetratione, alia p peccatorum & delictorum remissione, &c. Leu. 3.c.4.F

Sacrificium esse de iure naturæ videtur Aristoteles definire. 5. Ethic. Leu. 7.c.4.I

Sacrificiorum ritus non erat eodem modo apud omnes gentes, &c. de quibus Ouius li.1. Fastorū. Leuit. 7.c.4.K

In sacrificium, quare Deus magis elegerit bouem, ouem, & capram, turturem & columbā, assignatur ratio, scilicet, mundicia istorum animalium, quia nulla alia istis sunt mundiora, cum in cibo abstineant ab omnibus immundicijs. Item, quia illa in vsu communius habentur. Item ex significatione istorum animaliū, in quibus Christi immolandi potissima significatio reperitur de hoc. Ge.5. Leuit. 8.c.1.D

Noluit Deus, vt illi offerrentur pisces in sacrificiū, eo quòd nō sunt in potestate nostra & in vsu cōmuni. Item quia raro possent adduci viuentes sacrificium, quod oportebat. Leui. 8.c.2.D

Sacrificiorum quædam erant spontanea, & quædā coacta. s. sacrificiorum, ex voto, sacrificiū primo genitorum, & in hoc vltimo, nō nisi masculinū offerendum erat, cuius assignatur ratio. Leuitic. 9.c.1.A & 23.c.2.E

Sacrificium pro peccato erat ex necessitate, nec in illo determinabatur magis masculus, quam fœmina, sed in quibusdam masculus offerebatur, in quibusdam verò fœmina. Leu.4.& 5. Leu.9.c. 1.E. Holocaustum & victima pacifica erant volūtaria, & in holocausto masculus tantum, in pacifica verò siue masculus sine fœmina, vt probatur. Leui. 9.c.1.E & 23.c.2.E & 248.c.1.D

Sacrificium, quod quis offerebat in peccato mortali, non erat Deo acceptabile, & per sacrificia non expiebatur culpa, sed pœna debita pro culpa, à qua iam quis absolutus est, proficiebāt sacrificia ad ablationem pœnarum inferendarum, aut alicuius partis earum Leu. 10.c.3.I

Animalia, ex quibus fiebant sacrificia, iugulabātur apud latus altaris, & ibi ponebantur aliqua vasa, in qua sanguis effluebat, & illum sanguinem offerebant sacerdotes sacerdoti facienti sacrificia, qui offerebat sanguinem in circuitū altaris, &c. Leui. 11.c.2.D

Quòd animalia, ex quibus fiebant sacrificia, nō cōburerentur cū pellibus suis, assignatur ratio. Leu. 12.c.1.D.

Nec obstat. q̄ vitulus, de quo Leui.4 comburebatur cū pelle, cornibus & fimo: quia illud nō erat totaliter sacrificium Dei, benè tamen pro quanto pars sanguinis eius aspergebatur intra sanctuarium, & pars intra sancta sanctorum, & pars sup altare thymiamatis, & pars super cornua altaris holocaustorum, & ad basim eius, & accipiebatur tota pinguedo eius cum renunculis, & comburebatur super altare holocaustorum. Et hoc fiebat cum magna munditia, quia erat propriè sacrificium; reliquum verò. s. carnes eius pellis & fimꝰ, & cornua non pertinebant ad sacrificiū: & ideo non comburebantur in altari, sed extra castra ad magnam detestationem peccatorum. s. magnorum. s. summi Pontificis & totius populi. Leuiti. 12.c.2.B

Et eodem modo dicendū est de vitula ruffa, de qua Nu. 19. s. q̄ non erat sacrificium, quia nihil illius intrabat sanctuarium, sed solū ex cineribus eius fiebant aquę lustrationis. Et hoc quodam modo do pertinebat ad Deum. Leuiti. 12.colum.2.E & 16.c.3.G

Quòd Deus mandauerit offerri sibi in sacrificium turtures & pullos columbarum ex volatilibus, duplex assignatur causa. Prima quia illorum erat magna abundantia in terra promissionis, &c. Secunda propter significationem Christi immolādi, quem istæ aues expressius significant, &c. Leu. 14.c.2.E

In sacrificijs ex volatilibus mandauit Deus, vt nihil secaretur, aut ferro diuideretur, sed bene in alijs sacrificijs ad notandum duo genera humanæ vitæ, scilicet, contemplatiuum, & actiuū, &c. Leuit. 15.c.2.E

Omnia sacrificia fiebant ad incitationem mentis in Deum. Leu. 16.c.1.D

Sacrificium pauperum erat, quod fiebat in sola farina & panibus. Leu. 16.c.1.D

In omni sacrificio, siue holocausto, siue victima pacifica, aut in votis, non solum offerebantur ipsæ carnes animalium, sed etiam oportebat offerri aliquam partem similæ, & partem vini, & partē olei, vt habetur. Num.15. Cuius assignantur causæ. Leu. 16.c.2.A

Sacrificium Domini erat tāquam cibus humanus, & altare sicut mensa, &c. Leu. 17.c.4.F.

In omnibus sacrificijs debebat apponi sal, cuius redditur causa tropologica, & postea literalis. Leuit. 20.c.3.F

In sacrificijs apponebatur thus, vt quoddam accessorium, & similiter quia thus significat quandam afcensionem mentis ad Deum. Leuit. 22.c.2.D

Ex sacrificio Abrahæ, de quo Gene.15. non licet sumere argumētum ad aliud sacrificium, quia illud nec fuit holocaustum, nec pacifica, nec pro peccato, nec aliud simile postea factum est. Leuitic. 22.c.4.K

Sacrificia habebāt diuersas causas motiuas, quia holocaustum erat principaliter ad laudem Dei, victima pacifica ad aliquid obtinendum, vel ad reddītionē gratiarum pro obtentis: sacrificium vero pro peccato ad tollendum aliquam pœnam peccati. Leuit. 23.c.4.I

In omnibus sacrificijs hoc erat commune, q̄ proficiebant ad aliquam expiationem peccatorum, siue ex se, siue ex offerentis intentione &c. Lenitic. 23.c.4.K

In omnibus sacrificijs offerebatur sanguis super altare, & pro causa assignatur expiatio peccatorū. Leuit. 24.c.1.A.& 35.c.1.B

In omnibus sacrificijs, sicut generale erat offerre sāguinem, ita & offerre adipem Domino, quia sicut sanguis erat ad expiationem, ita & adeps ad suauissimum odorem Dño, & probatur inductiue per genera sacrificiorum. Leuiti. 24.c.2.A

Aliquam sacrificium debuit imponi pro pœna peccati in foro pure temporali, sed pœna pure pecuniaria, aut corporalis. Leuiti. 47.c.3.K

Si plura sacrificia eadem die contingerent, primum illorum debebat esse sacrificium matutinum ordinarium, & postea reliqua vsque ad noctem, & tunc offerebatur holocaustū vespertinū duarans vsque ad auroram &c. Leuit. 49.c.2.C

Extra sacrificia erant ordinaria, quæ vocantur iugia, & in sabbatho duplicabantur duo agni mane, & duo agni vesperi & cibidem 76.c.1.E

Omnia sacrificia sacerdotum debere igne cremari, dicit Nicolaus, sed fallitur. Leuit. 52.c.3.K

Sacrificium frequenter non dicit carnis oblationē, sed aliquid de pane. Leuit. 52.c.3.K

Carnes sacrificiorum, si contingeret aliquomodo pollui, priusquam explerentur cæremoniæ sacrificiorum, aut priusqnam ab illis, qui incendebant, comederentur, non debebant cremari in sacrificium, nec comedi a sacerdotibus, vel offerentibus, sed comburi debebant igne alieno, non super altari, sed in loco sacro, scilicet in atrio &c. Leuit. 58.c.1.A. Et hoc fallit in sacrificio pro peccatis summi sacerdotis, & totiꝰ populi &c. Leuit. 58.c.2.A

Sacrificiorum ministratio distributa erat per ipsos sacerdotes, vt vnus vna die ministraret, & alius alia. Leuit. 60.c.3.H.

In omni sacrificio duo erant vniuersaliter, scilicet laus Dei, & expiatio pro peccato, in quibusdam laus Dei principaliter, & in alijs expiatio principaliter. Leuit. 61.c.1.A

Omnes sacrificiorum ceremonię durauerunt quousque Iudæi expulsi sunt ex Ierosolymis a Romanis &c. Leuitic. 61.c.3.K

Cum vitulus offerebatur in sacrificium, dabatur quarta pars mensuræ hin de vino, & de oleo tantumdem: de simila vero dabantur tres decimæ conspersæ oleo prędicto, & cū offerebatur agnus anniculus dabatur similæ decima pars ephi, conspersa oleo continente quartam partem mensuræ hin, & vinū eiusdem mensuræ, vt patet. Nu.15. Et de prædicta simila solum cremabatur super altare vnus pugillus, reliqua vero pars cedebat in ius sacerdotis offerentis. Leuit. 76.c.1.B

Sacrificia, quæ facta sunt a Moyse in septem diebus consecrationis Aaron, & filiorum eius, igne cœlesti facta sunt, qui remotus est ab altari in octaua die, & positus in aliquo lebete, scilicet, carbones incensi, & ligna incensa, vt illa die videret vniuersus populus gloriam Domini in igne descendente de cœlo, & cremante sacrificia, quo facto iterum positi sunt carbones illius prioris ignis incēsi in altari &c. Leuit. 79.c.1.B

Autori tamen videtur, quòd ille ignis, qui erat in altari septem illis diebus, ante diem octauam suscitatus esset ex lapidibus in lignis, & non missus a Deo, & quòd post illa sacrificia illius octauæ diei, non mansit ignis sacer in altari, sed extinctus est vsquequo intrauerunt in terram promissionis, vbi cæperūt facere sacrificia cum igne excusso de lapidibus, & tunc facta est continuatio illius ignis per lignorum appositionem, quamdiu mansit sanctuarium in Silo, & cum translatū est in Gabaon, & deinde in Ierusalem in templum, alius ignis de nouo suscitabatur de lapidibus in loco, vbi locaretur altare. Et improbat Auctor multa, quæ de illo igne pronunciant Iudæi. Leuitic. 79.c.2.E

Et præfata sacrificia, quæ obtulit Aaron in præfata die octaua non cremata sunt successiue, sed omnia quasi in vnum agerem posita deuorauit ignis missus a Deo. Leuit. 80.c.1.D

Lex sacrificiorum erat, vt preces funderentur pro quocumque, qui offerret aliquid in sacrificium. Leuit. 160.c.4.K.& 164.c.2.B.& 169 c.1.E.

Aliquorum sacrificiorum sanguis effundebatur super parietes altaris, scilicet, holocausti, & victimæ pacificæ. In sacrificijs verò pro peccato, pars sanguinis effundebatur super cornua altaris, & pars ad basim altaris. Leuit. 173.c.3.F

De comparatione sacrificiorum veteris legis ad sacramenta nouæ legis. Leuit. 231.c.3.G

In omni genere sacrificiorum poterat esse aliquod sacrificium spontaneum, siue holocaustum, siue pro peccato, siue hostia pacifica. Et sacrificium spontaneum, & votiuum opponuntur. Leuitic. 248.c.1.D

Sacrificium votiuum, & spontaneum, quidam dixerunt, quòd semper esset holocaustum, sed falsum est, vt probatur. Leuit. 247.c.1.A

Omnium sacrificiorum pacificorum, prima diuisio est per spontaneū, & votiū. Leuit. 248.c.4.G

Ad sacrificium offerendum, maior obligatio erat in peccantibus quam in vouentibus, quia in vouentibus obligatio causata est directe a voluntate, cum hoc intendat vouens, scilicet se obligare. Sed ad peccatum, quod est actio voluntaria, sequitur necessario obligatio ad offerēdum, quare &c. Leuit. 249.c.1.C

Offerens aliquod animal spontanèe in sacrificium, poterat offerre illud, etiam si haberet amputatas aures, & caudam, non tamen si offerret ex voto, nisi votum caderet supra tale animal. Leuitic. 249.c.4.G.

Sacrificium pro peccato potest dupliciter fieri, vno modo ex determinatione, & compulsione legis, aut ex voluntate nostra absq; lege. Si secundum & offerat pro peccatis suis, non conscius alicuius specialis peccati, tunc poterat dupliciter fieri, vel ex voto, vel spōtaneè. Si ex voto vouerit quis ali

quod

Universidad de Deusto
Biblioteca

quod animal, tunc offerens sine aliqua determinatione debebat offerre aliquod animal integrũ, nec satisfaciebat offerendo animal habens caudam,& aures amputatas.Et si vouerit tale animal in particulari, tunc bene potest, sicut si offerret spontaneè sine aliqua determinatione legis,tunc bene potest &c.Leuit. 250.c.1.B
Et animalia quæ haberent aures, & caudam amputas,non erant simpliciter immũda, sed solum ad votum soluendum, non tamen ad spontaneè offerendum.Leuit. 250.c.3.G
Cum Iudæi offerebant sacrificia, protestabantur Messiam in illis sacrificijs implicitè saltem; nam virtus sacrificiorum erat ex deuotione offerentium; & consistebant in hoc, quòd fiebant cum protestatione futuri Messiæ.Et hinc est,quòd Gẽtilium oblationes non recipiebantur, quia id nõ protestabantur,& propter multa alia &c. Leuiti. 251.c.3.H
Sicut non communicantur infidelibus sacramenta nouæ legis, nisi prius protestentur fidem per baptismum: ita nec gentes poterant offerre sacrificia,nisi prius circũciderentur &c.Leui. 252.c.1.C
Et ad argumenta, quæ fiunt contra hoc, respondetur.ibidem. 252.c.2.C
Potestas offerendi sacrificium solum est inter illos, qui fideles sunt. Nam consequitur ipsum statum noui, & veteris testamenti secũdum cęremonias cuiuslibet eorum.Leuit. 253.c.2.C
In sacrificijs tantum ponebatur de oleo, sicut de vino.Leuit. 263.c.3.I
Nullum animal poterat offerri in sacrificium ante octo dies post suam natiuitatem: sed in die octaua sic. Similiter, & in cibum sumi. Leuitic. 254.c.2.A
Sacrificia, quæ iubebantur fieri in die Pentecostes. Nu.28.non sunt illa,quæ eadẽ præcipiuntur fieri. Leui.23.Sed sunt superaddita illis,de quibus Nu. 28. Sed illa die offerebantur decem & octo agni anniculi,scilicet, qui præcipiuntur offerri. Nu.7. & 28.& Leui.23. Et alij duo in sacrificium matutinum,& vespertinum.Et alij duo in hostias pacificas,& isti erant ratione festi,& in holocaustum, & duo vituli,de quibus Num.28.Et vnus,de quo Leuit.23.in holocaustum,& tres arietes, duo: de quibus Leuitic.23.& vnus,de quo Num.28.Erant ergo omnia,quæ offerebantur decẽ & octo agni, tres arietes,vituli tres,& hirci duo.Leui.264.c.4.I
Et fiebant ista sacrificia ex sumptibus populi.Et carnes pacificarum cedebãt in ius sacerdotum,cum non sufficerent toti populo.Leuit. 265.c.3.I
Illa sacrificia fiebant ex sumptibus sanctuarij, quæ ad solum Deum pertinebant, vt sacrificium matutinum,& vespertinum.Leuit. 265.c.3.F
Pro sacrificijs ordinarijs leuitę offerebant libamenta,scilicet illi leuitæ, qui illis præerant libamẽtis. 1.Paralip.9.Et nihil horum pręparabant laici &c. Secus tamen de libamentis pro sacrificijs,quæ ipsi laici offerebant spontanee,vel ex voto. Leuiti. 277.c.3.H
Sacrificium proprie sumptum erat de animalibus, & improprie de alijs rebus.Leuit. 281.c.2.A
Sacrificia debebant fieri in sanctuario, nisi ex diuina dispensatione alibi iuberentur fieri, vt probatur exemplis. Leuiti. 307.c.1.B
Sacrificia cur Deus mandauit sibi fieri in vno tantũ loco.Exo.tom.1.196.c.2.A.Quod præceptum tamen erat dispensabile.Exod.tom. 196.c.3.E
Quando multa erant sacrificia offerẽda, & aliquod eorum Deus minuebat, vel commutabat, illud erat holocaustum. Et si multa minuebantur,vel commutabantur.Primum illorum erat holocaustum,cuius assignatur ratio. Leuiticum 333. colum.3.H
In sacrificijs, quæ fiebant ad solam Dei laudem, ut erant holocausta,sola masculina offerebãtur.Leuit.1.& 22. Et in sacrificijs, quæ ex mandato Dei fiebant, uel ex necessitate.Secus tamen in sacrificijs,quæ fiebant ex sola libertate offerentium.Nã tunc siue masculina,siue fœminina,licebat offerre.Leui.3.& 22 &c.Num. to.1. 27.c.4.F
Sacrificia nunquam in deserto oblata sunt, præterquam in monte Sinai.Num.to.1. 44.c.4.G
Duplex erat sacrificium, quoddam quotidianum, & regulare,& aliud a casu,scilicet quod offerebatur a popularibus ex deuotione,voto,uel alias,de primis habebant curam sacerdotes. De alijs verò non:quia non erant determinata:sed dependebãt ex voluntate laicorum,&c. Num.to.1. 47. colum.3.F
Sacrificia sunt,sicut cibus noster,& ideo Deus vocat altare suum,mensam,tanquàm aliquid ibi ponatur ad cibum eius.Malachię.1.Numer.tomo1.73. col.3.G
Nullum sacrificium ita erat ad laudem Dei,sicut holocaustum.Num.to.1. 73.c.3.G
In nullo sacrificio debebat aliquid offerri: nisi illud esset immaculatum.Nu.to.1. 74.c.1.A
Per sacrificium vete legis non tollebatur proximi offensio.Nu.to.1. 221.c.2.E
Sacrificia, de quorum sanguine introducebatur aliquid in tabernaculum,cremabantur,extra castra. Num.to.1. 222.c.4.K
Inter sacrificium,& oblationem,quist interslt. Nu. tomo 2. 101.c.3.F
Sacrificia vete. legis, iuxta sententiam Rabb.Aben Ezra non faciebant secundũ se perfecta remissio nem peccatorum, sed dilatabant punitionem ad futura tempora.Num.tom.1. 232.c.3.F
Per sacrificia veteris legis non impetrabatur venia pœnæ debitæ peccatis: sed venia de pœna,quam illaturus esset, si non fieret sacrificium illud &c. Num.to.1. 225.c.4.F
Sacrificia veteris testamenti non habebant efficaciam aliquam ad remissionem. 2. Paralipomen. 24. c.3.H
Sacrificium est oblatio rei viuentis immolabilis, & super altare combustibilis.Nu.to.1. 247.c.1.B
In quolibet sacrificio proueniebat aliquid sacerdoti immolanti.Nu.to.1. 247.c.2.C
Sacrificium de primogenitis non erat directe sub aliquo triuni generum sacrificiorm: sed habebat se ad sacrificia propriè dicta, sicut sacrificium agni paschalis, & sacrificium vitulæ ruffæ. Num.to.1. 254.c.A
Sacrificia aliquoties facta sunt extra locũ sanctuarij, & altaris, & à non sacerdotibus ex diuina dispensatione.Nu.to.2. 69.c.4.K
Tria erant sacrificia in veter.lege.holocaustũ, pacifica,& pro peccato. Et duo largè dicta. scilicet ruffa,& agnus paschalis,de tribus primis à cap.1. Leui.vsque ad 8.Deut.2.Num.9.& Exo.12.Deu. 3.Num.19.Nu.to.2.103.c.1.A.Deut.62.c.2.A.Iosue to.2.166.c.3.I.1.Reg.to.2.18.c.4.F.2. Paralipo. 8.c.4.F.& Matt.to.6.200.c.2.E
In sacrificijs semper erant offerenda libamenta, præterquam in sacrificio pro peccato, &c. Nu.to.2. 103.c.2.B.4.Reg. 126.c.4.I
Sacrificium aliquando accipitur pro ipsa oblatione,& immolatione animalium. Aliquando pro ipso animali immolato, & etiã pro rebus aridis, quæ offerebantur. Aliquando solum pro simila. Et animalia immolata non vocantur sacrificia, sed victima,vel hostia.Num.to.2. 109.c.3.F
Ad sacrificia offerenda inclinabantur Iudæi diebus festis propter solatium ciborum:quia Deus mandabat,vt tunc vacarent cibis,& potibus. Deuter. 87.c.4.K
Ad sacrificia nemo cogebatur,neque tenebatur offerre, præter sacrificium pro peccato,& hoc iuxta qualitatem delicti,constito de delicto. Deuter. 99.c.4.I.
Nullus honor Deo exhibebatur maior, quàm in sacrificijs.Ios.to.1.172.c.4.K.2. Paral.67. col.4. G.& 102.c.4.K
Sacrificium in veteri testamento non offerebantur pro omni peccato,sed pro quibusdam. 2.Paralip. 24.c.4.F
Per sacrificia monstratur maximè cultus Dei. Ios. tomo 2. 162.c.1.I
Nemo semper licebat facere sacrificium vbicunq; angelus appareret in vet.testam.nisi constaret aliquo modo de Dei voluntate per reuelationem angeli,&c.Iudi. 57. c.1.C
Aliqua dicebantur sacrificia,quæ non ponebantur in aliquo trium generum sacrificiorum scilicet holocausti,hostiæ pacificæ,& pro peccato,vt erãt agnus paschalis,& vitula ruffa,&c.Iud. 57. c.2.E
Gedeonis sacrificium reducebatur ad holocaustũ. Iud. 57.c.2.E
Sacrificium largè sumptum poterat fieri de rebus immundis.Iud. 61.c.2.B
In quocunque loco, in quo erat altare, & offerebatur sacrificium, dicebant homines esse corã Deo. 1.Reg.to.1. 79.c.4.G
Sacrificium erat id, per quod homines magis attendebantur Deum esse Deum, quam per alia, quia sacrificium est solum ad Deum.1.Regum,tom.1. 207.c.4.G
Sacrificium populi non fiebat post meridiem: sed tantum sacrificium iuge, scilicet, in solis occasu. 1.Reg.tom.2. 85.c.3.I
Sacrificium fieri in aliquo alio loco, quam in sanctuario Domini regulariter erat peccatum,vt patet Lenit.17.nisi ex dispensatione. Et hoc est contra Hebræos.Et Nicolaus dicit, quòd ante ædificationem templi Salomonis licitum erat sacrificare in diuersis locis &c.3.Reg. 29.c.2.A
Nulla sacrificia obtulerunt Iudei in Babylone:quia non habebant templum, neque licebat eis ibi fabricare templum ad offerendum in eo sacrificia. 4.Reg. 261.c.1.E
Iudęis manentibus in terra Iuda post templi destructionem a Chaldæis licitum erat facere sacrificia, & cæremonias: imo de facto fecerunt.Iere. 41.4.Reg. 262.c.1.B.
Duplicia erant sacrificia in lege vetera, scilicet spõtanea,& ex necessitate.1.Paralip. 115.c.2.D
Sacrificium populi dupliciter accipitur.4. Regum. 161.c.2.E
Cum sacrificijs offerebãtur diuersa genera panum, scilicet lagana, coliridæ, & panes de simila profundebantur oleo &c.1.Paral. 115.c.3.K
De sacrificijs,quæ fiebant coram arca in domo Dauid.1.Paralip. 174.c.2.B.& 175.c.3.K
Omnia sacrificia, quæ de necessitate offerenda erãt offerebantur,vbi erat tabernaculum,sed non vbi erat arca. Secus tamen de sacrificijs spontaneis. 1.Paralip. 175.c.3.K
Nam licitum erat talia offerre coram arca, cũ portaretur in domum Dauid, & postea cum ibi maneret propter multa.1.Parali. 176.c.1.B
Intentio Dei,qua iussit sacrificium offerri in vno loco. Deuteronom. 12. scilicet ad ostium tabernaculi, & non alibi, fuit ad euitandum idolatriam, vt probatur 1.Paral. 175.c.4.K
Sacrificium non est de naturali obligatione.1.Paralipom. 186.c.2.E
Sacrificium non fit, nisi cum aliquod animali immolatur.1.Paral. 186.c.3.F
Tripliciter poterat dici aliquod sacrificium necessarium.Vno modo absolute, vt sacrificium iuge.
Alio modo sub conditione ex lege,adimpleta conditione. Tertio modo sine lege per solam hominis voluntatem,vt puta, si vouerit &c. 1.Paralip. 191.c.1.A
Sacrificium dupliciter accipitur: vno modo large, & sic occisio animalis in reuerentiam Dei ad cremandum in altari,dicitur esse sacrificium. Alio modo propriè, & sic non est de animalibus, sed de vino,oleo,pane,& similibus. Et sic accipitur Nume.28.& 29. cum dicitur, quòd offerebantur holocausta in sacrificio, & libamentis suis &c. 1.Paralip. 252.c.1.C
Et licet nomen sacrificij conueniat omnibus libamentis simul: magis tamen conuenit similæ, vt patet ex dicta auctoritate ibidem.
Sacrificium duplex,scilicet ordinarium,& extraordinarium.1.Paral. 289.c.1.A
De sacrificijs ordinarijs,& quomodo illa fiebant solum expensis templi, & alia fiebant ex voluntate offerentium.1.Paral. 341.c.1.D
Illa sacrificia mille taurorum,& mille arietum, & mille agnorum, quæ fecit Dauid. 1.Paralipo.29. fuerunt facta in Ierusalem coram arca. 1.Parali. 341.c.2.E
De quatuor generibus sacrificiorum de solo pane, quæ fiebant à pauperibus,quædam de sola simila conspersa aqua, non cocta. Alia de panibus coctis in clibano sine fermento, & isti cõspergebantur oleo,postquam essent cocti. Alia erant de panibus coctis in craticula, qui etiam erant sine fermento,qui & conspergebantur etiam oleo,postquàm erant cocti. Et cum istis offerebantur oleo linita, & etiam cum sacrificio de clibano. Alia erant de sartagine,quando simila conspersa aqua frixebatur oleo in sartagine in modum pastæ longæ secũdum latitudinem sartaginis,& postquam nimis frixebatur,ita vt esset panis durus, frangebatur in partes minutas, & conspergebantur iterum oleo,& sic offerebatur. De his omnibus Leuitic.2. Et ista erant sacrificia pauperum,quando per se offerebantur sine carnibus animalium. Ali quando offerebantur ista sacrificia de pane cum carnibus animalium. Et dabantur in modum libaminum:sic erat in omnibus holocaustis,& hostijs pacificis &c.1.Paral. 276.c.3.K
Causa potissima, quare Deus dederit tot genera sacrificiorum,& cæremoniarum in lege,fuit,quòd quanquam illa in se non proficerent impedirentur tamen Hebræi per hęc a cultu dęmonum,cũ assuefierent colere Deum, & offerrent sibi id, quod alias dæmonibus oblaturi erant. Sic etiam factum est in Ecclesia de festo Calendarum in primo Februarij &c. 1.Parali. 277.c.4.H
Pro sacrificijs erant duplices oblationes, quædam pauperum, & aliæ diuitum: pauperum oblationes erant de farina,& erant quadruplices,quę referuntur.2.Paral. 23.c.4.I
Oblationes diuitum erant de animalibus, & ex istis fiebant

fiebant triplicia sacrificia, scilicet, holocaustum, pacifica, & pro peccato. Et de cæremonijs, quæ fiebant in omnibus istis. 2. Paralipom. 24. col. 1. B 25. col 1. E

Sacrificia, quæ fiebant de animalibus, erant ex quinque tantum generibus animalium, de quadrupedibus erant tria, scilicet boues, oues, & capræ. Et de volucribus duo, scilicet, turtures, & columbæ.

Ante legem verò fiebant sacrificia de omnibus animalibus ad esum licitis. Et vocabantur animalia munda omnia illa animalia, de quibus homines comedebant. 2. Paral. 24. c. 1. D

De sacrificio vitulæ ruffæ. 2. Paral. 25. c. 2. A

Sacrificiorum quedam erant necessaria, & quedam spontanea pure. Et in omnibus sacrificijs debebant immolari animalia munda, scilicet de bobus, ouibus, vel capris: columbis, vel turturibus. Et ista debebant esse munda, idest non habentia morbum aliquem, vel fœditatem. Et integra, idest non diminuta in aliquo membro, scilicet non cæca, non clauda &c. alias irascebatur Deus. Et sacrificiorum necessariorum, quædam erant ordinaria, & quædam accidentalia. Et de his omnibus, & cæremonijs eorum. 2. Paralipomenon. 25. c. 2. B

Et necessaria erant duplicia, quædam necessaria absolute, & quædam non ibidem 180. c. 1. E

Ad sacrificia tria animalia ex quadrupedibus erant apta, scilicet ouis, bos, & hircus, & ex volatilibus duo, scilicet pulli columbarum, & turtures. Leuit. 1. Quadrupedia erant pro diuitibus. Et volatilia pro pauperibus Leuit. 5. vel modicum de farina, quando magna esset paupertas. Leuit. 5. Matt. tom. 5. 232. c. 1. C

Omnes ferme modi sacrificiorum, quæ Deus statuit in veteri testamento erant prius in lege naturæ. Matt. tom. 6. 234. c. 1. D

Respectu sacrificij quædam animalia vocantur mũda, & quædam immunda, & aliqua maculata, & alia immaculata. Et maculæ notantur Leuit. 22. Et volebat Deus omnia animalia esse immaculata, de quibus deberent fieri sacrificia propter honorem suum &c. Matt. to. 7. 286. c. 2. B

De omni sacrificio offerebatur adeps, & cremabatur. Leuit. 3. Matt. tom. 7. 288. c. 2. E

In sacrificij partibus nihil acceptabilius, quã adeps. Vnde Leui. 3. dicitur, quòd offerebatur in odorẽ suauissimum Domino. Matt. to. 7. 288. c. 3. F

Circa sacrificia regula quędam erat apud Hebręos, quæ colligitur Nu. 28. & 29. quòd quandocunq; duo festa acciderent in eodem tempore, & tria, vel plura sacrificia vnius, nõ impediebantur propter sacrificia alterius, licet coinciderent, sed multiplicabantur. Et sic dies ille erat celebrior, quam alias futurus esset &c. Defen. 15. c. 1. D

Magnã sacrificiorum multitudinem voluit Deus imponere Iudæis. Et in eis magnam occupationem, & expensas: vt ipsos abstraheret ab idolorũ cultu &c Defen. 32. c. 1. D

In lege euangelica est duplex sacrificium, scilicet sacrificium corporis, & sanguinis Domini, & sacrificium laudis. Defenso. 32. c. 3. G

Sacrificium iuge

quodnam erat. 2. Paralipom. 25. c. 4. F

Sacrificium holocausti.

In sacrificijs holocaustorum, & pacificorum tollebantur prius pelles a sacerdote immolante. In pacificis verò pellis pertinebat ad eũ, qui dabat carnes ad immolandum. Exo. to. 2. 80. c. 4. F

Sacrificium holocausti fiebat directe, & principaliter ad laudem, & honorem Dei. Et sacrificium pacificum fiebat ad gratiarum actiones &c. Exo. tom. 2. 80. c. 2. A

Quomodo intelligitur, quòd ex sacrificio holocausti esset Dño odor suauissimus, vt dicitur Exo. 29. Exo. to. 2. 79. c. 4. I

Sacrificia holocaustorum nunquam in deserto fuerunt obseruata, nisi tempore consecrationis sacerdotum, & dedicationis tabernaculi, quod fuit in monte Sinai. Et extra illam mansionem nunquam sacrificauerunt in deserto. Exod. tom. 2. 89. c 3. H

Sacrificia holocausti, & pacificorum, licet ordinata essent ad alios fines principaliter, tamen secundario proficiebãt ad expiationem peccati. Num. tom. 1. 222. c. 1. E

Quomodo sacrificium holocausti posset offerri ex voto, & spontaneè Num. to. 1. 216. c. 2. B

In omni sacrificio holocausti, & pacificorum dandum erat libamentum. Nu. 15. Et libamentũ continebat quinque. s. similam, vinum, oleum, thus, & sal. Tria prima istorum dabantur cum mensura, & alia duo ad voluntatem offerẽtium. Et hæc omnia conseruabantur in sanctuario, cùm esset vsus quotidianus sacrificiorum, &c. 1. Paralipo. 114. c. 4. H

Sacrificium matutinum, & vespertinum quotidiana erant holocausta. Exo. to. 1. 261. c. 3. K

In sacrificijs quotidianis, cuiusmodi erãt sacrificiũ matutinum, & vespertinum, non cremabantur omnia frustra simul, vt in sacrificijs spontaneis, sed successiuè: ita vt duraret per totam noctem, & per totum diem, vt habetur Leu. 6. cùm dicit: Hæc est lex holocausti, cremabitur in altari tota nocte vsque ad mane. Leui. 12. c. 3. H. 1. Paralipo. 114. c. 3. I

De sacrificio holocausti matutino, & vespertino. Leu. 76. c. 2. A

Sacrificium holocausti matutinum, & vespertinũ debebat fieri ante omne sacrificium spontaneũ, & sacrificium vespertinum post omne sacrificiũ spontaneum. s. ad solis occasum. Et sacrificia spõtanea fiebant vsque ad meridiẽ. Nam postea non erat consuetum fieri sacrificiam. Num. to. primo. 103. c. 2. A.

Sacrificium iuge erat duplex. s. matutinum, & vespertinum. 4. Reg. 18. c. 2. C

Sacrificium pacificum.

Inter sacrificia pacifica, & sacrificia pro peccato: quid interfit. Exod. to 2. 7. c. 2. E

Sacrificium pacificum fiebat principaliter ad gratiarum actiones &c. sicut sacrificium holocausti ad laudem, & honorem Dei. Exodum tomo 2. 80. c. 2. A

In sacrificijs pacificorum, & holocaustorum tollebantur prius pelles a sacerdote immollante, & in pacificis pertinebant ad eum, qui dabat animal immolandum. Exo. to. 2. 80. c. 4. F

Sacrificium pacificorum fiebat ad gratiarum actiones pro Deo nobis pacificato, vel ad eum pacificandum &c. Exo. to. 2. 81. c. 4. I

Sacrificium pacificum sacerdotum, in quo differret a sacrificio pacifico populi. Exodum tomo 2. 87 c. 2. A

Sacrificium pacificum, quare aliquando offerebatur pro pace habita, & aliquando pro pace habenda, & pro primo diceretur gratiarum actio. Et pro secundo petitio, nec tamen differrent in sacri-

sacrificijs. Leuitic. 23. c. 2. A

Sacrificium pacificum diuidebatur in pacificium votiuum, & pacificum spontaneum. Leuitici. 248. c. 3. H

In oblatione sacrificij pacifici de ouibus plures obseruationes fiebant, quam in illis, quæ erant de bobus, quoniam plures partes de ouibus cremabantur in altari, quam de bobus. Nam de bobus nihil cremabatur, præter adipes, & renunculos, de ouibus vero cremabatur cauda, & duo renes. Leuit. 3. Leuit. 24. c. 4. H

Sacrificia pacifica erant totaliter spontanea. Leuit. 25. c. 1. A

Carnes sacrificij pro gratiarum actione debebant eadem die comedi, neque poterant quo vis modo manere in sequentem diem. Sed carnes sacrificij pacifici spontanei, vel votiui poterant manere in secundum diem, sed non in tertium: sed cremandæ erant. Leuit. 57. c. 1. E. & 254. c. 3. H & 187. c. 1. C

Nec offerens poterat dare, vel vendere partes sibi prouenientes, cuicumque vellet &c. Leuiticor. 187. c. 1. E

In sacrificio pacificorum ipse offerens, etiam laicus tenebat manibus suis adipem, & pectusculum animalis immolati, & leuabat ea coram Domino, quod in alijs sacrificijs non licebat, eo quòd erant strictioris obseruationis & cæter. Leuitici. 60. col. 2. C

Et vt dicit Rabbi Salomon, sacerdos ponebat manus suas sub manibus laici offerentis, quas elevabat ad quatuor partes mundi &c. Leuiti. 60. col. 4. F

An sacrificia pacifica fuerint tempore legis naturę, scilicet tempore Iacob, non constat: sed videtur, quòd sic. Genes 31. illud, quod obtulit in monte Galaad. Genes. 72. c. 2. C

In sacrificio pacificorum, quod fecit Moyses in cõsecratione Aaron, & filiorum eius, armus dexter crematus est cum adipibus, quod in nullo alio sacrificio pacifico factum est vnquam. Leuitic. 68. col. 2. A

Sacrificium pacificorum nũquam fiebat ex auibus. Ex quo auis non erat diuidenda. Leuit. 135. c. 4. K

Super Num. to. 1. 83. c. 3. F

Sacrificium pacificum nũquam remittebatur propter paupertatem, cuius redditur causa &c. Leui. 333. c. 4. F

Nec remissio, vel commutatio talis fiebat, nisi in sacrificijs, quæ erant necessaria ex lege, & non in eis, quæ erant voluntaria &c. ibid. 333. c. 4. K

In tribus locis inuenitur fieri commutatio in sacrificio propter paupertatem. Primo in sacrificio pro peccato, quando quis deberet offerre agnum anniculum, vel capram Leuitic. 5. Et commutabatur hoc in duos turtures, vel duos pullos columbarum. Secundo in pariente. Leui. 12. Tertio in sacrificio leprosi Leuitcii. 12. &c. Leuiti. 334. col. 1. B

Sacrificia pacifica erant ad gaudia ipsorum offerentium. Et sic offerentes poterant conuocare omnes amicos ad comedendum de his victimis. Dũ tamẽ essent mundi, vt possent intrare in sanctuarium. Num. tom. 1. 3. Reg. 29. c. 4. H

Sacrificia pacificorum, & holocausti, licet ordinata essent ad alios fines principaliter, tamen secundario proficiebant ad expiationem peccati. Nu. tom. 1. 222. c. 1. E

In sacrificio pacificorum pectusculum dicebatur pectusculum cõsecrationis, & armus dicebatur, armus separationis, sed quare sic. Numer. tom. 1. 254. c. 3. G

In sacrificio pacificorum armus, & pectusculum proueniebant in ius sacerdotum, cuius Nicolaus assignat causam, quæ non placet autori: qui aliã assignat &c. Deuteron. 100. c. 1. E

In omni sacrificio pacifico, & holocausto dandum erat libamentum. Num. 15. Et libamentum continebat quinque, scilicet similam, vinum, oleum, sal, & thus. Tria prima dabantur cum mensura, & duo vltima ad voluntatem offerentium. Et hæc omnia conseruabantur in sanctuario, cum esset vsus quotidianus sacrificiorum. 1. Paralipo. 114. c. 4. K

Carnes sacrificiorum pacificorum debebant comedi eadem die: si essent pro gratiarum actione. Et si pro voto, eadem die, vel sequenti. 1. Paralip. 161. c. 4. G

Sacrificium pacificum distinguitur per hostiam votiuam, & per hostiam in gratiarum actione. Leui. 7. 1. Paralip. 253. c. 3. G

Sacrificium pacificũ erat duplex, quoddam ad gratiarum actiones, & aliud ad obsecrationes. 1. Paralipom. 103. c. 1. A

In sacrificio pacifico, & in sacrificio pro peccato, non reseruabantur carnes ab vno die in alium: sed si aliquid superesset, cremabatur. Leu. 7. & 19. Mat. to. 7. 291. c. 4. G

Sacrificium pro peccato.

Sacrificia pro peccato tolum nebant in illis, qui totaliter erant subiecti ritui Iudaico. Exod. tom. 1. 145 c. 4. K

Sacrificia pro peccatis debebant fieri in altari tabernaculi. Alia autem poterant fieri in altaribus, quæ essent extra locum tabernaculi, aliquando ex causis specialibus &cæt. Exodi tomo primo 196. c. 1. C

Inter sacrificia pro peccato, & sacrificia pacifica, quid interfit. Exo. to. 2. 7. c. 2. E

Qui sacrificium offerebat pro peccato, ipsemet portabat animal coram sacerdote. Et ponebat manus suas super caput eius: quasi imprecãs ei omnia mala, quæ egisset. Leuiti. 4. & 5. Exod. tom. 2. 70 c. 2. B

Maiora sacrificia pro peccato fiebant secundum quod maiora erant peccata, vt sacrificiũ pro peccato sacerdotis, & sacrificium pro peccato populi maiora erant: quam peccatum principis, & alterius particularis personæ. Exod. tomo secundo 74. c. 4. F

In sacrificio pro peccato tingebantur cornua altaris, & non in alijs: quia in illo fiebat specialis expiatio. In alijs vero fiebat indirecte expiatio, & secundario &c. Exod. tomo 2. 80. colum. 1. C & 89. c. 1. B

Sacrificium pro peccato erat quodam modo dispositio ad alia sacrificia, sicut nunc quædam sacramenta sunt dispositiones ad alia sacramenta, vt pœnitentiæ sacramentum ad sacramentum Eucharistiæ, &cæt. Exod. tomo secundo. 80. c. 1. E

Sacrificia pro peccato erant duplicia, quædam facta de bobus, & quædam de minoribus animalibus, vt de capris, arietibus, & auibus. Primum erat pro maximis peccatis, s. pro peccatis sacerdotis, & populi. Secundum pro minoribus, s. pro peccatis principis, & personarum priuatarum. Et in istis tenebatur idẽ modus penè, qui tenebatur in pacificis. Nã decoriabat animal &c. In primis

verò

Universidad de Deusto Biblioteca

verò solus adeps cremabatur in altari holocausto rum cum duobus renũculis. Carnes autem cum pelle,& fimo, & cornibus cremabantur extra castra. Et hoc ad ostendendum detestationem peccatorum,pro quibus offerebantur,& ob hoc cum tota sua immunditia cremabantur, sic etiam vitula russa:Num.19.Et vitulus in consecratione sacerdotum Exo.29.Exo.to.2. 80.c.4.H
Sacrificia pro peccato, & pacifica non fiebant quotidie sicut holocaustum:sed in aliquibus festiuitatibus. Et satis paucis,vel cum populus ista obseruare vellet.Num.28.& 29.&c.Exod.to.2. 89.c.2.E.& 90.c.2.A
Sed bene duo agni', vnus mane ante ortum solis, & alter ante solis occasum.ibid. 89.c.3.K
In sacrificio pro peccato ex vitulo solum incendebantur adeps,& renũculi in altari.Sed si ex ariete, vel hirco,solum adeps cum renunculis,& cauda, vt patet Leuit.7.In sacrificio vero pro pacificis in cẽdebantur adeps, renunculi,& duo renes.i.lumbi.Leuitici 3 Exo.to.2. 81.c.2.C
In sacrificio pro peccato fiebant plures sanguinis aspersiones,& tinctiones,quam in alijs sacrificijs, &c.Leuitici.11.colum.4.G.Et aliquando istæ tinctiones fiebant septies scilicet intra sancta sanctorum contra propitiatorium,&cæt. Leuitici. 11. col.4.H
In quolibet sacrificio pro peccato tingebantur cornua altaris, aliquando altaris holocaustorum, & aliquando cornua altaris Thymiamatis, vt in sacrificio sacerdotis magni,& totius populi. Leuit. 38.c.1.D
In sacrificio pro peccato priuatæ personę offerri debebat tantum fœmella, quæ significabat minorem grauitatem peccati in persona priuata, quã in persona principis,&c. Leui. 39.c.1.E
Sacrificium pro peccato non poterat verè prodesse offerenti,nisi præcedente pœnitentia. Nam sine pœnitentia nullum peccatum actuale aboleri potest. Secus tamen cum aliquis incidebat sine culpa sua in aliquas immunditias,&c. Leuiticum 42. col.4.G
In sacrificio pro peccato nõ apponebatur thus propter multa Leuit. 43.c.4.G
Sacrificium pro peccato, & pro delicto differebant, secundum quod peccatum, & delictum differũt. Nam peccatum consistit in commissione, siue voluntaria,siue per ignorantiam. Delictum verò in omissione. Dicitur etiam delictum cum quis peccauit per commissionem. Et debuisset immediatè mundari secundum aliquam legem, & non fecit,&c. Leui. 54.c.3.K
Et erat differentia in his sacrificijs ibidem. 138.c.2.A. 194.c.1.A
Sacrificium pro peccato, quod fecit Aaron in octaua die a prima die consecrationis eius, fuit factũ pro peccato simpliciter & c. Leui. 72.c.1.D
Similiter & sacrificium pro peccato populi, quod ex hirco factum est eadem die. Leui. 72.c.3.H
Sed quare prius pro se, quam pro populo obtulerit. Leui. 75.c.4.F
Sacrificia pro peccato erant quædam attestationes reales, ac si verbo tenus homines ipsi protestarentur se esse peccatores. Leui. 74.c.4.K
Primum sacrificium, quod offerebat summus Pontifex post consecrationem, erat pro peccato,cuius duplex assignatur causa. Leuitic. fol. 74. colum.4.G
Quoties aliquis deberet offerre sacrificium pro peccato,& holocaustum, vel victimam pacificam, prius debebat offerre sacrificiũ pro peccato, quã holocaustum, vel victimam pacificam,&c.Leuit. 146.c.4.G.Num.to.1. 83.c.1.G
Sacrificium pro peccato potest dupliciter fieri. Vno modo ex determinatione,& compulsione legis, aut ex voluntate nostra absque lege. Si secundũ, & offerat pro peccatis suis, non conscius alicuius specialis peccati. Tunc potest dupliciter fieri, vel ex voto, vel spontaneè: si ex voto voueret quis aliquod animal, tunc offerens, sine aliqua determinatione,deberet offerre animal integrum, nec satisfaciebat offerendo animal habens caudam, & aures amputatas: quòd si vouerit tale animal in particulari, tunc bene potest,sicut si offerat spontaneè sine aliqua determinatione legis.Leui.250. col.1.B
Et animalia, quæ haberent aures,& caudam amputatas,non erant simpliciter immunda: sed solum ad votum soluendum, non tamen ad spontaneè offerendum.Leui. 250.c.3.G
In sacrificio pro peccato nulla dabantur libamina. Num.to.1. 74.c.2.C
Præter quam in emundatione leprosi.ibidem. 216. colum.1.C
In sacrificio pro peccato,quando fiebat pro magnis peccatis,offerebantur masculus,& pro paruis fœmella. Sed pro peccatis summi sacerdotis,& pro peccatis populi offerebatur vitulus, pro peccato principis hircus, & pro peccatis singularis personæ capra.Num.to.1. 73.c.4.H
In sacrificio pro peccato licebat offerre hircum, bouem,capram,arietem,& turtures,vel duos pullos columbarum,diuersis tamen casibus. Nu.to.1. 83.c.1.C.Iudæi tamen dicebant, quòd hircus offerebatur pro peccato in memoriam venditionis Ioseph,& c.quod probatur esse falsum. Num.to.1. 83.c.2.A
Sacrificium pro peccato fiebat,cum quis deliquisset in quibusdam,quæ lex iubebat expiari per sacrificium. Et hoc erat duplex,quoddam cremabatur totaliter extra castra,cum pelle,corio,& fimo.Aliud, quod totaliter ꝓueniebat sacerdotibus prẽter sanguinem fusum in gyro altaris. Nume.to.1. 73.c.4.G
Sacrificium pro peccato qualiter poterat esse ex voto.Num.to.1. 216.c.3.F
Sacrificij pro peccato duplices erant cæremoniæ, & c.Num.to.1. 222.c.3.K
Quotiescumque offerebatur sacrificium pro peccato,sacerdos semper orabat pro offerente. Leuit.4. & 5. &12. Similiter & quando offerebatur holocaustum,& hostia pacifica,&c.Nu.to.1. 222.c.4.K
Sacrificiũ pro peccato pro quibus offerri debebat. Ios.to.1. 153.c.4.H
Sacrificium pro peccato quare non fuerit oblatum in confirmatione legis.Ios.to.1. 153.c.4.H
Sacrificium pro peccato fiebat secundum obligationem legis in certis casibus: ad tollendum aliqua peccata,quæ erant contra cæremonias legis.Leu. 4.& 5. Et istud sacrificium erat tristitiæ. 1.Paralip. 173.c.3.K
Sacrificium pro peccato fiebat in certis casibus, & maximè quando peccatum erat per ignorãtiam ĩomissione alicuius cæremoniæ.1. Par.253.c.2.C
Sacrificiũ pro peccato poterat esse dupliciter. Vno modo ad istum sensum,ꝙ haberet tales cæremonias,quales habet tale genus sacrificij. Alio modo ad istum sensum, quod proficiat pro remissione peccatorum. Et isto mõ oĩa sacrificia erant ꝓ peccato:quia omnia proficiebant ad remissionẽ peccatorum.
catorum.1.Paral.253.c.3.F.Et quando quis sciebat peccabat contra Deum per superbiam, non expiabatur tale peccatum per sacrificia, sed per contritionem.Nume.15.1.Paral. 253.c.3.H
De sacrificio pro peccato,& cæremonijs illius.2.Paralipom. 24.c.3.G
Sacrificium pro peccato non offerebatur pro omnibus peccatis: sed solum pro quibusdam determinatis. Et per sacrificium pro peccato non remittebatur culpa, neque per aliqua opera cæremonialia veteris testamenti,nec etiam noui: sed solum per contritionem, nec pœnam etiam remittebant: sed solum ex deuotione offerentis sacrificia &c.2.Paral. 24.c.3.G
Sacrificia pro peccato erant instituta secundum legem, pro certis peccatis, & non proficiebant directè ad tollendum aliquid de pœna, vel culpa: sed solum ad obediendum legi, & exequendum eam.Nam si non offerebatur sacrificium pro illo peccato: Deus infligebat pœnam peccanti. Et si offerebatur non merebatur inde aliquid ipse offerens. Et sic verè lex vetus erat onus,quia magis obligatiua, & onerosa erat,quam vtilis.2.Parali. 24.c.3.H
Sacrificium pro peccato erat duplex,quoddam vocabatur sacrificium pro peccato, & alterum sacrificium pro delicto.Et ista differebant,quia peccatum,& delictum differunt.Nam peccatum dicitur sic ex commissione alicuius mali, & delictũ in omissione alicuius boni necessarij. Nec tamen erat offerendum sacrificium pro omnibus commissionibus, & omissionibus, sed præcipuè pro cæremonialibus,& in his, quæ erant per ignorantiam 2.Paral. 24.c.3.K
De sacrificijs, quæ fiebant pro peccato summi sacerdotis, & pro peccato populi, & pro peccato personæ priuatæ circa cæremonialia. 2.Paralipo. 25.c.1.A
De sacrificijs pro peccatis contra proximũ.2.Parali. 25.c.1.D
In sacrificio pro peccato, & hostia pacifica non reseruabantur carnes ab vno die in alium,sed si aliquid supereesset,cremabatur.Leuiti.7.& 19.Matt. tom.7. 291.c.4.H

Sacrificium de pane.

Sacrificium, quod de sola farina, & panibus fiebat, erat sacrificium pauperum.Leui. 16.c.1.E
In omnibus sacrificijs,quæ de pane fiebant,non debebat apponi fermentum.Leuit. 19.c.1.E
In sacrificijs de sartagine tripliciter ponebatur oleum.Leuit. 19.c.1.D

Sacrificium de volatilibus.

In sacrificio de volatilibus non apponebatur similia,vt quidam dicunt. Leuitic.139.colum.3.H. Sed oppositum est verum, vt probatur. Leuitic. 140.c.2.B
Numquam ex volatilibus fiebat sacrificium pacificum, ex quo auis non erat diuidenda. Leuitic. 135.c.4.H
Sacrificium ex auibus non fuit inuentum nisi propter pauperes &c.Leuit.5.& 12.& 14.Nume.to.1. 82.col.4.G

Sacrilegium.

Dicitur delictum,quo res sacra violatur &c. Iosue to.2. 163.col.4.1
Sacrilegium aliquod ad speciem quandam luxurię pertinet,quia dicit quandam defformitatem circa luxuriam.Matt.to.2. 159.c.3.G
Sacrilegium,cum sit quædam irreligiositas,& repugnat cultui diuino,inuenietur in omnibus illis vitijs, quæ sunt contra religiositatem, vel cultum diuinum, specialiter tamen reperitur in tribus, vel quattuor generibus vitiorum, scilicet, luxuria, furto, homicidio, & gula, & quando frangitur fides.Matt.to.2. 159.c.3.K
Sacrilegium solet vocari incæstus, & adulterium, sed hoc est largè.Matt.to.2. 159.c.4.F
Sacrilegium committitur in furto; primò,cum aliquis furatur rem sacram in loco sacro. Secundò, quando furatur rem sacram in loco non sacro, & quando furatur rem nõ sacram in loco sacro, de his omnibus habetur 17. quæst.4. §. sacrilegiũ. Matt.to.2. 159.c.4.G
Sacrilegium committit percutiens clericum, aut saltem manus violentas in eum apponens. 17. q. 4.cap.Si quis suadente diabolo,& capit.Sicut qui Ecclesiam &c.Matth.tom.2. 160.c.1.A
Sacrilegium committit quicumque sumit Eucharistiam in peccato,& etiam qui contra ritum Ecclesiæ susciperet,quasi contemnens.Matt.tom.2. 160.c.1.D
Sacrilegium committit, qui hæreticus efficitur. Matth.to.2. 160.c.1.E
Sacrilegium,quod est in luxuria, pertinet ad aliquã de alijs speciebus luxurię,vel ad multas,quod nõ fieret, si esset sacrilegium absolutè species luxuriæ.Matth.to.2. 160.c.1.E

Sacrum.

De rebus sacris comedentes, si laici essent, deberent esse mundi, in casu scilicet necessitatis, vt patet 1.Regum 21.de Dauid & pueris suis, circa panes propositionis. Et Matth.12.Leuit.235.c.2.C.Et requirebatur munditia ad comedenda ista propter duo in generali: primò ad literam,quia istæ oblationes,& sacrificia fiebant ad cultum diuinum. Et hoc,vt haberetur Deus in magna reuerentia. Et ideo si permitteretur,vt quilibet de eis comederet, vilescerent sanctificata &c. Secundò allegoricè, nam illa significabant illa,quæ futura erant in nouo testamento circa Christum,& maximè significabãt sacrificium corporis Christi. Et per comestionẽ illorum significatur comestio Eucharistiæ. Alia etiam causa assignatur in speciali. Leuitic. 236. colum.2.C
A rebus sacris prohibitus erat,qui erat contaminatus super mortuo,siue ad ministerium earum, siue ad comedendum, siue ad simpliciter tangendum. Leuiti.237.colum.3.I. Et assignatur multiplex distinctio circa tactum mortui. Leuitic. 237.c.2.E
Non sunt exercenda sacra in locis, in quibus sunt commissa crimina, nisi prius purgentur. Matth. tomo 7. 123.c.3.F
Res sacræ non possunt vendi,vt portę,mœnia,theatra,de quibus habetur instit.de re diui.circa principium. Leuit. 300.c.4.I
In sacris locis quare debeat esse munditia. Deuter. 121.c.4.H
Vocantur sacra omnia publica,vt plateæ Ciuitatis, mœnia portæ,& viæ: vt patet Institut.de re diui. §.sacræ quoq; res.Matt.to.2. 159.c.4.K
Quid dicatur sacrum,& quid religiosum quo ad cadauer humanum.Matth.tom.7. 113.c.4.F
Sacer locus positus inter duo prædia impedit seruitutem,ff.de seruitu.l.seruientes.§.vlt.Matth.to.3.

Sadoc, & Abiathar

Erant summi sacerdotes tẽpore Dauid, & ambo erant consecrati, & ministrabant.

Universidad de Deusto Biblioteca

strabant. 3.Reg.27.c.2.D. Et diuidebant inter se redditus pertinētes ad summū sacerdotem. ibid.
Sadoc summus sacerdos ministrabat in tabernaculo,quod erat in Gabaon tempore Dauid.Et tunc Abiathar ministrabat coram arca Domini, quæ erat in domo Dauid 1.Paralip. 189.col.4.F

Sadducæi. Negabant resurrectionem, & dicebant etiam non esse animas post mortem, nec esse angelos, nec quoscumque spiritus, contra quos Dominus est Matth.22.& Paulus Actu.22.& 23.Leuit.Matt.to.3.200 c.1.A
In casu Sadducæorum, de quo Matthæ.22. si septimus illorum fratrum habuisset ex vxore primi filium, reputaretur filius primi, & non alicuius aliorum.Ruth. 275.c.2.C
De Sadducæorum secta, qui in Hebræo dicuntur zadichim,idest,iusti. Et in Latino sermone iuxta sermonis consuetudinem, Sadducæi nuncupantur.Matt.to.1. 190.c.4.K
Sadducęi non dubitabant de resurrectione aliquorum hominum, sed de resurrectione generali. Matt.tom.4. 72.c.1.D
Sadducæi,& Pharisæi erant fide,& moribus discordes &c.Matth.to.4. 153.c.3.I
Sadducæi interpretantur iusti, quia in Hebræo dicuntur zadichim, & per formationem Latinam dicuntur Sadducæi. Et isti negabant resurrectionem generalem, & angelos, & spiritus esse, quæ omnia Pharisæi concedebant. Et de Sadducæis dicunt,quòd non recipiebant omnes libros veteris testamenti,sed solos libros Moysi, sicut Samaritani.Matt.to.6. 40.c.3.F
De Sadducæorum motiuis, quibus mouebātur negare resurrectionem mortuorum.Matth.tom.6. 41.col.1.A
Sadducæi, vt communiter tenetur, credebant animas perire cum corporibus, sic enim referunt Origenes, & Hieronymus. Matth. tomo 6. 41. col.2.B
Sadducæi erant Iudæi, & de gremio Iudæorum. Matth.tom.6. 41.col.4.F
Sadducæi quare posuerunt casum in suscitatione seminis de solis fratribus, cum suscitatio seminis ad alios pertineat præterquam ad fratres.Matth. tom.6. 64.c.2.A
Sadducæorum errores referuntur. Matth.tomo 6. 40.c.3.F
Sadducæi,cum potius debuissent Christum adiuuare, tentauerunt ipsum, propterea quòd esset illis odiosus,& infensus,sicut & Pharisæis. Matt.to.6. 40.c.4.H
Sadducæi negabant resurrectionem, spiritum, & Angelum, quia non credebant repugnare legi, nec Pharisæi,tenentes oppositum,poterant conuincere Sadducæos, quòd errarent.Matt.tom.6. 42.c.2.A
Sadducæorum error erat pessimus. Matth.tomo 5. 166.c.4.G
Sadducæi negabant suscitatos ab Elia, & Elisæo, cum non reciperent nisi libros legis Moysi.Matt. tom.6.42.col.4. I. Et ex suppositione eorum,qui negabant animas manere post corpora, vtramq; resurrectionem,scilicet,vniuersalem, & particularem habebant negare; tamen magis videtur, quòd negarēt solam resurrectionem generalem ad vitam immortalem, &quòd de hac erat discordia inter ipsos, & Pharisæos,vt probatur ex multis.Matth.to.6. 43.c.1.B
Sadducæi, licet non sperarent resurrectionem habebant motiuum ad bonum, & ad cauendum malom spheboni præsentis.Credebāt Deum esse potentem facere homini bonum in præsenti vita, & etiam inferre malum, sed istud est paruum motiuum &c.Matth.to.6. 43.c.4.F
Sadducæi quomodo poterant negare angelos,cum reciperent libros Moysi,in quibus fit mētio multoties de angelis.Matth.to.6. 44.c.1.B. Et facilius erat eis negare spiritus,quam angelos.Matt.to.6. 44.col.1.C
Sadducæi non recipiebant nisi libros Moysi,quia ita erat apud Iudæos diffensio de libris sacris,sicut de resurrectione, scilicet quia erant sub opinione, secus tamen de libris Moysi &c.Matt.t.6.44.c.3.K
Sadducęi interrogantes Christum.Matt.22.di.Moyses dixit, si quis mortuus fuerit &c. animo tentandi id dixerunt, volentes ostentationem sui facere, faciendo interrogationem Christo, quam soluere non posset, & ipsi glorioſi apparerēt &c. Matth.tom.6.45.c.1.D. Et interrogauerunt potius de resurrectione, quam de aliquo alio propter multa.ibidem. 45.c.3.F
Sadducæi posuerunt casum de fratribus solum,& non de cognatis mortui sine liberis.Matt.22 propter multa.Matt.to.6.64.c.2.A.Sed an prædictus casus fuerit sic in re,non constat, sed quòd fuerit possibilis.probatur ibidem. 64.c.2.B
Sadducęi volētes impugnare resurrectionem mortuorum illo argumento de septem fratribus, & vnica vxore & c.Matt.22.præsupponebant,quòd si esset resurrectio,in illa esset commixtio sexuū, & quòd quilibet haberet ibi vxorem. Matt.to.6. 65.col.2.D. Quibus suppositis,argumentum eorum non erat efficax,vt probatur ibid. 65.c.3.F
Ad Sadducæos tentantes Christum, respondit ipse directe.Matth.22.Cum alijs tentantibus,vel non respondebat, vel respondebat indirecte, & hoc propter multa.Matth.tom.6.65.col.4.F. Et non dissoluit Christus argumentum illorum negando illis consequentiam., sed ostendendo falsitatem præsuppositi, & hoc propter multa.ibidem. Et dixit illis, erratis, propter multa.ibidem. Et quod addidit, nescientes scripturas &c. erat causa erroris sui.Sed quomodo ista fuerit causa erroris, & quomodo applicetur ad propositum.ibid. 66.c.1. A
Sadducæi, & Pharisæi erant contra Christum, quia vtrosque in quibusdam impugnabat. Matt.to.4. 153.col.4.K
Sadducæi non puniebantur a cæteris Iudæis propter rea quia negabant resurrectionem, quia negare resurrectionem non putabant esse peccatum, vt ipsi iudicabant: quia non putabant illam contineri in lege Dei, vel in sacris libris. Matt.tom.6. 42.c.1.E
Inter Sadduceos, & Pharisæos erat contentio circa resurrectionem,tam specialem, quam generalē, tamen erat circa generalem ad vitam immortalem Matth.to.6. 43.c.1.B
Sadducæi arguūtur à Christo de negligētia,& ignorantia.Matth.to.6. 66.c.3.G
Sadducæis Christus imposuit silentium, non quòd crederent oppositum eius, quod prius credebāt, s. esse resurrectionem, sed quia non habuerunt, quid ei tesponderent.Matth.to.6. 123.c.1.A
Sadducæi, & Pharisæi licet inter sese essent contrarij,tamen contra Christum concordabant.Matt. tomo6. 123.c.1.D

Sagena. Genus rhetis est, quod magnam piscium capit multitudinem. Matt.c.4. 64.c.3.H

Sagena potest dici ecclesia, & prædicatio Euangelica Mat.to.4. 64.c.3.H

Sagum. Sagorum iuncturam in tabernaculo, nullo modo poterat venire super iuncturam cortinarum. Exo.to.2. 40.c.2.E
Duorum sagorum copulatio fuit facta duobus cubitis vltra diuisionem Sancti sanctorum, quia sagum maius,continens sex saga,ponebatur ad partem Orientalem versus Occidētem, vt probatur ex litera Exo.26.&c.Ex .to.2. 41.c.1.A
De coopertorio tabernaculi facto ex sagis. Exo. tomo 2. 39.c.4.K.& 192.c.1.D
Sagum est genus vestis militaris quadratæ.Iudi. 31. col.3.F

Sal. Salis pactum dicebatur sic apud Hebræos, quādo,scilicet,erat perpetuum,quia sal erat perpetuum,siue in bonum siue in malum. 2. Par. 174.c.1.A
Sal reddit terram sterilem, & ideo ab aqua diluuij, quæ salsa erat,terra facta est sterilis.Gen. 35.c.4.I. & 37.c.2.C
Sale eleminamus terras,quas volumus steriles esse in maledictionem,vt habetur Iudicum 9. & Genes. 35.c.4.I
Sal apponi iussit Dominus in omni sacrificio,& cęt. Leui.17.c.4.G. & 1. Paralip. 115.c.1.B. Cuius assignatur duplex causa,scilicet,tropologica. Leuit. 20.c.3.F. Et literalis similiter. ibid.
Sal significat prudentiam & discretionem.Leui.20. c.3.G
Sal fœderis Dei quare sic dicatur. Leuit.2.& Leuit. 20.c.4.F
Sal quamuis de aqua fiat, est tamen naturæ igneæ. Iudicum 93.c.1.A
Sal spargi in ciuitatibus, quæ committebant crimē læsæ maiestatis,ab antiquo fuit vsitatum,scilicet, ex quo cæperunt esse reges super terram.Iudi.93. col.1.B
Per sal intelligitur prudentia vel sapientia in prælatis Mat.to.2. 72.c.2.A
Quare prælati dicantur sal. Matth.to.2. 72.c.3.F
Sal posuit ecclesia in benedictione aquæ ad imitationem Elisæi.4.Reg. 19.c.2.A
Sal terram sterilem reddit. Mat.to.2. 72.c.3.H
Sale ciuitates aspersæ, vt inhabitabiles reddantur. Mat.to.2. 72.c.3.H

Salamandra. Potest per aliquod spacium manere in igne sine offensione.Gen. 7.c.4.K
Sed non potest diu viuere in igne.Sic etiam sunt alia corpora, quæ ad horam vel ad paruum tempus possunt esse in igne sine læsione, vt patet de nebeno ligno. Mat.to.7. 148.c.4.H
Sed quare salamandra aliquo tpe viuat in igne.ibid.

Sale. Vixit quatuor cētum triginta tribus annis, & mortuus fuit anno vitæ Iacob decimo octauo,vt probatur Gen. 57.col.1.C.1.Paralip. 35. colum.3.H

Salem. Salem,de quo Gen. 33. Videtur Auctori,quòd fuerit ciuitas Sichem,quæ bino mia erat, vt Bethel, quæ vocatur Luza.Gen.336. colum.2.C

Salua. Ieiuna, honestius facit quis opera quæcumque alicuius auctoritatis, quā alias. 1 Reg.to.2. 22. c.4.H

Salmanasar. A tempore quo Salmanasar duxit Isral captiuum in Assyrios vsque ad exitum de Aegypto,transierunt anni septingenti septuaginta septem.Et vsque ad orbem conditum fluxerunt tres mille quatuor cen tum anni, vno dempto,& vsque ad diluuium trā sierunt mille septingenti septuaginta octo, & vsque ad tempus, quo Abrahā venit de terra Chaldæorum in terram Chanaan fuerunt mille tercentum decem octo anni. 4. Regum 164. colum.1.C
Salmanasar non solum pugnauit contra Israelitas, quando duxit illos captiuos in Assyrios, sed etiā totam Syriam & Phœnicem pugnando, inuasit, &c.4.Reg. 164.c.2.C
Quare Salmanasar transtulit Israelitas in Assyrios. 4.Reg. 180.c.1.A

Salmantica ciuitas.

In Salmantica ciuitate eleuatur polus arcticus quadraginta vno gradibus, & decem & nouem minutis Gen.249 colum.2.A.Iosue tomo 1. 66. colum.1.B

Salmon. Rectè duxit Raab in vxorem,&c.Iosue to.1. 118.c.1.B

Salomon. Tria habuit nomina scilicet Salomon idest pacificus,& Coheleth.i. concionator,& Idida.i.dilectus Domini. Genes. 28.c.2.C
Salomon multos libros ædidit, qui non sunt apud nos,sed qui habentur,sunt tres,scilicet,Parabolæ, Ecclesiastes,& Cantica,&c.Gen. 8.c.2.E
Olim Iudæi voluerūt resecare Salomonis libros de canone Bibliorū,vel supprimere,ne prodirent in publicum, quia in ipsis erroneas sententias inueniebant;& hoc, quia nesciebant distinguere,vtrū à se, vel ab alijs dictas diceret, sed quia in vltimo eius capitulo dicitur:Finem loquēdi omnes pariter audiamus,time Deum, & mandata eius obserua,hoc est omnis homo. Ideo qui legerit, cautus sit,vt videat quid ipse à se dicat,vel secūdum vulgarem positionem narret.Gen. 28.c.2.E
Salomonis Cātica pertinent ad perfectos, &c. Gen. 28.c.3.F
Salomonis Parabolæ corrigunt mores hominum, quod pertinet ad minores & incipientes, qui mores corrigere debent.Gen. 28.c.3.F
Salomon dum dormiret factus est à Deo sapientissimus vna nocte. super Matth. tomo 6. 184.colum.3.I
Salomon in Ecclesiaste demonstrat vanitatem in cunctis rebus creatis,quæ sub sole sunt. Gen. 28. colum.3.G
Salomon in Canticis ecclesiam iungit & Christum. Gen. 28.c.3.H
Salomon anno quarto regni sui cœpit ædificare tēplum.Exo.to.1. 294.c.4.F
Salomon in senectute sua prauus extitit ex amore fœminarum Gentilium.vt patet 3. Reg. 1. Exod. tomo 1. 295.c.4.H
Salomon non excusatur, ducens in vxores mulieres Gentiles. super Exodum tomo secundo. 174. colum.2.B
Salomon obtulit mille hostias in sacrificium in die, qua introduxit arcam & altare in templum,vt patet 2.Paral.1.Exo.to.2. 72.c.3.H
Salomoni data est sapientia, cum esset puer, similiter & prophetia Danieli. Numer.tomo 1. 138. col.2.B
Salomon peccauit grauiter,eo quòd misit negociatores in Aegyptum, vt inde adducerent equos,vt patet 3.Reg.10.Deut. 96.c.1.A
Salomō habuit in stabulis quadraginta mille equos, & currum & equitum duodecim millia. Deuter. 96.c.1.B

Salomon ad ętatis sue annum vndecimum genuit, vt ait Eusebius,& Lucas Tuden. Deuterono. 97. col.1.D
Salomon multum peccauit in pluritate vxorum. Deuteron. 97.c.1.C
Salomon premebat populum multis tributis, vt diuitias congregaret. 3 Regum 12. Deuteronom. 97.c.1.D
Salomon habuit quasi septingentas vxores. 3. Reg. 11.1.Reg.to.1. 147.c.3.G
Salomon peccauit in multitudine vxorum,& concubinarum. 1.Reg.to.1. 152.c.4.H. Potest etiam dici, quòd Salomon non peccauit in habendo concubinas, nisi per accidens, quod poterat fieri multis modis &c.1.Regum tomo 1. 153. colum.3.F
Salomon accepit mulieres multas de gentibus illis,de quibus Deus vetuerat.3.Reg.11.1.Reg to.2. 156.c.4.G
Salomon institutus est rex viuente Dauid propter fratrum discordiam.2 Reg 44.c.1.D
Omnes successores Salomonis fuerũt infideles preter Ezechiam,& Iosiam.2.Reg. 44 c.3.G
A principio regni Salomonis vsque ad Christi natiuitatem fluxerunt quasi mille anni, quibus durauit regnum Salomonis 2.Reg. 45.c.1.D
An Salomon fuerit damnatus, problema est neutrum; Hebræi tenent communiter partem negatiuam, dicentes quòd egit pœnitentiam &c. Et hoc tenet etiam Isidorus libro de ortu, & obitu patrum,& idem tenent Hieronymus,& Ambrosius &c.2.Reg.47.c.4.G. Auctori tamẽ magis placet pars affirmatiua.ibidem.
Deus fecit regnare Salomonem,vt ipsemet dixit.3. Reg.3.propter multa,quæ sunt generalia ad omnes reges. Secundo propter multa, quæ specialiter concernebant ipsum Salomonem. 3. Regũ. 30.c.3.F
Salomon viginti erat annorum, aut plurium,quando data est illi sapientia a Deo & quando institutus est rex,viuente patre, erat quindecim.vel sexdecim annorum.3.Reg. 30 c.4.H
Salomon non fuit sapientior dæmonibus, quia dæmones excedebant in duobus Salomonem &c. 3.Reg. 31.c.2.E
Salomon fuit sapientior omnibus hominibus &c. præter Christum, & dominam nostram propter reuerentiam filij sui &c.3.Reg. 32.c.4.G
Salomoni, quomodo data fuerit sapientia.3.Regũ. 32.c.3.G
Salomon excedebat omnes homines in sapientia, quia habitus infusi, quos habebat erant plures quam habitus, quos homines per exercitationẽ habent,& clariores, & magis radicati &c. 3.Reg. 32.c.3.I.
Salomon habuit Prophetiam. 3. Regum. 33. colum.1.A
Salomoni non est data cognitio gestorum præteritorum,neque futurorum.3.Reg. 33.c.1.C
Quæ Salomon sciebat, erant pertinentia ad cognitionem naturalem, & hoc siue in vniuersali, siue in particulari, sciebat etiam artes mathematicas, & cæteras artes &c.3.Reg. 33.c.1.C
Salomon solum petijt sapientiam ad regendum, Deus dedit ei sapientiam naturalem,& alias vniuersas artes.3.Reg. 34.c.1.B
Salomonis sapientia non poterat perire sicut nostra,vt probatur.3.Reg. 34.c.2.A
Salomon non petijt a Deo sapientiam, nec aliquid aliud,sed dormiebat,& in somnijs visus est sibi petere sapientiam. Et Deus emisit illud somnium propter multa.3.Reg. 35.c.4 K
Salomon non peccauit accipiens in vxorem filiam Pharaonis regis Aegypti, vt probatur 3.Regum. 36.c.2.A
Salomõ circa vxores suas peccauit dupliciter, vno modo, quia ardẽtissimo amore copulatus est eis. Secũdo quia propter illas coluit idola.3.Regum. 36.c.3.I
Salomon constituit duodecim prefectos super duodecim partes terræ Israel, vt per duodecim menses anni prouiderent regi,& sic quilibet vno mense,ita vt nunquam deficeret cibus in domo regis. 3.Regũ 39.c.4.G. Et si annus Hebræorum haberet tredecim menses, vt contingebat iuxta computationem eorum per annos lunares, ille,qui prouidebat tunc mense duodecimo, prouidebat etiam mense tertiodecimo, vel dicendum q̃ isti præfecti ministrabant per singulos menses,& nõ erat inter eos ordo certus, ita vt alicui illorum semper competeret mensis primus. 3.Regum. 40.c.1.A
Iudæi insipientes putant Salomonem fuisse Dominum totius orbis.3.Reg. 31.c.3.G
Salomon dixit quindecim millia parabolarum,& quinque millia carminum, sed Esdras non transtulit plures parabolas, quam illas, quæ sunt in libro Prouerbiorum,nec plura carmina, quam illa quæ sunt in Canticis Canticorum. Et dicendum quòd fuerunt alij libri magni pluſquam isti, qui nunc non habentur, & tamen illi non fuerũt transcripti per Esdram,quando reparauit legem, & multa alia omisit &c. 3.Reg. 43.c.1.A
De Salomonis libris solum tres fuerunt conscripti ab Esdra,scilicet Parabolæ,Ecclesiastes,& Canticа, eo quòd isti continent moralem instructionem.3.Reg. 43.col.2.C
Quando Salomon incœpit ædificare templum Domini,solum regnauerat tribus annis,& vno mense &c.3.Reg. 47.c.4.G
Salomon ædificauit templum ex Dei determinatione, quia Deus dedit exemplar ipsi Dauid. Et Dauid dedit illud Salomoni.1.Paralip.28.3.Reg. 49.c.2.E
Tres domos ædificauit Salomon præter templum, scilicet, domum saltus libani, & domum aliam regiam,& domum pro regina vxore sua filia Pharaonis.3.Regum 60.c.1.B. Et dicebatur prima domus domus saltus libani, cum esset in Ierusalem propter duo.3.Reg. 60.c.4.K
Salomon peccaret,si non ædificaret tẽplum. 3 Regum. 74 col.4.F
Salomon etsi non faceret bella, habebat tamen vigros assignatos pro militia 3.Reg. 85.c.4.F
Salomoni apparuit Deus ter: primò in Gabaon: secundò,cum ædificaret templum: tertiò, iam ædificato templo,& dedicato. 3.Regum 81.c.4.H. 2.Paralip. 109.c.2.D
Salomon habebat duplices principes, quotidam,vt præessent exercitui, tam equitibus, quam curribus, quam peditibus, & isti erant ducenti quinquaginta. Et alios vt præessent operibus, & isti erant trecenti &c.3.Reg. 85.c.4.I
Salomon habebat singulis annis de redditibus terræ Israel sexcenta sexaginta sex talenta auri, excepto eo,quod offerebãt viri,qui erant super vectigalia.3.Reg. 90.c.1.C
Salomon erat sexaginta annorum,vel quasi, quando mortuus est.3.Reg. 98.c.1.C
Salomon vere sacrificauit idolis,non quia crederet illa habere aliquam deitatem, sed ne contristaretur vxores suas, quas ardenter amabat: sicut fecit Adam comedens de ligno vetito, ne contristaretur Heuam 3.Reg. 98.c.3.H
Salomon non peccauit occidendo Ioab iuxta altare.3.Reg. 26.c.1.A
Salomon non peccauit occidendo Adoniam fratrem eius.3.Reg. 22.c.3.I
Salomon non peccauit occidendo Semei, etiam si ageret contra iuramentum patris. 3. Regum. 19.c.4.F
Salomon fecit septem loculos thesaurorum circa sepulchrum patris sui Dauid, quod valde honorabile fecit.3.Regum 20.c.3.F 2.Paral.162.c.2.E. dicit loculos fuisse septem.
Salomon secundum Iosephum regnauit octoginta annos, sed secundum veritatem scripturæ nõ nisi quadraginta.3.Reg. 166.c.1.C
Salomon fuit vniuersaliter peccator. 3. Regum. 129.c.1.C
Salomon non desistebat colere Dominum etiam post ædificationem templorum idolorum, offerens sacrificia Domino ter in anno. Et ibat in tẽplum &c.3.Reg. 129.c.2.C
Salomon nihil fecit in templo, cuius prius non dedisset Deus Dauid descriptionem, & figuram. 1.Paral.28.4.Reg. 211.c.1.B
Salomon non legitur habuisse nisi vnicum filium,s. Roboã ex Naama vxore sua, de terra Ammonitarum.3.Reg.18. Et duas filias, quarum vna vocabatur Thapeth, quæ data fuit in vxorem Benadab, vni ex duodecim præpositis eius. 3. Regum.4. Et altera dicebatur Basemath, quæ data est in vxorem Achimaas, vni ex duodecim præpositis eius. 3.Regum 4. 1.Paralipom.55.col.3.K Matth.tom.5. 56.c.2.D.
Salomon non finiuit templum Domini,nisi vsque ad annum decimum regni sui cõpletum, & iam erat vndecimus.3 Reg 6.1.Paral. 90.c.2.C
Salomon, quando petijt sapientiam a Domino, erat viginti annorum, vel quasi. 1. Paralipom. 258.c.4.F
Salomon vnctus erat in regem, quando Dauid vocauit eum, & præcepit ei,vt ædificaret Domino Deo Israel.1.Paralip.22.1.Parali. 259.c.2.E
Salomon tenebatur ædificare templum Domino, ex mãdato patris sui, quod probabat habere causam ex mandato Dei &c.1.Paralipom.159.c.3.F. 325.c.3.G.2.Paralipom.34.col.3.F. Et tenebatur illud ædificare quam citius posset post mortem Dauid,& sic fecit.ibidem 325.c.3.G
Salomon non incœpit ædificare templum viuente Dauid, nec immediate post mortem eius propter multa.1.Paral. 325.c.3.G.& 261.c.2.A
Tempore Salomonis hostes Dauid fuerunt quieti propter multa.1.Paral. 261.c.3.K
Hoc nomen Salomon fuit impositum filio Dauid a matre sua instinctu Dei; nam Nathan prophetauit ad ponendum ei nomen ex parte Dei tempore,quo natus esset, & vocauit ipsum Idida, id est amabilem Domino &c.1.Paral. 262.c.1.A
Quomodo toto tempore Salomonis fuerit otium & pax in terra Israel.1.Parali. 262.c.2.B
Salomonem esse regnaturum super Israel, reuelatum fuit Dauid, priusquam nasceretur ipse Salomon.1.Paral. 323.c.2.C
Quare Salomon dicatur vnigenitus matris suæ. Matt.to.6. 49.c.4.G
Quare Salomon vocetur filius vnus Dauid. 1.Paral. 29.1.Paral. 335.c.2.E
Salomon ter fuit vnctus in regem, bis ante mortem Dauid. Et semel post mortem eius, vt quidam dicunt. 1.Paral. 342.col.C. Et non fuit ter vnctus, quia sic esset consuetudo, quòd reges pluries vngerentur, & si Saul vnctus fuerit bis, ideo fuit, quia prima vice fuit vnctus secretè. 1. Reg. 10. Sic etiam dicendum est de Dauid, qui ter vnctus fuit, prima vice secrete, secunda vice super Iuda, & tertia vice super totum Israel. In Salomone vero non fuit similis ratio, sed fuit bis vnctus propter discordiam &c. 1. Paralipomenon. 342. col.2. B. Et Salomon fuit verus rex per primam & secundam vnctionem sicut Dauid.Et poterat facere omnes actus regis,non tamen factus est rex,vt administraret tunc,sed mortuo Dauid, & licet essent duo reges,vnus tamen censebatur, eo quod vnus administrabat solum, & alius non fuerat factus ad administrandum. Et sic quantum ad ius regni Dauid, & Salomon erant æquales, tamen quantum ad administrationem Salomon erat, quasi non esset rex.1.Parali. 342.c.3.K
Salomonis gloria fuit in multis, scilicet in diuitijs, sapientia,& pace,& in istis excelluit omnes reges Israel, tam præcedentes, quam sequentes &c. 1.Paral. 343.c.3.K
Salomon, & Dauid regnauerunt supra duodecim tribus.Matt.to.5.
Cum dicitur.2.Paralip.1. quòd dicebatur Deus esse cum Salomone potest dupliciter intelligi, vno modo per gratiam, alio modo dirigendo opera eius ad prosperum euentum &c.2.Paralipo.4.c.4.
Deus magnificauit Salomonem,in sapientia diuitijs,& gloria,& in latitudine cordis.2.Paralipom. 4.c.4. H
Salomon cognouit se factum regem a Deo, multipliciter,& ideo 2.Paral.1.dixit: Tu me fecisti regẽ super Israel.2.Paralip. 10.c.3.F
Salomoni, quare Deus infudit sapiẽtiam de nocte, & non de die.2.Paral. 10.c.4.G
Sex modis poterat Salomon scire se accepisse sapiẽtiam a Deo,sed primus & sextus sunt verisimiliores, sextus tamen conuenientior, vt probatur 2. Paralip. 10.c.4.H
Ille, qui loquebatur Salomoni in somnis, quando data est illi sapientia, erat Deus, & non angelus. 2.Paralipomenon 11.col.4.H.Sed quomodo hoc vide ibidem.
Salomon fuit ditior, & locupletior, quam omnes reges,qui fuerunt ante eum, in quibuscumq; regnis essent, sed non fuit glorioſior omnibus, qui post eum fuerunt, & hoc communiter tenetur. 2.Paralip.12.c.1.B. Sed videtur dicendum quòd excelluit etiam reges futuros post eum in regno Israelitarum, & potest dici etiam quòd fuit ditior, & glorioſior omnibus regibus terræ quarumcumque gentium, & tunc est æquiuocatio in gloria & diuitijs &c.2.Paralip.Sed primum videtur securius.ibidem 12.c.4.F
Salomoni prius multò data est sapientia,quam diuitiæ & gloria,propter multa.2.Paral. 14.c.2.C
Salomon habuit quadraginta millia equorum currilium,& habuit currus mille, & quadringentos, & hoc ad laborandum per vices, & mutandum eos per currus, faciendo eos, qui laborauerunt, quiescere, vel dicendum quòd plures habebat currus,sed isti mille & quadringenti erant electi. Similiter dicendum erit de equis &c. 2.Paralipo. 15.col.2.A. Nec Salomon peccauit habendo tot equos &c.ibidem. Et habuit tot equos,& currus multis de causis.ibidem.

Universidad de Deusto
Biblioteca

In Salomone non est inuentum aliquid dignum reprehensione vsque ad senectutem suam, quia tũc mulieres peruerterunt cor eius. 3. Reg. 11. & 2. Paralip. 15. c. 2. E
Similiter in senectute corruptum est cor eius in cõgregatione auri & argenti. ibid. 16. c. 2 C
Salomon non peccauit habendo magnam multitudinem auri & argenti, & c. 2. Paralip. 16. c. 1. C
Salomoni primo data est sapientia, deinde diuitiæ magnæ, & postea ædificauit templum Domino, vt quidam opinantur, sed non fuit sic, vt probatur. 2. Paralip. 16 c 4. H
Sed dicendum quòd Salomon non habuit diuitias magnas ante ædificationem templi, sed aliquo tẽpore ante mortem suam videlicet post medium temporis regni sui. vt probatur. 2. Parali. 17. c. 1. E
Salomon habuit maximas diuitias ex negotiationibus. 2. Paral. 17. c. 1. D
Salomon ædificauit tres domos præter templũ Domini. 2. Paral. 27. c. 2. C. Nec illas ædificando peccauit, etiam si plures ædificasset. ibid. 27. c. 3. K
Salomon non peccauit sed metuit, offerendo sacrificia in via, qua adducebatur Arca fœderis de domo Dauid in templum. 2. Paral. 67. c. 3. F
Salomon fecit octoginta mille stolas byssinas proleuitis cantoribus ad cantandum hymnos, vt dicit Iosephus 8. Antiquit. 2. Paralip. 75. c. 4. K
Salomon, visa nebula, quæ templum repleuerat, & atrium sacerdotum, & c. Conuersus ad populum, cœpit loqui illa, quæ referũtur. 2. Paral. 6. propter multa. 2. Paral. 78. c. 4. K
Salomon non peccauit orans, quòd Gentiles orantes in templo suo, exaudirẽtur, vt probatur. 2. Paralip. 91. col. 4. F. Et de facto exaudiebantur: si deuotè, & ex toto corde orarent. Licet Iudæi nunc, & Saraceni non exaudiantur: quia necessario sunt in peccato mortali, cum lex Euangelica obliget omnem hominem ad sui obseruantiam, & c. 2. Paralip. 92. c. 1. E
Finita oratione Salomonis descendit de cœlo. 2. Paralip 7. Et descendit ad duo. Primo ad ostendendum, quòd exaudita fuerit oratio Salomonis & c. Secundo ad signãdum acceptationem sacrificiorum, & c. 2. Paral. 96 c 1. A
Et misit Deus potius ignem, quam aliquid aliud propter duo. Primo ex conditione operis. Secundo, quia acceptatio diuina designat in missione ignis de cœlo, & c. ibid. 96. c. 2. C
Et ille fuit verus ignis, & non solum apparens. Et non descendit realiter de cœlo: neque de sphera ignis, vt probatur ibidem. Sed dicendum, quòd descendit de infima regione aeris, & c. ibidem. Et pauco tempore durauit scilicet non nisi quam diu cremata fuerunt sacrificia. Et istum ignem præcessit nebula paruo tempore in eadem die scilicet per vnam, vel duas horas, & assignatur ordo. ibidem. 97. c. 4. I
Et tam nebula, quam ignis iste fuerunt necessaria, vel saltem conuenientia propter duo. ibid.
Et ille ignis cremauit tãm sacrificia, quæ tunc erant in pauimento atrij posita, quam quæ erant super altari, quibus adhuc non erat suppositus ignis. Et potest dici, quòd sacerdotes, ideo non supposuerant ignem: quia orabant, vt veniret ignis de cœlo, vel quòd aliquis propheta diceret, quòd ventrus erat ignis de cœlo. Potest etiam dici, quòd sacerdotes non sperabant ignem de cœlo. Sed sperabant, quòd Salomon finiret orationem suam ad supponendum ignem. Et cum finiret orationem statim venit ignis de cœlo, & cætera. 2. Paralipo. 98. c. 1. E
Salomoni apparuit Deus in somnijs, quando dixit illi, quòd exaudierat orationem suam. Et vt illi promitteret bona, quasi pro aliquali remuneratione laboris. 2. Paral. 7 & 2. Paral. 109. c. 2. A
Et ista apparitio fuit facta Salomoni tredecim annis post orationem eius, vt probatur. ibid.
Et conueniens fuit, vt Salomoni loqueretur Deus, ad significandum illi acceptationem suæ orationis. Et multa alia, quæ non poterant significari p ignem descendentem de cælo finita oratione, & c. ibidem 109. c. 4. G
Hiram rex Tyri dedit Salomoni ciuitates quasdam, vt dicitur 2. Paralip. 8. Quæ fortè erant inter mixtæ vrbibus Israel. Et Salomon dedit illi viginti oppida in Galilæa inferiori, quę est iuxta Tyrum. 3. Reg. 9. Quæ tamen displicuerunt regi Tyri. Et ex tunc appellata est terra, illa illa terra Chabul, in lingua Phœnica. 2. Paral. 113. c. 1. D
Salomon habebat equos ad duplicem vsum: quodam scilicet pro curribus, & alios ad equitãdum in eis. Et primi equi appellabantur quadrigæ. similiter dicebatur equi curriles, & c 2. Paralip. 114. colum. 3. G
Salomon subiecit sibi terram montis Libani, quæ habitabatur a Chananeis, qui vsq; tunc non erant subiecti Israelitis, & illos, & quoscunq; alios Chananeos, qui non fuerant subiecti tempore aliorũ regum, & c. 2. Paral. 114 c 4. F
Salomon ædificauit in mõte Libano aliqua magna ædificia ad delectationem habitationis. 2. Paralip. 114. c 4. H
An Salomon peccauerit subijciendo Chananæos in tributarios, & non occidendo eos, non constat. Nam videtur ex vna parte, quòd sic, vt pateret ex præcepto Dei, Deut. 2. & Num. 33. & Iosue 23. & Iudi. 2. & c. & 2. Paral. 115. c 3. I
Sed his non obstantibus videtur, quòd non peccauerit, vt probatur ibid. 115. c 4. G
Licet Salomon sciret, quòd pro tempore suo non erant futura bella, opus tamen erat, vt haberet apparatum bellicum propter multa. Primo, quia dicta sacræ scripturæ non sunt intelligenda secũdum omnem rigorem terminorum: sed ciuiliter & c. 2. Paral. 117. c. 2. B
Cibus quotidianus Salomonis erant triginta chori similę, & sexaginta chori farinæ, decem boues pingues, & viginti boues pascuales, & cẽtum arietes excepta venatione, ceruorum, & caprearum bubalorum, & auium altilium. 3. Reg. 4. & 2. Paralip. 122. c 4. F
Salomon dedit Reginæ Saba multo plura dona, q̃ ipsa dederat Salomoni. Et hoc conueniebat magnificentiæ Salomonis propter multa. 2. Paralip. 124. c. 3. H
Salomon, ex tributis ordinarijs regni sui, & aliarum gentium soluentium tributa ipsi habebat sexcenta sexaginta sdx talẽta auri quolibet anno. 2. Par. 126. c. 3. H
Salomon fuit rex ditissimus, ꝓpter duo. Primo propter subtractionem sumptuum in bellis, qui solent fieri magni, à quibus Salomon fuit liber toto tempore vitæ suæ. Secundo per appositionem pecuniarum per multos modos, & cæt. 2. Paralip. 131. c. 4. F
Salomonis gloria, & maiestas refertur. 2. Paral. 131. col. 4. F
Summa equorũ Salomonis designatur in quatuor locis scilicet 2. Paralip. 1. & 9. & 3. Reg 4. & 10. Et duo loca cõcordabant inter se. Alia duo inter se. Et

duo discordant à duobus, & c. 2. Paralipome. 133. c. 1. C. Sed assignatur concordantia. ibid.
Salomon non peccauit multiplicando sibi equos: quia non multiplicatur ad opprimendum populum: nec ad gloriandum in se ipso, & superbiendo contra Dominũ: quia in principio regni sui non fuit deprauatum cor eius. 2. Reg. 11. 2. Parali. 134. c 2. E
Salomon ante senectutem non peccauit in pecuniarum acquisitione: sed in ipsa senectute. 2. Paralipom. 134. c. 3. K
Salomon ante mortem suam apud sepulchrum suum fecit octo loculos, quos auro, & lapidibus præciosis replenit, & magicè id fecit, ita vt non liceret cuilibet illos inuenire, vel si inueniret, nõ posset inde quidquam eripere. Et vnus istorum loculorum fuit apertus tempore Ioannis Hircani, & alius tempore Herodis, & c. 2. Paralipomen. 167. c. 3. F
Vxor prima Salomonis dicitur filia Pharaonis, nõ quidem prima tempore, sed dignitate, & c. 2. Par. 168. c. 3. H
Salomon ex tot vxoribus, quas habuit, non habuit nisi vnicũ filium. s. Roboam, & illũ habuit prius quam multiplicaret sibi mulieres, & c. Matt. to. 5. 86. c. 1. B
Salomon nõ increpatur, ꝙ habuerit plures vxores: sed quia illæ auerterunt cor eius à Deo, ita vt coleret idola. 3. Reg. 11. Mat. to. 5. 86. c. 1. C

Salphaad Filiæ Salphaad dicebant nomen patris sui tolli de familia sua: sed quomodo sic. Num. to. 2. 87. c. 4. I. Sed quomodo intendebant reparare istud inconueniens. ibidẽ. 88. c. 1. B. Sed quid fieri deberet, si Salphaad reliquisset filios paruulos post mortem. ibid. Sed quo modo se haberent filiæ Salphaad ne tolleretur nomen patris de familia sua. Nu. to. 2. 88. c. 4. F

Saluare Deus saluat nos sua misericordia, & non ex puris operibus nostris. Matt. to. 3. 284. c. 1. B
Saluare propriè est à malo liberare, & c. Matth. to. 6. 278. c. 1. E

Saluari Nullus est homo, qui saluari non possit, dum viuit. Mat. to. 5. 32. c. 3. F
Extra ecclesiam nemo saluatur. Mat. to. 5. 66. c. 2. C. & 244. c. 2. C. & to. 6. 18. c. 2. D
Nemo saluatur nisi per Christi sanguinem. Matth. to. 5. 199. c. 1. B
Homo dicitur saluari multipliciter secundum differentiam malorum. Mat. to. 6. 278. c. 2. A
Quicunque saluatur, assequitur certum gradũ gloriæ. Mat. to. 7. 91. c. 4. K
Homines primæ ætatis saluabantur in lege naturali. Mat. to. 7. 250. c. 1. A
Homines saluandos, & damnandos, neque sciũt dæmones, nec angeli. Mat. to. 5. 33. c. 2. B

Saluator Ad hoc, ꝙ aliquis dicatur saluator: duæ conditiones requirunt. 4. Reg. 132. c. 2 A
Saluator absolutè dicitur ille, qui à morte ęterna liberat, vt fecit Christus. Matt. 278. c. 2. A

Salus Post salutem animæ nihil est homini magis necessarium, quam corporis sustentatio. Matt. to. 4. 94 c. 2. E
Salus nostra non est directè in manibus nostris, vel immediatè, vt melius dicitur. & c. Ios. tom. 2. 47. col. 1 D
Omnium hominum salus in morte Christi posita est. Mat. to 5. 184. c 2. E
Petentibus à Deo viam salutis reuelat illam, mittẽ do eis doctores, vel alias. Mat. to. 5. 276 c. 4. G
Bonũ salutis est triplex. Mat. to. 6. 35. c. 4. I
Omnia, quæ sunt de necessitate salutis, sunt in potestate nostra. Mat. to. 4. 268. c 1. A
De salute, quæ est in Christo. 1. Paralip. 18. c. 4. G
Circa salutem nostram Deus non facit quidquid potest, sed quidquid iustum est, & sufficiens. Nam nulli deest sufficiens principium ad salutẽ. Matt. 286. c. 3. I
Salutis humanæ conseruatio debet præponi obseruationi festorum, & c. Mat. to 4. 2. c. 1. D

Salutare Illos, quos obuios habemus introductum est ex communi consuetudine, quasi pro lege, & c. Mat. to. 2. 248. c. 3. H
Salutare proximos pertinet ad charitatem, & est vnũ de signis charitatis, sicut benefacere, & orare. Ex se tamen non est actus charitatis, vel amicitiæ. Mat. to. 2. 257. c. 3. G
Salutare alios est dicere illis verba imprecatoria sasalutis, qualia homines solent dicere aliis, quãdo sibi occurrunt. Mat. to. 6. 181. c. 2. A

Salutatio Inter homines licita est, immo meritoria, & valde conueniens Ruth. 244. c. 2. E
Duplex est salutatio. Vna ad præsentes & altera ad absentes: ad p̃sentes fit salutatio verbis, & ad absentes literis dimissorijs, & c. Mat. to. 6. 181. c. 3. K
Salutatio est aliquo modo necessaria, non propter se ipsam, sed propter vitandum scandalũ, ex cõmuni consuetudine, vt. s. non putetur quis inimicus alterius, aut eum contemnens, & c. Matt. to. 2. 248. c. 3. H
Apostolus in omni epistola apponit salutationem. Mat. to. 6. 181. c. 4. F
Salutationes non sunt illicitæ, sed bonæ, & approbatæ tam à Christo, quam ab apostolis: tam illæ, quæ fiunt voce, quã quæ literis. Et p consequens licitum est eas appetere, & quando Pharisæi arguuntur, non ideo arguuntur, quia salutationes appetebant: sed quia illas volebant ad innanem gloriam. Nam in foro salutari cupiebant, & c. Et si Christus prohibuit apostolis, ne salutarẽt in via, non prohibuit: quia malum: sed quia sic conueniebat illis ex ratione officij, ad quod mittebantur. Mat. 5. Sed nos tenemur ad ista, & c. Mat. to. 6. 181. c. 3. K

Samaria Erat metropolis regni Israel. Gene. 21. c. 1. B. Sicut Ierusalem in regno Iuda. Mat. to. 3. 234. c. 1. D
Samaria sic dicta est: quia ædificata est in monte Somer, & aliquando est nomen vrbis, & aliquando est nomen prouinciæ, quæ ciuitas pstea dicta est sehaste, & deinde ab Augusto Cæsare, cæsarea, in hac quæsiuit Christus à discipulis, Quem dicunt homines esse filiũ hominis. Mat. 16. In hac sepultum est corpus beati Ioan. Baptistæ inter Elisęũ, & Abdiam prophetam: sed postea combustũ est corpus Ioannis à Iuliano apostata præter caput, & præter digitum, quo Christum demonstrauit. Gene. 21. c. 1. E. & 52. c. 4. G
Samariã ædificauit Amri Rex Israel. Gen. 52. c. 4. F. Et imposuit illi illud nomen, qđ erat nomen alterius ciuitatis, & c. 3. Reg. 150. c. 4. H
Samaria prouincia potuit contingere, vt nominaretur sic à Samarite filio Chanaan. Sed alij dicũt, ꝙ a Somer Domino montis, vbi postea ædificata est ciuitas Samariæ, & hoc potius videtur tenendum. Gen. 52. c. 4. G
Pro Samaria in hebræo dicitur Simon. Iosue to. 2. 1. c. 3. I

Sama-

Samaria ædificata est, diu tempore Roboam, & le 16. Iosue to. 2. iso regno inter Israelitas roboam, vt patet. 3. Reg. 1. c. 3. I

Samaria solennis ciuitas ex Iudæi construxerunt. 3. at in terra Chanaã, quã Reg. 16. & dicta est sicà monte Somer, in quo co structa est. 1. Reg. to. 1. 6. c. 2. A

Samaria prima, cõdita est à Samareo filio Chanaã. Et fuit ciuitas regalis tem 1. Paralipom. pore Chanæorum, &c. 33. c. 2. C

Samaritanus. Samaritani Deum verũ ti mebant, & cum hoc deos suos colebãt. Exo. to 1. 77. c. 4 H. Iudi. 21. c. 3 G

De Samaritanorum gente, o rtu, & conuersatione. 1. Reg. to. 1. 6. c. 2. A

Samaritani Israelitæ peccau erunt grauiter occidẽdo filios Achab ad præcep tum Iehu, vt probat. 4. Reg. 108. c. 2. B

Illi populi missi in Samariam à rege Assyriorum, li cet multo tempore colere nt deos gentium cum Deo Israel. Postea tamen cœperunt colere vnicum Deum, quanquã non ita perfectè, sicut Hebræi, &c 4. Reg. 171. c. 2. E

De Samaritanorum conditi one tempore Christi. 4. Reg. 173. c. 1. C

Sacerdos missus ad Samarita nos ex his, qui adducti sunt captiui, ad Assyrios, u on erat de genere Aaron: sed de illis, quos constituerat sibi Ieroboam. Et iste sacerdos docuit ill os colore Deum verũ. 4. Reg. 169. c. 3. I

Sacerdos, qui introduxit cu ltum Samaritanorum, non dedit eis plures sacro os libros quam quinque libros Moysi. Mat. to. 6. 44. c. 3. F

Samaritani nõ recipiebant nisi quinq; libros Moysi. Quia tunc alij non era nt scripti. 4. Reg. 173. co. 2. D. Mat. to. 6. 44. c. 2. D

Cum Samaritanis non communicabant Hebræi in cibo, & potu, nec in alijs generibus communicationis: nisi ipsi redire nt o mnino ad cultum Hebræorum. 4. Reg. 173. c. 2. E

Samaritani erant æmuli Hebræorum, & aduersabãtur eis quantum pote rant, vt patet 1. Esdræ. 4. & 5. Et Neemiæ. 4. 5. & 6. & inuidebant Hebræis valde 4 Reg. 173. c. 3. I

Samaritani quidam te mpore Christi inuidentes Iudæis polluerunt ter nplum Ierusalem, vt non celebrarent phase. Proiecerunt enim per portas tẽpli occulte ossa mortuorum. Et sic omnes Iudæi intrantes mane templum polluti sunt per septẽ dies, & cessaueru nt à celebratione Phase & c. 1. Paralipom. 116. c. 4. K

Samaritani nec erant omnino Iudæi, nec omnino Gentiles. Erant tamen Gentiles origine, de quorum origine, & religione. Matt. to. 3. 234. c 4. G

Samaritani odiosi erãt Iudæis propter multa. Matt. to. 3. 235. c. 1. D

Samaritani non erant de stirpe Iudæorum: sed Gẽtilium, translati de terra Mœdorum, & Persarũ in terram Israelitarũ. Et solũ recipiebant quinq; libros Moysi, & legales exercebant cæremonias. Alios tamen libros non recipiebant, nec Samaritani erant sub potestate Iudæorum: sed separati habitabãt in ciuitatibus Samariæ, & c. Matt to. 6. 41. c 4. G. Et assignatur ratio, quare non reciperẽt nisi quinque libros Moysi. ibid. 44. c. 2. E

Caphedon Samaritanus dixit se esse Messiam. Mat. to. 6. 270. c. 4. K

Samech. Litera hebraica est durioris prolationis, quam sin, vt patet cum Sabat scribitur per vtranque Et sic dicitur Chus primo genitus Cham habere filium primogenitum nomine Saba, quod scribitur per Samech. Et alius scribitur per Sin, qui fuit filius Regma nepotis Cham. 1. Paral. 31. c. 1. A

Samson. Fuit de tribu Dan, de quo exponitur illud, quod dixit Iacob. Gen. 49. de tribu Dan. s. Fiat Dan sicut coluber &c. Genes. 409. c. 3 G. Num to 1. 84. c. 3. G

Samson ideo perdidit fortitudinẽ: quia capilli eius tonsi sunt. Cũ tamen esset Nazareus. Iud. 16. Numer. to. 1. 69. c. 1. C

Samson habuit illas tantas vires supranaturaliter. Num. to. 2. 15. c. 1. A. & Iud. 147. c. 3. G

Samson ponitur vltimus in lib. Iud. sed post cũ fuit Heli, qui fuit iudex, vt patet 1. Reg. 1. & 4. Ios. to. 1. 4. col. 1. E

Matrimonium inter Samsonem, & Dalidam erat simpliciter illicitum: nisi motio diuina illud excusasset. Ios. to. 1. 118. c. 1. A

Samsonis conceptio fuit supernaturalis: sed non pu re supernaturalis, & c. Iud. 130. c. 4. F

Parentes Samsonis obligabantur carnaliter conuenire post angelicam denunciationem, & c. Iudic. 131. c. 2. A

Matri Samsonis non præcepit Deus, vt non biberet vinum: neque siceram, nec aliquod immundum manducaret, quatenus hæc pertinebant ad Nazaræos: sed voluit, quòd seruaret quandam mundiciam. & reuerentiam, & c. Iud. 132. c. 3. H

Samson non fuit sanctificatus in vtero, sicut Ieremias, vel Ioãnes Baptista: quia peccauit sæpe mortaliter. Fuit tamen sanctificatus ex vtero: qa prius quam exiret de vtero: fuit obligatus seruare cæremonias Nazarçorum, & c. Iud. 133. c. 2. A

Mater Samsonis obligabatur seruare cæremonias scilicet non bibere vinum, & c. vsquequo pareret. Et potest etiam rationabiliter dici, q vsquequo filius ablactaretur, & c. Iud. 131. c. 1. E

Samson obligabatur seruare cæremonias Nazaræorum ex præcepto. Iud. 134. c. 2. C

Et si, suadentibus parentibus, nollet obseruare votũ Nazareorum, erat auctoritate iudicis, & sententia lapidandus, quod dupliciter poterat fieri. Iud. 134. c. 2. D

Quare Samsoni iussum fuerit, vt esset Nazarçus. Iudic. 135. c. 1. E

An Samson peccauerit accipiendo sibi vxorem de filiabus Philisthijm, problema neutrum est, licet Rab. Dauid Camhi dicat, quòd non peccauit. Similiter & Nicolaus. Iud. 142. c. 1. B

Parentes Samsonis, dando Samsoni vxorem de filiabus Philisthijm, an peccauerunt vel non, problema neutrum est. Iud. 142. c. 2. E

Samson non peccauit occidendo triginta viros Philisthinos, quos spoliauit, & c. Iudic. 14. vt probatur

Samson non poterat accipere in vxorem sororem vxoris suæ secundum legem Hebræorum. Iudic. 149. c. 1. C

Samsonis iudicatura fuit spatio viginti annorum, qui computantur post mortem Abdon iudicis ferè duobus annis ante natiuitatem Samsonis. Et tunc tota vita Samsonis debet poni fuisse ad plus decem & octo, vel decem & nouem annorum, in qua ætate mortuus est. Iudicum 156. c. 1. E

Samson sciebat, quòd si tonderetur caput eius, cessaret statim fortitudo sua. Iudicum 161. collum. 4. F

In Samsone erant vires immanentes: nec illæ erant in capillis, sed in membris operatiuis, vt in manibus

bus, pedibus, & c. Et erant vires tanquam spiritus mouens ipsa membra. Capilli tamen eius erant causa, sine qua non vitium suarum. Iudicum 161. colum. 2. E

Samson perderet etiam fortitudinem, si biberet vinum, aut siceram, & c. sicut in tonsione capillorũ. Iud. 163. c. 1. A

In Samsonem apostrophat Auctor. Iudic 164 collum. 2. E

Solus Samson inter iudices Israel permissus est cadere in manus hostium, & apud eos mori propter multa. Iudic. 165. c. 1. A

Sed quòd statim, vt eum cœperunt, non occiderint Philisthijm, duplex fuit causa. ibid. 165. c. 1. D

Samsonem voluit Deus mori occidendo Philisthinos, propter multa. Iudi. 168. c. 2. C

Samson non peccauit occidendo se cum Philisthinis, vt probatur Iud. 168. c. 3. H

Inter Samsonem & Ionatham filium Saulis assignatur triplex differentia. 1. Reg. to. 1. 213. c. 4. G

Samsoni inspirauit Deus vt se occideret, vt sic occideret multos de Philisthinis. 1. Regum to. 2. 189. col. 1. A

Samsonis voluntatem Deus inclinauit, vt acciperet vxorem de filiabus Philisthinorum: sed ipse nesciebat quare inclinaretur ad hoc: sed solum cognoscebat, quòd inclinaretur nimis, & quòd placebant mulieres illæ in oculis eius: neque sciebat dare aliam causam voluntatis suæ. 1. Paralipom. 85. c. 4. I

Solus Samson excusatur ab homicidio sui ipsius: quia id fecit instinctu Spiritus sancti iubentis hoc, qui per illum miracula faciebat, & c. Matth. to. 2. 94. c. 3. F

Samuel Propheta nõ erat de sacerdotibus, sed de leuitis. Gen. 71. c. 1. A. & Ios. tom. 1. 173. c. 3. H

Et tamen portabat Ephod lineũ. Exo. to. 2. 76. c. 3. F.

Et fuit iudex. Num. to. 2. 70. c. 1. E

Samuel maioris auctoritatis fuit in populo q Elias. Exod. to. 1. 198. c. 3. K

Samuel, cum non esset sacerdos, sed tantum leuita, obtulit sacrificium extra sanctuariũ: nec ex hoc reprehenditur, propterea quia Deo inspirante id fecit. Leuit. 124. c. 3. F

Mater Samuelis, cum adhuc puer esset, vouit cum Deo, vt tota vita sua maneret coram Domino, & ita fuit, vt habetur. 1. Reg. 1. & 2. Leui. 324. c. 2. E

Samuel scripsit librum Iosue, & librum Iudicum. Ios. to. 2. 113. c. 2. D

Samuel fuit de tribu Leui, de familia Chaatitarum. Iudic. 4. B

Samuel quot vixerit annos, non constat. Creditur tamen verisimiliter, quòd quando obijt, habuit plus quam septuaginta annos. 1. Reg. t. 1. 86. c. 1. B

Samuel historia texitur in primo lib. Reg. eo quòd ipse fuit occasio introducendi reges inter Israelitas. 1. Reg. to. 1. 3. c. 1. A

Samuel habuit officium sacerdotales ex diuina dispensatione. 1. Reg. to. 1. 20, c. 3 G

Samuel in Hebræo, vt quidam dicunt, interpretatur exauditio mea: sed dicendum, q interpretatur petitio, vel petitus. 1. Reg. to. 1. 31. c. 1. E

Samuel mater non se præsentauit in tempore purificationis coram Domino, ex quo erat mater leuitæ. 1. Reg. to. 1. 32. c. 3. H

Samueli licebat offerre hostias in quocunq; loco vellet. Id tñ faciebat instinctu Dei. 1. Re. to. 1. 178. c. 4. I

Samuel toto tempore vitæ suæ fuit occupatus in bonis, & c. 1. Reg. to. 2. 65. c. 2. A

An fuerit Samuel, vel anima eius, ille, qui fuscitat est Pythonissam, sunt opiniones, quas recitat Augustinus ĩ Epistola ad Felicianũ. Prima est, q iste, q fuscitatus est, potuit esse Samuel, & c. Alia, q non fuit nisi dæmon, & non Samuel, & huic adhæret Augusti. 18. de Ciuita. 1. Reg. to. 2. 167 c 1. E. Sed Nicolaus tenet, q fuerit Samuel, quod ẽt mihi videtur tenẽdum inquit auctor, saluo meliori aliorum iudicio. 1. Reg. to. 2. 167. c. 3. G

Samuelem nec fuscitauit Pythonissam, nec inuocauit: sed dæmonem. Deus tamen illum fuscitauit, & non per opus aliquod artis magicæ, & c. 1. Re. to. 2. 167. c 4. H. Neque fuscitatus est per vnionẽ animæ ad corpus: sed anima fuit ĩ corpore assumpto de aere. ibid. 168. c. 3. F

A Samuele incœperunt tempora eorum, qui vocãtur prophetæ in sacris literis. 1. Reg. tomo 2. 192. col. 4. K

Samuel fuit vltimus iudicum in Israel, quia eo viuente incepit status regum. 1. Paral. 308. c. 2. A

Samuel, cum occidit Agag regem Amalec. 1. Reg. 15. Non fecit illud tanquam persona priuata, sed Dei inspiratione: quia erat propheta. Mat. tom. 2. 87. c. 3. G

Samuel vere fuit fuscitatus, quãdo locutus est Sauli. De Trini. 5. c. 2. D

Sanare. Quomodo Christus sanaret aliquos tactu sui sacratissimi corporis. Matt. to. 5. 235. c. 1. C

De sanatiua virtute naturali, & supranaturali. Mat. to. 1. 25. c. 3. G

Sanctificare In vna significatione idẽ est, q aliquid ad cultum Dei applicare, vt Exo. 13. cum dicitur. Sanctifica mihi omne primogenitum, & c. Exo. to. 1. 98. c. 1. E. Nume. to. 1. 92. c. 3. F. 3. Reg. 82. c. 1. C

Sanctificare in sacris literis aliquando capitur pro facere sanctum. Aliquando pro iubere esse sanctum Leu. 246 c 4. G. 255. c. 1. D

Sanctificare Deum idem est, q ipsum laudare corã alijs, vel facere aliquid propter quod Deus appareat gloriosus, & laudabilis ab alijs, & c Leui. 255. col. 1. D

Dupliciter aliqua sanctificabantur in lege veteri. Leui. 357. c. 4. F

Causa quare sanctificentur escę, est, quoniam totus mundus in maligno positus est. Vnde & res corporales, quæ sunt magna pars mũdi, in maligno positæ sunt Mat. to. 5. 122. c. 4. K

Sanctificare significat mundare, cõfirmare, & Deo applicare. Nu. to. 2. 163. c. 4. F

Dupliciter res sanctificabantur in veteris lege. Vno modo per mutationem. Alio modo per oblationem, & c Mat. to. 6. 199. c. 1. B.

Sanctificari, secũdum communem acceptionem, est sanctum fieri. Et hoc modo non potest nomẽ Dei sanctificari, cum in se sanctum sit. Alio modo sanctificari idem est, q sanctũ reputari, & ita accipitur in oratione dominica cum dicitur: Sãctificetur nome tuum. i. sanctum reputetur, & c. Matt. to. 3. 66 c. 3. I

Aliud est sanctificari, & aliud sanctum manere, vel sanctum esse. Nam sanctificari est effici sanctum, sanctum manere est retinere sanctitatem acquisitam, & c. Mat. to. 6. 199. c. 1. C

Sanctificare significat mundum efficere, & immaculatum, & tale, q ad Deum applicari possit. Et ista sanctificatio est duplex, quædam corporalis, & alia spiritualis. De prima patet Leui. 11. & Deu. 23. Mat. to. 6. 198. c. 3. K. Sed sanctificatio spiritualis

lis est duplex, quædã, quæ fit in anima. Alia, quæ fit per applicationem ad res spirituales. s. ad Deũ, & ad res ordinatas ad Deum. Primo modo solus Deus immediatè, & per se sanctificat. Secundo modo res dicitur sanctificari p illas cęremonias, per quas iam reputatur non pertinere ad humanos vsus: sed ad Dei cultum, &c. Matth. tomo 6. 198.c.4.K

Sanctificatio. Propriè dicitur applicatio ad cultum Dei. Exo. tom. 2. 83.c.2.A

Perfectam sanctificationem contrahebant res per applicationem ad diuinum cultum, & imperfectam, quando contingebant res sacras, &c. Leu. 53.c.3.F

Sanctificatio propriè est mundatio: cum sanctũ distinguatur ꝺ pollutum, &c. Nu. to. 1. 72.c.3.G

Sanctificatio est duplex quædam corpoalis, & quędam spiritualis. Mat. to. 6. 198.c.3.K

Sanctificatio secundum proprietatem hebraici sermonis significat apparationem, & ī hoc in sacris literis, vt patet. Exo. 19 Iosue. 37. & Num 11. Alio modo accipitur pro applicatione ad cultũ Dei. Aliquãdo significat occidere, siue apparare mortem, &c Nu. to. 1. 141.c.3.F

Triplex est sanctificatio in sacramento. Matth. to. 4. 175.c.2.A

Sanctificatio in plus se habet, quam oblatio. Nume. to. 1. 247.c.1.A

Sanctificatio duplex. 2. Paralip. 105.c.1.B

Sanctificatio habet quatuor gradus, secundum magis & minus respectu rerum, quæ applicabantur Deo in vete. testam. Num. to. 1. 253.c.3.F. Immo stricte capiendo, possunt assignari septẽ, vel octo gradus sanctificationis maioris, vel minoris in his, quæ pertinebant ad Deum in veteri testamẽ. Nu. to. 1. 253.c.4.G

Sanctificationem sumunt Iudæi pro apparatu, & destinatione. Mat. to 4. 164.c.2.A

Sanctificatio vno modo accipitur pro applicatione. Alio modo pro purificatione. Tertio pro apparatione ad aliquid faciendum. Quarto pro denuntiatione, &c. 1. Reg. to. 2. 20.c.2.E

Sanctificatum. Rem sanctificatam nec comedere, neq; tangere debebat immundus: etiam si esset sacerdos. Leui. 54.c.1.E

Illa dicuntur sanctificata, quæ Deo specialiter applicantur, vt sunt res ecclesiæ. Gen. 11.c.1.C

De sanctificatis Dño nulli extra familiam sacerdotum licebat comedere, qualiacunq; illa essent. Et si forte aliquis comederet scienter, peccabat graviter, & merebatur mortem. Si verò p ignorantiam, soluebat sacerdoti tñ, quantum comedisset. Et insuper quintam partem, vt patet Leuiti. 22. Secũdò nulli de familia sacerdotũ licebat comedere de sanctificatis Dño, nisi ille descenderet genere sacerdotũ. Aut esset seruus emptitius, siue vernaculus eorũ: qa isti pertinebant ad eos. Si autem esset mercenarius, aut inquilinus, comedere non poterat, vt patet Leu. 22. Si autem filia sacerdotis nupta esset alteri sacerdoti, poterat vesci sanctificationes. Si aũt non sacerdoti, nõ poterat vesci, &c. Si tñ defuncto marito rediret ad patrẽ, poterat vesci: sicut prius q̃ nuberet. Leuit. 22. Quartò inter ea, q̃ proueniebant sacerdotibus de sacrificio, p peccato, de hostia pacifica, & de simila, & panibus, erat differentia, qm̃ alijs licebat comedere de sacrificio pacifico, & simila, qbus nõ licebat comedere de sacrificio pro peccato. Leu. 22. Quinto eos, quibus licebat comedere de sanctificatis Dño, oportebat esse mundos à lepra & fluxu seminis, &c. Sextò si sacrificia, p peccato offerrentur, illa pars, quæ cederet in ius sacerdotũ à solis masculis de genere sacerdotali comedenda erat. Leui. 6. Si tñ esset pars, q̃ cedebat in ius sacerdotum ex hostijs pacificis, vel de simila, & panibus oblatis: ab oĩbus tam masculis, q̃ fœminis de familia sacerdotis, iuxta supradictas cõditiones, comedi licebat. Leui. 18.c.3.F. Et qui tãgeret illa sanctificata, deberet prius mundari. ibidem. 50.c.4.H. Et hoc si rei sacræ aliqua pars adhęreret rei tangenti. Et si non. Leu. 53.c.4.F

Si de sanctificatis comederet aliquis de stirpe sacerdotum sciens se in aliquo pollutum, moriebatur Leu. 22. Similiter & laicus, &c. Leu. 58.c.3.H

Ad comedendum de sanctificatis, illi, qui erant immundi, debebant lauare vestes, & carnem. De primo patet Leui. 11. Deute. 2. Leui. 22. Quia maior mundicia requiritur ad comedendum de sacris, quam ad hoc, q̃ sit mundus simpliciter. Ad mundiciam simpliciter, faciendum erat, quod dicitur Leui. 11. 14. & 15. cap. In quibus aliq̃n iubetur lotio vestium: aliquando lotio vestium, & carnis: aliquando solius carnis. De quo Leuit. 16. Leuit. 239.c.3.G. Et lotio debebat esse ante solis occubitum, vt videtur: nisi aliquid in contrarium apparet. ibid. 239.c.4.H

De sanctificatis debebant comedere filij Aarõ. Leuit. 7. & 22. Leuitic. 239.c.4.I

Sanctificata erant duplicia, quædam, quę offerebãtur Domino. Et de quibus aliqua pars cedebat ei. Et ista vetita erant: ne comederentur ab alijs, q̃ à sacerdotibus. s. de his, q̃ perueniebant in ius sacerdotum. Alia erant: quæ: s. separabantur à rebus prophanis, de quibus nihil offerebatur Domino super altare: sed de illis comedebant sacerdotes, & poterãt vendi laicis, & comedi poterant à laicis. Et de numero istorum erat agnus paschalis, quanquam de illo aliquid Domino pertineret: s. adeps, & sanguis. Leu. 241.c.2.E. & sequen. & 245. col.1.A

De sanctificatis, quæ proueniebant in ius sacerdotum, non poterat comedere inquilinus, nec mercenarius sacerdotis. Leui. 241.c.4. H. Bene tamen serui, & vernaculi, cuius redditur causa. ibidem. 242.c.1.A

Illi, quibus non licebat comedere de sanctificatis, & comedebant, duas dabant pœnas si per ignorãtiam fecissent. Nam primò soluebant totum, qđ susceperant, & insuper quintam partem illius, p offensione. Secundo offerebat arietem pro peccato. Leui. 245.c.2.E. Et illa prior pœna erat pro sanctuario, & conuenienter, vt probatur. Leuiti. 245.c.3.H. Et potest dici aliter, q̃ illud dabatur sacerdoti, & non sanctuario, vt probatur. ibidem. Et hoc secundum est conueniẽtius ibidem. 246. col.1.E

De multum sanctificatis licebat sacerdotibus comedere, & eorum filijs masculis. Non tamen filiabus, neq; cęterę familiæ. Secus tamen de minus sanctificatis. Leui. 279.c.2.E

Sanctificatum dicitur quidquid diuino cultui applicatur, &c. Deuteron. 70.c.4.F

De cibis sanctificatis si comederet laicus immũdus in lege Moysi, peccabat dupliciter. Matt. tom 4. 5.c.3.K

Sanctificatus in vtero.

Sanctificati in vtero, licet non possint peccare, sal-

tẽ mortaliter, possunt tamen proficere ad maius bonum, & potest impediri profectus eorum per dæmones, vel malos homines, & ideo indigent custodia angelica. Matth. to. 5. 29.c.2.C

Sanctificati in vtero habent angelos custodes: immo indigent magna custodia, & à magnis angelis, &c. Mat. to. 5. 29.c.2.C

Sanctitas. Accipitur pro separatione ab omni contaminatione, siue corporali, siue spirituali. Leu 19. cum dicitur: Sancti estote. Leui. 185.c.4.G

Superabundantem sanctitatem simulare, peccatũ est. Mat. to. 4. 23.c.4.H

Sanctitas simulata duplex est iniquitas, vt ait Hieronymus. Mat. to. 1. 29.c.3.F. & to 4. 132.c.1.D. Mat. to. 6. 23.c.4.H

Sanctitatem possunt simulare religiosi absque hypocrisi. Mat. to 4. 130.c.4.H

Duplex est sanctitas spiritualis, quędam quæ in anima fit, alia, quæ fit per applicationem ad res spirituales. s. ad Deum, & ad res ordinatas ad Deum. Mat. to. 6. 198.c.4.I

Sanctuarium Apud Hebræos, non erat nisi vnicum sanctuarium. Exo. to. 1. 261.c.1.E. Et q̃n arca & tabernaculum erant ab inuicem diuisa, sanctuarium dicebatur esse vbi erat tabernaculum. Et ad illum locum debebant conuenire omnes Israelitæ ad celebrãdum tria festa. Et vbi erat sola arca non erat sanctuarium. Exo. to. 1. 261.c.3.G

Ad opera sanctuarij oblata sunt viginti nouem talenta auri, & septingenti triginta sicli, & centum talenta argenti, & septingenti septuaginta quinque sicli, & septuaginta duo millia talẽta, & quatuor centum sicli æris, vt patet Exo. 38. Et aurum fuit ad deaurandum arcam fœderis foris & intus, & ad faciendum propitiatorium, quod erat de auro mundissimo, & ad in aurandum vectes, quibus arca portabatur, & ad faciendũ Cherub. & quatuor circulos, per quos immittebantur vectes arcæ, & ad cooperiendum mensam propositionis, &c. Exo. to. 2. 15.c.3.D

Sanctuarium nomen generale est significãs locum sanctum, vel habitationem sanctam, & sanctuarium, de quo Exo. 25. Significat tam tabernaculum, quam atrium tabernaculi, quia vtrumque erat ad solius Dei cultum dedicatum, & cęt. Exo. to 2. 18.c.1.E

Sanctuarium aliquando accipitur pro solo tabernaculo, vt distinguitur contra atrium, vt Exod. 28. Cum dicitur, quando ingredietur & egredietur sanctuarium. Exo. to. 2. 72.c.3.H. Aliq̃n pro solo atrio tabernaculi Exo. 28. Cũ dicitur, in sanctuario, aliquando pro toto aggregato ex atrio & tabernaculo. Nu. 3. cum dicitur, habentes curã sanctuarij, &c. ibidem.

Opus sanctuarij perfectum fuit in fine primi anni exitus de Aegypto, vt probatur. Exo. to. 2. 207.c.4.E. Et factum est in septem mensibus vel quasi. s. à principio sexti mensis vsq; ad finem duodecimi, vt probatur. Exo. to. 2. 207.c.4.H. Et inchoatũ est totum opus in monte Sinai, & ibidem finitũ. Exo. to. 2. ibid. Et erectum est in principio secundi anni exitus de Aegypto. Exo. tomo secundo. 208.c.1.E

In sanctuario erant tres distinctiones, scilicet, atriũ, sanctum, & sanctum sanctorum. Exod. tomo 2. 214.c.3.G

Fabrica sanctuarij, qualiter imaginanda sit. Exo. t. 2. 219.c.2.B

Nullus intra sanctuarium sepelliebatur tempore legis veteri. Nunc autem intra ecclesiam. Leui. 84. c.1.E. Nec etiam sepelliebãtur in locis habitationis, sed extra, sicut corpora Nadab & Abiu sepulta sunt extra castra. Et hoc duplici de causa. Leu. 84. colum. 2. B. Et apud gentes idem fuit vsus. ibidem.

Sanctuariũ erat, in quo cæremoniæ cultus Dei fiebant, & habebat duas partes. s. tabernaculum & atrium, & quodlibet horum describitur. Leuiti. 153.c.1.A

Sanctuarium dupliciter dicebatur violari à filijs Israel secundum opinionem Leu. 161 c 3.I

Extra sanctuarium aliqui viri sancti sacrificauerũt, ex hoc tamen non increpantur, quia Deo inspirante fecerunt, vt Dauid, & Manue pater Samsonis, & Elias, & Samuel, &c. Leui. 174.c.1.D

Sanctuarium qualiter Israelitæ laici debebant metuere, iuxta illud Leu. 19. & sanctuarium meum metuite. Leu. 161.c.1.A. Et quomodo leuitæ metuere etiam debebãt, & quomodo sacerdotes minores & magnus. ibid.

Sanctuarium habebat aliquos redditus, licet paucos, & non multum certos, scilicet, de votis, quæ fiebant cum determinatione ad vsus sanctuarij. Nam si absq; tali determinatione fierent, ad solos sacerdores pertinebant. Nu. 18. Sanctuarium habebat pecunias datas ab his, qui transibant ad numerum: nam quilibet dabat dimidiũ siclum siue diues esset siue pauper, quando attingebat annum vigesimum. Tertio habebat spontaneas oblationis, quæ potius vocantur eleemosynæ q̃ redditus, & mittebantur in quãdam arcam, quæ erat in sanctuario, quæ dicebatur gazophylatiũ, quæ de super habebat foramen, quo mittebatur pecunia ab his, qui sponte offerebant, de qua dicitur. 4. Reg 12. & Luc. 21. & 2. Paralipo. 24 Quarto habebat pecuniam, quæ colligebatur, & petebatur in octaua die festiuitas Tabernaculorũ, quę dicebatur festum cętus & collectionis, & dabat semel in anno, & quod quisque volebat. Leuit. 272.c.2.E

In sanctuario erant tantum quatuor ministrationes sacerdotales, prima erat oblatio sacrificiorũ. Secunda incensio thymiamatis. Tertia propositio panum. Quarta incensio candelabri, & prima harum erat maior, &c. Leu. 275 c.1.B. vide etiam de sumptibus, è quibus ista omnia fiebant. ibidẽ. Num. to. 1. 48.c.2.A

In templo sanctuarium dicebatur pars, quæ erat versus Orientem, per quam erat introitus, quæ erat quadrangula non quadrata, quæ erat dupla ad aliam, quæ erat versus occidentem: & dicebatur sancta sanctorum. Matth. tomo qninto. 229. col.4.G

Altare sanctuarij erat duplex, scilicet altare holocaustorum: & altare Thymiamatis. Matth. to. 6. 200.c.1.B

Israelitæ ibant in sanctuarium ter in anno. Mat. 6. 207.c.4.F

Nulla res immobilis poterat applicari in vsus sanctuarij, & ideo vel redimenda erat vel vendenda, si voueretur. Leu. 346.c.3.I

Sanctuarium & omnia, quæ in eo erant, diuidebantur in tres partes, & protabantur à tribus familijs leuitarũ, scilicet, à Chaatitis, Meratitis, & Gersonitis, sed Chaatitæ portabant super humeros onera sibi deputata, alij autem in plaustris, &cæt. Num. to. 1. 12.c.1.C

Extra sanctuarium non poterant commedi ea, de quibus

Universidad de Deusto Biblioteca

quibus aliqua pars Deo prouenerat, de alijs autem sic.Num.to.1. 248.c.1.E
Soli laici soluebāt iura pro ministris sanctuarij.Mat. tomo 6. 208.c.2.C
Extra sanctuarium poterat consuli Dominus in veteri testamento,dum modo is,qui consuleret, esset summus sacerdos,& haberet Ephod.Iudic. 205. col.1.A
Sanctuarium quibus in locis fuerit sine arca,non est tanta certitudo,sicut de arca:tamen verisimiliter dicitur quòd post mortem Heli fuit translatum de Silo in Nobe, & postea in Gabaon,& inde adduxit illud Salomon in templum &c.1. Reg.to.1. 80.c.1.E
Nulla mulier obligabatur venire ad sanctuarium in festis Iudæorum,nisi soli masculi.4.Regum 86. colum.4.K
Vasa sanctuarij Moysi præcipua, erant sex scilicet, arca,altare thymiamatis,candelabrum,mensa,propositionis,altare holocaustorum,labium æneum, in arca & in labio æneo nulla fiebat ministratio, sed in alijs quatuor.2.Paralip. 22.c.2.A
Quare in loco sanctuarij debebant fieri immolationes.Mat.to.7. 288.c.1.A
Sanctuarium Moysi prima sui diuisione diuidebatur in atrium & in tabernaculum, & rursus tabernaculum in duas alias,&c.2 Paral. 22.c.3.K
Christus occisus est in sanctuario.Mat.tomo 7. 288. colum.1.A
Sanctuarium Domini & omnes eius ministrationes, erant Iudæis in magna veneratione & terrore.Leuit.26.Custodite sabbatha, & pauete a sanctuario meo.2.Paralid. 86.c.2.B
De sanctuario Iudæorum & eius diuisione.Ma.to.4. 6.c.2.A

Sanctum sanctorum.

Sanctum sanctorum quare fuerit figuræ quadratæ, assignatur causa.Exo.to.2. 46.c.2.D
De ædificatione Sancti sanctorum,multæ assignantur causæ.Exo.to.2.46.c.1.C. Sed quare sic dicere tur.ibidem 211.c.1.G
In Sancto sanctorum non erat candelabrum neque fenestra,ne angelus latens in propitiatorio in corpore phantastico videri posset,&c.Leui. 4.c.4.K
In Sancto sanctorum intrabat Moyses quoties volebat, non tamen sacerdos magnus, sed semel in anno,cuius assignatur causa.Leuit. 153.c.4.G
Minores tamen sacerdotes intrabant,quando deponendum erat sanctarium. Nec hoc erat inconueniens,vt probatur ibid. 154.c.2.A
Quando in Sancta sanctorum intrabat sacerdos, nō portabat vestem hyacinthinam, sed solum quatuor vestes lineas, quibus etiam induebantur minores sacerdotes.Leui. 155.c.2.E
Et confutatur opinio Rabbi Salom.Leuit. 168.colum.2.C
Vnde dicendum, quòd hoc faciebat magnus sacerdos propter temporis cōditionem,quia erat dies afflictionis,&c.Leui. 168.c.2.D
Quare non licebat sacerdotibus ingredi Sancta sanctorum,nisi cū deponeretur tabernaculum, Nu. to.1. 41.c.4.I
Multa per excellentiam dicuntur Sancta sanctorū, &c.Num.to.1. 48.c.4.I
Sancta sanctorum, erat pars tabernaculi multum obscura,& secreta.Numer.tomo primo. 87.colum.1.A
Sancta sanctorum æquiuocè capitur in sacris literis.Num.to.1. 247.c.4.F
Sancta sanctorum in templo Salomonis erat altitudinis viginti cubitorum, secundum Hebræos,& alia pars templi erat triginta cubitorum altitudinis,& verior est opinio Hebræorum in hoc, quā opinio Latinorum.3.Reg. 55.c.1.B
Et volunt quòd domus, quæ dicebatur Sancta sanctorum esset minoris altitudinis,quam pars anterior templi, vt esset quadrata sicut erat in tabernaculo Moysi,Exod.26. Et hoc fecit Salomon ex Dei instructione.1.Paralipom.28.Et voluit Deus vt esset quadrata in significationem quatuor virtutum Cardinalium, nam Philosophus comparat perfectè virtuosum ipsi quadrato. 1. Ethicor. 3.Reg. 55.c.2.D
Sed de quadratura istius dicitur expresè. 3.Regum 6.cum dicitur. Porro oraculum habebat viginti latitudinis,& viginti altitudinis.3.Regum 55.colum.1.E
Sancta sanctorum capitur dupliciter, vno modo strictè pro parte,scilicet, illa, in qua erat arca fœderis: alio modo largè pro toto tabernaculo vel templo 1.Paral. 91.c.3.G

Sanctus. Inter viros sanctos contingit aliquādo esse dissensiones absque præiudicio sanctitatis,vt inter Barnabam & Paulum, occasione cuiusdam Ioānis, qui vocabatur Marcus &c.Actuum 11.Et inter Abraham & Loth.Gen. 13.propter iurgia pastorum,&c.Gen. 78.c.4.G

Hoc nomen sanctus multa significat: nam sanctus vno modo dicitur mundus vel sincerus, & hoc sonat nomē sanctitatis in Græco scilicet Hagios idest sine terra. Et sic vocabantur Iudæis gens sancta Exo.19 & Deut.4. Alio modo sanctus valet tātum sicut applicitus Deo,& sic accipitur Exo.13. cùm dicitur sanctifica mihi omne primogenitū. Et sic vestis Aaron dicebatur sancta: Exo.28.& sic Iudæi dicebantur gens sancta.Exo.to.1.155.c.2.E. & 80.c.2.E.& 242.c.3.I.& 80.c.2.K
Sanctorum orationes sunt verbis succinctæ, & deuotione amplæ. Deut. 48.c.4.F
Sanctorum dies Natalitios cur Ecclesia non celebrat,sed obtus Natalitia tantum.Matth.tomo 4. 74.c.4.G
Aliquando viri sancti relinquuntur à Deo inter fluctus aduersitatum huius sęculi,vt tunc ad seipsos redeuntes,cognoscant quautum possunt, & se in firmos esse,nisi eos Deus adiuuerit,&c. 3.Regum 175.c.2.B
Sancti sæpè faciunt pecuniam, aurum vel argentū. 4.Reg. 31.c.2.B
Sancti patres vete.testa.propinqui iam morti admonebant tunc filios suos propter duo. 1.Paralipo. 326.c.2.A
Sancti in patria existentes orant pro nobis,cuius oppositum asseruit Vigilantius, sed Hieronymus hunc errorem reprobauit, & refertur illius erroris reprobatio. Mat.to.3. 54.c.3.F
Sancti in patria nec merentur pro se,neque pro nobis, impetrāt tamen tam pro se,quam pro nobis, licet non idem; nam pro se gloriam corporis petunt,& pro nobis beatitudinem.Et aliud est impetrare,& aliud mereri.Et exaudiuntur preces eorū virtute meritorum præcedentium, & ex diuina acceptatione.Mat.to.3. 55.c.1.A
Sancti in patria illud petūt à Deo, quod sciunt Deū velle concedere suis orationibus, & ideo petunt. Mat.to.3. 55.c.1.B
Sanctorum orationes in patria proficiunt tam pro nobis,quam pro illis,qui sunt in Purgatorio.Mar. tomo 3. 55.c.1.B

Sancti hominum,tempore Christi,summam habebāt charitatem,Matth.to.6. 278.c.4.H
Quare omnium sanctorum suffragia sint implorāda,Matth.tom.3. 55.c.2.A
Sancti existentes in vita ęterna,non sunt inuidi,Mat. tomo 5 182.c.3.k
Si aliquis sit deuotus ad multos sanctos ille,cui deuotius se commendat, magis pro eo impetrare potest,licet alijs sit minor,secundo,vt quia forte Deus vult declarare sanctitatem alicuius, & ideo exaudit magis pręces illius &c.Matt.to.3. 55.c.2.C
Sancti omnes cognoscunt in verbo omnia quæ decens est eos cognoscere de actibus nostris, Matth. tomo 3 57.c.1.B
Qui sancti,in die iudicij non iudicabuntur, Matthæ. tomo 7 91.c.1.E
Solum trium sanctorum dies Natalis celebrat Ecclesia,scilicet,Christi,Matris eius,& Ioan.Baptistæ,& hoc non, quia nati sunt, sed quia diuinitus nati sunt,Mat.to.4. 74.c.4.H
Quidquid in sanctis perfectionis est, totum cedit in gloriam & honorem Christi,Matt.to.4.230.c.1.D
Sancti orantes non petunt nisi quod iustum est, & Deo placere nouerunt, & suis precibus impetrandum sciunt,Matth.to.7. 174.c.1.C
Sancti cognoscunt Deum & angelos. Matt. tomo 7. 197.c.3.G
Reliqua de Sanctis,vide in dictione Beati.

Sanctum. Dicitur illud, quod ad Dei solius cultum applicitū est, vt dies sabbati dicitur sanctus &c.Exo.to.2. 18.c.1.E

Sanctum in sacris literis communiter tantum valet, sicut separatum,Leuit.50.c.3.G.& aliquando tantum valet, sicut applicitum domino, ibidem. 53.c.1.A
Tripliciter aliquid dicitur Sanctum,vno modo, idest Deo applicitum.secundo modo,idest firmum. tertio modo, idest mundum,Leuit. 341.c.2.B
In vete.testam.erant quædam res sanctæ, quæ sanctificabant contingentes se,& quædam non, Nume. tomo 1 13.c.1.B
In rebus sanctis non est iocose procedendum, Matt. tomo 3 263.c.4.H
Quæ sancta sunt coinquinari non possunt,vt in ca.vestra,de cohabita.clericor.& mulier. Contra cleric. concubinar. 8.c.3.G

Sanebares. Apud Sanebares populos Aethiopiæ nullum animal quadrupes aures habet,Gen. 7.c.1.E

Sanguis. Sanguinem cum carne comedere prohibitum fuit ante legem, s. comedere membrum abscissum de aliquo animali viuenti, quod sanguine plenum esset, & hoc fuit ad vitandum crudelitatem &c. Sed bene licebat comedere sanguinem animalis iam occisi, Iudæis tm prohibitum est oīno comedere sanguinem,Leuit.7.&17.& Deut.12.Gen.118.c.1.A.Et hoc obseruabant Iudęi sup oēs cęremonias, & iō horrebant gentes,quare in cōcilio Apostolorū cautum est,vt gētes abstinerēt a sanguine,& suffocato pp scādalū iudęorū,q ad fidē erāt cōuersi &c.Gen 48.c.1.D

Quare Deus in vete. lege vetuerit comedere sanguinem,Gen. 117.c.4.I
Animam esse in sanguine dicit scriptura, Leuit.17. Genes. 118.c.1.A
Sanguis victimarum,qui ad basim altaris effundebatur,per quendā canalē recurrebat in aliquē puteū, qui erat forte ifra altare, vel &c. Quidquid tm illud fuerit, necesse est dicere, q̄ iste sanguis desiccaret immediatè, & hoc miraculosè, ita vt redigeret in nihilū, vel quasi in nihilum, aut saltem in aerem, alias multa sequerentur inconueniētia, Exo. to.1. 78.c.1.B.Quare dicendum,q̄ Deus supranaturaliter sanguinem hunc conuertebat in aliquod elementum subito, vt in aerem, vel ipsum annihilabat,Exo.to.2 78.c.1.D
Sanguis sacrificiorum effundebatur super parietes altaris,& quia non poterat sanguis ibi detineri, fluebat per parietes ad basim altaris. Et sanguis holocaustorum ex ouibus,& capris, sed non ex bobus, fundebatur super altare, & inde effluebat ad basim altaris,& per parietes eius,Exo.to.2. 79.c.3.G
Sanguis nunquam efferebatur intra Sancta sanctorū bene tamen intra tabernaculum ad aspergendum coram velo Sancti sanctorum,Leui. 92.c.4.H
Sanguis hostiæ effundebatur per parietes altaris, ex Dei acceptatione, pro sanguine humano, Leuit. 11.colum 4.G
Inter sanguinem fundere ad basim altaris, & ipsum fundere per circuitum altaris quid inter sit, Leui. 12.colum.1.A
De sanguine hostiarum, qui effundebatur ad basim altaris,vel per parietes eius,si quęratur quid fieret, dicendum, q̄ nec per planiciem atrij decurrebat, nec in aliquam foueam,sed subito in nihillum cōuertebatur, aut inuisibiliter in materiam aeream transibat, Leui. 12.c.1.B
Penes sanguinem erat aliquid specialius apud Hebræos,quam penes adipem,Mat.to.7. 290.c.3.G
Sanguis dabatur pro peccato animæ in testamento veteri,Matth.to.5. 63.c.1.E
Sanguis,& caro, quomodo accipi debeant in sacris literis,Matt.to.6. 102.c.3.I
In omnibus sacrificijs fundebatur sanguis super altare,cuius causa erat expiatio peccatorum, Leuiti. 23.colum.4.I
Sicut in omnibus sacrificijs generale erat offerre sanguinem, ita & adipem, nam sicut sanguis erat ad expiationem,ita adeps ad suauissimum odorē Domini, & probatur inductiue per genera sacrificiorum,Leui. 24.c.2.A
Sanguis animalium licitorum ad vescēdum, quę venatu,& aucupio accipiebantur,effundendus erat, & cooperiendus terra,Leui. 28.c.2.A
Causa quare sanguis animalis, immolati coram Domino,non debebat comedi, erat quia ad expiationem fundebatur,Leui. 28.c.2.C
Sanguis animalis non immolati non debebat comedi ob eruditionem pietatis &c. Leui. 28.c.2.C
Sanguinis aspersio contra velum sanctuarij quare septies fieret in sacrificio pro peccato sacerdotis, Leuitici 35.c.2.C
Sanguinem piscium, & locustarum posse comedi a Iudæis,asserit Ra.Sal.sed impbatur, Leui.59.c.4.K
In cæremonijs sanguinis fiebat diuersitas iuxta peccatorum inæqualitatem, Leui. 66.c.2.B
De sanguine secundi arietis, qui offerebatur, vt hostia pacificorum in consecratione sacerdotum, tinxit Moyses tres partes corporis Aaron, scilicet auriculam dextram, pollicem manus dextrę, & pollicem pedis dextri.Sed quare magis istas tres partes quam alias,Leui. 67.c.3.F
Sanguis menstruus existens in matrice, est materia fœtus,Leuit. 114.c.3.k
Super solum sanguinem habet mulier virtutem generatiuam,Leuit. 114.c.4.H
Sanguis menstruus est perfectior sanguis quam sanguis existens in venis, quia habet secundam digestionem vltra digestionem, quam accepit a potentia nutritiua,Leui.115.c.1.B.& 116.c.2.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Sanguinem menstruum habuit Domina nostra, sicut ceteræ mulieres, vt probatur super Leui. fol. 117. c.1. A. Nec potest dici, q̃ miraculosè factum sit, q̃ ab ipsa non fluxerunt menstrua, vt probatur. ibidē. 118.c.3.F. Et quòd sanguinem illum habuerit tempore suo. probatur ibidem. 119.c.3.K

Per sanguinem omnia pene mundantur in lege super Leui. 130.c.2.C

Sanguinem comedere illicitum erat, etiam extra expiationem per sacrificium, & hoc propter duo. super Leuit. 174.c.4.K

Quidam dixerunt sanguinem esse animā, sed improbatur, Leuit. 175.c.2.E

Sanguis est de complexione aeris, Leui. 175.c.4.I

Per sanguinem aliquando fiebat expiatio, & non super altare, & dicitur fieri expiatio in sanguine, quando anima, q̃ perdenda erat, loco sanguinis eius tradebatur sanguis pecoris, Leuit. 176.c.1.B

Sanguis animalis mundi ad esum, cum occidatur ad esum, debebat cooperiri terrā propter duo, Leuit. fol. 176.c.3.K

Modus fundendi sanguinem in sacrificijs non erat vnus, nā in holocausto & hostia pacifica erat vnus, nisi esset auis, de qua fieret holocaustum, quia tunc modicum sanguinis debebat destillare super crepidinem altaris, reliquum vero ad basim: in sacrificio pro peccato tingebantur quatuor cornua altaris sanguine, faciendo in eis quasdam literas, reliquus vero ad basim fundebatur, Num. to. 1. 254.c.1.A

Sanguinem vetuit Deus comedere multis de causis, Deut. fol. 67.c.2.C

Sanguis est sedes animæ, Deut. 70.c.3.F

Inter sanguinem & melancholiam est solida contrarietas. Iosue tom. 1. 194.c.3.I

Comedere carnem cum sanguine tripliciter intelligitur, & quolibet istorum modorum erat vetitum Iudæis manducare carnē cum sanguine, &c. 1. Regum tom. 1. 225.c.1.D

Sanguis pereuntium requiritur a Deo de manu Iudicum, Ezech. 3. & 23. 3. Regum. 26.c.2.B

Vulgatum est ī sacris literis, hoc dictum, sanguis eius super caput eius, &c. Et quid significet, 3. Regum folio. 26.c.2.C

Sanguis humanus est dulcis, 3. Reg. 193.c.4.K

De sanguine menstruo formatum est Christi corpus, Matth. tomo 1. 99.c.4.H

Sanguis menstruus non est in puellis, quousque incipiant habere pilos in genitalibus, & vocantur tunc puberes, secundum iura, extra de sponsa, cap. puberes, Matth. tomo 1. 99.c.1.E

Sanguis menstruus est in mulieribus sicut semen in viris, Matth. tomo 1. 99.c.3.H

Sanguis, & semen sunt multum propinqua, & ideo accidit, quòd homines multum coeuntes sanguinem emittant, &c. Matth. tomo 1. 99.c.3.I

Sanguis menstruus, qui in fœminis est pro semine, est magis digestus, & inspissatus, quam sanguis, qui est in venis, & magis digeritur per semen viri, cum illi commiscetur, Matth. tomo 1. 99.c.3.K

Sanguis menstruus non fit ex sanguine, qui est in venis, Matth. tomo 1. 99.c.4.F

Sanguis menstruus generatur ex partibus cibi, quæ non sunt necessariæ nutritioni. Et illas digerit natura, & conuertit in sanguinem menstruum, & partes impuras emittit natura singulis mensibus, &c. Matth. tomo 1. 99.c.4.I

Sanguinem comedere vetuit Ecclesia a principio propter scandalum conuersationis nouiter cōuersorum ex Iudaismo, de quibus erat tūc maior pars Ecclesiæ. Vetuit similiter animal morticinum, & cibos consecratos Idolis Act. 15. sed hoc paruo tēpore durauit, scilicet vsquequo tolleretur illud scādalum, Matth. tomo 7. 289.c.4.K

Grauior pœna posita est comedenti sanguinem in lege vete. quam comedenti adipem, &c. Matth. tomo 7. 290.c.3.G

Sanguinis fluxus, extra tempora menstruorum, erant maxima immunditia post lepram & fluxum seminis, &c. Matth. tomo 7. 302.c.3.K

Sanguis erat ad expiationem pro peccato, Matth. tomo 7. 290.c.3.K

Sanguis non est pars continuata cæteris corporis partibus, sed quidam corporis humor, qui facile effunditur a corpore, cum liber exitus patet, Paradoxa. folio. 28.c.1.C

Quomodo dicatur esse anima in sanguine, Leuit. 17. Leuit. 175.c.3.B

Sanguis agni paschalis quo postes liniebantur Exod. 12. significauit sanguinē Christi, Exod. to. 1. 78.c.4.F

Sanguine agni paschalis non tingebātur domus Aegyptiorum, in quibus simul cum Hebræis morabātur Aegyptij. Et Hebræi habitantes diuidebantur in domos aliorum Hebræorū, Exod. to 1. 79.c.2.A

Sanguis Christi.

Sanguis Christi, qui exiuit de corpore suo mortuo significauit redemptionem & ablutionem, sed ipsam non fecit, Genesis. 139.c.4.k

Nemo saluatur, nisi per sanguinem Christi, Matth. tomo 5. 199.c.1.B

Sanguis, qui de latere Domini iam mortui effluxit, non fuit causatiuus nostræ redemptionis: quia tūc Christus nihil patiebatur, bene tamen ille sanguis, qui fluxit a Christo viuente, fuit tamen ille sanguis significatiuus, scilicet, quòd per sanguinem, qui effluxit a Christo viuente, fuimus redempti. Et aqua similiter fluens designabat baptismū, in quo ab oī vere. vitæ reatu ablui debebamus, &c. Parado. 29. col. 3. I, Genesis. 139.c.4.k

Sanguis Christi in triduo non erat vnitus verbo, sed, cum Christus resurrexit, verbo vnitus est denuo, Paradoxa. 31.c.3.K

Sanguis Christi prodest omnibus, si non ponant obicem, Matth. tomo 7. 90.c.2.C

Sanguineus.

Sanguinei, sunt magis amatiui, quia amor competit calori sanguinis, & iecur mouet nos ad amandum. q̃a in iecore fit generatio sanguinis, &c. Mat. to. 2. 107.c.2.D

Sapphirus lapis.

De sapphiro lapide vide in dictione lapis, & Exo to. 2. fol. 65. col. 1. A.

Sapiens.

Sapientis est rē determinate cognoscere, & non solum in vniuersali, Matth. tomo 5. 188.c.2.C

Sapientis est aduertere, non quicqd aliqui dicunt, sed qua ratione id ostendant, Genes. 148.c.3.I

Sapiens dupliciter accipitur, vno modo pro illo, qui cōsiderat causas altissimas, &c. alio modo pro illo, q̃ est certissim⁹ in aliqua arte, &c. Gene. 366.c.3.G

Viri sapiētes delectabilius commorantur soli, Matth. tomo 6. 146.c.2.A

Sapientes & scribæ fiunt ingenio & labore humano, Matth. tomo 6. 243.c.2.A

Sapientes vocantur varijs nominibus apud varias nationes, Matth. tomo 6. 244.c.3.F

Sapientes & scribæ distinguuntur, Matthei tomo 6. folio. 244.c.3.H

Sapiens proprie dī, qui cognoscit causas altissimas, ex 6. Ethic. Exod. tomo 1. 41.c.3.F, Et proprie dicitur ille, qui habet cognitionem scientificam eorum, quæ naturali ingenio haberi possunt, per demonstrationes, & alias necessarias probationes. 3. Regū 32.c.1.B

illos, quos nos vocamus sapientes, Hebræi vocāt scribas, Mat. tomo 1. 115. col. 4. K. Sicut apud Persas dicuntur magi, & apud Græcos Philosophi, Mat. to. 4. 66.c.4. I. Mat. tomo 6. 123. colum. 2. D, & 169.c.1.B, & 244.c.2.E

Quòd sapienti non expediat nubere, nitebatur, probare Theophrastus Philosophus, Mat. to. 5. 82.c.3.k

Sapientia.

In diuinis duplex, scilicet, essentialis, & notionalis, Gen. 12.c.4.I

Sapientia essentialis non est Christus, quia eadem est sapientia patris, filii, & Spiritus Sancti. Est. n. quoddam attributum sicut bonitas, sed sapientia notionalis est Christus, & tunc non est eadem sapientia omnium trium personarum, quia non est sapiētia sui ipsius, nec Spiritus sancti, cum Spiritus sanctus non sit principium filii, sed solum est sapientia patris, sicut solum est Verbum patris, quia a solo patre gignitur, & solius patris imago. Dicitur sapientia Dei patris, quia in ipso tanquam per principium artis directiuum omnia produxit, Genes. 12.c.4.I

Sapientia scripturæ dupliciter accipitur, vno modo pro prudentia, alio modo pro cognitione æternorum, Mat. tomo 6 244.c.2.D

Sapientia, & prudentia quomodo differant, Exod. tomo 1 4.c.3.k

Deum dare sapientia alicui stat dupliciter, vno modo infundendo illam absque operatione illius, cui datur, alio modo faciendo aliquem magni acuminis itellectus, ita vt faciliter multa scire possit, Exo. tomo 2 190.c.4.F

Sapientia est solius Dei possessio, & est donum Dei, Mat. tomo 6 183.c.3.F

Sapientiæ inuentio a Gentilibus pœnæ exorta est Iudicum 68.c.2.D

Sapientia est maximum donum Spiritus sancti, Matt. tomo 6 245.c.3.H

Ad sapientiam magis dispositi sunt, qui non vtuntur, quam qui vtuntur, 1. Paralip. 52.c.4.I

Sapientia potest esse iuuenum, non tamen prudentia, Mat. tomo 7 204.c.1.B

Sapientia est habitus speculatiuus de conclusionibus circa causas altissimas. 1. Paralip. 296. col. 2. E, Mat. tomo 6 244.c.4.k

Sapientia, & scientia qūo differant. 2. Parali. 9.c.4.F

Sapientia sæpe accipitur pro prudentia in sacra scriptura, Mat. tomo 3 130.c.4.G

Sapientia Salomonis fuit infusio habitualis, & ideo semper māsit per totam vitam, Mat. to. 6. 184.c.3.I

Sapiētia in sacris literis solet dupliciter accipi, vno mō pro prudētia, & pertinet ad intellectum, alio mō vt pertinet ad intellectū speculatiuū, & sic est cognitio eternorū, siue diuinorū. Et isto mō est donum Spiritū sanctū. Et distinguitur contra scientiam, & prudentiam, &c. Mat. to. 6 244.c.2.D

Sapientiæ liber.

Sapientiæ librū aliqui dicūt esse Salomonis: sed probabilius est, q̃ fuerit Philonis Iudęi, Gen. 28.c.2.B

Et liber iste sapiētię factus est per Philonē Iudeum post Christi mortē, vt ait Hieronymus in prologo super lib. Sapientiæ, & similiter in libro de Viris illustribus, 1. Paralipo. 5.B

Sapor.

Consequit digestionē humidi factā a calido contemperato, Gen. 6.c.4. F. Num. tomo 1 131.c.1.E

Impossibile est, q̃ aliqua res habeat in seipsa diuersos

sapores, Num. tomo 1 131.c.2.A

Saraa.

Et Eschaol sunt duæ ciuitates in sorte Iudæ, & aliæ duę sic nominatæ erant in sorte Dā. & pro primis accipitur illud, 1. Paralipom. 2. cum dicitur. Ex his egressi sunt Saraitæ, & Schaolitæ, & ideo fallitur Nicolaus dic. &c. 1. Paralipom. 51. colum. 3. H

Sardanapalus.

Vltimus rex Assyriorū fuit, qui fuit valde muliebris, Genes. 52.c.2.D

Sardanapalus fuit primus, qui plumaria inuenit ad molliter cubandum, Genes. 298.c.3.I

Sardius.

De Sardio lapide. vide indictione lapis, & Exo. tomo 2 64.c.4.I

Sara.

Communiter tenetur, quòd fuerit filia Aram fratres Abraham, Genes. 57.c.3.H

Sara prius appellata est Sarai, quod interpretatur princeps mea. Et Sara iterpretat̃ princeps absolute, q̃ę cuius filia fuerit, non videtur clare, Genes. 58.c.1.D, & 261.c.1.E

Quòd Sara fuerit soror Abrahæ, & non ex matre, vt videt̃ sonare textus, Genes. 20 tenerem, inquit author, nisi duo me mouerent, s. authoritas doctorū di. q̃ fuerit filia Aran. Secundū, quia nō videtur, q̃ vir tā sanctus accepisset eā in vxorem, si esset soror eius, quia iste gradus fuit semper prohibitus, nisi pp necessitatem, vt in principio generis humani, quia Cain, & Seth, acceperunt sorores suas in vxores. Et hoc prohibitū est valde, Leui. 18. &c. Et dicendū, q̃ scriptura solet vocare fratres illos, qui sunt ab eodē patre, & qui non sunt vere fratres, vt Genes. 13. Sic vocat Abrahā Loth filiū Arā, fratrē suū, cu esset consobrinus, &c. Genes. 58.c.2.A

Quòd Sara esset de cognatione Thare, constat, sed vtrū fuerit filia Thare, vel Aran nō constat, ita euidēter, credit tamen, q̃ Sara fuit illa filia Aran, q̃ę vocāt Iescha, & q̃ fuit Binomina, quæ alio nomine vocāt Sara, quia in sacra scriptura multi viri, & mulieres habent varia nomina, vt Isai dicit̃ etiam Iesse, & Iosue, dicitur Osee, & Iesus, &c. Genes. 58.c.2.E

Quare scriptura vocet Saram nurū Thare, & non neptem. sicut vocat Melcham vxorē Nachor, cū ambę essent filiæ Arā, assignant̃ causæ, Gen. 58.c.3.H

Quando Sara concepit, habebat duas causas sterilitatis, &c. Genes. 58.c.4.F

Saræ conclusio vel sterilitas, fuit ad Dei gloriam, vt virtus Dei magis manifestaretur dando ei filium in senectute, Genes. 257.c.2.C

Saræ honestas, & rectitudo finis in actu cōiugali, constat in datione Agar ancillæ suæ, q̃ nō desiderio libidinis, sed prolis, misceretur viro, quod nūc nulla fœmina faceret, etiam si liceret, nec virum suum agere permitteret, &c. Genes. 257 c.2.E

De Sara, & Abrahā, multas laudes cantat Augustinus lib. decimo sexto de ciuitate. capit. 26. Circa coniugium, &c. Genes. 257.c.2.E

Sara nō excusat̃ a pctō, cū dixit, Gene. 18. Non risi. sed quare Deus nō statim eā punierit, Genes. 264.c.1.C

Sara pulchra erat, etiā in senectute, Genes. 273.c.4.G

Propter ablationem Saræ incidit Abimelech immediate in ęgritudinē, & desperātibus medicis de eius salute. Deus locutus est illi per somnia, q̃ ista contigerāt pp vxorē Peregrini, q̃ volenter tenebat. Et, q̃ nisi redderet, moreretur, &c. Genes. 273.c.4.I

Sara non permansit tanto tempore in domo Abimelech, sicut in domo Pharaonis, qa Sara tūc nouiter conceperat. Et si ibi magno tempore permansisset, apparere vterus eius tumens. Et hoc fuisset vade inhonestum Saræ, & Abrahæ, Genes. 273. colum. 4. k

Universidad de Deusto
Biblioteca

Quidam Hebræorum dicunt Saram mortuam esse: quia dixit illi Sathan, quòd Abraham maritus eius iret ad immolandum filium suum Isaac, quo audito, dolore magno consternata defecit. Et cum venit Abraham de immolatione, inuenit eam mortuam: sed falsa est istorum sententia, vt probatur Genes. 284.c.2.A

Sara mortua est anno ætatis Isaac trigesimoseptimo, Genes. 284.c.2.B

Saram, Abraham dixit, esse sororem suam ex patre: sed non ex matre, quod quomodo intelligendum sit Leuiti. 180.c.1.D

Saracena mulier.

De Saracena muliere, quæ transiuit ad ritum Iudaicũ, edidit author libellum 1. Regum tomo 1.140.c.3.I

Saraceni. Falso sic dicuntur a Sara, cum dicendi sint Agareni, vel Ismahelitæ, &c. Genes. 350.c.3.H

Saraceni dicuntur Arabes, & Idioma eorum Arabicum est: quia Ismahelitarum terra Arabica erat, a quibus Saraceni descendunt. Nam, & Machometus Arabicus fuit, Genes. 350.c.3.H

Saraceni credunt Christum fuisse magnum Prophetam, & virum valde iustum. Et assentiunt Euangelio pro maiore parte dicens Christum vera dixisse. Imo ex ipso Euangelio Ioannis 14. nituntur principaliter fundare Machometum fuisse a Deo missum. Et legem, eis datam esse, certissimam, &c. Exo. tomo 1 255.c.1.B

Saraceni non habent principium anni stabile, Eo q̃ annum per duodecim tantum lunationes constituunt. Et isto modo principium anni eorum, & mensis eorum nouus vocatus, Ramadam, in quo ieiunant, voluuntur per totum annum nostrum Leuitic. 268.col.1.C. Defen. 19.col.2.C. Et computant mensem ab apparitione Lunæ nouæ vsque ad sequentem apparitionem, &c. in Defen. 50.c.4.I

Saraceni in suo Alchorano tenent, quod Angeli possunt carnaliter cognoscere mulieres, &c. 2. Paralipomenon 247.c.3.k

Saraceni credunt Christum fuisse sanctissimum Prophetam, & credunt Euangelium non continere aliquod malum, aut falsum, sed vera, & sancta. Et plura eorum, quæ ipsi credunt, & principaliter ipsum aduentum Mahometi sui, credunt probari ex Euangeliis, & ideo licet eis iurare per Christum, & per Euangelia, &c. Mat. tomo 2 215.c.3.I

Cum Saracenis, vel Paganis prædicandum sit, debẽt prædicatores primo annunciare articulos, qui pertinent ad ostendendum Christum esse Deum, & hominẽ. Et quod Deus sit trinus, & vnus. Et quod Christus sit vna, de illis personis. Deinde, quòd Christus assumpsit carnem nostram propter redẽptionem nostram. Et quòd redẽptio fuit per mortem eius. Et hoc modo incœpit Paulus prædicare Corinthiis, &c. Mat. to. 3 120.c.2.E

Saraceni multum prolificant propter multitudinem vxorum, Mat. tomo 5 84.c.1.E

Saraceni, & Iudæi habitantes in diuersis regionibus, non compelluntur ab ecclesia restituere vsuras, &c. Mat. tomo 7 70.c.2.C

Saraceni, & Pagani, & plurimi Iudæorum, & carnales homines: similiter, & hæretici quidam dicti Ciliastæ, i. millenarii, nullum bonũ esse existimant præter delectationes secundum sensum, &c. Matt. tomo 6 121.c.4.H

Sarug. Filius Ragau vixit annos ducẽtos triginta, & mortuus est anno centesimo primo vitæ Abrahæ, qui fuit primus annus vitæ Isaac, quo tempore Belus intrauit Assyriam. Gene. 57.c.3.F.1. Paralipom. 35.c.3.I

Satan. Est nomen Hebræum significãs aduersarium quemcunque, &c. 2. Reg. 126.c.2.D

Hoc nomen Satan omnibus dæmonibus conuenit, Mat. tomo 7 120.c.2.A

Satanas. In sacris literis, aliquando capitur, vt est nomen proprium dæmonis, aliquando, vt est nomen commune aduersatoris, Matthæ. tomo 4. 17 c.1.E, & 194.c.2.A

Satanas qũo se transfiguret, &c. Mat. to. 4. 203.c.4.F & tomo 6. 276.c.4.H, & 321.c.3.I

Satisfacere. Ad satisfaciendum non requiritur charitas, licet bene ad merendum: sed qualitercunque fiat satisfactio, satisfacimus. Alioquin teneremur seruare præcepta moralia in omnibus operationibus nostris. Et si non satisfaceremus debito, nisi in charitate, teneremur quæcunque obseruãda obseruare in charitate, &c. Exo. tomo 2 147.c.1.B

Opera per se satisfactoria, si fiant p defunctis, alleuiãt ipsos, sicut si illi viuẽtes, illa egissẽt. Intelligẽdo hoc nõ generaliter, sed ꝓportionaliter, Iudic. 120.c.1.E

Vnus homo potest satisfacere pro alio, s. orando pro eo, labores tolerando, &c. Sed nullus homo quantumcunque sanctissimus posset satisfacere pro peccatis vnius regni, vel magni populi. Solus Christus potuit hoc. Nec tamen erat purus homo 2. Paralipomen. 246.c.4.I

Efficacia satisfaciendi inuenitur in tribus partibus satisfactionis, s. eleemosyna, ieiunio, & oratione: sicut quælibet virtus potentialis, quæ est totum potentiale inuenitur in partibus suis potentialibus, inter quæ eleemosyna continet complete virtutẽ satisfactionis, &c. Mat. tomo 3 16.c.2.C

Nemo potest satisfacere, nisi sit in charitate, Matth. tomo 3. 13.c.2.A, & 15.c.3.K. Oppositum videtur dicere supra: nisi hic capiatur satisfacere pro satisfacere meritorie.

Satisfactio. Quæ p solo damno offertur, debet fieri p bona tẽporalia, quæ possident, vel quasi possident, quia dãnũ nunquam infligit, nisi in rebus. Dicitur. n. dãnũ, quasi diminutio rerum, & sic eodem modo facit a iure, & a parte reddendo æquale, vel si non potest reddi æquale, reddatur saltem, quod est possibile vsque ad bonorum cessionem, & quòd plane satisfaciet, si venerit ad pinguiorem fortunam, iuxta cap Odardus de solutio. Et hoc sufficit si satisfactio fiat a parte. Nã a iure non sufficit hoc: si quando inferens damnum fuit in crimine, quia tunc vltra hoc imponit aliam pœnam, &c. 1, Paralipo. 220.c.2.D

Satisfactio pro sola iniuria qualiter debeat fieri, 1. Paralipomen. 220.c.2.E

Satisfactio pro iniuria, & damno simul, quomodo debeat fieri, 1. Paralipo. 220.c.4.G

Aliquis non potest iuste petere satisfactionem alicuius grauaminis, facientes tamen grauamen tenentur ad satisfactionem, vt patet in Roboam, & in recedentibus ab eo, &c. 2. Paralipomenon 143.colum.1.A

Satisfactio pro peccato hominis debebat esse meriti infiniti: ꝓpterea ille, q̃ satisfecit, debuit esse Deus, & homo, Matthæi tomo 1. 22. colum. 2. B. 30. colum. 3. I

Alius modus satisfactionis conuenit illi, qui sæpe labitur in peccatum, & alius illi, qui tantum semel lapsus est, Matt. tomo 5 74.c.3.I

Satisfactio non fit, nisi sit tanta pœna, quãta fuit iniuria, &c. Matt. tomo 1 169.c.3.H

Satisfactio est necessaria in omni tẽpore ex iure naturæ, &c. Mat. tomo 1 184.c.1.D

Duplex est satisfactio, quædam est pro aliquo onere, quod nobis specialiter incumbit. Alia est pro obedientia generali, qua tenemur. Prima potest fieri ab existente in peccato mortali, vt soluere pœnitẽtiam iniunctam, vel dicere horas canonicas, &c. Secunda similiter, cuiusmodi est obseruare legem tam Christi, quam naturalem, &c. Matth. tomo 2. 131.c.2.C

Satisfactio fit operibus meritoriis, Matt. tomo 7. 104. colum. 1.B

Non oportet, quòd omnis satisfactio sit elicitiue a iustitia, sed sufficit, quòd sit ab ipsa imperatiue. Interdum tamen est a iustitia tam elicitiue, quam imperatiue, vt quando satisfactio est in sola solutione pecuniæ, vel aliarum rerum debitarum Matt. to. 3. 83.c.1.B

Quomodo eleemosyna, ieiunium, & oratio sint partes satisfactionis diuersæ, Mat. tomo 3. 13.c.2.C

Satisfactio non est respectu præmii essentialis, sed meritum Mat. tomo 3. 17.c.3.H

Satisfactio pertinet ad iustitiam cõmutatiuam, Mat. tomo 3 80.c.3.G

Satisfactio pro peccato semper fuit de iure naturali, & positiuo, Matth. tomo 3 182.c.1.A

Sine satisfactione remittebat Christus peccata, vt probatur, Mat. tomo 3 182.c.1.E

Ad omnimodam peccati remissionem duo sunt necessaria: primum est detestatio peccati præteriti, secundum est satisfactio pro illo, &c. Mat. tomo 3. 182.c.1.A

Satisfactio non est pars pœnitentiæ voluntariæ apposita de iure, Mat. tomo 3 182.c.1.D

Duplex est satisfactio, quædam est actualis solutio, & ista non requiritur, etiam pro peccato mortali, cũ sine illa possit esse salus. Nam in purgatorio fit satisfactio pro mortali peccato, si hic non fuit expleta. Alio modo accipitur pro proposito satisfaciendi, & ista requiritur pro peccatis mortalibus, & includitur in contritione virtualiter, similiter, & propositum confitendi, &c. Mat. tomo 4. 29.c.3.F

Satisfactorium opus.

Quæ dicantur opera satisfactoria, Matt. to. 3. 12. c.4. K

Opus satisfactorium dupliciter accipitur, Vno modo vt satisfactorium principaliter, vel totaliter, ideſt ad finem istũ ordinatũ: Alio modo minus principaliter. Accipiendo secundo modo, omne opus bonũ, in charitate factũ, & propter Deum est satisfactorium. Et hoc modo, qñ sacerdos imponit pœnitẽtiam, dicit: Omnia opera, quæ feceris, sint tibi in remissionẽ peccatorũ, ideſt in satisfactionẽ pro peccatis cõmissis. Sed primo modo capiendo, adhuc stat dupliciter: vno modo, qñ talia opera sunt facta in charitate ex nulla necessitate, sed purè liberè, & sic omnia opera supererogationis sunt strictissimè satisfactoria. Alio modo omnia opera in charitate facta ex necessitate præcepti, quæ præcipiens ordinauit totaliter, vel principaliter ad finẽ satisfaciendi. Et isto modo ieiunia introducta ab ecclesia, & obseruationes festorũ sunt opera satisfactoria, &c. Similiter omnia, quæ ex voto fiunt, vt oẽs obseruationes religionis, &c. Et sic opus meritorium, & satisfactorium conuertuntur Matt. to. 3. 12. c.4. K

Ad hoc, ꝙ opus sit satisfactoriũ, requiritur, ꝙ aliquo modo sit pœnale, sed principalius attẽdit ipsa bonitas operis, quam pœnalitas Matt. tomo 3. 16. c.4. k

Opera satisfactoria, quę imponũtur a sacerdote in pœnitentia, sufficiũt ad adimplendũ præceptũ sacerdotis: ẽt si fiant propter vanã gloriã, puta desiderando humanã gloriã in opere. Non tñ erit satisfactorium apud Deũ, si totaliter ꝓp vanã gloriã fiat, & hoc est verũ si pro se faciat illud opus. Secus tñ si ex obligatione vel spõte faciat, p alio, &c. Mat. to. 3. 17. c.1.C

Pœna satisfactoria debet esse directe volita, Matthe. tomo 7 241.c.4.F

Opus satisfactorium debet esse opus bonum ex genere voluntariè, & in charitate factum, & alias non debitum, & debet esse pœnale. 82.c.4.H

Contingit aliqua opera esse satisfactoria, ad quæ illa faciẽs obligat ex præcepto, vt sunt illa, quæ imponit cõfessor in pœnitẽtia iniuncta, Et ita est de ieiuniis impositis ab ecclesia, vt habetur 76. dist. ca. igit primus est. Et ita esset de eleemosyna: si illã statueret ecclesia. extra casum necessitatis extremę. Mat. tomo 3 83.c.2.B

Opera satisfactoria aliquorũ, in die iudicij non poterunt aliis prodesse, Mat. tomo 7 14.c.1.E

Nihil est magis satisfactorium, quam charitas, Matt. tomo 7 115.c.2.D

Satrapa. Magis significat principẽ, quã cõsiliarium, & dicitur, quasi satis potẽs, &c. 1. Regum tomo 1. 64.c.1.C.1. Reg. to. 2. 174.c.3.I

Satrapa aliquando significat principem, vel potentẽ virum, aliquando regẽm, & aliquando iudicem 4. Regum 184.c.2.B

Satrapæ sunt principes, qui non habent nomen Regum. Et sic quilibet Dominus potest vocari Satrapa: quasi satis potens. Interdum tamen Satrapę vocantur reges parui, &c. 2. Paralip. 126.c.2.A

Satum, vel satus. Est parua mensura farinæ Gen. 263.c.2.D

Satũ aliquãdo accipit pro mẽsura magna, s. pro Ephi continẽte decẽ gomor, vt Nu. 5. cũ dicitur: Decimã partẽ sati farinæ. Et aliquãdo pro mẽsura minore, vt Gene. 18. cum dixit Abraham ad Sarram. Accelera fac tria Sata simile Num. tomo 1. 63.c.3.F

Satũ nomẽ mensuræ est, & interdũ est nomẽ mensuræ rerũ liquidarum, & interdum rerum aridarum, 2. Paralip. 32.c.1.B

Satũ, vt ait Hieronymus, & Beda, genus est mensuræ iuxta modũ prouincia Palęsthinæ, vnũ, & dimidiũ modium capiens, Mat. tomo 4 58.c.2.D

Saturitas. Præmiũ est eorum, qui obseruant præcepta, &c Leui. 295.c.4.F

De duabus turbarum saturationibus, quas Christus fecit, quarum vna illarum fuit maior altera, &c. Mat. tomo 4 151.c.3.G

Saturnus. Quia apud latinos agriculturam docuit, & stercore fermentare terrã, pro Deo habitus est, &c. Exo. tom. 1. 158.c.1.E

Saturnus tres filios habuit, quos antiqua gentilitas credidit esse Deos, s. Iouẽ, qui cœlestibus, & terræ habitabili præesset. Neptunum, qui aquis: Plutonẽ qui inferis Deu. 23.c.3.G

Primam ætatẽ incœpisse a Saturno credidit Ouidius 1. lib. Metamor. Deut. 162.c.1.E

Saturnũ fuisse paulo ante, quam Iacob descẽderet in Aegyptũ, constat ex historiis antiquis approbatissimis Deute. 162.c.2.A

Saturnus Planeta complet motum suum in triginta annis Defen. 49.c.4.k

Saturnus, & Iuppiter fuerũt eo tpe, quo Iacob descẽdit in Aegyptũ cũ prole sua De Opti. Poli. 2.c.3.K

Sauinianus. Per Sanctum Sauinianũ, & Socios eius prædicata est Fides Christi in Gallia, &c. Mat. tomo 6 280.c.3.F

Saul. Saulis mors designauit deletionem ipsius veteris legis: quia reges erant cu-

stodes,& Defensores legis,&c.Genes. 20.c.3.G
Saul peccauit se occidendo, sed non Samson. Iudi. 169.c.1.A
Saul,adhuc existens rex, sequebatur Boues, veniens de agro. Et vacabat agriculturæ 1.Regu.11.1.Regum tomo 1 187.c.1.A
Saul vnctus est oleo communi, vt opinatur author 1.Regum tomo 1 171.c.4.I
Saul non peccauit vacans agriculturæ,postquam electus est in regem 1.Regum tomo 1 187.c.1.A
Saul seruauit Agag regem Amalechitarum ex pietate,&c.1. Regum tomo 2. 6.c.3.k
Saul non fuit priuatus regno immediate post peccatum, ita vt illico succederet alius loco eius. Et hoc multis de causis 1. Regum tomo 2. 11.c.3.K
In Saul, & Dauid factum est, scilicet sicut in pupillo, & tutoribus,& curatoribus 1.Reg.to.2. 12.c.1.B
Saul dicens: Peccaui: quia præuaricatus sum sermonem Domini, & verba tua 1.Regum 15. non vere: sed ficte pœnituit, vt probatur 1.Reg. to.2.12.c.1.E
Ablatio regni a Saule significata est p abscisionē pallii Samuelis,à Saule 1.Regum 15.1.Regum tom.2 13.c.3.F
Saul habebat Lanceam tanquam regni insignium, vel forte, quia nimis afficiebatur ad Lanceam, & pugna sua erat in Clypeo,& Lancea.1. Regum tomo 2 49.c.2.E
Saul tripliciter peccauit dando filiam suam Merob in vxorem alteri, quam Dauid 1. Regum tomo 2.54. colum.1.A
Saul persequēs Dauid habuit se, sicut vir incontinēs, qui obedit rationi, quando passio non est præsens, & proponit nunquam agere incontinenter: quia tamen duram sustinet passionem, illa adueniente, egreditur ab opinione, & agit, quod passio suggerit,&c.1.Regum tomo 2 130.c.3.G
Saul peccauit grauiter consulendo phitonissam, vt probatur 1.Regum tomo 2 164.c.1.E
Saul credebat,quòd arte magica poterant mortui suscitari:similiter, & Phitonissa,de qua 1.Regum 28. 1.Regum tomo 2 166.c.1.E
Saul commisit sex peccata manifesta,quæ referuntur 1.Regum tomo 2 171.c.2.B
Multi tenent Saul fuisse saluum 1. Regum tomo 2. 171.c.4.F
Saul veniens in castra post responsum Samuelis in domo Phitonisse, sciens se in bello moriturum,nō peccauit.sed tenebatur in castra, &c.1. Regum tomo 2 173.c.1.C
Saul peccauit se occidēdo, vt probatur 1.Reg.tom 2. 188.c.2.A.Licet Nicolaus dicat, quòd non peccauit.sed Nicolaus decipitur,vt probatur. ibidem.
Saulem saluum esse tenent Hebræi: similiter, & Nicolaus tenet hoc: sub ambiguo tamē dicit, quòd non recolit se inuenisse determinationem contrariam,quod improbatur 1.Reg. tomo 2. 189.c.1.B
Dicendum ergo,inquit author, quod Saul æternaliter periit. Et hoc tenet Augustinus 18. de Ciuita. & habetur in decretus 26. quæst.5.cap. nec mirum 1.Reg.to.2. 189.c.2.B
Saulis Clipeus fuit vnctus oleo, quo ipse vnctus est in regem 2.Regum 7.c.3.F
Saulis arma posuerūt Philistijm in templo Astaroth propter multa 1. Paralip. 120.c.3.I
Nouem referuntur Saulis peccata, quæ colliguntur ex scriptura 1. Paralip. 121.c.3.H
Et licet possit teneri,quòd propter aliqua illorum fuerit occisus. Rationalius tamen videtur dicendum, quòd propter vnicum illorum fuerit mortuus, & priuatus regno,scilicet quia non obediuit domino. quando misit eum ad occidendum Amalechitas, eo quòd tunc reliquit regem Amalech, & pecora, &c.1.Paralip. 122.c.1.D
Cum dicitur Saulem prophetasse 1. Regu.10.non capitur prophetare proprie, vt, scilicet est dicere futura,&c.sed pro cantare Psalmos, vel Dei laudes 1. Paralipo. 170.c.4.G
Saul regnauit decem, & octo annis super Israel.cū dicitur Actu.13.quod regnauit quadraginta annis.cęteri viginti duo anni fuerunt Samuelis, qui computantur sub Saule,&c.1.Paralipomen. 216.c.1.D

Scabies iugis. Ponitur inter maculas, & non inter immunditias.Leu.21.Nā multum inter est inter maculam, & immunditiā, &c.Mat.tomo 7 301.c.1.A

Scala Iacob. De qua Genes.28. secundum Rabbi Aben Ezra significat gubernationem diuinam quantum ad omnes creaturas,&c.sed magis significat incarnationē Christi, & tota scala significat totam lineam Genealogiæ saluatoris prout Lucas describit, & non prout describit Matthæus. Et diuersi gradus significant diuersas personas illius Genealogiæ, &c.Genes.310. colum.4.I

Scandalum. Scandalizari.

Scandalum quid sit Exo.tomo 1 61.c.4.F
Solum scandalum, cum vitari potest, & non vitatur, causat peccatum,Mat.18.Væ illi, per quem scandalum venit,&c.Exo.tomo 1 254.c.4.I
Illud dictum Bedæ.Vtilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur, intelligitur de veritate vitæ,&c.Exo. tom.2.173.c 3.k.2.Reg.136.c.3.F 1.Paralip. 235.c.2.C
Scandalum oritur propter defectum potentiæ rectoris.Et ideo Deus non curat de scandalo, quia apud eum scandalum esse non potest Deut. 6.c.2.C
Quid sit scandalizari Matt.tomo 6.266.c.2.C, & 276. colum.1.D
Ab scandalo cauendum est, nisi quando non potest euitari scandalum,nisi faciendo contra legem Dei, quia tunc vtilius scandalum nasci permittitur, quā veritas relinquatur. extra de Regu. iuris.cap. qui scandalizauerit.&c.1.Regum tomo 1. 125.c.4.I
Propter scandalum multa alias licita fieri vetantur. imo quædam sunt fieri necessaria, a quibus cessatur propter scandalum, vt contigit in conuersione Liuonienſium, quòd omnes Monachi diuersorū ordinum conuenerunt in vnam vestem, vel habitum,ne ipsos scandalizarent 1.Reg. to.1. 137.c.1.A
Cadentes a fide poterāt dupliciter scandalizari, Matt. tomo 6 275.c.3.G
Non omne illud, ex quo potest sequi scandalum, est peccatum mortale,si fiat,sed solum,quando actualiter incipit esse scandalum,&c.2.Reg. 118.c.2.A
Scandalizare est dare occasionem ad ruēdum in peccatum. Et huiusmodi peccata vocātur aliena. quia pp aliū incidimus in illa,&c.Matth.to.2.. 193.c.4.I
Multa facienda sunt propter scandalū vitandum,quæ alias non erant necessaria.quia magna pena est scādalizantis proximum, Mat.18.Mat.to.2.257.c.3.H
Ad vitandu scandalū multa permittuntur, quæ alias non pmitterent 50.dist.cap.vt constitueretur, & extra de cleri.excommunic, in cap. Latores Matthæ. tomo.3 92.c.2.D
In rebus necessariis scandalū vtilius nasci permittit. Sic erat de fide Christi a principio, quia oēs Iudæi scandalizabantur audientes prædicare Christum esse Deum Et Gentiles irridebant prædicatores dicentes Deum esse Crucifixum.1. Corin.1. Nos autem prædicamus Christum crucifixum &c.Mat. tomo 3 120.c.1.B
Ne scandalum oriatur, potest ad tempus relinqui veritas doctrinæ.Nunquam tamen veritas vitæ Argu. 50.distin.cap.vt constitueretur, & extra de regu.iuris,cap.qui scandalizauerit &c.in Glo.Mat.tomo 3. 234.c.1.C
Scandalizans alium peccat,Mat.tomo 4. 192.c.4.F
Illud dictum bedæ. Vtilius scandalum nasci permittitur, quam veritas relinquatur, quod habetur extra de reg.iuris in cap.qui scandalizauerit,vt verum sit, & vt recte intelligatur, duplex præmittenda est distinctio. Prima,quòd duplex est scandalum, quoddam paruulorum, & aliud Pharisæorum, vel æmulorum. Pro primo scandalo cessandum est interdū ab eo, quod bonum est, vel quod licitum est nobis facere. Secundum scandalum, volunt aliqui causare ex malitia,& illud nō patiuntur,sed potius agūt, & istud non habet veram rationem scandali, quia scandalum,vt dicit Hieronymus, est dictum,vel factum, quod alteri ruinæ occasionem præstat. Sed tunc est alicui ruina,quando est defectus iudicij nescientis iudicare factum alienum. Nam tunc habet occasionem errandi ex illo,quasi malum factū sit, etiamsi sit bonum, vel forte est ruina, quia aliquis vere malum agit, & etiam si bene iudicetur ab alijs, habet occasionem ruinæ ex malo facto illius,quod est eis malum exemplum. Propter scandalum Pharisæorum, vel scandalum actiuum, non debemus cessare a bonis,quia alias nullum bonum faceremus, cum æmuli ad quodlibet bonum susciarent scandalum,ne fieret,si scirent,quòd propter scandalum ab eis suscitatum,cessaretur, & ita Apostoli non cessabat prædicare propter scandala contra eos suscitata, Act.13. Secūda distinctio,q̄ bonū, vel verū,a quo desistere possumus est duplex,quoddam est pure liberum, & in fauorem nostrum. Et possumus desistere ab eo sine peccato, etiam nulla subsistente causa. Aliud est bonum necessarium,ad quod agendum obligamur semper, vel saltem aliquando. De primo dicendum,q̄ semper possumus cessare ab illo propter quodcunque scandalum. Et ita fuit de solutione tributi, Mat.17.Et si sit scandalum puſillorum, debemus cessare semper,nisi esset in multum graue præiudicium. Si vero bonum sit necessarium, debet distingui in tria propter illud verbum Bedę.Vtilius scandalum nasci permittitur &c.Nā est triplex veritas,s. vitæ, iustitiæ, & disciplinæ. A veritate vitæ nunquam propter scandalum recedendum est. A veritate vero iustitiæ,quæ pertinet ad iudicem: Et a veritate disciplinæ, quæ pertinet ad prælatum, recedi potest interdum propter scandalum &c.Mat.to.4 136.c.1.C
Propter scandalum nunquam recedendum est simpliciter a necessarijs, cuiusmodi sunt illa, quæ sunt de iure naturali,vel de lege diuina,cum ad talia sim pliciter obligemur, & nō sit dispensatio in illis &c. Secus tamen, si non sint necessaria simpliciter. In quibusdam interdum potest cadere dispensatio, eo q̄ pēdent a iure positiuo, vt quòd iudex exequatur sententiam,vel iustitiam,& prælatus doceat,& puniat excessus. Et in talibus potest interdum cessari a bono propter scandalum. Et hoc si talia iura humana, vel communia sint dispensabilia, sic dicitur extra de reg.iuris c.qui scandalizauerit in Glo. ius cōmune. Quandoque est dispensabile,vt habetur 1.q. vltima,c.& si illa &c.Mat.to.4 136.c.3.F
Duplex est scandalum,s.actiuum,& passiuum. Actiuū est dictum, aut factum alicuius minus rectum prābēs alteri occasionem ruinæ,i.occasionem peccandi,male agendo,loquendo,vel cogitādo.Passiuum vero est ruina secuta in aliquo ex scandalo actiuo, Mat.to.4 194.c.4.F
Scandalizari potest dupliciter accipi. Vno modo pro indignari. Alio modo pro male iudicare &c. Mat. tomo.4 134.c.4.G
Scandalum quomodo sit malum, Mat.tomo 5. 13. colum.1.C
Scandalum potest præberi infidelibus,& ipsos scandalizare malum est,Mat.to.5 13.c.2.C
Scandalum fidelium maius est,quam scandalum infidelium, Mat.tomo 5 13.c.3.F
Scandalum siue actiue,siue passiue sumatur, semper est malum,Mat.to.5 14.c.1.B
Scādalum est dictum, vel factum minus rectum præbens occasionem ruinæ, Mat.to.5.12.c.3.I, Et hæc definitio est bona,Mat.tomo 5. 17.c.1.B
Contra scandalum, quod ab extra infertur, prout est in patientę, nullum est remedium, quia non est in potestate patientis, vt non patiatur &c.Mat.tom.5. 16.c.1.C
Scandalum passiuum dupliciter fit, Mat.tomo 5.16. colum.1.C
Scandalum est in malo, vel in quod habet aliquam similitudinem cum malo &c.Mat.to.5. 17.c.1.E
Scandalum secundum Hieronymum quid designet, Mat.to.5 17.c.1.B
In definitione scandali, cum dicitur. Scandalum est dictum,vel factum minus rectum,prębens occasionem ruinæ,non accipitur minus rectum comparatiue, vt dicat minoritatem, sed negatiue,vt scilicet, comprehendat tam malum, quam id, quod habet speciem mali,Mat.to.5 17.c.1.E
Occasio in definitione scandali non dicit causam per accidens,sed per se,sicut in definitione fortunæ ponitur causa per accidens,nec inconuenit, quòd id, quod est essentiale vni, sit per accidens alteri &c. Mat.to.5 17.c.2.B
Scandalum multum de per accidens conuenit bono operi, scilicet, quatenus passiuum est sine actiuo, &c.Mat.to 5 17.c.2.A
Scandalum contingit tripliciter. Nam aliquod interdum est actiuum,& passiuum simul in diuersis. Secundo modo contingit aliquod esse passiuum sine actiuo. Tertio actiuum sine passiuo. Exemplum primi, vt si quis peccat intendens inducere alios ad peccandum, vel actus est de se malus, licet non intendat &c. Exemplum secundi, vt quando quis nō agit malum, sed bonum &c. Exemplum tertij, vt quando quis malum facit intendens mouere alios ad sic agendum. Et tamen nemo sequitur factum eius &c.Mat.to.5 17.c.2.D
Scandalum, offensio, & infirmitas distincta sunt. Et concurrunt cum scandalo,licet interdum sint sine scandalo,& scandalum sine illis &c. Mat.tomo 5. 17.c.3.F
Scandalum passiuum,quia non proprie est scandalū. Ideo nō conuenit ei definitio scandali, sed soli scandalo actiuo,quod proprie est scandalum,Mat.to.5. 17.c.4.F
Scandalū passiuū semper est peccatū in eo, q̄ patitur, quia scandalū passiuū est spiritualis ruina, i. cū quis cadit a bono,quod agebat, motus malo exēplo alicuius, & tale scandalū est interdū mortale,& interdū veniale. Similiter scādalū actiuū semper est peccatū mortale,vel veniale in ipso agente. Non tñ in ipso patiēte est semp peccatū, vt qñ cōtingit,quod nemo scandalizatur. Et scandalū passiuum ex parte agentis,interdū est sine peccato, vt quādo quis scādalizatur de bene factis alterius, cuiusmodi est inui-

dus

Universidad de Deusto Biblioteca

dus &c. Mat.tomo 5 18.c.1.A,& 19.c.2.D

Neceſſe eſt ſcandala euenire de neceſſitate ex preſuppoſitione,ſ.ſi homines male volunt viuere iuxta deſideria ſua,ſicut viuunt, neceſſe eſt euenire ſcandala,Mat.to.5 18.c.1.D

Scandalum actiuum ex parte patientis, non eſt ſemper peccatum,Mat.tomo 5 18.c.1.E

Scandalum, quod Petrus fecit Chriſto, Mat.16.non erat proprie ſcandalum, ſed large prout quodlibet impedimentum ad bonum dicitur ſcandalũ, Mat. tomo 5 18.c.2.A

Scandalum in ſpiritualibus non eſt impingere ſine caſu,aut retardatione, cum magis ſignificet in ſpiritualibus,quam corporaliter impingere. Cadere ſpiritualiter eſt peccatũ mortale, retardari autem eſt peccatum veniale,Mat.to.5 18.c.2.B

Per ſe loquendo ſcandalum actiuum eſt maius peccatum,quam ſcandalum paſſiuum, quia in vnoquoque genere cauſa eſt potior effectu. Interdũ tamen per accidens ſcãdalum paſſiuum poteſt eſſe maius peccatum,quam actiuum,Mat.to.5 18.c.2.A

Scandalum paſſiuum,licet ſit ſemper peccatum,non pertinet tamen ad aliquam ſpeciem determinatã peccati, ſed poteſt inueniri in qualibet ſpecie peccati. Scandalum vero actiuum vno modo eſt ſpeciale peccatum, & alio modo non &c. Mat.tomo 5. 18.c.3.G

Scandalum actiuum opponitur correctioni fraternę, vel ædificationi proximi,Mat.to.5 18.c.3.I

Omne ſcandalnm eſt contra proximum, quia nemo ſeipſum ſcandalizat,Mat.to.5 19.c.1.D

In ſcandalo paſſiuo eſt actio, & paſſio, Mat.tomo 5. 19.c.1.D

Capiendo proprie ſcandalum paſſiuum, in ſolis hominibus imperfectis reperitur. Large tamen eſt in viris perfectis,Mat.to.5 19.c.4.H

Scandalum actiuum dupliciter accipitur, Mat.tom.5. 19.c.2.D

Scandalum paſſiuum dupliciter accidit, vno modo cum quadam electione,& ſic nõ cadit in viros perfectos. Alio modo ſine electione, & ſic contingit in viris perfectis. Nõ tamen eſt peccatum &c.Mat. tomo 5 19.c.4.K

Scandalum proprie actiuum, quod eſt mortale, non conuenit viris perfectis. Poſſunt tamen viri perfecti ſcandalizare alios leuiter,ideſt,venialiter, Mat. tomo 5 20.c.2.D

Accipiendo ſcandalum actiuum, prout eſt ex intentione agentis, grauius de ſe eſt ſcandalizare, quam ſcandalizari. Similiter quando quis per malum factum alium ſcandalizat &c. Mat.to.5 20.c.3.K

Scandalum actiuum ſemper eſt vitandum, Mat.to.5. 21.c.2.A

Scandalum actiuum præſtatur tam ab imperfectis, quam ab illis, ad quorum ſtatum non pertinet perfectio tanquam aliquid annexum, quã etiam a perfectis i.ab eis,ad quorum ſtatum perfectio pertinet licet non ſint perfecti &c. Imperfecti ſcandalizant, & ſcandalizantur. Viri autem perfecti, nec ſcandalizant, neque ſcandalizantur. Illi autem, ad quos perfectio pertinet, ſi tales non ſunt, ſcandalizãtur, & grauiter ſcandalizant,Mat.to.5 20.c.4.K

Cum ſolet quæri an veritas relinquenda eſt propter ſcandalum, non debet intelligi quæſtio de ſcandalo actiuo,ſed de paſſiuo, & eſt ſenſus, an aliquid ſit dimittendum, ne alius peccet. Et dicitur relinqui veritas, quando veritas nullo modo manet, id eſt, non manet homo conformatus diuinę legi, & taliter ſic dimittere veritatẽ, ſemper eſt peccatũ mortale. Et ſic veritas nunquam dimittẽda eſt propter ſcandalum paſſiuum,Mat.to.5.21.c.2.A, Et veritas iuſtitiæ non poteſt totaliter dimitti propter ſcandalum, bene tamen in partem aliquando non tamen licet iudici contrarium agere, licet tamen differre, vel ceſſare a iudicãdo propter ſcandalum &c.Mat. tomo 5 21.c.3.G

Veritas vitæ nunquam eſt relinquenda propter ſcandalum,quia nemo tenetur committere veniale, vt alius euitet mortale,nec etiã licet hoc fieri, quia reprehenſibilis eſſet, Mat. to.5 21.c.4.G

Propter nullum ſcandalum licet dimittere veritatem doctrinæ ſacræ,Mat.to.5 22.c.1.B

Pro quocunque ſcandalo non licet ceſſare a veritate Doctrinæ,proprie accipiẽdo ceſſare, Mat.to.5.21.c.4.G, Cum veritas doctrinæ pertinet ad doctrinam, & tunc quando doctrinæ ſequatur aliquod præiudicium, non licet deſerere doctrinam &c. quando ad ſtatũ ſuũ pertineat reſiſtere,vel occurrere. Licitũ eſt tñ aliqñ ceſſare a doctrina, i. a prædicatione doctrinæ,ad tẽpus, propter ſcandalum, vel ad tempus differre, Mat.tomo 5 21.c.4.K

Propter ſcandalum,ſ. paſſiuũ in proximo, nec ſunt dimittenda opera præcepti, nec opera cõſilij, cũ iã facta ſint opera pręcepti, vt patet in vouentibus ſtatũ perfectionis, vel quibus ex ſtatu cõuenit perfectio. Si aũt conſilia maneant in genere conſiliorũ,id eſt, ꝙ nõ eſt neceſſaria eorũ obſeruatio, tunc ſi tale ſcãdalũ oriatur ex malitia, contẽnendũ eſt, nec eſt ceſſandũ a talibus operibus, vt fuit ſcandalũ Phariſęorũ, ſi aũt oriatur ex ignorantia, vel infirmitate, tunc eſt ad tẽpus ceſſandũ, ſ. vſquequo reddita ratione de operibus conſiliorũ. Et oſtenſo, ꝙ bona ſint, ceſſet ſcandalũ,quod ex infirmitate, vel ex ignorantia inſurgebat. Si aũt reddita ratione, nõ ceſſauerit, iam non ex ignorantia prouenit, ſed ex malitia, & tale cõtemnendũ eſt. Neque propter illud ceſſandũ eſt ab aliquibus bonis. Et ſi maius malum ſequatur ex ſcãdalo, quã ex operibus huiuſmodi, ceſſandum eſt ab illis &c. Quòd dimittẽdum eſt in caſibus particularibus, in quibus non poteſt dari certa regula dimittendum inquam, diſcretioni boni viri &c. Mat. tomo 5 22.c.3.K

Illud Hieronymi, ad vitandũ ſcãdalum dimittendum eſt, quidquid põt omitti, ſalua triplici veritate, ſ. vitæ, iuſtitiæ, & doctrinæ, intelligendum eſt de indifferentibus, quia illa non pertinent vllo modo ad veritatẽ vitę iuſtitiæ, aut doctrinæ &c. Et hoc intelligendo de ſcandalo puſillorum. Nã Phariſęorum ſcandalũ ſemper contẽnendũ eſt. Mat.to.5. 22.c.4.I

Scandalum Phariſæorum quid, & quid ſcandalũ puſillorum,Mat.to.5 22.c.3.K

Pro ſcandalo actiuo, nihil dimittendum eſt, cum ſit in ptãte noſtra nõ ſcandalizare, Matt.to.5. 22.c.3.H

Illud dictũ Chriſti Mat.18. neceſſe eſt, vt ſcandala veniant, falſe exponit, San. Tho. niſi intelligatur in bono ſenſu, Mat.tom.5.15.c.1.C, Sed dicendum eſt, ꝙ ibi neceſſe dicit neceſſitatem conſequentiæ, ibidẽ.

Propter ſcandalum dimittenda eſt correctio fraterna ſi videatur manifeſte naſciturum ex illa, & nullum opus ſpirituale eſt, quod potius dimittendũ ſit propter ſcandalum, quã correctio fraterna, quia tunc correctio vertitur in peccatum. Et hoc verum eſt, qñ iſta correctio fit principaliter propter ipſum, q peccauit, ſecus tñ, qñ fit principaliter propter alios, ne exemplo iſtius corruant in peccatum, quia tunc ẽt ſi timeatur ſcandalum, interdum faciẽda eſt, ſi ſine ſcandalo fieri non põt, vt ſi frater non receperit eã, procedatur in ipſa correctione &c. Mat.tomo 5. 23.c.1.E

Propter ſcãdalum dimittenda eſt interdum peccatorum punitio, Mat.to.5 22.c.2.E

Scandalum paſſiuum ſemper cauſatur ab actiuo, & tñ non eſt neceſſe, ꝙ cauſetur ab aliquo ſcandalo actiuo agentis, i. alterius, qui ſcandalizet, ſed interdum ab ſcandalo ipſius, qui patitur, quia ſibi ipſi ſcandalum facit, Mat.tomo 5 20.c.3.G

Petrus non erat ſcandalum actiuum ad Galat.2. cum dicitur, gentes cogis Iudaizare, licet alij paterentur ſcandalum paſſiuum, Mat.to.5 20.c.3.H

Propter ſcandalum actiuum, vitandũ in proximis, teneor dare rẽ meã proximo, vtpote qa eſt in extrema neceſſitate, vel ex alia cauſa. Et non dando, vel iniuſte denegãdo ſcandalizẽ actiue proximos, quia illud ſcandalum actiuum eſt peccatum mortale in me, propter quod vitandũ potius teneor omnia bona tẽporalia perdere, vel abijcere, quã peccare mortaliter. Et ita generaliter eſt verũ, ꝙ oĩa tẽporalia dimittenda ſunt propter ſcandalũ, i. vt non faciamus ſcandalũ. Si vero intelligatur de ſcandalo paſſiuo, ſ. ꝙ ſi nõ dederimus ſcãdalizabuntur proximi tunc, aut bona, q̃ habemus, nõ ſunt noſtra, ſed nobis cõmiſſa, vt bona eccleſiarũ &c. & bona pupillorũ, vel bona depoſita, illa nõ tenemur dimittere, i. abijcere, vel perdere, dimittendo rẽ indefenſam, quantũcunq; proximi ſcãdalizentur, qa iſta non cuſtodire eſt peccatũ mortale, quod pro nullo ſcãdalo eſt cõmittendũ, de rebus eccleſiæ probatur 23.q.8.c.conuenior, p exẽplum Ambroſij, & Thomę Cãtuarieſ. extra de homi.c.ſicut dignũ. De depoſitis patet ẽt, in Onia defendẽte pecunias a priuatis depoſitas in tẽplo cõtra Heliodorũ 2.Machab.3. Si vero res ſint noſtræ, & tñ ille, a quo res petuntur, ſcit ꝙ ille, q occupare vult, male vtetur eis, peccando mortaliter, tunc non debet dare illas propter ſcandalũ, quia deterius eſt peccatũ mortale, quod cõmitret ille, qui recepit illas in vſu rei, quã ſit ſcandalũ, quod poterit ſequi non dando res. Si tñ non ſit certum, ꝙ ille, qui vult occupare, taliter vtetur re, tunc diſtinguẽdũ eſt de ſcandalo, quia ſi ſit ex malitia non debemus res noſtras perdere, vel abijcere propter ſcandalũ, poterit tñ ad vitãdum ſcãdalum dare res ſuas, non ex obligatione, ſed ex ſuperabundãte charitate, & hoc niſi dans crederet, ꝙ accipiens efficeretur ex hoc deterior, ſ. ꝙ prouocaretur ad ſic petendum ab alijs, quia tunc non liceret dare ad vitandũ ſcandalũ. Si aũt ſcãdalum procederet ex ignorantia, tũc aut vergit in detrimentũ fidei dare, tunc melius eſt non dare, ne petens foueatur in errore ſuo, ſi detur illi, id quod petit. Sicut ſunt quidã hæretici dicẽtes, ꝙ quilibet tenetur dare bona ſua pauperibus petentibus, ẽt extra extremã neceſſitatem, & iſtis non eſt dandum, ẽt ſi ſcãdalizentur, nõ dando eis. Si aũt nõ vergat in damnum fidei, nec is, qui recipit vtatur rebus male, vt creditur, non tenemur tradere rẽ noſtrã ad vitandum ſcandalum, ſi tñ velimus, charitas eſt. Si autẽ nolumus rem tradere, tenemur repellere proximum oſtendendo, ꝙ non iuſte petit. Et ita ceſſabit ſcãdalum data ratione, quod ſi non ceſſet, iam non eſt ex ignorantia, ſed ex malitia, cui non eſt aſſentiendum, ſimiliter dicendum eſt de vſu iuris, quod alicui competit, an ſ. ceſſare debeat ab vſu eius propter ſcandalum &c. Matthæi tomo 5. 23. col.3.H

Propter ſcandalum malitioſum vitandum non tenetur quis ceſſare a repetitione rerum ſuarum, & in caſu tenetur nõ ceſſare a tali repetitione, Mat.to.5. 24.c.1.E

Ad vitandum ſcandalum actiuum, dimittenda ſunt omnia iura, non petendo, vel exigendo, vt neminẽ ſcandalizemus, quia hoc eſt peccare mortaliter. Et hoc non contingit in potente, niſi aut cum iniuſtũ petit ſcienter, aut immoderate, aut inordinate petat, i. modo illicito per vias non debitas. Si autem ſit ſcãdalum paſſiuum, & iura non ſint noſtra, ſed nobis cõmiſſa, vt reſpectu bonorum eccleſiæ prælatis cõmiſſorum, vel bonorũ pupillorũ tutoribus, & curatoribus cõmiſſorũ, vel bonorũ in depoſito ſeruatorũ a depoſitarijs, tunc non debet ceſſare a repetẽdo, immo peccant mortaliter ſi ceſſent pp quodcunque ſcãdalum, niſi de permiſſione eorũ, quorũ res tractant, aut ſi tale ſcandalum credant veriſimiliter oriturum, cuius ſit maius damnum, vel nocumentum &c. quam &c. quia tunc ſaltem differenda eſt repetitio &c. quouſq; ceſſet illud ſcandalum. Si autẽ ſint res noſtræ, tunc aut ſcãdalum procedit ex malitia, aut ex ignorantia. Et vtcunque ſit, dic ſicut ſuperius dictum eſt in adiectione rerum noſtrarum, Mat.to.5 24.c.1.D

Propter ſcãdalum futurum res eccleſiæ debent relinqui indefenſæ, Mat.to.5 23.c.4.F

Quidam ſcandalizati ſunt per Chriſti mortem nolẽtes eũ recipere in Chriſtum, & Meſſiam &c. Mat. tomo 5 15.c.2.E

Cum ſcandalo reſtitit Ambroſius armatis ſuperueniẽtibus ex parte Theodoſij, & habetur, 23.q.8.c. conuenior, Mat.to 5 23.c.4.F

Scandalizari eſt pati offenſionem in fide, vel ab ea cadere, Mat.tomo 6 266.c.2.C

Cum magno ſcandalo Thomas Cantuarien. defendit iura & bona eccleſia &c Mat.tomo 5 23.c.4.G

A ſcandalo, quod poſſet oriri ex prima cõcluſione de tribus, quas defendit author in Defen. trium cõcluſionum, excuſat ſe author, Defen. 9.c.4.H

Propter ſcandalum non eſt relinquenda veritas vitæ. Contra Cleri. Concu.2.c.3.F, & 6.c.4.F

Propter ſcandalum ſunt aliqua prætermittenda, ſalua triplici veritate, ſ. vitæ iuſtitiæ, & Doctrinæ, Contra Cleri. Concub. 7.c.3.F

Scandalizatus.

Scandalizatus interdum peccat mortaliter, & interdũ venialiter, Mat.to.5 19.c.3.H

Scelus. Non de omnibus vitijs predicatur, ſed ſolũ de quibuſdam deteſtabilibus, vt eſt parricidium, incæſtus patriæ proditio, crimen læſæ maieſtatis, &c. Geneſ. 415.c.2.B

Scelus eſt magnum peccatum ex malitia, quod fit cõtra Deum, vt eſt idolatria hæreſis &c. Exo.tomo 2. 167.c.4.F

Scenophegia. Idem eſt, quod comeſtio in publico, & dicitur aſcenon, quod eſt commune, & Phegia, quod eſt comedere, quia comedebant Iudæi ſub ramis arborũ, in Scenophegia, ideſt, in feſto tabernaculorum. Leuit.271.c.3.I Deuter. 88.c.3.A

Scientia. Scientiæ ſpeculatiuæ honorabiles ſunt, ſed non vtiles, practicæ vero ſunt valde vtiles, ſed non honorabiles, ſacra vero ſcriptura, & honorabiliſſima, & vtilis eſt valde, Geneſ. 15.c.4.G

Ad acquiſitionem, & vſum ſcientiæ ſunt ſecundum ſe, & ſemper neceſſarij ſenſus, Mat.to 7. 191.c.1.D

Scientia de parte, ſubordinatur, & ſubalternatur ſciẽtiæ, quæ eſt de toto, Geneſ. 15.c.4.G

Eadem eſt origo generationis ſcientiæ & generationis rei naturalis, Mat.tomo 7 191.c.1.C

Scientia poteſt multis modis perdi naturaliter, 3.Reg. 34.c.2.A

Scientia eſt habitus concluſionum demonſtratarum circa res, quæ non ſunt altiſſimæ, vt circa naturalia, & Mathematicalia, 1.Paralip. 296.c.2.E

Scientia,

Universidad de Deusto Biblioteca

Scientia, quæ fit in anima ſeparata per influxum, ſubito fit, Mat.tomo 7. 202.c.4.F
Scientia, & ſapientia quomodo differant. 2. Paralipo. 9.c.4.F
Scientiarum authoritas non eſt ſumenda ex authoribus, Mat.tom.1.4 c.1.E. Sed conſiderando ſcientiam in ſe, ipſius authoritas prouenit ex duobus, ſcilicet ex obiecto, & ex modo procedendi, &c. Mat. tomo 1 4.c.2.B
Inter ſcientiam infuſam, & acquiſitam quid interſit, Mat.tomo 7 204.c.2.A
Scientiarum ſpeculatiuarum conſideratio non ſe extendit ad virtutem principiorum illarum ſcientiarum, quia in principiis tota ipſa ſcientia virtualiter conſiſtit, &c. Mat. tomo 2 22.c.3.H
Omnis ſcientia, a quocunque dicatur inuenta a Deo eſt, Mat.tomo 4 135.c.4.F
Sciphi in candelabro aureo quales eſſent, Exod.tomo 2 34.c.3.C

Scire. Hominem duo faciunt ſcire, ſ. exercitatio, & continua meditatio, Geneſ. 11.c.1.D

Quædam ſciri volumus, quæ videri non volumus, cuiuſmodi eſt actus coniugalis, Mat.to.4. 200.c.2.D
Sciens multis modis dicitur, & totidem ignorans, Exod.tomo 1 247.c.3.G
Eſſe Dei eſt ſcire eius, Mat.tomo 7 98.c.4.H
Sciendi originem tribuunt Aegyptiis illi, qui de ſapientia huius ſeculi loquuntur 1.Reg.to.1.67.c.2.E
Illud Ariſtotelis: Contingit plura ſcire, vnum tãtum intelligere, quomodo habeat intelligi, Mat.tom.7. 106.c.4.G
Scire noſtrum eſſe quoddam reminiſci dixit Plato, quod improbatur Parado. 92.c.4.I
Scire in vniuerſali eſt ſcire incomplete, Mat.tomo 7. 191.c.4.K
Sciens quis dicatur Geneſ. 177.c.1.D

Scylla. Duplex fuit Scylla apud Poetas, q̃dam fuit filia regis Niſi, & alia fuit filia Forci, &c. 1.Paralip. 18.c.3.H

Scylla dicitur de ci eo, ideſt moueo, quia apud ſaxum ſcyllæ fit magna cõmotio fluctuũ, 1.Paral. 18.c.3.K

Scythæ. Antiquiſſimi populi ſunt, laudatæque virtutis, inter montem caucaſum, & taurum, Geneſ. 5.c.4.H

Scythæ deſcendunt a Magog filio Iaphet, vt dicit Hieronymus, & ab his ſunt Gothorum reges, qui p orbem magnalia geſſerunt, & Hiſpaniam populanerunt, & vocantur nunc iſtę gentes vulgariter Turci, Geneſ. 51.c.1.C
Regnum Scytharum, quia nobis Gothi dicuntur, incæpit primo anno vitæ Iſaac, quorum primus rex fuit Thanus, & poſt eum Ninus, Geneſ. 57.c.3.F

Scopulus. Dicitur quaſi ſpecula a ſpeculando, quia ex ipſis poſſunt homines ſpeculari ea, quæ longe ſunt propter ſcopulorum altitudinem 1.Regum tomo 1 215.c.1.D

Scorpio, vel ſcorpius.

Scorpioni eſt ſimilis æmulus Ioſue tomo 1. 7.c.1.E
Scorpio vocatur flagellũ, quoddam quod in funiculis habet ſphęrulas plũbi, ſin fine funiculorum, vt fiat grauior percuſſio, & vocatur ſic, quia ſicut ſcorpio mordet cauda, ita & hæc flagella percutiunt cũ extremitatibus, &c. 3.Regum 107.colum 3.G. 2.Paralipomen. 141.c.2.E

Scortum. Dicitur meretrix abſcõdita, quæ ſe venalẽ tribuit, ſeipſam tñ publice nõ exponit, q̃ vulgariter dr̃ ramera, Leui. 22 1.c.4.G

Scortator. De quo Deute. 23. ſecundũ aliquos Hebræos, eſt ille, qui ad vitium ſodomiticũ ſe exponit, quia in Hebræa lingua dictiones ſignificãtes meretrices, & ſcortatores, paſſiones notant: litera tamen Chaldaica dicit, quòd in hoc vetatur matrimoniũ Iudæi cũ Gentili, i. ex gẽtilitate conuerſa, & e contra, ſed litera Chaldaica non conuenienter aſſignat ſignificationem iſtorũ vocabulorum, &c. Deuter. 122.c.1.E

Scriba. Scribæ vocãtur doctores legis, & eorum officium erat interpretari legem, & docere, Mat.tomo 5 183.c.4.F

Scribæ vocantur habentes magnas dignitates, & dicuntur ſic, eo q̃ ſcribũt leges dandas populis, & ad idem pertinet, quod dux. Geneſ. 407.c.3.F
Scriba, apud Hebræos, dicitur ſapiens, cuiuſcunque eſſet tribus 1. Paralip. 32.c.1.E, Mat.to.1.146.c.2.C
Scribæ diuerſa habent nomina, Mat.tom.5.251.c.3.I
Scribarum, & Phariſæorum iniquitates manifeſtabãtur, a Chriſto, & proderat hoc diſcipulis Chriſti, Mat.to.6.168.c.3.G, Et ſolos hos increpabat Chriſtus, ibidem 170.c.2.B
Scriba eſt nomen ſapientis, nam apud latinos viri periti vocantur ſapientes, & apud Hebræos ſcribæ, & apud Perſas magi, vt ait Remigius, Matt.to.3. 147. c.4.F, & 179.c.2.D, & 182.c.2.D, to.6.123. c.2.E, & 155.c.4.F, & 169.c.1.E, & 244.c.3.F
Illum Scribam, de quo Mat.8. Chriſtus nõ recepit ad diſcipulatum pp multa, ſ. propter nouẽ, ſed pręcipue pp tertium eorum, Mat.tomo 3.148.c.1.D. Et dixit illi, vulpes foueas habent, &c. propter multa ibidem. 148.c.3.G. Sed iſta ſunt myſtica, literalis tñ ratio eſt, q̃ iſte volebat ſequi Chriſtum pp auaritiã, & ideo Chriſtus reſpondit, vulpes foueas habent, &c. Mat.tomo 3 148.c.4.K
In ſcribis, & Phariſęis erant duo, ſcilicet bona doctrina, & vita peruerſa, Mat.tomo 6 171.c.2.A
Illi ſoli dicebantur Scribæ, qui in ſacris literis docti erant, Matt.tomo 4 66.c.4.K
Et dicebantur doctores legis illi, qui inter Iudæos prædicabãt legem, Mat.to.4.120.c.4.K. Et dicebantur Scribę a ſcripturis, quia erant ſapientes in ſacris ſcripturis. ibidem 258.c.4.G
Scribæ, & Phariſęi diſperſi erant per totam terram Iudæorum docentes populum, Mat.to.4.121.c.2.B
Quidam Scribarum erant ex Phariſęis, Mat. tomo 6. 123.c.2.E, & 155.c.4.F, & 169.c.1.E
De duplici Scribarum, & Phariſæorum iniquitate, Mat.to.6. 173.c.1.A
Scribarum nomine poterant intelligi Sacerdotes, & ſeniores, Mat.to.6.170 c.2.B, Similiter, & Phariſei, & è contra, Mat.to.4 192.c.1.A
Scribæ, & Phariſęi erant ſeniores, quos Chriſtus redarguebat, Mat.tomo 6 173.c.2.B
Scribarum, & Phariſęorum ambitio ſignificatur, cũ dicit, Mat.23. Amant primos accubitus in cęnis, & primas cathedras in ſynagogis, Mat.to.6 174 c.2.A
Chriſtus reprehendebat Scribas, quia corrumpebant veritatem vitæ, Mat.tomo 6 238.c.3.I
Scribæ ſapientes fiunt ingenio, & labore humano, Mat.tomo 6 243.c.2.A
Scribæ, & ſapientes diſtinguũtur, Mat.to.6.244.c.3.H

Scribere. Antiqua cõſuetudo fuit ſcribere in tabulis ceratis 4. Regum 214.c.4.F

Scriptura ſacra.

Scriptura ſacra dr̃ altiſſima, quia omne negotiũ humanũ altitudine dignitatis, & difficultatis antecellit, quod probatur inductiue per omnes liberales artes, Geneſ. 1.A
Circa ſacrã ſcripturã magna hæreticorũ caterua a ſenſu Catholico delirauit, quia ſuis propriis viribus nitebatur eam exponere Geneſ. 1.A
Vnde ſacræ ſcripturæ difficultas ardua ſit hominibus Geneſ. 1.B
Scriptura ſacra adeo eſt difficilis, vt in quibuſdam locis, vſque hodie, non pateat intellectus Geneſ. 1.B
Sacra ſcriptura omnes artes, & negocia dignitatis altitudine antecellit, vt probatur diſcurſiue Gen.1.B
Sacra ſcriptura dicitur intellectus, & ſapientia a magna eius certitudine, & altitudine Geneſ. 2.A
Sacra ſcriptura eſt vtilis, & honorabilis valde Geneſ. 2.A, & 15.c.4.G, & Deuter. 98.c.2.A
Sacra ſcriptura, ita omnibus ſuis partibus perfectiſſime conſtat, vt nec additamentum, neque ſubtractionem patiatur Geneſ. 2.A
Sacræ ſcripturæ vltima intentio eſt homines ad vitæ eternæ expectationem attolere, Geneſ. 2.B
Sacra ſcriptura duo continet opera, ſcilicet creationis, & recreationis, ſed ſecundum eſt principale, & in ipſa principaliter continetur, quare de creatione vnicus liber eſt, de redemptione vero omnes alii. Et hoc tripliciter, &c. Geneſ. 2.B, & 1.c.2.A
Circa ſcripturæ ſacræ intelligentiã Chriſtus mordet Phariſęos, propter quatuor, Mat.to.5. 79.c.2.C
Scriptura interdum capit partem pro toto, Mat.to.5. 81.c.1.E
Sacræ ſcripturæ authoritate nihil firmius, Mat.to.5. 238.c.1.C
Sacræ ſcripturæ ſenſus ablatus eſt a Iudæis, quia excęcati ſunt, &c. Mat.tomo 5 270.c.3.k
Iudæi ponunt tres ordines in canone ſuorum librorũ Mat.tomo 6 159.c.4.G
Scripturę ſacræ primus liber, qui de creatione agit, a principio Geneſ. vſque ad principium Exo. cæteris anteponitur ordine temporis, & naturæ Gene.2.B
Sacræ ſcripturæ authoritates ſunt tela, & arma offenſiua, & inuaſiua, quia hoſtium iniquitatem confodiũt, fides vero eſt armatura defenſiua Gen.9.c.1.E
Scriptura ſacra non indiget coloribus rhetoricis, quia a ſe habet pondus authoritatis: & vt ſuſpitionem falſitatis effugeret, neque fucatis coloribus perſuadet, ſed ſuapte natura, & magnitudine animos audientium allicit, Geneſ. 12.colu.3.k, Leui.84.c.4.F Mat.tomo 3 275.c.2.C
Nulla ſcriptura eſt magis difficilis intellectu, quam Apocalypſis Geneſ. 13.c.3.H
Poteſtas aperiendi Sacram ſcripturam dicitur clauis Dauid, quia Dauid plura myſteria de Chriſto cognouit, quam cæteri Prophetæ Geneſ. 13.c.4.K
Scripturæ ſacræ intelligentia dicitur ſemita, quia anguſta eſt, neque deuiare licet, quælibet enim deuiatio mortis periculum inducit, &c. Gene.15.c.1.C
De his, qui Scripturam ſacram docere volunt, cum ipſi docti non ſint, Geneſ. 16.c.1.E
Sacra ſcriptura veritas diuina eſt, ideo iudicium noſtrum debemus regulare per illam, illud ad eam applicando, non autem applicando legem Dei ad intellectum noſtrum, quia ſic periret omnis cognitio veritatis, ceſſante certo modo cognoſcendi, Geneſ. 16.c.4.F
De his, qui Sacram ſcripturam retorquent, Geneſ. 16. c.4.F, & 403.c.4.K
Scripturæ ſacræ ſenſus literalis multum differt a Parabolico, Geneſ. 21.c.1.A
In Scripturæ ſacrę ſecundo canone ponuntur octo libri, ſ. Ioſue, iudiciũ, cum Ruth, duo lib. Regũ, qui dicũtur Samuel, & quartus eſt duo libri ſequentes, q̃ vocant Malachin. quinus, Eſaias, ſextus, Hieremias. ſeptimus Ezechiel. octauus lib. 12. Prophetarum minorum, qui vocatur Thareaſia. vt patet in prologo Galeato Geneſ. 21.c.1.A
In ſcriptura Sacra multæ ſunt anticipationes, ſicut in Ioſue, qui vocatur ſic Exo. 24.32, & 33. Et nũquam vocatus eſt Ioſue, quouſq; mutatũ eſt nomen eius, quod erat Oſee Num. 13. Geneſ. 21.c.1.D
Quòd Sacra ſcriptura lepido, & ornato ſermone cõpoſitia, nõ ſit in cauſa eſt vitiũ interpretũ, ſed hæc cauſa non eſt valde efficax, ga ẽt in Hebræo ſcripta eſt rudi ſtilo, vel iõ, vt ruſticã plebẽ facilius inſtruerent, quia ruſtici magis erudiunt verbis planis, vel vt in vna eademq; ſententia aliter ſentiret doctus, & aliter indoctus, &c. Geneſ. 30.c.3.F
Sacræ ſcripturæ fructus eſt illius intelligentia, & radices eius ſunt in cœlo, quia illa, Deo dictante, compoſita eſt, vt patet 2.Pet.1.cum.dicitur non enim aliquando voluntate humana, &c. Geneſ. 30.c.4.F
Quòd Scriptura ſacra maneat in cęlo, vt ſ. eà, quę per Sacram ſcripturam ſcimus, in cœlo experiamur, Geneſ. 31.c.2.E
In Sacra ſcriptura nulla ſunt recipienda mendacia, Mat.tomo 6 171.c.4.K
Scriptura ſapientia dupliciter accipitur, Mat.tomo 6. 244.c.2.E
Ad Sacrã ſcripturã exponẽdã, ſexta regula Ticonii eſt de anticipatione, & recapitulatione, Geneſ. 4.c.4.I & 64.c.3.F
Tota Scriptura ſacra tendit ad Meſſiam redimentem Geneſ. 25.c.2.A
In ſacris literis qñaliqua propoſitio dupliciatur, vel ad ſpiritualẽ ſenſum refertur, vel vt auditores, ſint val de intẽti, vt dicit Hieronymus in quodã prologo ſuper Prophætas minores, Geneſ. 29.c.2.B
In ſacris literis minores maioribus aliq̃n præponũtur: exẽplũ eſt in filiis Noe, quorũ Sem fuit vltimus, & cæteris præponitur, & in filiis Ioſeph, quorũ minor erat Ephraim, & Manaſſe maior, Gen.34.c.2.C, & 60.c.1.C
Scriptura ſacra intellectui noſtro ſe conformat, Gene. 56.c.1.C
Litera Sacræ ſcripturæ debet accipi per ſubauditam ſupplecionẽ, q̃n accipiendo eã ſicut iacet, ſequitur aliquod inconueniens. Alias autem debet accipi, ſicut iacet, Geneſ. 29.c.3.I, & 151.c.4.G
Scriptura ſacra eſt multum artificioſa in narrationibus ſuis, & ideo non narrat ſingula, quæ tãgunt rẽ illam, de qua egit ſed ſolũ ea, quæ faciunt ad intentionem narrantis, &c, Geneſ. 95.c.4.F
In ſacris literis non valet argumentum ex ordine literæ, cum neceſſe ſit poni anticipationem in multis, ſimiliter. & recapitulationẽ, &c. Gen. 112.c.3.k
In ſacris literis, & aliis ſcripturis, cum anticipatio, & recapitulatio ſint contra ordinem naturalem rei, nunquã Sacra ſcriptura, aut alii ſcriptores vtuntur eis niſi propter aliquã neceſſitatẽ, ſcilicet, quia acci derent aliqua incõuenientia, ſi non mutaretur ordo, quia fieret confuſio, & obſcuritas in intelligendo, vel frequens repetitio. Aut referretur res ſingula ſecundũ conditionem ſuam, & interdum fieret impoſſibilis narratio, quia interdum multę res factę fuerunt ſimul tempore, tñ non poſſunt ſimul narrari, &c. Geneſ. 113.c.2.B
Quoties in ſacris literis fit mentio de dicere Dei, vel locutione Dei, ſumenda eſt regula, q̃ ſi id, quod dicitur, poteſt competere Angelis, intelligitur ſermo dictus vel locutio mẽtalis ad Angelos, ſi vero nõ, ſed ſoli Deo, intelligitur quaſi ibi ſit ſermo vnius perſonæ diuinæ ad aliam, licet in rei veritate nullus ſermo aut dicere ſpeciale ibi ſit, Geneſ. 131.c.2.E
Scriptura ſacra in mõ loquẽdi de productionibus rerũ oſtẽdit differentiã dignitatis earũ, nã oſtẽdit virũ perfectiorem fęmina, ipſam vero fęminam cęteris rebus

Universidad de Deusto
Biblioteca

rebus digniorem ostendit, cuius assignantur causę, Genes. 132.c.4.F
In sacris literis vet.test. quadrupliciter capitur peccatum, Num.tomo 1 72.c.1.C
In Scriptura sacra aliqñ Spiritus sanctus verbis, aliqñ factis, sua secreta demonstrat Genes. 271.c.3.I
In sacris literis aliquid narratur bis aut pluries, & nō secundum eundem ordinem. Ad sciendum verum ordinem rerum gestarum inquirendum est circa illas narrationes, si inueniatur aliqua ratio mouēs, quare recitans debuerit moueri ad mutandum ordinē, vel addicēdū potius sic, q̄ sic. Et tunc tenendū est, quòd non est ille ordo rei gestæ verissimus. Et sic q̄ tendum est, quando aliquid multoties dicitur diuersimode, ꝙñ aūt deuenit ad hoc, ꝙ nō magis refert sic, q̄ aliter dicere, illud est, quod teneri debet, tanq̄ verus ordo retū gestarū, &c. Gen. 290.c.1.E
In sacris literis, qñ narrat idem multoties, & diuersis modis, & vnus illorū modorum est positus ab ipso scribēte librū, & alius est, quē renuit ille, q talia dixit de quo scribēs scripsit, tūc videdū est quis sit ordo, quē ponit scriptor libri, & ille, est ordo narrationis vel rei gestæ, & nō ille ordo narrationis, quē tenuit is, de quo scribēs scripsit, exēplū habet, Genes. 24. Et ponit fundamētū huius regulę. Ge. 290.c.2.A
In Scriptura sacra multoties idē locus, & eadē persona diuersis nominibus nūcupat, vt probat exēplis, & ista varietas magnam intricationē facit in historiis, ita quòd multi coguntur errare, Gen. 345.c.3.G
Scripturæ sacræ consuetudo est oēs superiores vocare patres, & oēs descēdētes filios, vt patet extra de verbo. signifi. ca. nam, & rex Nabuchodonosor Genes. 386.c.4.F
Contra Sacram scripturam extorquentes proclamat author, Genes. 403.c.4.G
Inter Sacræ scripturæ sensum literalē, & parabolicum hoc interest, nā literalis est, quē intēdit ille, qui illa verba, pfert. Sensus aūt parabolicus est, quē faciunt illa verba in cortice obscure prolata, quem intendit proferēs, sed sic profert, q̄a vult intētionē suā occultari, sicut dixit Christus, Mat. 13. vobis datū est nosse mysteria regni cœlorum, cæteris autem in parabolis, &c. Genes. 408.c.2.A
Scriptura sacra continet duo opera Dei principaliter, s. creationis, & redēptionis, de primo agit in exordio lib. Genes. secūdū inchoat in cęteris, quæ consecutionis ordine subnectuntur, &c. Exo. to. 1. 1.c.1.B & 170.c.3.I
Omnes libri Sacræ scripturę ordinantur ad Messiam, & in ipso, quasi in quodā solidissimo cardine deuolūtur. Et ordo ipsorum in ordine ad Messiam designatur, Exod. tomo 1 1.A
Scriptura sacra cōdescendit ad nostrum modum intelligendi, Exod. to. 1. 17.c.4.H, Iosue tomo 2. 30.c.4.F
Scriptura sacra non quærit fastidiosum lectorem, sed solertem, &c. Exod. tomo 1 48.c.4.I
Multa sunt loca Sacræ scripturæ, quę caute sūt exponēda quia sensum valde crudū in cortice præseferunt, &c. Exod. tomo 1 58.c.1.D
Tota vis Sacrę scripturę est in pūctuatione, Exo. tom. 1, 23.c.3.K
Qñcunq; in Sacra scriptura dr̄ Deū aliquid egisse, nunq̄ illud sine ministro p seipsū egit, nō qa ipse in faciēdo laboret, sed qa sic decet dignitatē eius, cū habeat tātā copiā ministrorū. Et hoc intellige, nisi illud, quod faciēdū est, excedat potētiā subst̄ātiæ creatæ, qa tunc Deus se solo operatur, &c. Exo. tomo 1. 59.c.2.B
In Scriptura sacra frequenter fit repetitio eiusdē rei pp duo, primo, vt aliqd addat secūdo, vt magis cōmēdet memoriæ, & iō nō fit repetitio, nisi eorū, q̄ erāt valde specialia, & Deus volebat illa multū custodiri, cuiusmodi est abstinentia ab idolorum cultu, & sabbatum, Exod. tomo 1 95.c.4.H
In Scriptura sacra fiūt interruptiones tōnabilius, q̄ fieri possunt, qa Spūs sācto dictāte Exo. to. 1. 96.c.1.A
In Scriptura sacra aliquando vocatur spiritus, incentiuū, vel impetus rei, iuxta illud Psal. 9 spiritus procellarū, & Psal. 149. & Nu. 5. Si spiritus Zelotypiæ, &c. Exod. tomo 1 120.c.4.k
In Scriptura sacra frequenter ponuntur aliqua, quæ non sunt valde necessaria ad significādum affectionem dicentis, &c. Exod. tomo 1 123.c.2.C
In Scriptura sacra veteris testamēti quare Angeli dicantur Deus, & nō dicant Angeli, ideo. s. est, ne daret Iudæis causa idolatrandi, quia proni valde erāt ad idolatriam. Postea vero quando non timebatur istud periculū, declarat fuisse Angelū, quē aliquādo dixit Deum, vt patet Iudi. 2. Ascendit Angelus Domini de Galgala, &c. Et aliquādo quare dicatur Deus, & interdum Angelus, Exo. tom. 1. 158.c.2.C
Scriptura sacra, quando ponit leges, non vtitur Metaphoris, licet aliquando vtatur illis in Prophetiis, &c. Exod. tomo 1 230.c.2.A
In sacris literis dicitur aliqua res multoties, quoties Deus vult illam, vt multum imprimatur, Exod. tomo 1 262.c.3.F
Scripturæ sacrę mos est dicere aliquid bis, sed diuersimode, &c. propter duo Exo. tomo 2. 10.c.3.I
Sacra scriptura multoties vtitur Hyperbolica locutione Exod. tomo 2 14.c.4.K
Scripturæ sacrę veteris testamenti duplex est expositio, quo ad legalia: iuxta duos fines intentos a legislatore, etiam iuxta literam, sed primum intendit author prosequi, &c. Exo. tomo 1. 18.c.4.k
In Scriptura sacra non semper obseruatur proprietas vocum, &c Leuit. 81.c.4.k
Cum in Scriptura sacra sæpius dicatur, peribit de populo suo, hoc dictum potest intelligi dupliciter, vno modo per denunciationem, alio modo per imperium, si primo modo, nō est sensus, quòd aliu dice deberet occidi, sed a Deo inferente mortem. Et si secundo modo, debet intelligi, quòd a iudice occideretur, & ex adiunctis colligitur in quo sensu debeat capi. Leui. 172.c.3.H
Scriptura sacra multoties vtitur figura, quæ dicitur pleonasmus, Leui. 192.c.3.k
Scriptura sacra interdum habet modum historicum, referens ea, quæ facta sunt, nihil distinguens, an vera vel falsa, bona sint vel mala, Leui. 222.c.1.D
Scriptura sacra illas aliqñ vocat concubinas, quæ verę erant vxores, vt patet de vxore illius Leuitæ, de quo Iudi. 19. Et de Agar ancilla Abrahæ, & de Cethura, Gen. 16. & Genes. 25. Leuit. 222.c.2.E
Nō oēs termini positi in Scriptura sacra designāt differentiā rerum, sed aliqui sunt, qui interdum nihil agunt, Leui. 232.c.2.B
In Scriptura sacra vnus locus exponitur per alium, in quo magis res aperitur, &c. Leui. 279.c.4.H
Scriptura sacra nō semp ponit oīa, q̄ scribuntur ad aliqua misteria significāda, sed solū sæpe ponit ad ordinē rei enarrandum. Leui. 382.c.2.C
Scripturæ sacrę mos est aliqd alicubi imperfecte ponere, & alibi supplere quod omissum est, vt pbāt exēplo Num. to. 1. 45. col 4.H, & 178.c.3.H, & 182. c.3.F, & Iosue to. 1. 138.c.3.K. 2. Paral. 128.c.4.I
Secūdū Scripturę sacrę cōmunē locutionē, spūs dr̄ oē principiū actiuū, motiuū vel impulsiuū, & ob hoc aīa nra, dr̄ spiritus, qa est principiū totius motus, & operationis nostrę, Num. to. 1. 63.c.1.B
Scriptura sacra non tantum curauit obseruare in rebus

rebus enarratis ordinem temporis quàm ordinem materiæ, Num. tomo 1 77.c.2.B
Scriptura sacra interdum plus dicit, & minus significat, nam vtitur hyperbole, qua locutione sæpius vtitur, Num. tomo 1 116.c.4.I
In sacris literis sæpe fit transitus de tertia persona ad primā, vel ad secūdā, Nu. to. 1. 111.c.2.C. & 167.c.4.I
Scriptura sacra nō curat multoties de ordine dignitatis, vel tōnis in narratione, Nu. tomo 1 157.c.3.F
Aliqñ in scriptura sacra ponitur numerus certus pro incerto, Num. tomo 1 204.c.4.F
Scriptura sacra nunquam allegat aliquam auctoritatem, nisi in sensu literali, vt ait Dionysius de mystica Theologia, Num. tomo 1 264.c.2 E
Scriptura sacra accipit durum, & molle metaphorice, appellans obstinatum durum, & gratiosum molum, Num. tomo 2 21.c.3.G
Scriptura sacra multos libros allegat, qui non sunt, vt librum bellorum Domini, Num. 21. & lib. iustorū, Iosue 10. & 2. Reg. 1. &c. Num. to. 2. 25.c.4.F
libris historialibus scripturæ sacræ raro, vel nūquā reperitur repetitio eiusdem sententiæ: bene tamen in lib. Salomonis, & in Prophetis, & præcipue in Isaia, Num. tom. 2. 29.c.3.I
Scriptura sacra facit differentiam inter montana, cāpestria, & planitiem, Num. tomo 2 31.c.2.A
Scriptura sacra aliqñ transit de toto ad partem s̄m regulas Ticonii, Num. tomo 2 53.c.2.B. Et econtra, ita vt vna pars literæ exponatur de parte, & alia de toto, vel econtra, Deute. 179.c.2.E
Ad scripturam sacram exponendam septem regulæ ponuntur a Ticonio, quæ referuntur, Nu. tomo 2. 50.c.2.B
Scriptura sacra sæpissime accipit propositiones vniuersales in voce, quæ tamen secundum rem non sunt vniuersales Num. tomo 2 57.c.2.B
In scripturæ sacræ expositione vitium est, si existente sensu literali, recurratur ad allegoricum, &c. Num. tomo 2 113.c.4.F
Plura sunt in scriptura sacra loca, quæ habent duos sensus literales, Num. tomo 2. 56.c.4.F. & 57.c.4.F. Quorum vnus subordinatur alteri, vt illud Exodi 22. Os non comminuetis ex eo, & illud Deute. 18. Propheta tuscitabit Dñs, Deut. 102.c.3.k. & illud Deut. 25. Non ligabis os boui trituranti, Deut. 133. c.1.E. 1. Paral. 262.c.1.E. & 324.c.4.k, Mat. tomo 4. 59.c.3.k
Scriptura sacra multoties vtitur plurali pro singulari, Num. tomo 2. 113.c.4.I. & econtra. Et ponuntur exempla, 2. Paralip. 59.c.4.G
Ab ordine literæ sacræ scripturæ nunquā recedēdum est, nisi pp aliquā causam manifestā, Nu. tomo 2. 167.c.4.r. & 189.c.3.K. & 4. Reg. 246.c.1.C: 1. Paralip. 288.c.2.E. De Trini. 7.c.1.D
Scriptura sacra, quando aliquid debet narrare, illud non sæpius narrat perfectè, ne illud cogatur repetere inutiliter, Num. tomo 2 168.c.2.B
Scriptura sacra sępe mutat nomina, cū res habet plura noīa, Nu. tomo 2. 178.c.2.D. & 180.c.1.B
Scripturis sacris nihil pōt subtrahi, vel diminui, quia omnis sacra scriptura Spiritu sancto dictante conscripta est, 2. Pet. 1. Omnis prophetia scripturę, &c. Deut. 18.c.3.H. Sed quantum ad additionem, aliter dicendum est, quia dupliciter fieri potest additio. Vno modo, vt illud, quod quis addit, habeat tāquā aliquid de textu, & necessariū, sicut aliqua, q̄ sunt de textu, & tanquam a Spiritu sancto dictum. Et qui talia agunt mortem æternam incurrunt, &c. Alio modo fit additio per modum interpretationis, &c. Et isto modo non vocatur proprie additio, sed illustratio, Deut. 18.c.4.H
Scriptura sacra magis practica est, quā speculatiua, qa est q̄dā regula directiua actus humani, & materia, qua vtit, sunt actus humani, secundum quod sunt Deo accepti, vel odiosi, Deut. 19.c.2.C
Scripturæ sacræ finis est operatio, Deut. 19.c.2.E
Scriptura sacra pōt dici sapientia, Deut. 19.c.3.F
Scriptura sacra nō pōt semper adimpleri ad literam, sed aliqñ per tropologiam, & metaphoram, & ille erit sensus literalis, vt multoties cōtingit in Prophetis, vt Isa. 11. cum dicitur: Leo, & bos paleas comedent, &c. Deut. 32.c.2.D
Scriptura sacra nūquā mādat inutilia, Deut. 32 c.2.D
Scriptura sacra vtitur hyperbole duplici de causa. Prima, vt imitetur modum loquendi vulgārē, &c. Secūda ad cōmouēdos animos, &c. Deut. 43.c.3.K
In scriptura sacra mutatio psonæ nunquā est admittēda sine necessitate, vt Deut. 15. cū dr̄: In conspectu Dñi Dei tui comedes ea tu, & domus tua, Deuter. 85.c.4.G
Scripturæ vete. testam. loquuntur de Christo, aut clare. i. in sensu literali, & principali, aut in metaphoris, quæ ad alium modum, & sensum videnē trahi, saltem in cortice literæ, Deut. 102.c.3.H
Scriptura sacra in plerisque non obseruat significata dictionum propria, Deut. 129.c.3.F
Scriptura sacra aliquando ponit aliquid ex super abūdanti, quod licet sit determinatio, non tamen est necessaria, Deut. 143.c.3.k
Discere sacrā scripturā nō ordinat ad scire tantū, sed maxime ad agere, Deut. 165 c.1.B
De sacræ scripturæ vete. testamen. auctoribus, Deute. 184.c.2.A
Scripturæ sacræ vete. testam. libri, qui canonici dicuntur, in tres ordines distribuuntur. Primus ordo est legalium, scilicet, quinque libri Moysi. Secundus ordo est prophetalium, qui plures continet libros secūdū Iudæos, quorū. Primus est Iosue. Secūdus Iudicū, cui adiungit liber Ruth. Tertius est Samuelis, s. primus, & secūdus Reg. Quart' est li. Malachim, i. lib. Reg. s. tertius, & quartus. Quintus Isai. Sextus Iere. Septimus Ezechiel. Octauus lib. 12. pphetarū minorū. Tertius ordo cōtinet Agiographa, quorū liber primus ponit liber Iob. Secundus Dauid. Tertius Salomonis. scilicet, Parabolę, Ecclesiastes, & Cātica. Sextus Daniel. Septimus Paralipo. Octauus Esdras. s. primus, & secundus Esdr. Nonus Esther. Alii sunt libri ad sacrā Scripturā pertinentes, qui in canone non sunt. Et quartum ordinem tenent, qui dicuntur apocriphi. s. Iudith, Machabæi, Sapientia, Iesu Sirach, Tobias, quibus ecclesia minorem accommodat auctoritatem, quā cęteris prædictis, Iosue tomo 1 1.A
Ordo librorum sacræ Scripturæ, aut attenditur quantum ad dignitatem, & auctoritatem Doctorū, aut quantum ad ordinē rpalē rerū narratarū, aut psonarū scribentiū, Iosue to. 1. 2. A. Primo modo sunt libri Moysi in vete. testamen. Et Euangelia in nouo. Et liber Iosue, & cæteri libri prophetales præcedunt librum Iob. Secundo modo deberet liber Iob præcedere omnes libros præter Genesim. Tertius modus procedendi attenditur ex persona scribentis. Et iste ordo est inter Aggæum, & Zachariā, & inter Euangelistas. Iosue tomo 1. 2.A
In sacris literis est frequentissimus modus fallaciæ cō positionis, & diuisionis, Iosue tomo 2. 5.c.1.E
Multum valet assidua in sacris literis meditatio, Iosue tomo 1 20.c.4.F
Scriptura sacra breuiloqua est, &c. Iosue tomo 1. 26.c.2.D

Universidad de Deusto
Biblioteca

Per scripturam sacram erudimur dupliciter.s.timore, & amore,Iosue tomo 1 121.c.4.F
Qñ in sacra scriptura sunt duo loca, vbi agitur de eodem,potissime cum consistit in quantitate, vel numero.Et in vno ponitur minutatiuus, ille locus est magis tenendus, non quidem, quia alius falsus sit, sed quia in vno non curauit scriptura diligentissime inquirere numerum,aut magnitudinem rei vsque ad minutissima. In alio vero sic,vt ostenditur multis exemplis,Iosue tomo 1 203.c.2.B
In sacris literis aliqñ ponitur omnes, pro multis. Et vniuersales propositiones, quæ non sunt proprie vniuersales,Iosue tomo 2 3.c.1.D
Vbicunq; ī scriptura ponitur distributio pro partibus subiectiuis,vel integralibus,est tenenda tanquā distributio,nisi ex alio loco scripturæ conuincat non posse intelligi vniuersaliter, vel ratio hoc conuincat,Iosue tomo 2 71.c.1.D
Scripturæ sacrę mos est appellare primogenitum, nō solū eū,post quem alii nati sunt,sed etiā eum, ante quem nemo natus est, etiam si post eum nemo natus fuerit,Iosue tomo 2 107.c.2.E
In scriptura sacra nomina illa, quæ communiter relatiua sunt,nonnunquam ponuntur non relatiue, vt filius,filia,&c.Iosue tomo 2 107.c.2.F
Nunquam terminus positus in sacta scriptura debet abduci a propria significatione, nisi necessitate ad hoc cōpellamur.Et idē dicendū est de anticipatione,& recapitulatione,Ios.to.2. 113.c.4.k.2.Paralip. 170.c.4.k
Totius scripturę sacræ intentio est perducere hominem ad vitam æternam,ipsum manu ducendo per media quædā cōuenientia,&c.Iudi. 1.B
Mos scripturæ sacræ est, ꝙ qñ aliquid in diuersis locis ponit,nō ponere illud semper eodem modo,sed secundum diuersa verba.tenet tamen semper eandē sententiam.Et aliqñ magis,& aliquando minus exprimendo de illa,Iudi.112.c.4.F. Et in vno loco supplet,quod deest in alio,&c.Iudi. 205.c.4.F
Intētio scripturæ sacrę est inducere hominem ad laudandum Deū.Iudi. 1.B
Scriptura sacra ad quid facta sit,Parad. 67.c.4 G
In scriptura sacra continentur dicta, & historiæ, & in libris,qui continent dicta,non oportet ponere annotationes temporum,quia ꝓ ipsam personā,cuius dicta sunt,agnoscent ipa librorū, &c. Et hoc nisi aliqñ fiat ad notificandū ipsum . cuius fuit doctrina, vel de quo agit,vt patet Luc.1.& 3. Et in omnibus libris prophetarū maiorū,& minorū, &c. Et in libris,qui continent historiā, contingit dupliciter scire tēpus historiæ. Vno modo per continuationem librorum inter se.Et in istis non annotat ips. In illis vero vbi nō est talis cōtinuatio,sic.Ruth 233.c.4.I
Inter libros sacrę scripturę, in qbus dicta cōscribunt, nō pōt cōuenienter assignari ordo,vt ꝙ Ecclesiastes sit ante Cāticā,& Prouerbia ante Ecclesiastes. Secus tamē est de libris historicis,1.Reg.to.1. 3.c.2.A
Qñ aliqui libri sacrę scripturę dicant maioris auctoritatis,q alii.1.Reg.to.1. 3.c.4.F
Scriptura sacra vete.testa,diuidit in tres ordines, iuxta Hieronym.in Prologo Galeato.s.in legales,prophetales,& agiographos. Et libri prioris ordinis maioris sunt auctoritatis,q̄ libri secundi ordinis. Et secū di, q tertii,&c.1.Reg.to.1. 3.c.4.G
In scriptura sacra vete.testam.sunt viginti duo libri secundum numerum viginti duarum literarum,quæ sunt apud Hebræos,1.Reg.tomo 1 4.c.2.A
Quare omnes libri vete.testam.non dicantur prophetales,cum fuerint ab Eldra,qui fuit Prophetа,1.Regum,tomo 1. 12.c.3.K
Duo sunt,quæ faciunt aliquam scripturam esse solidę auctoritatis,s.auctoritas Scriptoris. Et firma, atque manifesta veritas scripturæ. 1.Reg.to.1. 12.c.4.H
Omnes libri sacræ scripturæ vete.testam.qui ponūtur in primo, & secundo ordine Canonis in Prologo Galeato,fuerunt scripti per Prophetas, 1.Regum, tomo 2 52.c.1.D
In sacra scriptura solum illi libri sunt firmæ auctoritatis,qui a Prophetis scripti noscuntur. Et omnes libri noui testamenti sunt scripti a prophetis, quia omnes Euangelistæ,& Apostoli receperunt Spiritum sanctum.in quo recipitur spiritus prophetiæ, & genera linguarum,&c.1.Reg.to.2. 52.c.2.C
Libri sacræ scripturæ sapientiales,dato quòd non fuerint scripti a Prophetis,parum refert, quia veritas illorum potest cognosci solo lumine intellectus nostri,etiam si nulla fides adhibeatur scripturæ, quod non contingit circa alios libros historicos. Et ob hoc lib.Iudith,& lib.Tobiæ, qui historici sunt. Et non constat, quis fuerit illorum scriptor, infirmæ sunt auctoritatis,sic etiam & secundus lib.Machabæorum,hęc Hieronym.in Prologo Galeato, 1.Regum tomo 2 52.c.3.E
In scriptura sacra tripliciter possunt allegari Prouerbia,vel auctoritates aliquorum.s.vel ad confutandū eas,vel ad referendum, vel ad probandum aliquid per eas,&c.1.Regum tomo 2 129.c.2.E
In scriptura sacra non credimus aliquid esse verum, nisi quod ipsa de se dicit,quod autem refert ab aliis dictum,scimus verum esse,ꝙ dictum fuerit: tñ nescimus an illi mentiti fuerint, &c. 1.Regū.tomo 2. 154.c.3.F
Mos est sacrę scripturę, ꝙ qñ aliquid debet narrare bis, vel pluries, illud semel tm perfecte narrat. In aliis vero vicibus truncate,& imperfecte, vel cum idē sæpe refert,in nulla vice refert plene, sed in qualibet ponitur aliquid,quod in alia non habetur, 1. Regum tomo 2. 170.c.1.C.& 171.c.1.A
Qñ in scriptura sacra tangit aliqua historia bis, vel ter, non semper enarratur complete, sed alicubi cōplete,& alicubi incomplete,vel in quolibet loco incōplete.dū tamē ex omnibus illis colligat vna ꝓfecta narratio, &c. 2 Regum, 37.c.4.K
De scriptura sacra nulli licet disputare,an vera,vel falsa sit,vt patet in Decretis 9.distin.cap.quis nesciat. 2.Regum, 41.c.4.G
Nunquā fit argumentum in sensu mystico sacrę scripturæ,2.Reg.43.c.4.I. Vt dicit Dionysius in Epistola ad Policarpum.1.Paral.199.c.2.B.Iuxta illud Dionys.Theologia mystica non arguit.i.non est ad faciendam probationem,Matthæi tomo 1. 129.c.4.I Matthęi tomo 4 50.c.3.k
Nō incōuenit,ꝙ aliqs locus sacrę scripturę hēat duos sensus,quorū vterq; sit literalis.2.Reg. 44.c.2.C
Scriptura sacra nūquā adimplet, nisi in sensu literali, 2.Reg 44.c.2.C.& 1.Paral.287.c.3.F.Mat.to.1.129. c.4.I Quia nullū aliū sensum habet. Nā alii nō sunt sensus eius,sed nos illos apponimus illi, Matt.to.3. 144.c.3.K.Mat.to.4 50.c.4.F.Mat.to.7 298.c.3.I.K
Scriptura sacra magis attēdit veritatē in doctrina,q̄ ꝓbitatē eius,qui loquit,2.Reg. 48.c.2.E
Ab ordine scripturę sacrę,nunquam recedere debemus, nisi propter aliquam causam apparentē, &c. 2.Regum, 139.c.3.H
Scriptura sacra,vbi agit de historiis, non ponit metaphoras,2.Regum, 162.c.4.F
In scriptura sacra illud dī sempiternū, quod magno tempore durat,&c.2.Regum, 45.c.1.B
Intentio totius scripturæ sacræ est, vt mores hominū corrigant,&c.2.Reg. 3.B
Pro intellectu sacræ scripturę ponitur pulchra regula pro numero incerto,4.Reg. 88.c.3.I
In scriptura sacra sæpe fit repetitio,vel positio aliquorum superuacue,3.Reg. 27.c.1.A
Sacra scriptura nullum prorsus admittit mendacium, etiam si paruulum sit, vt ait Augusti.& habetur in Decretis 9.distin.cap.si ad sacras. 3. Reg.91.c.3. G. & 2.Paralip. 128.c.2.C
In scriptura sacra raro capitur spiritus pro Angelo:sępe tamen pro vento.3.Reg. 166.c.3.I
Scriptura sacra sæpe annum inceptum, & si modicū transactum sit de eo, computat pro anno integro, 4.Regum, 92.c.1.A
Sacra scriptura sæpe subticet in vna parte,quod exprimit in alia,4 Regum, 102.c.4.H
Licet nihil,quod est in sacra scriptura, nobis negare liceat, aut dubitare de illo: Tñ q̄dā sunt maioris auctoritatis,q̄ alia.i.ꝙ cū maiore reuerētia, & honore recipi debeāt,& præferri,&c. 1.Paralipo. 1.B
Quod nihil,quod est in canone sacrę scripturæ, negare liceat,aut dubitare,ex hoc prouenit,quia omnes libri,tam vete.q̄ noui testam.scripti fuerunt ab illis, qui habebant spiritum propheticū,&c.1.Parali. 1.B
Quod aliqui libri sacræ scripturæ sint maioris auctoritatis,quàm alii,hoc,puenit.ab auctore,1.Paral.2.A
Librorum scripturæ sacrę sunt tres ordines. Primus ordo est legalium,ideſt,quinque librorum Moysi. Secundus est Propheralium. Et isti sunt octo, videlicet,Iosue,Iudicum. Tertius Samuel.s.primus, & secundus Reg. Quartus Malachim.i.tertius, & quartus Reg.Quintus Isaias. Sextus Ieremias. Septimus Ezechiel. Octauus liber 12. Prophetarum minorum. Tertius ordo est Agiographorum, & continet nouem libros.s.Iob,lib.Psalm.Tertius est lib.parabolarum Salomonis. Quartus Ecclesiastes. Quintus liber Cāticorum.Sextus Daniel.Septimus lib.Paralipo.Octaus Esdras.Nonus Esther. Et oēs libri præter istos sunt apocryphi, & non habentur in Canone,&c.1.Paralipo. 2.A
Quilibet liber sacræ scripturæ noui testamenti est maioris auctoritatis,quàm omnes libri vete.testam.simul,1.Paralip. 2.B
Libri scripturæ sacræ, aut continent historiam, aut legem,aut doctrinam,aut laudes,&c.1.Parali. 5.B
Scripturæ sacræ vulgata ꝺditio reperta est,vt aiunt, in quodam dolio,& nescitur auctor eius, 1.Paralipo. 14.c.1.B
Scriptura aliqua dicitur apocrypha propter duo, vel quia dubitatur de veritate eius,vel de Auctore,&c. 1.Paralip. 14.c.1.D
In scripturæ sacrę translatione dupliciter pōt error aliquis contingere. Vno modo per corruptionem.s. ꝙ aliquid, quod esset in Hebræo, aliter scriberetur in Græco,vt esset alia sententia, &c. Alio modo ꝙ hoc,ꝙ additur aliquid in translatione, quod nō est in Hebræo,vel subticetur aliquid, quod erat in Hebræo. Primo modo non errauerunt septuaginta interpretes. Bene tamen secundo modo,&c.1.Paralipom. 20.c.4.G
Intentio sacræ scripturæ est Dei laudes enarrare, 1.Paralipom. 172.c.3.F
Scriptura nō intēdit sensum mysticū,nec ēt adimpletur,cū adimplet id, quod mystice significat, eo ꝙ possumus imponere scripturę quęcunque sensum mysticū voluerimus,1.Paralip.262.c.1.E. & Matt. tomo 6 301.c.3.k
Scriptura sacra nūquā trahenda est extra ꝓpriā significationē terminorū, nisi ꝓp aliquā necessitatē.i.ga terminis stātibus ī sua significatione,seqrēt falsitas, vel aliquod incōueniēs,1.Parali.287.c.3.F.Matthæi tomo 6 249.c.4.F
In scriptura sacra semp tenendus est ordo literę,qñcū que nō apparet aliqd,pp quod debeamus recedere ab ordine literę,&c.1.Paralip. 288.c.2.E
Scriptura sacra sequitur modum loquendi vulgariū, 2.Paralip. 5.c.2.E
Dicta scripturę sacræ nō intelligunt ſm oēm rigorē terminorū,sed ciuiliter. Nā licet terminus sit distribuēs,nō oportet,ꝙ intelligat,ꝓpositio,ꝙ oībus ꝓtis sub termino distributo.2.Paral. 116.c.1.E
Intētio scripturæ sacrę est deducere hominem ad vitam æternam. Et ad hoc multipliciter mouet in Deum,&c. 2.Paralip. 135.c.3.H
Scriptura sacra nūquā cōsueuit ponere impertinentia, quia alias talis cō textus esset omnino inordinatus, & stultus,2.Paralip. 218.c.4.H
In scriptura sacra vet.rest. oēs libri sunt de canone præter librū Iudith,& Tobiæ,& duos lib. Machab. lib. Sapiē.& lib.Ecclesiast.Nā libris de canone adhibet Ecclesia indubitatā fidē, istis vero nō. Et licet illos recipiat Ecclesia.Auctoritas tñ eorū nō est efficax cōtra hęreticos,& Iudęos,Mat.to.1. 1.c.3.I
De libris sacræ scripturæ canonicis, & apocryphis, Matthęi tomo 1 1.c.4.F
Libri scripturæ sacræ positi in canone habent tres ordines. Nā quidā sunt legales,quidā Prophetales, & quidā Agiographi.Legales sunt quinq; libri Moysi solū.Prophetales sunt octo, qui habent hunc ordinē.s.Iosue,Iudi.cū quo ponunt librū Ruth, lib. Samuelis,i.primus,& secundus Reg. Quartus lib.Malachim.i.Regum,& melius dī Malachim,q̄ Malacoth.i.regnorum,vt dicit Hieronym. Quintus Isai. Sextus Iere.Septimus Ezechiel.Octauus lib.12.Prophetarū.Agiographi sunt nouē.s.Iob Secūdus Dauid.i.Psalteriū,quod apud Hebræos quinq; incisionibus diuisus est.Tertius est liber Prouer.q primus est de tribus libris Salomonis, qui apud Hebręos vocat Misle.i.Parabolę. Quartus dī Ecclesiastes, qui apud Hebręos dī Coheleth, apud Grecos Ecclesiastes,& apud Latinos Cōcionator.Quintus est Cāntica cantic.qui in Hebrēo dī Sirasirim. Sextus dī Daniel.Septimus lib. Paralip. qui apud Hebręos dī Dibrehaiamim.i.Verba dierū. apud Grecos vero dī Paralipo.i.Omissorum,vel relictorū, quia ibi agit de suppletione omissorū,vel relictorū in aliis libris.Ideo Hieronym.vocat eum Chronicon totius scripturę.Octauus est Esdras. Et nonus est Esther. Matthæi tomo 1 2.c.2.D
Si in sacris literis admittat aliquod mēdaciū,etiā leue, periret auctoritas eatum,& tota fides nostra, vt habetur 9.distinct.capitu.si ad sacras. & est August.in epistola ad Hieronymum, Matthæi tomo 1. 2.col.1.A
In scriptura sacra noui testamen. non sunt aliqui de canone,& aliqui extra canonem, sicut in libris vete.testam. Sed omnes sunt canonici. Fuerunt tamen aliqui libri apocryphi aliquando, qui teneban tur tanquam libri noui testamenti. Quorum vnus fuit liber pastoris,& lib.de conuersatione Pauli,& Teclæ,& liber de Baptismo Leonis,qui a principio fuerunt in Ecclesia, sed postea illos reiecit, quia in illis erant quædam dubia, & alia non concordantia sacræ scripturæ,&c.Mat.to.1. 2.c.3.G
Auctoritas sacrę scripturę excedit in sex auctoritatē aliarum scientiarum. Primo ex parte auctoris,qui fuit Deus. Secundo ex parte modi certificandi, vel tradendi, quia per lumen increatum. Tertio ex certitudine. Quarto ex necessitate. Quinto ex parte obiecti. Sexto ex parte veritatis, Matth. tomo 1 4.c.2.E

Tota ſcriptura ſacra poteſt dici prophetia, Matthæi tomo 1 4.c.3.G
Scripturæ ſacræ ptimi ſcriptores, vel annunciatores immutati fuerunt per lumẽ increatum quinq; modis, de quibus vide Matthęi tomo 1 4.c.3.H
Inter libros ſacrę ſcripturę triplex reperitur ordo. Primus ſecundum habitudinem temporum. Secũdus quantum ad dignitatem perſonarum ſcribentium. Tertius quantum ad dignitatem materiæ, de qua agitur. Primi ordinis ſunt libri Pentateuchi inter ſeſe, & in nouo teſtamento inter Epiſtolas canonicas. In ſecundo ordine fuerunt in vete. teſtam. Prophetæ, quia quatuor libri maiorum Prophetarum ponuntur prius, quàm libri minorum. Et tũ prius fuerunt prophetæ minores, q̃ maiores excepto Iſa. Matthęi tomo 1. 18.c.2.B. In tertio ordine in nouo teſtamento ſunt tres epiſtolæ Ioãnis, Apocalypſis, & Euangelium, quia Euangelium excedit in materia Epiſtolas ipſius Ioãnis, & Apocalypſim, licet Ioannes prius ſcripſerit Apocalypſim, q̃ Euangelium, & Epiſtolas. Idem patet de Euangelio Lucæ de libro Actuum. Euangeliſtæ ordinati ſunt ab Eccleſia ſecundum ordinem temporum in ſcribẽdo, cuius aſſignat̃ duplex ratio, Mat. to. 1. 18.c.2.D
Scripturę ſacrę nõ licet quidquã addere vel minuere, Deut. 4. ſ. Non addetis ad verbum, &c. & Apoc. 22. Conteſtor ego, &c. Mat. to. 1. 29.c.3.I
In ſcriptura ſacra, ſermo, vel verbũ ſæpe accipit̃ p rebus, &c. Matthęi tomo 1 55.c.1.E
Quidquid ſcriptura intendit ſenſus literalis eſt, quod autem applicamus ſcripturæ eſt ſenſus myſticus, Matthæi tomo 1 130.c.2.A
Sacram ſcripturam legentes debent cautè obſeruare, ꝙ non putent omnes res eſſe continuatas ſecundũ ordinem ſine interceſſione temporis, ſicut continuantur in narratione, Matthęi tomo 1 130.c.3.I
Senſus literalis ſcripturæ eſt, quem ſacra ſcriptura prę tendit, Mat. tomo 1 194 c.2.A
In ſcriptura ſacra nihil, quod narratur factum, vel dictum, debet intelligi aliter fuiſſe, quàm iacet, niſi neceſſario probetur aliter debere intelligi, Matth. tomo 1 219.c.1.B
In ſcriptura ſacra inuenitur remedium contra oẽs tẽtationes, & aduerſitates, Mat. tomo 1 230.c.4.G
Nulla eſt maior auctoritas ſub Deo, q̃ auctoritas ſcripturæ ſacræ, Mat. tomo 1 230.c.4.I
In ſcriptura ſacra ſæpe mutatur ordo naturalis rerũ ſimiliter, & in aliis ſcripturis, p anticipatioũ, & recapitulationẽ, & alios modos, Mat. tomo 1. 230.c.4.k
Scripturæ ſacræ licet bonæ ſint, tñ in malũ trahi poſſunt, cùm malus homo deducit errorem, ſenſum earum deprauando, Mat. tomo 1 234.c.2.D
In ſcripturæ ſacrę dictis licitũ eſt nobis facere allegorias: dum tñ non recedamus a ſenſu literali. In dictis tamen aliorum non licet nobis dare ſenſus myſticos, &c. Mat. tomo 2 91.c.3.I
Sacram ſcripturam docentibus debetur aureola, Matthęi tomo 4 46.c.2.B
Scripturæ ſacrę imprecationes ſunt q̃dã prænunciationes malorũ, q̃ euentura ſunt eis, contra quos proferuntur; vt Pſal. 118. cũ dr̃. Fiant filii eorum orphani, &c. Mat. tomo 2. 252.c.2. A. Et qñ ponunt̃ in ſcriptura imprecationes, illę poſſunt tripliciter exponi, Matthęi tomo 6 139.c.2.B
Semper ſtãdum eſt ordini narrationis, quẽ tenet ſcriptura ſacra, vel q̃cunq; alia, niſi appareat expreſſe, ꝙ alius ordo fuerit, Matthęi tomo 3. 114.c.4.F. Matthęi tomo 6. 18.c.4.k.& 256.c.3.F
Qñ ſcripturę ſacrę litera põ ſeruari in rigore verborũ, nõ debet trahi ad alienũ ſenſum, &c. niſi apparet aliqua cauſa, &c. Mat. to. 3. 145.c.4.F. 155.c.2.E 188.c.4.l. 216.c.3.H.& 214.c.2.D
Ad cõcordãdũ varia loca ſcripturę ſacrę, regula eſt, ꝙ ſi in variis locis ſcripturę eadẽ res enarret̃, & in vno ponant̃ plura, q̃ ī alio tenẽdũ eſt verũ eſſe, qđ continet ſcriptura, q̃ ſupaddit, &c. Mat. to. 3. 145.c.4.F
Teſtimonium ſumptum ex ſcriptura eſt validũ cõtra Iudæos, Matthæi tomo 4 3.c.2.E
Scriptura ſacra multos habet ſenſus, ſ. quatuor, vt dicit Greg. 15. Moral. Iſta eſt, inquit, excellẽtia ſcripturæ ſacrę ſup oẽs ſcientias humanas, quia in illis ſolę voces ſignãt: in ſacra verò ſcriptura tã voces, q̃ res ſignificatæ aliquid ſignãt. Et iſti quatuor ſenſus, ſ. literalis, allegoricus, tropologicus, & anagogicus, nõ ſunt in qualibet parte ſacræ ſcripturæ, ſed in ſolo veteri teſtõ, vt dicit Auguſt. in lib. de vtilitate credẽdi, & ratio, quia ſaltẽ ſenſus allegoricus nõ eſt in nouo teſtõ. Nec in qualibet parte ſcripturæ veteris teſtamẽti reperiunt̃ p̃fati quatuor ſenſus, ſed in gbuſdã. Nã in aliquibus vnicus tantũ ſenſus reperit̃, ſ. literalis, vt patet in libris ſapiẽtialibus, & etiã in libris Prophetalibus pro magna parte. In illis aũt ſolum poſſunt reperiri quatuor ſenſus, qui hiſtoriã narrãt, aut cęremonias, aliquas deſcribunt. Et iſti quatuor ſenſus ſunt nõ quidẽ immediatè ipſi⁹ literæ, quia vnicus ſenſus eſt, quẽ litera ſignat. Alii verò tres non ſunt ſenſus immediati ipſius ſcripturæ, ſed ſunt ſenſus accepti a rebus ſignificatis p ſcripturã. Et ideo primus dr̃ literali, quia eſt ille ſolus, quẽ litera facit. Cęteri aũt ſunt ſpirituales, quia ſunt ſignati p ſpiritum literę, nõ per literã, i. per ſenſum, quẽ litera cõtinebat. Sed quare dicti ſenſus dicantur ſic, Matth. tomo 4 50.c.3.F
Hiſtoria ſacræ ſcripturę largè dicitur illud, quod ſignificat̃ immediatè per literã ipſius ſcripturæ, ſed nõ illud, quod auctor ſignificare voluit, vt contingit in parabolis, & metaphoris, &c. Mat. to. 4. 50.c.3.I
In ſacra ſcriptura ſenſus literalis parabolarum, vel metaphorarum non eſt iuxta corticem literæ, vt cum dr̃: Oculi Dñi ſuper iuſtos, &c. quia ſenſus literalis ſemper eſt verus. Et tñ falſum eſt, ꝙ Deus habeat oculos, ſed ſenſus literalis huius eſt, ꝙ Deus ſemp habeat curã de bonis, vt benefaciat eis. Et facit id, quod ipſi orant, ac ſi haberet oculos, & eos ſemper reſpiceret. Et haberet aures, vt orationes eorũ audiret, &c. Mat. tomo 4 50.c.3.k
Nulla ſcriptura adimpletur in ſenſu allegoriao, Matthæi tomo 4 50.c.4.F
Scriptura ſacra interdum habet duos ſenſus literales. Et hoc ideo, quia vtrunq; ſenſum eorum intendit per ipſam literam auctor eius ſignificare, vt patet de agno Paſchali, Exo. 12. Os non comminuetis ex eo, & de Chriſto. Ioan. 19. Et illud 2. Reg. 7. & 1. Paralipo. 22. ſ. Ego ero ei in patrem, & ipſe erit mihi in filium, quod de Salomone intelligitur ad literam. Similiter, & de Chriſto, ad Hebræ. 1. Matthęi tomo 4. 50.c.4.F. Et illud Pſal. 77. Aperiam in parabolis os meum, &c. Matthęi tomo 4 59.c.3.k
Scripturæ ſenſus primo diuiditur in literalem, & myſticum, Mat. tomo 4 51.c.1.A
De ſacræ ſcripturæ ſenſibus, literali, allegorico, tropologico, & anagogico, Matthæi tomo 4. 50. col. 4.F
Et prædicti quatuor ſenſus poſſunt reperiri in hoc nomine, Ieruſalem. Nam in ſenſu literali ſignificat ciuitatem illam terrenam, in allegorico eccleſiã militantem. In tropologico, animam boni viri. In anagogico æternam beatitudinem. Poſſunt etiã reperiri ī hiſtoria Goliath. 1. Re. 7. & ī multis aliis. Et iſti quatuor ſẽſus dr̃ eſſe ſenſus ſcripturę, qa mediatè, vel

vel immediatè per eã ſignificanť: immediatè qdẽ ſenſus literalis: mediatè aũt alii tres. Et differũt ſic, quia litera ſolum habet vnum ſenſum, quẽ immediate ſignificat, nec intendit aliquem alium. Et iſte dr̃ literalis. Cęteri autem ſenſus mediatè ſignificãtur per literam. Et immediatè per res ſignificatas per literam. Nam ſi litera haberet quatuor prædictos ſenſus, ſemper illos haberet, quod tamen falſum eſt. Vnus ergo eorum dr̃ literalis, quem ſolũ litera intendit: cæteri autem non ſunt ſenſus literę, ſed rerum ſignificatarum per literam. Et ideo cęteri ſenſus dicunt̃ myſtici, & ſpirituales, ideſt, non ipſius literæ, &c. Matthæi tomo 4 51.c.1.A
Scripturæ ſacræ ſenſus prima diuiſione diuiduntur in ſenſum literalem, & myſticum. Et rurſus ſenſus myſticus diuiditur in tres, ſcilicet, in allegoricum, tropõlogicum, & anagogicum, Mat. tomo 4. 51.c.1.A
Scripturæ ſacræ ſenſus myſtici non ſunt determinati, literalis aũt ſemper eſt determinatus, Nã non eſt in poteſtate noſtra eidẽ literæ dare quemcunq; ſenſum voluerimus, ſed neceſſe eſt ſolum accipere, quem litera facit. Myſtici aũt ſenſus poſſunt circa eandem ſcripturam variari, iuxta voluntatem noſtrã, vt in morte Goliath, &c. Mat. to. 4. 51.c.1.B
Scripturæ ſacræ ſenſus literalis eſt ex litera elicitus. Myſticus aũt nõ eſt elicitus, ſed applicitus. Et quia applicare eſt in volũtate noſtra: dum tamẽ maneat aliqualis appropriatio, poſſunt libere variari ſenſus myſtici: litera tamen vnica eſt, & vnico modo ſe habẽs, & ideo nõ poteſt ex ea elici, niſi vnicus ſenſus, ſ. literalis, Matthæi tomo 4 51.c.1.B
Quod alicuius propoſitionis ſacræ Scripturæ ſint plures ſenſus literales, hoc nõ contingit ex conditione literæ, q̃ ſecundũ ſe determinate ſe habet ad ſignificandũ vnũ, niſi eſſet aliqua multiplicitas æquiuocationis, amphibologiæ, compoſitionis, & diuiſionis, &c. ſed hoc prouenit ab auctore literæ, qui voluit per eandem literam ſignificari. Tñ nunquã poſſumus per eandem literam intelligere duos ſenſus, niſi hoc aliunde conſtaret, vt de agno Paſchali. Exo. 12. Os nõ cõminuetis ex eo, &c. & de Chriſto. Ioan. 19. &c. Matthæi tomo 4 51.c.1.C
Scriptura ſacra nunquam dicit verum, vel falſum in ſenſibus myſticis, ſed ſolum in ſenſu literali, quia quod per literã nõ ſignificat̃, nõ facit propoſitionẽ verã, vel falſam, ſed cũ ſenſus myſtici nõ ſint ſenſus ſcripturæ, ſed rerum ſignificatarũ per ſcripturã, quare ſcriptura non eſt vera, neq; falſa in ſenſu myſtico, &c. Matthæi tomo 4 51.c.1.D
Eadem ſcriptura habet varios ſenſus myſticos. Nam ita conuenit ei vnus, ſicut alius, licet inter ſe ſint diſparati, vt patet de paſſione, & reſurrectione Chriſti, in morte Goliath per Dauid, Mat. to. 4. 51.c.1.E
Scriptura tunc dicitur compleri, quando fit id, quod per eã ſignificat. Et ī ſenſus myſtici non ſignificãtur per ſcripturam, ſed per res ſignificatas per ſcripturas, & per conſequens per illos non cõpleť ſcriptura, &c. Matthæi tomo 4 51.c.2.A
Scriptura habens duos ſenſus literales. Aliquando eſt completa in vno, & non in alio, &c. Matthæi tomo 4 51.c.2.B
Ad hoc, ꝙ aliquis ſenſus ſit literalis ſcripturæ, requiritur, ꝙ poſſit haberi determinate, & non cõfuſe, & ꝙ habeat̃ ex litera aliqua, &c. Mat. to. 4. 51.c.3.H
Aliq̃ ſenſus ſcripturæ myſticus efficit̃ literalis, qñ. ſ. allegoricus efficit literalis, &c. vt patet de illo ad Gal. 4. Abraham habuit duos filios, &c. Similiter anagogicus eſt literalis, vt patet ad Gala. 4. Illa, quę ſurſum eſt Ieruſalem, &c. Et ꝙ vnus ſenſus tranſeat in alũ, raro fit, Matthæi tomo 4 51.c.4.F
Senſus ſcripturæ parabolicus, & metaphoricus, non eſt proprie ſenſus eius, quia quilibet ſenſus ſcripturæ põt habere aliquam veritatem, ſed parabolicus eſt falſus, ſi accipiat̃, vt iacet, vt cũ dr̃: Oculi Dñi ſup iuſtos, &c. Et per conſequens, nec intentus eſt ab auctore ſcripturæ, vt literalis, nec eſt a nobis applicitus, vt myſtici, ſed eſt quoddã velamentũ ſenſus literalis. Et ideo vel non eſt ſenſus, vel debet dici, ꝙ reducitur ad literalem, non quidem, ꝙ ipſe ſit literalis, ſed ꝙ ad literalem ordinatur. i. ad velandum eum, vel decorandum, vel propter alias cauſas. Si autem ille vocetur aliquando ſenſus ſcripturæ diſtinctus ab aliis, large ſic dicetur. Solemus tamen eum in pluribus connumerare, ita, vt ſint quinque ſenſus in ſcriptura, licet non ſint quinque ſenſus ſcripturæ, Matthæi tomo 4 52.c.1.A
Ad ſacrę ſcripturę ſenſum literalẽ pertinet hiſtoria, etymologia, analogia, & allegoria cõtinet tres myſticos, &c. Matthęi tomo 4 52.c.1.C
De ſcripturæ ſacræ quãtuor ſenſibus agit Abulenſis, ſuper Ioſue cap. 41. a queſtione 10. per multas queſtiones, Matthæi tomo 4 52.c.2.E
Teſtimonium ex ſcripturis ſacris eſt valde efficax cõtra Iudæos, Matthęi tomo 4 3.c.2.E
Scriptura ſacra vtitur metaphoris, & parabolis conuenienter, Matthęi tomo 4 52.c.2.A
Scriptura ſacra non vtitur metaphoris ea ratione, qua ars poetica, &c. Matthęi tomo 4 52.c.3.I
Scriptura ſacra potius facit metaphoram de Deo in rebus infimis, q̃ in ſupremis propter tria. Primò ad tollendum erroris occaſionem. Secundò propter illos, qui contemnunt, vel faſtidiunt ſacram ſcripturam. Tertiò propter intellectum rudium, &c. Mat. tomo 4 52.c.3.E
Scriptura ſacra eſt, ſicut granum ſinapis, Matthæi tomo 4 58.c.1.A
Sacrę ſcripturæ Doctores, ſimiliter, & Chriſtus poſſunt intelligi per granũ ſinapis, Mat. to. 4. 58.c.1.C
In ſcriptura ſacra quælibet perſona vocat̃ homo, etiã ſi ſit ſpiritus, Matthæi tomo 4 61.c.4.F
Scripturarum conſuetudo eſt ponere in narrationibus quaſi aſſerendo, non ſolum id, quod verè geſtũ eſt, ſed etiã id, quod ab omnibus putatur ſic eſſe, vel id, quod veriſimile eſt, & ratio indicat illud potius eſſe, q̃ oppoſitũ, &c. Matthęi tomo 4 77.c.2.A
In ſcriptura ſacra ſępe contingit hyperbole, Matthæi tomo 1 82.c.4.K
Scripturis ſacris Iudæi dant magnam fidem, Matthæi tomo 4 111.c.2.C
Omnes ſcripturę ſacrę, a quocunq; ſint ſcriptę, a Deo plantatę ſunt, Matthęi tomo 4 135.c.4.F
Scriptura oſtẽdit nobis duo de claritate beatorũ. ſ. magnitudinẽ, & differẽtiã, Matthæi tomo 4 212.c.3.F
Circa ſcripturę ſacrę intellectũ Chriſtus ſæpe mordet Phariſæos, pp quatuor, Matthęi tomo 5 79.c.2.D
Ordo in ſcripturis ſacris tenendus eſt eſſe continuus, quando non apparet anticipatio, neque recapitulatio, Matthæi tomo 5 188.c.4.G
In ſcriptura ſacra non accipitur argumentum tacentis contra loquentem, Matthęi tomo 5 215.c.1.E
In ſacra ſcriptura inuenit ignorans, quod diſcat, & q̃ cõtumax eſt, quod timeat. & qui laborat inuenit ibi, pmiſſa, quibus excitẽt ad op⁹, Ma. to. 6. 12.c.2.C
Solũ illa ſcriptura eſt manifeſte licita ad portandũ ad collũ, q̃ eſt pars ſacrę ſcripturę, Mat. to. 6. 177.c.3.F
De ſcripturis, quæ ad collum ſuſpenſæ portabantur, Matthæi tomo 6 176.c.3.H
Scriptura dupliciter dicitur dubia, vno modo, quia de tota dubitatur, vel de parte eius: alio modo quando etiam non exiſtentibus nominibus obſcuris,

Universidad de Deusto Biblioteca

neſcitur ipſa ſententia ſcripturæ, vel neſcitur ad qd poterit prodeſſe, & ita eſt de omni ſcriptura, quæ non eſt in ſacro canone. Matthæi tomo 6. 177. colum. 4. F

Hoc argumentum non tenet, in ſacris literis refertur hoc, ergo hoc eſt bonum, &c. Matthæi tomo 6. 178.c.2.A

Circa ſacræ ſcripturæ expoſitionem magis ſtandum eſt doctoribus peritioribus, quàm dictis Romanorum Pontificum, ſecus tamen circa definitiones cauſarum, & omnia, quæ pertinent ad iuriſdictionem, nam tunc magis ſtandum eſt vni Decretali, q̃ dictis omnium ſapientium dictorum, ſcilicet, Hierony. Auguſtini, Ambroſii, &c. Sic dicitur in Decretis 20. diſt. §. Decretales quoque in textu, & in Gloſ. Matthæi tomo 6. 210.c.1.A

Erudictio ſacræ Scripturæ vete. teſtam. eſt valde vtilis nobis, non ad ſequendum illas cęremonias, ſed ad conuincendos Iudæos ex illis ſcripturis, & oſtendendum Ieſum eſſe Chriſtum, &c. Matthæi tomo 6 245.c.2.D

Nunquam in ſacra ſcriptura debet concedi, quòd aliqua locutio ſit figurata maxime per hyperbolem, niſi expreſſe conſtet, ſcilicet, quòd aliter non poſſet ſaluari, & tamen cum poſſit ſaluari veritas ſine figura, non eſt concedendum eſſe figuram, Matthęi tomo 6. 249.c.1.B

Litera ſacræ Scripturæ nunquam eſt trahenda extra ſuam ſignificationem, ſi ſecundum eam exponi poſſit. Matthæi tomo 6. 249.c.4.F

Exponendo ſacram ſcripturam non debemus literã trahere ad intentionem noſtram. Sed applicare nos ad intentionem literę. Matthæi tomo 6. 274.c.2.C

Neceſſe eſt, vt quælibet Scriptura ſacra habeat ſenſum hiſtoricum, & in illo intelligeda eſt. Cęteri autem ſenſus, non ſunt ſenſus, quos ſcriptura facit, ſed quos nos circa illam facimus, & illos recipit licet non oſtendat. Mat. to. 6. 284.c.3.F

Scriptura in ſenſu myſtico non eſt vera, neque falſa, neque dicitur impleri, vel non impleri, cum ille ſenſus non ſit ſcripturæ, Matthæi tomo 6. 301.c.3.K. & 1. Paralip. 262.c.1.E

In ſcriptura ſacra neceſſaria eſt ſemper anticipatio, Matthęi tomo 6. 304.c.3.G

Scriptura ſacra multos ſenſus recipere poteſt, non q̃ ſint ſenſus eius, ſed quia poſſunt ei adaptari, &c. Matthæi tomo 7. 247.c.2.E

In ſcriptura ſacra ſenſus aliquando capitur pro intellectu, vt illud Sapien. 4. Cani ſunt ſenſus hominũ, &c. Matthęi tomo 7. 151.c.3.I

Scripturam ſacram cogimur interdum exponere in ſenſu alio, quàm verba ſonant in cortice literę, vt illud Prouerb. 15. In omni loco oculi Domini contemplantur bonos, & malos. Et illud Pſal. Oculi Domini ſuper iuſtos, &c. Et idem eſt de aliquibus dictis Eccleſiæ, & Doctorum, &c. Defen. 9.c.3.K

I. per metaphorã, &c. Para. 123.c.2.D. & 228.c.1.B

In ſcripturis ſacris ſemper tenendum eſt, q̃ ſit idẽ ordo cõtinuatus ſine omiſſione aliqua, niſi probetur omiſſio. ſimiliter q̃ ſit ordo rectus naturalis ſine anticipatione, & recapitulatione, niſi probetur anticipatio, & recapitulatio, &c. Defen. 18.c.4.F

De ſacræ ſcripturæ auctoritate. Defen. 22.c.3.K

Quare ſoli ſcripturæ ſacrę, & nõ aliæ ſcripturę, adhibẽda ſit fides firma. Defen. 22.c.4.F

Scriptura ſacra triplex eſt, q̃dã, q̃ vocãt canonica, q̃dã agiographa, & q̃dã apocrypha. Parad. 1.c.3.H

Scriptura ſacra vtriuſq; teſtamẽti a Deo emanauit. Parado. 1.c.4.F

Scripturæ ſenſus, tam allegoricus, q̃ tropologicus, eſt metaphoricus, Parad. 2.c.4.H

Quare ſcriptura ſacra interdum procedat metaphoricè, Parado. 15.c.3.I

Scriptura ſacra, loquẽs de Deo, cõdeſcẽdit in mõ ſuo loquẽdi fragilitati nr̃æ, dicẽs Deũ audire, Deũ habere aures oculos, &c. Parad. 67.c.4.G.& 70.c.2.A

Scriptura ſacra multoties tribuit Deo id, quod Angeli operant, De Bea. Trinit. 2.c.3.F

In ſcriptura ſacra tempora mutantur frequenter, præcipue in propheriis, quia Deus volebat, vt Prophetę ſic loquerent, &c. Ecce Virgo, &c. 4.c.3.G

In ſcriptura ſacra præter ſenſum allegoricũ, Tropologicũ, & anagogicũ, qui vocant tropici, vel myſtici, qui & differũt a literali, aut hiſtorico, p̃cipuè in Prophetis, eſt quidã ali⁹ ſenſus, qui vr̃ eſſe allegoricus: & iſi nõ eſt, ſed eſt literalis. Et vr̃ eſſe myſticus ex eo, quia nõ eſt id, quod litera ſonat in cortice, ſed quiddã lõgè diſtans, quia ſenſus, qui iuxta corticem literæ eſt, nõ eſt literalis, ſed parabolicus, qui aũt latet ſub cortice, eſt hiſtoricus, vel literalis, exẽplũ eſt Iudi. 9. in parabola Ioathã de lignis ſiluæ vngẽtibus ſupra ſe regẽ, & de multis aliis, quæ referuntur, &c. Ecce Virgo, &c. 6.c.4.G

De ſcriptura ſacra, q̃ portar̃ ab aliqbus pẽdẽs ad collũ, vel alibi, vide ĩ dictione Cartula, Ma. to. 6. 177.c.2.B

Ad hoc, quòd aliquis ſacra verba portet, duobus opus eſt, &c. Matthæi tomo 6. 177.c.2.C

Scriptura non ſacra. Scripturarũ, q̃ę nec intra nouũ, nec intra vetus teſtm̃ claudunt, q̃dã ſunt, q̃ dicunt authenticæ, & aliæ, q̃ ſunt reprobatę, & dãnatę, aliæ vero ſunt apocryphę. Parad. 1.c.3.K

Scripturã eſſe malã cõtingit dupliciter, vno modo q̃n tota eſt mala, alio modo, q̃n aliquas partes habet malas admixtas bonis. Mat. tomo 6 177.c.2.E

Scripturæ habentes ſenſus ambiguos vnum verũ, & alterum falſum, potius exponendę ſunt in ſenſu vero, q̃ in falſo, iuxta illam regulã iuris; Res potius debẽt interpretari, q̃ valeãt, q̃ pereãt, Parad. 2.c.1.C

In ſcriptura nulla figura, vel character eſſe debet p̃ter Chriſti crucem, &c. Matthęi tomo 6 177.c.3.F

Inter ſcripturã licitam ad legendũ, & ad portandum, quid interſit, Matthæi tomo 6 177.c.3.G

Aliqua ſcriptura dupliciter eſt dubia, Matth. tomo 6. 177.c.4.F

Scriptura, cuiuſcunque conditionis ſit, conſequitur firmitudinem, aut infirmitatem ex auctoris conditione. Ita q̃, ſi auctor fuerit hęreticus, ſuſpecta de hęreſi iudicabitur, Parado. 2.c.1.D

Scrupulus. Semper manet circa ſubtilia, Matthæi tomo 6 66.c.2.A

Scutum. Aliquando in ſacra ſcriptura nomine ſcuti ſignificatur lancea, ſiue haſta, vt patet. 3. Regum 10. cum dicitur, quòd fecit Salomon ducenta ſcuta, & trecentas peltas, &c. & 2. Paralip. dicitur, quòd fecit ducentas haſtas, & trecenta ſcuta, &c. 2. Paralip. 128.c.4.k

Scutarius. Scutarii Roboam 2. Paralip. 12. dicebantur viri deſignati ad portandum ſcuta coram rege, & dicebantur ſcutarii omnes cuſtodes domus Roboã, &c. 2. Parali. 163.c.1.B

Et ſcutarius capitur dupliciter ibidem.

Sebe. Aliquando eſt nomen ciuitatis, & aliquando eſt nomen viri, 1. Paralipomen. 81.c.1.A

Sebeon. De quo Geneſ. 36. dicũt Iudæi, quòd erat paganus, nec curabat de lege matrimonii, ideo ductus libidine concubuit cum nuru ſua vxore filii ſui, &c. Sed hoc non eſt verifimile, &c. Gen. 345.c.4.I

Secretum.

Secretum. Semper eſt ſeruandum ſub pęna peccati mortalis, exemplo Heliſęi. 4. Reg. 42.c.2.F

Secta. Tres erant ſectę Iudęorum, ſcilicet, Phariſęorum, Sadduceorum, & Eſenorum, ſed in Euangelio non fit mentio niſi fit mentio niſi de duabus, ſcilicet, de ſectis Phariſęorum, & Sadduceorum, quia Eſeni non tentabant Chriſtum, Matthęi tomo 6 40.c.3.F

Sæculum. Cùm ſtrictè capitur, ſignificat centum annos, Matthęi tomo 4 60.col.2.E

Vltima ſęculi ętas computatur ab aduentu Chr̃i vſque ad finem mundi, Mat. tomo 6 82.c.2.E

Finis ſęculi naturali ratione ſciri non poteſt, Matthęi tomo 6 82.c.3.H

Finis ſęculi non poteſt cognoſci per ſacras literas. Matthęi tomo 6. 82.c.4.K. Poteſt tamen cognoſci per reuelationem, ſed an fuerit alicui reuelatũ, vel an alicui reuelabitur, non conſtat, ibidem.

Qui primus locutus eſt de ſęculo futuro, & apertè, fuit Chriſtus, Mat. tomo 5 125.c.3.K

Sæcularis. Nullomodo poteſt ex communi care, Mat. to. 5. 203.c.3.k

Secundinæ. a latinis dicuntur ſanguis q̃dam coagulatus, quem mulieres emittunt poſt partum, Leui. 120.c.1.E

Secus. Aliquando ſignificat ſicut aliter, & aliq̃n ſicut, iuxta Matth. tomo 5. 205.c.4.K

Sedecias. Peccauit recedendo a Nabuchodonoſor, qui adiurauit eum per Deum 2. Parali. 36. &c. 3. Reg. 31.c.1.E

Sedecias rex Iuda, ſub quo facta eſt captiuitas Iudęorum in Babylonem, prius dicebatur Mathanias, ſed Nabuchodonoſor mutauit illi nomen, quando cõſtituit eum in regem Iuda, & iſte erat tertius filius Ioſiæ regis Iuda. 4. Reg. 248.c.4.I

Et mutauit illi nomen ad memoriam beneficii collati, quia ipſe fecerat eum regem. Secundò, quia reputabatur, quaſi tunc genitus a Nabuchodonoſor &c. Tertio ad ſignificandum, quòd habebat poteſtatem ſupra Sedeciam, & ſignum poteſtatis eſt mutare nomen &c. ibidem. 249.c.2.E

Et dicunt Hebræi, & Nicolaus, quòd impoſuit illi illud nomẽ ꝓpter ſignificationẽ, qa Sedecias ſignificat iuſtitiã Dei. Sed dicẽdũ eſt melius, q̃ nõ ꝓpter hoc, neque propter aliud, ſed quia placuit ſic Nabuchodonor. 4. Regum. 249.c.2.E

Sedecias peccauit, recedendo a rege Babylonis propter denegationem tributi, & hoc multis de cauſis, 4. Regum. 249.c.3.G

Quòd Sedecias auſus fuerit rebellare ꝰ Nabuchodonoſor, multa fuerũt in cauſa, 4. Reg. 253.c.2.A

Multa impedierunt, vt Sedecias traderet ſe in manus Nabuchodonoſor, cum obſideretur. 4. Reg. 253.col,3.K

Sedecias manſit in Ieruſalem, vſque quo Chaldęi irruperũt murũ primũ, & irrupturi erant ſecundũ ad hoc, q̃ intrarẽt ad locũ Sedecię, & factũ eſt hoc per diem Sedecias aũt timens expectauit noctem ſequentem, & fugit &c. 4. Reg. 254.c.1.A

Sedecias quomodo fugerit, 4. Reg. 254.c.2.E

Sedeciam quare non occidit Nabuchodonoſor, ſed exoculauit, 4. Reg. 254.c.3.H

De Sedecię ſtatu in Babylone, & de morte eius. 4. Regum. 263.c.3.H

Sedecias Propheta Baal percutiens Michęam Propheram Domini in maxilla, peccauit grauiter, ſimiliter, & Achab, quia corã eo percuſſit Michęã &c. 2. Paralipo. 249.c.1.D

Sedere a dextris Dei. Sedere a dextris eſt ad æqualitatem eſſe, immo in meliori loco exiſtere, Matthæi tomo 6 158.c.2.A

Sedes Chriſti. In die iudicii erit nubes, Mat. to. 7. 79.c.3.F

Sedes Apoſtolica, quando cęperit eſſe, & quot annis ſederit Petrus in Epiſcopatu in vrbe Roma. Matthæi tomo 6 271.c.1.D

Seditio. Proprie, eſt litigium ciuium inter ſe, vel hominum eiuſdem progeniei, vel affinitatis, ſic dicit Gregorius in homilia, bella quippe, inquit, ad hoſtes pertinent, ſeditiones ad ciues, Num. to. 1. 239.c.1.A, Num. tomo 2. 2.c.4.H Matthęi tomo 6 269.c.2.E

Seditioſus. Iudæi erant valde ſeditioſi ob liberratem obtinendam, Matthęi tomo 4 78.c.3.K

Seduci. Quomodo Adam non fuerit ſeductus, & Eua ſic, Gen. 19.c.4.G

Seges. Segetes dicuntur a ſerendo, quia ſerũtur, vt naſcantur, & quando demeſſæ ſunt dicuntur fruges, & quando ſtant in agris, ſegetes vocantur, Exo. tomo 1 231.c.1.D

Segor. Ciuitas non ſubuerſa eſt precibus Loth, q̃ confugit in eam, Gen. 83.c.1.E

Segor vna fuit de quinque ciuitatibus Sodomorum, quarũ quatuor ſubuerſę ſunt, quæ erant in valle, Segor autẽ, quæ erat in aſcenſu montis, non fuit deſtructa, ſed vſque hodie manet, & vocatur nunc oppidum palmæ ab incolis terræ illius, & ad radices illius eſt lacus, qui vocatur mare mortuum, vel mare Salinarum, in quo prędictæ quatuor ciuitates ſubuerſæ ſunt &c. Gen. 249.c.2.C

Segor dicta eſt primo Bala nomine proprio, ſed poſtea vocata eſt Segor, eſt enim Segor nomen commune ſignificans paruitatem, quia dixit Loth, non ne parua eſt &c. Et ideo vocatum eſt nomen eius Segor, Gene. 19. Geneſis, 249. colum. 3. F & 270. col. 1. D

Segor ſubuerſam eſſe, poſtquam Loth exiuit ab ea, dicit Nicolaus de Lira. Sed falſum dicit in hoc, nam vſque hodie manet illa ciuitas, & ſtatua vxoris Loth ante introitum Segor, venientibus de loco, vbi erat Sodoma &c. Gen. 272.c.1.E, De Opti. Politi. 2.c.4.K

Seir. Eſt mons magnus valde in terra Edon, ſiue Idumeæ, in quo ſunt aliquæ ciuitates, & oppida &c. Gen. 331.c.3.I

Seir in Hebræo ſignificat pellem, aut villoſitatem, Num. tomo 2 57.c.3.H

Seleucus. Rex Aſiæ Gentilis dabat omnes expenſas pro ſacrificiis, quæ fiebãt in Sanctuario Domini, ſimiliter, & quidam alii Gentiles faciebant 2. Machabęo. &c. Leuitico, 251.col.2.C, Numeri tomo 2. 101.col.4.k, Similiter, & rex Perſarum Artaxerxes. 1. Eſdrę. 7. & 2. Eſdrę. 8. Leui. 275.c.4.G, Mat. to. 6. 193.c.3.I, 3. Reg. 78.c.3.G, 1. Paral. 187.c.2.D

Sellum. Occidens Zachariam regem Iſrael, peccauit ex multis, 4. Reg. 151.c.3.F

Sem. Non fuit primogenitus Noe. immo volunt quidã, q̃ fuerit vltimus filiorũ Noe, & q̃ Iaphet fuerit primus, ſed pręponiẽ aliis, dicit Rab. Salo. qa natus eſt circũciſus, ſed hoc fictitiũ eſt, & falſum repugnãs ſcripturę. Dicẽdũ ergo, q̃ ꝓponitur propter dignitatẽ Saluatoris, & omniũ Patriarchãũ, qui ab eo deſcenderũt, Gen. 260.c.2.B, 34.c.2.B

Sem induxit Iaphet, vt velarent verenda patris, Gen. 50.c.3.E

Universidad de Deusto Biblioteca

Sem habuit viginti septem filios, de quibus Gen.10, & ideo viginti septem idiomata habuerunt, Gen. 53.c.3.I,1.Paral. 35.c.3.F

Filii Sem totam fere Asiam occupauerunt, Genesis, 53.col.3.I

Quòd Sem non fuerit primogenitus Noe, probatur, quia Noe genuit primogenitum suum anno quingentesimo vitæ suæ,& diluuium fuit anno sexcentesimo vitæ eius,ergo primogenitus Noe complebat cētū annos,anno diluuii, sed Sem nō cōpleuit centū annos,nisi anno secundo post diluuium &c. igitur &c.Gen. 56.c.4.F,& 251.c.3.K

Sem fuit ille Melchisedech, de quo Genes.14.& ad Heb.7.ita,quòd fuit binomius,& vixit vsque ad annum quinquagesimum vitæ Iacob, vt probatur, Gen. 56.c.4.I

Sem,qui & Melchisedech,quòd fuerit Sacerdos potest intelligi dupliciter,Gen.251.col.3.I,Ad quem translatum est Sacerdotium multis de causis. ibidem.

Non fuit necessarium, quòd Sem circumcideretur, quia illud pactum de circumcisione,fuit factum cū Abraham,& semine eius &c.Gen. 260.c.2.B

Generationem Sem cōtinuauit Esdras, relictis generationibus Cham,& Iaphet, exemplo Moysi,qui enarrans progeniem Sem continuauit eam. Sed progenies Cham,& Iaphet enarrauit vsque ad aliquos nepotes eorū,sed nō cōtinuauit aliquā earū, vt patet Gen.10. Et hoc conuenienter factum est, 1.Paralipomeno. 33.c.3.H

Filii Sem habitauerunt in Asia seorsum facientes initium ab Eufrate, 1.Parali. 29.c.1.B,& 33.c.4.I

De progenie Sem descēderūt Patriarchę, & Hebræi omnes,& illam enarrat scriptura continuando per posteros Iudæorum,1.Paral. 29.c.2.D

Sem vixit annis quingentis duobus,vt probatur,1.Paralipom. 35.c.3.G

Semei. Quem Dauid iussit Salomoni, vt occideret,doctor erat Salomonis,vt dicunt Hebræi,sed falluntur,3.Reg. 18.c.4.K

Semei erat reus mortis,3.Reg.19.co.2.B.Nec Dauid fuit periurus iubendo Salomoni, vt eum occideret,ibidem.Neque Salomon peccauit occidendo Semei,etiam si ageret contra iuramentum patris, neque Dauid peccauit id mandans,quia id non fecit desiderio vindictæ,sed amore iustitiæ. Et hoc propter duo.3.Reg. 19.c.4.G

Semeias Propheta. Semeias Propheta scripsit gesta regni Roboam,sed non apparet quis fuerit,2.Paralipome. 136.c.2.A,& 150.c.3.G

Semei Prophetę locutio ad Roboam.2 Paral.12.circa Sesac regem Aegypti profuit ad multa,2.Paral. 163.col.3.I

Semen. Nō trāsit in substantiā rei habentis illud immo si non emittat per coitū,vel alias, putrefit,& gignit morbos &c.Gen. 16.c.4.G

Semē est in lumbis,in quibusdā musculis,vbi colligitur,quia oīa membra spermatizant,vt sit naturaliter virtus formatiua in semine diuersorum membrorū.Cū autē ibi collectū fuerit, motu quodam effundit id agentibus testiculis , ideo spadones,licet alias potentes sint,seminalem materiā effundere nequeunt,Gen.253.c.1.B,Exo.to.1. 2.c.4.K

Semen senile quale sit,Gen. 294.c.3.H

Semen aliquādo infrigidatur in decursu virilis membri plus debito longioris,Exo.to.1. 45.c.4.F

Semē non solū est de superfluo alimēti,vt probat,sed necesse est dicere, q̄ materia seminalis decidat ex parte substātiali prīs,& matris, & e singulis mēbris corporis,nā oīa mēbra spmatizāt,& partes istę spermaticę decisæ a singulis mēbris, cū materia superflui de alimento,conseruatur in quibusdam vasculis seminariis adhęrentibus lumbis Exodi tomo 1 82.c.1.A,Mat.tomo 6 104.c.3.k

Ad seminis effusionem principalius agunt testiculi, quàm virga virilis,Exo.tomo 1 82.c.1.E

In semine viri est pręcipue virtus formatiua corporis, nā semen maternum magis se habet per modum passiui contēperati a semine humano paterno &c. Exo.to.1.175.c.3.G,Mat.tomo 6 109.c.2.D

In quolibet semine latet quædā caliditas in medula, quæ repercussa a frigiditate per antiparistasim,coadunat,& fortificat. Et pp hoc in seminibus iactis in terrā,si effundat aqua calida,facit euaporare caliditatē seminis.Debet ēt esse humiditas, & frigiditas temperata &c.Exodi tomo 1 268.c.3.F

Quale semen validum sit ad generandum , & quale non, Exodi tomo 1 268.c.4.F

Seminis virtus potest deperdi,vel per magnum calorem,vel per magnum frigus,Leui. 104.c.2.E

Si super semina caderēt cadauera , apud Hebrǣos,nō polluebant,sicut polluebantur vestes,vel vasa,si super illa caderēt,secus tamen si caderēt super semē aqua perfusum &c.Leuit. 104.c.3.H

Semen masculi non est materia fętus , sed est solum agens,& formās,vt ait Arist.15.de animalibus.&c. Leui.114.c.2.A,& Parad. 8.c.4.H

Semen fœminæ non est materia fętus,cum sit quædam aquositas,quam fœminæ emittunt cū delectatione venerea &c.Leui. 114.c.2.C

Filii dicuntur semen,quia de semine sunt, Matthæi tomo 6 46.c.1.A

Seminis resolutio fit dupliciter vno modo voluntarie aut ex proposito,& sic semper virginitas tollitur,alio modo absque proposito, & sic non tollitur,Matthęi tomo 7 17.c.1.A

Generatio seminis in viro, & generatio materiæ fętus in fœmina,non fit ex superabundantia,vt quidā imperiti dicunt,Leui. 116.c.1.E

Seminalis materia,in viris circa lūbos est,in quibusdā vasis,vt ait commentator,Leui. 144.c.1.E

Seminis fluxus inuoluntarius contingit dupliciter, vno modo fit ex aliquo agente naturali præter intentionem nostram,& aliquando contra eam.Secundo modo ex defectu naturalis contentiui ne semen fluat,Leui. 144.c.1.B

Semē,si abūdauerit, effluit aliqñ per defectū potētię retentiuę,& interdū ex apprehensione phantasię mouentis naturam corporalē,Leui. 144.c.3.H

In patiēte fluxū seminis duplex erat immūditia in lege veteri,quędā fm rem,& alia secundū opinionē, & prima erat duplex,quædā stans,& quædā fluēs, & nouiter aduenięs,& hāc dicebat talis patiēs habere dū fluxū pateret &c.Et cū ista cessarēt dicebatur emūdatus.Immūditiā stātē habebat p̄ septem dies post p̄dictā emūdationē.Et ab hac mundabat plotionē corporis sui septimo die,& adhuc restabāt aliq̄ cęremoniæ,q̄ debebāt fieri octaua die, vt mūdaret ab īmūditia fm opinionē,Leui.146.c.1.E

Seminis fluxus est quædam infirmitas,quę apud medicos,vocatur gonorthea, Leui. 236.c.4.H

Ad seminis desiccationem valet quædam herba,quæ dicitur agnus castus,Deut. 121.c.2.D

Semine fluuentes,& menstruatæ, non excludebantur extra castra multitudinis,sed extra castra deputatis Leuitarum,Deut. 121.c.2.E

Seminalis materia differt secundum speciem a materia nutritiua,Deut. 121.c.2.C

Seminaria vasa sunt alligata lumbis,ex quibus defluit materiale

materiale omnis generationis,3.Reg. 74.c.3.F

Semen viri nō est materia corporis humani,sed solū principium actiuum,& motiuū,Mat.to.1.99.c.3.F

Semen virile quid in conceptione agat, Paradoxa. 8.col.4.H

In seminis emissione magis debilitatur homo,quàm in emissione sanguinis,plusquàm quadragesies.vt ait Auicena,Mat.tomo 2 142.c.2.B

Semen dicitur superfluum,non simpliciter,sed superfluum alimenti, quia non conuertit in substantiā animalis,sicut alimentum,vel dicitur superfluum respectu speciei,Mat.tomo 2 142.c.2.B

In emissione seminis potest multipliciter committi peccatum,Matthæi tomo 2 142.c.2.D

Locus generationis seminis distinctus est a loco digestionis alimenti pro conuersione in membra. Et virtus digerens,& conuertens vtrunque, nō est similis &c.Mat.tomo 2 185.c.1.D

Semen non gignitur per accidens in homine, sicut aliqui putant credentes,quòd semen sit superfluitas quædam,Mat.tomo 2 185.c.2.F

Dupliciter potest quis cogi ad effundendum semen, s.per coitum,& sine coitu,Mat.to.7. 18.c.4.F

Patientes fluxum seminis eiiciebantur extra castra propter contagionem, apud Hebrǣos, Matthæi tomo 7 304.c.3.I

In effusione seminis polluebat quis tripliciter, apud Hebrǣos,Mat.tomo 7 304.c.3.I

Semen ponitur quid pertinens ad superfluitatem secundæ digestionis &c.Mat.to.3. 99.c.3.H

Semina,si sint iuxta superficiem terræ,facile arescūt propter duo &c.Mat.tomo 4 38.c.4.k

Multiplicatio fructus ex semine prouenit ex duobus, scilicet,ex bonitate terræ,& ex virtute seminis &c. Matthęi tomo 4 41.c.2.A

Semen,& lac non perficiuntur ab anima, scilicet,ad manendum,immo valde pulsant ad exitum, Matthęi tomo 6 103.c.2.C

In semine masculino deriuatur virtus totius speciei, qua menstruum fœmineum formatur ad omnes figuras humani corporis, & illa virtus est in illo semine originaliter,& virtualiter,& sicut in arte est, ita implicite est in menstruo, causatur autem ,& manet explicite,& sicut in artificiato &c.Matthæi tomo 6 109.c.2.D

Semen nullo modo est de virtute naturæ humanę in eo,in quo est,quia non informatur ab anima habentis illud,neque perficit,sicut alii humores,qui & si non animantur,perficiuntur tamen ab anima, semen autem non perficitur, quia alias retineret, & non emitteretur,neque putrefieret per longam retentionem &c.Mat.tomo 6 109.c.2.D

Seminis fluxus inuolūtarius,dicitur gonorrhea a medicis.Et ista erat maior immunditiarū post leprā, quæ erant in vete.testa.Mat.to.7. 302.c.3.G

Seminis resolutio in viro vigilante sine coitu nec eo mouente organa,neque coacto aliunde potest accidere tripliciter,s.consensu,apprehēsione,& ęgritudine.Primum tollit virginitatem , quia ibi sunt duo,quæ tollunt illam , s.consensus in venerea,& actualis resolutio seminis volita cum experientia venereorum , alia vero duo non tollunt virginitatem,Matthæi tomo 7 18.c.4.K

Seminis effusio pōt tripliciter fieri.M.to.7.304.c.3.I

Ex semine humano posito in quodā vase artificialiter facto formatū est corpus humanū, vt expertus est Arnaldus de villa noua &c.Parad. 7.c.4.I

Semen virile duplicem habet habitudinem causalitatis respectu seminis fœminini,& respectu corporis formati in vtero. Prima est habitudo causalitatis materialis;nā sicut corpus fętus in vterō formatur de semine muliebri,ita etiam de semine virili formatur.Nec est aliqua pars corporis formati, in qua non sit aliquid de semine masculino,& fœminino, cū alterū alteri sit pfecte mixtū, sicut cū aqua fuerit valde mixta vino.Secūda habitudo est respectu causę efficientis,&c.Parad. 9.c.3.H

De seminis generatione,& de vasis seminariis, & seminis decisione,Parad. 10.c.1.D

Ex solo semine virili impossibile est fieri naturaliter generationem, licet essent vasa conuenientia ad hoc in visceribus virilibus, Parad. 9.c.4.I,10.c.2.D

Semen masculinum potest se ipsum organizare, sed non per se,nisi coniungatur semini fœminino, &c. Parado. 9.c.4.I,& 10.c.2.E

In emissione seminis per coitum apud Hebræos non iubebatur quis ire extra castra, sed per pollutionē noctutnam,Matthęi tomo 7 307.c.1.A

Semen viri est valde calidū,& semē fœmineū est excellenter frigidum,& humidū,Parad. 11.c.1.A

Semē masculinū est calidū,& siccū,& semē fœmineū est frigidū,& humidū licet habeat aliquos gradus caliditatis,& siccitatis,licet remissos,Parad.11.c.1.B

Per semen significatur verbum Dei, multis de causis,Matthæi tomo 4 38.c.1.D

De seminis quatuor differentiis Matth.13.Matthæi tomo 4 38.c.2.A

Semen aliquando dicitur verbum Dei,aliquando filii regni Mat.13.cùm dicitur;Bonum verò semen: hi sunt filii regni,Mat.tomo 4 60.c.1.E

Semen diaboli est praua suggestio, & semen mulieris est recta operatio &c.Gen. 21.c.2.D

Seminis suscitatio. In seminis suscitatione cognatus nolens accipere vxorem cognati mortui , non obligabatur ad pœnas legis,de quibus Deutero.25. Deuteron. 134.c.3.G,& 135.c.4.G

Seminis suscitatio apud Hebrǣos semp facienda erat in primogenito, & fieri debebat ēt si reliquisset filiam, vel filias,& nou filium,Deut. 133.c.4.I

In seminis suscitatione nō incurrebat frater defuncti pœnas legis Deut.25 antequā ab vxore mortui requireretur.Et causæ recusandi tales vxores erant multæ,quæ referuntur,Deut. 134.c.4.I

Mulier defuncti tenebat admonere cognatos defuncti ad seminis suscitationem. Et si ante admonitionem acciperet alium in virum reputabatur adultera.Ruth. 265.c.2.E

Ad semē suscitādum nō admittebant oēs cognati,in quocūque gradu essent,sed solū illi,qui erāt in gradu quodam determinato &c.Ruth. 265.c.3.H

Ducens vxorē defuncti ad suscitādū semē, recipiebat oīa bona defuncti,sub spe, q̄ inde esset filius nasciturus,&c.Et quandiu vxor,& maritus manerēt,manebant apud eos bona,& si prius decederet vxor deuoluebant bona ad hęredes defuncti propinquiores,qui ab inteſtato illi succedebant, nisi multæ essent vxores defuncti non repudiatę, quia quęlibet earū posset tunc suscitare semē.Si autem decederet vir, & fœmina nō esset apta ad semē suscitandū,deuoluebat hęreditas ad hęredes.Si vero apta esset,& esset aliquis cognatus defuncti, q̄ posset illā accipere in vxorē ad suscitādū semē,manebant bona apud illam,& illa tenebat admonere cognatos per ordinē,& si nullus vellet, deuoluebat hęreditas ad hęredes,&c.Ruth. 265.c.3.I

De seminis suscitatione,& quid sit,Ruth. 267.c.4.H

Seminis suscitationem præcepit Deus, apud Hebrǣos cum multa efficacia,multis de causis,Ruth. 268.col.1.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Seminis suscitationem non decuit seruari inter christianos propter multa, Ruth. 268.c.2.A
Seminis suscitatio erat quasi viuificatio seminis, quod defunctus putabatur posuisse, & non poterat illud virtute defuncti viuere, & vuificabatur, agente alio viro, Ruth. 268.c.2.E
Moriẽtibus in parua ætate nõ suscitabat semẽ, Ruth. 268.c.3.G, Mat.tomo 6 47.c.4.F
Suscitatio seminis debebat fieri in vxore defuncti potente gignere, &c. Ruth. 268.c.3.G
Si quis moreretur absque filiis masculis, non tamen absque filiabus, non erat illi suscitandum semen, Ruth. 268.c.4.G, Mat.to.6.48.col.4.F & 55.c.4.F
Ex vxore repudiata non poterat suscitari semen defuncti, etiam si illa vellet. Ruth. 268.col.4.G, Matthæi tomo 6 48.c.4.K
De multiplici seminali immunditia, Exodi tomo 2 215.col.2.D
Si quis moreretur, non relictis filiis, quia illos habuerat, & mortui sunt, priusquam acciperẽt vxores, & postea ille moreret, relicta vxore potẽte gignere, illi debebat suscitari semen, Ruth. 269.c.1.A
Tripliciter contingebat aliquem mori sine semine, &c. Ruth. 269.c.1.B
Ad seminis suscitationem duæ personæ requirebantur, scilicet, vxor defuncti, & frater defuncti, vel cognatus eius, Ruth. 269.c.3.G
Ex sponsa per verba de præsenti, si ante consummationem matrimonii moreretur sponsus, non poterat illi suscitari semen, nec ipsa tenebatur ad talem suscitationem, Ruth. 270.c.1.B
Si aliquis decedens sine liberis haberet multas vxores poterat propinquus eius accipere omnes illas, si essent aptæ ad generationem, siue essent principales, siue minus principales, vel poterat accipere, quam vellet illarum, Ruth. 270.c.2.B
In suscitatione seminis talis erat ordo, quòd frater mortui, qui sequebatur illum in ordine natiuitatis, suscitaret semen, & si ille nollet, sequens ipsum debebat hoc facere, &c. Ruth. 271.c.3.F
Ad suscitationem seminis defuncti tenebantur fratres, etiam habentes vxores, Ruth. 271.c.4.G
Lex de suscitatione seminis, non solum obligabat minores respectu maiorum, vt ipse aliquando tenui, inquit Actor, & multi tenent, sed etiam maiores natu respectu minorum, vt probatur tanquam rationabilius, Ruth. 272.c.1.B
Lex de seminis suscitatione, solum debebat fieri per natos ex legitimo matrimonio, dato quòd lex generaliter loquatur, Ruth. 272.c.3.G
Semen illegitimorum non suscitabatur, si morerentur sine liberis, siue per legitimos, siue per illegitimos fratres, Ruth. 272.c.4.G
Existentibus filiabus, non erat suscitandum semen defuncti, &c. Ruth 273.colum.2.C, Matthæi tomo 6 48.col.4.F, & 55.c.3.K
Cognati defuncti non obligabant ad suscitandum semẽ defuncti, sed solũ fratres Deute.25. Cognati tñ poterant, si vellẽt suscitare semẽ. licet nõ essent obligati, & gaudebant, quibuscunque priuilegiis, &c. Ruth. 274.c.1.C, Vxor tñ defuncti erat obligata admonere cognatos, &c. Ruth. 274.c.3.F
In suscitatione seminis magis obligatur vxor, quam frater defuncti, siue cognatus, Ruth. 274.c.3.H
Mulier suscepta ad suscitationem seminis, nemo poterat repudiare, vsquequo ex ea gigneret prolem, quæ succederet defuncto, &c. Ruth. 275.col.2.E
Matthæi tomo 6 59.c.2.C
Ad seminis suscitationem posita fuit pœna, quia multi efficiat, qui nollent suscitare semen, &c. quia causæ, quæ distrahebant a suscitatione seminis, erant multæ, Ruth. 275.c.4.K
Si nullus fratrum, vel cognatorum vellet suscitare semen defuncti, vel nulli essent cognati defuncti, peribat nomen defuncti de familia, & hæreditas deuoluebatur ad illos, qui propinquiores essent in tota tribu, & familia, licet illi essent extra gradus cognationis, Ruth. 276.c.1.E
De pœnis, quæ dabãtur fratri defuncti nolenti suscitare semen eius, Ruth. 276.c.4.F
Si suscitans semen haberet multos filios ex vxore defuncti, non pertinebant omnes ad defunctum, sed solum primogenitus, Ruth. 278.c.2.A
Si suscitans semẽ defuncto, vnicum gigneret filium, nec alium haberet, ad quem pertineret talis filius, non apparet ex lege quid esset dicendum, videtur tamen, quòd talis pertineret ad defunctum, & ad suscitantem semen, & nominaret duas cognationes, eo q̃ dupliciter erat filius, s. legalis vnius, & naturalis, alterius, Ruth. 278.c.3.I
In cognato nolente suscitare semen defuncti, non soluebatur calceus de pede eius, eo modo, quo dr̃ Deu.25. q̃a calceus iuxta illã legẽ soluebat in pœnã, & non sic in cognato non fratre. Et multę erãt differentię discalceationis in cognato, & in fratre, s. duodecim, de quibus, Ruth. 280.c.1.A
Si cognatus defuncti vellet vxorem eius accipere ad seminis suscitationem, non requirebatur consensus vxoris, quia ipsa tenebatur, sed cognati ipsius defuncti, Ruth. 281.c.2.D
Booz solũ suscitauit semen Maalon. Ruth. 282.c.1.A
In suscitatione seminis, quando dicitur, quòd filius natus vocãdus erat nomine defuncti, intelligitur, q̃n frater suscitabat nomen fratris. Secus autem, quando alii cognati, &c. Ruth. 284.c.3.F
Liuonienses, qui tardè conuersi sunt ad fidem, habebant consuetudinem suscitandi semen fratris defuncti. 1.Reg.tomo 1 129.c.4.H
Suscitatio seminis fratris defuncti prius fuit apud Gẽtiles, q̃ in lege Moysi. Et postea mãsit apud Liuonienses vsque ad tpa innocẽtii.3. vt patet extra de diuortiis.c. Deus, qui 1.Reg.to.1. 130.c.4.I
Possumus tenere Leuitas non obligari ad suscitationem seminis, & ita Eleazar, & Ithamar non obligabantur suscitare semen Nadab, & Abiu, &c. 1.Paralipo. 278.col.4.F
Seminis suscitatio apud Hebræos valebat ad habendum hæredem, & ad conseruandum posteritatẽ, & nomen, &c. Mat.tomo 6 46.c.1.C
Lex, de seminis suscitatione, erat etiam apud Gentes priusquam illam daret Deus Iudæis, & multę aliæ leges, vt de vsuris, de libello repudii. Et ista permisit Deus Iudæis, & præcipua ratio permissionis fuit, quia talia apud gentes habebantur pro lege, &c. Matthæi tomo 6.46.colum.1.C. Et hanc legem de suscitatione seminis voluit Deus, quòd haberent Iudæi propter multa, quæ referuntur ibidem. 46.colum.4.G. Et ista suscitatio seminis proderat Iudæis realiter, quantum ad aliquid, & quantum ad aliud ex opinione ipsorũ, &c. Mat.to.6. 47.c.1.A
Legem de seminis suscitatione habuerunt gentes a principio, sed postea aliæ gentes posteriores arbitrati sunt non expedire, &c. Mat.to.6. 47.c.2.A
Seminis suscitatio non est apud Christianos multis de causis, Matthęi tomo 6 47.c.2.D
Semen non suscitabatur, nisi morienti sine liberis, & non cuicunque, quia non illi, qui in parua ætate moriebatur, in qua nec poterat gignere, neque filios habere, &c. Matthæi tomo 6 47.c.3.K
Ad hoc, quòd semen suscitetur alicui, necesse erat ipsum

ipsum suscitari de vxore defuncti Deuteron.25. & Ruth.3. & 4. Matthęi tomo 6 47.c.4.K
Ad hoc, quòd alicui suscitaretur semen, non sufficiebat, q̃ posset generare, & q̃ moreretur sine liberis, quia pueri vltra annum quatuordecimũ dicuntur apti ad generandum, & tñ si aliquis moreret anno decimo quinto, vel decimo septimo, ẽt si vxorem reliqueret, & c. nondũ accepta vxore, non suscitabat illi semen, Mat.to.6.48.c.1.A, Nec illi suscitabat semen, q̃ contraxit matrimoniũ per verba de præsenti, sed non cognouit eam, & mortuus est manente vxore, &c. Mat.tomo 6 48.c.1.C
Seminis suscitatio data est in subsidium, vt ei qui nõ haberet filios, naturales, darentur filii legales. Et requiritur, q̃ talis haberet vxorem supestitem. Nam sine illa non est suscitare semen. Secundo, quòd illa esset potens suscitare semen, scilicet, potẽs ad gignendum, &c. Mat.tomo 6 48.c.2.C
In casu, quo quis moreretur sine filiis, relicta vxore potente gignere, & tamen aliquãdo habuit filios, qui supernenerunt ad ætatẽ adultã, & susceperunt vxores, & mortui sunt sine liberis ante patrẽ suũ, tunc patri illorum non erat suscitandum semen bene tamẽ liberis eius, & exemplũ habetur Ruth. 4.Matthæi tomo 6.48.c.3.H, Si tamen pater moretur post filios, qui mortui sunt adulti, sed non susceperunt vxores. Dicẽdũ, q̃ illi erat suscitandũ semen: si vxor esset potens concipere. ibi. 49.c.2.A
In tribus casibus non poterat suscitari semen viro defuncto in relicta vxore. Primo si nullus cognatorum defuncti supereesset. Secundo si vir mortuus esset minor omnium cognatorum eius. Tertio, quãdo cognati vellent tolerare pœnam legis, &c. Matthæi tomo 6 49.c.3.F
Dupliciter aliq; dicebatur mori sine semine, loquẽdo generaliter. Vno modo, quando mortuus est sine liberis, nec illos vnquam habuit. Et istud contingit tripliciter, &c. Secundo modo, quando quis accepit vxorem, & habuit filios, & tamen ante mortem patris mortui sunt in parua ætate, vel aliqualiter adulta. Nondum tamen acceptis vxoribus, &c. Mat.tomo 6 49.c.2.B
Semen erat suscitandum illi, qui mortuus fuit relinquens filios paruulos, & vxore apta ad gignẽdum. Si filii moriantur post mortem patris ante ætatem adultam, vt acciperent vxores, & possent gignere. Et hoc intelligitur, si mulier non accepisset alium virum priusquam morerentur paruuli, &c. Nã in illa tam non poterat suscitari semẽ prioris mariti, bene tñ posterioris, &c. Mat.tomo 6 49.c.4.E
Ad seminis suscitationem duæ personæ requirebantur, ita vt altera earum deficiente, non posset fieri, scilicet, vxor defuncti, & cognatus aliquis defuncti, Mat.tomo 6 50.c.2.B
In casu, quo quis haberet plures vxores, & ex aliqua earum, vel aliquibus reliquit filios, & ex aliqua non, non poterat illi suscitari semen ex ea, quę relicta est sine liberis, vt probatur, Matthęi tomo 6 51.colum.1.A
Si habens plures vxores, ex quibus nec ex aliqua earũ habuit filios, vel si habuit, mortui sunt, & ipse mortuus est. Tunc poterat frater defuncti, omnes illas accipere in vxores, si vellet, & si aptæ essent ad gignendum, & essent æquæ principales. Si autem nollet accipere omnes, tunc vel omnes erant principales, aut minus principales. Si primum erat in optione fratris defuncti eligere, quã vellet. Similiter, si secundum. Si tamen vna esset principalis, & aliæ minus principales, tunc tenebatur eligere magis principalem. Et si multæ essent principales, poterat accipere, quam vellet, &c. Matth. tomo 6. 51.c.2.A, Sed quę vxores dicerentur principales, & quæ s, minus principales in vet. lege. Matthæi tomo 6.51.col.3.F, Et vxores minus principales aliquando dicebantur vxores, & aliquando concubinæ, ibidem. 51.c.3.H
Si quis moreretur habens filios paruulos, & vxor illius nuberet alteri, & interim moriebantur filii viri defuncti, & post hęc moreretur vir secũd', nõ tenebat mulier ad suscitãdũ semẽ viri prioris, immo nec licebat, nec admitteretur, Mat.to.6. 51.c.3.K
Suscitatio seminis reperiebatur inter Gentiles ante tempora Iudæorum, sicut & pluralitas vxorum, Matthæi tomo 6 46.c.2.E
Per seminis suscitationem Iudei putabant se quodã modo fęlices, Mat.tomo 6 46.c.4.G
Ad seminis suscitationẽ duę cõditiones requirebant. Prima, q̃ iam accepisset vxorem. Secunda, q̃ illa superuiueret, & quòd talis obiret adultus, & cognouerit carnaliter vxores, Mat.to.6. 48.c.1.A
Lex suscitationis seminis odiosa erat cognatis defuncti, Matthæi tomo 6 51.c.4.G
Circa suscitantes semẽ nullũ ordinẽ ponit scriptura. Tamen talis ordo erat, vt frater, qui erat sequẽs in ordine natiuitatis acciperet vxorem mortui, & sic consequenter, Mat.tomo 6 53 c.2.C
Ad suscitationem seminis obligabantur solum fratres defuncti. Ceteri autem cognati non obligabãtur ad hoc. Licebat tñ eis suscitare semen, si vellẽt. Et gaudebant tunc quibusdam priuilegiis, & iuribus, Matthæi tomo 6.56.colum.1.D. Sed quomodo fratres defunctorum essent astricti ad hoc, ibidem. 57.c.1.D
Vxor defuncti circa seminis suscitationem erat obligata ad quatuor, Mat.tomo 6 57.c.2.B
Ad seminis suscitationẽ magis tenebat vxor defuncti, q̃ quisquã aliorũ, quia vxor tenet magis diligere virum, quam econtra, Mat.to.6. 57.c.3.F
Circa seminis suscitationem erant multa onera, Matthęi tomo 6 52.c.4.k
Quomodo intelligitur, quòd primogenitus in suscitatione seminis debebat appellari nomine defuncti, Mat.tomo 6 58.c.4.F
Seminis suscitatio erat aliquo modo fauorabilis, & aliquo modo onerosa, Mat.tomo 6 59.c.4.G
Non suscitantis semen fratris, imposuit Deus tres pœnas, &c. Matthęi tomo 6.60.c.2.B, Sed quare tales pœnæ infligerentur, ibidem. 61.c.4.F
Inconueniens erat in suscitatione seminis, quòd omnes filii vxoris defuncti pertinerent ad ipsum, Matthæi tomo 6 63.c.1.E
Circa seminis suscitationem ad quid teneretur vxor viri defuncti iuxta conditionem vetę relata. Matthæi tomo 6 52.c.1.A
Mulier cuius vir mortuus esset absque liberis, si ab aliquo cognosceretur prius quàm ipsa requireret cognatos viri defuncti ad suscitãdũ semen, lapidabãtur tãquã adultera. Nã censebãtur tanquã desponsata, eo q̃ ex desponsabat eã alicui cognatorum defuncti, si vellet eam, Mat.tomo 6 52.c.2.C
Si vir mortuus sine prole haberet fratrẽ paruulum, quẽ vxor posset expectare vsque ad pubertatẽ absque hoc, quòd ipsa efficeretur impotẽs ad generãdũ, tenebatur expectare. Si verò efficeret impotens expectando vsque tunc, non tenebatur expectare, sed debebat nubere alicui alteri de cognatis viri sui, &c. Mat.tom.6 52.c.3.k
Non licebat minus propinquo, suscitare semen defuncti, nisi expresse renunciaret ius suo ille, qui magis propinquus erat, &c. Mat.to.6. 52.c.4.G

In

In suscitando semine,&c. erant multa onera,&c. Matthæi tomo 6 52.c.4.H
Suscitatio seminis ptinebat ad fratres defuncti Deu. 25.& ad alios cognatos,&c. Mat. to.6.53.c.1.C, Et erat iste ordo ad suscitandū semen inter fratres, ꝙ frater sequēs in ordine natiuitatis, debebat suscitare,& sic cōsequenter, ibi. 53.c.2.B, Et fratres tenebant suscitare semen fratris mortui, dato etiam, ꝙ essent vxorati, ibidem. 53.c.2.A, Et omnes fratres tenebant ad suscitationē seminis fratris mortui, siue mortuꝰ esset minor frater, siue maior,&c. ibi. 9.
Lex suscitationis seminis intelligitur de solis natis ex legitimo matrimonio, Mat. tomo 6.54.c.4.F, Illegitimi tamen bene poterant suscitare semen illegitimorum,&c. Mat. tomo 6 55.c.1.A
Ad suscitationē seminis soli fratres, vt dicunt quidā, obligabant, quorū fundamenta referuntur, Matt. to.6.56.c.1.A. Alii tamen dicunt, ꝙ non soli fratres obligabant, sed etiam cognati, quorum etiam fundamenta referuntur, ibi. 56.c.2.A, Dicendum ergo, ꝙ vtraque istarū opinionum potest satis colorare sustentari,& responsiones habere ad oppositā. Tñ veritas est, quòd soli fratres defuncti obligabantur ad suscitationem, &c. Cęteri autem cognati non obligabantur, licebat tamen eis suscitare semē si vellēt,& gaudebāt tunc quibusdā priuilegiis,& iuribus,&c. Mat. tomo 6 56.c.3.F
Ad suscitationem seminis defuncti magis obligabatur vxor eius, quàm fratres,& cognati defuncti,& fratres magis, quàm cognati,&c. Matthęi tomo 6 57.c.1.G, Et obligabatur magis vxor defuncti,&c. propter multa, Mat. to.6. 57.c.3.F
Pœnes seminis suscitationē erant tres status hominū, s. fratres, cognati,& extranei, extranei nō obligabā tur, neque recipiebant, fratres tenebant, & si nollent, puniebant pœna legis, Deut.25. Cognati verò non tenebant, neque puniebantur, si nollent, neque priuabant aliquo iure, quod eis cōpetere posset suscitando semē, s. successionis bonorū, neque redēptionis eorum,&c. Mat. tomo 6 56.c.3.G
In casu Sadducęorū, de quo, Mat.22. hoc superadditō, ꝙ septimus eorū habuisse prolē ex illa vxore, talis filius natus nominādus erat nomine primi fratrū defunctorū. Nā propter mortē eius secūdus accepit vxorem illius,& tertius non accepit vxorem secundi propter secundū, sed propter primum, &c. Matthæi tomo 6 58.c.1.A
Natus ex seminis suscitatione nō oportebat, ꝙ vocarē nomine defuncti, sed quocūque alio nomine, siue primogenitꝰ esset, siue nō. Et ita fuit de Obed, qui fuit primogenitus in suscitatione seminis Maalō p Booz. Nec illud Deut. 25. ꝙ primogenitus deberet vocari nomine defuncti, nō intelligit de nomine pſonali, sed de nomine familię, vel ꝓgenitoris mortui. Nā subdit causa, s. vt nō deleat nomē eius ex Israel,&c. Et cōgit aliqñ in scripturis, ꝙ filius genitus ex suscitatione seminis nō nominet nomine tā gignēntis, q̄ mortui, vt patet de Obed,& de Ioseph, qui fuit, Mat. dr filius Iacob, qui fuit pater naturalis eius. Et secundum Lucā filius Heli, qui fuit pater legalis,&c. Mat. tomo 6 58.c.4.G
Nolentibus suscitare semen, necesse fuit, vt imponeretur pœna,&c. Matthęi tomo 6 59.c.4.G
Siminis suscitatio erat quodā modo fauorabilis,& aliquo mō odiosa, magis tñ erat onerosa, vel difficilis q̄ fauorabilis, vt ostenditur, Mat. to. 5 59.c.4.G
Illa pœna, q̄ dabat nolētibus suscitare semē, Deut.25. Conueniēs erat ad compellendos homines ad suscitandum semen, Mat. to.6.60.c.2.A, Et de caulis illarum pœnarum in speciali, Mat. to.6. 61.c.4.F
Qñ nullus esset, qui vellet suscitare semē, peribat nōmē defuncti de familia sua, licet familia maneret. Et ius succedendi in hęreditate deuoluebat ad fratres, qui noluerāt suscitare semē defuncti,&c. Matthęi to.6.60.c.3.F, Et si nullus esset, qui posset suscitare semē, peribat nomē defuncti de familia sua,& hæreditas deuoluebat ad illos, qui propinquiores erāt in tota tribu. vel familia, quādiu posset cognosci gradus, ppinquitatis, licet illi essēt extra numerū graduū, intra quos solēt vocari cognati. Ad iura suscitationis seminis,& ad alia iura, quę ex cognatione prouenium t. Et hoc fiebat, ne transiret hęreditas a tribu in tribum, Mat. to.6. 60.c.4.F
Si mulier moreretur ante suscitationem seminis, peribat nomen defuncti. Et hęreditati succedebant propinquiores,&c. Matthęi tomo 6 60.c.4.k
Si frater defuncti suscitans semē eius gignebat filiā, & filium, vel filios. filia non computabatur in suscitatione seminis, etiam si esset primogenita, sed filius, si autem solum filiam, vel filias gigneret, non oportebat, vt mulier illa acciperetur vltra ab aliis fratribus ad excitandum semen. Nam per filiam poterat continuari familia, saltem indirecte,&c. Matthæi tomo 6 61.c.1.D
Inter filios suscitantis semen, cum vxore defuncti, solus primogenitus pertinebat ad defunctū. Et hoc, si ille peruenitet ad ætatem, vt acciperet vxorē, sic, vt defunctus non diceretur mori sine filiis. Si autem ante illud tempus moreretur, sustituebatur alius de fratribus eius, & sic consequenter vsque quo aliquis eorum susciperet vxorē, ita vt iam nō diceretur mori defunctus sine semine. Cæteri aūt filii habiti ex ipsa vxore defuncti, pertinebant ad suscitantem semen, & non ad defunctum, Matthæi tomo 6 62.c.4.k
Si suscitans semen non gigneret, nisi vnicū filium ex vxore defuncti, ille pertinebat ad defunctum, & succedebat illi in hæreditate, & vocabatur nomine eius, ideſt, de illius familia, & progenie. Et si in hoc casu oporteret deleri nomen alicuius, vel manere sine semine, hoc patiebatur viuens, qui semē suscitauerat, cuius assignatur ratio, Matth. tomo 9 63.col.4.I
Lex de suscitatione seminis fauorabilior erat mortuis, quā viuentibus, cum fuerit facta in fauorem mortuorum,&c. Matth. tomo 6.64 c.1.C, Et si suscitans semen non haberet ex vxore mortui, nisi vnicum filium, ille vnicus filius poterat nominare duas cognationes, eo quod erat filius legalis,& filius naturalis. Et sic denominaret vnam familiā legaliter,& aliā naturaliter, vt patet de Obed filio Booz. Et succedebat vtrique in bonis hereditariis, & vtriusque familiam denominabat. Credendum tamē est, quod si iste vnicus filius gigneret postea plures filios, inciperent in eis distingui duę progenies, s. defuncti progenies,& progenies suscitantis semen,&c. Mat. tomo 6 64.c.1.D

Seminare. Hordeum est seminandum Sole existente in libra, aut in principio scorpionis. Et triticū in scorpione, aut in principio sagittarii. Fabę seminandæ sunt Sole existēte in tauro. Ita, ꝙ ad seminandum obseruāda sunt certa tempora, Exo. tomo 1 77.c.4.k
Semina cuiuscūque rei quo tempore seminānda sint, Exodi tomo 1 77.c.4.K

Semiramis. Quæ fuit regina Niniue, ad inuenit femoralia. Gen. 50.c.1.E
Semiramis, mortuo Nino, restaurauit,& complenit muros ciuitatis Babel. De turri autem nihil egit, quia non est aula,&c. Gen. 56.c.3.G
Semiramis vxor Nini, ipso mortuo, pluribus gentibus bella indixit &c. Et à filio suo, ipsa suggerēte, cognita est. A quo postea occisa est. Gen. 60.c.3.K
Semiramis post mortē regis Nini viri sui sollicitauit filiū, vt eam acciperet in vxorem, quo facto legē constituit, vt omnibus fœminis liceret filios suos accipere in viros,& patres accipere filias, quæ postea iugulata est a filio suo, fastidiente tantum facinus. 4.Reg. 117.c.4.G.Leu. 37.c.4.F.& 179.c.4.F. Deu. 195.c.1.A. 1.Reg. to.1.136.c.2.E. 2.Paralip. 159.c.4.I.
De Semirami Babylonis regina. 1.Paralip. 31.c.2.E

Semper. Non exponitur per omne tempus, sed per omnem durationem,& duratio est triplex. s. æternitas, æuum,& tempus. Iosue tom. 2. 15.c.4.G

Sempiternum: De quo Exo. 12. cum dicitur: Cultu sempiterno, non capitur propriè pro illo, quod licet principium habeat, caret tñ fine: sed capitur pro magno tēpore, licet dictio illi respōdens in Hebræo. s. olā, significet aliquando, paruum tēpus. s. tēpus Iubilæi quinquaginta annorum, vt patet Leu. 25. Dicitur etiā Exo. 21.& Deu. 15. Quod si aliquis emeret seruum, qui esset Hebręus,& in anno septimo remissionis, cū dimissurus erat liberū. Sed si ille diceret, ꝙ bene erat sibi apud dñm suum, velletq; manere cū eo, perforanda erat auris eius,& erat seruus vsq; in sempiternum. i. vsq; ad annū Iubilęi. Et multa alia, quę in vete. testa. dicuntur seruanda in sempiternum, vt festiuitas Hebdomadarū, in qua ducebantur primitiæ messis triticeæ, quæ debebat esse legitimū sempiternum. Leui. 23. Similiter festum Tabernaculorum, vel Scenophegiæ, & festum Clangoris,& festum Expiationis, de quibus Leui. 23. ꝙ erant legitima sempiterna. i. vsq; ad illud tēpus: in quo ex natura sua repugnabat eis obseruatio, repugnabat formaliter cęremonias vete. testa. obseruari in nouo testamento. Exo. to.1. 79.c.4.I
Sempiternū aliquando dicitur, non quod in æternū duraturum est: sed illud, cuius tempus durationis non erat determinatum &c. vt Exo. 31. cum dicitur: Pactum sempiternum. Exo. to.2. 112.c.4.F
Sempiternum dupliciter accipitur in sacris literis'. Leui. 263. c.4.F. Scilicet aliquando pro tempore minore 50. annis. 1.Paral. 183.c.1.C.& 200.c.3.G
Sempiternum, secundum literam Hebraicam, non significat continuitatem sine termino, sed quandam temporis longitudinem, quæ interdum non excedit quinquaginta annos, vt patet de Iubilęo, qa id, quod durabat vsq; ad Iubilęum, dicebatur durare vsq; in sempiternū. Exo. 21.& Leu. 25. Nu. to. 2. 69. c. 1. E. Et aliquando dicit tempus minus quàm quinquaginta annis. 2.Regum 44.c.2.A. 4.Regum. 61.c.1.A

Senaar. Est magna quædam planicies, in qua sita erat Babilonia. Gen. 52.c.2.B

Senacherib. Erat in Iudęa iuxta Hierusalem, cū vellet eam obsidere, & quando Angelus vna nocte percussit centum octuaginta quinq; millia virorū exercitus eius, & nō erat tunc Senacherib in Aegypto, vt probatur cōtra quosdā. 4.Reg. 195.c.3.H. Licet Herodotus dicat, ꝙ contigit hoc, dum Senacherib obsideret Pelusium in Aegypto, sed non est attendendum ad dicta eius, quia in multis alijs errat in hac historia. 4.Reg. 196.c.1.D
Senacherib nō fuit occisus ab Angelo, qñ ab eo occisi sunt de exercitu suo viri cētū octuaginta quinque millia,& hoc propter multa. 4.Reg. 197.c.1.A
Senacherib occisus est a duobus filijs suis. 4.Reg. 19. sed quare hoc, referūtur opiniones, quarū vna est historiæ scholasticę,& alia Nicolai,& Rab. Salo. Sed non placet autori, cuius opinio tandem refertur. 4.Reg. 197.c.1.E

Seneca Deridendo Hebræos, quòd sabbatū ideſt diē septimum hebdomadę nihil agentes transigerēt, dixit eos septimā partē ætatis inutiliter amittere. Exo. to.1. 170.c.2.C

Senectus. Naturalius est hoīem mori in senectute, q̄ in pueritia. 4.Reg. 51.c.3.k
Senectus propriè quid sit. Gen. 398.c.1.A
Quanto aliquis magis appropinquat ad senectutem, tāto magis indiget sustētatione. Mat. t.3.153.c.1.A
Senectutis ętas est melancholica,& terrea,& ideo oportet, vt senes refocillentur continuè per humidum nutrimentale. Matt. to. 3. 92.c.1.A
Quanto homo magis accedit ad senectutē, tāto magis est illi necessaria sustētatio. Mat. to.3.153.c.1.A

Senescere: Vnde sit, ꝙ hoīes senescāt,& deficiant. Exo. to.2. 181.c.3.G
Aīa nec senescit, neq; debilitat. Matt. to.7.152.c.2.A

Senex: Senes sunt duplices, quidā secundum ætatem,& alij secundum prudentiam, & senes honorantur propter prudentiam,& non habentes prudentiam, non videntur honorandi. Leui. 204.c.3. H. Matt. to.6. 31.c.1.A
Senibus etiam propter ætatem deferendum est. 9. Ethico. Leui. 204.c.3.H
Quod senex possit gignere ex iuuencula,& non ex veterana, potest esse multiplex causa. Ruth. 286. c.4.F. Matt. to.1. 76.c.1.E
Senem mori quare naturalius sit, quàm iuuenem. 4.Reg. 51.c.3.k
Senes honorandi sunt, non propter senectutem, sed propter ea, quæ accidunt, vel accidere debent senectuti. Matt. to.6. 31.c.1.A
Quare senes nimis diligant filios natos in senectute. Ruth. 283.c.4.I
Senes sunt valde suspitiosi, vt dicit Aristot. 2. Rheto. quia multoties experti sunt aliorum defectus. Matt. tom. 3. 116.c.3.B

Senior Dupliciter accipitur, Vno modo, vt est nomē cōparatiuum, de senex. Alio modo, vt dicitur absolutè. Et sic est nomen dignitatis, importans quandam dignitatem, & prudentiam. Aliquando potestatem,& multoties sic accipitur in sacris literis. Nu. to.1. 139.c.1.C

Seniores Israel Exod. 3. dicebantur homines magnæ autoritatis in populo, qui in omnibus causis tanquam sapientiores consulebantur. Exod. tom.1. 19.c.4.H. Matt. tom.5. 250.c.4.G
Seniores illi, de quibus Exo. 24. Et septuaginta seniores &c. non fuerunt viri præcipui inter omnes iudices ordinatos a Ietro, vt quidam opinantur: quia adhuc non venerat Ietro, vt probat autor Exo. 18. Neq; fuerunt, vt alij dicunt, illi, qui adducti sunt coram Moyse,& acceperūt de spiritu eius,& prophetabant, qui præfecti sunt ad regendum. de quibus Nu. 11. qa illi fuerūt electi, qñ fuit populꝰ in sepulchris cōcupiscētię. Nu. 11. Exo. to.2.3.c.3.k. Dicendū ergo, ꝙ prefati septuaginta seniores erant de honoratioribus totius populi, vt magis esset honoratus cum eis, vt probatur. ibidem.
De ordine septuaginta seniorum. 2. Paralip. 6.c.1.C
Omnes septuaginta seniores iudicabant, sed non sentiebant. 2. Paralip. 6.c.2.B
De septuaginta seniorib⁹, siue iudicib⁹. Deu. 93.c.2.B
Seniores, de quibus in Euangelio sæpe fit mentio,

Universidad de Deusto Biblioteca

erant septuaginta indices, qui erant sacerdotes, apud quos totus iudicaturę principatus erat. Deu. 107.c.1.D

De septuaginta senioribus vet. testa. qui vocabantur domus consilij, vel iudicij. 4. Reg. 219.c.3.F

De septuaginta senioribus, & de domo, qua conueniebant cum summo sacerdote ad diffiniendum omnes causas arduas Israelitarum. 1. Paral. 302.c.2.A. Et isti omnes erant sacerdotes. Et congregabantur in loco sanctuarij. i. vbi erat sanctuarium. Et erat ibi domus quædam, in qua conueniebant ad iudicandum. vt patet Deu. 17. Et cum Salomō ædificauit templum fecit etiam domū quandā, in qua congregabantur. Et ista erat ad portā meridianam templi. Et durauit iste ordo iudicū, toto tempore, quo mansit status iudaicus. Nam tempore Christi erant isti septuaginta seniores, & habebant istud officium. Et per sententiam eorū Christus occisus est. Matt. 27. 1. Paralip. 302.c.3.I

De 70. senioribus Iudeorum, & traditionibus eorū. Matt. to. 4. 122.c.3.G. & c.4.F

Seniores in euangelio dicuntur illi septuaginta, qui constituti sunt, vt iudices summi in domo consilij, vel iudicij. Et isti erant, qui per successionem descendebant semper ab illis senioribus, quos elegit Moyses in adiutores regiminis. Et Deus cōstituit illos super omnem populū simul cū Moyse. Et mortuo aliquo eorum, subrogabatur alius, & ita semper factum est. Et durauit istorū iurisdictio vsq; ad Christum, & erant isti cū summo sacerdote in Ierusalem. Et ad istos deuoluebātur omnes magnę causę, quę erant inter Iudæos, neq; licebat declinare ad dexteram, neq; ad sinistram a sententia istorū. Et isti seniores fuerunt in condemnatione Christi. Luc. 22. Matt. to. 4. 189.c.1.E

Seniores populi, apud hæbręos erant iudices magnę autoritatis in populo, quorum sententiam populus sequebatur. Et erant de illis septuaginta senioribus, quos dederat Deus Moysi in socios ad supportādū onera negotiorum. Matt. to. 5. 250.c.4.G

Senium. Senij ætas non habet certam periodum sic est de senio mundi. Matt. tom. 7. 88.c.4.k

Omnis sensatio fit per speciem intentionalem. Matt. to. 7. 148.c.3.F. Et causatur per dictam speciem tantum, & nō per rem sensatam ibid. 181.c.3.G

Sensatio non est pure spiritualis, sed partim corporalis. Matt. to. 7. 150.c.1.A

Nulla sensatio manet in anima separata. Matt. to. 7. 154.c.4.G

Sensibile. Decem & nouem sensibilia cōmunia ponit Alacen. distinguens ista per quinq;, quæ hoc versu continentur: Motus, figura, numerus, magnitudo, quies: in partes specialiores. Gen. 286.c.2.C

Sensus. Multum notificat determinate: quia rem particularem particulariter proponit. Matt. to. 3. 62.c.1.B

Sensus corrumpitur per corruptionem organi. Mat. tom. 3. 169.c.2.A

In sensu est duplex delectatio, vna per redundantiā: alia per obiecti præsentis conuenientiā. Matt. to. 4. 239.c.4.K. & 243.c.2.E

Sensus dupliciter immutatur a rebus, scilicet materialiter, & spiritualiter. Matt. to. 4. 238.c.4.F

Impossibile est sensationem fieri, dum dormimus, sed requiritur actualis animę conuersio ad sensationem. Gen. 274.c.1.E

Præsentia obiecti conuenientis delectat sensum. Matt. to. 4. 139.c.4.k

Nullus sensus est ita necessarius, sicut sensus tactus. Matt. to. 4. 241.c.3.k

In potētia sēsitiua nō recipit forma fm esse materiale: qa tūc alias formas nō sētiret. Mat. t. 4. 241.c.4.F

Sensus dupliciter sumit: vno modo large pro intellectu, sicut vulgariter intellectū hominis vocamus sensum, cùm dicimus, ꝙ aliquis magnum, aut parvum sensum habet. Alio modo propriè pro potentia sensitiua. Matt. to. 7. 151.c.3.I

Sensus differt ab intellectu: quia sensus est potentia materialis, & dependens secundū esse à materia: sed intellectus nec est immaterialis, nec dependens fm esse à materia: qa alias coinciderēt, cū ea, quæ apprehendit sensus, intellectus etiam apprehendat. Matt. to. 7. 190.c.1.B. & 210.c.1.E

Sensus, fm se, sunt semp necessarij, & ad acquisitionem, & ad vsum scientię. Mat. to. 7. 191.c.1.D

Aīa p sensū accipit cognitionē. Mat. to. 7. 193.c.1.A

Sensus cognoscit singularia cum cōditionibus singularitatis. Matt. to. 7. 210.c.4.F

Sensus differūt penes rationem obiecti. Matt. tom. 7. 213. c.4.k

Quare sensus requirant mediū proportionatum in sentiendo, & non intellectus. Matt. to. 7. 215.c.1.B

Circa sensus gustus, & tactus sunt maiores delectationes, & magis materiales, quàm circa alios sensus. Matt. to. 7. 229.c.3.H

Potentiæ sensitiuę dupliciter accipiuntur. Matt. to. 7. 152.c.1.E

De pœna sensus, & de pęna dāni. Mat. to. 7. 223.c.2.E

Quinque sensus exteriores sunt potentiæ passiuæ, & non potentię actiuæ. Similiter & potentiæ sensitiuæ interiores. Parad. 45.c.1.D

Quinque sensus exteriores non sunt potentiæ fatigabiles, licet interdū in eorum actibus fatigemur, ex aliquo alio, quod est fatigationis occasio, vt patet discurrendo per singulos sensus. Parad. 45.c.2.C

Quinque sensus interiores sunt potentiæ infatigabiles, quia sunt potentiæ passiuæ: sicut sensus exteriores. Parad. 45.c.4.K

Quinque sensus exteriores sunt in animalibus perfectis, quæ habent extremum gradum animę sensitiuæ inter animalia non rationalia. Parad. 66.c.4.I

Sensus scrip. sacræ. Vetus testamentum potest habere quatuor sensus, sed nouum non nisi tres. Matt. tom. 4. 51.c.4.K.

Sensus literalis sacræ scripturæ multū differt a paraboliço. Gen. 21.c.1.A. & 408.c.2.A

Duplex sensus, literalis reperitur in sacris literis in aliquibus propositionibus. Nu. to. 1. 102.c.4.I

Sensus sacræ scripturæ ablatus est à iudæis: quia exæcati sunt. Matt. to. 5. 267.c.4.F

Duos sensus literales habet nōnunq̄ scriptura sacra, vnū in illorum intēdit principalius q̄ alterū, vt illud Exo. 12. Os non comminuetis ex eo. 1. Paralip. 262.c.1.E

Sensus mysticus non est aliquid certum, nec est ille sensus, quē intēdit scriptura à Deo, vt cùm impletur id, quod mysticè significatur nō dicatur impleri scripturam, eo ꝙ possumus ponere quęcunque sensū voluerimus scripturæ. Paral. 262.c.2.A

Nunquam in sensu mystico dicit verum, vel falsum scriptura. Mat. to. 4. 51.c.1.D

Duos sensus literales habet illud Isai. 53. verè lāguores nostros ipse tulit: & dolores nostros ipse portauit. Similiter & illud Exo. 12. Os non comminuetis ex eo. Matt. to. 3. 144.c.3.H

Quare sint quatuor sēsus scripturę. Mat. t. 4. 51.c.4.H

Sensus sacrę scripturę sunt quinque. Super: Ecce virgo &c. 6.c.4.F

Sensus mystici, circa eandē literam, variari possunt, non tamen sensus literalis. Mat. to. 4. 51.c.1.C

Nunquam locutus est Christus in sensu mystico, licet in parabolis sit locutus. qa sensus mysticus semper prę supponit sensum literalē. Mat. t. 4. 159.c.4.I

Scriptura nunquā adimpletur in sensu mystico. Mat. tom. 4. 51.c.2.A

Sensus mysticus nunq̄ est sensus pręcipuus scripturę: qa litera nihil aliud significat, nisi illud, quod spiritus sāct⁹ illā significare voluit. Matt. t. 4. 159.c.4.I

Ad hoc ꝙ aliquis sensus scripturæ sit literalis, requiritur, ꝙ possit haberi determinate, & non confuse, & ꝙ habeatur ex aliqua litera. Mat. t. 4. 51.c.3.H

Sensus literalis fermenti pharisęorum est falsa doctrina, licet sit metaphoricus. Matt. to. 4. 160.c.1.A

Sensus mysticus script. nullū facit argumentū ad aliquid probandum vel improbandum. Matt. tom. 4. 51.c.3.I

Aliquis sensus mysticus efficitur literalis. Matt. to. 4. 51.c.4.F. vt probatur ibidem. De allegorico & de anagogico, & hoc rarò contingit, scilicet ꝙ vnus tranſeat in alium.

Sensus in sacra scriptura aliquando capitur pro intellectu, vt illud Sapien. 4. Cani sunt sensus hominū. Mat. to. 7. 151.c.3.I

Sensus metaphoricus ad literalem reducitur. Matth. tom. 4. 52.c.1.B

Omnes sensus mystici alieni sunt a scriptura, sed literalis est proprius. Matt. to. 4. 52.c.1.D

Sensus mysticus prę supponit sensum literalem. Mat. tom. 4. 159.c.4.I

De sensibus sacræ scripturæ, vide in dictione scriptura sacra.

Sensitiuum. Potentia sensitiua fundatur in quodam neruo, qui durus est. Exo. to. 1. 272.c.4.F

Sentire. Multipliciter accipitur, nā aliqñ accipitur pro intelligere, iudicare, & diffinire, interdū pro actu potentiarū sensitiuarū, siue interiorū, siue exteriorū. Tertio modo capitur particularius pro actu potētiæ tactiuæ. Parad. 70.c.4.H

Sētire est cōpositi, & nō partiū eius. Mat. t. 7. 162.c.4.I

Sentire solum possunt animalia. Matt. to. 7. 215.c.4.I

Nemo potest immutari sensibiliter sine specie. Mat. tom. 7. 175.c.4.G

Sententia Sententias deprauare est vitiosissimum dicēdi genus. Gen. 16.c.4.G

Sententia lata inter partes habetur pro lege inter illas, sed inter alios nō. Sententia tamen Dei, in vno casu lata, ad omnes homines extendenda est. Mat. tom. 2. 91.c.2.E

Sententia iudicis in causa priuatorum, si transit in rē iudicatam, constituitur ius, quantum ad personas priuatas, sed non quantum ad alias: interdum tamen sententia in bona causa extenditur ad alias similes, & tunc sententia dicitur lex quantum ad virtutem. 1. Reg. to. 2. 183.c.3.k

Leges semper indigēt sententijs. Mat. to. 5. 107.c.2.A

Ad sententiam ferendam non sufficit præsumptio probabilis, sed requiritur præsumptio violenta. 2. Reg. 59.c.2.A

In matrimonio non transit sententia in rem iudicatam, sed omni tempore potest reparari sententiæ vitium. Mat. to. 5. 117.c.1.E

Nulla sententia criminalis traditur executioni publicæ in diebus dominicis, vt patet extra de ferijs. c. omnes dies dominicos. 2. Reg. 126.c.4.I

De executione sententiæ datæ iudicio. Matt. tom. 7. 122.c.4.K

Circa sententiam iudicij vniuersalis sunt dęo opiniones. Matt. to. 7. 118.c.3.F

Inter sententiam & legem, quid intersit. Matth. to. 5. 107.c.1.E

Quando duę sententiæ sunt, & ad vnam illarum nullum sequitur inconueniens, bene tamen ad aliā, tenenda est prima. Matt. to. 6. 63.c.1.E

Sententia Dei Duplex est scilicet, diffinitiua & comminatoria. 1. Reg. to. 2. 14.c.1.E

Sententiare bene.

Sententiare bene, stat in duobus, scilicet, in intellectu rectè determinante per prudentiam, & in vōlūtate rectè eligēte per iustitiā. Exo. to. 1. 147.c.4.k

Seol. Nomen hebræum est, significans infernū & sepulchrum. Parad. 97.c.4.I.

Separare. Homo non potest separare cōtigia. Matt. to. 9. 81.c.2.B

Aīa violēter separatur a corpore. Mat. to. 7. 194.c.3.k

Quomodo intelligitur, ꝙ Angeli separabunt malos de medio iustorum. Matt. to. 4. 65.c.4.G

Separatio. In die iudicij duplex erit separatio bonorum a malis. Matt. to. 4. 65.c.2.E

Sepelire. Sepeliēdi ius, est aliqd sacrū, nec vēdi potest, & Abraam, cū sepeliuit Sarrā, aliud emit, scilicet locū sepulturæ, & aliud gratis petijt, scilicet, ius sepeliendi. Gen. 284.c.4.F

Ius sepeliendi, & si generaliter vendi nō possit, locus tñ sepulturę aliqñ vendi potest. s. priusquā aliquis in eo sepeliatur, sed postea nō, qa efficitur locus sacer, sic est in cimiterijs nostris, quæ nec vendi possunt ad vsus prophanos, neq; ad sepulturā, sed gratis conceditur omnibus. Gen. 288.c.4.I

De modo, quem habebant Iudęi in sepeliendis corporibus. Matt. to. 6. 239.c.4.K

Sepelire corpus humanum potest fieri ex duplici intentione. Mat. to. 7. 113.c.4.F

Mos erat Patriarcharum sepelire vxores suas apud se. Gen. 295.c.3.F. Et hæc cōsuetudo postea fuit apud hebræos. 2. Reg. 93.c.4.k

Sepelire mortuos intra ciuitates & oppida vique ad tempus ecclesiæ primitiuę, nunquam fuit consuetum, vbi fuit constitutum vt fideles venirent in ecclesiam ad orandum pro mortuis, vt a peccatis soluantur. Exo. to. 1. 105.c.4.I

Tempore leg. vet. nullus sepeliebatur intra sanctuarium, nūc autem intra ecclesiam sepeliuntur. Leui. 84.c.1.E. Nec etiam sepeliebantur in locis habitationū, s. ext. sicut patet de Nadab & Abiu, qui sepulti sunt extra castra. Et hoc duplici de causa. Leui. 84.c.2.B. Et apud gētiles fuit vsus. ibid. 84.c.2.C

Sepelire in templo nō erat apud Hebręos vsitatum. Exo. to. 1. 105.c.4.K

Sepeliendi mos apud Gentiles. Exo. to. 1. 105.c.4.H

In lege Christi sepeliuntur cadauera intra ecclesias & cimiteria, cuius assignatur causa. Leui. 84.c.4.H

Aliquando promittebat Deus aliquibus sepeliri honorabiliter, vt de Abraam. Gen. 15. & de Iacob. Gen. 49. Leui. 218.c.3.k

Illi, qui se occidūt, nō sepeliūtur in cimiterijs fidelium ex constitutione ecclesię. 2. Reg. 110.c.3.I

Quare hominis cadauer solum sepeliebatur, & non alia cadauera aliorū animalium. 2. Reg. 110.c.4.F

Omnes reges Iuda sepeliebant in ciuitate Dauid, nō in oēs in sepulchro facto ꝑ regib⁹. 4. Reg. 162.c.3.G

Quòd aliquis non sepeliretur in sepulchro patrum suorum, reputabatur magnum infortunium apud Hebræos & Gentiles. 3. Reg. 119.c.2.A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Antiquorum consuetudo erat sepeliri in sepulchris patrum suorum. 4. Reg. 136. c. 2. B
Mos erat apud Hebræos, sepelire mortuorum corpora vnguentis, & aromatibus vncta, & præcipue magnorum regum corpora. 2. Parilp. 218. c. 1. E. & 223. c. 1. D
Sepelire mortuos, bonũ quoddã est ipsis mortuis, put viuũt in memorijs hominũ. Mat. t. 3. 14. c. 1. G
Sepelire mortuos acceptabile a Deo est, vt patet Tobiæ. 12. Et est vnũ de septem operibus misericordiæ corporalibus, & pertinet ad honorem naturæ humanæ, & Deus iussit sepelire aliquos, scilicet Nadab, & Abiu. Le. 10. Et similiter facere officia funeris, & plangere. Mat. to 3. 150. c. 1. B. Neq; Deꝰ prohibuit illum discipulum de quo Mat. 8. ire ad sepeliendum patrem suum ad vitandum immunditiam, quæ contrahebatur sepeliendo &c. vt probatur ibidem. 150. c. 2. B. Sed quoniam p hoc poterat impediri ille discipulus ab eo, quod Christus volebat, scilicet, à predicatione Euangelij, vt patet Luc. 9. Et opinio Nicolai, scilicet, qđ pater istius non erat tunc mortuus, videtur satis rationabilior. Mat. tom. 3. 150. c. 3. F. Sed magis videtur conuenire literæ quod pater istius esset iam mortuus, vt probatur ibidem. 150. c. 4. F
Christus sepultus est iuxta locũ, vbi passus est. Mat. to. 3. 164. c. 2. E
Omnes Iudæi speliebantur extra vrbes præter reges, qui sepeliebantur intra Ierusalem in monte Sion in horto regalis palatij. Mat. to. 3. 164. c. 2. E
Sepelire mortuos ponimus nos inter opera misericordiæ corporalia, cùm Christus non ponat. Mat. 25. Et hoc in quãtũ quodãmodo cõuenit in operibus misericordię corporalibus Mat. t. 7. 113. c. 3. H
Humanũ corpus sepeliri potest ex duplici intentione, vno modo inquantum inhonestum est, quòd maneat insepultum, & pertinet ad honorẽ quendam humani cadaueris quod sepeliatur &c. Et hoc modo sepelire &c. nõ est opus misericordię, sed religionis, nam locum sacrum vocamus, vbi cadauer humanũ sepelitur &c. Alio modo prout p sepelire tollitur quædam miseria, & sic dicitur opus misericordiæ, quia quodammodo homo mortuus manet fm opinionẽ. Mat. to. 7. 113. c. 3. K

Sepulchrum. Pluribus nominibus nuncupatur, nam dicitur cœmiterũ, polyandriũ, andropolis, sepulchrum, mausoleus, dormitoriũ, tumulus, monumentũ, ergastulum sarcophagus, pyramis. Gen. 285. c. 2. B
Sepulchrũ magnũ constructũ à Dauid in arce Sion in horto pro regibus Israel. 1. Paralipo. 125. c. 2. E
Sepulchrum nõ computatur inter bona, quia non est ad vsum viuentium. Gen. 73. c. 4. H
Sepulcha hominum habentur in magna veneratione, & in legibus humanis vocantur sacra. Leuit. 84. c. 2. B. Etiam apud gentes, vt patet. ff. de sepulchro violato. Iud. 21. c. 1. B
De modo sepulchrorum Iudæorũ. 4. Reg. 137. c. 2. C & Mat. to. 3. 164. c. 3. F
Sepulchra terrę Chanaam erant ad modum domorum subterranearum. 4. Reg. 137. c. 1. D. Et erant plana & habentia portas clausas magnis lapidibus. Matt. to. 3. 164. c. 3. H
Corpora peccatorũ dicuntur sepulchra. 240. c. 2. A
Sepulchra apud hebræos erant loca sacra, & religiosa, nec licebat ibi aliquod prophanum agere. s. colere terram illam ad plantandum arbores, vel segetes colligendas &c. propter honorem humani sepulchri. Matt. to. 3. 164. c. 3. F
Sepulchra habitantiũ in Ierusalẽ, erant in conualle apud torrẽtẽ Cedrõ. 4. Reg. 23. Mat. t. 3. 164. c. 4. G

Sepultura. Sepulturæ locus in ecclesia gratis conceditur ab illo, qui administrat ecclesiam, sine aliqua pecuniaria conuentione; deinde ille, qui sepulchrum accipit, dat ecclesiæ aliquid non tanquam debitum vel conuentum, sed in eleemosynã. Et si fortè aliquis postq̃ accepisset sepulturę locũ, eleemosynã illã dare noluisset, cõpelli debet per iudicẽ ecclesiasticum ad hoc soluendũ, non prætextu alicuius contractus, sed prætextu alicuius laudabilis consuetudinis, ad quam seruandã cõpelli debent, sicut qñ clerici faciũt mortuorũ exequias, nõ debẽt: conuenire pro certa pecunia, sed si illi, ad quos hoc spectat soluere, nolũt soluere, per iudicẽ ecclesiasticũ compelli pũt ad dandũ, q̃tũ est ex cõsuetudine laudabili, vt patet extra de simon. c. suã nobis. Gen. 284. c. 4. H
Sepultura ecclesiastica priuandus est, qui moritur in peccato mortali manifesto. Matt. to. 7. 67. c. 2. A

Sepharnain. Dij sepharnain dicebantur Adramelech, & Anamelech, in quorum honorẽ cõburebant filios suos. 4. Reg. 17. 4. Reg. 171. c. 1. A

Sephatiã. De Sephatiã quinto filio Dauid, nihil habetur in historijs sacræ scripturæ. 1. Paralip. 54. c. 2. A

Septẽ. Quod septem tantũ sint Psalmi pœnitẽtiales, assignãtur rõnes. Gen. 199. c. 4. I

September. Erat primus mensis apud hebręos ante institutionẽ Phasę; qa in eo creatus est mundus, & ipsum ipsi hñt pro primo mense simpliciter, sed Martiũ vocant primũ mensem quantũ ad celebrationẽ festiuitatũ, quantũ vero ad alias cõputationes, Septẽber tenetur vt primus in oĩbus cõtractibus eorũ. Exod. to. 1. 70. c. 3. H. Et sic scriptura Exo. 23. Septembrẽ appellauit finẽ anni. & Exo. 34. vocat principiũ & finẽ anni. Exo. to. 1. 259. c. 2. E. Exo. to. 2. 178. c. 2. E. Nu. to. 2. 108. c. 2. E
Quare in mẽse Septembri celebrẽt festũ propitiationis apud iudæos. s. decimo die illius mensis. Et festũ clangoris, prima die & festũ tabernaculorũ die decimo quinto. Leui. 170. c. 3. K. 2. Paralip. 64. c. 4. I

Septennarius. Numerus cõuenit remissioni peccatorũ & pœnitẽtijs eorum. Gen. 200. c. 1. A
Septennarius numerus perfectus est, cum significet vniuersitatem rerum, & numerum temporum. Leui. 314. c. 4. F. Matt. to. 1. 64. c. 1. A
Septennarius est numerus aptior ad significandum quamcunq; multitudinem, quàm quilibet alius. Matt. to. 4. 32. c. 3. G

Septemtrionalis.
Partes terræ septẽtrionales eleuatiores sunt partibus meridionalibus generaliter. Gen. 352. c. 4. k

Septuagies septies Duplicem potest habere intelligentiam. Matt. to. 5. 63. c. 4. K

Septuaginta interpret.
Septuaginta interpretum trãslatio antiquior est cæteris translationibus. Gen. 35. c. 1. C
Quòd septuaginta interpretes deuiauerint a veritate hebraica, manifestũ est, dicit Hieronymus, sed quare deuiauerint, non exponit, vẽ tñ velle Hieronymus, q̃ illi errauerũt ex ignorantia, licet hoc subticeat: Iudæi tamẽ excusant ipsos dicentes, prudenti consilio factum esse, scilicet, vt quædam verba obscuritatibus tegerentur. Gen. 36. c. 1. E

Augustinus defendit multum septuaginta interprętes. 15. de ciuitat. cap. 11. 13. &. 15. qui, si cum litera hebraica concordari nõ possunt, magis est credendum veritati Hebraicæ, a qua nobis scriptura prouenit. Gen. 30. c. 4. I
Septuaginta interpretum translationem cęteris esse anteponendam dicit August. 2. de doctrina Christiana. c. 15. quia, scilicet facta fuit, inquit, spiritu pphetico, quod ideo opinatus est Augustinus, quia credidit illam fabulam de septuaginta cellulis septuaginta interpretum, quod multũ displicet Hieronymo. Nec est mirandum, quòd tanti doctores in facto discordent, cùm sit in iure, neque credendum est, q̃ alterno liuore discrepauerint. Gene. 36. c. 3. H
Septuaginta interpretum translationem ita laudat Augustinus in 18. de Ciuitat. &c. quod eius verba, nisi sanè legantur, inuidorum verba videntur. Ge. 36. c. 3. H
Septuaginta interpretes non in pluribus cellulis, sed in vna basilica omnes conuenerunt, ait Hieronymus, cuius rationes non videtur autori facere plenam probationem. Ex quo loculus ab autoritate negatiue nõ valet. Sed Hieronymi sententia, videtur esse vera ex verbis Iosephi, 12. lib. antiqui. cuius verba afferuntur. Gen. 36. c. 4. H. 1. Paralipo. 12. c. 2. E
Septuaginta interpretes non prophetarunt, quãdo interpretabantur, sed solum erant translatores, nam aliud est esse vatem, & aliud esse interpretẽ, dicit Hieronymus. Gen. 26. c. 4. H
Quod septuaginta interpretes non scripserint, vel trãstulerint spiritu prophetico afflati, probat Hieronymus ex eo, q̃ valde disperatè, & in sensu contrario Apostolis protulerunt. Itaque, stante eorũ litera, Apostolorum probationes non sunt efficaces, quod est contra spiritum propheticum, vt patet in locis, quos adducit Hieronymus, qui nõ eodem modo sunt in Hebraica veritate, & in translatione septuaginta interpretum, & sic spiritus sãctus cõtrario modo loqueretur in alijs & in alijs. Gen. 37. c. 2. D
Septuaginta interpretes concordant in numero annorum cuiuslibet, hominis, de quibus fit mentio in. 5. c. Gen. cum textu Hebræo, sed discordant in annis antequam quilibet eorum gigneret, quia septuaginta interpretes ponunt plures annos, q̃ litera Hębraica, sed deinde subtrahunt eos de annis quos ponit litera Hębraica post generationẽ, de his Augst. 15. de ciuita. cap. 11. & vltra, vbi concordat omnes veritates annorum. Gen. 30. c. 3. F
Septuaginta interpretes dicunt septuaginta quinq; animas descendisse in Aegyptum, sed non potest hoc colligi ex textu, Hieronymꝰ dicit hoc esse falsum, quia computauerunt septuaginta interpretes quinque nepotes Ioseph filios Manasses & Effrahim, & hoc propter honorẽ Ioseph, propter quem recepti sũt omnes in Aegyptum de domo Iacob honorifice. Et hunc modum sequutus fuit Luc. Actuum 7. vbi posuit septuaginta animas intrasse in Aegyptum cum Iacob. Et hoc fecit, quia scripsit in Græcia, vbi vigebat tunc autoritas septuaginta interpretum. Gen. 309. c. 3. F
Septuaginta, qui descenderunt in Aegyptũ de fęmore Iacob, computantur sic, qa animæ ingressæ cũ Iacob fuerunt sexaginta sex, cõputando solũ eas, quæ descenderũt simul cũ eo: deinde dĩ, q̃ fuerũt 70 animæ, computãdo omnes, quot quot erant, siue tunc descẽdentes, siue ante, & sic ponunt Ioseph & duo filij sui, & ponitur Iacob cum istis trib. qui omnes sunt septuaginta. Gen. 387. c. 2. B
Septuaginta interpretũ trãslatio laudat à Hieronymo, illa. s. q̃ si permaneret pura, & vt ab illis ædita fuit, nõ oporteret, vt ipse quidq̃ scriberet: sed quia cuncta additionibus & detruncationibus vitiata erant, aliã oportuit facere translationem. Iosue. to. 1. 8. c. 4. G
Septuaginta interpręt um translatio magnæ erat autoritatis tempore Hieronymi. Iosue to. 1. 9. c. 2. A
In translatione septuaginta interpretũ nõ reperiunt oĩa testimonia, q̃ Christus allegat in Euangelio. Neq; q̃ Apostoli in suis Epistolis. Et tñ reperiunt in trãslatione beati Hieronymi. Iosue. to. 1. 9. c. 4. k
Septuaginta interpretes transtulerunt Bibliã ducentis annis ante Christi natiuitatẽ. 1. Paralip. 8. c. 2. E Imo centũ octuaginta vel paulo minus, vt probatur. ibidem. 11. c. 1. A
Septuaginta interpretes, q̃ fuerint, & quo tẽpore trãstulerint, & ad cuius preces. 1. Paralip. 11. c. 1. A
In septuaginta interpretibus non habetur illud, q̃ allegatur a Mat. 2. c. s. Ex Aegypto vocaui filium meũ, quod habetur Oseæ. 11. Nec illud Matth. 2. Quoniã Nazareus vocabitur, q̃ est apud Isaiam 11. vbi dicitur egredietur virga de radice Iesse & flos &c. Nam secundũ proprietatem hebraicam potest dici, & Nazareus de radice eius ascendet. Nec illud, quod habetur Ioan. 19. Viderunt, in quẽ cõpunxerunt, & habetur Zacha. 22. scilicet: Aspiciẽt ad me, quem cõfixerunt. Nec illud, quod allegat Apostolus. 1. cor. 2. di. Sed sicut scriptum est, quod oculus non vidit, nec auris audiuit. &, habet Isai. 64. scilicet: A seculo nõ est auditum, oculis non viderunt, nec auribus perceperunt, Deus nemo vidit absque te, quod præparasti diligentibus te. 1. Paralip. 13. c. 2. A. Nec illud, quod allegauit Christus, Ioan. 7. Sicut dicit scriptura, flumina de ventre eius fluent aquæ viuæ. quod habetur Prouer. 5. scilicet: Deriuent fontes tui foras. ibid. 13. c. 4. F
Septaginta interpretes habuerunt donum sapientię, non tamen donum prophetiæ, cum transtulerũt. 1. Paralip. 25. c. 3. I
Septuaginta interpretes aliquid addiderũt in translatione, quam fecerunt ad veritatem hebraicam, & interdum aliquid subtraxerũt. 1. Paralip. 26. c. 1. A

Septuaginta senior.

Septuaginta iudices, quos elegit dominus Num. 11. exonerauerunt Moysem in his, quæ ad solũ Moysem prius pertinebant, nec isti euacuauerunt iuris dictionem eorum, qui consilio Ietro constituti sunt. Num. to. 1. 134. c. 1. A. Et manserunt in deserto. ibidem. 135. c. 1. A Et post fuerunt in terra Chanaam vsque ad Christum, sed non habuerũt postea spiritum propheticum, sicut habuerunt in deserto. ibidem. Et isti septuaginta seniores erat superiores illis iudicibus, qui electi sunt consilio Ietro, & habebant eandem subordinationem ad septuaginta, q̃ habebant ad Moysem, nec isti habebãt aliquã subordinationẽ ad Moysẽ. Et isti. 70. cum non haberent spiritũ ppheticũ in terra Chanaã, non valebãt aliqd sententiare sine sũmo pontifice, qa erant velut eius consiliarii. Et summus sacerdos proferebat sententiam, & isti assumpti sunt viri prudentes, quia q̃quam fm spiritum propheticum pphetarẽt, aliqñ aũt poterant iudicare non habentes spiritum propheticum, vt patet de Moyse. Secundo etiam electi sunt prudentes propter honestatem &c. Et in istis septuaginta poterant aliqui esse iuuenes ætate, senes tamen spiritũ, nec repugnat literæ Nu. 11. Nu. to. 1. 135. c. 1. E

Universidad de Deusto Biblioteca

Septuaginta viros, de quibus nu. 11. elegit Moyses non sorte, vt quidam hebræi dicunt, sed falsum dicunt, quia illos elegit, in quibus reperirentur conditiones requisitæ ad regendum populum. Et ad hoc fecit inquisitionem, & quos voluit congregauit. Nu. to.1. 143.c.1.B

Septuaginta viri, de quibus nu.11.fuerunt electi, vt dicunt iudæi, de omnibus tribubus de qualibet tribu sex. Sed falsum dicunt, vt probatur Nu.to.1. 146.c.3.I

Septuaginta viri, electi per Moysen, non prophetabant de his, quæ pertinebant ad gubernationem populi, sed aliquid de eo, quod pertinebat ad laudes Dei. Nu. to.1. 147.c.3.I

Septuaginta viris, de quibus nu. 11. non erat aliquis locus deputatus, quo consulerent dominum, sed vbicunque volebant consulere, respondebat eis Deus. Et istorum septuaginta quilibet per se poterat audire causas, & sic quilibet per se poterat cõsulere: sed quilibet isti dominum consulebant, & dominus respondebat. Nu.to.1. 148.c.2.A

Isti septuaginta viri non simul iudicabant de qualibet re, nec multi eorum simul, sed quilibet per se, & hoc fuit solum tempore Moysi: nam post mortem eius tempore summorum Pontificum, quando etiam mansit consistorium septuaginta seniorum, non iudicabat quilibet eorum per se, sed omnes simul cum summo sacerdote, quia illi non erant prophetę, nec etiam summus sacerdos, sed humano iudicio agebatur, sed quare isti erant septuaginta & non plures, neque pauciores, non potest immediate reddi causa, sed quia voluit sic Deus, quia illum numerum sufficientem esse cognouit. Nu.to.1. 150.c.2.A

De septuaginta senioribus veteris testamenti, qui vocabant domus cõsilij, vel iudicij. 4. Reg. 219.c.3.D

De septuaginta senioribus veteris testamenti vide etiam in dictione Seniores.

Sepum. De sepo & adipe non sunt soluendę decimę. Matt. to.6. 216.c.2.E

Sequi Christum.

De varia intentione eorum, qui sequebantur Christum. Matt. to.1. 273.c.2.B

Duo sunt pręcipua, quæ impediunt sequi Christum, scilicet cura rei familiaris, & communicatio ad vxorem in venereis. Matt.to.5. 136.c.4.H

Christum sequebantur multi, multis de causis. Mat. tom.3.222.c.4.I.to.5.206.c.2.D.to.1.273.c.2.B.

Qui Christum sequebantur, multis virtutibus operam dabant, & corporaliter cum sequebantur. Matt.to.5. 159.c.3.k

Multi sequebantur Christum propter curationes infirmitatum, & multi propter doctrinam. Matth. tom.4. 11.c.1.C

Multa sunt a Deo, quæ non sumus deuincti sequi. Matt.to.5. 256.c.1.A

Multi pauperes sequebantur Christum, sed rari diuites. Matt.to.4. 83.c.1.B

Seraphim. In hebræo, dicitur combustor vel ardens. Iudi. 138.c.3.G. Isaię 7. seraph, vel seraphim non est nomen ordinis, sed nomen commune pro combustore, similiter, & nu. 21. vbi dicit litera nostra, serpentem æneum, litera hebræa legit seraph. i. ardentem vel combustorem. Iudi. 138.c.3.G

Serbetę. Populi Aethiopiæ habent 12. pedes in longitudine. Gen. 7.c.1.E

Serenitas. Quomodo fuerint in Christo signa serenitatis, & quomodo erunt signa pluuiæ. Matt. to.4. 155.c.2.A

Serenus Poeta.

Serenus poeta fuit post Oratium, & Catullum. Gen. 28.c.1.C

Seres populi Apud seres in India est lanugo in arboribus, cuius ęsu vita prorogatur. Gen. 24.c.2.B

Sermo Sępe ponitur pro re in sacris literis. Exo.to.2.185.c.2.C. similiter & verbũ. Leui. 63.c.3.F. Deu. 160.c.3.G. Matt.to.1.55.c.1.E

Sermones applicari debent materiæ, de qua agitur. Ios. to.1. 171.c.2.C

Sermone generali non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus. Iosue. to.2. 95.c.4.G. Et patet de iud. in 6.c. in generali. 3. Reg. 21.c.3.H

Sermo debet seruire rei, & res non debet esse subiecta sermoni, vt ait Hilarius in lib. de Trini. & habetur extra de reg. iur. c. intelligentia, nisi forte verba dicantur in fauorem, vel prędiudicium alicuius, vt patet extra de sponsa. c. nam ex literis. Et hoc nisi forte alias constet de intentione loquentis, ꝙ alia fuerit, quàm per verba significatur. Iudi. 118. c.1.E

Sermo Dei poterat fieri ad aliquem prophetã multipliciter. 2. Paralip. 150.c.4.G

Sermo domini, quem narrat Matt.c.5. Et quem narrat Lucas. c.6. non fuisse eundem sermonem, dicunt aliqui, quia Matt. 5. dicitur, videns Iesus turbas ascendit in montem. & Luc.6. dicitur, ꝙ prædicauit in loco campestri. Similiter & in Matthęo dicitur ꝙ Iesus sedit. & Luc.6. dicitur, ꝙ stetit in loco campestri &c. Alij dicunt fuisse eundem sermonem. Et hi verisimilius dicunt, & concordantur istri Euangelistæ. Matt.to.2. 1.c.3.G

Sermo domini, de quo Matth. 5. fuit prædicatus coram turbis & discipulis eius, & non solis discipulis, vt aliqui dicunt. Et voluit inchoare sermonem suum à beatitudinibus, & conuenienter, vt ostenditur. Matt.to.2. 69.c.4.G

Sermo domini in monte continet tria capita. Matt. scilicet, quintum, sextum, & septimum. Mat. to.3 1.c.2.B

Post sermonem, quem Christus fecit in monte, fecit miraculum leprosi Matth. 8. primo, ad confirmandum doctrinam suam. Secundo ad exclandum calumniam, quam alij poterant facere contra Christum. Matt.to.3. 133.c.3.E

Serpens serpentes Creati sũt primo ad gloriam Dei, & ad vniuersi conseruationem & pulchritudinẽ, etiam proficiunt hominibus corporaliter ad medicamenta, & similiter spiritualiter proficiunt. Genes. 8.c.4.H

In serpente fuit caliditas & sagacitas a natura, & similiter a casu per dęmonis subintrationem, & linguam mouentis. Et communiter dicitur ꝙ diabolus in serpente tentauit, non ex delectu diaboli sed quia non est permissus intrare in aliud animal pulchræ figuræ, ne ita faciliter tentare posset: potest etiam dici ꝙ hoc fuit ex delectu dęmonis. 18.c.2.A

Serpens in quem diabolus subintrauit, vt tentaret Euam, erat de genere quorũdam serpentum, qui erecti incedunt, habentes vultum virgineum, vt dicit historia Scholastica. Et in Talmud Iudæorũ legitur, ꝙ præfatus serpens cum Eua coiuit. Sed hoc turpissimũ est, & falsissimum. Gen. 18.c.2.B. & 216.c.1.E

Serpens loquebatur nihil intelligens, sicut asina Balaam. Gen. 18.c.2.C

Serpentem ideo non interrogauit Deus, sicut primos parentes, quia serpens, idest, dæmon, iam dãnatus erat. Gen. 20.c.4.H

Serpens, quare maledictus fuerit. Gen. 21.c.1.C

Serpentis maledictio potest aliquo modo intelligi de ipso serpente, in quem diabolus introiuit, sed non conuenit ista expositio multum, vt probatur. Gen. 21.c.3.F

Serpentis vultus virgineus mutatus est in serpentinum, secundum aliquos. Gen. 21.c.3.F

Serpentis maledictio magis conuenit serpẽti, quàm dæmoni, iuxta literam Gen. imo ista maledictio magis est hominis, quàm serpentis. Gen. 21.c.4.k

Serpentes non gignuntur in insula cretæ, similiter neque noctuæ, & ista insula nunc dicitur Candia, & si noctuæ adducantur ibi aliunde, moriuntur. Gen. 23.c.3.F

Serpentibus vescuntur Aethiopes, nam comedunt dracones. Gen. 48.c.1.C. & 116.c.1.E

Quare de serpente dicitur Gen. 3. quòd erat calidior cunctis animantibus. Gen. 158.c.2.A

Serpentem fuisse, qui tentauit Euam, & non dæmonem, dicit Iosephus. lib. 1. antiquita. Cuius verba referuntur, & hoc multi crediderunt suo tempore, quia hoc videtur expresse dicere scriptura, sed falsum est, vt probatur. Gen. 158.c.2.C

Serpens dicitur astutus, propterea quod habet quandam naturalem & ingenitam cognitionem, quã vocant astutiam, vel prudentiam. Gen. 159.c.4.F

De serpentis astutijs, tam ad cauendum mala, quàm ad nocendum. Gen. 159.c.4.F

De serpentis prudentia. Matt.to.3. 248.c.4.G

Quòd serpens non acceperit caliditatem a dæmone, probatur. Gen. 160.c.2.E

Serpentis caliditas, de qua Gen. 3. est naturalis eius caliditas, quam serpens habet secundum speciem suam. Gen. 160.c.3.F

Quare de serpente, & non de dæmone scriptura faciat mentionem, in tẽtatione Euæ. Gen. 160.c.4.G

Serpens calidissimus dictus est propter astutiam diaboli: nam locutus est sicut asina Balaam, vt dicit August. 11. Gen. etiam allegatur à Magistro 2. sen ten. dist. 21. Sed non videtur verum, dicendum ergo, quòd sit calidissimus propter suam naturalẽ astutiam. Gen. 163.c.2.D

Cum dicitur, quòd per serpentem loquebatur dæmõ, sicut per energumenos, & phanaticos, aliqua est similitudo, & aliqua dissimilitudo. Genesim. 163.c.4.k

Serpentem tentantem Euam, aliqui dixerunt non fuisse verum serpentem, sed diabolum assumentem figuram serpentis, sed falsum est, vt probatur. Gen. 164.c.4.I

De serpente illo, per quem diabolus tentauit Euam, dicũt quidam quod erat in paradiso cum animantibus, prius quàm peccarent primi parentes, quod improbatur. Alij dicunt ꝙ omnia animalia manebant extra paradisum, & non poterant per se venire in paradisũ. Et tũc serpẽs adductus est operatione dęmonis in paradisũ. Et hæc est sentẽtia S. Th. 2. sent. dist. 17. art. vlt. Et explicatur modus, ꝙ probabilis est, sed aliter potest dici: & forte melius. s. ꝙ serpens nõ fuit adductus per diabolum, sed ꝙ erat in paradiso tempore tentationis. Et refertur modus, quo ibi esse posset. Gen. 165.c.2.B

Quare Eua non timuerit serpentem. Gen. 165.c.2.E

Ad serpentẽ Deus loquens, quare non quæsierit ab eo, quare hoc fecisti; sicut petiuit ab Adã & Eua: assignat quandam rationem Historia scholastica, quæ non placet, sed improbatur: Alij dicunt, quòd ideo fuit hoc, quia diabolus: qui locutus est per serpentem, iam erat damnatus, & ideo non erat interrogandus, sed hoc etiam falsum est. Aliorum ratio est, ꝙ serpens erat irrationalis, & hoc magis accedit ad veritatem: impugnatur tamen. Et iuxta mentem autoris, assignantur quinque causæ. Gen. 211.c.2.A

Serpenti quare locutus sit Deus, ipsum maledicens, referuntur opiniones. sed quare hoc fecerit Deus Genesis. 211.c.4.F

Quod ad serpentem loqueretur Deus, fuit conueniens: & si non propter serpentem: propter homines tamen. Gen. 211.c.4.H

Quod serpens fuerit præsens, quando Deus pronunciauit pœnas Adam, & Euę, ex multis probatur. Gen. 212.c.2.A. Et ꝙ non esset præsens assignantur motiua: sed motiua partis affirmatiuæ sunt potiora. ibidem.

Serpenti quare dixerit Deus: quia hoc fecisti, maledictus eris. Gen. 212.c.3.H

Serpens, cum accusaretur, vel saltem cum imponeretur ei pœna, quare non responderit. Genesis. 212.c.4.G

Serpentis maledictionem, de qua Gen. 3. Aliqui opinantur dictam esse diabolo, quasi ipse diabolus sit, qui ibidem vocetur serpens, & non aliquod animal. Et ideo maledicendo serpentem directè maledicitur diabolus. Et non per applicationem aliquam, vel trãslationem, vel metaphoram. Et hoc suppositio, applicantur omnes partes maledictionis dęmoni. Alij exponunt præfatam maledictionem dictam esse serpenti animali, & ista expositio magis conuenit superficiei literæ, & vtriusque opinionis motiua ponuntur. Gen. 212.c.4.k

Serpenti non est data aliqua pœna propter tentationem Euę in eo factam, vt probatur ex multis. Genesis. 213. c.3.G

Quod serpens potuerit maledici, dicunt quidam. Similiter & inferri ei pœna, licet nõ peccauerit: sed propterea, quia in eo præstitum sit homini nocumentum. Et ita sæpe contingit ꝙ bruta, & res non intelligibiles puniantur, & ponuntur exempla. Gen. 213.c.3.k. Sed dicendum ꝙ serpens in nullo peccauit, nec vlla pœna fuit ei inflicta a Deo, neq; mutatio facta in eo ab eo, quod prius habuerat, & respondetur ad rationes in contrarium. ibidem. 213. c.4.H

Verba sonantia maledictionem, quæ fuerunt dicta contra serpentem, fuerunt dicta ad satisfaciendũ primis parentibus, qui videntes se valde læsos, suadente serpente, putarent secum iniuste agi, si non daretur pœna serpenti. Et ita, vt hoc non crederent, debuit aliquid videri imponi serpenti de pœna, vel de malo: licet non ita esset. Gen. 215.c.1.E

A solo serpente factam esse tentationem, putauerũt primi parentes. Gen. 215.c.2.B

Quod serpenti dixerit Deus illa verba, quæ videntur esse verba maledictionis, & punitionis, duo fuere motiua. Primum, quia ipsi primi parentes non intellexerunt veritatem huius rei à principio, scilicet, ꝙ qui tentauit eos fuit diabolus, & ꝙ serpens nihil in hoc egisset. Et ideo non exigerent ipsi aliquam pœnam de diabolo, quia cum sit damnatus, & obstinatus, non potest vlterius peccare, & quidquid agat, non imputatur ei in peccatum, nec etiam exigerent de serpente: quia animal erat irrationale, neque fuit in sua potestate prohibere, vdęmon non tentaret eos per ipsum. Secundumt motiuum

motiuũ fuit, ꝙ Deus erat iustus in iudicãdo, apud quem non est acceptio personarum &c. Et ideo si non pronunciasset pœnam serpenti, sicut eis, videretur iniustus. Et ideo ne talem sinistram opinionem haberent de Deo homines, pronunciauit illud contra serpentem, quod homines crederent esse pœnam, licet nõ esset. Nam omnia, quæ pronunciata sunt de serpente, competebant illi secundum naturam illius, etiam si dęmon nõ tentaret Euam per serpentem. Gene. 215.c.2.A

Serpenti quomodo conueniat illud Gen. 3. Maledictus erit super omnia animantia, & bestias terræ. Gen. 215.c.4.F

Serpentem a principio habuisse pedes, & loquutũ fuisse, ac ratione fuisse vtentem, multi veterum dixerunt, & his fuisse priuatum propter maledictionem, quia seduxit Euam, & hoc tenuit Iosephus: sed ꝙ hoc falsissimum sit, & impossibile. Similiter quare scriptura nõn dicat esse factum hoc per dęmonem, sed per serpentem. Gen. 216.c.1.E

Serpentis cibus naturalis est terra. Gen. 217. c. 2. B. & sequen.

Quod serpens, ante tentationem, non habuerit pedes. Gen. 216.c.3.H

Aliquis serpens, vt nonnulli dicunt, rectus graditur: qui vocatur phareas: sed iste non potuit esse ille, qui Euam tentauit, vt probatur. Gen. 216.c.4.F

Serpenti quare dixit Deus: super pectus tuum gradieris, ex quo prius non habuerit pedes. Genesis. 216. c.4.F

Quod serpenti data fuerit terra in cibum: non fuit, vt inferretur malum serpenti: sed vt mulieri satisfaceret Deus. Gen. 217.c.3.F

Inimicitias inter serpẽtem, & hominem: de quibus Gen. 3. quidam dicunt esse venenum &c. vt Iosephus ait. Sed melius dicendum est, ꝙ inter serpentem, & totum genus humanum sunt veræ inimicitiæ: quia serpẽs mordet, & nocet homini; & homo præcauens, vt non noceat ei, vel iniuriam repellens, frangit caput serpentis, vel occidit ipsum, & hoc prouenit ex natura status humani. Genes. 218. c. 2.C

Quare de serpentis inimicitijs locutus sit Deus magis, quàm de aliorum animalium, refertur opinio quorundam, & impugnatur, deinde assignatur vera causa ab Auctore. s. ꝙ aliquæ inimicitiæ apparebant inter serpentes, & hominem, & nõ inter hominem, & alia animalia. Secundo, quia ista dicta sunt ad satisfaciendum mulieri. Gen. 218.c.2.E

Serpens habuit venenum ante tentationem, contra Iosephum. Gen. 219.c.1.A

Serpentis inimicitiæ ad hominem, est quoddam naturale odium, & inclinatio ad nocendum sibi inuicem. Gen. 219.c.1.B

Homo libentius occidit serpentes, quàm cætera animalia. Gen. 219.c.2.D

Serpens mouetur ad nocendum homini: nõ solum ex timore: aut resistendo malo, quod ei ab homine infertur: sed ex naturali inimicitia: cuius actus est nocere inimico, & apparet hoc: quoniam serpens nocet ex insidijs. Gen. 219. c.2.D

Inter serpentem, & hominem non fuit odium positum post tentationem, cum prius esset. Potest tamen dici, ꝙ fuit auctum ex parte hominis post tentationem. Gen. 219.c.2.E

Inter serpentem, & mulierem non fuit inimicitia actu in statu innocentiæ: sed bene postea. Et hoc ex parte hominis, non tamen ex parte serpentis, & aliorum animalium: quia status hominis mutatus est post peccatum, nõ tamen status aliorum animalium. Gen. 219.c.3.F

Serpens non appropinquaret homini in statu innocentię ex se: sed fugeret, nisi traheretur: non tamẽ noceret: quia a Deo cohiberetur. Gen. 219.c.4.G

Potest etiam dici, ꝙ serpens in paradyso accederet ad mulierem, non solum a diabolo impulsus, sed etiam a se motus. Nam licet in illo essent omnia principia inimicitiæ ad hominẽ, tamen quandiu maneret status innocentiæ hominis, nunquã exerceret aliquem actum inimicitiæ in ipsum: quia neque noceret, nec insidiaretur, neque fugeret ab eo. Gen. 219.c.4.I

Serpens accessit ad mulierem sine timore: quia non à se motus, nec ab alio impulsus. Gen. 219.c.3.K

Serpenti datæ sunt illæ maledictiones, de quibus Gen. 3. non quantum ad rem, sed quantum ad intentionem mulieris, quæ putabat illas dari de nouo ipsi serpenti propter iniquitatem, quam gessit. Secundo potest dici, & melius, ꝙ serpens habuit illa mala: quia tentauit mulierem: quia si non tentata esset, non peccaret, & per consequens subdita essent illi omnia animalia. Gen. 220.c.4.G

Quod ad omnes serpentes extendantur inimicitiæ. Genes. 220.c.4.I

Quod serpenti non veniant inimicitiæ propter tentationem mulieris, argumentum est: quia non solũ ad serpentes eiusdem speciei cum illo: sed ad omnes fuerunt inimicitiæ, & per consequens hoc est ex natura. Genes. 221.c.2.C

Serpenti Deus loquebatur tanquã intelligenti, propter mulierem, quæ putabat serpentem esse intelligentem. Gen. 221.c.4.K

Serpẽti quare dixerit Deus, ipsa conteret caput tuũ, potius quàm reliquum corpus. Gen. 221.c.4.K

Quod serpentis caput contrictura esset mulier, qualiter intelligatur. Gen. 221.c.3.K

Cur Deus dixerit serpenti: Tu insidiaberis calcaneo eius. Gen. 222.c.1.A

Serpenti conuenit insidiari propter duo. Primo, quia serpentes timidi sunt, cum sint complexionis frigidæ, & melancholicæ. Secundo, quia astuti sunt. Genesim. 222.c.1.B

Serpentes non vident: nisi de propinquo, & interdũ occultant se in puluere, vel arena. Et iacent in vijs expectantes transitum viatorum, vt eos mordeãt, cum transierint, vt dicitur. Gen. 49. Fiat Dan coluber in via. Gen. 222.c.1.C

Serpẽs quare specialiter insidietur calcaneo, & quare specialiter dixerit Deus calcaneo, quàm pedibus. Genesim. 222.c.1.D

Serpens, & omnia animalia timent vultum humanum. Gen. 222.c.2.E

Cur serpenti dictum sit. Tu insidiaberis &c. & non dictum sit: Tu mordebis. Gen. 222.c.3.F

Inimicitię serpentis ad mulierem: si veritas consideretur, in pœnam mulieris sunt, & in malum serpentis. Gen. 222.c.4.F

Serpentem occidit sputus hominis ieiuni, vt aiunt sapientes. Gen. 222.c.4.G

Serpens fugit hominem nudum, & vestitum inuadit: sed hoc non est vniuersaliter verum. Genes. 224.c.2.C

Quod serpens post peccatum nõ momorderit Euã, & Adam. Hoc ideo fuit: quia non permisit Deus, & multæ aliæ causæ assignantur. Gen. 224.c.2.D

Serpentes, cùm sint frigidissimæ naturæ, calidissimã terram inhabitant. Exo. to.1. 11.c.3.K

Serpens lęsus in quacunque parte non moritur, sed lęsus in capite moritur. Gen. 221.c.4.H

Serpens cur timidus. Gen. 222.c.1.B

Serpentes Arabici sunt alati: sed ibides defendũt ne intrent in Aegiptum. Exod. to.1. 109.c.4.F

Quidam serpens dicitur boas: quia integros boues devorat, vt scribitur in vita beati Hilarionis in libro, qui dicitur: De vitis patrum. Exod. tom. 1. 233. c.3.k

Serpens nimię magnitudinis destruxit partem exercitus Romani, apud Bragada fluuiũ Africæ. Exo. tom. 1. 233.c.4.F

Terra calida serpẽtes gignit, & quanto calidior est, tanto plures gignit. Leui. 310.c.2.A

De varijs serpentibus, scilicet, basilisco, iaculo, dipsas, hynali, emorri, prestẽ, sepi, hamodita. Deutero. 170.c.2.A

Serpentibus abundat Aphrica, & ideo pro maiori parte inhabitata redditur. Solum autem populi, qui Psilli nuncupantur, inter serpentes innoxij viuunt. Nam eos venena non lædunt: immo serpentes ipsos formidant, & sputo suo quorumcunque serpentum venena curant, de quibus Lucanus libro 9. Deut. 170.c.2.B. De Opti. poli. 2.c.2.B

De serpentum prudentia. Matt. to. 3. 248.c.4.G

Serpens æneus. De quo num. 21. non operatione magica, vel astrologica habebat virtutem sanatiuam, vt probatur contra quosdam dicentes oppositum. Nu. tom. 2. 17.c.2.A. & seq.

Quare Deus fieri iussit serpentem æneum ad sanandum percussos a serpentibus ignitis. Num. tom. 2. 24. c. 3.H

Serpens æneus mansit vsque ad tempus regis Ezechiæ, qui videns multos circa illum errare, fregit illum, & combussit, posuitq; in torrente Cedron. 4. Reg. 18. Nu. to. 2. 24.c.4.H. & 4. Reg. 175.c.1.B

Serpentem æneum, quem fecit Moyses, coluerunt Iudęi: aliquanto tempore ante Ezechiam, adolendo ei incensum, propter quod confregit illũ Ezechias. 3. Reg. 139.c.1.D. Et vocauit eũ noescham. i. massam æneam, vel æs purum. 4. Reg. 175.c.1.B. Et sic frangendo: non peccauit. 4. Reg. 177.c.3.H. Et adolebant ei Hebræi incensum propter multa. 4. Reg. 175.c.1.B

Serpens æneus factus est a Moyse anno quadragesimo ab exitu de Aegypto paulo antequam Israelitę intrarẽt terram promissionis. 4. Reg. 176.c.3.H. Et conseruatus est ab Israelitis vsq; ad tempus Ezechiæ propter multa. 4. Reg. 176.c.3.K

A serpente æneo non erat virtus sanandi percussos a serpentibus: sed solum voluntas Dei. 4. Reg. 176. c.4.I

Christus dicitur serpens metaphoricè propter serpentem æneum, de quo Nu. 21. Parado. 52.c.1.B

Serpentem æneum quidam dixerunt factum esse astrologicè, quod falsum est. Parado. 52.c.1.D

Serpens æneus factus est a Moyse iussu Dei ad duo. s. ad futurarum rerum statum significandum. Et ad exprimendum conditionem quandam status populi iudaici in percussis. Parado. 59.c.4.G

Serpens æneus significauit Christi mortem in cruce, vt per eam haberemus spiritualem sanitatem. Parado. 60. c.1.B. Et Christus dicitur serpens propter illum serpentem æneum. Parado. 60.c.1.D

Seruare. Christus non seruauit omnia, quæ mandauit discipulos suos seruare, neque nos tenemur omnia illa seruare. Mat. to. 5. 186. c.1.A

Ea, quæ Deus sibi seruat, sunt tam in operatione, quàm in scientia. Exemplum primi, vt animam creare, & infundere, iustificare, & miracula facere. Exemplum secundi, vt scire finem mundi. Matth. tom. 7. 87.c.3.F

Seruile opus. Quid sit. Exo. to. 1. 84.c.1.B & 80. c.4.H

Seruilia opera sunt quandoque legere, docere, aduocare. Exo. to. 1. 82.c.4.G

Seruire. Nemo potest seruire duobus dominis, propriè capiendo dominos, quia dato, ꝙ non sint contrarij, erunt tamen necessario disparati in aliquo, alias non sunt duo domini sed vnus dominus, vt ꝓbatur. Mat. to. 3. 105.c.3.G. & c.2.C. Potest tamẽ quis totaliter seruire vni homini, seruiendo Deo. ibidem.

Seruitium. De seruitio soluitur decima. Matt. to. 6. 217.c.1.E

Seruitus. Duplex est seruitus, quædam naturalis, & quædam de iure gentium. Prima est, qua ille, qui non est naturaliter potens seipsum regere, propter defectum prudentię, subditur alteri, vt ipsum regat, & imperet ei. Secunda est, quę introducitur per bella. Prima est bona, & assimilatur subiectioni, qua corpus subditur animę. Secũda vero mala. Gen. 229.c.3.F. & 240.c.4.k

Seruitus est omnium subiectionum pessima: sicut dominatio est grauissimus principatus. Genesis. 232.c.3.H

Seruitutes introductæ sunt de iure gentium per bella, vt patet Instit. de iure perso. §. seruitus. seruitus, inquit, est constitutio iuris gentium, in qua quis dominio alieno. contra naturam subijcitur. Gen. 240.c.4.K. & Matt. to. 6. 327.c.3.H

Seruitutem ortam inuenimus ex quadam maledictione, qua Noe maledixit Chanaan nepoti suo, filio Cham. Gen. 9. Et prædicta maledictio non inferebat: sed tantum prænunciabat malum euenturum, siue a Deo, siue per operationes hominũ. Genesis. 241.c.1.A

Seruitus dicitur mors ciuilis. Gen. 241.c.1.D

Ad hoc, ꝙ aliquis sequatur statum seruitutis, vel libertatis multa requiruntur. Mat. to. 5. 135.c.4.H

Seruitus est extremum malorum. Leui. 301. c. 3.G

Genesim. 241.c.1.D

Seruitutem latriæ tenentur exhibere Deo omnes gentes: cum sit generalis dominus. Matt. tom. 6. 206.c.2.D

Seruitus Aegipti in sacris literis, aliquando vocatur ergastulum. Exod. 6. Et aliquando fornax ferrea. Deut. 4. Leui. 255.c.2.A

Seruitutis conditio, nisi ignoretur, non facit personam illegitimam ad contrahendum. 1. Reg. to. 1. 11.c.2.A

Seruitus est, quando quis tenetur sequi alienam volũtatem: iustam, vel iniustã. 1. Reg. to. 1. 114.c.3.H

De seruitute, quam malus homo incurrit per culpam. Matt. to. 2. 86.c.4.H

Propter quid seruitus dicatur mors ciuilis. Matt. to. 6. 327. c.3.k

Seruus. Non computatur intra substantiam domini sui: sed dicitur possessio domini sui: vt patet quinto Ethi. & 1. Politi. c. 2. vbi seruus vocatur organum actiuum animatum separatum. Gen. 66.c.2.D

Seruus computatur, vt pecunia. Exod. 21. cum dicitur: Seruus pecunia domini est. Gen. 233.c.3.F. & 144.c.4.G. Leui. 242.c.1.B. Exo. to. 1. 219.c.4.H

Seruis viris dominatur fœmina: quia illi non computantur, vt homines: sed vt possessiones animatæ, quemadmodum iumenta. Gen. 144.c.4.G

In illis, qui naturaliter sunt serui, duo requiruntur. Primo, ꝙ ingenio deficiant, ita, vt non sufficiant seipsos regere. Secundo, vt habeant corpora robusta.

Universidad de Deusto Biblioteca

busta &c.1.Politi.c.3. Gen. 144.c.2.A. Matt.to. 2. 86.c.4.G

Dominus seruum occidens apud Hebræos non erat reus legis: si non moreretur in manibus domini, & superuiueret vno die. Exo.21.Gen. 233.c.3.G

Seruus est duplex.s.seruus naturalis, & seruus ex iure gentium.i.per violentiam.Gen. 239.c.4.K

Quod seruus sit sub potestate domini, non ponitur in maledictione Adæ, bene tamen in maledictione Euæ, cũ dicitur: Sub viri potestate eris, & hoc propter multa. Gen. 240.c.3.K

Serui dicuntur, nõ a seruiendo: sed a seruando, quia seruantur: cum possent occidi &c. vt patet Instit. de iusti.& iure persona.§.serui, inquit, ex eo appellati sunt, q̃ Imperatores captiuos vendere iubent, ac per hoc seruare, nec occidere solent. Genesis. 241.c.1.A

Serui sine dominorum consensu contrahere non debent: si tamen contraxerint, ecclesia approbat matrimonium, & cogit seruum, vt omnia seruitia, quæ prius domino dare consueuerat: postea det, vt patet extra de coniugio seruorum.c.1.Genesis. 321.c.2.B

Qui dicantur serui indignissimi, & vilissimi. Exod. tom.1. 68.c.4.F

Serui emptitij dicuntur, non solum illi, qui pecunijs emuntur: sed etiam illi, qui in bello capiuntur: qa æqualiter acquiritur dominium in vtrisque. Exo. tom.1. 96.c.2.A

Seruus emptitius debebat circuncidi a domino suo Hebræo: etiã ipso seruo inuito. Exo.to.1.96.c.2.A. Deu.122.c.2.D.Matt.to.7.296.c.3.F. Compellebatur, inquam, circunciditum tamẽ non essent de genere Chananæorum.Matt.to.7. 297.c.2.B

Seruus, inquantum seruus, ad solum dominũ ordinatur: sed inquantum homo ordinatur ad vlteriorẽ finem.s.in Deum, & in aliqualem iustitiam politicam. Exo.to.1. 188.c.4.I

Aliqui hebræi fiebant serui tripliciter. Exod. tom.1. 206.c.1.A

Seruo Hebræo non poterat dominus eius tradere vxorem de mulieribus hebreis, bene tamen de ancillis, quas haberet ex alijs gentibus, quæ non essent de stirpe Chananæorum. Exo.to.1.206.c.4.G

Seruus, qui poterat liberari in anno septimo remissionis, & noluisset, vt educeret secum vxorem, & filios liberos, & seruiret pro eis viginti, vel triginta annis, & moreretur ante Iubileũ, saltem vno mense, manebat vxor, & filij sui sub potestate prioris domini: etiam si duobus diebus ante Iubileum seruus moreretur. Et illud tempus, quo seruierat pro filijs, & vxore, vt educeret eos, perdebatur. Exod. tom.1. 208.c.3.G

Si seruus percuteret liberum: tũc dñs serui debebat dare homini libero expensas, & opera perdita, vel si non vellet, debebat dare seruum percussorẽ in manus percussi, vt seruiret ei, vel vt alteri venderetur. Exo. to. 1.218.c.2.E. Sed hoc intelligitur de seruo gentili circunciso, & non de hebræo, qui tantum sex annis seruire debebat: sed dicendum est, q̃ vendebatur alijs sex annis: si expensæ erant maiores. Et si non sufficeret precium venditionis illorum sex annorum, non poterat vlterius vendi. Exo.to.1. 218.c.3.G

Seruus est seruus, non inquantum homo: sed quantum ad laborare. Exod.to.1. 219.c.3.F

Quod dominus tollat vitam seruo stat dupliciter. s. directe, vel indirecte. Exo.to.1. 219.c.3.I

Serui definitio ab Aristotele.1.Poli.c.2.sic habet: Seruus est organum actiuum animatum separatum, homo existens simpliciter alterius. Exod. tom.1. 219.c.4.k

Seruus de gentilitate natus, apud hebræos, vendebatur simpliciter.i.ad totam vitam, & transmittebatur ad posteros iure hæreditario. Leui.25.Exo.to.1. 223.c.3.H

Si homo liber extraheret oculũ alicui seruo ex gentilitate, duplex damnum habebat soluere. Exod. tom.1. 223.c.3.k

De seruo gentili, qui exoculauit seruum hebræum, quid deberet fieri. Exo.to.1. 224.c.1.C

Serui hebrei gaudebant eadem lege, qua hebræi liberi, de qua dictum est, oculum pro oculo. Exo.21. Exo. to.1. 224.c.2.A

Serui liberari debebant per plura, vt dicunt hebrei.s. per decem digitos pedum, & decem digitos manuum, oculos, aures, nasum, & virgam virilem: si dominus eius aliquo horum illum priuabat seruum. Exo.to.1. 244.c.2.D

Si seruus aliquis eiecit aliquem de possessione alicuius rei, dominus tenetur saltem noxialiter, vt patet. ff. de vi & vi armata. l.1. §. sed cum quis. & §. sequenti. Exo.to.1. 226.c.3.H

Serui hebræorum, & si essent ex gentilitate, circuncidebantur mox, vt emebantur, & obligabantur ad seruandum totam legem, similiter & ancillæ. Exo.12.Exo.to.1.252.c.3 K. Leui. 303.c.4.F

Serui hebræorum obligabantur venire ad sanctuarium, saltem semel in anno.s.die azimorum. Et in alijs duobus festis. s. Pentecostes, & tabernaculorum, dispensabatur cum eis, sicut & cum illis, qui procul morabantur. Exo.to.1. 260.c.3.k

Duplex erat seruus, apud hebræos, quidam ex gentilitate natus, qui simpliciter erat seruus, & trãsmittebatur ad posteros. Alius erat ex iudæis, qui non simpliciter: sed ad tempus erat seruus. Leuit. 242.c.1.D

Si alicui seruo hebræo dominus eius daret vxorem, illa vxor, & liberi inde nati erãt domini sui, exeunte seruo hebræo in libertatẽ anno septimo. Leui. 301.c.4.G

De liberis, & vxore serui hebræi, qui in anno septimo remissionis fiebat liber, dicunt aliqui, q̃ illi in anno Iubilei fiebant liberi, & ad patrem suum accedebant. Similiter & vxor: sed hoc improbatur. Leuit. 302.c.2.C

De filijs eorum seruorum, qui conuersi erant ad iudaismum: an semper poterant vendi in perpetuum. vide, quid dicendum sit. Leui. 304.c.1.E

Si Iudæus fieret seruus alicuius conuersi ad iudaismum ex gentibus, solum manebat seruus vsque ad annum Iubilei. Si vero econtra, in perpetuum erat seruus, nec erat eadem ratio vtrisque quo ad multa: s. de vsura. Leui. 304.c.3.F

Seruus, quandiu seruus est, non est ad sacra promouendus. Leui. 325.c.3.F

Seruus potest vouere, orare sine loci determinatione. Leui. 329.c.1.B

Seruus ingressus religionem, & professus ante tempus, per quod spectari debebat. de quo. 18.q.2. si quis incognitus. si monachi erant conscij, q̃ esset seruus: tunc seruus debet manere monachus, & monasterium tenebitur satisfacere domino eius. Nu.to.2. 146.c.1.B

Si seruus voueat peregrinationem, inuito domino, non poterit illam exequi. Et hoc nisi peregrinatio sit necessaria: sicut si incidat in Canonem &c. cogetur ire ad sedem apostolicam, vt absoluatur. extra de sententia excommu.c.relatum. Nu.to.2. 146.c.2.A

Nullum

Nullum hominem fidelem potest Iudæus habere in seruum, vel causa seruitij: Et si habuerit, statim efficitur liber, nullo precio dato. Et si emerit seruos baptizatos, vel baptizari volentes, tenetur exponere eos venales intra tres menses, & si non fecerit, non licet iam illos vendere: nec alicui illos emere: sed nullo dato precio exibunt liberi. Et q̃n vendiderit tales seruos: cogetur quemlibet dare pro duodecim solidis. 1. Reg.to.1. 110.c.2.B

Seruis debent adimi arma in recta politia secundum Aristo.2.Poli.1.Reg.to.1.211.c.4.G. Matt.tom.7. 293.c.4.E

Serui, in quibus teneantur obedire dominis suis. 2. Reg. 109.c.3.I

Serui non sunt aliquid sui ipsorum: sed sunt simpliciter dominorum suorum.1.Politi.c.2. Vnde serui per se non possunt facere populum, cum sint possessio dominorum suorum. 5. Ethic. 3. Reg. 48.c.2.D

Seruus tenetur domino, & subditus prælato, sicut filius tenetur patri.4.Reg. 219.c.2.B

Seruo malo datur duplex pœna. Mat.to.6.331.c.2.E. Matt.to.7. 32.c.1.A

Serui Amon regis Iuda grauiter peccauerunt occidendo ipsum, propter multa.4.Reg.219.c.2.A. Et populus occidens ipsos occisores, non solum non peccauit: sed & laudabiliter fecit, & si non egisset, peccaret propter duo. 4. Reg. 219.c.2.E

Serui nequam duo mala præcipua referuntur. Matt. tom.6. 330.c.2.B

Seruum nulla lex liberat à dominio carnali: siue lex noui, siue vete. testa. Erat tamen differentia inter nouum, & vetus testa. quia in vete. serui cogebantur circuncidi, & seruare cæremonias Iudæorum, quamquã nimis repugnarent, vt patet Exo. 12. cũ dr: Ois seruus emptitius circuncidetur &c. sed in lege Christi nulla est coactio.1.Para. 49.c.2.A

Seruus nõ facit politiam, nec est pars politiæ: Sed est organum animatum domini sui.1.& 3.Politi.2.Paralip. 148.c.3.H

Seruus est possessio domini sui. Matt.to.6. 326.c.3.I

Quare seruus nihil iuris habeat in se. Matth. tom. 6. 327.c.3.k.& 206.c.3.F

Quomodo seruus fidelis, & prudens dicatur beatus. Matt.to. 6. 328.c.3.k

Seruus non potest esse iudex: si tamen per ignorantiam fiat iudex, possunt ea, quæ fecit validari, cum constiterit eum esse seruum, vt patet de Barbario Philippo. ff. de iudi. in l. Barbarius. Matth. tom. 1. 187.c.1.C

Seruos percutere dupliciter attinct ad malam ministrationem. Matt. to.6. 325.c.3.G

Homo seruus est Christi non solum inquantũ Deus est, sed etiam, inquantum homo est. Matt. tom.2. 86.c.4.k

Plures sunt serui mali, quam boni. Mat.t.6.325.c.2.B

Seruus nihil habet proprij, nisi ex permissione dñi, quia tunc potest habere peculium, vt si conueniat dominus cum seruo, vt det illi quotidie certum quid, & q̃ quidquid aliud acquisierit suum sit, tunc ex illo potest facere eleemosynam. Matt. tom.3. 35.c.2.B

Seruum effici liberum est beatum esse. Matt.tom.6. 325.c.1.A

Duplices sunt serui, quidam, qui ex amore seruiunt; alij qui ex timore. Matt.to.3. 105.c.2.A

Seruus potest acquirere domino suo, sed non potest expendere rem domini sui. Matt. to.3. 105.c.4.I

Serui bonitas consistit in obedientia ad dominum. Matt. to.7. 29.c.3.F

Non permittitur seruis habere arma in politia Socratis, & Platonis. 2.Politi. Matt.tom.3. 121.c.1.B Matt. to.7. 293.c.4.E

Seruus dupliciter vocatur malus: vno modo à malitia, quæ competit seruo &c. Alio modo, quia dominum suum non diligit. Matt.to.7. 31.c.1.A

Seruus stricte sumptus dicitur ille, qui liber non est, neq; libertus, neq; libertinus. Matt.to.5 263.c.2.D

De gaudio, & laude domini in seruum. Matt.tom.7. 36.c.3.I

Serui debent dominis suis honorem, etiam non virtuosis, & magis, quam subditus principi suo, vel rectori. Matt. to.6. 30.c.1.E

In seruo requiruntur duo. s. q̃ sit fidelis, & prudens. Matt.to.6.319.c.1.E.& 326.c.4.k. Et difficile inuenitur seruus fidelis, & prudens. ibid. 323.c.4.G

Seruorum aptitudo consideratur in prudentia, fidelitate, & diligentia. Matt. to. 7. 28.c.3.I

Seruus Dei. Serui Dei proprie erant Iudæi ab eo pure redempti, vt probatur. Leui. 303.c.2.A

Dupliciter aliquis dicitur esse seruus Dei. Nu. to.1. 167.c.4.F

Quomodo dicamur serui Christi. Matt.t.6.327.c.3.k

Seruis Dei non solum debemus bona offerre: sed etiam illis vim inferre, vt illa accipiant. 4. Reg. 52.c.3.H

Homo seruus est Christi, non solum inquantum est Deus: sed etiam inquantum est homo. Mat. to.2. 86.c.4.F

Serui Dei dicuntur homines. Primo per naturalem subiectionem &c. Secundo ex iure redemptionis. Appellatio serui in vete. testa. magis conueniebat hominibus, quàm appellatio filij: sed in nouo testa. cessauit appellatio serui, & vocamus Deum patrem nostrum, & non dominum. Matth. tom. 5. 258.c.3.I

Sesach Rex. Aegypti irridens hebræos, reliquit in Iudæa quasdam statuas Iudæorum, & fecit in eis genitalia fœminea, cum reliqua effigies esset virilis: quia se sine bello tradiderant, vt refert Herodotus.3. Regum. 134.c.4.K

Sesach Rex Aegypti peccauit ascendendo contra Roboã regẽ Iuda, vt probatur.2. Paral. 161.c.2.C

Sesach rex Aegypti non abstulit de templo domini aliqua vasa aurea, vel argentea, in quibus ministrabatur. 2. Parali. 181.c.2.A

Sesach rex ægypti poterat rapere thesauros domus domini, si iustum bellum foueret contra Roboã, & non dedisset ei fidem de non rapiendo thesauros domus domini, vel si non esset satisfactum de iniuria, vel damno suscepto, propter quod erat bellum, vt probatur. 2.Paralip. 166.c.1.B

Sesach rex Aegypti an introierit in templum domini, & in sancta sanctorum, nescitur. Et dato, q̃ intraret, nõ peccaret, neque puniretur, vt probatur. 2. Paralip. 167.c.1.A

Sesan. Non fuit Elimelech, & ideo falluntur Gloss. ordinaria, & Hebræi, vt probatur. 1. Paralip. 48.c.3.H

Sesan, de tribu Iuda, cum non haberet filios, sed tantum filias, dedit vnam ex eis seruo suo Aegyptio in vxorem propter multa. 1. Paral. 49. c.4.G. Et q̃ potuit hoc facere sine peccato. probatur ibidem. 49.c.1.A

Seth. Interpretatur positio. Gen.29.c.4.F. 1.Paratip.27.c.2.E.

Seth genitus est ab Adam, cum esset centum triginta annorum, licet septuaginta interpretes, & Methodius

thodius martyr dicunt fuisse Adam tunc ducentorum triginta annorum. Gen. 30.c.3.F
Seth erat similis Adæ in tota corporis dispositione, ita, vt imago eius videretur. Gen. 30.c.3.G
Seth, prius quàm genuisset Enos, vixit annos centũ quinque, & in translatione septuaginta, vixit annis ducentis quinque. Gen. 30.c.4.F
Seth iuxta veritatem hebraicam vixit centum quinque annis, prius quàm genuisset Enos, & iuxta septuaginta interpretes, vixit annis ducentis quinq;. Sed postea a vita eius detrahunt centum annos. Et sic concordant in totali numero annorũ Seth. Et similiter fit in annis Enos, & in annis Caynam, Malalechel, & Iared. In sexta vero generatione, qua Iared genuit Enoch, concordant septuaginta, & de annis Enoch discordant, sicut in præcedentibus. In octaua vero, qua Mathusalem genuit Lamech: ab annis ante generationem Matusalẽ: subtrahunt viginti, qui superadduntur ad annos post generationem. Et in nona generatione, qua Lamech genuit Noe, summa totalis annorum discordat, & ante generationem, & post, quia ante generationem, septuaginta ponunt centum nonaginta octo annos, & nos centum octuaginta duos, & post, septuaginta interpretes dicunt vixisse quingentos sexaginta quinque, & nos quingentos nonaginta quinque. Et huius discordiæ in cõputatione annorum assignantur multæ causæ. Gen. 30.c.4.G
Seth mortuus est ante diluuium sexcentis quatuordecim annis, & post mortem Adæ centum duodecim annis, & quatuordecim annis ante natiuitatem Noe. Gen. 31.c.2.E
Filij Seth boni permanserunt vsque ad Henoch, qui translatus est in Paradisum, vt dicit Iosephus. Et tunc filij Seth recesserunt ab institutis paternis. Et irritauerunt Deum ad iracundiã. Nam multi Angeli Dei cum mulieribus coeuntes, monstruosos partus genuerunt. Gen. 34.c.4.k
Seth priusquam moreretur prohibuit suis descendentibus, ne miscerentur cum descendentibus ex Cain. Gen. 35.c.1.F.&c.1.A
Seth vixit annis nongentis duodecim. Gen. 31.c.2.E
Seth fuit nimis glorioſius. Gen. 30.c.3.k

Settim. Ex lignis Settim facta fuit arca fœderis, & vectes eius, & mensa propositionis, & tabulata tabernaculi & vectes eorum. Et quatuor columnæ ad distinguendum sancta sanctorum à tabulato exteriori. Et columnæ quinq;, quę stabant in introitu tabernaculi, & altare holocaustorum, & vectes eius, vt patet Exo. 27. & altare Thimiamatis & vectes eius, vt patet Exo. 30. super Exo. to. 2. 16.c.1.A
Circa ligna Settim, de quibus Exo. 25. refertur sententia Rab. Sal. & Nicolai de Lyra sequentis eum & plurimæ turbę Iudęorum, & impugnatur. Exo. to. 2. 16.c.1.C. Et post hoc refertur sententia quorundam dicentium, q̃ ista ligna adducta sunt de quodam loco, qui vocatur Belsethin, qui fuit de vltimis mansionibus Israelitarum, vt patet Nu. 33. Sed istorum sententia refellitur ibidem. Dicendũ ergo videtur q̃ ista ligna Settim reperta sunt in deserto, & sunt ligna spinosa vade alta, atque durissima, & penè imputribilia, & vocantur ista ligna aliquando spinæ Isa. 7. vbi nostra littera dicit, q̃ fons egrediebatur de domo Domini, & irrigabat torrentem spinarum, littera hebręa dicit, Nahar Settim. i. torrentem Settim. Gen. 16.c.4.F
De lignis Settim referuntur opiniones Hebręorum, scilicet Rab. Salo. & Aben Ezra, sed melior est sententia Rab. Salom. Deut. 49.c.3.H

Sexus: Vir & fœmina sexu differunt, & non specie. Matt. to. 6. 120.c.3.H
In vtroque sexu vitanda est pluralitas virorũ & vxorum in matrimonio. Matt. to. 5. 85.c.3.F
Sexus distinctio licet fuerit propter necessitatem generationis in animalibus perfectis, non tamen cessabit, cessante generatione. Gen. 238.c.1.C

Sibylla: De Sibylla Erithrea, cuius multa verba canonizauit ecclesia, & de alijs Sibillys. Deu. 101.c.4.k
Sibyllæ habuerunt spiritum propheticum. Ios. to. 2. 72.c.2.E
Sibylla dicitur, quasi mens Dei, vel sententia Dei. Iosue. to. 2. 72.c.3.F
Sibylla Erithrea multa futura prędixit de Christo, cuius viginti septẽ versus ponit Augustinus. lib. 18. de Ciuit. qui omnes ad Christum pertinent, vt ipse ostendit. Et ob hoc leguntur in die Natalis Domini, in quodam sermone Augustini, qui incipit; Inter varias sollicitudines. Matt. to. 2. 75.c.2.E

Siccitas: Quare Deus immiserit super Israel siccitatem trium annorum cum dimidio, tempore Achab regis Israel, potius quàm tempore aliorum regum præcedentium eum. 3. Regum. 154.c.2.C
Siccitas, quæ venit tempore Eliæ, potuit venire naturaliter, & supranaturaliter. 3. Reg. 155.c.2.B. Et dato q̃ naturaliter veniret, non poterat esse generalis in omnem terrã, vt probatur. 3. Reg. 155.c.4.H. Fuit tamen solũ in terra Israel principaliter. ibidẽ.

Siceleg. Vrbs Philisthinorum, pertinuit ad Dauid, & ad omnes reges de stirpe sua, vt ad priuatas personas, & non inquantũ erant magis de ista tribu, quam de illa. 1. Reg. tom. 2. 153.c.3.F

Sichem Est contra partem orientalem terræ promissionis apud montem Hebal & Garizim, per quam partem intrauerunt Israelitæ, venientes de Aegypto, & nunc dicitur Neapolis, idest, noua ciuitas, ad quam ossa Ioseph translata sunt de Aegypto, & vbi Emor oppressit Dinã. Et distat decem leucis ab Ierusalem. Gen. 66.c.3.F
Specialis illa traditio, qua Iacob tradidit Sichem Ioseph filio suo, quomodo fuerit valida, cum Sichẽ ceciderit in sortem Ephraim. Iosue to. 2. 110.c.3.F

Sichimitę. Circa Sichimitarum necem Iudæi conantur respondere pro filijs Iacob, q̃ scilicet sine dolo occiderunt Sichimitas, sed nullo modo satisfaciunt. Dicendum ergo, q̃ proditoriè egerunt, & multum peccarunt. Geneſis. 339.c.1.E
In Sichimitas autor exclamat. Gen. 339.c.2.C
Sichimitarum occisionem non solum fecerunt Simeon & Leui, sed & omnes alij fratres, & aliqui de familia Iacob, vt aliqualiter innuitur Gen. 34. Sed Simeon & Leui specialiter nominantur, quia magis specialiter doluerunt de Dina stuprata, & magis se dolere ostenderunt. Gen. 339.c.3.F
Quando facta est occisiõ Sichimitarum, erat Simeõ viginti vnius annorum, & Leui viginti ad summum. Gen. 339.c.3.H
Sichimitarum occisio quomodo fuerit facta. Gen. 339.c.3.I
De Sichimitis mulieribus & paruulis, quos captiuos duxerunt filij Israel, quid factum fuerit. Geneſis. 339.c.4.I

Sicilia. Dicta est a Siculo rege, cum prius vocaret Sicania a Sicanio rege, & ante hoc vocata est Trinacria, quasi habens tres montes præcipuos,

præcipuos, scilicet, Pelorum, Pachinum & Lilybeum. Et dicitur etiam Triquadra, idest, habẽs tres quadras per tres illos montes, & Aphricum mare prospectans, & in parte quadam Siciliæ sunt Scilla & Caribdis, duo marina pericula in freto eius medio, quo Sicilia ab Italia diuiditur. 1. Paralipo. 18.c.3.I. Paradox. 99. c.1.A. De statu animarum. 11.c.3.G
Siciliam & Italiam eadem terra continuit quondã, vt ait Salustius, & Solinus in Polistor. impetu tamen maris in loco Scylę & Caribdis diuisa est, vbi nunc angustissimum fretum est. Est autem ibi Scilla, quæ naues confringit, & Caribdis, quæ naues absorbet. 1. Paralip. 18.c.3.I
In Sicilia quare frequentes contingant terręmotus. Parad. 99.c.1.B. De statu animarum. 11.c.3.H

Siclus. Erat moneta terræ Iudeæ, cuius valorem nescimus. Gen. 286.c.2.B. Similiter & quanta pars vnius talenti triginta sicli, nescitur. Exo. to. 2. 202.c.4.G
Duplex erat Siclus, scilicet, Siclus sãctuarij, & Siclus vsualis: primus erat duplus ad secundum & habebat in põdere viginti obolos: Leu. vltimo. De vsua li habetur Leui. 3. vbi mandatur primogenita hominum redimi quinq; Siclis. Et inaures, quas dedit Eliezer Rebeccæ. Gen. 24. ponderabant duos Siclos vsuales, licet in Hebræo dicatur, inaurem auream appendentem cuius pondus erat medietas Sicli; sed idem est: quia medietas Sicli, de quo loquitur ibi, est vnus Siclus vsualis, q̃ est medietas Sicli sãctuarij. Gen. 289.c.3.I. Exod. to. 1. 225.c.4.I. Leu. 329.c.1.D. Nu. to. 1. 82.c.2.E. 2. Reg. 89.c.2.E
Siclus moneta est argentea, quanti autem valoris sit, non potest nunc constare, quia a multis retro seculis in vsu non est. Et Siclus est moneta & pondus &c. Et duplex erat Siclus, quidam mercatorũ, & quidã sanctuarij; & hic erat maior; & secundũ hũc fiebant oẽs solutiones votorum aut aliarum rerum pertinentium ad sanctuarium, de quo solum fit mentio Exod. 30. cum dicitur: Iuxta mensuram templi, & nõ habetur alibi in Pẽtateucho. Exo. tom. 2. 97.c.3.G. Exo. to. 2. 202.c.4.G
Quare voluerit Deus, vt tam pauperes, quàm diuites darent dimidium Siclum, & ad quid. Exo. to. 2. 97.c.4.G
Siclus erat moneta grossa, valens viginti obolos. Leuit. vltimo. & Num. 18. Sed de quantitate oboli non constat. Et aliquando Siclus capitur pro moneta, & aliquando pro pondere, de primo dicitur Leuit. 5. q̃ pro peccato dabatur aries, q̃ potest emi duobus Siclis, de secundo patet. Nu. 31. cum dicitur, aurum erat ponderis &c. Et cum capitur pro moneta erat moneta argẽtea. Nu. to. 2. 167.c.2.A. Ios. to. 1. 136.c.4.K. Iudi. 79.c.1.D. 1. Reg. 161.c.3.F
Siclus in sacris litteris aliquãdo accipitur pro moneta, & aliquando pro põdere: nec tamen differebat, quando erat moneta & quando pondus; quia Sicli erant de argento, & in certo pondere fiebãt. Et ideo Siclus accipiebatur tanq̃ moneta, ꝓpter valorem, & tanquam pondus propter determinatã quantitatẽ. 1. Reg. to. 2. 30.c.3.G. 4. Reg. 73.c.3.k. 2. Paralip. 128.c.3. G. Et ferrum & æs ponderabatur Siclo. Exo. 36. Matt. to. 4. 278.c.3.k
Siclus erat moneta argentea, & interdum aurea certi põderis. s. 20. obolorum Leui. 27. & Nu. 3. & 18. Et erat Siclus minoris valoris, quam florenus de Aragonia. 2. Paralipo. 38.c.2.A

Sicomorus Vulgariter dicitur cabrahigo in lingua nostra. 3. Regum 93. 6. 2.B. 2. Paralip. 13.c.2.A. & 132.c.4.K

Sidon Ciuitas condita est à Sidone primo primogenito Chanaam in prouincia Phœnicis distans a Tyro ciuitate quasi per quinq; leucas; quæ quidem ciuitates sunt in latere septẽtrionali terræ promissionis in cõfinio occidentis & septẽtrionis. Nã mare magnũ est terminus occidentalis terræ ꝓmissionis, & Tyrus est sup mare illud magnũ i latere septẽtrionis; & diuidunt istæ ciuitates a terra Idumææ p montẽ Libanũ. Ge. 52.c.3.G
De Sidone ciuitate famosa, in qua nata est regina Dido, quę condidit Carthaginem. Ios. to. 2. 64.c.3.H
Sidon olim fuit longa ciuitas & angusta posita in litore maris, sed postea penitus dissipata est. Matt. tom. 4. 139.c.4.K
De Sidone & Tyro. Matt. to. 4. 139.c.4.I

Sidonij Erant egregij artifices in cedendis lignis. Matt. to. 5. 269.c.3.k

Sigillare. Prælati dupliciter sigillant. Matth. tom. 7. 76.c.2.B

Signum. De signis, quæ contigerunt in cœlo, terra, & mari, tempore natiuitatis Christi & tẽpore passionis eius. Gen. 25.c.1.A
Signum, q̃d posuit Deus in Cain, fuit tremor oĩum mẽbrorũ, vt cognoscerẽt ab oĩbus, q̃ ille erat vir pessimus fratricida, & abominabilis haberẽt, vel vt cognosceretur q̃ ille erat, quem dñs prohibuerat occidi, vt non interficerẽt eum omnes, qui inuenissent eum, & hoc propter duo. Gen. 28.c.1.C
Signũ nõnunq̃ datur de futuro, vt illud Exo. 3. Cum eduxeris populum meũ de Aegypto, immolabis Deo super montem istum &c. Et illud Isai. 7. vbi dicitur, q̃ Deus prædixit Achaz, q̃ esset liberãdus à duobus regibus, scilicet, Syriæ & Israel coniurantibus cõtra regem Iuda, & ad hoc dedit ei signum de Messia venturo, cuius natiuitas fuit post illã prenũtiationẽ & liberationẽ per plures q̃ centos annos dicens: Propter hoc dabit vobis dñs ipse signũ: Ecce virgo concipiet &c. Quod Iudæi nolunt intelligi de Messia nascituro, sed de quodam alio euentu propinquo ante liberationem Achaz ab illis regibus, dicẽtes omne signum debere esse prius eo, cuius est signum, sed contra dictum istorum pugnat textus prædictus. Exod. 3. Exod. tom. 1. 18.c.4.G
Inter signa & prodigia quid interſit. Matth. tom. 6. 294.c.3.I
Multiplex est signũ, quoddam est signũ prenosticũ, quod præcedit rem, cuius est signũ. Aliud est signum demonstratiuum, quod demonstrat rem in præsenti, vt signum ante tabernã, & vexillum precedẽs regẽ: aliud est rememoratiuũ, scilicet, de re præterita, qñ scilicet, per ipsum reducimur in memoriam rerum gestarũ: vt crux Christi signũ est passionis eius. Et tale est illud Isaiæ. 7. Ecce virgo concipiet &c. Et illud Exod. 3. Cùm eduxeris populum &c. Et potest dici signum manifestatiuum a posteriori, ꝙa per ipsum manifestatur res, quæ facta est, vnde proueniat, & talia signa dabat Christus discipulis suis dicens: Hæc dico vobis antequã fiant, vt cum factum fuerit, credatis. Exod. tom. 1. 18.c.4.G. Ios. to. 1. 71.c.1.C. Et quamuis ista bene dicta sint, melius tamen mihi videtur dicendum, inquit autor, q̃ illud de immolatione Exo. 3. non detur pro signo, sed illud de rubo ardenti, & præceptum est illud quod sequitur, & hoc patet ex punctuatione litteræ nostræ, & litteræ Hebraicæ: nam sic punctuatur, & hoc habebis signum quòd miserim te, vbi per ly, hoc demonstratur rubus ardens &c. Et sequitur cum eduxeris populum meum de Aegypto, immolabis

Universidad de Deusto
Biblioteca

labis Deo super montem istum, quòd pertinet ad alium sensum, quia non ponitur per modum signi prænunciati, sed per modum imperij, mandando. Exo.to.1. 18.c.4.H
Signū proprie dicitur aliqua operatio mirabilis contestans Deum esse illum, qui illam operatur, & vocatur signum, idest argumentum a posteriori, sic enim loquitur Aristoteles. 1. poste. & alijs in locis, vbi probationes a priori vocat demonstrationes, & a posteriori vocat signa. Exo.to.1. 40.c.3.F
Signa continent certitudinem secundum q̄ procedunt ab aliqua causa necessaria, & determinata ad vnum. Et quando procedunt a causa per accidens non continent certitudinem. Et causæ continentes certitudinem & necessitatem sunt duę. s. Deus & natura. Et cū somnia procedūt ab aliqua istarū, id, quo per ea significatur, verū est. Leu. 199.c.1.D
Nullum signum naturale datur alicuius rei, quod sit sufficiens, nisi sit effectiuū illius, vel ipsum sit concausatum ab effectiuo, q̄ia natura agit ex necessaria inclinatione, & non ad placitum &c. Et sic dicimus corpora cęlestia esse conuenientia signa in natura quorundam, quæ fiunt, nisi fortasse Deus ex sua misericordia auertat, ne eueniant. Et aliquando propter peccata aufert a nobis bona nobis naturaliter affutura. Leui. 195.c.3.F
Signum in natura nunquam est sine causalitate. Leuit. 203.c.4.k
Inter signa & portenta quid intersit. Iosue tom. 2. 180.c.3.k
Quibus signis vterentur Iudæi ad cognoscendum voluntatem & opera Dei. 1. Paralip. 143.c.2.E
De signo Eliezer ad habendum vxorem pro Isaac. Gen. 24.1. Paralip. 143.c.2.E
De signo Ionathæ filio Saulis ad inuadendum Philistinos cum suo armigero. 1. Reg. 14. 1. Paralipo. 143.c.3.F
Non inconuenit dare signum futurum post rem signatam. Ecce Virgo. 3.c.3.H
Ista est conditio signorum, quando sunt posteriora illis, quorum sunt signa, q̄ quamuis non certificent quo ad esse simpliciter; certificant tamen quantum ad hoc, quod est esse à Deo, hoc est, q̄ signa non poterunt dare nobis firmitudinem de rebus signatis, q̄ scilicet erunt; quia iam esse suū determinatum est, cum fuerint, sed dant certitudinem quantum ad hoc, quod est esse à Deo. Ecce Virgo. 3.c.3.H
De signis, quæ facturus erat Messias secundum Iudæorum scripturas. Matt.to.4. 155.c.2.E
Messias in lege promissus non erat facturus signa de cęlo, vt Iudæi imperiti petierūt. Mat.t.4. 155.c.3.F
Signa a Deo petere quandoq; licitum erat, & q̄nq; illicitum. Matt.to.4. 155.c.4.F
Signū aliquando capitur pro miraculo, & sic potest capi Isai.7. cū dr: Dns ipse dabit vobis signum: Ecce virgo cōcipiet &c. Et in multis alijs locis tam vet. quā m noui testa. capitur sic. Ecce Virgo. 3.c.4.k. Matt. to. 4. 155.c.4.F
Signū demōstratiuū & confirmatiuū futuri euentus nō dedit Achaz. Sed quod euenturū erat post sexcentos annos. s. de conceptu virginali, quia sua malitia nō meruit illud. Ecce virgo. 4.c.1.A
Res naturales non sunt signa aliquarum rerum supernaturalium, aut eorum, quæ Deus se promittit facturum. Ecce Virgo. 5.c.3.k
Signa pręcedentia aduentum Christi ad Iudicium, erunt ad ostendendū, q̄ dies illa erit de, ppinquo vētura; nec tn ex hoc determinatur certus dies adnentus. Mat.to.7. 81.c.4.k. Sed de breuitate temporis aduentus ad Iudicium post illa signa, quantum illud sit positiuè non apparet. Apparet tamen negatiuè, q̄ non sit magnū, vt ꝓbatur ibid. 82.c.2.A. Sed cum inter signa & iudicium paucū tēpus sit futurū, quomodo poterit esse tanta obliuio, & securitas, vt sint homines sicut in diebus Noe, æden tes & bibentes &c. Aliqui dicunt, q̄ hoc erit quantum ad malos, qui erūt increduli &c. potest tn aliter dici, q̄ tam quo ad bonos etiam, quia non erit hoc ex incredulitate, sed ex ignorantia. Pōt etiam & aliter dici, q̄ nulla erit securitas, aut quies, sed continua expectatio. ibidem. 82.c.3.H
Quemadmodum aduentum Christi primum præcesserunt signa: ita præcedent secundum aduentum. Matt. to. 7. 81.c.3.I
Signa secundi aduentus erunt ad ostēdendum tempus aduentus iudicis. Matt. to. 7. 81.c.4.k
De quindecim signis, quæ pręcedent iudicium, quę communiter ponuntur, & quæ inuenit Hieronymus in annalibus Iudæorū, dicendū q̄ illa nō sunt vera. Et fortè nullum illorum præcedet Iudiciū. Matt. to. 7. 83.c.1.A
De signis, quæ præcedent Iudicium, & quę Christus dixit esse ventura. Matt. 24. & Mar. 13. & Luc. 21. Mat. to. 7. 83.c.3.k. Et solis & lunæ obscurationes non erunt eclypses, sed miraculosè fient. ibidem. 84.c.1.C. Et illud, scilicet, Virtutes cœlorum mouebuntur; non ponitur tanquā signum distinctū contra alia signa, sed est causa aliorum signorum. ibidem. 84.c.3.G
Debuerunt dari signa in cœlo circa diē Iudicij. Matt. tom. 6. 301.c.3.G
Quinque vel sex signa posita fuerunta Christo, quæ pręcedent diem Iudicij. Matt.to.7. 88.c.1.B
Quæ sit causa erroris circa diem iudicij. Matt. to. 7. 88.c.1.B
De signis Zodiaci & alijs cōstellationibus & figuris earum. Deu. 91.c.2.D
Quodlibet signum Zodiaci continet triginta gradus Defen. 47.c.1.E
Signa vniuersalia in sacra scriptura, non semper distribuunt vniuersaliter. 2. Paralip. 149.c.1.E

Silentium. Imponitur alicui dupliciter, vno modo per autoritatem iubentis &c. Alio modo, quia quis superatur ratione, ita vt nihil habeat quod respondeat. Et tunc ip se sibi silentium imponit præ verecundia non audens loqui: & sic dr illi silentiū. Mat. to. 6. 122.c.3.I

Silo Secundum Hebræos, est nomen cuiusdam ciuitatis, in qua fuit tabernaculum Domini a principio. Et vbi sortes tribuum distributæ sunt, vt patet Iosue 18. & 1. Reg. 1. Gen. 405.c.3.I
Quòd Silo non possit capi pro loco vel ciuitate Gen. 49. Vbi nos legimus; Qui mittendus est, q̄ apud Hebræos dicitur silo, probatur, quia ibi silo, capitur in nominatiuo &c. Et per consequens est nomen alicuius rei animatæ, quę possit venire, quod aliqui Iudæi concedentes, dicunt textum istum esse completum tempore Nabuchodonosor. Genesis. 405.c.4.k
Silo hebręa dictio, prout ponitur Gen. 49. Donec veniat Silo, tria significat. Vno modo locum quendam in sorte Ephraim, de quo Iosue 18. Et in quo mansit arca Domini multo tempore. 1. Reg. 1. Secundo significat filium, quod patet per derivationem a quodam nomine hebræo significante matricem, quod habetur Deuter. 28. Vbi nos dicimus, illuuie secundinarum. Tertio significat Messiam, vt testatur litera Chaldaica. Et aliqui volunt dicere, q̄ significet mittendum vel missionē, sed eruditissimi Hebræorū repugnant. Est enim magna differentia in scriptura, quātum ad vnam literam, quia quando Silo significat ista tria superiora, scribitur cū litera, He. Cum autē significat missionem scribitur cum litera Het, in quibus differentia est in characteribus, & in virtute prolationis, quia Het, durius sonat quā He. Hieronymus transtulit mittendus, quia forte inuenit scriptum cum Het, facilis est enim mutatio in He, & Het, quia modicam differentiam habet in charactere, sicut in latino. c. & .c. in sono autem est maior differentia. Sed dato q̄ videret Silo scriptum, vt nunc scribitur cum He, non esset magnus error transferre, mittendus; quia idem erat Messias, & qui mittendus erat. Gen. 406.c.3.F
Silo est primus locus, in quo positum est sanctuarium, diuisa iam terra Chanaam: & ibi mansit vsq; ad mortem Heli sacerdotis. Iudi. 219.c.3.K
Silo ciuitas fuit in tribu Effrain. Iud. 226.c.3.I
Silo distat a Ieruſalem quatuor miliaribus. 1. Reg. tom. 1. 24.c.1.C
In Silo stetit arca Domini annis quasi trecentis & quinquaginta. 1. Paralip. 94.c.2.A

Siloe De natatoria Siloe. 3. Regum 12.c.3.F

Syllogismus. De syllogismis dialecticis: ante tēpora Aristotelis, nihil fuisse præter id, quod ipsemet labore quærendo, & attrictione quærentis condident, de quo ipse nō patum gloriatur in fine secundi Elenchorū. Genesis. 1.A
In minore syllogismi propositione est tota vis argumenti. Matt.to.3. 138.c.2.C

Syluester. Suscitauit taurū, vt dicitur, sed dicendum q̄ non fuit idem met taurus numero. Matt. to. 6. 95.c.4.G

Symachus. Quartus vete. testamenti translator fuit, nam prius Theodotion transtulerat, qui fuit sub Seuero Pertinace Imperatore anno à natiuitate Christi quasi centesimo nono. Matt.to.1. 36.c.3.H

Symbolum. Illud symboli: Et iterum venturus est iudicare viuos & mortuos; tripliciter exponitur, sed secunda & tertia expositio sunt cōueniētiores. Mat.t.6. 88.c.3.K
Illud symboli; Qui conceptus est de Spiritu sancto; exponitur in Paradox. 9.c.1.C.& c.3.H
Illud symboli Apostolorū; Descēdit de cœlis, & incarnatus est &c. nō debet intelligi in sensu historico, aut literali, sed in metaphorico. Paradox. 15. c.3.G. & 126.c.4.G. & 228.c.1.D
Illud symboli Athanasij: Qui licet Deus sit & homo; nō duo tn, sed vnus est Christus; exponitur. Similiter & illud, Nō cōuersione diuinitatis in carnē, sed assumptione humanitatis in Deum. Paradox. 22.c.4.k

Symbolicum. Symbolica dicuntur ea, q̄ habent inter sese similes qualitates. Exo.to.1. 35.c.2.E

Symeon: Interpretatur exauditio. Genesis. 318.c.2.E. Paralip. 42.c.1.E
Symeon magis peccasse in venditione Ioseph, dicūt Hebræi, ideo ipse ligatus mānsit in carcere in Aegypto, sed fratribus abeūtibus, ipsum solui fecit Ioseph, & poni in loco securo, a quo fugere nō posset donec adduceretur Beniamin. Gen. 373.c.1.A
De tribu Symeon dicuntur fuisse omnes, qui fornicati sunt cū mulieribus Moabitis. Gen. 386.c.4.k
Symeon & Leui grauiter peccauerunt in occisione Sichimitarum, tum, quia populus innocens erant, tum, quia confœderati erant &c. ideo non dedit Iacob illis illam terram, quam emerat Iacob ab Emor. Item dato q̄ iuste occidissent Sichimitas, non tamen pertinebat ad eos illa pars, quam emit Iacob. Gen. 400.c.2.E
Symeon & Leui, quare dicti sint vasa iniquitatis bellantia. Gen. 49. Gen. 401.c.2.A
Quare de Symeon, & Leui dicatur Genesis 49. in consilio eorum non veniat anima mea. Genesis. 402.c.4.G
Quidam tribuunt venditionem Ioseph Symeoni & Leui, & sic huic negotio volunt extorquere illa, quæ dicuntur de eis Gen. 49. sed oppositum probatur esse verum. Gen. 403.c.4.F
Quòd tribus Symeon non fuerit benedicta a Moyse sicut cęteræ vndecim tribus Deut. 33. duplex assignatur ratio, sed secūda est melior. Deu. 178.c.3.k
Tribus Simeon magis peccauit in idolatria, quàm quæcunque alia tribus. Iudic. 175.c.4.F
Symeon, vnus filiorum Iacob, accipiens coniugem de filiabus Chananęorum, non peccauit: sicut nec Iudas frater eius. 1. Paralip. 42.c.3.H
Filij Symeonis filij Iacob fuerunt sex Gen. 49. Et tamen. 1. Paralipo. 4. Solum fit mentio de quinque, & hoc quia vnus illorum non habuit prolem. 1. Paral. 67.c.1.B
Tribus Symeonis habitauit in sorte tribus Iuda, cuius assignat Nicolaus tres causas, quæ non placent autori. 1. Paral. 67.c.3.G. & postea dat causam legitimam autor. ibid. 67.c.4.H
Tribus Simeon habuisse tredecim vrbes, dr. 1. Paral. 4. Et postea quinq; aliæ, quasi distinctę à tredecim referuntur, & hoc propter vnū de duobus. Primò quia forte illæ quinq; vrbes erāt minores alijs &c. Secundò quia sors tribus Simeon fuit quasi diuisa in duas partes. 1. Paralip. 69.c.3.k
Viri de tribu Simeon fecerūt duplex bellum, vnum contra viros Gador, qui erant Chananei, & hoc fuit tempore Ezechiæ regis Iuda, & aliud contra reliquias Amalechitarum, qui habitabant in monte Seir. 1. Paral. 71.c.2.E. Et isti, qui destruxerūt reliquias Amalechitarum habitauerunt in monte Seir vsque ad tempus Eldrę, & fortè vsque ad destructionem Hierusalem per Romanos. ibidem. 72.c.2.A

Simia: Simias fuisse olim magnos hominum populos, sed postea a Ioue in Simias cōuersos, retenta prioris naturæ quadam saltem leui effigie, dixerūt quidā poetæ, de quibus Ouidius. 7. Metamorpho. Exo.to.1. 283.c.1.B
Simia est animal, quod magis seruat anathomiam hominis, & similitudinē prudentiæ, quàm quodlibet aliud animal, sed ad intra porcus magis seruat anathomiam hominis. 2. Paralip. 131.c.1.A

Simila: Simila est delicata farina, quasi flos farinæ, quæ aliquādo vocatur adeps frumenti. Gen. 263.c.2.D
Simila, de qua Exod. 16. dicitur farina delicatissima, quæ alio nomine adeps nuncupatur, vel simila capitur pro ipso pane facto de farina delicatissima, & erat frixus Sartagine deīde melle intinctus, & talis erat communiter sapor manna, habebat tamen alios sapores. Exod.to.1. 35.c.2.D
De simila fiebant tria genera sacrificiorum. Leui. 2. scilicet, de clibano, de Sartagine, & de craticula. Exod. tom. 2. 75.c.1.E
Simila per se comburebatur, & poterat per se offerri. Exod. to. 2. 96.c.1.D
De simila nunquam debebat sumi pro sacrificijs ad cremandum super altare, nisi vnicus pugillus, reliquum

Universidad de Deusto
Biblioteca

reliquum autem cedebat in ius sacerdotū. Et nun quam offerebatur nisi oleo conspersa, præterquā in sacrificio pro peccato. Leui. 49.c.4.G
Simila, quæ offerebatur in consecratione sacerdotis, tota crem abatur, in alijs vero oblationibus similæ non crem abatur tota sed pugillus tantum. Leui. 51.c.2.E. Et ista oblatio similæ fiebat in prima die consecrationis, & sex sequētibus, contra Rab. Sal. Leui. 51.c.4.G
Quatuor modi erant offerendi similam, quorum tres offerebant in sacrificio pacifico. Leu. 56.c.3.k
Quomodo simila efficeretur immūda ad sacrificiū, Num. to.2. 111.c.3.I

Simile, Similia:

Quomodo homo similior sit Deo quā alteri homini. Matt. to.6. 144.c.3.E
Ad hoc ꝙ aliqua duo sint similia, oportet ꝙ ambo procedant ab vna causa, vel ꝙ vnum sit causa alterius. Matt. to.7. 209.c.3.E

Similitudo:

Similitudinem Christi gerimus dupliciter. Matt. tom. 6. 74.c.2.E
Similitudo, de qua Exo. 20. cum dicitur, Neq; omnē similitudinem &c. vocatur figura alicuius rei non sculpta in statuā, sed superficialiter lineata, cuiusmodi sunt imagines pictæ in superficiebus planis. Exo. to.1. 166.c.2.B
Inter agens instrumentale & effectum magis requiritur similitudo secundum proportionem, quàm secundum formam. Mat. to.4. 183.c.3.I
Similitudo est duplex, similiter & distātia, vna secundum conuenientiam in natura, sicut homo est similis alteri homini, & distat a pecore &c. Alia est secundum proportionem. Matt. to. 2. 28.c.3.K
Similitudo secundum proportionem quid sit. Mat. tom. 4. 183. c.3.I
Nota pulchram similitudinem. Mat. to 4. 183.c.4.F
Et aliam ibid. 185.c.1.E. Et aliam ibid. 187.c.1.C
Homo est ad similitudinē Dei. Matt. to.6. 73.c.2.D
Christi similitudinem dupliciter gerimus. Mat. to.6. 74.c.2.B
De similitudine reperta inter mēbra & caput. Matt. tom.6. 81.c.1.C
In nulla re reperitur omnium similitudo, nisi in Dei essentia. Matt. to.7. 18.c.4.F.& 202.c.1.B

Simon.

De Simone Cananæo Apostolo. Mat. to.3. 231.c.1.D
Simon Cananæus non sic dictus est, eo ꝙ esset Cananæus natione. Mat. to.3. 231.c.1.E. Nam Iudæus erat natione de prouincia Galilęę; sed vocatur sic à quodam vico Galilææ dicto Cana Hebraicè, & Latinè significat zelum, & sic Cananæus idem est ꝙ zelotes. i. zelū habens. Mat. to.3. 231.c.3.F
Simon quidam creatus est Episcopus Ierosolymitanus, occiso Iacobo Alphei. Matt. to.6. 286.c.1.E
Simon Cananæus Apostolus crucifixus est in Ierusalem, cum esset Episcopus Ierusalem tempore Traiani, vt ait Hieronymus in lib. de viris illustribus. Matt. tom.6. 246.c.3.G
Simon Magus dicebat se esse virtutem Dei magnā, vt dicit Hieronymus super illud. Mat. 24. Multi venient in nomine meo dicētes: Ego sum Christus. Mat. to.6. 263.c.2.A. Et iste Simon Magus fuit Samaritanus natione. Mat. to.6. 277.c.1.A
Simon Magus grauius peccauit, quàm Giezi. 4. Reg. 60.c.1.A

Simonia.

Cōmittitur in contractibus emendo, vel vendendo spiritualia. Gen. 298.c.1.C
Cum Deo non committitur simonia. Num. tom. 2. 146.c.4.F
Simonia iudicatur, si collator beneficij in collatione recipiat pecuniā, etiā si paruæ quantitatis sit, bene tñ potest recipere esculenta & poculenta in parua quantitate. 1. Reg. to.1. 168.c.1.A
Simonia est, cū recipitur aliquod temporale pro spirituali, & maxime quando petitur & exigitur. 1. Reg. to.1. 161.c.4.H
Simonia committitur, cū intercidit aliquis contractus commutationis temporalium pro spiritualibus, directe vel indirecte. 3. Reg. 127.c.2.B
Simonia est, cum quis dat spirituale pro temporali, quasi tantū valeat tēporale sicut spirituale; & cadat spirituale sub appretiatione, & tunc simonia non solum est peccatum, sed est hæresis: quia talis male sentit de fide, iudicans spirituale posse appretiari, & venire in commutationē. Alio modo committitur simonia, vt non sit hæresis, sed simonia tantum, quando quis credit gratiam Dei non posse appretiari, dat tñ pecuniam, vt detur; & etiam conferens vult accipere pecuniam, vt det gratiam illam. 3. Reg. 127.c.2.C
Simonia est, si quis, non pro valore rerum spiritualium, neque pro valore in conferendo illas, petit pecuniam, sed quia ipse cupidus est, & non vult dare rem spiritualem, nisi conueniatur cū eo, de dando certam pecuniam. 3. Reg. 127.c.2.C
Simonia est, si quis, non conueniens super certa summa pro re spirituali, petit tñ aliquid sibi dari, relinquendo in arbitrio dantis, quantum velit dare. Et in isto & prædictis est simonia realis. Et tenetur restituere id, quod suscepit, licet non danti, eo ꝙ turpiter dedit, & perdit dominiū. 3. Reg. 127.c.3.F
De simonia mentali. 3. Reg. 127.c.3.F
Ad hoc ꝙ aliquod peccatum sit simonia, non solum debet dari spirituale, & accipi temporale, sed etiā debet dari vnum pro alio, quia si detur vnum sine habitudine ad aliud, nullum peccatum est. 4. Reg. 53.c.1.C
Duplex est simonia, quædā mētalis, & quędā realis, prima dicitur voluntas studiosa emēdi vel vendendi aliquid spirituale, opere non subsequuto. Simonia vero realis est studiosa voluntas emendi vel vēdendi spiritualia vel annexa spiritualibus cū opere subsequuto. 4. Reg. 56. c. 2. B. Et dicitur opere subsequuto, quādocūq; simoniacus habet aliquē actū vltra actū mentis circa ipsam simoniā, qđ dupliciter stat. vno modo p realē traditionē, siue fuerit datū ex conuentione, siue nō, licet peius sit ex conuentione, q̄ alias. Secūdo modo dicitur esse cū opere subsequuto, qn̄ volūtas simoniaci procedit ad verba, licet inde nō cōsequat pecuniā: qđ cōtigit multipliciter. s. quadrupliciter. 4. Reg. 56.c.2.D
Inter simoniam mentalē, & realē non est aliqua simonia media. 4. Reg. 56.c.4.I
Per simoniam acquisita, & per vsuram transibant in dominium eius, qui acquirebat, ante constitutionem ecclesiæ. 4. Reg. 61.c.3.F
Ex paucitate munerum non presumitur simonia. 4. Reg. 88.c.2.E
De acquisitis per simoniam, vsuram, vel aleatorium ludum non soluitur decima: neq; danda est eleemosyna. Mat. to.6. 217.c.4.F
Ad simoniam realem causandam, non attenditur præcipue traditio aliqua rei temporalis pro spirituali: sed ipsa compositio inter partes, extra de simonia. c. mandato. 4 Reg. 56.c.4.K
Simonia large, & non proprie, dicitur venditio: quia potest vnus vendere, altero non emente, & econtra,

tra, vel potest vnus facere rem venalem, etiam si alius non emat, vel potest se offerre empturum, dato quòd alius nolit vendere. 4. Reg. 57.c.3.H
Simonia aliqn̄ præsumitur ex magnitudine munerum, quæ nō præsumeretur ex paucitate, vt patet extra de simo. c. & si quæstiones. 4. Reg. 88.c.2.E
Simonia valde vsitata erat apud Iudęos paulò ante tēpora Christi, & Christo viuēte. 4. Reg. 60.c.2.A
Simonia secundum iura, potius attenditur in his, quæ præcedunt collationem rei spiritualis, quàm in eis, quæ sequuntur. 4. Reg. 88.c.2.C
Simonia realiter, vel mētaliter nō cōtrahitur, nisi interillos, qui spiritualia vēdere nō possunt: qa non sunt dñi, Deus autem dñs est omnium, & ideo cū Deo nō cōmittitur simonia. Mat. to.3. 15.c.4.k
Acquirens per simoniam aliquam pecuniam non est dñs illius: sed mox talis pecunia accepta ptinet ad ecclesiā. Et non pōt illā retinere ipse suscipiens sine graui periculo animę. extra de simo. c. de hoc. & c. audiuimus. & c. consulere &c. sed debet facere restitutionem illi ecclesiæ, in qua volebat habere bñficiū. Si autē talis sit per simoniā ordinatus, debet recipiēs pecuniā illam dare ecclesiæ cathedrali, de cuius diœcesi est ille, q promotus est. Sed de pecunia accepta à monasterio ab aliquo, vt in tale monasteriū reciperet, restituitur danti, & ille trāsit ad aliud monasteriū. Secus tñ, si solus abbas, vel aliquis de monasterio deliquisset. Nam tunc maneret in ipso monasterio, cui data est. Matt. tom.3. 23.c.4.F
Acceptum per simoniam qn̄ restituendū sit in duplo, vel quadruplo in foro contentioso, & non in foro conscientiæ. Matt. to.3. 24.c.2.A
Simoniam cōmittit vendens tēporale annexum spirituali: quia qn̄cunque aliqua coniuncta sunt, qui vnum vendit neutrū inuenditū relinquit. i. vtrunque vendit. 1.q.1.c.cum autē. Matt. to.3. 240.c.1.B
Propter simoniam, & notorium concubinatum possunt licite a clericis auferri decimę. Matt. to.6. 220.c.2.A

Simoniacus.

Quod simoniacus non faciat rem suam, non prouenit ex iure naturæ, sed ex institutione ecclesiæ. 4. Reg. 61.c.2.B
Pœnas simoniacorū nō incurrit Papa, q̄uis possit esse simoniacus: si vēdit res sacras. Mat. to.3. 15.c.4.k
Cōtra simoniacū cōpetit repetitio. extra de simonia c. veniens, & c. de hoc. Similiter & contra vsurariū. extra de iure iur. c. debitores. Mat. to.3. 21.c.1.B
Contra simoniacos. Mat. to.5. 232.c.1.B
Simoniacus etiam occultus in beneficio, nō facit fructus suos, & tenetur ad restitutionem fructuum perceptorum, qui conuerti debent in vtilitatem illius ecclesię, in qua obtinuit beneficiū simoniace, & ratione, cuius decimas recipit. Similiter & concubinarius notorius. Matt. to.6 61.c.2.B

Simonides Poeta

Musicus, siue lyricus, sub Manasse rege Iudæ floruit, anno ab orbe condito quater millesimo quingentesimo vigesimo: floruit simul Archilochus, & Aristoxenes, regnāte apud Romanos Romulo. Gen. 27.c.4.H

Simplex.

Vocatur quod vnum est, & simplicitas cordis est vnitas intentionis. 1. Paralip. 338.c.1.D
In eo, in quo est minus simplex, potest esse simplicius. 2 Paralip. 84.c.3.G
Simplex partes non habet, licet conditiones habere possit. Matt. to.4. 233.c.1.C
Simplicia minus inter se differre nequeunt, quam specie. Parado. 58.c.4.H

Simplicitas.

In spititibus habet se, sicut quantitas in corporibus. 2. Paralip. 30.c.3.I
Simplicitas conuenit Deo. Matt. to.6. 73.c.4.K
Simplicitas dupliciter accipit̄. Vno modo pro ignorantia: alio modo propriè, vt valet tantum, ac sine dolo, vel sine plica, vel sine duplici corde. Mat. t.3. 249.c.1.A
Simplicitas absq; prudētia facile decipitur. Mat. to.3. 249.c.1.E
De simplicitate columbina. Matt. to.3. 249.c.1.B

Simulare

Superabundantē sanctitatē peccatū est. Mat. to.4. 130.c.4.H

Simulatio.

In simulatione nō est peccatū si nō p̄iudicetur alicui. 1. Reg. t.2. 62. c.1.E

Simulator. Simulatum.

De simulatoribus. Leui. 185.c.1.D
Simulata sanctitas duplex est peccatū. Mat. to.1 29.c.3.F. Matt. to.4 132.c.1.D. Matt. to.6.23.c.4.H

Sin.

Desertum Sin erat duplex. Num. tom. 2. 178.c.4.G

Synagoga

Idem est, quod multitudo congregata. Exo. to.2. 183.c.4.F
Lex ciuilis immunē fecit synagogā Iudęorū ab onere hospitij, & idē dicendū de domo sarracenorū: q̄ vocat̄ Mesquita vulgariter. 1. Reg. to.1. 141.c.1.E
In synagogis consueuerunt Iudęi cōuenire ad orandum, & ad audiendum verbum Dei, & maxime diebus festiuis, vt sabbathorū. 4. Reg. 38. c. 2. E. Mat. to.1. 270.c.1.B. Matt. to.3. 10.c.2.D
Christus in synagogis prædicabat multis de causis. Mat. to.3. 218.c.3.G. Mat. to.4 68.c.1.C.
Synagoga non habet fructum. Matt. to.5. 242.c.1.E
Cōsuetudo erat apud Iudæos, vt quolibet sabbatho cōgregarent̄ in synagoga, & ibi primū legebat̄ lectio de lib. Moysi, & de lib. Prophetarū, & post lectionē prędicabat aliquis ad plebem. 4. Reg. 38. c. 3. F. Mat. to.6. 168.c.4.H. Et qui præerat synagogæ, dicebatur princeps synagogę, vel archisynagogus. Matt. to.6. 169.c.3.K
Synagoga dupliciter accipitur. Vno modo pro domo orationis, in quam conueniebant Iudæi diebus sabbathorum, & alijs festiuitatibus, & orabāt ibi, & audiebant lectionem ex li. Moysi, & prophetarū. Act. 13. & 15. Alio modo pro congregatione hominū, vel cōsilio, vbicūq; sit. Mat. to.6. 246.c.4.F

Sinai mons.

Alio nomine vocatur Oreb. Exo. t.1. 114.c.3.K. & 138.c.4.F
A Sinai mōte nō recesserunt filij Israel vsq; ad mensem secundū anni secundi, die vigesima eiusdem mensis, vt patet Nu. 10. Exo. to.2. 151.c.4.k
In monte Sinai manserunt Israelitæ per annum integrum demptis decem diebus. Leui. 5. c. 4. G. Num. tom. 1. 114. c.2.E. Et recesserunt ab eo die vigesima mensis secundi anni ab exitu de Aegypto. Et in isto tempore data sunt præcepta, quę habentur in Exodo, à c.20. Et quæ habentur in toto Leuitico, & in libro Numerorum vsq; ad c. decimū. Et omnia præcepta, quæ habentur in Leuitico, data sunt post erectionē tabernaculi intra mensem, & dimidium: sed non eodem tempore data sunt, nec in eodē loco. Leuit. 358.c.3.G

Sinapis.

Grano sinapis assimilatur sacra scriptura. Matt. to.4. 58.c.1.C
Synderesis non sinit malè viuentes suis sceleribus frui, sed de malis tristantur. De statu an. 4.c.2.E
Per granum sinapis possunt intelligi doctores sacræ

Universidad de Deusto
Biblioteca

scripturæ, potest etiã intelligi Christus. Matt.to.4. 58.c.1.C. Similiter, & ecclesia militans. ibid. 58.c. 2.A. Similiter & fides. ibidem.

Synderesis Quid sit. Paralipomenon.87. col.4.I

Synderesis non sinit malè viuẽtes suis sceleribus frui, sed de malis tristantur. De statu an. 4.c.2.E

Sindon. In qua primò vir iacuit cũ vxore in lege Moysi, nõ lauabatur: sed seruabãt sub custodia diligenti, & à testibus tenebatur, vt esse posset in testimonium. Mat.to.7. 306.c.4.k

Synecdoche. Per synecdochen multoties loquitur sacra scriptura.Leui. 296.c.3.F

Synodus vniuersalis Legitimè cõgregata non est realiter ecclesia vniuersalis, sed solũ per repræsentationẽ sufficientẽ, vt patet ex superscriptionibus, quibus vtũtur generales synodi: in hac forma: Sacrosancta synodus generalis in Spiritu sancto legitimè cõgregata concilium generale faciens, ecclesiam vniuersalẽ repræsentãs. Defenso. 29.c.1.D

Singulare. Singularia cognoscunt Angeli, & substãtiæ separatæ per formas influxas à formis factiuis, quæ sunt similitudines formarum factiuarum. Matt.to.7. 209.c.1.D

De duobus modis, quibus intellectus se determinat ad singularia. Matt.to.7. 210.c.2.D

Sensus cognoscit singularia cũ cõditionibus singularitatis. Matt. to.7. 210.c.4.F

Singulare dupliciter accipit vno modo pro indiuiduo, vt est indiuiduũ distinctũ p materiã &c. Alio modo pro incommunicabili, & sic intellectus est quid singulare. Similiter & species, per quã fit intellectio. Matt.to.7. 199.c.1.E

Intellectꝰ cognoscit singularia ĩdirecte, & p reflexionẽ, & hoc ĩ hac in vita. Nã aĩa separata intelligit singularia p spẽs vniuersales determinãdo se duobus modis ad q̃dã eorũ, & nõ ad oĩa. Mat.t.7.214.c.1.B

Sinistra. Quid per sinistrã, & dextrã significetur. Matt.20. Matt.to.5. 192.c.4.K

Sintagma Græca dictio est, q̃ doctrinã, vel ordinem significat. Gen. 35.c.4.F

Sinus. Dicitur spatium occupatum inter brachia. 2.Reg. 68.c.3.F

Sinus abrahę. Est iuxta locũ dãnatorum, vel est vnus locus cũ illo p cõtinuitatẽ, vel cõtiguitatẽ. Matt. to. 7.169.c.2.A

Sinꝰ Abrahę multipliciter nũcupat. Mat.t.7.259.c.3.k

Sinus Abrahę est nunc cęlũ empyreũ, & ideo sinus Abrahę nunq̃ desinit esse, desijt tñ esse Lymbus sanctorum. Matt.tom.7.264.c.1.A.& 267.c.3.H

De sinu Abrahę, & quare sic dictus sit. Et de descendentibus ad ipsum. Parad. 108.c.1.A. & seq.

Sinus Abrahę quomodo differat a Lymbo puerorũ Parado. 109.c.1.A

Sior In Hebræo est nomen appellatiuũ, & significat fluuium. 1.Paral. 146.c.1.B

Sirena De syrenis, & earum cau. Iosue tom.1. 11.c.2.E

Syria. Generaliter ipsam accipiendo, & nõ, vt sacra scriptura accipit, magnas continet prouincias. Nam in capite Syriæ sita est Capadocia, quæ habet ab oriente Armeniam, ab occasu Asiam minorem, a septentrione treuisanios campos, & mare canericum, & a meridie taurum mõtem. Gene. 6.c.3.I

Syria cõprehendit totam terram, quæ est a flumine Tigri vsq; ad Aegyptum, largè sumendo Syriam, & habet ab oriente Tigrim, & a meridie sinum Arabicũ, ab occasu mare Mediterraneum, & ab Aquilone Armeniã, & Capadociam. Et hęc Syria in plures partes diuiditur. Nã prima Syria est, quæ inter Tigrim, & Euphratem protenditur in longum, & in latum a monte Tauro vsque ad sinum Arabicũ, & ista vocat Mesopotamia. Gen.63.c.2.D

Syria generaliter dicta est magna quædã terra intercepta inter flumẽ Euphratẽ, qđ est in oriente, & inter mare nostrũ, quod est ab occasu, & à Septentrione protenditur à ciuitate Detusa, quę à confinio Capado cię & Armenię sita est, non procul à loco, in quo Euphrates nascitur, vsq; in Aegyptũ, & extremum sinum Arabicũ &c. Et habet multas prouincias. s. Comagenã, Palęsthinã, Phęnitiã. Alio modo capitur specialiter pro quadã prouincia, in qua est Mesopotamia. Alio modo pro quadã terra, in qua est Damascus ciuitas Metropolis. Et ista est meridiana ad terrã Chanaan. Et alia, in qua est Mesopotamia, & ista est orientalis, vt habetur. Gen. 29. Gen. 283.c.3.I

Quando sacra scriptura facit mentionem de Syria, non capit Syriam large, sed alio duorum modorum. Gen. 283.c.4.F

Illa Syria, cuius caput est Damascus, de qua Isa.7. Ad austrãlem partem est terræ Chanaan cõtra Aegyptum, & Arabiam. Alia est ad Septemtrionẽ, in qua est Mesopotamia inter Tygrim, & Euphratem. Gen. 388.c.1.B

Syrię descriptionem. 1.Reg.to.1. 5.c.1.E

Syria a parte orientali habet Chaldęam, & Mesopotamiã, & ab occidenti habet mare Mediterraneũ, & a meridie habet terrã Chanaan, vbi est Iibanus. Et in ista Syria est Damascus ciuitas, quæ est caput Syriæ. 3.Reg. 93.c.4.G

Syria duplex. s. Syria Soba, & Syria Damasci. 3.Reg. 102.c.1.E

Syria est magna regio cõprehẽdens sub se multas regiones particulares. Nã in Syria est tota regio Iudęorum, Philisthinorũ, Amonitarũ, Moabitarũ, Idumęorũ, Damascenorũ, & multę alię gẽtes. Et ponunt decẽ Syriæ, q̃ referunt. Mat.to.4.140.c.3.G

Propter ignorantiã significationis huius nominis, Syria, sępius errãt multi circa intellectũ sacrę scripturę, eo qꝺ sępe fit mẽtio de Syria in veteri & nouo testamẽ. quia aliquãdo accipitur generaliter, & aliquãdo specialiter pro diuersis partibus eius. Matt.to.1. 271.c.2.C

Syria generaliter accepta cõprehendit totã terram, quę est a flumine Tygri vsq; ad Aegyptũ, ab oriẽte habens Tygrim, a meridie sinum Arabicũ, ab occasu mare Mediterraneũ, ab Aquilone Armeniã, & Capadociam. Et ista Syria diuiditur in decẽ Syrias, quarũ quęlibet solet vocari Siria in sacris literis; & propter istã æquiuocationẽ decipiuntur plurimi putantes semper esse eandẽ Syriã, de qua loquatur sacra scriptura. Et istarũ Syriarum diuisio incipit ab Aqlone: ita qꝺ prima sit magis Aquilonaris, q̃ secunda in totũ, vel in partem, & sic consequẽter quousq; veniatur ad vltimã: quę est maxime Meridiana, & appropinquat Aegypto. Et oẽs istę Syrię describuntur per ordinem: sed modus communis accipiendi Syriam, est pro quarta Syria. s. pro Damascena. Matt.to.1. 271.c.2.C

Syria, q̃ est terra Palęsthina, est illa, cuius Metropolis est Ieruſalẽ cũ oĩbus terris, & mõtanis vsq; ad mare mortuũ ab Oriente. Et extendit vsq; ad desertũ Cades barne. Et ista Palęsthina strictè dicit Iudęa, attribuẽdo parti nomen totius. Mat.to.1.271.c.3.I

Syra lingua. Est multũ cõformis Hebræę, & totidẽ literas habet, scilicet viginti duas eiusdem soni, solum differentes in figuris. Matt.tom.3. 228.c.4.I

Syri. Differunt ab Assyrijs, licet aliquãdo sacra scriptura Syria pro Assyria, & Syros pro Assyrios, dicat. Syria regnũ propinquum est Ieruſalem, cuius caput Damascus est: hæc Syria semper aduersa fuit regibus Iuda, & Israel: & est magis meridiana, q̃ Assyria, & minus oriẽtalis. Ge.6.c.3.I

Syris, & Palęsthinis familiare est loqui in parabolis. Matt.to.5.

Syri descendunt ab Aram filio Sem. Nam apud Hebræos Syria dicitur Aram. Gen. 53.c.2.D

Sistere. Hoc verbũ sisto, sistis, statui, significat præsentare. Matt.to.5. 1.c.3.k

Sistrum Sistra dicuntur esse instrumẽta de ligno rotulas quasdam volubiles de ferro habentia, & cum illa moueantur, cõcutiuntur rotulæ ferreæ, & reddunt concordem harmoniam, & vocãtur nostro idiomate, sonaias. Alij dicunt, qꝺ sistra sunt duæ particulæ ferreæ concauæ, quæ cum manibus teneantur, concutiuntur, & sonitũ reddunt, & vocantur vulgariter terrenumellas. Alij dicunt, qꝺ sit instrumentum habens tres chordas. 1.Reg.to.2. 47.c.4.k

Sitire. Potus datus sitiẽti dicitur opus opus misericordiæ tripliciter. Mat.to.7.110.c.4.G

Sitis, Fames, & cæterę passiones, quę cõsequuntur naturã humanam, fuerunt in Christo. Parado. 43.c.4.H

Situs: Non debetur corpori ratione suarum quantitatum. Matt.to.4. 245.c.2.D

Situs non cõpetit corpori propter formã substantialem, neque propter materiam, sed propter quantitatem dimensiuam. Matt.to.4. 245.c.2.E

De situ portus Iope maris Galilęæ, montis Oliueti, & montis Sion. Matt.to.5. 248.c.4.K

De situ sinus Abrahæ. Matt.to.7. 169.c.2.A

De quadruplici situ inferni. Matt. to.7. 169.c.3.H

De situ Lymbi puerorum, loci Purgatorij, & sinus Abrahæ. Mat.to.7. 169.c.4.H

Omnes situs cœli sunt æquales. Matt.to.7.143.c.3.F

Smaragdus lapis.

De smaragdo lapide. vide in dictione, Lapis. Exod. tom. 2. 64.c.4.K

Soba. Prouincia quędam est in Syria apud Euphratem ex parte septemtrionali terræ Israel. 2.Reg. 50.c.3.G

Soba potius est nomen ciuitatis quàm regionis. 1.Paralipo. 207.c.1.B

Socoth. Dictio Hebraica, tabernacula significat. Genesis. 336.c.1.E

Socoth non erat in Aegypto, vel quia erat in Arabia, vel licet esset in Aegypto, erat terra deserta, & depopulata. Exod.to.1. 93.c.4.K

Duæ vrbes dictæ socoth fuere, quædam in Aegipto, & quędã in terra promissionis. Nu.to.2. 177.c.3.I

Socoth nomen est duarum ciuitatum, quarum quędam erat in sorte Gad, & altera in sorte Iudæ. 1. Parallp. 63.c.3.F

Socoth beuoth. Nomen erat Dei Babyloniorũ. Et aliqui dicunt, qꝺ Deus ille erat in modum gallinæ habentis sub se pullos. 4 Reg. 170.c.4.F

Societas. De cõditione societatis inter mercatores. Matt.to.7. 62.c.4.H

Socrates Illud dictũ Socratis, Hoc tantũ scio qꝺ nihil scio, quod & pro se adducit Hieronymus, intelligitur, qꝺ nihil sciebat pfectè, & hoc verum est: quia nullã veritatem quãtumcunq; minimam potest aliquis perfectè cognoscere in via: quia nullius rei differentiam cognoscimus, neq; propriam passionem: sed solum habemus quãdam viam inuestigatiuam. Gen.29.c.2.B

Socratem, & Platonem, & alios multos fuisse saluos in lege naturæ, dicunt quidam. Gen. 11.c.2.C

Socrates fuit primus inter Philosophos Græcos, qui asseruit animas esse immortales, ante quem rara, aut nulla philosophia fuit: post eũ Aristoteles, & Plato, & cæteri tenuerunt animas esse immortales: sed qꝺ anima posset reuniri formaliter alicui post mortem, crediderunt esse impossibile. Exod. tom. 1. 280.c.3.F

Socrates necatus est veneno ab Athenienſibus: quia noluit iurare p Iouẽ, & Appollinẽ, tanq̃ per Deos: sed tanq̃ per lignũ, vel lapidẽ. Exo. to.2. 101.c.3.F

Cum Athenienses Socratem veneno publicè necare vellẽr, & hoc vxor eius cognosceret, plorans clamauit: O domine mi: qui innocẽs moreris. Ad quã Socrates tace, inquit, qm̃ melius est innocentẽ, q̃ nocẽtem mori. Deut.74.c.1.A. Para.35.c.4.A

Socrates per artem speculorum vidit draconem existentẽ in monte, qui deuorabat homines: & tamẽ eum nemo videre poterat. Matt.tom.1. 238.c.4.G

Socrus Petri. Sanatio, de qua Matt.8.nõ fuit facta immediatè post curationem pueri Centurionis: sed post sanationẽ hominis obsessi à dęmone in synagoga, vt probatur ex tribus. Matt.to.3.143.c.3.G. Et Christus venit in domum socrus Petri, vt ibi hospitium haberet propter multa. ibid. 143.c.4.I. Et curatio illius a febri fuit miraculosa, vt probatur. ibid. 144.c.1.E. Et tetigit manum eius, ad ostendendum, qꝺ per virtutem suam sanabatur ægritudo, & non opere naturali, & ad leuandum ipsam: quasi nihil esset. q.d. surge: nihil est. Matt. to. 3. 144.c.2.C

Sodoma. Vbi Sodoma erat, & aliæ ciuitates, nunc est mare mortuum. Genesis. 80.c.3.K

Quare in subuersione illarum quatuor ciuitatum solum fiat mentio Sodomę, & Gomorrhæ. Gen.13. Genesis. 80.c.4.K

Sodomam, & Gomorram subuersas fuisse nedum populos multis rationibus probat. Gen. 81.c.1.C

Sodomorum vallis tota, quæ 1ex leucas habebat latitudinis, & per totam longitudinẽ suam operta est aquis, quas mare mortuum vocant. Et aquas illas, vel Deus effudit de nouo, facta subuersione, vel de inferioribus erũpere fecit, sicut in terremotibus sæpe contingit, qꝺ submersis aliquibus locis, aquæ appareant in locis, vbi fuerãt oppida, vt dicit Seneca in lib. Naturalium qõnum. Gen. 81.c.2.B

Ante Sodomorũ subuersionẽ in valle illa erãt multi putei bibituminis, in quibus corruerũt multi debellantibus, qui nesciebãt regionẽ illam. Gen.14. Et post subuersionem in lacu illo est bitumen, & inde colligitur ex aquis: quia illud enatat ex inferioribus partibus puteorum. Et illud bitumen est optimum: quod vocatur Iudaicum. Gen.81.c.3.G

Sodomorũ regio incipit à parte septemtrionali terræ promissionis, & decurrit cõtra meridiem per vallem, sicut fluit Iordanis. Et principium terręSodomorũ erat non lõge à Iericho vsq; ad meridiẽ, & inde extenditur contra desertũ Pharan, quod est in parte meridiana terręChanaan. Ge.83.c.1.B

Sodoma erat in parte orientis terræ promissionis in confinio oriẽtis, & meridiei. Gen. 265.c.2.B

Sodoma erat metropolis aliarum ciuitatum. Gen. 265.c.1.E

De Sodomorum regione, quid dicat Cornelius Tacitus,

Universidad de Deusto
Biblioteca

citus, qd Solinus, & quid Iosephus. Gen. 270.c.3.G
Sodomæ subuersio fuit facta vno anno ante natiuitatem Isaac, & ante Christi natiuitatem per mille nongẽtos, & duos annos. Gen. 270.c.3.k
Sodoma, & Gomorrha erãt in cõfinio lateris oriẽtalis, & meridiani terrę Chanaan. Ios. to. 1. 66.c.4.H

Sodomia. Quod ad sodomiæ, vel bestialitatis peccatũ aliquis inclinetur, potest contingere tripliciter. Exo. to. 1. 238.c.4.H
Sodomia est coitus super omnes magis illicitus, vt probatur. Leu. 209.c.4.k. Et in hoc peccato, quo ad infamiam grauius est pati, quàm agere. Et similiter maius peccatum est cæteris paribus, vt probatur. Leu. 210.c.1.C
Sodomiticus coitus deterior est, q̃ bestialis, licet oppositum dicat sanctus. Tho. dicens sic: In peccatis cõtra naturam, illud est maius, quod magis pertinet ad commissionẽ, q̃ quod consistit in omissione. Et ideo peccatum mollicici dicitur esse minus graue q̃ cætera. Vnde dicendum, q̃ fm naturã maius peccatũ est bestialitas, q̃ sodomia: quia est maior variatio speciei. Tamen nos non ita abhorremus, cum audimus bestialitatem, sicut cum audimus sodomiam. Item quia ibi non infamatur dignitas naturę humanæ in patiendo: sicut in actu sodomiæ. Leui. 211.c.3.k. Matt. to. 2. 172.c.2.E
Vitium sodomiticum nimis viguit inter hebræos. 4. Reg. 232.c.1.A
Sodomię vitium erat inter Israelitas, cum essent idolatræ. 4. Reg. 240.c.2.B
Sodomitice agens, similiter & bestialiter agens causat diuortiũ: similiter & vir patiens sodomiticè, sed non ita, sicut agens. Matt. to. 5. 104.c.3.F
Sodomiã vocat Aristoteles peccatũ bestiale. 7. Ethi. c. 7. Et vocatur sic à Sodoma: propterea qa Sodoma fuit prẽcipua inter quatuor ciuitates, quæ destructæ sunt. Et vbi maior enormitas fuit, & istius delicti grauitas refertur. Mat. to. 2. 169. c.1.E
In sodomia possunt assignari eædẽ causæ, quæ assignabãtur generaliter in peccato bestiali: particulariter tñ istud peccatũ potest ex multis ꝓuenire. Primo ex assuetudine à parua ætate. Secundo ex prauitate naturæ. Tertiò ex cœlesti influentia. Quartò ex ægritudine. Quintò ex ociò. Sextò ex abundantia bonorum temporaliũ. Mat. to. 2. 169.c.3.F
Sodomiã docuit Orpheus Thraces, de quo Ouidius Meta. lib. 10. Gen. 267.c.2.D
Coitus fœminę cũ fęmina est vitium sodomiticum, licet cõmuniter nõ vocetur sic. Et de hoc intelligitur illud. ad Ro. 1. Nã & fœminę immutauerũt naturalẽ vsũ. Mat. to. 2. 170.c.1.B. Sed de hoc coitu raro facit mentionẽ scriptura, tum quia rarior est; tum quia non consequitur per eũ id, quod per alios: qui coitus, & si sit grauis, quia cõtra naturã: non est tñ ita graue, sicut vitiũ sodomiticũ viri ad virum. Mat. to. 2. 170.c.2.C. Et contra istud peccatum fœminæ cum fœmina, neq; lex diuina, neq; lex humana pœnam posuit. Mat. to. 2. 170.c.3.H
Sodomiticum vitium masculi cum masculo fecit, vt Deus subuerteret illas quatuor ciuitates. Gen. 19. Et non solũ puniuit sodomitas, sed etiam mansit in exemplũ oĩbus sęculis, subuersis ciuitatibus eorũ, & facto mari, in quo cõtra naturam sunt omnia &c. Postea verò iussit Deus puniri hoc delictũ pęna lapidationis. Leui. 20. Et lex ciuilis punit hoc delictum pœna capitis. C. ad l. Iuliã. de adulterijs. l. cũ vir. Nã leges contra tales armantur. Et propter tale vitium tempestates, & pestes aduenire dicuntur, vt ostendit Imperator in Authen. ne luxurientur homines contra naturam. colla. 6. Lex vero canonica punit hoc vitium sic. Nam si sit clericus, deponitur. Si laicus, excommunicatur. extra de excessib. prelatorum. c. clerici. Matt. to. 2. 170.c.3.I
Ex coitu sodomitico maris cũ fœmina extra vas debitũ nõ causatur affinitas, vt patet. 35.q.3.c. extraordinaria. Et dr extraordinaria pollutio, si in vase altero cognouit, vel si in vase naturali cognoscere voluit, & nõ valuit, ꝓpter impotẽtiã, qa claustra nõ erant aperta: sed facta est exterior effusio. Et si claustra aperta fuerint, & sublata virginitas, nõ tñ fuit effusio seminis, nec tũc causatur affinitas: quia affinitas fit per sanguinis cõmixtionẽ. sic dr in eodem cap. extraordinaria. vbi dr, q̃ si cognosceretur fœmina à viro suo in vase non naturali, q̃ impedirentur omnes cognati eius contrahere cum illa fœmina, si dissolueretur matrimonium inter eos ex aliqua causa, propter enormitatem criminis. Matt. to. 2. 172.c.2.B
Fœmina non tenetur consentire viro volenti eam cognoscere in vase non debito: imò si consenserit, peccat mortaliter peccato contra naturam. Patet ad Ro. 1. vbi Apostolus agit de coitibus contra naturam: Non solum, inquit, qui talia agũt, digni sunt morte, sed etiam, qui consentiunt facientibus. Et non solum est peccatum, sed peccatũ valde detestabile, vt patet. 35. q.c. extraordinaria. Et est peius, q̃ coire cũ matre, vt dicit Augu. Mat. to. 2. 173.c.1.A. Et illud vitium deterius est cum coniuge, q̃ cum merettire. Matt. to. 2. 173.c.3. G. Istud tamen non est ita graue crimen, sicut coitus masculi cum masculo. Et masculi patientis grauius est, quàm masculi agentis. Mat. to. 2. 173.c.4.F

Sodomitę. Vltra hoc, q̃ peccabãt peccato cõtra naturam, multis alijs vitijs erant irretiti. Et specialiter erãt pauperibus immisericordes, vt dicit Rab. Salomon narrans, q̃ quędam puella dum daret panem pauperi petenti, ex mandato ciuitatis nudata fuit, & melle delibuta toto corpore estiuo tempore in foro apibus, & muscis exposita fuit, vbi cum grauiter torqueretur, clamauit ad Deum contra gentem illam, & exaudita est. Gen. 265.c.1.A
De sodomitarũ statu in subuersione, ab aliquibus dubitatur: quia aliqui eorũ potuerunt in ipso mortis cruciatu pœnitere: sed difficile videtur, nec verisimile, licet muniri possit autoritate Hieronymi dicentis, nõ omnes moriẽtes in mari rubro de ęgyptijs æternaliter perditos; & Bernardi dictum in 2. Speculi virginum de clerico quodam, qui volens ad quandam monialem secretum habere concubitum, in ipso ascensu ad lectum a dęmone præfocatus est. Et tamen cõtritus est in ipso cruciatu aliquantulum durante. Gen. 270.c.4.D
Sodomitas posse conteri de peccatis in medijs cruciatibus, nemo ambigit, dicit Auctor. Sed q̃ aliqs eorum fuerit factus saluus, non videtur verisimile: nec factum fuisse, existimo, inquit ipse, vt probatur. Gen. 270.c.4.k
Sodomitarum paruulos omnes æternaliter perijsse probatur. Gen. 271.c.1.C
Sodomitarum peccatum vigebat iuxta diluuiũ, & hoc significat illud Gen. 6. corrupta est terra corã domino. Gen. 37.c.1.B
An sodomitæ omnes perierint morte æterna, non constat, licet aliqualis præsumptio sit, quòd sic. Exo. to. 1. 89.c.2.A
Paruuli sodomitarum puniti sunt sine culpa, in temporalibus bonis, scilicet in vita corporis &c. Et ista punitio fuit eis ad vtilitatem spiritualium bonorum &c. vt habetur. 1. q. 4. c. paruuli sodomitarum.

rum. Matth. tom. 2. 237.c.2.A
Sodomitorum peccatum fuit grauissimum propter multa. Mat. tom. 3. 246.c.2.A

Sol. Solis motus cessabit à die iudicij in perpetuum: sed stabit sol in oriente, & luna, in occidente, & cæteri planetæ secundum dispositionem à Deo ordinatam in locis suis &c. Immo, vt ꝓprie loquamur, tempus, in quo iudicium fiet, nec erit dies, neque nox: quia iam motus cęli cessabit. Gen. 19.c.4.F
Sol creatus fuit non in primo gradu Arietis, vt quidam dicunt: sed circa finem virginis, vel in principio libræ circa mediũ Septembris, quando cunctæ arbores fructus habent maturos. Gen. 7.c.1.C
Sol dicitur magnũ luminare, quia quodlibet aliorũ astrorum, & corporum elementarium, minus est illo. Gen. 7.c.3.k
Sol semper causat diem in aliqua parte mundi, non sic luna causat noctem, sicut sol diẽ. Gen: 7.c.4.F
Solem, & lunam fuisse a principio æquales in lumine, dicũt quidam Hebræorum, sed quia luna inuidit soli, & peccauit, diminuta fuit ī lumine à Deo. Gen. 232.c.4.F
Soli assimilatur pater, & lunæ mater. Gen. 350.c.1.B
Sol complet cursum suum in trecentis sexaginta quinque diebus, & quadrante diei. Exod. tom. 1. 70.c.4.F
Sol quomodo habeat causalitatem in hominis generationem. Exo. tom. 1. 268.c.2.E
Gymnosophistæ speculantur solem irreuerberatis oculis attẽtissime, & impune. Exo. to. 2. 162.c.2.A
Solis tãta est eleuatio versus perpendicularem in tomense Maio: sicut in toto Iulio per oppositum, vt prima pars Maij respondeat vltimæ parti Iulij, & pars postrema Maij, primæ parti Iulij: sed quòd mensis Iulij sit calidior Maio prouenit, quia non est tanta dispositio aeris in mense Maij &c. sicut in Iulio. Exo. tom. 2. 218.c.3.G
Solis motum perturbauit Deus tempore Iosue. cap. 10. & tempore Ezechiæ regis. 4 Reg. 20. & Isa. 38. Nec inconuenit, vt sic faceret. Leuiti. 195.c.4.F & 202.c.2.B
Per motũ solis duæ mensuræ temporis repertæ sunt, scilicet dies naturalis, & annus: dies per motũ raptus, & annus per motũ naturalẽ ipsius solis. Leui. 257.c.2.B
Solem appellauit Homerus patrem deorum, hominumque. Deut. 90.c.1.C
Gentiles appellabant solem, & lunam Deos. Deut. 90.c.1.D
De operationibus solis. Deut. 90.c.1.C
Solis statio cognoscebatur in omni horizõte tempore Ios. Nesciebant tamen Gentiles propter quid esset illa diuersitas, quæ nusquam vlq; tunc visa est. Similiter & retrocesio solis in horologio per decem lineas tempore Ezechiæ regis. 4. Reg. 20. & Isa. 38. Similiter, & solis eclypsis, quæ in morte Christi contigit ab hora sexta vsque ad nonam. Mat. 27. Deut. 146.c.1.E
Sol, & luna principalius influunt in hæc inferiora, q̃ alia astra: sol propter calorem, & luna propter humiditatem. Deut. 180.c.2.C
Solis statio, tẽpore Iosue, quomodo peruenire nõ potuit ad multas mũdi partes. Ios. to. 1. 120.c.2.D
Sol erat in occubitu, vel paulo ante, cũ petiuit Ios. vt non moueretur contra Gabaõ. Ios. to. 1. 180.c.1.E
Cum sol stetit ad preces Iosue, credendum est q̃ totamachina cęlestis steterit, vt probatur. Ios. tom. 1. 182.c.3. K. Si tñ state sole cæteri planetæ steterint, nullum inconueniens sequitur. Ios. to. 1. 185.c.4.k
Vel si sole stante per viginti quatuor horas, alij cęli mouerentur. ibid.
Solis statio, tempore Iosue, fuit circa medietatem Iunij. Ios. tom. 1. 184.c.2.D
Sol habet diuersam virtutem influendi, secundum q̃ est sub diuersis signis. Iosue to. 1. 184.c.1.E
Si quis diceret, q̃ stante sole ad præces Iosue, alij cęli moti essent, & postea Deus faceret alios cęlos stare quousq; sol motu suo æquaret ad motum eorum consequendo eos in statu, in quo fuerat, quãdo incepit stare, non conuenienter diceretur. Ios. tom. 1. 186 c.2.A
Motus naturalis solis necessarius est ad influentiam. Iosue tom. 1. 186.c.2.C
Cum sol tempore Ezechiæ regis retrocesit, omnia corpora cęlestia retrocesserunt, vt non turbaretur ordo. Iosue to. 1. 186.c.3.H
Stante sole, & alijs astris, necesse erat aliam esse complexionem temporis, & habitudinem rerum, quã fuisset primo. Ios. to. 1. 186.c.3.k
Sol habet quatuor quartas, fm latitudinẽ sui motus, in quarum qualibet habet vim cõfortandi vnam ex quatuor qualitatibus primis cõtrarijs sup alias. Ios. to. 1. 188.c.3.k. Et ex quatuor quartis declinationis solis fm quas confortantur prædictæ qualitates, nominãtur quatuor tempora anni. Ios. to. 1. 188.c.4.F
Sol in circulo suo habet quatuor quartas, fm quas declinans, causat quatuor varietates cõbinationũ qualitatum in rebus secundum successionem tẽporũ, discurrendo quartas illas. Ios. to. 1. 197.c.1.E
Si sol maneret immotus totaliter, nihil posset gigni, aut corrumpi; quia nunq̃ esset alteratio fm cõtrietatẽ qualitatũ, q̃ necessariò presupponit ad generationẽ, & corruptionem. Ios. to. 1. 197.c.2.A
Ois virtus influxiua est ferè a sole. Ios. to. 1. 197.c.3.G
Stante sole tempore Iosue, nõ cessauit totaliter esse tempus. Iosue to. 1. 197.c.3.H
Per solis motum fiunt dies & horæ, nõ tñ principaliter sed tanquam per instrumentum: nam principaliter fiunt per primũ mobile. Ios. to. 1. 200.c.2.B
Sol apud poetas habet quadrigã, quia habet quatuor equos. s. Eoum, Aethonem, Pyroum, & Phlegonem, & luna habet bigam. 3. Reg. 93.c.3.H
Sol circuit totum cęlum de puncto ad punctum, in viginti quatuor horis, & parũ plus. 4. Re. 203.c.4.h
Solis retrocessionem tempore Ezechię cognouerunt omnes gentes. 4. Reg. 203.c.4.H
Solis retrocessio quomodo facta fuerit tẽpore Ezechiæ, 4. Reg. 204.c.1.C
In solis retrocessione tempore Ezechiæ quid apparuerit in aliis regionibus in diuersitate diei, & noctis præter consuetudinem naturalis cursus solis. 4. Reg. 204 c.3.F
In statione solis tempore Iosue dies fuit quasi duplicatus, & dies sub Ezechia in retrocessione solis habuit decẽ horas præter cursum solitum, & tamen non apparet ex hoc, quis fuerit maior dies. 4. Reg. 205.c.1.C. Dicendum tamen, q̃ dies sub Iosue fuit maior. ibidem.
Solis retrocessionem intellexit Ezechias, non tamẽ solis descensionem, quod erat etiam maximũ miraculum, s. q̃ sol transiret versus occidentem subito per arcum quinq; horarum, quæ faciunt decem lineas vmbræ. 4. Reg. 205.c.1.E
Miraculum de solis statione volebat facere Deus ad ostensionem gloriæ suæ, multis diebus prius quã factum fuerit tempore Ezechiæ: nam Isaias sollicitauit Achaz, vt peteret istud signũ. Isa. 7. 4. Reg. 205.c.2.C

Statio

Universidad de Deusto Biblioteca

Statio solis nullum est miraculum, quia potest fieri per hoc q̃ Angeli mouẽtes cœlũ cessent mouere, similiter nèque retrocessio solis. 4. Reg. 205. c. 3. F

Solis retrocessio non est mirabilis nisi inquantum est insolita. Et tamẽ quocunque modo se habeat, mirabilior est, quàm statio. 4. Reg. 205. c. 4. F

Vt solis transitus esset subitaneus, quis modus esset in motibus cœlestibus. 4. Reg. 205. c. 4. I

Proportio velocitatis motus solis naturalis ad motum raptus est quasi sub trecente cupla sexagecupla, quia quotidie mouetur sol ab occidẽte ī oriẽtem &c. fere vno gradu. 4. Reg. 205. c. 4. K

In solis retrocessione tempore Ezechiæ non solum cœlum solis, sed omnes cœli moti sunt ab occidente in orientem. Et tamen de primo mobili nõ est necesse hoc dicere, sed q̃ quieuerit &c. vel si aliquo motu moueretur, dicendum est, q̃ mouebatur ab occidente in orientem. 4. Reg. 206. c. 2. C. Vel dicendum, q̃ cẽteri cœli steterunt, dum cœlum solis retrocederet, & reuerteretur ad idem punctum. 4. Reg. 206. c. 3. I

In solis statione tempore Ioſue, cętera etiam astra steterunt. 4. Reg. 206. c. 4. F

Soli dabant gẽtiles vnicum currũ & quatuor equos, & istos suspendebãt coram ipso, vel ponebatur ipse super currum, qui trahebatur a quatuor equis. Et ratio, quare quatuor equi attributi sunt ipsi soli, venit a philosophis, & fuit propter duo: Primo, propter quatuor partes diei, & ideo conditiones illarum quatuor partium imposuerunt nomina equis solis. Nam vocantur isti equi Eous, Aethõ, Pyrous & Phlegon. Secũdo propter quatuor partes anni. 4. Reg. 233. c. 4. K. Similiter propter quatuor conditiones solis &c. Et lunæ dabant bigam propter duas qualitates lunæ, scilicet, humidum & frigidum. 2. Paralip. 13. c. 3. H

Sol stetit immobilis spatio fere vnius diei Ios. 10. & Eccles. 46. Et retrocessit contra ordinem solitum per decem lineas vel gradus horologij. 4. Reg. 20. & Eccles. 48. & Isai. 38. Mat. to. 2. 248. c. 2. D

Solem oriri super cęlum & terram beneficium Dei dicitur. Matt. to. 2. 254. c. 2. D

Explicantur sex modi, quibus sol possit oriri super bonos & non super malos, & tamen Deus ex magnitudine clementiæ suæ facit eum oriri super bonos & malos. Matt. to. 2. 255. c. 1. D

Solis radijs non est nisi quandiu gignitur. Matt. to. 7. 132. c. 4. K

Motus solis naturalis completur in trecentis sexaginta quinq; diebus, & quasi quarta parte vnius diei. Matt. to. 2. 248. c. 2. C. Defen. 50. c. 1. A

Solis obscuratio, tempore passionis Christi, fuit miraculosa. Matt. to. 6. 299. c. 4. H

In die Iudicij non erit inconueniens dari signum in sole & luna, quãtum ad motũ. Mat. to. 6. 300. c. 1. E

Sol & luna in die Iudicij erunt in oppositione potius quàm in alia habitudine, vt verisimilius creditur. Matt. to. 7. 143. c. 4. F

Quomodo stet, q̃ sol obscuretur, & luna non det lumen suum, quia hæc non possunt esse simul. Mat. tom. 6. 300. c. 3. F

Sol pertransit vnũ signum in triginta diebus & decẽ horis, & quibusdã minutis horæ. Defen. 45. c. 2. C

In quibus temporibus accider solis & lunæ obscuratio circa iudicium. Matt. to. 6. 300. c. 4. F

In quocunque puncto cœli super orizonte potest sol videri ab hominibus, qui sunt inter extremum orientis & occidentis. Matt. to. 6. 301. c. 1. C

Sol est pater & fons vitæ, tam in animalibus, quàm in plantis. Defen. 49. c. 4. H

Obscuratio solis circa diem Iudicij durabit plusquã. 2. aut. 3. horas. Matt. to. 6. 131. c. 2. A

Motus solis, ad hoc q̃ compleatur, non exigit vnam quartam diei integram. 1. 6. horas vltra. 365. dies sed aliquid minus; nam vera quantitas motus solis est spatium trecentorum sexaginta quinq; dierum, & insuper quinque horarum & plusquam dimidiæ horę vel quasi & certorum minutorum, vt ponitur secundũ totã suã pręcisionẽ in tabulis regis Alfonsi &c. in Defen. 52. c. 2. C. Et tĩ iste error nõ est emendatus apud Latinos, qa quantũ ad vulgus non sentitur &c. Sępe tĩ aliqui peritia astrologi ab ecclesia, & à summis Pontificibus petierunt emendari istum errorem, & adhuc hodie petunt, quem ipsi possent faciliter emendare, sed non aduertitur ad hoc. Defen. 52. c. 4. F

Quare apud solẽ & lunã cõputẽtur tẽpora, potius q̃ p alios planetas, assignãtur sex causę. Def. 49. c. 3. K

Solarium. Significat duo, scilicet, domum hyemalem dispositam ad recipiendos radios solis, & aliqñ significat domũ, quæ patet radijs solaribus, scilicet, quæ non habet tectum, alio modo dicitur imago facta soli. Leuit. 317. c. 3. F. Ios. to. 1. 46. c. 2. A

Solarium est domus, quæ ex omni parte recipit solem. 1. Reg. to. 1. 170. c. 3. H

Solaria dicuntur tecta domorum patentia soli, idest, q̃ non habent operimentum, & ista sunt in multis regionibus, & sunt plana, vt homines ibi manere queant in illis ad solatia sua. 2. Reg. 63. c. 1. D

Solstitium. In quolibet anno est duplex solstitium, vnum in Iunio, sole existẽte in capite cancri, & aliud in Decembri, sole existẽte in capite capricorni. Et circa ista duo solstitia errat calendarium. Defenso. 45. c. 1. E

A solstitio ad equinoctiũ est quarta pars anni, scilicet nonaginta & vnus dies, & portio quædam vnius diei. Defenso. 48. c. 3. F

Solenne. Dicitur quasi solitum annum. 1. Reg. to. 1. 39. c. 4. K

Solennitas: Secundum suam originẽ, importat quandam cęremoniam vel apparatum circa ipsam rem, quæ fit. Et sic in Ecclesia dicuntur quædam festa solennia, & quædam non, quia quædam magis honorantur in apparatione Ecclesiæ, & in vestibus ministrorum. Nu. to. 2. 139. c. 4. k

Solẽnitas nõ adhibeẽ cuilibet actioni: vt dicit S. Tho. sed illi soli, per quam aliquis se mancipat ad aliquẽ actum pro semper. Nu. to. 2. 140. c. 1. B

Solicitari. Potest quis superfluè, & illicitè circa temporalia a multis modis, vno modo tanquã in finem. Secundo modo si apponatur de cura circa aliquã rẽ magis quàm expediat, etiã si sit licitũ illam rem appetere, & de illa solicitari. Tertio modo qñ est solicitudo de aliqua re extra tempus suum &c. Quarto modo qñ quis solicitus est de aliqua re, ex maiore timore, quàm expediat. Matt. to. 3. 111. c. 3. G

Solicitudo Nimia non potest comprehendi sub aliqua regula generali, sed per prudentiam potest iudicari circa quemlibet casum particularem. Matt. to. 3. 101. c. 1. E

Solicitudo prouenit ex eo, quod quis credit, quòd si ipse non curat solicite de rebus necessarijs, quòd nemo sibi prouidebit. Matt. to. 3. 108. c. 3. G

Solicitudo hominis debet esse in quærendo regno Dei, & eius iustitia. Matt. to. 3. 109. c. 2. A

Dupliciter potest aliquis habere superfluam solicitudinem; vno modo, si quis in aliquo tempore solicitus pro illo tempore licet ista quærat abundantius, q̃ sit nec esse: vel cum maiori desiderio, vel ardore, quã expediat; & ista solicitudo prohibetur Matt. 6. cũ dicitur; Nolite soliciti esse &c. Secundo modo quando quis solicitus est de his, quę bona sunt, non tamen cũ maiori desiderio quã expediat; & tamen solicitatur de illis antequã expediat &c. Et ista solicitudo prohibetur Mat. 6. cùm dr: Nolite solliciti esse in crastinũ. Matt. to. 3. 110. c. 2. E

Licitum est homini habere solicitudinem, & curã de rebus temporalibus, moderatè tamen. Matth. tom. 3. 110. c. 4. F

Solicitudinis mensura circa tẽporalia in eo, qui pẽst, debet esse talis, vt tãtùm circa illa solicitetur, q̃ ex omissione solicitudinis non pereat charitas, nec etiã ex superabundantia. Mat. to. 3. 111. c. 1. D

Solicitudo rerum tẽporaliũ, in operib⁹ misericordiæ, ordinatur ad finẽ charitatis solũ, & ideo nõ est illicita, nisi sit interdũ superflua. Matt. to. 3. 111. c. 2. C

Solicitudo dicitur studiũ, vel cura adhibita ad aliqd consequendũ, & ista cura debet esse maior vel minor, secundũ q̃ res, circa q̃ agimus, põt magis deficere ab intentione nra. Mat. tom. 3. 111. c. 3. G

Quod Deus vetuerit superfluã solicitudinem rerum temporalium, multiplex assignatur causa. Primò, vt tolleret desideriũ istorum tanquã de fine. Secũda, propter impedimentum, quod præstatur diuino cultui de bonis operibus necessarijs vel supererogationis. Tertia, vt hõ non se subiiciat rebus vilibus &c. Quarta, ne per nimiam solicitudinem, ostendat se quis male sentire de diuina prouidentia. Mat. to. 3. 111. c. 3. I

In superflua solicitudine circa temporalia id maxime fallit homines, q̃ putãt per magnitudinem solicitudinis magnas acqrere diuitias, quod falsum est, quia nõ semper accidit sic. Mat. to. 3. 112. c. 1. B

Aliqua solicitudine non superflua licitum est quærere, corporaliter laborando, necessaria vitæ, s. victũ, & vestitum. Mat. to. 3. 112. c. 2. A

Exemplum auium, quod ad tollendũ solicitudinem Christus adduxit, conueniens est. Mat. to. 3. 112. c. 3. K. Et intelligitur per proportionem, s. q̃ sicut se habent aues ad ea, quæ possunt facere secundum naturam suam, ita & nos habere nos debemus ad ea, quæ possumus secundũ naturã nostram. s. quãtum ratio dictat, quæ est natura hoīs, vt homo est; opera tamen exteriora, procedẽtia a solicitudine, differunt in nobis, & in auibus secũdum differentiam naturarum. Mat. to. 3. 112. c. 4. F

Solicitudines distinguuntur per tẽpora, sicut & opera per tẽpora distinguuntur. Matt. to. 3. 113. c. 4. G

Exemplum de lilijs, cõtra superfluam solicitudinẽ, conueniens est. Matt. to. 3. 113. c. 2. D

Solicitudo de futuris superfluis nõ est licita, & superfluum dicitur non illud, quod superabundat ad sustentationem personæ, sed ẽt qđ superabundat ad sustentationẽ status, & istud vocatur diuitiæ, & de hoc non est licitum solicitudinem habere, vt patet de illo diuite, de quo Luc. 12. &c. similiter superfluum dicitur non solum illud, quod superabũ eat ad istum diem, sed etiam, quod superabundat ad multa tempora. Matt. to. 3. 113. c. 3. k

Solicitudo de futuris necessarijs pro aliquo tempore quæ non possunt fieri in præsenti, superflua est: & si sint talia, quòd possint fieri in prætenti, & necesse sit fieri priusquam vsus eorum sit necessarius, non est superflua, vt patet de volente ædificare turrim. Luc. 14. immo Deus vult, q̃ habeamus talem solicitudinem. Matt. tom. 3. 113. c. 4. G. Si autem, quæ sunt necessaria in futurum, possunt in presenti fieri, & possunt ita faciliter haberi in futurũ, sicut nunc: solicitudo de illis est superflua. ibid. 114. c. 1. D

Quando liceat habere solicitudinem de futuro, & quando non. Matt. to. 3. 113. c. 3. I

Solicitudo circa bona spiritualia, etiam de futuro, licita est; immo est multum necessaria, & laudabilis. Matt. to. 3. 114. c. 1. C

Solidum. Solida dicũtur illa, quæ habent omnem dimensionem. Exod. tom. 2. 200. c. 4. I

Solitarium. Ad vitam solitariam, prodest valde occupatio circa literas. Mat. tom. 1. 218. c. 2. D

Solitarius quæ damna incurrat ob solitudinem. Mat. tom. 1. 218. c. 1. E

Solitudo. Dicitur terra deserta, situ aspera. mõtuosa, à solis feris habitata, Exod. tom. 1. 107. c. 1. A

Solitudo omnimoda non est nisi pro viris perfectis, nam imperfecti magna incurrunt pericula. Matt. tom. 1. 218. c. 1. E

Solitudo Ethan, & Sur eadem est, & est binomia. Num. tom. 2. 178. c. 2. C

Soluere Deus dedit potestatem generalẽ soluendi, & ligandi quodcunque, non tamen quòd soluerent, & ligarent contra legem. Mat. to. 5. 60. c. 1. B

Pauperes in lege veteri soluebant in aliquibus tãtum sicut diuites, & in aliquibus non tantum. Leuiti. 139. c. 2. A

Soluere est ad regnum recipere, & ligare est a regno excludere. Matt. tom. 4. 173. c. 1. B

Somniare. Frequenter somniant melãcholici, cuius redditur causa. Gen. 362. c. 4. k

Somnium. Sõnia aliquando contingunt ita terribilia, vt compellant ad veras lachrymas propter immutationem specierum. Et tanta angustia aliquando sequitur, q̃ anima non potens huiusmodi labores sustinere, excitatur, incipiens operari per organa, sic fuit in Abimelech. Gen. 20. Gen. 175. c. 1. C

Somnium propriè quid sit. Gen, 359. c. 4. G

Somnia an interpretari liceat. Gen, 362. c. 1, C

Somnia quomodo causentur. Exod, to. 1. 48. c. 1. C

Quare in dormientibus fiant quædam somnia ad diuinationem pertinentia. Mat. to. 7. 194. c. 2. B

Ad somniorum interpretationẽ oportet, q̃ illa habeant aliquam significationem, & significatio habeat aliquam certitudinem, quæ duo, si nõ insint, stultum est interpretari somnia. Gen. 362. c. 2. A

Quomodo cognoscetur, q̃ somnia sint aliquid significantia vel non. Gen. 362. c. 2. A

Si res causans somnium nihil vltra somnium efficere possit, non est danda aliqua significatio somnij. Gen. 362. c. 3. F

Somnia stultorum, & insipientium hominum maiorem significationem, & certitudinem habent: quã somnia virorum sapientium. Gen. 362. c. 3. K

Illa somnia licitum est interpretari, q̃ habent aliquã causam, ad quã habent aliquã necessariã, vel quasi necessariam connexionẽ naturalem, vel voluntariã potentem necessitare res ad esse, vel ad nõ esse, q̃ connexio possit esse nobis nota. Somnia vero, quæ sic non habent, nec licet ea interpretari, nec eis assentiri. Gen. 362. c. 4. H

Causa somniorũ in generali est duplex. s. intrinseca, & extrinseca: intrinseca est duplex, quædã est casua lis motus phantasmatũ sic vel sic: & ex hoc motu causatur, quædã cõplexio, quasi propositio significans

Universidad de Deusto
Biblioteca

ficans sic esse vel contrario modo. Et sic communiter aliqui somniant ea, circa quæ per diem versati sunt, & ista non sunt signa sed significata, nisi valde per accidens. Et in istis aliquid prædicere vel iudicare, est valde vanum & illicitum. Alia causa intrinseca est corporis dispositio; quia phantasmata formantur interdum secũdum corporis dispositionem, vel complexionem vel actualem dispositionem. Gen. 363.c.1.A

Somniorum causa extrinseca est duplex, quædam est corporalis, & quædam spiritualis. Corporalis est cælum, & elementorum natura &c. Et causa spiritualis est duplex, scilicet Deus, aut dæmon; Deus interdum per se, interdum per angelos bonos immutat phantasiam nostram imprimendo ei nouas rerum species &c. Sed communiter ista somnia fiunt per angelos Gen. 363.c.1.B

Somnia, quæ sunt ab angelis, contingunt dupliciter, quia aliquando mittitur somnium & non intelligentia, alij solum datur intelligentia somnij, & non somnium, & isti sunt prophetæ, & non primi. Gen. 363.c.2.A

Somniorum causam extrinsecam spiritualem contingit esse dæmonem. Gen. 363.c.2.B

Cautè vtendum est interpretatione somniorum, & non nisi à deuotissimis hominibus somniorum interpretationes quærendæ sunt. Et securius est nullius somnij interpretationem quærere. Gen. 363.c.2.I

In somniorũ interpretatione, quare Daniel nõ solũ sciuit interpretari, sed etiã referre ad memoriam regis Nabuchodonosor, q iam oblitus erat somnij, Ioseph verò solum interpretatus fuit somniũ Pharaonis. Gen. 366.c.1.B

Somnia, q̃ procedũt vel a Deo, vel a natura vera sũt, vt probatur exemplis. Leu. 199.c.1.E

Somniorũ causa p accidens sũt cogitationes diurnæ, & multa alia, de quibus. Leu. 199.c.2.B

Duplicia sunt somnia, quædam, quæ immittit Deus, & alia, quæ procedunt ab alijs causis: in primis nõ est prohibita interpretatio, nec auditio, in alijs verò sic. Iudi. 67.c.4. I.1. Reg. tom. 2. 162.c.4.G

Per somnia consulebãt dñs in vete. testa. disponendo se prius homo per orationes & ieiunia. 1. Regum. tom. 2. 162.c.4.G

Quãdo Deu. 18. prohibent̃ obseruationes somniorũ intelligitur de somnijs, q̃ non sunt à Deo, sed à casu. Secus tamen de somnijs, quæ à Deo sunt, præmissa oratione & ieiunio. 1. Reg. to. 2. 162.c.4.I

Quo ĩ sõnijs fieri possit terror a Deo. Paral. 231.c.3.K

Somnium, an sit à Deo vel non, potest apparere ex ipsa immutatione; nam quando à Deo fit, fit fortis immutatio, ita vt videatur non esse somnium, sed quod res actualiter fiat. Mat. to. 1. 102.c.1.D

In somnis contingit euenire homini delectabilia. Mat. to. 2. 106.c.4.F

Somnia, quãdo fieri possint, & quãdo nõ. Mat. to. 2. 186.c.4.G. Nã quãdo est multitudo vaporum surgentium à stomacho ad cerebrũ, & est grossus & turbidus vapor, nõ causantur somnia; & ob hoc, quando homo incipit dormire, non somniat, vt communiter: qa tunc grosior vapor insurgit, & est maior copia eius. Quando vero alleuiatum est cerebrũ ab illa multitudine vaporũ, paucis manentibus, possunt fieri somnia: & sic, post aliquantam dormitionẽ, eueniunt somnia, vt communiter. Si aũt in principio somni interdũ eueniant, hoc erit prius q̃ insurrexerit tota multitudo vaporum, vel quando quis habet leuem soporem, quia ille omni hora potest somniare. Mat. to. 2. 186.c.4.F

Quãdo accidit somnium partes sensitiuæ interiores solutæ sunt ex parte, nam totaliter nõ possunt esse solutæ in dormiente. Mat. to. 1. 186.c.4.H

In somnijs nullum potest esse peccatũ, nisi inquantũ ipsũ sõniũ traxit cãm exvigilia. Mat. to. 2. 189.c.4.k

Quomodo per somnia responderet Deus in veteri testamento ad dubia. Defen. 30.c.2.E

Somnus. Ex multis potest accidere. s. vel ex labore, vel ex repletione cibi, & potus, vel ex magno frigore, vel ex tenebris, & aliq̃n ex morbo, vt ex litargia. Gen. 16.c.3.k

Somnus est quies virtutũ aĩalium cũ intensione naturalium. Gen. 365.c.4 F. & 50.c.2.A. Exo. tom. 1. 129.c.3.H. Mat. to. 3. 157.c.1.E. Mat. to. 6. 121.c.2.C

In somno ligantur tam vires rationales. s. intellectiuæ, quã animales, in extasi vero non ligantur vires rationales, sed potius eleuantur. Gen. 152.c.1.B

Quod in somno fiat fortior digestio q̃ in vigilia, affigãtur cã. Exo. to. 1. 171.c.1.C. Mat. to. 6. 121.c.2.C

Causa somni est multa fumorum eleuatio. Leuitic. 107.c.3.F

In somno solæ potentiæ naturales operãtur, & nihil sensitiuæ. Nu. to. 1. 165.c.4.F

In somno aĩa cessat ab operationibus intellectiuis & sensitiuis, q̃ sunt aĩales, & vacat solis operationibus vegetatiuis, quæ dicuntur naturales. Nam somnus est quies virtutũ aĩalium cũ intensione naturaliũ. Nu. to. 2. 49 c.3.G. Quare in somno nihil intelligamus. Mat. to. 2. 108.c.1.A

Homo in somno magis dispositus est ad suscipiendũ aliq̃ reuelationem à Deo, quàm in vigilia. Matth. tom. 2. 187.c.1.A

Somnus prouenit homini ex duobus, s. ex necessitate, vel conditione materiæ, vel ex intentione finis, Matt. to. 3, 157.c.1.E

Sõnus qũo causetur, Matt. tom. 3. 157.c.1.E

Somnus principaliter est vtilis, & necessarius homini propter duo, s. propter nutritionem, & propter præseruationẽ a resolutione. Mat. to. 3. 157.c.2.B

Somnus fuit magis necessarius ad vitam hominis, quàm panis. Mat. to. 3. 157.c.3.k

Sõnus prouenit ex ingrossatione fumorũ facta a cerebro, replẽtium postea cõcauitates neruorũ, per quas trãseũt species sensibiles. Mat. to. 3. 158.c.1.B

Sæpe mittit Deus somnum, quibus vult, & referuntur exempla. Mat. to. 4. 219.c.2.B

Sõnus prodest ad confortationẽ propter reuelationẽ à laboribus. Mat. to. 6. 121.c.2.C

De sõno Christi in naui. Mat. 8. Mat. to. 3. 158.c.1.B

De somno, vide etiam in dictione, Sopor.

Sonus, Quomodo causetur. super Paradox. 54.c.1.D

Sonus epulantis quis sit. Gen. 306.c.3.k

Sophista. Dicitur quasi apparens sapiens, & dicitur verbosus, in primo Elenchorum. quia copiosus est ab apparenti sapientia. Gen. 16.c.2.C

Sophonias. Prophetauit tempore Iosiæ regis, & denunciauit captiuitatem Babylonicam, deinde liberationem ex merito Iosiæ regis, qui fuit de optimis regibus Iuda. Et Sophonias interpretatur speculator, vel arcanus. Gen. 24.c.2.E.4.Reg. 227.c.4.F

Quædam Sophoniæ verba exponũtur. Gen. 24.c.3.F

Sopor. Inter soporem immissum à Deo, & illum, qui alias accidit, quid interfit. Gen. 140.c.2.A

Sopor causatur in homine, ascendente multa fumositate ad cerebrum, quæ priuat hominem operatione animali. 1. Reg. tom. 2. 146.c.3.H

Sopor

Sopor siue somnus est ligatio omnium sensuum & operationum animalium facta à fumis surgentibus a stomacho, & cæt. Et iste somnus regulariter causatur propter cibum: & interdum ex calore, interdum vero ex magno tædio, &c. 3. Reg. 176. colum. 2. C

Sopor in Adam fuit figura somni Christi in cruce, de cuius latere spõsa sua Ecclesia formata est, &c. Genes. 16.c.3.K

Immissi soporis in Adam assignantur causæ, & quare id retulerit scriptura. Gen. 140.c.4.G

Sopor immissus Adæ non fuit solum somnus, sed aliquid plus, scilicet, quædam abttractio & eleuatio animæ, quam Græci vocãt ecstasim, Latini raptum, & in ecstasi fit quasi per contrarium quam in sopore, quia in sopore cessat operatio sensitiua & intellectiua & intẽduntur operationes virium naturalium, sed in ecstasi ècõtrario cõtingit. Gen. 140.c.4.H

Soror. Sororem accipere in vxorem nunquam licuit, postquam Cain accepit in vxorẽ sororem suam nomine Calmanam, bene tamen bene in sequenti gradu. Leui. 180.c.1.A

Nec valet argumentum de Thamar, dicente fratri sui Amon, quòd pater daret eam ei in vxorẽ. ibi. Duas sorores tres &c. Accipiebant Iudæi in vxores successiuè, apud nos tamen non, quia omnis affinitas impedit matrimonium, nec est aliquis gradus, in quo contrahatur, &c. Leui. 182.c.2.D

Similiter poterãt accipere matrem & filiam successiuè. 2. Paral. 156.c.4.H

Sors. Sortes permittebãtur ex paucitate fidei eorum, quibus dabantur, vt patet Leui. 16. de sortibus circa duos capros, ad videndum quis illorum deberet esse emissarius. Similiter & in electione Matthiæ. Leui. 158.c.2.E. Num. to. 1. 40.c.1.E

Sortibus non vtitur nunc Ecclesia, nisi in quibusdã casibus specialibus, in quibus alias discerni nõ potest. Leui. 158.c.4.F

Sortes in vete. test. fuerunt de præcepto in die expiationis, quia quamdiu durauit vet. testa. fuit status imperfectus, &c. Leuit. 158.c.4.I

Sors ponitur ad dirimenda iurgia propter humanã imperfectionem, cuius ponũtur exempla. Num. tomo 2. 82.c.2.B

Sors est determinatio alicuius dubij ex euentu aliquarum rerum motarum. Et est duplex. s. diuisoria & consultoria. Prima non potest esse culpabilis sicut secunda. Neque secũda est de se mala, sed ex intentione vtentis, cum in scriptura in multis locis habetur sortes esse factas Et si interdum hoc fit malũ, ex intentione vtentis vel occasione. Nu. tomo 2. 186.c.2.E

Sortibus verum inquirere, nunc non licet. Nã multa permissa sunt antiquis, quæ nunc licita non sunt, vt habetur 26. quæst. 2. c. his namque. Num. tomo. 2. 186 c.4.K

Quòd Matthias fuerit sorte electus Act. 1. Non est argumentum, quòd nunc licitum sit vti sortibus Num. to. 2. 186.c.4.K

De vsu sortium, quando sit licitus, & quando non ponitur distinctio. Num. to. 2. 187.c.1.A. Defens. 30.c.3.F

Sortes a Deo diriguntur. Leuit. 158.c.2.D

Apostoli ex paucitate fidei elegerunt Matthiam sortibus, sorte tamen vti nunc non licet. Leui 158.c. 3.H. & 4.K

In sortibus consultorijs, expectando iudiciũ à Deo, potest quadruplex error contingere, primus si sine necessitate ad sortes recurratur. Secundus si si-

ne reuerentia mittantur, etiam in magna necessitate, quia Deus vult multum rogari. Tertius si in paruis rebus temporalibus diuinam sniam quæramus sortibus. Quartus, si contra Ecclesiæ statutum, vtamur eis, vt in electionibus Ecclesiasticis, in quibus Ecclesia prohibuit sortes intercidere, Num. to. 2. 187.c.1.B

Refertur vnus casus, in quo licitè possumus vti sortibus Num. to. 2. 187.c.3.G

Iudæis erant licitæ sortes, immo necessariæ. Nume. tomo 2. 187.c.3.G

Licitum est in casu, sumere aliquid vltra sortẽ. Mat. tomo 7. 57.c.3.I

Quomodo computentur fructus in sortem. Matth. tomo 7. 50.c.4.G

Quomodo sortibus diuisa fuerit terra promissionis. 204.c.1.E

De modo, quem habit Iosue in sortibus ad cognoscendem peccantem peccato anathematis. Ios. tomo 1. 131.c.2.C

Si in omnibus sortibus s. absit fraus, sicut in piectione taxillorum, necesse est sortes existere sic vel sic, non à fortuna, sed à Deo pirigente, &c. Ios. to. 1. 131.c.4.H

Sors, in communi locutione Latinorum, accipitur pro fortuna. Ios. to. 1. 131.c.4.K

In sorte & fortuna sunt duo. s. causæ, & confluxus causarum. Ios. to. 1. 132.c.1.B

Deus aliquando facit prouenire per sortem contrarium eius, quod signat se velle, & fieret sic, nisi demerita nostra in alterum inducerẽt, &c. Ios. to. 1. 132.c.3.G

Sors consultoria non est multum licita. Ios. tomo 1. 132.c.3.H

Sortes diuisoriæ non sunt malæ secundum se, sed à malo prouenium, & ideo illis non licet interdũ vti. Iosue to. 1. 132.c.4.H

Sors cõsultoria est ad vnum, & vocatur sic, quia per eam consulitur Deus, & ista est magis illicita, quã diuisoria, & est à malo & est aliqualiter mala. vt probatur. Iosue to. 1. 132.c.4.K

Sortes, per quas Iosue quæsiuit de crimine anathematis, licitæ erant ex mandato Dei, licet alias essent illicitæ, &c. Ios. to. 1. 133.c.2.A

Quomodo possit accidere quòd sors dicat falsum, cum Deus temperet sortes missas iuxta illud Prouerb. 16. Iosue tomo 1. 133.c.2.B

Quomodo intelligitur illud Prouer. 16. Sortes in sinum mittuntur, &c. Ios. to. 1. 131.c.2. & 133.c.2.D

Sortes consultoriæ sunt magis illicitæ, si fiant ad inquirendum peccantem, quam si fiant ad electiones. Ios. to. 1. 134 c.1.C

Sortes consultoriæ permissæ sunt in vet. test. ex paucitate fidei, sed in nouo testamento propter perfectiorem statum, & maiorem fidem, non permittuntur sortes consultoriæ ad electionem, & multo minus ad inquirendum peccatum, & quęcunque occulta. Et cum Apostoli elegerunt Matthiã per sortẽ, fuit ex imperfectione fidei, &c. Ios. to. 1. 134.c.1.D. & 133.c.1.E

Tota sors Iudæ fuit meridiana. Ios. to. 2. 4.c.3.H

Sors est aliquid significatiuum diuinæ voluntatis in rebus dubijs. Ios. to. 2. 88 c.1.D

Sortis Iudæ frons Orientalis est sola latitudo maris salsissimi. i. vsque ad locum vbi mare salsissimum coniungitur Iordani. Iosue to. 2. 90.c.3.I

Sors Ephraim erat posita in rotundũ sicut circulus. Iosue to. 1. 111.c.3.F

Ad quid valuerũt sortes in terra Chanaan ad distributionẽ eius, si vnicuiq; tribui, diuidebatur terra

Universidad de Deusto Biblioteca

iuxta multitudinem hominum illius tribus, Ios. tomo 2. 118.c 1.A
Sortes non fuerunt simpliciter licitæ,etiam in vete. testa.nisi ex dispensatione.Iud. 64.c.2 A
Sortibus vti,in quibus negotijs sit licitum,& in quibus non.1.Reg.to.1. 230.c.2.E
Non possumus in quibuscunque negotijs vti sortibus ad inuestiendum cerritudinem, nisi Deus iusserit.1.Reg.to.1. 230.c.3.F
Sortes a Domino temperari, possumus intelligere dupliciter.1.Reg.to.1. 230.c.3.G
Sortes illicitæ sunt circa criminalia, nisi Deus hoc iubeat.1.Reg.to.1. 230.c.4.G
Deut.24.Sortibus sacerdotum vete.legis, in quas diuisit Dauid omnes sacerdotes.4.Regum 230. colum.4 F
Sors duplex.s.consultoria, & diuisoria, & diuisoria non est iam illicita sicut consultoria, &c 1.Paral. 284.c.2.E.Defen. 30.c.3.F
Iudæis licebat vti sortibus & multis alijs propter eorum imperfectionem quæ nobis non sunt licita. 1.Paral. 184 c.2.E.& Leui. 158.c.4.I
Quomodo per sortes Deus responderet in vet.test. Defens. 30.c.3.F

Spadones. Spadones magnam habent cõcupiscentiam,eo q̃ non possunt cõsumare actum venereum, quem tamen possunt inchoare.Mat.to.2. 195.c.3.G
Spadones possunt facere cõmixtiones sexuum: sed non commixtionem seminum.Et patiuntur fortes tentationes, quas non explent, & possunt deflorare virgines: sed non impregnare. Sic dicitur Eccles.20.Concupiscentia spadonis deuirginauit iuuenculam. Mat. to.5. 118.c.3.H

Species. Quia est principalis pars vniuersi,desiderat perpetuam conseruatio potest haberi per vnicum indiuiduum, non requiritur multiplicatio per generationem.Si vero in vnico indiuiduo non potest conseruari, quia illud corrumpitur,natura dat generationem,&c. Gen. 9. col.3.G
In qualibet specie rerum perpetuarum vt communiter est vnicum indiuiduum, vt in specie Solis, & Lunæ,&c.Gen. 98.c.3.K
Diuersis speciebus rerum diuersi angeli eiusdem ordinis præficiuntur.Mat.to 5. 28 c.3.G
Specifica perfectio non reperitur æqualiter in omnibus indiuiduis eiusdem speciei: sed essentia speciei inuenitur æqualiter in omnibus indiuiduis: quia consistit in indiuisibili.Gen. 102.c 3.K
Species superiores rerum eminenter continent oẽs inferiores,&c.Ios.to.2. 35.c.4.F
Quandocunq; aliqua species excedit aliam substantialiter,excedit eam simpliciter quantum ad omnem perfectionem inexistentem, & possibilẽ adueuire.Ios.to.2. 36 c.4.G
In qualibet specie est aliquid perfectum, & aliquid imperfectum.Mat.to.5. 133.c.3.F
Quomodo species in intelligentijs sint formæ ordinis vniuersi.Mat.to.7. 207.c.2.B
Species sunt sicut numeri.Exo.to.1.199. c 3.F.& tomo 6. 75.c 3.F
Species sensibilis quanto fuerit remotior à sua origine:tanto debilius immutat. Mat.tomo 4. 242. colum.2 E
Species,dum fortius imprimũtur, diutius manent. Deut. 80. c 4.K
Species sensibiles per totum medium multiplicantur.Mat.to.4. 242.c.2.A
Species visibilis semper dirigitur per viam rectam. Deuter. 117.c.1.E
Illa res,quæ non habet formam materialem, nõ potest multiplicare speciem.Mat.to.4. 242.c.3.I
Species sunt in medio intentionaliter. Matt.tom.7. 147.c.4.H
Omnis sensatio fit per speciem intẽtionalem. Mat. tomo 7. 143.c.3.F
Species intelligibilis tripliciter est in intellectu possibili.Mat. to.7. 194.c.3.F
Triplex est status speciei intelligibilis.Mat.to.7.196. colum.3.H
Nihil est spiritualius speciebus secundum intellectum Mat.to.7. 148.c.2 E
Species intelligibiles sunt in intellectu. Matth. to.7. 197.c.1.A.
Quando species dicatur actu intellecta.Matth.to 7. 195.c.4.K

Speculabile. In speculabilibus præsupponunt principia, & in agibilibus. De Statu animarum. 2.c.1.B

Speculari. Ex speculari marcescit hõ.Matth. tomo 7. 73.c.2.A

Speculatiuum Et practicum differũt ex fine,& non ex ipsis obiectis,vt patet 2.Metaph.Exo to.1. 148.c.4.G
In speculatiuis possumus errare vno modo scilicet quando intellectus noster sua indagine nõ potest cognoscere veritatem. In practicis verò dupliciter erratur.Exo.to.1. 184.c.1.E
Sicut in speculatiuis scientijs sunt principia quędã, quædam incomplexa, & alia incomplexa, &cęt. ita & in practicis.Deut. 30.c.3.K

Speculum. Speculo cõparatur intellectus noster.Exo.to.1. 264.c.3.G
Sicut speculum est imperfectum susceptiuũ respectu intellectus nostri: ita intellectus noster respectu intellectus diuini.Exo.to 1. 264.c.4.I
Quomodo speculum inficiatur à muliere menstruata.Parad. 55.c.1.C
Quare in speculo à parte posteriore ponatur plumbum.Mat.to 4. 243.c.2.A
Quomodo Socrates per artem speculorum viderit draconem existentem in monte, qui deuorabat homines.Mat.to.1. 238 c.4.G

Spelunca. In spelũca duplici fodit Isaac sibi, & vxori suæ Rebecæ sepulchrum. Similiter & Iacob fodit sibi sepulchrum, & vxoribus.Gen. 414.c.4.K

Sperare. Diu sperandum est. Nam si Deus nõ cito dat, aliquando dabit, si expedit. Matth.tomo 4. 108.c.1.B
Sperare possumus in homine,sed non principaliter: sed tanquam in adiutore ministerialiter. Mat. tomo 6. 136.c.2.A

Spes. Spes, & desperatio ad irascibilem pertinẽt respectu alicuius magni boni: quod naturaliter habere possumus: aut saltem naturaliter cognoscimus, licet naturaliter haberi non possit, vt hominem habere immortalitatem, &c. Deut. 27.c.4.F
Spes deducta in pactum,quando sit vsura.Mat.to.7. 52.c. 2.B
Spes,quæ de Deo habetur,non ponitur in irascibili. Deuter. 27.c.4.H
Spes,Fides,& Charitas vocantur virtutes Theologicæ : quia de Deo sunt,& in Deum tendunt.Matt. tomo 6. 129.c.1.E
Spes,& desperatio sunt circa idem. Nam spes est de bono arduo,quod attingi potest,licet cum aliqua difficultate.Desperatio autem est de bono arduo, à quo quis se auertit, putans non posse istud consequi, fortè propter aliqua impedimenta ex parte sui. Vbi autem nullum bonũ esse creditur,nec potest esse spes neque desperatio,&c.Matth.to.4. 22.c.3.F
Spes recta non est sine meritis,cum spes sit certa expectatio futuræ beatitudinis,ex gratia Dei,& meritis nostris.Mat to.4. 22.c.3.K
Spes est directè in aliquid, sicut in vltimum finem. Nam spes est certa expectatio futuræ beatitudinis.Et ideo remota spe tollitur finis. Matth.to 4. 24.c.2.A
Quomodo spes,quæ differtur,affligat animã. Matt. tomo 7. 268.c.2.A
Spei succedit tentio in patria.Mat.to 4. 232.c.3.K
Nulla spes præsupponit in merita in futuro.Matth. tomo 4. 25.c.1.A
Quid sit spem esse cum patientia.Mat.t.4. 108.c.1.C
Spes dicit elongationem ab eo,quod speratur. Tenere autem dicit præsentialitatem.Mat.to.4 232. colum.3.K

Spermatizare. Omnia membra dicuntur spermatizare,&c.Exo.to.1. 2.c.4.K.& 82.c.1.A

Sphæra. Octaua sphæra mouetur vno gradu in centum annis.Gen.17.col.2.D. & 33.c.3.I
Motus proprius octauæ sphęræ, & aspectus varius multum est in causa longitudinis,& breuitatis vitæ.Gen. 33.c.3.I
Ab sphęra octaua,secundum causas naturales mors & vita dependet,&c.Gen. 33.c.3.I
Sphæra ignis non erit plena igne in die iudicij. Mat. tomo 7. 133.c.4.I
Octauæ sphęræ aspectus mutatus est in prima ætate per decem & sex gradus,& dimidium, & quasi p duo minuta:quia illa ętas durauit mille sexcentis quinquaginta sex annis.Et secundum istum aspectum fiunt mutationes mirabiles in terra scilicet quòd mare intret vnam partem terræ nostræ habitabilis.Et aliam discooperiat,& quòd bona terra fuerit vno tẽpore habitabilis, & sterilis,& post per magna tempora sterilis, & inhabitabilis, &c. Genes. 33.c.3.H
Vnam sphęram faciunt terra & aqua secundum astrologos.Gen. 41.c.4.G

Spiratio. Et respiratio aeris non est necessaria ad vocis formationem. Mat.t.4.242. colum.4.K

Spiritus. Domini,de quo Gen.1. dicitur,& spiritus domini ferebatur super aquas, dicitur spiritus factiuus, & assimilatur fabro, qui prius quam aliquid agat,flectit cogitationẽ suam super materiam,&c. Per spiritum hic intelligunt Hebræi ventum missum à Deo. Et hæc expositio magis placet Auctori.Gen.4.c.3. K.& 6. c.2.E. De Beata Trin. 7.c.2.C
Spiritus significat animam, & ventum, & indignationẽ. De hoc vltimo dicitur Isa.2.Qui escite ab homine,cuius spiritus,idest indignatio,in naribus eius est Gen.35.c.3.G. De Beata Trin.7 col.1.B.& col.2.E
Spiritus,de quo Gen.6.dicitur:Non permanebit spiritus meus in homine in æternum, capitur pro indignatione secundum aliquos, & capitur pro disceptatione spũs iuxta expositionẽ Rab. Sal.Et capitur ibidem pro anima,& dr̃ spiritus meus.i.spiritus à me datus homini.Gen. 35.c.3.H
Gustato spiritu necesse est carnem dessipere. Matth. tomo 7. 222.c.4.H
Spiritus in sacra scriptura vocatur aliquando incẽtiuum,vel impetus rei.Psal.9.Spiritus procellarũ. Et idem habetur.Psal.149.& Num.5.Si spiritus zelotypiæ,&c.Exo.to.1. 120.c.4.K
Hoc nomen spiritus multas habet significationes in sacris literis.Nam aliquando capitur pro vẽto. Aliquando pro impetu, aliquando pro incẽtiuo, & aliquando pro prædicatore,&c. Exo.to.1. 121. c.3 F.Iud. 62.c.1.B
Spiritus non est propriè in loco.Exo.to.1.200.c.4.G
Spiritus secundum sacræ scripturæ locutionem dicitur omne principium actiuum motiuum, vel impulsiuum.Et ob hoc anima nostra dicitur spiritus:quia principium totius motus,& operationis nostræ,&c. Num.to.1. 63.c.1.B
Spiritus propriè sumptus dicitur flatus ventorum & dicitur à spirando.i.à flando,iuxta illud Ps.148. Spiritus procellarum, &c.i.flatus vẽtorũ. & Gen. 1. Spiritus Domini ferebatur super aquas.i.vẽtus missus à Deo,&c.Num.to.1.63.c.1.B. 1.Reg.to.1. 176.c.4.K
Spiritus,de quo Num.11.dicitur: Auferam de spiritu tuo:capitur pro spiritu prophetiæ, qui quomodo dicatur auferri de spiritu Moysi. Num.tom.1. 140.c 3.K
Spiritus qualiter accipiatur in sacra scriptura. Exo. tomo 2. 56.c.1.A
Duplex est spiritus.s.spiritus vitalis,& pulsatilis.Ios. tomo 1. 10.c.3.K
Instinctus hominis dicitur spiritus, similiter & habitus intellectui dicuntur spiritus,& omnes animæ vocantur spiritus. Et virtus data homini ad faciẽdum miracula,vocatur spiritus,& desiderium vocatur spiritus,iuxta illud. Psal.50. Et spiritum rectum innoua in viceribus meis,&c.1.Reg.tom.1. 177.c.1.A
Spiritus in sacra scriptura raro accipitur pro angelo.Et tamen multoties accipit pro vento.3. Reg. 166.c.3.H
Spiritus potest accipi dupliciter: vno modo pro aliqua passione animæ:alio modo pro substantia spirituali.4.Reg. 189.c.2.B
Quando spiritus est excellentior,tanto paucioribus indiget ad intelligendum. Mat.to.7. 192.c.2.E
Spiritus in sacris literis accipitur propriè dro flatu vẽtorum:sed per transumptionem accipitur spiritus pro quacunque re,quæ mouet se ipsam.&c. 1.Paral. 136.c.3.G
Spiritus potest loqui in anima tripliciter. Mat.to.3. 251.c.1.C
Spiritus est in loco per operationem,& applicationem virtutis ad locum, & quia virtus cuiuslibet spiritus est limitata, præter Dei virtutem. Ideo non potest applicari toti vniuersitati rerũ ad operandum illa,&c.2.Paral. 31.c.1.E
Spiritus potest esse in aliquo animali tripliciter,& loqui in illo tripliciter.Mat.to.3. 251.c.1.C
In spiritum non agit corpus.Matt.tomo 7. 265.colum.1.D
Spiritus accipitur quinque modis in sacris literis. Mat.to.6. 159.c.4.K
Et accipiendo spiritum quarto modo scilicet pro substantia separata spirituali, aliquãdo accipitur pro dęmone,& aliquando pro Deo. Matth.to.6. 160.c1.A
Spiritus in sacris literis accipitur pro quacunq; gratia spirituali gratis data homini à Deo. De Trini. 7.c.3.G
Spiritus egredientes à corpore per oculos vel per aliquas partes porosas,sunt corpora subtilia, quæ

in modum phantasmatum resoluuntur, & sunt substantiæ calidę,& humidæ,&c.Parado.52.c.4.F

Spiritus Dei Est multiplex. Iud. 116.c.1.D. 1.Reg.to.1. 187.c.3.K

Deus est solus spiritus, sola spirituali actione perceptibilis.Mat.to.7. 137.c.4.G

Spiritus sanctus.

Accipitur dupliciter: vno modo essẽtialiter: & alio modo notionaliter.Et quãdo dicitur,quòd Christus conceptus est de Spiritu sancto, Spiritus sanctus potest capi vtroque modo.Et cõceptio Christi appropriatur Spiritui sancto propter tria.Mat. tomo 1. 95.c.4.F

Quomodo intelligendum sit, quòd omne verum à quocumq; dicatur,à Spiritu sancto sit. Mat. to.5. 145.c.4.I

Spiritus sanctus dicit duplicem habitudinem respectu Christi.s. consubstantialitatis, & efficientiæ, &c.Mat.to.1. 96.c.1.B

Quid erat Spiritum sanctum cadere super audientes verbum Dei in Ecclesia primitiua. Mat. to. 7. 276.c.4.G

Spiritus sanctus non potest dici pater Christi, licet Christus dicatur cõceptus de Spiritu sancto.Mat. tomo 1. 96.c.4.F

Omnia dona Spiritus sancti vocantur spiritus.Mat. tomo 6. 160.c.2.E

Spiritus sanctus duos habet gradus purgandi hominem: vno modo mũdificando à peccatis: alio modo faciendo hominem hominem omnino purũ, confirmando ipsum in gratia,vel subijciẽdo passiones ipsas ei, illę.s. quæ inducunt hominem ad peccandum,&c.Mat.to.1. 193.c.3.K

Spiritus propheticus potest vocari Spiritus sanctus. Mat.to.6. 160.c.2.C

Spiritus sanctus an assumpserit speciem columbæ. Parad. 33.c.4.1.& seq.

Spiritus sanctus descẽdit in specie columbæ baptismo Christi potius quã in alia specie propter multa. Mat.to.1. 206. c.1.E

Septem dona Spiritus sancti significantur per septẽ proprietates columbæ,&c.Mat.to.1. 206.c.1.D

Post ascensionem Christi,expletis decem diebus,venit Spiritus sanctus. Mat.to.6. 315.c.1.A

Spiritus sanctus descendit super Apostolos in specie ignis propter duo. Primò ad ostendendum feruorem,quo corda eorum erant incitanda,ad hoc, q̃ Christum vbique inter pressuras prædicarent,&c. Mat.to.1. 206. c.2.E

Spiritus sanctus non propriè descendit super Christum in baptismo in specie columbæ, cũ dicitur Matth.3. Vidit Spiritum sanctum Dei descendẽtem, sicut columbam,& veniẽtem super se. Mat. tomo 1. 209.c.3.F

Sed dicitur descendisse Spiritus sanctus,&c. Quia super Christum verè descendit illa similitudo colũbæ ad significandum descensum Spiritus sancti, qui tamen non descendit,sed in Christo realiter erat.ibid. 209.c.3.I

Vel dicitur descendere in columba propter gratiã spiritualem significatam per columbam, quæ à Deo per modum descensus in creaturam deriuatur: iuxta illud Iacobi.1.Omne datum optimum, &c.Mat.to.1. 210.c.3.F

Spiritus sanctus,& filius hominis dupliciter accipiũtur.Mat.to.4. 19.c.2.B

Quod Spiritus sanctus descenderet in baptismo in forma visibili, vel per formam visibilem repræsentantem Spiritum sanctum, conueniens fuit propter multa: vt probatur.Matth.tomo 1. 210. colum.4.K

Spiritus propheticus Parum differt ab excellẽti ingenio.Iud. 68.c.2.D

Spiritus propheticus non est tanquam habitus scientificus,vel moralis,&c.sed est lumen quoddam raptim transiens per modum actus,&c.1.Reg.to.1. 175. colum.3 H. 1.Regum tomo 2. 23. col.2.C

Spiritus propheticus potest dupliciter vocari Spiritus sanctus.s. vel pro Spiritu sancto,vel pro dono eius,&c.Mat.to.6. 160.c.2.E

Spiritus propheticus quid sit. Exod.tomo 2. 56. colum.2.C

Spiritus propheticus quomodo cesset in nobis.Exo. tomo 2. 56.c.3.F

Spiritualis homo.

Homo efficitur spiritualis recendo à cõditione carnis: & quanto magis à carne receditur,tanto magis ad spiritualitatem acceditur,&c. Matth. to.4. 41.c.2.B

Spirituale. Spiritualia bona sunt potiora bonis corporalibus.Mat.to.5.39.c.3. H.& to.6. 35.c.3.H

Res spirituales possunt agere in corporales, & non ècontra.Exo.to.1. 285.c.1.B

In spiritualibus non augentur naturalia per assuetudinem.Mat.to.7. 203.c.2.C

In spiritualibus hoc est esse maius, quod est esse melius.Mat.to.4. 183.c.2.A

Spirituales creaturæ solam compositionem actus, & potentiæ, esse & essentiæ recipiunt.Exod.to.1. 291.c.3.G

Spiritualia bona sunt duplicia.Mat.to.5. 22.c.3.H

Spiritualia neque locantur,nec alligãtur. Mat.to.7. 307.c.2.A

Pro spũalibus cõicandis non licet exigere mercedẽ, benè tñ pro labore, si cũ labore adiscantur, vel cũ labore ministrentẽ.Si tñ sine labore acquirãtur, & ministrentur,non licet exigere mercedẽ, vt contingit in prophetia.1.Reg.to.1. 162.c.2.B

Quæcunq; efficiuntur vnũ in spiritualibus, vna anima dicuntur.Mat.to.5. 81.c.2.A

Conferens spiritualia,vt recipiat temporalia,quando committat simoniam, & quando non.3.Reg. 127.c.1.B

Spũalia bona dupliciter augentur. Mat.t.7. 34.c.4.K

Spiritualia facilius construũtur, quam destruantur. Matth.to.5. 72.c.3.G

Spiritualitas. Duplex.s.necessaria & superabundans.Mat.to.4 42.c.3.G

Spritualitas, qua corpus animæ subijcitur,participatur dupliciter.Mat.to.4. 244.c.3.G

In infimo gradu spiritualitatis est anima humana. Matth.to.7. 192.c.3.H

Sponsa Christi. Inter sponsam,& uxorẽ apud Hebręos hoc intererat,quòd vxor iam cognita poterat repudiari,& non sponsa.Mat.to.6. 48.c.2.A

Nemo tantum diligit sponsam suam,sicut Christus ecclesiam.Mat.tom.1. 14.c.4.G

Sponsus. A sponsalibus dicitur,vel a sponsione,&c.Mat.to.7. 2.col.4.F

Sponsalia De futuro soluuntur,si sponsa fiat leprosa,vel paralitica, aut nasum, vel oculos amittat extra de iureiur. cap. quemadmodum.1.Reg.to.1. 110.c.4.H

Sponsalia quomodo differant à matrimonio.Matt. tomo 7. 2.col.4.G

Matrimo-

Matrimonium non consummatum dicitur sponsalia de præsenti: cum autem superuenerint nuptiæ,matrimonium dicitur consummatũ. Mat. tomo 7. 2.c.4.H

Sportula. Sportulæ secundum iura antiqua dicebantur esse illa munera, quæ dabantur iudici à litigatoribus, vt iudicaret, sic colligitur.extra de vita,& honesta. clerico.capit. cum ab omni;&c.1.Reg.to.1. 161.c.2.D

Hoc nomen sportula tractum fuit à quodã de herbis contexto, vel de viminibus,in quo fructus feruntur,vel aliquid aliud. Et quia in talibus solebãt antiqui ferre munera,innoleuit, vt ipsa quoque munera,etiam si pecuniæ sint, sportulæ dicerentur,&c.1.Reg.to.1. 161.c.2.E

Spuere in faciem Alicuius apud antiquos qd significaret. Nu.to.1. 174.c.3.F

Spurius. Filij nati ex concubinis secundum leges humanas sunt vituperabiles, & non succedunt in bonis paternis, etiamsi patres nullos alios filios habeant.Matth.to.2. 149. col.1.C

Stabulum Dicitur ab stando: quia ibi stant iumenta.Nu.to.2. 17.c.1.A

Stabulum tripliciter accipitur.2.Paralipom. 133. col.3.I

Stacten De quo Gene.37. succus arboris est, quę vocatur myrrha.Gen.250.c.4.H & 375.c.4.G

Stactes,de quo. Exo.3. secundum Isidorum & alios succus est fluens de arbore myrrhæ purus, & lucidus,& vocatur myrrha prima, &c. Sed Iudæorũ aliqui dicunt stacten idem esse, quod glans ilicis: sed falsum dicunt.Exo.to.2. 102.c.1.C

Stater Erat siclus argenti.4.Regum. 73.colum.3.K

Circa staterẽ,qui erat in ore piscis mattyæi 17. multa miranda contigerunt.Mat.to.4. 278.c.3.G

Stater est nomen monetæ,& ponderis, erat quippe moneta: quia denarius fot matus ad certam imaginem,& figuram: quia erat in ore piscis,& proderat ad solutionem tributi. Erat etiam pondus: quia diuidebatur per medium,& quartas. 1.Reg. 19.Inuenta est quarta pars stateris argenti in manu mea,& stater cõtinet drachmas quatuor,siue duo didrachma,&c.Mat.to.4. 278.c.4.F

Stater est maior, quam siclus, quia siclus continet viginti obolos.Exo 30 & Nu.3.Stater verò continet vigintiquatuor obolos: quia continet quatuor drachmas, & quælibet drachma continet los sex.Mat.to.4. 278.c.4.H

Statio Exercitus, & castra exercitus quomodo differant.1.Paralip. 128.c.1.E

Statua Dupliciter accipitur. Vno modo inquantum est aliquid substantiale. Alio modo inquãtum est aliquid artificiale,&c.Matt. to.6. 99.c.1.B

Quare Romani faciebant statuas æreas viris excellentibus.1.Reg.to.2. 8.c.4.K

Status. Quomodo in statu innocentiæ homo esset incorruptibilis.Mat.t.7. 146.c.4.F

Triplex status hominis potest considerari, licet nõ fuerit in re nisi duplex, & primo statui cõpetunt ea,quæ dicuntur de homine Gen.1. Et secundo Gen.2.Et tertio ea,quæ in 3.cap.Gen. 113.c.2.D

Status propriè pertinet ad conditionem libertatis, vel seruitutis Spiritualis autem libertas,vel seruitus potest attẽdi in homine dupliciter.Vno modo secundum id,quod interius agitur. Alio modo secundum id,quod foris ostenditur.Primum accipitur per comparationem ad diuinum iudicium. Secundum per comparationem ad ecclesiam,quantum ad iudicium Dei, quilibet, qui est perfectus,est in actu perfectionis: nõ tamen quãtum ad Ecclesiam,&c.Matt.to.5. 135.c.4.G

Nullus status potest manere sine principatu, &cæt. Mat.to.6. 188.c.1.E

Statutum Statuta purè positiua sunt illa, quæ ita cõstituta sunt ab aliquo Pontifice, q̃ si ab eo non constituerentur, nullo modo obligarent,& omnia huiusmodi potest q̃libet summus Pontifex reuocare, quamuis statuta sint à suis prędecessoribus,&c. 1. Reg.tomo 1. 134.c.2.A

Stella. Stellas esse puriorem ignem dixit Plato. Gen. 2.c.4.K

Stellæ quomodo in die videri possint.Gen. 7.c.4.H

Quidam Philosophus Aratus nomine iactauit se cognouisse stellarum nomina, & numerum, vt refert Augustinus.16.de Ciuita.cap.24.Sed auctoritas sacræ scripturæ condemnat hunc, vt falsa iactantem.Gen.253.c.1.C.& 283.c.1.C.Exo.to.2. 125.c.2.E.Deut. 5.c.3.D

Per stellas conuenienter significatur præmium bonorum.&c.Gen. 253.c.2.B

Stellis comparantur boni fili Abrahæ, quia nullus eis nocere poterat,si boni essent, sicut nullus nocet stellis in sublimi positis.Et quando mali erãt, assimilabantur arenæ vel puluери: quia ab omnibus conculcabantur,sicut puluis,dicit Rab.Salo Gen. 283.c.1.C

Stellæ sunt de quinta essentia,quæ aliena est ab alteratione,& corruptione.Mat.to.6. 301.c.4.H

Stellæ septem,quæ sunt in signo Tauri,quas Hispani vocant septẽ capellas,filiæ dicũtur esse Athlãtis à poetis: & aliquando Pleiades,& aliquando Athlantides vocantur,&c.Gen. 356.c.3.H

Stellarum numero comparabantur Iudęi,quando boni,&c.Nu.to.2. 44.c.4.F

Stellæ appellantur militia cœli.4.Reg. 166.c.A

Circa stellam, quæ duxit Magos,aliqui multa falsa dicunt,quæ improbantur.Nu.to.2. 58.c.1.D

Diuersæ stellæ,vt dicunt Iudæi,diuersis populis prę sunt: sed Hebræi solum Deum habent, qui regat ipsos,vt ipsi dicunt.Deu. 21.c.1.E

Stellæ mobiles non dirigũt nautas, vt ait Lucanus lib.9.cuius assignatur ratio.Deu. 161.c.3.H

Circa stellam,quæ apparuit Magis,fuerunt opiniones,quibusdam dicentibus,q̃ fuerit vna de septẽ planetis, vel de stellis fixis in firmamento cœli: sed improbatur hoc.Matt.to.1.110.col.1.B. Alijs verò dicẽtibus,q̃ illa erat de cometis. Sed & hoc improbatur.ibi.110 c.2.D. Sed dicendum,quòd fuit quædam impressio facta supernaturaliter in aere infimo circa terram.Et fuit illud corpus valde dẽsum,multum habẽs de lumine, & propter sui sphæricitatem, & flammas, vocabatur stella, sicut de columna nubis dicendum est,q̃ supranaturaliter facta sit. Et ista stella mouebatur secundum diuinam voluntatem,&c. Matth.tomo 1. 110.c.3.H

Stella,quæ apparuit magis, differebat à colũna nubis dirigente Iudæos in deserto per modum directionis,vt probatur.Matth.tomo primo. 111. col.3.F

Stella,quæ ducebat magos,manebat super diuersoria,vel hospitia, in quibus magi manebant, nec occultauit se,nisi in Ierusalem,&c.Matt.tomo 1. 112.c.1.C

Universidad de Deusto Biblioteca

Stella,quæ ducebat Magos, nō erat Spiritus sanctus sub illa specie, vt aliqui dicunt: neque mouebatur à se ipsa: sed ab aliquo angelo. Mat. to. 1. 112. colum. 2. C

Stella Magorum, peracto officio suo, redijt in præiacentem materiam. Mat. to. 1. 113. c. 1. A

In stella Magorum duo erant, scilicet fulgor, & soliditas: falgor erat supranaturaliter productus, similiter & soliditas Soliditas tamen qualitas quædam est, quæ naturaliter poterat causari in ipsa materia, &c. Mat. to. 1. 113. c. 1. C

Per stellam conuenienter facta est manifestatio natiuitatis Christi ipsis Magis, Mat. to. 1. 113. c. 2. C

Quomodo intelligatur stellā se vidisse Magos. Nu. tomo 1. 114. c. 2. C

Stella Magorum nūquam magis apparuit, postquā ipsi intrauerunt in domum, vbi erat puer, & cæt. Mat. to. 1. 122. c. 3. H

Stella disparuit ad introitum Magorum in Ierusalē: cuius assignatur ratio. Mat. to. 1. 122. c. 4. F

Sed postea exeuntibus apparuit propter multa ibid. 123. c. 2. A

Et referuntur modi, quibus se potuit occultare ibidem 124. c. 1. A

Stella omnibus apparebat, quando Magi eam videbant, poterat etiam videri a Magis, & non ab alijs: si Deus turbaret oculos aliorum, &c. Mat. tom. 1. 124. c. 1. E

Quælibet stella fixa, secundum communem positionem, mouetur in centum annis vno gradu, & cū in toto circulo sint trecenti sexaginta gradus, nō posset quælibet stella fixa complere circulū suū: nisi in triginta sex milibus annorum de nostris. Defens. 49. c. 3. H

Stellio. De stellione, & illius proprietatib. Leui. 111. c. 3. F

Stephanus.

Illud Act. 7. Stephanus vidit cœlos apertos, &c. Intelligendum est de visione imaginaria, & non de reali 4. Reg. 225. c. 3. G. 2. Paral. 246. c. 2. E

Refertur tempus lapidationis Stephani. Matt. to. 6. 274. c. 2. E

Stephanus passus est eodem anno, quo Christus passus est, vel sequenti. Et dicitur prothomartyr: quia ante illum post Christi mortem nemo pro nomine ipsius passus est. Mat. to. 6. 274. c. 2. D

Stercus Stercora columbarum quare comederunt Israelitæ in Samaria, potius q̄ aliarum auium. 4. Regum 69. c. 1. E

In Christo necessario fuit stercoris emissio. Leuitic. 118. c. 3. H

Emissio stercoris & vrinæ vnde oritur secūdum aliquos. Leui.

Tanto stercus est minus malum, quanto est de rebus simplicioribus. & ideo stercus humanum reputatur pessimum: quia est de rebus multis, & ideo est fœtidius, & c. 4 Regum to. 5. 69. c. 1. E

Sterilis Qui ex sterilibus matribus nati sunt, ali quid habuerunt admirabile, &c. Iudic. 130. c. 2 B

Qui ex sterilibus nati sunt per miraculorū fuerunt specialiores inter cæteros. 1. Reg. to. 1. 23. c. 3. F

Steriles maledicebant à Deo in lege veteri: nō quia Deus reputaret sterilitatem in vitium ipsi mulieri: quia si vitiū erat, non erat mulieris: sed accipit maledictio, vt pœna quædam est, quia in pœnam habent mulieres, q̄ non possint concipere, & magis erat ista pœna ex opinione humana, quam ex diuina influxione. Mat. to. 7. 22. c. 2. C

Sterilitas. Prouenit ex indispositione seminis ad generandum siue in masculo, siue in fœmina. Deut. 38. c. 1. E

Sternere. Est locare sub pedibus. 2. Paralipo. 95. c. 4. F

Stibium. Est quidam succus, vel vnguētum, quo mulieres tingunt oculos, & supercilia, vt pulchræ videantur: de quo. 4. Reg. 9. dicitur, quòd Iezabel depinxit oculos suos stibio. Et lapides huius coloris dicuntur stibini. 1. Paralipo. 3. 4. col. 2. C

Stigma. Stigma dicuntur esse impressiones, profundæ factæ in carne ex applicatione ferri candentis, sicut cicatrices vulnerum depressæ in carne, &c. Leui. 200. c. 2. E

Stipulatio. In omnibus stipulationibus, & donationibus oportet quòd ille, cui fit stipulatio, vel donatio, acceptet. alias non acquiritur ius, neque causatur obligatio. 4. Reg. 123. c. 2. B

Stoici. Stoicorum opinio reprobatur dicentiū optimam esse mortem, quam aliquis sibi infert. 2. Reg. 111. c. 1. D

Stoici aliter locuti sunt circa passiones, & aliter Peripatetici: sed Peripateticorum sententia rationabilior est, & communior. Et sic intelligitur illud. Mat. 5. Omnis, qui irascitur fratri suo, &c Mat. tomo 2. 118. c. 2. E

Stoici dicunt, quòd timor, & aliæ passiones nō sunt in sapiente. i. in virtuoso. Mat. to. 3. 255. c. 3. F

Stola. Est nomen generale vestis. & dicitur à telon, quod est longum, &c. Gen. 384. c. 3. I

Stola, de qua Gen. 49 cùm dicitur: Lauabit in vino stolam suam, carnem Christi mundissimam significat, quæ fuit quædam stola. i. cooperimentū latentis deitatis, &c. Gen. 408. c. 2. A

Stolas albas fecit Salomon leuitis ministrantibus cātando in templo, vel faciendo alia opera. Et erāt ad modum vestium candidarum, quibus vtuntur omnes ecclesiæ ministri in choro, vt refert Iosephus 8. Antiquita. 1. Reg. to. 2. 104. c. 4. H

Stomachus. Ignis stomachi non est eiuldē complexionis, & armoniæ cū igne elementari. Exo. to. 1. 75. c. 4. F

Stomachus hominis, & motus ad libidinem assimilantur lampadi, &c. Ruth. 251. c. 2. A

Storax. Arbor parua est, & est Arabica, cuius fumo saluberrimo subuenitur morbis, quos gignit fumus arboris myrrhæ, & storacte vtuntur plurimum Arabes, & fructus eius vocatur storax Gen. 43. Gen. 375. c. 4. F

Stragulum. Dicitur vestis, quę substernitur, vel super extenditur, &c. 4. Reg. 90. col. 3. I

Stridor. Prouenit ex frigore: quia stridor est sonitus factus ex concussione dentium, & concussio illa fit ex magno frigore. Mat. tom. 6. 8. col. 4. K

De stridore dentiū in damnatis. Mat. to. 7. 178. c. 4. H

Et stridor dentium dupliciter accipitur: similiter & fletus. ibidem

In purgatorio quare non ponatur stridor dentium, neque vermis, neq; fletus, nec aquæ niuium. Mat. tomo 7. 249. col. 2. A

Structio. Auis non volat, sed pedibus semper graditur. Leuit. 98. col. 4. K

Structiones non comedebant Iudæi: quia dæmonibus immolabātur ab idolatris, & in auguria exercebantur, vt quidam dicunt, & Nicolaus approbat: sed improbatur hoc. Leui. 98. c. 4. K

De

Destructione, & illius pprietatibus. Leui. 108. c. 4. H

Filij hominum, qui studijs valde intendunt, parui sūt corpore, & virib⁹ debiles &c. Gen. 322. c. 1. A

Struma Exclusus erat a ministratione sacerdotij in veteri testamento, sed non in nouo nisi sit monstruosus. Leui. 23. c. 4. G

Struma quid à gibbo differat. Leuiti. 231. c. 4. G

Studium generale.

Primum studium generale fuit in Aegypto in ciuitate Memphis, & durauit per multos annos, nam tempore Alexandri Macedonis durabat. Genesi. 364 col. 4. H.

Stultitia. Stultitiam simulare loco, prudentia summa est, ait Cato. 1. Reg. to. 2. 93. col. 1. E

Stultitiam fingere, quandocunq; tenetur quis quidquam agere, vel pati de necessitate salutis, vt non cogatur ab hominibus illud agere, iniquitas est &c. 1. Reg. to. 2. 93. c. 1. E

Stultitiam, aranea, & muscam, creata esse propter aliquā vtilitatē, dicunt Iudæi. 1. Reg. t. 2. 122. c. 2. E

Stultitia quid. Matth. to. 4. 139. c. 1. D

Stultus. Stulti homines magis sentiunt ea, quæ sunt secūdum naturam, quam sapientes, cuius redditur causa. Leuit. 197 c. 3. F

Quia stultorum magnus est numerus, ideo maxima est multitudo damnatorum. Matthęum tomo 7. 250. col. 2. C

Stultus est, qui malum habet iudicium, & secūdum illud malas affectiones, & peruersas operationes, non dirigens per aliquam prudentiam, vel per astutiam saltem. Deute. 168. c. 1. D

Stulte committere.

Stulte aliquid committere, potest dupliciter intelligi. Num. tom. 1. 168. c. 3. G

Stupor. Vnde sit, quòd nos ad stuporem inducant apparitiones angelorum. Matt. tomo 5. 25. c. 2. B

Stuprum. Quare leges humanę prohibeant stuprum etiam volūtarium. Exo. tomo 1. 178. c. 3. K

Stuprum est species luxuriæ, quia in eo est specialis deformitas, tam ex parte puellæ quæ corrumpitur, quam ex parte patris eius &c. Matth. tomo 2. 157. col. 4. G

Stuprum interdum vocatur adulterium. Numer. 5. vbi dicitur si latet adulterium, & testibus argui non potest, quia non est inuenta in stupro. Matt. tomo 2. 158. c. 1. C

Stuprum proprie dicitur virginum defloratio illicita, non præcedente coniugali pactione. 36 q. 1. cap. lex illa. Aliquando tamen accipitur pro coitu cum vidua, & pro coitu sodomitico cum pueris. Vnde stuprum committi dicitur in vidua, virgine, vel puero, ff. de adulte. inter liberas, §. 1. Et de verborum significatione, l. inter stuprum. Et aliquando stuprum dicitur adulterium. 36. q. 4. cap. nemo, & 28. quæst. 1. cap. idolatria. Et aliquando dicitur coitus cū virgine, vidua, vel puero, vel muliere soluta, quæ non habetur loco vxoris, vel concubinæ, ff. de adulte. l. stuprum. Et glo. dicit hoc. 32 quæst. 4. c. nemo. quando tamen stuprum ponitur species luxuriæ, accipitur solum pro virginum defloratione. Matt. to. 2. 158. c. 1. D

De punitione stupri secundum legem ciuilem, diuinam & canonicam, res sic se habet. Nam secundum legem ciuilem, si stuprator fuerit vir honestus, ideſt non de genere ignobili, vel minoris cōditionis, quam stuprata, pars dimidia bonorum suorum applicatur fisco, si vero sit minoris conditionis quam fœmina, relegatur & punitur corporaliter, vt patet Instit. de publi iudi. §. Item lex Iulia, quòd si stuprator sit tutor illius, deportatur, & bona eius publicantur, vt patet. C. si quis eam, cuius tutor fuerit. l. vnica. Si verò ipsa stupretur à seruo suo, ipsa procurante, ipsa capitaliter punietur, & bona eius ad cognatos prouenient, vel applicantur fisco. C. de bonis damnat. fi. &c. Et seruus comburi præcipitur, vt habetur. C. de mulier. quæ seruis proprijs se miscuerunt. l. vnica. Sed secundum legem Moysi deflorans virginem, debebat eam accipere in vxorem, si pater illius consentiret, & si non, debebat eam dotare secundum consuetudinem patriæ. Exod. 22. & Deute. 22. Pœna verò legis canonicæ concordat aliquomodo cùm pœna legis Moysi, quia illa lex Exo. 22. Si seduxerit quis virginem &c. est canonizata per Ecclesiam, & habetur extra de adulte. & stupro. cap. Si seduxerit, excepto illo de non repudiando, & de non soluendo quinquaginta siclos, & hoc dummodo possit contrahere matrimonium cum illa, quia si non potest, vt si sit consanguineus, vel religiosus, vel ordinatus in sacris, tenetur eam dotare &c. Et si sit aptus ad matrimonium tenetur eam accipere, & dotare. Et soluto matrimonio, reddibit dos ad fœminam, nisi forte delinqueret propter quod debeat perdere dotem extra de donatio. inter virum & vxorem. cap. Mulieres. & per totum. Et ista æstimatio dotis fiet secundum arbitrium boni viri, scilicet iudicis. Matth. to. 2. 159. c. 3. F

Lex de stupratoribus, sicut in veteri testamento, nō tenebat vniuersaliter in omnibus, ita nec in nouo, vt patet ex multis locis tam iuris canonici, quam iuris ciuilis. Exo. to. 1. 237. col. 2. B

Suasio Est æqualis ad æqualem. Matth. tom. 4. 192. c. 3. G

Subditus Illud Gregorij secundum merita subditorum, disponitur vita rectorum, qūo sit intelligendum. Matth. to. 2. 244. c. 1. E

Subditi cur puniantur quandoq; pro peccatis Principum. Genes. 275. c. 2. C

Subiectio. Duo faciunt subiectionem esse pœnalem, primum, si sit coacta, vt in pueris, qui literis instruuntur, secundū quando non fit ad bonum subditi, vt in seruis. Genes. 229. c. 2. A

Subiectio non omnis est pœnalis, aut mala, sed duo sunt, quæ faciunt subiectionem pœnalem. Genes. 229. c. 1. E

Subiectio sine pœna quæ sit. Gene. 229. col. 2. C

Subiectum Conuenire in subiecto, non facit conuenire in natura. Matt. tomo 7. 199. c. 2. C

Comparatio subiecti, & obiecti, est alia, & alia. Mat. tomo 7. 216. c. 3. K

Subsanare Est torto naso irridere, & pertinet ad magnum contemptum. 4. Reg. 191. c. 3. F

Subsanator Inter subsanatorem, deriſorē, & conuiciatorem, quid intersit. Matt. to. 2. 119. c. 3. G

Substantia Dicit per se existens alteri substare potens. Matt. to. 6. 94. c. 4. F

In substantijs non datur infinitum in actu. Matth. tomo 7. 204. c. 3. F

Substantia Domini dupliciter dissipatur. Matthæū tomo 6. 330. c. 4. F

Sub-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Substantia separata. De modis cognoscendi substantias separatas à nobis. Matt.to.2. 26.c.1.D
Substantiæ separatæ semper influunt in animam nostram, sed non recipitur semper earum influxus in animam: recipitur tamen, cum est aliquo modo dispositа &c. Matt.tom.7. 191.c.3.K
Substantia separata quanto est superior, & magis accedens ad primam, tanto pauciores species habet, & vniuersaliores, per quas intelligit. Et quanto fuerit magis distans à prima, tanto plures species habet, & minus vniuersales &c. Matt.tom.7. 202.c.1.E 192.c.2.D
Damnati, exacto iudicio, cognoscent substantias separatas. Matt.to.7. 219.c.4.G
Non est dare duas substãtias spirituales æquales specie. Matth tomo 7. 192.c.2.E
Subtegmen. Dicitur illud, quod vulgariter trama, nuncupatur. Leui. 132.c.2.C
Subtilitas. Nomen subtilitatis inuẽtum est à virtute penetrandi. Matth.to 4. 243.c.4.H
Subtilitas in corpore glorioso prouenit ex dominio animæ supra corpus, ratione cuius corpus dicitur spirituale. Et ista spiritualitas, qua corpus subditur animæ, participatur dupliciter, & ratione primi dicitur corpus subtile. Et ratione secundi agile. Matth.to.4. 244.c.3.F
Subtilitas in corpore glorificato respondet temperantiæ. Matth.to.4. 234.c.1.E
Per donum subtilitatis non possunt duo corpora esse in eodem loco, corpus tamen gloriosum habit cum alio corpore in eodem loco, sed hoc nõ erit per dotem subtilitatis, sed solum per miraculum. Matt.tomo.4. 245.c.1.C
Subtile. Circa subtilia semp remanet aliquis scrupulus. Matt.tom.6. 66.c.1.E
Subtile dicitur tripliciter, scilicet, vel per raritatem materiæ, vel propter paruitatem, vel propter virtutem actiuitatis &c. Matth.tom.4. 244.c.2.B
Subuersio quid sit. Gen. 81.c.3.F
Subucula. De qua Leuitic.8. dicitur: Vestis erat linea, vel byssina stricta, de quo Exod.28.Leui. 63.col.4.K
Suburbanum. Dicitur, quasi sub vrbe positũ, vt sunt spatia adiacentia vrbi, quæ sunt quasi sub mœnibus vrbis. Leuit.300.c.4.F. 1.Paralip. 81.c.4.G

Succedere in hæreditates.

Poterat quis succedere in hæreditates duarum tribuum, vni per successionem paternam, & alteri per successionem maternam, interueniente adoptione ante datam legem, vt patet in Iair filio Segub, quem Segub adoptauit Machir filius Manasses, similiter & alius eius maternus ante datam legem de successoribus. Numc.27.1.Paral.47.c.2.A
Successio. Successiua operatio repugnat Deo, quia solum conuenit rei habenti esse limitatum, & quæ non habet totum suum esse simul &c. Leui & Parad. 33.c.3.G
Successio in operatione cur agẽtibus præter Deum competat. Paralip. 33.col.3.F
Successiua non sunt ita propriè entia, sicut permanentia. Ios.tom.2. 20.col.2.D
Ex lege successionis apud nos filij sunt directè hæredes, & omnes alij propinqui sunt hæredes in defectu filiorũ, nisi cum filij ob aliquam causam priuãtur penitus successione paterna, vel materna. Sed apud Hebræos hoc erat vniuersale in patre, quòd succederent ei, in matre autẽ non erat vniuersale, vt probatur Nume.tom.2. 90.c.2.B
Circa successionem hæreditariam apud Hebræos referuntur duæ regulæ. Num tom.2. 94.c.3.I
De modo succedẽdi, quo in veteri testamento succedebant filij, & filiæ, & de bonis mobilibus relictis, vel legatis. Et an in aliquo casu possent vendi immobilia. Num.tom.2. 91.c.3.F
Filijs debetur successio in bonis paternis de iure naturæ. Matt.tom.5. 138.c.4.G
Successio causatur in operatione ex resistentia passi ad agens. 1.Reg.tomo 1. 215.c.4.G
Successor. Et is cui succedit, reputantur eadem persona, fictione iuris. 1.Paralipom. 144.c.4.K
Succubus, & incubus. Quomodo dæmones fiant primo succubi, & postea incubi. Et quomodo dicantur generare, & quomodo Merlinus dicatur isto modo genitus Gene.35.c.1.D.& Exod. tomo 1. 45 col.3.I
Sudor. Sudor causatur ex magno labore excitante calorem resoluentem, & expellentem multas partes corporeas. Gene.22.col.4.F & 108.col.1.A
Nomine sudoris, de quo Genes.3. In sudore vultus tui, & c. significatur labor magnus cum sudor causetur ex duro labore. Gen. 22.c.3.G
Sufficere. Nemo sibi sufficit in omnibus, quæ sunt ad vitam necessaria. Matt. tomo 5. 81.c.4.K
Suffragium. In præstandis suffragijs in re, quæ pertinet ad genus deliberatiuum, vel iudiciale quando sunt multi, quorũ consilio, & sententia, res fieri debeat, illi primo incipiunt, qui minoris sunt auctoritatis, vt si maiores primo dicerent, minores forte, propter maiorum auctoritatem, ab ipsorum dictis non deuient, & hoc fit in politijs bene ordinatis, & in vniuersitatibus. Exod.tom.1. 244.c.1.A
Quomodo suffragia, & orationes viuorum prosint alijs viuis. Matth.tomo 7. 13.c.3.K
De suffragijs, quæ pro se iusserunt fieri defuncti, quando executores retardant illa facere, an scilicet ipsis defunctis sequatur aliquod detrimẽtum ex retardatione &c. Matt.tom.3. 50.c.1.D
Suffragia Ecclesiæ magis prosunt quibusdam ex extentibus in purgatorio, quam alijs. Matt.tom.7. 259.col.1.E
Suggerere. Est quasi tacite, vel occulte ad aurem dicere &c. Gene.11.col.1.E
Suggerere proprie est denunciare, & pertinet proprie ad minores. Aliqñ accipitur pro consiliũ dare, aliquando reperitur ad maiores pertinere, vt Ioan.14.cum dicitur: Ille vos docebit omnia, & suggeret &c. Gen. 360.c.3.G
Suggerere proprie est aliquid alicui manifestare rogando, & pertinet ad minores, & ad eos qui loquuntur ad aures. Exo.tomo 1. 150.c.3.H
Sugillatio. Est condemnatio, vel strangulatio. Gene. 34.c.2.E
Suppellex. Est nomẽ cõe ad oĩa vasa vtẽsilia, & ornamẽta dem⁹, quibus ad necessitatem nostram vtimur. Gene.16.c.1.D. Et sic pecunia non est supellex, quia non habet certum vsum, deinde, quia facta est à lege, vel à communitate, & non potest facere eam, quicumq; possidens eam, bene tñ alia, quæ dicũtur supellectilia. Aurum aũt, & argẽtum, & metallũ quodlibet in massa, non est supellex, bene tamen vas factũ ex quolibet eorum, &c. Exo.to.2. 100.c.1.E
Super Cum ponitur pro, de, deseruit ablatiuo, &c. Gen. 301.c.2.A
Super præpositio aliquando facit sensum ambiguum, &c. Num.to.1. 30.c.4.G
Superari. Qui ratione aliqua superatus est ab aliquo, habet se tripliciter. Matth.i.to.6. 122.c.4.K
Superbia. Dicitur pectus diaboli, super qđ garditur. Gen. 21.c.1.C
Superbia claudit ur in quolibet peccato tanquã prima origo. Gen. 21.c.1.C
Superbia dicitur initium omnis peccati, quia cum omne peccatum sit ꝑ Dei præceptum, & ꝙ homo velit esse subiectus diuino præcepto, superbia est, cum vsurpetur id, quod solius Dei est. Esse liberum ab omni subiectione, & ideo in omni peccato superbia est Gen. 216.c.1.B
Superbia est desiderium indebiti honoris, vel indebitæ excellentiæ. Deut. 94.c.1.D
Superbia quid sit. Mat.to.4. 139.c.1.C
Superbiæ opposita est humilitas. Mat.t.6. 188.c.2.E
Superbus. Superborum conditio est, modicam humiliationem in tantum reputare intolerabilem, ꝙ putent se infimos esse, cum modicũ fuerint humiliati. Cen. 257.c.4.I
Qui vult esse superbus, necesse est, ꝙ sit inuidus. Mat.to.5.152.c.4.H. Mat.to.7. 183.c.2.E
Superborum conditio est, se nimis grauatos existimare, atq; deiectos, si quis eorum sententiæ derogauerit. Parad. 85.c.1.B
Supercilium. Supercilij obductio est quidam gestus, qui demõstrat superbam inflamationem. Gen. 16.c.2.C
Super erogatio. Est duplex, quædam, q̃ nullo modo ptinet ad necessitatem salutis, & ista nunquam cadit sub præcepto, sed sub consilio, vt seruare virginitatem. 1.Cor.7. Quædam verò pertinet aliquo modo ad necessitatem salutis, sumendo eam generaliter, sed determinando ad talem vel talem modum, non est de necessitate salutis. Et de talibus potest dari præceptum, immo debet dari, & ita est de ieiunio. Mat.to.3. 85.c.3.H
Superfluum. Simpliciter superfluum dr illud, quod habet quis vltra ea, quæ sunt necessaria ad honestam & decẽtem sustẽtationem suam, & eorum, quorum cura sibi incumbit, & ad humane communicãdum secundum conditionem eorum, inter quos viuit, ne sit extraneus ab eorum moribus ꝓp parcitatem, & illud pertinet ad diuitias & thesaurum. Et secundum hoc assignantur aliquæ regulæ, de dã dis eleemosynis. Mat.to.3. 18.c.4.H
Superfluum dicitur, quod nulli potentię est necessarium. Mat.to 3. 47.c.3.I
Deus nihil superfluum & ociosum fecit, & c. Matt. to.3. 113.c.2.D
Superhumerale. De figura superhumeralis, de quo habetur. Exo.28. referuntur duæ opiniones, sed magis placet sẽtẽtia Iosephi. Exo.t.2. 60.c.3.F.& 205.c.3.G
In superhumerali erant diuersæ figuræ, non hominum, vel aliorum animalium, sed herbarũ. Exo. to.2. 60.c.3.K
In qua parte superhumerale coniungeretur rationali, & quomodo. Exo.to.2. 63.c.2.A
Super humerale nunquam erat diuiũctum à rationali, nec è contra, & ꝓp hoc, quãdocunq; aliquis accipiebat Ephod, idest, super humerale, accipiebat simul & rationale, &c. Exo.to.2. 66.c.1.D
Superius. In superioribus continentur eminenter inferiora. Matt.t.septimo. 214.c.3.F
Superiora influunt naturaliter in inferiora. Matth. tomo 7. 206.c.1.B
Superlatiuus Aliquando tenetur absolutè, & exponitur per positiuum, & per valde. Mat.to.2. 172.c.3.K
Superlatiuus dupliciter exponitur: vno modo absolutè, & alio modo comparatiuè. Parad. 4.c.2.B

Supernaturale.

Ad hoc ꝙ aliquid dicatur propriè supernaturale, oportet, ꝙ ibi aliqua operatio naturalis non sit. 2.Reg. 170.c.3.G
Superstitio. De superstitionibus quorundam circa ædificãdas domos, circa vestes induendas tali vel tali die, circa contrahendum matrimonium, &c. quas condẽnat Ecclesia. Exo.to.1. 77.c.3.F
Suppleri Nunquam de vno membro supplet alteri. Mat.to.6. 116.c.2.D
Supremus Aliquando capitur absolutè & non relatiuè, vt patet in. ff. nouo.ti. de verb.signifi.l. proximus. Parad. 4.c.3.K
Sur. Desertum sur, vbi errabat Agar, cum fugeret à Sara, est pars deserti contra Aegyptũ venientibus de terra Chanaan, quia viam ignorabat. Gen. 257.c.4.K
Sur & Mara non est idem, dicit Nicolaus. Exod.14. Sed necessario tenetur confiteri esse idem. Gene. 273.c.4.F
Sur, de qua Gene.25. est solitudo quædam inter Cades & Barad extendens se vsq; ad mare rubrum & Aegypti confinia. Et alio nomine dicitur solitudo Ethan, &c. Gen. 295.c.4.K
Sur aliquando est nomen regionis desertæ in Arabia iuxta Aegyptum, circa desertũ Cades: & aliquando est nomen viri. 1.Paralip. 105.c.4.K
Surgere Et eggredi in sacris literis, secũdum modum loquendi hebraicum, significat inceptionẽ alicuius actus in eo, q̃ prius nihil faciebat, &c. Deu.77.c.1.C. Ios.to.1. 15.c.2.E
Surgere, in sacris literis, aliquando significat excitationem ad mandati executionem, &c. Ios.to.1. 129.c.4.H
Sus De sue & eius proprietatibus Leuit. 107. col.2.D
Susana. Susanam condemnauerunt senes illi iudices absque probatione, quod nõ permittitur iudicibus humanis, immo nec accusare & proferre sententiam in eadem causa, et si delictũ testibus comprobarent. Gen. 174.c.4.F
Suscitare. Beatus Syluester suscitauit taurũ. Mat.to.6. 95.c.4.G
Filia Archisynagogi fuit prima ex mortuis, quos Christus suscitauit. Mat.to.6. 121.c.2.E
Suscitatio. De suscitatione seminis in dictione Seminis suscitatio.
Suscitatio mortuorum & iustificatio peccatoris fit à Deo immediatè. Mat.to.7. 211.c.4.F

Suscitatus à mortuis.

Nullus ex suscitatis à mortijs perijt postea ẽternaliter. 4.Reg. 44.c.4.G
Suspensio. Lex de suspensione, apud Iudæos, non permittebat manere cadauera in cruce, nisi vsque ad vesperam, siue suspen-

Universidad de Deusto
Biblioteca

suſpenſi eſſent Iudæi, ſiue Gentiles. Deutero.31. Ioſ.to.1. 151.c.4.I. & 207.c.1.E

Suſpirium. Axæ filiæ Caleb de quo Iudi.1. profecit ad tria.Iudi. 12.c.3.K

Suſtentatio. Tanto magis eſt alicui neceſſaria, quanto magis appropinquat ad ſenectutem.Matt.to.3. 153.col.1.A

Suſtentatio corporis eſt homini maxime neceſſaria poſt animæ ſalutem.Matth.tom 4. 94.c.2.E

Res, quæ ſunt ad noſtram ſuſtentationem, ſunt in maximo periculo.Matt.to.4. 94.col.2.E

Suſtinere. Qui ſuſtinet malum, triſtatur duppliciter de illo.Mat.t.7.275.c.3 H

Suſurro. De ſuſurronibus.Leuitic.185.c.1.C. & 190.col.2.C

Suum. Dupliciter redditur alicui, quod ſuum eſt.Matt.tom.5. 21.c.2.E

Syndereſis. Vide ſuperius. Sin.

Tabernaculum.

TAbernaculum Domini primò fuit in Silo poſtea in vrbe Nobæ, poſtea in Gabaon, & demum cõſtructum eſt templum Salomonis,& ceſſauit tabernaculum.Gen. 70.c.1.E

De tabernaculo Moyſi,& quid propriè fuerit.Matt.tomo 5. 229.c.3.K

Tabernacula dicuntur tentoria, quæ in campo extenduntur facta de lintheo, aut de panno, vel de leuibus tabulis.Gene. 70.c.1.E

Tabernaculo Moyſi aſſimilabatur templum Salomonis.Matth.tomo 5. 230.c.1.A

Ad Tabernaculum Moyſi nullus niſi Leuita accedere debebat, etiã ſi non accederet ad miniſtrandum,ſub pœna capitis.Exod.to.1. 100.c.2.B

De locis vbi fuit tabernaculum, cum Hebræi incederent, & caſtrametarentur, & tandem peruenirent in terram promiſſionis.Exo.to.1. 196.c.3.H

Tabernaculum,& arca Domini per magnum tempus fuerunt ſeparata ab inuicem, ſcilicet per annos octoginta nouem,ſecundum veram computationem.Exo.to.1. 197.col.1.D

Tabernaculum,vbi fuerit eo tempore, quo ab arca fuit ſeparatum.Exo.tom.1. 197.c.3.G

Aedificato ſecundo templo, an fuerit conſtructum tabernaculum interius tale, quale Salomon fecit,non conſtat ex ſcripturis &c. Dicendum tamen, quòd poſt redditum de captiuitate ipſi reſtauruerunt aliqua prioribus ſimilia facientes Cherubim,& Sancta Sanctorũ,& menſam atque candelabrum &c. ita vt nihil defuerit niſi arca. Exo.to.1. 198.c.1.C

Tabernaculum,& arca à tempore quo arca fuit capta à Philiſtin nunquam fuerunt ſimul, niſi vſq; ad tempora, in quibus Salomõ finiuit templum quod fuit ſpatium octoginta nouem annorum. Exo.to. 198.c.1.C

Quando tabernaculum ſeiunctum fuit ab arca,poterant offerre ſacrificia vbi erat ipſum tabernaculum potius quam vbi erat arca. Exod.tomo 1. 198.c.1.D

Opera tabernaculi quot facta fuerint ex auro. Exo. tomo 2. 15.c.1.E

Et quot ex argento, & quot ex ære, & quot ex hyacintho, & quot ex purpura, & quot ex coccobis tincto, & quot ex byſſo, & quot ex pillis caprarum, & quot ex pellibus arietum rubricatis, & quot ex pellibus hyacinthinis &c. Et quod ex lignis ſethin.Exo.tom.2. 15.c.4.F

Tabernaculum,vt dicũt AbbenEzra, & Rabbi Cahadiagaon,ſignificat mundum:& quia triplex eſt mundus, quidam intellectualis, ſcilicet ipſorum beatorum ſpirituũ, vt ipſi dicunt, & mundus iſte corporeus, & minor mundus,ſcilicet,homo: ita in tabernaculo erant aliqua ſimilia his, quæ ſunt in hoc triplici mũdo &c. vt ad longum refertur. Exo.to.2. 18.c.2.A

Et iſtæ adaptationes ſunt allegoricæ, vel adaptabiles ad allegoriam &c.ibidem.18.col.3.K.Sed iſtorum opinio improbatur ibidem. Et tandem aſſignatur vera cauſa literalis tabernaculi. ibidem. 20.col.2.A

Tabernaculi fabricam Deus dixit primo Moyſi verbotenus, & poſtea oſtendit in quadam imaginatione repreſentationem.Exod.to.2. 20.c.4.K

De tabernaculi fabricatione habuit Moyſes mandatum, priuſquam haberet tabulas a Deo, quas habuit in fine quadraginta dierum. Exo. tomo 2. 23.col.4.G

Fabricam tabernaculi arcæ, & vaſorum fecerunt Beſeleel,& Ooliab.Exo.31.Exod.to.2. 34.c.2.C.

Tabernaculum ſecundum ſuam propriam originẽ latinam, dicitur domus facta de tabulis, & inde deriuatur: nam diminutiuum huius nominis tabula eſt tabella,vel taberna. & inde dictum eſt tabernaculum, & eſt domus facta in expeditione, ideſt, in caſtris bellorum ad breuiter manẽdum, vt diſſolui poſſit &c.Exo.to.2. 36.c.4.H

In tabernaculo Domini erant duæ partes, ſcilicet, tabernaculum interius, & exterius &c. Exo.to.2. 37.c.1.E

Tabernaculum & lex, ideo data ſunt in deſerto, vt in terram Chanaan introirẽt eruditi in cæremonijs Dei, & cultu eius, quia ſi ſemel introirent in eruditi &c. Cõuerterentur ad cultum idolorum gentis illius,inter quam habitarent,& hęc eſt cauſa,quare Deus retinuit Iſrael in deſerto quadraginta annis, vt toro illo tempore inſtruerẽtur in lege,& cæremonijs.Exo.to.2. 37.c.1.E

Tabernaculum ſatis ample, & plane deſcribit Auctor.Exod.tomo 2. 37.col.4.G

Tabernaculum erat domus facta de tabulis, & erat quadrangularis figuræ, ſcilicet, triginta cubitorum in longitudine, & decem in latitudine, & decem in altitudine, & erat operta tabulis in tribus lateribus, ſcilicet, in Meridiano, Aquilonari, & Occidentali. Nam latus Orientale totaliter erat apertum non habens aliquam tabulam &c. Exo.tom.2. 37.c.4.G

Cortinæ tabernaculi,de quibus Exo.26.factę erant ὸpere plumario, quod ſignificat opus textile, & non opus pictorium:nam in Hebræo dicitur roquen &c.Exo.to.2. 38.col.3.K

De tabernaculi coopertorio Exo.11.ſagis confecto. Exo.tomo 2. 39.c.4.K

De tabernaculi opertorio ex pellibus arietinis rubricatis, & alio ex pellibus hyacinthinis, & quomodo totum tabernaculum operiebant dempto fronte Orientali contra Bedam dicendum,quòd ſolum operiebat tectum tabernaculi, & non latera.Exod.tomo 2. 42.c.1.A

Tabernaculi tabulę habebant decem cubitos in altitudine, & cubitum, & dimidium in latitudine, in groſſitate non habebant cubitum, vt dicit Rabbi Salomonis,vt probatur Exo.to.2.42.c.4.F.

Dicendum ergo, quòd groſſities cuiuslibet tabulæ erat quatuor digitorum, vel forte minus, vt ait Ioſephus.

Ioſephus. ibidem.

Tabularum tabernaculi baſes deſcribuntur.Exodo tomo 2. 43.c.3.H

Fabricæ tabernaculi exterioris deſignantur multæ cauſæ.Exod tomo 2. 46.c.2.I

Quòd vnicum tabernaculum, & ſanctuarium eſſet in toto Iſrael cauſa fuit cuitatio idolatriæ. Exod. tomo 2. 48.col.2.A

Atrij tabernaculi longitudo quare haberet centum cubitos,& latitudo quinquaginta.Exod.tomo 2. 52.c.1.A

In tabernaculo exteriori erant tres adminiſtrationes ſacerdotum,ſcilicet,adolere incenſum in altari thymiamatis,incendere lucernas, ponere, & auferre panes propoſitionis,& hæc pertinebant tam ad ſacerdotes ſummos, quam ad minores, quando tamen à magno ſacerdote fiebant,induebatur veſtibus pretioſis, ſine quibus non intrabat in ſanctuarium, vt patet Exod.28. & veſtietur ea Aaron in officio miniſterij, vt audiatur ſonitus &cæt.Et his veſtibus induebatur in atrio. Exodo tomo 2. 63.c.1.B

Tabernaculum dupliciter accipitur. Exod.tomo 2. Referuntur ea,quæ facta ſunt in opere tabernaculi, ex auro,argento, ære, lapidibus, & lignis. Exodo tomo 2. 108.c.2.B

Taberbaculum dupliciter accipitur,vno modo pro toto aggregato ex tabulis & columnis,atque baſibus &c. Alio modo pro ſolis cortinis tegentibus tabernaculum, primo modo communiter accipitur in ſacra ſcriptura, ſecundo modo accipitur. Exo.16. cum dicitur,vnum tabernaculum ex his fiat.Exo.tomo 2. 108.c.4.G

Tabernaculum fœderis dicitur aliquando tabernaculum teſtimonij.Exodo tomo 2. 108.c.4.K

Tabernaculum paruum, de quo Exod.33. dicitur, quod extendit Moyſes extra caſtra,neceſſario dicendum eſt, quòd illud fuit extentum per Moyſem extra caſtra,quando occidit idolatrantes,antequam aſcenderet ſecunda vice in montem,aut fuerit extentum poſtquam deſcendit in ſecunda vice ferens ſecundas tabulas. Exo.to.2.147.c.4.F. Sed magis videtur dicẽdum,quòd fuit extentum priuſquam ſecunda vice aſcenderit in montem, vt probatur ibidem. 147.c.4.H

Opus tabernaculi, & oblatio, & principum concilium fiebant extra caſtra in tabernaculo paruo. Exod.tom.2. 151.c.4.C

Tabernaculum magnum conſumatum fuit in primo anno exitus de Aegypto,vt patet Exo.40. vbi dicitur, quòd prima die,menſis primi ſecundi anni,fuit erectum tabernaculum &c. Exod.tom.2. 151.c.4.I

Tabernaculum erat in medio caſtrorum: inter qua tuor vexilla,quatuor partium gentis Hebræorũ, vt patet Nume.2.Exo.tom.2. 151.c.4.K

Tabernaculum, de quo dicitur Exod 33. Moyſes quoq; tollens tabernaculum &c. Erat quoddam tabernaculum paruum,in quo morabatur Moyſes,& ad quod conueniebant principes, & ſeniores populi ad faciendum concilium cũ eo.Exod. tom.2. 152.col.1.A. Sed non morabatur Moyſes cum vxore, & filijs ſuis, ſed ſolus Moyſes, & Ioſue manebant in eo, & quando Moyſes veniebat in caſtra,miniſter eius Ioſue manebat in eo ad cuſtodiam eius. Et ſuper iſtud tabernaculum pendebat columna nubis per diem, & columna ignis per noctem, priuſquam fabricatum eſſet primũ tabernaculum. ibidem.

Et hoc tabernaculum paruum dicebatur tabernaculum fœderis,ideſt,in quo erat fœdus Dei,ſcilicet tabulæ lapideæ. Quamuis Nicolaus dicat, quòd dicebatur fœderis: quia in eo fiebant fœdera compoſitiones, vel concordantiæ in litibus: ſed non videtur verum:& aliqui dicunt,quòd in iſto tabernaculo cõſeruabatur vrna, quod etiam probatur eſſe falſum,quia nondum facta erat illa vrna,& adimpleta Gomor: ſed poſtquam Aarõ, & filij eius conſecrati, fuerunt,facto iam tabernaculo magno.ibidem. 152.c.3.F

Et dictum tabernaculum paruulũ dicebatur etiam tabernaculum doctrinæ,vt dicit litera Caldaica, quæ apud Hebræos dicitur Targum.ibidem.

Tabernaculum tripliciter accipitur. Exod.tomo 2. 186.col.1.A

Tabernaculum quadrupliciter accipitur, cum fit mentio de tabernaculo veteris teſtamenti.Exod. tomo 2. 213.c.2.A

De compoſitione,& figura tabernaculi ponitur epilogus.Exod.tom.2. 219.c.1.C

De ſanctuarij totius, & tabernaculi figura, & compoſitione, plenariam cognitionem habere ſatis difficile eſt,ex rerum varietate: & ex inordinatione tractandi; & propterea aliqui errauerunt circa nonnulla, conantes hanc cognitionem habere, vt Ricardus, & Sanctus Thomas 1.2. tractans de præcepris cæremonialibus veteris teſtamenti. Exo.tom.2. 219.c.1.C

Tabernaculi aſſignatur deſcriptio. Exod. tomo 2. 219.c.4.F

De tabernaculi ſuppellectilibus, & totius ſanctuarij quibus ibidem miniſtrabatur. Exod. tomo 2. 220.c.4.K

Tabernaculum fœderis nunquam erectum fuit,vſque ad diem primam anni ſecundi ab exitu de Aegypto.Exo.40.Leuit. 323.c.1.D

Tabernaculum teſtimonij ſic dictum fuit: quia in eo erat arca, in qua erant duæ tabulæ legis, quæ vocabantur teſtimonium, eo quòd manebant poſteris in teſtimonium, quòd Deus dediſſet legem Iſraelitis, vt patet Exod 25.Leuitic.6.c.4.H

Interdictum erat Leuitis intrare in tabernaculum. Similiter,& vulgaribus,& ſolis ſacerdotibus conceſſum.In atrium vero tabernaculi intrare, omnibus,& Leuitis, & vulgaribus conceſſum erat. Leuit. 9.c.3.G

Ad oſtium tabernaculi conceſſum erat mundatis à lepra introire propter tres cauſas. Leuitic. 139. col.4.F

Tabernaculum deſcribitur.Leuit.153.c.1.B.& 233. col.2.A.& 276.c.2.A

Intra tabernaculum erat locus, in quo conſeruabantur veſtes ſacerdotales,in quo etiam ſacerdotes induebantur,& exuebantur. Leuit.168.c.3.K

Tabernaculũ multipliciter accipitur. Leu.29.c.2.A Num.tom.1. 163.c.1.E

In ſacris literis tabernaculum multoties accipitur pro toto ſanctuario Leuit. 70.c.4.I

Tabernaculum fœderis conſummatum eſt ſecũdo anno ab exitu de Aegypto menſe primo die prima menſis.Nume.to.1. 2.c.3.I

Et vocatur tabernaculum fœderis,propter tabulas continentes fœdus Dei Iſrael exiſtentes in illo. Num.tom.1. 3.c.2.E

Tabernaculum dicitur anima ſpiritualiter. Nume. tomo 1. 17.c.3.I.

Inter tabernaculum, velum,& tentorium quid interſit.Num.tom.1. 42.c.3.F

Tabernaculum aliquando capitur pro contentis intra ipſum.Num.tom.1. 46.col.1.A

Taber-

Universidad de Deusto
Biblioteca

Tabernaculum habebat quatuor cooperimenta. Num.to.1. 94 c.4.I

De collocatione,& situ eorum, quæ erant intra tabernaculum:& causa, quare sic collocata essent. Num.to.1. 87.c.2.A

Quid interfit inter esse apud ostium tabernaculi, & ante ostium,& in conspectu tabernaculi Nume. tomo 1. 79.c.2.E

Tabernaculum fuit consecratum in die, qua erectum est, factis quibusdam lituris, intincto digito in oleo sancto per omnes parietes eius,& ꝑ singula operimenta,atq; vasa,&c.quæ erant in sanctuario.Exo.30.Et ista facta sunt breui mora. Nume.to.1. 81.c.3.F

Tabernaculum Domini erat sicut centrum totius castrametationis.&c.Nu.to.1. 110.c.2.C

In tabernaculorum festo tria considerabantur.s.cessatio à laboribus,& mansio in tabernaculis,& vacatio in victimis,&c.Mat.to.2. 115.c.3.G

Tabernaculum ex aliquibus causis mutatum est in terra promissionis s.de Silo in Nobe in Gabaon, de Gabaon in Ierusalem.Deu. 63.c.2.A

Tabernaculum positum est cum arca in Silo post quatuordecim annos ab introitu in terram promissionis,& mansit ibi simul cum arca 344.annis vsque ad tempus Eli sacerdotis,quando duo filij eius portauerunt arcam in castra, & portauerũt eã Philisthijm,& ex inde cœpit arca esse seiũcta à tabernaculo,&c.Deu. 63.c.2.A

Tabernaculum, & arca fuerunt separata ab inuicẽ per octoginta annos,vel modicum plus.Deuter. 86.c.4.H

Tabernaculum fuit translatũ in vrbem Nobe post Silo.Ios.to.2. 115.c.4.I

Tabernaculum Moysi describitur.3.Reg.49.c.3.H. 2.Paral.3.c.4.I Mat.to.5. 229.c.3.K

Tabernaculi atrium describitur.3.Reg. 49.c.4.F

Atrij tabernaculi vsus quando cessauerit. 3. Regũ. 49.c.4.I

De vasis ministrationis,quæ erant intra tabernaculum.3 Reg. 49.c.4.G

Tabularum tabernaculi, & basium eius vsus cessauit,facto tẽplo Salomonis, & generaliter omnes tabulæ,& bases.& columnæ,& vela, & operimẽta,& tentoria tabernaculi, & atrij cessauerunt ab vsu suo:facto templo Salomonis, & seruata sunt in loco thesaurorum templi,vel in aliquo de cœnaculis: sed aliqua vasorum tabernaculi, & atrij manserunt in administratione pristina, vt arca. Altare vero Thymiamatis non mansit: quia Salomon fecit aliud maius candelabrum mansit, & mẽsa panum propositionis cum suis vasis,&c. 3.Reg. 49.c.4.I

De fine omnium,quę fuerunt in tabernaculo Moysi,& in templo Salomonis.3.Regum. 50.c.2.D

Tabernaculum propriè est domus facta de tabulis ad modico tempore manendum. 1.Paralipome. 52.c.2.C

Tabernaculum Moysi vocatur domus iuramẽti. 1. Paralip.4.1.Para. 64.c.4.K

Tabernaculum Moysi factum fuit in septem ferè mensibus primi anni ab exitu de Aegypto in deserto Sinai.2.Paral. 4.c.1.C.& 8.c.2.E

Tabernaculum Moysi mansit in Gabaon ad minus quinquaginta duo annis.vel quasi. 2.Paralipomen. 8.c.1.B

Taberuaculum fuit primo fixum in Silo, & postea translatum in Nobe, & inde in Gabaon, & inde portatum est in templo Salomonis. 2. Paralipo. 7.c.4.H

Per tabernaculum Moysi significabatur totus orbis.2.Paralip. 22.c.3.K

Tabernaculum Moysi, prima sui diuisione,diuidebatur in atrium:& in tabernaculum, & tabernaculum in duas partes, quodam velo inter medio, &c. Similiter & templum Salomonis in prima diuisione diuidebatur in atrium,& templum: & rursus templum induas &cæt. Et in prima parte erant multa candelabra s.decem aurea, & alia argentea,de quorum numero non constat. Et erãt multa candelabra propter magnitudinem tẽpli: quia illa pars templi habebat quadraginta cubitos in longitudine, & in latitudine viginti, & in altitudine triginta. Similiter erant plura candelabra propter honorem.2.Paral. 22.c.3.K

Tabernaculum Moysi portatum est in templũ Salomonis,& vasa eius.2.Paral.66.c.3.F. Et illud reseruatum fuit in thesauris Domini in aliqua exedrarum,vel in palatijs templi superioribus: quæ erant supra tectum templi in memoriam Dei: q iusserat illud fieri,& in memoriam Moysi &cæt. Qui fuit minister illius,&c.Similiter & vasa ęnea fuerunt ibi recondita:nec erat vllus vsus eorum. De vasis autem aureis,& argenteis:quædam fuerunt recondita in thesauris tẽpli.s.altare thymiamatis, & mensa propositionis. Alia aut vasa vt cyathi,phialę,mortariola,& c.manserũt fortè ad priores vsus,&c.2.Paralip. 66.c.4.F

Tabernaculum tripliciter accipitur ī sacra scriptura.Vno modo pro tabernaculo Moysi.Alio modo pro tabernaculo,quod fecit Dauid arcæ fœderis in domo sua. Tertio pro templo Salomonis. 2.Paralip. 67.c.2.B

Tabernaculum,quando erat in Silo,non erat in cã po:sed in quadam magna domo.Ios.18.&c.Mat. tomo 4. 6.c.2.B

In tabernaculi ædificijs quare non apponeretur ferrum.Exo.to.2. 17.c.1.B

De tabernaculorum festo, quod durabat per octo dies, septem pertinentes ad illud & octauus erat cœtus Israelitarum.Leu.23.& Deut.16. Et de cę remonijs,quæ fiebant in illo. 2.Paralipomenon. 28.c.2.A

Tabescere Est desiccari,putrefieri, vel deficere.1.Reg.to.1. 46.c.1.E

Tabula. Tabulæ tabernaculi erant de auratę ab intus,& ab extra.Exo.to 2.45.col. 2.E.& 193.c.4.K

Ex tabulis fuit constructum tabernaculum Domini. Exo.26.iuxta significatum huius nominis tabernaculum.Exo.to.2 37.c.4.G

De quantitate tabularum tabernaculi in dictione, Tabernalum,& Exo.to.2.43.c.1.B. Similiter & de basibus earum.ibid. c.3.H

Consuetudo fuit ab antiquo scribere in tabulis ceratis 4.Reg. 214.c.4.F

Tabulæ Moysi. Tabulæ legis datæ sunt in signum fœderis Domini facti inter Deũ,& Israel,&c.Exo.1.2.3.c.3.F

Tabulas Moysi lapideas quidam Iudæi dixerũt fuisse ex Saphyro,quibus confractis ad radicem mõtis dicunt Moysen accepisse fragmenta,& vendidisse,ꝑ quod nimis ditatum esse dicunt,&c. In quos inuehitur Auctor.Exo.to.2.10.c.4.I.Ex quo tamen lapide fuerint,non constat.ibidem.

In duabus tabulis erant scripta decem præcepta decalogi:non,vt per illa in tabulis scripta erudirentur filij Israel:qa in arca erant recondite nunquã inde extrahendæ:sed ī cõmotionẽ,& testimoniũ .s.si vellẽt Iudæi negare, ꝑ cum Deo pepigissent obseruare decem mandata, possent conuinci de falsitate per tabulas illas continentes decem præcepta apud eos tandiu,& tam celebriter obseruatas,&c. Exod.to.2. 11.c.1.C

Tabulæ Moysi habebant aliquid, per quod ipse seipsas à Deo factas patefacerent,&c.Exo.to. 2. 23.

Tabulæ lapideæ dicebantur testimonium:quia erãt conseruatæ in testimonium rei gestæ. Dicebantur etiam testamentum:quia testamentum idem est,quòd pactum,vel fœdus:quia in illis continebatur pactum, vel fœdus, quod pepigit Deus cũ Israelitis Exo.to.2. 99.c.4.K

Tabula nõ est nomen speciei naturalis: sed pertinet ad figuram: quoniam dimẽsiones non sunt ęquales &c.Exo.to.2. 113.c.1.D.125.c.4.K

In tabulis datis Moysi, erant scripta decem præcepta & in vna erãt præcepta affirmatiua, & in alia negatiua,vt quidã dicunt;vel in vna, præcepta dirigentia ad Deum, & in alia præcepta dirigentia ad proximum, vt scriptæ fuerunt digito Dei, vt dicitur Exod.31.i.operatione Dei per ministeriũ angelorum,&c.Exo.to.2. 113.c.1.D

Tabulæ Moysi dñr aliquando tabulæ testimonij, & tabulæ fœderis.Exo.to.2. 126.c.1.A

In tabulis lapideis quare tantum decem præcepta scripta sint, cũ multa alia data sint populo Israel, quãdo illa scripta fuerunt,assignatur causa. Exo. tomo 2. 126.c.2.A

Tabulas lapideas quando dicit scriptura, quòd scriptæ fuerunt ex vtraque parte.Exo.32.Sic intelligendum esse dicit Rabb.Salom.non,quòd in vtra que parte Deus scripsisset. Sed qđ scriptura,quæ erat in vna parte, apparebat ex altera eodem modo:sicut erat in altera.Sed hoc non placet Auctori.Exo.to.2.126.c.3.F. Alij dicunt,sequentes Chaldaicam translationem, quòd in illis tabulis non solum erant scripta decem præcepta: sed etiam expositiones eorundem, quod probatur esse falsum: quia præcepta Decalogi non egent expositione.Exo.to.2. 126.c.3.H

Tabulæ legis nouiter à Deo creatæ sunt, & scriptura ab angelo facta fuit, vel eas scriptas creauit. Exo.to.2. 11.c.1.C

In tabulis erant præcepta scripta ad reddendum testimonium,quòd Deus dedisset legem. Exo.to.2. 127.c.1.E

Quare in duabus tabulis scripta sint præcepta Decalogi,& non in vna,assignantur causæ. Exod.to.2. 127.c.2.E

Inter primas tabulas,quas habuit Moyses à Deo, & secundas,hoc interest,quòd primæ fuerunt dolatæ, & scriptæ opere Dei: Secundæ verò fuerunt dolatæ opere Moysi,& scriptæ opere Dei. Exodo tomo 2. 127.c.4.F

Præcepta duarum tabularum sic ordinauit Augustinus,& multi alij,quod in vna sunt tantum præcepta ordinata ad Deum. Alij ex nostris valde imperiti dixerunt, ꝑ præcepta affirmatiua erant in vna tabula,& negatiua in alia, quod probatur esse falsum.Exo.to.2. 127.c.4.I

Quidam Hebræorum sic disponunt, vt Augustinus exposuit. Alij ponunt quinque in vna tabula,& quinque in alia,vt Rabbi Salom.sic scilicet. Ego sum Dominus Deus,&c. Non habebit Deos,&c. Non assumes nomen &c.Memento,vt diem &c. Honora patrem tuum &c. Et in secunda,sic.Nõ occides. Non mœchaberis.Non furaberis. Non falsum testimonium dices.Non concupisces. Ita quod primum in duo diuidunt, & vltima duo in vnum coniungunt &c.Exo.to.2. 128.c.1.C

Sed isti errant in tribus. Primo,quod diuidunt vnũ mandatum in duo. Secundo,quod duo coniungunt in vnum. Tertio,quia miscent præcepta pertinentia ad Deum, præceptis pertinẽtibus ad proximum. ibidem

Alij Hebræi ponũt in vna tabula præcepta ad Deũ tantum pertinentia.Et ista faciunt quatuor, primum diuidentes in duo,sic. Ego sum Dominus Deus &c. Non habebis Deos &c. In secunda ponunt sex,quorum vltimum dicunt esse: Non cõcupisces.Sed ista assignatio peccat in duobus. Primo,quia vnum præceptum diuidit in duo. Secũdo quia duo in vnum redigit.Exo.to.2.128.c.4.H

Tabulæ lapideæ,quas fregit Moyses, significant veterem legem, & tabulæ secundæ significant nouam &c.Exo.to.2. 130.c.4.G

Quidam dicunt tabulas Moysi confractas esse per illam partem, in qua scriptum erat præceptum de sabbathi obseruatione, quorum refertur motiuum,& tanquam ridiculum impugnatur.Exodo tomo 2. 130.c.4.I

Moyses non peccauit frangendo tabulas, vt probatur.Exo to.2. 131.c.1.E

Tabulas ideo fregit Moyses, vt dicit Rab. Salo. quia cum Moyses esset iam iuxta radicem montis, & respiciens tabulas, quas manibus portabat, vidit literas quæ scriptæ erant,volare, & manere tabulas absque literis: tunc ira motus, fregit illas.Sed hoc probatur esse falsum omnino Exo.to.2.131.c.1.E. Dicendum ergo,quod ideo, Moyses fregit tabulas:quia iratus erat. Et rationabiliter ad hoc fuit motus a Deo, vt frangeret ad præsagium futurorum.Exo.to.2. 131.c.2.B

Quare Moyses fregerit tabulas ad radicem montis. Exo.to.2. 131.c.3.K

Tabulas secundas, quas Dominus dedit Moysi,fuisse digniores primis,dicit Rabb. Chaadiagaon, & assignat ad hoc sex causas friuolas,sed dicẽdum, ꝑ primę fuerunt dignores.Exo.to.2. 163.c.3.H

Tabulas secundas præcidit Moyses, quas Rab.Salo. dicit fuisse de sapphiro,& quòd de dolaturis earũ vehementer ditatus est:sed falsum est. Exod.to.2. 163.col.4.F

Tabulas secundas præcidisse Moysen,dicunt quidã. Similiter & ex mandato Dei exculpsisse, cũ quo stat,quod verum sit, quod dicitur Exo.34.Scribã super eas, quod dicunt intelligi auctoritatiuè mãdando &c.Sicut dicitur,quod Salomon fecit templum &c.Nec valet argumentum Nicolai in oppositum &c.Exo.to.2. 163.c.4.H

Tabulæ Moysi nunquam fuerũt in aliqua alia arca, quam in arca testimonij, licet Rabbi Moyses dicat oppositum &c.Exo.to.2. 214.c.1.C

Tabulas primas legis ideo ausus est infringere Moyses,vt dicunt Iudæi. Et refert Aben Ezra:quia cũ descẽderet de monte,vidit literas de tabulis euolare propter peccatum populi, & tunc quasi inutiles,vt puta,quia sine literis,fregit.Nume.tom.1. 122.c.1.A

Tabulas legis Deus dedit in testimonium,& probationem,quod Deus dedisset mandata. Deut. 28. colum.4.K

Tacere. Qui tacet, consentire videtur: nam non caret scrupulo societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit obuiare, & qui alium à morte, cum potest, non liberat, se occidisse demonstrat. vt patet extra de homicidio. c.si dignum.Gen. 404.c.1.E

Qui tacet, quando videatur consentire, & quando non.Num.to.2. 124.c.1.A

Universidad de Deusto Biblioteca

Taciturnitas Plus frangit iram, quã mollis, & excusatoria respõsio. Iudi. 108.c.1.C

Taciturnitas veritatis quando sit peccatum. Exod. tomo 1. 62.c.1.C

Tactus Sine sensu tactus nõ est animal. Mat. tomo 7. 149.c.5.F

Sensus tactus non immutatur ab æqualiter calidis, aut frigidis. Mat.to.7. 176.c.2.E

In sensu tactus homo, excedit cætera animalia 2. de Anima Gen. 306.c.2.A

In actu actu tactus quanto fuerit maior delectatio, tanto erit maior alteratio naturalis. Matth.to.4. 241.c.3.I

Sensatio tactus fit per immutationem corporis animalis ab aliquo extrinseco corpore prædominãte in aliqua qualitatum actiuarum, vel passiuarũ, de quibus iudicat tactus. Matth. tomo 4. 241. col.1.A

Tactus sensatio erit in beatis spiritualiter, non tamen materialiter. Mat.to.4. 241.c.4.F

De tactu in Parado. 45.c.2.E

Nullus sensus est ita necessarius, sicut sensus tactus. Matt.to.4. 241.c.3.K

Tactus reperitur in quocunque animali, quantum vis imperfecto. Parado. 71.c.2.A

Talentum Illud auri, ex quo factũ est candelabrum. Exo 25. quanti ponderis esset, nunc sciri non potest, &c. Exo. tom. 2. 36.c.3.F.& 202.c.4.G

Ex talento dato, ꝙ nullum lucrum feratur, duplicitur contingit. Mat.to.7. 35.c.3 F

Talentorũ tria sunt genera, vt refert Historia scolastica. s. talentum mercatorum, quod erat. 50. librarum, & talentum ciuium, quod erat septuaginta librarum, & talentum tabernaculi, qđ erat librarum. Sed hoc quomodo sciri possit, qđ fuit tempore Moysi, apud Hebræos, nõ videtur, quo dato: nescitur quantitas talenti, ga nescitur quãtitas libræ illius temporis, &c. Exo. to. 2. 36.c.3.F. Mar.to.7. 33.c.2.D

Talenti, nomine quid designetur in scriptura. Mat. tomo 5. 66.c.3.H

Talentũ non est æquale apud omnes gentes. 2. Reg. 75.c.3.G

Quid decem talenta significent. Matt.to 5. 66.c.3.I

Talentum est magnum pondus. Nam de vno talento auri factum fuit candelabrum sanctuarij. Exo. 25. 1. Paral. 2 17.c 3.H. 2. Paralipo. 127.c.3.K

Talentorum parabola conuenit statui prælatorũ. Mat.to.7. 26.c.1.E

Talentũ est nomen ponderis, & non pecuniæ: quia alias esset nomen monetæ, qđ falsum est, & vbicũq; inuenit, est pondus: immo est maximo omnium ponderũ: ga post talentũ nihil inuenimus in ponderibus, nisi replicatio talenti. Et talenti pondus, apud diuersas gentes, variũ reperit. Nã apud Romanos, est pondus septuaginta duo librarum. Et est triplex talentũ. s. minus, mediũ. & summũ: minus est quadraginta librarum: mediũ septuaginta duo summum est, centum viginti librarum. Et in parabola talentorum Mat. 25. talẽtum significat pecuniam auream, vel argenteã, quæ ad pondus talenti dabatur, sicut dicit Hieronymus. Mat.to.7. 33.c.2.C

Talio Lex talionis qualiter sit intelligenda. Exo.to.1. 220.c.4.F.&c.

Qđ lex talionis ad literã, vt sonat, deberet intelligi, vel iuxta estimationẽ in pecunia: vtrũq; potest sustentari sine præiudicio. Exo.to.1. 221.c.3.F

Lex talionis, siue contrapassi non est iustum simpliciter. Exo.to.1.221.c.3.I. Est tñ iustũ aliqñ, vel sic, s. qñ cõmutantur res, quæ sunt extra pſonã. ibid.

In talione debet attendi, vtrum personæ sint æquales, vel non. Nam si non, non debet seruari talio, vel cõtra passum. Si vero sic, seruari debebat, &c. Exo to.1. 223.c.1.C

Talionis lex, & si nõ sit quid iustum simpliciter, est tñ iustum s̃m iustitiam commutatiuã in duobus casibus. Primò, si sit commutatio in rebus, & hoc sine pſonæ sint æquales, siue ĩequales. Secũdò, qñ est cõmutatio in actionibus, & pſonæ sunt æquales. Secus tñ si sint inæquales. Exo.to.1 223.c.1.D

Talionis legẽ Aristoteles vocat ꝙpassum. 5. Ethico. vbi dicit, qđ Pythagorici dixerunt ꝙpassum esse simpliciter iustũ, cuius oppositũ probat Aristoteles, dicens, qđ ciuitas nõ manet p cõtrapassum. i. vt fiãt eadẽ, & æqualia, q̃ recepta sũt, sed ꝙ fiãt proportionalia, &c. cuius reddit causa. Le. 284.c.1.C

Talio, vel contrapassum non conuenit iustitiæ distributiuæ: nec iustitiæ commutatiuæ: licet magis applicetur ei, qua distributiuæ. Leu. 284.c.3.F

Talio solum habet locum in iustitia cõmutatiua, quando personæ, & merita personarũ sunt ęqualia totaliter: quare contra passum aliquando erit iustum, & aliquando iniustum. Leui. 284.c.4.F

Talio, apud Hebræos non fiebat s̃m repercussionẽ, sed s̃m æstimationem, &c. Leui. 284.c.4.K. Sed videtur hoc esse contra literam. Leu. 24. Vbi dicit: Qualem infligerit maculam talem substinere cogetur. Leuit. 285.c.2.B. Vtraq; tamen positio potes defendi. ibid. 285.c.2.D

Talionis legis pœna, de qua Exod. 2. & Leui. 28. & Deuter. 19. non. dabatur sic, vt vorba sonant, vt dicit Rabbi Salom. sed æstimabantur in pecunia, & dicebatur dari oculus pro oculo, quando taxabatur damnum, quod susceperat persona offensa, vt tantum de pecunia daretur. Iosephus dicit, ꝙ inspicienda erat voluntas patientis damnum. Nam si vellet, quòd erueretur oculus nocentis, eruebat. Si verò potius vellet pecuniam, dabatur pecunia, secundum taxationem iudicum. Alij dicunt, quod non erat aspicienda voluntas damnificari: sed quòd in quibusdam illorum debebat necessario obseruari lex talionis, vel contrapassium illis, scilicet in quibus poterat bene obseruari, & non in alijs. Sed infligebatur pœna aliqua, quę putaretur esse ęqualis ei, quam nocens intulerat, & quado dicitur, animam pro anima: ad literam debebat obseruari: si iniustè occidisset. Nume. 25. redderetur pœna talionis; an in pecuniam mutaretur vel alia pœna non similis infligeretur. Litera tamen videtur clarè significare, quòd similis pœna infligeretur semper, vt patet in locis allegatis, & potest dici, ꝙ sic seruabatur, & sic intelligenda erat. Mat.to.2. 232.c.3.K

Lex talionis, vel contrapassi non est simpliciter iusta, quantum ad omnes causas, & omnes pſonas, vt Aristoteles probat. 5. Ethi. Et ꝙ per talem legẽ non potest conseruari politia: sed debent fieri proportionalia. Mat.to.2. 233.c.2.A

Talio, vel contrapassum, circa iustitiam distributiuam, non dicit, regulariter & generaliter æqualitatem. Ideo non est simpliciter iustum: nisi aliquando fiat per accidens: quando, scilicet cõtra passum conueniat distributioni. Et ratio est, quia iniustitia distributiua non quæritur mediũ rei, sed rationis, vel dignitatis, &c. 5. Ethico. Et ideo ibi quæritur æqualitas Geometrica, & nõ Arithmetica, metica, quam dicit talio, vel contrapassum. Magis tamen applicatur talio, vel contrapassum iustitiæ commutatiuæ, quam distributiuæ, licet ei non conueniat semper, vt patet in exemplo de rege percutiente rusticum, & repercussione ab eodem, quia ibi est commutatio per contrapassum, & tamen non est iustum &c. Quod autem talio, vel contrapassum magis conueniat iustitiæ commutatiuæ, quam distributiuæ, probatur Matthæ. tomo 2. 233.c.3.I

Error eorum, qui putant talionem, vel contrapassum esse simpliciter iustum, est quia putãt, quod æqualitas sit in re illata, siue sit percussio, siue ablatio rerum, cũ solum sit iniuria, vel damnum id, in quo consistit æqualitas. Si autem contingat, vt cũ æquantur istæ res exteriores, iniuria, vel damnum æquentur, tunc cõuenit ibi contrapassum, & erit iustum simpliciter. Si autem æquatis rebus exterioribus, iniura, & damnum non sint adhuc æqualia, contrapassum non erit iustum. Vnde contrapassum solum habet locum in iustitia commutatiua, quando personæ, & merita personarum sunt totaliter æqualia inter se &c. Matth. tomo 2. 233.c.4.F

Talio, vel contrapassum erat lex iusta inter ludęos, cuius multæ assignantur causæ. Matthæ. tomo 2. 233.c.4.F

Talmud. In Talmul habent Iudæi, quòd Adam ante creationem Heuæ habuit aliam vxorem nomine Lilis, quam dicunt habuisse centum triginta annis, quibus fuit excommunicatus pro commestione ligni vetiti, & in toto illo tempore genuisse ex ea dæmones. Gene. 17.c.2.A

Non est iurandum per Talmud, sicut nec per Alchoranum. Exo. tom. 1. 258.c.2.B

Talmudistae Determinauerunt vices, quibus teneantur reddere viri debitum vxoribus, distinguentes status virorum, & officia &c. Exod. to. 1. 212.c.4.F

Talmudistæ quædam impossibilia narrant de rege Og, & eius magnitudine, quæ, cum quidam Iudęi nituntur exponere mystice, aberrant nimis. Nu. tomo 2. 30.c.4.F

Talmudistæ dicunt, quòd Dauid non peccauit cognoscẽdo carnaliter Bethsabee. Similiter nec Ruben cognoscendo vxorem patris sui, sed improbantur &c. 2. Reg. 64.col.2.A

Talpa. De talpa, & eius proprietatibus. Leuit. 111 col.3.H

Tamnathsare Interpretatur similitudo, vel imago solis. Iud. 21.col.1.C.

Tangi. Aliquid tangi dupliciter contingit: vno modo proprie: alio modo improprie. Et propriè dupliciter, s. per se primo: & per se non primò &c. Parado. 35.c.4.K

Tangibile. Tangibilis qualitas quid sit. Matth.to.4. 238.col.1.C

Tantalus Fuit filius Iouis, & Rex in Græcia, qui dijs, venientibus in domum suam, carnes vnius pueri ad comedendum apposuit. Quapropter dij ipsum in inferno torqueri mandarunt &c. Gen. 6.c.2.B

De Tantalo, & Ganimede refertur fabula. Exo.t.1. 117.col.4.I

Taphnis. In ciuitate Taphnis Aegypti fecerat Deus miracula per Moysem in exitu de Aegypto. 4. Reg. 259.col.4.F

Taphnis ciuitas Aegypti est in terra Gessen, & hæc terra est in fine Aegypti, tam ex parte Aquilonis, quam ex parte Occidentis: quia est iuxta mare Mediterraneum, & Nilum fluuium; & in hac habitauerunt Israelitæ &c. Mat.to.1. 132 c.2.C

Taprobane Insula habet decem ciuitates, ex qua Oceanus Indicus vocari incepit. Gen. 5.c.4.I

In Taprobane insula est duplex ver, duplexque hyems, duplex fructificatio arborum in quolibet anno, & est iuxta Aequinoctialem. Gene. 7.c.1.D

Tarditas. Nulla tarditas potest accipi in motu, in quo nulla est resistentia. Mat. tomo 4. 254 c.2.C

Tarentum Ciuitas est in extremis finibus Italiæ, vbi Italia in duo cornua se findit geminum spectans æquor, s. Ionium, & Siculum &c. Gen. 4.c.2.C

Tharson De qua Paulus fuerat oriundus, est in Cilicia vltra Mesopotaniam in latere Septemtrionis Gene. 7.col.4.K

Tartari Non permittit aliquem de extraneis transire ad Imperatorem suum, vt loquatur ei, vel coram ipso appareat, nisi prius transierit inter duos ignes, & tunc putant eum esse purgatum ab omni malo, & posse accedere ad Imperatorem. 4. Reg. 157.c.2.E

Taurus. De tauro dicto Apis, quem pro Deo colebant Aegyptij, quid dicant Plinius, Isidorus, Augustinus, & Solinus, refertur. Exod. tomo 1. 10.c.1.D

Taurum Apim Aegyptij colebant, quia in figura tauri Deus Apis Aegyptiorũ adorabatur, qui verus taurus erat, colebant etiam arietes: quia Iuppiter in figura arietis apud eos & apparebat, & fingebatur &c. Exo. to. 1. 10.c.1.D.& 54.c.2.C

Taurum suscitauit Beatus Syluester. Mat. t. 95.c.4.G

Taxillorum ludus.

Taxillorum, & alearum ludus potest fieri sine peccato, & per consequens formatores taxillorum, & alearum non peccant in hoc, licet sit tutius tale opificium non exercere. Mat. t. 3. 30.c.4.G

Tectum. Aliquando significat vnum coperimentum tabernaculi, aliquando duo. Exod. to. 2. 213.c 2.D

Tectum fœderis dupliciter accipitur. Vno modo pro decem cortinis copulatis in vnum &c. Alio modo pro tota domo constructa ex tabulis, & operimentis &c. Nu. to. 1. 30.c.1.A

Tecta domorũ in Palęsthina sunt plana, & æqualia. Matth. to. 3. 254.c.2.D. tom 6. 288.c.1.C

Tædium. Solet causare somnium. 3. Regũ. 176.c.2.E

Telonium. Domus est, in qua vectigalia cõgregantur, & dicitur à Telon Græcè quod est vectigal, vt dicit Glossa. Matthæ. tomo 3. 188.c.3.I

Temerarium. Illud temerariè fit, quod solo impetu passionis, aut leui motu cordis, nulla suadente ratione, perficitur. Exod. to. 2. 131.c.3.F

Temperantia. Temperãtiam constituit Aristo. 3. Ethic. circa delectationes gustus, & tactus per se. Sed circa delectationes vocis, & odoris, non, nisi per accidens &c. Gene. 306.c.4.F

Temperantia mensuram accipit ex conseruatione salutis corporalis. Matt. to. 3. 83.c.4.H

Tempestas Maris fit ex quadam commotione facta in arenis in profun

Universidad de Deusto Biblioteca

do maris per ventos subintrantes. Leuiticum. 197.c.3.K

Tempestas de qua Mat.8.& 14.potuit esse naturalis, vel miraculosa,&c. Et fuit illa tempestas magna propter multa.Mat.to.3.156.c.3.G. Matth.to.4. 107.c.1.D

Tempestates futuras, ac pluuias præsentiunt Cornices,Delfini,Merguli.Leu. 197.c.3.G

Templum Pro templi Ierusalem expẽsis multi ex gentibus ex deuotione dabant de redditibus suis, &c. vt patet de Seleuco rege Asiæ,de quo 2.Machab.3.Genes. 14. col.2.E

In templo Ierusalem nihil erat, quod non tegeret auro.Gen. 14.c.4.F

Templum Salomonis erat altum, & prius quã accederetur ad portam, & porticum templi, erant quindecim gradus,per quos ascendebant, & quã do erant magnæ festiuitates,ascendebant cantores per illos gradus, & in quolibet gradu cantabant vnum psalmum de his,qui dicuntur:Canticùm graduum.Gen. 22.c.1.B

Templi restauratio, quasi cum lachrymis fiebat, & dolore magno:quia in vna manu ædificabant,& in altera tenebant lanceam contra hostes, vt patet Neemiæ.3.Cen. 24.c.4.I

Templum incepit ædificare Salomon quatuor centum octoginta annis post exitum filiorum Israel de Aegypto,&c.Gen. 342.c.4.F

In templo secundo ædificato, an constructum fuerit tabernaculum intra, tale quale Salomon fecit,non constat ex scripturis,&c. Dicendum tamen est, ꝙ post redditum de captiuitate ipsi restaurauerunt aliqua prioribus similia. s. Cherubim,& sancta sanctorum,& mensam,& candelabrum.& nihil defuit,nisi arca,&c.Exo.to.1. 197. col.4.H

Templum dicitur quasi amplum tectum: vnde antiqui omnia magna,& ampla ædificia vocauerũt templum, siue essent ad cultum Dei, siue ad hominum habitationem facta; & postea propter honorem Dei, solum domus Dei dicta est templum,siue domus veri Dei,siue falsi,&c. Exo.t.2. 36.c.4.K

Quomodo intelligitur illud 3 Reg.6.s.ꝙ cum ædificaretur templum.malleus,& securis, & omne ferramentum non sunt audita.3.Reg. 53.c.4.F

Quod Iudæi non construxerint templum statim, vt ingressi sunt in terram Chanaan, assignatur duplex ratio à Rabbi Moyse de Aegypto. Exod. tomo 2. 37.c.3.F

Templa Gentilium gaudebant immunitate. Iosue tomo 2. 137.c.1.C

De templo Dianæ in Epheso.Ios.to.1. 124.c.3.K

De templo Apollinis in loco Delphorum in Græcia Ios.to.1. 124.c.4.F

De templo Dianæ Echaritæ.Iosue to.primo. 124. col.4.F

De templo Iouis olympici.Ios.to.1. 124.c.4.G

De templo Veneris in monte Atero.Iosue tom.1. 124.c.4.G

De templo Cereris in Eleusina ciuitate. Iosue to.1. 124.c.4.G

Quando templum Salomonis factum fuit in Ierusalem,non mansit arca sub tabulis, & cortinis tabernaculi: sed facta est quędam domus specialis pro illa,& pro cæteris vasis sãctuarij facta est alia domus; & non erant ibi cortinæ, & tabulæ, aut tentoria,&c.2.Reg. 42.c.3.F

Describitur templum Salomonis, vno modo secũdum nos.3.Reg.50.c.3.H.Alio modo,secundum Hebræos.ibidem. 51.c.1.A

Templum Salomonis factum est maius, quam fuit tabernaculum Moysi propter multa,&c.3.Reg. 51.c 3.H

Quare Dauid non ędificauerit templum Domino, assignantur quædam causæ, quarum multæ improbantur.3.Reg.44.c.4.F. Dicendum ergo primò,ꝙ fuit propter eminentia bella tempore Dauid. Secũdo propter Dei prohibitionem,& prohibitus dicitur,quia sanguinẽ fuderit, vt dicunt doctores sancti, & Ecclesia: sed mihi videtur, inquit Auctor,sub emendatione cuiuscunque potentis emendare, ꝙ propter hoc non fuerit prohibitus,&c.3.Reg.45 c.1.B. Sed quia intentus bellis non poterat vacare ædificationi templi. ibid. 45.c.3.G

Templi lapides,qui in cemento ponebantur,habebant viginti cubitos in longitudine & decem in latitudine & quinque in altitudine, vt refert Iosephus octauo Antiquitatum.&c.3.Regum. 47. col.2.D

Computatio ædificationis templi Salomonis facta est potius ab exitu Israel de Aegypto, quã ab orbe condito,aut ab anno diluuij, de qua computatione habetur.3. Reg.6. propter multa. 3. Regũ. 47.c 4.G.& seq. Et computant ab exitu de Aegypto vsq; ad ædificationem tẽpli anni quatuor cẽtum octoginta, per annos omnium principum, qui fuerunt ante Salomonem sed magnus error esset in computando annos iudicum,&c.3 Reg. 48.c.3.I. Et ideo ostenditur qualiter debeat fieri computatio.ibid.& 48.c.4.K

De templi tabulatis per gyrum sunt opiniones,scilicet,Latinorum & Hebræorum,sed opinio Latinorum est verior.Reg. 52.c.1.B

Descriptio templi ponitur secundum Iosephũ. 8. libro Antiquitatum.3.Reg. 52.c 4.F

Templi portæ erant factæ de grossis trabibus abiegnis,quarum longitudo veniebat à sursum vsq; deorsum. De altitudine istarum portarum & latitudine nihil describitur; quidam autem putãt, ꝙ essent triginta cubitorum & latitudinis viginti,&c.Et in qualibet porta erat ostiolum. 3.Regũ. 61.c.4.K

In circuitu templi erant tres ordines domorum,vt dicit Iosephus,quorum quilibet circundabat latus Meridianum Occidentale & Aquilonare tẽpli; & quælibet istarum domorum habebat altitudinem viginti cubitorum, & longitudinem quinque cubitorum,& totidem in latitudine; & super istas erat alius ordo domorum similiũ in quantitate primis,& super istas erat tertius ordo similis quantitatis; ita vt altitudo istarum simul esset sexaginta cubitorum: & istæ domumculæ dicebantur exedræ, & erant pro sacerdotibus & leuitis, qui ministrabant in templo Domini,&c. 3.Reg. 61.c.3.K

A parte Orientali templi erant quatuor atria,scilicet,atrium sacerdotum, atrium virorum mũdorum,atrium mulierum mundarũ, & atriũ tã virorum q̃ mulierũ, qui non erant mũdi,& q̃dam istorum atriorum circundabant templum, præter atrium sacerdotũ.3.Reg. 58.c.4.H

Atriũ templi, qđ dicebat sacerdotum describitur. 3.Reg.58.c.4.H.Similiter & atriũ virorũ mundorũ,& atriũ tertium & quartum.ibid. 59.c.1.B

Templum Dñi ædificatũ est à Salomone breui tpe, s.spatio septem annorum & alię domus suæ tredecim annis propter multa.3.Reg. 60.c.4.F

Tem-

Templum Dei Israel multi reges Gentium honorauerunt.3.Regum. 78.c.3.H

Templum Domini in veteri testamento non gaudebat immunitate:nam quando iudices vellent, poterant educere quoscunque reos de templo,licet Iuristæ credant oppositum, sed falluntur.4. Regum. 122.c.1.C

Templum accipitur tripliciter,scilicet large,& stricte &c.4.Reg. 160.c.4.G

In templo duæ erant partes, quædam clausa parietibus, & tecto, & ista propriè vocabatur templũ. Altera erat clausa parietibus,sed nõ tecto, & ista vocabatur atrium, & circundabat templum, & diuidebatur in quatuor partes, quæ vocabantur atria. Primum dicebatur atrium sacerdotum. Secundum vocabatur atrium virorum mundorum,& istud erat maximum omnium. Tertium erat mulierum mundarum. Quartum mulierũ immundarum, & hominum Gentilium &c.4. Regum. 212.c.1.D

Templum Ierusalem quot annis ab orbe condito, & quota diluuio, & quot ab exitu de Aegypto per Chaldæos fuerit destructum,vide secundum Iosephum, & quomodo excedat à computatione scripturæ.4.Reg. 262.c.3.K

Templum Hebræorum non poterat habere aliquã hæreditatem immobilem de his,quæ offerebant Israelitæ.1.Paral. 309.c.3.F

Super templi portam vnicam, quæ scilicet erat ad partem Orientalem, pendebat quædam pars tecti, vt istud spacium defenderetur ab imbribus, & ista pars, quæ erat ante portam,vocabatur porticus ab ipsa porta,& erat ista porticus magna,scilicet,secundum totam altitudinem partis Orientalis templi,& habebat in longitudinem cubitos viginti, & in latitudine decem. 3.Reg.6. & erat ista porticus inter portam templi, & atrium sacerdotum, & ad istam porticum accedebant Iudæi &c.1.Paral. 327.c.4.K

De templi descriptione cum atrijs suis,& vasis ministrationis.1.Paral. 330.c.1.D

In templo Salomonis erat vna mensa propositionis aurea,& multæ argenteæ ad alios vsus,& erãt decem candelabra aurea, quinq; ad partem Meridianam, & quinque ad partem Aquilonarem iuxta mensam propositionis, & præter ista erant alia candelabra argentea.1.Paral. 331.c.3.H

Templi ædificatio inchoata est in principio quarti anni regni Salomonis.2.Paralip. 5.c.4.F

Templi structuram reuelauit Deus Dauid in scripturis,vt habetur 1.Paralipo.28.vbi dicitur omnia hæc venerunt ad me manu Dei scripta &c.2.Paralip.40.c.3.F.1.Parali. 332.c.4.F

Consumato templo Salomonis cessauit vsus tabernaculi Moysi.2.Paral. 8.c.1.D

Ad templi Salomonis constructionem, quare magis laborauerint proselyti quam Israelitæ ad cędendos lapides,& ad portationem lignorum. 2. Paral.36.c.2.A.Sed & de Israelitis numerati sunt triginta millia ad cedenda ligna &c. 2. Paralipo. 36.c.2.E

Templum Domini non fuit ædificatum ante Salomonem propter multa.2.Paral. 38.c.4.F

Ad templi ædificationem obligabatur Salomon ex præcepto Dei,& patris sui Dauid.3.Regum 7. & 2.Paralipom.17.& 22.& 28.2.Paralipom.39.c.1.E

Et tenebatur hoc facere in principio regni sui: nisi esset impeditus: & ideo, cum confirmatum est regnum eius, incepit illud ædificare &c. ibid. 39.c.2.A

Templum Salomonis aliquo modo successit tabernaculo Moysi, & aliquomodo non. Et ideo non fuit seruata omnino forma tabernaculi Moysi in templo Salomonis, vt probatur 2.Paralipom. Et elegit Deus Ierusalem, potius quam aliam vrbem ad templi ædificationem,forte quia Ierusalem erat ciuitas regalis,& conueniebat magis honori Dei.Nam,cum rex semper maneret in vrbe illa, necesse erat quòd locus ille esset honorabilior,& frequentatus à turbis, quam quælibet alia ciuitas, & sic occasione curiæ frequentaretur magis cultus diuinus, quam alias. ibidem. 40. col.1.A

Templum ædificatum est in monte Moria, quia Deus illum montem elegit &c.Et ædificatum est in area Hornam Iebusei,quia illum locum elegit Deus &c. Et eius electionem ostendit Deus Dauid duobus miraculis, & multis alijs modis &c. 2.Paralip. 40.c.2.A

Templum Salomonis habuit sexaginta cubitos in longitudine,& viginti in latitudine,& altitudine centum viginti cubiti.2.Paralip. 40.c.3.I

De tota figura, & habitudine templi Salomonis, & eorum quæ intus erant.2.Parali. 40.c.4.K

De atrio templi.2.Paralipo. 41.c.3.G

Porticus templi describitur.secundo Paralipomen. 42.c.2 A

Pars templi, dicta. Sancta Sanctorum, quare fuerit minor quam alia,quæ dicebatur sancta.2 Parali. 42.c.3.G

In parietibus templi erãt palmę,& Cherubim sculpti. 2.Paralipomenon 3. Sed, in quo essent sculpti,& qualis esset figura Cherubim.2.Paralipom. 42.col.4.F

Templi porticus altitudo erat centum cubitorum. 2.Paralipom. 47.c.3.I

Intra templum quæ vasa ponerentur, & quæ non, & quæ extra.2.Paralip. 49.c.3.F

In templo Salomonis fuerunt multa,quorum similia non fuerunt in tabernaculo Moysi, vt probatur.2.Paral. 71.c.2 E

Templum Salomonis maneret in æternum, si Iudæi non dereliquissent legem Dei,sed quomodo hoc.2.Paralip. 80.c.1.A

Salomonis templum potest tripliciter accipi. 2.Paralipom. 98 c.4.F

Templum secundum Ierusalem ædificatum fuit in quadraginta sex annis.Ioann.2. 2.Paralipomen. 194 col 4.H

Templa, quæ fecit Salomon pro vxoribus suis Gentilibus, non facta sunt, vt ibidem Israelitæ idolatrarent, & ideo illa paucam occasionem præbebant ad idolatrandum ipsis Israelitis: nisi inquantum videntes illa templa sciebant idola esse in terra sua, & quantum ad hoc offendebantur: & quia illa templa erant in monte Oliueti, dicebatur ille mons, mons offensionis.4.Reg.23. 2.Paralip. 208.c 1.E

Templum accipitur, aliquando pro quibusdam partibus,& aliquando pro alijs,& ad quasdam earum Christo licebat intrare, ad quas licebat intrare omnibus laicis mundis; & ad quasdam licebat solis leuitis, & sacerdotibus introire,& aliæ, ad quas solis sacerdotibus. Christus verò non ingrediebatur nisi ad loca templi, ad quæ merè laici ingrediebantur, quia ipse non erat sacerdos, neque leuita, cùm esset de tribu Iuda, de qua nemo vnquam fuit minister templi, vel tabernaculi &c. Matth. to.5. 229.c.3.I

Universidad de Deusto Biblioteca

Templum Salomonis describitur. Matth.tomo 5. 230.col.1.A

Ad locum, vbi erat templum, veniebant Iudei masculi ter in anno ad tres solennitates. Exod.23.& 34. Et ibi afferebant sacrificia sua, & munera, & per singula loca erant synagogæ. Matth.tomo 6. 169.c.3.K

Templum Salomonis assimilabatur tabernaculo Moysi, cuius longitudo,& latitudo refertur.Mar. tomo 5. 230.c.1.A

Quare in templo Domini venderentur columbæ. Matth.to.5. 232.col.1.D

Refertur modus,quo Christus eiecit vendentes, & ementes de templo, qui potuit esse multiplex. Matt. to.5. 234.c.2.D

Templum erat locus aptus, pro cæcis, & claudis. Matth.tom.5. 235.c.3.K

In ædificatione templi Salomonis nec ligna secabantur,neque politebantur lapides. Matt.tom.5. 269.c.3.G

De horreo, & portatione decimarum in templum Domini. Matth.to.6. 232.c.4.F

De tẽplo,in quo Christus pluries prædicauit. Matt. tomo 6. 251.c.4.K

Magna clades Iudæorum facta est in templo Ierusalem anno decimoquinto post Christi mortem. Matth.tom.6. 271.col.2.A

Templum dupliciter sumitur,vno modo strictè, scilicet pro domo illa,quæ erat clausa parietibus, & operta tecto, in quam soli sacerdotes intrabant. Alio mõ largè pro toto spatio sacro clauso intra murum, in quo stabat altare holocaustorum &c. Matth.tomo 6. 252.col.1.B

Templi parietes erant de lapidibus, & desuper tabulis cedrinis, & super tabulas affixæ erant laminæ aureæ clauis, ita vt nihil esset in toto templo ex parte interiore,quod non tegeretur auro. 3.Reg. 6.&c.Matth.to.6. 197.c.2.D

Templum Ierusalem describitur. Matthæ.tomo 6. 251.col.1.A

Templũ Ierusalem a prima die constructionis eius, vsq; ad vltimam euersionem eius per Titum trãsierunt mille centum duo anni &c. Matth.to.6. 258.c.2.C

Tempus non fuit creatum,

sed concreatum; quia est passio rerum mutabilium, s.creatarum corporearum, quarũ duratio mensuratur tempore.Gen. 3.col.4.I

Tempus inclusum, vel designatum in his verbis; In principio creauit Deus &c.i.in principio temporis,vel cum principio temporis, non capitur strictè, vt est passio,vel numerus motus cœlorũ, sed largè.s.pro duratione creaturæ,ẽt cœlo non moto,sicut qñ pugnauit Iosue contra quinq; reges. Ios.10.vbi dicitur: Sterit sol contra Gabaon spatio vnius diei immotus &c.Gen. 3.c.4.I

Tempus, vt est passio, vel numerus motus cœlorũ, quod in primo mobili fundatur,vbi est principiũ totius motus, cessabit in fine sæculi, iuxta illud Apocal.10.Tempus amplius non erit: quia cessabit motus cœli,& per consequens tempus. Gen. 3.col.4.K

Omnis motus facit tps, i. omnis successiua acquisitio,vel deperditio in esse,vel operari,ẽt non moto cœlo,sed magis cognoscitur in operatione, q̃ ĩ duratione rei vt patet de Iosue:sed tps maximè cognoscitur in motu regulari,cuiusmodi est motus cœli,qui est vniformis: sed quantum ad esse tẽpus,sufficit,q̃ sit creatura acquisitioni, vel deperditioni subiecta,vel quę aliquid habet post aliud, & sic dicendũ est, q̃ si iuxta vnam expositionẽ de creatione rerũ, lux creata sit post materiam rerũ elementarium,intercessit tempus duodecim horarum inter vtrumque,& illud vocatur vespere, quod præcessit diem artificialem,quando dicitur Gen.1.Factum est vespere,& mane dies vnus,&c. Genes. 4.col.1.A

Totũ tps vitæ nostræ per duo distinguitur, s.per tps vigiliæ,& tps soporis. Et sic Aristo.1.Eth.vocauit dimidium vitæ tempus dormitionis,dicens: Per dimidium vitæ nihil differt prauus à studioso &c. Matt.6.175.c.2.D. Et tempus vigiliæ in duas partes distinguitur.ibidem.

Non valet hæc cõsequentia; tempus est: ergo dies: vel nox est; quia ante solem existentem,vel lucẽ motam poterat esse tempus etiam propriè dictũ per motum primi mobilis, vel duratio, vel motus alicuius rei corporeæ.Gene. 4.c.1.C

Homines aliquando mensurant actionem suam tẽpore, postea è conuerso mensurant tempus per actionem, vt sciant quantum tpis transiuit &c. Genes. 42 c.1.E

Sex tempora distinguuntur in anno per æqualia, & cuilibet respondent duo menses, de quo Gene 8. Primũ est tempus sementis, cui dantur duo menses, i.medietas Septembris, & totus October, & medietas Nouembris; deinde medietas Nouembris,& totus December; & medietas Ianuarij cõuenit tempori frigoris,deinde medietas Ianuarij, & totus Februarius,& medietas Martij dantur tẽpori hyemis, & illud tempus est pluuiosum &c. Gene. 47.col.1.B

Tps propriè non est aliud, quam mora motus solis in signis Zodiaci, qnod dicitur cessasse in diluuio quantum ad qualitatem, non tamen in seipso. Gene. 47.c.1.D

Temporum anni distinctio assignatur ab Astrologis in quatuor partes ſm quatuor qualitates primas:& ſm dominium earum.Gen.8. fit distinctio in sex partes,partim secũdum qualitates primas, & partim secundum actus humanos in illis temporibus &c.Gen. 47.c.2.A

Tempus qũo cognoscatur.Exo.to.1. 265.c.3.F

Tps an maneat post diem Iudicij. Ios.to.1.199.c.3.I

Tempora, qũo seruanda, & inspicienda sunt ad seminandum,& scindendas arbores, & quomodo non.Exo.to.1. 77.c.4.K

Tempus incepit in tali dispositione,qualis est dispositio Septembris.Exo.tom.1. 259.c.2.D

Impossibile est dare tps præsens:bene tñ datur præsens temporis,scilicet instans Exo.t.1.263.c.1.A

Tempus mensurat motum tamq̃ passio suum subiectum,& ista passio fundatur in primo mobili, qđ est principium, & causa omnium istorum mobilium &c.Exo.to.1. 263.c.2.A

In tempore solum duæ partes sunt,s.præteritum,& futurum:nam præsens licet sit aliquid in tempore, non tamen est pars temporis, cum pars temporis sit tempus.Exo.to.1. 263.c.2.C

Tempus non dicit omnem morum,sed motum cę lestem,& cessante motu cęli,non esset dies, mensis,ned annus &c.Exo.to.2. 182.c.1.A

Regularis tpis cõputatio inuenta est p dies naturales, vt sciamus cognoscere durationẽ nostrã &c. Et diẽ naturalẽ diuidimus per instrumenta in 24. partes æquales,quas vocamus horas,& hãc diem p motũ solis inuenimus,& per solẽ distinguimus diem à nocte,sed ista distinctio non est semp vniformis in quantitate, quia aliqñ sunt dies maiores, aliqñ minores similiter & noctes.Causat ẽt p motum solis alia mensura tpis.s.annus, & est duratio tpis, in quo sol pertransit à puncto in punctum cęli per suum cursum naturalẽ. Ita q̃ p solẽ non possunt reperiri vlteriores mensuræ,vna, scilicet, per motum raptus, quæ dicitur annus. Leuit.257.c.1.C. Et temporis mensura, etiam p Lunam accipitur, sed per motum raptus Lunæ non cognoscimus mensuram distinctiuam,sicut per motum raptus solis. Per motum tamen naturalem Lunæ sic.s. à coniunctione in coniunctionem, quæ faciunt fere triginta dies per medium motum.Nam per verum motum aliter accipitur.Et hic est notabilis diuersitas, qa ante cõiunctionem & post coniunctionem Luna apparet:aliquando plena:& aliquando non plena: in coniunctione verò nihil apparet. Et ſm istũ motum Lunæ accipimus quandam tpis mẽsuram, quæ dr̃ mensis,quæ est tempus,à quo puenit Luna de coniunctione solis ad alterã cõiunctionẽ. Aliqui verò non distinguũt menses per lunationes,sed per motum solis facientes duodecim mẽses in anno: nam si per lunationes distinguantur menses, erũt in anno quatuordecim fere vel tredecim menses,sed per motum solis non nisi duo decim,attendentes q̃ sol transit duodecim signa æqualia, quæ sunt duodecim partes anni, &cæt. Leuit.257.c.2.A. Tpis vero mensura distinctiua q̃ est circulatio septem dierũ,inuenta est pp duo. Primo ex diuina operatione,qua creauit mundũ in sex diebus & in septimo requiduit,&c.Secundo ex rerum natura.s.per motum septem planetarum simul,&c.Leui. 257.c.2.C

Tempus est duratio quædam rerum consistentium in motu secundum prius & posterius, &c. Iosue to.1. 197.c.4.F

Ad hoc q̃ tempus in motu alicuius rei subiecterur, duæ conditiones requirunt: Prima, q̃ motus illius rei sit permanentior motibus aliarum rerũ, & q̃ non fuerit aliquis motus ante motũ illius. Secunda est, q̃ illud conferat aliquam causalitatem ad motum per quem est tempus,&c. Iosue tomo 1. 198.c.1.C

Tempus fundatur in primo mobili secundum philosophos.Ios.to.1. 198.c.2.E

Tpis subiectum in principio mũdi non fuit primũ mobile,sed q̃dã nubecula,&c.Ios.to.1. 199 c.1.D

Quatuor tempora anni vnde proueniant: & quomodo ordinentur.Ios.to.1. 188.c.4.G

De quatuor tpum anni contrarietate solida & simplici, & de proportione & colligatione illorum per media.Ios.to.1. 192.c.2.D

Quodlibet de quatuor temporibus, de quatuor elementis,de quatuor humoribus,necessario habet solidam contrarietatem ad vnum, & simplicem ad duo sui generis.Ios.to.1. 194.c.2.E

Tpa anni necesse est esse quatuor,nec esse plura vel pauciora,&c.Ios.to.1. 194.c.4.G.& 196 c.2.E

Duc tantum sunt temporis partes.s.præteritum & futurum.Ios.to.2. 20.c.1.E

Tempus secundum antiquam grammaticam ponitur parte capitis humani, cum debeat dici tempus, vt asserunt omnes doctissimi.Iudi. 43.c.1.E

Post resurrectionem generalem non erit tempus eo ordine,quo nunc, erit tamen tempus. Matth. tomo 4. 254.c.3.K

Tempus vitæ distinguit Aristot. in tempus vigiliæ & dormitionis.1. Etich. dicens per mediem vitæ nihil differt prauus homo abstudioso.Matt.to 6. 175.c.2.D

Tempus facit obliuionem per accidens. Matt.to.7. 217.c.3.H

Tempus est vna de circunstantijs ad vsum virtutis. Mat.to.7. 23.c.3.G

Nulla temporis emẽdatio vel correctio in computatione facta est per Latinos post Christi mortẽ; prius tamen factæ sunt quædam temporũ emendationes per ipsosmet:nam,cùm annus prius haberet decem menses tãtum, Numa Pompilius addidit duos menses.s.Ianuarium & Februariũ: & Ianuarium vocauit sic à Iano: & Februarium sic,ad honorem deorum inferni & animarũ purgandarum,&c. Defen.49.c.2. D. Et illa computatio tunc per duodecim menses erat per mẽses Lunares & annos, quæ multa admisit in conuenientia.ibid. 50.c.3. F. Et ideo Latini postea mutauerunt menses Lunares in menses solares: sed quia nõ faciebant annos bissextiles,etiam sequebantur multa inconuenientia. Defens.51.c.2.A. Et ideo Octauianus Cæsar addidit quartum annum bissextilem, qui computatur in mense Februarij quarti anni, vigesima quarta die mensis illius,quæ dicitur.6.calẽd.Martij & ille dies 24.vocatur bissextus, idest bis computatus.s.ille dies 6. calen.Martij,&c.Defen. 51.c.4.F

Tempora sua nulla gens potuit rationabiliter computare,nisi per motum cœli, & non per motum primi mobilis, nec stellarum fixarum: sed p motum planetarum, & non per aliquem planetam nisi per Solem & Lunam, vt probatur 6.rationibus.Defen. 49.c.3.G

Temporale.

Quia spiritualia sunt maiora temporalibus, ideo circa spiritualia acceptio personarum est maior,& tanto grauius peccatum est, quãto spiritualia sunt maiora corporalibus.Mat.to.6. 35.c.3.I

Temporalium rerum promissio, quare fieret in lege veter. & non in noua, assignatur ratio Genes. 253.c.2.B

Tendere in bonum

alicuius rei potest aliquis dupliciter, vno modo inquantum bonum illius refert in alterum, &c. Alio modo non referendo in aliud,&c.Matthæ. tomo 6. 143.c.3.K

Tenebra formaliter

Est priuatio lucis in diaphano: vel in extremitate perspicu.Gene. 4.c.2.C

Tenebræ,de quibus Gen.1.dicitur: Et tenebræ erãt super faciem abyssi; erant vel priuatio lucis:quia adhuc nõ fuerat creata illa nubecula lucida; vel carentia distinctionis formarũ.Gen. 4.c.2.D

Tenebras illas,de quibus dicitur.Gen.1. Et tenebrę erant,&c.Quidam dixerunt fuisse æternas,sed'et roneum est.Gen. 4.c.2.B

Plaga Aegypti tenebrarum,de qua Exo.10.causata fuit ex duobus. Primo ex subtractione radiorũ solarium & omnium astrorum, & ex positiuo.s. ex eleuatione vaporum supranaturali & condẽsatione magna,ita vt tactu perciperentur, quod nunquam in tali densitate visum est. Exod.to.1. 64.c.4.K

Tenebraru n plaga in Aegypto,durauit p tres dies, in quibus Aegyptij non comederunt nec biberunt,& ignis vel nullatenus fulsit vel fuit extinctus,& illæ tenebrę erant horribiles, quia in illis multis terribilibus visionibus imaginarijs vexabantur Aegyptij,ita vt non auderet aliquis eorũ moueri de loco suo,credens se confestim moriturũ,si vel tãtisper moueret,&c.Ex.to.1. 65.c.1.B

Universidad de Deusto Biblioteca

Tenebrarum plaga, fuit in signum tenebrarum spiritualium & obdurationis AEgyptiorum, & mentis cæcitatis: nam sicut ipsi tanta signa videntes non resipuerunt: sed obduratio animo restiterunt, ita Deus in consuetam tenebram dedit, vt apertis oculis nihil cernerent. Exodo tomo 1. 65. colum 1. B

Essentiã diuinam appellat Dionysius tenebras. Mat. tomo 2. 28. c 2. B

Quæ dicantur tenebræ exteriores. Mat. to 6. 8. c. 4. G

Tenebræ exteriores vocantur loca carceris, secundum cõsuetudinem terræ Chanaan, in qua Christus erat, & loquebatur Mat. 22. Et secundum metaphoram per tenebras exteriores intelligitur Infernus, & interdum Christus in sensu literali Infernum vocat tenebras exteriores, vt patet Mat. 8. Cum dicitur: Filij autem regni eijcientur in tenebras exteriores, &c Mat. to 7. 180. c. 1. E

Tenebræ sunt in Purgatorio. Mat. to 7. 249. c 3. F

Tenebram animæ solus Christus tollit. Defenso. 5. col. 1. B

Tenebra in peccato quid sit. Defen. 4 c. 1. D

A tenebra peccati non dicitur quis absolui, sed dicimus illam auferri, vel ab ea liberari, vel curari mũ dari, vel pelli. Defen. 4. c 4. K

De causa tenebrarum inferni. Mat. to 7. 179. c 4 F

Tentare. Heuam non tentauit diabolus in gula, sicut tentat nos Gen. 18. c. 3. F

Diabolus incipit tentare ab ea parte, vbi aliquid deordinatum est, vel primo deordinari potest, cuius modi est ratio; incepit ergo diabolus, vt moueret rationem ordinatam mulieris ad deordinatũ desiderium, &c Gen. 18. c 3 G

Tentandi officium diaboli est. Gen. 156. c. 1. C

Tentauit diabolus Heuã, & non Adam: quia cognouit Heuam debiliorem ad resistendum tentationi, & hoc cognouit primo experientia, secundo ex cõditione corporis, tertio ex ordine Dei. Gen. 165. c. 4. G

Quare diabolus tentauerit Heuam solitariam. Gen. 166. c. 1. A

Non tentauit diabolus Adam, quia ipse ante tentationem succubuit, dãte illi Heua de ligno vetito, comedit; quare non erat opus, vt tentaretur à diabolo. Vel dicendum quòd diabolus tentauit Adã non per se, vel per serpentem; sed per Heuam, & sic efficatius tentauit diabolus Adam, tentando per Heuam, & c. Gen. 166. c. 1. E

Diabolus tentans Heuam, quare incepit sic dicere; Cur præcepit vobis Deus, &cæt. Assignatur ratio Augustini, quam improbat Abulen. Gen. 166. c. 3. K. Et assignatur vera causa. ibid. 166. c 4. H

Tentare dicit actum, per quem experimentum accipimus de re, quam ignoramus & dubij sumus, &c. Gen. 280. c. 1. D

Deus dicitur tentare, non vt ipse cognoscat, quæ nescit vel dubitat, sed vt alij accipiant notitiam de re ignorata, &c. Et sic dicitur tentasse Abraham, &c. Gen. 280. c. 1. D

Tentare Deum propriè dicimur, cùm negleto eo, quod per humanam industriam agere possumus, totos nos diuino regimini subijcimus, expectantes à Deo escam, aut vestem, aut omnium aduersitatum liberationem. Et hoc intelligitur, nisi oppositum sit sub præcepto; vt de non portando saculum neque peram & c. Luc. 10. Et de non præmeditando quid loquendum sit coram principibus &c. Luc. 22. Dum steteritis ante reges aut præsides, &c. Exo. to. 1. 9. c. 3. G

Quare Deus aliquando tentat homines. Exod. to. 1. 193 col. 2. B

Tentare vel tentatio est, vbi quis vult accipere experientiam de eo, de quo est incertus, vt fecerunt principes Bethuliæ. Iudith 7. & c. Exo. to. 1. 51. c. 1. C. 120. c. 4 K. 137. c. 4 G. 197. c. 2 B

Tentare Dei potest dupliciter intelligi, &cęt. 2. Reg. 164. c. 3. F

Tentare Deum quid sit. Mat. to 2. 201. c. 1. C. Exod. tomo 1. 9. c. 3. G

Tentare propriè nihil aliud est, quam experimentũ sumere, de aliqua re, & sic tentare hominem est velle habere experimentum de virtute eius, & dupliciter habetur experimentum, de virtute hominis, secundum quòd ad virtutẽ pertinent duo, scilicet, declinare à malo; & facere bonum, Psal. 33. Declina à malo & fac bonum, &cæt. Mat. tomo 3 76. col. 3. F. Deuteron. 7. col. 2. E. 33. col. 3. K. Gen. 280. col. 1. C. Mat. to. 4. 153. c. 4. I. 156. col. 1. A. Mat. to. 1. 228. c 4 H. 236. c. 1. C

Deus nunquam tentat ad malum: sed ad bonum, & facit vtilitatem ex tentatione. Mat. tomo 3. 76. colum. 3. F

Cur Diabolus tentauit hominem. Genes. 156. colum. 1. D

Deus non tentat vt experimentum accipiat, sed vt cognitionem tribuat. Genes. 280. colum. 1. D. & 155. c. 4. K

Mundus dicitur tentare nos, quatenus bona sæculi huius apprehenduntur à nobis, vt bona, & mouemur tunc nos ad habendum ea, & quia ad hoc quòd possideamus illa mouemur ad faciendum aliquod malum, dicimur tentari à mundo, & dicitur mundus ipsa bona fortunæ, vt scilicet diuitiæ, potestas, honor, popularis fauor, & similia. Et tentat mundus dupliciter, vno modo inclinando ad malum, scilicet, ad immoderatum appetitum rerum temporalium: alio modo deijciendo hominem in persecutiones, & affectiones &c. Et ista tentatio mundi de se non est nimis grauis, nisi pro quanto vtitur diabolus rebus mundi tanquã instrumentis ad tentandum. Matth. tomo 3. 77. colum. 1 B

Tentare Deum vetitum est ob hoc, ꝙ tentans dubitat de potestate eius, quem tentat. Matth. tomo 4. 155. c. 4. I

Et est magnum peccatum, & reducitur ad genus infidelitatis vel præsumptionis, &cæt. Deuter. 33. col. 3. K

Tentare potest aliquis tripliciter interrogando; vno modo, quando ex respõsione alterius vult inferre aliquod malum contra respondentem: & ista est pessima interrogatio tentatoria, sic faciebant Pharisæi, &c. Aliquando tentans interrogat, vt experiatur scientiam respondentis, sic faciũt magistri interrogantes discipulos & c. Tertiò interrogat, vt ostentationem sui faciat conuincendo respondentem, vel cogendo eum ad confitendũ ignorantiam suam; & istum modum tentandi tenuerunt Sadducæi, cùm Christum interrogauerunt, & c. Matth. 22. & cæt. Matth. tomo 6. 45. colum. 2. A

Quomodo diabolus tentet viros bonos. Matt. to. 5. 2. c. 4. K

Tentari à diabolo permisit Deus hominem, quem sciebat casurum, multis de causis. Genes. 18. colum. 2. D

Diabolo nunquam deest tentãdi occasio. Mat. to. 5. 3. col. 1. A

Tentatio. Fortissimum genus tentationis est mouere appetitum sensitiuum interius

terius vel phantasiam, vt aliquid bonum vel malum appareat. Gen. 18. c. 2. E

Tentario Dei non terminatur in malo, sed in bono, &c Gen. 155. c. 4. K

Duplex est tẽtatio, scilicet interior & exterior. Gen. 156 c. 4. H

Tentationem interiorem non permisit Deus fieri Heuæ, Gen. 156. c. 4. H

Contra tentationes dęmonum fortiores sumus primis parentibus ad resistendum: sed ipsi fuerũt fortiores contra tentationes carnis, &cæt. Gen. 157. col. 2. B

In tentatione Heuæ quare fiat mentio de serpente, & non de dęmone, & c. Gen. 160. c. 4 H

Tentatio Heuæ attenuatur in sacra scriptura, cum dicitur, factam esse à serpente. Genes. 160. colum. 4 H

Tentationem Heuæ quare non dicit esse factam à dęmone, sed à serpente sacra scriptura; & quare non dixit, quòd serpens loquebatur per aliud, sicut dixit de asina Balaam. Nume. 22. Et quare nõ facta sit mentio de diabolo, assignantur rationes. Gen. 161. c. 1. C

In tentatione Heuæ duo prætendebat dęmon, vnũ quod manifestauit, scilicet, quòd comedere deberet mulier, id persuadens; alterum, quod occultauit; vt scilicet, mulier peccaret, & cæt. Genes. 164. colum. 2. E

Tentationis tres sunt modi, scilicet à mvdo, carne, & diabolo. A diabolo fuit tentata Heua, & non à carne, & c. Gen. 166. c. 2. D

In tentationibus est ordo, vt dicit Gregorius. Gen. 166. c. 4. F

Tentatio, si in malo finitur, ad malum finem facta est, scilicet, vt succumberet tentatus, vel si fiebat ad bonum, nescinit tentans vires tẽtati. Mat. to. 3. 76. c. 3. G

Tentatio mala est triplex, scilicet, à carne, diabolo, & mundo. Tentatio à carne est duplex: prima inducendo ad malum: secunda est distrahendo à bono; & hoc tentatio est difficilis. Mat. to. 3 76. c. 3. H

Tentatio diaboli est grauissima omnium: non quidem quia durior, sicut tentatio carnis, sed quia sagacior & c. Mat. to. 3. 76. c. 4. F

Sine tentatione nemo potest esse probatus siue sibi siue alteri. Mat. to. 3. 77. c. 1. E

In tentationes inducimur, si tales sint, quas ferrè nõ possumus. Mat. to. 3. 77. c. 2. A

Duplex est tentatio, quædam Dei, & quædam hominum, id est, quædam tentatio est contra Deũ, & quædam contra homines. Contra Deum est velle accipere experientiam circa aliquam rem, quid Deus faciet in illa & c. Et ista est quædam species infidelitatis. Tentatio contra homines est triplex. Prima est instigatio, vel promotio hominis ad malum. Secunda est deiectio hominis directè in solam pœnam. Tertia est eleuatio hominis ad maiorem excellentiam. Prima, & secũda est tam in bonis tantum. De prima intelligitur illud Iacobi. 1. Nemo cum tentatur, dicat, quòd à Deo tentatur, & c. Deut. 73. c. 2 B

Ad secundam tentationem pertinent oẽs pœnarũ inflictiones: quia sunt hominibus occasio malum faciendi, & c. ibid. 73. c. 4. F

Quod tertia tentatio sit à Deo, probatur. Deutero. 74. c. 2. A

Tentatio non est ad hoc quòd aliquid fiat, sed ad cognoscendum voluntatem alicuius. Iudic. 121. colum. 3. K

Nemo potest liberare hominem continere volentem a tentationibus carnis, nisi gratia Dei. Matt. tomo 5. 115. c 2 A

Tentatio est multiplex. Matth. tomo 6. 45 colum, 1. A

Tentatio potest accipi dupliciter. Vno modo idem est, quòd velle accipere experimentum de re incognita. Alio modo idem est, quod conari ad deducendum aliquem in metam, vel in aliquod inconueniens & c. Mat. to. 6. 124. c. 2. E

Tentat Deum, qui totam curam illi committit in aliquo negotio non faciendo, iuxta prudentiam humanam: nisi iussum illi fuerit, quòd totam curam Deo relinquat. Nam tunc, si iuxta prudentiã humanam faceret peccaret, Matth. tomo 1. 131. colum. 1. A

Tentat Deum, qui attendit humanam prudentiam, & cautelam in his, in quibus iam Deus præstitit securitatem & c. Mat. to. 1. 141. c. 4. F

Mali non tentantur à diabolo, quia illos pleno iure possidet: boni tamen sic. Mat. to. 1. 216. c. 4. H

Tentatio, quæ fit à dęmone, vel ab aliquo hoste exteriore, siue peccato est illius, qui tentatur. Secus tamen de tentatione, quæ fit à carne, quæ dicitur peccatum, idest defectus quidam, vel inordinatio: ex qua insurgit desideriũ illud, vel delectatio contra rationem: & sic est deordinatio, & c. Mat. to. 1. 216. c. 4. K

De triplici tentatione carnis, mũdi, & diaboli. Mat. tomo 1. 216. c. 4. K

Ad hoc, quòd aliquis tentetur, necesse est, quòd aliquid fiat contra id, quod ipse simpliciter vult: qa alias tentatio non esset pugna, &cæt. Matth. to. 1. 217. c. 1. E

Tẽtatio, vt dicit Gregorius, tribus modis agitur, scilicet, suggestione, delectatione, & consensu. Mat. tomo 1. 217. c. 2. A

Diabolus maximè tentat in occulto, siue per solam suggestionem, siue apparendo exterius. Mat. t. 1. 218. c. 4. I

Tentationem quærere ab eo, qui potest succumbere, non est laudabile: secus tamen, si alias. Mat. to. 1. 219. c. 3. I

Duplex est tentationis occasio. Vna ex parte hominis, cùm quis propinquus facit se peccato, volendo sustinere aliquid fortè non est vtile, & tamen est directa occasio ad peccandum, & talis occasio vitanda est. Altera est ex parte diaboli, qui semper inuidet tendentibus in meliora, & talis non est vitanda: quia alias tolleretur omnis profectus in bono, & c. Mat. to. 1. 219. c. 4. I

Tentatio potest habere duplex initium, scilicet, suggestionem, & delectationem. Per suggestionem quidem, quando fit ab extrinseco. Per delectationem verò, quando sine aliquo suggerente incipit aliqua res placere contra ordinem rationis, & inde oritur desiderium illius. Et ista fit ab intra, & est tentatio, quæ fit homini à se ipso, & vocamus eam tentationem à carne, & à mundo. Et talis tentatio non potuit esse à Christo, Matt. tomo 1. 226. c. 2. C

Tentatio, quæ est à mundo, & à carne, dicit quandam imperfectionẽ in tentato, vt probatur Mat. tomo 1. 226. c. 3. G

Christus dedit nobis sufficiens exemplum in tentatione carnis. Mat. to. 1. 227. c. 3. H

Tentatio à mundo non est penitus ab intra: immo magis est ab extra, nisi quando tentatus incipit ei consentire. Mat. to. 1. 226. c. 3. F

Propria tentatio est per suggestiones. Matth. tom. 1. 227. c. 2. C

Omnis tentatio diaboli, cum per suggestionem fiat, non habet vim, nisi decipiendo. Matth. tomo 1. 227. c. 4. F

Contra omnes tentationes, & aduersitates remedium est in sacra scriptura. Matth. tomo 1. 230. colum. 4. G

Tentare Deum est, cùm aliquis exponit se soli potestati diuinæ, sine vlla causa se subijciendo periculo, à quo non possit, nisi per Deum liberari: quia istud est solum velle capere experimentum de eo scilicet an succurrat illi, vel non. Secus tamen, cũ fuerit homo constitutus in aliqua necessitate, a qua humanitus eripi non potest, quòd ponat se in manus Dei, non est tẽtare Deum: immo est habere firmam confidentiam de Deo, &c. Mat. to. 1. 236. c. 1. E

Tentare Deum, maximè pertinet ad curiosos. Mat. tomo 1. 236. c. 2. A

Deus propter duo tentandus non est. Primò, quia repugnat diuinæ bonitati, & potentiæ illam diminuendo &c. Secundò, propter magnam Dei auctoritatem. Mat. to. 1. 236. c. 2. C

Tentationes variæ fiunt à diabolo, quantum ad ordinem, secundum conditionem personarũ, quas tentare vult. Mat. to. 1. 241. c. 3. G

Ad propriam rationem tentationis tria concurrũt. Primo, vt per tentationem accipiatur cognitio alicuius dubij. Secundo, vt hoc sit intentum à tentante. Tertio, vt tentans accipere velit cognitionem ipsius rei, & sunt tentationes, in quibus reperiuntur illæ tres conditiones, & sunt, in quibus duæ tm̃ illarum, & in quibus tm̃ vna, & secundũ hoc, vna tentatio dicetur magis propriè tentatio, quã alia, vt probatur exemplis. Matth. tomo 1. 244. col. 1. B

In tentatione dæmonis est duplex finis. Vnus vltimatus scilicet inducere ad peccatum. Alius est proximus scilicet experiri, ad quod vitium sit quisque magis promptus Matth tomo 1. 244. colum. 2. B

Quod dæmon tentet hominem. Mat. tomo 1. 244. colum. 3. F

Dæmonibus non conuenit tentare ex officio sibi à Deo impositio, sed quia intentio eorum mala est. Mat. to. 1. 245. c. 1. A

De ratione tentationis est sumere experientiam de tentato siue tentans tentet ad bonum, siue ad malum finem, siue ad nullum. Et sic non solum dæmon tentat. Sed Deus, caro, mundus & homines, siue boni, siue mali. Et sic nullius officium est tentare. Si autem finis tentationis consideretur, sic tentat ad bonum: dæmon ad malum. Cuius proprium est sic tentare, & si aliquis homo tenet aliũ hominem ad malum. Ista tentatio a dæmone est. Mat. to. 1. 245. c. 2. D

Tentatio diaboli differt à tentatione hominum malorum in duobus. Primò, quia homo tentat ad bonum, & ad malum: dæmon verò solum ad malũ. Secundò, quia diabolus à se ipso habet malum intendere: homo verò à diabolo. Mat. tomo 1. 245. colum. 3. H

Tentatio ex communi vsu malum quoddã importat. Mat. to. 1. 245. c. 3. G

Tentatio dæmonis non est peccatum. Mat. tomo 1. 246. c. 2. B

Tẽtatio carnis dicitur esse grauior, quia proximior est homini tentato, quam tentatio dæmonis: quia totaliter ab extra est. Mat. tomo 1. 246. col. 3 G. 248. c. 4. K

Si dæmones tentantes superentur, an rursus tentẽt, vel desistant à tentatione, recitantur opiniones, quarum quarta videtur probabilior. Mat. tom. 1. 246. c. 4. K

Sicut dæmon tentans non permittitur tentare, quâ diu vult, sed quamdiu Deus vult: sic non permittitur tentare, quantum acriter vult, sed quantum Deus vult. Mat. to. 1. 247. c. 2. E

Tentatio non est desideranda, licet possit esse vtilis; & hoc, quia est periculosa, nec secundum se importat aliquid boni, sed solum ex adiuncto. Mat. to. 1. 247. c. 3. I

Tentari autem & vincere appetẽdum est. Mat. to. 1. 247. c. 4. H

Tentationem non prohibet Deus à nobis propter multa. Mat. to. 1. 247. c. 4. I

Tentationes non sunt materia virtutis, tanquam per se ad virtutem ordinatæ: sed per accidens tantum. Mat. to. 1. 248. c. 1. A

Tentationes non sunt necessariæ, vt perueniatur ad regnum, nisi necessitate cõditionata. Mat. to. 1. 248. c. 1. D

De tentatione, qua tentat Deus. Matth. tomo 1. 248. colum. 1. A

Tentatio Dei, & dæmonis possunt esse similes materialiter. Differunt tamen dupliciter scilicet in intentione tentantis, & in euentu tẽtationis. Mat. tomo 1. 248. c. 3. H

Deus semper tentat ad bonum, diabolus semper ad malum. Mat. to. 1. 248. c. 3. K

In tentatione Dei nunquam aliquis superatur, aut succumbit, sed semper ex illa prouenit bonum. Mat. to. 1. 248. c. 3. K

Tentatio, quæ est à carne, est grauis tentatio. Vnde caro multipliciter accipitur. Mat. to. 1. 248. c. 4. K. 246. c. 3. G

Tentatio, quæ est à carne, est à corporali substantia cum potentijs, & viribus animæ sibi affixis. Mat. tomo 1. 249. c. 2. B

Tentatio carnis, non fit per modum suggestionis, sicut tentatio diaboli, &cæt. Matth. tomo 1. 249. colum. 2. D

Tentatio carnis sic potest definiri, scilicet quòd sit motus quidam inordinatus, surgens in vi concupiscibili, prout in malum tendere potest, unde si caro moueatur ex imperio rationis, etiam si malum sit, non est tentatio, quia tunc appetitus dirigitur per illud, a quo dirigi debet naturaliter. Matth. to. 1. 249. c. 3. F

Tentatio carnis consurgit ex conditione carnis corruptæ per peccatum Adę, &c. Mat. tomo primo. 149 c. 3. F

Tentatio, quæ est ad iram, non pertinet ad tentationem diaboli, sed ad tentationem carnis, & naturaliter aduenit: licet aliquando per dæmonẽ possit suscitari, sicut libido, &c. Matth. tomo 1. 249. col. 4. F

Ponendo solum tria genera tentationum, sub tentatione carnis debent poni omnia illa, de quibus tentamur ab intrinseco. i. insurgũt ex nobis, &c. Mat. to. 1. 250. c. 1. C

De mundi tentatione. Mat. to. 1. 250. c. 2. A

Tentatio, quæ fit ab hominibus malis, siue mundanis, non differt à tentatione dæmonis. Mat. to. 1. 250. c. 2. D & 252. c. 3. F

Tentatio, quæ fit à mundo, est à rebus, quæ sunt in mundo, scilicet, diuitijs honoribus, & cæteris bonis fortunæ. Et ista tentant nos per modum obiecti, in quantum mouent nos ad concupiscẽdũ illa per hoc, ꝙ iudicamus illa esse bona, & pulchra. Mat. to. 1. 250. c. 2. E

Tentatio mundi differt à tentatione carnis in trib⁹. Primò, quia tentatio carnis est naturalis. Secundò, quia tentatio carnis est aliquid intra nos, & tentatio mundi est ab extra. Tertiò, quia mundus tentat per modum obiecti, tentatio verò carnis per modum impulsus quasi a causa efficiẽte &c. Matth. to. 1. 250. c. 3. F

Tentatio mundi, & diaboli conueniunt in hoc, ꝙ vtraque est ab extra: differunt tamen dupliciter. Primo, quia tentatio diaboli est per modum suggerentis. Secundò, quia tentatio mundi est in rebus certis, scilicet in bonis fortunæ: tentatio verò diaboli non habet aliquam certam materiam. Matth. to. 1. 250. c. 3. I

In tentatione mundi non reperiuntur omnia illa tria, quæ sunt de ratione perfertæ tentationis, sed vnicum illorum, scilicet, quòd per illam habetur experimentum de virtute, aut infirmitate mentis nostræ. Matth. to. 1. 250. c. 3. K

Tentatio mundi non est peccatum, sicut nec tentatio diaboli. Matt. to. 1. 250. c. 4. I

Tentatio carnis est peccatum, vel non sine peccato, vt probatur. Matth. tom. 1. 250 colum. 4. K. Non tamen est intelligendum, quòd ipsa in se sola, peccatum sit, sed quia est in se aliquod inordinatum, & contra rectitudinem rationis, cui si ratio immediate non resistit, ipsa tentatio peccatum est &c. ibidem. 250. c. 4. K

In tentatione carnis dupliciter causatur peccatum. Vno modo per cõsensum rationis ad ipsum motum illicitum. Alio modo per hoc, quòd ratio non cohibet motum illum inobedientiæ, quantum in se est. Matt. to. 1. 251. c. 1. C

Tentatio carnis potest dici peccatum in se ipsa, non quia fit contra charitatem, sed quia fit contra iustitiam originalem. Matt. tom. 1. 251. c. 2. B

Considerando tentationes secundum species suas, & loquendo de tentationibus simplicibus non coniunctis alijs tentationibus, tentatio mundi est minor inter omnes. Matthæ. tomo 1. 251. col. 2. C

Et tẽtatio carnis est maior simpliciter, quam aliæ tentationes. Matt. to. 1. 251. c. 4. F

In tentatione mundi, & diaboli est tãtum vnus modus succũbendi, scilicet, si illę res, de quibus tentamur, appareant nobis bonæ, propter desiderium bonitatis earum. In tentatione verò carnis est duplex modus succũbendi. Mat. t. 1. 251. c. 4. G

Tota efficacia tentationis carnis est propter molestiam, quam infert, nisi ei assentiatur. Matth. to. 1. 251. c. 4. H

In tentatione carnis homo pugnat cõtra se ipsum. Nam diuiditur homo in duo, quia caro concupiscit aduersus spiritum &c. ad Gala. 5. Matth. to. 1. 252. c. 1. B

Sub tentatione carnis tria continentur, scilicet desiderium ad delectabile, quod est in tactu, & quod est in gustu, & motus iræ. Et tentationes in istis non sunt equales, nam grauior est circa venerea: deinde circa iram, minor circa cibum, & potum. Matth. tomo 1. 252. c. 1. D

De tribus speciebus tentationum, & quomodo distinguantur. Matt. to. 1. 252. c. 2. E

Species tentationis distinguuntur tripliciter. Nam tentatio potest se habere, vel ex parte tentatoris, vel ex parte obiecti, de quo fit tẽtatio, vel ex parte modi ipsius tentationis. Primo, sunt tres tentationes, scilicet a carne, mundo, & diabolo. Secundo, sunt aliæ tres, de quibus tentamur. 1. Ioan. 2. Omne, quod est in mundo &c. Tertio sunt tres, scilicet, suggestione, delectatione, & cõsensu &c. Matth. tomo 1. 252 c. 3. F

Tentatio dæmonis, quomodo fiat. Mat. tom. 1. 252. col. 3. H

Et si tentatio sit à tribu, carne, mundo, & diabolo. Solus tamen dæmon dicitur habere officium tẽtandi, quasi ad eum solum hoc pertineat, vel magis propriè ad eum, quam ad cęteros tentatores, vt probatur. Matth. tomo primo. folio. 252. col. 4. F

Tres tentatores, scilicet caro, mundus, & diabolus non habent tria obiecta, de quibus tentent. Nam caro, & mundus non habent obiecta distincta, & diabolus solum tentat de his, de quibus mundus, & caro. Verum est tamen, ꝙ sunt peccata spiritualia, quæ non cadunt inter ea, de quibus caro, & mundus tentant: sicut idolatria, hæresis, infidelitas: sed de his nõ tentat: nisi per ea, de quibus caro, & mundus tentant. Mat. to. 1. 253. c. 1. E

De eadem re possunt coniunctim tentare mũdus, & diabolus; vel caro, & diabolus. Nunquam tamen diabolus, caro, & mundus simul tentant de eadem re: quia obiecta eorum sunt distincta. Diabolus tamen non habet obiectum distinctum ab alijs duobus. Mat. to. 1. 253. c. 2. B

Vna tentatio potest fieri tripliciter, vt pote inclinari ad iram, vel ad venerea, vel concupiscere honores, & ita de singulis, &c. Mat. to. 1. 253. c. 2. E

Tentatores distinguntur etiam ex parte obiecti, & isto modo sunt etiam tres species tentationum. 1. Ioan. 2. Omne quod est in mundo, &c. Matt. t. 1. 253. c. 2. E

Tentationum tres modi. s. per suggestionem, delectationem, & consensum possunt aliqualiter poni, vt modi, & aliqualiter, vt gradus. Melius tamẽ ponuntur, vt gradus. Mat. to. 1. 253. c. 3. K

Tentationem aliqui distinguunt in duas. s. in tẽtationem visibilem, & tentationem inuisibilẽ, & ista distinctio non fit communiter: maxime quia in hac distinctione non comprehenditur tentatio mundi. Alij distinguunt in duas. s. in humanam, & diabolicam. Mat. to. 1. 253. c. 4. H

Tentare propriè nihil aliud est, qua experimẽtum sumere de aliqua re, & sic tentare hominem, est velle habere experimentum de virtute eius. Et dupliciter habere experimentum de virtute hominis, secundum quod ad virtutem pertinent: duo. s. declinare à malo, & facere bonũ. Psal. 33. Declina à malo, & fac bonum. Mat. to. 3. 76. c. 3. F

Deus nunquam tentat ad malũ, sed ad bonum: & facit vtilitatem ex tentatione. Mat. to. 3. 76. c. 3. F

Mundus dicitur tentare nos, quatenus bona sæculi huius apprehenduntur à nobis, vt bona, & mouemur tunc nos ad habendum ea: & quia ad hoc, ꝙ possideamus illa, mouemur ad faciendum aliquod malum, dicimur tentari à mundo. Et dicit mundus ipsa bona fortunæ, vt diuitiæ, potestas, honor, fama popularis, fauor, & similia. Et tentat mundus dupliciter. Vno modo inclinando ad malum. s. ad immoderatum appetitum rerũ temporalium. Alio modo deijciendo hominem in persecutiones, & afflictiones, &c. Et ista tentatio mundi de se non est nimis grauis, nisi ꝙ quanto vtitur diabolus rebus mundi, tanq̃ instrumentis ad tentandum. Mat. to. 3. 77. c. 1. B

In tentationes incidimus, vel succumbimus dupliciter: vno modo per ignorantiam: alio modo per difficultatem tollerandi. Contra primum Deus prouidet illuminando intellectum nostrum, &c. Contra secundum per fortitudinẽ, & charitatem feruentem. Mat. to. 3. 77. c. 2. C

Per

Universidad de Deusto Biblioteca

Per illud Mat.6. Et ne nos inducas intentationem. Petimus perseuerantiam in bono. Matt.tomo 3. 77.c.2.D
Quid intersit liberari à tentatione, vel persecutione,& non tangi à malo.Mat.to.3. 77.c.4.F
Tentationibus nemo potest resistere, nisi per charitatem.Mat.to.3. 131.c.2.A
Qui putat posse euadere omnes tentationes sine Dei gratia,anathematizandus est,dicit Aug. &c. Mat.to.5. 153.c.2.E
Tripliciter potest aliquis tentare interrogãdo.Vno modo,quando ex responsione alterius vult iferre aliquod malum contra respondentem, & ista est pessima interrogatio tentatoria: sic faciebant Phariſæi,&c. Aliquando tentans interrogat, vt experiatur scientiam respondentis: sic faciũt magistri interrogãtes discipulos.Tertio:interrogat, vt ostentationem sui faciat,conuincendo respõdentem,vel coegendo eum ad confitẽdum ignorantiam suam:& istum modum tentandi tenuerunt Saducei: cum Christum interrogauerunt. Mat.to 6. 45.c.2.E
Tentatio potest accipi duplicieer. Vno modo, vt idem est, ꝙ experimẽtum sumere velle de re incognita. Alio modo,vt idem est,ꝙ conari deducere aliquem ad aliquam metam,&c.vel in aliqđ inconueniens.Mat.to.6. 124.c.2.E

Tentatio Christi.

Christum tentari conueniens fuit propter multa. Mat.to.1. 216.c.3.I
Tentari voluit Christus immediatè post baptismũ vel quasi propter multa.Mat.to.1. 220.c.2.A
Tentatio prima, & secuada fuit ad cognoscẽdum, an Christus esset filius Dei: nam in vtraque dixit:Si filius Dei es.Matth.tomo primo. 224. cul.4.H
Tentatus est Christus post ieiunium, & non prius propter multa.Mat.to.1. 226.c.1.A
Christus non fuit pluries tentatus,quam illis tribus tentationibus,de quibus Mat.4. accipiendo propriè tentatiosiem.Mat.tomo primo. fol. 226. col.2.C
In prima tentatione Christi diabolus duo prætendebat.Primò scire,an Christus esset Deus. Secundò,vt per desiderium cibi,induceret eum ad peccatum Mat.to.1. 228.c.4.G
Prima tentatio Christi satis conueniens erat diabolo ad sciendum id,quod ipse prætendebat. Mat.to.1. 229.c.1.D
In primis duabus tentationibus,cum diabolus ꝙreret:Si Filius Dei est; quærebat, an esset Filius Dei naturalis.Mat.to.1. 230.c.1.A
Tentationem diaboli Christus patienter tulit propter multa.Mat.to.1. 230.c.2.D
Tentationes dæmonis Christus superauit per auctoritates sacræ scripturæ propter multa. Mat. tomo 1. 230.c.3.K
Finita prima tentatione,diabolus non destitit Christum tentare,& hoc propter multa. Mat.tom.1. 231.c.3.F
Tres tentationes,quibus tentauit diabolus Christũ, non ordinantur à Matthæo,& Luca eodem modo:quia Matthæus ponit secũdam de pinaculo, & tertiam de ostensione regnorum mundi. Lucas verò è contra:nec est propterea contrarietas, & glosla tenet, qđ Lucas seruauerit naturalẽ ordinẽ.Matthęus tamen refert Christi tentationes, eo ordine,quo fuerunt in primis parentibus.Lucas verò refert historiam tẽtationum eo ordine, quo fuerunt. Potest tamen dici,vt ait Auctor,sine præiudicio, quòd Matthæus tenuit ordinem naturaliter in narrando, vt probatur Matt.to.1. 231.col.3.H
In tertia tentatione Christi diabolus non præmisit, Si filius Dei es: quia fortè diabolus putauit iam, quòd non esset Deus.Mat.tom.1. 234.c.1.C
In secunda tentatione, quare diabolus vsus fuerit auctoritate sacræ scripturæ,& non in prima, nec in tertia: assignantur causæ Mat.to.1. 234.c.2.B
Secunda tentatio Christi, ꝙ fuerit conueniens intẽtioni diaboli.Mat.to.1. 235.c.2.E
Per tertiam tentationem noluit diabolus scire, an Christus esset Deus, sed ideo tentare voluit quousque Christum superaret, vel nihil maneret, de quo tentare posset, vt dicit Chrysostomus. Mat. tomo 1. 236.c.3.K
In tertia tentatione, Christus respondit diabolo aspere: quia diabolus locutus est blasphemiam directè contra Deum, & hanc Christus non sustulit,in quo instruxit nos &c.Mat.to.1. 241.c.1.D
Tentationes Christi fuerunt factæ ordine conueniente.Matt.to.1. 241.c.3.G
Diabolus, tentando Christum, seruauit illum ordinem,quem seruauit in tentatione primorum parentum.Mat.tom.1. 241.c.3.I
De duobus diabolus tentauit Christum,tam in prima, & secunda tentatione, quam in tertia. Mat. tomo 1. 241.c.4.F
Tentatio Christi durauit breui tempore: quia ipsa die,in qua incepit,finita est, & in breui tempore. Matth.tomo 1. 242.c.1.C
Finita tertia tentatione, diabolus dimisit Christum in monte illo excelso,& ibi ministrauerunt ei angeli, & inde venit in Galilæam pedester, si mons ille erat circa Iericho,vt communiter tenetur;ꝙ si longius esset,tunc videtur,quòd redierit in Galilæam supranaturaliter.Mat.to.1. 242.c.2.E
De angelis, qui ministrauerũt Christo post tertiam tentationem, dicunt quidam fuisse datos Christo ad custodiam, sed probatur esse falsum: quia Christus non habuit angelum custodem. Matth. tomo 1. 243.c.2.D. Sed dicendum,quòd fuerunt missi propter multa.Mat.to.1. 243.c.2.E
Tempore tentationis, recesserunt angeli à Christo propter multa.Mat.to.1. 243.c.3.F

Tentator Heuæ fuit diabolus,& non serpẽs. Gene. 155.c.4.H

Tentorium Portatile inuenit quidam nomine Iabel filius Lamech, de quo Genesis 4. Et iste, vt ait Iosephus, ordinauit greges, & characteribus distinxit. Genesis. 28.col 4.K

Tepidus. Sumitur in malam partem in sacris literis. Matthæ.tomo 6.277. colum.4.G

Teraphim. De quo Iudi.17. Dimissis opinionibus,significat statuã quandam magnam factam de quacumq; re ad humanam effigiem.Iudi. 174.c.1.C

Terebinthus. Arbor Arabica est, de qua preciosissimũ gummi emanat. Et est arbor frondosa, & ampla, & magnos ramos faciens, & vmbras, vt patet Isa.6. Genes. 341.col.1.E

Terebinthus, de quo Genes.43. capitur pro succo, vel gũmi arboris, quæ dicitur terebinthus. Gen. 375.col.4.G

Terminus. Tres sunt termini indiuisibiles, scilicet,punctus,instans, & mutatum

tatum esse.Exo.to.1. 67.c.4.G
In terminorum præfixione nõ potest assignari causa totaliter: maxime in posituis, vt de termino perscriptionis.Nu.to.1. 270.c.1.D
Termini terræ Chanaan diuersimodè nominãtur. 3.Regum. 80.c.4.H
Hominum quidam sunt totaliter in termino: alij sunt totaliter in via, & quidam partim in via, & partim in termino.Mat.to.7. 256.c.4.I
Assignatio terminorum ipsis Israelitis non excludebat iusta bella,&c. Nec ex hoc inutilis fuit ipsa assignatio:quia proficiebat ad multa.2.Paral.114. col.1.D
Duplices terminos habet corpus. ſ. terminos essentiæ,& terminos quãtitatis. Termini essentiæ corporis sunt illa,quæ claudunt essentiam corporis, ſ.partes eius,quæ sunt materia, & forma. Matth. to.3. 168.c.1.E
Terminus dicitur vox, quia terminat, idest claudit sub se naturam rei.Mat.to.2. 59.c.2.A

Ternarius. Ternarium numerum laudat Aristoteles.Mat.to 7. 246.c.4.I

Terra. Distantia à terra vsq; ad cœlum mensuratur musica.Gen. 15.c.3.H

Terra,de qua Gene.1.dicitur: Cęlum,& terram,est materia prima sub quadã forma corporeitatis, ex qua postea distincta fuerunt omnia corpora cœlestia,& elementaria intra concauitatem cęli empyrei,& vocatur tota ista materia terra: quia maximè visibilis est terra: quæ inanis erat.i.inuisibilis, vel non bene visibilis,&c.Et vacua.i.carens ornatu.Gen. 4.c.1.E
Terra,& cœlum ex se non subsistunt in æternum, sed ex Deo.Mat.to.6. 310.c.4.K
Terra quare non moueatur:iuxta opinionem Aristotelis.Mat.to.6. 71.c.2.E
Terra maiorem habet grauitatem,quã aqua.Matt. tomo 6. 147.c.1.C
Terra multipliciter mutatur.Matth.tomo 6. 213. col.3.K
Est terra sub ęquinoctiali,vel iuxta,vbi in quolibet anno est duplex ver, & duplex hyems, & duplex fructificatio arborum, vt est in insula Taprobane,quæ est in India.Gen. 7.c.1.E
Terram comedit diabolus.i.homines terrena desiderantes,sibi incorporat.Gen.21.col.1.D.& 217. col.1.A
Terra non fuit maledicta propter peccatum: ita.ſ. ꝙ diminuerit Deus fertilitatem terræ, quæ si homo non peccasset, futura esset feracior:sed istud non est verum, cuius assignatur ratio: sed dicendum,ꝙ naturaliter imminuta est.Gene. 23.c.1.C
Terra dicuntur peccatores.Gene. 21.c.1.D.& 217. col.1.A
Terra est cibus omnium deterrimus, est enim pessimi nutrimenti.Gen. 217.c.2.A
Terra in prima ætate fuit fertilissima: postea paulatim diminuta est,cũ quotidie germinando, exauriatur eius virtus, & hoc maximè in diluuio per subintrationem aquarum Oceani. Et ex eo ẽt tẽpore vsq; nunc, quotidie paulisper terræ virtus minuitur naturaliter.Gen. 23.c.2.A
Terra habebat duas maledictiones, primam quam incurrerat per Adam,secundam, quam incurrerat per Cain.Primam ad totam naturam extendebatur. Secunda ad solum Cain,quia fuit peccatum illius per sonale.Gen. 27.c.3.F
Terra non dicitur maledicta in opere humano: quia licet retinuerit eandem fertilitatem,in qua creata est: præstabat tamen quandam difficultatem homini incolendo, quam non præstaret: si homo non peccasset.Gen. 23.c.2.B
Terræ superficies facta est sterilis aquis diluuij propter salsedinem aquarum.Gen. 35.col.4.I. & 37. col.2.C
Terra fuit deleta in diluuio iuxta illud Gene.6.Ego disperdam eos cum terra:quia virtus germinatiua terræ diminutiua fuit valde,& cæt.Genes. 37. col.2.C
Terra frigida est de se.Mat.to.7. 281.c.2.B
Terram,quę intra superficiem est,quia nec seritur, nec quicquam gignit,hominibus inuisa,gentiles quasi pro religione Tellamonem vocauerunt: quod nomẽ est Deæ,de qua Augustinus 7.de Ciuitate,& Tullius de Natura deorum. Genes. 37. colum.2.D
Terra,& aqua secundum astrologos faciunt vnam sphæram.Gen. 41.c.4.G
Terra quare dicatur maledicta in diluuio.Gene.46. col.4.F
Vnus terræ pugillus fit ex decem pugillus aquæ. Mat.to.7. 132.c.3.G
Terra est naturaliter opaca. Matth. tomo septimo. 138.c.3.H
Terra dupliciter manet.Mat.to 7. 141.c.3.H
Quælibet terra contra meridiem est pronior,& decliuior.Gene. 67.c.3.H
A terra promissionis eundo in Aegyptum, via breuis est per terram Philisthinorum.Genes. 67. col.3.K
Terra,quæ est inrer tropicum Capricorni,& circulum antarcticum, habitabilis est,sicut ista:sed homines istius terrę illuc non veniunt propter multa impedimenta.Gen. 84.c.4.F
Est terra,vbi non solum aqua:sed etiam animalia, propter vim mineralem, conuertuntur in lapides declinantes ad rubedinem.Gen. 84.c.4.H
Terra,de qua Ge.3. dicitur, Vt operaretur terram. de qua & cæt.pro tota terra accipitur.Genes.93. col.4.F
Terram alternis annis quiescere sinimus: quia ex diuturnitate culturæ infœcundior fit, quoniam exhauriuntur vires eius, & ideo facimus noualia,vt postea abundantiores fructus ferat:sic dicitur extra de reg.iur.capitu.innouare.Genes.114. col.4.K
Quod terra non ferat fructus sufficientes ad nutriẽdum, causa præcipua fuit aqua diluuij.Gen.114. col.4.K
Terram,& carbones comedunt aliqui homines, vt dicit Arist.7.Ethic.Gen. 217.c.3.H
Terra non fuit propriè maledicta per illa verba Genes.3. Maledicta terra in opere tuo.Genes. 245. col.3.H
Dicendum ergo, quòd per illam maledictionem, non fuit aliqua deterioratio facta in terra, aut transmutatio ab eo, quod Deus in creatione dederat ei,sed mansit in eadem conditione fertilitatis, in qua fuerat creata. Sed dicitur maledicta in opere hominis: quia fuit malum homini in operando terram, quod malum non erat futurum homini, si non peccaret: quia maneret in paradiso terrestri, vbi esset omnis vbertas fructuum, &cæt. Et non oporteret pro eis laborare. Post peccatum verò fuit expulsus in terram hanc:quæ fructus non præstat sine labore,& cęt. Gen. 239.c.4.F
Terra ista, comparata ad paradisum, est sicut carcer.Gen. 239.c.4.H
Terra,de qua Gen.3. In terra, cui maledixit Dominus:

nus:dicitur maledicta.i.mala facta à Deo, &cæt. Gene. 239.c.4.I
Terram esse maledictam post peccatum, potest dici,quantum ad apparentiam.s.q̃ homini appare ret tunc maledicta terra de nouo: quia ante peccatum non expectus fuerat laborem, in acquirendo cibum, post peccatum autem valde laboraturus erat, & propter hoc putaret mutationẽ esse factam in terra propter peccatum: sed non erat facta,immo erat ipse mutatus secundum locum.s.à paradiso in hanc terram.Gen. 239.c.4.K
Terra Chanaan est satis calida, quia multum australis in quarto climate.Gen. 263.c.1.D
Terra Chanaan habuit decem populos,quorum septem expulsi sunt à filijs Israel, & vnus ab Esau, & alij duo ab Amon,& Moab filijs Loth.Genes. 346.c.3.F
Terra Gessen est contra mare rubrum contra terrã Chanaan.Gen. 391.c.2.D
Terræ,quæ ex fertilitate sunt excellentes,satis iustè pro medietate fructuũ traduntur colendæ. Gen. 394.c.2.C
A terra vsque ad firmamentum, sunt septem tonimusicales.Gen. 15.c.3.H
Terra,quare dicatur abyssus.Gen. 410.c.3.K
Terra sancta dicitur illa, quam Dominus noster Iesus Christus pedibus suis calcauit.Exo.tom.1.17. col.3.F
Terra promissionis diuisa fuit tempore Iosue:licet tota non fuerit acquisita suo tempore.Exo.to.1. 196.c.4.H
Terra semp diminuitur in virtute generatiua.Exodi to.1. 251.c.1.D
Terra potest ita bene disponi à Deo, q̃ eadem die producat arborem, & herbas perfectas vsque ad magnitudinem debitam suæ speciei, & fructũ perfectam maturitatem producere,&c. Exo.t.2. 112.c.2.A
Terra non dicitur propriè mater eorum animalium,quæ ex putrefactione eius generãtur. Leui. 118.c.1.B
Terra qualiter polui dicatur per peccata.Leui. 184. col.1.E
Quare terra dicatur mater omnium. Leui. 287.colum.2.D
Illæ terræ, quæ alternis annis cessant à cultura, vt vberiores fructus ferant,dicuntur noualia, vt habetur extra de verb.signifi.in capit. innouate nouale,&c.Leu. 287.c.3.F
Terra,quare dicatur Aenea,& cœlum ferreum.Leuitici. 315.c.3.F
Terram habere os dicunt quidam Hebræi, dicẽtes, q̃ in die sabbathi Deus creauit os terræ. Sed hoc ridiculum est.Num.to.1. 235.c.4.H
Multæ terræ ab antiquo fuere oppulentissimę,quę nunc sunt aridę valde,quod prouenit ex aspectu cœli secundum suam figurationem, & motum octauæ sphęræ,&c.Nu.to.2. 3.c.2.A
Terra promissionis non est diuisa ex æquo duodecim tribubus:ita vt tãtum daretur vni sicut alteri,sed tribui, quæ plures sub se habebat, dabatur maior pars,& quę pautiores,minor pars;quia terram illam non habebant iure hæreditario ex Iacob patre eorum, cum non esset possessio Iacob simpliciter,quemadmodum quis possidet domũ vel agrũ,&c.Quod requirit ad hoc, q̃ filij debeãt succedere æqualiter. Habuerunt ergo filij Israel ius nouũ in se,excollatione Dei,quasi in patribus nullum ius fuerit; Deus autem, qui istam terram dedit Iudæis, apposuit conditiones & limitationes,&c.Nume.to.2.80.c.1.A.Sed quomodo stet, q̃ in diuisione data sit vni tribui maior pars, & alteri minor,& quod sorte cuncta diuiderẽtur, q̃d quidam nituntur concordare, sed non bene, vt probatur:& ponitur Auctoris cõcordantia. Nu. tomo 2. 81.c.3.H
De terra Chanaan,quæ satis parua est in longitudine & latitudine,& de positione laterum eius.Nume.to.2. 186.c.1.B
De terræ Chanaan diuisione, & diuisoribus vide in dictione Diuisio,& Diuisor.
Ex terra admixta sulfuri generatur ferrum.Nume. tomo 2. 23.c.3.I
In qualibet terra,quomodo debeant assignati quatuor latera.Nu.to.2. 186.c.1.B
Tota terra meridiana planior est terra septemtrionali.Deut. 40.c.3.G
Terræ promissionis duplices erant termini.Deute. 106.c.1.D
Terra, in parte aquilonari, dicitur esse altior terra meridiana,&c.Ios.to.1. 178.c.4.F
Ad hoc, q̃ terra sit habitabilis duo requiruntur. s. q̃ neq; sit nimis frigida,neq; nimis calida,&c.Iosue to.1. 188.c.2.B
De terminis terræ promissionis.Ios.to.1. 17.c.3.K
In terra Chanaan,vsq; ad Christi tempora non erat vsus candelarum aut facularum ceræ vel sepi. Mat.to.7. 3.c.3.G
In terra Chanaan solum duo intrauerũt ex his, qui de Aegypto descenderant, quod de bellatoribus habet intelligi,&c.Ios.to.1. 89.c.4.H
Terra si conglobaretur tota instar turris, non pertingeret à centro ad sphæram lunæ.De Opt.pol. 3.c.3.F
Terra non potest tota moueri, quia non est agens potens eam mouere.De Statu stu. 3.c.1.A
Terra duarum tribuum & dimidiæ, erat etiam terra promissionis.Iosue to.2. 78.c.3.I
Terra duorum regum Amorreorum non fuit diuisa per sortes, sed Moyses diuisit illam, vt ei bene visum fuit,&c.Ios.to.2. 69.c.4.K
Terra Chanaan fuit bis diuisa.Ios.2.58.c.3.F.62.c.4. G.79.c.1.D
Terra Chanaan quibusdam diuisa est tanquam in hæreditatem, scilicet, duodecim tribubus Isral. Leuitis verò ad solam habitationem, & non in hęreditatem.Ios.to.2. 87.c.2.A
Terra Chanaan & sors Iudæ habent idem latus meridionale totaliter.Ios.to.2. 90.c.1.D
Terra Chanaan est terminus occidentalis totius Asiæ.Ios.to.2. 104.c.4.K
Terra Chanaan longior est ab Occidente in Orientem,quam à meridie in septẽtrionem. Ios.to.2. 173.c.3.F
De terræ stabilitate.1.Reg.to.1. 35.c.4.F
Terra respectu cœli obtinet vicem puncti.3.Regũ. 75.c.3.K
Termini terræ Chanaan diuersimodè nominãtur. 3.Reg. 80.c.4.H
Terræ nascentia sunt ex duobus,scilicet, ex humore terram fęcundante & ingrossante, & ex calore digerente.2.Paralip. 88.c.3.G
Tota terra ab extremo Occidentis vsque ad extremum Orientis habet iter quingẽtorum dierum. Matth.to.1. 131.c.4.G
Terræ adhærere dupliciter contingit. Matth. to.5. 6.c.1.D
Terra quinti climatis à multis laudatur, scilicet, ab imperio, ab armis, ab ingenio,& à sapientia. De Opti.poli. 6.c.4.F
Terra quinti climatis dispositissima est ad generandum ob illius temperiem.De Optima poli. 6. col.4.F
Terra sub polis durissima est, & mare ibi existens, vsque ad imum congelatum est.De Optima pol. 7.c.1.E
Terræmotus. In terremotibus sæpe contingit, vt submersis aliquibus locis,aquæ appareant in locis,vbi fuerunt oppida,vt dicit Seneca,in libro de Naturalibus quęstionibus.Gen. 81.c.3.F
Non potest esse terræmotus vniuersalis naturaliter. Mat.to.6. 272.c.2.D
Terremotus fit ex impulsu grossæ ventositatis inclusæ intra viscera terræ.Nu.to.1. 153.c.4.I
Aliqui terremotus famosi fuerũt inter mortẽ Christi & destructionem Ierusalẽ.Mat.to.6.272.c.2.D
Terremotus dupliciter accipitur, vno modo,vt est signum diuinæ iræ, alio modo capitur in bonũ. Mat.to.6. 272.c.3.G
Vnde sit,quòd frequenter terremotus contingant in insula Siciliæ.Parad. 99.c.1.C
Terremotum frequenter patiũtur terræ,quæ sunt apud mare.De Statu anim.&c. 11.c.3.K
Terrenum. Rebus terrenis qualis amor debeat impendi.Matth.to.7.258. col.2.E
Qui intensius amant terrena,magis peccant. Matt. to.7. 258.c.3.F
Qui toto conatu tendit in terrena, nihil Deo relinquit.Mat.to.7. 258.c.4.H
Terribile In potestate nostra est vt id,quod terribile est, appareat non terribile:& id,quod non est terribile,appareat terribile, &c.4.Reg. 226.c.1.D
Terror. De terrore & tremore,quo animalia hominem timent,iuxta illud.Gen. 9. Terror vester ac tremor sit per cuncta animalia. Gene. 47.c.4.I
Terror facit aliquem immobilem, & priuat eũ exe cutione potentiarum executiuarum atq; operatiuarum.Gen. 383.c.1.A
Inter terrorem & formidinem hoc inter est,quòd terror est timor non valde magnus: formido vero sic,reddens hominem stupidum vel immobilem.Deut. 58.c.2.B
Terror quomodo possit fieri à Deo in somnis.2.Paralipom. 231.c.3.K
Tertulianus. Dixit Matthæum fuisse gentilem,& non Iudæũ: sed oppositum est verum. 190.c.3.K
Testamentum vetus & nouũ. Testamẽtum vetus,in quo dies septima colebatur, &,in quo fiebat Iubilæus,id est,remissio vniuersalis in septimo mense,vt habetur Leui.25.significatur per hebdoadẽ & nouũ testamentum significatur per ogdoadem,in quo octaua dies.i.dominica colitur & octaua resurrectionis rememoratur.Gen. 8.c.1.A
Vtrumque testamentum vetus & nouum profitẽtur se scire episcopi in eorum cõsecratione, quæ tenẽtur ipsi scire, similiter & illi,qui publicè prędicant,& ad hoc officium approbati sunt, ne loco doctrinæ sanæ damnatum errorem exponãt. 10.c.3.G
In testamento veteri, & si de opere redemptionis agatur,aliter tamen quæ in nouo testamento:nã in nouo factum esse demõstratur, in veteri verò nondum factum,sed futurum prædicitur:in nouo uo clarissimè,& in veteri sub figura.Gen.1.c.2.E
Testamẽtũ vetus fuit imperfectũ.Mat.t.5.85.c.4.K
In veteri testamento licita erat pluralitas vxorum. Mat.to.5. 85.c.3.F
Canon librorum veteris testam. qũo fuerit institutus.Matt.to.6.44.c.4.F.Qui quidem canon cõstat ex viginti duobus libris.ibidem.
Vetus testamentum continet opus creationis & re creationis,creationem in prima parte libri Gen. Et recreationẽ in omnibus alijs libris, inter quos talis est ordo, q̃ in libris prophetalibus redẽptio futura promittitur,in alijs autem ad eam recipiẽdam creatura rationalis ordinatur Gen. 1.c.2.E
Liber veter.testam.alij à prophetalibus,dirigũt nos ad recipiendum redemptionem, & hoc dupliciter:nam libri historici, dirigunt ipsius saluatoris lineam generationis demonstrando vt li. Gen.in parte sua lib. Num.Iud.Reg. omnes alij libri nos moraliter instruunt, bonis moribus imbuendo, quia redemptio facta per Messias non communicatur omnibus,sed eis solum,qui per mores animos purgatissimos habere desiderãt.Gen. 1.c.3.F
Oẽs libri morales veteris testam. erudiunt nos verbis,ad bonos mores, cuiusmodi sunt libri sapientiales alij factis per exempla aliquarum personarum,vt ad patientiam in lib. Iob,ad confitẽdum in libro Iudith,ad charitatem contribulũ in lib. Esther,ad exhibitionem operum pietatis in Tobia:ad fortitudinem & volũtariam mortem pro lege in lib Machabęorum,&c.Gen. 1.c.3.G
Lectio veteri testam.est nobis valde vtilis. Mat.t.6. 245.c.2.D
Nouum testam.quod principaliter agit de opere redemptionis,maioris dignitatis est quã vetus, &c. Gene. 1.c.2.E
Veteris testamenti litera venit exponenda duobus modis intentis à litera: vnus est per rationes literales: & non pro vt sunt significatiuæ alicuius alterius, sed prout in litera continentur,alius est,secundum quòd ista litera est significatiua eorum, quæ postea futura erant,& iste sensus notatur secundum rationes figurales, primus istorum extensior est,&c.& hunc primum sensum se prosecuturum dicit Auctor, &c. Exo.tomo secundo. 18.c.4.I
Quomodo se habeat nouum Testamentum ad vetus.Mat.to.7. 89.c.1.C
In nouo testamento Christus & apostoli ad ducũt aliquas auctoritates veteris testamenti, quæ prima facie videntur aductæ extorte,& tamen non sic est,bene intelligendo, &cæt.Exo.to.secundo. 95.c.1.C
Testamentum vetus,& si simpliciter esset ad animarum salutem,tamen præter hoc intendebatur in illo aliquis bonus status temporalis gentis Iudeorum,quia solis illis datum est. Nouum verò testamentum solam animæ salutẽ concernit; & ideo in illo non dantur præcepta iudicialia, sed quæcumq; in eo dicuntur, ad episcopum pertinent. Leui. 95.c.3.K
In veteri testamento prohibitam esse intẽtionem, sicuti & manũ, q̃bat per illud Leuit.9.Nec oderis fratrẽ tuũ in corde tuo.Exo.20.Cũ prohibeẽ cõcupiscentia vxoris proximi.Leu. 190.c.2.E
In veteri testamento Deus promittebat Iudæis bona tpalia seruantibus legem nõ tanq̃ præmium, sed tanquam allicitiua quædam ad bonam operationem; quia Iudæi erant viri imperfecti, &c. In nouo verò testamento è cõtrario factum est, in quo bona temporalia nõ promittunt:sed sem

per æterna, quia est lex perfectior, &c. in veteri, verù sola bona temporalia promittuntur: sed ēt quoque conferuntur æterna; in nouo sola æterna promittuntur, sed temporalia quoq; conferū tur. Leui. 308.c.4.F

In veteri testamento lex Dei non approbant aliquam religionem, in qua teneretur continentia carnis. Leui. 326.c.3.I

Quæ erant in veteri testamento, non habebant per se aliquam reuerētiam, nisi Deus eis appositset. Nqm. to. 1. 56.c.2.A

Inter vetus & nouum testamentum quid interfit. Num. to. 1. 272.c.1.D

Testamentum nouum, quare dicatur æternū. Nu. tomo 1. 246.c.4.H

Inter vetus & nouum testamētum assignatur quæ da differentia. s. quo ad diuinam manifestationē. 3. Reg. 73.c.2.B

Tempus noui testam. est tempus magnæ misericor die, & tempus veteris testamenti, tempus fuit seueritatis magnæ, quod ſignificatum est in datione vtriusq; legis. 1. Paralip. 152.c.3.K

Reuelationes veteris testamenti quare vt communiter fierent in nebula, vel nube. 2. Paralipome. 77.c.1.A

Nouum testamentum differt à veteri, sicut lucidū ab obscuro, vt Apostolus significat ad Hebrēos. 12.2. Paralip. 77.c.4.I

Christus in testamento nouo non posuit plura præcepta, quā in veteri, nec posuit specialiter aliqua præcepta: nam cęremonialia, & iudicialia nulla posuit, sicut erant in veteri testamen. sed abstulit multa. s. iudicialia & cęremonialia; qa per ipsum fuerūt adimpleta & cessauerunt, cum status legis per eum cessauit, declarauit tamen quædam pręcepta iuris naturę specialites: & ideo creditī multa addidisse à non bene respiciētibus: nihil tamē addit supra id, quod erat in veter. testamento, & ideo sicut nunc tenemur diligere inimicos, ita & tunc tenebantur Iudæi. Mat. to. 2. 250.c.1.C

In testamen. vete. aliqui libri sunt apud nos, qui nō habētur apud Hebræos in Hebræo, vt sunt, liber Sapientiæ, Ecclesiasticus, liber secundus Machabęorum, ut dicit Hieronymus in prologo Galeato. Alij sunt scripti in Hebræo, non tamen ponū tur in canone apud Hebrēos, ut liber Iudith, & liber Tobię, ut ait Hieronym. in prefato prologo. Nos autem cōputamus omnes libros, quotquot Ęcclesia legit, & suscipit cuiuscunq; ordinis uel canonis Etiam apud Hebrēos in apocryphorū numero deputentur, & sic inuenientur triginta sex libri ueteris testa. & octo noui. Et computantur sic, quinq; libri Moysi, unus Iosue, unus Iudi. unus Ruth, quatuor Regū, duo Paral. tres Esdræ: nam quartus est ualde Apochryphus, quem Ecclesia nunquam curauit, nec legit: nec aliquis doctorum solennium allegat illum, ideo nec nos in numero librorum ponimus, unus Dauid. s. liber Psalmorum, qui apud Hebræos, quinque incisionibus habetur, unus Iudith, unus Tobiæ, vnus Esther, duo Machabæorū, tres libri Salomonis, s. lib. Prouerbiorum, Ecclesiastes, Cantica, vnus liber Iob, vnus Sapientiæ, vnus Ecclesiastici, cuius Auctor dicit esse Iesus Sirach, quatuor libri maiorum prophetarum, vnus Threnorum, liber Baruch, qui fuit notarius Ierem. vnus liber duodecimo prophetarū minorum, qui oēs simul triginta sex. Sunt quidam, qui diuidunt testamentum vetus in viginti duos libros, alij in viginti quatuor, vt patet in prologo Galeato. Mat. to. 1. 1.c.3.K

In veteris testamento aliqui libri non ponuntur in canone, vt Iudith, Tobias, duo libri Machab. Sapien. Ecclesiastic. licet isti à christianis recipiātur, & probatio ex eis sumpta sit aliqualiter efficax, quia Ecclesia illos libros tenet: tamen contra hæreticos aut Hebræos ad probandum ea, quæ in dubium ueniunt, non sunt efficaces, ut ait Hieronym. in libro super Iudith. Et istis non adhibet Ecclesia eam fidem, quā adhibet eis, qui sunt de canone: nec iudicat illos, qui non recipiunt istos libros tanquam inobedientes, aut infideles &cet. Mat. to. 1. 2.c.1.C.& 14.c.4.F

Liber ueter. testam. legales multum excedunt in auctoritate libros prophetales, & prophetales excedunt hagiographos. Mat. to. 1. 3.c.2.A

Omnes liber ueter. testam. tam existentes in canone quam apochryphi, distinguuntur in quatuor ordines, in primo ponūtur solum quinque libri Moysi: quia illi propriè uocantur lex: in secundo do ordine ponuntur 4. Prophe. maiores, scilicet Isaias, Ieremias, Ezechiel, & Daniel, & duodecim prophetę minores, & lib. Baruch, qui fuit prophe ta & notarius Ieremiæ, etiam lib. Threnorū, non quòd directè contineat prophetiam, sed quia est pars quædam decisa ex fine libri Ieremię, hoc tamen non iuxta Hebræos, nec iuxta Hierony. & hic appellatur liber prophetalis; quia ab aliquo propheta scriptus est: & materia eius tota uel pcipua pars eius est de prophetijs, & isto modo liber Reg. Iosue, Iudi. & Ruth. non sunt prophetales. In tertio ordine ponuntur omnes libri historici, ut Iosue, Iud. &c. in quarto ordine ponuntur libri sapientiales. Mat. to. 1. 3.c.2.D

In ueter. testa. non erat realiter bonum, sed umbra boni, aut figura eius, &c. Mat. to. 1. 7.c.2.A

Libri ueter. testamenti non possunt uocari Euangelium propter multa. Mat. to. 1. 7.c.2.A

Omnes libri noui testamē. sunt de canone, quibus omnes debent certissimam fidem adhibere sub pœna infidelitatis. Nec in isto canone est distinctio trium ordinum, sicut in libris ueter. testamē. Mat. to. 1. 3.c.2.A

Nouum testamē. diuiditur in octo libros. s. quatuor Euangelia, in lib. Actu. etiam, in lib. Epistolarum Pauli, in lib. Epistol. canonic. & in lib. Apoc. Mat. tomo 1. 1.c.3.H

Liber noui testamenti possunt distingui p quatuor ordines, licet non sit consuetum sic distinguere. Mat. to. 1. 3.c.2.D

Testamētum nouū dignius est, q uetus. Ge. 1.c.2.A

Noui & ueteri testamento, eadem est necessitas & ineuitabilitas, tam ex parte Auctoris uel conditoris, qui Deus est, quam ex parte luminis increati, & ex parte certitudinis. Matth. tomo 1. 5. colu. 3. F. Sunt tamen septem, in quibus auctoritas noui testa. excedit auctoritatē ueter. Primò ex parte Auctoris immediati: Secundò ex parte ministrorum & delegatorum uel commissariorum in publicando: Tertiò quia in nouo testam. sunt Euangelia, quę excellunt in auctoritate omnes alios libros sacræ scripturæ. Quartò excellit, sicut finis excellit oīa, quę sunt ad finē. Quintò sicut sol excellit umbrā. & ueritas figurā Sextò, quia scriptura ueteris testamenti cessauit, non autem manebit in æternū, & ppterea apostolus uult istud uocari nouū, illud aūt vetus ad Heb. 8. Septimò qa nouū est simpliciter melius q uetus, qa ī nouo est pfectio, & ī uet. nō: ad Heb. 8. Mat to. 1. 5.c.3.K

Vetus testamētū potest habere quatuor sensus, sed nouū non nisi tres. Mat. to. 4. 51.c.4.K

In nouo testam. euāgelia sunt maioris auctoritatis in duobus. Alij verò libri noui testamenti se excellūt in auctoritate, vno modo ex parte Auctoris, alio modo ex parte materiæ. Primo modo liber Actuum est minoris auctoritatis vel dignitatis cæteris libris. Secundò epistolæ Pauli & Canonicæ libros Actuum & Apocalypsim excedunt. Mat. to. 1. 6.c.2.D

Omnes libri noui testamenti præter quatuor Euangelia, possiunt aliquomodo vocari Euangelium, non tamen propriſſime, sicut liber Euangeliorū, quod per excellentiam dicitur Euangeliū. Matt. tomo 1. 7.c.2.E

Totum nouum testam. Hieronymus è Græco ī Latinum scripsit, in hac forma, quæ habetur apud nos, & hoc fecit ex mandato Damasi Papæ. Mat tomo 1. 21.c.1.E

Inter libros noui testam. Apocalyp. est minus necessarius. Mat. to. 1. 29.c.3.G

Noui testamē. ad vetus, duæ notantur differentiæ. Mat. to. 1. 190.c.1.B.& 197.c.3.I

Nouum testam. medium est inter vetus testamē. & vitam æternam. Mat. to. 4. 51.c.4.H

Generaliter omnia, quæ in veteri testamento erāt, licet significent ea, quæ sunt facta in nono, nō tamen significant ea in sensu literali, sed in allegorico. Mat. to. 4. 51.c.3.G

Omnes figuræ & cæremoniæ veter. testa. quidquid de Chro, & de statu noui test. significant, nō literaliter, sed allegoricè significāt. Mat. t. 4. 51.c.3.G

In testam. vete. non fuit distinctio iuris dictionum, sicut in nouo; & assignat causa. Mat. t. 4. 185.c.4.F

Veteris & noui testa status, comparatur puero & viro ad Galath. 4. Mat. to. 5. 268.c.2.E

Aliqua, quæ erant in veteris testa. obseruantur nūc, non ideo; quia fuerunt in veter. testam. instituta: sed quatenus Ecclesia illa instituit de nouo. Mat. tomo 6. 236.c.4.F

Vetus testam. durauit vsq; ad Christi natiuitatem, s. per mille quingentos quadraginta & quinq; annos, secundum vnam computationem, sed secūdum aliam & veriorem durauit per mille quingentos, & decem. Mat. to. 7. 89.c.1.D

Status noui testam. & perfectior est, & melius ordinatus quam status vet. test. Defen. 31.c.1.E

Testamentum dicitur promissio facta alicui cū testificatione. Gen. 18.c.2.D

Testamentum humanum.

Testamenta, q fecerūt duodecim filij Iacob, referūtur ex quibus Græcis voluminib⁹. Exo. t. 1. 1.c.3.I

De testamentorum adimpletione ad ordinarium pertinet habere curam. 3. Reg. 142.c.1.B

Testamentorū executores, si differāt facere illa suffragia vel eleemosynas, quas p se iussit defunctus fieri, an aliqd detrimentū patiat defunctus ex tali retardatione. Matt. to. 3. 50.c.1.E. Quòd si tales executores differant vendere bona mortui, vt maiores faciam eleemosynas, vide quid dicendum sit. Mat. to. 3. 50.c.2.D

Testator Apud nos, potest disponere de bonis suis tā mobilibus, q immobilibus dum tamen nō grauet filios in quarta eis debita de jure naturæ, id tamē non licebat in veteri testam. Num to. 2. 94.c.1.B

Testatoris volū tas ī oīb⁹ saluāda est. Nu. t 2 150.c.1.E

Testator non potest liberare heredem à voto reali, quod testator emisit. 3. Reg. 142.c.1.D

Testator & hęres reputant vna persona, non realiter, sed fictione iuris. Mat. to. 5. 81.c.2.A

Si testator in testamento suo iussit hæredi aliquid facere, & requisitus à iudice infra annū non cōpleuerit, qđ testatorius sit, priuatur oī iure & cō mō hereditatis nisi quantū ad partē illā, q debebat ei iure naturæ, & ius successionis, & id quo priuat ille, tranſit ad alios, ſm ordinē maioris attinentiæ ad testatorem, cum onere suo, præstando cautionem de faciēdo illud, &c. & hoc secūdum leges humanas. 2. Paral. 62.c.1.E

Testiculus. Testiculorum officium est vt in coitu per quasdā chordas, siue cinasos accendentes, tangāt vasa seminaria ad destillationē seminis, quibus non existētibus, vel si læsi sint, vasa illa immota manentia generationem, nunquam complent. Deutero. 118.c. 2.E.& Parad. 10.c.1.D

Testiculi principalius agunt in seminis effusione, quàm virga. Exo. to. 1. 82.c.1.E

Testimonium Resurrectionis Christi firmissimum fuit apparitio illius discipulis suis. Mat. to. 4. 223.c.2.A

Testimonium & fœdus idē sunt materialiter, sed differunt formaliter. Exo. to. 2. 109.c.1.B

Testimonium, de quo Exo. 40. cum dr posuit testimonium in arca, accipitur pro tabulis solum, licet vrna, manna, & virga Aaron: & codex Deuteron. & c. testimonium dici possint. Exod. to. 2. 213.c.3.G

Testimonia in lege dupliciter accipiuntur. 3. Reg. 16.c.2.C

Testimonia diuersimodè accipiūt 4 Re. 228.c.1.B

Testimonium non accepit Christus ab Euangelistis, licet ipsi scribant de eo, iuxta illud Ioann. 5. Ego aūt ab homine testimoniū nō accipio; qa id, de quo dubitabamur, & sup quo Iudæi volebāt testimonium & petierunt illud à Ioāne; an Christus esset Messias, & esset Deus; ipse aūt dixit, qp ad hoc nō recipiebat testimoniū ab hoīe. s. per qđ crederetur illum esse Deū: quia leue testimoniū erat, sed accepit testimoniū irrefragabile ab operibus suis, &c. Mat. to. 1. 21.c.3.H

Testimoniū sumptum ex sacra scriptura validum est contra Iudæos. Mat. to. 4. 3.c.2.E

De falso testimonio extra iudicium, & in iudicio. Exo. to. 1. 179.c.4.I

Testis In dicto singularis testis standū nō est, maximè in criminalibus. Ge. 355.c.4.F

Testes in criminalibus debent esse luce clariores, vt patet extra de probationibus. in cap. finali & ībi lege sciāt. c. de pbationibus. Exo. t. 1. 216.c.2.B

Testis quando admittendus. Defen. 4.c.1.B

Quare in iudicio producantur testes. Matth. to. 7. 99.c.1.A

Testis falsi dicus tribus pſonis est obnoxius, vt dicit August. Primò ipsi Deo, cuius pñtiam contēnit. Secundò iudici, quē mētiendo, fallit. Tertiò innocenti, quem falso testimonio lædit, & habetur extra de crimine falsi. in cap. Falsidicus. Exo. tomo 1. 246.c.1.A

Testis poterat esse iudex in veteri testamento. Exodi to. 1. 246.c.1.D

Testes qñ dicantur legitimi. Exo to. 1. 247.c.1.A

Testes, qui pauperes sunt, iura habent suspectos, &c. vt patet extra de testibus in capi. Si cui testi. Exo. to. 1. 249.c.4.G

Adductus in testem in iudicio si subticeat veritatē, ita peccat sicut si falsum dicat, quia equale dānum inducitur ex vtroq;, &c. Leu. 40.c.3.F

Vnici testis testimonium nunquam est admittendū, cuius assignatur causa. Nu. to. 2. 299.c.4.K

Universidad de Deusto Biblioteca

Quòd ad probationem non sufficiat vnus testis, nec etiam requirantur valde plures, tam secundum iura humana quam diuina. Deut.106.c.4.H

Quare in iuribus humanis plures testes recipiuntur, & non vnicus, assignantur rationes, licet in causis leuibus vnus testis cum fama faciat probationē plenam, quia fama habetur loco vnius testis. Matt.tomo 1. 12.c.4.F

Per falsos testes interdum probatur aliquid in iudicio, & quia non constat eos esse falsos, recipitur probatio eorum tamquam firmissima, & interdum probatur aliquid per veros testes, & obiectis eis quibusdam exceptionibus, de iure non tenet eorum testimonium. Matth.tomo 1. 166.c 2. C

Ad hoc quòd aliquis sit testis idoneus, vel testimonium eius cōueniens, nihil magis sufficit, quam quòd ille reputetur talis ab hominibus, & pro tali indubitanter teneatur. Matt.to.1.166.c.2.C

Vna de conditionibus, quas iura requirunt in teste, est vita bona, & honesta, & ista est præcipua, immo quasi totum, quod reddit aliquem habilem ad testificandum extra de verborum significatione capitu. Forum. Matth.to.1.166.c.2.C

Testis falsidicus tribus personis est obnoxius, scilicet, Deo, iudici, & parti. extra de crimi. falsi. C. falsidicus, ideo tripliciter puniendus est. Primo, quia offendit Deum, imponitur pœnitentia setenis 6. quæstione prima, capit. quicumque. Secundo, quia iudicem delusit, infamabitur 22. q. 5. cap. Si quis conuictus, & verberibus castigabitur. 5. q. 5. cap. illi, qui vel extra ordinatione punietur, durante casu, C. de testibus, l. nullum. Tertio, quia proximum læsit, punietur iuxta modū læsionis, arg. 3. q 9. c. Nihilominus. Sic dicit glosa extra de crimine fal. c. falsidicus, in glos. 1. & 2. Matth. to. 2. 226.c.2.A

Deus nunquam est testis falsitatis. Matth.tomo 5. 254.c.1.B.

Falsum testem, & testem occultantem veritatem, vel subtrahētem se a testimonio parificat Augustin. extra de crimine falsi. C. falsidicus. Matthę. tomo 3. 27.c.1.C

Testis nunquam potest retinere pecuniam, quæ sibi datur pro testificatione, & per consequēs nec de illa eleemosinam facere, sed tenetur restituere, si peratur iudicialiter, & si non potest dare pauperibus, & per hoc non liberatur. Matt.to.3. 27.c.1.D

De teste recipiente aliquid ad testificandum, vel non testificandum, vel vere, vel falsè testificandum. Matth.to.3. 27.c.1.D

In testibus non est bona suspitio, cum omnino eadē verba dicunt, magis enim suspitione carent, cum omnino eandem sententiam non eisdem verbis proferunt. Matt.tomo 6. 247.c 1.B

Tetragrammaton.

Nomen tetragrammaton, Hebræi vocant, seminamephoras. Exo.to.1. 12.c.2.B

Nomen Dei tetragrammaton solum inuocabatur a summo sacerdote in benedictionibus nubentium. Exo.to.1. 35.c.3.K

Loco nominis tetragrammaton legitur Adonai ab Hebræis, quia secundum se non potest legi, cum tales quatuor literæ coniungantur in eo, quæ vix quidquam significari possint, aut poni ad constituendum aliquam dictionem, & ideo istud nomen vocatur ineffabile, quia legi, aut dici non potest, sed solum scribi; si tamen legatur, significat esse, quia rales literę fere ibi ponuntur, sicut in verbo, quod significat esse, secundum linguam Hæbream, & hoc propriè Deo conuenit & c. Exo.to.1. 35.col.3.K

Nomen tetragrammaton significat, vt dicit Rabbi Salom. diuinam essentiam puram, & nudam ab omni attributo, prout ipse existit. Exo.t.1.35.c.4.F

Nomen Dei tetragrammaton habetur in Hebræo loco huius nominis Deus Gene.15. cum dicitur, Ego sum Deus tuus, qui eduxi te de hur Chaldæoeum. Exo.to.1. 36.c.1.B

Nomen Dei tetragrammaton, quomodo fuerit Moysi demonstratum. Exo.to 1. 36 c.1.D

Nomen Dei tetragrammaton significat diuinam essentiam sub quadam maxima excellentia, pro vt est pelagus omnium perfectionum. Exo.to.1. 36.c.3.G

Nomen Dei tetragrammaton de solo Deo vere dicitur. Exod.tom.1. 232.c.2.B

De noie tetragrammaton vide in dictione, Nomē.

Tetrarcha. Idem est, quòd quartæ partis regni princeps, & refertur historia quomodo regnum Iudæorum diuisum sit in Tetrarchias ab Herodæ rege. Matt.to.4. 71.c.2 C

Thabor. Est nomen montis, & ciuitatis. 1 Paralipom. 93.c.3.F

Thabor mons est in terra Galilææ. Matth tomo 4. 203.c.2.B

Thadal. Dicitur rex gentium Genes. 14. quia in regno suo erant gentes diuersarū linguarum, & nationum. Gene. 249.c.2.B

Thadæus. De Thadæo Apostolo. Matthæ. tomo 3. 230.c.4.K

Thamar. Fuisse filiam Melchisedech dicunt Hebræi, & ratio eorum est, quia in lege filiæ sacerdotum comburebantur pro fornicatione. Leuit. 21. Sed isti decipiuntur, vt probatur. Dicendum ergo, quòd Thamar non præcipiebatur comburi propter simplicem fornicationem, sed propter adulterium, quia secundum legem despōsata erat Sellæ filio Iudæ per verba de præsenti. Gen. 355.c.2.E. Leuit. 224.c.2.B

Thamar non fuisse sororem Amon, nec ex patre, nec ex matre dixit Rabb. Salomo. sed falsum est. Leuiti. 180.c.2.A

Thamar, post incestum commissum ab Amon, q tanto odio exosa fuerit illi, a Deo factum est. 2. Regum. 78.c.3.F

Thamna. De qua Iosue 15. est Thamnata, de qua Iudic. 14. accepit Samson primam vxorem in terra Philisthinorum. Iosue t.2. 93.c.1.C.

Thare. A Thare incipit computatio tertiæ ætatis, vt fiat mētio de duobus filijs suis, scilicet Aram, & Nachor fratribus Abrahā & c. licet Abraham fuerit caput tertiæ ætatis. Genes. 57.c.4.I

Domus Thare fuit persecutionem passa à Chaldęis pro vera pietate, quia vnus verus Deus colebatur ab eis, & hoc dicit Augusti. 16. de Ciuit. ca. 13. Sed postea Thare, & Nachor filios suos fugientes de hur Chaldæorum, cum venerunt in Charram, fuerunt idolatræ, vt colligitur Ios. 24. & c. Genes. 58.c.1. A

Thare habuit duas neptes filias Aram, s. Melcham, quam tradidit Nachor filio suo, & Iescham, quæ alio nomine dicitur Sarai alteri filio, s. Abrahæ, Genes. 58.c.3.G

Thare vixit ducentos quinq; annos, & mortuos est anno trigesimo quinto vitæ Isaac, ex quo concluditur,

ditur, q per sexaginta annos ante mortē Thare, venit Abraham in terram Chanaan. Et ista est sententia Angu. 16. de Ciui. c. 15. sed ista computatio Augustini procedit supposito, q Abraham fuisset primogenit⁹ Thare, sed dato illo, vī sequi, q Aram genuit Saram siue Iescham, cum esset annorum octo, vel nouē, vel negare, q Sara fuerit filia Aram, sed Augustin. hoc non negat 16. de Ciuit. c. 13. vbi dicit, q Iescha fuit Sara, sed omnia prædicta possent saluari dicendo, q cum Thare habuit septuaginta annos genuit illos tres filios, & q anno septuagesimo genuit Abraham, qui fuit minor alijs duobus genitis ante annum eius septuagesimum, & tunc potuit fieri, q genuisset Nachor, & Aram per triginta, vel quadraginta annos priusquam genuisset Abraham, & tūc potuit fieri, q Aram genuerit Saram, decem annis post natiuitatem Abrahæ, quibus decem annis maior erat Abraham sua vxore Sara, & sic Sara esset nata octuagesimo anno Tharæ & c. Genesis. 59.c.1.A

Quòd Thare vixit septuaginta annos, & genuit Abraham Nachor, & Aram Gen.11. non potest intelligi nisi vno de tribus modis & c. Gen. 59.c 3.G

Tempore Thare, regum Assyriorum ampliatum est, regnante Nino, & c. Gen. 60.c.3.F

Tharsis. A Tharsis pronepote Noe, de quo Gene. 10 veniunt Cilices, apud quos est ciuitas dicta Tharsis, in qua natus est Paulus, vt habetur Actum 21. & 22. Genes. 51.c 2.C

Tharsis ciuitas erat in terra Indiæ, & erat locus cōmutationis. 3. Reg. 91.c.4 H

Tharsis, de quo 2. Paralipo. 9. non erat Ophir, quia Tharsis erat regio habitata, & non Ophir, quæ solis draconibus, & alijs bestijs peruia est. 2. Paralip. 131.col.1.B

Tharsis, non est Tharsus Ciliciæ, vnde fuit Paulus Oriundus, nec aliqua terra Aethiopiæ, sed est quædam Prouincia, ad quam poterat nauigari eundo per Mare Rubrum, & ēt per Mare Mediterraneum, licet ista maria nunquam iungantur. vt patet 2. Paralipo. 20. & q per Mare Mediterraneum patet Ionæ 1. vbi dicitur, q Ionas descendit in Iopem, & intrauit in nauē, vt iret in Tharsis & c. 2. Paralip. 131.c.1.C

In Tharsis ibant serui Salomonis semel in tribus annis, vt dicitur 2. Paralip. 9. quod poterat esse propter tria 2 Paralip. 131.c.3.F

In hoc nomine Tharsis multi decipiuntur, vt Nicolaus & c. Matt. to 1. 129.c.1.D

Thebæ. Thebarum varia nomina referunt. Exod.tomo 1. 5.c.1.D

Thebas Græcorum Cadmus condidit. Exo.tom.1. 117.c.4.F

Thebæ vrbes in Aegypto sunt nobiliores. Exo.to.1. 109.c 4.H

Thebæ ciuitas est, quæ Rameses dicitur Gene.c.47. Exod.tomo 1. 93.c.2.C

Tres vrbes leguntur vocate Thebæ, quædam quæ dicebantur Thebę Greco, in Prouin. Boetiæ, alia in Aegypto, quę dicitur nunc Thebaida, & apud quosdam modo vulgari vocatur Tanaria, tertia in Iudęa, de qua Iud. 9. Iu. 95.c.1.C

Thebæ fuerunt triplices, quædam apud Aegyptios ciuitas antiquissima circa Arabiam, quę vulgariter vocatur Thebaria; aliæ sunt Thebæ Græcorum, & aliæ Hebræorum, & vocantur Thebæ, quia erant tres vrbes distinctæ, ne esset ambiguitas de eis, & facta sunt tria denominatiua earum, scilicet Thebęus, Thebanus, & Thesbites. Primū datum est primę, secundum secundæ, & tertium tertiæ. Et sic Elias dictus est Thesbites a Thebis Iudæorum & c. 3. Reg. 153.c.4.F

Thecua. Distat a Iericho contra Meridiem per quinque leucas, & a Bethlehem per sex miliaria. Gene. 22 c.2.C

Thecua significat virum, & locum. 1. Paralipomen. 60.c.2.E

Theman. Ciuitas est, & Prouinciā ad meridiem in Idumæa. de qua erat Eliphaz Themanites, vnus de amicis Iob, & dicta est sic a Theman quarto filio Ismahelis. Genesis. 29). c.3.K

Theman nomne est cuiusdam viri de filijs Esau, & cuiusdam alterius de tribu Iuda. 1. Parali. 4. Et est eriam nomen ciuitatis. 1. Paralip. 60.c.3.G

Theodotion. Floruit sub Commodo Imperatore, anno à natiuitate Christi fere 180. Oriundus de Ciuitate Ephesо, qui tertiam æditionem Bibliæ fecit, quæ & ab æditione 70. interpræ tum modicum discordat, de qua mentionem facit August. lib. 18. de Ciuitate. Genes. 35.c.2.B

Theologia. Theologicæ facultatis cæterarumq; artium studiū derelictū est, & ad hoc derelinquendum magnā occasionē tribuerunt iura moderna, quia in illis acquirendi modus inuenitur & c. Gen. 34.c.4.F

Theologia proprijssimè dr sapientia, quia est de altissima causa, & per altissimā causam, i. per reductionem ad ipsum Deum & c. Deut. 19.c.3.F

Theologia mystica non arguit, vt ait Dionysius in Epistola ad Polycarpum, i. non sumit Theologia argumenta ex mystico sensu & c. 1. Par. 262. c. 1. E. Matth. tomo 4. 51.c.4.F

Theologicæ virtutes non possunt propriè dona vocari. Matth. to. 4. 267.col.4.F

Theophrastus. Philosophus nitebatur probare, q sapienti nō expedit nubere. Matth. to. 5. 82.c.3.K

Thesaurus. Salomō fecit septem loculos thesaurorum circa sepulchrū Dauid patris eius, quod valde honorabile fecit. 3. Regum. 29.c.3.G

Inueniens thesaurum in agro alieno tenetur dare Domino agri medietatem illius secundum leges ciuiles. Matth. to. 3. 25.c.2.A

Thesaurus duo importat, s. repositionem, & multitudinem. Matt. to. 4. 63.c.4.K

Thesauri inuenti, quando fiat inuenientis. & quando non. Mat. to. 4. 278.c.2.E. & 63.c.4.F

Thesaurus fortuito inuentus in loco sacro, vel religioso, totus est inuentoris, vt patet institut. de rerum diuisione, in §. thesaurus, & C. de thesauris. lib. 10. l. 9. & idem dicit glos. 14. q. 5. cap. si quid inuenisti & c. Matt. tom. 4. 63.c.4.H

Thesaurus propriè significat multitudinem auri re conditi, & ita dicitur a thesis, quod est positio, & aurum. Matt. to. 5. 139.c.3 F

Thesaurus significat aurum depositum, vnde thesaurus dicitur quasi positio auri, & inde, per extē sionem, quęlibet pecunia congesta, & reposita dicitur thesaurus, cuiuscunq; fuerit metalli, & duo importat thesaurus, s. multitudinē, & repositionem. Primum significatur Iob 38. cum dicitur: Numquid ingressus est thesauros niuis, aut thesauros grandinis? Secundum significatur Psal. 32. cum dicitur: Congregans, sicut in vtre aquas maris, & ponēs in thesauris abyssos. Mat. t 4. 63.c.4.K

Thesaurus absconditus in agro est prædicatio Euāgelij.

gelij. Matt. to 4. 63. c. 1. E. Alij dicunt, quòd est desiderium bonorum cœlestium. Alij, quòd Christus. ibidem. 63 col. 3. F

Thesaurus absconditus cuius sit, & quando reperitur. Matth. to 4. 63. c. 4. F

Thesaurizare. Licitum est, capiendo thesaurum largè pro quacũque pecunia repositа, quæ non expenditur &c. Matth. tom 4. 64. col. 1. B

Licitum est parentibus thesaurizare pro filijs. Mat. tomo 4. 64. c 1. B. & to. 5. f. 93. c. 3. F

Thesaurizare an liceat regibus. Deut. 97. c. 2. A

Thesaurizare an liceat hominibus priuatis. Deute. 97 col. 2. C

Thesaurarius. Thesaurarij thesaurorum tẽpli in veteri lege fuerunt de familia Gerson, & Caath, & non de familia Merari 1. Parali. 303. col. 2 A

De thesaurarijs templi, & officijs eorum, & quomodo differant à ianitoribus & c. 1. Paralip. 304. c. 4. K

Thesaurarij Domini erant duplices, quidam erant in rebus sacris, vtpote in vestibus, & vasis quorũ ministratio erat quotidiana. Et isti quotidie erant soliciti, cum quotidie fieret ministratio, & traderent quotidie vestes, & vasa sacerdotibus, & completa ministratione, recipiebant vestes illas, & vasa. Alij erant thesaurarij non sacri, s. auri, & argenti, & lapidum preciosorum, & istorum rata erat administratio. 1. Paral. 305. col. 1. E

Thesaurarij non fuerũt numerati in certa summa ministrorũ templi, sicut cãtores & ianitores & c. quia summa thesaurariorũ intelligitur per summam ianitorum. Nam quando dicitur, q ianitorum summa erat quatuor millia, intelligendum est, q sub ianitoribus compræhendebantur thesaurarij: thesaurarij tamen pauci erant, eo q officium illorum exigebat minorem numerum quam alia & c. 1. Paralip. 305. col. 3. G

Thetis. Orans Iouem non retulit ea, quę pro eo fecerat: sed bona, quæ ab ipso susceperat, eo quòd magnificum orabat & c. 1. Para. 202. c. 2. D

Thieste. De Thieste, & Atreo historiam. Exo. to. 1. 118. c. 1. A

Thiestes comedit carnes filiorum suorũ, ipso ignorante Leuit. 316. col. 4. K

Thymiama. Boni odoris, de quo Exo. 25. ex pluribus speciebus confectum erat. Species autem erant aroma, stacten, onicha, galbanum, & thus lucidissimum, omnia ciusdem ponderis, Exo. 30. Exo, to. 2. fol. 17. c. 3. K tomo 6. 200. c. 1. E

Thymiama ex quibus aromatibus conficiebatur. 1. Paralip. 331. c. 1. A

Thymiama fiebat ex rebus siccis, & contritis in pulverem minutissimum, & cum adoleretur exhalabat odor suauissimus. Exod. 30. & hoc thymiama non offerebat populus, sed species necessarias ad mandatum Moysi, & hoc thymiamate non licebat vti alicui homini. Exo. 30. Exo. to. 2. 17. c. 3. K

Quod thymiama adoleretur quotidie bis in altari thymiamatis refertur ratio S. Tho. & impugnatur. Exo to. 2. f. 93. c. 1. E. Et postea assignatur sua causa. Exo. to. 2. 93. c. 3. K

Thymiama adolebatur bis in die, s. in aurora, & vesperi. Exo. to. 2. 93. c. 2. D

Plura erant thuribula ærea ad adolendum thymiama. Et ista erant in altari holocaustorum, & appellantur ignis receptacula. Exo. 27. Sed an semper in multis thuribulis poneretur incẽsum, aut in vno non constat. Constat tamen, q aliquãdo thymiama poneretur simul in multis thuribulis, vt patet Leuit. 10. de Nadab, & Abiu. Sed hoc fiebat in aliqua magna solennitate & c. in alijs diebus videtur, quod solum vno thuribulo thurificaretur & c. Exo. to. 2. 95. c. 3. G

Modus, qui tenebatur in offerendo thymiamate, refertur Exod to. 2. 95. c. 3. K

Thymiamatis ministratio non solum conueniebat summo sacerdoti, sed & minoribus & c. Exo. t. 2. 95. c. 4 F

Thymiama adolebatur ab eodem, qui incendebat lucernas candelabri, post earum accensionem. Exo. to. 2. 95. c. 4. I

Thymiama dici potest quælibet confectio ex pluribus causantibus vnum odoriferũ, dum tamen illud fit durũ, & dicitur thymiama a thure, quia est redolens: sicut thus, vel quia ponitur, vt thus coram Domino. Exo. tom. 2. 101. c. 2. B

Moyses, quando intrabat in Sancta Sanctorum, nõ adolebat thymiama, sed videbat angelum in aereo corpore loquentẽ in propitiatorio & c. Exo. tom. 2. 103. col. 2. B

De thymiamate. Exo. to. 2. 198. c. 4. H

Thymiama numquam oblatum est Deo extra sanctuarium, prẽterquam in cap. de Num. 16. Num. tomo 1. 239. c. 2. B

De ministratione thymiamatis in altari thymiamatis vide 2. Paralipo. 26. c. 3. Et de isto thymiamate quidam dicunt, quod cremabatur bis ad extinguendum fętorem, qui insurgebat ex crematione sacrificiorum. Sed falluntur isti, vt probatur 2. Paralip. 20. c. 3. K. Sed dicendum, q illa crematio thymiamatis fiebat solum ad honorem Dei, vt probatur 2. Paral. 20. c. 4. I

De thymiamate. 2. Paralip. 180. c. 3. G

Thina. Ligna prẽciosissima reperiuntur in insula Ophir. 2 Parali. 124. c. 1. C

Tobias. Translatus est in Assyros captiuus inter decem tribus. Leuiti. 280. col. 4. K Deute. 176. c. 2. A

Tobias in sepeliẽdo mortuos, quos occidebat rex, subijt multa pericula. Matt. tom. 7. 113. c. 3. I

Tobiæ liber nõ est de canone scripturarum, & ideo licet recipiatur ad legẽdum in Ecclesia pro ædificatione, quia sũt in eo multa incitatiua ad bonũ: non tamẽ eius auctoritas valet ad probationem alicuius dubij, vt ait Hieron. in prologo Galeato. 1. Reg. tom. 2. 28. c. 2. A

Tobias cœpit esse aliquo tempore priusquam decẽ tribus transferrẽtur in Assyrios per Salmanasar, & postea ductus est in captiuitatem cum alijs per Salmanasar, & ibi consummata est historia sua, 4. Reg. 264. col. 1. A

Thomas Apostolus.

De Thoma Apostolo. Matth. tom. 3. 230. c. 2. D

Thomas Cantuariensis.

S. Thomas Cantuarien. cum magno scandalo defendit iura, & bona Ecclesiæ. Matt. to. 5. 23. c. 4. G

Thomas Aquinas.

Sanctus Thomas tenet, quòd maiores Iudæorum cognouerunt Iesum esse Messiam, sed non esse Deum. Nicolaus tamen tenet, quòd cognouerũt vtrumque. Auctor vero dicit, quòd neutrum cognouerunt. Matth. tom. 5. 272. c. 3. G

S. Th. deceptus est circa Cherubim, qui erant super propitiatorio & c. Exo. tom. 2. 28. c. 4. G

Sanctus

Sanctus Thomas deceptus est circa altare thymiamatis. Exo. to. 2. 93. c. 2. A

Sanctus Thomas, & Ricardus decepti sunt circa figuram, & cõpositionem Tabernaculi. Exo. to. 2. 219. c. 1. D

Sancti Thomæ sententia improbatur circa assignationem causæ, qua bis in die adoleretur thymiama. Exo. to. 2. 93. c. 2. A. Et postea assignatur vera causa. Exo. to. 2. 93. c. 4. F

Sanctus Tho. dicet, q si vxor alicuius sit fornicaria, & non sperẽtur, q emendabitur, tũc vir eius nõ debet manere cum ea, ne videatur patronus turpitudinis. Hoc nõ est sic intelligendum, q vir teneatur dimittere vxorem, si non emendetur de fornicatione. Nam hoc non tenetur vir facere, etiam si vxor eius fiat meretrix publica. 1 Regũ. tomo 1. 107. c. 4. I

Sanctus Thomas dicit, q licitũ sit homini conuerso ex infidelitate ad fidem Christi, accipere aliam vxorem, si prima noluerit habitare cum eo, & c. Non tamen licebat hoc vxori primæ infideli. Et q hoc potius factum sit in pœnam, quam ex necessitate præcedentis matrimonij, nõ rectè dicit. 1. Reg. to. 1. 123. c. 3. F. Similiter errat, dicens, q si fidelis ille coniux transierit ad secundas nuptias, q tunc si in fidelis conuertatur ad fidem, q dispẽsatiuè conceditur illi, q contrahat. Nam hoc est consequens, inquit Auctor, ad præcedentem errorem. ibid. c. 4. G

Verba sancti Thomæ. 4. Sententia. distinct. 44. & in Quodlibe. videntur sonare, q principia essentialia, & causæ immediatæ distinctionis duorũ corporum sit diuersitas situs, & loci; sed non sunt intelligenda, vt sonant. Mat. to. 4. 248. c. 4. F

Dictum sancti Thomæ Prima Sæcundæ. q. 109. s. q nemo potest adimplere oĩa mandata legis, quantum ad substantiam operis sine dono gratuito; intelligendum est, q non potest, idest, q non sine magna difficultate, potest & appositо toto conatu sed non, q simpliciter non possit. Matth. to. 4. 149. c. 4. G

Circa dandas primitias quoad quotam partem fructuum soluendam, vbi pars illa non signata est, dicit sanctus Tho. Secunda Secundæ. q. 86. arti. vlti. ad vltimum, q recurrendũ est ad vicinas Ecclesias, vt soluatur secundum illarum cõsuetudinẽ, q si vana sit consuetudo, tunc soluenda est pars fructuum inter 60. & 40. & idẽ tenet Hostiens. & Henricus extra de decimis. ca. 1. sed hoc non placet Auctori. Mat. to 6. 238. c. 1. A

S. Thom. videtur sentire, q non licẽret leuitis Caathitis tangere vasa sanctuarij; etiam cum essent cooperta, & c. sed falsum est hoc. Nu. to. 1. 46. c. 3. F

Fallitur sanctus Thomas, dicens Secunda Secundæ. q. 86. primitias esse aliquo modo de lege naturæ. Mat. to. 6. 238. c. 2. B

S. Thomas dicit bonum esse fidelem coniugem manere cum infideli, si est spes de cõuersione: innuit n. q malum est manere, si credatur mulier obstinata infidelitate, & q non licet: quod tamen nõ sic est intelligendum. 1. Reg. to. 1. 108. c. 3. H. Sed dicendum, q quando non est spes de conuersione infidelis, melius est recedere, quam manere, & hoc maximè, quando infidelis conatur subuertere fidem, & c. 1. Reg. to. 1. 108. c. 3. G

Expositio sancti Thomæ illius decreti. 28. quæstione prima cap. Iudęi Non videtur conueniens, vt probatur. 1 Reg. to. 1. 109 c. 1. A. Et referuntur variæ aliæ expositiones illius decreti, ibid. Sed sensus, quem assignat Glosa, est verus sensus eius. s. q intelligitur, quando Iudæus, existens Iudæus, cõtrahit cum aliqua Christiana. Vel intelligitur, quòd si vxor infidelis cõuertatur ad fidem, quòd vir teneatur, aut ad fidem cõuerti, aut dimittere illam. Et in isto sensu reuocatum est illud decretum per ea, quæ dicuntur de diuortijs. cap. quanto, & c. & cap. Gaudemus. 1. Reg. to. 1. 109. c. 2. C

Sanctus Thomas non est tenendus, dicens, q vxor non habeat ius in corpus viri: nisi quandiu in vita illa manent, in qua contraxerunt, & q ideo à debito reddẽdo absoluitur etiam post matrimonium consummatum, & cõcludit aliter. s. quòd vel dicẽdum vxorem pati ex culpa sua. s. qa non conuertitur, & c. 1. Reg. to. 1. 110. c. 2. D

Sanctus Thom. dicit, quòd fideli licet ad secũdas nuptias transire, sed nõ infideli in illis tribus casibus & c. Et, quòd hoc factum est magis in pœnã, quã ex necessitate præcedentis matrimonij. Et, quòd si conuertatur ad fidem, tũc dispẽsatiuè conceditur, quòd contrahant, sed falsum dicit. 1. Reg. to. 1. 123. c. 3. F

Fallitur beatus Thomas dicens, quòd dies Phase appellatur dies azymorum ab euãgelistis, eo quòd Phase celebraretur vespere, & nox præcedens diem quintodecimo computabatur in quintodecimo die. Defenso. 13. c. 2. E

Espositio sancti Tho illius Matth. 18. Necesse est, vt scandala veniant: falsa est, nisi in bono sensu capiatur. Mat. to. 5. 15. c. 1. C

Fallitur beatus Thomas dicens, quòd Pascha accipitur pro Azymis, vel festo Azymorum, cùm dicitur Ioan. 18 Non introierunt in prætorium, vt non contaminarentur: sed manducarẽt Pascha. Quia Pascha ibi nõ potest accipi pro azymis, sed solum pro carnibus sacrificiorum, quas comedebant in septem diebus paschalibus, siue septem diebus Azymorum. Defens. 14. c. 2. E

Toparcha. Dicitur Dominus loci. 2. Para. 126. c. 2 C

Tophet In Hebręo interpretatur tympanũ. 4. Reg. 233. c. 3. F

Thorah. Iurare per thorah, accipiendo eam in manibus, erat maximũ iuramentum, apud Hebræos. Exo. to. 1. 253. c. 1. D

In thorah Hebræorum solum continentur quinq; libri Moysi, quos ipsi humas. i. quinarios vocant, & nos Græco vocabulo Pentateuchum. Exo. t. 1. 253. c. 1. E

Iurans per thorah, asserens, vel mente tenens nihil ibidem cõtentorum esse abolitum, peccaret, vel erraret. Sed si hoc non intendat, tunc iurans per thorah, non iurat super abolitum. Exo. to. 1. 253. col. 3. F

Thorah apud Hebræos, vt communiter videmus, est quidam liber ex magnis membranis inuolutus pannis, ligatusq; in virgis æneis, aut argenteis, vel alias, & super tecto panno sericeo alterius generis, quilibet nihil aliud continet, quam liber, q apud eos vocatur humas. i. quinarius, quem nos vocamus Pentateuchum, & hic tenetur in synagogis eorum multum reconditus, & Rabini legunt in ipso, cum in synagogis ascendunt in chatedram. Exo. to. 1. 254. c. 2. B

Christiauum iurare per thorah cõtingit tripliciter. Exo to. 1. 254. c. 2. B

Iurare super thorah, non est Iudaizare. Exo. tom. 1. 255. c. 3. H

Inter thorah, & Euangelium assignatur discrimen. Exo. to. 1. 258. c. 1. C

Iudæi Hebraicè appellant thorah id, quod nos Grę

co

co vocabulo dicimus Pẽtateuchum: & licebit Iudæis iurare per thorah, niſi forte circa hoc obſeruent aliquam cæremoniam. Mat. to. 2. 215. c. 1. A

Thronus Eſt iudicis, ſolium regis, cathedra doctoris. Mat. to. 5. 166. c. 2. A

Thronus Salomonis, quem ex ebore fecit, quã mirabilis fuerit. 2. Paral. 130. c. 1. A. & ſeq.

Throni Salomonis leones duodecim quid ſignificent 2. Paral. 130. c. 2. E

Thus Lucidiſſimum, de quo Exo. 30. eſt illud, quod nos vocamus thus maſculũ, quod ſimilitudinem humani teſticuli habet. Et eſt lucidum, ideſt, carens omni reſinę impuritate, & cæt. Exo. to. 2. 102. c. 1. E

Thus non apponebatur in oblatione inueſtigandę zelotypiæ: quia erat ſacrificium ex mẽtis perturbatione, & non ex mentis deuotione. Nam thus congruebat ſacrificijs, quæ fiebant ex mentis deuotione. Thus etiã offerebatur in ſacrificijs Dei, quia maxime atteſtabatur, perfectionẽ deitatis. Leui. 22. c. 2. E

Thus apponebatur in ſacrificijs tãquam quoddam acceſſorium, & odoris ſuſcitatiuum, &c. Et quia thus ſignificat quandam aſcenſionem mentis, in Deum, &c. Leu. 22. c. 2. D

Thus non apponebatur in ſacrificio pro peccato, cum offerebatur ſimila, cuius redduntur cauſæ, licet non totaliter ſatisfacientes. Leu. 43. c. 4. G

Quod totum thus oblatum cremaretur, aſſignãtur duæ cauſæ. Leu. 49. c. 4. K

Duplex genus thuris erat in ſanctuario, quoddam ſimplex: aliud compoſitum. Nu. to. 1. 47. c. 2. D

Thure abundat Saba. 1. Paral. 31. c. 1. A

Thus, quod offerebatur in ſacrificijs, totum crema batur, ſiue paucum eſſet, ſiue multum. 2. Paralip. 24. c 3. F

Tyber fluuius Romanus ſic dictus eſt à Tyberio rege, qui in eo ſuffocatus eſt, qui antea Albula fluuius dicebatur. Gen. 14. c. 2. E. 102. c. 2. D

Tyber fluuius eſt, qui de Alpibus veniẽs per mediũ vrbis Romæ labitur, & dicebatur prius Albula ab albedine aquarum, quia propter niues liquefactas, & propter terram, per quam tranſit aqua, contrahit albidum colorem. Poſtea tamen a Tyberio rege Romano, qui in fluuiũ illum cecidit, & ſuffocatus eſt, Tyber nomen accepit. 1. Parali. 18. c. 4. F

Tyberias Ciuitas eſt illa, quę prius dicta eſt Cenereth. Ioſ. to. 2. 54. c. 4. G

Tyberius. Tempore Tyberij Cæſaris prędicauerũt Ioãnes Baptiſta, & Chriſtus. Mat. to. 6. 23. c. 1. B

Anno decimooctauo Tyberij Imperatoris Chriſt⁹ paſſus eſt. Ioſ. to. 2. 1. c 4. K. & Mat. to. 6. 23. c. 1. B

Tibia Quid ſit. 1. Regum tomo primo. 176. col. 2. A

Tibicen. Tibicines vocabantur ad luctum mortuorum, ſecũdum antiquam conſuetudinem Iudæorũ, vt ibi canerent, & hoc propter duo. Primò ad augendam triſtitiam. Secundo propter ſolennitatem luctus. Matt. to. 3. 209. c. 1. E

Tibicines, de quibus Mat. 9. fecit Chriſtus, vt recederent. i. tacerent propter multa. Mat. t. 3. 209. c. 2. A

Ticius Iacebat diſtẽtus in nouem iugeribus, vt dicit Iſidorus. 11. Etymo. Matt. to. 6. 115. c. 1. A

Ticonius. Dedit ſeptem regulas ad exponẽdum ſacram ſcripturam. Nu. t. 2. 50. c. 2. B

Tigris. Tertium flumen paradiſi interpretatur ſagitta, quia velox eſt, & vocat̃ Hebraicè hiedequel, quod ſonat accutum, & velox, & hoc labitur contra Aſſyrios. Gen. 15. c. 1. E

Quod Tigris vadat contra Aſſyrios, non eſt intelligendum quaſi veniat de Oriente ad Occidẽtem: ſed potius ab Occidente contra Oriẽtem tendit, vel quodam modo contra meridiem: deinde circunflectitur ad Occidentem, & tangit latus ſeptẽtrionale Meſopotamiæ. Gene. 15. c. 2. A

Tigris, & Euphrates communem fontem habẽt in Armenia, vbi incipientes fluere, ſtatim diuiduntur. Gen. 85. c. 1. B

Tigris in Hebræo appellatur diglat, vt dicit Ioſephus, quod ſignificat anguſtum, & accutum. Ge. 103. c. 2. C

Hoc nomen Tigris, quod impoſitum eſt tertio flumini, à Perſis eſt introductum, per quorum terram fluit, & ſignificat ſagittam, propter fluminis velocitatem: quia fluit velociter, & ſicuti ſagitta fertur, & inditum eſt hoc nomẽ ex ſimilitudine tigridis beſtiæ velociſſimi curſus. Gen. 103. c. 2. D

Tigris intrat mare rubrum, quod dicit mare mortuum. Gen. 103. c. 2. D

Tigris, cũ uadit contra Aſſyrios, ſignificatur, quòd procedit ab Oriente verſus Occidẽtem, ad hoc, quòd perueniat ad terram Aſſyriorum: & ita tangit illam terram à parte Occidentali illius, & ſignificatur etiam, quòd Tigris non tangit regionẽ Aſſyriorum ſtatim, vt incipit manifeſtè fluere: ſed tranſit per alias regiones, & tandem tãgit per terminos Aſſyriorum. Et tunc abſorbet mari rubro. Gen. 103. c. 3. F

De Tigris prima origine habetur Ge. 2. Sed de eius principio, quo ad apparentiã, quidam dicunt Tigrim ex eodẽ fonte oriri, quo Euphrates. ſ. in Armenia: ſed ſtatim condiuiduntur, relicto ſpatio in medio multorum milliarium, quod ſpatium dicitur Meſoporamia. Tigris tamen magis eſt ad Orientem: Euphrates verò ad Occidentem tendens: ambo tamen contra meridiem. Alij dicũt, quòd non oriuntur ex eodem fonte, licet ambo in Armenia habeant originem. Euphrates ſubradicibus montis, quem Caropen acolæ nominãt Scythis proximi. Sed Tigris oritur à loco Armeniæ, qui Elegos nominatur. Et hęc poſitio magis concordare videtur propoſito ſacræ ſcripturæ. Licet prima poſitio poſſit etiam concordare ſacræ Scripturæ, quòd, ſcilicet in aliquo loco concurrunt Tigris, & Euphrates, qui poſtea abſorbẽtur, & poſtea ſuborti ſimul in Armenia, ſtatim diſtinguntur, &c. Gen. 106. c. 1. A

Tigris finit curſum in mari rubro, vbi eſt ſinus Perſicus, & ita fluit à Septẽtrione contra meridiem, quia Armenia eſt Septẽtrionalis, & mare rubrũ, quantum ad ſinum Perſicum eſt contra meridiem, &c. Gene. 106. c. 2. A

Tigris ſtatim vt de ſuo fonte exit, paruus eſt, & pigre currit, neque tunc vocatur Tigris, quouſque venit ad finem terræ Mœdorum, & tunc habet curſum velocem. Nam Tigris apud Mœdos interpretatur ſagitta, & tranſit deinde per Aretuſam lacum, cuius aqua omnia pondera ſuſtinet, & non miſcetur aqua fluminis aquæ Arethuſæ, neque piſces piſcibus. Deinde cum tangit Taurum montem intra profundum ſpecum abſorbetur, & rurſus ad aliud latus eiuſdem montis emicat. Poſteaque abſconditus, & rurſus reddit & tranſit per regionem Adiabenorum, & Arabum, tan-

gitque Meſopotamiam, & accipit in ſe multos fluuios optimos, &c. Gen. 106. c. 2. B

Tile inſula Eſt vltima terra in parte ſeptẽtrionalis lateris, procedẽdo verſus polum arcticum; & ut ait Boetius 3. de Conſolatione metro. 6. in qua dies magnus, exiſtente ſole in Crãcro, eſt 24. horarum integrarum, &c. Exo. to. 1. 269. c. 2. C. & 170. c. 1. E. Et nullam habet noctem, ibidem exiſtente ſole. De Optima polit. col. 1. D

Tile inſula eſt in decimo climate, conſiderando terram nunc habitatam. Deute. 119. c. 1. E

Timere. Timentibus omnia uidentur peiora, atq; maiora, quam ſint. Nu. to. 1. 189. c. 4. G

Inter timere, & tremere quid interſit. Ioſ. to. 1. 21. c. 1. D. Exo. 192. c. 3. I

Quare homines magis timeant in locis obſcuris. Ruth. 253. c 3. F

Timentes ſemper arguunt contra ſe, & concludũt id, quod deterius eſt. Audaces verò arguunt pro ſe, & concludunt ſemper id, quod bonum eſt eis. 1. Paralip. 219. c. 3. K

Timere aliquid propter Deum, licitum eſt. Matth. tomo 3. 255. c. 3. G

Licet ſit laudabile timere Deum: non eſt tamẽ meritorium, & ideo prẽceptum de timendo Deum generale, non eſt magnum præceptum. Matth. tomo 6. 128. c. 1. E

Timocratia Quid ſit. De Optima poli. 4, c. 2. B

Timor. Inter timorem immiſſum à Deo, & timorem, qui alias accidit, aſſignatur diſcrimen. Gen. 140. c. 1. E

Timor eſt de malo futuro: de malo verò præſenti dolor, uel triſtitia. Gen. 204. c. 1. D

Per timorem magis recedit homo à malo, quã per amorem, licet perfectius ſit recedere per amorẽ: ad paucos tamen pertinet. Gen. 275. c. 3. K

Timor eſt duplex. ſ. filialis, & ſeruilis. Exo. tom. 1, 4. Reg. 60. c. 1. B

Per timorem ſeruilem homines imperfecti ad bonum adducuntur, & à malo retrahuntur. Exod. to. 1. 193. c. 3. F

Timor, & amor ĩter omnes paſſiones affectus, ſunt duo, quæ magis allitiunt hominẽ ad aliquid agẽdum. Leu. 177. c. 4. H

Timor ſeruilis non eſt laudabilis. Matth. to. 6. 128, col. 1. E

Qui talentum recondidit, & abſcondit, habuit duplicem timorem. Vnus fuit, ne perderet, non bene negociando, aut non proſpere. Alter fuit, ne ſibi furto auferretur, &c. Mat. to. 7. 30. c. 2. E

De timore filiali circa parentes, de quo Leui. 19. cũ dicitur; Vnuſquiſque patrem, uel matrem ſuam timeat, &c. Leu. 186. c. 1. C

Timoris, & pauoris maledictionem nũc etiam habent Iudæi. Leui. 318. c. 4. K

Ex timore poteſt quis breuiſſimè mori, & ſpecies à timore cauſatæ in phantaſia fortius immutant, quam cauſatæ ab amore. Leu. 319. c. 2. A

Timor ſeruilis eſt principium benè operandi, ſed p bona opera non acquiritur. Timor verò filialis non eſt principium, ſed per bona opera acquiritur. Deut. 81. c. 3. F

Per timorem ſeruilem efficiuntur homines boni, tanq̃ per uiam ad terminum, licet ipſe timor nõ maneat cũ bonitate perfecta, &c. Deu. 165. c. 1. C

Timor ſeruilis non eſt in purgatorio: quia licet ibi actualiter patiãtur ſecundum ſenſum: futurum tamen bonum expectant: nec etiam eſt in inferno, quia timor ſeruilis eſt expectatio mali futuri, &c. Solũ ergo in hac vita eſt timor ſeruilis. Deut. 165. c. 1. E

Timor quid ſit. Ioſ. to. 1. 48. c. 1. A

Timor magnus quomodo eneruet vires. Ioſ. to. 1. 48. c. 1. B

Timore, & amore erudimur in ſacris literis. Ioſ. t. 1. 121. c. 4. F

Quidam ex timore effectus eſt canus ſubito diebus noſtris, ita Auctor, cum immediatè ante hoc eſſet iuuenis, & niger capillos. 1. Reg. to. 2. 62. c. 3. H

Timor ſeruilis via eſt ad timorem filialem. 4. Regũ. 172. c 4. H

Timor multiplex. ſ. naturalis, humanis, mundanus, ſeruilis, initialis, caſtus, filialis, & amicalis. 1. Paral. 152. c. 1. D. De quibus Caſſiodorus, & Augu. Pſal. & Beba, & Magiſter Senten. in 3. diſt. 34. 1. Parali. 152. c. 2. E

Timore naturali timuit Chriſtus, cum Matt. 26. dixit: Triſtis eſt anima mea vſq;, &c. 1. Par. 152. c. 1. D

Timor humanus eſt de numero fugiendorum. 1. Paralip. 152. c. 1. D

Timor naturalis, nec eſt laudabilis, nec vituperabilis. 1. Paralip. 152. c. 1. D

Timor mundanus peior eſt, quam humanus. 1. Par. 152. c. 1. E

Timor initialis, vel caſtus, vel ſanctus differunt: ſicur diſpoſitio, & habitus: & ſicut magis perfectũ, & minus perfectum. 1. Paral. 152. c. 2. C

Timor amicalis, & filialis non videntur differre ſecundum ſpeciem à timore caſto: quia omnes iſti tres timores ſunt, ſecundum quos timemus offendere aliquem propter dilectionẽ: ſed poſſunt differre aliquo modo ſecundum obiecta. ſ. maritus, amicus, pater. Sed iſta non ſunt obiecta propria iſtorum timorum, ſecundum quod iſti differant in ſpecie, &c. 1. Paralip. 152. c. 2. D

Tantum timorem poteſt Deus incutere homini, quòd fugiat, nemine perſequente, &c. 2. Paralip. 192. c. 4. K

Timorem, & alias paſſiones non cadere in virum ſapientem. i. virtuoſum dicunt ſtoyci. Matt. to. 3. 255. c. 3. G

Timor eſt circa malum futurum, ad illud fugiendum, &c. Mat. to. 3. 255. c. 3. G

Ex timore ſolent debilitari membra, ita vt nullę vires meneant homini ad motum, & potiſſimè fit hoc, quãdo grauis timor ſubitanus accidit ex aliquo audito, vel viſo, ꝙ ſæpe contingit, vt referũt ſacræ literæ. Mat. to. 4. 228. c. 1. B

Timor magnus compellit hominem clamandum, ẽt ſi clamor nihil eis proſit. Mat. to. 4. 109. c. 3. H

Homo, & quodlibet animal magis inclinatur ad timorem, quo mala fugit, quam ad audaciam, qua mala inuadit. Mat. to. 5. 7. c. 1. E

Timothæus. Timotheus fuit inſtructus in ſacris literis, & fuit filius mulieris fidelis, & patris gentilis, vt habet. Actu. 16. Iſtum aſſumpſit Paulus ſecum. Geneſ. 9. colum. 2. E

Timotheus à Paulo ordinatus eſt Epiſcopus Aſiæ minoris, ſiue Epheſi, ad quẽ Paulus ſcripſit duas Epiſtolas. In prima inſtruit eum de executione ſui officij. In ſecunda ad martyrij palmam mouet. Gen. 29. c. 4. G

Tympanum Eſt muſicum inſtrumentũ de ligno opertum corio extenſo, vel pellibus animalium raſis, quod percuſſum modulatos tinnitos reddit: & vocatur

ſicà

Universidad de Deusto
Biblioteca

sic à tinniendo. Iudi. 118.c.1.A. 1.Regum tom.1. 176.c.2.A

Tintinabulum. Tintinabula erant in fimbria vestis hyacinthinæ summi sacerdotis veteris legis, & tot malogranata. Exo.to.2.68.c.4.F. Et ista tintinabula ponebantur in veste hyacinthina magni sacerdotis propter apparitiones gloriosas Dei, quę fiebāt in sanctuario, &c. Exo.to.2.69 co.1.C. Similiter ad concitandam reuerentiam humanam. s. vt sacerdos reuerenter intraret, &c. Exo.tomo 2. 69. col.2.B

Tyrannus. Tyranni principes, & hæretici sunt portæ inferi. Mat.to.7.166. col.2.E

De tyrannis vide in dictione Rex.

Tyranni huius mundi non possunt facere cessare confessionem nominis Christi. Matt.tom.4.171. col.1.B

Tiresias. Tiresiam, vtranque venerem expertum: fingit Ouidius lib.3.Metamor. nunc virum, nunc fœminam factum. Gen. 321. col.2.C

Tyrus Ciuitas est Phœnitiæ prouinciæ in littore maris iuxta Sidonem, quæ cōiungitur terræ promissionis in angulo lateris Occidentalis, & septentrionalis. Gen. 22.c.3.K

Tyrus, & Sidon fuerunt in sorte tribus Asser. Nu. tomo 2. 192.c.2.A

Tyrus, & Sidon erant terra Chanaan. 3.Regum. 44. col.1.E

A Tyro quinto filio Iapheth Tyrij descendūt. 1.Paralipom. 29.c.4.K

Tyri ciuitatis enarrantur laudes. 1.Parali. 154.c.3.F

Ciuitatis Tyri descriptio ponitur. 2. Paralipom. 18. col.2.D

In Tyro sepultus est Origenes. 2.Paral. 18.c.3.F

De Tyro, & Sidone. Mat.to.3. 284.c.2.E

Tyrus, & Sidon fuere duę vrbes in terra Phœnicis, quæ data est Iudæis in sortem tribus Asser, vel iuxta illam, vt videtur Ios. 19. Et tota circūdatur mari: nisi ex vna parte, qua est accessus ad terram Sidoni etiam est iuxta mare: sed non est circundata mari, & distat à Tyro per viginti vnam leucas vel quasi. Et sunt istæ ciuitates ad radices mōtis Libani ex parte Occidentali ipsius mōtis, vbi mons ipse magis appropinquat ad mare. Et Tyrus est magis propinqua Ierusalem, qua Sidon, quæ est magis Aquilonaris, quam Tyrus per vn decim leucas per littora maris mediterranei. Et Tyrus fuit glorioſior vrbs, quam Sidon propter magnum concursum mercatorum. Et de vrbe Tyro fuit Dido, quæ condidit Cartaginem, &c. Mat.to.4. 139.c.4.F

Tyrus ciuitas euersa est ab Alexandro, quia resistit ei propter Darium regem Persarum: sed postea habitata est. Mat.to.4. 139.c.4.I

Tyrus magis elongatur à mari Galilææ, quā Sidon. Mat.to 4. 147.c.1.A

Titulus Dicitur lapis aliquis insignis eleuat⁹ ad manifestandum aliquid de loco, & hoc modo titulus propriè vocatur lapis erectus super sepulchrum alicuius, ad denotādum, quis sit ibi sepultus, vt patet. Gene. 35. Alio modo dicitur Titulus lapis nominans aliquem locum ratione alicuius rei spiritualis, vt Genes. 28. Aliquando capitur pro lapide posito in signum cultus idolorum, coram quo inclinabantur homines. Leu. 26. Aliquando accipitur pro altari, vt Gen. 35. quando dicitur: Sed erexit titulum lapideum, & cæt. Et tituli, de quibus dicitur Exodi 24. Et duodecim titulos, &c. non fuerunt altaria, sed vel fuerunt duodecim lapides magni erecti in memoriam duodecim tribuum Israel, vel quòd ex illis duodecim lapidibus constitueretur altare & hoc magis tenendum videtur. Exo.t.2. 5.c.3.F

Titulus multipliciter dicitur. Leu. 306.c.3.K

Tituli in sacris literis dicuntur lapides erecti in venerationem Dei veri vel Idolorum, & differunt à statuis: quia statuę sunt lapides ligna vel metalla lineata ad figuram rei, quæ colitur siue viuentis sine non, titulus autem est lapis impolitus. Numero to.2. 182.c.2.E

Titulos erigere erat totaliter prohibitum Iudæis. Leuiti. 26. nisi esset persona, de qua non dubitaretur, quòd illos erigeret ad odorandum. Ios. to.3. 72.c.4.I

Titulus crucis. Titulum crucis quare Pilatus scripserit tribus linguis Nu.to.1. 264.c.3.F

Titulus crucis scriptus est tribus linguis scilicet, Hebræa, Græca, Latina: quia istæ tres linguæ principaliores sunt inter omnes. Parad. 97.c.4.H

Titus Fuit Vespesiani Cæsaris filius. Mat.to.6. 284.c.2.B. Sub quo Tito euersa est Ierusalem, ibid. 309.c.2.C

Titus Pauli discipulus fuit, quē de Gentilitate sumpserat, vt habetur ad Gala. 2. Gen. 8.c.1.D

Titus Episcopus fuit Ecclesiæ Cretensium. Gen. 9. col.3.I

Titus liuius. Titi Liuij duo fuere, vnus fuit Tragœdiarum scriptor Romæ, florens, regnante Ptholomæo Epiphane ante Christi natiuitatem anno fere 200. Alter fuit, qui gesta ab vrbe condita vsque ad sua tempora sub decem decadibus compilauit, qui paulo ante Christi aduentum floruit. Gen. 4.c.4.K

Tolerari Multa tolerantur, post quam sunt facta, quæ non permitterentur de nouo fieri. 1.Reg.to.1 108.c.4.K

Tondere. Tempore Abulen. Hispani tondebant comam. 2. Reg. 88.c.3.H

Quare clerici habebant tonsuram in capite & monachi habebant maiores. Mat.to.1. 24.c.3.E

Tonsio. Tonsio erat permissa omnibus Israelitis: non tamen rasio in nouacula. Nu.to.1. 69.c.2.A

Tonitruum. De tonitrnis, quę sonuerūt in Aegypto. Exo.tom.1.59. col.4.G

Tonus A terra vsq; ad firmamentum sunt septem toni musicales. Gen. 15.c.3.I

Topazius. De Topazio vide in dictione, Lapis.

Tormentum Non omnes eadem constantia perseuerant in tormentis, quæ se torquendos offerunt. Matth.to.4. 81.c.4.F

Torquatus Manlius torquatus, vnde torquatus dictus sit. Gen. 367. colum.4.F

Torqueri Existentes in purgatorio nō torquantur à dæmonibus, neq; ab angelis beatis. Mat.to.7. 241.c.4.K

Torrens Est aqua collecta ex pluuijs vel ex niuibus resolutis & fluit ad tēpus. s. in hyeme non autem in æstate. Gen. 302.c.1.C

Tortura Aliquādo punitur aliquis sine cupa. Mat.to.2. 243.c.4.I

Totali-

Totalitas. In dilectione Dei est duplex, Matt. tomo 6 135.c.2.A

Totalitas dupliciter accipitur, vno modo simpliciter, & absolute &c. Alio modo non simpliciter, sed respectu participationis diuinæ entitatis, Matth.tomo 5 133.c.2.D

Totalitas triplex inuenitur in charitate, Matt.tomo 5. 134.c.1.A

Totus totum. Iste terminus totus, vel omnis in Sacra scriptura nō tenet multoties vim suam, sed interdum capitur pro multis, 2. Paralip. 5.c.2.E

Totum potentiale in vna suarum partium inuenitur complete, in alijs autem diminute, vt animæ virtus in rōnali sensitiuo, & vegetatiuo, Mat.to.3. 6.c.2.C

Scriptura interdum capit partem pro toto, Matt.to.5. 81.c.1.E

Totius potentialis conditio est, ꝙ tota virtus, & perfectio totius consistit in vna partium perfecte: in alijs autem partialiter, vt in anima humana, cuius virtus perfecte consistit in parte intellectiua, Matth. to.7. 151.c.4.H

Trabs de auro purissimo versatilis, qua nihil pretio suis, erat in tēplo, pondere trecentarum minarum, idest, septingētarum, & quinquaginta librarum, Matth.tomo 1 151.c.4.G

Thracia Regio est coniuncta Græciæ, quæ ab oriente ciuitatem habet Constantinopolim, ab Occidente Macedoniam, à Septemtrione Dalmatiam: a Meridie mare Aegeum, nec Thracia est pars Græciæ, vt aliqui putant, sed ab Oriente Græciæ &c. Gen. 51.c.1.E

Thraces Fuerunt omnium gentium fortissimi, Gen. 51.c.2.A

Thraces descendunt à Thiras septimo filio Iapheth, a quo prius Tyrenses dicti sunt &c. Gen. 51.c.1.E

Tradere Christus seipsum tradidit, & Pater Christum tradidit, & Iudas, & Iudæi, Matth.tomo 4 272.c.4.F

Traditio Dicitur a tradendo, & proprie pertinet ad illa præcepta vitæ, quæ nō habent aliam causam vrgentem, nisi auctoritatem iubentis, Matth.tomo 4 120.c.4.K

Inter traditiones, & mandata, quid interfit, Matth. tomo 4 129.c.3.G

Traducere Aliquando capitur pro infamare, & pro accipere in potestate, & sic capitur Matt.2. Matt.tomo 1. 90.c.1.D

Tragœdia Tragœdiæ sunt, quæ tractant de calamitatibus magnorum principum, vel populorum debellatorum, Nu.to.2. 29.c.2.E

Trahere Inter trahere, ducere, & ire quid interfit, Matth.tomo 1. 216.c.1.A

Non decebat Christum ab alio trahi in Ierusalem, sed quòd ipse veniret non tractus ad mortem, Matth. tomo 5 184.c.1.E

Traianus Anima Traiani, ꝙ fuerit liberata a pœnis inferni precibus Gregorij, multiplex opinio recitatur, & improbatur. 4. Reg. 45.c.2.A. Et tandem rñdet auctor per 5. conclu. prima est, ꝙ si vellemus negare Traianū fuisse saluum p̄cibus Gregorij, non esset multum inconueniens. Secunda conclusio, ꝙ Deus de potentia sua absoluta potuit hoc facere. Tertia conclu. ꝙ poterat fieri aliquem existentem in inferno liberari, s. auferendo ab eo prius culpam, & obstinationē &c. Et tunc non esset inconueniens dare vitam æternā tali, sed hoc non contingit, vt probatur 4. Regum 46.c.2. A Quarta concl. est ꝙ existens in inferno possit saluari, p̄t sic intelligi, s. ꝙ reuocaretur aīa ad corpus, &

ibi ageret pœnitentiam, nec hoc est cōtra legem Dei, sed est quoddam beneficium extraordinariū, quod Deus interdum confert, & isto modo potuit cōtingere de Traiano ad preces Gregorij, & diceretur tunc, ꝙ Gregorius orando pro Traiano peccasset mortaliter &c. 4. Reg. 46.c.4.G

Tranquillitas maris Galilęæ facta est ad imperium Christi miraculose, Matth.tomo 3. 150.c.3.G

Trans Ista præpositio, trans, nō semper accipitur eodem modo, sed diuersimode respectiue Iosue tomo 1. 33.c.1.B, & 79.c.3.G

Trans relatiue dicitur, Iosue to.2. 53.c.1.D

Transferre De lingua Hebraica in Latinā difficile est pp quasdam difficiles sententias, & punctuationes, & maxime in noibus propijs fluminum, auium, animalium gētium, vel terrarum, quæ ipsi Hebræi ignorant, quid vocentur in lingua materna, Gen. 34.c.2.C

Omnes transferentes sm aliquam similitudinē, trāsferunt, vt est sententia philosophi, lib. Physicorum, Paradoxa, 2.c.4.F. 39.c.4.F. 51.c.4.G

Translatio. In translatione septuaginta, & in translatione Ieronymi notantur varie translata multa. Primum est illud Oseę 11. ex Aegypto vocaui filium eius, vbi in translatione Septuaginta hr̄ sic. Quia paruulus est Israel, dilexi eum, & ex Aegypto vocaui filium meum. Et primū agit ad propositum Matt. & non sm. Secundum est illud Isa. 11. quod & citat Matth. 2. cap. Quia Nazaręus vocabitur. Tertium est illud Zacha. 12. Videbunt, in quem transfixerunt, qđ & citatur Ioan. 19. Pro quo septuaginta habent. Et aspicient ad me p̄ his, qui illuserunt sine insultauerunt. Quartū est, qđ hr̄ Ioan. 7. s. flumina de ventre eius, fluent aquæ viuæ, sicut dicit scriptura. Et assumitur ex libro Prouerbiorum 5. siue 10. Sed Septuaginta. non sic habent, nec ēt nos. Sed Prouerbiorum 5. hr̄, Deriuentur fontes tui foras. Et Prouerb. 10. dr̄; Vena vitæ os iusti, qđ assumit Ioann. ad designandum Spiritumsanctum, quem accepturi erant credentes in Christum, vt primo declarat in textu. Quintum est illud, quod citat Apostolus 1. Corinthiorum. secundo ex Isa. 64. à sęculo non audierunt, nec auribus percepe runt, oculus nō vidit Deus absq; te, q̄ præparasti expectantibus te. Et Apostolus sensum perfecte expressit, sed non totaliter verba Septuaginta, sic habent: A sęculo non audiuimus neq; oculi nostri viderunt Deum absque te, & opera vera, & facies expectantibus te misericordiam, quæ quidem auctoritas, secundum Hebraicam veritatē, significat magnitudinem premij beatorum, sed secundū Septuaginta interpretes, significat nullum esse Deum verum, nisi Deum Hebræorū, & ꝙ seruientibus Deo misericordiam facit, Gen. 35.c.2.E

De septuaginta interpretum trāslatione, vide in Prologo super lib. Paral. qui incipit. Si septuaginta &c. sic ait, si translatio septuaginta interpretū pura, maneret, vt ab eis in Græcum versa est, superfluo ipse ageret aliam trāslationem, sed quia scriptores corruperunt illam, ideo necesse est aliam emendatā de Hebræo traducere in latinum, Gen. 31.c.1.A

Septuaginta interpretum translatio variat ab Hebręa litera in numeris annorum illorum virorū, de quibus Gen. 5. scriptorum fecerunt, qui facile possunt errare in numeris addita litera, vel detracta, & hoc ex inaduertentia. Alij uero dicunt, ꝙ ex industria factum sit, credentes ꝙ decem anni illorum de quibus scriptura loquitur, valeāt vnum annum nostrū &c. Gen. 31.c.1.B

Translatio Chaldaica Pentatheuci, quam fecit Anchelos,nō est, maximę auctoritatis, sed illa, quę est prophetarum maiorum, vel minorum,quam fecit quidam Ionathas, tantæ est auctoritatis apud Hebræos, vt nullus audeat ei nec in minimo obuiare, Genes. 406.c.1.I
Inter translationem,& æditionem, quid inter sit, Ios. tomo 1 6.c.2.A
Antę translationem Ieronymi Iudæi irridebant Christianos dupliciter, Iosue tomo 1 8.c.2.D
Translatio Septuaginta interpretum optima est, vt dicit Ieronymus, si pura inueniretur, & vt ab illis edita fuit,sed quia cuncta vitiata sunt, additionibus & detruncationibus,aliam oportuit fieri translationē &c.Iosue tomo 1 8.c.4 F
Translatio septuaginta interpretum, erat magnæ auctoritatis tempore beati Ieronymi: quia nascentis ecclesiæ fidem roborauerunt, Iosue to. 1. 9.c.2.B
In translatione Septuaginta interpretū non reperiuntur multa ex testimonijs veteris testamenti, quæ Christus allegat. Similiter & quæ Apostoli in suis Epistolis, quę tamen omnia reperiūtur expressa in translatione Ieronymi &c.Iosue tomo 1. 10.c.1.A
In translationem,& æditionem, quid interfit, 1. Paral. 7.c.4 H
In translatione Ieronymi quomodo se habuerit ipse, 1.Paral. 10.c.3. K
In translatione Paral.de Græco in Latinum, per Ieronym quare vsus fuerit ipse asteriscis, & obelis, 1. Paralip.24.c.4 F, Et quomodo non poterat illā emendare sine illis ibidem. 25.c.1.A
De translatione 70.interpretum vide in dictione, Septuaginta interpretes.

Translator. Aliqui trāslatores solent relinquere nomina propria inexposita, Matth.tomo 4 169.c.2.B
Translator Euangeliorum semper interpretatur nomina peregrinæ linguæ per linguam, in quam trāsfert,Matth. tomo 4. 169.c.2.C

Transfigurari. transfiguratio.

Videntibus Christi transfigurationem, fuit quædam inchoata felicitas, Matth.to.3. 211.c.2.E
Transfigurationem suam Christus non ostendit omnibus discipulis, vt occultaret eam Iudæ, vt quidam aiunt,sed nō fuit propter hoc, sed propter alia multa,Matth.to 4. 220.c.1.D
Quòd Christus in transfiguratione assumpserit tres discipulos, & non plures, neque pauciores, aliqui quasdam causas assignant mysticas. Sed causa literalis est, ꝙ Christus volebat hoc negocium taceri, & aliquando publicari,& tunc taceri voluit,& ideo tres &c. quia ad postea publicandum sufficiebant tres,Matt.to. 4. 201.c.1. A. Et assumpsit potius Petrum,Iacobum, & Ioānem, quā alios propter multa. Nec expressit nomina istorum in promissione, cum dixit, ꝙ aliqui viderent eum venientem in regno suo,& hoc propter multa,ibidē. 202.c.2.B,Neque etiam numerum expressit eorum,qui hoc visuri erant,quia esset incōueniens, ibidem.c.3.F, & cū transfiguratus est Iesus,cęteri discipuli, præter tres, nesciuerunt mysterium, neque quòd se trāsfiguraverit, sed mansit hoc ignotum illis:nam si scirent, multa sequuta essent inconuenientia &c. ibidem. c.4.G. Nec alij discipuli quæsierunt a tribus post reditum,an facta esset transfiguratio, vt probatur ibidem. 203.c.1.A
Christus prius quam se transfiguraret corā tribus discipulis, dixit sunt quidam de hic stantibus qui non gustabunt mortem &c.propter multa, Matthę.tomo 4. 200.c.4.F
De transfiguratione loquebatur Christus dicens: Sūt de hic stantibus qui non gustabūt mortem, donec videant filium hominis venientem in regno suo, Matth.tomo 6. 261.c.1.B
Videre Christum transfiguratum fuit quædam prægustatio gloriæ æternæ,Matth tomo 4 117.c.4.H
De monte illo, in quo facta fuit trāsfiguratio, & quare in monte facta sit, Matth.tomo 4 203.c.2.A
Si Christus ad transfigurationem certum diem designasset,duo sequerentur inconuenientia, Matthæ. tomo 4 199.c.3.G
Transfigurari contingit dupliciter,scilicet vere,& falsę. falsę, vt Angelus malus in Angelum lucis,quia alium se vult ostendere,quam sit, sed Christus vere se transfigurauit, Matth.tomo 4 203.c.4.F
Si dixisset Christus breui se transfigurandum licet tēpus non definisset, multa sequeretur inconuenientia, Matth.tomo 4 199.c.4.F
Transfigurari est figuram mutare, & secūdum, quòd figura accipitur tripliter, ita transfigurari accipitur tripliciter,sed Christus secundo modo transfiguratus est,& non primo neque tertio, Matth.tomo 4. 204.c.1.B
In transfiguratione tripliciter ostendebatur Christi deitas,Matth.tomo 4 204.c.3.I
In transfiguratione discipuli duplex bonum sensērūt, Matth.tomo 4 200.c.3.F
Quamuis Christus sine transfiguratione per aliud miraculum posset ostendere, quòd habebat potestatem dandi gloriam vnicuique secūdum opera sua, voluit tamen hoc ostendere per trāsfigurationem propter duo &c. Matt.tomo 4 204.c.4.G
Christus semel tantum transfiguratus est, neque fuit transfiguratio, quando apparuit duobus discipulis euntibus in Emaus,vt probatur, Matth. tomo 4. 205.c.3.F
In transfiguratione non dedit Christus alicui discipulo vti dote claritatis,sicut dedit Petro vti,quòd ambularet super aquas,& hoc fecit ꝓpter multa,Matt. tomo 4 206.c.2.A
In transfiguratione ostendit Christus sufficienter gloriam corporis in dote claritatis nam hoc lętificauit animos discipulorum:ita, vt ibi cuperēt semper manere, Matth.tomo 4.206 c.3.K,Sed quare non ostēderit, omnes sed solum dotem claritatis, ibidem. 206 c.4.K
Christus in transfiguratione volens ostendere imaginem futuræ gloriæ, potius ostendit dotem claritatis,quam alias propter multa, Matt.to.4. 207.c.1. A Et Christus,vsus alijs dotibus, non dicitur transfiguratur,sicut cum vsus est claritate,cuius assignatur ratio,Matth. tomo 4 207.c.3.G
Claritas illa,quæ apparuit in transfig. fuit vera claritas sensū perceptibilis,in corpore Christi vere existens, ad ostensionē claritatis,q̄ promiserat in sanctis post resurrectionem, Matt.13. cū dicitur,tunc fulgebūt iusti sicut sol in regno pris mei,Matt.to.4.207.c.4.F
Transfigurationis claritas non fuit dos in Christo,neque refluxit naturaliter ex gloria animæ,fuit tñ claritas,vel claritas gloriæ:non tamen fuit claritas corporis glorioſi, vel glorificati, & ob hoc erat miraculum talem claritatem esse tunc in corpore Christi, non tamen eiusdem generis cum claritate, quæ est in corporibus beatorum,licet aliqualiter minus perfecta &c.Matth. tomo 4 209.c.1.A
In trāsfiguratione corpus Christi fuit tale,quale prius, & idem in substantia,etiam nihil mutatū est,quantum ad accidētia corporis &c.Solus enim splendor superadditus est, qui nō fuit prius in corpore eiusdē, sic

sic dicit Hieronymus,Matth.tomo 4. 209.c.3.G
In transfiguratione claritas fuit talis respectu claritatis corporum beatorum,qualis fuit visio essentię in Paulo respectu visionis beatorum &c. Matth. to.4. 209.c.4 F
Inter claritatem in transfiguratione Christi, & claritatem in facie Moysi, de qua Exod.34. assignantur differentiæ,Matth.tomo 4. 209.c.4.I
Quòd in trāsfiguratione apparuit in Christi facie lux magna,assignantur causæ.Primo ad ostendendum imaginem futurę glorię,secundo ad ostendendum gloriam corporis eius, quod tantummodo erat in facie,Matth. tomo 4 210.c.4.G
De transfiguratione loquens Mar.capit.9.solum dixit transfiguratus est coram ipsis, & vestimenta eius facta sunt splendida,Math.expressit transfigurationē illam di. Transfiguratus est ante eos, & resplenduit facies eius,sicut sol, explicans in particulari illā trāsfigurationem &c.Matth. tomo 4. 210.c.4.K
Claritas Christi in transfiguratione magis comparatur claritati solis,quam claritati ignis propter multa,Matt.tomo 4 211.c.1.B,Et quare potius soli quā luci alterius corporis cęlestis, Matt.to.4. 211.c.4.F
In transfiguratione dicitur, ꝙ vestimenta Christi facta sunt alba,sicut nix, propter multa, Matth. to. 4. 212.c.4.F
Fulgur vel candor vestimentorum Christi in transfiguratione eius potuit cōmunicari dupliciter, vno modo ex redundantia, vel influentia fulgoris corporis Christi in vestimenta.alio modo, quod fieret per miraculum dando candorē vestibus,& non per causationē corporis, & iste modus videtur verior, propter multa,Matth. tomo 4. 213.c.1.E
In transfiguratione Christi, quare apparuerunt vestimenta eius alba,sicut nix, assignantur causæ mysticæ,& literalis,Matth.tomo 4.213.c.2.D, Et cum colore niueo fuit quidā fulgur,vt ille color esset quasi radios quosdam emittens nitoris &c. Matt.to.4. 213.c.4.F, Et fuit vera albedo radiosa propter multitudinem lucis. Etiam illa non mansit post transfigurationem,& dicendum,ꝙ vestes Christi erant albæ,vel si non erant albæ ante trāsfigurationem,sed nigræ, vel alterius coloris, dicendum, ꝙ in transfiguratione perijt ille color miraculose, & datus fuit candor,vel albedo in vestibus, & iterum assumptus est præcedens color in specie &c. Matth. to.4. 214. c.1. F, Et sola vestis superior fulgebat colore niueo &c. Quare de alijs non oportebat &c.Mar.tomo 4. 214.c.4.F
In transfiguratione non fuit splendor in aliqua parte corporis Christi, præter quam in facie, ita quòd in partibus,quæ tangebantur, nullus erat candor, sed manebat status naturalis,Matt.tomo 4. 214.c.2.B
Quòd transfigurationi astarēt aliqui, s. tres Christi discipuli,necesse fuit propter duo.Primo ad ostensionem gloriæ beatorum,secundo ad testificandū &c. Matth.tomo 4. Elias vero, & Moyses apparuerunt cum Iesu,primo ad loquendum cum ipso, secundo ad honorem Christi transfigurati &c. tertio ad testificationem transfigurationis, & hoc, quātum ad personam Christi,qui transfigurabatur, nam Christus voluit ostendere,ꝙ ipse erat Deus, & dominus &c.Matth. tomo 4. 215.c.2.A
Circa transfigurationem Christi,duplex fuit testificatio.prima, vt sciretur, quòd facta fuit transfiguratio, & hoc fuit factum per tres discipulos, qui astiterunt.Secunda quantum ad personam Christi,qui transfigurabatur,vt scilicet sciretur, quòd ipse esset Deus,& dominus,& hæc fuit facta per Moysem, & Eliam,Matth.tomo 4. 215.c.2.C
In transfiguratione voluit Christus, quòd assisterent ei Moyses, & Elias potius quam alij multis de causis,Matt.to.4. 215.c.3.F
In transfiguratione vere fuerūt Elias,& Moyses,Mat. to.4.216.c.1.A. Et Elias venit ibi, ministerio Euangelico, a Paradyso terrestri, ibidem. Et Moyses nō fuit ibi totus,ita quòd surrexerit, sed anima eius in corpore phantastico &c. ibidem. Et ipsa anima Moysi sine portatore ad solam Dei voluntatem,venit illuc suis viribus &c.ibidē.216.c.4.G. Et cognouerunt discipuli illos esse Moysem,& Eliam, vel ex reuelatione, quia forte Christus reuelauit discipulis,quòd essent isti, vel ex colloquijs eorum in Christo,& forte Christus nominauerat illos nominibus suis, quia conditio alicuius locutionis id exigeret, vel quia vnus alterum nominaret, quia vnus alteri loqueretur, vel vnus de altero loqueretur Christo, ibidem.Et ipsi loquebantur forte multa,quę ostenderent Christi excellentiam: nam ideo venerunt, vt scilicet testificarentur de Christo coram discipulis,& præcipuum, quod loquebantur, fuit de Christi passione,vt dicitur Luc.9.s.excessum eius, quem completurus erat in Ierusalem, & breuiter locutio eorum fuit valde conueniens propter multa, Mat. tom.4.217.c.1.B. Et Petrus loquutus est potius quā alius discipulus di.Bonū est nobis hic esse, propter multa,ibidem.217.c.3.F. Et dixit, faciamus hic tria tabernacula,quod inconuenienter dixit,non respiciens,quid dixerit. Et ideo non est mirum,si multa inconuenientia sequantur &c. Matt.to.4 217.c.4.G
Circa transfigurationem assignatur ordo eorum,quæ acciderunt,Matth.to.4. 219.c.1.A
Ante Christi transfigurationem discipuli dormierūt, vt habetur Luc. 9. quæ dormitio contigit illis propter multa,Matth.to 4.219.c.2.B. Aliqui tamen dicunt,quòd non fuerit sopor, sed admiratio quædā, vel stupor,vt dicit Nicolaus,sed hoc improbatur ab Auctore, ibidem. 219.c.2.D,Et Christus noluit, ꝙ discipuli viderent Christum transfigurari, sed trāsfiguratum,propter multa,ibidem.c.3.H, Et discipuli neque viderunt Moysem,& Eliam venientes, neque recedentes,propter multa,ibidem.c.4. F, Et illud Mat.17.bonum est nos hic esse &c. dixit Petrus post receſſum Moysi,& Eliæ, ibidem.220 c.1.A, Et Christus non respondit ad illud Petri faciamus hic tria tabernacula &c.propter multa,Matth. tomo 4 220 c.2.B
In transfiguratione Petrus errauit in multis, Matth. tomo 4 220.c.2.E
Nubes, quæ apparuit in transfiguratione, fuit supernaturaliter facta,vt probatur ex multis, Matth. tomo 4.220.col.4.F. Et creditur fuisse figuræ rotundæ, & non figuræ columnaris, vt fuit nubes dirigens Iudæos in deserto: Exodi decimoquarto, ibidem. col. 4. K. Et apparuit nubes in transfiguratione, propter multa, ibidem. Et illa nubes fuit lucida, quia omnia, quæ illic ostendebantur, erant figura gloriæ beatorum, Matthæ. tomo 4. 221.c.2.C
Vox illa, quæ audita est in transfiguratione, formata est ab Angelo loquente in nomine Dei: quasi ipse Pater loqueretur,Matth.tomo 4.223.c.1.B. Neque debuit Angelus formando illam vocē loqui, quasi nuncius Dei Patris, dicens: Hæc dicit Deus Pater, quòd iste est filius eius &c. Et hoc propter multa, ibidem. Et illa vox fuit conueniens testimonium, vt probatur,Matth.tomo 4. 223.c.3.F
Testimonium Moysi, & Eliæ, & testimonium patris in transfiguratione inter sese conueniunt, nec alterum eorum superfluit,Matth.tom.4.223.c.4. F

Universidad de Deusto Biblioteca

Et erant valde conuenientia testimonia,ibidē 224. c.1.B,Et fuit conueniens, quòd per illam vocem discipuli haberent testimonium, quòd Christus esset filius Dei,vltra testimonium Petri, propter multa ibidem. Et licet ista vox hic est filius meus dilectus audita fuerit in baptismo Christi, conueniens fuit, vt iterū repeteretur in transfig.& hoc propter multa, ibidem. c.3. G. Et illa vox audita est in baptis. & in trāsfig.& nunquam alias,propter multa,ibid.c.4. H. Et dixit:Hic est filius meus dilectus: ppter multa,ibidem.225.c.2.E.Et dixit:Ipsum audite,propter multa, ibid.c.3. K, Et dixit hoc potius in transfiguratione quam in baptis propter multa. c.4 G

Quòd per illam nubem lucidā in transfiguratione designetur, Spiritus sanctus non est satis tutum dicere, cum scriptura non dicat Spiritum sanctum designari per illam nubem, sed potius videtur dicendum, ꝙ non fuit intentio Dei ostendere hic Trinitatis effigiem, sed solum notificare Christum esse filium Dei,& ad hoc sufficiebat de patre, & filio dici,Matth.tomo 4 225.c.2.B

Vox in transfiguratione Christi, in quo differebat a voce in datione legis, Matth.to.4.227.c.1. E, Et audita voce illa in transfiguratione, discipuli cecideruntin faciem,propter multa,Matt.to.4. 226.c.3. F Sed in baptismo audientes similem vocem nō cecidērūt,quia ista vox fuit terribilior,quam illa, quæ audita est in baptismo,Matth.to.4. 227.c.2.A

Illa vox quæ audita est in transfiguratione terribilior fuit,quam illa, quæ audita est in datione legis Exo. 20.Matt.tomo 4 227.c.2.A

In transfiguratione nubes illa lucida non attulit timorem,& potest dici, ꝙ aliquomodo adiuuabat ad terrorem,Matt.to.4 227.c.3. H, Nec lux nubis fuit intolerabilis oculis humanis, nec oportebat, ꝙ esset intolerabilis,propter multa,ibidem. c.4.F

In transfiguratione Christus tetigit discipulos ad leuandum eos propter multa, Matth.to.4 228.c.1.A Et tangens dixit illis,surgite nolite timere, propter multa,ibidem. c.1.E

Omnia, quæ fuerunt in transfiguratione, fuerunt ad ostendendum magnitudinem Christi, Matth.to.4. 228.c.1.C

Transfigurationis visionem iussit Iesus taceri vsque ad resurrectionem suam, propter multa. Et postea post resurrectionem prædicari &c. Matth.tomo 4. 228.c.4.F

Satanas qūo se transfiguret &c. Matth.to.4. 203.c.4.F

Tranfuga, Dicitur proprie qui de vno exercitu transfugit ad alium &c. 1. Paral. 137.c.3.F

Tranſire. Verba Christi dicūtur simpliciter nō transire, sed nō sic verba legis, & prophetarum,Matt.to.6. 310.c.4.F

Quòd transeuntes ad numerum soluerent tātum dimidium sicli, & votum redimentes, plus multa sunt in causa,quæ referuntur,Leui. 330.c.4.k

Multi ex transeuntibus ad numerum soluebant pluries dimidium siclum, s. toties, quoties numerabatur populus ad bellum, vel ad alia huiusmodi,vt patet Exo.30.Leui.331.c.1.E,Et quòd primogeniti plus soluerent: quam qui erant transeuntes ad numerum,multæ assignantur causæ,ibid. 331.c.2.A

Verba transire quomodo debeat intelligi, vide in dictione,Verbum.

Tranſitus, Quem significat Phase, tripliciter accipitur, vno modo, quia transiuit dominus nocte illa per terram Aegypti: secundo modo pro interpositione aliqua &c. tertio modo, quia tunc Hebræi, qui tenebantur captiui transierunt ab Aegypto ipsa nocte &c.Mat.to.7. 282.c.3.I

Tranſmigra Iudæorum.

Tres fuerunt transmigrationes Iudæorum prima fuit per Theglatphalasar regē Assyriorum, qui transtulit in Assyrios habitatores Galileę:& terrā Nephtali:& terram Galaad, in qua habitabant duę tribus, & dimidia 4.lib.Reg.15. Secunda fuit facta per Salmanasar regem Assyriorum, qui transtulit decem tribus Israel &c. Tertia facta fuit per Nabuchodonosor regem Chaldęorum, & ista fuit duplex;nam primo transmigrauit rex Ioachin in Babylonem,& cum eo decem millia virorum 4 Reg.24. Et alia in qua transmigrauit totus Iuda, & Beniamin 4. Reg. 15.1.Paralip. 83.c.2.C

Totalis transmigratio Iudęorum in Babylonē fuit anno 11.Sedeciæ, & ibi cessauit regnum Dauid secūdum lineam rectam,ꝙ omnes reges, qui ante hoc fuerunt post Dauid in regno Iuda, fuerunt de successione recta Dauid. Postea vero nullus de hac stirpe imposuit sibi diadema regium, & post reditum de Babylone nemo ex eis fuit rex, neque de alia tribu,sed solum pauci ex sacerdotibus,Matth.tomo 1 144.c.1.E

In transmigratione Babylonis omnes de tribu Iuda, & Beniamin translati sunt propter pauperes agricolas,& vinitores,quos Nabuzardan princeps militiæ regis Nabuchodonosor dimisit ad colendū terram,& habitandum in ea, vt solueret tributa Chaldæis,& præposuit eis quendam principem nomine Godoliam,virum bonum,quē quidem Iudei maligne occiderunt, propter quod timore Nabuchodonosor, fugerunt in Aegyptum, & Ieremias iuit cum eis,ne solus remaneret, Ierem.43. & hoc, vno fere anno,post transmigrationem, & tunc mansit tota terra Iudęæ sine habitatore 70. annis, Matth. tomo 1 144.c.2.B

Triplex fuit transmigratio Iudæorum in Babylonem; vna cum Ioachin rege Iuda; secūda cum Sedechia 11. annis post: tertia,quinque annis post secundam ex Aegypto,Matt.tomo 1 144.c.3.F

A die transmigrationis 10. tribuum in Assyrios vsq; ad transmigrationem Iudæorum in Babylonē,quæ facta est anno 11.Sedecię fuerunt anni 130.& menses sex,& dies decem, vt ait Iosephus 2. antiquitatū Matth.tomo 1 144.c.3.G

Post transmigrationem Babylonis Zorobabel filius Salathiel fuit princeps Iudæorum non tamen rex, sed post ipsum nullus filius eius successit in principatu eius, neque viri de tribu Iuda habuerunt principatum, sed summi sacerdotes post hoc fuerunt principes vsque ad Christi natiuitatem, qui a principio sui status cōtenti fuerunt honore suo, vsq; ad Ioannem Hircanū filium Simonis Machabęi, quia ex ipso tpe summi sacerdotes incęperūt sibi imponere diadema regiū,& vocari reges, & durauit hoc vsque ad Aristobolum,& Hircanū fratres, propter quorum contentiones, cōtigit regnum transire ad Herodem alienigenam,Matt.to.1. 145.c.2.C

Ab anno primo transmigrationis Iudęorū in Babylonē vsq; ad annū vltimū Octauiani, q fuit annus 16. Christi,fuerūt anni 617.vel quasi, vt constat ex breuibus collectionibus annotationum tpum,quę Auctor fecit,vt legentibus occurrere posset de oībus q eisdem tporibus facta sunt qd multum confert ad plurimorum dubiorum,enucleationē,& habet hęc collectio,Mat.to.1. 124.c.1. C, vsq; ad 157.c.3.G

Tranſumptio. Oportet vti transumptione, quādo intercidit sermo de rebus excelsis &c.Gen. 173.c.2.A

Transum

Transumptio diuersimode fieri solet, in Paradoxa, 39.col 4.K

Transumptio est duplex, quædam imperfecta, vel secundum partem, quædam vero perfecta vel absoluta,Paradoxa 39.c.4.F

Tremere. Inter tremere & timere quid interest,Iosue tomo 1 21.c.1.D

Threni. Threnorum librum quidam computant inter hagiographa, Ios.to.1. 1.B

Tribulatio. Per tribulationes & crucem peruenitur ad regnum cœlorum, Matth.tomo 4 204.c.2.E

Tribulationes quandoque Deus immittit, vt quantū quisque valeat experiatur,Exo.to.1 193.c.2.C

Tribulatio dupliciter mouebat ad cadendum a fide, Matth.tomo 6 266.c.3.H

De tribulationibus,quæ specialiter pertinebant ad discipulos Christi,Matt.to.6. 273.c.3.G

A tribulationibus Deus liberat quadrupliciter, Matt. tomo 3 77.c.3.I

Quisquis est in tribulatione & angustia, orare debet, vt liberetur ab ea,Matt.tomo 4 105.c.4.F

Tribulationes non sunt timendæ in hoc mundo, primo quia facile tolerantur,& consolationem habēt admixtam,& quia breues sunt, & quasi momentaneæ,& quia per eas peruenitur ad felicitatem, Mat. tomo 3 77.c.4.k

Tribunal. Ad iudicem pertinet, & cathedra ad docentem,Matt.to.6.168.c.4.K

Quomodo stabimus ante tribunal Christi,Matth.tomo 7 98.c.1.E

Tribulus. De quo Matth.7.cum dicitur: Aut de tribulis ficus &c.genus cardi est, Matth.tomo 3 128.c.1.C

Tribunus. Tribuni dicuntur qui habēt sub se mille viros,Exo.to.1.148.c.4.k 1.Reg.tomo 1 92.c.1.E

Tribus. Quid per tribus terrę,de quibus Matth. 24 significetur,Matth.to.6. 304 c.1.A

Tribū Leui,quæ minima erat inter omnes,accepit dominus sibi in ministeriū sacrificiorum loco primogenitorum totius Israel,Gen. 71.c.3.H

Tribus aliqua vna cognatio est,& est minor quam populus,Gen. 307.c.1.B

Tribus Iuda fuit prima, quæ primo ausa est ītrare mare rubrum,cæteris tribubus formidantibus, Genes. 404.c.3. K,Num.tomo 1 82.c.2.A

Sub qualibet tribu erant multæ familiæ,Exod. tomo 1 38.c.1.D

Quod tribus regalis, & sacerdotalis matrimonio iungerentur,aliqui sumunt argumentum ex illo, Exo. 6.ꝙ Aaron accepit vxorem, nomine Elisabeth, filiam Aminadab sororem Naason.Sed non bene sumitur fulcimentum ex hoc loco, quia Aaron accepit istam in vxorem, prius quam sacerdotium esset in tribu Leui &c.Exod.tomo 1 38.c.4.I

Tribus Iuda fuit prima, quæ ingressa est mare rubrum alijs tribubus non audentibus intrare. Et ideo promeruit potestatem regiam, vt dicunt aliqui Iudæi, & Nicolaus. Sed quòd hoc sit falsum quantum ad secundum, s. quòd propter hoc promeruit potestatem regiam probatur,Exo.tomo 1 113.c.3.G

De singulis tribubus erant viri deputati ad assignandum loca pro qualibet tribu in situ castrorum,& situs castrorum pro qualibet tribu,determinatus erat a Deo &c.Exod.tomo 1 153.c.4.F

Quatuor tribus habebant vexilla, s. Iudas, Ruben, Ephraim,& Dan.Reliquę vero erant sub vexillis istarum,Nu.2.& 10 Exo.tomo 2 6.c.1.A

Tribus Leui,quia separata fuit in sortem Domini,nō accepit sortem inter fratres suos,Num.18. & Deut. 18.& isti Leuitæ non intelligebantur appellatione filiorum Israel,vt patet Exo.29.cum dicitur:iure perpetuo à filijs Israel,ideſt,a laicis Israelitis,a quibus sacerdotes iura accipiebant.Et Num.1. cùm dicitur: Tolle summam vniuersæ congregationis filiorum Israel.Nam ibi solum computabantur illi, qui erāt in duodecim tribubus, cum quibus Leuitæ nō sunt numerati &c.Exod.tomo 2.100.c.4.F,Sed Exo.30. cum dicitur: Filijs quoque Israel &c. Comprehenduntur etiam Leuitæ,ibidem.

Tribus Iuda,& Leui commiscebantur cōiugio, & nō ideo quia istæ duæ tribus essent principales, vna regalis,& alia sacerdotalis,vt quidam dicūt. Nam ante quam Deus præciperet, vt quilibet vir acciperet vxorem de tribu sua,Nume.36. omnes tribus commiscebantur.Sed post ordinatum sacerdotium,istę tribus,s.Leui,& Iuda manserunt aliquo modo vnitę,quia aliquando sacerdotes magni accipiebant vxores de linea regali,vt patet de Ioiada, qui accepit Iosaban filiam regis Ioran,vt patet 4. Reg.11. Exod. tomo 2 104.c.3.F

Tribus dicitur quædam congregatio multorum habēs tium se inter sese secundum quādam attinentiam cognationis,& descensum ab eodem stipite, Exod. tomo 2 6.c.3.I

Vna tribus erat Manasse,& Ephraim, prius quam dominus suscepisset Leuitas in ministerium suum. Nam postea diuisæ sunt ab inuicem, Exod.tomo 2 6.col.3. I

Tribus aliquando denominatur a personis, & aliquādo a sortibus hæreditatum, Exo.tomo 2 6.c.3 I

Tribus diuiditur per familias, s. quinque, sex, aut pauciores.& quælibet familia per domos,quę sunt congregationes minores,quam familiæ &c.Nume.tomo 1. 4.c.4.G, Iosue to.2.51.c.3.k, Iudic.54.c.4. K

In qualibet tribu erant tres modi principum,Quidam erant principes tribus.Et isti erant primogeniti, venientes directe per lineam primogenitorum. Alij erant principes familiarum,s.qui descendebant per lineam primogenitorum a capitibus primis familiarum. Alij erant principes domorum,& ij erāt capita congregationum spiritualium in qualibet tribu,quæ dicebatur domus &c. Nu.to.1 6.c.3.F

Tribus possunt multipliciter ordinari in nominatione sua,Nu.to.1. 7.c.2.C

In tribu Manasse erant quatuor familiæ, quarum nomina ponuntur, Numeri 26. &c. Numeri tomo 1 25. col.3. G

Vt tribus duodecim manerent in filijs Israel,separauit dominus Leuitas,vt nō diceretur vna tribus, & per consequens essent tredecim tribus &c. Sed hæc ratio improbatur,Num.tomo 1.109.c.4.G,Sed dicendum, quòd tribus Leui fuit separata, vt commutaretur pro omnibus primogenitis Israel,ibidem

Tribus dupliciter accipitur.Vno modo,vt denominatur a persona descendente immediate a Iacob, & hoc modo Leui erat vna tribus, & scriptura interdum sic accipit,Alio modo accipitur pro collectione denominata ab aliqua persona descendente a Iacob immediate, & quòd competat ei determinata hæreditas &c.Num.tomo 1 176.c.2.C

Duodecim tribus dicebantur filij Israel per excellentiam,& non Leuitæ, tum quia plures erant pertinētes ad eundem statum. Leuitæ autem erant separati in ministerium Dei,Num.to.1 256 c.2.A

De tribu Leuitica,quæ in duas partes diuidebatur. Et quid illi deberetur a populo Israel,Matthę. tomo 6 206.col.4. K

Quando inter tribus Israel Leuitæ computantur pro

Universidad de Deusto Biblioteca

vna tribu,non fit mentio de Ephraim, & Manasse, sed de Ioseph patre eorum, vt patet in descriptione tribuum in lapidibus rationalis, & in duobus onichinis superhumeralis Exo.28.& Deute.27. cum ponuntur tribus ad benedicendum, & maledicendum,& Apoca.7. Aliquando vero,quando Leuitæ non nominantur pro tribu,ponuntur Ephraim, & Manasses,& subricetur Ioseph, vt Nu.1. & 26.Nu. tomo 2. 85.c.1.D

Quare tribus Leuitica assumpta fuerit ad ministerium Dei, Mat.tomo 6. 206.c.3.K

Non omnes viri bellatores duarum tribuum cum dimidia,quæ possederunt terras duorum regũ Amorrhęorum, descenderunt cum alijs tribubus ad debellandum terram Chanaan, quæ erat trans Iordanem.Sed solum 40.millia.Et reliqui manserunt ad custodiam vxorum,& paruulorum &c. Numeri tomo 2 172.c.2.D

Per duas tribus cum dimidia,quæ possederunt duo regna Amorrhæorum, significantur tres status ecclesiæ,Nu.tomo 2 176.c.1.B

Cum nomina duodecim tribuum ponuntur ad aliquod spirituale, semper ponitur Ioseph, tanquam vna tribus,& Leui,tanquã alia &c.Nu.to.2.203.c.1.C

Tribus aliquando capitur pro familia aliquando ecõtra,Num.tomo 2 204.c.3.K

Duodecim tribus nominantur a duodecim sortibus. Et sic excluditur Leui ab hoc nomine, Deuterono. 32 c.3.k

Tribus dimidia Manasse habuit terram Galaad, ante Iordanem,in possessionem, quia Moyses concessit illam illi dimidiæ tribui petenti &c. Iosue tomo 1. 27.c.4.F. Et diuisa est medietas huius tribus per familias,& non per numerum virorum, ibidem.

De duabus tribubus & dimidia transierunt Iordanem solum quadraginta millia virorum Iosue 4. Reliqui autem manserunt in terra duorum regum Amorrhęorum ad defendẽdũ illam ab hostibus, Ios. to.1 29.c.2.A.Et fœminæ manentes in terra duorũ regũ Amorrhęorũ poterant pasci, & sustentari per agriculturam horum ibidẽ remanentiũ cum eis, & puerorum intrantium 20.annum, & etiam ipsarũmet &c. ibidem. Sed quomodo isti 40.millia, qui transierunt Iordanem ex duabus tribubus, & dimidia,miscerentur suis vxoribus ad tempus absq; hoc q̃ ipsi reuerterẽtur in terram suã,Ios.to.1. 30.c.1.E

Quando tribus Ephraim, & Manasses computabantur pro vna tribu,f Ioseph,& quando non, Iosue tomo 1 69.c.2.B

Quando nominantur duodecim tribus Israel,non debent comprehendi Leuitæ, quia tribus dicit cognationem distinctam per sortem hæreditatis susceptam.Bene tamen, quando dicuntur duodecim filij Israel, Iosue to.1 70. c.4.K. Nec tamen ista differentia obseruatur semper in sacra Scriptura,vt probatur,Iosue tomo 1 71.c.1.A

De tribu Ruben, Gad, & media tribu Manasses non iuerũt ad bella, nisi 40. millia virorum, cum plures essent omnes,quam centum viginti millia, quia cęteri Israelitæ viderunt satis esse,vt transirent 40. millia,& cæteri manerent ad defensionem terræ, & ad agriculturam,Iosue tomo 1 74.c.4.I

Tribus Manasse vnde est, q̃ fuerit diuisa in duas partes,vnam manentem citra Iordanem, & alteram vltra,Iosue tomo 2 76.c.2.C

Tribus Ioseph,non ideo diuisa est in duas partes, quia tribus Leui caruit sorte, vt compleretur numerus duodenarius, sed quia Iacob distinxit duo capita in filijs Ioseph,non accipiens ipsum Ioseph, tanquam aliquod caput, & assignauit illis duas Sortes, sicut duobus filijs suis Ruben,& Simeon, Genes 48. &c. Iosue tomo 2 80.c.1.D

Diuisionẽ tribus Ioseph in duas,f in Ephraim,& Manassem,factam a Iacob, Deus approbauit, Iosue tomo 2 80.c.4.H

Tribum Iuda accepisse duplicem terram quandam, quæ ei prouenerat per sortem, & alteram ex cõcessione,eo quòd esset tribus bellicosa,dicũt quidam, similiter,& Nicolaus. Sed ꝓbatur hoc esse falsum, Iosue tomo 2 127.c.1.A

Licet vnius tribus mulieres regulariter non contraherent cum viris alterius, tamen aliquando factum legimus,Iudic. 98.c.4.G

Nulla tribus magis peccauit per idolatriam, quam tribus Simeon,Iud. 175.c.4.F

In sola tribu Iuda fuerunt assignatæ vrbes pro sacerdotibus &c.Iudic. 176.c.1.A

Quod aliquando tribus permiscerentur, hoc erat ex dispensatione, excepta tribu Leui, quæ absque dispensatione poterat. Exemplum primi de Dauid cum Michol filia Saulis &c. Iud. 189.c.2.D

Tribus Iuda fuit excellentior cæteris tribubus in multis,1.Reg.to.2. 53.c.1.C

Decem tribus translatæ in Assyrios non seruiebãt,sed data est eis terra quam colerent pro se, 4. Regum. 230.c.4.F

In duabus tribubus poterat aliquis succedere in hæreditates: Vno modo per successionem paternam: Alio modo per successionem maternam, interueniente adoptione ante legem datã, vt patet de Iair filio Segub, quem adoptauit Machir filius Manasse,& auus eius maternus ante datam legem de successoribus, Num.27.1.Paralip. 47.c.2.C

In enarrando tribuum progenies in 1. Paralip. Esdras sequitur ordinem cõtinuitatis habitationis tribuũ, &c.1.Paralip. 80.c.4.F

Tribus, familia, & domus erãt subordinata. Similiter & principes earum, 1.Paralip. 81.c.3.K

In tribubus potest esse triplex ordo: vnus secundum natiuitatem filiorum Iacob: alius f̃m dignitatẽ: & tertius f̃m cohabitationẽ, vel sortẽ, 1.Paral. 86.c.3.G

In tribu Leui fuerunt 4. familiæ 3. denominatæ a tribus filijs eius, f.Caath,Gerson,& Merari. Et familia Caath diuiditur in duas, f.in familiam sacerdotũ, i. Aaronitarum,& in familiam Caathitarum, qui tenuerũt nomẽ familiæ a patre suo, 1.Paral. 86.c.4.G

De tribu Dan, & Zabulon, Esdras quare non fecerit mentionem, 1.Paralip. 97.c.2.C

Viri vnius tribus frequenter habitabant in sorte alterius tribus, 1.Paralip. 104.c.4.H

Quare tribus Manasse aliq̃ distinguat̃ ꝯ tribũ Ioseph, vt patet Apoc.7.1.Paralip. 166.c.2.B

Tribus Iuda numerabatur per se,q̃ totus populus numerabat̃,& hoc ꝓp duo. Primo,ꝓp multitudinẽ. Secundo ꝓp dignitatem &c.1.Paralip. 237.c.4.F

De tribuum principibus,& eorum præeminentijs, 2. Paralip. 264.c.1.D

Tribus,familia, & domus sunt nomina congregationum. Differunt tamen inter se,2.Paralip.63.c.4.F & 237.c.2.A

Tribus Iuda fuit excellentior cæteris in multis, 2. Paralipom. 146.c.4.F

Tribus Leui erit digna maiore damnatione in die iudicij,quam cæteræ tribus &c.Matt.to 5. 164.c.4.H

Cum tribus Israel sint tredecim,quare duodecim nominentur,Matth.to.5. 165.c.1.A

Inter duodecim tribubus semp nominatur Leui in veteri testamento quoties materia, de qua agitur,spiritualis est.Quando vero corporalis,vel temporalis, non nominatur, Matth.to.5. 165.c.1.B

Super duodecim tribus habuerunt principes præpositos Dauid,& Salomon.1. Paralipom.27.& 3.Reg. 4.Matth.tomo 5 192.c.4.G

De tribu Simeon, vide in dictione Simeon.

Tributum, Soluere alienis incircũcisis malum esse credebant Iudęi,Matt. tomo 4 277.c.2.A

Si esset aliquis dominus alicuius terræ, qui de facto non posset compellere subditos ad reddendum sibi tributa,& debita obsequia,& munera, ipsi tenẽtur sponte præbere illa 4.Reg. 94.c.1.C

Tributum nomẽ generale est pro omni, quod tribuitur. Et tunc omnia cuiuscunque generis dominis impensa ex debito,vel necessitate quacunque, vocatur tributum a tribuendo: nec sic census differt a tributo. Alio modo capitur specialiter pro quodã genere seruitii, quod collectum dici potest, quando dominus imponit, siue ordinarie, siue ad tempus super subditos certam pecuniam soluendam, quæ inter eos distribuitur, & contribuunt omnes ad congregandam summam illam, & tunc distinguitur a multis alijs generibus seruitiorum, vel munerum &c.Matt. tomo 4 273.c.3.I

Tributa trium prouinciarum consumpsit Caius Cæsar in vna cœna, vt refert Seneca, Gen. 32.c.2.D

Tributum tenetur quis præstare alicui ex tribus causis,Matth.tomo 6 25.c.4.K

Tributarius. Pompeius fecit Iudæos tributarios Romanis, & profanauit templum, Matth. tomo 6 21.c.4.K

Triclinium. Dicitur, quasi triplex accubitus 1.Reg. to.1. 164.c.4.F

Triclinium dicitur domus,in qua sunt tres ordines lectorum, vel mensarum 4.Reg. 118.c.1.B

Triclinia vocabantur loca,in quibus comedebant, & se acclinabant, iacebant &c. Matth. to.6. 2.c.1.D

Tridens. Tridentes sunt instrumenta habentia tres dentes ferreos,vel vncinos ad accipiendum carnes de olla,Num.to.1. 45.c.4.F

Triduum mortis Christi.

In triduo mortis Christi fuit visio Dei apud inferos, Matth.tomo 7 261.c.3.K

Trieris, genus est nauis cuiusdam magnæ,à tribus ordinibus denominata, Num.to.2. 62,colum.1.A

Trinitas. Trinitatis imago nullo modo debet depingi in Ecclesijs, Exo.tom.1.194. colum.3.F,Deut. 20.c.4.F

Personarum trinitatem voluerunt demonstrare Iudæi quidam conuersi ad fidem nostrã, ex illo Exo. 34.Dominator domine Deus, prout habet in Heb. f. Adonai Adonai hel. Sed hoc improbatur ab auctore,Exo.to.no 2 166.c.2.E

Tota Trinitas conceptionem Christi operata est, & vnica operatione. Matth.to.1. 95.c.3.H

Trinitas personarum ostensa est in baptismo Christi propter multa, Matt.to.1. 213.c.4.G

Nihil est,per quo possimus probare Trinitatem in deitate: nisi credamus scripturæ asserenti hoc, Matth. tomo 1 214.c.1.C

Tota Trinitas est pater noster, & non specialiter vna persona,Matt.tomo 4 229.c.4.F

De beata Trinitate dupliciter tractatur à sacris doctoribus, primo ex sacræ scripturæ auctoribus, secundo per exempla, & similitudines naturales. Sic facit Magister 21.Senten.Nam dist.1.procedit primo mõdo,& distinctione 3.secundo &c. De Beata Trinita. 1.B

In libello de beata Trinitate auctor intendit determinare, & examinare hanc quæstionem, s. vtrum in diuinis Trinitatem esse, sit aliquãdo necessario cõuincibile, vel per sonatum pluralitatem. ibid. 1.B

Circa Trinitatem personarãm auctor ponit tres conclusiones. Prima conclusio est, q̃ licet auctoritatibus veteris testamenti sit persuasibilis pluralitas psonarum, non est tamen necessario conuincibilis, quę probatur in de beata Trinitate a s. 1.B vsq; ad 5.c.3.G Secunda conclusio est, q̃ licet ex scripturis veteris testamenti probari possit personarum diuinarum pluralitas: non tamen Trinitas distincte, vt probatur ibidem, a s.5.c.3. G vsque ad 8.c.2.B. Tertia conclusio, q̃ in nouo testamẽto manifeste probatur trinitas personarum, ita vt suscepta lege Euãgelica, impossibile sit, q̃ aliquis neget trinitatem personarũ, vt probatur De Beata Trinitate. 8.c.2.E

Trinitas, vel pluralitas personarum non probatur ex illa auctorita. Gen.1. Faciamus hominem ad imaginem, & similitudinem nostram. De Beata Trinitate. 2.c.2.B

Trinitas personarum non probatur ex illo Gen.1. In principio creauit Deus cœlum,& terram. Propterea q̃ in Hebræo dicitur Elohim, quod est pluralis numeri,& creauit in singulari: quia illud euenit ex barbarie idiomatis Hebræi. De Beata Trinitate. 2.colum.4.G

Trinitatem personarum multi conantur probare ex multis auctoritatibus, quæ referũtur De Beata Trinitate.5.c.3.H.Sed auctoris sentẽtia est, q̃ licet prædictæ auctoritates aliqualiter persuadeant Trinitatem personarum, non tamen omnino probant, vt probatur ibidem. 6.c.1.A

Trinitatem, vel distinctionem personarum non probat illud Psal.32. Verbo Domini cœli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum. Immo non intelligitur hoc de Trinitate personarum, vt probatur De beata Trinitate. 6.c.1.A

Trinitas personarum non probatur ex Psal. 66. Benedicat nos Deus, Deus noster benedicat nos &c. De Beata Trin.6.c.1.C, Nec ex illo Isa.6. Sanctus, sanctus, sanctus domine Deus &c. ibidem c.1. E, Nec ex illo Isa. 53. Generationẽ eius quis enarrabit, ibidem.c.2. B, Nec ex illo prouerb.8. Dominus possidebit me ab initio viarum suarum, a principio, & ab æterno ordinata sum,ibidem c.3.K, Nec ex illo, Eccle. 24. Ego sapientia ex ore altissimi prodij primogenita, ante omnem creaturam, ibidem c 4.G, Nec ex illo Gen. 1. Spiritus Domini ferebatur super aquas,ibid.c.4.K,Nec ex illo Psal.138. Quo ibo à spiritu tuo &c.ibidem 7.c.2. E, Nec ex illo sapientiæ 1.Spiritus sanctus disciplinę effugiet fictum, ibidem.c.3.F, Nec ex illo Psal. 44. Propterea vnxit te Deus, Deus tuus oleo lætitiæ præ consortibus tuis, ibidem.c.3.I, Nec ex illo Psal. 109. Dixit dominus domino meo sede a dextris meis,ibidẽ. c.3.K, Nec ex illo Isa. 47. s. Non a principio in abscondito locutus sum ex tpe,ante q̃ fieret, ibi eram, & nũc dñs misit me, & spiritus eius,ibi c.4.k. Nec ex illo eccl. 4.Funiculus triplex difficile rumpitur, ibid. 8.c.1.D

Arguere de Trinitate contra Iudæos perfidos periculosum est,De Beata Trin. 8.c.2.E

Christianos, qui nituntur probare Trinitatem personarum ex auctoritatibus veteris testamenti irridet Aben Ezra Hebræus in expositione sua, Gen. quia procedunt ex ignorantia sermonis Hebraici, De Beata Trin. 8.c.3.F

De Trinitate diuinarum personarum nihil clarius debuit dici in veteri testamẽto, & potissime in lib. Moysi &c.De Beata Trin. 8.c.3.K

Trinitatis opera ad extra indiuisa sunt.Parad 34.c.1.D

Universidad de Deusto Biblioteca

Triptolemus. Seruus reginæ Cereris &c. fuit anno ab orbe condito fere bis mi esimo trecentesimo,Gen. 356 c.3.G
Tristega. Dicitur domus quasi trium tectorum &c.Genes. 38. c.4. F
Tristari, Lætari, & similia dicuntur de Deo p Metaphoram, & transumptionem &c.Paral. 132.c.1.D
Amicus de morte amici dupliciter tristatur, Matthæ. tomo 7 275.c.4. F
Damnati tristantur de malis factis &c.Matth. tomo 7 217.colum.2.B
Sustinens malum dupliciter tristatur de illo, Matthę. tomo 7 275.c.2.G
Triste. Libentius dicit de se homo fęlicia, quã tristia, Matth.to.5. 187.c.4.K
Triste nemo diu tolerat, 1. Reg.to.2. 221.c.1.B
Tristitia. Antiqui volentes tristitiam ostẽdere,ieiunabant, Matt.to.6. 4.c.1.A
Notitia præteritorum,quæ nota fuerit, potest esse causa tristitiæ ex duobus, Matth.to.7. 217.c.2.A
Qualem habeant tristitiam existentes in purgatorio, & qualem,qui sunt in inferno,Mat.to.7. 210.c.2.D
Tristitia Christi vsque ad mortem quales fuerit, Paradoxa. 38.c.2.C
Tristitia quid sit,Parad. V.cap.209.
Triticum. Ad serendum triticum inspiciendum est, ꝙ sol sit in scorpione,aut in principio sagittarij &c. Exo. to.1. 77.c.4.K
Triticum significat sanam doctrinam,quam solam fideles recipiunt, Matth.to.6. 328.c.2.E
Triumphus. Dicitur quasi trium sonus 1.Reg. tomo 2 181.c.2.C
Triumphus est cęremonia magni honoris,quam impẽdit communitas duci victori, quãdo recipitur in vrbem &c.Matth. tomo 6 29.c.1.D
Troas. Regio describitur 1. Paralipomenon, 18.col.2.E
Troia. Ante ædificationem Alexandriæ annis octingentis octuaginta vno, destructa fuit,vt refert Solinus in Polyhist.Gen. 5.c.3.H
Fimbria dux Marianus Troiam deleuit, igne supposito, crudelius, quam Græci multo ante deleuissent, vt refert Augustinus lib.3. de ciuitate, cap. 8. quod cõtigit septuaginta annis ante Christi natiuitatem, Genes. 5.c.3.I
Troglodyta. Troglodytæ, de quibus 2. Paral. 11. sunt multum Meridiani, & homines monstruosi. Nam ora habent concreta, vt propter paruitatem foraminis non possint cibũ attrahere: nisi calamo imposito ori, ita, vt sic cibũ liquidum magis bibant, quam comedant, & istis parua vox est ita,vt potius ganire, sicut mures, quã loqui videantur 2.Paralip. 160.c.3.F
Trogus Pompeius. Maximus chronographorum quadraginta libros historicos fecit,& de Ioseph scripsit, Genes. 365.c.2.A
Tropicus. Tropici cancri latitudo ab ęquinoctiali est triginta trium graduum, & paucorum minutorum,Exo.to.2. 47.c.2.E
Tropici dicuntur circuli conuersionum &c. Defen. 46.c.3.F
Tropologia. Tropologiam captionis vrbis Iericho,Iosue tomo 1 121.c.1.E
Tropologia idem est, quòd sermo conuersus ad mores hominum:& fit,quando per res significatas per scripturam, volumus adhuc significare aliquod, quod pertinet ad mores dirigendos, Matthæ. tomo 4 50 c.4.G
Trulla. De qua amos 7. est instrumentum ædificatorum ferreum amplum,& planum ad complanandum lutum,vel calcem,& idiomate Hispano,dicitur paleta,vel plana,Gen. 23.c.1.E
Truncus. Est locus digestionis in arboribus, Exo.tomo 1 282.c.4.G
Tuba. Tubæ clangor duplex erat apud Hebræos. Vnus ad vocandos principes populi: alius, quo vocabatur multitudo populi. Primus erat simplex.Secundus vero concisus,& prolixus &c.Num. tomo 1 109.c.2.E
Tuba clangebatur in festiuitatibus, & conuiuijs solennibus apud Iudæos. Num.to.1. 111.c.3.G
De tubarum argentearum numero,de magnitudine, figura, & vtilitate,siue earum, quas præcepit dominus fieri Num.10.Num.to.1. 111.c.4.F
Tubæ argenteæ,de quibus Num.10 erant ad tria s ad conuocandum multitudinem filiorũ Israel, & hoc fiebat duabus tubis. Secundo ad conuocãdos principes tribuũ,& hoc fiebat vnica tuba, & breui clangore. Tertio ad mouenda castra, & hoc fiebat vnica tuba, & longo clangore,& fiebat quater prima vice, vt moueretur vexillum primum tribus Iuda, quod erat ad orientem. Secunda vice, vt moueretur secundum vexillum, s.Ruben,quod erat ad meridiẽ.Tertia vice, vt moueretur tertiũ, s. Ephraim, quod erat ad occidentem. Et quarta vice,vt moueretur quartum, s.Dan, quod erat ad Septemtrionẽ &c.Num.tomo 1 111.c.4.k
Quæ esset tubarũ figura, & magnitudo, refertur Nu. tomo 1 114.c.1.D,1.Par.170.c.4.k
Tubis sacris clangere non erat cõcessum Leuitis, sed solis sacerdotibus 1.Paral. 171.c.1.A
Dauid faciebat, vt sacerdotes canerẽt tubis coram arca,sed non in sacrificio iugi,s.matutino,& vespertino,vt dicit Nicolaus, aberrans in hoc: quia coram arca non fiebat sacrificium matutinum, nec vespertinum:quia talia fiebant in tabernaculo, quod erat in Gabaon. Sed canebant, quãdo offerebantur alia sacrificia &c.1. Paral. 179.c.2.A
Duplices erant tubæ in testam.veteri, quædam argenteæ sacræ ductiles, de quibus Num. 10. Et istis solũ vtebantur sacerdotes, aliæ erant tubæ corneæ, vel ligneæ non sacræ,& istis bene poterant vti Leuitæ: imo & laici 1.Paral.191.c.2.B, 2.Paral.76.c.2.B, Et tubæ sacræ erant ad multos vsus, ibid. 104.c.4.H
Tuba, de qua dicitur, Matthæo 6. Cum facis eleemosynam,noli tuba canere;quid sit, Matth.tom.3. 10.col.4.I
Vox tubæ nouissimæ erit vox Christi vocantis mortuos ad resurrectionem, vel iubentis eis resurgere. Et hoc dicitur conuenienter propter multa, Matthæ.tomo 6 77 c.3.F, Et dicitur vox Christi,vox tubæ vno modo propter magnitudinem vocis &c. Alio modo propter similitudinem vsus tubarum in veteri testamento &c.Matth. tomo 6. 77.c.3.H
Tubal. De quo Genes.4. inuentor fuit musicæ, & artis pulsatiuæ, qua citharistæ, & organistæ vtuntur &c. Gene. 29.c.1.A
Tubal audiẽs ab Adam futurum sęculi excidium per ignem,& aquam, duabus colũnis lateritia, & marmorea musicale opus conscripsit, ne lapidea aquis cederet, & lateritia ignibus inuiolabilis permaneret, posterorum ætati documenta daturus: sed lateritia diluuio abolita, marmoream, apud Iudęam, Syria tenet,Gen. 29.c.1.B
A tubal quinto filio Iaphet Hispani ortum habuerũt, Gen.51.c.1.D, Primo Paral. 29.c.3 k
Tubalcain Filius Lamech fuit inuentor ferri, & calibis, & fuit faber in cuncta opera æris,& ferri &c. Gen. 29.c.1.C
Tullius: Flos Romanæ eloquentiæ, testante Seneca,floruit sub Iulio Cæsare primo Romanorum Imperatore,& ante Christi natiuitatem anno fere quinquagesimo, qui post mortem Iulij Cæsaris, Octauiano eius nepoti firmiter adhęsit, cuius fauore Romanam Rem publicam de Antonij tyrannide eripere conabatur, sed in contrarium lapsa est. Nam Octauianus pro pacis fœdere, eum in manibus Antonij collocauit. Tandem ex mandato Antonii capite truncatus est, vt refert Augustinus 3. do Ciuitate, cap.3. & Ioannes Bocatius in libro de Casu,& ruina principum, & Seneca in declamationibus,Gen. 37.c.1.B
Tullius multos libros ædidit, multosque transtulit è Græco in Latinum &c.Gen. 37.c.1.B
Tulli opinio de animabus, & beatitudine refertur in Parad. 94.c.4.G
Tullius philosophorum antiquorum nouissimus fere extitit, qui obijt annis fere 40. ante Christi natiuitatem, Parad. 94.c.3.G. De statu animarũ.8.c.3.k
Tumulus. Vocatur collis,quasi tumens tellus 2. Regum. 13.c.3.I
Tunica. Tunicas pelliceas fecit Deus primis parentibus. Primo, vt notaret esse mortales. Secundo contra aeris intemperiem &c. Tertio, vt ad hoc demonstraret hominibus potestatem occidendi animalia bruta &c. Gen. 23.c.4.k
An tunica hyacinthina, de qua Exo.28.haberet manicas,non habetur expresse in textu, & ideo referuntur opiniones circa hoc,quorundam dicentium, ꝙ non, & aliorum dicentium, ꝙ sic, & tandem Auctor adhæret sententiæ Iosephi dicentis, ꝙ habuit manicas consutiles, Exo.to.2. 67.c.4.k
Tunicæ hyacinthinæ summi sacerdotis figura describitur, Exo.to.2. 206.c.1.C
Turba. Christus semper habebat turbas sequentes,vel raro erat sine illis, Matt.to.5.76.c.3.F. Et sequebantur illum propter multa, sed principaliter propter sanitatem, ibidem.
Turbæ sequebantur Christũ multis de causis, vt probatur, Matth.tomo 5 206.c.2.D
Turbare. Dupliciter Deus turbat hominẽ, vno modo turbando intellectum,ita vt nõ cognoscat,quæ agit, alio modo affligendo eam exterius &c 4 Reg. 83.c.1.D
Turbatio. Nulli magis, & facilius turbantur, quam, qui magnos gerunt magistratus, & tenent alta dominia, & potissime si iniuste possident, Matth.tomo 1 17.c.2.A
Assignantur multæ causę,quare turbata sit Ierusalem in aduentu magorum dicentium: Vbi est qui natus est rex Iudæorum, Matt.to.1. 117.c.2.E
Turcæ. Vnde habeant originem, Iudicum 128. col.4.K
Turibulum. In turibulo erat thus: sed non cremabatur in eo, sed in quodã ignis receptaculo æneo, quod erat in altari holocaustorum Num.tomo 1 42.c.4.K
Turma. Secundum Isidorum,est cuneus, siue cõgregatio triginta militum, Num.tom.1. 6.c.2.P, Licet aliquando accipiatur pro maiore cõgregatione, Deut. 107.c.4.F
Turpe. Turpe lucrum est vetitum clericis tripliciter, Matth. tomo 7 61.c.4.K
Nihil est turpe,quod est secundum rationem, sed omne tale est honestum: nam ratio deprecatur ad optima 1. Ethic.&c.Gen. 191.c.4.H
Actus exteriores quomodo sint turpes, Genesi fol. 192 column 4.G
Turpitudo. Proprie est in actu organorũ partis venereæ,Gen. 191.c.4.H
Per duodecim turpitudinum reuelationes, de quibus Leui.18.significantur reuelationes inhonestæ peccatorum proximi,Leui. 184.c.4.K
Vbi turpitudo versatur, potior est conditio possidentis,Matt.tomo 3 33.c.1.E
In communi causa turpitudinis potior est causa possidentis &c.Math.to.6. 218.c.1.A
Patronus turpitudinis est, qui celat crimen vxoris, Matth.tomo 5. 103.c.3.K
Turpitudo organis corporeis insit turpitudo, Genes. 193.c.1.C
Turris Babel. Circa intentionem ædificantium turrem Babel recitantur opiniones aliquibus dicentibus, ꝙ illorum intẽtio erat,vt in ea possent euadere ab alio diluuio. Alijs, vt liberarentur ab igne superuenturo. Sed omnes isti falluntur. Alii dicunt, & hoc iuxta literam nostram Gen.11. dist. vt celebremus nomen nostrum antequam diuidamur in vniuersas terras. Intendebant ergo nomen suum celebrare ad futuras generationes, vt probatur Gen. 54. c. 4. H, Sed in litera Hebraica non habetur dictio significans, antequã, sed ponitur ibi hæc dictio, penasum, quod non significat antequam: sed, quia non, vel ne,idest, ne dispergerentur,idest,vt esset tantæ altitudinis, vt ipsi non dispergerentur, quia ex magna parte posset videri, & quilibet, visa turri,sciret postea redire ad ciuitatem,& hoc significatur:cũ dicitur nec dispergamur in terras vniuersas, idest non videntes a longe istam turrem, vbicunque simus, non dispergemur aberrantes per vniuersas terras. Et hæc est opinio Rab.Abraham Aben Ezra,quę concordat verbis textus,& rectæ rationi. Tamen literæ nostræ nõ concordat,quæ legit, antequam, secundum quam dicendum est,vt supra, s.propter famam in futurũ. Sed tenendo literam Hebraicam, homines intendebant simul manere non longe ab illa turri, Augustinus tamen 16.de Ciuitate,cap.4.5. & 6.innuit, ꝙ intendebant facere illam turrem contra Deum, quasi per hoc aliquid possunt contra Deum. Sed hoc non est multum probabile, nec consonat literę,ideo tenenda est altera prędictarum opinionum duarum, & tunc dicendum est, quòd faciendo illã turrem nullo modo peccauerunt,quia malum finẽ non intendebãt,nec iste actus erat de se malus:imo finis erat bonus, iuxta literam Hebraicã, quia hoc faciebant,ne aberrarẽt: maxime quia inter eos erat pater sanctus Noe, qui non permisisset turrem fieri in aliquem malum finem: Nec secundum aliquam opinionem erat peccatum, quia desiderium gloriæ, vel honoris non est de se peccatũ &c. Gen. 55.c.2.D
Impedire turris Babel ædificium magis vtile fuit generi humano: quam si ædificata esset &c. Gen. 55.c.4.F
Turrim Babel euersam esse ab Angelis, dicit Iosephus,sed hoc non est verisimile, cum turris illa hactenus stet.Gen. 66.c.2.A
Turris Babel tantæ erat latitudinis, vt ait Iosephus, quòd videbatur esse æqualis altitudini, Genesi 56.c.3.H
Turris Babel non facta est ad ascendendum in cœlũ, sed, vt celebraretur nomen generis humani per sęcula &c.De Opti.Poll. 3.c.3.F. & D.
Turris Sion, quæ erat arx Ierusalem dicta est ciuitas Dauid 1. Paralipom. 125.c.2.C,& c.4.D
Turris vocatur castrum Sion, & non erat vna turris, sed

Universidad de Deusto Biblioteca

sed multæ erant vocatur tamen turris singulariter, quia totum castrum erat tam forte, quod videbatur vna turris, vel totũ esse turris 1.Paralip.12 5.c.2.C

Turtur. In turture, & columba non designatur ætas, Gen.15.sicut in pecoribus. Primo quia in istis auibus non potest cognosci ætas, sicut nec in pecoribus. secundo, quia in alijs ponebatur ætas trium annorum, quia de illis poterant fieri tria genera sacrificiorum, sed de auibus istis non nisi holocaustum &c. Gen. 254.c.1.E

Turtur significat Christi castitatem, Gen. 254.c.2.C

Turtur nulli Deo consecrata est, Leui. 14.c.2.D

Turtures & pullos columbarum mandauit Deus offerri ex duplici causa, Leui. 14.c.3.F

Tussis, Tussim, & catarrhum Christus non tolerauit. Parad. V.cap. 40.

Typhœus. princeps gigantum, Paradoxa V. cap.99.

V.

VACARE proli. Præceptum de vacando proli, ad quid fuerit datum, Matth. to. 5.82.c 4.I. Sed quando hoc præceptũ obligauerit, ibidem.

Vacuum. Ex 4. Physicorum, est locus non plenus aere sensibili, Mat.to.4 245.c.1.D

Vacui ad plenũ nulla est proportio in resistentia, Mat. tomo 4 254.c.2.D

Si in vacuo esset motus, ille esset in instanti, Mat.to.4. 253.c.1.E.254.c.2.E

Vacuum dupliciter sumitur, Parad. 19.c 4 k

Si vacuum daretur aliquis motus esset velotior in pleno quam in vacuo, Matt.to.4. 254 c.3.F

Vagari. Ex acto iudicio vniuersali dæmones non vagabuntur, Matt.to.7. 272.c.2.A

Vagus. Dicitur, qui non recta via tendens, hic & inde discurrit, Nu.to.1. 211.c.1.B

Valere. Tantum valet res, quantum vendi potest ſm iura humana, Genes. 392.c.4.F

Valor. Ex valore rei secundum communem opinionem, & per leges humanas, res tanto, vel tãto venditur, non tamen sic erat apud Iudæos, inter quos maxima venditio erat vsque ad Iubilęũ &c Leui. 338.c.4.F

Vallis. In valle illustri, de quo Gen.12 quæ in Hebræo dicitur Elonmore, Elõ significat vallem, & more, illustrem. Erant quatuor ciuitates sitæ coniunctæ, & quinta alia erat aliqualiter distans, quæ vocabatur Segor, siue Bala &c. Gen. 66.c.3. H

Vallis Siluestris, de qua Gen.14.erat in terra Pentapolis apud illas quinque ciuitates, ſ. Sodomam &c. Et in valle illa fiebant putei, de quibus emanabat optimum genus bituminis ad consolidandũ &c. Gen. 250.c.2.B

Vallis Iosaphat erit locus iudicij, Matth.to.7.79.c.2.D ita quòd Horizon loci iudicij erit vallis Iosaphat, ibidem.89.c.2.E. Huius vallis situs describitur, Mat. tomo 6 85.c.4.G

Valles sunt calidiores, & fructus citius ibi maturãtur, Exo.tomo 2. 19.c.2.E

Vallis iuxta Hebron, dicta est vallis lachrymarum, cuius assignatur ratio. De Opti. Polit. 3.c.1.C

Vamoth. Nomen Hebræũ equiuocũ est ad alta re, & ad altitudinẽ 4.Reg. 165.c.1.D

Vanum. Communiter dicitur, vel quod non habet finem, vel quod non assequitur finẽ, Exo. 10. 1.199.c.1.B, & 243.c.2.A. Deut.173.c.1.A

In vanum nomen Dei accipi, potest esse dupliciter, vno modo sine iuramento, & alio modo cum iuramento, Exo.to.1. 168.c.3.K

Vapor. Vapores seu fumositates a terra eleuatæ per calorem solis, non possunt ascendere vsque ad elementum ignis, nec vsque ad altiorẽ partem aeris igni coniunctam, vt probatur Paradoxa. 97.c.1.D

Vas. Generaliter dicitur, sed Paulus specialiter vas electionis dicitur, Gen. 7.c.3.F,& 10.c.4.H

Vas quid sit, Parad. 1.cap.8.

Vasa in sacris literis aliquando accipiuntur pro armis, iuxta illud 1.Reg. 20. vbi dicitur de Ionatha, quod tradiderit arma puero suo, in Hebræo dicitur, Vasa sua. Aliquando sumuntur pro instrumẽtis musicis, Psal.70 Nam & ego confitebor tibi in vasis, Psal.1. In Psalterijs, in quibus cantantur, Genes.292.c.3.K

Num.tomo 1. 51.c.3.K

Vas electionis quare dicatur Paulus Gen. 7.c.3.I

Vas vocatur omnis homo, Gen. 7.c.3.K

Vasa templi quæ est quot 1.Paral. 330.c.4.H

Quare Deus noluerit, vt vasa Sanctuarii viderẽtur nuda à Leuitis Chaatitis, Nu.4. Exo.to.1. 17.c.3.H

Vas aureum, de quo Exo.16.impletũ est manna, postquam omnia, quę erant in tabernaculo Domini pfecta fuerũt, sed illud ibidem loquitur Moyses per anticipationem, quæ multoties contingit in sacris literis, Exod.tomo 1 135.c.4.G

Vas dupliciter accipitur, vno modo large, ſ. pro eo per quod fit ministratio, vel in quo fit ministratio. Secũdo modo proprie pro eo, per qnod fit ministratio, Exo.tomo 2 109.c.2.A

Vasa Sanctuarij iussit Deus ponere cũ his, quę ad ministrationem necessaria erant, Exo.to.2. 210.c.3.I

Vas fictile, quotiescunque incurrebat aliq̃ immunditiam, confringẽdũ erat, lignea vero vasa, vel metallina mũdificabant, cũ polluta essent, Leu.146.c.1.C

Vasa apud Hebræos dicuntur quæcunque ad aliquem vsum sunt, vnde & arma dicuntur vasa belli, similiter & instrumenta musica dicuntur vasa, vt psalterium & organa dicũtur vasa carminis vel uasa psalmi, Leuit.149.c.3.A, Num.to.1.51.c.3.I, 1.Paralipo. 336 c.1.B

De vasis sãctuarij magnis & paruis. Nu.to.1. 12.c.2.A

Vasorum nomine apud Hebræos multa significãtur, Num.to.2.162.c.3.G, ſ. omnia supellectilia, 1.Reg. tomo 1.71.c.3.G.1.Reg.to.2. 33.c.3.I

Vasa in Hebræo dicuntur quelim, & est nomen ualde generale apud Hebræos, 2.Reg. 113.c.3.H

Vasa aurea & argentea, quæ erant in templo domini, tribus uicibus capta sunt a Nabuchodonosor, & reseruata sunt in Babylone in magno honore, vsquequo Cyrus dedit illa Hebræis, 4 Reg. 247.c.4.K

Vasa aurea & argentea templi, quæ fecit Salomõ, mãserũt in templo usque ad captiuitatem Ierusalem, 4.Regum 248.c.3.F

De uasis consecratis, quæ erant in templo Domini, 1. Paralipom. 265.c.2.E

Vasa sanctuarij Moysi præcipua sex erant, ſ. arca fœderis, altare thymiamatis, mensa propositionis, candelabrum, altare holocaustorum, labrum æneũ, in primo & sexto uasis nulla fiebat ministratio, sed solũ in alijs quatuor, 2.Paralip.22.c.2.A. Sed de ministratione, q̃ fiebat in cãdelabro, & de causis cęremonia rũ, q̃ fiebant in ministratione eius, 2. Paral.22.c.3.H

Vasa secundum morem Hebraicũ uocantur omnia, quæ possidentur, Matth.tom.4. 13.c.4.H

Vas ex consuetudine sermonis Hebraici est nomen multum generale, ita ut ad omnem rem transferatur, & aliquando transfertur ad significandum homines, Matth.to.5. 195.c.2.E

Vates

Vates. Memphitici dicuntur sapientes Aegypti, Genes. 4.c.1.C

Hoc nomen vates significat poetam, prophetam, & sacerdotem, Gen. 36.c.4.k

Vaticinium. Idem est, quod prophetia, Genes. 20.c.2.B

Vbique. Deus vere est vbique, Matthæ. tomo 5. 264.c.3.G

Væ. Importat maledictionem, Matthęum tomo 6. 189.c.1.A

Vectigal. Vectigalia dicuntur redditus, qui dantur de rebus, quæ vehũtur, idest transportantur, 3.Reg. 90.c.2.A

Vectigalia sunt prouentus, qui veniunt de rebus, quæ vehuntur de loco ad locum per pontes, & vrbes, 2. Paralip. 126 c.1.A

Vectigal nomen est impositionis, vel pensionis, q̃ exigitur ex his, quæ vehuntur, vel trãsferuntur per aliquem pontem, vel portam, vel aliquem determinatum locũ, & aliq̃ vectigal accipitur large pro quacunque pensione, vel tributo, 2.Paral. 231.c.2.C

Vectigal exigitur a trãseuntibus per certa loca, vel ab intrantibus in ea de mercibus, quæ feruntur, & dr̃ vectigal a vehendo, i. portando, quia exigitur de his q̃ portantur, & Mat. colligebat ista, & vr̃, q̃ colligeret iura maris, & terræ, & domus eius erat in littore Maris Galil. Capharnaum autem erat in ripa Iordanis, qui influit in mare Galilææ. Mat.to.3.190.c.2.D

Vectis. Circa quinque vectes tabularum tabernaculi, de quibus Exo.26.refer. opiniones primo quorundam dicentium, q̃ erãt 5. vectes, qui vno ordine ponebantur in quolibet latere, siue Meridiano, siue Aquilonari, siue occidentali, &c. Exo. tomo 3.44 c.3.F, Sed hæc opinio improbatur, ibidẽ secundo refertur Rab. Salom. dist. q̃ erant tres ordines vectiũ, in quibus ordinibus erant quinque vectes, sic, q̃ in ordine superiori erat vnus vectis lõgus proueniens a principio lateris vsque ad finem. Similiter in parte inferiori, sed in medio erãt tres vectes adimplentes distantiam cuiusque duorũ magnorum vectium, sed nec hæc opinio multum placet, Exo.tomo 2.44.c.4. G, Demum refertur sentẽtia Iosephi, q̃ placet Auctori, scilicet, quod in quolibet latere erant quinque vectes. i. quinque vectiũ ordines, & vnus ordo vectium dr̃ vnus vectis, quia contigue se habebant, & prouenientiũ ab vna parte lateris vsque ad alteram partem, & vectes, qui in vno ordine quinque ordinum erant habebant singuli eorum quinque cubitos, & vnus vectis coniũgebatur alteri, & alter alteri &c. vsquequo totum latus cõplerent, & ita in qualibet tabula erant quinque circuli aurei. Vnde in latere Meridiano erant triginta vectes, in illis quinque ordinibus, & totidẽ in Aquilonari, & in Occidentali erant decem &c. Exo.tomo 2 44.c.4.K

Vectis, de quo Exo.37.dr̃ fecit quoq; vectem aliũ, nõ erat in quolibet latere tabernaculi, ita q̃ essent tres vectes, vnus qui transiret per oẽs tabulas partis Septentrionales, & alius per oẽs tabulas partis Meridionalis, & tertius per omnes tabulas partis occidẽtalis, vt quidam dixerunt, sed illorum sententia refellitur, Exo.tomo 2.193.c.1.E. Tenendum ergo, q̃ ille vectis erat vnicus intrans per tabulas partis occidentalis tantum, vt probatur, ibidem.

Vectes tabularũ tabernaculi erant a parte exteriore, & nõ a parte interiore, Exo.to.2.45.c.2.E,& 193.c.1.A

De vectibus tabularum tabernaculi, & qu[illegible]oprie dicuntur vectes, Num.to.1. [illegible]c.2.D

Vegetatio. Ad vegetationẽ generaliter loquẽdo, pertinent generare, & alimento vti 2.de anima, Leui. 192.c.1.A

Velle. Volenti non fit fraus, nec iniuria, nec malũ infligitur, Leui. 306.c.1.C

Quando homo vult quod Deus vult voluntate permissionis, semper peccat, 3.Reg. 108.c.4.I

Quòd damnati velint non esse, potest dupliciter considerari, Matth.tomo 7. 186.c.3.F

Velle non est alicuius potestatis, Mat.to.3. 185.c.1.B

Tripliciter potest aliquis velle aliquid, quo ad voluntatem deliberatiuam, Matt.tomo 7. 186 c.3.H

Malus non semper eadem vult propter duo, Matth. tomo 7 183.c.3.I

Vellus. vocatur lana ouium, quia pili propter suã longitudinem, & mollitiem spontaneè concatenantur, & contexuntur, ita vt omnes pili vnius ouis se habeant, sicut si omnes contexti essent, pili vero caprarum non possunt facere vellus, Exo.tomo 2 15.c.4.H

Velum. De velo, quod distinguebat tabernaculũ exterius a, Sancta sanctorum, Exod. to. 2. 45.c.3.G

In velo pendente in introitu tabernaculi exterioris, non erat pulchra varietas, sicut in velo pendenti ante Sancta sanctorũ &c. ne populo esset occasio idolatrandi, Exo. tomo 2 47.c.4.G

Eadem materia erat veli, quod erat ante Sancta sanctorum, & veli, q̃ erat in introitu tabernaculi, sed differebat in modo figurationis, quia velum erat factum opere polimitario: & tentorium opere plumario, idest non per texturam, sed per actum: quia acus pluma dicitur, & opus polimitariũ pulchrius erat &c. Exo.to.2. 194 c.2.A

De duplici velo tabernaculi, Leui. 161.c.1.E

Velum dicebatur illud, quod diuidebat Sancta sanctorum a prima parte tabernaculi, quod erat pendens in quatuor columnis: aliud vero quod pendebat ad ostium tabernaculi, dicebatur tentoriũ &c. Nu tomo 1 42.c.3.F

Velum, quod fecit Salomon, erat ad portam exteriorem templi pendens ex parte interiore templi, & non erat diuidens Sancta sanctorũ ab alia parte tẽpli, vt dicit Nicolaus &c. 2. Paral 44.c.3 K. Et istud uelum est, qđ in passione Christi scissum est Matt. 27.qđ triplici ratione factum est, ut ostenditur ibid. 45.c.2.D, Nec portæ templi potius apertæ fuerunt, uel fractæ, q̃ velum templi, ut omnia paterent, propter duo, ibidẽ. 45.c.3.k, Et facta est ista scissio, ueli templi tpe passiones potius quam in alio tpe propter multa, ibidem. Et causa quare inter sextam, & nonam scissum fuerit, duplex est, ibidẽ. Et ista scissio ueli tẽpli, potuit fieri tripliciter, sed tertius modus ur̃ ueri similior, ibid. Et scisso uelo templi Israelitę uidentes uasa templi sacra, non sunt mortui, qa non procurabant illa uidere propter curiositatem, sed nihil attendentes, uiderũt a casu pp scissionem ueli templi, nec erat in potestate eorum non uidere, item quia Deus scidit uelum, ut Israelitæ uiderẽt ea, quæ intus erant &c.2.Paral.46.c.2. D, Et uelo illo scisso, licitum fuit Israelitis aliud uelum facere ad operiendum illa uasa sacra: immo obligabantur ad illud. ut probatur, ibidem.

Venatio. Iudęi nõ uenebant canibus, aut auibus rapacibus ad esum, cuius redditur causa Leui. 176 c.2.E

De his, q̃ in uenatione capiebant, q̃ licita essent Iudęis ad esum, & q̃ non, uide ad longum, Leui.240.c.2.A

Venatio aliq̃n est licita, & aliq̃n non, sed clericis, phibita est generaliter, extra de clericis uena.cap. Episcopũ. Et generaliter oĩbus seruis Dei prohibitæ sunt uenationes, & uagationes lyluaticæ &c. Eodẽ titu. cap.

Universidad de Deusto Biblioteca

cap.omnibus,& hoc niſi cauſa recreationis, vel alicuius neceſſitatis, & raro, & ꝙ venatio non ſit clamoſa. Epiſcopo tamen non licet venari 34. diſt. ca. quorum Deus, Matth. tomo 3. 26.c.1.E

Venatio prohibita eſt tpibus ieiuniorum, illa, ſ. quę fit pp recreationem &c. ſecus tñ ſiquis laicus non habens vnde viuat, vel per hoc principaliter vitã quęrens tpe ieiuniorum venatur, & verum eſt, niſi per accidens propter venationem impediretur quis ire ad eccleſiam tpe quo tenemur, Matt.to.3.26.c.2.A

Venationis officium non legimus habuiſſe viros ſanctos: licet multa alia habuerunt, vt dicit Ieronymus ſup Pſal. & hr̃ 86. diſt. ca. Eſau. &c. Bene tñ officiũ piſcationis 34. diſt. c. quorundã, & Euſtachius fuit ſanctus poſtquã deſijt eſſe venator, Matt.to.3. 26.c.2.E

Venatio eſt multiplex quædam oppreſſiua hominũ, de qua Gen. 10. dicitur, ꝙ Nemrod erat robuſtus venator corã Dño, ideſt oppreſſor, & iſta venatio ſemper eſt illicita 60. diſt. §. his itaque lucrum &c. Alia eſt venatio adulatoria. Tertia eſt, quæ vocatur arenaria, quando ſquis pugnat in arena cum beſtia dẽtata, & ad hoc locat operas ſuas, hanc, qui exercet, peccat mortaliter, & eſt infamis &c. Secus, ſi faciat cauſa virium experiendarum ff. de poſtu. l. 1. §. item ſenatus. Et iſta venatio illicita eſt, nec licet dare aliquid talibus venatoribus, nec delectari videndo eos in venatione ſua, qa peccat mortaliter, vt hr̃ 86. diſt. ca. vident. & ca. qui venatoribus, & 3. quęſt. 7 § Tria &c. Quarta venatio eſt ſaltuoſa, & hæc licita eſt de ſe, poteſt tamen eſſe illicita ex tempore, vel ex parte perſonæ venantis &c. Matth. tomo 3. 26.c.2.E

De venationibus, de paſcuis, & piſcationibus datur decima, Matth. tomo 6 216.c.4.I

Venatio ſaltuoſa, quæ fit cum canibus vagando, & cũ auibus, non eſt licita clericis, extra de cleric. vena. c. Epiſcopum, & ca. omnibus, venatio tamen quieta, & ſine clamore, vt ponere laqueum, vel rete, vbi non eſt clamor, neque canes, licita eſt clericis cauſa neceſſitatis, uel recreationis, nam etiã monacho licitum eſt texere rete pro capiendis piſcibus, de conſecratio. diſt. 5. c. nunquam, Mat.to.3.26.c.3.G

Vendere. Non bene uendit res ſuas, qui eas contemnit, Gen. 32.c.1.A

Vendentibus, & ementibus licet ſe decipere infra dimidium iuſti precij ſecundum leges, Gen. 32.c.1.A

Parentes in lege ueteri non poterant uendere filios ſuos, bene tamẽ filias, filij uero poterant ſeipſos uẽdere, ſi eſſent mancipari, ſiue coniugati eſſent, ſiue non. Sed non poterant uendere puellam, quæ eſſet in adulta ætate. Nec uenditio puellæ erat ſimpliciter uenditio, ſed quædam diſpoſitio ad matrimonium, Exo.to.1. 208.c.4.F

Lex non permittebat uendere mulieres adultas, nec a ſeipſis nec a parentibus, nec a uiris ſuis, & ſi dominus teneret puellã poſt adultã ętatẽ in domo ſua nõ remittens eã ad patres ſuos, debebat eã accipere in uxorẽ, uel dare eã filio ſuo &c. Exo.to.1. 208.c.4.K

Licitum eſt clericis uendere, quod emerint, non tamẽ cauſa negociationis, Matth. tomo 7 61.c.2.C. Et licitum eſt illis carius uendere, quam emerint, ibidẽ.

Maior uiginti annis poteſt permittere ſe uendi, ad participandum pretium, ut patet inſtitu. de ſtatu perſonarum, Exo. tomo 1. 216.c.1.E, 4. Reg. 31.c.4.F

Vendere rem carius, quia expectat ſolutionẽ poſt aliquantum tempus, uſura eſt, Matt.to.7. 56.c.2.D

Cum apud Hebræos uendebat quis poſſeſſionem ſuã, competebat ſibi, & cognatis ſuis ius redimendi, ſed prius cognatis, & ſupputandi erant anni in redemptione, & diſtribuendum erat pretium inter eos ſecundum æqualitatem &c. Ruth. 260.c.4.I

Lucrari emendo, & uendendo, & negociari differũt, Matth. tomo 7 60.c.1.E

Lex diuina ueteris teſtamenti concedebat, ꝙ interdũ uenderetur homo pro debito, ſed hoc non contingebat, niſi quando debitum cõſurgebat ex delicto, utpote in furto: nam nemo propter furtum debebat occidi, etiam ſi ſępiſſime furaretur &c 4. Reg. 31.c.4.F. Sed in lege Euangelica non uendũtur homines in ſeruos in pœnã proprij criminis, niſi forte in iure canonico, quod non poteſt imponere pęnam mortis, & ideo imponit quibuſdam hominibus, ut uendantur in ſeruos, uel efficiantur ſerui capientium, ut patet extra de Iudæ. & Sarac. c. ita quorundam. 4. Reg. 31.c.4.G

In teſtam. ueteri nemo inuitus uendebatur, niſi in aliquibus caſibus, Matt. tomo 5 68.c.1.D

Quòd aliquæ res poſſint uendi, uel non, duo ſunt in cauſa, 4. Reg. 74.c.4.F

Qui ſcienter uẽdit rem ultra quam rationabiliter ualere poteſt, cõſiderato loco, & tpe, & indigentia rei, & affectione utentium, peccat in foro conſcientię, & uocatur iniuſta uenditio, non tñ eſt ibi uſura, ſi ſoluatur ſtatim pretium: ſi aũt non ſoluatur ſtatim, ſed qd̃ pro certo tpe ſoluendum ſit, & pro iſta expectatione datur aliquid ultra debitum ualorẽ pro quo daretur, ſi ſtatim ſolueretur, talis contractus nõ eſt uſurarius de forma, & tñ ad uſuram pertinet aliquando, & tunc nõ eſt uſura ex parte uenditionis, ſed ex parte mutui, nam quod dãtur ibi pro expectatione temporis, non pertinet ad uenditionem: ſed ad mutuum &c. Matth. tomo 7. 48.c.3.I

Si quis uendat alteri agrum pro mille, & fiat pactum, ꝙ quandocunque uendi tor dederit pretium illud, poſſit recuperare rem, ſiue ipſe, ſiue hæredes eius, ſiue imperpetuum, ſiue in certum tempus, & interim percipiat fructus &c. Iſte contractus nõ eſt uſurarius dum tamen non ſit ibi fraus uſurarum & intentio earum &c. Nam ſi ſic illicitus eſt licet non ex forma, & debet computare fructus in ſortẽ &c. Matth. tomo 7 56.c.3.F

Non eſt neceſſe, quòd omnis negociatio ſit mala, in qua aliquid carius uenditur quam emptum fuerit, ſed aliquando eſt bona, & aliquando mala, ut oſtẽditur, Matth. tomo 7 60.c.1.C

Modus eijciendi uendentes, & ementes de tẽplo, potuit eſſe multiplex, Matth. tomo 5. 234.c.2.E

Vendere uin ũdiebus feſtiuis ante Miſſam non licet, Exo. tomo 1 85.c.4.I

Vendere pigmenta diebus feſtis eſt uetitum, Exodi tomo 1 85.c.4.F

Venditio. Venditionis Chriſti peccatum nõ imputatur Iudęis, ſed Iudę, emptio tamen ſic, Gen. 22.c.4.K

Magna uenditio apud Iudæos erat uſque ad Iubilęũ, Leui. 338.c.4.H

Inter uẽditionẽ, & locationem quid in interſit, Leui. 295.c.1.D

Venditio hereditatũ, uel poſſeſſionum inter Iudæos magis aſſimilabatur locationi, quam uenditioni: nec erat uenditio proprie neque locatio, Leuitici. 295.c.1.D, & 297.c.4.k

Res ſacræ uendi non poſſunt, utpote mœnia, portę & theatra, de quibus habetur inſtitut. de rer. diui. circa princ. Leui. 300.c.4.I

Nemo ſeipſum uẽdere põt, niſi maior ſit 20. annis, & hoc ſm leges humanas, & debet participare pretiũ, ut patet [illegible] t. de iur. perſonarum, circa mediũ, Leui. 301.[illegible]

Per ſolam uenditionem datur totalis res, & nõ ꝑ alios contractus, Leui. 324.c.3.F

In

In contractu venditionis non contigit uſura, Matth. tomo 7 57.c.3.H

Nulla venditio rerum immobilium inter Hebræos erat perpetua, ſecus tamen, ſi eſſet venditio rerũ mobilium, &c. Ruth 260.c.2.C

Venditio rerum immobiliũ, apud Hebræos, nõ fiebat niſi uſque ad annum Iubilei, ſed quare non maiori vel minori tempore, Ruth 260.c.3.K

Venditio iuxta leges nr̃as humanas eſt translatio dñij rei vẽditę in ęternũ accepto precio, Ruth. 261.c.3.G

Venditio rerũ immobiliũ, apud Hebræos, nõ erat proprie venditio, ſcd̃m cõditionẽ legũ humanarũ, nec locatio; nec emphyteoſis, nec alius contractus, magis tñ imitat̃ venditionẽ q̃ aliquẽ aliũ, eo ꝙ trãsfert hic, ꝓprietas, ſicut in vẽditione, &c. Ruth. 261.c.3.F

In venditione rerũ immobiliũ, inter Hebræos, cognati vẽditoris erãt magis priuilegiati ad redimẽdũ res venditas, quam ipſi venditores, Ruth. 261.c.4.K

Venditor. Sicut cõpetebat vẽditori ius redimendi q̃ primũ emptorem rei immobilis, apud Hebræos, ita cõpetebat q̃ quoſcunq; alios, quicunque illi eſſent, &c. Ruth. 262.c.2.C

Pauperes ſunt vẽditores meritorũ, Mat.to.7. 14.c.3.K

Venenum. Naturaliter eſt frigidum, Leuit. 310.c.2.A

Veneratio. In maiori veneratione hñr ea, q̃ latent, q̃ q̃ patẽt, Ma.t.4 222.c.1.D

Veneratio fit per duo, ſ. per timorem & amorem, vel per alterum eorum, Num. tomo 1. 49.c.2.B

Venereis Concupiſcentijs qui ſtatim non reſiſtit ſtatim eſt ſuperatus, Matth. tomo 2 152.c.1.D

Venia. Facilitas veniæ incentiuũ tribuit delinquendi, &c. vt hr̃ extra de vita & honeſtate Cler. c. vt maiores, Exod. tomo 1. 218.c.4.F, Leuit. 191.c.1.C

Veniale peccatum. De peccato veniali, vide in dictione peccatũ veniale, & de remiſſione eius poſt mortem, vide in dictione remiſſio.

Venialia peccata quomodo in vita remittantur, Mat. tomo 7 253.c.4.H

Venire. In nomine Ieſu. dupliciter intelligit, Matth. tomo 6 265.c.3.H

Venter. Eſt magna quædam pellis, continens omnia inteſtina &c. Leu. 25.c.3.H

Purgare ventrem Iudæis non licebat in caſtris, ſed extra caſtra, & hoc faciendo debebant ſtercus cooperire terra, Deut. 23. Et ſacerdotes conſecrandi, quos per ſeptem dies præcipiebat Dominus ne exirent Sanctuarium, purgabant ventrem in vaſis, &c. Quæ poſtea efferebantur extra caſtra &c. Leu. 70.c.3.G

Ventrem quare Deus iuſſit ſoluere extra caſtra in deſerto, Deut. 23. Nu. tomo 2 201.c.1.B

Ventus. Venti. Solent flare regulariter in duobus partibus diei, ſcilicet in aurora & in occaſu ſolis. vnde Poetæ vocauerunt ventos filios aſtrei & auroræ, Geneſ. 198.c.4.k

Ventus eſt vapor ſiccus motus; & ad hoc ꝙ vẽtus ſit, duo requirũtur, ſcilicet, eſſe vapores, & eſſe aliquid mouens illos; per noctem vapores ſunt, quia non eſt aliquid eos conſumens; & tamẽ nec eſt aliquid eos eleuans, & ideo in nocte & maximè ad mediũ noctis eſt minus naturale ventos ſurgere &c. Gen. 199.c.1.A

Ventorum inchoationis cauſa eſt debilitatio caloris Solis, Gen. 199.c.3.F

Ventus pomeridianus non ſoler ſurgere ſtatim poſt meridiem; ſed, cum ſol ſatis declinauerit, & magis ſit propinquus occaſui, quam circulo meridiano, Geneſ. 200.c.1.E

Ventus deſiccans fundũ maris rubri, fuit ſolanus, nam ſic dr̃ in Hebræo ruha quadni, ſignificat ventum, & quadni ſolanũ vel orientalẽ, &c. Exo.to.1.113.c.2.B

Deuentorum diſtinctione a duodecim punctis, Exod. tomo 1 64.c.3.F

Ventorum diſperſio deſcribitur, Nu.to.1. 15.c.4.k

Ventorum cauſa efficiens eſt calor ſolis. De Bea. Trinit. fol. 7.c.2.D

Ventorum materia eſt exalatio terrea. De Beat. Trin. 7.col.2.D

Ventus non eſt de natura aeris, ſed de natura terræ, cũ ſit fumoſitas valde groſſa & euaporata à terra, Nu. tomo 1 153.c.4.I

Ventorũ flatus renouant aerẽ nr̃um, & faciunt varias mutationes in corporibus nr̃is & niſi venti eſſent, calore deſiccaremur, vnde ſanius viuunt, qui ſunt in locis patentibus vento, ſaltem aquilonari, &c. Ioſue tomo 1 92.c.3.G

Ventus vel turbo, qui tulit Eliam, nõ fuit naturalis, ſed fuit motus ab Angelis, 4. Reg. 9.c.4.H

Ventorũ flatus aliquando deſiccat, & aliquãdo humectat, non ſecundũ conditionẽ venti, ſed ſecundum conditionẽ regionum per quas tranſit, vel de quibus colligitur materia eius, Mat.to.4. 154.c.4.F

Ventorum flatus ſunt tam propter noſtram cõſeruationem, q̃ aeris, quia aer inficitur per quietẽ, & corrumpitur; & ideo, vt ſalubris nobis efficiatur, perflatur aduerſis vẽtis, ſimiliter & conſeruatur aer, quia elementum aeris putreſceret in ſeipſum, ſi quietũ ſemper eſſet. Matth. tomo 7 128.c.4.H

Ventilabrum. Per ventilabrum, de quo Mat. 3. intelligitur iudiciaria poteſtas Chriſti, Matth. tomo 1 193.c.4.I

Venus. Veneri immolabatur anſer. Exod. to. 1 54.c.2.A

Veneres commiſcuerunt venerem vulcano, eo ꝙ libido ſit de natura ignea, 2. Reg. 76.c.3.k

Nihil eſt, quod magis peruertat cor, quam venus. Matth. tomo 5 105.c.2.B

Venus in tanto tpe complet motum ſuum, ſicut ſol, loquendo de medio motu, Defen. 50.c.1.A

Venereum. Circa venerea delectat vir in duobus. Similiter & fœmina in duobus, &c. Gen. 353.c.4.F

Actus venereus multum deprimit intellectum, & diſtrahit à contemplatione, Exod. tomo 1 61.c.1.D

Quidam philoſophi dicti cinici non verecundabãtur exercere publicè actum venereum, Leu. 179.c.3.F

Si ad venerea natura non dediſſet concupiſcentiam tam grauiter excitantem, nullum animal venereis vteretur &c. Matth. tomo 4 43.c.4.F

Venerea voluptas quomodo cauſetur, Leu. 116.c.4.H

Non incitat ad venerea quicunq; calor cauſatus per vinum, ſed qui eſt aliqualiter exceſſiuus, Matth. to. 3. 100.c.1.A

Nullus cibus eſt, qui aliqualiter non conferat ad venerea, &c. Matth. tomo 3 100.c.1.C

Per venereas delectationes anima maxime ſubijcitur carni, Matth. tomo 4 41.c.4.H

In venerea delectatione impoſſibile eſt intelligere quicquam, Matth. tomo 4 41.c.4.I

Venereæ delectationes ſunt pręcipuæ inter delectationes carnis, Matth. tomo 4 47.c.2.D

In venereorum delectatione tria eſſe videntur, ſ. violatio ſignaculi virginalis. Secundum eſt reſolutio ſeminis cauſans delectationem ſenſualem. Tertium eſt, quod ſolã animam tangit, ſ. propoſitum perueniendi ad talem delectationem, & velle ei ſubijcere,

Universidad de Deusto Biblioteca

quia anima eſt ſubiecta carni in experientia delectationis, quia per actū carnis tollitur omnino actus animæ 7. Eth. Et quodlibet horum eſt corruptio quędam &c. Mat. tom. 7. 16. c. 3. G, Primum ſe habet de per accidens ad virtutem & vitium, imo ad totā materiā moralem. Secundum, ſe habet materialiter ad actum moralē. Tertium pōt dupliciter accipi, vno modo pro ſubiectione mentis ad delectationē venereā, & ſic eſt materia per accidens moralis actus. Secundo, p propoſito perueniendi ad delectationem, quæ eſt in reſolutione ſeminis, & ſic, pprie pertinet ad moralia & ſolum tenet ſe ex parte mentis, & hoc eſt completiuum & formale, quantum ad actum moralem, Matth. tomo 7 16.c.3.I

Finis venereorum eſt voluptas, Mat. to. 6. 68.c.1.A

Venereorum impetus tanto eſt intolerabilior, quāto fortior eſt calor in homine, Mat. to. 5. 108.c.2.C

Per venereū actū tollitur virginitas, Ma. to 7. 18.c.3.G

Incitans ad venerea eſt calor, Mat. to. 5. 116.c.4.k

Pęnes venerea conſideranturtria, ſcilicet, violatio ſignaculi virginalis, reſolutio ſeminis cauſans delectationem ſenſualem, & ſubiectio animæ ad experiendum delectationem veneream &c. Et talis ſubiectio accipitur dupliciter. Vno modo pro ſuffocatione rationis, quamdiu durat illa delectatio. Alio modo pro propoſito experiendi illam delectationē. Accipiendo primo modo, omnia præcedentia pertinent ad materiam moralem virginitatis, ſed accipiendo ſecundo modo, pertinet ad formale eius, Matth. tomo 7 19.c.4.K

In fęminis accidit impedimentum naturale ad venerea, non ex parte frigiditatis, cum ipſa ſit patiens, ſed ex parte organi, ſcilicet, p ſit tam arcta quòd nullo modo cognoſci poſſit, &c. Matth. to. 5. 117.c.1.D

Per exercitium venereorum ſtatim clauſtra rumpuntur, & ideo ſi exercitium venereorum poſſit fieri, manentibus integris vaſis, non tollitur virginitas, Matth. tomo 7 18.c.2.E

Chriſtus non indixit Apoſtolis abſtinere ſimpliciter à venereis: primò propter magnam difficultatem; ſecundò & potiſſime, quia Chriſtus vocauit Apoſtolos ad perfectionem, & omnes illi, aut plurimi erāt coniugati, quādo vocati ſunt ab eo: & ſi debuiſſent abſtinere, neceſſe erat, p repudiaſſent vxores, vel p indiceretur vxoribus caſtitas perpetua, ſed neutrum conueniebat &c. Matth. tomo 5 137.c.1.E

Abſtinere à venereis non erat licitum tempore naturæ conditæ, ſimiliter neq; tempore naturæ laplæ ad tempus, Matth. tomo 7 23.c.3.I

Ad actū venereū inclinat natura, Mat. to. 5. 147.c.1.C

Qui venereis concupiſcentijs ſtatim nō reſiſtit ſtatim eſt ſuper actus, Matth. tomo 5 152.c.1.D

De conſideratione eorum, quæ ſunt penes venerea, Matth. tomo 7 16.c.3.I

Vepres. Quæ dicuntur, Geneſ. 282.c.2.B

Ver. Inter ver & æſtatē, impoſſibile eſt eſſe tps medium, Ioſue tomo 1 192.c.4.k

Ver fit, decurrente ſole per tria ſigna, ſcà principio arietis vſq; ad principium cancri, Mat. to. 2. 248.c.2.D

Verbum. Actiuum quid propriè ſignificet, Matth. tomo 5 20.c.1.B

Verba debent ſeruire intentioni, & non intentio verbis, vt habetur extra de verborū ſignifica. ca. intelligentia, quia verba fuerunt inuenta ad ſignificandū mentis conceptum, &c. Gen. 253.c.2.E, Intelligentia, inquit, verborum ex cauſis dicendi ſumenda eſt, quia nō eſt res ſermoni, ſed rei eſt ſermo ſubiectus, Matth. tomo 1 94.c.1.D, Matth. to. 5. 2.c.3.H

Aliquādo ſacra ſcriptura vtitur hac dictione, verbum, pro facto, &c. Exod. tomo 1 12.c.4.k & 22.c.4.H & 55.c.2.A, Leuit. 63.c 3.F, Deut. 160.c.3.G, & 20.c.2.A, 3. Reg. 105.c.4.H, 4. Reg. 164.c.4.K, & 165. col. 1.D

Verbum dicitur ſic à proprietate manifeſtādi, & ideo dicitur cognitio in verbo, & non cognitio in filio, Exod. tomo 1 191.c.2.E

Verba terminata in ſo, ſunt deſideratiua, vt capeſſo, &c. Deut. 55.c.4.K, Matth. tomo 1

Verba hominis iam morti propinqui recipiūtur, quaſi alias dicerētur, & tunc ſunt maioris autoritatis, &c. 1. Paralip. 326.c.2.A

Verbum ocioſum dicitur verbum leue, qđ nulli nocet, & nō nulli proficit, vel quod ſine aliqua rōne, neceſſitate, vel vtilitate dr̄: ſed eſt ſuperuacuum, & ex hac ratione dr̄ verbum ocioſum, i. p nihil proficit, ſicut nihil agit ille, qui ociatur, vel eſt verbū pro ocio, i. ad terendū tps in eis, quibus nihil operis incumbit. Et diſtinguitur ocioſum ꝯ vtile, quod ē bonum, & contra turpe & pernitioſum, quod eſt malum, Matth. tomo 4 27.c.3.F

Verbum quandoq; pro libro ſumitur, Deut. 20.c.4.H

Verbum ocioſum per ſe, qualecunq; ſit, ſemper eſt veniale. Si autem ſit turpe, vel pernitioſum eſt mortale peccatum. Et verbum ocioſum de per accidens fit mortale, Matth. tomo 4 27.c.3.G

Quo verba bona dicantur iuſtificare, Mat. tō. 4. 28.c.1.C

Verba magis exprimunt, quam ſola rerum oſtenſio, Matth. tomo 4 217.c.1.E

Quandocunq; verba dr̄untur tranſire, intelligēdum, eſt q̄tum ad ſuū ſignificatum, & nō quo ad ſe, quia certum eſt ipſa tranſire, vt Mat. 24. cum dr̄; Verba aūt mea non tranſibunt, &c. Mat. tomo 6 310.c.3.K

Verba Chr̄i dr̄untur non tranſire ſimpliciter. Verba vero legis, & prophetarū dr̄untur non trāſire, donec oīa fiant, Mat. 5. Donec cęlū, & terra tranſeat, iota vnū, aut vnus apex non præteribit à lege, donec oīa fiāt. Et aſſignat ratio differentię, &c. Mat. to. 6. 310.c.4.F

Verba ſacramentalia non habent ex ſe efficaciam, ſed quia miniſtri proferunt illa, Deus confert gratiam ſacramentalem, vel efficit quidquid fieri debet, &c. 1. Regum tomo 1 217.c.2.E

Verbū Dei. Verbo diuino maximè cōperit reuelatio, Mat. to. 4. 168.c.4.G

Si verbum diuinum ſolum corpus Ieſu aſſumpſiſſet, nequiuiſſet illud corpus mouere, cibum ſumere, aut potū &c. niſi aliquis Angelus corpus illud mouiſſet, &c. Parad. 34.c.4.H

Verbi dei gñationē nullus intellectus creatus ꝓprehēdere pōt, ēr per reuelationem, Mat. to. 4. 223.c.3.H

Bonum eſt, vt verbum, vel legem Dei audiant paruuli, Deut. 164.c.4.K

Verbum Dei dr̄ ſemen pp multa, Mat. to. 4. 38.c.1.D

Verbum Dei quibuſdam magis prodeſt, & quibuſdā minus, Matth. tomo 4 42.c.2.A

Verecundia. Quare de pudēdis verecūdemur; ſimiliter & de actibus eorum, Geneſ. 20.c.2.B, & 50.c.1.C

Contra verecundiā prouiderunt primi parentes in Paradiſo dupliciter, Matth. to. 7. 111.c.2.B

Verecundia eſt laudabilis paſſio, maximè in actu venereo, Gen. 187.c.4.F

Verecundia data eſt nobis à Deo in pœnam in partibus genitalibus, Gen. 191.c.4.K

Verecundia eſt de turpi, quādo illud eſt manifeſtum, Geneſ. 191.c.4.K, & 197.c.1.D

Verecundia propriè capta, timor eſt. Et ideo eſt ante malum, quia non eſt timor de malo præſenti, ſed dolor, vel triſtitia. & de futuro eſt timor &c. Gen. 204.c.1.D

Verecundia laudabilis eſt in iuuenibus, quia per eam cauent committere turpia, &c. Gen. 204.c.1.D

De verendis non erit verecundia in reſurrectione in diſtinctione ſexus, &c. Gen. 237.c.4.I

Cauſa verecūdiæ in nobis de nuditate mēbrorum, nō eſt diſtinctio ſexus, ſed libido, q̄ dominat in mēbris, prout mouent ꝯ rōnē, q̄ libido nō erit ī reſurrectione, tam in damnatis, q̄ in beatis, Gen. 238.c.1.A

Verecundiam habuit Chriſtus, quia eſt paſſio quædā conſequens naturam, Parad. 79.c.3.G

Et ſi verecundia non ſit perfectio, qm̄ paſſio quædam eſt, fm tñ cōueniētiam ſtatus mortalium laudabilis eſt valde, & eſt probitatis indiciū, &c. Para. 79.c.3.G

Verecundia potiſſime eſt in frōte, & iō latini appellāt effrontes illos, qui ſunt inuerecūdi, &c. Par. 79.c.3.F

Verecundia eſt in medio duarum extremitatū vicioſarum, ſ. per exceſſum, & deffectum, Par. 79.c.3.K

Verenda. Quare dicantur partes genitales, aſſignatur pulchra ratio, Gē. 50.c.1.C

De verendis non erit verecundia in reſurrectione vniuerſali, Gen. 237.c.4.I

Verenda hoīs vocantur turpitudo Exod. 20. cum dicitur: Ne aſcendas ad altare meū per gradus, ne reueletur turpitudo tua, ideſt, membra genitalia. Et ob hoc vocantur verenda, Leuit. 179.c.2.C

Vergilius. De ciuitate Mantua oriundus, poetarum Latinorum flos, & caput; totius eloquentiæ decus, floruit ſub Octauiano Imperatore; mortuuſq; fuit annis decē & ſex ante Chriſti natiuitatem, vt ait Euſebius. Fuit iſte Vergilius in arte necromantica potentiſſimus, & in alijs deceptorijs artibus, reffert Helinadus chronicorū li. 16. p fecit muſcam æneam in porta Neapolis, q̄ cęteras muſcas à ciuitate expellebat. Fecit & macellū, in quo nullæ carnes putreſcerent. Et multa alia mirabilia, quæ vſque hodie extant in terra Neapolis, Gen. 17.c.1.A, Nam fuit magnus maleficus, Exod. tomo 1 237.c.4.F

Librum Aeneidos 5. dum Aug. legeret, ſæpe ſe ad lachrymas compulſum reffert ipſe lib. 8. Confeſſionum. Et idem contigiſſe autori cum eundem lib. & ſecundum Aeneidos legeret, Gen. 18.c.1.A

Ex libris poeticis primus qui pueris legit apud Romanos eſt Vergilius, vt tanq̄ eximius poetarū, teneris imbibitus annis, nō faciliter poſſet aboleri, &c. Gē. 264.c.3.F, Deut. 164.c.4.K

Vergilij ſententia de animabus poſt mortem veriſimilior eſt cęteris philoſophorum ſententijs, Exod. tomo 1 106.c.1.C

Vergilius credidit vnicum Deum eſſe, Iud. 32.c.3.F

Vergilius tres fecit libros, quorū primus fuit Bucolicorū, qui continet decem Aeclogas, & incipit: Tityre tu patulæ, &c. Et loquit de collocutione paſtorū introducens laudes Octauij. Secūdus fuit lib. Georgicorū, q ꝓtinet quatuor lib. in quibus tractat de cultura terræ, & dria ſeminum, & de tpibus ſeminādi, & colendi ſingula, & incipit; Quid faciat lętas ſegetes, &c. Tertius fuit liber Aeneidos, q ꝓtinet lib. 12. in quibus agit de laudibus Aeneę, & de bello Troiano, & de aduentu Aeneæ in Italiā, & de bellis eius ibid. & de deriuatione Romanorum, & incipit; Arma virumq; cano. &c. 1. Paralip. 18.c.2.A

Vergilius & ſi Platonicus, melius diſſeruit de locis animarum poſt mortem, quàm Plato, Parad. 93.c.2.C

Refertur opinio Vergilij de locis animarū poſt mortē. De Sta. Anim. 7.c.4.K, Sed Vergilij ſniam improbat Tull. 1. lib. Tuſculan. queſt. Similiter & Iuuenalis Satyra. 2. &c. De Sta. Anim. 8.c.2.A

Quid dicat Vergilius de animabus in cāpis eliſeis exiſtentibus, Matth. tomo 6 90.c.4.G

Vergiliocentona. Eſt copilatio quæ de lib. Verg. excepta eſt, a Proba vxore adelphi de ꝓtinētia noui & ve. teſt. Et ꝓtinet illa copilatio ſeptingētos quīq; verſ. Gē. 17.c.1.A

Veritas. Eſt conformitas ſigni ad ſignatū, Mat. tomo 6 104.c.2.A

De veritate propoſitionis, & de veritate entis, Exodi tomo 1 16.c.2.A

Veritas rei in duobus attendit. Primo in aſſimilatione ideati ad ideā, vel exēplati ad exemplar. Secundo in conformitate rei ad finem, Exod. tomo 1 16.c.2.A

Quod aliquis non doceat veritatem contingit tripliciter, Matth. tomo 6 21.c.3.k

Non propalare veritatem nullum pctm̄ eſt, niſi cum quis obligat ad ꝓpalādū, ſ. in caſu, ī quo tacēdo gñatur periculum, aut damnum proximo, vel ex hoc fides periclitatur &c. Exod. tomo 1 62.c.1.C

Duplex veritas, quædam ſpeculatiua, & quædam practica, vel moralis. Primæ opponitur falſum. Secundę opponitur mendacium, tam in verbis, q̄ in factis. Et hæc duplex veritas debet eſſe in iudicibus, Exod. to 1. 148. col. 2. E

Veritatem diſtinguunt aliqui in veritatem vitæ, veritatem iuſtitiæ, & veritatem doctrinæ, ſiue diſciplinæ. Prima eſt, vt aliqs viuat ſcdm cōformitatem ad rectam rationem &c. Secunda in reddendo vnicuiq; quod ſuum eſt. Et pertinet ad habentes iuriſdictionem. Tertia eſt, qua quis ita docet vt rei veritas ſe habet in quacunq; arte &c. Aliqui vocant iſtam, veritatē, veritatem diſciplinæ, & cōt pinere ad platos. De his veritatibus diſtinguit Gloſſa extra de reg. iur. in cap. qui ſcandalizauerit &c. Et omnes iſtę tres veritates poſſunt reduci ad veritatem, quæ eſt virtus moralis, prout in eis aliquo modo peccari poteſt. Et tertia veritas poteſt reduci ad veritatem ſpeculatiuam, Exod. tomo 1 148.c.3.G

Veritas eſt bonum intellectus, Defen. 23.c.3.k

Veritas eſt perfectio intellectus, & illa eſt maior perfectio intellectus, de qua magis conſtat, quòd ſit veritas neceſſaria, qualis eſt ſcientia, Defen. 44.c.3.G

Quid dicat eſſe de veritate naturæ humanæ, Matth. to. 6. 104.c.2.A, Et triplex eſt opinio circa ea, quæ ſunt de veritate naturę humanæ, ibidem.

Melius eſt veritates quaſdam coram ſimplicibus ſilentio tegi, q̄ publicè enunciare, &c. Nu. to. 2. 22.c.1.E

Veritas applaudit intellectui, cū ſit pfectio eius, ſicut bonum applaudit voluntati, Ioſue tomo 2. 171.c.4.F

Deus nouit omnem veritatem, Mat. to. 7. 100.c.3.I

Veritas in moralibus, & deliberatiuis non ſe habet ſicut in mathematicis, 1. Reg. tomo 1 223.c.2.A

Veritas rei ſimplicis ſignificatæ per terminum eſt definitio ſua, 1. Reg. tomo 1 98.c.4.K

Veritatē occultare alijſp uerba, vel ſigna exteriora licitū ē. Dū tñ nihil falſū exprimat, 1. Reg. to. 2. 18.c.1.E

Veritas triplex, ſ. vitę, iuſtitiæ, & doctrinæ. Prima veritas nunq̄ eſt relinquenda propter ſcandalum, quia nulla cauſa poteſt eſſe, pro qua debeat homo peccare mortaliter. Aliæ duæ veritates ſunt interdum relinquendæ propter ſcandalum, 2. Reg. 24. col. 2. C, 1. Paralip. 235.c.2.C

Duplex eſt veritas, ſ. ſigni, & rei, ſiue operis, & vtraque ſeruanda eſt, vbi ſeruari poteſt. Vbi verò non poteſt vtraque ſeruari, magis eſt ſeruanda veritas operis, quam ſermonis; quia de duobus malis, minus eſt eligendū. Quādo ergo quis promittit ſeruare aliqđ illicitū, non pōt ſeruare ſimul veritatē ſermonis, & operis, quia contrariant. Et ideo omiſſa veritate ſermonis, ſeruāda eſt veritas opis, Mat. to. 2. 205.c.4.F

Veritas doctrinæ relinqui poteſt ad tps propter ſcandalum. Non tamen veritas vitæ arg. 5. diſtin. cap. vt con-

Universidad de Deusto Biblioteca

constitueretur. & extra de reg.iur. cap. qui scandalizauerit. in glo. Matth. tomo 3 234.c.1.C
Pro qua veritate sit sufferendū mart. Mat. to. 4. 80.c.1.A
Triplex est veritas, q̄ ptinet ad mores, s. veritas vitę, veritas iustitię, & veritas disciplinę, Mat. to. 4. 80.c.1.A
Christus reprehendebat scribas, quia corrumpebant veritatem vitæ, Matth. tomo 6 238.c.3.I
Veritas iustitiæ, quæ pertinet ad iudicem, potest dupliciter peruerti, &c. Matth. tomo 4 80.c.1.B
Veritas iustitiæ regulariter tenenda est, sed interdū pp scandalū deseri pōt, s. differendo executionē iustitię ad tp̄s, vt sine scandalo fieri possit, & aliqñ omnino deserenda est in casu, &c. Matth. to. 4. 80.c.1.D
Veritas disciplinæ ptinet ad p̄latos, siue q̄tū ad doctrinā, siue q̄tū ad correctionē vitiorū. Et ab ista nō est cessandū regulariter. Nā tenet p̄lat⁹ docere, & si ipse dimiserit p̄dicare verbū doctrinę, reus erit sanguinis, vt innuit Act. 20. vbi Ap̄s Ephesis dicit. Mūdus sū à sāguine oīum vestrū, q̄ñ subter fugi, quo min⁹ annūciarē vobis oē p̄silū Dei, &c. Ma. to. 4. 80.c.1.E
A veritate doctrinæ nunq̄ cessandū est, qñ verbū Dei est necessariū, etiā si p̄dicatori immineat mors. Secus tñ si nō est valde necessariū, ēt si sit vtile, pōt ad tp̄s cessare p̄latus, vel p̄dicator à doctrina, vt euitet scandalū. Et ad veritatē disciplinæ ptinet redargutio, & punitio vitiorū. Et vtrumq; fit p p̄latū: sed p p̄dicatorē non, nisi sola redargutio, &c. Mar. tom. 4. 80.c.2.A. Et ab hac cessandū est pp scandalū, vel ad tp̄s aliqđ. Et si p̄latus videat sibi imminere mortē redarguēdo vitia. Et cessatio à redargutione faciat rē videri licitā, aut p̄stet occasionē delinquendi alijs in similibus, nō dēt tacere, & si, p tali redargutiōe moriat, martyr ē. Sic occisus ē Io. Bapt. Ma. t. 4 80.c.2.C
Veritati opponitur hypocrisis, Mat. to. 4. 131.c.1.D
Ad veritatē vitæ ptinet operatio p̄siliorū, cū non solū sint de veritate vitæ ea, q̄ sunt de necessitate salutis, sed ēt ea, q̄ sūt ꝺ pfectiōe salutis, &c. Ma. t. 5. 22.c.4.k
Veritas qñ dicatur relinqui, Matth. tomo 5. 21.c.2.D
Ad veritatē doctrinæ ptinet ꝓprie res, q̄ docet, i. p̄clusio, vel regula doctrinæ. Et illud est de necessitate salutis, vt, s. nihil p̄cīū illi doctrinæ p̄dicet, aut doceat. Sed illud, qđ ptinet illa doctrina scđm p̄gruentiā locorū, tēporū, & psonarū, ꝓponat, vel p̄dicet ille, cui offīn docendi cōpetit, & pp nullū scandalū, vel periculū dēt qs p̄ veritatē illius doctrinæ docere. Act⁹ tñ doctrinæ p se non cōpetit veritati doctrinæ: sed pertinet ad veritatem vitæ, cum cōputat̄ inter actus eleemosynæ, vel misericordiæ spūalis. Et sicut illi actus interdū omittuntur propter scandalum, ita & actus docendi, &c. Matth. tomo 5 23.c.1.D
Veritati vitæ non consonat, q̄ quilibet cesset à repetitione rerum suarū, etiam si scādalizetur ille, à quo petit res, Matth. tomo 5 25.c.3.F
Ad non dicendam veritatem solet mouere vnum de tribus, scilicet quando veritatem non nouit, aut veritatem non amat. Secundū, quando non est amor, vel reuerentia Dei, qui veritas est. Nam tales nō curant, an veritatem dicant, vel fallant. Tertium est amor, vel timor humanus, aut aliæ passiones circa hominem, &c. Matth. tomo 6 21.c.3.K
Triplex est veritas, scilicet vitæ, iustitiæ, & doctrinæ. Et istas tres veritates corrumpit aliquando hypocrisis simulatio, Matth. tomo 6 188.c.3.k
Veritas vitæ nunquam relinquenda est propter scandalum. Contra Clericos concubina. 2.c.3.H

Verum. Est cognatum intellectui, Exod. to. 1. 243.c.3.K

Verorum duplicia sunt genera: quædam naturali rationi proportionata; alia, sunt quę naturalem rationem excedunt, Matth. tomo 5 147.c.2.E
Verum integritatem quandam exigit, sicut bonum, Leuit. 64.c.3.F
Aliqđ esse verū, vel ꝓbari esse verū, p eod. accipit̄ in re, dūmodo ꝓbet verū tali probatione, in qua iura non dubitent, &c. Matth. tomo 1 91.c.2.E
Quō sit intelligēdū, q̄ oē verum à quocunq; dicatur, à Spiritu sancto sit, Matth. tomo 5 147.c.4.I
Vero omnia consonant. De Sta. Anim. 4.c.3.F
Ad intelligendū verū, siue sit, ꝓportionatū intellectui, siue non, non indiget intellectus gratia gratificāte; sed ad verū im, ꝓportionatū indiget gratia gratis data, & ad verum proportionatum, nec indiget gratia gratificante, nec gratis dara, Matth. to. 5. 147.c.2.E

Vermis. De vermi conscientiæ qui dr esse pęna damnatorum, Matth. to. 7. 177.c.1.E
Parad. 84.c.2.D, & 88.c.1.A
Vermis conscientæ non est in Purgatorio, Paradoxa. 84.c.3.I, Matth. tomo 7 249.c.2.A
Vermis conscientię quid sit. De Sta. Anim. &c. 4.c.3.G
An vermis damnatorum erit corporalis, vel spiritualis, Matth. tomo 7 177.c.2.B
Vermis in anima erit in damnatis, & non in corpore; sed vermis animę dr per similitudinem vermis corporis, Mat. to. 7. 177.c.2.C, Et hæc trāsumptio fit duplici ratione. ibidem. 225.c.4.F
Vermis dupliciter accipitur. Vno modo pro verme corporali. Et alio modo metaphorice pro verme spirituali, qui est remorsus conscientiæ, inquantum oritur ex putredine peccati, Mat. to. 7. 222.c.4.H
Anima damnata per se patitur à verme; sed abigne per accidens, Matth. tomo 7 223.c.1.B
Ad vermem duo requiruntur. Alterum est, q̄ damnati cogitent peccata, propter quę damnant. Aliud est, q̄ ex illis peccatis in memoriam venientibus sequatur pęna. Matth. tomo 7 226.c.1.B
Quare in Purgatorio, nec ponatur vermis, nec aquæ niuium, neque fletus; neque stridor dentium, Mat. tomo 7 249.c.2.A

Vermiculus. De quo Exod. 37. erat coccus bis tinct⁹, Ex. t. 2. 194.c.1.A, & 205.c.1.A

Vernaculus. Vernaculi dicuntur serui nati domi, vel continue seruientes, &c.
Genes. 250.c.4.k, & 261.c.3.I
Vernaculus dicitur dupliciter; vno modo ille, qui habitat cum aliquo ad famulandum non conductus certa mercede, sed expectās ab eo aliquod bonum iuxta determinationem ipsius domini. Secundo modo dr vernaculus filius alicuius serui natus in domo Dñi sui ex seruis, & ancillis. Primo mō vernaculus, non comedebat de sanctificatis, sed bene vernaculus. Secundo modo, Leuit. 242.c.3.F

Vespasianus. Prius expugnauit vrbes terræ Galileæ Samariæ, & Iudeæ, quā Ierusalem, Matth. tomo 6 285.c.3.C
Vespasianus ab exercitu declaratur Imperator, Matth. tomo 6 187.c.2.B

Vesper. Istę dictiones, vesper, vespera, vesperum, vespere solent accipi indifferenter pro eodem, nec est certitudo, quam partem temporis significent, quia aliquando accipiuntur pro prima parte diei, aliquando pro illa parte, quæ est post solis declinationem, idest post meridiem immediate, aliquando pro solis occasu, aliquando pro tempore, quod est immediate post solis occasum, vel pro nocte, aliquando pro tota nocte, & ponuntur exēpla, Matth. tomo 4 86.c.1.A

Vespera. Incipit immediatè post meridiē, & sic post meridiē decimæ quartæ Lunæ vque ad Solis occasū poterant Hebręi immolare agnū Paschalē, & assare, & vescitillo. Et sic consueuerunt huius

huius temporis Iudæi, dicit auctor, qui licet agnus nō immolet, tñ tenētes obseruationes azymorum, q̄ pertinēr ad idē tēpus, incipiebant immediate post meridiē decimę quartæ diei expellere de domibus suis omnem panem fermentatum, & incipiebant vesci azymis, &c. Exo. tomo 1. 74.c.3.F

Vespere. Multis modis capitur in sactis literis, Exo. tomo 1 74.c.2.E
Vespere, & mane quid significent, Genes. 3.c.1.E
Vespere quare prius ponit, quam mane, cum oppositum esse deberet, Genes. 3.c.1.E

Vesperum Vocāt Iudæi tēpus, quod incipit immediate post meridiē: sed ꝓprie vesperū significat parū ulā partē diei, quę est ante solis occasum, Leui. 259.c.1.B, Imo vesperū accipit̄ p solis occasu. Sic accipit̄, Leuit. 23. cum dr, q̄ in die 14. mēsis primi ad vesperū est phase Dñi, i. a solis occasu debet fieri immolatio agni Paschalis. Nec verum est, quod Iudæi dūt, quòd, ē poterat fieri immediate post meridiem. Nā Deu. 16. dr, q̄ fieret ad solis occasum. Immolabis inq̄t, phase vespere ad solis occasū, qñ egressus es de Aegypto, Leui. 271.c.1.A
Vesper, vespera, vesperū, & vesper pro eodē sumuntur Mat. tomo 4 86.c.1.B

Vespertilio. De vespertilione, & illius proprietatibus, Leui. 110.c.2.E

Vestibulum. Tabernaculi dicebat̄ sic a vestiēdo, q̄a ibi vestiebant̄ sacerdotes, qñ habebāt ministrare, & erat locus q̄dā ante introitū tabernaculi, & circa altare holocaustorū. Obtinuit tñ vsus Latinorū, vt cōmuniter dicatur vestibulū aliquis locus, apud portā domus, siue locus ille coopertus sit, siue non, Exo. to. 2. 86.c.4.G
Leui. 25.c.2.A, 2. Paralipo. 47.c.2.B
Vestibulū aliqñ accipit̄ ꝓ introitu domus, interdū pro spatio, apud portā alicuius domus, quod tegit̄ aliquo tecto pēdēti extra parietes domus, vt cōmuniter sit. Et isto mō accipit̄, Exo. 40. & nō primo mō, cū dr, In vestibulo testimonii, &c. Exod. tomo. 2. 215.c.1.B
Leui. 25.c.2.A, 1. Paralip. 12.c.4.H
Vestibulum a vestibus dr, eo q̄ sit locus, in quo vestes cōseruant̄, vel locus, in quo hoīes vestiunt̄. Et ñ, ex vsu cōi, vestibulū dr aliquod spatiū ante domos, & sic dr vestibulū portę, illud spatiū, quod est ante portā domus, & vestibulū tēpli vocabat̄ aliquod spatiū, quod erat inter tēplū, & murum exteriorem atrij, &c. 1 Paralip. 273.c.1. E, 2. Paralip. 47.c.2.B

Vestimentum. Vest mētorum ablutio, de qua Exo. 19 Lauentq; vestimenta sua, cōueniēs erat, tā pp significationem tropologicam, quam literalem, &c. Exo. tomo 1 156.c.4.H
Quare in ecclesijs fiant vestimenta preciosa, Exod. tomo 1 157.c.1.C
Vestimētū scindere cōsuetudo fuit apud antiquos, qñ erāt in magno dolore ex auditu rei execrādæ, Gen. 379 c.3.I, Leui. 131.c.2.A, Nu. to. 1. 196.c.4.I, 1. Reg. to. 1. 57.c.4.K 4. Reg. 187.c.1.E, & 14.c.2.B
Iosue, & Caleph scīdētes vestimēta sua, Nu. 14. nō peccauerūt, q̄a id fecerūt pp causam honestissimā, & zelum Dei: Immo meruerunt, Nu. tomo 1 197.c.1.E

Vestis. Vestes inuentæ sunt propter peccati turpitudinem, quare cessante peccato, & pœnalitatibus peccati, cessabit uestis, quia caro beatorū fulgebit, sicut sol. Gen. 17.c.3.I
Quod hoīes nō essent habituri uestes in statu innocētię, multis probatur rationibus, Gen. 186.c.1.E
Deus fecit hoī uestes pp duo. Primo pp verecūdiā Secūdo pp aeris intēperiē, &c. Mat. tom. 7. 111.c.3.F
Vestis, p̄cipua necessitas fuit ad cooperienda ea, de quibus erubescimus, &c. Gen. 186.c.1.F
Vestes cessabūt in resurrectione generali, & deinceps, vt multis probāt̄ rationibus, Gene. 187.c.4.I
Christus resurrexit sine vestibus, Gene. 188.c.1.C
Vestis illa Esau, q̄ Rebeca induit Iacob in die, qua benedixit illū Isaac, fuit illa q̄ fecit Deus Adam de pellibus, qñ eū expulit de Paradiso, dicit Rab. Salo. q̄ dicit venisse per successionem venatoribus, &cęt. Sed vanum dictum est hoc, &c. Genes. 305.c.2.E
Vestium lotio, & carnis inter Israelitas, ad quid fierer, Mat. tomo 7 308.c.2.E
Vestes leprosorū erāt dissutę, vt distīguerent̄, cōtra vestes aliorū, in quo dat̄ intelligi figura vestiū illius rēporis, s. q̄ erāt cōsutę, & totaliter clausę, nō habētes aliq̄ apturā in parte anteriori a sursum vsq; ad deorsum, nec ēt in laterib⁹, sed rātū in capitio, per qđ caput immittebat̄. Sic ēt apparet in veste sacerdotali hyacinthina, q̄ solū aperta erat in capitio, Exod. 28. Leui. 131.c.1.C, Nicolaus tñ dicit, q̄ vestes leprorū erāt dissutę circa collū, &c. Sed nō vr verū. Hebræi dicunt, quòd erant vestes dissutæ, idest apertæ circa cor in signum magni doloris, &c. Leui. 131.c.1.D
Vestes prolixas cur religiosi deferre debeant, Exod. tomo 1. 202.c.3.I
Vestes sacerdotū quot, & quales, 2. Paralipo. 32.c.2.C
Vestis erat comburenda, quoties lepra esset in illa, &c. Leuiti. 133.c.3.H
Vestium inopia maior est, quam aliarum rerū propter duo, Matth. tomo 7 112.c.1.A
Ex vestibus primo aspectu iudicatur homo venerabilis, Matth. tomo 6 7.c.3.H
Dupliciter egemus vestibus, vno mō ad operimentū verecūdię, alio mō ad resistēdū exterioribus nocumentis, s. caloris, frigoris, &c. Mat. tom. 7. 111.c.2.B
Nihil de vestibus locutus est Deus, cum hominem formauit, Matth. tomo 7 111.c.2.E
Vestes Iudęorum crescebant in deserto, crescentibus Iudæis, Deuter. 40.c.2.A, & 156.c.1.A
Iudęorū vestimēta supiora erāt apta ante, & retro. Et in duobus angulis cuiuslibet apturę erāt duo funiculi hyacinthini pēdēres, &c. Deute. 115.c.3.G
De vestibus Iudęorū paruulorū, q̄ nati sunt in deserto, & de calciamētis eorū, qđ dicēdū sit, Deu. 155.c.3.H
Viri Sancti non attendunt ad vestes, sed ad virtutes 4. Regum 6.c.2.D
Viro Dei non conuenit vestis preciosa propter multa, &c. 4. Regum 6.c.4.F
Vestes mutatoriæ dicunt̄ sic a mutādo, quia tales erāt vestes preciosę, & non quotidianæ. Nā, q̄ quotidianæ sunt, non mutantur, &c. 4. Regum 55.c.4.K
Iudæi habebāt vestes pēdētes vsq; ad talos, & habebāt eas laxas, i. non colligatas corpori. Sed ad itinerādū, & ministrādum oportebat, vt accingerent lumbos suos decurtando vestes, &c. 4. Regum 96.c.1.C
In vsu vestium potest esse virtus, & vitium, Matthæ. tomo 3 274.c.4.H
In vestitu, & ornatu exteriori pōt esse peccatū p superabūdantiam, & defectum, Matth. tomo 3. 274.c.3.I
Vestes variare in quantitate, aut qualitate quomō sit peccatum in religiosis, Matt. tomo 7. 275.c.3.H
Vestes nullū vitiū ducūt ex se ipsis, Mat. to. 3. 275.c.1.C
Pulchritudo vestium sacerdotalium ad duo prodest, Matth. tomo 3 275.c.1.D
Qñ tales sunt vestes, q̄ cōpetūt aliquibus in certa figura, colore, & conditione materię, vt sunt vestes religiosorū, pētm est mutare vestes q̄ est cōtra p̄ceptū nisi mutatio, & variatio esset parua. Similiter, & clericis q̄dā sunt vestes ꝓhibitę, quā ū ad colorē, extra de vita, & hone. cler. cap. cleri. Nō tñ sunt eis vestes determinatę totaliter quantum ad materiam, aut ꝓ figuram, & colorem, &c. Matth. tomo 3. 275.c.3.k

Universidad de Navarra

Cum nullũ fuerit præceptum de ueste, potest peccari in vsu immoderato vestium dupliciter. Vno modo per comparationem ad consuetudinem hominum inter quos viuit. Secundo modo, quando est immoderatus vsus vestium, ex affectu inordinato. Tertio, quando quis apponit nimiam solicitudinem ad exteriorẽ corporis ornatũ, &c. Mat. to. 3. 275. c. 3. K

Vestium ornatus licitus est cuique iuxta condecentiã status, &c. Mat. tomo 3 275. c. 4. k

Non est laudabile, quod prælati vtantur veste rustica, & rudi, &c. Mat. tomo 3 276. c. 1. C

Circa exteriorem vestium ornatum ponit Andronicus tres virtutes. Prima est humilitas. Secunda per se sufficientia. Tertia simplicitas, &c. Matt. tomo 3. 276. c. 1. E

Circa defectum in vsu vestium est etiam vitium. Et potest esse triplex inordinatio ex parte affectus. Vno modo ex negligentia, &c. Alio modo cum ordinatur ad inanem gloriam. Tertio, cum prouenit ex auaritia. Interdum tamen potest quis vti veste vili, scilicet propter humilitatem, vel propter pœnitentiam, &c. Mat. tomo 3 276. c. 2. A

Christus multas vestes simul habuit, Ma. to. 4 214. c. 4. F

Vestis nuptialis est vestis decora, & ad honorem pertinens secundum vulgarem appellationem. Nam talibus indui debent, qui vadunt ad nuptias, Matth. tomo 6 2. c. 1. E

Inuentio nouarum vestium quomodo sit peccatum, Mat. tomo 3 275. c. 4. F

Vestes pretiosas prælatos clericos, & reges decent, Mat. tomo 3 276. c. 1. B

Vsus vestium quomodo fiat illicitus, Matthæ. tomo 7. 251. c. 1. A. & to. 3 275. c. 1. A. & seq.

Per vestem nuptialem intelligitur charitas, seu gratia, Mat. tomo 6 16. c. 3. F

Vestibus egemus dupliciter. Primo ad operimentum verecundiæ, &c. Secundo propter necessitatem passibilitatis, &c. Mat. tomo 7 111. c. 2. B

Inopia vestium maior est, quam inopia aliarum rerũ propter duo. Primo propter intemperiem aeris arcendam. Secundo ad tegenda verenda, Mat. tom. 7 112. c. 1. A

Vestium vsus ex peccati sequela prouenit, scilicet ex pœnalitate ruboris, Parad. 77. c. 1. E

Vestes non habebunt beati in cœlo, sicut neque Christus habet, Parado. 76. c. 2. D

Vestes Christi, quas habuit in carne mortali, pauci erãt valoris, Parado. 79. c. 1. E. Et tunc eguit vestibus propter duo, primo ob causam sui, & propter eos, in quorum medio conuersabatur. ibidem 79. c. 3. G

Christus post suam resurrectionem nullas habuit vestes Paredo. 80. c. 1. D

Vestis sacra. Vestes sacerdotales Deus fieri iussit propter duo. Primo propter decorem. Secundo propter spiritualia ministeria, &c. Exo. tomo 2. 54. c. 3. G, & 205. c. 1. C

Vestium sacrarum pulchritudinem vete. testamen. secuta fuit ecclesia, licet non vestium formam, Exod. tomo 2 54 c. 3. K, & 205. c. 1. C

Vestes sacerdotales, & nouẽ summi sacerdotis ornamenta habentur, Exodi 28. & Iosephus addit decimam, quarum omnes conueniebant summo sacerdoti. Et minoribus sacerdotibus non: nisi quatuor ex illis, &c. Et referunt p ordinẽ, Mat. to. 2. 54. c. 4. G

Vestibus sacris non induebantur sacerdotes ad quodlibet ministerium, vt probatur Exo. tom. 2. 59. c. 3 F

Vestibus preciosis non vtebatur magnus sacerdos in die expiationis. Leuit. 16. Sed seruorabilibus, tunica, linea, cingulo, & Cedarim, &c. Bñ tñ, cũ intrabat adolere thimiama. Et cũ intrabat accendere lucernas, & cũ ponebat panes propositionis, & corã altari holocaustorum. Exo. tomo 2 62. c. 3. G

In veste Hyacinthina summi sacerdotis, quare ponerẽ tur tintinnabula, Exod. tomo 2 69. c. 2. A

Omnes uestes sacerdotales vet. testamen. inductę sunt principaliter ad decorem, Exo. tom. 2. 72. c. 4. k. Et vt ex decore haberentur ministrationes in magna reuerẽtia. Et pp hoc Deus voluit facere distinctionẽ, quoad aliqua inter sacerdotes, & alios populares, &c. Vt patet de vnguẽto ad vngẽdũ vestes Aaron, &c. de quo Exo. 30. Similiter, & de thimiamate, &c. Exod. tomo 2 73. c. 1. A

Vestium sacerdotalium assignantur causæ literales, Exod. to. 2. 72. c. 4. K. Assignantur similiter causæ aliqualiter allegoricæ, & aliqualiter literales. ibidem 74. c. 1. A

Vestis linea stricta, q̃ est cõmunis, tã magno sacerdoti, quam minoribus, alio nomine dicebatur subucula, Leui. 8. Exo. tomo 2 76. c. 3. F

De vestibus sacerdotalibus, Leuiti. 62. c. 4. K. Et de quatuor vestibus, cõmunibus summo sacerdoti, & minoribus, ibidem 156. c. 2. B

Vestes sacerdotales cõseruabant in quodã loco intra tabernaculum. Et ibidem induebantur, & exuebantur, Leui. 168. c. 4. F

De vestibus sacerdotũ veteris legis, tã maioris, q̃ minorũ, 1. Reg. to. 2. 104. c. 4. I. 2. Paralip. 32. c. 2. D

Vestes ministrorũ in ecclesia Christi, tam sacrę, quam non sacræ habuerunt originem ex vestibus ministrorum vete. testa. 1. Paralip. 174. c. 3. k

Veste linea põt vti Laicus in defectu clericorum, vel quando ex deuotione accedit ad canendum cum ministris ecclesię, 1. Paralip. 174. c. 4. F

In vestibus, quibus vtunt ministri ecclesiæ pp Deum, nullũ est vitiũ. Secus tñ in vestibus, qbus vtit hõ pp se. Si vestes sint supra statum suũ, & facultatẽ, Matt. tomo 3 275. c. 2. D

Vestiũ sacerdotaliũ ad duo, psunt, Mat. to. 3. 275. c. 1. D

Vestiũ preciositas non est tã necessaria in ministeriis noui testa. quã in ministeriis vete. Primo, qa in veteri erãt vestes preciosæ sub præcepto. Secũdo ex parte ministerii vete. & noui testa. Mat. to. 3. 275. c. 1. E

Preciositas vestiũ debet esse in ecclesia Christi, nisi ecclesia nimis abũdante in hoc pauperes Christi deficerẽt, qa tũc vẽdi debẽt ista ad subueniẽdũ eis; s. pro redemptione captiuorum, & alijs causis, &c. Matt. tomo 3 275. c. 1. B

Vestire nudum. Est opus misericordię, magnæ laudis in vtroque testamento, Mat. to. 7 111. c. 4. K

Vesseuus mons. De Veseuo monte in Cãpania, qui flammas emittit, Parado. 99. c. 3. G

In Veseuo mõte Cãpanię cõbustus est Bassus Poeta, & magister Persii Poetę Satyrici, De sta. Ani. 12. c. 1. B

Vetus testamentum.

Aliqua q̃ erãt in ve. testa. seruant nũc, non qa instituta fuerunt in vete. testa. Sed quia de nouo institura sũt ab ecclesia, Mat. tomo 6 236. c. 4. F

In vete. testa. nihil permisit Deus, quod esset peccatũ mortale, Mat. tomo 7 43. c. 1. A

De ve. test. vide in dictione, Testamẽtũ vetus, & nouũ.

Vexari. Vnde proueniat, cp boni nõnunquam vexentur in vita à dęmonibus. Matth. tomo 7 243. c. 3. I

Vexillum. Quatuor tribus habebãt vexilla, s. Iudas, Ruben, Ephrain, & Dan. Et aliæ tribus erant sub vexillis istarum, ut patet Nu. 2. & 10. Exo. 10. 2. 6. c. 1. A. De quorum vexillorum ordine

dine in profectu ab Aegypto, & per totum iter ad terram Chanaan. ibidem 217. c. 1. E

In quatuor vexillis Israelitarum, quæ habebant in deserto, depictæ erãt varię figurę iuxta variam Iudęorum opinionem, Nu. tomo 1 15. c. 2. B

Sub quolibet vexillo filiorum Israel erat aliqua pars Aegyptiorum, Nu. tomo 1 132. c. 2. B

Vexillũ ñ pcedit tpe, regẽ: sed loco, Ma. to. 6. 303. c. 2. B

Via.

Via, Arcta, quę ducit ad vitam, est obseruantia mãdatorum Dei, via ampla est via delitiarũ. Per portã angustam põt intelligi Chrs, qui dr porta angusta, non ratione potestatis, sed ratione humilitatis, &c. Matth. tomo 3 127. c. 1. B

Hominum, quidam sunt totaliter in via: quidam totaliter in termino, & quidã partim in via, & partim in termino, Matth. tomo 7 256. c. 4. I

Via vitiorum facilis est propter duo; primo, quia nulla est difficultas circa inuenire viam. Secundo, quia operati malum non habet difficultatem, cum sit secundum inclinationem naturæ nostræ depranatæ, Matth. tomo 3 127. c. 2. E

Deus reuelat viam salutis oranti hoc, mittendo doctorem, vel alias, Matth. tomo 5 276. c. 4. G

De duplici via, altera, per quam Deus venit ad nos, & altera, per quam nos imus ad eum, Matth. tomo 1 158 col. 3. G

In via est mereri, aut demereri, non autem in termino, Matth. tomo 7 136. c. 2. B

De duplici via ad cognoscendum aliquam rem, scilicet scire quid est, & quid non est, Matthæi tomo 1 168. col. 4. I

Viator. In instanti mortis homo desinit esse viator, Matth. tomo 7 253. c. 1. C

Viauid. Viauir.

Orationes Hebrææ.

Inter istas orationes Hebreas, Viauid, & Viauir scriptas Hebraicè, quid interest, Gen. 393. c. 4. I

Vicarius.

Tantæ potestatis est sicut is, cuius est Vicarius, cum Vicarij sint delegati ad vniuersitatem causarum, Deut. 94. c. 3. G

Vt omnes tenentur quodam iure naturæ se adiuuare ad bonam habitudinem solitæ communicationis. 2. Paralipo. 231. c. 4. I

Vicissitudo.

Significat duo, scilicet mutationem, & commutationem, de primo patet Iacob. 1. cum dicitur, neque vicissitudinis obumbratio, de secundo patet 1. Reg. 24. cũ dicitur, sed Dominus reddat tibi vicissitudinẽ hanc, &c. 1. Reg. tomo 2. 130. c. 4. H

Victima.

An victimæ pacificæ essent tempore Iacob, non est satis notum; creditur tamen, quòd sic, vt videtur colligi ex capit. 31. Genes. Genes. 72. c. 2. C

Pars victimæ pacificæ, quæ veniebat Sacerdotibus, debebat comedi eodem die, vt patet Leuit. 7. Et pars, quæ veniebat offerentibus poterat comedi eadem die, aut sequenti, sed nullo modo in die tertio. Sed quæ die tertio remanebant, igne cremabantur. In sacrificio tamen phase nihil debebat remanere vsq; mane, Exod. tomo 1 76. c. 1. E

Victima dicitur id, quod ferro occiditur, iuxta illud Ebrardi.

Victima, quę cecidit ferro victrice vocatur;
Hostibus à domitis, hostia nomen habet.

Leuit. 8. c. 3. K, Iosue tomo 2. 69. c. 4. F, 2. Paralip. 66. col. 1. D

Victima pacifica, fiebat principaliter ad alicuius rei petitionem, aut ad gratiarum actionem pro susceptis ei, a quo illa habemus, &c. Leuit. 8. c. 4. F

In victima pacifica offerebatur animal Deo pro gratiarum actione, scilicet, quia aliquid impetrauerat, vt obtineret. Et in hoc sacrificio quædam pars proueniebat Sacerdotibus, & quædam ipsis offerentibus, & quædam Deo, Num. tomo 1 215. c. 4. K

Victima est nomen generale ad omne sacrificium, Iosue tomo 2. 169 c. 4. I. 1. Paralip. 340. c. 1. D

Victoria.

Perfectissima victoria de exterioribus, consideratur ex duobus; primo ex passionis magnitudine, &c. Secundo ex parte pugnæ, quæ duo reperiuntur in martyrio, Matth. tomo 4 45. c. 1. B

Vicus.

Vici vocantur quædam loca parua non murata, Iosue tomo 2. 76. c. 4. I, Vel quædam congregatio domorum, quæ non habent murum, quas quidem congregationes nos vocamus rura, 1. Paralipo. 317. c. 2. C

Vicus pertinens ad aliquam ciuitatem dicitur de ciuitate illa, quia vicus per se nõ habet gubernationem politicam, vt patet, ff. de municipa. l. qui ex vico, Matth. tomo 3 178. c. 3. F

Videre.

Aliquando capitur pro audire, quia communior sensus est, &c. Genes. fol. 383. col. 4. I

Videre communiter sumitur pro actu aliarum potentiarum sensitiuarum, Deut. 20. c. 1. B

Solus Deus potest a nobis videri per essentiam, cuius assignatur causa, Matth. tomo 2 27. c. 3. H

Aliquid videri oculo corporali stat dupliciter; vno modo per se, vt est illud, quod per se infert passionẽ corporali sensui. Alio modo per accidens, scilicet, illud, quod infert passionem sensui, non inquantũ est sensus, nec inquantum est iste sensus, sed quia cõiungitur his, quæ per se inferunt passionem sensui, &c. Matth. tomo 2 29. c. 4. K

Illud dictum Gregorij; Quid est, quod non videt, qui videntem omnia videt, quomodo sit intelligendũ, Matth. tomo 2 34. c. 2. C

Deum nemo potest videre in statu viæ, Matth. tom. 2. 40. col. 2. C, Contingit tamen, quod aliquis videat Deum in statu viæ per essentiam miraculosè, & ad modicum tempus, &c. Et talis non vocabitur simpliciter beatus, sed secundũ quid. Neque talis pro tunc est propriè viator, saltem absolutè viator, licet participet in actu viatoris, ibidem. 40. c. 3. G

Videre Dei, de quo Gen. 1. scilicet, vidit Deus lucem, quòd esset bona, &c. Capitur pro demonstrare, id est, demonstrauit lucem esse bonam per effectus, quos illi dedit, vel vidit lucem esse bonam, quia tũc talis erat, qualis ei placere posset, Gene. 5. c. 2. E

Res quanto sub acutiori angulo videtur, tanto minus immutat, Matth. tomo 4 243. c. 2. B

Tripliciter contingit aliquid videri, vno modo, quãdo per se videtur. Et hoc dupliciter, vno modo, quãdo per se & de se, & primo visibile est, vt color & lux, &c. Alio modo, quod per se videtur, sed nõ primo. Et talia sunt sensibilia communia, quę ab omnibus sentibus percipiũtur, & talia sunt quinque, scilicet, motus, figura, numerus, magnitudo, & quies. Sed Alacen. in sua perspectiua ponit decem & nouem sensibilia communia, sed illa omnia, ad quinq; prędicta reducuntur &c. Parad. fol. 25. c. 2. D, Secundo modo aliqua res dicitur visibilis, cùm in ea est aliquod sensibile proprium, scilicet, color aut lux. Similiter & cùm aliquod de communibus sensibus est in ea. Et isto modo omnis substantia corporea est visibilis aliquo modo, & isto modo Christus fuit visibilis, cum in hoc mundo conuersaretur &c. Tertio modo aliquid dicitur videri, quod non est primo per se visibile, neque per se visibile, nec est in ipsa re visa, aut denominata visa, aliquid, secundum

Universidad de Deusto
Biblioteca

quòd sit visibilis, & secundum illud actualiter videa tur: est tamen signum, quòd illam rem esse præsentem demonstrat, &c. Et isto modo Christus videtur in Hostia, & in Calice, &c. Parad. 25.c.4.F
Quare Deus dicatur quandoque videre, & quandoq; non videre, Matth. tomo 6 16.c.2.E
Deus videri nō potest in seipso visione corporali, nec propriè nec impropriè, Parad. fol. 32.c.4.I, Nec aliquam assumere potest similitudinem, in qua videatur, vel loquatur &c. ibidem. 33.c.1.A
Videre, vigilare & orare sunt nobis necessaria, Matth. tomo 6 321.c.4.k
Videns Dei essentiam non est necesse, vt omnia intelligat per illam visionem, licet diuina essentia omnia eminenter contineat, Matth. tomo 7 206.c.3.I
Quare solum partes denæ cœlorum videantur, Matthæi tomo 7 158.c.2.E

Visio. Qua Deum videbimus per essentiam est eadem cū visione illa, qua Deus seipsum videt, ex parte eius, per quod videtur &c. Matthæi tomo 2 28.c.1.E
In visione corporali & spirituali inuenitur triplex medium, & primum istorum erit in visione, qua videbitur Deus, Matth. tomo 2 29.c.2.B
Visio Dei si cōsideretur, vt est quidam actus, est actus intellectus, si autem consideretur, vt summum bonum, est actus solius voluntatis, Matthæi tomo 2 46.col.3.F, & seq.
Visio aliqua dupliciter est delectabilis, vno modo ex parte obiecti, & alio modo ex parte visionis, Matth. tomo 4 232.c.2.A
Per solam visionem nulla immutatio realis, aut naturalis causatur, sed si aliqua per visionem inficiūtur, hoc non est à visione, sed à putridis, aut venenosis qualitatibus ipsius videntis, quæ in spiritus resoluuntur, qui egrediuntur per oculos, &c. Num. tomo 2 17.col.4.H
Probatur multis rationibus, quòd visio fiat intus recipiendo, & non extra mittendo, vt platonici opinati sunt, Num. tomo 2 18.c.1.E
Visiones imaginariæ interdum fiunt in vigilia. 3. Regum. folio. 200.c.4.F
In principijs rerum spiritualium semper apparent visiones sensibiles, vt dicit Chrysostom. propter eos, qui nullam intelligentiam spiritualis naturę habere possunt, &c. Matth. tomo 1 213.c.1.E
Visio aliqua est dupliciter delectabilis, vno modo ex parte obiecti, quia scilicet, obiectum est delectabile, alio modo ex parte visionis, prout ipsum videre est delectabile, & non considerata re visibili, &cęt. Matth. tomo 4 232.c.2.B
Visio Dei dupliciter sumi potest, Matth. to. quarto. 230.col.3.F
Visio fit per pyramidem radiosam, cuius basis est in re visa, conus in centro oculi, vel saltem in oculo, Matth. tomo 7 175.c.2.E
Nulla naturalis vel realis passio causatur ex sola visione, Parad. 32.c.3.G, & 38.c.1.A
Visionem fieri per emissionem radiorum visibilium vsque ad rem visam peruenientium, formamque rei visibilis secum in reditu ad oculum vidētis perducentium, dixerunt platonici, sed falsum dicunt, vt probatur quinque rationibus, Parad. 53.c.1.B
Contingit visionem fieri intra aquam, Parad. 53.c.3.I

Visibile. Iudicium de re visibili non fit in centro oculi, sed in sensu communi. 3. Regum. 200.c.4.I
Res visibilis emittit pyramidem suam visualem per continuum & directum, & non potest species mittioblique, vel circumflexe, Matth. to. 1. 238.c.4.F
Omne visibile lucidum, vel coloratum diffundit suā similitudinem in circuitum per totum aerem diaphanum, Parad. 14.c. K

Visus. Est sensus maxime pertinens ad perfectionem, Gen. 173.c.1.C
Visus facit ad primam generationem scientiæ, & additus ad secundam, &cęt. Genesis folio. 173. col. 2. C

Vidua. Iuxta vsum latinitatis, dicitur illa, quæ à viro diuisa est, Leuit. 229.c.3.H
Mulieres viduas, vel meretrices non poterāt sacerdotes veteris legis accipere in vxores in vete. leg. Matthæi tomo 5 97.c.3.K
Vidua carens filijs non manebat in hæreditate viri apud Hebræos, sed hæreditas deuoluebatur ad cognatos viri sui, quia iam desinebat esse de familia viri, & familia erat propter hæreditatem, Leuitici. 244.col.1.D
De viduis, quibus damnabile erat vel e nubere, dicendum, quòd non erant absolutè viduæ, sed inuiduitate promiserant seruare castitatem, quia tempore Apostoli erat quidam ordo viduarum sicut nūc est monialium, quæ profitebantur se obseruaturas castitatem, sed ad hoc non recipiebantur omnes, sed illæ eligebantur per Ecclesiam, quæ iam propter ætatem non essent suspectæ, & etiam quòd vita prę cedens earum esset plena bonis operibus. Et talibus Ecclesia prouidebat de victu, quia specialiter vacabant operibus sanctitatis, vt patet 1. ad Timoth. 5. Et de istis viduis habetur 27. quæst. 1. ca. nuptiarū, & ca. Sicut bonum, Matth. tomo 2 153.c.2.B
Viduam mirabiliter vrget rememoratio præteritæ delectationis, Matth. tomo 4 43.c.4.H
Vidua dicitur mulier tradita viro, si vir moriatur consummato matrimonio, vt habetur 24. distin. cap. vidua. Nā si moriatur non cōsummato matrimonio, non dicitur vidua, vt patet ibid. & cap. seq. Et accipiētes huiusmodi in vxores, non prohibentur promoueri, &c. Matth. tomo 2 153.c.1.B
Coitus cum vidua dicitur fornicatio simplex, & per consequens talis coitus est peccatum, Matth. tomo 2 153.c.1.D
Viduæ non debetur fructus sexagesimus nisi illi soli, quæ habuit propositum viduitatis siue cum voto, siue sine voto, Matth. tomo 4 44.c.3.F
Vidua Sareptana gentilis erat, sed colebat vnum Deū. 3. Regum. 158.c.4.F
Viduarum facultates quomodo accipiebant Pharisęi, Matth. tomo 6 191.c.1.D
Vidua illa, de qua Luc. 21. quæ misit, &c. in gazophilatium, nō dedit simpliciter quidquid habebat, sed dedit omnem victum, id est id, quod pertinebat ad cibum, & hoc debet intelligi, quòd dedit id, quod erat sibi necessarium secundum statum suum, licet dato illo, posset adhuc viuere, & si strictius, quam prius. &c. Matth. tomo 3 44.c.3.H

Vigilantia. Conueniens fuit vt Christus sub diuersis parabolis cōmendaret vigilantiam, Matth. tomo 7 7.c.1.B
Vigilantiam cōmendauit Christus diuersis parabolis, quarum duæ habentur Matth. 24. scilicet, de patre familias vigilante, ne fur effodiat domum suam. Secunda, de seruo dispensatore constituto à patre familias: & Matth. 25. de decem virginibus; & hoc propter multa, quæ ostendunt, vigilantiam esse nimis necessariam, Matth. tomo 7 7.c.1.B

Vigilantius hæreticus.

Error Vigilantij refertur dicētis, quòd dum viuimus, pro inuicem orare possumus, sed postquàm homo fuerit

fuerit mortuus, nullius oratio pro altero exaudit. Similiter refertur confutatio huius erroris per Hieronymum, Matth. tomo 3 54.c.3.G

Vigilare. Nos debemus potius vigilare, quàm homines ante diluuium, & ante Sodomorum euersionem, Matth. tomo 6 319.c.4.I
Vigilare videre & orare, sunt nobis necessaria, Matth. tomo 6 321.c.4.k

Vigilia. Quatuor in nocte sunt vigiliæ, quarū quarta incipit circa auroram, in qua filij Israel exierunt mare Rubrum, & intrauerunt in principio tertiæ vigiliæ, quę incipit post mediam noctem, Exod. tomo 1 114.c.2.B
Vigiliæ & stationes militares, quæ & quot sint, Mat. tomo 4 107.c.3.I
Tempus vigiliæ in duas diuiditur partes, &c. Matth. tomo 6 175.c.2.D
Per quatuor vigilias nox diuidebatur ex consuetudine exercitus, & quælibet vigilia cōtinebat quatuor horas, Num. tomo 1 19.c.4.K
De quatuor vigilijs noctis, & de nominibus earum, Matth. tomo 4 107.c.3.I

Vilificari: res vilis intellecta non vilificat intelligentem, bene tamē vilificat volentem, Matth. tomo 3 261.c.3.G

Vilis. Nemo est, qui non possit confiteri se esse viliorem quolibet alio homine, Matth. tomo quinto. 10.c.2.A

Villa. Villa significat locum paruum, vbi sunt domus aliquæ colonorum extra vrbem, vel extra magna oppida, &c. Matth. tomo 6 14.c.4.F

Vincentius.

Vincentius lib. 1. Speculi historiarum contra dicit textui. 1. cap. Exod. dicens, quòd rex, qui primo afflixit Iudæos, dicebatur Menpheres, cum diceretur Armonophis Octauus, à Nefien, &c. Exodi tomo 1 4. col. 1. A
Comendatio notanda valde Beati Vincentij Ferret ordinis Prædicatorum, & Auctori contemporanei, qui notorios concubinarios fore vitandos sub magno rigore mundo publicè prædicauit. Cōtra Cler. concu. 7.c.4.G

Vincere. Diabolus non potest vincere nisi volētem, Matth. tomo 5 153.c.3.G

Vinculum. Nullum maius vinculum, quā vinculum amoris, Gen. 3.c.3.G
Vinculum est ens positiuum siue reale, siue rationis, Defenso. fol. 8.c.1.A

Vindicare. Nemini licet regulariter vindicare se sine iudice. Matth. to. 7 45.c.2.C

Vindicatio. Est actus alicuius specialis virtutis, innominatæ tamen. Et consonat præfata virtus in aliquo cum mansuetudine; quia mansuetus aliquando sustinet iram, remittendo iniuriam; aliquando autem punit, & est vindicatiuus: non tamen concordat omnino cum mansuetudine, quia virtus vindicatiua solùm est ad vindicandū, & non ad remittendum. Maximè quia mansuetudo magis inclinatur ad remittendum, quam ad puniendum, quod designat nomen eius. Item quia mansuetudo est circa iras, & vindicatio potest esse, vbi nulla sit ira. Nec vindicatio pertinet ad fortitudinem, quia fortitudo est virtus, qua quis bene se habet circa terribilia siue aggrediendo, siue sustinendo 3. Eth. Vindicatio vero non est in sustinēdo, sed in inferendo pœnas, &c. præsupponitur tamen fortitudinis virtus ad vindicationem, &c. Matth. to. 2 235.c.2.B
Vindicatio habet ortum ex charitate & zelo, Matth. tomo 2 235.c.4.H
Vindicatio circa quæ versetur. Mat. to. 2. 235.c.2.H
Vindicatiua virtus habet, per excessum, crudelitatem, vel sæuitiam, quæ excedit mensuram in puniendo. Et per defectum habet remissionē in vindicando, de quo Prouerb. 3. Qui parcit virgæ odit filium suū, Matth. tomo 2 235.c.4.k
Vindicatiua virtus debet inferre tales pœnas quales vulgariter inferuntur, i. quales leges humanæ inferunt, & quas licitum est inferre, vt patet, quia Deus in lege Iudæorum iussit inferri pœnas diuersas pro certis peccatis, ergo tales iustè inferuntur, &c. Matth. tomo 2 236.c.1.B

Vindicta. Animas post mortem vindictam petere existimauerunt aliqui Gentiles, & propterea faciebant sacrificia mortuis in prima die Februarij; vt non vexarent viuentes, &c. Exod. tomo 1 218.c.4.F
Vindictam capere quemquam non permittebant leges sęculares, quascunque politiarum, nisi rarissimè, sicut si quis inueniret aliquem cum vxore, filia, aut matre turpiter agentem, & similibus, &cęt. Iosue tomo 2 138.c.3.k
Vindictæ desiderium illicitum est inter illos, qui communicant in eadem politia, vel in diuersis, dum tamen non sint hostes, nam inter hostes, vbi est iustū bellum, & potissime, quando iniuria est cōtra Deū, vel contra rempub. licitum, &c. Iud. 167.c.4.H
Vindictam desiderare, non est permissum nec in nouo, nec in veteri testamento. 1. Reg. tomo 2. 131. c.4.F, Neque gaudere de illa, si proueniat, quia qui gaudet de vindicta rancorem habet, &cęt. ibidem. 140.c.2.E, 141.c.2.A
Vindicta proprie dicta est, quando quis gaudet de pœna alterius, inquantum per illam satisfacit iniuriæ suæ per contra passum; & hoc modo non licet alicui viro iusto gaudere de vindicta. Alio modo capitur materialiter pro pœna quam quis suscipit, nō referendo illā, vt est satisfactio iniurię susceptæ, &c. 1. Reg. tomo 2 141.c.2.B
Vindictā petere est aliqualiter homini naturale. Matt. tomo 2 103.c.1.D
Vindictam non est permissa de iure, sed bene repulsio iniuriæ, & hoc quando repellitur incontinenti. 2. Regum. 5.c.2.D
Non possumus petere vindictam; quia ad animum pertinent, & est quoddam desiderium tribuēdi malum, pro malo nobis inflicto. Et illud desiderium vocatur rancor vel odium, &c. 2. Reg. 126.c.1.E
Lento gradu ad vindictam diuina procedit ira, & tarditatem, supplicij grauitate, compensat. 4. Regum. 64. col. 1. E
Vindicta non fit iustè, nisi de eo, quod iniustè factum est, Matth. tomo 2 105.c.2.A
Vindictam appetere propter malum eius, qui punitur, peccatum est; sed appetere illam ad correctionem peccatorum, & ad conseruandum bonum iustitię, laudabile est, Matth. tomo 2 118.c.4.H
Vindicta propriè significat retributionem in pœnis, & hæc iustè desideratur &c. Alio modo sumitur pro gaudio quodam, quod quis habet in inflictione pœnarum, in illo qui læsit eum vel alterum, & sic vindicta semper est mala, Matth. tomo 2 18.c.4.H
Vindictam non esse appetendam, nisi propter necessitatem, vel ordinem iustitiæ seruandum, vel propter correctionem malorum, & terrorem eorum, qui nondum mali sunt, vt non fiant mali, &c. significauit Christus, per illud Matth. 5. Audistis, quia dictū est antiquis, oculum pro oculo, &c. Matth. tomo 2 231.col.3.H

Universidad de Deusto

Vindicta propriè consistit in æqualitate pœnæ, &c. Mat.tomo 2 231.c.3.I
Appetitus vindictæ non est ad finem iustitiæ, sed ad finem tollendi tristitiam, Mat.tomo 2. 234.c.4.F
Vindictæ desiderium potest interdum esse licitum, Matth.tomo 2 234.c.2.B
Vindicta dicit animum retributionis, scilicet ꝙ quis desideret illi, qui intulit sibi malum, vel alijs, qui pertinẽt aliquo modo ad ipsum, malum inferre, vel gaudeat saltem, quando illud fuerit per aliquem illatum. Nam alias non esset vindicta, &c. Et istud desiderium vel gaudium de malo alterius, semper cõsideratur vt iustum, scilicet, inquantum ille, qui nocuit, putatur iniuste, nocuisse, siue iuste, siue iniuste nocuerit. Si autem sine consideratione iustitiæ quis desideret malum alteri, vel gaudeat de illo, non dicitur vindicta vel vindictæ desiderium, sed appetitus mali vel pœnæ alterius; quia ille, qui nunquam fuit læsus vel putauit se esse læsum, non potest vindictam appetere, &c. Mat.tomo 2 234.c.2.A
Vindicta nec semper bona, neque mala semper est, esse autem vindictam licitam vel illicitam pertinet ad animum, quia si animus se ferat principaliter ad malum eius, de quo se vindicat, & ibi quiescit, est omnino illicita vindicta, quia delectari in malo alterius pertinet ad odium, &c. Si autem intentio vindicandi feratur principaliter ad aliquod bonum, ad quod peruenitur per pœnam peccantis, s. ad emendationem ipsius, vel saltem ad cohibitionem eius, ne amplius peccet Et ad quietem aliorum, ad conseruationem iustitiæ, & ad Dei honorem, tunc desiderium vindictæ, potest esse licitũ, obseruatis alijs debitis circunstantijs, &c. Mat.tomo 2. 234.c.2.C
Appetitus vindictæ propriæ sumptus pertinet ad iratos, & ideo ira dicitur appetitus vindictæ, vel appetitus contrarij doloris, primo de Anima, Matthæ. tomo 2 234.c.3.H, &c.
Licitum est alicui vindictam sumere de iniuria sibi illata, quando redundat interdum in proximum, & interdum in Deum, sic Heliseus pueris irridentibus eum, maledixit. 4 Reg. 2. Sic, & Elias quinquagenarijs 4. Reg. 1. Similiter quando fit iniuria alicui prælato, vel principi, quia talis iniuria non solum est illorum, sed redundat in alios, scilicet, in subditos, sic fecit Syluester Papa. Matt. tomo 2 235.c.1.B
Et si regulariter pœna non detur, nisi voluntarie peccanti, & non detur vni pro peccato alterius, tamen de inuoluntario potest sumi vindicta, & potest puniri vnus pro alio pœna, per modum medicinæ, & non per modum pœnæ. Nam sic non debetur pœna nisi pro peccato, inquantum per pœnam reparatur æqualitas iustitiæ, vt qui peccando nimis sequutus est voluntatem suam, aliquid patiatur contra voluntatem suam, primo modo datur a Deo pœna non peccanti, vt medicina præseruatiua. Et vt homo proficiat in bonis spiritualibus, & pœnalis medicina datur in bonis corporalibus, scilicet in bonis possessis, & in bonis corporis, nunquam tamen in bonis spiritualibus punitur homo sine culpa, vt sunt priuatio gratiæ, &c. Nec in talibus vnus punitur pro peccato alterius, &c. Matth. tom. 2 236.c.4.k
Vindicta exercetur interdum super inanimata, non propter se ipsa, sed propter peccatam illorum, quorum sunt, in quo non ipsa patiuntur, sed his quorũ sunt, sicut thesauri hierico anathematizati sunt 1. quæst. 4. ca. peccato ciuium, & possessiones Aegyptiorum grandine perierunt, eadem quæstione ca. peccato Aegyptiorum. Arca etiam Domini propter peccata Iudæorum capta est ab hostibus 1. Regum 5. & 1. quæst. 4. ca. peccato Israelitarum. Sic Deus facit terras steriles propter peccata habitantium, Psal. 106. posuit flumina in desertum, &c. interdum puniuntur etiam bestiæ propter nos, & tũc dicimur nos puniri inquantum bestiæ ad nos pertinent, & sunt quædam bona nostra, &c. Matthæ. tomo 2 237.c.2.E
Iudæi peccant nunc mortaliter vindictam prosequendo, & vsuras exercendo, Mat.to.5 102.c.3.H
Aliquando fit vindicta corporalis in filios pro peccatis parentum vsque ad mortem. Et hoc siue secundum legem Dei, siue secundum legem humanam, secundum legem Dei patet, Exod. 20. & 34. & Nu. 18. vsque ad tertiam, & quartam generationem secundum legem humanam patet in filijs hereticorum, & in crimine læsæ maiestatis, tertio pro coitu illicito patris. Nam non succedunt in honoribus filij illegitimi, quarto, seruitute, si sint filij clericorũ ordinatorum in sacris, &c. secundum antiquos canones efficiebantur serui ecclesiæ, quinto, priuabãtur honoribus vsque ad quartam generationem, s. si occiderint clericum ecclesiæ suę per se vel aliũ, &c. sexto priuantur honore ciuitatis, vt si aliquando occiderint Episcopum ciuitatis, puniuntur. Similiter pœna multiplici spirituali, s. excommunicationis, depositionis ab ordine, interdicti pœna, & pœna remotionis ab oblationibus, pœna non recipiendi ordines. Pœna tamen corporali, scilicet ꝙ debeat quis occidi, vel verberari, &c. Regulariter non puniuntur filij pro partibus, Deu. 24. Contingit tamẽ, quod propter magnitudinem criminis contra totã rempub. sicut totum statum patriæ: iudices occidant parentes peccantes, & filios eorum propter timorem, & suspitionem, ne filij imitentur peccata parentum. Sed pœna æterna nunquam filij puniuntur pro peccatis parentum, a Deo, nec econtra, sed anima, quæ peccauerit, &c. Ezechie. 18. Nec etiam in purgatorio, &c. Mat. tomo 2 238.c.1.D
Pro peccato multitudinis Deus facit vindictam in alio sęculo, sicut, & pro peccato vnius personæ, in hoc vero sęculo Deus non punit regulariter peccata, nam multa hic impunita relinquit, & aliqua punit, multis de causis, Mat. tomo 2. 240. c.1.A. Peccatum tamen multitudinis aliquando Deus per se punit in hoc sęculo, aliquando puniri iubet, vt probatur exemplis, Mat. tomo 2. 240. c.2.D, In humano vero iudicio aliquando parcitur multitudini propter scandalum, & hoc maxime quantum ad leges politicas, quia lex est propter communitatem, & non communitas propter legem. Et istud est verũ de magnis cõmunitatibus propter quas leges sunt, secus tamen de paruis, quando sine scandalo possunt puniri, &c. ibid. 240.c.3.H
Vinea. De vineæ cultoribus, Matthæ. tomo 5. 173.c.1.E
De applicatione parabolæ vineæ, iuxta alium sensum, Mat. tomo 5 181.c.2.E
Quę sit illa vinea, quam pater familias plantauit, Mat. 21. Matth. tomo 5. 267.c.1.C, Et qui sepes eius ibidem, Et quæ sit ædificatio torcularis, & quæ turris, ibidem. c.2.E, Et quæ sit illa locatio agricolis facta, ibidem c.3.H, Et qui serui illi, &c. ibidem c.4.k, Et quis sit filius nouissime missus, &c. Matth. tomo 5. 268.c.1.E
De eadem vinea quare sint tot parabolæ, Mat. tom. 5 268.c.3.H, Et de acceptione vineæ in prima parabola vineæ, & de acceptione in secunda parabola, & in tertia ibidem.
In parabola vineæ, de qua, Matthæ. 21. possunt colligi tria circa nobilitatem illius vineæ, Mat. tomo 5. 264.c.1.E

Vinum. Homines non biberũt vinum ante diluuium. Nec tunc erat vinum, & ideo nec veritum tunc fuit, neque concessum, Genes. 120.c.3.H
Quòd homines biberent vinum in secunda ætate, nõ fuit concessum, sicut fuit concessum de carnibus, cuius assignantur rationes, Genes. 120.c.4.H
Vinum ausus est bibere Noe, absque aliqua speciali concessione exteriore, scilicet quia putabat esse cõcessa, quæ non erant prohibita, Genes. 121.c.1.A
Vini defectum supplebat bonitas nutrimentorum in prima ætate, sed in secũda ætate Deus dedit homini desiderium inquirendi, & spiritum inueniendi, & tunc Noe plãtauit vineam. Et vsus vini inde habuit initium, & ista inspiratio interior habuit vim concessionis vini in secunda ætate, Genes. 121.c.1.C
Quare vinum immodicè sumptum sit vitãdum, Exo. tomo 1 169.c.3.G
Vini tria sunt genera, primum, quod ab vuis solo suo pondere fractis effluit in torculari. Secũdum, quod calcantium pedibus excutitur. Tertium, quod per depressionem exprimitur, Exo. tomo 2. 53.c.4.G
Vinum vetustum melius est, quam nouum, è contrario est in frugibus, Leui. 311.c.4.G
Vinum ad intelligendum iuuat temperatæ sumptum, Exod. tomo 1, 289.c.1.C
Vinum sumptum cum sobrietate, acuit ingenium, Leuiti. 89.c.2.A
Vinum res luxuriosa est, & contumeliosa res est æbrietas, vnde Hierony. venter mero æstuans cito despumat in libidinem, & vbi æbrietas, ibi libido dominatur, & furor, Num. tomo 1. & Ruth. 251.c.1.A
A vino abstinentes acutiores sunt ingenio, Numer. tomo 1 68.c.3.G
Vinum lætificat cor hominis dupliciter, vno modo directe, quatenus apponit quandam lætitiam multiplicando spiritus, & confortando cor, & sic accipitur Psal. 103. cũ dicitur vinum lætificat cor hominis. Alio modo indirecte tollendo curas, & inducẽdo obliuionem dolorum, Iudi. 87.c.3.k
In bibentibus vinum tres dantur habitudines, scilicet, sobrietas, iocunditas, & æbrietas, de quibus Ruth. 250. col. 4.G, Et in omnibus habitudinibus vel statibus vinum lætificat, ibidem 252.c.2.D
Vinum bonum semper habet virtutem lætificandi, & hoc maxime cum potatur aliqualiter supra modũ, &c. Ruth. 252.c.2.B
Qui vino non vtuntur magis dispositi sunt ad sapientiam, quam qui vtuntur, 1. Paralip. 52.c.4.I
Vini operatio, Ruth. 253.c.2.D
A vino abstinebant sacerdotes veteris legis tempore ministrationis Sanctuarij, 1. Paralip. 52.c.4.I
Abstinentia a vino multum valet, 1. Paralip. 52.c.4.K
Vinum, quod ponebatur in sacrificijs, erat mixtum aqua, vt dicit Hieronymus, & Historia scholastica, sed quia hoc non constat ex sacris literis, potius videtur dicendum, quòd non misceretur aqua. Nec obstat quod dicitur 1. Paralip. 11. de Dauid, quòd aquam, quam attulerunt ei de cisterna Bethlehem, libauerit domino, quia libatio facta est effundendo aquam coram domino, &c. 1. Paralipo. 128.c.4.I
Non quicunque calor causatus per vinum concitat ad venerea, sed qui est aliqualiter excessiuus, &c. Mat. tomo 3 100.c.1.A
Vinum est magis penetratiuum, quam aqua, vt appareat, nam siquis bibat aquam cum modico vino magis refrigerabitur ab æstu, quã si bibat solam aquã, Matth. tomo 4 244.c.2.C
De metaphora vini in regno cęlorum, Matth. tomo 6. 121.c.3.G
Vinum secundum antiquos, non pertinebat saltem ad familiam, sed ad delitias. Prou erbi. 21. Qui amat vinum, & pinguia, non ditabitur, Matth. tomo 6. 324. colum. 4.F
Violentia. Dupliciter infertur homini, &c. Matt. tomo 7 18.c.2.D
Violenter accipere debitum ab alio propria auctoritate, non licet, Exo. tomo 1 21.c.2.C
Violentum. Illud dicitur simpliciter violentum, quod est contra inclinationem formæ vltimatæ alicuius rei, non tñ quod est contra inclinationem alicuius rei, quantum ad inclinationem ex parte componentium, nam non facit violentũ nisi secundũ quid, Mat. to. 4. 255.c.3.F
Violentum, & naturale non sunt immediatè opposita. Matth. tomo 6 80.c.2.C
Ad violentum simpliciter, requiritur, quòd principiũ sit extra, & non conferat vim passo 3. Ethic. Matth. tomo 6 75.c.2.A
Violentum non est perpetuum, Mat. tom. 7. 136.c.4.I
Violentũ nõ reperitur in actione, sed solum in passione, Matth. tomo 6 80.c.3.F
Vipera. Vipera, vt dicit Chrysostom. cum aliquẽ momorderit, fugit ad aquam, quam si nõ inuenerit, moritur, Matth. tomo 1. 183.c.3.F
Viperarum genimina, idem est, quod viperarum filij, Matth. tomo 6 242.c.2.E
Vir. Fœmina fuit formata de viro, quatuor de causis, quæ referuntur, Genes. 9.c.1.B
Vir in Hebræo vocatur is, mulier autem vocatur issa, Genes. 17.c.2.B, & 153.c.3.F
Viri naturalia nobiliora sunt, quam naturalia fœminæ, etiam ante peccatum quamuis formata fuerit Eua in Paradiso, Gene. 92.c.4.H, & 142.c.3.K
Vir quare dicatur imago Dei, & mulier imago viri, Genes. 132.c.4.F
Viri nomine quid in sacra scriptura exprimatur, Gen. 248.c.3.G, vsque ad 239.c.2.D
Viros reuerendos non decet per seipsos bona sua dispensare, sed per dispensatores suos, Gen. 288.c.1.A
Quòd vir non fuerit ex muliere, sed bene econtra assignantur rationes, Genes. & 142.c.2.D, & 149.c.2.B
Quòd de viro formarẽt fœmina fuit multum conueniẽs, ppter honorẽ humani generis, Gen. 142.c.4.F
Quòd de viro debuerit formari, vnica tantum fœmina, & non plures assignantur rationes, Gene. 149.c.3.G
Vir, & vxor, qua vnitate sint vna caro, Matth. tomo. 5. 81 c.2.A
Inter virum, & vxorem non est æqualitas, sed potius in omnibus est inęqualitas: nisi in petitione debiti: quia æqualiter tenetur vir reddere debitum vxori petẽti, sicut econtra 1. Corin. 7. In cæteris verò vir imperat, & vxor obedit, &c. Genes. 230.c.4.F
Cõpertum est eiusdem temporibus mulierem a duobus viris, concepisse, Mat. tomo 7 89.c.2.C
Vir non semper tenetur reddere debitum vxori, quia non est semper in soluendo. Vxor tamen semper tenetur, quia semper est in soluendo, &c. Genes. 231.c.1.B
Duplex est separatio viri ab vxore, altera quantum ad thorum solum, & altera quantum ad thorum, & cohabitationem, Mat. tomo 7 107.c.2.E
Viro applicatur mystice ratio, & fœminæ sensualitas, Genes. 232.c.1.A
In duobus videtur mulier virum superare, quæ diminuunt peccatum in fornicatione simplici. Primum est ductibilitas ex dispositione corporis. Secundum est defectus resistentiæ, Mat. tomo 5. 108.c.2.A
Vir, & fœmina se habent: sicut perfectum, & imperfectum, sicut actus, & potentia. Et hoc prouenit ex differen-

Universidad de Deusto Biblioteca

differẽtia caloris, &c. Genes. 232.c.4.G
Viri ad vxorem est minor amor, secundum naturam, quam patris ad filium, &c. Genes. 234.c.3.F
Viri ad vxorem non est eadem lex, quæ est patris ad filium, &c. Genes. 234.c.2.D
Inter virum, & vxorem magis iustum est, quam inter patrem, & filium. Licet neutrum eorum sit simpliciter iustum, quia non est iustum politicum, Genes. 234.c.4.F
Pluralitas tam virorum, quam vxorum reprobata est in matrimonio, tanquam fidei Christianæ inimica, Matth. tomo 5 111.c.3.I
Vir potest, quandocunque voluerit, reconciliare sibi vxorem, quæ fornicata est etiam in vitam, Matthæ. tomo 5 110.c.4.H
In potestate uiri, & vxoris est virginitatem custodire, Matth. tomo 5 115.c.1.D
Vir, & vxor non possunt esse extrema communicationis politicæ, quia sunt naturaliter inæquales, Genes. 235.c.1.C
Virum tenetur vxor magis diligere, quam è cõtra, & ideo in veteri lege magis tenebatur ad suscitationẽ seminis, quam quis quam aliorum, Matth. tomo 6. 57.c.3.G
Vir regit vxorem, non per legem politicam, sed ad arbitrium suum, & ipse est lex, nec potest dari lex in particulari, quæ sit politica, per quam vir regat vxorem, &c. Genes. 235.c.1.D, & 240.c.3.G
Viri quare magis velint accipere vxores a virginitate, quam ab alijs cognitas, Matth. tomo 6 60.c.1.B
Leges, quæ dantur de viro, & vxore, scilicet de donationibus inter virũ, & vxorem, & de matrimonio, & sponsalibus, & de diuortijs, & de restitutione dotis, non sunt de modo, quo vir, & vxor se habent inter se, cũ iam sunt vir, & vxo, sed sunt ad hoc, quòd incipiant esse coniuges, vel ad hoc, quòd definant, vel pro eo, quod competit eis, quando non fuerint coniuges, aut quando dubium est, an sint coniuges. Nec sunt leges cõiugum, sed leges ad coniugium, &c. vel leges ad dissoluendum matrimonium, vel leges pro tempore illo, quo non erant coniuges, vel pro iure, quod competit eis, qui non sunt coniuges, exactu coniugis, sicut est de donationibus inter virum, & vxorem, &c. vel leges, quando dubium est, an sint coniuges, vt quando alter habet conscientiam de consanguinitate, vel affinitate. Constat autem, quòd nulla istarum legum est de coniugibus, quandiu sunt coniuges. Ergo nulla lex ponitur, vel potest poni viro ad vxorem, sed ipse legem statuit ad arbitrium, vel ipse est lex, &c. Genes. 235.c.1.D
Vir, & fœmina sexu differunt, & non specie, Matthæ. tomo 6 120.c.3.H
Viri ad mulierem in cœlo non erit principatus, quia ista subiectio fœminæ ad virum est nunc pro peccato. Et in Paradiso terrestri non esset talis subiectio: sicut nunc. Aliqua tñ esset, &c. Genes. 236.c.1.C
Cum corpus viri sit necessario perfectius secundum naturam corpore fœminę, non habebit animam sibi proportionatam: nisi illam, quæ fuerit perfectior, quam ea, quæ potest informare corpus fœminæ, &c. Genes. 236.c.2.D
Vir in sacris literis sæpe accipitur pro homine, vt in illo. Psal. 1. Beatus vir, &c. Et Beatus vir, qui timet dominum. Et Beatus vir, qui in sapientia morabitur. Et ad Ephe. 4. In virum perfectum, &c. Genes. 238. colum. 2. D
Vir non est sub potestate viri, sed sub potestate legis, Genes. 240.c.3.F
Viri ad virum est subiectio per accidens, Genes. 240. colum. 3. G
Subiectio vxoris ad virum est principaliter ad bonum viri, &c. Genes. 242.c.1.D
Virum semen effundere contingit dupliciter, Matth. tomo 7 18.c.4.F
Sub viri potestate est vxor, sed non est necesse, quòd omnis vir regatur ab alio, &c. Genes. 240.c.3.E
Nulli dicebantur viri, secundum legem Moysi, qui non haberent vigesimũ annum, Mat. to. 4 102.c.1.A
Tempus generationis in viris durat vsque ad annos septuaginta, & in mulieribus vsque ad quinquaginta, dicit Aristote. 7. Politi. Sed hoc iam deficit, quia ab illo tempore vsque nunc transierunt fere mille, & octingenti anni, in quibus mutatio satis magna facta est in rebus, Genes. 321.c.2.D
Vir in duobus delectatur circa venerea. Similiter, & mulier in duobus, &c. Genes. 353.c.4.E
Inter virum, & vxorem non debet esse principatus tyrannicus, vt scilicet vir dominetur fœminæ, vt ancillæ eius, nec etiam principatus oligarchicus, sic, vt fœmina, quando fuerit ditior, tunc dominetur, & vir totaliter famuletur, quia vterque principatus est iniustus. Sed debet esse principatus Aristocraticus, idest secundum virtutem, quia vir naturaliter est prudentior fœmina, &c. Exod. tomo 1 165.c.1.C
Vir aliquando est nomen ætatis, & distinguitur contra senem, aliquãdo est nomen coniugij, & interdũ nomen sexus, Num. tomo 1 146.c.4.K
Vir non tenetur dimittere vxorem suam, quantumcunque sit adultera, etiam si fiat meretrix contra, sanctum Tho. 1. Regum tomo 1 107.c.4.F
Vir, & vxor ad paria iudicantur, vt dicitur extra de diuortijs, cap. gaudemus. Quod debet intelligi in redditione debiti, & in vinculo matrimoniali, sed non in cæteris. Nam vir est maior in honore, quam mulier, 1. Regum. tom. 1. 122. c. 3. G, Matth. tomo 5. 85. c. 3. F, 108. c. 1. D
Vir est firmioris, & abundantioris iudicij, qua fœmina, in tantum, quòd fœmina fere non habet opinionẽ vniuersalem. Et ideo quasi non potest esse continẽs, sicut vir 7. Ethic. 1. Regum tomo 1 151.c.4.k
Nunquam licuit, vt vna mulier haberet plures viros, vt probatur nouẽ rationibus, 1. Reg. to. 1. 22.c.1.A
Quod aliqua mulier habeat plures viros, est cõtra substantiam matrimonij, & contra statum Politiæ, imo contra naturam, &c. 1. Regum tomo 2. 142.c.3.k
Vir, & vxor dicuntur esse vna caro, non virtute naturæ, sed fictione iuris, sicut testator, & hæres censentur esse eadem persona. Similiter dominus, & procurator, &c. Matth. tomo 5 81.c.2.B
Multa sunt permittenda viris, quæ non sunt permittẽda fœminis, quia vir est mulieris caput 1. Corint. 11. Matth. tomo 5 89.c.2.B
Vir incurrit bigamiam, si cognoscat vxorem, postquã fuerit fornicata, etiam si ignorans cognoscat, &c. Matth. tomo 5 107.c.3.F
Virago. Nomen latinum significat mulierem robustam. Virabo tamen dicitur, quia de viro assumpta, quæ proprius diceret vira, si sermo latinus reciperet ad sensum 2. capit. Genes. Genes. 17.c.2.A, & 153.c.3.G
Virago, si accipiatur iuxta significationem latinitatis, est nomen commune significans omnes fœminas robustas. Sed si accipiatur iuxta intentionẽ imponẽtis nomen, est nomen sexus, & conuenit omnibus mulieribus. Et sic nihil aliud significat virago, quã mulierem, idest viri fœminam, vel fœmina sumptã de viro, &c. Genes. 153.c.3.F
Virago non est nomen proprium Euæ, sicut neq; mulier, sed est nomen sexus. Et conuenit omnibus mulieribus ex impositione adæ in Hebræo respondẽte illi,

illi, scilicet issa, sic illam appellauit Adam, issa in lingua Hebræa idem est, quòd mulier latine, Genes. 153.c.4.F, & 245.c.1.B
Hoc nomen virago non conuenit soli Euæ, licet illa sola sit de viro assumpta, sed omnibus mulieribus competit in comparatione ad fœminas aliarũ specierum, quia honor Euæ ad alias mulieres transfunditur &c. Gen. 153.c.4.K
Virago idem est quod Mulier, vt ex idiomate Hebræo constat. Gen. 245.c.1.C
Virile membrum.
Virilis membri magna longitudo nimis nocet ad generandum &c. Exo. tomo 1 268.c.4.F
Virga. Virgã Moysi Iudæi dicunt fuisse quadrangularem, & in quolibet latere habuisse vnam literam nominis tetragrammaton &c. Exod. tomo 1 26.c.2.D
Per virgam Moysi quot miraculæ facta fuerunt, Exo. tomo 1 139.c.3.H
Virga Moysi aliquando dicebatur virga Dei, Exo. tomo 1 41.c.2.A
Virga Aaron quomodo dicatur deuorare virgas magorum Exo. 7. Exo. tomo 1 42.c.1.A
Virga Aaron semper mansit virens, Numer. tomo 1. 242.c.1.B
Tredecim virgæ, de quibus Nu. 17. positæ sunt in Sancta sanctorum. Et quælibet earum erat scripta nomine principis vnius tribus &c. Nu. to. 1. 240.c.4.G
Virgæ magorum Pharaonis non fuerunt vere cõuersæ in serpentes, sed solum apparenter, Exo. tomo 1. 41.c.4.H
Virgilius vide Virgilius.
Virginitas. Perituræ virginitatis principia solẽt, esse, tactus, iocus, amatorij nutus voces, tibilique, Exo. tomo 1 238.c.1.B
Virginitas de materiali dicit in experiẽtiam voluptatis venereæ, Leui. 116.c.4.k
Virginitatis totum obseruabatur inter Gentiles, vt patet de virginibus Vestalibus &c. Nu. to. 2. 121.c.1.D
Virginitatem nouens, si postea defloretur, siue cum culpa, siue non tenetur continenter viuere, Num. tomo 2 138.c.1.E
Virginitas alicuius mulieris multis modis potest cognosci, Num to. 2. 161. c. 3. k, Iudi. 222.c.1.D
Virginitas poterat vouerì in veteri testam. &c. Num. tomo 2 124.c.3.F
Non est signũ sufficiens virginitatis, ostensio sanguinis in Syndone, postquam a viro cognita est puella, vt probatur, Deuter. 116.c.2.A
De virginitate seruanda est proprie cõsilium, cum sit de magno bono, & difficili &c. 1. Regum tomo 1. 126.c.4.K
De obseruatione virginitatis, 4. Reg. 198.c.3.F
Ad virginitatem proprie dictam requiritur propositum abstinendi perpetuo a delectatione venerea, cum corporis integritate &c. Matthæo tomo 1. 97.c.2.D
Virginum victoria pulcherrima est, eo q hosti nunquam succubuerunt, Matth. tomo 4 43.c.4.K
Quomodo Domina Nostra habuerit aureolam virginitatis, Mat. tomo 4 44.c.1.C
Potest contingere, quòd aliqua virgo, totaliter existẽs virgo, concipiat pure naturaliter ex semine virili, vt ponit exemplum Sãctus Tho. in quodam Quotlibeto de puella pubere iacente in lecto cum patre. Et tamen concepit de semine patris, & hoc pater nesciuit, nec ipsa sensit, quia vtroque dormiente hoc accidit, scilicet humorem masculinum defluere in genitale fœmineum, Matth. tomo 1. 97.c.2.E
Virginitati seruandę non repugnat contrahere matrimonium. Repugnat tamen cõsummare matrimonium, Mat. tomo 2 227.c.4.F
Tria præmia conueniunt virginitati, s. aurea, aureola, & fructus Mat. tomo 4 41.c.3.G
Virginitati conuenit aureola, idest habentibus propositum seruandæ virginitatis, & illam seruauerunt, Mat. tomo 4 43.c.1.E
Virginitas Angelis est cognata, Matthæo tomo 4. 42.c.4.G
Virginitas nullam perfectionem haberet, si Adã non peccasset, nec deberetur ei aureola, Matth. tomo 4. 44.c.1.D
Virginitas, si formaliter sumatur, donũ Dei est, Matt. tomo 4 44.c.3.F
Virginitatis materiale est integritas carnis, nec omnibus sic decedentibus, datur aureola, sed his, qui propositum continentiæ habuerunt, & continuerunt, Mat. tomo 4. 43.c.2.C
Virginitas dicitur vita Angelica, vt dicit Ieronymus, inquantum virgines per gratiam imitantur id, quod Angeli habent per naturam, Matth. tomo 4. 46.c.4.H
Violenter deflorata, si propositum habuit seruãdi virginitatem, non perdit meritorie prẽmium virginitatis, Mat. tomo 4 43.c.3.H
Virginitas ex duobus prouenit, s. ex voluntate hominis, & ex dono Dei, & primum sine secundo nõ sufficit, Mat. tomo 5 115.c.3.G
Tria sunt, quę virgines infestant, quæ viduas non tangunt &c. Matth. tomo 4 43.c.3.K
Virginitas sic definitur ab Augustino: Virginitas est in carne corruptibili incorruptionis perpetua mutatio, Matth. tomo 7. 16. col. 1. D. Quæ quidem definitio exponitur quoad singulas particulas, ibidem. 19.c.4.K. Et ad rationes, quæ fiunt contra prædictam definitionem respondetur, ibidem. 20.c.2.E
Virginitas aliquo modo consistit in carne, licet magis consistat in mente &c. Mat. to 7. 16.c.2.E
Virginitas à virore dicitur, vel a viriditate. Et illud dicitur virens, & in suo virore consistens, quod nõ est exustum ex abundantia caloris, aut adustionem passum &c. Mat. tomo 7 16.c.3.F
Non tollitur virginitas in illo, qui ante somnum in vigilia consentit deliberare in veneream delectationem, & vadens cubitum passus sit pollutionem nocturnam, Matt. tomo 7. 17.c.1.E
Si quis concupisceret, quòd eueniret sibi pollutio per noctem, & ex illo desiderio titilata carne, secuta sit pollutio non propterea perditur virginitas, vt probatur, Matt. tomo 7 17.c.2.E
Mulier violenter cognita non perdit virginitatem, eo quòd manet in egritas mentis. Nam non tollitur virginitas, nisi simul tollatur integritas carnis, & mentis, & idem, si amens, & dormiens cognoscatur, & in summa ebrietate. Et hoc nisi mulier iuerit cubitum, vt dormiens cognosceretur. Nam tunc perdit virginitatem, sic dicitur communiter. Nec est simile de desiderante pollui in nocte, si postea polluatur: imo multũ inter est, Mat. tomo 7 17.c.3.k
Qui virginitatem in statu innocentiæ seruasset, mortaliter peccauisset, Mat. to. 4. 44.c.1.D
Ad hoc quòd virginitas pereat, necesse est duo cõcurrere, s. delectatio, & apertio clausuri cum consensu &c. Mat. to. 7. 18.c.1.B
Virginitas nõ potest perdi, nisi per actum voluntariũ, Mat. tomo 7. 16.c.4.G. 18.c.2.D

Virginitatem non perdit mulier violenter deflorata, quæ aliquanto tempore consensit ab aliquo cognosci. Non tamen cognita est, vel placet sibi, quòd fuerit cognita. Et ratio est, quia iste consensus non concurrit cum illo actu, vt simul stantibus, tollatur virginitas. Item quia iste consensus nullo modo potest esse causa illius actus, cum sit posterior &c. Matth.tomo 7 18.c.2.B

Virginitas perditur agendo, vel patiendo: tam in vase extraordinario, quam ordinario &c. Matt. tomo 7. 18.c.2.D

Virginitas perdi potest absque corruptione vasis fœminei, sper tactionem vasis masculini: si matrix attrahat semen masculinum: quia vasorum integritas, aut corruptio non pertinet de per se ad virginitatis corruptionem, sed actus venereus &c. Matth. tomo 7 18.c.3.F

Virginitas perditur in muliere volēte cognosci, & data opera: nec semen infusum sit matrici, sed extraordinarie, idest extra omnia vasa polluta fuerit, etiā manente integritate carnis: cum ibi sit actus venereus, & consensus. Et idem dicendum est: si fœmina fœminam polluat, aut seipsam absque vasis fractionem, Matth. tomo 7 18.c.3.I

Virginitas non perditur in viro coacto ad venerea, idest ad experiendum uoluptatem ueneream, ut probatur, Matth. tomo 7 18.c.4.F

Quando virginitas perdatur in viro vigilante per seminis resolutionem, eo non mouente organo, nec coacto aliunde. Et quando non, Matthæ. tomo 7. 18.c.4.H

Puer, qui ante ætatem aptam ad effusionem seminis, nititur venerea exercere, siue naturaliter, siue præter naturam, non perdit virginitatem. Et est sententia Sancti Tho. 4. Senten. distin. 33. arti. 1. ad quintū, Matth. tomo 7 19.c.1.C

Vir legitimæ ætatis, si per modum mollitiei tētet effusionem seminis, licet non secuta fuerit, quia forte ille aliquo spiritu tactus destitit, potest pdere virginitatem, si tantum processum est, vt sequeretur calor venereus suffocans rationem citra effusionē tamen, quæ quidem suffocatio plenius esset: si consumaretur resolutio seminis, Mat. to. 7. 19.c.2.E

Si possibile esset, quòd vir dormiens tangeret fœminā carnaliter, & semen effunderet, perderet virginitatem. Sed hoc non est possibile maxime qñ vir est in virginitate, & nullum habuit exercitium venereorum: neque Loth cognouit filias suas carnaliter, cū fuit dormiens, sed vigilas cognouit. Erat tamen æbrius, & ideo nesciebat, an filię essent, vel vxor, Mat. tomo 7 19.c.3.G

In definitione virginitatis ponitur perpetuitas, quia perpetuitas pertinet ad virginitatem: potius quā ad cæteras virtutes, accipiendo virginitatem, prout accipit Sacra scriptura, & prout conuenit illi aureola &c. Matth. tomo 7. 20.c.2.B

In virginitate requiritur maior firmitas quantum ad propositum, quam in cęteris virtutibus, quia in alijs non requiritur propositum de nunquam contrafaciendo sed in virginitate sic, Mat.to.7. 20.c.4.G

Materiale in virginitate respicit præteritum, præsens, & futurum, Matt.to.7. 20.c.4.H

Virginitas perditur in omni voluntaria experiētia delectationis venereorum, siue illa sit per concubitū, siue absque concubitu, Matt.to.7. 21.c.1.A

Virginitas non solum non est illicita, sed est aliquid valde laudabile, Matt.tomo 7. 21.c.2.E, & c.4.I

Virginitas præstat, vt liberius, & plenius vacet quis diuinæ contemplationi &c. Matt.to.7. 21.c.3.I

Virginitas non est contra illud præceptum iuris naturæ: Crescite, & multiplicamini &c. Matth.to. 7. 21.c.4.F

Virginitas in medio consistit, sed istud medium non est secundum quantitatem, sed secundum rationē, quale accipitur in moralibus, Matthæ. tomo 7. 22.c.1.A

Perpetuam virginitatem damnabant Gentiles legislatores, putantes non placere Deo, & quia curabāt de bono publico &c. Matt. tomo 7. 22.c.2.B

Virginitatem perpetuam seruauit Plato, neque credidit peccasse seruando, immolauit tamen dijs, vt assentiret opinioni erroneæ aliorum, eis deferens honorem, Matth. tomo 7 22.c.2.B

Virginitas non est sterilitas, sed voluntaria abstinētia, ad quam sequitur nihil gignere, Matthæ. tomo 7. 22.c.2.C

Formale completiuum in virginitate est propositum perpetuo abstinendi a venereis. Et hoc propositum est laudabile ex fine, qui est vacare rebus diuinis, Matth. tomo 7. 22.c.2. I. Materiale autem est integritas carnis absque omni experimēto veneræ delectationis &c. ibidem. 22.c.2.K

Virginitas non solum dicit statum, idest incorruptionem, vel inexperiētiam venereorum, sed etiam ad rationem habitus additur, quòd sit electio ad perpetuo abstinendum a venereis, & ideo præter statū dicit rationem virtutis, & hoc capiēdō proprie virginitatem, vt capiunt Theologi, cui s. conuenit aureola, Matth. tomo 7 22.c.4.F

Virginitas est specialis, & determinata virtus ab alijs distincta, vt probatur Matth. tomo 7. 22.c.4.H

De virginitate, Matth. tomo 7. 25.c.4.K

Virginitas, & castitas se habent, sicut magnificentia, & liberalitas, Matth. tomo 7. 22.c.4.k

Materiale virginitatis est ī omnibus hominibus mox natis, scilicet integritas carnis, & inexperientia venereorum. Formale tamen virginitatis non est in aliquo naturaliter, Matt. tomo 7. 22.c.4.K

Materia virginitatis potest quis male vti: non tamen ipsa virginitate, Matth. tomo 7. 24.c.1.D

Virginitatem non esse meliorem matrimonio, neque præferendam in bono spirituali asseruit Iouinianus hæreticus, contra quem multa loquitur Ieronymus in tractatu suo contra Iouinianum, sed quòd virginitas sit melior probatur, Matthæ. tomo 7. 24.c.2.C

Virginitas simpliciter loquendo, non est maxima inter virtutes, quia iustitia inter morales virtutes est maior, & post ipsam est fortitudo, & vltimo loco temperantia. Sed ratione dispositionis ad virtutem intellectualem, temperantia est propinquior virtutibus intellectualibus. Et inter partes temperantiæ præcipua est castitas, & in genere castitatis virginitas. Et ita ipsa est maxima inter virtutes morales in disponendo ad intellectuales. Et absolute virginitas est maxima inter partes tēperantiæ, Mat. tomo 7 25.c.2.A

Virginitati spiritualiter præferūtur duæ virtutes, apud doctores, scilicet fortitudo, per quā mors pro Christo toleratur, & vita religiosa in monasterio &c. Matth. tomo 7 25.c.2.E

Virginitas habet summam pulchritudinem. Et tamē non est simpliciter maior cęteris virtutibus, Matth. tomo 7 25.c.2.E

Virginitas est integritas carnis, & mentis: cum omni priuatione actus venerei experiendi, vt declarat Sanctus Tho. in 4. Senten. dist. 32. Parad. 2. c. 4. I. Ecce Virgo. 1.c.3.H

Virginitatem strictius capit scriptura, quam cōiter accipiatur. Nam qūocunque aliqua mulier ex semine virili concipiat, non dicitur in virginitate concipere iuxta sacras literas. Ecce Virgo. 2.c.2.B

In Domina Nostra fuit perfecta ratio virginitatis. Ecce Virgo. 3.c.1.A

Virginitas Mariæ Dominæ nostrę designata est per Ezechielem in porta clausa domus Domini. Ezech. 42. Matth. tomo 1 97.c.4.I

Circa virginitatem Mariæ multi errauerūt, inter quos fuit Heluidius, qui dixit, quòd post Christum natū cognouit eam Ioseph, & habuit filios ex ea, quod multis rationibus impugnat, & respondetur ad argumenta Heluidij, Matt. tomo 1. 98.c.1.A

Quod Domina Nostra esset virgo in partu fuit conueniens propter tria, Matth. to. 1. 97.c.3.I

Virginitas in Domina Nostra fuit multum laudabilis &c. Matth. tomo 7 23.c.4.K

Virginitatem custodire in potestate viri, & fœminæ est, Matth. tomo 5 115.c.1.E

Melior est virginitas perpętua, quam actus matrimonialis, Matth. tomo 5 115.c.2.C

Virginitas prouenit ex duobus, s. ex voluntate, & dono, Matth. tomo 5 115.c.3.G

Nemo habet naturalem inclinationem ad virginitatem, Matth. tomo 5 115.c.4.k

Virginitatem seruare non est homini simpliciter necessarium, Matth. tomo 5 116.c.1.C

Virginitas, & continentia perpetua, non omnibus petentibus, & appetentibus datur, Matth. tomo 5. 116.c.1.D

Quare non omnes habeant donum virginitatis, Mat. tomo 5 116.c.2.B

Seruare virginitatem Christus non posuit sub præcepto, Matth. tomo 6 37.c.4.k

Virginitas secundum Augustinum est in carne corruptibili incorruptionis perpetua meditatio, Matth. tomo 7. 16.c.1.E. Et secundum Ambrosium aliter definitur, ibidem.

Virginitas est in carne, & in mente, Matthæ. tomo 7. 16.c.4.K

Virginitas perditur, existente actu venereo, & voluntate, Matth. tomo 7 17.c.2.D

Amissio virginitatis est actus moralis, Matth. tomo 7. 17.c.3.G

Amentes, & penitus ebriæ, & dormientes: si corrumpantur, nulla voluntate præcedente, non perdunt virginitatem, Matt. tomo 7 17.c.3.K

Virginitatem non perdit in aliquo casu mulier vi deflorata, quæ cognosci etiam desiderat, Matt. tom. 7. 17.c.4.k

Duo concurrunt ad amissionem virginitatis, Matthæ. tomo 7 18.c.1.B

Violenter cognita potest perdere virginitatem, & potest non perdere, Matt. tomo 7. 18.c.1.C

Patiens in vitio sodomitico, siue sit vir, siue mulier, pdit virginitatem, Matth. tomo 7. 18.c.2.E

Actu venereo perditur virginitas, Matt. to. 7. 18.c.3.G

Duo auferunt virginitatem, Matt. to. 7. 19.c.1.A

Duo posuit Sanctus Tho. ad amissionem virginitatis Matth. tomo 7 19.c.2.C

De virginitatis definitione, & eius expositione, Matt. tomo 7 19.c.4.I, Parad. 12.c.1.B

De virginitatis obiecto, Matth. tomo 7 20.c.2.D

Corruptio opposita virginitati cōsistit in tribus, Matt. tomo 7 18.c.4.H

Virginitas sumitur dupliciter, Matt. to. 7. 20.c.4.G

De virginitatis materiali, & formali, Matth. tomo 7. 20.c.4.H

Cur gentiles damnent virginitatem, Matth. tomo 7. 22.c.2.A

Virginitas est virtus, Matt. to. 7. 22.c.3.H

Virginitas quid sit, Paradoxa 1. cap. 9. Ecce Virgo. 1.c.3.H

Virginitate seruata mulier potest naturaliter concipere. Ecce Virgo. 2.c.1.A

Quomodo habet intelligi, q virginitas non reparatur naturaliter, Matth. tomo 7. 23.c.2.B

Virginitas potest habere actum dupliciter, Matth. tomo 7 24.c.1.A

Iouinianus hæreticus dicit virginitatem non esse meliorem matrimonio, neque præferendam in bono spirituali, Matt. to. 7. 24.c.2.C

Virginitati præferuntur duæ virtutes, scilicet fortitudo. Et vita religiosa in monasterijs, Matt. tomo 7. 25.c.2.E

Signum virginitatis non lauabatur apud Israelitas, videlicet sanguis &c. Matth. tomo 7. 306.c.4.k

Virgo. Qui virginem deflorauit non violenter, sed verbis seducens secundum leges ciuiles verberatur, si sit persona vilis. Si autem nobilis relegatur, vt habetur institut. de publicis iudicijs §.2. Si vero violenter, capit. plectebatur, ibidem. §. sinautem. Sed secundum iura canonica, si nollet eam in vxorem accipere, castigabatur, vel flagellis, vel alias secundum arbitrium iudicis per excommunicationem, sed secundum legem Moysi cogebatur eam accipere in vxorem, nisi deflorator esset summus sacerdos, maxime si illa esset de gente humili. Nam tunc non poterat eam accipere in vxorem &c. Exo. tomo 1 235.c.4.I

Corrumpens virginem tenebatur eam dotare secundum facultates ipsius corrumpentis, & secundum dignitatem puellæ, vt habetur C. de episcopali audientia l penultima, & C. de rei vxoriæ actione, in authent. si quamuis, & ff. de iure dotium l. siue generalis, & 30. quæst. 3. cap. nullum, Exodi tomo 1. 236.c.1.E

De virginis defloratione, illa lex, quæ ob seruabatur in lege veteris, obseruatur nunc ex noua institutione ecclesiæ, vt habetur extra de adulterijs, & stupro. Et est prima in ordine &c. Matthæo tomo 1. 236.c.2.A

Circa deflorantes virgines, qui non possunt dotare illas secundum legem, de qua Exo. 22. ponitur distinctio notanda, Exo. tomo 1 237.c.1.D

Virgines vestales, si fornicarentur, viuæ sepeliebātur, & de corruptoribus earum supplicium sumebatur, vt patet de illa matre Romuli, & Remi. Exod. to. 1. 237.c.2.D

Habere rem cū virgine cur sit maior delectatio, Gen. 260.c.3.H

De virginibus defloratis in populo Israel vide quandam distinctionem ad longum, Leui. 224.c.1.A

Virgines voluntarie defloratæ, nullam habebant pœnam a lege veteri ex hoc: nisi essent filiæ sacerdotum, vt probatur, Leuitici 224. colum. 1. E. Et ad illud Deuteronomio vigesimosecundo vbi præcipitur lapidari illam, quæ non esset inuenta integra, dicendum, quòd non præcipitur lapidari propter hoc: Sed quia, cum esset defiorata, permisit se desponsari pro virgine, Leuitic. 224. colum. 3. I

Esse virginem magis meritorium est, quam nubere: nisi esset præceptum de contrahendo, 4. Regum. 198.c.3.F

Virgini non licet se occidere, nisi hoc faciat instinctu Spiritus sancti, vt dicit Augustinus libr. 1. de Ciui. &c. Matth. tomo 2 95.c.4.k

Solis virginibus debetur aureola, & fructus simul, Matth. tomo 4 41.c.3.F

In parabola decem virginum quare dictum sit, quòd

Universidad de Navarra Biblioteca

quinque illarum erant fatuæ,& quinque prudẽtes, Matth. tomo 7.2.c.4 H, Nec debuit poni,quòd omnes essent fatuæ,ibidem.

Tria sunt,quæ valdè infestant virgines, quæ non tangunt viduas. Primum est desiderium experiendi rẽ inexpertam. Secundum falsa cogitatio. Tertiũ inexperientia. & incõsideratiõ incommodorum &c. Matth. tomo 4.43.c.3.K, In viduis tamẽ est vnum, quod non est in virginibus, s.rememoratio præteritæ delectationis,quæ nimis vrget &c.Matt.tomo 4. 33.c.4.G

Puellæ virgines, vt pudicæ sint, debent ocultari à virorum aspectibus. Matth.tomo 4 76.c.2.A

Omnes viri accepturi vxores quare vellẽt eas esse virgines,Matth.tomo 5 108.c.3.I

Quidam hæretici dixerunt,ꝙ soli virgines saluabãtur, quorũ hæresis damnata est. extra de summa Trini. c.firmiter, §.virgines quoque, Mat.to.5.114 c.3.H

In quo casu coniugata sit melior,quam virgo, Matth. tomo 7 24.c.4.F

Si aliqua virgo defloretur violenter, habens propositum seruandi virginitatem,non perdit aureolam,si non mutet tale propositum, etiam quamuis mutet postea, si tandem iterum resumat, & in illo moriatur, adhuc habebit aureolam &c. Matth. tomo 4. 44.c.2.C

Angelos non dicimus virgines,nisi per metaphoram, Matth.tomo 7 20.c.3.G

Quinque virgines prudentes, & quinque fatuæ comparantur sensibus nostris, Matt.to.7. 10.c.2.A

Virgo mente,& corpore aliquando concepit naturaliter,sed non sine semine viri, Parad. 12.c.1.A

Viri virgines non amittũt virginitatem per pollutionem nocturnam &c.Ecce Virgo. 2.c.2.A

Qualiter Maria domina nostra fuerit virgo in partu, multis adhuc absconditum est: sic tamen est intelligendum, ꝙ sicut ante partum claustra eius virginalia non fuerunt aperta,ita nec in partu: neq; post partum.Ecce Virgo &c. 2.c.4.I

Virtus. Virtutes Angelicæ sunt supremi spiritus inter exequentes mysteria, Matth. tomo 5 28.c.1.E

Virtus, & operatio; esse, & natura per ordinem se habent,Matth.tomo 7 192.c.4.I

Virtus conuersiua speciei perfectior est in pueris, quã in iuuenibus,Matth.tomo 6 118.c.3.H

Virtus compositi est finita, Matt. to.7. 150.c.3.G

Virtutis cognitiuę nomina referuntur secũdum philosophos,Matth. tomo 7. 214.c.1.D

Virtus diuina est causa omnis resurrectionis, Matth. tomo 6 77.c.1.D

Nomẽ virtutis,vt pertinet ad Angelos, dupliciter accipitur,Matth. tomo 7 84.c.2.E

Virtutes cœlorum dupliciter accipiuntur, Matth. tomo 6 302.c.1.E

Virtutis habitus perfectus maxime ostenditur in tolerantia aduersitatum iuxta illud 2. Corinth.11.Virtus in infirmitate perficitur,Gen. 326.c.3.I

Virtus vnita fortior est se ipsa dispersa, Gen.403.c.2.E

Virtutes quomodo dicantur permanẽtiores disciplinis iuxta philosophum 2.Ethi.Exo.to.2. 57.c.2.B

Virtutis premium non possunt esse bona temporalia, quæ possidentur, vt probatur Leui. 308.c.1.E

Singulæ virtutes morales habẽt passiones aliquas, vel actiones &c. Leui. 308.c.3.G

Virtutes morales possunt imperari a charitate dupliciter,s.sunt in inferioribus à voluntate. Secundo, quia de sublimiori obiecto, s. de Deo, qui est simpliciter finis. Et si virtutes morales essent in voluntate,adhuc imperaret ei charitas, quemadmodum imperat iustitiæ, quæ est in voluntate &c. Leuiti. 308.c.3.H

Virtus habet quatuor gradus, vt ait Macrobius i somno scipionis.Nam quędam sunt politicę.Alię vero purgatoriæ,& aliæ purgati animi, siue heroicæ. Et aliæ sunt exemplares 1.Reg. to.1. 34.c.1.C

Virtus vbicunque sit,non potest latere &c. 4. Regum 34.c.3.F

Virtutis actus semper fit cum delectatione, iuxta regulam Aristotelis &c.4. Reg. 188.c.1.A

Magnæ virtutis res est in conspectu rei delectabilis cohercere passionem &c.1.Paral. 129.c.1.B

Virtus proprie significat vltimum de potentia rei 1. Paralip. 180.c.1.E

Virtutes Thęologicæ habent Deum pro obiecto, & pro fine,& in hoc differũt a moralibus, q̃ licet possint habere Deum ꝓ fine. Immo debent habere,vt actus earum sint meritorij. Non tñ possunt habere Deum pro obiecto,sed solum aliquas passiones, vel actus humanos &c.Matth. tomo 1. 184.c.4.K

Virtutes Theologicæ non possunt proprie dona vocari,Matth.tomo 4 268.c.4.E

Virtutes Theologicæ sunt quasi causæ aliarum virtutum, Matth.tomo 5 8.c.3.K

Cum Deus virtutes infundit, omnes simul infundit, Matth.tomo 5 8.c.3.E

Sicut ad virtutem pertinet bene agere, ita & bene pati,Matth.tomo 2. 5.c.3.F

Virtutes,& dona non differunt specie, s.ex parte obiectorum,neque sicut minus perfectum, & magis pfectum, quia hæc non sufficiunt variare speciẽ, sed ex modos, quia alius est modus operandi per virtutem, & alius per dona, per virtutes, s.plano modo, & humano,per dona uero,modo diuino.Et in modo humano potest esse differentia in excellentia actuum &c.Matth.to.2. 63.c.3.I

A virtutibus, & donis differunt beatitudines,non tãquam habitus distincti ab eis,sed sicut operatio differt ab habitu, quia beatitudines sunt operationes virtutum perfectarum, vel ipsorum donorũ, sic dicuntur quidam.Sed dicẽdum est,ut cõiter tenetur, ꝙ beatitudines non sunt operationes uirtutũ perfectarum, sed ipsorum donorum, nisi donum appellent uirtutem perfectã &c. Matth.to.2. 63.c.4.K

Virtus potest tripliciter dici perfecta,uno modo secũdum speciem: secundo modo quo ad statum: tertio modo quo ad modum,Matt. to.2. 64.c.1.E

Virtutem impediri stat dupliciter,aut quantũ ad statũ cõem,& sic nõ potest impediri, nisi per peccatum, aut quantum ad statum perfectum, & sic bene potest impediri, s.ꝙ uirtus non habeat totalem perfectionem, & tñ ꝙ maneat in aliquo esse, saltẽ in cõmuni statu.Et hoc mõ potest impediri,non per peccatũ,sed per actum uenereũ &c.Mat.to.2.141.c.2.A

Medium in uirtute non est secundũ æqualitatẽ quantitatis, sed secũdum æqualitatem proportionis &c. Matth.tomo 2 141.c.1.E

Vbi datur inclinatio distincta ad aliquod bonum, ibi debet poni uirtus distincta &c. Matthæ. tomo 2. 235.c.2.C

Ad hoc,quòd aliquis secundum suam uirtutem dicatur semper operans, duo requiruntur. Primum, ꝙ nunquam contra illam operetur.Secundum, quòd temporibus conuenientibus semper operetur &c. Matth.tomo 2 252.c.1.C

Impossibile est, quòd virtutes morales secuudum se sint meritoriæ, nisi per charitatem informentur, Matth.tomo 2 257.c.1.A

Per uirtutes morales sine charitate meretꝝ homo saltem aliqua bona tẽporalia, Matth.to.2. 257.c.2.B

Omnis

Omnis virtus operatiua exequitur prouidentiam Dei Matth.tomo 3 262.c.1.B

Virtutis est prius honorem impendere, quam recipere,Matth.tomo 3 243.c.4.k

Virtus a viribus nomen accepit,idest virtus est naturalis quædam potentia ad agendum excellenter. Et sicut in corpore sunt istæ vires sic etiam in anima, Matth.tomo 4 68.c.2.E

Non inconuenit inueniri actum alicuius virtutis,vel vitij circa materiam aliarum virtutum vel vitiorũ, inquãtum potest ibi inueniri ratio illius virtutis vel vitij: vt magnanimitas potest vti actibus omnium virtutum 4.Ethi.Matth.tomo 4 131.c.2.D

Nulla virtus neque vitium est in partibus organicis, Matth.tomo 5 6.c.4.I

Omnes virtutes morales reducuntur ad quatuor,quæ dicuntur Cardinales.Et quædam virtutes reducuntur ad alias dupliciter, scilicet vel propter similitudinem generis,idest obiecti vel actus,aut propter similitudinem modi se habendi, Mat.tom.5.8.c.2.C

Virtutes sunt permanentiores disciplinis, Matt.to. 5. 157.c.4.F

Circa quamlibet operationem moralem completam sunt quatuor actus, Mat.tomo 5 40.c.1.B

Declinare parum a medio non est contra virtutem, Matth.tomo 5 47.c.3.F

Virtutes religiosorum sunt continentia, obedientia,& paupertas voluntaria, quæ designantur, Matt.19.cũ dicitur,Et accesserunt, &c. Matth.tom.5 77.c.1.A

In baptismo infunduntur omnes virtutes morales secundum fidem,Matth.tomo 5 145.c.4 G

Virtutes, & gratia naturã perficiunt, sed minime cogunt, Matth.tomo 5 157.c.4.F

Quare virtutes morales acquiri possunt per exercitiũ, Matth.tomo 5 145.c.4.H

In actibus virtutum acquisitarum nõ deficeret homo in statu naturæ integræ non tamen in statu naturæ lapsæ,Matth.tomo 5 145.c.4.K

Virtus præcipuæ prælatorum sunt quatuor, Matthæ. tomo 5 171.c.4.F

Quilibet tenetur secundum virtutem viuere,Matthę. tomo 5 173.c.1.C

Vna virtus non est contra aliam, Matt. to.5.179.c.2.B

Tertia virtus prælati est humilitas, Mat.to.5.188.c.3.G

Non est necesse in via semper operari secundum virtutem,Matth.tomo 6 135.c.2.D

Virtutes quomodo amentur, & quo amore, Matth. tomo 6 136.c.3.k

Bonũ virtutis est maius bono vtili,& delectabili,Matt. tomo 6 145.c.3.H

Quanto virtutis habitus est maior, tanto vitium oppositum illi est maius, Matth.tomo 6 203.c.2.E

Firmitas in habitibus virtutum ad duo deseruit, Matt. tomo 7 20.c.3.K

Quomodo intelligitur, quòd habens vnam virtutem habeat omnes, Matth.tomo 7 23.c.1.D

Vna de circunstantijs ad vsum virtutis est tẽpus, Matt. tomo 7 23.c.3.G

Vna virtus est excellẽtior alia duplicitur, scilicet,quãtum ad actum, & quantum ad habitum, Matthæ. tomo 7 25.c.1.E

De ordine virtutum, Matthæ.tomo 7 25.c.2.A

Virtus in infirmitatibus,& in tribulatiooibus, perficitur, Matth.tomo 7 136.c.1.B

Virtutes Theologicæ sunt vt causæ omnium virtutũ, & quãtum ad hoc omnes virtutes morales possunt reduci ad quamlibet Theologicam,quia tamen iste modus reductionis est cum pauca fide, ideo non ponimus sic vnam virtutem esse partem alterius. Nam modus se habendi est præcipuus modus reducendi, quia modus est vt aliquid formale in virtute,Matthæ.tomo 5 8.c.3.K

Nulla virtus moralis,aut Theologica est in Deo,Mat. tomo 5 6.c.2.D

In acquisitione virtutis humilitas habet primum locum per modum refhouentis prohibens, fides tamen habet primum locum per modum acquisitionis,Matthæ.tomo 5 9.c.2.B

Omnes virtutes morales dirigit charitas in Deum, eisque imperat,Matth.tomo 5.9.c.1.A. Et sunt meritoriæ cum charitate,& sine ea nõ,ibidem 12.c.1.C

Toties virtutes morales infunduntur, quoties charitas infunditur,Matth.tomo 5 145.c.4.H

In virtutibus talis est ordo,quod charitas est prima,secunda est spes,tertia fides, quarta prudentia,quinta iustitia,sexta humilitas, Matth.tomo 5 9.c.1.C

De conditione cuiuslibet virtutis sunt tria,scilicet,scire,velle,& impermutabiliter operari, ex 2. Ethico. Matthæ.tomo 5 157.c.4.F

Omnes virtutes a Deo infunduntur, Mat.to.5.9.c.2.A

Virtutes morales,nec habent Deum pro obiecto, neque pro fine, Theologicæ vero habent Deum pro obiecto,& ꝓ fine, inter quas sola charitas est meritoria,cuius allignatur ratio,Matt.tomo 6.129.c.1.B

In definitione virtutis ponitur meditatio pro electione,vel habitu electiuo,Matt.to.7. 20.c.1.A,& c.3.H

In habitibus virtutum est firmitas quantum ad duo, scilicet, quantum ad inclinandum, & quantum ad permanendum in subiecto,&c.Matt.to.7 20.c.4.F

Passiones partis sensitiuæ non sunt materia virtutis moralis,aut vitij,nisi inquantum pertinent ad rationem,&c.Matthæ.tomo 7 21.c.1.C

Virtutum connexio non est secundum materiam, & actum,qui habeat vnam, habeat materiam omniũ, similiter,& exercitium sed est connexio secundum formale,scilicet in charitate,quæ est formantus virtutes,aut secũdum prudẽtiam, &c.Matt.to.7.23.c.1.B

Omnis virtus reparatur per pœnitentiam quãtum ad id, quod est formale eius; non tamen quantum ad id,quod est materiale in ea.Primum patet, quia electio se tenet ex parte formalis, & nihil facilius, quã mutare electionem. Materiale tamen non pendet ex arbitrio nostro, &c. vt experientia corruptionis venereæ,postquam habita est, Mat.tom.7.23.c.2.A

Omnium virtutum actus est omni tempore licitus; tamen id, quod materialiter est actus vel vsus alicuius virtutis,non est semper licitum, &c. Matthæ.tomo 7 23.c.3.F

Non omnes virtutes habent actus exteriores, scilicet materiales positiuos, sed aliquæ habent, & aliquæ non.Et satis est,quòd illæ,quæ non habent,habeant interiores actus positiuos, scilicet electionis,Matth. tomo 7 24.c.1.A

Inter virtutes morales præcipua virtus est iustitia, deinde fortitudo,& dẽmum temperantia.Sed in ratione disponẽdi ad virtutes intellectuales,propinquior est temperantia,& inter partes temperãtiæ castitas, & inter partes castitatis virginitas.Mat.to.7.25.c.2.B

Virtus infusa accipitur dupliciter,Matt.to.5.145.c.4.F

Virtus acquisita est omnis virtus moralis, quæ ꝓ assuetudinem acquiritur,Matt.tomo 5 5.c.2.E

Virtuosus. Omnis virtuosus delectabiliter cõseruatur ad seipsum, Mat.tomo 6. 146.c.1.D

Virtuosi viri malum interdum solitarij esse quam cum alijs.De Statu.Animarum 3.c.4.I

Virtuosus assimilatur figuræ quadratæ solidæ, Exod. tomo 2. 46.c.2.D

Virtuosus non potest abscondi 4. Regum 34.c.2.E

Non virtuosus potest virtuosa operari, si fiant ex magna

Universidad de Deusto Biblioteca

magna deliberatione, non tamen subito, &c. Mat. tomo 5 151.c.4.k
Nemo ex vna operatione bona iudicari debet virtuosus, Matth. tomo 6 7.c.2.E
Nemo potest esse virtuosus sine præparatione animi ad omnes virtutes, si materia se offerat & opportunitas, Matth. tomo 7 23.c.1.C

Vis. Vires. Nihil est, quod magis eneruet vires corporis, quam onerum subiectio, Exod. tomo 1 4.c.4.k
Vires irrationales concordare cum ratione, nō potest fieri nisi per aliquod agēs, quod sit superior vtrisque viribus. Et durabit talis subordinatio & concordia, quamdiu illud agens habuerit illam subordinationem & habitudinem. Exemplum de igne calefaciente aquam &c. Gen. 196.c.1.B
Viribus irrationalibus, ideſt irascibili & concupiscibili, licet sit naturale per se moueri, non expectata ratione, non tamen naturale quòd moueant mēbra, in quibus sunt, motu executiuo, sed motu quodam in membris qui vocatur appetitus, &c. Gen. 196. col. 1. D
Vis concupiscibilis & irascibilis nō potest mouere aliquod organum executiuæ, &c. Gen. 196.c.2.A
Vim vi repellere, præceptum est iuris naturalis, & hoc est aliquid per se notum valde vniuersale in praticis, licet legistæ illud ponant sub iure gentium, qđ pertinet ad solos homines, vt patet, ff. de iustitia & iure in l. vt vim. Magis tamen videbatur sub lege naturali ponendum, etiam secundum eorum positionem, quia natura docuit hoc ius cętera animalia, qa & hoc rebus in animatis conueniat, potest tamē dici specialiter pertinere ad ius gentium; quia oportet esse cum moderamine inculpatæ tutelæ, quod solis rationem habentibus conuenit, &c. Exod. tomo 1 31.c.3.F
Vim vi repellere licitum est in duobus casibus, primo, quando ille, quilę ditur, nihil mali intulit, secundo quando aliquid mali intulit, & tamen paratus est iustam facere satisfactionem. 1. Paralip. 220.c.2. B, Et est tertius casus, in quo lædens potest se defendere, quando lædens & læsus habent iudicem superiorē, &c. ibidem. 221.c.1.C
Vt vim vi repellere licitum sit, multæ requiruntur cōditiones, quæ referuntur, Mat. tomo 2 90.c.2.C
Hoc dictum vim vi repellere, nō est dictum sacrę scripturæ, sed legis humanæ, vt habetur in Decretis 1.d. ca. ius naturale. Et extrà de sen. excommunic. cap. Si verò & ff. de vi & vi arma, l. 1. §. vim vi. & ff. ad l. Aquil. l. scientiam, §. qui aliter, Mat. to. 2 91.c.3.k
Ad vim vi repellendam non solum inclinat pars sensitiua, sed etiam pars intellectiua, Mat. to. 2 91.c.4.F
Tres sunt vires animæ rationalis, Mat. to. 6 128.c.3.K
De colligantia inter vires sensitiuas & intellectiuas, Paradoxa. 48.c.2.E

Visibile. Deus in infinitum est visibilis, Matth. tomo 6 133.c.4.I
Visio fit per modum pyramidis radiosę, cuius basis est in re visa, & conus in oculo videntis, Matth. tomo 1 124.c.1.D
Visio vsque ad quem cęli finem tendat, Parad. 4.c.11.

Visio Dei. In visione Dei glorificatur anima, Matth. tomo 6. 78.c.2.E, Quæ quidem visio est omne bonum, ibid. 329.c.1.A, Et ipsa etiam sola beatos facit, Matth. tomo 7 228.c.4.H
Circa summum bonum clare visum non potest voluntas suspendere, neque remittere actum suum, &c. Matth. tomo 7 231.c.4.k
Visio Dei per essentiam quomodo fiat, Genes. fol. 174.c.3.G

Visiuum. Potentia visiua solum modo patitur & non agit, Exod. to. 1 48.c.1.A

Visitare Aliquem est venire ad videndum eum, Exod. tomo 1 19.c.4.k
Visitare aliquando est bonum, & aliquando malum, Leuit. 313.c.3.K
Visitare Dei quid sit, Exod. tomo 1 19.c.4.K
Visitare incarceratum, & venire ad ipsum fere, idem sunt, Matth. tomo 7 113.c.2.E
Quòd prælati quolibet anno visitēt prouinciam suā, habuit aliquale exordium ex Samuele, 1. Regum tomo 1 84.c.4.I

Visitatio. De sua propria significatione significat frequenter videre, Matth. tomo 7 112.c.1.B
Visitatio facienda est infirmis quatenus est eis necessaria, aut vtilis. Et videre illos est valde necessarium propter multa, Matth. tomo 7 112.c.1.E, Similiter & prouidere illis ibidem. c.2.A

Vita Hominis extenditur ex esu cuiusdam lanugnis, quæ est in aboribus apud Seres in India. E insulæ quædam sunt, vbi homines non moriuntur, Genes. 24.c.2.B
Quare hominum vita tam longa fuerit in prima ætate, Gen. 33.c.1.D, 48.c.1.A, 90.c.3.F, Matth. tomo 6 112.c.1.D
Vita hominis abbreuiata est post diluuiū propter malam nutritionem terræ nascentium debilitatorum ex terra corrupta, Gen. 247.c.2.C, & 33.c.1.E
Quòd vita hominum longior sit in aliquibus regionibus, multum facit aspectus cęli, non cuiusque: sed octauæ sphęræ per motum proprium, à qua secundum causas naturales mors & vita dependet, Gene. 33.c.3.I
Vita hominum, priusquam nasceretur Phaleg, erat quingentorum annorum, vt patet Gene. 11. Et post natiuitatem Phaleg nūquam vixerunt homines nisi vsque ad ducētos quinquaginta annos, & sic ętas fuit diuisa per medium, Gen. 53.c.3.G
Habitantes in oppido Acroton, quod fuit in cacumine montis Athos, in dimidio longioris vitæ erant, quam homines in alijs regionibus habitantes, Gen. 90.c.2.D
Vitam aliquorum hominum prolongari & conseruari per quatuor centum annos per esum fructuum arborum Solis & Lunæ, tradit historia scholastica, lib. Hester. Gen. 99.c.2.A
Vita actiua significatur per animalia quadrupedia, & contemplatiua per aues, Gen. 254.c.3.G
Vitæ radices sunt calor naturalis & humiditas radicalis, Gen. 343.c.4.I, & 396.c.1.E
Vita hominis in hoc mūdo vocatur peregrinatio, &c. Genes. 392.c.1.B
Vita est triplex, scilicet gloriæ, gratiæ, & carnis secundum quas tripliciter exponitur illud Leuit. 18. cum dicitur, quæ faciens homo viuet in eis, Leuit. folio 178.c.4.I
Differentia vitæ actiuæ à contemplatiua significatur per duo genera holocaustorum, vnum ex quadrupedibus, & alterum ex volatilibus, Leuit. 15.c.3.H
Vitæ eternæ gaudia non sunt sicut gaudia huius vitæ, quia illa sunt gaudia animarum, & ista totius hominis, Num. tomo 2 5.c.4.F
De vita actiua, & contemplatiua per quæ significata fuerint in veteri testamento, Leu. 15.c.3.H
Vitam prolongantes multæ sunt causę, Gen. 33.c.1.E
Tota vita hominis vel alterius rei, non est nisi vnum præsens, losue tomo 2 20.c.2.B
Vita multipliciter accipitur, primo Regum tomo 2 52.col.4.G

Ad

Ad vitę eternę spem & desiderium incitatio ponitur, Genes. 412.c.3.H
Bonorum vitam quare Deus interdum prolonget, & interdum abbreuiet, similiter & vitam malorum, 4. Regum. 217.c.2.B
Vita dupliciter accipitur, vno modo pro esse viuētis, alio modo pro operatione viuentis, secundū quam reducitur in actum, ipsum principium vitæ, ideſt ipsum, per quod viuimus. Et sic dicimus vitam actiuam vel contemplatiuam, vel voluptuosam, &cęt. Matth. tomo 2. 16.c.3.H 17.c.3.K
Vita actiua quare sit minus perfecta, quam vita contēplatiua, Matth. tomo 2 17.c.1.A
Tres vitæ assignantur ab Arist. 1. Eth. s. vita voluptuosa, vita ciuilis, & vita contemplatiua. Et ab eis denominantur tres beatitudines, eis respondentes, s. voluptuosa, pratica, & speculatiua &c. Matth. tomo 2 65.c.3.K, Contra vitam voluptuosam militant tres beatitudines, scilicet, paupertas spiritus, mititas, & luctus, ibid. 66.c.4.H, Ad beatitudinem praticam respondent esuries & sititas iustitiæ, & misericordia, & munditia cordis & pax, beatitudini speculatiuæ huius vitæ, non respondet aliqua beatitudo, sed premium beatitudinum, scilicet visio Dei, ibidem fol. 67.c.1.B
Vitæ austeritatem putabant Iudæi pertinere ad maximam sanctitatem, Matth. tomo 3 197.c.4.k
Vitæ perfectio non consistit in cibo & potu, sed in virtute, siue charitate, Matth. tomo 3 284.c.1.E
Vitam hominis Deus decurtauit post diluuium, ne homines spe vitę longioris diutius peccarent, Gen. 35.c.4.G
Vita hominis ante diluuium quomodo potuerit esse tam longa, Gen. 32.c.2.E
Vitæ terminos Deus nobis concessit, qui non præteribunt, Matth. tomo 4 105.c.4.G
Vita Prælati qualis esse debeat, Matth. to. 2 72.c.1.A
Tota vita nostra est exire ob uiam sponso, Matth. tomo 7 9.c.2.A
Bona vitæ contemplatiuæ meliora sunt, quam bona vitæ actiuæ, Luc. 10. Maria optimam partem elegit, &c. Et Aristoteles 10. Eth. Matth. to. 7 21.c.3.G
Sola vita æterna vocatur vita, Matth. to. 5 15.c.4.G
Quare vita æterna dicatur vita simpliciter & absolutè, Matth. 5. Cum dicitur si vis ad vitam ingredi &cęt. Matth. tomo 5 127.c.3.k
In omnibus, quæ ad vitam sunt necessaria, nemo sibi sufficit, Matth. tomo 5 81.c.4.K
In his, quæ pertinent ad vitæ directionem, sunt tres gradus, Matth. tomo 5 137.c.2.C
De incommodis vitam istam comitantibus, Matthę. tomo 6 78.c.4.I
Vitæ hominis periodus ex quo determinetur, Matt. tomo 6 112.c.1.C
Vita tripliciter habet relationem ad habentem charitatem. Matth. tomo 6 138.c.3.F
Communicatio in vita humana accipitur dupliciter, Matth. tomo 6 140.c.3.F
Totum vitæ tempus distinguitur in duo, scilicet, in tempus vigiliæ & tempus soporis, Matth. tomo 6 175.c.2.D
Vita animalium quare breuior sit nunc, quam vnquā fuerit, Matth. tomo 7 130.c.1.B
De iudicio condemnationis penes vitam contemplatiuam, Matth. tomo 7 4.c.2.A
Cętera de vita æterna, vide in dictione, Beatitudo.

Vitalia. Quæ dicantur esse in animali, Leuit. 24.c.2.D
Vnalia membra dicuntur cor & pręcordia, Leuit. 35. c.4.F, & 55.c.1.D

Vitare. Non potest homo sufficiēter vitare malum per liberum arbitrium, Matth. tomo 5 27.c.1.D
Eorum, quæ vitantur, quædam vitantur, quia per se mala sunt, vt adulterium &c. Alia verò non quia per se mala sunt, sed quia ex eis multa mala sequuntur, sicut vinum secundum se malum non est, tamē vitatur, quia est luxurię causa, si immodicè sumatur, sic & iuramentum, &c. Exod. tomo 1 169.c.3.F
Sine speciali Dei gratia non potest homo vitare omnia peccata venialia, Matth. tomo 5 151.c.2.B, Bene tamen si iuuetur per gratiam, Matth. tomo 6 88.c.4.H
Vitare peccatum potest dupliciter intelligi, scilicet, aut peccatum iam commissum, aut peccatum committendum, &c. Matth. tomo 5 151.c.2.E
Ad vitandum omne peccatum in statu naturæ lapsæ indigit homo gratia Dei habituali, Matth. tomo 5 151.c.3.H

Vitis. Quare vites non producant flores, Genes. 360.c.1.E
Inter arbores vitis data est ad necessitatem vitæ, Iudic. 87.c.3.I
Vites in terra Chanaam sic sunt in terra eleuatæ, vt sub illis sit locus conueniens ad manendum, 3. Regum. 41.c.4.C

Vitium. Duodecim modis vitia aliorum inhoneste reuelamus, qui modi referū tur, Leuit. 185.c.1.A
Omnia vitia dependent ex tribus capitibus, scilicet ex desiderijs honorum, diuitiarum, & carnalium voluptatum, Matth. tomo 1 172.c.3.K
Accusare vitia officium est bonorum, quod si mali agant, alienas partes agunt, Matth. to. 5 43.c.4.G
Quanto habitus virtutis est maior, tanto est maius vitium oppositum illi, Matth. tomo 6 203.c.2.D
Ad hoc quòd aliquod vitium sit capitale, tres requiruntur cōdictiones, Matt. to. 2 111.c.1.C, 142.c.4.H
Inter partes seu species vitij capitalis, & filias eius, quid intersit, Matth. tomo 2 146.c.3.F
Vbicunque circa materiam alicuius vitij occurrit aliqua specialis deformitas, ibi debet poni species determinata illius vitij, Matth. tomo 2 157.c.4.F
Non inconuenit vnum vitium recipere deformitatē quandam ex adiunctione alterius vitij, vt materia venereorum ex adiunctione in iustitiæ, vt patet in stupro, vbi fit patri puellæ stupratæ iniustitia, &cęt. Matth. tomo 2 158.c.1.C
Quando vnum vitium, vel virtus ordinatur ad finem alterius vitij vel virtutis, accipit speciem illius, &c. Matth. tomo 2 160.c.1.E
Si aliquod vitium opponitur alteri, vel alicui virtuti, non oportet, quòd omnes filiæ illius vitij opponantur alteri vitio, vel virtuti, vt patet de filiabus iræ, & luxuriæ, quæ non opponuntur illis vitijs, aut virtutibus, quibus ira, & luxuria opponuntur, &c. Matth. tomo 3 5.c.1.E
Ad hoc quòd aliquod vitium sit capitale, requiruntur tria. Primum, quòd vitium illud habeat finem multum appetibilem. Secundum, quòd sit causa multorum vitiorum, & non sit causa omnium, Matth. tomo 3 6.c.3.G
Inter mortalia vitia non oportet, quòd omnia vitia capitalia sint mortalia, sed satis est, quòd sint origines quædam mortalium, &c. Matt. to. 3 6.c.4.I
Ad hoc quòd aliqua vitia dicantur filiæ alicuius vitij capitalis, sufficit, quòd pertineant ad illud tanquam ad finem, vel dependeant ab eo tanquam ab efficiēte, Matth. tomo 3 7.c.1.B
Multa vitia contingunt simul esse, Mat. to. 3 7.c.3.H

Vitia

Vitia corporis cur non tam strictè non æstimantur in sacerdotibus noui testamenti, quàm in veteri, Leu. 231.c.3.F

Vitia sunt animarum langores, Matth. tomo 3 195. col.2.B

Vitta hiacinthina:

Vittas hiacinthinas portabant Iudæi ad duo. Primò, vt recordarentur præceptorum Dei. Secundò, vt ipsi cognoscerentur esse Iudæos, Num.to.1 228.c.2.B

Iudæi vtebantur vittis hiacinthinis, & non alij. Matth. tomo 6 178.c.4.K

Vittæ hiacinthinæ, quas Iudæi portabant in fimbrijs, erant quædam pitatia de panno, & erant quadrata. Et ponebantur in extremitatibus vestium per quatuor angulos siue fimbrias. Et tales vittæ poterant esse paruæ vel magnæ; & erant hiacinthinæ, idest coloris azurini, siue cœlestis. Et multa huius coloris erant apud Iudæos, Matth.to. 6 178.c.3.G, Et istæ vittæ hiacinthinæ ponebantur in fimbrijs multis de causis, ibid.c.3.I, Et omnes Iudæi portabant istas vittas hiacinthinas in fimbrijs, ibid. 179.c.2.B, Et istæ vittæ hiacinthinæ tangebant terram, ibidem 179. col.4.K

Vittas hiacinthinas paruas vel magnas portabat Christus, &c. Matth. tomo 6 180.c.1.A

Vitula ruffa. Appellabatur large sacrificiū, non tamen proprie, habebat tamen magis rationem sacrificij, quam Agnus Paschalis, Num. tomo 1 104.c.3.K

Vitula ruffa non erat proprie in aliquo genere sacrificiorum, licet assimilaretur eis in aliquibus, & magis in sacrificio pro peccato, scilicet illi sacrificio pro peccato, de cuius sanguine introducebatur in tabernaculum, Num. tomo 1 261.c.4.K

Vitula ruffa, ad quid constituta fuerit, & quomodo debebat esse ruffa in commemoratione vituli aurei, quem fecerunt filij Israel, & c. Nume. tomo 1 262. col.3.F

Vitula ruffa debebat esse sine macula, ita quòd non haberet amputatas aures, vel caudam nec vnquā portasset iugum, quia Deus volebat quòd illud, quod applicaretur ad cultum suum non esset applicitum ad cultum humanum, &c. Num. tomo 1 262.c.4.F

Immolatio vitulę ruffæ obseruata est in deserto à filijs Israel, & cito satis post consecrationem sacerdotū, Num. tomo 1 263.c.1.D

Quòd vitula ruffa immolaretur extra castra, assignatur duplex causa, altera in ordine ad statum Iudæorum, & altera in ordine ad Christum. Et ista est magis fundamentalis, & propter quam sic fieri iussum fit, &c. Num. tomo 1 264.c.2.A

Vitula ruffa, cremabatur ad partem orientalem tabernaculi, Num. tomo 1 264.c.4.G

Quid significet, quòd vitulæ ruffæ sanguine aspergerentur ab immolante septies contra fores tabernaculi, Num. tomo 1 264.c.4.K

Quare cum vitula ruffa cremaretur lignum cedrinū, hyssopus, & coccus bis tinctus, Num. tomo 1 265. col.3.K

Vitula ruffa causabat immunditiam in tribus, &cęt. Num. tomo 1 265.c.3.k

Vitula ruffa immolabatur in terra Chanaam vbi erat Sanctuarium, sed deferebantur cineres vitulę ruffę per loca terræ Chanaam, vt fieret purificatio, Num. tomo 1 268.c.1.C

Vitulæ ruffæ cineres, seu carnis dum comburerentur cum fimo, pelle, & sanguine, erant de se aliquid immūdum, vt cadauer hominis, vel morticina aliorū animalium, Ideo de se reddebant immundos eos, qui mundi erant, sed ex sola Dei voluntate abstergebant immundos à sordibus, &c. Nume. tomo 1 269.c.1.B

De vitula ruffa nihil mundum vel immundum Deo offerebatur, nec erat sacrificium Domini: nec idolorum, nisi forte dicatur sacrificium Dei, quia Deus illum ritum teneri mandauit. Sed iste est largissimus modus loquendi: immo nec potest vocari sacrificium, quia nec holocaustum, neque pacifica: neque pro peccato: sed large accipiendo sacrificiū, reducebatur ad sacrificium pro peccato, Exod. to. 2 81.c.1.D, Quia cum illo sacrificio habebat similitudinem in duobus, &c. Leuit. 136.c.1.A

Qui diceret, quòd vitulæ ruffe cineres solum mundificarent ab immunditia, quæ contrahitur ex mortuo, non aberraret, licet omnes tam Hebræi, quam Catholici teneant, quòd ad multas alias immunditias abstergendas valebant, Nume.to. 1 269.c.3.H

Vitulus. Illi duodecim vituli, de quibus Exod. 24. magis videtur, quòd fuerint oblati in holocaustum, quam in hostias pacificas, Exod. tomo 2 7.c.3.I

Quare carnes corium fimus &c. Vituli, cremarentur extra castra quando offerebatur pro peccatis sacerdotum in eorum consecratione, & pro peccatis populi, & dicitur, quòd hoc fiebat in detestationē peccati sacerdotum, & peccati totius populi, &c. Exod. tomo 2 79.c.1.A

Omnes carnes, pellis & fimus illius vituli, qui pro peccato summi sacerdotis immolabatur, cremabantur extra castra, ad significandum, quòd tam ipsum peccatum, quam etiam omnes circunstantias peccati debebant cremari & ab oleri, vt dicunt Rab. Salo. & Nicolaus, & ad differentiandum horrorem peccati, Leuit. 36.c.1.A, Secundo ad significandū Christum, qui pro peccatis totius popuN, & generis humani passurus erat, & extra castra moriturus, scilicet, extra Ierusalem in loco Caluarię, &c. Matth. 27. Et hoc significat Apostolus ad Hebr. 13. quorum enim alium, &c. Leuit. 36.c.2.B

Quare vitulus offerretur pro peccatis sacerdotis, Leu. 155.c.3.k

Vitulus ille, de quo Leuit. 16. non erat vitula ruffa, de qua Num. 19. vt quidam falso imaginabantur, vt probatur, Leuit. 160.c.4.F

Vitulus aureus.

Quidam dicunt vitulum aureum fuisse formatum vitute cuiusdam laminæ, in qua erat vitulus quidam descriptus &c. Sed falsum est, Exod. tomo 2 117. c.3.G, Alij dicunt quòd fuit facta forma vituli ex proposito ad deriuādum virtutem, & huius opinionis videtur esse Aben Ezra, quod etiam falsum est, vt probatur ibidem. c.4.F, Et potest dici, quòd vitulus ille factus sit ad similitudinem illius magni Dei Aegyptiorum, qui dicebatur Apis, qui taurus erat, quem sæpe viderunt Hebręi in Aegypto, ibidem. col.4.H

Vitulus aureus, quem fecit Aaron, immediatè vt factus est, ambulauit, vt dicit Rabbi Salomon, sed falsum dicit, Exod. tomo 2 118.c.3.H

Vitulum aureum combussit Moyses, & redegit in puluerem, & iecit in aquam, ex qua dedit potum filijs Israel, &c. Exod. tomo 2 119.c.3.F

In vituli adoratione, quanta fuerit grauitas peccati, Exod. tomo 2 121.c.2.D

Vitulus aureus quomodo fuerit combustus, & contritus ad pulueres, Exod. tomo 2 132.c.1.B

Aquam immixtam puluerибus vituli aurei, iussit Moyses filijs Israel, vt biberent, vt sic pręuaricantes ostēderentur

derentur signo, & occiderentur. Sed quod signum datum sit ad hoc, nescitur. Aben Ezra dicit, pręuaricatores incurrisse in quandam ægritudinem, quæ manifestabat eos delinquentes, vt fiebat in cęremonia zelotypiæ, &c. Num. 5. Alij dicunt, quòd prævaricatores insigniebantur barbis aureis, & qui magis peccauerat, magis, & qui minus, minus, Exod. to. 2 134.c.2.E

De aqua vituli bibit Aaron, & non est inuentum in eo signum, &c. Exod. tomo 2 133.c.1.A

Nullus de tribu Leui peccauit in adoratione vituli, licet bene de alijs tribubus, vt probatur; & respondetur argumentum ad argumenta in oppositū, Exod. tomo 2 135.c.2.B

Vitulum petierunt sibi fieri Iudæi Exod. 32. &c. Deut. 157.c.4.F

Quare Moyses proiecerit cineres vituli aurei in aquā, 4. Regum. 235.c.1.E

Viuere. Omnis viuens naturaliter timet mortuos, & mortuorum loca, Matth. to. 3 164.c.4.k

Inter viuere in Deo, & viuere Deo, quid inter sit, Mat. tomo 6 70.c.1.A

Quamdiu homines viuunt, sunt in statu imperfectionis, Matth. tomo 5 26.c.4.K

Bene viuere multum ædificat Christi Ecclesiam merito vitæ; quia orationes iustorum exaudiuntur adeo, quorum orationibus aliquos Deus illuminat, vt veniant ad cognitionem verę fidei, ex quibus Ecclesia construitur, vel merito vitæ construunt Ecclesiā Christi, quia sancte viuentes faciunt multa opera supererogationis, quæ non sunt eis necessaria ad remissionem pœnarum debitarum. Et ita reseruātur in thesauro Ecclesiæ, quem ministrant Prælati, sicut merita Christi infinita & merita sanctorum, & de his distribuitur per Papam, vel per alios Prelatos Ecclesiæ, &c. Gen. 10.c.1.D

Non est possibile diu viuere, & nihil concupiscere, Matth. tomo 5 120.c.4.I

Quilibet tenetur viuere secundum virtutem, Matth. tomo 5 173.c.1.E

Homo ad rectè viuēdum duplici auxilio Dei indiget, Matth. tomo 5 156.c.3.G

Viuere dicitur multipliciter, Matth. tomo 6 70.c.4.H

Animæ esse, nihil est, quam viuere, Matth. tomo 6 69.c.4.K

Nullum animal potest viuere in igne, Matth. tomo 7 148.c.4.H

Non viuit animal sine armonia qualitatum primarū, Matth. tomo 7 176.c.2.C

Animæ damnatæ inuident viuentibus, Matth. tomo 7 272.c.1.C

Viuus. Viuorū opera quomodo prosint defunctis, & quomodo non, Mat. to. 7 13.c.3.k

Viui non possunt applicare, vel communicare opera sua mortuis, Matth. tomo 7 14.c.2.B

Vlis bona. Vlis bonam, vel Vlissiponā ędificauit Vlixes in Hispania, vt ait Isidorus 17. Etymologiarum, Iud. 169.c.3.I

Vltio. Non se extendit ad omnia mala inflicta, sed solum ad iniurias, Nam pro damno dato satisfactio, non vltio expetitur directè, nisi forte cum ipso damno dato illata sit iniuria, Leuit. folio 191.c.1.A

Vltionem non esse expetendam iuxta illud Leuit. 19. Et non quæras vltionem, dupliciter potest intelligi, Leuit. 191.c.1.A

Vltio domini dicitur dupliciter, Nu. to. 2 158.c.2.B

Vltroneus. Idem est, quod spontaneus, de quo Exod. 25. Et dicit de vitro, aduerbio, quod significat, vt sponte &c. Exod. to. 2 14.c.2.A

Vmbra. Nos non habemus vmbras meridianas, idest versus meridiem, sed septētrionales: qui verò sunt iuxta æquinoctialem habēt quatuor vmbras, Gen. 249.c.1.E

Quidam populi, qui dicuntur Horesti & Carmani, habent quatuor vmbras, nos autem habemus tres, sed non habemus aquilonarem, idest quæ veniat ab Aquilone, Exod. tomo 2 47.col.2.B, 2.Paralip. 126. col.1.E

Vmbra terræ dirigitur ad illam partem, cui sol directe oppositus est, &c. Iosue to. 1 185.c.1.E

Vncia. Aliquando est nomen ponderis, & aliquando nomen mensuræ ad mensuran dum longitudinem, & secundo modo vncia est tertia pars palmi, 2. Paralip. 52.c.4.k

Vncinus. Vncini dicuntur instrumenta habētia dentes, facta ad appendendū, &c. Exod. tomo 2 199.c.3.K

Vnctio. Sunt quædam vnctiones, quibus vtūtur maleficæ mulieres, quæ faciunt tā tam mentis alienationem, vt per certum temporis spatium, nulla sensatio inueniatur in eo, qui tali vnctione fuerit vnctus, & reffertur historia, Genes. 14. col.2.E

Solemnitas vnctionis Aaron, & omnium magnorum sacerdotum durabat per septem dies, Leuit. 51. col.2.B

Triplex vnctio fiebat in consecratione summi sacerdotis vete. legis. & duplex in consecratione minorum sacerdotum. Et sic in Ecclesia Christi aliquæ vnctiones fiunt in cōsecratione Episcoporum, quæ non fiunt in consecratione minorum sacerdotum, scilicet vnctio capitis, &c. vt habetur extra de sacra vnctione. cap. vnico. cuius assignatur causa, Leuit. 69.c.3.F, Num. tomo 1 18.c.4.K

Vnctio in terra Chanaan erat quasi necessaria, Ruth 251.c.3.H

Vnctio regum Hebræorum fiebat in capite ex oleo sacro propter maximā dignitatem, sicut vnctio Pontificis. Et etiam vt significaretur, quòd principes instituebantur per Deum, vt patet de Azael, quē vnxit Elias super Syriam, &c. 4. Reg. 9. 1. Reg. tom. 1 165.c.2.C

Aliquando vngebatur aliquis, vt esset propheta, sicut Eliseus ab Elia 3. Reg. 19 1. Reg. tomo 1 165.c.3.F

Vnctio Saulis in regem facta fuit oleo sacro, quo vngebatur summus sacerdos, vt est communis positio, quam ego quoque, inquit auctor, cęteris, præfero. Sed verius videtur, quòd vnctio regum fuerit in oleo communi, 1. Reg. tomo 1 171.c.4.G

Reges interdum vngebantur oleo sacro, vt patet de Salomone, & interdum oleo communi, 1. Reg. tomo 1 172.c.1.D

Quando reges vngerentur per summos sacerdotes, & quando per prophetas, 1. Regum tomo 1 172. col.3.F

Vnctio regum habebat similitudinem cum vnctione magni sacerdotis. Et aliquando etiam dissimilitudinem, &c. 1. Reg. tomo 1 172.c.2.E

Vnctio prima Dauid notificata fuit fratribus suis, 1. Reg. tomo 2 19.c.3.F

Vnctio regum vete. test. fiebat per sacerdotes, quia erat quid sacrum. Et hoc quando notum erat, quis esset vngendus in regem. Sed quando non erat notum, quem Deus vellet vngi in regem. Tūc vnctio fiebat per prophetam aliquem, &c. 2. Regum fol. 9.c.3.H

Vnctionibus, & lotionibus licitum erat vti in terra Chanaan,

Universidad de Deusto

Chananæi, & consuetum homini etiam quantumcunque virtuoso, ac refrigerationem 2. Regum 63. c.3.F,4.Reg.32.c.2.B

Apud Hebræos per vnctionem constituebatur quis in regem, 2. Paralipo. 138.c.1.A

Vnctio extrema non potest reiterari durante eodem morbo. Matthæ.tomo 4 177.c.4.G

De extrema vnctione vide indictione extrema vnctio.

Vndecim. Quid per vndecim, & quid per decem significetur, Mat.tom.5. 64.c.1.C

Vngere. Vngi. Vngere reges, ad sacerdotes pertinebat directe in vete.testa. Interdum tamen fiebat per Prophetas, quando scilicet fiebat vnctio secreta, &c. 3.Reg. 12.c.4.k

Reges indifferenter poterant vnci oleo sacro, vel communi 3.Regum 13.c.4.I

Vnguentum. Quo vngendum erat tabernaculum, & vasa eius in die dedicationis suæ, & sacerdotes in sua consecratione, de quo Exo.25.39.&40.Et, Leui.8. Non obtulit populus, sed species diuersas ad faciendum illud, Exod. tomo 2 17.c.3.F

Vnguis. Vngues etiam, & capilli sunt partes hominis accidentales, Mat.to.6.116.c.1.A

Vngula. Vngulam diuidere in animalibus, est signum bonæ complexionis eorum, vt probatur, Leuiti. 96.c.1.C

Vngula, de qua, Leuit.11. cum dicitur de animali diuidenti vngulam, non accipitur pro vncino quodam osseo, quo animalia quædam arripiunt aliquid. Sed pro quadam substantia cornea densa, & ampla, quæ basis est totius pedis, &c. Leui. 101.c.2.E

Vnio. Tres sunt gradus vnionum. Primus est admoueri solum. Secundus est operatiuus organicus. Tertius est vnionis vitalis, &c. Numer. tomo 2 23.c.1.D

Triplex vnio reperitur in nobis, scilicet animæ cum corpore, vxoris cum viro, animæ cum Deo, Matth. tomo 2 87.c.4.H

Ad rerum vnionem inducit amor, Mat.to.6.144.c.1.A

Vnitas. Omnia desiderant vnitatem naturaliter, &c. Deuter. 21.c.4.K

Vnum. Aliquãdo capitur pro primo, vt Genes. 1. cum dicitur factum est vespere, & mane dies vnus, idest primus, & Apoc.6. cum aperuisset agnus sigillum vnum, idest primum, Genes. 5.col.3.F

Vnum esse in pluribus contingit tripliciter, Matthæ. tomo 6 73.c.3.F

Vniuersale. Vniuersalia sunt abstracta a materia signata, Mat.to.7.199.c.1.E

Vniuersalia realiter sunt præter operationem intellectus, &c. Exo.tomo 1 264.c.1.A

Vniuersale est sensibile per accidens, Matthæ.tom.7. 202.c.3.F

Ratio vniuersalis accipit a forma, Mat.to.7.209.c.4.H

Anima corpori coniuncta, quomodo cognoscat vniuersalia, & singularia, Matth.tomo 7 209.c.4.F

Quomodo vniuersale, vel quod quid est, sit obiectum intellectus, declaratur Iosue tomo 2 37.c.1.D

Aliquãdo in sacris literis ponuntur vniuersale propositiones, quæ non sunt proprie vniuersales, sed omnes capiuntur pro multis, Iosue tomo 2 3.c.1.C

Vniuersitas. Iura solent vocare vniuersitates corpora quædã, Gen.238.c.3.G

Vniuersum. Vniuersi nomine non intelligitur Deus, quia ipse nõ est pars vniuersi, seu dñs, & rector, Iosue tomo 1. 100.c.2.A

Duplex est vniuersi perfectio, Mat.tomo 7. 145.c.1.E

Vniuersum ita bene ordinatum est, q̃ melius, vt dicũt Philosophi, ordinari nõ posset Iosue to.1.189.c.3.F

Vniuersum esset imperfectum, si malum non esset in eo, &c. Matthæ. tomo 3 259.c.2.C

Deum posse addere aliquid ad perfectionem vniuersi innouati, põt tripliciter accipi, Mat. to.7.145.c.3.F

Ad vniuersi perfectionem conuenit, q̃ nullus gradus entium deficiat in eo ad hoc, q̃ gradus substantiarũ sint, sicut numeri, &c. Matth.tomo 3 259.c.2.C

Vniuocum. Inter Deum, & creaturam non reperitur aliquid vniuocum, Matthæ.tomo 6 73.c.2.E

Illud, quod dicit Arist. scilicet, quòd in vniuoco est cõparatio, intelligitur de vniuoco largè sumpto, &c. Matth.tomo 6 73.c.3.G

Vocabulum. A vocabuli significato nõ est recedendum, vt colligitur extra de verborũ significatione cap. præterea, & extra de vsuris cap. cum tu. Et tñ illa regula nõ habuit considerationẽ ad strictã significationẽ vocabuli, vt explicat, extra de verborũ significatio. cap. præterea, & capitur restituere, pro reddere, Mat.to.7.73.c.2.E

A uocabuli significatione nunquam recedendum est, nisi propter causam manifestã, Genes. 101.c.2.E

Vocare. Tres ex suis Apostolis tantum vocabat Christus in rebus specialibus, Matth. tomo 5 191.c.3.H

Nulla est ætas, in qua homo non vocetur a Deo, Matt. tomo 5.173.c.4.H, Nec etiam est tempus, in quo non vocetur a Deo ibidem 174.c.3.F

Vocatio. Nostræ vocationis medium est Christus, &c. Mat.tomo 3 287.c.4.F

Vocatio ad præordinationem, seu prædestinationem, pertinet, ad Roma.8. Quos prædestinauit, hos vocauit, &c. Exo.tomo 2 107.c.1.E

Quando Christus aliqnos vocabat, nolebat q̃d aliquã dilationem ponerent, Matth.tomo 3 191.c.4.H

Vocatio Dei est duplex, quædam leuis, & hac semper vocat. Alia efficax, & hac pulsat, quando vult. Et quoties hac vocatione pulsat, homo monetur ad Deum. In prima vero non, Mat.tomo 5. 174.c.1.A

Sine pœnitentia sunt vocationes, & gratiæ, Matthæ. tomo 5.182.c.2.E, Et principium omnis boni est vocatio, ibidem 183.c.2.A

Vocatio Dei ẽt ad malos se extẽdit, Mat.to.7.12.c.2.C

De duplici vocatione Apostolorũ, Mat.to.7.32.c.3.G

Vocatus. Qui vocati, qui ve electi dicantur in parabola de nuptijs, Mat.22. Matth. tomo 6 18.c.1.A

Volatile. De volatilium munditia, vel immunditia assignant Iudæi regulam quandam dic. volucres illas esse mũdas, quæ iecur habẽt, & quendam aculeum ad modum vnguis in medio vtriusque cruris, qui vulgariter appellatur espolon, Leui.98.col.2.C, Sed alia regula potest elici, ex cap. 11.Leui. vbi dr, q̃ nõ licebat comedere volucres rapaces, q̃ viuũt de venatione, vt pbat, Leuit.98.c.2.D

Volucres rapaces sunt complexionis multum siccæ, vt probatur, Leui. 98.c.2.E

Omnia volatilia licita erãt ad esum, præter ea, q̃ vetant Leui.11.& Deute.14. sed ad sacrificiũ duo tm erant mũda, scilicet turtures, & pulli columbarum, Leui. 1.Leui. 135.c.2.A

In volatiliũ sacrificio nõ offerebat similia, vt quidã dicũt, Leui.193.c.3.G, Sed hæc opinio improbatur ab auctore, Leuiti. 140.c.2.B

Volatilibus nõ est necessaria prouidentia propter multa, Matth.tomo 3 107.c.1.D,&seq.

Volitio. Super naturam volitionum Deus dupliciter habet potestatem, non tollendo nobis

nobis libertatem, nec eam impediendo, Matthæ.tomo 5 146.c.1.E

Voluntas. Non tenemur concordare in omnibus voluntatem nostram diuinæ voli o, sed in quibusdam licitũ est discordare, sicut in morte filij, vel patris, quæ mihi displicet, & licitè de eorum morte doleo, Gen.55.c.3.k, & 268. c.4.H. Sed tolum tenemur conformare in modo volendi: imò aliquando peccamus, si cõformemur Deo in volito, Iosue tomo 1 43.c.3.I, Iud.26.c.1.A. Et intelligitur istud de voluntate bene placiti, quã nos vocamus firmam sententiam, 3.Reg.121.c.1.A

Impossibile est, quòd voluntas velit malum inquantũ malum, vel inquantum cognitum malum, &c. Gẽ. 166.c.3.H

Voluntas in ratione est, & nunquam iubet, nisi à ratione definitum, Gen. 192.c.4.H

Voluntas diuina, vel intellectus non necessitat voluntatem nostram, vt probatur, Gen. 415.c.4.F

Voluntas circa quamlibet materiam agibilem habet duos actus, scilicet elicitum, & imperatũ, &c. Exod. tomo 1 181.c.4.I

Voluntas non potest eligere contra id, quod iudicat intellectus, &c. Exod.tomo 1 286.c.3.I

Voluntas non dicitur libera per hoc, quòd vltra suum obiectum possit velle, hoc est, quòd possit velle malum, sed libertas eius statim in hoc, quòd propositis partibus sui obiecti, idest quibuscunque indiuiduis subsistentibus sub ratione vniuersali obiectali, non cogitur se determinare ad aliquod eorum, aut ad quodlibet. Secus tamen est de alijs potentijs, &cet. Leuit. 31.c.2.D

Voluntatis obiectum est bonum 2. Metaph. & 1.Eth. Leuit. 31.c.3.F

Voluntas naturaliter consequitur iudicium intellectus, quia non potest eligere: nisi, quod intellectus eligendum iudicat, Leuit. 31.c.3.H

Non est inconueniens dicere voluntatem non posse bene eligere circa actus alicuius, cum ipsa passio inualuerit, vt probatur exemplo, Leuit. 32.c.1.E

Solum tenemur conformare voluntatem nostrã voluntati diuinæ in modo volendi, Iud.26.c.1.B. Similiter & in radice volendi, & in fine, Iud.70.col.4.G, 2.Paralip. 246.c.1.E

Nihil magis est in potestate voluntatis, quam actus voluntatis, 1.Reg.tomo 1 58.c.1.B

Et si voluntatem nostram non teneamur conformare voluntati diuinæ in volito, sed in modo volendi: interdum tamen perfectio magna est, quòd conformemus voluntatem nostram voluntati diuinæ in volito, &c. 1.Reg.tomo 2 148.c.1.B. Et in radice volendi, & in fine, idest, quòd homo velit ad bonum finem omnia, quæ vult. Et omnia ex charitate, sicut Deus vult, 1.Reg.tomo 1 186.c.4.F

Qui conformat voluntatem suam voluntati diuinæ in malo proximi, peccat. Et magis tenẽt dolere, quòd Deus sic velit facere, &c. 1.Reg.to.2 187.c.2.B

Nemo tenetur conformare voluntatem suam voluntati diuinæ in inflictione pœnarum, licet teneatur ferre patienter pœnas à Deo inflictas, &c. 1.Reg. tomo 2 187.c.2.C

Quare Deus magis acceptet actus voluntatis nostræ, quam aliquid aliud, 1.Paralip. 339.c.1.D

Voluntas nostra habet quandam difficultatem ad bonum propter peccatum. Et non solum accidit nobis hoc propter peccatum, immo etiam si nunquã peccaui simus, non possemus aliquod bonum velle, nisi Deus moueret nos, 1.Paralip.340.c.3.I. Et Deus se super mouet voluntatem nostram, qui quidem motus dicitur gratia pulsatiua. Nam est quidã motus, secundum quem semper Deus pulsat cor nostrum inclinando ab bonum, & in potestate nostra est consentire illi motui, vel non. Et ideo, quando non volumus bonum, culpabiles sumus, &cet. Apoc.3. Ego sto ad ostium, & pulso. Sed in illa pulsatione interdum Dous pulsat tam remisse, quòd ex illa pulsatione non mouemur, Interdum verò pulsat violentius, & mouemur ab eo. Et ideo orandum est ad Deum, vt ipse moueat cor nostrum ad bonum: immo nulla oratio est tam conueniens homini, sicut ista, 1.Paralip. 340.c.4.F

Voluntas est magis absoluta à corpore, quam intellectus, Matth.tomo 1 252.c.4.F

Actio diaboli non potest pertingere in voluntatem directè, nec indirectè, neque determinatè potius ad hoc, quã ad illud, Matth.to.1 253.c.1.A, Matth. tomo 3 170.c.2.A

Solus Deus potest directè agere in voluntatẽ, Matth. tomo 1 253.c.1.A

Ad voluntatis rectitudinem duo requirũtur; alterum est, quòd præsupponantur finis debitus; alterum verò, quòd id, quod ordinatur ad finem, sit proportionatum ipsi fini, Matth.tomo 2 8.c.4.k

Voluntatis obiectum est bonũ vniuersale, &c. Matth. tomo 2 15.c.3.G

Nihil magis est in potestate nostra, quam actus voluntatis, Matth.tomo 5 115.c.1.A

Impossibile est, quòd voluntas moueatur in malum sub ratione mali, neque in bonum sub ratione mali ipsum amando, vel volendo, Matth.tomo 5 116. c.2.D,& seq.

Duplex est præparatio voluntatis ad bonum, Matth. tomo 5 154.c.4.I

Voluntas, & intellectus differunt, quoad appetere, & intelligere, Matth.tomo 6 132.c.3.H

Volũtas duplex, scilicet naturalis, & deliberatiua, &c. Matth.tomo 7 181.c.4.F

Voluntatis peruersitas in damnatis, in quo consistat, Matth.tomo 7 182.c.3.F

Voluntas morientis figitur in eo, in quo decessit, Mat. tomo 7 185.c.1.E

Sola mala voluntas relinquitur damnatis apud inferos, Matth.tomo 7 185.c.3.I

Voluntas exequitur, quod intellectus iudicat, Matth. tomo 7 214.c.2.A

Nulla voluntatis rectitudo est in damnatis, Matth. tomo 7 224.c.4.I

Voluntas non potest suspendere, vel remittere actum suum, circa summum bonum clare visum, Matth. tomo 7 231.c.4.k

Voluntas antecedens est illa, qua aliquid volumus, nõ comparando ad aliquid aliud &c. Voluntas verò consequens est, qua aliquid volumus comparando ad aliquid aliud. Prima voluntate Deus non vult aliquod malum. Sed secunda vult malos homines damnari, &c. Et voluntas antecedens non adimpletur, nisi quando coincidit cum voluntate consequẽte &c. Matth.tomo 3 11.c.3.K

Voluntas non imperat propriè, sed ratio. Et dicitur voluntas imperare dupliciter. Vno modo interpretatiue; alio modo prout voluntas est principiũ Imperij, Matth.tomo 3 53.c.2.E

Finis voluntatis non est summum bonum: sed est obiectum eius. Cęterarum verò potentiarũ, & actuũ summum bonum dicitur finis, Matth. tomo 3 53. col.3.H

In cuiuscunque verbis inspicienda est voluntas, vel intentio, cui debent verba seruire, & non intentio verbis, Matth.tomo 3 203.c.2.B

In voluntate humana Christi non erat duplex voluntas,

Universidad de Deusto

tas, scilicet beneplaciti, & signi, Matth. tomo 3 216. col. 1. E
Quod voluntas sit causa contingens suorum actuum, non prouenit ex imperfectione, sed potius ex magna pfectione naturæ suæ, &c. Mat. to. 3 262. c. 3. H
Aliqua sunt, quorum sola voluntas est causa; & potissimè cõtingit hoc in taxationibus terminorum, &c. sicut fit in iure humano, in quo dantur decem dies ad appellandum. Et non potest dari causa, quare potius dentur decem, quã nouem, vel vndecim; sed voluntas est causa, Matth. tomo 4 5. c. 1 A c. 3. H
Super voluntatem nostram habet Deus quandam potestatem, non tollendo à nobis libertatem, nec impediendo eam, iuxta illud Prouerb. 21. Cor regis in manu Domini, &c. quod duob⁹ modis facit &c. Matth. tomo 5 146. c. 1. E
Obiectum voluntatis non est solum bonum, sed etiã carentia mali, licet non primò, Matth. tomo 7 187. col. 1. D
Non esse est obiectum voluntatis, non quidem inquãtum non esse, sed inquantum non esse facit carentiam omnis mali. Et istud potest apprehẽdi, vt obiectum voluntatis, idest vt bonum, Matth. tomo 7. 187. c. 1. D
Si voluntati offeratur summum bonum clarè cognitum, vt summum bonum, non potest ipsa suspendere actum, neque remittere, sed necesse est, quòd secundum conatũ suum totum moueatur, Matth. tomo 7 231. c. 4 K
Voluntas non est potentia fatigabilis, Parad. 44. c. 3. H

Voluntas Dei. Voluntati Dei nemo potest resistere, idest quod ipse vult, licet nos non velimus, fieri necesse est, Genes. 415. c. 3. k, Matth. tomo 6 254. c. 4. F
Voluntas diuina duplex, &c. Gen. 415. c. 4. F
Voluntas Dei dupliciter nobis constat, Matth. tomo 5 85. c. 2. A
Voluntas Dei beneplaciti est vera voluntas; sed voluntas signi non est voluntas Dei proprie, sed respicit res ad extra, Exod. tomo 2 148. c. 4 H
Nemo potest agere contra voluntatem Dei permissiuam, 3. Regum 109. c. 4. I
Voluntatis Dei non datur causa, neque potest dari. Possumus tamen dare aliquam conuenientiam ex parte intellectus, cur talis res fiat, quam nos vocaremus causam respectu voluntatis nostræ in deliberando. Et tamen voluntatis diuinæ non est causa, quia illam, nec præcedit, neq; mouet, &c. 2. Paralip. 147. c. 3. F
Voluntas Dei distinguitur in voluntatem antecedentem, & consequentem, & in voluntatem signi, & beneplaciti. Voluntas antecedens, & voluntas signi non semper adimpletur. Voluntas tamen consequens, & beneplaciti semper adimpletur. Voluntas Dei antecedens, est voluntas Dei absoluta de bono, non referendo specialiter ad aliquem finem, neque ad aliquam causam meriti, vel demeriti. Et hoc modo Deus vult omne, quod in se bonum est. Et detestatur, quod malum est. Et hac voluntate, Deus vult omnes homines saluos fieri. 1. ad Tim. 2. Et Deus non vult infernum, neque bella, neq; mortem hominum, &c. Voluntas consequens est illa, qua Deus vult aliquid respectu alicuius finis, vel cõsiderato merito, vel demerito, &c. De voluntate signi, & beneplaciti idẽ est. Voluntas signi est in illis, quæ Deus significat se velle. Et distinguitur in tria, scilicet in præceptum, consilium, & prohibitionẽ. Voluntas beneplaciti est illa, secundum quã Deus determinate vult, quod vere placet ei. Et hoc modo, si quis peccat, Deus illud vult. Et ista distinguitur in duas, scilicet in operationem, & permissionẽ. Operatio est quantum ad bona. Et permissio quantum ad mala. Et voluntas beneplaciti semper adimpletur &c. Matth. tomo 3 72. c. 2. E, Matth. tomo 6 254 c. 4. F
Voluntas antecedens, & voluntas signi non sunt veræ voluntates Dei, &c. Sed accipitur ista voluntas penes bonum in generali, sicut voluntas, & electio in moralibus, quia voluntas est de bono, inquantum bonum est, &c. Electio vero est voluntas determinata &c. Matth. tomo 3 72. c. 3. K
Voluntas Dei non est simpliciter primum principiũ inæqualitatis beatitudinis, Matth. to. 7 231. c. 3. K
Quomodo intelligendum est, quod debemus orare, quòd voluntas Dei fiat, & adimpleatur, Matth. tomo 3 72. c. 4. H
De duplici Dei voluntate, scilicet signi, & beneplaciti &c. Voluntas beneplaciti semper adimpletur, & hæc est, qua Deus vere vult, voluntas signi est voluntas, qua Deus significat se aliquid velle. Et sic præcepta, & prohibitiones pertinent ad volũtatem signi ipsius Dei. Nam significat se velle, quòd agamus id, quod præcipit &c. Et hoc nos debemus velle, sed istud, quod sic Deus iubet interdum ipse determinate non vult, licet iubeat nobis illud uelle. Et propterea contingit, quòd aliquid fiat cõtra præcepta sua. Si tamen præceptum pertineret ad voluntatem beneplaciti, impossibile erat, quòd aliquis ageret contra præceptum Dei, &c. Matth. tomo 3. 216. c. 1. D, & Exod. tomo 2 122. c. 1. A

Voluntarium. Voluntaria sunt duplicia, Matth. tomo 7 241. c. 2. D
Multipliciter aliquid dicitur voluntarium, & inuoluntarium, scilicet in vniuersali, & in particulari &cet. Exod. tomo 1 247 c. 4. I

Voluptas venerea. Quomodo causetur, Leuit. 116. c. 4 H
Voluptas in actu venereo cur posita sit, Genes. folio 193. c. 3. K
Voluptas actus venerei non sufficit admouendum hominem ad illum actum. Gen. 193. c. 4. F
Voluptas in venereis non est tanquam finis, propter quem appetantur, sed velut causa irritans ad hoc, ꝙ non omittatur, neque cesset generatio, Matth. tomo 6 67. c. 3 G
Voluptas reducitur ad impassibilitatem corporis gloriosi, Matth. tomo 4 214 c. 4. F
Voluptas est finis venereorum, Matth. to. 6 68. c. 1. A

Voracitas. Ille, cui voracitatis crimen affigi potest, satis leuis opinionis est, Matth. tomo 3 242. c. 2. D

Vouere. Voueri.

Animalia poterant Deo dupliciter voueri in veteri lege. Vno modo absolutè, & tunc illa transibant uia in ius sacerdotum. Alio modo cum determinatione, scilicet dicendo pro holocausto, vel pacifica, vel pro peccato; & de istis fiebat iuxta proprietatẽ sacrificij, Leuit. 273. c. 2. C
Vouere seipsum Deo magis gratum est Deo, quam si totum mundum voueret, si illius esset, & seipsum vouendo, Leuit. 323. c. 2. A
Aliquis potest seipsum vouere Deo dupliciter. Vno modo simpliciter. Alio modo secundum determinationem temporis, vel actus &c. Leuit. 323. c. 4. F
Sacerdos, vel Leuita ve. test. qualiter posset seipsum vouere Deo, Leuit. 324. c. 2. C
Samuelẽ, cum puer esset, vouit mater sua, vt tota vita sua maneret coram Domino, & sic mansit, vt patet 1. Reg. 1. & 2. Leuit. 324. c. 2. E

Hoīes seipsos vouentes in vet. test. paruo precio redimebãtur, cuius reddũtur causæ. Leuit. 325. c. 1. A
Cum aliquis laicus seipsum vouebat Deo in vete. testa. intendens ministerium sacerdotale, vel Leuiticũ, nõ tenebat votũ. Si autem vouebat se simpliciter Deo, nihil aliud exprimẽs, tale votũ valebat. Leui. 327. c. 1. C. Et hoc dũmodo nõ voueret se ex presse ad aliquam ministrationem illi illicitã. Et tale votum non redimebatur. ibidem. 327. c. 2. A
Vouere seipsum Deo abdicans a seipso libertatem, & subijciens eam regularibus obseruantijs propter Deum, maius est, quàm si totum munuere voueamus. Leuit. 323. c. 3. k
Vodum licitum est illud, quod alicui simpliciter agere licet. Leui. 328. c. 4. F
Si in nouo testa. aliquis se Deo simpliciter voueat, intelligitur, ꝙ debet profiteri aliquam de religionibus approbatis: quia nihil est, in quo aliquis magis seipsum tradat Deo, quàm in obedientia regulari. Leui. 327. c. 2. D
Vxor non põt vouere, inuito viro, ea, quæ aliquo modo impediant debiti solutionem, vt ieiunium, vel carnis macerationem, vel peregrinationem. Vir tamen posset sine consensu vxoris vouere omnem peregrinationem; excepta trãsmarina, de his per totum habetur extra de voto, & voti redẽptione. Leui. 328. c. 4 k. In alijs vero, quæ non impediunt actum matrimonialem directe, vel indirecte, vouere potest vxor &c. ibidem. 329. c. 1. A
Seruus potest vouere orare sine loci determinatione. Leuit. 329. c. 1. B
Liberum erat vouere Deo paruulos ante mensem, vel post mensem, in vet. testam. Leui. 330. c. 3. I
Vouentes maius precium dabant in redemptione votorũ, quàm trãseuntes ad numerum, cuius redduntur causæ. Leui. 330. c. 4. G
Vouere est actus latriæ, quę soli Deo conuenit. Deu. 124. c. 3. K
Vouere, & offerre significant puram liberalitatem, & ista in sese distinguuntur. Matt. to. 6. 235. c. 1. C
Nõ dabatur plus precij pro vouẽtibus, q̃ pro primogenitis: considerata ætate cuiusq; Leui. 331. c. 4. k
Qui se vouet Deo, tradit se Deo in seruum. Leuit. 332. c. 1. A
Quando in veteri lege vouens erat pauper, minuebatur precium redemptionis voti. Non tamen in trãseuntibus ad numerum. cuius redditur causa. Leuit. 332. c. 4. k. Sed quare nõ minueretur precium in redẽptione primogenitorũ ipsis pauperibus, & vouentibus. 333. c. 1. A
Vouenti se, fiebat remissio propter paupertatẽ, hoc siue esset pauper, qñ fecit votum, siue post votum emissum aliquo casu fortuito. Leui. 334. c. 2. C
Vouentes se, non sunt constituti iudices paupertatis suæ in redemptione voti sui, cuius redduntur causæ. Leui. 335. c. 2. B
Vouens animalia nõ immolatitia, poterat cõmutare votũ per alia meliora. Nõ tñ vouens animalia immolatitia, cuius redditur causa. ibid. 336. c. 4. H
Vouẽti vẽdebat̃ res carius, q̃ Deo vouerat, cuius precium iam taxatum esset a sacerdote. ut patet Leui. 27. cuius redditur causa. Leui. 337. c. 1. B
Rem, per uotum traditam, cõpellebantur sacerdotes uendere, facta æstimatione, ut probatur. Leui. 337. c. 3. G. Et si ille, qui uouerat, redimeret rem illam, sua manebat in æternum. Si uero alius redimeret, non nisi usq; ad annum Iubilei. Et postea redibat ad sacerdotes, nec ultra poterat ille redimere eam. s. qui eam uouerat. Leui. 337. c. 4. I
Eorũ, quę uouebantur, quædã consecrabãtur sic, ꝙ ad Deũ tm̃ pertinerẽt, ut animal, qđ posset immolari. Quędã uero ultra hoc poterant ad usus humanos transferri: imò ad illos debebãt trãsferri, vt patet de aĩali nõ immolatitio, de domo, vel agro &c. Et consecratio istorũ, erat applicatio ad Deum: sed non immobilis. Leui. 338. c. 1. B
Res immobiles, quas aliquis vouerat, nõ poterãt ad vouentẽ venire, nisi eas redimeret de manibus sacerdotũ: qñ vendebantur. Leui. 339. c. 1. C. Et qñ non redimebantur, sacerdotes vẽdebat eas alicui de tribu, & familia vouentis vsq; ad annum Iubilei. Et post Iubileum iterum vendebantur &c. Et ita ipsi non colebant res illas voto datas. 339. c. 3. I
Animalia immolatitia, quæ vouebãtur simpliciter: nihil determinãdo, vt. s. essent immolãda in holocaustũ, vel in pacificã, vel in sacrificiũ pro peccato, illa tota proueniebant sacerdotibus: sed si cũ tali determinatione vouerentur, immolabãtur. Leui. 340. c. 1. B. Et si vouerentur sic dicentes: ad immolandũ Deo &c. Non exprimentes genus sacrificij. Talia animalia debebãt immolari in holocaustũ. Et vouentes tenebantur dare etiã libamẽta necessaria ex lege. ibid. 340. c. 1. C. Quod si in voto non exprimeretur ad immolandũ illa animalia: sic viua cedebãt in ius sacerdotũ. Et poterant sacerdotes facere de illis quicquid vellent &c. vt probatur Leui. 340. c. 1. D. Et respondetur ad rationes tenentium oppositum. ibid. 340. c. 3. G. Et talia animalia immolatitia erant Deo applicita, ita vt nõ possent cõmutari, vel vendi, quod intelligitur, prius quam transirent ad eum, &, essent firmiter applicata. Postea vero sic. Illa vero quę non erant immolatitia, prius vendebantur. Leui. 342. c. 1. C
Vouere animal nõ immolabile ad immolãdũ Deo, nephas erat, & agebat cõtra Deũ. Leui. 342. c. 2. E
Animal ad immolandũ immundũ, si voueatur, poterat cõmutari, vt quidã dicunt, per animal immolabile: imò hoc semper licere dicunt. Non tamen poterat commutari per aliud immundũ: nisi esset maioris valoris: sed dictum istorum probatur esse falsum. Leui. 342. c. 4. F
Aĩalia, q̃ Deo vouebant̃, nunq̃ cõmutabant̃, licet interdũ redimerentur, vt probatur. Leui. 342. c. 4 K
Animalia nõ immolatitia, q̃ vouebãtur Deo, nõ tenebant̃ sacerdotes vẽdere simpliciter: sed sub conditione. s. nisi vouens vellet illud redimere. Leui. 343. c. 3. F. Et tenebat̃ vẽdere uouẽti, qđ fiebat in fauorẽ uouentiũ &c. ibid. 343. c. 4. l. Et si uouens uellet ea redimere, tenebat dare quintã partẽ supra precium taxatum, quam quintam partem Deus mandabat dare, non ad arcendum uouentes a desiderio emendi, siue redimendi rem, quam uouerant &c. Sed fiebat hoc propter gratiam, quam uouens recipiebat, ut probatur. Leui. 344. c. 1. E
Si alius, q̃ uouens, emeret rẽ uoto oblatã, non dabat quintam partem ultra æstimationem: sed solum æstimationem simplicem, & hoc fiebat in faũorẽ uouentis, ut probatur. Leui. 345. c. 2. A. Nec ęstimatio, quæ fiebat, quando uendebatur alteri a uouente, erat illa eadem, quæ facta erat, cum uouens poterat emere. sed alia, prout uisum foret ipsi sacerdoti &c. ut probatur ibidem. 345. c. 3. G
Res mobiles, ut uestes, arma, uasa aurea, uel argẽtea libri &c. poterãt uoueri, ut probat̃. Leui. 346. c. 1. A
Et hoc dupliciter, uel simpliciter, uel cum determinatione. s. pro sanctuario dñi. Si hoc secũdo modo vouerẽtur nõ redimebãtur: sed trãsibant in ius sanctuarij. Et reponebant̃ in thesauris domus dñi, si res tales essent, quæ possent per se ipsas cedere in usus aliquot sanctuarij, ut aurum, argentũ &c.

Si vero nō, vt libri, arma, & vtensilia &c. Talia poterant redimi, & vendi. Leui. 346.c.2.C
Tripliciter aliqđ animal poterat voueri. Primo modo ad immolandum. Secundo modo ad vsus sanctuarij. Tertio modo Deo. Primo modo, cedebat Deo. Secundo modo, sanctuario. Tertio modo, sacerdotibus. Leu. 346.c.3.F
In illis, quæ vouebātur pro sanctuario, ibidē ius erat apud sanctuarium, qđ erat apud sacerdotes in illis, quæ simpliciter Deo vouebātur. Leui. 347.c.2.B
Dñi seruorū Hebræorū poterāt ipsos seruos vouere. Leui. 347.c.3.F. Similiter & seruos ex gentilitate conuertos, vt probatur ibid. 347.c.4.K. Et vtrique poterant redimi. ibidem. 348.c.2.E
Quæ vouebantur erant triplicia, quædā, quę necesse erat applicari, nec poterāt cōmutari, neq; redimi. Alia quæ poterant cōmutari, & redimi, vel manere applicita Deo sine cōmutatione, & redemptione. Tertia, quæ necesse erat redimi, & non poterat applicari Deo. Primi generis erāt animalia immolabilia. Secundi generis erāt animalia immunda, nō immolabilia. Tertij generis sunt homines, qui se vouebant. Leui. 348.c.2.E
Aliquod animal contingebat voueri Deo dupliciter, vel simpliciter, vel cum aliqua modificatione. Leuit. 57.c.2.C
Quod vouebatur Deo, ad ius sacerdotum pertinebat totum, sicut ea, quæ erant ex decimis, & primitijs, vt patet. Nu. 18. Leui. 57.c.2.C
Serui Deo simpliciter oblati, per votū a dominis suis, siue Hebræi essent, siue ex gentilitate cōuersi: redimebantur iuxta conditionē seruitutis suæ, & nō iuxta regulas redemptionis hominis liberi. Leuit. 27. Leui. 39.c.1.E. Neq; simpliciter vendebātur, vt quidā dicut. ibid. 349.c.3.F. Sed serui includebantur sub his rebus, quæ redimebantur: & si non redimebantur, vendi poterant: qa erant res dñorum suorū, sicut aliæ res possessæ. Sed aliter redimebātur serui Iudæi, & alter serui conuersi ex gentilitate. Leui. 349.c.3.H. Et videtur, q̄ sacerdos deberet facere æstimationē, quam fecit dñs serui, qñ illum emit, vt probatur, ibid. 349.c.4.F. Et dñs redimens seruum, debebat dare quintam partem supra taxationem, vt probatur ibidem. 350.c.1.B
Quod homines se vouentes nō darent totū suum valorem, cū redimerētur, & q̄ pro animalibus, & cęteris rebus sic, cōgruum fuit ex multis. Leui. 350.c.2.C. Et posuit Deus multas taxationes circa homines se vouentes, & nō in alijs rebus &c. quia voluit dñs, q̄ pro homine non daretur totū preciū, Bene tamen pro alijs rebus. Leui. 350.c.3.F
Vouens primogenitū suū Deo, prius q̄ redimeretur, soluebat pro eo decē siclos, quinq; pro redemptione primogeniti, & quinq; ex voto. Leu. 353.c.3.G
Rerum, quæ vouebantur, quædā erant animatæ, & quædā non. Si secundū, aut erāt mobiles, aut immobiles. Si mobiles: aut erant aurū, argētum &c. Et rursus, vide lōgas subdiuisiones, quę sunt quasi epilogus votorum. Leui. 355.c.2.C
Nullus nō Leuita poterat se vouere ad cultum Dei in vet. testam. Nu. to. 2. 119.c.2.A. Sacerdotibus tñ & Leuitis licebat se totaliter vouere Deo. Nu. to. 2. 119.c.3.G. Laicus etiā se poterat vouere totaliter Deo. dicēdo. Ego voueo me ipsū Deo: & iste talis soluebat pretiū, iuxta varietatē sexuū & ętatū &c. ibid. 120.c.2.A. Et Leuita vouens filium suum totaliter domino, debebat facere q̄ semper maneret coram domino, vt patet de Samuele. Et si vouens filium esset laicus, tenebatur dare id, quod æstimatum erat a lege. Nu. to. 2. 120.c.3.K
Vouere virginitatem non fuit in vsu in veteri testamento, non tamen erat illicitum maxime in viris, licet non expressē. Aliqui tamen obseruauerūt illam, vt Ieremias, teste Hieronymo in prologo super Ieremiam, & Ioannes Baptista, & Ioannes Euangelista. De mulieribus tamen non reperitur obseruatio virginitatis cum voto vel sine voto, sed Domina Nostra fuit prima, quę virginitatem obseruauit. Nu. to. 2. 120.c.4.L
Votum virginitatis obseruabatur inter gentiles, vt patet de virginibus vestalibus. Nu. to. 2. 121.c.1.D
In veteri testamēto poterat quilibet vouere rem immobilem, neq; propter hoc fiebat confusio possessionum &c. Non tamen poterat vouere Deo q̄ daret alteri aliquam rem immobilem transferendo dominium rei cum omnibus iuribus suis, bene tamen quo ad vsufructum, etiam toto tempore, quo viueret donatarius. Nu. to. 2. 121.c.2.A
Puella sub tutoribus posita, siue esset ante annos discretionis siue post, non poterat vouere aliquid in legę veteri, sine consensu tutoris, sicut neque sub patre absque consensu patris. Nu. to. 2. 121.c.4.G
Puellæ, cum redibant in domum paternam post viduitatem, poterant vouere, siue haberent bona, siue non. Nu. to. 2. 122.c.1.A. Sed quando puella existens sub potestate & vouens aliquid, teneretur adimplere votum ante patris contradictionē, & quando non. vide ibidem. 122.c.3.F
Virginitas poterat voueri in veteri testamento, & si pater puellæ sic vouentis contradiceret, ipsa absoluebatur a voto, poterat tamen si vellet obseruare votum, quia pater non poterat puellam, ipsa inuita, matrimonio copulare. semper enim matrimonia libera fuerunt. Nu. to. 2. 124.c.3.F
Si puella voueret accipere in virum aliquem determinatum, non prohibitum a lege, non poterat pater directe infringere votum puellæ cogendo accipere alium &c. Non erat tamen consuetudo, vt puella voueret accipere aliquem virum, propter duo. Num. tom. 2. 125.c.1.C
Puella desponsata, apud Iudæos, non poterat vouere castitatem perpetuam, sicut apud nos potest. Num. tom. 2. 126.c.2.C. Imò, sponso consentiente, non poterat sponsa vouere continentiam, quia si sic, dissolueretur matrimonium ante copulam carnalem, quod non poterat apud Hebræos. ibidem. 126.c.3.H. Nec etiam vir habēs sponsam poterat vouere continentiam perpetuam, bene tamen post repudiatam vxorem, quod non poterat fieri, nisi consumato mātrimonio. Num. tom. 2. 126.c.3.I
Beata Virgo non vouit virginitatem, postquam desponsata fuit, sed prius. Et illud Luc. 1. Quoniam virum non cognosco, debet exponi de prętęrito, idest proposui, vel voui &c. Et hoc votum latuit parentes eius, & ideo illud non irritauerunt, & ipsa mansit semper obligata, nec virgini gloriosæ reuelatum fuit mysterium hoc, ante votum virginitatis & desponsationem. Similiter neque parentibus eius. Nu. to. 2. 128. c. 1. B. Et quamuis vouerit virginitatem, accepit virum, quia nōdum erat aliquis status, in quo fœminæ permanerent in virginitate, sicut nunc, quia in vet. test. solum erat status coniugatorum, & viduarum. Num. tom. 2. 127. c. 3.H
Votum virginitatis, & matrimonium aliqualiter repugnant. Nam in Virgine non solum nubere sed etiam uelle nubere damnabile est, ut ait Hieronymus, quod de uoto simplici intelligendum est; nam de solemni ex fe constat, cùm

cùm totaliter repugnet matrimonio. Quæ vouit voto simplici seruare virginitatem, si cōtrahit, soluit votum, & peccat contrahēdo. Vnde Domina nostra neutro modo vouit virginitatem, sed vouit sub cōditione, scilicet, nisi aliter Deus de ea disponere vellet. Et tunc stant matrimonium & votum de virginitate. Et quando ipsa accepit Ioseph in virum, non consensit expresse in copulam carnalem, ita vt proponeret debitum exigere, vel reddere. Et hoc, quia intelligebat q̄ Deus de ea aliter ordinauerat, q̄ scilicet, nunquā a viro cognoscenda esset. Et dicit S. Tho. 4. senten. distin. 30. q̄ ipsa certificata fait a viro, suo Ioseph: quòd ipse maneret in perpetua continentia, quod si non voluisset, non consensisset in eum tāquam in virum. Et colligitur aliquo modo ex illis verbis, quomodo fiet istud, quoniam virum non cognosco? Nu. to. 2. 127.c.3.k. & Mat. to. 1. 87.c.1. D. Et assignatur duplex modus, quo Ioseph posset ad hoc induci. primus est modus supradictus sancti Thomę. secundus est q̄ a principio desponsationis habuit Ioseph intentionem consumandi matrimonium. Et interim q̄ ipsa esset in domo paterna desponsata, cognouit Ioseph illam esse grauidam, propter quod cum vellet eam dimittere occulte, tunc Angelus reuelauit ei q̄ cōcepisset de Spiritu sancto. Et tūc verisimile est q̄ Angelus dixisset ei, q̄ nunquam accederet ad eam. Et dato q̄ non diceret, ipse cognoscere debebat, q̄ non erat sibi licitum accedere ad eam, quam Deus absque virili semine impregnauerat, & acceperat in matrimonio. Et q̄ tunc proposuit obseruare votum perpetuæ castitatis. Et sic dicendo, non sequitur q̄ beatissima Virgo se submitteret periculo perdendæ castitatis, cum nōdū esset certificata de spōso, nā ipsa firmiter credebat q̄ nō esset cognoscenda. Nu. to. 2. 128.c.1.C
Non potest cōuenienter dici q̄ Domina nostra post desponsationem vouerit virginitatem, sed dicendū est q̄ prius vouerit. Neq; fuit aliqđ tēpus, in quo experiri voluit actum carnalē. Nu. to. 2. 128.c.3.C
Nulla puella in vete. testa. vouit virginitatē ante Dominam nostram. Nu. to. 2. 129.c.2.B
Si quis priusquā contraheret matrimoniū cū aliqua puella, sciret eam vouisse &c. poterat cū esset sponsus vel vir eius, irritare votum. Nu. to. 2. 129.c.2.A
Sponsa, quæ fecit votum virginitatis, & ante copulā carnalē moreretur sponsus eius, poterat votum illius infringi a patre puellæ, quia erat in potestate paterna, secus tamen, si iam esset vidua, vel repudiata. Nu. to. 2. 129.c.3.G
Vouere expedit, cū in voto seruantur oēs conditiones voti, vt probatur. Nu. to. 2. 132.c.1.E. Et respōdetur ad argumēta in oppositū. Nu. to. 2. 132.c.2.E
Vouere stat dupl citer: vno modo q̄ res, quę vouetur sit impossibilis, qñ vouetur, & cognoscatur esse impossibilis: & sic impossibile non cadit sub voto Secundo modo, si a principio fuit possibilis, & leuis adimpletionis, & postea efficiatur a casu impossibilis, & sic cadit sub voto. Nu. to. 2. 135.c.3.F
Vouēs virginitatē, si postea defloret siue ex culpa, siue nō, tenetur cōtinēter viuere. Nu. to. 2. 138.c.1.E
Vouens non intrare religionem, an teneatur votum adimplere, vel non, refertur opinio Gratiani. 22.q. 3.c.vlti. & 61. dist. c. 2 di. q̄ tale votū tenet. Hostien. vero in summa ti. de voto & voti redemp. dicit q̄ licet illud votum fuerit indiscrete factum, vouens tñ tenetur illud obseruare, nisi contrarium inspiretur a dño &c. Sed autor impugnat opinionē tā Gratiani, quā Hostiē. Nu. to. 2. 138.c.2.C. Et tandē dicit, q̄ sine præiudicio sententiæ maiorū, vī pos-
se rationabiliter dici, q̄ tale votū nunquā teneat, sed qui sic vouit debet pœnitere, quia sic vouerit, & manet liber, sicut prius, ad intrandum religionem, vel non. Nu. to. 2. 138.c.3.k
Vouens aut iurans non accipere episcopatum, si postea eligatur, aut præsentetur, tenet votum, si vouens intendat, quando non esset necessitas ecclesiæ, secus tamen si intelligat & prætendat, q̄ in nullo casu accipiet. Nu. to. 2. 138.c.3.G
Si illi, qui vouit nō esse Episcopum, Papa iubeat, vt accipiat episcopatū. An teneatur obedire Papę, Hugutius dicit, q̄ ipse in tali casu non obediret Papę, sed dño spiritus. 11.q.3.c.si dñs. & c. Qui resistit &c. Alij dicunt, q̄ est indifferenter obediendū in hoc casu ipsi Papæ, nisi expresse constet de voluntate diuina contraria mandato Papę: Et ratio est, quia in votis & omnibus mādatis, debent intelligi, excepta autoritate Papę &c. Et hęc opinio est Hostien. ideo dicendū, q̄ huiusmodi vouens non debet immediate consentire, sed magis orare, vt eū nō cōpellat ad hoc: q̄ si Papa insistat, debet suscipere episcopatum, & tunc non accipiet tanquam vouens, sed tanquam obediens. Nu. to. 2. 139.c.1.D
Si vouens continentium voto simplici, & quærat an posit contrahere matrimonium. respondet Hostien. dupliciter: vno modo, q̄ nō est ei respondendum, si talis potest continere, si vero non. respondendum est ei q̄ scriptura dicit matrimonium rem nere, si fiat, & consulęre tali, q̄ non contrahat, sed contineat, & si contraxerit q̄ mortaliter peccabit & grauiter. Et hoc vltimum magis placet autori, quàm tacere. Nu. to. 2. 140.c.4.H
Licitum est alicui illud vouere vel iurare, quod licet illi absolute facere. Iudi. 218.c.2.B
Potestas vouendi adempta est sex personis de iure, s. Episcopo, Clerico, Monacho, impuberi, vxori, & seruo. Nu. to. 2. 141.c.1.C. De Clericis vide ibidē. De Monacho. vide ibidem. 142.c.3.K. De impubere. vide ibidem. De filio familias. vide ibidem. 143.c.2.C. De vxore, patet ibidem. 144.c.3.F. De seruis ibidem. 146.c.1.A
Subditus alteri bene potest vouere in his in quibus non est subditus. Nu. to. 2. 141.c.2.B
Episcopus nō potest vouere aliquid, per qđ dissoluatur vinculū inter eū & ecclesiam suā &c. Et si vouerit nō tenet sine cōsensu Papę. Nu. to. 2. 141.c.4.F
Clerici in minoribus, vel in sacris habētes vel nō habentes beneficiū, si nullā requirat residentiā, possunt vouere sicut laici. Et si requirat residētiā, possunt vouere ingressum religionis petita licentia a suo prælato, quamuis non obtenta, peregrinationē tñ nō pōt vouere sine licentia sui prælati, votū tñ transmarinū nō pōt emittere, vt aliqui dicunt, sine licentia sui prelati, sed alij tenent q̄ sic. Nu. to. 2. 142.c.2.D. De Clericis vero degradatis, & no traditis brachio seculari, qui vouerunt, quid dicendum sit. Nu. to. 2. 142.c.3.F
Filius familias in annis pubertatis pōt vouere de peculio castrēsi, vel quasi castrēsi, quia habet liberā administrationē. De peculio vero profectitio, consideranda est qualitas personę patris & filij, & industria filij ad lucrū profectitiū, & quantitas eleemosinę, quā vouet dare, vel dat, & secundum hoc pōt dare aliquā eleemosinā, nisi pater expresse cōtradicat. Et idē intelligendū est de vxore & mercenario porrigente modicam eleemosinam. Et ad hoc sunt textus iuris. Nu. to. 2. 144.c.1.B
In peculio vero aduentitio habet filius familias maiorem libertatem, q̄ in profectitio, & de hoc potliberius vouere, q̄ de profectitio. Nu. to. 2. 144.c.2.A

Universidad de Deusto
Biblioteca

Vxor, cum est sponsa, an possit vouere religionem, etiam contradicente sponso, dr ꝙ sic, vt patet extra de cõuer. coniuga. ca. verum. Similiter spõsus, sed de alijs votis dicendum ꝙ sponsa non potest, si sint viro præiudicatura post cõsummatum matrimoniũ, secus, si nõ &c. non poterit tñ eleemosynam magnã vouere dare, sine viro, secus tamen si sit parua, dum tamen vir nõ contradicat, vel verisimiliter credat nõ cõtradicturum, & hoc nisi habeat aliquã bona dotalia & fructus eorum. Num. tom. 2. 144.c.3.K
Seruus potens est ad vouendum, sed executio voti, pendet ex potestate alterius. Nu.to.2. 146.c.1.A
Seruus potest vouere in his, in quibus non præiudicatur dominus. Nu.to.2. 146.c.1.A
Si seruus voueat peregrinationem, non poterit illã exequi inuito domino, & hoc nisi peregrinatio sit necessaria, sicut cum incidit in canonem, cogetur ire ad sedem Apostolicam absoluendus. Extra de sententia excommunicationis c. relatum. Num. tom. 2. 146.c.2.A
In vouentibus castitatem simpliciter damnabile est contrahere, vel velle contrahere: & Domina nostra non sic vouit, sed sub conditione. Mat. to. 1. 87.c.2.A
Vouẽs intrare religionẽ, & stans ĩ ea per annũ exeat, an satisfaciat voto. Nu.to.2. 147.c.3.E
Vouens introire religionem, si suscipiat Episcopatũ, omisso voto, fractor est voti. Nu. to. 2. 148.c.2.E
Vouens intrare religionem aliquam non obseruantium, & intrans in illam, an possit exire, si talis religio reducatur ad obseruantiam, referuntur opiniones variæ. Et tandem respondet sub dictione. Nu.tom.2. 150.c.2.C
An coniugatus consumato matrimonio, possit vouere accipere ordinem sacrum, & an per hoc, aliquod præiudiciũ paretur vxori. Nu.to.2. 150.c.4.I
Vouẽs plura vota, si illa sint compatibilia, debet omnia illa adimplere, si vero non: sed vel per se repugnent, vel per accidens nõ tenebitur omnia adimplere, sed adimplebit, quod melius est. Et alterum commutabitur, vel redimetur ad arbitrium prælati. Nu.to.2. 151.c.2.A
Qui se Deo totaliter voueret, in veteri lege dummodo non esset Sacerdos, neque Leuita, dabat pro se pretium tanquam esset Deo obligatus, & tunc se redimeret. 1.Reg.to.1. 26.c.3.I
Non poterant parentes vouere filios domino, nisi pro tempore, quo filij essent sub potestate patrũ. 1. Reg. to. 1. 27.c.4.H
Quandocunq; aliquis vouet Deo aliquid, transfert dominium rei, sicut si donaret alicui: & solum manet in eo possessio nomine alieno, si rem determinatam vouit. 3.Reg. 142.c.1.C
Ad maiorem deuotionem interdum vouent homines ire ad aliqua loca inassueta. 2. Paral. 6.c.4.G
Vouere Deo aliquod obsequium temporale, si nobis det aliquod spirituale, non est simonia. 1.Paral. 61. c.3.F
Non vouit Iacob accipere dñm in Deum uel tenere eũ pro Deo. Gen.28. sed vouit, ꝙ ei specialẽ cultũ esset exhibiturus, ad quem nõ tenebatur. S. reddere ei decimas, licet Abrahã dederit prius decimas Gen.14.Gen. 312.c.4.G

Votum. Cum sit spontanea promissio, non potest esse de his, ad quę coacti tenemur. Gen. 312.c.4.G
De voto Nazareorum. Gen. 411.c.2.E
Nemo poterat ex voto offerre animal habens amputatas aures, & caudam, poterat tamen aliunde dari in sacrificium voluntariũ. Leui. 22. Leui. 9. c.2.E
Votum fit ex illis rebus, in quibus homo habet ius & dominium, quia votum est velut donatio, cum ibi transferatur dominium. Leuit. 323.c.1.E
Vota, in veteri testamento, reducebantur ad pecunias, non tamen in nouo. Leui. 323. c. 4.K. Cuius redditur causa ibidem. 325.c.2.C
Votorum commutatio in nouo testamento si fiat, semper in maius vel in melius, & hoc non absq; causa rationabili, & aliqualiter urgente, ut patet extra de voto & voti redemp. ca. magnæ. Leuit. 324.c.2.E
De votorũ impedimẽtis, cũ quis in nouo testamẽto vouet seruire in sacris ordinibus. Leui. 325.c.3.F
Soluens votum simplex de continentia, vel religione per contractum matrimonium, & consummatum post factam pœnitentiam, manere poterit in matrimonio sine aliquo scrupulo, petendo & soluendo debitum. Leuit. 325.c.4.K. Et mortua illa uxore potest cum alia contrahere absque scrupulo conscientię. Leuit. 325.c.4.K
De uouente uotum suscipiendi sacros ordines & incurrit postea irregularitatẽ ex homicidio quę quidem irregularitas cõtrahitur ex proprio actu. Leuitic. 326.c.1.C
Vota de agendo aliquid determinate, ut de dando eleemosynam, orando, vel peregrinãdo ꝙ huiusmodi &c. Et quantum ad hæc quilibet qui est sui iuris, est potens, & ideo non debent commutari neque redimi in pecuniam, sed debent adimpleri. Leuit. 326.c.2.B
Votum de faciendo, aut non faciendo, dãdo aut non dando &c. nõ redimebatur in uete. test. sed complẽdũ erat sicut ꝓmittebat Nu.30. Leu. 326.c.2.C
Votum, quo quis uouit se Deo in nouo testamento, reducitur ad duo. s. uel ad religionem, uel ad seruiendum Deo, in sacris ordinibus perpetuo, sed ad nullum istorum reducebatur tale uotum in uete. test. ut probatur. Leui. 326.c.2.E
In tribus uotis religionis non potest Papa dispensare cum religiosis, ut patet extra de regularibus ca. cum ad monasterium. Leui. 326.c.3.G
Non potest cadere sub uoto, nisi id, quod concipitur a uouente, aut intelligitur ex uerbis eius rationabiliter intellectis. Leui. 327.c.2.C
Votum est spontanea promissio, qua quis Deo se obligat, ad soluendum ei aliquid, uel faciendum. Leuit. 328.c.4.F
Vota facta de personis sunt magis acceptabilia Deo in nouo testamento, q̃ uota facta de rebus, & ideo filius non emancipatus & filia possunt uouere ingressum religionis &c. Dum tamen habeant annos discretionis, etiam parentibus inuitis uel nescientibus. Leui. 328.c.4.H
Pecunia, quæ dabatur pro redemptione uotorum, de qua Leui. 27. non cedebat in ius sanctuarij, sed in ius sacerdotum. Leui. 329.c.2.D
De diuersis pretijs pro redemptione uotorum. Leui. 332.c.1.C. Similiter quare uitam tam uiri q̃ fœminę diuisit Deus in quatuor partes. Et quare uoluit, ut tũ daret pro puero sex annorũ q̃ pro iuuene decẽ & nouẽ annorũ. & quare circa oẽs uiros fuerit facta ista taxatio, & quare talia pretia fuerint statuta, similiter & in fœminis cõstituit quatuor ætates, & uaria pretia iuxta ætates &c. Similiter de proportione pretiorũ fœminæ ad masculũ iuxta uarias ętates suas, & quare nõ sit talis habitudo uiri inter se, sicut habitudo taxationũ fœminę inter se. Hęc oĩa pendent magis ex uoluntate Dei legẽ dãtis, q̃ ut causã ualeam' assignare. Leu. 332.c.2.C

Votorum

Votorum quædam erant perpetua, & quædam ad tempus, tam in vet. testam. quàm in nouo, exemplum est de voto Nazareorum, de quo habetur Num.6.Leuit. 347.c.4.O
Circa votum tria sunt membra in veteri testamento. Nam quædam vouebantur, quæ oportebat redimi data certa taxatione: Leu.17. vt in voto, quo vouerent se homines liberi. Alia erant, quæ non redimebantur, neq; commutabantur, sicut aãlia immolabilia. Alia, quæ nõ redimebãtur, & sic oportebat ea vendi, vt animalia non immolabilia, & agri, domus, serui. Leu. 349.c.3.G. 350.c.4.F
Votum dicitur spontanea promissio facta Deo, de his ad quæ ex aliqua causa obligati non sumus. Leuit. 353.c.2.E
Non quicquid dabatur ex voto, pertinebat ad sacerdotes, sed aliquid sic, & aliquid non. Nume.to.1. 251.c.1.B
Sub voto potest cadere, occidere homines. Nu.to.2. 14.c.2.A
Voti definitio ponitur. Nu.to.2. 117.c.2.A
Non erit idem modus votorum nobis & Hebræis, quia maior ptãs dabatur patrib. super filijs in vet. testam. quàm in nouo. 118. c.1.D. & 124.c.3.k
Votum non potest fieri proprie alicui, nisi Deo. Nã votum est promissio facta Deo de aliquo licito, ad quod aliãs non eramus obligati. Num.tom.2. 118. c.2.A
Votum magis obligat, quàm iuramentum factum proximo. Num.to.2. 118.c.2.C
In voto violato agitur directè & explicitè contra fidelitatem Deo debitam, implicitè verò contra reuerentiam. Et in iuramento quod totaliter factũ est ad Deum, agitur explicitè & indirectè contra fidelitatem, & etiam agitur explicitè contra reuerentiam. Nu.to.2. 118.c.3.F
Voti conditiones referũtur. Prima est, ꝙ id, quod vouetur, sit licitum. Secunda, ꝙ fit cum deliberatione factum. Tertia, ꝙ sit sine præiudicio iuris alieni. Num.to.2. 118.c.4.F
Votum debet esse de meliori bono, id est, de opere supererogationis. Nu.to.2. 128.c.1.C
Vota emissa à puellis, cum erant in potestate patris in vet. testam. & pater consentiret, vel saltem non dissentiret, poterant postea infringi per sponsum, vt probatur Num.to.2. 128.c.3.I
Pater, sponsus, vel maritus alicuius puellæ, quæ fecit votum, si reuocaret votum absq; rationabili causa, malè ageret, quia abutitur priuilegio suo, præter intentionem legis. Num.to.2. 130.c.3.H
Voti definitio, quæ a quibusdã assignatur, improbat ab autore, & fundamẽta eorũ. Nu.to.2. 131.c.2.A
Ad votum tria sunt necessaria, & duo ad bene esse, quæ interdum veniunt, & interdum non. Tria necessaria sunt, promissio, propositum, deliberatio. Et secundum ista tria necessaria sic definitur votum, votum est promissio ex proposito de liberato facta Deo, ad aliquid faciendum, vel nõ faciendũ. Accidentalia vero duo sunt, scilicet verborum expressio, & testificatio, s. quòd fiat corã alijs. & quantum ad ista accidentia Magister in 4. dist. 38. sic definit votum. Votum est testificatio quædam promissionis spontaneæ, quæ Deo, & de his quæ Dei sunt, fieri debet. Hostien. sic definit. Votum est alicuius rei licitæ ad faciendum, vel non faciendum cum deliberatione animi Deo facta pollicitatio. Nu.to.2. 131.c.2.C
Votorum solennitatem introduxerunt iura, vt patet extra de voto & voti redempt. cap. unico. in 6. Num. tom. 2. 133.c.1.C
Votum duplex, quoddam necessarium, & quoddã uoluntarium, quod intelligendum est respectu temporis, quo emittitur: nam post emissionem omne uotum est necessarium: & uotum uoluntarium est duplex, scilicet simplex & solenne. Nu. tom. 2. 132.c.4.k
Votum est uirtus latriæ, quantum ad promissionẽ, quantum uerò ad executionem potest esse omnium uirtutum. Nu.to.2. 133.c.1.E
Votum de solis bonis debet fieri, & uoluntariè, & potest fieri de materia præceptorum: tamen proprijssimè fit de his, quæ sunt supererogationis. Et hoc, quod dicitur, scilicet quòd uotum fit de meliori bono, potest magis particulariter dici, quòd uotũ propriè est de ieiunijs, orationibus, eleemosynis, peregrinationibus, religionibus, abstinentijs, & continentiis; ut patet extrà. de uoto, & uoti redemp. per totum, & de statu monachorum per totum; & generaliter in omnibus piis causis licitis & honestis faciendis, uel in contrariis non faciendis, tenet uotum. Est tamen regula, quòd ubicunque aliquid fit, quo facto salus corporalis uel spiritualis amittitur, nõ tenet uotum, uel si aliquid fit, quod nõ faciendo, incurritur mors temporalis uel spiritualis amittitur, non tenet uotum de non faciendo, nec ad hoc est seruandum uotum, neq; iuramentum, neque pactum, neq; lex, neque consuetudo, nec aliquod aliud uinculũ; ut patet extra, de iureiurando, cap. quanto. Hoc etiã tener Hostien. in Summa titu. de uoto & uoti redemptio. Et dicit, quòd uota de rebus indifferentibus seruanda sunt, quamuis non sint peccatum mortale, de faciendo uel non faciendo. Sed Sanc. Tho. Secunda Secundæ tenet oppositum dicens, ꝙ uota de rebus uanis & inutilibus magis sunt dimittenda, quam seruanda &c. Et opinio ista prior est. Num. to. 2. 134.c.3.F
Agere aliquid in uoto est magis meritorium, & magis laudabile, quàm agere sine uoto, ut probatur Num.to.2. 135.c.4.k. Deu. 125.c.1.B
Qui agit ex uoto habet duos actus latriæ, qui uerò sine uoto habet unicum. Nu.to.2. 136.c.1.E
Sic se habet uotum ad Deũ, sicut promissiones de bono faciendo inter homines. Nu.to.2. 136.c.2.A
In uoto nulla coactio est, nec ante emissionem uoti, neque post, bene tamen necessitas ex præsuppositione finis. Nu.to.2. 136. c.2.E
Magis meretur explens uotum cum tristitia, quàm ille, qui facit non ex uoto etiam gaudens. Nume. tom.2. 136.c.3.k
Vota introducta sunt ad adimplendum cultum diuinum. Num.to.2. 138.c.2.C
Seruus, exiens seruitutem, tenetur obseruare uota, quę non fuerunt irrirata tempore seruitutis, secus si fuerunt irritata. Nu.to.2. 146.c.2.D
An vota fieri possint cũ conditionibus, sunt opiniones variæ; una est Hostiensis dicentis, ꝙ non. Alia est Hẽrici, & theologorũ dicentiũ, ꝙ sic. Et sacra scriptura plena est votis conditionatis. Sed nõ est ponenda turpis cõditio, neq; cõditio impossibilis naturaliter, neq; conditio indifferens, sed conditio honesta. Nu. to.2. 146.c.3.H
Oĩa vota, quę fiũt ab aliquo, qui est sui iuris, & de re licita &c. immediatè obligant vouentẽ, non quidem ad soluẽdum immediatè, sed manet obligatus, vt aliqñ soluat, excepto voto religiõis, qđ post triduũ ab emissione sua obligat, ut patet ext. de regularib. c. ad nrãm. Et vota, quę immediatè obligant, si sint conditionalia, non obligãt ante adimpletionẽ conditionis; & si non sint cõditionata,

Universidad de Deusto Biblioteca

& in eis determinatur aliquod certum tempus solutionis, tenetur pro illo tempore soluere, ꝙ si non determinatur certum tempus, & vouens habuit voluntatem obligandi se ad certum tempus, licet illud in voto non expresserit, tenebitur in tẽpore illo soluere. Si verò nullum tempus præfinitum fuerit, tenebitur citius, quo poterit, soluere cum commodè poterit ad arbitrium boni viri, & ponitur exemplum. Num.to.2. 149.c.1.B

In votis realibus non attenditur actio personæ, vel industria eius, sed quantitas rei. Nu.to.2.149.c.2.C

Votum continentiæ perpetuæ, vel religionis nõ potest exequi per alium a vouente. Et generaliter omne votum, quod dicit aliquem actum interiorem nostrum, vel habitudinem, & non aliquid quæ extra nos sit, non potest adimpleri per alterum. Num.to.2. 149.c.2.D

Regula generalis est, quòd quandocunque aliqs per se ipsum potest votum explere, non debet per aliũ explere, & si fiat, non prodest ad implẽtionem voti, extra de voto, & voti redemp. capit. magnæ. §. 1. Num.to.2. 150.c.1.A

Quæ vota possint exequi per alium, & quę nõ. Num. to.2. 149.c.2.B

Vota, quæ impleri non possunt per alium cum iam nõ possint expleri per illum, qui vouit, quia obiit, non tenentur hęredes complere, quia non proficerẽt defuncto: vt si votum sit religionis, vel continentiæ, orationis, vel ieiunij, & similium actuum, qui proprie pertinẽt ad personas, in quibus potius attenditur persona, quã res, quæ fit. Secus de votis per quẽ acquiritur interesse alicui alteri, votũ tamen in subsidium terræ sanctæ tenebuntur hęredes complere per seipsos, vel per alios, aut dãdo tantum subsidium, quantum expẽsurum erat vouens. Et idem dicendum est de voto pugnandi contra infideles in subsidium alicuius terræ christianorum. Nu.to.2. 149.c.4.k

Sicut ex iure naturali, & diuino tenetur homo adimplere votum, ita tenetur ex eisdem obedire superiorum legi, vel mandato. Num.to.2. 152.c.1.A

Contra votum conditionatum nullus actus contrarius debet fieri, quousq; videatur an adimpleri possit condictio. Nu.to.2. 157.c.1.A

Sunt aliqui casus, in qbus potest recedi à voto, & referuntur. Num. to. 2. 157.c.1.B

Votum est liberum secundum quid. Deu. 66.c.2.A

Tardare in reddendo votum, quale peccatum sit. Deut. 124.c.3.K

Votũ est promissio facta de his, q̃ bona sũt, ad q̃ a stricti nõ tenemur. Deu. 29.c.1.D. Ios.to.1.173.c.3.H

Votum tenet in his, quæ in omnem euentum sunt bona, non tamen in his, quæ in omnem euentum tũ sunt mala, in his vero, q̃ possunt euenire in bonũ & in malũ, tenet votũ, quando possunt euenire in bonũ, sed non quando in malum. Iud. 116.c.3.F

Vota sunt triplicia, quædam de manifeste bono, & quædã de manifeste malo, & quædam de dubio. Iudi. 173.c.3.F

Circa votorum & iuramentorum obseruationem Indęi erant valde rudes, similiter & circa intelligentiam legis. Iudi. 215.c.4.k. Mat.to.4. 77.c.4.F

Votum iterarum causat maiorem obligationem sicut & præceptum Iud. 133.c.1.D

Votum castitatis solennizatur per transitum ad religionem, vel per susceptionem sacrorum ordinũ, extra de voto & voti redemptio. cap. quod votũ. lib.6.1. Reg.to.1. 114.c.1.B

Votum continentiæ fauorabilius est, quàm contractus matrimonij. 1. Reg.to.1. 112.c.4.I

Votum continentiæ fit tacite per susceptionẽ sacrorum ordinum. 1. Reg.to.1. 114.c.1.C

Sicut est peccatum non reddere votum: ita est peccatum tarde reddere 2. Reg. 93.c.4.F

Successores inquantum tales non tenentur ad vota vel promissa prædecessorum suorum, secus tamẽ inquantum prouenĩunt ad eos aliqua bona prędecessorum, quia tunc magis sunt vt hęredes quã vt successores, hęredes tamen nõ tenentur ad vota prędecessorum, vt orare, ieiunare &c. Nisi forte testator expresserit in testamento, quòd hęres suus teneretur ad complendũ votum ieiunij &c. quia tunc tenetur complere, vel renũciare iuri successionis, etiam si testator nõ expresserit, quòd hęres non complens votum, careat iure successionis, quia ad ordinarium, cuius est habere curã de completione testamentorum, pertinebit compellere eum per censuras ad tenendum votum testatoris, vel ad renunciandum iuri hæreditatis. Et hoc tenet verum iu hęredibus proprie dictis, s. qui instituti sunt a testatore, secus tñ inillis, qui succedunt sine voluntate defuncti &c. 3. Reg. 141. c.4. I. Sed ad vota realia, q̃ principalius respiciunt pecuniam, quam personam, ille, qui est ptoprie hęres alterius, tenetur ad omnia vota eius, siue expresserit in testamento ipse testator, quòd soluantur, siue nõ expresserit, dum tamen constet quòd vouerit, & non soluerit. vt probatur. 3. Regum. 142.c.1.C

A voto reali non potest testator liberare hęredem. 3. Reg. 142.c.2.C

Votum non est nunc sicut in veteri testamẽto, quia in veteri testamento non erant libera vota eorũ, qui erant sub patria potestate, quia poterant irritari à parentibus, nũc verò nõ. Mat.to.1.87.c.2.A

Votum differt a iuramento, quia votum secundum se, pertinet ad latriam, eo quòd ad solam Dei reuerentiam ordinatur, & immediate pertinet ad latriam, in iuramento vero fit per contrarium, quia iuramentum fit ad confirmationem dictorum nostrorum. Mat.to.2. 202.c.3.G

Generaliter loquendo, non determinando ad casũ specialem maior est obligatio voti quam iuramẽti. Mat.to.2.207.c.2.A. Et hoc intelligendo ex genere suo, & non per accidens. c.3.k

Votum fit solum Deo, & de his, quę ad Deum pertinent, vel saltem Deo debebit fieri promissio, & non proximo. Mat.to.2.207.c.2.C

Votum & iuramentum, secũdum se, sunt indispensabilia. Et quando dicitur dispensari in voto vel iuramento, debet intelligi, quòd talis dispensatio est in materia eorum. Mat.to.2. 208.c.1.A

Votum Nazareorum quare non obseruetur nunc apud Hebręos. Exo.to.1. 95.c.3.F

De voto Nazareorum vid. in dicti. Nazareus.

Votum Nazareorum cessauit in Babylone. 4. Reg. 261.c.2.C

De voto iepte Iud. 11. dicendum quòd non vouit illicitum, sed in adimpletione voti fuit aliquid illicitũ, & illud dicit S. Tho. quod quædam sunt, quę in omnẽ euentũ sunt bona, vt opera virtutum &c. q̃ absolute possunt cadere sub voto. Et quædam, q̃ in omnẽ euentũ sunt mala, vt ea, quę fm se sũt peccata, quędam vero sunt bona, & fm hoc possunt cadere sub voto. possunt tñ habere malum exitum, in quo non sunt obseruanda, vt accidit in voto iepte, de quo Hieronymus dicit quòd in vouendo fuit stultus, & in reddendo impius. Et dicit Sanctus Thomas, quod est uerisimile, quod penituerit de hoc. Num.to.2. 135.c.1.B

Votum Iephte fuit incautum. Matt.to.4. 77.c.4.G

De voto Iephtẽ. vide in dictione Iephte.

Votum religionis est maius votum eorum quæ fieri possunt, & ideo non est aliquod votum, quod per ingressum religionis non possit commutari, vt patet extra de voto & voti redemp. c. scripturę. Num. tom. 2. 146. c.1.B. 137. c.2.C. & 142.c.1.E. & 10.c.4.K

Circa votum religionis absoluuntur aliquæ quęstiones. Nu.to.2. 137.c.3.C

De monachorum votis. Nu.to.2. 142.c.3.k

An impuberes possint intrare religionem, & qñ possint educi de monasterijs, & de votis eorum, qñ teneant, & quando non. Nu.to.2. 143.c.2.A

Melius est ꝙ aliquis sẽ obliget per votum ad ingressum religionis, quam ꝙ non se obliget. Nu. to.2. 148.c.3.K

Votum religionis deobligat ab alijs votis. Nu. to.2. 154.c.1.B

De voto vxoris post consummatum matrimoniũ, & de continentia seruanda, & de non reddendo debito, & de peregrinatione, oratione, ieiunio, eleemosyna &c. Et de votis vxoris, quæ fecit viuente viro. Nu.to.2. 144.c.3.k

Votum meretricis simile est eius oblationi: nisi corrigatur. Nu.to.2. 145.c.2.B

De votis seruorum. s. an sine consensu dominorum possint aliquid vouere. Nu.to.2. 146.c.1.A

Votum solennizatur secundum aliquam specialem benedictionem, vel consecrationem, quæ ex institutione Apostolorum, & successorum suorum adhibetur in professione certæ regulæ, vel in susceptione sacri ordinis, vt dicit Dyonisius. 2.c. Ecclesiasticæ hierarchiæ. In votis tamen aliarum rerum non adhibentur solennitates: quia non fit emancipatio ad semper: sicut fit in professione religionis, & in susceptione sacri ordinis. Nu, tom. 2. 139. c. 3.F

Licet Deus non dederit aliquam legem, per quam distingueretur votum solenne a voto simplici. Iura tamen humana conuenientissime statuerunt in fauorem cultus diuini. Et sic intelligendum est illud: extra qui cleric. vel vo. c. rursus. Quod apud Deum non magis obligat votum solenne, quàm simplex. Nu.to.2. 139.c.3.k

Solennizatio voti introducta est ab ecclesia, vt in c. vnico. de voto, & voti redẽptione. in 6. Nu.to.2. 139.c.4.G

Votum solenne dicitur respectu matrimonij dirimendi, cum contractum est. Et solum votũ continentiæ potest solennizari. Nu. to.2. 140.c.1.D

Votum quadrupliciter solennizatur. Num, tom. 2. 140.c.2.A

Votum simplex, siue solenne, ideo impedit matrimonium contrahendum, & dirimit contractum, vt tenet Hugutius: quia apud Deum non magis obligat solenne, quam simplex. Sed ista opinio iam correcta est. Alij dicunt, ꝙ vtrunque votum impedit matrimonium contrahendum: sed non dirimit cõtractum. Et hæc etiam correcta est per c. vnicum. de voto, & voti redemptio. Nu, tom. 2. 140. c.2.B

Votum solennizatur in susceptione sacri ordinis, & per professionem religionis. tamen per susceptionem sacri ordinis non dissoluuntur sponsalia de præsenti. Bene tamen per votum continentiæ solenne: neque dissoluitur matrimonium per ingressum religionis ex eo, ꝙ religio sit perfectior matrimonio. Sed quia religio est status perfectissimus. Nu, to.2. 140.c.3.H

Votum vocatur solennẽ propter aliquas cęremonias exteriores certas de iure, vt patet de voto, & voti redemptione. c. vnico in 6. Votum verò simplex est sine aliqua solennitate, siue voce exprimatur, siue non. Matt. to.1. 86.c.4.I

Votorũ dispensatio est intelligenda ad modum dispensationis, quæ fit in obseruantia alicuius legis. Lex enim ponitur respiciendo ad illud, quod est bonum in pluribus: sed quia contingit huiusmodi in aliquo casu non esse bonum, oportuit per aliquem determinari, in illo particulari casu, legem non esse seruandam: & hoc est proprie dispensare in lege. Nu.to.2. 151.c.3.k

Votorum redemptio, vel commutatio vtiliter fit. Nu.tom.2. 151.c.4.H

Voti dispensatio debet fieri ex causa rationabili. Nu. tom. 2. 152.c.1.D. & 152.c.3.F

De votorum dispensatione, commutatione, & redemptione. Nu.to.2. 151.c.2.D

Cum vota redeunt in peiorem exitum, vel impediunt maiora bona, commutantur in alia bona, quæ magis grata sunt Deo. Nu. to.2. 152.c.2.E

Votorum commutatio, redemptio, & dispensatio, quomodo differant, & qualiter conueniant diuersis votis. Nu.to.2. 152.c.3.G

In votorum dispensatione, commutatione, & redẽptione, accipitur exemplum ex vete. testa. vt firmius fiant. Nu.to.2. 152.c.3.I

Voti dispensatio solum fieri debet, quando solutio voti vergit in deteriorem exitum, vel in impedimentum maioris boni. Num.tom.2. 153.c.1.E. & 154.c.4.K

Voti redemptio, & commutatio fit ex eadem causa, scilicet quando quis non potest obseruare votum sine magno labore. Nu. to.2. 153.c.2.A

Quando, & qualiter commutanda sint vota, & redimenda, & quæ obseruanda sint, ad hoc ꝙ ista conuenienter fiant. Nu.to.2. 153.c.1.D

Quãdo fit commutatio in votis, quid debet pro quo commutari, & qualiter debeat fieri commutatio in voto transmarino. Nu, to.2. 153.c.2.D

Circa commutationem, vel redemptionem omniũ votorum, considerandum est, quæ causa mouerit vouentem, & quæ sit qualitas vouentis, & secundum hæc iudicare poterit prælatus: an conueniens sit commutari, vel redimi votum, vel non. Et in quid commutari debeat. Nu.to.2. 153.c.4.F

Votorum redemptio, & cõmutatio debet fieri per prælatos Ecclesiæ, qui habeant potestatem. Nam aliqui habet maiorem, & aliqui minorem. Num. tom.2. 153.c.4.H

An in votis Papa possit dispensare, referuntur quatuor opiniones. Prima dicit ꝙ non, dicens ꝙ votũ est de iure diuino; & huius opinionis est Hugutius. Et multi alij cum ipso. Secunda, ꝙ potest dispensare in omnibus votis voluntarijs, excepto voto continentię. Tertia tenet, quòd etiam in votis continentiæ, & in alijs votis distinguit &c. Quarta est Hostien. dicentis, ꝙ Papa de plenitudine potestatis potest dispensare in omni voto, quod à principio fuit voluntarium: peccat tamen, si sine causa dispenset: nec ei est obediendum, si manifestè appareat, ꝙ est contra voluntatẽ Dei. In oĩbus tamen alijs obediendũ est ei. Nu. to. 2. 154.c.2.C

Sunt vota necessitatis, illa. s. quæ pollicemur in baptismo, in quibus Papa non potest dispensare. Nu. tom.2. 154.c.3.I

Prælati non habentes plebes non possunt dispensare in votis. Nam cardinales sunt maiores Episcopis. Tamen non possunt dispensare, si non habeant plebem

plebem. Et solum Episcopi, & Archiepiscopi possunt dispensare, & nulli alij inferiores. nisi ex speciali priuilegio sedis Apostolicæ. Nu.to.2.154.c.3.k

Quod Papa non possit dispensare in voto continentiæ solennizato, tenet sanctus Tho. Albertus magnus, & communiter Theologi. Et rationes eorum referuntur, quarum aliquæ improbantur: sed ratio præcipua est ex decretali. Cum ad monasterium. extra de statu monachorum. Nu. to. 2.155. c.1.B. Sed Innocētius, Ioannes Andreas, Hostien. Ioan. Calderinus, & Fran. &c. tenent, q̄ sic. Et q̄ potest dispensare, q̄ monachus accipiat vxorem: quia dicunt, q̄ ad hoc potest esse causa rationalis, vt si aliquis rex infidelis offerret se cum populo suo ad fidem: si daretur in vxorem aliqua monialis, vel si non possent aliqua regna cessare a bellis: nisi per matrimonium inter aliquos, qui vouerūt castitatem solenniter. Dicunt similiter, q̄ potest dispensare in voto paupertatis. Et referuntur rationes Ioan. Calderini contra sanctum Tho. &c. quibus respondet autor. Nu.to.2. 155.c.2.E

Quod Papa non possit dispensare in voto continentiæ solenni, non est in causa, q̄ illud sit solennizatum: sed quia est de substantia religionis. Et si dicas, q̄ hac de causa, neque poterit dispensare in voto simplici, dicendum, q̄ vouens voto simplici vouet religionem: sed non vouet aliquod illorum, quæ sunt in religione. Et votum solenne non est indispensabile, quia solenne est: sed ideo est solenne, quia tantæ obligationis est. s. vt impediat matrimonium contrahendum, & dirimat iam contractum. Nu.to.2. 155.c.4.H

Quod Papa possit dispensare in voto solenni religionis, tenet sanctus Tho. in 4 dist. 38. quamquam in summa teneat oppositum. Intentio tamen sua videtur declarata in summa. Et glos. tenet idem extra de statu monacho. c. cum monasterium. s. q̄ Papa potest facere de monacho non monachū. Et tamen nō potest facere, q̄ monachus existens monachus non sit obligatus ad continentiā. Hāc opinionem reputat autor nimis piam. Et ideo tenet cū sancto Tho. in summa. Nu.to.2. 156.c.3.C

Vox. Viua vox sonans in auribus, habet quandam operationem latentem intra animā nostram, quæ exprimi non potest. Gen. 8. c.1.E

Vox Domini deambulantis in paradiso, quam audierunt Adam, & Heua, quæ fuerit. Gen. 198.c.1.C

Vox dicitur etiam sonitus rerum inanimatarum. Geneſis. 198.c.1.E

Ad formationem vocis in serpente quatuor habuit dæmon necessaria. Primum est scientia formandi. Secundum potestas formandi. Tertium est instrumentum. Quartum vis votiua instrumenti. Gen. 162.c.1.C

Vocis humanæ formatio quare magis inueniatur in auibus, quàm in alijs animalibus. Gen. 162.c.3.I

Vox quomodo excitet dormientē. Mat.to.78.c.1.B

Ad vocis formationem, quid requiratur. Matt.to.7. 278.c.4.I

Vnde sit, q̄ animalia quadrupedia non possint formare vocem humanam. Gen. 162.c.3.K

Ad vocis formationem multum impedit paruitas linguæ, & multū iuuat magnitudo. Gen. 162.c.4.F

Ad formationem vocis multum impedit lingua lata. i. quæ magna est præter proportionem. Debet ergo esse lingua mediocris. Gen. 162.c.4.G

Vocem potest formare dæmon causando organa, vbi non sunt. Et vbi sunt imperfecta, perfecta reddere. Gen. 162.c.4.G

Domini vox deābulantis in paradiso, de qua Gen. 3. quæ fuerit. Gen. 198.c.1.E

Voces ad nihil aliud inuentæ sunt, nisi ad significandum, & ad hoc eas dedit nobis natura. Geneſis. 353.c.2.A

Nullum animal brutum potest perfectè articulare voces. Nu.to.2. 38.c.1.C

Vox, quæ sonuit in baptismo Christi dicens: Hic est filius meus dilectus &c. non fuit formata à patre, nec ab aliqua de personis diuinis, neque ab omnibus tribus simul; sed ab aliquo Angelo. Matt.to.1. 211.c.2. B. Mat.to.4.223.c.1.B. Dicitur tamen illa vox patris: non quia ipse eam formauerit sed quia ad ipsum solum ostendendum formata fuerit. Matt.tom.1. 211.c.4.H

Vox Christi multis nominibus nominatur in scriptura sacra. Mat. to.6. 77.c.3.H

Vox, quæ sonuit in baptismo Christi, non venit de cœlo: nec ibi formata est, sed fuit formata in aere propinquo iuxta Christum. s. in aliqua nube propinqua, & densa, vt probatur. Mat. to.1.212.c.2.E. Et prædicta vox audita est ab omnibus, vt probatur ibidem. Et q̄ audiretur super Christum in baptismo fuit conueniens propter multa. Matth.tom.1. 212. c.4.I

Vox illa à patre emissa filiationem verbi protestabatur. Mat.to.1.213.c.2.A. Et præfatam vocem vario modo referunt Euangelistę: tamen eandem tenent sententiam, & parum refert, cum Euangelistæ nō curent, nisi de sentētia. Mat.to 1.213.c.3.G

Voces mouent multum animos tam audientium, quàm ipsiusmet, qui loquitur. Matt.to.3.62.c.2.E

Vocis magnitudo in operibus Christi semper significabat efficaciæ magnitudinem. Matth. tom. 3. 212. c.2.B

Voces Christi variæ varijs temporibus ac locis auditæ. Parado. 35.c.1.D

Ad vocis formationem non est necessaria spiratio, & respiratio aeris. Mat.to.4. 242.c.4.k

Vox, quæ in Christi transfiguratione audita est, fuit terribilior, quàm illa, quæ audita est in datione legis. Exo.20. cuius assignantur causæ. Matt.tom.4. 227.c.1.E

Vocis actio est realis, cum fiat per motum. Mat.to.4. 227.c.4.G

Vox reperitur in omnibus animalibus perfectis. 2. de anima. Parado. 35.c.1.C

Vox Christi dupliciter vocat̄ tuba. Mat.to.6.77.c.3.K

Vpupa. De vpupa, & eius proprietatibus. Leuit. 110.c.2.D

Vrbanitas. Vrbanitatis verba de se licita sūt cuilibet homini quantumcunque perfecto, si non conuertantur ad adulationē, vel ad malum finem. Gen. 381.c.1.E

Magna vrbanitas est loqui ad dominos per verba tertiæ personæ. Gen. 381.c.2.A

Vrbs. Vrbes ædificatæ ab Hebræis in Aegypto quare dicebātur vrbes tabernaculorum. Exo. to.1. 5.c.1.A

Vrbs dicitur omnis locus muratus, siue paruus, siue magnus, apud Iudæos. Nu.to.2.193.c.1.A. Ios.to. 2.73.c.2.B. & 126.c.3.1, & 152.c.1.B. Et villæ, & viculi dicuntur loca sine muris, quę nos appellamus rura. 1. Paral. 69. c.2.A

Non omnes vrbes Leuitis assignatæ datæ sunt illis, sed quædam erant in potestate hostium. Similiter dicendum est de alijs tribubus. Nu.to.2.193.c.1.A

Quod plures vrbes datæ fuerint Leuitis, quàm multis alijs tribubus assignantur causæ. Nam Zabulon solum habuit duodecim vrbes, & Asser triginta duas. Nu.to.2. 193.c.1.E

Leuitæ datæ sunt vrbes ab alijs tribubus secundum proportionem. Non tamen secundum proportionem vrbium: sed secundum magnitudinem terre possessæ. Nu.to.2. 193.c.3.F

Tredecim vrbes tribus Simeon referuntur. 1. Paral. 4. & postea aliæ quinq; quod factum est propter vnum de duobus. Primò, quia forte illæ quinque ciuitates erāt minores &c. Secūdò, q̄ sors trib⁹ Si meō fuit quasi diuisa ī duas partes. 1. Para. 69.c.3.I

Vrbes non fuisse in prima ætate mundi testatur Ouidius. 1. Metamorpho. Sed dicit, q̄ inceperunt in secunda ætate. De optima Poli. 2.c.3.H

Naturale dēsiderium mulieris est vrbem liberis implere. Matt.to.6. 324.c.4.I

Vrbs refugij. De vrbibus refugij. Nu. t.2. 191.c.4.H

Tres vrbes refugij erant ante transitum Iordanis, in terra duarum tribuum, & dimidiæ, & tres aliæ in terra Chanaan. Nu.to.2. 191.c.4.k

Vrbes refugij, quare assignatæ fuerint in terra Leuitarum, & non in terra aliarum tribuum. Nu.to.2. 192.c.1.A. Sed quare assignatæ fuerint sex à principio, & postea superadditæ fuerint tres aliæ assignandæ. Nu.to.2. 192.c.1.D

Ad vrbes refugij confugiebāt occisores hominum, quomodocunque occiderent. Et postea ventilabatur causa. Et si reperiretur innocens, manebat ibi: & si reus esset, iugulabatur. Nu.to.2. 192.c.3.I

Trium vrbium refugij, quæ assignatæ fuerunt in terra Chanaan, vt habetur Iosue. 20. vna fuit Cades in Galilęa, in sorte Nephtali; & Sichē in sorte Ephraim; & Hebron in sorte Iudæ. Aliæ autem tres fuerunt assignatę à Moyse in terra duarum tribuum & dimidię. Nu.to.2. 194.c.2.B

Qui occideret aliquem defendendo se, & confugeret in vrbem refugij, & ita compertum esset, non cogebatur ire per sententiam ad vrbem refugij: sicut ille, qui casu occidisset: sed absoluebatur simpliciter, cuius redditur causa. Nu. to.2. 194.c.2.D

Confugientes ad vrbes refugij habebant immunitatem contra aduersarios suos, sed non contra iudices: nam iudices poterant educere fugientes: & in hoc immunitas ecclesiastica excedit immunitatem ciuitatum refugij. Nu.to.2. 194.c.3.C

Vrbes refugij, quæ assignatę fuerunt in terra duarū tribuum & dimidię, dicebantur Bosor, Gaulon, & Ramaoth. Prima in sorte Ruben. Secunda in dimidia tribu Manasse. Tertia in sortę Gad. Deu. 4. & Iosue. 20. Nu.to.2. 194.c.4.H

Omnes vrbes refugij fuisse solum sex, non est nimis difficile sustētare: nisi cōmunis opinio esset in cōtrariū, quæ est satis rationabilis. Nu.t.2. 195.c.1.D

Causa illius, qui confugiebat ad vrbem refugij, debebat agitari in loco vbi fuisset patratū homicidiū, educendo occisorem de vrbe refugij. Num. to.2. 197.c.4.K

Immunitas vrbium refugij in vete. testa. nō erat tanta, sicut immunitas ecclesiæ, & cymiteriorum in nouo. Nu.to.2. 198.c.2.E

Quod in vrbe refugij deberet manere occisor vsque ad mortem summi sacerdotis &c. assignātur tres causæ. Vna Rab. Salo. satis friuola. Alia allegorica. Tertia autoris, & literalis. Nu.to.2. 199.c.2.B

Reliqua de vrbibus refugij vide in dictione, Ciuitas refugij.

Vrias. Vriæ laudes referuntur. 2. Regum. 69. c.3.K

Vriel. Aliquando est nomē Angeli, & aliquando nomen viri: sicut Michael, & Gabriel 1. Paralip. 89.c.4.H

Vrna manna. Facta fuit, & adimpleta est manna post consecrationem Aarō, & filiorum eius. Exo.to.2.152.c.3.I

Vrsus. In vrsis, & leonibus abundat terra Chanaan. 4. Reg. 20.c.3.k

Vs. Fuit filius Nachor fratris Abrahæ, de quo Genes. 22. quem fuisse Iob dicunt Hebręi quidā. A quo denominata est terra Vs, nomine ipsius Iob. Et hoc tenet Hieronymus in lib. de quæstionibus Hebraicis: Sed alij Hebręi dicunt, q̄ Iob fuit in terra promissionis, prius quam intrarent ibi filii Israel &c. Sed hoc non est verum. Augustinus, & Ambro. tenent, q̄ fuit de genere Esau, qui vocabatur Iobab. Gen. 36. Et istorum sententia videtur verior salua reuerentia Hieronymi, quod multis probatur rationibus. Gen. 283.c.2.E

Vs prouincia est in Idumęa. Gen. 283.c.3.G

Vsmo. Vsma. Vsmo dictio Hebraica significat tantum: sicut ly æius, vt refert masculinum. Et vsma, vt refert fœminam. Gen. 353.c.1.D

Vsque. Discursum dicit mediū inter aliqua duo. Exo.to.1. 68.c.4.F

Vsque, si ponatur inter res eiusdem generis, pōt teneri inclusiue, & exclusiue. Si vero inter res diuersorū generū nō: nisi inclusiue. 1. Reg.to.2.46.c.3.k

Vsque aduerbium positum in contextu orationis, nō inducit alium actum fuisse consecutum: similiter neque Donec. Parado. 3.c.1.E

Vsufructus. Dotis pertinet ad virum de iure, vt sustētet onera matrimonii. Matt.to.3. 34.c.2.A

Vsura. Est contra naturam, quia pecunia solū instituta fuit, vt esset medium cōmutandi, contra quod tendit vsura. Gene. 37.c.1.B

Quod vsura non esset licita Iudæis etiam contra Gentes, elicitur ex expositione Rabbi Salomonis super illud Exo. 22. Nec vsuris opprimes. Exod. to.1. 240.c.1.E

Dare ad vsuram Gentibus permissum erat Iudęis ad duriciam cordis eorum, ne darent Hebræis ad usuram: sicut permissum fuit eis dare libellum repudii ad duritiam cordis. Matt.19. Ne occiderent uxores suas. Sed utrum Iudęi possent accipere à Gentilibus usuras, aliqui dubitant. Exod. tom.1. 240.c.2.D. Mat.to.5. 95.c.2.A

Dare ad usuram Christianis ex gentibus, post euangelii promulgationem, non est licitum Iudæis: licet ipsi credant, q̄ sic, & redditur ratio. Exod.to.1. 240.c.2.E

Non dare ad usuram est de lege communi diuina. Exo.to.1. 240.c.3.F

Iudæis licitum erat dare ad usuram, etiam conuersis ex Gentilitate ad Iudaismum, & eorum posteris. Exo.to.1.240.c.3.k. Non tamen Iudęis. Leui.304. c.1.A. 2.Paralip. 86.c.3.k

Vsura proprie est, cum aliquid recipitur ultra sortē. Leui. 301.c.2.B

De usura in pecuniis, & aliis rebus. Deut. 123.c.2.A

Dare ad usuram conuersis ex gentilitate ad iudaismum, & econtra: permissum erat eis. Nam cum gentilibus idolatris interdictum erat Iudęis habere communicationem. Et dare sic ad usuram permittebatur Iudęis propter duritiam cordis eorū. Deute. 123.c.4.k

Inter usuram, furtum, & rapinam quid intersit. Iudi. 124.c.3.H

De ratione usuræ sunt tria. Iudi. 124.c.3.k

Quidam dicunt, q̄ in usura transfertur dominium ipsi usurario, ex eo, q̄ omnis uoluntaria donatio facit

facit transferri dominiū, sed falsum est hoc. Matt. tom. 3. 28.c.2.D
Recipiens vsuras semper peccat: non tamen semper peccat dans pecuniam superabundantem. Matth. tom. 3. 28.c.3.G
Vsuræ multæ diffinitiones assignantur, sed plenior earum est ista. i. Vsura est quidquid fortem excedit, vel solutionem mutuatæ rei excedit, ipsius rei vsus gratia, pactione interposita, vel hac intentione habita in cōtractu, vel exactione habita ex post facto. Et exponitur prædicta definitio. Matt. to. 7. 40.c.3.I
Vsura dicitur ab vsu rei. Mat to 7. 40.c.4.F
Vsuram quidam diuidunt in spiritualem & corporalem: sed improbatur motiuum istorum, qui hanc diuisionem faciunt. Matt. to. 7. 40.c.4.H
Vsura est duplex, scilicet, vsura sortis, & vsura vsuræ, vsura sortis est id, quod datur vltra sortem pro vsu rei mutuatæ: vsura vsuræ dicitur, quando pro expectatione solutionis pecuniæ vsurariæ, datur alia vsura. Et vocatur improbum fœnus. Et qui talem vsuram exercet, secundum leges ciuiles est infamis, vt pater. 3. q. 1. c. tria. Et secundum iura canonica, vtraque est prohibita, & quancunque exercentes sunt infames. 6. q. 1. c. infames. Mat. tom. 7. 41.c.1.A
Dare ad vsuram mutuum peccatum est, quia est contra rationem. Et est secundum se iniustum: quia venditur id, quod non est. Mat. to. 7. 41.c.1.B
Non dat quis sponte vsuram pro pecunia mutuata, sed est inuoluntarium mixtum. Nam si vsura esset simpliciter in voluntate soluentis vsuram, nihil soluerer neque sub vsuris acciperet: sed quia est constrictus inopia, iudicat melius esse recipere pecuniam sub vsuris ad subuentionem inopiæ, quam habet, & soluere sponte vsuras, quàm non recipere, neque soluere. Et ideo non dat simpliciter volūtarie pecuniā vltra sortē. Mat. t. 7 41.c.3.I
Vsura in veter. testam. non erat simpliciter vetita Iudæis: neque totaliter concessa: quia iudæis erat illicitum dare ad vsuram alijs Iudæis de progenie Iacob. Bene tamen gentilibus, & conuersis ad iudaismum, vt patet Deu. 23. & Leui. 25. Et non solū cogebantur non dare ad vsuram: sed etiam gratis mutuare quicquid peterent. Et si possent soluere, restituebant. Sin autem, erat donatum in anno septimo remissionis &c. Et conuersi ad iudaismum ex gentilitate, non dicebantur fratres Iudæorum. Deut. 15. Cum tibi, inquit, venditus fuerit frater tuus Iudæus, vel Iudæa, qui est frater tuus &c. Et Leuit. 25. Seruus & ancilla sint vobis de nationibus &c. Et magis dabant Iudæi ad vsuram conuersis ad iudaismum, quàm pure gentilibus, quia cū gentilibus parua, aut nulla erat cōmunicatio. Imo interdicta erat in multis, ne verterentur ad idolatriam. Exo. 34. & Deu. 7. & 12. Mat. tom. 7. 41.c.4.F. Et conuersi ad iudaismum poterant dare ad vsuram Iudæis ex genere, siue diuitibus, siue pauperibus, vt probatur ibidem. 42.c.2.A. Et conuersi ad iudaismum poterant dare licite ad vsuram gentilibus, & alijs conuersis ad iudaismum, vt probatur ibid. c.3.k. Et hoc non erat per modū dispensationis, sed prohibitionis proprie. ibidem. c.4.F
Iudæi dantes ad vsuram alijs Iudæis ex genere, peccabant. Sed non peccabant dādo ad vsuram alienis. s. gentibus conuersis ad iudaismum, vt probatur. Matt. tom. 7. 43.c.1.D
Non constat, q Deus concesserit Iudæis dare ad vsuram alienis ad duritiam cordis eorum: sicut concessit libellum repudij. Et si concedatur, q sic: nō sequitur, q peccarēt: quia lex diuina potest facere esse licitum id, quod est illicitum. Non tamen lex humana. Matt. to. 7. 43.c.2.E
Omnem vsuram vetuit Christus, tanquam malam simpliciter. Mat. to. 7. 43.c.3.G
Vsuram cut Christus vetuit. Mat. to. 7. 43.c.3.H
Vsura non est de malis, quæ nullo modo possunt esse bona, vel licita, qualia sunt illa, quæ sunt contra primam determinationem iuris naturæ, sed est de malis, quæ aliquo modo sunt contra rationem, sed non sunt determinate contra illam. Et ideo non est illicitum, q quis illa agat, quousque aliquo modo sint vetita. Matt. to. 7. 43.c.3.H
Circa vsuram potest dupliciter sumi licitum. Vno modo, q licita erat Iudeis ex sola dispensatione. Alio modo, q nulla existente lege, erat illicita, & secundum hoc potuit dupliciter introduci lex illa Deut. 23. & Leui. 25. de vsuris. Accipiendo primo modo, dicendum erat, q vsura erat illicita Iudæis ante dationem legis &c. tam ad ipsos, quàm ad alienos. Cum vero data est illa lex dispensatum est cum Iudeis, vt possent dare extraneis ad vsurā. Sed accipiendo secundo modo, dicendum, q ista fuit lex data Deu. 23. Et Leui. 25. De non dando ad vsuram fratribus, sed alienis, non fuit dispensatio, vel relaxatio, sed astrictio ad aliquid, ad quod prius non tenebantur. Matt. to. 7. 44.c.4.H
Vsura poterat esse licita ante vetus testamentum sine dispensatione. Mat. to. 7 44.c.2.D
Vsuræ in lege Christi nullo modo licitę sunt. Matt. tom. 7. 45.c.1.E
Vsura est contra ius naturale. i. contra secunda præcepta iuris naturalis. Et ideo, quando non erant vetita lege aliqua, vel consuetudine, non videbatur esse peccatum: nisi esset nimia extorsio: quia iam nō causabatur peccatum ex genere actus, sed per accidens. Et ita, cum ante legem Moysi, non esset vetita vsura, videtur, q non erat peccatum dare ad vsuram, & ita lex illa data Deu. 23. & Leui. 25. de non dando ad vsuram fratribus, sed alienis, nō fuit dispensatio, vel relaxatio, sed astrictio ad aliquid, ad quod prius non tenebantur. Mat. to. 7. 44.c.4.H
Dare ad vsuram fuit licitum Iudæis ad alios Iudæos ante legem datam. Deu. 23. & Leui. 25. vt probatur. Mat. to. 7. 44.c.1.E
Lex illa Iudæorum de vsura Deu. 23. Leui. 25. potest vocari aliquo modo dispensatio, & alio modo arctatio: tamen si simpliciter petatur, an tunc fuerit relaxatio, vel arctatio, dicendum, q arctatio, & nō relaxatio. Mat. to. 7. 45.c.1.A
Dando ad vsuram non peccabant Gentiles ante dationem legis Moysi, nec postea vsque ad promulgationem euangelij: nisi forte esset aliqua lex positiua, aut consuetudo, quæ hoc vetaret: quia ex talibus haberent vim obligandi præcepta secunda legis naturę, vel nisi esset immoderata extorsio vsurarum. Matt. to. 7. 47.c.1.B
Iudæi non possunt nunc licitè dare ad vsuram nobis: quia licitum est repetere ab eis vsuras: & hoc ideo est, quia cessauit lex Moysi &c. & per consequens ipsi peccant. Matt. to. 7. 47.c.1.D
Iudæi putant non licere dare ad vsuram ad inuicem: bene tamen dare nobis, & ita obseruant. Nam nobis dant ad vsuram, sed non alijs Iudæis, cùm credant manere legem Moysi: sed neutrum licitum est eis iam. Matt. to. 7. 47.c.2.A
Infideles, qui nunc dant ad vsuram, peccant, quibuscunque dent. Et peccatum est non solùm, quia agunt contra legem Christi, sed quia est contra ius naturæ. Et tamē neutrum istorum sufficit, sed ambo

ambo requiruntur. Mat. to. 7. 47.c.3.G
Non licet nobis dare ad vsuram. Mat. to. 7 47.c.3.K. Et vetitum est nobis dare ad vsuram propter multa. Mat. to. 7. c.4.F
Per lucra vsuraria efficiuntur homines valde cupidi. Mat. to. 7. 47.c.4.K
Vsuræ erant debitæ, & licitæ secundum leges ciuiles in multis casibus, scilicet ex stipulationibus habitis inter partes ex pacto nudo in contractu bonæ fidei incontinenti appositio. Etiam in contractibus stricti iuris. Etiam in pecunia traiectitia, & etiam ex mora, & in alijs casibus, de quibus late Hostien. in summa ti. de vsuris. §. pro quib⁹ rebus: Sed omnia illa reuocata sunt, & reducta ad dispositionem legis Christi, & iuris canonici Mat. tom. 7. 48.c.1.A.
Vsura variè se habuit apud Gentes: nam in principio non erat posita aliqua quantitas, sed propter periculum reip. &c. successu temporum leges Romanorum, & aliæ leges bene definierunt certam quantitatem vsurarum &c. Et ista olim tenuerūt priusq̄ lex Christi haberet originē: post quam legem, & canonicam dispositionem in nullo foro tenent leges, in quibus permittant vsuræ propriè dictæ. Et Imperator dicit quod sacræ leges non dedignantur sacros canones imitari, & specialiter in matrimonio, & vsuris, & vt clerici apud suos proprios Episcopos cōueniantur. Et. 2. q. 3. §. hinc colligitur. & extra de noui operis nunci. cap. intel leximus. Mat. to. 7. 48.c.1.D
Vsuræ reprobantur in concilio Niceno. 47. distin. c. quoniam ergo. Mat, to. 7. 48.c.1.E
Aliud est dicere, vbi sunt vsuræ, & aliud, in quo cōtractu sint. Si dicatur de secundo dicendum, q in solo contractu mutui inuenitur vsura. Et aliquid est, in quo sint vsuræ præter contractum mutui, & non est contractus. Sicut q̄n secundum legem veniunt vsuræ ex mora. Et mutui contractus est, q̄n res vnius transfertur in alterum, & nō est precium pro illa constitutum: quia alias esset venditio. Et dicitur mutuum, quasi meum tuum, id est q res vnius fit alterius. Et contractus mutui est in illis rebus, quæ in numero, pondere, & mensura consistunt, vt in pecunia, in massa auri &c. in oleo, tritico, vino &c. Causa quare in mutuo cadat vsura, & non in alijs contractibus, est ex eo, quia mutuum debet esse gratuitum &c. Similiter & accomodatum &c. Et tunc, si petatur aliquid, aut petitur pro re, vel pro vsu rei. Si pro re, aut quod petitur, est pecunia, & tunc est emptio, & venditio, aut est alia res, & est contractus permutationis. Si autem pro vsu rei, aut accipitur pecunia, & sic est contractus locationis: & si alia res, erit contractus innominatus. s. do, vt des: facio, vt facias. Mat. to. 7. 48.c.2.A
Propterea vsura cadit in mutuo, quia ad mutuum pertinent res, quarum vsus non distinguitur. i. non separatur a substantia rei, vt in pecunia, oleo, vino, tritico, &c. In rebus vero, in quibus distinguitur vsus a re, potest accipi aliud pro vsu, & aliud pro re. Et non est vsura, vt in equo, domo, veste. Matt. tom. 7. 48.c.2.D
In venditione non accidit vsura: nisi quatenus inuenitur ibi mutuum: quia fingitur mutuata pecunia, quæ dari deberet ab emptore, & non datur statim. Matt. to. 7. 48.c.3.I
Vsura accidere potest in locatione, inquantum ibi inuenitur mutuum &c. Similiter & in contractu permutationis. Matt. to. 7. 48.c.4.H
Non potest inueniri vsura in commodato, & in precario: quia isti contractus necessario sunt gratuiti. Et si desinant esse gratuiti, transeunt in locationē: sed non est vsura in illis. Matt. to. 7. 49.c.1.C.
Vsura non solum potest inueniri in pecunia. sed etiā, in omnibus, quæ ad mutuum pertinent. Mat. to. 7. 49. c. 1.D
Vsura propriè solum accidit in contractu mutui. Si verò largè accipiatur, inuenietur etiam in venditione, locatione, & permutatione. quatenus in huiusmodi contractibus potest intelligi, vel fingi species tacita mutui. Matt. to. 7. 49.c.2.B
In vsura possunt esse duæ res: quædam est, quę datur ad vsuram: altera est, quæ redditur in superabundantia. Illud, quod datur in superabūdantia interdum pertinet ad mutuum, interdum ad quamlibet aliam rem. Mat. to. 7. 49.c.2.B
Si post solum mutuum datur aliquid ipsi mutuanti ex pacto tacito, vel expresso in mutuatione, talis contractus est vsurarius ex forma, siue illud, quod datur vltra mutuum sit pecunia, siue sit mensurabile pecunia: etiam ea, quæ pecunia non mensurantur, possunt venire in pactum, vt beneuolentia, & amor &c. Quidquid ergo venerit in pactū, est iniustum. Si autem illud non fuit ex pacto ante mutuationem, tamen mutuans exegit ab alio, tanquam debitum, & illud fuit de his, quæ mensurantur pecunia, illud tale est vsura. Et iste est casus, qui ponitur. 4. q. 3. c. Si fœneraberis. & c. plerique. Si verò illud sit de his, quæ non mensurantur pecunia, bene potest exigi, licet non potuerit deduci in pactum ab illo, cui mutauit: vt scilicet quod eum amet: aut quòd ei sit beneuolus. Et in hoc nulla est inhonestas. Si autem mutuator accepit gratis oblatum, & non exigit, sed illud expectauit, prius quàm mutuaret, illicitum est. Si autem non expectauit, non est vsura, neque aliquod peccatum. Matt. to. 7. 49.c.4.F
Qui mutuat alteri, potest aliquid recipere vltra sortem pro recompensatione damni, quod sustinet mutuando: nec hoc est uendere vsum pecuniæ, sed damnum recompensare. Et damnum potest esse dupliciter. Vno modo in iactura rerum, q̄n. s. perdimus aliquid eorum, quę habemus, uel eorū, quę nobis de iure cōpetunt, licet nondū habeantur, quod proprie uocatur damnū. Alio modo in æstimatione eius, quod quis poterat lucrifacere. Et istud non propriè dicitur damnum, ut si mutuans dicat: Ego sum perditurus tantum, si tali die non habuero pecuniam istam. Et indigens uelit accipere illam cum tali conditione, ut damnum illud refarciat, non est usura. Secūdum uerò damnum non potest recompensari, nec aliquid pro illo potest in pactum deduci ultra sortem, neque peti sine pacto: quia iniustum est, cùm id, quod acquirendum est, nondum sit in rebus nostris, & quod non est, non potest uendi. Mat. to. 7. 49.c.4.k
Mutuator potest expectare remutuationem: non tamen in pacto ponere, prius quàm mutuet. Matt. tom. 7. 50.c.3.F
De pecunia data alicui artifici, uel mercatori, ut negotietur &c. cùm non sit mutuum: quia nō transfertur dñium in mercatorem, uel artificē, sed per se retinet, ideo nec periculum pecuniæ pertinet ad mercatorem, uel artificem, sed ad dantem, cùm alius de pecunia eius negocietur, uel operetur aliquid. Et tunc licet expectare, uel recipere lucrum de pecunia, scilicet partē lucri. cum sit quędā societas &c. Neq; accipitur hic aliquid q pecunia, neque pro usu pecuniæ: sed accipitur aliquid de usu pecuniæ. Matt. to. 7. 50.c.3.G

Mutuans

Mutuans alicui pecuniam, à quo pro pignore accipit rem, quæ habet vsum distinctum à substantia rei, non accrescit tenēti illud vltra sortem mutuatam, &c. Secus si pignus esset res, cuius vsus non distingueretur à substātia rei, vt vinum, triticum, oleum, &c. In alijs verò subtrahendus est vsus, vt valor vsus computetur in sortem, detractis expēsis, &c. vt patet extra de vsuris. c.1. Matth. tom. 7. 50.c.4. F

Si quis carius vendat, quàm res rationabiliter valet, quia pretium tarde recipit, vsura est, quia expectatio habet locum mutui, quasi mutuata emptori à venditore pecunia, quam redditurus erat. Matth. tom 7. 51.c.1.B

Si in contractu mutui apponatur aliquid vltra sortē soluendum, non nomine vsuræ, sed pœnæ, licitum est illud exigere, quia nō est vsura, dum tamen sit intentio recta. Mat. to.7. 51.c.1.E

Quando aliquis mutuat in spe recipiendi aliquid vltra sortem, & sub hac intentione mutuat principaliter, quia. s. non mutuaret, si crederet se nihil recepturum, qui si postea nihil recipiat, dicitur vsurarius mentalis: si verò accepit, dr verè vsurarius. Si autem cum mutuauit habuit intentionem aliquid recipiendi, qui tamen mutuatus erat, etiā si sciret, quòd nihil esset recepturus, placet tamen illi aliquid accipere, si offeratur, talis non videtur dicendus vsurarius. Matth. tom. 7. 51. c. 2. E. Qui verò principaliter mutuauit spe aliquid recipiēdi vltra sortem, & recepit aliquid vltra sortem, tenetur ad restitutionem, si foris ostendit intentionē, vt. s. si nolebat dare, nisi ad paucos dies, &c. Si autem nihil foris ostēdit, non tenetur ad restitutionem in foro iudiciali, bene tamen in foro pœnitentiali; vt patet extra, de vsuris. capit. consuluit. Mat. to.7. 51.c.3.I

Vsuram committit, qui ante mutuationem habuit intentionem habendi aliquid vltra sortem, & postea petit, quia hoc parum differt à pacto: & tenetur ad restitutionem. Si autem non sperabatur à principio, & postea petitur, & ex hac causa petitur, quasi accipiēs teneatur mutuatori ad hoc pro beneficio mutuatæ pecuniæ, vel vtilitate, vsura est. Sic accipitur. 14.q.3.c.pleriq;. Mat. to.7. 52.c.1.D

Mutuans aliquid ex pacto alicui, vt ab eo mutuum accipiat, vsura est, &c. Si autem non ex pacto, sed ex intentione, cum fuerit indigens, & hæc est eius præcipua intentio, ita vt alias non esset mutuaturus, nisi sub hac spe, non est vsura. Et à fortiori si non primariò, sed secundariò habeat hanc intentionem, non erit vsura, &c. Mat. to.7. 52.c.1.E

Vsuræ vetitæ sunt omnibus tam laicis, quam clericis. Luc. 6. Mutuum dantes, & nihil inde sperantes; sed Ecclesia tenuit hūc modum, cùm à principio per suas constitutiones incepit vetare vsuras, solis clericis vetuit, vt patet 47. dist. c. quoniā multi &c. Postea verò procedente tempore, omnibus tam laicis, quàm clericis vetuit; vt patet 14.q.4. cap. de hoc, & extra, de vsuris c. quoniam, & ca. præterea, & quasi per totum. Et assignatur duplex causa, quare fuerit vetita clericis. Prima propter ordinis sui honestatē. Secunda quoniam à principio Ecclesia non habuit potestatē sæcularē super laicos, quo ad exercitium, nec erat certū an ei obedirent, vsq; quo firmata est totaliter potestas Ecclesiæ super credentes, & principes subdiderunt capita sua Ecclesiæ, nō ausa est vetare vsuram, quæ humanis legibus concedebatur. Mat. to.7. 52.c.2.C

Non licet dare alicui ad vsuram, vt lucra inde collecta expendat in opera pia. Mat. to.7. 52.c.3.G

In nullo casu vsura est licita, licet sint aliqui casus; in quibus vsura videtur esse licita, & tamen non est vera vsura: & ponuntur tredecim casus.

Primus est in fœudo Ecclesiæ. Mat. to.7. 52.c.3.I

Secundus, quādo Ecclesia recipit possessionem suā de manu laicorum, illam iniustè possidentium. Mat. to.7. 53.c.2.E

Tertius, quādo gratis aliquid offertur ab eo, qui mutuo accepit. Mat. to.7. 54.c.2.C

Quartus, in fideiussoribus. ibid. 54.c.2.E

Quintus, est in dote. Mat. to.7. 54.c.3.G

Sextus, in pacto legis comissoriæ, quæ habetur. C. de pactis inter empt. & vendit. l. comissoriæ. Mat. t.7. 56.c.3.F

Septimus, qñ pecunia datur ad pompam. Mat. to.7. 57.c.1.B

Octauus, quando quis in pœnam recipit plus sorte. ibidem. 57.c.2.B

Nonus, est in arrendatione. Mat. to.7. 57.c.2.E

Decimus, quando mutuator ratione mutui, subit laborem. ibid. 57.c.3.I

Vndecimus, quātum ad illum, cui volumus iure nocere. ibid. 57.c.4.H

Duodecimus, quando soluit pretium post tempora statura. ibid. 58.c.2.C

Decimustertius, propter dubium, vt si quis vendat fructus carius, quàm nūc uendantur, quos nō erat nunc uenditurus, sed tempore, quo carius ualent. Mat. to.7. 58.c.4.H. Alij addunt decimum quartū. Mat. to.7. 59.c.1.C

Vltra sortem potest Ecclesia recipere fructus alicuius possessionis, quam aliquis habet in feudum ab Ecclesia, si det eas pignori ipsi Ecclesiæ p mutuo, vel alio debito soluendo; & hoc fit in fauorē Ecclesiæ, vt cito recuperet feudum de manu laicorū. Nam per infeudationem fit alienatio bonorū Ecclesiæ, & ista alienatio est odiosa, & ideo iurant Episcopi nō feudare de nouo incōsulto Romano Pontifice, vt colligitur extra de feudis. c. ex parte. Sic etiam Ecclesia restringit feuda quantum pōt, vt si quis habeat decimas in fedum ab Ecclesia in aliquo loco, & superueniant noualia, non habebit feudatarius decimas noualium, vt patet extra, de decimis c. tua Mat. to.7. 52.c.3.K. Et idem pōt teneri de quolibet domino feudi recipiente in pignus ipsum feudum, vel partem aliquam feudi à feudatario. Mat. to.7. 52.c.4.I. Si autem feudatarius det pignori feudum, vel rem feudalem alteri, quàm domino, non licet computare fructus in sortem. ibid. 53.c.1.E

Et cum dominus recipit feudū in pignus, si nō vult computare fructus in sortem, non debet exigere seruitium à vasallo, neque recipere. extra de feudis ca. ex parte. Et ita loco seruitij accipiuntur fructus, qui non computantur. Et hoc facit illud nō esse vsurā. ibid. Si tamen dominus feudi recipiat feudum, aut rem feudalem ab eo, qui non est feudatarius, sed feudatarius pignori dedit alteri feudum, & concessit ei, quòd posset illud concedere pignori alteri, & iste tertius det illud domino feudi pro mutuo, tunc dominus feudi tenetur computare fructus in sortem. Mat. to.7. 53.c.2.A

Si laicus recipiat mutuum à clerico, & det clerico pignori possessionem pertinentem ad Ecclesiam illius clerici, tenebit eam clericus, & non computabit fructus in sortem, &c. Neque sic committit vsuram propter duo. Mat. to.7. 53.c.2.E

Et idem dicendum de omnibus, qui hæreditate succedunt detentatori. Si verò is, qui dat pignori, emit eam à detētatore, aut pignori accipit, debet Ecclesia

Ecclesia cōputare fructus in sortē, vt p̄batur ibid.

Et Ecclesia habēs in pignus aliquam possessionem alicuius laici a detentatore illius possessionis, cum licentia dñi possessionis, poterit detinere fructus ne computet in sortem, quia pro laico agit. Matt. tom.7. 53.c.4.F

Et si detur pignori laico dño illius possessionis à detentatore, potest dns non cōputare fructus in sortē, extra de vsuris. c.1. in Glo. Mat. to.7. 53.c.4.K. Et p̄dicta intelligūtur de bonis Ecclesiarū iniustè detētis a laicis, cū aliquo tñ colore. Mat. to.7. 54.c.2.A

Quādo possit mutuator accipere munus gratis oblatum vltra sortem, & qñ non. Mat. to. 7. 54.c.2.D

In fideiussoribus licet recipere vltra sortē, nam si necesse fuit fideiussori soluere vsuras creditori pro debitore, recipit illas a debitore, extra de fideiussori. c. peruenit & c. constitutus, & ita debitor soluit vltra sortem receptam. Mat. to.7. 54.c.2.E

Si socer assignauit genero dotē, & nō tradidit eam, & dedit interim possessionē aliquam pignori pro ea, nō tenetur gener cōputare fructus in sortē pro solutione dotis, sed retinebit pignus & fructus, quousq; tradatur dos integra, extra de vsuris c. salubriter. Et hoc verum est, quando vir sustentat onera matrimonij. Matth. tom. 7. 54.c.3.G

Et in casu, quo, mortuo viro, mulier petat dotem, & hæredes viri dent aliquā possessionē in pignus, vsquequo illā, vel eius æstimationē reddant, debet mulier cōputare fructus in sortem. ibid, 55.c.2.A

Si autem gener accipit possessionem in pignus, quæ faciat maiores redditus, quam dos, & illam accepit sine conuentu, & pacto, sed simpliciter, dicendum, p nullus fructus tenetur computare in sortem dotis, ex quo fructus sunt indeterminati; cū tam in iudicio Dei, q̄ in industria viri, possunt esse fructus maiores vel minores. Et ideo propter hoc dubium non licebit non computare fructus, quia dubium semper tollit vsuram, vt patet extrà, de vsuris cum ciuitate. & c. Nauiganti. Mat. to.7. 55.c.2. D. Sed si socer constituat dotem promittendo se illam certo die traditurū, & interim, pro sustentandis oneribus matrimonij conuentum sit inter eos, p dētur certi denarij pro libra, Hostiē. & Ioā. Andreas dicunt, p ista est illicita pactio, quia iste manifestè addit ad sortem, & recipit pretium pro dilatione solutionis. Matt. to. 7. 55.c.4.F

Vsuram sæpe tollit dubiū, vt patet extra, de vsuris c. in ciuitate, & c. Nauiganti. Mat. to.7. 55.c.3.K

Quando p̄sumitur, quòd contractus fiat in fraudem vsurarum, vel purè, assignantur signa ad hoc Matt. tom. 7. 56.c.3.k

Si autem quis emat agrum sub hoc pacto, quòd quādocunque voluerit restituere, quòd restituat, & venditor teneatur reddere pecuniam, tunc videtur, p emptor non debeat restituere redditus in sortem. Matt. to.7. 56.c.4.k

Si quis non habens pecuniam velit diues apparere, & accipiat ab alio multos denarios auri & argenti, quos restituet functo officio, & aliquid insuper, nō est ibi vsura, vt patet. ff. cōmodati. l.3. §. penulti. Et causa huius est, quia iste non est contractus mutui, sed locationis, in qua datur vsus rei pro pretio, & restituitur res cum pretio. Matt. to.7. 57.c.1.A

Si apponatur pœna in contractu non soluenti mutuum vel aliud debitum in termino, & non soluat debitum, potest a debitore exigi prædicta pœna &c. dummodo nō fiat in fraudem vsurarum, & assignantur signa ad cognoscendum hoc, & non exigitur pœna tanquam superabundantia, sed tanq; interesse p̄pter morā. Mat. to. 7. 57.c.2.B

In arrendationibus, quando quis emit fructus ad tēpus, licet emptor percipiat aliquid vltra de fructibus, non tenetur restituere ei, à quo emit: & causa huius est dubium & incertitudo valoris eorum; & ideo propter dubium contractus est licitus. extrà de vsuris c. in ciuitate. & c. nauiganti, maxime, quia emptor fructuum subijcitur omni periculo. Matt. tom. 7. 57.c.2.E

In venditione non est vsura, nisi quia in illa lateat quidā modus mutui ficti. s. prœuentio in soluendo ad minorandum pretium rei, & dilatio solutionis ad augendum illud. Matt. to.7. 57.c.3.H

Si quis erat debitor vni vel multis ad certam summā vel summas, & nō habens vnde solueret in pecunia, petiuit ab aliquo, vt totū illud debitum vel debita solueret, & liberaret eum à creditoribus, & pro hoc obligauit ei agrū, quē dedit ei pignori; & ad soluendum illa debita oportuit forte, p mutuator mitteret ad multa loca, vbi erant creditores, & sic subijt expensas multas, & laborem & sollicitudinem, vt liberaret debitorem &c. poterit iste recipere fructus agri in sortem mutuatæ pecuniæ, vel aliquid aliud pro labore & sollicitudine; & excusatur iste, quia non accepit hic aliquid pro vsu pecuniæ, sed pro labore & operis suis, quas quilibet potest locare: & habetur simile extrà de rebus ecclesiæ non alienan. c. ad nostram. Matth. tom. 7. 57. c. 3. I

Vsuras possumus iustè extorquere ab illo, cui volumus nocere. s. hosti publico reipublicæ & pro tali declarato, nec vltra sortem exigitur ratione contractus, sed quia etiam alias sine vllo contractu poteramus accipere, cum & liceret eum occidere, & omnia sua diripere. Matt. to.7. 57.c.4.H

Non licet dare ad vsuram Iudæis, quia non sunt hostes, sed manentes nobiscum in pace sub vmbra nostra & nominis Christi, licet ipsum non colant. Similiter neque Saracenis, qui habitant inter nos, & subditi sunt nobis sicut Iudæi. Saracenis verò, qui non habitant inter nos, & sunt denunciati vt hostes publici &c. benè licet dare ad vsuram. Matt. to.7. 58.c.1.B

Vsura est in feudo ecclesiæ. Matt. to.7. 52.c.3.K

Vendere rem carius, quia expectat quis solutionem rei venditæ post aliquantum tempus, vsura est. Matt. to.7. 56.c.2.D

In contractu venditionis non est vsura. Matt. tom.7. 57.c.3.H

Nolle restituere non reducit prædecessorem ad crimen vsurarum, de quo ipse doluit priusquam decederet. Matt. to.7. 67.c.3.I

Quòd ad restitutionem vsurarum de Saracenis & de Paganis non fuerit expressum, quid fuerit in causa. Matt. to.7. 70.c.1.C

Iudæi & Saraceni habitantes in diuersis regionibus non compelluntur ab ecclesia restituere vsuras. Matt. to.7. 70.c.2.C

Christianus dans ad vsuram peccat mortaliter. Mat. tom.7. 70.c.3.H

Hæredes sunt duplices, quorum primi tenentur ad restitutionem vsurarum. Matt. to.7. 70.c.4.k

Omnes hæredes coguntur restituere vsuras. Matth. tom. 7. 71. c. 1. D. Sed quo tempore ad talem restitutionem teneantur. vide ibidem. Et si fuerint duo vel tres hæredes, vel plures, & ante solutionem aliquis eorum efficiatur non soluendo, tenebuntur alij eorum insolidum, tam in foro contentioso, quàm conscientiæ, saltem quantum ad id, quod peruenit ad eos. Matt. to.7. 72.c.1.A

Vsuræ dantur pauperibus, defuncto vsurario, ac hæredibus,

Universidad de Deusto
Biblioteca

Index in omnia Opera

redibus, sed quandiu vsuræ possunt restitui, non sunt dandæ pauperibus. Matt.to.7. 73.c.4 G
Soluere vsuras non est peccatum, licet petere & accipere sit peccatum. Mat.to.7. 74.c.3.H
Contra iurantem non repetere vsuras, potest iudex dupliciter procedere. Matt.to.7. 74.c.4.F
Vsura propriè dicta consistit in mutuo, & ista est illicita, quia est contra rationem. Mat.to.7. 77.c.4.F
Si quis vendidit agrum, ita vt solutio eius fieret post mensem vel alias, & lapso termino, non soluat emptor, tenebitur ad vsuras. C. de vsuris. l.2. Et causa excusans vsuras in isto, est quia vendens concessit emptori terminum solutionis, & interim facit fructus suos. Et si emptor non soluat lapso termino, fraudatur venditor, & tunc accipit sortem, non nomine vsuræ, sed interesse. Matt.to.7. 58.c.2.C
Accipiens mutuum ex pacto, ꝙ teneatur statim ad dānum vel interesse, quod prouenit ex mutuatione, & damnum est certum, tenetur soluere pœnā ad certū diē positā. Et soluere illam pœnam, non est vsura, quia nihil accipit mutuās pro vsu pecuniæ, sed vult vitare damnum: Si autem damnū nō sit certum, non est illicitus contractus, nisi fiat in fraudem vsurarum. Si autem non fuit deductū in pactum, ꝙ solueret damnū, & damnum prouenit sine mora solutionis, nō tenebitur debitor ad dānū. Si aūt dānū proueniat ex mora solutionis, tenetur ipso iure, ēt si non veniat ex pacto. De lucro dicit S. Tho. Secunda Secundæ. q. 78. art. 2. ꝙ non est simile sicut de damno. i, non tenetur ad illud interesse accipiens mutuū. s, vt det mutuatori, quantū lucrari poterat, si haberet pecuniam, quā mutuauit. Sed si lucrum est certū, idē est sicut de dāno vitando &c. Secus tn̄ si lucrum non sit certum, vel saltem nō sit in promptu: sicut quantum ad damnum, nunquam potest peti interesse, nec ex pacto, nec ex mora, quia non potest quis vendere, quod suum non est. Matt.to.7. 58.c.3.G
In casu propter dubium licitè accipitur aliquid vltra sortem, vt si quis vendat nūc fructus carius, quàm nunc vendantur, quos nunc non erat venditurus, sed tēpore, quo ista carius valent, potest iste vendere carius q̄ nūc valent, si dubium est, an tempore, quo iste venditurus erat, esset res plus valitura, & hoc verisimiliter credatur. Sed non licent clericis tales venditiones; nā hoc vocat turpe lucrum Iulius Papa. 14. q. 4. c, quicunq;. & c. clerici, & canonum. & c. si quis oblitus. Et sicut dicitur de tempore, ita de loco dicendum est. Mat.to.7. 58.c.4.I
Si quis volebat portare merces ad locum, vbi verisimiliter erant carius valituræ, & inuenit aliquem, qui in hoc loco det sibi tantū, quantum habiturus erat in alio loco, ad quem intendit eas deferre, detracto periculo, labore & expensis, Innocentius & Abbas dicunt illam non esse vsuram: Hostien. vero dicit, ꝙ est vsura; sed Ioānes Andreas mediat inter istos extrà de vsuris. in c. nauiganti. dicens, ꝙ si ille vult statim date pretiū, ꝙ non est vsura: si verò non vult soluere statim, videtur, ꝙ sit vsuræ prę sumptio, quia emitur dilatio temporis. Matth. tom. 7. 59.c.1.C
Si quis mutuet alicui decem duplas, quæ nunc valēt mille denarios, & postea recepit eas in tempore, quo valent mille & ducentos denarios, quando est vsura, & quando non. Matt. tom.7. 59.c.2.A
Quando cōmittatur vsura, cum traditur precisè pecunia pro pecunia, vel alia res in eadem specie, numero, & pondere, & quando non. Matt. tom.7. 59.c.2.D
Quando sit vsura mutuare vetus frumentum, vt nouum recipiat, & quando non. Matt.to.7. 59.c.3.k
Iudæi peccant mortaliter exercendo nunc vsuras, & vindictam prosequendo. Matt.to.5. 102.c.3.B
Triplex vsuræ definitio refertur. s. Innoc. Raimundi, Ambrosij, & aliorum. Et definitionis expositio, Matt.to.7. 40.c.3.I
Vnde causetur vsura, & quare. Mat.to.7. 41.c.1.B
Vsura duplex. Mat.to.7. 41.c.1.B
De vsura gentilium. Matt.to.7. 42.c.4.F
Quare omnem vsuram vetuerit Christus. Mat.to.7. 43.c.3.H
Iudęi non peccabant dando ad vsuram alienis. Mat. tomo septimo. 43.c.4.K
Vsura dupliciter erat licita in veteri testamēto. Mat. tomo septimo. 44.c.1.D
Secundum legem Christi in nullo casu vsuræ sunt licitæ. Mat.to.7. 45.c.1.E
Apud gentes licitæ credebantur vsuræ. Matth.to.7. 46.c.1.A
Lex de vsuris apud Iudæos non fuit dispensatio, sed arctatio. Mat.to.7. 45.c.1.E
Si concederetur vsura, quæ mala sequerentur. Matt. tomo septimo. 47.c.4.G
Apud gentes variè se habuit vsura. Mat.t.7. 48.c.1.A
Quare in mutuo accidat vsura. Mat.to.7. 48.c.2.B
Vsura vnde traxerit nomen. Mat.to.7. 48.c.3.H
De duplici vsura. Mat.to.7. 48.c.3.K
Vsura equi quid sit. Mat.to.7. 48.c.3.k
Vsura pecunię quid sit. Mat.to.7. 48.c.4.H
Penes locationem non accidit vsura. Matth.tom.7. 48.c.4.k
In contractu permutationis rerum quomodo accidat vsura. Mat.to.7. 49.c.1.A
In vsura possunt esse duę res, vna est quę datur ad vsuram, & alia, quę redditur in superabundantia. Mat. tomo septimo. 49.c.2.B
Vsura & pęna differunt. Mat.to.7. 51.c.1.E
Spes deducta in pactum, quando sit vsura. Matth. tomo septimo. 52.c.2.B
Quarę vsura sit primo vetita clericis. Mat.t.7. 54.c.1.B
Si dans pecuniam mercatori ad negociandum, qui solus mercator ponat laborem, & dās pecuniam tenet penes se periculum pecunię, & dāmnum, aut si res emptæ de pecunia perirent, aut minus valuerint, tunc nō est vsura, vt dominus pecuniæ habeat partē lucri. Et ratio est, quia hic est societas, & non mutuum; si autem periculum pecuniæ transfert in mercatorem, qui negociatur, talis cōtractus est vsurarius. Et ita dicit Hostiensis, quòd si pecunia data perierit casu fortuito, quòd consulendum est in foro animæ ei, qui dedit pecuniā, vt remittat, & non repetat eam ab eo, cui tradidit ad negociandum. Mat.to.7. 62.c.3.I
Sit casus, ꝙ aliquis volebat ire ad nundinas, vt merces emeret, & deduceret in alium locum, vel seruaret propter lucrum: & ego indigens pecunia, petiui eam ab eo, promittens me reddere illam in tempore certo cum lucro, quod ille se sperabat se habiturum, Innocentius tenet, quòd ille cōtractus sit vsurarius, sed Hostien. dicit, quòd ego obligor ad interesse lucri illius, quod ille mercator facturus erat verisimiliter, dummodo non fiat in fraudem vsurarum, &c. Et Ioannes Andreas dicit, quòd ego non teneor ad illud interesse nisi ex mora, &c. Et hoc videtur verum. Matth. tomo septimo. 63.c.1.B
Sit casus, quòd aliquis esset obligatus dare alicui vsurario certum debitum cum vsuris, & haberet pecuniam; de qua statim volebat satisfacere de debito, & de vsuris, sed socius eius petiuit ab eo mutuo illam pecuniam, quam dedit illi, sub hac conditione, vt solueret vsurario debitum, & vsuras de cœtero currentes; non est contractus vsurarius, neque talis peccat; quia ille nihil acquirit, sed euitat damnum, quod alias erat euitaturus, secus tamen si ille non volebat de pecunia illa satisfacere creditori statim. Mat.to.7. 63.c.2.B
Mutuans communitati pecuniam ea conditione, quòd quamdiu communitas pro illo debito sibi obligata esset, non teneretur ipse ad soluendum impositiones, vel collectas, contractus est vsurarius, si certum esset, quòd interim aliquæ collectę imponerentur, quia pro expectatione solutionis acquirit hoc, quòd non soluat collectas, quas alij soluunt. Si autem non erat certum, quòd illæ collectæ essent interim imponendæ, sed dubium, tunc ille contractus nō est vsurarius, quia dubietas excusat. Mat.to.7. 63.c.2.E
Sit casus, quòd aliquis mutuaret alicui eunti ad nundinas centum, & retineret penes se periculum illorum; an possit aliquid pro hoc recipere. Dicendum, quòd si esset contractus societatis, vt cū illa pecunia negociaretur pro ambobus, cōtractus esset licitus. Si verò esset contractus mutui, non posset quidquam recipere, &c. Si autem esset cōtractus locationis, non videretur esse iniustum, quòd acciperetur aliquid pro vsu pecuniæ. Nam in qualibet re locabili, locator accipit pecuniā pro vsu rei, quam locat; sed quia pecunia magis se habet ad commutationes, quàm ad locationes, &c. non est securum locare pecuniam accipiendo aliquid pro vsu eius. Si tamen verè, & sine fraude vsurarum, vel alia spe locaret quis pecuniam ad pompam, vel ad ponendum pignoratam retinens in eius periculū, sicut oportet ex conditione contractus locationis, non est illicitum aliquid accipere, pro vsu eius. Mat.to.7. 63.c.3.F
In venditione, quādo est vsura, est propter mutuum tacitè existēs ibi, aut propter anticipationem pretij dati, aut propter dilationem solutionis. Matth. tomo septimo. 64.c.1.A
Dans hic alicui negotiatori, scilicet, in Hispania centum, vt Romæ, vel Ierosolymis faciat sibi responderi nonagintasex, non est vsura, sed est licitus contractus, potest tamen esse iniustus secundum quantitatem superabundantiæ. Et hic contractus habet aliquid mutui, & aliquid locationis. Matth.to.7. 64.c.1.A
Dans ad vsuram semper peccat, recipiens tamē mutuum sub vsuris, non semper peccat, sed aliquādo excusatur à peccato, & aliquando non, vt ostenditur Mat.to.7. 64.c.1.E
Ad restitutionem vsurarum receptarum tenentur omnes, siue Iudæi, siue Pagani, siue Christiani; & ratio est, quia vsuræ non possunt exigi sine peccato mortali, neque retineri, sed ad fugiendum peccatū mortale omnes tenemur, ergo omnes obligantur restituere. Mat.to.7. 70.c.1.A. Sed Ecclesia compellit Iudæos ad restitutionem vsurarum, nō quia retētio vsurarum sit peccatum, sicut exactio earum, &c. sed quia Iudæi communicant nobiscum in vnitate politiæ, & quia quædam peccata eorum sunt contra statum politicum, ideo eos punit Ecclesia, & principes seculares: sed circa illa, quæ non vertuntur in damnum publicum, non punit, &c. inter prima cadit vsura, & intelligitur de Iudæis, & Paganis inter nos habitātibus, secus de alijs. Nec Ecclesia compellit Iudæos ad restituendum Iudæis vsuras, sed Christianis. ibidem. 70.c.1.D
Nec iudex Ecclesiasticus compellet Iudæum restituere vsuras, quas exegit ab alio Iudæo, etiam si Iudæus coram ipso exigat à Iudæo, quia non habet potestatem, &c. nisi contra Iudęos, qui dederunt Christianis ad vsuras, vt patet extra de vsuris. in cap. post miserabilem. & in cap. quāto. nec fuit conueniens, nec ad illos aduertit Ecclesia, nisi propter bonum Christianorum. ibid. 70.c.2.C
Iudæi tamen possunt repetere vsuras à Christianis coram iudice Ecclesiastico, & hoc fit in fauorem Christianorum, & non Iudæorum, & Iudæi compelluntur restituere Christianis quascunque vsuras. ibidem. 70.c.3.G
In omni casu, qui receperit vsuras, tenetur eas restituere ad plenum, si habeat facultates, vnde soluat, vsquequo nihil illi maneat, cùm illud debitum prouenerit ex delicto, scilicet, ex crimine vsurario. Et si priuatus omnibus facultatibus, ad hoc non satisfecerit oībus vsuris, non poterit pro residuis debitis vsurarijs vrgeri pœna aliqua, imò & pœnæ, si quæ impositæ erant, cessant, aut per iudicem tollendæ sunt. Si tamen venerit ad pinguiorem fortunam, etiam in foro conscientiæ tenebitur ad soluendum residua debita vsuraria. Matth. tomo septimo. 70.c.4.E
Vsuræ regulariter restituuntur eis, à quibus receptæ sunt, vel eorum hæredibus, extra de vsuris. capit. cum tu. Quòd si nulli sunt hæredes, ideſt, nec instituti, nec ab intestato, restituendæ sunt pauperibus, extra de vsuris. cap. cum tu. Matthæo tomo 7. 73.c.3.K
Quando pecunia vsuraria est pauperibus danda, debet dari pauperibus illius loci, vbi morabatur ille, à quo extorta est, quando fuit extorta. C. de seni. l.2. in fi. & l. præses, quia verisimilius est, quòd inter illos inueniatur ille, cui damnum illatum est per vsuram, &c. quam alibi. Matth. to. septimo. 74.c.2.A
Licet aliqui dicant, quòd possint huiusmodi vsuræ dari ad reparationem Ecclesiæ, quando Ecclesia non habet sufficientes facultates, & eget reparatione: & aliquando appellatione pauperum, accipiuntur Ecclesiæ. extra de præscriptio. cap. nihil. Sed dicendum, quòd verius, atque securius est, quòd dentur pauperibus, & nulli alteri, cùm ius non dixerit de causis pijs, sed specialiter dixerit in pauperes erogandum esse. Matth. tomo septimo. 74.c.2.C
Et huiusmodi vsuræ distribuendæ sunt per Episcopos, quando scilicet vsurarius decedens nihil dispoſuit, iste enim casus reseruatur Episcopis, extra de Iudæis cap. cum sit nimis. Nam ius præsumit pro Episcopis, eo quòd assumantur ad culmen dignitatis, sicut Papa committit causas Canonicis Ecclesiarum Cathedralium, extra de præscript. capit. statutum lib.6. quia præsumit illos esse melioris literaturæ, quàm clerici simplices. Matth. tomo septimo. 74.c.2.E
Vsuræ, cum repetuntur, repetuntur quasi indebitè solutæ. Mat.to.7. 74.c.3.G
Si quis promisit se daturum vsuras vsurario sine iuramento, non tenetur eas dare, extra de iureiur. cap. debitores. quia talis promissio est tam contra ius naturale, quam contra diuinum, & canonicum: & ideo non oritur inde obligatio. Si autem iurauit eas dare, tenetur dare propter iuramētum, &c. vel cogere vsurarium ad relaxandum iuramentū, quo relaxato, ex nuda promissione, quę tunc manet, non tenebitur ad soluendas vsuras. Matt.to.7. 74.c.3.G

Universidad de Deusto
Biblioteca

Si quis soluit vsuras, & promisit non repetere, non tamen iurauit, potest repetere: si iurauit non repetere, potest denunciare Ecclesię se iurasse. Et tunc iudex potest dupliciter procedere, vno modo cōpellendo vsurarios ad relexandum iuramentum, alio modo procedere contra vsurarium, si factum non sit manifestum, procedendo per testes; ille tamen qui iurauit, non potest nominare testes ad probationem vsurarum, sed iudex publicè proponet sub pœna excommunicationis, ꝙ omnes, qui aliquid sciūt de vsuris, quas talis vsurarius exegit, procedant ad ferendum testimonium super eis. Mat.to.7.74.c.3.H. Si verò vsurarius compulit illum, cui mutuauit pecunias, iurare, vt non denūciaret, dicendum, quòd tale iuramentum non tenuit; quia est contra charitatem, quia si non denunciaret Ecclesiæ, manebit semper in peccato; imò est contra expressum mandatū Dñi. Mat.18. Si peccauerit in te frater tuus, &c. Sed iste denuncians debet habere respectū principaliter ad salutem animæ ipsius vsurarij. Nam si faciat principaliter, vt recuperet vsuras, peccat mortaliter. Matt.to.7.74.c.4.H. Si aūt soluens vsuras iurauit non recipere vllo modo, neq; super eis denunciare, primū seruandū est, non ꝙm. Et si vsurarius restituat, non debet illas recipere, vt pro se retineat, sed pauperibus tradet, vel petat relaxationē à iuramento. Matth. to. 7. 75.c.2.A

Qui iurauit non repetere vsuras, & repetit, directius agit contra iuramentū, q̄ si non repetat, denūciet tamen, quia non iurauit, non denunciare. Matth. tomo septimo. 75.c.3.I

Scribæ & tabelliones conficientes instrumenta vsuraria, si ignoranter fecerint, ignoscitur eis, quia interdum contractus nō habet expressam formam vsuræ. Si autem scienter, cum in sua creatione iurauerint non conficere instrumenta in fraudē vsurarū, non poterunt de cœtero testificari, neq; publica instrumenta conficere, quia sunt periuri. Mat.to.7.76.c.1.E. Et etiam sunt infames, quibus omnes actus legitimi sunt interdicti, extra de testi.cap. licet ex quadam. ibid. 76.c.2.A

Prælati sigillantes contractus vsurarios, si non legerunt excusantur, tāquā stulte facientes: si legerūt, & non perspexerunt vsuram, quia erat vsura latēs, & perscrutati sunt diligenter, tunc aut nulla est culpa, aut leuis: ꝙ si parum perscrutati sūt, magna sunt increpatione digni: si verò plātus legit, & inuenit vsurā, & sigillauit, particeps est vsurarij, licèt nihil de vsuris receperit. Mat. to.7. 76.c.2.B

Campsores, dantes monetā minoris valoris pro moneta maioris, non committunt vsuram, licet possit esse iniusta commutatio, vt probatur. Mat.to.7. 76.c.2.C

Vsura in solo contractu mutui consistit. Matth.to.7. 76.c.4.F

Vsurarius. Vsurarij & symoniaci non tenentur ad restitutionem ex iure naturæ, sed ex institutione Ecclesiæ, & ex eadē causa tenentur ad restitutionem. 4.Reg. 61.c.2.H

Contra vsurarium competit repetitio. extra de iureiurando. cap. debitores. Mat.to.3. 21.c.1.B

Vsurarius tenetur restituere ei, à quo accepit. Matt. tomo tertio. 28.c.2.B

Ab vsurario non licet recipere in eleemosynam rem habitam ex vsura, si talis res non sit pecunia; nec etiā pecuniam, si pauper scit, ꝙ vsurarius nihil habeat, nisi ex vsura, ipso vsurario referēte hoc, secus autem si habeat aliquid vltra. Mat.to.3. 51.c.3.F

Vsurarius tenetur dare pecuniam pauperibus, quam habet ex vsura, si nesciat cui debeat restituere. Matth.to.3. 51.c.4.F

Contractus vsurarius non causat aliquam obligationem, cùm sit reprobatus de iure diuino, & humano, extra de iureiurando. cap. Debitores in Glos. Secus tamen si in contractu interfuit iuramentū; nam tenet iuramentum. eod.c. Mat.to.3.28.c.3.H

Vsurarij dicuntur manifesti multipliciter, uno modo, idest notorii: alio modo per confessionem spontè factam in iudicio: tertio modo per aliqua argumenta simul cum fama; & uocantur argumenta illa, quæ non necessario probant, sed arguunt. Mat.to.7. 65.c.1.B

Vsurarii ignoti non possunt puniri illis pœnis, de quibus extra de usuris cap. Quia in omnibus. etiā si iudex sciat, dum tamen secretè sciat, siue in confessione, siue, quia ipsimet usurarii secretè dixerunt iudici. Mat.to.7. 65.c.1.C

Pro manifesto usurario ponuntur tres pœnæ, extra de usuris cap. in omnibus. Et hoc ultra restitutionem, & compulsionem. Prima, quia non admittitur ad petitionem eucharistiæ. Secunda, quia in hoc crimine decedentes, carent ecclesiastica sepultura. Tertia, quia non admittuntur oblationes eorum ad altare, dum uiuunt. Et pœnæ illæ non habent locum ipso iure, sed est canon ferendæ sententiæ, & executio earum pertinet ad ordinarium. Mat.to.7. 65.c.2.A. & seq.

Vsurarij manifesti non sunt excommunicati ipso iure, sed instituta est pœna, ut non admittantur ad communionem altaris. Et est sensus, dato quòd usurarii manifesti audiant diuina, & confiteātur, non est eis danda communio altaris, sed expresse denegabitur. Et causa est, quia tales sunt in peccato mortali. Secundo in pœnam, ut facilius cogantur exire ab usuris. Vsurario uero secreto non est deneganda communio, sed admonendus secrete, sed si admonitus perseuerauerit, non est ei deneganda communio. Matth.to.7.63.c.3.G. De alijs pœnis eodem modo dicendum est, quo ad usurarios manifestos, sed quo ad occultos nō sic, ut de sumenda eucharistia dictū est. ibid. 65.c.2.C

Et extra de usuris cap. præterea: imponitur pœna excommunicationis, & suspensionis. Et potest dici tripliciter ad hoc, uno modo, quòd prædictæ tres pœnæ sunt usurariis speciales, sed excommunicatio, & suspensio sunt generales. Secundò potest dici, quòd excommunicatio, & suspensio sunt pœnæ aliis tribus superadditæ. Tertiò potest dici, & melius, quòd supradictæ tres pœnæ sunt proprię pœnæ pro crimine usuræ, sed excommunicatio, & suspensio non sunt ut pœnæ, sed quasi modi retrahendi à crimine, ut, scilicet, usurarii cogantur cessare, & restituere usuras. Matth.tom.7. 65.col.3.I. Sed quomodo sit pœna usurariorum, quòd nullus recipiat oblationes ipsorum. Matth. tomo septimo. 65.c.4.F

Vsurariorum eleemosynę sunt recipiendę quamuis non oblationes, propter multa. Mat.to.7.66.c.3.F

Et ipsi usurarii licitè possunt dare eleemosynam de acquisitis licitè, si habeant ea, ex quibus possint soluere usuras, ipsas restituendo, si uerò non habeant, nisi acquisita per usuras, non debent dare eleemosynam, sed restituere. Matt.to.7.66.c.3.K.

Et si det, & constet pauperibus illa esse acquisita per usurā, & quòd non habeat alia bona: ponuntur distinctiones. ibid. 66.c.4.I.

Vsurarij publici priuantur Ecclesiastica sepultura propter multa. Mat.to.7.67.c.1.A. Et hoc nisi apparuerint in eis aliqua signa contritionis. Et si tumulatus

mulatus est cum alijs fidelibus, extumulādus est, extra de sepulturis. cap. sacris. Et hoc dummodo ossa eorum possint secerni ab alijs. ibid. c.2.A. Si autem ante non constabat ipsum esse vsurarium, & post constet, non est extumulandus, quia vsurarius non priuatur Ecclesiastica sepultura, quia vsurarius, sed quia publicus vsurarius. ibid.c.4.F

Sacerdos, qui vsurarios manifestos, & vt tales publicatos per Ecclesiam, recipit ad cōmunionem altaris, vel si oblationes eorum recipit, aut ipsos tradat Ecclesiasticæ sepulturæ, incidit in duas pœnas. Prima est, ꝙ omnia, quæ recepit, restituat. s. oblationes, & omnia, quæ ad iura sacerdotum proueniunt. Secunda est, ꝙ manebit suspensus ab administratione officij sui vsque ad condignam pœnitentiam. extra de vsuris. capit. quia in omnibus. Non tñ incidit in ista ipso iure. Sed est canon ferendæ sententię. Mat.to.7.68.c.1.A. Sed pro receptione ad communionem altaris non respondet, nisi vnica pœna. s. manere suspēsum ad arbitrium Episcopi. Aliqui tñ dicunt, ꝙ ipso iure incurrat sacerdos huiusmodi pœnas. Et satis consonat literę, extra de vsuris. c. quia in oībus: vtrumq; tñ teneri potest. ibid.68.c.1.C. Et sicut sacerdotes cogūtur restituere ea, quæ ab vsurariis manifestis receperunt: ita & quod Ecclesiis donatum est, vel prouenit ex prędictis vsurariis, & hoc in odium sacerdotum, qui illud pro Ecclesiis susceperunt. Et si vsurarii, à quibus talia susceptа sunt, prompti sint ad restituendum vsuras, &c. vt potè: quia id facere inchoauerunt: illis debent talia restitui, à quibus receperunt, vel quibus obligati sunt ex onere susceptarum vsurarum. Si autem non sint parati, de bēt dari Episcopo, vt ipse restituat eis quibus talia debita sunt. Sed melius videtur, quòd restituātur dantibus ea. Mat.to.7. 68.c.2.C

Vsurarii tenentur restituere vsuras, & si ipsi non restituant, eorum hæredes tenentur restituere, sicut ipsi vsurarii. Et ad hoc compelli possunt. De aliis verò, ad quos peruenerunt res vsuriarię circa illud, quod adeptum est per vsuram, vel per eam emptum, &c. quid dicendum sit. Mat.to.7.68.c.3.G

Omnia bona vsurarii obligata sunt ad solutionē vsurarum, quousque ad plenum soluantur vsuræ, vel quousque non habeant in facultatibus, vnde soluant, extra de vsuris. cap. tu. Et si res empta ab vsurario ex pecunia vsuraria, iterum veniat ad tertiū extraneū possessorē, tenebitur vendere possessionem hāc, vt restituat vsuram. Si iste tertius habuit eam ex causa lucratiua, & hæres vsurarii excussus est, & inuentus non soluendo, vt patet instit. de legat. §. res aliena. Sic dicit Gotifri. Secus tamē si ad tertium veniat possessio ex causa onerosa. Nā tūc non tenetur eam vendere ad soluendum vsuras. Nam emēs dedit aliquam rem æquiualentē loco illius, quæ subiit onus solutionis vsurarum. Ideo non manet obligatio aliqua ad restituendū. Secus tamen cū habuit cā ex causa lucratiua, vt quia donata est illi ab vsurario. Nec aliqua res succesit vsurario loco illius. Sed dicēdū, ꝙ cū res empta de pecunia vsuraria sit ipsius vsurarii, licet pecunia nō fuerit eius, non potest aliquis rem illam sibi vendicare, neque tenetur specialiter obligata ad solutionē vsurarū. Et potuit donare rem illā. Mat.to.7. 69.c.2.A. Si verò possessio empta de pecunia vsuraria peruenit ad illū, qui dederat vsuras ipsi vsurario, Gotifre. dicit, ꝙ extinguitur actio. Ita ꝙ non competat actio contra hæredes vsurarii pro illa. Et tamen vsurarius, & eius hæredes minimè liberantur. Et hoc siue habeat illam ex causa onerosa, siue ex causa lucratiua, si est æqualis valoris cum vsuris debitis habēti illam ex causa lucratiua: quia videtur facta restitutio, siue eam habeat ex donatione inter viuos, siue ex legato: quia legatum valuit, non quatenus legatū, sed quatenus æs alienū. Si minoris, q̄ vsuræ, competit actio ei contra hæredes vsurarii, uel contra ipsum met usurariū ad supplementum æstimationis usurarum. Si autem sit maioris ualoris, q̄ usura, extinguitur ei actio cōtra hæredes usurarii, &c. Insup manet obligatus quātum ad id, quod res plus ualet, q̄ usuræ. Et hoc, si ex legato habuit. Si uerò alias ex donatione inter uiuos, non uidetur obligatus. Si autē non peruenit ad eū immediatè, sed fuit secūdus, uel tertius, &c. Et ipse, uel aliquis intermediorum habuit eam ex causa onerosa, extinguitur tunc actio, &c. Et si oēs ex causa lucratiua, iam ipse, ad quē peruenit, non potest aliquid petere ratione usurarū, si illa res sit æqualis ualoris cū usura, &c. Si uerò minoris, uel maioris, dic ut supra. Mat.to.7. 69.c.4.F

Omnes hæredes usurarii tam sui, q̄ extranei tenentur ad restitutionē usurarū: quia isti succedunt in iure defuncti. Et hæc repetitio locum habet penes hæredes Iudæorum usurariorum. Matt.to.7. 70.c.4.K

Extranei, qui non sunt hæredes usurariorum, & peruenerunt ad eos aliqua bona usurariorū, qñ teneā tur ex illis bonis satisfacere illis, quibus debentur usuræ, & quando non. Mat.to.7. 71.c.2.B

Hæredes usurarii, uel alii, ad quos bona eius peruenīūt, tenētur ad solutionem usurarum ex persona usurarii: si in testamento mandauit illas soluere, uel habuit aliqua signa contritionis. Si uerò impœnitens decedat. i. ꝙ nulla signa cōtritionis in eo apparuerint, non soluuntur ex nomine usurarii, sed ex nomine hæredum; & non quasi ex delicto, sed quasi ex conditione bonorum peruenientium ad eos: quia illa bona, uel sunt alienata, uel saltem aliis obligata. Et transeunt res cum suo onere ad hæredem. Similiter dicendum est de aliis, qui nō sunt hæredes, & tenentur restituere. Matth. to.7. 71.c.3.H

Hæredes usurarii tenentur ad soluendum uniuersas usuras, si non fecerunt inuentarium de bonis usurarii. Et hoc in foro cōtentioso, nō tamen in foro conscientiæ. Si uerò fecerunt, non tenentur restituere ultra uires hæreditatis, tam in foro contentioso, quàm in foro cōscientię. Mat.to.7.71.c.4.G

Et si essent duo hæredes, uel plures, & ante solutionem usurarum alter efficiatur non soluendo, tenentur alius, uel alii insolidum, tam in foro contentioso, quam conscientiæ, saltem quantū ad id, quod peruenit ad eos, &c. Et hoc, quia quilibet hæres repræsentat personam defuncti. Matt.to.7. 72.c.1.B

Tam hæres usurarii, quam ipse usurarius tenetur ad solutionem eorum, quæ habita sunt per usuram, si sint res, quarum usus est ipsarum rerū consumptio, ut est pecunia, triticum, &c. Et nihil aliud: quia ea, quæ de talibus acquisita sunt, nō sunt fructus illarum rerū, sed humanæ industriæ, nisi per detētionem talis rei sit damnificatus ille, qui usuras dedit, aliquid amittendo de bonis suis: quia tūc tenetur ad recompensationem nocumenti. Sic dicit Sanctus Thomas Secūda Secundæ qę̄st. 88. art.3. Si autem sint res, quarū usus non sit ipsa consumptio, & tales habent usum fructum, ut sunt domus, agri &c. Tunc tenentur etiam soluere fructus, &c. Et hoc tenendo, sicut Sanctus Thomas tenet, ꝙ usurarius non acquirit dominiū usurarū.

Universidad de Deusto Biblioteca

Si tamen teneremus, ꝙ acquirit dominium, & ꝙ ipſe manet obligat⁹ reddere vſuras, videtur, quòd vſurarius non tenetur reſtituere, niſi quantũ accepit, non fructus, &c. Sed primum eſt ſecurius. Si autem loquamur de lucro habito cũ re vſuraria, dicendum, quòd ſi eſt lucrũm præter fructus, non reſtituitur: quia illud eſt humana induſtria, &c. Et non ex re. Mat. to. 7. 72. c. 1. C

Si vſurarius non habẽs niſi bona acquiſita de vſuris, vel cuius bona non ſufficiebant ad vniuerſarũ vſurarum ſolutionem, & tradat alicui filiam ſuam in vxorem, & ille accipiat dotẽ de bonis habitis per vſuram, vt domos, agros, &c. ſemper tenetur reſtituere dotem. Si verò dos ſit de alijs rebus ſuis emptis de pecunia vſuraria per emptionẽ, vel alias licitè, & ille gener habuit bonam fidem, quando accepit illa, non peccauit accipiendo illa. Et ita dicunt, quòd poteſt retinere illa. Mat. to. 7. 72. c. 3. H.

Mortuo tamẽ patre, & mãrito talis mulieris, ſi dos reſtituatur illi ab hæredibus mariti, & omnes facultates patris eius non ſufficiant ad ſolutionem vſurarum, ſecurius eſt, quòd filia tunc teneatur ad reſtitutionem propriæ dotis, quæ ad eã peruenit. Et maximè quando dos conſtituta eſt in rebus acceptis per vſuram, quæ ſecundum quoſdam non tranſeunt in dominium vſurarij. Secus tamen, ſi illa fuerunt acquiſita ex pecunia vſuraria, vel alias ex iuſto titulo habita, non eſt tam determinata obligatio ad reſtitutionem: quia tamen filia, mortuo patre, videtur ſuccedere in illa parte dotis, quaſi in parte bonorum paternorum: & contra filios vſurariorum competit repetitio vſurarum cum eadem diſcretione, cũ qua competebat contra parentes, extra de vſuris cap. tua nos. Videtur, ꝙ contra eã cõpetat repetitio, & teneatur in foro conſcientiæ ad reſtitutionem. Matt. to. 7. 72. c. 4. G

Ad liberandum vſurarium à peccato, & ab obligatione reſtituendi, ſufficit, quòd ei fiat remiſſio abeis, quibus debentur vſuræ, nec eſt neceſſaria realis reſtitutio partis, vel totius, dummodo ille, cui reſtituenda eſt pecunia vſuraria, non coactus, non deceptus, non circunuentus, & omni dolo, vi, & metu ceſſantibus, neque precibus, aut ſeruitiorũ exhibitione inductus, pecuniam ſibi debitam per vſuras extortam, etiam non datam, nec oblatam, neque paratam ad dandum, remittat, liberatus eſt vſurarius tam à peccato, quam ab obligatione reſtituẽdi, licet alij teneant oppoſitum. Matt. to. 7. 73. c. 1. A

Si vſurarius ſit certus de quantitate vſurarum, non tamen eſt certus, quibus debeantur, quia à multis accepit, & neſcit de omnibus, tenetur dare pauperibus: quia alii iudicantur nõ ſuperſtites, cũ ignorentur. Et tamen non ſuperſtite vſurario, nec eius hæredibus, vſuræ dantur pauperibus, extra de vſuris cap. cum tu. Si autem ſciantur perſonæ, & ſint præſentes, eis ſunt reſtituendæ vſuræ. Si verò abſentes, & neſcitur, vbi ſunt, & non ſperantur reddituri, & ſumma eſt parua, videtur, ꝙ pauperibus dãda ſit. Et ſi ſit magna, videtur, ꝙ debeat deponi, & conſignari, vbi ſeruetur. Si autem venerint, &c. Nam quãdiu vſuræ reſtitui poſſunt, nunquã ſunt dandæ pauperib⁹. ar. de homi. c. ſicut dignũ. §. eos. Et de iureiur. c. ea te. &c. Si aũt ſperatur venturus, non debẽt erogari pauperibus, ſiue ſumma ſit parua, ſiue magna. Si verò ſcitur vbi ſit ille, cui debeẽ vſura. Et ſumma non excedit ſumptus itineris, & non ſperatur redditurus, danda eſt pecunia pauperibus: quaſi non eſſet ſuperſtes aliquis, cui daretur. Si verò ſumma excedat ſumptus itineris, & putaẽ redditurus, & in itinere expenderẽtur magnæ expenſæ, non videtur mittenda, ſed cõſignanda eſt, & deponẽda, vt ſeruetur illi, cum venerit: aut retinebit eam penes ſe cũ intẽtione dandi, qñ venerit ille, cui debeẽ, nec vſurarius eſt in peccato, qñ habet intentionẽ reſtituendi, ſi præſens eſſet ille, cui eſt reſtituenda. Si verò non expectatur redditur⁹, mittenda eſt pecunia, maximè ſi nõ cum magnis expenſis, &c. Et expenſę erunt vſurarii, ſi mutauit domicilium. Primò, quia vſurarius eſt malæ fidei poſſeſſor: ideo tenetur ſubire expenſas miſſionis. Secũdò, quia debet fieri reſtitutio in loco, vbi fuit expoliatio. Si aũt ille, cui debentur vſurę, & vſurarius non mutauit domiciliũ: ſed ille, cui debentur vſuræ, mittenda eſt pecunia expenſis eius, cui debentur. Si aũt vterq; mutauit domiciliũ, conſideranda eſt habitudo locorũ, & ſic cõputandæ ſunt expenſæ iſti, vel illi, vel vtriq; habita ratione maiorum ſumptuum. Mat. to. 7. 73. c. 4. F

De modis cõpellendi vſurarios, tam paganos, quàm Chriſtianos, & eorũ hæredes ad reſtitutionẽ vſurarum, quãdo reſtituere nolũt. Mat. to. 7. 75. c. 4. G

Vſurariorum velamen refertur. Mat. to. 7. 58. c. 4. K

Vſurariis occultis nulla pœna imponitur. Matt. to. 7. 65. c. 1. D

Tres ſunt vſurariorum pœnæ in conſilio Lateranẽſi ſtatutæ. Mat. to. 7. 65. c. 2. B

Vſurarius poteſt petere Euchariſtiam dupliciter. Matth. to. 7. 65. c. 4. F

Quod ab vſurariis peti poſſint eleemoſynę non prohibetur. Mat. to. 7. 66. c. 3. F

Vſurarius non liberatur à peccato, niſi per reſtitutionem. Mat. to. 7. 69. c. 1. C

Cum pecunia ſit ſterilis de ſe, ideo de lucro pecuniç nihil reſtituit vſurarius etiam in foro conſcientiç. Matth. to. 7. 72. c. 2. D

Maior pœna imponitur furibus, quàm vſurariis. Matth. to. 7. 73. c. 1. A

Vſurarius habens intentionem reſtituendi nõ eſt in peccato mortali. Mat. to. 7. 73. c. 4. k

Denuncians Eccleſiæ crimen vſurarii duo agit. Matth. to. 7. 75. c. 1. A

Vſurpare. Eſt rem illicitè aſſumere, vel qđ vni pertinet, alteri attribuere. Deuteron. 26. c. 3. G

Vſurpare eſt accipere, quod ad ius noſtrum non pertinet. Ioſue tomo 1. 121. c. 4. I

Nunq̃ eſt vſurpatio, qñ maiores miniſtrãt in officio minorum: bene tñ qñ è contra. Ioſ. to. 1. 18. c. 1. A

Vſus. Propriè, & ſecundum primariam ſignificationem, dicitur actus rei exiſtentis, quę ſe habet, vt inſtrumentum, vel ſimilis inſtrumento. Exo. to. 2. 190. c. 3. H

Omnis res, ſiue naturalis, ſiue artificialis habet duos uſus præter pecuniam, quæ habet unicum. ſ. eſſe medium commutationis. Mat. to. 7. 41. c. 2. B

Cum aliqua res incipit habere plures vſus, illicitè fit. Matth. to. 7. 41. c. 2. D

Vt. Ly ut, in ſacris literis aliquando dicit cauſalitatem finis, & aliquando denotat conſequentiam. Leuit. 295. c. 3. F

Vtenſilia. Dicũtur omnia uaſa domeſtica, quæ alicui uſui applicantur, & dicuntur ſic ab utendo. 3. Reg. 59. c. 4. G

Vterus. Eſt locus naturalis generationis, & formationis fœtus. Mat. t. 6. 161. c. 1. E

Duplex eſt uteri apertio. Quædam per carnalem copulam. Et altera in partu. Parad. 7. c. 1. D. De prima harum uide ibid. 7. c. 3. I. Et de ſecunda. ibid. 11. c. 3. G

Vtile. Per inutile vitiatur. Numeri tomo 2. 122. c. 3. I

Vulcanus mons.

Vulcanus, Veſeuus, & Aethna montes, non ſunt aperturæ ad eum locum, qui à nobis vocatur infernus. De ſtatu animarum. 11. c. 2. E. & ſeq.

Vulnus. Inter vulnus, & vlcus hoc intereſt: quia vulnus eſt illatum, & vlcus innatum. Leui. 128. c. 2. C. Exo to. 1. 56. c. 1. E

Vulnera ſua reſeruauit Chriſtus, & reſeruat in cęlo, vt beati illa contemplantes, in immenſas gratiarũ actiones prorumpant. Parad. 78. c. 4. G

Vultur. De vulturis venatione. Leuitici 108. c. 3. F

Vultur fame moritur. Leui. 108. c. 3. G

De vulture, & eius proprietatibus. Leui. 108. c. 2. E.

Vultur eſt auis impia contra filios. Leuit. 108. c. 3. F

Vultur eſt acuti viſus. Leui. 108. c. 1. C

Vultus. In animalibus dicitur pars anterior. Ioſue to. 1. 46. c. 2. B.

Vultũ hominis timent oĩa animalia. Gen. 222. c. 2. E

Vulua. Accipitur pro matrice. Gen. 30. quando dicitur: Et aperuit vuluam eius. i. matricem eius diſpoſuit. Gen. 323. c. 2. E

Vuluæ apertio, de qua Exod. 13. quomodo ſit intelligenda. Exod. to. 1. 98. c. 2. A

Vuluam aperire duo ſignificat. Exo. to. 2. 175. c. 4. H

De duplici vuluæ apertione. Num. to. 1. 21. c. 3. G

Vxor. Accipitur in ancillam apud Perſas, vt patet 8. Ethic. Gen. 17. c. 1. B

Vxores, ſi ſuccedant in hæreditate, vt contingit in aliquibus prouincijs, dominantur viris. Ge. 17. c. 1. C

Patriarchæ accipiebant vxores de cognatione ſua ad vitandum idolatriam. Gen. 58. c. 3. F

Contra vxorum communitatem refertur ratio Ariſtot. 2. Polit. Gen. 149. c. 3. I

Inter virum, & vxorem non eſt ęqualitas, ſed eſt potius inæqualitas, niſi in petitione debiti. Geneſis 230. c. 3. K. & 232. c. 1. B

Vxor in Paradiſo nõ peteret debitũ, bene tñ poſt peccatum hic. Et redduntur cauſæ. Gen. 231. c. 4. I

Vxor liberior eſt reſpectu viri, quàm filius reſpectu patris. Et ſic minus eſt vxor ſub poteſtate viri, quã filius ſub poteſtate patris. Eſt tamen vxor nihilominus ſub poteſtate viri. Gen. 235. c. 1. A

Vir nimium habens amorem in propria vxore adulter eſt, & habetur 32. q. 4. cap. origo. quando. ſ. pręponit eã Deo intendens frui delectatione vxoria. Et ad hoc totus intendit, & peruertit ordinem diligendi, fruens vtendis. Secus tamen, ſi amet vxorem ardenter intra metas matrimonij, non præponẽdo vxoris amorem Dei amori: ſic. ſ. ꝙ ſi ipſa non eſſet vxor eius, etiam ſi eſſet ita pulchra, ſicut eſt, ipſe non eligeret eam carnaliter cognoſcere. Nam talis amor non eſt peccatum mortale. Bene tñ eſt veniale. Ge. 315. c. 2. D. 1. Reg. t. 1. 153. c. 3. H

Homines tempore Iacob libentius dabant filias ſuas affinibus in vxores, q̃ alijs. Gen. 314. c. 4. F

Sanctis Patriarchis licitum fuit habere plures vxores ex diſpenſatione, ſecundum Auguſt. Geneſis 317. c. 1. B. Item quia non erat tunc prohibita pluralitas vxorum, & ſuberat legitima cauſa, & debitus finis. ſ. multiplicare populum Dei, & præcipuè Iacob, videns, ꝙ in ipſo ſolo remanebat populus Dei. Gen. 319. c. 3. G

Quod vna vxor plures viros haberet ſimul, nullo tẽpore licuit. Bene tamen, ꝙ vnus vir plures vxores haberet, propter quatuor cauſas, quas Auguſtin. ponit libro de bono coniugali. Prima eſt dignitas ſexus, &c. Secunda pax in communicatione œconomica. Tertia in repugnantia pluralitatis ad eandem vxorem intentioni naturę ingeniantis coitũ. Quarta eſt ratio ſacramenti in Chriſto, & Eccleſia, &c. Adducuntur etiam aliæ cauſæ, præter has, ab autore. Gen. 319. c. 3. I

Vir ad vxorem nulla lex ponitur, neq; poteſt poni, ſed ipſe vir legem ſtatuit ad arbitrium ſuum, vel ipſe eſt lex. Gen. 235. c. 1. C

Vxorum communitatem, & poſſeſſionum ponebãt Socrates, & Plato in Politia ſua, quorũ ratio erat: quia quilibet genitus in ciuitate diligeret omnes homines ciuitatis, vt patres. Et ſic amor totius ciuitatis eſſet, vt amor patris ad filium, & fratris ad fratrem. Quæ ratio impugnatur ab Ariſto. 2. Polit. & c. Et hanc poſitionem nulla Politia recepit. Gen. 320. c. 3. G

In vxorum pluralitate attendendus erat ordo inter vxorem principalem, & minus principalem, vel minus principales. Principalis dicitur illa, cũ qua contractum eſt matrimonium, & illa, cœteris paribus, præferenda erat in petitione debiti: & ratio eſt, quia de conſenſu illius introductæ ſunt cœteræ, quia alias non introducerẽtur iuſtè, cùm eſſet in præiudicium primæ. Et talis fuit Rachel inter vxores Iacob: quia cum illa fuit primus cõtractus matrimonij, & totaliter volũtarius. Ge. 322. c. 4. K

Inter vxores liberas, & ancillas præferendæ erant liberæ in redditione debiti. Gen. 322. c. 4 K

In vxorum pluralitate primæ petenti, debitum reddendum erat: quia primo petens præfertur ſecũdo petenti. Gen. 323. c. 1. A

Vxores minus principales Abrahæ. ſ. Agar, & Cetura, & vxores minus principales Iacob. ſ. Zelpha, & Bala dicebantur concubinæ. Gen. 343. c. 2. C

Vxor vocatur cubile, ſiue lectus: quia cũ uiro ſuo in eodem lecto cubat. Gen. 402. c. 2. E

De uxore uide etiam in dictione, Vir.

Cum propria uxore nemo fornicari poteſt, qualitercumque cum ea ſe habeat, licet quidã dicat, quòd ardens uxoris amator in propria uxore adulter eſt. Exo. to. 1. 21. c. 1. C

Vxor non eſt poſſeſſio uiri. Exo. to. 1. 183. c. 1. C

Non licebat uiro Hebræo accipere in uxorem fęminam Gentilẽ, quare Salomon non excuſatur, &c. Excuſantur tamẽ duo filij Elimelech, & Noemi. ſ. Maalon, & Chelion, qui acceperunt in uxores Orpham, & Ruth Moabitidas, cũ eſſent in Idumea. Exo. to. 2. 174. c. 2. B. Excuſatur etiam Booz ducẽs Ruth in uxorem in Bethlehem: quia Ruth iã cõuerſa erat ad Iudaiſmum, & tũc licitum erat. ibid. 174. c. 3. H. Si uerò non, non licebat, & maius inconueniens erat, ꝙ fœmina Hebręa traderetur in uxorem uiro Gentili, quã ꝙ uir Hebræus duceret fœminam Gentilem in uxorem. Ibidem.

Vxor ſemper conſequitur domicilium uiri ſui. Exo. tomo ſecundo. 174. c. 4. F

Vxor non poteſt per ſe aliquid offerre, uel dare in eleemoſynam, uiro non conſentiente; quia adminiſtratio bonorum non eſt attributa fœminæ, ſed uiro: niſi fortè fœmina habeat aliqua ſpecialia bona, quæ acquirat ex aliquo officio ſuo, peractis oĩbus obſequijs uiro neceſſarijs, & debitis, & procurata utilitate domus, ſicut fœminæ debent procurate, &c. Poteſt tamen ex licentia uirorum, de bonis, quæ ſunt in adminiſtratione uiri, dare eleemoſynam. Exo. to. 2. 187. c. 2. C

Vxoris ad uirum non eſt eadem lex, quæ eſt filii ad patrem. Gen. 234. c. 2. E

Vxore inuita, poteſt vir intrare religionem, etiã poſt

Universidad de Deusto Biblioteca

consummatum matrimonium, vt si sit adultera, & adulterium sit notoriũ iuris, vel facti: fœmina tamen non potest, inuito viro. Nu.t.2. 144.c.4.F
Vxor apud Hebræos sortiebatur familiam viri. Leuit. & non è contra. Leui. 90.c.4.F. & 242.c.3.H
Illam, quam non licet in vxorem ducere, etiam nec licet carnaliter cognoscere. Et est regula generalis. Leuit. 181.c.3.F
Vxores in sacris literis aliquando dicuntur concubinæ, vt ostenditur. Leuit. 222.c.2.D
Propter quid homines desiderant vxores habere virgines. Leuit. 229.c.4.K. Matth.tom.5. 108.c.3.I. Matth.tom.6. 60.c.1.A
Habere plures vxores in lege veteri: non erat per se malum, neque malum, quia prohibitum. Nunc autẽ est malũ, quia prohibitum. Nu.t.2.186.c.3.G
Quãdo Iudæis prohibitum fuit accipere vxores alienigenas, hoc ideo fuit, nè ipsæ inducerent viros, & filios ad idolatriã. Exo.34. Secus tñ si tales vxores acciperent, quas possent ad iudaismũ conuertere: quia tunc bene licebat. Deut.21. 13.c.1.A
Qualiter vxor sit magis diligenda, quàm parentes, & qualiter parentes magis, quã vxor. Deut.76.c.1.C
Habere plures vxores licitum erat generaliter tempore veteris testamẽti, & tam ante legem datam, quàm post. Et in his erat duplex ratio. Vna fuit desiderium multiplicandi populum Dei. Et hoc licitum erat, & aliqualiter meritorium hac intentione. Secunda erat permissio Dei propter eos, qui erãt effrenatæ libidinis. Deuter. Super 1.Reg. to.1. 93.c.4.K. 1.Reg.to.1. 21.c.3.I. & 144.c.4.I
Vxorum pluralitas non repugnabat tantũ ipsi matrimonio, quantũ repugnat repudiũ. Deu. 127.c.4.F
Inter vxorem, & concubinam, apud Hebræos, quid intererat. Iudi. 187.c.2.E
Vxor accepta cum subarratione, nunquã vocabatur concubina in vet.test. super Iudi. 187.c.4.F
Israelitæ poterant ducere vxores ex Chananæis in aliquo casu. Iudi. 219.c.1.B
Vxores Gentiles poterant accipere Iudæi, & ad hoc requirebantur duo. Primum, quòd illæ nõ essent de stirpe Chananæorum. Secundum, quòd tales conuerterentur ad ritum Iudaicum, prius quam acciperentur. Iudi. 237.c.2.C
Vxor mortui sine liberis succedebat viro suo in bonis, donec apta esset suscitare semen viri sui defuncti. Ruth. 264.c.4.H
Inter Hebræos vxores erant duplices, quædam principales, & quedam minus principales. Et hoc contingebat multipliciter. Ruth. 270.c.2.C
Vxor ad quid teneretur in veteri testamẽto mortuo iam viro suo. Ruth. 270.c.4.G
Vxorum pluralitas non est contra ius naturale, & rationẽ: sed est nobis illicita, & vetita, & non teneret matrimoniũ. 1.Reg.to.1.93.c.4.F. & 95.c.1.C
Pluralitatem vxorum non solum in lege Christi: sed etiam extra eam fuisse illicitam, nisi ex speciali reuelatione Dei, aut dispensatione, dicit Innocẽtius extra de diuortijs cap. gaudemus. Sed falsum est, quo ad legem Moysi, & legem naturæ. Et si lex Christi tollit ab homine conuerso ad Christum omnes vxores præter primam: hoc ideo est: quia ad illas non fuit verum matrimonium, si contraxit cum illis post fundatam legem Christi. 1. Regum to.1. 95.c.2.G
Si infidelis haberet plures vxores per verum matrimonium, & conuerteretur ad fidem, non cogeretur dimittere aliquam illarum, sed teneret omnes. 1.Reg.to.1. 95.c.4.F
Quam formam debeat tenere infidelis: si conuertatur ad fidem, circa vxorẽ. Similiter & vxor circa virũ, etiam existente repudio. 1.Reg.to.1.96.c.2.E
Vir non tenetur dimittere vxorem, quantuncumq; illa sit adultera, etiam si fiat meretrix, cõtra sanctũ Thomam. 1. Reg.to.1. 107.c.4.G
Vxor, cuius vir transiuit ad infideles, cum essent ambo fideles, quando contraxerunt, non potest accipere alium virum, sed cogitur continere, extra de diuortijs cap. quinto. 1.Reg.to.1. 110.c.4.I
Cum vxore fornicaria, de qua non est spes, q emendabitur, potest vir eius manere, nec sanctus Thomas tenendus est in hoc dicens oppositum, 1.Regum to.1. 107.c.4.G
Quod vxor non habeat ius in corpus viri, nisi quamdiu in vita illa manent, in qua contraxerunt. Et q ideo à debito reddendo absoluitur, si ipsa fiat infidelis, ipso manente fideli, vel quod vxor patitur ex culpa sua, quia non cõuertitur, dicit sanctus Thomas. Sed non videtur sane dictum, vt probatur. 1.Reg.to.1. 110.c.2.D
Vxor & vir ad paria iudicantur, extra de diuortijs.ca. gaudemus. Sed hoc debet intelligi in redditione debiti, & in ligatione vinculi matrimonialis: sed non in cœteris. Nam est maior in honore, quàm mulier. 1.Reg.to.1.122.c.3.H. Mat.to.5. 85.c.3.F
Vxorum pluralitatem semper fuisse illicitã, nisi alicui concederetur ex speciali reuelatione, aut dispensatione, tenuit Innocentius Tertius in capit. gaudemus, extra de diuortijs. Cuius motiua referuntur, & improbantur. 1.Reg.tom.1. 129.c.2.D. & 141.c.3.H. Dicendum ergo, quòd ante Christi prædicationem, fuit licita pluralitas vxorum, tam gentibus, quam Iudæis, & non erat dispensatio aliqua, sed iure suo quilibet poterat plures vxores habere. Christus tamen fecit illicitam pluralitatem vxorum: quia hanc vetuit. Mat.19.1.Reg.t.1, 129.c.3.G. & 130.c.1.A. & 145.c.2.B.
Vxorum pluralitatem nunquam fuisse licitã, nisi ex Dei reuelatione tenuit Innocentius Tertius in c. gaudemus. Sed quia eius dictum non potest colorari, dicendum, quòd illud non est verum. Et si obijciatur, q Papa hoc asserit, & iure illud cauet, dicendũ, q non est inconueniens, q Papa asserendo errauit circa aliquid. Sed nec ex hoc sequitur, q ius erret, &c. vt probatur. 1.Reg.to.1. 146.c.2.A
Quod vxorum pluralitas aliqñ fuerit licita, quasi nõ esset contra ius, tenet Ambrosius, Hierony. & August. contra Innocent. III. & istud aliqualiter sentiunt iuristæ. 1.Reg.to.1. 146.c.4.H
Habere plures vxores consuetum erat Iudeis vsq; ad tempora Christi. Et postea per quatuor centos annos, vsq; quo Iustinianus Imper. prohibuit hoc Iudæis, &c. C. de Iudæis, & cœli. l. nemo Iudæorũ. 1.Reg.to.1. 147.c.2.B
Aliquas accipi in vxores vetitum est quondã, secundum leges humanas, vt dãnatã de adulterio, &c. Quæ tamen poterant accipi in concubinas. 1.Regum to.1. 151.c.3.F
In veteri testamento erat multiplex differentia vxoris ad concubinas. 1.Reg.to.1. 152.c.1.E
Vxor tenetur diligere virum suũ plusquã patrẽ, &c. & è contra. 1.Reg.to.2. 64.c.1.D
Israelitę poterant accipere in vxores mulieres ex gẽtibus in duobus casibus. Primò, quando accipiebantur in bello, &c. Secundò, quando mulier illa gentilis conuersa erat ad Iudaismum. Dum tamẽ non esset ex Chananeis. 2.Reg. 15.c.4.H
Tot uxores permittebantur in uet.test. quot possent uiri dare operam prol. 2.Reg. 69.c.2.E
Qui olim dimittebãt uxores, ut sacros ordines acciperent, tenebantur vxoribus ad omnia necessaria vitæ ministranda, vt patet in decretis. 31.dist.c. quicunque virginitatem. §. potest & aliter. & in c. omnino confitemur. 2.Reg. 133.c.1.D
Vxorum pluralitas non fuit limitata ante Christi aduentum. Sed post Christi aduentum limitatum est, q esset vnica vxor. 3.Reg. 95.c.1.B
Habere plures vxores non erat vetitum in veteri testamento. Errant ergo illi, qui dicũt, nulli in vete. testa. vel prius ab exordio seculi licuisse habere plures vxores sine speciali dispensatione. Et sic asserit Innocentius Papa, extrà de diuortijs.c. gaudemus. Et tamen quia illa assertio non est præceptũ, quod procedat ex potestate iurisdictionis, cui necessario teneamur obedire omnes fideles: sed est quædam assertio expositiua alicuius veritatis scripturæ: in qua expositione non vult Papa sibi attribui maiorem autoritatem quàm alijs expositoribus: imò potius ecõuerso &c. vt patet in Decretis. 20.dist.c.d libellis &c. Licebit ergo nobis recedere ab illa assertione dicentes, q licuit alicui tã in lege naturę, quàm in veteri testamento accipere plures vxores, nec ad hoc egebat dispensatione aliqua: nisi aliud obstaret. 1.Paralipo. 97.c.4.G
Vxor & maritus debebant esse de eadem tribu, quod apud Hebrẽos erat regula generalis, interdum tamen erant ex diuersis tribubus &c. vt patet de Dauid, & Michol. 2.Paral. 35.c.2.D
De differentia inter vxorem & cõcubinam. 2.Paral. 155.c.1.C. & 157.c.1.C. Mat.to.5.94.c.1.C
Vxor & vir dicuntur vna caro, non virtute naturæ: sed fictione iuris: sicut testator & hęres: dominus & seruus reputãtur vna persona. Mat.t.5. 81.c.2.A
Plures vxores habere non fuit prohibitum in lege naturæ, nec in lege veteri. 2. Paralipo. 156.c.4.F. 157.c.2.C
Vxores accipiendæ sunt bonæ, vt filios in bonitate nutriant. Gen. 288.c.1.E
Duas sorores poterat quis habere in vxores successiuè, in lege veteri: non tamen simul; nec matrem, & filiam simul, sed mortua matre alicuius fœminæ, quam quis habuit in vxorem, poterat postea habere filiam eius in vxorem. 2.Paralip. 256.c.4.I
Vxores in veteri testa. accipiendæ erant ex eadem tribu: Nu.36. Et huius potest esse ratio, quia mulier debebat succedere patri in hęreditate. Et ideo si illa acciperet virum de alia tribu, transiret possessio vnius tribus in alteram. 2.Paral. 237.c.1.B
Plures vxores habere est aliquo modo contra ius naturale, & aliquo modo non; licet non sit contra ius naturæ, vt communiter accipimus. Matt. to.5, 83. c.3.F
Vxorum pluralitas licet non tollat in totum primũ finem matrimonij, qui est proles, neque secundũ, qui est fides: tollit tamen tertium. s. sacramentum. Matt.to.5.84.c.1.D. Vnde parum est contra legem naturę pluralitas vxorum, accipiendo stricte legẽ naturæ: sicut communiter accipimus. Nam non est contra illam, siue contra ius naturale. ibid.c.2.B
Qui à principio multas vxores habebant, non peccabant: quia non erat hoc contra prima præcepta iuris naturalis: bene tamen contra secunda. Sed ista non obligant hominem contrafacientem, nisi talia præcepta lege diuina, vel humana, vel consuetudine firmata fuerint. Mat.to.5. 84.c.3.F
Vxorum pluralitas non impedit, vel tollit primum finem matrimonij. s. prolem: facit tamen difficilẽ peruentionem ad finem secundarium. Mat.to.5. 84.c.3.H. Impedit tamen quo ad secundarium finem, scilicet ad remedium morbi, vt tollatur occasio fornicandi. ibidem. c.4.k
Vnitas vxoris est de lege naturæ, sed non de illa, quã natura docuit omnia animalia. Mat.to.5. 84.c.3.H
Vxoris vnitas propriè loquendo reperitur in animalibus brutis. Matt.to.5. 84.c.4.H
Vxorum pluralitas an sit contra naturam. Gen.317. c.1.A. & Mat.to.5.86.c.2.D. & 84 c.3.H
Vxorum pluralitas est nobis prohibita iure diuino positiuo, & maxime euangelico, quod nobis constat tam ex verbis, quàm ex factis. & probatur hoc per Innocentium in c. gaudemus. extra de diuortijs. Matt.to.5. 85.c.2.A
Vxor & seruus inter Barbaros eundem ordinem habent. Gen. 235.c.2.E
In veteri testamento licitum fuit habere plures vxores, vt probatur. Mat.to.5.85.c.3.G. Et hoc licuit Iudæis ex lege. ibidem. 86 c.1.C. Et licet arguantur, quòd habuerint vxores plurimas. i. effrenatissimã multitudinem vxorum, vt Salomon. 3. Reg. 11. Non tamen, q habuerint plures. Nam Dauid multas habuit. s. plures, quàm viginti. Nam decem cõcubinas eius cognouit filius eius Absalon. 2. Regum. 16. ibidem.
Habere multas vxores licitum fuit omnibus ante legem Christi; quia non erat cõtra ius naturale propriè sumptum, neque contra rationem. Mat.to.5. 86. c.2.D
Aliqui dicunt, simpliciter esse verum, q nunquam fuerit licita vxorum pluralitas sine Dei dispensatione: quia lex de vnitate vxorum non est aliquid humanitus positum, sed diuinitus datum, & non in literis, sed in corde impressum. Et ideo non potest esse dispensatio in hac lege, nisi per Deum. Et ita fuisse factam patribus, dicunt. Et ad eorum exẽplum alij fecerunt in tempore, quo cultus Dei per propagationem deriuandus, & extendendus erat. Et dicitur extrà de diuortijs. c. gaudemus. q nulli vnquam licuit plures habere vxores, nisi cui ex diuina reuelatione cõcessum est. Mat.to.5.86.c.3.I. Sed habere plures vxores, secundum aliquos, licitum est: nisi lege diuina, aut humana, vel consuetudine, oppositum firmetur. Et ita non solum ex dispensatione, vt alij dicunt, sed etiam sine dispensatione licuit habere plures vxores, quousque per legem Christi prohibitum est. Nec habere plures vxores est contra naturam, sed præter naturam. Nec in nouo testamento est eadem ratio dispensandi in hoc, quę fuit in veteri: quia veniente Christo, fuit tempus plenitudinis gratię, per quam Dei cultus in omnes gentes spirituali propagatione multiplicationem accipiebat, & cõseruationem, in veteri verò lex non se extẽdebat ad multas gentes, sed in illa, cui data erat, manebat. Et ideo oportebat eam conseruari eo modo, quo gens illa conseruabatur. s. per propagationem: & ideo vacandũ erat propagationi. Lex verò nõ diffunditur in omnes gentes per spiritualem propagationem. i. per prædicationem verbi. Et ideo per illum modum debuit continuari, & non per carnalem deriuationem: & sic conuenienter stricta fuit vxorum pluralitas ad vnitatem; neque pluralitas vxorum tollebat omnino tria bona matrimonij. Nã ibi aliqua fides obseruabatur & proles & sacramentum; nã licet non significaretur vnio Christi ad ecclesiam perfectè, significabatur tamen aliquo modo. s. distinctio graduum in ecclesia Christo vnita. Et hoc tam in ecclesia militante, quàm in triumphante. Aliqui dicunt, q licet esset vnitas vxoris de iure naturæ, Deus tamen permisit Iudeis pluralitatem vxorum, sicut permisit eis multa, quæ in nouo testamento

Universidad de Deusto
Biblioteca

ſtamento prohibuit, cuiuſmodi ſuut vſuræ. Deut. 23. Et tamen vetuit illas Luc. 6. Similiter & libellum repudij Deu. 24. & Deu. 18. Quem Chriſtus Mat. 19. & Marci. 10. Et vindictam quærere Nu. 35. & Deu. 19. Quã Chriſtus Mat. 5. & 6. prohibuit &c. Et vulgarem purgationem &c. Nu. 5. Sed hæc opinio non ſtat, quia hæc non dicuntur rectè permiſſa, quia licita fiebant vtentibus ex Dei permittentis autoritate. Neq; videtur ſic dicendum de vxorum pluralitate, quæ non habet in ſe aliquam rationem turpitudinis, ſicut alia prędicta, & ideo nõ videtur permiſſa, vt permiſſum dicit aliquod illicitum concedi. Item quia large non exprimitur cõceſſa, ſicut alia. Mat. to. 5. 86. c. 4. k. Sed qui dicũt nũquam fuiſſe licitam vxorum pluralitatem, niſi ex diſpenſatione, & licuiſſe Iudæis ex diſpenſatione, non ſatis firmiter dicunt, vt probatur Mat. to. 5. 87. c. 2. A. Sed diſpenſatio de vxorum pluralitate in veteri lege, deberet eſſe ſcripta in veteri lege, ſi eſſet, nec ſufficiebat q̃ eſſet in cordibus impreſſa, vt aliqui dicunt. ibidem.

De vxorum vnitate, nõ erat poſita à Deo aliqua lex, quæ eſſet hominibus diuulgata ante legem Chriſti. Neque ratio naturalis ſufficienter oſtendit eſſe malum habere plures vxores, cùm potius videatur eſſe vtilis ad multa. Neq; videtur pluribus hominibus etiam ſapientioribus, malam eſſe, & contra rationem vxorum pluralitatem, ideo non peccabant Gentiles habendo vxorum pluralitatem: & tamen certum eſt, q̃ in illis non erat diſpenſatio. Dicendum ergo videtur, q̃ ante legem datam tam ſancti Patres, quàm cęteri homines licitè accipiebant plures vxores; quia nõ erat prohibitum hoc aliqua lege diuina poſitiua, nec etiam repugnabat iuri naturali aperte, ſed ſolum de præceptis illis ſecundis iuris naturalis, quæ determinatè non habent vim obligandi ad peccatũ, niſi ſancita ſint lege diuina, humana, aut ex conſuetudine, & hoc tenet Ambroſius, Auguſtinus &c. Et ad dictum Innocentij tertij, extrà de diuortijs c. gaudemus. q̃ non licuit alicui ſine reuelatione accipere plures vxores ſimul &c. dicendum, q̃ intelligitur de illis hominibus, quibus conſtabat eſſe contra ius naturale, & contra ius diuinum expreſſum verbo, q̃ opere oſtẽſum, vt apparet in probationibus illis, quas inducit idem Innocentius. Si quis tamen illas ignoraret, cum non eſſet datum aliquod præceptum expreſſum de hoc, neque lex naturalis ad hoc cogebat determinate, non peccabat habendo plures vxores &c. Matt. to. 5. 87. c. 4. F.

An ſit nunc licitum infidelibus habere plures vxores, aliqui dicunt, q̃ ſic, & aliqui q̃ non: poteſt tamen ſine prędiudicio melioris ſentẽtiæ teneri vtra que pars, nec videtur incõueniens, q̃ infideles nõ peccent nunc habendo plures vxores, dum tamẽ illas non deſiderio explẽdæ libidinis, ſed procreandæ prolis ſuſcipiant, vt primò probatur, & ſecundò reſpondendo ad fundamenta oppoſitæ opinionis. Mat. to. 5. 87. c. 4. I. Et licet iſta poſitio ſit ſatis tolerabilis, ſecurior tamen eſt poſitio contraria. ſ. q̃ infideles peccent nunc ſi habeant plures vxores. Mat. to. 5. 88. c. 2. A

Vnitas vxoris licet ſit de iure naturali, eſt tamen de præceptis, quæ non habent vim obligandi determinatè, niſi per aliam legem poſitiuam, vel per cõſuetudinẽ confirmentur. Mat. to. 5. 88. c. 1. A. & D.

Si infideles habeant plures vxores, & conuertantur ad legem Chriſti, coguntur dimittere omnes præter primam, non quia peccauit illas accipiendo in infidelitate, ſed quia peccaret illas tenendo nunc, vt dicitur extra de diuortijs c. gaudemus. Mat. to. 5 88. c. 4. H. Sed q̃ peccent infideles poſt legem datã a Chriſto: & q̃ non ſit matrimonium verum cũ omnibus illis, videtur rationabilius, & magis conſonum intentioni Innocentij, extra de diuortijs c. gaudemus, vbi ponitur non eſſe matrimonium, niſi ad primam. ibidem. 88. c. 2. A

Circà vxorum pluralitatem nõ poteſt diſpenſari per eccleſiam. Matt. to. 5. 88. c. 3. k

Nunquam licuit vni vxori habere plures viros, to. 5. 89. c. 2. A. De Opt. Polit. 7. c. 2. B.

Vxor poteſt dupliciter dimitti. Matt. to. 5. 106. c. 4. H

Vxor habens certam conſcientiam de impedimento conſanguinitatis, non debet petere, nec reddere debitum viro petenti. Mat. to. 5. 107. c. 1 B

Duplex eſt ſeparatio viri ab vxore, altera quantum ad thorum ſolum, & altera quantum ad thorum & cohabitationem. Matt. to. 5. 107. c. 2 E

Pluralitas in vtroque ſexu in matrimonio, reprobata eſt, tanquam fidei Chriſtianæ inimica. Mat. to. 5. 111. c. 3. I

Matrimonium in nouo teſtamento excludit pluralitatem vxorum. Matt. to. 5. 112. c. 3. H

Viuente Chriſto, diſcipuli ſui vxores habebant, & poſt mortem illius, illas retinebant. Et in prædicationes eas ſecum aliqui eorum ducebant, vt colligitur. 1. Cor. 9. cum dicitur. Nunquiñ non habemus poteſtatem ſororem mulierem circumducendi. Matt. to. 5. 137. c. 1. A

Vxorum pluralitas ante tempora Hebræorum reperiebantur inter Gentiles, ſimiliter & ſuſcitatio ſeminis. Matt. to. 6. 46. c. 2. E. Matt. to. 7. 46. c. 1. B

Inter vxorem & ſponſam quid interſit. Matth. to. 6. 48. c. 2. B

Ex vxore repudiata non poterat alicui ſuſcitari ſemẽ. Matt. to. 6. 48. c. 4. K

Quæ vxores vocabantur principales, & quę minus principales. Mat. to. 6. 51. c. 3. F

Vxor defuncti circa ſuſcitationem ſeminis erat obligata ad quatuor. Mat. to. 6. 57. c. 2. C

Vxor magis tenetur diligere virum, quàm econtra, & ideo magis tenebatur ad ſuſcitationem ſeminis, quàm quiſquam aliorum. Mat. to. 6. 57. c. 3. F

In quibus cãſibus poterat vxor repudiari apud Hebræos. Et in caſu, quo vir inueniret puellam non deſponſatam in agro, & dormiret cum ea. Matt. tom. 6. 59. c. 2. C

Quòd homo debeat propter vxorem dimittere parentes, quomodo habeat intelligi. Matth. tom. 6. 152. c. 3. F

Vxor quantum ſit diligenda. Mat. to. 6. 152. c. 3. G

Vxorũ pluralitas minus eſt contra ius naturæ, quàm libellus repudij. Mat. to. 5. 97. c. 1. D

Vxor habens conſcientiam de impedimento conſanguinitatis, non debet petere, nec reddere debitum viro petenti, etiam ſi excommunicetur. Mat. tom. 5. 107. c. 1. B

Vxorum pluralitas & ſi eſſet licita in veteri teſtamento diſpenſatiuè, permiſſiuè, & aliquo alio modo, nunquam tamen erat ſub præcepto. Matt. tom. 6. 51. c. 1. E

In veteri teſtamento quædam vxores erant principales, & quędam minus principales. Matt. to. 6. 51. c. 3, H. Et vxores minus principales, aliquando dicebantur vxores, & aliquando concubinæ. ibidem.

Vxor in vete. teſtam. ſi moriente viro, relinquebat filios, poterat nubere alteri viro cui vellet. Si vero non relinquebat ſemen, & nõ erat apta ad gignendum, non tenebatur ad ſuſcitandum ſemen, neq; debebat nubere alteri viro. Si vero apta eſſet ad gignendum debebat ſuſcitare ſemen, & elapſo tempore luctus, quod de lege aut de conſuetudine ſeruabatur apud Iudæos, tenebatur admonere omnes cognatos defuncti ſecundum ordinem maioris & minoris propinquitatis. Mat. to. 6. 52. c. 1. A

Vxor magis tenetur diligere virum ſuum quàm vir vxorem ſuam. Mat. to. 6. 57. c. 3. F

Quòd Iudæi habere poſſent plures vxores licitè vna ex cauſis fuit multiplicatio populi. Matth. tom. 7. 23. c. 3. K

Vxoris repudiatio erat apud Gentes, ſicut habetur in iuribus Codicis & Digeſtorum; & permãſit illud vſque al legem Chriſti. Mat. to. 7. 45. c. 4. G

Vxorum pluralitas q̃are vetita ſit in lege Chriſti. Mat. to. 7. 46. c. 3. H. Similiter & repudium, & gradus cognationis, & permiſſio de vſuris, & de perſecutione inimicorum. Mat. to. 7. 46. c. 3. I

Vxores poſſe a viris ſuis vendi, vel eas inuicem commutare, fuit lex quondam apud Græcos. De Opti. Poli. 2. c. 3. G

Vxorum pluralitas, quamuis vni viro conueniens eſſe poſſit, non tamen vni fœminæ pluralitas virorum. De Opti. Poli. 7. c. 2. B. Gen. 319. c. 3. I

Vxorum communitatem in Politia Socratis & Platonis non capit natura, vt probatur. De Opti. Poli. 8. c. 3. F

Vxor denegans viro ſuo debitum, ſi petat conuenienti loco & tempore, mortaliter peccat. Ecce Virgo concipiet &c. 1. c. 4. F

In vxoribus non eſt zelus ita naturalis, ſicut in viris. Matt. to. 5. 85. c. 1. D

Qua virtute vir & vxor ſint vna caro. Matth. tom. 5. 81. c. 2. A

Mahometiſtæ plures habent vxores. Matth. tom. 5. 84. c. 1. E

Quomodo natura docuit animalia vnitatem vxoris. Mat. to. 5. 84. c. 4. H

Dauid habuit plures quàm viginti mulieres, inter vxores & concubinas. Mat. to. 5. 86. c. 1. C

Abraham habuit ſimul duas vxores, & Iacob quatuor. Matt. to. 5. 86. c. 2. C

Infideles venientes ad fidem Chriſti, omnes coguntur reliquas vxores dimittere pręter primam. Mat. tom. 5. 88. c. 4. H

Vxor poteſt dupliciter dimitti. Mat. to. 5. 91. c. 2. A

Vxorum pluralitas, non eſt licita nunc alicui viro. Mat. to. 5. 136. c. 4. F

Magis illicitus eſt libellus repudij, quàm vxorum pluralitas. Mat. to. 5. 96. c. 2. B

Patronus eſt turpitudinis, qui celat crimen vxoris. Mat. to. 5. 103. c. 3. K

In ſeptem caſibus nemo poteſt dimittere vxorem. Mat. to. 5. 103. c. 4. F

Qui putat cognoſcere vxorem propriam, quæ tamẽ aliena eſt, adhibitis certis circunſtantijs, non fornicatur. Mat. to. 5. 104. c. 1. C

Multipliciter præiudicat vxori ſuæ vir agẽs extra vas. Mat. to. 5. 104. c. 2. D

Vxoris fornicantis dimiſſio ad quid fuerit introducta. Mat. to. 5. 105. c. 4. k

Vir non habens teſtes, q̃ vxor ſua fuerit fornicata, nõ poteſt eam dimittere tanquam fornicariam. Mat. tom. 5. 106. c. 1. A

Xenophon.

XEnophon floruit ſub Artaxerxe ſecundo rege Perſarum, anno ab orbe condito quater millesimo octingenteſimo vigeſimo, qui inter Socratis diſcipulos ſolus videbatur compar Platoni; vnde propter hoc multoties inter vtrumque diſcordias accidiſſe fertur, vt refert Ioſephus li. 10. Antiqui. Gen. 37. c. 1. D

Xerxes. Filius Darij regnauit. 20. annis, qui deuotus valdè fuit circa Dei cultum, & gentem Hebræorum. Mat. to. 1. 146. c. 2. B

Zabulon.

ZABVLON ſors fuit multũ Septẽtrionalis inter alias ſortes, quia attingebat angulum Septemtrionis, & Occidentis ex vna parte. Geneſis. 408. c. 2. C

Zabulon benedictio, & futurorum reuelatio. Gen. 408. c. 2. B

Zacharias. Eodem tempore prophetauit, quo Ageus, ſcilicet, ſub Dario ſecũdo filio Hydaſpis, ſed Ageus duobus mẽſibus incæpit prophetare, priuſquam Zacharias. Gene. 25. c. 2. A

Zacharias interpretatur memor domini, vel memoria domini. Gen. 25. c. 2. A. Mat. to. 6. 248. c. 3. G

Zacharias prophetauit de reditu Iudæorum è Babylone, de reſtauratione templi, de deſtructione quarundam terrarum, & de aduentu Meſſię & vltimo iudicio. Gen. 25. c. 2. A

Multa dicta Zacharię exponuntur. Gen. 25. c. 2. A

Zacharias filius Ioiadę fuit interfectus inter templũ & altare. 2. Paralip. 24. 2. Paralip.

Abel fuit primus iuſtus, qui occiſus eſt: & Zacharias vltimus. Matt. to. 6. 242. c. 2. C

Zacharias, de quo Mat. 23. fuit ſacerdos. Matt. tom. 6. 248. c. 3. I

Zacharias filius Barachiæ, de quo Mat. 23. dicit Origenes, q̃ fuit pater Ioannis Baptiſtę. Mat. to. 6. 247. c. 3. G. Sed hoc non eſt veriſimile, nec illud recipit Hieronymus ſuper Mat. Et probatur ibidem. Alij dicunt id, quod dicit Origenes, ſed non ponunt pro cauſa interfectionis illius id, quod ponit Origenes. Sed nec hoc etiam videtur verum. ibidem. 247. c. 4. G. Dicendum ergo videtur q̃ iſte Zacharias fuit ſacerdos magnus filius Ioiadæ ſacerdotis magni, qui alio nomine dicitur Barachias, quem occiderunt ex mandato Ioas regis Iudææ. vt patet. 2. Paralip. 24. ibidem.

Zacharias pater Ioannis Baptiſtæ erat ſacerdos de minoribus, vt probatur. Exo. to. 2. Leui. 11. c. 3. F. Nu. to. 1. 86. c. 4. F. Deut. 94. c. 2. B

Zambri. Referuntur verba Ioſephi de Zambri, qui coiuit cum ſcorto Madianitide, quos occidit Phinees coeuntes. Nu. tom. 2. 66. c. 3. I

Zamorèn. Quidam vir Zamoreñ. nomine Ioannes Egidius, homo valde eruditus, qui pleraque tam hiſtorialium, quàm ſapientialium ædidit volumina, ad taniam deuenit ſenectutem, vt nec literas noſſet, neque ſciret eſſe, qui prius libros ædiderit. Ioſ. to. 2. 172. c. 3. F

Zebedæus. Fuit pater Ioannis & Iacobi. Matt. to. 5. 188. c. 3. H

Zebub. Seruus fuit Abimelech filii Gedeonis, qui occiſis ſeptuaginta fratribus ædificauit templum Baal, & conſtituit eum ſacerdotem in ipſo ad abigendas muſcas, quę ibi congregabantur, propter nimium cruorem victimarum. Mat. to. 4. 17. c. 3. H

Zebub interpretatur muſca. Mat. to. 4. 17. c. 3. H

Universidad de Deusto
Biblioteca

Zelus. Zelus est amor priuatus, qui non vult habere consortiũ in amato. Exo. to. 1. 167. c. 1. C. Et sic vult Deus quòd ametur a nobis & colatur, vt nullus præter ipsum colatur, & ideo dicitur Zelotes Exo. 34. Et æmulator & Zelotes idem sunt, & pro eodem capiuntur. Exod. tom. 2. 172. c. 4. I. Et iste debet esse in omnibus coniugatis. Nu. to. 1. 63. c. 1. E

Zelus proprie est amor priuatus nolens habere consortium in amato: alio modo & improprie, zelus dicitur desiderium vindictæ: & alio modo dicitur desiderium conseruandi, vel dolor de re, quæ destruitur. Nu. to. 2. 68. c. 1. C. Deuter. 157. c. 1. C

Zelus disponit ad vindicationem, prout importat quendam feruorem amoris, & est prima ratio vindicationis. Nam ex eo, quòd quis amat Deum & proximum, iniurias illi illatas reputat esse suas, & vult vindicare illas, vt fecit Helias. 3. Reg. 19. Matt. tom. 2. 235. c. 4. H

Zelus non est ita naturalis vxoribus, sicut viris. Matr. tom. 5. 85. c. 1. C

Zelator. Quomodo Deus dicatur zelator eo modo, quo vir zelat vxorem: & quo modo magis fuerit zelator Iudæorum, quàm aliarum gentium. Deut. 43. c. 1. E

Zelotes. Quomodo Deus dicatur Zelotes. Exo. tom. 1. 167. c. 1. C. Matt. tom. 4. 222. c. 3. F

Deus dicitur Zelotes, propterea quia vult sic amari, & sic coli à nobis, vt nullum præter ipsum colamus. Et æmulator & Zelotes pro eodem capiuntur. Exo. to. 2. 172. c. 4. H

Zelotypia. Quare nunc non seruetur probatio zelotypiæ apud Hebræos. Exod. to. 1. 95. c. 3. F

In oblatione inuestigandæ zelotypiæ non apponebatur thus. Leui. 22. c. 2. E

Purgatio zelotypiæ permittebatur Iudæis, propter suam imperfectionem. Non sic tamen in nouo testamento. vt patet extra de purg. cano. vel vulgari. ca. 1. Et multa alia permissa sunt illis, vt libellus repudij, similiter & vsuræ cum gentilibus, & cum conuersis ad iudaismum: Christus tamen exoluit eas Luc. 6. mutuum dantes. Nu. to. 1. 62. c. 1. E

Lex zelotypiæ & libellus repudij data erant in fauorem mulierum, & remedium. Numeri tomo 1. 62. c. 1. E

Ad subeundum zelotypiæ probationem, non requirebatur, q̃ vir haberet contra vxorem aliquas præsumptiones, aut violentas, aut probabiles, aut saltem leuissimas: sed quomodocunque incidisset ei spiritus zelotypiæ, poterat eam inducere ad subeundum legem zelotypiæ. Nu. to. 1. 62. c. 1. E

Quando vir erat concitatus spiritu zelotypiæ, dicebatur vxori, quòd subiret illam legem. Et tenebatur subite, & si recusaret, monebat eam coram iudicibus, quæ, si etiam recusaret, habebatur tanquam conuicta de crimine. Et ideo mulires, quibus indicebatur, subibant hanc purgationem. Nu. to. 1. 62. c. 2. C

Purgationem zelotypiæ non poterat sponsus facere subire sponsam. Nu. to. 1. 62. c. 4. G

Quare dicatur zelotypiæ spiritus. Numeri tomo. 1. 63. c. 1. D

Zelotypia dicitur quasi figura zeli, de zelus, & typus. Nu. tom. 1. 63. c. 1. E. 67. c. 2. B

Zelotypia vocatur non in omni, qui habet zelum, sed solùm in eo, qui habet suspitionem de violato fœdere. Nu. tom. 1. 63. c. 1. E

In sacrificio zelotypiæ quare offerretur farina ordei, & non farina tritici, & quare nec oleum, neque thus poneretur, sed sal. Nu. to. 1. 63. c. 3. I

Mulieri subeunti purgationem zelotypiæ non addebant iudices alias pœnas, si inueniretur rea. Num. tomo 1. 64. c. 1. C

Aqua zelotypiæ dicebatur amarissima, vel propter maledictiones, vel quia causabat amaritudinem in muliere bibente, si esset rea. Num. tom. 1. 64. c. 2. E. & 65. c. 1. B

Aqua zelotypiæ dabatur in vase fictili ad vituperium criminis adulterij. Similiter & immissio pugilli terræ ex pauimento tabernaculi, idest ex atrio. Similiter & denudatio capitis mulieris. Nu. tom. 1. 64. c. 3. F

Super aquas zelotypiæ, quæ dicerentur maledictiones, non habetur in textu, sed creditur quòd fuerint aliqua verba prolata a sacerdote super illas, vt nocerent mulieri, & dicuntur ista congesta in litera cum executione, idest cum imprecatione alicuius mali venturi super fœminam, si feciſſet malum, vt dicendo, exempli gratia, aqua, maledicta sis in nomine domini. Et si mulier ista peccauit, ingrediaris vterum eius, & dirumpas atque putrescere facias fœmur. Nu. to. 1. 64. c. 4. G

Si mulier confiteretur peccatum, prius quàm biberet de aquis zelotypiæ, cum iam in illis dilutæ essent maledictiones & nomen domini. Cogebatur bibere, vt quidam dicunt: secus si non essent dilutæ &c. Nec occidebatur, sed recedebat a viro, perdens dotem, & poterat alteri copulari &c. sed opinio istorum improbatur ab autore. Num. tomo 1. 65. c. 4. k

Mulier bibens aquas zelotypiæ non moriebatur statim, vt dicit Iosephus, sed vsque ad decem menses. Alij dicunt quòd parum post bibitionem moriebatur, & huic opinioni assentit autor, & improbat primam. Nu. to. 1. 66. c. 2. B

Ducere vxorem ad purgationem zelotypiæ malum erat, sed tamen permissum, vt libellus repudij, & vsura in veteri testamento: lex verò Christi omne malum prohibet, nihil impium consentiens: lex tamen vetus, aliqua permittens, licita faciebat, ita vt non committerent peccatum. Num. tomo 1. 66. c. 2. E

Zelotypiæ probatio erat apud Iudæos, quia a lege erat concessa. 2. Paralip. 86. c. 4. G

Ziph. Nomen est æquiuocum ad virum & ad quandam ciuitatem. 1. Paralip. 62. c. 3. H

Zizania. Parabola de zizanijs & tritico, quomodo intelligenda sit. Matth. to. 2. 85. c. 2. C

zizania prohibuit Christus eradicari Matth. 13. quando erant simul cum messe, quia ex eorum eradicatione timebatur periculum eradicationis messis, quando vero est sine tali periculo, tunc possunt eradicari, simile est de filiis nequam. Matth. tom. 2. 236. c. 3. F

In parabola zizaniorum diabolus vocatur inimicus homo Matth. 13. propter multa. Matth. tom. 4. 61. c. 4. F. nam diaboli inimicitia, est præcipue contra Denm. ibidem.

Zizania de quibus Matth. 13. sunt omnes peccatores, in quocunque genere peccati, sed præcipue hæretici. Matth. tom. 4. 61. c. 3. F

Zizaniorum parabola, præcipue tangit hæreticos, & de illis est præcipue intelligenda, vt dicit Chrysosto. & Augusti. Matth. to. 4. 61. c. 3. H

Zodiacus. De signis Zodiaci, quæ specialiuscolebãtur à gentibus, quàm cętera astra, & hoc duplici de causa, vna naturali siue

siue astrologica, & alia poetica. Et de varijs constellationibus cœlorum, & signis earundem. Deuteron. 58. 91. c. 2. D

Zodiaci descriptio. Paral. 1. c. 95

In Zodiaco fit draco per motum planetarum. Iosue tom. 1. 182. c. 2. D

Quodlibet signum Zodiaci continet. 30. gradus. Defen. 47. c. 1. E

Zona.

Zona nomen Hebræorum propriè significat meretricem. Iosue tom. 1. 37. c. 3. G. Et significat hospitatricem per transumptionem. ibidem vt supra.

Zor.

Zor nomen Hebræorum est nomen æquiuocum significans tam lapidem quàm nouaculam. Paradox. 41. c. 1. A

Zoroastres. Rex Bactrianorum, qui riden do natus est, fuit inuentor magicæ artis. Exo. to. 1. 41. c. 4. F. & Gen. 60. c. 3. I

Zorobabel. Princeps Iudæorum fuit natus in Babylone, & fuit nepos Iechoniæ regis Iudæ, qui translatus est in Babylonem a rege Nabuchodonosor. 1. Reg. tom. 1. 7. c. 2. A

Sub Zorobabel inchoata est, & consumata ædificatio templi. 1. Reg. tom. 1. 7. c. 2. A

Historia Zorobabelis refertur. Matthæ. tomo 1. 145. c. 3. F

Zorobabel an sit filius Phadaiæ, vel Salathiel. 1. Paralipo. 58. c. 1. B

Zorobabelis filij. 1. Paralip. 58. c. 2. E

FINIS.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O P Q R S T V X Y Z.

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr.

Omnia sunt Terniones, præter Rr Quaterniones.

Ex Typographia Rampazettana.

Biblioteca
Universidad de Deusto

Universidad de Deusto
Biblioteca

Universidad de Piura
Biblioteca